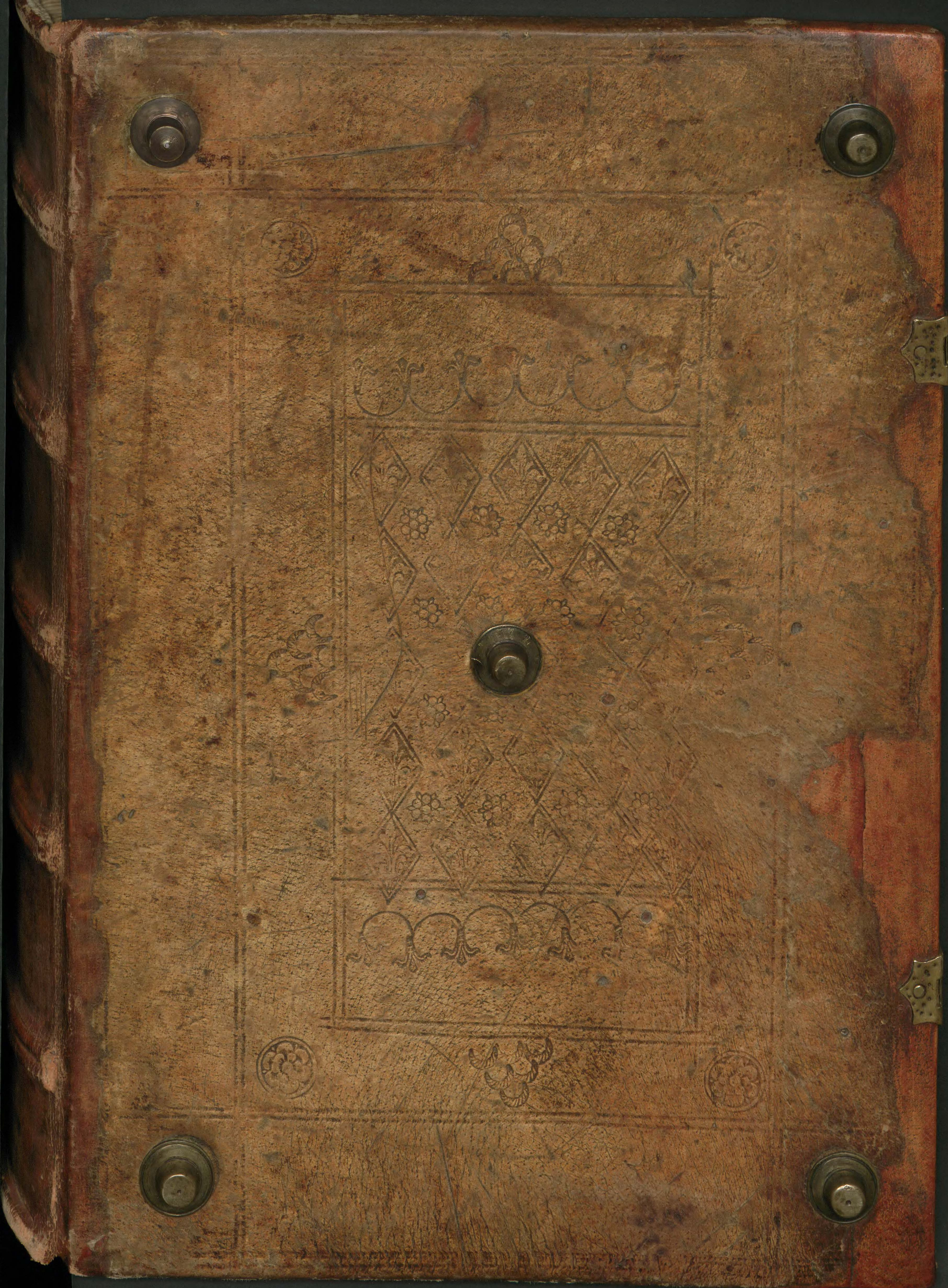

Joannis Balbi
de Janua
Catholicon
1460.
Guttenberg.

INCVNABVLA
F mai. 1011

Inc 1011

Joannis Balbi
de Janua
Catholicon
1460.
Guttenberg.

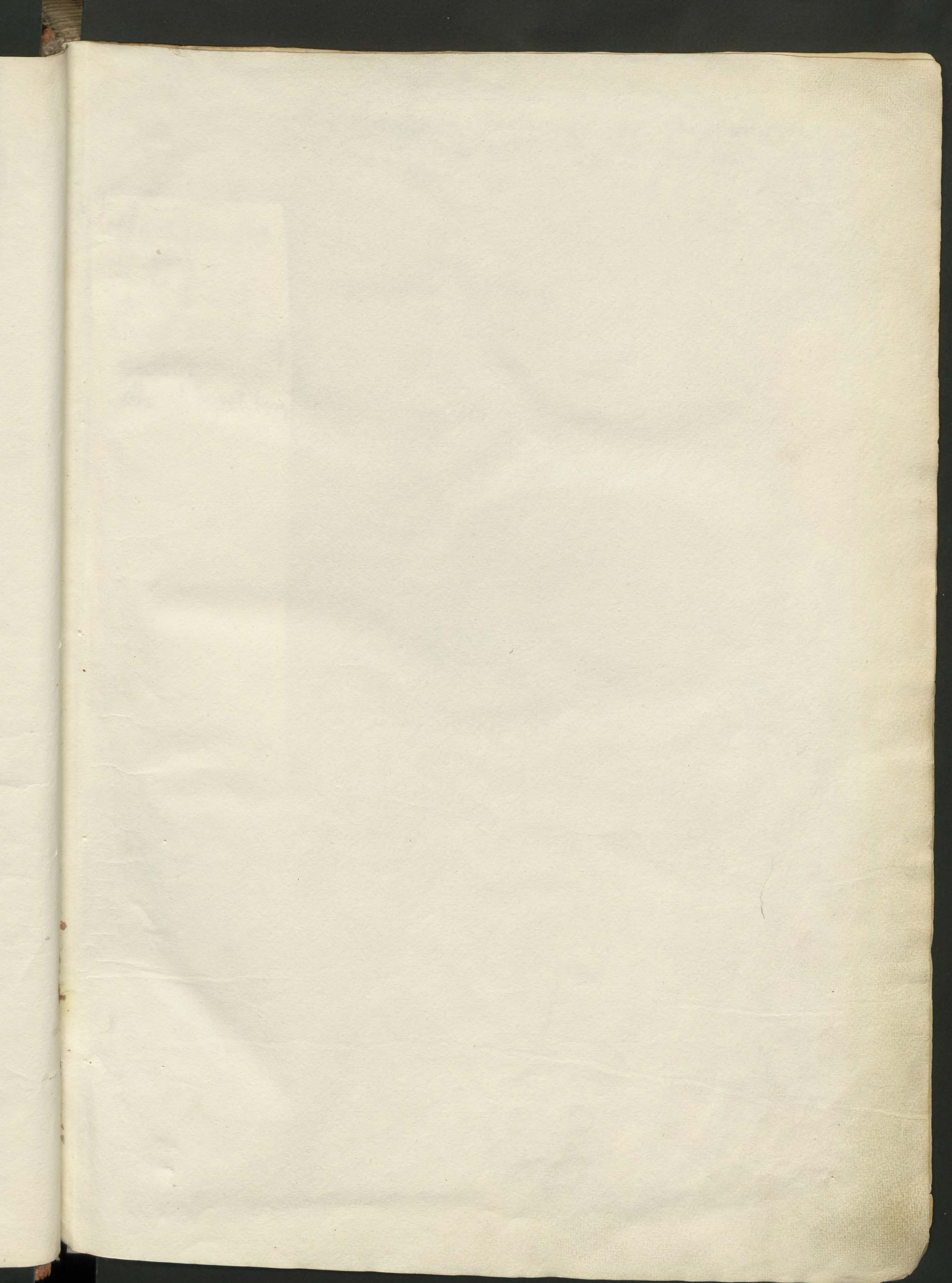
INCVNABVLA
F
mai.
1011

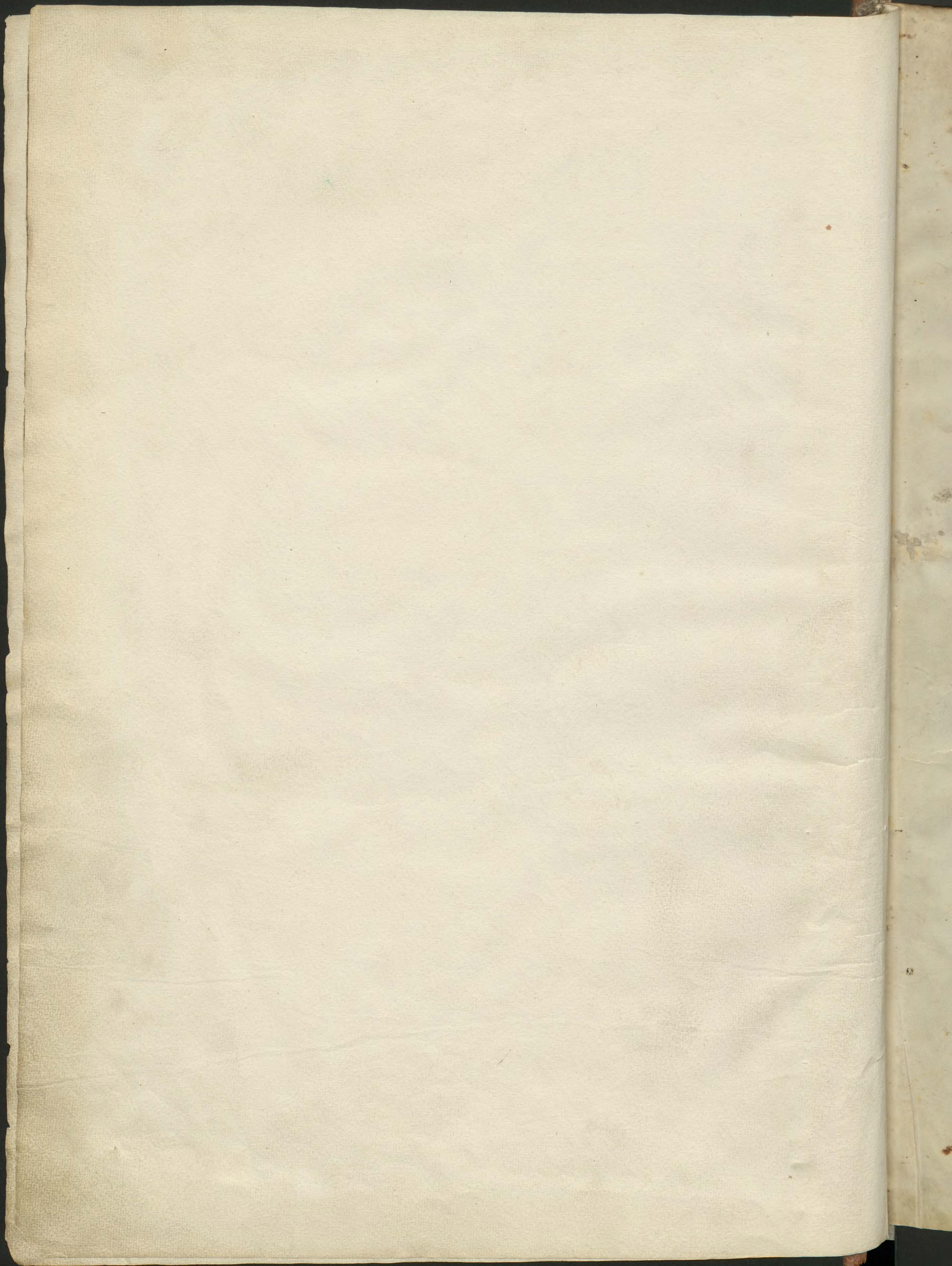

Wyrestaurowano w Spółdzielni Introligat. Kraków, ul. Gołębia, Rok 1954.
(uzupełniono deski, dano nowe klamry, skórę na grzbiecie i karty ochronne)

Inc. 1011
(GW. 3182)

MIRKOW

Istum librum qui intitulatur Catholicon legavit dns Johannes de Jarognyewycze baccalarius arcium altarista eccl[es]ie sancte Marie in Cracovia pro libraria universitatis studii Cracovien[sis]. Oret[ur] p[ro] anima eius.

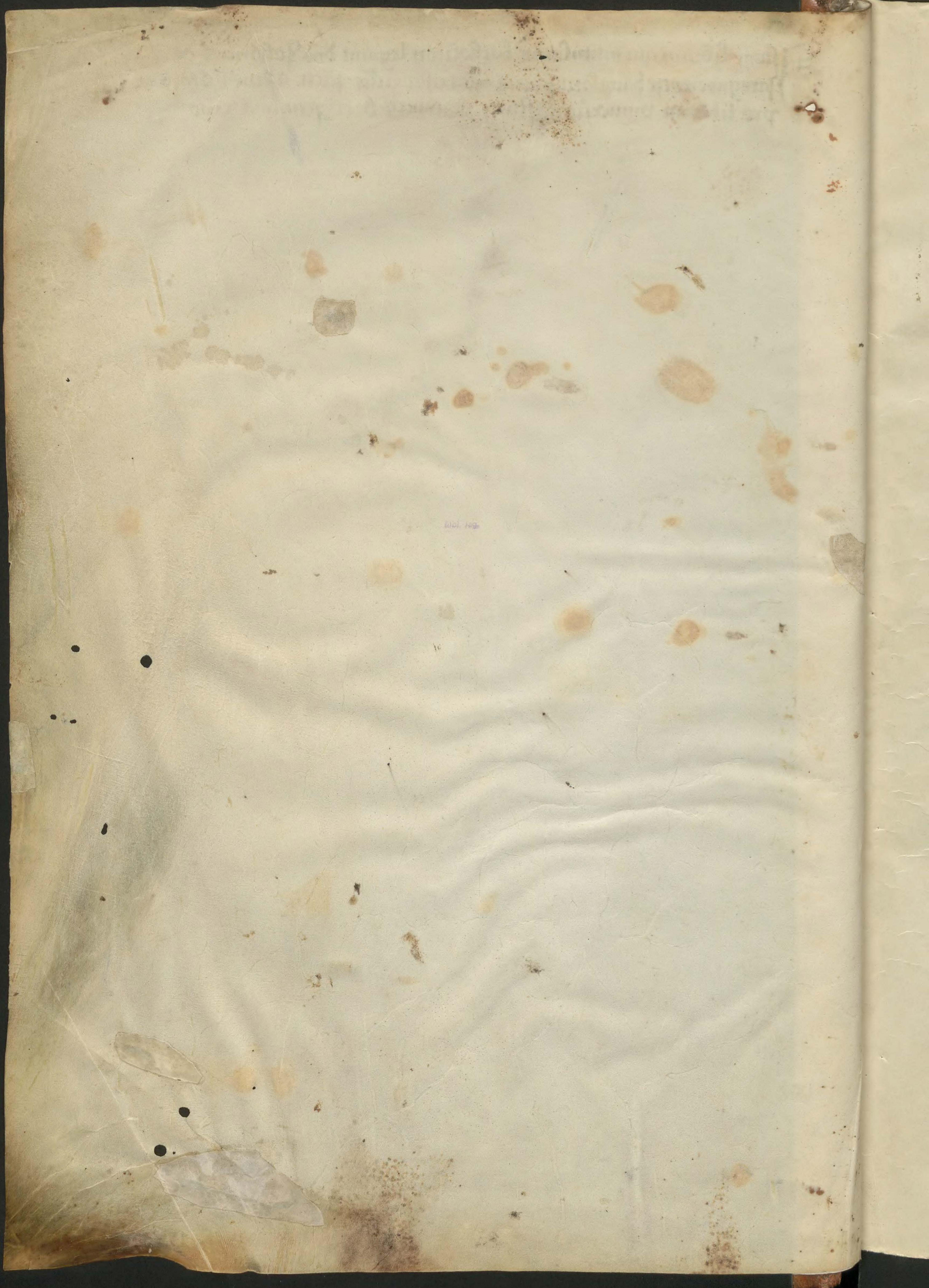
Incun. 1011.
GW.3182

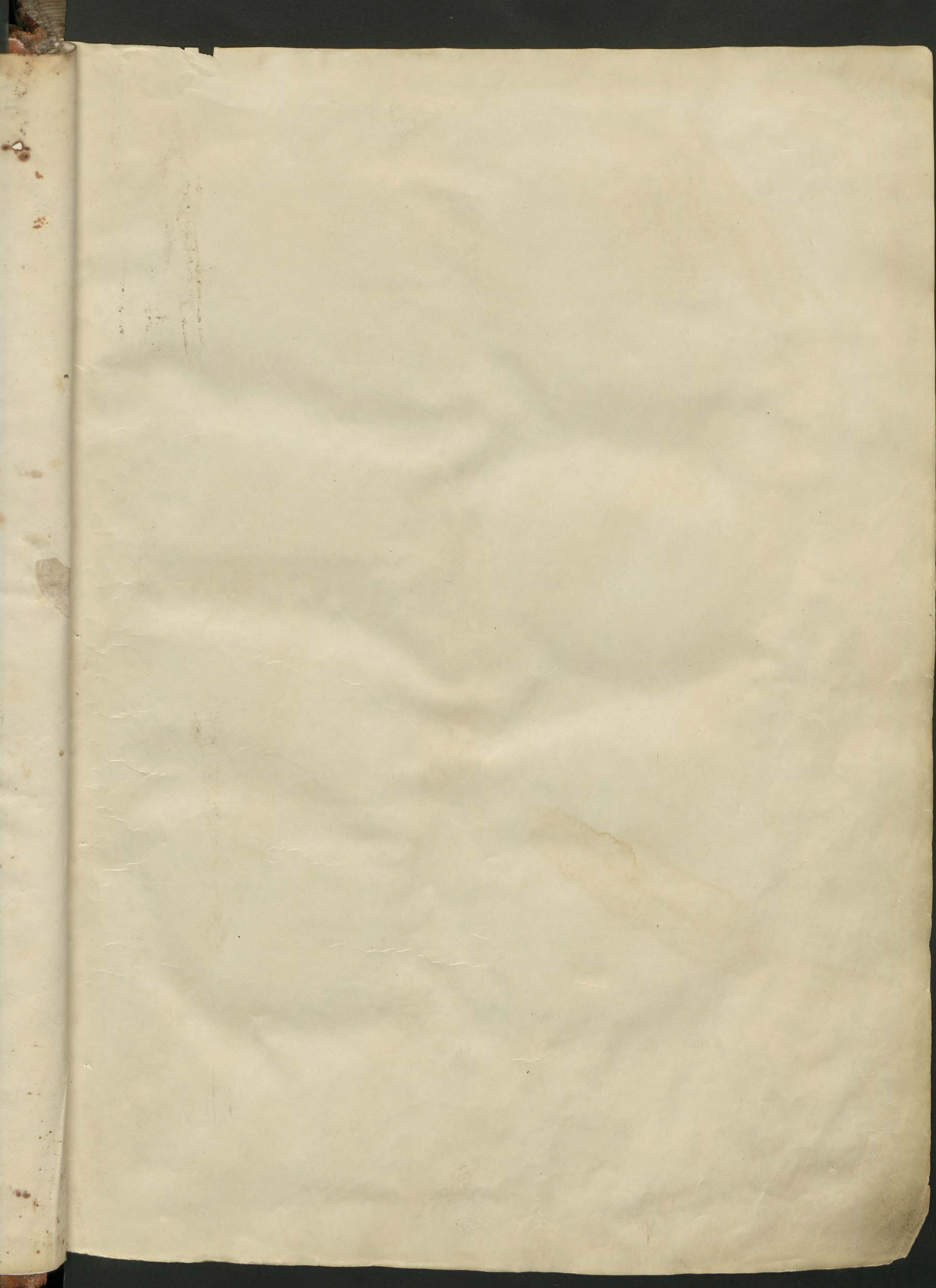
Istum librum

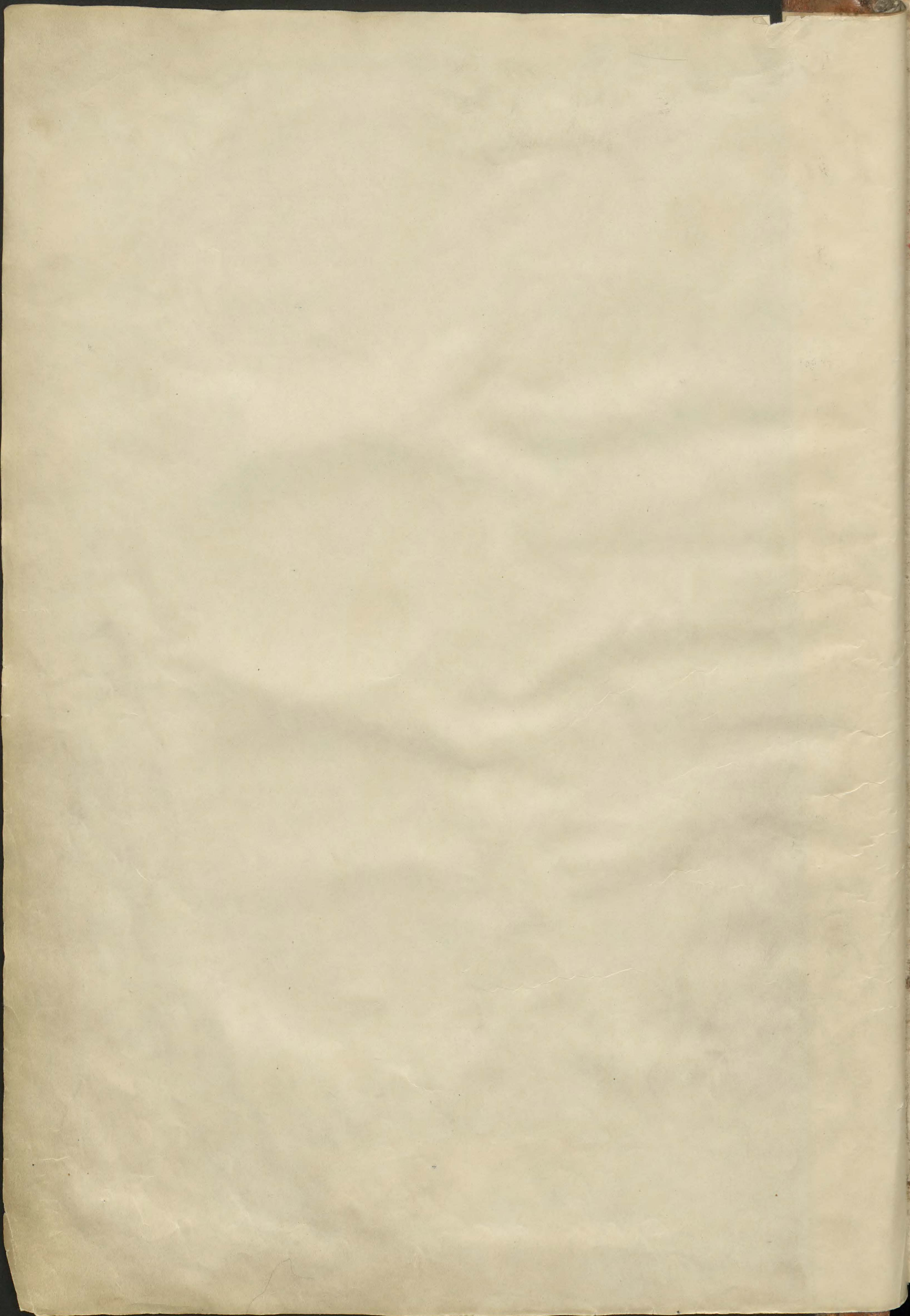
Summa Joannis de Janua Catholicon dicta

Inne

Hain, 2254

Prosodia quedā ps
grāmatice nuncupa
tur. Partes siquidem
grāmatice sunt qua
tuor. scilicet orthog̃
phia ethymologia
diasintastica et pro
sodia. Orthog̃phia
dr ab orthos quod
ē rectum et graphia
scriptura. Jn orthog̃
phia. i. tractatus de
rcā scriptura lrāꝝ et sillabaꝝ. Ethymologia dr al
ethymon quod ē ueꝝ. et logos sermo. Jn ethimo
logia. i. tractatus de ueritate omniū ptiū orōnis.
absolute. Diasintastica dr a dia quod ē de et sin
tasis quod ē constructō. Jn diasintastica. i. tracta
tus de constructōne pfecta. Prosodia uero dicitur
a pros quod ē ad et odos quod ē cantus. Jn pro
sodia. i. tractatus de cuiuslibet dcōnis tempe uel
accentu. ¶ Principaliter autē in isto tractatu siue
libro intendo d prosodia. licet eciā de alijs tribus
ptibus aliqua h tangam. vnde tractatus iste tam
q̈ a pncipaliori intento si placet prosodia nuncu
petur. ul' si magis placꝫ liber iste uocetur catho
licon. eo q sit cōmunis et vniūsal'. Valet siquidē
ad oīs ferme scientias Nam h de facili inuenitur
vn̄ dcōnes formenᷓ et deriuenᷓ Quō scribanᷓ et
proferantur. qualiter exponantur et ethimologi
zentur. et construanᷓ Jnuenies eciā h multas uti
les qōnes naturales. theologicas. moras et decla
ratas. ¶ Ordo autē istius libri tal' est. Primo licet
p̄ncipaliter intendam de ꝓsodia. tamen qꝛ ortho
graphia ē quodammō uia ad prosodiam agam
de orthographia. Secundo de prosodia. Tercio de
ethymologia et dyasintastica quasi mixtim aliq̃
dicam. Deiñ spāliter de constructione et suis speci
ebus et partibus necnon de regimine subiungam
Quarto determinabo de figuris. Qnto de orthog̃
phia. prosodia. origine significacōne quarundam
dcōnum que sepe inueniunᷓ in biblia et in dictis
scōꝝ et eciā poetaꝝ. ẜm ordinem alphabeti ordi
nate subiūgam. Libellū autē hunc ad honorem
dei et gloriose uginis marie et beati dn̄ici patris
nostri. et omniū scōꝝ elcōꝝ. necnon ad utilitatẽ
meam et ecclesie scē dei ex diūsis maiorū meorū
dictis multo labore et diligenti studio compilaui
Opis quippe ac studij mei ē et fuit mltos libs le
gē ut ex plurimis et diūsos carpā flores. q̄ melio
ra et utiliora sunt cū btō hieronimo elcūrus. Nā
ẜ basilium. Que utiliora sunt mandari memorie
principalius meruerunt. Dementia eciā est supua
cua addiscē in tanta tempis egestate. Si alicubi
uero uox nrā insonuit non a paternis discessit li
mitibus. ¶ Hoc autē non p̄sumens de uiribꝫ ꝓpri
is attemptaui cū quasi nulle sint. ẜ consummacō
nis fiduciam laboris qꝫ mercedem totaliter in sa
maritano pulso timore figens. qui prolatis in pro
curatione semiuiui duobus denarijs superoganti
cūcta reddere est professus. delectat nos sane ueri
tas pollicentis ẜ terret immensitas laboris. desideriū
hortatur proficiendi. sed dehortatur infirmitas de
ficiendi. quā vincit zelus utiqꝫ domus dei. In hoc
autē tractatu non solū piū lcōrem ẜ eciā liberuꝫ
correctorem desidero. dummō eius sit conscientia
inuidentie absqꝫ veneno. Queso autē mente deuo
ta ut quisqꝫ hunc libꝝ legerit apud districtū iudi
cem solaciū michi sue orōnis impendat. et omne
quod in me sordidū dep̄hendit orōnibus diluat.
Orōnis autē et expōnis ūtute collata lcōr meus
in recompensacōne me supat. Si tamen p me ū
ba accipit pro me fratre iohanne ianuensi fratrū
p̄dicatoꝝ minimo ad deū preces deuote fundat.

Prima er ¶
go ps istius libri ut dixi ē or
thog̃phia. Circa quā sic proce
dam. Primo namqꝫ agam de
Secundo de sillaba. Tracta
turi autem de lrā dicemus de
diffinitione diuisione. diuisio
nis declaracōne. mutacōne. et
recto ordine lrāꝝ.

Litera sic diffinitur. Lrā ē minima ps com
posite uocis. Vel lrā ē uox indiuidua que
scribi p̄t. Dicitᷓ autem lrā a lino nis uel a
lituris. eo q antiqui scribebant in ceratis tabulis
et postea linebant. ¶ Lrāꝝ alie sunt uocales. alie
consonantes. Vocales sunt qnqꝫ scꝫ. a. e. i. o. u. nā
y idem ē quod J uocal'. Consonantiū quedā sunt
semiuocales et quedam mute. Semiuocales sunt
septem. scꝫ l m n r s x z. Mute sunt nouem. scꝫ b
c d f g k p q t. et i et u posite añ uocalem in p̄n
cipio eiusdem sillabe. ut Juno et uenus. J tamen
est sicut consonans añ us. ita remanet abiecta us.
ut cuius cui. et pompeius pompei. preter hūc da
tm̄ ei. in quo ē uocal'. Q et k sunt idem elementū
quod c. h uero non ē lrā ẜ aspiracōnis nota. Liq
de sunt l r. que posite post mutam in eadem silla
ba naturaliter pmittunt p̄cedentē uocalem natu
raliter longaꝫ corripi. ut assecla et tenebre. Dupli
ces consonantes sunt tres. scꝫ J consonans posita
inter duas uocales naturaliter. et x et z semp. ut
maior dux gaza. Vocales autē dn̄r. quia p se uo
cem faciūt. Semiuocales appellanᷓ qꝛ plenaꝫ uo
cem non hn̄t. ut semideos semiuiros appellamus.
non q dimidiam ptem hn̄t deoꝝ ul' uiroꝝ. sed qꝛ
non sunt pleni dij ul' uiri. Mute dn̄r non q om
nino carent uoce ẜ quia exiguam ptem uocis hn̄t.
sicut informis dr mulier non que caret forma. ẜ
que male ē formata. et dicimus frigidū eum nō
qui penitus exps ē caloris. ẜ quia minime h uti
tur. vn̄ mute nominate sunt ad compacōneꝫ bn̄
sonantiū. Semiuocales quantū vincunᷓ a uocali
bus. tantū supant mutas. Q et K q̄uis figura et
nomine uideanᷓ aliquā habere differentiā cum c
tamen eandem tam in sono uocū q̈ in metro cō
tinent ptātem. Et K quidem penitus supuacua ē
Nulla enim uidetur rō cur sequente a debeat scri
bi k. Kartago enim et caput siue p c siue p k scri
bantur nullā faciunt nec in sono nec in potestate
eiusdē consonantis drn̄tiam. Q uero ꝓpter nichil
aliud scribenda esse uidetur. nisi ut ostendat seq̄n
tem u ante alteram uocalem in eadem sillaba po
sitam pdere vim lrē in metro. non enim facit po
sicōnem. Qꝛ si ideo alia lrā ē existimanda q q̈ C
debet g quoqꝫ cum similiter ꝓponitur u amittenti
vim lrē alia putari. et alia cum id non facit. Dici
mus enim anguis sicut quis augur sicuti cur. vn̄
si uelimus cuꝫ ueritate contemplari. non plus q̈
xviij lrās in latino sermone habemus. Hoc ē xvj

BIBLIOTHECA UNIV. GANDAVENSIS

a

antiquas grecoꝝ. et x et f postea additas. et eas
quoq; ab eisdem sumptas. Nam y et z grecoꝝ cã
nominũ asciuimus. h uero aspiracõnis nota ẽ et
nichil aliud habet lrẽ nisi figuram. Et ꝙ in uersu
scribitur inter alias lrãs. sicut dicit ṗs in ṗmo ma
Item sciendũ est. ꝙ nulle ꝑpõnes uł eciã coniũcti
ones debent aspirari. Oĩs autẽ alie ꝑtes orõnis
aspirantur. ut hamus. hereo. habens. hic huc heu
sicut dicit ṗs in tractatu ꝑpõnum. Item aspiratio
ut dicit ṗs in ṗmo ma. ponit̃ ante oĩs uocales
ut habeo. heros. hiems. homo. humus. Post con
sonantes autẽ quatuor tantummõ. more antiq̊ꝝ
grecoꝝ. scꝫ c ut chremes. t ut thraso. p ut philip
pus. R ut pirhus. Ideo ... teꝫ extrinsecus h scribi
tur uocalibus ut minimũ sonent. Consonantibus
autẽ intrinsecus. i. post ut plurimũ sonent. omnis
enim lrã uł uox plus sese sonat cũ ipsa aspiratio
postponit̃ q̃ cũ anteponit̃. ſꝫ hoc uidetur fallere
in uah et ah. q̄r aspiracõ uidetur postponi uocali
bus et non anteponi. Sed ad hoc rñdet pris ꝙ a
pocapa facta est extreme uocał a cui ꝑponebat̃
aspiracõ. nam ꝑfecta uaha et aha sunt. Ideo aũt
abscisione facta extreme uocał tamen aspirõ mã
sit ex supiori pendens uocali. q̄r suũ ẽ interiectio
nis uoce abscondita proferri. Itaq; ꝑs abscondite
extremitatis uidet̃ congrue interieccõnis natura
li prolacõne remansisse. Et ut donatus ait uox ẽ
incondita uox hec. Hec quoq; que plena est uox
interieccõ non ẽ Et dr̃ incondita. i. intus condita
Item scias ꝙ nunq̃ añ. i. loco consonantis posita
aspiracõ p̄t inueniri. sicut nec ante u consonantẽ
vnde hiulcus trissillabũ est. et hieme. Nulla enim
consonans añ se aspiracõnem recipit. Hic nota ꝙ
creme ꝓpuni nomen dr̃ a cremo mas. et ꝑ hoc ca
ret aspiracõne. Si uero chremes habeat aspiracõnẽ
nõ ẽ tũc nom̃ latinũ. nec deriuatur a cremo as. ut
dicit hug̃. Item idem dicit ꝙ non credat ꝙ h̊ no
men ꝓpheta deriuetur a ꝓfor aris. ſꝫ pocius cre
dit ꝙ componatur a pro uł procul et phonos q̄r
h̊ nomen ꝓpheta h habet post p. quã nullum la
tinũ debet habere. Vnde uult hug̊ ꝙ predcẽ qua
tuor consonantes aspirent̃ in grecis dcõnibus et
non in latinis. Idem eciam uidetur uelle pris. qui
postq̃ dixit ꝙ aspiracõ inuenit̃ post quatuor cõ
sonantes tantũ quasi exponens ꝙ hoc est intelli
gendũ de grecis dcõnibus subiũgit aliquantuluꝫ
post. R inquit sine aspiracõne ponit̃ in latinis In
grecis uo uł pncipaliter. i. in pncipio. uł gemina
ta in media dcõne aspiratur. ut rhetor. rodus. pu
rhus. Item ṗs in vj li. ubi agit de desinentibus in
es ꝓd̊ ita dicit. Rhamnes netis et rhaminis qd̊ ...
cũ esse oñdit aspiracõ post r posita. quod in lati
nis nominibus non fit. Idem sentit apuleius qui
dicit ꝙ uiciũ facit qui aspirat pulcer uł sepulcruꝫ
q̄r c nec ulla consonans debet apud latinos aspi
rari. Sed contra h̊ debꝫ obijci de michi et nichilũ
Sed dicit apuleius ꝙ debet dici mici. Licet cõmu
nis usus habeat michi. De nichilũ dico ꝙ compo
nit̃ a non et hilũ penne. vñ non ꝑ se aspiratur c
ſꝫ quasi ꝑ accidens. Contrahit tantuꝫ hoc ab alte
ro componentiũ. Improperates autem nõ sunt ex
tendende. Ex hoc patet ꝙ catena non debet aspira
ri. Ex p̄dictis patet ꝙ aspiracõ ponit̃ ante omnes
uocales ap̄ latinos et post iiij consonantes in dcõ
nibus grecis. Aliqñ tñ nõ est det̃minatũ nec decla
ratũ in g̃mmatica a ṗsciano. nec ab aliquo auto
re sicut puto. qñ generaliter dcões latine uel uo
cales debeant aspirari. nec qñ predcẽ consonãtes
quatuor debeant aspirari post in dcõnibus grecis
quia non semꝑ ille consonantes in dcõnibus gre
cis aspirant̃. et ꝓpter hoc difficile ẽ scire et maxi
me michi non bene scienti linguã grecã qñ et in
quibus dcõnibus aspiracõ debet ꝑponi uł postpo
ni vniũsaliter. Et ideo si aliquas diccõnes in hoc
libro uł ope aspiraui non aspirandas. uł non as
piraui aspirandas. peto ueniam de omissis.

Scire eciã debes ꝙ quedam uo
cales alijs uocalibus ꝑponunt̃ sicut patet
in dyptongis. vñ h̊ de diptongis aliquid
dicã. Dyptongus ẽ coniũctio duaꝝ uocaliũ vim
suam retinentium in eadem sillaba. Nam v posita
post g uł q uł s seqñte uocali in eadem sillaba a
mittit vim lrẽ ut quis lingua suadet Vnde dic̃ ṗs
in ṗmo maioris. Est inquit ꝙ qñ v amittit vim
tam uocał q̃ consonantis. ut cũ inter q et aliam
uocalem ponit̃ ut quis qm̃. hoc idem pleꝝq; pati
tur inter g et aliam uocalem ut sanguis lingua. s
qñq; añcedente uł sequente a uł e hoc idem sepe
fit. ut vim suã amittat u tam uocał q̃ consonan
tis. ut suadeo suauis suesco suetus. Et quando idẽ
u transit in consonantẽ. ut nauta nauita. gaudeo
gauisus. sicut econtrario a consonante transit in
uocalem. ut caueo cautus. uoluo uolutus. fauco
fautus. Item au transit in o productã more anti
quo. ut lotus ꝓ lautus. In u quoq; longam tran
sit. ut claudo includo. Iteꝫ ae transit in I productã.
ut quaero inquiro. laedo illido. caedo occido. Itẽ au
pro ab ꝑpõne ponitur in hijs ũbis aufugo et au
fero. ¶ Dyptongi autẽ sunt quatuor. scꝫ au eu oe
et ae. due quaꝝ ex toto scribunt̃ et proferuntur.
scꝫ au et eu. ut audio et eunuchus Alie uero due
ex ꝑte scribunt̃ et ex ꝑte proferunt̃. scꝫ ae et oe.
ut musae et foenũ. Et scias ꝙ iste due dyptongi
scꝫ ae et oe in cõmuni sermone non proferuntur
ita et in hoc libro fere nusquam scribunt̃. vñ ce
lũ inuenies sc̃ptũ infra in loco suo in v ꝑte ꝑ e si
ne a. q̃uis sit ibi ae dyptongus. unde celũ q̃i cae
lũ. Item fenũ ꝑ e sine o inuenies scriptũ. q̃uis sit
ibi oe dyptongus tacita. q̃i foenum. et ita de consi
milibus intelligas. Feci tamen aliquando quodã
signũ in uocali que profertur. ad denotandum ꝙ
ibi ẽ dyptongus tacita. uide in caelum. ¶ Dyptõ
gi autẽ dicũtur ꝙ binas ptongos h̊ est binas uo
ces comp̄hendunt. Nam singule uocales suas uo
ces habent. Item scias ꝙ dyptongus nunq̃ in p̄
terito ꝑfecto mutatur. ut haereo haesi. audio au
diui. moenio niui. excepto caedo cecidi. Et si obijc
as de aufero abstuli. quod mutat au in abs. dici
mus ꝙ non ẽ eius rectũ p̄teritũ ſꝫ accommodatũ
Animadũtendũ eciã ẽ ꝙ nulla dyptongus in du
as consonantes p̄t desinẽ. In duplicem autẽ inue
nitur. ut fex fecis. et faux faucis. ¶ Scias eciaꝫ ꝙ
omnis dcõ ṗme declinacõnis uł sequens primaꝫ
declinacõnem in e desinens. cuiuscumq; casus uel
generis uł numeri sit dyptongatur. ut musae elec
tae. illae. ipsae. quae. Rcẽ uero casus utũs non se
quitur primam declinacõnem ſꝫ secundã. quia ex
ꝑte mas ge et neu ẽ secunde. et ideo non dypton
gatur in mas ge siue in utõ. Et ita de consimilibꝫ

Nota insuper ¶ ¶ ẽ dicendũ
ꝙ sicut tribus modis consideratur lrã. ita
ei accidunt tria. scꝫ nomen figura et ptãs

Nam inquantū scribitur cōuenit ei figura. Rōne
uocis conuenit ei nomen. ꝭ inquantū ꝓnunciatꝰ
conuenit ei ptās. ¶ Item non ē ignorandū ꝙ mu
tacō lrāꝝ fit qnqꝫ modis. scilꝫ casu ut ūgo ūginis
Tempe ut ago egi. Deriuatione ut saxū saxosus
Compōne ut arma armipotens Antiqua ꝓlacōne
ut proes ꝓ prodes. ¶ Est autē mutacō substanti
alis et accidentalꝰ. Substantialꝰ autem mutatio est
cū vna lrā ponitꝰ ꝓ alia. ut ago egi. Accidentalis
uero mutacō est qn̄ prod̄ eadem ponitur pro corꝰ
ut lego legi. ¶ Itez sciendū est ꝙ sex sunt species
motus. sicut dicit arꝰ in libro p̄dicamentoꝝ. scilꝫ
generacō. corruptio. augmentū. diminucō. altera
tio. ꝭm locū mutacō. Et ꝭm omnes istas spēs mo
tus habet fieri mutacō lrāꝝ. Secundū generatio
nem. ut creo creaui. Secundū corruptionem ut a
go egi. Secundū augmentū. ut amo amaui. Secū
dū diminucōnem ut sedeo sedi. Secundū alteracō
nem. ut lego legi. Secundū loci mutationem. ut
mordeo momordi. ¶ Item scias ꝙ prod̄ u modo
manet. ut ludo lusi. mō mutatur in u corꝰ. ut pun
go pupugi tundo tutudi. Item u in o transit. ut ne
mus nemoris. Ebur eciam eboris pro u habet o
Itez aliqn̄ o in u mutatꝰ ut tremo tremui. et huc
illuc. pro hoc illoc. Item a prod̄ in prod̄ inuenitꝰ
coniti. ut alitus anelitus. ¶ Preterea sciendū est
ꝙ septem sunt lrē que interponuntꝰ causa eupho
nie. scꝫ b. ut ambigo ex am ꝓpōne et ago interpo
sita b. Item imbuo is ex in et uo is. n mutata in
m et interposita b ꝭm quosdam. C ut sicubi ex si
et ubi interposita c lrā. Item nūcubi ex nū et ubi
interponitꝰ c lrā. D ut prodest a pro et ē interpo
sita d. ut dicit p̄s in viij li ꝑ totam declinacōnem
ubicūqꝫ a uocali incipit hoc ūbum interponitur
d iuncture compōnis. R ut dirimo. ex di et emo
interposita r. S ut obscurus. ex ob et cura re. intꝰ
posita s lrā. T ut identidem ex idem et idem inter
posita t lrā. V consonans ut bos bouis. Et ut di
cit p̄s in vij li. A boue quoqꝫ bouū debet fieri. e
in vm. ¶ Sed notandum ꝙ u consonantem acci
piunt obliqui casus singulares hiatus causa. Ab
ijciunt tamen eam qn̄ plurales sunt gtūs datūs
ablatūs. Vnde gtūs bouū. Dtūs autem et abltūs
sepe ꝑ sincopam medie ꝓferuntꝰ sillabe. bobus ꝓ
bouibus. De predictis quidam dant euphoniam
Ri. sus. re. vm. bra. ca. do.

P osteꝙ de uocalibus diximus. nūc de ¶
mutacōne consonantiū dicamus. Sciendū
ergo p̄mo est ꝙ tres sunt consonantes q̄
manent eedem ꝑ omnes casus. et non mutantur.
scꝫ l n r. ut sal salꝰ. flumen fluminis. cesar cesaris
T quoqꝫ et c q̄uis in solꝰ tribus nominibus inue
niatur que pn̄t declinari. Hoc idem seruant ut ca
put capitis. Occiput occipitis. Sinciput sincipitis
Ab eodem composita ut allec allecis. Lac lactis in
quo t eciam additur. Inuenitꝰ eciā hoc lacte decli
natū. Relique uo consonantes mutantꝰ ulꝰ abiji
unt. d ut aliquid alicuius. M ut templum pli. S
ut magnus ni. x ut rex regis. Sed h uidetur fallē
in h nomine epar epatis. in quo r nō remanet ꝑ
omnes casus. Sed dic ꝙ intelligendū ē de nomini
bus latinis. ꝭ epar nō ē latinū. ¶ Nota eciā sicut
dicit p̄s in p̄mo maioris. ꝙ in p̄teritis ꝑfectis uer
borū solent omnes consonantes mō mutari. mō
manere. exceptis iiij. scilꝫ l ut celo celaui. P ut tur
po turpaui. S ut quasso quassaui. x ut nexo nex
ui. Hee enim nunꝙ mutantꝰ Alie uero consonātes
mō mutantꝰ mō manent. ut habeo habui. Iubeo
iussi. Compesco compescui. dico dixi. ascendo ascē
di. ledo lesi. lego legi. pungo punxi. demo dempsi
premo pressi. moneo monui. sino siui. nequeo ne
quiui. torqueo torsi. desero deserui. uro ussi. uerto.
uerti. flexo flexi. Sed p̄t obijci de hoc ūbo uello
uulsi. in quo mutatur l in p̄terito. Sed dic ꝙ p̄s
intellexit de regularibus. Nam uello uelli facē de
buit regulariter. ¶ Item queritur de disco didici.
pello pepuli. ꝑcello perculi. Sed dic ꝙ l et s nō mu
tantꝰ in hijs ūbis ꝭ abijciuntꝰ potius. Intelligend̄
est ergo de regularibus. et de mutantibus nō d̄ abij
cientibus Nunc de singulis consonantibꝫ uideamus

B manet ut bibo bibi. Mutatur in ps ut nubo
nupsi. ulꝰ in duo s ut iubeo iussi. ut uult pris
in viij li. ¶ Queritur autē de scripsi nupsi. cur non
ꝑ b ꝭ ꝑ p scribantur. et hoc ē causa euphonie ꝙ
in p̄ncipio silbe b ante s uel t non p̄t inueniri
ut ipse psitacus aptus Nam absonus. abstinens.
et similia. non in p̄ncipio sillabe coniuncta b et s
hn̄t. cū ꝓpō sepatim ē silba Igitur pticipia supra
dictoꝝ ūboꝝ rōnabilitꝰ ꝑ pt scribuntur. scriptus.
nuptus. Et nomina ex hijs d̄iuata. scriptor. nup
cie. hec p̄s in ix li. In p̄mo autem dicit. ꝙ b et s.
non alias dn̄t ꝓ p poni. hoc est in ead̄ silba con
iūcte. nisi in fine nn̄. cuius gtūs in bis desinit. ut
urbs urbis. celebs celibis Si obiciatur de abs. dic
ꝭm quosdam. ꝙ deberet excipi. uel ut quidam di
cunt. intelligend̄ est de polisillabis. ut legatur lrā
sic. n̄ alias dn̄t ꝓponi in nn̄s nisi in illꝰ cuius gtūs in bis desinit.

C transit in u consonantem. ut ¶
pasco paui In x ut dico dixi in s ut mulceo
mulsi. parco parsi. et peperci. Et in g antecedente n
ut quadringenti. septingenti Necnon post s posita
transit aliqn̄ in t. ulꝰ assumit eaꝫ. ut irascor iratus
nanciscor nactus. nascor natus. paciscor pactus.

D transit in c. ut accidit quidꝙ In g ut aggero
in l ut allido In p ut appono In r ut arride
o. meridies Antiquissimi uo ꝓ ad ar frequentis
sime ponebant. ut arfari ꝓ adfari. aruolare ꝓ ad
uolare. vnde ondītur recte arcesso dici ab arcio ū
bo. qd̄ nunc accio dicimus. quod est ex ad et cio
compositū Transit eciam in s. ut assideo In duas
quoqꝫ s. ut cedo cessi In t ut attamino Item d in
terponitur frequenter hiatus cā ꝓhibendi in cō
positis. ut redigo. redarguo ꝓdest Retrahitur eci
am cū sequens silba ab s et alia consonante inci
pit. i. aspicio. ascendo. aspiro. asto. h autem fit ne
consonans geminetur ante aliam consonantem.

F in lrīs dcōnibꝫ. ponimus ut fama. filius in gcis
nōinibꝫ ph. ut orpheus. pheton hoc tn̄ scire
debemus ꝙ nō tam fixis labris ē ꝓnuncianda f.
q̄ ph. atqꝫ hoc solum interest.

G trn̄sit in s ut spargo sparsi. In x ut rego rexi
In ct. ut pingor pictus. ago actus.

H est ubi manet integra. ut habeo habui. Est
ubi mutatur in x ut traho traxi. ueho uexi
ut dicit pristianus in nono libro.

K Superuacua est ut dicit p̄s in p̄mo maioris q̄
q̄uis scribatur nullā aliam vim habet q̄ c

L transit in x. ut paulum ¶ ut sup̄ dictū est
pauxillū. mala maxilla. uelum uexillū. In r
transit in n. et maxime d ¶ tabula taberna

M ulꝰ t ulꝰ q seqn̄tibus. ut tantū tantundem. qd̄
componitur a tantū et demū. Idem identidem. eo

rum eorundem. num nuncubi nunquis nunquam anceps ꝓ amceps. Am enim ꝑpō f uł c uł q seq̄ntibus. m mutatur in n. ut anfractus. ancisus. anq̄ro. Vocali uero seq̄nte intercipit b. ut ambitus. ābesus. ambustus. ambages. Necnon eciaȝ in combustus et comburo idem fit. Idem m finał dictionis subtrahit̄ in metro pleꝝq̄ȝ. que si a uocali incipiat sequens dcō. Vt illū expirantem transfixo pectore flamas. Vetustissimi tamen non semper eam subtrahebant. Ennius in x annał. Insignita fere cū milia miliū octo. Item m obscuꝝ in extremitate dcōnum sonū habet ut templum. aptum in ṗncipio ut magnus. Mediocrem in medijs ut vmbra. Item sola hec semiuocał post s ponitur quod mutaꝝ est. ut smaragma smaragdus. Et ante liquidam. ut samnis. ramnis. Et qn̄ ante s ponitur in finali sillaba nominis. more mute interposita i facit genitm̄. hiems hiemis. uelut inops inopis. celebs celibis. sicut dicit ṗs in ṗmo maioꝛ. Idem in x dicit. M manet. ut emo emi. Assumit ps. ut demo dempsi. como compsi. promo ꝓmpsi. Geminat̄ ut mordeo momordi. Subtrahitur ut rumpo rupi. Item dicit in x li. Emo emptū facit. quod ideo assumpsit p. q̄ non p̄t m ante tū sine p inueniri. causa euphonie ut sumptus ꝓmptus comptus. De am et circum infra dicam.

N modo mutatur in ps. ut temno tempsi. Vel in u loco consonantis. ut sterno straui. Subtrahit̄ ut linquo liqui. vinco uici coniunx coniugis ꝓ coniūgis. ne ūbum putetur esse. ut dic̄ ṗs in ix et in vj li. dicit q̄ coniūx desinit in nx. Itē n ut dic̄ ṗs in ṗn ma. transit in g. ut ignosco ignotus ignauus ignominia. cognosco cognatus p̄t tn̄ in q̇busdā coꝝ eciā ꝑ consicisionem a dempta uideri n. ut ignarus. q̄ in simplicibus quoq̄ȝ p̄t per adiectionem inueniri g. ut gnarus gnatus et seq̄nte g uł c ꝓ ea enim greci scribūt g. Et quidaȝ uetustissimi autores romanoꝝ euphonie causa. ut agchises. agceps. aggulus. alij scribunt n et g. ut anceps. angulus. et hoc usus modernorum habet Transit n in l. ut vnus ullus. catena catella. bonus bellus. Similiter collido. colligo illido. Item transit n in m sequentibus b m p. ut imbell̄ immineo impator. impellor. Similiter in grecis nominibȝ neutris in on desinentibus. ut pellion pelliom. tn̄ fit eciam in r. ut corrigo. corrumpo irrigo. Hanc autē mutacōnem lr̄aꝝ sciendū est naturali quadā uocis racōne fieri ꝓpter celeriorem motū lingue labioꝝq̄ȝ ad vicinos facilius tn̄seuntiū pulsus. Et scias q̄ in ij li ṗs addit pene. vn̄ dicit. Pene ubicūq̄ȝ cum ꝑpō ante dcōnem ab r incipientē componitur. mutat n in r ut corruo. Transit et supdicta consonans n in s. ut scindo scissus. findo fissus. in t ut canis catulus. In c ecquid pro enquid. Expellitur in grecis in on desinentibus. cū in latinā tn̄seunt formam. ut simo. leo. draco. sicut econt̄ additur latinis nominibus in o desinentibus apud ğcos. ut ciceron caton ꝓ cicero et cato. Transit eciam in u. ut sino siui. sterno straui.

P manet. ut sapio piu. Assumit s. ut repo repsi. Duplicatur. ut reperio repperi. ¶ nisi eandem vim quā c haberet. nunq̄ȝ in ṗncipijs infinitiuoꝝ uł interrogatiuoꝝ quorundam nominū posita. ꝑ obliquos casus in C lr̄am transiret. ut loquor locutus. sequor secutus. ut dic̄ ṗs in ṗ. maioris. Et in x. li. dicit. Deponentia q̄r mutant eam in cu. et sumentia tū faciūt supinum loquor locutū. sequor secutū. Et post subdit ṗs in j li. Q transit in s. ut torqueo torsi. sicut et c. ꝑco parsi. Siłiter abijcit n in p̄terito ꝑfecto sic̄ et c ut linquo liqui. et uinco uici. transit eciā in x. ut coquo coxi. duco duxi. Apud antiquissimos freq̄ntissime loco cu sillabe quu ponebat̄ et mō. ut arquus. coquus. oquulus. Pro arcus. cocus. oculus. Quū ꝓ cū. quur pro cur. De q eciā sup̄ dictum ē

R Sine aspirōne poni ¶ qn̄ determinaui de k q c tur in latinis dcōnibus. In grecis uero uł ṗncipał uł geminata in media dcōne aspiratur. Vt rhetor. rhodus. purhus. Transit in l. ut niğ nigellus. vmbra vmbella. In s. ut arbor uł arbos. Odos ꝓ odor. uerro uersus. In duas s. ut uro. ussi. gero facit gessi. In u consonantem. tero triui. sero seui. In n ut eneus pro ereus.

S In metro apud uetustissimos vim suam frequenter amittit. Vt uirgił in x enep. Ponite spes sibi quisq̄ȝ. Transit in m. ut rursum ꝓ rursus diminuo ꝓ disminuo. Terenc̄ in adelphis. diminuetur tibi cerebꝝ Et scias q̄ diminuo ꝑ duo m dr̄ a dis et minuo. i. in diūsas ptes minuo. Sȝ diminuo ꝑ vnū m. a di et minuo. imptat diminucōȝ Item s mutatur in n. ut sanguis inis. In r ut flos floris ius iuris In x ut aiax ꝓ aias. et pistrix ꝓ pistris In quo sequimur dores Illi enīȝ ornix ꝓ ornis dn̄t In d. ut custos custodis. preses p̄sidis. palus paludis. In t. ut nepos nepotis. ūtus ūtutis In u consonantem. ut bos bouis Itē sepe ꝓ ȝ solemus s geminatā ponē. ut patrisso ꝓ patrizo Sepe eciā s ꝓ aspiratione ponitur in hijs dcōnibus quas a grecis sumpsimus. ut semis sex septē sicut uult ṗs in ṗmo minoris. ¶ Hic ē sciendū q̄ s freq̄nter inuenit̄ liquescere maxime apud antiquos. Et ideo de liquidis aliqua dicam. Inuenitur autē liquescentia tam in uocalibus q̄ in consonātibus. et de utraq̄ȝ hic dicam. Vocales ut dicit ṗs apud latinos oēs ancipites sunt uł liquide id ē que facile mō ꝓduci mō corripi pn̄t. Inuenimus enim qn̄q̄ȝ uocalem eandem ꝓduci. qn̄q̄ȝ corripi. sicut patet in hac dcōne tenebre. cuius pnł ꝓducitur et coŕ ūtute illius liquide que ē ibi scilicȝ r Et uocantur liquide quadā similitudine liquidū enim de facili currit de vno loco ad alium. sic̄ uidemus in aqua et vino et oleo. Ita eciaȝ in uocalibus. Facile enim producūtur et corripiūtur. sicut dictū est. Similiter dicūtur ancipites. i. dubie. q̄ ad utraq̄ȝ ponibiles sunt. ut ostensum est. In consonantibus enim eciam sunt ancipites uł liquide ut l r. que mō longam mō breuem post mutas posite in eadem sillaba faciunt sillabā. Hijs quidam non irrōnabiliter addūt m n. q̄ ipse quoq̄ȝ cōmunes faciūt sillabas post mutas posite. Vnde ouid x methaṁ. Piscosam q̄ȝ guidon grauidamq̄ȝ amathunta metalł. Ecce h̄ lr̄ā n posita in eadem silła cū muta g. non facit uocalem sequentē scȝ gui lōgam. ¶ Scias tamen q̄ aliter dicūtur uocales liquide et aliter consonantes. Vocales dicūtur liq̄de. quia de facili mouent̄ de correpcōne in ꝓductionem. sicut predictū est. Consonantes uero dicūtur liquide quia habent ptātȝ destruende correpcōnis. quando uidelicet non liquescunt. et non destruendi quando liquescunt. Nam tūc uocał huius remanet. sicut naturaliter erat. Inuenit̄ eciam h̄ lr̄ā liquescere s maxime apud antiquos. q̄ uideli

cet in scansione metri abijcit᷑ consonans cū prece
dente uocali quando seq̄ns dcō incipit a uocali.et
h̄ fit freq̄nter in hac lr̄a m ut apud oraciū.Omni
bus hoc uiciū est cantoribus inter amicos.Quā
doqꝫ fit in hac lr̄a s.ut apud catonem.Successos
indignos noli tu ferre moleste.abijcitur enim s
cū sua uocali u.de hac dcōne successus.Qn̄qꝫ ab
ijcitur sine uocali.ut apud orac̄.Regis opus ste
ril' qꝫ diu palus apta qꝫ remis.Abijcit᷑ enim s fi
nal' de hoc nomine palus.ut fiat b̄uis ꝓpter se
quentem uocalem.uel si liquescit s ultima huius
nominis palus in scansione metri.Quod eciā fit
apud cathonem.Quod nosti factū n̄ rectum noli
silere.quasi dicat noli ilere.et apud lucanū.Terga
sedent crebro macul' distincta smaragdo.In scansi
one enim s abijcitur et dr̄ maragdo.Inde eciā est
ꝙ disertus cor̄ ꝑmaꝫ sillabam di.cū sit naturali
ter longa.qn̄ componit᷑ ex di et ars interposita s
causa euphonie.quod ibi liquescit.Sic ergo freq̄n
ter fiebat olim in hac lr̄a s eclipsis.qꝛ s sonū ha
bet ualde facilem et quasi sibilantē et multociens
liquescit.Non solū autē s liquescit in metro ſ3 eē
in prosa licet de hoc ꝑs non faciat mencōnē Ideo
nota ꝙ s posita inter duas uocales fere ubiqꝫ li
quescit quantū ad sonū.i.non ꝓfertur in sui ple
no sono.ut nisi designaui.Hoc autem non p̄t ac
cidē in x.licet affinitatem habeat cū s.Non eniꝫ
uidetur racōnabile nec euphonie consonum.ꝙ x
cū sit duplex consonans semꝑ deueniat ad medi
um sonuꝫ simplicis et liquide consonantis.sic̄ ad
sonū de s liquida.ut uidelicet proferatur eo sono
quo ꝓfertur nisi dixit ul' uexillū ul' auxiliatus.
Vnde aliter est dcō ꝓferenda qn̄ scribitur per s.
et qn̄ per x.sicut manifeste patet in hoc preterito
hausit.quod scribit᷑ ꝑ s quando ē p̄teritū de hau
rio hauris.et in hoc p̄terito auxit.quod scribitur
ꝑ x qn̄ dn̄dit ab augeo auges.Similiter h̄ patet
in hoc p̄terito lusit quod scribit᷑ ꝑ s quando est
p̄teritum de ludo is.et in hoc p̄terito luxit.quod
scribitur ꝑ x qn̄ est p̄teritū de luceo ces ul' lugeo
ges.In quibus intelligentibus patet q̄ꝛ differenter
pronūcietur x ab s liquida.Sicut ergo ꝓnuncia
tur auxit luxit qn̄ scribunt᷑ ꝑ x.Item dixit uixit
Sic pronūciande similes dcōnes sunt.ut auxiliū
auxiliatus.uexillū uexillifer. Ad maiorem au
tem declaracōnem eoꝝ que dcā sunt de liquidis sci
as ꝙ ſm quosdam triplex est liquescentia lr̄e.est
enim quedam liquescentia que dr̄ quedā habili
tas elementi ſ ꝙ facile transit de productione in
correpcōnem.ul' econūso et hoc ē tantū in uocali
bus.Est eciā quedā alia liquescentia que attendit᷑
quantū ad subām lr̄e Siue ſ naturam ꝓlacōnis
ipsius.i.ſm ꝙ ipsa subtrahit᷑ et non ꝓfertur.ul'
semiplene ꝓfertur.sicut patuit in hac lr̄a s.simili
ter habetur in multis alijs tam uocalibꝫ q̄ꝛ conso
nantibus.ut suadeo suauis suauitas.in quibus in
scansione subtrahit᷑ u ul' m.Et ē huiusmodi liq̄s
centia subālis.p̄cedens uero accidental'.Et hec se
cunda p̄t esse in uocalibus et consonantibus sicut
p̄dictum est.Est et tercia liquescentia lr̄e que attē
ditur circa lr̄e ꝑtātem.sicut uidemus in liquidis l
r.que non semꝑ cū aliqua consonante prod̄ uoca
lem p̄cedentem.Imo ipsis liquescentibus uocalis
corripitur.ut illud.Et tenebris addit quas sine lu
ce gerit. ¶ Hic nota ꝙ liquide posite post mutā
in eadem sillaba naturaliter ꝑmittunt p̄cedentem

uocalem naturaliter b̄uem corripi.ut alleda et te
nebre.Vnde dixi naturaliter b̄uem.qꝛ si naturali
ter esseꝫ longa non posset esse breuis.nec in uersu
nec in prosa.vnde qꝛ mater et frater prod̄ natura
liter ꝑmam.nūq̄ꝛ cōmatres et confratres pn̄t in
in pnl' corripi nec in ūsu nec in prosa.Si autē sit
breuis naturaliter p̄t produci et corripi in metro
ut tenebre pnl' cor̄.et tenebre penultima prod̄.ſ3
in prosa semꝑ debet corripi pnl'.ut compatres te
nebre.et hic cōmuniter et q̄i generaliter corripit᷑.
Hug̊ uero uidetur fuisse q̄i singularis opinionis
in hoc.dicit enim in quodam libello quem com
posuit de accentu.Qꝛ qn̄ liquida ponit᷑ post mu
tam in eadem sillaba naturaliter ꝙ si uocalis est
naturaliter b̄uis p̄t corripi et ꝓduci in metro.et
eciam in ꝓsa.Si autem ē naturaliter longa tam
in ūsu q̄ꝛ in prosa ꝓducitur.ut cōmatres.Vn̄ p̄t
dici ſm eū.tenebre pnl' cor̄ ꝙ sit accentus in an̄
pnl'.qꝛ b̄uis est naturaliter.Eciā p̄t dici tenebre.
pnl' prod̄.eo ꝙ accentus pn̄cipal' sit in pnl' ꝓpter
pōnem consonantiū.Vnde p̄t tenebre in pnl' corri
pi.et ꝓduci in prosa ꝓ uoluntate legentis.sed qd̄
prius dictū ē cōmuniter tenetur.et puto esse ueꝝ

T transit in s.ut ūto ūsus.concutio concussus
C uero an̄cedente transit t in x.ut pecto pex
ui.flecto flexui. ¶ Hic nota ꝙ sicut dicit hug̊ in
vincio cis.Regula gn̄alis est.ꝙ quotiens t poni
tur ante J puram sequente uocali habet sonū de
c.ut lcō amatio.nisi p̄cedat s ul' x ul' aspiracō in
tercidat inter t et J.ul' nisi dr̄n̄tia impediat.S an̄
cedat ut salustius.x ut cōmixtio.Aspiracō inter
cedit.ut corinthios.Et in hijs omnibus et simili
bus t retinetur in suo sono licet sequatur J pura
dr̄n̄tia impedit ne t habeat sonū de c.licet i pura
sequatur in istis gn̄s litiū uitium.ad dr̄n̄tiam isto
rum nr̄oꝝ.hoc uiciū.hoc liciū.Dicendū ē ergo ad
corinthi.Extingue flamas litium.Et similiter uitis
uitiū.ut t retineatur in suo sono.licet J pura seq̄
tur.Et scias ꝙ licet aliquando t habeat sonū de c
ut dictū est.non tamen c accipit sonū de t.vn̄ dcō
nes que scribunt᷑ ꝑ c debent ꝑ c pronūciari.ut fa
cio facis.Iacio cis.aspicio cis.Illicio cis.Ea uero
que scribunt᷑ per t.accipiunt quandoqꝫ sonū de c
ut dixi in q̄tio tis.potior ris sentio tis.sitio tis Si
queras.quō cognoscit᷑ an facio scribat᷑ per c.Di
co ꝙ ad secundam ꝑsonam cognoscit᷑.quia per c
ꝓnūciatur.ut facio facis.Et ita de alijs similibus
quatio tis sentio tis et similia omnia scribūtur per
t.licet ꝓnūcietur per c.quod p̄t cognosci ad secū
dam ꝑsonam.et pluralem numeꝝ.Dicimus eniꝫ
quatio tis quatimus.sentio tis sentimus.et ita de
similibus dicas.Amicicia uero pudicicia iusticia.
et huiusmodi ꝑ c scribunt᷑ sicut proferunt᷑ qꝛ for
mant᷑ a genitō si ueniunt a nominibus secūde de
clinacōnis.ul' a dtō si ueniunt a nominibus tercie
declinacōnis addita cia.uiolentia uero astutia scri
buntur ꝑ t.ſ3 ꝓnunciantur sono de c.qꝛ formant᷑
a genitō uiolenti astuti addita a.Prudentia autē
et negligentia scribunt᷑ eciam ꝑ t licet pronūcient᷑
in sono c.quia formant᷑ a dtīs prudenti negligen
ti.addita a.et sic de similibus dicas.Sed p̄t dubi
tari de vigintiunus qꝛ hic t non accipit sonū de c
Dico ꝙ J hic est in iunctura compōnis.et sic non
est cont᷑ regulam datam.qꝛ regula h̄ habet excep
cōnem.licet hug̊ non excipiat h̄.vn̄ ad predcās
tres excepcōnes debet addi.Et nisi J sit in iunctu

ra compositionis.ut vigintiunus.
X Duplex consonans mō accipitur ꝓ cs.ut in
hoc nomine apex apicis.mō pro gs.ut in h̄
nomine grex gregis.Transit tamen et in u conso
nantē.ut nix niuis Nectnon in ct.ut nox noctis su
pellex supellectil'.Sed h̄ contra regulam declinari
uidentur.q̄ uidelicet omnia nomina desinētia in
x.faciunt in cis ul' in gis genitiuū.exceptis quatu
or nominibus que uidentur contra regulā declina
ri.sciꝫ nix niuis.uox noctis.senex senis.supellex
supellectil'.Composita uero simpliciū declinacōm
seq̄ntur.ut pernox ꝑnoctis.exlex exlegis.Subit
eciam x loco aspiracōnis.ut ueho uexi.traho traxi
ūtitur in f ut efficio effero.Et sciendum ꝙ quoci
enscumqꝫ ex prepō ꝑponitur compositis dcōnibꝫ
a uocali incipientibus ul' ab hijs tribus consonā
tibꝫ c p t.integra manet.ut exaro exeo.exigo.ex
oleo.exuro excutio experto extraho.Quidam ūo
dixerūt.ꝙ eciā x sequente s integra manet.ut si
dicatur exsequor.exspes.Sꝫ isti uident' facere cō
tra grecoꝝ consuetudinem.Illi eniꝫ s seq̄nte nūq̄
x ꝑponunt ſꝫ k.Melius ergo ut dicit ṗs in ṗmo
maioris nos x solam ponimus que ponit' pro cs
Cuius racōnem non solū ipse sonus auriū iudicō
possit reddere.Sed eciā ꝙ geminari s aliqua con
sonante antecedente minime p̄t.geminari autem
uideretur post consonantem si x antecedente que
loco cs fungitur ipsa consequat'.ut dicatur exse
quie.exsequor.Quod si liceret.licebit eciā a simili
post bs uel ps quas loco duplicis accipimus ad
dere s.ut dicatur obssessus.abssessus.quod mini
me licet.q̄ non p̄t duplicari consonans alia sub
sequente consonante.qm̄ nec āncedente nisi sit li
quida an̄ mutam.ut supellex.suffragor.sufflo ef
fluo.effringor.ut dicit ṗs in ṗmo li tractatus de
b.Tamen duplex consonans ut x p̄t inueniri an̄
cedente consonāte.ut lanx falanx.et seq̄nte.ut ex
pecto.Et nota ꝙ sicut dicit ṗs in xiiij li.Nulla ali
a ꝑs in x desinit apud latinos nisi nomina et ex
ꝑpō que greca est.et nix et pax adūbium comicū
quo utitur terencius.quod similiter grecū est.Et
scias ꝙ x incipit ab I cū alie semiuocales ab e in
cipiant.Et ē racō.q̄ in I terminatur apud g̊cos.
Vocatur enim xi.sicut docet alphabetū grecum.
vn̄ per apostrophen dicimus ix.vn̄ hic nota ꝙ
uocales dn̄r q̄ ꝑ se uocem faciūt sine consonan
tibus.vn̄ quelibet uocal' per se facit sillabam.ut
amo.Et inchoant uocales a suo nomine.et in se
terminant' siue in nomen suū.Consonantes autē
dn̄r quasi cū alio sonantes.i.cū sono uocal'.Non
enim possunt proferri sine sono uocalis.Et hoc
satis patet in eoꝝ prolacōnibus.sicut cū dicimus
be ce de.Similiter non possunt ꝑ se ꝑficere silbaꝫ
sine presentia uocalis.uocales uero sine eis sic.Tm̄
enim uere refert inter uocales et consonantes q̈ꝫ
tum inter animas et corpa.Anima enim ꝑ se mo
uet' et mouet corpus.Corpus autem non mouet
animā nec ꝑ se mouet'.sicut patet in cadauē.ita
et uocales ꝑ se mouent' ad ꝑficiendū sillabam.et
consonantes mouent secū.Consonantes uero sine
uocalibus immobiles sunt ad ꝑficiendū sillabam
Semiuocales autem ab e incipiūt et in se termi
nant.absqꝫ x que sola ab I incipit.ꝑ apostrophē
greci nominis xi.q̄ necesse fuit cū x sit semiuoca
lis a uocali incipe et in se terminare.Que x nouis
sime a latinis assumpta post oms ponitur l̄rās q̄
bus latine dcōnes egent.Q̄ autē ab I incipit eius
nom̄ ondit et huius in cōmto qd̄ scribit in donatū
hijs ūbis.Semiuocales sunt vij.que ita ꝓferun
tur ut inchoent ab e l̄rā.et desinent in naturaleꝫ
sonū.ut f.l.m.n.r.s.x.ſꝫ x ab i inchoat.Idem et̄
entrophius confirmat dicens.Vna duplex conso
nans x que ideo ab I incipit.ꝙ apud grecos in eā
dem desinit.i.xi.Mute autē a se incipientes et in
e uocalē desinentes.exceptis q et k quaꝝ altera in
u altera in a finit' sua conficiūt nomina.Incipiūt
ergo mute a sono muto siue a sono ꝓpō et termi
nant' in sonū uocal'.Cū ergo plurimū denomine
tur l̄rā a ṗncipio et sonus mutaꝝ fit in ṗncipio
mutus.sicut patet in eaꝝ prolacōne merito uoca
te sunt mute.Incipiunt ergo ut dixi mute a sono
muto siue a sono ꝓprio.et terminant' in sonum
uocal' e.ut be ce de.excepta f quam quidam ideo
posuerūt semiuocalem ut seruius sup̈.quia incipit
a uocali.i.ab e.sicut semiuocales.et terminatur
in sonū ꝓpium.hoc tamen non facit eam semiuo
calem.nomen enim l̄rē non mutat esse l̄rē.Vnde
dicit pris in ṗmo maioris.Nichil enim aliud semi
uocal' habet l̄rā hec f nisi nominis ꝓlacōnem que
a uocali incipit.ſꝫ hoc ꝑtātem l̄rē mutare non de
buit.Si enim essꝫ semiuocal' necessario terminal'
nominū inueniret' qd̄ mīme repies Nec an̄ l ul' r
in eadem silbā posset poni.qui locus mutaꝝ dū
taxat.nec cōmunem an̄ easdem positam faceret
silbam.¶ Volo eciaꝫ te scire ꝙ quantū semiuoca
les vincunt' a uocalibus.tantū vincūt et ipse mu
tas ut sup̈ tetigi.qd̄ pꝫ ex eo ꝙ uocales hn̄t tres
ꝓpetates.ꝑ se enim ꝑficiunt uocem.inchoant no
mina.et t̄minant similiter Semiuocales autem
haꝝ duas tm̄ hn̄t Nam inchoatiue sunt dcōnum
et terminales.ut nil.et ita de alijs semiuocalibus
que qn̄qꝫ inchoant dcōnes.qn̄qꝫ terminant.terci
am ūo non hn̄t.sciliꝫ q̄ ꝑ se uocem non ꝑficiunt
Et ita vincuntur a uocalibus.Mute ūo nec ꝑ se
uocem faciunt.nec oms terminant nomina.licet
quedam eaꝝ t̄minant nomina.sicut c d t Et h̊ in
paucis nominibus exercent Nam pauca desinen
cia in ea inueniuntur Inchoant tamē nomina.Et
ita vnaꝫ tm̄ sibi uendicant ex ill' tribus ꝓpetatibꝫ
Vincunt' ergo a semiuocalibus q̄ licet inchoant
tamen raro terminant nomina.Vnde et apud g̊
cos uocales et semiuocales tantū terminant nomi
na non mute.et merito.Illa enim debent esse in
fine que multum sonant.q̄ omnis prolacō plus
festinat circa finem.et plus sonat.Vn̄ eciam ora
tores exaltant uocem suā in fine ul' circa finem
Habent ergo semiuocales secundā euphoniā.Naꝫ
melius et ꝑfectius sonant q̈ꝫ mute.sicut et uoca
les ipsis semiuocalibus.Hec dicta sunt de semiuo
Y uocal' ē semꝑ.et scribit' ¶ calibus grā de x
tantū in grecis nominibus et barbaris sicut
et ȝ.Vnde quando y ponit' inter duas uocales ē
uocalis.et ꝑ se sillabicatur.vnd̄ prosopopeia est
sex sillabaꝝ.et ita de similibus dicas.Quia autem
mentio fcā est de x et ȝ que sunt duplices cōsonā
tes.et i aliquando ē duplex consonans.Ideo hic
dicā de I ondens qn̄ sit duplex consonans.et qn̄
simplex.Deinde eciā subiungam de u consonāte.
I potest esse simplex consonans.et aliquando
duplex.V uero tantū ē simplex consonans.
Notandū est ergo ꝙ I consonans posita natura
liter inter duas uocales vim suā retinentes alias

seruantes.et maxime in simplici dcōne. Accipitur
ꝓ duplici consonante.et debet sillabicari cū seqn̄
te sillaba.ut maior.troia. Si eniꝫ J remaneret uo
cal' essent tres uocales iūcte sine ulla media conso
nāte et in̄ ueniēt hiatus intolēabil'.ut uult ꝑs in ii
libro. Jn tenuia autē remansit J uocal'.et est racō
hec.qꝛ ntūs plural' neutri generis formatus ab
ablt̄o singulari desinente in J.dꝫ supare illū abla
tiuū vna sillaba.ut mari maria.forti fortia. Hoc
autē non fuisset in hac dcōne tenuia.nisi J remā
sisset uocal'. Preterea qn̄ J est duplex consonans
debet sillabicari cū sequenti sillaba.quod non fit
in tenuia. ¶ Notandū eciā ꝙ inuenit̄ i inter du
as uocales positū simplex consonans.ꝫ in cōpo
sitis tantū.ut reiectus reijce.sicut docet ꝑs in or
thog̃phia introducens exemplū ūgilij. Titire pas
centes a flumine reijce capellas. Ecce hee quatu
or sillabe re ij ce ca sunt omnes b̄ues. Et faciunt
ꝓceleumaticū constantem ex quatuor sillabis b̄ui
bus. Oportet ergo ꝙ J non sit ibi duplex conso
nans.ymo simplex.cū non faciat ibi pōnem.racō
autē hec est.qꝛ i non ē inter illas uocales natu͛a
liter ꝫ grā compōnis Cum ergo hec ꝯpō re natura
liter b̄uis sit ibi eciā cor͛ inuenit̄ a poeta. Vnde
composita excludunt̄ in hoc ꝙ dicitur naturali
ter. Et hoc uult hug̃.qui dicit ꝙ baiulo as ē uer
bum simplex.et sic ibi i ē duplex consonans. Et
prod̄ ꝑmam. Si autē baiulo sit ibi compositū uer
bum tūc non ē i ibi duplex consonans.nec ꝑma
longa ꝫ potius breuis. Juxta illud. Cloco colum
baiulat.lathesis trahit.atropos occat. Jtem dicit
hug̃ ꝙ magister componit̄ a maior et sterion q̃i
maior in stacōne. Et debet scribi media sillaba ꝑ
duo i.vnū consonans et aliud uocale.ut dicatur
maijster. Sed constat ꝙ magister habet ꝑmam
b̄uem.et ē compositū.ergo si scribatur per duo i
maijster.i non erit ibi duplex consonans cum sit
ꝑma b̄uis. Alij dicūt ꝙ reijcio tam in p̄nti q̃ in
p̄terito ꝑmam producere et corripere inuenit̄.qꝛ
ibi i p̄t esse simplex consonans.et sic ꝑmaꝫ cor͛
Vnde uirg̃. Titire pascentes a flumine reijce capel
las. Vel p̄t i ibi esse duplex consonans.et sic pro
ducit̄ pōne. Vnde idem uirg̃. Reijce ne maculis
obfuscent uellera pell'. Alie uero ꝯpōnes composi
te cū hoc uerbo iacio penitus producūtur.ut in
ijcio.adijcio.eijcio proiicio deijcio.in quibus om
nibus i duplex consonans ē ante i uocalem.et is
tius opinionis fuit magister bene. ¶ Hijs uisis
dici p̄t ꝙ i consonans posita inter duas uocales na
turaliter ē duplex consonans.et posicōnem facit
p̄cedenti uocali.ut maior.peior.et hec regula ge
neral' ē in simplici dcōne. De tenuia nō ē obieccō
qꝛ ibi i non ē consonans.cū non sillabicetur cum
secūda sillaba.sed ꝑ se.quia uocal' est. Jn compo
sitis autem habet instantiam. Sed hoc p̄t excludi
in eo ꝙ dicitur. J posita inter duas uocales natu
raliter.qꝛ in compositis non uidetur ibi i esse na
ralit' ꝫ potius accidentaliter scꝫ racōne compōnis
Aliqn̄ eciam facit pōnem.etc̄ in compositis.ut ad
ijcio eijcio.qꝛ ponit̄ inter duas uocales.et sillabi
catur cū sequenti sillaba.licet hoc omnino nō sit
naturaliter.ut supius declaratum est. Patet ergo
quō uerificetur regula predcā. J consonans posi
ta naturaliter inter duas uocales vim suā seruā
tes et maxime in simplici dcōne accipit̄ ꝓ dupli
ci consonante. Hec autē ꝑticula vim suā seruātes
non ē declarata. Jdeo nota ꝙ hoc additū est.qꝛ i
positū inter u post g ul' q et alterā uocalem non
ē duplex consonans ymo uocal'. Racō autem hu
ius est.qꝛ altera illaꝝ uocaliū scꝫ u nō seruat ibi
vim suā ymo amittit. Juxta illā regulā de dyptō
gis supius datam.scꝫ u posita post g ul' q ul' s se
quente uocali in eadem sillaba amittit vim litere
ut qui.lingua suadet. Ex quo patet ꝙ in hijs dcō
nibus nequior.pinguior.quia.et similibus. J nō
est consonans ꝫ uocalis.sicut docet ꝑs li iij a in
tractatu compatiuoꝝ. Quidā contra predcāꝫ regu
lam obijciūt de coiere.ubi i non ē duplex conso
nans posita inter duas uocales.cum p̄cedens uo
cal' corripiatur scilꝫ co. Vnde lucanus. Nec coiere
patres.ꝛc̄. Sed ex predictis patet solucō.qꝛ uideli
cet nō ē ibi i inter duas uocales naturaliter ymo
accidentaliter.uidelicet grā compositionis et sinco
pe. Debet enim dici coiuere.sed ꝑ sincopam dr̄ co
iere.sicut coij. Vnde in hijs dcōnibus coiere coij
coijsse.introiere.introierunt.et similibus reman
sit J uocal' cum non sit ibi naturaliter inter duas
uocales.et hoc eciā patet qꝛ J non sillabicatur cū
sequenti sillaba ꝫ ꝑ se solam.quod non posset fi
eri si esset consonans. ¶ Sic uidimus qn̄ i sit du
plex consonans. Nunc uideamus qn̄ sit simplex.
Et dicendū ē ꝭm ꝑs.ꝙ j mō ꝓ simplici mō pro
duplici accipitur consonante. Pro simplici qn̄ ab
ea incipit sillaba in p̄ncipio dcōnis posita subse
qn̄te uocali in eadem sillaba.ut iuno iupiter.pro
duplici aūt qn̄ in medio dcōnis ab ea incipit sil̄ba
post uocalem an̄ se positam.subseqn̄te quoqꝫ uo
cali in eadem sillaba.ut maius peius eius.ꝓ sim
plici quoqꝫ in media dcōne inuenit̄ ꝫ in composi
tis.ut iniuria eiectus reijce. Virgilius in bucolic̄
proceleumaticum posuit pro dactilo. Titire pascē
tes a flumine reijce capellas.

V Est consonans qn̄ ab ea incipit sillaba in
p̄ncipio diccōnis posita sub seqn̄te uocali
in eadem sillaba.ut venus. Et ē tantū sim
plex consonans. Vnde dicit ꝑs.ꝙ in ea preualu
it ptās simplicis consonantis. Sꝫ uidetur ꝙ sit du
plex consonans. Nam si dicam cupiui penl' prod̄
si dicam cupij pnl' cor͛. Et sic uidetur ꝙ u sit du
plex consonans.et p̄stet posicōnem uocali prece
denti. Ad h̄ dn̄dū est ꝙ u tantum est simplex cō
sonans.nec illa uocal' p̄cedens posicōnē ab illo u
recipit.ymo ē naturaliter longa sicut patet in su
pino et ꝑticipio.in quibus non ē u.et tamen pro
ducit penl'.ut cupitus ta tum. Et scias ꝙ u posi
ta post g q ul' s sequente uocali in eadem sillaba
amittit vim lrē Nam vim consonantis nō habet
ibi cū non faciat pōnem cum altera consonante.
vim uocal' non habet.cū non faciat cū altera uo
cali cū qua ē in eadem sillaba dyptongum. Et
sciendū ꝙ hoc ueꝝ ē ubi u cum altera uocali se
qn̄te est in eadem sillaba.ut quis anguis. Si ūo
sunt in diūsis sillabis.non ē ueꝝ ut arguo.exigu
us.et hoc accidit tantū ubi ē g et non q. Nam q
nunq̃ p̄t sillabicari ul' scribi nisi seqn̄tibus duabꝫ
uocalibus que sunt in eadem sillaba secū.et ideo
q̃uis iste ntūs quis scribatur ꝑ q. Genitūs tam̄
eius nō scribitur per q ꝫ ꝑ c.ut cuius.quia in cu
ius J est consonans non uocalis. Ex predictis pa
tet ꝙ equus equi.et equus a vm scribuntur per
duplicem u post q.

D Icto de diuisione lraꝝ et earꝫ mu

tacōne. dicendū est de recto ordine ipsarum lr̄aꝝ
Sciaſ ergo ꝙ vnicuiqꝫ lr̄e accidunt tria. ſcilicꝫ no
men. figura poteſtas. Nomen .i. nominacō. ut a b
Et ſunt elementoꝝ nomina indeclinabilia. tam a
pud nos ꝙ̄ apud grecos. Et hoc duplici de cauſa
Prima ē quia ſimplicia et ſtabilia debent eſſe ele
menta. q̄i ſimplex fundamentum cuiuſlibꝫ doctri
ne et immobile. Secūda ē qꝛ ſi uariaretur eorum
nominū declinacō ſignacō euaneſceret. cum uoca
les a ſuis uocibus conficiant ſua nomina. Si enīꝫ
diceretur hꝰ a. huius atis. non eſſet ampliuſ nomē
illius lr̄e in obliquis. Similiter de vnaquaqꝫ lite
ra ſiue uocali ſiue conſonante. q̄re nomina elemē
toꝛū indeclinabilia remanſerūt. figure acciđūt q̄s
uidemus in ſingul' literis. ptās uero ē ipſa ꝓnūci
acō ꝓpter quā et figure et nomina ſunt inuenta
Diuiditur tamen ptās lr̄e in ſubſtantiale et accñ
tale. Subſtantialis poteſtaſ lr̄aꝝ ē lr̄ām eſſe uoca
lem uł conſonantem. ſemiuocalem uł mutam. ac
cidental' uero ē multiplex. uidelicet correpcō ꝓduc
tio. aſpiracō. leuitas. liqueſcentia. duplicitas. ĩmu
tacō. tranſmutacō. Ordo eciā accidit literis. ꝟ non
aſſignatur eis ꝓ accidente. qm̄ pꝰ dꝛ eſſe poteſta
tis. Qꝛ enim aliqua lr̄ā ꝑ̄ponatur uł poſtponatur
in ſillaba hoc habet a mō ꝓnunciandi. qui nich
il aliud ē ꝙ̄ poteſtas. Accidit ergo ordo literis. q̄
ꝙ̄uis in ſillabis dinoſcitur. tamen qꝛ coniunctus
eſſe uidetur cum poteſtate elementoꝝ. non abſur
dū puto nūc illū ei ſubiungere. Sunt ergo uoca
les prepoſitiue uidelicet ſubſequentibus alijs uo
calibus in eiſdem ſillabis a e o. Subiunctiue e u
ut ae au eu oe. J quoqꝫ apud antiquos poſt e po
nebatur. et ei dyptongū faciebant. quā ꝓ omni
i longa ſcribebant more antiquoꝛū grecoꝝ. Dyp
tongi autē quibus nūc utimur ſunt quatuor ſcꝫ
ae au eu oe. de quibus ſup̄ dictū eſt. ¶ Nūc ergo
de ordine conſonantiū uideamus. et pᵒmo de ordi
ne ſemiuocaliū. Jn ſemiuocalibus ſunt alie ꝑ̄poſi
tiue alijs ſemiuocalibus in eadem ſillaba. ut m ſe
quente n. ut amnis. damnū. ſomnū. hymnus. Et
ut dicit papias. Somniū ſomnū et cetera ſimilia
que habent m ante n in eadem ſillaba debent ꝓ
nūciari. Et marcianus in orthogꝛ̄phia dicit. ꝙ lr̄e
que inter ſe copulari non pñt adiecta alia lr̄ā ſo
cianꝰ. ut m et n. cū non coeant uocali an̄cedente
vniunꝰ. ut in omni. et in ſomno. S quoqꝫ prepo
ſita ē ſeq̄nte m. ut ſmirna ſmaragdus. p̲ ſ non p̲ ꝫ
ſcribi dꝫ. Nam ut dicit pꝰs in pᵒmo maioris. Viciū
faciunt qui ꝫ ante m ſcribunt. Nunꝙ̄ enīꝫ duplex
lr̄ā in capite ſillabe poſita p̄t cum alia iūgi cōſo
nante. Preterea s frequenter liqueſcit in metro. ꝫ
uero non. Sic ergo ille uſus poſſꝫ culpari ſi ſma
ragdus ſcriberetur p̲ ꝫ. quem ponit lucanus in x
li. Terga ſedent crebro macul' diſtincta ſmaragdo
S uero ibi ſcripta ceſſat rep̄hensio. Nam s freq̄n
ter liqueſcit in metro. Et ideo illa ſillaba ma p̄t
ibi corrīpi. ut ſup̄ oſtenſum eſt. Jn fine autē ſilla
be om̄s liquide ſolent ante s poni. ut puls. hiems
mons. arꝫ. Similiter an̄ x. excepta m. ut falx lāx
arx arcis. ¶ Jn mutis ꝑ̄ponūtur b et g ſequente
d. ut bdeliū genus lapidis. abdomen. migdonides.
C uero et p ꝑ̄ponūtur ſequente t. ut actus. lcuſ ap
tus. dyptongus. Vñ peccant q̄ ſillabicant ac tus
ꝟ ſic debent ſillabicari a ctus. qꝛ c cū t ſunt eiuſ
dem ſillabe. et ſic de omnibus p̄dictis et ſimilibus
Semiuocal' nulla ꝑ̄ponitur mutis. niſi s ſequente
b. ut aſbeſtus. aſbutes. C uel q. ut ſcutū. ſqualor
p ut ſpes ſpera. T ut ſtatus. An̄ aliam autē nullā
mutaꝝ. ¶ Hic nota ꝙ ſicut dicit pꝰs. p non pati
tur r an̄ ſe in eadem ſillaba. Si autē obijciaꝰ de hꝰ
nomine ſtirps. Jn qua r poniꝰ an̄ p in eadem ſil
laba. Dico ꝙ pꝰs intellexit in pn̄cipio ſillabe. Pn̄
cipiū autem uoco quidquid eſt an̄ pᵒmam uoca
lem. Cū ergo p patiatur r ibi circa pᵒmā uocalem
ceſſat obieccō. Poteſt eciā aliter dici Quod enim
dicit pꝰs intelligitur quando p ſumiꝰ in ui ſua et
ſimpliciter. Jbi autem non ſumiꝰ p ſimpliciter ſi
ue in ui ꝓpria. ymo pꝰs ibi collaterales ſumūtur
pro vna figura que ē apud grecos et uocatur pſi
et huius eſt figure Ψ. Et ut uult pꝰs in pᵒmo ma
Hoc intereſt inter elementa et lr̄ās. ꝙ elementa
proprie dicuntur ipſe ſcilicet pronunciationes ¶
Note autē eaꝝ lr̄e abuſiue tamen et elementa ꝓ
literis et lr̄e ꝓ elementis uocanꝰ Cum enim dici
mus non poſſe conſtare in eadem ſillaba r an̄ p
non de literis dicimus. ꝟ de pronūciacōne literaꝝ
Nam quantū ad ſcripturā pñt coniūgi. nō tamen
eciā enūciari niſi poſtpoſita r ut princeps. Mute
uero ſemiuocalibus ꝑ̄ponuntur liquidis abſqꝫ m
om̄s pene omnibus. ut bl blandus. Cl clarus. Dl
abodlas nomen barbaꝝ. Gl gladius. Tl atlas. Pl
planus. Fl flauus. Bn abnuo. Sed b magiſ ē ſupi
oriſ ſillabe. quia ꝑ̄poſitio debet ſillabicari p̲ ſe. Cr
crudus. Dn ariadne. Gn gnens. Tn etna. Pn the
rapne. Br vmbre. Cr crebre. Dr draco. Fr frater. gr
gratus. Pr pratum. Tr tractus. Ante m autē inue
nitur c d g t. ſicut piracmon. alcmena. dragma. a
dmetus. itmos. P ꝑ̄poniꝰ huic lr̄e s in pn̄cipio ſil
labe. ut ipſe pſitacus. et ſic conſtat ꝙ p et s dñt
ſimul ſillabicari. ¶ B an̄ s uł t nunꝙ̄ inuenitur
in principio ſillabe. nec eciam ſtare p̄t. Et ideo b
conuertitur in p ut nubo nupſi nuptū. Anologia
enim requirebat b in p̄terito et ſupino cum eſſet
b in pn̄ti. ꝟ euphonia cogit ſcribi p̲ p et non p̲ b.
dcās dcōnes. Vnde pꝰs in fine pᵒmi maioris dicit.
nubo nupſi. ſcribo ſcripſi faciunt. ꝙ̄uis analogia
p̲ b cogit ſcribere. ꝟ euphonia ſup̲at. que eciam
nuptam non nubtam. et ſcriptū non ſcribtū com
pellit p̲ p non p̲ b dicere et ſcribere.

Viſo de lr̄ā. nunc uidendū ē de ſillaba. et de
ſillaba hoc mō. Primo quid ſit ſillaba. q̄t
literis conſtare uidetur et p̄t. et quo ordi
ne. Secūdo de literis terminantibuſ ſillabam. Ter
cio de accn̄tibuſ ſingulis ſillabis. ¶ Scias ergo ꝙ
ſillaba ut dicit pꝰs in ij ma. eſt comp̄henſio lr̄aꝝ
conſequens ſub vno accentu et vno ſpū prolata.
Abuſiue tamen et ſingulariū uocaliū ſonoſ ſillbas
nominamus. Poſſumuſ tamen et ſic diffinire ſil
labam. Sillaba ē uox lr̄aliſ q̄ ſub vno accentu .i.
vno ſpū indiſtanter profertur. A ſingul' tamen in
cipiens. Non plus ꝙ̄ ad ſex literas procedere ſilla
ba p̄t in latino ſermone. ut a ab ars mars ſtans
ſtirps. ¶ Et ſciendū ꝙ ſillabe que ex ſinguliſ con
ſtant literis non plures ſunt ꝙ̄ ipſe uocaleſ ex q̄
bus fiunt. Quot autem ex amplioribus pene in
numerabiles. Nulla ſillaba treſ uocales habet. vñ
u et J non aliter iūgunꝰ dyptongis niſi loco poſi
te conſonantiū. u tn̄ eciā tūc iungi p̄t dyptōgo cū
amittit vim lr̄e ut quae linguae. ſepe inueniunꝰ
ꝓ duabuſ uocalibuſ iūctis. hꝰ eſt ꝓ dyptongo ſin
gule uocales poſite. ut ploſtꝝ ꝓ plauſtꝝ. et inqui
ro ꝓ inquaero. et ubiqꝫ pro eu dyptongo e ꝓꝑō

ul' J. Que singular̄ lr̄ar̄ sint sillabe ex uocalibus
ut dictū est constat ut a et e. et cetera. Quod au
tem ex duabus constant ul' a uocalibus fiunt. et
inuenit' dyptongus. ut ae oe. ul' a uocali et conso
nante ān̄cedente ul' sequente. ān̄cedente ut da. Se
quente ut ad. Non plus tamen q̄ tres consonan
tes antecedere uocalem. nec rursus conseq̄ nisi tres
pn̄t. ¶ Sed tamen hic notandū est q̄ si ān̄cedāt
tres consonantes non pn̄t nisi due consequi uoca
lem. ut monstrans nec iterū si consequantur tres
pn̄t ān̄cedere nisi due. ut stirps. Si ān̄cedens silla
ba terminet in consonantē necesse ē eciā seqn̄tē
a consonante incipe. ut artus. ille. arduus. nisi sit
compositū. ut abeo. adeo. peo. Herodianus tamē
de orthographia on̄dit rōnabilius esse sonorius q̄
quantū ad ipsam uocis placōnem. in compositis
quoq̄ simpliciū regulam in ordinandis sillabarū
literis seruari. Sed contra eum sic obijcit' ergo ob
litus ablatus obrato et similia si b transit in secū
dam sillām more simpliciū dcōnum pmam com
munē habere in metris oportet. ut posset eciam
corripi. s; hoc nusquam inuenit' Preterea circūeo
circūago et similia non paterentur elisionem m
in pnūciatione si transiret in sequentē sillām m.
nec in phibeo exhibeo inhumatus anhelo inhi
beo adhuc abhinc et similibus. secūde sillabe pn̄ci
pal' aspiraretur uocal'. si terminalis consonans p̄
pōnis in ea; transiret. quō in istic istoc et h istec
istuc. Si uero in media dcōne sillaba a uocali in
cipiat necesse ē ān̄cedentem quoq̄ nisi sit compo
sita in uocalem terminari. ut pietas curial' pario
ruo minuo. Est tamen qn̄ in compositis eciā sub
trahitur consonans ut coeo cois. qn̄q̄ mutat' ut
in comedo. ubi eciā p̄positio non sillabicatur p se
s; transit ad seqn̄tem sillbam. Item scias q̄ conso
nans posita inter duas uocales semp est de seqn̄
ti sillaba in simplici dcōne. ut amo nisi geminet'
tūc enim vna consonans ē de prima sillaba. et se
quens de secūda ut assus. sed in composita dcōne
ē de p̄cedente sillaba. si naturaliter sibi cohēt. vt
adeo peo. principales sillabe. h est in pn̄cipio dic
tionū posite ab omnibus incipe literis. desinē tn̄
non in om̄s possunt. s; in has. In uocales quidē
omnes a quacūq̄ consonante incipiat seqn̄s silla
ba ut mare genus filius uotū ludus. In consonā
tes uero si seqn̄s sillaba a uocali incipiat. nō pn̄t
sillabe desinē. n̄ ut dictū ē in dcōnibus que ex p̄pō
nibus in consonantes desinentibus ul' alijs ptibz
orōnis sunt composite. ut abutor obaudio obedio
subeo aduro ineo pago inteo alt'utr̄ trāseo p̄teo
Nec tamen si sequens a consonante incipiat. licet
ān̄cedentem in quācumq̄ consonantem desinere.
ergo p singulas consonantes ut potero id tracta
B Terminat ¶ re conabor
p̄cedentem sillām si sequens quoq̄ ab ea
dem incipiat. ut sabburra sabbata gibbus
gibberosus gibber obba. Composita quoq̄ a pre
pōnibus in b desinentibus. et ab alijs dcōnibus a
b incipientibus. ut subbibo. Que tamen consonās
c sequente solet plerūq̄ mutari in eam. ut occido.
occumbo succumbo succino succidi. In quibusdā
tamen p ab abs p̄posicō cum dcōnibus a c incipi
entibus componitur. ut abscondo abscedo abscido
Ob quoq̄ ē quando assumit s cū componit' cum
dcōne a c incipiente. ut obscurus obscenus. ita di
cit ps in ii libro mas. s; in ix libro dicit. quod in

uenit' obs a quo componit' obscenus. vnde dicit.
Absoleo quoq̄ absoleui facit. Non enī a soleo qd̄
solitus sum ul' solui facit p̄teritū. s; ab abs et ole
o. sicut obscenus ab obs et canendo. ¶ f eciam se
quente in eandem conūtitur b ut officio. offundo
sufficio suffero suffio. ul' conūtitur in u uocalem
ut aufero. aufugio. Et componit' aufero ex ab et
fero. aufugio ex ab et fugio. Racō autē quare b
hic non conūtitur in f s; in u uocalem ē hec. q̄a
si scriberent' ibi duo f dubiū esset utr̄ essent com
posita ex ab ul' ad. cū utraq̄ illar̄ p̄pōnum conū
tat suā consonantē in f seqn̄te ea. Nec ē inconue
niens q̄ b mutet' in u. cū eciam u aliqn̄ conūtat'
in b. ut celebs. Componit' enim a celestem et ui
tā et ducens. G quoq̄ sequente in eam transit B.
ut suggero oggannio. Nec eciā m subsequente ut
summitto. Preterea omitto p ommitto dicimus
Orac' in ij sermonū. Aut spem deponas. aut artē
illusus omittas. Subtrahit' vnū m ut pmam cor
ripiat. Idem patitur b sequente p. ut appono sup
pono. Quandoq̄ tamen ut dicit magister hn̄ abij
cit' b sequente p. ut opio et opior. sicut d in apio
R quoq̄ sequente ps plerūq̄ in eam conūtitur b.
ut arripio surripio. In quibusdam tamen manet
immutabil'. ut abrogo abrado. Et hoc fit cā dr̄n̄e
q̄ si arrado et arrogo diceremus p duo r dubium
esset utr̄ essent composita ex ab ul' ad. cū utraq̄
p̄positio mutet extremā consonantē in r sequēte
r. Item ob retinet b sequente r. ut obruo. Alijs au
tem quibuscumq̄ lr̄is seqn̄tibus integra manet b
ut abdo obdo subdolus abhinc abluo sublatus ob
loq̄r abnegor obnitor subnixus. ergo nulla nisi
p̄pō cogat ān̄cedens sillaba in b pt̄ desinē. nisi cō
seqn̄s q̄ a b incipiat. ut on̄sum ē in p̄dictis nomi
nibus. ita dicit ps in ij lib. In tractatu autē pre
pōnum sic dicit ps. A ab abs ex e fere candē sig
nificacōnis vim hn̄t. Nam et lcales et tempales
et ordinales simul inueniunt' Sed qn̄ consonans
sequit' a et e mag̃ p̄ponūtur in appositione. ut a
domo. e iure. Ab uo et ex sepissime in compōne
non solū uocalibus s; ecia; consonantibus ut abi
go abduco exuro excurro. In appōne uocali q̄d se
q̄nte semp. ut ab illo. ex illo. Consonanti raro. nā
a q̄dem et e uocali quidem seqn̄te n̄ p̄ponitur. ab
autē et ex consonantibus seqn̄tibus solent p̄poni.
si nulla asperitas uocis phibeat. Abs tantū in cō
pōne consonantibus solet p̄poni. Ab omnibus in
compōne p̄ponitur lr̄is. absque c ul' q ul' t. ut ab
duco affatur. Nam b in f cōuersa est. aufero in q̄
b conūtitur in u ta; euphonie causa q̄ dr̄n̄tie ne
si affero dicas ab ad p̄pōne et fero componi uide
atur. abluo abnego. arripio in quo b in r conuer
titur. Asporto in quo b in s cōmutatur sic' aspel
lo. dr̄n̄tie causa. ne si apporto et appello dicamus
ab ad composita estiment'. hec ps. Vn̄ uisus. Ab
si componis elementa queq̄ sequūtur. C q t tan
tum simul hee tres excipiūtur. Ex predictis colli
ge q̄ hec p̄pō ob hijs literis seq̄ntibus mutat b.
in illas. sc; c ut occido. f ut offero. g ut oggannio
o. p. ut oppono. Qn̄q̄ subtrahit u. ut apio. Si au
tem sequatur m subtrahit b. ut omitto. Vel mu
tatur in hanc litera; m ut ommitto. Qn̄q̄ tamen
intercipit s cū dicōne incipiente a c. ut obscurus
obscenus. Vn̄ de p̄dictis. Cur feri grex po mum.
nūc ob mutatur in illas. Ex p̄dictis patet q̄ op
probriū scribit' p geminū p. Componit' enim ex

ob et probriū.mutato b in p.De ab satis patet p
predcā.¶ Sub ut uult pris in tractatu ꝓpōnum
hijs literis seqn̄tibus mutat b in illas.scȝ c uł f
uł g.uł m uł p.ut succūbo succurro sufficō.suffer
ro suggero summitto summoueo.supparo.suppono
In compōne uero modo localem vim retinet sub
ut subeo.suppono.subijcio.sūmitto.subduco.sub
traho.mō diminutiuam vim.ut subrideo.subtris
tis suffundo.An uero sub mutetur in r sequente r
non facit mentionem p̾s in xiiij li in tractatu de
ꝓpōnibus.ꝟ in ij li ut dictū est supra.dicit p̾s ꝙ
b sequente r plerūqȝ in eam conūtitur ut surripio
et cetera.unde supra.Dicit eciam ibi p̾s ꝙ b muta
tur in s ut iubeo.a quo uenit iussi.Conuertitur
eciaȝ in s causa dr̄ntie in asporto et aspello.ut su
pra dixi.De predictis dici p̄t.Cor.fu.ga.mel.po
rum precedens subtrahit ad se.Qn̄qȝ autem rema
net b sequente c.ut subcinerous.Ne ex succo et
cinere componi uideatur.Dicendū ē ergo succon
trarie.licet quidā dicant subcontrarie p b.Quidā
eciā dicūt obsecro p b.Licet hoc non habeatur a
p̾s.¶ Item nota hic.ꝙ ſm p̾s.suspicio et sustuli
sunt composita a susum uł sursum adūbio.et n̄
a sub ꝓpōne.Suscipio enim componiť a susuȝ et
capio.Sustuli a susum et tuli.Qꝫ autē non sint
composita a sub patet.Nam si in suscipio fuisset
b.non fuisset mutata in s seqn̄te c.sicut in succur
ro.a sub et curro.Similiter si in sustuli fuissȝ b n̄
fuissȝ mutatū in s.sequente t.ymo remansissȝ in
tegꝝ.ut in succinnio.ergo non sunt composita a
sub.ꝟ a susum uł sursum.Suspicor autē et suspi
cio similiter sunt composita a susum et nō a sub
Si enim composita essent a sub remansissȝ b ibi.
et non fuissȝ mutatū in s.sicut patet in similibus
ut substo et subsisto.Composita ergo sunt a susū
uł sursum.Hoc tamen sciendūȝ est.ꝙ s qꝺ erat
in illo adūbio susum subtractū est.ꝓpter illud s
quod erat ex ꝑte illius componentis.scȝ spica uł
specio.Nā si remansisset ibi sicut in sustuli et sus
picio geminaretur ibi par consonans an̄ alteram
consonantē.Vn̄ dicit p̾s.Suspicor quoqȝ et susbi
cio a susum uł sursuȝ componūtur.Sed abijciut
vnam s.qꝛ non p̄t duplicari consonans alia sub
sequente consonāte.quoniā nec an̄cedente nisi sit
muta an̄ liquidam.ut supplex.suffragor.

C Nullam superiorem sillām terminat nisi se
quens incipiat a c.uł a q.ut bacca bucca
siccus.succus.ecquis.quicq̄.acqȝ.Ex hoc
quoqȝ ostēditur eandem vim habere c et q.¶ Si
obijciatur de necdum.necne necnon.ubi p̄cedens
sillaba desinit in c.et tamen seqn̄s non incipit a c
uel a q.Dici p̄t ꝙ p̾s intellexit de compositis ex
pn̄cipalibus ꝑtibus.i.nomine et ūbo.Vel dicas.
ꝙ non sunt composita ꝟ sunt irregulares dcōnuȝ
aggregacōnes sub vno accentu.Quidquid autem
p d scribitur.¶ Et scias ꝙ c cum e et i repn̄tat
plene sonū suū.ut cecus.cibus.Cū a uero uł o uł
u sonū habet lrē k.ut caput.culex.coma.ut qui
dam dicūt.¶ Item animadūte ꝙ c transit in g n
p̄cedente.ut qn̄genti.Compositū ē ergo a quinqȝ
et centū conūsa c in g.ꝓpter affinitatem quā ha
bet g cū n.tantam enim affinitatem habet n cū
g.ꝙ sepe facit c conūti in g.p̄cedente tamen n.ut
quingenti.quadringenti.Cuius signū est ꝙ si non
p̄cedat n c.non conūtitur in g.ymo remanet inte
gꝝ.ut ducenti.trecenti.de hoc eciā in g dicam in

D Non terminat p̄cedentem sillām ¶ ferius
nisi sequens quoqȝ ab eadem incipiat.in
simplicibus dcōnibus et in plerisqȝ cōposi
tis.ut ab addir uel ab addier.addo.reddo.reddu
co.quod eciā reduco dicitur.Virgił in iiij eneyd
Eiectam classeȝ socios a morte reduxit.Hic tamē
ipsa consonans d in ad ꝓpōne mutatur seqn̄tibus
hijs nouem literis.c.g.f.l.n.p.r.s.t.ut accido ac
cūbo.affcūs.aggero.allido.annuo.applico.arrideo
assiduus.assideo.attingo.Vn̄ ūsus.Cor fla gn̄s.
le.nis.pir.ra.sal.ta.ad sibi mutat.Ex quo patet
ſm quosdam.ꝙ dicendū est assum affui.nō ad
sum p d adsumus.¶ Item scias ꝙ d aliquando
non mutať seqn̄te p.ꝟ abijcitur.ut apio qꝺ com
ponitur ex ad et perio.Aliqui dicūt ꝙ componi
tur ex a et pio ꝟ prius dictū magis michi placȝ
Subtrahiť eciam d in quibusdam cū sequens dcō
incipiat a gn.uł sp.uł sc.ut agnitus aspcūs.ascen
do.Tollitur inde tamen sequiť si consona post s.
Et rō est.quia regula sup̄ a pristiano data est si
duo pares consonantes p̄cedūt aliquā consonan
tē vna illarū debet abijci.ut asto.ascendo.ne ge
minacō consonantis sit an̄ consonantem.q̄a nec
an̄ consonantē nec post consonantē debet fieri ge
minacō consonantis.nisi altera illaꝝ fuerit liqui
da l uł r.ut supplico.supprimo.Sed obijciť de id
circo.quodcumqȝ.et similibus.quoꝝ p̄ma sillaba
desinit in d.Licet sequens non incipiat a d.Dico
ꝙ ista regula non semꝑ uerificať in compositis.
ſm p̾s.Et ideo fallere p̄t in ilł.sicut eciā in hijs
dcōnibus adeo.aduro.Alijs autē seqn̄tibus literis
integra manet d in compōne.ut adbibo.adhereo
admitto.adquiro.aduoco.Inueniť āmitto.ꝟ com
poniť ex am ꝓpōne insepabili.Amitto eniȝ ex a
componiť.admiror et eciam āmiror ex am ꝓpō
ne inuenitur.Sic ergo d integra manet sequente
q ut adquiro.secund̄ p̾s.¶ Sed obijcitur de quic
q̄ ubi d mutať in c sequente q.Vnde supra dixit
p̾s.ꝙ d transit in c ut accidit quicq̄.Dico ꝙ hoc
intelligendū est de hac ꝓpōne ad.que non mutat
d seqn̄te q.ut adquiro.sicut patet p textū p̾s qui
dicit.Alijs autē seqn̄tibus literis integra manet d
in compōne.ut adbibo.admitto.et cetera.semper
exemplificat de ad.et sic de quicq̄ non ē obieccō
Vel p̄t dici ꝙ hec consonans d seqn̄te q remanȝ
integra et non mutatur.ut adquiro.Hoc autem
dictū esse uidetur.qꝛ cū q et c rep̄sentent ideȝ ele
mentum uidetur ꝙ sicut d mutatur in c sequēte
c.ut accipit.Ita eciā d sequente q.ꝟ remanet tūc
immutabił generaliter in compositis ab hac ꝓpō
ne ad et fere ubiqȝ eciaȝ in alijs compositis ꝟ di
co.qꝛ qn̄qȝ mutatur in c causa euphonie.ut quic
q̄.et eciam quicquid.ut dicūt quidam.Alij uero
dicunt ꝙ quidquid scribiť p d.non p c.Vnde nō
mutatur ibi d.sicut nec in quodqȝ uł quidqȝ.Nec
p̾s exemplificat nisi de quicq̄.ut patuit.Dicť enī
d transit in c.ut accipit.quicq̄.Et sic ex ūbis p̾s
non habetur ꝙ quidquid scribatur p c.Item no
ta ꝙ nullū ūbum desinit in d.Vnde inquit scribi
tur p t.¶ Volo eciā te scire.ꝙ quedā cognatio
siue affinitas ē inter d et ȝ.Vnde quidam scriben
tes d sepe exprimūt ȝ in sono.antiqui eciā scribe
bant medencius ꝓ mezencius.Similiter affinita
tem hn̄t in sono d et t.sicut patet in terminatio
ne istoꝝ nominū caput.apud.Parū eniȝ distingui
tur inter d et t quo ad sonū.Item inter t sine as

piracōne et t cū aspiratione est d media. ut deda

F Nullam terminat sillām. Trabitur in h. nisi loco b vł d vł s vł x in ꝯpōnibus sit posita. cū sequens dicciō ab eadem incipit consonante. ut offero sufficio affectus difficił dif fundo. efficio. Et ex hoc quoqȝ muta esse ōnditur f ꝗ cū omīs semiuocales simplices solent in me dijs dcōnibus geminari. hec non geminatur. nec terminat eas sic ille. nisi in suo nōine ꝓpō. scȝ qn̄ dr̄ f. ꝭ et ꝯponit̄ liquidis l et r. more mutaꝝ. de of fa non est questio. quia componit̄ ex ob et fans et ita f ē ibi posita loco b. et dr̄ offa qͥ obfans. .i. contra fantem. quia noceat fanti cū eius os im pleat. Vnde quidam. Offa nocȝ fanti. ꝭ prodest e sumenti. Item scias ꝗ f magnā affinitatē habȝ cū ph in sono. ut patet in filius et philippus. Et scri bit̄ f in latinis dcōnibus. ph in grecis. nec tā fix is labijs ē ꝓnuncianda f quō ph. atqȝ hoc solum interest dicit pristianus.

G Apud latinos nullius sillabe ē determina bił. nisi cū loco d vł b ponit̄. ut in ad uel sub uel ob ꝯpōne. ut aggero agger. sugge ro. oggannio. Est qn̄ n pn̄cipał sillabe an̄ se assu mit g. ut natus gnatus. notus gnotus antiq̄. Vn̄ ignotus. nosco gnosco. noui gnoui. Et post se tn̄ c sepe positam in g conūtit. ut in nūis. quadrīgē ti pro quadricenti a centū. qn̄genti. septingenti. oc tingenti. adeo enim n ꝯposita facit c in g conūti. ꝗ in quibus n non ē numerus seruat c. ducenti. tre centi. sescenti ꝓ sexcenti. Ad predcōꝝ declaracō nem scias. ꝗ in hijs ꝯpōnibus in et con. n altera n sequente pleruqȝ mutat̄ in g. ut ignosco. cognos co. ignotus. cognitus. cognatus. ignominia. igna rus. In quibusdam ex p̄dictis subtrahit̄ n a dcīs ꝯpōnibus. q̄ in altero componentiū inuenitur g. ut gnarus. vł additur g ꝓthesim. ut dicat̄ gnos co gnoui. vnde dn̄dum ē dinosco sine g. Preterea supinū faceret dignitū si ibi esset g. sicut agnituȝ cognitū. et pticipiū p̄teriti passiui. dignitus. sicut cognitus agnitus. quod tamen non dicimus. Itē scias ꝗ inter c sine aspiracōne et c cuȝ aspiracōne media ē g. sicut declarabit̄ in h. Item I consonās habet in sono affinitatem cum g. Inde est ꝗ plu res scribunt magister per g. cum rectius ꝑ hugu cionem scribatur per duo i vnum consonans et aliud uocale sic maijster.

H Non p̄t terminare sillām. Et si opponatur de uah et ah et oh interiectionibus. q̄ ui dentur terminare sillām. dico ꝗ hoc fit ꝑ apocopam. q̄ pfecta sunt uaha aha oha. Nā suū est interieccōnis ꝓferri uoce abscondita. Interiec cōnes enim significant affcūs animi. que pertur bant mentē loquentis. ne pfecte loqui possit. hoc intellige de dcōnibus latinis. Nam in theologia utimur dcōnibus hebraicis in quibus aspiracōis nota post tres mutas terminał habetur. scȝ post c ut sadoch. post p ut ioseph aleph. post t. ut de leth. Item scias ꝗ si aspiracō ponatur inter a liquā consonantē et uocalem seqn̄tem in eadeȝ sil laba. aspiracō attribuit̄ consonanti p̄cedenti. et n̄ uocali seqn̄ti. ut nichil. philippus. Item si dcō inci piens a uocali aspirata componit̄ cuȝ alia dcōne remanente uocali uel muta. remanet aspiracō. ut rehabeo prohibeo exhibeo. Sed si abijciat̄ uoca lis abijcitur aspiratio. ut prebeo. Item nulle pre pōnes vł coniūctiones aspirantur. Require supra

ubi de aspiracōne dixi. Nota eciā ꝗ sicut dicit p̄s. inter c sine aspiracōne et c cū aspiracōne me dia est g. inter t sine aspiracōne et t cū aspiratio ne media ē d. inter p sine aspiracōne et p cū aspi racōne siue f ē b. sunt ergo medie d b g. Et dicū tur medie. q̄ non ita leuiter sonant. sicut ille nō aspirate. nec ita aspere sicut aspirate. uerbi grā. G non ita leuiter sonat sicut c sine aspiracōne. Nec ita aspere sicut ch. et ideo dr̄ esse media inter c et ch. Similiter d non ita leuiter sonat sicut t sine h nec ita aspere sicut th. et ideo dr̄ media inter t si ne aspiracōne et t cum aspiracōne. i. inter t et th Similiter b non ita leuiter sonat sic̄ p sine h nec ita aspere sicut ph siue f. Et dr̄ media inter p nō aspiratam et p aspiratam. i. inter p et ph. Et no tandū ꝗ in leuibus. i. in tribus p̄dictis consonan tibus. scȝ p c t non aspiratis pulsus exterior est. i. circa labia. quia formātur in extremitate labioꝝ ut patet in eaꝝ prolacōne. In asperis uero. i. in il lis aspiratis. pulsus fit interior. i. in gutture. quia in gutture formant̄. medie uō eaꝝ scȝ b d g obti nent mediū locū. quia nec formantur circa labia nec in gutture. sicut patet in prolacōne eaꝝ. ꝭ for mantur q̄i in lingua affixa medio palato. qui lo cus est medius inter guttur et labia. Et hec est u

V na causa qua confirmat pristianus b d g esse medias predictarum.

R Nullius sillabe potest esse terminalis. Quacūqȝ consonante sequente p̄t an̄ceden teȝ terminare sillām. ut albus. ulcus. soldū ualde. alfeus. algeo. illud. ulmus. alnus. talpa. fulsit. altus. silua. mulxi. Q et r solis seqn̄ tibus nō inueni antecedere l. Nam h et k nec pos sunt post l inueniri.

A Terminat supiorem sillām qn̄ sequens sil laba incipit a b vł p vł altera m. ut cābi ses. ābo. compo. impiū. summus. hāmon. Vn̄ u̇ sus. M vł p vł b nusquā uult n fore p̄ se. No tandū ꝗ inuenit̄ an coniunctio. et scribit̄ ꝑ n. ut ibi. Eloquar an sileam. Et nunꝗ inuenit̄ in com pōne. am autem ꝯpō nunꝗ inuenitur in aꝑpōne ꝑmo semꝑ in compōne. ut di dis re se am cō. Ex p̄dictis patet. ꝗ an̄ c d t q f non ē scribenda m. ꝭ n. ut nuncubi. tantundem. eundem. identidem. nū quid. anfractus. Et mutat̄ in predcīs m in n. Itē quotienscumqȝ hec prepō circū componit̄ cū dcō ne incipiente a uocali. m debet scribi ꝭ non ꝓfer ri. ut circumago. circumamictus. circūeo. Vn̄ u̇sus Circum composita uocał si comitetur. M non ꝓ fertur ꝭ sola figura tenetur. Hoc autē fit ne uide atur sillabicari cū sequenti uocali. et ꝓpter sonuȝ difficilem. q̄ sonus eius terminat̄ clausis labijs. ꝭ statim debent labia apiri ꝓpter sequentē uoca lem. vide eciā in circūeo ꝛc. Item sciendū ꝗ inue nit̄ con et cū. ꝭ prepō con scripta ꝑ o et n. nunꝗ in aꝑpōne inuenitur. ꝭ in compōne tantū. Et mu tat qn̄qȝ n in m. maxime sequente b. ut comburo m ut cōmitto. p ut compono. Cū uero scripta per u et m nunꝗ inuenit̄ in compōne. Ex quo eciam patet ꝗ mecū. tecū. secū. nobiscū. uobiscū n̄ sunt composita. Et ē cum qn̄qȝ adūbium tempale. ut cū ueneris ad me. i. qn̄. Qn̄qȝ coniunctio adiūcti ua. ut cum seruias michi diligo te. Qn̄qȝ ē prepo

N sitio seruiens ablatiuo. ut uado cum illo. Terminat an̄cedentem sillabam seqn̄tibus c. vł d. vł f. vł g. vł altera n. vł q vł s. vł

t.uł j.uł u eciam ꝓ consonantibus positis.uł x ut mancus.conduco.confiteor.congruus.annus. inquiro.consitus.antonius.coniūgo.conūto.anx ius. B autē seq̄nte uł p in m conūtitur.ut imbuo impius.l uero uł m uł r seq̄ntibus in eas cōmu tatur.ut collido.immunis.corrumpo.Et pene ubi cumq̄ʒ cum prepō añ dcōnem ab r incipientē com ponitur hocidem patitur.et hoc recte cum nec in simplicibus inueniatur dcōnibus n añ r.nisi for te in aliquo ꝓpo nomine.ut henricus supple.Ex hoc patet.ꝙ hee ꝑpōnes in et con.si componanť cū dcōne incipiente ab r uł l conūtunt n in illas ut irruo.illudo.collido.corruo.Verumptamen con composita cū dcōne incipiente ab r qñq̄ʒ retinʒ n Et ideo dicit ṗs pene.et fit causa dr̄ntie.ut corri go gas.fuisset eniʒ ibi concidentia inter ṗmā hu ius ūbi corrigo gis.et ṗmam huius ūbi corrigo. gas.ƒm quosdā.Simile iudiciū de consimilibus habetur. ¶ Item scias ꝙ hec ꝑpō con qñq̄ʒ in cō pōne pdit n seq̄nte uocali.ut coeo is.a con et eo subtracta n causa euphonie.Qñq̄ʒ conuertit n in m.ut comedo dis.et hoc eciā fit causa euphonie. Et sillabicatur m cū seq̄nti sillaba et non cū ṗma Et hoc accidit propter mutacōnem consonantis Et si obijcias.Omnis ꝑpō ita sillabicanda ē in cō pōne sicut ꝑ se.ut habetur a ṗs.Dico ꝙ hoc ueri ficatur qñ ꝑpō remanet integra.hic autē corrum pitur.cū n conūtatur in m.Si ultra instes dicens Ergo a simili potuit fieri in hoc ūbo coeo is.ut conuertatur n in m.et dicatur comeo mis mit.et secundā et terciā personam huius ūbi como is it Quare causa uitandi concidentiā illā non ibi cō uersa fuit n in m.ymo subtracta ē n causa uitan di cacephaton.Item nota ꝙ sic dicit hug.in erge En apud grecos tm̄ ualet quantū in apud latinos Vñ nomina greca siue nocha que predcām ꝑpōm hn̄t in sui compōne pn̄t scribi indr̄nter mō ꝑ en mō per in.ut entimema et intimema.Energumi nus et inerguminus.encaustum et incaustum.Et sic de similibus dicas.

P nullam terminat sillabam nisi sequens in cipiat à p.ut lippus.apparet.

Q non pt terminare sillām q̄ʒ q et k semper in inicio sillabaꝝ inueniunť.Et apud anti quos ponebať cui pro qui.sicut et quu ꝓ cu sillā.et quur pro cur.ut sup̈ dixi in q et R de hā.Et scias ꝙ q nunq̈ pt sillabicari uł scribi nisi seq̄ntibus duabus uocalibus que sunt in eadem sillła secū.Vñ licet iste ntūs quis scribať ꝑ q gtūs tamen eius non scribitur ꝑ q.ʒ ꝑ c.ut cuius.q̄ʒ in cuius i consonans ē non uocał.Patet eciaʒ ex hoc ꝙ equus equi.et equus qua quiʒ et similia debent scribi ꝑ duo u uocalia ambo.ut sup̈ dixi in u consonante. ¶

R Quacūq̄ʒ consonante seq̄nte pt terminare priorem sillām.ut morbus.parcus.ordo ꝑficio coorfinium oppidi nomen.margo.ꝑhibeo ꝑlego.ꝑluceo.interluuiū.carmen.carnis.corpus. arquipotens.arquitenens.cursus.morsus.Artus. pirrus.curuus.exerses.In quibusdam tm̄ compo sitis inuenio r in l cōūti ut intelligo et pellicio pro interlego et ꝑlicio.pellego ꝓ ꝑlego pelluceo ꝓ ꝑ luceo ¶

S nullam supiorem sillāʒ terminat in simplici dcōne nisi seq̄ns incipiat ab eadē ut cassus et nisi in cōpositis ab hijs conso nantibʒ incipiat s c f g m p t uł i et u consonan tibus.ut obscurus.discutio.transfero.transgredi or.transmeo.displicet.disterminat.disiungit.tñs ueho.In omnibus p̄dictis compōnibus ē s termi nał ꝑpōnis.Nam in simplicibus dcōnibus necesse est s et c esse eiusdem sillabe.ut pascua.luscus.M eciam uł p uel t seq̄ntes in simplici dcōne s eius dem sillabe secū est.ut cosmus.prosper.testis.Et scias ꝙ ṗs in ij lib̊ ma.obscure determinat de s Scire eciam debes ꝙ ut dicit ṗs in xiiij li.Ab m uł u loco consonantis incipientibus solet in cōpō ne ꝑponi a.ut amendo.amens.aueho.añ q in ap pōne abs ut abs quolibet.Añ c uero uł t in com posicōne.ut abscondo.abscedo.abscido.abstraho. obstruo.abstineo.freq̄ntius tam̄ a et ab et abs ū bis passiuis uł ablatiuis iūgunť.ut amor a uiro uł ab illo.accipio ab illo.uł abs quolibʒ aufero uł ab illo aufero.hec ṗs.Abs eciā in appōne in uenit̄ cū dcōne incipiente a t.ut proijce hoc abs te.De abs eciā dixi in b.Item ut dicit ṗs in xiiij li.Hec ꝑpō trans et componit̄ et sepatur.ut trās ueho.transfero.trans padum.trans tibrim.et qñ componit̄ cum dcōne incipiente a d.uł n uł i cō sonante amittit ns.ut trado.traduco.tr̄no traijcō traico.Cū i uero uocali remanet integra.ut trans itus.Et eciā cum alijs uocalibus.ut tñsactus tñs eo.Ex dictis patet ꝙ in math̄ i c.dicendū est.cū nollet eaʒ traducere.ut abijciatur tam in scriptu ra q̈ in ꝓnunciacōne ns.Item ut in eodem dicit ṗs.Di et dis ꝑpōnes sꝑ in compōne inueniunť.et hn̄t eandem significacōnem.quō ab et abs.sunt autē sepatiue.ut diuido dis.diduco.distraho.dis curro.quod dya prepō apud grecos facit.Et sciē dum ꝙ tūc dis ꝑponitur qñ sequitur c uł f uł p uł s uł t uł i loco consonantis.ut discumbo dis cutio.differo.diffido.diffundo.in quibus s in f cō ūtit̄ euphonie cā.displiceo.disputo.dissicō dissero distraho.distribuo.distorqueo.disiectus.disiūgo Alijs uero quibuscumq̄ʒ consonantibus seq̄ntibus di ꝑponitur.ut dinosco.dimitto.diduco.digero.di luo.diruo.Et ubiq̄ʒ producitur di excepto dirimo et disertus.Luc in v.Et non admisse dirimit suf fragia plebis.Oracius.fecundi calices quem non fecere disertum.Componit̄ autem dirimo a di et emo interposita r causa euphonie.Disertus uero componit̄ a di et ars interposita s.Et nota qñʒ componit̄ cum dcōne incipiente a uocali.et tunc aliqñ recipit r causa euphonie.uł causa uitādi hi atū ut dirimo.Qñq̄ʒ recipit s.ut disertus.Tamen scias ꝙ bis et tris cū componit̄ cū dcōne incipiē te ab f abijciūt s.et ṗmam cor̈.Nam i añ f sine ph producitur.ut ripheus preter composita a nu meris.ut bifidus.trifidus.trifarius.et similia.

T Si supiorem finit sillām necesse est seq̄ntē quoq̄ʒ ab ea incipere.ut mitto quotta atti cus.attinet.Si opponatur de atq̄ʒ atubi astu post q̈.Dico ꝙ non sunt ꝓprie compōnes ʒ pocius q̄ dam irregulares dcōnum aggregacōnes.et sic ob ¶ iecciō cessat

X nullam sillām terminat in media dcōne.nisi in compositis a ꝑposicō ne ex.que integra manere pt sequente c uł p uł q uł t.ut excurro.expello.extendo.exqui ro.S autē sequente x abijcit̄ s.ut exequor.Vnde ūsus.Ex p̄cedente cadit s de ꝑte sequente.L q̄ʒ se quente inuenit̄ in hoc nomine exlex ex integ̈.f enim seq̄nte in eam conūtitur x.ut efficio effūdo effero.Ceteris uero consonantibʒ sequentibʒ e ñ x

ꝓponi ſolet. Ita dič ṗs in ij ma. In xiiij aūt li ſic
dič. E et in appōne et in cōpōne inuenit̄ ān b d
g l m n r. et ante u et i loco conſonantiū poſitas
ut ebeto. educo. egero. eludo. emineo. enarro. euo
eripio euebo. eijcio qđ cōponit̄ ab e et iacō. conū
ſa a in i. vñ debet ſcribi per duo i. Reliquiſ uero
conſonantibus ſeq̄ntibus ex ꝓponitur non e. ſcꝫ c
ut excubo. f ut efficio. effundo. effero. in quibus
et ſimilibus x in f cōmutatur euphonie cauſa. h
ut horreo. exhorreo. exhibeo. p ut expello. q ut
exquiro. t ut extendo. Vocalibus quoqꝫ ſeq̄ntibꝫ
tam in appōne q̈ꝫ in compōne ex ꝓponitur. ut ex
aro. exegi. exigo. exoletus. exulcero. exequatus.
exaudio. S uero ſeq̄nte x abijcitur s. ut exequor
ab ex et ſequor. Sed queritur de hoc quod di
cit ṗs. ꝙ in x nulla ſillaba terminatur in media
dcōne. niſi in compoſitis a ꝓpōne ex que integra
manē p̄t ſeq̄nte c ⁊c̄. Inuenit̄ eniꝫ inſtantia in dex
tera dextrorſuꝫ ſexcenti ſexdecim textus ſexagin
ta. et ſimilibus. Ad hoc dico ꝙ ṗs obſcure hic lo
cutus ē Vnde predicta ūba a diuiſiſ diuiſimode ex
ponūtur. Quidā eniꝫ dicūt ꝙ intelligitur de com
poſitis et non ſimplicibus. et ſic non ē obieccō de
textuſ quia ſimplex eſt. Qꝫ autem deſinat in x in
media dcōne teſtat̄ ṗs dicens in xi li. x ānceden
te vnuꝫ inuenio in tus. a textu textus. Sic ergo
intelligitur de compoſitis. Sed quidam coartant
hanc regulā ad compoſita ab aliqua ꝓpōne. et ſic
non eſſet queſtio de ſexcenti. quia non ē compoſi
tū a prepōne ſꝫ a nomine. Et tūc eſt ſenſus. Nulla
ſillaba in iunctura compōnis deſinit in x in aliq̄
buſ compoſitiſ a ꝓpōne. niſi in compoſitis ab iſta
ꝓpōne ex. que integra manere p̄t ſeq̄nte c. et cete
ra. Quidam ūo dicūt ꝙ generaliter intelligenduꝫ
eſt quod dicit ṗs. Nam nulla ſillaba in iunctura
compōniſ deſinit in x niſi in compoſitis ab ex. Si
ergo obijciatur de dextrorſum. Dico ꝙ x ibi non
ē in iunctura compōnis. ſiue in media dcōne. ſeu
in fine ṗmi componentis. ṗmo ē ibi r. Componi
tur enim a dextera et ūſum. Et ſcias ꝙ tūc dr̄
x poni in iūctura compōnis. qꝛ nichil additur in
ter componentia. Sed tunc opponitur de ſexcenti
quia hic x eſt in iunctura compōnis. Componit̄
enim a ſex et centum. Ad hoc dicūt quidā ꝙ ſeſ
centi ꝑ s debet ſcribi. qꝛ x mutatur in s. Alij dn̄t
ꝙ x abijcit̄ et ſic ſecenti et ſedecim ſcribūtur ſine
ſ et x. et h̄ magis michi placet. Sexaginta enī cō
ponitur a ſex et gentoſ quod ē decem. vñ non ē
ibi x in iunctura compōnis. quia apponitur et ad
ditur inter componentia. vnde nichil prohibꝫ q̇n
ſcribatur per x. Aliqui ſunt qui intelligunt p̄dic
tam regulam in ſimplicibus et compoſitis. vnde
ſic exponūtur ūba ṗs. In x nulla ſillaba termina
tur in media dcōne. niſi ſeq̄nte c ul' p ul' q uel t
et hoc apparet in compoſitis a ꝓpōne ex que inte
gra manere p̄t cū hijs ūbis excurro. expello. ex
quiro extendo. Predcā regula ſic intellecta eſt pla
na. et uerificatur tam in ſimplicibus q̈ꝫ in compo
ſitis generaliter

V
uocal' eſt. et ideo p̄t ter
minare ſillām et incipe. quacumqꝫ conſo
nante ſeq̄nte ul' p̄cedente. ſicut omnes uo
cales faciunt

Z
In pegrinis dcōnibꝫ ſemp
in ṗncipio inuenit̄ ſillabe. et ſi āncedat a
lia ſillaba neceſſe ē eam ul' in uocalem de
ſinē. ut gaza. ul' in n. ut melanzotos. ul' in r. ut a
riobarzanes. Sed opponitur de achaꝫ ubi ꝫ nō
in ṗncipio ſꝫ in fine ſilbē eſt. Poteſt reſponderi ꝙ
nomen hebreum ē Priſti autē de latinis uel gcis
dcōnibus intelligit Et ſcias ꝙ pegnum hic ꝓp̄e
appellatur gcū. Aliq̄n autem ſub peregno comp̄
henditur greca dcō et barbara. aliq̄n omnis dcō
que non eſt in ꝓpria lingua

D
Iximus de litteris ter
minantibus ſilbam Nunc de accidentibus
ſillabe dicamus Scias ergo ꝙ unicuiqꝫ ſil
labe accidit tenor. ſpūs. tempus. numerus littera
rū. Tenor acutus uel g̈uis uel circūflexus In dcō
ne tenor ſiue accentus certus abſqꝫ ea diccōne in
certus non p̄t tamen ſine eo eſſe Similiter ſpūs
aſper ul' leuis Tempus unū uel duo. Vel eciaꝫ ut
quibuſdam placet. unū et ſemis. ul' duo et ſemis
uel tria. vnū ſi uocal' eſt breuis ꝑ ſe. ut eo. vel ſi
eam una conſonans ſimplex conſequit̄. ut caput
Vnū et ſemis in cōmunibus ſilbis. ut lacme.
Et ſciendum ꝙ non ſolum ān l ul' r ſꝫ ecīā ān m
ut ſup̈ docuimus et n poſite mute faciūt commu
nes. Preterea m ān n poſita fecerunt quidā com
munes ſillabas. Illud quoqꝫ non ē p̄termittendū
ꝙ tribuſ conſonantibuſ ſeq̄ntibuſ p̄t fieri commu
niſ ſillaba. q̄n in ṗncipio ſillabe ſeq̄ntiſ poſt uoca
lem correptam s et muta et poſt eam liquida ſeq̄
tur. quippe cū ſ in metro ſubtrahi more ſoleat ue
teꝝ. ut oracius ſermonū li j. Liquimuſ inſani riden
teſ p̄mia ſcribere. In longis natura uel pōne duo
ſunt tempa. ut doſ ars. Duo et ſemis. q̄n poſt uo
calem natura longam vna ſequit̄ conſonans. ut
ſol. Tria q̄n poſt uocalem natura longam due cō
ſonantes ſequūtur ul' vna duplex. ut monſ rex
tamen in metro neceſſe ē vnamquamqꝫ ſillabam
ul' vnius ul' duum accipi tempꝫ. Numerus ſciliꝫ
lrāꝝ accidit ſillabe. qꝛ ut ſup̈ diximus nō minus
q̈ꝫ vnius nec plus q̈ꝫ ſex lrāꝝ apud latinos p̄t in
ueniri.

E
xpleta iam ꝑ dei grām pri
ma ꝑte huius oꝑis que eſt
de orthog̈phia. nūc de ſecū
da ꝑte ſcꝫ de accentu uidea
mus. De accentu autēꝫ hoc
mō dicemus. Primo oſten
demus quid ſit accentuſ et
quot ſint. Secūdo ponemuſ
regulaſ generales accentus
et queſtiones circa eas. Tercio manifeſtabimuſ q̄
et quot loca obtineat accentus. et quare. Quarto
autē ponemuſ quaſdam regulaſ generales ualen
teſ ad accentū cuiuſlibet ſillabe. Quinto ſubiūge
muſ regulaſ ſpālеſ de accentu ṗme et medie ſilbe.
et ſumitur h̄ largo mō accentuſ eciā ad tpūs. ſex
to dicemuſ de accentu ꝑtium indeclinabiliū. Septi
mo de ſex impedimentiſ accentus. et de dubijſ cir
ca ea

A
Ccentuſ ē regulariſ modulacō uocis fcā in
ſignificatiua pronūciacōne p̄ncipaliter ad
iacens vni ſillabe. Regularis dr̄ ad drām
metrice modulacōnis et mellice. que accentū non
conſiderat regularem. Adiacet autē accentuſ regu
laris p̄ncipaliter vni ſillabe q̄uis ſm ipſum tota
lis dcō iudicetur. Et dr̄ accentus ab accinendo. i.
ad conſignificandū aliquid canendo. qm̄ accentus
ad hoc inuentus eſt ut ſignificacō dcōnis melius
diſtinguat̄ Tres autem ſunt accentus ſcꝫ acutus.

grauis et circũflexus. Acutus fit ꝑ eleuacõnez uo
cis. ut in ꝑma sillaba huius nominis dñs. Grauis
fit ꝑ inclinacõnem uocis. ut patet in media et ulti
ma sillaba huius nominis dñs. Circũflexus autẽ
fit ꝑtim ꝑ eleuacõnem et ꝑtim ꝑ inclinacõnez uo
cis. ut patet in pnl' huius infinitiui amare. Vnde
dicit ꝓstiañ in libro de accentu. Accentus acutus
ideo inuentus est. quia acuit et eleuat sillãm. Gra
uis uero eo ꝙ deprimat atq3 deponat. Circumflex
us ideo. q2 deprimat et acuat. Et nota ꝙ quidã
dicũt circumflexũ nichil esse in tempe nr̃o ponen
tes illum sub acuto. Sed errant penitus circa na
turam et artem loq̃ntes. q2 inter acutũ et grauem
oportet medium inueniri. Duo uero sunt pñcipa
les accentus. scil3 acutus et circumflexus. Grauis
enim est secundarius In nulla ergo dcõne pñt es
se simul acutus et circũflexus. nec duo acuti. nec
duo circũflexi. Habito ergo accentu alicuius dcõ
nis acuto ul' circũflexo relique sillabe eiusdẽ dcõ
nis g̃uantur. et hoc obseruatur in simplici dcõne
ut romanus. et in compositis. ut malesanus. vno
enim accentu regitur principali.

Notandũ autem ẽ ꝙ nulla sillaba b̃uis circũ
flectitur. Item omnis dcõ monosillaba natu
raliter b̃uis acuitur. ut quis dux. Naturaliter lõ
ga circũflectitur. ut sol pax. Item in bissillabis si ꝑ
ma fuerit longa naturaliter et ultima b̃uis. ꝑma
circũflectitur et ultima g̃uatur. ut hamus et urbe
In omnibus bissillabis alijs acuitur ꝑma et ulti
ma grauatur. siue ambe sint longe. ut estas. siue
b̃ues. ut mare. siue ꝑma b̃uis et ultima longa. ut
amant. Si ꝑma sit breuis naturaliter sed longa
põne ut frango parco arceo. fontes. nactus. cessi.
gessi. In polisillabis. i. in trissillabis et deinceps.
si pnl' b̃uietur añpenultima acuitur. ut dominus
et misericordia. relique g̃uantur. Si ũo pnl' sit lõ
ga naturaliter. 3 ultima b̃uietur pnl' circũflectitur
ut amare. In reliquis autem polisillabis pnl' acu
itur et relique g̃uantur. siue penul' et ultima pro
ducant̃ ut amarent. siue pnl' sit b̃uis naturaliter
3 longa põne ultima exñte longa seu b̃ui. ut cõ
fringit ul' confringunt.

Ad maiorem intelligentiã predcãꝝ
regularũ a ꝓs traditaꝝ hic aliqua dubita
bilia moueamus. Quero ergo ꝑmo. Quid
sit tempus productum. et quid correptũ. Ad hoc
dico ꝙ tempus correptũ d2 hoc in quo generatur
uox ul' sillaba aliqua ita ꝙ non possit generari
in minori. ad hoc ꝙ saluetur spẽs illius lrẽ ul' sil
labe. Tempus uero productũ d2 ipsius tempis cor
repti geminacõ. Et si obijcias. Omne continuum
ẽ diuisibile in infinitũ. et tempus ẽ huiusmodi er
go poterit diuidi. Dico ꝙ tempus ꝫm se et per na
turam ꝓpam ẽ diuisibile in infinitũ. 3 in compa
cõne ad formã uocis ꝓlate in spẽ nõ est diuisibi
le in infinitũ. p̄t enim aliquid in se diuisibile esse
in infinitũ. in compatione tamen ad formam rei
simpliciter. ul' ad formã rei relatam ad motũ nõ
est diuisibile in infinitũ. Verbi grã. Caro ꝫm suaz
quantitatẽ ꝟ quã quanta est diuisibil' in infinitu3
si tamen diuidatur actu contingit deuenire ad q̃n
titatem quam nõ est ultra diuidẽ. ad hoc ꝙ ma
neat species carnis. Similiter ignis diuisibil' est ꝟ
quantitatem in infinitũ. si tamen diuidatur actu
aliq̃n indiuisibil' est rõne speciei. Contingit eni3 ꝑ
diuisionez uenire ad minimũ ignem. qui et si ha
beat formã ignis et speciem. et possit ulterius di
uidi manente forma et spẽ ignis. non tamen p̄t
ulterius diuidi per species ita ꝙ maneat motus
sursum. et ita quo ad formã relatam ad motum
ẽ aliq̃n ignis indiuisibil'. qui tamen de se est diui
sibil' in infinitũ. Similiter autem est et in succes
siuis. sicut in uoce et in tempore commensurante
ipsam. Nam q̃uis tempus ꝫm se in infinitum sit
diuisibile tamen compando ipsu3 ad uocem quã
mensurat manifestũ est ꝙ contingit uoce3 g̃nari
in aliquo tempe tam p̃uo ꝙ si generaretur in mi
nori non saluaretur in ea species uocis. et tale tẽ
pus d2 hic correptũ. et huius geminacõ constitu
it tempus ꝓductum. sic ergo manifestũ est ꝙ ñ
omne tempus ẽ productũ. q̃uis de se sit diuisibi
le in infinitũ. q2 sic non sumit̃ tempus productu3
3 pro geminato tempe correpto. sicut dictũ ẽ. sc3
ꝫm ꝙ est indiuisibile non in se 3 in compatione
ad uocem. siue ad ipsam formã uocis. Sic aute3
non est diuisibile in infinitũ. Item queritur. cũ
tanta uideatur esse mora in g̃ui accentu quanta
in acuto ꝫm eleuacõne3. q2 magis ponit̃ acutus
esse accentus pñcipal' q̃ grauis. quare ergo ponũ
tur alij accentus a graui esse principales. et gra
uis non. Ad hoc rñdeo. ꝙ accentus pñcipal' fit ꝓp
sonoritatem. Sonoritas autẽ magis habetur ꝑ ele
uacõnem q̃ ꝑ dep̃ssionem. et ꝓpterea accentus q̃
consistunt in eleuacõne magis constituuntur pñci
pales q̃ ille qui consistit in dep̃ssione. Sed acutus
et circũflexus magis consistunt in eleuacõne. et g̃
uis magis in dep̃ssione. et ꝓpterea ponũt̃ acutus
et circũflexus esse pñcipales. et g̃uis non. Q2 aũt
sonoritas magis habet̃ ꝑ eleuacõnem q̃ ꝑ dep̃ssi
onem. sic oñditur. Mora maior maiorem causat
sonoritatem. 3 maior ẽ mora in eleuatione q̃ in
dep̃ssione. ergo maior sonoritas. Et ꝙ maior sit
mora in eleuacõne q̃ in dep̃ssione sic oñdit̃. Ele
uacõ non fit nisi ꝑ motũ instrumentoꝝ sursu3. de
ꝑssio ũo ꝑ motum eoꝝdem deorsum. Sed ipsa in
strumẽta cũ sint g̃uia naturaliter mouent̃ deorsu3
non autem sursum nisi ꝑ uiolentiam. et ideo facili
us mouent̃ ad dep̃ssionem q̃ ad eleuacõnem. et
ideo minor fit mora in depressione q̃ in eleuacõ
ne. Quare cũ in accentu g̃ui fiat dep̃ssio. in alijs
autem eleuacõ. minor fit mora in ipso q̃ in alijs
et ita minor sonoritas. Si autẽ dicas ꝙ circũflex
us consistit tam in eleuacõne q̃ in dep̃ssione. Et
ita quatenus erit accentus pñcipal' erit et nõ pñ
cipal' iam patet solucõ. maior eni3 mora fit in e
leuacõne q̃ in dep̃ssione. et ideo maior sonoritas
fit et magis consistit et pñcipalius in eleuatione
q̃ in depressione. et ideo rõne eleuacõnis d2 pñci
pal' et non racõne dep̃ssionis secũdarius. Item
queritur. quare tantũ vnus accentus pñcipal' de
bet esse vnius dcõnis. Solucõ. Accentus pñcipal'
ẽ ad continuandũ ꝑtes dcõnis sic ut fiant tam q̃
vnũ materiale respcũ significacõnis rñtande. hoc
autem maxime fit ꝑ aliquod vnũ continuans. q̃
re necesse ẽ esse in dcõne vnicũ accentũ pñcipalẽ.
continuantem eius ꝑtes. ad quẽ relique sill'e dcõ
nis inclinant̃ quemadmodũ oĩs ꝑtes corpis ad
vnã cõmunem ꝑfcõnem pñcipalem inclinant̃ in
quantũ sunt ꝑtes vnius. Item querit̃ quare ac
centus circũflexus non p̄t fieri nisi in lrã ul' sill'a
naturaliter longa. acutus ũo in b̃ui p̄t fieri. ad 3
dicendu3 ẽ. q2 circũflexus accentus consistit in ele

uacõne et dep̄ssione. Ad hoc autem ꝙ eleuacõ et
ipsa depressio sint supra idem atq̧ supra eandem
lr̄am exigitur duplex tempus. q̄r utraq̧ in vno tē
pe nisi fuerit productū fieri non p̄t simul. vn̄ ne
cesse ē ꝙ illa uocal' que accipe debet circumflex
um accentū habeat tempus productū. Vnd non
potest fieri accentus circūflexus nisi in lr̄ā natura
liter longa. Acutus autē accentus consistit in so
la eleuacõne. que in vnico tempe sup̈ vnā lr̄am
fieri contingit. Vnde cū omnis uocal' et omnis sil
laba habeat vnū tempus ad minus. p̄t omnis uo
cal' et omnis sillaba sustentare acutū accentū. Ex
hoc patet. ꝙ q̈uis sillaba longa pōne terminetur
p consonantem. et geminacõ consonantis termine
tur in dep̄ssione. sicut accentus circūflexus. tamen
ob hoc non contingit ꝙ in sillaba tali fieri hēat
tal' accentus. quia sup̈ eandem lr̄am nūo. et ante
q̈ꝙ aliqua lr̄ā grauet̄ in uoce. oportet fieri eleuacõ
nem et dep̄ssionem ubicumq̧ debet fieri circūflex
us accentus. vn̄ subsequens generacõ consonanti
um facere non p̄t ꝙ circūflectatur illa uocalis si
simpliciter fuerit correpta. ¶ Item queritur de re
gul' quas dat p̄s de dissillabis et polisillabis sic. si
pnl' fuerit prod̄ naturaliter. et ultima fuerit cor̄
pnl' circumflectitur. Si autem pnl' fuerit correpta
naturaliter. et ultima prod̄ acuetur et non circum
flectetur. Queritur ergo causa. uidetur enim ꝙ di
cat falsum. Quia circūflexus accentus non exigit
nisi sillām naturaliter prod̄. vnde uidetur siue ul
tima producta sit siue cor̄. dūmodo pnl' sit longa
naturaliter. ꝙ sup̈ ipsā possit fieri accentus circū
flexus. Item circūflexus accentus determinat silla
bam naturaliter prod̄. ergo productio confert ad
hoc ꝙ sit circūflexus accentus. ergo ultima exn̄te
prod̄ mag̈ circūflectetur pnl' exn̄s ꝓd̄. q̈ꝙ ultima
exn̄te cor̄. Ad hoc dicendū ꝙ ultima exn̄te prod̄
non p̄t penl' circūflecti. Et hec causa ē. quia accen
tus circūflexus non patitur post se in eadem dcõ
ne duas sillabas b̄ues. et vna sillaba prod̄ eq̄pol
let duabus b̄uibus. ꝓpterea non patitur post se c̄
cumflexus accentus vnam prod̄. Causa autē qua
re non patitur duas sillabas b̄ues post se ē. quia
non patitur post suā eleuacõnem nisi duplicē de
p̄ssionem. vn̄ cū post eleuacõnem factam in ip̄o
circumflexo adhuc fit in eodem dep̄ssio. non erit
post ipsum nisi vna sillaba longa ul' vna depres
sio. et ita non patitur post se duas sillabas b̄ues
ul' vnā prod̄ que eis equipollet. Item causa qua
re non patitur post se nisi duplicem dep̄ssionem
est quia p̄ncipal' accentus cū non possit esse in
fine attendit̄ tamen in relacõne ad finem. et ideo
maxime ꝓ ꝙ p̄t debet esse ꝓpinquus fini. s̄ si pro
pinquus fini non erit. sequit̄ ipsum magis q̈ꝙ vna
dep̄ssio. vnde post eleuacõnē p̄ncipalis accentus
non ponitur nisi vnica ul' duplex depressio vnica
ut qn̄ penultima acuitur. Duplex ut qn̄ pnl' circū
flectit̄. ul' antepnl' acuitur. ¶ Ad p̄mum obiectū
dicendū. ꝙ circūflexus exigit sillām naturaliter
prod̄. non quocūq̧ mō. s̄ subsequente sillaba b̄ui
vn̄ nō solū exigit sillām naturaliter prod̄ s̄ eciā
ita ꝙ subsequatur sillaba b̄uis. ¶ Ad aliud dicē
dū ꝙ productio dupliciter confert ad accentum
circūflexū. quod aliqn̄ fit. aliqn̄ non. Confert enī
productō ad accentū circūflexū. si fit in eadem sil
laba cū accentu circūflexo. non confert autē si sit
extra sillām. ¶ Dubitatur de hoc quod ē supra

suppositū. sc̄ ꝙ tantū duplex depressio fieri debet
post p̄ncipalem accentū. et ꝙ sillaba longa hēat
quasi duas dep̄ssiones. tūc enī uidet̄ ꝙ antepenl'
non p̄t acui penl' exn̄te prod̄. Tūc enim sequitur
triplex dep̄ssio p̄ncipalem accentū. Et dicendū ꝙ
eleuacõ acuti accentus p̄t post se triplicem dep̄ssi
onem habere dicto mō. s̄ non eleuacõ circūflexi.
Cuius causa ē quia accentus de sui natura determi
nat sibi dep̄ssionem. vn̄ non tantū attenditur du
plex dep̄ssio post acutum q̈ꝙ post circūflexum. et
sic non tantam facit sonoritatem. nec turpē sonū
dep̄ssionis. ¶ Item queritur de hoc quod dicit ꝙ
in trissillabis qn̄ pnl' ē cor̄ antepnl' semp acuitur
et seruat accentū p̄ncipalem. Sed exquo an̄penl'
p̄t esse cor̄. sicut et penultima. queritur tunc qn̄
utraq̧ eaꝝ est b̄uis. quare magis accentus p̄ncipa
lis cadit sup antepnl'. q̈ꝙ sup̈ pnl'. Solucõ. hoc est
ꝓpter maioꝝ tempm distinccõnem. q̄r maior est
distinctio tempm utraq̧. sc̄ tam pnl' q̈ꝙ antepenl'
exn̄te correpta. si antepnl' acuatur. q̈ꝙ si acuatur
pnl'. et hoc sic pspiciendū est. Hec dcõ legere cor
ripitur in pnl' et antepnl'. Si ergo sup̈ penl' fieret
accentus non determinaretur utrū esset b̄uis uel
longa. q̄r tam b̄uis q̈ꝙ longa p̄t acui. sed cum sit
acutus in an̄pnl' determinatur p prolacõnem ip
sam pnl' b̄uem esse.

Ositis regul' generalibus accentus. et mo
tis q̄ōnibus circa eas. uideamus quot loca
obtineat accentus p̄ncipalis. Et scias ergo
ꝙ sicut dicit p̄s. in li de accentu. ¶ Acutus accen
tus apud latinos duo loca obtinet pnl' et an̄pnl'
apud grecos uero antepnl' et pnl' et ultimā. Circū
flexus uō pnl' tantū. Ponit̄ namq̧ q̈uis accentus
cū acuto et circūflexo in eadē dcõne. s̄ non in ea
dē sillaba. Obseruat̄ namq̧ accentus vnus in in
tegris dcõnibus. ut romanus. hispanus. In cōpo
sitis uero vnus similiter. ut malesanus.

Ad declaracõnem predcõꝝ. p̄mo queritur qua
re apud nos p̄ncipalis accentus non p̄t fieri
in ultima sillaba ꝓp̄e sicut apud grecos. cū nos g̈
coꝝ ymitatores simus. Solucõ in ultima sill'a cõ
uenientior ē depressio q̈ꝙ eleuacõ. q̄r in fine dictio
nis claudunt̄ labia ꝓp̄rie et quiescunt. s̄ ad h̄ ꝙ
claudant̄ instrumenta. oportet ꝙ sit motus deor
sum. et ita dep̄ssio. sed accentus p̄ncipal' non fit p
dep̄ssionem. sed per eleuacõnem. et ita apud nos
sup̈ ultimam sillām non fit p̄ncipalis accentus et
hec ē consideracõ latinoꝝ, quare in ultima sillaba
ꝓp̄e n̄ accidit p̄ncipal' accentus Racõ autē quare
ipsi greci sup ultimā sillām potuerūt habere prin
cipalem accentū hec p̄t esse. quia signatio dcõnis
maxime cognoscit̄ p finem. et ideo ad discernen
dū signacõnem dcõnis potuerūt accentuare in ul
tima sillaba. que ē finis dcõnis. et hoc potuit eē
coꝝ consideracõ. ¶ Item querit̄ quare p̄ncipal' ac
centus apud latinos habet solū hec loca sc̄ penl'
et antepnl' et non plura. Item cū uterq̧ fiat in lo
co pnl'. queritur quare non similiter fiat in ante
pnl'. et hoc ē querē. quare circumflexus accentus
non fit in antepnl' loco. sicut acutus. p̄mo solum
fit in pnl'. et acutus in utroq̧ loco. ¶ Ad p̄mum
dico. ꝙ accentus p̄ncipal' fit in dcõne. aliquo mō
ꝓpter discernendū significationem dcõnis. vn̄ in
est dcõni p relacõnem ad suā significacõnem. sed
significacõ p̄ncipalis dcõnis attenditur penes finē
et ꝓpterea iuxta finem. ꝓm ꝙ iam dictū est fieri

debet accentus principalis.q in fine fieri non pt
sicut supius est ondsum.Quare oportet q sit in lo
co positus pximo fini.sicut in pnl' ul' in pximo
tantu vno mediante.sicut in anpenultimo.et ita
non pt pncipalis accentus habere plura loca.nec
alia ab istis.Alia causa ad idem.qa si ponat ac
centus pncipal' alibi.sicut in loco pcedente ante
pnl'.fieret nimia depssio.et ita nimia insonoritas
ut patet in hac dcone pdixerit.Si enim fieret ac
centus pncipal' sup pmam sillam.nimia fieret de
pssio ppter tres subseqntes usus finem dconis.et
ita nimia insonoritas.sicut patet in expimento.
uel sensibiliter.s pferatur dco illa tali mo.sic er
go necessariu fuit pncipales accentus no plures
esse ul' alios situs habere.Ex hoc eciā patet quare
utercq pncipal' accentus cadit in penl' sillaba uel
in antepnl'.quia ex iam dictis patet q ad eupho
niā faciendā post eleuaconem pncipal' accentus
non debet fieri nisi vna depssio.ul' due ad plus.s
pncipal' accentus in eo q talis solu consistit in e
leuacone.Quare cu pncipal' accentus.qui e circu
flexus habeat in fine sui depssionem.et post ele
uaconem.non debet sequi nisi duplex depssio ad
plus.causa predcā.Propterea solu in penul' fieri
habet circuflexus.Si uero fiat in antepnl' ipse cir
cuflexus habet post eleuaconem in quo consistit
accentus pncipal' depssionem vnā.et eciā sequu
tur due sillabe guate.et ita duplex depressio.Et
ita post pncipalem accentu sunt tres depssiones
et sic manifestu est.q nimia fieret sic depssio et
insonoritas.et ita oportet q sit in pnl' silba.acu
tus aute accentus non habet nisi eleuacone solu
vnde si ponat in pnl' sillaba sequit ipsum vna de
pssio.Si aute in antepenl' duplex.et hoc pmittit
sonoritas et euphonia.s non sinit triplice et qua
druplicem depssione et optet subsequi eleuacone
accentus pncipalis.vn tantu in penl' et antepenl'
sillā pt fieri accentus.et sic patet soluco ad qsitu

Ostenso que.

et quot loca obtineat pncipal' accentus ev
quare.conseqnter ponende sunt queda re
gule generales ad cognoscendu accentu cuiuslibz
sillabe.Nota ergo q uocal' an alteram uocalem
apud latinos buiatur.ut deus.pter fio fiebaz.qd
prod i puram ubicumq no habet r.cu omnibus
suis compositis.qn significat passionem.Nam si
r sequitur ad e.buiatur i an e.ut fierem fieri.et
pter gtos et dtos quinte declinaconis.hntes tres
uocales continuas.in quibus e an i producit.ut
diei.et preter genitos hntes i uocalem ante us
que comunis est in usu.sed in prosa pducitur.ut
vnius.s tamen alterius buis est longatur alius
Apud grecos uo sepius producitur.ut aer medea
et hinc est q sm quosdam nomina notha pnt in
pnl' corripi et produci.sm patrie consuetudinem
et uolutatem legentis.vn dicit hug in fagin.In
hoc nomine scenophegia licet et corripe et pdu
cere pnl'.sm uolutatem legentis.est enim nome
non nothu.Quia ergo a greco dndit pt pnl' pro
duci.apud grecos in multis uocal' an uocalem p
ducitur.s q ad formam latinitatis reductu e pt
et corripi in legendo.Apud latinos eniz uocal' an
uocalem non producit nisi in paucis.De nomini
bus ymitantibus greca.ut lombardia.require in
impedimento usus.In eciā est q uocal' an uoca
le in eodem nomine et in eadem significatione in

uenitur qnq corripi et pduci.vnde dicit magister
bene.Primis sillabis ppoz nominu indrnter pos
sumus uti.ut iacobus.nisi sit ibi uocal' an uocale
ul' positio.ul' dyptongus.ul' contra celebre usum
autoz.ut cesar.q semp autores pmam pducut
Discrepant tamen aliqn autores habito respectu
ad diusa.Nam orion prod pmam sm ouid.Osti
tit orion latona nitentibus astris Atq sm ugiliu
corripitur.Orpheus in siluis inter delphinas orion
Hoc sepe contingit propter diusas significacones
ut h.Nam ouid accipit orion pro quadam stella.
sed ugil' p quodam citharedo.Qnq aute in ead
significatione inuenit corripi et produci.ut patet
in hoc nomine dyana.Nam corripit ab ouid.qd
iuuat intincte studia exercere dyana.Sed a uirgi
lio pducitur ibi.Exercet dyana thoros que mille
secure.Hoc autem contingit habito respcu nunc
ad linguā grecam.nuc ad latinā.Ex hoc patet q
framea romphea diuso respcu pnt corripi et pro
duci in pnl'.usus tamen habet q pnl' corripiatur
maxime in prosa.Item scias q ppa nomina loco
ru pnt esse in drntia.ut pictauis.Vn quidaz ait
Erige pictauis libera facta caput.Sed alter corri
pit dicens.Pictauis in unis subigit sua rura nec
ultra.Dicimus ergo in talibus magis usum seqn
dum esse.ita eciā contingit in hoc nomine helyo
dorus.quia uidetur pduci.Vn oracius.Hospicio
modico rcor comes heliodorus.Inuenit et corri
pi pnl'.Vnde pantheon.Corpus heliodori fodiunt
abeunt q latenter.Sed sm doctoz usum cor sicut
et theodorus.licet inueniat pnl' prod.Vn iuuena
lis.Lautoru pueros artem dicens theodoris Inue
nit eciam theodolus p l scriptu.nomen cuiusdam
libri.a theos et dolos.Simile eniz accidit in h no
mine monas monadis.q in anticlaudiano pma
corripit ubi dr.Et monas et nui de se parit vni
ca turba.Sed alter dicit.Monade subtracta dice
tur apocapa facta.Hoc aute ideo couenit ut dic
magister bene.q non bene scitur a latinis natura
uocabuli greci.Sz scimus q deriuata a monade.
buiantur.ut monachus.Item regula general' est
q omnis sillaba dyptongata pducitur.ut audio
musae.nisi sequens sillaba incipiat a uocali.ut p
uro pustus.Vnde ugil'.Stipitibus duris agit su
dibus q pustis.¶ Dyptongus autem e coniuncio
duaz uocaliu vim suam seruantiu in eadem silla
ba.Nam u post g ul' q ul' s sequente uocali in ea
d silba posita amittit vim lre.vt quis lingua.sua
det.Item uocal' an duas consonantes ul' an vnā
duplicem pone producit.ut arma dux maior ga
za.nisi vna eaz liquescat.ut tenebre.Liquide sunt
l r.que posite post mutam in eadem sillaba natu
raliter pmittut pcedente uocale naturaliter buem
corripi.ut alleda.tenebre.Duplices uo sunt tres.
scz I consonans posita inter duas uocales natu
raliter.et x et z semp.ut maior.dux.gaza.¶ Et
scias q y greca semp e uocalis posita inter duas
uocales.ut prosopopeya.et sm quosdaz alleluya
s i latinu est duplex consonans qn ponit inter
duas uocales naturaliter.maxime in simplici dco
ne.et sillabicatur cuz seqnte uocali.ut maior.tro
ia.vnde in prosa semper huiusmodi i debet conso
nante sonare.licet poete tale i qnq accipiant pro
uocali.quod necessitati metri potius q arti impu
tatur.Vnde ouid in viij epy.Per cuius androma
chen uexauit achaia uictrix.Item in vj epy.Im

pia quid dubitas de continuo mori. Item virgilius in v eneyd. Troia crinisso contemptū flumine mater. Hic eniȝ troia ē trissillabū. Et cor̄ a. sic̄ uult ꝑs in vij libro. ubi agit de acc̄o ꝑme declinac̄ois ubi dicit ꝙ omnis ntūs latinus a terminalē cor̄ et introducit predc̄m ūbum ūgilij. ubi a cor̄ in troia. q̄r trissillabū est. tamen semꝑ in ꝓsa bissillabū troia est. et ita de similibus dicas.

Positis regul' generalibus ad cognoscendum accentū cuiuslibet sillabe. Nūc ponamus regulas ad cognoscendū accentū sp̄aliter prime et penultime sillabe. Scias ergo ꝙ de ꝑma sillaba danť quedaȝ regule sp̄aliter. quaꝝ vna est hec. Omne p̄terituȝ bissillabū prod ꝑmā. ut emi. p̄ter bibi. fidi. a findo dis. scidi a scindo is. dedi. steti. tuli. et hn̄tia uocalem an̄ uocalem. ut fui. Sed in omnibus alijs quanta fuerit in pn̄ti. tanta remanet in preterito ut amo amaui. p̄ter geminantia. que cor̄ ꝑmam sillām. ut momordi. et p̄ter genui. posui. coegi. q̄ primam in pn̄ti prod. ȝ in p̄terito cor̄. et p̄ter repuli reppen et retuli. que hijs contrariū faciūt. horū autē supina ꝑmam cor̄ semꝑ. scȝ repulsuȝ relatū reptum. ¶ Hic animaduerte ꝙ ꝑs dicit in ix ꝙ duxi p̄teritum on̄ditur esse correptū naturaliter ex nomine quod ab eo deriuať et corripitur. ut dux ducis. sicut rexi produxi. approbať ex nomine quod ab eo nascitur rex regis. De hoc req̇re infra. ubi agiť de accentu ūboꝝ g. ¶ Istē regula generał est. sicut infra eodem libro dicam cum tractabo de accentu nominū in x terminantiū. ꝙ obliqui uenientes a nt̄s hn̄tibus i uocalem naturaliter b̄uem an̄ x cor̄ pnl' gn̄. ut fornix fornicis fornax fornacis. Si autē ueniāt a nt̄o hn̄te i naturaliter longam prod pnl'. ut cornix cornicis. Et hoc ē ueꝝ ecīā in alijs uocalibus. ut pebax pebacis pollux. De hoc ecīā dicam in dico dicis. Item ōne supinū bissillabū prod primam. ut natū. p̄ter itum. quitū a queo quis. citū a cieo cies secūde cōiugac̄onis. sitū a sino nis. litū a lino nis. datum. satū. statū. ratū a reor reris ratū. Sed itū producitur in ambitū ꝑticipio ul' supino. Item notuȝ in compōne qn̄ o mutatur in i b̄uiatur. ut agnitū cognitū. ¶ Item quanta fuerit ꝑma naturaliter in ꝑmitiuo tanta remanet in suo directe deriuat̄o ut amator amor. sedes sedi. rex rexi. et q̄nta fuerit in simplici. tanta remanet in suo dirc̄ē composito. ut amo pamo. Quidam tamen degenerant in specie ul' figura.

Media sillaba siue penultima. et maxime in trissillabis. et deinceps. accentu cognoscatur. Vn̄ si pnl' c̄uatur ē b̄uis. ut tabula Si uero acuatur longa ē. ut fortuna. et non fiat dr̄ntia inter circūflexum et acutuȝ. Hoc tamen in multis fallit. q̄r sex sunt impedim̄ta accentus. ut infra dicetur. Quare non ē accentui semꝑ credendum. Ad accentū autē reducūtur omnia que augmento ul' diminuc̄one cognoscuntur. Augmento ut lego ꝑlego. Diminutione. ut amauimus amauero. ¶ Et scias ꝙ ꝑs in li de accentu ponit quasdam regulas ad cognoscenduȝ accentū penultime sillabe. ex quibus aliquas ponam hic.

Si nomen terminetur in a. aut est ꝓꝓium aut appellatm̄. aut commune. Si ꝓꝓium producitur pnl'. non tm̄ natura sed usu. ul' dr̄ne causa. ut catilina. maria. stephania. Si sit cōmune aut grecū aut latinū. Si grecū prod pnl'. ut poma. sophia. et hec adhuc nomina non producuntur natura ȝ usu. cū sint aliena uocabula. Si sit latinū ul' ergo simplex ul' compositū. Si compositū. uel ergo ab hoc ūbo cano ul' gigno ul' colo. et hoc cor̄ penl' ut tibicina. quod formať a tibicen inis. is in a. aurigina. ruricola. Sed tibicen quod non desinit in a prod ꝑmam. ul' componiť ab alio ūbo ab hijs ūbis. et de hijs nichil dicit autor nisi supponendo ꝑ hoc ꝙ determinat cōmuniter de terminantibus in a. dicens ꝙ composita talem hn̄t regulam pronūciandi. qualem hn̄t in simplici. Si autē nomen desinens in a sit simplex. ul' ergo habet uocalem an̄ a. et tūc cor̄ pnl'. ut iusticia. ul' consonantē. et si sic. ul' ergo habet r an̄ a ut desinat in ra. et sic est simile ꝑticipio. et producit penultimā. ut scriptura. natura. ul' n an̄ a. et prod similiter. ut romana. lupina. excepto timpana. ul' c an̄ a. ita ꝙ an̄cedat a i. ut cretica. et breuiatur. exceptis tamen hijs. uesica. formica. et similibus. ul' habet d an̄ a. et cor̄. ut frigida. Nec tamē dicit aliquid d̄ hijs que hn̄t d an̄ a. ul' aliam consonantem ab r et n ante a. quia sufficienter ꝑ regulam de hijs intelligiť de hijs que in obliquitate sunt dicit. ꝙ in ōnibȝ hijs obſuandus ē accentus in illo. ubi ſuať in rectis On̄dit ecīā. ꝙ sic̄ ē in rectis sic et in obliquis Hanc autē regulam confuso mō tradit ꝑs cū dic̄ latina uero nomina. ¶ Item dicit ꝑs in iiij lib̊ de nominatiuis. In na desinentia denominatiua siue ūbalia de quibus iam diximus cū de possessiuis in nus ul' in na ul' in num desinentibus tractabamus. omnino longam hn̄t penul'. ul' natura uel pōne. ut officiū officina. medicus medicina. Leo. leena. tonstrix tonstrina. coquus coquina et culina. lux lucis lucina. lateo latrina. Nam mutina sagana. pagina. non uidenť esse deriuatiua. sagana et saga idem sunt uel significant. In ra autem terminantia omnia ꝑticipia feminina futuri tempis similem hn̄t formā. Vn̄ pnl' quoq; u prod. scriptura. tritura. censura. litura. Magister autē bene. dicit. feminina fixa prod i an̄ na. ut piscina. preter pagina. femina. machina. trutina. proserpina. patina. lamina. sarcina. fusina. fiscina. lucina. bucina. elemosina. et p̄ter illa que sequūtur naturaȝ suoꝝ masculinorum. ut asina. et sicut diximus de masculinis ꝓꝑijs. ꝙ quedam prod i an̄ n. ut albinus. et quedā corripiūt. ut altinus. Ita dicimus de femininis. q̄r quedam cor̄. ut mutina. Quedam prod. ut mesina et lamina. Et bene dicit. ꝙ illa que sequūtur naturā suoꝝ masculinoꝝ ut asina. cor̄ i an̄ na. Nam sicut dixit quidā. A mare cum na uenit ipsi petit assimilari. q̄i dicat. Cū na. i. qn̄ dcō terminata in na. uenit a mare. i. a masculino ut dn̄a a dn̄s. asina ab asinus. petit assimilari sibi scȝ masculino in accentu uidelicet. Vn̄ sicut asinus cor̄ penultimā. ita et asina. Similiter dic de vicino et uicina. tibicine et tibicina et ita de similibus. ¶ Hic eciam nota ꝙ nomina tercie declinac̄onis greca desinentia in a faciūt genitm̄ addita tis. vna sillaba crescendo et penl' b̄uiando. ut dogma dogmatis. perizoma perizomatis.

Nomen desinens terminatuȝ in ile. prod pnl'. ut monile. sedile. Si autem sit nomē adiectm̄ hn̄s consonantē inter a et e prod similiter. ut ūbale. singulare. De reliquis autem. ut sunt utile risibile nichil dicit. vn̄ si obijciatur contra hāc

regulam ꝙ sit diminuta. uł cont̃ alterā aliquam
quaȝ ponit. Dicendū ē ꝙ non sunt simpliciter re
gule generales. ſ; rōncitates et exempla ad regu
las sumendas. sufficienter ꝑ aliqua que alibi det̃
minata sunt. Infra autem cum determinabit̃ de
terminatis in is aliqua supplebo.

IN o si nomen aliqđ terminetur. uł precedit
consonans uł uocal'. Si uocal'. uł e ut gane
o. uel i. ut mulio. et siue sic. siue sic cor̃ pnł in nt̄o
ſ; ꝓducunt eam in genit̄o. et in ceteris obliquis.
ut mulio mulionis. et pusio pusionis. Si autem
p̄cedit consonans. prođ pnł. et h̄ in nominatiuo
ut caligo fuligo. ſ; si in obliquis diu̅sificatur. aut
enim retinet̃ o quod fuit in recto. et tūc prođ in
obliquis. ut carbo huius carbonis. uł mutatur in
i. et tūc cor̃ pnł. ut fuligo fuliginis. uł sic plenius
Nomina tercie declinacōnis desinentia in o produ
cūt pnł in obliquis. et formant genitm̄ a nt̄o ad
dita nis. ut dido didonis. Si ūo retinent o. ū̄sa o.
in i cor̃. et addita nis formant genitm̄. ut homo
hominis Sed excipiūtur nomina ciuitatū. ut redo
redonis. sardo sardinis. turo turonis. et gentilia. si
cut linguo linguonis. brito britonis. et hic et h̄ si
do. huius sidonis. Nam sindo sindonis aliud ē. Et
de similibus. Virg̃ eneidoꝝ xj e. Pulsant et pictis
bellant̃ amazones armis. Iuuenal' lib̄ iiij satira
iij dicit. Viscones ut fama ē alimentis talibus usi
In eadem e. Quam nec terribiles simbri nec brito
nes vnq̄. uigił eñ xj. Mirmidonū ꝓcēs frigia ar
ma tremiscunt. Item excipiūtur ꝓpria a quibus đ
nominant̃ localia. uł gentilia ut h̄ macedo donis a
quo macedonia nie. et h̄ et h̄ macedo donis. hic
lacedemo lacedemonis. a quo lacedemonia nie. h̄
et hec lacedemonis. et sic de alijs dicet̃. Dico autē
obliquos ꝓꝓoꝝ nominū que loca designant. q̃ a
lia prođ. ut naso nasonis. Ouiđ de sine titulo lib̄
ꝑmo. Qui mō nasonis fueramus q̄nq; libelli. Itē
ut dicit virg̃. Simo simonis ꝓꝓium nomen cuius
dam rustici a terencio introducti. prođ o in obli
quis. ad drām nominis apostoli. qđ cor̃ o in obli
quis. et retinetur n in nomine apostoli. ſ; a nomi
ne rustici expellitur. Item nomina in o. non decli
nata nec latina. acuuntur in ultima. ut abdenago
reliqua in pnł. ut gasso. sartago acuūtur. Vñ pa
tet. ꝙ pharao si inueniat̃ preterq̄ in nt̄o et uc̄o in
ultima acuit̃. Exođ xij. Equus pharaonis. Idem
dico de apollo. licet aliqui hoc non seruent.

IN i tantū vnū nomen repitur trissillabū sc;
nichili. quod in pen' ꝟuiatur. Si autē aliquis op
ponat de hoc nomine mancipi. Dicenduȝ ꝙ non
stat in compositis. ſ; autor intendit de simplicib;
Sed adhuc instat in hijs gummi. nausi. frugi. cor
di. et similibus. Dicenduȝ ꝙ ars ista tradita tota
a p̄s. de regul' specialibus. datur de trissillabis pri
cipaliter. et alijs deinceps polisillabis. Ipse auteȝ
instat in bissillabis.

TAntū vnū nomē trissillabū in u terminatū
inuenitur. quod ē monoptotū. in singulari et in
pł'i declinabile. et istud corripit̃ in pnł sc; tonitru

SI fiat consideracō quał sit pen' in nominib;
terminantibus in al. uł ergo in rc̄o uł in ob
liquo. Si in rc̄o. uł erit ꝓꝓium nomen barbarum
et tūc corripit̃ ut hanibal. astrubal. Vel erit nom̄
apellatiuū. et tūc producit̃. ut tribunal. excepto h̄
nomine animal et eciam sal. Si in obliquo. uel er
go in neutro. et sic producit̃ in pnł. ut animalis
tribunalis. uł in masculino. et sic corripitur. ut as
trubalis hanibalis. predcā addita is genitiuant. ut
animal animalis.

NOmina terminantia in el sillabam prođ pnł
obliquoꝝ. et corripiunt penuł rectoꝝ. ut michael
michaelis. daniel danielis.

NOmina terminata in il cor̃ pnł tam in recto
q̄ in obliquo. ut euigil euigił. Nota tñ hic ꝙ hu
iusmodi nomina si declinant̃ is addita cor̃ penł.
genitiuant. ut pugil pugił. et hoc si ē latinū. gre
ca non. q̃ acuūt ultimā in recto. Ideo in obliquis
pnł longam hñt. ut tanaquil tanaquił. Vñ u̅sus
Corripias pugilis. sed producas tanaquilis.

IN ol vnū inuenit̃ quod cor̃ penł. ut helvol
et hoc in trissillabis intelligit̃. Tamen de alijs sci
as ꝙ nomen in ol ꝓđ et ē tercie decli. et is addita
producendo pnł genitiuat. ut sol solis. que tamen
non uariantur. in ultima acuuntur. ut micol

NOmen in ul cor̃ est tercie declinacōnis. et iūc
ta is facit genitm̄. penuł ꝟuiando. ut p̄sul. consul
presulis consulis exul exuł. Omnia alia in ultima
acuūtur. et non sunt latina. ut heriul. Si tamē de
clinant̃ in obliquis pnł longam hñt. ut saul sau
lis. Aurora sup hester. Regis cui uitam concessit
mucro sauł. Hec regula non ponitur a pristiano

NOmina terminata in vm ꝟuiant̃. ut dorcium
philorciū. Et sciendū ꝙ non ponit regulam
iuxta nomina terminata in ā. uł in em. uł in im
quia non sunt latina. de quibus scilicet latinis et
trissillabis intendit hic principaliter.

IN ā uł in em uł in im uł in om. si sunt bar
bara sunt masculini uel feminini generis. ut cha
naam. iherusalem. ioachim. edom. et acuuntur

IN an nomen ꝓducitur. et ꝑtinet ad terciam
declinacōnem. et est grecū ꝟ p̄s in vj li. ubi
dicit. ꝙ grece declinat̃. ut titan titanos. uel latine.
o ūsa in i pnł prođ. sicut et in recto ultima est a
cuta. ut pean peanis. leuitan. Virg̃ x enerđ f. Cō
clament socij letum peana secuti. Excipitur euan
De quo dicit p̄s. ꝙ euan t sumit post n. vñ facit
euantis et non euanis. et ponit hanc regulam ge
neraleȝ. ꝙ a gn̄s in os fiūt nomina in nus. ut titā
titanos. h̄ titanus ni. delphin delphinos. h̄ delphi
nus ni. arabs arabos. hic arabus bi. elephas ele
phantos. h̄ elephantus ti. rinocerus uelut ethio
pus. et ꝑ talia nomina accentus facilius declarat̃

SI nomen terminet̃ in en sillām. uł ꝓponitur
c uł non. si sic cor̃ pnł. ut fidicen liricen. sed
excipit̃ tibicen. quod pro duabus i ꝟuibus vnaȝ
longam hūit. debuit eniȝ i geminare tibia tibijcē
pro quo tibicen đr. Si non habeat c añ n. uel er
go diuatur a ꝑma cōiugacōne uł quarta. et tunc
prođ. ut solamen a solor. et munimen a munio
similiter et amamen. audimen. uł deriuantur a se
cūda uł tercia. et tūc cor̃ pnł. ut a sedeo sedimen
a rego regimen. ꝓpter ūbalia uenientia a uerbis
tercie coniugacōnis. desinentibus in uo diuisas q̄
prođ penł. ut acuo acumen. fluo flumen. nuo. nu
men. hñt enim u prođ penł. Alia uero uenientia
ab alijs ūbis secūde et tercie coniugacōnis. hñt i
cor̃ penuł. sicut dicit p̄s in iiij li. ut moneo moni
men. tego tegis tegimen. uł tegmen ꝑ sincopam.
specio specimen.

IN on nomen ꝑtinet ad terciā declinacōnē. et
ē grecū. et uel grece declinatur. ut mennon mēno
nos. uł latine o ūsa in i. ut mennon mēnonis

sinō onos ul' ħ sinon onis. Quedā autē ꝑcipue ꝓꝓa
tis sumpta genitiuant. ut pheto phetontis. demo
phon demophontis. Quedā uo is addita geniti
tiuant. penl' prod' ul' cor'. ꝫm grecos. ut ait ṗs in
vj li. tñ in maiori ꝑte cor' penl' in obliquis. ut si
don sidonis. symon simonis. canon canonis. dra
con draconis. Et qñꝫ prod'. ut symon symonis ꝓ
ṗpum nomen. salomon salomonis. triphon tpho
nis. pnl' prod'. In aurora in lib° macha. contra tri
phonem. tūc rex demetrius ibat. Idem in eodem.
Antiochū triphon hoc tempe ꝑdere captat. samp
son similiter sampsonis eciā prod'. Hic tamen re
gulariter teneas. ꝙ si penl' prod' in obliquis tunc
ntī ultima acuitur. ut cedron cedronis. Si autem
penul' genitī corripiatur. tūc in recto penl' ul' an
pnl' acuatur. Sed quid dicemus de triphon. si uis
sequi aurorā. et dicere ꝙ pnl' genitī producatur.
oportet te dicere ꝙ ultima ntī acuatur. sic cedron
Si autem uis dicere ꝙ pnl' genitī corripiatur sic
de symonis tūc dic ꝙ ultima ntī triphon nō acui
tur. ymo ṗma. sicut canon. Ad u'sum autem q̇ de
aurora in contrarium ducitur. facile est rñdere. qꝛ
uidelicet autores in ꝓꝓis nominibus ponūt b'uez
ꝓ longa. et longam pro b'ui. aliqñ ul' autoritate
poetica uel figuratiue. Sicut et theodorus a iuue
nali prod' in pnl'. ut dixi suṗ in regul' generalibꝫ
de accentu cuiuslibet sillabe capitulo ostenso

Nomina terminata in ar neutra producuntur
tam in rcō q̄ in obliquis. ut torcular. torcu
laris. Sed a rectis excipit' laquear. et ab obliquis
nectaris. iubaris. Epatis eciā corr' pnl'. sed non est
latinū. et intellige de neutris deriuatiuis. Nā ut di
cit ṗs in vj li. Neutra in ar si deriuatiua sunt ꝓd'
a in obliquis casibus. ut a lupa ħ lupanar naris
a laqueo ħ laquear laquearis. a calce hoc calcar
calcaris. Si uero sunt mas ge. corr' penl' genitī. ut
cesar cesaris. et bostar bostaris. Sed dubitat' de
specular. et similibus. an producant pnl'. Ad hoc
dicit magister bñ. ꝙ nomina tercie declinationis
hñtia u an l. penl' prod'. dummō sint integra. ut
torcular. Nam pñt apocopari. et tunc sequuntur
naturam suoꝝ u'boꝝ. Vñ specular pro speculare
cor' pnl'. sicut speculor aris Sotular autem nichil
ē. ymo dicimus sotularis. Eodem mō dicimus sub
ligar pro subligare. Aliqui dicūt. ꝙ specular et si
milia prod' pnl'. Michi autem uidet' cū magistro
bñ. ꝙ specular et similia apocopata cor' pnl'. sic d'
clarātū ē. Et scias ꝙ huiusmodi nōina in ar addi
ta is genitiuant. ut cesar ris. torcular laris. specu
lar specularis. ṗter far farris. quod ꝫm ṗs pōne
hūit pnl' longam. quod solum r lrām geminauit
ne u'bum esse putet' secūde ꝑsone. for faris. Item
epar u'tit r in t. penl' nichilominus b'uiando. ut e
patis. Hug' tamen dicit eparis ul' epatis. Itē lar
ait hug' ꝓ domo puella et oppido ꝫm regulā fa
cit laris. ꝫ pro quodā rege. causa drñe t assumit
et facit lartis. Consueuit eciam queri de hoc nomi
ne bostar. an penl' producatur in obliquis. Ad ħ
dicit magister bene. Nota ꝙ dicimus ħ bostar ꝓ
quodam barbaro. et nichil ē hic bostar. Vñ corr'
pnl' genitiui. et nunꝙ prod'. Errauit autē hug'. q̇
dixit ħ bostar bostaris in deriuacōnibus suis hec
magister bñ. Hug' uero sic dicit. Bos componitur
cū sto stas. et d' ħ bostar bostaris. penl' prod'. i.
locus ubi boues stant scꝫ stabulum. Dicitur eciā
bostar locus ubi corpora boum comburebantur
Inuenit' et ħ bostar bostaris penl' cor'. ꝓꝓium no
men uiri et ṗmitiuū. Vult ergo hug'. ꝙ bostar a
ris inuenit' in neutro et in masculino genē. et sic
in obliquis penl' ṗt corripē et producere diuisis re
spectibus. et hoc magis michi placet. Hoc eciam
uult pap'. qui dicit. Bostar locus ubi comburunt'
corpora boum ul' statio boum.

Si nom̄ terminetur in er ul' considerat' ad pe
nultimam recti ul' obliqui. Si obliqui b'uiatur in
pnl'. ut uolucer uolucris. papauer papaueris. Ex
cipitur mulieris quod prod' pnl'. Vnd' stacius. Si
qua deū soboles si qua ē mulieris origo. Sed in
maiori ṗs nō excipit. dicit eniꝫ sic ṗs. Qꝛ omnia
latina desinentia in er. si crescunt in genitō cor' pe
nultimā in obliquis. ut paupis. Si uo non cres
cūt in obliquis ꝓferūtur sicut et sui ntī. ꝓ tanto
dicit magister bñ ꝙ mulier cor' pnl'. qꝛ a ṗs non
excipit' in ma. Et supponit ꝙ ille libellus de accē
tu ubi mulieris excipit' nō fuit compositus a ṗs
sicut et multi dñt. Et dicit ꝙ stacius ꝓpter neces
sitatem eam prod'. Et ideo poete nunꝙ utūtur ob
liquis eius. Vsus tamen sequens prod' obliquos
de mulier. sicut et muliebris. Si autē penl' conside
ret' in rcō. ul' ergo erit neutri generis. et prod' pe
nultimā. ut papauer. ul' mas ge ul' fe. et cor' pnl'
ut mulier. uolucer. Exceptis hijs que prod' penl'
pōne. ut equester. pedester. siluester. De panther.
pantheris. crather cratheris. que prod' pnl' crescē
tis gñ. non ē instantia. quia non sunt latina.

In ir sillām terminata in pnl' b'uiantur. ut se
miuir. triuir. Et scias ꝙ I fere b'uiatur ubi
cūꝫ in iūctura compōnis. ut omnipotens. tubicen.
ṗter tibicen. Et ut dicit ṗs. in vij lib°. ubi agit de
genitō sing'. secūde declinacōnis. Et in ir et ur et
eus desinentia. semꝑ vna sillaba vincūt in geniti
uo. que et pnl' b'uem hñt. ut triuir triuiri. semiuir
semiuiri. satur saturi. nisi greca productio fiat in

Nomen in or ē tercie grecis. ut tideus tidei
declinacōnis. et addita is genitiuat. ṗter cor
quod interpositā habet d. ad drñtiam ablañ plu
ral' huius nominis corus cori. et ṗter ador quod
ē indeclinabile. ut ꝓbat ṗs in vj. ꝓpter repugnā
tiam duaꝝ regulaꝝ. Quia autem neutꝝ est debet
corripi pnl'. ꝫ quia uenit ab adoro ras. debet pro
duci in penl'. et ideo indeclinabile est. Nomina in
or prod' penl' obliquoꝝ. ut lictor lictoris. amor a
moris. Excipiunt' neutra. et sunt tantūmō quatu
or. scꝫ equor equoris. marmor marmoris. cor cor
dis. ador. Item excipiuntur greca ꝓꝓa. ꝫm ṗs. in
vj. ut actor actoris. quod cor' pnl'. quod est ꝓꝓū
nomen grecū. Sed qñ est appellatīm et latinū. ꝓd'
pnul' gñ. Vnde quidam. Actoris in spolijs u'tus ac
toris habetur. Item hector hectoris. Agenor age
noris. nichanor nichanoris Theodolus. Virgine stu
ꝑta non passus agenoris arma. Aurora li macha
Ense metunt dextram linguā nichanoris hostes.
Et potes a simili uocare. licet in aliquibus usus
nō habeat ꝙ quotienscumꝫ appellatiua et ꝓꝓia
cōueniūt. ꝓꝓria in penl' sunt grauata. ut dicatur
sub rege sapore. pnl' b'uiata. et cantor cantoris pe
nultima cor'. ꝓ ꝓꝓrio nomine. Ouid' in epp. Pleni
us et melius eusippo et cantore dicit. Vñ quidaꝫ
Cantoris est ꝓꝓum. cantoris non ꝓꝓatur. Itē exci
piūtur composita de corpus et decus. ul' decor in
quantū est cōmune. qꝛ tunc corripit'. Nam mas ꝓ
ducitur. Vnde u'sus. Cōmunē decorem. ꝫ marez di

co decorem. Similiter composita a puer. qȝ talia
uelut ꝓpa reputant̃. ut publipor bliporis. et mar
cipor marcoporis. Ita enim antiqui pro publij pu
er et marcij puer dicebant. Ista teste ṗs o nō pro
ducunt in obliquis casibus. Salustius in iiij hiſ
toṙ. Vnus consistit in agro lucano gnaruſ loci no
mine publipor. Item excipiuntur arbor oris. caſ
tor castoris. memor memoris. et eius composita
Item rethor rethoris. Vñ iuuenal'. Cedūt gram
matici vincunt̃ rethores omnes. Et coṙ penl' gñ
castor castoris. siue sit animal siue ꝓpuȝ castoris
et pollucis. De nñs autē ũbalium in or ſcias
ꝙ quedā coṙ pnl'. et quedā prod̄. Nam ſm ṗs li
iiij de denominatiuis huiusmodi nomina formā
tur a ũbis. ul' ꝑ abieccōnem o. quod fit cū ũbuȝ
habet r añ o. ut laboro labor. ul' ꝑ adieccōnem r
ut amo amor. ul' formant̃ a nominibus ul' ꝑtici
pijs in us conũsa us in or. ut senatus senator. a
matus amator. tonsus tonsor. doctus doctor. uel
pñt formari u ũsa in or. ut auditu auditor. debi
tu debitor. Vñ patet ꝙ quedā producūtur. sicut
ea a quibus dñdunt. ut auditu auditor. Quedaȝ
uero pnl' coṙ. ut debitu debitor. uide eciā in ſcribo

In ur terminata coṙ pnl' tam in rcō q̈ꝫ in ob
liquis. ut iecur iecuris. satur saturi. et semꝑ
ꝑtinet ad terciā. p̄ter satur. quod ē secunde. qȝ fac̃
femininū in a satura. et omnia is addita coṙ pnl'
efficiunt genitm̄. p̄ter fur furis. quod produc̃ fu
ad drñtiam secūde ꝑsone de furo ris. ſm illud. cū
tu mēte furis te fallūt gaudia furiſ Excipiūtur eci
am quantū ad formacōnem. ebur. femur. iecur ro
bur. que ũtunt eciam u in o. et addita is pnl' coṙ
genitiuant. ut robur roboris.

In as sillām terminata producūtur in pnl'
obliquoꝝ. et corripiunt̃ in penul' rcōꝝ. ut
dignitas dignitatis. et in omnibus casibȝ
prod̄ a. ſȝ excipienda sunt quedā ꝓpa drñe causa
in fine nū circūflexa. ut lenas lenatis. menas me
natis. ne accusañ plurales mena ne. genus piscis
et lena ne. i. meretrix esse putent̃ Item excipiun
tur appellatiua ꝑ sincopam ꝯplata. que seruant ac
centū in ultima. ut arpinas. ṗmas. optimas. rauē
nas. capenas. poncias. larmas. et eciā nr̄as et uef
tras. sublata ē enim in p̄dictis hec sillaba ti. et su
per a seruatur accentus. et hec lrā ṗus fuit in pe
nultima. nūc autem ē in ultima sillaba Et h̄ uult
ṗs. qui in iiij li de nominatiuis dicit. De p̄dictis q̄
ideo in fine reflexum hñt accentū. quia per sinco
pam ti proferūtur. ꝑfecta enim eoꝝ inueniuntur
apud antiquissimos in tis desinentia. ut h̄ et hec
primatis. optimatis. arpinatis. et sunt huiusmodi
in as denominatiua pleꝝqȝ similia accusatō plura
li ṗmitiuoꝝ suoꝝ. et sunt cōnia. Item omnia bar
bara in as in ultima acuūtur. ut encas. maginas
Nam nugas et nephas. cū sint latina in penl' acu
ūtur. licet non uarient̃. Sed de anas anatis dubi
tatur. an debeat ꝓduci in obliquis. Dicunt multi
ꝙ pnl' coṙ in obliquis. quod eciā repitur in mar
co. Magister bene dicit. ꝙ iuxta regulam desinen
tiū in as debet produci. et hoc credo ueꝝ. Item sci
as ꝙ barrabas be. et carphas phe pnl' ꝯuant. si
militer ionathas the. ſȝ ionathan. barraban inde
clinabilia acuūt ultimam. Et nota ꝙ sicut dic̃ ṗs
in li iiij. In as pleraqȝ denominatiua sunt. quorū
ṗmitiua ſi sunt secunde declinacōnis gtō singula
ri tercie dtō assumūt tas. i. pnl' ubiqȝ coṙ. ut pro

bus ꝓbi probitas. mendicus mendici mendicitas
asper asperi asperitas. sedulus seduli sedulitas. Ti
midus timidi timiditas. Et nota ꝙ hec que in ge
nitō duplicant i. extremā eorum mutant in e. eu
phonie causa. ut pius pij pietas. anxius ij anxie
tas. liber quoqȝ excipit̃. quod ntō assumpsit tas
non genitō. ut liber libertas. Tercie uero declinati
onis nomina datō assumunt tas. ut diximus. ut
capax capaci capacitas. affiniſ affini affinitas. ce
ler celeri celeritaſ autor autori autoritas. Excipi
unt̃ pauca. que b ul' p sine e hñt añ er. hec enim
ntō assumūt taſ ut puber pubertas. uber ubertas
pauꝑ pauꝑtas. Sed hoc possumus eciā in secūde
declinacōnis nominibuſ obseruare. ut liber lib̄tas
facit. ut suṗ dictū est. Asper autem et prosper qȝ
ſ hñt añ p. asperitas et ꝓsperitas faciūt. saluber
et salubris facit ntm̄. ideoqȝ salubritas. et celeber
celebris celebri celebritas. Vetus quoqȝ qd̄ vniȝ
triū generꝫ in us desinens inuenitur. ntō assumit
tas. uetustas. Excipiūtur eē que in or desinentia.
mutauerūt or in es. et assumpserūt tas. ut maior
maiestas. honor honestas. et similia.

In es. ul' sunt qñte declinacōnis ul' tercie. Si
tercie coṙ pnl'. tam in rectis q̈ꝫ in obliquis. ut ali
pes alipedis. hercules herculis. aries arietis. Exci
pitur quietis. heredis. locupletis. et que sunt simi
lis formacōnis. Si ũo sunt qñte declinacōnis. ul'
ergo hñt uocalem añ es. et tunc coṙ penl' ntī. et
prod̄ pnl' genīī. ut dies diei. Vel hñt consonan
tem añ es. et tūc coṙ penl' in obliquis. ut fides fi
dei. Et nota ꝙ thecnites et huiusmodi denomina
tiua in tes desinentia declinant̃ sicut p̄nomica in
a desinentia. et sunt tantū mas ge. Vñ errant illi
qui dicūt achnicen israelites ꝓ israelitis j regum
xxvij. a. Item mulier thecnites ꝓ thecnitis. ij re
gum xxiiij. a. Item naamia amanithes pro ama
nithis. iij reg̃ xiiij. g. Et declinant̃ huiusmodi de
nominatiua in tis. h̄ israelitis. huius israelitidis.
ad modum p̄nomicoꝝ femininoꝝ. h̄ moabitis
moabitidis. h̄ amonitis. huius amonitidis. et ꝓ
duc̃ pnul' in rectis. ſȝ eam coṙ in obliquis. Quan
do ũo terminant̃ huiusmodi denominatiua in ta
sunt cōmunis generis. ut israelita. hierosolimita.
bethleemita. et penultima producitur.

Nomina desinentia in is. aut sunt dissillā. aut
trissillaba. Si sunt dissillaba coṙ in obliquiſ
ut aspis aspidis. Si ergo sunt trissillaba. ul' ergo
adiectiua ul' substantiua. Si substantiua prod̄ pnl'
ut libetis. sinapis. Si adiectiua. ul' ergo hñt a añ
l. et prod̄ penultimam. ut moral'. special'. uel non
hñt. ut humil'. util'. et huiusmodi. Et coṙ hec pnl'
tam in rectis q̈ꝫ in obliquis. Scias eciam ꝙ ṗs
in iiij li. sic dicit. I longam hñt omnia in il'. que
a nominibus deriuant̃. necnon in ile neutra. siue
ex eis in ilis fiant. siue non habeant aliquod añ
se genus. Sed a quacūqȝ ꝑte orōnis nascantur. ut
edes edil'. senex senil'. agnus agnil'. puer puerilis
uir uiril'. scurra scurril'. ciuiſ ciuil'. fuluſ fuil' qñtus
qñtilis. sextus sextilis. hostis hostilis. subtel sub
til'. excipit̃ par parilis. Exilis eciā a genitō factū
denominatiuoꝝ seruauit regulā. Similiter neutra
prod̄ pnl' ouile. monile. cubile. sedile. nam in ilis
desinētia ũbalia siue ꝑticipialia coṙ eandem. i. pnl'
ut fero fertil'. utor utilis. futio futil'. uolo uolatil'
sorbeo sorbil'. textus textil'. altus ul' alitus altilis
fictus fictilis. Hec pris. Magister autē bene addit

dicens. ꝙ ex hijs que ueniunt a nominibus ex
cipiunẗ paril' dapsilis humil'. qꝛ paril' deriuatur
a par paris. dapsil' a dape. humilis ab humo. et
tamen coṙ pnl'. Textil' a uıꝛġ corripitur. qꝛ accipit
h' tamꝙ ꝓpͥu nomen Sꝫ qn̄ deriuatur a testa ꝓḋ
pnl'. et est cōmune. ut uas testile Si uero deriuaẗ
a textu ul' a texendo coṙ pnl'. ut textilis uestis ul'
oꝛa. Eccl' xlv. Opus textile.

Nomina desinentia in os sillabam proḋ tam
in nt̄o q̄ꝫ in obliquis. sacerdos sacerdotis. Le
pos leporis. ut eloquentem significat.

Si nomina terminenẗ in us. aut sunt propria
aut cōmunia. Si ꝓpͥa coṙ penl'. nisi sint pōne
longa. ut ruptus et huiusmodi. Si sint cōmunia
aut ergo sunt similia pticipijs. et dn̄dunt a ûbis
et sunt secūde ul' quarte declinacōnis. ul' sunt alia
ab hijs. si sunt huiusmodi ꝓducūtur. ut amatus
cupitus. Sed hinc excipiūtur ista tria. insitus. il
litus. nequitus. Et composita ab eo is. ut preteri
tus obitus. et composita ab hijs ûbis do sto et re
or. ut inditus. institus. irritus. Item excipiunẗ ea
que ueniunt a spiro halo et ambio. ut spūs. hali
tus. ambitus. media coṙ. ambitus autē in partici
pio proḋ. Item excipiunẗ composita huius ûbi
eruo. ut erutus dirutus. et omnia ista pn̄t esse no
mina et pticipia h' ꝙ pn̄t habere tempus uel ca
rere tempe. Si sunt alia ab hijs. aut ergo sunt se
cūde declinacōnis aut tercie. Si tercie coṙ penl' in
rc̄o. et in obliquis proḋ. ut seruitus seruitutis. sed
excipiunẗ que sunt pōne longa. ut iuuentus. Si
autē sint secūde declinacōnis. aut ergo sunt substā
tiua aut adiectiua. si substantiua coṙ pnl' ut frax
inus. h' excipiẗ papirus ri. Si adiectiua. ul' ergo ha
bent s inter i et u in loco pnl' ul' non. si non. ꝓḋ
penl'. ut marcianus. capuanus. et hec sequūtur re
gulam eoꝝ que terminanẗ in a. de quibus dictuꝫ
ē supius. Si autē hn̄t c inter i et u in penul' loco
corripiuntur in pnl'. ut gallicus. anglicus. scoticus
et adijcit illis vnū quod ē quarte declinacōnis scꝫ
porticus. Hec pn̄t colligi ex dictis ṗs de accentu
Scias eciā ꝙ nomina quarte declinacōnis. ul' pti
cipia in tus. supinoꝝ et pticipiorū accentu ōmni
mode sunt regenda. Vnde supinoꝝ et pticipioruꝫ
regule attendanẗ. Si ergo sunt a ṗma coniugati
one ul' secūda. corripiuntur. ut domitus. exercitus
et si a tercia. ut agnitus. oblitus. Nisi habeant su
pinū ad modū quarte cōiugacōnis. ut lacessitus.
Si autem a quarta proḋ. ut uagitus. nisi ueniant
a ûbis in eo. ut p̄teritus ambitus. pticipiū proḋ.
h' ûbale coṙ. ut sup̄ eciam tetigi. Item o an̄ l in
diminutiuis ꝟuiatur. ut hostiolum. filiolus. Itē
u an̄ l. ut horridulus. homūculus producitur.

Possessiua terminata in nus proḋ pnl'. excep
tis quibusdam terminatis in ginus. ul' in ti
nus. Vnde ṗs in ij maioṙ. Possessiua hn̄tia I an̄
nus proḋ pnl'. ut masculinus. femininus. uicinus
pusinus. reginus. diuinus. aṗnus. rufus rufinus.
marcellus marcellinus. porcus porcinus. canis ca
ninus. mustela mustelinus. Sus suinus. ouis oui
nus. nam ouilla et suilla deriuatiua sunt. Excipi
unẗ desinentia in tinus. que non hn̄t t a suis pri
mitiuis ut a diu diutinus uenit a cras crastinus hor
no hornotinus. clam clandestinus. ṗus ul' ṗstus.
ṗstinus. hec enim pnl' corripiunt. Si uero hn̄t t a
ṗmitiuis proḋ penl'. ut uespertinus a uesperta te.
iacinctinus a iacincto. euentinus ab euentu. Item
constantinus et clementinus a ṗmitiuoꝝ genitiuis
hn̄t t. ut matutinus a matuta que aurora intelligi
tur. mediestinus autem a medio et stando uel te
nendo componi uidetur. Item excipiūtur possessi
ua desinentia in ginus. siue que hn̄t g ante inus
qꝛ talia coṙ pnl'. Vnde dicit ṗs ibidem. Inuenitur
eciam ibidem I ꝟuis an̄ nus. g an̄cedente inus in
hijs q̄ ab arboribus deriuanẗ. ut oleaginus. fagi
nus. Vsus tamen autorū contradicit in pte p̄dcē
regule. qꝛ bissinus. smaragdinus. amestinus. ada
mantinus. et huiusmodi possessiua que sumūtur
a nominibus lapidū ul' filoꝝ coṙ pnl'. Prudencius
Inter has spēs smaragdina gmine uno. Sed pos
simus dicere. ꝙ in omnibus talibus est figura q̄
dicitur sistole in metro poetica licentia. ut uult hu
guico dicens. Iacinctinus na nū. pnl' proḋ. ꝙuis
poetica licentia qn̄qꝫ corripiatur. Item dicit ꝙ bō
bicinus na nū pnl' proḋ. licet iuuenalis eam corri
piat. uide in bombicinus in suo loco. Et si obijci
as. mirum uidetur si omnes poete in vna corda
errassent. Dico ꝙ non oēs errauerūt in eaḋ cor
da. qꝛ ibi poete aliqui eciā producūt penl' predcō
rū nominū. Vn̄ aurora super hester. b. Se qꝫ sma
ragdinus miscet uterqꝫ color. Item super al' egip
sum. Cristallina fuit facta fenestra decens. hoc eē
dicit pap. Sed queriẗ de bissinū. morticinū substā
tiuis. et similibus. Ad hoc dicūt quidaꝫ. ꝙ hec sic
et adiectiua proḋ pnl'. qꝛ licet mutent modum de
clinandi. non tamen mutant accentū. Alij dicunt
ꝙ coṙ pnl' ad drn̄tiam adiectiuoꝝ. Vnde apocal'
xix. debet legi coṙ pnl'. bissinū sunt iustificacōnes
sanctoꝝ. Michi autē uideẗ. ꝙ bissinū coṙ pnl' ad
drn̄tiam adiectiui ut dictuꝫ ē. Sꝫ de morticinū ali
ud ē. qꝛ cū sit compositū sequiẗ naturam compo
nentis. Vn̄ qn̄ componiẗ a cedo cedis proḋ penl'
siue sit adiectiuū siue substantiuū. Vn̄ Isa. v. ꝓḋ
morticina. qꝛ glosa dicit. Morticina coꝝ ꝓstrata
a romanis. Qn̄ uero componiẗ a cado dis coṙ pe
nultimam. Vnde ûsus. De cado morticinū. de cedo
mortitatiuū. Morticina cadūt ferro morticina mor
te. Si enim morticinū a cedo corripet pnl' ad dif
ferentiā sui adiectiui. tūc non esset drā inter mor
ticinū a cedo. et morticinū a cado. et sic de similibꝫ

Nomina terminata in duas Test dicendū
consonantes pōne ꝓducuntur. et sunt ter
cie declinacōnis. Terminata in bs. ut arabs
arabis. trabs. urbs. ul' in ms. ut hiems. quod sine
p scribitur. ut patet in genitō. ul' in ps. ul' in ops
interposita I. genitiuant pnl'. nisi defendat posicō
ꝟuiata. Vnde quidam dicit. arabs arabis ab aro
tn̄ exigit arabis. canabs nabis. psius Tunc mare
tn̄ sileres ut torta canabe fultū penolpen. pelops
pelopis. Ouiḋ e viij. Tu quoqꝫ habes pelopem ꝓ
auū pelopis qꝫ parentē. Excipitur quantū ad ac
centū ciclops ciclopis. quod proḋ pnl'. Virgilius.
in vij eneyḋ. e. ferrum exercebant fasto ciclopes
in antro. Theodolus b. fulmina ciclopes iouis im
pio fabricantes. Et dicūt aliqui et ꝓbabiliter. ꝙ
si ē gentile commune proḋ. h' si ꝓpͥum corripitur
Scias eciam ꝙ cicrops scriptū p r coṙ penul' in
obliquis. Vnde theodolus. Egregio cicropi debeẗ
causa litandi. Excipiunẗ eciā quantū ad formati
onem que hn̄t e an̄ b ul' p. que non solū accipiūt
I. h' et e ûtunt in I coṙ. ut celebs celibis. forceps
forcipis. h' tamen monosillaba non mutant E. ut
plebs plebis. seps sepis. Auceps eciaꝫ n̄ mutat E

in i.ß in u cor̃.ut aucupis. Item composita a ca
pite ablata s.et mutata e in i et addita itis faci
unt genitiuũ.pnl' cor̃.ut biceps bicipitis.preceps
p̄cipitis.centiceps centicipitis.i.hñs centum capita
Sciendum tamen q polisillaba terminata in ps
pñt dupliciter considerari.ꝓut eniʒ sunt composi
ta a capio genitiuant in ipis Sed ꝓut componũ
tur a capite faciũt in ipitis. Princeps tñ facit pñci
pis.et auceps aucupis. Vñ quidam. In ceps a ca
pio pis suscipit in genitõ.si uenit a capite tũc suf
cipiat pitis apte. Pris autẽ in fine sexti ait.q an
tiqui dicebant ancipes et p̄cipes bicipes in ñtõ.et
sic ∫m anologiã sequebaẽ gtũs ancipes ancipitis
sic sospes sospitis.stipes stipitis. Sed stips stipis
ẽ obulus.stipes stipitis arbor. Item terminata in
ls ns rs.ut puls.dens.ars.cohors.ũtunt s in tis
ul' interponũt tis.ut pultis dentis artis. Sed tam̃
composita de vncia ũtunt s in cis.ut deuns deun
cis.quinquũs quinquũcis. Hug̃ tamen uult q de
uns componatur ab vncia ul' vns. Itẽ glans frõs
lens et composita de pendo ũbo ut libripens mu
tant s in dis.ut libripendis glandis.lendis pro a
nimali.qr ꝓ legumine facit lentis.∫m regulã faẽ
frons frondis ꝓ folio.nam ꝓ facie frons frontis
normã seruat. Similiter sumũt dis composita de
corde.ut discors discordis. Secors secordis.uecors
uecordis. Dicit eniʒ p̄s.q in omnibus fere cõposi
tis.quod dicit ꝓpter exanguis. Declinacõem com
posita simplicis.licet in ñtõ dr̃ãnt ymitantur Itẽ
iens quiens cũ suis compositis genitiuant in ũtis
ut euntis.redeuntis.nequeuntis.p̄ter ambiens am
bientis seruans normã.fors ablatõ forte.et non

Nomina in t terminantia.tã ¶ habet plus.
in rtõ q̃ in obliquo cor̃ penul'.et sunt tercie
declinacõnis.ut caput cũ suis compositis.naʒ q̊t
quot aliquot non uariantur. Declinabilia ergo u
conũsa in i cor̃ et addita is genitiuant.ut caput
capitis.sinciput sincipitis.occiput occipitis.et sũt
neutri generis. Si queris hic. Cũ solũ in duas mu
tas desinant nomina latina.sciʒ c et t.ut allec et
caput.quare non determinet p̄s in li de accentu d̃
hijs que desinũt in c.sicut de hijs que desinũt in
t.dico q nomina terminata in c.aut sunt mono
sillaba ut lac.aut dissillaba quoꝝ penl' prod põ
ne.ut allec.et de hijs p se patet modus accentuã
di p regulas generales supius datas.et ꝓpterea ñ
ponit regulas de nominibus terminatis in c.sicut
de hijs que terminanẽ in t.sicut frater ruptus an

In x desinens nomen prod.qr ¶ glicus dici
x ẽ duplex consonans.et ptinet ad terciã de
clinacõm.et omnia x conũsa in cis ul' gis geniti
uant.p̄ter nix niuis.nox noctis.senex senis.et ã
tiq̊tus senicis.supellex supellectil'.penl' cor̃.uetu
tissimi tamen et ß supellectil' nominatm̃ profere
bant. Et omnia que non hñt g uel t in genitiuo
cor̃ pnl'. De p̄dictis ũsus. Omnis rtũs in x.in cis
ul' gis genitiuat. Absqʒ senex et nix nox atque su
pellex. In gis autẽ faciũt solũ illa que ueniunt a
ũbis in go.x conũsa in gis.ut lex legis.a lego le
gis. Rex regis.a rego regis rexi. Remex tñ ũtit
e in i et fit remigis.a remigo gas. Frux autẽ fru
gis facit.a frugo ũbo greco. Similiter falanx fa
langis caterua. Spinx spingis et eciã spingos.de
quibus dicit p̄s in fine sexti.q in x greca seruant
in genitõ añ is eandem consonanteʒ quam apud
grecos ante os.ut phreax phreacis.spinx spingis
onix onicis. Quidam tamen dicũt q ueniũt a ũ
bis grecis in go. Coniũx uero amittit n ad drãm
secũ de p sone coniũgo coniũgis.et facit coniugis
cor̃ penul'. Omnia alia x ũsa in cis genitiuant.ut
pax pacis qd raro hʒ plurale.nex necis Cicero ꝓ
milione. Insidiatori ũo et latroni quibʒ p̄t inferri
iusta nex.pix picis.dux ducis. Sed terminata in
x cor̃ naturaliter e.p̄ter ũuex si sint dissillaba ũ
tunt e in i.ut apex apicis.remex remigis.uertex
ũticis.p̄ter monosillaba et eoꝝ composita.ut lex
exlex exlegis.ueruex tamen habet e. Composita
uero simpliciũ declinacõm sequuntur.ut pernox
pnoctis.exlex exlegis.feminex feminecis.dux in

Omne nomen desinens in ax cor̃ ¶ terdux
pnl' recti.et prod pnl' obliquoꝝ.ut ptinax p
tinacis.et hoc ueꝝ est in latinis. Nam ut dicit p̄s
in fine sexti. Barbara in x magis cor̃ penul'.ut
pharnax pharnacis et similia. Excipitur aiax aia
cis.quod producit penultimam.

Si nomen terminetur in ex cor̃ penl' tam in
rectis q̃ in obliqs.ut artifex artificis.opifex
opificis. Excipiẽ ũuex ũuecis.quod non soluʒ in
genitõ pnl' prod.ß eciam e seruauit. Excipiuntur
eciã quedã monosillaba que prod pnl' in obliqs
ut fex fecis.lex legis.rex regis.et eoꝝ composita
exlex legis.interrex.patet ergo ex dictis.q ibex
ibicis cor̃ pnl'.quia ũtit e in i cor̃. Vñ ũsus. Cor
nua fert ibex.iob testis et ibicis inde. Item quidã
excipiũt uibex uibicis. Vñ psius. Si puteal mul
ta est cantus uibice flagellas. Pap eciam dicit.q
uibex facit in bicis.prod antepnl et pnl'. Sʒ ut
dicit magister bene.dñdum ẽ uibix uibicis.sicut
lodix lodicis.et ∫m hoc.non oportet q excipia
tur.qr desinit in ix. Sed dubitant aliqui.an sit di
cendũ silex ul' silix. Dico q dicendũ ẽ ß ul' hec si
lex.incerti generis. Et cor̃ pnl' ∫m regulã desinen
tiũ in ex. Ouid epi x. Illic tu silices illic adaman
ta tulisti. Item ũgilius eneid vij. Stabat acuta si
lex precisis vndiqʒ saxis.

In ix terminata aut sunt mas aut fe.aut cõ
munis generis. Si mas cor̃ pnl'. Nam ut diẽ
p̄s in vj g. In x desinentia masculina tamen lati
na cor̃ pnl' in obliquis.ut fornix fornicis.hic ca
lix calicis.uarix uaricis. Excipiẽ bombix bõbicis
et fenix fenicis.que prod pnl'. ¶ Sed dubitatur
de mastix masticis.an prod pnl' in obliquis.dñt
quidam q sic.et istos oportet dicere mastico cas
penl' prod. Magister bene dicit.q mastix penul'
corripit in obliquis.sicut fornix fornicis.et inde
mastico pnl' cor̃.et hũc seq̊r.si aũt sint fe ge ꝓd
pnl' in obliqs ut lodix lodicis.uibix icis.ibix icis
excipitur pix picis.nix niuis felix felicis.salix sa
licis Si sunt cõmunis ul' omnis generis prod eciã
pnl'.ut felix felicis.uictrix uictricis uictrices. Iuue
nal'. Tollite iam pridem uictricia tollite signa. Cõ
posita sequũtur naturam simpliciũ. Vñ pnix pni
cis prod penl' in obliquis qñ uenit a pnitor pni
teris. Sed cor̃ eandem cũ uenit a pneco pnecas
Vñ quidam. Qui necat ẽ pnix.festinat currere p
nix. ¶ Nota ß regulam generalem de desinentibʒ
in ix. Obliqui uenientes a ñtis hñtibus i uocaleʒ
naturaliter b̃uem añ x cor̃ penultimã.ut calix ca
licis.fornix fornicis.et hoc ueꝝ est eciã in alijs uo
calibus.ut pharnax pharnacis.uolux uolucis. Si
autẽ ueniant a ñtõ hñte i naturaliter longam.ꝓ
ducũt penl'.ut cornix cornicis. Radix radicis.vñ

radico cas. Vibix uibicis. sandix sandicis. bōbix
bombicis. ꝑnix ꝑnicis. i. uelox. Et in alijs uocali
bus eciam hoc contingit. ut pheax pheacis. Pol
lux pollucis. ¶ Item scias ꝙ sicut dicit ꝑs in fi
ne quarti. In ix feminina inueniūtur. a masculi
nis ūbalibus siue denominatiuis in tor desinenti
bus defigurata. i. deriuata. q̄ mutant or in rix. ut
uictor uictrix. senator senatrix. cultor cultrix. nu
tritor quoq₃ nutritrix debuit facere. causa eupho
nie siue alternitatis mediā sillām concidit. nutrix
eniꝫ dicimus. Tonsor tonsrix debuit facere. ſ₃ int
ponit̄ t. et facit tonstrix tonstricis. Vn̄ predcā ū
balia sequūtur in ntō modū et regulam accentu
andi ūbaliū a quibus formantur. Vn̄ aliqn̄ pro
ducūtur. ut amator amatrix. auditor auditrix. a
liqn̄ in penl̄ corripiūtur. ut debitor debitrix. Bibi
tor bibitrix. sicut masculina a quibus formātur
De accentu autem desinentiū in or supius est de
terminatum. Item scias ꝙ ūbalia predcā in trix
sunt fe ge. ꝑter uictrix et ultrix. Que in ntō accu
satō et utō singulari sunt fe ge. ſ₃ in reliquis casi
bus sunt cōmunia triū geneꝝ. Vn̄ faciūt abltm̄
in e et in i. Vn̄ uersus. Victrix uictricem uictrix
dat femina sola. Sic ultrix reliquis dat genus om
ne scola. Hug̊ autē dicit ꝙ uictrix dr̄ a vinco cis
et est cōmunis generis in ntō accusatō et utō sin
gulari. In istis eniꝫ casibus non habet neutꝝ. In
alijs uero casibus in singulari et in plurali est om
nis generis. in vna uoce ul' diūsis. Sed quod pri
us dictū est uerius uidetur et cōmuniter tenetur.
Ad cuius euidentiam scias ꝙ uictrix et ultrix de
necessitate fiunt fe ge. ꝓpter ūbalia masculina a
quibus trahūt originem. ut uictor et ultor. Inde
uictrix et ultrix. Hec tamen q₂ construūtur qn̄q₃
cū femininis. ut uictrices caterue. qn̄q₃ cū neutris
ut uictricia signa. iudicant̄ triū geneꝝ in obliq̄s.
Excepto accusatō singulari. in q̊ sunt fe ge tantū
ut hanc uictricem. q̈uis non inueniatur construi
cū masculinis. ſ₃ oportet ꝙ habeat masculinū. ut
dicatur. loquor de rege uictrici. alioquin iste abla
tiuus uictrice ul' uictrici haberet cōmunitateꝫ fe.
et neutri tantū. que cōmunitas est contra artem
Ex hoc autē sequitur ꝙ gtūs et dtūs debent ha
bere cōmunitatem triū geneꝝ. sicut abaltūs. qm̄
isti tres obliqui hn̄t consimilem compacōem ad
masculinū et femininū et neutꝝ. et hn̄t similem
naturaꝫ regendi. quod in multis uidere possimus
ut huius fortis. huic forti. ab hoc et ab hac et ab
hoc forti. Ecce isti ablatiui sunt consimiles in ge
neribus. Item neutꝝ sepe construitur cū genitiuo
in casibus sibi ꝑuilegiatis. scꝫ ntō accusatō et utō
q₂ in illis non mutat terminacōnem. ut multum
vini. plus vini. aliquid panis. non tamen hoc p̄t
in genitō dtō et abltō. q₂ in ill' sequitur naturam
mas et fe eiusdem nominis. vn̄ nichil est dictum
loquor de multo vini. vel egeo plure vini q̈ꝫ tu.
ul' loquor de aliquo panis. q₂ masculina et femi
nina eoꝝdem nominū talem construccōnem non
hn̄t. Et sic patet quare uictrix et ultx sint omnis
generis in genitō dtō et abltō. et que sit istoꝝ ca
suū affinitas et cognacō. patet eciā quare tm̄ sint
fe ge. in nominatō accusatō et utō singulari.
Desinentia in ox prod̊ pnl' genitiui. ut uelox
uelocis. Excipit̄ capadox capadocis. Oracius
in epp. Mancipus locuples eget eris capadocium
rex. Iuuenal' satira ꝑma. Quamq̈ꝫ et capodoces fa

ciunt equites q₃ bicui. In ntō autē cor̊ pnl'. ut in
pluribus. ut uelinox uelinocis. atrox autē natura
In ux cor̊ pnl' gn̄. ut crux ucis ¶ Aliter cor̊ a
dux ducis. nux nucis. trux trucis. ut dicit ꝑs
in vj. subiux subiugis. iniux iniugis. uolux uolu
cis barbaꝝ nomen. de quo dicit ꝑs in fine vj. ꝙ
barbara in x mag̊ cor̊ pnl'. ut uolucis. excipiunt̄
autē allux allucis. et pollux pollucis. Vn̄ quidā
Volucis a uolux uult inter barbara poni. allux
et pollux bene declinantur in ucis. Et ſm mgr̄m
bene pollux pollucis prod̊ pnl' genitī. quia habꝫ
u naturaliter longam an̄ x in recto. sed uolux hꝫ
uocalem scilꝫ u naturaliter b̄uem an̄ x. et ideo in
obliquis cor̊ pnl'. Lux eciam lucis prod̊ pnl'. Que
dam de accentu nominum quere in tercia ꝑte hu
ius operis in capitulo de speciebus nominum
Ho predcōꝝ declaracōem p̄t sic queri. Om̄s
fere regule quas ponit ꝑs in lib̊ de accen
tu. quaꝝ multe supradcē sunt declarate ad
cognoscendū tempus penultimaꝝ in trissillabis.
et deinceps. Quare ergo non ponit ꝑs regulas cog
noscendi in monosillabis et dissillabis. sicut in ce
teris polisillabis. ad hoc sic rn̄det frater robertus
anglicus. quāuis necessaria sit cognicō tempis. in
hijs tamen non accidit error tam manifestus cir
ca accentū in monosillabis et dissillabis sicut in
trissillabis. et deinceps. In monosillabis autem et
dissillabis semꝑ est vnus locus accentus diūsifica
tus. nisi fuerit causa impediens. In trissillab̄ au
tem et deinceps non sic est. q₂ ibi pn̄t plures accē
tus diūsa loca obtinere. Item q₂ acutus accentus
et circūflexus non multū dr̄n̄t. ut uidetur in ꝓnū
ciando si ponatur vnus pro altero nō incidit ob
h̊ error manifestus in monosillabis et dissillabis.
In alijs autē polisillabis aliter est. In hijs enim
est duplex locus pn̄cipalis. scilꝫ an̄penultimus et
penultimus. Vnde vnus habet accentum pn̄cipa
lem. reliquus non pn̄cipalem habet. Vnde si silba
hn̄s accentū pn̄cipalem ꝓferatur sub non pn̄cipa
li. accidit error manifestus. q₂ multū dr̄n̄t in ꝓnū
ciando pn̄cipal' accentus et non pn̄cipalis. Et ideo
hac rōne non ponit regulas cognoscendi tempus
in monosillabis et dissillabis. sicut in alijs polisil
labis. Ego tn̄ multa supra posui de monosillabis
et dissillabis. et declaraui et suppleui. Aliqn̄ uerba
que ꝑs ponit in vj de accentu imꝑfecte ex ūbis
que ipsemet ꝑs ponit in maiori uolumine.
Pveri eciā p̄t. quare simpliciter in diūsis tem
ꝑibus. in diūsis ꝑsonis diūsificatur ūbuꝫ in
mō accentuandi. ut amabam amauerā. et huius
modi. Item queri p̄t in nominibus. diuersificatur
enim in ill' accentus. ita ꝙ in diūsis casibus suꝑ
sillabas diūsas fit accentus. ut iter itineris. palus
paludis. et cetera. Rō huius ē. ut fiat discrecō ac
cidentiū. cuiusmodi sunt ꝑsona numerus et huius
modi. Et hoc patet sic. ꝑ hoc enim ꝙ auget̄ uel
minuit̄ numerus sillabaꝝ fit de sillaba ultima nō
ultima. et de penultima non pnl'. et ita cōmutata
sillaba ab vno loco ad alteꝝ. transmutatur accē
tus qui fit in illa sillaba. ut patet si dicam amaui
amauimus suꝑ eandem sillām utrobiq₃ fit accen
tus pn̄cipal'. ſ₃ in vna dcōne fit suꝑ pnl'. et in ali
a fit suꝑ an̄penultimā. ꝓpter additionem vnius
sillabe ad finem. Similiter autē patet in nomini
bus. si quis inspiciat. Idem eciā patet in ūbis diū
sificato tempe. ut amabaꝫ amauero. Sed tota ua

racō ista p diūsificacōnem sillabaꝝ et tempm fit. ut int̄ se distinguant̄ accn̄tia nūs et psona et hu iusmodi. et p modū silr. qꝛ diūsificacō accentus in diūsis tempibus et psonis fit ꝑpter discrecōnem accidentium.

Regul' accentuū nominū expositis. pris. determinat de regul' accentuandi uerba confuse tamen et inordinate. Sꝫ sic pn̄t extrahi diuidendo. Omne ūbū pme con iugacōnis aut ē simplex uel compositum. Si sim plex et intelligatur de trissillabis et polisillabis ceteris. ul' ergo ē pn̄tis tempis ul' p̄teriti ul' futu ri. Si pn̄tis ul' ergo indicatiui modi uel impatiui ul' optañ ul' subiūcti ul' infiniti. si indicati. ul' g̊ ē nūi singularis ul' plural'. Si singularis sic pnl' cor ripitur. ut rogito tas. exceptis hijs que pōne pro ducūtur in pnl'. ut magistro magistras. Si plural' prod pnl'. p̄terq̄ in tercia psona. ut recogitent. Si autē sit pn̄s impatiui ul' subiūctiui. ul' ergo sing̊ numeri ul' plural'. Si singularis tūc corripit penl' ut cogita cogitem. Si plural' prod pnl' ut cogite mus cogitetis. cogitate. excepta tercia psona que corripitur. hoc intellige. nisi pōne producant̄ pre dcā. ut magistra magistre magistrent. et ita in si milibus dicas. Si autē sit pn̄s optatiui ul' infini tiui prod generaliter penl'. ut recogitarem recogi tare. Si autē sit p̄teriti tempis. ul' ergo p̄teriti im pfecti ul' alterius. Si impfecti. aut indicatiui aut subiūctiui. Si indicatiui prod pnl'. ut recogitabaꝫ Si subiūctiui prod penl'. ut pn̄s optatiui. Si autē sint alterius tempis q̄ impfecti. ul' ergo p̄teriti p fecti ul' plusq̄ pfecti. Si p̄teriti perfecti. uel ergo subiūctiui ul' indicatiui. si indicatiui. uel ergo defi nit in aui. ut amaui. ul' in ui diuisas. ut micui pli cui. si autē in aui prod pnl' in omni persona. pre terq̄ in pma psona pluralis numeri. Si uero defi nit in ui diuisas cor̄ penl' in sing̊. ut plicuit excep ta secunda psona. que prod pōne. ut plicuisti. In plurali autem prod pnl'. p̄terq̄ in pma psona. ut plicuimus plicuistis plicuerūt ul' plicuere. Si sit p̄ teriti perfecti subiunctiui cor̄ pnul' in omni perso na. ut amauerim ris rit. Si sit p̄teriti plus q̄ pfec ti. uel ergo indicatiui ul' optatiui ul' subiunctiui. si indicatiui. ul' ergo numeri singularis ul' plural' si sing̊. cor̄ pnl' in omni psona. ut amaueram. Si sit plural'. prod pnl'. excepta tercia psona que cor̄ penl'. ut amauerant. Si autem sit p̄teritū plus q̄ pfectū optatiui ul' subiūctiui ul' infiniti prod pnl' pone. ut amauissem. Si autem sit futuri tempis ul' ergo indicañ ul' impañ ul' optatiui ul' subiūc tiui. Si indicatiui in singulari prod penl'. ut ama bo In plūali ūo habꝫ cor̄. ut amabimus. excepta psona tercia. ut amabūt. Si ūo sit futuꝝ impañ prod penl' in omni psona tam in singulari q̄ in plurali. Si autē sit futuꝝ optatiui. similem habet accentū pn̄tis modi subiūctiui. ul' pn̄tis modi in dicañ. Si uero sit futuꝝ modi subiūctiui similē habet accentū cū p̄terito pfecto subiūctiui. corripi endo pnl' in compōne et in simplicitate sup̄ eand sillām. In fine autem regule autor cū dicit excipi tur relauo et cetera facit quandā notabilitatē. et non proprie excepcōnem. qꝫ quedam sunt uerba pme coniugacōnis. ut relauo. que in p̄terito pfec to et plus q̄ pfecto indicatiui modi et futuri sub iūctiui seruant accentū sup̄ pnl' sillabam. In alijs autē tempibus non fit sup̄ eandem sillabā ꝟ diū sam. ut relaui relauero. Ista seruant accentū super hanc sillām la. Si dicam relauabam relauabo. ser uant accentū sup illam sillabam ua. et ita non su pra eandem quam pus. Similiter ē de hoc uerbo renuo. In reliquis ūo omnibus ita ē qꝫ sup̄ eand sillabam in omni tempe seruant accentū. ut ama bam. amaui. amaueram. amauerī. Omnia ista in hac sillā ma ꝓuant accentū. Et sciendum qꝫ hanc eandem notabilitatē ponit in ūbis secūde cōiuga cōnis tercie et quarte. ¶ Vltimo in hac ꝑpria cō iugacōne dat hanc regulā. Cū quacūqꝫ ꝑteoratio nis componatur ꝓpō. quale tempus habuit ext̄ compōnem. tale habet in compōne. ut redimo in bibeo et similia. ¶ Per predcā satis p̄t patere de facile accentus ūboꝝ secūde tercie et quarte cōiu gacōnis. Possumus eciā hic addere. et ad maiorē declaracōnem accentuū ūborum sic dicere. E añ r in ūbis actiue uocis ꝟuiatur in p̄terito plus q̄ pfecto indicatiui in omni cōiugatione. ut amaue ram. docuerā. legeram. cucurreram. audieram ras. rat. Item in pn̄ti et in p̄terito impfecto optatiui et in p̄terito impfecto subiūcti tercie cōiug̊. ut uti nā cū legerē res ret. legēmus tis rent. Itē in p̄terito pfecto et futuro subiūctiui. in omni coniugacōne ut cū amauerim. docuerim. cucurrerim. audiueriꝫ. Amauero. docuero. cucurrero. audiuero audiueris Item in pn̄ti et p̄terito impfecto infinitiui tercie cōiugacōnis. ut legere. pendere. In ūbis autē pas siue uocis e añ r cor̄ in pn̄ti indicatiui modi. in tercia coniugatione. ut legor legeris ul' legere. se quor sequeris ul' sequē. Item in futuro indicatiui in pma et secūda coniugatione. ut amabor ama beris ul' amabē. doceberis ul' docebere. Item in p̄ senti impatiui in tercia coniugatione. ut legere. se quē sequatur. Item in pn̄ti optatiui. et p̄terito im pfecto subiūctiui tercie coniugationis. in prima p sona sing̊. ut utinā ul' cū legerer sequerer. E uero añ r in ūbis actiue uocis prod in p̄terito perfecto indicatiui in omni coniug̊. ut amauerūt ul' ama uere. docuerūt ul' docuere. legerūt ul' legere. audie rūt ul' audiere. Item in pn̄ti et p̄terito imperfecto optatiui. et p̄terito imperfcō subiūctiui secūde cō iugacōnis. ut utinā ul' cum docerem doceres docēt doceremus tis rent. Item in pn̄ti infinitiui secūde cōiugationis. ut docere gaudere. In ūbis autē pas siue uocis producitur e añ r. in pn̄ti indicañ mo di secūde coniugacōnis. ut doceor doceris uel docē Item in futuro indicañ in tercia et quarta cōiug̊ ut legar legaris ul' re. sequar sequeris ul' sequere audiar audieris ul' audiere. Item in pn̄ti impañ secūde coniugacōnis. ut docere. tondere. Item in p̄ senti et p̄terito impfecto optañ. et p̄terito imper fecto subiūctiui. prime et secūde coniugacōnis. ut utinā ul' cū amarer amareris ul' amarere amare tur. utinā ul' cū docerer docereris ul' docerere doce retur. doceremur doceremini docerent̄. Et eciaꝫ in pn̄ti et p̄terito impfecto subiūctiui. tercie coniuga cōnis. excepta pma psona singulari. ut utinā uel cū legerer legereris legerē legeret̄ legeremur lege remini legerentur. Et similiter in quarta coniug̊ ut utinā ul' cū audirer audireris ul' audirere audi retur. Item in futuro optañ. et in pn̄ti subiūctiui pme cōiug̊. ut utinā ul' cū amer ameris uel amē ametur. Item in pn̄ti et p̄terito impfecto tempe infiniti modi secūde coniug̊. ut doceri. ¶ Nota ec̄ qꝫ sicut dicit ps in ix libro. I añ mus in p̄terito

impfecto indicatiui cor̄.ut amauimus. Idem ecīā contingit in p̄terito pfecto.et futuro subiunctiui ut amauerimus.docuerimus. Et ecīā in pn̄ti indi catiui tercie coniugacōnis.ut legimus. Nam in q̄r ta ꝓducitur.ut audimus. Item sciaſ ꝙ u̇ba p̄me coniugacōnis hn̄t in actiuo et neutro a prod̄ an̄ s in secunda ꝑsona sinġ pn̄tiſ indicatiui modi.ut amo amas. In passiuo u̇o communi et deponen ti.hn̄t a prod̄ an̄ re ul' ris.ut amor amaris uel a mare. Verba autē secūde coniugacōniſ in secunda ꝑsona pn̄tis indicatiui modi sinġ.hn̄t e prod̄ an̄ s in actiuo et neutro. Vt doceo doces. In passiuo uero cōmuni et deponenti hn̄t e prod̄ ante re ul' an̄ ris.ut doceor doceriſ ul' docere. Verba u̇o tercie coniugacōnis in secūda ꝑsona pn̄tiſ indicatiui mo di.in actiuo et neutro habent i cor̄ an̄ s ut lego legis. In passiuo cōmuni et deponenti hn̄t e cor̄ an̄ ris ul' re.ut legor legeris ul' legere. Verba au tem quarte coniugacōnis in secunda ꝑsona pn̄tis indicatiui modi in actiuo et neutro habent i pro ductam an̄ s.ut audio audis.aio ais. In passiuo uero cōmuni et deponenti.predc̄e ꝑsone hn̄t i ꝓ ductam an̄ re ul' ris.ut audior audiriſ ul' audire largior largiris ul' largire. Item scias ꝙ u̇ba que cōueniūt cū nominibuſ in ca ul' in cus.ul' hn̄tibꝫ genitiuū in cis ꝓducentibus pnl'.et ipsa ꝑiter ꝓ ducūtur.ut formica.formico cas. Amicus amico cas. Obstitx obstitricis.obstitrico obstitricas.me retrix meretricis.meretricor caris. Animaduerte. ecīā.sicut dicit p̄s in ix libro.ubi agit de u̇bis se cūde coniugacōnis.in p̄n̄cipio Obseruandū est in omnibus u̇bis.ꝙ si minuant pn̄tis sillabas.p̄te ritū necessario pnl' prod̄ in p̄terito.siue prod̄ siue correpta sit in pn̄ti.n̄ sincopā patiatur.ut cieo ci ui.et ꝑ sincopam cij. Rideo risi.faueo faui.augeo xi.moueo ui.sedeo di.fugio gi.facō feci fodio di uenio ueni. Ergo langueo langui.et liqueo liqui pares hn̄t in pn̄ti et in p̄terito sillabas.corripiūt enim pnl' p̄teriti. ¶ Dicit insuꝑ p̄s in ix libro d ꝙ duxi p̄teritū de duco cis.oñdit esse correptum naturaliter ex nomine quod ab eo deriuat̄ et cor ripitur dux ducis.sicut rexi ꝓduci approbatur ex nomine quod ab eo nascitur rex regis. Et subdit ibidem pris. Queritur ergo.an luceo luxi debeat natura prod̄ accipi.cū lux ꝓducatur.in quo ecīā illud queritur. An nomē a u̇bo.an magis ex no mine u̇bum natū sit.quod esse michi rectiuſ uide tur. Qm̄ ab igne igneo ignes et ignesco.et a fla ma flamo flamaſ et flamasco.et sic patet.ꝙ luxi p̄teritū prod̄ p̄mam naturaliter.cū lux lucis a q̊ nascitur ꝓducatur.

Iam in p̄cedenti determinatū est de mō accentuandi in ꝑtibus declinabilibus. Nūc sexto determinandū ē de mō accentu andi in ꝑtibus indeclinabilibus.et p̄mo de accen tu ꝓ̄nōnum et adu̇bioꝝ. ¶ De accentu ꝓ̄nōnū tres regule dant̄.quas infra ponā cū determinabo de impedimentis accentus distinccōnis. Quedā ꝓ̄pō nes interponuntur ul' in compōne ul' in appōne. ut qua de causa.qua in re.quā ob rem.quas ob res.quod quidā putant esse compositū.q̄ꝛ p̄s di cit in xiiij li.ꝙ ob ꝓ̄pō cum alijs ꝑtibus cōiuncta simul cū illis loco coniūctionis causal' excipit̄.ut quamobrem ꝓ quapropter.ut scꝫ totū hoc quā obrem ꝓ causali coniūctione ponatur.siue dicat̄ ꝑs composita.siue non. Donatus tamen dicit. In terrogandi adu̇bia. Cur.quare.quamobrem. Qui daꝫ dicūt esse tres dcōnes aggregate loco vnius posite.et penultima acuenda. Quidā dicūt sub tri bus accentibus ꝓferenda.

Si adu̇biū desinat in a acuit̄ in fine.ut di cit p̄s in libro de accentu. Ad cuius intelli gentiā scias.ꝙ ut dicit p̄s in xv li. Aliq̄n ablatiui nominū ꝓ adu̇bijs accipiūtur.ut vna q̄ nequa.et de talibus intelligitur. Tūc enim seruant accentū suꝑ ultimā ꝓ̄pter concidentiā in nomine Vnde vna adu̇biū acuitur in ultima ad dr̄n̄tiam eiusdem ſm ꝙ ē nomen.ne scꝫ nomen esse pute tur.alia enim aduerbia in a non acuūtur in fine ut p̄terea.interea.ita. Sed quid dicemuſ de roma ianua q̄n̄ ponuntur adu̇bialiter.ut uenio roma debet ne acui in fine. Dico ꝙ non.q̄ꝛ non ē omni no simile in vna et roma.n̄ enī ita ōino adu̇biali ter ponūtur nomina ꝓ̄pria.sicut vna qua nequa Quod patet.q̄ꝛ deberet concordare cū nominibuſ adiectiuis et relatiuis in acc̄n̄tibꝫ sicut alia nomi na.ut uenio roma que est pulchra ciuitas.

Adu̇bia terminata in e.non descendentia a ꝓ prijs cor̄ pnl'.ut p̄mū p̄mule.sedule.ſꝫ ueni entia a ꝓ̄pis producūtur.ut tuliane.i.modo tulij mariane. Et scias ꝙ ut dicit p̄ſ in xv li. Nomina apud autores adu̇bialiter ponūtur.et quedam ꝑ oīs casus. Et tūc sunt indeclinabilia.ut sublime uolans.sublime uolantis.sublime uolanti.et cete ra talia non mutant accentū. Item nota ꝙ ẛ p̄s. pone adu̇bium acuit ultimā.ad dr̄n̄tiam huiuſ u̇ bi pone.qd̄ circūflectit po.ſꝫ nūq̄d h̊ in alijs cōsi milibꝫ regularit' obſuat̄ ut dicat̄ age ulīa ac̄ q̄n̄ est adu̇biū.ad dr̄n̄ciā age u̇bi impatiui Dico ꝙ n̄ q̄ꝛ est q̄n̄ autores seruauerūt concidentiā.ē q̄n̄ n̄ Nec oportet ꝙ in talibus seruet̄ concidentia.nisi in paucis positis ab autore.q̄ꝛ utꝛ̄qꝫ est ꝑs p̄n̄ci pal'.et certam habet differentiam.ꝓ̄pter acciden tia sua. Eciam neutra dependꝫ ab alia.sicut infra dicetur cum agetur de impedimento differentie

Ni aduerbia terminata corripiunt penul' ut uesperi.

Adu̇bium si terminet̄ in o causa dr̄n̄tie in ul timo seruat accentū.ut falso.q̄n̄ eniꝫ est adu̇ bium ultima acuitur.q̄n̄ est nomen ultima ḡuat̄ hoc dicit p̄s in libro de accentu.hoc intelligi uide tur de adu̇bijs in o.descendentibus a ꝓnominibꝫ ut eo.aliquo.alio.licet enī quis sit nomen et ali us.tamen quidā putauerūt ista nomina q̄ sequū tur regulam ſm modū ꝓnominū ut quiſ et com posita eius.et alius et huiusmodi esse ꝓnomina Vn̄ cū dr̄.adu̇bium in o terminatū acuit ultimā Glosatur. De ꝓnominibus adu̇bia que facis ad das. Ista expō uidetur michi bona.et in paucis habet instantiā. Excipitur tamen falso.q̄ꝛ p̄s dic̄ ꝙ acuit ultimā.et forte aliqua pauca alia.de hoc ecīā infra dicam cū agetur de impedimento dr̄n̄e

In am nisi defendat positō.ut neunq̄ in pen' dep̄munt̄ ut bifariam.trifariam.multifariaꝫ Quidā excipiunt palam.ad dr̄n̄tiam de pala le.ſꝫ hoc multis non placet.q̄ꝛ ſm hoc acuetur multi fariam ad differentiam adiectiui nominis.et per peram.ad dr̄n̄tiam adiectiui nominis. Declinatur autem ꝑ̄perus ra rū.ꝓ̄pterea huiusmodi dr̄n̄a ul' concidentia non sempꝑ attenditur.ymo ē q̄n̄ auto res seruauerūt concidentiā est q̄n̄ non.ut infra de impedimento differentie dicetur.

In as adūbia terminata in ultima acuuntur ut alias ꝑ q̄ est adūbiū. acuit̃ in ultima ad differentiam nominis. quod in fine grauatur.

In er adūbia terminata cor̃ pnl̃. ut grauiter nisi positio interueniat. ut prudenter.

In es aduerbia desinentia. corripiunt penultimam. ut quinquies.

Aduerbia in itus terminata corripiunt penultimam. ut funditus diuinitus.

In c adūbia terminata acuūt ultimā. ut huc adhuc. hinc. abhinc. dehinc. hac. illac. istac. illic istic. quoꝝ eciā integ̃ erant illice istice. illuc istuc. excipitur donec: quod ultimam corripit. sicut et nec. et ideo penultima acuitur

Adūbia terminata in l pauca inueniūtur. Et cor̃ penul̃ in trissillabis. et deinceps. ut insimul edipol. simul enim cor̃. facetus. Gratus et optatus student simul omnibus esse. Dissillaba uero habent in penultima accentum. ut semel.

Dubitari consueuit de accentu quorūdam adūbioꝝ. sicut de hijs que componūtur a magis. minus. mō. sup. tamen. tenus. ubi. inde. longe de quibus per ordinem est uidendum.

Multomagis sicut dicit hug̃ in rosario due sunt ptes. et sic duobus accentibus regende. Similiter quantomagis. Et sciaſ q̄ multo et quanto sunt nomina adūbialiter posita et non mutant accentū nominū Vnde nō debent acui in fine. Similiter multomaxime.

AMinus composita eciam hñt adubitacōnem. De quibus hug̃ in rosario sic dicit. Paulominus et nichilominus qñq̧ sunt dcō nes composite. qñq̧ orōnes. Cū autē paulominus est dcō composita pferri debꝫ sub vno accentu acuto posito in anpnl̃. et ē adūbium remissiuum et tm̄ ualet q̄ fere. ut paulominus consummauerūt me in terra. Qñ uo sunt due dcōnes .i. paulo abltūs. et minus nomen ul̃ adūbium. debent pferri sub duobus accentibus. licet minus corripiatur. Et minus compatiue tenetur tam nomen q̄ adūbium. ut dicendo paulo minus minoratus ab angelis. Et minuisti eū paulominus ab angelis Item iste ē doctor. ꝫ ille paulo minus eo doctus. Itē hoc al̃ ē puū. et hͦ ē paulo minus illo. Similiter ē de hac dcōne nichilominus Cū eniꝫ est dcō composita debet regi vno accentu acuto in ante penl̃ collocato. et est coniūctio adūsatiua. et tantū ualet quantū tamē. ut iste me offendit et ego nichilominus benefeci ei. Qñ uero ē oracō. scꝫ abltūs nichilo et minus nomen ul̃ adūbiū. debet pferri duobus accentibꝫ. sicut paulo minus. Et minus tenetur compatiue. et nominaliter. siue adūbialiter. ut iste multuꝫ comedit et ille nichilo minus isto. Nominaliter tenetur hic. hoc animal ē magnū et illud nichilo minus illo. Et semp in tali constructiōne intelligit̃ in ad regimen illius ablatiui sicut et in paulo minus Quo minus p q sem p sunt due dcōnes. Nam cominus p c .i. ppe vna dcō est. Tamen pap dicit. quominus .i. aliter nō. q̄i p vna dcōne sumens. ¶ De siquominus sunt due opiniones. Nam hug̃ in rosario dicit tres esse dcōnes. Joh xiiij. Si quo minus dixissem uob q̄ uado parare uobis. Et sunt sub tribus accentibꝫ pferende. et si est coniūctio. minus ponit̃ pro adūbio negandi scꝫ non. Quo ē nomen et ibi supplet. ul̃ ponit̃ adūbialiter quo .i. aliquo mō. Et est sensus. Si non esset. uel aliquo mō non essent in domo patris mei mansiones mlt̃e. dixisseꝫ uob q̄ uado pare uobis locū. Alij dicūt q̄ sunt due dcōnes scꝫ abltūs siquo. et minus adūbiū .i. sine aliq̄ minus. Et ꝫm utramq̧ opinionem minus acuit penul̃. ¶ Cominus et eminus componūtur a minus. et cor̃ mi. Vñ ūsus. Eminus a longe ꝫ cominus ad ppe spectat.

Composita a modo qōnem hñt. ut ¶ quomodo. nullomodo. ⁊c̃. Ad hoc dicit hug̃ in predcō libello qui rosariū dr̃. q̄ quo mō. nullo mō non sunt dcōnes composite. ꝫ due dcōnes. vñ duobus accentibus debet regi. ponit̃ tamen qñq̧ quō p qualiter. Et tūc in signū huius rei. q̄ ille due dcōnes ponūtur p vna pñt proferri sub vno accentu. Sed qñ retinent̃ in ui nominū tunc sub duobus accentibus dñt pronūciari. Similiter dicēdum ē de nullo mō. Pris eciā dicit in xv lib. ubi egit de negatiuis. alie ptes accipiunt̃ pro adūbiorū diūsis significacōnibus. et est qñ due partes ponūtur p vna. ut nullo mō. nullatenus. Ex predictis ūbis duplex ē opinio. Quidā dicūt q̄ antepnl̃ predcōꝝ acuitur. q̄ sub vno accentu pferuntur. ut p vna dcōne poni notent̃. Alij dicūt pnſ ideo dixisse duas ptes pro vna poni. non q̄ sint due. ꝫ potius vna composita. quod ps nunq̄ negat. ꝫ duas inquit eo q̄ due integre ptes p compōm ibi iūcte inueniunt̃. De solūmodo et tantūmō usualiter tenetur q̄ sit sub vno accentu sicut composita dcō pferenda. Pñt nichilominus esse due ptes. ꝫ in alio sensu. Quodā modo due ptes sunt. Siquomodo tres ptes pñt esse. ul̃ due. siquo mō. Quidquid tamen sit pfertur mō disiunctim. pnl̃ acuendo.

Asuper composita dubitacōnem hñt. ut desup et insup. Quidā enim dicūt q̄ sint due dictiōnes. et sub duobus accentibus pferende. et sup tenetur loco casus. Nam si casus sequitur constat duas dcōnes. ut desup terram. Alij quod uerius credo dicūt vnam dcōnem esse compositam. dicit eniꝫ ps in xiiij li in tractatu de ppōnibus. a. q̄ ppositiōnes carentibus casu solū preponit̃ p compositiōm. Vñ cū dicit in regula gñali q̄ ppō cōposita cū dcōne hñte pnl̃ acutam anpenl̃ eam facit. dat p oppositū intelligi. q̄ si pnl̃ est cor̃ in compōne nichilominus sit cor̃. Vñ inuenitur desup et deforis. Idem a simili dicit de deforis.

Dē compositis a tamen querit̃. ¶ ut attamen. uerūtamen. sitamen. sedtm̄. Hug̃ dicit q̄ sunt due dcōnes. et sub duobus pferende accentibus. vñ ueꝝ tm̄ sub duobꝫ accentibꝫ dꝫ pferri. et ibi ueꝝ est nom̄. Sꝫ ponit̃ p hac coniūctione copulatiua ꝫ tm̄ ē coniūctio adūsatiua. Similiter dic de attamen et sedtamen. Et dicit q̄ at et sed sunt ibi copulatiue coniūctiones. tamen uo ē adūsatiua coniūctio. Et dicit eciaꝫ q̄ ps nō facit mencōm de compōne predcōꝝ. Alij dicūt q̄ tamē cū pdictis componit̃ et accentu acuto in antepnl̃ posito sunt predcē dcōnes pferende. ut uerūtamē attamen. sedtamen. sitamen. et hoc qñ ponuntur in ui vnius coniūctionis. sicut pro sed ul̃ simili dicōne Possunt eciam predcā esse orōnes. siue due ptes et regi duobus accentibus. ꝫ in alio sensu. ut si dicaꝫ. frater iohannes ianuensꝭ qui compilauit hūc libꝝ dicit. q̄ deinceps acuit pnl̃. uerū tamen ē q̄ multi aliter dicūt. et ita de consimilibus. sed

tūc tamen ponit̃ ꝓ sed.et uerū ē nomen.et h̃ cō muniter tenetur.et hoc credo uerū.Dico ergo ꝙ uerūtamen.attamē.et huiusmodi.debent acui in antepnl'.ut dictū est.siue uelis dicere ꝙ sint uere compōnes siue mauis dicē ꝙ sint irregulares uocū congeries loco vnius dcōnis.Inuenit̃ eciā heb vj g.Tametsi ita loqmur.i.q̃uis.

De compositis eciā a tenus dubitatur. Pristianus enim dicit in tractatu p̄pōnum a ꝙ apud grecos toaxpis quod ē tenus.non p̄posi cō ꝫ adūbium esse oñditur.Vñ de attenus.nul latenus.quatenus.oretenus.querit̃ an sint diccō nes composite.Ad hoc dicit hug̃ in rosario.siue in libello qui intitulat̃ ꝫ eū de dubio accentu.ꝙ attenus.quatenus.nullatenus.sunt due dcōnes in uicē composite.et debent ꝓferri vno accentu acu to posito in antepnl'.Et addit.ut omnis obieccō remoueat̃ dicimus ꝙ hactenus non componitur ex hac ꝫm ꝙ ē ꝓnomen.ꝫ ꝫm ꝙ ē adūbium ul' adūbialiter tenet̃ Sed si ibi hac tenetur in ui pro nominis.et tenus in ui p̄pōnis.ꝓferendū est sub duobus accentibus hac tenus.Similiter in omni bus similibus.Ad hanc opi.facit quod dicit pap̄ Eatenus.i.eousq̃.hucusq̃.ea rōne.et ita uidet̃. uelle ꝙ sit vna dcō.Item dicit.Quatenus est adū biū loci uel tempis.ut cū dicimus.quatenus ibi mus.i.quousq̃.qua racōne.quo ordine.Itē hug̃ in predcō libro dicit.ꝙ p̄t dici ꝓtinus p̄ i.Et de riuatur a ꝓpe.Et est adūbiū tempis ul' ordinis. protinus.i.statim ul' conseqñter.Et p̄t eciam dici ꝓtenus p̄ e.Et ē compositū a pro ul' a procul et tenus.et est adūbiū loci ꝓtenus.i.longe quasi ꝓ cul.i.longe a tenus.Quatenus autem semp̄ scribi debet p̄ e.et nunq̄ p̄ i.nichil eniz ē quatinus.p̄s eniz dicit quatenus esse adiūctiuam coniūctionez Alij dicūt ꝙ p̄nt esse due dcōnes et orōnes.vñ pap̄ sub sillaba hac.hactenus.i.usq̃ huc.ul' usq̃ nūc.Quidam duas faciūt p̄tes.quidā vnam.sed melius vnā.Item hug̃ in libello de dubio accen tu dicit.Si in hac dcōne quatenus teneat̃ qua in ui nominis.et tenus in ui p̄pōnis.proferendū est qua tenus sub duobus accentibus sicut et hac te nus.Et subdit.Sed diceret aliquis.qualiter pote ro cognoscere ꝙ quatenus sit dcō composita.ul' ꝙ sint due dcōnes.Ad hoc dicimus ꝙ sensus cō structōnis hoc ei indicabit.et eciaz dcōnum con structio.Si enim illi ablañ tenent̃ adiectiue dicē dum ē nulla tenus.hac tenus.qua tenus.semper sub duobus accentibus ꝓferendo.Si uero non te nent̃ adiectiue et in ui ablñoꝝ efficiunt̃ dcōnes cō posite ex ill' et p̄pōne tenus.Et tūc dicetur hacte nus.nullatenus.quatenus.sub vno accentu posi to sup̄ antepenl' sillām.Et ꝙ dicit p̄s duas p̄tes poni ꝓ vna cū dicimus nullatenus.dicimus eum dixisse hoc.non q̃ uellet nullatenus non esse dic cōnem compositam.ꝫ q̃ ille due p̄tes integre iū gunt̃ in illa compōne.Hec hug̃.Pap̄ ꝫ usum ꝓ pria uidetur stare opinione.Vnd̄ dicit.hactenus quantū ad artem due sunt p̄tes.ꝓnomen et p̄pō sicut pubetenus Sed usus obtinuit ꝓ vna parte haberi.sciliz ꝓ adūbio tempis.Tercij dicūt.ꝙ te nus aliqñ postponitur dcōni casuali.ut hactenus p̄ h.quatenus.oretenus.ūbotenus et tūc non idē ꝓuenit compō ꝑmo oracō.Tenus autē preposicō que quasi semp̄ postponitur disiūctim a suo ab latō ꝓfertur.q̃ tunc ꝫm p̄s nunq̄ p̄ compōnem ꝫ p̄ appōnem p̄pōnes sic postposite ꝓferūtur.Cū ergo d̄r quodamtenus.ūbotenus.circūtenus.hac tenus.sunt due p̄tes.et sub duobus accentibꝫ ꝓ ferende.et te acuit̃.quia prepō postposita suo ca suali seruat generalem regulam accentuū.que est ꝙ bissillabe p̄pōnes acuant pnl'.Vnde dicit p̄s in tractatu p̄pōnum.Sine p̄pō est et ūbum.Sz accen tu differt qñ p̄ponitur.p̄posita enim g̃uatur utra q̃ sillaba.ut sine terrore.postposita pnl' acuit.ut desine nil altū mens inchoat.De hoc eciam uide infra de impedimento distinccōnis.Si ūo tenus postponatur dcōni non casuali.tūc p̄t esse cōpō. ut ꝓtenus.quod componitur a ꝓcul et tenus.et actenus sine h.quod componit̃ ex ac adūbio et tenus.Vñ pap̄ bene dicit actenus esse compositū et tūc sine h scribit̃.Qñ uero ē ibi h sunt due par tes.et duobus accentibus ꝓferende.hac et tenus et acuitur te.Sed ꝙ dicit pap̄ eatenus esse dcōm ideo hoc facit.q̃ est orō non p̄fecta.et ꝓpter hoc eciā dicit ꝙ quatenus est adūbiuz.i.adūbij loco sumptū.q̃ p̄pō cum casuali equipollet adūbio.ul' p̄t dici ꝙ pap̄ loquitur ꝓ suo tempe.quia forte tūc usualiter dicebat̃ oretenus g̃uata te.ꝫ ꝫ artez acuenda est.Et hoc uidetur notasse pap̄ cū dicit hactenus quantū ad artem sunt due p̄tes.prono men et prepō.sicut pube tenus.Sz usus obtinuit ꝓ vna p̄te haberi.Sed nūc moderni lr̄ati cōmuni ter dicunt ꝙ pubetenus et hactenus et huiusmo di sunt due dcōnes.et acuit̃ te.q̃ p̄pō postposita suo casuali seruat suū accentū ut dictū est.De q̃ tenus dicendum ꝙ sunt due p̄tes.et ꝙ dicit hug̃ ꝙ quatenus semp̄ scribit̃ p̄ e.et quatinus nichil ē non creditur ei.ymo quatinus ꝓut p̄ i ē scribē dū deriuat̃ a qua.et ē simplex.Vnde dicit pap̄.q̃ tinus ꝓut ē coniūctio causal' per i scribit̃.Potest eciā esse coniūctio adiūctiua.Hoc eciā uult grec̃ qui dicit.Dcō quatinus est.oratio quatenus esto Dcō sub media breuis est orō longa.Si fiat prosa bruiat tamen utraq̃ metrū.Hec ultima opinio ꝓ babilior ē et cōmunior.Sed hic oritur questio q̃ dam difficil' non dissimulanda.dictuz enim ē ꝙ oretenus.hactenus p̄ h.quatenus et huiusmodi sunt due partes.et duobus accentibus ꝓferende. Sed quid dicemus de nullatenus.ullatenus.oīs cōmuniter ꝓferūt has dcōnes sub vno accentu. tamē q̄ sint dcōnes composite.Ad hoc dico ꝙ nō sunt huiusmodi orōnes dcōnes composite.ꝫ sunt quedā irregulares uocū congeries.que ꝫm usum sub vno accentu acuto posito sup̄ añpenl' ꝓferū tur ac si essent dcō vna composita.et talis irregu laris uocū congeries inuenit̃ in multis alijs.sic in euestigio.extemplo.Vnde dicit magister bene in ope donati inuenimus ꝙ prepō uidetur p̄ com pōnem uenire cū seqñti casuali.ut inuicē.extem plo.et non extimplo.q̃ p̄pō non corrūpit casum cui transsumptiue adiūgitur.i.accm̄ ul' ablatiuū seqñtem.et ita nichil est dictū extimplo.Similit̃ uident̃ compōnes consimiles esse decetero.defaci li.eximprouiso.euestigio.quas oēs dicimus in ueritate non esse compōnes ꝫ irregulares uocum congeries.et hoc ideo.q̃ casus cū sua p̄pōne fun gitur loco adūbij.ul' adūbial' determinacōnis vñ p̄nt casualia cum p̄pōnibus ad interrogacōnes ad ūbioꝝ rñderi.ut quo uadis ad urbem.Qualiter fi et hoc defacili.Qualiter introiuit iste.eximproui so.Qñ uenisti extemplo.i.statim.Sic ergo ut dic

tū est nullatenus.ullatenus.et huiusmodi ñ sunt
compōnes.ꝫ quedam irregulares uocū congeries
que sub vno accentu ꝓm usum ꝓferūtur.ac si es
sent vna dcō.et hoc innuit ṗs ꝙ in tractatu adū
bioꝝ.ubi agit de abnegatiuis dicit.Est qñ due ꝑ
tes ponūtur pro vna.ut nullomō nullatenus.Si
autē ulterius uelis instare et dicere.ergo a simil
oretenus hactenus et huiusmodi pñt sub vno ac
centu ꝓferri.Dico ꝙ non sequitur.ꝗ predcā sūt
quedā irregulares congeries uocū.et improꝑeta
tes artis.et improprietates non sunt extendende
licet ꝓpter cōmunem usum.uł ꝓpter poeticā au
toritatem sunt sustinende.Et ita similiū idem sit
iudicium.

De compositis ab ubi consueuit queri.ut acu
bi.postubi.astubi.nūcubi.ꝛc̄ Dico ꝙ ubi reci
pit xi intercompōnes et adieccōnes.ut sicubi.nec
ubi.alicubi.nūcubi.ecubi.ubiqꝫ.ubiubi.ubiuis.u
bicūqꝫ ubilibꝫ.ubinā.Et quelibꝫ istaꝝ dcōnū vno
accentu regitur.cū sit vna dcō.vñ sicubi.necubi.
alicubi.nūcubi.ecubi.acuūt antepnł.ubiqꝫ acuit
pnł.De alijs pt patere.Inueniunť eciam quedaꝫ
uocū aggregacōnes que uidentur esse composite
ab ubi.ꝫ ꝓprie non sunt compōnes.sed quedam
irregulares uocū congeries.ut acubi.astubi.post
ubi.q̄ funguntť loco vnius dcōnis.scꝫ postꝙ uł ꝫ
uł altius consiłis dcōnis Et tūc ad notandū ꝙ due
dcōnes ponunť ꝓ vna.debent sub vno accentu
proferri ut uidelꝫ añpnł acuať.Pñt tam̄ poni in
ui duaꝝ dcōnum.ut manifestū est.ut acubi.i.sed
postꝙ.sed qñ.Vñ ad gał.Acubi uenit plenitudo
temporis.i.sed postꝙ.Et tūc constat ꝙ reguntť du
obus pñcipalibus accentibus.Et similiter de astu
bi postubi et similibus.Si aliqñ huiusmodi irre
gulares uocū congeries inueniantť dñdum est.de
compositis ab inde et longe infra dicam de impe
dimento distinccōnis.Hec de accentu ꝑtiū indecli
nabiliū dcā sunt.

Nunc septimo loco restat determina
re de impedimentis accentus.Scias ergo
ꝙ impedimenta regulaꝝ de accentu tradita
rum sunt sex.scꝫ concisio.dr̃ntia consortiū.usus.
enclesis.distinccō.De vno quoqꝫ istoꝝ ꝑ ordinem
videamus.

Concisio impedit naturalē accē
tū.quia supra quamcūqꝫ sillām fuerit accen
tus in integra dcōne.sup eandem remanet in cor
rupta.ut amat ꝓ amauit.Circūflectit enim hanc
sillām mat.sicut amauit et eandem prod̄.similiť
desinentia in as gentilia siue patria circūflectūt ul
timam.causa concisionis.ꝗ illa eadem circūflecte
batur in integris.ut nrās.urās.cuias.arpinas ra
uennas.et hijs similia.q̄ꝝ nrī olim fuerūt cuiatis
nrātis.urātis.arpinatis rauennatis.pnł circūflexa
Similiter quiris.illic.istic.circūflectūt ultimaꝫ.ꝗ
integra eoꝝ fuerūt in nrō quiritis.isticce.illicce.q̄
nrō tempe ꝑ concisionem ꝓferūtur.sicut uult ṗs
in quarto libro d.ubi determinat de desinentibus
in as.Illud idem contingit in uōis apocopatis.q̄
rū nri corripiunť in añpnł.ꝙuis ibid̄ sit accentus
acutus.ut ūgilius o uirgili.mercurius o mercuri
et martirius o martiri.ulterius ulteri.gaius gai.ta
les enim uñ acuūt pnł.ꝙuis ipsa sit b̄uis.sicut ea
dem acuitur in nōis eoꝝ.et acuereť in illis uoca
tiuis mercurie.uirgilie.martirie.si usus haberet.
ergo subtracta ultima uocali.oportuit ꝙ accētus
acutus remaneret sup eandem sillām sup quā fu
isset in integris.sicut ꝓbat ṗs in vij libro b.ubi
determinat de uōo secūde declin̄.Ondit eciā ibidem
ꝙ nultei pompei sunt duaꝝ sillāꝝ.et i ē ibi con
sonans.et gai monosillabū.uide in iij pte.ubi a
giť de uōo secunde declinacōnis.Sed obijciť circa
hoc documentū de compositis ab inde aduerbio
ut exiñ.deiñ.subiñ.ꝓiñ.qm̄ hec integra habent
accentū sup añpenł.ꝫ facta concisione hñt accen
tū sup̄ hanc sillām in.ut exin.proin.subin.Ad hꝫ
dico ꝙ integ̃ non habuerūt accentū super añpe
nultimā per regulā.cū penł esset longa pōne.ad
quā pertinebat pñcipalis accentus.Et ideo facta
corrupcōne.ultime sillabe accentus reūtitur ad lo
cū suū.i.ad hanc sillām in.Item obijcitur de hoc
ūbo petijt.ꝓ petiuit.ꝗ non habet accentū super
pnł.Dico ꝙ mutacō tempis hoc fecit.ꝗ petiuit
prod̄ pnł.sed petijt cor̄.ꝓpter uocalem.Similiter
deū acuit pnł ꝓ deoꝝ.et non uidetur regulā con
cisionis seruare.ꝗ deū acuit pnł.et deoꝝ circūflec
tit.Dico ꝙ hoc fit ꝓpter subtraccōnem uocał.re
gula enim de concisione intelligitur.manente ea
dem uocali.sicut uult ṗs in vij libro.ubi agit de
uōo secunde declinacōnis.In abscisionibus inquit
si ea uocał in qua ē accentus integra manet.ser
uat eciam accentū integrū.ut audiuit.audit.ues
tratis uestras.illicce illic.

Causa dr̃ntie sepe mutať uł corrumpitur na
turalis accentus.ut pone adūbiuꝫ acuit ulti
mam.ad dr̃ntiam huius ūbi pone.quod circum
flectit ṗmam.Similiter circū qñ postponiť casua
li acuit ultimā ad dr̃ntiaꝫ huius nominis circū.ut
maria omnia circū Similiter ergo nomen circum
flectit ultimam ad dr̃ntiam huius coniūctionis er
go.et alio aliquo hñt accentū in fine.ad dr̃ntiā
nominū.sicut alias.et hoc possessiuuꝫ cuius in fi
ne acuiť ad dr̃ntiam huius infiniti nominis cu
ius.Sed queriť quare in multis alijs talis dr̃ntia
non seruatur.ut modo.sero.cito.crebro.deberent
enim hec mutare accentū ad dr̃ntiam nominum
Ad hoc dico ꝙ sufficit ad dr̃ntiam tempis in ulti
ma sillaba.ꝗ qñ sunt adūbia hñt ultimā cōmu
nem.ꝫ qñ sunt nomina prod̄ eam.tamen datiui
et ablatiui adūbialiter positi non mutant accētū
ut liquido secreto tuto et similia.que non trāseūt
in adūbia.ꝙuis ponanť adūbialiter.Vñ hñt ul
timam longam sicut et nomina.ut vult magister
bene.

Hic nota ꝙ sicut dicit in xv li.in tracta
tu de adūbijs.Adūbia uenientia a nominibus se
cunde declinacōnis.conūtūt o in e longam.ut da
ro dare.Huic optimo optime.Multa autē ex su
pradictis nominibus ipsa terminacōne dñ ꝓ ad
ūbijs accipiunť.ut falso.consulto.postremo.sedu
lo augurato.manifesto.ꝑuato.ꝑcario.merito.Et
sepe cor̄ o terminalem qñ in aduerbia transeunt
ut cito.mō.sero.necessario.Diciť et necesse.uerū
et uero.ṗmū et ṗmo.et ista ꝓm mgrm̄ bene ꝓd̄
o et similia ut uidisti.Excipit tamen tria spāliter
de quibus eciā ṗs exemplificat.ut patuit.vñ di
cit magister bene.In o producūtur dñ et ablatiui
siū ponanť casualiter siue adūbialiter.ut merito
ꝑter gerūdia que ꝓm donatū cōmunia sunt.ut le
gendo.Et ꝑter cito.sero.mō.et alia pauca.q̄ posi
ta adūbialiter cōmunia sunt.Vñ patet ꝙ huius
modi datiui in o adūbialiter positi non acuūtur
in fine.nec eciaꝫ alia adūbia.nisi pauca.exceptis
adūbijs in o.que fiūt a pronominibus ut alio a

liq̄ et similibus.sicut dixi sup̄ qn̄ determinaui de
adūbijs terminantibus in o.Et ꝓpter hoc multi
dicūt ꝙ multo tanto quanto cū sint dn̄ adūbiali
ter positi.n̄ debent in fine acui cū n̄ sint ꝓnomi
na.nec eciam sequātur regulā secūdi modi prono
minū.ut quis.vnus.totus.alius.et cetera.Huius
modi eniʒ adūbia que dn̄dunt a nominibus seqn̄
tibus regulā secūdi modi ꝓnominis.que quidaʒ
putauerūt ꝓnomina acuūt ultimā.sicut et adūbi
a in o.que ueniūt a ꝓnominibus.ut illo.eo.alio
Et composita a quo.ut siquo.nequo.aliquo.nū
quo.ecquo.quoquo.omnia ista a quo aduerbio
loci componūtur.Canis autem nomen nō mutat
accentū ad dr̄n̄tiam huius ūbi canis.qꝛ utraqꝫ ē
pn̄cipal' ps.et certam habet dr̄n̄tiam ꝓpter accn̄
tia sua.et neutra dependet ab altera.ſʒ ubi dr̄n̄tia
habet locū.debet vnū ab altero ꝑ originē depen
dere.Ita p̄t in consimilibus dici.Et ē ūbum utile
et notabile.Et nisi in aliquibus cōmunis usus cō
tradicat.ul' exp̄sse autoritas ē.generaliter est ob

Consortij causa qn̄qꝫ regula na ¶ seruandū.
turalis accentus non seruatur.ut cuia cuiuʒ
acuūt pnl'.ꝓpter consortiū masculini quod est cu
ius.et utraqꝫ et pluraqꝫ acuūt pnl'.ꝓpter consor
tiū masculinoꝝ et neutroꝝ suoꝝ.in quibus penl'
de necessitate acuitur.ut uterqꝫ utrumqꝫ.plerusqꝫ.
pleꝝqꝫ.Potest tn̄ esse in causa coniūctio encletica
siue epictasis.i.sillabica adieccō scʒ qꝫ.Item p̄t di
ci de compositis ab hoc ūbo facio.que retinent a
in compōne.que ꝓpter consortiū p̓me ꝑsone in
qua an̄penultima acuitur.eadem facta pnl' acuit̃
in secunda ꝑsona.ut benefacio bn̄facis.q̈uis ipsa
sit b̄uis.Similiter tepefacio tepefacis tepefacit.ſi
uero corrūpitur illa uocal' a.ut inficio.tūc nō ser
uatur consortium accentus.ut inficis inficit.sicut
uult p̓s in viij libro.c.dicens.Si ūo facio uerbo
ul' fio integris manentibus.aliud ūbum infinitū
an̄ ea componat̃.non solū significacōnes et con
iugacōnes integras eis seruamus.ſʒ eciā accentus
ut calefacio calefacis calefacit.tepefacio tepefacis
tepefacit.In secunda eniʒ et tercia ꝑsona penulti
mas acuimus.q̈uis sint b̄ues.Similiter calefio.
calefis calefit.tepefio tepefis tepefit.finales ꝓuāt
accentus in secūda et tercia ꝑsona quos habent
in simplicibus.Idem contingit in hoc ūbo fideiu
beo bes bet.qꝛ secunda ꝑsona et tercia acuūt pnl'
ꝓpter consortium p̓me ꝑsone.q̈uis hec sillaba sit
b̄uis.Hac rōne possemus dicere usucapio pis.pe
nultima acuta.ꝓpter consortiū p̓me ꝑone.ſʒ iam
multi ḡuant eam.quod laudo.et bn̄ p̄t fieri cum
sit b̄uis.Idem contingit in hoc uerbo beneplaceo
ces cet.pnl' acuta.ꝓpter consortiū p̓me ꝑsone.Qꝛ
eniʒ placeo sit compositū.patet ꝑ hoc nomen bn̄
placitū deriuatū ab eo.ut beneplacitū est deo ha
bitare in eo.ul' lego ad beneplacitum tuum. ¶

Vsu mediante qn̄qꝫ regule predcē generalem
accentū non seruant.ut satisdare penl' acuta.
cū deberet eam ḡuare.qꝛ b̄uis ē sic diximus.circū
dare pnl' ḡuata.Sʒ usus debet aliquid rōnis hrē
Dico ergo id contigisse.qꝛ in digesto et alijs libris
legalibus hoc ūbum satisdare ꝑ diuisionē profer
tur.ut reus debet adesse satis qꝫ dare.et ideo hoc
ūbum dare seruat accentū acutum quem habʒ in
simplicitate.Vsus eciā habet ꝙ omnia composi
ta a duo ul' tria habeant accentū acutū sup̄ penl'
ut uigintiduo.uigintitria.q̈uis illa sit b̄uis.sed id
hoc contingit.qꝛ plus certitudinis ē in ultimo nūa
li q̈ in p̓mo.causa declinacōnis et generis qd̓ dis
tinguit.et ideo remanet accentus simplicis in pnl'
Vsus eciā acuit pnl' quoꝝdam nominū latinorū
ut lombardia.rectoria.papia.q̈uis ipsa sit b̄uis
sed dicimus ꝙ hoc contigit causa mutacōnis im
mutant̃ enim greca desinentia in a.que hn̄t penl'
acutam.ut comedia.tragedia.elegia.abbatia.the
ologia.et hijs similia.Et sciendūʒ.ꝙ huiusmodi
greca pn̄t corripē subtracta vna uocali de dypton
go que ibi est scʒ ei.et pn̄t eandem producere.ſʒ
in cōmuni ꝓmone semꝑ retinemus accentū acutū
ul' circūflexum et nunq̈ ḡuem.ut maria.quāuis
possit corripi.Vn̄ prudencius.Nec mea maria po
tis ē constringē iura.Potest eciā producere.Iuxta
illud.Transiuit maria cū fratre btā maria.Sic er
go quedam latina ꝑ grecismū hn̄t accentū super
penl'.quod causa maioris boatus uidetur contin
gere.qꝛ dcōnes grece ꝓlate magis ore rotundo so
nant.Ita uult magister bene.Hug̃ dicit ꝙ nomi
na notha pn̄t in pnl' corripi.et ꝓduci ꝓ volunta
te legentis.ut scenophegia.ut dixi sup̄ ubi posui
regulas generales ad cognoscendū accentū cuius
libʒ sillabe.Similiter habet usus.ut dicamus uice
comes.archicocus.pnl' acuta.Sed hoc facit potē
tia uū.qꝛ remanet incorruptus.et ideo nō amittit
accentū.Non autem ē h̓ ignorandū.ꝙ sicut dicit
pris in vij libro.tractans de datō plurali secunde
declinacōnis.Oportet scire quidem anologie racō
nem.usum tamen autoꝝ magis emulari.Attende
hic diligenter.ꝙ p̓s non dicit simpliciter usum.ſʒ
usum autoꝝ.vnde uide ne decipiaris ꝑ equocacō
nem in usu.sumendo usum ydeotaꝝ ymo pocius
ad usum ꝓ usu autoꝝ et in arte accentus ꝑitoꝝ.
Nam ut dic̃ amb̓.uulgi usus non p̄iudicat ūitati
Consiliū hug̃.si uis illud ꝓuare et huius tale est.
Dicit eniʒ Inquis ul' qui .quisputas est una dcō
simplex Et ē ibi putas sillabica adieccio.et debet
ꝓferri sub uno accentu posito sub antepenul'.ut
ibi Quisputas maior ē in regno celoꝝ Si tamen
in aliqua ecclesia tibi legendum fuerit.cuius abu
sus quis putas ꝓ duabus accipiat partibus Nos
consulendo consulimus.ut abusum illius ecclesie
sequaris.nisi tante fueris autoritatis ꝙ prauum
usum corrigere ualeas velle namqꝫ uideri sapien
tem inter insanos et ydeotas ecclesie.quedaʒ spe

Enclesis.i.inclinacio.mutat ¶ cies furoris est
naturalem accentū.ſʒ fit enclesis in pn̄cipio
et in fine.In pn̄cipio fit ꝑ huiusmodi ꝑticulas si
nū et ne.ut siquis.nūquis.nequis.et fit hoc ꝓm
grecos.qꝛ sepe faciūt enclesim in pn̄cipio.iste er
go ꝑticule inclinant accentū seqn̄tis sillabe ad se
.i.trahūt accentū ad se.ita ꝙ non ē pn̄cipalis ac
centus sup̄ seqn̄tem sillām.ſʒ sup̄ p̓mam.et talis
accentus reductus ad p̓mam sillām circumflexus
ē.ut siquis.nūquis.nequis.et in talibus bn̄ ꝓua
tur regula natural' accentus.ꝓpter eandem encle
sim dicimus neqn̄ an̄pnl' acuta.cū debet pnl' acui
quia longa est pōne.Similiter ē dn̄dum aliquan
do.an̄pnl' acuta.non ad dr̄n̄tiam huius ablān ali
quanto.ut uidet̃ uelle p̓s.ſʒ causa consortij.sciłʒ
ut pnl' huius adūbij qn̄ grauetur in hac compō
ne sicut in alijs.siqn̄.neqn̄.aliquando.sicut dicit
magister bene.pris autē in xv li in tractatu de ad
ūbijs sic dicit.Inde et ex eo composita dein̄.subin̄
exin̄.ꝑin̄.proin̄.que omnia an̄pnl' hn̄t acutam.

ul' quia p adieccōnem hn̄t de ut quibusdam uide
tur. Vnde freqn̄ter inuenimus exin.dein.ul' ma
gis q; ꝓpōnes sepate ḡuantur ut coniūcte esse on̄
dantur.acutū in hijs assumpserunt accentū quā
et coniūctio si et ne.adūbio tamen ꝓponūtur qn̄
ut siqn̄.neqn̄.Nam aliqn̄ drn̄tie causa ad aliquā
to.quod consimilem sonum habere uidetur acuit
antepnl'.Ita dicit pris.illud quod est dictū supra
a mgrō bene.magis est rō essential'.sciz ꝙ aliqn̄
causa consortij antepnl' acuat.non ad drn̄tiaz de
aliquanto.Differt autē enclesis facta in principio
ab illa que fit in fine quia illa que fit in fine ha
bet sup se pn̄cipalem accentū.scz et acutū uel cir
cūflexum.finalis autem semp habet ḡuem. ¶ En
clesis autē in fine accidit hijs tribus coniunctioni
bus q;.ne.ue.q; inclinant accentū p̄cedentis sillē
ad se.i.trahunt accentum silbe illius sup quam
erat accentus principal' in p̄cedenti dcōne.ad ulti
mam sillabam eiusdem diccōnis.ita ꝙ finis eius
dem dictionis acuitur uel circumflectitur.Et ipsa
sequens coniunctio enclitica semper grauatur.ut
dixit q;.legis ne.cōmuniter ue.Et ita corrumpun
tur ibi duo accentus.q; in p̄cedenti dcōne mutat̄
principal' accentus de suo loco ad ultimū.et ip̄a
coniūctio enclitica.que debet uel deberet naturali
ter acui.cū sit bḡuis.ibi ḡuatur.Et hoc ideo con
tingit.q; cum deberet ḡuari si p̄cederet oporteret
eam eundem accentū seruare posterius.quem ha
buisset prius.Et sic amisso pn̄cipali accentu.pro
fertur cū p̄cedenti dcōne.ac si esset vna dcō secū.
Qn̄q; tamen non inclinat accentū p̄cedentis silbe
qd̄ accidit ꝓpter corrupcōnem p̄cedentis uocalis
ut heccine.cū deberet dici heccene.Corrupta ē eniz
ibi sillabica adieccō.q; non erat de substantia dcō
nis.nec habebat aliquem accentū p se.cū careat
significacōne et non sit dcō.Et hoc factū ē causa
maioris elegantie.ul' causa necessitatis.q; non ē
ponedus pn̄cipal' accentus.sup aliquā sillabicam
adieccōnem.cū penitus careat sensu.et sic necessi
tas cogit eam corripi.ne diceremus heccine.posi
to accentu acuto sup pnl'.Similiter vndiq; et de
niq; non inclinant accentuz.quia p̄cedens uocalis
corrupta est.Nam vndiq; componit̄ ex vn̄ et q;
deniq; ex denuo et q;.Causa quoq; drn̄tie amittit
qn̄q; coniunctio enclitica vim suam.ut itaq;.uti
q;.anpenl' acuta.qn̄ sunt composite dcōnes.Cum
uero sine compōne accipiant̄.hn̄t accentū super
pnl'.seruata natura ipsius enclesis.et merito.quia
melius seruat vim suam coniūctio enclitica ext̄
compōnem ꝙ in compōne.Similiter cessat incli
nacō p̄cedentis silbe.qn̄ coniūctio enclitica cōiū
git monosillām dcōnem.ut mulier uir q; currūt.
Non enim inuenit an̄ finalem sillām ꝙ inclinet.
Dicūt eciam quidā.ꝙ causa interrogacōnis cōiūc
tio enclitica amittit vim suam.ut currit ne sortes
plato q;.uidetur eniz acui.Ad hoc dico ꝙ coniūc
cōnes enclitice causa corrupcōnis uel drn̄tie uel
monosillabe dcōnis.amittūt inclinacōnem p̄cedē
tis sillabe.ipse tamen semp ḡuantur.Sed cā int̄
rogacōnis nullo mō.ut legis ne.mō enim inclina
tur accentus p̄cedentis sillabe sup ultimā huius
ūbi legis.ꝭ ipsa coniūctio uidetur ibi retinere ge
neralem accentū.i.acutū.quod alibi non facit.et
hoc contingit ex mō interrogandi.Enclesis eciam
facit ut dicamus ubiq;.penl' acuta.ꝙuis ipsa sit
cōmunis.i.longa et bḡuis.Vel dicamus ꝙ in ac

centu potius sit credenduz longitudini ꝙ bḡuitati
cū longa sit dignior bḡui.Rectius ergo uidet̄ ꝙ cō
iūctio enclitica in fine interrogatiue orōnis posita
quantū ad accentū orōnis ac̄.ꝙtū ad se ḡuatur
Et quod dicimus de hac coniūctione q;.possimus
dicere de eadem qn̄ ē sillabica adieccō.ut plerusq;
pleraq;.plerūq;.ul' sufficiat rō supius assignata.p̄
fertur eciam enclitice hec ꝓpō cū.quādo ꝓponitur
hijs ꝓnominibus me.te.se.nobis.uobis.q; ipsa
ḡuatur.ac si esset vna dcō cū pronomine p̄ceden
ti.cū deberet acui.eo ꝙ bḡuis.Et ponit accentum
circūflexum sup ultimā sillām p̄cedentiū abltōꝝ.
et sic inclinat.ut nobiscum.uobiscum.ꝭ p̄cedente
monosillabo abltō.non uidetur inclinare.cū ip̄e
abltūs p se circumflectetur.ut mecū.tecū.secum.
nisi dicamus ꝙ inclinat accentū ad se.eo ꝙ ipsa
preposicō inclinatur.i.ḡuatur.hoc autē fit.quia
cū deberet illis abltūs ꝓponi ut ḡuaretur.sicut fa
cit cū alijs ablatīs.oportet ꝙ postposita faciat il
lud idem.i.ut grauaretur.Postponitur autē hu
ic ablatō nobis.causa uitandi cacephaton.Alijs
autē ablt̄is eiusdem modi postponitur causa cō
sortij.Si uero postponatur alijs ablt̄is acuitur ut
qui cūq;.quibus cum.et hoc ideo.quia p̄t ꝓponi
ut cū qui.et cū quibus.sicut uult p̄s in xiiij lib°.
ꝓpōnum g.dicens.cū p solam appōnem inuenitur
nec mīꝝ.cū loco eius in compōne semp con per o
componat̄.ut coniūgo.Et ita cū ꝓposicō qn̄ pro
nominibus postponitur.enclitici uice fungitur.ut
mecū.tecū.secuz.nobiscum.uobiscum.Alijs uero
postposita acuitur.ut quo cū.qua cū.qui cū.qui
bus cū.Et in xij libro ꝓnominū g.dicit p̄s.Me
cū aut tecū.secū.nobiscum.uobiscum.p anastro
phen cū ꝓnomine ꝓpō cum.Quoniā si dicam ꝓp
ter te.et te ꝓpter.idem significo.Et cū quibus.et
quibus cū.sic cum me et mecū.Nam antiquissimi
utꝛq; dicebant.ꝭ in plurali p̄me psone cacepha
ticam dicere solebant p anastrophen.nobiscū pro
¶ Distinccō impedit regulas qn̄q; ¶ cum nobis
natural' accentus.Distinccō namq; est causa
quare omnia composita ab inde habeant accētū
acutū.sup antepnl'.ut exinde.dein̄.ꝓin̄.subin̄.cū
pnl' que ē longa pōne deberet ꝭm regulam acui.
Pris autē hoc dicit fieri p grecismū.quia ideȝ con
tingit in quibusdam adūbijs grecis.et ideo fit ne
prepō uideatur p appōnem uenire si ḡuaretur.a
cuitur ergo.ut on̄datur ꝙ per compōnem uenit
Vn̄ in xiiij libro c.sic dicit p̄s.Cum apud grecos
prepō composita cū dcōnibus alijs quibusdā pnl'
hn̄tibus acutam.antepnl' eam facit.si addit signi
ficacōni aliquid.apud nos quoq; in vno adūbio
hoc solȝ facere.inde.deinde.exinde.proinde.pinde
subinde.ne si ḡuaret̄ ꝓpō.p apposicōnem esse pu
tetur ante adūbium.qd̄ fieri non licet Et in xij li
b.dic̄ Inde et ex eo cōposita.deinde.subind̄.pinde
exinde.omnia antepenl' hn̄t acutam.uel q; p ad
ieccionem hn̄t de.ut quibusdam uidetur.vnde fre
quenter inuenimus exin.dein.Vel magis q; ꝓpō
nes sepate ḡuantur ut coniuncte eē on̄dant̄.acu
tū in hijs assumpserunt accentū.qm̄ coniunccio si
et ne adūbio cū.ꝓponunt̄ qn̄q;.ut siqn̄.neqn̄.rc̄
ut dixi sup̄ de compositis a qn̄.in impedimento
enclesis ¶ Sed uidetur ꝙ eadem rōne possit dici
deintus.abintus.delonge.deorsum.desursum.an̄
pnl' acuta.Item p̄s in li de accentu.dicit ꝙ om̄ia
adūbia composita que a ꝓpōnibus componuntur

ſub uno accentu pronunciāda ſunt.ut deinde ex
inde.ſꝫ deinđ.exinde.de quibus exemplificat ꝓs
aññpnl' acuunt.Ergo a ſimili alia adūbia compo
ſita a prepōnibus.ut deintus.delonge.deorſuꝫ.et
huiuſmodi.uidiſti quia ꝓs dicit.ꝙ adūbia cōpo
ſita a ꝑpōnibus.ſub vno accentu debent proferri
tamen non dicit que ſillaba debeat acui.penl'.an
antepnl'.Et ideo circa hoc ē multiplex opinio.q̇
dam eniꝫ ſi queritur ab eis ſup quam ſillām obẛ
uandus ē ille vnus pncipal' accentus.Dnt ꝙ fac
ta conſideracōne ad ꝓpriam legem et naturaꝫ ac
centuandi.debet acui in penul'.cū ſit longa pōne
facta autem conſideracōne ad ambiguitatē remo
uendā.que poſſet eſſe.utꝝ ſit vna dcō ul' orō.de
bꝫ acui in aññpenultima.Vñ diuſimode diuiſi cōſi
derando.ipſa diuſimode ꝓnūciant.Et iſta fuit o
pinio fratris roberti anglici.Alij dicūt ꝙ ſemper
antepnl' debet acui.ne uideantur eſſe due ꝑteſ.ut
deiñ.aliqñ.delonge.deorſum.deſurſum.deinceps.
Sunt eciam alij qui dicūt.ꝙ compoſita ab iñ et
qñ acuūt antepenl'.Alia autē adūbia a prepōne
compoſita.et adūbio hñte longam pnul'.acuūt
antepenl'.ſm regulam gen̄alem accentus.Accipi
ūt autē quedā ſcꝫ compoſita a longe et contra.ut
alonge.delonge.econtra.decontra.Item excipiunt
deinceps.enimuero.et compoſita ab intus.ut de
intus.abintus.Iſta ſm eos antepenl' acuūt.ſicut
deiñ et ſiquando.ne ſcꝫ uideantur eſſe due partes
Sed deorſum.deſurſum.et ſimilia.acuūt pnl'.Sed
non uidetur aliqua rōnabilis cauſa quare potiuſ
delonge et alia que a regula generali accentuſ ex
cipiunē antepnl' acuūt.ꝙ deſurſum et deorſuꝫ.et
huiuſmodi.Alij dicūt ꝙ ſemp in predictis ſerua
tur regula accentus generał.Vñ penl' debet acui
cum ſit pōne longa.nec excipiunt niſi compoſita
ab iñ.Et iſti muniunt ſe autoritate ꝓs.qui dicit.
ꝙ in vno adūbio antepenl' acuitur.ut iñ deinde
rc.ut dictū eſt ſup̄.Et iſta opinio magis uidetur
eſſe ſm attenc.et intencōnem ꝓs.Et iſtius opini
onis fuit hug̉.Vñ ipſe dat talem gen̄alem regu
lam.in libello de dubio accentu.ſiue in roſario di
cens.Eſt gen̄alis regula quā ex ūbis ꝓs in tracta
tu prepōnis apte diligentia lcōris poterit elicere
Si aliquod adūbiū pnl' hñs longam componatē
cum ꝑpōne.compoſitū iñ acuit ipſam pnl'.ut alō
ge.excepto vno ſolo.ſcꝫ iñ.a quo et prepōne cō
poſita omnia ac̄ aññpenul'.ut exiñ.ne uideanē eſ
ſe due ꝑtes ſi acueretur pnl'.Ex hac regula patet
ꝙ exiñ.perinde.proiñ.ſubinde.deiñ.debet dici.ut
acutus accentus ſit in antepnl'.Item ex hoc patꝫ
ꝙ debet dici alonge.delonge.econtra.abintuſ de
intus.deorſum.deſurſum.ut acutus accentus ſit
in pnl'.Ad eoꝝ ſimilitudinem dicimus eſſe dicen
dū deinceps.alioquin.aliūde.et ſimilia.ut acutuſ
accentus ſit in pnl'.licet non ſit compoſita a ꝑpō
nibus et adūbijs.nam deinceps eſt compoſitum
a de et incepto.aliūde ab alijs et vnde.alioquin
alio et quin.Dicūt tamen quidam.ꝙ alioqñ cō
ponitur ab alio inquantū ponitē adūbialiter.qđ
quia habet ultimā cōmunem.dicūt ꝙ alioqñ in
pnl' p̄t corripi et produci.ut dicatur alioquin pnl'
acuta.ul' alioqñ antepnl' acuta.Sed ad hoc dici
p̄t.ſicut ſup̄ dictum ē de ubiqꝫ.ꝙ in accentu poti
us ē cedendū longitudini ꝙ̄ buitati.cū longa ſit
dignior bui.Et dicit eciā hug̉.ꝙ ſi inueniatē ali
quid contᷓ hanc regulam in libro de accentu.Dicē

dum ē ꝙ ille liber non ē autenticus.nec credit ꝙ
ꝓs eum compoſuit.ul' ſi compoſuit eum ſecutus
ē ibi opiniones alioꝝ circa predcā.Sed in maio
ri uolumine ſentit quod dictuꝫ ē Et in iſta opini
one ſequor eum ſine p̄iudicio alioꝝ opinionum
Ad ꝑmū ergo quod obijciebatur.ꝙ ſcꝫ eadeꝫ rō
ne qua dr deiñ antepenl' acuta.ne uideantur eſſe
due ꝑtes orōnis.ut dicit ꝓs.Poteſt eciam acui ā
tepnl'.ut delonge.deintus.deinceps.deorſuꝫ.deſur
ſum.et ſimilibus.Dico ꝙ racō ꝓs eſt aliqualiter
probabilis.non ſufficiens.non neceſſaria.Vñ fun
damentū illoꝝ qui dicūt ꝙ dñdum eſt alonge de
orſum et huiuſmodi antepnl' acuta.ne uideantur
eſſe due ꝑtes debile uidetur.ꝗ ita a ſimili poſſet
argui.ut dicit hug̉.ꝙ eadem rōne pnl' de induco
cis.et indico cis.ḡuanda eſt.et antepnl' acuenda
ne uideanē eſſe due ꝑtes.quod friuolum ē.¶ Si
adhuc inſtes.et dicas.quare potius antepenl' in
compoſitis ab iñ acuitur.ꝙ̄ antepnl' alioꝝ p̄dic
toꝝ.ſcꝫ delonge.deintus.deinceps.deorſum.deſur
ſum.et ſimiliū.Rñdeo.ꝙ procul dubio hec queſ
tio multū uidetur augere.oportet ſiquidem inue
nire rōnem ſpālem.quare potius cōpoſita ab iñ
antepenl' acuant.ꝙ̄ alia adūbia predcā conſimili
ter compoſita.Sed que ē illa.dico hoc ſpecialiter
in compoſitis ab iñ accidiſſe.ꝗ in omnibuſ com
poſitis ab hoc adūbio iñ concurrebant ſillabe p̄
pōnales.i.hñtes materiā ul' ymaginem ꝑpōnum
ita ꝙ ſi pnl' acueretur.iam uiderenē eſſe tres pre
pōnes in illa iunctura.Et ſic cauſa diſtinguendi
ꝙ ultime due ſillabe tamꝙ̄ ꝑpōneſ in illa iūctura
non ſumenē.ſꝫ tamꝙ̄ adūbium vnū.vñ accētus
ad ꝑmam ſillām trahitur.Hoc autem non contī
git in illis adūbijs ſcilꝫ deintus.abintus.delonge
deorſum.deinceps.decontra.et ſimilibus.Et ideo
patet.ꝙ debent pnl' acuere.ſicut regula docet.Et
hoc ſentit magiſter bene.Predcā opinio eſt eciaꝫ
ſm ꝓs.qui dicit.ꝙ in vno adūbio inde ſolemus
hoc facere.ut ſup̄ dixi.ꝙ ſcꝫ antepnl' acuatur.ut
deiñ.Sed uide.quidam hoc ſic exponūt.In vno
id ē in vna ꝑte.et que ſit illa ꝑs pris exponit di
cens.In vno ſcilꝫ adūbio.Sed hec expō non con
cordat cuꝫ textu.ymo potius diſcordat.ꝗ ſtatim
ſequitur.inde.vñ textus et in xiiij li.quem ſupra
poſui dicit.Apud nos in vno adūbio hoc ſolꝫ fa
cere inde deinde.ſcꝫ ꝙ antepnl' acuitur.uide ſup̄
Vñ ſpāliter et ſingulariter exponit de ħ adūbio
iñ.Ad aliud quod obiciebatur de ꝓs.de accentu
ubi dicitur.ꝙ omnia adūbia compoſita a ꝑpōni
bus ſub vno accentu ꝓnūciāda ſunt.ut deinde
exiñ.Sed iſta de quibus exemplificat antepenul'
acuunt.ergo et alia aduerbia compoſita et conſi
milia.et delonge deorſum rc.Dico ꝙ non ſequitē
ꝗ uidelicet ſimilitudo attenditur in gn̄ali.hoc ē
dictū.ſicut iſta compoſita deiñ exinde ꝓnūcianē
ſub uno accentu Ita alia compoſita de ꝑpōne et
adūbio.ut delonge.deorſum.et ſimilia.ſub uno
accentu ꝓnūciāda ſunt.Non tamen eo accentu
quo deinde.et alia compoſita ab iñ.ꝗ iam in ma
iori uolumine ꝓs declarauit ꝙ in hoc vno aduer
bio iñ.hoc ſolemus facere.ꝙ ſcīꝫ ab eo compoſi
ta.et ꝑpōne hñte pnl' longam.aññpnl' more gꝛcoꝝ
cauſa dr̃ñtie acuatur.Sed ſub vno accentu debēt
ꝓferri acuto poſito qñqꝫ ſup antepenl' ſi pnl' ſit
b̄uis.ut de ꝓpe.Qñqꝫ ſup pnl'.ſi pnl' ſit pōne lō
ga.ut delonge.deſurſum.deintus.et ſic de conſimi

libus.Composita eciā ab hoc adūbio qñ acuunt
antepnl'.ꝫ non causa dr̃ntie ul' distinccõnis.sicut
composita ab iñ.Sed potius ꝓpter enclesim uel
consorciũ.sicut plenius ostñsum est sup̃ in impedi
mento enclesis.Distinccõ eciam impedit regulas
naturalis accentus qñqꝫ in infinitis nominibꝫ et
adūbijs.que interrogacõnem uel relacõnem hñt
Similiter in ꝑpõnibus et coniunctionibus.de qui
bus taliter ē notandũ.Omne interrogatiuũ inter
rogatiue positũ.seruat naturalem accentũ.ut q̇s
acuitur enim.ꝫ qui circũflectitur.Similiter qualis
interrogatiue positũ circũflectit p̃mam.Idem con
tingit qñ interrogatiua pñr infinite.qꝛ seruãt na
turalem accentũ.Sed circa hoc infinitiuũ qui scie͂
dum ē ꝙ habet duplicem infinitatem.Nam q̈ndoqꝫ
equipollꝫ huic infinito quis.ut nescio qui currat
id ē quis.et tũc circumflectitur.Qñqꝫ requirit duo
ũba.ut qui interficiet tirannũ p̃miũ accipiet.id ē
quicũqꝫ.Et tũc habet accentũ contrariũ interroga
cõni.i.g̃uem.Idem de consimilibus infinitis dicē
dum ē.ut qualis.quantus.qualiter et quantũ rē
et seruetur idem tam in ntõ q̈ꝫ in obliquis.Cum
autem huiusmodi interrogatiua ponũtur relatiue
distinguendũ est.qꝛ si ponũtur in contextu.i.in
eadem clausula cũ suo añcedente g̃uantur ꝑ om
nes sillabas.et hoc ē in locucõne poni.ut homo
qui currit mouetur.et qualiter legit sortes legit
plato.Si uero ꝑ se ponant̃.i.ext̃ contextum.ħ
e.t in alia clausula.tũc acuũtur in illa sillaba ad
quã ꝑtinet regularis accentus.ut sortes currit qui
mouetur.i.sortes currit et ipse mouetur.ita sumi
tur ibi.Qui fuit iacob.qui fuit ysaac.qui fuit a
braam.Sunt enim huiusmodi nomina et aduer
bia qñqꝫ inceptiua clausularum.et tũc faciũt relacõ
nem explicitam.et oportet ꝙ tunc acuantur ad
ostñdendũ hanc vim.Qñqꝫ inseruntur clausule sui
añcedentis et tũc faciũt relacõnem implicitam.vñ
trahũtur ab añcedente suo.et iõ tũc amittũt na
turalem accentũ et regunt̃ graui.Quidam ũo di
cũt relatiuũ in locucõne poni qñ immediate ad
iũgitur suo ũbo.ꝫ ext̃ locucõnem qñ dcõnes al
terius capituli cadunt inter relatiuũ et ũbum.ut
petrus ē amicus meus qui cũ ad eũ uenissem cu
rialiter me recepit.habet autem predcã distinccõ
locũ in omnibus interrogatiuis nominibus et ad
ũbijs que relatiue accipi pñt.ut quis.qual'.quã
tus.quot.quotenus.cuius.et cuias.quo.qua.ubi
et vñ.qñ.cur.quantũ.qualiter.et quotiens.

Causa quoqꝫ
distinguendi.ꝑpõnes uariant accentus su
os.et merito.quia magis coherent q̈ꝫ alie
dcõnes.Hic autē large accipiunt̃ ꝑpõnes.scꝫ tam
uere q̈ꝫ adũbiales.que aliqñ casui seruiũt.sic do
natus enumerauit.De hijs ergo sicut uult ṗs in
xiiij li.tres regule dant̃ tales.Prepõnes ꝑ se pro
late acuũtur in fine.Hoc sic intelligimus.scꝫ qñ
ponũt̃ materialiter.ut ad que ꝑs ē.Secũda regu
la ħ est.Omnis prepõ ꝑposita suo casuali.ut ex
tra domũ.ul' interposita suis casualibꝫ ut domum
ext̃ tuam.ul' ꝑposita casui relato ad suũ casuale.
ut ext̃ mũdi terminos g̃uatur omnibus sillab.lo
cus enim tal' habet se ad modũ materie rõne ṗn
cipij.Et ideo amittit regularem accentũ.Tercia re
gula ē hec.Prepõnes postposite casualibus quos
exigunt.ul' posite per defectũ ũborum.ut o uiri so
la mei sup astionatis ymago.i.fratres.ul' posite
in fine.ut mille homines uenere sup̃.seruant ge
neralem regulã accentuũ.que ē ut monosillabe ꝑ
põnes acuant̃.ut trans.per.et dissillabe acuant
pnl'.ut uado renum ultra.nisi dr̃ntia ꝓhibeat.ut
maria omnia circũ.ħ enim cĩcũ ac ultimã ne putet̃
eē nom̃.et nisi de necessitate postponatur.ut cum
Vñ non acuitur ꝫ g̃uatur post illos qñqꝫ ablĩos
me.te.se.nobis.uobis.quibus non debet preponi
Ex predictis patet.ꝙ sine prepõ qñ preponitur
casuali g̃uatur in utraqꝫ sillaba.ut sine timore.ꝫ
qñ postponit̃ acuit penl'.ut te sine nil altũ mens
inchoat.ut dicit ṗs in tractatu ꝑpõnum.Ex hoc
eciã constat.ꝙ tenus qñ casuali postponitur acu
it p̃mam.ut oretenus.qꝛ seruat generalem regulã
accentus.Et scias ꝙ ũsus postponit̃ accusatõ et
trahit ipm secũ ad faciendũ vnum adũbiũ locale
ut ytaliãũsus.vñ ille accũs amittit generalem ac
centum.et g̃uatur omnibus sillabis.Vel dicat̃ ꝙ
sunt due ꝑtes.et ũsus inclinat accentũ p̃cedentis
dcõnis ad hanc sillãm ucr.vnde oĩs alie g̃uant̃
et illa sola ibi circũflectitur.et sic ē enclesis.Vnde
dicit ṗs in xv li.ytaliam ũsus.ciciliam ũsus.ipse
accentus esse composita monstrat.Nisi dicamus
ꝙ ũsus ibi declinat sup̃ dcã nomina.cõiũccõnes
quoqꝫ causa distinccõnis uariant accentũ.qꝛ ꝑposi
te omnibus g̃uant̃ sillabis.ut sortes currit ergo
mouetur.Postposite uero seruant regularem accē
tum.ut sortes currit mouetur ergo.Preter encleti
cas.que postposite g̃uantur.quemadmodum si ꝑ
ponẽntur.Magis autē applicantur iste tres qꝫ ne
ue q̈ꝫ alie coniũccõnes subiũctiui ordinis.et ideo
fuerũt potius encletice.Distinccõ insup regularis
accentus cogit accentum in alijs sillabis qñqꝫ cor
rumpi.ut arpinas pnl' g̃uata.cũ sit longa.debet
enim acui.Sed cogit eam g̃uari circũflexus accē
tus.qui est sup ultimam.similiter pasiphe g̃uat
mediam.q̈uis ipsa sit longa ꝓpter ultimã circum
flexam.Similiter meimet g̃uat mediam quãuis
longam.quod facit accentus acutus positus sup̃
p̃mam sillãm ꝑ se.quia sillabica adieccõ non po
tuit mutare accentũ in ꝓnomine.Vñ sicut ego
et mei acuunt p̃mam ꝑ se.ita seqñte sillabica ad
ieccõne.ut egomet.meimet.iõ cõtingit in cõpositis
ab ħ ũbo fio qñ signat passionem.ut tepefio fis fit
secũda enim et tercia ꝑsona ꝓpter consortiũ prime
hñt accentũ sup hanc pnl' sillãm fi.quã secunda
ꝑsona circũflectit.sed tercia ꝑsona acuit.et iñ cor
rumpitur accentus p̃me sillabe.que esset regula
riter acuenda.Sed ꝓpter pñcipalem accentũ ulti
me sillabe g̃uatur.Similiter ab hoc ũbo facio g̃
uant antepnl' in imꝑatiuo cũ deberet acui ꝓpter
seq̃ntem ũuem.ꝫ quia est pñcipal' accentus sup
hanc sillãm fac.Ideo oĩs alias ꝑtes oportet gra
uari.ut tepefac.benefac.Similiter causa distincti
onis ponimus accentũ sup hanc sillãm li in hoc
dcõ alicui.qui apud metricos accipitur ꝓ trissilla
bo.Vñ accentus deberet esse sup p̃mam sillabam
ꝫ respicimus in accentu modulacõnem ꝓsaicam
que accipit illũ datiuũ pro trissillabo.Et ideo po
nitur ibi accentus sup hanc sillãm li.tamẽꝫ esset
penul'.Idem contingit in multis uñs.ut pompei
uultei.que dñr accentũ habere sup p̃mam sillãm
qꝛ bissillabi sunt apud metricos.ꝫ causa concisio
nis hñt accentũ sup hanc sillãm e.sicut in integ̃s
erat.qꝛ ꝓferũtur in prosa tamẽꝫ trissillabi.De ħ
eciam supra dixi in impedimento concisionis.

Queri hic pt. Quare adūbia hn̄t accentus determinatos. siue ꝑponantur. siue postponantur. nisi fuerit dr̄ītie causa. ꝑpō uero non. Item q̄ramus quare prepō ꝑposita suo casuali grauatur omnibus sillabis. postposita uero acuiꝫ in principio. et retinet generalem modū accentuandi. nisi fuerit dr̄ītie causa. Solucō. Ad pmū dico. ꝙ aduūbia determinatam hn̄t significacōnem respcū ꝑpōnū. et eandem siue ꝑponanꝫ siue postponantur retinent. Et ꝓpterea non mutant suos accentus siue sint añ siue post. Prepōnes uero non similiter habent determinatam significacōnem. nec eandē cū ꝑponūtur ul' postponunꝫ ꝙ prepōnes signant eādem habitudinem que p casuale signatur. vñ earū significacō ab adiūccōne casual' determinatur Item non habent eandem significacōnem qñ preponūtur et qñ postponūtur. ꝙ cū ꝑponūtur modum ꝑpōnis hn̄t. qñ autē postponūtur suis casualibus q̄i modū adūbij hn̄t. Greca enim qñ respicit casuale et ei deꝑuit prepō est. et significacōnē prepōnis ꝓpe habet. Qñ enim ꝓfertur sine casuali magis adūbium ē. et sic habet aliam significacōm. in ꝑponendo et postponendo. et ꝓpterea nō hn̄t vnū modū accentuandi determinatum. ꝫ diūsificatū. ¶ Ad secundū dicendū. ꝙ prerepō significat eandem habitudinē que p casuale signaꝫ et hoc habet cū ꝑponitur. et ꝓpterea vniꝫ cum suo casuali q̄i indiuisum ab ipso. Vñ respicit casuale sicut sillaba respicit dcōnem cuius est ps ab ipsa diuisa. Et ad hoc designandū ḡuatur in omnibꝫ sillabis cū ꝑponitur. et tūc habet naturalem accētum ꝑpōnis. ꝙ retineat p modū et ad modū vnius sillabe. Qñ autem postponitur suo casuali nō retinet naturalem ordinationem nec ponitur sub dcōne que consignificet idem quod ipsa significat indiuisum a suo casuali. vñ quia mutat ordinacōnem debitā ꝑpōnis. mutat et accentum debitū eidem. Et hoc dupliciter. Si enī habeat concidentiā cū alia pte orōnis acuitur in fine. ꝓpter ambiguitatem tollendā. sicut sup̈ dictū est de hac dcōne pone. Si autē non habeat concidentiā cū alia pte orōnis tūc retinet modum accentuandi generalem et ac in pn̄cipio ul' in medio. sicut terminatur adūbium ¶ diuisum

Interiectiones ut dicit ps in lib̄ de accentu. nullam certam regulam accentuandi tenent. Aliqñ enim hn̄t pn̄cipalem accentū in ultima sillaba. aliqñ in pnl' ul' añpnl'. Potest hic queri de eo quod dicit ꝙ interiectiones non ꝑuant regulā determinatam accentuandi. cū acuanꝫ aliqñ in fine aliqñ in medio. uidetur enim ꝙ implicet opposita. ꝙ si hn̄t in medio ul' in fine accentū habent accentū determinatū. Et dicit ꝙ non. Et tamen dicit ꝙ hn̄t accentū in medio ul' in fine. Itē in maiori dic. li xv. g. ꝙ interieccōnes non hn̄t certos accentus. Sed habere accentuꝫ in medio ul' in fine ē habere accentū determinatū. quare sibi contradic̄. Solucō. ꝙ dicit ꝙ non seruant certos accentus ꝫ intelligendū est ꝓut ꝓferuꝫ sine deliberacōne. scꝫ qñ significant affcūs subito ꝓlatos et sine deliberacōne animi. et hoc uidetur uelle ps. qui in fine xv lib̄ dicit. Optime de accentibꝫ interieccōnuꝫ docuit donatus. ꝙ non sunt certi. Quippe cū et abscondita uoce. i. non plene expssa ꝓferanꝫ. Et ꝙ p affcūs cōmoti qualitate confundūtur in eis accentus. Aliqñ uo significant affcūs ꝓlatos cū deliberacōne. et tunc pn̄t retinē certū accentū in medio ul' in fine. Et sic non ē contrarietas in dictis autoris. Aliter. Hoc quod dicit ps. ꝙ interiectiones non hn̄t certos accentus. Hoc ē ꝙ non hn̄t accentus determinatos circa aliquē locū uel in fine tantū. ul' in medio tantū. ꝫ nūc in fine nūc in medio. ꝯm diūsas dispōnes ipsius ꝓferentis. Penes hoc enim ꝙ ipse ꝓferens afficitur magis faciendo moram sup vnā sillām q̄ sup alteram. uel magis depmendo vnā q̄ alterā. siue sit media siue ultima. penes hoc diūsificanꝫ accentus interieccōnis. ita ꝙ non habꝫ ipsum certum nec in certo loco. Sed hoc ꝙ dicit interiectionem accentū habē in medio ul' in fine. hoc ē intelligendū ex disposicione illius ꝓferentis siue eius qui afficitur. pt enim sic disponi ꝙ eleuet silbam mediam uel ultimam indifferenter ul' depmat Dico autē ꝙ interieccōnes habeant accentū sup̈ locum debitū et determinatū. scilꝫ qñ ꝓferunꝫ cū delibacione ut dictum ē Tunc queritur rō quare mag̈ ꝑuent accentū sup̈ silbam mediam ul' ultimam q̄ sup̈ pmaꝫ Racō autē talis ē scilꝫ ut in eod ꝯm naturam p artem reducaꝫ ad ordinacōneꝫ. ꝙ ita ē in ūitate ꝙ interieccōnes signant affectus prolatos subito Et ꝓpterea in fine ꝯ naturam maxime fit depssio ꝫ accentus pn̄cipalis cum consistat in eleuatione moderat depressionem. et ꝓptēa ad h̄ ꝙ ista ordinacō ꝯ naturam que ē in depmendo reducatur ad ordinacionem p artem. tenet interieccō accentum in fine uel in loco ꝓximo ipsi finj.

De accentu autē barbarorū nominuꝫ. incerti sumus. ꝙ barbari aliter ꝓnunciant q̄ nos. tn̄ ut sepius. barbare dcōnes apud latinos in fine accentuantur maxime si sint indecli. ut iacob. esau osanna. amen. Doctrinale Omnis barbara uox n̄ declinata latine. accentuꝫ sup extremam ꝑuabit acutuꝫ Hec de accentu scriptori si non lectori cōmemorasse sufficiat. Nunc de ethimologia et dyasintastica quasi mixtim aliqua disseramus

Ethimologia ut sup̈ in pn̄cipio huius operis dixi. dr̄ ab ethimon qd̄ est uerū. et logos sermo Inde ethimologia. i. tractatus de ūitate omniū pciū oracōnis absolute Et sub ista comphendunꝫ octo ptes orōnis et eorū accidencia. de q̄bus aliqua tangam Et maxime de nomine. et ūbo et pticipio Et pmo de nomine In fine eciam subiūgam de construccione et regimine ¶ Nomē ergo ut dicit ps in secundo maioris. Est ps oracionis que unicuiqꝫ subiectorū corpm seu rerū cōmunem ul' ꝓpam distribuit qualitatem Nomini accidūt sex. species. qualitas. genus. nūs. figura. casus.

Species ē original' dispō nominis p quam fit pmitiui ul' deriuatiui discrecō. Nominū itaqꝫ aliud pmitiuū. aliud deriuatiuū. Tam pmitiuorū q̄ deriuatiuorū aliud ꝓpum. aliud appellatm̄. Propum pmitiuū ut nilus. Propriū deriuatiuū ut nilius. Primitiuū appellatiuū ut mons. Deriuatiuū appellatm̄ ut montanus. Propum nomen ē illud quod puatam subām et puatam qualitatē designat. ut martinus. Appellatiuuꝫ nomen ē illud qd̄ naturaliter est cōmune multorū. quos eadem substantia ul' qualitas generalis ul' spālis iūgit. Ge

neralis ut animal. Spālis ut homo. Species ꝓpri
oꝝ nominū tantū sunt quatuor. nomen. p̄nomē.
cognomen. et agnomen. de quibus infra in q̄nta
pte dn̄o concedente dicam in suis locis. ¶ Multe
alie sunt spēs nominū. sicut ṗs enūat in maiori.
Sed spēs de quibus h̄ intendimus sunt decem scȝ
adiectiuū. relatiuū. collectiuū. complexiuū. p̄no
micū. possessiuuȝ. compatiuū. suplatiuū. diminuti
uū. denominatiuū. Sed anteq̄ de p̄dictis determi
nemus. aliqua dubitabilia circa deriuatiuam spe
ciem moueamus. ¶ Quero ergo p̄mo quō sumā
tur ista uocabula p̄mitiuū et deriuatiuū. Ad hoc
dico q̄ ista uocabula sumūtur transsumptiue. p̄
mitiuū enim tractū est a fonte in quo p̄us appet
aqua ueniens p occultos meatus. Deriuatiuū au
tem tractum ē a riuo defluente ab ipso fonte. vn̄
sicut riuus ab alio riuo p̄t deduci. ita vnū deriua
tiuū ab alio deriuatiuo trahit originem. ſȝ fons et
riui ad faciendū flumen decurrūt. et tam p̄mitiua
q̄ deriuatiua orōnem que p̄t dici flumen efficiūt
Omnia enim flumina exeūt a mari. et in mare tā
dem redeunt. et mare non redundat. Sic omīs orō
nes a grāmatica suam trahūt originem. et in ean
dem redeunt. et tamen ḡmmatica nō redundat. q̄r
sicut orō trahit originem a ptibus. et ptes a silla
bis. ſm materiam uocis. et sillabe a literis. ita fit
resolucō in easdem. nec p̄t in hoc mari esse aliq̄
redundantia. q̄r nichil p̄t grāmatice supaddi q̄tū
ad integritatem artis. Q̄r enim ḡmmatica dicatur
pelagus habemus a ṗs dicente in prohemio suo
Quāuis ad herodiam scriptoꝝ pelagus. Oracius
quoqȝ de isto fonte loquitur dicens. Greco fonte
cadent pte detorta. Idem eciā de flumine huius ar
tis inquit. Assiscet noua q̄s genitor ꝓduxerit usus
Vehemens et liquidus puro q̄s simillimus amni
Dcōnes enim q̄nq̄ fluūt. et q̄nq̄ arescunt. prout
usus approbat uł recusat. ¶ Quero eciā. an ethy
mologia sit spēs deriuacōnis. ut cadauer q̄i caro
data v̄mibus. uideť q̄ non. q̄r si hoc esset omnis
dcō posset dici deriuatiua. cū omnis dcō ethymo
logizari possit. dummō uelit aliquis meditari. Ad
h̄ dico q̄ ethymologia non est spēs deriuacōnis.
ſȝ quasi species. Alludit enim significacōni. trahen
do argumentum p lr̄as uł sillās aliūde. ut bos q̄i
bonus operatur soli. Et mons q̄i moles opposita
nascenti soli. Et taurus. q̄i tuens agmina uaccaꝝ
robore uiriū suaꝝ. Et deus quasi dans eternaȝ ui
tam suis. Et roma q̄i radix omniū maloꝝ auari
cia. Et homo q̄i hn̄s omnia manu omnipotentis.
q̄r omnipotens omnia ꝓp hominem creauit. et sin
ceris quasi sine carie. et sic de similibus. Non ē ta
men dicendū q̄ ab illꝰ deriuenť uł componantur
p que ethymologizanť. De compositis eciam cō
sueuit dubitari. an a suis componentibus deriuē
tur. Pris dicit in libro constructionū q̄ sic. et meri
to. quia in̄ trahūt originem. Sed ſm hoc uidetur
idem esse spēs quod figura. quod esse non p̄t. ad
h̄ dico q̄ omnia composita a suis componentibȝ
deriuanť. non tamen spēs est figura. Spēs enim
respicit qualitatem. q̄r esse p̄mitiuū uł deriuatiuū
est esse equale. ſȝ figura respicit quantitateȝ. quia
si est simplex respicit vnitatem. Si uero composi
ta respicit binariū. trinariū. uł quaternariū. Nam
ex pluribus q̄ quatuor dcōnibus nulla dcō po
test componi.

Similiter dubitatur. an p̄ncipale deriuetur a
sumpto. ut albedo ab albo. et bonitas a bono. di
cit p̄scianus q̄ sic. et merito. q̄r h̄ formantur ab
illꝰ. et sunt alterius institucōnis. ¶ Sed uideť q̄
potius sumptū deriueť a p̄ncipali. q̄r est sumptū
ab eo ergo deriuatiuū. Et si illud est p̄ncipale er
go p̄mitiuū respcū sumpti. Item p̄ncipale desig̃t
causam et sumptū effectū. Omnis autē causa na
turaliter p̄or ē suo effcū. ars autē est ymago na
ture. ergo ad artem ptinet q̄ sumptū deriuetur a
principali. Solucō. Dico q̄ principale deriuatur a
sumpto ut albedo ab albo. uł bonitas diuať a bo
no. hac rōne. quia sumptū est p̄us sensu et poste
rius intellcū. P̄ncipale autē facit contrariū. forma
autē concreta substantie p̄us cadit in sensum q̄
in intellectū. ut bonus. q̄r omnis compō ē uicina
sensui. forma uero abstractius cadit in intellectū
q̄ in sensum. ut bonitas. Citius eni appheñdo for
mam abstractam q̄ concretam. Sed ḡmmaticus
ꝓcedit magis p uiā sensus q̄ p uiā intellcūs. Et
ideo rcē dicit p̄ncipale deriuari a sumpto. et n̄ ecō
uio. Principale eciam dr̄. non q̄r sit p̄mitiuū. sed
q̄r est causatiuū. nec sumptū dr̄ eo q̄ sit deriuati
uū a p̄ncipali. sed quia est effectiuum. Et hoc to
tum speculatur anima intelligibilis.

Queritur insup. si fiat deriuacō tantuȝ signifi
cacōne. dicit ṗs q̄ sic. ut ab vno semel. quod
satis alienū uidetur. q̄r eadem rōne mons p̄t deri
uari ab alto. Solucō. Dico q̄ recta et ꝓp̄a deriua
tio debet ymaginem uocis et significacōnis sui p̄
mitiui habere. sicut riuus sui fontis aquā redolet
et saporem. Q̄nq̄ tamen degenerat deriuacō. sicut
filius a prē. quia non ymitatur primitiuū. nisi in
uoce. ut fere a ferus. et sane a sanus. hec eniȝ ad
ūbia ueniūt ab illis. ſȝ multum distant a signifi
cacōne ipsoꝝ. Q̄nq̄ fit deriuacō significacōne tan
tum. et hec habet se ad modū filij adoptiui. ut ab
vno semel. Non tamen eadem rōne mons deriua
tur ab alto. q̄r ars requirit q̄ a nominibus nūa
libus trahanť adūbia nūalia. ut ter quater et sic
deinceps. ſȝ hec non poterant stare sine suis prin
cipijs. scȝ vnitate et binario. ergo cū hrēmus no
mina oportuit q̄ hrēmus adūbia eoꝝdem nume
roꝝ. et sic vnus adoptauit sibi semel et duo bis. ſȝ
ars non requirit q̄ ab adiectiuo dn̄dat nisi suum
p̄ncipale. altitudo ab alto. et sic nō fuit de arte q̄
mons deriuetur ab alto. sicut ergo est filius natu
ralis et legitimus. et ē filius naturaľ tantū. et ē fi
lius legitimus tantū. ita sunt tres spēs deriuacōnū
Deriuacō eniȝ que fit uoce et significacōne est si
cut filius legitimus et naturalis. qui ē de legitimo
coitu natus. que fit uoce tantū p̄t dici spuria. sic̄
filius naturaľ tantū. qui spurius nominatur. que
autem fit significacōne tantū p̄t dici adoptiua. sic̄
filius legitimus tantum qui dicitur adoptiuus

Adhuc queritur. si ex formacōne semp proue
niat deriuacō. Ita uidetur. q̄r formacō q̄ndā
originem introducit. et sic creat deriuacōnē quod
si uerū est. ergo omnis gtīs qui formatur a n̄tō
deriuatur ab eo. et omne passiuū erit speciei deri
uatiue. q̄r formatur ab actiuo. dicet forsitan. q̄r si
formans et formatū sunt diuꝰsaꝝ institucōnū est
ibi deriuacō. Contra. Participium futuri tempis in
rus formatur ab ultimo supino. et est alterius in
stitucōnis q̄ supinū. ergo pticipiū deriuatur a su
pino. ergo a nomine dn̄dit. non ergo a ūbo. Eadē
rōne pticipiū futuri tempis in dus formať a ge

nitiuo pn̄tis temporis pticipij quod ē alterius in
stitucōnis. ut legens legentis. Iñ legendus. Ergo
deriuatr̄ ab eo. non ergo dn̄dit ul' deriuatur a uer
bo passiuo. Ad hoc rn̄deo. q formacō qn̄q indu
cit deriuacōnem. et qn̄q non. Si eniz formans et
formatum ab eadem fuerūt ul' fluūt institutione.
tūc vnū ab altero non deriuatur. Vn̄ gtūs nō de
riuatur a ntō. q vnius nature sunt. i. institucōis
Similiter actm̄ et passiuū in vna institucōne sig
nificant. Similiter pticipia gerūdia et supina. ad
vna institutione cū suo ūbo dependent. Et ideo li
cet vnū formetur ab alio. non tn̄ deriuatur. Sed
omnia deriuantur a ūbo. Gerūdia eniz et supina
magis annexa sunt ūbis q̈ alia nomina. sicut pz
in coniugacōne ūboꝝ. At si formans et formatū
diuisas hn̄t institucōnes. ut albus et albedo. tunc
ē ibi deriuacō. Et sic alicubi ē formacō ubi non ē
deriuacō. et aliqn̄ est deriuatio ubi nulla ē forma
tio. et alicubi simul concurrunt.

De illa eciā deriuacōne que fit p anthifrasim
.i. p contrarium dubitatur. ut lucus a lucendo
parca a pcendo. libitina a libendo. Dico q rcā est
tal' deriuatio. q fit uoce et significacōne. ſʒ sicut ē
duplex finis in natura. scʒ consumens et consum
mans. Nam consumens ē ille qui destruit. Cōsum
mans ē ille qui pficit. Ita oportuit in spē duos fi
nes interuenire. Cuʒ itaq deriuatiua rmitanr̄ sig
nificacōnem pmitiuoꝝ p affirmacōnem. talis deri
uacō est consummatiua. Cū uero rmitanr̄ signifi
cacōnem pmitiuoꝝ p destruccōneʒ. talis deriuacō
est consumptiua. ut libitina q non libet. Nam cer
tum ē q utrq finis. debetur substantie cū quali
ficatur. ita tandem consumitur.

De translacōne similiter querit̄. an semp faciat deriuacōnē
ut theos iñ deus. patir iñ pater. matros iñ
mater. Dicūt quidam q sic. ergo ƀm eos ego tu
sui deriuatiua sunt. q transferūtur de greco in la
tinū. ut dicit ps. Item ƀm eos vnū et idem nomē
est pmitiuū et deriuatiuum. ut etherem ul' ethera
quoniā grecus accūs debet esse pmitiuus. et lati
nus debet esse deriuatiuus. pmo omne nomen la
tinū erit deriuatiuū. cū possit grece declinari. et a
greco nomine deriuari. ut martinos ind martinus
et pamos iñ pamus. Ad hoc dico q qn̄ latinuʒ
ē eiusdeʒ significacōnis prorsus cū greco nomine
ul' hebreo. nulla ē ibi deriuacō. ſʒ solūmō quedā
detorsio vnius lingue in alteram. ut iacob ind ia
cobus. Joseph iñ iosephus. et deus non deriuatur
a theos. nec pater a patir. nec mater a matros q
idem sunt. nec drn̄t in significacōne. nec in modo
significandi. q non est dicendū q sit alius homo
cū quis loquitur grece. et alius cū loquitur lati
ne. Similiter non ē dn̄duz q greci habeant alia
euangelia q̈ latini. q̈uis habeant alias uoces ul'
pnūciacōnes. At si latinū drāt a greco ul' hebreo
aliquantulū in significacōne uel in mō significan
di. ut non sit idem cū illo. tūc si translacō esset in
linguā latinam. tunc sine dubio ibi ē deriuacō. ut
gigno a geos quod ē terra. et olor oloris ab olō
quod est totū. q totus ē albus. Et paditus a pa
disis quod ē consolacō. Et spūs a pir quod ē ig
nis. Et ita est caute de singul' iudicandū. Ita uult
magister hn̄. et sumit deriuacōnem stricte et ppe
et hūc sequor. Si autem infra in qnta pte aliter
dictum repies. scias me non hoc dicere asserendo
ſʒ huguicōnis qui multū large sumpsit deriuacōm
opinionē potius recitando. Notis iam qōnibʒ
circa spēm deriuatiuam et solutis. nūc de speciebʒ
nominū sup̈ nūatis. et primo de adiectiuo ƀm or
dinem uideamus.

Adiectiuū nomen ē illud. quod adijcit̄ pro
prijs ul' appellrīs nominibus. et signat lau
dem ul' uituperiū ul' mediū ul' accn̄s vni
cuiq. Laudem ut iustus. Vitupacōneʒ ut iniustus
Mediū ut magnus. Dicimus eniʒ magnus impa
tor laudantes. Et magnus latro ul' fur uitupan
tes. Accidens uero id ē suum vnicuiq. ut nig̃ cor
uus. et altū mare. Propriū autē est adiectiuoꝝ cō
pari. ut dicit ps in ij maioris. Vn̄ patet q illa q̄
non compantur non sunt uera adiectiua. Itē
nullū ueꝝ adiectm̄ defecit in aliquo casu. que enī
deficiunt fixa sunt. ut fas decōne. sicut dicam infra
in c de pticipijs in fine. Item scias q adiectiua
in tres spēs diuidūtur. Nam quedā sunt mobilia
p tres terminacōnes. Quedam adiectiua coniūcti
sunt omnis generis. ut prudens. Quedam in com
mune et neutꝝ diuidūtur. ut h̄ et h̄ fortis et hoc
forte. Pauca tamen terminant masculinum in er
femininū in is. neutꝝ in e. ut h̄ acer. h̄ acris. hoc
acre. de hoc plenius dicam infra in c de omni ge
nere. et in c de declinacōne nominis. Et scias q
ueꝝ adiectm̄ substantiuatr̄ in neutro genē tantuʒ
et tūc resoluit̄ in suū femininū. et generale uoca
bulum. ut album currit. i. alba res currit. Qn̄q re
soluitur in nomen sue ppetatis. ut descendamus
in planū. i. in planiciem. Qn̄q resoluit̄ in nomē
minus q̈ generale. ut multū vini ē in foro. i. mr̄
ta ps vini uel multa copia. Item nota q adiecti
uū pfessionis p̄t substantiuari in quolibet genere
et in utroq nūo. ut grammaticus currit. dyaletici
disputant. Vnde Oracius. Grammatici certant et
adhuc sub iudice lis est. Similiter adiectiua perti
nentia ad rōnabilia dignitate rōnabilis creature.
substantiuant̄ in quolibet genē et eciam nūo. ut
iustus gminabit sicut liliū. et iusti in ppetuum vi
uent. Nota eciā q si vnū adiectm̄ ponat̄ inter
duo substantiua mediante copula ūbali tenet̄ cō
cordari cū sequente et non cū an̄cedente. ut bos ē
utile animal. et crucibolū est bonus uigilator. Fal
lit tamen in quibusdam pticipijs. ut aqua ē factū
vinū. et petrus ē elcūs ptās.

Relatiuū ē an̄ late rei recordatiū. q ut uult
ps in minori. Relacō est rei an̄ late recor
dacō. ut h̄. sortes currit qui disputat. Hoc
relatiuū qui facit recordacōnem de sorte. qui ē res
an̄ lata. Reltōꝝ aūt. alia sunt relatiua sube. ut q̄
et ille. Alia sunt relatiua accn̄tis. ut talis. qual'. tā
tus quantus. Relatiuū substantie ē q̊d refert ean
dem substantiam cū suo an̄cedente in nūo. ut qui
et ille. Reltōꝝ substantie. quedam sunt relatiua y
demptitatis. ut qui. ille. Quedā diūsitatis. ut alter
et reliquus. et similia. Relatiuū substantie idemp
titatis est quod refert et supponit p eodem. ut sor
tes currit qui disputat. Hoc relatiuum qui refert
sortem. et supponit p eodem sorte. Omnia siquidē
relatiua idemptitatis referūt eandem substantiam
nūo cū suo an̄cedente. et referūt et supponūt sem
p p eodem in nūo. Et ex hoc patet q maior est
certitudo p relatiuū idemptitatis q̈ p suum an̄ce
dens positum loco relatiui. ut homo currit et hō

diſputat.qꝛ dubiū ē utꝝ de eodem homine dicat̃
uł nō.ꝭ cū dꝛ homo currit et ille diſputat.certū
ē ꝙ de eodem homine dꝛ.hoc eciā patet per ṗs
in minori dicentē.Cū autē dꝛ.aiax iuit ad troiā
et aiax fortiter pugnauit.dubiū eſt de quo aiace
intelligatur.Si autē dicatur.aiax uenit ad troiā
et idem fortiter pugnauit.de eodem intelligitur a
iace.Relatiuū diuſitatis in ſubſtantia eſt qd̓ ſup
ponit ꝓ diuiſo ab eo quod refert.ut ſortes currit
et alius diſputat.hoc relatiuū alius refert ſortem
et ſupponit ꝓ alio a ſorte.quia ſenſus ē ſortes cur
rit et alius a ſorte diſputat.et ita facit recordatio

Dicto de relatō ſubſtantie dicē ¶ nem de ſorte
dum ē de relatiuis accn̄tis.Relatiuū autē ac
cidentis ē quod refert eandem rem ꝑ modū deno
minacōnis.ut tale et conſimilia.Et ſcias ꝙ hec ē
drn̄tia inter relatiuū ſubſtantie et accn̄tis.quia re
latiuū ſubſtantie refert vnicaꝫ rem ꝑ modū eius
quod quid ē ut albedo que ē in ꝑiete.et color qui
ē in corꝑe.et ſic de alijs.Relatiuū autē accn̄tis ē
quod refert rem ꝑ modū denominacōnis.ut ſor
tes ē albus.et tał eſt plato.Item relatiuū ſubſtā
tie refert idem in nūo.et ſic facit ꝑſonalem relati
onem.Relatm̄ autem accn̄tis refert idem in ſpē.
ut ſortes eſt albus et tał eſt plato.et ſic facit ſim
plicem relacōnem.Et hoc ideo eſt.qꝛ idem accn̄s
in numero non p̄t eſſe in diuſis ſubſtantijs.ꝭ idē
accn̄s in ſpē p̄t eſſe in diuſis ſubſtantijs.Relacō
autem ꝑſonał appellatur qn̄ relatiuū et añcedenſ
ꝓ eodem ſupponunt in nūo.ut petrus currit qui
mouetur.Simplex uero relacō dꝛ qn̄ relatiuū et
añcedens ſupponūt ꝓ eodem in ſpē.et non in nu
mero.ut mulier dampnauit que ſaluauit.Alia e
nim fuit mulier que dampnauit nūo.qꝛ eua.et a
lia que ſaluauit.qꝛ maria.Item relatiuū ſubſtan
tie ſicut qui et reliqua ꝓnomina trahūt genuſ a
p̄cedenti dcōne ꝓprie.ut uideo hominē qui eſt ani
mal.Aliqn̄ trahūt genus a ſequenti minus ꝓprie
ut ſemini tuo qui eſt xp̄us.Relatiuum uero acci
dentis ſiue qualitatis trahit genuſ a ſequenti dicti
one ꝓprie loquendo.ut taliſ ē padus.quale ē ma
re.Et nullū deo eſt tale ſacrificiū.qualiſ eſt zelus
animaꝝ.Aliqn̄ autem trahit genuſ a p̄cedenti dic
cōne.ꝭ improṗe.Vn̄ orac̄.Putreſcenteſ mamme
taleſ ſunt qualiſ eſt equina ubera.Relatiuū accn̄
tis diuiditur.qꝛ aliud ē relatiuuꝫ idemptitatis.ut
tał.et aliud eſt relatiuū diuſitatis.ut alteriuſmo
di.Relatiuū accidentiſ idemptitatis eſt.qd̓ refert
eandem qualitatem in ſpecie.et ſupponit ꝓ eadeꝫ
in ſpē.ut ſortes ē albus.et talis ē plato.Relatm̄
aūt diuſitatis in accn̄tibꝫ eſt qd̓ refert idem acci
dens in ſpē.et ſupponit ꝓ diuiſo in ſpē.ut ſortes
ē albus.et alteriuſmodi eſt plato.¶ Differt autē
relatiuuꝫ idemptitatis accn̄tis a relatō ſubſtantie
idemptitatis.qꝛ relatm̄ ſubſtantie idemptitatis re
fert eandem ſubſtantiam in numero.Relatiuū au
tem idemptitatis in accn̄tibus non refert idem ac
cidens in numero.ꝭ idem accidens in ſpē ¶ Item
relatoꝝ idemptitatis in accn̄tibus.aliud eſt reltm̄
quantitatis continue.ut tantus.Aliud diſcrete.ut
tot.¶ Sciendū eciā ē ꝙ talis.tantus.tot.totiens
quotiens.pn̄t eſſe relatiua demonſtratiua redditi
ua.eo ꝙ ſi ad pn̄tes dicantur demonſtratiua ſunt
ut cū dicimus demonſtrantes mare.tał eſt nilus
demonſtrantes herculem talis eſt plato.Si auteꝫ
non dicant̃ ad pn̄tes ſiue ꝑ demonſtracōneꝫ reꝝ
pn̄tiū.tunc ſunt relatiua uł redditiua.ꝭ ꝓprie red
ditiua ſunt que reddūtur ad interrogacōnem p̄ce
dentem.ut ſi dicam.quał ē ſortes.talis eſt plato.
Relatiua autem qn̄qꝫ ſine interrogacōne ꝓferun
tur.ut quał eſt plato tał fuit ſortes.Et qn̄qꝫ ad
iectiua nomina dn̄r ſpālīꝫ accn̄tium.ut ethiops
eſt niger et talis eſt coruus.Vel ſortes fuit albꝫ
et talis eſt plato

Circa hoc relatiuū qui p̄t ¶
queri.an ponat̃ ꝑ defectū ſui añcedentis.ad
hoc dico ꝙ qui p̄t poni ꝑ defectū ſui añcedentis
ꝑ omnes caſus.dummō añcedens intelligatur in
nrō caſu.Vt uenit cuius cauſa deeſt iſte.Exigit
cui debeo.Minatur quem timeo.floret quo docen
te ualeo.In omnibus hijs ſubaudienduſ eſt nr̄us
ſicut dicit ṗs in minori.¶ Sed quid ſi añcedenſ
intelligatur in obliquo.Ad hoc dico ꝙ relatiuuꝫ
p̄t poni in omni caſu ꝑ defectū ſui añcedentis.ſi
ue añcedens intelligatur in nrō ſiue in obliq̊ ſilr̄
relatō.vn̄ bn̄ dicit̃.Miſereor cuius miſereris.ꝑco
cui ꝑcis.Sed nūquid poteſt poni h̓ relatm̄ qui ꝑ
defectū añcedentis intellecti in caſu diſſimili.Cre
do ꝙ ſic.Vn̄ Ratho uideto cui des.i.illū cui deſ ec
ce relatiuū ponit̃ in dtō.et añcedenſ intelligitur in
accuſatō.Eodem mō bn̄ dr̄atur.Amo cuiuſ miſe
reris.Relatiuū eſt eniꝫ quod debet concordare cū
añcedente in genē.et in nūo.Sed in caſu nunq̄m
tenetur concordare.quantum ē de natura ſua.et
ꝓpter h̓ ita bn̄ p̄t intelligi añcedens in ſimili ob
liquo.ſicut in diſſimili.licet quidam contrarium
dicant.Non autē conuītitur.ꝙ ſcꝫ relatiuū intelli
gatur in añte niſi ſit demr̄atiuuꝫ.ut demonſtrato
nilo bn̄ dꝛ tale eſt mare.qꝛ intelligitur qualis eſt
nilus.vnde ṗs in ṗmo minoris dic̄ Relatiua ubi
ſunt poſita minime intelligi pn̄t niſi in demon
ſtracōne.tunc eniꝫ et ſine relatiuis poſſumus red
ditiua ꝓferre.ut ſi oñdentes ūgiliuꝫ dicamus tał
fuit homerus.uł theſean demr̄antes.dicamus tā
tus fuit hercules.ꝙ autē dictū eſt ꝙ poſito rela
tiuo intelligatur añs in omni caſu.hoc ueꝝ eſt
niſi aliud impediat.ut cū dꝛ Sum ſimił qui cur
rit.Et uado ad qui currit.qꝛ talis eclipſis non eſt
toleranda.non eniꝫ h̓ p̄t intelligi in relatō.impe
diente ꝑpōne que non dꝫ poni ſine caſu cui ſeruit

Queritur circa h̓ relatiuuꝫ quj.An congrue di
catur homo eſt res fragił qui de facili mori
tur.Ita uidetur ꝙ uocius ſimilem locucōnem po
ſuit dicens.Quid eſt imbecillius homine q̊s muſ
culaꝝ ſepe morſus necat.Dico ꝙ ualde improṗa
eſt taliſ relacō.tamen ē excuſabił.quia huiuſmo
di nomina appellatiua qn̄qꝫ hn̄t reſpectū ad rem
ſpeciei.que in intellcū eſt vna res ſingularis.Et
ita ſunt ꝓpria teſte ṗs.Qn̄qꝫ hn̄t reſpectū ad ꝑti
cularia eiuſdem ſpeciei.et ſunt cōmunia.Et hoc
mō ē ibi dicendū.quid ē imbecillius homine q̊s
et cetera.qꝛ añcedens uenit ſimpliciter.q̄i habito
reſpcū ad ſpēm que ſimplex eſt.qꝛ omnia ſimilia
ſunt ſimplicia.Sed relatiuū tenetur ꝑſonaliter.i.
ꝓ ꝑticularibus hominibuſ qui dicūtur ꝑſone.qn̄
qꝫ pluraliſ ad ſingularem refertur.ut repudiebat
ſeruicia cuiuſ in ea regione magna copia erat.an̄
cedens enī uenit ꝓ formatis.i.ſeruis.relatiuū au
tem ꝓ forma.i.ſuitute ipſoꝝ.Ita conſueuit dici.
Habeo tres denarios et eo amplius.Refert eniꝫ
hoc ꝓnomen eo ipſum trinarium ſignatum hoc
nomine tres.et tamen ſupponit eundem trinariū
ꝓ tribus denarijs.In ſac̄ eciā pagina inuenimus

ꝙ plurale refertur ad singulare. in geñ p̄mo. ubi
dr. Creauit deus hominē ad ymaginem suam. ad
ymaginem dei creauit illū. masculū et feminam
creauit eos uł illos. Et dictū fuit hoc añꝙ faceret
mulierem de costa uiri. Ad hoc dico. naturā hoīs
uoluit demonstrare. quia licet sit vnus homo in
spē. tamen ad multitudinez creatus. que multitu
do non nisi p masculū et feminā poterat puenire
et ita in añcedente ē vnitas speciei. que ē pñcipi
um multitudinis. In relatiuo autē est pluralitas
que ē causa generandi. et sic tał relacō fuit ualde
generalis et decens. Similes abusiones qñqȝ facit
relatiuū in genere. ut semini tuo qui ē xpūs. ma
gis eniȝ uoluit ponē in masculino genē ꝙ in neu
tro. causa discrecōnis. ut ondēret nullū aliud nisi
xpm̄ fuisse illud semen in quo bñdicūtur gentes
De compōnibus autē et sillabicis adieccōnibus di
cam infra in figura composita. ¶ Nota eciam ꝙ
si h̄ interrogatiuū quis iūgitur ūbo substantō uel
uocatō. si sequatur ꝓpium nomen. habet querē de
ꝓpa substantia. et tūc cedit in suppositū. et debet
fieri rñsio p demonstratiuū ꝓnomen. ut quis ē so
crates. iste uł ille. Si uero sequaꝛ demonstratiuū
ꝓnomen. habet querē de ꝓpria nominacōne. Et
tunc cedit in appositū. Et tūc debet fieri responsio
p ꝓpium nomen. ut quis ē iste. socrates uł plato.
Si ūo iūgatur ūbo accn̄tali. p̄t fieri rñsio tam p
ꝓpium nomen. tam p ꝓnomen demonstratiuum
ut quis currit. ille uł iste. sortes uł plato. tamen
si redditur nomen. eget altera interrogacōne. vñ
dicit p̄s in p̄mo minoris. Cū autē quis ponitur
p se interrogatiuū p̄t cuicūqȝ ūbo iūgi. ut quis ā
bulat. quis loquitur. quis legit. Et si ꝓnomē red
ditur non eget altera interrogacōne. sin uero no
men post. eget altera interrogacōne. ꝓ multoꝝ si
militudine nominū. ut quis currit. aiax. q̄s aiax
thelamonius uł locus.

C Ollectiuū nom̄ ē illud quod in singulari
numero multitudinez signat. ut populus
plebs. concio. gens. turba. Et ut uult p̄s.
in v lib°. c de nūo. huiusmodi nomina collectiua
sunt singularia uoce. ꝟ pluralia intellcū. quia in
singulari numero conueniunt pluribus simul. po
pulus eniȝ ē plura. et non vnū. ¶ Sed uidetur ꝙ
nomen collectiuū sit singularis numeri intellectu
ꝗꝛ h̄ nomen populus habet modum significandi
ut vnū. ergo facit discrecōnez singularitatis. ergo
ē singularis numeri intellcū. et ita non ē uerū ꝙ
sit plꝭe intellcū. sicut dicit p̄s. Itē si esset plꝭis nūi
intellcū. magis ꝓprie dr̄ populus currūt ꝙ popu
lus currit. et ita hec esset figuratiua populus cur
rit. et ñ illa ꝓplūs currūt. omnis enim constructio
ad intellectū referenda ē ut dicit p̄s. Item h̄ nom̄
populus ex vna institucōne datū est tantum ab
vna forma. ꝗꝛ vnius rei vnica est pfeccō. ergo cō
stituit intellectū ut de vno. ergo ē singularis nu
meri uoce et intellcū. quod si uerꝝ ē ergo non est
ondum populus currūt. et per figuram magis ꝙ
homo currūt. ¶ Solucō. Dico ꝙ ē singularis nūi
uoce et intellcū. i. mō intelligendi. ꝗꝛ licet plura si
mul significet. i. appellet. tamen significat ea ut v
nū. Et ideo ꝓprissime dr̄. populus currit. i. p sinthe
sim. i. concidentiā. ꝗꝛ non ad intellectū. ꝟ ad ea q̄
intelligūtur habetur ibi respcūs. Si autē uis tīis
sumē intellectū ad res intellcās. bñ potes dicere ꝙ
ē congrua intellcū. Et est ondum ꝙ ꝓpter talem
transsumpcōnem hoc nomen populus signat ut
plura. cū dico. populus currūt. Verbo autē p̄s re
spondemus. ꝙ elegantissime dixit cū ait. ē plura
le intellcū. i. plura simł appellans vno intellectu
singulari. ꝓpter quod eciā dixit ꝙ ē singulare uo
ce. ꝗꝛ in forma singularis numeri plura ut vnum
significat. plura eniȝ ut vnū pñt vno intellcū pa
riter apphendi. ¶ Si dicat aliquis. ꝙ vnius signi
vnicū debet esse signatū. Vnde cū intellcūs sit in
tellcē rei signū. non pñt vno intellcū plura simul
apphendi. Rñdeo ꝙ apud animā plura simul di
cūtur vnū significatū. ut homines et populus. et
ita p nomen collectiuū datur vna forma respectu
multoꝝ et vnus intellcūs. quo ē signū vnius sig
nati. siue illud signatū sit vna res siue plures. ꝓp
ter hec nomina collectiua sepe construūtur cum
ūbo plurali. ut turba ruūt. Et p̄t ipsa figura non
solū tolerari. ꝟ eciam usualiter obseruari. Sed q̄ri
tur. an possit dici. albus populus currūt. dico ꝙ
bene p̄t adiectiuū ad eandem ꝓpetatē trahi. quia
caret numeri discrecōne. vñ bñ dr̄ albus populus
currūt. sed post ūbum substantiuū caue. quia pro
uiris dicendū ē populus sunt albi. ꝓ feminis po
pulus sunt albe. Nec ē ondum aliquo mō. popu
lus sunt albus. ꝗꝛ ūbum iam traxerat nomen ad
pluralitatem. vñ si adiectiuū singulare sequatur
post ūbum nō bene rñdet substantiuo posito col
lectiue. tñ añ ūbū bñ diceretꝛ. ut albus ꝓplūs sunt
in hac urbe. De relatō dicimus ꝙ p̄t ad eandem
ꝓpetatem trahi. ut populus hic labijs me hono
rat. cor autē eoꝝ longe ē a me. ¶ Queritur eciā
an bñ dicatur. gens que nouit xp̄m benedci sunt
Dico ꝙ p̄t dici. Et inueniꝛ simile in iohanne vij.
turba inquit que non nouit legem sunt maledicti
Dubitatur eciam de ista. Populus qui currit dis
putant. Dico ꝙ si iste terminus qui currit fungaꝛ
loco pticipij congrua ē. sicut ista. populus currens
uł bononiensis uł albus disputant. Si autē fun
gatur loco coniūctionis et ūbi. incongrua est. si
cut ista. populus currit et disputant. ꝗꝛ non p̄t si
mul accipi singulariter et pluraliter. ¶ Queri con
sueuit. an ecclesia sit nomen collectiuū. et uidetur
ꝙ sic. ꝗꝛ ē congregacō fideliū. ergo p̄t dici. ecclesia
dei sunt in celo. Dico ꝙ non ē collectiuū. ꝗꝛ collec
tiuū sapit diūsitatem. ꝟ ecclesia tantummō vnita
tem. Sūt enim oīs fideles quedam membra cari
tatis vinculo coniūcta in vno corpe cuius caput
est xpūs. et sic non est ondum. ecclesia sunt uł ec
clesia militant. ne uideatur in ecclesia dei esse diui
sio. que vnitate spūali firmiter est vnita. Sunt et
quedam collectiua que distribucōnem hñt. ut uꝛ
qȝ et neuter. Nam omne distributiuū ē collectiuū
ꝟ non econūso. Iñ contingit ꝙ huiusmodi collec
tiua qñqȝ construūtur cum ūbo singulari. ut om
nis homo currit. et uterqȝ istoꝝ disputat. et h̄ hñt
ꝓprie. Qñqȝ cum ūbo plurali. p figuram que dici
tur sinthesꝭ. et h̄ in eadem psona. ut utraqȝ formo
se paridi potuere uideri. Vel in psona seq̄ntis ge
niti. ut uterque uestꝝ uocamini scipiones. ¶ Hoc
eciam dicit p̄s. et sic bñ dicitur. uterqȝ nostꝝ legi
mus. Vñ ouid̄. Miscuimus lacrimas mestus uter
qȝ suas. Idem sepe contingit in alijs collectiuis. ut
Iubilate deo omnis terra. Et apud oraciuȝ. Iacta
mus iam pridem omnis te roma beatū. Et apud
ouid̄. q̄squis ubiqȝ uiri faciles adūtite mentes. Et
in apostolo. Alter alterius onera portate. Distri

butiue uoluit intelligere aplūs ꝑ omnibꝫ duobꝫ
Simile ē illud terencij. Apite aliquis acutū. Et il
lud similiter lucani. Ausi sumus certare cū gentibꝫ
queqꝫ ciuitas suis.

SVnt autē quedam nomina simi
lia collectiuis. que dnr complexiua. qꝛ in
eodem nūo ueniūt tam ꝑ vno q̈ꝫ ꝑ pluri
bus. ut vinū et arma. In eo ꝙ tenenť ꝑ pluribꝫ
naturam collectiuoꝝ uidenť habere. Sed in eo ꝙ
tenentur ꝑ vno discrepant ab eis. et huiusmodi
nomina gerūt ymaginē epycenoꝝ. qꝛ sicut epyce
nū vna uoce et vno articulo signat animalia utꝰ
usqꝫ sexus. Ita nomina complexiua vna uoce et
eodem nūo tam ꝑ vno q̈ꝫ ꝑ pluribus supponūt
ut auꝝ et nuptie. Et ideo non dnt ꝓprie in utroqꝫ
numero declinari. qꝛ in vno gerūt effectū utꝰusqꝫ
Que autē inter ista complexiua magis vim vni
tiuā hn̄t debent in singulari nūo declinari. ut pul
uis. sanguis. lutū. cenū. Hec enim uehementē ha
bent aggregacōnem. Similiter nomina metalloꝝ
uł seminū uł liquidoꝝ ad mensurā uł ad pensum
ptinentiū complexiua sunt. ut auꝝ. argentū. orde
um et frumentū. vinū et oleum et liq̄men. Si au
tē non ptinent ad mensurā et ad pensum tunc de
clinanť in utroqꝫ numero. Non enim consueuit a
qua pendi uł mensurari. Sed ſm hoc non deberꝫ
metallum in plurali declinari. nec es eris. Dico ꝙ
q̈ndoqꝫ sunt nomina generalia. q̄nqꝫ spālia. Prout
sunt generalia in utroqꝫ nūo declinanť. qꝛ multe
sunt species eris et metalloꝝ. Prout sunt specialia
declinanť in singulari tantū. ut auꝝ et ferꝝ. Com
plexiua uero que declinanť in plurali nūo tantū
magis hn̄t se ad multitudinem. Et iñ ꝓcessit rō.
ꝙ tantū pluraliter uł spāliter declinantur ut nup
tie. Nam licet nuptie possint esse vnuꝫ cōnubium
duo tamen exiguntť ad esse nuptiaꝝ. scilꝫ mascu
lus et femina. Similiter non ē quis armatus. licꝫ
habeat vnū gladiū. Et kalende. none. ydus ratio
nem sue pluralitatis hn̄t. qm̄ in principio mensis
multi uocabanť ad audiendū denunciacōnem ka
lendaꝝ. None sunt pn̄cipia nundinarū. que multi
tudinem merciū et psonaꝝ requirit. Idus autē di
uisiones nūdinaꝝ. ubi reꝝ pluralitas et similiter
psonaꝝ ē necessaria. Scale sine multitudine g̈du
um. uł duoꝝ equalitate lignorū non fiunt. Tene
bre pꝰacōnem duoꝝ. luminis. oculoꝝ important
uł hn̄t respectū ad pꝰacōnem lucis illustrantis et
rei que illustratur. Nomina festorū que apud anti
quos fere omnia tantū in plurali nūo rōnabiliter
declinanť ut latine latinarū. letanie letaniarū. azi
ma azimoꝝ. encenia enceniorꝝ. qꝛ multa requirun
tur ad celebn̄dum festa. uł quia non tantuꝫ vno
die ſꝫ pluribus digniora festa celebn̄tur. festa tm̄
plura que nos colimus nrō tempe. sunt singularia
ut natiuitas. epyphania. pascha. penthecosten. qꝛ
vnus deus. vna fides. vnū baptisma. vnitate ma
gis q̈ꝫ pluralitate letantur. Similiter nomina libꝰ
rum sepe tm̄ pluraliter declinātur. ut ysagoge de
cretales. decreta. topica. rethorica. analetica. tegni
et pantegni. q̈uis ista duo sint indeclinabilia. qꝛ
q̈uis liber sit vnū in formitate materie in distīc
cōnibus tamē et sentenciaꝝ uarietatibus habꝫ in
se multitudinē. Et sic de nominibus complexiuis
p̄t rō assignari. quare tantū sunt singularia uł tā
tū plalia. Nūc de eisdem quedā dubitabilia subiū
gamus. Queritur ergo. an possit congrue dici. Vi

nū sunt. uł auꝝ sunt. sicut dicimus populus sunt
Ita ꝙ fiat suppō ꝑ vino quod ē multa. uł ꝑ au
ro quod ē multa. ita uidetur. qꝛ non est magis rō
de populo q̈ꝫ de vino. ymo ē magis racō de vino
quā de populo. qꝛ in populo non ē ambiguitas.
quin semꝑ ueniat collectiue. ſꝫ in vino ē ambigu
itas. utꝝ supponat ꝑ vino quod ē vnū. an ꝑ vi
no quod ē plura. ergo sicut epycenū causa remo
uendi ambiguitatem q̄nqꝫ recipit adiectiuū alteri
us generis. ut alba anser. sic nomen collectiuum.
p̄t recipere u̇bum pluralis nūi. causa ondendi ꝙ
supponat ꝑ pluribus. et ſm hͦ bn̄ dicitur vinum
bibunť. auꝝ donanť. Econtrario fiet in complexi
uis pluralibus. ut nuptie celebn̄tur. pro vno con
nubio. et arma gentur. ꝑ vno gladio. Sic enī lo
quitur btūs gġ. Mulier est uetus arma dyaboli
qꝛ ut ondeℓet se loqui de armis que erant vnum
dixit uetus et non uetera. Si quis autem dicat ꝙ
alia rō est de vino q̈ꝫ de populo. qꝛ vinū non hꝫ
discrecōnem ptiū sicut populus. Quid ergo de fru
mento et pipe dicetur. ubi ptes ecīā discrete sunt
sicut in populo. ſm hoc enim congrue diceť fru
mentū mensuranť. et pip uendunť. sicut paꝛs in
frusta secant. Ad predicta dico ꝙ nulla complex
iua pn̄t supponē u̇bo alterius numeri. q̈ꝫ ipsa sint
vn̄ ita male dꝛ omnibus modis. vinum sunt uel
frumentū sunt. sicut male dꝛ homo sunt. Et simi
liter nichil est dictū. arma geritur. Natura enī cō
plexiuoꝝ multū differt a collectiuis. quia cōplex
iua singularis numeri hn̄t vim magis vnitiuam
ut dixi rōne mensure ut vinū. uł pensionis. ut au
rum. uł cōmixtionis ut puluis. In mensuratis tm̄
et pensis discreta quantitas et continua eq̇pollent
qꝛ ex vno vino pn̄t effici multa vina. et ex mul
tis vinis vnū vinū. silř ex vno auro pn̄t effici mł
ta et econť. in talibus enī discreta q̈ntitas et conti
nua cōfundiť. vn̄ uidemus ꝙ alicui interroganti q̈ꝫ
tū dedisti possumus rn̄dere vnā marcam. uel xx
solidos. et sic in pensis uel mensuratis discreta et
continua equipollent. ſꝫ continua sunt magis natu
ralia q̈ꝫ discreta. qꝛ continua quantitas ē a natura
discreta uō magis a rōne. sed rō natura posterioꝛ
est. qm̄ rō ymitať eam. ergo quecumqꝫ complex
iua singularis numeri se hn̄t ad pensum uł ad m̄
suram magis hn̄t se ad vnitatem q̈ꝫ ad multitu
dinem. rōne quantitatis continue. que uere ē vna
In collectiuis autē non sic. qꝛ vnitas in eis nō au
fert multitudinem actualem. Et sic patet ꝙ male
dꝛ. vinū sunt. frumentū sunt. eciam si fiat suppō
ꝑ multis. qꝛ vnitas mensure uł pense in omnibꝫ
talibus predn̄atur Et ita non ē obieccō de pipē.
uł frumento. quāuis in eo sint ptes discrete. qui
dam uō dicūt hoc accidere ꝓpter naturam homo
geneoꝝ. quia quelibet ps frumenti frumentū ē et
quelibet ps piperis pip est. et quelibet pars vini
vinū est. Hoc autem non contingit in populo. et
sic maior cōueniencia et maior vnitas fuit in ho
mogeneis vn̄ dn̄dum ē vinū bibitur et nō bibūť
Sed dicimus ꝙ non ē ita. qꝛ uidemus ꝙ acꝰuus
lapidum habꝫ in se naturā homogeneoꝝ. cū que
libꝫ ps lapidis sit lapis. et tamen aceruus dictus
de lapidibus collectiue p̄t uenire sicut populus et
sic homogeneus n̄ fuit causa illius singularitatis
De mixtis et confusis dicimus. sicut de hijs que ꝑ
naturam depssa sunt uł confusa. ut ē puluis lutū
scenū. qꝛ in talibus confusio depssitati equipollet

Et ſic habet ſingularitatē. que v̄bum plurale non
recipit. De complexiuis autē pluralis nūi dico. ꝙ
magis hn̄t ſe ad ſimilitudinē uł ad multitudinē
ut ſup̈ dictū eſt. vn̄ nullo mō pn̄t ſupponē uerbo
ſingularis nūj. ¶ De v̄bo autem ꝗꝗ dico ꝙ uſus
ē autoritate ſua. et figurate locutus ē In ore aūt
rudis eſſet ſoloeciſmus. uł uiciū aliud. Exemplū
autē quod introducit de epyceno aliter ſe habet.
ꝗꝛ in genē eſt cōmunitas. in nūo autem non. ha
bet enim epycenū ſe ad maſculū et femellam. Sꝫ
complexiuū non habet ſe ad ſingularitatē et plu
ralitatem in eadem uoce. ꝙuiſ ſupponat pro vno
et pro multis ¶ An uero ſit dn̄dum. Nuptiaꝝ alie
ſunt bone alie male. uł nuptiarum alia bona alia
mala. cū agetur de ſuplatiuo dicam.

Patronomicū

Patronomicū nomen eſt illud ut dicit ps in ij maioris.
quod a ꝓpͥis deriuatur tantummō patrū
nominibus ſm formā grecaꝫ. quod ſignificat cū
genitō primitiui filios uł nepotes. ut catides cati
filius uł nepos. ¶ Patronomicoꝝ quedam ſunt
maſculini generis. quedā feminini generis. maſcu
linoꝝ treſ ſunt forme apud grecos. ſciliꝫ in on. ut
pelion. In adios. ut piradios. In des ut ṗamides
Et hac forma tantū utūtur latini. ¶ De hac ergo
forma dn̄dum eſt. ꝙ pꝛōnomicoꝝ maſculinoꝝ. q̄
dam ueniūt a nominibus ṗme. quedā a nomini
bus ſecūde. quedam a nominibus tercie declinati
onis. Que ueniūt a nominibuſ ṗme. formantur a
genitō. Ae dyptongo in a mutata. et addita des
ut eneas enee eneades. Que ueniunt a nominibꝫ
ſecūde formanͭ a genitō hoc mō. Si gtūs deſinit
in J. tantū aſſumūt des. ut ṗamus ṗami priami
des. Si uō gtūſ deſinit in duo i. ultimū J mutatur
in a. et addita des. ut v̄gilius v̄gilij. ultima J mu
tata in a. et addita des fit v̄giliades. Si autē geni
tiuus deſinit in ei. ei mutata in J prod̄ et addita
deſ ut theſeuſ theſei. ei mutata in J et addita des
fit thesides. Que ueniūt a nominibꝫ tercie formā
tur a genitō interpoſita de ſillaba. ut neſtor toris
interpoſita de fit neſtorides. Et ē ſciendūꝫ ꝙ om
nia pꝛōnomica maſculina ſunt ṗme declinacōnis
Et ſic declinantur.

Nominatō h̄ priamides. Gtō huius priamide.
Datō huic priamide. Accuſatō hūc ṗamidem
uł priamida. Vtō o priamide uł ṗamides uł pria
mida. Ablatō ab hoc ṗamide uel ṗamida. Et plu
raliter. Ntō hij priamide. Gtō hoꝝ ṗamidaꝝ uel
priamidū. Dtō hijs ṗamidis. Accuſatō hoſ ṗami
das uł priamides. Vtō o priamide. Abltō ab hijſ
ṗamidiſ ¶ Pꝛōnomicoꝝ femininoꝝ ſimiliter tres
forme. Prima in as. Secūda in is. Tercia in e. Pa
tronomica nomina feminina deſinentia in as. et
in is formanͭ a maſculinis ſubtracta de. ut enea
des fit eneas. et priamides remota de fit priamis
Sciendū tamen ē ꝙ patronomica feminina. que
ueniūt a maſculinis hn̄tibus J longam pro i et e
v̄uibus. non formanͭ ab eis. ſꝫ ab eoꝝ integꝛiſ ut
pelleis et eneis. et non formanͭ a pellides et eni
des. ſꝫ a pelleides et eneides. Pꝛōnomicis autēꝫ fe
mininis deſinentibuſ in ne non utimur. ut nerine
adraſtine. quia ſunt apud grecoſ lingue iadis. et iō
de ipſoꝝ formatione non curamus ad pn̄s. Alia
uō ſunt tercie decli. apud latinos. et declinanͭ ſic.

Nominatō hec priamis. Gtō huius ṗamidis
uł priamidos. Dtō huic priamidi. accuſatiuo
hanc priamidem uł ṗamidam. Vtō o ṗamis uel
ṗami. ablatō ab hac priamide. Et pluraliter. Ntō
hee ṗamides. Gtō haꝝ ṗamidū. Datō hijs ṗami
dibus. accuſatō has priamides uł ṗamidas. Vtō
o priamides. abltō ab ab hijs priamidibꝫ. ¶ Deſi
nentia uero in as eodem mō declinantur. utm̄ ta
men in a ſingularem faciūt ſi oportet. Vn̄ ouid̄
Pone metū bachi gnoſia uxor eris. ¶ Notandūꝫ
ē h̄. ꝙ quatuor modis fit abuſio in pꝛōnomicis.
ſcꝫ origine. ſignificacōne. formacōne. et tempe. O
rigine qn̄ oriūtur a ꝓpͥis nominibus matꝝ. vnde
dicit ps in ij maioris. Scire autēꝫ debemus abuſi
ue eciā a matribus et ab auis maternis et a regi
bus ſiue conditoribus et a fratribus eciam patro
nomica ſolere formari. ut latonides latone filius
apollo et illiades illie filius romulus. Significacō
ne qn̄ n̄ ſignat filios uł nepotes. ut romulide. i. ro
mani. et citropide. i. athenienſes. formacōne quā
do non ſupat ſuū ṗmitiuūꝫ vna ſillaba. ut ſcipia
des. uł qn̄ ſupat plus vna ſillaba. ut athlaciades
Tempe qn̄ non hn̄t penł coꝛ. ut cedrides. lagides
belides. que contra regulam pnł acuūt uł pꝛodu
cūt apud poetas. ¶ Scire eciam debes ꝙ huiuſ
modi denominatiua deſinentia in tes. ut tecnites
amanites. ſunt mas ge tantū. et declinanͭ ad mo
dū pꝛōnomicoꝝ maſculinoꝝ. vn̄ errant illi qui di
cūt achnicen iſraelites. ꝓ iſraelitis. Reg̃ xxvij a.
Et mulier thecnites ꝓ thecnitis. Reg̃ xiiij a. Et
naamā amanites. ꝓ amanitis. Reg̃ xiiij g. Et de
clinanͭ huiuſmodi pꝛōnomica in tis ad modum
pꝛōnomicoꝝ femininoꝝ in is deſinentiū. h̄ iſraeli
tis iſraelitidis. h̄ moabitis moabitidis. h̄ moani
tis moanitidis. ¶ Denominatiua uero in ta ſunt
cōmunis generis. ut iſraelita. hieroſolimita. beth
leemita.

Poſſeſſiuūꝫ nomen ē illud ut dicit ps in ij
maioꝛ. quod cū genitō pn̄cipali ſignat ali
quid ex hijs que poſſidentur. ut euandꝰ
enſis. ꝓ euandri enſis. et regius honor pro regis
honor. hoc autē intereſt inter pꝛōnomica et poſ
ſeſſiua. ꝗꝛ pꝛōnomica filioſ uł nepotes ſignificant
Poſſeſſiua autē non ſolū filioſ uł nepotes ſignifi
cant. ſꝫ omnia que pn̄t eſſe in poſſeſſione. Et pa
tronomica a ꝓpͥis tantū deriuanͭ. Poſſeſſiua au
tē ab appellatiuis. Et ꝙ pꝛōnomica a maſculino
dn̄dunt pleꝝꝗꝫ genē rariſſime autem a feminino
nec ꝓprie qn̄ a matribus fiūt. Poſſeſſiua autē ab
omnibus naſcuntur generibus. Et ꝙ pꝛōnomica
ad homines ptinent uł ad deos. poſſeſſiua uō ad
oīs res. fiūt autē poſſeſſiua a nominibus. ut ce
ſar ceſareus. uł a v̄bo. ut opto optatiuus. Vel ab
adūbijs. ut extra extraneus. Et uel mobilia ſunt
ut marcius marcia. uł fixa. ut ſacrariū. donarium
armariū. Poſſeſſiua autē dicimuſ non ſolū poſſeſ
ſionem ſignificantia. ſꝫ eciā que formā hn̄t poſſeſ
ſiuoꝝ. Sunt enim quedam gentilia ſimileꝫ poſſeſ
ſiuis hn̄tia formam. ut romanuſ ciuis. et roma
nus ager. Quedā autē et ꝓpͥa eadem et gentilia
et poſſeſſiua. ut latinus filius fauni. et latinus ci
uis. et latinuſ ag̃. Alia tm̄mō ꝓpͥa formantur poſ
ſeſſiue. ut qn̄tilianuſ iulianuſ Alia loco pꝛōnomico
ruꝫ poſita. ut emilianus ſcipio. et octauianus ce
ſar. Et eadem forma. agnomina quoqꝫ multa īue
nireſ ut affricanus. pſicus. getulicus. creticuſ Alia
autem ſunt eiuſdem deriuacōnis. que ex materia
pn̄cipaliū conſtare ſignanͭ. ut ferreuſ a ferro fac

tus. Similiter argenteus. aureus. marmoreus. A
lia ex moribus. ut cardiacus. Aliq̄ a pfessionibꝫ.
ut mathematicus. gm̄maticus. rethoricus. Alia a
disciplinis. ut aristotilicus. socraticus. Alia que pri
mitiuoꝝ similiter pn̄t habere significacōm. ut tx
ius p trax. ¶ De accentu possessiuoꝝ hn̄tiū i an̄
nus. ut bissinus sup̄ dixi in secund̄ pte de accentu
ubi agitur de desinentibꝫ in inus. Et scias q̄ pos
sessiua nomina ascendentibus. i. supioribus nō so
lent adiūgi. ut hectoreus pater non dicimus. fra
ter uero ul' huius dicimus. pnomina ūo superiori
bus eciā adiūguntur. ut meus pater. ¶ Circa con
structionē possessiuoꝝ consueuit dubitari. an pos
sessiuū possit recipē adiectiuū ex pte possessionis
non grā genitiui in eo intellecti. ut scꝫ congrue di
catur. filius socraticus albi currit. gtūs eniꝫ posses
soris intelligitur in possessiuo in omni casu. Dico
q̄ sic. et hoc uult ps. qui in pmo minoris talē la
tinitatem ponit. Subieccōnes nominatiue fiūt ap
pellatoꝝ et ppioꝝ. hic eniꝫ appellatiuoꝝ et ppri
oꝝ tenent̄ adiectiue. rōne istius gn̄ primitiū noīm
in eo intellecti. et ē sensus. Subieccōnes nominati
ue. i. nominū. Nominū dico appellatoꝝ ul' ppoꝝ
fiūt. In euangelio eciam luce dr̄. Tuam ipsius ani
mam ptransibit gladius. i. tuiipsius. ¶ Item queri
tur qn̄ nomen ppum psone dignitatis ul' officij
requirit determinari p ppum nomē loci. ul' patri
um ul' aliquod possessiuū. qualiter sit dn̄duꝫ. Ad
hoc dico. si uis determinare originē debes ponē
adiectiuū nominis loci cum ppōne. ut petrus de bo
nonia. et albertus iudex de florentia. Si autē uis
notare possessionem. tūc dignitas ul' officiū aut
ē tempale aut spūale. si est tempale tūc debet po
ni gtūs loci. ul' gtūs plural' possessionis. ut ptās
bononie ul' bononiensiū. sil'r rex francie rex fran
coꝝ Si autē dignitas ē spūalis dꝫ poni nomen pa
trium in conformitate accūtiuꝫ. cū nomine digni
tatis. ut archiepūs ianuensis. archidiaconus flo
rentinus. et raro ul' nunq̄ florentie ul' florentinoꝝ
ianue ul' ianuensium.

Nota eciā q̄ ista quatuor pnomina meus tu
us noster et uester. licet diūsificent̄ in perso
nis ex pte possessoris. tamen ex pte possessionis
sunt tercie persone. Et ideo ūbū possessionis siue
ancedentis debet concordare secū in numero et p
sona. sicut ntūs cuꝫ ūbo. Verbum autē huiusmo
di relatiui qui uariatur in psona et numero. quā
do scilicet vnus actus redditur possessori. et alius
possessionis. ut meus filius qui lego disputat. Tu
us filius qui legis disputat. noster filius qui legi
mus disputat. Vester filius qui legitis disputat.
Qn̄ autem ambo ūba siue actus reddūtur posses
sioni debent ambo ūba esse tercie persone. ut me
us filius qui legit disputat. tuus filius qui legit
disputat. Noster filius qui legit disputat. Vester
filius qui legit disputat. et similia. Sciendum est
insuper q̄ possessiuoꝝ quedaꝫ sunt possessiua uo
ce et significacōne. ut socraticus. Quedam uoce et
non significacōne. ut extraneus et optatiuus. q̄daꝫ
significacōne ſꝫ nō uoce. ut celestis. ¶ Nō est eciā
ignorandū q̄ forme possessiuoꝝ sunt q̄tuor. duo
sumpte a grecis. et duo a latinis. A grecis in cus ut
cipriacus. et in us puram. ut hectoreus. A latinis
in nus. ut romanus. ul' in ius. ut catelinarius quo
rum formacōnes sunt uarie et diūse. ¶ De singu
lis uideamus. et pmo de possessiuis desinentibus

Possessiua in cus desinentia. si a pri ¶ in cus.
mitiuis habeant c. pares hn̄t illis sillabas ut
itace itacus. Alia uero omnia a ul' i an̄ cus hn̄ti
a siue sint a ntō ul' genitō deriuata. vna sillā vin
cūt ea ex quibus deriuant̄. Et si primitiua habue
rint i pnl'. h̄ assumunt an̄ cus. ut ilium iliacus. si
o pmitiua habuerint. tūc hec J hn̄t an̄ cus dn̄s fa
cit dn̄icus. Et sciendū. q̄ non solū a pmitiuis sed
eciam a deriuatiuis deriuant̄ huiuscemodi posses
siua nomina. ut tros troicus. affer affricus. gram
matos gm̄maticus. italus italicus. nam italia ita
liacus debuit facere. ciprius cipriacus. Nam ciprus
facit cipricus. cardia cardicus. ilium iliacus. mulio
mulionis mulionicus. Predcā possessiua cor̄ penl'
Vidimus de possessiuis desinentibus in cus. uide
amus de desinentibus in us puram.

In us puram desinūt possessiua tam greca q̄
latina an̄te e pd̄ ul' e cor̄ ul' i cor̄. ul' o pd̄
ul' ae ul' oe dyptongo. E b̄ui ut cesareus ferreus
uitreus. marmoreus. et fere omnia ad materiam
ptinencia e breuem ante us hn̄t. ut plumbeus ar
genteus Inueniunt̄ autē pauca sine e. ut a quer
cu quercius Et a corulo corulus. ab abiete abieg
nus Itē oleaginus faginus. E uero longam spon
deus. plebeus. J b̄uem. ut marcius. i. bellicosus O
pd̄ herous. ae diptōguꝫ. ut sabaeus. tholomaeus
Hec autem ae diptongum hn̄t pnl' que a femininis
in e longam apud grecos desinentibus. uel que a
ūbis grecis circūflexis deriuant̄. ut cerce cercaeus
yle ylaeus. drone dronaeus ptolome ptolomaeꝰ
Oe ancedente. ut euboea euboetis Et q̄ apud gre
cos in multis oe dyptongus inuenitur ante o sci
re debemus q̄ solent latini mō eam in e longam
conūtere. ut spondoeos spondeus Est autem qn̄ ab
ieccione i. e cor̄ ponunt ante us. ut hectoreus. age
norius. in quo iones sequunt̄. more eciam ionico
p ei diptongo. e longam ponimus. ut achilleius
dn̄tes ¶ Determinauimus de possessiuis desinen
tibus in us puram. determinemus de possessiuis

In nus possessiuoꝝ ter ¶ desinentibus in nus
minancium forme et significacōnes diūse in
ueniuntur quibus latini frequenter utunt̄ in sig
nificacōne possessiua. ut cesarinus Inuenitur autē
in quibusdam a longa an̄ nus. ut campanus. his
panus. In alijs e longa. ut abienus. rabienus ege
nus In alijs J longa. ut camerinus. uicinus. femi
ninus Inuenitur eciam i b̄uis g ancedente in hijs
que ab arboribus deriuant̄. ut oleaginus Et ab
hijs que ab aduerbijs nascuntur tempalibus. ut
cras crastinus. horno hornotinus. diu diurnus. u
quoq̄ longa ante nus ut tribunus R eciam et l.
inueniuntur ante nus. ut externus. hesternus hib
nus colurnus. ficulnus. populnus Plautus in cassi
na Sꝫ mane dum istec aut populna sors aut abi
egna est tua ¶ Conemur ergo sicut possimus ex
ponē racionem penultimaꝝ in supdictis formis
litteraꝝ ¶ In a desinencia ancedente aliqua conso
nante seu uocali. pducta eadem a et accepta nus
faciunt deriuatiuū. nisi sint mutoꝝ animalium ut
silla sillanus. roma romanus. nola nolanus. silua
siluanus Excipiunt̄ iugurtinus. messalinus. terre
nus. que q̄uis a nominibus in a desinentibus cō
sonante antecedente deriuentur. non seruauerunt
tamen a De mustelinus et aquilinus paulo post
tractabit̄ A pluribus q̄ꝫ in ae diptongum desinē
tibus. ul' in a deriuata possessiua. similiter a pd̄

bn̄t ante nus ul' na ul' num.ut thebae thebanus
cumae cumanus. Signa antesignanus Membra
membrana.quod est femininum. Possunt tamen
hec duo et a singularibus esse.scꝫ a signū et mem
bꝝ.quod paulopost ondetur. Similiter a habent
an̄ nus possessiua que deriuant̄ a nominibus in
ius terminantibus.ul' adūbijs in e longam ut pō
peius pompeianus.tullius tullianus.iulius iulia
nus.ūgilius ūgilianus.salustius salustianus.coti
die cotidianus. Similiter a meridie meridianus.
hodie tamen hodiernus facit. Similiter a longaꝫ
bn̄t an̄ nus ea que deriuant̄ a nominibus in cus
uel in culus desinentibus.que sunt ultra duas sil
labas. Vt sunt rusticus rusticanus. Publicus pu
blicanus.tusculus tusculanus.excipitur a mascu
lino quod ē deriuatiuū maris masculinus factus
Nā dissillaba in cus desinentia sine a sunt.ut mā
cus mancinus.lacus lacuna.porcus porcinus. In
vm quoqꝫ neutra consonante an̄cedente in deriua
tiuis a pn̄l' longam bn̄t an̄ nus ut oppidū oppida
nus.spoletū spoletanus.castellū castellanus.bene
uentū beneuentanus. Similiter a bn̄t pn̄l' longa
an̄ nus pleraqꝫ uenientia a nominibus tercie decli
nationis.ut cesar cesaris cesarianus.fons fontis
fontanus.urbs urbis urbanus.sol sol' solanus.ex
quo subsolanus. Ex eo.i.ex sole ē eciā solinus ꝓ
priū.milo milonis milonianus.piso pisonis piso
nianus.quāuis qdā et pisoninus et miloninius di
ci putauerunt.ꝫ a ꝓpꝛijs deriuata pleꝝqꝫ i bn̄t an̄
a.ut iouis iouianus.cesaris cesarianus.possumꝰ
tamen dicere.qꝛ a cesarius et milonius et pisonius
et iouius deriuata sunt cesarianus.milonianus pi
sonianus.iouianus.lux lucis lucanus.a quo com
positū est an̄lucanus. Ex eodem.i.ex luce eciam
nascitur lucina. Vetus ueteris ueteranus.limes li
mitis limitanus.ancon anconis anconicanus hoc
tamen eciam p̄t esse ab anconites.sicut post ostē
detur.gades gadis gaditanus. Ideoqꝫ autem dixi
mus pleraqꝫ.qꝛ a neutris in e desinentibus deriua
ta i bn̄t an̄ nus.ut mare marinus.et ab alijs que
pares bn̄t sillabas tam in nō ꝙ in genitō.ut her
cules hercul' herculinus.follis foll' follinus.men
sis autē mensurnus et imber imbernus facit.ut in
fra dicet̄. Similiter in ia desinentia n an̄cedente
mutant ia in us et faciūt deriuatiua a ꝑmiss tn̄
bn̄tia n.ut hispania hispanus.hircania hircanus.
maritania maritanus.Lanima laninanus.Cāpa
nia campanus.et prod a pn̄l'.Dardanus uo ꝓpꝛiū
est et ꝑmitiuū.ideoqꝫ a cor̄ habet.abusiue tamē
poete ꝓ dardanio ponūt dardanū. Si uero an̄ ia
aliam non n habuerint consonantē. I longaꝫ bn̄t
ab eis deriuata an̄ nus.ut placentia placentinus
Que uo apud grecos a nominibus urbiū deriuata
in tes desinūt ea apud latinos in tanus pleꝛumqꝫ
efferūt̄ ut anconites tanus.tripolites tanus.nea
polites tanus.mutant enim es in a prod et accipi
ūt nus. Similiter a salapia salapitanus.a gadibꝫ
gaditanus.a tauromínio taurominitanus. Inue
niūtur tamen autoritate ueteꝝ ul' euphonie cau
sa et maxime in ꝓpꝛijs quedam nomina non ſuā
ꝑdcās regulas.ut ligus liguris ligurinus non
ligurianus.censor censoris censorinus non censo
rianus. Sic ergo ut patuit quedam possessiua de
sinentia in us bn̄t a prod an̄ nus.uide eciā infra
in possessiuis desinentibus in inus. Quedam eciaꝫ
possessiua desinentia in nus bn̄t r an̄ nus.de qui
bus sic nota.

Nomina desinentia in er si sint tercie declinacō
nis ul' in ius faciunt genitiuū accepta nus ip
se ntis facit diuatm̄.ut pater paternus.uer ūnus
acer aceris ꝓ arbore acernus facit.alter alternus.
illa scꝫ obseruata regula de mutis animalibus que
faciunt in inus.ut infra dicam.ideoqꝫ anser anse
rinus.passer passerinus dicimus. Ab adūbijs quo
qꝫ uenientia in ra desinentibus r bn̄t an̄ nus.vt
infra infernus.extra externus. Ab alijs quoqꝫ ad
ūbijs tempalibus inueniūtur quedā r an̄ nus bn̄
tia.ut noctu nocturnus.diu diurnus. Heri alterni
tatis causa facit hesternus.semp sempiternus. In
teria eciam desinentia similiter faciūt deriuatiuuꝫ
ut fabrateria fabraternus.etas quoqꝫ eternus An
tiqui tamen euitas et euiternus ab euo dicebant
uetus p̄terea ueternus facit non solū ueteranus ꝫ
diuisas bn̄t significacōnes.quercus eciā quernus.
colurus colurnus.tacitus taciturnus.mensis m̄sur
nus.sic eniꝫ cicero posuit ꝓ mensurnis.in primo
rethoricoꝝ ps quedam eternitatis.cū alicuius āni
mensurni.diurni.nocturni.uespertini.certa signifi
cacōne. Ab hieme quoqꝫ uel himbre hymbernus
fit. Sic ergo ut uidimus quedā possessiua desinē
tia in nus bn̄t a an̄ nus.et quedam r. Quedā eci
am possessiua desinentia in nus habent i an̄ nus
de quibus tales dantur regule.

Desinentia in er si sint secūde declinationis.et
in us.consonante an̄cedente eiusdem declina
cōnis.exceptis in cus sup̄ duas sillabas.ul' in cu
lus.de quibus pauloan̄ docuimus. Et in vm desi
nentia ꝓpꝛia si faciūt deriuatiua in inus terminan
tia.i longam bn̄t pn̄l'.ut auster austrinus.adult'
adulterinus.libertus libertinus.diuus diuinus.ru
fus rufinus.mancus mancinus.pusium pusinus
camisiū camisinus. Excipiūtur ab humus huma
nus. A mūdo mundanus.a xp̄o xp̄ianus.et a pa
gus paganus.et a priscus priscianus.ꝫ hoc mag̃
a p̄scio uidetur esse deriuatiuū.dn̄s eciam fac̄ do
minicus. Nam qꝛ a taurominio taurominitanus di
cimus seqmur grecos.qui taurominites dn̄t.gen
tilia eni apud grecos in tes desinentia mutant es
in a et accipiūt nus.cū in hanc formā ueniūt.ut
taurominites taurominitanus.metropolites metro
politanus. Item I longam seruant omnia q̄ a no
minibus mutoꝝ animalium cuiuscumqꝫ sint decli
nacōnis in hanc formā.ut aper apri aprinus.cap
capri caprinus.taurus tauri taurinus.ferus uel fe
ra ferinus. Lepus leporinus. Formica formicinus
hirundo hirūdininus.aquila aquilinus. Mustela
mustelinus.ꝙuis in a desinant tn̄ non bn̄t a an̄
nus in deriuatiuis. Iteꝫ leo leonis leoninus.ūuex
ūuecis ūuecinus. Ouinus quoqꝫ ab oue.et suinus
a sue. Nā ouilla et suilla diminutiua sunt. In nus
enim desinentia ul' in na ul' in nū.si faciunt dimi
nutiua abiecta n duas assumūt l.ut vnus ullus.
vna ulla.vnū ullū vinū uillū.geminus gemellus
gemina mella.geminū mellū.sic ergo ouina ouil
la.suina suilla. Inueniūtur quedam in tinus pe
nultimā corripientia.ꝫ que a ꝑmitiuis non bn̄t t
ut diu diutinus.cras crastinus.horno hornotinus
ꝓus ul' priscus pristinus Nā constantinus et deme
trinus a ꝑmitiuoꝝ genitiuis bn̄t t.ut matutinus
a matuta que aurora intelligitur.mediestinus au
tem a medio et stando ul' tenendo componi uide
tur.fiscina autem cor̄ pn̄l' quō fuscina. Cur ergo

piscina producitur. q̄ sine dubio deriuatū ē a pisce. fiscina autē a fisco. An fiscus a fiscina an neutrū a neutro deriuet dubiū ē Nā nec fuscina a fusco nec pagina a pago. nec mutūa a muto. nec armini num ab armo deriuata cū sint primitiua pn̄ corripuerunt. Sin autem in er desinentia tercie sunt declinacōnis. vl̄ in ius faciūt genitiuū accepta nus. ipse ntūs facit deriuatiuū. ut uer uernus. Pater paternus. ut dixi sup̄. Item desinentia in ia n antecedente. mutant ia in us et faciūt deriuatiua. ut hispania hispanus. laninia laninus. ut dixi sup̄ ubi egi de possessiuis desinentibus in nus. Si uero an̄ ia aliā n̄ n hūerint consonantē. I ꝓd hn̄t ab eis possessiua deriuata ante nus. ut placentia placentinus. anagnia q̄ꝫ q̄ g an̄ n habet anagninus facit Similiter alexandria alexandrinus. numantia numantinus. aritia aritinus. Itē ut dixi sup̄. In eius desinentia si sunt dissillaba non hn̄t a an̄ nus. eorū possessiua ꝫ sunt sin̄ a. ut mancus mancinus lacus lacuna porcus porcinus. Item possessiua uenientia a nōīnibus tercie decli desin̄tibꝫ in e hn̄t i ꝓductam an̄ nus. ut mare marinus. p̄neste prenestinus. et ab alijs que pares hn̄t sillabas. taꝫ in nominatō q̄ in genitō. ut hercules herculinus. ūres ūris ūrinus. follis follis follinus. In gnus quoq̄ vl̄ gna vl̄ gnū terminantia longam hn̄t uocalem penl̄. ut a regno regnū. a bene benignus. a male malignus. ab abiete abiegnus. a pino pignus. Inueniūtur tamen ut sup̄ eciam dixi autoritate ueterū vl̄ euphonie causa quedam nomina non seruantia sup̄ dcās regulas. ut ligus liguris ligurinus non ligurianus. censor censoris censorinus nō censorianus. ¶ Egimus de possessiuis desinentibꝫ in nus. nūc agamus de possessiuis desinentibꝫ in rius

Possessiua quedaꝫ inueniūtur in ius siue rius desinentia. vn̄ nota q̄ in latino sermone nō solum utimur predictis formis. ꝫ eciam ꝯpis quibusdam latinoꝝ. ut in us vl̄ in a vl̄ in vm purā an̄cedente n. ut cantilinarius. hereditarius. uxorius. flacaria. ptisanariū. Et scias q̄ q̄uis forma sit possessiua hec que in rius desinit. tamen diu̇sa significacōnis nomina in hac forma quoq̄ inueniūtur. Nam alia ab officijs. ut tabernarius. tabellarius. hostiarius. erarius. Alia a dignitatibus. ut p̄torius. p̄fectorius. questorius. censorius. Que tn̄ possessiua hn̄t significacōnem aliā ab alijs rebus in quibus sunt. vl̄ de quibus sunt. vl̄ quas hn̄t In quibus sunt. ut collariū quod in collo ē Mensoriū qd̄ in mensa. motorium quod in motu ē palmariū quod in palma ē. hoc ē in laude. de q̇bus sunt. ut frumentaria lex. i. lex de frumēto. numularia lex de numis. et agroria lex de agris. ex hiis autem quas continent ut vinaria cella que habꝫ vinū. et armaria in quo arma posita sunt. sic uiolariū. rosariū. uiridariū. ¶ Et scias q̄ q̄uis sicut ondimus diu̇sas hn̄t significacōnes sup̄ dcē formę nominū tn̄ maxima ꝑs eoꝝ apud latinos possessiuoꝝ habet demonstracōnē Ideoq̄ h̄ inter possessiuoꝝ species posuimus. Non ē autē h̄ ignorandum. q̄ eciam in is et in er terminantiū deriuatiuoꝝ multa ponūtur et inueniūtur significacōnis possessiue apud nos. ut ciuilis. hostilis. celestis lunaris. castrensis. equester. pedester. paluster. quoꝝ quia diu̇se et uarie sunt forme et significationes. postea cū reliquis speciebꝫ denominatoꝝ per ordinē tractauimus. nūc de nomine compatiuo uideamus.

Compatiuū. ¶ Compatiuum nomen ē illud quod cū positiui intellectu vl̄ cū aliquo ꝑticipe sensu positiui magis adūbium signat. ut fortior magis fortis. et ulterior magis ultra q̄ ille qui ultra ē. Fiunt autem cōpatiua a nominibus adiectiuis. ut albus albior. a adūbis. ut detero deterus deterior. A ꝑticipijs nominaliter positis. ut indulgens indulgentior. Ab adūbijs siue ꝑpōnibus. ut extra exterior. Et sciendum q̄ ut dicit p̄s in iij li a. Localia adūbia siue prepōnes ex quibus compatiua nascuntur nomina pene sunt h̄. extra terior. ultra terior. cit̄ terior sup̄ perior. infra ferior post terior ꝓpe ꝓpior. an̄ terior penitus penitior. Apuleius in p̄mo hmeatore Visus est ei adolescens. honesta forma. q̄i ad nupcias exornatus trahē se in penitiorem ꝑtem domus .i. secretiorem Sunt autem que compari pn̄t nomina uel secunde vl̄ tercie declinacionis Et si sunt secunde. mobilia sunt. i. in a faciunt feminina. et in um neutra Et uel in er vl̄ in us desinūt Et assumencia gtō or. faciunt compatiua. corripiunt tn̄ pnl̄ i. ut tener teneri tenerior. Niger nigri nigrior clarus clari clarior ¶ Notandum ē q̄ sinisterior quasi a gtō sinisteri uideat̄ esse factum. cū in usu sinister ubiq̄ repiatur. Que autē ueniūt a nominibus tercie formant̄ a datiuo addita or. ut felix felici addita or fit felicior. p̄ter illa que ueniunt ab hijs nominibus. bonus. malus. magnus ꝑuus dexter. sinister. magnificus. multus. iuuenis. et amicus. ꝫm quosdam. que irregulariter compant̄ Itē hn̄tia uocalem an̄ alteram uocalem. compatiua non hn̄t. ꝫ assumūt loco eius positiuū cū magis. ut pius magis pius pijssimus. et arduus magis arduus arduissimus. Vn̄ u̇sus. Regula grammatice ꝓhibet certissima lege. Ne quis ius vl̄ uus compet absq̄ magis. ut egregius. pius. arduus et hoc fit duabus regul̄ repugnantibus. quarū vna ē Omne compatiuū debet supare suū positiū vna sillaba. ut fortis fortior. Alia talis est. I posita inter duas uocales vim suam ꝫuantes in simplici dcōne. accipitur ꝓ duplici consonante. et transit. ad seq̄ntem sillām. ut maior. et peior. Si enim I remaneret uocal̄. contingeret hiatū intolerabilem fieri. tribus uocalibus iūctis ꝑ tres sillabas continue positis nulla consonante media. si dicamus piior arduior. Itē omnia compatiua in or cō. sunt ge. et mutata or. in us faciūt neutra. excepto vno quod solum cū fit a positiuo quantū ad suā uocem fixū ꝫuabit eius genus. h̄ senex huic seni. h̄ senior. q̄uis hoc quoq̄ uetustissimi cōmune accipientes h̄ et h̄ senex ꝓferebant. Pomponius in epigrāmate. Tua amica senex est Item compatiua desinentia in or faciūt ablatiuū in e et in I. ut hic et h̄ melior et h̄ melius. Ablatō meliore vl̄ meliori. excepto senior. quod facit in e tantū. Inuenit̄ eciam a nequam. quod ē indeclinabile triū generū tam compatiuum q̄ suplatiuū. ut nequam nequior nequissimus. Ab adūbijs uero deriuatiua in ra desinentibus mutant ra in er et accepta ior faciūt compatiuū. ut extra exterior. ultra ulterior. citra citerior. Infra inferior. sup̄ superior. Similiter in erior faciunt post et an̄. ut posterior et anterior. ꝓpe uero ꝓpior facit. Et detero deterior. Et a sepe adūbio positiuū vl̄ compatiuū non legi. Suplatiuū posuit catho. ꝓpter diem atq̄ fenus sepissimā discordiam fuisse. Sed querit p̄s an prior sit com

patiuū.et dicit ꝙ sic.quia in or desinens cōmune
in us facit neutꝝ.quod in nullis alijs nisi in com
patiuis inuenitur.Et uidetur a ꝑdem adūbio nas
o.quod abiecta dem accipit or.et facit compatm̄
prior.Sed i coꝛ̇.quia in nullo compatiuo i ante
or ꝓduci p̄t.In suplatiuo ūo ꝟuauit ꝓductōnē
accepta mus.ꝑmus.Ex quo aliud adūbium nas
citur.primo ul' ꝑme.Vnd̄ terencius in andria cō
positū dixit aꝑme in uita esse utile.Inuenit̄ ciā
ꝑor ꝓ melior positū.et tūc sine dubio habꝫ vim
compatiui.et ꝑmus ꝓ optimus.et tūc suplatiui
significacōnem obtinet.Vt ūgil' in viij.Et ꝑmos
iuuenū tot misit ordo.ꝑmos posuit pro optimos
Et scias ꝙ sicut alter de duobus.et alius de mul
tis dicitur.sic prior de duobus.et primus de mul
tis solet dici.ut dicit ꝑs in iij libro a.Vn̄ uersus.
De multis ꝓꝑe ꝑmus dices alius qꝫ.Sed prior ac
alter dic concordare duobus.Et sciendū ꝙ apud
latinos diminucōnem quoqꝫ accipiūt quedā com
patiuoꝝ.quod apud grecos non inuenit̄ ut gran
diusculus.Maiusculus.minusculus.meliusculus.
Omnia tamen hec a neutro compatiui.adieccōne
culus inuenio fieri.ut g̈ndius grandiusculus ꝛc̄.Tā
et q̈ꝫ adūbia tamen compatiuo et suplatiuo adij
ciūtur.cū duo ul' plures compatiui ul' superlatiui
diūse significacōnis positi inter se equant̄.ul' idē
geminant̄ ut tam iustior q̈ꝫ felicior eneas hectore
Minus autem adūbiū est.qn̄ cum positō positū
ul' iūctum.contrarie significacōnis compatiuū de
monstrat.ut minus stultus ꝓ prudentior.Terenc̄
in eunuco.Hic nemo fuit minus ineptus ꝓ pru
dentior.Est tamen qn̄ pro non adūbio ponit̄.ut
minus bonus ꝓ malus.Magis quoqꝫ adūbium
non solū positō ꝭ eciam compatō iūgitur.qn̄ ip
se compatiuus ul' ad se uel ad aliū compatur.vt
achilles enea fortior mag̈ q̈ꝫ iustior.et aiax ulix
e fortior magis q̈ꝫ diomede.Compatiuus autem
gradus ablatiuo casui jungitur utriusque numeri
Interdū tamen et ntō.qn̄ q̈ꝫ adūbium sequit̄ Su
platiuus autē genitō plurali ul' singulari iūgitur
qn̄ ipm nomē singulare multitudinem significat
ut fortissime gentis.¶Est eciam regula ꝙ quem
cūqꝫ casum regit positm̄.et eundem regit compa
tiuū et suplatiuū.ꝑter coꝝ pn̄cipalem constructi
onem.Vn̄ sicut bn̄ dicitur.Sum similis petri ul'
petro.ita bene dicitur.sum similior tui ul' tibi io
hanne.¶Nota tamen ꝙ fit abusio in comparati
uo tribus modis.scilꝫ significacōne.construccōne
et officio.Significacōne.qn̄ non significat augm̄
tum sui positiui.ut potis potior.ut ponticū mare
ē dulcius q̈ꝫ cetera maria.i.minus amaꝝ.Vn̄ dic̄
ꝑs.Est qn̄ compatiuū ad contraria compatur.et
minus positō significat.ut mare ponticū dulcius.
q̈ꝫ cetera.h̄ enim non ad dulcia.ꝭ ad amara fcā
compacōne ōn̄ditur.paꝝ aliq̇d dulcedinis q̈ꝫ cet'a
habere ponticuꝫ mare.Construccōne.qn̄ non con
struit̄ cū abltō.uel cū simili casu mediante q̈ꝫ.ut
maior iuuenum ꝓ iuuenibus.et maior hoꝝ cari
tas ꝓ hijs.Officio.qn̄ non significat positiua cū
magis adūbio.ut tristior.i.tristis.Vn̄ in apocal'
xxiiij seniores ꝓ xxiiij senes.

Superlatiuum ē quod ul' ad plures sui gene
ris compatum supraponit̄ omnibus.ul' ꝑ
se ꝓlatū intellectū habet cū ualde adūbio
positiui.ut fortissimus grecoꝝ achilles.i.fortis su
per oīs grecos.Si autē dicam.fortissimus hercu
les fuit.non adijciens quoꝝ.intelligo ualde fortis
Construit̄ autem superlatiuū cuꝫ genitiuo plurali
ul' cum genitō singulari nominis collectiui.ut sor
tes ē fortissimus romanoꝝ.sortes est fortissimus
romane gentis.Aliqn̄ tamen absolute ponitur et
equipollet suo positō et ualde adūbio.ut petrus
ē fortissimus.i.ualde fortis.Habꝫ tamen suplati
uū ꝑter suam pn̄cipaleꝫ construccōnem.construc
cōnem sui positiui.Vn̄ sicut bn̄ dicitur.sum simi
lis platonis ul' platoni.ita cougrue d̄r.sum simil
limus platoni ul' platonis.et sum dignissimus isto
roꝝ laudis ul' laudū.¶Item nota ꝙ suplatiuuꝫ
qn̄qꝫ uenit superlatiue et ꝑtitiue.et ꝟm hoc incon
grue d̄r.sortes ē fortissimus asinoꝝ.i.ualde fortis
de numero asinoꝝ.Qn̄qꝫ uenit superlatiue et non
partitiue.Et ꝟm hoc congrue d̄r.sortes ē fortissi
mus asinoꝝ.i.ualde fortis super asinos.Item sci
as ꝙ superlatiua pn̄t concordare in genē cum se
qn̄tibus genitiuis.ut homo ē dignissima creatura
rū.Pn̄t eciam discordare.Vn̄ oraċ.quid agis dul
cissime reꝝ.Sed uide.supellatiua sunt uera adiec
tiua.qꝛ nascūtur a nominibus adiectiuis.et ideo
debent concordare cum suis substantiuis in tribꝫ
in numero genē et casu.Vn̄ bn̄ dicitur.margari
ta ē pulcherrima lapidū.Item suplatiua habent
quandā naturam ꝑticōnis.et ideo pn̄t concorda
re cū sequenti genitō.Vnde bene d̄r.margarita ē
pulcherrimus lapidū.sed cetera ꝑtitiua non sunt
uera adiectiua.Et ideo tantum debent concordare
in genē cū genitō sequenti.et non discordare.vn̄
bene d̄r.homo ē vna reꝝ.Sed male d̄r.homo ē
vnus reꝝ.¶Item postq̈ꝫ de ꝑtitiuis feci mencōnē
uolo te scire.ꝙ ꝑtitiuū tenetur concordare cū ge
nitiuo in queꝫ ꝑtitur in genē.Sed ille gtūs habꝫ
utꝝqꝫ numeꝝ.ut aliquis hominū currit.ul' aliqui
hominuꝫ currūt.Si uero declinatur tantū in plu
rali numero.dn̄t concordare in genere et nūo.ut
nuptiaꝝ alie bone alie male.Sꝫ nuptiaꝝ alia bo
na alia mala incongrue d̄r.Itē si fiat ꝑticō in ge
nitō singulari nominis collectiui.tūc trahit gen9
a rebus suppositis.et non a genitō.Vn̄ si fiat ꝑti
cō ꝓ mare erit masculini generis.ut vnus istius
populi ē petrus.Si autē fiat ꝓ femina tunc erit
feminini generis.ut vna istius populi ē berta.si
autē fiat ꝑticō pro re insensata.tunc erit neu.ge.
ut istius acerui aliud ē ferrū aliud ē lapis.Si au
tem ponit̄ ꝑtitm̄ nomen cuꝫ nomine etrodito de
bet respicere genus quod ibi ē quia compacōneꝫ
habet ad res ꝑ genitiuū suppositas.ꝟm genus qd̄
accidit genitō.et sic ē dicendū.vnus celoꝝ.vna e
pulaꝝ.et non vnū celoꝝ et vnū epulaꝝ.non tn̄
sequitur vnus celus ul' vna epula.qꝛ genus plu
rale ē fortius singulari.De hoc infra eciam dicaꝫ
in c de genē.cum de nominibus ethroditis agam
¶Hic nota ꝙ ꝑtitiuū quinqꝫ modis respicit ul' re
git genitiuū.Qn̄qꝫ sine discrecōne alicuius accn̄tis
ut ubiqꝫ terraꝝ.Qn̄qꝫ cū discrecōne generis.ut v
nus uiroꝝ.Qn̄qꝫ cū discrecōne generis et numeri
sicut in complexiuis.ut nuptiaꝝ alie sunt vnum
alie sunt plura.Non enim concedo ꝙ bn̄ dicatur.
nuptiaꝝ alia ē hoc.alia est illud.Qn̄qꝫ trahit ge
nus a re supposita.ut huius populi alius ē sortes
alius ē plato.ul' alia berta alia helena.ꝓ feminis
Qn̄ uero non subest aliquis sexus.debꝫ in neutro
sumi.ut huius acerui aliud est lignū aliud est la
pis.Qn̄qꝫ respicit nomen extra sumptū.ut ualde

mane vna sabbatoꝝ. Nam habetur ibi respectus
ad hoc nomen die. Fit eciam qñq; tenuis ꝑticiõ. ut

Scire eciam te uolo. ꝙ ¶ hoc regni. hoc anni
cũ dr. Quod ꝑ supabundantiam dr vni soli
cõuenit. ibi vnũ solũ uenit complexiue. tam pro
vno ꝙ pro pluribus. uelut cũ dicitur. isti sunt al
bissimi hominũ. Ecce illud quod supponitur per
hoc pronomen isti dicitur vnum solum.

Forme superlatiuoꝝ sunt octo. due quidem in
quas plura desinũt suplatiua. rimus et simus
Sex uero in quas pauca desinũt. limus. ximus.
timus. remus. fimus. nimus. Et omnia suplatiua
mobilia sunt. i. ꝑ mutacõnem us in a faciunt fe
minina. et a in vm neutꝛ. De singul' ꝑ ordinez ui

In rimus desinentia formantur ab ¶ deamus
adiectiuis desinentibus in er. addita in nomi
natiuo rimus. siue sint secũde uel tercie declinatio
nis. ut pulcher crior pulcherrimus. acer acerrimus
tener tenerrimus. pauꝑ pauꝑrimus. saluber. salu
bris. salubre. Formatur eciam a masculino ꝭ ana
logiam addita rimus. ut saluber saluberrimus. et
sic de similibus. ꝑter dextimus et sinistimus. pro
dexterrimus et sinisterrimus. Maturus facit matꝛ
rimus. Vñ dicit ꝑs in iij li. Maturrimus cuius cũ
positiuus maturus sit. quasi a nrõ matur qui nũc
in usu non ẽ nascatur. in er desinentiũ regulã ser
uauit. i. in rimus terminatꝛ. Inuenitur et maturis
simus. ꝭm analogiam in us terminantiũ. Nuꝑri
mus eciam ꝓferebant antiquissimi. vñ adũbium
posuit cicero. et qñq; nuꝑrime dictũ. facile memo
rie mandatur. qui suplatiuus magis ab aduerbio
in er desinente uidetur nasci. Nomen enim positi
uũ in us desinit. ut capro uidetur uester nuperus
cuius actñ plautus ꝓfert. in captiuis recens cap
tũ hominẽ nupeꝝ et nouiciũ. et bene. ut super su
ꝑus. sic nuꝑ nuperus debet esse. Veterrimus eciã
cum in us desinat eius positiuus. tamen formaz
in er terminantiũ seruat in suplatiuo. ueterrimus
quasi a ueter positiuo. quod caꝑ quoq; approbat
autoritas. et usus antiquissimoꝝ. Eminus cuz ue
ter occubuit ꝑamus. Cuius eciam compatiuuz ue
terior ꝓtulit plautus. In rimus eciaz a ũbo vnũ
inuenitur. detero deterior deterrimus. et vnum a
normalũ. pessimus.

In simus desinentia si ueniũt ab adiectiuis se
cũde declinacõnis formantꝛ a genitõ. addita s
et simus. ut albꝫ albi. addita s et simus fit albis
simus. Si uero ueniũt a nominibus tercie formã
tur a genitõ addita simus. ut felix felicis felicis
simus. locuples locupletis locupletissimus. ꝑter q̃
dam anormala. i. inequalia. que irregulariter cõ
parantur. ut malus peior pessimus.

In limus autem tantũ quinq; desinũt suplati
ua. cũ suis compositis. et formantꝛ ab adiectiuis.
tercie declinationis desinentibus in lis. remota is
et addita limus. ut facilis facillimus. difficilis dif
ficillimus. Gracil' gracillimus. humil' humillimus
Simil' simillimus. dissimil' dissimillimus. agilis
agillimus. Ista septẽ enumerat ꝑs. quoꝝ cum in
is desinant positiui. abiecta is et addita limus fa
ciũt suplatiuos. ꝭm ꝑs. Ex hoc patet. ꝙ util' non
desinit in limus. ꝭ in simus. utilissimus. Item ex
hoc uidetur ꝙ positiua predcõꝝ scribũtur ꝑ vnũ
l. sed suplatiua per duo l. De predictis ũsus. In li
mus quinq; dat fagus cetera linque.

In ximus duo tantũ inueniũtur. Vnum ano
malũ ut maximus. quod fit a positiuo secũde de
clinacõnis desinente in us. ut magnus maior max
imus. Alteꝝ ab adũbio. ut ꝓpe propior ꝓximus
Quod tamen qñ pro cognato accipitur est positi
uum. et habet comparatiuum. sed non superlatiuũ
ut proximior proximus.

In timus desinit vnũ anormalũ optimus. Et
ab adũbijs siue ꝓpõnibus deriuata ħ. ut intꝛ
interior intimus. ultra ulterior ultimus. citra cite
rior citimus. et ꝑterea dextimus et sinistimus ex
timus quoq; pro extremus dicebant antiqui.

In remus ab adũbijs siue prepõnibus uenien
tia desinũt hec. extra exterior extremus. su
ꝑ supior supmus. post posterior postremus. Ex
quo patet nec a supero neq; a postero fieri cõpa
tiuos ul' suplatiuos. sicut nec ab infero infimus.
nam si essent a nomine supero postero infero. ser
uassent regulã in us terminantiũ secũde declinati
onis. que in simus ꝓferũt suplatiuuz. et facerent
supissimus et posterissimus et inferissimus ꝛc. Et
sciendũ ꝙ hec sola forma habet e prod̃ añ mus
cũ omnis alia forma suplatiui habeat i correptã
ante mus. vt pulcherrimus. doctissimus. humilli
mus. maximus. optimus. minimus. infimus

In fimus vnum solum desinit ab adũbio de
riuatum. ut infra inferior infimus.

In nimus vnũ anormalũ desinit. ꝑuus minor
minimus. Illud quoq; notandum. ꝙ omnia
cõpatiua et suplatiua duaꝝ sillabaꝝ nũm excedũt
exceptis prior et ꝑmus. et anormal' hijs minor
et maior et peior et plus. nec miꝝ cum positiua
ꝙ ex quibus nascuntur compatiua et suplatiua
bissillaba sint. ul' eo plus ꝑ genitõs et vnã ul' du
as assumentia sillabas faciunt supradcõs gradus
ut ditis ditior ditissimus. niger nigrior nigrimus
util' utilior utilissimus. simil' similior simillimus.
infra inferior infimus. Suplatiuus uero ẽ quãdo
compatiuuz supat vna sillaba. ut qñ in simus fi
nitur. iustior iustissimus. Et qñ in rimus suplati
uus finitur. Si positiui ntũs et gtũs pares hñt sil
labas. ut teter tetrior teterrimus. Acer acris acri
or acerrimus Et qñ par ẽ ut in limus terminatis
agilior agillimus. facilior facillimus Et q̃ndo vna
vincitur sillaba. ut qñ in fimus. ul' in timus. uel
remus desinit. ut inferior infimus. ultior ultimus
exterior extremus ul' extimus.

Diminutiuũ ẽ quod diminucõ
nem primitiui sui absolute demonstrat. ut
rex regulus. i. ꝑuus rex. Ideo autez positũ
ẽ absolute. ut dicit ꝑs in iij li. quia compatiua ꝙ
non solũ augent ꝭ eciam est qñ minuũt vim pri
mitõꝝ. ꝭ non absolute. Ad aliquid enim omnino
fit compacõ. ut breuior dr ad bũem. et angustior
ad angustum. Vñ ꝙuis in hijs quoq; compañs
inueniantꝛ quedam diminutiua apud latinos. non
ꝑñt tamen absoluta esse cũ a compatiuis sint de
riuata. et ipsa ꝙ compationem significent. ut ma
iusculus. minusculus. necesse ẽ enim ad aliquid e
a comparari. ut terencius in eunucho. Thais uxor
mea ꝙ ego sum maiuscula est. i. ꝑuo maior ꝙ e
go. Alia autem diminutiua. i. omnia que non a
compatiuis deriuantꝛ ex se hñt diminucõnem et
nulli comparantꝛ ut regulus. Diminutiua autez in
uenta sunt tribus de causis. ul' causa necessarie sig
nificacõnis. ul' causa urbanitatis. ul' causa adula
cõnis. Vnde dicit ꝑs in iij libro. ubi agit de dimi

nutiuis. Solent autem diminutiua ul' necessarie significacōnis causa pferri. ut salustius Postquaȝ reguli in vnū conuenere. reguli .i. pui reges. Vel urbanitatis ut iuuenal'. in sat' iij. Vnde fit ut ma lim fraterculus esse gigantuȝ. Vel adulacōnis. et maxime puerorum. ut catulaster. ancomaster. petri ciolus. sergiolus. Deriuant' ergo plerumqȝ ab appel latiuis. pauca eciam a ppriis. et seruant genera pri mitiuorum. plerumqȝ et sepe inueniūtur diminutorum di minutiua in diūsas desinentia formas. ut homo. homuncio. homunculus. homullus. homullulus. Sūt autem forme diminutiuorum masculini gener' hee. culus. ulus absqȝ c. ellus. xillus. illus absque x. ullus. olus. cio. aster. leus.

De diminutiuorum desinentiū in culus formacō ne sic dicit ps. Monosillaba in es desinentia uocali ancedente cuiuscumqȝ sint generis. et in er omnia que sunt tercie declinacōnis. et in us neut' ntō assumūt in masculino culus. in feminino cu la. in neutro culuȝ. ut flos flosculus. mas mascu lus. plus plusculus. os osculū. quod qūuis sit for me diminutiue. tamen qr aliam habuit significati onē fecit ex se aliud diminutiuū oscillū. Sus tam̄ facit sucula ul' suscula. Similiter faciūt in er tmi nantia diminutiuum. ut frater fraterculus. pater paterculus. quod et ppum inuenit' mulier mulier cula. paup pauperculus cula culum. mater matercu la. excipitur uenter uentriculus. Sic qȝ faciūt in us neutra. ut munus munusculū. corpus corpusculū. opus opusculū. crus crusculuȝ. thus thusculū. Nec non et compatiua in us neutri generis similit' fa ciūt diminutiua. ꝫ mobilia .i. masculini feminini et neutri generis. ut maius maiusculus la luȝ. gn diusculus la lum. celerius celeriusculus a vm. vn̄ celeriuscule adūbiū. sicut a sepius compatiuo sepi uscule adūbiū. Plus quoqȝ qūuis a masculino ul' feminino compatiuis non ueniat. facit tam̄ plus culus la lū. Vnde terenc' in form̄. Cum plusculę su p lectile opus est. Lepus quoqȝ quod soluȝ in us desinens masculinū ul' epychenum dissillabū lati nū tercie declinacōnis est. assumit ntō culus. et fa cit diminutiuū ut lepus lepusculus. pannus pāni et panniculus facit. Ad hanc formaȝ positiua in or desinentia mutant or in us. et accepta culus fa ciunt diminutiua. ut rumor rumusculus. ul' assu mūt culus ul' cula. ut amator amatorculus. So ror sororcula. In is uero ul' in e desinentia omnia ul' in ns monosill'a ul' in is dtō corripientia J as sumūt predcās sillabas .i. culus cula culū. et faci unt diminutiua. ut ignis igni igniculus. testis tes ti testiculus. nauis naui nauicula. Cutis cuti cuti cula. auis aui auicula. rethe rethi rethiculuȝ. fons fonti fonticulus. mons monti monticulus. dulcis dulci dulcicula culū. securis securi securicula. Simi liter fidus fidi fidicula. fides enim fidecula facit. Et cū omnia huiusmodi diminutiua tam pnl' qȝ antepnl' cor'. cuticula i antepnl' prod' aliqn̄ neces sitate metri. excipitur lapis qui lapillus facit dimi nutiuū. eciā anguis anguilla. vnguis quoqȝ vngu la facit. Que tamen et si non formā uident' habē diminutiuorum. significacōne tamen non sunt dimi nutiua Secūdū supradcām formā. qrte quoqȝ decli nacōnis nomina faciūt diminutiua. us eniȝ ul' u ntī conūtunt in i cor'. et accipiūt culus in mascu lino. In feminino cula. in neutro culū. ut currus curriculus. dr tamen et h curriculū. ūsus ūsiculus

artus articulus. fructus fructiculus. anus anicula cornu corniculum. genu geniculum. Excipit' ab a cu aculeus. a domus domūcula. ¶ In es prod' de sinentia feminina tercie declinacōnis ul' qnte. ab iecta s assumūt cula. et faciūt diminutiua. et ser uant e prod'. ut uulpes uulpecula. nubes nubecu la. dies diecula. res recula. uepres uepreculа. Exci pitur mces. cuius is genitī in ula conūsa facit di minutiuū mcedula. Et apes cuius diminutiuū p e longa i habuit. apicula. ita dicit ps in iij libro de diminutiuis in vj li d. Ouid' in xvij metamor phoseos h apis ptulit dicens. non apis iī tulit hos sedula flores. Quod eciā diminutiuū oñdit a picula. quō fidicula docet pmitiui sui nominatiuū fidis non fides esse. Ex hijs uidetur qȝ pristianus uelit. qȝ apecula sit diminutiuum de apes. et api cula de apis. quod olim in usu fuit. et hoc eciam uult hug'. ¶ In o desinentia si faciūt diminutiua conūtunt o in un. et accipiūt culus ul' cula. ut ti ro tirūculus. Latro Latrunculus. carbo carbūculus pedo pedūculus. curculio curculiunculus. uigo uir guncula. ratio ratiuncula. offensio offensiūcula. io ligo ioliguncula. homo homūculus. Dicit' tamē et homūcio et homullus homullulus. Leno Lenū culus. rana ranūculus facit. Quedā alia desinunt in culus ul' cula. de quibus dicam in desinentibus

Desinentia in ulus sic formantur. ¶ in ulus In x omnia ul' in us sup sillām. ul' in t desi nentia genitī extremaȝ terminacōnem in is. in u conūtunt. et accepta lus ul' la ul' lum. faciūt dimi nutiua. ut rex regis regulus. codex codicis codicu lus. et ex eo codicillus. Fornax fornacis fornacu la. fax facis facula. ceruix ceruicis ceruicula. adoles cens adolescentis adolescentulus. caput capitis ca pitulū. ¶ In us terminans vnum tercie declinacō nis cōmune triū generuȝ abiecta s assumit lus in diminutiuo. ut uetus uetulus. femininum uetula neutrum uetuluȝ. Sus cōmune abiecta s et assump ta cula facit diminutiuū sucula. paulus facit pau lulus. capis capidis capidula facit. ut dicit ps in vj. Quedā alia diminutiua desinunt in ulus. de q bus dicetur cū determinabitur de desinentibus in olus. et de desinentibus in ellus et in illum. ¶

In ellus et in illus ul' xillus desinentia sic for mant'. Nam ut dicit ps. In nus siue habeāt an̄ n aliam consonantē siue non. et in lus si non habeant geminatū l. et in er secūde declinationis nomina duplicant l an̄ us in diminutiuis. ut asi nus asellus. geminus gemellus. bonus bellus. pug nus pugillus. agnus agnellus. anulus anellus. o culus ocellus. populus popellus. catulus catellus tener tenellus. liber libellus. ¶ Et sciendū qȝ om nia e hn̄t pnl'. absqȝ pugillo. nisi pmitiua pnl' ha beant natura prod' in omni genē. tūc eniȝ fuant pmitiui uocalem. ut vnus vna vnū. ullus ulla ul lum. vinū uillum. Excipitur vnū in lus desinens Paulus quoqȝ non geminat l in diminutiuo. Nec mirum. cū au dyptongus post se geminari consonan tem phibeat. facit ergo paulus paululus. et ē ex hoc pauxillus et pauxillulus. quas formas fuāt et femininū et neutrum eius paulula. pauxilla pau xillula. paulum paululuȝ pauxillum. pauxilluluȝ Similiter uelum uexillū facit diminutiuū. Et pu to ideo hoc assumpsisse x. quia hec in lus ul' la ul' lū desinentiū primitiuorum facientiū diminutiua pe nultimā natura longam hn̄t. paulum pauxilluȝ

uelū uexillū.sō mala assūpsit x maxilla.et talus
taxillus.Que uero geminant l añ us ul' a ul' vm
in ulus ula ulum faciunt iteꝝ diminutiua.ut ho
mullus homullulus.pauxillus pauxillulus.pau
xilla pauxillula.pauxillū pauxillulum.femina
quoqꝫ in a desinentia siue habeant añ n aliam cō
sonantē siue non.geminant l in diminutiuis añ
a.ut catena catella.asina asella.gemina gemella.
columna columnella.Excipitur rana ranūculus.
Eandem formā in la quoqꝫ desinentia ul' in ra ꝓ
uant.ut fabula fabella.tabula tabella.libra libel
la.capra capella.vmbra vmbella.sacer sacra sacꝝ
sacellus a vm.puer puera antiqui ex quo puella
tener ra rum tenellus a vm.miser misera miserū
misellus a vm.Excipiunt' in ra desinentia.q̄ nec a
masculinis in er desinentibus fiunt.nec hñt ante
r aliā in eadem sill'a consonantē.ut ara arula.ter
ra terrula.litera literula.Neutra quoqꝫ in vm de
sinentia.geminant in diminucōne l añ vm.et si
g hñt añ ti in pnl' sill'a diminutiui i et non e ac
cipiunt.ut tignū tigillū signū sigillum.Alia uero
e hñt in pnl'.nisi sit quod supius docuimus pnl'
ꝑmitiui naturaliter longa.ut bonū bellū.geminū
gemellum.scamnū scamnellum.Que uero in vm
desinūt i pnl' añcedente.i ultima genitiui mutata
in o accepta lum.faciūt dimi.ut palliū palliolū.
ita dicit ꝑs in iij li.ubi agit de diminutiuis.In ij
uero libro ubi agit de possessiuis sic dicit.Ouinus
quoqꝫ ab oue deriuat'.et suinus a sue.Nam ouil
la et suilla deriuatiua sunt.In nus enim desinenti
a ul' na ul' nū si faciunt diminutiua.abiecta n du
as assumūt l.ut vnus ullus.vna ulla.vnū ullū
bonus bellus.bona bella.bonū bellum.geminus
gemellus.gemina gemella.geminū gemelluꝫ.vi
nū uillum.Sic ergo suina suilla.ouina ouilla.Ita
dicit ꝑs in ij li.de possessiuis.Deinde subdit pris
in iij libro.Similiter in illum et in ellum faciunt
diminutiua in lum ul' rum desinentia.ut tantulū
tantillū.lucꝝ lucellū.terebꝝ terebellum.fabruꝫ fa
bellum.flagꝝ flagellum.castꝝ castellum.sacrū sa
cellum.¶Et scire debemus q̄ in ellus ul' ullus de
sinentia diminutiua.si a dissillabis deriuantur as
sumunt vnam sillām.ut agnus agnellus.lib' libel
lus.culter cultellus.paulus pauxillus.Similiter
feminina in ella ul' in illa terminantia.ut cap̄ ca
pella.libra libella.paula pauxilla.Sic eciā neut'
in ellum ul' in illum exeuntia.tignū tigillum.sig
nū sigillum.Lucꝝ Lucellū.Excipiūtur uenientia a
desinentibus in nus ul' in na ul' in nū.que nullaꝫ
hñt consonantem añcedentē in eadem sillā añ n
ut a bono vno vino deriuatiua.et merito excipi
ūtur.hec enim pares hñt sillās ꝑmitiuis bonus
bona bonū.bellus a vm.vnus vna vnū ullus a
vm.vinū uillum.Notandū eciam q̄ pannus pan
niculus facit.A trissillabis quoqꝫ uenientia dimi
nutiua que geminant l.pares hñt sillās primiti
uis.ut oculus ocellus.catulus catellus.geminus
gemellus.fabula fabella.tabula tabella.Excipiū
tur que in ꝑmitiuis añ n aliam hñt in eadeꝫ sil
laba consonantem.hec enim vnā addūt sillabaꝫ
diminutiuis.sicut eciam dissillaba eiusdem termi
nationis.ut columna columnella.sicut agna ag
nella.tignum tigillum.

De diminutiuis desinentibus in ullus ꝑ gemi
nū l.dictum ē sup̄ ubi determinaui de forma
tione desinentium in ellus ul' in illus ul' in xillus

De formacōne desinentiuꝫ in olus ita teneas
In us desinentia secunde declinacōnis nomi
na.e uel i añcedentibus.mutant us in o.et accep
ta lus faciūt diminutiua.ut urceus urceolus.alue
us alueolus.Luceus Luceolus.malleus malleolus
aureus aureolus.capriolus quoqꝫ uidetur a nomi
natō capreus esse.cuius femininū ē in usu capā.
Nam capra a capro fit.ex quibus capellus et ca
pella fiunt diminutiua.I quoqꝫ añcedente.ut fili
us filiolus.gladius gladiolus.A ꝓꝑis sergius ser
giolus.tullius tulliolus.patricius patriciolus.ex
cipitur antonius quod antoniaster facit diminuti
uū.feminina quoqꝫ e ul' i añ l hñtia.in ola faci
unt diminutiua.ut laurea laureola.urcia urciola.
filia filiola.tullia tulliola.Lutea Luteola.Eciā neu
tra e ul' i añ vm hñtia.in diminuti hñt añ lum
luteum luteolum.palliū palliolū.Laureū laureo
lum.Et que in vm desinūt.i penl' añcedente.mu
tata i ultima genitī in o et accepta lum faciunt di
minutiua.ut palliū palliolū.ut dixi supra in desi
nentibus in ellus ul' in illus.Et scias q̄ in omni
bus diminutiuis ꝑdictis corripit' o añ lus uel la
ul' lum.Alia omnia in us terminantia secunde de
clinacōnis uero abiecta s accipiunt lus.et faciunt
diminutiua.ut cantus cantulus.uentus uentulus
ꝓuus ꝓuulus.ꝑuus ꝑuulus.paucus pauculus.g'
cus greculus.primus primulus.feminina quoqꝫ
in a desinentia consonante anteposita.Et in vm
neutra.in ulum et in ula faciūt diminutiua.sicut
silua siluula.Luna lunula.rubicūda cunde rubicū
dula.lingua linguula.et ꝑ concisioneꝫ lingula.pu
ella puellula.serra serrula.aqua aquula.Similit'
anima animula.Similiter equa equula.archa ar
chula mensa mensula.In ulum.ꝑmū ꝑmulus.tā
tum tantulū.Et hoc tamen et in olus desinentia
vna sillaba vincunt sua ꝑmitiua.et cor' pnl'.¶

In aster cio ul' leus satis pauca in usu inueni
unt' diminutiua.et fere hec.In aster.antoni
us antoniaster.surdus surdaster.catulus catulas
ter.pasicus pasicaster.In cio.homo homūcio.se
nex senecio.In leus.equus equuleus.h' acus acu
leus.oculus oculeus.

Inueniunt' multa ꝓꝑa siue appellatiua.q̄ cuꝫ
non sint diminutiua.formas tamen habent
diminutiuoꝝ.ut agniculus cuniculus.metellus ca
millus.tribulus.friuolus friuola friuolum.camil
la tabula.vinculū.ꝑiculum.Et sciendū q̄ pauca
inueniūtur diminutiua que non seruant genera
ꝑmitiuoꝝ.ut h' rana ranunculus.canis canicula.
scutū ul' scuta.i.rotunda forma.scutula uel scutel
la.h' qualus h' quasillum.pristrinū uel pistrilla.h'
acus h' aculeus.ꝑterea anguis anguilla.vnguis
ungula.nubes nubilum.que magis sunt denomi
natiua existimanda q̄ diminutiua.Quippe ñ hñt
diminutiuoꝝ significacōnem ꝫ formam tantū.ꝑ
terea panus panicula.ꝓbus eciā ponit h' glandi
um.hec glandula ꝑs est intestinoꝝ.Ensis ensicu
lus ensicula.Preterea h' beta malua hic betaceus
maluaceus.

Denominatiuū est illud nomen quod a no
mine deriuatur.ut iusticia ab hoc nomi
ne iustus.sed quia multe inueniūtur for
me cōmunes tam denominatiuis q̄ ūbalibus nec
non eciam ꝑticipalibus et aduerbialibus non incō
gruuꝫ esse existimo de hijs quoqꝫ in hoc loco sil'
In a desinencia denominat' bre¶determinare

uem hñt añ a uel n ul̃ r.ut sapientia.acrimonia
cautela.suadela.tonstrina.armatura.Inueniũtur
tamen in ũbalibus eciam alias consonantes añ a
hñtia.ſ; eas quas a ũbis accipiunt.ut scribo scri
ba cõniuo cõuiua.colligo collega.secũde ꝗ̃ declina
tionis nomina in us desinentia.c añcedente.quot
cũqȝ sint sillabaꝝ.nisi sint regionuȝ nomina que
deriuanẽ ex hijs.Alia uero quacũqȝ consonante
añ us posita tantũ dissillaba.et que in is desinẽ
tia tercie declinacõnis.similem hñt ntõ genitiuuȝ
que secunde quidem sunt genitiuo.que uero tercie
datõ assumũt cia.ut amicus amici amicicia.pudi
cus pudici pudicicia.letus leti leticia.durus duri.
duricia.mestus mesti mesticia.stultus stulti stulti
cia.segnis segni segnicia.Tristis tristi tristicia.I tã
pnl̃ ꝙ ultima ubiqȝ cor̃.Et scribũtur omnia p̄dic
ta et similia p c in pnl̃.que formanẽ a genitõ ul̃
dtõ addita cia.Alia uero a supradictis casibus as
sumũt a.i ubiqȝ in hijs cor̃.ut controũsus cõtro
ũsi controũsia.ignauus ignaui ignauia.uiolẽtus
uiolenti uiolento uiolentia.supbus supbi supbia
modestus modesti modestia.miser quoqȝ quãuis
in er desinat miseri miseria.astutus astuti astutia
Similiter faciunt regionũ nomina pleraqȝ.ut ita
lus itali italia.gallus galli gallia.hispanus hispa
ni hispania.Scotus scoti scotia.dardanus dardani
dardania.tuscus tusci tusco tuscia.grecus greci ꝗ̃
cia.Similiter faciunt tercie declinationis nomina.
siue pticipia.que vna sillaba vincũt genitõ ntm̃.
assumũt enim dtõ a.pnl̃ i ubiqȝ sicut supra dcm̃
est correpta.ut negligens negligenti negligentia.
prudens prudenti prudentia.misericors misericordi
misericordia.Iners inerti inertia.Inops inopis ino
pi inopia.ius iuri iniuria.nomẽ nomini ignomi
nia.cesar cesari cesaria.Inueniũtur tamen quedã
que in monia desinũt a nominibus siue ũbis de
riuata.castus ti castimonia.pco psi psimonia q̄ror
q̄ri q̄rimonia.acer acri acmonia.õnia predcã hñt

Consonante ũo añcedente in a desi-i añ a.
nentia denominatiua siue ũbalia formas hñt
tres la ra na.La e longa añte.ut cautus cauti cau
tela.acutus acuti acutela.custos custodi custode
la.mandatũ dati mandatela.cliens clienti clientela
Et nota ꝙ omnia extrmã genitĩ uocalem.si secun
de sint siue tercie dtõ in e longaȝ conũtentia assu
munt la.Que uero a ũbis fuerint secũde coniuga
cõnis.a secũda psona abijciũt s et assumũt la.ut
candeo candes candela.Oracius in primo eplãrũ.
Ac bene numatum decorat suadela uenus qȝ.

En na ũo desĩnẽtia denom̃. siue ũbalia õnimõ
pdõ hñt pnl̃ natura ul̃ põne officiũ officina
lux cis lucina.lateo latina tonstrix strina.nã muti
na.sagina.pagina.non uidenẽ esse deriuatiua.In
ra autem tminantia omnia pticipijs femininis fu
turi tempis similem habent formam.Vñ penul
tima u sine dubio pducitur.ut tritura.litura.Et
sciendũ.ꝙ supra dcẽ omnes forme.i.in a desinen
tes pprie sunt feminini generis.Inueniũtur tam̃
pauca ũbalia masculina siue cõmunia.consonãtes
ũboꝝ pũantia.ut scribo ul̃ scriba.lego h̃ collega
fugio hic et h̃ profuga.assequor asseda.aduenio
aduena.conuenio conuena.conuiuo conuiua.

In io terminantia.pleraqȝ a pticipijs fiunt pre
teriti tempis.quoꝝ gtũs assumpta o et cor̃
I facit huiusmodi nomina.oratus orata oratum
orati oratio.accusatus accusati accusatio.datus da
ti datio.nexus nexi nexio.oblitus obliti oblitio
auctus aucti auctio.pfectus perfecti perfectio.mi
nutus minuti minutio.Interfectus autem interfec
ti interfectio fecit euphonie causa.abiecta t p̃miti
ui.haustus ti haustio Ex hoc patet ꝙ omnia pre
dcã scribuntur p t.qd̃ tamen accipit sonum de c

In go desinentia siue sint deriuatiua siue p̃mi
tiua.siue composita pnl̃ prod̃.ul̃ natura ul̃
positione.ut uirago compago.excipitur vnum li
go.cuius penl̃ corripitur.Nec miꝝ cũ sit masculi
nũ.et solum dissillabũ uocalem i ante go habens

In do desinentia deriuatiua tam a nominibȝ
ꝙ a ũbis ul̃ pticipijs ueniunt.Hec q̃nqȝ mõ
e longam mõ I.mõ tu hñt añ do.Et sciendũ ꝙ
e prod̃ añ do hñtia.si a nominibus deriuanẽ ex
treme sillabe terminacõnes in e conũtunt.et ac
cipiũt do.ut dulcis dulcedo.acer acris acredo.Sin
a ũbis secũdaꝝ terminationes psonaꝝ in e prod̃
similiter conũtunt.et accepta do faciũt supra dcẽ
forme deriuacõnes.Intercapio intercapis interca
pedo.Torpeo torpes torpedo.I similiter añ do hñ
tia extremas sillabas secũde uel tercie psone in I
longam conũtunt et accipiunt do.ut cupio cupis
cupido.libet libido.Excipitur formido formidinis
a formido formidas.quod ideo fecit ũbale nom̃
simile primitiuo uerbo.quia ipsa posicõ ũbi talẽ

In tudo uero desinentia si habuit formam
a nominibus ueniũt secũde declinacõnis non
a pticipijs ul̃ pticipalibus genitõ singulari.tercie
declinacõnis dtõ assumũt tudo.i añpenul̃ correp
ta.ut amplus ampli amplitudo.firmus firmi fir
mitudo.solus soli solitudo.suauis suaui suauitudo
Hebes autẽ causa euphonie facit hebetudo.ul̃ he
bitudo p i.ſm quosdam.Sin a pticipijs uel ptic
palibus in tus desinentibus deriuanẽ.abiecta s as
sumũt do.ut habitus habitudo.a testa quoqȝ si
ue testu testudo.quod ẽ corpale.Et scias ꝙ non
solum deriuatiua.ſ; omnia in do desinentia.ꝗuis
non sint deriuatiua.penl̃ u hñtia prod̃ eam natu
ra ul̃ põne.ut hirudo hirundo arundo.

In u deriuatiua pauca inuenio.specus cu pe
cus cu.testa testu.tonitrus tonitru.cornus nu
nec interest aliqd̃ int̃ p̃mitiuoꝝ et deriuatõrũ sig
nificacõnem.ideoqȝ dubiũ ẽ an sint deriuatiua di

In il ul̃ in ul desinentia.siue a nomi-cenda
nibus siue a ũbis deriuata sint.fiũt adieccõ
ne extremaꝝ uocalium siue sillabaꝝ p̃mitiui.ut
pugillus pugil.uigilo uigil.consulo consul.exulo

In ur desinentia a ũbis exul.presulo p̄sul
inuenio fieri abieccõne o.ut murmuro mur
mur.auguro augur.saturo saturas satur.h̃ tñ fa
cit et femininũ satura.et neutrum saturum.

In alis desinentia ul̃ ale siue sint a nominibȝ
p̃me declinacõnis assumũt ntõ primitiuorũ
lis ul̃ le.et producunt a pnl̃.ut curia curialis me
moria memorial̃.pluuia pluuialis.mensa mensa
le mensalis.Sin secunde extremaȝ I genitiui.Sin
tercie is mutant in a longam et assumunt lis.ut
mercurius m̃curij mercurialis.fluuius fluuij fluui
al̃.neuter neutri neutral̃.liber libri libral̃.theatꝝ
theatri theatral̃.iudiciũ iudicij iudicial̃.marcius.
marcij marcial̃.fatum fati fatalis.genitus ti geni
tal̃.ũgo nis ũginalis.caput itis capital̃ cardo di
nis cardinal̃.hospes hospitis hospital̃.nauis na
uis naual̃.dos dotis dotal̃.flos floris floralis.cor
pus corpis corpalis.celebs celibis celibalis.mors

mortis mortal. iuuenis iuuenal. Inuenitur et iu
uenilis. pn̄ceps principis principal. municeps mu
nicipis municipalis. crinis crinalis. uox uocis uo
calis. Sin a quarte declinacōnis nominibus deriuē
tur abiecta s. Sin a quinte es ex nt̄o assumunt a
lis. ut manus manual. census census censual. spe
cies specialis. Verbalia quoq; a pma coniugacō
ne inueniūtur in alis. penetro penetralis.

In el pauca inueniūtur denominatiua. fidus
fidi fidelis. crudus crudi crudelis. patruus pa
trui patruelis. frater fratris fratruelis. Et nota
ꝙ omnia extremā i genitiui in e prod mutantia
assumpserūt lis. frater uero fratris. is in u conūsa

In aris desinentia deriuant assumpta elis
a nominibus siue ūbis. quoꝝ extrema silla
incipit ab l. uel alia consonante ul' a uocali abq.
pura. fiūt autem a gt̄o nominū. siue a pōne ūbo
rum sic. Quecumq; lrā siue lrē sequant l ul' aliam
cōsonantem. ex qua postrema incipiat sillaba ge
nitiui. transeūt in a longā et assumūt ris. uel si a
uocali incipiat ipsa extrema mutatur in a longā
et assumūt ris. ut populus populi popularis. sin
gulus singuli singularis. apollo apollinis apollina
ris. consul consul' consularis. miles militis milita
ris. scola le scolaris. peculiū peculij peculiaris. fa
milia familie familiaris. molo molis mola mole
molaris. Sic eciam neutra in are finita. uelū ueli
uelare

In ensis desinentia si sint a nomini
bus pme ul' secūde declinacōnis mutant ex
tremaz pte nt̄i singularis ul' plural' in en et assu
mūt sis. ut oliua oliuens. sardinia sardiniens. his
pania hispaniens. castꝝ castrens. foꝝ forens. iliū
iliens. utica uticens. hostia ciuitas ē hostiens. Ja
nua ianuens. tremona tremonens. Athena uero a
thenens. euphonie causa i habuit antepnl. et ha
lite halitiensis. Sin uero tercie sint declinacōnis ab
ijciūt extremam e geniti et assumūt ensis. ut pis
tor pistoris pistoriens. cartago inis cartaginens.

In bris stris ul' stis desinentia sic formantur
Que eniz duas consonantes hn̄t an̄ is ul' a
nt̄o fiunt pmitiuoꝝ ul' a genitō. Et a nt̄o quidem
deriuata abijciūt extremaz lrām et assumunt bris
ut salus salubris. mulier muliebris. A genitō uero
mutata eius extrema pte in e et assumpta stis ul'
stris. ager agri agrestis. celū celi celestis. terra ter
re terrestris

In tis quoq; inueniūtur deno
minatiua ꝫ antique ꝓlata. penul' natura ul'
pōne longam hn̄tia. ut samnitis pro samnis. sicut
laurentis pro laurens. tiburtis quoq; ꝓ tibure. tes
te capro. sic quiritis pro quiris. et ceritis ul' ceretis
ꝓ ceres. qui tamen nt̄i nūc in usu non sunt. Vn̄
ūgil' in x. Qui cerete domo qui sunt memonis in
aruis. Inuenitur tamen et cor̄ i hn̄s apud eundē
ūgiliū. Est ingens gelidū lucus ꝓpe ceritis amnem

In ius desinentia siue a nominibus siue a uer
bis deriuata. fuant ante ius pmitiuoꝝ suoꝝ
consonantes ex quibus incipiūt ultime ul' penul
time sillabe. Sed tūc penultime. cū et ipsa penul'
in uocalem desinit et ultima a uocali incipit. ut
seruus serui seruius. seruilis seruilius. agellus agelli
agellius. silua siluius. ūgula ūgilius. mars martis
martius. nūcio nuncius. saucio saucius. scio scius
nescio ꝙ nescius. Exceptis in cius desinentibz que

In cius desin̄tia si sint nōina ex formant sic
quibus deriuant ul' pticipia secūde decli. assu
mūt genitō singulari tercie dc̄o cius i tn̄ tam pnl'
ꝙ antepnl' cor̄. ut aduectus aduecti aduecticius cō
mendatus commendati commendaticius. faber fa
bri fabricius. Pigneratus pignerati pigneraticius.
tribunus tribuni tribunicius. pater patri patricius
edilis edilis edilicius. gentilis gentilis gentilicius
Inueniūtur tamen quedaz a pme quoq; declina
cōnis nominibus eiusdem forme que hn̄t a ante
cius. sic mbrana mbnacius. gallina nacius cortina
nacius

In uus diuisas tam a nōinibus ꝙ a
ūbis deriuata. fm in ius terminatoꝝ regulā
mutacōne extremaꝝ lrāꝝ ul' lrē in uus solent fie
ri. ut pater patri patruus. annus anni ānuus. pro
spicio prospicuus. ambigo ambiguus. pigeo pigu
us. ardeo arduus. uacuo ul' uaco uacuus. rigo ri
guus. Notandum inter hec menstruus. quod eu
phonie causa assumpsit t et r.

In quus quoq; desinentia. similiter fiunt. equo
equus. obliquo obliquus. Sed magis ab his
nominibus ūba ꝙ a ūbis nomina sunt deriuatiua
longus longinquus. Ideo assumunt n an̄ quus qr
alit euphonie satisfacere n̄ poterat

In bus ul' cus desinentia. a uerbis b ul' c ante
postremam uocalem uel uocales hn̄tia deri
uantur. mutacōne o. et si an̄ eam alia sit uocalis
eius quoq; in us. ut ꝓbo ꝓbus. turbo turbus or
bo orbus. supbio supbus. pco pcus. lucro lucus ar
ceo arcus. Inueniunt pauca a nominibus ul' ūbis
in ulcus. sus subulcus. Bos bubulcus. Pero petul
cus

In dus tres sunt forme. scilz in idus. in
būdus. in andus ul' in endus. In idus seruat
consonantem. ex qua ultima ul' pnl' pmitiui inci
pit sillaba. Sed tunc pnl' si non intercedat conso
nans inter ultime et penultime sillabe uocales. et
reliquā eiusdez sillabe ul' sillabaꝝ ptem mutat in
i cor̄. et assumit dus. ut herba turba. herbidus t
bidus. vua vuidus rabies rabidus. timeo timidus
areo aridus. squaleo squalidus. ferueo feruidus. in
uideo inuidus. frigeo frigidus. ualeo ualidus. Et
hec quidem in dus sup̄ dicte forme nomina mon
strantur in se habere ex quibus deriuant. ut her
bidus qui habet herbas. turbidus qui habet tur
bam. timidus qui habet timorem. rabidus qui ha
bet rabiem. inuidus qui habet inuidiam.

In bundus uero desinentia similitudinē habē
signant. ut uitabundus simil' uitanti. moribū
dus simil' morienti. furibundus similis furienti. et
sunt pene omnia huiusmodi forme nomina uer
balia. et si a ūbis pme coniugacōnis deriuantur a
habent longam an̄ pnl'. ut causor causaris causa
būdus. uito uitas uitabūdus. Sin ab alijs i cor̄
ut ludo ludis ludibundus. morior moreris mori
būdus. Excipitur alternitatis causa rubicūdus qd
in pnul' sillaba pro B c habuit. ne sit absonum si
rubibūdus dicamus

In andus ul' endus
ē forma pticipial. i. q hz terminacōnem ptici
pioꝝ futuri tempis passiuoꝝ. et signat dignū esse
aliquez eo quod demonstratur. ut laudandus lau
de dignus. Curandus dignus curari. Ordinandus
dignus ordinari. legendus dignus legi. Loqn̄dus
dignus de quo homines loquantur.

In lus desinentiū forme similes sunt diminu
tiuis. et ueniūt tam a nominibus ꝙ a ūbis.
ut ānus anniculus. pateo patulus. credo credulus
pendo pendulus. bibo bibulus. extremas ptes sil
labaꝝ finalium siue extremas sillabas si sint pure
in ulus conūtūt. excepto anniculo dn̄tie causa.

nā annulus di ē.nouacula a nouo uas deriuaẗ
IN rus denominatiua siue ūbalia pauca inue
niūtur que pnl' prod.honor honorus.odor
odorus.cano canorus.sono sonorus.quoꝝ regu
la impꝛmptu est.nam nomina us ūbalia rus as
IN sus duplicem hn̄t formam.uel N sumūt.
enim pticipialia sunt.i.pticipijs pterit tēpis
similia.et res incorpales signant.et sunt q̈rte con
iugacōnis.ut usus.cursus.aut mobilia sunt et se
cūde.ut lassus.cassus.fessus ul' o prod hn̄t ante
sus.et signant plenū esse aliquid eius quod signa
tur.ut saxosus plenus saxis.spumosus plenus spu
mis.uentosus plenus uento.fiunt autem a primi
tiuis suis hoc mō.mutant extremā ptem sillabe
ul' sillām si pura est in qua terminatur genitiuꝰ
in o prod et assumūt sus.ut saxi saxosus.curie
curiosus.herbe herbosus.scelus sceleris scelerosus
numerus nūi numerosus.Onus oneris onerosus.
pfidie diosus.Notand q̄ a metu meticulosus fit
IN tus si sint participialia aut denominatiua
ul' incorpalia et fixa sunt.et q̈rte decli et sunt
ūbalia.ut motus.tumultus.sonitus.habitus cul
tus.consultus.tribunatus.ul' mobilia et secunde
scilꝫ declinacōnis sunt.et non ūbalia.ut togatus
palliatus.tunicatus.g̃tus.letus mutus.Et scien
dū q̄ si a pme declinacōnis nominibus deriuanẗ
a hn̄t pnl' prod.ut stellatus.barbatus.trabeatus
Sin autē secūde ul' tercie in quibusdam a.in alijs
i prod.ut palliū pallij palliatus.anulus li anula
tus.Excipiẗ manuleatus.quod q̈uis a pnl' prod
habeat.tamen a quarta declinacōne deriuatur ma
nus manuleatus.Grates ul' gratie gratus.I prod
ut anitus.maritus.ceritus.ab ano mare cerē.Ex
cipiunẗ uetustus et libertus.in quibꝫ nūi p̄mitō
rum tus assumpserūt A quarte declinacōnis nomi
nibus deriuata u prod hn̄t ante tus.ut cornutus
uerrutus.astutus.uersutus.
IN ptus ctus xus pticipialia sūi ūbalia inueniū
tur.amictus.acceptus.sumptus.aptus.rap
tus.Laxus nexus.Hec enim omnia cum non sig
nificant tempus nomina sunt.
IN stus a nominibus ul' ūbis nascunẗ extre
maꝫ ptem conūtentibus in stus.e ul' u añce
dentibus.ut honor honestus.meror mestus.mo
dus modestus.scelus scelestus.robur robustus ā
go angustus.pterea uenus uenustus.onustus ab
onus.que quō uetus uetustus assumpta tus faci
unt deriuatiua.et omnia vna vincūt sillaba p̄mi
In ax pleꝝqꝫ ūbalia in N tiua.absqꝫ mestus
ueniūtur ab omni cōiugacōne.uoro uorax
audeo audes audax.emo emis emax.pellicio pel
licis pellax.sagio sagis sagax.
IN ex cor similiter a ūbis.ut lateo latex.uer
to tis ūtex.uomo uomis uomex.In ex pō
similiter.rego regis rex.lego legis lex.
IN ix feminina inueniūtur a masculinis ūba
libus siue denominatiuis in tor desinentibꝫ
defigurata.que mutant or in rix ut uictor uictrix
nutritor quoque nutritrix debuit facere.quod eu
phonie causa siue alternitatis mediam sillabam
concidit.nutrix enim dicimus.
IN ox uerbalia uel denominatiua.uoco uox.
uelum uelox.
In ux luceo lux.duco dux.In vnx et arx.cō
iungo cōiunx.arceo arx.
In duas consonantes inueniuntur pticipialia

sapiens amans cū sint sine tempe.Multa alia que
ptinent ad denominatiua siue ūbalia sup̄ posui.
in secunda pte ubi posui regulas de penultime sil
labe accentu.Hec dcā de speciebus nominū suffi
NVnc de N ciant
genē nominū uideamus.Circa autem ge
nus p̄mo queratur a quibus cauſ genera
nominū imponanẗ Ad hoc intelligendū nota.q̄
genus dr a genos quod ē natura.nullū autē acci
dens magis respiciat naturā q̄ genus.nam qn̄ꝫ ha
betur respcūs ad sexum.ut h̄ uir h̄ mulier.hic pe
trus hec maria.hic et h̄ homo.Qn̄qꝫ ad ymitacō
nem sexus.ut h̄ ignis h̄ aer.h̄ aqua.h̄ terra.Nā
supiora elementa quasi mares et inferiora quasi
femine.quoniā illa agunt in inferiora.et h̄ pati
ūtur ab illis.Propter hanc ymitacōnem nomina
arboꝝ sunt feminini generis.q̄ naturā matris in
suis fructibus ymitanẗ.ut pirus et ulmus.h̄ eniꝫ
est quasi obstetx puerparū bachi.vn̄ oleaster fu
it masculini generis.quia non concipit cū sit pp̄
rium sue gentis concipē.i.oliuaꝝ.Cum sit sermo d̄
lignis iam non pn̄t concipē.Vn̄ magis sunt neu
tri generis.ut cerusa.pruna.buxum.hanc ymitati
onem habes in nominibus fluuioꝝ.q̄ sunt mas
culini generis.eo q̄ fortiter et cum impetu ruūt
Et in hoc quandam naturam maritatis gerūt.ſꝫ
trustinū fuit neutri.pp̄ter qualitatem uocis maxi
me cū signaret rem insexatam.Similiter lapis pe
tra saxum aliquid naturale in suis generibus rep̄
sentant.Nam lapis quasi ledens pedem dr.et in h̄
ymitatur marem.qui ē fortior q̄ femina in ledē
do.et ideo fuit masculini generis.Petra autem q̈i
pedibus trita dr.et sic ondītur pati.et ob hoc est
feminini generis.Saxū dictū fuit a sauciendo.id
est firmando.q̄ pp̄ter magnitudinē suam ē firmū
ita q̄ non moueẗ.et in hoc differt a masculino
et feminino sexu.et sic est neutri generis pp̄e.pp̄
ter hanc eandeꝫ similitudinē sunt multa nomina
feminini generis.ut ūtus.qualitas.et hijs similia
q̄ fecunditatem quandā hn̄t racōne specierū q̈s
in se continent.Salus autem pp̄ter delcātionē fu
it ut femina.morbus autē pp̄ter lesionē ut mas
Et ita pt̄ sagaciter de similibus iudicari.Ea uero
que non ptinent ad rem sexatam.ul' ut sexatam
sunt neutri generis.ut h̄ scamnum.Animal ergo
quod dr non tantū de sexatis ſꝫ eciā de insexatis
q̄ multe sunt spēs animaliū que carent sexu.eo
q̄ nascunẗ de putrefaccōne ul' confricacōne.Ideo
fuit generis neutri.Sal similiter debet esse neuẗ
generis quantū ad rem.ſꝫ repugnat qualitas uo
cis neutrorū desinentiū in al.q̄ neutra desinentia
in al prod pnl' genitiui.et terminant ablatiuū in
i.sicut masculina desinentia in al.et sic qualitas uo
cis tali adiūcta racōni cogit h̄ nomen sal esse tan
tū masculini generis.non eniꝫ qualitas uocis suffi
cit.nec uolūtas alicuius.nisi racō nature ul' rei ta
li generi sit adiūcta.Qn̄qꝫ datur genus a compa
cōne accidentis ad substantiā.ut h̄ et h̄ et h̄ felix
Vt ergo causas a quibus genus imponiẗ b̄uiter
colligamus.dicimus q̄ genus qn̄qꝫ accidit habito
respcū ad vnū sexum p se.ut uir et mulier.Qn̄qꝫ
ad utrūqꝫ.ut homo.Qn̄qꝫ ad ymitacōnem gen̄is
natural'.ut lapis et petra.Qn̄qꝫ ad rem insexatam
ut scamnū.Qn̄qꝫ ad ymitacōnem insexate rei.ut
animal.pecus.mancipiū.et scortū.Nā scortū con
tra racōnem nature peccat.Et iō nichil nascitur

ab ea. Vñ non fuit masculini generis nec femini
ni. Qñqȝ habetur respcũs ad qualitatem uocis ra
cõni tamen adiũcta. ut hoc sal. Qñqȝ ad compa
cõnem accñtis. ut albus alba albũ. Epychenũ au
tem et dubiũ diũsas pñt habere causas. ¶ Queri
tur autẽ cur nullũ nomen quinte declinacõnis sit
masculini generis. p̃ter dies et meridies. ſ; omnia
sunt feminini generis. nisi expes. quod ẽ omnis
generis. et caret obliquis. Ad hoc dico ꝙ ideo no
mina quinte declinacõnis sunt mag̃ feminini ge
neris. ꝙ̈ masculini. qꝛ qualitas illius declinacõnis
quandaȝ naturã feminini sexus importat. ꝓpter.
diuisionem quã facit in genitõ et dtõ. qꝛ genitũs
et datũs illius declinacõnis desinit in ei diuisas ac
diuisio feminino sexui conuenit. ꝓpter fecundita
tem. Expes autem nõ potuit obliquos habere. qꝛ
oporteret ꝙ abltũs suus desineret in e et in i. cuȝ
sit omnis generis. quod in ista declinacõne esse ñ
potuit. Similiter oporteret. ꝙ abltũs desinẽt in e
corr̃. ut contingit in omnibus hijs que sunt om
nis generis. ut felice uľ felici. Sed abltũs quinte
declinacõnis non potest desinere in e correptã. De
die autem inferius dicemus.

QVeri eciam p̃t de illo ũbo p̃s. quod dicit in
p̃ncipio v libri. Genera nominũ principalia
sunt duo que sola nouit racõ nature. masculinũ
et femininũ. Genera enĩ dñr a generando. ꝓpe q̃
generare pñt. q̃ sunt mas et femininũ. Igitur nõ
nouit epychenũ. et hoc falsum ẽ quia sine dubio
rep̃itur in aliquo animali. Iteȝ si nouit illa ergo
sola natura ignorat neutꝝ genus. ergo aliquid ẽ
ignoratũ nature quod tñ est notũ homini. Sȝ ꝓ
bo ꝙ neutꝝ ẽ notum nature. qꝛ sicut natura no
uit res sexatas. ita et insexatas. Sȝ sicut illa duo
p̃tinent ad res sexatas. ita neutꝝ p̃tinet ad res in
sexatas. ergo sicut racõ nature nouit illa duo. ita
nouit et neutꝝ. non ergo nouit illa sola. Ad hoc
dico. ꝙ p̃s h̄ appellauit naturã quandã formam
conseruatiuã speciei. scȝ sexum. quod p̃t uideri ex
eo ꝙ ipse restrinxit hoc ũbum generare tantum
ad masculũ et feminã. qꝛ hec sola sexũ hñt. cum
generacõ sit omniũ reꝝ in ũitate que fiũt ex ali
quo p̃cedenti. cui contrariũ ẽ creari. quia creari ẽ
ex nichilo aliquid fieri. ut in animabus contingit
Rõ ergo nature. i. sexualis ꝓpetatis ignorat epy
chenũ. qꝛ licet aliquod animal habeat utꝝqȝ sexũ
ut lepus. Non tamen hoc ẽ de rõne nature. ymo
ẽ quedam irregularitas. et ideo dr̃ racõ ignorare
hoc genus. Neutꝝ autẽ licet notũ sit apud illam
naturaȝ que generaliter ẽ in rebus causatis. Igno
tũ est tamen apud illam que ẽ in rebus sexatis.
de qua ibi p̃s intendit. Item restringit̃ natura in
legibus ad illam que ẽ in animalibus tantũ habẽ
tibus vim generandi et concipiendi. ubi dicit̃. ius
naturale ẽ quod natura omnia animalia docuit
.i. forma quedã naturalit̃ animalibus imp̃ssa. hoc
eciam mõ p̃t natura restringi supius in ũbo p̃s.
ad illam que ẽ in animalibus tantũ. Et sic cessat
obiectio. Et nota ꝙ generare potius tractũ est a
genere. ꝙ̈ genus a generando. qꝛ prius oportet ge
nus esse in animali ꝙ̈ ipsum generet. Sed p̃s cau
sam uoluit p̃ effectũ probare. cũ dicit. Genus dr̃ a
generando. quod non intelligitur tamꝙ̈ a sua cã
ſ; tamꝙ̈ ab effcũ. A genẽ enĩ ꝓuenit effcũs gene
racõnis. causatiue autẽ et recte genus dr̃ a genos
quod ẽ natura. Et inde genesis. i. generatio.

Circa neutꝝ genus que-
ritur. An sit pura negacõ. an aliquid po
nat. Si ẽ pura negacõ. ergo non est dispõ
entis. Ergo neutꝝ genus nichil ẽ Si ergo ponat
aliquid abstracte. Abstracta negacõne aliq̃ dispõ
relinquit̃ Queratur ergo que sit illa dispõ. Solu
cõ. dico ꝙ neutꝝ p̃uat et ponit. Priuat enĩ dispõ
nem masculini et feminini. et ponit dispõnem q̃n
dam rei carentis sexu uel quasi carentis.

QVeri eciam p̃t. quare neutꝝ semp̃ eandeȝ for
mam seruat in accusatõ quam habet in ntõ
Ad hoc dico ꝙ ntũs significat rem ut agentẽ. ac
cusatiuus ut patientẽ. ſ; masculinũ ẽ ab agente. fe
mininũ a patiente. cũ itaqȝ neutꝝ p̃uat masculi
nũ et femininũ. nõ debet neutꝝ de se generare ac
cusatiuũ alterius qualitatis. ne rõneȝ agentis et pa
tientis generis ymitari uideatur. Vocatiuũ auteȝ
habet similem ntõ. sicut hñt fere omnia nomina
quia nominatiuus et uocatiuus intransitiui sunt.

Quero eciaȝ an sit dicendũ pro ꝓpo nomine h̄
ferꝝ. h̄ desideriũ uľ h̄ desiderius. et sic de consi
milibus. Hanc qõnem mouet magister bñ uľ bo
nũ. querens an sit dicendũ. bonus uľ bonũ uľ be
ne. et dicit ꝙ est dicendũ. h̄ bene. bonũ. sicut hic
omnebonũ. h̄ gliceriũ. qꝛ nomen nr̃m est imposi
tũ ſm formã neutri generis. et non ſm formam
adũbij. uelut cuȝ dr̃. deus det tibi bonũ. uel deus
ẽ summũ bonũ. Vñ sicut aliquis uocatur omne
bonũ et non omne bene. ita ego suȝ uocandus bo
nũ et non bñ. ut magister bonũ ita dicit. Tamen
est dicendũ ꝙ grãmatica qñqȝ ꝓcedit uulgariter
qñqȝ regulariter. uulgariter quantũ ad scripta ple
beia in quibus est loquendũ magis apte. et tunc
iuxta ydeoma p̃t dici magister bene. Regulariter
tamen ꝓcedit in hijs que p̃iti sentiũt. ſm rõnem
artis. Vñ nomina ſm diũsas linguas diũsas uocis
qualitates sortiũtur. ut ihesus hebr̃ice. sother gre
ce. saluator latine. Ergo aliter ẽ loquendũ apud
uulgus. aliter apud p̃itos. Si quẽ ergo uideris uo
cari ferꝝ. uľ consiliũ uľ desideriũ uľ argumẽtuȝ bñ
possȝ dicẽ. h̄ ferꝝ. et h̄ consiliũ. et h̄ desideriũ. uľ h̄
argumentũ. qꝛ qualitas uocis essentiã rei non mu
tat. Concedimus tñ ꝙ posset dici. h̄ ferrus. uľ h̄
consilius. et ita de consimilibus. Similiter h̄ bonũ
ẽ dñdum. qꝛ hoc nomen ẽ datũ ſm illam formã
quã habet h̄ adiectiuũ bonus bona bonũ in neu
tro genẽ q̈ndo ponitur substantiue. Nam quando
ponit̃ substantiue ſm respectũ masculini dicendũ
est hic bonus.

Circa cõmune genus p̃t queri. utꝝ cõmune
genus sit aliquid in natura. Si enim ẽ ali
quid ergo aliquod genus p̃ticipat utrũqȝ
sexũ. ergo homo cũ sit cõmunis generis. istud cõ
mune ꝓuenit ex aliquo genẽ utriusqȝ sexus. Et
aliquis homo esset mas et femina. quod ẽ impos
sibile. Si autẽ nichil ẽ in natura. ergo nullũ nom̃
naturaliter ẽ cõmunis generis. ergo homo uel ci
uis non uenit naturaliter ꝓ mare et femina. qđ
falsum ẽ. quia simul accipitur pro utroqȝ sexu. ut
omnis ciuis. Solucõ dico ꝙ nullũ genus ẽ cõmu
ne quantũ ad naturã. nec aliquis sexus ẽ commu
nis ad masculinũ et femininũ. Et hoc ẽ quod ait
p̃s. Cõmune genus magis qualitate uocis dinosci
tur ꝙ̈ natura. Cõmunitas ergo a qua dr̃ cõmune
genus ẽ forma anime non nature. sicut affirma
tio et negacõ. quoniam anima posuit communi

nitatem in genere. propter opus generacõnis. qd̃ masculus et femina communiter exercent.

Q Verit̃ ergo Quare non habeamus cõmune ex masculino et neutro. uel ex feminino et neutro. Et uidet̃ ꝙ possit inueniri. ut uir et mancipiũ diligunt se. mulier et mancipiũ uident se. dico ꝙ talis cõmunitas esse non p̄t. quia vnũ ē naturale et alterũ innaturale. Item vnũ est ꝑuatiuũ alterũ positiuũ. et ideo non faciũt vnũ esse. Cũ uo dicit̃. uir et mancipiũ diligunt se. hoc pronomen se ibi ē neutri generis. qꝛ neutrũ concipit masculinũ. Similiter mulier et mancipiũ uident se. hoc ꝓnomen se ē generis neutri. qꝛ concipit femininum Et nota ꝙ solũ masculinũ qñqꝫ gerit naturaȝ cõmunis ratione antonomasie. i. excellentie. ut qui cũqꝫ uult saluus esse. hoc enĩ intelligit̃ ita de mare sic̃ de femina. Simil'r diliges deũ et proximũ et h̃ sepe reꝑitur. ꝫ femininũ ñ hꝫ eandeȝ viȝ. Vñ nunq̈ accipitur ꝓ cõmuni.

S Equitur de omni genẽ. quod adiectiuorũ est. qm̃ sig̃t rem cõpabilem mas femini no et neutro. Hec auteȝ adiectiua in tres species diuidunt̃. Nam quedaȝ sunt mobilia per tres terminacõnes. et hec tangunt ꝑmam et secũdam declinacõnem. et non sunt omnis generis cõiũctim. nisi in dtõ et ablatiuo plurali. ut albus alba album. Quedã tamen mobilia sunt omnis generis in genitõ et dtõ singulari. qꝛ sunt secũdi modi ꝓnominũ. ut vnus vna vnũ Gtõ vnius. Datõ vni. Quedam uero adiectiua coniunctim sunt omnis generis. ut felix et prudens. Quedam in commune et neutrũ diuidunt̃. ut h̃ et h̃ fortis et h̃ forte. Pauca tamen terminant masculinum in er. femininuȝ in is. neutrũ in e. ut h̃ acer. h̃ acris. hoc acre. Cur autem fiat talis diuisio patꝫ. qm̃ adiectiua coniũctim p̄dicata ꝑ diuisionẽ reddunt̃. ut uir et mulier et mancipiũ sunt alba. ergo mulier est alba et uir ē albus et mancipium ē album. Altera uero diuisio que ꝑtim ē composita et ꝑtiȝ simplex non p̄t fieri nisi ꝑ cõmune et neutrũ. et sic ē certũ ꝙ ternarius non habet cõpacõnem nisi ad coniuncta simul ul' ad simplicia diuisim. ul' ꝑtim ad composita et ꝑtim ad simplicia diuisim. Et h̃ ē racõ quare adiectiua in tres partes diuidũtur

Q Veri eciam p̄t. quare nulluȝ nomẽ desinens in is potest esse omnis generis in nominatõ casu. ut dicit ꝑs. Videtur eciã falsum dicere. qꝛ h̃ nomen semis in vno sensu ē omnis generis et indeclinabile. ut hic et h̃ et hoc semis. i. dimidius a vm. Dico ꝙ ꝑs d̓ declinabilibꝫ intellexit. ꝫ hec semis. huius semissis. i. medietas assis declinabile ē. Sed adhuc obijcitur de h̃ nomine tricuspis qd̓ uidetur habere neutrũ. cũ dicat ouid̓. posito qꝫ tricuspide telo. mulcet aquas. Ad hoc rñdet ꝑs ꝙ ꝑ figuram recipit neutrũ. et sic tricuspis ē commune duũ generũ tantũ. Ideo autẽ nullũ nomẽ desinens in is potuit esse omnis generis in ntõ. qꝛ ut dicit ꝑs. in vj libro ubi determinat de desinentibus in is. nullũ neutrũ ꝑ se in is finire p̄t. quod in alijs uocalibus non contingit. Nam in as. in es. In os. in us. reꝑiuntur neutra. ut uas uasis. Es eris os ossis. ius iuris. In is autẽ nullũ neutrũ desinit et hoc natura huius uocalis credimus peruenire

Q Vero eciam. si hec sit congrua. omnis ciuis ē albus. et uidetur ꝙ sic. qꝛ substantiuũ commmunis generis p̄t recipẽ adiectiuũ in utroqꝫ gnẽ ergo et hoc nomen ciuis. et ita ē congrua. Sed probo ꝙ est incongrua. qꝛ hoc signum omnis cogit hunc terminũ ciuis suppone pro maribus et feminis. causa sue distribucõnis. sed hoc adiectiuuȝ albus restringit ipsum tantũ ad mares ergo ē ibi repugnantia. et si ē incongrua. dicimus ꝙ hoc adiectiuũ albus p̄t ibi uagari ad femininũ. et sic nõ restringit. Potest auteȝ restringẽ tantũ ad mares. suppõne huius termini ciuis. et ꝫm hoc quidã iudicant eam incongruã. propter repugnantiã officiorũ. nos uero congruam. quia non fit distribucõ nisi pro maribus. Vñ nulla ē ibi repugnantia. nã talia sunt subiecta qualia p̄dicata ꝑmiserint esse ut ait boecius in libro de trinitate.

D Vbitatur eciã de quibusdam nominibus an sint cõmunis generis. an omnis. ut diues pauper. ebes. et teres. degener. uber. comes. hospes. et sospes. bipes. quadrupes. compos. et memor. Vident̃ enim eisse omnis generis. qꝛ cõpacõm hñt ad masculinũ et femininũ et neutrũ. quod ꝑ eaꝝ construccõnem patet. ut diues uir. diues mulier. diues regnũ. Vnde ouid̓. Addidit extremo marmore diues opus. Et boecius ait. Constat eternũ bonũ esse sui compos. Iteȝ lucanus. Impenũ qꝫ comes. Iuuenalis. Depositũ tibi sospes erit. Et sic multa exempla habere possimus. Item ea que cõparantur ex istis bene hñt cõparatiuũ neutrũ. ut pauꝑ pauperior pauꝑrimus. pauper pauperior pauꝑrima. pauꝑ pauperius pauꝑrimũ. Sed cõparatiuũ neutrũ nõ p̄t oriri nisi a positiuo neutro. ergo positiua eorũ habent neutra. Ad hoc dicũt quidã ꝙ sunt cõmunis generis. ꝫ ꝑ figuram qñqꝫ iũgunt̃ neutris. ut diues regnũ. Quero ergo. An ꝑ eandẽ figuram p̄t dici. habeo diuitem regnũ. ul' ista regna sunt diuites. cũ bene dicatur. loquor de diuite regno. ꝓpter hoc concedũt quidam ꝙ sint omnis generis. quod et ꝑs qñqꝫ dicit de quibusdaȝ eorũ ut h̃ et h̃ et h̃ memor. h̃ et h̃ et h̃ pauꝑ. quod si uerũ ē. ergo terminant ablatiuũ in e et in i. quia hec ē natura omnis generis. ut h̃ et h̃ et h̃ felix. Ablatõ ab hoc et ab hac et ab hoc felice uel felici. ergo pauꝑ facit paupere ul' pauperi. et diues diuite ul' diuiti. ergo neutrũ pl'e dꝫ desinere in a. et hoc nusquã reperit̃. quia non dicimus hij et hec memores et hec memoria. nec dicimus diuites et diuitia. hebetes et hebetia. Inuenit̃ tamen hospita in plurali neutrũ. Vnd̓ stacius. Accipias fessis qꝫ libens iterũ hospita pandas. flumina. ergo erit dicendũ h̃ et h̃ et h̃ hospes. ergo hospite ul' hospiti faceret ablatiuũ. quod nichil ē Nos dicimus ꝙ predcã nomina sunt cõmunis generis in declinacõne sed omnis in construccõne. et hoc ideo qꝛ si in declinacõne ꝓponerent̃ tria articularia. de necessitate facerent ablatiuũ in e et in i. et neutrũ plurale in a. ꝫ quia significacõ eorũ ē cõpabil' tribus generibus. ideo cõparantur quedaȝ ex eis. et omnia pñt adiũci masculino femĩno et neutro satis ꝓprie. sed non in qualibet sui terminacõne. Quia qualitas accusatiui desinentis in em et forma pluralis in es nullo mõ pñt neutro generi adaptari vñ nichil ē habeo diuitẽ regnũ. ul' diuites regna ꝫ alie terminacõnes eorũ pñt neutro generi adaptari. ut diues regnũ. diuitis regni. diuitũ regnorũ. diuitibus regnis. licet ergo sint omnis generis in construccõne. nõ tamen oportet ꝙ sint omnis generis in declinacõne. quia racõne legis que in decli

nacõne omnis generis obſeruatur. in̄ predcā incō
uenientia ꝓuenirent. Certe bn̄ dicitur uir aduena
mulier aduena. mancipiū aduena. non tm̄ in decli
nacõne dicam hic et hec et hoc aduena. Et nota ꝙ
iſta tria memor hebes et teres. q̇uis a pꝰ q̈ndoqꝫ
tantū cōmunis generis iudicent̄ rcē pn̄t dici om
nis generis in declinacõne. ſed neutꝝ plurale ipſo
rum in a non repitur uſualit̄. de hoſpes dicimus
ꝙ eſt cōmune. hic et hec hoſpes tam in ſingulari q̈
in plurali. Sed hec hoſpita. huius hoſpite in ſingu
lari femininū. in plurali ē neutꝝ. hn̄s tantū ntm̄
accuſatiuū et uocatm̄. et ſic ē ethroclitū. ut hec hoſ
pita. accuſatō hec hoſpita. uōc o hoſpita. Idem ē
dicendum de ſoſpita. quia hic et hec ſoſpes dicimus
et hec ſoſpita te. et in plurali hec ſoſpita. ¶ De uber
et degener dicimus quod de paup. Licet p autori
tatem qn̄qꝫ finiant ablatiuū in i. Sed memor tā
in e q̈ in i. teſte pꝰ. De compos. comes. bipes. q̄
drupes. idem dicimuſ quod de diues. et ſic omnia
predcā ſunt cōmunis generis et omnis. diūſa cō
ſideracõne. Quedam tamen ex ill̄ terminant ab
latiuū tantū in e. quedam uero in e et in i.

QVeritur eciā de plus. uictrix. ultrix. cuius ge
neriſ ſint. Ad hoc dico. ꝙ plus in nt̄o accuſa
tō uōc eſt neutri generis. ſꝫ in alijs caſibus habet
tria genera. vn̄ facit ablatiuū tam in e q̈ in i. ut
plure uł pluri. Hoc autē contingit. qꝛ nullum mo
noſillabū in us potuit eſſe omnis generis. At qꝛ
compatiuuꝫ erat huius nominis multus ta tum
oportuit ꝙ in reliquis caſibus eſſet cōmune triū
generꝝ ut ſui poſitiui omnibus generibuſ rn̄deret
et ꝓpter hoc dicimuſ ꝙ fuit hoc nomen pluſ om
nis generis in conſtruccõne. ſꝫ neutri tantuꝫ in de
clinacõne. quia erat compatiuū ad tria genera. ut
iſte panis ē plus illo. et hec farina ē plus illa. et
hoc frumentuꝫ eſt plus illo. Hac de cauſa contin
git ꝙ in ill̄ caſibus qui hn̄t omne genus compo
nitur cū con. ut compluris compluri complures.
et non in forma neutri. vn̄ nichil ē complus. Et
hoc ideo. quia hec prepō con importat collcõneꝫ.
et ob hoc potuit cōuenire cū omni genē. ſed non
cū neutro. qꝛ multitudo recipit collcõnem. ſimplici
tas uero non. De uictrix et ultrix dixi ſup̈ in ij p
te. ubi determinaui de accentu deſinentium in trix

EPychenū ge ¶
nus. i. promiſcuū. ſub vna uoce et vno ar
ticulo animalia utriuſqꝫ ſexus ſignat. ut
coruus et aquila. Et dr̄ epychenū. i. ſup̈ cōmune
quia ſup̈ utriuſqꝫ ſexus animalia cadit. Videtur
ergo ꝙ hoc nomen ꝓximus ſit epychenū cuꝫ dr̄
dilige deū et ꝓximū. qꝛ ſub vna uoce et vno arti
culo uenit ꝓ maſculo et femina. Dico ꝙ hoc habꝫ
ex impropetate. i. p figurā. et ideo nō ē epychenū
Item demonſtrato mare et femina. bn̄ dicit̄. iſti
ciueſ currūt. Ecce hoc nomen ciueſ vna uoce vno
quoqꝫ articulo ſumit̄ ꝓ maſculo et femina. et ita
uidetur ꝙ ſit epychenū. dico ꝙ hoc contingit ex
impropetate. qm̄ ē ibi conceptio gn̄m. et ſic n̄ ē
ibi epychenoſitas.

VIdetur eciā ꝙ hoc no ¶
nomē ſubſtantia ſit epychenū. quia ſub vna
uoce et vno articulo comp̄hendit animalia utriuſ
qꝫ ſexus. Ad hoc dico ꝙ in regula pꝰ ſubintelligi
tur tantū. At ſubſtantia ideo non ē epychenū. qꝛ
nō cōuenit tantū animalibus ut̉uſqꝫ ſexus. imo
eciam alijs rebus. Idem dicimus de omnibus ge
neralibus. ¶ Item uidetur ꝙ animal ſit epyche
nū. qꝛ ſignificat animalia utriuſqꝫ ſexus. vna uo
ce et vno articulo. Ad hoc dico ꝙ nulluꝫ nomen
neutri generis ē epychenū. qꝛ non ſignificat rem
ut ſexatam. ymo ut inſexatam. Animal eciā cō
uenit animalibus inſexatis. mancipiū ergo non ē
epychenū. cū ſit neutri generis. q̇uiſ vna uoce et
vno articulo ſignificet animalia utriuſqꝫ ſexus. qꝛ
neutꝝ genus datuꝫ eſt a ṗuacõne utriuſqꝫ ſexus
Item nomina piſciū non ſunt ꝓmiſcua. ut luciuſ
et anguilla. qꝛ non generant̄ p coitū. ſꝫ per ſolā
confricacõnem. et ita ꝓprie non hn̄t ſexū. et hoc
ut in pluribus intelligas. hoc dico. qꝛ quidaꝫ piſ
ces dn̄r ſexuꝫ habere et coire. ut foce et murena.

QVeritur eciam. quare nomina rōnabiliū nō
ſint aliquo mō epychena. Dico ꝙ certa ſex
uł diſcrecō fuit in cauſa. Sed uide quedā nomina
rōnabilia uident̄ habere utꝝqꝫ ſexum. ſicut hmo
froditus. Nam ut dicit Iſiō xi. ethi. Hermofrodi
ti appellati ſunt. eo ꝙ in eiſ uterqꝫ ſexuſ appareat.
herma quippe apud grecos maſculus. afrodi femi
na nūcupatur. hij dexteram mamillā uirilē ſiniſ
trā muliebrem hn̄tes. uiciſſim coeūdo. et gignūt.
et pariūt. Hoc enim dicit aug̃ in xvj li de ci. dei.
Sed p̄t dici ꝙ huiuſmodi animalia ſunt quedaꝫ
monſtra nature et irregularitas.

PVeri eciam p̄t. In quibuſ animalibus epiche
noſis habeat locum. Ad hoc dico. ꝙ in qui
buſdam animalibus ē ſexus multū incertus. nec
erat uocis qualitas niſi vna. et in illis potuit ha
bere locū epychenoſis. ut dama. talpa. miluus et
pica. Sed nomina quadrupedū in a pn̄t eſſe taꝫ
maſculini q̈ feminini generis. ut hic dama uel hec
dama. hec talpa hic talpa. Et in utroqꝫ genē accipi
ūtur ꝓ animalibuſ utriuſqꝫ ſexus. At nomina bi
pedū in a tantū ſunt feminini generis. de hijſ au
tem dico que ſunt epychena. ut hec aquila. hec pica
hec noctua. ſꝫ columba non fuit epychenū. quia dici
mus hic columbus ꝓ mare. et hoc ꝓpter fecūdita
tem accidit. ſicut gallus et gallina. Palumbus rcē
fuit ergo epychenū. ꝓpter indiſcrecõnem ſexuſ et
raram fecunditateꝫ. Nomina autem auiū epyche
na que deſinūt in a. ideo ſunt feminina magiſ qꝛ
et aues cuiuſdam leuitatis ſunt ſicut femine. et t̉
minacō uocis in a maioreꝫ conuenientiam habet
cum feminino q̈ cum maſculino genere. ¶ Nota
eciam hoc. ꝙ omne epychenū ē maſculini uł femi
nini generis. ut hic turtur. hec aquila. et cū ſimili ad
iectiuo p̄t eandem ꝓmiſcuitatem ſuare. ut vnus
turtur uolat. mō non diſcernit ſexū. ut conſueuit
fieri cū cōmuni qn̄ dr̄ albus ciuis. Similiter ſi di
cam alba aquila. non fit mō reſtricō ad feminā
ſic̄ fit in cōmuni. ut alba ciuis. Poteſt ergo dici
vnus turtur. et alba aquila. tam ꝓ mare q̈ ꝓ fe
mina. tamen qn̄qꝫ promiſcua iſta recipiūt adiecti
ua contra naturaꝫ ſui articuli. cā diſcernendi ſexū
Vn̄ Anſer erat cuidam p̄cioſo germine feta. ſimi
liter eſt dictum de turture. ſola uolabit. ſola ſede
bit. tamen nobiliores autores hijs abuſionibꝫ n̄
utūtur. ſꝫ eciā alijs ſubſtantiuis adijciūtur adiec
tiua contra ſuū articulū. qn̄qꝫ racõne ſuppoſitorū
ut apud ſaluſtiū. Pars in cruce poſiti ſunt. pſ beſ
tijs obiecti ſunt. Qn̄qꝫ cauſa alterius ſubſtantiui.
quod ſubintelligitur. ut p̄neſte ſub ipſa ſubaudi
tur eniꝫ urbe. Qn̄qꝫ cauſa exp̄mendi naturam rei
ut triſte lupus ſtabil̄. i. res naturaliter triſtis. hoc
ē triſticiam inferens. non enim maſculinū et femi

ninū exprimit naturam ut neutrum.

Incertū genus.

I siue dubiū est ab anima ꝓpter diuersitatē ute
tiū opiniones. ergo ſm hoc non sumus certi
cuius generis sint nomina que dnr incerti genis
ergo altera istaꝝ locucōnū ē incongrua. dies ē se
renus dies ē serena. sed nescimus utꝝ. Modicum
autē fermentū massam paste corrūpit. ergo utꝗ
repudianda ē. Dicūt quidam ꝙ sine dubio altera
illaꝝ ē incongrua. Sed quia ꝓniores debemus es
se ad saluandū ꝙ̈ ad condempnandū. ideo dicunt
utramqꝫ esse recipiendam. Non eniꝫ sciūt cuius ge
neris sint huiusmodi nomina. Et similit̄ nesciūt
que illaꝝ locucōnum sit incongrua. Nos uero dici
mus ꝙ nullū debet esse nobis dubiū de genē isto
rū nominū ꝓpter autoritatem ueteꝝ. qui utroqꝫ
genē usi sunt. Autoritas enim est sententia ymita
cōne digna. Dicimus itaqꝫ ꝙ omnia nomina inc̄
ti generis sunt duū geneꝝ sine dubio. et hoc sepe
dicit ṗs. non tamen sunt cōmunis generis. qꝛ nul
la e ibi cōmunitas quo ad animā ul' naturā. Nec
contraxerūt illa duo genera ex autoritate ſ ex di
uersis. Cū ergo dr hoc nomen ē dubij generis ul' in
certi. illa dubitacō non ē ad modnos referenda. ſ
ad ṗmos inuentores. uelut cū dr. ceci uident. clau
di ambulant. surdi audiūt. i. qui ṗus habuerunt
cecitatem. ul' claudicacōnem ul' surditatem. ſ mō
non sunt tales. Et forsitan aliqua racō traxit anti
quos ad hec duo genera. qꝛ dies qnqꝫ sumit̄ ꝓ cer
to tempe. qnqꝫ ꝓ incerto. qn̄ uenit ꝓ certo debet
esse masculini generis. qꝛ certitudo est in maribus
Qn̄ uenit ꝓ incerto debet esse femininū. qꝛ nichil
incertius ꝙ̈ femina. Juxta illud. qd leuius fumo
flamen. quid flamine uentus. Quid uento mulier
quid muliere nichil. Similit̄ ē finis consummans.
et ē finis consumens. In eo ꝙ consummat habet
se ad modū maris. in eo ꝙ consumit habet se ad
modum femine. Similiter cortex in eo ꝙ munit
arboreꝫ habꝫ se ut mas. in eo ꝙ ab arbore patit̄
ē sicut femina. et ita p̄t de alijs iudicari. Et scien
dū. ꝙ ita sunt incerti generis in plurali sicut in sin
gulari. p̄ter dies. quod in plurali tantū ē masculi
ni generis. qꝛ nō habet se nisi ad certū tempus in

Q Vero h cū ſm autoritatē ue ¶ plurali nūo
teꝝ nomina qnqꝫ sint ge neutri. Qnqꝫ mas
culini. ut h pūctus et h punctū. et h stadius et h
stadiū. et h catinus et h catinū. quare non dicun
tur multi incerti generis. Solucō dicimus ꝙ mas
culinū taliū nominū iam cessauit. qꝛ non utimur
nisi neutro genē istoꝝ nominū. Esto tamē ꝙ ute
remur hijs nominibus in utroqꝫ genē. nō tamen
essent dicenda incerti generis. qꝛ uarias terminati
ones hn̄t ſ diuersa genera. quod in nominibus du
bijs non contingit. ¶ Item queritur quare non
habeamus aliquod adiectiū incerti generis. mul
ta eniꝫ adiectiua ponit ṗs de quoꝝ generibꝫ uide
tur dubitare. ut paup et diues. Ad hoc dico ꝙ n̄
potuit neutꝝ incertitudinē cū masculino ul' femi
nino ul' cōmuni habere. qꝛ requirit̄ ꝙ ubi ē incer
titudo ibi sit vna et eadem terminacō diuersoꝝ ge
neꝝ p omnes casus. Hoc autē non habet neutrū
cū alijs generibus. Nam in quibusdam terminati
onibus cōuenit cuꝫ alijs generibus. et in quibus
dam discrepat. et id neutꝝ ad incerti generis na
turam non potuit ꝑuenire. Et hec est racō quare
nullum adiectiuū est incerti generis. cū omne ad

iectiuū ꝓprie habeat in se neutꝝ.

D E etherocditis nominibus genē consueuit
queri. Ad cuius euidentiā scias. ꝙ quedaꝫ
nomina etherodisim patiūtur generis. i.
diuersitatem. ul' irregularitatem quandam ut h ce
lū hij celi. hoc epulū. et hee epule. h locus hij loci
h loca. h pelagus et hij pelagi. hic carbasus et in
plurali h carbasa soꝝ. Et ita contingit in quibus
dam alijs. Querit̄ ergo. vn̄ ista irregularitas fue
rit in generibꝫ. Ad hoc p̄t dici ꝙ ab autoritate di
uersoꝝ usuū hoc ꝓcessit. et forsitan non sine rōne
qꝛ uidetur ꝙ etherodisis semp immutet significati
onē ut h celum ꝓ continente. Sed hij celi ꝓ his
qui continent̄ in eo. ut celi enarrant gloriam dei
Et h epuliū pro corpali. h epule epulaꝝ ꝓ spūali
id est pro refeccōne scientie ul' uirtutis. Vnd dic̄
plato in thymeo. Venistis ad epulas hesternas. et
h locus ꝓprie quantitas est circūscribens corpus.
Set h loca locoꝝ ꝓprie hijs dnr in quibꝫ possessi
ones hn̄tur. hij loci pro locis dialeticis. Item hoc
pelagus ē alta nimis aquaꝝ ꝓfunditas. Sed hij
pelagi pelagoꝝ ad certitudinē ꝓfunde aque restri
gitur. Et h carbasus uestis sinuosa. que tn̄ uiro ul'
mulieri cōuenire p̄t. Sꝫ carbasa carbasoꝝ ad uela
nauiū ꝑtinent. Hic infernus pro loco generali om
niū penaꝝ. h inferna infernoꝝ ꝓ locis ꝑticulariū
penaꝝ. Hic sibulus ē hominū. h sibula sunt ſpen
tiū. Hec topica ce ꝓ scientia. h topica topicoꝝ ꝓ
libro. Idem ē dn̄dum de rethorica et analetica. Itē
h menalus pro totali monte. h menala menaloꝝ
ꝓ appendicijs et collibus sibi adiacentibus. Hic ꝑ
gamus ꝓ ciuitate. h ꝑgama ꝑgamoꝝ ꝓ edificijs
suis. Hoc porꝝ pro maioribus. hij porri ꝓ mino
ribus. Hij freni frenorum per se. Sed h frena fre
noꝝ cū suo apꝑatu. Hoc rastꝝ ꝓ vna spē ligonū
Sed rastri rastroꝝ ꝓ omnibus speciebus ligonū.
Et ita p̄t diligens ꝑscrutator inuestigare drn̄tiam
in huiusmodi etherocditis. sepe tamen iste ꝓpeta
tes ab autoribus non ſuant̄. Videtur ergo. ꝙ hoc
nomen felix et cetera similia sint etherodita. quia
h nomē felix in nt̄o est omnis generis. h in accu
satō est neutri. ergo uariat genus. et sic ē ethero
ditū. Illi qui dicūt omne genus esse quoddā acci
dens p se. bene concedūt ꝙ ē ibi etheroclisis. Nos
uero dicimus ꝙ non. Cū uero felix sit omnis ge
neris. dicimus ꝙ ē neutri. et sic non uariat genus

Q Veritur eciam. an sit dicendū vnū celorum
an vnus celoꝝ. Dicūt quidam ꝙ utꝝqꝫ bene
dicitur diuersis respectibus. Quia ꝑtitiuū p̄t respicē
genus quod illic ē. i. genus geniti. et sic ē dn̄duꝫ
vnus celoꝝ. et p̄t respicere id solū pro quo patit̄
singulariter. et sic ē dn̄dum vnū celoꝝ. sicut vnuꝫ
celuꝫ de nūo celoꝝ. et vnū epulaꝝ sicut vnū epu
lū de nūo epulaꝝ. Nos uero dicimus. ꝙ debꝫ respi
cē genus quod illic est qꝛ compacōnem habet ad
res ꝑ genitiuū suppositas. ſm genus quod accidit
genitō. Et sic ē dicendū. vnus celoꝝ. vna epula
rum. et non vnū celoꝝ. nec vnuꝫ epulaꝝ. non tn̄
sequitur vnus celus ul' vna epula. qꝛ genus plura
le ē fortius singulari. In genitō autē nominis col
lectiui p̄t fieri particō: ita ꝙ genus a rebus suppo
sitis contrahatur. Vn̄ bn̄ dr. vnus istius gentis ē
sortes. et vna istius populi ē maria. Et scias ꝙ e
therodisis fit quatuor modis. scꝫ genere qn̄ diccō
est alterius generis in singulari ꝙ̈ in plurali. ut h
celum. hij celi. Declinacōne qn̄ dcō est alterius de

dinacōnis in singulari ꝙ̄ in plurali.ut h̄ uas ua
sis.Et pluraliter h̄ uasa uasoꝝ.Numero qn̄ nume
rus pluralis non recte formatur a singulari.ut e
go pluraliter nos.Casu qn̄ gtūs non recte forma
tur a suo ntō.ut h̄ iupiter. huius iouis.Multa
ad genus ꝑtinentia infra ponā.ubi agam de decli
nacōne nominū.et in iiij ꝑte ubi agetur de silen
si siue concepcōne.Amodo de numero uideamus.

NVmerus inter accn̄
tia nominis terciū locum de iure possidet.
Natura enim distinxit genera ut ipa mul
tiplicetur nūo.Quoꝝ generꝝ multiplicacō retinen
da est ad conseruandas spēs in esse.Et certū est ꝙ
non pn̄t species teneri in esse nisi ꝑ multiplicita
tem ꝑticulariū.hoc autem non p̄t fieri bene nisi
ꝑus exn̄te generꝝ multitudine.Vn̄ post speciē de
genē et post genus de numero est agendum.

QVeri solet cui ꝑti accidat nūs.Dico ꝙ nume
rus accidit cuicūqꝫ accidit ꝑsona.et econūso
q̄ꝛ ꝑsona dr̄ quasi ꝑ se vna.et sic vnitas ē perfcō
vnius ꝑsone quo ad quid.Vn̄ gerūdia et supina
carent numero.q̄ꝛ carent ꝑsona.Adūbijs autē nō
accidit nūs nec ꝑsona.licet quedam aduerbia sint
nūalia.ut bis.ter.Et quedam ꝑsonalia.ut meati
et tuatim.q̄ꝛ non hn̄t numerꝝ nec ꝑsonam ꝓ acci
dente.s; pro significacōne.et s̄m hoc p̄t nūs diui
di a ꝑsona.Videtur tamen ꝙ age et agite hēant
numerꝝ pro accn̄te.q̄ꝛ age requirit ūbum singula
re.ut age lege.s; agite ūbum plurale.ut agite le
gite.ergo accidit eis nūs.Ad hoc dico ꝙ indrn̄r
iunguntur cum uerbo singularis nūi.et pluralis
sicut age legite Et agite lege.Vnde Stacius En
age ab diūsis thalamos fuate mantis.Item pro
sper.age iam p̄cor meaꝝ comes in remota rerū
trepidam būem ꝙ uitā dn̄o deo dicemus.et hoc
uult ꝑs.qui in v li ubi agit de nūo dicit.Nūos au
tem hee hn̄t dcōnes que ꝑsonas quoqꝫ hn̄t uł fi
nitas uł infinitas.i.nomina ūba ꝑticipia prono
mina.vn̄ si deficiat in ꝑsonis ūbum deficit et in
nūo.qualia sunt infinita.impꝑsonalia.gerūdia uł
supina.adūbiū uero q̄uis sepe demonstret nume
rū ad significacōnem nominū nūaliū.non tamen
q̄i accn̄tem hunc habet.et sic patet ꝙ nūs nullo
modo accidit adūbijs.Vnde ille ūsus ē repudian
dus.Pluribus ē agite dicendum s; age soli.

NVmerus autem ꝓut h̄ sumitur diuidit̄ in
singularem nūm et pluralem.quia satis ē in
hac arte vnū a multo uł multū ab vno discernē
et relique dr̄ntie numeroꝝ ad aliam ꝑtinent facul
tatē.Iste ūo sunt principales.q̄ꝛ vnitas et binari
us sunt duo pn̄cipia nūoꝝ.Tamen drn̄ter.q̄ꝛ vni
tas est primū pn̄cipiū et simplex.Binarius autē
est pn̄cipiū secundū et compositū.Ab vnitate er
go ē singularitas.a binario autē pluralitas ē.vn̄
sicut bina geminant vnitatē.sic pluralis nūs si est
uere pluralis debet geminare suū singulare.ut hō

SEd querit̄ de quibusdam no Et homines
minibus.quorū pluralia suū non geminant
singulare.ut uter alter.uterqꝫ.neuterqꝫ.et alterut̄
ita enim dr̄r de duobus in plurali sicut in singu
lari.Vn̄ boet.Inter utrasqꝫ lr̄as.i.int̄ ambas.q̄ri
tur ergo vn̄ hoc contingat.Ad hoc dico ꝙ h̄ no
mina data sunt ad dualitatē.q̄i pn̄cipali significa
cōne.vn̄ non pn̄t eam relinquē in singulari neqꝫ
in plurali.Sicut nec homo relinquit humanitatē
siue dicatur de vno siue de pluribus.Dicimus er
go ꝙ non geminant dualitatem.q̄ꝛ in utroqꝫ nu
mero distribuūt siue ꝑtinent̄ respcū duoꝝ.s; tam̄
geminant numerꝝ apphendenti dualitatem.q̄ꝛ p̄t
dualitas apphendi ut vnū.Et hoc faciūt predicta
nomina in singulari.Et p̄t apphendi ut plura.Et
hoc faciunt eadem nomina in plurali.et sic gemi
nant sine dubio singulare.Numerus enim apud
naturam ē plura.s; apud animā est vnū.et ideo
p̄t duobus rcē modis apphendi.Item eciam du
bitatur de hoc nomine vnus.q̄ꝛ inuenit̄ qn̄qꝫ in
plurali.ut vne et altere scale.similiter vna menia
Et illud Terencij.Ex vnis nupcijs fecistis michi
geminas.Ad hoc dico ꝙ non geminat vnitatem
q̄ꝛ illa est pn̄cipalis eius significacō.Sed vnitas
p̄t apphendi ut vnū et ut plura.et merito.q̄ꝛ est
vnitas pura.et vnitas impura.Sic ergo geminat
singulare.quantū ad modū apphendendi.Et h̄ fit
racōne quorūdā nominū que tantū in plurali nu
mero declinant̄ Et qn̄qꝫ signant vnum ut plura.
et qn̄qꝫ plura ut plura.vn̄ bn̄ dr̄.vna arma.vne
nuptie.s; male dr̄ vne homines.vne mulieres.in
masculino autem genē non inuenit̄ apud auto
res in plurali nūo.Posset autē dici vni manes uł
vni penates.nisi usus resisteret.Et nota ꝙ vnus
qn̄qꝫ significat vnitatē animoꝝ.Vn̄ in actibus a
plōꝝ.Multitudinis credentiū erat cor vnū et ani
ma vna.Et s̄m hoc posset dici.Iste muliēs sunt
vne.i.vnanimes.et corda nr̄a sunt vna.i.vnani
ma.Vn̄ lucanus.fecere nefas in ꝑtibus vnis.id
est vnius animi et uoluntatis.

NVnc de utroqꝫ numero uideamus.Scias ergo
ꝙ singularis nūs ē forma dcōnis significan
tis ut vnū.Pluralł autē est forma dcōnis sig̃ntis
ut plura.Isti utiqꝫ modi notant̄ qn̄ pueris dr̄.cu
ius nūi singularis.quare q̄ꝛ singulariter ꝓfertur.i.
vnū designans.Et profertur pluraliter.i.plura de
signans. Secundū hoc ita obijcitur.chimera ē
inopinabilis.h̄ nomen chimera signat rem suam
ut vnā.s; ipsa non ē vna nec p̄t esse ergo sig̃t eā
falso.ergo h̄ debet iudicari falsa chimera ē inopi
nabił.quemadmodū chimera iudicaretur ut alba
cū ipsa non sit alba.hec iudicaretur falsa.chyme
ra ē alba.Querit̄ eciam cui tał singularitas insit
Dico ꝙ inest apphendenti.et non ē forma nature
s; racionis Et licet aliter sit q̄ꝫ apphendatur.non
tamen falso.q̄ꝛ aliud est de albedine.aliud de mō
apphendendi.Albedo enim ē forma naturał.Sin
gularitas autē est forma racionis siue intellectus
vnde inest tm̄ anime Et ideo non surgit inde falsi
tas.q̄ꝛ bene inest cui debet inesse Possumus eciā
dicē ꝙ tał singularitas inest chimere ꝓut ipsa ē
apud animam ꝑ intellectum solum.quia tale fig
mentum est vnum ꝑ apphensionem.q̄uis nichil
sit in natura Et hoc est quasi idem quod prius

QVeritur que nomina discernant numerꝝ.et q̄
non.ad hoc dico ꝙ substantiua.ut homo et
homines Et adiectiua substantiue retenta ut albū
discrecionem q̄ntitatis in rebus suppositis faciunt
ut est homo.ergo vnum.Et sunt homines.ergo
plura Et albū currit.ergo vna res alba Sunt ta
men quedam substantiua que in eodem nūo.ue
niunt tam ꝓ uno q̄ꝫ ꝓ pluribus.ut uinum et ar
ma.et hec dr̄r nomina complexiua.q̄ꝛ quoddam
vinū ē unū.q̊ddam ē plura Similiter quedam
arma sunt vnū et quedam arma sunt plura non
tamen huiusmodi nomina hn̄t duos modos signi

ficandi. scilicet singulariter et pluraliter. sed uel singu
lariter tantū ut vinū. uel pluraliter tantum ut ar
ma. ¶ Adiectiua autē sicut et ūba carent nūi dis
crecōne quantū ad ꝓpetatem quam signt. qm̄ at
tribuūt eam complexiue. i. tam ꝓ vno q̄ ꝓ plu
ribus. ut albus. i. pticipans albedine uel albedini
bz. Vn̄ nō pt dici pplus ē albz. qr tot impmit al
bedines h' nomen albus quot sunt homines in po
pulo. Similiter populus currit. Tot enim cursus at
tribuūtur populo ex quot hominibus populus
constat. non tamen adiectiua hn̄t numerū cōplex
iuū. sed uel signt singulariter tantū ut albus. uel plu
raliter tantū ut albi. Non ignoro tamen q multa
nomina sunt singularis nūi et plural' in eadē uo
ce. ut dicit ps in v lib' ubi agit de nūo. ut poete.
albi. sedes. manus. et res. illi et illa. Sz hoc simul
et eodem respcū nulla dcō casualis habere pt. In
ūbis autem h' non contingit. ut dicit ps. qr nullū
ūbum in eadem uoce apud latinos ē utriusq3 nu
meri. Si obijciatur de hoc ūbo audiere quod est
plural' nūi in pterito actiui. et ē singularis nume
in futuro passiui. et hoc habet in eadem uoce ꝑr
sus. Dico q aliud ē ūbum actiuū et aliud passiuū
sicut alia est actio q̄ passio.

Queritur autē vn̄ istud contingat q substan
tiua ex maiori pte faciunt discrecōnem nūi
sed adiectiua non. Ad hoc rn̄dendū. q causa forma
lis hoc facit. qr forma substantial' agit ad nume
rū cum ab ea sit perfectio et esse rei. et hanc desig
nant nomina substantiua. forma uero accn̄talis
nō facit ad nūm. qr nō facit quid sed alterū. et ideo
adiectiua non hn̄t nūm qui sit a rebus sed a modo
significandi tantum.

Excipiūtur autē nūalia. q̄uis non dicant ꝓpe
adiectiua. ea enim attribuūt rem suam cū discreti
one nūi. ut isti sunt duo. i. vno binario pticipan
tes. Si eniz carerent nūi discrecōne iam sequetur
q quatuor essent duo. qr quatuor participant bi
nario uel binarijs. Eadem rōne mille possent esse
duo. Patet ergo q nūalia copulant cū discrecōne
nūi. Et merito. qr inuenta fuerūt ad indiscrecōm
nūi remouendā. et sic quantū ad hoc ymitantur
naturā substantiuorū. qr semp nūs comitatur for
mā subalem. Vn̄ ps nūm appellauit formā. hec
est racō quare alterius nature adiectiua non copu
lantur nūalibus sicut nec substantiuis. Vn̄ male
dr isti sunt duo et albi. sicut male dr. isti sunt al
bi et homines. Sm hoc uidetur q omnia nūalia
sint dicenda singularis nūi. quia copulant rez su
am cū discrecōne singularitatis. quod si uerū ē er
go sunt singularis nūi quo ad intellectū. et sic po
terit dici. duo currit. Solucō dicimus q ōnia nu
meralia sunt plural' nūi eciam realiter. pter vnus
qr nūs apud naturam ē plura. Naz duo uenire ꝑ
binario. idem ē quod uenire ꝑ duabus vnitatibz
qn̄ signat ipsum in compacōne suppositorū. sed qn̄
[illegible]s signatur adiectiue fit smo de ipso tamquam
de vno. ut binarius ē discreta q̄ntitas. qr ē vnum
apud animam. et sic nichil ē dictum. duo currit.

Sunt autem quedā similia numeralibus. que
tn̄ in singulari nūo dn̄r de pluribus. et ē ge
minus. duplex. binus. et similia. ut iste habet ge
minū bouem. i. duos. et iste laborat duplici mor
bo. i. duobus. et iste fertur bina ceruice. i. ceruice
duorū. et sic substantiua que ꝓprie dn̄r de vno ū
tute talīū nominū ptinent ad plura mō significā
di singulariter reseruato. non eniz bn̄ dicitur gemi
nus bos currit. et uidetur q possit recte concedi.
geminus bos ē duo boues. non tamen bos ē bo
ues. quia cessante causa. i. adiectiuo cessat effcūs

Pero h'. an uigintiunus sit singularis numi
an plural'. Refert eniz multū. an sit dicendū
uigintiunus homo. an uigintiunus homines. dn̄t
quidam q utrūq3 bn̄ dicitur. qr tale nomen habz
in se cām singularitatis et pluralitatis. Dn̄t alij.
q tale nomen ē plural' nūi tantū. qr maior nūs
vincit minorem. vn̄ uigintiunus homines ē dn̄
dum. et non uigintiunus homo. Sm istos contin
git q abltūs pluralis desinit in o. ut uigintiuno.
et ntūs plural' in us. q̄uis non sit quarte declinati
onis. ut uigintiunus. et gtūs pluralis in ius ut ui
gintiunius. quod totū est contra regulas huius ar
tis. Nos uero dicimus q rcē dn̄dū ē uigintiunus
homo et non uigintiunus homines. qr finis vin
cit pn̄cipium testante ps. vn̄ probat q huiusmo
di debet esse nomen potius q̄ ꝓnomen. rōne no
minis quod ē in fine. Similiter dicit in libro con
structōnū. q terminacō maxime obtinet ptes orō
nis. et sic in compōne huius nominis uigintiunus
magis ē tenenda constructō huius nominis vnus
ꝓpter finem. Vnde boecius in arismetrica talē po
nit latinitatem. Si septies tres addant' in uiginti
unū numerū cadūt. non enim dixit in uigintiunū
nūos. Si ergo usquam inueniat' construi cuz plu
rali dn̄dum ē hoc n̄ esse de arte. sed ē abusio quedā
ut si diceres. Iste habet uigintiunā marcas. Dici
mus ergo q hoc nomen homo rōne sue cōmuni
tatis trahit' ad collcōnem. et hoc habz ibi ex ad
iūcto. ut uigintiunus homo non ē vnus homo sed
plures homines. non tn̄ homo ē homines. pt eē
tale nomen in plurali nūo declinari. sicut vnus ut
uigintiune scale. et uigintiuna encenia. Nolumus
eciam pterire. q quidam ista distinguunt. Si sub
stantiuū pcedit tūc debet pluraliter sumi. ut hēo
denarios uigintiunū. Si uero postponat' debet sin
gulariter sumi. ut habeo uigintiunuz denariū. Et
certe ista sententia multū elegantie habet. quia re
spicit impressionem numeri propioris.

De ꝓprijs nominibus locorū que in plurali nu
mero tantū declinant' querit' an possint con
strui cum ūbo singularis numeri. ut dicat' pise est
pulchra. et uidetur q sic. quia huiusmodi nōina
sunt singularia intellcū. sed uoce pluralia. Ad h' di
co q incongrua ē. qr modū significandi habz plu
raliter. Et hoc ē quod dicit ps. qr huiusmodi no
mina sunt singularia intellcū. i. vnā rem singula
rem designant. intellcū tamen plurali. i. designant
eam ut plura. Et ideo non pn̄t suppone ūbis sin
gularis numeri. nisi fiat alia institucō in singulari ¶ ut pisa ē bona

Sed queritur quare ꝓpria
nomina locorū sepe in plurali nūo instituan
tur et inueniant'. cuz de iure sue significacōnis no
men ꝓpium careat pluralitate. Ad hoc dico q lo
cus pt considerari ut vnū et ut pl'a. Rōne contine
tis ē vnū. Rōne contentorū ē plura. qr ē locus con
tinens et ē locus contentus. et hac consideracōne
pn̄t nomina locorū institui. tam in sing' q̄ in pl'i.

Nota h' q ut dicit ps quedam nomina sunt
semper singularia. uel natura uel usu. natura
ut ꝓpria. quia nō signant qualitatem cōmunē ut
achilles sol et luna. Usu tn̄ sunt singularia. que li
cet qualitatem cōmunē significent. usus tamē sin

gulariter ꝓferri tradidit. ut sanguis et puluis. Et
scias ꝙ sol et luna sunt ꝓpria ſm opinionē pla
tonis. qui putabat planetas habere spūs racōna
les. et illum sequit̄ ṗs. Ondo ꝙ sunt ꝓpria sed cō
siderata natura rerū ꝑut eas anima speculat̄ com
munia sunt. et hoc uult aristotiles quem ṗs qn̄qȝ
ymitatur ondo ꝙ sint appellatiua. Cetera uero no
mina planetarū. ut saturnus. iupiter. mars. uenus.
mercurius. ꝓpria sunt. quia sunt imposita stellis as
trologice. occasione sumpta a quibusdā personis

QVinqȝ tamen modis ea que semꝑ sunt singu
laria natura uł usu ad pluralitatē trahūtur
scȝ euentu. ut duo cathones. Particōne. ut gallia
rū alia comata alia togata. Opinione ut duo so
les Lucan in ix. Europam qȝ alios soles asiā qȝ ui
dentem. Autoritate ueterū. ut mella et vina. Officō
appellatiui. ut apud oui. Illic et multos hectores
esse puta. i. multos fortes. Sunt tamen quedam
ꝓpria que rōnabiliter in utroqȝ nūo accipiuntur
q̄ cōueniūt cōmuniter omnibus de cognacōne. ſ̄ȝ
hoc non de natura communis qualitatis ꝓcessit
ymo ex quadam accōmodacōne. quia fungūtur
loco prōnomicorū apud latinos. ut cornelij metel
li camilli cesares. Vn̄ ouid. Cesaribus ūtus conti
git an̄ diem. ¶ Sunt et alia que singulari nume
ro carent. q̄ sunt semꝑ pluralia. uł natura ut pis
ces et gemini. uł usu quemadmodū complexiua
que tam ꝓ vno ꝙ̈ pro pluribus supponūt plura
liter. q̄ magis h̄n̄t se ad multitudinē ꝙ̈ ad vnita
tē. ut manes moenia. Sȝ ea que sꝑ sunt pluralia
natura uł usu rarissime ad singularitatem descen
dunt. et h̄ ideo q̄ pluralitas ē fortior singularita
tate. uł quia vnitas non nascit̄ a multitudine ſ̄ȝ
multitudo ab vnitate. Quedā tamen ex illis qn̄qȝ
accipiūtur in singulari. uł autoritate ut teneb̄ et
scala. uł alia institucōne facta. ut theba be. vnde
stacius Viue supstes ait dire qȝ ad moenia thebe
solus abi. Et tamen ꝓ eadem ciuitate dicimus et
thebe thebarū. Vn̄ orac̄. Thebis nutritus an argis
Qn̄qȝ contingit ibi etherodisis. q̄ mutant signifi
cacōnem mutato nūo. ut uesp̄e uesperarū. et uespe
ra uesp̄e in alio sensu. et hee opes opum. sed ops
opis in alio sensu. Predcā pn̄t confirmari ꝑ ṗs in
li v ubi determinat de nūo. sic dn̄tem. Sunt q̄dā
nomina semꝑ singularia uł natura uł usu. Natu
ra ut ꝓpria que naturaliter indiuidua sunt. Jupi
ter achilles sol et luna ytalia. usu qȝ singulariter
ꝓferri tradidit usus. ut sanguis et puluis. in hijs
tn̄ ipsis ē qn̄ uł euentus uł particō regionū uel
diuise opiniones uł autoritas ueterum cogit. uł
qn̄ ꝓ appellatiuis quoqȝ ꝓferūtur. ut eciam plu
rali nūo proferant̄. Similiter sunt quedaȝ nomi
na semꝑ pluralia. uł natura uł usu. natura ut ge
mini. ꝓpꝛium in signo celesti ut pisces. Vsu ut ma
nes. arma. moenia. saturnalia. kalende. none. idus
et omnia pene festorū dierū nomina. Sunt quedā
singularia uoce. intellcū pluralia. q̄ et comp̄hensi
ua dn̄r. ut populus. exercitus. legio. Alia circa in
tellectum singularia sed uoce pluralia. ut athene
thebe. Jnueniūtur tamen quedaȝ in hijs et singu
lariter ꝓlata idem significantia. Stacius in ij the
baidos. Viue supstes ait dire qȝ ad moenia thebe
hec ṗs.

DE quadam usuali locucōne dubitatur. ut
cū dicimus vni causa honoris. uos estis bo
nus uł boni. Pluralitas ista significat plu
res ꝑsonas. i. ꝑsonatus illi cui loq̊mur inesse. Et
ꝑ hoc captatur quedā beniuolentia. Hoc autē pri
us introductum fuit a cesare. qui solus om̄s dig
nitates urbis accepit. Sed hoc in abusionē max
imā deuenit. q̄ iā cuilibet populari dicimus uos
et ita falso loq̊mur et incongrue. teste donato. q̄
si vni dixerimus saluete solocismū facimus. vn̄d
quidam Trutānus. vnū uosamus falso uere qȝ tu
amus. traxit enim uoso sas ab hoc plurali uos.
et tuo tuas ab hoc singulari tu. Dn̄t ergo quidā
ꝙ debet adiectiuū in plurali nūo poni. ut uos es
tis boni humiles et benigni. Nos ūo dicimus ꝙ
si quis loquatur in ṗma persona de se pluraliter.
omnia debent in nūo rn̄dere. ut nos sumus pati
et ꝑni ad honorem uestrū. Loquitur enī qui sic lo
quitur potius conceptiue. et sic aliquos alios sibi
consociat. ut facit apostolicus uł alius dn̄s. nam
qn̄ non loquitur conceptiue tunc singulari ſmo
ne utitur dn̄s cum ꝓpheta. Ventrem meuȝ doleo
Cum ergo ſmo dirigit̄ ad secundam ꝑsonā causa
honoris. si ē adiectiuū nomen significacōne tantū
dcō seqn̄s debet in singulari nūo poni. ut uos es
tis pater meus. dn̄s meus. bn̄factor meus. si uero
ē adiectiuū uoce et significacōne et est nomen. et
immediate ueniat cuȝ substantiuo debet poni in
plurali nūo. ut uos albi curritis. Si mediate ueni
at debet potius in nūo singulari sequi. ut uos es
tis bonus et pius. Et hoc ideo. ut ꝑ adiectiuū sin
gulare ondatur ꝙ ꝓnomen ibi sumitur pluralit̄
tantuȝ causa honoris. non causa uere pluralitatis
¶ Preterea cū adiectiuū sit tercie persone non p̄t
ad hanc improp̄etatem accedere. q̄ tercia ꝑsona
causa talis honoris nunꝙ̈ pluraliter sumit̄. eo ꝙ
caret discrecōne ſmonis. est ergo dn̄dum uos es
tis bonus et non boni. sicut eciā ipm ꝓdeoma so
nat. et minor improp̄etas est si dicam uos estis
bonus. ꝙ̈ si dicam uos estis boni. ¶ De ꝑticipio
autē dicimus ꝙ p̄t in utroqȝ nūo sequi. eo ꝙ ha
bet naturā ūbi et naturā nominis adiectiui. Naȝ
bn̄ d̄r. uos estis uocatus epūs. uel estis uocati e
piscopi. Rectius tn̄ ē ꝙ sumatur pluraliter sicut
ūbum. q̄ maiorem conuenientiā habet cum ūbo
ex quo et nascitur. vn̄ dn̄dum ē diligo uos bn̄fa
cientes michi. et non bn̄facientem. Ad talem plu
ralitatē si sequitur relatiuū substantie in nt̄o casu.
debet eiusdem nūi esse. q̄ tūc est eiusdem ꝑsone
cum ūbo an̄ti. ut diligo uos qui bn̄facitis michi
At si sequatur in obliquo debȝ singulariter poni
q̄ tūc non amittit naturalem ꝑsonā. i. terciaȝ. Q̄
quidem nunꝙ̈ istam improp̄etatem recipit. Et ꝙ
relatiuū in obliquo teneat̄ in ui tercie ꝑsone quā
uis an̄cedens sit secūde ꝑsone. patet ex eo ꝙ p̄t re
cipe hoc relatiuū suus. quod nunꝙ̈ refert̄ nisi ad
an̄s tercie ꝑsone. Vn̄ bn̄ dicitur. tu quem diligis
suus filius ueni huc. et ideo p̄t fieri in̄ confusa lo
cucō. ut dicatur. Tu qui diligeris a filio suo ueni
huc. q̄ relatiuū positū in nt̄o casu. esset ut suum
an̄s secūde ꝑsone. vn̄ n̄ possȝ r̄cipe h̄ relatiuū suo
relatiuū eniȝ refertur ad alterū relatiuū dicenduȝ
ē ergo ut ex dictis patet. diligo uos ad cuius dig
nitatem recurro. et non ad quorū.

QVero eciam h̄. an causa honoris possit hoc
nomen dn̄o geminari in salutacōnibȝ. ut pa
tri et dn̄o plurimū reuerendo dn̄o petro archiep
iscono ianuensi. ad hoc dicūt quidam. ꝙ ē ibi cā
tologia. ꝓpter inutilem repeticōnem huius dn̄ do

mino. Et iō ꝑ eos non ē talis salutacio admitten
da Alij uō predictam salutationem recipiunt dn̄
tes ꝙ primū domino ꝑeminentiam signat alteꝝ
ponitur causa urbanitatis tantum. Et h̄ recte p̄t
sustineri in lombardia. qꝛ lombardi causa urbani
tatis fere omnes diuites uel nobiles dn̄os appel
lant indr̄nter. et hoc intelligo si mediate iūgant̄.
Nam si immediate iūgerent̄ non rcē diceret̄. ut
patri quamplurimū reuerendo et dn̄o dn̄o petro
archidyacono ecclesie ꝛc̄.

DE figura apte agitur post numeꝝ. qꝛ post
q̈ꝛ res fuerunt distincte nūo. figuracōnes
reꝝ inuente sunt causa determinandi cōfu
sionē. et causa hn̄di certitudinem per ea que pn̄t
circa aliquid dep̄hendi. Et ita figura sequit̄ nūm
sicut ea q̄ sunt extenus sequunt̄ id qd̄ interius ē
QVero quid sit figura in grāmatica. dico ꝙ fi
gura ē ex eodem uł diūso ꝓueniens quedaꝫ
dispō dcōnis. Ex eodem. i. ex indiuiduo prouenit
simplex figura. qn̄ dictio non p̄t diuidi in partes
intelligibiles. quaꝝ sensum habeat. Nec ē a cōpo
sito deriuata ut magnus. Ex diūso ꝓuenit figura
composita. ut magnanimus. qꝛ p̄t diuidi in intel
ligibilia suo toti cōuenientia. scilꝫ magnus et ani
mus. Similiter figura decomposita ꝓuenit ex di
uerso. ut magnanimitas. qꝛ licet non ꝑ se in mag
na animitas possit diuidi. qm̄ animitas nichil est
tamen traxit diūsitatem a composito quod ē mag
nanimus.

TRes sunt figure scꝫ simplex. com
posita. decomposita. Simplex figura ut tactū
ē dꝛ que non p̄t diuidi in duas intelligibiles ptes
ꝑoris sensus capaces. nec deriuatur a composito.
Et scias ꝙ dcō dicit̄ esse figure simplicis rōne in
tellcūs. non simpliciter. ſꝫ compati ad uocem. que
ipsum anime repn̄tat. et sic tal̄ simplicitas ꝑuat
diuisionē intelligibiliū. Vn̄d figura simplex dicit̄
accidere dcōni. et licet omnis intellcūs dcōnal̄ sit
simplex. Refert tamen inter intellectum simplicis
dcōnis et composite. qꝛ simplex non habet multi
tudinem in potentia. ſꝫ composita hn̄t multitudi
nem in potentia intelligibiliū. sicut mixtū ex aq̄
et vino potentialiter habet aquam et vinum.

QUid sit figura composita querit̄. Dico ꝙ que
cūqꝫ dcō p̄t diuidi ꝑ se in aliqua intelligibili
a toti conuenientia nec ē a composito deriuata. ē
figure composite. Ideo dico p̄t. qꝛ quedaꝫ dcōnes
sunt composite que non diuidūtur in intelligibi
lia. ꝓpter usuꝫ deficientē. pn̄t tamen diuidi. ut cō
pleo et offendo. Nam pleo uł fendo non sunt in u
su. Per se dico. qꝛ quedam dcōnes pn̄t diuidi in
intelligibilia. ſꝫ non ꝑ se. vnde sunt figure decom
posite. sicut magnanimitas. Hoc enim diuiditur
ꝑ aliud quod ē magnanimus. Toti conuenientia.
ideo dixi. ꝙ quedam pn̄t ꝑ se diuidi. ſꝫ non in ta
lia ex quibus suam significationem ꝓducant. ut
uires. quod diuidi p̄t in ui et res. et ideo non est
figure composite. qꝛ totū non cōuenit cū significa
cōne illaꝝ ptiū. Sunt et quedam alie dcōnes que
bene pn̄t diuidi in duo intelligibilia toti cōueni
entia. ut edoctus. nec tamen sunt figure composi
te. qꝛ trahūt suam compōnem et cōpaginē aliun
de. et ideo non sunt figure decomposite. nam si cō
paginem n̄ ꝑuant licet a ūbo compōnem trahāt
ꝑ se tamen componūtur. ut confractus. contctus
collatus. et compactus. Est enim compago iūctu
ra ꝑncipalis uocal̄ in ipso pn̄ti uł p̄terito. que si

non remanet in pticipio preteriti tempis uł supi
no. dn̄dum ē ꝙ in talibus ē ꝑ se compō facienda
In ūbo enim dicimus confringo confregi. ſꝫ in su
pino confractū. ergo confractū ꝑ se componitur
ex con et fractum. quamuis habeat compōnem
a uerbo. Et sic de alijs est dicendum.

EX dictis patet ꝙ quedaꝫ nomina sunt dubie
figure. ut impietas et infidelitas. qꝛ pn̄t ꝑ se
diuidi in duo intelligibilia. et pn̄t hoc a composi
sitis habere. ut impietas ab impius. et infidelitas
ab infidelis. Et nota ꝙ magis hec p̄pō in q̈ꝛ aliq̄
alia facit hanc ambiguitatem. Quod ideo contin
git. ꝙ plures mutacōnes habet q̈ꝛ aliqua alia pre
pō. Et ꝑm ꝙ ꝑuat magis conuenit cū nomine q̈ꝛ
cum ūbo. Habet eniꝫ exilem negacōnem. sic no
men habet exilem compōnem. ſꝫ ūbum habet ue
hementē. qꝛ pficit suam compōnem et nominis.
ut homo albꝫ currit. et sic albedo et cursus in ho
mine conueniūt. Sed pfectio compōnis tota ē a
ūbo. Nomen enim quod ē albus signat composi
tū. ſꝫ ūbum ondit formā componi. Et sic nomen
habet se ad compōnem debiliter. ſꝫ ūbum fortiter
Et ideo hec p̄pō in raro uenit ad compōnem ūbi.
qn̄ negat. qꝛ exilis negacō non p̄t remouere for
tem compōnem. Inuenitur tamen inhonoro ras
ubi quidem negat honorem. ſꝫ magis ponit cont̄
riū honoris. i. dedecus. In alijs uero significacōni
bus sepe adiūgitur ūbis. ut incolo. inꝑuio inqui
ro. nominibus autem qn̄ ꝑuat freq̄nter adiungi
tur ut ptim ꝑuet et ptim ponat. qꝛ non p̄t nomi
ni auferre formā qn̄ aliquam imp̄mat. cuꝫ omne
nomen datū sit a forma. ut impius. ꝑuat enī pi
etatem a subiecto et ponit contr̄iuꝫ. Similit̄ impi
etas ꝑuat pietatem abstractiue. et ponit uiciuꝫ si
bi contr̄ium abstractiue. Sicut autē se habet hec
pticula in nominibꝫ. ita se habet in participijs. qꝛ
participiū pn̄tis tempis uł p̄teriti nominalit̄ posi
tū nullam aliam prepositionem q̈ꝛ in. potest reci
pe ꝑ compōnem q̈ꝛ suū ūbum. ut impotens et in
doctus. Et hoc ideo qꝛ in exiliter īmutat. ut dixi
ſꝫ alie p̄pōnes uiolenter. Et ideo pticipiū trn̄siens
in vim nominis nullam p̄pōnem ꝑ se recipit ad
sui compōnem. p̄ter in. que ē nominibus approp
ata. Vn̄ pticipiū futuri tempis nominaliter posi
tū eam non recipit. qꝛ sapit naturaꝫ ūbi causa infi
nitiui per quem exponitur. ut docendus dignus
doceri. et ita nichil ē dictū indocendus. sicut nichil
ē indoceri. ergo incultus. i. non cultus nomen est
ſꝫ incultus. i. habitatus. pticipiū ē ab incolor ris

QVeritur quare non recipiamus istas compō
nes. imbonus. infortis. sicut impius et indig
nus. Ad hoc dico ꝙ habemus opposita istoꝝ sine
aliqua compōne. qꝛ malus opponitur bono. et de
bilis forti. Nam cū dꝛ malus ꝑuatur bonitas. et
imp̄mitur uiciū. Similiter cum dꝛ h̄ ē debilis tolli
tur fortitudo et imp̄mitur suū contr̄ium. Sed q̈ꝛ
uis non sit dn̄dum imbonus. uł immalus. tamē
ē dn̄dum non bonus. non malus. absqꝫ ulla com
pōne. et tūc fit ibi ꝑuacō sine ulla imp̄ssione sui
contrarij. ut loquor de homine non bono. uel lo
quor de homine non malo. ¶ Sciendū tamen ꝙ
bonū et malū sunt immediata circa rōnalem cre
aturā. vn̄d sequitur de homine ꝙ si est n̄ malus
ergo bonus est. si ergo est malus ergo ē n̄ bonus
Sed circa alias creaturas hn̄t mediū quod est in
dr̄ns. ut iste lapis est non bonus. et similiter est

nō malus.et ita ñ sequitur ꝙ sit malus ul' bonus
ꝫ indifferens.

De hac autē negacōne non sciendū ē ꝙ ꝑ
posita nomini ꝑ compōnē ꝓuat tantum
ut nullus et nemo.Non enim ꝓuat rem si
ne qualitate istoꝝ nominū.ꝫ attribucōnem seqñ
tis ūbi.ut nullus homo currit.nemo disputat.si
militer nichil.ut nichil currit.Sȝ qñ ꝑ compōnē
adiūgitur ūbis.sine dubio ꝓuat et ponit.ut no
lo.nequeo.nescio.Hec enim sola ūba componū
tur cū non.ut ondatur pena inflicta homini.ꝓp
ter originale peccatū.qꝛ punitus est in bonitate
scientia et potentia.Si autem ueniat ꝑ infinitatē
tūc hȝ exilem negacōnem.qꝛ ꝓuat et ponit.ut ñ
homo.i.ens aliquod quod non ē homo.Sȝ tale
nomen dꝛ infinitū a dyaleticis.et non ē hic com
pō grāmaticoꝝ.ꝫ loycoꝝ tantū.qui utūtur ea ꝓp
ter necessitatem conuīsionū.In arte autē grāmati
ca dicimus.ꝙ non qñ facit exilem negacōnē.et
tūc sicut dicit ꝓs.ꝑt eciam adiūgi nomini sepatī
ut non bonus uir.nō bona mulier.non bonū mā
cipiū.qꝛ non ē dñdum ꝙ non bonus sit hoc qḋ
dꝛ nomen compositū infinitū.qꝛ si hoc essȝ corrū
petur accentus.ut oporteret nos dicere nōbonus
añpenultima acuta.¶Ex ꝑdictis habemus ꝙ hꝰ
ē recipienda.iste lapis ē non pius non tamen ē
impius.qꝛ cū dico non pius.non uenit ꝑ apposi
cōnem.et ꝓuat tantū.ꝫ impius ꝓuat et ponit.Et
nota ꝙ qñ non uenit ꝑ infinitatē.nullo mō ꝑt
infinitare dcōnem que in se habȝ finitatem.et sic
non infinitat ūbum ꝑme ul' secūde ꝑsone.quāuis
infinitet ūbū tercie ꝑsone.ut sortes nonlegit.hꝰ
ē agit aliquid.ꝫ non legit.Hac eciā rōne nō in
finitat' aliquod pronomen.Vñ nichil ē dictū.sor
tes ē non hoc.qꝛ si hoc essȝ.bñ diceretur lego ñ
ego.i.aliquid quod non ē ego.et hoc nichil essȝ
Ex dictis iam hēmus.quare magis hꝰ negacō in
componatur cū nominibus ꝙ̄ cum ūbis.et quali
ter hec ꝑticula non.qñqꝫ faciat uehementē nega
cōnem.ut nullus.qñqꝫ tenuem ut non bonus.qñ
qꝫ infinitam.ut non homo.

Composita figura ut ait ꝓs in v li.ubi a
git de figura.in omnibus ꝑtibus orōnis
inuenit'.excepta interiectione.que ē figu
re simplicis.Participia ūo sunt omnia figure sim
plicis ul' decomposite.ꝑter pauca non ꝯuantia cō
paginē suoꝝ ūboꝝ.vñ sunt figure composite.ut

Queritur hic.quid obessȝ si di ¶contactus.
ceremus.contactus ē figure decomposite.Di
cimus ꝙ hoc foret cont' naturā.qꝛ ꝫm hoc integ̃
et ꝑfecta fluerent a corruptis et imꝑfectis.Nam
contactus constat ex integris.ꝫ contingo ex inte
gro et corrupto Et iō fuit compago ꝯuanda.naȝ
minus ꝑfcā ueniūt a magꝭ ꝑfectis et nō econūso

Sed queritur hꝰ de hoc ꝑticipio ꝑtesum ūbi in
ꝑsonal'.ut tedet tedebat ꝑtesum ē Et hꝰ dicit
ipē ꝓs.ergo compositū descendit a simplici quod
eē non ꝑt Dico ꝙ sicut tollo accipit mutuo sustu
li compositū ita hoc simplex tedet.accipit mutuo
supplecionē a composito ꝑticipio.qḋ ab hꝰ ūbo ꝑ
tedet ꝓpē uenire dȝ.Et certū est ꝙ sepe simplicia
ponuntur pro compositis et econūso

Videtur autē ꝙ interieccio qñqꝫ sit figure com
posite.ut ꝓchdolor et heu oe Similiter est
querendum quare interieccio non potuit esse fi
gure composite ad hꝰ dico ꝙ idō non ꝑt interiec
tio habere figuram compositā.qꝛ ꝓpꝛium est passi
onis destruere.vnde cū interiectio affectum passio
nis designet.naturam hȝ compōni contrariam et
ꝓpter hꝰ consuenit abscondita ꝓferri uoce.Ergo
ꝓchdolor non ꝑt esse una ꝑs.ymo sunt due Sed
heu oe sunt due interieccōnes absqꝫ compōne.sic
o utinam sunt duo adūbia optandi sine composi

Preposicōnes autē apud gꝰ ¶cōne ueniencia.
cos oīs sunt figure simplicis.sed apud lati
nos uidentur esse figure composite.ut adūsuȝ.et
inter qḋ ex in et ter componit' qꝛ ternarius me
dium hȝ.vnde inter mediationem notat.ꝫ consi
derata ueritate.oīs fere ꝓpōnes sunt figure sim
plicis Nam quedam nūantur inter ꝓpōnes que
magꝭ adūbia sunt Et causa illoꝝ dicit ꝓs ꝙ figu
ra composita in preposicione inuenitur

Sicut in compōne reꝝ naturaliū quedam cor
rūpunt' ut farina et aqua in compōne panis
Et quedam integ̃ remanent.ut fundamentū.tec
tū.paries.in compōne domus.ita in grāmaticis
contingit.qꝛ fit compō qñqꝫ ex integris.ut ꝓpulc̄
Qñqꝫ ex corruptis.ut patricida.Qñqꝫ ex integro
et corrupto.ut maledcūs.Qñqꝫ ex corrupto et in
tegro.ut impius.Corrupcōnes autē iste fiūt in hu
iusmodi compositis causa cuiusdaȝ elegantie atqꝫ
cōuenientie.Quod in naturalibus eciā contingit.
ubi suꝑflua resecant'.et enormia et aspera poliun
tur.Sed consueuit obijci sophistice.Patricida cō
poni ex parente et cedens.Hec autē integ̃ sunt er
go componit' ex integris.Item omnis dcō cōpo
sita componit' ex hijs que integra sunt.ergo om
nis dcō composita componit' ex integris.Solucō
Dicimus ꝙ hec prepō ex signat causam materia
lem cū dico.nomen componit' ex integris.i.inte
gre sese hñtibus in compōne.Similiter ex corrup
tis.i.corrupte uenientibus ad compōnem.vnde ñ
sequitur.hoc componit' ex hijs que sunt integra

Quero de hoc quod dicit ¶ergo ex integris
ꝓs ꝙ cuiuscumqꝫmodi ē compositū ex quatu
or.Naȝ nulla dcō ꝑt ex pluribus componi ꝙ̄ ex
quatuor.Hoc non uidetur ueꝝ.qꝛ ipse dicit in tc̄
tatu ꝓpōnum.ꝙ hec ꝓpō cum non uenit ꝑ cōposi
cōm ꝫ con.Ad hoc dicūt quidam.ꝙ ꝓs accipit
cum ꝓpōnem qñqꝫ large.qñqꝫ stricte.Large cū dic̄
sillabicam adieccōnem ꝑ compōnem uenire.et hꝰ
mō cuiuscumqꝫmodi ē compositū ex quatuor.nā
cūqꝫ ꝓprie ē sillabica adieccō.ꝫ ipse accipit ibi cū
qꝫ ꝓ duabus ꝑtibus.Stricte autē loqñdo.non di
cit sillabicam adieccōnem uenire ꝑ compōnem.et
sic non ē contrarius sibi.Cum enim ꝓpō nō uenit
ꝑ compōnem.ꝫ qñ ē sillabica adieccō.sic itaqꝫ ꝙ
compō large accipiat'.Nos uero dicimus ꝙ cum
ꝑt ꝑ ueram compōnem uenire.non tamen per se
ꝫ ūtute huius coniūccōnis qꝫ.Et hoc uult ꝓs cū
dicit.ꝙ cū non uenit per compōnem.Illud enim
ꝙ dicūt sillabicam adieccōm uenire per cōposicō
nem.hoc nichil ē quia ꝓs ubiqꝫ dicit.ꝙ sillabica
adieccō non accipitur per compōnem.dicimus er
go ꝙ quicūqꝫ componit' ex qui et cū et qꝫ.Ab hꝰ
reltō qui trahit vim relacōnis.qꝛ requirit duo ū
ba.sicut hoc relatiuū qui.A ꝓpōne habȝ ut sit col
lectiuū.A coniūctione ut sit distributiuū.Similit'
cuiuscumqꝫmodi habet vim relatiui a cuius.A ꝑ
pōne ūo habet collcōnem.a coniūctōne distribu
cōnem.Ab hoc autē gtō modi habet qualitatem
adiectiuam.quia talis genitiuus regitur ex ui ac

citentis.ut liber huiusmodi.

COmponūtur autē nomina ex omnibus partibus orōnis.excepta interieccōne.qꝛ ipsa est alterius nature ꝙ alie.Non enim ē ad placitum simpliciter.nec exit a rōne exn̄te in sua potentia ſ ab irascibilitate ul' concupiscibilitate ꝓcedit.et ob hoc nullū nomen cū interieccōne componit̄. Sed p̄t nomen componi cum nomine.ut paterfamilias.Cum ūbo ut armiger.Cum ꝑticipio.ut senatusconsultū.Cum ꝓnomine.ut huiusmodi.cū ꝑpōne.ut impius.Cum aduerbijs.sicut maleficus Cum coniunccōne.ut uterque.siquis nequis

SEd non uidetur nomen componi posse cum uerbo.ita ꝙ ex eis compositum sit nomen ut armiger.quoniam ūbum trahit potius ꝙ trahatur sicut p₃ in h̄ ūbo edifico.qꝛ ūbum ē in operacōne.ſ nomen in quiete.ergo armiger non debet componi a nomine et ūbo.Non enim ē armiger idem quod arma gerit.ymo armiger.i.arma gerens.ergo armiger non ē compositū a ūbo.et hoc ē contra p̄s.Similiter non uidetur posse cōponi cū ꝑticipio retento in ui ꝑticipij nisi componatur añ cu₃ suo ūbo.ut edificans ab edifico.qꝛ ꝑticipiū similiter ē in operacōne.et nullam p̄t hr̄e compōne₃ retentū in ui ꝑticipij.nisi contrahat illam a suo ūbo.Sed decretū non habet compositionē genitiui a suo ūbo.ergo cū hoc genitō senatus non componitur.in eo ꝙ ē ꝑticipium.ſ in eo ꝙ ē nomen.Et ita deberet dixisse p̄s.ꝙ senatus decretū componit̄ a nomine et non a ꝑticipio.Id̄ p̄t de similibus obijci.ut homicida.celicola.armipotens.qꝛ non uidentur hec posse componi a ꝑticipijs in ui ꝑticipioꝝ positis.cum ūba ipsoꝝ has compōnes nō recipiant.Dicimus ꝙ ē compositio immediata et mediata.Immediata que fit per ꝓxima.Mediata que fit per remotiora.ſm hoc dicimus ꝙ armiger quantū ad īmediatam compōnem componit̄ ex nominibus.scil₃ armoꝝ et gerens.ſ quantū ad mediatam reducitur ad ūbum et ideo dr̄ componi a ūbo.qꝛ dr̄ armig̃ qui arma gerit.Similiter senatusdecretū quantū ad īmediatam compōnem componit̄ ex nominibus.sc₃ h̄ genitō senatus.et nomine quod ē decretū ti.Sed quantū ad mediatam compōnem componitur a participio.qꝛ senatusdecretū ē illud ius quod ē a senatu decretū.Et ita p̄s qn̄q₃ habet respectū ad īmediatam compōnem.qn̄q₃ ad mediatam.vnde ipse dicit ꝙ armipotens componit̄ qn̄q₃ ab h̄ genitiuo armoꝝ.qn̄q₃ ab hoc accō arma.quod ſm predcām distinccōnē soluendum ē.qꝛ componitur cū gtō īmediate.i.ꝑ se.cū accusatō aūt mediate.i.per grām genitī.et sic est iudicandū de similibus ut homicida.celicola.i.hominis cedens.et celi colens.et hec ad participiū reducūtur.scil₃ hominē cedens.et celum colens. ¶ Et nota ꝙ ꝗuis isto mō ūba ul' participia cū obliquis nominū cōponant̄.Formacōnes tamen istaꝝ compōnū qn̄q₃ fiunt a nn̄s.ut homicida et armipotens.nec tn̄ cōponūtur ab hijs nn̄s homo ul' arma.ſ ab obliquis eoꝝ.Qn̄q₃ formantur a gn̄s.ut lucifer.et sic formacō semper recipit maiorem humilitatē uocis.compō uero maiorem conuenientiā intelligibiliū.ex quibus ip̄m compositū est productū.Possumus eciam dicere.ꝙ ꝑticipiū in ui ꝑticipij retētū componitur cū obliquo.et a tali compōne h₃ ut transeat in nomen.ut si faciens componatur cū hoc accō doctū.necesse ē ꝙ transeat in nomen [illegible] doctificus componit̄ a doctum et faciens.Et [illegible] ꝑticipiu₃ transit in nomen compōne.ut in doctus et doctificus.ita uerbum transit in nomen compositione.ut armiger.

COmponūtur nomina fere ꝑ omnes casus.ꝑ nominatiuū.ut respublica.ꝑ genitiuu₃.ut legislator.Per dtm̄.ut tribunusplebi.Per accm̄.ut agricola.i.agꝛ colens.Per abltm̄.ut menceps.i.mente captus.fere dixi ꝓpter utm̄.qꝛ ꝑ ipsu₃ retentū in ui uī non fit compō.Nam macte.i.magis apte.accipitur ꝓ hoc ntō mactus.qui apud antiquos fuit in usu.Similiter pluralia cū singularibus componūtur.ut orbisterraꝝ.et asecretis.et acaliculis.arn̄sis.abatis.acōmentarijs.Hec enī componūtur ab assistens et illis dn̄s.et nomina sunt officioꝝ indeclinabilia.Similiter ꝑ accusatm̄ pluralem fit compō.ut gemellipa.i.gemellos pariens.et ꝑ ablatiuu₃ pluralem.ut quidam uolunt de illis eisdem.sc₃ asecretis.acaliculis.ab a ꝑpōne latina et ab hoc ablatō secretis.qm̄ ab ipsis secretis que ei cōmittunt̄ dr̄ aliquis asecretis.Et idem p̄t de alijs iudicari. ¶ Et hic ē dr̄ia notanda inter ꝑticipiū et alias dccōnes casuales.qꝛ nomen et pronomen componūtur eciā ꝑ obliquos.ut aliusmodi.istiusmodi.sed participia non pn̄t cōponi.teste p̄s.nisi ꝑ nominatiuū.et hoc hn̄t a suis uerbis.qm̄ ūba vim denominatiuoꝝ hn̄t.et non obliquoꝝ.ergo si aliquod ꝑticipiu₃ in obliquo casu ad compōnem uenire uideatur.dn̄dum ē ꝙ amittit natura₃ ꝑticipij.et compōne transit in nomen ut doctificus.i.doctum faciens.Si obijciatur de edificans.dicimus ꝙ faciens non hab₃ hanc compōnem a se.ymo a ūbo.qꝛ ē figure decomposite.

CVm ūbis eciam componūtur nomina ꝑ omnes casus.excepto ntō et utō.componuntur enim per gtm̄.ut magispendo.flocipendo.Per datiuū ut crucifigo.Per accm̄ ut edifico.i.ede₃ facio Per ablatiuū ut usucapio.Ntūs autē non p̄t uenire ad compōnem ūbi integre.quod dico ꝓpter possum.quod componit̄ ex hoc ntō potis et su₃ Nec utūs.et hoc ideo.qꝛ compōnes fiūt causa perfeccōnis.ac si ex ntō siue utō et ūbo ꝓduceretur vnū ūbum compositū.talis compō de perfecto facit et imperfectū.qꝛ ntūs cum ūbo.uel ecia₃ utūs cum ūbo generat ꝑfectum sensum.ſ omnis dccō simplex ul' composita in eo ꝙ dccō habet impꝑfeccōnem.et sic talis compō stare non posset.Vn̄ si quis uellet ita ponē.ꝙ tantū ualeret iste t'minus a quantū ista orō.sortes currit.iniuste ponēt.nec esset illud possibile.quia ꝑfectum et impꝑfectum non equipollent.similiter nec simplex et uere cōpositū.Ex p̄dictis habemus ꝙ cu₃ dr̄ marcus.i.tullius.ul' marcus hoc ē tullius.id est ul' hoc est non p̄t esse diccō composita.qꝛ constat ex ntō et et uerbo.et ita non sunt coniūctiones expositiue ut quidā dicūt.qꝛ nec ecia₃ tal' sp̄es coniūccōnu₃ inuenta ē Et sic ē dn̄dum ꝙ sunt orōnes expositiue.et non dccōnes composite.et illud ꝓnomen h̄ uenit ibi demonstratiue.et hoc pronomen id relatiue.et respicit intellectū p̄cedentis dccōnis et n̄ suppositū.et ideo sumit̄ in neutro genē.et in singulari nūo.Et scias ꝙ omnis dccō composita pn̄cipaliter resoluitur in duas ꝑtes.ſ ille pn̄t adhuc simplicitatem et compōnem habere.ut impterritus ꝑ ius enim compositū siue decompositū fuit pterri

tus.et inde compositū fuit impterritus. Vnde ṗs
dicit ꝙ quedam accipiūt secundā compōnem ex
iam añ compositis.ut inexpugnabilis.imperfec
tus.et hijs similia.

De compōne autē integrorum ita dicit ṗs in
v lib.ubi agit de figura.ꝙ si fiat compō
ex duobus nñs uterqꝫ declinatur.vt hec
respublica.huius reipublice. Si autē ntūs compo
nitur ex duobus obliquis.uterqꝫ obliquus manꝫ
indeclinabilis.ut huiusmodi. Si uero componat
ex ntō et obliquo uel ex obliquo et ntō.ntūs de
clinatur.et obliquus remanet indeclinabil.ut hic
tribunusplebis.huius tribuniplebis.et hoc senatus
decretū.huius senatusdecreti. Excipitur alteruter
quod q̈uis componat ex duobus integris nomi
natiuis.tamen declinatur tantū in fine. Requirit
enim predcā regula.ꝙ hoc masculinū alteruter faci
at alteriusutrius.ſ alia regula uult ꝙ sequat eū
dem genitiuū cū suo feminino et neutro.que faci
unt alterutrus. Omnis gtūs desinens in ius debet
esse cōmunis triū generum. Hec itaqꝫ regula pōna
tur.ꝗ duo sunt potentiora vno.et sic alterut fac
gtm̄ altutrius.sicut suū femininū et neutrum. ¶ Et
sciendū.ꝙ femininū et neutrū non declinant ex
utraqꝫ pte.nec componūtur ex integs.et causa ui
tandi hyatū si diceremus alterut.uel causa uitandi
metacismū si diceremus alterutrum.et sic maior ele
gantia fuit in compōne facta ex corrupto et inte
gro.et sepe uidemus ꝙ vnū cedit duobus.vnde
uterqꝫ acuit pnl.et similiter pleraqꝫ.ꝓpter mascu
linū et neutrum suū que idem faciunt. Potest tamē
encletica coniūctio esse causa in hijs.ꝗ sepe incli
nat accentū ꝑcedentis sillabe in compōne integrorum
sicut extra compōnem.ut utraqꝫ.pleraqꝫ.ubiqꝫ.qñ
qꝫ.ut dicit ṗs libro quinto in tractatu de figura.

Consueuit tamen obijci de pluribus alijs cō
tra predcām regulam.vñ ṗs insufficiens eē
uidetur. Obijcitur enim de ꝑnasus.leopdus.duode
nus.capapellis. Et de quibusdam ꝓpis nominibꝫ
ut omnebonū.osaureū.ꝗ componūtur ex duobꝫ
integs nñs.et tamen declinant tantū in fine. Ad
hoc dicimus ꝙ ṗs satis sufficienter dixit. Naꝫ dici
mus ꝙ ꝑnasus non componit ꝗ fuit impositꝫ
a grecis.qui nunq̈ hūerunt respectum ad hec no
mina latina.par et nasus. Duodenus autem non
componit ex duo et denus.ſ deriuatur a duode
cim.et sic ē figure decomposite. Si obijciat de du
odecim.in quo non declinatur ntūs iste duo. Di
cimus ꝙ non oportet ꝗ regula intelligenda est
tantū de integs. Duodecim autē componit ex in
tegro et corrupto. Leopdus autem componit ex
corrupto et integro.scꝫ ex lea uel leena et pdo.ꝗ
non dr leopdus eo ꝙ sit ꝑtim leo et ꝑtim pardus
Sed quia natus ē ex leena et pdo. Capapellis uo
componit ex ablto et ntō.sicut legenis quod in
uenitur in rethoricis.ꝗ dr capapellis quasi pell
cū capa. In ꝓpis nominibus certe possumus dicē
ꝙ regula ṗs tenꝫ.ut hic monspessulanus.huius mō
tispessulani.et hic monsleo.huius montisleonis.qñ
qꝫ tamen facimus grecismū.ꝗ declinamus nomē
compositū sic in fine tantū.ut hoc omnebonū.hu
ius omneboni. Et uidetur hoc esse de rōne.quia
illa compō non ē uera ſ tantū ymaginaria.non
enim traxit aliquā significacōnem ab eo quod ē
omne. Idem dñdum est de osaureū osaurei. Greci
autē non declinant aliquod nomen compositū in
medio ſ in fine tantū. Verbū uo compositū qñ
qꝫ declinant in medio et in fine.ut catagrapho.i.
scribo.et catagphe.i.scripsi. Et quotiens hoc apud
eos contingit.facit compōnem ꝑ se in pñti.et ꝑ se
in ꝑterito. Et hoc ideo sicut diximus supius.ne
corrupta ex integris uel integra ex corruptis com

Illud eciam notandū est.ꝙ ¶ poni uideant
qualiscumqꝫ fuerit compō in ntō.talis rema
net in obliquis. Si enim fit ex integs integra re
manet in obliquis.ut neutpassiuus.neutripassiui
si fiat ex corrupto et integro.ut multimodus.uel
ex integro et corrupto.ut ꝑspicax ꝑspicacis. Ex
Si autē fit ex corruptis eandem corrupcōnem re
tinet in obliquis.ut patricida patricide. Ideꝫ dico
cipiūtur ista quatuor.alteruter alterutrius.tātū
dem.tantidem.quidq̈ cuiusquam.idem eiusdem
Naꝫ alteruter componit ex integs.ſ alterutrius
ex integro et corrupto. Tantūdem ex corruptis.ſ
tantidem ex integ et corrupto. Quidq̈ ex corrup
to et integro.ſ cuiusquam ex integris. Idem ex
corruptis.ſ eiusdeꝫ ex integro et corrupto.sicut
uult magister bene.

Querendū est hic.utrum ūbum cum ūbo possit
componi.sicut nomen cū nomine.dicit pris
ꝙ sic.ſ non nisi cū infinitiuo.ut tepefacio tepefa
cis.i.tepere facio.ꝗ infinitiuus ē quasi nomē ū
bale.ſ alij modi inter se non componūtur.et hoc
ideo.ꝗ vnaqueqꝫ inclinacō habet suū fineꝫ et cer
tū terminū.vñ non pñt ad vnū reduci sine medi
o.i.sine coniūctione.et ideo ex alijs modis non
potuit fieri vna compō.ꝗ diūsitas motus et finis
impediebat vnius intellcūs simplicitatē. Inuenit
tamen iure ciuili.compō facta ex duobus integris
ūbis.que declinantur ex utraqꝫ pte sicut duo nñ
scꝫ utorfruor.uterisfrueris.ususfructus sum.et ta
lis compō in nullis alijs ūbis inuenit. Similiter
ē vna mirabil compō orbiūueij.quod ē compo
sitū ex integs diūsorum generum et nūorum. Et declina
tur orbiūueij. Genitō orbiumucio. Dtō orbium
ueijs &c. Ciuitas enī ē que uocatur orbiū et uocat
ueij. Sed corrupto nomine dr orbeuetus. Et inde
ꝓprie dicebantur ciues orbiti siue ueientani.uel cō
iunctim orbitueientani.qui nūc dñr orbeuetani

Queri nunc pt.vñ pt contingere.ꝙ obliquus
rcō coniūctus maneat indeclinabilis.cum ꝺ
sui natura sit declinabilis.ut tribunusplebis.dici
mus ꝙ hoc contrahit ex adiūcto.quia natura il
la ꝑ quam rcūs construit cū obliquo.vna ē sibi
et omnibus suis obliquis.et ita ē simplex et indi
uisibilis.et hec natura ꝓuauit obliquū indeclina
bilem in tali compōne. Similiter si fiat composi
cō ex duobus gñs debet uterqꝫ gtūs indeclinabil
ꝑmanere.ut huiusmodi. Quod eciam ex natura
obliquitatis contingit.quemadmodū si absqꝫ com
pōne uenirent. Nam si isti genitiui huius mōi ad
iūgerent alicui ntō ipsuꝫ et omnes eius obliquos
vniformiter respicerent.et hec eadem est natura et
causa que ꝓuauit eos indeclinabiles in compōne

Quero.an sicut fit ista compō respublica pos
sit fieri hec compō mulier alba. Item sicut ē
vna compō tribunusplebis.magistermilitū.argile
tū.malefidus.et malesanus.possit esse vna cōpo
sicō potestasbononiensiū.magisterplatonis.socra
tisasinus.maleconcors.malefortis.et sic de cōsimi
libus queri pt. Ad predcā rñdemus ꝙ omnis com
pō immutat et cōmoditatem habet.alioquin est

inutil' et non ē tenenda. dicimus ergo q̄ iō respu
blica ē vna compō ut aliquid immutet. Nam qñ
respublica sunt due ptes. idez ē res pubblica quod
res notoria et manifesta. Vñ oraē. Publica mate
ries puati iuris erit. i. materies iam notificata. cū
autem ē vna dcō iam composita. idem ē respubli
ca quod cōmune. Hec mutacō non contingeret in
mulieralba. q̄r siue esset vna diccō composita siue
non. semp fieret suppō p mulie alba. et sic nulla
esset utilitas in tali compōne. vñ non ē facienda
Ad secundū dicimus. q̄ aliud ē tribunusplebis in
compōne. et aliud extra compōnez. q̄r extra com
pōnem potest uenire pro tribuno cuiuscūq̄ ple
bis. Sed in compōne p illo solo qui habebat tri
bunatū in plebe romana. Similiter magistermili
tum qñ est vna dcō. notat dignitatem magnam.
quam quis habebat in urbe romana. et is mō dr̄
marescalcus. Sed qñ sunt due ptes pt fieri suppō
pro quocūq̄ aliquos milites magistrante. Argile
tū uero vna dcō. ē nomen loci ubi fuit argus in
terfcūs. h̄ qñ sunt due ptes dr̄ mors argi. Malefi
dus vna dcō. significat illū qui leuitatem habet
et non suat fidem. Sed qñ sunt due ptes. signat
illū cui non suatur fides. ut iste ē fidus male in
ter hostes. Malesanus signat illū qui ē leprosus
Sed qñ sunt due ptes. signat illū qui habet sani
tatem imperfectam. Paterfamilias vna dcō. signat
illū qui est dñs vnius hereditatis de iure. et si nō
esset natus dūmō essz viuus in utero matris. sed
qñ sunt due ptes. signat illum cuius ples iam ē
vna familia. Tales autē immutacōnes non proue
nirent si essent composita illa que obijciūtur. nā
pōne q̄ extra compōnem. nec magisterplatonis.
ul' socratisasinus. nec maleconcors. ul' malefortis.
Ideo tales compōnes recusantur. Sed milesiusticie
nrō tempe possumus dicere q̄ sit vna dcō cōpo
sita. quia ptinet ad quoddam officiū reddendi ius
ticiam. Sed qñ sunt due partes. miles iusticie. dr̄
quicūq̄ ē miles iustus. Similiter dñslegū. i. iuris
peritus. ē vna dcō. Sed qñ sunt due partes dici
tur dñs legum solus imperator. q̄r ipse solus ha
bet ptātem condendi et destruendi iura. Idem est
in ūbis dicendū. q̄r non sicut dicimus maledico
benefacio. malefacio. possumus dicere q̄ sit vna
compō. malecurro. ul' benelego. Nam aliud ē ma
ledico. bñfacio. malefacio. qñ ibi est compō. et a
liud qñ non est. Sed in malecurro ul' benelego ñ
erat aliud. et ideo inutilis fuisset ista compō. simi
liter aliud ē satisdo ul' satisfacio. quando ē ibi com
pō. et aliud qñ non est. Sed si uellem eodem mō
compōnē satislego ul' satisscribo. non possez. quia
nichil immutaret compō. Similiter aliud ē usuca
pio p compōnem et aliud sine compōne. q̄r p cō
pōnem ptinz ad quoddam ius. h̄ absq̄ compōne
ptinet ad quemcumq̄ capiendi usum Et ita de si
milibus est dicendum uel iudicandum

Queritur eciam quare mag̃ fit compō ex duo
bus genitiuis q̄ ex duobus alijs obliquis.
sicut enim dicimus huiusmodi. possemus dicere
huicmodo. huncmodum. ul' assignetur racio q̄re
non Ad h̄ dico q̄ ex null' obliquis integ̃s fit cō
positio nominatiualis nisi ex genitiuis. q̄r tales ge
nitiui qñ ueniunt p appōnem. reguntur ex ui ac
cidentis. q̄r demonstrant essenciam rei sicut adiec
tiua. Nam genitiui causaz formalem designant. ut
equus albi coloris. et liber istiusmodi Vnde uide
mus q̄ talibus gñs. i. qui regunt̃ ex ui acciden
tis pt accidens copulari. i. adiectiuū. ut equus ce
ler et albi coloris currit Nulli autem alij casus re
guntur ex ui accidentis pp̄e et naturaliter. quod
dico pp̄ter obliquos ablatiuos. qui aliqñ pp̄ter
affinitatem quam hñt cū genitiuis ex hac natu
ra reguntur. ut equus albo colore Soli ergo gñ
hñt hanc naturaliter cū adiectiuis conueniencia3
Et ideo ex gñs solis. qui ex ui accidentis regunt̃
pt fieri nominatiualis compō. que uice vnius ad
iectiui sumatur. ut huiusmodi. istiusmōi. alterius
modi. aliusmodi. cuiusmodi. patet ergo quare nō
fiat talis compositio ex alijs obliquis.

QVero h̄. que cōmoditas sit in hijs compōni
bus. et quare nunq̄ fiant sine hoc genitiuo
modi. Ad hoc dico q̄ fiūt causa immutacōnis. q̄r
qñ non est ibi compō regunt̃ duobus accentibus
Et ille gtūs modi sumitur p mensura ul' quanti
tate. ut liber istius modi. i. istius quantitatis h̄ qñ
est ibi compō. statim regunt̃ vno pñcipali accētu
sicut natura dcōnis requirit. et tale compositum
designat tūc qualitatem. et non quantitatem. ut li
ber huiusmodi. i. talis. antepenl' enim mō acuit̃
Quare autē magis fiat p hūc genitiuuz modi. h̄
ē racō. q̄r sumptum sine compōne in tali respcū.
qñ regitur ex ui accñtis. accipitur p quantitate.
Sed modus p quez regunt̃ tales genitī ē qualitas
quedam respectiua. Et ideo iste gtūs modi solus
fuit utriq̄ nature cōueniens. scz ad quantitatem.
quando non interuenit compositio. Et ad qualita
tem. quando est ibi compositio.

SEd queritur an tal' compō sit recipienda bo
nimodi. sicut alicuiusmodi. cū bene dicatur
liber bonimodi. Dico q̄ non ē recipienda. ut bo
nimodi sit vnū nomen omnis generis. indeclinabi
le. sicut huiusmodi. Et dico q̄ speciale adiectiuū
impedit. quia compō producta ex talibus genitīs
requirit generalitatem. Vnde facienda ē p nomē
generale. ut cuiusmodi. ul' p nomen. quod quid
ptinet ad omnem materiaz. ut istiusmodi. et cius
modi. Sunt enim huiusmodi adiectiua generalia
et ideo adiectiuū speciale ad talem compōnez ue
nire non potuit. Similis tñ compō uidetur posse
fieri ex hijs genitiuis vnius moris. ut sit vnuz no
men omnis generis. et erit sensus. vniusmoris id
ē concors. ut isti homines sunt vniusmoris. i. cō
cordes et vnanimes. Vnde ps. Qui habitare facit
vniusmoris in domo. i. vnanimes et concordes. ni
si enim ueniant p compōnem non uidetur latine
dictum. q̄r non habent a quo regantur.

QVeritur insup. Quare in huiusmodi compō
nibus qñq̄ pcedat obliquus. qñq̄ postpona
tur. ut senatusdecretū. et magistermilitū. ad h̄ di
co q̄ in ordine compōnis ē magna uis facienda
Verbū enim semp in compōne possidet finem q̄r
magis fines q̄ alie ptes. et ī fuit necesse q̄ semp
ūbum declinaretur in fine. Idem facit et pncipiū
q̄r tenet naturam ūbi. Nomen autē in tali compō
ne qñq̄ tenet pncipiū. qñq̄ finem. principiū dat̃
ei. quod ē dignius. finis autem indigniori. et hac
rōne dicimus. senatusdecretū. et magistermilitum
q̄r senatus ē dignior suo decreto. cum possit illud
condere et destruē. et magister ē dignior militibz
quibus psidet. Similiter in compōne facta p hūc
genitiuū modi. debitus ordo suatur. q̄r finis debe

tur nomini.cū ad nomen reducant̄ adiectiua ita
composita.ut huiusmodi.istiusmodi.Et eciā alia
rōne.q2 iste gtūs modi pficit intellectum q̄litatis
in talibus adiectiuis.et fm hoc illa que magis p
ficiūt et specificant in compōnibus deberent hr̄e
finem.et quantū ad hoc finis dignior ē q̄ꝫ sit per
fectio rei.Vn̄ nunq̄ꝫ est adūbium tempis rōne fi
nis.et nusquam adūbiū loci rōne finis.ergo nāqꝫ
uidetur qꝫ deberet esse copulatiua.quod tamen n̄
ē ymo est causalis.Dicimus qꝫ hec pticula qꝫ hic
alia de causa postponit̄.scꝫ q2 ē ordinis subiūcti.

QVeri pt hic.quare contingat qꝫ quedaꝫ gemi
nata ueniant ad compōnem et quedam nō
Nam deus deus non ē vnū nomen compositum.
nec fuit fuit ē vnū compositū ūbum.Ad hoc di
cimus.si compō supaddit aliquid geminacōni.uti
lis est compō.Si nichil supaddat nulla tūc debet
composicō supuenire.Dicimus ergo generaliter qꝫ
omnia interrogatiua nomina ul' aduerbia pn̄t ge
minari et de iure componi.q2 compō superaddit
geminacōnem.ut quisquis.qualisqualis.quantus
quantus.quotquot.cuiuscuius.possessiuū.ut cu
iascuias.ubiubi.vndeunde.utut.quandoqn̄.et ita
de omnibus que pn̄t recipere cumqꝫ.ut q̄n̄cumqꝫ
hec enim absqꝫ geminatione sumpta interrogati
ua sunt et infinita.nec hn̄t generalem pnūciacō
nem.i.non sunt distributiua.Sed si geminantur
absqꝫ compōne.adhuc nichil immutant.ut quis
faciet hoc quis.geminata ē ibi interrogacō.Si ue
ro componant̄ amittunt interrogacōnem.et fiūt
collectiua et distributiua.ut quisquis currit moue
tur.i.omnis qui.Similiter qualisqualis.i.quali
bet qualis.et ubiubi ē ignis est calor.i.ubicumqꝫ
et utut legit sortes legit plato.i.utrūqꝫ.et ita de
alijs dn̄dum ē Quare non geminatur alteꝝ cōpo
nentiū.scꝫ hunc ablatiuū re.De construccōne au
tē huiusmodi q̄squis et dcōnū recipientiū cūqꝫ sci
as.qꝫ dcō geminata ut quisquis.ul' recipiens cūqꝫ
ut quicūqꝫ.habet vim duoꝝ casuū scꝫ an̄tis et re
latiui.vn̄ requirit duo ūba poni in construccōne
et ponenda sunt in tali casu in quo ponit̄ relati
uū facta explicacōne.siue in eo casu poni debent
quem requirit ūbum seq̄ns immediate.Vt uideo
quicūqꝫ homo currit.i.uideo omnē hominez qui
currit.et quemcūqꝫ hominē uideo currit.i.omnis
hō currit quem uideo.Similiter uideo quidquid
ē hic intus.i.uideo omne illud quod ē hic intus
et quidquid uideo ē hic intus.i.omne illud ē hic
intus quod uideo.ul' uideo quisquis homo ē al
bus.i.uideo omnem hominem qui est albus

NOn autē hoc ē ignorandū qꝫ tria pnomina
geminata compōnem hn̄t in accusatō et ab
latiuo tantū.ut meme.tete.sese.et hoc tantuꝫ in
singulari faciūt.pter sese quod geminat̄ tā in sin
gulari q̄ꝫ in plurali.Si ergo dicatur nosnos illeil
le.non est compō.sꝫ geminacō tantū.Querit̄ vn̄
contingat hō compō tantū in duobus casibus Ad
hoc dicit ps qꝫ isti soli casus monosillabi repiun
tur singulares in hijs tribus pnominibus et inde
pcessit compō q2 regunt̄ uno acuto accentu Et
scias qꝫ hec predcā compō est utilis.q2 ubi talis
geminacio repitur in accō et abltō istoꝝ pnomi
num.statim habetur respectus ad compōnem que
in nob' est.scilicꝫ ad animam et corpus.ut diligo
meme.i.diligo me fm utrūqꝫ hominem.vnde in sa
lustio habetur Omnes homines qui student sese

prestare ceteris animalibus.sese dixit q̄ꝫtū ad ani
mam et corpus Et uidemur in hoc imitari grecos
qui duobus obliquis casibus istoꝝ pnominū usi
sunt in singulari nūo.monosillabicas adieccōnes
addunt ¶ Iam habemus qꝫ geminacio facit com
pōnem interrogatiuis.et in hijs tribus.me.te.se
ubicumqꝫ alibi fit geminacō.nulla ibi est compō
q2 nichil ibi compō supaddit.ut deus deus.tantū
enim ualet ista geminacō si est compō.quantum
si non est composicio Et sic tal' composicio tāq̄ꝫ
prorsus inutilis.recusanda est

DUbitatur autē multū d̄ ppōnibus que cū no
minibus componunt̄.ut impius.q2 uidetur
hec pticula in.habere naturam adūbij negatiui
in huiusmodi compōne Negare enim mag̃ ptinꝫ
ad adūbiuꝫ q̄ꝫ ad ppōm Similiter si dicam remit
to.uidetur qꝫ hec prepō sit censenda fieri mag̃ ex
adūbio insepabili et ūbo.q̄ꝫ ex insepabili ppōne.
Nam p intellectū adūbij exponitur.et non p ppō
nalem.ut remitto.i.iteꝝ mitto.Cum ergo uis sig
nificacōnis sit in omnibus ptibus contemplanda
ut dicit ps.dn̄dum ē qꝫ remitto componet̄ ex ad
ūbio insepabili et ūbo.Item prepō semp ē in tn̄
sicōne.ut dicit ps.vnde non pt construi cum ntō
pp̄ter intransicōnem suā.Nec cum utō.ergo repu
gnat ntō.Non ergo debet secū p compōnem iūgi
q2 repugnantia non bn̄ conueniūt.nec in vna se
de morant̄ ergo in non rcē componit̄ cū pius.si
ē ibi dicenda ppō.Ad predcā dicimus.qꝫ impius
componitur ex in ppōsicōne et pius.q2 licet in in
appōne non neget.Potest tamen in compōne ne
gare.quia sepe facit ppō in compōne.quod nō pt
facere in appōne.Si dicat negare ppūm esse adū
bioꝝ.Dico qꝫ sic quantū ad rem ūbi.sꝫ quantum
ad rem nominis bn̄ cōuenit ppōni.Si opponat de
ppōsicōne insepabili.ut remitto.quia dicit qꝫ po
tius debꝫ dici adūbiū insepabile.Dico qꝫ n̄ ē ueꝝ
Prepōnes enim insepabiles bn̄ constituunt intel
lectū explicabilem p adūbiū.sꝫ non debet ideo di
ci adūbiū insepabile.quia in hoc sunt adūbia ex
ilis nature.sicut prepōnes.que ab adiūcto trahūt
certitudinem intellcūs.et intellcūs quem innuūt
non ē adūbialis sꝫ affinis adūbiali.Preterea im̄u
tant sicut prepōnes.quia q̄n̄qꝫ augent.ut infurio
.i.ualde furio.Q̄n̄qꝫ priuant.ut inhonoro.similiter
recludo.i.apio.et recludo.i.iteꝝ claudo.et sic uagā
naturam hn̄t sicut prepōnes.q2 magis in naturā
prepōnū cedunt.Non enim adūbia sunt adeo debi
lis nature ut prepōnes.q2 illa egent vno extremo
sꝫ prepōnes duobus extremis.Quod autē obijcit
de transicōne non obstat.quia prepō duas facies
habet ut ūbum transitiuū.Respicit enim seq̄ntem
casum transitiue.et in eo finit dependentiā suam.
Id autē quod an̄cedit siue sit ūbuꝫ siue dcō casu
alis respicit intransitiue ut.suꝫ in domo.et ex pte
ante uagatur ad omnes casus.ex parte autē post
finem suam terminet in accusatiuo casu ul' in ab
latiuo.qui apud latinos p̄cipue sunt transitiui.sꝫ
apud grecos a tribus casibꝫ eaꝝ transicō et depē
dentia terminatur.scilicꝫ genitō.datō.et accō.dici
mus itaqꝫ qꝫ quantū ad intransicōnem quaꝫ hn̄t
ex pte an̄ prepōnes sunt nate componi.q2 intn̄
sicō magis ē compōni apta.i.vniformitati cōposi
toꝝ.sꝫ quantū ad transicōnem quam hn̄t a parte
post ueniūt p appōnem sequentis casus.i.p regi
men.ul' ideo dictum ē p appōnem.i.sepacōnem.

q2 non ē de rōne ut componantur cū accō ul' ab
latiuo p se. cū incidat ibi magna transicōnis diū
sitas. ſʒ per compōnem dr ppō uenire quantuʒ ad
pcedentia. quibus confert ipsum quod desigt. ut
sum in domo. Sic ondit̄ur q egō sum localis re
spcū domus mee continentis. vn̄ ūbum construit
cum ppōne adiūcta suo casuali intransitiue. sed cū
ipso casuali intransitiue. sicut et prepō. Ex pdictis
patet q ppō rectissime componit cū suo ntō cum
sit intransitiua ex vna pte. et sic cōuenit ntō q si
militer intransitiuus ē Eadem rōne debet cū ūbo
componi. q2 intellectum nū habet. nec p appōneʒ
secū uenire pt. ppter intellectum nn̄. Cuʒ pticipio
pōnem ad modū sui ūbi. ut plegens. Et p apposi
cōnem. ut uado ad legentem. loquor de legente.
Quero h̄. quare magis adūbiū ueniat ad com
pōnem pnominis. ut eccū et ellum q̄ prepō
Nulla enim ppō iūgitur pronomini p compōnem
q2 mecū. tecū. secum. nobiscum. uobiscum. n̄ sunt
adūbia composita. ſʒ hn̄t hanc ppōnem cum per
appōnem. i. p regimen. interueniente anastrophe
i. ppostéracōne smonis. Ad h̄ dico q cum pno
mine iungitur ppō per solam appōnem. sicut cum
ppro nomine. ut ad illū. de illo. sicut ad platonē
et de platone. q2 non inuenit quod imutet in pro
prio nomine ul' pnomine. Propriū enim nomen
non significat dependenter. in eo q ppum. Simi
liter nec pnom̄. iō neutrū eorū pt vniri cuʒ ppōne
que ppter suā infinitatē se applicat tantū ad uel
dependenti ex pte intransicōnis. sicut hoc signum
omnis ppter suū officiū non bn̄ iūgitur ppo no
mini ul' pnomini. ut omnis plato. ul' omnis iste
Adūbiū autem potuit cū pnomine componi cā
demonstracōnis cuiusdam que simil' ē finitati p
nominū. ut eccū et ellū. i. ecce eum et ecce illum
Et qn̄q3 trahitur pronomen ab adūbio ita q ce
dit in ptem ipsius. ut pterea et interea. Naʒ pter
et inter ppe sunt adūbia que adiūcta huic accō
eandem determinacōneʒ faciūt adūbialem. q2 cū
ille accūs desinit in a correptam. propter naturā
aduerbialem trahitur ad productam.

Videtur tamen q prepō p compōnem ueniat
cū sequenti casuali. ut inuicē. extemplo et nō
extimplo. q2 prepō non corrumpit casum cui tn̄
sitiue adiungitur. i. accm̄ ul' ablatiuū seqn̄tem. et
ita nichil ē dictū extimplo. Similiter uidentur cō
pōnes consimiles esse. de cetero. de facili. eximpro
uiso. e uestigio. Ad hoc dicimus q omnes predic
te in ueritate non sunt compōnes. ſʒ irregulares
uocū congeries. et hoc ideo. q2 casus cū sua pposi
cōne fungit' loco adūbij ul' adūbialis determina
cōnis. Vn̄ pn̄t casualia cū suis ppōnibus ad mo
dum adūbiorū interrogacōnes adūbiorū rn̄deri. ut quo uadis. ad ur
bem. qualiter fiat hoc defacili. Qualiter intrauit
iste eximprouiso. quando uenistis extemplo id ē
statim.

Nunc de sillabicis adieccōnibus ē uidendū
Dicit ps q sillabica adieccō qn̄q3 imutat
spēm ſʒ non figuram. q2 sillabica adiectio
nichil intelligibile anime repsentat. q̄uis immutʒ
aliquod officiū dcōnis. Erit ergo dcō que recipit
sillabicam adieccōneʒ speciei deriuatiue. ut pleruſ
q3 a plerus. et egomet ab ego. non tamen ē figu
re composite. q2 nō pt in plura intelligibilia diuidi

Consueuit q̄ri. qn̄ h̄ pticula q3 sit sil
labica adieccō. et qn̄ ueniat p compōnem. ad hoc
dico q qn̄do hec pticula q3 nullam vim coniunc
cōnis retinere uidetur non uenit p compōneʒ. sed
ē sillabica adieccō. ut plerūq3. itaq3. utiq3. Sed cuʒ
vim aliquā coniūctionis exercet p compōneʒ ue
nit. ut uterq3. quisq3. ubiq3. In talibus enim qndā
aggregacōnem importat ipsa coniūctio. ut uterq3
i. vnus et alter. et quisq3. i. quicūq3. uel quisq3. i.
vnus et alter. et ubiq3. i. ubicūq3. ul' ubiq3. i. in v
no et in alio loco. et sic de singulis.

Nota h̄ q sillabice adieccōnes semp debent es
se finales. ut quisnam. egomet. qm̄ alteracō
nem quandā faciūt circa officia pcedentiū dcōnū
vn̄ sicut accidentia que quidem alterant solēt ad
uenire post compōnem substantialiū. ita sillabice
adieccōnes debent ultimo aduenire et nūq̄ in pn̄
cipio poni. Et p h̄ ecā pʒ q siquis. nequis nūquis
composita sunt et non sillabicata. sicut aliquis et
ecquis. eo q nichil ē additū fini eorū. quod ē pp
um sillabice adieccōnis. Pris autē pbat alia rati
one q n̄ sit sillabicata. scilʒ q2 corrūpitur femini
num eorū. ae dyptongo mutata in a. ut siqua. ne
qua. nūqua. sicut aliqua et ecqua. et hoc faciunt
in singulari. feminino et neutro plurali. At silla
bica adieccō non corrumpit dcōnem cui sillabica
tur. qm̄ accn̄tia non immutant esse substantiale
rei. et sic patet q sunt composita et non sillabica
ta. Donatus uero dicit. q in illis quinq3 non mu
tatur ae dyptongus in a. ſʒ dicit antiquos dixisse
que ul' qua. sicut masculinū et neutrū. In eodem
nomine geminamus. ut quis ul' qui quid ul' qd.
Et inuenitur illud femininū apud ūgiliū dicentem
Et qua cū puero ē amisse cura pntis. Nūc autem
non utimur illo nisi in hijs compositis. siqua. ne
qua. aliqua. nūqua. ecqua. et ita ſm donatuʒ qua
uenit integre ad compōnem illorū ſʒ corrupte. ſm

Consueuit multū dubitari de cō pōnibus et sillabicis adieccōnibus huius no
minis quis ul' qui. vnde de illis aliquid h̄ dicam

Pristianū Scias ergo q quis ul' qui ē omniū nominū cōfu
sissimū. hn̄s se ad modum materie infinite. Vnde
ppter multitudinem officiorūʒ habuit multitudi
nem formarū et terminacōnū. ut p diuersas formas
et compōnes et sillabicas adieccōnes explicata ip
sius natura et confusio posset in aliquam certitu
dinem redigi et melius comphendi. Habʒ ita
q3 xvi intercompōnes et sillabicas adieccōnes. Cō
pōnes enim sunt septem. siquis. nequis. aliquis.
nūquis. ecquis. et vnusquisq3. quisq3. Quis autē
habet quinq3 adieccōnes. quisnam. quispiaʒ. quis
putas. quisquam. et quisq3. Sed qui recipit qua
tuor adieccōnes. scʒ quidam quis. quilibet et qui
cūq3. Vnde ūsus. Cū quis nam q3 piam sine q cō
iūge putas q̄. dam uis cūq3 libet qui sine quis re
tinet. Cetera autem nomina interrogatiua uel infi
nita non recipiūt sillabicam adieccōnem nisi vnā
scʒ cūq3. ut qualiscumq3. quantuscumq3. quodcūq3
et similia. hec enim geminant'. ut qualisqual'. Et
componūtur cū alius. ut aliqualis. et recipiūt cū
q3 sicut diximus. nec ullam aliam hn̄t compōneʒ
ul' adieccōnem cōmunem cū quis ul' qui. Cōfusis
simū ergo inter nomina fuit quis ul' qui. vn̄ cau
sa confusionis et infinitatis habet xvj intercōpo
sicōnes et sillabicas adieccōnes. Ac cetera nomi
na interrogatiua non hn̄t nisi tres. ut cuiuscuius
alicuius et cuiuscumq3 possessiua.

De aduͣbijs autē interrogatiuis vl' infiniti
uis. Dico q vnū ex illis scilȝ ubi recipit
xj intercompōnes et adieccōnes. ut sicubi
necubi. alicubi. nūcubi. ecubi. ubiqȝ. ubiubi. ubiuis
ubilibet. ubicūqȝ. ubinam. Sed alia aduͣbia inter
gatiua vl' infinita non hn̄t tot uarietates. preter
quo qua. vn̄ qꝛ ista pn̄t xj intercompōnes et sil
labicas adieccōnes habere sicut ubi. nisi usus in
aliquibus eoꝝ forsitan repugnaret. ut siquo. neq̄
aliquo. nūquo. ecquo. quoqȝ. quoquo. quouis quo
libet. quocūqȝ. quonam. Aduͣbiū ūo tempale reci
pit pauciores. qꝛ non ē tante confusionis ut loca
le. habet enim compōnes sex. ut siqn̄. nequando.
aliquando. qn̄qȝ. qn̄quando. qn̄cumqȝ. Cetera autē
aduͣbia interrogatiua vl' infinita aduͣbia non ha
bent aliam compōnem q̈ nomina interrogatiua
a quibus dn̄dunt. geminant̄ enim. ut qualiterq̄li
ter. Recipiūt cumqȝ. ut qualitercumqȝ. et hn̄t eā
dem compōnem. ut aliqualiter. Idem ē tenenduȝ
in alijs. Inter aduͣbia siquidem confusissima sunt
localia interrogatiua. ut quo. qua. ubi. vnde. que
xj compōnes et sillabicas adieccōnes pn̄t habere
Tempale autem recipit quinqȝ. qꝛ minus localibȝ
ē confusum et infinitū. ꝫ plus alijs. Alia uero in
terrogatiua aduͣbia non pn̄t recipe nisi tres cōpō
nes. sicut interrogatiua nomina a quibus dn̄dūt

Queritur quare interrogatiua siū infinita siū no
mina siū aduͣbia subam siue locuȝ sig̃ntia re
cipiunt sillabicam adieccōnem. alia uero non. ut
quisnam. ubinam. ꝫ nichil ē qualisnam vl' quan
donaȝ. Ad hoc dico q alteracōnes non aduenīūt
nisi rei contente vl' continenti. et sic tantū substan
tie vl' loco. Et hac rōne interrogatiuū substantie.
vl' loci recipit sillabicas adieccōnes et non alia in
terrogatiua. Tempus enim licet uideatur alterari
qꝛ mō est obscuꝝ modo serenū. tamen hoc nō cō
tingit rōne tempis ipsius sed aeris qui ꝓprie sere
nus dꝛ vl' obscurus. Accn̄tibus autem non adue
niūt alteracōnes. ymo accn̄tia sunt illa q̄ alterāt

De si et ne queritur quare non componan
tur cū ūbis ꝫ potius cum nominibus. Et
quare magis cū interrogacōne substantie
vl' loci vl' tempis. ut siquis. sicubi. siqn̄. q̈ cū ali
is infinitis. qꝛ nichil est dictum siqualis vl' siqua
liter. et quare magis cū quis q̈ cū qui. Ad h̄ dici
mus q sicut ūbū potuit n̄ esse interrogatiuū ita
non potuit p compositōnem recipe coniūctōnes
qꝛ cōiūctio signum ē diūsitatis. que vniformitati
compōnis repugnat. Si tamen et ne hn̄t ut pos
sint componi. cū quibusdam nominibus et aduͣ
bijs infinitis. et hoc ideo. qꝛ inueniūt generalem
infinitatem in eis. In ūbis autem non. At si obij
ciatur de sisto et nequeo. qꝛ uident̄ componi a cō
iūctionibus. Dicimus q sisto est figure simplicis
Sed nequeo componit̄ ex non et queo. et sic nul
la cōiunctio p̄t cum ūbo componi. nec eciaȝ cum
nomine. p̄ter si et ne. Que ꝓpter suam infinitatē
sunt applicabilia nominibus vl' aduͣbijs infinitis
Quia sicut hoc nomen quis requirit duo uerba.
quando ponit̄ infinite. ita ille due cōiunctiones si
et ne. et ita fuit apta compō ex ill' ꝓueniens. cuȝ
alijs ūo infinitis componi n̄ pn̄t. ꝓpter debilitatē
ipsoꝝ. Si enim ē acquisitiua. ꝫ ne repulsiua. ōnis
autem acquisicō vl' repulsio ē substantie loco vl'
tempi subiacentis. et non ē accn̄tiū. que quidem
acquirūtur vl' repellūtur. et hac rōne ille due cō
iūctiones non cōponūtur cū alijs infinitis. vn̄ ni
chil ē siquantus vl' nequantus. Cū quis iō magis
componitur q̈ cū qui. qꝛ quis habet plus infini
tatis q̈ qui. et h̄ patet ex eo q pn̄cipiū sibi dat
et qui traxit originem suam ab eo.

Scire eciam debes Qꝛ aliquis ex alio et quis
componitur. quasi ab alio quis Vnde non
est dicendum credo in aliquem deum. ne diūsita
tem ponē uideamur. Hanc compōnem habent ce
tera infinita que interrogatiua sunt. ut aliqualis.
alicubi. aliquando. aliquantū. et ita de similibus.
Et hoc ideo. qꝛ omnis diūsitas a forma substan
tiali vl' accn̄tali ꝓuenit. siue illa designetur nomi
naliter siue aduerbialiter. sed non recipit eam qui
singulare. et hoc facit eius relacō que duo uerba
requirit. Si quis dicat. Et qui ē infinitū sicut q̄s
et ideo p̄t componi cū alio. ut dicatur aliquis vl'
aliqui. Dicimus q alterū supflueret. qꝛ non esset
dn̄tia inter vnū et reliquum. Magis ergo debuit
poni cū quis. eo q habuit infinitatē sine ulla re
lacōne. Num uenit ad compōnem quis. vl' local'
aduͣbij. ut nūquis. nūcubi. nunq̈. ꝫ alia non iue
ni. et hoc ideo. qꝛ nū querit de inherentia. ut num
fecisti hoc. Omnis autem inherentia dꝛ quidā lo
cus respcū substantie de qua fit sermo. Et ideo cō
ponituꝛ tantū cū interrogatiuo substantie vl' loci
Cū qui autē non componitur. qꝛ minus se habet
ad infinitatem q̈ quis. nec ipso interrogatiuo uti
mur adeo frequenter ut quis. En componitur cū
quis ut ecquis. mutata n in c. Nec cuȝ alijs infini
tis componitur. nisi forsitan ecubi. quod uidetur
similiter posse dici. Dicimus q infinitas materie
magis excitat q̈ infinitas accn̄tis. qꝛ anima plus
laborat in apphensione materie q̈ forme. et ideo
interrogatiuū substantie magis recipit hoc aduer
biū en. q̈ interrogatiuuȝ accn̄tis ubi similiter p̄t
recipe. qꝛ aduͣbiū locale magis infinitū ē alijs Et
ob hoc habuit plures dn̄as q̈ alia aduͣbia. Cum
itaqȝ anima plus in apphensione tante infinitatis
laboret. merito aduͣbium locale recipit en. ut ecq̊
et ecqua et ecubi. qꝛ hoc aduͣbium en animā ex
citat uehementer et magis applicatur huic inter
rogatiuo quis. eo q uehementiorem habȝ infini
tatem. Nam qui ē nomen articulare. quis auteȝ n̄
Vnusquisqȝ autem componit̄ ex vnus et quisqȝ
Sed hec compō nulli alij cōuenit nisi infinito. V
nitas enim ē solius substantie p se. Accn̄tis autem
per aliud. Quisque ergo colligit et distribuit sicut
ōnis. Sȝ vnus quasi ptitū. ut sit sensus. vnusquis
qȝ. i. quisqȝ p se. Quisquis geminatū componitur
et hoc faciūt reliqua infinita. preter cur et quare
ut qualisqualis. ubiubi. quandoqn̄. Hoc auteȝ iō
contingit. qꝛ infinitas addita infinitati auget cō
fusionem. et sic introducit cū distribucōne collec
cōnem. siue multitudinem. ꝫ non debet geminari
relatiuū in eo casu huius nominis. ubi infinitū a
relatiuo secernitur. Nichil ergo dictum ē quiqui q̄
que. quodquod. ne includi relacō gemina uideat̄
At si a relatiuo nō secernitur infinitū p̄t per om
nes casus geminari. sicut uidemus in alijs infini
tis. Et ita p̄t dici cuiuscuius. cuicui. sicut dicimus
qualisqualis et qualiquali. Potest ergo quisquis
in quolibet casu geminari. tam in singulari quam
in plurali. sicut qualisqualis et quantusquantus si
usus haberet. Vsus tamen nō habet nisi q̄squis
quidquid et quoquo. et hoc tenemus cōmuniter

Nec ē ibi ꝯm rōnem uis aliqua facienda.nisi ubi
infinitum a relatiuo secernitur.

Septem predcē compōnes adiūgunť reliquis
terminacōnibus huius nominis quis taz in
singulari ꝗ in plurali.ꝑter vnusquisqȝ quod non
habuit plurale.causa huius nominis vnus.Credo
tamen ꝙ posset dici vnaqueqȝ menia.et vneque
qȝ scale.et ꝑter quisquis ꝯm usum.Nec ulle ipius
compōnes uel sillabice adieccōnes hn̄t qui in ab
latiuo singulari.nec quis in dtō et ablatō plu
rali.quod contigit ex debilitate simplicis.qm̄ iste
abltūs qui ē in rarissimo usu.Eodem mō quis da
tiuus et abltūs pluralis.Debilitas enim simplici
um sepe naturam impedit compositorum.

Quae autem postponuntur huic nomini quis
Quil qui.magis uidentur esse sillabice adiectio
nes.ut supra dictum ē.ut quisnam.quispiam.ꝛc̄.

Nota eciam h.ꝙ sicut dicit ꝑs in xij li.ubi a
git de figura pronominis.Quatuor sunt silla
bice adieccōnes.que adiūguntur ꝓnominibȝ.scȝ
met.te.pte.ce.Met additur huic pronomini ego
ꝑ omnes casus.excepto genitō plurali.Additur
eciam huic ꝓnomini tu ꝑ omnes casus.excepto
genitō plurali.et excepto ntō et utō singularibus
quibus non apponitur met simpliciter.ad differen
tiam huius ūbi timeo times timet.Sed interponi
tur hec sillabica adieccō te.et dr̄ tutemet.uľ ad
ditur aliqn̄ hec sillabica adieccō te sine met.et di
cit̄ tute.Luc̄ in primo.Accipe ꝑterea q̄ corpa tute
necesse est.Idem in eodem.Tutemet a nobis iam
quouis tempe natū.Additur eciam huic pronomi
ni sui ꝑ oīs casus.ut suimet.sibimet.semet.Pte
qn̄qȝ additur ablatiuis femininis possessiuorum
ꝓnominū.ut meapte.tuapte.suapte.nostrapte.
ꝑdictis ꝓnominibus.uľ discretionis causa plerū
qȝ.uľ significantie.ut terencius in adelphis.Ego
met rapui.Intelligitur enim ego et non alius.Ci
cero.Pro murena quid ē quod cū admoneris.q̄si
tam̄ tute noris ita et salutas.Tute dixit ꝓ tuipse
ꝑ te et non aliū.Ce addebatur huic ꝓnomini hic
hec hoc ꝑ omnes casus apud antiquos.et diceba
tur hicce.hecce.hocce.ꝑ duo c.Nunc autē addit̄
eidem ꝓnomini in hijs casibus qui in s desinūt.
euphonie cā.huiusce.hisce.hosce.hasce.Necnō il
licce dicebant antiqui.Vn̄ illi quasi apocopa fac
ta in fine ꝯuat accentū.Itez illiusce.istiusce.illuc
ce.istucce.ueteres dicebant.Teste papiriano.qui
de orthographia hoc dicit.Et concludit ꝑs.h er
go hoc est met.te.pte.ce.adieccōnes esse ipse sen
sus arguit.qui nullus in hijs sepatis ꝑt inueniri
Ergo egomet.tute.suapte.huiusce.minime dnda
sunt composita.qȝ adieccō si sepetur nichil signa
re posset ꝑ se.Scias eciā ꝙ dr̄ heccine cum debe
ret dici heccene ꝑ e.qȝ ce ē sillabica adieccō.q̄ ad
ditur ad hec.ꝯ mutatur e in i.et ne est dcō ꝑ se
et ponitur pro an.

De casu ammō dicendū.Sed qȝ declinacō ꝑ
casum cognoscitur.ideo prius ꝗ de forma
cōne casuū determinē.aliqua de declinatio
ne dicaz.Scias ergo ꝙ declinacōnes nominū sunt
quinqȝ.scȝ prima.secūda.tercia.quarta.et quinta
et cognoscunť ꝑ casum.Vn̄ nō oportuit ꝙ assig
naretur declinacō ꝑ accn̄te nominū.Cognoscitur
autem declinacō maxime ꝑ gtm̄ et eciam datiuū
Prima declinatio ē cuius genitūs singularis desi
nit in ae dyptongon.et dtūs in ae.ut poeta poe
te poete.Secūda declinacō ē cuius genitūs singu
laris desinit in i prod.et dtūs in o similiter prod
ut dominus dn̄i domino.Tercia declinacō ē cuius
gtūs desinit in is correptam.et dtūs in i.ut ma
ter matris matri.Quarta ē cuius genitūs desinit
in us prod et dtūs in ui diuisas.ut h uisus.huius
uisus.huic uisui.Quedam tamen neutra desinūt
in u.et sunt indeclinabilia in singulari nūo.ut h
cornu.huius cornu.huic cornu.Quinta uero ē cu
ius genitūs desinit in ei et dtūs similiter in ei di
uisas.ut hec res huius rei huic rei.Predicta pn̄t
comphendi buiter in hoc ūsu.ita ꝙ pro qualibȝ
sillaba sumatur vna declinacō.ꝯ ordinem.Se mi
nis us ei genitiuus desinit omnis.

Tunc circa declinacōnes predcās aliqua dubia
moueamus.Quero ergo ꝑmo.cur in prima
declinacōne uľ quinta nullū nomen neutri gn̄is
inueniatur.sicut testatur ꝑs in vj lib a.Ad hoc
dico ꝙ qualitas uocis erat contraria.qȝ cū omnia
nomina neutra que regularitatem seruant in plu
rali numero desinant in a oportuissȝ ꝙ ntūs sin
gularis et ntūs pluralis ꝑme declinacōnis habu
issent eandem terminacōnem in neutro genē.qm̄
ambo desiuissent in a.quod contra rōnem fuissȝ
qȝ neutrū plurale debȝ a qualitate uocis sui singu
laris differre.Nec eciam ntūs pluraľ ꝑme declina
cōnis potuisset in a desinē.qȝ ꝯm hoc gtūs plura
lis non habuisset a an̄ rum.

Item dico ꝙ ꝑma
declinacō ē appropata tantū masculino et femini
no generi et cōmuni.et in hoc ē pn̄cipalior alijs
declinacōnibus.sicut masculinū et femininū pn̄ci
paliora sunt alijs generibus.et hoc patet in geni
tiuo prime declinacōnis.qui desinit in ae dypton
guȝ.qȝ iste due uocales naturam maris et femine
demonstrant.Nam mares nascentes ꝑmo ꝓferūt
a.ꝯ femine e.quod a ꝑmis pn̄tibus contraxerunt
quoniā.A dat adam genitor.e parit eua parens
Si obijciatur de hoc nomine pascha.quia inueni
tur hec pasca ce.dicimus ꝙ abusio ē.nec vnꝗ in
uenimus in plurali nūo ꝑme declinacōnis.debet
ergo ꝓꝑe declinari h pasca.huius pascatis.Idem
dicimus in quinta declinacōne.qȝ oportuisset no
minatiuū pluralem desinē in a.quod erat contra
naturam qn̄te.Preterea quinta declinacō non ha
bet nisi vnam terminacōnem.vn̄ nec ꝓꝑie debu
it nisi vnū genus habere et magis femininū ꝓꝑ
ter hanc uocalem e.que ē signum diuisionis.

Queri eciam pt̄.quare non habeamus adiecti
uū omnis generis in ntō singulari alicuius de
clinacōnis nisi tercie.Item queritur quare nullum
adiectiuū sit quarte uel qn̄te declinacōnis.Ad h
dicimus.ꝙ ideo nullū nomen adiectiuum pt̄ esse
in nr̄is aliarū declinacōnū.qȝ nullam formā in eis
posses inuenire sup quaz cadunt masculinū femi
ninū et neutrū diuisim.qȝ nec simul concurrere po
terūt.Et hec eadem est rō quare nullū nomen ad
iectiuū sit quarte uľ qn̄te declinacōnis.Tercia uō
aptissima fuit cuilibet generi.ꝓpter multitudinez
terminacōnuȝ quas habet.Ideoqȝ causa sue digni
tatis mediū locū inter declinacōnes possidet.Que
dam uero mobilia sequūtur regulam secūdi mōi
ꝓnominū.ut vnus.totus.solus.ullus.alius.uter
alter.qȝ uľ faciunt discrecōnem.uľ ueniūt ad ex
pōnem discrecōnis.et sic hn̄t cū ꝓnominibus qn
dam affinitatez.vn̄ in genitō sunt omnis generis

et datiuo. sicut ꝓnomina secundi modi. Aliquot
tamē adiectiua tercie declinationis habuerūt mo
bilitatem trium generꝝ. ut hͨ alacˀ. hͨ alacris. hoc
alacre. ne tercia declinatio videretur insufficientiā
habē. et magis data fuit masculino hͨ terminacō
er. et feminino is. et neutro e. qꝛ in adiectiuis mo
bilibus sepe masculina desinunt in er. ut miser et
sacer. vn̄ altera terminacō que quondā fuit com
munis in illis nominibus. qꝛ ut dicit p̄s in vij li
ubi agit de abltō tercie declinacōnis desinente in
i Olim dicebatur hͨ et hͨ celer uł celeris. hͨ celere
Oportuit qꝫ remaneret sub feminino genē tantū
qꝛ fuit masculino generi spoliata. Sꝫ in e corř de
sinit neutꝝ. qꝛ in is nullū nomen omnis generis
in ntō casu p̄t esse. ut dicit pristianus. et ideo op
tuit neutꝝ aliam formam hrē. et mag̊ in e. quia
is correpta dicc̄ nunqꝫ transit nisi in e correptam
testante p̄s. ut fortis forte. Preterea in e correptā
nullū nomen latinū desinit. nisi neutri generis ut
mare et p̄neste. Et sic patet quare masculinuꝫ in
er. et femininū in is. et neutꝝ in e desinat. hͨ aūt
sunt nomina que faciunt masculinū in er. femini
nū in is. neutꝝ in e. ꝓm grecos Siluester uolucer
alacer qꝫ saluber equester. Campester celeber acer
qꝫ celer qꝫ pedester. Horuꝫ bis quinqꝫ tenet hic er.
hec is et hoc e.

COnsueuit eciam dubitari. cur nulluꝫ nomen
quinte declinacōnis sit masculini generis. pre
ter dies et meridies. ſꝫ potius sunt fe. ge. Sꝫ hoc
supra determinatū ē in c de genere. b.

QVeritur eciam quare mobilia p̄me et secūde
declinacōnis non sunt omnis generis cōiunc
tim. nisi in dtō et abltō plurali. ut albis. Ad hͨ di
co qꝫ prima declinacio non potuit habere ge neu
tꝝ. ut sup̈ dictum ē Secūda uero habet neutrum
in us uł in um. ut uulgus et templum. Neutrum
ūo secunde declinacōnis non concurrit masculino
et feminino simul. nisi in dtō et ablatiuo plurali.
ut albis. qꝛ in hijs solis casibus cōmunicant sua
genera. et penitus ad cōmunitatem reducūt. In u
traqꝫ enim dtūs et abltūs desinūt in is productaꝫ
ut poetis et asinis. exceptis paucis femininis ut
anima animabus. formanť eciam similiter ab ab
latiuo ꝓducto. ut ab hoc poeta. iñ poetis. et ab
hoc asino. iñ asinis. Et ē hoc de rōne. qꝛ sicut ars
diuidit ita colligit. Vn̄ oportuit qꝫ masculinū et
femininū et neutꝝ que in nulla alia forma p̄me
uł secūde declinacōnis simul concurrebant in hac
terminacōne is finaliter conuenirent. Que forma
ob hoc fuit cōmunis p̄me et secunde declinacōni
et magis tracta fuit a secūda. ꝓpter hanc uocalē
i. que ꝓpria ē secūde declinacōnis. In illa eniꝫ for
ma concurrūt masculinum et neutꝝ ex pte secun
de. et femininum ex pte p̄me. Rō autem talis cō
munitatis innuitur in donato. qn̄ pueris dꝛ albꝫ
alba album ē p̄me declinacōnis ex pte feminini
secunde ex parte masculini et neutri.

CAsus ut dicit p̄s in v li.
est declinacō nominis uł aliaꝝ casualium
dcōnum. que fit maxime in fine. Ordo qꝫ
naturalis casibus datus ē. quippe ntūs quem pri
mū natura ꝓtulit ipse sibi locū p̄mum defendit.
Vnde ūbis quoqꝫ intransitiue iste quasi egregius
adheret. Genitūs secūdum locū sibi defendit. hͨ
quoqꝫ naturale vinculū generis possidet. et nasci
tur a ntō. Generat autem omnes obliquos casus
sequentes. Datiuus qui magis amicis cōuenit. ter
ciū locū tenet. eo qꝫ uł eandem habet uocem cuꝫ
genitō. uł vnius abiectione uel mutacōne lrē ab
eo fit. Qui ūo magis ad inimicos ptinet. i. accusati
uus quartū extremū locū apud grecos obtinuit.
Vtūs quippe imperfectior ceteris esse uidetur. Nisi
enim secūde psone coniūgi non p̄t. cū superiores q
tuor omnes psonas possint complecti figurate ad
iuncti ꝓnominibus. ut ego pristianus scribo. Tu
pristianus scribis. ille pristianus scribit. et cetera
Similiter ablatūs tribus adiungitur psonis. ut a
me pristiano accipis. a te pristiano accipio. ab il
lo p̄s accipit. Non egent autē nomina ꝓnomi
bus. qͥuis omnes circūeant psonas. Si cum ūbis
aut substantiuis ūbis coniunganť. ut ūgilius no
minor uł sum. ūgilius nominaris uł es. ūgilius
nominatur uł est. Igitur ablatūs ꝓprius ē roma
noꝝ. Nūc de predcōꝝ casuū formacōne uideamꝰ

PRima declinatio ut uult p̄s in vij li a. ha
bet terminacōnes in ntō tres. a. as. es. Et
habet duas lrās terminales. sciꝫ a et s. In a tam
latinoꝝ qꝫ grecoꝝ. tam masculinoꝝ qꝫ femininoꝝ
et cōmunium. In as uero et in es grecoꝝ tantuꝫ
et masculinoꝝ. ut hic scriba. poeta. hͨ roma. musa
hͨ et hͨ aduena. hͨ eneas. hͨ enchises. Cuius geniti
uus et dtūs in ae dyptongon desinit. et pares ha
bent sillabas ntō. ut hͨ poeta. huius poete. Huic
poete. hic eneas. huius enee. hͨ enchises. huius en
chise. Et in vj li. in p̄ncipio dicit p̄s. In a desinē
tia nomina p̄me declinacōnis. siue latina siū gre
ca. masculina uł feminina uł cōmunia addita e
in ae dyptongon faciūt genitiuum. ut hic scriba.
huius scribe. hͨ musa. huius muse. Inueniūtur ta
men quedam ex cōmunibus. eciā neutro geni ad
iūcta. sed figurate p allothecam. ut aduena man
cipiū. ¶ Valerius autē maximus in ij moralium
ponit. alienigena studia. quod p̄ma declinacō nō
habet. Nullū enim neutꝝ nec p̄me nec quinte de
clinacōnis p̄t inueniri. nec idem esse singularis no
minatiuus neutri generis in a desinens. et nomi
natiuus pluralis. ſꝫ antiquissimi hic alienigenus hͨ
alienigena. et hͨ alienigenuꝫ dicebant. ex quo p̄t
esse hoc plurale. necnon cetera similiter a genere
composita ꝓferebant. caprigenus. terrigenus. tau
rigenus Et subdit post pauca p̄s. Eiusdem. i. p̄me
declinacōnis feminiñ genitiuū eē in as more gre
co solebant antiquissimi terminare. Vnde adhuc
paterfamilias et materfamilias pro familie sole
mus dicere. et frequens hͨ habet usus. Dicitur tn̄
et p̄rfamilie. et mr̄sfamilie et familiaꝝ et familijs
Que uero desinūt in es uł in as. mutant es uel
as in ae dyptongum. et faciūt genitiuū. ut hͨ an
dreas. huius andree. hͨ enchises. huius enchise. In
ueniūtur eciā terminacōnes in prima declinacōne
in am et in e ꝓ grecos. ut adam. Que ūsa in e facit
genitiuū huius ade. et similiter datiuū. quia dtūs
similis ē genitō. et omnes alios casus habet simi
les ipsi recto. Que ūo desinūt in e addita es faci
unt genitiuū. ut libie libies. et accusatiuuꝫ in em
uł in en. Alios uero casus habet pares rcō. vnde
quia hec due forme nō sunt latine in omni casu
ultima acuitur. Item dicit p̄s in vj. b. In e prod
greca sunt feminina. et uł grece declinantur. ut li
bie libies. uł mutata e in a in ntō et accepta e fa
ciūt in ae dyptongum genitiuū. ut helena helene

libia libiae. Accũs ae dyptongum genitĩ siue dtĩ
mutat in am. ut poete. hũc poetaȝ. muse musam
Frequentius tamen inuenimus in grecis nomi
nibus in as et in es terminantibus accusatiuũ gre
cũ ꝓferre autores hũc enean. hũc enchisen per n
Romane tñ declinacõnis rõ. exigit hũc eneaȝ et
hunc enchisem dicere ꝑ m. Vtũs ꝑme declinatio
nis in a correptam effertur. ut poeta. Nisi sit gre
cũ. et apud grecos ꝓducens a. fuerit eandem eciam
apud nos ꝓductam. ut enea. Est tamen qñ in es
prod terminantiũ grecoꝝ utũs in e longam exit
ꝑm grecos. ul' communiter ul' poetice. ut achate
enchise. Abltũs huius declinacõnis in a ꝓductaȝ
desinit. ut ab hoc poeta. Est auteȝ qñ hũc quoqꝫ
poete in e prod terminant in grecis nominibus.
que datiuũ grecũ in E finiunt. ut uirgil' in j eneid
Vno graditur comitatus achate. pro achata.
Nominatiuus et utũs plural' ꝑme decli simil'
e genitõ et dtõ singulari. Nam ꝑ ae dypton
gum ꝓferuntur. ut hij et o poete. Gtũs pluralis
eiusdem declinacõnis fit addita ablatiuo singula
ri rum sillaba. ut ab h' poeta. hoꝝ poetaꝝ. Prod
eniȝ a tam in ablatiuo singulari q̃ꝫ in genitõ plu
rali. Et notandũ ꝙ omnes casus tam singularis
q̃ꝫ pluralis numeri. pares hñt nũo sillabas in hac
declinacõne. excepto genitõ plurali. hic eniȝ abũ
dat vna sillaba. Est autẽ qñ hũc quoqꝫ ꝑ concisi
onem ꝓferunt. et maxime in compositis. et in pa
tronomicis. ut grauigenũ ꝓ grauigenaꝝ. caprige
nũ ꝓ caprigenaꝝ. omnigenũ pro omnigenaꝝ. Et
celicolũ ꝓ celicolaꝝ. et trinũdinũ ꝓ trinundinaꝝ
eneadũ ꝓ eneadaꝝ. dardanidũ ꝓ dardanidarum
Dtũs et ablatiuus supradcẽ declinacõnis mutant
a extremã ablatiui singularis in is prod. ut poe
ta. hijs et ab hijs poetis. Inueniũtur quedã pau
ca tamen feminini generis que ex masculinis tũs
figurant non hñtibus neutra. que et animalium
sunt demonstratiua naturaliter diuisuȝ genus ha
bentia. que drñtie causa abltõ singulari bus sumẽ
tia faciũt datiuũ et ablatiuũ pluralem. quod nul
la alia habet declinacõ in bus terminans supdic
tos casus. ut a longam in eis penul' habeat. Vt
hijs uacabus. filiabus. deabus. equabus. mulabȝ
asinabus. Marcus cato. in originibus dotes filia
bus suis non dant. et filijs tamen in eodeȝ genẽ
dictuȝ ẽ. Ennius in endromeda. filijs ꝓpter te ob
iecta sum innocens nerei. Item inueniť uacis pro
uacabus. et asinis ꝓ asinabus in ꝑmo reg. Eabȝ
eẽ ꝓ eis drñe causa ennius protulit in iiij ãnaliũ
Multa tñ alia teste ꝑs contra regulam uiciose et
in hijs et in alijs casibus uetustissimi protulisse
inueniũtur. in quibus non sunt ymitandi. Ambe
eciam et due quãuis nulla simili drñtie causa co
gente. similem hñt datiuũ et ablatiuũ. ambabus
duabus. Quamq̃ꝫ genitiuum ambaꝝ duaꝝ faciũt
De sup̈ dictis nota ũsus mgrãles. A ueniens ex
us sine neutro transit in abus. Hec animatorum
sunt discernentia sexuȝ. Accũs quoqꝫ pluralis fit
addita s ablatõ singulari. producit enim. ut hos
poetas. De ꝓnomicoꝝ autem ꝑme declinacõnis
formatione sup̈ dictum est.

Secunda declinacõ
habet tres lrãs terminales. scȝ r. s. m. Ter
minacõnes uero habȝ nũ sex. er. ir. ur. us
eus. vm. In er masculinoꝝ. tam latinoꝝ q̃ꝫ grecoꝝ
ut caper capri. hiber hiberi. quod per apocopam
extreme sillabe prolatũ. solũ in hac declinatione
prod er. et ab eo compositũ ut celtiber celtiberi
Celte enim dñr galli et hiberi hispani. Jñ dicunť
celtiberi mixti ex utraqꝫ gente populi. Vñ lucañ
Et celte miscentes nomen hiberis. Dicit tamẽ et
hiber hiberi pro hispanus. et hiber hiberis qñ de
illa gente loqmur. que ẽ iuxta armenios Et hibe
rus hiberi fluuius. Lucanus in iiij. Qui p̃stat teris
aufert tibi nomen hiberus. In ir eciam ul' in ur
tantũ latinoꝝ et masculinoꝝ. ut uir uiri. satur sa
turi. In us latinoꝝ et grecoꝝ masculinoꝝ et femini
noꝝ neutroꝝqꝫ. ut h' homerus homeri. h' apssus
huius apssi. h' uulgus huius uulgi. In eus grecoꝝ
tantum masculinoꝝ. ut h' orpheus. huius orphei
In vm neutroꝝ tantũ tam latinoꝝ q̃ꝫ grecorũ. et
figurate femininorũ. apud comicos. ut h' regnum
huius regni. h' peliũ huius pelij. h' glicerium hu
ius glicerij. h' sophronium huius sophronij.

Genitiuus secũde declinacõnis in omni nomi
ne J longa terminatur. sȝ in quibusdam pes
habet sillabas ntõ. In quibusdam vna sillã abun
dat. In ir et in ur et in eus desinentia semꝑ vna
sillaba vincũt in genitõ. que et penul' breuem hñt
ut triuir triuiri. satur saturi. nisi poetica produccõ
fiat in grecis. ut tidei. In us ũo et in vm pes hñt
sillabas. ut ũgilius ũgilij. ꝑmus ꝑmi. templũ te
pli. freqñter tamen inuenimus ueteres in huius
cemodi gñs. J. geminantibus J. subtrahẽ alteram
ex hijs. Virg in ꝑmo eneyd. Hic cũ ille urbeȝ pa
tani sedes qꝫ locauit. ꝓ patanij. Idem in buc. Nec
spes libtatis erat nec cura peculi. ꝓ peculij. Itẽ in
ueniť tuguri ꝓ tugurij. oci ꝓ ocij. antoni ꝓ anto
nij. h' autẽ faciũt metr' cã. Nunq̃ꝫ enĩ minores uult
habere sillabas gtũs ntõ. In er ergo tantũ desinẽ
tia ancipitem hñt regulam gñ. in alijs enim abũ
dat. ut lucifer luciferi. armig armigeri. prosper ꝓ
speri. in alijs non abundat. sȝ pares habet. ut me
nander menandri. sacer sacri.

Datiuus et abltũs singularis secũde declinaco
nis fit a genitiuo mutacõne extreme J in o
prod. ut huius luciferi. huic et ab h' lucifero. Est
tamen qñ eciam greco dtõ in nominibus in eus
facientibus nominatiuuȝ uti solent antiqui. Virg
in bucol'. Orphi talliopea limo formosus apollo.
Et oportet scire in hac declinacõne ꝙ omnes ob
liqui casus tam singulares q̃ꝫ plurales eundeȝ nu
meꝝ sillabaꝝ fuant quem gtũs singularis. absqꝫ
genitiuo plurali. qui vna sillaba uult supare. nisi
ꝑ concisionem ꝓferatur. ut deũ pro deoꝝ. Vñ dij
et dijs cũ ꝓ monosillabis ponuntur ꝑ sineresim
sunt accipienda e et J in vnam sillabam. ueteres
enim i finalem que ẽ longa ꝑ ei dyptongum scri
bebant. Longas auteȝ uocales uetustissimi eciã ge
minare solebant. Que ũo ꝑm analogiam ꝓferun
tur. i. dei et deis dissillaba sunt. Lucanus in ij. O.
utinam celi qꝫ deis herebi qꝫ liceret. Idem accidit
eẽ in ꝓnomine ei et ij. eis et ijs. e quibȝ illud ap
paret. ꝙ uetustissimi ut sup̈ diximus ꝓ vna lon
ga uocali solebant duas scribere. Ecce enim uesti
giũ antiquitatis in hijs adhuc fuatur. cuȝ due i.
ꝓ vna ponanť. tam in sup̈dicti nominis q̃ꝫ ꝓno
minis trinis casibus. ut ij dij. ijs dijs. et ab his di
is. ij ijs ab ijs. Nam si dicas dei. deis. a deis. Ei. e
is. ab eis. dissillaba sunt. sicut oñdimus. Puto au
tem ꝙ in his quoqꝫ drñtie causa fuata ẽ gemina
cõ i. ne si di et dis. et J et is dicamus. dubitacõ fi

at significacõnis. Nam di eciam ꝓpõ est. et dis ꝓpõ
est. et i et is sunt ũba. Itaqȝ in compõne eidem et
eisdem ꝑ vnã I scripsisse. q̃ nulla confusio sit sig
nificationis. inueniuntur pro eidem et eisdem

ACcusatiuus quoqȝ a genitõ fit mutacõne i in
vm. ut huius pami. hũc priamũ. tidei tideũ.
In huiuscemodi tamen nominibus. i. in eus desi
nentitibus greco mag̃ accusatiuo utũtur autores
Virgilius in viij enerd. Et amicũ crethea musis
crethea musaꝝ comitez. Inueniť tamen in usu et
in vm accũs huiuscemodi nominũ. Cicero de na
tura deoꝝ tercio. theseum ypolitũ. Et sciaś q̃ om
nes obliqui casus sequũtur genitiuũ. Vtũś tamen
sequitur nominatiuum suum.

VOcatũs secũde declinacõnis qñ in r uľ in m
finitur. ntũs similis ẽ ei. ut h̃ lucifer. O luci
fer. Hoc templũ. O templũ. Virgilius. Cũ paulo
añ timber. nominatiuũ ꝓtulit. Mox uocatiuum
timbre posuit in x. Glancia laude timb̃ qȝ similli
ma proles. Et tibi timbre caput euandrius abstu
lit ensis. Sed non ẽ hic uocatiuus a ntõ in er desi
nente. ſ; in us accipiendus h̃ timbrus o timbre. So
let enim poeta huiuscemodi nomina sepe tam in
er q̃ in us proferre. teucer teucrus. euand̃ euan
drus. Virgilius in x. Pallas euander in ipsis oĩa
sunt oculis. Item in ix. Tũc rex euandrus romane
conditor arcis. Notandũ tamen q̃ plantus a puer
ntõ. utõ puere dixit. in m̃catore egomet memor
tu puere abi. Hinc intus ocius. Idem in curculio
ne. Cedo puere si num quid facturus es iam scies
Quod quibusdam a ntõ puerus rectius esse uideť
Si uero in eus desinit ntũs. mag̃ grecũ ſuamus
uocatiuũ. Oracius in ꝑmo ſmonũ. Pentheu rec
tor thebaꝝ. Probo tamen et alijs artiũ scriptori
bȝ. et o penthee posse dici. ſ; latinaȝ anologiã pla
cet. quod in usu non inueni. ¶ In us ũo terminã
tia si sint ꝓpria I añ us habentia. abiecta us faci
unt uocatiuũ in I. ut h̃ ũgilius. o ũgili. Hec tam̃
eadem eciam in e proferebant antiquissimi. o uir
gilie mercurie dicentes. Juniores autem breuitate
gaudentes. per abscisionem extreme lrẽ ꝓtulerunt
ꝓ ũgilie ũgili. et ꝓ mercurie mercuri. Oracius in
ꝑmo carminũ. Mercuri fecũde nepos atlantis vñ
accentus pfecti uñ in hijs ſuatur. Si enĩ in hijs
non esset abscisio. debuerũt huiuscemodi uñ. i. q̇
in I desinentes pnľ correptam hñt. antepnľ acuẽ
ut ũgili. mercuri. martiri. quod minime licet. nam
pnľ acuimus. In abscisionibus enim si ea uocalis
in qua ẽ accentus integra manet. ſuat eciã accen
tũ integꝝ. ut audiuit audit. urãtis urãs. illicce il
lic. De pompei et uultei et gai et similibȝ uñs q̇ I
loco consonantis añ us hñt in ntõ. dubitať. utꝝ
I extrema ꝓ uocali an ꝓ consonante sit accipiẽ
da. quõ in alijs casibus. quod magis more antiq̊
rõnabilius esse uidetur. Nam solebant illi non so
lũ in pñcipio. ſ; eciam in fine sillabe poñe i loco
consonantis. Id qȝ in uetustissimis inuenies scrip
turis. q̃tiens inter duas uocales poniť I ut eijus.
pompeijus uulteijus gaijus. quod eciam omnes
qui de lrã curiosius scripserunt affirmant. Necnõ
eciam metra ondunt quod dicimus. Et regule ip
sius rõ in supradcõ uoc. Omnis utũs in i desinẽs
vna sillã minor debȝ esse ntõ. ut salustius salusti
ergo si pompeius et uulteius trissillã sunt in ntõ
in utõ bissillaba esse debent. quod nõ pt fieri ni
si I loco consonantis accipiatur. Vñ illud quoqȝ
possumus scire. q̃ bene quoqȝ cui pro monosilla
bo accipiũt metrici et huic. Omnis enim gtũs in
ius desinens. vna sillaba uult supare suũ datiuum
ut ille illius illi. Alter alterius alteri. Alius quoqȝ ꝑ
duo I debuit esse gtũs cũ dñ q̇ ẽ alij. ſ; uľ hiatus
causa. uel quia inter duas uocales i uocalis esse
ñ poterat. vnam tantum i habuit ¶ Datiuus au
tem loco consonantis eam accipi prohibebat. quo
niam ipse duplicat uocalem. Et credo differentie
causa. ne ali ũbum infinitũ esse putaretur. uetus
tissimi tamen similem genitm̃ nominatõ posuisse
inueniũtur. ſ; accentu differt. quippe circũflectit in
genitõ penľ. Cecilius in vj. Nullius alius rei nisi a
micicie eoꝝ causa. Ei quoqȝ cũ rõnabiliter mono
sillabũ esse deret. cũ gtũs eius sit dissillabȝ a poetis
ꝑ dieresim ꝓferri inuenitur drñtie causa. ne si mo
nosillabũ sit interieccõ esse putetur. ut ũgilius in
ij enerd. Ei michi qualis erat quantuȝ mutatus
ab illo. hectore. Q̃ autez pompei uultei et gai et
similia I finalem et añ eam uocalem pro vna sil
laba hñt. usus quoqȝ confirmat. Orať in j epľaꝝ.
Durus ait uultei nimis attentus qȝ uideris. uultei
dissillabũ accepit ſ; anologiam. Alia uero omnia
in us desinentia masculina seu feminina. conũsa
us in e faciũt uocatiuũ. ut hic pamus. o priame
pius. o pie. Excipitur vnũ. quod tam in e q̃ in i
facit utm̃. q̃uis sit appellatiuũ. o filie. o filĩ. Est tñ
quando ntõ quoqȝ in us terminante ꝓ uocatõ. siũ
metri siue euphonie causa utũtur. Virgiľ in viij
Corniger hespidũ fluuius regnator aquaꝝ. Lucanus
in ij. Degener o populus uix secula longa decoꝝ
Sic meruisse ueris. Quotidie eciaȝ ecclesia cantat
Sanctus sanctus scũs. dominus deus sabaoth. pro
scẽ et dñe et dee. Item agnus dei. pro agne.

NOminatiuus pluralis et utũs secũde declinati
onis. tam masculini q̃ feminini generis. in
I finitur. et ẽ similis genitõ singulari. ut huius doc
ti. hij et o docti. In neutris uero extremã I geniti
singularis mutantes in a ũuem facimus ntm̃ accu
satiuũ et uocatiuũ pluralem. ut huius templi. h̃
et o templa. huius munij. h̃ et o munia. Alij ũo
casus plurales in tribus generibus cõmunẽ pos

GEnitiuus quidem in omni ¶ sident regulam
genẽ fit ab ablatõ singulari. assumpte rũ. ut
ab hoc uiro. hoꝝ uiroꝝ. Ab hac platano. harum
platanoꝝ. ab hoc templo. hoꝝ temploꝝ. Inueniť
tamen ꝑ concisionem medie sillabe masculinoruȝ
pleꝝqȝ nominũ que neutra non hñt. Hunc casuȝ
ꝓferentes maxime poete. Est autem eciam apud
ueteres prosam scribentes idem inuenire. sed raro
Virgilius in j enerd. Item celo clamor qȝ uirum
stridor qȝ rudenciũ. ꝓ uiroꝝ. Inueniť eciam medi
minũ ꝓ medimnoꝝ. deũ pro deoꝝ. diuũ ꝓ diuo
rum. muniũ pro munioꝝ. liberꝝ ꝓ liberoꝝ. iugerꝝ
pro iugeroꝝ. dr tamen h̃ iuger iugeris. Vñ iuue
nalis in iij. Jugeribus paucis lũbos donare dictis
Quod et in ꝓnominibus quoqȝ fecerũt antiq̇. me
um ꝓ meoꝝ. tuũ ꝓ tuoꝝ. nrm̃ pro nrõꝝ dicentes

DAtiuus et abltũs plurales secũde declinacõnis
finiũt similiter ab abltõ singulari mutacõne o
finalis in is longam. ut a uiro uiris. et ab hijs ui
ris. Inueniunť tamen pauca inequalem hñtia de
clinacõnẽ ut uas in singulari numero tercie decli
nacõnis. h̃ uas. huius uasis. In plurali uero secun
de. h̃ uasa. hoꝝ uasoꝝ. hijs et ab hijs uasis. festo
rum eciam nomina dieꝝ. in a desinentia. semper

pluralia. gtm̄ quidez tam ꝑ formā secūde q̄ tercie
ꝓferūt. Datiuū uero et ablatiuū ꝑm terciam. Ut
h̄ uulcanalia. hoꝝ uulcanalioꝝ uł uulcanaliū. his
et ab his uulcanalibus. Similiter saturnalia. flora
lia. compitalia. quinquatria. ¶ Sūt tamen quedā
nomina quoꝝ aliqui casus in usu deficiūt. quos
q̄uis ꝑm anologiam possumus proferre. Tamen
q̄ apud autores non inuenimus. recusandos pu
to. ut huius tabi. et ab hoc tabo. Ceteri uo casus
in usu non facile inueniūtur. maria. era. vina. or
dea. mella genitōs et dtōs plurales in usu raro ha
bent. Nisi apud uetustissimos. apud quos multa
p̄terita deficientia inuenies. oportet ergo scire q̄
dem anologie rōnem. usum tamen autoꝝ magis
emulari. Duo p̄terea et ambo genitiuos quidem
et actōs ꝑm hanc declinacōnem ꝓferunt duoꝝ et
amborū. duos et ambos. q̄uis in neutro drn̄tie
causa duū soleat dici. dtōs uero et ablatōs in bus
terminant in omni genē. duobus. duabus. duobz
ambobus ambabus ambobus.

Accusatiuus pluralis secunde declinationis in
masculino et feminino genē fit ab ablatiuo
singulari addita s. a docto doctos. a platano has
platanos. Neutra enim semp accusatiuuz habent
similem nominatiuo et uocatiuo.

Nota h̄ q̄ nomina secūde declinacōnis desinen
tia in us sunt masculini generis. ut dn̄s. pre
ter nomina ꝓpria ciuitatū uł insulaꝝ. ut damas
cus et pontus. et p̄ter nomina ꝓuinciaꝝ. ut egi
ptus. et p̄ter nomina arboꝝ uł herbaꝝ. ut q̄rcus
et ysopus. et eciaz methodus et athomus. q̄ sunt
feminini generis. ¶ De nominibus arboꝝ excipi
ūtur dumus. rubus. que sunt masculini generis.
Philosophus et philocalus sunt cōmunis generis.
Pelagus et uulgus apud modnos in singulari nu
mero sunt neutri generis. In plurali uero mascu
lini generis. Inueniť eciaz h̄ uulgus et h̄ pelagus
in masculino genē. Pus et uirus sunt neutri gene
ris et indecli. Paradisus et infernus sunt masculi
ni generis. licet quidam dixerūt q̄ feminini. Et
p̄ter illa que continenť in hijs u̇sibus mgr̄alibus
Artus dyptongus nardus costus q̄ faselus. Alnus
cristallus sinodus balanus quoq̄ uānus Carbasus
atq̄ colus abissus humus quoq̄ botrus. Hijs he
remus bissus iungatur et ipsa papirus. que sunt
feminini generis. ¶ Postq̄ fecimus mencōnez de
genē nominū desinentiuz in us secunde declinacō
nis. Nūc eciā dicamus de genere nominū desinen
tiū in us tercie et quarte declinacōnis. Sciās ergo
q̄ nomina tercie declinacōnis desiñtia in us sunt
neutri generis. ut corpus corpis. Et pectus pecto
ris. Preter mus et lepus que sunt mas ge. uł dic
q̄ lepus ē promiscui generis sub articulo masculi
no. Et p̄ter grus sus et ligus. Que sunt cōmunis
generis. Vetus intercus sunt omnis generis. et p̄
ter dyptongata. ut laus et fraus. et producentia
penł crescentis genitiuī. ut u̇tus u̇tutis. et tellus tel
luris. et p̄ter uenus ueneris. pecus pecudis. q̄ sunt
feminini generis. ꝟ pecus pecoris ē neutri generis
¶ Nomina uo quarte declinacōnis in us desinē
tia sunt masculini generis. ut uisus et auditus pre
ter nomina arborū. ut quercus. laurus. que sunt
feminini generis. Et p̄ter illa que continentur in
hijs uersibus. Porticus atq̄ tribus nurus manus
aut anus ydus. Sic acus atq̄ domus penus specus
excipe socrus. que sunt feminini generis. Specus

tamen et penus sunt aliq̄n mas ge. in eadez decli

In er sunt masculini generis. ut pa ¶ nacōne
ter et magister. p̄ter mulier et mater et linť
que sunt feminini generis. Et p̄ter iter. spinť. ru
der. rod̄. iuger. uesper pro tempe. et cancer ꝓ mo
bo ꝑm ueteres. et hn̄tia u consonantē uł b añ er
ut uer uers et tuber tuberis. nisi sint adiectiua. ut
saluber. et p̄ter nomina fructuū terre. ut piper et
papauer. que sunt neutri generis. ¶ De hn̄tibus
u uł b añ er excipiunť ista. puluer et imber cum
suis compositis. ut september. que sunt masculini
generis. ¶ De nominibus fructuū terre excipiun
tur ista. acer nomen arboris. quod ē feminini ge
neris. Cucum̄. oleaster. et piaster. sunt masculini
generis. et degener et paup sunt communis gene
ris declinacōne. ꝟ constructōne sunt omnis. uber
uero q̄n stat ꝓ abundantia ē omnis generis con
structōne. ꝟ cōmunis declinacōne. q̄n autez ꝓ ma
milla est neutri generis.

In ir sunt masculini generis. ut uir. leuir. pre
ter ir pir et gadir. que sunt neutri geñ. mar
tir uero est communis generis.

In ur sunt neutri generis. ut murmur et gutť
Sed murmur uris fuit olim masculini gene
ris. Vn̄ in euangelio Joh̄. Multus murmur erat
in populo. p̄ter ꝓpria nomina uiroꝝ uł deoꝝ. uł
gentilia. seu auiū appellatiua. Et hn̄tia x uł f uel
t añ ur. ut auxur nomen iouis. astur. uultur. tur
tur. et que sunt masculini generis. et p̄ter u̇balia
que hominibz imponi pn̄t. ut fur et augur. que
sunt cōmunis generis. Satur uero est mas ge.

In eus dyptongum desinentia. et maxime se
cunde declinacōnis. sunt g̊ca. et masculini ge
neris. ut orpheus orphei.

In ū sunt neu generis. ut templū. et scamnū
p̄ter composita ab obliquis. ut paterfamili
aꝝ et magistermilitū. que dmoscūtur ex suis pn̄
cipijs. Centū uero ē omnis generis nūi plurał. et
indeclinabile. et p̄ter ꝓpria nomina uiroꝝ. ut om
nebonum. que sunt masculini generis. et p̄ter no
mina ꝓpria mulieꝝ. ut dorciū et philorciū. q̄ sunt
feminini generis.

Tercia declinacō habet decem lr̄ās termina
les. scz a. e. o. l. n. r. s. x. c. t. A ut poema. E
ut sedile. O ut u̇go. L ut mel. N ut carmen
R ut pater. S ut ciuitas. x ut felix. C ut lac. T ut
caput. ¶ Terminacōnes uero hz nū septuaginta
et octo. uł circa hoc. Desinit enim in a correptam
ut h̄ poema poematis. In e corr̄ ut monile. In o
corr̄ ut u̇go u̇ginis. dido didonis. in al corr̄ ut hoc
sal salł. h̄ tribunal. In el correptam neutri. h̄ mel.
huius mellis. In el prod̄ barbara ut h̄ daniel. In
il corr̄. ut h̄ pugil pugilis. in ol prod̄ ut h̄ sol. in
ul corr̄ ut h̄ et h̄ exul. in an prod̄ ut h̄ pean pea
nis. In en corr̄. ut h̄ flamen. inis. in en prod̄ ut h̄
siren sirenis. in in prod̄ ut hic delphin huius del
phinis. In on prod̄ greca. masculina uł feminina
ut h̄ mennon mēnonis. h̄ sidon huius sidonis. In
ar corr̄. ut h̄ calcar calcaris. in ar prod̄ ut hic nar
naris. in er correptam ut h̄ tuber huius tuberis
in er prod̄ ut h̄ uer huius ueris. in ir correptam.
vnū neutrꝝ. h̄ gadir. huius gadiris. Quidā addūt
hic abaddir huius abaddiris. lapis quem ꝓ ioue
deuorauit saturnus. ꝟ in usu nō inueni. in or corr̄
ut h̄ et h̄ autor. huius autoris. in ur corr̄ vnum
inueniť cōmune duū generꝝ. ut h̄ et h̄ fur. huius

furis. In as correptam. ut hic et h archas. huius archadis. gentile. in as prod. ut h atlas. huius atlantis. in es correptam. ut h et hec et h teres teretis. in es prod. ut hic uerres uris. in is correptam ut hic paris. huius paridis. uel paris uel paridos Dtō huic pari ul' paridi. Actō hūc parim ul' paridem ul' parida. Vtō o paris. Ablātō ab h pari paride ul' parida. In is prod. ut hic et h dis appellatiuū. huius ditis. in os correptam vnū latinū neutr. h os ossis. quod et h ossum antiquissimi protulerūt. in os prod. ut h heros herois. In us corr ut h lepus leporis. hic et h ligus liguris. in us pductam. ut hic et h sus. huius suis. in is greca. h erinis. huius erinis. In aes latinū vnū masculinū h praes dis. et vnū neu. h es. huius eris. In aus latina duo feminina. hec laus. huius laudis. hec fraus fraudis. In ans latina. hic quadrans quadrātis. et hic glans glandis. in ens latina. ut hic et h parens pntis. in ons latina. ut h et h et h insons insontis. In uns latina masculina. h aruns arūtis In ins vnū grecū inuenitur femininū. h tyrins. huius tirintis. In ars latina. ut h ars. huius artis in ers latina omnis generis. ut h et hec et h iners inertis. in ors latina. ut mauors. huius mauortis. hic et hec et h concors concordis. in urs latina cōmunia triuz generū. ut h et hec et h tiburs. huius tiburtis gentile. in uls vnuz femininū. h puls. huius pultis. in ems vnū femininū. h hiems. huius hiemis. In abs. ut h arabs. huius arabis. h trabs trabis. Vetustissimi etiā trabes ptulerūt p trabs In ebs correptam latina omnis generis. ut hic et hec et h celebs celibis. In ebs prod vnū latinum femininū. h plebs. huius plebis. Dicitur tamē et h plebes. huius plebei. Lucanus in iij. Nescit plebes ieiunia timere. In obs latina feminina. ut h scobs. huius scobis. In ibs vnū masculinū hec calibs. huius calibis. In urbs vnū femininū. h urbs huius urbis. in aps vnū femininū. h daps huius dapis. Sed nominatiūs in usu frequenti non est. in eps masculini et omnis generis. h manceps huius mancipis. h et hec et h pnceps. huius pncipis Adeps ul' adipes in utroqz genē inuenitr. in ops latinū femininū vnū. hec ops. huius opis nomē matris deorū ul' copia. cuius quoqz ntīs in usu frequenti non ē. sz illius quod ex eo componitr creditur omnis generis. h et hec et h inops inopis. Vetustissimi tn̄ etiā h et h et h ops et cops pro opulentia et copiosus proferebant. In ips grēca tinips tinipis. in irps latinū vnū hic et h stirps. In ax correptam latina et greca. ut h fax facis. hec abax abacis. quod tamen et h abacus. huius abaci frequenter inuenitur. In ax prod. ut h pheax huius pheacis. In ex correptam. ut h lex legis h ilex ilicis. in ex prod latina masculina. feminina ul' cōmunia triū generū. ut h rex huius regis hec lex huius legis. et hic et hec et h exlex huius exlegis. In ix correptam latina masculina ul' feminina. h calix huius calicis. h pix huius picis. hec nix huius niuis. in ix prod greca et latina. masculina ul' feminina ul' cōmunia triū generū. ut hic phoenix. huius phoenicis. h cornix huius cornicis. h et h et h felix huius felicis. In ox correptā femininū h nox huius noctis. Et ex eo compositū cōmune triū generū. h et h et h pnox pnoctis in ox prod. h uox huius uocis. In ux correptam masculina ul' feminina. h uolux uolucis. hec nux nucis. dux ducis. in ux prod masculina uel feminina. h pollux pollucis. h lux lucis. In ix greca tam masculina qz feminina. sandix dicis. h stix. stigis. In aex femininuz h faex huius faecis. In aux vnū femininū. hec faux huius faucis. in alx vnū femininū. hec falx huius falcis. In anx vnū femininū hec lanx huius lancis. In unx vnuz cōmune. h et hec coniūx huius coniugis. In arx vnū femininū. h arx huius arcis. In ac vnū neutrū h lac. huius lactis. In ec vnuz neutrū. ut allec allecis. In ut. ut h caput huius capitis.

De generibus nominū predictarum terminationū aliquid nūc dicamus. et grā tercie declinacōnis etiā de gnībus aliarū declinacōnū in pdictis terminacōnibus desinentium subiungamus.

Omnia nomina desinentia in a in ntō casu singulari. sunt fe ge. ut musa. preter nomina uirorū ut catilina. et fluuiorū ut turia. et nomina officiorū ad mares ptinentiū. ut scriba. lixa. nauta. collega. et nomina populorū. ut geta et sarmata. que sunt masculini generis. pter dama. talpa. panthera. que sunt incerti generis. Cometa et planeta. que sunt mas ge. et pter composita et deriuata a uerbis ul' pticipijs. a masculinis non transformata. ut aduena. indigena. et gentilia seu patria ut francigena et numida Et imitatiua. ut pstianista. que sunt cōis ge. ¶ De predictis uo compositis excipiuntur a pario composita. ut uipera et puerpera. que sunt tantū fe ge. et preter nomina tercie decli. ut sophisma matis. que sunt neu ge. Et preter greca seu barbara. ut manna. osanna. alleluia. Et nomina litterarū ut a et k. que sunt neu ge. et indeclina. ¶ Scias tamen qz huiusmodi nomina grēca ul' hebrea. ut manna. pascha. declinantur ut frequencius p terciam declina. ut h pascha catis. et hoc manna natis. Inuenitr etiaz irregulariter in pma declinaci. neu ge. ut h pascha huius pasche. Pluralia omnia in a sunt neutr ut arma. et castra. pter nūalia desinēcia in ginta. ut triginta et quadraginta. que sunt omnis ge. et indecli. Nam a quatuor usqz ad centū. sunt nūi pluralis. omnis generis. et indeclinabilia

In e desinencia sunt neutri ge. ut mare sedile. preter in fine accentuata. ut libie et agathe et que singulare que sunt fe ge. Et pter composita uel sillabicata. que dinoscunt a suis pncipijs. ut quis et orbisterre Pluralia in e sunt fe ge. ut athene. preter cepe et cete. Et que. plurale. cuius genitiuus est quorū. que sunt neu ge. Mille uero est omnis ge. nūi plural' et indeclinabile

Desinencia in i sunt neu ge. ut gummi. sinapi. preter qui. quod est mas ge. Et pter composita ab obliquis. ut huiusmodi et istiusmodi. que sunt omnis ge. et indeclina. frugi. nichili cordi. mancipi. neumancipi. sunt obliqui casus. qui figurate iunguntur omnibus casibus.

Desinentia in o sunt mas ge. ut smo smonis et ligo ligonis. pter ppria nomina mulierūz ut dido didonis. ul' locorū ut cartago. et vnū appellatiuuz quod ē caro. et uerbalia desinentia in io. ut legio legionis. et leo leonis. et hntia d ul' g añ o mutantia o in i in genitō. ut dulcedo dulcedinis. et caligo caliginis. que sunt feminini generis. De hntibus d ul' g añ o excipiūtur ordo et cupido p filio ueneris. que sunt mas ge. Cupido p cupidi

tate ē fe ge. Margo. cardo. bubo sunt incerti geñ
Octo ē numeri pluralis et indeclinabil'. Pseudo est
indeclinabile. et omnis generis. in utroq̃ nūo. ut
pseudoapostolus. et pseudopropheete. sicut dicit hu
guciō. Et q̄ inueniatur in sing̃ nūo. patet apoca
lipſ xvj. ubi dr. uidi de ore pseudopropheete exis
se spūs tres immundos. Duo et ambo qñq̃ sunt
mas qñq̃ neutri. O nomen lrē et pondo sunt neu
tri generis et indeclinabilia. Et p̄ter nemo homo
latro. pomilio. et huiusmodi uerbalia. ut bibo bi
bonis. et comedo onis. que sunt cōmunis generis
In u desinentia sunt neutri generis. ut cornu
ueru. Barbara si inueniant̃ et sint ꝓpria nomi
na uiroꝝ sunt masculini generis ut esau.
In b nullū nomen latinū inuenitur. Barbara
si inueniant̃ et sint propria nomina uirorū
sunt masculini generis ut iacob.
In c duo neutra inueniuntur. ut lac lactis. et
allec allecis. Barbara si inueniantur propria
nomina uiroꝝ. sunt masculini generis. ut ysaac.
In d duo neutra inueniūtur. ut aliud et quid
Barbara si inueniantur propria nomina ui
rorum sunt generis masculini. ut dauid.
In g nullū latinū inuenitur. Barbara si inue
niantur et sint ꝓpria nomina uiroꝝ sunt mascu
ni generis. ut gog et magog.
In t sunt neu ge. ut caput cū suis compositis
ut sinciput occiput. p̄ter composita et sillabi
cata. que dinoscūtur ex suis pⁿcipijs. ut quilibꝫ
tot et quot cū suis compositis. ut aliquot. q̄ sunt
cōmunis ge. numeri pluralis. et indeclinabilia.
In al sunt neutri generis. ut animal. p̄ter sal
quod apud antiquos fuit neut̃ ge. apud nos
ē mas ge. Barbara uero ꝓpria nomina uiroꝝ sunt
masculini generis. ut hanibal.
In el sunt neu generis. ut mel et fel. p̄ter nōi
na ꝓpria uirorū. ut michael et gabriel. que
In il sunt mas ge. ut pugil. ¶ sunt mas ge
p̄ter uigil et puigil. que sunt cōmunis gene
ris. Nil et nichil sunt neutri generis. et indeclinabi
lia. Propria nomina mulieꝝ sunt femini generis
ut tanaquil et abigail.
Desinentia in ol sunt mas ge. ut sol. Preter ꝓ
pria nomina mulieꝝ q̄ sunt fe ge. ut micol.
In ul sunt mas geñ. ut consul. Preter exul et
presul que sunt cōmunis generis.
In am vnū inuenitur quod ē omnis generis
et indeclinabile. ut nequam. Barbara ꝓpria nomi
na uiroꝝ sunt masculini generis. ut abraaꝫ. sillabi
cata dinoscuntur ex suis pⁿcipijs. ut quisquam.
In em duo neu inueniuntur. ut tantūdem et
in nomen lrē. Totideꝫ uero ē omnis generis
numeri plural' et indeclinabile. hierusalem uō et
bethleem sunt fe. ge. et indeclinabilia. nūalia qui
dem sunt omnis ge. nūi plural'. ut nouem et decē
Desinentia in im sunt neu ge. ut tim nomen
uici. Barbara ꝓpria nomina uiroꝝ sunt mas
ge. ut ioachim. Numeralia sunt omnis generis et
indeclinabilia. ut duodecim.
In an sunt masculini generis. ut tytan.
In en desinentia sunt neutri ge. ut nomen no
minis. carmen carminis. p̄ter composita de
cano nis. et nominibus instrumentoꝝ. ut cornicē
tibicen et fidicen. et lien. rien. ren. splen. pecten. et
flamen ꝓ sacerdote iouis. et hymen ꝓ deo nuptia
rum. que sunt mas ge. siren uero est generis fe

IN in duo inueniūtur. ut cherubin et seraphin
que sunt neutri generis. nūi pluralis. et inde
clinabilia. Delphin uero ē masculini generis.
In on sunt mas ge. ut symeon. p̄ter nomina
ꝓpria locorum. ut sidon. uł' uestiū ut sindon.
que sunt feminini generis. et p̄ter greca. ut ilion
pelion. que sunt neutri generis et indeclinabilia.
In ar sunt neutri generis. ut calcar et torcular
p̄ter nomina ꝓpria uiroꝝ ut cesar. et fluuio
rū ut nar. et p̄ter lar. et lucar. q̄ sunt mas ge. Par
cū suis compositis est omnis ge. ut separ dispar.
In or sunt mas ge. ut amor ¶ et compar.
p̄ter uxor soror et arbor. que sunt fe. et pre
ter ador. marmor. equor et cor. que sunt neu ge.
Ador uero ē neu ge. et indeclinabile. Et p̄ter com
posita a colore ut bicolor. a decore ut dedecor. A
corpore ut bicorpor et tricorpor. et omnia cōpati
ua. excepto senior. et p̄ter autor et memor cū su
is compositis ut immemor. que sunt cō ge. Quatu
or uō ē omnis ge. numeri plural'. et indeclinabile
In as sunt fe ge. ut pietas. p̄ter ꝓpria nomi
na uiroꝝ ut mecenas. que sunt mas ge. et p̄
ter gentilia seu patria. ut rauennas et arpinas. et
nomina que important dignitatē. ut ꝑmas et op
timas que sunt cōmunis ge. Et p̄ter as mas uas
dis. q̄ sunt mas ge. Vas ꝓ uase ē neu ge. et p̄ter
phas et nephas. que sunt neutri generis. et indecli
nabilia. Nugas uero ē omnis ge. et indeclinabile.
Et p̄ter composita uł' sillabicata q̄ dinoscunt̃ ex
suis principijs. ut quisputas et paterfamilias.
In es sunt fe ge. ut res et spes. p̄ter dies. qđ
in singulari numero ē incerti generis. in plu
rali uero ē mas ge. et p̄ter ꝓpria nomina uirorū
ut ulixes. et nomina populoꝝ ut araxes. Et prō
nomica ut ꝑamides. et p̄ter ūres lebes et meridi
es. et corripientia pnl' crescentis genitiui. ut limes
limitis. trames t'mitis. que sunt mas ge. De corri
pientibus penl' crescentis genitiui excipiūtur ista
abies compes teres stipes uegges teges et seges. q̄
sunt fe ge. Inuenit̃ eciā compes in mas ge. Inte
rius aggrauauit compedem meū. Et preter cōue
nientia utriq̃ sexui. ut miles. que sunt cōmunis ge
neris. et alijs rebus. que sunt omnis generis. Vt
teres et locuples. Es eris ē neutri generis.
In is sunt fe. ut auis. p̄ter cōuenientia utriq̃
sexui ut iuuenis et amabilis que sunt cōmu
nis generis. Et p̄ter corripientia pnl' crescentis ge
nitiui. ut lapis lapidis. et hñtia duas consonātes
añ is. ut postis et uectis. uł' vnam duplicem cōso
nantē. ut axis. et p̄ter illa quoꝝ pnl' sillā termina
tur in vnam ex liquidis. ut torquis et collis. Et
hñtia n añ is. ut panis. funis. que sunt mas geñ
De corripientibus pnl' crescentis genitī excipiunt̃
prōnomica. ut ꝑamis priamidis. que sunt fe geñ
De hñtibus n añ is excipiuntur canis et iuuenis
que sunt cōmunis ge. Clunis et finis sunt incerti
generis. et p̄ter illa que continent̃ in hijs carmini
bus. Diplois et cassis cuspis caspis et clamis abs
Aspis glis febris et crinis et eumenis alpis. lis ne
ptis lactis pollis pixis q̃ pabsis. Piramis et pell'
peluis tussis mala pestis. Restis et orexis turris.
uall' quoq̃ uestis. que sunt fe ge. et p̄ter edilis et
caul'. et quis cū suis compositis. ut siquis nequis et
aliquis. et composita ab hoc nomine as assis. ut
monossis et tressis. que sunt mas ge. Sementis uō
ē fe ge. Semis ꝓ dimidio ē omnis ge. Semis uō

ꝓ semisse ē mas ge. Et p̄ter pusillaris. annalis. an
nularis. auricularis. natalis. cardinalis. subtelaris.
Et nomina mensium. ut quintilis et sextilis. que
qñ sunt fixa sunt mas ge. ꝫ qñ sunt mobilia sunt
cōmunis geñ. Molaris pro dente est mas generis
In os desinentia sunt mas ge. ut flos et ros.
Preter dos. cos. glos et arbos. et nomina in
sularū ut rhodos. que sunt fe ge. Et p̄ter bos sac
dos custos et compos. que sunt cōmunis ge. Os o
ris et os ossis sunt neutri generis. et p̄ter grēca ut
melos et chaos ylios pelios que sunt neutri ge.
De desinentibus uero in er ¶ et indeclinabilia
ir. ur. us. cus ū. q̄ꝛ sunt terminacōnes nō secū
de declinacōnis. dixi supra ubi determinaui de for
macōne casuū secūde decli ¶ Genera autem supra
predcāꝝ terminacōnū de quibus non ē habitum
Nomina desinentia ¶ sic b̄uiter p̄nt colligi
in x. sunt fe ge. ut pax cis. Preter cōuenienti
a utriq; sexui. ut dux et coniūx. que sunt commu
nis generis. Et p̄ter adiectiua ut felix et capax q̄
sunt omnis generis. Et preter polisillaba h̄ntia e
añ x. ut ūtex ūticis. cimex cimicis. pulex pulicis
que sunt mas ge. De quibus excipit̄ supellex su
pellectilis. et uibex uibicis ꝑm quosdaꝫ. magister
bene dicit. ꝙ dñdum ē h̄ uibix uibicis p̄ i. sic lo
dix lodicis. Et p̄ter ꝑtinentia solis mulieribus ut
pelex pelicis. et nomina fetuū terre. ut carex cari
cis et ilex ilicis que sunt fe ge. et p̄ter cortex silex
et linx lincis que sunt incerti generis. De nomi
bus fructuū terre excipitur frutex fruticis. quod
ē mas ge. Calx calcis ꝓ pede ē mas ge. ꝓ cemen
to uero ē fe ge. Natrix natricis et fornix fornicis
et ꝑtinentia ad solos mares. rex et iudex et eciaꝫ
grex. et ꝓpria nomina uiroꝝ ut aiax. uel fluuioꝝ
ut acax. que sunt mas ge. Victrix et ultrix in no
minatō actō et utō singulari sunt fe ge. In alijs
uero casibus sunt adiectiua. Vñ ūsus. Victrix uic
tricēꝫ uictrix dat femina sola. Sic ultrix reliquis
dat genus omne scola. Cetera ūo huiusmodi ūba
lia sunt tantū fe ge. ut hec amatrix amatricis.
Monosillaba desinentia in duas consonantes.
sunt fe ge. ut ars artis. pars ꝑtis. p̄ter mons
pons. fons. dens. mas stirps pro trunco. que sunt
mas ge. Stirps uero ꝓ progenie ē fe ge. Stips sti
pis ꝓ obulo ē fe ge. ꝫ tūc non habet r. et preter
adiectiua ut sons et insons que sunt omnis geñ
Polisillaba desinentia in duas consonantes sunt
mas geñ. ut auceps aucupis. et forceps for
cipis. que ꝑ antiquos fuerūt eciam fe ge. De hijs
excipiunt̄ hiems et cohors cohortis q̄ sunt fe geñ
Et adiectiua ut concors et insipiens. que sunt oīs
generis. Bidens et serpens sunt generis incerti uł
cōmunis ut quidam uolūt. Et p̄ter conuenientia
utriq; sexui. ut celebs celibis. et gentilia seu patria
ut arabs arabis. que sunt cōmunis generis.
Genitiuus
tercie declinacōnis in is desinit corr̄. excepto
vno monosillabo. h̄ uis huius uis. ꝙuis alie om
nes declinacōnes prod̄ terminacōnem eiusdem ca
sus. Oportet ūo scire ꝙ in quibusdam pares habe
at gtūs tercie declinacōnis suo ntō sillabas. in qui
busdam vna. in alijs duabus sillabis vincat. Et
pares quidem h̄nt in nominibus in e desinentibꝫ
corr̄. ut h̄ mare. huius maris. Et in quibusdaꝫ in
er uł in es uł in is tam corr̄ ꝙ prod̄ exeuntibus
ut h̄ pater huius patris. h̄ ūres huius ūris. h̄ se
des huius sedis. h̄ collis huius collis. h̄ auis. hu
ius auis. h̄ uis huius uis. In alijs autē omnibus
eiusdem declinationis nominibus vna sillaba su
ꝑat ntm̄ genitiūs. ut scema scematis. consul cōsu
lis. pecten pectinis. baccar baccaris. lis litis. apex.
apicis. Excipitur h̄ caro huius carnis. in quo pa
res h̄nt sillabas gtūs et ntūs. et senex senis. supel
lex supellectił. in quo duabꝫ vincit sillabis geniti
uus ntm̄. Huiusmodi quoq; ntm̄ quidam similez
genitō ꝓtulerūt. Et omnia que a capite composi
ta in ps desinūt. similiter h̄nt duabus sillabis su
ꝑantem gtm̄. ut anceps ancipitis. biceps bicipitis
centiceps centicipitis. Que ueteres in es ꝓferentes
ꝑ regulā declinabant ancepes pitis. bicepes pitis
centicipes centicipitis sicut hospes hospitis sospes
sospitis. Iuniores uero gaudentes b̄uiloquio ꝑ cō
scisionem eam ꝓtulerūt. quod et in alijs dcōnibꝫ
fecisse inueniūtur. ut dic duc fac et fer. ꝓ dice et
duce et face et fere. Necnon eciam utōs in ius desi
nentiū ꝓpriorū ut ūgili pro ūgilie dñtes. De for
macōne autē et accentu gtī tercie declinacōnis mul
ta utilia supra dixi in ij parte ubi egi de accentu
medie siue pnł sillabe. Nota ꝙ gtūs tercie declina
cōnis terminatur in is corr̄ ut dixi. licet figuratiue
aliqñ terminetur in i. Vñ usualiter dr̄. lex moy
si ꝓ moysis. Item inuenitur achilli pro achilł. sic
ꝓbat p̄s in v li ubi agit de nominibus desinenti
bus in es prod̄. Et introducit istum ūsum ūgilij
in p̄mo eneid̄. Troas reliquias danaū atq; immi
tis achilli. Greca eciam quedaꝫ in i quedaꝫ in oi
quedam in os terminant gtm̄. et p̄cipue p̄nomi
ca feminina.
Datiuus tercie declinacōnis nascitur a gtō.
abiecta s et ꝓducta i. ut mare maris mari
Inueniūtur poete rarissime in grecis nomi
nibus que apud grecos in i corr̄ terminant supra
dictum casum. Ipsi quoq; eū corripientes. Stacius
in p̄mo achilleydos. Palladi litore celebrabat sci
dros honorem.
Accusatiuus tercie declina fit. is gtī modo in
em mō in im conūsa. ut huius solis. hunc
solem. huius tiberis. hūc tiberim. Nā scire
debes ꝙ accūs singularis tercie declinacōnis. qñq;
desinit in em tantū. qñq; in im tantū. qñq; in em
et in im. Accūs desinens in em. in masculino femi
nino et cōmuni genē formatur a genitō singula
ri. is in em. ut patris patrem. Quedam tamen gre
ca faciunt accm̄ in em et in a. ut aerem uł aera.
Item quedam greca desinentia in is h̄ntia pares
sillabas in ntō et genitō casu singulari. faciunt ac
cusatiuū in im tantū. ut tigris tigrim. Ista nouem
nomina latina faciūt accusatiuum in em et in im
Et continent̄ in istis duobus ūsiculis. Est clauis
nauis puppis turris q; securis. Vestis auis pellis
facit em facit im quoq; febris. Ista qñq; nomina
latina faciūt accm̄ in im tantū. q̄ continent̄ in h̄
ūsiculo. Im tantū faciūt h̄ quartū nomina casuꝫ
Vim burim tussim maguderim q; sitim. Cetera la
tina nomina faciūt accm̄ in em tantū. Scire eciaꝫ
debes ꝙ sicut dicit p̄s in vij li. ubi agit de accusa
tiuis tercie declinacōnis. nō p̄t ab alio ntō nisi in
is desinente in im accūs proferri. Et post pauca
subdit p̄s. In grecis autem frequenter inuenimus
autores tam in hac ꝙ in alijs declinacōnibꝫ gre
cos pleruq; ꝑuantes accōs. ut titana. sirena. toraca
lampada. pro titanem. sirenem. toracē. lampadem

ꝙuis plantus hanc lampadem dixit. Tene inquit hanc lampadem pmo ego hanc tenebo.

Vocatiuus in tercia declinac̄ similis est n̄tō suo. h̄ cicero. h̄ consul. O cicero. o consul. Inueniūtur tamen greca que utm̄ grecū ꝟuant. ut tibris o tibri. Pallas o palla. Virgilius in xj. Que ego nō alio dig ner te funē palla.

Ablatiuus tercie declinacōnis in alijs per e cor̄. in alijs ꝑ i prod̄. in alijs et ꝑ e et ꝑ J profertur. Sex regule assignant̄ de nominibus tercie declinacōnis facientibus ablatiuū in i tantū. Prima hec ē in J faciūt ablatiuū neutra q̄ in e cor̄ desinūt et sunt appellatiua. ut hoc mare ab h̄ mari. Et ē similis huiusmodi abltūs suo datiuo. huic mari. ab h̄ mari. Vetustissimi tamē solebant huiusmodi nominū ablatiuuꝫ eciam in E proferre. Ouid̄ in v fastoꝝ. Cur tibi ꝓ libitis dauntur rete leones. rete ꝓ reti. Excipitur gausape. quod facit ablatiuū in e. Orac̄ in ij ꝟmonū. hijs ut sublatis puer alte tinctus acerua. Gausape purpureo mensam ꝑtersit et alter. Vn̄ ꝑsius quasi in e tantū desinente sup̈ dicti nominis ablacō. Gausapa dixit pluralem non gausapia. Jam clamides regū iā lutea gausapa captis Antiquissimi tn̄ et h̄ gausapes et hec gausapa. et h̄ gausape. et plurale neutri. et h̄ gausapa quasi a ntō h̄ gausapū ꝓtulisse inueniūtur. Vn̄ cassius ad metenacē. Gausapo purpureo salutaris. Seneca ouidiū sequens. gausapa si sumpsit gausapa sumpta ꝓbat. ꝓꝓa d̄sinentia in e similem hn̄t ntm̄ ablatiuo. h̄ ꝑneste ab hoc ꝑneste. panicale ab hoc panicale. Virḡ in viij enevd̄. Qualis erā cū primaꝫ aciem preneste sub ipsa. figurate enim ad urbem reddidit ipa. cū ꝓꝓum oppidi neutꝝ ē. ¶ Secūda regula hec ē qꝛ illoꝝ ablatiūs in J terminatur neutroꝝ que in al desinūt. ut h̄ tribunal. ab h̄ tribunali. hoc ceruical ab h̄ ceruicali. Si autē sunt mas ge faciūt in e. ut h̄ hanibal. ab h̄ hanibale. h̄ sal ab h̄ sale. ¶ Tercia regula ē. In J similiter faciunt ablatiuū que in ar desinūt neutra. et in obliquis casibus ꝓducūt a pnl̄. ut hoc calcar calcaris a calcari. Lucar lucaris a lucari. Si autem sunt mas ge faciūt in e tantū. ut h̄ cesar. ab hoc cesare. Item si sint neut̄ et cor̄ a pnl̄. faciūt in e similiter. ut hoc nectar aris ab hoc nectare. hoc iubar iubaris. ab hoc iubare

¶ Quarta regula est. Masculina ul̄ cōmunia in er ul̄ in is desinentia si faciūt in e neutra abltm̄ in J efferūt. ut h̄ pedester. h̄ pedestris. hoc pedestre. ab hoc et ab hac et ab hoc pedestri. Saluber salubris salubre. ab hoc et ab hac et ab h̄ salubri Virḡ in pmo georḡ. Balantum ꝙ gregem fluuio mersere salubri. h̄ et h̄ celer ul̄ celeris et h̄ celere ab hoc et ab hac et ab hoc celeri. Marcus Cato d̄ re militari satis celeri si sint tempe limus modissia ac celer hasta uolans ꝑrumpit pectora ferro. Itē h̄ et h̄ utilis et h̄ utile. ab hoc et ab hac et ab hoc utili. Sciendū tamen. ꝙ si inueniantur ꝓꝓa appellatiuis similia in J facientibus ablatiuū illa per e ꝓferūt eum. Juuenalis ꝓꝓum. a iuuenale. Similiter marcialis a marciale. et sic de alijs ꝓꝓis nominibus in is desinentibus consimilibus intelligas. Si autē huiusmodi nomina similia adiectiuis sint appellatiua faciūt in J tantum ablatiuū. siue sint adiectiua siue substantiua. ut cardinalis. ānal̄. scolaris. uitalis. iuuenalis. uitalis. uocalis. ꝛc̄. ¶ Quinta regula ē. Nomina greca seu latina facientia accusatiuū in im tantū terminant ablatiuū in J. ut tiberim a tiberi. parim a pari. caribdim a caribdi tigrim a tigri. tussim a tussi. vim a ui. Juuenalis in v. Sena dignum uera ꝙ caribdi. ¶ Sexta regula ē. Nomina mensiū in is ul̄ in er desinentia. faciūt ablatiuū in J. ut quintilis a quitili. aprilis ab aprili. september a septembri. octuber ab octubri. ul̄ october ꝑ o ꝟm quosdam. Juuenal̄ in iij. Psallere et vinū toto nescire decembri. Pn̄t tamē eciam et cōmunia esse. Vn̄ kalendas septembris dicimus. Preterea simplex eorū similiter inuenit̄ faciens ablatiuū in i. imber ab imbri. Inuenitur eciam et in e. Vn̄ thobias. fletus vnda rigat imbre madente genas. Patria eciam in is. ut ianuēsis. bononiensis. in J desinunt. ut ianuensis ianuensi. bononiensis bononiensi. ¶ Sed ꝟm hug̃ huiusmodi nomina patria ul̄ gentilia semꝑ sunt adiectiua h̄ et h̄ parisiensis et h̄ parisiense. licet substantiuent̄ in masculino et feminino genē. ut habes in dacus. et ꝟ hoc faciūt ablatiuū in J tantū qꝛ neutꝝ coꝝ in ntō desinit in e. et hoc teneas. Bipennis cōmunis generis est. Et habet eciaꝫ neutꝝ in e. et ideo ablatiuum a bipenni facit.

Septem regule assignantur de ablatiuo tercie declinationis desinente in e et in J. Prima h̄ est. Omnia cōmunia triū geneꝝ ut h̄ et h̄ et h̄ ferox. par. uetus. audax. triplex artifex duplex supplex. inops. anceps. concors. felix. faciūt ablatiuū in e et in J. ut ferox feroce ul̄ feroci. ¶ Secunda regula ē talis. Omnia ꝑticipia triū geneꝝ cōmunia faciūt eciam ablatiuū in e et in J. ut h̄ et h̄ et h̄ legens. ablcō ab hoc et ab hac et ab hoc legente ul̄ legenti. ¶ Tercia regula ē. Omnia compatiua faciunt in e et in J. ut h̄ et h̄ melior et h̄ melius. ablcō ab h̄ et ab hac et ab h̄ meliore ul̄ meliori. Excipitur senior. quod ē tantū mas ge. et facit tantū in e. ut h̄ senior ab h̄ seniore. ¶ Quarta regula ē. Omnia nomina facientia accm̄ in em et in im faciūt ablatiuū in e et in J. ut h̄ clauis. accusatiuo hanc clauem ul̄ clauim. ablcō ab hac claue ul̄ claui. Non tamen conūtitur regula. n̄ enim in e et in J desinētia in ablcō ec̄ accm̄ hn̄t in em et in im ut dicit ꝓs ¶ Quinta regula est. ūbalia desinentia in ix feminina que pn̄t esse cōmunia cuꝫ neutris. ut uictrix et ultrix. vnde et ultricia et uictricia tam in e ꝙ in J faciunt ablatiuū. Lucanus in pmo. Tollite iam pridem uictricia tollite signa Item stacius in v theb̄. Vltricia grauis ūginibus dare tela donans patri. Alia auteꝫ ūbalia in trix. q̄ non sunt cōmunis generis in ablcō casu faciūt ablatiuū in e tantū. ut h̄ amatrix. ab hac amatrice et sic de omnibus ūbalibus femininis in ix. exceptis uictrix et ultrix. ¶ Sexta regula ē talis. In as circūflexa gentilia ul̄ patria ut rauennas arpinas tam in e ꝙ in J faciūt ablatiuū. ut h̄ et h̄ rauennas. ablcō a rauēnate ul̄ rauennati. Et sunt apud nos cōmunis generis. et carent neutro. Sed apud antiquos dicebatur h̄ et h̄ arpinatis. et h̄ arpinate. Vnde adhuc declinacōnem et accentum ꝑfectiꝟuamus. qꝛ uidelicet abltūs desinit in J. sicut arpinatis et h̄ arpinate faciebat. desinit nichilominus in e. ꝟ usum sicut desinentia in as. ut pietas. Et circumflectitur ultima. scꝫ as. sicut in integris circumflectebatur eadem uocalis scꝫ a. que erat pnl̄. Vn̄ dicit ꝓs in vij li. ubi agit de ablatiuo tercie decli

nacōnis desinēte in e et in i in fine. In as quoqꝫ ē cumflexa. que apud ueteres eciam in tis proferri docuimus. tam in e q̄ in i finiūt ablatiuū. Vnde h̄ et h̄ n̄ras n̄rāte ul' n̄rati ꝑm hoc. ¶ Septima regula ē. Polisillaba desinentia in uis ut auis nisi crescant in genitō. ꝓpter puluis. Et desinentia in ctis ut uectis. et in gnis ut ignis. ul' in guis ut anguis. nisi crescant in genitō. ꝓpter sanguinis. Vel in mnis ut amnis. et alia fere omnia quoꝝ extrema sillaba in is desinit a duabus incipiens consonantibus. ut postis. in e et in i faciūt ablatiuū. fere dictum ē ꝓpter uestis. pestis. neptis. restis. fustis et hostis. et bestia sc̄ an̄ is. ut piscis fascisque faciunt ablatiuuū in e tantū. Ista eciam nomina ymber. memor. teres. uigil. ebes. faciūt ablatiuū in e et in i. Alia uero omnia tercie declinationis nomina in e cor̄ p ablatiuos desinūt. cū omnes alie terminacōnes ablatiui in omni declinacōne ꝓducantur Ergo si qua ex hijs que debent in e per ablatiuū proferri inueniamus p i prolata. autoritati ascribimus. que sepe eciam dtīs pro ablatīs. necnon eciam pro genitīs ē usa. Virḡ in viij. Aduectum eneam classi uictos qꝫ penates. ꝓ aduectū classe. nisi dicamus hellenismo .i. more grecorum hellenes enī quidam greci dn̄r usum esse poetaꝫ Datō enim casui illi h̄ adiūgunt ūbum scꝫ aduectū. Dicūt enim. aduebo tibi. aduectum tibi. In grecis ē qn̄ inuenimus e producta sing. ablatiuū tam p̄me q̄ tercie declinacōnis nominū. Qui maḡ datiuus ē grecus pro ablatō positus latino. Virḡ in p̄mo eneyd. Ipse vno graditur comitatus achate Lucanus in vij. Signa qꝫ ab eufrate cū crassis capta seq̄ntis.

Nominatiuus pluralis tercie declinacōnis fit a genitō singulari. mutata ultima is in es prod. in masculinis et femininis et cōmunibus. ut huius cardinis. hij cardines. huius matris hee matres. huius uatis hee uates. Neutra uero ex abltō singulari faciūt ntm̄ pluralem h̄ mō. Si in i ul' tam in e q̄ in i exeat abltūs. correpta i et addita a facit ntūs pluralis ut ab hoc mari h̄ maria. ab h̄ ceruicali hec ceruicalia. a pare ul' pari paria. a felice felici felicia. Excipitur a uetere uel ueteri. quod uetera et non ueteria facit. Necnō ab hoc ludicri. quod ludicra et non ludicria facit. Similiter excipiuntur compatiua. que ablatiuum. tam in e quam in i terminant. que in ra non in ria desinūt. Maiora enim et minora et plura dicimus. q̄uis antiqui eciam pluria dixerūt. Vnd cōpositū compluria. Terenē in phor. Multa aduenienti ut sit noua h̄ compluria. Cic̄o de signis. Imo uero alia compluria. In quibusdam tamen codicibus inuenitur complura. Gausape quoqꝫ sicut supra diximus in ablatiuo tercie declinationis desinente in i et ablatiuuꝫ in e facit. ab hoc gausape et ntūs pluralis in a desinit. Gausapa enim et nō gausapia dicimus. Parsius. Iam clamides regiꝫ iā lutea gausapa captis. lutea .i. rubicunda. Amplustre ibidem q̄uis facit ablatiuū amplustri. ntm̄ tamen pluralem non solū in a ſꝫ in ia terminat. Et amplustra enim et amplustria antiqui protulisse inueniuntur. Cicero in arato. Nauibus assumptis fluitantia querē amplustra. Cesar in arato. fulgēt argee stellis amplustria puppis. Alia uero neutra que in e terminant ablatiuū. mutata e in a faciūt ntm̄ pluralem. ut ab hoc numine numina. et a tēpore tempra.

Genitiuus pluralis tercie declinacōnis nascitur ab abltō singulari h̄ mō. Cum abltūs in i uel in e et in i desinit. cor̄ i assumit vm. a sedili hoꝝ sediliū. ab equestri equestriū. ab utili utiliū. a sapiente uel sapienti sapientiū. Multa tam̄ p sincopam solent proferri. ut sapientū ꝓ sapientiū. merentū pro merentiū. celestum pro celestiū. Virḡ in viij. Celestum uis magna iubet ¶ Sciendū tamen qꝫ rarissime hec que solā i faciunt ablatiuū sincopam paciunt̄. i p gtm̄ pluralem Inuenitur tamen maꝝ ꝓ mariū. qui tamē in raro usu est. genitiuus apud neuiū. in carmine belli punici. senex fretus pietate dn̄i allocutus summi dei regis fratrem neptunū regnatorem maꝝ. pro mariū. Compatiua quoqꝫ que inueniunt̄ tam in e q̄ in i excūtia p abltm̄ carent i pnl' in genitō plurali. ut maiore ul' maiori hoꝝ maioꝝ. Plus tamen pluriū facit. Memor eciam uigil supplex artifex q̄uis abltm̄ faciant in e et in i. faciūt tamē gtm̄ pluralem in vm. et non in iū. ut memorum uigilū supplicū et artificū. Puto tamen hoc eciam ab oratoribus dr̄ntie causa sic ꝓferri p sincopā qꝛ supplicium et artificium neutra singularia inueniunt̄. Vetera insup ludicra et amplustra faciūt in ū. ueteꝝ. ludicꝝ amplustꝝ. h̄ et h̄ parens quando ē nomen diuū est geneꝝ. et genitiuū pluralem absqꝫ i facit pleꝝqꝫ. hoꝝ parentū. Virḡ in ij eneyd. Decora alta parentū. Qꝛ autem pn̄um non irrōnabiliter d̄r. ondit eciam actūs pluralis in is ec terminans. qui ꝓꝓius ē in iū terminantis gt̄i. Terencius. Quod uolo aut peto parentis mons ut commonstres michi. In e uero solam finientia abltm̄ si ntūs in duas terminatur consonantes. mutant e in i breꝫ et assumūt vm. ut h̄ mars a marte. hoꝝ martiū. h̄ frons a fronte haꝝ frontiū. h̄ ars ab arte haꝝ artiū. Rarissime autem et hec supradcā sicut illa que in i solā terminant ablatiū. p sincopam i ꝓferunt genitiuū pluralem. Excipiunt̄ ea que desinunt in ms ul' ps. que si non sunt a capite composita e abltī in vm conūtunt et faciunt genitiuū pluralem. ut h̄ hiems ab hieme hiemū princeps a principe p̄ncipū. municeps a municipe municipū. forceps a forcipe forcipum. manceps a mancipe mancipiū. A capite enim composita. et duabus sillabis abundant in genitō. et triuꝫ sunt geneꝝ cōmunia. Itaqꝫ et abltm̄ tam in e q̄ in i et gtm̄ pluralem rōnabiliter in iū terminant. ut hic et h̄ et h̄ triceps a tricipite ul' cipiti tricipitiū. Nisi sincopa fiat. Preceps tamen p̄cipitū usualiter facit ¶ Et sciendum qꝫ consors et cohors faciūt cōsortū et cohortū ꝑm cōmunē usum. Illa quoqꝫ que pares hn̄t sillabas tam in genitō q̄ in nominatiuo mutant e in i et assumunt vm. ut hic collis huius collis ab hoc colle horuꝫ colliū. h̄ edes. huius edis ab hac ede edium. h̄ cedes a cede cediuꝫ nisi hec quoqꝫ p sincopam i proferant̄. freq̄ntius tamen in es terminata absqꝫ i inueniunt̄. ut uatū pro uatiū. Virḡ in iiij eney. Multa qꝫ ꝓpterea uatū predcā prioꝝ. Cicero. Vestraꝝ sedū templorum qꝫ causa. Excipiunt̄ iuuenis a iuuene iuuenū canis a cane canum. panis a pane panuꝫ. Carent enim i pnl' semp. Vn̄ ūsus. Is par p̄stat iū iuuenis canis excipe panis. In as quoqꝫ latina mutāt e ablatiui in i et assumūt vm. a ciuitate ciuitatium. a ꝓbitate probitatū. In hijs tamen freq̄nter

pmo semp apud modnos solet fieri conscisio i in genitō plurali. a ciuitate ciuitatū. a probitate probitatū. Similiter desinentia in is longā mutant e ablatiui in i et assumūt vm. et faciūt genitiuū pluralem. ut quiris a quirite hoꝝ quiritiū. lis a lite litiū. samnis a samnite samnitiū. dis a dite ditium. Sed hec q̄n̄qꝫ ꝓferunt̄ p sincopam. ut quiritū. Nomina semp pluralia que in es desinūt. i. que ex se non hn̄t singularia. gtm̄ in iū. faciunt. ut hee uires haꝝ uiriū. hij penates hoꝝ penatiū. hij quinquatres hoꝝ quinquatriū. hij et hee et h̄ tres. hoꝝ et haꝝ et hoꝝ triū. penatū tn̄ sepius p sincopam ꝓfertur. Cetera ūo omnia ablatiuum in e solam terminantia. mutant eam in vm et faciunt gtm̄ pluralem. ut a poemate poematū. a duce ducū. ab alite alitū. Nam alituū per interpōnem addita u protulit virḡ in viij. Alituum pecudū qꝫ genus sopor altus habebat. A bouē quoqꝫ bouū debet fieri. Sed hoc nomen notandum ē. in quo u consonantē assumūt obliqui casus singulares hiatus causa. abijciunt autē u q̄n̄ plurales sunt. Virḡ in iij. Leta boum passim campis armenta uidemus. Dtūs autem et abltūs eius nominis p sincopam semp medie ꝓfertur sillabe bobus pro bouibus. Ntūs uero pluralis et actūs et utūs qui similes sunt raro abijciūt u loco consonantis positam. Excipiunt̄ a magistris ista cor cordis cordium. caro carnis carne carniū. lar lare larium. nox nocte noctium. nix niue niuiū. os osse ossium. uter utre utrium. uenter uentre uentrium Nam omnia ista faciunt genitiuū pluralem in iū.

Datiuus et ablatiuus pluralis tercie declinationis nascitur a singulari genitō interiecta bus. ut huius hominis. hijs et ab hijs hominibus. toreuma toreumatis hijs et ab hijs toreumatibus. In huiusmodi tamen nominibus .i. neutris a finitis que sunt greca freq̄nter inuenimus antiquos datiuū et ablatiuū plurales in is prod proferentes contra regulam tercie declinacō nis. quam ſuant in ceteris casibus supradcōꝝ nominū. ut cicero frequenter in u̇rinis toreumatis dicit et peripetasmatis et emblematis in li de signis Nunc de peripetasmatis quemadmoduꝫ te expedias non habes in eodem scapia cum emblematis. Idem ad herennium quarto. De orōnibus aut poematis. q̄uis neutro genē h̄ ubiqꝫ profert. Si eniꝫ sicut plantus et alij uetustissimi feminino genere hec ꝓtulisset. pares sillabas omni casui seruasset absqꝫ genitō plurali ſm anologiam pme declinacōnis. Est ergo magis apud ciceronem et eos qui similiter in huius proferūt etherodicon .i. diuersi clinū. quia uidelicet in singulari nūo sunt tercie declinacōnis. ß in plurali secūde. uel pn̄t declinari h̄ peripetasmatū ti. hoc emblematum. ut dic̄ celsus. Excipitur bobus ut dixi euphonie causa. ꝓ bouibus. Est enim gtūs singularis bouis. Et inde bobus prod pmam. ß alijs casibus eam cor. Ouidius e. Non ꝓfecturis litora bobus arat. Virḡ in buc̄. Ille meos errare boues ut c̄nis et ipsum. Et h̄ ut recuperet in tempibus qd̄ amisit in sillabis.

Accusatiuus pluralis tercie declinacōnis similis ē ꝓprie ntō sicut et utūs. In illis uero q̄ genitiuū pluralem in vm finiūt pleꝝqꝫ per es longam profertur actūs. ut hij latrones latronum. hos latrones. o latrones. Inueniunt̄ tamen quedam in is solam prod terminantia actm̄ pluraleꝫ. que eciam in ntō singulari similiter in is desinunt. ut h̄ sardis. has sardis. h̄ sirtis has sirtis. Sic ergo faciunt actm̄ pluralem nomina tercie declinacōnis. facientia genitiuū in vm. Quedam eciam greca faciunt accusatiuū pluralē in es et in as. ut pixides ul' pixidas. Ouid. Pixidas inuenies et reꝝ mille figuras. Crater crateris crateras ul' crateres. Virgilius in viij eneyd. Indulgent vino et ūtunt crateras alienos. et priamis pamidis pamides ul' priamidas. uide in crater in suo loco. Quoꝝ autem in iū terminantiū genitiuū freq̄ntius in is. et quoꝝ rarius exeat in es actūs. ut potero breuiter colligam. Omniū que tam ntm̄ q̄ genitiuū singularis nūi similem hn̄t. eorū actūs pluralis raro in es frequenter in is solet terminari. apud antiquos intelligas. Apud autē modnos sepius in es. ut pinguis. dulcis. nauis. hic et h̄ omnis. huius omnis hos et has omnis ul' omnes. Salustius in catilinario. Omnes homines qui sese student ceteris animalibus. Terenc̄. Omnis nos gaudere oportet. Virḡ in v eneyd. Quoqꝫ magis fessas optem dimittere nauis. Similiter in is et in es faciūt accusatiuū in es desinentia semp pluralia. ut hij manes hoꝝ maniū. hos manes ul' manis. tres trium hos et has tres ul' tris. uires tamen facit tantum in es. In er quoqꝫ desinentia que in i terminant. ablatiuū faciūt accusatiuū pluralem in is et in es ut acer ab acri. hos acres ul' acris. Similiter saluber ul' salubris a salubri. salubres ul' salubris. Imber ab imbri hos imbres ul' imbris. h̄ december h̄ decembri. hos decembres ul' decembris. Oracius in pmo epy. Me quater undenos sciat impleuisse decēbris. Silr̄ faciunt actm̄ in os et in is et in ns ul' in rs terminantia. ut h̄ fons huius fontis. hos fōtes ul' fontis. hic et h̄ iners. hos et has inertes ul' inertis. . hec pars has ptes ul' has ptis Virḡ in ij georḡ. Aggredior sanctos ausus recludē fontis. uirgilius in vj. Hic locus ē ptis ubi seuia findit in ābas. Alia autem q̄uis genitiuū pluralem in vm desinentia raro inuenies et in paucis in is terminantia actm̄. Nam desinentia in as in ntō licet genitiuū pluralem in iū faciunt ſm anologiam. tn̄ in es accusatiuū pluralem ꝓferunt tantum. vnd ciuitas ciuitatiū has ciuitates fere ubiqꝫ legimus In x terminantia triū geneꝝ cōmunia quāuis in paucissimis genitiuū pluralem absqꝫ i pnl' proferant. Difficile enim inuenies audaciū pro audaciū ul' feliciū pro felicium. Supplicium enim mag dr̄ntie causa profertur. ne si suppliciū dicas aliud significare uideans. Quō artificuꝫ ꝓ artificium. et iudicū pro iudicium. tamen actm̄ pleꝝqꝫ p es ꝓferūt raro p is. Virḡ in iiij georḡ. Deiñ tenacis suspendit ceras. Plus plurium quod solum in us terminans in ium habuit genitiuū pluralem. tam in es q̄ in is finit actm̄. Orac̄ in pmo epy. Est tibi sol lepidus pluris admoueris auras. Similiter cōpluris. Item lis haꝝ litium has lites ul' litis. Cicero in frumentaria. Sedasti eciam litis illoꝝ. Et scias q̄ ut dicit ps. ꝓpiuꝫ est genitiui terminantis in iū. facere actm̄ pluralem in is et in es. ut dixi supra ubi egi de gtō plurali tercie declinacōnis. Et intelligas ꝓpium quod uni soli cōuenit ß non omni. qꝛ uidelicet sola nomina tercie declinationis que faciunt gtm̄ pluralem in iū. faciunt actm̄ pluraleꝫ in

is et in es. Vn̄ patet ꝙ panis canis iuuenis. licet ntı̄us et gt̄us singularis desinat in is. et pares habeat sillabas in nominatiuo et genitō tamen quia genitı̄us pluralis eoꝝ non desinit in ium ſ; in vm facit tantuz accm̄ pluralem in es. non in is. Non tamen omnia que faciunt gtm̄ pluralem in ium faciunt accm̄ pluralem in is. quia desinentia in as ul' in x. ut ciuitas et audax. licet faciant in iū ciuitatiū et audaciuz. non tamen faciunt accm̄ pluralem in is. ſ; tantū in es. maxime apud modernos ut has ciuitates. hos et has audaces. ut per dcā patuit.

Quarta declinatio terminationes habet in ntō duas. in us correptaz et in u prod. In us masculinoꝝ et femininoꝝ tantūmō latinoꝝ. ut h̄ senatus huius senatus. h̄ manus huius manus. In u neutroruz que omnia indeclinabilia sunt in singulari nūo. ut hoc genu huius genu. h̄ cornu. huius cornu. h̄ ueru huius ueru. Duas habet uero literas terminales. scilicet s et u.

Genitiuus quarte declinacōnis ē simil' suo nominatiuo. et desinit in us productaz ul' in u ut manus uisus cornu.

Datiuus quarte declinacōnis fit a genitiuo abiecta s et addita i ſ; cor̄ pnl' ut huic senatui manui.

Accusatiuus quarte declinationis fit a ntō. mutata s in m. ut h̄ senatus hūc senatum. hec manus hanc manum.

Vocatiuus similis ē ntō. h̄ senatus o senatus

Ablatiuus singularis a genitō fit. abiecta s. producitur enim u. sicut in genitō. ut huius manus ab hac manu

Nominatiuus et accūs et utı̄us plurales in hac declinacōne similes sunt genitō singulari. ut huius senatus hij et hos et o senatus. hee ydus. has ydū. semper

Genitı̄us plural' a ntō fit singulari. ab plurale. abiecta s et assumpta vm. Corripitur enim in utraqꝫ sillaba quō et in ntō. h̄ manus haꝝ manuum. Et oportet scire ꝙ in hac declinacōne omnes casus pares hn̄t sillabas ntō singulari. excepto datiuo singulari. et genitō dtō et ablatiuo pluralibꝫ qui vna sillaba superant.

Datiuus et abltı̄us pluralis quarte declinacōnis fit a ntō singulari. mutata u in i et interposita bu. ut h̄ manus hijs et ab hijs manibꝫ. Quedam tamen ꝓuant u ul' causa drn̄tie ul' solo usu. que continen̄ in hijs u̇sibus. Est specus et ptus portus lacus et tribus artus. Arcus acus ficus quercus specu qꝫ ueru qꝫ. Quedam autē ex hijs faciūt in ubus causa drn̄tie. ut arcus arcubus. partus partubus. artus artubus. Arcibus enim et ptibus et artibus ab arce pte ars artis ab arte nascūtur que sunt tercie declinacōnis. cuius dtı̄s et abltı̄s plurales pnl' aliam nisi i cor̄ habere non pn̄t. Vnde excipitur hijs et ab hijs bobus. in quo penl' producitur. Alia uero ꝓuant u in pnl' solo usu. nulla causa drn̄tie cogente. Neutroꝝ uero singularia in u desinentia indeclinabilia assumūt a et faciūt ntm̄ accusatiuum et utm̄ plurales. ut genu genua Gtı̄s uero dtı̄s et abltı̄s ad similitudinē fit tam mas q̄ fe. ut cornuū gtūs. hijs et ab hijs cornibꝫ Et scias ꝙ in hac declinacōne us cor̄ in ntō et uocatiuo singulari. ſ; in alijs casibus sicut in gtō singulari. ut huius uisus. et in ntō et accusatiuo et uocatiuo pluralibus. ut hij hos et o uisus ꝓducitur

Quinta declinatio terminacōnem habet ntı̄ vnam. es prod. Et vnam lrām terminaleꝫ scꝫ s. Et sunt omnia fe ge et latina. Excipit̄ vnū. quod ē dies. Quod in singulari nūo tam mas q̄ fe ge inuenit̄ In plurali uero semp mas inuenit̄. hij dies. sicut eciam ab eo compositū semp mas ē h̄ meridies. Causam huius dixi supra in capitulo de genere quasi in principio.

Genitiuus et datı̄us eiusdem declinacōnis similes sunt. fit enim extrema s ntı̄ abiecta et assumpta i. ut h̄ dies huius diei. h̄ fides huius fidei et ꝓuant productōnem ntı̄ si i habeant pnl'. ut acies aciei. Si autē consonantē habeant an̄ es. corr̄ e tam in genitō q̄ in datō. ut h̄ fides huius fidei hec plebes huius plebei huic plebei.

Accusatiuus a ntō fit s in m mutata. et necessario cor̄ e. Nunq̄ enim an̄ m terminalē longa inuenitur uocalis. ut hunc meridiem.

Vocatı̄s similis ē ntō. h̄ meridies. o meridies

Ablatiuus quoqꝫ fit a ntō abiecta s. h̄ meridies ab h̄ meridie. Inueniūtur tamen huiusce modi ablatiuo ueteres eciam pro genitō usi. ut uirgilius in iiij georḡ. Libra die somni qꝫ pares ubi fecerit horas. die posuit ꝓ diei. Et producitur e.

Nominatiuus et accusatiuus et uocatı̄s plurales similes sunt nominatiuo singulari. ut hec res. hee et has et o res.

Genitiuus pluralis addita ablatō singulari rū fit. ab hac re. harum rerum.

Datiuus quoqꝫ et abltı̄s pluralis ab ablatiuo fiūt singulari. adiecta bus. ut ab hac re. hijs et ab hijs rebus. Et nota ꝙ nomina quinte declinacōnis non sunt in usu in genitō dtō et abltō pluralibus. p̄ter ista septem que in hijs u̇sibus continentur. Nomina sunt quinte que dant pluralia septē. Est res atqꝫ dies acies facies species qꝫ. Hijs quoqꝫ maneries addatur materies qꝫ. Inueniunt̄ eciam quedam alia nomina quinte declinacōnis aliqn̄ in p̄dictis casibus apud ueteres. Vnde in ij mach c vij. Noli frustra extolli uanis speciebus. Hic p̄t queri quare nullū nomen neutrꝝ inueniatur in quinta declinacōne. nec eciam aliquod adiectiuū. ſ; h̄ sup̄ in e de declinacōne solutum est

Verbum ē pars orōnis cum tempibus et modis sine casu agendi ul' patiendi sigficatiuū. sicut dicit p̄s in viij li. Verbo accidūt viij scꝫ genus. tempus. modus species. figura. coniugatio et psona. cū numero ꝙ quedam u̇ba non proferūtur naturali usu impediente. Sciendū autē quedaz u̇ba inueniri defectiua quorūdam supradcōꝝ accidentiū. et hoc ul' nature necessitate fieri ul' fortune casu. ergo necessitas nature biptita est in significacōne et in cōmoditate. i. in consonantia elementoꝝ. Sūt enim quedam nō solum in u̇bis. ſ; eciam in alijs ptibus orōnis. q significacōnis causa dici nō debent. ut si uelimus dicere masculinū ab eo quod ē nupta nuptus. ul' a puerpera puerperus. Oppugnat ipsa reꝝ natura ꝓpter significacōnem que solum accidit femminis. nisi figura ul' autoritas intercedat. figura ut si dicam bonus animus uxoris michi nuptus est. ꝓ ter bonū hn̄s animuz uxor michi nupta est. Autoritas ut plautus in cassina. licet inquit agat scire nouū nuptū ꝓ maritū. Necnon in pronōibus

pmitiuis que sunt tercie psone. si uelimus pferre
utm̄ casum qui non p̄t accidere nisi secūde psone
hec eadem naturalis necessitas uetat. Incōmodi
tate uero seu inconsonantia deficiūt quedam. vt
si uolumus ab eo quod ē cursor et risor femini
na facere sm anologiam mutacōne or in rix. ab
sonuz fit et incongruū nature lr̄ãz. Vn̄ cicero uo
lens ab eo quod ē expulsor pferre femininum.
mutauit s in t et expultrix dixit. tustulanorū v
O uite philosophia. i. dux. o uirtutis indagatrix ex
pultrix qz uiciorz. In eodem. Regie uirgines que ut
tonstricule tondebant barbam. ab eo quod ē ton
sor tonstrix femininum fecit addita t. et ex eo di
minutiuū ut tonstricula. quō a nutritor nutrix nu
tricula. et ea p naturam. ¶ Per fortunā quoqz du
obus modis phibemur quedam proferre. uel qr
inusitata sunt. ul' qr incontinua et turpia ul' aspe
ra prolata uident' esse. Inusitata sunt quibus nō
inueniūtur usi autores q̄ pro porcōne potestatez
faciente dicendi. ut prex. dicor. for. dor. positiuum
fans debet esse for. passiuū do debet esse dor. Ea e
nīz q̄uis rōne regule bene dicantur tamen qr in
usu autorz non inueniūtur recusamus dicere. In
continua uero ul' turpia ul' aspera prolata esse ui
dentur metuturus ul' metuiturus. Nutritrix quod
q̄uis sm anologiam debuisset dici. In tor enī ter
minata masculina que ex ūbis nascunt' mutant
or in rix et faciūt feminina. ut doctor doctrix. uic
trix a uictor. Cum ergo masculinū sit nutritor ex
eo s anologiam nascebatur nutritrix. Euphonie
tamē causa concisio facta ē medie sillabe. sicut bo
bus p bouibus. Necnon eciam in contextu diuīsa
rū dcōnū. h solet fieri. ut cū nobis turpe ē dicere
itaqz nobiscum ppostez profertur Vnus ergo ex
hijs plerqz quatuor modis inuenitur qui fac' tā
ūba q̄ alias ptes orōnis esse defectiuas. ¶ Derītie
quoqz causa multa solent ul' taceri ul' cont' regu
lam pferri. ut fas genitiuū non habet. Nam si fa
cis siue fasis dicamus aliud p̄t significare. Cōiunx
cōiungis sm anologiam debuit pferri. s; ne ūbū
putetur absqz n profertur cōiugis Venus ueneris
cū omnia in us cor' ppria secūde sint declinacōnis
solum h tercie inuenitur. ne si ueni dicamus ūbū
esse putetur. Et far farris solum in er desinens ge
minauit r. ne si faris dicamus aliud monstret. Si
militer repugnantibus regulis solent quedam tace
ri ut ador. gtūs in usu frequenti non inuenitur. qr
duc contrarie pugnant in eo regule. Cum eniz sit
neutz debet pnl' o genitiui corripi. ut equor oris
s; cū habeat ūbum adoro pnl' producens deb; p
duci. Vnde et deriuatiuū eius adorea o prod. cū
marmorea. equorea o corripiant. Ergo repugnan
tibus regulis mansit ador in frequenti usu indecli
nabile. In ūbis quoqz cū omnia in eo desinentia
secunde cōiugacōnis in ui faciant pteritū pfectuz
ut teneo tenui. derīne causa maneo mansi facit. ne
manui dtūs manus putet'. Et neo neui. ne si nui
diceremus a nuo esse uideretur. audeo ausus sum
quia hausi ab haurio fit. q̄uis huic aspiretur. Fac
dic duc fer magis placuit p apocopam proferri.
derītie causa. ne si face. duce. dice. fere. diceremus a
liud significare uideremur. q̄uis h non in consimi
libus omnibus ul' vniuocis soleat fieri

Genera ūborz
sunt septem actiuū. passiuū. neutz. neutro
passiuū. neutripassiuum. cōmune et depo
nens. Actiui generis dr illud ūbum quod desinit
in o et p̄t facere transitionem ad aliquod rōnale
animal. Vnde posset fieri conūsa locucō in prima
ul' secūda psona p assumpcōm r. Passiui generis
est ūbum quod in or desinens descendit ab actō
p adieccōnem r. Neutri generis ē illud ūbū quod
in o desinens non p̄t facere transicōnez ad aliqd
animal rōnale vn̄ possit fieri conūsa locucō in p
ma ul' secūda psona p assumpcōnem r. In tercia
autem psona sepe passiuū solz inueniri. s; ad mu
ta ul' carentia anima ptinens. Dicimus enim con
ditur olus. aratur terra. inserit' arbos. currit' spa
ciū. Quis enim dicit aror inseror nisi poetica con
firmacō. i. psopopeya inducatur. ergo pprie illa
pn̄t habere pmam et secundā psonā passiuorz in
quibus et fateri pn̄t eedem persone. quod in se fit
ut ē amo te. consequitur ut ille ad quem dixi. cō
fitendo id qd a me audiuit dicat amor a te. Que
daz tamen sunt absoluta. ut ditesco. iuuo. ferueo
sedeo. que non egent casu ad complendam senten
tiam. vn̄ passiuis quoqz carent. Neutropassiui ge
neris ē illud ūbū quod in pteritis pfectis et plus
q̄ perfectis et in hijs que formantur ab eis reti
net lr̄ãturam passiuorz. In ceteris uero neutrorz. et
sunt quinqz. Vnde ūsus Quinqz puer numero neu
tropassiua tibi do. Gaudeo cuz fio soleo simul au
deo fido. Neutripassiui generis ē illud ūbuz quod
habet lr̄ãturam neutrorz et significacōm passiuorz
et signant passionem aliūde illatam. et sunt qua
tuor. que continentur in hoc ūsu. Exulo uapulo
ueneo nubo quatuor ista. Sensum passiui sub uo
ce gerūt aliena. uide in exulo. Cōmune ē illud uer
bum quod in passiua lr̄ãtura utramqz retinet sig
nificacōnem. scz actiuam et passiuam. ut criminor
te. criminor a te. tamen in vnica prolatione non
p̄t habere utramqz construccōm. Vnde incongrue
dr criminor te et a te. Verba autem cōmunia sm
modnos sunt ista que in hijs ūsibus continentur
Largior experior ueneror moror osculor hortor.
Criminor amplector tibi sunt cōmunia lcōr. hoc
eciam ūbum interptor in cōmuni usu in utrqz sig
nificacōne inuenitur. Et ut dicit ps in xj li. ūbis
plurimis que nūc in usu deponentia sunt ueteres
sicut cōmunibus usi sunt. Deponens ūbuz ē illud
quod in passiua lr̄ãtura retinz tantū significacōm
actiuam ut loquor.

Tempus accidit ūbo ad diuīsi actus signifi
cacōm ūborz regula accōmodatū. ¶ Tria
sunt tempa. pn̄s. pteritū et futurz. Sed p
teritū rursus diuiditur in tria. in pteritū impfec
tum. pteritum pfectū. pteritū plus q̄ pfectum. et
iure pteritū in tres dr̄ntias ptimur. Nichil enim
certius ad noticiam nr̄am p̄t uenire q̄ gesta p di
ūsum tempis spaciū pteriti. facile eniz dinoscitur
utrz multo ante an nup sint facta. an ceperint q̄
dem necdum tamen sunt pfecta. Itaqz qd accidit
ipsis rebus quas agimus nomen ipsi tempi impo
nimus pteritum impfectum nominantes. in quo
res aliqua cepit geri. necdum tn̄ ē pfecta. Preteritū
uero pfectum ē in quo res pfecta monstrat'. Pre
teritū plus q̄ pfectum in quo iam pridem pfecta
esse res ondītur. Instans autē indiuiduū ē. quod
uix stare p̄t. Vn̄ merito a quibusdam instans im
pfectum nominatur. Nisi enim sit impfectum in
eo adhuc esse actus intelligi non p̄t. futurz quoqz
cū incertū sit et infinitū. ut utrz paulo post an m'

to erit.non potuit discretis quibusdā finibꝫ decli
nacōnis uti.itaqꝫ vna uoce contētū fuit

M Odi ūboꝝ sunt quinqꝫ.indicatiuus.impa
tiuus.optatiuus.subiūctiuus.infinitūs.Et
indicatiuus quidem modus omnia habet
tempa diuisa.quippe eo mō omnia que egimus uł
agimus uł acturi sumus absqꝫ ullo impedimento
indicamus.Impatiuus ūo pn̄s et futuꝝ naturali
quadam necessitate uidetur posse accipē.ea enim
imperamus que uł statim in pn̄ti uolumus fieri
sine aliqua dilacōne uł in futuro.Optatiuus autē
q̈uis quoqꝫ ipse uideatur ad futuꝝ pertinere.Ea
enim optamus que uolumus nobis uł in pn̄s uł
in futuꝝ dari.tamen eciam habet p̄teritū tempus
qꝛ euenit sepe de absentibus et ignotis rebus p̄ca
ri ut facta nobis possint in noticiam uenire.ut si
filio meo rome in pristiano legente optans dicā.
utinam rome filius meus legissꝫ autores propter
quos nūc ibi moratur.Possumus tamen nūc uti
materia.osn̄dentes que optamus non euenisse.ut
utinā non iuissem ad talem locū.In hoc aūt mō
et infinito tempa coniūcta hn̄t latini.pn̄s cum p̄
terito impfecto.et p̄teritū pfectum cū plusq̈ per
fecto.ad ymitacōnem grecoꝝ.¶ Subiūctiuus cū
apud grecos coniuncta habeat tempa.apud nos
diuisa habꝫ omnia quō indicatiuus.¶ Infinitūs
modus coniūcta habet tempa quō optatiuus.pre
sens et p̄teritū impfectum.pfectuꝫ et plusq̈ pfec
tū quō apud grecos.Cum dicimus enim legē sig
namus rem impfectam.que ad pn̄s uł ad p̄teritū
impfectuꝫ attinet.Cum ūo legisse dicimus rem p
fectam que sua ē tam p̄teriti pfecti q̈ plusq̈ per
fecti.¶ Nota autem q vim nominis rei ipsius ha
bet ūbum infinitū.Vn̄ quidam nomen ūbi hoc
esse dicebant.Dico enim bonum ē legere.ac si di
cam bona est lcō.Itaqꝫ omnis modus finitus p̄t
p hunc interp̄tari.ut si dicam lego.quid indicaui
legere me.Lege.quid impaui.legere te.Vtinaꝫ le
gerem.quid optaui.legere me.Cum legam uenio
quid iūxi.pus legere post uenire.¶ Modi autem
sunt diūse inclinacōnes animi uarios eius effcūs
demonstrantes.Amō de formatione p̄teriti pfecti
uideamus.

P Reteriti pfecti multiplices et uarie sunt re
gule.Itaqꝫ cōmodū putauimus pmo que
in eo sunt generalia dicere.Postea ūo per
singulas sillabas tractare de eo.¶ Omne ergo p̄te
ritū pfectū pmam psonā in i terminat.ut dicit
ps in ix li.ut amaui.Et assumpta sti facit secun
dam.ut amauisti.T uero assumpta et correpta i
terciam.ut amauit.Mus ūo assumta facit pmā
pluralem.ut amauimus.I tamen pnł coř.Secun
da pluralis a secunda sing̃ fit addita s amauistis
Tercia autē ex pma sing̃ nascitur.I finali conuer
sa in s prod̉ et addita runt uł re.ut amauerunt.
uł amauere.cōpererunt uł compere.Et nascit̃ h̄
quidem tempus a pn̄ti.et uł pares cū eo habꝫ sil
labas.ut iuuo iuui.uł minuit̃ vna sillaba.ut fa
cio feci.uł uincit vna sillaba.oro oraui.curro cu
curri.¶ Item omne p̄teritū bissillabū prod̉ pmā
ut emi.p̄ter quedam de quibus dixi sup̄ in ij pte
ubi posui regulas ad cognoscendū accentū prime
sillabe.¶ Item sicut dicit ps in ix libro.ubi agit
de ūbis secūde coniug̃ a.Obsuandū ē in omnibꝫ
ūbis.q si minuat pn̄tis sillabas p̄terituꝫ necessa
rio pmam prod̉ in p̄terito.siue prod̉ siue correp

ta sit in pn̄ti.nisi sincopam patiatur.ut cieo ciui.
et p sincopā cij.rideo risi.moueo moui.Ergo lan
gueo langui.et liqueo liqui pares hn̄t in p̄terito
et in pn̄ti sillabas.Corripiūt enim pnł p̄teriti.rep
peri a reperui apocopam patitur.¶ Scias eciam
q forme generales p̄teriti pfecti sunt octo.scꝫ in
ui sillabam.in ij.uł in ui diuisas.in xi.et si.et in
i uocalem consonante an̄cedente.que in pn̄ti tem
pore an̄ o uł eo uł io inuenit̃ Et que in pn̄cipio
geminant consonantē et que in fine.Et in ui silla
bam quatuor sunt ūba que t̃minant p̄terituꝫ Pri
me.ut amo amas amaui.Secūde.ut fleo fles fleui
Tercie.ut cupio cupis piui.Quarte.ut munio mu
nis muniui.In ij uero tercie et quarte.Que in ui
desinentia intercepta u consonante coř u penł.ut
cupiui cupij.accessiui accessij.muniui munij.Au
diui audij.¶ In ui diuisas omniū cōiugacōnuꝫ ū
ba inueniunt̃ terminantia.pme ut tono tonas to
nui.Secunde.teneo tenes tenui.Tercie.Annuo an
nuis annui.Quarte.aperio apis apui.prosilio pro
silis prosilui.In si uero secunde et tercie et quarte
coniugacōnis inueniūtur p̄terita.Secūde ut arde
o arsi.Tercie.ut ludo ludis lusi.Quarte ut haurio
hauris hausi.In xi similiter secūde et tercie et q̄r
te coniugacōnis inueniūtur.Secūde ut augeo au
xi.mulgeo mulxi sm antiquos.ꝫ mulsi sm mod̉
nos.Tercie ut pungo xi.q̄rte ut sanxio xi.I habēt
post consonantē positam an̄ o uł eo uł io pn̄tis
tempis in omni cōiugacōne p̄terita.In pma qui
dem.ut iuuo iuui.In secūda ut prandeo p̄ndi.In
tercia ut bibo bibi.fodio fodi.et in quarta repe
rio reppi.compio comperi.

G Eminant consonantē pme quidem coniu
gacōnis duo monosillaba.ut do dedi.sto
steti.et ex hijs composita.ut reddo reddi
di et resto restiti.hn̄t antepnł ūues.Secūde uero
cōiugacōnis in pn̄cipio repetūt siue geminant q̄
dam.et hn̄t pnł pōne longas.sicut et antepenul
ut tondeo totondi.Tercie autē coniug̃.quedam in
pn̄cipio repetūt quedam in fine.In pn̄cipio repe
tentia si in pn̄ti penuł ūuem habuerūt.in p̄terito
quoqꝫ corripiūt eam.cado cecidi.pario pepi.si lō
ga sit in pn̄ti pnł naturaliter.in p̄terito quoqꝫ p
ducitur.ut cedo cecidi.pedo pepedi.Sin pōne sit
in pn̄ti pnł longa.est qn̄ suatur in p̄terito.ē qn̄
abiecta consonante corripitur.ut seruatur in hijs
posco poposci.parco pepci.fallo fefelli.tendo tetē
di.pendo pependi.curro cucurri.Abiecta consonā
te corripitur in hijs.ut disco didici.Pello pepuli.
tango tetigi.pango pepigi.pungo pupigi.tūdo tu
tudi.¶ Et attende q omnia ea que gemināt pn̄
cipalem.suant non solū consonantem.ueꝝ eciaꝫ
uocalem pme sillabe pn̄tis tempis.tam in prima
q̈ in secūda sillaba.nisi sit a.Ea enim in e conūti
tur.ut posco poposci.tendo tetendi.pendo pepen
di.disco didici.tundo tutudi.pūgo pupigi.Excipi
tur pello pepuli.A uero in e mutatur.ut fallo fe
felli.parco pepci.tango tetigi.pango pepigi.cano
cecini.cado cecidi.¶ Et uide q si pnł pn̄tis longa
sit ea quoqꝫ suat ē.ut pco pepci.fallo fefelli.fin
ūuis in i conūtitur.ut tetigi.pepigi.cecidi.cecini
In hac enim coniugacōne.i.tercia eciā in fine fit
repeticō eiusdem sillabe ubiqꝫ pnł corripitur.uen
do uendidi.credo credidi.Et sciendꝫ q vna sillā
abundat p̄teritū in quo fit repeticō pn̄cipalis uel
finalis.tam in pma q̈ in tercia coniugacōne.nisi

ꝫ sit añ o.ut do dedi.sto steti.pco pepci.cedo ceci
di.Pario uero qꝛ ꝫ habuit añ o.pares habuit sil
labas tam in pn̄ti q̈ꝫ in p̄terito perfecto.ut pario
pepi.¶ Sciaſ eciam ꝙ nunq̈ꝫ p̄t geminari sillaba
nec in principo nec in fine in preterito.nisi que a
muta incipit.ut tūdo tutudi.pendeo uł pendo pe
pendi.disco didici.posco poposci.cedo cecidi.fal
lo fefelli.prodo ꝓdidi.uendo uendidi.Ex h̄ appa
ret f vim mute obtinere.a qua incipiens gemina
ta ē sillaba.¶ S añ mutam posita inueniꝛ̄ gemi
nari.cū s amittat vim suam pleꝛꝗ posita añ mu
tam.Vnde nec in secūda sillaba repitur.ut sto ste
ti.qꝛ s nō reputaꝛ̄ h̄ pn̄cipalis.cū sepe liquescat
s.Vnde quasi p̄teritū incipit ab hac muta t.et h̄
patet.qꝛ gemmacō ē ibi quantū ad t.non q̄ntuꝫ
ad s.gemmatur enim ibi t non s.m quoqꝫ gemi
natur.ut mordeo momordi.que loco mute in mł
tis locis fungitur.Nam et añ n posita cōmunem
facit sillām ut ramnes ramnetis.Ita dicit ṗs in ṗ
mo libro.Si obijciatur de uendo uēdidi.Dico ꝙ
hic gemmacō in fine ē non in pn̄cipio.Vnd̄ sillā
que gemmatur ibi bene incipit a muta scꝫ a d.sic
p̄t solui ꝭm illoſ qui dicūt ꝙ u et ꝫ posite in pn̄ci
pio dcōnis añ uocalem sunt semiuocales.Si autē
uelimuſ dicere ꝙ sunt mute.tūc cessat obieccō.et
hoc credimus uerius.¶ De ūbis que geminant
dr̄.Ter septem ūba dic p̄terito geminanda.Spon
deo tendo cano.Pello posco pario do.Mordeo ce
do cado.pedo curro tondeo fallo.Sto pango tāgo
pungo tūdo quoqꝫ tondo.hijs addas disco ꝭ ce
tera nulla uł pauca memento.Et uide ꝙ pedo pe
dis prod̄ ṗmam.ꝭ in p̄dictis ūsibuſ corripitur.Et
nota ꝙ in compōne non geminant predcā p̄teri
tū.nisi quedam que notanꝛ̄ in hijs ūsibus.Si cō
ponanꝛ̄ gemmantia non geminanꝛ̄.Lex erit hec
cūctis do sto pos dis qꝫ remotis.Addūt eciaꝫ qui
dam sic.Curro tamen cū p̄ gemines pungo quoqꝫ
cū re.Tamen ꝭm ṗs.A curro utroqꝫ mō inueniū
tur prolata.ut curro decucurri uł decurri.Abscon
do eciam facit abscondi uł abscondidi.absconsuꝫ
uł absconditū.¶ Nota insup ꝙ sicut dicit ṗs in
ṗmo maioris.In p̄teritis ꝑfectis ūboꝝ solent om
nes consonanteſ mō mutari mō manere.exceptis
quatuor.scꝫ l p s x.De hoc sup̈ dixi in ṗma ꝑte
c de b lr̄ā.

Quoniam de generalibus p̄teriti ꝑfecti tem
pis ūboꝝ formis collectim docuimus.nūc
seꝑatim ꝑ singulas coniugacōnes de uari
is eiusdem temꝑis speciebus cuius difficillima est
tractacō omniū uerbi q̄onum disserere conemur.

Prime coniugacōnis ūba a secunda ꝑsona
indicatiui modi q̄ in as desinit.tam in ac
tiua q̈ꝫ in neutrali significacōne abiecta S
et addita ui faciūt p̄teritū ꝑfectuꝫ.ut amo amas
amaui.no nas naui.Excipiunꝛ̄ hec que in ui diui
sas faciūt p̄teritum subtracta as.domo domas do
mui.crepo crepas crepui.frico fricas fricui.mico
micas micui.seco secas secui.sono sonas sonat so
nui.tono tonas tonui.neco necas necui.plico pli
cas plicui uł plicaui.quod maxime in compositis
dinoscitur.Nam cuꝫ ꝓpōne magis ꝑ ui diuisas.cū
nomine uero compositū ꝑ aui terminat p̄terituꝫ.
ꝑfectuꝫ.ut implico implicui.replico replicui.appli
co applicui.complico complicui.Duplico uero du
plicaui facit.Triplico triplicaui.Multiplico multi
plicaui.Inueniꝛ̄ enim cū prepōne in aui faciens p̄
teritū.ꝭ in raro usu.Cicero rethoricoꝝ ij.quod in
itinere tam familiariter se applicauit.Verbalia tn̄
feminina que ab eo dn̄dunt cuncta retinent a.ut
implicatio.supplicacō.explicatio.Crepo autē in cō
pōne inuenitur facere increpui et increpaui.Vnd̄
ꝓpheta increpasti suꝑbos.Item increpuerūt me
renes mei.Dimico eciam dimicaui et dimicui fa
cit supple.Cubo quoqꝫ cubui facit.a quo composi
ta tam ṗme q̈ꝫ tercie coniuḡ inueniunꝛ̄.Idem tn̄
hn̄t p̄teritū ꝑfectum.ut incubo cubaſ incubat in
cubui.et adiecta m incūbo incūbiſ incumbit incu
bui.Nexo quoqꝫ nexas uł nexis ut probo placꝫ
nexui.Virḡ tamen in v enerd̄.Nexantem nodis
se qꝫ in sua membra plicantem.ꝭm ṗmam cōiuḡ
ꝓtulit.Necto tn̄ in se ē ṗmitm̄.Nā quō a ꝑticipio
ām̄plexus.qd̄ ex ūbo nasciꝛ̄ āplector.fit ūbū fre.
amplexor amplexaris.sic a ꝑticipio nexuſ quod
nascitur a ūbo necto fit frequentatiuū nexo xas
Vn̄ manifestuꝫ ē ꝙ rōnabilius h̄ ꝭm ṗmam con
iuḡ protulit uirḡ.A necto tamen similiter nexui
ꝓtulerūt pleriqꝫ.Quidā tamen eciam necto nexi
dicentes et nexus ut flecto flexi flexus sup̄dictis
addūt quidaꝫ neco caui uł necui.Ideoqꝫ ꝑticipiū
p̄teriti passiui et necatus a necaui.Et nectus a ne
cui facit.Sed ꝓprie necatus ferro nectus ūo alia
ui ꝑemptus dr̄.Excipiunꝛ̄ p̄terea h̄ quatuor.do
dedi.sto steti.iuuo iuui.lauo lauas laui.quod an
tiqui tercie coniuḡ quoqꝫ proferebant.lauo lauis
lauit.i.aspergo.ꝭ lauo lauas.i.abluo is.¶ A do
quoqꝫ composita et monosillabis ꝓpōnibus tercie
sunt coniuḡ.ut addo addis.trado tradis.ꝓdo pro
dis.nam circūdo circūdas facit.quia circū et dissil
labū est et magis adūbium.Et hoc solum ūbum
prime coniuḡ.a pnł in pn̄ti et in p̄terito imꝑfec
to et in futuro et in infinitiuo et in ꝑticipio p̄te
riti et futuri cor̄.damus datis.datur.dabam.da
bo.dare.datus.daturus.et que ex h̄ solent fieri.
ut dabamini.Da enim ubiqꝫ añ finem cor̄ in hoc
ūbo simplici.ut daturus.datū.dator.Virḡ in pri
mo eneyd̄.O passi grauiora deus dabit hiſ quoqꝫ
finem.Idem in vj.Cui datus habebam custoſ cur
sus qꝫ regebam.A sto quoqꝫ composita ꝭuant q̈ꝫ
duplacōnem in p̄terito.ut resto restiti.consto con
stiti.prosto ꝓstiti.Ouid̄ tamen astit pro astitit ꝓ
tulit.in xj metam̄.Altio ne lacrimas et q̄ pares ā
mouet astit.Et assisto enim et asto astiti facit.ue
to tamen ut dixi uetui facit.Inueniꝛ̄ eciaꝫ uetaui
Vn̄ in actibus xvj.vetati sunt a spū sancto.p̄dcā
q̄ faciūt in ui continenꝛ̄ in hoc ūsu.ita ꝙ ꝓ qualꝫ
sillaba accipiatur vnū ūbum.et sunt xvj.Cre.do
do se ue iu sto la mi ne to fri pli ne cu so.Cōposi
ta uero ab hijs de quibꝫ non fit mentio fere om
nia faciunt p̄teritū sicut coꝝ ṗmitiua.ut adiuuo
¶ adiuui

Supinū uł ꝑticipiale in vm desinēs
omnia ṗme coniugacōnis ūba.que in aui p̄
terituꝫ terminant.ui in tū conūtentia faciūt.ut a
maui amatū Que uero in ui diuisas sillās desinūt
si c ante o habuerint ui in tū mutant.ut frico fri
cui ctū.necui ctū.ꝭ necaui fac̄ atū.mico q̈ꝫ cui ctū
debuit facere.ꝭ dubitacōniſ causa.qꝛ mingo quoꝫ
mictū facit.in usu non inuenitur.quāuiſ ab eo ū
bo compositū dimico dimicaui facit et dimicatū
quamq̈ꝫ emico emicui facit.Plico eciaꝫ et plicatū
et plicitū supinū facit.qꝛ et plicaui et plicui.ex eo
ergo composita pnł a uł ꝫ hn̄t in supino.dupli

caui duplicatū.explicui explicitū.implicui uel im
plicaui quod in raro usu ē implicituȝ ul' implica
tū.facit supinum.Vñ dicit lucanus in quarto.Im
plicitas magno cesar torpore cohortes.Salustius
in iiij histor.Implicite rates ministeria prohibe
bant.Alia uero in ui diuisas p̄teritū desinentia.ui
in tum conuītunt in supino penl' cor.ut domui do
mitū.intonui intonitū.Oracius tamen in epodo.
intonata ꝓtulit ꝰm analogiam pro intonita.ue
tui uetituȝ.Inuenit᷑ eciam uetatū.Vñ in actibus
aplōꝝ c xvj.Vetati sunt a spū sancto.Steti uero
statū sup̄ a cor̄ et dedi datū a similiter cor̄.et ea
dem similiter cor̄ in compōne.ut circūdatū et pre
statuȝ.ul' mutatur in i ꝟbueȝ.ut redditū et p̄stitū
q̄ composita a sto uarie uetustissimi protulerunt
astitū et astatū.p̄sto prestitū et p̄statū.V ūo lō
gam añ tum vnū habet iutum.et ab eo compo
sitū adiutū.Inuenit᷑ eciam adiuuatus apud anti
quos.Au quoq̄ȝ vnū latū.et ꝰm antiquos lauatū
Vnde in ecclesiastico.Quid prodest lauatio eius.
Ouid in iij fastoꝝ.Sac̄ lauaturas mane petebas
aquas.Secunduȝ tamen modnos in usu cōmuni
est laui lotū.Poto potas facit potatū.et p sinco
pam potū.¶Sciendū autē q̄ in vm desinens su
pinū.accepto ūbo infinito quod ē ire facit infini
tū futuꝝ.ut oratū ire.dormitū ire.frequenter tñ
antiquissimi neutrali ꝑticipio futuri addebant es
se.et infinitū futuri signabant.ut oratuꝝ esse pro
oratuꝝ ire dicentes.et facturū esse pro factuꝝ ire.
Item scias q̄ nullum ūbum prime coniugacōnis
facit supinū in sum.Nota eciam q̄ omne supinū
bissillabū prod̄ p̄mam.p̄ter quedam de quibȝ su
pra dixi in secunda p̄te.ubi egi de regulis ualenti
bus ad cognoscendum p̄me sillabe accentum.

Secunda coniugacō in eo desinit.et ea t'mi
minacō ꝓpria est secunde coniug̊.exceptis
paucis p̄me coniug̊.et quarte duobus.co
is et queo quis.et que ex hijs componunt᷑.ut ad
eo.redeo.p̄eo.ueneo.nequeo.¶In eo j añcedente
vnū inuenitur.ut cieo cies.Vnde ūgil' in j eneid
Bella cient p̄mam necant consistere terra.inueni
tur tamen cio cis in io desinens quarte coniugac̄.
Lucanus in ij.Nūc orbes excite feras date gentibȝ
arma.Preteritū eius tam in ui q̄ in ij desinit.ciui
ul' cij.¶Hic attende q̄ ūba secūde coniug̊ desinē
tia in eo añcedente uocali faciunt p̄terituȝ eo mu
tato in ui.et supinū mutato ui in tū.ut cieo ciui
citū.penl' corr̊ in supino secunde cōiugacōnis.In
sup̄ uero quarte coniug̊ ꝓducitur.Vñ cito as fre
quentatiuū eius cū omnibus suis compositis cor
ripit pnl' et prod̊.ut excito et excito.p̄ter solicito
recito.suscito.et oscito.que cor̄ tantū.De predicta
regula excipitur uieo.i.ligo.quod ē defectiuū.et
non habet p̄teritū nec supinū.Tueor deponens fa
cit tutus.ȝ qñ ē tercie tuor tueris facit tuitus.ui
de in tuitus.¶V loco consonantis ante eo hñtia
eo in i conuūsa faciūt p̄teritū.et prod̊ pnl' necessa
rio.cū p̄teritum minuatur a p̄nti.ut moueo mo
ui.caueo caui.et supinū facit mutata ui in tū.ut
moui motū.foui fotū.Preter caueo caui qd̊ fac̄
cautū.ad drñtiam huius nominis catus cati catū
et faueo faues fautuȝ.ad drñtiam huius nominis
fatū.Et p̄ter cōniueo.quod facit cōniui ul' cōnixi
cōnixtū.ȝ istud supinū non ē in usu.Cōniuo ꝰm
terciam eciam protulerūt ueteres.Caluus cōniuē
infinitū ꝰm terciam coniug̊ cor̄ pnl' protulit.Cū
grauis ingenti conniuē pupula somno.i.pupilla
Vñ cōniueo tam in ui q̄ in xi p̄teritū habuit.fer
ueo quoq̄ȝ eciam feruo inuenit᷑.ab utroq̄ȝ tamen
p̄teritum ferui d̊r.A ferueo.Virḡ in p̄mo eneyd̊
feruet opus redolent q̄ȝ thymo flagrantia mella.
Item in viij.a feruo feruē leuitateȝ.auro q̄ȝ efful
gere fluctus.Sed nūc tantū utimur in secūda cōiu
gacōne.Vñ feruesco cis.Dicit᷑ tamen eciam p b.
ferbeo.ex quo ferbui.vñ et ferbesco.Nec solū ea
diūsaꝝ cōiugacōnum ūba inueniunt᷑.ȝ multa pre
ter ea.ut strideo strides et strido stridis.fulgeo es
fulgo fulgis.denseo denses denset.denso densas.O
leo oles.olo olis.Et p̄ter neutra eiusdeȝ termina
cōnis q̄ carent supinis.ut paueo paui.ferueo fer
ui.lineo lini.Inueniūtur auteȝ autores qui qñq̄ȝ
in p̄terito p̄me coniug̊.in ui sillām terminante fa
ciunt in secunda p̄sona tam singularis q̄ plural'.
et in tercia pluralis in vnt desinente p̄sona penul'
sincopam sillabe.sic eciam in secūda coniug̊.quā
do p̄teritū in ui desinit.ut admorūt pro admoue
runt.et summosses pro summouisses.Item gen'a
liter in omni coniug̊.qñ p̄teritum facit in ui sup̄
facit in tū.mutato ui in tū.ut amaui amatū.Ad
iuui adiutū.uoui uotū.fleui fletū.cupiui cupituȝ.
accersiui accersitū.audiui auditū.excipiuntur laui
lautū.pro quo nūc dicimus lotū.caui cautū.faui
fautū.que drñe causa pro a longa au dyptongū
habuerūt.propter latum catum fatum.que alias
habent significationes.

In deo exeuntia longa uocali naturalit' añce
dente ul' ar sillaba.deo in si conuūsa faciūt p̄
teritū p̄fectuȝ.ut suadeo suasi.rideo risi.ardeo arsi
p̄ter strideo strides ul' strido stridis.quod ē tercie
et secunde coniug̊.et facit stridi.et caret sup̄.et ꝓ
ducit i tam in p̄nti q̄ in p̄terito.strido ul' strideo
stridi.Lucanus in vj.Auribus incertū feralis stri
deat vmbra.Tedet autē accipit p̄tesum ē.E uero
ul' i ūuibus añ deo positis.producūt easdem uo
cales.et eo in i mutato faciūt p̄teritū.sedeo sedi.
Et ex eo composita.insideo insedi.subsideo subse
di.uideo uidi inuideo inuidi.Et notandum q̄ a se
deo composita q̄uis in p̄nti e in i conuūtant.In p̄
terito tamen eandem e ꝓd̊ ꝰuant.ut possideo di
ꝟlam e longa que ē in p̄terito nunq̄ mutatur.ut
inficio infeci.eligo elegi.Sin autem p̄ma sillaba
in deo terminatoꝝ post mutam aliquā ul' semiuo
calem e ul' o correptas habuit.in aliquā liquidā
desinentes duplicatur.sic tamen ut priori gemina
taꝝ extrema consonans subtrahatur.et sic eo in
i conuūsis fit p̄teritū p̄fectum.ut pendeo pependi
tondeo totondi.mordeo momordi.spondeo spopō
di.a quo eciaȝ s in secūda sillaba demitur eupho
nie causa.In compōne tamen hec eadem ūba nō
geminant supradcām sillabam.ut rñdeo rñdi.de
pendeo dependi.demordeo demordi.detondeo deto
di.Vetustissimi tamen et detotondi ꝓtulerūt.En
ñ in annal' ec.detotondit agnos letos atq̄ȝ oppi
da cepit.Excipiunt᷑ quedam que in compōne ge
minant p̄teritū.de quibus sup̄ dixi in regulis ge
neralibus siue formis p̄teritoꝝ.¶Au añ deo hñ
tia p ꝑticipiū in p̄terito declinant nunc.ut audeo
ausus suȝ.gaudeo gauisus sum.Vetustissimi tañ
et ausi pro ausus sum.et gauisi pro gauisus sum
protulerūt.In hoc ūbo audeo ec̄ illd̊ animadūtē
dum ē.q̄ ausiȝ ausis ausit pro subiūctiuo audeā

deras deat inuenimus. uirg' in iij ge Ausiz ul' tenui
uitē cōmittē sulco. Ouid' in vj met'. Et nichil ē q
non in opimo captus amore. Ausit nec capiūt in
dusas pectora flamas. Omnia autem supradcā ū
ba in deo exeūtia deo in sum conuētentia faciunt
supīna. rideo risum. ardeo arsuz. uideo uisuz. mor
deo morsum. rñdeo rñsum. audeo ausum. gaude
deo uero eciaz I post u assumpsit. euphonie cau
sa gauisum enim facit. A sedeo preterea supīna ge
mīnant s sessum. et fortasse drñe causa. ne si sesuz
diceretur due ptes uiderent̄. Alia uero omnia in
deo desinentia de quibus non habuimus. p ui diui
sas proferūt p̄teritū. ut candeo candui. studeo stu
dui. et eo mutata in ui faciūt p̄terita. et mutatio
ne eo in I. et assumpcōne tuz dn̄t fieri supīna. ut
canditū studitum. Rarissime tamen ab omnibus
neutris secūde coniugacōnis. que in ui diuisas fa
ciunt p̄teritū. Inuenit̄ huiuscemodi supīnū ul' pti
cipiū futuri. ut caleo calui. tepeo tepui. palleo lui
Si qua tamen inueniant̄ I buez an̄ tuz. hn̄t hic
tamen attende. q ſm usum modnoꝝ inueniūtur
ex neutris in ui diuisas desinentibus h̄ habere su
pīna que continent̄ in hoc ūsu. ita q pro qualibʒ
sillaba accipiatur vnū ūbum. Sunt pla ta no pa
la me sunt. o li ua ca do. Et formant supīna a pn̄
ti. eo mutata in I buem et assumpta tū. ut place
o places placui placitū. taceo taces tacui tacitum
noceo noces nocui nocitū. pateo pates patui pas
sum. lateo lates latui latitū. In latito tas. Mereo
meres merui meritū. Mereo autē. i. fleo nō habet
p̄teritū nec supīnū. Omne enim ūbum quod car
p̄terito caret supino. et pticipio p̄teriti tempis et
futuri in rus. ſʒ non conuētitur. Illa enim ex eis n̄
ista ex illis nascunt̄. Item oleo oles olui olitum.
et oleui oletū. libeo libes libui libitū. ualeo uales
ualui ualitū. careo cares carui cassum. doleo doles
dolui dolitū Attineo autem et ptineo nes hn̄t supi
nū sicut suum p̄mitiuū. ut attentū et ptentū. Leo
non ē in usu in simplicitate. sicut nec pleo. Item
prandeo excipit̄. q non facit in ui. ſʒ in di. ut pn̄
deo. eo in I prandi. Id tamen in suz facit supinū
quō supiora. ut pransum. quod tamen q̈uis neu
trū sit. habet pticipium p̄teriti tempis pransus. sic̄
quedaz alia neutra. ut ceno cenatus. iuro iuratus
careo cassus quod ē nomen. pateo passus. titubo
titubatus. placeo placitus. mereo meritus. quies
co quietus. suesco suetus. cepi eciam ceptus facit
ūbum defectium. nubo nuptus. A neutropassiuis
q̈nqꝫ sunt. gaudeo gauisus. audeo ausus. soleo soli
tus et solui. ſm salustiū. fio factus fido fisus Vetustis
simi tamen et alijs plurimis neutris inueniuntur
ꝯtulisse pticipia p̄teriti tempis. que nūc in usu n̄
sunt. Hic attende q sicut dicit hug̃. Pransus et
huiusmodi p̄terita neutroꝝ accipiuntur actiue et
passiue. et eciam ſm ps. actiue ut pransus. i. qui
prandet. et tūc descendit a prandeo. Item accipitur
passiue pransus. i. comestus et tūc descendit a pas
siuo huius ūbi. quod inuenitur in tercia persona
scʒ prandetur prandebatur. pransus ē ul' fuit. Qui
dam autem dicūt q huiusmodi pticipia in p̄ma
et secūda psona signant actōnem. ut sum cenatus
piscem. tu es cenatus piscem. sic̄ cenaui et cenasti
piscem In tercia autē psona signat actōnē et passi
onē. ut petrus cenatus ē piscem. et cenauit piscem
piscis cenatus ē a petro. sic̄ piscis cenatur a petro
dicitur Vide in inuitatus. Item scias q medeor

deris caret p̄terito. p quo dicimus meditatus suz.
IN geo desinentia l ul' r an̄cedentibus. geo in
si conuūsa faciunt p̄teritū pfectū. ut indulgeo
indulsi. algeo alsi. turgeo tursi. tergeo tersi. uel ter
go tersi. quod et probus et carisius et celsus et di
omedes cōprobant. et ipse omnibʒ ualidior usus
Mulgeo eciā mulsi q̈uis drn̄tie causa quidā mul
xi protulerūt. q mulceo quoqꝫ mulsi facit. Sillā
quoqꝫ naturaliter longa an̄ geo posita mutant ū
ba geo in xi et faciunt p̄teritum pfectū. ut lugeo
luxi. augeo auxi. frigeo frixi. Alia uero omnia in
geo desinentia. eo in ui diuisas mutant in p̄terito
ut egeo egui. rigeo rigui. uigeo uigui.
SVpīna quedam in si p̄terituz terminantia I
in vm conuētentia faciunt siue secūde siue ter
cie sint coniug̃. Nam quarte in tū faciunt supīna
ut indulsi indulsum ul' indultū. et mulceo mulsi.
mulsum et multū. torsi torsum et tortū. Itaqꝫ tor
tores et torsores dn̄r. fulsi fulsum. alsi alsum. Ar
si arsum. lusi lusum. mulgeo mulsi mulsum et ml'
tū. Salustius in iiij histor'. Dein̄ leuita iā ira pos
tero die liberalibus ūbis pmulti sunt. tergeo ter
si tersum. Excipiunt̄ ussi ustum. gessi gestum fac
entia supina. In xi uero proferentia p̄teritū pfec
tū cuiuscumqꝫ sint coniug̃. xi in ctum conuētentia
faciunt supina. ut luxi luctum. auxi auctuz. frixi
frictum. struxi structum. finxi fictuz. pinxi pictum
strinxi strictum. et minxi mictuz euphonie causa
n in supino abijciūt. q̈uis et iūxi iūctum et tinxi
tinctum. et pupigi et punxi punctuz. et sanxi sanc
tū. ſuauerūt in supino quoqꝫ n. Vn̄ ūsus. In xi p̄
terita p ctū fecere supina. Excipiunt̄ flexi et fluxi
q̄ in supinis quoqꝫ ſuauerūt x. flexū fluxū q̈uis
uetustissimi et fluctus pro fluxus. et flucturus pro
fluxurus soliti sunt dicere. Vn̄ et fluctus ipse mo
tus aquaꝝ. Hic eciam attende q figo facit fixi fix
um. cōniueo cōniui ul' xi cōnixū. ſʒ cōnixi non est
in frequenti usu. pecto pectis. pexui ul' pexi. pexū
ul' pectum Necto nexui ul' nexi nexum. qd' eciam
facet nectum nisi esset drn̄cia huius ūbi neco cas
necui nectum. plecto plectis plexi plexum antiqui
nūc autez plector et amplector dicimus. cōmune
cū suis compositis Itez frigo frigis facit frixi frix
um ul' frictum. frigeo autē facit frigui. et caret su
pino ſm usum. fluxi autē ut tactum ē fluxū uel
fluctum facit. In gui uero facientia p̄teritum. que
neutralia sunt non hn̄t in usu sup̄. ut egeo egui. ri
geo rigui. Debent autem ſm analogiam in ituz
facere. sicut alia neut' secūde coniug̃. q̄ mutant eo
in ui diuisas. sicut superius dictum est.
IN queo desinens vnū inuenit̄ secūde coniug̃
in si terminans p̄teritum. ut torqueo torsi. et
ex eo composita ut distorqueo distorsi. contorq̄o
contorsi. extorqueo extorsi. Deliqueo autez facit de
liqui. Ouid' metam̄ viij. Deliquuit stagnū qꝫ suo
de nomine fecit. et habet pares sillabas in pn̄ti et
in preterito sicut langueo langui. liceo eciam liqui
facit Sup̄ ſm paulo ante expositam regulam In
sum proferūt. torsum distorsum contorsum extor
sum. Inueniunt̄ tamen in tū et frequentius facit
ergo torqueo torsi torsum et tortū cū ōibʒ suis cō
positis. sed frequentius in tum. tortū. distortum.
IN leo desinentia si an̄ l aliam consonantē ha
buerint cōiunctam ei in eadem sillaba. ut a
pleo ul' oleo composita. p ui sillabaz faciūt p̄teri
tū pfectū. o mutata in ui. ut impleo impleui. sup

pleo suppleui cuius simplex ūbum non legi. Fleo
fles fleui. oleo leui. adoleo leui. exoleo leui deleo le
ui. releo releui. q̄uis oleo oleui et olui faciat. Et
similiter redoleo redoleui et redolui. q͛ nō mutant
significacōnem. Varro eciam adoluit protulit in li
iij rethoꝛ. Postq̄ adoluerit hec iuuentus. Virg̾ in
xj adoleuerit dixit. Mox matura adoleuerit etas
Passiui quoq; pticipiū adultus pro adolitus ꝓla
tū est. Obsoleo quoq; obsoleui facit. non eniꝫ a so
leo quod ꝺm salustiū facit p̄teritū pfectuꝫ solitus
sum uł solui. ſ; ab obs et oleo. sicut obscenus ab
obs et cano uł ceno. Exoleo quoq; exoleui facit
Vñ exoletus ta tū. Plautus. Domi reliqui exole
tam ūginem. i. grandem que exoleuerat. Aboleo
uero uelut redoleo et aboleui et abolui facit p̄teri
tū. Vñ et aboletū et abolituꝫ et abolicō dr̄. A de
leo autem cuius simplex. i. leo in usu non ē dele
tū. a delino delitū nascitur. Quod et probus et ca
per approbant. usu quoq; adiuuante.

S Vpina quoq; ꝺm supradcām regulam in ui
sillām p̄teritum terminantiū faciūt. mutant
enim ui in tū. ut compleui completū. aboleui ab
oletū. abolui abolitū. adoleo adoletū. Vñ et letū
ipsa res que delet uitam. quasi a leo simplici quod
in usu non ē profertur. ¶ Hic attendendū q̄ ole
o facit oleui. et ꝺm hoc oletuꝫ facit. et olui et ꝺm
h᷑ olitum. Et utꝛq; p̄teritū et supinū retinet cum
omnibus suis compositis. ut redoleo redoleui uł
redolui. redoletū uł redolitū. abolui uł aboleui. ab
oletū uł abolitū. Cum vno tamen sincopatur. ut
adultū uł adolitū. Vñ adultus pticipiū pro adoli
tus. Quidam tamen dicūt q̄ qñ adoleo significat
crescere facit adoleui adultū. qñ significat crema
re adolui adolitū. ſ; ut tactuꝫ ē ṗs probat q̄ in u
traq; significacōne habet utꝛq; adultū et adolitū
adoleui et adolui. et hoc teneas Alia uero omnia
ūba in leo desinentia. eo in ui diuisas transferenti
a. faciūt p̄terituꝫ. ut doleo dolui. calleo callui. pal
leo pallui. excelleo excellui. quod excello inuenit͛

A Lia quoq; secunde coniug̾ ūba. quacūq; conso
nante añ eo posita. eo in ui diuisas conūten
tia faciunt p̄teritū pfectū. ut habeo habui. rubeo
rubui. arceo arcui. caneo canui. tepeo tepui. pareo
parui. careo carui. censeo censui. pateo patui. liq̄o
liquui. ex quo liquesco inchoatiuū. Liceo quoq; li
cui facit. Excipiuntur h᷑. iubeo iussi. sorbeo uł eciā
sorbo. ut ꝓbo placet sorpsi uł sorbui. Lucanus in
iiij. Absorpsit penitus rupes et tecta ferarꝫ. Cicero
ꝓ murena. Difficultatem exorbuit. Mulceo mul
si. et eciam mulgeo facit mulsi ꝺm modnos. Oliꝫ
tamen mulxi dicebatur. maneo mansi. neo neui.
hereo hesi. luceo luxi. polluceo polluxi. Composi
ta predcōꝝ eciam excipiunt͛. preter emineo et im
mineo. que faciunt in ui diuisas.

S Vpina quidem in ui diuisas facientia p̄teritū
neutra deficiūt in frequenti usu. ut canui. stu
pui. tepui. horrui. patui. egui. deficit eciā metui ti
mui. Nam a carui uidetur uł caritū uł cassuꝫ pos
se dici. q͛ futuri pticipium cariturus. p̄teriti cassus
inuenitur. Quedam tamen hn̄t supina ex p̄dictis
neutris in ui diuisas desinentibus. ut dixi sup̄ ubi
determinatū ē de desinentibus in deo. Actiua uero
pleꝛq; assumūt ui. uocales in J coř conuertentia.
assumūt tū. ut habeo habui habitū. inhibeo inhi
bui inhibitū. p̄beo p̄bui p̄bitum. moneo monui.
monitū. Pauca autē ui in tū conūtunt. nisi conso
nantiū natura prohibeat. ut teneo tenes tenui ten
tū. doceo doces docui doctum. Censeo ūo censui cē
sum. q͛ in simplici dcōne n añte s t siue r sequi ñ
pñt. In compositis autem pñt. ut consto constas
Jussi uero et mulsi et mansi et hesi ꝺ p̄nunciataꝫ
regulam in si ꝓferentiū p̄teritū. J in vm conūten
tia faciūt supinū. iussi iussum. mulceo mulsi mul
sum. mansi mansum. hesi hesum. a sorbui sorbitū
A sorpsi uero sorptū debet fieri supinū. ut habui
habitū. scripsi sc̄ptū. quoꝝ neutꝝ adhuc in usu ñ
inueni. i. nec sorbitū nec sorptū. Ita dicit ṗs. Tañ
in theologia usualiter compositū inuenit͛ scꝫ ab
sortuꝫ. Vnde ꝓpheta. Absorti sunt iūcti petre iudi
ces eoꝝ. A luceo quoq; luctum. et a polluxi pol
luctū. exigit racō in xi desinentis p̄teriti. ſ; autori
tas deficit. Neui quoq; in ui terminantiuꝫ ꝺuat re
gulam in supino. conūtens ui in tū. ut neui netū
Hic attende q̄ torreo facit torrui tostum et eciaꝫ
torrituꝫ. Inuenit͛ misceo miscui mixtū. Misereor
autē deponens facit misertus sum. et miseret ūbū
impsonale misertum ē. Reor ratus sum.

J N principio tercie coniug̾ ṗmo p̄t queri de
hijs tribus ūbis aio. inquio. meio. cuius
coniug̾ sint. Ad hoc dico. q̄ aio ē quarte
coniug̾. q͛ impatiuus terminat͛ in J. Vnde nenius
an nata sit sponsa p̄gnans uł ai uł nega. Itē ꝓ
secundā psonam pñtis indicatiui modi. ut ais. de
sinit enim in J prod̄. licet psius uideatur eā cor
ripere. ut dicit magister bene. et ē semp in illo J
duplex consonans sequente uocali. ut aio aiūt. Sꝫ
sequente consonante uocalis ē. ut ait. Est autem
defectiuū. q͛ non inuenit͛ totum in usu. Vñ dicit
ṗs. in x libro ubi agit de p̄teritis quarte coniuga
cōnis. aio cuius declinacō in frequenti usu non ē.
quarte coniug̾ esse ondditur. ab impatiuo in J t͛mi
nante. Et notandum est in hoc ūbo q̄ pares hn̄t
sillabas tres psone. ut aio ais ait. quod in alio hu
ius coniugacōnis ūbo non inuenies. q͛ omnia in
io desinentia tercie uł quarte coniugacōnis vna sil
laba minores hn̄t ṗma psona secūdam uł terciam
ut facio facis. audio audis. Sed in hoc ūbo ṗme
psone pnł p̄one producitur aio. Secūde ūo et ter
cie penł coř. Et sic quod amisit ṗma psona in sil
labis recupat in tempibus. et sola ṗma persona i
habet loco consonantis. Vñ tercia psona pluralis
aiūt. que solet a ṗma fieri. similiter J consonantē
hn̄s prod̄ pnł. Inuenimus tamen terciā personaꝫ
p̄teriti ait. que in usu non sunt. Vnd̄ neq; perfecti
neq; plus q̄ pfecti. neq; futuri subiunctiui in hoc
ūbo declinacō inuenit͛. Potest ergo eciam ait pre
sens ꝓ p̄terito accipi. ¶ Inquio ꝺm usum defectiū
est. ſ; tercie coniug̾. Vñ uersus. Tercia uult inquit
quarta eꝫ sumit ait. Et scribitur inquit et ait p t.
q͛ nullum uerbum desinit in d. Et dicit ṗs in x li
quasi in p̄ncipio. In io añte u vnū inuenio inq̄o
quod pleriq; artiū scriptores in usu esse ñ putant
sed inuenitur apud autores inquio inquis inquit
inquiunt inquisti inquiat. Ex quo appet ꝺm ana
logiam futuꝝ eius inquiā debere dici. Terencius q̄
imperatiuum eius inque ꝓtulit in phormione. Tu
autē antiphonem uideo ab sese amittere inuitum
eam inque. Ergo ꝺm anologiam tercie declinatio
nis inuenitur eius tota declinacō fere ūbi. Supinū
uero ab eo non inueni. nec que solent ab eo nas
ci. Meio autem ē tercie coniug̾ et defectiuū. vñ

dicit ps. E āñcedente in io vnū inuenio tercie cō
iugacōnis meio. in quo similiter J loco consonan
tis ē. ut aio. Et ut dicit hug. Hoc ūbuz in p̄terito
ꝑfecto et plusq̈ꝑfecto omnino deficit. et eciaz ꝑ
consequēns in hijs que ab istis veniūt. Et deriuat̃
a mingo gis. Et scias ꝙ meio habet J consonās
ꝑ totum. Vñ oportet ꝙ in secūda ꝑsona et in q̇
busdam alijs sit j consonans añ uocalem. et defi
cit. ut dicit magister bene. In cio añte a breui mu
tant eam in e prod. et abiecta o prod ꝙ j. faciunt
p̄teritū ꝑfectuz. ut facio feci. iacio ieci. Ex hijs cō
posita cū p̄pōne. q̈uis in p̄nti mutant a in j. tamē
p̄teriti regulam ẜuāt. que ē in simplicibus. ut effi
cō effeci. proficio profeci. Ideo dixi cum p̄pōne cō
posita mutare a in j. q2 si cū alia pte componan
tur ẜuant a. ut calefacio calefeci. tepefacō tepefe
ci. tremefacio tremefeci. stupefacō stupefeci. Abij
cō quoqz abieci facit. conijcō conieci. mijcō mieci
proijcō proieci. Inuenitur tamen simplex icio icis
tam pnl' longa q̈ꝫ bui facit supinū in ctum. ẜ non
ē in usu ñ pticipiū p̄teriti tempis in ctus. Alia ue
ro j añ cio hn̄tia eandem in e conūtunt. et cio in
xi. ut aspicō aspexi. conspicio conspexi. ex con et
specio cis. quod non ē in usu. illicō illexi. pellicio
pellexi. Inuenit̃ eciam ẜm antiquos pellicui. alli
cō allexi. inuenit̃ eciam ẜm antiquos allicui. exci
pitur tñ elicō cui. et puto ideo. ne si elexi dicēmus
necessario pticipium elcūs fieret. et esset dubitacō
significacōnis. Item specio spexi. et licio lexi. que
non sunt in usu nisi in compositione.

Supina ex illis quidem que hn̄t a añ cio fiūt
a p̄nti io conūsa in tū. ut facio factum. iacio
iactum. In omni enim ūbo siue pnl' siue antepnl'
sit a ẜuatur in supino. q̈uis mutetur in p̄terito ꝑ
fecto. ut facō feci factū. capio cepi captuz. cado ce
cidi casum. Ex hijs composita. q̄ in p̄nti mutant
a in j. ut facō inficio. capio incipio. in sup̄ a in e
ūtunt. ut factuz infectuz. captū inceptū. Illa uero
que componūtur a ūbis in go desinentibus. quā
uis mutant a in j in p̄nti. tamē in supino immu
tabilem ẜuant eam. ut ago exigo exactuz. frāgo
infringo infractum. tango contingo contactuz. pan
go impingo impactū. Que uero in xi termināt p̄
teritū. xi in ctum conūtunt et faciunt sup̄. ut sup̄
dictum ē. ut aspicio aspexi aspectū. illicō illexi il
lectum. Elicō uero elicui elicitum faciat.

Fodio desinens vnum inuenio. fodio fodi. et
ex eo composita. ꝑfodio ꝑfodi. effodio effo
di. quod pnl' p̄teriti prod. necessario ẜm p̄dictam
regulam quam ōndimus. ꝙ si minuantur p̄ntis
sillabe in p̄terito ꝓducitur pnl'. nisi ꝑ sincopam.
ul' ꝑ apocopam ꝓferant̃. ut cio cij. repio repperi
ꝓ repui. Et faciunt p̄ocā in dio desinentia p̄teritū
subtracta o a p̄ma ꝑsona p̄ntis. ut fodio fodi.

Supinum facit gemmata s. ut fodio fossum
Omnia enim ūba q̄ in di faciūt p̄teritū ꝑfectū
in sum faciūt sup. ut p̄ndi p̄nsum. tetendi tensum
sedi sessum. Excepto dedi. q2 prime est coniugacō
nis. que p̄ma coniug̃ nunq̈ in sum facit sup̄. Et
ex eo compositis que in terciam transeunt coniug̃
et a pnl' simplicis supini in J conūtūt. ut do dedi
datū. ꝑdo ꝑdidi ꝑditū. uendo uendidi uenditū. cre
do credidi creditū. condo condidi. odi autem defec
tiuū quondam faciebat osum. a quo ōndit hic o
sor osoris. et exosus et ꝑosus. Odio uero ē quar
te coniug̃. et facit odiui. Propheta. Cū hijs q̄ ode
runt pacem eram pacificus. Odiui ecclesiaz malig
nantiū.

In dior quoqz desinentia in sum fa
ciunt sup̄. ingredior ingressum. ordior orsuz
Inde orsus. quamuis sit quarte coniugationis

Fugio similiter prod pnl' et ablata o extrema
faciūt p̄teritū ꝑfectuz. ut fugio fugi. refugio
refugi. Sup̄ o in tū. ut fugio fugitū. cōfugio con
fugitum penultima correpta.

In pio ca añcedente mutata a in e productaz
et abiecta o. ꝓducta qz J faciūt p̄teritū ꝑfec
tū. ut capio cepi. ab eo composita in p̄nti quidem
mutant a cor simplicis in J uem. p̄teritū ūo in
tegꝝ manet. ut incipio incepi. suscipio suscepi. su
p̄ tā eius q̈ꝫ omniū in pi ul' psi ul' mi terminatū
p̄teritū ꝑfectum terminat̃ ꝑ ptū. ut cepi captum
incepi inceptū. coepi coeptū. Olim eniz cepio fuit
in usu. a quo nichilominus cepio ceptus defectm̄.
Item rupi ruptū. scalpsi scalptuz. compsi comptū
ꝓmpsi ꝓmptum. dempsi demptum. emi emptum
rapui quoqz raptū facit. Similiter et ex eo cōpo
sita corripui correptū. surripui surreptū. arripui ar
reptū. Cu uero añ pio hn̄tia o in ui conūtūt et
prod pnl' in p̄terito. ut cupio cupiui uel cupij. Et
ex eo composita. ut concupio concupiui ul' concu
pij. Vetustissimi autem eciaz ẜm quartaz coniug̃
solebant ꝓferre hoc ūbum. Lucrecius. Effringere
ut arta nature prius terrarum claustra cupiret.

In ui diuisas faciens preteritum vnum inuenio.
sup̄dcē terminacōnis. rapio rapui. et ex eo cōposi
ta eripiō eripui. surripio surripui. nam surpui per
sincopam ri ꝓtulerunt quidam poetaꝝ. Vñ orac̃
in iiij carminū. Que me surpuerat. Sapio tam sa
piui ul' pij q̈ꝫ pui ꝓtulisse autores inueniūtur. su
p̄ a cupiui et sapiui ẜm sup̄dcāz analogiā mutata
ui in tū ꝓfertur. ut cupitū et sapitū penl' ꝓducta
ad modū quarte. facit eciam sapitum pnl' cor. in
quantum descendit ab hoc p̄terito sapui.

In rio vnum inuenitur pario pepi. Vetustissi
mi tamen et ẜ quartam coniug̃ hec ꝓtulisse
inueniūtur. Ennius. Oua pire solet genus hoc pē
nis decoratum. Sed terencius in phormione. Neqz
pere iā diu h̃ ꝑ etatem p̄t. Isa lxvj. Qui alios pa
rere facio. Supinū ꝑtum debet esse. Vñ et ꝑtus et
ꝑturio meditatiuū. Sed uide ꝙ antiqui dicebant
ꝑitū. Vñ pariturus a vm. Stacius in xij thebaid
Atqz hosti ueniat paritura marito. Cū suis autem
compositis redit ad quartam. et facit p̄terituz in
ui diuisas. apio aperui aptū. Et scribitur ꝑ vnum
p. subtrahitur eniz o sicut b de opio. p̄ter reperio
repperi. compio comperi. et cū omnibꝫ habꝫ r añ
tū in supino. ut apio aptum comperio comptū.

In rior desinentia deponentia orior et morior
tam ẜm terciam q̈ꝫ ẜm quartam coniug̃ decli
nauerūt autores. Orior oreris uel oriris. morior
moreris ul' moriris. Lucanus in iiij. Nō gratis mo
ritur iugulo qui ꝓuocat hostem. Luc̃ in iij. Cont̃
bare animā potis ē quicūqz adoritur. Eoꝝ supi
na ortū et moritū. q̈uis oriturus non orturus in
ueniatur pticipiū futuri. ẜ p̄teriti ortus nō oritus
dr. Orac eplāꝝ li ij. Nil orituꝝ alias nil ortū tale
fatentes. A morior quoqz notandū ꝙ cū moritu
rus ẜm analogiam faciat futuꝝ. pticipiū mortu
us fecit p̄teritū. gemmata u. quod in nullo alio ꝑ
ticipio inuenies. ꝓ mortus ul' moritus. quod pro
porcō magis exigebat. Hic attende ꝙ orior o
riris nūc ē quarte coniug̃. Sed adhuc tenet de ter

cia oritur pnl' cor̄. Ecclesiastes pmo. Oritur sol et
occidit. Et pticipiū p̄teriti temporis ortus sum. et
supinuz ortū. quod inuenit' eciam oritū. Īn oritu
rus. Morior autem olim fuit quarte et eciā tercie
ß nunc tantū tercie apud modnos. facit tamen ir
regulariter mortuus. sed sup̄ moritū Inde moritu
rus. Potior autē facit potitus. quod olim fuit ter

IN tio desinens p si facit p̄teritū ¶ cie coniug
gemmata s. quatio quassi. quod teste carisio
in usu non ē. pcutio pcussi. incutio incussi.

Supinū ßm regulam in si terminantiū p̄terituz
perfectū in sum exit. si mutata in sum quassum.
Vn̄ frequentatiuuz quasso quassas. Similit' pcus
sum incussum. Nam ussi ustum et torsi torsuz uel
tortū. et eciam gessi gestum excipiunt'. Et que q̄r
te coniug in si terminant p̄teritū pfectuz. ut fartio
farsi fartū. haurio hausi haustū. sartio sarsi sartū.
P uero ante si posita sicut sup̄ dictū est. p ptū fa
cit sup̄. demo dempsi demptum. promo prompsi
promptum. nubo nubis nupsi nuptum.

IN tior deponens tam tercie q̄ quarte coniug
vnū inuenit' potior potiris. Virg in iiij enei
d. Fas omne abrumpit polidor obtunicat et auro
impotitur. ßm terciam coniug corripuit pnl'. Luca
us uero in v. Deficit alma ceres nec plebes pane
potitur. ßm quartam coniug prod̄ protulit penul'
Infinitū tamen ßm quartam semp inuenit'. Supi
nū in itū desinit pnl' prod̄. potitū. Nunc autē tan
tum est quarte coniugacionis

IN uo diuisas quacūq ante consonante desi
nencia. mutant o in i. ut acuo acui. imbuo i
bui. spuo spui. metuo metui. arguo argui. Excipi
unt' struo struxi. fluo fluxi. pluo pluui. ß per sin
copam ßm usum pfert' plui Vnguo autē coquo
linquo non uident' in uo diuisas terminare. in q
bus v vim lr̄e amittit. Vn̄ in guo quidem sillām
terminantia. huiuscemodi seruant regulam in go
terminatorū. sicut et que in quo finiuntur rōnem
sequūtur in co desinentiuz. Dicimus ergo vnguo
xi linguo xi. pingo pinxi. et linquo liqui. et uico
uici. Jungo quoq iūxi. Vnde et in x. sicut a duxi
dux. Extinguo eciam extinxi. cuius simplex stin

SVpina in uo diuisas ter ¶ guo raro ē in usu
minantiū. i p̄teriti in tū conūtunt. et produ
cut u pnl'. acui acutū. imbui imbutū. ānui ānutū.
argui argutum. vn̄ et pticipiū argutus. et futurū
arguturus. et deriuatiuuz ex h̄ ūbo argutor taris
Inuenit' tamen in usu eciam arguiturus pro argu
turus. Excipit' rutū ul' ruitū. quod u cor̄. ul' qd̄ i
ßuauit. Nam ßm futuri pticipiū. i. ruiturus debet
ruitū esse. ßm p̄teritū uero debet rutū dici penul'
cor̄. A spuo et metuo et pluo ßm analogiam spu
tū et metutū ul' metuitū. et plutū a pluui uelut
adiutū ab adiuui. debent facere ß in usu ea nō in
ueni. Alia uo supradcē terminacōnis uerba extre
mā sillām p̄teriti in ctum conūtunt. ut struo stru
xi structuz. vnxi vnctuz. liqui lictū. Excipit' fluxū
qd̄ ßuauit x in sup̄. ita dic̄ ps. h̄ attende q ß mo
dnos desinentia in uo diuisas faciūt supinū. i mu
tata in tū. ut acui acutū. p̄ter ruo rui ruitū. ß in
compōne amittit i supino. ut obrutū erutū diru
tū. pnl' cor̄. Struo autē struxi structū. fluxi fluxū
ul' ßm antiquos fluitū. vn̄ fluito tas. et fluctus ip
se motus aquarū. plui plutū complui utū. Vn̄ ps
terre complura ē fruor autē facit fructus siue fru
itus. metuo caret sup̄ ßm usum. spuo autem spui

facit sputū. et nuo nui nutū. ut uult huguicio.

IN quor deponentia mutant eam in c. et assu
mentia tum faciunt supinum. loquor locutū
sequor secutum.

IN uo u loco consonantis posita in l quidem
desinente pnl'. o extremaz in i conūtūt et fa
ciūt p̄teritū. ut soluo solui. caluo calui. Vn̄ salus
tius in ij historiarū. infinitū passiuuz protulit cal
ui pro decipi. Vocali uero natura longa āte. uo
in xi conūtitur in p̄terito. ut viuo uixi. Sup̄ i in
tū conūtentia faciunt u necessario in uocalem re
deunte. ut solui solutū. uolui uolutū. ß debet eciā
calui calutuz facere. quod tamen in usu non inue
ni. et puto calumniam ex h̄ esse deriuatiuū. Vixi
autē in xi terminantiuz regulam ßuat in sup̄. mu
tat enim xi in ctum. uixi uictum.

IN bo desinentia uerba. uocali longa āte. bo
in psi conūtentia faciūt p̄teritum. scribo scrip
si. nubo nupsi. Nunq enim p ān s in pncipio silla
be pt inueniri. ut pseudulus. ipse. alia uero o in i
mutant in p̄terito. ut bibo bibi. Ouid̄ in vij me
tamorph̄. verba q ebiberant audi lactantia nati
Lambo quoq lambi facit. Lucilius in xxiij. Jocun
dans q puer qui lamberat ore placentas. Inueni
tur autē in libro iudicū c vij. Lambuerūt. qd̄ auto
ritati ascribimus. ul' potius credo q lrā sit scripto
rum uicio corrupta. et uera sit litera lamberint. si
militer scabo facit scabi. Lucilius in nono. Scabe
rat ut porrus contritis arbore costis. Excipit' cū
bo cū suis compositis. q simplex non ē in usu. si
ue pme siue tercie coniug. ut incūbo incūbis. qd̄
eciam incubo incubas profertur. quod incubui fa
cit p̄teritum. accumbo cumbis. ul' accubo bas accu
bui. Et nūc quidem simplex eorū. i. cubo bas pme
ē coniug. Vetustissimi tamē et hec et omnia que
in ui diuisas faciunt p̄teritū pfectū. in pma coniu
gacōne eciam ßm terciam solebant declinare.

SVpina uero in psi quidem terminantiū p̄teri
tū. psi in ptū conūtūt. ut scripsi scriptū. nup
psi nuptū. in bi uero assumūt tū. ut bibitū. lambi
tū. ¶ Et notandum q cū omnia in si terminantia
p̄teritū sicut sup̄ ondimus in sum terminent sup
exceptis quarte coniug ūbis. hec quoq que p ul
m ān s habuerint. si in tū conūtūt. ut nupsi nup
tū. scalpsi scalptū. dempsi demptuz. sumpsi sump
tū. in quibus eciam p euphonie causa interponi
tur. quod eciaz in p̄terito quibusdaz placuit ascri
bere. ¶ Hic attende q cūbo bis cū suis composi
tis. q simplex non ē in usu faciat in ui diuisas. et
in sup̄ habet i buem ante tū. ut discumbo discu
bui discubuisti discubitū. remota u et addita tum
Inuenitur eciam increbuit defectiuū. quod nō ha
bet pn̄s. q non repitur increbo bis. increbeo bes
ß quidā dicūt q sumit' p hoc p̄terito increpui

IN bor desinentia mutant bor in psuz et faci
unt supinū. ut labor lapsum. Nulla autē alia
causa ē mutante b in p aut s uel t. in pncipio sil
labe posite. nisi euphonie causa. quare mutatur b
in p. ut scribo scripsi.

IN co n ante. abiecta n et o in i conuersa faci
unt p̄teritū. penl' quoq prod̄. ut vinco uici.
cōuinco cōuici. Et quia q ē idem elementū quod
c. ideo linquo facit liqui. sicut vinco uici. abiecta n
ut supra dictum ē in uo diuisas. V enim non im
pedit. quia pdit vim litere.

IN sco desinentia mutant sco in ui. nisi sint in

inchoatiua. Illa enim carent p̄terito pfecto. quies
co quieui. cresco c̄ui. pasco paui. cerno ec̄ fac̄ c̄ui
ascisco asciui. assuesco assueui. consuesco consueui
ul' consuetus sum. Carisius tamen eciam consueo
ponit. Excipitur conq̄nisco conquexi quod in xi
desinit. Est autē conq̄nisco caput inclinare. Excipi
untur p̄terea eiusdem terminacōnis compesco cō
pescui. dispesco dispescui. quod ponit apuleius in
dyalogo. Cū et habitacula summa ab infimis tan
ta intercapedine fastigij dispescant. p distant. ex
cipiunt̄ p̄terea disco didici posco poposci. et ex
eis composita. que similiter faciūt p̄teritū. dedisco
dedidici. deposco depoposci. Et notandū q ab in
choatiuo scisco composita pmitiui .i. scio hūerūt
p̄teritū. Sm uero rcām pporcōnem debent eorū q̃
pfecta ascio et descio esse. ¶ Hic attende q glis
co non ē inchoatiuū. et deberet facere glisco gliui
glitū. s; non inuenitur p̄teritum nec supinū in fre
quenti usu. Omnia tamen que p̄teritū pfectum in
ui terminant adiectam frequenter inuenimus p
secūdas et tercias psonas sincopam pnl' pati silla
be. cui; ab u loco consonantis incipit. ut amaui a
mauisti ul' amasti. amauimus amauistis amaue
runt ul' amarunt. Neo neui neuisti ul' nesti. neuit
neuimus neuistis uel nestis neuerūt ul' nerūt. Iō
autē addidimus ul' in ui adiectā. q si in pōne sit
u consonans sincopam pati non p̄t. ut laui lauisti
non possumus dicere lasti. nec pro lauistis lastis
nec pro lauerunt larunt. Similiter faueo faues fa
uisti. nemo dicit fasti. nec pro fouisti fosti. nec p
soluisti solsti. Sed inuenio oraciū autoritate fecis
se in quibusdam consicisionem. q̈uis posicō uerbi
habeat u consonantē. moueo moui mouisti. ex q
summosses posuit oracius pro summouisses in i
sermonū. Hunc hominem uelles si tradē disperaz
ui summosses omnes. Item cōmorit p cōmoue
rit idem orac̄ ponit in ij sermonuz. At illle qui me
commorit melius non tangere clamo.

In eo uero desinentia uocali natura longa an
te in xi sillaba faciunt p̄teritū. ut duco duxi
dico dixi. ¶ R ante eo vnu; inueni pco. quod et
pepci et parsi facit p̄teritū. Ico p̄terea penl' breui
proferatur in p̄nti. teste capro. s; prod' eam in p̄te
rito pfecto. et mutat o finalem in I. ico ici. vnde
ictus. Lucrecius tamen eciam in p̄nti prod' pnl'. ex
ui corpus p cellit et icit. Hoc tamen ūbum nō est
in usu. ut dixi sup̄ in icio. quia d' icio ul' ico. Hic
attende. q coquo quis q̈uis habeat pnl' breuē et
scribatur p q non p c. tamen uidetur desinē in co
quantū ad sonu;. q u amittit vim lr̄e facit p̄teri
tum. quo mutato in xi. ut coquo coxi.

Supina in ci quidem terminantiū p̄teritum I
in tū conūtunt. ut uici uictum. conuici ctum
Eandem seruat regulam ec̄ liq̄ ctū. et ex eo com
posita similiter. quod nō ē in usu in simplicitate
ad drn̄tiam huius ūbi lingo lingis. quod facit lic
tū. s; cū compositis bene ē in usu. ut reliqui relic
tū. dereliqui derelictū. nec mir;. cū post q u posita
vim lr̄e amittat. in ci desinentium regulam sequi
Que ūo in ui sillabam proferūt p̄teritū pfectum
mutant eam in tū. Ita q nichil aliud additur ul'
mutat̄. et faciunt sup̄. ut requieui requietū. vnde
pticipiū futuri fit requieturus. suesco sueui suetū
quod eciam hab; supplecōnem suetus sum. cresco
creui cretū. ascisco asciui ascitū. descisco desciui de
scitū. nosco noui notū. Similiter ex eo composita

ignosco ignoui ignotū. Vnde et pticipium futuri
ignoturus ē. Quidam tamen contra regulā a pris
tempe hoc deriuatū protulerunt. ignosco. ignosci
tur;. ¶ Notandū tamen q cognosco cognoui cog
nitū. et agnosco agnoui agnitū. in freq̄ntiori usu
faciūt sup̄. pro o pnl' prod'. quā uetustissimi serua
bant analogiam seq̄ntes. sc; I cor' hn̄tia. vn̄ iuue
nalis in pmo. Agnitus accipies iubet a p̄cone uo
cari. Salustius tamen sm analogiam in ij histor'
Neq; inermes ex p̄lio uiros quemq; agnoturum
Patuim sm utruq; protulit. in turba oresti cognita
agnota ē soror. Pasco paui suauit in supino s so
lu; pastum. compesco compescui. dispesco dispes
cui. et posco poposci. et disco didici. a pstino tem
pe faciunt sup̄. mutacōne o in I cor' et addicōne
tū. posco poscitū. compesco compescitū. disco dis
citū. licet in frequenti usu non sint dicta supina

In xi finientia p̄teritū pfectum faciūt supinu;
sm predcām regulam. dixi dictum. duxi duc
tū. pepci uero ul' psi psum facit supinū sm regulā
in si terminantiū. vn̄ psurus pticipiū futuri. senes
co inchoatiuū est. Nam positiuū eius seneo inue
nitur in usu. a seneo ergo nō a senesco fit p̄teritū
senui. Salustius in primo histor'. Nisi cū ira belli
desenuisset. Idem eciam pticipiū p̄teriti tempis ex
eo protulit. q̈uis sit neutrale in iiij. Omnes quib;
etas senecto corpe animus militaris erat. ¶ De su
pinis ūbor; in scor desinentium ita teneas. Depo
nentia in scor desinentia in antepnl' quidē sillaba
a uel I ul' e correptas naturaliter faciunt sup̄ in
ctum. et p̄teritū siue pticipiu; in ctus. ut paciscor
pactū pactus. depaciscor depactū. proficiscor pfec
tu;. Expgiscor quia a pgo est experrectum facit
quod sc; componit̄ ex per et rego quod facit rec
tū. q̈uis uetustissimi eciam expergitus dicebant
Nanciscor eciam nactū facit absq; n. sicut et pan
gor pactū. fingor fictum et tangor tactum. Scien
dū tamen q sunt ūba que seruant n in pticipijs
p̄teriti siue supinis. ut iūgor iunctus. pungor pūc
tus. vincior vinctus. fungor functus. emungor e
munctus. extingor extinctus. plangor planctus. ā
gor anctus. tingor tinctus Q; autē corripit̄ ānpe
nl' paciscor et nanciscor et pficiscor et expgiscor.
ex compositis siue pmitiuis cor; p̄t dinosci. pacis
cor. depeciscor proficiscor a facio. expergiscor a p
go gis. Nanciscor uero a nancō ē. quod in usu fu
it uetustissimis. Excipitur defeciscor defessum fa
ciens supinū. et pticipiū p̄teriti defessus. nā ab eo
quod ē deficō defectus fit pticipiu; p̄teriti tempis
Excipiunt̄ eciam duo composita que q̈uis in an
tepenul' I habeant cor'. In tū tamen non in ctū
faciunt supinū. cōminiscor commentū. adipiscor.
adeptū. Nam a reminiscor sup̄ uel pticipiū p̄teriti
ul' futuri ul' participij in usu n̄ inueni. q̈uis ratio
quoq; rementū quō cōmentū exigat dici. Alia ūo
a p̄dictis in scor desinentia absq; ci. in tū faciunt
sup̄. ut irascor iratū. ulciscor ultū. nascor natū. ob
liuiscor oblitū. uescor uesceris non habet supinu;
nec per consequens participium preteriti.

In do desinentia si pnl' naturaliter longam ha
buerint. do in si conūtentia faciunt p̄teritum
pfectum. ut ludo lusi. rado rasi. ledo lesi. rodo rosi
uado uasi. euado euasi. illido illisi. claudo uel cludo
clausi ul' clusi. Inuenit̄ eciam claudeo. s; et claudo
pro claudico inuenit̄. cedo cessi geminat s in p̄te
rito. Excipitur cedo cecidi. Luc̄ in iiij. donec metu

erunt castra cecidit. Pedo pepedi. Orat. in secundo
sermonū. Nam displosa sonat quantuʒ uesica pepe
dit. Ab eo quod ē sido p̄teritū non inueni. Virgi
lius in v eneyd compositū protulit. subsidūt vnd
tumidū qꝫ sub axe tonanti. accipit tamen p̄teritū
mutuo a sedeo sedes et facit sedi. Cudo facit cudi.
Et uidetur uirg̃ sic ꝓtulisse in pmo en̄ Ac pmuʒ
silicis scintillā excudit achates suscepitqꝫ ignem
follis. Excudit enim tam pn̄s q̄ p̄terituʒ potest
intelligi. Sed quia suscepit subiūxit melius p̄teri
tū intelligitur. Id qꝫ eciaʒ seruius in cōmentario en̄
comprobat hijs ūbis. Excudit aut feriendo eiecit
qꝛ cudere ē ferire. Vnd et inous dr̄ q illic aliquid
cudamus. i. feriamus. Inuenitur eciam cusi apud
antiquos. Sciendū autē q eius frequentatiuū cu
so sas ē. ex quo compositū incuso et recuso cusas
et excuso sas. accuso sas. strido autē facit stridi. A
do quoqꝫ quod simplex pme ē coniug̃. Composi
ta cū p̄pōne tercie sunt. et p̄mitiui seruant p̄teritū p
fectum duplicantia di. q̄uis penl' in illo e habet.
ut do dedi. reddo reddidi prodo prodidi. pdo perdi
di. Credo quoqꝫ ab eo componit' quasi cretum do
et uendo uenūdo et condo compositum a do. et ex
eo abscondo. Itaqꝫ omnia idem p̄teritū pfectū ser
uant. credidi. uendidi. condidi. abscondidi. plāutus
in carbonaria. sm ipsaʒ aram auꝝ abscondidi. fa
cit eciam abscondo absconDi. N uero an̄ do hn̄ti
a. o in I mutant. in p̄terito pdō. et si an̄ u ul' I
habuerint amittit n. ut fundo fudi. scindo scidi. ue
tustissimi tamen eciam sciciDi proferebant. quod
solum quoqꝫ in usu esse putat asinomus in arte.
quam ad constantinū impatorem scripsit. ꝫ errat
Nam luc in iij scidit ponit. Qua mare tellurē sub
ijcis aut obruit vndis. Aut scidit aut medias fecit
sibi litora terras. Stacius in viij thebaidos. Oraqꝫ
pectora qꝫ et uiridem scidit horida uestē. Sed afra
mus more antiquo dixit. In homine satis fortiter
paulo nostras scicidistis colus. nemus in testicula
ria pmo q̊s scicidimus conscindā atqꝫ abijciaʒ. Et
uident' hij rōnabilius protulisse. ne minoꝝ sit tē
poꝝ p̄teritū q̄ pn̄s. quia rarissime inuenitur. fin
do quoqꝫ fidi facit. licet quidam fisi putauerūt. ꝫ
uirg̃ in viij. Et media aduersi liquefacto tpa plū
bo. diffidit ac multa porrectuʒ extendit harena.
Cetera uero seruant n. ut pando pandi. defendo di
scando scandi. accendo accendi. Excipiuntur dupli
cantia principalem sillabam. que non solū o in I
conuertunt ꝫ sillabam assumūt pendo pependi. tē
do tetendi. tundo tutudi. pnl' a plerisqꝫ cor̃. A qui
busdam autē eciam prod ꝓpter supradcām ratio
nem. i. ne vincatur in compositis ab eo tempibꝫ
sillabaꝝ a pn̄ti p̄teritū. ꝫ sm modnos tutudi cor̃
pnl' in simplicitate et compōne. ut contudi. ptudi
Cado quoqꝫ cecidi facit. ne si cadi dicamus nomen
esse putetur. Composita tamen non duplicant pnl'
sillabaʒ. ut extendo extendi. p̄ter quedam de qui
bus sup̈ dixi. ubi egi de generalibus formis p̄teriti
pfecti. Excipitur eč diuido diuisi facit p̄teritū rudo
rudis cor̃ pmam. facit tamen rudi. o in I mutata
frendo dis caret p̄terito et supino. Quidā tamen

SVpina illa quidem que a do Dicūt frendui
cōponūtur mutant o in I cor̃ et assumūt tū
ut reddo redditū. credo creditū. pdo pditum. abscō
do tamen facit absconditū et absconsum. Alia uo
omnia do in sum conuertunt. ut ludo lusuʒ. rado ra
sum. cedo cesum. defendo defensum. tundo tunsum
cudo similit' cusum. cado quoqꝫ casum facit. ca ta
men penl' prod In omni enim supino siue partici
pio p̄teriti prod a penl'. exceptis datū et statum
et satū et ratum. tendo autē facit tensuʒ. quod tn̄
facit tentū. et utꝝqꝫ retinet in suis compositis. ut
extensum et extentū. Vn̄ ostendo ab eo composi
tū facit ōn̄sum et ostentū. Ostentū quoqꝫ quādo
monstꝝ signat nomen ē pticipiale. quō factū dic
tū et uisum. ab on̄dendo futura dictuʒ. Excipiunt'
quedam scꝫ strido. et inuenit' strido et strideo tam
tercie q̄ secūde coniug̃. Orat. Stridere secreta diui
sos aure susurros. cor̃ pnl' protulit. Stacius uero
eadem prod protulit in viij. Nil stridere domi. pre
teritū eius pfectuʒ debet sm analogiam in do ul'
in deo desinentiū. et penl' siue antepnl' naturaliter
longam hn̄tium in si terminari. ut rado rasi rideo
risi. Sed puto euphonie causa. non ē in usu strisi
ꝫ stridi. et caret supino. sido sidis eciam caret p̄teri
to et supino. p̄teritū enim non ē in usu. dubitacō
nis ul' alternitatis causa debuit sisi esse. Sꝫ utimur
p̄terito sedeo ūbi. i. sedi pro eius p̄terito. vnd sido
sidis sedi dicimus. Item utimur supino sedeo ūbi
scꝫ sessum pro eius supino. et dicimus sido sedi ses
sum. sm modnos. pedo eciam pedis pepedi caꝛꝫ
supino sm usum. et prod pmam pn̄tis pedo et pe
nultimaʒ p̄teriti. Vn̄ quidam. Heres post morteʒ
pedet amore suo. Illud enim sciendū q n ante do
hn̄tia. que amittunt n in p̄terito amittunt eand
in supino. et geminant s si sit pnl' breuis in p̄teri
to. ut findo fidi fissum. scindo scidi scissum. Si uo
producatur vnam s habet. ut fundo fudi fusum.
Composita uero terminacōnes simpliciū sequunt'
Cedo eciam cessum. et pando pandi passuʒ faciūt
q̄uis eciam a patior et a pateo passum dicimus.
Vn̄ expando expandis expandi expassum. Vnde
uirgilius in iij. Aut pater anchises passis de litore
palmis. In theologia in frequenti usu ē expāsus
p n. Vn̄ expansis manibus in cruce. ꝫ uicio scrip
toꝝ hoc corruptuʒ puto. De hoc eciam uerbo edo
scias q sicut uult ps. Vnū anormalū inuenitur
edo es est. Vetustissimi tamen eciam edo dis dit
dicebant cor̃ sillaba pma. Supinū eius tam esum
q̄ estum usus exigit dici. Virg̃ in viij. Et postibꝫ
hesit adesis. Cicero pro cluentio. Celerius potius co
mestuʒ q̄ epotum inuenias. et hoc eciā patet q
a comedo quod est compositum a con et edo Et
mutatur n in m et transit ad secundā sillabaʒ co
mesuʒ et comestū inuenit'. Hic attende q a come
do comesum fit comeso sas. et in̄ comesacō p vni
cū m et vnū s. Edo autē anormalū facit esum uel
estum. sicut edo edis in eodem sensu. et tūc facit in
finitiuus edo es est esse. Nam edere uenit ab h̄ uer
bo edo edis. i. comedo. qꝛ sepe inuenitur regulare
tercie cōiug̃. tamen edo. i. manifesto facit edidi. et
tūc componit' a do das. Item ea que componunt'
a cado non hn̄t supinū. p̄ter occido occasuʒ. Item
pindo pinsi pinsum facit. Item rudo rudis rudi nō
habꝫ supinū. et ē rudere ꝓpriū asinoꝝ. cuius prima
corripituꝛ. ut dicam in suo loco. q̄uis a parsio p
ducat'. causa metrice necessitatis. Clamat ut acha
dis pecuaria rudere credas.

ERgo an̄te r si non sint a regendo siue rego
composita go in si conuertentia faciūt p̄teritū
pfectuʒ. ut mergo mersi. spargo sparsi. tergo tersi.
Dicituꝛ eciam tergeo terges. uergeo uersi. quod in
raro usu ē. Alia uero in xi conuertunt go pn̄tis. et

faciunt p̄teritū.ut rego rexi.tingo tinxi.ango an
xi.Cingo cinxi.pingo pinxi.A regendo composi
ta q̈uis in p̄nti sincopam penl' patianᷣ.tamen in
p̄terito p̲fecto causa euphonie eam s̲uant.ut per
go p̲rexi.surgo surrexi.porrigo porrexi.Nam por
rigo et corrigo et arrigo.o in i conūtentia aptissi
me s̲uant s̄m ꝓporcōnem simplicis declinacōnem
Excipiunᷣ sex.frango.ago.lego.pango.tango.pū
go.de quibus dicimus ꝙ frango cū omnibꝫ suis
compositis facit fregi.ut confringo confregi.p̲frīn
go p̲fregi.Ago eciam facit egi cū suis compositis
ut exigo exegi.subigo subegi.prodigo ꝓdegi.co
go coegi.ambigo ambegi.tamē antiqui dicebant
ambigui.Dego facit degi.Et sic composita de frā
go et ago sequūtur simpliciuꝫ declinacōnem.et sic
s̲uant simpliciū declinacōm p̄teriti.Lego eciam in
compōne in gi facit s̲uans simplicis p̄teritum.ut
colligo collegi.relego relegi.quod dr̄itie causa nō
mutat le in li.q̈uis eciam p̲ago a immutabilem
s̲uauit.et dego p̲ sincopam a euphonie causa pro
tulit.Excipiunᷣ a lego tria composita mutantia
simplicis significacōnem.que nō faciunt in gi.ſ̄ʒ
in xi.et sic non retinent simplicis p̄teritū.scilicet
negligo neglexi.intelligo intellexi.Quod antiqui
interlego interlexi proferebant.diligo dilexi.Vn̄
usus.Gi lego non mutat nisi di nec iūxeris inter
Pango autem quod antiqui dicebant pago ꝓ pa
ciscor.in tribus significacōnibus habet tria p̄teri
ta Nam pango.i.cano facit panxi Et tunc caret
supinis Pango.i.facō pactū facit pepegi Et pan
go.i.iūgo facit pegi.Vn̄ compingo compegi.et
impingo impegi.Vn̄ uersus.Panxi dic cecini.cō
iūgo dat bene pegi.Cū pactum facio dicito tunc
pepigi.Tango tetigi facit.sed ab eo cōposita n̄ du
plicant p̄mam sillabam.contingo contigi.attingo
attigi.In quibus notandū ꝙ penl' p̄teriti cor.p̄n
tis uero ꝓducitur.Pungo autem pupugi ul' pūxi
facit.ſ̄ʒ pupugi p̲tinet ad stimulum seu pugionem
Punxi autē ad pūctuꝫ qd̄ fit in aliq̄ rōne.Cū suis
autem compositis non geminat.nisi repungo qd̄
facit repupugi.Expungo autem expunxi dicimus
at repungo repupugi et repunxi.ut capro uidetur
Cū ei qui nos pupugit talionem.i.uicem a nobis
redditam ondimus.repupugi dicimus.Cuꝫ uero
de rōne ul' kalendario loq̇mur.repunxi dicimus
Item sicut sup̄ diximus in uo diuisas In guo sil
labam terminantia.siue que habent uo in eadem
sillaba s̲uant regulam in go terminatoꝝ.sicut et
que in quo finiunᷣ rōnem sequūtur in eo desinē
tium.Vnde extinguo mutat guo in xi.et facit ex
tinxi.cuius simplex stinguo in usu raro est.simi
liter unguo guo in xi mutat et facit unxi.ſ̄ʒ hoc
habet u tantū in p̄ma p̲sona.in alijs non.ad drīn
tiam huius nominis unguis.Vn̄ a prima p̲sona
quidam dicūt unguentū.Alij a secūda ungentuꝫ
ſ̄ʒ cōmuniter scribitur p̲ u.Tingo autē non habet
u.tamen facit tinxi.linguo lingis uidetur habere
u in p̄ma p̲sona.sicut hoc nomen lingua.In alijs
p̲sonis n̄ habet u.elanguo elangui eciaꝫ inuenitᷣ.

Supina in si facientia p̄teritū p̲ sum ꝓferunt
mutant enim i in um.ut mergo mersi m̄suꝫ
spargo sparsi sparsum.tergo ul' tergeo tersi tersuꝫ
Alia uero omnia que terminant in gi ul' in xi p̄
teritū faciunt sup̄ in ctum.mutant eniꝫ go in ctū
ut rego rectū iungo iunctū tingo tinctū lego lec
tum pungo punctū ago actum Hic attende ꝙ
pango.i.cano panxi caret supino.in alijs signifi
cacōnibus facit pactuꝫ.frigo auteꝫ frigis frixi fa
cit frictum.s̄m analogiam.et eciam frixum.figo
figis fixi fixum facit.frigeo autē friges secūde cō
iugacōnis facit frigui.et caret supino s̄m usuꝫ.ab
ijciunt tamen in supino n.euphonie causa.h̄ que
pnl' a hn̄t ul' i in p̄nti.ut frango fractuꝫ.Pango
pactum.tango tactū.fingo fictū.pingo pictū.strīn
go strictum.ringo rictū.Excipiunᷣ tingo tinctum
cingo cinctū.et ex eis composita succingo succinc
tū.extinguo extinctū p̲ totū.quod u añ o habet
sicut suū simplex.Ango quoqꝫ drītie causa serua
uit n in supino anctū.Nam ab ago actū fit.sed is
tud supinū anctum non ē in frequenti usu.nec āc
tus p̲ncipiū.Quidam tamen eciam anxus eius p̲
ncipium protulerūt.Et omnia in compōne s̲uant
integ̈s simplicis lr̄as in supino.q̈uis in alijs mo
dis mutenᷣ.ut rego rectū.pergo et porrigo p̲rectū
et porrectū.Ago actū.cogo coactum.abigo abac
tū.tango tactū.contingo contactum.frango frac
tū.defringo defractū.pango p̄tū.impingo impac
tuꝫ.Et possumus h̄ extimare drītie causa in ple
risqꝫ fieri.ne si pictum et abictum et defrictum et
impictum diceremus.alias significacōnes mōstra
re putaremus.Luc̄ in v.Impacte cessere fores.id
ē impulse.Ex dictis patet ꝙ ea que in simplicita
te hn̄t a in p̄nti ul' e.retinent eandem in supino
facta compōne.ut frango fractuꝫ.confringo con
fractum.Item rego rectum.porrigo porrectū.Pa
tet eciam ꝙ composita predcā s̲uant supina suo
rum simpliciū.Ambigo.dego.satago.non hn̄t su
pina in frequenti usu.

In gor desinentia mutant eam in ctum et fa
ciunt supinum.ut fungor functum

In ho desinentia mutant ho in xi et faciūt p̄
teritū.ut ueho uexi.traho traxi.Et s̄m sup̄
dcām regulam in xi terminantiū p̄teritū p̲fectum
p̲ ctum proferūt supinū.mutant enim xi in ctuꝫ
ut uectum tractum

In lo desinencia p̄ns.in lui exeūt in preterito
O mutata in ui.ut alo alui.colo colui.molo
molui.consulo consului.occulo occului.Excipiun
ᷣ duplicantia l.q̄ si A muta incipiant geminant
in p̄terito p̲ncipalem sillabam.Et si non s̲uant
ubiqꝫ eandem uocalem positam post mutam.ut
pello pepuli.fallo fefelli.tollo tetuli.pro quo nūc
in usu frequenti ē sustuli.A tollo quoqꝫ quod ue
teribus in usu fuit tetuli dicebatur.In compōne
tamen non geminant p̲ncipalem sillabā.ut refel
lo refelli.compello compuli.Suffero eciā fac̄ sus
tuli.ſ̄ʒ in alia significacōne.Alia quoqꝫ eiusdeꝫ ter
minationis o in i conūtunt.ut uello uelli.sed et
uulsi dr̄.et in frequentiori usu cello ceculi.qd̄ mō
non ē in usu.a quo deriuatur celtes et culpa.cum
suis autem compositis ē in usu.ut p̲cello p̲culi.ex
cello exculi.ul' excelleo exculi ul' excellui. ¶ Hic
attende ꝙ excelleo les ē neutꝝ.sed actiuū excello
lis sicut alo alis transit in secundā.et tūc ē neutꝝ
ut coaleo coales.i.cresco.et deberet facere excelle
o excelles p̄teritū excellui.ut calleo calles callui
s̄m ꝓporcōnem secūde coniug̃.ab excello lis debꝫ
exculi p̄teritū esse.sicut p̲cello p̲culi.Scias eciam
ꝙ psallo facit psalli.sallio sallis sallit facit salli.qd̄
inuenitur quarte sallio salliui in eodem sensu.De
hoc tamen in quarta coniugatione dicaꝫ.Inueni
tur eciam salio saliui ul' salij salui

SVpina in tū quidem exeunt.q̄ nascuntur ab
vnā l bn̄tibus.ut oculo occultū.colo cultū
consulo consultū.ab alo uero tam altus q̄ꝫ alitus
dr.Volo quoqꝫ anormalū uolui facit p̄teritū.ex
quo nomen pticipiale nascitur uultus.quō ex co
lo cultus.ex oculo occultus.Hic attende ꝙ mo
lo molis non habꝫ sup̄ in frequenti usu.ad drn̄tiā
huius nominis multū.possemus tamen dicē mo
litū.sicut uolo uolitū.quod deberet facere uultuꝫ.
sicut patet p nomen pticipiale uultus.quod ɓm
ps nascitur ab eo.et tamen ē iam in usu uolituꝫ
apud theologos.Que uero duplicant l p sum faci
unt supinū.ut fallo falsum.pello pulsuꝫ.uello uul
sum.Excello excelsum.pcello pculsum.sallo salli
salsum.A psallo psallis supinū non inuenitur.A
tollo eciam deficit supinū.ſꝫ pro eo utimur subla
tuꝫ.Refello eciam non habet sup̄.Hic attende ꝙ
ea que nascunt̄ ab vnam l bn̄tibus mutant o in
tū.ut colo cultuꝫ.et mutatur aliqn̄ uocalis pn̄tis
in u in supino.Que uero nascuntur a duas l bn̄
tibꝫ mutant lo in suꝫ.ut pello pulsum.et mutant
eciam aliqn̄ uocalem pn̄tis in u in sup̄ ut patuit

IN mo desmentia si uocalis longa antecedat i
o in psi conūsa pferūt preteritum.ut sumo
sumpsi pmo prompsi.demo dempsi.como comp
si comptū.Hec autem psi in ptū conuertentia fac
unt supina.ut sumo sumpsi sumptū.pmo pmp
si pmptū.demo demptū.como comptū.Alia uo
desmentia in mo an̄te uocali naturaliter bui.per
ui diuisas exeunt in p̄terito.ut uomo uomui.ge
mo gemui.fremo fremis fremui.tremo tremui.et
mutant o in ui diuisas.Excipiunt̄ emo emi.Pre
mo p̄ssi.Et in ui quidem diuisas terminantiuꝫ su
pina fiūt ui in tū conūsis.cor̄ penl'.quō in omni
bus que ex huiuscemodi p̄teritis nascentia J hn̄t
an̄ tuꝫ.ut uomui uomitū.gemui gemitū.fremui
mitū.tremui tremitū.Emi uo emptū facit.quod
ideo assumpsit p.ꝙ non p̄t m ante tū sine p inue
niri.euphonie causa.ut sumptus.comptus pmp
tus.p̄ssi uero ɓm in si terminantiū regulam J in
vm conūtens facit sup̄.ut pressi pressum.

IN no o ul' g an̄cedentibus p ui diuisas faciūt
p̄teritum.ut pono posui.et ab eo composita
ut suppono supposui.compono composui.Antiq̄
tamen et posiui ptulisse inueniunt̄.Gigno genui
facit p̄teritū.p quo geno uetustissimi inueniūtur
ptulisse.cuius infinitiuū passiuuꝫ lucrecius in iij
ptulit geni.A canendo quoqꝫ composita similiter
p̄teritū pfectū in ui diuisas finiunt.succino succi
nui.occino occinui.q̄dam tam̄ et occano occanui
protulerunt.Cano autē in simplicitate geminat p̄
teritū et facit cecini.cū deberet facere canui.quod
non facit ad drn̄tiam huius uerbi caneo canes ca
nui.¶ M an̄te no in psi conūsa faciunt p̄terituꝫ
pfectum.ut t̄eno tempsi.Alia uero omnia in no
desmentia p ui coniūctas pferunt p̄teritū pfcm̄.
ut sino siui.sterno straui.cerno creui.i.uideo.Cres
co eciam facit creui.sperno quoqꝫ facit spreui.et li
no lini.ul' magis drn̄tie causa ad nomen lini leui
quod a leo quoqꝫ simplici nascitur.quod in usu
non ē.Ex quo deleo deles deleui.Vnde et letū dr
ꝙ delet uitam.Vetustissimi tamen et lini ptulis
se inueniūtur.Hic attende ꝙ ɓm cōmuneꝫ usum
modnoꝝ lino facit leui litū.Et scias.ꝙ lini ē uo
catiuus huius proprie nominis linius linij

SVpina quoqꝫ in ui quidem diuisas terminan
tiū p̄teritum subtracta u et addita tum proferun
tur.correpta tamen penl'.ut posui positum.genui
genitū.A cano tamen composita p̄mitiui seruant
in supino terminacōnem in tū.cantū enim et suc
centū dicimus.q̄uis in ipso ūbo a in J conūtunt
ex eo composita.ſꝫ in supino iteꝝ J in e trāsferūt
succino succentū.occino occentū.Hic attende ꝙ p̄
dcā in ui diuisas facientia p̄teritū.hn̄t J ante tuꝫ
in supino.ut genui genitū.p̄ter composita ab h̄
ūbo cano.que hn̄t e an̄ tū.ut succentū.accentuꝫ
p̄centū.ergo ut ex dictis liquet succentor succen
toris p̄centor p̄centoris dici debet p e et non p J.
Que autem desinūt in psi faciūt in ptū.si in tum
conūtentia.ut temno tempsi temptum.contemno
contempsi contemptuꝫ.In ui sillabam desinentia
mutant eam in tū ɓm predcām regulam.ut siui.
sitū.sterno straui stratum.cerno creui cretū.ergo
quoqꝫ liui uel lini litum Vn̄ uirg' in iiij.georgi et
paribus lita corpa guttis.Et sciendū ꝙ tam situm
q̄ꝫ litum et itū et quitū et scitū satum corripiunt
penultimas.quod in alijs supinis que a p̄teritis in
ui terminantibus nascunt̄ non inuenitur.ut ama
ui amatū.neui netū.cupiui cupitum.muniui mu
nituꝫ.Lucanus in viij.Illita tela dolis nec in artem
cominus vnq̄.A cieo composita ul' cio tam corri
pientia q̄ꝫ producentia pnl' in supino inueniūtur.
ut excito pnl' breui ul' longa.ɓm ꝙ citum cor' ul'

IN po desinens m an̄cedente ¶ prod' p̄mam
vnuꝫ inuenio.rumpo.quod subtracta m et
o in i conūsa facit p̄terituꝫ pnl' prod'.tam in sim
plici q̄ꝫ in compositis ab eo.rumpo rupi.abrum
po abrupi.corrumpo corrupi.E uero buem penl'
hn̄tia.mutant o in ui diuisas in preterito.ut stre
po strepui.p̄ter supple depo depsi ptū.a quo de
rinatur clipeus.et h̄ et h̄ deptis.i.fur.R uero ul'
l ul' e prod' an̄ po hn̄tia.po in psi conūtentia faci
unt p̄teritū.ut scalpo scalpsi.sculpo sculpsi.sarpo
sarpsi.carpo carpsi.repo repsi.serpo serpsi.Scopo
autem scopis facit scopui.et caret supino.

SVpina in pi quidem terminatoꝝ fiunt muta
ta J in tū.ut rupi ruptū.In ui uero separatas
subtracta u.et addita tū.ut strepui strepitum.in
psi autem exeuntia.ɓm supdcām regulam muta
ta si in tū.ut scalpsi scalptū.sculpsi sculptuꝫ repsi

IN quor deponentia ¶ reptū.carpsi carptum
mutant eam in cu.et sumentia tum faciunt
supinum.ut loquor locutum.sequor secutum.

IN ro finita p ui sillabam terminant p̄terituꝫ
ut tero triui.quero quesiui.sero seris seui.nā
sero seras a sero obdito natū serui facit.a sero se
ris seui facit.tamen composita qn̄ mutant signi
ficacōnem simplicis p ui separatas proferunt p̄teri
tuꝫ.o in ui conūsa.Desero pro derelinquo deserui
insero pro immitto inserui facit.si enim de arbore
dicā insero serui facit.et pticipiū insitus n̄ insitus
Virg' in ij geor'.mutataꝫ qꝫ insita mala ferre piꝝ
Vetustissimi tn̄ in simplici serui ptulisse inueniū
tur p ordinaui et pro seui idem pro immisi et se
minaui.Ennius in p̄ceptis ubi uidit auenā loliuꝫ
crescere inter triticū.seligit secernit aufert cedulo
ubi opā addidit quā toto studio seruit.dicas g° q'
sero seris qn̄ ptinet ad insitacōnem.ul' eciaꝫ ad se
men facit seui.Vn̄ ūsus.Arboris ē serui.ſꝫ ptinet
ad sata seui.ſꝫ cum ptinet ad immissionem facit
seui.Excipiunt̄ quatuor.Nam inueniunt̄ duo ū
ba desmentia in ro.que duplicant s an̄ J in p̄teri

ro.ut gero gessi.uro ussi. Verro autem ꝯ̄ firuium
ūsi facit. ſm carisiuz autem ūri p duo r.quod et
usus cōmunis comprobat.Curro eciam repetita p̄
ore sillaba cucurri facit p̄teritū.quod in composi
cōne inuenitur apud quosdam autores geminati
onē p̄me sillabe ſuans.apud alios autē minime
Vt uirg in iij eneyd.Decurrere iugis alia de parte
pntes.Cesar ad ūgilium.Excucurristi de neapoli.
Ita dicit ps.ſm autem modnos.curro in compō
ne geminat tantū p̄teritū cū pre ut precucurri.et
pungo cum re.ut repungo repupugi.

Supina eorū que in ui sillabam terminant p̄
teritū.mutacōne ui in tū proferūtur.ꝯ̄ p̄dic
tam regulam triui tritū.quesiui quesitū.Seui au
tem mutat e in a ūuem.ut seui satū.In compōne
autem satum mutat a in i ūuem.ut insitū consi
tum obsitū.ut insita mala.Serui autem facit ser
tū.Vn̄ deserui desertū.inserui insertū.et exerui ex
ertum.Que uero duplicant s ante i mutant si in
tū in supino.gessi gestuz.ussi ustum.Duplicantia
ūo r añ o in p̄nti.ro in sum conuitentia faciunt su
pinū.ut curro cursum.uerro ūri ūsum.et similiter
uergo ūsi et uerto ūti faciunt supinum uersum.

In so desinentia o in i conuitentia assumunt
ui et faciūt p̄teritū pfectuz.ut arcesso arcessi
ui.lacesso lacessiui.Salustius in ij histor.Arcen
tū mutuū arcessiuit.lacesso lacessiui.Sic et pbus
dicit.et uidetur michi melius dicere ꝙ lacessi.pti
cipiū enim passiuū lacessitus.Caper tamen laces
si dicit esse ut facessi.et profert exempluz lucilij
quo usus ē in xxiiij.Nam uetus ille raro laces
se appellari.quod conscius nō erat ipse.ꝫ p̄t laces
sisse p sincopam esse prolatū ui sillabe.ut cupisse
petisse dicimus pro cupiuisse et petiuisse.Salusti
us in iiij histo.Ergo legiones pridie in monte po
sitas lacessiuit.facesso uero et capesso et uiso que
possumus desideratiua dicere.signat enim facesso
desidero facere.Et capesso desidero capere.Et uiso
desidero uidere.frequentatiua eniz non p̄nt eē.cū
p̄me coniug non sint.Hec eadem ſm dyomedem
et carisiuz.o in i conuitentia faciunt p̄teritū pfcm̄
facesso facessi.capesso capessi.uiso uisi.Similiter
queso quesi.Probus tamē quesiui dicit.et melius
q̄uis quoqꝫ p̄mitiuū eius.i.quero quesiui facit p̄
teritū.pinso pinsui facit preteritum.

Supina eoꝝ in situm exeunt arcessituz.lacel
situ ſm in ui desinentiū regulam.ui mutata
in tū.A pinso autem pistum debet eē Vn̄ pistor
nomen ūbale.ut pastum pastor.ustuz ustor.ges
tuz gestor.Ita dicit ps. Hic attende ꝙ desinen
tia in so h̄nt p̄teritū et supinuz ad modū quarte
ut lacesso sis siui sitū.p̄ter uiso quod facit uisi et
caret supino.et facesso facessi.et capesso capessi.q̄
faciunt ſm quosdam facessum et capessum.Nos
uero dicimus ꝙ h̄nt sup̄ ad modū quarte facessi
tuz et capessitū.quasi ab istis p̄teritis facessiui et
capessiui.Vn̄ dicimus ꝙ facessum et capessum n̄
sunt uoces sig̃ficatiue.Adhuc excipitur queso qd̄
ꝓprie facit quesiui quesitū.licet inueniatur quesi
ꝫ hoc p̄teritum mō accōmodatur suo primitiuo
quia nullū desideriū notat.ut quero quesiui quesi
tū.Queso ergo habet quesumus et non plus.Et
uide ꝙ p̄t ibi esse u more antiquoꝝ.qui dicebant
quesumus nolumus.q̄uis racio exigat dici que
simus sicut legimus.Adhuc excipitur pinso pin
sis pinsui pistum.quod ē desideratiuū huius uerbi

desideratiua

pindo.pindi pinsuz pinsu.u in o pinso pinsis.Cen
so autem censis inuenitur tercie.quod ſm quos
dam facit censui censitū penl' cor.Sed censio cen
sis censiui ē quarte pnl' p̄d.Nam censeo censes se
cūde facit censuz.Nos uero dicimus sequentes ma
gistꝝ bene.ꝙ censo censis tercie coniug potius ē
desideratiuū.vn̄ facit p̄teritū et supinū ad moduz
quarte.pnl' prod.Vn̄ patet ꝙ in libro numeroꝝ
Semp recensiti sunt debet in pnl' produci.Inueni
tur eciam incerso incersis.i.prouoco.et descendit
ab hoc ūbo incieo incies.a quo incito tas.et tūc
facit p̄terituz et supinū ad modū quarte.incerso
siui situz.sicut d̄r accedo ssum accesso.arceo arces
so.accio accerso.Quod antiqui dicebant accersio
Vn̄ actuū x.Accersi symonem.ꝫ hoc ūbum non
ē in frequenti usu nūc.ꝫ utimur hoc ūbo accerso
accersis tercie coniug.accersiui accersitū.quod id̄
signat.De formacōne autem ūboꝝ in so desinen
tiū dicemus infra in speciebus ūboꝝ deriuatiuoꝝ
qn̄ determinabimus de ūbo deriuatiuo Itē nota
ꝙ ista quinqꝫ ūba.licet sint tercie coniug nec tn̄
desideratiua h̄nt nichilominus preterita et supina
ad modū quarte cū suis compositis.scꝫ pero peti
ui petitū.quero quesiui quesitū.cupio cupiui cupi
tū.tero triui tritū.vn̄ contritus.sapio sapiui sapi
tū.facit eciam sapio sapui.et tunc facit sapitū pe

In to desinentia uarias h̄nt formas pnl' cor
In to enim c añte inuenio pecto.cuius p̄teri
tū pexui ul' pexi facit.Similiter a necto nexui ul'
nexi.flecto uero flexi facit et plecto plectis plexi
Antiqui nūc plector cū omnibus suis compositis
cōmune.Vn̄ plector et amplector et amplexus di
cimus E ūui añte in to desinencia duo inueni.pe
to petiui.et meto messui.R añte similiter inueni
duo.sterto sterti et uerto ūti.geminata ūo t añ o
vnū inueni.ut mitto misi.et in sto.ut sisto cuius
p̄teritū qn̄ actiuam habet significacōnem.tam in
simplici ꝙ in composito deficit.qn̄ uero absolutā
et similem sto ūbo.cōmune cū eo habet p̄terituz.
ut resisto ul' resto restiti.consisto et consto constiti
persisto et persto perstiti.

Supina eoꝝ que in xui ul' xi preteritū termi
nant.p xum exeunt.ut nexui nexum.quod
eciam faceret nectuz.nisi esset d̄ñtia huius uerbi
neco necas necui nectū.pexui ul' pexi pexū.flexi
flexum.Similiter faciunt sup̄ que in ctor desinūt
deponentia amplector amplexum.quod tn̄ nunc
cōmune est.Petiui uero ſm analogiam in ui ter
minantiū petitū facit pnl' prod.Similiter messui
messum.sic censui censum.misi duplicauit s in su
pino missum.A stertui sup̄ nō inueni.nec a sisto
ut dicit ps. Hic attende ꝙ sisto et sto accipiūt
mutuo steti statū.sed sisto quando ē transitiuū fa
cit statui statutū ꝯ̄ quosdam.et huius opinionis
est hug.Vel dicamus cū alijs ꝙ tūc non habet
p̄teritū.et huius opinionis fuit magister bn̄.et ꝯ̄
eciam uidetur uelle sup̄ ps.uerto autem facit uer
ti ūsum.sicut uergo et uerro Et sic ūsum est sup
trium ūboꝝ.Item scias ꝙ sisto ē ūbum simplex
quia nulla coniūctio p̄t componi cum uerbo Ne
queo enim componitur ex non et queo.

Deponentia in tor desinentia nulla añte cōso
nante tor in sum conūtunt.utor usum.nitor
nisum facit et nixum.Vnde nisus et nixus partici
pia preteriti de nitor.

In xo duo inueniūt.o in ui diuisas conuiten

45

tia in p̄terito.ut texo texui.nexo nexiſ ul' nexas
nexui. Supīma alteꝝ p tum.alteꝝ p xum finiunt
textum nexum.ita dicit pꝯ in x libro.Et in xj li
dicit de pticipio.x quoq3 an̄te vnum inuenio in
tus.ut texui textus Ex predictis u̇bis pꝯ uidetur
q mixtus debeat ſcribi p s.quod aliqui doctoreſ
uolunt. Sed hug̊ dicit.q miſceo miſceſ facit miſ
cui mixtū p x.Et cōmuniter ita ſcribitur immix
tio

QVarte coniugacōniſ u̇ba omnia actiua ul'
neutralia in io deſinūt.exceptiſ eo et q̄o et
ueneo.et ex eis compoſitis.ut dicit pris
in x li. ¶ In cio ergo deſmentia duaꝝ excedentia
nūm ſillabaꝝ ſimplicia.n an̄te.cio in xi conuerſa.
faciunt preteritū pfectum.ut vincio vinxi.ſancio
ſanxi. Vetuſtiſſimi tamen eciam ſanciui ul' ſancij
proferebant.quod mō nichil eſt. Si autem n non
habuerint.cio in ſi mutata faciunt p̄teritū pfectū
ut farcō farſi.raucō rauſi.ſarcio ſarſi.fulcio ſi.Qđ
et probo placet et uſus eſt.q̈uis alij dr̄n̄tie cauſa
poſuerūt fulxi.ſuffulcio ſuffulxi.alia uero omnia
ſupradcē coniug̊ u̇ba.ſecūde pſone pn̄tis abiecta
finali ſ et addita ui.p̄teritū pfectum faciūt.quod
tamen eciam ſubtracta u conſonante et cor' J pnl'
licet proferre.ut ſcio ſcis ſciui ul' ſcij.et ab eo cō
poſita aſcio aſcis aſciui ul' aſcij. Similiter cio cis
quod et cieo cieſ dr̄ ciui ul' cij.et ab eo compoſita
concio concis conciui uel concij.audio audiui uel
audij.mollio molliui uel mollij.Munio muniui
ul' munij.ſenio ſeniui ul' ſenij.eo iui ul' ij.queo q̄
ui ul' quij.ueneo ueniui ul' uenij.ſuffio ſuffiui ul'
ſuffij.quod q̈uis a neutropaſſiuo componat'.tn̄
quia ſignificacōnē3 mutauit.mutauit eciā declina
cōnem. Virg̊ in iiij geor'.At ſuffire thimo ceras
q3 incidere manes.ſuffire dixit ſm rectam quarte
coniug̊ declinacōnem.tamen ſimplex eius fieri ē.
Excipiunt' haurio hauſi. Inuenitur tamen hauri
ui ul' haurij. Varro in xxiij ad ciceronem.Cu3 in
diem haurierint.ſepio ſepſi.ſencio ſenſi.uenio ue
ni.aperio aperui.quod uidetur a pario eſſe cōpo
ſitū.quod uetuſtiſſimi non ſolum ſm terciā3.ſed
eciam ſ quartam coniugacōnem declinabant. vn̄
ennius.Oua parire ſol3 genus hoc pennis decora
tū.ergo compoſita ex eo ſi pncipalem ſillaba3 pu
ra3 nec ex integra ꝓpōne habuerint io in ui cōuer
tunt in p̄terito.ut aperio apui.operio opui.coo
perio cooperui.reperio uero duplicauit p in p̄te
rito.quippe diminuta vna ſillaba reperio reppeꝛi
Simile eſt p̄teritū a comperio comperi.Ex dictis
patet q compoſita a pario omnia faciūt in ui di
uiſas.p̄ter reperio reppi.et compio comperi. Sūt
alia ex pario compoſita deponentia.expior ope
rior.quoꝝ participia expertus et optus oñdūt a
pio eſſe compoſita.cuius pticipium partus ē.Sa
lio ſaliui ul' ſalij ul' ſalui ſaltū. Virg̊ in ij georgic̄
Mollibus in pratis iūctos ſaliere pntes.In quib3
dam tamen inuenitur codicibuſ eciā ſalue ſcriptū
Lucanus in iii.Inſiluit ſolo nociturus pondere pup
pi3.Ouid in xi.meta.Cū ſepe aſſiluit defenſe mo
enibus urbis.Idem in quarto faſtoꝝ.Per flamā
ſaluiſſe pecuſ ſaluiſſe colonos. Staciuſ in ix theb
excuſſi ſalierūt cuſpide dentes.Cambio cambiſ po
nit cariſius et eiuſ p̄teritū campſi. Vnđ et campſo
ſas ſolebant uetuſtiſſimi dicere.Ennius in x.Leui
tate3 campſant.Aio cuius declinacō in uſu freqn̄
ti non ē.quarte coniugacōnis eſſe oñditur.ab im

patiuo in i terminante.et producitur penul' in ai
mus.ſicut in audimus.ſ3 penl' inquimuſ corripit
cū ſit tercie coniugacōnis.ſicut legimus. Vn̄ uſus
Tercia uult inquit.quarta q3 ſumit ait.De hoc ple
nius dixi in pncipio tercie coniugacōnis.

SVpina in xi quidem terminantiū ſm ſupdic
tā regulam ctū exeunt.xi mutata in ctū vin
xi vinctū.ſanxi ſanctum.ſm modnos. Inuenitur
apud uetuſtiſſimos ſanciui ſancitū. Vnđ lucrecius
quod porro neq3 ſancitū quidem extat. In ſi uero
p̄teritum finientia l ul' r an̄tibus.mutant eam in
tū in hac cōiug̊ et faciunt ſupinū.ut farſi fartum
fulſi fultū.ſarſi ſartū. Vnde ſartores et fartoreſ et
ex hijs compoſita.confercio confertu3.refercio re
fertu3.Alia uero in ſi deſmentia ſupradcām regu
lam ſuant.i.generalem in ſi deſmentiū.mutant
enim ſi in ſum.ut ſenſi ſenſum.raucō rauſi rauſu3
haurio hauris hauſi hauſtū dr̄n̄tie cauſa aſſump
ſit t.q̈uis in aſpiracōne differat. Sepſi uero ſeptū
ſm ꝓporcōnem in ſupdictis expoſitam facit.mu
tat enim ſi in tū. Veni autem uentū.et aperui a
ptum faciunt.ſicut et pario ptum.Et omnia ex
hijs compoſita aduenio aduentū.conuenio cōue
tū.comperio comptū.experior exptum.et hn̄t r
an̄ tum omnia compoſita a pario.Alia uero om
nia que tam in ui q̈ in ij terminant p̄teritū pfec
tū in itū faciunt ſupinū pnl' prođ tam in hac cō
iugacōne q̈ in alijſ cōiugacōnib3.ut audiui ul' au
dij auditū.arceſſiui ul' arceſſij arceſſitū.cupiui ul'
cupij cupitu3.Excipiunt' in eo deſmentia et diſſil
laba tercie et ſecūde coniugacōnis.que pnl' ſupini
cor'.ut eo iui ul' ij itū.adeo adiui ul' adij aditum
p̄tereo p̄teriui p̄teritū.perio peris periui uel perij
peritū.quod non ē in uſu.i.inſtruere.docere. Inde
pitus ta tū pnl' prođ. Vn̄ quidam.Non uadit pe
ritū qui uult audire peritum.Item queo quiuj ul'
quij quitū.ſino ſiui ul' ſij ſitum.lino lini ul' poti
us leui litum.Inuenitur eciam lij.quod in rariſſi
mo uſu ē.Nec eciam lini utimur.ad dr̄n̄tiā huius
uū linius lini.ſ3 in frequenti uſu ē lino leui litu3
Cieo quoq3 ciui ul' cij citū corripit penl'.Qn̄ uero
a cio ciſ quarte coniugacōniſ eſt.prođ eam. Vnde
quidam.A cieo citum non uenit pmo citū.Pono
quoq3 quod antiqui poſiui dixerūt.nūc in freqn̄
ti uſu poſui facit p̄teritū.poſitū in ſupino cor' pe
nultima. Veneo quoq3 ſm analogiam uenitū de
bet facere a ueniui.ui in tū cor' pnl'.pro quo ma
giſ uenū in uſu eſt. Ideo autem diximuſ diſſillaba
in ui deſinentia ſecunde ul' tercie coniugacōnis.in
ſupiniſ ul' pticipijſ p̄teriti corripe penl'.quia ſiue
diſſillaba ſint quarte coniugacōnis.pnl' prođ.ut
ſcio ſcituſ ſum. Vltra duaſ ſillabas alteriuſ quoq3
cōiugacōniſ produc'.ut arceſſiui arceſſitus.cupiui
cupitus.niſi a diſſillabiſ ſint compoſita.ut inſitus
illitus.Lucanus in viij.Illita tela dolis nec morte
quo minus uſquam.Similiter impoſtus ꝓ impo
ſitus.Preterea notandū q ſepelio ſepeliui ul' ſepe
lij ſepultū in frequentiori uſu ē ſupinū.antiquiſſi
mi eciam ſepelitū dicebant.et ſic ſuabant analo
giam.ui in tu3 mutantes.Ambio ab eo cōpoſitū
ſolum mutauit e in J.Itaq3 in io quidem deſmen
tiū regulam ſuauit in pticipio et ſupino.Quippe
pnl' prođ ambitus ta tū in nomine ſiue uocabu
lo rei.dr̄n̄tie cauſa in eo terminantiū regulam ſer
uans.corripuit pnl'.i.ambitus.Ouiđ in pmo me
tam.Iuſſit et ambite circūdare litora terre.Luc in

pmo. Letalis q ambitus urbi. Annua fenali refe
rens certamina campo. Salio quoq saliui ul' salij
salui saltū facit. Virg in xi. Ac medias inter cedes
exultat amazon. Solent enim frequentatiua pler
q a supinis ul' a pticipijs pñtis nasci. Et scribitur
p vnum l. cum corripiat pmam. et ē neutꝝ et tri
plicat pteritū eciam in compōne. ut insilio insilij
insiliui ul' insilui. Prosilio prosiliui prosilij psilui
sallio sallis salliui p duo l. ul' sallij p sincopā salli
tū. Item inuenitur sallo sallis salli sallere salsum.
tercie coniug. in eodem sensu. i. sale condire. et scri
bitur p duo l cum faciat supinū in sum. ut uello
uulsum. Nam si scriberet p simplex l. faceret sup
in tum. ut colo cultū. ut sup dixi in pterito tercie
coniug in lo. Sisenna sic in eandem paludem multi
pisciū salliendoꝝ tam a nauibus semiomistis com
meant. a sallio salliendoꝝ dixit non sallendoꝝ. Sal
in iij histor. Per te consumpta reliqua cadauerum
ad diuturnitatem usus. sallerent dixit a sallo nō a
sallio. Similiter lucilius ix. Sallere murenas mer
cem in frigidaria ferre. Jn est eciam futuri pticipi
a salliturus et salsurus. Inuenit eciam psallo psal
lis psalli psallere p ps et duo l. et caret supino ter
cie coniug. Paulus ad cor. Psallam spū psallam et
mente. Vn uersus. Sallio sallo cibum. salio pede.
cantica psallo. Sallo facit salli. salliui sallio. psallo
dat psalli. salui salio salij q saliui. Sallo facit sal
sum. sallitū sallio. saltum dat salio. psalloq tam
manet absq supino. Hic attende q cambio bis fa
cit campsi campsum. Vn campso campsas antiq
dixerunt. Itē usualiter dr campsor campsoris. Itē
singultio singultis facit singultiui. Amicio amicis a
miciui amicire. facit amictum. Et cor penul amicio
s ultimā producit. desinit enim in is prod. sic au
dis et alia ūba quarte coniug. s amicis nomen p
ducit pnl. Vn ūsus. Si nudos amicis xpi potiens
amicis. Vnde patet q amicitur prod penl sicut
auditur. Je xliij. Sicut pastor amicitur. Ouidius
v metamor. Ipse sibi ablatis fuluis amicitur in
alis. Item ueneo uenis ueniui uenire ē compositū
ex uenū et eo. s non ex uenū inquantū ē eius su
pinū. Inuenit eciam uenū omnis generis et inde
clinabile. ut h res ē uenū. i. uenalis. et ita ē de cō
ponentibus illius ūbi. Et ē uenū supinū eiusdem
ūbi. ut frumentū mittitur uenū. i. ad uendendum
et sic uenū ē figure decomposite. s in pma accep
cōne ē figure simplicis. Potior eciam facit potitus
quod olim fuit tercie coniugacōnis. largior largi
tus. partior ptiris partitus. Orior oriris ē quarte
s adhuc tenet de tercia oritur Et pticipium pteri
ti tempis ortussum. et sup ortum. quod inuenit
ec oritū Jnde oriturus. morior autem fuit quarte
coniug. s nunc ē tercie. facit tn irregulariter mor
tuus. s sup moritū. et inde moriturus. Mecior aū
facit mensus et metitus Jnde mensurus et meti
turus. sed mencior facit mentiris mentitus menci
ens Metor meteris. passiuum de meto tis. facit
messus ¶ Nota eciam q sicut dicit hug in fine d
eo is Omnia ūba quarte coniug olim faciebant
futuꝝ indicatiui in bo uel in bor Vnde adhuc in
theologia inuenitur q pphera dicit in ps deus re
pulisti. Deus locutus ē in sancto suo. letabor et p
tibor sicimā et conuallem tabernaculoꝝ metibor
Et in prouēbijs. c j. Et imprudentes odibūt scien
tiam. Ecce ptibor. et metibor. et odibor quarte cō
iugacōnis desinūt in bor in futuro indicatiui. sed

hoc antiquitas aboluit. Et solum duo ūba quarte
coniug faciunt futuꝝ in bo. scilz eo et queo. et cō
posita ab eis. excepto ambio. quod non facit in
bo. s in am. ut ambiam. Si autem inueniatur in
bo fit p antiquitatem. In compositis tamen inue
nit illud futuꝝ in bo et eciam in am. ut transibit
eciam transiet. peribit et periet. Vn in luca. Celum
et terra transibunt ūba autem mea non transient
¶ Hec de formacōne pteriti pfecti et supinis ūbo
rum dcā sufficiant. Amō de formacōne alioꝝ tem
poꝝ uideamus.

Prima psona pñtis
tempis indicatiui modi a nullo deri
uatur. Secunda autem psona pñtis
indicatiui modi formatur a prima h
mō. In pma quidem coniug o muta
tur in as. ut amo amas. In secūda coniugatione
eo mutatur in es prod. ut doceo doces. Itaq neces
sario vna sillaba minor ē q prima psona. ut mo
neo mones. In tercia coniug o mutatur in is. ni
si desinat in io. ut lego legis. si uero desinat in io
o mutatur in s. ut facio facis. fugio fugis. In qr
ta coniugacōne similiter o mutatur in s. ut audi
o audis. munio munis munit. Nisi desinat in eo
Nam tunc e mutatur in i et o in s. ut eo is. queo
quis. Tercia autem psona generaliter formatur a
secūda. s mutato in t. ut amas amat. ex hoc patz
q ait. inquit. nequit. scribuntur p t. nō p d. Nul
lum enim ūbum terciam psonam in d terminat
¶ Prima autē persona pluralis formatur a tercia
singulari. remota t et addita mus. ut amat ama
mus in omni cōiug. Secunda ūo pluralis fit a se
cunda singulari interposita ti. ut doceo doces doce
tis. Tercia pluralis fit a tercia singulari in pma et
secunda coniug. interposita n. ut amat amant. do
cet docent. In tercia uero et quarta coniugacōne
formatur a pma psona singulari. o mutata in ūt
ut lego legunt. inquio inquiunt. aio aiūt eo eūt
¶ Prima psona singularis pteriti impfecti indica
tiui modi formatur a secūda pñtis indicatiui mo
di. singularis numeri in pma et secūda et eciam in
quarta desinentibus in eo. remota s et addita bam
ut amas amabam. doces docebam. eo is ibam. In
tercia ūo et ec in qrta in nō desinentibz in eo for
matur a pma psona pñtis indicatiui modi. o mu
tata in e prod. et addita bam. ut lego legebam. au
dio audiebam. quod uidetur fallere in munibam
et polibam. q inuenit munibam et polibam pro
muniebam et poliebam. sicut dicam in munio is
Secunda uero psona fit a pma. m mutata in s ut
amabam amabas. Tercia fit a secunda s mutata
in t. ut docebas docebat. ¶ Prima persona plural'
formatur a tercia singulari. t mutata in mus. ut
amabat amabamus. Secūda uero persona plural'
formatur a secunda singulari interposita ti. ut a
mabas amabatis. Tercia uero formatur a tercia
singulari. interposita n. ut amabat amabant. ¶
Prima psona futuri indicatiui modi. in pma et se
cūda et eciam in quarta coniug in desinentibus in
eo. remota s et addita bo. ut amo amas amabo
doces docebo. et eo is ibo. Et in am futuꝝ facere
ut transibo et transeam. pteribo et pteream. In tercia
uero coniug et quarta in non desinentibus in eo
formatur a pma psona pñtis indic modi. o muta
ta in am. ut lego legam. audio audiam. Secūda
psona fit a pma hoc mō. Si prima futuri desinit

in bo.o mutatur in is.sicut amabo amabis.si de
sinat in am am mutaẗ in es ut legam leges Ter
cia formatur a secunda.s in t mutata.ut amabis
amabit.¶Prima ꝑsona pluralis formatur a ter
cia singulari.remota t et addita mus.ut amabit
amabimus.Secūda ꝑsona formatur a secūda sin
gulari.interposita ti.ut amabis amabitis.Tercia a
tercia singulari formatur interposita n.si desinat
futuꝝ in am.ut leget legent.audiet audient trans
iet transient.Si uero desinat futuꝝ in bo formaẗ
a ꝑma ꝑsona singulari.o mutato in vnt.ut ama
bo amabunt.docebo docebunt.transibo tr̄sibunt
Olim tamen u̾ba quarte coniug̾ faciebant futurū
indicatiui in bo uł in bor.ut dixi sup̄ cū egi de p̄
teritis quarte coniugationis in fine.

SEcūda ꝑsona p̄ntis imꝑatiui formatur a se
cūda ꝑsona p̄ntis indicatiui modi.remota s
ut amas ama.doces doce.audis audi.In tercia tn̄
coiugacōne remota s.et i mutato in e.ut legis le
ge.Quedam tamen proferūtur per apocopam.ut
dic.duc.fac et fer.Tercia ꝑsona p̄ntis imꝑatiui ē
simił tercie ꝑsone p̄ntis temꝑis subiunctiui.ut a
ma amet.cū amem ames.et sic in omni coniuga
cōne.Et formatur a prima indicatiui hoc mō.in
ꝑma coniug̾ o mutata in et.ut amo amet.In ali
is coniug̾.o mutata in at.ut doceo doceat.lego le
gat.audio audiat.¶Prima persona pluralis for
maẗ a tercia singulari remota t et addita mus.ut
amet amemus.doceat doceamus ⁊c̄.Secūda ꝑso
na formaẗ a tercia singulari.addita te sillaba.ut
ama amate.doce docete.audi audite.In tercia tn̄
coniug̾ mutatur e in i corr̄.et additur te sillā.ut
lege.e in i mutato et addita te fit legite.Tercia ꝑ
sona fit a tercia singulari interposita n.ut amet a
ment.¶Secunda ꝑsona futuri imperatiui modi
formatur a secunda p̄ntis imꝑatiui addita to.ut
ama amato.doce doceto.audi audito.In tercia ta
men coniug̾.e mutatur in i b̾uem et additur to
ut lege legito.Tercia persona ē similis secūde.ut a
mato tu amato ille.¶Prima uero pluralis futu
ri ē similis ꝑme persone plurali p̄ntis imperatiui.
ut amemus.doceamus.legamus.audiamus Secū
da persona pluralis formatur a secūda singulari.
addita te.ut amato amatote.doceto docetote.le
gito legitote.Audio audito auditote.Tercia ꝑso
na pluralis futuri imperatiui formatur a tercia ꝑ
sona plurali p̄ntis indicatiui modi.addita o.ut a
mant amanto.docent docento.legunt legūto.au
diunt audiūto

PRima ꝑsona p̄ntis optatī
modi formatur a secunda ꝑsona p̄ntis impe
ratiui modi addita rem.ut ama amarem.Secun
da ꝑsona formatur a ꝑma ꝑsona p̄ntis optatiui
m mutata in es.ut amarem amares.Tercia perso
na formatur a secunda.s mutata in t.ut amares
amaret.¶Prima ꝑsona pluralis formatur a pri
ma singulari.addita us.ut amarem amaremus.
Secunda persona fit a secūda singulari.interposi
ta ti sillā.ut amares amaretis.Tercia pluralis for
matur a tercia singulari.interposita n.ut doceret
docerent.¶Prima persona futuri optatiui forma
tur a ꝑma persona p̄ntis indicatī singularis nūi
hoc mō.In prima quideꝫ coniugacōne o mutata
in em.ut amo amem.In omnibus alijs ꝯniuga
tionibus o mutata in am.ut doceo doceam.lego
legam.audio audiam.eo eam.Secūda ꝑsona for
matur a ꝑma futuri optatiui.m mutata in s.ut
amem ames.Tercia ꝑsona formatur a secūda s in
t mutata.ut ames amet.¶Prima ꝑsona futuri
optatiui pluralis formaẗ a prima singuł.addita
us.ut amem amemus.Secūda ꝑsona pluralis a
secūda singulari.int̄posita ti.ut ames ametis.Ter
cia ꝑsona pluralis formatur a tercia singuł int̄po
sita n.ut amet ament.legat legant.

SVbiūctiuus in p̄nti ē ꝑ omnia similis futu
ro optatiui.Preteritū autem imꝑfectum sub
iūctiui ē simile p̄nti et p̄terito imꝑfecto optatiui

INfinitiuus formatur a secunda ꝑsona imꝑa
tiui.addita re.ut ama amare.i ire.Futuꝝ uo
infinitiui fit per supplecōnem supini cū hoc infini
tiuo ire.uł per supplecōnem participij futuri tem
poris terminati in rū cū h̾ infinitiuo esse.ut infi
nitō amatū ire uł amatuꝝ esse.Nunc de hijs que
formanẗ a p̄tito ꝑfecto indicatiui uideamus

PRima ꝑsona preteriti plus q̄ꝫ perfecti indica
tiui modi formatur a suo p̄terito perfecto.i mu
tata in e correptaꝫ et addita ram.ut amaui ama
ueram.cucurri cucurrerā.Secūda persona formaẗ
a ꝑma.m mutata in s.ut amaueram amaueras
Tercia fit a secunda persona s in t.ut docueras do
cuerat.¶Prima persona pluralis formatur a ter
cia persona singulari.remota t et addita mus.ut
amauerat amaueramus.pnł prod̄.Secūda perso
na formaẗ a tercia sui singularis addita is.ut ama
uerat amaueratis.Tercia pluralis formatur a ter
cia sui singularis.interposita n.ut amauerat ama
uerant

PRima persona p̄teriti perfecti et
plus q̄ꝫ perfecti optatiui modi formatur a ꝑ
ma p̄teriti ꝑfecti indicatiui modi.addita s et sem
ut amaui amauissem.cucurri cucurrissem.Secūda
autē ꝑsona formatur a sua ꝑma.m mutata in s.
ut amauissem amauisses.Tercia formatur a secun
da s mutata in t.ut utinā amauisses amauissꝫ.¶
Prima ꝑsona pluralis formatur a tercia singula
ri.remota t et addita mus.ut utinā amauisset a
mauissemus.Secūda ꝑsona pluralis formatur a
tercia singulari.addita is.ut utinā amauissꝫ ama
uissetis.cucurrisset cucurrissetis.Tercia ꝑsona plura
lis formatur a tercia singulari.interposita n.ut a
mauisset amauissent.momordissꝫ momordissent

PRima ꝑsona p̄teriti subiunctiui formatur a
prima ꝑsona p̄teriti ꝑfecti indicatiui modi.i
mutato in e cor̄ et addita rim.ut amaui uerim.pe
pendi pependerim.acui acueriꝫ iui iuerim.Secun
da ꝑsona formatur a sua ꝑma.m mutata in s ut
amauerim amaueris.lauerim laueris.tercia for
matur a secūda.s mutato in t.ut laueris lauerit
Prima ꝑsona pluralis formaẗ a tercia sui singula
ris.remota t et addita mus.ut amauerit amaue
rimus cucurrerit.cucurrerimus.pnł cor̄.Secūda ꝑ
sona formatur a tercia sui sing̾ addita is.ut ama
uerit amaueritis.lauerit laueritis.Tercia formatur
a tercia sui singularis interposita n.ut momorde
rit momorderint.¶Et nota regulam generalem
q̄ sicut dicit ꝑs in viij li.Preteritū ꝑfectum sub
iunctiui retinet consonantem p̄teriti ꝑfecti indica
tiui.Idem eciam facit futuꝝ subiūctiui.Preteritū
plus q̄ꝫ ꝑfectuꝫ subiunctiui est simile preterito per
fecto et plus q̄ꝫ perfecto optatiui.

PRima ꝑsona futuri subiunctiui.formatur a
p̄terito ꝑfecto subiunctiui.remota im et ad
dita o.ut amauerim amauero.cucurreriꝫ cucurre
ro.penultima correpta.Secunda formaẗ a sua pri

ma.o mutata in is.ut lauero laueris.pependero
pependeris.pnl' cor.Tercia fit a secūda psona.o in
t.ut amaueris amauerit. ¶Prima psona pluralis
formatur a tercia sing.remota t et addita mus.
ut amauerit amauerimus.Secūda psona pluralis
formatur a tercia sui singularis.addita is ut ama
uerit uerītis pnul' cor.Tercia plur formatur a terci
a sui singularis.interposita n.ut lauerit lauerint
Ex dictis patet q futurū subiūctiui ē simile p̄teri
to pfecto subiūctiui p omnia.excepta pma perso
Preteritū perfectū et plus q ¶na singulari
perfectū infinitiui formatur a p̄terito perfcō
et plus q pfecto optatiui.remota m.ut utinam
amauissem amauisse.momordissem momordisse
legissem legisse.iuissem iuisse.

Passiui pma psona
format̄ a pma psona actiui pn̄tis indicatī
adiecta r.ut amo amor.Secūda uero pso
na formatur a secunda sin.actiui interposita ri.ul'
remota s et addita re.ut amas amaris ul' amare.
In tercia tamen coniugatione mutat̄ in actiuo cō
i in e.Vt legis legeris ul' legere.Tercia uero pso
na passiui.formatur a tercia actiui addita ur.ut
amat amatur.docet docet̄ .Prima psona plur pn̄
tis indicatiui modi format̄ a prima psona actiui
plurali.us in ur mutata.ut amamus amamur.Se
cūda formatur a secunda actiui pluralis.tis muta
ta in mini.ut amatis amamini.docetis docemini
legitis legimini.auditis audimini.Tercia uero pas
siui format̄ a tercia actiui pluralis addita ur.vt
Prima psona p̄teriti imper ¶amant amant̄
fecti passiui indicatiui modi formatur a pri
ma psona sui p̄teriti impfecti actiui.m lrā muta
ta in r.ut amabam amabar.Secūda persona pas
siui format̄ a secunda actiui interposita ri.uel re
mota s et addita re.Vt amabas.amabaris vel
amabare.Tercia uero passiui format̄ a tercia ac
tiui.addita ur.ut docebat docebat̄. ¶Prima uero
pluralis passiui format̄ a pma persona plural' ac
tiui.us in ur.ut amabamus amabamur.Secūda
formatur a secūda actiui.tis mutata in mini.ut a
mabatis amabamini.docebatis docebamini.Terci
a persona passiui formatur a tercia actiui.addita
ur.ut legebant legebant̄.audiebant audiebantur

Futuri indicatiui passiui pma persona forma
tur a prima persona futuri indicatiui actiui
addita r si futurū desinat in bo.sicut amabo ama
bor.docebo docebor.Si autē futurū actiui desinit
in am formatur a futuro actiui.m.mutato in r.
ut legā legar.audiā audiar.Secūda psona passi
ui format̄ a secunda actiui.hoc modo.si futurū ac
tiui desinit in bis.i mutato in e interponit̄ ri.ul'
remota s et addita re.ut amabis amaberis uel a
mabere.doceberis ul' docebere.Si uero futurū ac
tiui desinit in es in secunda persona.tunc interpo
nitur ri ul' remota s et addita re.ut leges legeris
ul' legere.audiam audies audieris ul' audiere.pnl'
prod.Tercia autem psona passiui formatur de ter
cia actiui addita ur.ut amabit amabitur.leget le
getur.audiet audietur. ¶Prima uero psona plu
ralis passiui formatur a pma plurali actiui.us in
ur mutata.ut amabimus amabimur.legemus le
gemur.Secunda formatur a secūda actiui.tis mu
tata in mini.sicut amabitis amabimini.docebo do
cebitis docebimini.legetis legemini.audietis audi
emini.Tercia psona passiui format̄ a tercia actiui
addita ur.ut amabunt amabuntur.docebunt do
cebuntur.legent legentur.audient audientur.

Imperatiuus pn̄tis passiui formatur ab impa
tiuo pn̄tis actiui.et secunda psona addita re
ut ama amare.audi audire.Tercia psona format̄
a tercia actiui addita ur.ut amet ametur.doceat
doceatur.legat legatur.audiat audiat̄. ¶Prima
psona pluralis passiui format̄ a pma actiui.us in
ur.ut amemus amemur.Secunda formatur a se
cūda actiui.te mutata in mini.ut amate amami
ni.doces docete docemini legite legimī audite audi
mini.Tercia uero psona formatur a tercia actiui.
addita ur.ut ament ament̄.doceant doceantur le
gant legantur.audiant audiantur.

Futurū imperatiui passiui in secunda et tercia
persona singulari q similes sunt formatur a
secūda persona futuri impatiui actiui.addita r ut
amato amator tu.amator ille.doceto docetor.le
gito legitor pnl' cor.audito auditor penul' prod
¶Prima autem psona pluralis futuri impatī pas
siui ē similis prime psone plurali pn̄tis impatiui
passiui.ut amemur doceamur legamur audiamur
Secunda psona pluralis futuri imperatiui passiui
formatur a secunda plurali futuri imperatiui acti
ui.tote mutato in minor.ut amatote amaminor
docetote doceminor.legitote legiminor.auditote
audiminor.Tercia autem psona formatur a terci
a plurali futuri impatiui actiui addita r.ut aman
to amantor.legunto leguntor audiūto audiūtor

Optatiuus passiui in pma psona pn̄tis forma
t̄ a pma psona pn̄tis sui actī.mutata m in r
ut amarē amarer.Secūda persona passiui forma
tur a secūda actiui pn̄tis optatiui modi interposi
ta ri ul' remota s et addita re.ut utinā amares a
mareris ul' amarere.doceres docereris ul' docerere
legeres legereris ul' legerere.repies reperieris uel
reperiere penl' prod.Tercia persona passiui forma
tur a tercia actiua addita ur.ut amaret amaret̄.
¶Prima persona pluralis optatiui formatur a p
ma persona plurali optatiui actiui mutata us in
ur.ut amaremus amaremur.Secunda formatur
a secūda actiui tis mutata in mini ut utinā ama
retis amaremini.doceretis doceremini.legeretis le
geremini.Tercia autem format̄ a tercia sui actiui
addita ur.ut amarent amarent̄. ¶Futurū optati
ui passiui in pma psona format̄ a prima psona
futuri sui actiui.m mutata in er.ut utinā amem
amer.doceam docear.Secūda psona format̄ a se
cūda sui futuri actiui addita ri.ul' remota s et ad
dita re.ut amer ameris ul' amere.doceam doceas
docearis ul' doceare.utinā legam legas legaris ul'
legare.utinā audias audiaris ul' audiare.pnl' pō
Tercia persona passiui formatur a tercia persona
actiui addita ur.ut utinā amet ametur.doceat do
ceatur.Prima uero psona pluralis passiui forma
tur a pma pluralis sui actiui.us mutata in ur.ut
utinā amemus amemur.doceamus doceamur.Se
cūda psona formatur a secūda actiui.tis in mini
sicut utinam Ametis amemini.doceatis doceami
ni.legatis legamini.audiatis audiamini.Tercia p
sona formatur a tercia actiui addita ur.ut utinā
ament amentur.doceant doceantur.

Subiūctiuus pn̄s passiui ē similis futuro op
tatiui passiui.ut utinā ul' cum amer ameris
Preteritū impfectū subiunctiui ē simile pn̄ti et p̄te
rito impfecto sui optatiui.ut utinā ul' cū docerer

Infinitiuus passiui formatur ab ¶ docereris
infinitō actiui. e mutata in i. ut amare ama
ri. docere doceri. audire audiri. In tercia tamen con
iugatione formatꝛ ab infinitiuo actiui remota re
et e mutata in i. ut legere legi. ¶ Futuro infinitī
caret u̇bis passiuū sicut et u̇bū actiuū. habꝫ tamē
ꝓ ipso supplecōnē supini cū hoc infinitiuo iri. ut
futuro amatū iri. Infinitiūs autem depo et u̇bi cō
munis predicto modo formatur ab infinitiuo suo
Preteritis ꝑfectis et p̄teritis plus ꝙ̄ perfectis
omnibus et futuris subiūctiui carent uerba
passiua et hn̄tia lr̄aturam passiuam. hn̄t tamē ꝓ
ipsis supplecōnem pticipia p̄teriti tempis cū sum
es est. ut amatus sum ul' fui eram ul' fueram. es
sem ul' fuissem. sim ul' fuerim. ero ul' fuero. erūt
ꝑ u ul' ꝑ i erint ul' fuerint. amatū esse ul' fuisse.
¶ Hec de tempibus et modis u̇boꝝ dicta suffici
ant. Amodo de speciebus u̇boꝝ uideamus.

Species u̇boꝝ
sicut dicit ṗs in viij libro sunt due. scilꝫ
ṗmitiua et deriuatiua. que fere in omni
bus inueniūtur ptibus orōnis. Est ergo
ṗmitiua que ṗmam pōnē ab ipsa natura accipit.
ut ferueo. lego. facio. domo. garrio. albo. Deriuati
ua que a positiuis deriuantꝛ. ut feruesco. lecturio.
domito. facesso. garrulo. albito. ¶ Sunt ergo de
riuatiuoꝝ diuīse species. scilꝫ inchoatiua. meditati
ua. frequentatiua. desideratiua. diminutiua. Inueni
tur preterea alia species que p̄t dici moralis siue
vnitatiua. ut patrisso. Repitur eciam alia species
que p̄t dici apparitiua.

Inchoatiuū u̇bum ē desinens in sco significās
iniciū actus ul' passionis sui ṗmitiui. ut caleo
calesco. Que pleꝝqꝫ a neutris absolutam ul' intrā
secus natam significantibus passionem deriuantur
Quoꝝ primitiuoꝝ pleraqꝫ sunt secunde coniug̃. vt
rubeo rubesco. palleo pallesco. marceo marcesco.
areo aresco. luceo lucesco. pateo patesco. Ideoqꝫ di
ximus pleraqꝫ. qꝛ inueniuntꝛ eciam ex alijs u̇bis
inchoatiua ꝫ raro. ut cupio cupisco. sentio sentisco
labo labasco. integro integrasco. similiter hyo hi
asco. amo amasco. misereor miseresco. ꝫ h̄ magis
a misereo miseres ē. quo uetustissimi sunt usi. ex
quo impsonale ē miseret et miseretꝛ. Nam a mise
reor quod ē deponens nec inchoatiuum in o desi
nens nec impsonale possꝫ nasci. viuo viuisco. In̄
reuiuisco. Vesperasco quoqꝫ uidetur quasi a uespe
ro uesperas u̇bo deriuari. Vel p̄t deriuari a uespe
ra re. ¶ Formantꝛ autē omnia inchoatiua a secū
da ꝑsona p̄ntis indicatiui modi sui ṗmitiui addi
ta hac sillaba co. ut labo labas labasco. ferueo fer
ues feruesco. cupio cupis cupisco. scio scis scisco.
Excipitur hio hias quod hisco non hiasco facit.
vn̄ dehisco cis. et in̄ hiscens. Vetustissimi tamen
facisco fessus dicebant. ex quo defeciscor defessus
quod quidaꝫ a fateor esse deriuatū uolūt. ¶ Hic
attende ꝙ u̇ba inchoatiua sunt tercie coniug̃. sic
meditatiua sunt quarte. et carent p̄teritis ꝑfectis.
qꝛ uidelicet p̄teritū ꝑfectuꝫ significat terminū rei
u̇bi. ꝫ inchoatiuū iniciū. Item scias ꝙ quedaꝫ u̇
ba desinūt in sco. que n̄ sunt inchoatiua. ut quies
co quieui. pasco paui. disco didici. posco poposci.
suesco sueui suetus. Hec ponit ṗs in viij li. et in
x ponit quedam alia. de quibus dixi in p̄teritis
tercie coniug̃ desinentibus in sco. Preterea ista n̄
sunt inchoatiua licet in sco desinant. scꝫ. nosco no
ui. ignosco ignoui. cognosco cognoui. agnosco ag
noui agnitū. dinosco dinoui. depesco depescui. Et
quedam alia a p̄dictis composita. et forte quedā
alia que nūc non occurrunt memorie. que poteris
agnoscere ad p̄teritū. Nam inchoatiua carent p̄te
ritis ꝑfectis. nisi forsitan a scisco et cupisco q̄ mō
non signāt inchoacōnē. vn̄ habent p̄teritū suoꝝ
ṗmitiuoꝝ scꝫ asciui et cōcupiui. Nā ascio non ē in
usu. Concupisco nūc ualet quantū concupio. Vn̄
concupiscentia et n̄ concupientia. Et scias ꝙ ꝫ ṗs
frequentatiua frequenter faciunt ex se passiua. nā
inchoatiua et meditatiua magis sunt neutra.

Meditatiuū u̇bum.
ē desinens in urio significans meditacōm acti
onis uel passionis sui uerbi primitiui. ¶ Descen
dūt autem ista ab actiuis ul' neutris. Formantur
autē ab ultimo supino addita rio. ut lcū lecturio.
esu esurio. mictu micturio. partu pturio. amatu a
maturio. nuptu nupturio. dcātu dcāturio. et sunt
quarte coniugacōnis quō inchoatiua tercie. et cor
u an̄ r. ut pturio pturis. lcūrio lcūris. et ꝫm pris
nullum u̇bum quarte coniug̃ habet u cor an̄ rio
nisi meditatiuū. et ex hoc patet ꝙ scaturio scatu
ris cū non sit meditatiuū non corripit u an̄ r. sic
nec prurio pruris vnde ꝓ ō Errauit autē vindoc. cū
dixerit. Et scaturizantes lesus abhorret aquas. Ca
rent autē meditatiua p̄teritis ꝑfectis. qꝛ uidelicet
p̄teritū ꝑfectum signat terminū rei. ꝫ ista medita
cōm accōnis ul' passionis. Est enim meditatio q̄si
media rei accō. et sunt meditatiua ut in pluribus
neutra. sicut nec inchoatiua. Queri p̄t de hoc u̇bo
esurio esuris. quod cū sit meditatiuū ut dicit ṗs
habet tamen p̄teritū. ut dicitur in euangelio ma
thei. Esuriui eniꝫ et non dedistis michi manduca
re. Et tamen eciaꝫ ꝫm ṗs meditatiua u̇ba carent
p̄teritis ꝑfectis. Ad h̄ rn̄det hug̃ ꝙ licet ars g̈m
matica ita exigat. p̄t tamen aliter inueniri in di
uina pagina. que non coartatur regulis grāmati
coꝝ. Sed forte ṗscianus ibi nondū legerat esuriui
et non dedistis michi manducare. ꝙuis legamus
ipsum fuisse sacerdotē. ꝫ amore iuliani apostatas
se. ita dicit hug̃. Alij dicūt cū quibꝫ ego ꝙ esurio
inquantū est u̇bum meditatiuum caret p̄terito ꝑ
fecto. ut bene dicit ṗs. Aliqn̄ tamen esurio esuris
est u̇bum neutꝝ absolutū et nullam meditacōm
notat. ut esurio. i. fameo. et sic sumitur in euange
lio. ut esurij. i. famem habui ul' famui. et sic habꝫ
p̄teritum ꝑfectum. Item dico ꝙ licet theologia n̄
subdatur regulis grāmaticoꝝ ul' donati tamqꝫ an
cilla. tamen utitur regulis grāmaticoꝝ tamq̈ dn̄a
ad imperium suum. Quia sapientia edificauit sibi
domum et excidit columnas septem id est septem
artes liberales. ¶ Nec putandum falso est ꝙ piti
theologie utantur latinitatibus contra ueritatem
artis grāmatice. cū augustinus ambrosius hieroni
mus gg̃ fuerint boni grāmatici. Verū tamen ē ꝙ
theologi utūtur aliqn̄ alleoteca. ut ꝫmonem quē
audistis non ē meus. sicut et ipsi grāmatici. Vnd
uirg̃ Vrbem quem statuo urā est. Aliqn̄ utuntur
metaplasmo. ut moisi ꝓ moisis. Sed aliqn̄ utun
tur tropo. ut turbatus ē herodes et omnis hiero
solima cuꝫ eo. et mortui sunt qui querebant ani
mam pueri. et hoc eciam licet doctoribus theolo
gie. qꝛ eciam ꝫm donatū barbarismus ē vna pars
orōnis uiciosa in cōmuni ꝫmone in poemate me
taplasmus. i. in ore sapientis. qꝛ ut dicit ouid. Si

fuit errandu; causas habet error honestas. Lex ec
humana dicit. Non omniū que a maioribus tradi
ta sunt racō reddi pt. Hoc autē quod dicit hug. q
multos sequaces habet qꝫ theologia non coarta
tur sub regulis grāmaticoꝝ. uidetur posse haberi
ex ūbis gg. qui ita dicit in eplā sup iob in fine e
pistole. Queso inquit ut huius opis dcā percurrens
in hijs ūboꝝ folia non requiras. quia p sacra elo
quia ab eoꝝ tractatoribus infructuose loquacita
tis leuitas studiose compescitur. dū in templo dei
nemus plantari prohibetur. Et cūcti procul dubio
scimus. qꝛ quotiens in folijs malelete segetis culmi
proficiunt. minori plenitudine spicaꝝ grana turgescūt.
Vn̄ et ipsam loquendi artem quā magisteria dis
cipline exterioris insinuant seruare despexi. Na; si
cut huius quoqꝫ epistole tenor enūciat. nō meta
cismi collisionem fugio. non barbarismi confusio
nē deuito. situs motus qꝫ eciam preponum et casus
seruare contemno. qꝛ indignum uehementer existi
mo. ut ūba celestis oraculi constringam sub regu
lis donati. Neqꝫ enim hec ab ullis interpretibus in
scripture sacre autoritate seruata sunt. ex qua nimi
rū qꝛ nrā expō oritur dignū profecto est ut qua
si edita soboles spēm matris imitetur. Hec greg.
Sed intellige ūba gg sicut dixi. qꝛ uidelicet n̄ con
stringunt ūba sacri oraculi tamqꝫ ancilla sub regu
lis donati. ꝫ sicut dn̄a theologia utitur artiū ueri
tate. Item gg et alij sacri doctores non seruant sem
per doctrinā quam tradidit donatus in libro qui
dr barbarismus. non enim semp uitant in dictis
suis metacismū. labdacismū. iotacismū. collisiones
et huiusmodi. que sunt quasi folia. ꝫ magis faci
unt vim in sententia. Vnde ipsemet donatus quā
do multa uicia numerauit in c de barbarismo ita
dicit. Nos autē cauenda hec omnia uicia plocuti
controūsiam de nomine ptinacibus relinquamus.
Multi eni; faciunt vim in folijs et ornatu ūboꝝ
potius qꝫ in sententia et ueritate. quod sancti docto
res uitant.

Frequentatiuū ūbum ē ūbum in to uł in so
uł in xo desinens significans frequentacōm
accōnis siue freqntiam actus sui primitiui. et faciūt
frequenter de se passiua. nam inchoatiua et medi
tatiua mag neu sunt. Deriuantur autē pleꝝqꝫ fre
quentatiua a supinis. mutacōne extreme sillabe
u in o. ut scriptu scripto. dcū dicto. cursu curso. do
mitu domito. nexu nexo. flexu flexo. Si autē sint
prime coniug ea a quibus descendunt et habeant
pnl a. mutant a in i cor et u in o. ut impatu im
perito. rogatu rogito. uolatu uolito. Ideo autem
diximus pleꝝqꝫ a supinis ea deriuari. quia in gi
terminantia pteritū a pn̄tis secūda psona abiecta
s et addita to faciunt frequentatiua. ut lego legis
legito. fugio fugis fugito. ago agis egi agito. co
go cogis coegi cogito. pnl cor. Vn̄ mergo qꝛ nisi
facit supioꝝ seruat regulam. i. a supino fit frequen
tatiuū. mersu merso mersas. quero querito drn̄tie
causa facit. quia queso quesito facit. Scitor sci
taris notandū quō et sciscitor sciscitaris. quia a p
mitiuo actiuo deponentia sunt nata. qꝛ uidelicet a
scio scis scitu. u in or fit scitor scitaris. et a scisco
sciscis uenit sciscitor sciscitaris. s finalis mutata
in tor. sciscis sciscitor. Nosco quoqꝫ noscito facit.
Dicitur eciam noto tas in quo similiter est notā
dum. qd cū a notu primam producente sit deriuatū
cor tamen pnl. nec mi; cū composita a notus ē

qn̄ mutant o in i cor. ut agnitus cognitus. cum
ignotus seruauit o longam. Sunt tamen quedam
deficientia in supino. que raro faciunt freqn̄tatiua
ut ab egreo egresco et egroto. Et sunt omnia
frequentatiua prime coniugacōnis. Et seruant signi
ficacōnem primitiuoꝝ. quāuis uideantur quedā ex
hijs in aliū sensum transire. ut traho tracto. cogo
cogito. dico dcū dicto. Sed si quis attentius inspi
ciat non penitus absistunt h a primitiuoꝝ significa
cōne. Notandū eciam sector sectaris. quod drn̄tie
cā puto p sincopam u pnl. prolatū. ne puteт nom̄
si secutor diceremus. cū supinū primitiui eius secu
tū sit. raro tamen deriuacōnes huiuscemodi speꝝ
fiunt a uerbis desinentibus in or. qꝛ uidelicet fere
omnia dn̄dunt a ūbis actiuis et neutris. Multa e
ciam alia uerba frequentatiua inueniunт. que for
mant a secunda psona pn̄tis. que non enumerat
ps. sicut patebit in quinta pte. Hic attende qꝫ
supina et pticipia seu uerbalia uenientia a uerbis
quarte coniug uł a uerbis tercie coniug. que hn̄t
pteritū et supinū ad modū quarte. ut auditu; et
cupitū omnia prod i ante t. exceptis hijs que cō
ponūtur a supinis correptis. ut additū nequitum
initum pitum. et quidquid dr de supinis dn̄dum
ē de ūbalibus et de frequentatiuis eoꝝ. ut domitū
et domitor. et domito tas pnl cor. excepto ambi
tū supino. quod prod. et similiter ambitus ptiapi
um. ꝫ h ambitus ambitus corr pnl.

Desideratiuū ūbum ē
ūbum desinens in so. significans desideratio
nem accōnis uł passionis sui primitiui. ut uiso ui
sis. i. cupio uidere. Inde uisens. i. cupiens uidē. Ve
niunt huiusmodi ūba ab actiuis uel neutris. for
mantur queda; ab ultimo supino. u mutata in o
ut uisum uisu. uiso uisis. In̄ inuiso inuisis pnl p
ducta. Quedam autē formantur a secūda psona
sui pn̄tis indicatiui modi. mutato eo quod sequit
ultimam consonante; in es et addita so. ut capio
capis capesso. facio facis facesso. Quedam formā
tur a secūda psona pn̄tis indicatiui addita so. sic
ea que formant a ūbis secunde coniug. ut arceo.
arces arcesso. Inuenitur tamen instantia in qbus
d sic in desideratiuis q ueniunt a cōpositis a cio cis
nā ut dic hug. Cieo et cio cōponūtur cū ad. et dr
accieo acciui accitū. et accio acciui accitū. i. aduo
care. appellare. ꝫ antiqui in tali compōne solebant
mutare d in r. dicentes aruolare arcio. ꝫ nos dici
mus aduolare accio. mutantes d in c sequente C.
Sic ergo dr accio accis sm modnos. arcio arcis sm
antiquos. et in eodem sensu. Et ab utroqꝫ istoru;
descendit ūbum desideratiuū in so. ab arcio antiq
deberet dici arcesso arcessis. ꝫ arcesso quia dn̄dit
ab arceo. ideo causa drn̄tie mutatū ē primū s sc;
in r. in eo qꝫ dn̄dit ab arcio antiquo. et dr arcerso
arcersis. Item ab accio modno debet descendere re
gulariter accesso accessis. ꝫ quia ab accedo dis ac
cessu. dn̄dit similiter accesso. Ideo drn̄tie causa in
eo qꝫ uenit ab accio mutatū est primu; s in r. et dr
accerso accersis. Inuenit ergo accerso ab accio cis.
Itē arcesso ab arceo. Item arcerso ab arcio. Ite; ac
cesso ab accedo accessu. Inuenit adhuc aliud ūbū
desideratiuū ab accerso accersis. et ē quarte coniu
gacōnis. in eadem significacōne cū eo. et habet r
in antepnl sillaba. accersio accersis. Vn̄ actuum x
Accersi symonem. Et sunt ūba desideratiua tercie
coniug. habent tamen pterita et supina ad mod

quarte. tamen accersio inuenitur quarte coniugati
onis olim. ꝫ moderni utunt̃ accerso accersis tcie cō
iugacōnis. quod idem est cū illo antiquo ũbo ac
cersio accersis quarte coniug̃. ¶ De ũbis eciam de
sideratiuis dixi supra ubi determinaui de p̄teritis
tercie coniug̃ desinentibus in so.

Diminutiuū ũbum est ũbum desinens in lo.
significans diminucōnem accōnis sui primi
tiui. Deriuant̃ huiusmodi ũba a ũbis neutris uel
actiuis. formant̃ uero a p̄ma p̄sona p̄ntis indica
tiui modi. mutato eo quod sequit̃ consonantẽ a
qua incipit secūda sillaba in illo. vt sorbeo sorbil
lo. uł in ulo ut garrio garrulo. Caluo tamen facit
cauillo pro caluillo. ex quo calumnia. Et facit cal
ui calutum. sicut solui solutū. ꝫ istud sup̄ calutũ
non est in usu.

Moriale ũbum siue imitatiuũ ē uerbū signifi
cans morẽ rei sui p̄mitiui. ut patrisso. i. mo
rem patris gero uł imitor. Deriuant̃ autẽ huius
modi ũba qñqꝫ a nomine qñqꝫ a ũbo. formant̃
ũo aliqñ ab ablatiuo singulari. mutato eo quod
sequitur consonantẽ ultime sillabe in is et addita
so. ut patre patrisso. uł mutato o in is et addita
so. ut greco grecisso. uel mutato o uel a in or. ut
philosopho philosophor philosopharis. et poeta
poetor poetaris. Et ut dicit p̄s in p̄mo maioris.
Sepe solemus s geminatam ponẽ. ut patrisso pa
trissas.

Appariciuū ũbum ē ũbum desinens in co signi
ficans apparicōnem accōnis rei sui p̄mitiui. des
cendūt autem huiusmodi ũba a ũbis actiuis uel
neutris. Et formant̃ a secūda p̄sona p̄ntis indica
tiui. extrema p̄te ultime sillabe mutata in i cor̃ et
addita co. uello uellico. fodio fodis fodico. albo
albas albico. i. appareo albere. Orac̃ in v car. Nec
prata canis albicant pruinis. Item nutrio tris nu
trico et nutricor. Vnde cicero in ij de natura deoꝝ
Omnia que sicut membra et p̄tes suas nutricatur
et continet.

Impsonalia omnia ut dicit p̄s in viij lib̃. uł
ab actiuis uel a neutris deriuant̃. ut amo a
matur. sto statur. placeo placet. Et scias ꝙ uerba
imp̄sonalia non descendunt a ũbis imp̄fectis. Nec a
ũbis passiuis cōmunibus deponentibus. nec a uer
bis anormalis. nisi ab istis duobꝫ fero et edo. nec
a defectiuis ut odi noui cepi memini. nec ab alijs
defectiuis. ut ait et inquit. nec a ũbis neutropas
siuis. ut gaudeo fio et cetera. Nec a ũbis excepte
accōnis. ut pluit tonat. nec a ũbis significantibus
passionem innatam. ut palleo. rubeo. Nec a ũbis
significantibus passionẽ illatam. ut uapulo ueneo
nec ab hoc ũbo facio facis cū suis compositis. qñ
non recipiunt passiuū. ut benefacio. calefacio. ma
lefacio. tepefacio. Vñ non ē dicendum. a me benefa
citur. a me tepefacitur. uide eciam in libro. Sūt
eciam quedam imp̄sonalia actiue uocis. quedam
passiue. Inter que hec ē differentia. ꝙ imp̄sonalia ac
tiue uocis p̄nt construi cū infinitiuis ũboꝝ. ut pla
cet michi legere. Sed imp̄sonalia passiue uocis ñ
vñ male dr̃. a me desideratur legere. Vnde imp̄so
nalia actiue uocis regunt añ eosdem casus quos
regunt sua p̄sonalia post. ut michi placet. Imp̄so
nalia passiui uocis non. vnde male dr̃ a me legit̃
uirgiliū Item scias ꝙ sunt quedam ũba imp̄sona
lia non simpliciter ꝫ ex adiūcto. que sequūtur cō
structōnem illoꝝ ũboꝝ imp̄sonaliū quibus adiū
gunt̃. scꝫ incipit debet solet. desinit. potest. ut sor
tis incipit interesse legere. Socrati incipit placere
legere. socrtem incipit tedere legẽ. socratem incipit
penitere peccare. a socrate incipit legi. et sic. de cō
similibus. Nũ xxj. Tedere cepit populū itineris uł laboris

Nota ꝙ differentia ē inter infinitiuum
ũbi imp̄sonalis passiue uocis. et infinitiuum
passiui. ut uult p̄s in ij minoris. ꝙ infinitiũs uerbi
imp̄sonalis ad p̄fectam constructōm indiget abla
tiuo. infinitiuus uero passiui non. Item ꝙ infini
tiuus ũbi imp̄sonalis construitur cū ablatiuo in
transitiue. Infinitiuus uero passiui transitiue. Item
ꝙ infinitiuus ũbi imp̄sonalis resoluit̃ in actiuum
Infinitiuus ũo passiui in passiuū. Item ꝙ infiniti
uus ũbi imp̄sonalis non construitur cū accō. infi
nitiuus uero passiui sic. Scias eciam ꝙ si ũbū pas
siuū construitur cū ablt̃o considerandū est utrũ il
le abltĩs denotet causam efficientẽ uł aliam. Si
efficientem denotat tūc debet poni cum p̄pōne. ut
diligor a platone. Si autem denotat causam ma
terialem uł aliam p̄ter efficientẽ. non debet poni
cum p̄pōne. Vñ male dr̃ ũberor a baculo. uł spo
lior a p̄benda. ꝙ sequeret̃ iam ꝙ posset fieri con
ũsa locucō. ut diceretur p̄benda spoliat me. quod

Sunt alia ũba ut dicit p̄s ¶ ē contrariū rōni
in viij libro que ex ũbalibus nascunt̃ nomi
nibꝫ uł p̄ncipijs. ut a rego rex. a rege regno. a du
cor ductus. a quo ducto. A legor lcūs. a quo lcū
rio et lectito. Et sciendũ ꝙ frequenter apud g̃
cos ex nominibus dignitatū solent deriuari ũba
que actum uł administracōnem ipsius dignitatis
significant. Apud latinos autẽ dignitatū nomina
pleraqꝫ ex ũbis uł nominibus nascunt̃ que faciūt
ũba. ut consul a consulendo. dc̃ator a dictando. q̃s
tor a questu. edilis ab edibus. p̄tor a p̄eundo. duc
tor a ducendo. imp̄ator ab imp̄ando. Ergo rex so
lum quod a regendo nascitur pepit ex sese aliud
ũbum regno. a uillicus eciam uillico uł uillicor di
cebant antiqui. ¶ A metalloꝝ quoqꝫ nominibus
solent nasci ũba. ut ab auro auro auras. ab ere e
ro eras. vñ auratus et eratus. Et a multis quoqꝫ
alijs nominibꝫ inuenimus ũba deriuari. ut a cor
nice cornicor. a fructice fructicor. p̄sius. Nescio ꝙ
cecū graue cornicaris inepte. A philosopho quoqꝫ
philosophor philosopharis. Ab architectū. archi
tecti architector architectaris a patre patro patras
et patrisso. a g̃co grecisso. a spuma spumo. ab vn
da vndo. ab aqua aquor aquaris. a frumento fru
mentor taris. a pabulo pabulor pabularis. ab an
tiquo antiquo quas. heres ab hereo. a grecus gre
cor grecaris. a uespera uesperasco. a luce luceo. A
nocte p̄nocto. a mare uł a marito marito tas. ab
hieme hiemo mas. a fortuna fortuno nas. A ba
cho bachor aris. a limpha limphor aris. et cetera
Actiū uero nomina tam apud grecos pleraqꝫ ꝙ̃
apud nos omnia post ũba naturaliter sunt accipi
enda. doceo post doctor. profiteor post professor
suo post sutor. scribo post scriptor. oro post ora
tor. Et sunt fere omnia p̄fessionū nomina apud
latinos ũbalia. et in or desinūt. Nam grāmaticus
et philosophus et architectus et sophista et poeta
greca sunt. itaqꝫ ex nominibus ipsis hñt uerba a
pud grecos. Vñ nos quoqꝫ philosophor. architec
tor. poetor in usu habemus Omnia quoqꝫ que ex
ipso actu agentibus imponūtur ex ũbis nomina.
non ex nominibus ũba p̄ficiunt. ut amo amator

moneo monitor.curro cursor.lego lector.impo im
pator.consulo consultor.duco ductor. Ab adūbi
is et eciam p̄pōnibus inueniunt̃ deriuatiua ūba ut
pendic pendimo nas. Cras ex quo crastinus et p
crastino nas. Intra ul' intro.hinc intro intras.su
pra ul' sup hinc supero ras.

Gerundia eciam siue supina nascunt̃ a ūbo
et quodammō ūba sunt.et ideo de eis ali
quid dicemus. Simpliciter autem gerūdia
nomina sunt ꝫ p̄s. Vñ dicit gerūdia autē michi
nomina uident̃. Gerundia autē siue supina nascū
tur a uerbo actiuo.passiuo.neutro.impsonali.de
ponenti.cōmuni. Sed que nascuntur ab actiuo re
soluūtur in actiuū.ut uenio causa legendi.i.ut le
gam. Que ueniūt a passiuo resoluunt̃ in passiuuz
ut frigidus in pratis cantando rumpit̃ anguis.id
ē dū cantatur. Que ueniunt a neutris resoluūtur
in neutra.ut uenio causa dormiendi.i.ut dormiaz
Que ueniunt ab impsonali resoluunt̃ in impersō
nalia.ut uenio causa a me amandi id ē ut a me
ametur.i.ut ego amem. Consimile inuenitur.in
lucano. Magnus timor tegitur in audendo.i.duz
ab aliquo audetur. Que ueniūt a deponentibus re
soluunt̃ in deponens.ut uenio causa loquendi.i.
ut loquar. Que uero ueniūt a cōmunibꝫ retinent
significacōnem et constructōm actiuā et passiuaz
ut uenio causa criminandi te.i.ut crimmer te.ul'
uenio causa criminandi a te.i.ut crimmer a te. Itē
gerundium ponitur p articulo grco et infinitiuo
Et ideo eandem constructionem hꝫ quantū ad ca
sum quem hꝫ infinitiuus vñ si gerundiū dn̄dit a
ūbo actiuo regit accusatiū ante se et post se.ante
sicut infinitiuus intransitiue.post se transitiue.ut
magistꝝ legendum est ūgilium.i.magistꝝ dignū
est legere ūgilium Si dn̄dit a passiuo regit an̄ se
actiū.et post se ablatiū cū p̄posicione.ut honoran
dum ē magistꝝ ab hominibus.i.magistꝝ dignū
est ab hominibus honorari Si dn̄dat a ūbo im
psonali.non recipit alium casum q̃ suum ūbum
ut a me curritur.et a me currendum est.id est a
me dignum ē curri

De hoc infinitiuo iri.scias q quando ponitur
in supplecione ūbi impsonal' requirit ante se
ablatiū cū p̄pōne a ul' ab.ut uerꝝ est a me amatū
iri.i.uerꝝ est q ego amabo Sed si ponatur in sup
plecōne ūbi impsonalis requirit an̄ se accusatiuū
ut uerꝝ ē me amatū iri.i.uerꝝ est q ego amabor
Job xxij. Et putabas te tenebras nō uisurꝝ.et im
petum aquarꝝ inundantiū non oppssum iri.i.q n̄
opprimeres.uel q non opprimendus esses. Nota
ꝫ q est qn̄ ponitur cum gerundijs ē impsonale.
Nam scire debes q hoc ūbuz est p̄t esse impsona
le in quatuor locis.scꝫ qn̄ significat statū.ut bn̄
ē michi. Qn̄ significat contingentiā.ut ē qn̄ elemē
tū in duo diuiditur.est.i.contingit. Qn̄ claudit in
se suppositū.ita q nullo mō intelligitur extra.ut
ita ē de sorte ut de eo dicitur. Qn̄ ponit̃ cū gerun
dijs uel pticipijs ūborꝝ impsonaliū.ut a me legen
dū ē et a me lectum ē. De hoc ūbo sum eciam in
fra dicam cum agam de figuris.in c de euocacōne
Hec dcā de ūbo sufficiant.

Participia et infinita ūba.ad similitudi
nem optatiuorū tempa hn̄t coniuncta
pn̄tis et p̄teriti impfecti.et p̄teriti pfec
ti et plus q̃ pfecti.ut dicit p̄s in xj lib.
Participiū autē pn̄tis et p̄teriti.impfecti nascitur
a p̄ma psona p̄teriti imperfecti in omni coniuga
cōne.bam in ns.ut amabam amans.docebam do
cens.legebam legens.muniebam muniebas muni
ens. Exceptis in eo desinentibus.quarte coniuga
cōnis ūbis.que mutant bam in ens.ut ibaz iens
quibam quiens.p̄teribam p̄teriens. Hec eciā hn̄t
per obliquos casus pro ie eu.ut iens eūtis.q̇ens
queuntis.p̄teriens p̄tereuntis.abiens abeuntis.re
diens redeuntis.transiens transeuntis.subiens sub
euntis. Inuenitur autē munibam et polibam pro
muniebam et poliebam. Sed participia ab inteġs
fiunt.muniebam et poliebam. Iñ poliens et muni
ens. ¶ Participiū autē futuri temporis desinens
in rus formatur ab ultimo supino.addita rus ut
amatu amaturus.locutu locuturus. Participium
enim p̄teriti perfecti et plus q̃ perfecti formatur
similiter ab ultimo supino.ut amatu addita s fit
amatus. Et desinūt ista participia in tus.ut lcūs
ul' in sus ut uisus.ul' in xus ut nexus. Mortuus
autē in us desinit. ¶ Participiū autem futuri tem
pis desinens in dus fit a genitō pticipij pn̄tis tem
pis tis finalis in dus conūsa.ut amans amantis
amandus.p̄teriens p̄tereuntis p̄tereundus.tn̄siens
transeuntis transeundus. ¶ Verbū cōmune habet
omniū tempm pticipia. Nam habet pticipiuz pn̄
tis et p̄teriti imperfecti in us.et futuri in rus.in
quantū signat accōnem. Predcā enim duo partici
pia accōnem signant. Inde ē q ūba actiua predic
ta duo participia hn̄t. Item ūbum cōmune habet
participiū p̄teriti et futuri in dus inquantū signifi
cat passionem. Participiū enim in dus semper sig
nificat passionem.et iñ est q ūbum deponens is
tud participiū non habet.ꝫ alia triū temporꝝ par
ticipia habet.participiū autem in tus signat passi
onem et eciam accōm aliqn̄. Inde ē q ūbuz depo
nens habet istud participiū.ut locutus. Et inde ē
eciam q istud participiū signat accōem et passio
nem in ūbo cōmuni.ideo utramqꝫ significacōnez
retinet.actiuam scꝫ et passiuam.non quidez in v
na prolacōne.q2 incongrue d2 sum crimmatus te.
a te.ꝫ in diūsis. Vnde congrue d2.sum c̃minatus
te et ego sum criminatus a te. Participiuz autem
in dus semper passionem signat.et ideo eciaz in
uerbo cōmuni constructōm tantū passiuā retinet
ut sum criminandus a te. Participiuz autez futuri
in rus et pn̄tis in ns significāt accōnem semp.et
ideo in ūbo cōmuni constructōm retinet actiuam
ut sum crimmans te et crimmaturus te. Nota hic
q pticipiū transit in vim nominis quatuor mo
dis scꝫ compacōne.ut doctus tior issimus nom̄ est
Non enim comparat̃ participiū sicut nec ūbū. Itē
compōne.qn̄ scꝫ componitur cū dcōne cū qua nō
componit̃ suū ūbum.ut impotens.indoctus.nō
enim dicimus impossum ul' indoceo ces. Itē tem
poris amissione.ut amandus uenit.i.dignus ama
ri.non enim significat tempus.sicut cū d2 aman
dus.i.ut ametur. Item cū constructōne.qn̄ scilicꝫ
nō retinet constructōem sui ūbi.ut amans illius
nomen est.amans illū pticipium ē. ¶ Scire insu
per debes.q pticipiū pn̄tis tempis ul' p̄teriti per
fecti nominaliter positū nullam aliam p̄pōnez q̃
in p̄t recipere p compōnem q̃ suum ūbum.ut im
potens.et indoctus.et hoc ideo.quia in exilit̃ mu
tat.ꝫ alie p̄pōnes uiolenter.et ideo participiū tn̄si
ens in vim nominis nullam p̄pōnem per se recipit
ad sui compōnem p̄ter in.que ē nominibus appro

priata. Vnde ꝑticipiū futuri tempis nominaliter
positū eam non recipit. q2 sapit naturā ūbi causa
infinitiui per quem exponitur. ut docendus. i. dig
nus doceri. Et ita nichil ē dictuz. iste ē indocendus
sicut nichil ē indoceri. ergo incultus. i. non cultus
nomen ē. Sed incultus. i. inhabitatus ꝑticipiū est
ab incolor leris. Item ꝑticipiū in rus desinens nō
transit in nomen ut amaturus. ¶ Item nota q͛ si
deficiunt supina eciam deficiūt ꝑticipia taz futuri
tempis in tus desinentia q̄ preteriti que ex ipsis
nascunt͛. quod inuenis in omnibus meditatiuis et
inchoatiuis in quibus deficiunt supina duo extre
ma. quibus deficientibus supradcōꝝ quoqꝫ tempo
rū deficiunt ꝑticipia. Item ut tetigi a ūbo depon̄
ti nascunt͛ tria ꝑticipia. sciz p̄ntis et p̄teriti imper
fecti ut sequens. p̄teriti pfecti et plus q̄ pfecti ut
secutus. futuri ut secuturus. Multi tamē ex huius
modi ūbis deponentibus inueniunt͛ apud antiq̄s
simos ꝑticipia tempis p̄teriti tam actiuā q̄ passi
uā significacōm h̄ntia. ut meditor meditatus. Sz
sciendū q͛ ūbis quoqꝫ plurimis que nūc in usu de
ponentia sunt. ueteres sicut cōmunibꝫ usi sunt. et
quasi idem dn̄dum ē qn̄ inuenitur ꝑticipiuz depo
nentis in dus. ut sequendus. q2 ul' a cōmuni olim
uenit. ul' in actiuam significacōm exponi debꝫ. ut
dicam in loquor. ¶ Item ut uult p̄s in xj libro
Casus ꝑticipia h̄nt sex quō nomina. nec sunt in ip
sis deficientia aliquo casu. nec miꝝ. nam in eo q̊
imitant͛ adiectiua. que nullo deficiūt casu siue mo
bilia sint. siue in duas consonantes desinentia. que
enim deficiunt fixa sunt. ut fas dcōne. ¶ Item sci
as q͛ neutropassiua. que sunt quinqꝫ. triū tempo
rū habent ꝑticipia ut gaudeo gaudens gauisus ga
uisurus audeo audens ausus ausurus soleo solens so
litus soliturus. fio fiens factus futurus. dr̄ntie cā.
ne si facturus dicamus. simile sit participio qd̄ ue
nit a facio ūbo. quod vim actiuā possidet fio ūbi
Vn̄ a supino eius nascitur passiuū p̄teriti ꝑticipi
um et futuri actiuū. factū factu factus facturus. fi
do quoqꝫ fidens fisus fisurus.

Numerus ꝑticipijs accidit uterqꝫ. Singula
ris ut currens. Pluralis ut currentes. Et si
cut non deficiunt casibus. sic nec nūis defec
tiua inuenies ꝑticipia.

Figuras h̄nt ꝑticipia quas h̄nt ul' accipiūt
a ūbis. Nam p se nunq̄ componitur ꝑtici
pium. nisi p̄us ūbum eius componat͛. er
go ul' simplicia sunt ul' decomposita pleꝝqꝫ. i. a ū
bis compositis deriuata. ut efficio efficiens. intel
ligo intelligens. Si eniz ipsa p se componantur n̄
p̄us ūbis compositis transeunt in nominuz vim.
sicut eciam si compentur. ut nocens innocens. sa
piens insipiens. Simplicia enim eoꝝ p̄nt et ꝑtici
pia esse et nomina. Composita ūo sine dubio no
mina sunt. Ideo autē addidimus pleꝝqꝫ. q2 sunt q̄
dam que n̄ ſuant compōnis ūboꝝ compaginem.
Vn̄ appet ea ex se composita. ut effringor effrac
tus. contingor contactus et similia. De hoc supra
dixi cū egi de composita figura nominis in prin
cipio.

De diuisis quoqꝫ consonantibus que an̄ us
in p̄teriti tempis ꝑticipijs inueniunt͛. quā
uis p singulas ūbi terminacōnes cū de su
pinis tractabamus docuimus. tamen hic eciam ge
neraliter compħendē non incongruū uidetur esse
Omnia ergo ꝑticipia p̄teriti tempis ut dicit pris.

in xj li f. ul' in tus desinunt. ut amatus. adiutus.
ul' in ctus. ut sectus sanctus. ul' in ptus. ut captus
sumptus. ul' in stus ut questus. ul' in sus. ut risus
lusus. iussus. ul' in psus ut lapsus. ul' in xus. ut
fluxus. flexus. plexus.

In tus desinūt omnia que p̄teritū pfectuz in
ui terminant sillām. mutacōne ui in tus. ut
adiuui adiutus. neui netus. deleui deletus. Straui
stratus. lacessiui lacessitus. Excipiunt͛ drn̄e causa
tria a longam in au conūtentia. ut laui lautus. fa
ui fautus. caui cautus. ne si latus fatus catus di
ceremus alias significacōnes habere putarent͛. ta
men scias q͛ lotus mag̃ est in usu nunc q̄ lautus
Et scias q͛ hec omnia pnl' productas h̄nt tam in
ūbis p̄teriti q̄ in ꝑticipijs. exceptis seui satus. siui
situs. que in ꝑticipijs penultimas cor̃. et leui uel
liui litus. facit eciam lini. et tūc ab eo irregulariter
formatur litū. Pris autez approbat magis leui in
x libro. quia lino facit lini. ul' magis drn̄tie causa
ad nomen linus lini leui. quod a leo simplici nas
citur. quod in usu non ē. Vetustissimi eciam lini
dixerūt in p̄terito. Et ita ibidem dicit. In ui silla
bam desinentia mutant eam in tū. ut creui cretuz
ergo liui quoqꝫ ul' lini litū. Et subdit p̄s in xj lib̊
A ciui quoqꝫ citus licet corripe et producere pnl'.
Ab iui quoqꝫ composita ul' ab ij. et quiui ul' quij
cor̃ in ꝑticipijs J an̄ tus. ut aditus. obitus. preteri
tus. nequitus. Solui eciam solutus. et uolui uolu
tus. abiecta J produxerūt tamen u pnl'. A ūo an̄
tus corripi in quatuor solis ꝑticipijs inueni. duo
bus p̄me coniugacōnis. que duplicant in p̄terito
p̄orem sillabam dedi datus. steti status. quod ꝑti
cipio simile nomen ē. vn̄ futuꝝ staturus. Secūde
quoqꝫ coniugacōnis vnū inueni a deponenti reor
ratus. et tercie vnū. a seui satus. vn̄ insitus. J ūo
cor̃ habent an̄ tus omnia que p̄teritū in ui diui
sas terminant. nisi sint ex p̄ntibus in lo ul' in no
desinentibus. ut domui domitus. elicui elicitus. ex
cipiunt͛ p̄me quidem coniug̃ duo. que p sincresiz
J proferunt͛. secui sectus et fricui frictus. A neco q̊
ūbo necatus et nectus inuenit͛ ꝑticipiū. ß necatus
dr̄ ꝓprie ferro. nectus alia ui pemptus. In secūda
quoqꝫ coniugatione excipiunt͛ in ui diuisas p̄teri
tū desinentia. que pnl' J in ꝑticipijs non h̄nt. ut ꝭ
docui doctus. tenui tentus. censui census. Tercie q̊
rapui raptus. et ex eo cōposita corripui correptus
p̄ripui p̄reptus. Similiter ūba composita a canen
do. absqꝫ J faciunt ꝑticipia ꝭm p̄mitiui formā. ca
nor cantus. occinor occentus. accinor accentus q̄
uis occinui et accinui faciunt p̄teritū. In rui eciaz
et in xui p idem tempus exeuntia non h̄nt J in
ꝑticipijs. ut desero deserui desertus. dissero disserui
dissertus. insero inserui insertus. aperio aperui ap
tus. messui quoqꝫ messus facit. et censui census in
lui uero desinentia ui in tus conūtunt in ꝑticipio
ut colo colui cultus. qn̄ est quarte coniug̃. occolo
occolui occultus. alo alui altus et alitus. vn̄ eciā
uolo uolui uultus facit. q2 nomen ē ꝑticipiale quō
colui cultus. qn̄ est quarte coniug̃. que eciam o ū
bi in u conūtunt. Que uero in p̄nti in uo desinūt
J extrema p̄teriti in tus conūsa faciunt participia
polluo polluis pollutus. eruo eruis erutus. suo su
is sutus. quod solū pnl' corripit. A do quoqꝫ com
posita J breuem h̄nt an̄ tus in ꝑticipio p̄teriti. ut
reddo redditus. credo creditus. Prodo proditus. p
do ꝑdidi perditus. uendo uenditus. Deponentia in

quor. mutant eam in cu Et ſumencia tū faciunt
ſupinum loquor locutum ſequor ſecutum
In ctus faciunt pticipium p̄teriti paſſiui ūba
que p idem tempus actiuoꝝ in xi faciunt ut
intellexi intellcūs uexi uectus auxi auctus traxi
tractus vnxi unctus. mutant enim xi in ctum Ex
cipitur flexi qd̓ flexus facit pticipiuꝫ Et eciam fi
go fixi fixum. fluxi fluxuꝫ uel fluctum. frixi frix
um uel frictum cū declinat̄ frigo gis. frigeo enim
facit frigui et caret ſup̓ conniueo conniui uel con
nixi connixum. Pecto tis pexui uł pexi pexum.
uel pectum Flecto nexui uł nexi nexum. qd̓ eciaꝫ
facēt nectum niſi eſſet differencia huius ūbi neco
cas necui nectum. plecto tis xi xum antiqui. Nūc
autem plector et amplector dicimus cōmune cū
ſuis compoſitis Item in gor deponencia mutant
eam in ctum et faciunt ſupina ut fungor functū
panxi autem non habet ſup̓ Ango autẽ anxi dꝫ
facē anctū ſꝫ non ē in uſu Similiter in ci uel qui
uocali longa antecedente deſinencia in p̄terito in
ctus faciunt. ut feci factus Ieci iactus. reliqui relic
tus Similiter in gi ut legi lectus fregi fractus
In ptus exeunt pticipia p̄teriti paſſiui cuꝫ acti
ua eiuſdem tempis in pi uel pſi uel mi termi
nantur ut cepi captus et cepi ceptus ſcalpſi ſcalp
ptus compſi comptus ſumpſi ſumptus ꝓmſi ꝓm
ptus dempſi demptus nupſi nuptus Nuptus eniꝫ
naturaliter ſiletur niſi per irriſionem uł figuram
q̈uis uetuſtiſſimi nouus nuptus ꝓtuliſſe inueniū
tur qd̓ nunc in uſu non eſt Emi emptus. ademi
ademptus. redemi redemptus rapui q̄ꝫ raptus fac̄
et ex eo compoſita corripui rreptuſ p̄ripui p̄reptus
In ſtus vnum inueni deponens. queror queſ
tus. et paſſiuū paſcor paſtus. cū alia eiuſdem
forme ſoleant s abicere. naſcor natus iraſcor ira
tus. obliuiſcor oblitus. paciſcor pactus. nanciſcor
nactus ꝓficiſcor ꝓfectus. ulciſcor vltus expgiſcor
experrectus defiſcor ſolum duplicauit. s. in ptici
pio defeſſus ¶ Hic attende ꝙ eciam uro uſſi fa
cit in ſtus uſtus. et torreo toſtus et haurio hauſi
hauſtus. geſſi geſtus. x quoq̄ꝫ an̄cedente vnuꝫ in
uenio in tus a texui textus Ita dicit p̓s. ꝓpter h̓
dn̄t quidam ꝙ miſtus dꝫ ſcribi p s non p x Alij
dn̄t ꝙ ſcribitur p x mixtus mixtio et remanet t
in ſuo ſono ꝗꝛ p̄cedit x Et ita uult hug̃ et cōmu
In ſus deſinunt pticipia que ¶ nius tenetur
ex ūbis ueniunt in ſi uł di p̄terituꝫ actiui ter
minantibus niſi ſint a do compoſita uł quarte cō
iugacōnis que nullum pticipium in ſus t̄minant
ut leſi leſus merſi merſus iuſſi iuſſus p̈ndeo p̈ndi
p̈nſus tondeo totondi tonſus Obſideo obſedi ob
ſeſſus fodio fodi foſſus tendo tetendi tenſus tun
do tutudi tunſus p̄hendo p̄hendi p̄henſus ſcindo
ſcidi ſciſſus findo fidi fiſſus Excipiunt̄ uſſi uſtus.
torſi torſus et tortus Antiqui dicebant. a torreo
q̄ꝫ toſtus fit. gero autem geſſi geſtum facit Ita di
cit p̓s in xj li Et in x dicit Omnia ūba que faciūt
p̄teritum in di faciunt ſup̓ in ſum ut p̈ndeo p̈ndi
p̈nſum Excepto dedi ꝗꝛ eſt p̓me coniug̃ que nūꝙ̄
facit ſup̓ in ſum et ex eo compoſitis que in tercia̅
tranſeunt coniug̃ Et a pnuł ſimplicis ſupini in I
conūtunt ut do dedi datum reddidi redditū Et ad
dit p̓s in xj li. Similiter faciunt pticipia in ſus ū
ba que in li uel ri uel ti t̄minant p̄teritū actiuoꝝ
ut uello uelli uł uulſi uulſus fefelli falſus pepuli
pulſus pculi pculſus a ſuffero ſuſtuli anormaluꝫ

eſt et ſublatus facit decurri decurſus verri uerſus
uerti uerſuſ Excipit̓ pepi partus drnē cauſa. pepci
eniꝫ parſus facit ¶ Quarte coniugat̄ in ſi uel ri ter
minancia p̄terituꝫ in tus non an̄cedente i faciunt
pticipia. farcio farſi fartus. ſarcio ſarſi ſartus. ful
cio ſi fultuſ haurio hauſi hauſtus. reperio reppen
reptus. comperio comperi compertus
In pſus vnū inuenio a deponēti labor lapſus
Ita dic̄ p̓s Magiſter bn̄ dicit. ꝙ ec̄ cambio fa
cit campſi campſum et inde campſus. ſa. ſuꝫ et cā
In pſor cāpſoris. et huic cōſencio
In xus t̓a in uenio paſſiua. nexus a nexui. pe
xus a pexui flexus a flexui ſimilit̓ faciunt pticipia
a̅plector amplexuſ cōplector cōplexuſ et cōniueo
conniui uel connixi connixiui inde connixus Sup̄
dictas formas ſeruant in pticipio p̄teriti cōia et
deponentia que facile ex ſimili t̄minacōne paſſiuo
rum dinoſci pn̄t. quō faciunt p ſingulaſ coniuga
ciones pticipia p̄teriti tpis Neutra pauca habent
p̄teritū pticipiū ut raro ut ceno cenatus. prādeo
pranſus. iuro iuratus. careo caſſus. qd̓ et nomen
ē paſſus a pateo. titulo titulatus. placeo placituſ
quieſco quietus. ſueſco ſimiliter facit ſuetus ¶ A
neutropaſſiuiſ q̈nq̄ꝫ ſunt pticipia gaudeo gauiſuſ
audeo auſus ſoleo ſolitus fio factus fido fiſus Ve
tuſtiſſimi tn̄ et ex alijs plurimis neutris inueniū
tur ꝓtuliſſe pticipia p̄teriti que modo in uſu non
ſunt. Pleraq̄ꝫ tn̄ neutroꝝ ſecunde coniug̃ in ui di
uiſas deſinencia in p̄terito deficiunt in ſupinis. ut
horrui rubui tepui ferbui ſenui egui frigui rigui
durui ſtupeo ſtupui et ſimilia Et h̓ de pticipio dic
ta ſunt De differencia pticipij et nominis ūbalis
habes in lector lectoris. et in ſpirator. et in ſcribo
Item pticipia non componuntur niſi p ntm̄ ut di
cam in edifico De ꝓnomine ſufficiat qd̓ dcm̄ eſt
cū tractauimus de nomine

Preposicio non aſpiratur Nam ut dicit p̓s in
xiiij li Nulla p̄pō hꝫ aſpiracionem. ſicut nec
coniunccio. vnde patet ꝙ abundo ē compoſitum
ex ab et unda et non aſpiratur ¶ Nota ꝙ ſicut
dic̄ hug̃ tractans de erge. ꝙ en tantū ualet aput
grecos q̈ntū in apud nos vn̄ huiuſmodi nomina
greca ſine nota que preocām compōnem hn̄t in
ſui compōne pn̄t ſcribi Et ſcribuntur indifferent̓
modo p en modo p in. ut encauſtum et incauſtū
entihimema et inthimema emplaſtꝝ et implaſtꝝ
energuminus et inerguminus. energia et inergia
et ſic de conſimilibus ¶ Nota eciam ꝙ ſi duo pre
pōnes ponuntur in conſtruccione reſpectu unius
caſualis. ultima tenetur concordare cū caſuali. et
p̓ma ſuit locucōni et nō caſuali. ut uenio de ult̓
montes Et de poſt fetantes accepit eum Si autē
ponantur tres ultima concordat cū caſuali et alie
reſpiciunt p̄pōnes et caſuale loco caſual̓ ut uenio
de p ante ſcolas. ueꝝtn̄ ſup ſeruit utriq̄ꝫ caſui. ſꝫ
cum accuſatiuo ponitur quando ſignificat ad locū
ut uenio de ſup pontem et nō de ſup ponte niſi p
figuram Nota eciam ꝙ ſicut dicit pap̄ omēs p̄po
ſicōnes hanc habent naturam ꝙ aut augent ut
p̄diues aut minuūt ut ſubluſtris ſubtriſtis aut
in contrarium ūtunt. ut deſtruo. aut nichil ſignt
ut emori. quod aliqn̄ tantū ualet quantum mori
Aut aliquid ſignificacōne determinant ut p̄mone
o. ¶ Hic pt̄ queri. an ſit dn̄dum. petruſ ptās bo
nonie uł de bononia. Archiepūs ianue uł ianuen
ſis. et ita de conſimilibus. ſꝫ h̓ determinatū eſt ſup̈

de possessiuo nomine. De accentu autē ꝓnonuz su
pra determinatū ē in secūda pte ubi egi de accen
tu ꝓnonum. De ꝓnonum compōne cū quibus parti
bus componanť et qn̄. dictuz ē sup̄ in c de cōposi
ta figura nominis. Item multa utilia dixi sup̄ in
pma pte de ꝓnonibus in c de sillaba.

Aduerbium ē ps orōnis indeclinabil
cuius significacō ūbis adijcitur. H̄ enim p
ficit ūbis additum aduerbium. quod adiecti
ua nomina appellatiuis nominibus adiuncta. ut
prudens homo prudenter agit. felix uir feliciť ui
uit. sicut dicit ps in xv li de aduerbijs. Nota ut di
cit ps in xv li. q̄ ꝓpria nomina ciuitatū siue pri
me uľ secūde sint decli. genitiuo quidem casu pro
aduerbio in loco accipiunť. ut rome sum. tarenti
sum. Accō uero ad locū cuiuscumq; sint declina
cōnis. ut romam eo uľ tarentū. uľ carthaginez uľ
athenas. Ablatō uero de loco uľ p locū. ut roma
exeo. tarento transeo. Sin tercie sint abltō tam in
loco q̄ de loco uľ p locum. ut cartagine sum. car
tagine uenio. cartagine transeo. Idem eciam semp
in pluribus inuenitť. ut athenis sum. athenis ue
nio. athenis transeo. Inueniunť tamen et cuz ꝓpō
nibus nomina ciuitatū sepius ꝓlata. et maxime
apud historicos. Vn̄ salustius in catilinario. Nam
cū brutus ab roma abierat. Inueniunť tamen que
dam appellatiua supradcām regulaz ſuantia tria
ut militie militiam militia. Domi domū domo. hu
mi humū humo. et eciam adde ruri rus rure. Pre
dcā autem ſm quid non simpliciter dn̄r aduerbia.
et ideo pn̄t eis iūgi relatiua et adiectiua. ut studui
bononie que ē pulcra ciuitas. Et scias q̄ domus se
cūde declinacōnis ē et quarte. et ſm declinacōnem
secūdam ponitur ad modū ꝓpoꝝ nominū non ſ
quartam. q2 ꝓpum nomen in quarta declinacōne
usualiter non repitur. et ideo bn̄ dr̄ fui domi. sed
male dr̄ fui domus. Item ut dictum ē. maxime a
pud historicos inuenitur. uado bononiā uľ ad bo
noniā. domū uľ ad domū. et sic de consimilibꝫ. Et
sepe talis latinitas inuenitur. nec mirū. q2 ꝓpō cum
casuali equipollet aduerbio. Scias eciam q̄ ut dic
ps. In E prodō aduerbia pmitiua non inueniunť. ſꝫ
deriuatiua a nominibus secūde declinacōnis. quoꝝ
dtūs in o longam desinens. in e longam conūtiť
et facit aduerbium. ut huic claro clare. optimo opti
me. pulcro pulcre. affabro affabre. Cicero in ūtina
rum vj. Deum nullū qui ei paulo affabre factus.
huic sano sane. fero fere. Excipiunť bene et male
a bono et malo. in e correptam desinentia. Multa
autem ex sup̄dictis nominibus ipsa terminacōne
dtī pro aduerbijs accipiunť. ut falso. consulto. pos
tremo. sedulo. auspicato. augurato. manifesto. pri
uato. p̄cario. merito. et sepe corripiunt o termina
lem qn̄ in aduerbia transeunt. ut cito sero modo
necessario dr̄. ſꝫ necesse eget ūbo substantiuo. In
uenitur tamen et necessariū. Sunt tamen quedā
ex eadem declinacōne quoꝝ neutra pro aduerbijs
accipiunť. ut multū nimiū. ueꝝ et uero. pmum et
pmo et pme. Quod ondit terentius qui composi
tū ab eo in andria ꝓtulit. Nam id arbitror apri
me in hac uita esse utile. nimiū quoq; pro nimis
frequenter inuenimus. et paꝝ pro pꝛuum. Excipiū
tur quedam que non solū in e ſꝫ eciam in er desi
nūt. ut a duro dure duriter. a largo large et largi
ter. ab humano humane et humaniť. a firmo fir
me et firmiter. Inueniunť alia quibus non ē utē
dum. insaniter pro insane. seueriter quoq; ꝓ seue
re. blanditer. benigniter. amiciter auariter mundi
ter mestiter equiter asperiter festiuiter ampliter
ignauiter probiter proteruiter inimiciter iracundi
ter ignaniter supbiter temeriter p̄clariter cruriť
puriter reuēcunditer miseriter ꝓsperiter Dicitur
eciam abunde ab abundo et abundanter et abun
dans. ¶ Sciendū tn̄ q̄ quedam aduerbia non pla
ne ſuant significacōnem que in nominibus est a
quibus deriuanť. ut ferus fere. sanus sane. sensus
sensiꝫ. Ideo autē diximus non plane. q2 p̄t esse a
liqua racō. ut fere dn̄r que omni corpe feruntur
quippe cuz quatuor pedibus utanť fere. ergo pro
iuxta q̄ celeribus omnia iuxta sunt. sanus ꝓ ua
lidus accipitur. ergo et sane ꝓ ualide. ¶ Hic quo
q; ntandū q̄ a ualido ualde pro ualide profertur
p sincopam. sensim ꝓ paulatim. q2 ea maxime fa
ciunt sensum que moranť. A rito ūo ūbo uľ ritu
rite pro rcē. q2 nichil traditur ritibus nisi qd̄ rectū
est uľ rectū esse creditur A qnte quoq; declinacō
nis nominibus composita. e ꝓducunt. pridie. ho
die. postridie. meredie q; pro aduerbio accipitur cū

In im denominatiua inueniunť ¶ sit nomen.
et uerbalia siue pticipalia. ut a pte ptim. a iu
ro iuratim. a uice uicissim. ab hostio hostiatim. a
statu statim. a raptu raptim. a saltu saltim. a cur
su cursim. a sensu sensim. a singulus sigillatim uľ

In ter quedam aduerbia desinūt ¶ singulatim
de quibus sic dicit ps. In r pmitiua cur et p
qn pro ualde accipitur. Deriuatiua a nominibus
uero uľ pticipijs tercie declinacōnis ueniunt inter
exeuntia. ſꝫ si in ens desinat ntūs. is genitiui in er
conūtunt. ut sapiens sapientis sapienter. prudens
prudenter. Alia uero assumūt ter dtō pnľ cor. ut
fortis forti fortiter. audax audaci audaciter. sed p
sincopam in usu frequentiori ē audacter. Excipit
facilis quod pro faciliter facile aduerbij loco habu
it in usu. Virg̃ in x. Quam facile accipiter saxo sa
cer ales ab alto. Difficilis autē difficulter facit ꝓ
difficiliter. et ab omni omnino. Preterea a tribus
et quatuor nascunť aduerbia ter et quater. Obiter
enim compositū ē ab ob et iter. Similiter paulis
per tantisper parump cōposita sunt. Vetustissimi
tamen quedam contra supradcām regulam ꝓtu
lerūt. Sed siquidem sunt nomina neutra pro adu
bijs ut sublime uolans assumūtur. Aliter ūo re
ijciunť. ut pomponius de philosophia. Cū ista h̄
memorie meminit. ꝓ memoriter. Hoc eciam ad
ūbiū aliter ab eo quod ē. hec alis. huius alis. hu
ic ali ꝓ alius alius alij. ſm supradcām analogiā

Queri h̄ p̄t de hoc aduerbio non ¶ profertur
quare non componiť nisi cū tribus ūbis. ne
queo nolo nescio. Item qn̄ ueniat p compōnem
cuz nominibus. et qn̄ p infinitacōnem. ſꝫ h̄ deter
minatū ē sup̄. ubi egi de figura composita nomi
nis. ¶ De accentu aduerbioꝝ dixi supra in secunda
pte ubi egi de accentu aduerbioꝝ. et eciam ubi egi
de impedimentis accentus in impedimēto dn̄tie.

Interieccōnem greci inter
aduerbia ponūt. ſꝫ romanorū scriptores hanc
sepatim ab aduerbijs accipiūt. ¶ Et scias q̄
nulla interiectio est composita. Vn̄ prodolor sunt
due ptes. ut ondi sup̄ in c de composita figura no
minis. ¶ Amō specialiter de diasintastica siue cō
structōne et de suis spēbus et ptibꝫ necnon de regi
mine subiūgamus.

Onstructō ꝑfecta quā greci sinthasiȝ uo
cant ualet ad omniū autoꝝ expōnem. et
ideo nūc de constructōne pn̄cipaliter et
suis speciebus et ꝑtibus dicemus. deindē
de regimine subiūgemus. Scias ergo ꝙ construc
cōnuȝ alia ꝑfecta. sicut illa que ꝑfectuȝ sensum ge
nerat in animo auditoris. ut petrus currit. Alia
imperfecta sicut illa que imperfectuȝ sensuȝ gene
rat ut homo albus.

Onstruccōnis quatuor sunt species. scȝ intrā
sitiua transitiua reciproca et retransitiua. In
transitiua constructō ē illa in qua non ōnditur fi
eri transicō actus uł passionis de vna persona in
aliam. ut sortes currit. Transitiua ē illa in qua ōn
ditur fieri transicō actus uł passionis de vna ꝑso
na in aliā. actus ut diligo te. passionis. ut diligor
a te. Reciproca ē illa in qua ōnditur fieri reflexi
o actus uł passionis de vna ꝑsona in seipsam. uel
de pluribus in seipsis. Qn̄qȝ singulariter qn̄qȝ plu
raliter. Singulariter ut diligo me. diligor a me. plu
raliter ut diligimus nos. diligimur a nobis. et dr̄
a reci qđ ē iteꝝ et proco quod est re. In̄ reciproca
.i. reiteratiua. Retransitiua ē illa. in qua ōnditur
fieri transicō actus uł passionis de vna ꝑsona in
aliā determinate .i. cū cā finali. ut rogo te ut doce
as filiū meū. vn̄ pȝ ꝙ h̄ constructō. diligo te dili
gentē me n̄ ē retransitiua. imo ē tn̄sitiua. Omnis
enim constructō retransitiua indiget ūbo subiunc
tiui modi cū adiūctiua coniūctione. uł dcōne h̄n̄
te vim coniunccōnis adiūctiue. ut rogo te ut dili
gas me. Et scias ꝙ tres species cōiunccōnis conue
niunt seu rn̄dent tribus motibus in natura. ē eniȝ
motus rcūs. et isti conuenit constructō transitiua
Item ē motus circularis. et huic conuenit recipro
ca constructō. Et ē motus compositus. et huic mo
tui rn̄det uł conuenit constructō retransitiua. In
transitiua ūo constructō nō cōuenit motui ȝ q̄eti

Ed p̄t queri. an hec cōstruccō. hec capa ē pe
tri sit intransitiua. Dico ꝙ simpliciter ē intn̄
sitiua. qꝛ non ōnditur ibi fieri transicō actus uel
passionis de vna ꝑsona in aliā. Est tamen ibi tn̄si
cō ꝑsonaꝝ. qꝛ obliquus transitiue construitur cuȝ
ūbo. ȝ transicō ꝑsonaꝝ non reddit simpliciter cō
structōnem transitiuā. Item cū dico uolo legere si
iste infinitiuus legere tenet̄ nominaliter talis cō
structō iudicatur transitiua. et determinat transitū
huius ūbi uolo. Si autē teneatur ūbaliter est in
transitiua. et ꝯm hoc construit̄ cuȝ hoc ūbo uolo
intransitiue. Iteȝ consueuit queri. an hec construc
cō sit transitiua petrus legit ūgiliū. cū petrus con
struatur intransitiue cū hoc ūbo legit. ad h̄ dico
ꝙ constructio magis debet iudicari rōne finis q̄ꝫ
rōne pn̄cipij. qꝛ finis dignior ē pn̄cipio. et ꝯm h̄
hec constructō est transitiua petrus legit ūgilium
non intransitiua. licet constructō uerbi potentior
sit ad nominatiuū q̄ꝫ ad obliquū. Et scias ꝙ con
strui intransitiue ē ꝑtinere ad eandem ꝑsonā. Con
strui uero transitiue ē ꝑtinere ad diūsas personas
uł tamē q̄ꝫ ad diūsas Item scias ꝙ in omni recipro
ca constructōne ūbum cum sequente obliquo con
struitur transitiue. ut ego diligo me. ȝ quia ūbuȝ
ōnditur ꝑtinere ad eandem ꝑsonam secuȝ est reci
proca. et ē ibi transicō actus uel passionis. ȝ non
ē ibi transicō ꝑsonaꝝ. et ita reciproca constructio
tenet mediū inter transitiuā et intransitiuā. Vnde
omnis constructio reciproca p̄t dici transitiua ac

tiuus. licet ibi sit intransicō ꝑsonaꝝ. ȝ largo modo
Item cū tantū sit vnū pronomen reciprocū sciliȝ
sui consueuit queri an ista constructio. ego diligo
me sit iudicanda reciproca. Ad hoc dico ꝙ q̄ꝫuis
sit vnū pronomen reciprocū tantū scȝ sui sibi se a
se. tamen iste debent dici reciproce construccōnes.
sciliȝ diligo me. diligis te. non ūtute ꝓnominis
uel ūbi reciproci ibi positi. ȝ ex iunctura ꝓnomi
nis et ūbi simul. nam ūbum et ꝓnomen ꝑtinent
ad eandem ꝑsonam ¶ Volo eciam te scire ꝙ ora
cio. construccio. locucio. differunt. cū unum nō re
cipiat spēs alterius Nam locucō diuiditur in tres
spēs qꝛ locucionū alia de pn̄ti ut lego ūgiliū. alia
de p̄terito ut legi. alia de futuro ut legam Iteȝ lo
cucionū alia affirmatiua alia negatiua. Construc
cio uero diuiditur in quatuor spēs ut dixi. sciliȝ
intransitiuam. transitiuam. reciprocam. et retn̄siti
uam. Oracio autem diuiditur in quinqȝ species ut
dicam in quinta parte in oracio ¶ Postq̄ꝫ de con
struccōne et suis spēbus uidimus nunc de ꝑtibus
eius uideamus

Scias ꝙ ꝑtes construccionis sunt due. sciliȝ
suppositū et appositū Suppositū est illud
de quo loquimur Et dr̄ in dialetica subiec
tum Appositū uero ē illud quod de altero dr̄ Et
appellat̄ in dialetica p̄dicatū Et scias ꝙ quidq̄d
precedit ūbum pn̄cipale. uel intelligitur p̄cedere.
est suppositum. ūbum uero pn̄cipale cū toto illo
quod sequitur est appposituȝ Excepto sum es est.
in pn̄ti tempe indicatiui modi. quod ꝯ quosdam
qn̄ ponitur inter adiectiuū et substantiuū. ut pe
trus est albus. est mera copula. et ad neutram ꝑ
tem tendit ¶ Hoc eciam nota ꝙ si unum ūbum
ponitur in orōne illud ē principale. si duo uł plu
ra copulata ꝑ copulatiuā coniūccōnem uł disiūcti
uam. illa ūba sunt equaliter pn̄cipalia. ut petrus
legit et disputat. iohannes legit uł disputat. ūbū
ūo relatiuū non p̄t esse pn̄cipale. et ponitur hoc
relatiuū qui in eadem ꝑte orōnis cum an̄te. cum
eo quod in construccōne ponitur respcū illius. ut
petrus qui ē studens bononie disputat. h̄ disputat
solum ē appositū. Hoc tamen fallit qn̄ qui expo
nitur ꝑ coniunccōnem adiūctiuā et relatm̄ ꝓnom̄
ut iste ē dignus qui regat impiū .i. iste ē dignus
ut ipse regat impium. uł ubi fuit supplecō uerbi
ut uos non estis qui loquimini .i. loquentes. Sci
as eciam ꝙ cum dr̄. si homo currit homo moue
tur. homo currit ē an̄cedens. homo mouetur est
consequens. Nam an̄s ē ꝑs illa que p̄ponitur siue
immediate sequitur hanc coniūctionem si. Conse
quens ē illa ꝑs que postponitur siue immediate
sequitur hanc coniūccōnem si. ȝ hoc magis ad di
aleticū spectat. ¶ De supposito ūbi ꝑsonalis nunc
uideamus. Scias ergo ꝙ nomen substantiuuȝ ali
qn̄ supponit ꝑ se. ut homo currit. uł cū sua termi
nacōne. ut homo albus currit. Similiter supponit
nomen adiectiuū substantiue positū. ut albuȝ cur
rit .i. alba res. Item ꝓnomen. ut ego curro. tu cur
ris. ille currit. Item ꝑticipiū ut legens ꝓficio. Itē
ūbum infinitiui modi positū nominaliter aliquā
do ꝑ se. ut legere ē bonuȝ. aliqn̄ cū adiuncto. ut a
mare deum ē bonū. et me ire ad ecclesiam ē ueruȝ
qꝛ hoc totū me ire ad ecclesiam supponit huic ū
bo est loco vnius nominatiui. Similiter supponit
subiunctm̄ ūbum uel indicatiuū p̄posito nomine
uel adūbio infinitiuo. ut quis currit scitur a me

ubi sit sortes ignoratur a me. Similiter orō sump
ta p indicatiuū ūbum uľ subiunctiū supponit pre
posita hac coniūctione q̄.ut q̄ tu legis ē uerum
uľ q̄ tu legis placet michi. Item supponit adūbi
um positū nominaliter.ut diu ē q̄ ego ueni.i.di
uturnū tempus. ¶ Et scias q̄ suppositū ūbi pso
nalis debet cū eo concordare in tribus sciꝫ in pso
na in numero in habitudine nrī Ex quo patet q̄
male dr petri currit.qꝛ licꝫ petri concordat cū ūbo
in psona et numero.tamen discordat secuꝫ in ha
bitudine nrī.cū sit casus genitiui. Nota eciā q̄ in
uerbis tercie psone intelligitur ntūs tribus modis
Qñq3 incerte significacōnis.ut in ūbis excepte ac
cōnis. Qñq3 ui relacōnis.ut qui legit disputat.qñ
q3 ui pcedentis orōnis.ut sortes legit et disputat.
In ūbis autem pme et secūde psone intelligit̄ no
minatiuus certus et determinatus.vñ non egent
pronomine ibi posito ad supponem.nisi causa dis
crecōnis uľ significantie.ut ego sum lux mūdi.et
tu puer pphēta altissimi uocaberis.uide in narra
cōne.ſ3 ūba tercie psone bene indigent ut sortes
currit.nisi in pdictis casibus. Verba tamen tercie
psone si ponant̄ absq3 ntō non reddūt locucōneꝫ
incongruam.ſ3 impfectam. ¶ Volo eciam te sci
re q̄ ntūs tercie psone pt iungi cum ūbo pme et
secūde psone ex parte suppositi in quatuor locis
absq3 pronomine ibi posito.sicut dicaꝫ in iiij pte
in tractatu de allotheca.in c de euocacōne. Item
animadūte.q̄ nomina que geminant̄ ut q̄squis
non recipiunt cūq3.ut quicūq3.hñt vim duorū ca
suū.et ponenda sunt in eodem casu in quo poni
tur relatiuū facta explicacōne.sicut dicam in qn
ta pte in quisquis. ¶ De supposito ūbi impsona
lis amō uideamus. Scias ergo q̄ ūbis impsonali
bus fit suppō per obliquū casum. Impsonaliū au
tem ūboꝝ alia sunt actiue uocis.alia passiue.vt
placet et curritur. Inter que drītie sunt hee.quia
impsonalia actiue uocis pñt construi cū infinitīs
ūboꝝ.ut placet michi legere. Sꝫ impsonalia pas
siue non Vñ male dr.a me desideratur legere. Itē
impsonalia passiue uocis sunt absoluta et intran
sitiua.ſ3 impsonalia actiue uocis pñt esse transiti
ua.ut penitet me peccati. Item impsonalia actiue
uocis regunt añ eosdem casus quos regunt sua
personalia post.ut michi placet. Impersonalia ue
ro passiue uocis non regunt eosdem casus quos
sua ūba. Vnde male dr.a me legitur ūgiliū.licet
bene dicatur.ego lego ūgilium.et qꝛ a me legit̄.
equipollet huic.ego lego ūgiliū.et a me legitur
ūgiliū.si addatur actūs. ¶ Nota q̄ cuꝫ dr a me
curritur pt duobus modis suppositū assignari.est
enim suppositū rei exercentis et rei exercite. Sup
positū rei exercite ē res ūbi.i.casus qui intelligit̄
p ūbum.et ſm hoc ūbum illud construit̄ cū ab
latiuo transitiue.et debet sic exponi.a me currit̄.
id est cursus agitur ame. Suppositū uero rei exer
centis est res ablatiui.et ſ3 hoc ablatūs supponit
et construitur cū ūbo intransitiue.et debet sic ex
poni.a me curritur.i.ego curro. A quibus autem
ūbis descendant ūba impsonalia.et de eorum con
structōne dixi sup ubi egi de ūbis impsonalibus
Verba impsonalia que construūtur cū genitiuis
sunt duo scꝫ interest et refert.sicut dicam in quin
ta pte in interest. Hoc eciaꝫ ūbum uenit impsona
le ē qñq3.ut dicam in uenio uenis. Verba autem
impsonalia que construunt̄ cuꝫ dtīs sunt ista.pla
cet.libet.liquet.licet.uacat.euenit.contingit.acci
dit.expedit.ut michi placet.iste dtūs michi sup
ponit isti ūbo placet.et construitur secū intransi
tiue. Eodem mō bene dr.michi placet me legere.
et placet me legere. Verba autē impsonalia que
construunt̄ cum accusatiuis qñ iūgunt̄ cū infini
tiuis ūboꝝ ut quidam uolūt sunt ista.decet.delec
tat.iuuat.et oportet.ſ3 qñ iungunt̄ absq3 infiniti
uo psonalia sunt.ut hoc decet me. Verba impso
nalia que construunt̄ cuꝫ accusatiuis et genitiuis
sunt ista quinq3. Penitet et tedet miseret piget et
pudet ista. Sed qñ ponūtur cū infinitiuis reqrūt
tantū accusatiuū.ut penitet me peccare.et nō ad
iūgunt̄ cum infinitiuis nisi impersonaliter.qꝛ ille
infinitiuus ponitur loco genitiui.ut dicam in qn
ta pte in misereor. ¶ Scias eciam q̄ quedā sunt
ūba impsonalia non simpliciter ſ3 ex adiuncto.q̄
sequūtur construccōnes illoꝝ ūboꝝ impersonaliū
quibus adiūgunt̄ scꝫ incipit.debet.solet.desinit.pt.
ut socratis incipit interesse legere. Socrati incipit
placere legere. Socratem incipit penitere peccare.
a socrate incipit legi. ¶ Nota q̄ hoc ūbum est pt
esse impsonale in quatuor locis.sicut dixi supra
ubi egi de gerundijs.

De regimine amō uideamus. Scias ergo q̄
regere ē conferre dccōni ut ponatur in tali
casu uľ in certo casu. Et scias q̄ omnes p
tes orōnis regunt.pter ppria nomina et pnomi
na.et pter coniūccōnes uel interieccōnes.ut qui
dam dicūt. Nos uero dicimus q̄ omnes ptes orō
nis regunt.pter coniūctiones et interiectiones.et
pter quedam adūbia.vñ concedimus q̄ ppa no
mina regunt.vñ bene dr.homo ē humanitate.et
socrates socratitate.qꝛ ppria nomina data sunt a
ppria qualitate.et pronomina regunt.vñ ps.ego
meoꝝ solus sum meus.i.ego solus de nūo meoꝝ
sum liber. Similiter bñ dr.iste liber ē meus emp
cōne.et ille ē tuus donacōne. Adūbioꝝ quedā re
gunt quedā nō regunt Illa regunt que possunt re
cipe duo extrema.i.uerbum ante.et casum post
ut uado ultra renum vñ dnr pposiciones a dona
to A ps autē adūbia.qꝛ pñt poni absq3 casu.ut
uado ultra Similiter aduerbia compatiua regunt
ut loquor melius platone Et suplatiua ut diligo
te maxime istoꝝ Et eciaꝫ quedam adūbia regunt
ex natura pticionis.ut ubiq3 terraꝝ. Coniunccio
nes non regunt nec regere pñt.qꝛ non hñt certū
finem De interieccōnibus dnt quidam q̄ regunt
ex ui sue significacionis.ut o ineffabileꝫ uiꝝ Alij
uero dnt q̄ omnis casus iunctus interieccioni ñ
regitur Et hoc puto ueꝝ Item scias q̄ nulla pcō
regit ante et post nisi ūbuꝫ et gerundium ¶ Volo
eciam te scire q̄ omnia casualia que copulantur.
reguntur ex eadeꝫ natura.ut diligo socratem et
platonem Si uero iungantur immediate Aut.p
tinent ad idem.aut ad diūsa Si ptinent ad idem.
regunt̄ ex eadem natura.ut homo albus. Si pti
nent ad diuersa regunt̄ ex diūsis naturis.ut sum
maior platone vno cubito.platone regitur ex na
tura compacōnis.vno cubito regunt̄ ex ui fini
nacōnis excessus. ¶ Nota ſ3 q̄ regula tradita est
a ps. Quemcumq3 casum regit ntūs regit quilib3
eius obliquus. Quod in multis uidetur fallere.qꝛ
bñ dr.hoc ē multum vini.ſ3 male dr.loquor de
multo vini. Similiter bñ dr.aliquid panis ē hic
ſ3 male dr.loquor de aliquo panis.ſ3 huius rōnis

solucōnem ponam inferius in plus. Nota q̄ quē
cumq̨ casuz regit indicatiuus. et quilibet eius mo
dus. gerundiū. supinū. pticipium quod ab eodem
dn̄dit. Sz consueuit queri. an ntīūs possit regi ab
infinitiuo. gerundio. supino. pticipio. et uidet̄ q̄
sic. qꝛ sicut bene dꝛ. ego sum miles. ita bene dꝛ uo
lo esse miles. uenio causa fiendi miles. sum futu
rus miles. Sed huius qōnis solucōnem ponā in
quinta pte in futurus. Nota q̄ cū dico. habeo pu
dorem comedendi solus. iste ntīūs solus euocatur
ab hoc ūbo habeo. mediante hoc gerūdio come
dendi. et construitur cū hoc ūbo habeo p regimē
cū gerundio uero p determinacōnem. Similiter si
dico. habeo uolūtatem eundi solus. et ita de consi
milibus dicas. ¶ Sciās eciam q̄ ē regimen actiuū
et passiuū. Regimen actiuū ē habitudo dcōnis re
gentis. et de hoc regimine dicit ps. Quemcūq̨ ca
sum regit ntīūs et quilibet eius obliquus. Regim̄
passiuū ē habitudo dcōnis que regitur. et de hoc
regimine dic̄ ps. Ntīūs qui ūbo adiūgitur immo
bilis casibus ipse manet. Hoc ē natura p quaz no
minatiuus regitur a ūbo. non mouetur. i. non tn̄
sit in obliquos suos. siue non accōmodatur obli
quis suis. qꝛ uidelicet ntīūs regitur intransitiue. ob
liqui autē transitiue. ¶ De hoc regimine singulo
rū casuū amodo spāles regulas p ordinez subiun
gamus. et pmo de ntō.

Nota ergo q̄ tres sunt nt̄i. scz ntīūs suppo
nens. ntīūs apponens. et ntīūs exponens.
Ntīūs supponens ē qui supponit ūbo. vt
petrus currit. Ntīūs apponens ē qui ponitur post
ūbum substantiuū. ut petrus ē albus. Ntīūs expo
nens ē ntīūs exponens ūbum. ut currit̄. i. cursus
agitur. iste ntīūs cursus exponit hoc ūbum curri
tur. Et sciās q̄ ntīūs qui supponit ūbo tenet̄ con
cordare cū eo in duobus accn̄tibus. scz in numero
et psona. Hoc autē impediri pt quatuor modis.
Qn̄q̨ p euocacōnem. ut ego petrus curro. Qn̄q̨ p
collcōnem. ut populus currunt. Qn̄q̨ p apponēz
ut ciuitas ūtelle ē pulcra. Qn̄q̨ p conceptionem.
ut ego et petrus legimus. Ntīūs autem apponens
scilz qui ponitur post ūbum substantiuū. non te
netur concordare cum ūbo in nūo nec in psona.
vn̄ bene dꝛ sum homo sum homines. Verūtamē
aliqn̄ concordat cū seqnti et non p̄cedenti. per p
lensim ul' anostrophen. eo q̄ intelligitur ante. ut
amantiū reintegratio ē amoris. sicut dicā cū
determinabo de alloteca in ca de ꝯplensi. Itē scias
q̄ ē copula ūbalis implicita et explicita. Explici
ta ē in hoc ūbo sum. et ideo pt libere recipe ntm̄
quemcūq̨. Nominis. ut sum homo. et ꝓnominis
ut sum iste. et participij. ut sum legens. In ceteris
autem ūbis ē copula implicita. i. coartata sub ali
qua spāli significacōne. vn̄ non pn̄t recipe quem
cūq̨ nominatiuū. nisi qui conueniat significacōni
eorꝫ. vn̄ ūba uocatiua hn̄t copulam coartatā sub
nominatione. ergo non recipit nomen. nisi qd̓ de
terminet ipsam. ut uocor petrus. dicor petrus. Si
militer ūba que ptinent ad incessum requirūt no
minatiuū qui determinet ipsum incessum. ut ince
do supinus. et incedo tardus. Et similiter ūba que
ptinent ad elcōnem requirunt ntm̄ qui determinz
illam elcōnem. ut eligor epūs. eligor potestas. Eo
dem mō ūba que ptinent ad sessionem. requirūt
ntm̄ determinantē sessionem. ut sedeo iudex. sedeo
arbiter. Similiter ūba que ptinent ad apparentiam

requirūt ntm̄ determinantē apparentiam. ut uideor
bonus. appareo sapiens. Et plus dico q̄ omnia ū
ba personalia pn̄t recipere ntm̄ pticipij ex parte
post. sicut recipere ūbum mediante coniunccione
ut lego ūgilium scribens. i. lego ūgiliuz et scribo
Hic eciam nota q̄ ūbum substantiuū non pt reci
pere ꝓnomen ex pte appositi nisi tercie psone. sic̄
uolūt quidam. et eciam ps uidetur hoc sentire di
cens. Nemo dicit ego sum ego ul' tu. referens pro
nomen ad ūbum ex parte post. qꝛ pronomen sig
nificat substantiam et ūbum subām. et sic ē gemi
nata ibi substantia. et geminata substantia nichil
pfectuz significat. ergo pronomen non det̄minat
ūbum substantiuū. ergo nichil ē dictum. ego sum
ego. ul' ego sum tu. ¶ Alij autem dicūt cum qui
bus ego. q̄ ūbum substantiuū bene pt recipē pri
mam et secūdam personā et terciam. vn̄ bene dꝛ.
ego sum ego. et ego sum tu. sicut bene dꝛ. sortes ē
sortes. et hoc ē hoc. Sed distinguunt ita. qꝛ illud
ꝓnomen pt uenire rōne substantie. et ſm h̓ ē ibi
substantia geminata. vn̄ nichil ē ibi perfectum. et
sic intellexit ps. Vel pt uenire rōne qualitatis ad
quam ptinet ex ui demonstracōnis. et ſm h̓ per
fecte dꝛ. Hec autē opinio pt affirmari p ps dn̄tē
q̄ dr̄ntia ē inter ūbum substantiuū et uocatiuum
qꝛ ūbum substantiuū recipit ntm̄ pronominis ex
pte post. ūbum ūo uocatiuū non. Vn̄ bene dꝛ. h̓
ē hoc. et iste ē iste. ergo eadem congruitas que est
in tercia psona uidetur q̄ sit in pma et in secūda
Item ps dat autoritatem. si tu esses hic. in qua de
monstracōne intelligitur ego. Et birria similiter
dicit. Est ego qui mecū loquitur. Item dicimus q̄
ūbum non tenetur concordare cū sequenti ntō. ut
dixi. et euocacō non ita ē uiolenta ex pte post si
cut ex pte an̄. Vn̄ concedimus. ego sum ille qui
curro. et ego sum ille qui currit. ¶ Volo eciaz te
scire q̄ ūbum substantiuū habet aliam naturam
ex pte post q̈ alia ūba. ut multi dicūt. qꝛ cetera
ūba non pn̄t recipe nominatiuū ex pte an̄. scilz
tercie persone. absq̨ pronomine ibi posito. Nomi
natiuū dico nominis substantiui. sz ūbum substā
tiuuz pt bene. qꝛ nō indiget ꝓnomine. Et h̓ uide
tur uelle ps. qui dicit q̄ in ceteris ūbis male dici
tur. sz in hoc ūbo substantiuo bene dꝛ. Vnde pris
tianus curro male dꝛ. Sed pstianus sum bene dꝛ
Alij dicūt cū quibus ego. q̄ ūbum substantiuum
non habet aliam naturam an̄ se q̈ alia ūba. vnde
sicut male dꝛ. cicero accuso. sine pronomine ibi po
sito. ita male dicitur sine pronomine. cicero sum.
si ille ntīūs intelligatur a pte ante. Ille enim ntīūs
ē tercie psone. et euocatur. Non autem a ꝓnomi
ne euocatur. qꝛ non ē ibi ꝓnomen. Neq̨ a ūbo. qꝛ
dcō euocans debet p̄cedere dcōnem euocatam. Si
autē intelligatur ex pte post bene dꝛ. et euocat̄
ab illo ūbo sum. qꝛ ūba substantiua et uocatiua
euocant ntm̄ tercie psone. ut pstianus sum. pristi
anus uocor. quod cetera ūba facere nequaq̄ pn̄t
Nota q̄ ntīūs in ui nominatiui retentus. semp re
quirit ūbum positū ul' subintellectum. ut petrus
currit. subintelligi pt aliqn̄. et maxime ūbuz sub
stantiuū. ut polidocus ego. subauditur sum. Et q̄
mare q̄ terras oni dicōne tenē pollicitus. subaudit̄
es. Et uisio ysaie. et onus moab. subauditur ē. qꝛ
sensus ē. Hec ē uisio ysaie. et hoc ē onus siue oppꝛes
sio quā uidit ꝓpheta ysaias sup̈ moab. Et ita de
consimilibus dn̄dum ē. Sed si ntīūs non ponitur

in ul' nōinatī non requirit ūbum.ut aquile uolāt
sublime.i.sublimiter.Amō de genitiuo uideamus

Genitiuus regitur
quādoqȝ a nomine.ut asinus socratis.quādoqȝ a
ūbo.ut misereor sortis.Et a participio.ut
sum mistus socratis.et a pronomine.ut ego me
orū solus solus sum meus.et hominū hic ē bonus
ille malus.Quādoqȝ a ꝓpōne sȝ ꝑ grecismū.i.ꝑ usum
grecorū ut tenus crurū.i.cruribus.et ab interiectione
sm̄ quosdam.ut o misere sortis.et ab adūbio.ut
ubiqȝ terrarū.A coniūctione ūo nunq̄.Et sciendū
ꝙ genitiuus regitur ex sex naturis.ut ꝓbebit.scȝ
ex natura possessionis.ex natura ūbalis significa
cōnis.ex natura ꝑticōnis.ex ui acc̄ntis.ex ui cau
se materialis.ex natura transicōnis. ¶ Nota ergo
ꝙ omnis dcō significans rem suam ut possessam
.i.que habetur.pt̄ regere genitiuū denotantē rē
possidentem.i.que habet.ex natura possessionis
ut si dicam.equus socratis.Vn̄ sm̄ hoc nullū ad
iectiuū regit genitiuū ex ista natura.nisi ponatur
substantiue.ut bona istius ciuitatis.et oīs sanc
ti et sancte dei.i.quos deus habet.Item nullū uer
bum regit genitiuū ex ista natura.p̄ter sum es ē
ut hec capa ē sortis.Secundū predcām regulam
omnia nomina formarū regunt genitiuū.ut albe
do plōnis.sapientia salomonis.Similiter nomina
dignitatū et officiorū.regunt genitiuū ex natura
possessionis.ut epūs bononie.potestas mutine.c
pellanus sancti martini.Et ꝓpria nomina qn̄ tra
hunt̄ ad possessionem.ut danus petri.et marcia
cathonis.Et similiter nomina ad aliquid dcā.req̄
runt gtīm ex hac natura.ut pater sortis.filius pla
tonis.Item scias ꝙ ūbalia desinentia in tor ul' in
trix.si descendant a ūbis transitiuis.pn̄t regere geni
tiuū significantē rem in quam transeat actus ūbi
ut tu es doctor petri.qꝛ doceas ipsum.Et si ūbuȝ
regit duos diuisos casus.ūbale eius similiter regit
duos genitiuos.ut suȝ doctor tui grāmatice.si au
tem ueniant a ūbis absolutis.absolute ponūtur
ut spiro spiras spirator.viuo viuis uictor.nisi in
teruenat alia natura.ut cursor dn̄i pape.i.q̄ ꝑti
net ad dn̄m papam.Regunt autem ista uerbalia
gtīm ex ui ūbalis significacōnis sm̄ quosdam.ex
eo ꝙ retinent significacōnem sui ūbi.Sed aliī.qꝛ
ūba cū tempe.sȝ hec ūbalia cū qualitate.Sed pt̄
dici ꝙ regunt gtīm ex natura possessionis qꝛ pn̄t
reduci ad possessiuuȝ.ut si dicam.sum doctor tui
.i.tuus.et tu mei.i.meus.Et ubicūqȝ est ꝙ gtīus
reducitur ad possessiuuȝ ē ibi natura possessionis
Similiter ꝑticipia que ueniunt a ūbis transitiuis
posita nominaliter regunt genitiuū ex ui uerbal'
significacōnis.ul' ex ui possessionis.ut suȝ docens
grāmatice.i.doctor.et sum doctus grāmatice.Iteȝ
ad naturam possessionis ꝑticipia eciam reducun
tur.qꝛ ubi ē ꝑticō.ibi ē captio ꝑtis a suo toto.ut
vnus istorū currit.alter istorū legit.Vn̄ omnis ꝑs
ē possessio totius.ergo rcē reducūtur ad naturā
possessionis.Regunt autem gtīm ex natura ꝑticō
nis omnia ꝑtitiua.ut aliquis.quidam.vnus et al
ter.et pronomina demonstratiua.ut ego meoruȝ
meus sum solus.et hominū hic ē bonus ille ma
lus.Et similiter quedam adūbia localia.ut ubiqȝ
terrarū.et ubiqȝ locorū.Item dicimus ꝙ sicut ꝓpriū
nomen quādoqȝ ponitur possessiue.ita ponit̄ partiti
ue.sȝ tamen improprie.Vn̄ concedimus.hominū
sortes ē bonus plato ē malus.ꝓpriū eniȝ nomen

vnū recipit a pluralitate.sicut boecius utit̄.quorū
basilius regio ministerio depulsus ē.Hijs itaque
adiūgant̄ omnia que regunt gtīm ex natura pree
minentie.qꝛ ubicūqȝ ē p̄eminentia ibi ē aliqua ꝑ
ticō.ut dn̄s dn̄antium.rex regum.et ūgo ūginū.
sanctus sanctorū.canticū canticorū.Nam omnia no
mina que significant rem in qua posset esse pree
minentia regunt genitiuū plural' sui ex hac natu
ra.ut doctor doctorū.seruus suorū. ¶ Hijs adiun
gunt̄ suꝑlatiua que regunt gtīm pluralem uel sin
gularem nominis collectiui.ut sum fortissimus om
niū romanorū.ul' fortissimus romane gentis.Hic
ē enim quedam ꝑticō.qꝛ res suꝑlatiui ē de nūo
rerū genitiui.et ita ē possessio.qꝛ omnis ꝑs dr̄ pos
sessio quantū ad suū totuȝ.Similiter ē p̄eminen
tia.qꝛ res suꝑlatiui semper signatur cuȝ quadam
p̄eminentia.ut sum albissimus romanorū.i.sum
vnus romanorū p̄eminens alijs in albedine.Nolo
eciā te ignorare ꝙ nomina ad aliquid dcā ut sup̄
tetigi regūt genitiuū ex natura possessionis.Pn̄t
autē huiusmodi nomina substantiua que dn̄r ad
aliquid regere datiuū cum ūbo substantiuo.ut be
ne dr̄.sum pater tibi.sum filius tibi.quod potest
intelligi duobus modis.possessiue et acquisitiue.
Si possessiue tūc talis ē sensus.sum pater tibi.id
ē sum pater tuus.Si acquisitiue talis ē sensus suȝ
pater tibi.i.ad tuū cōmodum.Regitur auteȝ ut
quidam dicūt iste datīus tibi de ly pater.et hoc nō
habet nisi cum ūbo sum es est.Vn̄ male dicitur
pater petro currit.sȝ bene dr̄.suȝ pater petro.Nos
ūo dicimus ꝙ regitur ab est.et nō a nomine ibi
posito.tamen construitur cuȝ ly pater ꝑ determi
nacōnem.cū est ꝑ regimen.et hoc pt̄ uideri.quia
ūbum pt̄ interponi.ut dicatur.pater sum tibi.Sȝ
pater sum tui male dr̄. ¶ Viso de genitō rei hn̄
tis.uideamus nūc de genitō rei habite.Scias ergo
ꝙ qn̄ ntīus designat rem hn̄tem.et gtīus rem ha
bitam.tūc ntīus regit illum gtīm ex ui acc̄ntis.et
eodem mō ablatiuū.ut si dicatur equus albi colo
ris currit.et equus albo colore currit.i.equus ha
bens album colorem currit.Et ē sciendū ꝙ nullū
nomen nisi substantiuū regit genitiuū ex hac na
tura.et nullum ūbum p̄ter sum es est.ut deus est
magne ūtutis.i.hn̄s magnam ūtutem.Item ꝓpa
nomina pn̄t regere gtīm ul' ablatiuū ex hac natu
ra.qꝛ ꝓpria nomina bn̄ pn̄t significare rē suā ut
hn̄tem.Vn̄ ouid.Acute uocis illator.i.illator ha
bens acutam uocē.Et orac̄.fracto crure crudeles
planū tollite clamat.i.planū hn̄tem crus fractum
Item pronomina regunt ex ista natura.Vn̄ boe
cius.Illa uultu placido meis questionibus mota
inquit.illa notat rem hn̄tem.i.illa habens uultū
placidū.Et ita ꝓpium nomen et pronomen regūt
genitiuū et ablatiuū ex ui accidentis.qꝛ significāt
rem suam ut habentē.Nota ꝙ quando gtīus uel
abltīus regitur ex ui acc̄ntis.sꝑ ibi requirit̄ adiec
tiuū.ul' aliquod nomen habens officiū adiectiui.
qꝛ oportet ꝙ accidens declaretur.Vnde q̄uis bene
dicatur equus albi coloris currit.tamen male dr̄
equus coloris currit. ¶ Hic tamen adūte qꝛ inue
nitur aliqn̄ vnicus genitiuus.ꝙ non ē ibi adiecti
uū.ut turris fortitudinis.homo pacis.petra scan
dali.et ideo notandū ꝙ vnicus genitiuus aliquā
do pt̄ stare sine adiectiuo.scȝ qn̄ ꝑ se signat laudē
ul' uituꝑiuȝ.ut homo pacis.i.pacificus.turris for
titudinis hic significat laudem.petra scandali signi

ficat uitupium.i.petra in qua fuerunt homines
scandalizati.i.offensi.homo sedicōnis.i.homo se
diciosus. Sed si p se gtūs non significat laudē ul'
uitupium.non pt stare sine adiectiuo.ut male di
citur.equus coloris currit.q2 non significat lau
dem ul' uitupium.ħ est ōnōum.equus albi colo
ris currit. ¶ Et scias q licet abltūs regatur ex ui
acc̄ntis sicut gtūs.vnicus tamen ablatūs non pt
stare p se.sicut vnus gtūs ut dicatur.homo pace
sicut homo pacis.petra scandalo sicut petra scan
dali.Et rō est.q2 abltūs non habet istā naturam
ꝓprie.ymo eam habet ex quadam affinitate quā
habet cū genitiuo.Nam abltūs significat causam
gtūs ūo acc̄ns.et ideo abltūs magis indiget auxi
lio adiectiui ad declarandū acc̄ns q̈ꝫ indigeat geni
tiuus. ¶ Postq̈ꝫ diximus de genitiuo rei hn̄tis et
rei habite.nūc dicamus de gtō rei materialis.No
ta ergo q talis genitiuus ꝓprie regitur ab adiec
tiuis.regitur enim ab adiectiuo denotante paup
tatem ul' suū contrariū.ut ħ est paup pecunie.et
ille ē diues auri.Et ab adiectiuo denotante felicita
tem ul' suū contrariū.ut ille ē felix ul' infelix ani
mi.Et ab adiectiuo denotante dignitatē.ul' suum
contrariū.ut hic ē dignus honoris.et iste est dig
nus laudis.et sicut construunt̄ cū genitō ita cū ab
latiuo.ut iste ē dignus auri ul' auro.excepto ab
latiuo gerundij.male d̄r enim.dignus honorando
ħ dignus honorandi bn̄ dicitur. Similiter adiecti
ua que ptinent ad plenitudinem ul' suū contrari
um.regunt genitiuum ex ui cause materialis.ut
plenus vini.ul' uacuus vini.Construunt̄ similiter
cū ablatiuo.ut plenus vino.et uacuus vino.Pn̄t
eciam huiusmodi nomina regere genitiuū et ab
latm̄ mediante copulatiua coniūccōne. Vn̄ in euā
gelio. Vidimus eum plenū grā et ueritatis. Item
Jħ xxviij c.Oīs mense replete sunt uomitu sor
diūq3.Et illa que ptinent ad audaciam ul' ad suū
contrariū.ut audax belli.et timidus belli.sed non
regunt ablatiuū.Et illa adiectiua que pn̄t reduci
ad ūbalem significacōnem.regunt gtm̄ ex eadem
natura.ut certus et incertus.gnarus et egenus.ut
certus sum huius rei.i.scio hanc rem. Sum incer
tus huius rei.i.dubito de hac re. Sum egenus pa
nis.i.egeo pane. Scias eciā q regitur qn̄q3 geni
tiuus a ūbo.ex ui cause materialis. Vn̄ ūba perti
nentia ad redargucōnem siue accusacōnem ul' ad
suū contrariū.hn̄t regere gtm̄ ex ui cause materi
alis.ut redarguo te furti.et rephendo te criminis
arguo te iniuriaꝝ.laudo te bonitatis.miror te tris
ticie.et similiter construunt̄ cum abltīs.ut miror
te iusticia.laudo te prudentia. Item ūba que perti
nent ad empcōnem ul' uendicōnem.ualorē et es
timacōnem.regunt genitiuū denotantem p̄ciū ex
ui cause materialis.ut quanti emisti libꝝ tuū.quā
ti uendidisti libꝝ tuū.quanti estimas.quāti dicis
Et cū ablatiuo construunt̄ ista.ut quanto emis
ti.Quanto uendidisti.quanto estimas.quanto fa
cis.Et scias q autores nunq̈ꝫ ponūt ista ūba nisi
cū gtō denotante p̄cium indeterminatū.ut quāti
emisti libꝝ tuū.Et cū abltō denotante p̄ciū deter
minatū.ut emi libꝝ meum x libris. Illa tamen q̄
ptinent ad estimacōnem.bene construunt̄ cū ge
nitiuo denotante p̄ciū determinatū.ut facō librū
meū x libraꝝ.i.estimo.et estimo amiciciam tuā
vnius obuli. ¶ De construccōne autem huius uer
bi ualeo uales qn̄ preciū denotat.dico q constru

itur cū genitō denotante preciū indeterminatum
ut in digesto. Julianus ait fundū tanti ualē quā
ti uendi pt.Construitur similiter cū accō denotan
te preciū determinatū ul' indeterminatū.ut in ge
nesi.Terra quā postulas xl siclos argenti ualet.cō
struitur eciam cū abltō.Et scias q ista duo ūba
scilꝫ moneo et memoro construūt̄ sil' cū genitō et
accō.ut moneo te iusticie.et memoro te leccōnis
Sed moneo construitur cū duobus accusatiuis si
mul.ut moneo te iusticiā.quia ptinet ad doctrinā
et recordacōnem.ħ memini et memoror deponēs
non construitur cū genitō et accō simul.ħ diuisiꝫ
ut memini leccōnis.et memini leccōnem.Ex natura
transicōnis aliqn̄ regitur gtūs.qn̄ scꝫ designat reꝫ
in quam transit actus ūbi. Vn̄ omnia ūba ptinē
tia ad recordacōnem ul' obliuionem.regunt gtm̄
ex natura transicōnis.ut memini leccōnis.recordor
leccōnis.obliuiscor leccōnis.recolo leccōnis.Et hec con
struunt̄ cum accō et abltō. Similiter regunt gtm̄
ex eadem natura ūba que ptinent ad indigentiam
ut careo panis.et hec construunt̄ cum abltō. Iteꝫ
misereor misereris regit gtm̄ ex eadem natura.ut
misereor tui.regit eciam datiuū. Similiter ista q̄
tuor ūba regunt genitiuū ex natura transitionis.
abstineo.inuideo.desino.consulo.ut abstineo ira
rum.desino querelaꝝ. Inuideo tibi honoris ul' ho
nore.consulo tibi huius rei ul' hac re. Vn̄ ouidius
Ad me puenit consuluitq3 mei.

Datiuus pn̄cipaliter regitur ex natura acq̄
sicōnis.et ſm ħ nomina que pertinent ad
cōmodū ul' incōmodū regunt datiuū ex
ui acquisicōnis.ut sum bonus tibi.malus illi.Et
ūba que ptinent ad cōmodū ul' incommoduꝫ re
gunt datiuū ex eadem natura.ut do tibi equū.le
go tibi agꝝ.Et hoc ūbum est plus facit.q2 regit
duos diūsos dtōs simul ex ui acquisicōnis.ut ħ
res est michi cure.et hec res ē michi honori. Sed
vnus dtūs regitur ex ui acquisicōnis acquirentis
scꝫ michi.alter scꝫ cure.ex ui acquisicōnis acquisi
te.vn̄ est ibi duplex acquisitio.scꝫ acquirens et ac.
quisita.vn̄ non debet interponi copula.Et scias.
q nullum aliud ūbum regit duos diūsos datiuos
ex natura acquisicōnis nisi suꝫ es est.Et si inueni
atur alicubi.dic cum ṗs q vnus illoꝝ ponat̄ ad
ūbialiter.ut in prudentio.Prosilit auxilio socijs.
.i.ad auxiliandū. ¶ Sed pt queri.an omne ūbū
regere possit datiuū ex natura acquisicōnis. Id ē
an hbeat hoc ex ꝓpria institucōne.Dico q non
vn̄ male d̄r.hec uestis decet michi. Item nota q
ūba impsonalia regunt datiuū ex ui ūboꝝ perso
naliū.ħ sua psonalia regunt datiuū ex ui acquisi
cōnis.ut hoc placet michi.ergo ex eadeꝫ natura
et sua psonalia regunt datiuū. ¶ Regitur eciam
datūs qn̄q3 ex ui transicōnis.scꝫ quando designat
rem in quam transit actus ūbi ul' passio.ħ ħ fac̄
proprie ul' improprie.Proprie ponitur in ui sua
.i.in ui datiui.ut bn̄dico tibi.maledico tibi.Et in
uideo tibi.Et tunc pt fieri conūsa locucō.ut bn̄di
cor a te.inuideor a te. Impropͤ qn̄ n̄ ponit̄ in ui
sua.i.in ui ablatiui et ꝑpōnis.ut diligor tibi.pro
a te.inuideor tibi.pro a te.Qn̄q3 autem dtūs regi
tur ex ui correlatiui respcūs.vn̄ ista nomina par
et impar.et similis et dissimilis.equalis et inequa
lis regunt datiuū ex ui correlatiui respcūs.q2 est
ibi intellcūs correlatiuus.ut sum par tibi.ergo tu
michi.sum impar tibi.ergo tu michi.sum similis

tibi.ergo tu michi.et sic de singulis. Patet ergo ex
p̄dictis ꝙ dtīus regitur ex tribus naturis.scilȝ ex
ui acquisicōnis.ex ui transicōnis.ex ui correlatiui
respcūs. ¶ Volo eciam hoc te scire.ꝙ ūba p̄cep
tiua que construunť cum dtō sequente infinitiuo
ut p̄cipio tibi legere.pn̄t eciaȝ construi cum actō
ut p̄cipio te legere. ¶ Item nota ꝙ qn̄ ūbum cō
struitur cū aliquo obliquo sequente infinitiuo.uł
construitur cū simili obliquo.ut michi placet ser
uire tibi.dubium ē quis obliquus cui ūbo redda
tur.ꝫ melius ē ad ꝑfectam construccōnem.ꝙ pri
mus obliquus p̄mo ūbo reddatur.sicut uult p̄s

Accusatiuus regitur a
nomine adiectiuo per sinodochen.quando
id quod ē ꝑtis attribuitur toti.ut h̓ ē bo
nus animā.et a nomine gentili et patrio.ut lom
bardus gentem.et bononiensis patriam.et h̓ no
men quis uł qui similiter regit accm̄ per synodo
chen Vnde ūgilius Quid genus vn̄ estis.quo ten
ditis vn̄ uenistis Et ex eadeȝ natura ūba maxime
passiua regunt accusatiuū.ut iste truncatur caput
et neutra absoluta.ut hic dolet uentrem. Item ad
iectiua regunt accusatiuū ꝑ figuram que dr̄ sinthe
sis.i.concidentia.uidelicet qn̄ ponuntur loco ꝑtici
pioꝝ.ut iste ē exosus bella.i.exodiens.et p̄scius
futura.i.p̄sciens. ¶ Nota ꝙ omnis infinitiuus ū
bi ꝑsonalis.regit accusatiuū an̄ se intransitiue.ex
ui copule infinite.ut ueꝝ ē me currere.et ueꝝ est
me amari.ꝫ hoc non accidit ubiqꝫ.q̄ qn̄qꝫ impe
ditur ex adiūcto.ut uolo esse bonus.vn̄ male dr̄
uolo me esse bonus. Imo debet dici.uolo me esse
bonū.sicut tangam in quinta ꝑte in futurus. De
infinitiui construccōne dixi sup̄.ubi egi de gerūdi
is. Similiter gerundiū regit accm̄ ante se.ex eād
natura.ut magistꝝ legenduȝ ē ūgiliū. De hoc tn̄
require supra.ubi agitur de gerundio. Ex natura
transicōnis qn̄qꝫ regitur accūs a ūbo.scȝ quando
designat rem in quam transit actus ūbi.vnde ꝫm
hoc omnia ūba actiua regunt accm̄.ut amo te.et
cōmunia qn̄ signant accōnem.ut criminor te. Et
deponentia transitiua.ut sequor te.et neutra tn̄si
tiua.ut aro terram.et bibo vinū. Passiua eciā re
gunt accm̄ ex natura transicōnis.qn̄ ueniunt a ū
bis regentibus duos diūsos accōs.ut doceor gram
maticam.induor tunicā. Quidam eciaȝ idem dn̄t
de ūbis impꝑsonalibus predcōꝝ ūboꝝ.ut a me do
cetur grāmaticam. Similiter quedaȝ ūba passiua
regunt accm̄.q̄uis eoꝝ actiua non regunt duos
diūsos accōs.et hoc fit qn̄qꝫ ꝑ figuram que dicit̄
sinodoche.ut iste truncatur caput et radit̄ barbā
Et quedā sunt que hn̄t actum adiunctuȝ sue pas
sioni.et ideo regunt accm̄ ex natura transitionis
ut pascor panem.i.pascendo comedo panem.sati
or carnes.i.satiando comedo carnes.ꝫ hec regunt
genitiuū et ablatiuū. Nota ꝙ sunt quedam ūba q̄
regunt duos diūsos accōs.sicut in ꝑte continetur
in hijs uersibus.flagito.posco.peto.doceo.rogo.
calcio.celo. Induo.sucingo.moneo.sił exuo iun
go. Instruo iungatur sine quo res falsificatur. Et
eciam omnia que sunt similia istis.et que ꝑtinēt
ad doctrinam et dep̄cacōnem.et obsecracōnem.ut
instruo te bonos mores. Oro te multa.obsecro te
h̓.obtestor te h̓. Regunt autē predicta ūba.duos
diūsos accōs ex natura transicōnis.hac rōne.q̄
ꝑtinent ad diūsos actus. Nam quicumqꝫ docet du
o agit. Agit in discipulum quem docet.et agit in
artem quam ostēdit.et ideo duos accōs regunt. Sȝ
q̄ ille due transicōnes sunt diūsaꝝ naturaꝝ.non
debent copulari.q̄ vna transicō est dependens.a
lia ꝑficiens. Quidam tamen dn̄t ꝙ p̄mus regitur
ex natura transitōnis.alius ex ui cause materiał
Item scias ꝙ qn̄qꝫ regitur accūs a ūbo ex natu
ra transicōnis.ꝫ minus ꝓprie.ut h̓ ardet quandā
.i.ardenter amat.et hic horret te.i.horrendo for
midat.et hec lcō latet te.i.ignoratur a te.uel tu
ignoras ipsam.et quia non regunt ꝓprie accusati
uū.iō n̄ p̄t in̄ fieri confusa locucō. Iteȝ regit̄ accūs
a ꝑpōne transitiue.ut uado ad urbem. Et ab adū
bijs que ꝑpōnes dn̄r a donato ut infra.circa.cit.
intra.extra.supra.ut uado ultra renuȝ. Qn̄qꝫ ab
interieccōne ꝫm quosdam.ut o admirabilem uiꝝ
Alij uolunt ꝙ regant̄ a ūbo subintellcō.ut dico
o admirabilem uiꝝ Nos uero dicimus ꝙ omnis
casus qui ponitur cū interieccione nō regitur Ex
ui acquisicōnis aliqn̄ accūs regitur sicut dtīus qd̄
ē miꝝ.ut hec uestis decet te.i.cōuenit tibi. Ex ui
cause eciam aliqn̄ regitur.ut uituperor insipien
tem.i.uituperor q̄ sum insipiens. ¶ Habemus
ergo ꝙ accūs regitur sex modis.ꝑ sinodochen.ꝑ
sinthesim.ex ui copule infinite.ex natura transiti
onis.ex ui acquisicōnis.et ex ui cause. Volo eciā
te h̓ scire.ꝙ mitto et destino et ūba que ad missi
onem ꝑtinent.recipientia post se accm̄.si ille accu
satiuus designat rem rōnalem.recipiunt aliū accu
satiuū mediante ꝑpōne ad.ut mitto nunciū meuȝ
ad te. Si uero accūs ille qui a ūbo regitur notat
aliam rem q̄ rōnalem.tunc ūbum non recipit a
lium accm̄.ꝫ datiuū.ut mitto tibi centum solidos
et mitto tibi equū. Quod contingit.q̄ res rōnalis
non ē alicui acquisibilis.ꝫ mittitur ad locū.et iō
ponitur cuȝ accusatiuo et ꝑpōne que significat lo
calem circūstantiam.ut ad locū.quāuis inuenia
tur instantia.ut lcō epistole bt̄i pauli apostoli ad
galathas. Quod p̄t fieri.quia ibi quedam sermo
nis directio denotatur.que ꝑ accusatiuū aptius fie
ri consueuit. ¶ Potest eciam queri de illo quod
dr̄ in euangelio luce.sicut locutus ē ad prēs nos
tros abraam et semini eius.q̄ uidetur ꝙ accusati
uus copuletur datō. Sed hoc declarabitur in q̄r
ta parte in loquor.

Vocatiuus regitur a ūbo ut quidam dicūt.
quia sicut ntīs tenetur concordare cum ū
bo in nūo et ꝑsona.ita utīus. Vn̄ sicut hō
legit ē congrua.homines legit ē incongrua.ita et
in utō.homo lege ē congrua.homines lege est in
congrua. Sȝ ad hoc p̄t dici.ꝙ ista construccō ho
mines lege.non ē incongrua ꝓpter discordantiam
uī et ūbi.ꝫ quia directio ꝫmonis facta ad plures
requirebat ūbuȝ plurale poni in construccōne.ut
homines legite. Vn̄ hec ē incongrua.lege ūgiliū.
facta direccōne ꝫmonis ad plures. Alij dicunt ꝙ
regitur ab adūbio.q̄ regere ē conferre dcōni ut
ponatur in tali casu. Sed adūbium confert uoca
tiuo.ut in tali casu ponatur.ut o petre.o iohan
nes.ergo adūbium regit ipsum utm̄. Sed ad hoc
p̄t dici.ꝙ illud adūbium uocandi non confert ali
cui dcōni ꝙ ponatur in tali casu.scilȝ utō.q̄ suffi
cienter ponitur sine illo. Alij dn̄t cū quibus ego.
ꝙ utīus ponitur absolute.i.sine regimine.q̄ non
indiget ūbo secunde ꝑsone.nec adūbio uocandi.
Potest enim stare sine utroqꝫ testante p̄s.dicente
appollonius scribit ūgili.h̓ enim non ē ūbuȝ secū

de psone nec adūbium uocandi. Dicimus ergo q̄
ntūs et utūs in hoc cōueniunt. scilʒ q̄ȝ ambo sunt
intransitiui et oñdunt ad idem ptinere. Sed dr̄ñ
in hoc. q̄ȝ ntūs non ponitur absolute. i. sine regi
mine. ymo semp regitur a ūbo posito uł subintel
lcō. Vtūs uero ponitur absolute. et p̄t indr̄ñr po
ni cum pma et secunda et tercia psona ūbi. vnde
bene dr̄. lego ūgili. legis ūgili. legit aliquis uirgili

Ablatiuus regitur.
ex ui acc̄ñtis sicut gtūs. ut equus albo co
lore currit. sicut dicimus. Equus albi colo
ris currit. et ex eadem natura sum es est regit ab
latiuū. et nullū aliud ūbum. ut hic ē magna ūtu
te uł prudentia. sicut dicimus. iste ē magnus pru
dentie. Regitur eciam abltūs ex ui cause formał
et s̄m hoc omnia adiectiua p̄ñt regere ablatiuuʒ
denotantem formam sui. ut albus albedine. et co
loratus colore currit. et grammaticus grāmatica.
Item nomina substantiua p̄ñt regere ablatiuū ex
eadem natura. ut homo humanitate. Item ppria
nomina. ut socrates socracitate. uel ppria qualita
te. Nomina autem sinkathegoreumata. i. consigni
ficatiua. non p̄ñt regere tales abltōs. q̄ȝ nichil per
se certū significant. ut quilibet et nullus. Omnia
autem ūba p̄ñt regere tales abltōs ex ui cause for
malis. ut amo te amacōne. audio te auditu. Dili
go te dilcōne. Ex ui eciam compacōnis qñq̄ȝ regi
tur abltūs. quando scʒ significat rem ad quaʒ fit
collacō. ut sum maior platone. Et eciam p̄ñt reci
pe similem casum mediante q̄. ut sum fortior q̄
plato. De hoc dixi sup̄ ubi egi de compatiuo no
mine. Sed si alia compatio ibi fuerit. oportet ut
sequatur alius abltūs. ut sum magis fortior pla
tone cicerone. Item hoc ūbum malo regit abltm̄
ex eadem natura. ut malo panem vino. i. magis
uolo. Itē ista duo ūba p̄fero et p̄sto p̄ñt regē ab
latiuū ex eadem natura. ut prefero vinū pane. i.
magis uolo. Et hoc p̄stat illo. i. melius ē. Regit̄
eciam abltūs ex natura transicōnis. Et hoc fit du
obus modis. Qñq̄ȝ mediante p̄pōne. sicut in omni
bus ūbis passiuis contingit. uł h̄ñtibus vim passi
uam. ut amor a te. uapulo a te. Qñq̄ȝ sine p̄pōne
ut careo pane. et gaudeo societate tua. et alia con
similia hijs. construuntur ex natura transicōnis
Hic tamen adūte q̄ si abltūs denotat causam
materialem. uł aliam p̄ter efficientem. non debet
poni cum p̄pōne. vñ male dr̄. spolior a prebenda
sicut sup̄ dixi ubi egi de ūbis impsonalibʒ. Ex q̄
druplici enim causa abltūs regi p̄t. Nam aliquan
do ablatūs ex ui cause materialis regitur. ut isti
pugnant ferro. aliqñ ex ui cause formalis. ut dili
go te puro corde. Aliqñ ex ui cause finalis. ut ie
iuno causa h̄ñdi uitam eternam. qñq̄ȝ ex ui cause
efficientis. ut sciencia crescit studio. i. studium ē cā
quare sciencia crescit. Qñq̄ȝ abltūs signat duas cau
sas acc̄ñtales. scʒ localem. ut bellū geritur toto or
be. et tempalem. ut audiui dyaleticā triennio. Ex
dictis patet q̄ abltūs regitur nouem modis. scʒ
ex ui acc̄ñtis. ex ui cause formalis. ex ui compa
cōnis. ex natura transicōnis. ex ui cause materia
lis. ex ui cause finalis. ex ui cause efficientis. qñʒ
autem notat locū. qñq̄ȝ tempus. Nota q̄ quidam
dñt. q̄ ablatiui qui notant consequentiam. i. com
pacōnem vnius actus ad alterū regunt̄ ꝭ non nisi
a ūbo uel pticipio. quia nulla psorōnis consigt̄.
tempus nisi ūbum et participiū. Et rō est s̄m eos

q̄ȝ tales ablatiui non p̄ñt stare p se. q̄ȝ dependent
a ūbo. ergo ūbum regit illos. Omnes eniʒ obliqui
sunt dependentes. ergo non ponūtur absolute scʒ
sine regimine. Alij dicunt q̄ p̄dicti ablatiui nō re
gunt̄. ꝭ absolute ponūtur. ut proficio te docente
et pado currente sedeo. et hec opinio ē cōmunior.
De regulis autem quas quidam fugitiuas appel
lant. dixi supra ubi egi de aduerbijs.

Multa ptinentia ad construccōnem et regimē.
posui sup̄ in tractatu de speciebus nominuʒ
et ponam in quarta pte in tractatu de allotheca.
Hec de ethymologia et dyasintastica dicta suffici
ant.

Postquam in p̄cedentibus
determinauimus de tribʒ
ptibus huius opis. scilʒ
orthographia. prosodya
ethymologia. ubi eciam
de dyasintastica aliq̄ mis
cuimus. Nunc de quarta
pte scilicet de figuris ui
deamus. Sed quia vnū
oppositū per aliud dinos
citur. Ideo pmo de uicijs annexis barbarismo et
soloecismo dicemus. deiñ de figuris. Nam de bar
barismo et solocismo in suo loco tractabimus in
quinta parte. Scias q̄ uicia ānexa barbarismo et
soloecismo sunt decem s̄m donatuʒ. scʒ acirologia
cacephaton uł cacophonia. pleonasmos. perisolo
gia. macrologia. tantologia. eclipsis. tapinosis. ca
cosintheton. amphibologia.

Acirologia ē impropria dcō. ut hic.
Hunc ego si potui tantū sperare dolorem.
Sperare dixit p timere. et dr̄ ab a quod
ē sine et ciros quod ē manus et logos quod ē ser
mo. Inde acirologia. i. s̄mo qui non ē in manibʒ
. i. in usu. Ea enim dr̄ñr ad manū haberi que sunt
usitata. Vel acirologia dr̄ ab a quod ē sine et ciro
quod ē sancio. et logos quod ē sermo. Iñ acirolo
gia. quasi s̄mo insancitus. q̄ȝ nō firmatur aliqua

Cacephaton ē obscena enūcia regula artis
tio uł in composita dcōne uł in vno ūbo. ut
numerū cū nauibʒ equat. et arrige aures. pamphi
le. et dr̄ a cacos quod ē malum uł turpe. et pho
nos quod ē sonus. Vel dr̄ a cacos turpis et phas
enunciacō. Vel dr̄ cacephaton a cacos quod ē ma
lū. et phatos quod ē posicō. uł phonos quod est
sonus et teneo. q̄i mala posicō. uł malū sonum te
nens. Obscena. i. turpis enūciacō dr̄ cacephatō
Et fit uł in composita aliqua dcōne. i. in cōtextu
partiū. ut numerū cū nauibus equat. Hic eniʒ est
obscena enūciacō. s̄m quosdam inter duas ptes
orōnis. scʒ numerū et cū. Vel ut alij uolunt inter
cū et nauibus. Nam prepō cum sequente n lrā in
solentē et obscenū reddit sonū. quia ut p̄s ait. M
in extremitate dcōnum obscure sonat. et n litera
inter asperas consonantes reputat̄. ut marcianus
oñdit. Vtriusq̄ȝ ergo continuitateʒ p̄pter obscurū
sonū m. et asperitatē n. cacephaton gerat. p̄pter
hanc causam non dicimus cuʒ nobis ꝭ nobiscum
Vel in vno ūbo. ut arrige aures pamphile. Hoc
exemplū ex terencio sumitur. Hec auteʒ lrā r ge
minata asperitas in eo quod ē arrige cacephaton
efficit. nec solū in hijs cacephaton in supficie cō
struccōnis cernitur. ꝭ et in sensu turpitudo quedā

inesse uidetur. Vñ dyomedes ait. Cacephaton est
nocō compōnis inuerecūdi suspicio. ut arrige au
res pamphile. Nimiū callide significans pamphilū
fuisse libidinosum. Vnde et suo nomine pamphi
lus q̄i ciuiū amator interp̄tatur. Itaq3 ꝑ arrectas
aures arrectum thalamū atq3 ad libidinem patū
cum hūisse signat. ¶ Hoc alio nomine dicitur ca
cophonia. Et contrariatur ei euphonia. ut infra
dicam. Cacophonia autem ē turpis sonus uel tur
pis fatus. Et componit̄ a cacos turpe et phonos
sonus. Inde cacophonicus ca cum. i. male sonans

Pleonasmos ſm donatū est adiectio ūbi super
uacua ad plenā sig̃cōnem. ut sic ore locuta ē
et auribus audite sidera celi. Poterat enim sufficē
si dixisset. sic locuta ē. eciam si non addidisset ore
Ore enim loq̄mur non oculis uł aure. Et scias q̄
cum dr̄ niger coruus non ē ibi pleonasmos ſ3 epi
thecon. Dicitur autē pleonasmos a pleos quod ē
plenitudo. et noma quod ē nomen. Inde pleonas
mos. i. plenitudo uł sup̄abundantia nominis. uł
dr̄ a pleo greco quod ē sup̄fluum et auaricia. et o
noma quod ē nomen. q̄i sup̄fluitas auaricie nomi
nis. q2 sicut auarus plus querit q̄ sibi sufficiat. sic
pleonasmos plures dcōnes addit q̄ sensus exigit.

Perisologia ē sup̄uacua ūboꝝ adiectio sine ul
la ui reꝝ. ut ibant qua poterant et qua non
poterant non ibant. Sufficeret enim dicere. Ibant
qua poterant. Nullus enim ignorat q̄ qui uadit
in eam p̄tem uadit in quam facultas eundi suppe
tit. et ideo illud qd̄ adijcitur. et qua non poterant
non ibant. sup̄fluū ē omnino. Et dr̄ a peri quod
ē circum et logos quod ē sermo uel racō. Inde pi
sologia. i. adiectio ūboꝝ plurimoꝝ sup̄uacua. ut
viuat ruben et non moriatur. q̄ cū non sit aliud
viuē q̄ non mori. uł dr̄ a perisos quod ē sup̄fluū
et logos quod ē ſmo. Iñ perisologia. i. sup̄fluus
ſmo. Et scias q̄ pleonasmos adiectōnem vnius
ūbi. perisologia autem plurimoꝝ ūboꝝ. macrolo
gia uero longas sentencias et res non necessarias

Macrologia ē longa sentencia ¶ compr̄hendit
res non necessarias compr̄hendens. ut legati
non impetrata pace retro vñ uenerant domū reū
si sunt. hec sentencia aput luciū rep̄itur. ¶ Distat
autē perisologia a macrologia. quia perisologia
omnino sup̄uacua accumulat ūba non ideȝ agen
te sentencia. macrologia uero licet non necessaria
comprehendat. tamen nō omnino sup̄uacua ūba
interserere uidetur. Poterat enim fieri ut legati ñ
impetrata pace reūtentes nec domū retro vnd̄ ue
nerūt reūterentur. ſ3 ad alias ꝓpe partes regrede
rentur. Ideoq3 appositū ē retro vñ uenerūt domū
et dr̄ macrologia a macros quod ē longum et lo
gos quod est ſmo. quasi longus sermo uł oratio

Tautologia est uiciosa repeticō eiusdem dcō
nis. ut egomet ipse. sufficiebat enim dicē ego
met uł ego ipse. et dr̄ a tantos quod ē uacuū uł
iteꝝ et logos qd̄ ē ſmo. q̄i eiusdē uacuus uel itera
tus ſmo. eiusdem dico saltē quantū ad intellectuȝ

Eclipsis ē defectus quidam necessarie locutio
nis quam desiderat p̄cisa sentencia. ut h̄. secū
deest enim loquebatur. Item neq3 ab oriente ne
q3 ab occidente neq3 a desertis montibus. supple p3
uia fugiendi. Iste autē defectus fit causa uitande
prolixitatis. ut enim longa sentencia fastidiū susci
tat. sic enim b̄uitas ſmonis molestiam effudit. Et
dr̄ ab e quod ē extra et clipsis quod ē lux. Quia
tunc extra lucem ponit̄. Nam eclipsis cum ꝓprie
sit lune uł solis. transsumitur ad defectū dcōnis.
Vel dr̄ ab e quod ē extra et clipso quod ē depo
pis. i. furari. q2 in eclipsi necessaria dcō dr̄ furata.
siue ut proprius loquar sublata. uide in suo loco

Tapinosis ē humilitas rei magne nō id agen
te. i. significante sententia quod demonstrat.
ut si mare uocetur gurges. Vñ ūsus. Tapinosim
facies dicatur si mare gurges. ut uult donatus. uł
ſm Is. quando immensitas diuina uilibus ōndit̄
ut ego suȝ pastor et ego sum ūmis. Et dr̄ a tapin
quod ē humilitas. uł a tapinos quod est humile
Donatus dicit. pellides stomacho cedere nescit. pelli
des dcūs est achilles. a pelleo patre. Stomachum
autē posuit pro immensa ira uł fortitudine eius.
Tante quippe audacie fuit ut nesciret cedē. i. locū
dare hostibus. opponens se periculo intrepide. dū
ergo magna res humili uocabulo nominatur ta

Cacosintheton ē uiciosa cō ¶ p̄inosis dici p̄t
posicō dcōnum. ut ūsa q3 viuentū terga fasti
gamus hasta. Viciosa compō ē hic. q2 cū debuissȝ
dicere. ūsaq3 hasta viuentū fastigamus terga. dix
it. ūsaq3 viuentū ₂c. et hoc necessitate metri cogē
te factum ē. Non enim iuxta rōnem metri potūant
sibi copulari ūsa et hasta. Et dr̄ a cacos quod est
malum et sin quod ē con. et thesis quod ē posicō
Iñ cacosintheton. i. mala et uiciosa dcōnū compō

Amphibologia ē ambiguitas dcōnis. que fit
aut ꝑ accñ casuȝ. ut si quis dicat. audio secu
torem retiariū sup̄asse. Nam h̄ dubium est utruȝ
secutor sup̄auerit retiariū uł econūso. aut fit per
cōmune ūbum. ut si quis dicat. criminatur catho
uadatur tullius. nec addat quem uł a quo. dubi
um enim ē utꝝ cato crimmetur aliquem. uel cato
ab aliq̄ crimmetur. uł utꝝ tullius trahat aliqueȝ
ad uadimoniū. uł an ipse trahatur. Vador ūbum
cōmune est. i. causas ago uł in causis agor uades
qui legaliter causas agunt. uadimoniū locus in q̄
cause agunt̄. Aut fit ꝑ distinccōneȝ. ut uidi statu
am auream hastam tenentē. h̄ dubium ē utꝝ sta
tua sit aurea uel hasta Si quis h̄ uitare uoluerit
amphibologiam. si illa statua fuit aurea disting
uere hoc mō. Vidi statuam auream deiñ hastaȝ
Si uero hasta fuerit aurea ita. uidi statuam. deiñ
dicat auream hastam tenentē. Et eciam fit āphi
bologia ꝑ ononima. ut si quis aciem dicat et nō
addat oculorū aut exercitus aut ferri. Significat
eniȝ tria acies. Vñ uersus. Est acies oculi ferri bel
li q3 caterua. ¶ Fit eciam ut dicit donatus plurib3
modis amphibologia. quos dinumerare ne lon
gum sit non oportet. Et dr̄ amphibologia ab am
phi quod ē dubium et bole quod ē sentencia q̄si
dubia sentencia. Et continet sub se equiuoca cōm.
compōnem diuisionem. Amō de figuris uideamus

Figuraꝝ tria
sunt genera. metaplasmus. alloteca. tro
pus. Primo de metaplasmo. Secundo de
scemate siue alleotheca ſm donatū. Ter
cio de tropo. Quarto de allotheca ſ ꝑs uideamus

Metaplasmus ē
transformacō quedā recti solitiq3 ſmonis in
alterā sp̄eȝ metri ornatus necessitatis ue cā.
Dicit̄ metaplasmus a meta quod ē trans et plas
ma quod ē forma. Inde metaplasmus. i. transfor
macō. q2 l̄rā uł sillaba uł eius accñtia de ꝓpa po
sitione in aliam transformatur.

Species metaplasmi ẜ donatū sunt xiiij.scilꝫ
prothesis.epenthes.ꝑagoge.afferes.sincopa.
apocopa.extas uel extes.sistole.dieres.sineresis.
uel episinalimpha.sinalimpha.elips.antites.me
tatesis. Hic nota ꝙ metaplasmus fit in dictione.
sicut barbarismus cuius ut dixi xiiij sunt species
Et fit tripliciter.ꝑ addicionem.subtractionem.et
transmutacionem Cum fit ꝑ addicionem.hꝫ tres
spēs.ẜm pncipium.medium et finem.sciꝫ prothe
sim que fit ꝑ addicionem in pncipio.Epentesim.
que fit ꝑ addicionem in medio.ꝑagogen.que fit
ꝑ addicōnem ad finem.Item fit ꝑ subtractionē
et sic habꝫ tres species contrarias dictis tribꝫ.Pri
ma ē afferesis subtractō a principio dcōnis ꝓthe
si contraria.Secunda ē sincopa.que est ablacō de
medio dcōnis.epenthesi contraria.Tercia ē apoco
pa abscisio de fine.contraria ꝑagoge.et sic habe
mus sex species.Item fit ꝑ transmutacōnē.et sic
habet octo species ut patebit.et sic sunt xiiij spe
¶cies in vniūso.

Prothesis est appō quedā
ad pncipiū dcōnis lrē ul' sillabe.ut gnato ꝓ
nato et retulit pro tulit.sic enim dicebant antiqui
Et dr̄ a prothos et thesis.Nam ut dicit hug.The
sis quod est posicō componitꝰ cum ꝓthos quod
est pmū et dr̄ prothesis qi prothethesis.i.prima
posicō.scꝫ addicō lrē ul' sillabe in principio dictio
nis.Vel prothesis dr̄ a pros quod ē ad et thesis
quod est positio.Inde prothesis id est appositio.

Epenthesis est appō ad mediā dcōnem lrē ul'
sillē.ut reliqas danaū.pro reliquas.et indu
pator pro impator.Hec enim in metro heroyco
aliter stare non pnt.Hec a quibusdā dr̄ epenthe
sis.a quibusdam parenthesis.Et dr̄ epenthes ab
epy quod ē supra et thesis posicō.Iñ epenthesis
.i.suppō lrē ul' sillabe in medio dcōnis ẜm hugu
cōnem.Vel dr̄ ab epen quod ē inter ul' medium
et thesis posicō.quasi posicō diccōnis facta in me
dio ul' quasi interpositio.vnde grecismus.Signat
epen medium quod monstrat epenthesis ipsa.

Paragoge est appō quedam in fine dcōnis lrē
ul' sillabe.ut magis pro magi.potestur pro
potest et amarier pro amari.et pt contingere in
sillabica adieccōne.ut huiusce pro huius.Hanc a
lij ꝓparalesim appellant.et dicitꝰ a para quod est
iuxta et gogos ductio ul' additio.quasi ductio ul'
additio facta circa finem dictionis.

Afferesis ē ablatio a pncipio dcōnis.contraria
prothesi.ut temno ꝓ contemno.et mitte ꝓ
dimitte.et dr̄ a fares quod ē diuisio.Et iñ h' affe
resis.quasi a capite diuisio.i.subtractio lrē uel sil
labe in pncipio dcōnis a naturali quantitate ẜm
hug.Et scribitur per f ul' ph.Vel auferesis dr̄ ab
auferendo.Et scribitur sic per au.uide in situs.

Sincopa ē ablatio de media dcōne lrē aut silla
be.contraria epenthesi.ut audacter ꝓ auda
citer.et cōmorit ꝓ commouerit.et dr̄ a sin quod
est con et copos quod ē cesio.Inde sincopa.quasi
de medio cesio.Vel ut dicit hug.Cope grece lati
ne cesio dr̄.et componitur cuꝫ sin quod ē con et
dr̄ sincopa.i.subtractō litere uel sillabe de medio
dcōnis.qi concisio.i.cōmunis cesio.Illud eniꝫ qd
est inter pncipium et finem cōmune est ipsis.qñ
autem sincopa debet fieri in ūbis et qñ non supra
dixi in iij pte de pteritis tercie coniug.ubi deter
minaui de ūbis desinentibꝫ in co.et ibi uide

Apocopa ē ablacō de fine dcōnis lrē ul' sillabe
contraria ꝑagoge.ut achilli pro achillis dicitꝰ.mo
isi pro moisis.et fac ꝓ face.Et dr̄ ab apos quod
ē retro.et copos quod ē cesio.Inde apocopa de fi
ne cesura.Vel ẜm hug.cope quod est cesio cōpo
nitur cū apo quod est de et dicitur apocopa.i.de
cisio.quasi deorsum cesio.i.subtractō litere ul' sil
labe de fine.Inde apocopo apocopas.

Extasis ē extensio lrē ul' sillabe contra naturā
ūbi.ut ytaliam fato profugas.cū ytalia cor
pma sillaba dici debeat.que dyastole a quibusdā
dr̄.Diastole autē dicitur a dya quod ē diuisio ul'
diuidens et stolos quod ē missio.qr cum dcō bre
uis vnū tempus habeat.mittit illam in duo tem
pa producendo.Vel extas ē productio sillabe na
turaliter b'uis.et interp̄tatur extensio.et dr̄ ab ex
quod ē extra et stasis quod est status.quasi ex
tra ꝓpium statū posicō.Et dr̄ extasis extensio sil
labe.qr b'uitas extenditur in longitudinem.Qui
dam dicūt exthesis ab ex et thesis quasi extꝰ suā
pōnem.Exthesis ꝑ e quidam dicunt.Et est idem
quod ab alijs dicitur extasis per a.

Sistole ē correpcō sillabe naturaliter longe.cō
traria extasi.qr sicut extasis producit b'uem
sillabam.ita sistole corripit longam.ut aquosus
orion.cū orion producte dici debeat.et apud cato
nem.Hoc uide ne rursus leuitatis crimine damnes
Vltima eniꝫ huius ūbi uide corripitur cū sit secū
de coniugacōnis et produci debeat.ut uult magis
ter bene.Vel pt dici ẜ quosdam ꝙ olim fuit ter
cie coniugacōnis.uido uidis.Et dr̄ sistole uel sisto
la a sin quod ē con et stolos quod est missio.qr
ibi duo tempa que habꝫ sillaba longa mutantur
in vnū tempus quod habet sillaba b'uis.ul' dr̄ a
sin quod ē simul et stolas quod ē curtacō.quasi si
mul curtacō.Vel pt dici a sin quod ē sine et telō
quod ē longum.qi sine sua ꝓpria elongacōne.
Hic nota.ꝙ sistole qñqꝫ fit ꝓpter liquescentiam
sequentis lrē.ut apud oraciū.Regis opus sterilꝭ qꝫ
diu palus apta qꝫ remis.Liquescit enim s ultima
huius nominis palus in scansione metri.Quod etiā
fit apud cathonem.Quod nosti factū non rcē no
li silere.Et ideo dirimo et disertus corripiūt pmas
que sunt naturaliter longe.qr dirimo componitꝰ
ex di et emo.et disertus ex di et ars.De h' dixi su
pra in prima pte.ubi egi de s quomodo liquescit

Dieresis ē diuisio sillabe vnius in duas facta
ut apud ouid.Tercia post illū successit aene
a proles.Et apud oracium.Niues qꝫ Deducunt io
uem nūc mare nūc silue.Hic enim silue ē trissilla
bum.ut ps dicit in pmo minoris.Sic fit dierisis
qñqꝫ in hoc datō huic.Vñ prosper.Non tempus
non sexus huic non causa resistit.Qñqꝫ in hoc da
tiuo cui.ut apud albinum.Ille cui cernis capitolia
celsa triumphis.Qñqꝫ fit in ūbo.ut apud ouidiū
Accipe pompei deductum carmen ab illo.Naꝫ pō
pei debet esse bissillabum ꝓprie.Per hanc eciam
figuram sumitur bissillabe ul' trissillabe h' nomen
dij.quod ē monosillabū in illo casuali ūsu.Scri
be dij lege dij si uis urbanus haberi.¶Et dr̄ dieri
sis a dya quod ē duo et eresis diuisio.quasi vni
us in duo diuisio.Et scias ꝙ dieresis ē sillabe diui
sio cū sit dyptongata.ut amae.longae.aulai.lon
gai.Et dr̄ potius aulai ꝙ aulae.quia tūc ñ possꝫ
produci si adderetur e.cū esset uocalis añ uocaleꝫ
que corripitur in latinis.ẜ additur y uocalis gre
ca.et ita producitur a.qr apud grecos uocalis pro

ducitur ante uocalem. siue nō sit dyptoncata. ut
iambus iason trissillaba.

Aineresis ē conglutinacō duaꝝ sillabaꝝ in unā
facta. contraria dyeresi. ut eripedem pro aeri
pedem. et dest pro deest. Vn̄ lucanus. Non dest ꝓ
lato ieiunus uenditor auro. Nam in scansione dn̄
dum ē dest pro deest. et dinde pro deinde. Et dr a
sin quod ē simul et eresis diuisio. quasi siml' diui
sa. Vel dr a sin quod ē con et eresis quod ē diui
sio. eo ꝙ prius diuisa coniūguntur. ul' dr a sinere
so ūbo quod ē glutino nas. qr due lr̄e uocales sine
diptongo ul' due sillabe conglutinant̄ in unaꝫ. h̄
alio nomine episinalimpha dr. eo ꝙ ibi uocalis
abijci uideatur. uide in suo loco.

Sinalimpha est abiectio uocalis in scansione
metri de fine dcōnis cū sequens dcō incipit a
uocali. ut apud iuuenalem. Semꝑ ego auditor tā
tum nunꝗ ne reponam. o enim abijcitur. et hoc
ꝓpter elegantiam ut tollatur hyatus. et sic indu
cit ornatum. Vn̄ licite pt fieri. et maxime in lon
go oꝑe. sicut patet in libris poetaꝝ. qui frequent'
hac utunt̄. Contrariū uero ipsiuꝫ ualde uitanduꝫ
ē. scꝫ qn̄ non abijcitur uocalis. et raro inuenitur
a poetis. Et scias ꝙ aliquando sinalimpha in pro
sa obseruatur. ut summoꝑe. magnoꝑe. Et dicitur
sinalimpha q̈i condelecō. deriuatur a sinalimpho
ūbo. quod ē compositū a sin quod ē con et lim
pho quod ē deleo. ul' dr a sin et limpha quod est
aqua. Jn̄ sinalimpha. i. colliquescentia. Vel ẜm a
lios. limpha ē quidam humor ul' spuma in fron
te canū. qua dispersa ꝑ caput insaniunt. et in rabi
em ūtunt̄. Et dr a limpha liquore. qr ad modū
illius discurrit. et componitur cū sin quod est con
et dr sinalimpha. i. cursus duaꝝ uocaliū in diuer
sis sillabis et diūsis dcōnibus positaꝝ cum collisi
one alterius. et dr sinalimpha quasi liquoꝝ com
mixtio. qr sicut ubi duo liquores coniūguntur soli
unus suam subām amittit. sic ubi fit talis uocaliū
consimiliū cōmixtio. solet una amittere sonum q̈
tum ad metꝝ. Et dr sinalimpha a quibusdam si
neresis. a quibusdam uero collisio.

Elipsis uero ē cum in scansione abijcitur con
sonans cum p̄cedente uocali. qn̄ sequens dcō
incipit a uocali. Et hoc fit frequenter in hac lrā
m. ut apud oraciū. Omnibus hoc uiciū est cant
ribus inter amicos. Qñqꝫ fit in hac lrā s. ut apud
catonem. Successos indignos noli tu ferre moles
te. Qñqꝫ abijcitur sine uocali. ut apud oraciū. Re
gis opus sterilisqꝫ diu palus aptaqꝫ remis. Abijcit̄
enim s finalis de hoc nomine palus ut fiat huis
ꝓpter sequentēꝫ uocalem. et sic excusatur illud ca
tonis. noli silere. Vnde frequenter fiebat olim in
hac lrā s elipsis. qr s sonū habet ualde facilem et
quasi sibilantē. et multociens liquescit. Jteꝫ scias
ꝙ m qñqꝫ eciam in prosa abijcitur in pronūciati
one. ut circūago. scribitur enim ibi m ẜ non ꝓfer
tur. qd fit ne uideatur sillabicari cū seqñte uoca
li. et ꝓpter sonū difficilem. qr sonus eius termina
tur clausis labijs. ẜ statim oportet labia aꝑiri. ꝓp
ter sequentē uocalem. Apud auteꝫ antiquissimos
non abijciebatur m sequente uocali in scansione.
ut est illud ennij. milia miliū octo. Qñqꝫ tamen
aspiracō accipitur pro lrā. et tūc m non abijcitur
ẜ sillaba cuius ipsa ē finalis pōne producitur. ut a
pud theodoluꝫ. Nec cuiꝗ hominū dedit indagare
sepulcꝝ. ẜ hoc nrō temꝑe non licet. fiebat et in a
his consonantibus olim elipsis. ut in b. quod usqꝫ
abijcit de h̄ nomine sabburra. ut sit breuis. produ
cit etenim primam positione. Fluctu iactante sab
burra. Similiteꝛ subtraxit unū p de hoc nomine
iuppiter. ut est illud. Mercurius iupiter neptunus
Jtē J consonans freqñter subtrahitur de his ūbis
abijcio. subijcio. causa corripiendi ꝑmaꝫ. in quibꝫ
omnibus possumus dicere ꝙ sit sincopa ul' elipsꝭ
Secundū autem donatū. elipsis ē consonantiū cū
uocalibus ad se concurrentiū quedam difficilis ac
dura collisio. ut mutū ille et terris iactatus et al
to. Et dr ẜm quosdam ab elido dis. uel dr ab en
quod ē in et lipsis quod ē defectus. quasi interior
defectus. Et nota ꝙ ꝑ has duas species. scꝫ sina
limphe et elipsis defendunt̄ omnes hyatus et me
tacismi. qui in metro fiunt et non uicō deputent̄.

Antithesis est lrē pro lrā posicō. ut olli pro illi
et impete ꝓ impetu. et fit causa ornatus tm̄
Grecismus autem dicit. Antithesis fit ẜ sedet ordi
ne sillaba ūsa. ut displicina pro disciplina. Et dici
tur ab anti quod ē contra et thesis positio. quasi
unius litere pro alia positio.

Metathesis ē transpō lrāꝝ in alienū locum. ꝑ
te nulla tamen ex dcōne sublata. ut euandre
pro euander. et hoc fit causa necessitatis. Vn̄ oui.
Agnoscens in me frater meliagre sororem. Nam
si dixisset meleager non fuisset ūsus. Dicitur aūt
metathesis a meta quod ē trans et thesis positio
Vn̄ metathesis. i. transpō lrē. Predcē metaplas
mi species in hijs ūsibus continent̄. Prothesis ap
ponit. caput aufer esis qꝫ recidit. Sincopa de medi
o tollit quod epenthesis auget. Aufert apocope fi
nem quem dat ꝑagoge. Quam natura iubet pro
ducere sistole curtat. Extasis econtra producit cor
ripienda. Sineresiꝫ facies duo si iungunt̄ in unum
Dieresim reddit sillaba facta due Elipsis necat m
ẜ uocalem sinalimpha Metathesis tenere iubꝫ an
tithesis canit olli

De scemate amodo siue allotheca ẜm doctri
nam donati uideamus Nam in fine istius
quarte ꝑtis uidebimus de allotheca ẜ doc
trinam ꝑs Scias ergo ꝙ allotheca. i. aliena posi
cio dr scema a donato Et inscemalexcos et scema
dyanteos dnr ab eodem. Et nota ꝙ metaplas
mus est remediuꝫ contra barbarismum. ẜ scema
ē remediū contra soloecismū. Scema latine inter
p̄tatur figura Et ē figura ẜm ysid que fit in ūbis
uel sentencijs ꝑ uarias dcōnum formas ꝓpter elo
quij ornatū. Secundū donatuꝫ due sunt eius spēs
scꝫ scemadianteos. quasi ornatus sententie. et ꝑti
net ad oratores ul' retores. Scema namqꝫ figura
ul' modus loquendi dr. dyanteoꝫ grecus gtīs est
et latine sonat sentencie. et de ista nichil ad p̄sens
Jtem scemalexeos id est ornatus uerboruꝫ ul'
dcōnum. et ꝑtinet ad grammaticos. lexeos gtīs
grecus ē. et latine sonat dcōnis. vn̄ scemalexeos.
. i. figura ūboꝝ ul' dcōnis. Huius auteꝫ ẜ donatū
multa sunt scemata. tamen ex omnibus necessa
ria fere sunt xvij. quoꝝ hec sunt nomina. prolen
sis. zeuma. ypozensis. silenꝭ. anadiplosis. anapho
ra. epanalenꝭ. epizensis. ꝑanomasia. scesisonoma
ton. ꝑanomeon. omoeptoton. omoetelenton. poli
ptoton. yrinos. polisintheton. dyaliton ul' asintheton

Prolensis est p̄sumptio reꝝ ordine se
cutaꝝ. sicut infra plenius dicam. cum agam
de allotheca.

Zeuma ē vnius ūbi conclusio diūsis clausulis apte coniūcta ꝭ donatum. In doctrinali eciaȝ sic dr̄. Zeuma fit ūbo si plurima clauseris vno. ut hymphus xp̄e tibi laus tibi gloria detur. De hoc plenius dicam infra ubi determinabo de alloteca

Ipozensis ē figura supiori ¶ ꝭm priscianum contraria. ubi diūsa ūba singul' quibusqȝ clausulis ꝓprie subiunguntur. Sic regem adijt et regi memorat nomenqȝ genusqȝ. Dicitur ypozenꝭ eē contraria zeumati. qr̄ quod zeuma facit vno ūbo ista diūsis ꝑagit. habet quoqȝ vnūquodqȝ ūbum suā clausulam. ut regem adijt regi memorat. vn̄ ꝭm quosdaȝ dr̄ ab ypos quod ē contra. et zeuma quasi contraria zeumati. ut uult donatus ¶ Beda uo dicit ꝙ qn̄ ūba uel sentencie singulis q̄busqȝ clausulis adiunguntur fit ypozensis. ūba. ut ūtutem terribilium tuoꝝ dicent et magnitudinē tuā narrabunt. memoriam abundancie suauitatis tue eructabunt. et iusticia tua exultabunt Item illud apl'i ad corinth. Siue ꝓphecie euacuabuntur. siue lingue cessabunt. siue sciencia destruetur. sentencie ut Si consistant adūsum me castra. non timebit cor meum Et si exurgat adūsum me prelium In hoc ego sperabo. ꝭm doctrinale uo fit. qn̄ plura ūba adduntur uni supposito. ut nos mundet. nos ornat. nos saluet gracia xp̄i. Et dr̄ ꝭm hugucōnē ab ypos quod ē sub et zensis dcō. Vn̄ ypozensis quedam figura ubi singul' sensibus propria vnicuiqȝ clausula ē. Vel ꝭm alios. ypozensis dr̄ ab ipos quod ē sub et zensis iunctura siue iunctio. vn̄ ipozensis .i. subiūctio. qr̄ subiūgit ūbuȝ vnicuiqȝ clausule. ut vinum letificat. superbia inflat. iracundia inflamat. Rapacitas inquietat.

Silensis ē dissimiliū clausulaꝝ ꝑ vnum ūbuȝ conglutinata concepcō ꝭm donatū. ut hic. illius arma hic currus fuit. De hoc plenius dicā ubi agam de allotheca ꝭm pristianum.

Anadiplosis ē quando ab eodem quo vnus ūsus finit alius incipit. Vnd' dicit donatus. Anadiplosis ē congeminacō dcōnis ex ultimo loco p̄cedentis ūsus et principio sequentis. ut sequitur pulcherrimus astur. Astur equus fidens. Et in ps Stantes erant pedes nostri in atrijs tuis hierusalem. hierusalem que edificatur ut ciuitas ⁊c̄. doctrinale uult ꝙ fiat qn̄ ubi incipit sillā vnius pedis ibidem incipit alia. ut psallite deo nr̄o psallite psallite regi nr̄o psallite Et dr̄ ab ana qd' est sursum et diplosis quod ē duplicacio. quasi supioris ūsus duplicacō. ul' quasi iteꝝ duplicacō. Vel dicitur ab ana quod est re et diplon quod ē plica. q̄i replicacō. qr̄ dictio replicatur. et ē idem cū colore rethorico qui dicitur conduplicatio

Anafora ē repeticō ul' relacō eiusdem dcōnis ꝑ p̄ncipia pluriū ūsuum. ut. Nate mee uires mea magna potentia solus. Nate patris summi. Et ps Dn̄s illuminacō mea et salus mea quem timebo Dn̄s protector uite mee a quo trepidabo. Vel ꝭm doctrinale fit. qn̄ diūse clausule continue ab eadeȝ incipiunt dcōne. ut xp̄s mūdauit xp̄s nos purificauit. Vel. Te colo. te laudo. te gl'ifico tibi plaudo. Item. Tu dn̄s tu uir tu michi frater eras. Item Vox dn̄i in ūtute uox dn̄i in magnificentia uox dn̄i confringentis cedros. Et dr̄ ab ana quod est sursum et foros quod ē ferre. In̄ anaphora quasi vnius ūbi ul' dcōnis relacō. qr̄ quod sursum ē dictū iteꝝ fertur. Vel dr̄ ab ana quod est re et foros quod ē ferre quasi relatio. et uocatur in coloribȝ rethoricis repetitio.

Epanalensis ul' epinalensis ē ꝭmonis in p̄ncipio ūsus positi eiusdem in fine replicacō ul' repeticō. Vn̄ doctrinale. Principio finem facit epynalensis eundem. ut. Multa sup priamo rogitans sup hectore multa. Item. Nobis grata prius non sunt mō congrua nobis. Item. Deus quis similis erit tibi ne taceas neqȝ compescaris deus. Et paul' Gaudete in dn̄o semꝑ iteꝝ dico gaudete. Et Iuuenalis. Crescit amor numi q̄ntū ip̄a pecunia crescit Et dr̄ ab epy quod ē sup̄ et ana quod ē re et lensis quod ē sumptio. In̄ epynalensis .i. supioris dictionis resumptio. Et uocatur a tullio conduplicatio. Et est color rethoricus.

Epizensis ē eiusdem ūbi in eodem ūsu sine aliqua dilacōne congeminacō. ut me me. Item consurge consurge. Item in euangelio math. hierusalem hierusalem que occidis ꝓphetas. Itē ps. Viuens viuens ipse confitebor tibi. Item ys. consolamini consolamini popule meus. Et dr̄ ab epi quod ē iterare et zensis quod ē coniūctio. q̄i iterata coniūctio. ul' dr̄ ab epy quod ē sup̄ et zenꝭ qd' ē duplicacō. in̄ epyzensis quasi supioris dcōnis duplicacō. In hoc autem differt epizensis ab epanalensi. qr̄ epanalensis habet multa ūba in medio. ut crescit amor numi quantū ipsa pecunia crescit Epizensis uero nullum ūbum habet in medio. ꝫ sine mora idem repetitur ut me me. assum qui feci me me conuertite ferrum.

Paranomasia ē quotienscumqȝ de nomine aliud efficitur nomen. ueluti quedaȝ denominatio. ut terencius in comedia. Jam inceptio ē amātiū ꝫ amentiū ꝭm donatū. Vel ꝑanomasia est ꝭm quosdam. qn̄ due ul' plures dcōnes ponuntur hn̄tes vnū p̄ncipium ul' eundem finem. ita ꝙ significent diūsa. ut. Curia curaꝝ genitrix nutrix miseroꝝ. Beda autem dicit. paranomasia .i. denominatio dr̄. quotiens dcō pene similis ponit' in significacōne diuersa. mutata uidelicet l'rā ul' sillā. ut in ps xxj iuxta hebr̄icaȝ ueritatem. in te confisi sunt et non confusi. Et paulus. uidete malos operarios uidete conscisionem. Nos enim circūcisio qui spū deo ꝭuimus. Et dr̄ ꝭm hug' a para .i. iuxta et noma quod ē nomen. Inde h' ꝑanomasia .i. in significacōne diuersa dcō pene ipsa. ut abire aut obire te conuenit .i. exulem fieri aut mori. Item non curas uera ꝫ era. Vel dr̄ a para quod ē ad et noma nomen. In̄ ꝑanomasia .i. agnominatio. qr̄ sic ē ibi agnominacō uocat' a tullio tal' color rethoricus

Acesisonomaton ꝭm bedaȝ ē multitudo nominū coniūctoꝝ diūso sono vnā rem significantiū. Vt in ysaia. Ve genti peccatrici populo ḡui iniquitate semini nequā filijs sceleratis. Et in ps Peccauimus cū patribus nostris iniuste egimus iniquitatem fecimus. Vel ꝭ alios si dicam. Nubila nix grando procelle fulmina uenti. Et dr̄ a scesis quod ē multitudo et onomaton quod ē nomē In̄ scesisonomaton quasi multitudo nominū. Vel dr̄ a scesis quod ē multitudo et onoma quod est nomen. et thesis quod ē positio. quasi positio nominum insimul positorum.

Paranomeon est cū ab eisdeȝ literis multa inchoant ūba ul' sumunt'. ut o tite tute tante. tibi tanta tiranne tulisti. tute id ē tuipse tanta tibi Itē machina multa minatur maxima muris. Itē

in ps̄. Benedix imus uobis in domo dñi deus do minus. Item ꝑm similitudinem serpentis. sicut as pidis surde. &c. Item. uitat vim ṽgo uirilem. et dr̄ a para quod ē coniūctio ul̄ ad et onomen quod ē simile. quasi assimilacō uel coniūctio similiū. Et scias ꝙ hoc scemate raro utendum ē. ne eiusdem litere assidua repetitio fastidium generet.

Omoeptoton ē cum in similes casus exeūt ṽba diūsa. sicut apud enniū inuenitur. merentes flentes lacrimantes et miserantes. ꝑm donatuz Vel ꝑm bedam. omoeptoton ē cum diūsis casibȝ uariatur orō. ut aplūs dicit ad romanos. Qm̄ ex ipso et ꝑ ipsum et in ipso sunt omnia. ipsi gloria in secula. Et in ps̄. Niue dealbabunt̄ in selmō mō tem dñi montem uberem. mons coagulatus mōs pinguis. ut quid suspicamini montes uberes mōs in quo beneplacitum ē deo habitare in eo. Et dicitur ab omos quod ē vnuȝ ul̄ simile et protos qđ ē casus. quasi vniformitas ul̄ similitudo casuū. ul̄ dr̄ ab omoe quod ē simile et protos quod est casus. quasi vniformitas ul̄ similitudo casuuȝ. ul̄ dicitur ab omoe qđ ē simile et protos quod est casuale. Inde omoeptoton. i. orō uel dcō similiū casualiū. Vel ꝑm hug. omos quod ē vnū componitur cū protos quod ē casus et dr̄ omoeptoton. cū plura nomina ꝑ vnū casum denotantur. ut. Sȝ nec ꝙ currentem ſȝ nec cognoscit euntem. Tollentē ꝙ manū saxumq; in mare mouentē. Vel ꝑm hugu cōm. Omoeptoton ul̄ omoptoton ē cū vno mō plura sumuntur ṽba. ut abijt. abcessit. euasit. erupit. Item. cantate. exultate. et psallite.

Omoeteleuton ē cum simili mō dcōnes pluri me finiunt̄. ut eos reduci ꝙ relinqui. deuehi ꝙ deseri malui. Et fit ꝓprie in ṽbis. Vt abijt. ab cessit. euasit. erupit. ut uult Isyđ. Inter omoeptoton et omoeteleuton ꝑm quosdam hoc distat. ꝙ omoeptoton ē quotiens in similes casus ṽba diuisa exeunt. ut merentes &c. Omnes enim illi casus acti sunt. Omoeteleuton uero dr̄ qn̄ plurima uerba vnam hn̄t et similem clausulā. ut reduci ꝙ relinqui &c. Alij dicūt ꝙ qn̄ duo ṽsus ul̄ due clausule medietatē ṽsuū in fine sili t̄minant. ut sunt ṽsus leonini et caudati et concatenati. Beda uero dic̄ ꝙ omoeteleuton ē quotiens media et postrema ṽsus siue sentencie simili sillaba finiuntur. ut in ecclesiaste. melius est uidere qđ cupias ꝙ desiderare quod nescias. Item melius est a sapiente corripi ꝙ stultoꝝ adulacōne decipi. Hac figura poete et oratores sepe utunt̄. Poete h̄ mō. Peruia diuisi patuerunt cerula ponti. Oratores uero ita. beatus iob deo celi et sibi cognitus in tranquilitate ad nr̄ām noticiam ꝑducendus tactus est ṽbere. ut odorem suaꝝ uiriū tanto largius spargeret quāto more aromatū melius ex incessione fragr̄et. Quo scemate ipse qui hoc dicit btūs papa greg̃ sepissime usus fuisse repitur. Et dr̄ omoeteleuton ab omoe quod ē similiū et teleuton quod ē finis. q̄si consimiliū finis. Nam telos grece latine finis uel terminus dr̄. Vel ꝑm quosdam dr̄ omoeleutos. et tūc dr̄ ab omos quod ē vnuȝ et leutos quod ē finis. quasi habens vnum finem.

Poliptoton ē multitudo casuum uarietate distincta. ut litora litoribus contraria fluctibus vndas. Et scias ꝙ poliptoton grece latine dr̄ multitudo casuū ubi multi casus ponuntur ſȝ diuisi. ut in predcō exemplo. litora litoribus Ecce litora est actūs. et litoribus dtūs. Et ꝑm hug̃ componitur a polis quod ē pluralitas et ptotos casus. Im̄ poliptoton. Pluralitas casuū. cum scȝ diuisis casibus sentencia uariatur. ut apud ꝑsium. Ex nichilo nichil in nichilū nil posse reūti. Et uocatur in rethorica traductio. quidam color rethoricus est.

Irmos ē series orōnis ul̄ constructō tenorē suū usq; ad ultimū ꝑuans. ut apud ṽgilium. Principio celum ac terras camposq; liquentes. Lucentēq; globū lune. titaniā astra spūs intus alit. ꝑ donatū. Beda uero dicit. Irinos. i. conuenientia dr̄ qn̄ series orōnis tenorem suū usq; ad ultimū seruat. Nulla uidelicet alia ul̄ causa ul̄ ꝑsona mutata ut in ps̄. Deus in nomine tuo saluū me fac et cetera. usq; dum ait. Et non ꝓposuerūt deum ante conspectum suū. Orat enim ꝓpheta ut auxilio domini saluatoris ab hostium insecucōne liberetur. Et scias ꝙ yrinos ē longa constructōnis suspensio. ut apud autores sepe inuenitur. Et dr̄ irinos quasi sirinos. a siren quod ē tractus. Nam ut dicit hug̃. A sirinos quod ē tractus dr̄ hoc sirina atis. i. cauda uestis feminaꝝ. sirina etiam dr̄ longa series orōnis tenorem suū usque ad ultimū seruans. Secundū autem hug̃. Irinos ē sentencia continuate orōnis. tenorem suū usque ad ultimuȝ seruans Irinos interp̄tatur suspensio. Et differt yrinos ab yꝑbaton. q2 yrinos ordinem seruat. yꝑbaton turbat. et ideo yrinos continetur sub scemate. yꝑbaton sub tropo

Polisintheton ē multis an nexa coniūctionibus dcō. ut materq; pater q; nepos q;. Item in ps̄. Dn̄s conseruȝ eum et uiuificet eum. et beatū faciet eum in terra. et non tradat eum in animā inimicorū eius. Et dr̄ a polis quod ē pluralitas et sin quod ē con et thesis qđ ē posicō. quasi hn̄s plures compōnes. i. coniūctiones. Vel dr̄ a polis quod ē pluralitas et sinthetō compō. scȝ qn̄ plures ꝙ due orōnes coniūguntur in vnam. quasi plus ꝙ sintheton. ut dicit hugucio. Et est contraria dyaliton.

Dialiton ul̄ asintheton ē contraria polisintheton. Et fit ꝑm donatū. quando sine coniūctionibus pūctatim proferunt̄ dcōnes. ut ite. ferte citō ferꝝ. date tela. impellite remos. Item. Iubilate deo omnis terra. psalmū dicite nomini eius. date gloriā laudi eius. dicite deo &c. Et quē t̄ra pontus ethera. colunt. adorant. ꝑdicant. Et dr̄ a dia quod ē dis et lis diuisio. quasi dissolutio orōnum. ut ferro. fame. peste. peristi. Et dr̄ dyaliton contraria polisintheton. q2 sicut illa plures habet coniūctōnes ita ista non habet aliquam. Et ut dicit hug̃. Dyaliton componitur cū lisis quod ē solucō et dr̄ dialitos ul̄ dyaliton. quasi dissolucō. scȝ pluriū orōnū sine coniūctione prolacō. qn̄ uidelicet vna orō per subtractōnem coniunctōnuȝ diuiditur in plures ꝙ in duas. Si uero diuidatur tantū in duas dr̄ figura illa asintheton ꝑm hug̃. Donatus non facit differentiam inter dialiton et asintheton. Et habȝ figura tres formas quō polisintheton. Siquidem aut equalia aut similia aut contraria disiungit sic polisintheton. aut contraria aut similia aut eq̄lia coniūgit.

Asintheton idem ē quod dialiton ꝑm donatū. Et dr̄ ab a quod ē sine et sin quod ē con et thesis posicō ul̄ iūctio. i. sine coniunctione. et dicitur in coloribus articulus. Hug̃ uo dic̄. Sintheton componitur cum a. quando scilicet. vna oratio diuiditur in duas orationes.

Sintheton ut dicit hug. dr a sin quod est con
et thesis quod ē posicō. Jn̄ h̄ sintheton que
dam figura. qn̄ scʒ due orōnes coniūgunt̄ in vnā
Antitheton ponitur ab ysid in libro ethymo
logiarum et non a donato. et ꝑ eum fit quando
contraria contrarijs opponunt̄ et sentencie pulch
tudinem reddunt. ut illa. Frigida pugnabant ca
lidis humentia siccis. Mollia cum duris sine pon
dē hn̄tia pondus. Et dr ab anti quod est contra et
thetō quod est posicō. quasi contraria posicō. vn̄
a tullio uocatur hec figura contrariū. Doctrinale
ūo ubi agit de coloribus rethoricis dicit. Verba ꝑ
antitheton rn̄dent ultima ꝑmis. Sunt daniel noe
iob castus rectorqꝫ maritus. uide in antitheca.

Antitheca ꝑm grec fit qn̄ ꝑma sentencia contra
riatur alteri. sicut in ꝑmis duobus uersibus
boecij. Carmina qui quondam studio florente per
egi. Flebilis heu mestos cogor inire modos. et ap
pellat̄ a qbusdaʒ antithesis. Est aūt antitheca. cō
traria posicō ul' locutio. et dr ab anti quod ē con
tra et thesis quod ē posicō. scilʒ ubi contraria con
contrarijs opponunt̄. et pulchritudinem sentencie
reddunt. ut frigida pugnabant calidis humentia
siccis. ¶ Antitheca grece contraposita ut contra
malum bonum. et ut per infamiam et bonam fa
mam. Oppōnes sunt quasi contra thecam literam
vnd ut patuit. papias manifeste distinguit inter
antitheton et antithecam. hec etiā dr sindiasmos.

Ipallage ponitur ab Jsidoro sub scemate. sed
a doctrinali in coloribus rethoricis. Et fit ꝑ
ysid quotiens ꝑ contrarium uba intelligunt̄. ut da
te classibus uentos. cū econtrario classes uentis et
non uentos classibus demus. Item Perflauit fistu
la buccas. Item in hieremia. mittamus lignuʒ in
panem eius. i. panem in ligno. hoc ē xpm̄ in cru
ce. Et dr ab ypa quod ē mutacō et logos quod ē
sermo. quasi mutacō ꝑmonis. Vel dr ab ypos qd
ē sub et aleon quod ē alienū et logos quod ē ser
mo. quasi alienatus ꝑmo. Et reducitur ad metha
phoram reciprocaʒ. Et fit causa metri ul' ornatus
De hoc eciam infra dicam ubi determinabo de al
lotheca in c de antiptosi Jpallage uero ꝑ hug est
conūsio casuū uel constructōnum ul' qn̄qꝫ totius
sentencie. ¶ Hec de scemate et eius speciebus dcā
sunt. Amo de tropo uideamus.

Tropus est dcō translata a ꝓpria significa
cōne ad impropriam similitudinem orna
tus necessitatisqꝫ causa. Tropus grece lati
ne modus locucōnis interp̄tat̄. Et dr a tropos qd
est conūsio. quia talis modus loquendi conuertit
significacōnes et orōnes. et ꝓpter hoc differt ab a
lijs figuris. Metaplasmus enim rn̄det barbarismo
qui est uicium dcōnis. Scema solecismo qui est
uicium orōnis. Sed tropus improprietatem sentē
cie ē excusans. ¶ Et notandum ꝙ in tropo tria
sunt consideranda. scʒ res translata. et res ad quaʒ
fit translacō. et similitudo earum. ut cū ponitur ag
nus pro homine. Vt enim dicit aristotiles in vj
topicorum. Omnes enim transferentes ꝑm aliquam
similitudinem transferunt. Et scias ꝙ sicut dicit
aug in libro de ciuitate dei. xx locucōnes tropice
ꝓphetijs ꝓphetico more miscentur. ut ad intellec
tū spūalem intencō sobria cū quodam ac salubri
labore ꝑueniat. Pigricia uero corꝑalis ul' ineruditi
te atqꝫ inexercitate tarditas mentis contenta supfi
cie lrē nichil putat interius requirendū. Et ut uult

ysid ethymologiarum ꝑmo. Omniū troporum nomina
difficillimum ē annotare. sʒ ex omnibus donatus
xiij usui tradenda conscripsit. Sciendum tamen ꝙ
allegoria diuiditur in septem spēs. Jpbaton in v
Omoensis uero in tres. et sic sunt xxviij. scilʒ me
taphora. catacresis. metalensis. metonomia. anto
nomasia. epytheton. sinodoche. onomatopeia. ꝑi
frasis. yꝑbaton. cuius quinqꝫ sunt spēs. scʒ histero
logia ul' histeronproceron. anastrophe. parenthe
sis. temesis. sincresis. Iteʒ yꝑbole. allegoria. cuius
septem sunt spēs. scʒ yronia. antifrasis. enigma. ca
rientismos. paroemia. sarcosmos. antismos. Item
omoensis. cuius spēs sunt tres. scʒ ycon. parabola
ꝑadigma. De ꝑdictis per ordinem uideamus.

Metaphora ē rerum ūborumqꝫ translacō. ut dic ysi
loquens de metaphoris. Hee atqꝫ alie tropi
ce locucōnes ad ea que intelligenda sunt ꝓpterea
figuratis amictibus obtegunt̄ ut sensum legentis
exerceant. et ne nuda atqꝫ in prompto uilescant.
Hec autem fit quatuor modis. scʒ ab animali ad
animale. ut. Tiphin aurigam celeres fecere carine
Hic namqꝫ translacō fit inter duo animalia. scilʒ
inter aurigam et gubernatorem. Tiphis enim gu
bernator fuerat nauis algi. auriga uero ꝓprie dr
quilibet regens currum. Fecit itaqꝫ translacōneʒ inter
duo animalia. dū aurigam posuit pro gubernato
re. Nam ut donatus subdit. et auriga et guberna
tor animam habent. Item ꝑm bedaʒ fit h̄ ꝑmus
modus cum dr. Quare fremuerunt gentes. et dn̄s
qui eripuit me de manu leonis et de manu ursi. et
si sumpsero pennas meas an̄ lucem. Nam et homi
nes et bestie et uolucres animam hn̄t. Ab inani
mali ad inanimale. ut pelagus tenuere rates. nā
et pelagus et rates animā non hn̄t. In hoc autē
facta ē translacō. quia cū pelagus ꝓprie retinere
et circumdare rates siue naues intelligatur. Nūc
rates ipsum pelagus tenere dn̄r. Item cū dr. Aꝑi
portas tuas libane. et qui ꝑambulant semitas ma
ris. Translatio ē enim a ciuitate ad montem. et a
terra ad mare. quorum nullum animā habet. Ab a
nimali ad inanimale. ut exiccatus ē ūtex cameli
homines enim non montes ūticem hn̄t. Iteʒ. ath
lantis cinctum assidue nubibus atris. Pinifer ca
put uento quassatur et imbri. Nam ut h' anima
lis sunt. ita mons non habet animā. cui membra
hominis ascribunt̄. Caput enī humerus et huius
modi membra hominis sunt. Virg autem h' trans
tulit a re animali ad inanimale caput id ē ab ho
mine ad montē. Ab inanimali ad animale. ut aufe
ram a uobis cor lapideū. Non enim lapis sʒ popu
lus animā habet. Hic tropus ꝑ bedam et ad deū
fit multifarie. ut sub vmbra alarum tuarum ꝓtege
nos. a feris. ut dn̄s de sion rugiet. A membris hu
manis. ut quis mensus ē pugillo aquas et celos
palmo ponderabit. Ab homine interiori. ut Inue
ni dauid filiū iesse uirum ꝑm cor meū. A motibʒ hu
mane mentis. ut tūc loquetur ad eos in ira sua.
et penitet me fecisse hominem. et zelatus sum si
on zelo magno. Et multa huius a rebus insensibi
libus. ut ecce ego stridebo subter uos sicut stridʒ
plaustrum onustum feno. qui uidelicet tropus et cō
muni locucōni usitatissimus ē. ut cū dicimus fluctu
are segetes. germinare uites. floridam iuuentuteʒ
Scire autem debemus ut dicit donatus. esse meta
foras alias reciprocas. alias ꝑtis vnius. ut naues
uolant. segetes fluctuant. uel uites gmmant. Hoc

autem dicit q̃ quedã metaphore sunt cõmunes
ut tiphim aurigam celeres fecere carine. vl̃ naues
uolant. q̃ quemadmoduȝ in naui auriga dici p̃t.
ita in curru cõmuniter gubernator. vl̃ naues uo
lant. quia sicut metaphorice dici potest naues uo
lant. ita cõmuniter dici p̃t. aues natant. Quedam
uero non sunt cõmunes siue reciproce sed vnius
ptis. ut si dicam v̄ticem montis. non eniȝ p̃t in v̄
tice dici cacumen hominis. sicut dixit v̄ticem mõ
tis. vl̃ uites gemmant. non eniȝ p̃t dici gemme ui
tent. vl̃ segetes fluctuant. non enim in uitem p̃t di
ci. vnde segetant. Ysidorus eciam dicit. q̃ metapho
ra aut ptis vnius ē. ut fluctuare segetes. Non eniȝ
p̃t dici segetare fluctus. aut antistropha. i. recipro
ca. ut remigiuȝ alarȝ. Nam et ale nauiũ et alarȝ re
migia dñr. Hoc eciam dicit hug̃. Et dr̃ metapho
ra a meta quod ē trans vl̃ de uel iuxta et foros
quod ē ferre. Jñ h̃ metaphora. i. similitudo vl̃ ali
cuius rei vl̃ v̄bi usurpata translacõ. vñ et a tulli
o tropus iste uocatur translacõ. Et ut dicit aug̃
Jn metaphoris locucõnibus sensus l̃ralis est non
quem v̄ba faciunt. ſȝ ꝓpter quem v̄ba fiunt. Item
scias q̃ natura vniuscuiusq̃ rei ex diũsitate com
ponitur. et ideo in sacro eloquio ꝑ rem quamlibȝ
licite diũsa figurant̃. ut plenius dicam in leo.

Catacresis est usurpatio alieni nominis cum
ꝓpium deest. ut cũ patricidam dicimus q̃ oc
cidit fratrem. et piscinam que pisces non habȝ. h̃
enim nisi extrinsecus sumerent. suũ uocabulũ nõ
haberent. ut dicit donatus. Beda uero sic dicit. Ca
tacresis ē abusio nominis aut v̄bi. ad signandam
rem que ꝓpria appellacõne deficit. ut pones uetes
uectes in quatuor angulis mense ꝑ singulos pedes
et sextum sagum in fronte tecti duplices. et ibi cõ
fringet cornua arcuũ et labiũ calicis et repandi li
lij. Hec autem a metaphora differt. eo q̃ illa uo
cabulum hñti largitur aliud. hec quod ñ habȝ ꝓ
ꝓpium alieno utitur. Pedes quippe et et frons et la
biũ et cornua hominũ tantũ sunt et animantium
non eciam insensibiliũ. Que nomina si p̃fatis rebȝ
non imposuisset scriptura. quod ꝓpium hijs debe
ret nõ haberet. Ad hunc tropũ ptinet quod scrip
tum ē. Est autẽ hierosolimis probatica piscina. A
piscibus enim uocabulũ accepit aqua. que nequa
q̃ ꝓpter pisces. ſȝ ad lauandas ut asserũt hostias
collocã est. vñ et probatice cognomẽ sortita ē. et dr̃
a cata quod ē ab et cresis quod ē usus. quasi abu
sio nominis. Hec figura excusat acirologiam. Et
hic tropus uocatur a tullio abusio.

Metalensis est dcõ gradatim ꝑgens ad id qd̃
ondit. et ab eo quod p̃cedit id quod sequit̃
insinuans. ut labores fructuũ tuorȝ manducabis.
Labores enim posuit pro hijs que laborando acq̃
runt̃ bonis. ſm bedam. Vel metalensis ē distinc
tio gradatim ꝑgens ad id quod ondit. scȝ de cau
sa euenire ad causatũ ꝑ multa media. ut post ali
quot mea regna uidens mirabor aristas. Hic eniȝ
gradatiȝ ꝑgit dcõ vl̃ distinctio ad id quod ondit
quia ꝑ aristas segetes. ꝑ segetes estates. ꝑ estates
annos intelligere debemus. ergo post aliquod aris
tas. post aliquot annos v̄gilius intelligi uoluit.
Quia ergo fit ꝑ multa media differt a metapho
ra. que licet procedat ab animali ad animatũ uel
econũso. facit hoc sine medio. Excusat auteȝ hec
figura acirologiã et cacephaton. et dr̃ a meta qd̃
ē trans et lensis quod ē sumptio. q̃i transsumpcõ
quia signatũ vnius transsumit̃ ad significatuȝ al
terius. vl̃ dr̃ a meta quod ē ad et lensis quod est
sumpcõ. Jñ metalensis q̃i assumpcõ. q̃ vnũ post
aliud assumitur. et uocatur a tullio gradatio.

Metonomia ē ueluti quedam transnominacõ
huius multe sunt spẽs. Aut enim continens
ponitur pro contento. ut terra plaudũt. effundite
ponas. i. vinũ vl̃ aquam que ē in ponjs. Item p̃
ta mugiunt. i. boues qui sunt in prato. uel hieru
salem que occidis ꝓphetas. Nũc pateras libate io
ui. i. vinũ contentũ in pateris. i. in uasis illis. aut
contentũ pro continente. ut dimitte archam ire et
aspicietis. ut habetur in p̃mo reg̃. Non eniȝ ut di
cit beda archa ſȝ plaustrȝ quo continebatur archa
vl̃ boues ire poterant. ¶ Item vina coronant. i. ci
phos implent usq̃ ad summuȝ vino. Aut inuen
tor pro inuento. ut sine cerere et libero friget ue
nus. exemplum ē terencij in comedia. Ceres ſȝ po
etas dr̃ fuisse dea et inuentrix frumenti. et lib̃ in
uentor vini. ꝑ istos ergo inuentores signantur in
uencõnes siue inuenta. ꝑ uenerem intelligit cõcu
bituȝ. ut sit sensus. Sine cerere et libero friget ue
nus. i. sine pane et vino deficit uoluptas. Iteȝ uul
canus mittit sagittas. i. ignis. Aut econũso inuen
tũ pro inuentore. ut vinũ p̃camur. i. liberuȝ vini
inuentorem. Iteȝ pro efficiente effectus. ut frigus
pigrȝ. i. efficiens pigriciam. et timor pallidus. Aut
econũso effectus ꝓ efficiente. ut spumantia frena
. i. equos. Fit eciam cũ materia ponitur pro mate
riato. ut accinctus ferro. i. gladio. uel consequens
pro añte. ut pallet. i. timet. Et dr̃ a meta quod est
de et onoma quod ē nominacõ vl̃ nomen. quasi
denominacõ. quia vnũ pro alio nominatur. vnde
et hic tropus a tullio uocatur denominatio. Vel
dr̃ a meta quod ē trans et onoma nomen. quasi
transpõ nominis. Hug̃ uero dicit sic. Metonomia
componitur a meta ꝑpõne greca quod ē trans et
noma nomen. et dr̃ h̃ metonomia quedam figu
ra. scȝ transformacõ ab vna significacõne ad aliã.
Et fit multis modis. cũ continens ponitur pro cõ
tento et econuerso. vl̃ cũ inuentor ꝓ inuento et
econũso. uel cũ efficiens pro effecto et econuerso
vl̃ cũ possessor pro possessione vl̃ econũso. vl̃ cũ
materia pro materiato vl̃ econũso. vl̃ cum id qd̃
fit ponitur pro eo quo fit uel econuerso

Antonomasia ē significacõ uice proprij nomi
nis posita. ex accñtibus uidelicet ꝓpriam sig
nificans ꝑsonam. Et fit tripliciter. Ab animo ut
magnanimus. i. eneas. supbȝ. i. dyabolus. Vel ut
dicit beda. ab animo. ut nunquid tu ꝑcussisti sup
bum. A corpe ut spurius altitudinis sex cubitorũ
et palmo. Ab elacõne eniȝ animi dyabolus. a q̃n
titate corpis significatur golias gigas. Extrinsecus
ut infelix puer. i. troilus. Et hoc fit pluribus mo
dis. Nam ſm bedam in plures spẽs diuidunt̃. Fit
enim uel a genẽ. ut nunquid omnibus nobis da
bit filius ysai agros id est dauid. Vel a loco. ut ac
tor secte nazareorȝ. i. paulus. vl̃ ab actu. ut qui t̃
didit illum dedit eis signũ. scȝ iudas. Vel ab eue
tu. ut discipulus quem diligebat ihũs. i. iohãnes
Per hunc tropum ipse dñs ihũs xpũs aliquando
designatur. a genere ut osanna filio dauid. a loco
ut qui sedes sup cherubin appare. Ab actu. ut pec
caui quid faciam tibi o custos hominuȝ. Fit ergo
antonomasia cuȝ cõmune alicui appropriatur. ut
ꝑ apostolum paulum. ꝑ ꝓphetam dauid. ꝑ uirgi

nem mariam.p urbem romam intelligamus.vñ
ßm hug.antonomasia ē quando illud nomen qḋ
ē cōmune pluribus appropriatur alicui. In doctri
nali sic dr.Antonomasia solet excellentia dici. Si
nomen ppum taceas ponens generale.Et dicitur
ab anti quod ē contra et noma quod ē nomen et
thesis quod est posicō.quasi contraria uel impro
pria posicō nominis pro nomine. Vel dr ab anti
quod ē pre et onoma quod ē nominacō.quasi p
cellens nominacō.ul' ab anti quod ē contra et o
noma quod ē nomen et usi quod est equale.qua
si contra equalitatem nominis.

Epitheton est pposita dcō pprio nomini.ß do
natum. Fit enim epytheton cū adiectiuū
nomen pprio supponitur.ut dilcūs deo et homini
bus moyses.miserator et misericors dns. Iustus
loth oppssus.Fit tribus modis epytheton.ab ani
mo sicut sapiens plato.A corpe sicut magnus gi
gas.Extrinsecus sicut diues heres.Et hec que ex
terius sumunt̃.diuiduntur in plures spēs.Descen
dunt enim a loco.ab euentu.ab actu. Grecis plan
dicit. Si pprie ppum dicas epytheton hoc est.ut
albus cignus.coruus niger.uox humida.ul' qñ p
prietas intelligitur in subiecto.ut dñdo.dauid fi
delis.deus iustus.fames pallida.ũtus uera.et ita
adiectiuū pprie adijcitur substantiuo. In doctrina
li sic dr.Fit epytheton si dicas tristia bella.Et dici
tur ab epy quod est sup̃ et theton uel thesis qḋ
est positio.quasi ppria adiectiui suppō.Et differt
ab antonomasia.qr antonomasia p uice nomis
ponit̃.ut cū dr urbs denotatur roma.Epytheton
nunq̃ est sine nomine.uide eciam in suo loco.

Sinodoche ē significacō pleni intellcūs capax
cū plus minusue pronūciat.Aut enim totuz
a pte ondit.ut ũbum caro factum ē.et eramus in
naui vniuerse anime clxxvj.Hic enim minus di
cens plus significat.Aut econtra a toto ptem.ut
ppter pasceuem iudeorum quia iuxta erat monu
mentū posuerunt ibi ihesum.et tulerūt dominum
meū.et nescio ubi posuerunt eū.Dñm dixit cum
solum dñi corpus quer̃et.Plus eniz dicens minus
signat.Quod tractans gg in omel' dicit.Notand
iuxta historiam.q mulier non ait.Tulerunt cor
pus dñi mei.ß tulerunt dñm meuz.Vsus namq
sacri eloquij ē.ut aliqñ ex pte totū.aliqñ ũo ex
toto ptem significet.ex pte etenīz totū significat.
sicut de iacob filijs sc̃ptū est.quia dñdit iacob in
egipto in animabus lxx.Nec enim in egipto sine
corpibus anime descenderunt.ß p solam animam
totus homo significatur.qr ex pte totū exprimi
tur.et solum dñicum corpus in monumento iacu
erat.et maria non corpus dñi.ß sublatū dominū
querebat.uidelicet ex toto designans ptem.hug
uero dicit.q sinodoche ē quedam figura cū quod
ptis ē attribuitur toti et econũso.Est eciā quidā
color rethoricus.et appellatur apud latinos intel
lectio.et est intellectio totius p ptem ul' partis p
totū.ul' vnius per plura ul' pluriū per vnū cogni
tio.Et dr sinodoche a sin quod ē con et odoce qḋ
ē captio ul' expectacō.qr per intellectum partis ca
pitur et expectatur intellcūs totius et econuerso
Meminisse autem debemus ut dicit donatus.cū
sit a parte totū ab insigniori parte faciendū.De si
nodoche eciam infra dicam cuz agam de allothe
ca in capitulo de sinthesi.

Onomatopeia ē nomen de sono factum ul' fic
tū.ut stridor porte coruus acro.et similiter ppeta
tes animaliū.ut rugitus leonis.balatus ouis.Tin
tinabulū a tintin.Et notandū q nomen fictum a
liquando ē nomen ipsius soni.ut tinnitus qui est
nomen sonitus auris.aliqñ ē nomen habentium
sonū ut tarantara.Et dr ab onoma quod ē no
men et thesis quod ē posicō et poio quod est fin
go.q̃i posicō ficti nominis.et accipitur h' nomen
large pro qualibz pte orōnis.Et scias q onoma
topeia aliqñ ita large sumitur q eciam compre
hendit ũbi confirmacōnez siue tropū qui dicitur
rematopeia.ßm hug.uide plenius de hoc in suo
loco infra.

Perifrasis ē circūlocutio.que fit
dupliciter.aut ornande rei causa si pulcra est
prolongando materiam. Vnde uirg.Et iam pma
nouo spargebat lumine terras Tytani croceum lin
quens aurora cubile.quasi dicat. Jam lucebat aut
dies ortus erat. Itē paulus ad corinthios. Scimus
q si terrestris domus nrā huius habitacōnis dis
soluatur.q edificacōnem ex deo habemus domū
non manu factam eternam in celis. Aut causa ui
tande feditatis.ut placitū coniugis petit infusus
gremio. Itē ad romanos.femine eoꝝ mutauerūt
naturalem usum in eum usum qui ē contra natu
ram.similiter autem et masculi in masculos tur
pitudinem opantes ꝛc̃. Item iste soluit tributum
uentris. Quotiens ergo honestam rem honestio
rem p circūlocucōnem ũboꝝ facere uolumus peri
frasis dr.ut auras uitales carpit.i.uiuit. Similiter
cū turpem rem p circūlocucōnem ũboꝝ honesta
mus perifrasis ē.ut patuit. Vñ in doctrinali dicit̃
Perifrasis circūloquiū de iure uocatur. Cum ũbis
curas attollere rem tibi gratam. Aut in re turpi ũ
bis non turpibus uti.Et ut dicit hug.Peri quod
ē circū componitur cum frasis quod ē locucō. Ind
pifrasis.i.circūlocucō.cū vna res pluribus uerbis
signat̃ et describitur.Et in rethorica iste modus
loquendi uocatur circuitio.Et scias q perifrasis
que fit in orōne differt ab antonomasia et epyte
ton que fiunt in dcōne. Item hec oblique ordina
tur ad laudem ul' uituperium.ille uero directe.

Yperbaton est quedam transcensio ũboꝝ ordi
nem turbans.cuius v sunt spēs.scz histerolo
gia uel ysteronproceron.anastrophe.parenthesis
temesis.sincresis.Et dr ab yper quod ē sup̃ et ba
ton quod ē materia.quasi transcendens loquendi
materiam.excusat pleonasmon. Vel ßm hug.dr
siue componitur ab yp quod ē supra et batin qḋ
est gradus.et inḋ h yperbaton.i.longa et supgredi
ens construccōnis ul' sentencie transcensio.scz cū
ũbum aut sentencia ordine commutatur.

Ysterologia ul' ysteronproceron.ē sentencie cū
ũbis ordo mutatus.ut torrere parant flamis
et frangere saxa. Quod sic intelligas.ysterologia
est mutatus ordo sentencie cum uerbis.ut in pre
dcō exemplo.torrere parant ꝛc̃.primo enim solet
in mol frangi triticum.et postea torreri id est fla
mis coqui.ergo et sensus et ũba confundunt̃ Itē
virg.moriamur et in arma ruamus Item.nutrit
et pepit Itez.et uomit et potat Item ps̃ Hic acci
piet benedcōnem a dño et misericordiam a deo sa
lutari suo.et cetera.Nam ut dicit Beda.prius do
minus iustificat impium.et sic benedicendo ornat
iustum.Dicitur autez ysterologia ab ister quod ē
ultimus et logos quod ē sermo.quasi sermo ulti
mus scz pposterus. Vel dr ab isteron quod ē post

et logos quod ē sermo. Jn̄ dr̄ h̄ isterologia istero
logie.i. p̄posterus s̄mo. Sed ysteronproceron dica
tur ab isteron quod ē ordo et proceron quod est
p̄posteratio.quasi ordo p̄posterus.uel ab yster qđ
ē ultimus et prothos quod est primum.quasi pro
ultimo primum et pro primo ultimum.

Ysteronproceron est sentencia ordine mutata
scꝫ cōuersio recte sentencie.ysteron enim inter
p̄tatur uidere proceron cōuersio.ut dicit huguccio
Anastrophe est ūborum Vide in isterologia
tantuꝫ ordo p̄posterus.ut italiam contra.pro
contra ytaliam.Quotienscumqꝫ sensu integro per
manente uerba tantuꝫ mutant᷑ anastrophe dicit᷑
ut italiam contra.debuit enim dici contra ytaliaꝫ
eo ꝙ prepō semꝑ debet p̄poni.Similiter et in iob
Quam ob rem ego deprecabor dn̄m.pro ob rem
quam. Vn̄ doctrinale.Dcō si subsit cū sit precedē
digna.Sic anastropha fit sic surgit litora contra.
Et dr̄ ab ana quod ē rectum et strophos quod ē
cōuersio.quasi recti ordinis conuersio.uel ab ana
quod ē re et strophos quod ē missio.quasi retro
missio.quia quod debet p̄poni retro mittitur.uel
dr̄ ab ana quod ē re et strophos quod ē cōuersio
Jn̄ anastrophe.i.retro cōuersio.uide in suo loco.

Parenthesis ē interposita rōcinacō diuse sentē
cie.ut eneas.Neqꝫ eniꝫ patriis consistē men
tem.passus amor rapidū ad naues p̄mittit acha
tem.s̄m donatū.Quotiens sentencia incboatur ei
qꝫ interponitur quelibet rōcinacō parenthesis est.
ut in predcō exemplo.debuit enim dicere.eneas
rapidū achatem p̄mittit ad naues.et sic demum
subiūgere.Neqꝫ enim patrius amor passus ē con
sistere mentē.Jtem ad gal᷑.Cum uidissent g̃ciam
que data est michi.qui enim opatus ē petro in a
postolatū opatus ē michi inter gentes.iacobus
cephas et iohannes dexteras dederūt michi.et bar
nabe societatis. Vel parenthesis ē sentencie inter
positio.qua ex medio remota integer sermo ꝑdu
rat.ut dii ceptis nam uos mutastis et illas.aspi
rate meis.Et dr̄ a para quod ē inter et thesis qđ
est positio.quasi interpositio.

Themesis ē vnius compositi aut simplicis ũ
bi sectio. vna dictione ul̄ pluribus interiectis
ut septem subiecta trioni. Hic compositum ūbuꝫ
diuiditur et interponitur vna dcō.ut septem sub
iecta trioni.pro eo quod ē septemtrioni. Vn̄ doc
trinale.Dat themesis binas in ꝑtes dcō secta.Est
boree regio septem subiecta trioni. Jtem. Saxo ce
re cōminuit bꝝ.pro cerebꝝ.Et diuidit᷑ h̄ simplex
ūbum scꝫ cerebꝝ et dcō vna interponitur scꝫ com
minuit. Jtem masili portabant iuuenes ad litora
tanas. Hic simplex ūbum diuiditur scilꝫ masilita
nas.i.de masilia populus que est urbs gallica.Et
plures dcōnes interponunt᷑.scilꝫ portabant iuue
nes ad litora. Hec tropi sp̄es ut dicit beda nō fa
cile in scripturis sanctis que ex hebreo uel greco
sermone translate sunt p̄t inueniri.Et ē in hiero
que genuit solimis dauitica proles. Hoc ē in hie
rosolimis.et dr̄ themesis a themeros quod ē diui
sio ul̄ sectio.Diuiditur enim siue secatur vna dcō
ab alia ꝑ ea que interponunt᷑.ul̄ dr̄ a teneo es et
h̄ memeris quod ē diuisio.q̃i tenens diuisionem

Sincresis ē yꝑbaton ex omni ꝑte confusuꝫ.ut
tris nothus arreptas in saxa latentia torquet
Saxa uocant ytali mediisqꝫ in fluctibus aras.Est
eniꝫ ordo.tris si naues arreptas nothus.i.uentus
in saxa torquet.que saxa in mediis fluctibus latē
tia itali uocant aras.s̄m donatū. Jtem.Nos ũtute
lauet qui labem criminis ornat.et ē ordo.ille qui
lauat labem criminis ornat nos ũtute.Et dicitur
a sin quod ē con et cresis quod ē confusio.quasi
confusio. Vel dr̄ a sin quod est con et chaos con
fusio. Jbi eniꝫ ordo sentencie ūborꝝ qꝫ simul cōfun
ditur.Et ꝗ fit in ꝑmutacōne pluriū dcōnum dif
fert ab ysterologia que ē in ꝑmutacōne ordinis
duarꝝ dictionum.et utraqꝫ excusat cacephaton

Yperbole est dcō fidem excedens augendi mi
nuendi ue causa. Augendi.ut iste ē niue can
didior.aquilis uelocior.leonibꝫ fortior.Minuen
di ue.ut terrebit te sonitus folii uolantis.et deni
grata ē sup̄ carbones facies eorꝝ.Et iste ē tardior
testudine. Vnde doctrinale.Transcensus uiri mani
festus yꝑbole fiet.Et dr̄ ab yper quod ē supra et
bole quod ē sentencia ul̄ fides.quasi sup̄ sentenci
am ul̄ fidem.Et excusat tapinosiꝫ. Hic tropus uo
catur a tullio superlatio.Et contrariat᷑ huic tro
po litote.de qua infra dicam.

Allegoria ē tropus quo aliud significatur ꝙ̈
dicitur.ut.Et iam tempus equuꝫ fumantia
solue colla. Virḡ enim cū de hoc diceret.non uere
dicebat soluenda fore colla equorꝝ.ꝫ carmen fini
endum signabat. Jtem in euangelio iohannis iiii
Leuate oculos urōs et uidete regiones ꝗ albe sūt
iam ad messem. Hoc ē intelligite quia populi iā
pati sunt ad credenduꝫ.Et uocatur hic tropus a
tullio ꝑmutacō.Et dr̄ ab alleon quod ē alienum
et logos quod ē sermo ul̄ gore quod ē dicere.vn̄
allegoria.i.alieniloquiū.cuꝫ aliud sonat et aliud
intelligitur.p̄cipue oppositū.Et ideo allegoria dif
fert a metaphora.ubi licet aliud.non tamen sig
nificatur oppositum.De hoc require infra in quin
ta ꝑte in suo loco. Jtem infra post antismos.hu
ius multe sunt sp̄es Ex quibus eminent vii.scili
cet.yronia.antifrasis.enigma.carientismos.pario
mia.sarcosmos.antismos.ut patebit ꝑ ordinem

Yronia ē tropus ꝑ contrariū qđ conat᷑ ons̄
.i.tropus ons̄io ꝑ contrariū qđ conat᷑.i.qđ
uult.ut in libro regum.Clamate uoce maiori.de
us ē eniꝫ baal.et forsitan loquitur ul̄ in diuersorio
ē.aut dormit.aut excitetur. Hanc nisi g̃uitas pro
nunciacōnis innuerit confiteri uidebitur quod ne
gare contendit.s̄m donatū. Hug̃ uero dicit. Jroni
a ē sentencia pronūciacōni contrariū hn̄s intellec
tū.scꝫ sic laudans ut uituꝑare intelligatur.Et dr̄
ab yron quod est contrariū et onoma nomen.ꝗ
facit contrariam pronūciacōnem intellcūi. Vel dr̄
ab yron quod ē eleuacō.Debet enim fieri cū qua
dam eleuacōne uocis. Vn̄ a tullio uocatur excla
matio.Et s̄m quosdam qn̄cumqꝫ hiisdem uerbis
aliquid et negare possumus et confirmare yronia
dici p̄t.Et differt ab antifrasi.ut in antifrasi dicā

Antifrasis ē vnius ūbi yronia ut bellum hoc
ē minime bonū.Lucus ꝗ non luceat.Parce
ꝗ minime ꝑcant.manes q̃i mites cū sint terribi
les.De istis grecismus dicit.Lucus et officiū bellū
libitina qꝫ parce. Jsta ꝑ antifrasiꝫ dicunt᷑ nomina
monsqꝫ.Beda dicit ꝙ h̄ antifrasis ē.amice ad qđ
uenisti.Secundū hug̃ antifrasis ē sermo econtra
rio intelligendus.Et dr̄ ab anti quod ē contra et
frasis quod ē locucō.ut lucus ꝗ luce caret.et dif
fert ab yronia.ꝗ yronia ꝓnūciacōne sola indicat
quod uult intelligi.ut cuꝫ dr̄ homini male agen

ti.quod bonū est facis. Sed antifrasis nō uoce ꝓ
nūciantis signat contrarium ſʒ tantum ūbis suis.
quoꝝ origo contraria est. Doctrinale dicit. Antifra
sis sermo signans contraria dicto.

Enigma ē obscura sentencia ꝑ occultam simili
tudinem reꝝ.ut.mater me genuit eadē mox
gignitur ex me. Consignat aquam in glaciem con
crescere et eādem rursus effluē. Vñ doctrinale. Pa
trem progenies occidit matris in aluo. Mat' me
genuit eadem mox gignitur ex me. Quāʒ mater
genuit generauit filia matrem. Item de comeden
te exiuit cibus et de forti dulcedo. Signat ex ore
leonis fauū mellis extractum. ul' penne columbe
deargentate et posteriora dorsi eius in spē auri. cū
significet eloquia scripture spūalis diuino lumine
plena. Sensum uero eius interiorem maiore celes
tis sapientie grā refulgentē. ul' certe uitam sancte
ecclesie p̄ntem. ūtutū pennis gaudentem. futuraʒ
autem que in celis ē. eterna cuʒ dn̄o claritate fru
ituram. Et dr̄ ab e quod ē extra et nigmos quod
ē liquidū. quasi extra liquidū.i. extra intelligibi
litatem. Vel dr̄ ab en quod ē in et nigma quod ē
ymago. Jn̄ enigma.i. sentencia in ymagine. Ꝭ est
in obscuritate posita. ¶ Et differt ſm ysid ab al
legoria. qr̄ allegoria sub re alia aliud signat. et sic
ē gemina. Enigma uero tantū sensuʒ habet obscu
rum ꝑ quasdam ymagines obumbratū. Pap uo
dicit. Enigma questio obscura que difficile intelli
gitur nisi aperiatur. uide eciam in suo loco.

Carientismos ē tropus quo dura dcū ǧtius si
que mitius proferunt̄. ut cū interrogantibus
nobis an aliquis nos quesierit rn̄detur bona for
tuna. ex quo datur intelligi neminem nos quesis
se. Item. Sōne pro rachel seruiui tibi quare impo
suisti michi liam. vno enim leuissimo impōnis ū
bo iniuriam quā patiebatur ǧuissimam tempan
tius loquens significauit. Item de filio sacerdotis
dr̄. iste est de genere aaron ul' cōsobrinus fratris de
rici. Et dr̄ a caris quod est grā et mos moris. q̄si
graciosus mos. uel dr̄ ab antos quod ē flos et mos
.i.ūtus. Jn̄ antismos.i. tropus floride et urbane
ūtutis

Paroemia ē accōmodatū rebus tem
poribusq; prouerbium. rebus. ut aduersus stimulū
calcitra.i. suꝑbis resiste. tempibus ut lupus ē in
fabula.i. tace. fertur qꝫ homo si a lupo pus uide
atur amittit loquelam. vñ lupus ē in fabula dici
tur qn̄ aliquis in media locucōne tacet. Et ut di
cunt aliqui naturales. Lupus ē animal uenenosuʒ
et inficit aerem. aer uero infectus ueniens ad ho
minem ipsius arterias ingreditur. vnd̄ loquelam
aufert. Sed si homo pus uidet lupuʒ naturaliter
confortatur. et ideo non inficitur. Item ſm bedam
canis reūsus ad suū uomitū et sus lota in uoluta
bro luti. Et vñ saul inter ꝓphetas. quoꝝ vno cū
quemlibʒ post actam penitentiam ad uicia relabi
Altero uero tūc utimur cū indoctum quemqꝫ offi
cium docendi assumē. ul' aliud quid artis quod n̄
didicit sibimet usurpare uiderimus. Ꝭ tropus adeo
late patet ut liber salomonis queʒ nos ſm hebre
os ꝑabolas dicimus. apud grecos ex eo nomē ac
cepit paroemiaꝝ.i. prouerbioꝝ. Et ſm hug para cō
ponitur cū emū quod ē modulacō et dr̄ Ꝭ paro
emia.i. rebus ul' tempibus accōmodatum prou
biū. Verbi grā. Voluit aliquis nocere alicui. et le
sus ē ab eo. p̄t dici. aduersus stimulū calces ul' cal
citras. uel p̄t dici aduersus stimulū calces dū signa
tur aduersis resistendū. Similiter quotiens utimur
prouerbio in tempe cōmodo et apto paroemia est.
Verbi grā. Loquebaris de aliquo talia qualia sibi
displicerent si audiret. et ille ueniens subito. dicis
lupus ē in fabula. ul' dr̄ paroemia a para.i. iuxta
et omem quod est deductio ul' modulacō. quasi
iuxta modulacōnem. quia tacet dum narrat.

Sarcosmos est plena odio atqꝫ hostilis irrisio
auxiliante mō dicendi significata. ut alios sal
uos fecit seipsum saluū facere non p̄t. si rex israel
ē dn̄dat nūc de cruce et credimus ei. Item omnes
quos ꝑcussisti gladio mortui sunt. cū hoc dicitur
alicui qui neminem gladio ꝑcussit. Huic contrari
atur antismos. Et dr̄ sarcosmos a sarcos quod est
caro et ymos quod ē diuisio. quasi carnalis diui
sio.i. hostilis. ul' a sarcon quod ē corrosio et mos
moris. quasi mos corrosiuus. ul' dr̄ a sarcos qd̄ est
caro et mos moris. q̄i carneus mos.i. mala et ama
ra irrisio que pungit usqꝫ ad carnem.

Astismos ē tropus multiplex nūoseqꝫ ūtutis
Nam antismos putatur esse dictum qd̄ sim
plicitate caret rustica. et faceta satis urbanitate ex
politum ē. ut qui bauiū nō odit amet tua carmi
na meui. Atqꝫ idem iūgat uulpes et mulgeat hir
cos. Quod exponens ysid dicit. Qui bauium non
odit. pro pena ei contingat ut diligat meuiū. Fue
runt autem meuius et bauius poete pessimi et e
muli ūgilij. Qui ergo hos diligit. dicit ūgilius in
buc. sugillando faciat que contra naturam sunt.i.
iungat uulpes ad aratꝝ et mulgeat hircos. Item
antismos ē cuʒ dr̄. mulier omni sagitte aperiet fa
retram. quasi omni ūge uirili aperiet uuluam. Itē
fili mulieris ultro uiꝝ rapientis.i. fili metrias dix
it saul ionathe. Item aplūs. utinam abscindantur
qui nos conturbant. Et dr̄ antismos ab antos qd̄
ē flos et mos moris.i. flos ūtutis ul' sentencia. in̄
antismos.i. tropus floride et urbane ūtutis ul' sen
tencie. Et est antismos contraria figura de sarcos
mos. scʒ urbanitas siue iracundia. ut qui bauium
non odit ꝛc̄. Vt dicit hug. Et ſm pap dicit astis
mos. et eciam hug in vno loco dicit astismos si
militer. ita qꝫ s ē secunda lrā. et multi hoc dicūt.
Astismos ſm quosdam debʒ dici. ita qꝫ s ē secun
da lrā. et est idem quod antismos. uide supra im
mediate in antismos.

Nota hic qꝫ sicut dicit beda. allegoria aliquā
do factis. aliquando ūbis tantūmodo fit. Ali
qn̄ factis simul et ūbis. factis sicut dr̄ ad gal. qm̄
abraam duos filios habuit vnū de ancilla et vnū
de libera. que sunt duo testamenta. Verbis autē
solummō ut egredieť ūga de radice iesse et flos
de radice eius ascendet. quo significatur de stirpe
dauid ꝑ mariam ūginem dn̄m saluatorem fuisse
nasciturꝝ. Aliqn̄ factis simul et ūbis vna eademqꝫ
res allegorice significatur. factis quidem. et uendi
derunt ioseph in egiptū ysmaelitis xxx argenteis
Verbis uero ut appenderunt m̄cedem meam xxx
argenteis. Item factis. ut erat dauid rufus et pul
cer aspcū. et vnxit eū samuel in medio frm̄ suoꝝ
ūbis. ut dilcūs meus candidus. et rubicūdus elcūs
ex milibus. quod utꝝqꝫ signat mistice mediatorē
dei et hominū decoꝝ quidem sapientia et uirtute.
ſʒ fuisse sanguinis effusione roseuʒ. eundemqꝫ vnc
tum a deo patre et oleo leticie p̄ consortibus suis.
Item allegoria ūbi sine opibus aliqn̄ historicam
rem. aliqn̄ tipicam. aliqn̄ tropologicam.i. mora

les rem.alñ anagogen h̃ ē sensum ad supiora du
centem figurate denūciat.p historiam namq̧ his
toria figuratur cum fcūra pmoꝝ vi siue vii dieꝝ
totidem seculi huius compatur etatibus.p ūbuꝫ
historia duꝫ h̃ quod dicit Jacob patriarcha catu
lus leonis iuda ad pdam ascendisti fili mi ꝛc̄.De
regno ac victorijs dauid aliquid intelligit̃ p ūbū
spūalis de xpo siue ecclesia sensus elicitur cū ideꝫ
sermo patriarche de dñica passione et resurrectio
ne fideliter accipitur.Allegoria facti tropologicaꝫ
h̃ est moralē pfcōnem designat.ut tunica talaris
et polimita quā iacob patriarcha filio suo ioseph
fecit.uariarum ūtutum graciam quam deus pater
usq̧ ad terminuꝫ uite nostre indui et pcipit et do
nat insinuat.Allegoria ūbi eandem moꝝ pfectio
neꝫ designat.ut sint lumbi uestri pcincti et lucne
ardentes in manibꝫ uestris.Allegoria facti anago
gicū.hoc ē ad supiorē ducentem sensum expmit
ut septimus ab adam enoch translatus de mūdo
sabbatū future btitudinis.que btitudo post opa
bona seculi huius.quod sex etatibus pagitur elec
tis in fine ꝓuatur.figurate designat.Allegoria uer
bi eadem uite celestis gaudia demonstrat.ut ubi
cumq̧ fuerit corpus illic congregabuntur.et aq̄
le.quia ubi mediator dei et hominū est corpe ibi
nimiꝝ et nūc subleuate ad celos anime et celebra
ta gloria resurreccōnis.colligunt̃ corpora sanctoꝝ
Nōnunq̄ autem in vna eademq̧ re uł uerbo his
toria simł et misticus de xpo uł de ecclesia sensus
et tropologia et anagoge figuraliter intimat̃.ut
templū domini iuxta historiam.domus quā fecit
salomon.Juxta allegoriā corpus dñicum.de quo
ait.soluite templū hoc et in tribus diebus excita
bo illud.siue ecclesia eius.cui dr.templū eniꝫ dei
sanctum ē.quod estis uos.Per tropologiam qui
libet fidelis.quibus dr.an nescitis q corpa uestra
templū sunt spūs sancti qui in uobis est.Per ana
gogen supne gaudia mansionis.cui suspirabat q̄
ait.beati qui habitant in domo tua dñe in secula
seculoꝝ laudabunt te.Simili mō quod dr.Lauda
hierusalem dñm.lauda deū tuū sion.Quoniā cō
fortauit seras portarū tuaꝝ.benedixit filijs tuis
in te.de ciuibus terrene hierusalem.de ecclesia xpi
de anima quoq̧ elcā.de patria celesti.iuxta histo
riam.iuxta allegoriam.iuxta tropologiam.iuxta
anagogem.recte accipi pt.Juxta allegoriā de ec
clesia xpi diximus sequentes exemplū gḡ qui in
moralł ea que de xpo siue ecclesia p figuram dcā
siue facta interptantur.allegoriā ꝓprie nūcupare

O Moensis ē minus note rei p similitu¶solet
dinem eius que magis ē nota demonstracō
Et interptatur similitudo.Alij dicūt omozensis q̄i
rei vnius noticia.Et dr ab omos quod ē vnū et
ensis quod est noticia.¶Huius tres sunt species
ycon.pabola.padigma.i.ymago.compacō exem
plū.Et scias q quotiens pro rei note similitudine
intelligimus rem quā minus notam hēmus omo
ensis ē.fit autem sicut pompeius testatur aut a
rebus ignotis aut a rebus incongruis.aut a rebus
impibus.et hee sunt tres spēs q̄s annectit donatus

O Mozensis interptatur similitudo p quaꝫ vni
us rei p similitudinem que magis ē nota pā
ditur demonstratio ꝯm hugucionem.et ē ideꝫ qḋ
omoensis.de qua immediate supra dictum est.

Ycon ē psonaꝝ intra se uł eoꝝ que psonis ac
cidunt compatio.ut uidimus glām eius glori
am q̄i vnigeniti a patre.Iteꝫ neq̧ nubent neq̧ nu
bentur neq̧ ducent uxores neq̧ enim ultra mori
poterunt.equales enim angelis sunt.ut dic̄ beda
Hug̃ uo dicit.ycon yconis feminini generis.et h̃
yconia nie.et h̃ ycona ne.i.ymago uł signū.et ē
ycon psonaꝝ inter se uł eoꝝ que psonis accidunt
compatio.scꝫ cū figuram rei ex simili genē cona
mur exprimē.et dr ab ycos qḋ ē ymago uł signū

Parabola ē reꝝ genē dissimiliū compatio.ut
Simile ē regnū celoꝝ grano sinapis.Item si
cut moyses exaltauit serpentem in deserto ita ex
altari oportet filiū hominis.Item exijt seminare
qui seminat semen suuꝫ.Et ut dicit hug̃.Para.i.
iuxta componit̃ cū bole quod ē sentencia.inde h̃
pabola.i.similitudo siue comparatio ex dissimili
bus rebus.sicut ē cū lucanus comparat cesareꝫ le
oni non ex suo ꝫ ex alio genē similitudinem faci
ens.Et dr parabola q̄i iuxta snām.non eniꝫ ipsa
ē sentencia q̄ sonat ꝫ iuxta sentenciaꝫ.vñ paboli
cus ca cū.i.similitudinarius.uide eaā in suo loco

Paradigma est propō siue enarracō exempli
hortantis aut deterrentis.Hortantis ut helias
homo erat similis nobis passibilis.et orōne ora
uit ut non plueret sup terram.et non pluit.Item
in euangelio.Respicite uolatilia celi quoniā non
serunt neq̧ metunt neq̧ congregant in horrea et
pater uester celestis pascit ea.¶Deterrentis ut in
illa hora qui fuerit in tecto et uasa eius in domo
non dñdat tollere ea.et qui in agro similiter nō
redeat retro.memores estote uxoris loth ꝯ bedaꝫ
Et ut dicit hug̃.paradigma componit̃ a para id
est iuxta et digma id ē dignitas uł nomen.decus
laus.gloria.et dr hoc padigma atis.i.propositio
exempli uł exemplū dicti uł facti alicuius ex simi
li uł dissimili genere.cōueniens ei quam proponi
mus rei.ut tā fortiter pijt apd ipone scipio q̄ uti
cecato.uel padigma ꝯ alios dr a pa quod est iux
ta et digma sentencia.quasi iuxta sentenciam rei
oñsio.et sic differt ab allegoria.Et quia omoen
sis et eciam padigma dr similitudo quedam.ideo
dicit isiḋ tractans de padigmate.q similitudo fit
tribus modis.qñq̧ a pari ad pareꝫ.qñq̧ a maio
re ad minus qñꝫ econūso a minori ad maius.Hec
de scemate et tropis a donato positis dcā sufficiāt
Nūc de coloribus rethoricis et de quibusdam figu
ris que non ponunt̃ a donato uł pstiano sunt ta
men in honore in theologia.et pñt reduci ad sce
mata uł tropos.mixtim uideamus.Colores enim
liciti sunt sermones.et multi colores conueniūt cū
figuris locutionis.

Colores autē rethorici et figure pdcē de
quibus h̃ intendimus.sunt xli.adiunc
tū.agnominatio.antimetabola.antipo
fora.antiteca.antiteton.antropospatos
aposiopesis.apostrophe.articulus.braciologia.ca
tatiposis.climax.complexio.concordia.condupli
catio.coniūctio contencō.contrarium.conūsio.cor
reccō.diaforosis.diasirtos.diffinicō.dubitacō.eba
sis.emphasis.endiadis.eprdiocesis.eprlogus.epi
mone.Ethiopeya in suo loco ē.eubasis.euphoni
a.euphemismos.exalage.exclamatio.fantasia.ḡ
datio.ypalage.ypophora.lepos.litote.occupatio.
oloepomenon.omopasia.omophosis.pisancia.p
scisio.profonesis.prosopopeya.protheseosparalan
ge.ratiocinacō.repeticō.sentencia.sinethesis.sino
ropeia.subiectio.rñductō.transicō.tropologia.

Adiunctum ul' adiunccõ est qñ res comphen
ditur et non interponitur ũbum. ƺ pus aut
in fine locatur. ut extinguit spẽm siue morbus si
ue senectus. Itẽ morbo ul' senio forme decus eua

Agnominacõ fit qñ dccõnes plures ꝯ cuatur.
iungunt͛ in pñcipio aut in fine sillabe. sensu
tamen dissimiles. ut Curia curarꝫ genitrix nutrixꝙ
maloꝝ. Inuictis uictos inhonestis equat honestos
hic color cõuenit cũ quadam spẽ scematis. q̃ dr̃

Antimetabola ẽ mutacõ sermo ꝯ panomasia
nis cũ sentencia. ut non viuas ut edas sed e
das ut viuẽ possis. Vnde doctrinale. Cum uerbis
ũtit antimetabola sensum. Non viuas ut edas ƺ e
das ut viuẽ possis. Et dr̃ ab anti quod est contra
et meta quod ẽ trans et bole qđ est sentencia. qua
si translata cũ contrarietate ũboꝝ sentencia. Et re
ducitur ad tropũ qui dr̃ metaphora. Vel ut dicit
hug. antimetabola est conũsio ũboꝝ que ordine
mutato contrariũ efficit sensuꝫ. ut. ñ ut edã uiuo
ƺ ut viuam edo. Et declinatur hͨ antimetabola le
ul' hoc antimetabole antimetaboles.

Antipofora que a grecismo ponitur sub scema
te ẽ rñsio tacite obieccõni facta. ut nil michi
rescribas attamen ipse ueni. Et dr̃ ab anti quod ẽ
cõtra et foros quod ẽ fero. i. dico. inde antipofora
. i. dcõ contra id quod posset obijci. Vñ doctrina
le. Rñdens ad ea que sunt tibi obijcienda. das an
tipoforam cũ non tibi obijciatur. Vel dr̃ ab anti
et foros quod ẽ ferre. q̈i contra ferre obieccõni rñ
sionem

Antitheca ẽ quedã figura. de qua su
pra dixi in c de scemate quasi in fine.

Antitheton ẽ quedam figura de qua supra dic
tum est in c de scemate quasi in fine.

Antropospatos ẽ humana passio qñ quod est
hominis attribuitur deo. ut deus nascit͛. gau
det. Vñ ps. Dñe ne in furore tuo arguas me. ne
ꝙ in ira tua corripias me. Et dr̃ ab antropos qđ
ẽ homo et passis ul' patos quod ẽ passio. q̈i hu
mana passio. Et ponitur a doctrinali int͛ colores
ubi sic dicit. Si que sunt hominis assignantur de
itati. Antropospatos est sic sepe dei legis nam. Or̃
eciam antropospatos quando econuerso quod ẽ
dei attribuitur homini. ut fulminare. tonare.

Aposiopasis ẽ ualidus defectus orõnis. Vnde
ps in minori ponit exemplum terencij in eu
nuco. Ego ne illam que illũ que me que non. de
dign̈ aduentu meo. que illuꝫ pposuit michi. q̃ me
spreuit. que me ñ suscepit heri. Et dr̃ ab apo qđ
ẽ defectus et usios quod ẽ equale siue substantia et
passis quod est passio. quasi equalis defectus. ul'
substantial' passio. uel a poio pois quod ẽ fingẽ
quasi fictio equal' defectus. Vel ƺ pap. Aposiope
sis ẽ id quod dicturi uidebamur silencio intercipi
mus. ut. Quos ergo ƺ motos pstat componẽ fluc
tus. suspensa locucõ. Et ut dixit alexander. dr̃nt e
thiopesis et aposiopesis. qꝛ in ethiopesi certũ est
quid subintelligi queat. ut h. secum. deest eniꝫ lo
quebatur. Sed in aposiopesi multis modis pt̃ fie
ri. ut si introibunt in requiem meã. suppleri pt̃ mi
rũ erit. ul' non credatur michi. uel aliquid huius
modi. et fiunt huiusmodi defectus et in penis et in
pmijs in theologia. ad notandũ ꝙ et pene repro
boꝝ et pmia bonoꝝ sunt inenarrabilia. Isa. Secre

Atũ meũ michi. secretũ meuꝫ michi. ue michi
Apostrophe ẽ conũsio locucõnis ad aliquem
per secundã psonam. ut domini ẽ salus. et sup po
puluꝫ tuũ benedccõ tua. Et dr̃ ab apos quod ẽ re
tro ul' aliud et tropos quod ẽ conũsio. quasi con
ũsio ad aliud. Vel ƺm hug. stropos componitur
cũ apo quod ẽ re ul' de et dr̃ hͨ apostrophe phes
et conũsa e in a dr̃ hͨ apostropha. i. directio ul' cõ
ũsio smonis ad aliquem. et pprie ad aliquem ab
sentem q̈i pñtem. vñ apostropho as. dirigere uel
conũtere smonem. Et conuenit cũ tropologia. de
qua infra dicetur

Articulus est ũboꝝ dispõ
sine coniũccõne. ut Solus. inermis. inops. in
glorius vnde redisti. ul' qñ clausule sine cessacõne
absꝙ interuallo distinguunt͛. et iste ẽ color quasi
idem cũ scemate quod dr̃ asintheton ul' dialiton

Braciologia ponitur a grec̃ sub scemate. et fit
cuꝫ plura sub paucis ũbis comphendunt͛. ut
Vrit amor paridem. nuptam rapit. armat achidem
Vltro pugnatur. fit machina. troia cremat͛. et dr̃
a bracos quod ẽ breue et logos quod ẽ sermo. q̈i
sermo b̃uis. Vel braciologia ƺ hug idem ẽ quod
b̃uiloquia. i. b̃uis dcõ. ut uenimus uidimus placu
it. exemplum ẽ papie

Catatiposis que po
nitur a grec̃ sub scemate. fit qñ aliquis iux
ta sui formam describitur. ul' figurã sub nomine
patris ul' matris ul' alterius rei. ut caluus. crispus
uentrosus. sophronicus featoncus. socratẽ scribunt
hec omnia soluꝫ. et dr̃ a cata. i. iuxta et tipus qđ
ẽ figura ul' forma. q̈i alicuius descripcõ iuxta sui
formã ul' figuram

Climax que ponitur a
grec̃ sub scemate. fit qñ de vno ũbo in ũbis
fit gradacõ. ut. Mars uidet hanc. uisam ꝙ cupit.
potiturꝙ cupita. Vel ut dicit pap. Climax g̈da
cõ cũ a quo supior sensus terminatur inferior sen
sus incipit. ut ẽ illud. Ex innocentia nascitur dig
nitas. ex dignitate honor. ex honore impiũ. hãc
figuram nonnulli cathenã uocant. quod scema ẽ.
Et conuenit hec figura cũ illo colore qui dicitur
gradacio Et dicitur a climia quod est gradacio

Complexio fit ex eo ꝙ eadem dcõ in pñcipi
is pluriũ clausulaꝝ repetitur et altera ẽca fi
nem eadem ut benedicite angeli dñi dño. bñdici
te celi dño. Item quis testamentũ uetus tñstulit
hieronimus. Quis triũ linguaꝝ pitus fuit. hieroni
mus. Quis hereses destruxit. hieronimus. et dr̃ a
complector teris. qꝛ complectitur conũsionez et re
peticõnem. que sunt duo per se colores

Concordia est qñ fines medietatũ ũsuum con
ueniunt et concordant. ut patet in ũsibus le
onimis. Fac tibi fortunam festines tangere lunam
Et contra fatum faciet te luna beatum.

Conduplicatio ẽ geminacõ dccõnis ul' dccõnũ
ul' orõnis ad laudem ul' uitupium alicuius
Et non fuat locũ. qꝛ fit in pñcipio ul' medio ul' fi
ne. ut tu ne patreꝫ gladio crudelis nate necasti. tu
ne patrem nũquid mors patris mors tua nũquid
Et conuenit cum quodam scemate quod dicitur
anadiplosis. et eciam cum epanalensi.

Coniũctio ul' coniũctuꝫ ẽ cũ due clausule clau
dunt͛ sub vno ũbo posito in medio. ut aut e
tas forme decus atterit. aut ualitudo. i. infirmitas
et conuenit cum zeumate tali figura.

Contencõ fit qñ contrarijs rebus oratio confi
citur. ut In luctu rides inter conuiuia luges
Vrbem rure cupis laudas bona ruris in urbe. ma
ne peto lectũ dimitto uespere tectum.

Contrariũ fit ex quo animus ex diũsis rebus

conficitur.ut qui sibi non p̄cit quō michi ul' tibi
parcet. Qui sua diuulgat ꝓbra credis ꝙ tua celet
An metues egꝝ quez sanū despiciebas. An soli ce
des quē cum socio supasti. quasi dicat non. Et cō
uenit cū quodā scemate quod dicitur antitheton

Conūsio est qn̄ eadem dcō in fine clausularū
repetitur. ut. Qui uiciuz spernis te spernis fri

Correccō fit qn̄ tollitur quod ¶ uola spernis
prius dictum ē. et quod magis ydoneū uidet
apponitur. ut. Sum nimis oblitus decoris qn̄ymo
decoris. Ex quo dicor amans ymo ūaciuſ amens
Et conuenit h̄ color cū figura q̄ epidiocesis dr̄. de

Diaforosis ē dubitacō. ut ¶ qua infra dicam
eloquar an sileam. Et dr̄ a dya qd̄ ē duo et
foros̄ qd̄ ē locucō. iñ dyaforos̄. i. duplex locutio

Diasirtos ē figura locucōnis in theologia fami
liaris. qn̄ aliqua uox ul' dcō ad duo trahit̄.
ut nequando rapiat ut leo animam meam. scilicz
ille qui est ut leo ul' leo non rapiat.

Diffinicō est huius demonstracō rei p orōnem
pfectam. ꝓprias rei amplectens ꝓprietates. ut
Prodigus ē animi uicio retinenda profundens. lar
gus qui sumptū facit ex racōne libenter. Parcus
qui retinet quicquid depostulat usus. Qui retinet
cupide quod res deposcit auarus. Prodigus ut lar
go sic distat pcus auaro.

DVbitacō fit cū aliquis oñdit dubium se esse
et ignorat quid sit potius eligendū. ut. Tu q̄
es ignoro. quo te quoqꝫ nomine dicam. Nescio si
dicam spurtissime non erit equū. Si scelus appellē
nimis ē deformior ausus. Nequior ignoro. nūc h̄

Ebasis ē euagacō p ¶ michi nūc placet illud
ter materiam. Et dr̄ ab e quod ē extra et ba
sis quod ē fundamentū. quasi extra materiā que
ē fundamentū cū s̄m materiam inquirendi sunt
s̄mones. vñ doctrinale. Extra materiā describens
uana uagatur Autor et hanc plures ebasim dix
ere figuram. Quidam dñt eubasis p eu. Et est eu
basis bona digressio sicut sepe autores faciūt qn̄
relcā materia digressionē faciunt. Et dr̄ ab eu qd̄
ē bonū et basis quod ē uado siue gradior. Iñ eu
basis. i. bona digressio.

EMphasis que ponitur a grec̄ sub tropo. est
exp̄ssio loquendi. Et fit cū uolentes exp̄mē
aliquod accn̄s utimur nomine substantiuo ꝓ ad
iectiuo significante illud accn̄s. ad maiorem exp̄s
sionem. ut si ponatur scelus pro scelerato. uirtus
pro ūtuoso. Tobias. Nubere ūtuti ūtus letatur. et
dr̄ ab en quod ē in et phasis locucō ul' exp̄ssio q̄i
exp̄ssa locucō. s̄ quosdam. Hug̃ uero dic̄. empha
sis. i. exp̄ssio. scꝫ quedam figura loquendi. scꝫ cuꝫ
uolumus abundantiam et exp̄ssionē alicuius ac
cidentis in aliquo notare. solemus illud appellare
nomine accn̄tis. ut danus ē ipsum scelus. Vñ em
phaticus ca cū. et hinc emphatice adūbiū. ut em
phatice loquitur iste. i. exp̄sse scilꝫ tali figura. Et
emphatico cas. i. emphatice loqui. Et nota ꝙ em
phaticus qn̄qꝫ dr̄ audax et increpator. ꝙ talium

ENdyadis que ponitur a ¶ est exp̄sse loqui
grec̄ sub scemate ē cū duo adiūgunt̄ substan
tiua et alteꝝ resoluitur in adiectiuū. ut arma uiꝝ
qꝫ cano. i. armatū uiꝝ. vnde grec̄. Endiadis fiet re
soluto in mobile fixo. Et s̄m doctrinale fit eciam
econūso. ut armatum uiꝝ. i. arma et uiꝝ. et ita ē
duplex endyadis. disiuncta et coniūcta. Et dr̄ ab
en quod ē in et dya quod ē duo et dis que est in

sepabilis p̄pō et nota resolucōnis. q̄i duoꝝ in vnū
resolucō. Pap̄ uero dicit. Endyadis ē figura cum
duo diūsa nomina in vnā conuenientiam coniun
gunt̄. ut in partem et p̄dam ꝓ in ptem prede

EPydyocesis que ponitur a grec̄ sub scemate.
fit cū sup̄dictuꝫ in meliorem ptem corrigit̄.
ut iste est certus amans ymo certior ymo certissi
mus. Et dr̄ ab epy quod ē sup̄ et dian quod ē cla
rum. et cesis quod ē cesura. et dr̄ correccō in retho

EPylogus similiter ponit̄ a grec̄ sub scemate
et ē supradcōꝝ replicacō. Et dr̄ ab epy quod
est sup̄ et logos quod ē s̄mo. q̄i de supioribus ser
mo. et ē idem qd̄ reuolucō. Secūdum ūo hug̃. ab
epy et logos dr̄ h̄ epylogus g̃i. i. suplocucō alicu
ius rei. ul' huius recapitulacō predcōꝝ. et ꝓprie in
fine causaꝝ. in medio iudicij. ul' extrema ps libri
Et inde h̄ epilogiū idem. et epilogo as. i. epylogū
facere. huiter predcā recapitulare. et ē actiuum.

EPymone ē tropus in theologia qn̄ dcō repe
titur ad maiorem certitudinē. ul' desiderij ex
p̄ssionem. ut amen amen dico uobis. et reducitur
ad empyrensim. Et dr̄ ab epy quod ē sup̄ et mo
nos vnū. q̄i vnius dcōnis sup̄ posite repeticō. vñ
grec̄. Epymone fit si uox sit crebro repetita. Alij
dñt ꝙ epymone fit qn̄ dcō non tota repetitur. s̄
pn̄cipiū et finis uariatur. Et hoc oñdit exemplū
doctrinal'. ut expectans expectaui dñm. canens ca
nebat. laudans laudabo. et dr̄ ab epy qd̄ ē supra
et monon quod ē repetere. q̄i superioris repeticio
ubas̄ ē bona digressio. de h̄ sup̄ dixi in ebasi

EVfonia ē pulcra locucō. ut meridies pro me
didies. Et s̄m quosdam fit dupliciter. ul' qn̄
lrā transponitur. ut nobis cū pro cū nobis. ul' scri
bitur et non profertur. ut circūeo. circūamicta. ꝓp
ter malam consonoritatem. Et dr̄ ab eu quod est
bonū et fonos quod ē sonus. vñ eufonicus ca cū
. i. bn̄ sonans. Et excusat cacephaton. s̄ doctrinale
Cum recites que turpe sonant eufonia habetur.

EVphemismos ē bona ūbi pro ūbo mutacō
ut exultabit lingua mea iusticiā tuam. i. ex
ultando pronūciabit. et dr̄ ab eu quod ē bonū et
phemismon quod ē mutacō. quasi bona mutacō
De h̄ sic dicit doctrinale. Euphemismos erit ꝓ ū
bo ponē ūbū. exultat dñi uocē mea lingua supni

Exalage ē mutacō qn̄ pro nūo plurali singula
ris ponitur s̄m pap̄. De hoc eciam infra di
cam qn̄ determinabo de allotheca in c de sinthesi
in fine. Et dr̄ ab ex quod ē extra et aleon quod
ē alienū et logos qd̄ ē sermo. q̄i extraneus et alie

Exclamacō est cū frequenter da ¶ nus sermo
matur. Vt. O quantis o quibus. o qualibet
es uiduata. et cōuenit cū ꝓfonesi. de q̄ dicā infra

FAntasia s̄m grec̄ sub tropo. interp̄tatur ficta
locucō. cū quod ē animati attribuitur inani
mato. ut seges loquitur. Et conuenit cuꝫ somato
peia. uide eciam in suo loco.

Gradacō fit cū de p̄cedenti uoce subsequēs for
matur quasi p gradum uocū. ut. quid leuius
flama fulmen quid fulmine uentus. Quid uento
mulier quid muliere nichil. Et gre dicit. Hic quā
cūqꝫ uidet cupit et quamcūqꝫ cupiuit. Allicit allec
tam uiciat prodit uiciatam. et cōuenit h̄ color cū
figura que dr̄ climax. Cōuenit eciam cū tropo q̄
dicitur metalensis.

YPalage continetur sub scemate. Vnde de ea
dixi in c de scemate in fine.

Ypofora est obieccio que p̄t fieri ab adu̇sario
et d̄r ab ipos qd̄ ē sub et foros qd̄ ē fero.i.
dico.inde ypofora.i.subdicio siu̇ subieccio ab ad
Nepos interpretaꝛ urbanitas ‖ uersario facta
Et fit qn̄ unius ul' ad unū fit locucō plurali
ter.ut nostis bone presul.vnde doctrinale Dicitur
esse lepos sermo directus ad vnum Vtens plura
liter uelut hic nostis bone presul
Litote tes.ul' litota te.ut ait grec̄ sub scemate
interpretaꝛ minus dicens et plus significans
ut non nouus ꝑmo uetus Iste non ē insipiens ꝫ
sapiens genus et spēs non uidenꝛ simpliciter dici
ꝑmo multipliciter Et munera non spernas pro li
benter suscipias.ul' econu̇so cum plus dicit et mi
nus signat.ut dicit pap.Et ut ait doctrinale.fiet
sub ea firmando negacō bina.Et sic ꝭm eū litote
fit cū due negacōnes faciūt vnā affirmacōm.ut se
deo nec non et scribo.Et d̄r a litos quod ē disso
lucō.qꝛ due ptes resoluūtur in vnā.Et ē contria
litote cuidam tropo qui dicitur yperbole.
Occupacō fit qn̄ dicimus nos p̄terire aut nesci
re aut nolle dicere ħ que maxime dicimus.
hoc mō.Quid referā quantis tua sit maculata iu
uentus.flagicijs.Et grec̄ ait.Occupat ħ color cū
quid transire parat nec transit.Pretereo cedes ꝑ
iuria.furta.rapinas.Tedia forte darem si u̇bis is
Oliopomenon ē sub paucis u̇bis ‖ ta referrem
multoꝝ comp̄hensio.ut ħ.urit amor ꝑdem
ul' ħ.Mors mala mors intus malus actus mors
feris usus.Rumba puella puer lazarus ista notāt
Et d̄r ab olon quod ē totū ul' multum et pome
non quod ē coniunccō.quasi multoꝝ u̇buibus uer
Omopasia ē attribucō ꝓꝓetatis ‖ bis adieccō
vnius alteri.ut lingua mea meditabitur ius
ticiam tuā.lingue enim ē loqui.et cordis medita
ri.vn̄ quod ē cordis attribuitur lingue.et d̄r ab o
mos qd̄ ē vnū et pasia quod ē passio.q̈i vnitoꝝ
Omophosis ē expō ig ‖ passio et attribucō
noti ꝑ eque ul' magis ignotū.ut quid ē pal
mito cas p̄taxo as.Vel qn̄ ꝑ grecū exponiꝛ lati
nū.ut quid ē homo antropos.quid ē currē uecten
Et d̄r ab omos quod ē simile et phosis quod ē ex
posicō.q̈i ꝑ simile expō.Et reduciꝛ ad omozensiz
que est notificans vnam rem per aliam.
Disancia ē questio cui non p̄t vna uoce rn̄de
ri.ut qua geremus bellū que auxilia nobis
parata erūt.Quis erit qui subuenire uelit cū tam
acerbe socios tractauerimus.Et uocaꝛ a tullio ħ
Precisio ē cum dictis q̇ ‖ figura interrogacō
busdam quod conceptuꝫ ē relinquiꝛ in audi
entiū iudicō.Vnde grec̄.Conape conceptū cela p̄
cisio fiet.ut.Te non ē equū certamen ponē mecū
Nunquid ego recolo ꝙ tu fecisti ꝫ dicere nolo.ul'
p̄pasio fit cū aliquis u̇ba in animo concipit et lo
Prosonosis ꝭm grec̄ sub ‖ qn̄do interrumpit
scemate ē cū aliquis exclamando deū leticiā
ul' indignacōm exp̄mit.ut.O deus in quantis ani
mus u̇satur amantis.et d̄r a pros quod est ad et
fonos quod ē sonus.q̈i se h̄ns ad sonum.i.excla
mationem.quia hic color dicitur exclamatio.
Prosopopeya fit qn̄ inanimatū loquiꝛ ad a
nimatū.ut Qui mō nasonis fueramus qn̄qꝫ
libelli.ul' qn̄ inanimatū ad inanimatū.ut terra lo
quitur fontibus et maribus.Vel fit tot modis ut
metaphora.Et d̄r a prosos quod ē ꝑsona et poio
pois quod ē fingo.q̈i sermo factus a ficta ꝑsona

Vel d̄r a proson quod est persona et poio quod
est fingo.q̈i fictio noue ꝑsone.Et reduciꝛ ad me
taphoram.cū fiat qn̄qꝫ cū irrōnale loquiꝛ rōnali
ut nobis testudo locuta est.Et hec figura sepe in
uenitur in theologia.Vnde dicit damasce.Nouit
scriptura et prosopopeya.i.ꝑsonaꝝ fictione uti.et
ut de inanimatis sicut de animatis loqui.sic̄ illud
p̄s.mare uidit et fugit.hug̈ u̇o sic dicit.poio cō
ponitur cū prosopa quod ē ꝑsona et d̄r ħ proso
popeya peye.i.ꝑsone cōfictio ul' cōfirmacō.ut cū
res non loquens introducitur loquens.ut ego ce
lū tego omnia.et ego terra calor ab omnibꝫ.In
doctrinali d̄r Personam qꝫ nouam formans dat
Prothesceosparalange fit qn̄ ‖ prosopopeyam
vna ꝓpō ponitur pro alia.uide in suo loco in
Raciocinacō fit qn̄ aliquis a seipso q̇ ‖ v pre
rit rōnem.et postea ipse dicit.ut diues aua
rus eget.quare non competit usus.Tangere ꝑca
timet cur ne minuatur aceruus.
Repeticō fit ex eo ꝙ eadem dictio in p̄ncipio
pluriū clausularū repetitur.ut laudate dn̄m
de celis laudate eū in excelsis.ꝛc̄.Et uide qualiter
d̄rn̄t repeticō.conu̇sio.complexio.Et conuenit cū
scemate quod dicitur anaphora anaphore.
Sentencia in rethorica idem ē quod prou̇biū
seu ꝓponiꝛ aliquid ad u̇uitatem alicuius mo
ralis instruccōnis et ponitur consecucō.ut ꝫ grec̄
Cui satis ē quod habet satis illū constat habē.Cui
nichil ē quod habet satis illū constat egere.Ergo
facit u̇tus nō copia sufficientem.Et non pauptas
ꝫ mentis hiatus egentem.i.auaricia.Similiter ħ
hic liber ē qui uicijs non ē seruus.hug̈ u̇o dic̄
A sentio tis d̄r ħ sentencia cie.iudiciū.ul' litis deci
sio.ul' firma et indubitata rn̄sio.ul' animadu̇sio.
ul' sensus siue intellcūs.Item sentencia quidaꝫ co
lor rethoricus d̄r.scꝫ u̇uis orō aliquid moralitatis
gn̄aliter comp̄hendens.ut obsequiū amicos.ueri
tas odiū parit.Et a sentencia d̄r sentenciosus a ū
sentencijs plenus.et compatur.Et ꝭm g̈g̈.sentē
cia simpliciter dcā in bona pte sumitur.Et ut di
cit ysaac.Sn̄ia ē determinata accepcō alterius ꝑ
Sinthesis ꝭm doctrinale ‖ tis contradcōnis
fit dupliciter.Vno mō est accn̄tis mutatio p̄
cipue nūi in nūm.ut.vnica facta fuit mulier que
sunt mō multe.Sed iste modus non ē multū in
usu Alio mō ē mutacō de secūda ꝑsona ad terciaꝫ
ut.Nobis pre deus nr̄os lauit ille reatus.Vnde u̇
sus.D̄r et bine spēs sinethesis esse.Et differt hic
modus a tropologia.qꝛ ibi fit transitus econu̇so
de tercia ꝑsona ad secundam.ut dn̄i ē salus et su
per populū tuū bn̄dictio tua.Et d̄r a sin quod ē
con et thesis positio.quasi simul positio.
Somotopeya ponitur a grec̄ sub tropo.et cō
uenit cū fantasia.Et ē somotopeya cū res in
corporea introduciꝛ ad loquend̄.ut cū d̄r deus ul'
angelus loqui.et d̄r a soma quod ē corpus et po
io quod ē fingo.In̄ somotopeya.i.figmentū cor
ꝑis.ul' d̄r a soma qd̄ ē corpus et thesis quod est
posicō et poio pois.q̈i ficti nominis positio.
Subiectio in suo loco est in quinta parte.
Traductio fit cū aliquod nomen ꝑ suos casus
uariatur.Et conuenit cū quodā scemate qd̄
appellatur poliptoton.Vnde grec̄.Misce ꝑ casus
uocem traductio fiet.Vt.si nichil in uita iocundi
us ē tibi uita.In decorem uitam pages uirtute re
licta.Vel eciam fit in consonantia.ut.Cur illā cu

8

61

ras que multas dat tibi curas.

Transitio ē color p quem continuamus dicta dicendis.ut. Audistis qualem se prebuit iste pnti. Nūc qualis fuit ipse parens audite uicissim. Item dicto de nomine dn̄dum ē de ũbo.ul' fit qn̄ huiter on̄ditur dictum et postea quid sit on̄dum

Tropologia ꝯm grec̄ sub scemate ē conuersio ad aliquā psonam.ut dn̄i ē salus et sup populū tuū benedcō tua. Et d' a tropos quod ē conũsio et logos quod ē sermo.q̄i ꝯmonis pus habiti conũsio. Et eadem ē cū apostropha. Hug̃ ũo dicit ꝙ tropologia ē excusacō.ul' sensus spiritāl' ul' moralis et figuratiua intelligentia ul' locucō.ul' emendacō uite.et iñ tropologicus ca cū.et tropologice adũbium.et tropologico cas.et tropologizo zas.tropologice loqui. Pap̄ autez sic dicit. Tropologia moralis instrucō ad instrucōnem et correpcōm moꝝ siue aptis siue figuratis ꝯmonibus prolata. Amō de allotheca ꝑut ē figura construccōnis ꝯ ꝙ de ea determinat ṗs uideamus. Posset hic competenter dici de septem regulis citonij.et de speciebus distinccōnis.scȝ comate.colo.piodo. h̄ post allothecam de eis dicemus.

Allotheca ē impropetas construccōnis ex eo ꝙ dcōnes in ea posite construunť in diũsitate accn̄tiū.ut ego sortes lego.uel recipiunt aliam construcibilitatem q̄ꝫ habeant a natura.ut sortes est albus pedem. Et dr̄ ab allon quod ē alienū et thesis posicō ul' theca. Iñ allotheca.i.aliena et diũsa posicō accn̄tis ul' accn̄tiuȝ.quod scema dr̄ a donato.et in lexeos et in dyaneos diuidiť ab eodem ¶ Hic nota ꝙ figura ē licentiosa impropetas usu autoritate ul' cōmoditate ꝓlata.et ꝯm hoc aliqn̄ est tollerabil' et non extendenda Aliqn̄ tollerabil' et extendenda.tollerabilis et extendenda est illa q̄ plus habet rōnis q̄ꝫ uicij.qꝛ usu et cōmoditate ꝓbatur.sicut euocacō et concepcō. Tolerabilis uero et non extendenda est illa que habet plus uicij q̄ꝫ rōnis.que tantū autoritate probatur.sic antiptosis et pagoge. Spēs allothece ꝯm ṗs sunt quinqꝫ scilȝ prolensis.silensis.zeuma.sinthesis.antiptosis De singulis p ordinem uideamus.

Prolensis est p̄sumpcō reꝝ explicandaꝝ ordine secutaꝝ.ut aquile uolauerūt hec ab oriente illa ũo ab occidente. Et dr̄ a pro quod ē p̄ et lensis quod ē sumpcō.iñ prolensis q̄i presumpcō Spēs prolensis ut uult ṗs in p̄mo minoris sunt tres. Prima que habet fieri p solos rectos.de qua tal' datur regula.cū fit diuisio p solos rectos ꝑponendus ē ntūs pluralis cum ũbo.et diuidentia debent sequi sine ũbo.tum singulariter.tū pluralit'. ut homines sunt.h̄ bonus ille malus.ul' homines sunt hij boni illi mali. Ex hoc patet ꝙ hec ē incongrua diuisio. Oculi alt' dexter alter sinister.ul' homines h̄ ē bonus ille malus.nisi forte excuseť p antiptosim.ita ꝙ ille ntūs p̄cedens ponať pro genitō.quoniā diuidentia non p̄cedunt ũbuȝ a q̄ ille ntūs regatur et respcū cuius fiat diuisio.cum omnis diuisio habeat fieri respcū ũbi ul' atributi Secunda diuisio habet fieri p rectos et obliquos cuius regula talis ē. Quotiens fit diuisio p rectos et obliquos.aāponendus ē gtūs pluralis.ul' singularis nominis collectiui sine ũbo.et postea dn̄t sequi diuidentia cum ũbo.tū singulariter.tū pluraliter.ut hominū hic ē bonus ille malus.ul' hominū hij sunt boni illi mali.romane gentis alij sunt fortes alij debiles. Tercia diuisio habet fieri per solos obliquos.et tunc debet ꝑponi obliquus cum pticipio constructus intn̄sitiue.et diuidentia respcū illius subsequi p obliquū.ut aquilaꝝ uolantiū huius ab oriente illius ab occidente simil' ē celeritas Et p̄t fieri p obliquos casus.ut aquilis uolantibꝫ huic relinquitur oriens illi occidens.aquilas uolantes hanc dimisit oriens illam occidens.aquil' uolantibus hac gaudet oriens ista occidens.p̄t tamen diuisum sumi p genitiuū.et diuidentia p alios obliquos.ut aquilaꝝ uolantiū huic relinquit oriens huic occidens.et in abltō similiter. ¶ Sed queritur quā impropetatem opetur prolens̄. Ad hoc dicūt quidam ꝙ ordinem ꝑposteꝝ.qꝛ illi nn̄ postponunť suo ũbo.scȝ hec ul' illa.cū dr̄.aquile uolauerunt hec ab oriente illa ab occidente. Sed eadeȝ rōne h̄ ē prolensis.me cū.te cū se cū.cuȝ potius ibi sit anastrophe. Ad hoc dicimus ꝙ est ibi multiplex figura aquile uolauerunt h̄ ab oriente illa ab occidente. Nam ex eo ꝙ nn̄ sing̃ nũi respiciunt pluralem ē ibi allotheca nũoꝝ.ex eo ꝙ preposteranť suo ũbo ē ibi anastrophe.qꝛ cum sunt ibi tres attributiones vna pluralis et due singulares ē ibi zeuma. Sed ꝓpter modū diuidendi ē ibi prolensis. Vnd̄ non credimus ꝙ prolensis per se sumpta sit figura construccōnis. Sed qꝛ de facili n̄ contingit in sermone sine figura construccōnis.io ponitur a ṗs inter spēs allothece. Quidaȝ tamen dicunt ꝙ inquantū dissimilia reddunť ũbo mediante diuisione ē ibi figura construccōnis.h̄ inquātum ē ibi facultas quedam uenuste interp̄tacōnis de toto ad ptes diuidentes.ita ꝙ ptes diuidentes postponanť cū naturaliter sint priores ē ibi figura locucōnis. Et hoc fit qn̄qꝫ implicite.ut. Alter in alterius iactantes lumina uultus. Itez uana locuti sunt vnusquisqꝫ ad proximū suū. Qn̄qꝫ explicite.ut in supdicto exemplo.aquile uolauerūt ꝛc̄ Nota ꝙ si coniūctio interponatur non bene diciť ut aquile uolauerunt hec ab oriente et illa ab occidente.quia determinacōnes que sequūtur ptim suppositū et ptim appositū non sunt copulabiles alicui uoci. ¶ Queritur eciam de h̄ quod dicit ṗs in minori.ꝙ qui non ponitur in construccōnibus diuisiuis.qꝛ conuenienter dr̄.hominū qui leguntur h̄ est sortes ille plato.ad hoc dico ꝙ qui n̄ poniť in locucōnibus diuisiuis.ita ꝙ sit alteꝝ diuidentium.hac de causa.qꝛ dcō diuidens uenit in locucōne pro pte diuisi.h̄ hoc relatiuū qui refert totum suppositū sui an̄tis. Item queritur de hoc qd̄ dicit ṗs.qn̄ fit diuisio p rectos et obliquos anteponendus est gtūs pluralis.ul' gtūs singularis nominis collectiui.qꝛ aristotiles ponit talem diuisioneȝ.qn̄titatis aliud continuū aliud discretū. Nec tamen iste gtūs quantitatis ē pluralis.nec gtūs singularis nominis collectiui. Ad h̄ dico ꝙ talis diuisio ē inconueniens ꝯm ṗs.excusatur tamē more phi talis diuisio.qꝛ aristotiles intendit ibidem diuidere qn̄titatem ꝯm ꝙ ē vniũsale genus reꝝ non coartatū ad nūm ul' ad genus.et ideo usus ē diuidentibus in neutro genē.quod magis erat aptuȝ tali diuisioni ¶ Queritur eciam de h̄ quod dicit pristianus qn̄ fit diuisio p solos obliquos.necesse ē uti participio.et transicōm facere. Contra.conuenienter dr̄ aquilaꝝ que uolant huius ab oriente illius ab occidente similis ē celeritas.et in tali diuisione non

ē ꝑticipium. Ad hoc dn̄t quidam ꝙ necesse ē uti
participio .i. utile est. q² diuisio semꝑ debꝫ fieri re
spcū alicuius attributi. non tamen semꝑ ē ibi ꝑti
cipiuꝫ. ut in ꝑ̄dicto exemplo. Nos ūo dicimus ꝙ
semꝑ necesse ē uti ꝑticipio uł supplecōne illius ꝓpt
uehementē transicōm que ē inter ipsuꝫ et diuisuꝫ
respcū cuius diuidentia subsequunt᷑. Si tamen fiat
diuisio aliqn̄ ita ꝙ non sit ibi ꝑticipiuꝫ uł supple
cō illius. ut duoꝝ hominū aliū uidet sortes aliū
uidet plato. Dico ꝙ uł erit ibi eclipsis ꝑticipij uł
erit simplex ꝑticō non diuisio nominanda. Item
queritur an diuisio possit fieri ꝑ uocatiuū. Dico
ꝙ non. qm̄ utīs nullū recipit attributū respcū cu
ius possit fieri diuisio. sed ꝑfectā ꝑ se fac̄ orōnem

Nota hic ꝙ ntīs qui apponit ūbo substantiuo
non tenetur concordare cum ūbo substantō
in nūo nec in ꝑsona. q² non supponit ei. vn̄ bene
dr̄. sum homo. sum homines. Vn̄ lucanus. Cesar
erat omnia. Veruntamen aliqn̄ concordat cum se
quenti et n̄ ꝑ̄cedenti ꝑ prolensim uł anastrophen
eo ꝙ intelligit᷑ ante. ut rixe amantium integracō
est amoris. Et ouid. Vestes quas geritis sordida
lana fuit. Et ꝓph̄. Testimonia tua meditacō mea
ē. Et arma vnus gladius ē. et nuptie vnū cōnubi
um ē. Et scias ꝙ in huiusmodi locucōnibꝫ ntīs
supponens debet ꝑ̄cedere hoc ūbum ē. et ei imme
diate iūgi. Si autem sequētur ntīs ille post ūbū
incongrue diceretur. vn̄ nō concedimus huiusmo
di latinitates. testimonia tua ē meditacō mea. uł
arma ē vnus gladius. uel meditacō mea testimo
nia tua ē. uł vnus gladius arma est.

Silensis ē dissimiliū dau
sulaꝝ ꝑ vnum ūbum conglutinata concep
cō. et dr̄ a sin quod ē con et lensis quod ē
sumpcō uł captio. in̄ silensis .i. concepcō. Fit autē
concepcō quatuor modis. ꝑ genera. numeros. per
sonas et casus.

Concepcō generꝝ ē dcōnum diūsoꝝ generꝝ sub
adiectiuo pluralis nūi consociatio. ita ꝙ vna
cadat in ꝓpetatem alterius. Et nota ꝙ masculinū
concipit et concipitur. femininū concipit᷑ sed non
concipit. neutꝝ concipit et nō concipitur. nā mas
culinū concipit femininū. et concipitur a neutro.
ut uir et uxor sunt albi. uir et mancipiū sunt al
ba. femininū concipitur a masculino et neutro. ꝫ
non concipit nisi autoritate sue rei. Vnde lucanus
leges et plebiscita sunt coacte. Hic enim femininū
concipit neutꝝ. quod sustinenduꝫ ē. ꝫ non exten
dend̄. Neutꝝ ūo concipit masculin̄ et femininū. ꝫ
non concipitur. q² ē confusum ad utrūq₃.

Concepcō nūoꝝ est dcōnū diūsoꝝ nūoꝝ sub dcōne pluralis nūj associa
tio. Causam querēmus infra. Et ē sciendū ꝙ singularis concipit singularem
ꝑ equiꝑantiam. ut sortes et plato legunt. Pluralis
concipit singularem. ut homines et asinus currūt.
Sing̃ nunq̄ concipit plēm.

Concepcō ꝑsonaꝝ ē dcōnum diūsaꝝ
ꝑsonaꝝ sub dcōne pluralis nūi associacō. ita
ꝙ vna cadat in ꝓpetatem alterius. vn̄ sciendū ē
ꝙ ꝑma ꝑsona concipit secundā et terciam sub ū
bo pluralis nūi et prime ꝑsone. q² ut dr̄ in doctri
nali. Concipiens simile sibi uult ūbum retinere. ut
ego et tu legimus. ego et plato disputamus. Secū
da concipit aliam secundā et terciam. ut tu et tu
legitis dirigendo sermoneꝫ ad diūsos. et tu et pla
to legitis. Tercia concipit terciā sine figura ꝑ solā

equiꝑantiam. ut sortes et plato legunt. In con
cepcōne autem casuū attendendum ē ꝙ ntīs con
cipit ablatiuū mediante hac ꝓpōne cū. ut sortes cū
platone currit. Et ē notand̄ ꝙ in ōni conceptione
dcō concipiens et cōcepta ꝑn̄t indiff̄r ꝑ̄ced̄e. ꝑ̄terq̄
in concepcōne ꝑsonaꝝ. ubi ꝑsona concipiens sem
ꝑ est ꝓponenda quāuis contrariū causa honoris
inueniatur in euangelio. ut pater tuus et ego do
lentes querebamus te. Voluit enim beata uirgo
honorare sponsum suū. ꝓponendo eū ut exemplū
daret uxoribus honorandi uiros suos. Fit eciam
concepcō simul ꝑsonaꝝ et casuū mediante hac ꝓ
pōne cum. ꝫ nimis improprie. ut me cū sortes legi
mus .i. ego et sortes legimus. te cuꝫ sortes legitis
Vn̄ ūgił. Diuellimur in̄ memphitus et plias me
cū. Item ē concepcō realis et concepcō uocał. con
cepcō realis ē ubi res diūsaꝝ ꝑsonaꝝ sub ūbo plu
ralis nūi consociantur. ut nos legimus. Concepcō
uocalis ē que ꝑtinet ad uoces diūsoꝝ generū uel
nūoꝝ uł ꝑsonaꝝ. ut dictum ē. Et ē sciendū ꝙ ubi
ē conceptio uocalis ibi ē realis. ꝫ non conuertitur

Sed queritur quō resoluatur pronomē plura
le positū conceptiue. ut nos legimus. utꝝ di
catur ego et tu. uł ego et ille. Ad hoc dicimus ꝙ
tale pronomen debet resolui in suū singulare et a
liam dcōnem que careat discrecōne generis nume
ri et ꝑsone. ut quodammō euagetur ad incertum
genus nūm et ꝑsonam. et talis dcōnis defectus ē
apud latinos. Signat ergo h̄ pronomen nos rem
loquentē in ꝑsonali ꝓprietate ꝑme ꝑsone. sed ali
as in nulla determinata ꝑsonali ꝓprietate. Item cū
dr̄. me cū sortes legimus. solet queri an ille ablati
uus significet ablatiue uł nominatiue. et utrū co
puletur illi ntō mediante ꝓpōne. Ad hoc dicimus
ꝙ ablatiue significet. ꝫ nominatiue supponit. Re
ducitur enim ad suppōnem ntī mediante illa ꝓpō
ne. non ꝑ copulacōnem ꝫ ꝑ quandam associatio
nem. Hic nota ꝙ masculinū et femininū sunt
eque ꝑ̄ncipalia quantū ad naturam. ꝫ non eq̄ po
tentia. q² masculinum ē agens. et femininuꝫ pati
ens in oꝑe generacōnis. Et ideo masculinū ꝓponi
tur feminino tamq̄ dignius. et imperat ei tamq̄
debiliori. vn̄ concipit ipsum. ut uir et mulier sunt
albi. Item nota ꝙ cū dr̄ uir et mancipiū diligunt
se. ibi h̄ pronomen se ē neutri generis. q² neutruꝫ
concipit masculinū. Similiter mulier et mancipiū
uident se. h̄ pronomen se ē neutri generis. q² neu
tꝝ concipit femininū. Queritur h̄ quare neutꝝ
vincat masculinū et femininū in officio adiectiui
siue in concepcōne. cū illa sint digniora q̄ neutꝝ
Adiectiua enim in neutro genē substantiuant᷑. ut
albū currit. Ad hoc dico sequens magistꝝ bene. q²
ideo illa non trahunt᷑ ad improprietatem q² digni
ora sunt. et neutꝝ trahitur quoniam ē indignius
Vel ꝑ̄t dici ꝙ masculinū et femininū sunt genā
rei. ꝫ ꝑ neutꝝ habetur res generis. potentior aūt
ē res q̄ accidens rei Et ideo neutꝝ uincit illa duo
in officio substantiui. et in concepcione generꝝ Et
ob hoc debet exponi ꝑ generale nomen. cuius na
turam in se habꝫ. ut albū currit .i. res alba. Item
masculinū et femininū sunt magis finita et coar
tata apud naturam q̄ neutꝝ. Et ideo neutꝝ ē ap
tius generalitati q̄ illa. et ē potentius ad trahen
dum. ut dicatur uir et mancipiū sunt alba. Simi
liter mulier et mancipiū sunt alba. Queri eciā so
let. An ista sit congrua. et albus et alba est ouis.

Ita uidetur ꝙ intelligitur geminari ꝓpter coniūc
cōnem. ac si dicatur. et albuſ ē ciuiſ et alba ē ciuis
Sꝫ contra. illa duo adiectiua reſtringunt illum ter
minuꝫ ciuis ſemel poſitū. et faciunt repugnantiaꝫ
in ſuppōne illius. Ergo illa locucō redditur incon
grua. Ad hoc dico ꝙ ē congrua. qꝛ ſubſtantiuum
intelligitur geminari. et ſic quantū ad vnum ſup
ponens uenit tantū pro maribus. ſꝫ quantum ad
alteꝝ tantū pro feminis. ¶ Queritur eciam quare
duo ſubſtantiua diūſoꝝ geneꝝ poſſint recipē ad
iectiuum vnius generiſ ut dicī uir et mulier ſunt
albi. et nō adiectiua diūſoꝝ geneꝝ poſſint recipe
ſubſtantiuū vnius generis. qꝛ male dꝛ ciues ſunt
albi et nigre. Ad hͦ dicimus ꝙ ſubſtantiua ueniūt
conceptiue. vñ adiectiuū cadit in ꝓprietatē vnius
coꝝ quantū ad genus. Sed adiectiua hñtia diſcre
ta genera uolunt reſtringere qñ adiunguntur ſub
ſtantiuo cōmuniſ ge eo ꝙ forme ē ꝓpꝛiū immutare
vñ ſi ſubſtantiuū ſemel intelligatur reſpcū diūſoꝝ
geneꝝ locucō eſt incongrua ꝓpter repugnantiam
ut ciueſ ſunt albi et nigre. at ſi intelligatur gemi
nari nulla ē ibi repugnantia. vñ congrue dꝛ. et al
bi et nigre ſunt ciues. Inuenitur tñ et apud oui
diū. Eſt ſpecus exceſus ſtructura punicis aſper. nō
homini facilis non adeunda fere.

Sciendū eſt hͦ ꝙ vnitas addita vnitati facit
pluralitatem. vñ ūbum plurale debet ſeq̄. ut
ſortes et plato legunt. pt̄ tamen congrue dici. ſor
tes et plato legit. ſicut illud. Cartago manuſ qꝫ tu
lit. ſꝫ intelligitur diuiſim tamēꝙ ſint due. qꝛ ūbuꝫ
redditur zeumatice utriqꝫ nt̄ō. i. ſorteſ legit et pla
to legit. Si autem coniūctio ꝑponatur. et interpo
natur duobuſ nt̄is ſingularis nūi. ūbum eis ꝓpe
redditur ſingulare. quod diſtribucō coniūctionis
facit. ut ſortes et plato legit. et ſic dꝛ male. et ſor
teſ et plato legunt. ſicut et male dꝛ. ſortes legunt.
et ita dicūt multi. At nos dicimuſ ꝙ utraqꝫ ē con
grua. et ſortes et plato legunt. et ſorteſ et plato le
git. quia ūbum pt̄ reſpicere hūc terminū ſorteſ et
plato diſtributiue. et ſic debet in ſingulari ſeq̄. qꝛ
redditur ſingulariter utriqꝫ nt̄ō. pt̄ eciam eundem
reſpicere collectiue. et hoc modo ē accipiendū plu
raliter. non tamen ſequitur ꝙ ſit dndum. ſortes
legunt. qꝛ collcōne ꝑmiſſa poſtea diſtributio eſt
congrue facienda. hͦ mō. et ſortes et plato legunt
. i. ipſi legunt. ita ꝙ ſorteſ legit et plato legit. Eo
dem mō concedimus. et ego et tu legimus. ita ꝙ
utꝗ;. Vñ pſ ait. Et agamenonis filiuſ et menelay
filia ſociati ſunt. Similit̄ et ego et appolloniuſ ſcri
bimus. et certe omneſ autores eſſent reprehendendi
niſi tales locucōnes reciperentur. qꝛ frequenter his
utunt̄. Si autē ſingularis nūs et pluralis coniūcti
one interpoſita copulent̄. debet eis reddi uerbum
plurale. ut homo et aſini currunt. Poteſt tam̄ ali
a conſideracōne ūbum reddi ꝓpriori nt̄ō. ut intelli
gatur ūbum zeumatice reddi. Et ſic erit illa locu
tio plures. et ſcḋm hoc congrue dꝛ. homines et aſi
nuſ currit. i. homines currunt et aſinus currit. vñ
ouiḋ. Omnes illiades tota qꝫ troia dabit. Ideꝫ di
cimus in ꝑſonis. qꝛ pt̄ congrue ꝑ zeuma dici. ego
et tu legis. uł tu et ego lego. uł ego et ſorteſ legit
et debet inter tales nt̄ōs tunc fieri quedaꝫ ſubdiſ
tinctio. ad oñdendum ꝙ due locucōnes intelligun
tur coniūgi. Tales autē locucōnes et ab arte ſunt
et ſepe in autoribuſ inueniunt̄. Vñ orac̄. tu quid
ego et populus me cuꝫ deſideret audi. i. quid ego
deſiderem et quid populuſ deſideret. ¶ Si autē cō
iūctio ꝑponatur et interponatur nt̄is diūſoꝝ nūo
rum. uł diūſaꝝ ꝑſonaꝝ. dicūt quidam ꝙ non pt̄
ſequi aliquod ūbum. qꝛ oporteret illud eſſe diuer
ſoꝝ nūoꝝ uł duaꝝ ꝑſonaꝝ. et iudicant iſtaſ incō
gruas. et homo et aſini currunt. et ego et tu legi
muſ nec ego nec tu ſcribimuſ nec homo nec aſini
currunt. Cauſa enim incongruitatis ē coniūctō pre
miſſa. qꝛ illa requirit ꝙ ūbuꝫ reddatur utꝗ;. Nos
ūo iudicamus eas congruas. et ſepe utunt̄ eiſ au
tores. Vñ ita inuenitur in pſ. nec noſ qui nec illi
referunt eſtis. Dicimuſ ergo qꝛ congruentiſſime ſe
quitur ūbum plurale. quod ꝑus reddendū ē col
lectiue. poſtea diuiſiꝫ congruitate ſuata. ut homo
et aſini currunt. i. ipſi currunt. ita ꝙ homo currit
et aſini currūt. Similiter nec ego nec ſocij mei ꝓ
ficimus. i. noſ ñ proficimus. ita ꝙ nec ego ꝓficio
nec ipſi proficiunt et pt̄ eſſe in talibus zeuma. Et
tunc uerbum ꝓpriori nūo et ꝑſona tenetur. vnḋ
concedimus. nec ego nec ſocij mei proficiunt. nec
ſocij mei nec ego proficio. qui tales locucōneſ cō
dempnant nimiū ſunt acuti. deſtruūt enim artem
¶ et omnes autores

Queritur eciam an con
grue dicatur. ſorteſ et plato currit et legunt.
cū diuiſim concedamus. ſorteſ et plato legunt. ſor
tes et plato currit. Dicimus ꝙ incongrua ē ꝓpter
repugnantiam. quia ūbum aliter reſpicit illoſ no
minatiuoſ coniūctim et aliter diuiſim. Tñ inueni
tur apud orac̄. Ambulat acer fulcius et raſirius
male rauci. Ecce duo nt̄i confundunt̄ per concepti
onem et zeuma. quod autoritati aſcribimus et ñ
arti. qꝛ non concedimus ꝙ bene dicatur. petruſ et
iohannes diſcipuli platoniſ legit. Inuenitur eciam
actuū v. Rñdens autē petrus et apoſtoli dixerūt
ubi tamen eſt appō bene pt̄ eſſe nūoꝝ confuſio.
ut ciuitas piſe ē pulcra. et boueſ animal ſine frau
de moriunt̄. Sic ꝑ appōnem pñt conſtrui dcōnes
diūſaꝝ ꝑſonaꝝ uel diūſoꝝ generū intranſitiue. ut
ego ſortes curro. uł ego ipſe diſputo. et ego ille q̇
curro diſputo. Similiter ciuitas mediolanuꝫ ē for
tis. mancipiū berta ē fidele. liber decreta eſt mag
nus. liber topica ē difficilis. Poteſt eciam dici. lib
topicoꝝ uł decretoꝝ intranſitiue. ſicut Ciuitas bo
nonia. et urbs ianua. et tamen poſſet dici. ciuitas
bononie. et urbs ianue. i. urbs que ē ianua. ſꝫ hͦ ñ
multū aliquibus placet. ꝙuiſ inueniat̄ apud ūgił
dicentē. Vrbem qꝫ patanij. i. urbem que uocatur
pataniū. que mō dꝛ padua. Quedam tamen ſunt
magis requirentia genitiuū. ut ꝑſona epi. ſubſtan
tia ſocratis. et tamen poſſet dici ꝑſona epūs ē ho
neſta. ſicut poteſtas petrus ē bona. et ſubſtantia
ſocrateſ ē corporea. Huiuſmodi eniꝫ nomina ꝑtē
et totū diūſimode pñt notare. ¶ Nota hͦ ꝙ dona
tus diuidit allothecam ꝓut ē ſpecies conſtructio
nis in tres ſpēs. ſcꝫ in prolenſim. ſilenſim. zeuma.
Priſtianus ūo in quinqꝫ. ſcꝫ in prolenſim. ſilenſiꝫ
zeuma. antiptoſim. ſintheſim. Alij ūo dicunt ꝙ al
lotheca prout ē figura conſtructōnis ſtricte loqñ
do diuiditur in tres ſpēs ſcḋ pſ. in ſilenſim. antipto
ſim. ſintheſim. Secundū ūo donatū omnes ſpēs
allothece que excuſant uiciū conſtructōnis comp
hendunt̄ ſub ſilenſi. et hͦ patet ꝑ donatū dicentem
hoc ſcema. i. ſilenſiſ late pꝫ. et fieri ſolet non ſolū
ꝑ ꝑteſozōnis ſꝫ accñtia ꝑtiſozōnis. vñ omneſ ſolo
eciſmi qui fiunt in poemate. ſiue in ore ſapientū
excuſant̄ ꝑ hoc ſcema. et ſcḋm iſtos oportet dicere

q̄ iste due figure scilicet prolensis et zeuma sint fi
gure locucōnis ꝓprie et ꝑ se loquendo. et ſm pris
et ſm donatū. Sed contra h̄ obijcitur. hec opinio
uidetur contradicere ꝑs. qui diuidit allothecā in
quinqꝫ spēs ꝓut ē figura constructōnis. et magis
tri cōmuniter dicunt q̄ figure que uariant accn̄
tia sunt quinqꝫ. Ad hoc dico sequens magistrū bn̄
q̄ prolensis ꝑ se sumpta non ē figura constructō
nis. ſꝫ q̄ de facili non contingit in sermone sine fi
gura constructōnis. ideo ponitur a ꝑs inter spēs
allothece. ut sup̈ dixi in prolensi. Similiter zeuma
semꝑ ē figura locucōnis. et rn̄det coloribus retho
ricis qui appellant̄ adiunctum uel cōiunctū. Prisci
autem ideo ponit zeuma inter figuras constructi
onis q̄ semꝑ fit cū alloteca numerorū uel ꝑsonarū

Zeuma est tercia spēs
allotece ſm ꝑs Et interpretat̄ adiunctio Et
sic describitur a donato. zeuma est unius ūbi con
clusio diūsis clausulis apte coniuncta Et habet fie
ri tribus modis ſm ysid̄ scilicet a supiori qn̄ ūbum
ꝑmittit̄. ut legit sortes et plato A medio qn̄ in
terponitur ut hebrei sunt et ego Ab inferiori qn̄
ūbum supponitur ut tu quid ego et populus me
cū desideret audi ¶ Beda sic dicit. zeuma. i. conclu
sio d̄r figura qn̄ multa precedencia aut uno ūbo
aut vna sentencia concludunt̄. ūbo. ut aplus ait
Omnis amaritudo. et ira. et indignacō. et clamor.
et blasphemia tollatur a uobis. sentencia. ut qui
ingreditur sine macula et opatur iusticiā. qui lo
quitur ueritatem in corde suo. etc. ad ultimum ita
concludit. qui facit hec. non cōmouebitur ineter
nū. Alexander autē dicit q̄ zeuma ē quando idē
ūbum uel adiectiuū ad diūsa ꝑtinet. ita q̄ cū vno
construitur improprie. ut cū d̄r. Hic illius arma h̄
illius currus fuit. et construit̄ ille pluralis arma cū
hoc ūbo fuit. Si autē diceretur. hic currus illius
hic illius arma fuit. non esset tolerabilis locucō.
Similiter h̄ ē zeuma. et appollonius scribit et ego
Et construitur hoc ꝓnomen ego quod ē ꝑme ꝑ
sone cū h̄ ūbo tercie ꝑsone scribit. Et querit. utrū
hic sit zeuma. Quid nisi secrete leserūt phillida sil
ue. Et rn̄det q̄ non. q̄ nunq̄ ē zeuma sine quad
distribucōne uel adiūctōne. Sed reducimus ꝑdictū
exemplū ad concidentiam. ad illam scꝫ spēm que
sub alijs speciebus non continetur. scꝫ sub sinthe
si siue sub allotheca. Et h̄ nomen quid construit̄
cū hoc ūbo leserūt ꝓpter multiplicitatē quam ha
bet in interrogacōne. Quidā tamen dn̄t q̄ quid
ponitur adūbialiter. ut quid. i. in quo leserūt phil
lida silue. nisi q̄ erant secrete. Sed ꝑus dictū ueri
us credo Et gg̈ in moralibus sepe simili utitur la
tinitate Fit autē zeuma ꝑ coniunctionem copulati
uam. ut sortes legit et plato. Per adūsatiuam. ut
uos estis mūdi ſꝫ non omnes. Per disiunctiuā. ut
sortes legit uel plato. Vel ꝑ adūbium comparandi
q̄. ut ego lego melius q̄ tu. Vel ꝑ adūbium simi
litudinis. ut iste legit sicut ego. et ꝑ hanc dcōnem
nisi. ut nullus homo legit nisi ego. Et similiter ꝑ
hanc diccōnem nec. ut nec socij mei nec ego lego
¶ Queritur. utrū zeuma sit figura constructōnis si
c ꝑs uidetur uelle. Ad hoc dn̄t quid. q̄ zeumatis
due sunt spēs. quarū vna continetur sub figura cō
structōnis. ut appollonius scribit et ego. Alia sub
figura locucōnis. ut scribit ūgilius et mulier. Nos
tamen dicimus q̄ zeuma ē semꝑ figura locucōnis
et rn̄det coloribus rethoricis qui appellantur ad

iunctum uel coniūctum. Pristianus autem ideo po
nit zeuma inter figuras constructōnis. q̄ semꝑ fit
cū allotheca nūorū uel ꝑsonarū. ¶ Nota h̄ diligent̄
q̄ ſm naturam zeumatis ūbum et adiectiuū semꝑ
debet reddi proximiori. Vn̄ conuenienter d̄r. ego
et tu legis. uel tu et ego lego. uir et mulier ē alba
uel mulier et uir est albus. Multa utilia ꝑtinentia
ad zeuma sup̈ dixi ubi determinaui de silensi.

Antiptosis ē quarta spēs.
allothece ſm ꝑs. sub qua continetur antiptos
Est autem antiptosis posicō vnius casus ꝓ alte
ro. ut sermonem quem audistis non ē meus. et in
conūtendo dn̄s captiuitatem sion. Et d̄r antiptos
ab anti quod ē contra et protos quod ē casus Jn̄
antiptosis. i. contraria posicō casus pro altero. et
hec figura in autoribus ē excusabilis. et aliq̄ racō
ne sustinenda. tamen q̄ ut dicit quidam poeta. si
fuit errandū causas habet error honestas. ſꝫ non
penitus extendenda. Antiptosis autē continet sub
se ypalage. que ē casuū ꝑmutatio. et ꝓ h̄ continet̄
sub figura locucōnis. ypalage autē d̄r ab ypo qd̄
ē trans et alage quod ē mutacō. vn̄ ypalage id ē
transmutacō. fit autem qnqꝫ in re tantū. ut hiere
mie xj. Mittamus lignū in panem eius. i. panem
in ligno. hoc ē. xp̄m in cruce. Qn̄qꝫ in uoce et in
re. ut malus sapor edit ora. i. ora edunt malū sa
porem. De ypalage sup̈ dixi in c de scemate in fi
ne. ¶ Queritur que sit causa excusans uiciū cum
d̄r. ſmonem quem audistis non ē meus. vnccōm
quam accepistis ab eo maneat in uobis. Et ūrg̈
Vrbem quam statuo urā est. Non enim uidet̄ ibi
esse necessitas uel cōmoditas aliqua. Ad h̄ dicimus
q̄ immediata adiunccō relatiui et an̄tis est causa
ꝓpter implicacōnes ipsius relatiui. Vn̄ incongrue
diceretur. sermonem non ē meus quem audistis.
Si uero queratur utrū possit in alijs casibus tole
rari. Dicimus q̄ sic. si immediate iūgerent̄ relati
uū et an̄cedens. ut ſmoni cui intendis non ē me
us. Hec latinitas tolerari posset si autoritate habe
retur. Et ut dicit alexander. cū d̄r. sermonē quē
audistis non est meus. hec dcō ſmonem in parte
accusatiue. in ꝑte nominatiue tenetur. Accusatiue
ſm q̄ respicit hoc ūbum audistis. Nominatiue ꝓ
q̄ construitur cum h̄ ūbo est.

Sinthesis uel sinthosis ē quinta spēs allothece
ſm ꝑs. sub qua comꝑhendunt̄ omnes alie
spēs allothece. scilicet euocacō. appō. sinodoche. allo
theca generū nūorū temporū ꝑsonarū et modorum.
et singulorū accn̄tium ex quibus improprietas sur
git. Et d̄r a sin quod ē contra et thesis quod ē po
sicō. Jn̄ sinthesis q̄i contra naturalem pōnem. De
hijs autē speciebus ꝑ ordinem uideamus.

Euocatio est dcōnum diūsarū in
transitiua adiunctio. ita q̄ vna trahatur ad
proprietatem alterius. ut ego ꝑstianus lego. Euo
cant autē ꝓnomina ꝑme et secūde ꝑsone. ut ego
pristianus lego. tu ꝑstianus legis. et ūba substan
tiua et uocatiua. ut ꝑstianus sum. ꝑstianus uocor
Accidentalia uero euocare non pn̄t ꝑ se. nisi hoc
nomen qui. ut qui lego disputo. uel ꝑticipium uel
nomen adiectiuū. uel eciam aliud nomen conueni
ens significacōni. ut sedeo iudex. uide in sedeo des
vn̄ hic nota q̄ n̄tiūs tercie ꝑsone ꝑt iungi cū ūbo
ꝑme et secunde ꝑsone ex ꝑte supponenti. in qnqꝫ
locis absqꝫ pronomine ibi posito. in quibus ē euo
cacō ꝑ adiectiuū. ut celer curro. Per nomen relati

nū.ut qui lego disputo. Per pticipiū. ut legens p
ficio. Et p vnū pronomen epythematicon. i. appo
situū triū psonaꝝ. ut ipse lego. ipse legis. Itez p
nomina deriuatiua ab hijs pronominibus ego et
tu. possunt euocare hoc relatiuū qui. rōne genitī
pmitiui in eis intellecti. ut meus filius qui lego
disputat. tuus filius. i. tui qui legis disputat. nos
ter filius qui legimus disputat. uester filius q̇ legi
tis dormit. de hoc eciam sup̈ dixi in tercia pte in
c de possessiuis. Item scias q cum dr habeo uolū
tatem comedendi solus. iste ntīs solus euocatur.
ab hoc ūbo habeo mediante hoc gerundio come
dendi Et construitur cū hoc ūbo habeo per regi
men Cum gerundio uero per determinacōnem Si
militer si dico. habeo voluntatem eundi solus. Et
ita de similibus. Item nota q sicut nomen substā
tiuū recipit adiectiuum. ut bonus homo. Ita hoc
uerbuz sum. ut sum bonus. et sumus boni. ita q
nullum aliud substantiuū est ibi necessarium. Et
hoc in prima et secunda psona. sed non in tercia.
Vnde potest dici. ego potestas sum bonus. ita q
adiectiuū respiciat uerbum tantū racione suppositi
consignificati. Sed in tercia persona male dicitur
potestas est bonus. quia uerbum tercie psone nō
habet in se suppositū finitum. ¶ Scire eciaz te uo
lo. q euocationum alia figura alia non figura. fi
gura est illa que fit ex parte suppositi. Non figura
que fit post ūbum. quia ūbum non tenetur seq̄n
ti nominatiuo in numero uł psona. Vnde conue
nienter dicitur. ego sum tu. et tu es ego. uel sum
ille. Similiter ego non sum tu. uel tu non es ego
Item euocacōnū alia respectiua. alia absoluta. Re
spectiua est illa que fit habito respectu ad psonā
ūbi. Vnde potest dici. sapiens lego. ita q hoc no
men sapiens euocetur ab hoc ūbo lego. Absoluta
est que fit non habito respectu ad consignificatio
nem ūbi. Et ſm hoc male dicitur. pristianus scri
bo. Item euocacōnum alia confusa. alia discreta
alia media. Confusa est illa qn̄ nomen distributi
uum euocatur. ut. Quisquis ex hoc saxo mecum
consistere potest. Nam pronomen sic positum con
fuse demonstrat secundam personam. ita q non
hanc uł illam. Discreta est illa. quando proprium
nomen euocatur. ut ego sortes lego. Communis
siue media est. quando euocatur nomen appellati
uum sine distribucōne. ut ego magister disputo.
Scias eciam q cum dicitur. uolo esse bonus. ſm
quosdam hoc adiectiuum bonus euocatur ab hꝯ
ūbo esse. Quod esse non potest. quia infinitiuus
caret psona. Alij dicunt q ptim ab hoc ūbo esse
et ab hoc ūbo uolo. Alij dicunt cum quibus ego
q euocatur ab hoc ūbo uolo mediante infinitō
ad cuius determinacōm uenit. Nam sicut diximus
omnia uerba prime et secunde psone euocant ad
iectiua. nec omnis euocatio ē immediata. vide in
futurus. Et ut dicit alexander. Nomina euocata
remanent in suis psonalitatibus. Alioquin hec es
set incongrua. ego sum homo qui currit. Dicitᷣ au
tem euocatio ab euoco euocas. Vel ſm quosdam
dicitur ab e. quod est extra et uoco uocas. quasi
extra propriam significacōnem uocatio.

Apposicō prout hic sumitur est
immediata et intransitiua adiūccō duoꝝ sub
stantiuoꝝ. ita q minus commune determinet ma
gis commune. ut animal homo currit. Adiectiuo
enim ſm opinionem magistri bene non potest fi
eri appositio propter sui debilitatem. Vnde male
dicitur albus coloratus currit. Fit autem apposicō
aliquando causa restringendi supposicōnem. ut ani
mal homo currit Quandoqȝ causa tollendi equiuo
cacōnem. ut canna fluuius currit. Quandoqȝ causa
determinandi qualitatem. ut iste homo currit. qn̄
qȝ causa discretionis. ut ego ipse. tu ipse. Quando
qȝ causa exprimendi naturam generis. ut. q̇d me
tuere boues alias sine fraude dolis uc. ¶ Et ē no
tandum q hoc pronomen ipse adiunctum prono
mini debet postponi. vt egoipse. tuipse. Sed ad
iunctum nomini debet preponi. ut ipse petrus.
Et est sciendum q ubicumqȝ fit apposicō ūbum
adiectiuum et relatiuum debent reddi dictioni cui
fit apposicō et non apponenti. ut ciuitas athene q̄
olim studio floruit est laudanda. Et ciuitas medi
olanum est magna. De hoc eciam supra dixi in c
de silensi siue conceptione quasi in fine. Sed que
ritur que sit causa figure cum dicitur. animal hō
currit. Si dicatur q immediata adiunctio illorū
substantiuoꝝ. Contra. ergo si ponatur ibi mediū
erit propria. ut dicatur. animal et homo currit. et
hoc est falsum. quoniam pars et totum copulari
non debent. Ad hoc dico q illa duo substantiua
ptinent ad idem. et ideo non debet poni inter illa
copulatiua coniunctio. uł alia que sit nota diuer
sitatis. Si uero ponatur inter illa tale medium q̇d
sit conueniens bene cessat figura. ut si dicam ani
mal ens homo currit. uł animal quod est homo
currit. Item uidetur q adūbia faciant apposicōm
ut sortes est hic intus. uł sortes legit ualde bene.
uł sortes legit aliqualiter non. Ad hoc dicimus q
non est ibi appositio. nisi sumatur appositio large
ita q non sit figura. ſ; utruqȝ illoꝝ adūbioꝝ per se
modificat uerbum. Sicut enim adiectiua propter
sui debilitatem non recipiunt apposicōnem ita nec
adūbia. cum sint adiectiua ūboꝝ.

Sinodoche est assignacō totius ad p
tem et partis ad totum. Huius species sunt
q̄tuor. q̄ꝝ due faciunt figuram construccōnis et alie
due figuram locucōnis. Prima species est quando
id quod est partis attribuitur toti. cum regimine
accusatiui. ut sortes est albus pedem. Secunda spe
cies est. quando id quod ē totius attribuitur pti.
cuz regimine accusatiui. ut ista puella est clara ge
nus. Tercia species est quando id quod est partis
attribuitur toti sine regimine accusatiui. ut sortes
est crispus. Quarta species est quando illud quod
est totius attribuitur pti. sine regimine accusatiui
ut bonus animus uxoris est michi nuptus. Hic
sciendum est q omne adiectiuū denotans aliquā
specialem proprietatem potest regere accusatiuuz
denotantem partem siue totum. ut sortes ē albus
pedem. sortes est lombardus gentem uł bononiē
sis patriam. Et per hoc patet q male dicitur. sor
tes est aliqualis pedem. et sortes est albus aliquid
quia generalitas impedit sinodochen. Et idem pt
fieri per ablatiuum. ut sortes est albus pedibus.
ſ; tunc non est ibi figura construccōnis. Item per
sinodochen ūba maxime passiua regunt accusati
uum. licet eoꝝ actiua non regant duos diuersos
accusatiuos. ut iste truncatur nares. i. habet trūca
tas nares. et iste raditur barbam. Similiter uerba
neutra absoluta regunt accusatiuuz p sinodochen
ut iste dolet uentrem. Queritur de hoc quod dicit
pristianus q bene dicitur. sortes ē albus colorem

quoniam est ibi repugnantia. quia hoc nomen al
bus aliter dicitur de sorte et aliter de colore. Ad
hoc dico quod licet aliter de uno aliter de altero dica
tur conceditur tamen propter aptam resolucionem
quam ponit ps. ut sortes est albus colorem. i. ha
bens album colorem De sinodoche eciam dixi su
pra in c de tropo

Hit eciam alloteca nūorum et personarum sine euo
cacōne et concepcione in multis locis. ut Ju
bilate deo omnis terra Item. alter alterius onera
portate Item apite aliquis Item vindicte quisque
fauere sue Et in multis alijs locis ubi est discohe
rencia numerorum et personarum Nec pt reduci ad ali
quam speciem premissarum. Item scias quod quando
que numerus pro numero ponitur. ita quod est ibi figura
locucōnis. ut ioseph accusauit fratres de crimine
pessimo. i. fratrem. Item armato milite complent
id est armatis militibus. Et talis figura uocatur
exalage. De qua supra dixi in capitulo de colori
bus rethoricis. Item per figuram construccōnis po
nitur quandoque numerus pro numero. ut populus
currunt. i. currit. Et pars in frusta secant. i. secat.
et populus hic labijs me honorat. cor autem eorum
longe est a me. i. eius. et catilina repudiabat fui
cia magna copia cuius. i. quorum. Preterea fit allo
theca generum. ut. Triste lupus stabilis et pnestre
sub ipsa. Quandoque eidem subiecto redduntur ead
adiectiua diuersorum generū. ut apud ouidium. Est
specus exesus structura pumicis asper. Non homi
ni facilis nō abeunda fere. Quandoque fit causa dis
cernendi sexum. Anser erat quondam pcioso ger
mine feta. Quandoque causa antiquitatis ut multus
murmur erat in populo. Quandoque in relatiuo ut
semini tuo qui est xpūs. Et hec omnia continen
tur sub figura construccōnis. De hoc eciam supra
dixi in tercia parte. in capitulo de collectiuis nomi
nibus. Utrum autem posset dici. vinum sunt. sic
populus sunt. uel arma est. thebe est. supra in ter
cia parte determinatum est. in capitulo de nomini
bus complexiuis. Item fit allotheca temporum qn
que in locucōne. quandoque in construccōne. Tunc fit
in locucōne quando tempus pro tempore ponitur
ut ille reget currus nondum annis. i. rexit. In con
structione fit cum dictio vnius temporis uenit ad
determinacōnem alterius temporis. ut antequam abra
am fieret ego sum. Et illud. Da ueniam somnum
que dies cras nato cesare festus. i. dabit. Item fit al
lotheca modorum. quando modus pro mō ponitur.
ut ire pro ibat. Et non furtum facies pro facito. et
miserere mei deus pro miserearis. Similiter quan
do ubum significat confuse. ut iste ieiunat in qua
dragesima. ut iste equus bene currit. Et ut breui
ter concludam. Omnis alienacō accidentium officij
uel significacōnis dicitur allotheca secundum pristianū.
Et hec de illa et suis speciebus sufficiat nos dixis
se.

NUnc antequam ad. v. partē accedamus pona
mus hic regulas ticonij. et tres species
distinccōnis. scilicet coma. colum. et pe
riodum. Scias ergo quod sicut dicit augus
tinus in tercio de doctrina xpiana. Ticonius qui do
natista fuit septem regulas edidit. Quarū primam
ponit de domino et eius corpore. Secundam de do
mini corpore bipartito. Terciam de promissis et le
ge. Quartam de specie et genē. Quintam de tempo
ribus. Sextam de recapitulacōne. Septimam de dy
abolo et eius corpore. Que quidem considerata si
cut ab illo aperiuntur non parū adiuuant ad pe
netranda que tecta sunt diuinorum eloquiorum.

PRima de domino et eius corpore est in qua
scimus aliquando capitis et corporis id ē xpi
et ecclesie vnam psonā nobis intimari. Neque enim
frustra dictum est fidelibus Ergo semen abrae es
tis. cum vnum sit semen abrae quod est xpūs. nō
hesitemus quomodo a capite ad corpus uel a cor
pore transit ad caput. et tamen non receditur ab
vna eademque persona.

SEcunda regula est de domini corpore bispar
tito. quod quidem ita non debuit appellare.
Non enim reuera domini corpus est quod cum il
lo non erit ineternum. Sed dicendum fuit de dnī
corpore uero atque pmixto. Aut uero atque simula
to. uel aliquid aliud. quia non solum ineternum
uerum eciam nūc ypocrite non cum illo esse dicendi
sunt. quamuis in eius esse uideantur ecclesia. vnde
poterat et ista regula et sic appellari. ut diceretur
de permixta ecclesia.

TErcia regula ē de promissis et lege. que alio
modo dici potest de spiritu et littera. uel de gra
tia et mandato.

QUarta regula est de specie et genere. sic enim
eam uocat uolens intelligi speciem ptem ge
neris aut totū. cuius ea pars est quā nūcupat spe
ciem. sicut vnaqueque ciuitas pars est utique vniuer
sitatis gentium. Hanc ille uocat speciem. Genus
autem omnes gentes.

QUintam regulā ponit quā de tpibus appellat
quod regula utique inuenire uel conijci possit latēs
in scripturis sacris quantitas temporum. duobus au
tem modis uigere dicit hanc regulam. aut tropo
sinodoche. aut legitimis numeris. Tropo sinodoche
aut a pte totum. aut a toto ptem. facit intelligi
hoc modo locucōnis quo significatur a pte totū
Illa de domini resurrectione soluitur questio. ps
enim nouissima diei quo passus est nisi pro toto
die accipiatur adiuncta eciam nocte preterita. Et
nox in cuius pte ultima resurrexit nisi totus dies
accipiatur adiuncto eciam die illucescente. i. domi
nico non possunt esse tres dies et tres noctes qui
bus in corde terre pdixit se esse futurum. Legitimos
autem numeros dicit quos eminentius dīna scrip
tura commendat. sicut septenarium uel denarium
uel duodenariū. et quicumque alij sunt quos legen
do studiosi libenter agnoscunt. Plerumque enim nume
ri huiusmodi pro vniūso tempore ponūtur. sicut
septies in die laudabo te. nichil aliud est quam semp
laus eius in ore meo. tantundem ualent. Et cum
multiplicantur siue per denarium sicut septuaginta
et septingenti. vnde possunt septuaginta anni hie
remie pro vniūso tempore specialiter accipi. quo
est apud alienos ecclesia. siue per seipsos. ut decem
per decem sunt centum. et duodecim per duodecim
erunt cxliiij. quo numero significatur vniuersitas
in apocalipsi. vnde apparet non solas temporum
questiones istis numeris esse soluendas. Sed lati
us patere significacōnes eorum. et in multa proserpē
neque enim numerus iste in apocalipsi ad tempora
pertinet sed ad homines.

SExtam regulam recapitulationem uocat in
obscuritate scripturarum satis uigilanter inuen
tam. Sic enim dicuntur quedam quasi sequātur
in ordine temporis uel rerum cōtinuacōne narrentur.

cum ad priora que pretermissa fuerunt latenter
narratio reuocetur. quod nisi ex hac regula intel
ligatur erratur.

Septima ticonij regula est eademq; postrema
de dyabolo et eius corpe. Est eni3 ipse caput
impiorū. qui sunt eius quodammō corpus. ituri
cum illo in supplicium ignis eterni. Sicut xpūs ca
put ecclesie que est eius corpus. futuꝝ cum illo in
regno et gloria sempiterna. Sicut ergo in pma re
gula quam uocat de domino et eius corpe uigilā
dum est ut intelligatur. cū de vna eademq; pson.
scriptura loquitur. quid cōueniat capiti quid cor
pori. ita et in ista nouissima aliquando in dyabo
lum dicitur quod non in ipso sed potius in eius
corpore possit agnosci. quod habet non solum in
eis qui manifestissime foris sunt. s3 in eis et qui
cum ad ipsum ptineant. tamen ad tempus miscē
t ecclesie. donec unusquisq; de hac uita exeat ul' a
frumento palea uentilabro ultimo sepet. Hee aūt
omnes regule excepta vna que uocatur de pmis
sis et lege. Aliud ex alio faciunt intelligi. quod ē
proprium tropice locucōnis. Quod latius patz q
ut possint vniūsa comphendi. Nam ubicumq; ue
lut aliud dicitur ut aliud intelligatur. et si nomē
ipsius tropi in loquendi arte non inuenitur tropi
ca locucō est. que tamen fit ubi fieri solet. sine la
bore sequitur intellectus. Cum uero ubi non sol3
laboratur ut intelligatur ab alijs magis. ab alijs
minus. sicut magis minus ue dona dei sunt inge
nijs hominum ul' adiutoria tribuunt. Proinde si
cut in uerbis proprijs ubi res ut dicuntur intelli
gende sunt. sic in translatis. que faciūt tropicas lo
cucōnes. ubi aliud ex alio intelligendum est. Hic
eciam nota q sicut dicit hieronimus. Ideo phe
te uix intelliguntur. quia psonas et numeros et tē
pora subito commutant. Et de qualibet re transe
unt ad aliam. ¶ Predicte regule in hijs uersibus
breuiter continentur. Regula prima caput vnum
cū corpore iungit. Corpore de ūo loquitur mixto
q; secunda. Tercia describit quid lex quid grā pos
sit. Quarta genus speciem ptem totumq; resoluit
Tempora maiora quinta uariatq; minora. Sexta
refert iteꝝ que primo facta fuere. Septima serpen
tis caput et membraq; reflectit.

Nunc de distinctione.
et eius speciebus uideamus. Distinctio
est clausule vnius integꝝ membꝝ dicti
ones debita ordinacōne contexens et sen
tencias a nexu dubitacōnis expediens. Et huius
modi tres sunt species. sc3 dependens constans et
finitiua. i. colum coma et periodus.

Coma est punctum cum ūgula sur
su3 ducta. quando nec sentencia nec construc
tio est pfecta. Et talis distinctio dr suspensiua.

Colum est
punctum sine ulla ūgula. quando uidelic3 cō
structio est pfecta. sed adhuc pendet intentio dcā
toris. et talis distinccō uocatur constans siue me
dia.

Periodus est punctum cū ūgula deorsu3 deduc
ta. quando nec constructio nec sentencia plus
dependet. et talis distinccō uocatur finitiua. de his
tribus distinctionibus familiare traditur hoc ex
emplum. Cum inter ūtutes caritas obtineat prin
cipatum. ecce coma. non est sine ipsa ūtutum cer
ta possessio. ecce colum. in qua est omnium illaꝝ
posita certitudo. ecce periodus. ¶ Notandum est
ergo q vnum coma per se stare non potest. colū
uero sic. ut si dicam p exhibicōnem opeꝝ pfecta
dileccō demonstratur. Si ergo ex vno ūbo clausu
la contexatur monocolum uocabitur. s3 ad mod
periodi est punctanda. ut paupertas bene compo
sita pro diuicijs computatur. Alij uero dicunt q
coma est qn nec perfecta est constructio nec sentē
cia. Et fit ibi punctus rotundus et flexus. Colon
ul' colum fit ubi fit pfecta constructō. sed non p
fecta sentencia. et est ibi punctus eleuatus. Perio
dus uero est quando pfecta est constructio et per
fecta sentencia. et ibi fit ūsus. Verbi gracia. Isaie
pmo. Quod si nolueritis et me ad iracundiam p
uocaueritis. ecce coma. gladius deuorabit uos. ec
ce colum. quia constat ex duobus comatibus. q2
os domini locutum est. ecce terminatur sentencia
et fit periodus in fine ūsus. Et dicitur periodus
a peri quod est circum et oda quod est cantus q̄i
circularis cantus. Vel dicitur a peri quod est cir
cum et oda uia. quia in fine ūsus perfecta est uia
locucōnis. Hugucio uero dicit q colum et coma
sunt duo colores rethorici. Et est colū nomen no
thū. Colon enim dicunt greci. et interpretat mem
brum. Et est colum in rethorica punctata platio
alicuius orationis. p maiores decisiones id est p
clausulas quasdam constantes ex duabus dictio
nibus ul' pluribus. ut michi nocuisti. tibi non p
fuisti. omnibus displicuisti. Vnde inuenitur colu3
id est precisus sensus. ul' longa sentencia. Coma in
terptatur articulus. Et dicitur coma comatis in re
thorica punctata prolatio alicuius orationis per
minores decisiones. ut uoce uultu gestu acrimoni
a inimicos pterruisti. uide eciā in suo loco de peri
odus. Et cetera.

IAm diuina potencia auxiliante sup̄ deter
minauimus de quatuor pticulis pn̄cipalibꝫ
huius opis. Nūc restat ut de qn̄ta pte. que
ē de ortographia. ꝓsodya. significacōne. ori
gine. ethymologya quarundā dcōnū. que
frequenter īueniunť in biblia et in dictis
sanctoꝝ et poetaꝝ. ẜm penuriā nrē sciencie
ac tenuitatē ingenij. ad utilitatem nostrā et
sociorꝝ aliqua dissceramus. Sumiť autem hic
aliter ethymologya. q̄ꝫ supra in iij pte. sicut
patebit cū de ea in suo loco determinabitur
¶ In hac autē qn̄ta parte ꝓcedaꝫ ubiqꝫ ẜm
ordinez alphabeti. ita ꝙ ex tali ordine de facili
haberi poterit ortographya cuiuslibꝫ hic posite
dcōnis. vt ıībi grā. Intendo tractare de amo et
bibo. ṗmo tractabo de amo q̄ꝫ de bibo. qꝛ a. est
ṗma littera in amo. et. b. ē ṗma lrā in bibo. et
a. est ante. b. in alphabeto ¶ Item tractare uo
lo de abeo et adeo. ṗmo tractabo de abeo bis q̄ꝫ
de adeo adis. qꝛ. b. est secūda lr̄a in abeo. et. d.
est secūda littera in adeo. et. b. est an̄. d. ¶ Item
determinare intendo de amatus et amor. prius
determinabo de amatus q̄ꝫ de amor. qm̄a. a. est
tercia lrā in amatus, et. o. est tercia lr̄a in amor
et. a. ē ante. o. ¶ Item agere uolo de imprudens
et impudens. an̄ agaꝫ de imprudens. q̄ꝫ de impu
dens. qꝛ. r. est quarta lrā in imprudens. et. u. est
quarta lr̄a in impudens. et. r. ē an̄. u. ¶ Itē age
re intendo de iusticia et iustus. ṗus agaꝫ de iusti
cia q̄ꝫ de iustus. qꝛ. I. ē qn̄ta littera in iusticia. et
u. est qn̄ta lrā in iustus. et. I. ē ante. u. ¶ Insup
determinare intendo de polisintheton et polisse
nus. ṗmo determinabo de polisintheton q̄ꝫ de po
lissenus. qꝛ. I. ē sexta lrā in polisintheton. et. s.
est sexta lrā in polissenus. et. j. est ante. s. Et ita
a simili intelligas de omnibus alijs dcōnibꝫ in
hac pte positis. ex quibuscūqꝫ lrīs constant. qꝛ
semp̲ est ibi ordinacō ẜm ordinem alphabeti ut
opinor. ¶ Sed uide in polissenus. s. ē qn̄ta litťa
et eciā sexta ut dixi qꝛ geminať ibi. s. Vnde ptꝫ
ꝙ in hac qn̄ta pte geminacō lrē accipiť ꝓ du
plici lrā. et sic ex hoc ordine liquet qn̄. l. m. n. r
s. uľ alia quecūqꝫ lrā in dcōne debeat geminari
et quando non. ¶ Vt autē quod q̄rit exemplo
animo lectoris occurrat. quocienscūqꝫ ṗma litťa
uľ secūda dcōnis mutabiť. ṗmā lrām diccōnis
faciam de azuro. ¶ Hunc autē ordinez cū mag
no labore et ardenti studio adinueni. non tam̄
ego ẜꝫ grā dei mecū. ¶ Obsecro ergo te lector
ne tantū laborem nrm̄ et ordinez. uelut quid ru
de contemnas. Nam ut dicit btūs Jero. in ꝓlogo
regꝫ. In tabernaculo dei offert vnusquisqꝫ q̄d
p̄t. alij aurū et argentū et lapides p̄ciosos. alij
bissum et purpurā offerunt et iacinctū. nobis
cū bene agiť si obtulerimus pelles et caprarū
pilos. et tn̄ aplꝰs contēptibiliora nostra magis
necessaria indicat. Vn̄ et tota illa tabernaculi
pulchritudo et p̲ singulas sp̄ēs ecclīe. pn̄tis futu
re qꝫ distinctō pellibus tegiť et cilicijs. ardorem
qꝫ solis et īiuriaꝫ ymbriū ea que uiliora sunt ꝓ
hibent. ¶ Rubrice istius ptis sunt in quibusdā
quaternis p̲ se sep̲atim. et sunt correcte ibi q̄ꝫtū
ad ortographiam. ẜ alphabetū. et eciam quātū
ad accentum aliquando

Aalma interp̄tať ūgo abscondita. uľ abscon
sio ūginitatis. sicut dř in interp̄tacōnibus
Jero uero dicit ꝙ aalma significat absconditaꝫ
ūginez. et secretā. de h̄ eciā dicam in ūgo

Aaron interp̄tať mons fortis. uľ mōs fortitu
nis. siue montanus. ut dř in interp̄tacōnibꝫ Hu
guc ūo dicit. aaron interp̄tať mons fortitudinis
quia thuribulū aureuꝫ accipiens inter viuos et
mortuos stetit et ruinā mortis q̄i quidā mons
fortis exclusit.

Ab p̄posicō omnibus in cō¶posicōne p̄poniť litteris absqꝫ. c. uľ. q. uľ. t.
ut sup̄ plenius dixi in ṗma pte capitulo de. b.
Xvj9. Ab si componis elementa queqꝫ sequūtur
C. q. t. tm̄ simul hec tres excipiuntur

Abactus ta tū. i. fugatus. dispersus. separatus

Abacuc. luctator ¶ Et diciť ab abigo abigis
fortis. uľ luctator rigidus seu complexans eos
aut suscepcō eoꝝ. interp̄tať ẜ aūt Jero. abacuc ꝓ
pheta amplexans interp̄tať. quod uľ ex eo ꝙ
amabiľ dn̄i fuit uocať amplexacō uľ ꝙ in cer
tamen cuꝫ deo congrediť. amplexantis. i. luctan
tis sortitur uocabuluꝫ Nullus eniꝫ tā audaci uoce
ausus est deū ad disceptacōnez iusticie ꝓuocare
cur in rebus humanis et mundi istius pompa
tanta reꝝ ūsetur iniquitas.

Abacus. ab abax. cis quod interp̄tať decē deri
uať h̄ abacus ci. q̄i deciplacō. qꝛ in abaco sunt
decē arcus sese deciplantes. In ṗmo est vnitas
In secūdo denarius. In tercō centenarius. ¶ Est
eciaꝫ abacus uľ abax ūga geometre. uľ tabula
quā hn̄t ph̄i. ubi figuras in puluere supposito fa
ciūt. alio nomine dř pinax cis. Abax eciaꝫ uľ a
bacus. dř supior p̲s capitelli. i. saxuꝫ quadran
gulū quod sup̄ columpnas poniť. Et eciaꝫ que
libet mensa marmorea sic dř. Et est masc̄. gn̄is
abacus et coř penľ. uide in abax

Abalieno nas componiť ex ab et alieno nas
vsa. j. Abalienati sunt retrorsuꝫ. i. alieni facti

Abamita te soror aui ex ab et amita compo
niť

Abarim mons inquo obijt moyses ut
habetur deutronomij xxxij

Abatis. batus quod est quedā mensura cōpo
niť cuꝫ ad et ablata d. dř h̄ et h̄ abatis indecli
p̲ om̄s casus. i. qui uľ que cū bato diuidit aue
naꝫ. uľ aliud ẜm hug̊. Vel abatis componiť ab
assistens et batis. dtō pľali. Vnde dicit magister
bene. Pluralia cū singularibus componūť ut a
secretis. a caliculis. a responsis. abatis. a cōmenta
rijs. hec eniꝫ componūť ab assistens et illis dn̄s
Et nomina sunt officioꝝ. et indeclinabilia. Vel
pn̄t componi ab a p̄pōne latina et p̄dcōꝝ abla
tiuis. ut a secretis ab hoc abltō secretis. qm̄ ab
ipsis secretis q̄ ei cōmittunť dř aliquis a secretis
Similiter abatis componi p̄t ab a et batis. qꝛ ab
ipsis batis siue mensuris que ei cōmittunť uel
quas exercet. dř aliquis abatis Et id potest de
alijs p̄dictis iudicari. et coř penľ abatis

Abax acis interp̄tať decē. vide in abacus. Et
cor. a. an̄. x. naturaliť Vn̄ dicit pris. in vj. li. ubi
agit de terminacōnibꝫ lxxviij tercie decli. ꝙ in
ax correpta desinit abax bacis. qd̊ tn̄ et h̄ aba
cus huius abaci frequenť īueniť. ut sup̄ habes
in tercia pte ubi agiť de tercia declinacōne. Et
sic patet ꝙ abax in gtō coř penľ. ut ostendi sup̄
in secūda pte ubi egi de desinentibus in. x.

Abba si tn̄ nomen interp̄tať pater ro. viij et

Abbas. ab abba pater dř ¶ accentuať in fine
h̄ abbas abbatis. monachoꝝ pater

Abbacia. ab abbas tis dicit͛ h̄ abbacia cie. pro
ecclesia ubi est abbas. et aliqñ largius accipitur
ꝑ collecc̄one oim̄ ecclesiaꝝ. et que sunt sub aliq̄
abbate et ꝑ ipsa dignitate

Abbatissa tisse. monachaꝝ mater ul᷑. domina
Et dicit͛ ab abbas abbatis

Abdenago indecli. interp̄tatur seruiens taceo
Id̄e et azarias Et accentuat͛ in fine

Abdias interp̄tat͛ seruus dn̄i. q᷑ legatus mis
sus ad gentes p̄dicauit que ꝓphetali digna sunt
ministerio et seruitute. et seruus dn̄i dicitur

Abdicatiuus. ab abdico cas d᷑ abdicatiuus. a
um. i. negatiuus. a. um. quod componit͛ supab
dicatiuus. i. sup̄negatiuus. Vnde supabdicatiua
dicit͛ negac̄o que addit͛ negac̄oni. et nichil oo
ꝑatur plus ǭ p̄cedens. ut in wlgari solet dici
ego non habeo nichil. quod non plus ualet ǭ
si diceret͛ ego nichil habeo

Abdico cas caui care catū. componit͛ ab ab et
dico cas. et est abdicare denegare. sepa͛re. remo
uere. absentare. Cor. iiij. Abdicamus occulta de
decoris. Et cor᷑ di. Ouid. epꝑ. Que͂ fugit et factis
abdicat ille suis. Alias eciaꝫ significac̄ones habꝫ
abdico que continent͛ in hijs u͂sibus. Abdicat
expellit remouet ꝗ resultat et addit. Denegat
absentat ac inhibere notat.

Abdicatoriū rij locus humil᷑ ad abdendū et
Abditus ta tū pn̄l᷑ cor᷑ ¶ deriuat͛ ab abdo dis
absconditus remotus ab abdo dis. Regum xiij
Absconderūt se in speluncis et in abditis

Abdo dis abdidi ditū. i. abscondere. remouere
Abdomen grece ¶ ex ab et do das componit͛
pinguedo carnis ꝫm pap. Hug᷑ uero dicit abdo
men grece pinguedo porci. et abusiue oim̄ carni
um. ul᷑ ꝫm eūdem omentū componit͛ cū abdo
dis et d᷑ hoc abdomen inis q̄i abditū omentū
scꝫ pinguedo que ē in uentre porci ul᷑ porce. q̄
et sumere d᷑ Iuuenil᷑. Atqꝫ bonā tenere placant
abdomine porce. Et ꝓducit. o.

Abduco ducis xi ctū ex ab et duco cis penul᷑
prod᷑. et ē abducere. sepa͛re. absentare. ab aliquo
adducit͛ quis ad rem inhonestaꝫ. ꝑducit͛ ad stu
diū deducit͛ ad honoreꝫ. Heb xiij. Doctrinis ua
rijs et peregrinis nolite abduci.

Abel interp̄tat͛ luctus ul᷑ pauor seu uanitas
Abeo abis abiui ire ex ab ¶ aut miserabilis
et eo is. ꝑs beatus vir qui non abijt in consilio
et cetera. i. non iuit. Inuenit͛ habeo habes ꝫ tūc

Abestis intestina hostiaꝝ aspiciens ¶ aspirat͛
Abesus a um penl᷑ ꝓducta. i. circumquaqꝫ co
mest9 et corrosus. et c̄oponit͛ ex am qd̄ ē c̄cū et
Abgrego gas gare. i. dissociare ex ab et ¶ esus
grego gas qd̄ non est in usu. et corripit gre

Abya indecli. accentuat͛ in fine. vn̄ de uite abi
a. Si autē declinet͛ abia abie ul᷑ abias abie tūc
non acuit͛ in ultima penl᷑t tn̄ semꝑ ꝓducit͛. et
interp̄tat͛ pater dn̄s ul᷑ dn̄s fuit

Abiectus. ab abic̄o cis deriuatur abiectus ta
tū. i. ꝓcul iactus ul᷑ contemptus. et compatur
abiectior abiectissimus. vn̄ abiecte ctius sime ad
ũbiū et h̄ abiectio onis ꝓcul iacc̄o ul᷑ vilitas ul᷑

Abiecula penl᷑ cor᷑ diminutiū ¶ contemptus
. i. parua abies. et ē ibi I. uocalis

Abiegnus ab abies d᷑ abienus na nū penul᷑
ꝓducta et abiegnus na nū in codeꝫ sensu ꝫ q̄sdaꝫ
. i. de abiete vnde ꝑs. in ij. maio. ubi agit de for
mis possessiuoꝝ q̄i in p̄ncipio sic dicit. Et fere
omnia ad numeꝝ ꝑtinencia e breuē ante us ha
bent. ut plumbeus stagneus Inueniūt͛ eniꝫ pau
ca sine e quernus colurnus abiegnus oleaginus
In fine eciaꝫ p̄dicti secūdi libri dicit sic. Gnus ǭ
ul᷑ gna ul᷑ gnū terminancia longaꝫ habent uo
calem penl᷑. a sto stagnū. a malo malignus abie
gnus pelignus Iteꝫ inuenit͛ abienus sine g vnde
ꝑs. in secūdo libro. ubi agit de formac̄one pos
sessiuoꝝ desinenciū in nus dicit. Inuenit͛ autē in
quibusdā a. longa añ nus ut romanus In alijs
e. longa ut terrenus alienus abienus. vides ergo
ǭ ꝑs. dicit abiegnus ꝑ g in duobꝫ locis. In uno
uero loco dicit abienus sine g. sed potest dici ǭ
ab abies dn̄dit abiegnus ꝑ g. ꝫ abienus sine g.
in alia ponit͛ significac̄one. et ē nomen patriū
ꝫm quosdā. vel dic ǭ abiegnus per g descendit
ab abies. ꝫm ꝑs. et ǭ dicit abienus ꝑ vnū n et
sine g. loquit͛ ꝑs ꝫm aliquoꝝ opīoneꝫ. Quidam
tn̄ dicūt ǭ abienus et abiegnus ideꝫ significant
ut dixi in p̄ncipio. vnde in terc̄o libro reg᷑. capi
tulo quīto et vj. īuenit͛ de lignis abiegnis ul᷑ abi
enis Cōmunior tn̄ lrā est abiegnis per g.

Abiens ꝑticipiū de abeo abis facit gtm̄ abeun
tis sicut iens euntis. p̄teriens p̄tereūtis. sicut di
cam in eo is plenius

Abienus in abiegnus exponitur
Abies etis fe. ge. arbor quedā est dc̄a ab abeo
abis q᷑ cito et longe sursuꝫ abeat. et in excelsuꝫ
ꝓmineat. et cor᷑. e. ante. t. ut abietis. Est autē a
bies expers terreni humoris ac ꝓinde habil᷑ et
lenis ē. candoreꝫ habet et sine nodo est. et plana
et odorifera. et uenenosis animalibus inimica. ꝫ

Abietarius. i. carpentarius qui de ¶ ysidorum.
abiete operat͛ et ē ibi I uocal᷑. et d᷑ ab abies

Abigeatus ab abiges gis d᷑. vide in abigeus
Abiges gis. i. fur iumentoꝝ et pecoꝝ. eo ǭ ip
se abigat aliorsuꝫ ut competēcius ea furari pos
sit. et d᷑ ab abigo gis et cor᷑. I. ante g

Abigeus. ab abiges gis d᷑ h̄ abigeus gei ideꝫ
quod abactor. et abiges. gis. i. fur iumentorū et
pecoꝝ. eo ǭ aliorsum abigat ut competencius ea
furari possit. vnde h̄ abigeatus tus tale furtum
Dicit͛ eciaꝫ abigeatus ipsa terrefacc̄o pecoꝝ. et a
bigeus q̄ ea terrefacit. ul᷑ cū uiga ul᷑ cū mantel
lo. ul᷑ alio mō ꝫm hug᷑. D᷑ eciaꝫ ꝫm pap abige
us q̄ seducit seruū alienū ul᷑ pecus

Abigo gis abegi abactū. i. fugare. sepa͛re. Et
componit͛ ab ab et ago gis. et ē abigere pecus
a tecto in pascua agere Inigere uero est pecus
a pastu in tectuꝫ agere. Et cor᷑ penl᷑ abigo gis si
cut et ambigo. i. dubito Vnde grecismus. Quod
remoues abigis dubitas ꝗ quod ambigis esse.
geñ xv. Descenderūt ꝗ uolucres suꝑ cadauera et

Abijcio cis abieci ab ¶ abigebat eas abraam
iectū componit͛ ex ab et iacio cis et mutat͛. a ī
I. et sic scribit͛ ꝑ geminū. I. et est abijcere lōge
iacere. reicere. vilipendere. et ꝫm pap Abicere et
ꝓijcere sic distinguūt͛ q᷑ quod in despecc̄one et
neglecto est hoc abijcit͛. quod uero foris est pe
nitus a salute et ab aptitudine alienuꝫ hoc pro
icit͛. Et cor᷑ penl᷑ abijcio cis. Iacio eniꝫ iacis cor᷑

Abimelech interp̄tatur pater meus ¶ p̄mam
rex ul᷑ patris mei regnum

Abintestato. i. sine testamento adũbiū. ut iste
mortuus ē abintestato. i. sine testamento. Et cō

ponitur ab in et testatus ta tum

Abissus si fe. ge. i. ꝓfunditas aquarum inpenetra
bilis. ul' spelunca aquarum latitanciuz vn̄ fontes et
flumina ꝓcedunt scȝ pelagus. et dr̓ abissus q̄si
adipsius. eo q̄ omnes aque ad ipsiuz reu̇tuntur
tamq̄ ad matreȝ. ul' q̄i abuisus. i. absq̄ uisu q̄ꝛ
eius altitudo cerni non potest. Vnde ꝓfunditas
scripturarum dr̓ abissus. ul' abissus dicit̄ quasi sine
bisso. id est sine candore. secundum quosdam.

Abicio onis. fe ge. id est recessio. ab abeo abis.

Abiuracio onis fe ge. est rei credite abnegacō
sicut infra dicet̄ in inficior aris

Ablactacō ab ablacto tas dicit̄ ablactatus ta
tū Jn̄ per formacōneȝ hec ablactacō onis. i. a
lacte remocō. Et ut dicit magister in historijs
triplex est ablactacō. Prima est a lacte mām̄e q̄
fit in tercio anno Secūda a lacte infancie. q̄ in
septimo anno fit. Tercia a lacte puericie que fit
in duodecimo. et sic āmouet̄ puer a nutrice. a
¶ pedagogo. a timore

Ablacto tas taui ablac
tatuȝ componit̄ ex ab et lacto tas. et ē ablacta
re a lacte extrahere ul' remouere. segregare. et
ut dicit grec. Allactat puerum quē mater ad ubera
portat Vt lac sugat ab hijs ablactat eum remo
uendo. p̄mo libro reg. caplo. j. et mane donec ab
¶ lactes eum

Ablatiuus ab aufero aufers dr̓
ablatus ta tū et h̓ ablatiuus tiui ꝓ quodā casu
qui ꝓpus est romanorum. et ablatiuus ua uū qui
¶ aufert

Abligurigo abligurriginis. fe. ge. est
. i. ꝓdigalitas. deuastacō. et deriuat̄ ab abligurio
¶ ris. et prod ri

Abligurio ris abligurriui zire
ritū. ex ab et ligurio ris cōponit̄ Et ē abliguri
re absumere deuastare. et ē neutrum. et ꝓducit gu

Ablucinacio onis fe. ge. i. lucis alienacio et ab
lentacō. et diuat̄ ab ablucino nas quod compo
nitur ex ab et lucino lucinas

Abluo. luis. lui. lutū. ex ab et luo luis compo
nit̄ Et ē abluere lauare purgare sordes et lues
remouere. ul' consumere abluendo vnde ablutus
ta tū penl' prod. De h̓ eciaȝ reqre in luo luis

Ablutes lutiū. i. loca cenosa et aq̄ plena q̄ ab
lucia cior dicunt̄ Et dicūt̄ ab abluendo. p con
trariū. q̄ꝛ mīme sunt abluta

Abluuio onis fe. ge. mundacō sordiū. s̄m pap
Et dicitur ab abluo abluis.

Abnepos potis. mas ge. est filius ꝓnepotis dic
tus q̄ seiūgit̄ a nepote Est eniȝ inter illū et ne
potē ꝓnepos s̄m pap. et cor̓ penl'. abnepos

Abnormis. in norma exponitur

Abnuo abnuis abnui abnutū. ex ab et nuo is
et est abnuere recusare. contradicere. ꝓhibere. et
ē actiū iij. reg. xx ca. Misit eniȝ ad me ꝓ uxori
bus meis et filijs et ꝓ argento et auro. et nō ab
¶ nui

Aboleo les leui ul' lui aboletū ul' abo
litū. ex ab et oleo oles componit̄ et est abolere
idem quod delere. et in̄ abolitus ta tū. et abolicō
onis. et cor̓ p̄mā aboleo les. vn̄ abolet penl' cor

Abolitus ta tū penl' cor̓. i. deletus. destructus
ab aboleo aboles. et a gt̄o aboliti addita o fit
abolicō. i. delecō Ro. iiij. Exinanita est fides ab
¶ olita ē ꝓmissio

Abolla abolle genus uestis
lenatorie et dr̓ sic a bulla eo q̄ vndiq̄ sit bulla
¶ ta et gēmata

Abominor abominaris abo
minatus suȝ componit̄ ex ab et ominor omina
ris quod est auguror. et ē abominari abhorrere
aliquid cū execracōne repellere. execrari detes
tari. ul' malū omine imp̄cari. Vnde h̓ abominiū
nij. execracō. et h̓ abominariū. liber ubi abomi
nacōnes scribebant̄ et cor̓ mi abominor. et est
uerbū deponens. ro. ij Qui abominaris ydola sa
¶ crilegiū facis

Aborigines penl' cor̓ ex ab
et origo componit̄. ett declinat̄ plūalit̓ hec ab
origines nū quod et in singulari dr̓ hec abori
go ginis. Et sunt aborigines supflui fructices
qui non naturalit̓ ȝ uiciose in arboribus et in
campis oriunt̄. Et dn̄r aborigines. q̄si seorsum
ab origine. non quia nō habeant origineȝ. ȝ q̄ꝛ
non naturalē Jtem ex eisdeȝ componit̄ et dr̓ h̓
et hec aborigines aboriginis. i. rusticus. agrestis
ignobilis. Vnde salustius Cūq̄ hijs aborigines
genus hoīm agreste. Et dn̄r aborigines q̄si seor
suȝ ab origine. non q̄ꝛ omīno careant origine ȝ
q̄ꝛ eorum origo ignorat̄ Nā ut dicit orac. in p̄mo
li. epy Nec uixit male q̄ natus moriensq̄ fefellit
Non eniȝ scribunt̄ genealogie rusticorum nec tradū
tur memoīe sicut genealogie nobiliū. Et inde
¶ aborigeneus nea neū.

Aborior reris uel riris
abortus. ex ab et orior. Jnde morior moreris.

Abortio tis tiui tire titū. abortiū facere. et dr̓
abortus ta tū Job xxj Bos eorum concepit et non
¶ abortiuit

Abortiuus tiua. tiuū mō suo
ul' non recto tempore ortus. et deriuat̄ ab abo
rior riris. Et substantiue dr̓ hoc abortiū tiui q̄ꝛ
aboritur Job tercio Aut sicut abortiū abscondi
¶ tū non subsisterem

Abortus. ta. tū. dr̓ ab
aborior oriris. et dr̓ abortus non q̄ꝛ non oriat̄
ȝ aboriat̄. qui scilicet naturalit̓ non est ortus

Abra abre ancilla liberta. et dr̓ abra q̄i ab ara
q̄ꝛ ad araȝ seruū liberum faciebant. s̄m hug. et
non debet accentuari in fine Judith. x. Jmposu
it itaq̄ abre sue ascopam vini

Abram componitur ab abba quod est pater
et ram qd̓ ē excelsus Vnde abram q̄si abbaraȝ
. i. pater excelsus. et addita est ei. a. lrā et dcūs
est abraam. quod sonat p̄r multarum. et subaudit̄
gencium. gen̄. xvij Nec ult̓ uocabit̄ nomen tuū a
bram. ȝ appellaberis abraam q̄ꝛ prēm multarū
gencium constitui te Vel ut alij uolunt. abām pri
mū dcūs est abram. i. pater uidens ppl'm scȝ isra
eliticū tm̄. dictus est postea abraam. qd̓ interp̄
tatur pater multarum gencium. quod erat adhuc p
fidem futurum. gencium. non habet̄ in nomine sed
subaudit̄. et accentuat̄ in fine abram siue abra
am. et caret aspiracōne uide in ur

Abrenūcio cias ciaui ciatū componit̄ ex ab et
renūcio cias. et ē abrenūciare a se renūciando re
mouere. rennuere. postponere despicere. et in eo
deȝ sensu construitur cū dtō et accō et scribitur
¶ p c sicut nuncio

Abrogo gas penul' cor̓ ex
ab et rogo gas. sed arrogo gas per duo r. cōpo
nitur ex ad et rogo gas. de hoc infra dicā in ro
go gas. et est abrogare. delere destruere ex toto
legem subuertere. denegare.

Abrotanū herba est hn̄s ūtutē calidaȝ. quasi
affrotanū ab affrodita qd̓ est venus

Abrotoniū nij. ab affros q̄d ē spuma dr̓ h̓ ab
rotoniū nij. fe. ge. nomen mulieris. q̄i afrodoniū
. i. venuscula. et ē impositū cā adulacōnis s̄m
hug. et ē grecū. s̄m pap. et interp̄tat̄ amplexi
¶ bus apta.

Abs p̄pō in quibusdaȝ ꝓ ab cum
dcōnibus a. c. incipientibȝ cōponit̄. ut abscondo
abscedo. abscido. Et scias q̄ a. ab. abs. fere eand

significacōnis vim hñt. de hoc dixi sup̄ in p̄ma pte in tractatu de sill'ā. in caplo de. b ¶ bellū
Absalon interp̄tatˀ pax pris p antifrasiz quia
Abscedo dis ssi abscessuz ab aliquo cedere et absentare. et cōponitˀ ex ab et cedo dis cessi
Abscidit si componatˀ ex ab et scindo. dis. pel cor. sicut scidit p̄mā. et est p̄titū. et declinatˀ abs cindo dis abscidi abscissuz. Si uo componatˀ a cedo dis et abs p̄posicone. ꝓducit penul' in p̄nti et in p̄tito. Et declinatˀ. abscido dis. abscidi absci
Abscido dis absci ¶ disti. abscisuz per vnū. s. di abscisuz penl' ꝓduc. i. incidere. discide. separe cedendo. et componitˀ ab abs et cedo dis. cecidi cesuz. vñ abscisus. sa suz. p vnū. s. penl' ꝓducta
Abscindo dis abscidi abscinde abscissuz p duo s. componitˀ ex ab et scindo dis. di. et ē abscindere ab uno in aliud scindere ¶ dis
Abscissus sa. suz. p geminū. s uide in abscindo
Abscisus. sa. sum. ꝓducit penl'. p vnū. s. i. inscisus. ab abscido dis. Dañ. ij. donec. abscisus est lapis de monte sine manibus
Abscondo dis condi ul' didi absconde abscon sum ul' absconditū. i. occultare. et conponitˀ ex abs et condo dis. et habet duplex p̄titū. et duplex supinū. vnde absconsus sa suz. et abscondi
Absens. sensus compo ¶ tus ta. tū. penl'. corˀ nitˀ cuz ab. et dˀ h et hec et h absens. tis. quod non est subm alicui corporeo sensui quātūcūq3 sit ꝓpe Vnde absens dˀ q̈si a sensibus remotuz Vnde absenter. et h absentia tie. et absento tas amouere absens facere. Vnde absentaneus. nea neū. q sese semp absentat. potest eciā deriuari
Absentio tis. absensi absen ¶ ab absuz abes. tire. et eciaz absencior absentiris in eodez sensu iuenitˀ. i. dissentie. et cōponitˀ ex ab et sentio tis
Absida de. grecū est. et interp̄tatˀ lucida. i. latus edificij. uel trennua. eo q lumīe accepto. per arcum resplendeat. et lumen faciat
Absinthiuz tij grecū ē Est autē amara herba s' pap. Et scias q remanet t in suo sono cū t sequ tur aspiracō. sicut in corinthius
Absis absidis fe. ge. idez est qd absida. Itē absis dˀ p̄ncipiū exaltacōnis planete in suo circulo. i. illa ps circuli in qua planeta incipit eleuari ul' absis dˀ illa ps circuli in qua planeta adeo distat a sole. q amplius distare non potest
Absitos gēma est nigra et ponderosa que calefacta igni septē diebus calorem tenet
Absolutus. ab absoluo uis qd est a vinculo l' impedimento soluere ul' liberare. dˀ absolutus ta. tū. Vnde et quedaz nomina dñr absoluta q p se dicta dant intelligi. quiqd eis cōuenient p̄t addi. ut deus. mens. racō. et quedaz ūba dñr absoluta. i. ñ trnsitiua. ul' absoluta. i. non discretiua rei ad rem. in sua significacōne. ul' absoluta. i. pfecta q non deficiūt in aliq sui motu. et absolutū. i. non relatū. i. non respectu alicuius dcm̄ et compatˀ. Absolutus tior. tissimus. vñ absolute tius tissime adūbiū. et cōponitˀ inabsolutus ta
Absono nas. sono sonas componitˀ cū ¶ tum ab. et dˀ absono nas nui nitū. i. discordare. Vnde absonanter. i. discordantˀ. et hec absonācia. i. dissordancia. ul' discordia. et absonus na nū. i. dissidens. et discordans. ul' non sonans. sicut absonancia sepe ponitˀ ꝓ non sonancia. et corˀ absono nas hanc sillabam so
Absonus na nū. corˀ so in absono nas uide
Absorptus ta tū. i. euacuatus. ul' ualde sorptus in sorbeo bes uide. ꝓpha Absorpti sunt iūcti petre iudices eoz
Abstemius temetū compo ¶ nitˀ cū abstineo nes et dˀ abstemius mia miū. i. abstinens. sobus. et dˀ abstemius q̈si abstinens a temeto. i. vino licet gn̄alitˀ abstemius dicatˀ ab
Abstinentia formatˀ ab abstinens ¶ stinens abstinenti addita a. et accipit. t. sonū de. c. Et ē abstinēcia. qñz uiciū. qñq3 ūtus. Vñ gg. in past. Admonendi sunt abstinentes. ut nouerit q tūc placentē deo abstinēciā offerūt. cū ea que sibi de alimentis detrahūt indigentibus largiūtˀ. nō enīz deo s3 sibimetipsi quisq3 ieiunat. si ea q uentri ad tempus subtrahit. non pauperibus tribuit s3 uentri postmodū offerenda custodit. Et ysidorˀ dicit. Qui cibis abstinent et mala agunt demōes ymitantˀ. qbus non ē esca s3 neqcia semp adest
Abstineo nes nuj tū. longe ab aliquo tenere Et componitˀ ex ab p̄pōne et teneo es e mutato in. i. et construitˀ qñz cū accō et gtō. ut abstineo te vini. Qñq3 cū accō et abltō. cū p̄pōne ul' sine p̄pōne. et est idem sensus. abstineo te vino uel a vino. Vnde abstinens. participium et nomen. Et tūc compatˀ abstinens tior simus. et corˀ sti absti
Abstraho his xi ¶ neo abstines et abstinens ctū. componitˀ. ex ab et traho his. et est abstrahere in aliam ptem trahere. lacerare. abscindere et corripit stra. et aspiratur ho
Abstrudo dis abstrusi abstrusum. cōponitˀ ex abs. et trudo dis. et ē ūbū actiuū. et ꝓducit stru. Et est abstrudere. includere. abscondere.
Absum abes abfui absens abfuturus. ex ab et suz. et ē abesse. longe esse non esse ibi. a sensu corporeo distare. s3 deesse id ē quod abesse ul' deficere. homo ꝓprie abest. sed vinum deest. abest quod alibi est. deest quod deficit et non habetˀ sicut dicit hug. Grecismus uero sic dicit Ede de est quisq3 q non ē nec fuit ante. At quis abest ede quia non est sed fuit ante
Abundo das daui dare datū. componitˀ ex ab et vndo das quod non est in usu. Vñ abundus da dū. i. abundans. et iñ abunde. i. abundanter Et uide q quidaz dñt abundare deriuari de habeo habes. Et ita dicūt abundare et abundus aspirari in p̄ma silb'a. quod omni caret racōne et ueritate. ut dicit hug. Hoc eciaz wlt p̄s. qui dicit in viij. li. ab vnda dˀ vndo das. abundo in undo. Sic patet q caret aspiracōne cum ab non possit aspirari. quia nll'a preposicio aspiratˀ s'm p̄s. ¶ Et scias q abundare. abundatus. abundabit. et huius. prod da. ul' abundo componitˀ ex ab et vnda. Itē dˀ abundanter ex abūdans tis
Abusio onis fe. ge. dˀ ab abutor abuteris. Et fit tribus modis. sc3. circa usuz. ut mando tibi q litates q̈i salutes. contˀ naturā. ut qñ mulier parit uitulū. et contˀ nominis ethymologiā. et ꝓprietatē. ut a. ē sill'a. Et abusio dˀ poetica licencia ut cū aliqd fit contra id quod deberet
Abusiue. i. improꝑe. qd ab usu recedit. adūbiū
Abusus. abusus. i. p̄usus ¶ qualitatis. s'm pap. usus. ul' contˀ racōnez usus. et ꝓd penl'. Et p̄t adiectiue declinari abusus. sa. suz. et descendit ab ab
Abutor. abuteris. abusus suz ¶ utor abuteris abuti. i. male uti. ul' peruse uti. et contˀ racōnes et ꝓd. u. et cōponitˀ ex ab et utor. ris. Iñ abusio

Acaliculis indecl. i. pincerna. et componitur ab a. et calix. ſm hug. uel cōponitur ab aſſiſtens et caliculis dictō pluri. Vn̄ acaliculus qui uel que aſſiſtit caliculus. ſicut pincerna. Caliculus enim ē diminitiuū de calix. uel componitur ab a. et caliculus ablātō pluri ſicut ſupra tetigi in abatis

Acaris a. componitur cū caris. quod eſt gracia et dicitur hic et hec acaris acaridis. i. non graciosus qui ſine grā īmemor bn̄ficiorum. et cor. ca. Ecc̄ xx hō acaris quaſi fabula uana. Lrā autē rabani habz homo ingratus quaſi. acaris

Accanto tas taui tare. i. iterum uel iuxta cantare et componitur ex ad et cāto tas et mutatur. d. in c

Accedo dis acceſſi acceſſuz. accedere. i. ad aliq̄z cedere. et componitur ex ad et cedo dis ceſſi. et mutatur d in. c. et producit. ce. et ex ui p̄poſicōnis exigit actiū. ut accedo illū. i. cedo ad illuz. uſus tamen aliquorum habz. ut dicatur accedo ad illū in quo ſine dubio ē ſuperfluitas p̄poſicōnis. uel in appoſicōne uel in compoſicōne

Accelero. ras. raui. rare ratū. uerbum neutrum. componitur ex ad et celero ras. et mutatur. d. in. c. et eſt accelerare. feſtinare. et cor. le. geñ. xviij. Accelera tria ſata ſimul cōmiſce

Accendo. dis di accenſuz. uerbum actiū. et componitur ex ad et candeo des. et mutatur. d. in. c.

Accento tas ē frequentatiuū huius uerbi accino nis. uel p̄t eſſe in eodez ſenſu in quo accentuo as

Accentus. tus. tui. mas. ge. ab accino nis dicitur Vnde accentuo. as. i. accentuatī pferre. de hoc plenius dixi ſup̄ in pn̄cipio ſecūde partis

Acceptcō ab accepti gtō addita. o. formatur hec acceptcō. huius acceptcōnis. Hic nota q̄ acceptcio pſonarum magnū peccatū eſt. Ad cuius intelligenciā nota q̄ pſonarum acceptcō eſt cū aliquid pſone attribuitur ꝓpter ꝓporcōnez dignitatis ipſius Vnde conſiderare oportet q̄ dignitas pſone. p̄t attendi dupl'r. vno mō. ſimpliciter. et ſm ſe. et ſic maioris dignitatis eſt ille. qui magis habundat in ſpūalibus grē donis. Alio mō p cōparacionez ad bonū cōmune. Contingit enim qn̄qz. q̄ ille qui ē minus ſcūs. et minus ſciens. p̄t magis conferre ad bonum cōe. ꝓpter potenciā uel induſtriā ſecularē. uel ꝓpter aliquid huiꝰ. Et quia diſpenſacōnes ſpūaliū pn̄cipalius ordinantur ad utilitatē cōmunē. ſm illud apl'i ad cor. Vnicuiqz datur manifeſtacō ſpūs ad utilitatē Ideo qn̄z abſqz acceptcōne pſonarum in ſpūaliū diſpenſacōne illi q̄ ſunt ſimpliciter minus boni melioribus p̄feruntur ſicut eciaz deus gracias gratis datas qn̄qz concedit minus bonis. Item ſcias q̄ circa conſanguineos p̄lati diſtinguendū eſt. q̄ qn̄qz ſunt minꝰ digni et ſimpliciter. et p reſpectū ad bonū cōmune. et ſi illi dignioribus p̄ferantur eſt peccatū pſonarum acceptcōnis. in deſpenſacōne ſpūaliū. quorum p̄latus eccleſiaſticus nō eſt dn̄s ut poſſit eas dare p libitu. ſz diſpenſator. ſm illud apl'i j ad corinthiij. Sic nos exiſtimet homo ut miniſtros criſti et diſpenſatores miniſteriorum dei. Qn̄qz uero conſanguinei p̄lati eccleſiaſtici ſunt eque digni ut alij. Et ſic licite poteſt abſqz pſonarum acceptcōe cōſanguineos ſuos p̄ferre. q̄ ſaltem in hoc p̄eminent. q̄ de ipſis magis confidere poteſt. ut vnanimiter ſecū negocia eccleſie tractent. eſſet tamē hoc ꝓpter ſcandaluz dimittendū. ſi ex hoc aliq̄ exemplū ſumerent. eciam ꝓpter dignitatē bona eccleſie conſanguineis dandi Itē ſm iura ſufficit eligere bonū. non autē requiritur q̄ aliquis eligat meliorē. quod ſic intelligitur. q̄ q̄tū ad hoc q̄ eleccō impugnari non poſſit. in foro iudiciali ſufficit eligere bonū nec oportet eligere meliorem. q̄ ſic om̄is eleccō poſſet habere calumpniā ſz quantū ad conſcienciā eligentis nēce eſt eligere meliorez. uel ſimpliciter uel in cōpacōne ad bonū cōmune. Itē homo in iudicō debet paupi ſubuenire. ſm illud ecc̄. iiij. In iudicando eſto pupill' miſericors. Hoc tn̄ intellige q̄tū poteſt fieri ſine leſione iuſticie. alioqn̄ habet locū qd̄ dicitur exo. xxiiij. Paupis qz non miſerebis in iudicio

Accepto tas. ab accipio pis diuatur acceptus ta tū. nomen. i. carus. placitus. acceptabil'. et inde accepto tas. poteſt eſſe uerbum actiū. i. ap̄ciari uel facere acceptū. Itē accepto tas p̄t eſſe uerbum freq̄ntatiū de accipio. pis. acceptu. u. in. o. accepto tas. i. frequenter accipere. Inuenitur eciā accepto ablt̄ūs de acceptus aduerbialiter poſitus. vn̄ non debet accentuari in fine. Rom̄. iiij. Cui deus accepto fert iuſticiā ſine opibus

Accerſio ſis ſiui ſire di uatur ab accerſo. ſis. Act' x. Accerſi ſymonez q̄ndā q̄ cōgnominabatur petrus. de hoc reqre ī actio tis.

Accerſo ſis. require in actio

Acceſſo ſis. uide in actio tis.

Accido. dis. accidi caret ſupino. et componitur ex ad et cado dis. mutata. d. in. c. et cor. ci. Et eſt accidere idez quod euenire. Vn̄ accidēs tis p illo quod nō eſt ſubā. Et ſcias q̄ accidit malū. euenit caſu. obtingit ſorte. contingit facto Poteſt eciaz componi accido dis ex ad et cedo dis. et tūc pd̄ ci ubiqz. et ē accidere ualde uel iuxta cedere.

Accieo cies. ex ad et cieo cies componitur. uide in accio accis ubi exponitur

Accingo gis accinxi xi in ctū. accinctū componitur ex ad et cingo. gis mutato. d. in. c. et eſt accingere ualde cingere. p̄parare. adornare. Et nota q̄ accinguntur bellaturi. p̄cinguntur ituri. ſuccingūtur miniſtraturi. Lucꝰ. Ad pugnā cinctus p̄ pgit ſub qz miniſtrat

Accino nis accinui accentū ex ad et cano nis. mutato d in c. Et eſt accinere iuxta uel iterum uel concorditer canere. Et cor. ci

Accio cis. cio et cieo componuntur cū ad et dicitur accieo cies. acciui accitū. et accio accis acciui accitū. i. appellare. aduocare. Sed antiqui in tali cōpoſicōne ſolebant mutare d p̄poſicōnis in r. dicentes aruolare. aruenire. arcire. ſz nos dicimꝰ aduolare aduenire. accire accire. mutantes in compoſicōne. d. in. c. ſequente. c. ſic ergo dicitur. accio cis ſm modernos. et arcō cis ſm antiquos. et in eodem ſenſu. et ab utroqz iſtorum deſcendit uerbum deſideratiū in ſo. ab arcio antiq̄ debz dici arceſſo. ſis. ſz quia arceſſo ſis deſcendit ab arceo arces. ideo cā differencie mutatū eſt pmū ſ. in. r. ī eo q̄ deſcendit ab arcō antiquo. et dicitur arcerſo ſis. Item ab accō moderno dn̄dit acceſſo ſis. ſz q̄ ab accedo. dis ſil'r dn̄dit acceſſo. ſis ideo cauſa dr̄ie in eo q̄ uenit ab accio. mutatū eſt pmū. s. in. r. et dicitur accerſo ſis. Inuenitur ergo arcerſo ab arcō. arceſſo. ab arceo. accerſo ab accō. acceſſo ab accedo. Inuenitur adhuc aliud uerbum diuatiū ab accerſo dn̄dens et eſt quarte cōiugacōnis. et in eadē ſignificacōne cū eo. et habz. r. in añpenl' ſill'a. ſcz accerſio ſis vn̄ ī actibz apl'orum c. x. uade et accerſi ſymonem quendaz. Et uide q̄ p̄dicta deſideratiua ſunt ter

cie ꝯiug̃.et hn̄t p̄terita et ſupina ad modū q̄rte Jta dicit hug̃.Pri̅ſ eciā in p̄mo ma.dicit antiq̄ſſi mi ar frequent̄ ꝓ ad ponebant.vn̄ oñdit̄ recte arceſſo dici ab arcio uerbo.quod nūc accio dici mus.quod eſt ex ad et cio compoſitum

Accipio accipis.capio capis componit̄ cū ad et mutata.a.in.J.dr̄ accipio.pis.accepi acceptū ꝑ geminū.c.et īuenit̄ accipio pis.in pluribꝫ ſig nificacōnibus.Nam accipe.i.recipe.Et accipe.i. audire.et accipe.i.paſcere.Vnde ūgil'.Jllos por ticibus rex accipiebat in amplis.i.paſcebat.Jtē accipe.i.rape.vn̄ paulus ij.ad cor̄.Suſtinetis ſi quis in ſeruitutē uos redigit.ſi quis accipit vn̄ accipiter q̄ʒ accipit.i.rapit.Et nota drām.Acci pimus ab alio.ſumimus ipſi.Jtem ſumimus ꝑ nos.accipimus a uolente.tollimus a nolente eri pimus vi.auferimus qđ dedimus.Jtē auferimus īuiti.quidqđ dedimus adimimus.ius aſſuminꝰ

Accipiter.Accipio.pis.ideʒ.eſt quod ¶in uſu rape in vna ſignificacōne.vn̄ h accipiter.pitris ꝓ quadaʒ aue.ſcʒ ſm̄ quoſdaʒ ſparuio.ul' falco ne.ul' aſture.q̄ʒ accipit.i.rapit ſm̄ hugonē.pap̄ uero dicit.accipiter eſt vngul' armata.ab accipi piendo dcā.q̄ʒ ſibi capiat et ab alijs rapiat ideo uocat̄ accipiter.i.raptor.et ſcribit̄ ꝑ duo.c.et cor̄.pi ubiq̄ʒ.Ouid de arte.Odimus accipitreʒ q̄ ſemꝑ viuit in armis.Et ut dicit ambr̄.in exame ron.qūto die accipitres ferunt̄ durā aduerſus ꝓꝓos fetus habere inclemenciaʒ.Nā ubi eos ad ūcerint temptare uolatus p̄cordia.e nidis eici ūt ſuis.continuo q̄ʒ elimināt.at ſi morent̄ ꝓpul ſant pennis atq̄ʒ p̄cipitant.ūberant alis.cogunt q̄ʒ audere qđ repudiant.nec eis poſtea deferunt munus alimonie.Quidmiꝝ tn̄ ſi rape aſſueti nu trice tn̄ faſtidiunt Conſideremus ad hoc eos gn̄a tos eſſe.ut eciaʒ aues ad cauenduʒ formido exer ceat.nec paſſim curas relaxent.ſꝫ ꝑicula a predo nibus declinanda ꝓſpiciant.Deinde cū hijs natu ra quoddam predandi munus.inoleuerit magis a tenero pullos ſuos inſtituere uident̄ ad p̄dam q̄ʒ paſtus abdicare compendijs.Cauent ne in te nera etate pingueſcant.ne ſoluantur delicijs.ne marceſcant ocio.ne diſcant cibū mag̃ expectare q̄ʒ querere.ne nature ſue deponant uigoreʒ inter mittunt ſtudia nutriendi.ut in uſus rapiendi ¶audere compellant.

Acclino nas naui natū.componitur ex ad et clino nas.et mutat̄ d in c et ē acclinare ad ſe ul ad aliud flectere vn̄ h et h acclinis et hoc accline et acclinus na nū.in eodē ſenſu et producit cli.vnde in aurora dr̄.Debebat baculis acclinia corꝑa ini.i.flexa ſiue incuruata et ab acclino nas diuatur hoc acclinatorium rii locus.in quo acclinare et requieſcere poſſumus. uel ſupꝑ quod acclinat̄.ut culcitra ul' puluinar

Accola le.cōmunis ge.dr̄ ab accolo lis.et ſunt accole aduenticij.ſꝫ ꝑmanentes.ſicut aduene.et cor̄ co Et ut dicit pap̄.Accola ſignat multa Dr̄ eniʒ accola.finianus.uicinus.ꝓpinquus.ciuis.af finis.cultor loci in quo non ē natus.cultor alie nus.Quidam ūo dicūt.Accola non ꝓꝓaʒ.ꝓꝓam ¶colit incola terram.

Accolo lis lui cultū ex ad et colo lis.mutato.d.in.c.et ē accolere aſſidu e ul' ualde colere.habitare.arare

Accomodo das daui dare.ex ad et cōmodo as componit̄ et mutat̄.d.in.c.et eſt accōmodare ad cōmodū et ſil'eʒ uſuʒ dare p̄ſtare.ul' aptare.apte collocare.et cor̄ mo.et ſcribit̄ ꝑ geminum.m.

Accōmodus.da.dū.componit̄ ab ad et cōmo dus.et ē ideʒ quod cōmodus.Virgil'.in xj.ne. Eſt curuo aufractu uall' accōmoda fraudi

Accubo bas baui.batū.et accūbo.bis.bui.ac cubituʒ.et ē accubare.toto corꝑe accūbere cubi to.et ꝓꝓe in cōmeſtione.Jnde accubans bantis Nūi.xxiiij.Accubans dormit ut leo.et cōponit̄ accubo ex ad et cubo.bas.d.mutata in.c.et.cor̄ cu.vide de hoc in cumbo bis

Accuratus.ta.tū.in accuro ras uide.

Accuro.ras.raui ratū.ex ad et curo.ras.d.mu tata in.c.componit̄.et ē accurare diligenter et curialit̄ curare.Vn̄ accuratus.ta.tū.diligenter ꝓcuratus.Vnde accurate adūbiū.ut iſte accepit illuʒ accurate.i.diligenter.ſtudioſe curialiter.Et nota.q̄ accuratus ſm̄ q̄ eſt nomen.dr̄ tā ꝓ eo qui ꝓcurat̄ q̄ꝫ ꝓ eo qui ꝓcurat.et ē ūbuʒ actm̄ curo.ras.et ꝓducit hanc ſillabam.cu.

Accurſo ſas ūbuʒ freq̄ntatm̄.i.freq̄nter accurre et format̄ ab accurſu ſupino de accurro.v.mu ¶tata in.c.

Accuſo ſas ſaui.cuſo ſas.non eſt in uſu.ſꝫ componit̄ accuſo ſas.inculpare uerbis ferire.qui eniʒ accuſat.freq̄nter cudit ut ad ma laʒ famā trahat̄ ul' freq̄nter conat̄ ut ille ad cu ſiones ducat̄.et inde accuſatus ta.tū.accuſati ad dita.o.fit accuſacō ¶Jtem ſcias.q̄ incuſo idem eſt quod accuſo.drn̄t tamen in hoc q̄ʒ accuſare eſt in crimine ul' facto.incuſare ūbis.Jtē incuſa mus maiores nobis.ſꝫ accuſamus minores ul' pares nob̄.q̄ autē dr̄ accuſare uel incuſare quaſi adcauſare.uel incauſare.i.ad uel in cām trahere quā quis appellat.ethymologia eſt non cōpoſici ¶o.et ꝓducit cu accuſo

Acco acces nō eſt in uſu.et diuat̄ ab acuo is.et eſt accere accetū fieri ut vinū acet.i.accetū fit.et corripit.a.

Acephali ab a qđ eſt ſine et cephas dicti ſunt quidaʒ heretici acephali ul' acephalite.quaſi ſine capite.q̄ʒ actor coꝝ non inueniat̄.et quicūq̄ʒ in certe ſentencie aſſiſtit acephalus dr̄.Jtē omnes heretici et om̄s mali.pn̄t dici acephali.i.ſine ca pite xp̄o ihesu.qui ē caput nrm̄.cuius nos mē bra ſumus.Jtē capl'm ul' collegiū carens capite ul' rectore.p̄t dici acephalū Vn̄ in conſtitucōibꝫ noſtris dr̄.q̄ capl'm habeat magiſtrū nouū.ul antiquū ne acephaluʒ iudicet̄.i.ſine capite.et de dinat̄ acephalus la luʒ.et cor̄ penultimam

Acer ab acuo is dr̄ h acer.hec acris.hō acre in duabus ſignificacōnibꝫ.i.fortis.ul' amarus acer in vnaquaq̄ʒ forma dr̄ uegetus et munitus.i. fortis.et crudelis.aſper.animoſus.et compatur acrior.acerrimus.Vn̄ acriter.acius.acerrime.et hec acritas tatis fortitudo ul' amaritudo.et hec acrtudo dinis.et h acredo ꝓ eodeʒ.i.amaritudo et h proprie dicitur de pomis..et de ſimilibus rebus.Jtē ab acer acris acre.dr̄ h acer aceris ꝓ quadaʒ arbore.Acer adiectm̄ componit̄ q̄ʒ acer ꝑacer ambo ꝓ ualde acer.Et ſcias q̄ acer adiec tm̄.ꝓducit p̄mā Sed acer ſubſtm̄.eam cor̄.Vnꝰ Dr̄ arbor acer.uir fortis et improbus acer

Aceratus.ta.tū.diuat̄ ab acus.ceris.et.dr̄ ace ratus ſordidus inſtar aceris

Acerbus.ba buʒ.i.īmaturus.diuat̄ ab acer a cris.acre.et cōꝑat̄ acerbior.acerbiſſimus.vnde hec acerbitas tatis.et acerbo acerbas.quod nō eſt in uſu.ſꝫ componit̄ exacerbo bas.i.vuas ad

bas colligere.et cor acerbus pmã.licet diuet ab
acer pducente pmã. Vñ orac.in pmo epp.Occu
pat obscuri speciem taciturnus acerbi
Aceruus.ua uuz.i.de acere.ab acer acis diuat
Acero ras non est in usu.s; cõponit exacero
ras.i.ab acere purgare.Et diuat.acero ab acera
Aceronitus q nlli cõmunicat I tus.et cor ce.
Acerra re fe.ge.i.uas in quo reponit thus.et
diuat ab acer eris p arbore eo q de acere fieri
Aceruo uas in aceruus uide A solcat
Aceruus ui mas.ge.i.cumlus.Jñ aceruulus.li.
dimmitm.et aceruosus sa.suz.et aceruo as ubuz
actm.i.accumulare.et inde ubalia.et aceruatim
adubiu.i.cumulatiñ glomeratiñ.Et componit coa
ceruo uas exaceruo.uas.et dr aceruus.ab acer
adiectiuo.Ora.in epp.Non domus et fundus nõ
Acesco cis.i.incipe acc I exis aceruus et auri
re siue acetũ fieri.et est inchoatm de aceo ces.et
componit exacesco cis.et cor.a.Orac in j.epy
Sincez nisi uas quodcũq infundis acescit.
Acetabulum.li.dr ab acetũ ti.et dr acetabulũ
uas aceto plenũ.ul ad recipiendũ acetũ paratũ
quod et hoc acetariũ dr.et dr acetabuluz quasi
acetaferũ.q ferat acetũ.et appendit duodecĩ drag
mas.scz quartam partem emine.
Acetũ.ab aceo aces dr hoc acetũ ti.et cor pnl
et dr acetũ qsi acutuz ul qsi aquatũ.vinũ enim
aqua mixtuz cito in hunc saporez redigit vnde
aciduz.qsi aquiduz.vnde acetuluz tuli dimi.et cor
pmã acetuz Aurora.Ebrie gentis mentẽ uas sig
Achademia mie penl cor uilla in A nat aceti
qua studuit plato vñ achademicus ca cũ platõi
Achaia.ie puincia grecie tri I cus ul phicus
um est silbaz.licet de necessitate metri aliqñ in
ueniat quatuor sillaz aput poetas.et est ibi.J
duplex consonans.Et scias q.J.greca semp est
Achaceon uelum maximũ.et est I uocalis.
in media naue constitutum
Achates tis genus est lapidis.que si quis por
tauerit erit gciosus.sicut fuit eneas qui cũ por
tauit in uagina.vnde et dcm est achates fuisse
armiger et comes enee.ul aliunde dr fuisse co
mes illius.achos eniz grece cura dr latine Jnde
achates q dicitur fuisse comes illius enee q cura
et sollicitudo semp comitant reges et magnates
Jta dicit hug.et prod penl.Jn doctrinali.Que fi
unt in tes sociabis sicut achates.
Achei q achini dicti sunt ab acheo filio Jouis
a quo dicitur achaia.et prod penultimam.
Acheldemac interptat ager sanguinis.achel
idest ager.emac.i.sanguis Vnde in actibus capi
tulo pmo.Jta ut appellaret ager ille lingua eoz
acheldemac.i. ager sanguis.et accentuat in fine
Acheron.ab a quod est sine.et chere qd e sal
ue ul gaude.componit h acheron rontis.palus
infernal.q nlla salus nullũ gaudiũ in inferno e
s; ppetuus horror et dolor ibi habitat.Sm hugũ
Vel Sm pap.dr acheronta.qd componit ab a
quod e sine et cheronta qd est gaudiũ.Hunc se
quit gcismus dicens.Quod sine leticia nomĩ tra
Achila le fe.ge.penl.cor I hit h acheronta.
quidaz locus e de quo habet reguz.j.c.xxvj.ec
ce dauid absconditus est in colle achile.
Achilles.ab a quod est sine.et chille.quod est
labiũ.componit hic achilles achillis.q grossa
habuit labia.et hic achilleus lei.p eodez.et est

dyptongus eu in nto.et ita ntiis est trissillabus
Genitiuus uo est tetrasillabus.q ei ibi dypton
gus non est.et achilleus.a.um.pnl prod.posses
siuũ.et iñ est q p achilleus ppo eu mutato in
e dicimus.achilles a quo mutato nto dr in uto
achille.ul achilles.et silr cõtingit in hijs nõibz
ulixes aiaces et similibus.et dñ istoz sepe ponr
p gñs.ut achilli ulixi.p achill.ulixis.et ex eo
q inenit achille ulixe.in uto uoluerũt quidam
declinare h achillus.li.et ulixus.xi.qd sine du
bio falsuz est.ut dicit hug.et cor.pmã achilles
Vnde ouid.de arte.Hectora donauit pamo pce
Achilleus penultima pro I motus achilles.
ducta in achilles exponitur.
Achini ul achei dñr quidã gci.ab acheo filio
iouis.et pduc.penl.Vnde ora.in pmo epp.Qd
quid delirant reges plectunt achini.delirant.in
Acholiti.grece ce I tellige delirando cõmittũt
roferarij dicũt latine.a deferendis cereis.qñ le
gendũ est euageliũ.ul sacrificiũ offerendũ.nõ ad
fugandas tenebras.cũ sol tũc rutilet.s; ad signũ
leticie ostendendũ.ut sub tipo luminis corpalis
illa lux ostendat de qua in euãgelio legit.Erat
lux uera que illuminat omez hominẽ uenientez
in hunc mundum.uide in ordo.
Acidia.acis grece cura latine.Jnde hec acidia.i.
tristicia.molestia anxietas.ul tediũ.vñ h acidio
la le dimi.et acidiosus.osa.osuz.i.molestus.tris
tis.anxius.et acidior aris.i.tristari.anxiari.uel
habere tediũ.uel indignari
Acidus.ab acetũ dr acidus da dũ.pnl cor.i.
amaz ut acetũ Et dr acidũ qsi aquidũ.et compa
tur acidior.simus.vñ h aciditas.i.amaritudo di
cunt eniz dentes acidi.i.stupefacti.Ecc.xiiij.Nõ
Aciecula.le.diminitiuum idest I acide feras.
parua acies.et corripit.cu.
Acies aciei fe.ge.dr ab acuo.is.et signat tria
Nam acies e ferri summitas.Jtẽ acies.oculorũ
acumen.Jtẽ acies exercitus.eo q armatus eat
ad bellũ acutis armis.Xv9.Est acies oculi ferri
Acinatis ab acuo is dr h aci I belli q caterua
natis lingua medoz.gladius militaris ualde acu
tus.Et acinatis dr illa maneries ferri scz aciariũ
Acinariũ.ab acinus diuat hoc I et cor.penl
acinariũ rij.grosse ul cortices uuaz.que post ex
Acinus ni mas.ge.i.bo I pressionez pijciunt.
trus.scz gnelluz illud qd est in gno vue.et dici
tur ab acetũ ti.q habet saporem aceti.et cor pe
nl.Vnde grecismus.Tu dicas acinũ qd in uua
Acirologia est impropa dictio A cernis acutũ
ut supra dixi in quarta pte.in capitulo de uicijs
annexis barbarismo et soloecismo.
Acliuis.ab a et cliuus componit h et hec acli
uis et h acliue.et acliuus ua.uuz.in eodez sensu
.i.inclinatus pcuruus.vñ h acliuitas.et pd cli
Acõmentariis nomen indeclinabile.cõmunis
ge.qui uices regis agebat.cuius iudicio leges scri
bebant vnde dr acõmentarijs scriptor gestoruz
tẽpis.Et scias q inenitur cõmentarius a cuius
dtõ pli ul abltõ scz cõmentarijs componit acõ
mentarijs.require sup p simile in abatis.Regũ
iiij.c xviij Sobna scriba et ioache filius asaph a
Acredo dinis fe.ge.amaritudo I cõmentarijs
et ppe dr de pomis et silibus rebz vide in acer
Acredula le.quedã modica auis q I et pd cre
aliter dr lucinia.et dr ab acer adiectiuo De hoc

dic̄ cicero.et matutinos exercet acredula cātus
Acrimonia nie.dr ab acer adiectiuo et est acri
monia ꝓpe austeritas in uultu.vel acrimonia.i.
viuacitas.animositas.austeritas fortitudo.Vnde
acrimoniosus sa sum.i.Fortis.constans.asper.
Acris In acer exponitur ¶ Acrocerannia niouꝫ
montes fulminati Et componitur ab acros qd
est mons et ceranma.vide in cerannia.
Acronicus.ab a qd est sine.et cronon quod ē
tempus dr acronicus ca cuꝫ.pnl̄ cor̄.quasi sine
tpe.vn̄ in astrologia.acronicus ortus.ortus dr
ille.qn̄ aliqua stella ꝑ diametꝝ soli opposita ori
Acros ḡce latine mons. ¶tur sole occidente.
Actenus.huiusqꝫ.usqꝫ nūc.componitur ex ac
adūbio.et tenus.et caret aspiracione.et cor̄ pnl̄.
Qn̄ autē sunt due ptes.aspirat̄ et acuit̄ te.De h̄
sup̄ dixi in secūda pte ubi egi de accentu adūbi
Actio onis fe.ge.ab ¶ Aoꝝ.in caplo de tenus
ago agis.et est actio idem quod ductio ul̄ com
pō.Itē ꝓm iuristas.Actio est ius ꝓsequendi in
Actito tas.penul̄ ¶ iudicio quod sibi debet̄
cor̄.i.frequenter actare.ūbuꝫ freqn̄tatiuū.et for
mat̄ ab ultimo supino.de acto tas scꝫ actatu.a
Actiuncula le.fe ge. ¶ in.i.et.u.in o.mutatis
penl̄.correpta diminitiū.i.parua actio
Actiuus ab actus ta.tū.dr actiuus ua.uuꝫ.ut
actiua uita que consistit in actu et ope.et ē ūbū
actiū qd sighficat actū tn̄seuntē in rem racōnalē
Et scias ꝙ sicut uita contēplatiua cōsistit pncipa
lit̄ in optimo contēplabili ita uita actiua ī opno
Acto.tas.i.frequenter ¶ agibili.uide in uita.
agere.ūbum frequentatiū.Et format̄ ab ultīo
supino de ago.scꝫ actu.u.mutata in.o.
Actor actoris.i.defensor patronus.causidicus
aduocatus.factor.Et or in rix fit actrix fe.gnis
Et format̄ actor ab ultimo supino de ago gis
scꝫ actu.u.mutata in.or. ¶ Et scias ꝙ hic actor
qn̄ est ꝓpium nomen.et ē ḡcū.cor̄ penl̄ gn̄ ut ac
tor actoris.sicut hector hectoris.castor castoris
ꝭ quando est appellatiū et latinū.prod.penl̄.gn̄
sicut wlt ꝑs in vj.libro.Xvꝰ.Actoris in spolijs
ūtus actoris habet̄.pap.eciaꝫ dicit.Actor toris
ꝓpriū penult̄ corripit.sicut huiusmodi greca.
Actuarius.a.ū.i.res que est in actu.Deriuatur
ab actus tus.Et scias.ꝙ actual̄ est qui acta fcit
ꝭ actuarius dr diūsis actibus ꝓoccupatus.Item
ab actus h̄ actuaria rie nauis que uelo et remis
Actutū.adūbiū.i.stati.Stacius ¶ agit̄ simul.
theb.j.Infert̄ portis actutū regia ciuit.vestibula
Actus.ab ago gis diuat̄ hic actus tus.tui.i.o
ꝑacō.ul̄ opus.vnde h̄ et hec actualis.et h̄.le.i.
res q̄ ē in actu.Inuenit̄ eciā actus.ta tū.mobl̄r
Aculeus.ab acus dr h̄ aculeus lei.ꝓ quodam
tormento ad similitudinē acus.et ꝓ illo quo sti
mulant̄ boues.et nō seruat aculeus dimi.genꝰ
Acumen inis.ge neu.i.acucō.ab ¶ sui ꝑmiū.
acuo.is.et producit cu.
Acuo.is.acutū.ūbū actiū tercie cōiug̃.ꝓ face
re acutū.Inde ūbalia.Et compomit̄.exacuo is.
coacuo is.ꝑacuo is.Acuo simplex et compositū
Acupedius dij.mas. ¶ actiū est.et cor̄ ꝑmā.
ge.i.uelox.et componit̄ ab acuo et pede quasi
Acupicta.te.uestis ¶ acutis pedibus currens
acu intexta et ornata ul̄ picta.eadem et frigia.
ꝙ in frigia īuenta est.vn̄ artifices illius uestis
frigiones dicunt̄.et scribitur per.ct.

Acus.cus.cui.fe.ge.dr ab acuo is.ꝙ acuta ē.
ul̄ ab acumen.quia nichil est pene ꝙ acumen
dr et hic acus aceris.purgamentū tritici.Vnde
ḡcismus.Paruula pungit acus gallinis spargitur
acus.et cor̄.ce.acus aceris.et desinit dtīs et ab
ltīs de acus.acus in ubus.et facit acubus.
Acutela.le.prod.penl̄.fe.ge.i.acumen.ab acu
Acutim.aduerbium.idest acute.ab ¶ o.acuis
acuo.acuis.et producit.cu.
Acucio.onis.fe.ge.actio ul̄ passio acuendi.ab
Acutor.toris homo qui acuit.In ¶ acuo.is.
or in rix hec acutrix.fe.ge.femina que acuit.et
dr acutor.ab acuo is.et eciaꝫ adiectiue declinat̄
acutus.ta.tū.tā ꝑticipiū ꝙ nomen.et prod.cu
Ouid.epi.Quam māibus clipeos et acute cus
Ad.ꝑpō.seqn̄tibus hijs no ¶ pidis hastam.
uē litteris in conpōne mutat̄ in illas.scꝫ.c.f
g.l.m.n.p.r.s.t.Xvꝰ.Cor fla ḡns le nis pir ta
sal ta ad sibi mutat.Tollit̄ in̄ tamen consona si
sequit̄ post s.sicut plenius dixi sup̄ in ꝑma pte
ubi egi de sillaba.capitulo de.d.
Adagonista incitator certator.
Adam ade accentuat̄ in fine.et interp̄tat̄ hō
ul̄ terrenus.ul̄ terra rubra.ꝙ ex terra facta est
caro illius.et dr ab adama.Et ut dr geū.v.fac
tū est omne tempus quod uixit adam nongēti
triginta anni.et mortuus est.Et ut dicit̄ sap.x.
Hunc deus eduxit a delicto suo. ¶ An adam po
tuerit peccare uenilit̄ in ꝑmo statu.habes in ue
male.Item uide in liber ra.rum.Item in uir Itē
Adama hebrayce.latine comꝰ ¶ in monstro.
uel terra
Adamas mantis.mas.ge.lapis insecabil̄.ferro
ul̄ alia materia nisi in hircino sanguine recenti
et calido nec vnꝙ calescit.Vnde et ḡca interp̄ta
cōne nomen indomita uis accipit.q̄i sine doma
cōne.et caret adamas n in recto.et cor̄.a.ꝭ ī ob
liquis retinet.n.sicut gigas gigantis.elephas ele
phantis.uide in corripio in fine
Adar.i.mensis marcij.et acuit̄ in fine.
Adaugma tis.ge.neu.i.augmētū.ab augeo ges
Adbreuio as.ex ad et breuio ¶ deriuatur
Addico cis.ex ad et dico cis prod penl̄.vnde
adictus ta tū require in dico dicis.
Addictus ta.tū.deportatus.conscriptus ascrip
tus.destinatus.Orac̄.Nullius addictus iurare in
uerba magistri.et scribit̄ ꝑ.ct.et deriuat̄ ab ad
dico cis.ꝭ additus ab addo dis sine.c.scribitur
Addisco.cis.addidici.addiscitū.i.ualde discere
ex ad et disco cis componit̄.et cor̄ pnl̄ ꝑtiti et
Additus ta tū.penl̄.cor̄.i.adiūctus ¶ supini
appositus ab addo dis additū descendit̄.mach.i
c iij.Et additi sunt ad eos exercitus.
Adedo dis it.ūl adedo des dest.i.iuxta ūl ualde
corrodere ul̄ edere.et componit̄ ab ad et edo dis
ul̄ edo es est.et ꝓducit e.adedo adedis.
Ademptus ta tū.i.sublatus ab adimo mis ade
Adeo adūbiū.penl̄ cor̄.Vnde ¶ mi ademptū
ḡcismus.Dic adeo tm̄ dicas adeo ꝙ certe.Affir
matiue ꝙ dicas et quātitatiue.Pap uero dicit.A
deo ualde intantū.ꝑterea.certe.
Adeps pis mas.ge.i.pinguedo.ex ad et epulū
componit̄.ꝙ pinguedo epul̄ solet addi.et cor̄.i
ante.p.Et scias ꝙ adeps ꝓpe est pinguedo inter
or.pinguedo eniꝫ sup carnē aruina ul̄ lardus dr
Que uo carni est admixta ꝓpe pinguedo ē.qd

Adepticius.ca.cū.pe ¶ autē intestinis adeps.
nultima correpta.quod facile acquiritur.
Adeptus ta.tū.i.assecutus.acquisitus.ab adi
piscor ceris.adeptus sum.Ecc.xlvj.Quā glām
adeptus est.in tollendo manus suas.
Adhibeo.bes.bui bitū.ex ad et habeo.bes.et
est adhibere addere adiūgere.apponere.dare.
Adiectiuus ua.uū.quod addicẽ.et deriuaẽ ab
adicio.cis.Vnde adiectiua nomina dnr que adi
ciunẽ substantiuis.Et hinc adiectiuo uas.i.adiec
tiuū facere.uł adiectiue ponere.Et scias ꝙ ūa no
mina adiectiua in nullo casu deficiūt.et cōpanẽ
De hoc tamen plenius supra dixi in tercia parte
in tractatu de speciebus nominum.
Adigo.gis.penł.corr̄.adegi adactū.i.ad aliā ꝑ
tē reducere.et componiẽ ex ad et ago agis a.in
Adicō cis.adiectū.i.adiūgere.ex ¶ J.mutata
ad et iacio.cis.a.mutata in.j.et sic scribiẽ ꝑ ge
minū J.Ouid in iij.libro de arte Adiicit ornatus
Adimo dimis ademi a ¶ ꝓxima queqꝫ dies.
demptū.adimere.i.auferre.ex ad et emo.is.mu
Adipatus.ab adeps deri ¶ tata.e in.J.corr̄.
uaẽ adipatus.ta.tū.penł ꝓducta.i.adipe con
ditus.et impinguatus.et hoc adipatū.ti.qdlibet
edulium adipe impinguatum
Adipiculus li dimi.pnł cor̄ .i.puus adeps
Adipiscor ris adeptus sum adipisci.i.acquirere
ex ad et apiscor.mutata.a.in J.
Aditus.tus.tui.et hoc aditū ti.penł.corr̄.et
dnt.Nam aditus est introitus.gradacō uł opor
tunitas.uł aggressio.Sed aditū ē locus secretus
iuxta altare vnde dabanẽ rnsa.et dr ab adeundo
ꝑ contrariū.quia minime licebat alicui adire locū
Adiūctū uł adiūc ¶ illū nisi summo pontifici
cio.est quidā color rethoricus.de q̄ dixi in quar
ta parte in capitulo de coloribus rethoricis.
Adiuto.tas penł ꝓd frequēter iuuare.fre.ubū
et formaẽ ab adiutu ultimo supino.de adiuuo
uas.u.mutata in.o.adiuuo uas adiuui adiutū
adiuuare.i.auxiliū dare.ex ad et iuuo.uas.Vn̄
h adiutoriū.et hoc adiumentū.et h adiutus.tus
tui.et adiuto tas.fre.Adiuuo componiẽ cū con
et fit coadiuuo uas penł cor̄.Et scias ꝙ īueniẽ
aput antiquos adiuuaui adiuuatus.
Adminiculor.miniculor uł miniculū.cōponiẽ
cū ad et dr adminiculū.li.i.auxiliū.et admini
culor.laris.i.auxiliari.uł ministrare Vnde admi
niculatorius ria riū.auxiliatorius et corripit cu.ad
Administratorius.toria.torium ¶ miniculor
qui administrat.ab administro.tras.Heb.j.Om
nes sunt administratorij spiritus.
Admiror.raris.ratus sum.ex ad et miror.et
est admirari ualde mirari uł cupe ¶ Et nota ꝙ
admiramur uirtutes.miramur opa.Inueniẽ eciā
āmiror ꝑ duo.m.ꝫ tūc componiẽ ex am ꝓpone
Admissarius ¶ et miror.et tunc ꝓducit mi.
ria.riū.i.aptus ad admittendū.ab admitto.tis.
Vnde fortes et bonos equos admissarios uoca
mus.q2 admittunẽ ad coitū inter armenta.Itē
emissarius pro eodem inuenitur.
Admissum.pccm̄ intermissum.ab admitto tis
et adiectiue declinaẽ eciā admissus.sa sum.
Admitto.tis.admisi.admissum.ex ad et mit
to.tis.et ē admittere peccare.vn̄ hoc admissum
id est pccm̄.et admittere.i.accipere.assumere.et
admittere.i.exlassare.et cū quadā uelocitate et

agilitate equū ūtere uł ducere.vn̄ admissus.sa
sum.i.uelox.vn̄ ouid.Nil nocet admisso subde
calcar eq̄.Inueniẽ āmitto ex am et mitto.
Admodū.i.ualde aduibiū pnł cor̄.ꝓs.in prolo
go minoris.q2 necessariā admodū ad auctorum
exposicōnem oīm diligentissime.debemus inqui
rere ¶ Et nota ꝙ ꝓpō in tali casuali loco adūbij
reperitur.ut admodum.amodo.
Admoneo nes nui nitū.ūbum actm̄.ex ad et
moneo.et cor̄ mo.Que sit drīa inter moneo et
admoneo require in moneo.
Adoleo.les.leui.uł adolui adultū.uł adolitum
ex ad et oleo.les.et est adolere cremare.combu
rere incendere.Item adolere.i.crescere.et iñ ado
lesco.cis.inchoatm̄.et cor̄ o.vide eciā in oleo
Adolescens.centis nom̄ cōmunis.gnis.diuaẽ
ab adolesco.cis.ūbo inchoatiuo de adoleo.les.et
compaẽ adolescencior.tissimus.tissime adūbiū
et hec adolescencia.cie.et adolescentulus.la.lū.et
hic adolescentulus tuli.dimi.et h adolescentula
tule.et ē adolescencia a xv anno usqꝫ ad xxviij
et dr̄ adolescēcia.q2 ad gignēdū apta.et adulta ui
Adonay nom̄ di hebreū inꝑ̄taẽ ¶ de in etas
dn̄s et accētuaẽ in fine.et ꝑ hug.dr̄ ab adon qd
Adonis.ab adon quod ē suaui ¶ est suauitas.
tas dr h adonis adonis uł adonidis.amasius ue
neris.et ē mas.ge.et ꝓducit.o.Ouid.metham.x
Abstinet et zelo celo ꝑfertur adonis.ꝫ adonidis
cor̄ ni.et ꝑm hug.facit gtūs adonis uł adonidis
Pap..autē dicit.adonis qn̄ grec.adonidos facit.
qn̄ latine adonidis.Adonis amasius fuit ueneris
quē gentiles anniuersario solebant plangere.sicut
ipsa planxit.de quo ꝓpha israhelitas increpat
Eze.viij Mulieres plangentes adonidem.Prisci.
eciā in vj.li.dicit.In is desinencia greca si in gtō
greco consonantē habuerint.ante os o.in.J.mu
tant.et faciūt gtm̄ latinū.ut eupolis polios.ado
nis adonidis.doris.doridis.eucaris.eucaridis
Adopcō onis.fe.ge.et dr h adoptacō ꝑ finco
pam hec adopcō.uide in adopto tas
Adopto tas.taui.tare..i.desiderare uł nutrire
uł eligere.et accipe loco filij.Vnde hec adopta
cō.et ꝑ sincopā hec adopcō.onis.desideriū.uł af
filiacō.in filiū accepcō.Vnde adoptiuus.ua uū
id est loco filij acceptus.¶ Et nota ꝙ adopcō ē
extrīnec ꝑsone in filiū uł nepotē uł deinceps as
sumpcō legittima.¶ Itē scias ꝙ xp̄us nullo mō
dicendus est filius dei adoptiuus.q2 ei competit
ex natura sua.ꝑm quā essencialiẽ a patre nasciẽ
habere ius.in hereditate paterna.q2 omnia que
habet pater sua sunt.ut dr Joh xvj.Vnde hoc
ius non acquiriẽ ei ꝑ grām.aduenientē.ut dici
Ador.ab adoro dictaẽ hoc ¶ possit adoptiuus
ador indeclinabile.scꝫ qddam genus anone uel
frumenti.vnde fiebat panis imolaticius.quē qui
imolabat deū adorabat.Vnde adoreus.rea reum
et adorius.ria.riū.et h adoria.glā uł bona fama
et hec adorea ree.dea frumti et quedā uestis tri
umphał.Quare autē ador sit nomen indecli.sup
dixi in tercia pte.in tractatu ūbor.parum post
Adordior diris.ualde uł iuxta ¶ principium
ordiri.Inde adorsus pricipiū.et componiẽ ex ad
et ordior ꝑm hugucōem.Papias dicit.Adorior
adorsus facit.uel alloqui.uel incipe.
Adoreus.rea.reum.in ador exponitur.
Adorior.reris.uł riris adortus.i.ualde uł iuxta

orizi ul' inuadere.aggredi.ex ad et orior ꝑ hug̃
Pap uero dicit.adorior cõmune fuit antiquitus
vñ adortus est.i.iuenit ul' subito natus est. In
Adorius.ria.riũ.in ador uide. ⸿uenit̃ adorio
Adorsus.sa.sum.inceptus.ul' allocutus.ꝑticipi
Adortus.ta.tum ⸿um de adordior.adordiris
ꝑticipiũ de adorior. vide in adorior.
Adp̃sens penl'.ꝓducta.inuenit̃ ꝓ in presenti.
et sunt due ꝑtes posite ꝓ vna.sicut dicit hug̃.
Adquiesco.cis.quieo quies componit̃ cum ad
et fit adquieo.adquies adquieui.adquietũ.i.as
sentire.vnde adquiesco.cis.qd̓ ꝑm hugucõis opi
nionẽ ẽ inchoatiũ.ps.uidet̃ contrñ dicere.
Adquiri pocius ꝑm papiam.
Adquiro ris adquisiui adquisitũ.ex ad et que
ro ris.et mutat̃ ae dyptongus in.J.longam.et
est adquirere ad se querere.lucrari.
Adrastia.tie.i.sors.vide in adria adrie.
Adria.adri ul' adros g̃ce.i.petra. Jñ hec adria
drie mare q̃dd̃ã.eo q magis petrosum sit q̃ ali
a maria Vnde ouid̓ tristium. Serpentem medijs
adria uidit aquis.et inde adriaticus ca cũ.i.petro
sus.et hec adastria.strie.i.sors.q̄ semꝑ uidet̃ du
Adscio.cis.per.d.et.sine.d.ascio ⸿ra alicui
eciã dicitur.uide in scio scis.
Aduena.ne.cõis ge.penl' cor̓.qui aliũde uenit
alienigena dicit̃.et ab aduenio d̓r aduenticius
cia.ciũ.et hic aduentus. Que autẽ drña sit.inter
inquilinũ.aduenã.et incolã.reqre infra in inqui
Aduentiuus.ab aduentus.d̓r h̓ aduẽ ⸿linus
tiuus.tiui.quidã mons in roma.dcũs sic ab ad
uentu.auiũ de tyberi.illuc aduenienciũ.et ibi
Aduento.tas.i.freqũter adue ⸿ considenciũ.
nire.format̃ ab ultimo supino de aduenio.nis
scʒ aduentu.u.mutata in.o.fit aduento.
Adũbiũ bij.ex ad et ũbũ.et dicit̃ aduerbium
q̃si ad uerbũ.i.uerbo adherens.ũbo adiũctũ.ul'
iuxta ũbum positũ.vñ hic et h̓ adũbialis.et h̓
adũbiale. vide in fine tercie ꝑtis.in capitulo de
Adũsor ex ad et ũso as componi ⸿adũbijs
tur adũsor aris.esse ul' fieri adũsum. vnde adũ
sus.sa.sum.contrarius.oppositus malus.infelix
et compat̃.vnde h̓ adũsitas.tatis.et adũsarius
ria.riũ.et aduersus.ul' adũsum.ponit̃ ꝓ aduer
bio qualitatis.uel loci.ut adũsus ũl adũsuʒ illũ.
Et ponũtur indrñr.ꝓꝓe tñ adũsuʒ te adũsarius
adũsus te ymitator.Et construit̃ adũsor cũ da
tiuo.ut iste adũsatur illi.i.contradicit.contũadit
construit̃ eciã qñq; cũ accõ.ut adũsanĩ vina.i.
Adũsus.sa.sum.in adũsor uide. ⸿respuite
Adũto.tis.ti.adũsum.ex ad et ũto.tis.et ẽ ad
ũtere ũtere ad.ul' ꝑpende.intelligere.
Adulator toris.mas.ge.blanditor.et dicit̃ ab
adulor.laris.et or in rix.fit hec adulatx tricis
mulier que adulatur.et ꝓducit la.
Adulatorculus.culi.penl' cor̓.dimi.ꝑuus adu
Adulor.laris.ũbũ deponens.compo ⸿lator.
nit̃ ex ad et aula.au dyptongo mutata in.u.lõ
gam.et ẽ adulari assenciendo blandire.qd̓ solent
facere maxime aulici.Xꝰ.Aula domus regis ũ
ũbum componit adulor. Vel eciã ẽ cõpositũ ex
a et dulos qd̓ ẽ seruitus.eo q ꝑuoꝝ sit adulari
Adulter.ab adulor laris diuat̃ h̓ adulter.teri
vnde hec adultera.tere.et qñq; ponit̃ adiectiue
adulter adultera.adulteꝝ.et d̓r adulter.q̃si alie
nũ iuolãs thoꝝ.ul' alienũ uteꝝ terens.ul' adul
ter.q̃i adalter.i.ad alterius uxorem accedens.et
ẽ ethymologia non compõ.Et iñ adulterinus.a
um.q̇ natus est de adulterio.et h̓ adulteriũ.illa
ꝑ̃ua actio.i.illusio alieni cõiugij.Et ẽ adulteriũ
in nupta.stupꝝ in ũgine.ul' moniali.incestus in
parente.ul' in uidua uide in raptus.
Adultero.ras.raui.d̓r ab adulter.et est ũbum
neutꝝ.vnde adulterasco.cis.inchoatiũ.et adul
teror aris.deponens.i.adulteriũ committere.ul'
adulterator adulteratx.adulteracõ et adulterato
rius.ria.riũ.Ponit̃ eciã qñq; adulterare ꝓ cor
rumpe.et ad malum uertere.
Adultus.a ũ.i.crematus.ul' excretus.ab adole
Aenũ id̓ ẽ qd̓ cacabus.ꝑm lucanum ⸿o.les
Aer.aeris mas.gñis.d̓r ab a.quod ẽ sine
et eris.quod est lis.q̃i sine lite.ꝑ contrariũ.quia
omnimoda lis uentoꝝ et fulminũ fit in aere.ul'
ideo d̓r sine lite.q̄ facile et sine lite cedit ferienti
et facit acciñ singularis nũi aerem ul' aera.uide
Aeriani.heretici ab aere dicti.hij ue ⸿in terra
tant ꝓ.defunctis sacřficiũ offerri.ꝑm papiam.
Aerinus.ab aer d̓r aerinus.a.ũ pnl' ꝓd̓ et aeri
us ria riũ.utꝝq; possessiuũ.d̓r eciã aerius altus.
Aeripes.Aer componit̃ cũ pes.et d̓r h̓ et hec
et hoc aeripes.aeripedis.i.aerios pedes hñs.i.
ueloces.ita q in aere uideat̃ sustentari.et figi ũ
in t̃ra.et cor̓ pnl'.tã in rcõ q̃ in obliq̇.et ẽ o.g.
Aerius.ria.riũ.in aerinus uide.d̓r eciã aereus
rea.reum.ß uide q̄ aerius ꝑt diuari ab aere.et
tũc ae bene est dyptongus tacita.vnde dicit pap
Aeromancia penl' ⸿aereus.rea.reũ.i.de aere
prod̓ cõponit̃ ab aer et mancia.diuacõ que fit
in aere.et aeromãcius cia ciũ et aeromanticus.ca
cũ.Quidã dicũt aerimancia ꝑ.J.in tercia sill'a
Et dicit varro quatuor esse gñá diuinacõnis.i.
terram.aquã.ignẽ.aerem.hinc geomancia.ydro
mancia.aeromãcia.piromancia.uide ĩ geomãcia
Afatin abunde largius.adũbium intentiũ.et
cor̓ fa.et d̓r ab afatos.ꝑm papiã.et scribit̃ ꝑ.n.
et acuit̃ in fine. Jnuenit̃ eciã affatim.penl' acu
ta.et scribit̃ ꝑ.m.et ꝑ geminũ.f.et non acuitur
ultima.et d̓r ab affatus.ta.tũ.licet regularit' esset
affatuatim.et tantũ ualet q̃ntũ facũde.vñ in g̃
cismo dicit̃. Si dicas afatin tibi signabit abunde
Dicas affatim facũde significabit.Est afatos ꝑ
mi caput affatum q; secundi.
Afer vnus fuit ex posteris abrae de cetura.de
quo affrica dcã est.q̄ gentẽ illam deuicit et ibi
hĩtauit.et d̓r affrica.q̃i apca q̄ sit apta et expo
sita celo ul' soli.ul' dicit̃ sic q̃i sine frigore.vnde
afer africus africanus. Sed ut dicit pap afrum
dicimus ciuẽ.africum uentũ a meridie.flantẽ ũ
sus africã.africanũ negociatorem.et scribunt̃ ꝑ̄
dcã ꝑ vnũ.f.et ꝓducũt ꝑmã.ut wlt magister
bene.vnde in aurora d̓r. Rex egipte ciuis ac af
Aferesis.ab a et fares ⸿frica rex tuus et rex
diuisio.ul' auferesis ab auferendo ꝑ.u.subt̃cio
lr̃e ul' sill'e.in ꝑ̃ncipio.et inde auferesatus.ta.tũ
et afferoso sas auferesim facere. De auferesi ple
nius sup̈ dixi in quarta ꝑte in t̃ctatu de meta
Aferoso sas penl' cor̓ in aferesꝫ vid̓ ⸿plasmo
Affabilis ab affor aris.quod ẽ alloqui.diuat̃
h̓ et hec affabil'.et h̓ affabile.penl' cor̓.i.facilis
et suauis ad fandũ.et compat̃.vnde h̓ affabili
tas.tatis facilis suauitas loquendi.et componit̃
Affatim ꝑ geminũ.f.componit̃ ⸿ineffabilis

ex ad et fan̄.quod ē abundanter. Inde affan̄.i. ualde abundant ul' allione.ita dicit hug.ꝫ dic ut sup̄ dcm̄ est.in afatin.ꝙ afatim.i.abunde di uat ab afatos grco.quod p̄t scribi per.f.ul' per ph.et cor̄ p̄mā.et sic p unū f.scribit.quod ē cō tra huguconē.cor̄ eciā fa.ut wlt pris.et pap.ꝫ affañ scribit p geminū.f.et prod̄ penl'.i.facūde

Affectus ab afficio.cis.hic affectus.affectus .i.affeccō.et affecto tas.ūbum frequentatiū.i. freqūter afficere.ul' diuat ab affectus.et ē affec tare.cupe.ul' pocius qd̄ cupimus.ad effectū et uoluntatē nrām dare.non tamē ꝓpe dr affectāe quia caret affectu.et ab affectus affectuosus.sa sum.plenus affectu.et compat.vnde affectuose sius.ssime.adūbiū.et hec affectuositas.tatis.ꝑm hug.Papias ūo sic dicit.affectus pticipiū lacerātus.maccratus.Nomen uero quarte.decli.ge.m. uoluntas āi.Item affectus.accio ul' passio.desi derii.uoluntas.vnde hec affeccō.desideriū.dilec cō maccracō.Itē affectus.i.finis.ul' intencō.vñ ambrosius.Affectus tuus nomen opi tuo imponit et hec regula ē gnaliter uera.in bonis opibus.ꝫ in mal' illa excipiunt que per se mala sunt.Omnia ergo opera hominis ꝑm intencōne et causaꝫ iudicant bona ūl mala.except' hijs que p se ma la sunt.i.q̄ sine p̄uaricacōne fieri nequnt.uide in ¶ consciencia

Afficio.cis affeci affectū.ex ad et facio facis.mutata.d.in.f.et ē afficere tozm̄tare.informare.cupe.Vñ Afficit informat pu nit cupit h̄ tria signat.ul' ꝑm pap.afficit inuri ¶ is grauari.maccrari

Affligo gis.afflixi ctū .i.ualde fligere.ex ad et fligo gis.mutata.d.in f.et prod̄ fli.thob.hanc afflige fauet hanc famu ¶ lare necat

Affluo is.xi.ctū.ul' xū.ex ad et fluo.fluis mutata.d.in.f.et est affluere largiter abundare.ꝓpha diuicie si affluant nolite cor ap ponere.vnde affluens.pticipium.vnde affluen ter et hec affluencia cie.i.habūdancia.cie.et af ¶ fluus.a..um.i.abundans

Afforis.penl' cor̄ adūbiū loci.significat de loco et in loco.et com ponit ex ad et foris.mutata.d.in.f.

Affurcillo.cillas.cillaui.ex ad et furcillo las mutata.d.in.f.et est affurcillare.ualde ul' iuxta ul' aliquid suspendere.ul' concutere.

Aflatices.est lacus iudee ubi nichil m̄gi potest quod habet animā.q̄i sine flatu.i.uita.

Aforismus q̄i aporismus.sermo breuis inte gꝝ sensum rei ꝓposite scribens.sic dcūs a poris qui sunt apcōnes pue et subtilia foramina cor pis.unde sudor emanat.ul' sic dr̄ a foris.i.a fo raminibus.unde remittunt .liber quidā in phi sica sic dr̄.et scribit per vnū.f.

Aforus.fori.mascul'.ge.penl' cor̄.quidā pisci culus qui ꝓpter exiguitatem hamo capi non p̄t vñ et sic dr̄ quia hamo ferri nō possit.et cōpo nit ab a qd̄ est sine et foros quod est ferre

Africa.ce.penl' cor̄.p vnū.f.uide sup̄ in afer

Afrodita.te.ab afros quod est spuma dr̄ hec afrodita.dite.i.uenus.vnde mar.capella omnes nero illecebras circa sensus cūctos apposuit afro ¶ dita

Afronitū niti.spuma nitri.ab afros dr̄ et ꝓducit penl'.Vnde quidā.Rusticus es nescis quid greco nomine dicar.Spuma uocor nitri ¶ grecus et afronitū est

Afros grce spūa lĩne

Agabus.bi.quidā ꝓpheta de quo habetur in actibus.xxj.cor̄ penl'.Vñ in aurora dicitur Agabus ecce famem p̄dixit in urbe futuram.

Agamus mi mas.ge.sine uxore.ab a qd̄ ē sine et gamos uxor.ul' nupcie.et corripit.ga.

Agapa pe ul' agape agapes.pei.i.labor alie nus dilcō ul' caritas ul' oracōnū cōmunio ul' ele mosina rogata.vñ agapitus.i.dlectus.

Agapeta.te.fe.ge.penl' ꝓducta.ancilla dei que p xpo nubere uouit.ut dicit hug.Pap sic dicit agapeta.ul' agape pes lenocinator.et qui cum ¶ feminis illicite.cōuersat.

Agareni.penl' ꝓd̄ dicti sunt ꝓseliti et aduene.ab agar que interp̄tat cōuersa ul' aduena.fuit enim egipcia aduena.complexui abrahe cā generandi data.Que post conceptū angelo increpante conuersa ē ad sa ram.hij ismaelite dñr.et corrupto nomine dñr et saraceni.vide in ismael.

Agaso ꝓpe dr̄ qui curat iumenta.q̄i agens so mariū.Qñqꝫ tñ agaso dicit domesticus minister officioꝝ.ita dicit hug.Et ꝓd̄ penl'.vñ grecista Est asinoꝝ pastor agaso.boum qꝫ bubulcus

Age ūbū.dic.fac.incipe.age.adūbiū hortantis ꝑm pap.Et scias ꝙ age et agite.non discernunt numeꝝ qñ sunt aduerbia ꝫ indifferenter dr̄ agite vni et pluribus.et age sil'r.sicut supra ꝓbaui in tercia p̄te in t̄ctatu d̄ nūo nōis q̄i in p̄ncipio

Agea gee via in naui per quam cicator ad re miges accedit Vñ ennius Multa foro ponens ageaqꝫ longa repletur.Et dr̄ ab ago gis Item agea geoꝝ pluraliter.i.uictime que pro rebus agendis offerebantur.

Agelaster dicitur qui nūq̄ ridet

Agellarius gellarij.i.rusticus ab ager dictus.

Ager gri mas ge dr̄ ab ago gis.et diuiditur a ūgilio in quadrifariam Est eniꝫ ager sacōnalis qui ē aptus seminibus.Et ē consitiuus qui ē ap tus uitibus et arboribus Et ē ager pascuus qui est aptus pascuis Et ē ager floridus uel florens qui est aptus floribus ꝓducendis Et idcirco ꝙ hijs q̄tuor modis agit in agro dñdus est ager ab ago gis.et apte.eo ꝙ in eo aliquid agatur

Agerulus li.dimi.p̄uus ager pnl't corripit.

Agarrio ris riui rituꝫ ex ad et garrio ris mu tata d in g Et est aggarrire.ualde uel iuxta gar rire uel cum garriente garrire.

Agger geris mas ge.dr̄ ab aggero ris Et est agger cumulus terre sursuꝫ eleuate et eciam cu iuslibet rei coaceruacō p̄t dici agger.Vnde agger dr̄ media strate eminencia.coaceruatis lapidibus strata.ab aggere.i.coaceruacōne lapidū dcā quā hijstorici uiā militarem ul' ferratā dicūt.Et hic aggerosus.sa.sum.i.cumulosus.et scribit p ge minū.g.Et corripit penl' in obliquis.

Aggero.ras.raui.dr̄ ab agger geris.et ē aggerāre accumulare.augm̄tare Et componit exaggero geras pnl' cor̄.i.ualde aggerare et exaggerañ .i.ualde cumulatim augmentatim.Dicit eciā ex aggero.i.agḡuo.ut iste exaggerat factū.i.aggrauat.uide in loco suo postea.

Aggero.ris.gessi aggestum.i.adiuuare.accu mulare.Et componit ex ad et gero geris.et mu ¶ tat.d.in.g.et corripit ge.

Aggestus.ab ag gero ris.hic aggestus tus.tui.i.cumulus.aduna cō et aggestim.i.accumulatim.adunañ Mach. xiij Aggestum vndiqꝫ habens cineris.

Aggeus.gei penl' ꝓducta festiuus et letus in interp̄tat.destructū eni templū edificādū ꝓphe

tabat. et postmodū captiuitatis regressionis p̄di cat leticiā. Ita dicit hug. Jeron̄. eciā in ep̄la ad paulinū sic dicit capl'. vij. Aggeus festiuus et le tus. qui seminat in lacrimis ut in gaudio metet destructū templū edificat. deū q̄ patrem inducit loquentem.

Aggredior. deris. aggressus sum ex ad et gradior. et mutat̄ d. in. g. et. a. an̄ penl' in. e. Et est aggredi assilire. inuadere arripe.

Agilis. ab ago. gis diriuat̄ hic et hec agil'. et hoc agi le. Et compat̄ agilior agillimus. Vnde agiliter a gilius agillime. et hec agilitas. tatis. Et scribit̄ agil limus. p geminū. l. format̄ enī ab agil' remota is. et addita limus uide eciā in dos.

Agina gine dr̄ ab ago gis Et ē agina forame̅ in quo se curtina uertit Et agina dr̄ festinancia vn̄ agino as. i. festinare uel fugare negociari et

Aginator oris. i. actor uel mercator p̄ produc̄ gi q̄ rez suā agiliter agit et dr̄ ab ago is et p̄d na

Agiographia phie. i. sancta scriptura Ab agi os quod ē sanctus et graphia qd̄ ē. scriptura

Agiographus Ab agiographia dicitur hic agi ographus. i. sancta scribens et p̄t declinari adiec tiue agiographus pha phū penl' cor̄ Jeronimus in prologo reg. tercius ordo agiog̃pha possidet

Agios grece latine sanctus. et ut uult hugu c̄ dr̄ ab a quod est sine. et ge quod est terra. Inde dr̄ agios. i. sine terra. q̄i celeste.

Agito. tas. a secūda p̄sona de ago gis. extracta s et addita to. fit agito tas frequētatiū. i. freq̄n ter agere. Vnde ūbalia. et componit̄ exagito tas . i. cōmouere. turbare. et coagito tas. i. sil' agitare ul' cumulare. cōmouere. ul' repellere. et subagito tas quod et subigito tas dr̄. suptus agere ul' sub ducere. Vnde terencius in tercia cōmedia. Hoc quid contumelia ē amicū ad te recipe et eius a micā subagitare. Et cor̄ gi. Oracius. in epr. Non te semp inops agitet rex etq̄ cupido.

Agmen agminis. gen. neu. i. turba. nomen col lectiū. et dr̄ s̄m rabanū. ab ago gis. q̄ ubi agm̄ ē ibi frequens accō exercet̄. vel s̄m ysidoȝ dicit̄ ab agendo. i. eūdo. scȝ q̄ in longitudine directū ē sicut exit a portis. alias abusiue.

Agnatus ta. tū mobiliter. et hic agnatus. et hec agnata substantiue. et p̄d penl'. uide in cognatus

Agnellus li. dimi. i. puus agnus. Et hec agnella

Agnes agnetis. et hec similiter diminutiū. agna. ne. Vel p̄t ḡce d̄clinari hic agne huius ag nes. tūc accentuat̄ in fine. Et interp̄tatur agnes casta ul' mater. ul' martir. s̄m pap. Et dr̄ ab ag nos grece quod est piū. quia pia et mitis extitit ul' dr̄ ab agnoscendo. q̄ uiā ueritatis agnouit

Agnomen inis. neu. ge. nomen quod alicui im ponit̄ ab aduentu. vnde eciā dr̄ nomen ab ad uentu. ul' agnomen q̄i adnomen. q̄ post nomen p̄priū debet poni. Vnde agnomino as. i. agno mine uocare. ul' agnomen ponere. et prod̄ gno

Agnominacō ē quidā color rethoricus. de quo dixi sup̄ i q̄rta p̄te. ubi egi de coloribȝ rethoricis

Agnosco. cis agnoui. agnitum. ualde. ul' iuxta noscere. et componit̄ ex ad et nosco. et mutat̄ d. in. g. ul' g. ē ibi p̄ p̄thesim. et tūc abicitur. d.

Agnus ni. dr̄ ab agnos quod est piū. ul' ab ag noscendo. q̄ p̄ ceteris animalibus matrem noscit ut eciā si in magno grege errauerit. balatu cog noscat uocē parentis. Pastor erat in discrecōne omniū. agnic'lus in discrecōne matris nescit. errare

Vn̄ agninus. a. ū. et agnellus li. dimi. et hec agna vnde hec agnella le. diminutiuum.

Ago gis. egi. actum. i. ducere. ul' facere. et in u traq̄ significacōne est actiū Et componit̄ cū ad et fit adigo. gis. adegi adactū. i. ad aliā p̄te̅ redu cere Item cū ab et fit abigo. gis. i. fugare. sep̄are Item cū am et fit ambigo. gis. b. interposita. i. dubito. Item cū cō. et fit cogo. gis coegi. coactū Item cū circū. et fit circūago. gis. ubi. m. debet scribi. s̄ȝ non p̄ferri. Itē cū de. et fit dego. gis. i. uiuo. Itē cū ex. et fit exigo. gis. exegi. exactum Itē cū in. et fit inigo. gis. inegi. inactū. i. pecus a pastu in tectū agere. Abigere uero est pecus a tecto in pascua agere. Item cū p̄. et fit p̄digo . i. uastare. dilapidare. Itē cum per. et fit p̄ago. gis. p̄egi. p̄actū. i. perficere. Item cū re. et fit re digo gis. Item cū sub. et fit subigo. gis. Item cū sat ul' satis. et fit satago. gis. i. satis ago. scilicet festino. p̄curo. omnia perago. Item cū trans. et fit transigo. gis. i. ultra agere. ul' litem decidere Et nota. q̄ ago actiū est. et omnia composita ab eo. p̄ter ambigo. dego et satago. que neutra sunt Item omnia conposita ab ago. faciūt p̄teritū in egi. et supinū in actum. p̄ter dego. quod caret su pino. Ambigo eciā. et satago. non hn̄t supinum in usu. Itē scias q̄ ago qn̄ componit̄ si resultat dicō dissill'a. ex toto a sillaba remouet̄. ut cogo dego. pergo. Si autē dicō trissillaba a ūtit̄ in. i. correptam ut adigo gis. p̄digo. redigo. transigo s̄ȝ tamen a seruat. p̄ago. et satago. Et cor̄ primā ago. Oracius in p̄mo. epy. Nam tua res agit̄ pa ries cū proximus ardet. agit̄ intellige ducit̄ ul' gubernatur.

Agolus. li. mas. ge. i. baculus pastoral' ab agendo pecore dictus. vnde ab ago

Agon ab ago. gis. dr̄ hec gis dr̄. et cor̄ go. agon. onis. i. certamen pugna. Et dr̄ agon quasi sine angulo. q̄ in loco rotundo agones fiebant Theodolus. Excedit laudes hominū qui p̄mus a gones. Instituit fieri sub uertice montis olimpi. et accentuat̄ agon in fine.

Agonia. nie. idem. ē qd̄ agon. ul' agonia. i. ui gor. Hodie uictima. ul' hostia. Et acuit̄ peni. et

Agonista. te. cōmunis. ge. dr̄ ab dr̄ ab agon agon et est agonista qui ul' que est in agone. i. pugil certator.

Agonisticus. ca. cū. penl' cor̄ . i. uictoriosus ul' bellicosus. et dr̄ ab agon ul' a gonista. Aug. sup p̄s. Et cte inquit reddetis raci onem quare monachos agonisticos appelletis.

Agoniteca. ce. penl' acuta cōmunis ge. qui ul' que est in agone. i. pugil. s̄m hug. Papias uero dicit agoniteca. p̄lij actor qui p̄eit certantibus.

Agonizeta. te. ab agon dr̄ hic et hec agonize ta. te. i. uictor. vnde agonizo nizas. i. certare. ūbū neutrū. s̄m hugu̅. Papias uero dicit. Agonizor zaris. i. certare. Et producit. ze.

Agoranomius nomi. mas. ge. ab ago gis. i. p̄n ceps. q̄i p actōnem nominatus. et diuulgatus. et ut dicit hug. uidet̄ esse compositū ab ago et no men

Agramatus. illitteratus. ab a. quod ē sine et gramaton quod est littera.

Agrarius. ab ager dr̄ agrarius. ria. riū. i. illud quod p̄ agro. ul' de agro dat̄. ul' suscipit̄ in p̄ciū vnde hec agr̄ia. rie. i. lex data de agro. ul' p̄cium quod p̄ agro suscipit̄. Ecc̄. xxxvij. Cum op̄ario agrario de omni tempore tracta.

Agredula. ab ager dr̄. hec agredula. le. i. parua

rana que in agris inuenitur.et cor̄ du.
Agrestis d̄r ab ager.et d̄r hic et hec agrestis
et hoc agreste.q̄ enim agreste d̄r quasi stans in
agro ethymologia est non composicio.
Agricola.le.cō.ge.penl' cor̄.i.rusticus.agrum
colens.et ut dicit pap̄.cōponit̄ ex accō et nō
Agricolonus.ni.penl' prod̄ mas.ge.agricultor
et componitur.ab ager et colonus.
Agricultor toris.mas.ge.ab ager et cultor cō
Agrimonia.e.fe.ge.herba que p̄ ponitur.
cipue abundat in agris.Et dicitur ab ager.
Agriofagite.ideo dn̄r quia solū ferax carnes
edant.ab agrion qd̄ greci uocant fetū.ul' ab ag
agri.et fagin quod est comedere.hij citoples di
cunt̄ ul' monoculi.quia vnū habere oculū ī me
dia fronte ad modū cicli dicunt̄.hos india gig
nit.et producit di.
Agrion ul' agrios grece latine fetum agreste.
Agripennus.ni.mas.ge.ab ager et penna.Et
sm ysidorū.Agripenni sunt agri.qui non plene
Agrippa.pe.p geminū.p ē qui cū sunt agri
labore matris editur.sicut p pedes non p caput
ab agros quod est tractus.et pes.q̄ in partu p̄
mo loco pedes remittit. Virgil'.ene.viij.Per te
alia nentis et dijs agrippa secūdis.Dictus ē eciā
quidā herodes agrippa. Vnde in auro.d̄r.Tercius
herodes rex ē agrippa uocatus.ut dicā in herodes
Agros grece latine tractus.
Agula le.cō.ge pnl' cor̄.i.lena q̄i agens gulā
Ayo.is.dico est quarte cōiugacōnis.q̄ facit ī
patīn in ai In quo ūbo.J semp est duplex cōso
na Vnde aio aiūt duax sill'ax sunt Oracius ī epi
Seruius habens p̄ciū loris nō uteris aio.ß seqn̄te
consonante uocalis est.ut.ais.ait.Est autē defec
tīn quia nō inuenit̄ totū in usu.Et scias q̄ ais
pducit.is.sicut audis. Item aimus pd̄.penul' si
cut audimus.ß inqmus cor̄ pnl'.est enī inquio
quis.ūbū defectīn tercie cōiug.Xxx.Tercia wlt
inquit.quarta q̄ sumit ait.De h̄ eciā dixi supra
in tercia pte ubi egi de preteritis tercie cōiugacōis
Ala.le.p vnū.l.d̄r ab alo.lis. in pncipio.
quia ea pullos alit auis ale eciā dn̄r milites.q̄
sicut gallina alis ptegit pullos.sic milites suis
clipeis cooperiūt et ptegunt pedites.Ala eciā ē
pars pilosa sub brachijs.que eciā ascella d̄r.q̄
ex eis b'chia cillent̄.i.moueant̄.Xxx.Euolat et
pugnat.humeris supponit̄ ala.Et scias q̄ ala.e
pd̄ p̄mā.ß alo.lis eam cor̄ Xx.Quicqd pignus
alis.o.dedale concidet alis.Ouidius de arte.Non
auis utilit̄ siscatis.effudit alis.uide in turma.
Alabastrices.ab alo d̄r hic alabastrices lapis
candidus.intercinctus.uarijs coloribus.vn̄ ala
bastrū uas vngentarium.inde factū quod incor
rupta seruat vngenta.luce vij.alabastrū vnguen
ti.et d̄r alabastrum vngenti uas siue pixis de a
labastro.que cōtinet vnguentū.et cor̄ p̄mā.et
scribit̄ sine.u.in penul'. Vnde in aurora d̄r. Illic
vnguentū fundens frangens alabastrū. Itē allex
ander.Marmoris est species unguenta tenens a
Alabastrum stri.p.r.in ultima sill'a labastrum
uas quoddā unguentariū ē.uide in alabastrices
Alabrū.ab ala d̄r hoc alabrū.bri.i.illud in q̄
fila ūtuntur Vnde quidaz. Vertitur in alabro qd
quid net femina fuso. Et nota q̄ filum a colo
ducit̄ in fusum.de fuso in alabrum.hinc in gir
gillū.deinde in glomiscellū.hinc in panum.pos

Alacer.alacris.alacre.penult. trea in telam.
cor̄.i.hylaris.uelox.argutus.letus.Et declinat̄
hic alacer.hec alacris.h̄ alacre.sm modnos. In
uenitur autē h̄ et h̄ alacer uel alacris.in utraq̄
terminacōne.cōis ge.ut sup̄ in tercia pte dixi
ubi egi de declinacōne nominis.Et dicit̄ alacer
Alacmonia.nie.fe. q̄i aliger a uelocitate.
ge.alac̄tas.leticia.gaudiū.uelocitas.sm papiam
Alani dn̄r qdā populi habitantes iuxta lanū
fluuium.sicut alemani dn̄r habitantes iuxta le
Alapa.pe.i.colaphus.vn̄ ala manū fluuiū.
po.pas.alapas.dare.uerbū actīn.Et corripit la
Alapiso.sas.uerbū actīn.i.alapas dare.Et d̄r
Alapus.pi.est.ille.qui alapas pa ab alapa
ciendo acquirit uictum.
Alaris huius alaris femi̅.gn̄is.i. turma equi
talis.ab ala dicitur.Et producit.la.
Alatus.ta tū.qui hab3 alas.pd̄ pnl' ab ala d̄r
Alba.be.quedā ciuitas.eo q̄ alba scropha fu
it ibi inuenta.Et d̄r ab albus.ba.bum. Itē.alba
be.uestis sacerdotalis linea et stricta.que camisia
d̄r.et podis.et talaris.et subucula.sm pap̄ v̄sus
Dicit̄ urbs alba.uestitur presbiter alba.
Albane.narū sunt nuces que diu seruate sunt
albe.ab albus.ba.bum. Item ab albus d̄r h̄ al
bania.nie.regio orientalis. Inde albani dn̄r ho
mines illius regionis.pp̄ter albos capillos.
Albeo.bes.bui.i.album esse ul' fieri.ūbū.neu.
Et d̄r ab albo bas.Et componitur dealbeo bes.
Albesco cis.ūbum inchoatiuū.i.incipio albere
Albicies.ciei.i.albedo.dicit̄ ab albeo.bes.
ab albus.et est feminini generis.
Albico.cas.penl' cor̄.i.parū albere.Et d̄r ab al
beo.bes.sm hug̃.Pris.uero dicit.Ab albo.bas.
albico.cas.Et potest dici ūbum appitīn ut albi
co.i.appeo albere.Et format̄ ab albo.bas.as.
mutata in.i.correptam.et addita.co.
Albidus.ab albeo.bes.ul' albus d̄r albidus.a
um.i.albus.et compatur.albidus.ior.dissimus
Vnde albide.dius.dissime.et h̄ albeditas.et albi
do.das.pnl' cor̄.v̄bum actīn.i.album.facere.
Albiolus.albioli.in albus est.
Albo.bas.uerbū actīn.id est albū facere.et cō
ponit̄ cū de.et fit dealbo.dealbas ūbum actiuū
Albor.boris.ab albus.d̄r hec Inde ūbalia.
albedo.bedinis.et hic albor alboris.p eodez.et
Albugo.ab.albus d̄r hec albu pducit.bo.
go.is id ē glaucitas ul' albedo oculorū.et ē albu
go subtilis mēbrana uisum impediens.tenuis pel
lis.et pducit.bu.vnde in aurora d̄r.Conturbās
oculos albugo figurat hebrei.
Albula.le.ab.albus d̄r hec albula.le.quidam
fluuius.pp̄ter colorem aque que mō d̄r tiberinus
Albumen.inis. a tiberino rege ibi submerso
neu.ge.albedo oui.ab albus.ba.bum.et pd̄ bu
Alburnus.na.nū.i.albus.et d̄r ab albeo albes
ul' albus. Item h̄ alburnus.ni.d̄r quidā mons
Albus.ab albeo.bes.d̄r alb3 eo q̄ albeat.
ba.bum.Et compat̄ albior albissimus.Et hinc
albus.bi.p uentre.q̄i aluus.et h̄ albo.indeclī.
p libro.et p̄cipue ubi nomina sanctorū scribunt̄
Vnde hic albiolus.li.dimi. Vnde iuuenal'.Cuius
et albiolos et lanā pinguerat arcus.et h̄ albū.
bi.inuenit̄ p albedine.Et ut dicit pap̄.albū cā
didū.ß album natura.candidū.fit studio.Xx.Al
bum natura facit.est res candida cura.

Alce grece. latine uirtus siue fortitudo.
Alceus. cei penl' producta. quidā poeta fortis. q̄ inuectā scripsit Jeroñ. in ep'la ad paulinū cap'lo vij. Pindarus et alceus ñtus. a quo et idos qd̄ est forma dr̄ hercules. i. fortis alcides. i. fortis et formosus. ul' ab alceo aluo. Et producit. ce.
Alchimus. mi proprium nomen cuiusdā uiri cor̄ penul'. Aurora. Alchimus ex aaron descendens stirpe sacerdos.
Alcides. alce interpretatur fortitudo.
Alcion. onis. pelagi uolucris. dcā q̄i ales occe ani. qui in hyeme in stagnis occeani nidos facit qua excubante fertur pelagus flantibus uentis continua septem dierum tranquillitate. mitescere. et eius fetibȝ educandō obsequiū ipa rerum natura p̄bere ul' dr̄ sic ab alcione uxore ceicis. q̄ dolore uiri sui tata est in auem illam s̄m poetarum fabulas. Et corripit penl'. Vnde ouid. epp. Alciones sole me mores ceicis amati. De hac dicit ysid. xij. ethi. Alcion pelagi uolucris dcā. q̄i ales cianea. eo q̄ in hyeme in stagnis occeani. nidos facit pullosq̄ȝ educit. Et ut dicit ambrosius in exameron. Tantā grām minuscula auis diuinitus indultā habet ut hos xiiij dies nautici ul' naute p̄sumpte serenita tis obseruent. quos et alcidonidas uocant. quibȝ nullos motus procellose tēpestatis horrescant.
Alea lee ludus quidā ul' instrumentū quo ludi tur. ab alea quodā milite qui in troiano bello illum ludū inuenit. s̄m hug. Pap' uō dicit. Alea tabula lusoria dcā a quodā qui talem ludū īue nit. Et scribitur p vnū l. et producit p̄mā Thobi as Alea fortune fortes examinat aurū. vide in
Aleariū. rij neu. ge. locus ubi ale ‖ elemosina e reponunt' ul' ubi ludit'. Et dicitur ab alea
Aleator toris. mas. ge. qui p̄fectus est in ludo aleariū. et producit penl'. et dicitur ab alea
Aleatoriū ab alea dr̄ hoc aleatorium. torij. lo cus in quo ludit' cum aleis. et aleatorius. ria. ri um. qd̄ p̄tinet ad aleas. ul' qui cū eis ludit.
Aleo onis q̄ assidue ludit cū aleis et ab alea e
Aleola. e. pnl'. cor̄. diminitm̄. i. parua alea
Alemania quedā regio in supiori p̄te germa nie uersus meridiē dicta a lemano fluuio. et fre quenter ponitur p tota germania siue theuto nia. uide in alanus. et lemannus.
Alers lertis. doctus q̄i aliens ab arte. p cōtriū
Ales litis. cō. ge. p aue et p ueloce dicit' ab a la le. quia alis alta conscendat. Alites si aduersa nūciant inhibe dn̄r. q̄ inhibeant. i. prohibeant et uetant. Si p̄spera p̄petes. q̄ oīs aues uolātes p̄ora petant. et cor̄ li. Vnde in aurora dr̄. flectit' ad collū caput alitis ut q̄i corpus. p aue eciam sumitur in pnpno. Ales diei nūcius.
Alga. ab algeo ges dr̄ h̄ alga. ge. hoc qd̄ p̄ij cit mare. ul' herba marina. quia frigida est. vnde et mare dr̄ algosum. eo q̄ algam a se pricit. ul' potest alga dici ab alligo gas. quia pedes ul' ma
Algenia. nie. id est dolor algidus nus alligat ab algeo. quia faciat algere.
Algeo. ges. alsi. i. frigere. u̇bum neutrū. vnde algesco cis. inchoatiuū. Et utrūq̄ȝ componitur cū ex. Et dicitur exalgeo. et exalgesco exalgescis.
Algidus. ab algus dr̄ algidus. da. dū. pnl' cor̄ i. frigidus. et compat' algidior algidissimus. et ab algidi gtō addita tas. hec algiditas. tatis. i.
Algor. oris. mas. generis. i. frigus ‖ frigiditas ab algeo. ges. et producit. go.
Algosus. sa. sum. i. frigorosus. ab algus dicitur
Algus. us. ui. mas. ge. i. frigus. ab algeo. alges
Alia. lie. mas. ge. nomen cuiusdā fluuij. p unū l. s̄ q̄nq̄ȝ cā met' interponit' aliud. l. et dr̄ allia.
Alias. ab alius alia. aliud dr̄ alias in alio tp̄e adubiū tp̄is. uel alias. i. in alio loco. adūbiū loci uel alias. i. aliter. et sic est adūbiuȝ qualitatis. Ge nesis xx. Alias autē et uere soror mea est. Et ac centuat' in fine ad dr̄ām alias nominis
Alibi aduerbiū locale. et significat in loco. et
Alibris dr̄ q̄ in ‖ componit' ab alius et ibi. eo librant'. i. uoluūtur fila. ul' liberant'. i. soluū
Alicubi adūbium ‖ tur idem quod alabrū. locale. et significat in loco. et conponit' ab alius et ubi interposita. c. causa euphonie deberet eñ dici aliubi. Et ut dicit papias. Aliubi uspiā in a
Alicui habet accentū super hanc ‖ lio loco. sillabā li. vnde dicit magister bene. Causa distinc cionis ponimus accentū sup hanc sillabā li. in h̄ dcō alicui. qui aput metricos accipit' p trissilla bo. vnde accentus deberet esse sup p̄mā sill'am sed respicimus in accentu modulacōne p̄saicam que accipit illū dcm̄ p tetrasillabo. et ideo poni tur ibi accentus sup hanc sill'am. li. tam q̄ esset
Alicūde adūbiū loci ī aliūde uide ‖ antepenl'
Alienigena gene. cō. ge. penl' cor̄. i. de alia pa tria natus. et componit' ab alienus et genitus.
Alienus. ab alius dr̄ alienus. na nū. i. extr̄neus Vñ alieno nas u̇bū actm̄ alienū facere pnl' pō
Alietus. ti. i. los merillus. ab alo alis dr̄. Vel ut dicit papias. Alietus similis aquile ul' maior Et producit penl' Vnde in aurora dr̄. Obtinet exi gias alietus corpore uires. Itē ouid methamor Et mō factus auis fuluis alietus in alis.
Alimen. inis. neu. ge. i. nutrimentū. ab alo. is. et corr̄ penl' tam in nominatiuo q̄ in obliquis.
Alimentū ab alimen ul' alo. is hoc alimentū ti. et hec alimonia. nie. p eodem scȝ qd̄ habetur ad alendū. Vnde pluraliter hij alimones. nium
Alimonia. nie. in alimentū est ‖ i. nutritores
Alio aduerbiū loci ab alius dr̄. et acuit' in fine ad drām huius ablatiui alio Inuenitur eciam in datiuo alio. Mathej viij. Et alio uade et uadit.
Alioquin. i. aliter aduerbiū qualitatm̄ compo nit' ab alius et q̇n. s̄m hug. Papias uero dicit. Alioq̄n q̄ si minus. q̄ si non ul' alit' si alio mō feceris. cōiūccio racōnal'. ul' collectiua. Ita dicit pap. et producit penl'. Oracius in. v. s̄moñ q̄ me chus feret aut sicarius. aut alioquin
Aliorsum adūbiū loci. signat ad locū. i. u̇sus alia p̄tem. et componit' ab alio adūbio et u̇sus
Alipes pedis penl' cor̄ tam ī nt̄ō ‖ ul' orsum q̄ in obliquis. i. uelox q̄i habens alas in pede et est cōmunis gn̄is. et componit' ab ala et pes
Aliptes. ab alo. lis. dr̄ hic aliptes tis. plagarū curator. q̄ eas fomentis alit. i. curat vñ iuuenal' Gramaticus rethor geometra pictor aliptes
Aliq̄ⁿdiu componit' ex aliq̄ⁿtum et diu s̄m hu
Aliqñ. alius componit' ‖ gucōnem. i. aliq̄ⁿtiens cū quando et fit aliquando. aduerbiū temp̄is. et acuit. li. licet penultima sit longa.
Aliquantillus. la. lum. diminitm̄ de aliquātus
Aliquantisper. aliquā ‖ sicut et aliquantulus tis ablatiuus de aliquātus componit' cū p et dr̄ aliquantisper. i. aliquantulū s̄m hug. Pap' autē

dicit.aliq̃tisper aliq̃diu.p aliq̃tulum temporis
Aliq̃tus.alius cōponit̃ cum quantus et fit ali
quantus.ta.tū.Vnde aliquātulus et lum.dimi.
Aliquis.alius com ¶ et aliq̃tulum adūbium
ponit̃ cū quis.et fit aliquis.qua.quod quid.et
scribit̃ p.d.aliquid.cuius abltūs scʒ aliquo po
nit̃ adūbialiter.et signat ad locū.ſm hug.ul̄ ſ
antiquos aliquo ē adūbiū loci.et accentuatur in
Aliquorsum.aliquo adūbium compo ¶ fine.
nit̃ cū ūsum ul̄ orsum et fit aliquorsum.i.ūsus
Aliquot ē o.ge.et indecl̄.et tm̄ ¶ aliā ptem.
plr̄ declinatur.et componit̃ ab alius et quot.
Aliquociens adūbium nūi.ab ab aliquot dr̄.
Aliquotus.ta.tū.cor̄ penl̄.quia quotus a q̃
componit̃ cor̄ pmā.Vnde in ḡcismo dr̄.Si que
ras quotus iste uenit nūm tibi signas.Quotus
.i.cū quot socijs.Si quotus iste sedet a me tūc
ordo notat̃.Id est pmus.ul̄ secūdus.Et scias q̄
ps aliquota alicuius tocius.dr̄ eius ps integra.
vnde ptes aliquote de sex.sunt vnū.duo.tria.Et
ē numerus pfectus.quia ptes eius aliquote sūt
Alitus ab alo.lis.dr̄ h alitus ¶ equales toti.
tus.alitui.i.alicō siue nutrimentū.Et alitus qn̄ʒ
ponit̃ p spiritu ul̄ spiracōne.ut dicit hug.Vn̄
quidā.Alitus est flatus alitus nutritus habetur
et sic alitus p flatu pducit pmā.sicut alo.as.
ſ alitus.i.nutritus cor̄ pmā.sicut alo alis.
Aliunde componit̃ ab alius et vnde.et inter
ponit̃.c.et fit alicunde p eodem.et signant aliū
de et alicunde de loco.i.de aliqua parte.
Alius.alia.aliud.nomen ad aliquid et negatiū
et pt dici de pluribus q̄ȝ duobus.cū alter nō di
catur nisi de duobus.ſm hug.Vnde in ḡcismo
dr̄ De multis ꝓpe pmus dices alius q̄ȝ.Sed por
ac alter dic concordare duobus.Et differt alius
a ceterus.Nam alij dn̄r ex alio numero sed ceti
ex eod̄ Et scias q̄ alius in ntō corripit penl̄.ſ
in gtō eam pducit.deberet enim supare ntm̄ in
vna sill̄a.Vnde quod amisit in silbis recupat in
temporibus.sicut alterius quod duabus sillabis
supat ntm̄ cor̄ penl̄.Et sic quod abundauit in
silbis amisit in tempibus.Vn̄ dicit ps.in xiij.li
bro.Alius alius alij.cuius gtūs quia par ē simi
lis ntō.pducit semp penl̄ cum alterius econtra
q̄ȝ duabus vincit sillabis suū ntm̄.semp cor̄ pnl̄
alterius alteri.et in vj lib̄ dicit.Sciendū q̄ in ius
terminanciū gtūs pducit penl̄ licet licencia po
etica eam corripiat.excepto alter alterius.quod
ideo magis correptam habuit pnl̄ q̄ duabus sil
labis vincit genitiuus ntm̄ Qd̄ ergo creuit sillab
hoc minuit tempe.Item ut dicit pscianꝰ.in xiij
libro.Inuenit̃ altere pro alti.et sole pro soli In
uenit̃ eciam ſm secunde declinacōnis regulā Gtō
alij alie.Datiuo alio alie.Similiter in euangelio
mathei capitulo octauo Dico alio ueni et uenit.
Et scias q̄ aliud scribit̃ p.d.sicut et quid.quia
in.d.ista duo inueniunt̃ neutri ge.aliud et quid
Item dicit ps.in septimo lib̄.Cui p monasill̄o ac
cipiūt metrici.et huic.Omnis enim gtūs in ius
desinens.vna sill̄a vult supare suū dtm̄.alter al
terius alteri illius illi.alius q̄ȝ p duas.I.debuit
esse gtūs.cā dn̄ quod est alij.ſ ul̄ hyatus causa
ul̄ quia inter duas uocales.I.uocal̄ esse nō po
terat.Dtūs autē loco consonantis eam accipi p
hibebat.q̄ ipse duplicat uocalem.et credo drīie
causa ne ali ūbum infinitū esse putaret̃.Ideoq̄ȝ

pleriq̄ȝ recusauerūt cū freqnti usu pferre.et cor̄
pmā alius.¶ Et scias q̄ ut dicit ps.in xv lib̄.
Aliter ab eo quod est h alis.huius alis.huic ali
p alius.alius.alij.addita ter.ſm analogiā pfer
tur.¶ Hic nota.q̄ in diuinis aliud in neutro ge
nere dicit essenciā.ſ alius in masculino gn̄e re
spicit psonā.vnde pater est alius a filio.ſ non
aliud.Nam sicut dicit augustinus.Vna est patris
et filij et spūs sancti essencia quam greci omonsy
on uocant.in qua nō est aliud pater aliud filius
aliud spūs sanctus.q̄uis psonaliter.alius sit pa
ter alius filius.alius spūs sanctus.Item aug.Ar
rius dixit.aliud est pater.aliud filius.Recte di
ceret.si diceret.alius.et non aliud.Qn̄ enīʒ dicit
aliud contradicit ei a quo audit.Ego et pater
Allatū est supinū de affero af ¶ vnū sumus.
fers.ſ ablatū p.b.ē supinū de aufero aufers.·.
Allec.pisciculus ad liq̃rem salsamentorū pdone
Allecto.tas.freqn̄ ¶ us.vnde et nuncupatus
ter allicere.de allicio allicis.allectum.
Allecto eciā est quedā furia infernal̄.alliciens
ad lites et discordias.vnde ūgil̄.vij eneyd̄.Allec
to in centros stigijs se concidet alis.
Allego gas gaui gare componit̃ ex ad et lego
gas.et mutat̃ d.in.l.Et in̄ allegans.tis.o.g̃ pti
cipiū et pd̄ pnl̄.Sap.xviij Et p incensū depcacō
nem allegans restitit ire.Et ē allegare remittere
ul̄ affirmare.ul̄ racōnes ad fulcimentū sue ptis
inducere.vnde allegacōnes dn̄r affirmacōnes
et racōnes ad confirmandū aliquid inducte
Allegoria.rie.pmā posicōne pd̄.Vnde quidā
Allegoria canit secreta pabola celat Tamen qn̄ʒ
subtrahit̃ unū l et cor̄ pri.vn̄ phisol̄.Est aū xp̄s
panther alegorice dictus.Et scias q̄ sacra scrip
tura quatuor modis potest exponi.scʒ hijstori
ce.tropoloyce.allegorice.anagoyce.Hijstoria do
cet factū.Tropoloya faciendū.Allegoria creden
dū.Anagogia.appetendū.Vv.Lrā gesta docʒ.quid
credas allegoria.Moralis quid agas.quo tēdas
anagogia.Hec patent in hac dcōne iherusalem
Hijstorice enim est quedā ciuitas.Tropoloyce ē
tipus anime fidelis.Allegorice figura ecclesie mi
litantis.Anagoice tipum gerit ecclesie triūphan
tis.De allegoria eciā sup̈ in quarta pte dixi in
tractatu de tropis.Pap̈ sic dicit.Allegoria miste
riū similitudo.i.templum dn̄i quod fecit salomō
iuxta hijstoriā iuxta tropoloyam ecclesiā.iuxta
allegoriā ul̄ tipicū sensum.corpus dn̄i.iuxta ana
gogen supnam patriā.Similiter ihrl̄m.ipsam
ciuitatem.et homines.ecclesiam.animā.et patri
Alleluia.ab allelu. ¶ am celestem significat.
quod est laus et ia quod est nomen dei ſm q̄
est inuisibil̄.vn̄ all̄a.i.laus dei ſm huguc̄.Pap̈
sic dicit Alleluia hebiice latine laudate deū.Iteʒ
dicit pap̈.Ia aput hebreos.nomen domini tm̄
ponit̃.quod eciā nouissima sonat sill̄a de all̄a.
vnde patet q̄ tam huguicō q̄ pap̈.vult q̄ .I.sit
cōsonans in hac sill̄a ia.et sic all̄a est quatuor
sillabarū.¶ Est autē alleluia indeclinabile.et debet
acui in fine.sicut osanna.q̄ autem dr̄ al.i.altissi
mus.le.i.leuat̃ in cruce.lugebant apl̄i.Iam sur
rexit dominus ethymologia quedā est.Nota hic
q̄ sicut dicit aug.in secūdo libro de doctrina xp̄i
ana.Hebrea ūba non interptata sepe inuenimus
in sacris libris.sicut amen.all̄a.et racha.et osan
na.et si qua sunt alia.quorū ptim ꝓpter sanctio

rem autoritatē. q̄uis interp̄tari potuissent serua
ta ē antiquitas. sicut sunt amen. alleluia. Partim
uero in aliaꝝ linguā trāsferre non potuisse dicū
tur sicut alia duo que posuimus Sunt enim que
dam ūba certaꝝ linguaꝝ que in usu linguaꝝ al
terius p interp̄tacōnem transire non pn̄t Et hoc
maxime interieccōnibus accidit. que ūba motū
animi signant pocius q̄ sn̄e concepte ullam pti
culā nā et h̄ duo talia esse p̄hibent̄. dicūt enim
racha indignantis esse uocem. osanna letantis.
Alleuio as aui ex ad et leuio as et mutat̄ d in l vide in leuio as.
Allibesco cis Nota q̄
antiqui dicebant lubet et lubesco. p libet et libes
co Vnde et nos utimur composito allubeo et al
lubesco. i. obedire uł consentire. Et inde hec allu
bescencia. cie. uł allubencia. cie. i. obediencia. cie.
uł consensus. et in eodem sensu inuenit̄ allibeo
bes. bet. et allibesco. et cor̄ li. sicut libet.
Allicio. cis. allexi. allectū. ex ad et licio. cis. et
mutat̄. d. in. l. uide in licio. cis. et corripit. li
Allido. dis. allisi. allisum. i. ledere ad aliud. Ex
ad et ledo. dis. et prod̄ li. et mutat̄. d. in. l. et ae
dyptongus in. i. ps̄. Beatus qui tenebit et allidet
Alligo. gas. ex ad paruulos suos ad petram.
et ligo. ligas. mutata. d. in. l. et cor̄. li. vn̄. Bizria
Quemlibet inmodicus alligat eris amor. p̄pheta
Qui sanat contritos corde. et alligat contricōnes
Allisus. sa. sum. ab allido. dis. et prod̄ eoꝝ.
li. Osee. x. Matre sup filios allisa. i. lesa.
Allium. lij. dcm̄ s̄m papiam eo q̄ oleat. cuius
ordine odorem uenenata fera non sustinet. leo
et pardus fugiūt. Nam allia q̄i olida ab olendo
Parsius. Gustaueris alli. p allij. Nūj. x In mentē
nobis ueniunt cucumeres et pepones porri q̄z et
Allodiū dij. d̄r hereditas quā cepe et allia.
uendere ūl donare possuꝫ Ita ē. mea p̄pa s̄ hug.
Grec̄ sic dicit. Dicit̄ allodiū fundus. fund̄ maris
Allophilus. Allon interp̄tatur alienū ymum
et componit̄ cū filius. Et d̄r h̄ allophilus. i. alie
nigena sicut philisteus. palentinus. vide in phi
listim. et cor̄ pnł. Vnde in aurora dicitur q̄ al
lophilus hostibus ille datur Allon interp̄tat̄
Allopacia Ab allon alienum. et pace alienū
passio d̄r h̄ allopacia cie. uel g̊ce h̄ allopate tes
ten. i. aliena passio que ab alio infertur s̄ hug
pap̄ ūo ita dic̄. allopacia cie passio ab alio in a
Alloquor eris. ex ad et loquor liū transiens
mutata d in l Et est alloqui loqui ad vnum Ex
vi p̄pōnis construitur cū accō rei rōnalis. ut allo
quor te. i. loquor ad te et cor̄ lo uide in loquor
Allotheca ce. d̄r ab allon. et thesis posicio. i.
diuisa posicio acc̄ntis uel acc̄ncia ut cū casus uł
p̄sona ponitur p casu uel p̄sona. vel cū diuersi
casus ūl p̄sone construūtur intn̄sitiue. et cōsil'ia
s̄ hug. Grec̄ dicit. allotheca genus nescit. nūos.
neq̄z casus. De hoc eciam require supra quarta
parte. ubi egi de allotheca s̄m pristianum.
Allubescencia uel allubencia cie fe ge. i. obedi
encia uel consensus. uide in allibesco cis.
Allubesco cis. i. obedire uł cōsentire uid̄ in al
Allucino nas. a luce d̄r lucino nas. i. libesco
suadere uel lucinare. q̄i luce uicinare. Et compo
nit̄ cū ad. et mutata. d. in. l. d̄r allucino. nas. iux
ta lucinare. Inde hec allucinacō. quasi iuxta lucē
approquinquacio. Et corripit. ci.
Alludo dis. ex ad et ludo. dis. mutata d in l et
ē alludere. illudere. uł consonare. congruere. con
cordare. ut hic alludit ad hijstoriam. et p̄ducit
Alluo. is. lui. allutū. ex lu. uide in ludo. dis.
ad et luo. is. mutata. d. in. l. Et est alluere ablue
re. delauare. uł pocius paulatī abluendo augmēta
re Inuenit̄ eciā qn̄q̄z alluē p cōsumpcōne aquaꝝ
Alluces. ab alluo is hec allu uide in luo luis
ces alluciū. et allucia cioꝝ. loca cenosa. idest ceno
plena. ubi fluuius alluendo dimittit cenū. et pu
Alluuio. ab alluo. is. d̄r hec allu tredinem
uio. onis. et hec alluuies. ei. i. alluuiū. uł aquosi
tas. aquaꝝ inundancia. Job xiiij. alluuione pau
Alluuiū uij. neu. ge latim terra consumit̄.
d̄r ab alluo. is. et est alluuiū latens incrementū
quod fit cum fluuius ex una pte addit̄ ripe vn̄
hic alluuius. uij. d̄r ager quē paulatim fluuius
in agꝝ reddit. Inuenit̄ tamen qn̄q̄z alluere pro
consumpcōne aquaꝝ. et alluuiū p consumpcōne
ripaꝝ ex aquis. et hoc ideo quia q̄tum fluuius
ex una pte addit. tm̄ ex alia demit et corrodit.
Allux lucis penł prod̄. sicut pollux. cis. Vnde
quidā. Allux et pollux bene declinant̄ in ucis
et racō est quia hn̄t. u. naturaliter longā ante x
in recto. ut supra ond̄i in secūda parte. ubi egi
de accentu noīm desinenciū in. x. Et ut dicit grec̄
Est manuū pollex. s̄ dicat̄ pedis allux.
Almus. ab alo. lis. d̄r almus. ma. mū. i. sanctus
pulcher nutriens s̄m rabanū. Papias eciā dicit
Almus. ma. mū. sanctus pulcher. excelsus. ab alē
Alma mons aput smirmiam. do dicitur
Alnus. ab alo lis. deriuat̄ hic alnus. ni. queda
arbor. eo q̄ amne alatur. Vnde hoc alnetū. ti lo
Alo. lis. lui altū uel cus ubi crescunt alni.
alitū. Vnde duplicia uerbalia hic alitor et altor
hec altrix et alitrix. et hec alcio et hec alicio hic
altus. tus. tui. et alitus. tus. tui. Idem est quod
alicio. Alo componitur coalo. coalis. qd̄ et
secūde coniugacōnis inuenit̄ coaleo les. Vnde co
alesco inchoatiū. et cor̄ pmā alo. s̄ halo. as caꝫ
p̄ducit. Xv. Nutrio curat alo p̄ducit spiritus ha
lo. Item in aurora dicit̄ Claudos mendicos uictu
Aloe fe. gn̄is. arbor suauissi pietatis alebat
mi odoris. cuius lignū uite timiamatū in altari
bus adicitur. Et inde hec aloes alois p quod. s̄
unguento amarissimo inde facto uł specie.
Allopicia. cie est fluor capilloꝝ. circūscriptus
pilis fuluis eris qualitatē habentibus. sic dcā a
similitudine animał uulpecule. quā greci alopici
am uocant. Vnde alopiciosus. sa. sum. caluus. et
acuit penł. Vnde quidā Musculus in tibia semp
Alpha. pma lr̄a aput g̊cos manet alopiciq̄z
Et diuat̄ ab aleph hebrea lr̄a. Et ponitur p pri
cipio. apoc̄ j. Ego sum alpha et o. pn̄cipium et fi
Alphabetū. Alpha cōponitur cū beta qd̄ nis
est secūda lr̄a et d̄r hoc alphabetū. ti. abcdariū.
Alpinus. na. nū. penł. p̄ducta in alpibus ex
Alpis. ab altus d̄r istens. d̄r ab alpis. alpis
hec alpis. alpis. s̄ raro inuenit̄ in sin. Et dn̄r al
pes q̄i alta petens. ūl q̄i altipedes. i. mōtes. et nō
est composicō. et est tractū a lingua galloꝝ. qui
alpes altos montes uocant.
Alsi alsisti. i. frigui. p̄titum de algeo alges.
Alsor ab algeo alges. alsi. quod est frigere dn̄
dunt ūbalia. s̄ non sunt in usu. hic alsor soris et
Altare. altus componit̄ alsio onis res uerbi
cū ara. et d̄r hoc altare. huius altaris q̄i alta. uł

altorum ara. et hoc altariū rij. pro eodem. et hec altario
Altariolum li. neutri generis. Valtaris. i. altare
dimi. i. paruū altariū. uel altare. Et cor penultimā
Alter. altera. alterum. nomen indiuiduū. et fa
cit gtūs alterius penl cor quia supat ntm̄ in du
abus sillbis. Vnde quod creuit sillabis minuit tem
poribus. sicut supra pbaui in alius. Inuenitur eci
am alteri altere alteri in gtō. et in dtō altero al
tere altero. sicut alio in datiuo. Iobel. i. Sup hoc
filijs nostris narrate. et filij nostri filijs suis. et
Altrico cas caui. uel Filij eorum gnacioni altere
altricor caris. i. certare. litigare. et dr ab alter. Et
componitur utrumqz coaltrico. cas. et coaltricor. aris
Alteritas. ab alter alteri addita. tas. fit hec al
teritas. alteritatis id est uicissitudo.
Alternus. ab alter dr alternus. na. nū. i. uicissi
tudinarius. Vnde alterne. et alternatim aduibiū
. i. uicissitudinarie. et alterno as. ūbum actm̄. i.
mutuare. uel alternatim aliquid dicere. uel facere
Et etiam pro dissociare inuenitur.
Altero. ras. ūbum actm̄ dr ab alter. et est alte
rare uariare. facere alterū. vñ alteratus. ta. tū. i.
uariatus. et pt esse nomen simplr deriuatū ab
Alteruter. alter componitur cū uter et Valter.
fit alteruter alterutra alterutrum. Gtō alterutrius
. i. iste uel ille. uel uterqz ambo. Inde alterutrim ad
ūbiū. i. mutuo. Vnde in epla iacobi. Confitemini
alterutrum peccata uestra. Inuenitur eciā alterutrum et
alteruter. in eodem sensu. Quare autē alteruter
non declinatur ex utraqz pte. sz tantū in fine cum
componatur ex duobus rectis integris dixi supra
in tercia pte. in tractatu de composita figura no
minis. ubi egi de composicōne integrorum
Altigradus. da. dum. penl cor. i. alte grediens. ui.
qui ē in alto gradu. et cōponitur ab altus et gradus
Altilis. ab alo lis dr hic et hec altilis Vul gradior
et hoc altile. i. res que ad hoc alitur ut pingui
or fiat et occidatur. ut porci et uolucres domestice
Et dr qnqz substantiue hic altilis. qnqz hoc altile
Vnde in math. Thauri mei et altilia mea occisa
sunt sm hug. Pap autē dic Altilia uolatilia sagi
nata studio. Et grg dicit Altilia saginata dicimus
ab eo qd est alē altilia qi alitilia uocamus. et cor
pnl altil. Vñ in grec dr. Ornix siluarum solet altil
Altiloquus. a. ū. pnl cor. qui al Vesse domorū
ta loquitur. Ab altus et loquor componitur.
Altio onis id est alitio. uide in alo alis.
Altisonans. antis. i. in altū uel ex alto sonans.
ab altus et sonans uel sono. nas. Et corripit. so.
Altisonus. na. num. penl cor. i. alte sonans. et
componitur ab altus et sono sonas.
Altithronū. ni. altus componitur cū thronū. et
fit hoc altithronū. ni. i. sedes regia. Et inde dr al
tithronus. ni qui sedet in illa sede. et corr thro.
Altitonans. altus componitur cū tono. nas. uel
tonans. et dr hic et hec et hoc altitonans. qui al
te tonat. Est enim deus altitonans et trinitas et
ūbum uel aer. et celum. Et substantiue pt dici hic
Alto. tas deriuatur ab altus Valtitonans deus
ta tū. sz non est in usu. Et componitur in exalto
tas. in altum extollere. Et inalto. tas pro eodem
a quibus ūbalia sm hug. Papias uero dicit. alto
tas nutrio. uel altum facio. subleuo.
Altrinsecus. ab alter dr altrinsecus. i. alter. Et
altrinsecus. i. econtrario utrimqz. Vnde prudenci
us in hympno. Respondit ille altrinsecus. uel sm

papiā. Altrinsecus dextera leua qz alterutrum. Geñ
xv. dr. Et utrasqz partes contra se altrinsecus posuit
Altriplex altriplicis penl cor qui uel que ē ani
mo duplex. Et componitur ab alter et plica sm
hug. vl sm papiā Altriplex duplex. dolosus et
Altrix altricis feminini gnis. i. ali V cor tri
trix uide in alo. alis.
Altus. ta tum habet tres significacōnes. altus
altus. i. subtilis. et altus. i. pfundus. cōuersiz eñ
et recipce altus ponitur p profundus. et pfundus
p altus. Et compatur alcior altissimus. et inde hec
altitudo. Item inuenitur altus p nutritus. et tunc
descendit ab alo. lis. alitum uel altū Et ut dicit
pap. Altū supius et inferius dr. ad utrumqz ptinet
altum. Namqz celum dicimus et altum mare
Alueare. ab alueus dr hoc alueare uel aluear
ium uas in quo apes delitescunt.
Alueolus. li. penl cor. mas. ge dimi. i. puus al
ueus. Dañ xiiij. Intriuerat panes in alueolo. uid
Alueus. uei. mas. ge. dr ab aluus V in alueus
ui. et est alueus uenter fluuiorum Vnde hic alueus
dr quoddā uas factū ad modū aluij fluuij in quo
pedes lauantur et olera et carnes vnde hic alueo
lus. li. tam aluei fluuij qz aluei uasis. Dañ. xiiij
intriuerat panes in alueolo.
Alumen. ab alo. is. dr hoc alumen aluminis
uel almen. eo qz ceteris coloribus pbeat lumē uel
alimentū. et pducit lu. Papias sic dicit. alumen
a lumine dr. eo qz lumen pstat coloribus tingen
Aluminatus. ta. tum. id ē nu dis. Et cor mi.
tritus. Et dicitur ab aluminis.
Alumnus. ab alo alis dr hic alumnus. ni. qui nu
trit uel nutritur. Xps. Est et qui nutrit. et qui nutr
Aluta alute. ab alo. is dr hec Vtur alumnus
aluta. te. pellis que tānata dr wlgariter cordau
anee. quia alit pedes. vñ Iuuenalis. Apposita ni
gre lunā subtexit alute. et inde hic allutarius. rij
. i. pelliparius qui opatur pelles tānatas uel tinc
tas. uel qui eas tanat. i. seruat uel tingit.
Aluulus. li. dimi. pnl. cor. i. puus aluus.
Aluus. ab abluo. is dr hec aluus. huius alui fe
ge. qi ablus et est aluus que cibū recipit et pur
gari solet. vnde et sic dr. quia abluatur. i. purgetur
ex ipsa enim sordes stercorum defluūt. et differt a
uentre et utero. uide in uenter. tris.
Am ppositō. semp in composicōne inuenitur
sz an p. n. est coniūctio que in composicōne
nō inuenitur. sicut dixi supra in pma pte. in capi
tulo de sillaba. ubi determinaui de. M.
Ama. me. fe. ge. sm. psid. dr ab amo amas. qz
multū amat. que et strix dr a stridendo. et est a
Amabil. ab amo Vuis nocturna. uide in strix
as dr hic et hec amabil. et hoc amabile. vnde a
mabiliter adūbiū. Et componitur hic et hec ina
mabilis. et hoc inamabile. vñ inamabilit aduerbiū
Amabo. interieccō blandientis. ab amo amas
Amadrias. amans pticipiū componitur cū drias
quod ē arbor. et fit hec amadrias. driadis. ama
driades dee sunt arborum. quasi amantes driades.
Amamen. ab amo as hoc amamen minis. et hoc
amamentū. ti. p eodem. i. amacō. Et pducit penl
Amando. das. ex a et mando. das Vamamen
. i. exlonge mandare et absentare. et in eodem sen
su inuenitur amendo. das. uide in mando. das.
Amanitis amanitidis fe. ge. sz amanites ē mas
ge. vnde ij. regū. capitulo. xiiij. ergo debet dici

naamã amanitis.non amanites.Et ꝓducit penł
amanitis.De hoc dixi supra in tercia pte in trc
tatu de spēbus noīm.ubi egi de patronomicis.
Amans.tis.gñis omnis pticipiũ de amo as.et
construitur cũ accusatiuo.sicut et suum uerbum
qñq3 tamen est nomen.et tūc construit̃ cũ gtō
vnde ps.Amans illum pticipiũ est.amans illi
us nomen est.et compat̃ fm q ē nomen amãs
Amaracus.ab amarus dr hic ¶ dor issimus.
amaracus.ci.dr quedã herba.uł amaracus fuit
quidam puer qui dum differret vnguenta et ceci
disset mortuus est et mutatus in florem sui no
minis.fm fabulas poetaꝝ.Et ita a nomine illi
us dr herba illa amaracus.et flos et unguentũ
quod inde fit.quod et hoc amaracum dicitur
Amareo.res.dr ab amarus.et est amareo ama
rus sum uł fio.vnde amaresco.cis.inchoatiuũ.
Amarico ab amarus dr amarico.cas.ũbum ac
tiñ.i.amaꝝ facere uł fatigare.unde ũbalia.
Amaricosus.sa.sum.i.amarore plenus.Et ab
amaror.oris.m.g.i.amaritudo ¶ amarus dr.
Amarus.ab a quod est sine.et mare.p contra
riũ.dr amarus.ra.rum.Et compat̃ amarior.issi
mus.vnde h amaritudo.inis. ¶ Amarus compo
nit̃ ꝯamarus.pamarus.ãbo ꝓ ualde amarus.
Amasa.amase ꝓpium nomen uiri.de quo dr re
gũ.xvij.Amasan uero constituit absolon.ꝓ Jo
ab.sup exercitũ.et cor penł.Vnde in aurora dr
Promittens amase rex milicie dominatum.
Amasco.cis.ũbũ inchoatiñ.i.incipio amare.
Amasio.onis.masc ge idem ē quod amasius
Amasiolus.li.dimi.pnł cor.paruus amasius.
Amasiũculus.li.dimi.puus amasius.et cor pł
Amasius.ab amo as.dr h amasius.sij.qui in
tempate amat.uł qui intēpate amat̃.et est ama
sius luxurie.amicus honestatis.a quo h amasio
lus.li.dimi.et hec amasia.sie.et amasiola.le.di
minutiuũ.Dr eciã h amasio.onis idem qd amasi
us.et iñ h amasiunculus.amasiunculi diminutiñ
Amathi.interptat̃ ueritas.et accentuat̃ in fine
Amatorculus.li.dimi.puus amator.pnł cor.
Amatricula.le.dimi.parua amatrix.
Amaturio.turis.ũbum meditatiñ.i.meditor
amare.et format̃ ab ultimo supino.addita rio
et corripit.u.ante.r.sicut parturio parturis.
Amatus ab amo h amatus.i.amacō et mobłr
Amazones.dñr ab a qd est ¶ amatus.ta.tũ.
sine.et mazon quod est mãma qsi sine mamma
sc3 dextera quã inurebãt ne impediret eas in sa
gittando et eã nudabant uł h faciebant de sinis
tra ne clipeus impediret̃.Eedem dicte sunt vni
mãme.hee sine uiris.viuũt.et cor penł amazo
nes.ũgił enei.xj.Pulsant et pictis bellant̃ ama
zones armis.Et scias.q ut dicit ysid ethy.viij.
tria sunt gña consuetudinũ.sicut scitarũ.ubi fe
mine et uiri in pugnã eunt.Amazonũ.ubi sole
femine.Romanoꝝ aliaꝝ q3 gēciũ.ubi soli mares
Ambactus ta.tũ.i.circũactus.sicut solet esse
quisquis dubitat.ab ambigo gis dicitur.
Ambages.ambagis.i.dubia locucio.ab ambi
Ambago.ginis.i.du ¶ go.gis.et ꝓducit pnł
bia locucō.ab ambigo.gis.et ꝓducit pnł in ntō
Ambarnalis.uide in arnambale.
Ambi.i.serui.ab ambiendo.i.circũeundo dicti.
Ambidens.ab ambo.et bidens ouis.componi
tur h ambidens.dentis.i.ouis hñs in supiori p
te dentem vnum.et alium in inferiori parte.
Ambidexter.ab ambo et dexter componit̃ h
ambidexter ambidextri ille qui utrq3 manu utit̃
ꝓ dextera.sicut fuit aoch.ut habet̃ in li.iudicũ
Ambifariã adũbiũ discretiñ.i.ex ambabus pti
Ambigo gis ago ¶ bus.ab ambo componit̃
cōponit̃ cũ ã et fit ãbigo.is b.intposita.i.dubi
tare.et cor bi.Et facit pteritũ ambegi.Antiq tñ
dixerũt ambigui.sup nō est in frequenti usu.
Ambiguus.ab ambages.dr ambiguus bigua
biguũ.i.dubius.Et compat̃ Ambiguus magis
ambiguus.ambiguissimus.vnde h ambiguitas
tatis.et ambiguosus.sa.su3.i.dubitabilis.uł ple
Ambiloquus.ambo cōpo ¶ nus ambagibus
nit̃ cũ loquens et fit ambiloquus.qua.quum.i.
bilinguis.qui nunc hoc nunc illud affirmat.vñ
ambiloquiũ.quij.talis locucio.et corripit lo.
Ambio.bis.ambiui ambitũ.i.circũdare et cu
pere.et ꝓpe honorem.et componit̃ ex am et eo
et interponit̃.b.causa euphonie.et e.mutat̃ in
Ambicō.ab ambio.bis.dr ¶ i uide in eo.is.
hec ambicō.onis.i.circumdacō uł cupiditas.et
maxime honoris.Ambiciosus.sa.su3.i.cupidus
et ꝓprie honoris.et compat̃.hec ambiciositas
.i.cupiditas.et h ambicies.ciei.ꝓ eodem.et qa
ambiciosoꝝ est blandiri.et adulari.ideo qñq3
ambicio ponit̃ ꝓ adulacōne et blandicijs.et for
matur ambicō ab hoc gtō ambiti addita.o.vñ
p.t scribit̃ quod tamen accipit sonum de.c.
Ambitus.tus.mas.ge.i.circuitus.et ambitus
cupiditas.et ꝓpe honoris.Et dr ab ambio.bis.
et cor.bi.in ũbali.s3 eam ꝓducit in supino.et in
participio ambitus.ta.tum.Vnde Ouidius in p
mo meth.Jussit et ambite circũdare littora terre
Lucañ in pmo.Letalis ambitus.urb.i.circuitus
Ambo.onis.mas.gñis.i.pulpitũ ubi ex ãba
bus ptibus sunt gradus.ab amphi qd ē ampho
et idem dr amo amonis.Item ambo ambonis
Ambo dr ab ã ¶ .i.gradus.vnde ambulo.as
pho greco qd equipollet huic dcōni amphy qd
signat circũ.Et nota q ambo diuidit et colligit
duo colligit et non diuidit.vnde uere possu3 di
cere Jsti duo ferũt hũc lapide3 s3 ñ isti ãbo ferũt
hũc lapidem nisi uterq3 ferat.Et declinat̃.plr
hij ambo.hee ambe.hec ambo.Gtō amboꝝ am
baꝝ.amboꝝ.Dtō ambobus.bab3.bobus.et cetera
et sic quedã habet ad modũ pme.quedã ad mo
dum secũde.et quedã ad modũ tercie declinacō
nis.Et scias q qñ est distributiñ caret utō.sed
qñ est collectiñ.habet utm.uide in duo.
Ambra ambre.fe.ge.species quedã ualde cara
Ambro.ab ambo ¶ et dr ab ambsia ambrosie
sia dr h ambro.onis.i.leccator sc3 idem qd lur
co.manducus.ardelio.ganeo.Sed interest.Amb.
dr ille qui bñ scit iudicare de sapore.aboꝝ.et li
benter gustat bñ saporata.Lurco dr ille qui gu
lose et inmũde omnia deuorat.sicut dr alues.i.
sordes.uł a lura quod est os uentris.Manducus
dr ille qui ore hyans.turpiter manducat.ardelio
ab ardeo qui ardens est in leccacitate.Ganeo qui
moratur in tabernis.quia ganeũ est tabna.ubi
fit leccacitas.vnde ganeo talis leccator.
Ambroninus.ab ambro quod est leccator dr
ambroninus.na.nũ.vnde quidã cũ uellet aliũ
redarguere.ait.tu habes lurconinã buccam.et ã
bronina labia.uolens signare q multũ et turpi

ter comedebat. et libenter de bene saporatis.
Ambrosia e fe. ge. quedā herba p̄dulcis saporis
diuina dicta. eo q̄ inde pascantur equi deoꝝ. vñ
hec ambrosia dr̄ qñq̄ nectar ul' cibus deoꝝ unde
ambrosius. sia. sium. i. dulcis ul' gulosus. et tunc
Ambubaia. ab ambio et bal ¶ ab ambro dr̄.
neu componitur h̄ ambubaia. femina frequens
circa balnea. q̄si ambiens balnea. Vnde orac̄. in
sermonibus. Ambubaiarū collega farina copole
vl' ambuba lingua syroꝝ dr̄ tibia ul' simphonia
Jn̄ ambubaia. i. tibicina ul' simphonistica. ul' am
bubaia est compositū ab ambio et baia. siq̄dem
baie est locus amenissimus. quem leccatores fre
quentabant. Inde ambubaie quasi frequentātes
et ambientes locū. scilicet leccatrices.
Ambulacꝝ. cri. penl' naturalit̄ cor̄. dr̄ ab ābu
lo. las. et est ambulacꝝ locus ad spaciandū spaci
osus. qd̄ eciam pro portico repit̄. Vel ſm papiā
Ambulacrum est spacium ambulandi.
Ambulatoriū. rij. ge. neutri locus aptus ad am
bulandū. Et deriuat̄ ab ambulo ambulas.
Ambulo. as ūbum neutꝝ. et potest deriuari ab
ambo bonis quod est ḡdus. vnde ūbalia ¶ Am
bulo componit̄ deambulo. i. de loco ad locū spa
ciando ambulare. vnde ūbalia. Obambulo las. i.
circum ambulare ul' quod melius est ꝑ spaciari
vnde ouid̄ metham̄. ij. In teneris formosus ob
ambulat herbis. Preambulo. las. vñ ūbalia. Cō
ponit̄ q̄ꝫ ꝑambulo. las. coambulo. las. et hinc ū
balia. Et reambulo. las. i. redire. remeare.
Ambulus. penul' cor̄. ab ambulo. las. dr̄ ambu
lus. la. lum. quod et substantiue poni p̄t. ꝑ cur
Amburbale ¶ sore qui cā festinacōnis legat̄.
ul' amburbiū. sacrificiū quod circuit ciuitatē. unde
Amella. mella fluuius cōpo ¶ m aruambale.
nit̄ cū a quod ē iuxta. et dr̄ h̄ amella. le. quedā
arbor. quia iuxta mellā fluuiū crescit. cuius flos
hic amellus dr̄. vnde ūgil' in georḡ. Est eciā flos
Amen uere uel ¶ in pratis cui nomen amella
fideliter. ul' sic fiat. et est hebreū. Quare nō est in
terp̄tatū dictū est supra in all'a. Et est compositū
ſm hug̃. ab a et mene. quod est defectus. quasi
sine defectu. ſꝫ pocius uidet̄ ethymologia q̄ com
posicō. et accentuat̄ in fine. et scribit̄ per. n. in fi
ne. ſꝫ amem ūbum per. m.
Amendo amendas. uide in amando amandas.
Ameniū nij. ge. neu. i. locus pulcher et delecta
bilis. et eciam ꝑ amenitate ponit̄. et dr̄ ab ame
Amens. mens compo ¶ nus. amena amenū.
nit̄ cū a quod est sine et dr̄ h̄ et hec et h̄ amens
tis. fatuus. q̄i sine mente. Et compat̄ amencior
amentissimus. vnde amenter. amencius. amentis
sime adūbium. et h̄ amencia. cie. Et amento. tas
. i. insanire. ul' pocius insanū facē. ſm hug̃. Grec̄
ūo dicit. Nil mentis retinens. homo secū dicitur
amens. Et ut dicit pap̄. Amencia ꝑpetuū. demen
Amencia. cie. in a ¶ cia uero tempale ē uiciū.
mens uide. Et format̄ ab hoc dcō amens amēti
addita. a. et accipit. t. sonum de. c.
Amentū. mti. neu. ge. corrigia ligata in medio
haste. vnde amentū dr̄ a medio ligatū. ul' q̄i me
die haste aptatū. vnde amento. tas. a mento ali
quid ꝑicere. ſm hug̃. Pap̄ ita dicit. Amentū dic
tū q̄ media hasta ligat̄ ut iaculet̄ uinculū est.
Amenus. ab amo ſm uarronem. amenus. ena
amenū. sic enim dicit amenū. ē quod solū amo
rem p̄stet. et ad se amandum alliciat. ul' dicitur
amenū. q̄i amuniū. i. sine munio. i. sine fructu
delectacōnem enim solū confert. Et compat̄. ame
nior issimus. vnde hec amenitas. tatis. et h̄ ame
nitudo. dinis. iocūditas. delectacō. Amenus cōpo
nit̄ inamenus. et ab amenus ameno. nas. et ꝑd̄
penl'. vnde in aurora dr̄. Talis amenat odor dnī
quia flore rosaꝝ. Vel ſm pap̄. Amena loca dicta
q̄ amorem p̄stant. Iocūda. uiridia.
Ametistus. lapis p̄ciosus vnus de duodecī. vñ
ametistina. uestis eiusdem coloris. corripit penl'.
ſm pap̄. et mḡrm̄ bene. Vnde causidicū uendūt
ametistina cōuenit illis. Secūdū autē regulas p̄s
uidet̄ ꝑducenda siue acuenda. maxime in prosa
Amiathon lapis dictus ¶ et h̄ cōius tenet̄
a ueteribus. q̄ si ex ipso fuerit uestis contexta
contra ignem resistat. et igni imposita non arde
at si splendore accepto nitescat. et est tercia littera
Amicalis. ab amicus. dr̄ h̄ et. h̄ ¶ in papia
amicalis. et h̄ amicale. ul' amicabilis. le. quod p̄t
esse. ab amicor. aris. vnde amicabiliter adūbium
Amicio. ab amicus dr̄ ¶ et hec amicabilitas.
amicio. cis. amicim amictū. ūbum actīm. i. coopi
re ul' adiūgere ul' litigare. quia qui amicum sibi
sociat. eum cooperit. ꝑtegit. et defendit. Vñ oui
in v. methamorphoſ. Ille sibi ablatis fuluis a
micit̄ in alis. Jere. xliij. Sicut amicit̄ pastor pal
lio suo. Componit̄ circūamicio. cis. vnde circum
amictus. Item coamicio. cis. vnde coamictus sub
tracta. n. Et scias q̄ inuenit̄ amicior nomē com
patīm de amicus. et interponit̄. ci. sill'a qñq̄ cā
Amicor. ab amicus ¶ orē ut dicet̄ in amicus
dr̄ amico. as. actīm. et amicor aris. ūbū deponens
in diūsis significacōnibus. ut amico tibi illū. i. fa
cio illū amicū tibi. et amicor tibi. i. sum amicus
Amictuo. ab amicio. cis. amictu. dr̄ amic ¶ tibi
tuo. as. frequentatīm. vnde ūbalia. Et componit̄
circūamictuo. as. tñ dr̄ circūamicto. as. ꝑ sincopā
Amictus. ab amicō. cis. amictus. ta. tum. i. coo
ꝑtus. et h̄ amictus. tus. tui. et hoc amictoriū am
Amiculū. ab amicō ¶ bo ꝑ quolibet uestimto
cis. hoc amiculū. li. mitra ūginalis. ul' est amicu
lum lineū palliū meretricū. h̄ enim in adulterio
dep̄hense induebant̄ ut in tali amiculo pocius
q̄ in scola polluerent pudiciciā. et erat olim sig
nū meretricie uestis. ſꝫ nūc est honestatis.
Amicus. ab amo. as diuat̄ h̄ amicus. ci. quasi
amoris custos. ul' q̄i animi custos. ul' dr̄ amicus
ab hamo. i. cathena caritatis. et adiectiue amicus
ca. cū. Et compat̄ amicior issimus. Cuius compa
tīm posuit plautus in penulo. Nichil enim ē hōi
amico oportuno amicius. Et inde amice. cius issi
me. adūbiū. et hec amicicia. Et nota q̄ in cōpati
uo amicior interponit̄ h̄ sill'a. ci. qñq̄ ad drām
p̄me ꝑsone. huius ūbi amicior ciris. et dr̄ amic
cior. Et ꝑducit penul' amicus. ſꝫ amicio. cis cor̄
mi. xv. Si nudos amicis sanctis pocieris amicis.
Et scias q̄ ſm amb̄siū Amicus est alter ego. Et
quidā sapiens dixit. Alter ego nisi sis non es m̄
uerus amicus. Ni michi sis ut ego non eris alter
Amigdala nomen ḡcū est q̄ latine nux ¶ ego.
longa dr̄. hanc alij nuculam uocant. i. minorē
nucē. Et nota q̄ inuenit̄ hec amigdala. le. et hic
amigdalus. li. et h̄ amigdalū. li. ꝑ fructu. et inde
amigdalinus. na nū. pnl' producta. Genesis xxx
Tollens ergo iacob uirgas populeas virides et a

migdalinas.et est.m.secūda lr̄ā.et.g.est.quarta
in papia.in amigdala.et cor̄ penl̓.Vn̄ quid.Po
pulus ē arbor ut amigdalus hic parit escas.
Amiliarius lapis est uocatus.qui ubi positus
ē miliariū oñdit uiantibus.ab a et miliariū.q̄
Amistides.lapis quem qui ¶ miliario aptat̄
gestauerit inebriari non poterit.sicut dicit huguc̄
Amita te.soror patris.quasi alia mater dc̄ā.et
corripit mi.Et deriuat̄ ab amo.amas.
Amitto.tis.amisi amissum.i.ꝑdo.ex a et mitto
ꝗ admitto ꝑ.d.aliud significat.ut sup̄ dixi.et cō
ponit̄ ex ad et mitto.Item inuenit̄ āmitto per
duo.m.ex am ꝑpōne et mitto.sicut admiror ex
ad et miror.et āmiror.ex am et miror dicitur.
Ammaū ꝑ duplex.m.scribit̄ et ꝓfert̄.Et est
ꝓpium nomen loci.Et accentuat̄ in fine.
Ammiror.ammiraris.in admiror exponitur.
Ammitto.ammittis.in amitto est.
Amnesis.nesis.fe.ge.quelibꝫ uilla ꝓpe amnem
Amnicola.le.cōis gn̄is ¶ sita.et dr̄ ab amnis
penl̓ cor̄.colens amnē Et cōponitur ab amnis.
Amniculus.amniculi.diminutiuū ¶ et colens.
id est paruus amnis.et corripit penultimam.
Amnicus ca cū.cor̄ pnl̓.i.fluuial̓.ab amnis dr̄
Amnis.ab amenus dr̄ hic amnis.huius āmis.i.
fluuius.ꝓpter amenitatē ripaꝝ.ꝭm hug̓ Papias
uō dicit.Amnis fluuius.ab amenitate dc̄us fron
dibus redimitus.et desinit abltīūs in.e.et in.i.
Amnites gemma silr̄is.uitro.sed durior.
Amo.as.aui.atū.vn̄ hic amator.toris.et ama
torius.ria.riū ¶ Amo componit̄ redamo.mas.i.
rursum amo.et deamo.as.i.ualde amo.et ꝑamo
ꝓ eodē.et hinc ūbalia.Et est actīn̄ amo cū suis
compositis.et cor̄ ꝑmā.ꝗ hamo.as ꝓ piscari et
hic hamus.mi.hamo ꝓducit eam.Xv.hamant̄
pisces.ꝗ amant̄ sepe puelle.Vnā semꝑ amo cu
ius non soluor ab hamo.Et differt amo a dili
go.quia diligo.in bono.Amo sumit̄ in malo.
Item amamus ardencius.diligimus leuius.Item
ab amo hic amator toris.et hec amatrix tricis.et
desinit abltīūs in.e.tm̄.ab hac amatrice.
Amodo.i.deinceps.Componit̄ ab a et mō po
sito adūbialiter ꝭm huguccōnē Et nota q̄ ꝭm ꝑs
ab.m.ul̓ loco consonantis incipientibus solet in
compōne ꝑponi a.ut amodo.amens.auebo.
Amolior liris amolitus sum.i.remouere.aūte
re.Luc̄ in.v.Heu q̄ fortuna humeris iam pon
Amomū.mi.penl̓ ¶ dere fessis.Amolit̄ onus
prod.neu.ge.dicit̄ quia uelut odorē cinamomi
referat.et nascit̄ hec arbor in siria et armenia.a
pocal̓.xviij.et cinamomū.et amomū.Alexand̄
Quod cāne uictū nomen ꝓducit amomum.
Amon.filius ꝑpl̓i mei interꝑtat̄.ul̓ amon inte̓
ꝑtatur.fidelis ul̓ honestus.Et fuerunt amon et
moab filij loth.a q̄bus amonite et mobite dic
ti sunt.Et accentuat̄ in fine amon.
Amonita.te.pnl̓ ꝓd̄.ab amon dr̄.uide ī amō
Amor.ab amo.as.dr̄ hic amor.oris.et ē amor
pius filioꝝ.iustus uxoris.crudelis cont̄ naturam
obscenus meretricū.Item cū ꝑuus est uocat̄ cu
piditas.ul̓ libido.cū rectus est dileccō ul̓ caritas
Et ut dicit ouid̄.epy.Res est solliciti plena timo
ris amor Et nota q̄ sicut colligit̄ ex ūbis dyoni
sij.in libro de diuinis nominibus.habet triplicē
vim.scꝫ.inclinatiuā.eleuatiuā.coordinatiuā.In
clinatiuā.q̄ inclinat supiora inferioribus.Eleua
tiuā.q̄ eleuat inferiora supioribꝫ.Coordinatiuā
q̄ coordinat equalia coequalibus.Hanc autem
triplicē vim amor diuinus efficit in hijs quos re
plet.Nam inclinat eos ꝑ humilitatē et sui con
temptū.Eleuat in desideriū supioꝝ.Coordinat in
uicē.ꝑ vniformitatē morū.Ipse enī habitare fa
cit vnius moris in domo.uide in dileccio et in
caritas ¶ Hic nota q̄ amicicia se extendit ad a
liquid duplr̄.vno mō respectu suiipsius.et sic a
micicia nunq̄ est nisi ad amicū.Alio mō se extē
dit ad aliquid respectu alterius ꝑsone sicut.si ali
quis habet amiciciā.adūsus aliquē hominē rōne
eius diligit omnes.ad illū hominē ꝑtinentes.si
ue filios siue seruos siue qualitercūq̄ ei attinen
tes.et tanta ꝑt esse dilcō amici q̄ ꝓpter amicū
amant̄ hij qui ad amicū ipsum ꝑtinent eciam si
nos offendant ul̓ odiant.et hoc modo amicicia
caritatis se extendat eciā ad inimicos.quos dili
gimus ex caritate in ordine ad deū.ad quem pn̄
cipaliter habet̄ amicicia caritatis.¶ Item ut di
cit greḡ.Amor dei nunq̄ est ociosus.Opat̄ etenī
mag̃ si est.Si autē opari renuit amor non est
Et expone magna opatur in ꝓposito.non tam̄
semꝑ magna opatur in actu.in p̄n̄ti uita.uide ī
ꝑfeccō.¶ Et nota q̄ hec tria.amor.dileccio.cari
tas.se hn̄t ex addicōne ad inuicē.Amor enīꝫ di
cit simplicē inclinacōnē affectus in amatū.vnde
eciā qn̄q̄ passionem dicit.qn̄q̄ ꝭm q̄ est in ꝑte
sentitiua.et sic eciā amor in irracōnalibus inue
nit̄.Dilcō autē ꝑsupponit eleccionē.sicut ipsum
nomen oñdit.Vnde tantū racōnabiliū est.Sed
caritas ponit quandā uehemenciā dilcōnis in q̄
tū dilectū sub inextimabili ꝑcio habetur.ꝭm q̄
res multi ꝑcij.care dn̄r Volo ec̄ te scire q̄ amici
cia addit aliqd̄ sup̄ amorem q̄ ad racōnē amo
ris sufficit q̄ homo uelit bonū quodcūq̄ alicui
Ad racōnē aūt amicicie oportꝫ.q̄ q̄s uelit ei bo
nū quod uult sibi.ut scꝫ uelit conūsari cum ipso
cōuiuere in illis que maxime amat.Vnde inter
multū distancia ꝑt esse amor.ꝗ non amicicia q̄
non conseruant̄ simul.quod est ꝓpium amicicie
vnde dicit phūs.in ix ethycoꝝ q̄ amici non op
tant amicis maxima bonoꝝ ne dissoluat̄ amici
cia.¶ Hic tamen aduūte q̄ licet deus in infinitū
distet a creatura.tn̄ opatur.in omnibus.et in ōi
bus est.et ideo potest saluari et racō amicicie in
Amorosus.sa.sum ple ¶ ter deū et creaturā.
nus amore.ab amor.oris.dr̄ Et compat̄ amo
rosior issimus.vn̄ amorose.sius.issime.
Amorreus.araceus.aseneus.aradius.fuerūt fi
lij canaam.Vn̄ quidā ꝑpl̓i dicti sunt amorrei.alij
aracei.alij asenei.alij aradei.et ꝓd̄ pnl̓ amorreꝰ
Amos interꝑtatur ꝑpl̓us auulsus.q̄ ꝓphecia
eius fuit ad ꝑpl̓m israel.qui iam erat amissus a
deo.Et acuit̄ in fine amos.et est indecli.uide in
Amphi preposicio greca latine id ¶ armētum
est circum.uel dubium.
Amphibologia.gie.penl̓ acuta ē ambiguitas
dccōnis.Sed amphybolia.est ambiguitas senten
cie.et construccōnis.Ab amphy quod est dubiū
et logos quod est sermo.et bole qd̄ ē sentencia
Inde amphybolus.a.um.et amphybolicus.lica
licū.penl̓ cor̄.De hiis sup̄ dcm̄ est in q̄rta ꝑte in
caplo de uicijs.ānexis barbarismo et soloecismo
Amphybracus.ci.pes constans ex tribus sill̓is
ꝑma et ultima breuibus.et media longa.et est

amphimacro.et componif ab amphy.quod est
circū et bracos quod est bue. Inde amphybracus
pes hincinde hñs buem sillbam in medio longā
Amphydoxus.ab amphi quod est circū et cor bra.
est circū et doxa quod est gl'a componif amphi
doxus.i.ex utrꝙ pte gl'osus.Et producit.do.
Amphymacrus.cri.pes constans ex tribus sil
labis.ex pma et ultima longa et media bui.Et
dr ab āphy qd est circu et machros qd est longū
Inde amphymacrus pes hincinde hñs longam
sillbam in medio breuem.Xv.Amphymacrus p
mā media breue longat ymā.Amphybracus ua
Amphion quidā citharedus pfectus atqꝫ thebanus fuit.hec eciā sicut
ria postulat ire uia.
et plura alia nomina p ph interdū ſm ꝙ greca
sunt atqꝫ p.f latinū.qñqꝫ inuenies scripta.Ita di
Amphiteatꝝ.ab amphi quod est circū.et theatꝝ componit hoc amphiteatꝝ tri
cit papias
.i.theatꝝ hñs circūquaqꝫ spectaculū.ul' dr sic lo
cus gladiatorꝝ circūtritus.ul' dr sic qr ex duobus
theatris sit fcūs.qi ex utrꝙ pte hñs theatꝝ qr ā
phiteatꝝ rotundū est.Theatꝝ ūo ex medio am
phiteatro est semicircl'i figurā habens.ſm hug Pa
pias sic dicit.Amphiteatꝝ locus rotūdus.ad spec
taculum factus.Et corripit penl' naturaliter.
Amphitrices.tricis.ab amphi quod est circum
et tero teris dr h amphitrices tricis.i.mare a cir
cūterendo litus sic dictū.Vnde grec.Dic amphit
Ampho grecū est circū et equipollet huic ꝓponi amphi qd sigt circum
tē qui terram circuit ōnem
Amplector.plecto ꝑ flectē cōponif cū am qd
ē circū.et dr amplector teris.amplexus ūbuꝫ cō
mune.qi circūcirca flectendo brachia cingere uel
cingi.vñ h amplexus.us.ui.et amplexim cōiūc
tim.et amplexor.eris.frequentatiuum.
Amplifico.cas.caui.ūbum.actm.penl' corr.i.
amplū facio.et componif ab amplū et facio.
Amplitas.tatis fe.ge.i.amplitudo.Et dicif ab
amplus.ampla.amplum ampli addita.tas.
Amplus.a.um.compar.amplior.issimus.Am
pla.ior.plissima.Amplū.ius.issimū.vñ ample
plius.issime adūbiū.Et componit amplius cum
p.et fit pamplius.Heb.ix.Peramplius et pfecti
us tabernaculū.Et declinat hic et hec pamplior
Ampulla.amplus.a.ū.cōponit cū bulla quod ē inflatio aque et fit ampulla
et h pamplius
le fe.ge.eo ꝙ sit ampla ad silitudinē bulle ſm
quosdā.ſꝫ melius ꝙ componaf ab am qd ē cir
cū et bulla.et conūsa.b.in.p.dicaf ampulla qsi
ambulla.i.circumcirca inflata ad mod bulle.vñ
ampullosus.sa.sum.i.supbus.arrogatus.et infla
tus.et ampullor.aris.i.supbis ūbis inflari.et sex
pedalibus uti Et scribitur per duo.l.
Amputo.tas.taui.ex am et puto.putas.et est
amputare ex toto vndiqꝫ scindere ul' remouere
Vñ in ps.Amputa deus obprobriū meū qd sus
picatus sum.et cor.pu.Et ut dicit hug.vites sūt
putande.et non amputande.nisi forte uelimus ui
Amula.le.fe.fiala in similitudine urceoli.ſm hug.Pap ūo dicit.a
neam ex toto eradicare.
mula.le.uas vinariū.quo offerf oblacio ul' de
uocio Et cor penl'.Vnde habef iij reg.capitulo
vij.fecit qꝫ hiram lebetes.et scutras et amulas
Amurca.ce.fe.ge.inferior fex olei.et cōponif
ab a et mergo.gis.qr ab oleo se mergit inferius
Et iñ amurcosus.sa.sum.et compaf vnde hec a
murcositas.tatis.Et scias ꝙ amurca ꝓpe est infe
rior ps olei.ſꝫ qñqꝫ ponif ꝑ fece.alterius liqris
Et ſm quosdā dr ab amarus quia est amara.
Amussis.sis.fe ge.p geminū.s.componif ab
a quod est sine et misso.sas.quod est dubito.et
est amussis plūbatū cementariorꝝ quod emittūt
a sursum usqꝫ deorsum ad ꝑpendendā equalitatē
pietis.vñ et alio nomine dr ꝑpendiculū.a ꝑpēdo
dis.ul' sic dr regula que habet lapides in muro
coequare.et dr sic qi sine dubitacōne.qr cemen
Ana grece sursum.est aūt interiectio depcantis ſm pap.et accentuaf
tariū reddit certū
in fine.ana eciā dr re. Inde anapestus.
Anabatrum.tri cortina.ab ana sursum.et batū
quod est gdus.qr sursum gradif et extendif.ul'
dñr anabatra gdus.qr p eos sursum ascenditur
Iuuenal'.Conducto pendent anabatra tigillo.In
utrꝙ significacōne hic pt accipi ſ hug.Pap ūo
dicit.Anabat' idem qd pulpita.gradus scene.
Anachoreta.te.cōmunis gñis.i.heremita.qsi
cor angens ad deū.ieiunijs et afflictionibus.Et
diuaf ab ango.gis.et ſm h est nomen latinum
ul' dr ab ana.quod est sursum.et chorus.quasi
celestem chorꝝ mente inhabitans.et ſm hoc est
nomen notū.et inde hec anachoresis.i.heremus
ul' uita anachoretal'.ul' domus.et anachoreticus
ca.cū.possessiuū ſm hug.ul' ſm pap.anachore
ta heremita reclusus.qui deserta petit.et solus
Anadiplosis reqre sup in quarta pte in.c.de scemate.et corr penul'
habitat.et ꝓducit penl'
Anaphora.re.pnl' cor.uide sup in quarta pte
Anaglipha.anaglipho rum.eminens pictura.sicut est in frontispicijs ec
in caplo de scemate
clesiarꝝ.et in alijs altis locis.et anaglipha uasa
sculpta supius ab ana quod est sursum.et gliphe
quod est sculpere.ul' pictura.qi supiores sculp
ture ul' picture.Vnde anagliphus.pha.phum.i.
sculptus.et anaglipharius.i.sculptor.et cor pnl'
siue scribaf p.f.ſm latinos.siue p ph.ſm grecos
Xv.Dic celaturas que grecus anaglipha dicit.
Anagoge.agoges.excelsus intellcūs.ut de do.
et de angelis.et huius.Et dr ab ana quod est
sursum.et ge quod est terra.ul' ab ana et goge
ductio.qi sursum ductio.vnde anagogeticus.ca
cū.qui tractat de celestibus.Vñ anagogetice ad
ūbium.Item anagogicus.ca.cū.ut sensus anago
gicus.vnde anagogice adūbium.Et accentuaf
in fine anagoge.ges.Potest eciā declinari.h ana
gogia.gie.idem quod anagoge.Et acuif penul'
Vel ut dicit pap.Anagoge ducens sensum ad su
piora.locucō est que de pmijs futuris.et celesti
uita futura.aptis ul' misticis sermonibus dispu
tat.uide supra in allegoria .idem
Ananias.grā dei interptaf Idem et sydrach in
lingua caldea.quod interptaf decor meus.
Anancie.capilli a fronte dependentes.qi ancie
ab ante ul' ab ana quod ē sursum.et ota ul' otis
quod est auris quia sup aurem dependent a fron
Anapestus grece dr repcussus.Greci anapestim repcussionē dicūt.q
te que est supior aure.
ideo sic dr.quia in eleuacōne repcutif a dactilo
est enim illi contrarius.et dr ab ana qd est re.et
pestim quod est pcussio.et constat ex pmis dua
bus buibus et ultima longa.ut dños. Sed dacti
lus constat ex pma longa.et duabus buibus.ut
carmina.vnde quidā.Dactile dic pmā mediā b

uiabis et pmā. Pes anapestus erit qui tibi bella
Anas. natis fe ge deriuat a no. nas. ¶ gerit. q̄si ab assiduitate natandi q2 assidue nat. vñ ana tiuus. ua. uū. et hic anatiuus p pullo anatis. ex gñe anatū. quedā germane dñr quia plus cete ris nutriant. et prod a. añ tis. sicut dixi sup in se cūda pte. ubi egi de accentu desinencium in as.
Anastasis inuictus. ul resurreccio. ab ana quod est sursum et stasis quod est status ul stans q̄si sursum stacio. et ereccio. et corripit penultimam
Anastrophe. phes. quidā tropus est. et accentu atur in fine. Potest eciā declinari. h anastropha. phe. et tūc pnl cor et ultima non acuit. De h habes sup in quarta pte in capitulo de tropis
Anastrupha. i. stomachi sensum ciitens. cū qd accipit. quis uomit. ab ana et struphos quod ē conuūsio. q2 conuūtit sup quod immissum est. Et
Anates. ab anus. ni dr h anates tis ¶ cor pnl i. morbus. qui solz ano. i. culo deuenire. sicut cō
Anathema ¶ tingit philisteis. et pd pnl. atis. neu. ge pducit the. Et format gtūs a nto addita. tis. sicut neut similia. tercie decli. et cor pl in gtō. et aspirat media silba scz the. et ē anathe ma idem quod dampnacio. excōmunicacō perdi cio. sepacio. Et dr ab ana quod est sursum et te ca quod est quedā figura. sic facta. o. que impme bat olim in frontibus dampnatoꝝ Inde dr ana thema. i. anatheca. i. supna maledcō. que solet fi eri p plātos. vnde anathemo. as. et anathemiso as. i. maledicere et excōmunicare. et sunt actiua Gala. j. Si quis uob euangelizauerit pter id qd accepistis anathema sit. Et corinth. xvj. Si quis non amat dnm̄ nrm̄ ihesum xpm̄ sit anathema maranata. Quid sit maranata dicemus in suo
Anathome appicio. supius incisio. ab a ¶ loco na. i. sursum. et thomos quod est seccio. et accen
Anatiuus anatiua anatiuū pe ¶ tuat in fine. nultima pducta. in anas anatis uide.
Anceps. caput componit cū am. i. circū et dr anceps. pitis. mutata m in n. et ē cō. ge. Bern in can. sermone lxj. Anceps enim et caducū terrenū omne. et est pp̄e anceps. res que habz duo capi ta. vñ et anceps dr homo cū dubitat utꝝ de duo bus vnū facere debeat. Et anceps fauor qui ha bet se ad duo tm̄. vñ gladius dr anceps. quia le dit ex utroqz pte. Vnde pphā. Gladij ancipites in manibus eoꝝ. et aplus ad heb iiij. Penetrabilior omni gladio ancipiti. penl cor. et sine. r. sicut in pnl de capiti non ē r. Ergo pp̄e anceps dubitās de duobus. ß dubius est in uno ul. in pluribus.
Ancesa uasa circūpicta. et celata. ab am. i. ccuz
Anchille. a chille qd ¶ et cedo. dis. et pd pnl ē labrum. et am quod est circū. componit h an chille. lis. scutū rotundū. quod cecidit de celo mi ma sacrificante. quia ccumcirca labrum et mar ginē habet. Et tūc aspirat in media silla. et per duo. l. scribit sicut chille. ul potest deriuari ab ā cido. dis. scutū rotundū. q̄i ancisum. i. circūcisum Ouid. Jo qz anchille uocant qd ab omni pte ro tundū. Quaqz uoces ocul angelus omnis abest. ul dr ancile. ab an et cedo. dis. q̄i ancisum. et ro tundū. et sic non aspirat. et p unū. l. scribit. sem p tamen pnl prod. Grec. Am qz notat circū pro
Ancido. dis. ancidi ¶ bat hoc anchile rotūdū i. circūcirca corrodere. et cōponit ab am quod ē circū. et cedo. is cecidi mutata. m. in. n. et pd ci

Ancile ancilis. in anchille uide
Ancilla. le. ab am quod est circum et cilleo. les quod est mouere. q2 circūcirca mouet ad seruici um. ul ab ana quod ē sursum et cilleo quod est moueo ul sustineo. eo qp ancilla sit sustentamtū dñe. Vel ancon dr curuū. vñ ancō dr apud gcos cubitus. q2 curuat Vñ hec ancilla. le. q2 curuat ad seruiciū. ul q2 sit cubitus ul sustentamtū dñe
Ancillaris. ab ancilla dr h et h ancillaris. et h re. res ancille ul ptinens ad ancillā possessiuum
Ancillo. ab ancilla dr ancillo. las. i. administra re. ūbum actiū ul seruire. et tūc est neutꝝ. et in
Ancillor. aris. Vnde. ¶ eodem sensu inuenit. ūbalia. Ancillo componitur coancillo. las.
Ancillula. le. dimi. parua ancilla.
Andabris. ab ando. las. h andabris. bris. i. mē sa diuinis officijs aptata. cuius eciā uasa anda
Andia. die. i. rota hauritoria uel ¶ bria dñr sentina. Et dicitur ab ando. andas.
Ando. das. daui. i. furari ul haurire. et est cō positū. ab am et deo p absorbere. ul depo. pis p furari. vñ ūbalia andator. andatrix. cio anda bilis. andabiliter adūbiū. Ando componit exan do. das similiter p haurire. vnde uerbalia.
Ancon gce latine curuū. vnde ancon apud gre cos dr cubitus. q2 curuat Et quedā ciuitas dr an con. anconis. ab ancon greco qd latine dr curuū quia concauitatē quandā habet in portu. vñ an conites. dr apud grecos. apud nos anconitanus mutata. es in. a. longam. et addita. nus.
Anconites et ancōitanus. i. d ancone. in ancō ē
Ancora. ab ango. gis. ul dr ab am quod ē cir cū. et ciros quod est manus. Inde ancora qddam instrumētum nautaꝝ ad retinendas naues q̄i ccū manuta quia vndiqz habet vncos ad capiendas arenas ul lapides in similitudine manuū. Item ancora est quedā nota que apponit in libris. Et est superior et inferior. Ancora supior est nota sic facta. qp. et ponit ubi res magna omīno est. Ancora inferior sic fit cb. et ponit. ubi aliqd ui lissime ul incōuenienter denūciatū est.
Ancuba. be. succuba subintroducta. ab am qd est circū et cubo. bas. Et corripit. cu.
Ancus. ancon dr curuū. vñ ancon dr cubitus apud grecos. quia curuat. vñ ancus dcūs est qdā rex romanus. qui brachia habuit curua. Item ab ancon curuū ancus. ca. cū. i. curuus. quod pp̄e dr de eis qui habent adunca brachia. ul dr ancus
Andeganis. fe. ge. inde. ¶ ca. cū. ab ancilla. le ppuz nom̄ ciuitatis est. et cor pnl. Vñ quidā Sic est andeganis auium de stercore dicta.
Andreas interptat decorus. siue resplendens ul uiril. ab andros qd est uir. q2 uiriliter xpō adhe sit. fuit autem decorus in uita pura resplendens in sapienti doctrina. uirilis in constanti pena.
Androda gēma. argenti nitorez habet et dicitū nomen ei esse impositū q2 animoꝝ impetus uel iracundias domare et refrenare dicatur.
Androgenus. genet grece latine mulier. et com ponitur cū adron uel andros qd est uir. Et dr androgenus na nū. scilicet uir et mulier insimul scz qui hz utꝝqz sexū Idem et ermofradita penl
Androma tis. gemma ¶ pd de h uide ibidem. nim coloris et odoris. vnde et nomen habet.
Andron siue andros. interptatur uir vnde an dron dicitur locus domicilij ubi multi habitant.

sicut generū tei dr̄ locus ubi mlieres cōueniūt
Anelia lie.i.pugna fe ge et dicitur ab hanelus
Anelitus tus.mas ge.pnl' cor̄.i.incitator spūs
uel flatus.et dr̄ ab anelus vel dic ꝟm p̄sti.ꝙ a.
ꝓducta in e ꝓductā inuenitur conuerti.ut alicu
ius anelitus ul' halitus ꝑ h anhelitus ꝟ quosdā
Anellus anelli.dimi.i.ꝑuus annulus.
Anelus.alo as componitur cū am uel ana qd̄
est sursum et fit anelus la lū.vn̄ quidaȝ uiciose
aspirant e in anelus.i.anxius.vn̄ anelitus tus.
et anelosus sa sum.et anelo las.anxiari ꝟ hug.
p̄sti.tn̄ uult.ꝙ anhelo as.aspiret̄.sicut dictū est
sup̄ in p̄ma ꝑte in c de silua.et sic uidetur com
poni ex am et halo as.
Anphibulus.i.uestis equi uillosa.sicut est scla
uina que circumclauditur.et cor̄ pnl'.
Anfora re.fe ge.pnl' cor̄.i.conca.et cōponit̄
ab am qd̄ est circū et foros qd̄ est ferre qꝛ hinc
inde leuetur.utpote ex utrꝫ ꝑte manuta hec a
figura sua g̊ce dr̄ dyota qꝛ eius anse uideāt̄ aūes
imitari.a dia qd̄ est duo et ota qd̄ ē auris.anfo
ra eē pro lagena sumitur vn̄ quod lucas dixit
amforam.matheus appellauit lagenam.Et p̄t
scribi per f uel per ph.et m.
Anfractus.ab anfringo is dr̄ h anfractus tus
tui.i.circūfraccō.anfractus eciā dn̄r uie et loca
aspera et difficulis plena.et circumfractionibus
et ruinis.anfractus eciaȝ qn̄qꝫ dn̄r fouee et con
cauacōnes.vn̄ anfractuosus sa sum.et cōꝑatur
vn̄ anfractuose.ius.ssime.aduibiū.et h anfractu¶ositas tatis
Anfringo gis fregi ctū.cōponit̄
ex am et frango gis mutato m in n.Et est an
fringere circumquaqꝫ frangere.
Angaria.ab ango gis.dr̄ h angaria rie.penl'
cor̄.i.conpulsio.iniusta coaccio.vn̄ angario as.
.i.cōpellere.uel iniuste cogere.vnde in passione
dn̄i.et angariauerunt symonem quendā ut tol
leret cruceȝ ihu.vn̄ ꝟbalia.Et h angarius rij.be
dellus.cō pulsor.iniustus exactor.ꝟ hug.pap̄ di
cit angaria publica officia dicuntur.
Angelus.ab agios dr̄ hic angelus li.quod la
tine sonat nuncius.hebraice amal.uel amalaot
Et merito ab agios dn̄r angeli.eo ꝙ sint sine
terra et celestes Et ab angelus angelicus.ca.cū.
possessiuū.et angeli dn̄r quidaȝ heretici qui an
gelos colunt ¶Et scias ꝙ ꝟ dionisiū nouē sunt
ordines angeloꝝ.et tres ierarchie.In qualibet
ierarchia sunt tres ordines In prima.sunt sera
phin cherubin throni.In media ūo sunt dn̄acio
nes.ūtutes ptātes.In tercia autē p̄ncipatus an
geli et archangeli ¶Et uide.minstroꝝ qui sunt
sub uno rege.quidam oꝑantur inmediate circa
ꝑsonā.q̈si cubicularij et assessores.et h̊ conpetit
p̄me ierarchie respectu dei.quidā ūo hn̄t officia
ad regimen regni in cōi.non deputati huic uel
illi ꝓuincie.ut dn̄i regalis curie.et p̄ncipes mili
cie.et iudices curie et hiis sil'es.sunt ordines se
cunde ierarchie.Quidaȝ ūo p̄ponunt̄ ad regimē
ꝑtis regni alicuius ut p̄positi et ballini.et huius
modi minores officiales et hijs sil'es.sunt ordi
nes tercie ierarchie. ¶Vt autē dicit greḡ.ange
loꝝ uocabulū.nomen est officij.non nature.nā
sancti illi celestis patrie spūs.semꝑ quidaȝ sunt
spūs.ꝫ semꝑ uocari angeli nequaq̈ꝫ pn̄t.qꝛ tunc
solū sunt angeli cū ꝑ eos aliqua nunciant̄.vn̄
et per p̄s dr̄.qui facit angelos suos spūs.ac si a

perte dicat qꝛ eos quos semꝑ hꝫ spūs.eū uolue
rit eciā angelos facit. ¶Itē animaduite ꝙ in illa
summa ciuitate quisqꝫ ordo eius rei censetur no
mine quā plenius accepit in munere.ita ꝙ com
ꝑacio nō referat̄ ad oīs ordines.ꝫ ad inferio
res.Ordo autē angeloꝝ dr̄ multitudo celestium
spūū.qui inter se in aliquo munere gracie simi
lantur.sicut et in naturaliū datoꝝ munere.cōue
niunt.Sic autem in illa summa ciuitate.spālia
quedam singuloꝝ sunt.ut tn̄ sint cōia omnium
et quod in se quisqꝫ ex ꝑte habet hoc in alio or
dine totum possidet.sed idcirco vno codeȝ uoca
bulo cōir non censentur.ut ille ordo uocari p̄ua
to vniuscuiusqꝫ rei nomine debeat qui hanc in
munere plenus accepit ¶Et nota ꝙ contēplacō
angeloꝝ magis se habet ꝑ modū recepcionis q̈ꝫ
accionis.et ideo sicut luna simul recipit lumen
a sole.et illuminat inferiora corꝑa.Ita eciaȝ an
gelus illuminatur in diuina contemplacione et
illuminat inferiores et oꝑatur circa eos ¶Et h
collige.ꝙ angeli deū semꝑ contemplantur eciaȝ
qn̄ ad nos mittunt̄.vn̄ dicit ġġ in secūdo mor̄
angeloꝝ sciā conꝑacione nrē incircūscripta ual
de est dilatata.ꝫ in conꝑacione diuine sciencie
circūscripta.angusta.Sicut et ip̄i illoꝝ spūs com
ꝑacione quidem nrōꝝ corꝑm spūs sunt.ꝫ in cō
ꝑacione summi et incircūscripti spūs.corpus.et
mittūtur.igitur et assistunt.qꝛ et ꝑ hoc ꝙ circū
scripti sunt.exeunt.et per hoc ꝙ intus quoqꝫ
p̄ntes sunt.numq̈ꝫ recedūt.et faciem ergo patris
semꝑ uident.et cū ad nos ueniunt.qꝛ et ad nos
spūali p̄ncia foras exeunt.et tn̄ ibi se vnde re
cesserant.ꝑ internā contemplacioneȝ ꝟuant. ¶
Iteȝ querit ibid̊ ġġ.qūo dr̄ in iob.cū uenissent
filij dei ut assisterent coraȝ dn̄o.affuit eciā inter
eos satan.Cū scriptū sit.bn̄ mūdo corde.qm̄ ip̄i
deū uidebūt.et satan mundo corde esse non p̄t.
Et rn̄det.intuendū est qꝛ affuisse coram dn̄o nō
autē dn̄m uidisse ꝓhibetur.uenit enim ut uide
retur.non ut uideret ip̄e in conspcū dn̄i.nō aūt
in conspcū eius dn̄s fuit.sicut cecus.cū in sole
consistit ip̄e quideȝ radijs solis ꝑfunditur ꝫ tn̄
lumen nō uidet quo illustratur Ita ergo eciam
inter angelos in conspcū dn̄i satan affuit.qꝛ uis
diuina que intuendo penetrat omnia.non se ui
dentē inmundū spm̄ uidit.vide in ubi et in an̄
xp̄s.et in ūtus.et in archangelus.Itē in succuba
et in uoluntas et in ꝑfeccio.et in intellectus.et
Angens tis.omis ge.i.constrīgens ¶in seraph
sollicitans.affiiens.crucians.ab ango gis.Et
ab angens angenter aduibium.i.constringenter.
Anger geris.i.spatarius.dr̄ eniȝ ab ango gis.
eo ꝙ angenter stricte spata teneat.Et h anger
.i.cruciator.et h̊ anger.genus serpentis.qꝛ an
gulose et tortuose incedat.Xw.Anger angit gla
dios est serpens est cruciator.
Angina.ab ango gis.dr̄ h angina ne.tumor
faucium.uel inflacio gutturis vn̄ macer in libro
de uiribus herbaꝝ.subuenit angine melli in utro
qꝫ iugate.ꝟ hug.pap̄ uero sic dicit.angina.glan
dula morbus faucium tubera porcoꝝ.
Angiportus.portus componitur cū angustus
et dr̄ angiportus.tus tui.et h angiportū ti.i.an
gusta et stricta uia.ul' angustus et strictus locus
Anglia glie.fe ge.quedā regio est.et dr̄ ab en
ꝙ est in et cieos gl'a q̈i intus gl'osa.vid̊ in brita

Ango gis xi ctū.i.cōstringere sollicitare affice
re cruciare vñ actm̄ vñ ualia ꝗ ñ sūt in freqnti
usu anctū nec anctus pticipium Regū j c j Af
fligebat ꝙ eam emula eius et uehementer ange
bat Et ut dicit pſti.ango anxi seruauit n in su
pino.ago enim actū facit.

Angor angoris mas.ge .i.anxietas ab ango
Anguilla dr ab anguis ꝓpter similitudinem
quā habet cū angue Vnde h̄ et h̄ anguillaris et
h̄ anguillare ut anguillaris cibus et h̄ anguillari
um rij locus ubi anguille abundant Dicit̄ eciam
anguilla scutica qua pueri verberant̄ et est cibus
infirmus anguilla Juxta illud Caseus anguilla
mortis cibus ille uel illa Et ut dicit basil' in ix.
omel' exameron. Anguillas non aliter nisi ex ce
no nasci certissimū est.quaꝝ genus nec ouum
nec alter aliquis ptus instaurat.ꝗ ut diximus.
de limo gignendi sortiuntur originem.

Anguillaris. In anguilla uide.

Angumus na nū.pnl' ꝓd.nomen possessiuū

Anguipes.anguis cōponitur ab anguis dr.
cū pes et dr anguipes dis.oīs ge.i. hn̄s ang
uinos pedes.sicut fuerunt gigantes.qui dicti
sunt habuisse anguinos pedes.uel qꝛ astuti fuit
ad modū serpentis ul' qꝛ serpebant in terrenis
tm̄ in eis confidentes

Anguis.ab angulus li dr h̄ anguis uis eo ꝙ
angulosus et nūꝙ rectius incedat.et est ꝓpe ang
uis aquaꝝ.serpens terrarum.draco templorum.

Angularis.ab ango.gis.dr h̄ angulus.li.quia
a parietibus vndiq3 angulat̄ et angatur.ul' quia
duos parietes in unū cōiungat et angat. Vñ h̄
et h̄ angularis.et h̄ angulare quod habet duos
angulos.ul' est in angulo.et angulosus.sa.sum.
et angulatus.ta.tū.quod est angulare. Angulus
componit̄ cum bis.et fit biangulus.la.lū.duos
angulos hn̄s.vnde biangulatus.ta.tum. Itē cō
ponit̄ cū tris.et dr triangulus.la.lum.vñ trian
gulatus.ta.tum. Item componit̄ cū quatuor pē
ta.sex.et dr quadrangulus.la.lum.vñ quadran
gulatus.ta.tū.et pentangulus.la lum.a pentha
quod est qnq3.vnde penthangulatus.ta.tum.et
sexangulus.la.lum.vñ sexangulatus.ta.tū.Et
possunt poni p̄dicta nomina substantiue.ut hic
biangulus.figura duoꝝ anguloꝝ.triangulus tri
angulus.li masculini gnis.et sic de ceteris.
Angulus penultima cor̄ in angularis est.

Angustio.as.ab ango.gis.dr angustus.ta.tu3
.i.strictus.quod compat̄ angustior.issimus.vñ
h̄ angustia.tie.i.anxietas.dolor. In plurali tm̄
accipit̄ ꝓ loco stricto.et angustio.as.ul' p subt̄c
cōnem angusto.tas.ūbum actm̄.i.strictū facere
Cor̄.vj. Non angustiamī in uobis.angustiamini
autē in uisceribus uestris.ul' ꝑm aliā lr̄ām āgus
tamini.et per composicōm coangustio.tis.Et ab
hijs omnibus ūbalia.Et ut dicit grec. Angustū
tempus dicatur sed locus artus.

Angusto.tas.taui.in angustio.as.exponitur.

Anhelo.las.penl' prod aspirat̄ ut uidet̄ uelle
p̄s.ꝗ anelus.la.lum non aspirat̄ ꝑm hug̃.vide
in anelus sup̄.multi tamen aspirant anhelus

Anhetū.ti.cū.h.scribit̄.herba ortulana.odorife
ra in cibo sumpta calefacit et stringit.ꝓhibet et̄
sternutamentū naribus apposita.ꝑm pap.Et ꝓd
pnl'.vnde macer. A medicis calidū siccū q3 refer
tur anhetū

Anicius.cia.cium.i.inuictus vñ
boecius dcūs est anicius q̄i inuictus.quia uido
uinci non potuit.et dr ab anicos.i.inuictus

Anicos.i.inuictus.et componit̄ ab a et nicos
quod est uictus.

Anicula.le.penultima cor
repta diminitm̄ id est parua anus.

Aniculosus.ab anus ul' anicula dr aniculosus
sa.sum.i.anil' ul' ridiculosus ad sil'itudinē anuū

Anil'.ab anus dr h̄ et h̄ anilis et h̄ le pnl' ꝓd
res anus ul' ptinens ad anū. Thymot' j.c.iiij. In
eptas aut inanes fabulas deuita.ul' ꝑm aliā litte
ram aniles fabulas.vnde aniliter adūbium.et h̄
anilitas.tatis.i.senectus.antiquitas.

Anima.me ꝑm quosdā deriuat̄ ab alo.lis.eo
ꝙ nos alat. Alij dn̄t ꝙ componitur ab a sine et
neme sanguis.eo ꝙ sit sine sanguine. Alij dicunt
animā esse ꝑmitm̄. Nos uero dicimus.ꝙ anima
deriuat̄ ab animos g̃ce qd̄ latine dr uentus.qꝛ
quidā putauerunt animā esse uentū.qꝛ ore tra
hentes uentū.uiuere uideamur.et ab anima hic
animus.mi.quedā uis anime.Et in substancia
idem est anima.animus.sensus.racio.et spūs in
effectu non. Nam anima dr quia viuificat et mē
bra uegitat.animus dū sapit et wlt. Vnde dicit
ysid. Anima ē uite.animus est consilij et uigoris
sensus ē dum sentit.mens est dū intelligit.ul' re
colit.racio dum discernit.spūs ē dum spirat uel
contemplat̄.Et nota ꝙ quidā dn̄t ꝓbabiliter a
nimā ꝑmi hominis in corpore fuisse creatā. Qd̄
quid autē de anima ꝑmi hominis estimet̄.de ali
is certissime sciendū.ꝙ in corpore creent̄. Crean
do enim infundit eas deus.et infundendo creat.
Anima ꝑm greg̃ autē in moralibus ē immorta
lis. Quod sic patet Tres quippe uitales spūs crea
uit omnipotens deus.vnū qui carne non tegit̄
Aliū qui carne tegit̄.ꝗ cū carne non morit̄. Ter
ciū qui carne tegit̄ et cū carne morit̄. Spūs nā
q3 est qui cū carne non tegit̄ angeloꝝ. Spūs qui
carne tegit̄ ꝗ cū carne non morit̄ hoīm. Spūs
qui cū carne tegit̄.et cū carne morit̄ iumentoꝝ
oīm q3 animaliū.brutoꝝ. Homo itaq3 sic in medi
o creatus est.ut esset inferior angelo superior iu
mento Ita habet cōmune cū summo aliquid.cō
mune cū infimo. Immortalitatē sc3 spūs cū ange
lo. Mortalitatē ūo carnis cū iumento.quousq3
et ipsam mortalitatē carnis gl'a resurreccōnis ab
sorbeat.et inherendo spūi caro seruet̄ in ꝑpetuū.
quia et ipse spiritus inherendo carni.seruat̄ in de
um. Que tamen caro nec in reprobis inter suppli
cia.ꝑfecte deficit.quia semꝑ deficiendo subsistit.
ut qui spū et carne peccauerūt semꝑ essencialiter
uiuentes.et carne.et spū sine fine moriant̄. Aliā3
eciā racōnem ponit greg̃ in iiij.moral'.exponēs
illud Job Stetit quidā cuius non agnoscebā wl
tum bn̄ autē inquit dictum est stetit. Omnis q̄p
pe creatura.quia ex nichilo facta est et ꝑ semet
ipsam ad nichilum tendit.non stare habet ꝗ de
fluere. Racionalis ūo creatura eoipso q̄ ad ymā
ginem conditoris est condita ne ad nichilū trās
at figit̄ Ad hoc eciā facit quod dicit gregor'.in
xviij.libro moral'.g.ut beati inquit atq3 eterni
sumus.ineternū ymitamur eternū.et magna est
nobis eternitas.ymitacō eternitatis. Itē aristotil'
in ij.li.de anima dicit. Sed uidet̄ anime genus
alteꝝ esse.et hoc solum contingit separi.sicut ꝑ
petuū a corruptibili. Itē sic dicit bernh̄. Nichil ē
in rebus quod possit replere creaturam factam

ad ymaginem dei nisi caritas deus qui solus ma
ior ē illa. Greg̃ eciam in xxvij moral'. dicit Ani
ma ad deū solum appetendū facta est. omne āt
quod infra appetit minus ē iure ei non sufficit
q̄ deus non est. Et dñs in euangelio Joh. c. iiij.
Omnis qui biberit ex aqua hac siciet iterum. qui
autē biberit ex aqua quā ego dabo ei non siciet
ineternum. Et scias q̄ ꝫm aug̃ Anima est quedā
substancia racōnis ꝑticeps regendo corpori accō
modata. Hec autē diffinicō dat̃ de anima ꝓut
est spūs. et ꝓut est anima. Est enim anima suba
regendo corpori accōmodata. ꝫ non est sepabil'
ymmo cū corpore corrumpit̃ sicut anima uegita
bilis. sensibilis. in plantis et brutis. et ideo nō ē
substancia quedā ꝑtita substans. q2 non manet si
sepat̃. Sed racōnalis anima p se substat. eciā sine
corpore. ergo substancia quedā Et iterum substan
cia quedā totam et ꝑfectam et non aliūde possi
dens racōnem ut deus. et ideo non est racōnis ꝑ
ticeps. Sed totam capiens racionem. ¶ Sed ani
ma racionalis. non perfecte. nec a se. naturam
racōnalem est habens. et ideo est raconis parti
ceps. Sed quia iterum est substancia quedā racōnis
ꝑticeps. ut angelus. Sed corpori uiuificando et sen
sificando nō est accommodata erit racōnal' suba
quedā racōnis ꝑticeps regendo corpori accommo
data. Et tangitur natura anime rōnalis duplex
Spūalitatis ꝫ q̄ ē spūs. et sic dr̃ substancia q̄daz
racōnis ꝑticeps. Item vnibilitatis. ꝫm quā dicit̃
anima. Et distinguit̃ ab angelo. et ꝓpter hoc ad
dit̃ regendo corpori accommodata. Item attende.
q̄ opinio est aristotil'. quem oms quasi moderni
sequūtur. q̄ anima vnit̃ corpori sicut forma mate
rie. vñ anima est ꝑs humane nature. et non na
tura quedā ꝑ se. et q2 racō ꝑtis contrariat̃ racō
ni ꝑsone. Ideo anima sepata non potest dici per
sona. q2 q̄uis sepata nō sit ꝑs actu. tñ habet na
turaz sine racōnem ut sit ꝑs Magister tamen in
sentencijs dicit. q̄ est ꝑsona anima sepata. ꝫ hec
opinio mō non tenet̃ ¶ Non autē uolo te igno
rare q̄ q̄uis vnio anime sepate ad carnem non
possit fieri nisi ꝑ ūtutem supnaturalem. tñ in ea
est natural' aptitudo ad hoc. Et q̄ vnio non p̄t
compleri. nisi ꝑ ūtutē supnaturalem. est ex defcū
corporis. non defectu anime. uide eciā in racō. et in
tradux. et in ueniale. et in uoluntas. Quando aūt
anima racōnalis infundat̃ in corpore dicā in ex
traduce. Itē uide in homo. Itē in origineus. Itē
de sciēcia et potēcia anime xp̄i. dicā in antixp̄s

Animadūsio. onis. fe. ge. i. pena. punicō. Et est
genus oim̄ penarum. et dr̃ ab animadūto. tis. ꝫm
hug̃. Pap dicit. Animaduersio. ulcio. sentencia in
reū. et eciā consideracio

Animadūto. ūtis. a ¶ componit̃ ex anima ul'
animus et ūto. tis. et interponit̃ causa euphonie
d. ul' p̄t componi ex animus et adūto. aduertis
et tūc non interponit̃. d. ꝫ apocopat̃ animus. et
est animadūtere in animo ūtere. et considerare.
intelligere. cogitare. Et ponit̃ q̄nq3 ꝓ punire. q2
anteq̄ pena irroget̃. ꝫm quātitatē. ul' qualitatē
peccati ūtit̃ qualitas ul' quātitas pene in animo
ul' q2 tunc ūtit iudex animū ad reū puniendum
ut ꝑpendat qua pena sit puniendus. Vñ animad
uersio

Animal. ab anima dr̃ h̃ animal. alis ¶
et ꝓducit penl' in gtō. sicut alia neut' desinencia
in al similia. vnde h̃ et h̃ animal'. et h̃ le. Cor. ij
Animalis homo nō ꝑcipit ea que sunt spūs dei
. i. carnalis. bestial'. vñ h̃ animalitas. tatis. ꝓpietas
qua quis dr̃ animal. Et ut dicit pap. Animal cō
mune nomen est oim̄ animā hñcium dcm̄. q̄ āi
met̃ spū et moueat̃. Animalibus autē adā noīa
dedit

Animalis in animal exponitur. ¶

Animatus. ta. tū. ab animo. mas dr̃. et est ani
matus hñs animā. ul' cordatus. uoluntarius. Et
ut dicit pap. Animatū quidq̄d animā. i. uitā hz
dr̃. sicut homo. bos. arbos. herba. et dr̃ animat9
q̄i animo acutus. Animosus uero animo et uiri
bus plenus

Animequior. i. animo ul' animi ¶
equioris. animequs. i. paciens ꝫm pap. Baruch
iiij. Animequior esto iherusalem. Idem. Anime
quiores estote filij.

Animo. as are. animaz ¶
dare. ul' exhortare audacē facere. ab anima dr̃.
Et componit̃. exanimo. as. Inanimo. as.

Animosus. sa. sum. ab animus dr̃. Et dr̃ aniō
sus q̄nq3 audax. supbus. q̄nq3 fortis. et compat̃
animosior. issimus. vñ hec animositas. tatis. for
titudo ul' audacia. ꝫm hug̃. et ut dicit pap. Ani
matus q̄i animo acutus. Animosus ūo. animo et
uiribus plenus.

Animula. animule dr̃ par ¶
ua anima. penultimam corripit.

Animus. ab anima dr̃ h̃ animus. mi. quedam
uis anime. et in suba idem est anima et animus
et sensus. et mens. et racō. et spūs. Sed in effcū
non. ut dixi in anima. et hoc intellige ꝫm q̄sdā
Animus componit̃ cū equus et fit h̃ et h̃ equāi
mis. et h̃ equanime. vnde eq̄nimiter adūbiū. et
h̃ equanimitas. tatis. i. animi equitas. Et cū un9
et fit h̃ et h̃ vnanimis et h̃ vnanime. et h̃ vnāi
mitas. tatis. i. animi vnitas. Et cū magnus et fit
magnanimus. vñ magnanimiter adūbiū. et hec
magnanimitas. i. animi magnitudo. et cū ex. et
fit exanimis. i. territus. mortuus. Sed exanima
tus ꝓpe dr̃ ꝑterrefactus. vñ exanimiter. et exani
mitas. Et cū pusillus et fit pusillāīs vñ pusilla
nimiter. et hec pusillanimitas. tatis Et cū longus
et fit longanimis. vnde longanimiter. et h̃ lon
ganimitas. tatis. Et cuz semis et fit semianimis
. i. semiuiuus. Et sciendū. q̄ supdicte ꝑtes licet ꝓ
ferant̃ ꝫm tercīā declinacōnez Inueniūtur tamē
et secūde. ut equanimus et semianimus. a. ū. Et
sic de ceteris. et cor̆ mi

Anitas tatis fe. g. i. ¶
uetustas. ab anus uetula dr̃. et cor̆. ni.

Anna grā dei interp̄tat̃. q2 cum ꝑus esset steri
lis. postea fecūdata est dei gracia. De uiris anne
matris beate marie. et de filiabus suis habes in
Johannes.

Annalis. ab ānus h̃ et h̃ annal' ¶
et h̃ ānale. i. ānuus. Et h̃ ānalis. lis. i. liber in q̊
facta anni scribebant̃. ꝫm hug̃. Et desinit abltūs
in. i. Pap. ūo dicit Annales libri. ānua continētes
acta. ānuales eorum que nrā etas non nouit. Hijs
toria que uidimus

Annaria. rie. femī gñis ¶
. i. lex de anno facta. dr̃ ab annus.

Annicito. tas. cum palpebris annuere. sicut faci
mus designantes aliquid cū palpebris. et compo
nit̃ ex ad et nicito. tas.

Anniculus. ab annus dr̃ anniculus. li dimi. i. ꝑ
uus annus. sicut est annus lunaris. ul' adiectiue
anniculus. cula culū. i. vnius āni. vnde in exod
xij. Erit agnus sine macula masculus anniculus
Et in aurora dr̃ Masculus anniculus qui foret
absq3 nota

Anniūsariū in annalis est ¶

Annona. ne. seges vnius anni ab ānus dr̃. q̄si

ānoua.eo ꝙ singul' annis renouet̃. Vel ẜm pap
Annona alimonia anni copia tractū est a tempe
quo romani ad cibos uocabantur.
Annosus.ab ānus dr̃ ānosus.sa.sum.i.plenus
ānis.Et compar̃.ānosior issimus.vñ h annosi
Annotiuus tiua.tiuum Itas tatis antiquitas
.i.vnius āni.ab ānus dr̃ vñ Josephus in vj.lib
ānaliū.Arietē cum agno ānotiuo in holocaustū
offerebant.Et cor̃ pnl'.cū desinat in tiuus.et nō
habet.t.in pmitiuo.sicut horno hornotiuus.ut
ondi in scda pte.ubi egi de desinentibz in iuus.
Annono.nas.ũbum actm̃.ex ad et nono.nas
d.mutata in.n.et cor̃ pnl' uide in nono.as.
Annualis.ab ānus dr̃ h et h ānual'.et hoc le
.i.ānuus.et iñ ānualiter.adũbium.et h ānuale
lis.substantiue.idē quod ānīusariū.quod cōpōit̃
ab āno.et ũto.scz dies ꝓ mortuis celebrata sin
gulis ānis.Et potest declinari substīe.et eciā ad
Annuarius.ria Iiectiue.vnde ānīusaria dies
riū.i.ānuaria officia id est singulorꝝ ānorū.Et
dr̃ ab ānus. Innuatim adũbiū.singul' ānis.ab
Annūcius.nūcius componit̃ cum Iānus dr̃
ad.et dr̃ h annūcius.cij.h annūcia idem qd nū
cius.ul' nūcia.et h annūciū qd annūciat̃.Amb
sup egisippū.Irridebant ꝓphetarꝝ ānūcia.phas
Annuo.is.nui ānutū ex ad Iome calcabāt.
et nuo.et ē annuē assignare ul' assentire nutū ali
cui facere.et est actm̃ pro concedē.ẜ in alijs signi
ficacōnibus ē neut̃ gnis.Et format̃ ẜm ps.pte
ritū a pma psona pñtis.o.in.i.ut ānuo.annui
et sup a pterito i mutato in tū.ut annuo ānutū
Annus.ni.mas.ge.dr̃ ab am qd ē circū.quia
uoluit̃ qi in circulo.ul' ab anna dea anni.ul' pt
componi ab am.quod est circū.et no.nas.quasi
circū nās.qr in circulo uoluit̃.Annus autē sola
ris sic discribit̃.Annus ē spaciū tempis quo sol
ab uno pūcto zodyaci exiens.ad idem reuertitur
h autē facit in ccclxv diebus.et sex horis.Phi
uero uidentes ꝙ maxima esset confusio.si ānus
noster p horas terminaret̃.scz pmus inciperet
ab ortu et terminaret̃ in meridie.Secūdus a me
ridie et terminaret̃ in occasum.Tercius.ab occa
su et terminaret̃ in media nocte.Quartus a me
dia nocte et terminaret̃ in ortu solis.Constitue
runt.ꝙ ille sex hore.absqz ulla computacione
ponant̃ tribus annis donec in quarto anno face
re ualeant vnū diem que dr̃ bisextilis et dr̃ bisex
tilis.qr kl'as marcij bis ꝓnunciant̃.ẜm quosdaz.
Vel melius dr̃ bisextus ẜm astronomicos.qsi ex
bisse momentorꝝ collectus.Quod sic pate potest
sol in quolibet signo morat̃ xxx diebus.et.x.
trientibus horarꝝ.et xxx.bisse momentorꝝ.Triēs
est tercia ps rei bisse continet duas tercias alicu
ius tocius constantis ex tribus ptibus.Triginta
ergo trientes horarꝝ faciūt decē horas.et trigin
ta bisse momentorꝝ.faciūt xx momenta.et sunt
duo pūcta.ẜ multiplicatis duobus.pūctis duode
cies.habemus sex horas.ex bisse momentorum
collectas.et qr ex istis sex horis ꝓuenit ille dies
ꝓpterea dr̃ bisextilis.uide eciā in quintilis.
Annuto.tas.taui.ex ad et nuto.tas.d.mutata
in.n.et est annutare annuere ul' assignare.nutū
alicui facere.vñ plautus Alij ānutat.alij annuti
tat.aliū tenet aliū amat.Annutitare est cū ocl'o
ānuere.ẜ ānutare cū alio memb'.Et ꝓducit nu.
Annuus.a.um.ab ānus dr̃.i.res āni.ul' ptinēs

Anolegiū.legij componit̃ ab ana Iad ānū.
sursum.et legiū pulpitū.vñ anolegiū.qr ibi sup
legit̃.Idem est et anologiū.a logos quod ē ser
mo.quia ibi sup sermocinamur.ẜm hug.Papi.
ũo dicit Anologiū dr̃.ꝙ sermo inde pdicetur
Anologia.gie.pnl' acuta.componit̃ ab ana qd
est rectū et logos qd est sermo.et dr̃ h anologia
gie.i.eql' locucō.regularis formacō ul' similiū cō
pacio siue ꝓporcō.Colligit̃ autē octo modis cō
pacō.siue ꝓporcio anologie.scz.qualitate.cōpa
cōne.gñe.numero.figura.casu.extmitatibz simi
liū sillabarꝝ.et similitudine tempm.vnde anolo
gicus.ca.cū.i.regulare.ẜm hug.Pap eciā dicit.
Anologia gce similiū compacō.siue ꝓporcō.Et
Annologium.ano Iest.o.tercia lrā in papia
logij.in anolegium exponitur.
Anomalus.Noma ul' nomia componit̃ cum a
sine.et dr̃ anomalus.la.lū.sine lege.ul' anoma
lus.qi anormalus.i.sine regula.i.irregularis ẜm
hug.Pap.ũo dicit Anomala extra regulā.nā a
Anomia.grece.latine in Isine.et nomos.lex
iquitas.i.sine lege.ab a quod ē sine.et noma ul
Anquina.ne.funis nauis.quo Inomia lex
ad malū antempna religat̃.Lucanus.Atz anqna
regat stabilem fortissima cursu.
Anquiromagus.genus nauigij est.Et dr̃ sic.qr
celeritate sui.ancoris et reliquis instrumtis.naui
Ansa.se.i.auris per Ium uehendis sit aptus
quā uas subtollitur.ab ango.is.vnde et ansatu
dr̃ uas quod tales habet aures.Item ansa dicit̃
auris p quā cortina ul' uestis suspendit̃.gg.i ij
mor.Sed ecce qōni qōnem iūgimus.et qsi dum
ansam soluere nitimur nodum ligamus.
Anser.ab anas.tis dr̃ h anser eris.quedā auis
que dr̃ occa wlgaliter ꝓpter similitudinē.ul' qr
habet similiter freqñciam natandi.vñ anserinus
na.nū.pnl' prod.et sunt calami.anseris utiles ad
scribendū.vñ quidā Anser ouem uariat cui po
tū uacca ministrat.et est ꝓmiscui gnis.anser.vñ
sub vna uoce et vno articulo comphendit al'ia
utrusqz sexus.ut albus anser tam ꝓ mare.qꝫ ꝓ
femina.ut dixi sup.in tercia pte.ubi determina
ui de gñe nominis caplo de epycheno genere.
Ansula.le.pnl' cor̃ dimi.parua ansa.
Ante adũbium est.et signat locū et tempus.ẜ
antea solum tempus.vñ h et h anterior.et hoc
Antea adũbi Ianterius Suplm̃ non habet.
um tempis.ab ante.dicitur.
Antecenīu.ante componit̃ cū cena.et dr̃ h ān
ceniū.nij.et h āncenia.nie.i.merenda.scz cibus
qui ante cenā sumitur.Merenda autē quasi wl
gare est.sic tamen dcā qi post meridiem cenda.
Antegradior.eris antegressus sum.i.anteire.ex
ante et gdior.et retinet.a.in pñti sui simplicis.
sicut et pregdior.dr̃ eciā pgredior et āngredior
Antela.ab ante.et telon quod est longum cō
ponit̃.h antela.le.cingulum illud qd āñ pectus
eq tendit̃.sicut postela dr̃ illud quod posterius
tendit̃ sub cauda.ul' dr̃ antela.qi ante sellā.Et
postela.qsi post sellam.et ẜm hoc potest dici sic
ꝙ sit ornamentū equi ante et retro.ul' mantica
que ante portat̃ ul' retro.Grec̃.sic dicit.Est ante
la qd ē in pectore quadrupedantis.Dicat̃ poste
Antelucanus.com Ila quod est a posteriori
ponit̃ ab ante et lux.i.surgens ante diem.ul' lu
cem.ul' componit̃ ab ante.et lucanus.qd ē sple.

dor matutinus. Inde antelucanus.ni.pnl' pocta
.i.erupcō aurore ante lucē canens.q̄i albens.et
adiectiue antelucanus.na.nū.i.ante lucē surgēs
sap.xj. Et tam q̄ gutta roris an̄lucani que descē
Anteluco.cas.diuatur ab an̄ ¶ dit in terram
lucanus.ul' p̄t componi ab an̄ et lux lucis.et est
an̄lucare.in nocte.ul' an̄ lucē surgere.l' uigilare
Antemna.ne.corda capital' in naui.et dr antē
na que dirigit uelū sursuz.et dr antēna quia an̄
se habeat aquas.ul' dr antēna ptica ex q̄ uelum
dependet.q̄i an̄ amnem posita.p̄terfluit enī eaz
amnis. Vnde ouid tristiū. Non tulit antēnas au
ra secūda meas. Et uidet' componi ab an̄ et am
nis. Pap. sic dicit. Antēna lignū intrāsuerso mali
positū.p qd dependet uelū.dcā q̄i an̄ amnem
Antemurale.lis.ge.neu.i.defensio an̄ murum
et componit' ex ante.et murale. Idem et h' pmu
rale.q̄i p muro facta.sicut uallum et fosse.vnd
psa.xxvj. Ponet' in ea murus et an̄murale.tren
ij. Luxit antemurale.et murus piter dissipatus
est. Et pducit.ra.uide eciam in promurale.
Antepenultimus.ma.mū.q̄ est in secundo loco
ante penultimū.et cōponit' ab an̄ et pnl'timus
Antepes.antepedis.mas.ge.ab ante et pes.et
dicunt antepedes.obsequia amicorū.ul' ipsi amici
Anterinus.na.nū.i.uicinus ul' ¶ obsequentes
iuxta terminos positus.ab ante et terminus.
Anteritas.tatis.fe.ge.i.antiqtas.ab ante dr
Anteriū.ab ab ante dr h' āteriū.rij.i.pliū.an̄
urbem factū.quod aliter anteurbarium dicitur.
Antes.ab ante dr hij antes.antiū.lapides et
macerie.q̄ claudūt vineas.eo q an̄ stant. Vnde
et antes dnr qn̄q extremi ordines vineaz.quia
an̄ stent. Et uidet' esse compositū ab ante et sto.
Antesignanus.na.nū.i.pmipilus.uexillifer.ab
an̄ et signū.ul' signa.addita nus.et pducit pnl'
Antestor. Testor.aris.componit' cū anti quod
est contra et dr antestor.aris.i.cont' testari.i.tes
timoniū phibere.et est absolutū.ut si dicat'.iste
negat se hoc fecisse.et ego antestor Si uo dicat'
antestor illum.idem est qd illū testem contdico.
Vel componit' ab an̄.et dr antestor.antestaris.
.i.an̄ iudices stare p teste.ul' pmo testari.ul' an̄
iudices testem statuere.et est uerbum deponens
Et scribit' ubiq p.te.et nō.p.ti.sm hug. Papi.
uo dicit.antestari pmus testari.ul' an̄ iudicē sta
Anti.i.contra ¶ tuere.ul' teste uti an̄ iudices
Antibachius.ab anti qd est contra et bachius
dr h' antibachius pes contrarius bachio. Cōstat
enim ex duabus pmis longis.et tercia breui.ut
natura. Bachius uo constat ex pma breui.et du
abus sequentibus longis.ut poete. Xw. Abbuiat
primā mediā producit et pmā. Bachius est anti
Antibibliū. Biblus p lib ¶ bachius hostis ei
componit' cum anti qd est contra.et dr h' antibi
bliū.i.pignus p codice mutuato datū.q̄i contra
Antica.ce.dr ab an̄.et est an ¶ biblum datū
tica hostiū anterius.sicut postica posterius.vnde
quidā. Fallit' anticā qui me non dixerit esse.sed
qn̄q antica dr ps ecclesie.que dicit' transsemia.
Antixpūs.i.contra ¶ uenit ab anti p contra
xpm.ab anti qd est contra.et xpūs. Nascet' aūt
ut dicit remigius antixpūs in babilone.de tribu
dan. Et cū uenerit Iherosolimā circūscidens se di
cet iudeis. Ego sum xpūs uob pmissus.tūc con
fluent ad eū omnes iudei.et reedificabūt tēplum

quod est destructū a romanis.sedebit q ibi dn̄s
se esse deum.et interficiet enoch et heliam.sicut
habet' apoc xj. Erit autem antixpūs bastardus
ut dicit damascenus. Item erit in concupiscentijs
feminaz.et terrā diuidz g̃tuito.ut dr dan̄.xj Itē
tpe antixpi.aliq uere miabilia fient ūtute deōnū
pmissiōe dina In ill' tn̄ ad q̄ ūtus demonū se ex
tēdit dn̄r tn̄ aplo mdacia.ex pte finis.q ad de
cipiendū sunt. Habebit tamen antixpūs angelū
bonū custodem.q lex cōmunis pter unum im
mutari non debz.et in hoc eius pena iustior ap
parebit.quia bn̄ficia toti nature humane pusa
sibi non subtrahent'.nec tamen omnino frustra
erit eius custodia.q et si ad bonū non conūtat'
a multis malis cessabit retractus ab angelo cus
tode. Hunc enim effcm̄ ad minus consequit'.an
gelus.p custodiam in quātūcumq obstinato.et
ut dicit remig. Antixpūs similabit se occisum.et
post mortē resurrexisse. Tanta quippe temeritas
erit in illo dampnato homine.ut ad deludendos
puulorz animos.pmitacōne ueri capitis xpi.oc
cisum se dicat.et resurrexisse post mortē. Tandez
dn̄s uē interficiet eū spū oris sui.siue enī dn̄s ihe
sus interfecerit eū potentia uisionis sue siue intfe
cerit eū michael.ūtute dn̄i ihu occidet'.nō mich
ahel'. Occidet' autē sicut doctores tradūt.q Jero
sup dan̄.hoc dicit. In monte olineti.in papilōe
et solio suo.in loco circa quem dn̄s ascendit ad
celos. Et subdit remigius. Notandū.q non stan̄
ueniet dn̄s ad iudiciū.ubi fuerit antixpūs inter
fectus.s sicut in li.dan̄.c.xij. Intelligimus.post
mortē illius concedent' electis ad penitēdū dies
xlv. Quantulumcūq uo spaciū tempis.usqueq
dn̄s ueniet penitus ignorat'. Sed p̄t queri an fi
lius dei sciat diem iudicij siue finez mūdi.et uid
t' q n̄.q dr math xxiiij. De die aū illa et hora
nemo scit.neq angeli celoz.nisi pater solus. Itē
marc xiij. De die autē illa.et hora.nemo scit.ne
q āgli in celo neq filius n̄ p̄r Ad hoc dico q fi
lius dei scit diez illā.q omnia scit que pater.q
vna ē essencia filij et patris.et vna potencia.et
eadem sciencia.dr tamen nescire nob.q non fa
cit nos scire. Vnde dicit glosa nescit filius adopti
uus. Item nescit corpus filij in terra positū.quod
est ecclesia. Vel dic q filius nescit a se.nec eciam
spūs sanctus a se scit.q non ē a se.s pater solus
scit a se.et p se.q a nullo est.s filius est a patre
p gn̄acōnem.et spūs scūs a patre et filio p com
munem aspiracōnem.vn̄ dicit hylarius.in glo.
math.xxiiij. Filius et spūs sanctus.q non sunt
a se.de die illa nesciūt a se. Pater autē qui a se ē
scit a se. Sciunt ergo filius et spūs sanctus per
se.s nesciūt a se.q nec a se sunt. Pater autē scit
de die illa a se.et p se ¶ Sed querit' An cristus
inq̄tum homo hoc sciat. Dico q aīa xpi h' scit
s dr nescire.q corpus eius ecclesia nescit. Nō enī
expedit nobis illam diem scire.ut sm glo. Jero.
semp incerti de aduentu iudicis.sic cottidie uiua
mus quasi alia die.ul' in illa die.iudicandi. Et.
ita ut semp solliciti simus. Vnde aug. Latet ultīa
dies ut obseruent' omnes. Item glo.sup illud ac
tuū j. Non ē uestrū scire tempa ul' momēta.et ce
tera. Non est inquit hominū diem iudicij nosse.
ut q̄i iudiciū expectent. Non ait. Non erit.s nō
est uestrum scire..notans eos ad huc esse infir
mos.et ideo ad secreta non esse ydoneos. Patet

ergo. ꝙ ecclesia militans nescit diem iudicij. De
ecclesia autē triūphanti pt queri an sciat. de hoc
dicit glo. math. xxiiij. De die autē illa et hora
nemo scit. neqȝ angeli celoꝝ nisi pater solus. In
quibusdam inquit codicibus. additˀ. neqȝ filius. ꝗ
quidem omnia scit cū patre. ſȝ non facit hoīes
scire. neqȝ electi angeli queq̄ȝ scire faciūt. uel nulli
sanctoꝝ angeloꝝ concessit deus noticiā huius di
ei. neqȝ filio scȝ adoptiuo. neqȝ ulli sanctoꝝ hoīm
uide in etas ¶ Hic eciā nota diligenter. ꝙ aīa
xp̄i. qꝛ pfectissime inter creaturas ūbum intuetˀ
ad terminos huius cognicōnis puenit. quia scit
omnia que sunt uel erunt. uel fuerunt. non solum
facta. ſȝ cogitata uel dcā. Et qꝛ comphendit quāli
bet essenciam creatā. ideo scit omnia que sunt in
potencia seminali. creature cuiuscumqȝ eo mō ꝗ
deus scit omnia. que sunt in potencia sua. Sic ḡ
anima xp̄i. uidet in uerbo omnia que ūbū uidit
sciencia uisionis. nec tamē adequatˀ sciencia aīe
xp̄i ad ūbi scienciā. qꝛ anima xp̄i non potest ita
limpide uidere q̄ uidet in ūbo. sicut ipsum ūbum
qꝛ non habet tantā ūtutē in intelligendo. Itē qꝛ
essencia diuina que est exemplar reꝝ. in quo res
uidentˀ. est magis coniūcta sibi. q̄ȝ alicui creature
que est ei idem ſm rem. Alij autē sancti a xp̄o
q̄uis deū uideant. p essenciā. non tamen uident
omnia que deus uidet. eo ꝙ essenciā diuinā nō
comphendūt. Non enim est necesse ꝙ sciens cāȝ
sciat oīs eius effectus. nisi causam comphēdat
qđ nō competit intellectui creato. Et ideo vnus
quisqȝ uidenciū deum p essenciā. tanto plura in
eius essencia conspicit. q̄to clarius diuinā essen
ciam intuetˀ. Et inde ē ꝙ potest vnus alium in
struē. et sic sciencia angeloꝝ et animarū sanctarū
potest augeri. usqȝ ad diem iudicij. sicut et alia.
que. ad p̄miū accidentale ptinēt. Sed ulterius nō
pficiet. qꝛ tunc erit ultimus status reꝝ. et in illo
statu possibile ē. ꝙ oīs omnia cōgnoscant que
deus sciencia uisionis nouit. licȝ autē anima xp̄i
omnia sciat. nō tamen omnia potest. qꝛ cōmuni
care non potest quod est potencie infinite. Nam
sicut anime xp̄i non potuit cōmunicari ut habe
ret infinitatē essencie. Ita nec omnipotencia sibi
cōmuicari potuit. nec alicui creature cōmunicari
potest. Credo tamen ꝙ omnis potencia q̄ alicui
creature cōmunicari potest. sibi cōmunicata fuit
multo abundancius. ut scȝ materia elementaris
magis obediret sibi ad nutū. q̄ȝ actiuis qualitati
bȝ. ut eciā celesti ūtuti Et qꝛ magis potuissȝ celū
mouere q̄ȝ aliquis angelus. si tū angeli mouent
orbes de grā dei. et ūtute hoc faciūt dicā ī ūtus
¶ Et uide aug̃. in ix. li. de ci. dei ubi dicit. qđdā
notabile ūbum non obliuioni mandandū. In e
oꝝ inquit sane qui tūc futuri sunt sanctoꝝ atqȝ
fideliū compacōne quid nos sumus. Qn̄quidem
ad illos pbandos tātus soluetur inimicus. cū quo
nos ligato tantis picul' dimicamus. Quō autem
antixp̄us feliciter ḡdiatur. ſȝ nō bn̄. dicā in leo
Item de signis antixp̄i dicam in miraculum.
Anticipo. pas. ab ante et capio. pis. componitˀ
anticapio. pis. et anticipo. as. pnl' cor̄. in eođ sen
su. scȝ p̄occupare. preuenire. p̄mo capere.
Antidicomarite quidā heretici dicti sunt. quia
marie ūgini contradn̄t. et componitˀ ab anti. et
Antidotū. ti. neutri gn̄is. uene ¶ dico. et maria
nū qđ datur contra uitā. uel illud. qđ datˀ contra
uenenū. ab anti qđ ē contra et datū. Pap̄ uo di
cit. Antidotū ḡce dr̄ ex contrario datū. Contria
enim contrarijs curantˀ. vn̄ p medicina ponitur
et cor̄ pnl'. Vn̄ vindocinensˀ. Est ancilla dei sim
plex elemosina mortis. Antidotū uenie porta sa
lutis iter. vn̄ hic antidotarius. rij. liber quidā cō
Antifrasis. sis. fe. ge. ¶ tra uicia compositus.
penl' cor̄ controūsia. contrarietas. De hoc require
in quarta pte tractatu de tropis. Vtꝝ autē anti
frasis faciat deuiacōnem. dixi in tercia parte ubi
Antigonus. ni. penl' ¶ egi de spēbus noīm. b.
cor̄. Vnde in aurora dr̄. Maior allexander anti
Antig̃phus. g̃phus. i. scrip ¶ gonus qȝ minor
tor. componitˀ cū anti qđ est contra. et dr̄ h̄ anti
g̃phus. phi. i. cancellarius. qui et archig̃phus di
qꝛ rescribit lr̄is missis ad dn̄m suū. Vnde h̄ anti
g̃phia. phie. et h̄ archig̃phia. phie eius digtas.
scȝ cancellaria. et cor̄ pnl'. antig̃phus. ſȝ antigra
Antilibanus. ni. pnl' cor̄ ea ¶ phia acuit pnl'.
ps libani. uel sup libanū. que occidentalem ptez
conspicit. q̄i contra libanū. Et componitˀ ab anti
et libanus libani pro monte quodam.
Antiloquus. qua. quū. qui p̄mo loquitˀ. ab an̄
et loquor. et cor̄. lo. Vn̄ h̄ antiloquiū. quij. p̄ma
Antimetabola. le. pnl'. cor̄. uel h̄ anti ¶ locucō
metabole. les. grece. et tūc acuitˀ in fine. De hoc
dixi in quarta pte. ubi egi de coloribȝ rethoricis
Antiochia. e. dr̄ ab antiocho. patre seleuci. qui
eam edificauit. a quo eciā et seleucia alia ciuitas
dcā est. Vel dr̄ sic. ab anti. et otis qđ est uelox.
qꝛ circa uelox. i. occeanū est posita. vn̄ antioche
Antipasius dr̄ pes. quia ¶ nus. na. nū. patriū
fit ex contrarijs sill'is. scȝ ex bꝛui et lōga. ut ama
uere. et dr̄ sic. ab anti qđ est contra. et pasius qđ
est spaciū. quia contrarijs spacijs constet.
Antipater. tris. cor̄ pnl'. vnde in aurora dr̄ vir
pbus antipater idumeus cōsulit illi
Antipentimemeris. ris. pnl' cor̄ componitˀ ab
anti quod est contra. et pentimemeris. et est anti
pentimemeris quedā species cesure. p quā uocal'
naturaliter correpta pducitˀ in pn̄cipio secūdi pe
dis. Et dr̄ sic. qꝛ cū pentimemeris sit in pn̄cipio
tercij pedis. h̄ est in principio secundi. ut in hoc
ūsu. Mors ecce non tardat et ideo labitˀ hora
Antiphona. ne. i. contra psalmū sonans. uel qꝛ
ps illius canitˀ ab una pte. chori. alia ab altera.
et dr̄ ab anti. quod est contra. et phonos qđ est
sonus. ¶ Et scribitur per. ph. et. o. in penultima
sillaba non per. a. ¶ Potest eciam scribi. per. f.
et cor̄ pnl'. Pap̄ uero dicit. Antiphona grece uox
reciproca duobus choris alternatim psallentibȝ.
Antiphofora. re. pnl' cor̄. uide in quarta parte
ubi agitˀ de coloribus rethoricis.
Antipos antipodis pplus subterraneus. contra
nos hn̄s pedes. ut putant q̇dam. ab anti qđ est
contra et pos. quod est pes. Vel ab anti. et pes
dis. Pap̄ uero dicit. Antipodes pnl' cor̄. dicti. qꝛ
contrarij nostris uestigijs putentˀ. Item antipedes
genus monstri in libia. plantas ūsas habēt post
crura. et octonos digitos in plantis.
Antiptosis. sis. pnl' cor̄. quedā figura allothece
sub qua continetˀ antitesis. uide sup̄ in quarta p
te. in caplo. de allotheca. ſm p̄scianum.
Antiquarius. Ab antiquus. dr̄ h̄ antiq̄rius. rij.
qui antiqua habet in memoria. uel scribit. et dif
fert a librario. qꝛ librarius dr̄ qui noua et uetera

scribit. Antiquarius.qui solum uetera. Antiq̄rius
eciam dr senex.antiquus.
Antiquitus.adūbiū pnl' cor.ab antiquus dr
Antiquus qua.quū.dr ab ante.et est antiquus
solo euo.uetus ānis.Et compat.antiquior issi
mus.vnde h antiquitas.tatis.i.eui longitudo.et
antiquo.quas.i.antiquū aliqd facere.ul' delere.
ƒm hug.Pap uero dicit.Antiquare.i.euacuare.
ul' aliqd in pstinū statū reuocare.Heb.viij.Qd
aute antiquat et senescit ꝓpe interitū est
Antisima.sima.i.curuū.componit cū anti.et dr
h antisima indecl'.tal' figura sic facta qi sima
contra sima.i.curuū cont' curuū.Hec nota poni
tur ad illos ūsus.quoꝝ ordo ꝑmutandus ē.hec
eadē nota cum pūcto ponit.in hijs locis ubi
in eodem sensu.duplices ūsus sunt.et dubitatur
Antisinicus.ca. quis pocius eligendus sit.
cū.i.urbanus.non amarus.non iracūdus.Et dr
Antismos quidam ab antismos.et cor mi.
tropus est.de quo dixi sup in quarta pte.in tc
Antistes antistitis cōis gnīs tatu de tropis.
i.sacerdos.qi stans ꝓ populo.q2 ante stat et o
Antisticiū.ab antistes rat ꝓ plebe.et cor.sti
dr h antisticiū.cij.i.sacerdociū ul' dominiū.qd et
h antisticia.antisticie dicitur.
Antista.te.i.sacerdotissa.ab antistes dicitur
Antisto.tas.ab antistes dr antistito.tas.ul' an
tisto.tas.i.excellere prestare precellere.
Antistropha.phe.i. contra conūsionem simpli
cem.et est antistropha qn̄ finito ūsu reincipitur
ipsum responsoriū.ul' eius medietas.ab anti.et
stropha.De h uide in strophus.ita wlt huguciō
Pap ūo dicit.Antistropha reciproca conūsio.qn̄
totū responsoriū conūtit.Et corripit stro.
Antitesis est quedā species metaplasmi.de qua
dixi sup in quarta pte in.c.de metaplasmo.vel
ƒm hug.Antitesis est contraria posicō.ut in du
obus pmis ūsibus boecij.ꝫ assignat ibi a qbus
Antiteca.ce.qddam scema dam antitheca.
ē.de quo dixi sup.in quarta pte de scemate.
Antitheton quedā figura ē de qua in quarta p
Anthonomasia e te dixi tractatu de scemate
quidā tropus est.et acuit pnl'.de qua sup in q̄rta
parte dictū est.in tractatu de tropis.
Antractis.lapis pciosus.sic dcūs.q2 ipse sit ig
nei coloris.ut carbunculus.qui antrax dr.ꝫ cali
da uena precinctus.Cuius ꝓpium est.q' iactatus
igni.uelut inter mortuos.extinguit.at cont'.aqs
ꝑfusus exardescit Antrax carbunculus ul' calcu
Antropofagi.gens asperrima q̄ lus.i.lapis
humanis carnibus uescit.et sunt sub regione sti
thie.et componit ab antropos.qd est homo et
fagin quod est comedere.Et corripit.fa.
Antropomorphite.heretici sic dicti.q2 in sim
plicitate rustica deū humana memb' credūt hrē
ab antropos homo et morphe.qd est ꝑmitacio
Antropos.i.homo ab et theos qd est deus
ana quod ē sursum.et tropos conūsio.qi sursum
conūsus et erectus.ut suū creatorem aspiciat.cū
alia animalia.ꝓna spectent terram.vn̄ apl'.nos
admonens dixit.Que sursū sunt q̄rite.ubi xpūs
est in dextera dei sedens.que sursum sunt sapite
non que sup terram.Pap dicit sic.Antropos.i.
Antropospatos humana passio sursum ūsus
qn̄ qd ē hominis attribuit deo.vide sup in q̄rta
pte in tractatu de coloribus rethoricis.

Antrum.tri grecū est.latine specu dr.ul' antrā
qi atra.i.obscura loca.ƒm pap.vn̄ in hymno
Johannis baptiste.Antra deserti teneris sub ānis
ciuiū turmas fugiens petisti.
Anubis.nubes componit cum a qd ē sine.et
dr anubis.i.mercurius.qi sine nube.Est eniꝫ de
us sermonis.q2 omnia reuelat.et idem dr cinoce
phalus.a cinos canis.et cephas caput.q2 cū cāi
no capite depingit.aput egipcios ꝓpter sagacita
tem.Est enim canis al' ualde sagax.et prod nu.
sicut nubes.vn̄ ūgil'.Omnigenū q3 deū monstra
Anularis.ab an9 et latrator anubis.ƒ hug.
dr h et h anularis.et h anulare.qd ptinet ad a
nulū.et h anularis.ris.substantiue secūdus.digi
tus a mīmo.q2 ibi freqnter ponit anulus.et ꝓ
ducit pnl'.et scribit p simplex.j.format enim a
gtō anuli.j.in.a.et addita.ris.
Anularius.ab anulus dr h anularius.rij.q̄ fa
cit anulos.et h anulariū.rij locus ubi fiūt anuli
Anulus.ab anus pro culo dr h anulus.li.pro
rotunditate ul' dr anulus ab anno p diminucio
nē.qi ānulus.i.circulus.q2 in se redeat ut annus
vn̄ anulatus.i.anulū habens.Quidā tamen di
cūt.q' anulus nō uēit ab anus.ꝓpter cām pdic
tam.ꝫ ob aliam.fuit enim consuetudo olim q'
si aliquis esset homicida ul' adulter deferret simi
am in collo.os suū ad simie culum tenens.Sed
q2 hoc erat nimis opprobiosum ideo fecerūt tor
quem rotundū quem in dedecus deferebant.in di
gitis.et tūc nobiles ceperunt illum facere aureū
ul' argenteū.qd magis uidebat honori q' dede
cori et ex eo tpe consuetudo inoleuit.ut nobiles
deferent anulos.et ideo dūt quidam.q' anulus
dictus est ab ano simie.Alij dicūt.q' ꝓtheus fer
tur circūdedisse ferreū circulū.digito lapide indu
so.qua consuetudine homines usi anulos habe
re ceperunt et post gens cepit gestare eos in q̄r
to a pollice.digito.q2 in eo uena est.que usq3 ad
cor ptingit.quā notandā et ornandā aliquo in
Anus.ab ānus.ni. signi ueteres putauere.
dr h anus.us.ui.ꝓ uetula.i.multos hn̄s annos
ul' ab a qd ē sine.et nus qd est sensus.qi sine sen
su et cor pmā.vn̄ quidā.Pāphile tolle manus
iam q3 redibit anus.Dicimus eciā h anus.ni se
cūde decl'.ꝓ culo similiter ab āno ꝓpter circulacō
nem.vn̄ in pmo reg.c.vi.Posuerunt sup plaus
trum capsellā.ad similitudinē anoꝝ.et ꝓducit
pmam.Vn̄ in aurora dr.Ex auro uero faciunt
anos totidem q3.Xv.forma senil' anus ps quedā
corpis anus.ul' dr anus ani qi inanis et uacuus
Anutergiū dicit illud ƒm pap.et ē mas.ge
vn̄ anus.i.culus tergit.et cōponit ab anus et
Anxioma in axioma est tergens
Anxius.ab ango.gis.dr anxius.a.um.Et cō
pat.anxior issimus.et h anxietas.tatis.et anx
ior.aris deponens.vnde ūbalia.anxiator.anxia
trix.anxiacō.anxiatus.vn̄ anxiatim.anxie.
Aorasia.debet dici.quidā tamen dūt.aorisia
quidā aurisia.Aug.autē in li.de ci.dei.aora
sia.et ista uerior est lrā.vnde dn̄dum est zodomi
tas pcussos aorasia.Xv.Dicit ora grecus ubi dic
oro latinus.Hinc orais gce qd uisio dico latine
A quo compositū noscas aorasia gcum.Sz uis
fit metro quociens aorasia pono.uide infra in
Apage.recede.uade.Apagete.recedi aurisia
te.uadite.ul' state in pace.et uident esse adūbia

melius ꝙ ūba. nisi q2 uident᷑ discrecōnē habere
nūoꝝ. q2 apagesis. et apage r̄ferunt᷑ ad vnū. apa
gete ad plures. Sed forte hoc nō contingit ex ui
adūbij. sed ex ui ūborum quam habent in se
Apagesis. sta in pace. ul' hēas pacem. adūbiuz
comicū. Tereñ. Obsecro mi hō apagesis. ꝓ hug.
Pap̄ ūo dicit. Apagesis. recede. sis sanus. sis paci
Apacia. cie. grece latine impassi ficus. i. tace.
bilitas. ab a sine. et pace quod est passio.
Apella. iudeus. q̄i sine pelle. Aurora in exodo.
Extinguit deum factus apella puer.
Apenninus dcūs est q̄i alpes acute. pennū eni
acutū antiqui uocabant. ul' apenninus q̄si alpes
peni. i. anibalis ꝑ quas anibal dux uiā fecit duz
Aper. apri. mas. roma petere t. et prod̄ pnl'
ge d2 ab aperiendo. eo ꝙ feriendo apit. ul' d2 ap
q̄i afer a feritate conūsa f. in. p. vñ h̄ apcularius
effractor domus. Et ē d2ā inter aprum uerrē
nefrendū. Aper namq3 d2 porcus siluestris. ūres
domesticus hn̄s testiculos. Nefrendus d2 domesti
cus carens testicul'. Et cor̄ ꝑmā ap. Vñ ouid̄ de
remed̄. A cane non magno sepe tenetur aper
Aperculus. li. diminitiuū ꝑuus aper.
Aperio. ris. rui. aptum. componit᷑ ex ad. et pio
vñ aptus. ta. tū. Et compat᷑. apcior aptissimus
vñ apte. cius. issime. adūbiū. Aperio compōit᷑
cū ad et d2 adaperio. ris. rui. tū. i. ualde apire. ꝓ
hug. vnde wlt ꝙ aperio componat᷑ ex a ul' ad
Magister autē bene wlt. ꝙ componat᷑ ex ad et
pario. et abicit᷑. d. sicut in opio et opior. b. abici
tur. et cor̄ ꝑmā apio. Vñ in aurora d2. Job fau
ces aperit ꝫ non tamen absq3 medela. et istud te
neas. Et hoc wlt ꝑscianus qui in. x. lib̄. dicit. de
p̄teritis quarte cōiugacōnis. Apio facit apui. qd̄
uidet᷑ a pio esse compositū. quod uetustissimi n̄
solum ꝓm tērciā. ꝫ eciam ꝓm quartā declinacōez
cōiugabant. Igit᷑ ex eo composita. si pn̄cipalem
sill'am puram nec ex integ̃ ꝓpōne habuerūt. io
in ui cōūtunt. in p̄terito. ut apio aperui. operio
operui. wlt g̊ ꝑs. ꝙ aperio et opio non compo
nant᷑ ex ꝓpōne integ̃. et sic apio ex ad et et pio
componit᷑. abiecta. d. et opio. ex ob et pario. et
abicit᷑. b. et formāt p̄teritū a ꝑs. o. in ui. Sed cō
perio et repio ex integ̃ ꝓposicōne componuntur
nec hn̄t pn̄cipalem. i. ꝑmā sill'am puram. i. sine
consonante uocalem. et ideo p̄teritū faciūt in ri.
Apes. pis. sic dicta. q2 nascat᷑ sine pedibus. ab
a et pes pedis. ul' apes ab alligando se pedibus
vñ h̄ apecula. le. dimi. Item in ntō hic apis dr̄.
Eccl'. xj. Breuis in uolatilibus ē apis vnde h̄ api
cula dimi. Inuenit᷑ eciā h̄ apis. ꝓ rege grecoꝝ. q̇
in egipto mortuus fuit. et ꝓ deo habitus. et ī ar
cha positus. Item h̄ apis dicebat᷑. thaurus qui
de nilo solebat exire. et gesticulacōne sui corpis
p̄dicere futura solebat. Item apis deus apū. Et
nota apes nascunt᷑ de putridis carnibus boū sic
scabrōnes. et scarabei de carnibus equorū. fuci de
Apex. cis mas. ge. i. mulis. uespe de asinis
summitas. qd̄ enim in summo est. a pedibus re
motū est. et apex qn̄q3 lr̄ā d2. et ꝓpe apices dn̄r
lr̄ē ille que in frontispicijs muroꝝ dici scribunt᷑
Sed quelibet lr̄ā qn̄q3 d2 apex. vnde in matheo
vnus apex non p̄teribit a lege donee omnia fiāt
et in pn̄cipijs libꝝ. et in titul' legū. et apex liga
men. Et apex d2 pileus. subtil'. quo gentiles sāc
dotes utebant᷑. Et apex summitas galee sc3 conus

sup quem criste ponunt᷑. et inde h̄ apiculus. li di
qd̄ et ꝓ ligamine. quo filateria dependent. et pro
filis accipit᷑. Et inde tūc apicio. cis. ꝓm hug. Pap̄
ūo sic dicit. Apex icis dcūs ꝙ longe sit a pedibz
. i. summa ps ūticis. ul' celi. ul' galee. ul' montis
ul' lr̄ē. i. ūgula ul' hōr. ul' distinccionis nota
Apiago. d2 ab ape apiago. ginis. hba cuius a
pes flores libenter colligunt. et maxime appetūt
Apiariū. rij. ab ape h̄ apiariū. rij. locus ubi a
pes mellificant. quod et h̄ apiforiū. et h̄ apisteri
Apiaster. ab apis d2 h̄ apiaster um dicitur
stri. apuz magister. ul' d2 ab ape. sicut catulaster
a catulo. et h̄ apiastra. auis q̄ libenter comedit
apes. et ē uiridis coloris. que et merops dr̄.
Apicio. cis. cere. i. ligare. ūbum actiū. et dr̄ ab
Apiciosus. sa. sum apex. icis. ul' apiculus. li
. i. caluus. cuius capitis summitas apparet. et d2
Apicitus. apicita. apicitum. i. ab apex. cis.
ligatus. ab apicio dicitur.
Apicula. Inuenit᷑ h̄ apes. ul' apis. ab apes dn̄
dit h̄ diminitiuū apecula. le. ab apis ūo descendit
h̄ apicula. le. ꝑua apis. ꝓm hug. ut sup̄ habes h̄
eciā ex ūbis ꝑs habet᷑. vnde ipse dicit in vj. No
tādum. ꝙ a pede ul' a sedendo composita. ꝑ dis.
non ꝑ tis efferunt gtiū. Et a pede quedam com
posita seruant. e. A sedendo uero mutant e. in. i.
ut bipes. bipedis. deses desidis. excipit᷑ hec apes
huius apis. q2 hoc solum a pede compositū. ut
quibusdā uidet᷑ e. longam seruauit. nec ulla cre
uit sill'a in gtō. Ouid̄ tn̄ ntiū h̄ apis ꝓtulit. in
xvj metham̄. Non apis intulit hos sedula flores
Quod eciā dimi. ondit apicula. quō fiducula do
cet ꝑmiū sui ntiū fidis nō fides esse. In tercō ūo
lib̄ dicit idem ꝑs. in es ꝓductam desinencia femi
nina tercie decli. ul' qn̄te. abiecta. s assumūt cula
et faciūt diminitiua. et seruant. e. ꝓductā ut wl
pes wlpecula. Excipit᷑ merces cuius is gn̄ ī ula
conūsa facit dimi mercedula. et apes cuius dimi ꝓ
e longa i habuit. apicula hijs uisis. uidet᷑ dicē
dū. ꝙ ab apes dn̄dit apecula. et ab apis apicula
sic dicit hug. et ꝑs innuit. Tamē scias. ꝙ ap̄ mo
dernos apes ꝑ. e. ē in usu frequenti. in ntō. et api
cula dimi. tamen et apis in ntō inuenit᷑. et eciā
apecula ꝑ e dimi. ꝫ tunc apecula regularit᷑ descē
dit ab apes. et apicula ab hoc ntō apis.
Apiculus. li. dimi. ꝑuus apex. uide in apex.
Apifera funes qui cornibus antēne dextera si
nistra q3 tendunt᷑ retroūsa ab a. et pes dis. et fe
ro. q2 longe a pede mali. ul' ueli ferunt cornua.
et extendūt cornua ueli. et corripit. fe.
Apiforum. ri. neu. ge. pnl' cor̄. nomen est opidi
pis. in apes ē. et ꝓd̄ ꝑmā apis ꝓ dō egipci
Apiscor. ceris. uerbum deponens. i. orum.
acquirere. ab ape dicitur.
Apiū. pij. hba qua solebant coronari apices.
. i. capita hominū. et d2 ab apex. cis. ꝓm hugūc.
Vel ꝓm pap̄. Apiū genus herbe dcm̄ ꝙ eo api
ces. i. capita antiquoꝝ triūphanciū ul' poetarum
coronabant᷑. Quo internoꝝ uisceꝝ. dolores g̃uissi
mi sopiunt᷑. huius corona ebetatē d2 ꝓhibere
Aplanos. planos qd̄ ē error ul' uagacō. cōpo
nit᷑ cū a sine et d2 aplanos. ul' aplane. nes. i. fir
mamentū. q̄i sine errore. q2 semp mouet᷑ in eodē
Aplustre. stris. guber loco. et acuit᷑ in fine.
naculum nauis. ul' armentū. et deriuat᷑ ab appel
lis. qd̄ h3 ꝑmā naturalit᷑ bue vñ Juuenal. Victe

q̈ terrenis aplustre.et facit ntīs plis aplustra.et
gtīs aplustriū. Inuenit̃ eciā aplustria.
Apoca.ce.fe.ge.est scriptū quod creditor ꝓfi
tet̃ se denarioꝫ debitos sibi accepisse.et inde eciā
ꝓfessio dr̃.et securitas.q̈ debitorem reddat secu
rum.et dr̃ ab apos qḋ ē re.et capio qḋ est recep
cio.q̈ recipit̃ soluto debito.Et cōponit̃ cū anti
quod est contra.et dr̃ hec antipoca.ce.scriptū qḋ
debitor soluens dat creditori in q̊ debitor notat
se soluisse tm̄ ex tali cā.Et dr̃ sic q̈ cōtra apocā
dat̃.xv.Apoca soluenti dat̃ anti suscipienti.
Apocalipsis.sis.interp̄tat̃ reuelacō.q̈ ibi māi
festata sunt q̄ erant abscondita.et ē grecū.et nō
debet accentuari in fine.et est compositū ab apo
qḋ est re.et calipsis.qḋ est uelamentū. Vnde a
pocalipsor.aris.i.reuelare.et cor̄ p̄mā Auro.Est
apocalipsis mistica ūba gerens.et est fe.ge.apo
Apocrifus.a crisis qḋ est secretum [calipsis.
et apo.quod est de componit̃ apocrifus.fa.fum
pnl̄ cor̄.i.occultus.et secretus.q̈i de secretis.i.de
nūo secretoꝝ.Apocrifa ꝓp̄e dicunt̃ illa scripta
quoꝝ origo et autor ignoratur.et q̈uis sint ibi
multa uera tamen nō habent̃ in autoritate.ꝓp
ter plura falsa que ibi continent̃.Vn̄ hic apocrifa
rius.qui describit apocrifa.ẜm hug̊.ul̄ ẜm q̊sdā
Apocrifus componit̃ ab apos q̊d ē longe.et cri
sis qḋ est iudiciū.q̈i longe a iudicio.ul̄ de quo
non potest certū haberi iudiciū.Et dicit̃ dupl̄r
liber apocrifus.ul̄ q̈ autor ignoratur et ueritas
patet.et talem recipit ecclesia nō ad fidei ꝓbacō
nem.ẜ ad moꝝ instruccōnē.quales sunt libri Ju
dith.et alij.quos enūat Jero.in ꝓlogo reg̊.Sa
piencia inquit q̄ wlgo salomonis inscribit̃.et
ihū filij sirach liber.et iudith.et pastor nō sunt
in canone.Vel dr̃ apocrifus.q̈ de eius ueritate
dubitat̃.et tales nō recipit ecclesia.ut ē lib̄ de in
fancia saluatoris.et de assumpcōne corpis beate
Apocrifarius.ab apo et crisis qḋ ē [uirginis.
secretū.componit̃ hic apocrifarius.ul̄ apocrisari
us.i.secretarius.consiliarius.vn̄ et qn̄q̈ sic dicit̃
cancellarius.q̈ ipse secretarius ē regis.ul̄ imp̄a
toris.et eius secreta scit.Sed nomen sonat q̈i de
secretarijs.q̈ rex ul̄ imp̄ator plures habet secre
tarios.i.consiliarios.quoꝝ vnus est cancellarius
Vnde in p̄scripcōne tituli p̄stiani.Prisci.g̊matici
cesariensis apocrisarij ul̄ apocrifarij.doctoris ur
bis rome cōstantinopolitane.de arte g̊matica lib
p̄mus incipit.ul̄ ab apo qḋ est ab.et crisis quod
est auꝝ.dr̃ hic apocrisarius.i.thezaurarius.ul̄ sic
dr̃ cancellarius.regis ul̄ imp̄atoris.q̈ habeat au
Apocopa.pe.ul̄ apoco [rum in sua custodia
pe.pes.greca declinacō cor̄ p̄.Vn̄ quiḋ.Mona
de subtracta dicet̃ apocopa facta.De hoc sup̄ dixi
in quarta p̄te in capitulo de metaplasmo.
Apodixes grece ōn̄sio ẜm pap̄.hug̊ uo dicit
Apodixen ōn̄sio fantasia.ꝓbacō.exp̄imentū.u̇
tus p̄tās.vn̄ in uita btē agnetis dr̃.Ad filiū me
um noluisti apodixen tue artis magice demōstra
Apoforetū.ti.pnl̄ prod [re.et ꝓḋ pnl̄ pōne
componit̃ ab apo ꝓ̄pōne greca et foros.et apo
ferū eciā dr̃.et tūc componit̃ ab apo et fero et
sunt apoforeta uasa sic dcā a ferendo poma.ul̄
Apogeū.gei.est structū [aliud et sunt plana
sub terra edificiū.qḋ nos antrum.ul̄ speluncam
dicimus.ab apo qḋ est de.et ge quod est terra.
et idem dr̃ ypogeū.ab ypos sub et ge terra

Apolesina diffinicō.et cōsummacō disputacōis
Apollo.linis ꝓp̄um nomen uiri.cor̄ p̄mā.vn̄
scribit̃ p̄ vnū.p.et geminū.l.vnde ūgil̄ in sexto
eneiḋ.Concutit et stimulos sub pectore ūtit apol
lo.Aliqn̄ autem ē indecl̄.vn̄.j.cor̄.j.c.Ego q̈dē
sum pauli ego quidem apollo.Et tūc uidetur q̈
debeat in fine acui.sicut equus pharao.licꝫ usus
aliquoꝝ contradicat.Pap̄ dicit.Apollo a gentili
Apollonius.nij.ꝓp̄um nomen [bus sol dr̃.
uiri.p̄mā cor̄.Vnde in aurora scribit̃.Missus a
pollonius dux nup̄ factus ab illo.
Apologeticus.ca.cū.i.excusatorius.ul̄ respō̄so
rius.dr̃ ab apologia ẜm hug̊.Pap̄ dicit Apolo
gia excusacio. Vnde apologeticū.i.satisfaccōnis
Apologia excusacō [iudiciū.ueꝝ testimoniū
ul̄ rn̄sio.ab apo qḋ est re.et logos qḋ est sermo
quasi sermonis relacō.i.responsio.vnde in decretis
alexandri pape.Clerici qui alios accusant iustam
accipiant apologiā.et ē pōita apologia ibi ꝓ de
fensione.ul̄ negacōne sola.nam in ea solent qḋ
accusantibus respondere.et acuit̃.gi.
Apompeius grece.i.emissarius latine.vnde et
hircus apōpeius dicebat̃ emissarius q̈ emittebat̃ i
Apoplexia ē subita [desertū uiḋ in emissarius
sanguinis effusio qua suffocati intereūt.sic dicta
q̈ ex letali p̄cussu repentinus fiat casus.Greci g̊
p̄cussionem apoplexim dicunt.
Aporia porus.ri componit̃ cū a et dr̃ hec apori
a.rie.i.ap̄cio.ul̄ labor angor.aculeus.stimulus
ictus.wlnus.cura.tediū.molestia.Ecc̄.xxvij sic
aporia hominis in cogitatu illius.Et in̄ aporio
as.i.aperire.enucliare et depaup̄are.Et tunc est
actiū.Item aporiare.i.laborare.ul̄ laborando su
dare.et anxiari.et tūc est neutꝝ.Inuenit̃ eciam
in depōn̄ti gn̄e in eodem sensu.vn̄ ad cor̄.Apo
riamur.ẜ non destituimur.ubi p̄t esse passiuum
ꝓ depaup̄are.Isidor̄ tn̄ dicit q̈ aporos grece lr̄e
dr̃ paup̄.vn̄ aporiare.i.pauperem facere.et apo
ruꝫ.a.ū.i.diuinus.Paupeꝝ enim est diuinos ēē
Aporus in aporia est [et regnū hrē celorum
Aposiopasis.sis.pnl̄ cor̄ ē ualidus defectus o
racōnis.De hoc dixi sup̄ in quarta p̄te.in capitulo
de coloribus rethoricis.
Apostota.te.componit̃ ab apo qḋ est re et sto
los missio.Inde hic et hec apostota.te.p̄ūsus.renūci
atus.refuga.retromissus.Et ꝓp̄e ille dr̃ apostota
qui p̄mo bn̄ agit.ẜ postea p̄ūtit.et male agēdo
retro abit.vn̄ uidet̃ componi ab apo et stans.q̈i
retro stans.Vel ut dicūt diuat̃ ab apl̄us p̄ cont̃
rium.ul̄ ab apostus.ta.tū.qḋ est p̄ūsus.et con
trarius.et fit ab appono.vn̄ apostaticus.ca.cum
p̄ūsus.et hec apostasia sie.i.renūciacō.retro ad bo
nū morem icio.et acuit pnl̄.et apostoto.tas.re
tro abire.a bono p̄ūtere.p̄ūse agere.Vn̄ eccleś.
xix.Vinū et mlieres apostotare faciūt.eciā sapi
entes.et cor̄ p̄mā apostota
Apostema.tis.ge neu.dura humoꝝ collecō in
corp̄e.sic dcm̄.a collecōne humoꝝ.Nam greci a
postemas collecōnes uocant.et ꝓducit.ste.
Apostolus. apo quod est de ul̄ re.componitur
cū stolos qḋ est missio.et dr̃ hic apl̄us.i.missus.
et dr̃ apl̄us.q̈i demissus.i.de celo ul̄ a deo mis
sus.Apl̄us g̊ce.Lisan hebrēe.Missus lr̄e.vn̄ hic
apostolatus.tus.tui.officiū ul̄ dignitas apl̄i.et
apl̄icus.ca.cū.et hic apostolicus.ci.ꝓ papa.Apl̄i
ci eciā dicti sunt quidā heretici.qui nichil possidē

tes ꝓpsum. non recipiūt aliquos. qui aliquo in h
mōdo utunť. Et apostolaris re et cōponitur apos
tolus cū con et dr coapostolus. i. sił apłus cū ali
o Et cor ꝑmā apłus Vnde in aurora dr Sanctos
apostolicos lucas delucidat actus ¶ Et nota. ꝙ dic
tis apostolorum sine ꝓbacōne credendū ē sicut
dicā in simbolū ¶ Et scias ꝙ de nece apłoꝝ ita
legiť in quadā cronica ¶ Claudius impat. Mar
cus euangelista scribit ¶ Apostoli ꝑ orbem diui
duntur ¶ Petrus romā venit. Andreas achaiam
ibi qꝫ crucifigitur. Johannes ephesum viuus in
trat sepulcꝝ. Jacobus maior iherosolimis decolla
tur. Thomas in india lancea tn̄sfigiť. Philippus
in frigia crucifigiť et lapidať. Jacobus minor.
ierosolimis ꝑtica fullonis occidiť Bartholome9
maiori india excoriať. deiñ decollať. Matheus ī
ethiopia in altari lancea pforať. Symon et iu
das in parsia a pontificibus ydoloꝝ tumultu po
puli interimūtur. Mathias in iudea ꝓ xp̄o pati
tur. Lucas. in bithinia obijt. Marcus allexandrie
martyriū compleuit. Barnabas in salamina. cre
mať. Quartodecimo āno claudius ueneno interi
it. Nero successit. matrem euiscerat. sororem stu
prat. Romā in xij ꝑtibus incendit. Senecā inter
ficit. Ranas aput lateranū euomit. Petrum cru
cifigit. Paulū decollat. Impat ānis xiij. mensibꝫ
vij. a lupis deuorať. uide in nūs. ¶ Volo eciam
te scire. ꝙ sicut dicit Jero. contra Jouinianū. in p
mo lib. Inter duodecim vnus eligiť. ut capite cō
stituto scismatis tolleret occasio. Sed cur nō Jo
hannes. qui electus ē uirgo etati delatū est. qꝛ pe
trus senior est. ne adhuc adolescens et pene puer
ꝓgresse etatis hominibꝫ p̄ferreť. et magister bo
nus qui occasionē iurgij debebat auferre discipu
lis et dixit eis. Pacem meā do uob. pacē relinq
uob. et qui uoluerit inter uos maior esse. mini
mus oīm fiat. Ne in adolescentē quem dilexerat
cām p̄bere uidereť inuidie. Vt autē sciamus tūc
pueꝝ fuisse Johannē manifestissime docent eccle
siastice hijstorie. ꝙ usqꝫ ad traiani imperiū vix
erit. i. post passionē dn̄i. lxviij āno dormierit qđ
nos in lib de illustribus uiris b̄uiter pstrinxim9
Ambsius eciā dicit sup lucā. Misticū est ꝙ maria
cōmendať iohāni. inter ceteros iuniori. qđ non
ociosis auribus debemus accipe. piculosa ē enim
mulieribus copula adolescentis et sp̄es iuuentu
tis ¶ Item scias ꝙ porphirius arguit matheū
et apłos qui secuti sunt continuo xp̄m. ut dicit
Jero. in math. Arguit porphirius et Julianus au
gustus uł impiciam hijstoriogphi mēcientis. uł
stulticiā eoꝝ qui statī secuti sunt saluatorem. q̄si
irracōnabiliter quemlibet uocantē hoīem sint se
cuti. cū tantas ūtutes tāta qꝫ sigā p̄cesserint. que
apostolos añꝙ crederent uidisse non dubiū est.
Certe fulgor ipse et maiestas diuinitatis occulte
que eciā in humana facie relucebat. ex ꝑmo ad
se uidentes trahere poterat aspcū Si enī in mag
nete lapide et succinis hec esse uis dr ut anulos.
et stipulā et festucas sibi copulent. quantomagis
dn̄s creaturaꝝ oīm ad se trahere poterat quos
uolebat. Greg. autē dicit xp̄m nłła facere adhuc
miracula petrus et andreas uiderant. et tamē ad
vnū dn̄i p̄ceptū hoc qđ uidebanť possidere ob
liti sunt. Quanta nos eius miracula uidimus. q̄t
flagelł affligimur. quātis iniuriaꝝ asperitatibus
deterremur. et tn̄ uocantē sequi contemnimus.

Apostrophe phes accentuať in fine. Diciť eciā
apostropha. phe. et tūc non acuiť in fine. et est
apostrophe tn̄situs. regressus. reū sio ꝯm pap. De
h require sup in q̄rta ꝑte. in tractatu de coloribꝫ
Apostrophus. strophos quod est ¶ rethoricis
conūsio componiť cū apo quod ē de uł re. et dr
h apostrophus. phi. ūgula regula. q̄i ps circuli.
dextera ad summā. l. rām posita. in hijs dcōnibus
in fine. tribunal et pirrin. qua nota oñdiť deesse
in sermone ultima uocał. ut tribunal ꝓ tribuna
le. pirrin ꝓ pirrine. et ad h oñdendū ibi ponitur
uł ideo ut denoteť ultima cōsonans cui subtēcta
ē uocał recuruari. et apostrophari. i. conūti et re
ūti. ad p̄cedentē uocalem. vn̄ apostrophus diciť
Apotheca. theca componiť cum ¶ et cor stro
apo qđ ē re. et dr h apotheca. ce. i. repositorium
uł reconditoriū. qꝛ in hijs homines elaboratas
fruges reponūt. vnde h apothecarius. q̄ custodit
apothecā. uł m̄cator. et apotecarius. ria. riū. ad
apothecam ꝑtinens. Et ꝓducit pnł apotheca sic
Apozima ius coctarū ¶ cirotheca et enthcca.
herbaꝝ. et componiť ab apo et zima quod ē ius
et cor pnł. Macer. Jus pocius seminū uł apozīa
Appitiuū ūbum ē ūbum desi ¶ prodit huius.
neris in co. ut uellico. albico. nutrico. De hoc dixi
intercia ꝑte in t̄ctatu de speciebus uerborum
Apparitor. ab appareo. res. dr h appitor. toris
seruiens. qꝛ appeat et uideať. et p̄sto sit ad obse
quiū. Vel appitores uocamus eos qui appere fa
ciebant reos in conspectu iudicium.
Appello. las. laui. lare. componiť ex ad et pel
lo. las. et mutať. d. in. p. vn̄ appellatiuus. ua. uū
et est appellare aduocare. Item appellare. i. ad ali
um iudicem uocare. uł audienciā alterius iudicis
postulare. Et ut dicit b. in iij. lib de consideracōe
Appellasse inique iniquū est. Inique et impune.
iniquaꝝ appellacōnū fomes. Iniqua autē omnis
appellacio ad quā iusticie inopia nō coegit. Ap
pellare ñ ut g̃ues. ꝫ si graueris licet.
Appello. lis. appelli. componiť ex ad et pello.
lis. et mutať. d. in. p. et est appellere ad portū ue
nire. uł impellere. et appellere. i. applicare. Vnde
Postꝙ poeta aīm suū ad scribendū appulit. i. ap
plicuit. Potest et appello. lis. puli. pulium cōponi
ex a et pello. et tūc scribiť ꝑ vnū. p. et est apel
lo ab aliquo pello. uł amoueo. vnde apulsus ab
ubere. i. amotus. psa. xxviij. Ablactatos a lacte a
pulsos ab uberibus. i. remotos.
Appendix. ab appendo. dis. dr hic et h appēdix
dicis quod alicui appendendo adheret. Vnde appē
dix dr mansiūcula que magne domui adheret.
q̄ appendiť parieti. non habens tectum diuisum
in duo latera. Vnde h appendicium. cij. idem. et
appendicius. cia. cium.
Appendo. pendo. dis componiť cū ad. et dr ap
pendo. dis. et mutať. d. in. p. i. suspendere. uł libe
rare ponderare. vnde h appensor. pensoris. et ap
Appeto. tis. tiui. tere. titū ¶ pensorius. ria. riū
habet p̄teritū et supinū ad modū quarte. et com
poniť ex ad et peto. et mutať. d. in. p. et est ap
petere deliberare. acquirere. requirere. vn̄ hic ap
petitus. tus. tui. prod pnł. et h et h appetibilis.
et hoc. le. et hic appetitor pnł ꝓducta.
Applaudo. plaudo componiť cū ad et mutata d
in. p. dr applaudo. dis. plausi plausuꝫ. alicui plau
sum facere. et inde h applauda. de. uł appluda. de

.i. scobicumcula. ex paleis facta. circa quā pueri
solent applaudere. Et applauda eciā dr̄ furfur
Appluda. de. in applaudo uide.
Appodio. as. aui. i. innitor. ex ad et podio. as
mutata. d. in. p. vide in podio podias.
Appono. is. sui situ̅. ex ad et pono. is. et mutat̄
d. in. p. et ē apponere. adiūgere. addere. Et in̄ ap
positus. ta. tu̅. et p̄ sincopā apostus. ta. tu̅. i. pū
sus. et cōtrarius. vnde aposte aduerbium.
Apposicō. onis quedā figura. de qua sup̄ dixi.
in quarta p̄te. ubi egi de alloteca. c. de sinthesi.
Appostus. in appono exponitur
Appcior. aris. appciatus sum. existimare preciū
determinare. et componit̄ ex ad et p̄cior. aris. et
est deponens. Antiqui tamen p̄cio. as. et appcio.
as. in actiuo gn̄e dedi. zach. xj. Decoꝝ preciū q̄
Apphendo. dis. appre ꝑ appciatus sum ab eis.
hendi sum. ex ad et prehendo dis. componitur.
Apprime. prime componit̄ cū ad. et mutata. d
in. p. dr̄ apprime. p̄ geminū. p. i. ualde. ul̄ sūt due
p̄tes posite ꝓ vna. et tūc teneat̄. d. et. dicat̄ ad
p̄me. Et debet semp̄ media ꝓduci. s̄m. huḡ. mac
Apprime sumptis zodoar obstare uenenis. affir
mant. In legenda eciā bt̄i augustini inuenit̄ hoc
uocabulū apprime. Et uide huḡ wlt q̄ si sit vna
p̄s. ul̄ due ꝓ vna posite. tunc retinet̄. d. Priscia
nus autē in tractatu de adūbijs dicit q̄ apprime
est p̄s composita. Dicit enim q̄ p̄me ponit̄ adū
bialiter. qd̄ ondit terencius. qui compositum ab
eo in andria ꝓtulit. Nam id arbitror apprime in
uita esse utile. Sicut dixi sup̄. in tercia p̄te de ad
Apprimo. is. pressi. sum. i. ad aliquid p̄ ꝑ uūbijs
mere. ul̄ iuxta. et componit̄ ex ad et p̄mo. is. et
mutat̄. d. in. p. et pre in pri correptam.
Appropio. as. aui. are. In̄ appropians. antis. Et
est appropiare approximare. appropinq̄re. et cōpo
nit̄ ex ad et ꝓpio. as. uide ī ꝓpius. Luce. x. appro
pians alligauit wlnera eius. et n̄ h̄z r in pnl̄ sil
Appuli pnl̄. cor̄ est p̄teritū de appello. uide ī ap
Apricitas. tatis. i. calor. iocunditas. Et ꝑ pello.
dr̄ ab apricus. Et scribit̄ per vnum. p.
Apricus. ab april̄ dr̄ apricus. ca. cū. i. delectabil̄
et iocūdus. eo q̄ in illo mense sit pulchꝝ tēpus
ex ꝓduccione floꝝ. Vnde hec apcitas. ꝓprie au
tem locus apricus dr̄. sine frigore. q̄i sine rigore
frigoris. ul̄ q̄ sit aptus celo. s. delectabil̄. et prod̄
pri. Oracius in epr. b. Quidq̄d sub terra est in a
pricū ꝓferet etas. i. in apertum.
Aprilis dr̄ q̄i aperilis. q̄ tūc terra aperitur et
flores germinat. ul̄ dr̄ ab affrodita quod ē ueneꝰ
vnde aprilis. q̄i affrodilis. ul̄ q̄i afrilis. i. ueneri
us. q̄ ille mensis dedicatus est ueneri. ul̄ q̄ ī eo
habet festum suū. ul̄ q̄ in eo nata fuit. Et facit
Aptitudinarius. ap ꝑ abltm̄ in. i. tm̄ ut apli
titudo. i. cōueniencia. vnde aptitudinarius. ria. riū
qd̄ signat ꝓpetatis aptitudinē. ut risibilis.
Apto. ab aptus dr̄ apto. tas. uerbum actm̄. Et
componit̄ adapto. et coapto. tas. et p̄apto. tas.
Et ab hijs omnibus ūbalia.
Aptotus. ptotos quod ē casus. componit̄ cum
a quod ē sine et dr̄ aptotus. ta. tū. q̄i sine casu et
Aptus. ab apiscor dr̄ aptus. ta. tū ꝑ cor̄ pro
qui libenter acquirit. et habet modum in expen
dendo. et ē nomen et non p̄ticipiū. in nr̄o usu. et
eciā ūbū n̄ ē in usu. Et compat̄. Apcior issimus
Apud ꝓposicō p̄. d. scribit̄. q̄ ueteres ꝓ ap̄ ad
sunt sepe usi. duabus medijs litteris subtractis s̄
huḡ. p̄s āt dic̄ q̄ diuat̄ ab apud p̄ sincopam
Apulia. lie. ꝓuincia ubi conditū ē brundusium
vn̄ apulus. a. um homo de apulia. et prod̄ p̄mā
Apulus pnl̄ cor̄ hō de apulia. et ꝓducit. a.
Aqua dr̄ ab equus. a. ū. ul̄ equo. as. dr̄ ꝓpter
equalitatem sup̄ficiei. et mutat̄ ae dyptton
gus in. a. b̄uem. Vnde pap̄ dicit. Aq̄ dcā q̄ eius
sup̄ficies sit equalis. uide in terra et in vnda. Et
Aquagiū. Aqua cō ꝑ ab aqua h̄ aquula dimi
ponit̄ cū agito et dr̄ h̄ aquagiū. gij. i. aq̄ductus
qd̄ et h̄ aquiductile. lis. dr̄. scz uia p̄ quam agita
tur et ducit̄ de ꝓpo loco. et h̄ aqualiciū ꝓ eodez
ul̄ guttatoriū. q̄ p̄ illd̄ aq̄ elicit̄. i. foras emittit̄.
Aqualiciū. cij. i. locus p̄ quem aqua elicitur a
ꝓpo alueo. et componit̄ ab aqua et licio. cis.
Aq̄liculus. li. i. uēterculus. in aq̄l̄ uide et ī uēter
Aqualis. ab aqua dr̄ h̄ et h̄ aqual̄. et hoc le. i.
uas aquatile grossum et latū. Vn̄ planctus date
illi stellam ubi sedeat. et aqualem cū aqua. quod
qn̄q̄ accipit̄ ꝓ grosso uentre. et inde uenit h̄ aq̄
liculus. culi. i. uenterculus. vn̄ parsius. Pinguis
aqualiculus penso sex qui pede extat.
Aqualiū. lij. summa p̄s capitis. ab aqua diuat̄
ideo sic dcā. q̄ p̄us suscipit aq̄m defluentem. q̄
Aquamanile. lis dr̄ uas sup̄ qd̄ ꝑ totū corpus
cadit aqua qua abluuntur digiti sacerdotis post
sumpcōnem corp̄is xp̄i. quod tenere et p̄parare
debet subdyaconus. et ꝓducit. ni.
Aquariolus. li. mas. ge. ab aqua dr̄ scz seruiens
meretricibus. qui crebro defert aquā ad eam mū
dandā et uenustandam et cor̄ penultimam.
Aquarius. ab aq̄ dr̄ h̄ aquarius. rij. ꝓ quodaz
celi signo. eo q̄ tūc cū sol est in eo. est abūdācia
aquaꝝ. et aq̄rius dr̄ seruiens qui portat aquam.
vn̄ dr̄ aq̄ria ancilla que aquam defert.
Aquaticus. ab aqua dr̄ aquaticus. a. ū pnl̄ cor̄
et h̄ et h̄ aquatilis et h̄ aquatile ꝓ eodem.
Aquebibus. aqua componit̄ cū bibo. et dicit̄
h̄ aquebibus. bi. pnl̄ cor̄. que ul̄ qui sepe bibit a
quam. Et potest declinari adiectiue.
Aqueuomus. aqua componit̄ cū uomo. is. et
fit h̄ aqueuomus. mi. qui aquā uomit. Et p̄t de
Aquila. ab acuo ꝑ clinari adiectiue. et cor̄ uo.
is dr̄ hec aquila eo q̄ acute uideat. vn̄ dicit pap̄
Aquila ab acumine oculoꝝ dcā. q̄ irreuerberato
uisu solem aspiciat Item aquila signū in celo ab
aquila dr̄ aquilus. la. lū. q̄ nasum habet curuū
in summitate ut aquila rustꝝ. et est aquila pro
miscui gn̄is. et sub vna uoce et vno articulo scz
femino comp̄hendit animalia utriusq̄ sexus. ut al
ba aquila. tā ꝓ mare q̄ ꝓ femella. ꝑ Et ut dicit
g̃g̃ in mor̄. Aquile nomine sanctoꝝ subtilis intel
ligencia. et sublimis eoꝝ contemplacō figuratur
Cunctaꝝ quippe auiū uisum acies aquile sup̄at
ita ut solis radios fixos in se eius oculos nulla
lucis sue coruscacōne reūberatos claudat. uide in
Aquileus in aquilo uide. ꝑ turtur.
Aquilinus. ab aquila dr̄ aquilinus. na. nū. pos
sessiuū nomen. ut aquilina penna. et hij aquili
ni. noꝝ demones. qui in similitudine aquilarum
Aquilo. ab aqua dr̄ hic ꝑ appent. et ꝓducit. li.
aquilo. onis. quasi ligans aquas. q̄ uentus ē se
renus et aquas stringit. et aquilus. la lū dicebāt
antiqui ꝓ niger. gra. grum. vn̄ aquileus. lea. leū
. i. nig̃ ul̄ fuscus. s̄m hug̃. Pap̄ uero dicit. Aqui

lo uentus ad finistram septemtrionis.dcūs q̄ a
quas stringit et nubes dissipat.Est enim gelidus
et siccus.Idem et boreas.qꝛ ab yparboreis oris
flat. Eccľ.xliij.frigidus uentus aquilo flauit et
Aquor.ab aqua dꝛ ¶ gelauit.cristallus ab aq̄
aquor.aris depoñ.Et componiꝰ adaquor quaris
ꝓ eodeȝ.scȝ ad aquā ducere uľ potare animalia
Inueniꝰ tamen actiñ adaquo.quas.vñ theodo
lus.En adaquare gregē siľ et releuare colorem.
Geñ xxix.Donec omnia pecora congregentur et
amoueamus lapidem de ore putei.et adaq̄mus
Aquosus.ab aqua dꝛ aquosus.sa.suȝ.¶ greges
plenus aqua.et ꝓꝓe dꝛ locus aquosus.pocio ūo
aquata.et compaꝰ.aquosior issimus.vnde hec
aquositas.tatis.inundancia aquarum.
Aquula in aqua est.
ARa.ab aro.as.ħ ara.huius are.qꝛ ut araci
oni bñ conueniret.solebat ara institui.Alij
uoluñt.q̄ deriueꝰ ab ardeo eo q̄ uictime ibi arde
banꝰ.scias tñ.q̄ ara dr̄ ꝓ altari.et ꝓ stabľo por
coruȝ.ſȝ ara ꝓ altari pmā ꝓducit.ſȝ ꝓ ara porco
rum.coř p̄.et aspiraꝰ.Xv.Est ara porcoꝝ breuis
ſȝ non ara deoꝝ.Vel porcū nutrit hara.gentilis
Arabia.ab ara.re.ħ arabia.e.¶ cur necat ara
que saꝰ interptaꝰ.qꝛ regio illa thure abūdat hic
greci endemon nostri btām nominauerunt Eadē
est nominata et sabba a filio thus qui sabba dic
Arabilis.ab aro.as.ħ et ħ arabilis.¶ tus est.
et ħ.le.ut terra arabilis.i.apta et bona ad aran
dum.et cōponiꝰ ħ et ħ inarabiľ et ħ le.
Arabis.gtūs ab arabs corripit pnľ.ſȝ quando
est uibum futuri tempis eam ꝓducit.Xv.Dicis a
rabs arabis ab aro tamen exit arabis.
Arabs.ab arabia dꝛ ħ et ħ arabs gentile.et a
rabicus.ca.cū.possessiuū.Arabici eciā dñr quid
heretici.in arabia exorti.dñtes animā cū corpe
mori.et in nouissimo utrumq̄ȝ resurgere ꝑ hug.
Pap̄ sic dicit.Arabs arabos grece.ħ arabs.bis.
et arabus.bi latine. ¶ radij.quidā ppľi.uide in
Aranea.ab aere.ſm rabañ.ħ ara ¶ amorreus
nea.nee.q̄i aeranea,eo q̄ ex aere nutriaꝰ.et hic
araneus inueniꝰ.Et adiectiue araneus.nea.neuȝ
Vnde diminitiua.ab araneus ħ araneolus.li.et
ab aranea araneola.le.i.pua aranea.Pap̄ eciaȝ
dicit.Aranea ūmis.ab aere dcūs.q̄ in aera fila
gerat.hug.autē magis approbat.q̄ aranea dica
tur ab aragne.q̄ fuit mutata in araneam.ſm fa
Arapagare.i.effodere.uľ scalpere.ab ¶ bulas.
area.et poniꝰ simpliciter ꝓ effodere.et cōponiꝰ
ab area et pagus qd̄ est uilla.
Arapagatus.ab area effossus.et dꝛ ab arapa
gare.Vñ plantus.In auralia auruȝ michi intus
Aratellū.ħ.dimi.id est puū a ¶ arapagatū est
ratꝝ.sicut a terebrum terebellum diminitiuum.
Araciūcula.le.fossa pua instar sulci aratri.Et
dꝛ ab aro.as.uľ ab arator Vnde reg̃.iij.c.xviij
fecit aqueductū q̄i ꝑ duas araciūculas in circui
Aratorcľus.li.dimi.puus arator ¶ tu altaris.
Aratorius.a.ū.locus q̇ p̄t arari.ab aro aras
Aratrum.tri.ab aro dꝛ.et coř pnľ.naturaliter
Vnde in aurora dꝛ.sup leuitico.Nostre carnis hu
mū crucis hic aratro quasi sulcant.
Arbiter tri.tro.secūde decľ.dꝛ ab arbitror aris
et accipiꝰ in tribus significacōnibus.Arbiter eñ
dꝛ reuelator consilioꝝ.ut in salustio.ꝓcul arbitꝰs
omnibꝫ amotis.arbiter testis.arbiter iudex.sed

drñt.Iudex ex lege.arbiter ex uolūtate fit.Inde
arbitriū.Et scias q̄ arbiter in cōmuni usu ē secū
de decli.Inueniꝰ tamen eciaȝ et in tercia.arbiter
tris.tri.sicut ponit g̃g̃ in mor̃.Et eciā pap̄ dicit
q̄ arbiter est secunde et tercie decli.ſm salustium
est secunde.ſm ūo regulas pstiani est tercie.
Arbitriū.rij.dꝛ ab arbiter.et est liberꝝ arbitriū
facultas racōnis et uolūtatis.qua bonum eligiꝰ
grā assistente.uľ maliū eadem desistente.Et scias
q̄ triplex est libertas.scȝ a necessitate.a peccato
a miseria.a necessitate.et ante peccatū et post ē
que liberꝝ est arbitriū.Sicut enim tūc cogi ñ po
terat.ita nec mō.Ideoq̄ȝ uoluntas aput deū me
rito iudicaꝰ.que semp a necessitate libera est.et
nunq̄ cogi p̄t.ubi necessitas.ibi non est libertas
ubi ñ est libertas nec uoluntas.et ideo nec meri
tū hec libertas in omnibus est.tā in malis q̄ȝ in
bonis.Est alia libertas a peccato.scȝ de qua dic
apľus.Vbi spūs dñi ibi libertas.Hec libertas a
seruitute peccati liberat.et seruos iusticie facit.si
cut econūso seruitus peccati liberos facit iusticie.
hanc libertatē homo peccando amisit.Ideoq̄ȝ au
gustinus dicit.q̄ homo.male utens libero arbitꝛo
et se pdidit et ipm̄.qꝛ pdita est ꝑ peccatū libtas
non a necessitate ſȝ a peccato.Qui enim facit pec
catū seruus est peccati.Istam libertatē que est a
peccato illi soli nūc hñt.q̄s filius ꝑ grām liberat
et repat.Non ita q̄ penitus sint sine peccato in
hac mortali carne.ſȝ ut pccm̄ in eis non dñetur
neq̄ȝ regnet.et hec est uera et bona libertas que
bonā pit seruitutē iusticie.Item ē libertas a mise
ria.de qua apľus ad romanos ait.Et ipsa crea
tura liberabiꝰ a seruitute corrupcōnis.in libtatē
glˀe filioꝝ dei.hanc libertatē homo habuit ante
pccm̄.qꝛ omni carebat miseria et nulla tangeba
tur molestia.et plenius habebit in futura btitu
dine.ubi miseria esse non poterit.ſȝ in hac uita
que est inter pccm̄ pmū et ultimā cōfirmacōnē
nemo a miseria liber est.qꝛ pena peccati non ca
ret.Libertas autē a peccato et a miseria ꝑ gracia
est.Libertas uero a necessitate ꝑ naturā. Scire
eciā debes.q̄ ut dicit ptolomeus Homo sapiēs
dñatur astris.qꝛ scȝ ꝑ sapienciā suam p̄t uitare
ea ad que astra disponūt.De hoc eciā require in
astꝝ.et in mors.uide eciā in uoluntas.Itē scias
q̄ quatuor sunt status liberi arbitrij.et de quoli
bet cepit xpūs.ut dicam in liber.a.ū.Quare aūt
deus non fecit hominē impeccabilem.uľ qui pec
Arbitror.aris ¶ care nollet dicam in presciō.
atus sum.ari.i.existimare.uľ extimare.sed drñt
qꝛ existimare.uľ extimare est apud aīm nostrum
arbitrari ūo iudiciū animi expmere.et corripiꝰ
Arbor uľ arbos ſm ysidoꝝ.sic ¶ bi naturaliter
herba dꝛ ab aruis.qꝛ terre fixis radicibus adhe
ret.uľ arbos dꝛ ab herba.eo q̄ ad modū herba
rū pullulet nascendo.pus eñ iacto semine herba
oriꝰ dehinc confota surgit in arborem et in puo
tempore quā herbam uideras.arbustum cōspicis
Ab aruo ergo deriuaꝰ herba.ab herba arbor uľ
arbos.et uideꝰ ꝓꝓe arbos dici de fructifera.Ar
bor uero de non fructifera et sterili.et est arbos
fe.ge.cū sit mater ꝓprij fetus.Et attende.q̄ no
mina arborum sunt fe.ge.qꝛ naturam matris
in suis fructibus ymitanꝰ.ut pinus et ulmus.ħ
enim ē q̄i obstitrix puerpaꝝ bachi.vñ oleaster
fuit mas.ge.qꝛ non concipit.cū sit ꝓꝓium sue gē

tis concipe.i.oliuaꝝ.ꝓ pomis uo sunt neut̃ ge
Arboretū.ti.locus ubi arbo ¶ exceptis paucis
res crescunt.ab arbore dicitur.
Arboreus.rea.reum.et arborinus..na.num
possessiuum.ab arbore dicitur.
Arbuscula.le.diminitiuum parua arbor.
Arbustum.ab arbore dr̄ h̄ arbustum.ti.locus
ubi arbores crescunt.et ꝓ ipsis qn̄qꝫ ponit̃.et ṗ
cipue nouell'.Arbustum enim qn̄qꝫ dr̄ arbor no
uella et tenera in qua insercio fieri p̄t.et dicitur
arbustum q̃i arboꝝ stacio ul' basta.
Arca.ab arceo.ces.dr̄ h̄ arca.ce.qꝛ arceat et ꝓ
hibeat uisum.et caret aspiracōne.et inde h̄ arca
rius.rij.qui facit arcas.ul' qui custodit.Item ad
iectiue potest dici arcarius.ria.rium
Arcanus.na.nū.i.secretus.ta.tū.a quo cetteri
arceant̃.ab arcos dr̄.et caret aspiracōne.
Arceo.ces..arcui.supinū debet esse arcitū.tu.ſz
ꝑ sincopam dr̄ arcū.cu ¶ Arceo componit̃ cū ex
et dr̄ exerceo.ces.Item cū con et fit coerceo.ces.
.i.cōstringere.Arceo simplex et compositū est ac
tiū.Et mutatur.a.in.e.in composicione.
Arcerso.sis.in accio.accis.exponitur.
Arcesso.sis.u̇bum desideratiū ab arceo.ces.ui
Archangelus.ab archos qđ ¶ de.in accio.cis
est pn̄ceps.et angelus componit̃ h̄ archāgelus
li.i.pn̄ceps angeloꝝ.ut gabriel vnde archangeli
cus.ca.cū.Et scias ꝙ omnia officia humana ꝑ
tinencia ad singulares ꝑsonas.cum quibuscumqꝫ
ordinibus similitudinē habeant diriguntur ꝑ ulti
mū ordinē inꝙtū ꝑticipant u̇tutes supioꝝ.Sed
illa officia que ad multitudinē ꝑtinent dirigūt̃
ꝑ pn̄cipes ul' archangelos.et ideo homo in p̄la
cōne constitutus illuminat̃ ab angelo inferioris
ordinis de hijs que ad statū ꝑsone sue pertinent
Sed ab angelo pn̄cipe.de hijs que spectant ad re
gimen multitudinis.uide eciā in angelus.
Archetipus.pi.i.pn̄ceps figurarū.Nam tipus
.i.figura.et archos.i.pn̄ceps.Et p̄t poni adiecti
ue.ut archetipus.pa.pū.vn̄ archetipus mundus
dr̄ pn̄cipal' figura sensibil' mūdi.et corripit ti
Archia.e.i.pn̄cipatus.ab archos dicitur.
Archicoquus.qui.ē pn̄ceps coquoꝝ.ab archos
pn̄ceps.et coquus.qui.et licet coquus ṗmā cor
ripiat.tamen archicoquus qui.acuit.co.ꝫm usuz
et h̄ facit potencia nū.qꝛ remanet incorruptus.
et ideo nō cōmutat accentū.sic nec uicecomes
Archidyaconus.dyaconus componit̃ cum ar
chos quod est princeps et dr̄ h̄ archydiaconus
pn̄ceps diaconorū.vnde h̄ archidyaconatus.tus
tui.eius officiū.ul' dignitas.dr̄ eciā h̄ archidya
Archiepiscopus.i.prin ¶ con archidyaconus
ceps epoꝝ.ab archos pn̄ceps et epūs.vn̄ h̄ et h̄
archiepiscopalis et h̄ archiepiscopale.et h̄ archi
episcopatus.tus.et h̄ archiepiscopiū pij.et archi
episcopor.aris.esse ul' fieri archiepm̄.ul' archie
piscopatū habere.uide in metropolis.
Archigallus.li.pn̄ceps galloꝝ.scꝫ illoꝝ sacerdo
Archigenes.genesis ¶ tū.ab archos et gallus
qđ est natura componit̃ cū archos qđ est prin
ceps.et dr̄ h̄ archigenes.nis pnl' cor̃.i.pn̄cipalis
medicus.q̇ optime scit mederi genesi.i.nature
Archigraphus.phi.pnl' cor̃.uide sup̈ in antigrā
Archileuita.uite.i.princeps leuitarū ¶ phus
et componitur.ab archos et leuita.
Archilogus.archos cōponit̃ cū logos quod ē
sermo.et fit archilogus.ga.gū.pn̄ceps ul' ṗmus
in sermone.vn̄ h̄ archilogiū sermonis pn̄cipiuz
Archimandrita.ab archos pn̄ceps et mandros
ouis dr̄ h̄ archimandrita.te.i.pastor ouiū.et ꝑ
translacōnem dr̄ qn̄qꝫ de pastoribus sp̄ualibus
Archipota.te pnl' prođ.i.magnus potator.ab
Archip̄sbiter.teri pn̄ ¶ archos.et poto.tas
ceps presbiteroꝝ.ab archos et presbiter.
Archisinagogus.gogi princeps sinagoge.ab
Archisteriū.terij.i.mōa ¶ archos et sinagoga
steriū.ab archos qđ est pn̄cipiū.et sterion qđ ē
stacio.q̈i pn̄cipal'.i.sp̄ualis stacio.Vel archisteri
um ꝙ regulis et disciplinis arcetur.
Architector.ab archos et tectum quod ponit̃
ꝓ edificio ul' domo cōponit̃ h̄ architectus.ti.q̇
facit tecta.ul' pocius pn̄cipal' artifex qui preest
edificijs construendis.qui architector dr̄.vn̄ ar
chitectura.re.et architector.aris.tecta pn̄cipal'r
construere.Et ut dicit ṗs.in viij.li.Sūt uere oīa
ꝓfessionū nomina aput latinos u̇balia.et in or
desinūt.Nam ḡmaticus et philozophus et archi
tectus et sophista et poeta greca sunt.Itaqꝫ ex
nominibus ipsis habent u̇ba aput grecos.Vnde
nos ꝙꝫ philosophor architector.poetor in usu
Architriclinus.pn̄ceps triclinij qđ est ¶ hēmus
domus trina sessione cōuiuanciū ordinata.ab ar
chos et tricliniū.ꝫm hug̊.Pap̊ uero sic dicit.Ar
chitriclinus dr̄ maior domus.vel in domo prin
ceps triū lectoꝝ.qꝛ in lectis solebant comede.nā
clinon grece lectus.archos pn̄ceps triū.Et ꝓduc̃
pnl'.Vn̄ in aurora.Architriclinus habet moisen
signare stupentem.vide in triclinium.
Archoniū dr̄ aciuus maīpuloꝝ ul' aliaꝝ rerum
Archos grece latine dicitur princeps.
Arcicula.le.dimi.parua arx siue rupes.
Arcipotens arcus componit̃ cū potens et cum
tenens.et dr̄ h̄ et h̄ et h̄ arcipotens et arcitenēs
ul' arq̇tenēs ꝫ antiq̊s.q̇ dicebāt arquus ꝓ arcus
Arcippus.pi.ꝓpium nomen uiri.per duo.p.
Arcitenēs.tenēs arcū ul' arquitenens per.q
Arcites.ab arcus dr̄ h̄ arcites.arcitis.sagittari
us cū arcu equitans.sicut turchi et trati.vel p̄t
scribi ꝑ.q.more antiquoꝝ.qui dicebant arquus
pro arcus.et tunc dicebant arquites.
Arcinū.ni.pnl' prođ.i.librariū armarium.de q̊
Jero.in ꝓlogo hester.Quem libꝝ ego de arcinis
hebreoꝝ reuelans u̇bum e u̇bo exp̄ssius trāstuli
et deriuatur ab archa.e.
Arcitus penultima ꝓducta in arctus exponit̃.
Arctophilax.arctus.ti.componit̃ cum philaxe
quod ē seruare.ul' philos qđ est amor.et dicitur
h̄ artophilax q̈i seruans ul' amans ursam.qꝛ eā
sequit̃ semp et ē minor ursa.Et eadem dr̄ arctu
rus quasi arcon urens.i.ursam amans.ul' ē aliud
signum arcturus.ut dicūt boetes.
Arctos grece ursa dr̄.qui et septemtrio.qꝛ sep
tem stellis constet.ꝫm pap̊.et ē tercia lrā.c.ī pa
Arcturus.ri.pnl' prođ ¶ pia.scribit̃ enim ꝑ.ct.
Job ix.qui facit arcturꝫ.et orionas et pyadas.et
interiora austri.Et ut dicit ḡḡ.Arcturus septem
stell' mane lucet.et semp u̇satur.et nunqꝫ m̄gitur
et dr̄ arcturus q̈i arcon urens.vide ī arctophilax
Arctus.ti.ul'.arctos ḡce ¶ et dr̄ volgo carrus
fe.ge.ꝓ ursa.scꝫ ꝓ illo signo celesti.et interp̄tat̃
ursa latine.vn̄ arcticus dr̄ tam polus iuxta arc
tum ꝙ circulus includens illam.qui et septemtri

onalis dr. Similiter antarticus dr tam polus op
positus q circulus oppositus. Dr etiam hic artus
tus. p memb. s tunc scribitur p. t. solam. et e masc. ge
Arcuatim aduerbium. i. curuatim. cameratim. Et dr
Arcubius. bij. ille qui cubat in ar ab arcus. cus
ce. et componitur ex arx. cis. et cubo. bas.
Arcula. le. dimi. parua arca. vnde hic arcularius qui
facit uel custodit arcas. uel arculas.
Arculus. li. diminutiuum. i. paruus. arcus.
Arcuo. as. aui. uerbum actiuum. i. curuare. ab arcus
Arcus. cus cui. dr ab arceo. ces. dr. vnde uersus
qz arceat hostem. Item arcus dr fornix. quia fit
arta curuacione curuata. Ponitur etiam arcus p arte
sagittandi. Vnde in ij reg. Precepit ut docerent fi
lios iuda arcum. Et desinit datiuus pluralis in ubus ad
Ardea. dee. ab arduus drm arx. cis. arcubus
dr. quedam auis petens ardua scz aerem. uel secundum
fabulas dr a ciuitate que ardea dicebatur. quia in
arduo erat sita. vnde hec et hi ardeas. patrium. Et
dicta est auis illa ardea. qz de cinere illius ciuita
tis nata fuit. et eadem auis a multis dr cantalus
secundum hug. Pap uero dicit. Ardea auis dicta. qz ardua
uolet. Imbres enim formidans sup nubes uolat
ut procellas nubium sentire non possit. et acuit. pnl.
Ardelio. ab ardeo. es dr hic ardelio. onis. i. lecca
tor. qui ardens est in leccacitate.
Ardeo. es. arsi. uerbum neu. Et inde ardens. tis o.
ge. Et comparatur ardencior tissimus. vnde ardenter
cius. tissime aduerbium. et hic ardor. oris. Item ab
ardeo ardesco. cis. inchoatiuum. quod componitur cum
re. et dr redardesco. cis. interposita. d. Ardeo uero
componitur. exardeo. des. Ardeo simplex et compo
situm neutrum est et absolutum. s quando ponitur p combu
ro. e transitiuum. et indiget obliquo. et uide Joh. xv
dr. Colligent eum et in ignem mittent et ardet. dr
ardet in presenti non ardebit in futuro. ad innuen
dum q ignis inferni est continuus. et sine aliqua i
terpellacione affligit eternaliter Et scias q ardeo
multa significat. ut patet in hijs uersibus. Ardet mens ar
det clipeus focus ardet et edes Hec amat hic splen
Arduus. dua. duum. dr det hic urit et uritur illa
ab ardeo. eo q ardua ardent a sole. vnde hec ardu
itas. tatis. et est proprie moncium.
Area. ree. locus ubi teritur frumentum. et dr ab a
reo. es. qz non triturantur ibi nisi arida. uel dicitur
area quasi erea. qz era dantur p triturandis frugibus
et ponitur p domus latitudine. et p mari. qz latum
et spaciosum est. et p tabularum equalitate
Arefacio. cis. eci. ctum. i. aridum facio. et componi
tur ex arere infinitiuo de areo es et facio. cis. et
acuitur. fa. in prima persona secunda et tercia presentis in
dicatiui modi. licet sit huius arefacio. cis. cit.
Arefio. fis. fit. arefactus. arefieri. i. fieri. uel esse
aridum. et componitur ab hoc infinitiuo arere. et
fio fis fit. et producit fi sicut fio.
Arelatum. ti. urbs gallie. et producit penultimam
Arena. ne. non ut quidam dicunt dr ab herendo
in fabricis. s ab areo. es. vnde hec arenula. le dimi
et arenosus. sa. sum. locus plenus arena. et arena
rius. ria. rium. idem. uel quod fit de arena. quasi
possessiuum. et hoc arenarium. rij. locus arenis plenus
uel dicitur arena ab aro aras. per contrarium.
Areo res rui uerbum neutrum. et caret sup. esse uel
fieri siccum. et componitur cum in et fit inareo es.
et cum ex. et fit exareo es rui et pro a. vnde in auro.
Sic sine doctrina. marcidus aret amor. Sed areo

eam cor. vnde quidam. Terram nullus aret. in qua spes
Areola le. dimi. parua area. ezech seminis aret
xvij. ut irrigaret eam de areolis germinis sui. et cor o
Areologus. i. uirtuosus et potens in sermone.
Ab ares uirtus. et logos sermo.
Aresco ab areo es. dicitur aresco cis uerbum incho
Et componitur inaresco cis. et exaresco. cis.
Ares. i. uirtus responsis. indecli. qui dat re
sponsa principis. et pt componi ab assistens et re
sponsis. quasi assistens responsis. uel ab a. et hoc abla
tiuo responsis. ut supra dixi in abatis.
Arfaxat. interpretatur depopulacio.
Argentum. argiros dicunt greci. vnde olim hic argirus
dicebatur denarius. qz maxime moneta. de arge
to solet fieri. Et argira. quedam insula in medio
occeano. adeo fecunda. ut dicatur habere superficiem
argenteam. et ideo sic est dicta. Inde dicimus hoc
argentum. Et ab argentum. argenteus. tea. teum. i. de
argento existens. vnde argenteolus. la. lum. dimi. de
argento. tas. quod componitur deargento. tas. et in
argento. tas. et sunt actiua. Jn uersibus. Item ab ar
gentum argentarius. qui custodit argentum. uel opera
Argiletum. ti. pnl prod. locus tur de argento.
in quo occisus est argus. et componitur ab argus
et letum. Possunt etiam esse due partes. et tunc ar
Argilla. ille. terra tenax gi letum. i. mors argi
et humida. ab argos nl argis ciuitate in grecia.
quia aput grecos. primum ex eo facta sunt uasa vnde
argillosus. sa. sum. plenus argilla.
Argonauta. argos quod e prima nauis componitur
cum nauta et dr hic argonauta. te. et dicti sunt ar
gonaute omnes illi qui in illa naue ierunt p auro
uel ere. vnde argonauticus. ca. cum. possessiuum. et hec
argonautica. ce. lib compositus ab appolline de
Argumentum. ab arguo. is. dr hoc argonautis
argumentum. quod tribus modis dr. Nam dr argu
mentum res ficta que tamen fieri potuit. ut come
die terencij. Dr etiam argumentum paruum opus premis
sum in quo tota materia subsequentis operis pre
libatur. et dr argumentum quasi argutum. i. callide inuentum
Dicitur etiam argumentum rei dubie probamentum. Vnde
argumentosus. sa. sum. plenus argumentis. et quasi
qz expeditus. Et comparatur. Vnde argumentor.
aris. uerbum deponens. Argumentator. cio. tx. Et
dr argumentacio argute mentis oracio. secundum hug
Pap uero dicit argumentum argute inuentum quod
rei dubie facit fidem probacio. uel breuis oracio.
uel fabula uerisimilis. uel instrumentum mechanicum
Argumentum dr q arguat mentem. Arguit autem
qui ignaram. ut intra se de ignorancia confundatur
tur. et derelicto mendacio ueritatem deuote sequatur
Argumentum est ipsa sentencia que fidem prestat. Argu
mentacio ipsius sentencie p oracionem explicacio. Cu
ius due sunt species. silogismus et induccio. Sed
silogismo enthymema. Inductioni supponitur exem
Arguo. is. ui. utum. uerbum actiuum. i. duin plum
ce accusare constringere. vnde uersibus. Arguo compo
nitur coarguo. is. redarguo. is. vnde uersibus.
Argus. gi. pastor quidam. a quo et letum componi
tur argiletum. ti. i. locus in quo occisus est argus.
Item argus quidam mons. a quo uel a factore dic
ta est prima nauis hec argus. gi. et hec argon indeclin
et argon. onis. et hec argo. argos. gop. et hec argos
argop. vnde p composicionem hic argonauta. te. Item
argus dr uagus uel piger. vnde argia pigricia. Et dr
Arguicia. cie. calliditas. uersucia disertitudo.

ab argutus. ſm hug. Pap ſic dicit. Argucie docu
Argutim aduerbium . Amentoꝝ expimenta
.i. argute. diſerte ab argutus dicitur.
Argutus. ab arguo. is. dr argutus. ta. tū. quod
in tribus ſignificacōnibus inueniť. ſm ꝙ eſt no
men. Nam argutū. i. breue. ut argutū caput. Itē
argutū organū. i. ſonorū. Item argutū al'. i. calli
dū. Xv. Eſt huis argutus ē callidus atq; ſonorus
Et compať. argucior iſſimus. Et ab argutus ar
guto. tas. i. ūbis impugnare. ul' diſerte ſe defende
re. reprehendē. ūbum freqntatiū. ſm hug. Priſ. āt
in x li. dicit. Arguo. is. ui. utū. vñ et pticipiū ar
gutus. et futuꝝ argutunis. et deriuatiū ex h uer
bo argutor. aris. Inueniť tamen eciā arguiturus
p argutiturus. Pap uero dicit. Argutus qui argu
mentū cito inuenit urbanus in loqndo. aſtutus.
Argutus pticipiū de arguo. i. cōuictus. et eciā ad
de accuſatus reprehenſus. conſtrictus.
Aridus. da. dum. i. ſiccus. ca. cū. ab areo. es. Et
compatur. dior. diſſimus. vnde h ariditas. tatis
.i. ſiccitas. et cōponiť paridus. da. dū. i. ualde a
ridus. Et ſcias ꝙ terra appellata eſt arida. q2 eius
natural' ppetas eſt ſiccitas. Gen. j. Appellauitq; de
us aridā terram. et cor pnl'. unde in terra.
Ariel ſm remigiū leo deus ul' leo dei interptať
et qñq; poniť p uiro forti. ut pmo pal'. xj. cap
Ipſe percuſſit duos ariel moab. i. duos uiros for
tes ad modū leonis. Qñq; poniť p iheruſalem
yſa. xxix. Ve ariel ariel. Et dr bis ariel pp̄ter tē
plum et altare. Tercio dr p altari. ut in ezech. xl
iij. c. Ipſe ariel quatuor cubitoꝝ. Et accentuatur
in fine ariel. Vnde quidā. Iheruſalem ſignat ari
el ſignat q; leonem. Et ſcias ꝙ olim iheruſalem
dici pp̄e poterat ariel. i. leo dei. Vnde dicit gloſa
yſa. xxix. ve ariel ariel leo dei. Iherl'm cū poten
tiſſima et fortiſſima fuit. ſed poſt edificata ſub
iheſu ſacerdote magno eſt dcā qi ariel. vnde dñs
ibi ſubiūgit Et erit michi qi ariel iheruſalem. Et
dicit quaſi. q2 templi ſimilitudinem retinēs anti
quā non magnificenciā. Item vmbram tm̄ anti
que dignitatis retinens ſicut dicit gloſa. Noſtro
autē tempe non pp̄rie dr nec ariel. i. leo dei. nec
eciam qi ariel. pp̄ter peccata que iudei cōmiſerūt
maxime in pſonaꝫ filij dei. uide in hierl'm. Et h
quoſdam ad lrām hierl'm dicta eſt ariel. i. leo. q2
in modū leonis edificata erat. Itē dicta eſt ariel
.i. leo. quia ſicut leo dr rex beſtiaꝝ. ita hieruſa
lem dicebať regina ciuitatū racōne fidei q̄ uiguit
in patriarchis. Sciencie que illuxit ī pp̄hetis. no
bilitatis et dignitatis q̄ fuit in regibꝫ ppl'i dei.
Aries. ab ara ſm yſid dr h aries. etis. q2 pmo
in ara īmolatus fuit. Vnde ūgil'. Aries mactať
ad aras. ul' dr ab areos. i. a mare. vnde eciā in g
ge maſculini mares uocanť. uel dr ab ares qd ē
ūtus. q2 maioris ūtutis ſit in grege. Vñ h ariecu
lus. li. dimi. et arietiuus. tiua. tiuū Et nota ꝙ a
ries dr p ūuece et illo inſtrum̄to quo muri qua
ciunť. quia impugnat murū in modū arietū im
pugnanciū. Vel quia fit in ſummo cū cornibus
in ſimilitudinem arietis. vñ et arietare dicimus
cū illo inſtrumento pcutere. Vñ arietare ptinet
ad ūueces. qñ ſunt in tpe coeundi. et cor pnl' ari
Arieto. arietas. in aries uide. Et cor es ubiq;
ripit penultimam ſiue. e.
Arieculus. li. diminitiuum. paruus aries.
Arimaſpi homines unū oculum hñtes belluꝫ
gerunt cū griphibus animalibus terribilibus. et
ſibi ſmaragdos lapides pcioſiſſimos auferūt. nā
ſm remigiū pcioſiſſimi ſmaragdinei lapides re
piunť in ſcithia regione deſerti. quos tamen cuſ
todiūt griphes animalia terribilia et forcia. que
corpus habent leoninū. pedes autē et roſtrum et
alas. ut aquila. Ideoq; p terram currunt ut leo
nes. p aera uolant ut aues. Que beſtie cuſtodiūt
ipſam deſerti regionē. et ſeruāt ipſos lapides. nō
ꝙ ipſe in ſuam eos conūtūt utilitatem. ſʒ homi
nibus auferunt eos. cū qbꝫ arimaſpi hōies vnuꝫ
oculū hñtes. bellum gerunt. ipſos q; lapides eis
auferunt. Et dñr arimaſpi. ab ares. qd eſt uirtus
et aſpicio qi ūtuoſe aſpicientes. licet enim vnum
oculū tantū habeant. uident tamen ūtuoſe et a
cute. Que res pulchꝝ in ſe continent miſteriū. La
pis qppe ſmaragdus q nimie ē uiriditatis xpm̄ ſig
nat q paſcua eťne refeccōis ſuis daturus ē fidelibꝫ
Porro deſertū illud in quo lapides repiunť ſigt
corda ſanctoꝝ. qui ſe a terrenis et huius mdi cu
ris longe faciūt. ut in ſecreta cordis ſui qete do
mino ſeruire poſſint. Vnde vnus eoꝝ dixit. Ecce
elongaui fugiens et manſi in ſolitudine. In qrū
cordibus īueniť lapis ſmaragdus. q2 in ipſis ha
bitat xpūs. ſed aſſunt griphes. i. maligni ſpūs q
xpm̄ nituť tollere fidelibus. non ꝙ ipſi habeāt
eū. ſʒ cauſa inuidencie hominibus eū auferunt. ſʒ
ſunt arimaſpi vnū oculū hñtes. i. electi oculum
mentis poſſidentes qui bellant cū griphibꝫ h eſt
cū malignis ſpiritibꝫ xpm̄ q; ſibi rapiūt qui ē la
pis pcioſus. Ex dictis patet ꝙ ſmaragdus precō
ſus eſt lapis in ſua natura. ſʒ pcioſior eſt in ſanc
toꝝ figura. vide eciam in griphes.
Ariolus. ab ara. are. dr h ariolus li. diuinator
q2 circa aras ydoloꝝ nephārias preces faciebat. et
funeſta ſacrificia vnde ariolor. aris. atus ſum. i.
diuinare. ūbum deponēs. vñ ūbalia. et cor penl'
Ariopagita pnl' prod in ariopagus. uide
Ariopagus. gi. uilla ūtutis ſcʒ uicus athenis ū
ſtudebant phi. et dr ab ares quod ē ūtus et pa
gos quod eſt uilla. Inde h ariopagus. gi. i. uilla
ūtutis. Et inde h ariopagita. pnceps et magiſter
illius uille. vñ dyoniſius ariopagita. ſm hug. ul'
ariopagus curia erat athenenſium ubi erant iudi
ces. Nam ares ūtus pagus uilla. q2 ibi tota ūtus
ciuitatis erat. vñ ariopagite curiales athenenſiū
ul' pncipales. ut vult pap. et pducit. pa.
Ariſmetica. dr ab ares qd eſt ūtus et menos.
quod eſt numerus. q2 tractat de ūtute nūi. vnde
h ariſmeticus. ci. et adiectiue ariſmeticus. ca. cum
ſm hug. Pap uero dicit. arichmetica numerorū
diſciplina. Greci enim arichmon numeꝝ dñt. ul'
componiť ex ares. et richion numerus. et ſcribi
ſic poteſt per. t. in quarta littera.
Ariſta. ab areo. es. dr hec ariſta. te. quia primo
areat. i. ſpica. ul' ſpicula ſpice et piſcium. vñ ariſta
tus. ta. tū. ſicut dicimus ariſtatos piſces qui plu
res hñt ariſtas. et ariſtor. aris colligere ariſtas
Ariſtella. le. dimi. pua ariſta.
Ariſtoforum. ab areo et foros quod eſt ferre.
dr hoc ariſtoforꝝ. ri. uas ad potus. et prandia de
ferenda. in agros aptum. et dr ab areo p contrriū
eo ꝙ non ſit aridum. q2 oparij ſemp indigeť ut
vinū ul' aqua ſit in eo. qua utanť. ul' uas ubi re
liquie ciboꝝ reponuntur. et corripit. fo.
Ariſtotiles. lis. fuit quidam phs. dcūs ab ares

ũtus.qꝛ fuit ũtuoſus ũtute acquiſita.
Arma.ab armos h̃ arma armoꝝ.qꝛ eũ tegunt
uľ qꝛ armis.i.bellis exercentur.et dñr arma ge
neraliter oĩm generꝝ tela.Sed tamẽ ꝓprie arma
quibus defendimur.tela quibus oppugnamus.
et que mittimus.vñ armo.as ũbum actm̃ cum
ſuis compoſitis.Et inde ũbalia armator.trix.cio
Armabiľ.ab armo.as.h̃ et h̃ armabi ¶uncula
lis.et h̃ armabile.qđ facile ẽ armandũ.et cor̃ pľ
Armamentariolũ.li.dimi.ꝑuũ armamñtariũ
Armamentariũ.rij.dr ab arma.locus ubi tela
et arma ponunt̃.iij.lib.reg̃.c.xiiij.Et poſtea re
portabant ea ad armamentarium ſcutariorum.
Armamñtum.ti.ab arma dr.et ſunt armamẽta
firmamñta nauiũ.uľ locus ubi arma ponuntur
Armariũ.ab arma dr h̃ armariũ.rij.locus ubi
arma reponunt̃.et h̃ armamentariũ rij.ꝑ eodeꝫ
ſꝫ modo ꝓpe armamentariũ dr ubi tantũ tela et
arma ponũt̃.Armariũ ũo dr gñaliter locus ubi
inſtrumñta et arma cuiuſlibet reponũtur.qꝛ cuiuſ
libet artis ſunt ſua arma.ut clericorũ arma ſunt
ſui libri.Nautarꝝ.remi.uelũ funes.feminarꝝ fuſi
coli.et huius.freqñter tamen nũc armariũ dici
Armelauſa.ſe.fe.ge.ab armis ¶mus librum.
deriuat̃.ueſtis ſic dcã.quia ante et retro diuiſa
et apta ſit in armis tantũ clauſa.quaſi armiclau
ſa ablata.c.et eſt ſclauina.
Armelus.ab armis ſm rabanũ dr hic armelus
li.ueſtis humeros tantuꝫ tegens.ſicut ſcapulare
monachoꝝ.Item ab armis h̃ armelũ.li.neut̃ ge
uas ſanctoꝝ uľ uictimarum.
Armentariũ.rij.dr ab armentũ.et ẽ idem qđ
armentũ.et inde h̃ armentariolũ.li.dimi.et hic
armentarius.rij.cuſtos armñti.et eſt armentariuꝫ
de maioribus beſtijs.ſicut et armentũ.ſꝫ grex de
minoribus ſm hug̃.Papias uero dicit.Armñtari
um locus ubi armenta ſunt.uide in armentum
Armentũ.ab arma dr h̃ armentũ.ti qꝛ ſit aptũ
armis uľ faciendis uľ ferendis uľ exercendis.uľ
quia cornibus ſit armatũ.uľ armentũ q̈ͥ aramen
tũ.ab arando.Et differt a grege.qꝛ armentũ ꝓpe
eſt de maioribus.grex ũo de beſtijs mĩoribus Iñ
armentarius.armñti cuſtos.Amos c.vij.Non ſuꝫ
ꝓpheta.et non ſum filius ꝓphete ſꝫ armentarius
ego ſum.Et intellige qꝛ denegat ſe eſſe ꝓphetaꝫ
licet tot uera predixerit quia enim eadem hora
qua requiſitus eſt ꝓphecie ſpm̃ ſibi deeſſe ſenſit.
de ſemetipſo teſtimoniũ ueraciter intulit dicens
Non ſum ꝓpheta.qui tamen ſecutus adiũxit.Et
nũc audi ũbum dñi.h̃ dicit dñus.Vxor tua in
ciuitate fornicabit̃ et filij tui et filie tue in gladi
o cadent.quibus ꝓphecie ũbis oſtendit̃ quia cũ
de ſcipſo loqueret̃ impletus eſt et mox habere
ſpm̃ ꝓphetandi meruit.quia ſe ꝓphetam humili
ter eſſe non cognouit.ſic dicit g̃g̃ in ij.mor̃.g.
Armigatus.ta.tũ.pnľ prod.Reg̃.vj.Et dđ ꝑ
cuciebat ĩ organis armigatis et ſaltabat totis ui
ribus ante dominum.Dñr autẽ organa armiga
ta ad armũ.i.humerꝝ ligata.vnde in organis ȧ
migatis.i.ad humerꝝ poſitis.uľ ut dicũt quidaꝫ
eſt genus organi quod cum aqua fit.
Armiger.gera.gerꝝ.pnľ cor̃.i.qui arma gerit.
Inuenit̃ eciã ſubſtantiue in quolibet gñe.ut hic
armiger ꝓ ſcutifero.h̃ armigera ꝓ ſcutifera ¶Et
componit̃ armiger ab arma et gero.is.uľ p̃t cõ
poni ab armoꝝ gr̃o.et gerens noĩe immediate.

Armilla.ab armus dr h̃ armilla.le.i.torques
brachiale dextrotheriũ.et ſunt ꝓpe uiroꝝ.ab armo
rum ũtute collate uictorie cauſa.que olim uirile
dicebant̃.Eedem et circuli.uel quia in armis.i.
humeris ferunt̃.ſꝫ armilla p̃cipue mulierꝝ lacius
extendit̃.Circulus uero rotundus fit.Item ab ar
mus h̃ armillum.li.uas vinariũ aptũ ad portã
dum in humeris.uide in torqueo torques.
Armipotens.tis.mas.ge pnľ cor̃.i.mas.qđ
eciã omnis gñis p̃t eſſe.i.armis potens.
Armomancia diuinacio q̃ fit in armis.i.in ſpa
tulis beſtiarum.ab armis et mancia.
Armonia.nie.dulcoracõ et conſonacia plĩmo
rum cantuũ.vñ armonicus.ca.cũ.dulcis ſuauis
delcãbilis.ut armonia.i.cõmunis cantus celi.et
uidet̃ armonia eſſe compoſitũ ex ad ſꝫ ſm anti
quos mutat̃ d.in.r.et monos quod ẽ vnũ.q̈ſi
ad vnũ.ubi oms cantus q̈ͥ ad unã conſonanciã
tendũt.et acuit pnľ armonia.uide eciam in pſal
Armus.mi.maſ.ge.i.ſcapu ¶tes et in cithara
la.humerus.Sed humerus ꝓpe hominũ.Armus
Arna grece.latine agna ¶uero beſtiaꝝ.
Arnagloſſa.uľ arnagloſſus herba eſt ſcꝫ agni
lingua.ab arna qđ eſt agna et gloſſa qđ eſt ling
ua.Eadem a romanis dr plantago.quia planta
eius cito adheret terre.et ẽ fe.ge utꝛ.
Aro.as.aui.are.atũ ſm yſid ab ere.eo qꝛ prius
erea aratra faciebant Vñ h̃ arator.toris.et h̃ ara
tura re Et cõponit̃ aro cũ ex et fit exaro.as.i.de
ſcribere.ľ ualđ arare.et cũ ꝑ et fit ꝑaro.as.et cũ
ob.et fit obaro.as.et hinc ũbalia.Aro cũ ſuis cõ
poſitis neutꝝ eſt.excepto exaro ꝓ deſcribere.Et
cor̃ pmã.ſꝫ areo.es.eam ꝓducit.Xv.Terram nul
lus aret in qua ſpes ſeminis aret.Et eſt tñſitiuũ
aro.et habet tercias ꝑſonas.paſſiui.ut aro terrã
Aroma.tis.neu.ge.et di ¶et terra arat̃ a me.
cunt̃ aromata quecumqꝫ fragrantis odoris india
uľ arabia mittit.uľ alie regiones.dcã ſic ab ara
qꝛ aris impoſita diuinis inuocacõnibus apta vi
dant̃.uľ ab aere.qꝛ ſeſe aeri inſeri et miſceri ꝓba
t̃Nam quid eſt odor niſi aeris contctus.et ꝓđ pľ
aroma.vnde in auro.Nectar aroma fauos thus
Aromatiſo.ſas.i.re ¶mirram.balſama cũctas
dolere.ab aromate dr̃.et ponit̃ qñqꝫ tñſitiue.ut
ego aromatiſo hunc.i.aromate vngo.uľ aroma
te redolentẽ facio.et ꝓducit.ti.poſicione.
Arpax dcũs quia arripit.Arpe eñ grece rapere
Et eſt inſtrumñtũ orti ferreus vncinus dcũs qꝛ ari
piat qđ in puteum cadit.ſm papiam.
Arquitenens ſm antiquos.uľ arcitenens ſ mo
dnos.arcũ tenens.Et cor̃ pnľ.de h̃ habes ſupra
Arra.re.ꝑ geminũ.r.qđ dat̃ ¶in arcipotens
cũ aliquid uendit̃ uľ emit̃ ꝓ certitudine.et non
ut reddat̃ tamq̈ pignus.ſꝫ ut ſit de corꝑe precij
vñ et dr ab ara.qꝛ res q̃ inarat̃ adeo rata debet
eſſe q̈ͥ teſtibus aris fieret facta ¶Et componit̃
inarro.ſubarro.ſm hug̃.Vel ſm pap̃ arra debet
eſſe a re ꝓ qua datur.vnde dicit Arra dcã a re ꝓ
qua dat̃.non ut ipſa ſicut pignus reddat̃.ſꝫ ipã
ſibi manente cetera copulantur.
Arrabo.onis.mas.ge.i.uadimoniũ.Vnde te
rencius in tercia comedia.et relcã arrabonem ꝓ
illo argento.et ꝓpe arrabo dr bona arra.ſicut q̃
dat̃ ꝓ bona re.ut ꝓ cõiugio.¶Qđ uero dat̃
ꝓ mala re ut ꝓ fornicacõne.non eſt arrabo ꝓpe
Et dr arrabo ab arra ꝑ compoſicõnem ſm hug̃

et pap̄ eciā dicit Arrabo.onis dcūs q̄i arra bōa
et sic uidet̄ q̄ corripiat pnl' in obliquis.Nam bo
na habet p̄mā bueṁ.Et sic geñ.xxxviij.Quid
uis tibi ꝓ arabone dari debet corripi ibi arabona
In nr̄o autē arrabo ꝓducit pnl'.Vñ q̄dā.Pars
arrabo uenit p̄cij·dū res bona uenit.i.uenditur

Arrepticius.ab arripio.pis dr̄ arreptus.ta.tū
unde arreptim adūbium.et arrepticius.cia.cium
qd̄ arripit.et quod arreptū est.ut demoniacus l'
demoniaca.vnde ꝗᵖe arrepticius dr̄ demoniacus

Arrigo.gis.arrexi ¶et arreptica demoniaca.
arrectū pnl' cor̄.ūbum actm̄.i.sursum ul' ualde
ad aliquē regē.et componit̄ ex ad et rego.regis
et mutat̄.d.in.r.Vñ tereñ.Arrige aures pāphi
le.p hoc enim notat libidinosum.Et h' est cathe

Arripio.pis.pui.ptū.in ¶phaton.ſm donatū.
uadē.ad aliquid agendū rapē.ul' aggredi.et cō
ponit̄ ex ad.et rapio.rapis.

Arrogo pnl' cor̄.et est arrogare supbire.ex ad
et rogo componit̄.Item arrogare ē p supbiā et
arroganter acquirē.et sibi tribuē.ſ; ponit̄ simpli
citer pro acquirē.vnde arrogans supbus et se ex
tollens.Et compat̄ cior.ssimus.vnde arrogant'
cius.ssime adūbium.et h' arrogancia.Et scias q̄
sicut dicit ǵǵ moral'.xxiiij.Quatuor sunt spēs
in quibus omnis tumor arroganciū demonstra
tur.cū bona aut a semetipso habere estimant.ā
quod sibi datur desup credūt ꝓ suis se accepisse
meritis putant.aut certe cū iactant se habere qd̄
non hn̄t.aut despectis ceteris singulariter uideri
appetūt habē qd̄ habent.vñ phariseus idcirco de
templo absq; iustificacōne dn̄dit.q̄ꝛ bonoꝝ ope
rum merita.sibi q̄i singulariter tribuens.oranti
publicano se p̄tulit.uide in supbus et in rector.

Ars artis.ab arceo.es dr̄.q̄ꝛ regulis nos artat
Et est ars nr̄ā liberal' artificiū quod est fcm̄ ma
nibus.ul' dr̄ ars ab ares quod est ūtus.Dicit̄ ec
h' ars artis ꝓ rcā.Xw.Ars docet.arx munit.arcus
tegit et ferit idem.Que artes sint licite.et que il

Arsaces.reges psā ¶licite habes in ordo.as.
rum.sicut augustus ul' cesar romanoꝝ.ſm papi.

Arseuerse dr̄ ab ardeo.et ē ūbum ¶et cor̄ pnl'.
defectiū impatiui modi.secūde psone.i.aute ig
nem.ul' arseuerse dicit̄ ꝓuerbium.

Arsis eleuacō uocis.i.iniciū.Et acuit̄ in fine.

Artabacite pnl' ꝓducta genus monstri in ethi
opia.ꝓni ut pecora ambulare dn̄r.Quadragesi
mū enim annū nullus supgredit̄.ut dicit ysidor̄
ethy.xj.et dn̄r sic ab artus.ta.tū.et bachin qd̄
est ǵdus.q̄ꝛ artatim et curue progrediuntur

Artabe pnl' cor̄ mensure sunt.Dañ.xiiij.vnde
dicit pap̄.Artaba genus mensure siriace.q̄ tres

Artauus.taui.i.cultellus scrip ¶modios facit
toꝝ.et cor̄ pnl'.et h' eciam wlt magister bene

Artenio.onis.ab ars.tis.dr̄ h' arteniū.nij.par
uū uelum.quo in dulcibus pocius utimur aquis
Inuenit̄ eciā h' artenio.onis ꝓ eodem.Vnde in
actibus apl'oꝝ dr̄.Et eleuato artenione ſm aure
flatum tendebant ad litus.et ꝓducit pnl'.·.

Arteria.Artus ꝓ strictus componit̄ cum aere
et fit h' arteria.rie.q̄i arta aeris uia.scꝫ uena per
quā exit et intrat aer et sp̄us.et acuit pnl' ſ hug̃
Vel ſ pap̄.Arterie fistule.ul' uene dicte.q̄ artis
teneant itineribus uitalem sp̄m̄.Vel quia p eas
aer.i.spiritus a pulmone fertur.

Arteriatus.ab arteria dr̄ arteriatus.ta.tū.&c.
fauces reumatizant.vnde h' arteriacum.ci.medici
na.que prodest meatui gutturis.

Artesis.ab artus.tus.dr̄ h' artesis.sis.i.artuū
morbus.vnde prudencius in lib' hympnoꝝ Nodo
sa quos podogra distorquet et artesis.

Arteticus.ab artesis.arteticus.ca.cū.ille qui h;
infirmitatem in artubus.ex consuetudine.ul' ut
medici uolūt.qui quandā nodositatem in mem
broꝝ patit̄ iūcturis.et in eodem sensu.dr̄ articus
ca.cū.et h' artetica dr̄.et cor̄ pnl' arteticus.

Articula.le.diminitm̄ id est parua ars.

Articularis.ab ars.tis.h' et h' articularis.et hoc
articulare.qd̄ ptinet ad artē.Item articularis.re.
qd̄ habet officiū artcl'i ut h' h' h'.et tūc diriuat̄ ab

Articulus.ab artus dr̄ hic articulus ¶articulus
h'.dimi.pǔus artus ut digitus.vnde articulo.as
.i.copulo.as.Item articulus dr̄ quedā ps orōnis
apud grecos solam relacōnem signs.vñ h' et h'
articularis et h' articulare.quod habet officiū arti
culi.ut hic h' et h'.Articulus eciam dr̄ finis.Item
articulus est quidam color rethoricus de quo su
pra dixi in quarta pte in capl'o de coloribus re
thoricis.Item articulus.i.momentū.Vnde in ar
ticulo diei illius.i.inicio.in fine.in hora.in mo
mento.Item articulus.p̄ssura.artitudo.Item arti
culus spēs nūi ¶Vnde in grecismo dr̄.Articulus
color est būe membꝝ dcō greca.Articulus nume
rus p denos multiplicatus.Momentū articulus
p̄ssura q̄ꝫ dicitur esse.uide eciam in fides.

Articus.ca.cū.pnl' cor̄.uide in arteticus

Artifex.ars componit̄ cū faciens.et dr̄ h' et h'
et h' artifex.cis.Et inde hoc artificiū.cij.Iñ artifi
ciosus.sa.sum.et h' et h' artificialis.et h' artificiale

Artificina.ne.pnl' prod̄.locus ubi artes exercē
tur.Et deriuatur ab artificium

Artitus a ū.i.bonis artibus instructus et dr̄ ab
ars.tis.et ab artitus.artite adūbium.i.ingenio

Arto.tas.taui.tare.i.freqn̄ter ¶se.et pd̄ pnl'
arcere ul' copulare.Vnde hic et h' artabil'.et hoc
artabile.Et componit̄ coarto.tas.vñ ūbalia.et
format̄ arto ab ultimo supino.de arceo.ces.scꝫ

Artocopus.ars componit̄ cum ¶artu.u.in.o
copus.qd̄ ē panis.et fit h' artocōpus.pi.penul'.
cor̄.i.pistor.q̄i artifex panis Vel artos quod est
panis et copus labor.Inde artocopus panis cum
labore factus ad opus domini.

Artocrea.ars componit̄ cū creos qd̄ est caro
et fit hec artocrea.cree.i.quilibet cibus atificiose
compositus.ul' artos panis et creos caro.vñ arto
crea.cree.cibus ex pane et pasta et carne ſ hug̃
Papias uero sic dicit Artos panis.creos ǵce caro
Inde artocrea pais carnē cōtinēs.wlgo tortella

Artopta.ars componit̄ cū aptus.et dr̄ hec ar
topta.te.i.uas artificialiter opatum.Vñ plātus
in aularia.Ego artoptā hīc ex ꝓximo utendam

Artotira.re.pnl' cor̄.cibus qui fit ex ¶pero
pane ul' pasta et caseo.Et componitur ab artos
panis.et tyrus quod est caseus.

Artuatim adūbiū.i.mēbratim.ab artus dicitur.

Artuo.as.ab artus dr̄ artuo.as.quod non est
in usu.ſ; componit̄ exartuo.as.i.diuidere.et de
artuo.as similiter ꝓ diuidē.et ꝗᵖe est diuidere
et separe artus a se īuicem.ut de gallinis et cōsi
milibus.Et hīc uerbalia.vñ plautus.In captiuis
ego erumpnatus et deartuatus sum miser.

Artuosus.sa.sum.i.m̄bratus.dr̄ ab artus qd̄

Artus.ab arceo.es.artus.ta.tũ.i.[ ]ẽ membrꝫ
strictus.Et compaꝛ̃ artior issimus.vnde arte.ci
us.issime adũbiũ.et artim.i.strictim.Item ab ar
ceo h artus.tus.tui.i.membꝫ.qꝛ neruis artatur
et fit abltũs plr̃alis in ubus ad drãm artibus de
Arualis.ab aruũ.ui.dr̃ h et h arua[ ]ars.artis
lis.et h.le.pnl' prod.i.ptinẽs ad aruũ.l' res arui
Aruambale.aruũ componiꝛ̃ cũ ambio.et fit h
aruambal'.lis.hostia cũ qua arua ambiebãt.qd
eciã dr̃ h amburbale.et h aruambale.ꝫ ambur
balis.ul' amburbale.ul' amburbiũ ẽ hostia cũ q̃
ciuitatem ambiebant.ab ãbio et urbs ꝯm hug.
Pap eciã dicit.Aruambale sacrificium aruorum.
Arugo ginis color quidaꝫ sicut pedes accipitꝛs
et scribiꝛ̃ p.a solam ꝯm pap.Sꝫ aurugo p au ꝯ
eundem.ẽ morbus regius.hug ñõ dicit.Ab au
ro h aurugo.inis.morbus regius.et aurugo est
color sicut in pede accipitris.et ꝓducit ru.Dr̃ ecc
aurugo corrupcõ aure.p quã segites contrahũt
innaturalẽ coloreꝫ.ex aura corrupta.uide in eru
Aruina.ab aruũ.ui.h aruina.ne.i.pinguet[ ]go
do.Job xv.Et de lateribus eius aruĩa dependꝫ.et
prod pnl'.Vnde in grecismo dicitur.Intus adeps
aruina foris pinguedo qꝫ queius.
Aruinatus.ta.tũ impinguatus.ab aruina dr̃
Aruinosus.a.ũ.i.crassus.ab aruina dr̃.Et cõ
patur.aruinosior issimus.
Aruinula.e.dimi.parua aruina et corripit penl'
Aruiolũ.li.dimi.pũũ aruũ.siue corpus puum
Arula.le.dimi.pua ara siue altare.ꝯm hug.ul'
ꝯm pap.arula patella carbonũ.craticula.Jereĩ
xxxvj.Et posita erat coram eo arula plena pru
Arundinetum.ti.penultima[ ]nis.Et cor̃ pnl'.
producta in arundo uide.
Arundo.inis.dr̃ ab arceo.es.qꝛ cito aret.et ꝓpe
dr̃ foliũ dependens.ꝫ sepe poniꝛ̃ simpliciter pro
cãna.vnde arundineus.nea.neũ.et h arundietũ
ti.locus ubi crescũt arundines.Vñ in lib sap.c.
tercio dr̃.fulgebũt iusti et tãqꝫ scintille in arun
dineto discurrent.Et scias qꝛ arundo non aspiraꝛ̃
in papia.nec in hug.ꝫ hirundo et hirudo aspiraꝛ̃
De hijs quidã.Cantat hirundo.floret arundo.sa
Aruspex.ara componiꝛ̃ cũ specio[ ]nat hirudo
is.et fit h et h aruspex.i.diuinator.q̃i ararum ĩ
spector.hij eciã exta pecudũ inspiciunt ut futu
Aruspicina.ab arus[ ]ra pdicant.ut dicit pap
picor.aris.deriuaꝛ̃ h aruspicina.ne.pnl' prod.i.
domus auruspicum ul' locus ubi diuinatur
Aruspiciũ.cij.i.diuinacõ.ab aruspicor.aris.ui
Aruspicor.aris.pnl' cor̃ ũ[ ]de in geomancia.
bum deponens.i.diuinare.vnde ũbalia.Et diciꝛ̃
Aruũ.i.cãpus.ab aro.aras[ ]ab aruspex.icis
Arx.cis.fe.ge.i.rocca siue turris.ab arceo.es
quia arceat hostes.Dicitur h ars.tis.p.s.in nrõ
Vnde quidam.Ars docet.arx munit.arcus tegit
As.assis.mas.ge.p geminũ.s.[ ]et ferit idem
in obliquis.est pondus constans ex duode
cim vncijs.et poniꝛ̃ qñqꝫ ꝓ obulo.Et nota qꝛ
composita ab as.assis ꝓ obulo.in essis finiunꝛ̃
pter tria que in ussis finiunꝛ̃ scꝫ octussis.centus
sis.septussis.Et pter semissis quod in issis finiꝛ̃
et monossis quod in ossis finit.
Asbestus lapis ferrei coloris.ab igne nomĩ sor
titus.quia semel accensus nunqꝫ extinguiꝛ̃.nam
asbestus.i.inextinguibilis
Ascella.le.locus sub brachio dctã qꝛ ab eis as
cellis brchia cillenꝛ̃.i.mouentur.ꝯm pap.uide et
Ascendo.dis ascendi.sum.i.ad[ ]in brachium.
aliquẽ scandẽ.vñ h ascensus.sus.Et componiꝛ̃
ex ad et scando.et subtrahiꝛ̃.d.sequente.s.cum
Ascia.acus componitur cum[ ]alia consonante
scindo.et dr̃ h ascia.cie.i.dolabra.q̃i acute scindẽs
ul' dr̃ ab hastulis quas a ligno eximit.uide eciã
Asciatim adũbiũ.i.dolatim.cesiꝫ.di[ ]in astula
uisim.et dicitur ab ascio.ul' ascia.
Ascio.as.aui.ũbum actiũ.i.acuere ul' dolare.et
dr̃ ab ascia.cie.et componitur exascio.
Ascio.cis.ciui.tũ.i.adiungo.acquiro.ex ad et
scio.scis et subtrahitur.d.et componiꝛ̃ cũ eisdẽ
et retineꝛ̃.d.cã drñe.et dr̃ adscio adscis.i.aduo
co.vñ ascisco.cis.et adscisco.cis.inchotiua.
Asciola.le.dimi.pnl' correpta.parua ascia.
Ascis.ab ascia.h ascis.huius ascis.ꝓ securi q̃
cementarij utũꝛ̃.vñ h asciculus.di.i.pũus ascis.
Ascisco.cis.inchoatiũ ab ascio.cis.Aliqñ eciaꝫ
poniꝛ̃ pro suo positõ.ut asciscit ul' adiũgitur et
tũc pt habere pteritũ sui pmiũ.scꝫ asciui.qꝛ as
cio non est in usu.sed loco eius ponitur nũc as
cisco.uide in concupisco.Et adscisco.cis eciã diciꝛ̃
Ascopa.penul' cor̃.uas ẽ aquaticũ[ ]retenta.d.
utri psil'e.ascopa enim grece uter latine ꝯm hu.
Judith.x.Imposuit itaqꝫ abre sue ascop.ĩ uini et
Ascribo.bis.psi.ptũ.ex ad et scribo[ ]uas olei
is.et abiciꝛ̃.d.et ẽ ascribẽ adicere destinare.depu
Ascriptus.ta.tũ.alicui rei deditus et de[ ]tare
putatus.et dicitur ab ascribo.bis.
Asecretis indeclinabile cõmunis ge.nomẽ offi
cij.et pt componi ab assistens et h dacõ secretis
q̃i assistens secretis.ul' pt cõponi ab a ppõe latĩa
et h ablcõ secretis qĩ ab ipis secretis q̃ ei cõmit
tũtur dr̃ aliqs asecretis.ut supra dixi in abatis.
Aser beatus dr̃.qꝛ geñ.xxx.Cuꝫ peperisset cũ
selpa.dixit lya.hoc ꝓ btĩtudine mea.beatã qꝛ
pe me dicent oĩs mulieres.ꝓpterea appellauit e
um aser.et scribiꝛ̃ p vnũ s.cor̃ enim pmã.Vñ
in aurora dr̃.Neptaliꝫ et iudas beniamin et gad
Asia quedam femina fuit.que olim te[ ]aser
nuit imperiũ orientis.a qua dcã ẽ asia regio il
la.Vnde asianus.na.nũ.et asiaticus.ca.cũ.ul' a
sia interꝓtaꝛ̃ elacõ.ul' eleuacio.et ideo dcã ẽ ter
ra illa sic.qꝛ illa ps mũdi sit elacior.Inueniꝛ̃ ec
h asia ꝓ quadã palude pma prod.q̃ in nomine
regionis hũiatur.vñ luc vj.Europã miseri libiã
qꝫ asiã qꝫ timere.et ẽ asia maior et minor.
Asilum.li neu.ge.domus refugij.quã romulus
fecit.ꝫ modo ecclesia.Et dr̃ ab a quod est sine et
silen quod est tractus.qꝛ non sit fas alicui ibi tã
gẽ et offendẽ aliũ.Mach li.ij.c.iiij.suasisset de
asilo ꝓcedẽ.et prod pnl'.ṽgil'.in vij enev.huic
lucũ ingentem quẽ romulus acer asilum.Retulit
et gelida monstrat sub rupe lupercal.Pap uero
dicit qꝛ asilum ẽ templũ qd remus et romulus
constituerunt ad quod quicunqꝫ confugeret.ab
omni pena liber esset.Iteꝫ dr̃ h asilus.li.mas.ge
musca que boues stimulat.quã greci cestruꝫ uo
cant.et rustici tabanũ.Et uideꝛ̃ dici ab a quod ẽ
sine et silen quod ẽ tactus.p contrariũ.qꝛ eius
tactus nimis sentiꝛ̃.De pdictis duobus dr̃ in g̃
cismo.Turbat asilus apes miseris succurrit asilũ.
Asimphonia consonãtia.ab a qd ẽ sine et sim
Asintheton quedam fi[ ]phonia.Et acuiꝛ̃ mi
gura est.de qua supra dixi in iiij pte ubi egi de

Asinus a sedeo.es.dr h asinus.ni ‖ scemate
q̄i asedus.a sedendo.q2 añ q̄ homines haberent
equos asinis insidebant. Vel componit ab a et
senos sensus.q̄i sine sensu.q2 brutū et stolidū ail
est.Dr eciā asinus.q̄i alta sinens.ꝫ tunc ē ethio
logia et non compō.vñ asellus.li.dimi.et h asi
na.ne.et h asella dimi.ab asello dcā.et asininus
a.ū.et asinarius.ria.riū.quod ptinet ad asinum
ut mola asinaria quā trahit asinus ad molendū
et asinarius qui ducit ul pascit asinos.Et scias
q asina facit abltm̄ pluralem in abus ad drām
sui masculini.quod facit in is.tamen inuenitur
in is.Vnde in.j.reg c ix.Et de asinis quas perdi
disti nudiustercius ne sollicitus sis q2 inuēte sunt
Sicut enim inuenit filia filiabus et filijs.et na
ta natabus et natis.ut ondi sup in tercia parte
ubi egi de pma declin. Et scias q ut dicit basil
in examcron.oml viij.Intelligit asinus et hoīs
consuetus uocē.nouit iter quod sepius ambula
uit.ad audiendū ita uehemter acutus.ut nullus
ei de terrestribus comparari possit.Recognouit
bos possessorem suū.et asinus psepe domini sui
pisces uo nequa q̄ potest dinoscere nutrimenta ps
tantem.Nam animalia aquatica non solū muta.
ꝫ eciā inscia et immicia sunt et indocta.et ad om
nem uite societatem ꝓrsus hominibus intracta
bilia.uide in bos et in canis ‖ Item quō terrestri
a animalia uidentur docta et tractabilia erga ho
mines respcū piscium dicam in camelus.

Asmodeus.dei pnl ꝓd.nom ē demonis.Thob
iij.Demon nomine asmodeus occiderat eos.

Asopus.pi.ꝓd pnl.Vnde in doctrinali dr.Aso
pū tetrabas europam siue piropū.Asopus ē no
men fluuij.piropus nomen gemme.

Asparagus dictus q2 spinosus et asper sit.fru
tex eius quedam herba est.Et eciam sic dr.qui
dam puulus piscis ꝫ optimi saporis.Et eciā bo
letus uocat asparagus.Et cor pnl ut dicit mgr
bñ.Et ut dic pap.Asparagi in cibo supti stoma
cho ꝓsunt.calidi sunt in aqua cocti omnes uesi
ce causas curant et calculos frangunt.

Asper.era.rum.durus.acerbus.truculentus.Et
compat asperior asperrimus.vñ aspere.rius.me
adūbia.et h asperitas.i.duricia.truculēcia.et as
pero.ras.i.asper̄ facere ūbum actīn.et componi
tur exaspero.ras.et cōponit asper ab a et spera

Aspergo.gis.si.sum.componit ex ad et spargo
gis.et mutat.a.simplicis in e.et subtrahit d.et
est aspergo distanter opire.perfundere.vnde hec
aspergo.ginis.i.aspersio.et aspergo ē nomen cu
iusdam auis marine.et aspergo uestis feminarū
ul uestimentoꝝ supfluitas.quod et sirina dr.vñ
asperginus nea neum.Item ab aspergo h asper
sorīū.et aspergito.tas freqñtatm̄.et asperso sas
aliud frequentatiuum uerbum.

Aspergo.ginis.fe.ge.in aspergo.gis.uide.

Asperno.sperno componit cū ad et abiecta d
dr asperno.is.aspreui aspretū.ualde spernē.vnde
aspernor aris depoñ.in eodem sensu.ul cōpōit
ꝑ se ex ad et sperno.is.Vñ h et h aspernabilis.
‖ et hoc aspernabile

Aspicio.specio cis compo
nit cū ad.et abiecta.d.dr aspicio cis.xi.ctū ante
ul aliquid ꝓspicere.vnde aspectus.tus.et aspec
to.tas.uide in specio et in uideo uidi.

Aspiro as aui.i.anhelari.conari deuenire uald
spirare ul fauere.Et est tractū a uentis qui quā
do flant et spirant nautis fauent.Et componit
ex ad et spiro as abiecta d.Item aspirare īuenit
ꝓ eleuari.vñ in canticis dr Donec aspirent dies.
et eleuent vmbre.et producit penultimam.

Aspis.idis.fe.ge.genus est serpentis.Et ꝫ ysid
Aspis est uocata eo q morsu uenena immittat
et spgat.ios enī grece uenenū dnt.et īn aspis q̄i as
pgens ios eo q morsu uenenato intimat.et cor
pnl ī gtō.de h dic ꝓpha.sic aspidis surde et obtu
rātis aures ne audiat uocē incantātis.uide in tigs

Asporto.i.portare ab.i.longe ul aliorsum ab
sentare.remouere.de loco ad locū portare.Et cō
ponit ꝫm ps.ex ab et porto.mutata.b.in.s.sic
in aspello dr̄ne cā.ne si apporto et appello dicere
mus.ab ad composita estimentur.

Assa.se.lignum latum et dolatum.

Assatura.re.in assus est.

Asseda.ab assequor queris.dr h et h assecula.
ul asseda.de p sincopā cō.ge.seruiens ul comes
qui sequit aliquem.et cor pnl.Vnde in aurora
Rursus ut in pmis uir lucis et asseda fumi Asti
terant dño

Assector aris atus sum.ex ad et
sector.aris mutata.d.in s.et est assectari sequēdo
adipisci.sequi

Assecula le in asseda uide
Assensus.sa.sum.in assencio.is.uide.

Assencio.is.si.sum.componit ex ad et sencio
tis.Et est assentire assensum pbere.Vnde h assen
sio.onis.et hec assencia.cie.i.consensus in quali
bet re.et h assensus.sus.et assentaneus.a.ū.qui
cito prebet assensum.Et assensor aris.i.adulari.
Nam adulatoꝝ est assentire.Et scias.q inuenit
assencior.iris.assensus sum in eodem sensu in de
poñti gñe.Geñ xxxiiij.Assensi sunt oms.i.con
senserūt circūscisis cunctis maribus.

Assentisco cis.inchoatm̄.i.incipio assentire.ab
assencio.is.addita.co.

Asser.ab asse h asser
eris.quia asseres soli in tectis ponunt.et non cō
iūcti.assem enim vnū dicimus.Vel dnr asseres
quia assideant parietibus ul trabibus.ul quia ī
serat vnus alio in pariete.ab assero.is.Ecclesias
xxix Melior est uictus paupis.sub tegmine asse
rum q̄ epule splendide.et cor pnl in obliquis

Assero.is componit ex ad et sero.is.et facit p
tītū inseui et inserui.et supinū insitū et insertū in
diūsis significacōnibus.uide in sero.ris.Et cor se
disco

Asserto.tas.frequentatm̄ ab assero.ris
Assesco.cis fre.ab assideo.q̄i inchoatm̄ ꝓ assi

Assero.as.aui.i.affirmo ul assero.et cōpōi
t ex ad et seuero.as qd ñ ē in usu.Et prod pnl

Assidela.le.pnl prod.i.mensa iuxta quā sede
mus.et deriuat ab assideo.es.et ē assidere.iuxta
sedere.Et assidere.i.compari.et assimilari.et as
sidere.i.esse simile.In pma significacōne constru
itur cū dtō. et accusatiuo in eodem sensu.ut as
sideo te et assideo tibi.uide eciam in sedeo.

Assiduus.ab assideo.es diuat assiduus.a ū.stu
diosus sollicitus.continuus.alicui rei intentus
Item assiduus potest componi.ab as assis.et do
das.et tunc assiduus idem est quod diues q̄ mt
tos possidet asses.et assiduus qui expensis erarij
perat.et dr sic ab asse danda.ñ q2 multū gratis
det diues.ꝫ coactus plus det q̄ paup.in collcis
faciendis.Et cōpat.assiduus per complecōnem
magis assiduus.issimus.Vnde h assiduitas.atis
et assiduo.as.esse ul fieri assiduum.

Assilio.lis.ex ad et salio.lis.et est assilire inua

k

dē.aggredi.impetere.et in eodem sensu cōstruit̄
cū dtō et accusatō.ut assilio menia.et assilio me
nibus.Item assilire cū gaudio salire ad aliqd.vñ
h̃ assultus.tus impetus assumē saltu.et assulto
tas.tre.Et corripit si assilio.lis.

Assimilo.las.laui.lare.i.ualde similare.ex ad
et similo.as.et est ūbum actm̄.Inuenit̄ eciā assi
milor aris deponens in eodem sensu.in q̇ et as
Assisteriū.rij.monasteriū grecū ¶ similo.las.
est.ul' dr̄ ab assistendo.vnde h̃ assistria.rie.moni
alis ibi assistens.

Assistria assistrie.in assisterium exponitur
Assistrix.tricis.i.astitrix.tricis.ab assistendo.ul'
assistrix tricis affirmatrix.ab asserendo.vel ut di
cit hug̃.Assistrix.tricis que assistit ad seruiciū ali
cuius.vñ sap ix.Da michi sediū tuaꝝ domīe as
sistricē sapienciā.et est ibi ꝓducenda h̃ silla stri.
Et ut quidā dixerūt debēt esse astitricem quod
ē femininū ūbale ab asto.as.ti.tū.tu.u.in or.as
titor.et or in rix fit h̃ astitrix.icis.quod corripit
pnl' in nominatō.sed in genitiuo eam producit

Associus.cij.consocius.consors.consodalis con
tribulis.confedustus.et uidetur compositū ex ad
Assolatus.ta.tū.i.ad solū deduc ¶ et socius.
tus.Naim pmo.Montes commoti sunt ab eo et
colles desolati sunt.ul' ꝑm aliā lrām.et colles as
solati sunt.i.ad solum deducti.ad solitudinem re
dacti.de solio depositi.et ꝓducit la.

Assuesco.cis.assueo.es eui.ul' etus sum.i.ual
de suere.vnde assuetudo.inis.et assuesco.cis.uer
bum inchoatm̄.ꝑm hug̃.uide in sueo.es.

Assuetus ta tū.pnl' prod.in assuesco.cis.uide.
Assula.le.pnl' corr̄ fe.ge.quod cadit de ligno
quando dolatur.et dicitur ab assa.se.

Assultus.in assilio.lis.uide.

Assū ades adest.componitur ex ad et sum mu
tata.d.in.s.vnde assum et assumus p geminū.s
scribi debet.Quidam tn̄ p̄ocā p d scribūt causa
consorcij p̄me et secūde ꝑsone.Sed p̄us dictum
p̄ualet et magis ē ꝑm artē et regulas p̄sci.Vnde
in hympno trinitatis dicendū est Assumus nos

Assumentum.ti.illa ps cernui p gemmū.s.
que de aliquo accipit̄ ul' assumit̄ ad aliquid faci
endū.ul' repandū.Et dr̄ ab assumo.mis.Math
ij.Nemo assumentū pāni rudis assuit uestimēto
ueteri.quasi dicat.Nemo sapiens coniūgit pāno
ueteri ptem noui pāni quā assumpsit de aliquo
Assur.uris.fuit filius sem a quo ¶ nouo pano
dcā est assuria.vnde assurius.ria.riū.et eciā as
sur dr̄.Vnde in auro.Sicut rex assur malus ex

Assus.ab ardeo.es.dr̄ as ¶ titit et tamen idem
sus sa.sum.q̄i arsus.vñ asso.as.ūbum actm̄ et
assatus.ta.tū.et h̃ assatura.re.Reg̃ li.ij.c vj.as
saturam bubale carnis vnā.i.frustum bouis as
satum.Vel ꝑm aliam litteram.Bubale carnis.i.
bubaline partitus est eis.

Astarten ydolū sodomoꝝ.Et acuitur in fine
Astericus.ci.i.astriforma.et componit̄ ab aster
quod est stella.et ycon quod ē ymago ul' signuꝫ
et scribit̄ ycon aput grecos p eu dyptongū.vñ
semp ꝓducit p̄mā sillam tā in simplici q̈ in cō
posito.et astericus prod penl'.Et scribit̄ p c sine
s.in ultima silla.ut multi modni lrāti uolūt.An
tiqui tamen scribebant asteriscus.p sc.in ultima
silla.ut multi modni lrāti uolūt.Stella astericus
ubi apponitur aliquid deesse demonstrat.Obelus

ubi ponit̄ falsum ul' supfluū monstrat.Nam sa
gitta grece dr̄ ec ūsuꝫ iugulat.et ē nota sic facta
Astericus nota sic facta est ¶ que in libris
apponit̄ in hijs que obmissa sunt.ut illucescant
p eam notam.que deesse uident̄.asterico et obe
lo usus est origenes.vñ Jero.dicit in ꝓlogo pen
tateu.ꝙ ut auderem origenis me studiū ꝓuoca
uit.qui edicōni antique trāslacōnē theodocionis
miscuit asterico et obelo.i.stella et ueru omne o
pus distinguens.Dum autē illucescere facit que
minus ante fuerant.aut superflua queqꝫ iugulat
et confodit.maxime que euangelistaꝝ et aploꝝ
autoritas ꝓmulgauit.Et eciā Jeronimus usus ē
astericis.et obelis sicut ipse dicit in ꝓlogo Job.

Asterites est gemma candida inclusam lucē cō
tinens.sic stellā intus ambulantē.a qua dcā est.
Asterno.nis.astraui ratum.ad ul' ualde ul' iux
ta sternere.et componit̄ ex ad et sterno.is.et ab
Astin.i.ciuitas ijcit̄.d.
Astismos in fine accentuat̄ Dr̄ eciā antismos
quidā tropus.de quo supra dixi in quarta parte
Asto.as.astiti astiti astitū et ¶ caplo de tropis
eciā astatum inuenit̄. Scire enim debes.ꝙ dedi
facit datū et steti statū.a cor̄.et eadem cor̄ in cō
posicōne.ut circūdatum p̄statū.vel mutat̄ in.i
breuē ut redditū et p̄stitū.Astiti eciam astitū fa
cit et astatū.pnl' cor̄.Et componit̄ ex ad et sto.
as.et ē astare iuxta ul' in cōspcū ad fuiciū stare

Astrea.e.i.iusticia.ab astrū dr̄ quia de celo des
cendit.et ꝓd pnl'.Ouid in.j.meta.Vlna celestiū
Astrepo.pis.pui.quasi ¶ terras astrea reliquit
iuxta ul' ualde strepere.strepitū facere.et cor̄ stre
et componit̄ ex ad et strepo.pis.abiecta.d.
Astreus a um res que ptinet ad astrum.et cor̄
penultimam.Et dicitur ab astrum.

Astringo.gis.xi.ctū.ex ad et stringo.gis.abiec
ta.d.et est astringē iuxta ul' in conspcū stringere
Astrion gemma est cristallo ꝓpinqua.in cuius
centro lucet stella fulgore lune plene.et dr̄ sic.q̄
astris postposita fulgorem rapit et gerit.

Astrolabiū.bij.qdam instrumentū ipsius ar
tis astronomie.et dicitur ab astrum

Astrologus astrologi Astrum compponitur cū
logus quod est sermo et dicitur astrologus.logi
id est loquens de astris et augurans.vñ h̃ astro
logia.gie.quedā ars ps astronomie.et astrolo
gicus.ca.cū.Et scias ꝙ astrologia p im natural'
ptim supsticiosa est.Natural' dū exequit̄ sol' et
lune cursus ul' stellaꝝ certas temporum stacōnes
Supsticiosa uero ē illa quā mathematici sequūt̄
illi qui in stellis augurant̄.Quiqꝫ eciā xij.signa
p singula anime ul' corpis memb̈ disponūt.side
rum qꝫ cursu natiuitates hoīm et mores p̄dicare
Astronomus.astꝝ cōponit̄ ¶ noscunt̄ ꝑm pap
cū nomos quod est lex.ul' norma quod ē regu
la.ul' noma quod est nomen.et dr̄ astronomus
ni.qui docet legem ul' regulā de astris.ul' q̇ no
minat ea.vnde h̃ astronomia.mie.ipsa ars et as
tronomicus.ca.cū.ꝑm hug̃.Pap uero dicit astro
nomia astroꝝ lex.que cursus sideꝝ docet.vna de
septem liberalibus artibus.

Astrosia.e.est tenuitas corpis.ex causis latenti
bus et paulatim cōualescentibus.dcā sic ab inmi
nucōne corpis.Nam greci nutrimēti cessacōnem
Astrosus.sa.sum.i.lunaticus ¶ astrosiam dicunt
q̄i malo sidē ul' astro natus.Et dicitur ab astruꝫ

Astruco.ab astur ꝓ gente.dr̄ h astruco onis.i. dextrarius.quia aput illam gentē huiusmodi eq̄ habundant.Vnde legit̄ ꝙ iulius cesar paucis di ebus anteq̄ͦ occideret̄ sompniauit ꝙ in stabulū descendens astruconem suum aureum caput ha bere videbat.¶ Et in rethorica.detur locus astru coni.ut coragium paretur.ubi legit̄ astrucōi.i. accipitri

Astrum.ri.i.stella.dr̄ ab astreo pho qui pmus tractauit de astris.uł ab aster qd̄ grece stella.Inde h et h astralis.et hoc astrale.Et sciās ꝙ stella dr̄ quelibet singularis.sidus pluriū stella rum collectio.Astrum grandis stella uł grande si dus.Hec tn̄ nomina sepe confundunt̄ aput auto res ¶ Volo eciā te scire ꝙ motus celestis se habꝫ ad liberū arbitriū sicut inclinans ad aliquid agen dū.inq̄ntum ex imp̄ssione corpis celestis relinq̄t̄ bona dispō in corpe ſm quā anima efficit̄ ꝓna ad hanc accionē uł illā.sicut eciā ex naturali cō plexione q̄dam sunt magis ꝓni ad vnū uiciū q̄ͦ alij.et hoc modo pn̄t astrologi nūciare aliquid de hijs q̄ ex libero arbitrio dependent coniecturalit̄ et non ꝑ certitudinem sciencie.q̄uis talibus pre dictionibus non sit tutū nimis intendē.ut dicit aug̃ sup gen̄ ij.Cum plerumq̃ꝫ astrologi de futu ris uera p̄nūciant.non tā ex signis celestibus q̄ꝫ ex occulto demonū instinctu quem humane m̄ tes interdū nescientes paciunt̄.Et sic cū huius diuinacōnibus quodāmō fedus initur cū dyabo lo.virtutē autē coactiuā sup liberū arbitriū suffi cienter non hn̄t corpa celestia.Vnde et ptolome us dicit ꝙ homo sapiens dominat̄ astris.q꞉ ꝑ sa pienciā suam p̄t uitare ea ad que astra disponūt De hoc eciā supra in arbitriū dixi ¶ Volo ec̄ te scire.ꝙ sicut ꝓbat̄ in sciencia astronomica de m̄ sura quātitatis solis et terre sol est maior tota t̄ ra.sic et alie stelle om̄s p̄ter lunam et mercuriū sunt maiores q̄ͦ terra.Vide eciam de hoc in gal lus et in cometa et in sors.et in sol.

Astula.le.dr̄ a tollendo.scꝫ quod cadit.de ligno dum dolat̄.vnde et uolunt dici asciam.q꞉ eas a ligno eximit.uide in ascia.Et corripit stu.

Astupeo.es.pui.caret sup̄.Et componit̄ ex ad et stupeo.remota.d.Et cor̄ stu.Et est astupē ual de stupere.ad aliquid stupere.

Astur.stura.re est quidam fluuius hijspanus. Et componit̄ cū a quod est iuxta.et dr̄ h astur asturis.quidā pplus hijspanie q꞉ iuxta sturā habi tet.vnde h asturia.rie.regio eoꝝ et ciuitas vnde asturiensis.se.Item ab astur ꝓ populo hic astur asturis mas.ge.dr̄ quedā auis que apur illā gen tem abundat.uł dr̄ ab aue et sterno.quia sternit aues.Et corripit penultimam in genitiuo.

Asturco.onis.i.accipiter uł astur.Et cōponit̄ ab aue et sterno.quia sternat aues.ſm hug̃.Pa pias ūo dicit.Asturco accipiter maior.Dicit̄ ec̄ astruco.r.precedente.u.i.dextrarius

Astus.tus.tui.calliditas.dolositas.fraus.falla cia.et sumit̄ in malo sicut astutus ī bono.quod compat̄ astucior.issimus.vnde astute.cius issime aduūbia.Et h astucia.cie.i.ingeniositas. dolositas.cautela.industria.calliditas.et ꝓprie dr̄ de malo.Inuenit̄ eciā h astu indeclinabile.ꝓ eo dem.vnde auianus.Astu vincit homo cūcta cre ata solo.et potest hoc esse decli.uł indeclinab.astu Et dr̄ astus q̄i sine statu.Nam qui astutus est n̄ diu in eodem morat̄ ſꝫ multa delibet.

Astutus.ta.tū.ab astu dicit̄.uide in astus

Atacus.ci.pnł cor̄.maior est bruco.Et ut dic̄ glo Jeronimi in Johel j.eruca ūmis est que in oleribus maxime repit̄.Brucus uocatur fetus locuste anteq̄ͦ habeat alas.Deinde cū incipit uo lare parū dr̄ atelabus.Cum uero pleniter uolat dr̄ locusta.Et est brucus multo g̃uior q̄ͦ locusta uł atelabus.q꞉ iacens in vno loco radicitus co medit fructus.Vnde dr̄ a bromyn quod ē consu mē.Atacus autē dr̄ q̄i atagus.q̄i sine tega.eo ꝙ nichil habet quo inuolutus tegat̄.teca enim q̄i tega dr̄ a tegendo.Pap autē dicit.atacus auis ig nota.Jero.autē dicit sup illud vb.xxxiij.sic̄ col ligit̄ brucus uelud cū fosse plene fuerint de eo. Ex locusta brucus nascit̄.et q̊usq̃ꝫ habeat alas sic uocatur.Cum autem ale crescere ceperint ate labus dr̄.Cum autē plene uolare cepit ē locusta et dr̄.Nocet uero brucus plus q̄ͦ atelabus.uł lo custa quia alis caret nec moueri potest.et sic ubi insederit nichil relinquit.Ideo fiūt fosse et obruū tur locuste.ne a uento rapiantur in mare.Et ad terram reiecte ex ouis que viue conceperant ec̄ mortue brucos generent.

Atauus.ui.dr̄ ab aui pater.pnł cor̄.uid̄ ī auus At contra due partes sunt.

Atelabus.bi.pnł cor̄.dr̄ ab a quod ē sine et te la et abeo.is.q̄i sine tela.i.teca abiens.Et dicit̄ atelabus q̄i artelanus.i.sine tela uadens ue atela uus.i.sine tela uadens.uł q̄i a tela abiens.De h eciam dixi supra in atacus.

Ater.tra.trum.i.niger.Et compat̄ atrior ater rimus.vnde atre trius.me.Et producit.a.

Athalanta.athas grece leuitas lañe.lentos ple nū.Inde dcā ē quedā ūgo athalanta ꝓpter uelo citatem.quasi plena uelocitate.

Athlanteus.ea.eum.pnł prod̄.in athlas est.

Athalia interp̄tat̄ tpūs dn̄i.Et fuit regina in israel.Et acuit pnł.ſm cōmunem usum.

Athanasia.i.immortał.ab athanatos dr̄.Et ac̄

Athanatos.i.immortał.ab a qd̄ ē sine ¶ pnł et thanatos mortale.et accentuat̄ in fine.Vnde athanatus.ta.tum.i.immortalis

Athene.ab athanatos dr̄ hec athene.aꝝ q̄daꝫ ciuitas.q̄i athenate.i.immortał.ꝓpter studium sapiencie que immortał est que olim ibi uiguit

Atheniensis.ab athene dr̄ h et h ¶ et ꝓd̄ the athieniensis.et hoc se nomen patriū.Et deberet ſ formacōnis analogiam dici athenensis.ſꝫ causa euphonie habuit I an̄ pnł.sicut on̄di sup̈ in ter cia pte.ubi egi de nn̄s desinentibus in ensis

Athlas antis habet n in obliquis.ſꝫ in ntō nō sicut gigas gigantis.elephas antis adamas ātis ¶ Et desinit in as ꝓductam.fuit enim athlas frater ꝓmothei.rex affrice optimus astrologus vnde dcūs est celū sustinuisse.et a nomine eius dcūs est mons affrice athlas.qui ꝓpter suam al titudinem dcūs est celū sustinuisse.vn̄ athlante us.tea.teum.et athlanticus.ca.cum.

Athleta penuł prod̄ luctator.pugnator.fortis miles.Et dicit̄ sic q̄i ad letum fortis.i.ad mortē

Athomia grece.i.debilitas stomachi.

Athomus mi fe ge pnł cor̄ corpus indiuisibłe ꝓpt̄ sui paruitatem.q̄uis forte nullū corpus sit qd̄ diuisionem recipē non possit.Et dr̄ sic ab a quod est sine et thomos quod est diuisio uł seccio.q꞉ non recipit seccionem sensui subiacentem

Atnepos. filius nepotis. Et est secūda lrā. t. in
Atramen. ab ater a. ū. dr̄ h̄ ‖ pap. Et cor̄ ne
atramen. inis. id est nigredo. vn̄ h̄ atramentū. ti.
.i. incaustum. qr̄ nigrū facit liquorem in q̄ ponit̄
Atmentariū. ab atmen dr̄ h̄ atmentariū rij. i.
scriptoriū pluteū pluātiū. Vnde ezech ix. Et at̄
mentariū scriptoris ad renes eius. Et inde h̄ atra
mentariolum. oli. diminitiuum.
Atriensis. ab atriū dr̄ h̄ atriensis sis. i. ianitor
hostiarius. exclusarius. pariginarius. Januarius.
Atriloū. oli. diminitiuum. paruum atrium
Atriplices humidā et frigidā iūtutem hn̄t in
cibo sumpti. uentrem soluunt. Et corripit pli.
Atrium dr̄ quasi atruz. ab ater. tra. trum ꝓpt̄
caliginē ignis. que olim solebat esse in atrio. vn̄
in passione xp̄i. Et petrus stans in atrio calefaci
ebat se. ad ignem. ul̄ atriū dr̄ qr̄ ei addant̄ tres
porticus extrinsecus. Et ſm hoc atrium dr̄ mag
na domus ampla et spaciosa.
Atrox. ab ater. tra. trum dr̄ atrox cis oīs geū
efferus. crudelis Et compat̄ atrocior ssimus. vn̄
atrociter cius me adūbiū et h̄ atrocitas tatis. Et
habet pmā naturaliter būem. Vn̄ aurora super
thob. Scire facit q̄tum sit furor eius atrox
Attabnalis. tabna componit̄ cū ad et dr̄ h̄ et h̄
attabernalis. lis. mutata. d. in. t. id ē socius. et pro
prie in tabna leccator. qui ualde frequentat tab̄
nam. Idem et attabernio. onis.
Attamen. inis. neu. ge. i. sectacium. Inuenit̄ et̄
attamen ꝓ sed. cōiuncio. et cor̄. ta. Ouid. Nil m̄
rescribas attamen ipse ueni. de h̄ infra in tū uid
Attamino. as. i. adūsari ex ad et tamino. as. d.
mutato in. t. Itez attamino. as. i. purgare farinā
cū setacō. ſm hug. Pap sic dicit. Attaminare inq̄
nare. corrumpē. usurpare. Et corripit mi.
Attat interieccio timentis ul̄ expauescentis. ſ
Attero. ris. riui. ritū. ualde terē. cor̄ te ‖ pap
Et componit̄ ex ad et tero. is. Job xiiij donec at
terat̄ celum non euigilabit. vn̄ attritus. ta. tum
Et a gtō attriti addita. o. format̄ h̄ attricō onis
In q̊ aūt attricō drāt a contcione dicā ī contcio
Atticinor. atticinaris ad ignē ticiōes aduicinare
Et componitur ex ad et ticinor. aris.
Attineo es ui tentū. i. ualde tenere ul̄ ptinere
Et ptinet ad ꝓpinquos. ut iste attinet m̄ in tali
g̃du. Et componit̄ ex ad et teneo. es. Et cor̄. ti.
Attingo. gis. tigi. tactū. i. ualde ul̄ iuxta tangē
ul̄ accidere. Et componit̄ ex ad et tango. gis
Attonitus. Attono. nas. componit̄ ex ad et to
no. as. Et inde deriuat̄ attonitus. ta. tū. pnl̄ corr̄
.i. tonitruo stupefcūs. fritus confusus pturbatus
Attraho. xi ctū. ere. i. ad se trahē. adbreuiaē. et
componitur ex ad et traho. is.
Attrecto. tas. ul̄ magis attracto. tas. cōponit̄
ex ad et tracto. tas. Inuenit̄ eciā attrecto. tas. a
mutata in. e. quod uidet̄ ꝓprie ad tactum cor
palem ptinere. Vnde geū xxvj. Si attrectauerit.
me pater meus. ul̄ attractauerit ſm aliam lrām
Vel potest formari ab attraho xi. ctum. u. in. o.
fit frequentatiuum. i. frequenter attrahere iuxta
tractare. ꝓpe tangere palpare.
At ubi due dcōnes sunt. et duobus accentibus
regende. vn̄ ad gala. At ubi plenitudo uenit tp̄is
.i. sed postq̄. Aliqū tū atubi astubi est q̄dā irre
gularis uocū congeries. non ꝓpe composicio. Et
fungit̄ loco vnius dcōnis. et tūc sub vno accen

tu ꝓfert̄ et grauatur pnl̄ siue. u. De hoc dixi in
secūda parte ubi egi de ubi.
Auarus. ab aueo. es. dr̄ auarus ra rum. qr̄ eū
dr̄ auarus q̄i uaras hn̄s manus. i. curuas ul̄
auarus q̄i auens aur̄. ethimologia est non cōpō
Et compatur. auarior. issimus. et est auarus ꝓpe
qui non saciat̄ Cupidus qui aliena desiderat. vn̄
auare. rius. me. adūbia. et auaricia. cie. et forma
tur a gtō auari addita cia. Et ut dic̄ Jero in epl̄a
ad paul̄ c viij. Antiquū dcū est Auaro deest tam
quod habet tā quod non habet. Et in thobia dr̄
Prodigus excedit mensuram largus honori Ser
uit ul̄ seruat fructificat parcus auarus eget. vide
in largus. Et nota qr̄ malum et magnū est aua
ricie uicium. qd̄ sicut dicit beda fidem tollit con
cordiā dissipat. caritatem uiolat. et innumerabili
a mala gn̄at. teste aplo. qui ait. Radix omnium
malorum est cupiditas Auaricia siquidem uisceri
bz pietatis caēt prēz nescit mrēz ignorat. fidē et ā
ciciā n̄ custodit. ꝓpmq̊ l̄ ꝓxiō n̄ miseret̄. ſ; ꝓpin
quos uelut extraneos abicit. dicente salomone
Bene facit anime sue uir misericors. Auarus eciā
Auceps aucupis cō. ge. a ‖ ꝓpinquos abijcit.
ues capiēs. ab auis et capiens ul̄ capio. et cor̄ cu
Auctim. i. crescent̄ ab augeo dr̄. et est aduerb.
Auccō. ab augeo dr̄. hec auccō. onis id est aug
mentacō. Dr̄ eciam auccō. i. mercacō. vnde auctio
narius id est mercator qui res suas auget. et ꝓpe
ille qui illic ul̄ hic res puas et ueteres et elicas
emit. ut postea carius uendat. et auctionor aris
sic mercari. ul̄ res strēnue agere. vnde et auctio
nator dr̄ ꝓ impatore. Accipit̄ tamen simplicit̄
auctionari ꝓ mercari ‖ Auctionarius in auccō est
Auctionor aris. in auccō exponitur.
Auctito. tas pnl̄ cor̄. i. frequenter augē. Et for
mat̄ ab auctatu ultimo supino huius ūbi aucto
as. a. in. J. et. u. in. o.
Aucto. as. ūbum frequentatiū. i. frequenter au
gere. Et formatur ab ultimo supino huius ūbi
augeo. auges scilicet auctu. u. in. o.
Auctor. ab augeo. es. auxi auctū auctu dr̄ hic
auctor. toris. i. augmentator. dux. et debet scribi
cum. u. et. c. Quando uero significat auctenū. i.
autoritatē est cō. ge. et debet scribi p. u. et sine. c.
ut h̄ et h̄ autor. Et deriuat̄ ab autentin. Item ī
uenit̄ quoddā ūbum defectiū auieo. es. i. ligo as
Inde auctor. i. ligator sil̄r cōmunis gn̄is. et debz
scribi eciam sine. c. et cū. u. Et ſm pmam signifi
cacōnem impatores ꝓpe dn̄r auctores. ab augēdo
rempublicā. Sepe eciam deus dicit̄ noster auctor
.i. noster dux. noster augmentator. ſm ūo secūdā
significacōnem. phi et inuentores arciū ut plato
aristotiles pstianus et quilibet excellens persona
dn̄t dici autores. Secundū uero terciā ūgilius et
lucanus et eciaz ouidius et ceteri poete dn̄t dici
autores qui ligauerunt carmina sua pedibus et
metris. Inuenit̄ eciam h̄ actor ab ago. is. ctū tu
de quo supra in suo loco. Xv. Auctor ab augēdo
nomen trahit ast ab agendo Actor ab autenū qd̄
grecum est nascitur autor.
Auctorium. ab augeo dr̄ hoc auctoriū. rij illud
quod additur rei mensurate cum uenditur. et ā
bus qui mense uacuate superadditur
Auctrix tricis. i. augmentatrix ab auctor or in
Aucupabilis. ab aucupor. aris. dr̄ h̄ et h̄ - rix.
aucupabilis. et h̄ le. i. res apta ad aucupandum.

Aucupium.ab aucupor dr̃ hoc aucupiū.pij.i.
fortuniū.bonus euentus et eciam ipsum officiū
capiendi aues dicitur aucupium.
Aucupor.ab auceps dicit̃ aucupor aris.patus
sum.i.aues capere.et ponitur qn̄qꝫ pro auguari
et pro acq̇rere.vnde aucupator trix.cio.et h̄ au
cupatus tus tui.et cor̃ pnl̃.aucupor.unde ouid
epp.ix.aucupor infelix incerte murmure fame.
Audax.ab audeo es.dr̃ audax cis.omnis ge.
Et cōpatur audacior simus.unde audaciter sed
per sincopam dicimus audacter cius me.adūbia
Et distat inter audacē.et temerariuū.Nā audax
non timet temerarius non cogitat piculum.Item
audacia post consilium.temeritas sine consilio.et
ponitur audax pro arrogante quandoqꝫ.
Audeo.es ūbum neutropassiuum.et est drā in
ter ūba neutropassiua.et neutrapassiua.Nā neu
tropassiuā dn̄r q̄ passiuis sunt silia in h̄.qꝑ cū ca
reant p̄teritis habent supplecōꝫ p̄teritorum.per
pticipium et ūbum substantiuū sicut et passiua
Ista autez qn̄qꝫ sunt qḋ indicant isti ūsus.Qn̄qꝫ
puer numero neutropassiua tibi do.Audeo cū so
leo fido quoqꝫ gaudeo fio.Sūt autez neutrapas
siua q̄ hn̄t passiuorū significacionem sub actiua
lrātura.et signant passionem aliunde illatam.et
sunt quatuor que continentur in hijs ūsibus.ex
ulo uapulo ueneo nubo q̈tuor ista.Sensum pas
siui sub uoce gerūt aliena.scd̃m hug̃.et facit au
sus sum.quia haurio facit hausi.sicut habes in
¶ tractatu de ūbo a.
Audiencia cie.formatur.ab h̄ datiuo audienti addita a.vnde per t.scribi
tur qḋ tamen accipit sonum de c.ut detis michi
audienciam.i.me audiatis.
Audio dis.iui.tum.tu.ūbum actiuū dr̃ ab au
tis qḋ ā dicitur audio aurem do.uel auribus ca
pio.ethia est non composicio.Inde ūbalia audi
tor auditrix.Item audicō et h̄ auditus tus.tui.
et h̄ audimen nis.pro eodem.audio cōponitur
exaudio exaudis exauditor trix.cio.exauditus
ta.tū.et h̄ et h̄ exaudibilis et h̄ le.vnde exaudi
biliter adūbium.Et inportat plus exaudire q̄
audire.Est eniꝫ exaudire qḋ rogatur intelligere
et ad effectū deducere.Item cōponitur cū ob.ut
obaudio dis.i.male audire uel cōtra.Inuenitur
eciam pro obedio.sed raro et ex eisdem cōponit̃
obedio.Item audio componitur cum sub.et fit
subaudio dis.i.aliquid non positum uel dictum
subintelligere.audio et sua cōposita sunt actiua
preter obedio Item audio simul p̄t construi cū
accō et ablō.ut audio ūgiliū ab illo.Iteꝫ nota
qꝑ aliqui uolunt auris fieri ab audio.ut auris q̄
Auditorium rij.locus ubi consilia ¶ si audis.
et responsa audiuntur.Et dicitur ab audio dis.
Auebo is auehere.i.asportare.ƀm papiam.
Auersus sa sum.retro in aliam p̄tem ūsus.ab
aūto tis.Iteꝫ aūsus pticipiū.ab aduertor ūteris.
Auellana ne.tā ꝓ arbore q̄ꝫ ꝓ fructu.ponitur
in fe.ge.et dr̃ ab auellano monte ubi abundat
Auena.ab auidus dr̃ hec auena ne.herbe ge
nus.eo qꝑ auide surgat.Et inde hec auenula le.
dimi.Inuenitur aduena.per d.et tunc corripit
penul̃.et est cōmunis ge.vide in mediator.
Auento tas tare.auenas eradicare Et dr̃ ab a
uena ne.ƀ hug̃.pap ūo dic̃ auentare.erūcare et
Auenula le di.pua auena et cor̃ pe ¶ eradicare
Aueo es aui ere.i.cupere.et caret supino.et est

neutꝝ qꝑ uox ipa deficit in passiuo.sine qua uo
ce scꝫ passiua ūbū actiuū esse non p̄t.vn̄ lucan.
Omnia cesar auet et birria.Si dare multa potes
quidquid auebis habes ¶ Et nota qꝑ inuenitur
aue auete.aueto auetote auere.ꝓ saluū esse sicut
salue saluete saluetote saluere.Et idem ē dn̄dum
de aue et uale.Sꝫ uale in recessu.salue et aue in
aduentu ꝓpe.uel salue.utꝛqꝫ scꝫ aue et uale con
prehendit.Vn̄ grec̃.dicit aue ueniens de iure.ua
leqꝫ recedens.hoc ūbū salue conp̄hendit aueqꝫ
Auernus.ni.mas.ge.locus ubi ē descē ¶ ualeqꝫ
sus ad inferos.et ponitur sepe ꝓ ipso inferno.et
dr̃ ab a quod est sine.et ūnos qḋ est delectacō.qꝛ
ī inferno nulla ē delcācio ƀ sempiternus horror
inhabitat.vnde aūnus.quasi sine uere.uel dr̃ sic
quasi auolus.ab a et uolo.quia ibi aues supuo
lare non pn̄t ꝓpter uetorem grauissimū.quia a
ues supuolantes olim necabat uel dr̃ ab aue per
Auersor aris.i.detestor.ƀm pap. ¶ contrarium
Auerto tis.ti.aūsum.i.remouere.vnde in p̈s.
Auerte oculos meos ne uideant vanitatem.Itē
aūtere.i.post tergum ūtere.Et cōponitur ab a.
et ūto tis .Item inuenit̃ aūtor teris aūsus sum
ūbum depo.i.spernere uilipendere recusare.Et cō
ponitur simil̃r ex a.et uerto tis.boec̃.in p̈mo
de con.heu heu quam surda miseros aūtitur au
re.Inuenitur adūto p d.de quo sup̈ dixi in suo
Aueruncō cas.caui.care.i.auenas euel loco.
lere.Nam runcare dr̃ euellere ex quo et auena
compositum est auerruncare.
Aufero aufers abstuli ablatum.i.eripere toll̃e.
Et cōponitur ex ab et fero.Et cōūtitur secūdum
p̄scianū.b.in u.in pn̄ti.tam euphonie causa q̄ꝫ
drē ne si affero dicas.ab ad et fero cōponi uide
Auferro ras.raui re.i. ¶ at̃ que mutat d.in f
ferrum auferre.et cōponitur ex ab et ferro as
Augeo es.xi.ctū.augere. ¶ et mutatur b in u
.i.amplificare augmentū dare.Augeo cōponitur
cum ad et fit adaugeo ges.augeo simplex et cō
Augesco.ab augeo dr̃ auges ¶ positū est actm̄
co cis.ūbum inchoa.i.incipio augeri.eo qꝑ sig
nat contra ꝓprietatem alioꝝ ūborum inchoatio
rum sicut integrasco.i.incipio integrari.vn̄ stac
ius.Perni qꝫ augescūt funē manes.uide in integ̃
Augmentum.ab augeo es.dr̃ hoc augmentū
ti.i.amplificamentū.vnde augmento tas.ūbum
actm̄ qḋ tamen qn̄qꝫ inuenitur in depo.ge.in eo
dem sensu stꝫ augmētor aris.et ab utroqꝫ ūbalia
Augur.auis cōponitur cū garrio.et dr̃ h̄ et h̄
augur cōmunis ge.qui uel que in garritu auium
diuinat.vnde auguror aris.i.sic diuinare.vnde
ūbalia et hoc auguriū rij.i.talis diuinacio scd̃m
hug̃.ouiḋ epp.protinus illa meos auguror esse
deos.Item auguro ras dr̃.vnde dicit p̄sci.in iiij
li.ab augurio augur abiecta o.et a saturio satur
et in aurora dicitur.Sangn̄is esse reos fraternos
augurat enses.Dicitur ergo auguro ras in neu
ge.et auguror aris.depo.Et hoc magis uidetur
esse in frequenti usu Inuenitur augurior quatuor
sil̃baꝝ.unde ge.xliiij.sciphus quem furati estis.
ip̄e est in quo bibit dn̄s meus in quo auguriari
solet.et infra eodem an ignoratis qꝑ non sit simi
lis mei in augurienidi sciā.Ego autem credo qꝑ
lrā uicio scriptoꝝ corrupta est ibi.et debꝫ ibi es
se augurari quatuor sil̃baꝝ.et augurandi.pap̄.
dicit auguror cōmune antiquitus pro quo modo

dicitur auguro ras.aui.ratū.neutrꝝ.vnde augur
ablata o.cōmis ge. Sed dic ꝙ auguror nunc est
deponens et magis est in usu quam auguro as.
Auguror aris.et auguro as.inuenitur.vide in
Augustea.ab augustus qd ē impator ¶ augur.
dīuatur augustea tee.i.carta que ab augusto mit
titur uel quoddam genus carte sic dictum in ho
nore illius.sicut augusteū dr genus marmoris
in egipto.tempe augusti primo inuentum.sicut
tiberiū rij.genus marmoris tpe tiberij inuentū
Augustus dicit̄ ab augeo hꝰ au ¶ a.tiberio dr.
gustus gusti.quilibꝫ romanus impator.ab augē
do impium.vnde eciā antonomasice octauianus
dictus est augustus quia super oīs alios auxit
romanum impium.et ab illo quidā mensis dcs
est augustus.quia in eo mense natus est uel qꝛ
obtinuit uictoriam de antonio et cleapatra.Qn̄qꝫ
uero adiectiue declinatur augustus ta.tū.i.nobi
lis illustris insignis preclarus exgrex segregarius
ceriticus hieroicus et est cōpositū ab aue et gus
to tas.quia solis nobilibus licebat olim gustare
aues.et tunc cōpatur augustior issimus.Cū uero
declinatur per quartam declinacionem hꝰ augus
tus tus.tui.est quedam species diuinacōis que
fiebat in gustu auium.et est cōpositū ab gustu.et
aue.Solebant enim escam spargere gallinis et in
gustu et in capcōe illius esce cape augurium qd
Auia.ab auus dr hꝰ auia auie. ¶ dr augustus.
matris uel patris mater.thimot̄ secūda epl̄a.c.
primo.Quot et habitauit primum in auia tua
loyde.et matre tua ennice.
Auiana.secreta loca.et a uia remota aut tan
tum auibus adibilia et dicūtur.ab auus a.vm.
Auicula le.diminitiuum parua auis.
Auicl̄arius rij.qui capit aues.mas.ge.auicl̄ari
a.eciam dr pl̄is numeri ge.neutri.et sunt auicl̄a
ria secreta loca siluaꝝ solis auibus adibilia
Auidus.ab aueo es.dr auidus da.dū.i.ml̄tū
cupidus.uel secūdum quosdam dr ab habundo
quia semper habere desiderat.vnde auidulus la.
lum aliquantulum auidus.et cōpatur auidior
issimus.vnde auide dius.me.adūbiū et hec aui
Auieo uies.i.ligare.ūbum defec ditas tatis.
tiuū et inde hꝰ autor.i.ligator.uide in vieo uies.
Auigerulus.auis cōponitur cum gero ris.et dr
hic auigerulus et hec auigerula pn̄l cor̄.qui uel
que aues gerit ad uendendum.
Auinū.ni.pn̄l prod quasi extra uinū.i.aq̄ mix
Auis.ab aueo es.dicitur hꝰ auis huius tum.
auis.quia escaꝝ sit cupida.uel dr ab a.et uia q̄
si sine uia.quia certam uiam non habet ꝫ per a
uia queqꝫ discurrit.sed pocius uidetur esse ethyā
ꝙ composicō.et desinit accs sing.in em.et in im
et abltīs in e.et in j.ut aue uel aui et accs pl̄is
in es uel in is.ut aues uel auis et cor̄.a.
Auius.ex a.et uia cōponitur auius.a.vm.aui
a autem dn̄r loca secreta.et a uia remota quasi
extra uiam ipā sunt et deuia et inuia et inde aui
Aula le.i.domus regia siue spacio ¶ aria orꝝ.
sum habitaculum porticibus quatuor conclusum
Inde hꝰ aulula le.di. Item aula dr qn̄ꝫ scrinium
in quo res ponuntur.Et eciam aule pl̄r dicunt̄
fistule organoꝝ per quas elicitur melodia.et iñ
aulidus da.dum.i.dulcis instar soni organi.
Aularis.ab aula dr hic et hec aularis et hꝰ re
et auletus ta tum pro eodem.

Aula grece cāmila dicitur uel tibia latine
Auledus di.in aules.vide.
Aules.ab aule dr hꝰ aules.l̄.et hꝰ auledus di q̄
cum camilis cantat.stꝫ tibicen et cōponitur cho
raules.i.ille.qui cum camilis cantat in choro
Auleum.ab aula dr hꝰ auleum lei.i.cortina qꝛ
in aula atali regis pgameoꝝ.primo fuit inuen
tum.uel quia in aulis extendi solꝫ Item ab aula
leus.lea.leū.i.regalis uel res aule.
Aulicus.ab aula dr aulicus ca.cum.pn̄l cor̄.et
aulanus a.um.i.palatinus quasi aule custos qꝛ.
assidue est in aula cum principe.
Aulidus da dum.pn̄l cor̄.in aula exponitur.
Aulula le.dimi.parua aula et corripit pn̄l
Auoth.i.villa uel uille unde numeri xxxij.qꝛ
appellauit auoth pair.i.uillas iapr.
Aura.ab aer dicitur aura re.quia motu aeris
fit aura.lenis enim motus aeris est aura ꝫ hug.
Item aura dr splendor.vnde dr aurora scꝫ iniciū
diei clarescentis.quia fulget.siue pmus splendor
aeris qui grece.eos dr.vn̄ pocius dr aurora ꝙ
eorora.et aura ꝓ splendore.ꝙ eorora.et ab auro
ra auroro as ¶ Alij dicūt ꝙ ab auꝝ aurora fit qꝛ
hēat colorem auri. Ita dicit hug. Pap eciaꝫ dicit
ꝙ aura dicit̄ ab aere.agitatus enim aer auram
facit ¶ hic animadūte ꝙ ꝫ ueritatē.radix uen
ti est ex uapore qui ascendit ex terra.et pncipiū
esse eius ex eo.Et materia eius est uapor talis
qui est frigidus et siccus.subtilitate sua aereꝫ trā
scendens.et tn̄ spissatus frigiditate aeris fortiter
impellit aerem.sicut plenius dixi in dialogo de
q̄onibus anime ad spm̄.et in uentus eciam uide
¶ urata te.fe ge.quidam piscis qui in capite
habet colorem similem auro.et dicitur ab auꝝ.
Aurea.ab auris dr hꝰ aurea ree.i.frenum eo ꝙ
contra aures ponatur dr eciam aureus rea reū
adiectiuum.i.de auro.Et tunc diuatur ab aurū
Xw Aurea frenat equos est aurea mobile nomen
Aureola.in uirgo est.
Auricalcum.auꝝ cōponitur cum calcos qd est
es.et fit hꝰ auricalcū.i.qddam genus metalli ex
diūsis metallis conflatum sic dcm̄ ꝙ habet sil̄i
tudinem auri et eris auri in splendore eris in du
ricia.uel cōponitur a calcos qd est fex.quasi fex
auri.Apoc pmo et pedes eius sil̄es auricalco.
Auricomus ma.mū.qui aureos habet capillos
et cōponitur ab auꝝ et coma e.et corripit co.
Auricularis.ab auris uel auricula dicitur hꝰ au
ricularis et hꝰ re.minimus digitus qꝛ eo aurem
purgamus.et adiectiue inuenitur hic et hec au
ricularis et hꝰ re.ut auricularis amicus.i.secretus
dicitur eciam auricularis res.ad aurem ptinens
et pro eodem auricularius ria.riū.ut auriculari.
us anulus uel auricularius qui in aure fertur
et hꝰ auricularius.i.secretus cōsiliator.et hꝰ auricu
laria que est secreta cōsiliatrix qꝛ secreta in aure
Auricularium a secreto.reg.ij.c. ¶ solent dici.
xxiij.fecit qꝫ euꝫ sibi dauid auriculariū a secreto
.i.secretariū.una pars est indeclinabilis
Auricularius in auricularis vide.
Auriculatus ta.tum.magnas hn̄s auriculas.
Auritus ta.tum.res ptinens. ¶ ab auicula dr.
ad aures sicut dicimus aūitos.pilos qui crescūt
in aure et dicitur ab auris.et corripit pn̄l.
Aurifaber bri.mas gen.qui operatur in auro
et componitur ab auro et faber.et corripit fa

Aurifex.aux cōponitur cum facio.et dr h et
h aurifex cis.qui uel que facit aurū.vnde dicit
pap.aurifex dictus q aurum faciat et cor ri.
Aurificina ne.fabrica aurificum et dr ab auri
fex.et producit q Grec.aurificina locus in q fab
Aurificium cij.ipm opus et ex[c]excoquit aux
ercicium qd fit in auro et dr ab aurifex.
Aurifodina ne.locus ubi foditur aux Et com
ponitur ab auro et fodio.et pd di.vn in grec.
dr aux quo foditur dici solet aurifodina.
Auriga ge.mas pnl pd.i.rector currus.ab au
re.et rego gis.uel ago gis.quia regit equos fre
no quasi auris auditu uel auriga ab ago et rego
quia agat et regat currum uel auriga ab haurio
quia haurit.i.percutit equos iunctos Et scias
q sicut se habet nauta ad nauem regendam sic
se habet auriga ad currū regendū.Sed in naui
regenda eligendus est nauta non sorte sed arte
ergo in regendo currum eligendus est auriga nō
sorte sed arte silr et rector in ciuitate nō sorte s
Aurigraphia.aurum cōpo[a]arte est eligendus
nitur cū graphia qd est scriptura et fit aurigra
phia.i.aurea scriptura.vnde hic aurigraphus q
auream scripturam facit.
Aurilegium gij.locus.ubi reponitur aurum.scz
thesaurus ubi legitur.i.colligitur aurum ab au
Auripigmentum aux.[r]rum.et lego cōponit
cōponitur cum pigmentum et fit hoc auripigm
tum ti.genus terre ex quo fit qnq vngentū ha
Auris fe ge.dr ab haurio [h]bens colorez auri
ris.eo q hauriat sonum uel auris quasi auide ra
piens sonum ul auris ab audiendo.et est ethia.
non cōpō.Sm hug.pap autem sic dicit auris a
uide rapiens uel hauriens solum.uel ab audien
do.et est ethimologia non cōposicio ut dixi.
Auriscidus di.mas ge.i.artifex qui scindit au
rum.et cōponitur ab aurum et scindo et cor sci.
Aurisia sie.i.cecitas qua sodomite cōtra domū
loth fuerunt pcussi.gen xix.Sed melius uidetur
dici aorasia sicut dixi in aorasia.Et ut dicit ma
gister in hijstorijs aurisia uel aorasia ut habent
quidam libri est quando homines hnt aptos o
culos.et non uident q magi faciunt in cantacio
nibus.fit eciam aliquādo q homines habent rē
in manu et non uident et hoc est aurisa uel ao
rasia qua pcussi sunt sodomite ut dictum est.Itē
illi qui querebant helyseum cum esset cum eis
ut habetur in iiij.Reg.c.v.Item discipuli dni
euntes in emaus ut habetur luc xxiiij.Forte h
modo quandoq querimus qd in manu tenemus
Auritus ta.tū.qui magnas habz aures ab au
Auro as.aui.atū.dicitur.[a]re dr.et pd pnl.
ab aurum et cōponitur cuz in et fit inauro as.
et cū de.et fit deauro as.i.aux alicui rei suppone
Aurora re.in aura exponitur et in crepusculū
Auroro as.aui.i.illūiare ab aurora dicitur
Aurugo.inis.morbz regius.ab aux dr.et scribi
tur per au in papia.uide supra in arugo sine.u.
Aurulentus ta tū.i.plenus auro et cōpōit ab
Aurū ab aura p splēdore dr h[a]aux et lentos
aurum ri.quia pre ceteris metallis fulget.uel ab
orion qd est suare q pre ceteris metallis seruat
ab aux.aureus rea.reū.i.de auo.vnde aureolus
Auspex cis.cō.ge.i.diuiator.ab in[a]reola lū.
spiciendis auibus dictus.vnde ab aue et specio
Auspicator.ab auspicor aris[u]uidet cōpōitum

dicitur hic auspicator.i.diuinator Inde auspica
trix.i.diuinatrix or.in rix.Inuenitur eciā auspi
cato positum adūbialiter.i.oportune omine vn
terencius in andria haud auspicato me huc appuli
Auspiciū.cij.i.diuinacō.auium inspectus ul bo
Auspicor.ab auspex dr auspi[n]nus euentus
cor aris.i.diuinare.vnde h auspicacio et h auspi
catus.et dicitur ab auspicor.
Auster stri.uentus perflans a meridie dictus
sic ab hauriendo aquas naz nubila nutrit et aqs
dat.Et inde hic et hec australis et h le.Et auster
nus na.num pro eodem australis plaga que est.
ab austro siue meridie vnde austral.meredianus
Et h australis pro quodam paralello.qui et bru
malis dr.et austro as.ūbum actiuū.i.humidare
Item ab auster uel austernus austerno as.i.cor
rumpere uiciare macrum facere.Et est auster uē
tus adeo calidus quia eciam pisces dr corrūpere
in mari.vnde et austernatus ta.tū.et austernata
animalia.i.macra quasi austro corrupta.
Austerus ab auster dr austerus ra.rum pnl p
ducta.Et h et h austeris et h re.in eodem sensu
.i.asper quia uentus ille asper et insuauis est.
Et cōparatur austerior issimus.vnde austere uel
austeriter me.adūbia et h austeritas tatis.i.aspe
Australis.in auster vide [r]ritas.
Austrino as.pnl producta in auster expōitur
Austroafricus ci.mas ge.quidā uentus colatal
austro sic dcūs quia fit inter austrum et affricuz.
et componitur ab austro et affricus.
Ausus sus.sui.i.audacia et ausus sa.sum.mo
biliter.ab audeo es neutropassiua qd patz supra
Aut cōiunccō p t.et sin aspiracione haud adū
biū negandi p d.et cum aspiracione scribitur.
Autenticus.ab autor qd significat autenti dici
tur autenticus ca.cū.et hic et hec autorizabilis
et h le in eodem sensu factum autenticum ul au
thorisabile dr qd fit autoritate sapientis uel sapi
entū ut homo.autenticus uel autorisabilis.i.auc
toritatis cui credi debet Dicitur eciam autenticus
.i.nobilis et ab autenticus dicitur h autentica
quidam liber legalis sic dictus q in eo cōtinētur
Autor oris.cō ge.In auctor[a]autentica dicta
Autoritas tatis.sine c.scribitur et [a]p ct.vide.
diuatur ab autor qd significat autentim et est
auctoritas sentencia imitacōe digna.ul autoritas
put sumitur in topic est iudiciū sapientis in sciē
cia sua unde a rei iudicio solet talis locus denōia
ri ut plo dicit celum esse uolubile ergo ista est
quia qd uidetur alicui sapienti et experto in sua
sciencia credendum est sic esse iuxta illud exper
Autorizabil.in autēticus expo.[c]to cred migrō
Autorizo.ab autor qd signat autentim diuat
autorizo as.et autoro ras in eodem sensu.i.affir
mo autenticū facio et sunt actiua et inde ūbalia.
Autoro ras.ab autor.qd signat autentim.i.auc
toritatem diuatur autoro ras.i.affirmo autenti
cum facio.Et cōponitur cū ex.et fit exautoro.
ras.i.extra auctorem facere uel ponere.vnde qn
tilianus de causis.Exautoratus manus armis a
gresti labore subegit.Exautoratus hic ponitur
pro extra autoritatem positus.accipitur eciā p
delere vnde macrob de saturnalibus exautorata
Autumnus ni.a tempesta[t]tamen seqnti etate
te dicitur que sepe tunc fit quando folia cadunt
et omnia maturescunt.uel dicitur ab augendo l

ab autumpnando.nam autumpnare est colligere
Et scias q quatuor sunt tpa anni scz ver estas
autumpnus et hyems.ver est calidum et humi
dum.Estas est calida et sicca Autumnus est frigi
dus et siccus.hiemps est frigida et humida.vide

Autumo as.aui.are.cõponitur ex.¶ in estas
timo qd est mens.et ab mutato b in u.et est au
tumare affirmare putare suspicari credere quasi
a mente sit habere credere.vnde hec autuma me
.i.extimacio et est actiuum.et corripit tu.

Auunculus li.frater matris sicut patruus fra
ter patris ꝓpe.ꝯ patruus a patre pendꝫ auūcu

Auus aui.dicitur ab auarus.¶ lus a genitrice
quia auoꝝ sit auere.i.desiderare et esse auaros ꝉ
auus ab euo.i.ab antiquitate.vnde hec auia uie.
matris uel patris mr̃.Auus cõponitur hic proa
uus.i.pater aui quasi ꝓpe auum.vnde hec pro
auia uie.eius uxor.Item abauus.i.pater proa
ui quasi longe ab auo.vnde abauia eius uxor
Itez tritauus taui.i.attaui pater quasi tetrauus
.i.quartus ab auo.vnde hec tritauia eius uxor.
et cor̃ pmam auus.vnde ouid epi.viij.Tu quo
q habes pelopem proauū pelopis q parentem.

Nota hic diligenter ordinem in cognacõne.pa
ter auus proauus abauus attauus tritauus qq
est ultimū.et supius nomen cognacionis.familia
enim oritur a patre.et terminat in tritauo.pos
tea dicimus maiores.Item pater filius nepos qsi
natus post filium.pnepos.i.ꝓpe nepotē.vl' por
ro natus a filio.abnepos qsi longe a nepote.Nā
seiungitur a nepote medio pronepote.atnepos.
trinepos quasi tetranepos quia post nepotem ē
quartus in ordine postea dicimus minores

Auxesis sis.i.augmentum.et ꝓprie dcõnis.ab

Auxiliaris.in auxiliū exponitur.¶ Augeo ges

Auxiliū.ab augeo ges dr hoc auxiliū lij.quia p
auxiliū aliqd augetur Et ē auxiliū qd ab extra
neis datur subsidium qd postea superuenit.pre
sidium autem loco utili positum.vnde hic et hec
auxiliaris et hoc re.et auxiliarius ria.rium.qui
uel que ul' qd pt prebere auxilium.et auxiliato
rius ria.rium.p eodem.Item ab auxiliū.auxili
or.aris.atus sum.ũbum depon̄.et cõstruitur cū
actõ et datiuo ut auxlior te et tibi.vnde hic auxi
liator trix.cio.et hoc auxiliamen inis.et hic et hec
auxiliabil' et hoc le.idem qd auxiliarius.Et cõponi
tur coauxilior aris.et debent pnunciari predicta
sic auxit ab augeo et sic dixit auxius luxit a lu
geo es.uel lucco ces.Nā omnia pdicta scribunt
pro x.non per s.Et x.est duplex cõsonans.non
liquestit.nec in metro quia semper facit posicio
nem nec in sono quia numquā proferri debꝫ ad
modum s.in sono liquescentis ut asilus

Auxilla.ab augeo dr hec auxilla le.i.olla et m̄
sura paꝝ maior quam iusta.vnde hec auxillula
lule.di.i.pua olla uel parua talis mensura.

Auxillula le.pnl' cor̃.in auxilla vide.

Auxit.i.augmentauit preteritū de augeo ges.
sed hausit p s.i.traxit pteritū de haurio hauris.

Axa filia caleph fuit.¶ Axes.i.tabule.

Axioma tis.neu ge.dignitas.Inde axiomaticus
ca.cum.dignitatem hñs srdm hug.pap autem
dicit axioma.i.dignitas et pd o.Inuenit eciā hoc
anxioma tis.per n.in prima sillaba.vnde dicit.
hug.ab ango is.uel angens hoc anxioma tis.i.
cõcatenacio sicut sunt sophismata.pap uo dicit
anximota proloquia et maxime ꝓposicões in
topicis Anxioma obnoxium ueritati an falsitati
ut cicero disputat cicero non disputat.

Axiomaticus.in axioma vide.

Axis celi.est sepmtrionalis linea recta per me
diam pilam spere secundum pap.et est mas ge.

Axunga.ge.idē ē qd axungia.vid in axungia

Axungia gie.fe ge.i.uenter porci uel alterius
rei.vnde macer de uiribꝫ herbaꝝ.Si porcina ue
tus axungia iungitur illi.Inuenitur eciam hec ax
unga ge.in eodez sensu et utraq dicitur ab anx
ior aris.quia reddit hominem anxiū.vnde axū
garius ria.rium.ad axungiam pertinens uel aux
ungia uendens.Et axungio as.axūgia.vngē uel
axungiam prebere.et cõponitur exaxungio as.
axungiam auferre uel axungia siue axunga.i.ūc
tum porci.dr ab ungo is.vnde dicit pap.Axun
gia pinguedo ab vnccione dicta

Azabel interptat fluens sanguinū ul' sterqliniū

Azaria interpretatur auxilium domini.Idem et
abdenago qui interpretatur seruiens tacco.

Azimus ma.mū.sincerus sine fermēto et com
ponitur a zimos qd est fermentū et a.qd est si
ne apl's ad cor̃.Non in fermento malicie et neq
cie.sed in azimis sinceritatis et ueritatis.Et cor̃ zi
vnde in aurora Azima mandatur septem come

Azonus.ab a.qd est sine et zo¶ denda diebus.
na.et cõponitur azonus a.vm.i.sine zona.ul' ex
tra zonam.vnde azoni dnr di extra sonam zodi
aci manentes.Similr signa dnr azona que non
continentur intra zonam zodiaci.et pducit pnl'
azonus.sicut zona primam.¶ in belus

BAal.nomen ydoli cuiusdam.vide

Babel.interpretatur confusio.
vñ babilon uel babilonia ciuitas
ubi homines oliz turrim edifican
tes dispersi sunt Inmissa diuinitus
confusione linguaꝝ inter eos.vñ
babilonia regio.et babilonius nia nium.patriū
uel gentile¶ Et scias q sicut narrat Jeronimus
Babilon.metropolis caldeoꝝ.Cuius muri xvj.
milia passuū p quadꝝ.ab angulo in angulꝫ qd
ē simul xl duabus leugis.et duabus vnius leuge
ptibus tendebantur.Ibi turris triū miliū passuū
in altitudine.i.duabus leucis a lato in angustū.
Et quia ut habetur geñ xj.Ibi confusꝫ ē labiū
hebraice babel.grece dr babilon Ibi nabuchodo
nozor rex potentissimus.qui inter cetera eciam
iudeam captiuauit ¶ Inter alias bestias ibi habi
tantes dnr ibi habitare struciones.et dracones.
destructa enim fuit a medis et parsis.nec postea
edificata Sed dicitur in medio eius esse lacus s
pentibus plenus.Et arbusta in quibus odibiles
bestie et aues et uenacio regia et inhabitabil' est
ꝓpt' portēta.due ciuitates ap medos dnr fcē ex ea
thesifontes et selencia.vide in pena.et in caldei.
¶ Et scias q medi et parsi subiecti erant babilo
nis et caldeis.s postea exigente supbia caldeoꝝ.
destructa ē babilon a tyro.siue a parsis et medis
vñ sup illud ps xlvij.venient tibi hec duo subi
to in die una.sterilitas et viduitas.Dicit glosa.
subito.de improuiso ueniente tyro et dario.Non
enim.metuebat babilon ut a medis et parsis qui
illius cõparacione nullius erant fortitudinis ut ip
sis subiectis posset supari.despectum enim et sub
iectum populum caldei non timebant.

Babilonia nie. in babel vide
Bacca ce. per duo c. est fructus oliue et lauri.
Ponitur tamen quandoqз pro quolibet fructu. et
precipue arborꝝ siluestrium. Inuenitur eciaз bac
ca pro gemma ꝑciosa ut in auiano. Quid nitido
preciū cortice bacca daret. et inde baccatus ta. tū
.i. baccis lapidibus adornatum uel scd̄m primaз
significacōeз. i. fructu baccaꝝ abūdans ul' pastus
Baccar. aris. fe. ge. herba fasciuū pellens. Et dr
a bacca. ce. Virg̃ in bucolicis Baccare cinge caput
Baccaulum li. ge neu. feretrum in quo mortui
deferuntur. Et dicitur a bacca bacce.
Bacha che. sacerdotissa bachi a bachus dicitur
et producit primam scribitur tamen per unū c.
Bachanalia. a bacus dicitur pl'aliter hec bacha
nalia liū. ul' bachanaliorum festa bachi. Juuena.
qui curios simulant et bachanalia uiuunt. Et po
nitur h' nomen pro aduerbio. id est bachanaliter
.i. fūiosa ad mod̄ sacrificiū bacho in cuius festis
Bachania e. i. furor a bacus dr ¶ insanie solet
Bacharium rij. qddam uas uinarium. et dicit'.
a bachus et idem dicitur hec bechenna ne.
Bacheus ea. eū. dr a. bacho. et dicitur bacheus
de bacho existens uel sit possessiuum. Et in eodē
Bachides idis. ꝓprium ¶ sensu bachicus ca. cū.
nomen uiri de quo habetur in libro machabeoꝝ
et cor̄ penl'. vnde in aurora. Alchimus hec spacō
rediens cum bachide pugnans.
Bachinal alis. neutri ge. i. torcular pressoris. et
Bachis dis. fe ge. femina colēs ¶ dr a bachus
festum bachi. i. sacerdotissa eius que hec bacha.
dicitur. et dicitur a bachus.
Bachius a bacus dr h' bachius. quidā pes quo
in festis bachi utebantur. Et cōstat ex prima bre
ui et duabus sequentib9 longis. ut poete. Xv. Ab
breuiat ꝑmam mediam ꝓducit et ꝑmam. Bachi
us est antibachius hostis ei. Iteз a bachus diua
tur h' bachiū chij. festum bachi. et bachiū dicit'
quus urceus quo utebantur in festo bachi ad
uinū tenēdum. Sз postea in usus aq̈rios transijt
Bachor. a bachus dr bachor aris. i. furere. vn̄
ubalia. Et cōponitur debachor aris. i. valde fure
re uel a furore cessare. Et producit ba.
Bachula le. pnl' cor̄. di. ꝑua bacha
Bachus chi. dr deus vini et ponitur quandoqз
ꝓ ipo vino et ꝓducit primā. vnde cū uenere et
bacho lis est. sed iuncta uoluptas.
Bachen ornamētum est colli. ex anulis aureis
cōfectum. bahen enim grece corona dicitur lati
ne secundum raban̄.
Baculus li. dr a bacho secūdum ysid̄. quia ab
ipso bacho dr repertus quia homiēs moti uino
baculo innitebantur. uel dr a baiulo las. Et a ba
culo dr baculo as. i. percutere baculo. qd̄ compo
nitur cum de. et dicitur debaculo as.
Badius dij. est equus quem antiq̄ uadium di
cebant. Et dr a baiulo as. quia nos baiulet uel
badius dicitur quasi uadius a uado is. quia for
cius uadat inter cetera animalia.
Baia. a baiulo as. dr hec baia ie. portus. vnde
Baie iaꝝ. ciuitas in italia iuxta mare. qr ibi sit
locus portuosus et delectabilis. vnde baianus na
Baiulo as. aui. are. i. portare sus ¶ nū. patrium
tentare. Et dicunt quidam. ꝙ est simplex et sic j
debet esse duplex cōsonans. vnde falsus esset ille
ūsus. Cloto colum baiulat lachesis trahit atropos
occat. debet enim ꝑma huius ūbi baiulo ꝓduci
Alij uero dicunt ꝙ est cōpositum ex basis et iu
lus qui fuit filius enee q̄ baiulatus fuit ab enea
et inde baiulare quasi iulum portare et sustenta
re. et ponitur ibi simpliciter pro portare uel ba
iulare dr a basis et iulus quia ipē fuit basis. i.
sustentamentum patris. et sic primā corripit. de
h' dixi in prima pte ubi egi de. j. lrā. Et inde ū
balia. et h' baiulus li. qd̄ et pro portitore et pro
baculo ad baiulandum apto dr et pro portu qr
ibi merces baiulentur. Item a baiulo las laui la
Baiulum li. neu ge. fre ¶ tus ta. tū. i. portatus
num a baiulo las. quia eo equus baiulatur
Baiunola le. lectus q̄ in itinere baiulatur. et dr
Bala le. interpretatur inuetera ¶ a baiulo las
ta. fuit enim ancilla rachaelis
Balaam interpretatur uanus populus
Balach interpretatur ꝑcipitans siue deuorans
Balanatus in balanus vide
Balanites a balanus ul' balanum. pluraliter
balanite taꝝ. i. vue uel uites instar glandium v
uas facientes grandes. vnde h' balanites gemma
Balanon grece latine glans dicitur.
Balans. a balo. las. dr balans. lantis. participiū
omnis generis. et hec balans tis. pro oue
Balanus balanon grece latine glans. Inde hic
balanus ni. pnl' cor̄. quedam arbor. et ut dicunt
genus est querciū. vnde h' balanū ni. pro fructu
et pro vnguento inde facto. vnde balanatus ta.
tū. balano unctus scd̄m hug̃. qdam dicunt ꝙ ba
lanus est castanea cocta. sз balosa et cor̄ ba.
Balatro balatronis. i. clamorosus ioculator. vn
de oracius in sermonibus mendici nimij balatro
nes. et dr a balo las. uel balatrones scd̄m quos
dam dn̄r ꝓdigi et leccatores a ꝟuilio balatrone
cuius facit mencionem in ultimo ꝟmone. ß scd̄m
hanc sigificacionem melius dr bātrones a bara
trum. Et apte baratro onis. i. leccator dr a bara
trum quia sз omnia baratro. i. uentri cōmittit.
Balatus tus. tui. mas ge. a balo as. et est ouiū
Balbucio cis. ciui. tire. male et trepi ¶ et ꝓd la
de loqui et incōgrue. et dr a balbeo es. et ꝓd bu
Balducta te. fe ge. dr lac pressum a sero scз mu
tata. et dr balducta q̈si ualde ducta. quia ualde
Balea a balin h' balea lec ¶ pressa est et ducta
.i. funda ul' instrumentum qd̄ uulgus uocat ba
lestrum. vnde h' balianus rij. Et hic baleator. i.
funditor uel balistrator
Balearis a balea dr h' et h' balearis et h' re. i.
cum balea iacibile. Inuenitur eciam balearis fū
da. et diuatur tunc a nomine insule baleros enī
ul' balerica ul' balearis insula ē hispanie et sunt
due sз afrosiades et gēmasiades maior et minor
vnde et eas uulgus maioricam et minoricam uo
cat in hijs insulis ꝑmum reperta est funda. et
balearis dcā est funda. et dicta est insula utraqз a
balim ergo balea. et a balea baleros ul' balerica
ul' balearis a quo h' et h' balearis et h' re gentile.
Balena ne. quidam magnus piscis dr a balin
qd̄ est effūdere quia effundat et iaciat aquam
huc et illuc alcius cunctis bestijs maris et ꝓd pe
Balestrum a balim dr h' balestrum tri. vnde ba
lestro as. i. cū balestro aliqd ꝓicere ul' pcutere
Balin grece latine dr iacere siue emittere ul' ef
Balimon gc̄e balneū dicunt qr anxie ¶ fundere
tatem anime tollat a balin et nois qd̄ est mens

quia iaceat anxietatem de mente. hinc balneum
nei. a lauacõne merroris d̕r. inuenitur eciam in
fe ge. balnee arum. Inde h balneriū rij. i. balneato
rium rij. ambo p̲ loco in quo balneatur et bal
neo as. ūbum actiuū cū omnibus suis cõpositis
Balista te. genus est torm̄ ¶ si qua inueniantur
ti. Et uidetur esse cõpositum a balin et basta tor
quetur enim ūbere inuorum. et iacit bastas et saxa
vnde h balistarius rij. qui facit balistas ul' qui ia
cit cū eis. vtrum ars balistariorum sit licita. habes
Ballo las. laui. i. huc et illuc in ¶ in orno as.
clinare et ponitur quandoq̧ absolute scilicet ua
cillare et dicitur a baiulo baiulas.
Balneolum li. dimi. paruum balneum.
Balneum nei in balinon exponitur.
Balo las. laui. ūbum neutrum et est ouiū. Et cõ
ponit̃ cū de. et d̕r debalo as. ualde balãe et p̲ou
Balsamus mi. fe ge. arbor. vnde hoc ¶ lot ba.
balsamū mi. lignum uel fructus ul' liquor eius
Et scias q̲ multiplex vnguentū balsamus affert
primū est et p̄cõsius alijs qd̕ sponte manat d̕ fo
lijs. et illud uocatur balsamum. Scd̕m est carpo
balsamū ul' xirobalsamum. Terciū est opobalsa
mum. Quartum est foliobalsamū. Quintum est
alobalsamū ul' xilobalsamū. Et p̲batur sic an
it corruptum balsamū ul' non. Si feratur in ma
nu cõtra solem purit carnem si nõ est corruptū
Et a balsamū. tus. ta. tū. i. balsamo inunctus. Qd̕
et p̄t esse p̲ticipiū. Nam balsamo as. i. balsamo
inungere. et est actiuū qd̕ cõponitur cum in. et
fit inbalsamo as. i. valde balsamo inungere. sil'r
actiuū. et cor̕ sa. scd̕m hug. pap̄ ūo et ysid̕ dicūt
balsami arbor in iudea intra terminos tantū xx
iugerum erat posita postea quando eadem regiõe
romani potiti sunt. eciã latissimis collib3 p̲paga
ta est stirpe simil' uici folijs similis rute. Sed al
bioribus semp̲ q̧ manentibus. Arbor autem bal
samum lignū eius xilobalsamū d̕r fructus eius
siue semen. carpobalsamū Carpos enim fructus
dicitur succus opobalsamum vide in vngo
Balterio ris. riui. rire. i. cingere ūbum actiuum
Balteus ti. mas ge. in pl'i inueni ¶ a balteū d̕r
tur. et mas. et neu ge. hij baltei. et h baltea. et ē
balteus cingulum militare sic dictus q̃si pendens
quia ex eo signa pendent ad demonstrandã legi
onis militaris summam. i. sex milium sex cento
rum ex quo numero. et ipsi cõsistunt. vn̄ et bal
teus dicitur non tantum qd̕ cingitur. s3 eciam a
quo arma dependent. Job xij. balteū regum dis
soluit. et precingit fune renes eorum. et cor̕ pn̄l
vnde h balteolus li. dimi. et balteatus ta. tū. bal
teo ornatus. Aurora. balteus est carnis macies
Balustriū trij. locus ubi ¶ candor q̧ pudicus
sunt multa balnea quasi lustratus a balneis. Et
cõponitur a balneum. et lustro lustras.
Baptismus interpretatur tinccio dictus ab ap
tes qd̕ est flumen. ul' aq̃ ul' eciam sacrum. vnde
hoc baptisma tis. idem. Et baptiso sas. ūbum acti
uū cum omnibus suis cõpositis. vnde ūbalia f̕m
hug̃ ¶ Et scias q̲ inuenitur in euangelio in neu
tro gñe hoc baptismum. vnde mth. xxi. Baptis
mum iohis. vnde erat. pap̄. sic dicit baptismus
inunccõ lauacio ul' tinccõ interpretatur. Qui ideo
tinccio dicitur. quia ibi homo spiritu gracie in
melius immutatur. Et longe aliud q̃ erat effi
citur. pro lauare ul' mūdare sumitur baptiso. ecc̃

xxxiiij. qui baptizatur a mortuo. et iterum tangit
mortuū quid p̲ficit lauacio illius. ¶ Et nota q̲
forma baptismi est ista. Ego baptiso te in nomi
ne patris et filij et spiritus sancti. forma eni3 cõ
pletiua rei mediū est quodammodo inter mate
riam quam p̲ficit. et causam efficientem a qua p̲
ficit̃ ut virtus efficiẽtis mediãte forma ad mati
ã traducatur. Et quia mediū conplectit̃ aliquo
modo utrumq̧ extremorum. Ideo forma baptismi
continet principale efficiens. vnde baptismus effi
caciam habet et naturam baptismi p̲ximam q̃
est actus ablucõnis. Et ideo ponitur in nomine
patris et filij et sp̄ūs sancti. tam q̃ p̄ncipale effici
ens a quo baptismus efficaciam habet. et ponit̃
actus materialis et ea que circumstant ipsum sc3
cõferens et recipiens. in h qd̕ dicit ego baptiso
te ¶ Item scire te uolo q̲ vnus actus qui uno a
gente expleri potest. non p̲greditur a pluribus
agentibus simul. et ideo unus baptizans cū ipse
solus baptisare possit deb3 signare actum suum
non ut a pl'ibus exeuntem sed ut a se solo. Et i
deo non potest dici nos baptizamus. sed secundū
quosdam dici potest ego baptizo uos. si necessi
tas assit nec est alia forme mutacio quãtum ad
sig̃ficacionem quia pl'ale non est nisi singl'are ge
minatū. ¶ Item animadūte qd̕ lic3 in ūbis p̄me
et secūde persone intelligatur ñts certus tamen nõ
apponi debet ego. quia formam sacramẽtorum nõ
accipiunt uoces ut sig̃ficatiue tantum sed ut ef
fectiue. Et quia nichil agit nisi secūdum q̲ per
fectum est Ideo de integritate forme baptismal'
est. ut ponatur totum qd̕ ad baptismū requirit̃
q̃uis vnū ex alio intelligi possit. ¶ Circa autem
materiam baptismi nota q̲ ex institucõne diuina
necessariū est fieri baptismum in aqua cuius rõ
nes quatuor accipi p̄nt. Prima est quia aqua di
aphanitatis habet aliquid de lumine. et ita cõpe
tit baptismo q̲ habet vim illuminatiuã scd̕m q̲
in eo gracia confertur. Secūda est quia racione
hūiditatis habet vim ablutiuam. et ideo compet̃
baptismo in quo sordes culpe mūdantur. Tercia
est quia aqua in omnibus mūdi partib3 inueni
tur. Quarta est quia res est que de facili ab om
nibus p̄t haberi sine magno precio. Et hee due
cõpetunt sibi p̲ut est sacramentum necessitatis
¶ Scire eciam debes q̲ diuersitas que est per lo
ca et situs est drã accidentalis. vnde non mutat
speciem aque. Et ideo in qualibet aqua huiusmõi
ul' maris ul' fluminis ul' cisterne uel fontis uel
stangni potest fieri baptismus. verū si aqua pa
ludis esset intantū ingrossata q̲ recederet a va
raritate aq̃ non esset baptismus sicut si esset lutū
alias adhuc esset baptismus. Quia adhuc speci
es aque manet. ¶ Itez si baptizaretur aliquis in
mari sola illa aqua maris p̲tinet ad baptismum
que p̄t habere aliquem effectū in baptizato uel
in lauando ul' in frigidando ut non est totū ma
re. Item baptismus potest fieri in lexiuio sicut in
aquis alijs sulphureis et in aquis alijs que ex
terra per quã transeunt immutãtur. in aqua au
tem artificiali non p̄t baptismus fieri Aqua eni
artificialis ut rosacea est alterius speciei q̃ aqua
naturalis. ¶ Potest eciam queri an uoluntas ul'
intencio requiratur in baptizando. Ad hoc dico
q̲ baptizatus duo recipit in baptismo. sc3 sacra
mentū et rem sacramenti. Sed ad h duo recipiẽ

da non requiritur aliquid causans ex parte reci
pientis. ¶ Sed solum impedimentum remouens
quod quidem impedimentum nichil est aliud q̃
uoluntas cõtraria alteri predcõꝝ. Et ideo in adul
tis et in hñtibus usum racionis in quibus p̃t es
se cõtraria uoluntas actu uel habitu. requiritur
cõtricio seu deuocio ad ꝑcipiendam rem sacram̃
ti. et intencio ul' uoluntas ad recipiendum sacra
mentum. In pueris autem absq; utroq; ꝑcipitur
et sacramentum et res sacram̃ti. Et sil'r est in ca
rentibus usu racionis. nisi uoluntas cõtraria ha
bitu insit. etsi non actu. ¶ Tunc sciendum est q̃
non requiritur in adulto uoluntas absoluta susci
piendi q̃ ecclesia confert. s; sufficit uoluntas cõ
dicõnata sicut est in uoluntarijs mixtis ut dicit'
in tercio ethi. et ideo si sit coaccio sufficiens. ita
q̃ p̃ncipium sit ex toto extra nil cõferente vim
passo. ut cũ aliquis reclamans immergitur vio
lenter. tunc talis nec sacramentũ recipit. nec rem
sacramenti. Si autem sit coaccio inducens sic mi
nis uel flagellis. ita q̃ baptizatus pocius eligat
baptismum suscipere quam talia. tunc suscipit sa
cramentum et caracterem. sed non rem sacram̃
ti. ¶ Item scias q̃ in pueris non potest esse con
traria uoluntas. nec actu. nec habitu. Et ideo nõ
requiritur intencio uel uoluntas in eis qua ꝓhi
bens remoueatur. in amentibus autem et dormi
entibus p̃t esse uoluntas contraria habitualis q̃
uis non sit actualis. Et ideo si ante sompnum ul'
furiam fuerunt cõtrarie uoluntatis. nõ recipiũt
sacramentũ. quia illa uoluntas habitualiter ma
net adhuc. Si autem habuerunt ꝓpositum acci
piendi baptismum. et hoc ꝑ aliq̃ signa innotuit
tunc in articulo necessitatis debet eis cõferri bap
tismus. et suscipiũt sacramentũ. et rem sacramẽ
ti. eciam si furiosus tunc cõtradicat. quia illa cõ
tradiccio non procedit a uoluntate racionis secũ
dum quam est capax baptismalis gracie. Si aũt
necessitas non sit debet in furiosis expectari luci
dum interuallum ul' in dormientibus uigilia. Tñ
si baptizetur in statu illo sacramentum suscipit
quãuis peccet baptisans. ¶ Item consueuit que
ri an baptizantis intencio requirat' ad baptismũ
Et videtur q̃ non quia intencio hominis non
est alicui certa ñ sibi. Si ergo req̃ritur intencõ ad
baptismum. non erit certũ de aliquo q̃ sit bapti
zatus nisi apud eum qui baptizauit. Et h' est in
cõueniens q̃ homo sit in tanto dubio salutis. Re
sponsio. cũ vnius rei una sit causa. si ex aliquibz
pluribus causis vnus effectus ꝓcedat. oportz q̃
ille cause sint facte aliquo modo vnum adinuicẽ
ad effectum autẽ sacramenti videmus multa cõ
currere. scz ministrum formam ũboꝝ et matiam
hoc autem non potest colligari adinuicem ut sit
vna causa nisi per intencionem baptizantis que
scz formam ad materiam applicat. suum ũo mi
nistrũ ad utrumq;. et totũ h' ad sacramenti colla
cionem. Et ideo requiritur intẽcio baptizantis. Et
similiter eciam in omnibus alijs sacramentis re
quiritur intencio ministri. cum debita materia et
forma. non solum ad effectum sacramenti conse
quendum. s; ad sacramenti percepcionem. ¶ Ad
obiectũ autem scd̃m diũsas opiniones duplicit'
rñderi potest. Quidam enim dicunt q̃ si desit m̃
talis intencio in baptizante. non confert sacram̃
tum baptismi. tamẽ in adulto supplet fides et de

uocio effectũ baptismi ut periculum ex h' bapti
zato qui ignorat intencionem baptizantis nullũ
ꝓueniat. Si autem sit puer tunc creditur pie q̃
summus sacerdos. scz deus. defectũ suppleat. et sa
lutem ei cõferat. Si autem non facit. nõ iniuste
facit. sicut nec in illo qui sacramento non subici
tur. ¶ Alij dicunt q̃ in baptismo et in alijs sac'
mentis que habent in forma actum exercitum ñ
requiritur mentalis intencio. sed sufficit intencio
nis expressio per uerba ab ecclesia instituta. Et i
deo si forma seruatur. nec aliquid extius dicitur
q̃ intencionem cõtrariã exp̃mat baptizatus est
Non enim sine causa in sacramentis necessitatis
scz baptismo et quibusdam alijs actus baptizan
tis tã sollicite expressus est ad intencõis expressi
onem. ¶ Et attende q̃ quando cõsuetudo ecclesie
patitur ul' quãdo incũbit necessitas ꝓpter defec
tum aque ul' ꝓpter periculũ pueri de cuius mor
te timeatur. ul' eciam ꝓpter inbecillitatem sacer
dotis non potentis sustentare infantem. p̃t bap
tismus sine impressiõe celebrari. Itez si sit caput
aspersum aqua in totum corpus aspersio reputa
tur. sicut eciã iuriste dicunt. ubi caput hominis
iacet reputatur ac si totus homo iacuisset ul' se
pultus esset ibidem Non sic autem de alijs ptibz
¶ Tria autez sunt baptismata scz fluminis flami
nis sanguinis. i. aque penitencie martirij Nolo e
ciaz te ignorare q̃ baptismus inter alia sacramẽta
est maxime necessitatis. Et ideo ea que ad neces
sitatem sacramenti requirunt' debuerunt esse cõ
munissima. et ex parte materie. scz aque. que v
biq; haberi p̃t. et ex pte ministri ut quilibet hõ
baptizare possit. Et sic sanctificacõ matie et bene
diccio precedens baptismum. non est de necessita
te sacramenti sed de solemnitate. quam nõ licet
pretermittere ꝓpter ecclesie institucionẽ Ita eciã
ordinacio ministri non est de necessitate sacram̃
ti. sed de solemnitate. Sed peccat si aliquis non
ordinatus baptizet. nisi necessitate imminẽte. tñ
sacramẽtum confert ¶ Angeli autez in figura hu
mana apparentes boni. ul' mali baptizare ñ p̃nt
Baptismus itari non debet. sicut nec cõfirmacio
uel ordo. In hijs enim tribus sacram̃tis caracter
indelibilis inp̃mitur. vide in caracter. Penitencia
autem itari p̃t sicut dicã in penitencia. Quare ãt
pena corporalis remaneat post baptismum. dicã
in origeneus. Item vide in clauis.

Baptista te. fe ge. qui baptizat a baptizo as. Et
videtur esse nomen officij.

Baptisterium rij. i. stacio baptismatis. et cõpo
nitur a sterion quod est stacõ et baptisma. Et dici
tur tam pro baptismate q̃ pro loco quod et hoc
baptizatorium dicitur.

Bar ligua siria. filius interpretatur.

Barach interpretatur fulgorans.

Barachias interp̃tat' bñdcs dñi uel bñdictus

Baratro onis. uide supra debalatro onis ¶ Dñs

Baratrum tri. est nomen nimie altitudinis et
profunditatis et dicitur baratrum. quasi voratꝰ
. i. uorago atra ex profunditate q2 omnia deuo
rat. et dr baratrum qñq; infernus. qñq; profun
dissimus locus inferni in quo nulla est redempci
o. qñq; fossa. qñq; gurges vertiginosus. quãdoq;
uenter. qñq; eciam profundus puteus in quo ex
ecratores ꝑcipitantur et cor' pnl'. naturaliter. vñ
quidam h' eciam baratrũ qm̃ uorat om̃ia dico.

Barba be.dr quasi uaria a uiro quia uirorū
sit et non mulierum.et est ꝓprie barba hominū
barbe alioꝝ animalium.vnde barbatus ta.tum
qd et pro sapiente dicitur.Nam et olim pħi.in
signū sapiencie solebant pascere barbam.et bar
batus habens barbam longam dicitur
Barbanus ni.i.patruus pnł ꝓd a barba dicit̃
Barbaria rie.dcā est quedam terra iuxta gre
ciam ꝓpter excellenciam crudelitatis.et dr a bar
Barbaries barbarei regio. barus.et ac̃ pnł.
barbarorum.a barbarus dicitur.
Barbarismus mi.cōponit̃ a barbarus.et mos
quasi consuetudo.et mos babarorum.scʒ uicium
qd cōsistit in coniunccione litterarum in silba uł
silbarum in diccione uel in earꝫ accedentibʒ.quo
uicio maxime barbari solent uti.Et ideo ab eoꝝ
consuetudine habuit nomen.uł componit̃ barba
rismus a barba et rure et more.quasi mos et con
suetudo barbaroꝝ ruris.Quia enimʒ ruricole ut po
ete inculti et duri.rudes et incultas solent habe
re barbas.Ideo ad eius moris similitudinemʒ bar
barismus dicitur uiciū in dcōe que non est culta
sua ꝓprietate.barbarismus autem si est in cōmu
ni sermone sine racione uicium est et est uitan
dum Si autem in poemate fiat uł in aliquo pro
saico dictamine aliqua racōnabilis causa figura e
rit.Et dicetur metaplasmus scd̃m hug.Et hoc
volt donatus qui dicit.Barbarismus est una ꝑs
oracionis uiciosa in cōi sermōe.in poemate me
thaplasmus.et fit barbarismus in ꝓpa ligua bar
barolexis in aliena.fit autem barbarismus duo
bus modis.scʒ ꝓnūciacōe et scripto.hijs bipti tis
ut dicit donatus quatuor species supponūtur ad
dicio detractio immutacio.et transmutacō littere
ac sillabe temporis toni et aspiracōis.vide in so
Barbarizo as.i.crudeliter agere uł loecismus
barbarismum facere.Et dr a barbarus id ē a bar
barismus.et ut breuiter eius significacio apiatur
barbarizare est more barbaroꝝ uti in q̃cumqꝫ re
Barbaralexis est aliene ligue corrupcio.et dr a
barbarus et lexis qd est sermo.Et differt a bar
barismo.quia barbarismus est corrupcio proprie
ligue ut si grecus corrumpat liguam grecā.lt̃inus
lt̃inam.barbarolexis uo.est corrupcio alene ligue
ut si grecus corrumperet latinam liguam.uel la
tinus grecam cōfunditur tamen h̃ ꝓprietas qn̄ʒ
Barbarostomus mi.q̇ uba plena barbarismis
profert.a barbarismus.et thomos qd est incisio
scʒ os quasi qui in ore habet barbarismos
Barbarus.a barba dr barbarus ra.rū.crudeł
incultus.austerus.stolidus.et est nomen crudeli
tatis et austeritatis.vnde olim gentes omnes dcē
sunt barbare.preter grecos et latinos.vnde bar
baricus ca.cū.et barbartiuus ua uum in eodem
sensu scd̃ʒ hug.pap uo sic dt Barbarus incultus
uulgaris imperitus extraneus.a bāba et rure et
Barbatus ta.tū.in barba exponit̃. cor̃ pnł
Barbatulus la.lū.pnł cor̃.di.i.paꝝ barbatus
Barbitista te.cōmunis ge.q̇ uł que.cantat cū
Barbitondiū dij.i.tō barbito.a bābitus dr
sura barbe.uel.locus ubi tōdetur.et cōpo.a bar
Barbitōsor oris.q̇ bar ba et tondeo des.
bā tondet ut bābarius a barba et tonsor cōpōit̃
Barbitus.a barrus dicitur hic barbitus et h̃
barbitum inuenitur.scʒ qddaʒ instrumentū musi
cum.quasi barritus qꝛ de ossibus barrorum fiat

Barbula le.dimi.parua barba.
Barca.a baiulo las.dr h̃ barca ce.ꝑua nauis
merces ad litus portans.vnde hec barcula le.et
barcella le.di.et hic barcarius rij.qui barcas fa
Barcilla le.diminitiū ꝑua barca cit uł ducit
Bardus di.stultus ebes ineptus tardus.qui et
alio nomine dicitur blendius.bardus eciam in a
lia accipitur sigficacōne.scʒ ꝓ cantore laudis.uel
populo.vnde lucanus.plima securi fudistis car
mina bardi.vnde dicti sunt longobardi.uel per
sincopam lombardi quasi longibardi uł a lon
gis bardis quas solebant nutrire et non tondere
vnde lombardia uł longobardia ꝓuincia quam
possederunt.a cuius nomine modo sumitur genti
le.longobardus da.dum.uel lombardus da.dū.
Barginus na.num.et hic et hec barginis et h̃
ne.i.alienigena peregrinus.a barbarus.et gens
uel genitus uel bargines dicūtur fortes in bello
a baro et ago uł genitus qꝛ ad mod̃ baronū se a
gāt uł sint fortes q̈i eēnt gēiti a baroībʒ.et cor̃ gi
Bari grece.latine graue.forte.
Baria.a bari quod est g̃ue uł forte dr h̃ baria
rie.i.g̃uis linea a sūmo sinistre deposita in dexte
rā.et ē vna de x figur̃ accentuū q̃ ꝓ uboꝝ distic
cōnibus a grecis apponunt̃.et fit ita.x.
Bariona lingua siria bar filius.et iona lingua
hebrica columba interꝑtatur.Inde bariona filius
columbe.Vel debet dici bariohanna.i.filius ioh
Bar enim filius interꝑtatur.iohanna.i.iohānis
vnde dicit iero.exponens illud math xvj.Bea
tus es symon bariona mercedem inquit recipit ua
confessio.Ex confessione sortit̃ uocabulū qꝛ reue
lacōnē ex spū scō hēat cuius et filius appellādus
sit Siquidē bariona in nr̄ā lingua sonat filius co
lumbe.Alij simpłr accipiūt qꝛ simō.i.petrus sit
filius iohannis iuxta alterius loci interrogacōem
Simon iohannis diligis me.et uolunt scriptorū
uicio depuatum.ut ꝓ bariohanna h̃ est filio io
hannis.bariona scriptū sit vna detracta silła.Io
hanna autē interꝑtatur dn̄i grā.Vtrumqꝫ autemʒ
nomen mistice intelligi ꝑt.qꝛ et columba spiritū
scm̄.et gracia dei donum significet spirituale.
Bariptes gemma est nigra cū sanguineis et al
Barnabas leuites ciprius genere. bis notis
vnus de lxxij domini discipulis.pauli apłi in pre
dicacione socius fuit.Vnde qn̄qꝫ largo mō appel
lat̃ apłus.Hic interꝑtatur filius ꝓphete.uł fili
us consolacōnis.Ipse enim ꝓphecie spū claruit.
Ipse eciam paupēs et desolatos consolatus fuit
Pauperes uidelicet.quibus elemosinā detulit.de
solatos.quibus ex ꝑte apłoꝝ epistolā destinauit
De ipso dicit luc̃.actuum xj.Erat uir bonus spi
ritu sancto plenus et fide.
Baro.a barrus dr h̃ baro.onis.quia sicut ele
phas cetera animalia magnitudine sup̱at.ita ba
ro alios ꝑcellit homines.vel qd melius est.dr a
bari qd ē g̃uis.et fortis hō dr baro.et denotat no
bilitatē et fortitudinē.qn̄qꝫ fortitudinē solaʒ.vn̄
in g̃cis dr.Est barri fortis.baro qꝫ mōstrat ideʒ
Baronissa se.uxor baronis.uel uirago scʒ baro
nis habens animum.Et dicitur a baro.
Barrabas interꝑtatur filiꝰ magistri eoꝝ.a bar
quod est filius.et rabi quod est magister.et ab is
pronomine.uł a g̃co ei equalenti.vn̄ barrabas.
.i.filius magistri eorū.Procul dubio iudeorū ma
gister qui est diabolus homicidiorum auctor qui

usq; hodie regnat in eis. Et grauat pnl' qn̄ est de
clinabile. et an̄penl' acuit̄ Sz qn̄ est indecli. acuit̄
ul' barraban huius barraban sic̄ ionathan
Barrious sup̄bus a barrus dicit̄
Barrio is iui itū. i. clamare. elephantis est. et di
Barritus. tus. uox elephantis. Dicitur a barrus
a barrio. ris. Et producit penultimam.
Barrus. a barri quod est g̃ue ul' forte dicit̄ h̄
barrus. ri. i. elephas. quia grauis et fortis ul' est
nomen ficticium a sono tractum.
Bartholomeus. a bar quod est filius et tholos
quod ē summitas et mois quod ē aqua. d̄r bar
tholomeus. s̄m vnā interp̄tacōnem filius suspen
dentis aquas. i. dei qui mentes doctoꝝ sursum ele
uat. vnde inferius aquas distillat. ul' interp̄tatur
filius suspendentis me. Et est sirum nomen. non
hebreum. Per p̄mū notat̄ ꝓfunditas et ꝑspicaci
tas sue sapīe. Per secūdum uero notatur triplex
suspendiū quod ipse hūit. fuit enim suspensus. i.
eleuatus ab amore mūdi. Vel suspensus. i. inten
tus amori celesti. ut posset dicere cū Job. Suspē
diū elegit anima mea. Vel suspensus. i. totaliter
innixus grē et auxilio dei. ut non a suis mentis
s̄z a dei adiutorio tota uita sua depēdeat. ut pos
set dici cū apostolo. Gracia dei sum id quod sum
et gracia dei in me uacua non fuit.
Baruncul9. li. pnl' cor̄. dimi. paruus. baro
Basan accentuatur in fine. et est n littera fina
lis. Et interpretatur siccitas. confusio.
Basilea. lee. i. ecclesia. a basileus dicitur.
Basileus. a basis. et leos quod est ꝑpl'us. dicit̄
basileos. quod ūsum in latinū d̄r basileus. i. rex
ul' impator. quia est sustentamentū ꝑpl'i. Vn̄ ba
silea ecclesia. et basilla et basilissa. i. regina. Et ba
siliscus rex serpentum.
Basileus in basileos exponitur.
Basilica. ce. pnl' cor̄. domus regia. sc̄z palacium
regis. ul' impatoris. s̄z modo ꝑ t̃nslacōnem d̄r ba
silica ecclesia. quia est palaciū summi regis reguz
Et dicitur a basileus.
Basilicanus a. um. i. palatinus. ul' eciam ecclesi
asticus. Et dicitur a basilica. Et producit. ca
Basilice. inuicte fortiter. Et dicit̄ a basileos
Basilisca ce est herba que et genciana d̄r. cuius
radix dat fortitudinem et sanitatē omnibus utē
tibus ea. Et dicitur a basis.
Basiliscus. ci. d̄r a basileos. s̄m autē ysid' ethi.
xij. Basiliscus grece. latine interpretatur regulus
eo q̄ rex serpentū sit adeo uenenificus ut euz ui
dentes fugiant. q̄r olfactu suo eos necat Nam et
hominem si inspiciat necat Siquidem eius aspcū
nlla auis uolās illesa t̃nsit. s̄z q̃uis ꝓcul sit eius
ore combusta deuoratur. a mustelis tn̄ uincitur.
quas illis homines inferunt cauinis quibus deli
tescunt Itaq; ea uisa fugit quem illa sequitur et
occidit. Nichil enim parens ille reꝝ sine remedio
constituit. Est autem longitudine semipedalis al
bis macul' lineatus sibulus idez ē et regul9 sibulo
enīz occidit anteq̄ mordeat ul' exurat.
Basis. sis. fe. ge. nomen fortissime petre. lingua
sirorum. Vnde basis dicitur fultura columnarum
scilicet quod supponit̄ illis. episciliū dicitur quod
supraponitur. quod quandoq; ponitur pro colū
na. basis eciam dicitur extremitas plante s̄ hug̃
Papias uo sic dicit basis sessio columnaꝝ confir
macō fundamēti. nomen petre duissime.

Basium sij a basan quod interpretat̄ pinguedo
quia plus delectat in pingui osculum uid' in os
Bassaris ridis fe. ge. a bassa — osculum
dicitur quod est ouis pinguis. et sunt bassarides
uacce mulcarie uberes. bassarides eciam sacerdotis
se bachi. a bacho et corripit ri
Bassus. bassan interpretat̄ pinguedo. vnde bas
sus. sa. sum. i. non altus. quia pinguedo non sinit
multū in altum crescere. vnde basso sas iibum ac
tiū. i. depone deprime. et hec bassa e ouis pig̃uis
Basterna. ne. est theca manualis ul' uehiculuz
itineris. q̄i uesterna. q̄r mollibus uestibus sternit̄
et a duobus animalibus trahit̄ ibi nobiles feīe
Bata. te. siue beth apud hebreos di—ferunt
tur mola olearia.
Batera re genus patrie. a batus dicitur.
Bath hebraice linum dicitur latine.
Bathin dn̄r uestes linee. scil3 brace linee usq;
ad genua ꝑtingentes quibus uerenda sacerdotis
uelabantur. et est indecli. in sin Et in pl'i est fe ge
de hoc habetur in daniele. et dicitur a bath qd'
est linum secūdū huguccōem.
Batillum li ꝑ geminum l thuribulum pala in
strumentum quo colleguntur carbones. Et cor̄ p̄
mam vnde Oracius. Pretextam et latum clauū
prune q; batillum. Inuenitur h̄ batillus li dimi a
batus. id est parus batus.
Batus h̄ bata siue beth apd' hebreos dicit̄ mo
la olearia vn̄ h̄ batus ti quedā mensura capiens
. l. sextarios que mensura mole una uice ꝓteritur
vel s̄m Jero. Batus qui hebraice dicitur beth ea
dem mensura est q̄ et ephi sc̄z trium modioruz Et
deputat̄ tantum liquidis ꝑpe licet in aliis rebus
talis mensura habeatur Ezech. xlv. d̄r Ephi et
bachus equalia. et unius m̄sure erunt
Bdellium. bdella arbor aromatica et eē ꝑ gum
mi accipitur Vnde dicit glosa sup̄ illud genesis.
ij. ibiq; inuenitur bdellium. s̄m plinium. arbor
est aromatica magnitudine oleagina. cuius lacri
ma lucida. gustu amara. boni odoris. s̄z odoracior
infusione vini. Bdellium eciam ē genus lapidis.
sicut dicit pristianus in primo maioris.
Beatifico. cas. uerbum actiuum. beatum facē.
a. beatum et facio. Et inde uerbalia
Beatitas. tatis. fe. ge. idem est quod bt̄itudo. vn̄
aug̃ in li. x. de ciuitate dei. Alternantes sepe bt̄ita
te et misericordia. et format̄ a bt̄is. ti addita. tas
Beatulus. la. lum. dimi. aliq̄ptulū beatus.
Beatus. ta. tum. a beo. as. d̄r. et est bt̄is cui ōi
a suppetunt ad notū. ille sc̄z qui habet que uult
et non ea que non volt. et nichil mali volt. vnd'
dicit aug̃. Beatus non est nisi qui et habet omīa
que uult. et nichil volt male. Ille quippe beate
viuit. qui viuit ut volt nec male aliquid volt.
Et d̄r bt̄is quasi bn̄ auctus ul' aptus. Et cōpat̄
beacior issimus. Et a gt̄o beati addita tudo h̄ bt̄i
tudo d̄r. Et est bt̄itudo status omniū bonoꝝ con
gregacōne ꝑfectus. ibi enim quidquid amabitur
aderit. nec desiderabit̄ quod non aderit. omne qd'
ibi erit bonum erit. et summus deus summū bo
nū erit. et qd' est oīno beatissimum ita fore sem
per certū erit. s̄m aug̃. ¶ Et scias s̄m aug̃ q̄ bt̄i
tudo uera non p̄t inueniri in delicijs. nec in diui
cijs. nec in honoribus mūdanis. licet quidā in p̄
dictis eam posuerint. Vnde in iob. Non inuenit̄
in terra suauiter uiuenciū. abissus dicit non ī me

est.et mare loquit̃.non est mecũ.Non inuenitur.
inquit in terra suauiter et carnaliter uiuencium.
et ita non inuenitur in delicijs Abissus.i.auarus
sine sustentamento.quia numq̃ dicit sufficit.di
cit.i.per opera se dicere ostendit.beatitudo uera
non est in me.et ita non inuenitur in diuicijs.
Eciam mare.i.supbʒ ad mod̃ maris tumens loq̃
tur.i.per opera loqui se ostendit Sapiencia dei
beatitudo non est in me.et ita non inuenitur in
supbis et mundanis honoribus.q̃r uerus beatitu
dinis summe honor nulli denegabitur digno nl̃
li concedetur indigno.uide in uita et defunctus
in orõ et in sanctus.

Beemoth hebraice latine animal sonat bestia
ignota est.Ideo aũt beemoth.i.al̃.dyabolus dici
tur.quia de excelsis ad terrena cadens.ꝓpo mito
animal brutum est factus.Ipse est leuiatan.i.ser
pens de aquis Qui in huius seculi mari volubi
li versatur astucia.·.

Bel ydolum assiriorum.in belus vide.

Bele dicitur mens.·.

Belial.in belus exponitur.

Bellarium.a bellus qd̃ est diminitiũ a bonus.
dicitur hoc bellarium rij omne genus cibi secũde
mense.sicut sunt poma et nuces.que extremius
apponunt̃ Prima quidẽ mensa est carniũ.secũda
fructuũ.sed carnes p̃ualent fructibus.Ideoq̃ bel
lariũ sumitur a diminucõne.ut notet̃ diminucõ
bonitatis.Vñ mac̃ de saturnalibus.Adhuc dñte
furio secũde mense allata sunt bellaria.

Bellaticus.ca.cum in bellum uide.

Bellax.cis.in bellum exponitur.

Belliger.Bellũ componit̃ cũ gero geris et dicit̃
belliger.ra.rum.pnl̃ cor̃.qui gerit bellum.Vnde
belligero.geras.ṽbum neutrum.i.bellare.Mich̃
iiij.Et non discent ultra belligerare

Bellipotens.a bellum et potens componit̃ h̃
et h̃ bellipotens pro deo ul̃ dea belli.Et bellipo
tens.similiter ge oĩs pro potenti et forti in bello

Bello.las.laui.dr̃ a bellum.et est ¶ et cor̃ po
neutrum ṽbum.et nunq̃ deponens.et componi
tur debello.las.i.expugno.et est actiuum.

Bellona.ne.dea belli.et dicitur a bellum.

Bellulum.li.dimi.ꝑuum bellum.et cor̃ pnl̃

Bellum.li.dr̃ a bonũ.ꝑ anthifrasim.vnde bel
licus.ca.cũ.et bellaticus ca.cũ.et h̃ et h̃ et h̃ bel
lax.cis.in eodẽ sensu.Et compatur bellacior is
simus.Vnde bellaciter.cius.me.adṽbium.et hec
bellacitas tatis.et differt bellum a pugna et p̃lio
Nam pugna est que fit pugnis.Preliũ primus
conflictus.Bellum totus conflictus.Item bellum
dicitur vniũsum ut punicum q̃si totum tempus
guerre dicitur bellum.Huius ꝑtes sunt pugne ut
cannensis t̃mensis.¶ Item in una pugna plura
sunt prelia Aliud in cornibus Aliud in medio A
liud in extrema acie geritur.Bellum ergo totũ
est pugna vnius diei Prelium pars pugne est.
Item Bellum et tumultus differunt quia bellũ
est contra hostes Tumultus qui ciuili sedicione
concitatur ¶ Nam sedicõ est discensio ciuium.dic
ta quia seorsum alij ad alios eant.¶ Alij dicunt
dissensionẽ animorum sedicõm uocari.quã greci
diastasim uocant ¶ Itẽ bellum potest dici ut tu
multus non sit Tumultus aũt sin bello esse ñ p̃t
quid enim est aliud tumultus nisi ꝑturbacõ tã
ta ut maior timor oriatur Vñ dicitur tumultus
quasi tumor multus Et est granius tumultus
q̃ bellum quia in bello nocaciones ualent.in
tumultu non ualent ¶ Et nota q̃ quidam vo
lunt.q̃ olim bellum dicebatur duellum.a duo
quia due sunt ꝑtes dimicancium Vel quia alte
rum faciat uictorem et alterum uictum postea de
tracta d et mutata u in b dictũ est bellum Itẽ a
bellum bellicosus bellicosa sum vide in prelium
¶ Itẽ nota q̃ Tria requiruntur ad hoc q̃ bellũ
sit iustum Et primo quidem auctoritas principis
cuius mandato bellum est gerendum Non enim
ꝑtinet ad ꝑsonã priuatam bellum mouere.Quia
potest ius suum iudicõ supioris prosequi simili
eciam quia conuocare multitudinem quod in bl
lis oportet fieri non ꝑtinet ad p̃uatam ꝑsonam
¶ Cum autem cura reipublice commissa sit prin
cipibus.ad eos ꝑtinet rempublicam ciuitatis ul̃
regni seu ꝓuincie sibi subdite tueri Et sicut licite
defendunt eam materiali gladio contra interio
res quidem ꝑturbatores dũ malefactores puni
unt Ita eciã gladio bellico ad eos ꝑtʒ rẽpublicã
tueri et exterioribus hostibus Vnde et principi
bus dicitur in p̃s Eripite pauperem et egenum
de manu peccatoris liberate.Vnde aug̃ dicit con
tra fastum Ordo naturalis mortalium pati acco
modatus hoc poscit.ut suscipiendi belli auctori
tas atʒ consiliũ penes p̃ncipes sit ¶ Scd̃o requiri
tur causa iusta ut scilicet illi qui impugnantur
ꝓpter aliquam culpam impugnacionem mereantur
tur Vnde aug̃ dicit in libro lxxxiiij.questionum
Justa bella solent diffiniri que ulciscunt̃ iniurias
si gens ul̃ ciuitas plectenda est.que ul̃ vindicare
neglexerit quod a suis improbe factũ est.ul̃ red
dẽ quod per iniuriam ablatũ est.Tercio requirit̃
q̃ sit intencio bellanciũ recta.qua scʒ intendat̃
ul̃ ut bonũ ꝓmoueatur.ul̃ ut malũ uitetur.vñ
augustinus in li.de ṽbis dñi.Apud ueros dei cul
tores eciam bella pacifica sunt.q̃ non cupiditate
aut crudelitate.s̃ paucis studio gerunt̃.ut mali
coerceant̃.et boni subleuent̃.Potest autem conti
gere eciã si sit legittima autoritas indicentis bel
la et causa iusta.Nichilominus ꝓpter p̃uam intẽ
cõnem bellum reddatur illicitum.

Bellus.a bonus dr̃ bellus.la.lum.dimi.aliq̃s
tulum bonus.Et comperatur bellior.simus.vñ
belle.lius.me.Vnde marcial̃ coquus.Nil bene cũ
facias facis attamen omnia belle Et a bellus bel
lulus la lum dimi.Inuenitur eciã h̃ belus.li.p
quodã ydolo ut habetur in daniele.s̃ tũc scribit̃
ꝑ vnum l

Beloculus.li.gemma est albitans et pupillam cingit nigrã.in medio aureo fulgo
re lucentem.et ꝓpter speciem assirioꝝ regi belo
dicata est.Vnde et dicitur beloculus.q̃i oculus
beli.Et cor̃ cu

Belphoegor scribitur per oe in pap.Nũi xxv.Inuenit̃ beelphoegor.Et com
ponit̃ a bel et phoegor.et ꝓ h̃ debet dici belpho
egor.ul̃ belphegor.ꝭm quosdam.sine.o.uide in
belus.

Belua.ue.dr̃ a bellum.quia apta sit bellis.ul̃ a balo.as q̃i balua.Vnde beluinus.na
num.et belutus.ta.tum.turpis et belue.i.bestie
similis.Et producit be.

Belues.ei.fe.ge.egestas que solet contingere ꝑ
uastacõnem belue.Et dicitur a belua.

Belus.li.pater nini p̃mus rex fuit assirioꝝ qui
cepit postea haberi ꝓ deo.et coli ibi in affrica.et
factum est ei ydolum in babilonia.quod uocatũ

est bel.qd interpretatur uentus.vnde et ligua pu
nica.baal dicitur deus.sed apud assirios bel qd
est deus ul' uir.et zebub qd est musca dictum est
idem idolum belzebub.i.deus ul' uir muscarū.p
inmundicia et sordibus idolatrie.et sanguis ibi
immolati ad quem mltitudo muscaꝝ cōueniebat
ul' p immundicia belial.i.diaboli qui ibi coleba
tur.et idem idolum dcm̄ est achaton.et belial et
abel et phegor qui fuit quidam mons dr belphe
gor.qd interpretatur simulacꝝ ignominie idolorū
pdolum enim fuit moab cognom̄ baal sup mon
tem phegor quem latini papum uocant.scz deū
ortoꝝ.Sic ergo baal belial belzebub belphegor
belbrith berith belbris.Idez est.scz diabolus sicut
dicit hug.Beda autem dicit sic.Ninus cōditor ni
niue belo patri statuam ei ꝗ diuios honores cō
stituit.Cuius sil'ac cōsuetudinem caldei suscipien
tes bel uocabāt.palestini boal Moabite beelphe
gor.Judei autem vnius dei cultores ppter derisi
onem gencium.belzebub appellabant asserentes
in hoc sil'acro pncipem demoniorū habitare.et
uide qd dicitur belphegor ut uidetur dicere hug
ul' beelphoegor p oe ut pap dicit sil'r belzebub
ut uidetur dicere hug uel beelzebub p duo e.et
uidetur beda dicere et in euangelio.¶ Sed potest
dici ꝙ bel et beel per duo e.sunt nomina eiusdē
idoli apud diuersos.vnde pōt dici belzebub et beel
zebub.et belphegor et beelphegor per duo e.ul'
belphoegor per oe ut pap dicit phoegor per oe
et eciā biblie correcte habent beelphoegor.
Belzebub ul' beelzebub dr.et est finalis lrā b.et
acuitur in fine uide in belus beli.
Ben.i.filius.vn̄ dr Josue bennum.i.iosue fili¶us nun.
Benedico cis.in dico cis.exponitur
et scias qd inuenitur bn̄dico positum p maledi
co.vnde In iob.benedic deo et morere.i.maledic
Et in tercio reg.c.xxi.bn̄dixit nabath deum et
Benefacio cis.ūbum neu¶regem.i.maledixit
trum cōponitur a bene et facio et acuit pnl' scde
et tercie psone pn̄tis sui indicatiui.licet sit breuis
ut benefacis benefacit.vide in facio cis.
Benefactorius rij.ille q̇ pro munere sibi impen
so benefacit.et diriuatur a benefacio benefacis.
Beneficiencia.formatur a.beneficiens ti.addita
Beneficus ca.cū.pnl' corr.¶a.vide in bn̄ficus
benefactor largus elimosine deditus.Et scias ꝙ
a benefacio cis.dicitur beneficus ca.cum.et h̄ et
h̄ beneficiens tis.et utꝗ cōparātur beneficior issi
mus beneficencior issimus.sed istorum positiuo
rum.scz beneficiens et cōpatiuum et superlatiuū
illius positiui scz beneficus obsoluerunt.Ideoqꝫ
ex hoc positiuo beneficus et ex cōpatiuo et sup
latiuo illius positiui bn̄ficiens.est fcā qdaz irre
gularis cōpacio scz beñficus bn̄ficiencior tissimus
et a beñficus et beneficium cij.et a bn̄ficiens be
neficiencia cie.Et est beneficiēcia qd agit caritas
Benelinguatus ta.tuz.i.e¶ut prosit proximo
loquens facundus a bene et lingua
Beneplaceo ces.acuit penl' secūde et tercie pso
ne sui presentis indicatiui.licet sit breuis ut dixi
supra in secunda parte.ubi egi de impedimento
Beniamin interpretatur filius dextē¶cōsorcij
que est uirtutis.ben enim filius iamin dextera di
citur Mater enim moriens ut habetur genesis
xxxv.uocauit nomen filij sui benon.i.filius do
loris mei.Pater uo appellauit eum beniamin.i.

filius dextere quando eum circūscidit appellatus
est autem filius dextere et geminus qꝛ utraqꝫ ma
nu eqꝫ utebatur.Inde inuenitur filius gemini et
uir gemineus.i.de tribu beniamin.Et uide ꝙ pri
us appellatus est benom.i.filius doloris deinde
beniamin.i.filius dextere quia oportet prius pe
nitenciam agere.et deinde uitam eternam habere
vnde in aurora dr beniamin est dictus a patre
puer quasi dextere filius.ipse fuit dexter utraqꝫ
manu.hic tam̄ in pmis dcūs est benom.Inde be
niamin accepit nomen utrumqꝫ¶Nota benomē
est dictus idcirco ꝙ extitit eius Nacō maternus
pmoriendo dolor Beniamin adiecit pater hūc de
bere uocari quādo cognitus est dexter utraqꝫ ma
nu sed non beniamin est prius et post benomen
ymmo Beniamin extreme benom̄ āte fuit.hoc
notat in patria ꝙ si uis beniamin esse expedit
hac uita benomen esse prius.Sicut cū vicijs luc
tandum est pmitus et sic isrl' ex iacob demuz fu
turus eris.et sciendū est ꝙ dr benom sꝫ grā me
tri pt addi in fine n.ut dicatur benomē vide in
Benignus a bene.dr̄uatur benig¶geminus
nus na.num.i.bene igne ignitus et est ethimolo
ya nō cōposicio.et cōparatur benignior issimus
vnde benigne ius.me adūbium.et h̄ benignitas
tatis.et differt a bonitate.benignitas enim uir
tus est sponte ad bene faciendum exposita.lenis
blāda dulcis alloquio.et sua cunctis inuitans dul
cedine.Sed bonitas quidem facere bona et psta
re qd poscitur parata est.tamen nō nouit suauis
esse consorcō et sua cūctos inuitare dulcedine.Et
inde benignus et bonus uidentur distare sed non
multum quia uterqꝫ est ad benefaciendū exposi
tus.Sed in hoc differunt ꝙ pōt bonus esse et
tristior et bene quidem facere patitur non tamen
suauis nouit esse consorcio sꝫ bn̄gn9 sua nouit
cunctos inuitare dulcedine et dulcis esse alloq̇o
Beniuolus.bene cōponitur cum uolo et dr be
niuolus la.lum.pnl' cor̄ et h̄ et hec et hoc beni
uolens tis.vnde hec beniuolencia cie.
Bennum.i.filius nun.ben enim filius.nū ppū
nomen.pater scz Josue qui appellatus est bennū
.i.filius nun.vnde in prologo reġ dicit Jeroni.et
incipiunt a ihu filio naue q̇ apud eos iosue ben
Beo as.aui.are.ūbum actiuū remu¶num dr
nerare ul' beatum facere.et dr a bene ul' bonus
et cōponitur cum trans et dr transbeo as.
Bepho grece latine puer ul' iuuenis
Bephotrophium.trophos qd est cōfusio cōpōi
tur cum bepho.et dr bephotrophium locus ue
nerabilis ubi pueri et infantes nutriuntur.vnde
hic et hec bephotrophita te.qui ul' q̄ custodit be
Berbex cis.in berbic9 ē et pd be¶photrophiū
Berbicus.a ueruex mutata u in b.dicit' h̄ ber
bex ecis.et hic berbicus ci.i.aries castratus et h̄
berbica ce.i.ouis.et pducit bi.
Berillus.per geminum l.gemina est in india
habens nomen sue gentis scdm hug scdm alios
berillus est lapis preciosus uiridis apd indos cā
Berith.in belus exponitur.¶didus
Bes.i.octo vncie.
Bestia et fera drn̄t qꝛ omnis bestia est fera et
non ecōuerso.bestie enim sunt que morsibus ul'
vnguibus seuiunt.exceptis serpentibus ut pardi
leones et similes.a uastādo dicte quasi uascie ul'
a ui quia seuiunt quasi uiscie fere eciaz sunt ille

que et si morsibus non seuiant ul' vnguibus tñ
siluestres sunt sic dicte quia naturali utant' liber
tate et desiderio suo feruntur quandoqz omnis fe
ra dr bestia qñoqz eciam bestia non dicitur nisi q̄
mansione hominum utitur et tunc dr. a beth qd
Bestialis. a bestia dr hic et hec ¶ est domus et sto
bestialis et hec le. vnde bestialiter aduibium et hec
Bestiarius. a bestia dr bestiari ¶ bestialitas atis
us ria. rium. i. crudelis uiuens ad modum bestia
rum et hic bestiarius qui seruat bestias ul' uenat'
eas. et hoc bestiariū. i. liber de bestijs loquens uel
locus ubi bestie morantur.
Bestiola le. di. pua bestia et corripit penultiaz.
Bestius tia tiū. i. crudel' instā bestie et dicitur a
Beta in beth exponitur. ¶ bestia bestie
Beth apd hebreos dicitur mola olearia ul' ec
beta. et beth est scda lrā eoꝝ. Et a beth dicūt g
ci scdam lr̄am bethā et a betha dicimus nos. b.
sic ergo betha apud hebreos est mola olearia a
pud grecos est scda lrā. et tunc est neu ge. et in
decli. Et inde apud nos beta dicitur in fe ge. ge
nus oleris. scz scds caulis. qui post abscisioēz nas
citur in magideri. vnde betaceus cea. ceum. pos
sessiuum. Item beth interpretatur domus
Bethania interptat' domus obediens. et dicit'
Bethel urbs samarie. pus dicta luza. sz ¶ a beth
postqȝ dormiens ibi iacob uidit scalam innitentē
celo et dixit uere hic domus dei est et porta celi
ex causa hac locus ille dcūs est bethel. i. domus
dei. a beth qd est domus. et el qd est deus. sed qñ
ibi a ierobaam uituli aurei fabricati sunt dcā est
bethauem. i. domus idoli que ante uocabatur do
Bethlehem. a beth qd est domus et ¶ mus dei
leen qd est panis dicta ē bethleem ciuitas dauid
in qua natus est saluator mundi. et primum dcā
est ephrata. sed quando ibi iacob pauit pecora su
a eidem loco bethleem quodam uaticinio futuro
imposuit qd domus panis intpretat' ꝓpter eum
panem qui ibi de celo descendit. Inde bethleemi
ta te. patrium cōmis ge. et prod mi et hec bethlee
mites tis. reg ij. c. xxi polimitanus bethleemites
Bethsaida de. hebraice latine domus pecudū ea
dem probatica piscina dr iohis v uide in ꝓbatica
Bethsura re. quidam locus est de quo habetur
in libro machab. et prod pnl'. vnde in aurora dr
bethsuram qz capit iherusalem qz petit.
Byangulus. angulus cōponitur cum bis. et dr
biangulus la luz duos angulos habens. vñ bian
gulatus ta. tum. et pōt poni substantiue hec bian
Bibax. a bibo is. dici ¶ gulus li. pro tali figura
tur hic et hec et hoc bibax cis. qui multuz bibit
et comparatur cior issimus. vnde bibaciter cius
me aduibium et hec bibacitas bibacitatis.
Bibo onis. mas ge. i. musriones supernatātes
in uino. et dicitur a bibo bibis.
Bibix icis. fe ge. i. pugna. a bis dcā quia semp
Bibleus. a biblus pro li ¶ inter duas ptes fiat
bro dr bibleus a vm. et biblius a ū abo possessi
ua biblei et eciam biblij dicuntur instabiles et e
Bibliator oris. vide ¶ ciam qui repant libros
Biblij. in bibleus vide. ¶ in bibliopola
Bibliopola. biblus pro libro cōponit' cū polo
is. et dr hic et hec bibliopola le. pnl' cor. i. uenditor
et ornator librorum quia colit et pumicat eos ut
carius uendat et idem dicitur bibliator oris.
Bibliotheca biblus cōponitur cuz theca qd est

repositoriū ut scrinium ubi aliquid reponitur. et
dr hec biblioteca. i. biblorum teca. i. libroꝝ repo
sicio ul' recōdicio ul' armarium. vnde per silitudi
nem quidam liber in ecclesia dr biblioteca quia
ibi multi libri theologie cōtinentur. et inde bibli
otecarius rij. i. custos libroꝝ siue repōitor et pou
Biblus. a bibo is. dr hic biblus bli. i. ¶ cit te
iuncus quia aquarū est biblus. Et aliquando dici
tur pro libro quia antiqui de iuncis solebant con
texere pgamenū et ibi scribē añqȝ eēt usus carte
Bibo is. bi. itum. cōponitur cum ad. et dicit' ad
bibo bis. i. itꝝ bibo uel iuxta ul' ad me traho bi
bendo. et cū con. et dr conbibo bis. i. simul cuz a
lio bibo ul' simul totum bibo uel sepe bibo uel
in me cōtraho. Et cuz circū. et dr circūbibo. i. ex
omni parte bibo et cum de et dr debibo. i. ualde
bibo ul' deorsum bibo et debibere. i. deuomere et
tenetur de puatiue et cū e et dr ebibo is. i. ualde
bibo uel intus bibo ul' euomo uel trado obliuio
ni. iob vi. sagitte domini in me sunt quarum in
dignacio ebibit spiritum meum et cum in et dici
tur inbibo bis. i. ualde bibo uel intus bibo uel
bibendo immuto. Et cum pre et dicitur p̄bibo is
. i. añ uel pre alijs bibo et cum pro et dr ꝓbibo
. i. in conspectu uel procul bibo. et cum re et dici
tur rebibo is. i. itꝝ bibo ul' euomo. Et cum se et
dicitur sebibo is. i. seorsum bibo et cū sub et dici
tur subbibo. i. parum bibo uel post alios ul' sub
tus bibo ul' que sunt subtus bibo. ¶ Et nota qȝ
bibo et omnia ab eo cōposita sunt neutra et fa
ciunt preteritum in bibi et supinum in bitum et
omnia corripiunt bi tam in presenti qȝ in prete
rito et supino virg. Claudite iā riuos pūisat pra
ta biberunt. Item omnia cōposita a bibo uident
signare intencionem excepto subbibo qd signat
remissionem. Item nota qȝ bibere nature est po
Bibo onis. cōis ge qui multum ¶ tare luxurie
bibit. a bibo bibis dicitur.
Bibulus a bibo is. dr bibulus la. lum. pnl' cor
qui multuz bibit ul' qui mltum attrahit hūorez
Bicellum li. ge neu. qd bidiniū dici ¶ ut arena
tur scz domus sub se habens cellas sicut domus
mercatoꝝ in urbe. et componitur a bis et cella
Biceps itis in caput uide.
Bidinium nij. in bicellum exponitur.
Bicolos penl' corr. a bis et colon uide in colon
Bicornis. a bis et cornu componitur hic et hec
bicornis et hoc bicorne duo habens cornua
Bidens. a bis et dens cōponit' bidens tis. qd d. i
instrumentum rusticoꝝ bifurcatum genus rastri
ꝓpter duos dentes. et hec bidens tis. fe ge. i. ouis
a duobus dentibus qui preminent et cuz quibus
fertur nasci scdm autez seruium dñr oues biden
tes quasi biānes. i. duoꝝ annoꝝ quia talis etatis
eligebantur ad sacrificium et cor primam. vnde
in aurora legit' ad latus altaris esse c̄mata bidēs
et est generis incerti ul' scdm quosdam cōmunis
sed pro instrumento masculini generis.
Bidental lis. neu ge. locus in quo fulmen cadit
sic dictus. a bidentibus ibi sacrificatis uel aliquid
fulmine percussuz Parsuis triste iacens lucis eui
Biennis. a bis et ānus com ¶ tandūqz bidental
ponitur hic et hec biennis et hoc ne. id est duorum
annorum. vnde hoc biennium.
Bifarius for cōpōitur cū bis et dicitur uifarius
ria. rium. et cuz tris et dr trifarius ria. riū. et qua

Bifarius ria. riū. et dicitur bifarius dupliciter lo
quens. scʒ biliguis qui duas nouit liguas. uel du
plex et fallax qui aliud habʒ in corde q̄ȝ fatur in
ore ul' qui nunc dicit hoc nunc aliud et similiter
expone alia. vnde bifarie trifarie et ml'tifarie et q̄
drifarie bifarie. i. in duobus modis ul' in duabus
partibus et sic de alijs et pro istis adiibijs inueni
untur qn̄qȝ acci̅ predcōꝝ nominū positi adūbiali
ter. vnde ad heb. multiphariam multis qȝ modis
Bifax cis. qui duos habet obtuitus cōis ge. a
bis et facies ¶ Bifidus da. dum. i. in duas ptes
fissum et est cōpositum a bis et fidus da. dum. i.
fissus qd' nō est in usu. et diuatur a findo dis de
hoc infra dicam in fidus et scribitur per vnuȝ f.
bifidus trifidus bifarius trifarius et huius qꝛ cor̄
ripiunt primam. Nam regula est j. ante f siue ph. ꝓduci
tur ut ripheus. preter cōposita. a nūis ut bifidus
trifidus bifarius et huius. et corripit penl'timam
bifidus. sicut fidus ul' fidi primam.
Bifinium nij. a bis et finis cōponitur locus ul'
diuisio inter duos fines sicut trifinium dicimus q̈
drifinium et diuersifinium. i. diuisio inter diūsas
terras. uel locus inter diuersos fines. scʒ ubi diūsi
fines cōueniunt ¶ Bifores. a bis et fores cō
ponitur pl'aliter hec bifores biforium. i. duplices
ualue quia bina foramina faciant. vnde h̄ et h̄
biforis et h̄ bifore. i. duplex. vnde ouid meth̄ ij
argenti bifores radiabant lumine ualue.
Biformis a bis et forma cōponitur h̄ et h̄ bi
formis et h̄ me. i. duaꝝ formaruȝ sicut triformis
trium formarum. vnde biformiter adūbium
Bifrons tis. mas ge d' ianus. et cōpōitur a bis
et frons ꝙ duas habet frontes. scʒ ante et retro
Biga. a bis et iugum cōponitur biga que eciā
biiuga d'r. sic̄ currus tm̄ a duobus equis tractus
et est biga ꝓꝓe lune ꝓpter duas ꝓprietates scʒ qꝛ
crescit et decrescit. Triga plutonis quia capit hōi
nes de tribus etatibus scʒ puericia iuuentute et se
nectute. Quadriga solis ꝓpter quatuor tpa anni
que facit in ciuitate ul' remocione sua scʒ uer esta
tem autumpnū hyemem. ul' ꝓpter quatuor ꝓpri
etates quas habet in die rubet emȝ in mane iplē
det in tercia calet in meridie tepescit in nona. Se
iuga currus iouis. a sex et iugo. quia a sex equis
trahitur. et attribuitur ioui utpote summo dō se
cundum poetas. et ita biiuga triiuga q̈driga dici
tur a nūo equorum et iugo
Bigamus. a bis et iamos qd' est nupcie uel ux
or ul' mulier componitur bigamus. ma. mū. qui
ul' que duobʒ nupsit uiris ul' uxoribʒ. vn̄ h̄ biga
mia mie. pnl' acuta. i. due uxores ul' ꝓprietas q̄ a
liquis fit bigamus. ¶ Potest ergo queri an biga
mie sit irregularitas adiuncta. Dico ꝙ aliquis ꝑ sa
cramentū ordinis minister sacramentoꝝ cōstitui
tur et ille qui alijs sacramenta ministrare debet
nullū defectū in sacramentis pati debet. defectus
autem in sacramento est. quādo sacramti significa
cio non inuenitur integra. sacramentum autem
matrimonij significat cōiūccionem xp̄i ad ecclesi
am que est vnius ad unā sic̄ dicam in matrimōi
um. et ideo requirit' ad perfectam significacōnem
sacramenti ut uir sit tantū vnius uir et uxor tm̄
vnius uxor. Et ideo bigamia que hoc tollit irre
gularitatem inducit. ¶ Et sunt q̈tuor modi biga
mie. Primus est cum quis habʒ plures uxores de
iure successiue. Secūdus est cū simul habeat plu
res vnam de iure aliam de facto. Tercio cū habet
pl'ues successiue unam de iure aliā de facto. Quar
to quādo uiduam duxit ul' corruptam et in hijs
omnibus est irregularitas adiuncta ¶ Sʒ nō uide
tur ꝙ cōtrahatur irregularitas ex hoc ꝙ aliquis
non uirginem ducit uxorem quia plus impedit'
aliquis de facto ꝓprio q̄' alieno. sed si ip̄e contrā
hens non sit uirgo nō fit irregularitas ergo mul
to forcius si uxor eius uirgo non sit. Ad hoc di
co ꝙ in cōiūccōne xpristi et ecclesie unitas ex ut'
qȝ pte inuenitur. Et ideo siue diuisio carnis inue
niatur scʒ ex parte uiri siue uxoris est defcūs sa
cramenti. Sedtamen diūsimode quia ex pte uiri
requiritur ꝙ aliam non duxerit in uxorem nō ꝙ
sit ūgo ex parte uxoris requiritur eciam ꝙ' sit ū
go. Cuius racio assignatur quia defectus in ipso
sacramento causat irregularitatem corrupcio aūt
carnis extra matrimonium cōtingens q̄ precessit
matrimoniū nullum defectū facit in sacramento
ex pte illius in quo est corrupcio. ſʒ facit defectū
ex pte alterius quia actus cōtrahentis matrimo
nium non cadit supra seip̄m sed supra alterum
Et ideo ex termino specificatur qui est eciam re
spcū illius actus quasi materia illius sacramenti
vnde si mulier esset ordinis susceptiua. sicut uir
efficitur irregularis ex hoc ꝙ duxit in uxorem
corruptā. nō autē ex hoc ꝙ corruptus contrahit
Ita fieret mulier irregularis si contraheret cū cor
rupto. nō si contraheret corrupta. nisi in alio ma
trimonio ꝑus corrupta fuisset. ¶ Sed dicis. esto
aliquis deflorauit aliquā quā postea duxit in ux
orem. talis non uidetur irregularis. qꝛ nō diuidit
carnē suā in plures. nec eciaȝ uxor eius. et tamē
ducit corruptā in uxorem. Rn̄sio. in tali caū sunt
diūse opiniones. tn̄ ꝓbabilius est ꝙ non sit irre
gularis. qꝛ carnē suā non diuisit in plures Que
rit' eciā an cū bigamo possit dispensari. Dico ꝙ
bigamie nō est adiuncta irregularitas de iure na
turali. ſʒ de iure positiō. Nec itm̄ est de essencialibʒ
ordinis ꝙ aliquis non sit bigamus. Qd' patet ex
hoc. quia si aliquis bigamus ad ordines accedat
caracterem recipit. Et ideo papa dispensare potest
in tali irregularitate totaliter. sed epūs quantum
ad minores ordines. et quidam dicunt ꝙ eciaȝ q̄'
tum ad maiores in illis qui uolunt deo in religi
one seruire ꝓpter uitandum religiosorum discur
sum. ¶ Et si obicias. cont' ius diuinū nō licet dis
pensare. ſʒ omnia que in canone dicuntur ad ius
diuinū ptinent Cū igitur apl'us in scriptura cano
nica dicat Optet epm̄ vnius uxoris uiꝝ esse. ui
detur ꝙ nō possit in hoc dispensare. Rn̄deo hoc
ueꝝ ē quantū ad ea que sunt de iure naturali Et
quantū ad ea que sunt de necessitate sac̄mentoꝝ
et fidei. Sʒ in alijs que sunt de institucōne apl'oꝝ.
cū eccl'ia nūc habeat eandem ptātem statuendi et
destituendi quā tunc hūit. pt ꝑ eū qui ꝑmatū te
net in ecclesia. dispensari. vide infra in digamus.
et in prescripcio. et in casus.
Bigens tis. omnis ge. qui ex duabus gentibus
est natus. sicut ex patre tusco. et matre franca. et
componitur a bis et gens gentis.
Bigenus na nū. componitur a bis et genus et
cor' penl'. Et dn̄r bigena. animalia que ex diūsis
gn̄ibus nascunt'. ut mulus ex equa et asino. mu
sino ex cap̄ et ariete. ē enim dux gregis ꝯm hug̃.
Bigermen inis. neu ge. i. seges uel legumen. ex

duobꝫ gn̄ibus cõmixtū.et cõponit̄ a bis et gm̄e
Biiuga biiuge.idem est qd̓ biga
Biiugus.a biga ul' biiuga d̓r biiugus ga gum
et h̄ et h̄ biiugis et hoc biiuge in eodē sensu et
substantiue declinata inueniuntur h̄ biiugus gi.et
hic et hec biiugis gis.et dicuntur biiugi uel biiu
ges equi qui trahūt bigam.ul' qui duo sunt ad
iugum.Et scd̓m hoc componitur biiugus uel bi
iugis.a bis et iugum et corripit penultimam
Bilanx lancis.fe ge.i.libra statēa.a bis et lanx
quasi habens duas lances.
Bilbio bilbis.in bilbo bilbis vide.
Bilbo bilbis.a bibo bis.deriuatur bilbo ul' bil
bio bilbis ūbum neutrum.i.sonitum facere.
Bilibris.a bis et libra cõpōitur h̄ et h̄ bilibris
et h̄ bilibre.i.duarū librarum pondus ul' mensu
ra scd̓m hug.et ꝓducit li sicut libra.ūsus doctri
nalis.pro centum libris nolo carere libris.Apoc
vi.bilibris tritici denario uno.Pap̄ ūo dicit.q̓ bi
libris est sextarius bis assumptus.
Bilinguis.ex bis et lingua cõponitur h̄ et hec
bilinguis et h̄ bilingue sicut.a tris et lingua tri
linguis trilingue.qui duas uel tres linguas noue
runt.uel qui duabus ul' tribus linguis loquūtur
et per similitudinem bilingues et trilingues dicū
tur fallaces et duplices qui aliud habent in corde
et aliud in lingua ul' instabibiles qui nunc hn̄t
hoc in lingua nunc illud et cor̓ p̄mā.vñ in grec
dicitur duplicis ac cordis homo d̓r esse bilinguis
Biliosus sa.sum.qui frequenter irascitur et sem
per est tristis et deriuatur a bilis.
Bilis.a bis d̓r h̄ bilis lis.i.fellis et ire sedes ul'
ex fellis cõmocione procedens amaricacio et pōi
tur quandoqꝫ pro ip̄o felle et pro quolibet nigro
et malo humore.qn̄qꝫ pro ira.vnde parsuis tur
Bilix.licium cõponitur cū ¶gescit uitrea bilis
bis ul' tris et dicitur h̄ bilix cis.et h̄ trilix cis.i.
lorica que contexit̄ duobus ul' tribꝫ licijs acumu
latis.texitur enim ponendo licium superliciū.Et
h̄ bilix cis et h̄ trilix cis.i.pannus tribꝫ filis agḡ
gatim cõtextus.vnde hic et hec bilicis et hoc ce
et hic et hec trilicis et hoc trilice.
Bimarcus ci.qui bis fuit maritus et est mas ge
et cõponit̄ a bis et marceus.ul' a bis et marcio
quia bis marcuit.Luxuria enim facit marcere ho
minē.Vnde h̄ bimarcia.cie.talis ꝓpetas.
Bimaris.a bis et mare cõponitur h̄ et h̄ bima
ris et hoc bimare.i.duo maria ul' inter duo ma
ria existens et corripit penultimam.
Bimatus tus.tui.i.spacium duoꝝ annoꝝ et d
citur a bimis.vñ math ij.d̓r q̓ herodes occidit
omnes pueros qui erant in bethlehem et in fini
bus eius a bimatu et infra.occidit.i.occidi iussit
quia qui per alium facit per seip̄m facere uidetur
Ideo glosa.lingua utit̄ pro gladio ¶Sed queritur
cur a bimatu occidi pueros herodes fecit.cū xp̄s
nondum scd̓m communem opinionem duorum
esset annorum.hoc fecit scd̓m rabanum quia ti
mebat ne puer cui famulabant̄ sid̓a.paulo sup̄
etatem ul' infra speciez sibi cõformaēt et ꝓd̓ pn̄t
Bimensis.mensis cõponitur cum bis et d̓r h̄ et
h̄ bimensis et h̄ bimense.i.duorum mensium qd̓
aliter bimestris mestris dicitur.
Bimeter.ubi sunt duo metra et cõpōitur.a bis
et metrum et corripit penultimam naturaliter
Bimo bimas bimaui.mare.i.duplicare.uide in

Bimulus la.lum.dimi.de bimus sec ¶bino as.
cundū hug.pap̄ ūo dicit.bimulus bimatū agens
termulus termatum agens et corripit penultimā
Bimus.a vm.i.duoꝝ annoꝝ a bis et annus q̄i
bis annus.et ut dicitur in grec.Est geminus bin9
anni gemini quoqꝫ bimus.
Bino.a binus d̓r bino nas.et bimo mas.ūba
actiua.et differunt.nam binare ē duo et duo insi
mul coniūgere.Et cõponit̄ conbino as.in eodem
sensu.sed bimare est duplicare.et producit bi.
Binoccium cij.ge neu.i.spacium duaꝝ noccium
Et cõponitur.a bis et nocciū qd̓ antiq̇ olim dice
bant h̄ nocciū ul' a genitiuo plurali de nox tis
Binom̄.a bis et nomen cõponitur hoc binom̄
binominis qui habet duo nomina et ꝓducit no
Binus na.nū.nomen distributiuū qd̓ in singl'a
ri tantuꝫ ualet sicut duo ut bina leccio.i.due lec
ciones sed in plūali tenetur distributiue ꝓprie ut
isti comedunt bini.et qn̄qꝫ tm̄ ualet quātū et in
singulari.ut uidi binos homines.i.duos.et ē cõ
positū binus.a bis et vnus Inde binus quasi bi
unus.i.bis unus.et a binus h̄ binarius.tal' nūs.
et binarius ria rium.adiectitiue.et producit bi.
Bios.i.bia. ¶Biothanatus nati.mas ge.ille q̄
bis extitit mortuus.ut lazarus.a bis et thanatos
qd̓ ē mors uel mortuus.Et mobilit̄ p̄t declinari
biothanatus ta tū.s̄ hug̓ Papias dicit.biothana
tus.bis mortuus.dupliciter dampnatus.
Bipennis nis.fe ge.securis que duas pennas
habet.et dolabra d̓r s̄ pap̄.et cor̓ p̄mā.Virgil' in
iiij georḡ.ūsata al's urgesata et ualidam inuites
mollite bipennem.hug̓ autē dicit q̓ bis cõponit̄
cū penna.et d̓r h̄ et hec bipennis q̓ duas habet
pennas.scilꝫ ante et retro.Et adiectiue declinatur.
h̄ et h̄ bipennis et hoc ne.vel componitur a bis
et penniū.qd̓ antiqui dicebant acutum.q̓ duas
habet pennas.i.acutas p̄tes.vñ et auiuꝫ dicunt̄
penne quia sunt acute.hoc et dolubra d̓r.q̓ duo
latera habet.Nam securis simplex est
Bipertior tiris.et bipertio tis in duas p̄tes diui
dere.a bis et parcior ul' p̄cio p̄tis.uide in parcior
Bipes dis.cõis ge.a bis et pes duos ¶partiris
habens pedes tamē construccõe p̄t esse om̄is ge.
Biplex cis.plica ce.cõponitur cū bis.et dicitur
hic et hec et hoc biplex cis.Item plica cõpōitur
cū alter.et d̓r h̄ et h̄ et h̄ altriplex is.in eodē sen
su scꝫ duplex an̄o.fraudulent9 et utꝛqꝫ cõpatur
vnde h̄ biplicitas et altriplicitas.i.duplicitas frau
dulencia.Et scias q̓ predicta.a bis cõposita a bi
cellum usqꝫ huc.abiciunt s.
Birratus ta.tū.birro indutus.a birrum dicitur
Birria rie.ꝓprium nomen uiri.d̓r a birrū qd̓ est
grossum uestimentū.quia birro et uilit̄ indutus e
rat.uel birria quasi uirria.b.in u.conūsa quia ui
Birrosus sa.suꝫ.et bir ¶rilit̄ cõsulebat dn̄o suo
ratus ta.tū.birro indutus.a birrum dicitur.
Birrum birri grossum uestimentū.et dicitur.a
greco.Nam birrum dicunt greci librum
Birsa.cloaca.ul' coriū bouis.vnde et cartago o
lim dcā est birsa.q̓ fuit circūdata corio bouis et
a birsa birsus sa.sum.rufus ul' niger.
Bis.aduēbiū est nūi sumptū anormale a duobꝫ
Bisamnis is.quidam fluuius currens ꝓpe ianuā
a bis et amnis.q̓ duo amni ul' amnes intrant il
lum fluuium et desinit ablatiuus in e.
Bislongus ga gum.q̄si bis tantū longus.a bis

Bisspilus li. ubi mortuus portatur. et lōgus

Bisse bes. i. octo vncie vnde bisse idē ul' dicit̄ bisse quia bis est tens. et a bisse dr̄ bissextus q̄r ex bisse. i. minutis colligitur uel dicitur. a bis et sextus. quia sextus dies ante kl'as marcij bis cō putatur eo anno ut dicit hug. Et in sequenti die celebratur festum mathie et eius uigilia in die p̄ cedente. Xw Bissextum sexte martis tenuere kl'de Posteriori die celebrant̄ festa mathie. vide de h̄

Bissextus. in bisse vide.

Bissillabus ba. bū. cōponitur ex bis et silba. i. dcō constans ex duabus sillabis ut amo. et pd̄ p̄ mam posicōe sicut et dissillabus. vnde in doctrina li. dr̄. Non sine cōpositis debent dissillaba demi

Bissinus na. nū. possessiuū. a bissus diuatur ut bissina uestis. i. candida fcā ex bisso. declinat̄ eci am aliqn̄ substantiue h̄ bissinū. in apoc̄ xix. bissi ni enim iustificacōes sanctoꝝ sunt. Et scias q̄ quā do est possessiuū pd̄ pnl'. qn̄ uero est substantiuū eam cor̄. sicut supra ondi in scd̄a pte de accentu ubi egi de possessiuis desinentibus in inus

Bissus si. fe ge. genus lini candidissimi et mol lissimi. et nascit̄ in egipto luc̄ xvi. homo quidā erat diues et induebatur purpura et bisso.

Bitalassium uestigiū in luto pressum ul' concur sus duoꝝ mariū scʒ locus ubi duo maria concur runt. a bis et talassium qd̄ est mare act̄ xxvij. Et cum incidissemus in locū bitalassum impegerūt

Bitidus da. dū. i. biformis ul' q̄tū ad corpus ul' quantū ad animaʒ et cōponit̄ a bis et

Bito tas. ūbum neu. i. per ydea qd̄ est forma gere. a bitumen dr̄. vnde plantus in gurgiliōe. q̄s michi in terra eque fortunat9 si illa ad me bitet

Bituligo. a bitumen dr̄ h̄ bituligo ginis. i. vim̄ viminitū qd̄ in bitumine crescit.

Bitumen a bibo bis dr̄ hoc bitumen nis qd̄dā genus terre utile ad cōpages nauium qd̄ et glutē dr̄ et habundat in asphalto lacu indee. vnde bitu mineus nea. neū. i. exn̄s de bitumine. ul' lituʒ de bitumine. et bituminat9 ta tū. litus de bitumine scd̄m hug. uel ut dicit glosa ge. vi. Bitumen est gluten feruentissimuʒ quo lita ligna nulla violē cia dissolui pn̄t. et pd̄ tu. in aurora dicitur. arcaʒ liniuit ponendo forte bitumen.

Biuira. re. que duos habet uel habuit uiros id ē maritos. a bis et uir. et corripit ui sicut uir.

Biuiū biuij. ge neu. locus ubi due uie conueni unt ul' cōcurrūt. et cōponitur a bis et via. vnde h̄ et h̄ biuialis et h̄ le. et biuiatum. i. per biuia.

Bizancium. h̄ bizante. ul' bisanciū olim dcā est constantinopolis. vnde bizanteus tea. teū. et bizā tius tia. tiū. et hinc ad huc mōeta illius ciuitatis dr̄ hic bizanteus uel hic bisancius cij.

Blandicellus la. lum. in blandulus vide

Blandior iris. ul' blanditus sum ūbū deponens construitur cum datiuo ut blandior tibi. i. adulor Inuenitur eciam cuʒ accō in eodem sensu et inde blandus da. dū. et inde h̄ blandicia cie. et h̄ blan dicies ciei. i. adulacio. blandior cōponitur deblan dior. i. ualde blandior. uel sit de p̄uatiuum eblan dior. i. ualde blandior reblandior. i. itꝝ blandior

Blandulus a blandus da. duʒ. blandulus la. lū. i. blandus aliq̄ntulum qd̄ et blandicellus dr̄. vn̄ et blandicella dicunt̄ uerba diminutiua et blādicō

Blas blatis. cōmunis ge. i. stultus lsus sa. sum. et insipiens a blatero ras. dicitur.

Blasfemo mas. a blas et femina cōponit̄ blasfe mo as. i. detrahere ul' rep̄hendere uituperare. Nam feminaꝝ est reʒ stulte blasfemare. vnde blasfemia mie. Et pl'aliter blasfemia blasfemioꝝ. i. detraccō uitupacio. vn̄ prudencius in stomachis non tulit ulterius capti blasfemia mōstri ūtutū regina fides et est blasfemia irreligiosa rep̄hensio ul' detraccō ul' uitupacio. blasfemus mo est maledicus detrac tor. uituperator et est adiectiuum et pd̄ fe Et sci as q̄ p̄prie et stricte loqn̄do blasfemare est iniuri am deo irrogare. Qd̄ fit cū ei attribuitur qd̄ non cōuenit ei qd̄ est contra misericordiam. aut cum ab eo remouet̄ qd̄ ei conuenit qd̄ est cont̄ iustici am. aut cū creature attribuit̄ qd̄ est p̄priū dei. qd̄ est contra maiestatē. et sic mathi ix. scribe iudica bant. cū xp̄us paralitico dixit tibi dimittūtur pccā vnde dixerunt h̄ blasfemat.

Blasto onis. mas ge. i. cubiculari9. siue hospita

Blata. a blatero ras. dr̄ larius. et dr̄ a blatero h̄ blata te. qd̄dam animal de nocte tantū ambu lans. vnde et lucifuga dr̄ que cōprehensa manuʒ tingit Alij dicunt q̄ sit uesptilio Quidam dicunt q̄ sit genus muris in subterraneis habitās cauūis Et inde h̄ blata te. i. purpura eiusdem animal' co lorem imitans. vnde blateus tea. teū. et h̄ et hec blatealis et h̄ le purpureus ul' talis coloris. scilicʒ blauius. Item a blata te. p animali dr̄ h̄ blatea tee. i. illud qd̄ de calciamētoꝝ soleis eradit̄ uel lu tum ex itinere in calciamentis collectum.

Blatea tee. in blata exponitur

Blatero. h̄ blatera re. i. sonus ranaꝝ. In̄ blatero ras. i. stulte et sine causa loqui detrahere declama re uel strepide aliquid loq̄ et proferri. i. metu tre pidancia ūba dicere. qd̄ et balbutire est. et est p̄p̄ e cameloꝝ. vnde h̄ blatēo onis. qui ita blaterat.

Blatio tis. ūbum neutꝝ. i. cōplexe et impedite lo qui. vnde plantus in amphitone. Qd̄ intelligere quisq̄ potis est ita nugas blatis. et blatire. i. pre cipue loqui et dicitur a blata te.

Blatus ti. i. stultus et insipiens idem et blas a

Blennus. a blatero ras. dr̄ blenn9 blatero ras ni. et h̄ blenno nonis in codeʒ sensu. i. stultus ul'

Blesus. a balo as. dici hircosus et impudicus tur blesus sa. sum. et dr̄ blesus quasi fresus. quia ūba frangit non bene ea proferens. q̄ autē dr̄ ble sus quasi bucca lesus. ethimoloia est non cōpō.

BOa. a bos dr̄ hec boa ul' boas quidā serpēs qui ualde persequit̄ boues naʒ plimo lacte riguis uberibus se innectit. et suggens interimit. et inde a bouū depopl'acōe boas dr̄. boa eciam dr̄ tumor cruriū in vnū collēcus. et rubor eciaʒ et lu

Boanerges interpretatur filij toni trū dr̄ boa trui. vnde math. iij. dr̄ q̄ xp̄s uocauit ad se iaco bum ʒebedei et fratrem iacobi. et imposuit eis no mina boanerges qd̄ est filij tonitrui. ubi dicit be da in glosa. quoꝝ vnus intonans uocem theolo gam quam nemo p̄us edere nouerat emisit. In p̄ncipio erat ūbum et cetera. quā tanto pondere grauidaʒ reliquit. ut si aliq̄nto plus intonizare uo luisset nec ipse mundus capere posset.

Boarium locus ubi uendūtur boues. uide in bo

Boatus tus. mugitus boum uel uox uarium plena. a boo boas dicitur.

Bobino as. ūbum neutꝝ dr̄. a boo as. et est bo binare. 9uiciari. dampnare. damare. vnde h̄ bobi cinator cōuiciator uel certosus et inconstans.

Boema.atis.ge neu.i.boatus.sonus.strepitus.
Boetes a bos h boetes tis ¶et diuat.a boo as
ul' boete pro quadam stella ul' pocius pro signo
continet enim plũes stellas.ut dicũt xij.et pð e

Boetius tij.pprium nomẽ cuiusdaz magni the
ologi et phi.et dr.a boetes.et scribitur p t.et fit
uocatiuus boeti et prod pnl'.

Boglossa se.scdm pap.in buglossa uide qr com
muniter medici dicunt buglossa per u.

Boia boie.fe ge.torquis dampnatoꝝ quasi iu
gum in boue.a bos dicitur.

Bois grece latine dicitur bos scdm pap.

Bole.i.sentencia.boletus ti.mas ge.genus fun

Boletus ti.mas ge.genus fun ¶gi.et pð pnl'
gi.et pð pnl'.vnde quidã.boleti leti cã fuere tui

Bolis idis.mas ge.bolidem aũt pnl' cor.appel
lant naute massaz plũbi quã summittẽ solent in
mari ut expiant pfunditatẽ maris.Act' xxiij.et
submittentes bolidem inuenerunt passus.xx.Vo
per bolidem plumbi massam dic petre uocari

Bolus.a bñ uel bonus dr h bolus li.i.morsel
lus ul' bolus iactus.scdm q dicitur de morsello
dr bolus quasi bene olidus.et est ethi.non cõpoi
cio.et cor bo.vnde in auro.h fidei articulus com

Bombicino bombicinas pe. ¶petit esse bolus
nultima correpta.vide in bombicinus.

Bombicinus.a bombix cis dr h bombicinum
In quo nomine uocatur ipa lana añq tingatur
et textura que fit inde.et bombicinus na nũ.pnl'
pð.q autẽ Juuenal' corripuit eam ibi.Quaꝝ de
licias pãnus bombicinus urit licencia fuit poetica
et bombicino nas.i.bombicinũ ul' purpuraz facẽ
vñ bombicinator toris.qui eam facit.s bug.Et
cor penl' bombicinum quando est substantiuum.

Bombix icis.mas ge.dr a bombus.Sunt autẽ
bombices uermes ex quoꝝ egestione ipa lana se
rici uel ut dicunt bombacie conficitur.Generant
enim ex se longissima fila.vnde purpũa et huius
texantur et pð pnl' in gtõ quia dñdit a ntõ ha
bente.i.naturaliter longaz añ x.ut dicit mgr bñ

Bombizo zas penultimã pducit uide in bombz

Bombus.a boo as dr hic bombus bi.i.sonus
a quo bombizo zas.bombos facere uel clamare
et pprie est apũ.quãdo clamant suo modo.vñ h
bombizacõ onis.ipa uox apũ.Inuenitur eciã bõ

Bonus na nũ.est pmitiũ ul' ¶bus p sono culi
pt diuari a uenus.et dr bonus quasi venus a ue
nustate corporis postea ad animũ est hoc nomẽ
translatum.Eũ enim bonũ dicimus cui non pua
let malum.eũq optimũ qui peccat minimũ.et a
bonus ni.addita tas fit bonitas tatis.Et compa
tur irregulariter bonus melior optimus.et in ad
ũbio.bñ melius optime.Et scias q omnia appe
tunt bonũ naturaliter.vñ dicit boe.de consola.
Est mentibus hominũ ueri boni naturalit' insita
cupiditas.s ad falsa deuius error adducit.Et est
triplex bonũ.scilicet honestuz utile et delectabile

Boo as.uerbũ neutꝝ.i.sonare clamare mugire
uel uocare.Et componitur.reboo as.i.resonare.

Booz interptatur in quo fortitudo.uel in quo

Boreas boree.quidam ¶robur.vide in pphera
uentus est et cor pmã.vñ Ouid epy.Illic me te
neas boreas ubi dulce morari est.

Borith herba fullonis est de qua panes faciunt
quos herbarios uocant.et sicranc illos hñt q p
sapore s pap.Secundũ autẽ Jeronimũ in Jẽmia
hebraicũ ẽ Et ẽ quedã herba quã lxx interptes
dicũt herbã fullonũ.que in palestina in humidis
et uirentibus locis inuenitur.Et eandem vim ha
bet quã et nitꝝ ad lauandas uestes.et accentuat
in fine.Jẽmie c ij dr.Si laueris te nitro.et multi
plicaueris tibi herbam borith.maculata es enim
in iniquitate tua coram m .

Bos bouis cõis genis qi bonus opator soli.et
est ethi.et deberet facere genitiu9 bois.sed intpo
nitur u.et dicit bouis causa euphonie.Genitiuus
plũal' boũ datiuus et ablatiuus bobus.vnde dic
psci.in vij.libro c.vi.a boue q bouuz debet fieri
e.in vm.sed h nomen notandũ est in quo u con
sonantẽ assumũt obliqui casus singulares hiatus
causa abiciunt aũt eam u.quãdo sunt plures vir
gil' in iij.leta boũ passim campis armenta uide
mus.Datiuus autẽ et ablatiuus eius nominis p
sincopam semp medie pfertur sillabe bobus pro
bouibus.Nominatiuus ũo plũalis et accusatiuus
et uctĩus q siles sunt raro abiciũt u.consonantẽ
loco põitam.¶Et scias q bobus.qð amisit in sil
labis recupauit in temporibus.vnde licet bouis
et boue corripiant pmã.qr ouid.Non boue mac
tato celestia numina gaudent.tamẽ bobus eã p
ducit.vnde idem.nõ pfecturis littora bobz aras
et dicit bug.q greci dicunt bus.inde dr bos.sed
nõ credo q ppe loquendo sit diuacõ.et ita in cõ
similibus dico sicut in tercia pte oñdi in caplo de
speciebus nominũ quasi in principio ¶Item dicit
bug.q nichil est q quidam insulsi dicunt bubus
nichilominus q dicunt buuz.et ut dr basilius in
examerõ omel' ix.boues cũ diucius inclusi fue
runt hiberno tempore pturbacõz aeris naturali
presencientes intellcũ de stabulo foris omnes as
piciunt nutantes.vide in asinus.

Bosforus.bos cõponitur cũ foros qð est ferre
et dr hic bisforus ri pnl' cor.i.illud mare per qð
transijt yo in specie bouis.ul' per qð iupiter in
specie thaũi detulit europam.idem et alio nomĩe
pponticdes.a transitu pontis.Inuenitur eciã boso
rus et ppontides p nomine cuiusdam stelle.

Bossequus penl' cor.i.bubulc9 qi seqñs boues

Bostar.bos cõponitur cũ sto stas.et dr h bos
tar aris.pnl' pð.i.locus ubi boues stant.scz sta
bulum.dr eciaz bostar locus ubi corpa hominũ
cõburantur.et inuenitur h bostar aris.penl' cor
ppriũ nomen viri et pmitĩ.ita dicit bug.pap e
ciaz dicit bostar ubi cõburuntur corpora boũ ul
stacõ boũ.Magister autẽ bñ.hijs in parte cõtra
dicit.Dicit enim nota q dicimus h bostar pro q
dam barbaro et nichil est hic bostar.vnde cor pe
nultimam gñ.et nũq prod.Errauit autẽ bug q
dixit h bostar in deriuacõnib9 suis.Ita dic mgr
bene.Sed dictũ suum non probat.Nobis autem
magis placent pus per bug et pap dicta.

Botrio.a botrus dicit h botrio onis.qð exit
de sacramento quando turgescit et qð pendet de

Botrus tri.id qð est in acino.s poni ¶angulo
tur qñq pro acino.quãdoq p uua.qũz pro race
mo.et est fe ge.Inuenitur tamen aliqñ in mas ge
vñ deut' xxxii.Botrus amarissimus scdm unam ¶litteram

Bouarium.a bos dicitur hoc boua
rium ul' boarium.i.locus ubi uenduntur boues

Bouicida de.penul' producit cõmunis ge.i.qui
cedit boues.i.macellarius.a bos bouis et cedo is

Bouilla.a bos h bouilla le.locus ubi uendun

tur boues. vnde psius accedo bouillas. vł bouille
larū. quidaʒ locus iuxta romā ubi boues uende
bantur vł ubi boues tantū sacrificabantur iuxta
preceptū mime. Et ideo sic dr quasi boū uilla et
scdm hanc singnificacōʒ ponitur a parsio hoc no
men ut dixi accedo bouillas.
Bouinus na. nū. bouis res. vł ad bouez ptinēs
a bos dr et pō pnł sicut huiꝰ possessiua in nus
Bouinus eciam ut uult pap dicitur boui similis
Bouiscida de. cōmunis ge. qui scindit boues scʒ
macellarius. a bos et scindo dis et pducit penł.
Bracale lis. neutri generis id est lūbare. a bra
ce arum dicitur.
Bracariū ge neu. i. lūbare. et dr a brace arum.
Bracatus. a brace dr bracatus ta. tū. qui indu
tus est bracas. vnde et bracata dicitur quedā gal
lia. scʒ que adiacet reno. quia homines ibi utūť
Brace aꝝ. pluał nūi dicuntur a laxis bracis
bracos. i. breue quia breues solent esse. non enim
solent habere tibialia sed extendi solum ad genu
a hijs uenda corporis uelantur.
Braccū cci. i. uadū. et dr a bracos qd est breue
Braale. a brace dicitur hoc braale lis. i. lumba
re. braale eciam dicitur angulum renum.
Bracologia gie. quedaʒ figura locucionis de q̄
supra dixi in quarta parte ubi egi de coloribʒ re
thoricis. et acuit penultimam.
Bracis cis. fe ge. inferior pars circuli. et dicitur
Brachiale alis. ge neu. a bracos qd est breue
torquis in brachio siue brachij qddam ornamen
tū qd et dextroteriū siue dextrothiriū dr. et dima
Brachium. a bari qd est forte. tur a brachiū
uel graue dr hoc brachium chij. quia ceteris mē
bris forcius sit. vnde hoc brachiolum li. dimi. et
brachiatus ta. tū. hñs brachia. Scias qd multe
sunt ptes in brachio. Naʒ ibi est toris. siue muscu
lus cubito et ulna ala siue ascella siue subhircꝰ et
lacertus lacertus est ppe supior pars vł eciā ipsuʒ
totum. scʒ brachium dicitur a lacero ras. qr lacer
ti uidentur esse lacerati a toto corpore. vnde lacer
tosus sa. sum. Fortis qui magnos et fortes habet
lacertos torꝰ siue musculus est illa pulposa caro
que in lacerto est. Cubitus est usqʒ ad manum et
dr a cubo bas. quia solent cubare sup cubituʒ in
cena uel dicitur a cubon qd est firmuʒ quia firmū
membrum sit Vlna scdm quosdam est cubitalis
mensura. Idem scʒ qd cubitus scdm alios est extē
sio utriusqʒ brachij Ala est illa pilosa ps sub bra
chijs. et dr sic quia pilosa sit ut ala uel qr instar
alaꝝ. Inde brachia emergant uel moueanť. Et ea
dem ascella dr quia ab hoc loco brachia cilentur
i. mouentur. et idem locus dr subhircus quia sit
fetidus habet enim subtus hircum. i. fetorem hir
ci. et cōponitur a sub et hircus.
Braco cas. i. aliquē bracas mouē. et dr a brace
aꝝ. Et cōponitur inbraco inbracas in eodem sen
su et debraco cas. i. bracas extrahere et sunt actia
Bracos id est breue.
Bragmane populi sunt indie. et declinatur h.
et h bragmana ne. cōis ge. pnł cor. sicut h et hec
salmana ne. Jero. in epła ad paulinū c. pmo pue
Brancia. a brancus ci. qd nit ad bragmanas
est guttur dr h brancia cie quidā locus iuxta gut
tur. et ut dicit brancie sunt fauces. vnde legitur
in historia thobie qd tobiam iuniorez piscem me
tuentem prendere iussit angelus dicens apphende

Branciola le. di. pua brancia. re brāciā eius
Brancus ci. i. guttur a bracos qd est breue dr qr
breue sit quantū ad alia menbra. Item inuenitur
hic brancus ci. quedā passio qdam morbus. scʒ p
focacō faucū frigido hūore et tūc dr a brācia cie
Bratea. a bracos qd est breue dr h bracea cee.
et h brathea teoꝝ. in pluali tantū nūo inuenitur
et neu ge. uel dr a braten greco qd lamina auri ē
et inde bratea tee. tenuissima aūi lamina. vñ hec
brateola le. dimi. Bratea eciam vł brateola dicť
campanula aurea. vnde brateatus ta. tū. brateis
ornatus scdm huguccōʒ. pap uero dicit. Bratea te
nuis auri lamina uel alicuius metalli.
Brateola ole. in bratea uide.
Braneta te. cōmunis ge. penultimaʒ corř tā uic
tor qd q accipit brauiū qd q dat. et dr a brauiū
Brauium vij. laurea palma munus pmiū cur
sus quasi pauium. i. patū et acquisitū vi. et uirtu
te vł quasi habitauium id est habitum uirtute.
Bresith. i. liber genesis.
Breuiarium rij. in breuis uide.
Breuigerulus li. pnłtima corř. i. baiulus et por
tator breuium. a breue et gero is.
Breuilogia gie. breuis diccio quādo aliquis bre
uiter dicit. a breuis et logos sermo.
Breuiloquꝰ a ū. pnł cor. q breuiť loqtur a bre
uis et loqr. vnde hoc breuiloqū. i. breuis locucio
Breuis a bracos breue dicť hic et h breuis et
h breue. Et cōpatur breuior breuissimus. vñ bre
uiter ius. issime. aduibium et hec breuitas et hoc
breue breuis p litteris qd et h breuis inuenitur
vnde hoc breuiarium ubi reponuntur vł portan
tur breuia vł ubi aliquid continetur abbreuiatuʒ
vnde quidam liber in quo est totū officium diur
num et nocturnū dr breuiariū. Iteʒ a breuis bre
uio as. qd cōponiť adbreuio as. et sunt actiua ui
Bria. i. mensura a bracos qd est de in narracō
breue ubi enim nimietas est mensura non est et
bria dicitur quedā terra ubi fiunt boni casei.
Brisca ce. i. fauus vnde mel elicitur a brisum dr
Briseus sei. mas ge. id est bachus et dr a brisin
qd est expmere vł elicere quia ille pmus docuit
exprimi et elici uinū de uua lac de mamma mel
de fauo ut dicit hug
Brisin. i. expmē vł elicē
Briso sas. i. frangere vł exprimere eligere et di
citur a brisin
Britaninus in brito est.
Brito. a brutus dr hic et hec brito onis. sunt e
nim britones quasi bruti. Idem dicuntur britanni
et eadem causa. vnde h britonia et britannia a q
modo sumiť gentile brito et britānus. Et nota qd
britanni quādoqʒ dicuntur anglici. sʒ cum adiunc
to ut flauibritanni. et raro sine adiuncto. et qñqʒ
dr quedam insula ultra britannos et pprie illi bri
tanni. sed qui nobis sunt continui pprie sunt bri
tones. et cor pnł gū brim britonis. Iuuenalis li.
iiij. sať quarta. quam nec terribiles cimbri nec bri
tones vmquam.
Bromin interpretatur cōmedere uel consumere
Bromius mij. i. bachus uide in bruma.
Brucus ci. mas ge. quidam uermis a bracos qd ē
breue dr quia breuis sit uel quia duret breuiter
scdm hug. pap uo dicit brucus locuste simił uel
que nondū euolat tamen maior. et pducit bru
de hoc plenius dixi in atacus.
Bruma. bracos qd est breue cōponitur cū eme
ras qd est dies. et dicť h bruma e. quasi bracos

emeras.i.breuis dies ꝓpter breuitatem dieꝝ qui
tunc sunt.et dr̄ bruma matutinale frigus.q2 bre
uit᷑ duret.et totū hiemale tp̄ūs dr̄ bruma a breui
tate dieꝝ.uł bromin interp̄tatur comedere uł cō
sumere Inde bromius.i.bachus quia dat appetitū
cōmedendi.et h̄ bruma q̄si edacitas q2 cōmedit.
et corrodit folia arborꝝ uel que in estate acqrun
tur in bruma cōmedunt᷑.uł quia dat appetitum
cōmedendi.vnde brumani dn̄r qui habent fastidi
um ciboꝝ.et inde brumarij in eodem sensu.Item
a bruma hic et hec brumalis et hoc le.ut bruma
le tempus et brumosus sa.sum.i.immundus uł
frigorosus ꝫ hug.pap sic dicit.b̄uiter brūa gelu
tempus hyemis et ꝓducit bru sicut brumeo es.
Brumeo a bruma dr̄ brumeo es.u̇bum excep
te actionis ut deus brumet.i.facit brumā.uł bru
mere.i.stultū et brutū fieri.vnde brumesco cis in
cho.Itez brumet et brumescit ponit᷑ impsonalit᷑.
Brunda grece latine cornu uł caput cerui dici
tur.vnde h̄ brundusiū.sij.a situ loci.uident᷑ eniz
cornua cerui et caput et figura in disposicōe eius
loci et est in pap.tercia littera u.
Brundusiū sij.locus quidam ubi optimus por
tus est.uide in brunda de.
Bruteo.tes.tui.u̇bum neutꝝ.et caret supino.i.
esse uł fieri brutū.Vnde brutesco.cis.desipiscē in
choa.¶ Bruteo componit᷑ debruteo.es.ut de tene
atur intentiue uł ꝓuatiue.et obruteo.tes.Vn̄ de
brutesco et obrutesco.cis.inchoatiua.
Brutus.ta.tū.stolidus.insulsus.stultus.immū
dus.et deriuat᷑ a bruteo.tes.q2 autē dr̄ brutus q̄i
obrutus scilz a sensu.q2 caret sensu.est enim sine
racione.et ethymologia est.
Bubalus.li.pnł cor̄.bos siluestris et ferinus.a
bos dr̄.q2 sit simił boui.Inde bubala.le.pro
femina.et bubalinus.na.nū.et bubalus.la.lū in
eadem significacōne.scz ad bubalū ptinens uel de
bubalo exn̄s.Inuenit᷑ eciam bubalus.la.lū.regū
secundo capitulo sexto.uide in assus.
Bubastis.tis.dea buboloꝝ.fe.ge.a bos dicitur
Bubo.onis.incerti generis.a sono uocis cōposi
tū nomen habet.auis feda et ferał.onusta qui dē
plumis.ꝫ graui semper detenta pigricie.in sepul
chris die noctu q3 u̇satur.et semp cōmorans ī ca
u̇nis de qua ouid in v metam̄.g.feda q3 fit uolu
cris uenturi nūcia luctus.Ignauus bubo.dirum
mortalibus omne.Deniq3 apud augures malū p̄
tendere fertur.naz cū in urbe uisa fuerit solitudi
nē signare dicūt.sicut dicit ysidorus xij ethy.
Bubulcus.ci.custos boū.et componit᷑ a bos et
custos.sicut subulcus dr̄ custos suum.
Bubulus.la.lum.in bubalus est.
Bucca.a boo.as.dr̄ h̄ bucca.e.i.os uł oris fol
liculus et inflacō.uł bucca est nomē ficticiū sump
tū ex ꝓprietate uocis ipsius rei.q2 autē dr̄ bucca
id ē bolos uł cibos capiens ethymologia est nō
composicio.Et scribitur per duo.c.
Buccatus.in bucco.cas.est.
Bucco.cas.caui.care.i.buccaz facere.uł inflare
Quod componit᷑ imbucco.cas.in buccam induce
re.et in tali sensu est actm̄.Similiter et bucco cas
ꝓ buccatū facere est actm̄.Vnde buccatus.ta.tuz
pticipiū.et buccatus dicit᷑ qui habet buccā ultra
modum magnam.et producit penultimam.
Bucco.a bucca dr̄ h̄ bucco.onis.u̇bosator qui
multū loquit᷑.et qui multū comedit.ꝓpe quidē
dr̄ bucco garrulus.q̄ cunctos loquacitate oris nō
sensu exupat
Bucula.a bucca dr̄ h̄ buccula ¶
le.i.bucella.tam pro morsello q̄ ꝓ parua bucca.
Buccula eciā dr̄ vmbo et quedā ps galee.scz cris
ta uł conus.Vn̄ iuuenał.et fracta de casside buc
cula pendens.Et scribit᷑ p duo.c.Item bucula.i.
iuuenta.et tūc deriuat᷑ a bos.Et scribit᷑ p vnum
c.Virgił in p̄mo georḡ.Aerie fugere grues aut
bucula celuz.ꝫm hug.Pap dicit sic.Bucula uacu
la.a boue dimi.
Bucella.a bucca d h̄ bucella ¶
le.tam ꝓ morsello panis q̄ ꝓ pua bucca.Et scri
bit᷑ p vnū.c.Vnde ps.Mittit cristallum suum si
cut bucellas.et faciem frigoris.et cetera.
Bucellarius.rij.i.gluto.a bucella dicitur.
Bucetū.ti.locus ubi boues ciunt᷑.i.uocantur si
cut est stabulū.uł pascua uł forum.et componit᷑
a bos et cio cis
Bucina a bucca dr̄ h̄ bucina ¶
cine.uł dr̄ a boo.as.q2 sonat.uł dr̄ bucina quasi
uocina a uoce.et est bucina q̄ signū datur in hos
tem.ꝫ olim pagani agrestes ad omnē usum buci
na ad compita uocabant᷑.ꝓpe ergo agrestibus h̄
signū fuit.et differt a tuba in usu.q2 bucina inso
nans sollicitudinē ad bellū denūciabat.ꝫ tuba p̄
liū indicabat.Et in̄ bucino.nas.aui.cū bucina so
nare.Vn̄ ꝓpheta.Bucinate in neomenia tuba.et
bucineus.ea.neum.et h̄ bucinus.ni.i.clamor bu
cine.et cor̄ penł bucina.Virgił in xj eneiō.Buci
na cū muros uaria tinxere corona.uide in fasce
Bucinen.cinis.mas ge.penł cor̄.cum bucina ca
nens.a bucina et cano nis canere.
Bucolicus.a bos deriuat᷑ bucolicus.ca.cū.penł
corr̄.i.bouinus.liber de bobus fcūs.uel tractans
Vnde bucolica.coꝝ.illoꝝ liber ubi tractatur.ꝫm
hug de bobus.Pap uero dicit.Bucolicum carmē
pastorale
Bucula.cule.p vnū.c.i.iuuenta.a ¶
bos.ut dixi in buccula.per duo.c.
Bufo.onis.mas.ge.rana terrestris.
Buglossa.bos componit᷑ cū glossa quod ē lig
ua.et dr̄ h̄ buglossa.se.quedā herba.quasi bouis
lingua.q2 folia asperrima ad modū lingue bouis
hēat ꝫm hug.Et scias q2 papias scribit p.o.bo
glossa.ita q2 secūda littera est.o.Vnde dicit.Bo
glossa herba lingua bouina a grecis dcā q2 folia
asperrima ad moḋ lingue bouis habeat.Sz mac
et medici omnes dicūt usualiter buglossa per.u
Vnde talem ūsuz ponit macer Lingua bouis gre
co sermone buglossa uocatur.et ita usus emulan
dus rem
Bulla.le.p duo.l tumor qui fit in a ¶
qua ex pluuia cadente et dr̄ a bullio.lis.Inuenit᷑
eciā bulla ꝓ stella.Aliqn̄ inuenit᷑ pro gemma.A
liqn̄ eciā dr̄ bulla ornamentū equoꝝ.et nobiliuz
pueroꝝ.Solent eniz pueri nobiles in signū nobi
litatis deferre quasdā bullas aureas.a collo depē
dentes p quasdā corrigiolas.Vnde tales pueri di
cunt᷑ bullati.vnde et quedā uestis et eciā balteus
dr̄ bulla q2 bullis ornet᷑.Et ut generaliter dicat᷑
omnia ornamenta aurea uł argentea que fiūt q̄i
inflata bulle dn̄r.Bulla eciā quandoq3 dr̄ sigillū
quod cere imp̄nit᷑.Vnde bullo.las.i.sigillo.las
et a bulla ꝫm quālibet sui significacōnem.dr̄ bul
tus
latus.ta.tū.i.bullis plenus.uł ornatus.uł sigilla ¶
Bulliculus.li.dimi.dr̄ paruus bullio.
Bullio.lis.liui.litū.u̇bum neu vnde u̇baba.et h̄
bullor.oris.et h̄ bullio.onis.i.humor aque bulli
entis.¶ Bullio.lis.componit᷑ cum e et fit ebullio
lis.i.ualde bullire.Et rebullio.i.iteꝝ bullio.et re

mibullio.in media pte ul̓ paꝝ ul̓ non pfecte bul
lio.Combullio.i.simul cū alio bullio.Et debullio
.i.valde bullio.ul̓ bullire cesso.Bullio cū omibꝫ
suis cōpositis ē neutrum.et p geminū l scribitur
Bullio.onis.tumor aque bulientis.et dr a bul
lio.is.Inde bulliunculus.li.diminitiuum.
Bullor.oris tūor aq̄ bulientis.et dr a bullio is
Bumasta.a bos dr h bumasta.e.et h bumaste
tes.uitis ul̓ vua magna.in similitudine mamme
bouis.vn̄ et dr bumasta quasi bouis mamma
Buo.is.ere.utū.ūbum actm̄.i.pfundere.et nō
est in usu.et deriuatur a bibo.is. Buo compo
nitur imbuo.is.i.pfundere.Et combuo.is.i.simł
pfundē Et nota q imbuo et combuo magis pro
prie accipiunt̄ in malo q̄ in bono.sepe tamen et
in bono.Item nota q imbuere inuenit̄ p inicia
re.Vñ enim imbui dr ara noua pmo sacrificō de
dicata et pfusa.Itē delibuo.is.componit̄ a de et
oleo ul̓ liquore et buo ul̓ imbuo.ƀ quosdaz.Qui
dā tamen dicūt q buo.is.nichil est.nec inde com
ponūtur predcā ūba sed imbuo et combuo com
ponūtur ab in et con et uo uis qd nō est in usu
et interāpit̄ b.De delibo dicetur infra.
Burdigallis.a burgus et gallus dr h burdigalt
quedā ciuitas.q͛ hūc burgum galli hūerunt pus
Vnde h et hec burdigalensis et hoc burdigalense
Burdo ē animal quod ex equo nascit̄ et asina.
ƀ pap.ut mulus ex eq̄ et asino.Et dn̄r huiusmo
di animalia bigena.Reg̃ iiij caplo v dr.Concede
michi seruo tuo ut tollam onus duoꝝ burdonū.
de terra.vnde dicit magister in historijs.Est autē
burdo ex equo et asina ƀm quosdā.tulit terram
ut sterneret eam in templis ydolorū.ut stans sup
eaz adoraret deū terre israel.ne offenderet dnm̄ su
um ƀ piter non adoraret.ƀ uerius uidet̄ q ex ea
fecit altare dn̄o ad immolandū.Vn̄ subdit̄.Nō
faciet seruus tuus ultra holocaustum ul̓ uictimā
Burgundio.a burgus gi Dijs alienis nisi dn̄o
dr h et h burgundio.onis.pro nomine cuiusdā
gentis.Nam olim deuicti a romanis homines illi
us gentis.ab ipsis romanis p burgos sunt diuisi
et ob hoc burgundiones dicti sunt.Vnde h bur
gundia.die.terra illa.vnde mō sumit̄ h et h bur
gundio.onis.gentile qui ul̓ que est de terra illa.
Burgus.gi.mas.gen̄.castꝝ et castra crebra.qui
dā p limites habitacula constituta burgos wlgo
uocant.et inde burgarius.ria.riū.et h et h burgē
sis et hoc burgense in eodem sensu.
Buris.a bos dr h buris.ris.longū et curuatum
lignū in aratro.uel pocius curuatura ligni illius
q̄ bouis uros.q͛ curua sit ad similitudinē caude
bouis.Et desinit accusatiuus singularis in im tm̄
et abltīs in.i.Xvg.Im tantū faciūt h quartū no
mina casum.Vim burim tussim magudériz q͛ si
tim.Pap uero dicit.Buris curuatura aratri.
Bursa.se.marsupium dicitur a birsa.se.quod ē
corium bouis.quia de corio fiat.
Bursella.le.diminitiuum parua bursa.
Burso.sas.i.bursas facere.ul̓ in bursa reponere
Et deriuatur a bursa.se.Et componit̄ cum in et
fit imburso.sas.in bursa reponere.
Bursula.le.dimi.parua bursa.Et cor̓ pnl̓.
Bustarius.rij.ille qui corpa cremat.ul̓ sepilit.a
busticeta.a bustū dicit̄ h et hec bustū dicitur
busticeta.te.qui sepulchra struit.

Bustifragus.gi.pnl̓ cor̓.ille qui frangit bustū
.i.sepulchꝝ ut spoliet mortuū.Et componitur a
Busto.tas.i.sepelire.uel bustū et frango.gis.
cremare mortuū.Et dicitur a bustum.
Bustulū.li.dimi paruum bustum.
Bustū.ti.dr ignis ul̓ lignoꝝ strues.ubi corpora
mortuoꝝ cremant̄.Et dicitur bustum q̄si ustum
ab urendo.Et bustum id est sepulchrum.
Bustura.re.i.sepultura.a bustum dicitur.
Butanicū.ci.a buo is ul̓ buto.dr h butanicū.q̄
dam liber medicine qui et herbariū dr q͛ ibi her
Butiꝝ.bos componit̄ cū uterus ul̓ be notent̄
tirus qd est caseus et dr h butirū.ri.quoddaz qd
fit ex lacte.Et dr butirū q̄i bouis uterus.ul̓ tir9
et ƀm utramqꝫ compōnem cor̓ pnl̓.Potest eciam
butirū deriuari a buto.onis.quod est animal lacte
multū abundans.et sic prod pnl̓.ƀ melius est ut
eam corripiat et teneat̄ ut pmo dictū est.ita dic
hug̃.Magister autē bene dicit.De butiro dubita
tur quod dr a boue et tiros.qd est caseus siue an
gustia.Est enim bu[illegible] pinguedo lactis.sed a tiros
greco ueniūt quedā corripiencia.I.ut arotira.et
h tirus.ri.pro quadā puincia siue terra.et quedā
poducencia.ut tiro tironis.et tirociniū dicimus qd
usus habet q producat̄.Virgil̓ tamē in quodaz
opusculo cor̓ penl̓ de butiꝝ.ita dicens.Lac niueū
butiꝝ q͛ nouū cū melle comedi.ita dicit magister
bene.Vides ergo q ƀm diūsas compōnes potest
pnl̓ corripi et poduci.Vsus tamen cōmunis habꝫ
q pnl̓ producat̄ Quod eciā doctrinale wlt dices
I sup r buies tamen excipis inde butiꝝ.In auro
ra eciā dr.Quod non est mirū stillat p lacte buti
Buto.onis.mas.ge.qd rum.sup ecc̃ h dicit
dam genus animalis.qd ualde in lacte abundat
et dicitur a buo buis.vnde butirum.
Butro.onis.mas.ge.iuuenis.a buto dicitur
Butus.ta.tū.i.pfusus.a buo.is.dicitur.
Buxus.pixos grece latine dr buxus.Et in̄ nos
corrupte dicimus buxus.xi.quedā arbor.Vnde
h buxū.lignū ul̓ fructus illius arboris.Vtrumqꝫ
tamē indiffer inuenitur tam pro arbore q̄ pro
ligno.Item a buxus buxeus.ea.eum.et hoc bux
etum.ti.locus ubi buxi crescunt.
CAath penitencia ul̓ paciencia.
Caballus.a cabo dr h caballus
li.dimi.i.uilis equus.Vnde cabal
linus.na.nū.pnl̓ prod.ul̓ caballꝰ
dr q̄i cauallus.q͛ pede cauat terrā
ul̓ q͛ pedem habet cauū ut dextra
rius.uide in equus.Pap eciā dicit.Caballus dcūs
q vngula terram cauat.Vel a cauis pedibus.h
eciam sonipes dicitur.
Cabio.as.ūbum actiuū.i.pforare.a cabo dicit̄
Cabro.a cabo dr h cabro.onis.et h scarabeus
ei.et sunt diūsoꝝ geneꝝ animalia.et dn̄r tam ca
brones q̄ scarabei a cabo.q͛ de putridis carnibꝰ
equoꝝ sepe nascunt̄.Ita dicit hug̃.Pap uero dic
Cabro ūmis dcūs a cabone.i.equo q ex eq̄ cree
tur.et sic cabro sine.r.scribit̄ in pma silł'a.ponit
eciam pap crabro.ita q r est in prima silł'a et se
cūda.Vnde dicit.Crabro ūmis dcūs a crabne ex
q̄ nascit̄.i.equo.et h lrā inuenit̄ in mł'tis bibleis
deut̄ vij.Insup et crabnes mittet et dn̄s deus tu
us in eos.Quedā autē biblie habent ibi s.et dici
tur scrabro scrabrones.Ita q R est in pma et se
cunda silł'a.Sed pap wlt q scabrones scribantur

fine. R. in prima fillaba. fcabrones uefpe longio
ra crura habentes. Si uis fequi papiam dicas ꝙ
inueniť cabro fine. r. in prima fill'a. et hoc eciam
hug̃ uideť uelle in cauo. as. Jtez inueniť crab⁹ ita
ꝙ. r. fit in ṗma et fecũda fill'a. et hoc pro eodem
animali. Jnueniť eciam fcabro p. s. in prima filla
ba et fine. r. ß cũ. r. in fecũda fill'a. et hec uidetur

Cabul in lingua phenicũ fonat dif¶ uerior lzā
plicere. Vnde tercõ reġ ix ḋr. ꝙ hyran appellauit
opida que dedit ei falomon terram cabul. Difpli
cuerunt enim ei. Et accentuatur in fine.

Cabus. bi. nomẽ eft mẽfure. de qua reġ li iiij c.
vj. Quarta ꝑs cabi ftercoris columbaꝝ. Et ut dič
Jofephus hoc condiebant cibos pro fale. Jtez in
hiftorijs ḋr. Tradunt quidã nomine ftercoris dici
ueficulã columbe in qua recipiebanť g̃na deforis

Cacabus. bi. mas. ge. pnl' cor̃. i. lebes ¶ allata
a fono feruoris dcũs eft. Feruendo enim exprimit
habet fonũ. ca. ca. ca. ẜm hug̃. Pap̃ dicit. Cacab⁹
uas de terra et eciam de eramento.

Cacephaton. ficut dicit hug̃ Cacephatus. ti id ẽ
turpis fonus. a catos et phone qḋ eft fonus. uel
fatus. Jnde cacephatus. ti. i. turpis fonus. uel tur
pis fatus. qḋ et alio nomine dicitur cacophonia
et cacephaton. Et poteft fcribi p ph ul' p. f. Et de
hoc uide fup̈ in iiij ꝑte. a. in capitulo de uicijs

Cacethes. this. i. malus mos. mas. ge. et cõpõi
tur a cathos et ethis qḋ eft mos. Juuenal' in vij
fatira. Jnfanabile multos fcribendi cacethes.

Cacexia. ie. ul' cacofia ḋr grece mala uexacõ. q̃
dam paffio eft. et ḋr a cacos et oxi quod eft acu
tũ. ul' ethis qḋ eft mos. q̈i acutũ malũ. ul' q̈i ma
lus mos ẜm hug̃. Pap̃ uero dicit. Cacexia nomẽ
fumpfit a corpis habitu. Nã grece malũ ul' uexa
cio ḋr. fit enĩ intempancia egͥtantis ul' meditantis

Cachinnor. aris. ũbum depo. quod antiqui dice
bant cachinno. as. i. rideo. Vnde hic cachinnus. ni
. i. rifus inutilis. ul' cachinnus componiť a con et
cign⁹. quod eft albus ut nix propter dentes qui
uidenť albere in rifu. vnde ũbum p̃dictũ eft. et h̃
et hec cachinno. onis. qui ridet.

Caco. as. aui. are. a. cacos quod eft malũ ḋr. et
eft cacare egerere malum humorẽ malam fubam
malam poffeffionem deponere.

Cacodemon. onis. i. malus angelus. q̈i malũ fci
ens. a cacos et demon. uide in demon.

Cacopfonia. nie. pnl' prod̃. De h̃ require in q̈r
ta parte in capitulo de uicijs annexis.

Cacos interpretatur malum.

Cacofinthecon eft uiciofa compõ dcõnum. uide
in quarta ꝑte in capitulo de uicijs annexis.

Cacumen. inis. neu. ge. i. fummitas. Vnde cacu
mino. as. aui. are. i. acuere. a fummo fublimare. et
corripit mi. Summas ꝙ cacuminat aures.

Cacus. ci. ḋr a cacos malũ. qꝛ fuit malus. fuit
enim feruus euandri et malus fur.

Cadauer. a cado. dis. ḋr h̃ cadauer. eris. qꝛ ftare
nõ pt. Omnis mortuus aut funus eft aut cadaũ
funus fi fepeliať. a funibus accenfis. i. candel' fic
dictũ. quas ante feretꝝ papiris cera circumdatas
ferebant. Cadauer fi infepultũ iacet. Jtez funus ḋr
in domo. Cadauer dũ portať ul' fepeliť ul' crema
tur. exequias ul' funus dicimus crematũ. reliqui
as conditũ. iam fepultũ corpus confuetudine ḋr
et a cadauer cadauerofus. fa. fum. ꝙ autem ḋr ca
dauer caro data ũmibus ethymologia ẽ. et prod̃
penl' cadauer. Job ix dicitur. de aquila ubicumq
fuerit cadauer ftatim adeft.

Cadax. acis. omnis generis. i. claudus. qui fepe
cadit. Et dicitur a cado. dis.

Cades. a cado. dis. ḋr h̃ cades ul' h̃ cades indecli
. i. locus ul' fons ubi erit iudiciũ. et acuiť in fine
et interp̃tať fanctũ ul' fanctificans ul' fanctificacõ

Cadex. cis. mas. ge. i. truncus. a cado. dis. q̈fi ca
fum dans. qḋ et candex dicitur et codex.

Cadiolus. li. diminitiuum parius cadus.

Cado. dis. cecidi cafum ũbum neutꝝ componiť
cũ ad. et mutata. d. in. c. ḋr accido. dis. ꝑ euenire
Jtem cũ con et ḋr concido. is. i. fimul cadere. Jtez
cũ de et ḋr decido. dis. i. deorfum cadere. Jtem cuz
ex et ḋr excido. dis et eft extra cadere. uel ex aliq̃
cadere. Jtem cũ in et ḋr incido. is. i. in aliq̃ cadere
Vnde in luč. Jncidit in latrones. Jtem cũ inter et
ḋr intercido. dis. i. inter aliqua cadere. Jtez cũ p̄ et
ḋr p̄cido. dis. i. añ cadere ul' in anteriorẽ ꝑtẽ cadẽ
Jtem cũ pro et ḋr ꝓcido. dis. ꝓcul cado ul' añ. Jtẽ
cũ ob et ḋr occido. dis. i. contra ul' circũ cadẽ. Jtẽ
cũ re et ḋr recido. is. i. iterꝝ ul' retro cadẽ. Jtez cũ
fub et ḋr fuccido. is. i. fubtus cadere. ¶ Et nota ꝙ
cado et omnia fua compofita funt neuť. et omni
a dñr ꝓ cadere. nifi quedã ꝑpõnes addite fignãt
quafdã circũftancias. ficut diftinctũ eft. Jtẽ omnia
cõpofita a cado carent fupinis excepto occido qḋ
facit occafum. Et omnia mutant. a. in. J. et omnia
faciũt pñs in cido et p̃teritũ in cidi. pnl' cor̃ tã in
pñti q̈ in p̃terito. ¶ Et fcias ꝙ cado facit cecidi in
cadi. ne fi cadi dicamus nomen effe puteť ẜm p̈s
Jtem nota ũfus compofitorũ a cado. Occidit ex
cepto caruerunt cuncta fupino. Quot funt a ũbo
fimplice nata cado. Et fcias ꝙ cecidi cor̃ penl' a
cado. dis. Sed cecidi a cedo. dis. eam prod̃. iij reġ
xij. Pater meus cecidit uos flagellis. ego autẽ ce
dam uos fcorpionibꝫ. Vũ. De cado dic cecidi cafũ
de cedo cecidi. Cefum de cedo ceffi ceffũ ꝙ fupinũ

Caducarius. in caducus exponitur.

Caduceator in caduceum eft.

Caduceum. cei. ũga mercurij cũ qua difcordiam
faciebat cadere in pacem. et fompnũ. et ḋr a cado
dis. et a caduceũ h̃ caduceator. toris. ꝓpe caduce
atores dicũtur legati pacis. fcilꝫ qui gracia pacis
ferunt legacõnem inter aliquos. ¶ talem fcꝫ

Caducifer. fera. ferꝝ. i. ferens caduceũ ¶ ũgam. et cor̃ pnl'

Caducus. a cado. dis. ḋr ca ducus. a. um. ḋr eciam id qḋ cadere facit. ut cadu
cus morbus. qui eciã comicial' ḋr. et hoc caduci
ci. i. illa hereditas que contingit alicui ex morte
alicuius carentis herede. Vnde h̃ caducarius. et h̃
caducaria ille ul' illa cui h̃ cõtingit. fcꝫ q̇ accipit ca
ducũ. Caduca eciaz dñr folia maloꝝ. ut flores q̇s
greci qũtinas uocant. ẜm hug̃. Pap̃ dicit. Caducũ
ḋr quod ab vno cadit in alterꝝ p hereditatẽ. uiḋ ¶ in legatũ.

Cadula. loꝝ. i. gutte que cadũt ex cereo. et cor̃ du
pingui carne cũ affať. ul' eciã ex cereo. et cor̃ du

Caducũ. a cado. dis. h̃ caducũ. ci. i. tentoriũ. qꝛ
facie cadat. quod et caducus inueniť. Jtez cadur
cũ eft membꝝ uirile. ul' pocius femine. Nam ꝓpe
caducca funt uel dñr fummitates nature femine
ficut uiroꝝ ꝓpucia. Alij fpondã lcũli effe dicũt. et
deriuatur eciam tunc a cado. dis.

Cadus. di. uas quod wlgo ḋr barile. et ut di
cunt uas eft vinariũ continens tres urnas. et alio
nomine ḋr fitula. et inde cadulus. li. et cadiol⁹ li

Caelū.li.ƀm pap scribitur ‖ ambo diminitiua
p ae diptongon. Vnde secunda līa est.a.et tercia
e.ſ; q̄ ƀm modnos in huiusmodi diptongis ta
cetis.sc3 ae ut caelū.et oe ut foenū.tacet̃ pma uo
calis quo ad sonū.et eciam quo ad integraʒ.ideo
sequens cōmunē usum determinabo de celum ubi
e.sequit̃ c.et ita de consimilibus intelligas.tamē
scias q̄ in secūda uocali que pfertur fit infra in
medio quoddā signū.ad notandū q̄ est ibi dip
tongus tacita.Vnde caelū sic modo scribitur celū
et foenū sic fenū.tamē in pap et in libris antiq̄s
scribunt̃ ambe uocales diptongi.sicut caelum fo
enū.scribit eciam nichilominus pap celum ubi e
sequitur post.c.et sicut sine.a.scribit.

Cafarnaū interpretat̃ ager consolacōnis.ul' uil
la pinguedinis.et scribit̃ p f.in pap.Potest eciā

Caiphas.caiphe pnl' cor̃.Vn̄ ac‖ p ph scribi.
centus debet poni sup pmā sillam.interpretatur
inuestigator.ul' sagax.uel uomens ore.Iniq̄ eniʒ
ore suo iustum dampnauit.q̄uis hoc misterio p
phetali annūciasset.Aurora.Ad caipham pperāt
consiliū q̄ tenent.Et potest scribi p.f.ul' per ph
Et scias q̄ dcā hn̄ conueniūt caiphe.nam fuit in
uestigator siue inuestigans.scilʒ p maliciā.sagax
p astuciam.ore uomens p detractōnem et cōsilij
impietatē.Cum dixit.Expedit uobis ut vn9 mo
riatur homo p populo et non tota gens pereat
ut habet̃ Ioh xj c.Et pn̄t intelligi predicta ūba
duobus modis.Vno mō ƀm p̄uam intencōnē ca
iphe.q̄i dicat.expedit uobis ut vnus moriat̃ hō
.i.ut vnius hominis uitā pcuremus ad mortem
p populo.sc3 liberando.et non tota gens pereat
romanoꝝ crudelitate.Nam ut dicit aug̃.Iudei tē
poralia pdere timuerunt.et uitā eternā non cura
uerunt et sic utrumq̄ȝ amiserunt.Nam et romani
post dn̄i passionē et glorificacōnem sc3 post xlij
annos tulerunt eis locū et gentē expugnando et
transferendo.Et in predcō sensu intellexit predcā
ūba caiphas.Et fuerunt mala et a caiphe libero
arbitrio.Vnde q̄tum ad intencionem caiphe pec
cauit caiphas et nō fuerunt pphecia.Alio modo
pn̄t exponi predcā ūba ƀm q̄ fuerunt a spū scō
et pphecia.Expedit uob ꝛc̄.q̄i dicat.Expedit uo
bis q̄tum ad liberacōnem a culpa et q̄tuʒ ad ia
nue celi apcōnem.ut vnus moriat̃ homo scilicet
xp̄us dei filius ƀm scʒ q̄ homo.q̄ ūbum inq̄tuʒ
ūbum non est passum.ƀm aug̃.et h̄ figuratū est
in gen̄ xxij.p h̄ q̄ aries ē immolatus et ysaac.i.
xp̄us filius abrae.i.dei patris liberatus est p po
pulo.i.p salute ppl'i.et n̄ tota gens pereat sc3 ad
infernum ul' limbū descendendo.et celestem requi
em non ingrediendo.et sic predcā ūba fuerunt p
phecia plata p caipham pontificē non ea intelli

Calabria.e.puincia iuxta apuliam. ‖ gentem

Caladrius.drij.auis quedā d̄r eciaʒ caradrion
Leuj xj.Sed deut̃ xiiij d̄r caladriuʒ ne comedatis
Aurora.Garrula caradrion auis ē illos q̄ȝ figuāt
Et ut dicunt.caladrius et caradrion pro eadē aue
accipiunt̃.ꝭ constat q̄ scriptura dr̄īt.uide infra

Calamacus.a calamus.mi.d̄r h̄ ‖ in caradrion
calamacus.ci.quoddā genus stricte mitre.et dici
tur calamacus q̄i calorem machinans.eo q̄ stric
ta sit et capiti impressa.et est ethymologia.Vnd̄
iosephus in ij.Sup caput gestat pileū in moduʒ

Calamariū.rij.cornu ubi tenet̃ ‖ pui calamaci
incaustum.et dicitur a calamus.mi.

Calamistraculus in calamistratus uide.

Calamistratus.ata.tū.i.calamistro ornatus.Et
d̄r a calamistꝛ.et a calamistratus dn̄dit calamis
traculus.la.lū.dimi pnl' cor̃.Vnde Iero.in q̄daʒ
epl'a.Pueros cincinnaculos et calamistraculos et
peregrina vnguenta olentes deuita

Calamistrum.a calamus d̄r h̄ calamistrum stri
.i.acus ferrea ul' alterius metalli.in similitudine
calami facta.qua crines obtorq̄ntur ut crispi fiāt
quā in cinere ul' igne calefacere solent qui capil
los crispant ut calamistrati sunt.

Calamitas.tatis.miseria d̄r a calamo cān̄a.q̄
est inanis et uacua instar calami.ppe quidem ca
lamitas est.qn̄ aliquis nec habet in spe nec in re
nec exterius nec interius.sic cān̄a uana et uacua
est interius et exterius.Vel d̄r calamitas a cala
mis stipulis.cuʒ enim calami segitū frangunt̃ et
inde oriunt̃ fames et miseria.tunc est calamitas
Vnde et quidā dicūt.q̄ calamitas d̄r q̄i cadami
tas.a cado.d.mutata in.l.q̄ndo ita calami cadūt
et frangunt̃.ꝭ pocius uidet̃ esse ethymologia q̄
composicio.Et corripit mi.

Calamites.mitis.mas.ge.genus rane dictus a
calamus.quia moretur in calamis.

Calamito.a calamitas d̄r calamito.tas.ūbum
actm̄.mestificare.infelicitare.calamitosum facere

Calamitosus.sa.sum.i.miser.et ca ‖ et cor̃ mi
lamitate plenus.et dicitur a calamitate.

Calamizo.as.i.leta cantare.a calamus dicitur

Calamus.mi.est canna ul' stipula segitis.q̄ sus
tinet spicam.et d̄r a caleo.les.q̄ ex immenso fla
tu calescit.ƀm hug̃.Item ƀm pap.calamus dicit̃
penna scriptoris.a calo.as qd̄ est uelū ponere.q̄
calat.i.ponat incaustum sup cartā.Item calam9
est ppum nomē arboris.a canendo.i.fundendo
uoces uocatū.Item calamus in ezech xl est men
sura sex cubitorū et palmi.Item calamus ē fluui
us campanie.Item calamus species est aromatica
Item calami haste candelabrorum facti in modū

Calana.rie.nauis q̄ ligna ‖ calamoꝝ.et cor̃ la
portat.a calo.nis.ul' a calon.

Calatus.ti.a calon qd̄ est lignū d̄r h̄ calatus ti
q̄ sit ex ligno.ul' d̄r a calo.las quod est pono q̄
ibi ponat̃ pensa ul' aliud.et est calatus calamistꝛ
ul' quoddā genus poculoꝝ.Pap dicit.Calati ciati
canistri de ūgis augusti ī fundo.lati in ore.et cor̃

Calcaneus.a cali ul' callus.h̄ calcaneus ei ‖ la
idem est quod calx.et est aliud q̄ talus.Nā talus
est sub cruribus. Idem et talionus.et sub talo est
calcaneus ul' calx ƀm hugucionem.

Calcar.aris.ge.neu.d̄r a calcaneus.q̄ in calce
ul' calcaneo religat̃.et prod̄ ca.et dn̄r calcaria sti
muli animaliū.Ouidius.Nil nocet admisso subdē

Calcedonius.pallidam ignis ha ‖ calcar equo.
bet effigiem.subrutilat in publico.fulgorem dat
in nubilo.ūtutē fert fideliū occulte famulancium
Gemma est ƀm pap.Glosa autē sup apocal' xxj
dicit.Calcedonius q̄i pallidus ignis lucerne nitet
et fulget sub diuo et non in domo.signat flāmaʒ
caritatis interne que in abscondito bona agit sed
cū alijs prodesse iubet̃ mox appet quid fulgoris
hēat intus.sculpentibus resistit ictu solis ul' digi
torū attritu excandens ad se paleas trahit.i.a nll'e
cōuinci queunt.immo ad fragiliores trahunt.

Calcio.a calx.cis.d̄r calcio.as.quod exigit cal
ciamentū.ul' a calceo.as.quod exigit h̄ calceus

cei. ¶ Calcio componitur discalcio. cias. excalcio. ci
as. Et recalcio. cias. Et sunt actiua.

Calcitro. tras. traui. trare. dr a calx. cis. et e cal
citrare calce pcutere. et est actiuū. uł resistē. et tunc
est neutrū. Unde h calcitro. onis. i. rusticus qui in
tempate calcat. s hug. Et pap dicit. calcitrare qi
calce retro ferire. et corripit ci naturaliter.

Calcitrones in calcitro est.

Calco. as. uerbum actiuū. Calco componitur cū con
et dr conculco. as. Item cū de et dr deculco. as. qd
et decalco. as. inuenitur. i. opus tectorū dalbare. Itē
cū ex et dr exculco. cas. Item cū in et dr inculco
as. Item cū pro et dr pculco. as. Item cum re et
dicitur reculco. as. et sunt omnia actiua.

Calcos grece. latine es uł fex.

Calcula. cule. i. lixa uł seruus militū. uł nūcius
cursatilis. Un plantus Video calculā militariam.

Calculanī. i. nominatiū adūbiū. uide in calculus

Calculus. a calco. cas. h calculus. li. lapis leuis
puus rotundus et durissimus. dcūs sic qr buitate
sui sine molestia calcetur. cui contrarius est scrupus
lapillus minutus et asper. qui si inciderit in calci
amentū nocet et est molestus animo. Und animi
molestiam scrupulū dicimus. Hinc et scrupea uł
scrupulosa saxa. i. aspera. et a calculus pter simi
litudine calculi dnr scaqui. qr leues sunt et rotun
di. uł dnr a callis. qr p uias ordinales eant. i. per
calles. s calculorū ptim ordine mouentur. Un et or
dinarij dicuntur ptim uage. Unde et uagi dnr aut
qui omnino moueri non possunt inciti dnr. Un
et egentes homines inciti uocantur quibus spes ul
tra procedendi nulla restat. Item a calculo lapide
dr h calculus racō. nūs. computacō. quia antiqui
huiusmodi lapillos in manu tenentes. solebant
numerū computare. Unde calculo. as. uerbum actiū
. i. numerare et cor cu unde uerbalia et calculatim
. i. numeratim Item a calculus pter sui puitatē
h calculus. li. i. lapis qui in uesica fit. Unde calcu
losus. sa. sum. qui talem patitur infirmitatē s hug
Item calculus lapis ignitus siue carbunculus. un
dicit glosa ysa. vj. Et in manu eius calculus et ce
tera. Calculus inquit est lapis ignitus uel carbū
culus qui pter flammeū colorem igneus dr. Xo
Calculus est racō numerus sentencia carbo. Calcu
lus est pondus nummus lapis ensis acutus

Calcus. a calculus pter sui puitatē dr hic cal
cus. ci. i. quarta ps obuli. et est mīma pars ponde
ris. Item calcos dicūt greci. et. o. mutata in. u. uti
tur in latinū et dicitur calcus. ci. i. fex uł es.

Caldaria. e. uas quodd qi caldaria. a calidis dr

Caldus. calidus sincopatur et dr caldus. da. dum

Calefacō. cis. calere modi infinitiui ¶ i. calidus
componitur cū facō et cū fio et dicitur calefacio. cis.
et calefio calefis. et acuitur pnł in secunda et tercia
psona. licet sint bues ut calefacis calefacit. uide in

Caleo. es. ui. uerbum neutrū. et caret ¶ facio facis
sup. i. eē uł fieri calidū. Et cōponitur recaleo. es et i
caleo. les. et concaleo. les. sił calere. ps. Concaluit
cor meū intra me. Et tam ab istis q a suo pmi
tiuo fiunt inchoatiua. ab eis formata calesco cis
recalesco. incalesco. Et cor pmam caleo. Un ouid
epi. Qui calet in cupido pectore prestat amor.

Caleptra in capullulum est.

Calerarius. rij. i. minister ferens ligna. a calon

Calero. as. aui. uerbum neutrū. i. pperare ¶ ligno
uł ligna portare. et dr a calo. onis. uł a calon

Calibs. ibis. ge. cōmunis. quidam populus. a ca
leo. es dictus. eo q semper caleat. fodiendo illud
genus ferri quod uulgo dicitur acier. uł azal quod
multū abundat apud eos. Unde h calibs. bis. dr
illud genus ferri et cor penł. Lucanus in iiij. Nō
calibē gentes penitus fugiente metallo. eruerant

Calico as. i. bibere. potare. et dr a calix. cis.

Calicula. le. uide in caliga.

Caliculus. li. diminitiuum. paruus calix.

Calidus. da. dū. dr a caleo. les. et comparatur ca
lidior. issimus. Unde calide. dius. sime. adūbiū. et
hec caliditas. Et sincopatur calidus et dr caldus. Et
ut dicit pap. Calidus calore affectus scribitur per
unum. l. cor eni primam sicut et caleo. les.

Caliendrū. dri. i. mitra. uel generaliter quidquid
capud inuoluit. ut maiorem calorem contrahat.
et dr a caleo. les. Oracius in sermonibus. Altum
caliendrū

Caliga. a calcio. as. dr h cali ¶ sagane
ga. ge. calciamentū crurū. siue sit de pāno siue de
ferro. uł dr a colligo. as. qr calige ligantur Vel dr
a calo pedum. Inuenitur et calicula p eodem simi
liter a callo. Et corr pnł. Unde in aurora. Sume
tibi caligas et uestem stringe sequendo.

Caligatus. a caliga dr caligatus. ta. tū. qui cali
gas habet. Unde et milites caligati dnr a quibus
dam caligis ferreis quas solebant habere. Unde
quidam neronū dcūs est caligula. quia a puericia
inter milites sit usatus. Caligula eciam potest di
ci parua caliga diminitiuum.

Caligo. as. uerbum actiuū. i. caligis induere. a cali
ga. ge. dr. et cor pnł sicut caliga. Item caligo gas
dr a caligo. ginis. Et est caligare obscurari. obsce
ri. obtenebrari. et pd. li. uide in caligo. ginis. Itē
caligo. as. qū sigt caliginem prod pmam. sed qū
ptinet ad caligas eandem corripit.

Caligo. ginis. fe. ge. dr a caleo. les. et est caligo
obscuritas et umbra aeris spissitudine facta. et ec
caligo dr fuligo. et dr sic. quia maxime calore a
eris uł ignis gignatur. ps. Caligo sub pedibus eius
unde caliginosus. sa. sum. i. obscurus. caligine ple
nus. et caligo. as. uerbum neutrum. et producit. li.

Caligula parua caliga. uide in caligatus.

Calimacus. ci. pnł cor. pprium nomen cuiusdam
uiri. de quo ouid de remedio amor. Calimaci nu
merus non est dicendus achilles.

Caliope. pes. accentuatur in fine. et e una de no
uem musis. qi calophone. i. bona sonoritas. et dr
a kaco quod est bonum. et potest scribi per. k.

Calix. cis. mas. ge. quoddā genus poculorū. qd
olim ex ligno fiebat. unde a calon quod e lignū
deriuatur. uł potest deriuari a caleo. les. solebāt eī
calidam et frigidam pocōnem miscere in calice un
et calix dcūs e a calida pocōne. et miscere dictū
est p ministrare et ppinare uinū. et eciam adhuc
miscemus calida frigidis. et econūso. qr uinū et
aqua et econūso. et cor. li. Unde orac. fecundi ca
lices quem non fecere disertū. et desinit in ix cor
naturaliter. sm prisianum.

Calleo. a callus. li. dr calleo. es. ui. uerbum neutrū
et caret supino. i. durere. uł callide scire. unde
quidam. Callet durere denotat et sapē. un callesco
cis inchoatiū. ¶ Calleo componitur concalleo. es. i. itrū
simul callere. et occalleo. es. et recalleo. es. i. iterū
callere. uel remollescere. et a callo cessare. Et scri
bitur calleo per duplex. l.

Callesco. cis. inchoatiū. i. incipio callere.

Callidus.a calleo.les.dr callidus.da.dū.i.sub
dolus.ul per exercitacōnem artis instructus.et sic
callidus nō p astuto tantū.s3 eciam p astute doc
to dr. Hic et uersutus dr.q animū cito uertat.et faci
le ad qualibet fraudem. Job xxxvj. Simulatores
callidi puocant iram dei. Et compatur. callidior
issimus. Vnde callide.dius.me.aduerbium.et h cal
liditas.tatis. Inuenit eciam calidus calore affcūs
s3 tunc scribit p vnum.l.s3 callidus astutus p du
o.vn et pma3 pone prod. Aurora. Callidus ergo
dolus fraudes in pectore uoluit.

Callis.a callus.li.dr h callis.lis.i.semita callo
pecudū pdurata stricta et angusta inter montes.
et est callis iter pecudū ppe.semita hominū.uel
calles est limes callide iacens.et sm h dr a calleo
p callide scio. Inuenit eciā h callus.li.omis pris
callis.xv.Callus duricies dicatur semita callis

Callosus.a callus dr callosus.osa.sum.i.durus
fortis.pinguis.carnulentus.callis plenus.et hinc
h callositas.tatis.duricies.fortitudo.pinguedo.

Callus.a calco as dr h callus.li.i.duricies pe
dum quo terram calcamus.et eciā manuū durici
es interior dr callus.et cutis lardi.

Calo.a calon qd est lignū dr hic calo.onis.ille
qui fert ligna.Calones eciam dnr galee militum
et prod pmam. Sed calo.as.eandem cor.xv.Po
nere dico calo sed sunt michi pondera calo.

Calo.as.aui.i.laxare.deponē.et dr a kala greco
qd ime dr laxa. ¶Et cōponit intercalo.as.i.int
ponere.vnde iibalia et cor pmam siue ca.ut pro
¶baui in calo onis

Calobalsamū.mi.i.lignum balsami.ul liquor emanās de ligno eius trito.et
componit a calon quod est lignum et balsamum

Calon grece.lignum latine.

Calopodiū.calon componit cū podiū quod ē
baculus quo terre innitimur.ul pos qd ē pes.et
dr h calopodiū.i.baculus ligneus.ul pes ligneꝰ

Calor.oris.dicitur a caleo.les.

Caluaria.a caluus h caluaria.rie.i.locus patēs
sup duo supplia.vn ut ex euāgelio habet.locus
in quo decapitabant latrones locus caluarie ap
pellabat.ppter sc3 caluiciū abscisoꝝ capitū q ibi
iacebant.ul ppter ossa calua exñcia ibi.et dr he
¶braice golgata

Caluaster.stri.masculini gene
ris.dicitur a caluus calui.

Caluicies.a caluus dicit hec caluicies.ciei.et h
caluiciū.cij.in caluicies est.

Calumnia.nie.accusacō falsa.crimē falso obiec
tū.iurgiū aliene litis.et dr a caluo.uis.et a calū
nia deriuat calūnior.aris.i.reprehendere falso ac
cusare.ul consumē.terrere.ul exigere.detinere.cā
ri.frustrari.ludificare.sed antiqui dicebant calum
nio.as.et calūniosus.sa.sum.plenus calumnia.

Calumniator.oris.i.falsi criminis accusator.et
potest habere easdem significacōnes sicut et calū
nior.et dicitur a caluo.uis ul a calumnia.

Caluo.as.aui.are.i.facere aliquē caluū.sed nō
est in usu.s3 inde dr h.caluus.ui.et adiectiue inue
nitur caluus.ua.uū.Caluo componitur decaluo
as.i.caluū facē.ul decapitare.et caluariā auferre

Caluo.uis.ui.caluē.i.decipē.ūbum actm.et ca
ret supinis.deberet enim facere calutū sed non in
uenit.et est tractū a caluo qui quodāmodo deci
pit uidentes ppter galeꝝ suum ul aliquo coopto
rio.et dr a caluus.ui.Et inuenit calui pteritū.et
gtūs de caluus.xvj9. Si non uis calui fugias con
sorcia caluī.et a caluo dr cauillo.as.p caluillo.

Calus.i.uas uimineū ul de salice per qd mus
ta colantur.et dicitur a colo.las.

Caluulus.li.diminitiuum parum caluus.

Calx.a callus.li.dr h calx.cis.pma ps plante.
ul pocius postrema que et calcaneus dr. Sed hec
calx calcis.i.cementū.et dicit tūc a calidus.qua
si calix.q ex lapide calefacto et adusto fit.Calx
eciā ponit pro fine cuiuslibet rei. Sicut dr in cal
ce libri.i.in fine libri. Et ē calx p pede siue calca
neo mas.ge.licet ūgilius posuerit autoritate sua
in feminino.p cemento ergo est fe.ge.xv.Pars
pedis est h calx combustus calculus h calx.et ut
dicit pap.Calx lapis coctus aqua accenditur oleo
¶extinguitur

Cama a cami h cama.me.genus
lecti breuis et circa terram.qd et h cama.tis.inue
nitur in ambrosio de officijs.Pap eciā dic.Cama
¶lecus breuis

Cambio.bis.psi.ire.psum.aliqd
cōmutando p aliqua re dare.vnde campsor oris
et campso.sas.fre a campsu.u.in.o.

Cambises.sis.prod penl. Vnde in aurora. Rex
nabugodonisor cambises dcūs in anno.

Camelion.ontis.mas.ge.quoddā animal dcm̄
a camelus.Et dr sic.q licet sit aspersus albis ma
culis ut pardus collo equo simil.pedibus bubal
capite tm̄ camelo est simil.s hugūc.Pap autē dic
Camelion similis lacerte quadrupes sc3 sub aspec
tu mutat colore3 et viuit de aere.uide in salamā
¶dra

Cameleopardus dictus q camelo et par
do similis sit.secundum papiam.

Camelus.a cami qd ē breue ul humilis dr hic
camelus.li.q cū cameli onerant ut breuiores et
humiles fiant accubant.uel a camur qd ē curuū
dr camelus qi curuus.q curuus est dorso. Ite3 ca
melus.li.funis est nauticus.et prod me.Et scias
q camelus non coit cū matre.sicut dicā in equꝰ
Item ut dicit basil in viij omel hexamer.Came
lus habet semp memoriā maloꝝ.et ad iracundiā
gruis et pseuerans est.deniq3 si fuerit pcussus diu
dissimulato dolore cū reppit oportunū tempus il
latam ptinus impendit iniuriā.s3 hunc nulla de
marinis beluis ymitat Audite itaq3 iracundi ho
mines qui recordacōnē dudū lesionis accepte pro
uirtute maxima affcātis.cui belue siles habeanī.

Camena.a cano.nis.dr h camena.ne.i.cantile
na.ul musa.qsi canens amene.uel qsi canens me
los.et prod penul.Oracius. Surge et inhumane
seuium depone camene.

Camera.a camur quod est curuum et dr came
rus.ra.rū.i.curuus.vnde h camera.re.curuatura
vnde et camera.re.dr locus secretus ubi cubamꝰ
eo q quādam curuaturā solet habere in supiori
pte qi ad modū celi.que et testudo dr et lacunar
ul pt dici camera a camur.et a camera dr hic ca
merarius.rij.vnde h cameraria.rie. Item a came
ra cameratus.camerata.tū.i.curuatus uel came
ris ornatus.et componit bicameratus.ta.tū.tri
¶cameratus.ta.tū

Camero.ras.raui.ūbum ac
tm̄.i.curuare.ul cameras facere uel cameras sepa
¶rare.ul distinguere

Camillus.a camera dr h
camillus li.i.puer ingenuus.q camerā solet fre
qntare. Hinc q3 et h camilla.le.dr.p puella inge
nua. Inueniūtur eciaz hee due ptes in alio sensu.
sc3 pro pueris sacerdotū. Vnde macro de saturnali
bus.Camillos inquit et camillas appellabant fla
minū et flaminaꝝ pministros.et h tantū ualet ca

millus ꝙtum minister.et camilla ꝙtum ministra
Vnde et mercurius inuenit appellari camillus qꝛ

Caminus.ni.mas.ge.pnl ꝓ ¶ minister ē deoꝝ
ducta.ignis ul' fornax.et dr a campso.sas.quod
est flectere.qꝛ flāmas in se reflectat.ẜm hug.Vel
ẜm papiam dicitur a caumate.

Camisia.sie.dr a cama.me.qꝛ in ea dormimus
in camis.i.in lectis nostris ul' stratis.ul' dr sic.qꝛ
olim fiebat de canabe.Vnde camisiatus.ta.tum
.i.qui habet ul' indutus est camisia.

Camisiola.le.dimi.parua camisia.

Campana.ne.dr a campania prouincia qꝛ eius
usus pmū ibi reptus est.Vñ campanula.le.et h
campanella.ambo diminitiua.et h campanarius
rij.qui facit campanas.vñ h campanaria eiꝰ ux
or.ul' que campanas facit.et hoc campanile.lis.
turris in qua morantur campane.et ꝓducit.pa.

Campania.a campus siue campoꝝ planicie in
qbꝫ sita ē dr h cāpania ꝓuincia cuius caput ē ca
pua.ul' dr capua a capi eius fundatore.de cuius
nomine ciuitas dcā est capua.ul' a capacitate.qꝛ
eius terra omnem fructū uite capiat.vñ cāpania
ul' a campanoꝝ planicie dr.et iñ campanus.a.ū

Campanile.lis.pnl prod.locus ubi stant cāpa ¶ ne.in campana est

Campestre.a campus dr
h et h cāpester uel cāpestris.et h re adiectm̄.et h
campestre.tris.i.uestis gladiatoꝝ qua tantū geni
talia teguntur.dcā sic qꝛ iuuenes dū nudi in cāpo
marcio gladiaturam exercebant illa ueste puden
da coopiebant.Dicuntur eciā campestria lumbaria
succinctoria perizomata.ẜ hug.Pap uero seqñs
ps dicit.campester in campo se hñs h campester
ul' campestris et h tre.Itē campestria succinctoria
dcā.qꝛ hij qui in campo contendunt hijs genita
lia tantū coopiunt.hec perizomata dñr.Scias tñ
qꝛ nūc ẜm comunem usum dr h campester h cā
pestris h campestre.Et sunt huiusmodi nomina
que faciūt mas.in er.fe.in is.neu.in e decem.ut
dixi supra in quarta pte in capitulo de casu siue
declinacōne nominis qui in principio.

Campio.onis.mas.ge.gladiator.ul' in campo
duellū exercens.scꝫ pugnator.et dr a campus pi

Campso.sas.uerbum actm̄.i.flectere.plectere.Itē
inuenit campso in alia significacōne.cambio eni
facit campsi.sum.su.et mutata.u.in.o.fit cāpso
sas.freqñter cambire.et inde campsor.oris.

Campus.a cami quod ē breue et humile dr h
campus.pi.ꝓpe planicies terraꝝ.sic dcūs.quia sit
humilis et breuis pedibꝫ non erectus.nō ut mōs
ꜩ iacens.vnde et grece pedion dicitur.et iñ cam
pulus.li.et h campellus.li.ambo diminitiua.

Camur grece latine dr curuū.vnde camurus ra
rū.i.curuus.et hij camures camurū.i.boues alti
et decuruati.Vel deriuatur a cami quod ē breue
quia habent cornua breuia.

Camures in camur uide.

Canabū.bi neu ge.a canna dr ꝓpter similitudi
nem cāne.ul' a greco canabin quod dicunt greci
vnde h canabis.bis.ꝓ eodem et ꝓ corda iñ fcā.
et cor penl.Parsius.Tunc mare transiliens ut cor

Canalis.lis.fe.ge.et h cana ¶ da canabe fultū
le.lis.dr.et deriuatur a cana.qꝛ cana sit ad modū

Cancellarius.a cancellus dr ¶ cāne.et prod pnl
h cancellarius.rij.ille qui facit cancellos.et cācel
larius dr in curia impatoris ab illa significacōne
ẜm quā cancellus dr ala palacij.qꝛ semp habitat
in cancello.i.in ala palacij.Cum enim thezaurus
impatoris esset in custodia ipsius ipse iuxta the
zauꝝ manebat qui erat repositus in cancello.uel
dr cancellarius a cancello ẜm illam significacōne
ẜm quā cancellus dr interstiuū muraliū.et fuit
hoc tractū a palestina regione ubi tecta desup ca
cuminata non erant.ꜩ iacebant in planū prostra
ta.eleuabantur uero pietes circumquaqꝫ ad modū
muraliū.illa uō intersticia que sunt inter propug
nacula dñr ꝓprie cancelli.Qui uero eplas missas
recitare uolebat populo in regione palestina an
tiquitus ascendebat sup tectū et de cancellis recita
bat.Et iñ inoleuit usus qui lrās pincipibꝫ missas
habent exponere cancellarij usitato nomine dñr.
vnde h cancellaria tam ꝓ illa que habet illud of
ficiū qꝫ ꝓ uxore cancellarij et eius dignitate.

Cancellus.li.est dimi.de cancer.cri.et est cācel
lus ala palacij.puū foramen pietis.intersticiū in
ter ꝓpugnacula muroꝝ.parietes siue tectum sicut
qui claudūt choꝝ.et a cancellus cancello.as.i.cā
cellos construere.ẜm hug.Pap uero dicit cancellꝰ
cantoꝝ excellens locus.Vnde cancellarius qui in
cancellis pmus est.h pap.Dicitur eciā cancellus fe
nestra reticulata.Prouū.vij.De fenestra eni domo
mee per cancellos pspexi.

Cancer.a conca dr h cancer.cri.quia sit conca
Et scias qꝛ cancri uiuūt de carnibꝰ ostreoꝝ miro
mō et ingenio.nam qꝛ ualidā testam eorū aperi
re non pñt explorant qꝛ ostrea claustra testaꝝ a
piāt.et tūc canc latenter lapillū inijcit et ipedita
conclusione ostreorū carnes corrodit.Et ut dicit
amb in hexamer.Sūt homines qui cancri usu
in aliene usu circūscripcōnes irrepant et infirmita
tem ꝓpe uirtutis astu quodā suffulciūt fratri dolū
necant.et alterius pascitur erumpna.tu autē ꝓp
is esto contentus.et aliena te dampna non pas
cant.btā est si bona sua nouerit cū ueritate pau
ptas.et omnibus pferenda thezauris.utamur er
go ingenio ad querendā grām.et salutē tuendam
non ad alienā circūscribendā innocenciā.licet no
bis uti exemplis maritimis.ad profectū nostre sa
lutis.non ad aliene piculū.Item ut dicit pap cā
cer cancri al'.dcūs qꝛ intestina in modū concauꝫ
habet.Cancer eciā est quartū signū in celo.dictus
qꝛ cū ad eū sol uenerit retrogditur in modū cancri
Dicitur eciā cancer ꝓ morbo.Et ẜm antiquos fuit
neu.ge.Et facit gtīs canceris.Xv.Est anial signū
uiciū cancer qꝫ malignū.Cancer.ris.morbus can
cer.cri.stella qꝫ piscis

Candatis quedā regina ¶
fuit.et est.fe.ge.et prod pnl.Vnde in aurora dr
Candacis uiꝝ regina direxerat istū.Et ut dicitur in
historijs.oīs regine ethiopum dicebantur regine
candaces sicut romani imperatores dicebantur cesa
res.nec habebat regimen regio illa nisi a femina.

Candela.le.dr a candeo.es.qꝛ accensa candeat.
Candeo.des.ui.uerbum neu.et caret supino.i.al
bere ul' calere.Xvꝰ.Candida res candet et ferri la
mina candet.et est tractū a ferro qꝛ candere pona
tur ꝓ calere.qꝛ ferrum ꝙto candidius tanto cali
dius.et a candeo candesco inchoatm̄. ¶ Candeo cō
ponitur excandeo.es.i.ualde candeo.Inde excādes
co.Incandeo.i.intus ul' ualde candeo.Inde incan
desco.Recandeo.des.i.iterꝫ candeo.Iñ recandesco
inchoa.Et est neutꝫ candeo cū omnibus suis cō
positis que non mutant cōiugacōnem.Iterꝫ com
ponitur cū ad et dr accendo.dis.et cū con et dr cō

cendo.dis.et cū ex.et dr excendo.dis.i.valde accē
dere.et cū in et dr incendo.dis.Cum p̄ et dr p̄cen
do.dis.i.ante vl valde accendere.et cū sub et dici
tur succendo.dis.Et sunt omnia composita a can
deo q̄ mutant coniug̃ actiua.vide in studeo studes

Candelabꝝ.bri.penl naturaliter cor̄.a candela
dr quasi candelaforꝝ.q2 ferat candelam. Vel dici
tur candelabrum quasi candele lator.

Candico.as.aui.are.v̄bū neu.i.candere.vel ali
q̄tulū candere.ut sit dimi a candeo.des.et cor̄ di

Candidarius.rij.pelliparius.qui coria facit alba
a candeo.des dr.Candidarius eciam vocatur qui
lauat pannos.vnde hec candidaria lotrix.

Candidatus.ta.tū.dealbatus.a candidus dicit

Candidulus.la.lū.parꝝ candidus.Inuenit etc cā
diculus.la.lum.i.candidus.vl candidulus.Vnde
marbatus in libello de lapidibus.Tercia candicul
tribus est inscripta litturis.

Candidus.a.ū.a candeo.des.et compatur cādi
dior issimus.vñ candide.dius.sime.adu̇bium.et
differt candidū ab albo.Album enim de natura
est.candidū de artificō et studio.Vnd et candidū
dr q̄i candori datū studio.Item albū quodaꝫ pal
lore p̄mixtū.ſꝫ candidū quadā luce respersum.A
candidus dicitur candido.das.v̄bum actiuū.i.fa
cere candidum.et corripit penultimam.

Candor.oris.mas.ge.a candidus dicitur.

Candulus.a candidus dr candidulus.la.lū.di
minitm̄.Vnde candulus.la.lum.p sincopā.Vnd
iuuenal.Prebenda est gladio pulchra est et cādu

Candus.candi.masculini generis ¶la coniunx.
vestis regia.a candeo candes.

Caneo.a candeo.des.dr caneo.nes.nui.v̄bum
neutꝝ.et caret supino.Vnde canesco.cis.inchoati
uum.quod et canisco.cis.inuenit q̄i a v̄bo tercie
cōiugacōnis.¶Caneo componit concaneo.nes.si
mul canere.Incaneo.es.i.valde canere.Precaneo
es.i.tempestiue canere.Recaneo.es.i.iteꝝ canere
vl retro canere.vl simpliciter canere.Et prod ca.
ſꝫ canes nomen eam corripit.Vnde quidam.Desi
ne velle canes postq̄ per tempora canes

Canicies.ei.et h canitudo.dinis.in eodem sensu
a caneo.nes.ſm hug.Pap vero dicit.Canicies se
nectus.quasi candicies.a candore dicta.

Canicula.a canis.nis.dr h canicula.le.et h ca
niculus.li ambo dimi.Canicula eciā dr quedam
stella in quā ſꝫ poetas mutata fuit canicula ican
Vnde h et h canicularis.et h re.ut dies canicula
res in quibus canicula regnat.ſm hug.Pap vo
dicit.Canicula vel canis nomen stelle que vicina
est thauro.que et sirus dr estiuis mensibus ī me
dio centro celi est.et dū sol ad eam ascenderit du
plicat calor.et dissoluunt corpa.Vnde canis dr
q2 corpa morbo afficiat ¶Et scias q caniculares
sunt dies liiij.in quibus moleste sunt purgacōnes
a pridie ydus iulij usq pridie nonas septembris
xv.Incipiūt pridie iulij ydus caniculares.Et pri
die nonas septembris fine resultant.

Canicularis in canicula exponitur.

Canis.a cano.is.vl canor.oris.dr h et hec ca
nis.Vnde canicus.ca.cū.et caninus.na.nū.Quid
eciā dentes dnr canini.vide in dens.vl canis dr a
cinos greco qd canis dr latine.Et facit gtūs plis
canū.et accūs pluralis in es tantū canes.sicut iu
uenes et panes.Et scias q canis nomen non mu
tauit accentū ad drām huius v̄bi canis.q2 scilicꝫ
utraq est ps p̄ncipalis.et certā habet drām ꝓpt
accn̄cia sua.et neutra dependet ab altera.sed ubi
drn̄cia habet locū debet vnū ab altero p originē
dependere.Idem p̄t in consimilibus dici.Itē canis
animal latrabile marinus piscis.sidus celeste eq
voce dr.Xv.Nat canis in ponto.latrat extra ful
get in alto.¶Item cano.is.v̄bum et canis nom
cor̄ p̄mam.ſꝫ canis dtūs et abltūs plis de canus
na.nū.prod p̄mam.sicut caneo.es.Vnde quidaꝫ
Cum latrat ille canis canis et tu cantica canis
Et scias q ysid xij ethy dicit.Nichil sagacius ca
nibus.plus enī sensus ceteris animalibus habent
nā soli sua nōina r̄cognoscūt.dnōs suos diligunt
dnōꝝ tecta defendūt.ꝓ dominis suis se morti ob
ijciūt voluntarie.cū dn̄o ad p̄dam currunt.Cor
pus dn̄i sui eciā mortui custodiūt.et n̄ r̄linquūt
quorum postremo nature est extra homines esse
non posse.Hec ysid.Quis ergo ut dicit ambrsius
in hexamer non erubescat grām bene de se mēn
tibus non referre cū videat eciā bestias refugere
crimen ingratitudinis.et ille impetite alimonie ser
uant memoriā tu non sentias salutis accepte.

Canisco.cis.incipio canere.et canesco eciam dr

Canistꝝ.tri.a canna dr.quia ¶vide in caneo.es
de cannis fissis texitur.vel dr a canus.a.ū.q2 ca
na.i.poma que sunt cana.i.lanuginosa ibi ponū
tur.vnde h canistrellum.li.dimi.ſm hug.Et dr
canistrum sportula quasi cānis textum.

Canitudo.dinis.fe.ge.i.canicies.a caneo canes

Canna.ne.dr a cano.is.quia ea canit Et sig̃t
plura.Nam canna ponitur pro arundine.pro can
na gule.pro quodam fluuio.

Cannella.le.diminitiuum.parua canna.

Cannetū.ti.ge.neu.locus ubi canne crescūt.et

Cānula.le.diminitiuum.pua can ¶dr a canna
na.Item cannula.le.i.fistula.

Cano.nis.cecini cantū.v̄bum est polissenū mlt
ta enim sig̃t.Nam cano aliqn̄ simpliciter sig̃t cā
tare.qn̄q diuinare.q̄ndoq dicere.aliqn̄ laudare.
q̄ndoq metrice describē.et est poetaꝝ.sicut dicere
est ꝓsaicoꝝ.Et in duabus p̄mis significacōnibus
est neutrū.In alijs actm̄.¶Cano componit acci
no.nis.accinui accentū.i.iuxta vl iteꝝ.vl cōcor
diter canē.vnde h accentus.tus.Item p̄cino.nis
vnde p̄centor.Item occino.Item occento.tas.fre
q̄ntatiuū.Dicit quoq occano.nis.occanui.Vnde
salustius.Occanuere tubis.Item componit recino
succino.Vnde succentor.succentoris ¶Et nota q
omnia v̄ba composita a cano mutant in p̄ti.a.
in.i.ſꝫ in supino in.e.excepto occano.Et omnia
sunt neutra.Recino tamē potest esse actm̄ ꝓ reci
tare.Si tamen composita a cano redoleāt aliquā
vl utramq illaꝝ significacōnum ſm quas censui
mus cano esse actm̄.sine dubio erunt actiua.Iteꝫ
cano geminat p̄teritū et facit cecini.qd non facit
ad drām huius v̄bi caneo.es.ui.Composita vero
faciunt in ui diuisas.ut concinui.et habent in su
pino e ante tū ut p̄centum.ſm ps.Item nota q
cano componit cū cornu.et dr h cornicen.inis.
qui canit cū cornu.Item cū tuba et dr h tubicen
inis.qui canit cū tuba.Vnde h tubicina ꝓ femi
na.Item cū fidis et dr h fidicen.qui canit cū fide
.i.corda.Vnde h fidicina.ne.Item cū lira et dr li
ricen.inis.qui canit cū lira.vnde h liricina.Item
cū cicuta.et dr h cicuticen.cinis.qui canit cū cicu
ta.Vnde h cicuticina.ne.ꝓ femina.Iteꝫ cū tibia et

dz tibicen penl' prod. Omnia enim composita ab hoc v̄bo cano. is. et nominibus instrumentorum sunt mas. ge. et omnia cor̄ pnl' excepto vno solo qđ prod penl'. scz tibicen. cinis. qui canit cū tibia q2 due uocales breues illi conglutinant' in. J. longam. vnde hic tibicina femina que canit cum tibia Componitur eciam cano cū os et dz oscen. inis. qui ore canit ul' folijs ul' alio mō. ut aues decipiat. Et cor̄ pmā cano. is. sz caneo. es. eam produc' Vnde quidā. Dum barbis canes v̄bula pauca canes. histrio volt canē. senior canere uidet'. Item Scurranites canis et citharista canis. Carmina naso canis annosa q2 tempa canis. Laudo cano modulor describo vaticinor q2. Lau de scri dico modulor cano uaticinor q2.

Canon canonis mas. ge. grece latine regula. consuetudo approbata. siue institucō. scdm pap. ¶ Et scias q2 canon in recto non debet in fine accentuari cū corripiat penultimam obliquorum.

Canonicus. a canon dz canonicus. ca. cū. i. regularis. quod substantiue dz hic canonicus. et hec canonica. tam p femina regulari q2 pro ecclesia ubi regulares morant'. quelibz tamen eccla inuenitur dici canonica. Nam in qualibet regulariter viuē debent ¶ Et scias q2 improprie dz canonicus regularis. q2 idez ē quod canonicus canonicus. regularis regularis. Similiter impropē dz canonicus secularis. q2 idem ē quod secularis regularis. Quidā tamen in hijs ꝑperatibus uocabulorum utunt'. causa dn̄cie ad canonicos regulares ad minus regulares. ul' quasi conūsacōne sunt seculares. vn̄ dn̄t tales canonici regulares. tales sunt canonici secl'ares. et satis potest tollerari et dici. sepe enī p dicciones incongrue iūctas intellcm̄ congruentē gen'a

Canopeū. canobus. bi. fuit gubernator ¶ mus menelai. et mutata. b. in. p. dz quedā ciuitas egipti hic canopus ul' canopia. vnde hic canopeū pei. i. cortina subtilissima instar retium plexa texa et fenestrata. vnde lecti nobliū ornant' ad arcendos culices et muscas. et dz sic. q2 in egipto huius rethe pcipue habeat'. Vnde Juuenal'. Vt testudineo tibi lecule canopeo. In eodem sensu inuenit' in iudith xiij. Abstulit canopeū eius a calūnis. Vel canopeum ut alij dicūt deriuat' a conꝰ qđ est summitas galee. et tūc canopeū dz q̄si conū petens. q2 ad similitudinē coni a lato tendit' in acutū. ad modū reticulorum que cā arcendi pulueris sup altaria collocant'. et tunc scribit' conopeū p. o. in pma silla Et prod penl' canopus sicut canopeū. Theodolus Barbā famoso non cedit turba canopo. Et in aurora dz. Reticulū sericū scriptura uocat canopeū Pap autē dicit. Canopeū rete subtilissimū. q̄ repellunt' culices et musce circa lecūlos dormiencium

Canopus in canopeum est.

Canor. oris. mas. ge. i. sonꝰ a cano is. et p'o no

Canorus. ra. rū. suauis. dulcis. cantu gratus. a cano. is. addita. rus. Nam ut dicit ps. in iiij. libro In rus denominatiua siue pauca v̄balia inueniūt' que penl' prod honor honorus. odor odorus. cano canorus. sono sonorus. Quorum regula improprie tu. Nam nomina us. uerba rus assumunt.

Cantaber. a. ū. et hic cantaber ē populus hispanie a nomine urbis et hiberiamnis cui insidet sic

Cantabrum. bri. neu. ge. i. purgamentū fru ¶ docūs menti. ul' farine. ul' cibus caninus quo canes pas

Cantarus. ri. mas. ge. quoddā uas ui ¶ cuntur narīū. scz crater. et dz a cano. is. q2 cātando pota ¶ tur

Canterius. rij. equus castratus

Cantes. a cano. nis. hec cantes cantiū. i. fistule organorum in quibus cantus tempatur. ul' ut marciano placet. Cantes dn̄r dee ornamentorum.

Cantito. tas. v̄bum fre. frequenter cantare.

Canticū. a cano. is. dz hic canticū. ci. uox cantancium in leticia. laus. Item canticū psalterij est cum id quod organū modulat' postea cantus loquit' Quidam eciam libri salomonis intitulant' cantica canticorum. per excellenciā. eo q2 omnibus canticis pferatur. et dz hebraice sirasin.

Cantilena. ne. fe. ge pnl' prod. uidet' esse cōpositū a cantus et lenis. Non enim dz cantilena nisi sit cantus dulcis et lenis. suauis et non asper. sz hug. Pap ec dicit. cantilena cātus lenis. cātici compō.

Canto. as. v̄bum fre. et format' a cantu supino de cano. is. u. in. o. et est cantare freqn̄ter canere

Et componit' cū ad et fit accanto. tas. iterum ul' iuxta cantare. Item componit' concanto. as. i. simul ul' cū alio cantare. uel simul plura cantare Decanto. tas. i. cū ul' ualde cantare. et discanto as et excanto. tas. i. discantare. et incāto. tas. et recāto. tas. i. iterum ul' retro cantare ¶ Cantus. a cāo is. hic cātus. us. ui. Itē dz hic cātus. ti. p cātu ul' metitulio rote. ul' qđ melius ē cātus ē curuatura et circūferencia rote. scz lignum quod terram calcat cui radius infigit'. Parsius. Vertentez sese frustra sectabile cantum. et in ista significacōne ē secunde declinacōnis. p melodia cantorum ē quarte ¶ Et nota q2 aug' loquens de cantu ecclesiastico in x lib' confessionū dicit. Cum michi accidit ut me amplius cantus q2 res que canit' moueat. penalit' me peccare confiteor. et tūc mallem non audire cātantē uide in psalmodia. Et bern super cantic. in xlviij sermone. Vos moneo dilectissimi pure semper ac strennue diuinis interesse laudibus. Strennue ut sicut reuerenter ita et alacriter dn̄o assistatis. pure uero ut nil aliud dū psallitis q2 quod psallitis cogitetis. nec solas dico uitandas cogitacōnes uanas et ociosas. uitande sunt et ille Illa dumtaxat hora et illo loco quas officiales fratres p cōmuni necessitate q̄i necessario freqn̄ter admittere cōpelluntur. sz ne illa quidem pfecto recipe tunc cōsuluerim que forte paulo ante in claustro sedentes in codicibus legeratis q̄lia et nunc me viua uoce disserente ex hoc auditoria spūs sancti recencia reportatis salubria sunt. Sed mīme illa salubrit' in ter psallendū reuoluitis. spūs enim scūs illa hora gratū non recipit quidqđ aliud q2 debet neglecto eo quod debes obtuleris.

Canus. a caneo. nes. canus. na. nū. et compatiuum canior. issimus. vnde cane. nius. issime. aduibium et canutus. ta. tū. et hic canus tā p illo qui canet q2 p capillo qui in capite canet. Canus componitur incanus. na. num. i. nō canus. ul' ualde canus et pcanus. na. nū. ante tempus congruum canus. Sap iiij. Cani sunt autē sensus hominis. et etas senectutis. uita immaculata. et prod pmam canus sz canis eam cor̄. Xw. Notus uoce canis dcāmina ¶ non bene canis

Capa. pe. dz a caput. q2 sit ornamentū capitis. ul' dz a capio. pis. q2 q̄si capiat totū hominē Et inde capatus. capata. capatū. qui habet ul' indutus est capa. et hoc capucium. cij.

Capaculus. la. lū. dimi. i. aliq̄ntulum capax.

Capadoces. capadocia est quedā ciuitas. vnde re

gio in qua ē illa ciuitas dcā est capadocia. Vnde
h et h capadox docis. tam gentile q̄ patriū. et cor
ripit pnl'. Iuuenal'. Quamq̄ et capadoces faciant
equites q̈ uicini. Et ꝫm pap. capadoces orti sunt
a mazoth filio iaphet.

Capana. ne. uilis casa palea coopta. dr a capio
pis. qr capiat tantū vnū. ut in vineis custodiēdic
licet alie dicanť capane. ꝫ improprie. ꝫm huguč.
Pap eciā dicit. capana a rusticis dcā q vnū tātū
capiat. Idem et tugurium.

Capapellis. huius. lis. componitur ex ablto et
nto. sicut legenis quod in rethoricis inueniť quia
dr capepellis. quasi pellis cū capa. Et ideo merito
declinatur in fine siue rectus tantum.

Capax. a capio. pis. dr h et h et h capax. q̇ ali
quid in se potest capē et continere. Et compatur
capacior simꝰ vn̄ capaciť ius me adūbiū et h ca
pacitas. tatis. i. domus ul' alterius rei āplitudo uel

Capedo. dinis. fe. ge. i. ingeniū. stu ¶ continencia
diū. ul' spacium. et dr a capio. pis. Vnde ꝑ cōposi
cōnem h intercapedo. dinis. i. distancia localis in
ter duos parietes. ꝫm hug. Vel ut dicit ꝑs in iiij
li° de denominatis. huiusmodi nomina denomi
natiua in do si a ūbis ueniunt secūdaꝝ terminacō
nes ꝑsonaꝝ ī e ꝓd ūtant. et accepta do faciūt dri
uatiū. ut intercapio. is. intercapedo. torpeo. es. tor
pedo. et sic intercapedo est figure decomposite. Xu
Ingenium studium spacium reputato capedo.

Capedulum in capullulum uide.

Capella. le. dimi. tā ꝓ pua capa q̄ pro pua ec
clesia. que nec habet baptismum nec cimiteriū. et
dr sic qr olim tabnaculū de pellibus capraꝝ erat
coopertum. Vnde et h capellanus tam ꝓ sacerdote
illius ecclesie. q̄ ꝓ prochiano. Vnde h capellana
Inueniť eciā capellanus lana. lanū. adiectiue ꝫm
hug. pap sic dicit. Capella diminitiuū est a capra
capella uero ꝓ ecclesia dcā. q̈i capiens laos. i. po
Capellanus in capella uide ¶ pulū ul' laudem
Capellula. le. diminitiuum parua capella.

Capellus quod et h capellū inueniť a capillus
dr. qr capillos tegat ul' caput. Vnde capellatus a
um. et capello. las. capello tegere. qr aūt dr capel
lus q̈i capitis pell' ethymologia est non compō.

Caper. pri. mas. ge. i. hircus. dr a carpo. pis. qr
carpat ūgulta. ul' a capio. qr capiat arua ul' aspe
ra. Vel dr sic ꝫm quosdam a strepitu cruꝝ. vn̄ h

Capesso. sis. ūbū desideratiū a capio is capra
et inueniť ꝓ cape cū desiderio. et ꝓ cupē. et facit
p̄teritū capessi a capesso. o. in. i. licet capessiui in
ueniť. et supinū facit capessitū pnl' prod. Sed qui
dam solent ꝓferre hoc ūbum in sco. capesco. cis
quod sine dubio nichil est. ꝫ capisco. piscis dicen
dū est. et est inchoatiū. Ex hoc patet q dicenduz
est capesseris et capessendus ꝑ geminū. s. Et for
mať a capessens capessentis. tis in dus. Vnde qn̄
sacerdos ponit ꝑtē hostie in calice debet dici. hec
sacrosancta cōmixtio corꝑis. et sanguinis dn̄i nos
tri ihū xp̄i fiat michi et omnibus sumentibus sa
lus mentis et corꝑis ad uitā eternā ꝓmerendā et
capessendā p̄paracō salutaris. Quidam tamen ibi
scribunt et ꝓnūciant capescendā ꝑ. sc. ꝫ per duo
s. scribi debet ꝫm ueritatē. De capesso eciaz supra
dixi in quarta ꝑte ubi egi de p̄teritis ūboꝝ tercie
coniugacōis desinenciū in so. et formať a capis
secūda ꝑsona de capio. is mutata in es. et addita

Capi. ge. neu. indeclinabile. quedam mensu ¶ so
ra. a capio capis dicitur

Capiciū. cij. os tunice ul' alterius uestis vnd ca
put mittiť. et dr a caput. Job xxx. Quasi capicio
tunice succinxerunt me. et a capiciū deriuať capi
cio. as. capicium facere.

Capidula. le. pua capis dimi. Vnde ꝑs in vj li
ubi agit de desinentibus in is dicit. hic capis capi
dis cuius dimiū est capidula penultima correpta

Capillamentū. ti. i. capillatura. ul' coma arboꝝ

Capillicium. cij. i. ca ¶ et dicitur a capillo. as.
pillatura. et dicitur a capillus.

Capillo. as. a capillus dr. Et est capillare capil
latū facere. ūbum actīn ¶ Et componiť decapillo
as. i. ualde capillare ul' capillos auferre.

Capillus. li. dr a capite q̈i capitis pilus. vnd h
capillulus. li. dimi. et capillosus. sa. sum. et capilla
tus. ta. tū. qui multos ul' longos habet capillos.
et est capillus tā uiri q̄ mulieris. Xu. Est coma q̄
drupedis colubri iuba siue leonis. Cesaries homi
nis crinis ꝓꝑe mulieris. huius et illius bn̄ dr es

Capio. pis. cepi cape ptū. ūbuz ac ¶ se capillus
tiuū. i. obtinere. inuadere. circūuenire ¶ Et cōponi
tur cū ad et dr accipio. pis. Item cū ante et diciť
an̄capio. pis. et anticipo. as. in eodem sensu. i. pre
occupare p̄uenire. Item cū con et fit concipio. Itē
cū circū et fit circūcapio. Item cū de et fit decipio
Item cum ex et fit excipio. Item cū in et fit inci
pio. is. Item cū inter et fit intercipio et intercapi
o. is. Ista duo in codez sensu. i. inť aliq̄ ul' medio
cape. Item cū ob et dr occipio. is. i. incipere. Itez
occupo ex ob et capio. Item cū pre et dr precipio
Item cū ꝑ et dr ꝑcipio. i. ꝑfecte cape. intelligere.
Item p̄capio. i. ante capio. in quo sensu inuenitur
et precipio. pis. Vnde orač. Quidq̄d p̄cipies esto
breuis. Item cū re et dr recipio. Item cum susum
ul' sursuz et dr suscipio. ¶ Et scias q capio et ab
eo composita omnia sunt actīa. Et omnia q̄ sunt
tercie coniugacōnis faciunt p̄teritū in cepi. et supi
nū in ceptū. Et omnia mutant in pn̄ti a in. i. p̄
ter an̄capio et circūcapio. intercapio et precapio.
Item composita a capio faciūt gtm̄ in pis. ꝫ cō
pōita a caput faciūt in tis. ut biceps bicipitis. Xu
Componendo caput genitiuū tis faciemꝰ. A capi
o natis pis genitiuus erit.

Capis. idis. fe. ge. a capio. pis. dr. quoddaz uas
est. wlgo dr caza. Et dr capis q̈si capiens ydron
. i. aquā. et est ethimologia. et facit accūs pl'is in
es et in as. capides ul' capidas. Vnde magis dcū
esse ondditur. cū in as faciat accusatiuū pluralem
sicut wlt pristianus in sexto libro.

Capisco. cis. incipio cape. ūbum inchoa. et for
matur a capio. pis. addita. co. vnde de leone dič
quidā. Tunc q̈si viuiscit tūc sensus q̄q3 capiscit.

Capisteriū. rij. ge neu. uas quoddaz cū quo fru
mentū purgatur. et dr a capio. pis. quod fractuz
btūs benedictus nutrici flenti integꝝ restituit. ut
habetur in dyalogo gregorij.

Capistꝝ tri dr a caput. qr caput iumentoꝝ strin
gat. Vnde capistro. as. ūbum actiuū capistro liga
re. et est capistrum in singulari numero tantū ge
neu. ꝫ in plurali est mas. et neu. ge. ut capistri et

Capital. talis. ge. neu. ul' capitale tā ¶ capistra
ꝓ pecunia ul' pena capitali q̄ pro sentencia de ca
pite puniendo. et dicitur a caput capitis.

Capitale. a caput dr h et h capitalis et hoc le
res capitis ul' ꝑtinēs ad caput. et h capital ul' ca

pitale substantiue tā pro pecunia ul' pena capitali
q̄ p̄ sentencia de capite puniendo. ut wlt hugūc
Pap̄ uero sic dicit. capitalis astutus u̅sutus super
nus. capitale caput pecunie ul' sors.

Capitatim quasi per capita aduerbium remissi
uum ul' qualificatiuū. et dicitur a caput.

Capitatus. a. ū p̄t esse nomen a capite q̄ habʒ
caput et potest esse ꝑticipiū u̅bi passiui huius uer
bi acti capito. tas. qd̓ est alicui caput facere.

Capitecensus. caput ul' capite componit' cū cē
sus et dr̄ h̄ capitecensus us. ui. i. corona que in ca
pite gerit' ul' taxacō possessionū. et adiectiue capi
tecensus. sa. sum. qui de suo capite ān̄uatiʒ reddit
censum. i. tributū. ul' qui in capite gerit coronam

Capitellū est dimi de capitulum in qualibʒ sui
significacōne. vn̄ et capitella dicunt' que suppon̄
tur colūnis. qꝛ colūnaꝝ sunt capita. quasi sup̄ col
lum. caput grece dicitur epistilia

Capito. tonis. mas. ge. quidā piscis. a quantita
te capitis sic dcūs. vnde et a caput deriuatur

Capito. tas. taui. alicui caput facere ſʒ non ē in
usu. et deriuat' a caput ¶ Et componit' cū de et dr̄
decapito. as. et ab utroqʒ u̅balia. et utruqʒ est actm̄

Capitolinus. na nū. pn̄l prod̓ de capitolio exis
tens. ul' capitolio seruiens. et deriuat' a capitoliū

Capitoliū lij dr̄ a capitulū. quia ibi cōueniebāt
senatores. sicut in capitulo claustrales. uel dicitur
a caput. qꝛ sit quasi caput romane ciuitatis. ul' qꝛ
ibi conueniat caput ciuitatis. ul' qꝛ tarq̄nius ꝑstꝰ
dū capitolij fundamēta aperiret in loco fundamēti
caput hominis lr̄is tuſtis notatū inuenit. et inde
capitoliū appellatū a caput et laos quod ē ꝑpl'us

Capitularis. a capitulū dr̄ h̄ et hec capitularis
et hoc re. quod cōuenit capiti ul' capitulo.

Capitulū. li. ꝑuū caput. dimi de caput. capitu
lū eciam dr̄ qn̄qʒ ille ꝑuus locus in quē conueni
ūt claustrales. qn̄qʒ illa congregatio claustralium
qn̄qʒ aliq̄ distinctō breuis in quolibet libro. Vnde
u̅sus Distinguit minuit locat et collcō fertur. Et
inde capitulo. as. i. capitulis aliquid distinguē. vn̄
capitulatiʒ. i. distincte p̄ capitula. et recapitulo as
. i. p̄ocā ad memoriā reducere. Item a capitulū h̄
capitellū dimi. in qualibʒ sui significacōne ſ̄ hug̓
Pap̄ eciā dicit. capitulū dcm̄ quasi alterius sentē
cie caput. capitula libroꝝ dcā qꝛ breuiter capiant
et contineant aliquā sentenciā. siue q̄i caput et ty
tulus maioris scripti. Vnde capitulū clericoꝝ dic
tum qꝛ capitula ibi exponantur.

Capo in caupo uide.

Capparis. a cepas dr̄ h̄ capparis ris quedā h̄ba
ul' u̅gultū est simile lentisco. qꝛ hēat in summita
tibus rotunda seminū capitula. sicut dicit hugūc
Diascorides uero dicit qꝛ ē frutex spinosus expas
sus sup̄ terram vncōne plenus. Et dicit qꝛ durici
am splenis sup̄ omnia medicamīa iuuat. et habʒ
multas radices et magnas. nascit' in locis aridis
et duris et maxime in muris. Semen eius si cum
sale componit' escis aptuʒ est. uentrem mollit. co
mestum urinā prouocat. radix eius bibita paliti
cis mirifice prodest. menstruis impat. Semen eius
cū aceto coctū et ore retentū dolorem dentiū miti
gat similiter et coriū radicis omnia ista facere p̄t
Radix si masticet' dolorem denciū mitigat. succus
eius auri infusus u̅mes occidit. Capparis cor̓ pn̄l
et p̄mam pōne prod̓. Vnde marcial'. Capparis ut
putricepas allece natantes. Et scribit' p. c. et p. h̄

ſ̄m qꝛ eius origo greca est. Vnde ecc' xij. Dissipa
bitur capparis debet in penultima corripi.

Capra. e. domestica. a caper dr̄. cap̈ uero siluati
ca dcā q̄i capiens ardua. Vnde dicit p̄s in iij lib̓
Capriolus uidet' a ntō caprius esse. cuiꝰ femininū
in usu est caprea. Nam cap̈ a capro fit. ex quibꝰ
capellus et capella fiunt diminitiua.

Caprius. nj. q̄ custodit cap̈s. a caper ul' cap̈ dr̄

Caprea. pree. cap̈ siluestris. dcā q̄i capiens ardu
a. Capree ut dicit pap̄ sunt ibices q̄si auices eo qꝛ
instar auiū alta petant. Hee si qn̄ aduersitateʒ fera
rum ul' hominū p̄senserint de altis cacuminibus
sese p̄cipitantes suis se cornibus recipiunt illesas

Capreolus. li. dimi. tā cap̈ ¶ uide eciā in dorcas
q̄ʒ caprei. vn̄ hec capreola similiter dimi. tam ca
pre q̄ʒ capree. et cor̓. o. uide in capriolus.

Capreus. a caper uel capra h̄ capreus caprei. i.
siluestris caper. quia sit similis capro. Vnde h̄ cap̈
a siluestris capra. Et scias qꝛ caprei et capree dicūr
dorcades et eciam ibices.

Capricornus. ni componit' a caper et cornu qd̓
dam animal est qd̓ rinoceros et eglocerós dr̄. Et
dr̄ cap̈cornus q̄i caprina h̄ns cornua. Cap̈cornus
eciam dr̄ quoddā sidus celeste. cuius cauda in effi
gie piscis formatur ut in extrema sui p̄te pluuias ¶ designet

Caprificus. ci. fe. ge. a carpo. pis. que innascitur
dam herba sic dcā qꝛ parietes quibus innascitur quibus
carpit. et fodit et erumpit extra e latebris quibus re
concepta est. uel dr̄ a fico. qꝛ ficus arbor eius intus
medio fecundet'. Vnde ꝑsius. Et que semel intus
innata ē rupto iecore exierit cap̈ficus. ſ̄m hug̓.
Pap̄ sic dicit. Cap̈ficus infructuosa arbos in sax
is monumenti nascit'. caprificus arbor appellata
eo qꝛ parietes quibʒ innascit' carpit. et corripit fi.

Caprigenus na nū pn̄l cor̓. quod melius dr̄ hic
et h̄ cap̈gena. scilicet pecus genitum a capra

Caprilis in caprinus exponitur.

Caprinus. a capra ul' caper dr̄ cap̈nus. na. num
et h̄ et h̄ cap̈lis et h̄ le. in eodem sensu. pn̄l prod̓
et hoc caprile. lis. stabulum caprarum.

Capriolus. li. a capio. pis. et sunt caprioli cincin
ni siue vncinuli quibus se innectere ul' suspendere
arboribus solent uites. sic dicti quia capiant arbo
res. ſ̄m hug̓. Et pap̄ dicit. Cap̈oli dicti qꝛ capiant
arbores. sunt enim cincinni siue vncinuli quibus
se innectē et suspendere arboribus solent uites. ut
sine lapsu sustineant fructus suos. Sʒ cap̈oli sunt
ſ̄ pap̄ filij capre. qui acutū uisum h̄nt herbas eli
gunt quas comedūt ad alta nitunt'. Sed ſ̄m hu
gucōm capriolus est dimi tam capri q̄ʒ caprei. ut ¶ in suo loco dixi

Caprona. ne. fe. ge. anterior
iuba equi. q̄i capiti prona. et deriuat' a caput.

Capsa. se. i. cista ubi aliquid reponit' quod et pro
qualibet p̄ua domo dr̄. et dr̄ a capio. is. ſ̄m hug̓. Vn̄
et dr̄ capsa qꝛ capiat in se atqʒ seruet aliquid.
pap̄. Capsa dcā. qꝛ capiat in se atqʒ seruet aliquid.

Capsella. le. diminitiuum parua capsa.

Capsula. le. dimi. p̄ua capsa. et cor̓ penultimā.

Capsus. si. mas. ge. a capio. pis. i. carruca vndi
qʒ contecta. quasi capsa. quia multa capiat.

Captencula. le. fe. ge. i. subtilis u̅borū decepcio
sicut sunt sophismata. et dr̄ a capio. pis. vn̄ mar
cianus capella. Captenculis ludis illigantibus.

Captiuus. ua. uū. a capio. pis. dr̄ q̄i captus ul'
q̄i capite diminutus. Vnde et sic dr̄ apud legistas
Ingenuitatis enim fortuna excidit ab eo. vnde h̄

captiuitas.tatis.et captiuo.uas.uerbum actiuum.
Capto.as.aui.fre.quod frequenter cape et cu
pe dr.et formatur a capio captu.u.in.o.vnde cap
tacō rumor aura popularis.ps.Captabūt in ani ¶ mā iusti
Captura.re.i.capcō.a capio.pis.dr Luce v.Stupor arcū dederat eum et omnes et ce
tera in captura piscium quam ceperant.
Capua.capue.quedā ciuitas.uide in campania
Capula.le.dimi.pnl cor.i.parua capa.
Capularis in capulus est.
Capullulū.a caput dr hoc capullulū.lulj.et cape
dulū.et hoc caleptra in eodem sensu.scz mitra tegēs
caput.que et alio nomine dr pilleus.galerus.ca
lamacus.calienduz.comatium.caticulum.caleptra
tamen proprie dicitur cufia equi.
Capulus.a caput dr hic capulus.puli.qui caput
est gladij.ul a capio qr ibi capitur gladius ut tene
atur.Vnde capulo.las.uerbum actiuū.i.scindere ul
secare.Vnde in decretis pontificū.Lingua delatoris
capuletur.Capulus etiaz dr locus in quo mortui de
feruntur.qr sup capita hominū deferatur.Xw.Est gla
dij capulus capulus qz cadauera portat.
Capus falco auis a capiendo.sm papiam.
Caput.itis.dr a capio.pis.qr oms sensus et ner
ui ab eo iniciū capiant.Et ex eo omnis uigendi
cā oriatur.Ibi enim oms sensus apparent.Vnde ip
sius anime que corpori consulit psonā quodāmō
gerit sm hug.Et pap dicit.Caput dcm quia capi
at oms sensus.Caput mentē signat que caput est
anime sm hug.Et ponitur qnqz pro pncipio.Vn
apoca in capite libri scriptū est de me.Qnqz poni
tur p fine.Vnde ecc xxxij.habeat caput rursum
tuū.Ponitur etiam qnqz pro ornatu.Xw.Pncipium
caput est ps corpis et ornatus.Et est finalis litte
ra.t.quod patet ad genitm.Caput componitur cum
bis et tris et dr biceps pitis.triceps.pitis.ge.ois.
qui habet duo ul tria capita.Inuenitur etiā hoc bica
put et hoc tricaput.i.geminū ul trinū caput.Et cō
ponitur etiā caput cū occiduū et dr hoc occiput pitis
i.occidua et postrema ps capitis.Vel occiput cō
ponitur ab ob et caput.et dr sic qi contra caput
qr sit capiti retrorsum.et idez dr occipiciū.Item cō
ponitur cū sincerus et dr sinciput pitis.i.prior et a
terior ps capitis.quasi sincera et pura et patens
propter capillorum absenciam.Item componitur cū pre
et dr preceps.et cū am et dr anceps.Et nota qr cō
posita a capio faciūt gtm in pis.ut pnceps pnci
pis.Sz cōposita a caput faciunt in tis.ut dixi in ¶ capio
Carabrio.genus auis musce similis.
Carabus parua scapha ex vimine fcā et crudo co
rio contexta ut est nauicula discurrens in pado.
Caracter.teris.grece ymago.nouus.uultus.ef
figies.forma.ul stilus.figura.littera.ferruz quo no
te pecoribus inuruntur Vnde et ipsa nota ul signū
caracter dr.et est mas.ge.et cor pnl geniti ¶ Sed
potest queri.quid sit caracter et in quibus ordini
bus imprimatur.Ad hoc dico.Caracter sm theo
logos est distinctiū signū quo quis ab alijs distīg
uitur ad aliquid spūale deputatus.Sed ad spiritua
le pt aliquis tripliciter deputari.Vno mō ut aliqs
in se spūalia participet.et ad hoc quis deputatur ī
baptismo.qn iam deputatus pt esse particeps om
nis spūalis recepcōnis.Vnde caracter baptismalis
est qi quedā spūalis potencia passiua.Alio modo
ut spūalia quis in noticiā ducat.p xpi fortem cō
fessionē.et ad hoc deputatur quis in confirmacōne
Vnde etiā tempe psecucōnis eligebantur aliqui qui
debebant in loco psecucōnis remanere ad publice
nomen xpi confitendū.alijs occulte pcedentibus
sicut patet in legenda bti sebastiani.Tercō mō ut
etiam spūalia credentibus tradat et ad hoc depu
tatur aliquis p sacramentū ordinis.Et ideo sicut in
baptismo confertur caracter et in ordine Ita et in
confirmacōne.Et hec tria sacramenta scz baptismus
cōfirmacō et ordo in qbz cōfertur caracter n pnt ite
rari.cū hēant effcm sp manentē sn iniuria sacmti
Et scias qr distinccō huius caracteris in ueteri le
ge figurata est.In distinccione enim filiorum israel
ab egipcijs figurabatur caracter baptismal.In dis
tinccōne timidorum a fortibus in bellis.caracter con
firmacōnis.In distinccōne leuitarum a fratribz suis
caracter ordinis.¶ De degradato an ptātem cōse
crandi amittat dicemus infra cū de missa dicetur
Et corripit pmam caracter.Vnde quidaz.Exurit
signat res distinguendo caracter.
Caracterismus.mi.descripcō forme alicuius.Et
dicitur a caracter.
Caracto.caractas.id est scribere a caracter dr.
Caradrion auis alba tota cuius interiora ocu
los caliginosos curant.Si viuere debet infirmus
appropinquabit sibi.Si uo mori fugit ab eo per
medias noctes in sublime celi dicitur uolare.signat
xpm Ita dicit pap.In lib autē de pperatibus et
naturis rerum dr sic.Caladrius sm phm est albi co
loris.nullaz habens ptem nigredinis cuius pars
inferior ipsius femoris purgat caliginem oculorum
Cuius natura est tal qr qn aliquis grui incidit in
firmitate si egritudo fuerit ad mortē kaladrius a
ūtit faciem suaz a sic egrotante.et sine dubio tūc
moritur homo.Si autē infirmus debet cōualescere
figit uisum in ipm et intendit in eū qi applaudēs
ei.et potest scribi p.c.ul per.k.caladrius.Differt
autem caladrius ab auicula que dr calandra q est
auis sonora et canora sicut merula.sicut dic glo
xiiij deut ubi dr differt zc.uide in caladrius.
Caragma atis ge.neu.i.impssio ul ymago uel
lrā.Vnde amanus.Sicut nūmus habet caragma
cesaris sic habet homo caragma dei.et deriuatur ¶ a caracter
Caraxis.is.feminini generis.i.uo
cacio.Et dicitur a caracter.
Caraxo.as.i.scribere.a caracter dr sm hugūc
Papias dicit.Caraxare exinanire.scribere.
Carbasus.a careo.es.et basis dr hic carbasus si
hoc in pli carbasa neu.ge.i.uelū.qsi carens basi id
est sustentamento ab inferiori.Carbasus etiam dr
quoddā genus uestis subtilissime.Inde carbaseus
a.um.sm hug.Et ut dr hoc carbasus in singulari
uestis sinosa que tamen uiro ul mulieri cōuenire
potest.Sed carbasa.sorum.ad uela nauiū ptinēt.Et
cor pnl.Vnde ouid epy.Vidi pcipiti carbasa ten ¶ sa nocho
Carbo.bonis.a carpo.pis.qr ab ig
ne carpatur.ul pocius dr a careo cares.quia flāma
careat.qn accensus est dr pruna.cū pruna extīcta
fuerit carbo uocatur et inde carbonarius.rij q facit car ¶ bones
Carbunculus.a carbo dr hoc carbūculus.li.tā
p puo carbone qr p quodā lapide pcioso ignito
ut carbo cuius fulgor nec nocte vincitur.et p quo
dam morbo.quia in ortu suo rubeus fit ut ignis
postea niger ut carbo extinctus.Xw.Est lapis est
morbus carbo carbunculus extat.
Carcanus nomen ciuitatis uel loci.Et corripit
car can.calamo.arphat.emach.¶ penultimam

ciuitates in oriente sunt

Carcer. a coherceo. ces. dr hic carcer ceris. eo q re
os coherceat. In sing. ꝓpe ubi rei clauduntur. Sed in
pl'i vnde quadrige emittuntur. ul' repagula antepo
sita. et dr carcer qi capiens reos. et e ethymolog.
Vn hic carcerarius. rij. qui carcerem facit ul' custo
dit. et hic et hec carceralis et hoc carcerale.

Carthesia pocula a loco carthesi. ul' spelunca ul'
summitas arboris nauis sm pap. Grec. ast instru
mentū dicas carthesia nauis. hug. no sic dic. Car
thesia sunt in cacumine arboris trochee. qi f. litte
ra. p que funes trahunt. Vnde et quedā uasa ad
similitudinē illoꝝ facta carthesia dnr. Trochee au
tem sunt uocate q2 rotulas habeant. Trochos enī
grece rota dr latine. Item carthesiū summitas ma
li. in qua corde concurrunt. Vnde lucanus. Atq u
ter summi curuet carthesia mali.

Cardomomū. mi. herba quedā est gnum quod
dam spēs aromatis. Et prod mo. sicut amomū ci
namomū

Cardia. die. quidam morbus scilicet
cordis pulsus. Et dicitur a cardian quod est cor.

Cardiacus. ca. cū. pnl' cor. i. cordis pulsum paci
ens. qi cor ardens habēs ꝓpter sitim. et dr ab ar
deo et cor p componē. uel dr a greco cardian qd
est cor. Vnde iuuenalis. Cardiaco ciatū nunq mis
surus amico. ul' sit compositū a cor et hyo. qi cor
hians ꝓpter sitim. et tūc dicet cordiacus non car
diacus

Cardian grece latine dicitur cor. et ac
centuatur in fine.

Cardinalis. a cardine dr hic et hec cardinalis et hoc
le. et cardinarius. ria. riū. in eodem sensu. scilz qd
ad cardinē ptinet et hic cardinalis. lis. ablto a car
dinali. quia p eos mūdus debet regi. et gubernari
et moueri sicut hostiū p cardinē. Quedā eciā uirtu
tes dicūtur cardinales ad similitudinē cardinis in
quo motus hostij firmat quas nimiꝝ uirtutes ut
dicit gg in iij omel' ezechiel'. tūc ueraciter accipi
mus cū eaꝝ ordinē custodimus. Prima quidē pru
dencia. secūda fortitudo. Tercia iusticia. Quarta tem
pancia est. Quid eniz ꝓdest prudencia si fortitudo
desit. Scire enī cuiq quod non potest facere pena
magis q uirtus est. Sz qui prudenter intelligit qd
agit et fortiter agit quod intellexerit iam procul
dubio iustus est. Sed iusticiā tempancia seq debz
q2 plerūq iusticia si modū non habet in crudelita
tem cadit. Ipsa ergo iusticia uere iusticia e que se
tempancie freno moderatur. ut in zelo quo quisq
feruet sit ec tempans. ne si plus ferueat pdat ius
ticiā. cuius seruare moderamina ignorat. Et ut di
cit aug in xiiij lib de trini. Iusticia est in subueni
endo miseris. prudencia in pcauendo insidijs. Forti
tudo in pferendis molestijs. tempancia in coercē
dis delcāctionibus puis. De hijs dr in lib sap. So
brietatē et prudenciā docet iusticiā et uirtutē. Sob
ietatē uocat tempanciam. et uirtutem uocat fortitu
dinem. uide eciam in dos dotis et in uirtus.

Cardo. dinis. incerti generis dr a carpo. is. quia
uertendo carpat. ul' dr a cardian. et e cardo vna ps
hostij scilz cuneus qui in foramine uertitur. vn et
cardo dr ipm foramen aliqn. et dr cardo a cardiā
quod est cor. q2 sicut cor hominē regit et mouet
Cardo eciam dr extremitas rei. Vnde et cardines
celi dicūtur extreme ptes axis. sic dicti. quia per
eos uertitur celum. Cardo eciam ponit p oportuni
tate ul' articulo. Vnde ꝓuerbialit solet dici. res est
in cardine. i. in articulo ul' oportunitate. qui eniz
in cardine est leuiter potest intrare ul' exire. Vn
uirgilius. Aut tanto cessabit cardine rerum.

Carduelis. lis. fe. ge. quedā auis. dcā a carduus
quia carduis et spinis pascatur.

Carduus. dui. dr a carpo. pis. qi carpus. Regū
lib iiij. caplo xiiij. Carduus libani misit ad cedꝝ
et est carduus genus herbe spinose. cuius natura
mordax et austera est. Et ideo succus eius allo
picias. i. capillorum fluxus curat.

Carectū. ti. locus ubi crescit carex ul' reponitur
et deriuat a carex. Virgil' in buc. Titire coge pecꝰ
tu post carecta latebas. Iob viij. Aut pt crescere
carectū sine aqua

Careo. res. pteritū habet et
supplecōnem pteriti. et duo supina scilz carui cari
tus ul' cassus. caritum. tu. quod probat cariturus
et cassum cassu quod ꝓbat cassus sa sum carens
caritus ul' cassus cariturus ul' cassurus. quod pro
bat cassus. et e idem carere qd non habere. et est
neutꝝ cū omnibus suis compositis. si aliq ab eo
uba composita inueniant. sm hug. et cor ca. Ouid
epy. Quod caret alterna requie durabile non e sz
carus. ra. rū. prod ca. Ov. Semp amore care ne te
careas michi care. Pap dicit. Careo. res. rui cassus
quis cariturus. ra. rum. faciat pticipium. et sm hꝰ
cariturus irregulariter formatur.

Carex. ricis. fe. ge. quedā herba. et ut dicit can
na palustris. et dr a careo. res. q2 robore careat. sm
hug. Pap uero sic dicit. Carex herba acuta wlgo
lista. et cor ri

Caria. rie. i. caries. uide in caries

Cariatharbe que et hebron dr. interptatur ciui
tas qtuor. ibe enī qtuor. chariath ciuitas. q2 ibi se
pltus est adā maximus. abraaz ysaac et iacob cū
uxoribus suis

Cariatsepher interptatur uilla
pulchritudinis. uel ciuitas litterarum.

Caribdis. a carina dr hec caribdis quoddā piculū
marinū. sic dictū. quia carinas abdat. i. absorbeat.
aquas enim accipit ut uomat. uomit ut accipiat
Vnde ouid. euomit et potat dira caribdis aquas
Vel caribdis fuit quedā uetula uoracissima. q qz
boues hercolis furata est a ioue fulminata est et
in mare pcipitata antiquas sibi exercet rapinas.
Vnde ille locus dicitur caribdis et e t. b. eiusdem
sill'e cū. d. ul' caribdis ut dicit pap mare e uertigi
nosum in sicilia. dcā grece q iurgitibus acutis na
ues absorbeat. ter in die stringit fluctus et ter uo
mit. et dr caribdis qi carias abdens. q2 eas i mari
submergit. uide in stilla. et desinit accusatiuus in im
et abltiūs in. i. ut caribdi.

Carica. a copia dr hec carica. ce. i. fructus palme
et ficus sicce. ul' pocius massa illarū. vnde a copi
ositate sunt nominate. q2 multe sunt in vna mas
sa. ul' dr a caris quod est gracia. q2 tales fructus
graciosi sunt. Et cor penultimam. Ouidius. Quid
wlt palma sibi wlgosa carica dixi.

Caricia. cie. in caritas est.

Carientismos uide in iiij pte in c de tropis.

Caries. a careo. es. dr hec caries cariei. i. putredo.
q2 careat soliditate. Sed caries est ꝓpe lignorum
Putredo uero aliaꝝ rerū. et dicit sic quia eueniat
lignis soliditate et uirtute carentibus. et hec caria rie
eodem sensu

Carina. a cario caris hec carina
carine. media ps nauis. quia currens diuidit cur
rentis aquas. ul' pocius dicitur a curro. ris. carina
qi currina. et e carina ꝓpe media ps naui. q autē dr
uenter. sz ponit quādoq p ipsa naui. q autē dr
carina qi carens rima ethymologia e nō compō

nis ostensio. Et prod pnl'. Vnde quidaz. Dic latꝰ
esse ratem ventrem dic esse carinam.
Carinator. toris. i. cōuiciator et maledicus. Et
Carino. as. ūbum neutꝝ. i. ar ¶ Dr a carino. nas
quere. ul' cōuiciari ul' illudere. et dr a careo cares
Carinus. ni. quidā uir in terencio inductus. q̈si
carens noy. i. mente et sensu. a careo et noy. Vel
sit hec ethymologia. Et deriuetur a careo es.
Cario. rias. i. putrescere. et ē lignoꝝ. et deriuať
Cario. ris. i. diuidere ūbum actiuū ¶ A caria. rie
Cariosus. a caria ul' caries dr cariosus. sa. sum.
i. uetustus. putridus. Et comparatur.
Caris grecū. et interpretatur gracia. Et accentu
atur in fine. et potest scribi per. K.
Carisia. sie. i. lena uetus et litigiosa. Et dicitur a
careo. res. Vnde et fallaces ancille carisie dicūtur
Carisma. atis. ge. neu. i. gra ¶ ꝙ ueritate carent
cia ul' donū gracie. et dr a caris quod ē gracia. et
cor pnl' genitiui. Vnde quidā. Vult crux lucia ci
nis et carismata dia. ꝙ det uota pia quāta seq̄ns
Caristeum. stei. ge. neu. genus marmoris ¶ Feria
viridis. a caris quod est gracia sic dcā. ꝙ sit gtū
sculptoribz. eius enim uiriditas reficit oculos.
Caristia. tie. in caritas uide
Caristo. a caristeū dr caristo. as. i. fulgere. uel ca
ristare. i. grās referre. ul' letari. et ꝑm h' dr a caria
Caritas. a caris quod ē gracia dr h' caritaз id ē
dilcō. ul' reꝝ empcō difficilis quod magis ꝓꝓe dr
h' caritudo. dinis. et h' caristia quod eciā dr festus
graciosus dies. et eciā suauitas et dulcedo et g̈cia
et h' cariaa in eodem sensu. Pap eciā dicit. Caristi
a dies festus inter cognatos. Dicitur autē caritas
q̈i cara vnitas. ꝙ nos vnit caro. Vnde dic ap'lus
ꝙ caritas est vinculū ꝑfeccōnis. i. ꝑfecte vnionis
Signū aūt caritatis. ē gaudere cū gaudentibz. et fle
re cū flentibus. Item excusacō et opimentū delicti
ꝓxi ꝙ ut dic petrus. caritas opit mltitudinē pec
catoꝝ. vn̄ qn̄ frater diuulgat delcm̄ ꝓximi maxi
me ubi non potest esse correccō signū ē nullꝰ ul'
ꝑue caritatis. qn̄ autē libenter opit et excusat se
cūdū deū signū est caritatis. ¶ Sed potest q̄ri. An
mali siue peccatores sint diligendi ex caritate. Di
co ꝙ in malis est duo considerare. scilz naturā q̈
homines sunt. et maliciā qua mali sunt. Quia ex
go sunt ad ymaginem dei creati et uite dine sunt
capaces. Ideo ꝑm naturam suam sunt ex caritate
diligendi. Malicia autē ipsoꝝ est contr̄ia diuine
uite. et ideo ipsa in eis odienda est. Vnde aug̃ di
cit. Sic diligendi sunt homines ut eoꝝ nō diligā
tur errores. ¶ Sciendū autē ꝙ in peccatoribus q̈ꝙ
diu sunt in hac uita adhuc racōne nature manet
possibilitas ad graciā Non autē in dampnatis et
demonibus. et ideo non ē simil' racio de peccatori
bus et dampnatis. Vnde patet ꝙ dampnati non
sunt diligendi ex caritate. licet peccatores in hac
uita ex caritate diligi debeant. nec eciā pro dāpna
tis est orandū. Et ꝙ dicit̃ diligite inimicos urōs
bn̄facite hijs qui oderunt uos. et orate pro perse
quentibus et calūpniantibus uos intelligit̃ donec
sunt in uita ista. in qua orōnes nostre eis ꝓdesse
pn̄t. Vnde dicit g̃g moral' xxxiiij. Orant sancti
ꝓ inimicis suis eo tempe quo pn̄t ad fructuosaз
penitenciā eoꝝ corda conūtere. atqȝ ipsa conūsio
ne saluare. uide in dilcō et in zelus et in scandalū
et in ꝑfeccō et in inimicus. ¶ Item ad quid uale
ant opa extra caritatē facta habes in opus. uide

eciā in p̄ceptum. ¶ Itez ꝙ caritas est porta param
disi habes in romphea. Itez uide in uita. ¶ Nota
hic ꝙ opa in caritate facta et si t̃nseant actu ma
nent tamen q̈ꝫtum ad meritum in dei accepcōne
et ꝑ h' ꝙ sic manent hn̄t efficaciā q̈ꝫtum in ipsis
est inducendi facientē ad uitā eternā. et sic dicunt̃
viua remanere. Sed ꝙ hūc effcm̄ in peccatore nō
hn̄t est ꝑ accidens ꝓpter peccatū. quod facit pecca
torem indispositū ad ꝑcipiendū effectū p̄cedenci
um meritoꝝ. Non autē ꝙ ab ipsis opibꝰ aliquid
deuiat̃ cū in suo fieri efficaciā p̄dcām obtinuerūt
hocipso ꝙ ex caritate sunt elicita. ꝙ eis sequens
peccatū auferre non potest. Et ideo remota indis
pōne a peccatore ꝑ penitenciā opa illa p̄cedencia
effectū suū in ipso iteꝝ habere incipiūt. et ꝑm h'
viuificari dn̄r. non ergo opa ꝑus viua moriūtur
in se. s₃ moriūtur ꝑ accn̄s quo ad istū et ideo rēo
to illo accidente. viuificari dicunt̃ Si autē p̄dcūs
peccator moriat̃ in pcō mortali tūc bona p̄cedē
cia non ꝓsunt sibi ad meritū uite eterne. prosunt
tamen iustis ꝑseuerantibus in penitencia et eciaз
bn̄s. Vnde in apoc c iij. Tene quod hēs ut nemo
accipiat coronā tuā Quod duobus modis potest
intelligi. Si autē intelligat̃ de corona pn̄tis iustici
e dr coronā eius alius accipe. dū opa ipsius ī ca
ritate facta que sibi et alijs ꝓderant ꝑ ꝙ spūs ca
ritatis facit cōmunia merita sanctoꝝ ipso peccan
te sibi ꝓdesse desinūt ad meritū uite eterne. eorū
tamen fructus in illis manet qui in gracia ꝑseue
rant. non autem ita que eadem nūo gracia que ē
in vno ipso peccante in altero fiat. Similiter eciā
exponit̃ si intelligat̃ de corona future gl'e. ꝙ scī
in patria exn̄tes gaudent de omnibz meritis sanc
toꝝ qui in mūdo sunt. Vn̄ aliquo peccante cuius
nulla merita p̄cesserunt gaudiū illoꝝ meritoꝝ in
eternū manebit in beatis. quod ip̄e peccando ami
sit. et non ita ꝙ gloria p̄destinata vni alteri detur
Opa autem que fiunt in mortali mortua sunt. et
iō adueniente penitencia illa bōa nō reuiuiscūt. Xꝰ
Illa reuiuiscunt que mortificata fuerunt. viuē nō
pn̄t que mortua nata fuerūt. An penitencia pos
sit iterari habes in penitencia. Vtꝝ inuidens frat'
et iū dolens possit esse in caritate uide in inuideo
Caritudo. dinis. in caritas exponitur.
Carmelus. qui hebīce chermel dr. mons ē in cō
finio palestine atqȝ fenicis s₃ nō ille de quo nabal
carmelus. Ille enī mōs ē galilee in t̃ra ꝓmissiōis
Carmen. minis. dr a carmentis dea carminū. ul'
dr carmen q̈i carens mente. ꝙ illi qui illud cane
bant mente carere credebant̃ Vel dr a carpo pis
ꝙ carptim ꝓnūciet̃. et dr carmen quidq̇d pedibz
continet̃. Carmen eciā dr scriptuз de aliquo delcā
bili cū metro. ut in boecio. Carmina qui quondā
studio florente pegi. Carmen eciā dr quilibet can
tus cū metro. Vnde liber odaꝝ intitulat̃ liber car
minū. i. cantuū. quia quelibet eius distinccō cāta
bilis est. Vnde carmineus. nea. neum.
Carmentis. tis. fe. ge. dea carminū. fuit enī ma
ter euandri. et dicitur a carpo.
Carmino. nas. ul' carminor. aris. i. carmīa facē
et dr a carmē minis. et eciā ad lanā ꝑtinet. ut car
minare lanam quasi carpere ul' purgare.
Carnalis. in caro est.
Carnariū. rij. locus ubi carnes reponūtur. et dr
Carneus. nea. neum. in caro uide. ¶ a carne
Carnicula. le. diminitiuum parua caro.

Carnifex.ficis.cōmunis generis.i.homicida.ul' macellator.et dr a carnifico.cas.Et fi cor' ſm hu guč.Pap ūo dicit.Carnifex dr q carnem faciat

Carnificina.ne.prod pnl'.fe.ge.i.macellū.et dr a carnifex.Vnde aug in quodā ſermone ſtephāi Carnificinā itaq; ſui furoris uidens exercuit.Sed ouem ſuā dauid noſter de ore frementis excuſſit

Carnificiū cij officiū ul' actus carnificis.et dr a carnifico.as.pnl' cor'.i.facere carnes ¶ carnifex ul' interficere uel lacerare.Et componit a caro et facō.Et componit carnifico cū ex et dr excarnifico cas.i.dilatare ul' cruciare.

Carnulentus.ta.tū.componit a caro et lentos quod ē plenū.et ē carnulentus plenus carnibʒ ſcʒ pinguis.craſſus.Et compatur.vñ hc carnulencia.

Caro carnis.fe.ge.dr a creos ¶ cie.i.craſſitudo ul' creo.as.Vel dr caro q cara eſt.Et ē caro ex q tuor elementis compoſita et compacta.Nā terra in carne ē.aer in alitu.humor in ſanguine.ignis in calore uitali.Et dr ppe caro que viuit.Idē et corpus.Corpus quod nō viuit.Idem nō caro.Sʒ iam laxius utimur iſto uocabulo caro.Item ppe caro in ſingulari humana.Carnes in plī qlibet alie ſcʒ pecorine ul' alie.Vnde carneus.nea neū.quod ē ex carne ul' pinguis.et carnoſus.ſa.ſum.i.cſſus et compatur.vnde hc carnoſitas.tatis.i.craſſitudo Item a caro hc et hc carnal' et hc le.i.carneū.ul' qui ſequit fragilitatem carnis.qi fragile.ul' quod ptinet ad carnē.vñ carnaliter aduibium.Et hc carnalitas.Et habet pmam buem caro.ſʒ carus.ra.ruʒ pmam prod.Vnde quidam.Vilis ſepe caro mea fit p munē caro Et ſcias q aplus cū dic.Caro et ſanguis regnum dei non poſſidebunt.carnis et ſanguinis nomine non ſubam ueri corpis ſed corrupcōnem mortalitatis ſignat.ſicut ipſe conſequēter expoſuit dicens.Nec corrupcio incorruptelam poſſidebit.Quod enim dixerat caro et ſanguis dicit corrupcō.Quod dixit regnum dei nūc dicit in corruptelā.Aliter namq; ſm gg caro in ſcriptura ſacra iuxta naturam.aliter iuxta culpam.Aliter iuxta corrupcōnem mortalitatis que ex culpa cōtingit appellat.Iuxta naturā quid cū dicit in geneſi.Hoc nunc os ex oſſibus meis et caro de carne mea.Et ūbum caro factū eſt et habitabit ī nobis.Iuxta uero culpā dicit.Caro concupiſcit adūſus ſpm et ſpūs adūſus carnē.Iuxta corruptibilitatem autem cū dr p pphetā.et memoratus ē q caro ſunt.i.fragiles et moribundi.Vnde et recte ſubdit et ſpūs uadens et non rediens.Regnū itaq; dei caro non poſſidebit.i.caro iuxta culpā uel mortalitatē.et tamen caro iuxta naturā regnum dei poſſidebit.uide in homo.

Carolus.li.penultima correpta rex francie fuit

Carpentarius.rij.qui facit ul' qui ducit carpētū Dicit tamen genaliter omnis artifex lignarius carpentarius.et dicit a carpentū.ti.et a carpentarius hic carpentariolus diminitiuum.

Carpentū.ti a carpio.is.hc carpentū.ti.quoddā genus curruū.q autē dr carpentū qi carrus pompaticus q in pōpis ſolet haberi pocius uidet ethimologia q compoſicionis oſtenſio.

Carpo.pis.carpſi carptū ūbum actiū.i.capere ul' rephendē.diminuē.ſcindere.diſſipare.pparare.purgare.auferre.Vnde quidā.Carpit diminuit capit aufert et rephendit.¶ Carpo componitur diſcerpo.pis.decerpo.pis.excerpo.pis.et ab iſtis oi bus ūbalia.Et ſunt actiua ſicut et pmitiuum

Carpobalſamū.Balſamū componit cū carpos ul' xiros.quoꝝ utrūq; interptat fructus et dr hoc carpobalſamū ul' hc xirobalſamū.mi.i.fructus ſiue ſemen balſami.ul' liquor qui fit ex eius fructu ſiue ſemine

Carpoforus.a carpos quod ē ¶ tū ſiue ſemine fructus ul' ſemen et foros quod eſt ferre.hc carpo foris fori.quidā deus paganoꝝ.qui latine interpretatur fructifer uel uberrimus.

Carporo.ras.i.ſauciare.ferire.et dicit a carpos quod magis uidetur deriuari a carpo.pis.

Carpos grece latine fructus uel ſemen.

Carptim aduibium.i.ſparſim.diſtinctim.diuiſim a carpendo elingenter.et dicitur a carpo.pis.

Carruca.a carrio.ris.quod ē diuido dr hc carruca.ce.q currendo diuidat terram.Iſa.lxvj.Et adducent omnes fratres urōs etc.et in lecticis.et in mulis et in carrucis.Item a carrio carris hc carrus dicit eadem racōne.Quidam tamē dicūt q carrus dicitur a cardine rotaꝝ ſm hug.Pap uero dicit.carrum.ri.a cardine rotaruʒ quatuor.ul' q currendo

Carrus ſ hug mas.gen.ſ ¶ ſonet.ul' qi currus pap hc carꝝ.ri.uide in carruca genus eſt uehiculi

Carta.te.dr a careo.res.q careat pilis et carnibus.Vnde hc cartula penl' cor.et hc cartularius q cartas facit et preparat.

Cartago.inis.a carta et ago agis dr hec cartago.ginis.quedā ciuitas q fuit circūdata corio bouis.vnde hc et hc carṫaginenſis et adiectiue declinatur hc et hc cartaginenſis et hc ſe.et prod ta.et pt ſcribi p.R. ¶ Et ſcias q cartaginienſis formatur a genitō cartaginis remota.s.et addita enſis.vñ patet q habet I in añpnl.ſillā.ut piſtor piſtoris piſtorienſis.ſicut oñdi in tcia pte ubi egi de denominañs deſinentibus in enſis.Multi tamen ſubtrahunt I.in pnūciacōne cauſa euphonie.et dicunt cartaginenſis.uide in feniceon.

Cartallū.li.caniſtꝝ cophinus.ul' uas q mortui efferunt.Iere.vj.Conūte manū tuā qi vindemiator ad cartallū.ſʒ hoc melius ſcribit p.Q.ſicut in ſuo loco dicet.ſm hug.Secundū pap dicit hc cartallus.maſ.ge.Vñ ſic dicit.Cartallus.i.cophinus ul' caniſter.cartallus grece fiſcella latine.

Cartilago.a careo.es.dr hc cartilago.ginis io ē naris ul' auris uel alterius rei oſſea teneritudo.et ſine medulla.Quod genꝰ auricule et nariū diſcrimen et coſtaꝝ extremitates hñt.Et dr ſic.q leui attritu caret dolore dū plectit.Et ut dicit pap cartilago oſſis ſpēm habet fortitudinem nō habʒ ſicut diſcrimen nariū et auricule.Iob xl.Cartilago illius.Et producit penultimā.Vñ allexand.Cartilago riget eadem mage carne rigeſcit.

Caruncula.le.dimi.pua caro.ſm hug et papiā

Carus.a caris quod ē gracia dr carus.ra.rū.in duabus ſignificacōnibus.caꝝ dilectū.Carum cuiꝰ empcio eſt difficilis.Et compatur carior iſſimus Vnde care.rius.me.aduibium.et prod ca.ſʒ caro ¶ carnis pmam cor

Caſa.ſe.fe.ge.pua domus.et dr a cadus.di.ſm hug.ſap.xj.Et in locis deſ ertis fixerunt caſas.Vel ſm pap.caſa ē agreſte habitaculū palis ūgultis arundinibus q contextus quibus poſſunt tueri a ui frigoris ul' caloris

Caſdei in caldei uide.

Caſeolus.li.diminitiuum parius caſeus.

Caſeus.ſei dr a cado.is.q facile cadit.et cedat. ul' dr a careo.q ſepe caret.quaſi careus.et pō ca

carptim adverbium similitudinis

Vñ qdā. Caseus āguilla mortis cibus ille uel illa.
Casia. a cado. is. qđ hba cui9 flos cito cadit. vñ
casia flos illius uł liquor iñ fcūs. et scribi debz p
vnū. s. ut in ps. Mirra gutta et casia. et in iob ul
timo ꝑ eius secūda filia. corř enī ca. Vnde psius
in ultima satira. Hic sibi corrupto casiā dissoluit
oliuo. Vñ ouiđ xv metamñ. Qui similas casias et
nardi leuis aristas. Item in aurora de secūda filia
iob đr Que redolet casia gmana secunda uocatur
et ponitur inter species aromaticas ab ysidoro.
Caslen nouemb mens q̇ est noug. et accentuař
Casma. atis. ge. neu. i. porticus aeris. In fine
wlgare est et ē grecū. latine đr fulgetra. Vñ cas
matisso sis casmatissere. iibuz excepte acconis soli
deo conueniens. ꝭ hug. Pap uero dicit. Casma hy
atus terre dum rumpitur terra.
Casmatisso. sis. in casma est.
Casoma. some. acus mulieris. qua mulier caput
scarpit. a cado. is. dcā eo ꝙ cadē faciat immunda
Cassabūdus. da. dū. i. cassus. frustratus. et đr a
Cassiarius. rij. i. reciarius. qui retia facit. a cassis dicitur. Cassus. i. uanus
Cassicula. le. a cassis. sis. đr h̄ cassicula. le. puuz
rethe. qđ et cassilis đr. Vel dicitur cassilis a careo
quia careat soliditate in foraminibus.
Cassida in cassis uide.
Cassidilis. lis. fe. ge. et h̄ cassidile. dilis. neu. ge.
đr sacculus pera sarcipium sitacius marsupiū mo
culus loculus crumena. ꝭ hug. Pap ecīā dič cassi
dilis pera pastoralis. et prođ pnł. Thob. Cassidili
ꝑfert auxiliare iecur. Et coř penł hic. ꝭ hoc acci
dit causā metri. Quidam tamen legūt ibi p. u. In
tob viij đr. protulit de cassiduli suo ptem iecoris
Et ita inuenit in antiquis biblijs. et h̄ wlt hug
et pap. Quedā biblie noue hñt de cassidile suo. et
coř penł. Et declinař. cassidilis. Quidam legūt ibi
cassilidi suo declinantes cassile cassilidis. et corrip
pnł siue li. Quidā ecīā dñt ꝙ cassilide đr pera au
cupis in modū reticuli fcā in qua ponit aues q̄s
in casse. i. in rethe capit. et đr cassidile. qꝛ quidq̄d
capiť in casse sedet inclusum in cassidilibus. uł đr
q̄si cassis sedile. quia breue est ut sedile id est fun
dus cassis. et simili modo reticulatum.
Cassilis. lis. in cassicula uide.
Cassis. a caput đr h̄ cassis idis. i. galea quia ca
put tegat. Et est de ferro. et est ꝓpe militū. galea
de corio. a galeon qđ est coriū. et est peditū. et fa
cit cassis accm̄ cassidem uł cassida. vnde et sumiť
cassida. de. idem quod cassis. uel đr cassis a careo
qꝛ intus sit inanis et cassa. Regū pmo lib capitu
lo vij. Cassis erea super caput eius.
Cassis. sis. mas. ge. i. rethe. et ut dicit Isiđ ꝓprie
est genus uenatorie rethis. Et đr a capio. qꝛ capi
at. uł đr a careo. qꝛ careat soliditate in foramini
bus. Diciť ecīā h̄ cassis. idis pro helmo. Vñ ůsus
fallit aues cassis munit caput enea cassis. Si cas
sis cassis dicas signat tibi rethe. Sed galeā signo
cum cassis cassidis aio
Casso. as. aui. are. i. frangere. destruē. adnichilač
uanū facere. et ē accm̄. et deriuař a cassus nomie
Cassus. sa. sum. đr a careo. res. qꝛ habet pteritū
caruí. et p supplecōnem cassus sum. Et nota ꝙ
cassus. i. puatus pticipium est. Cassus ůo. i. uang
nomen est. et inde cassabundus.
Castanea. nee. fe. ge. tam ꝑ arbore q̄ꝑ ꝑ fructu
et đr a castro. as. qꝛ dū fructus in modū testiculo
rum gminans intra folliculū reconditus reijcitur
Castellanus. a castꝝ đr castellang. qui castratus
na. nū. qui inhabitat castꝝ. et h̄ castellarius. larij
dominus castri. uł qui preest castris.
Castellū. a castꝝ đr h̄ castellū. li. et h̄ castellulū.
li. ambo diminitiua. Castellū ecīā đř conduct9. uł
receptaculū aque. uł uas ad aquā recipiendā. Et
uideř sic dici qꝛ ad modū castri sit dispositū.
Casteriū. rij. locus ubi remi collocanť. Et diciť
Castifer. ra. rū. penł coř q̇ a castro uł castris
flagella ptat ut castiget. a castus et fero fers.
Castigo. gas. đr a castus. et est ůbum accm̄. et ē
castigare castū facere. uł corrigere uł cōmouē. vñ
in ps. Castigans castigauit me dñs. ꝙ autē diciť
castigare. q̄i castum agere. pocius uideť ethymoł
q̄ꝑ compositio. Et producit sti.
Castimonia. a castus đr h̄ castimonia. nie. i. cas
titas
Castor. oris. mas. ge. quoddā ał dictum
a castro. as. qꝛ dum sentit uenatores seq̄ntes seip
sum castrat ut euadere possit. sciens se fugari ꝓp
ter testiculos. testiculi eniz eius apti sunt medica
minibus. Idem et fiber fibri et beuer et canis pō
ticus đr ꝭm hug. Isiđ ecīā in xij lib ethy. in capi
tulo. Bestijs. dicit. ꝙ cū psenserit uenatorē se cas
trat. et morsibus uirilia sua amputat. et phisiolo
logus h̄ eciam dicit. Quidam tamē opinanť hoc
falsum esse. dñtes ꝙ castor nō est tante discrecio
nis. ꝙ sciret se liberari taliter. Et h̄ cottidie patet
in castoribz qui in diůsis locis inueniunť. vñ qđ
dictū est de castracōne castoris non de castoribus
qui fibri dñr ꝭ de quibusdā alijs animalib9 cas
toribz assimilantib9 in testiculis ē forsitan intelli
gendū. Est autem castor ał mirabile et monstru
osum. viuit in terra et in aqua. natat in aqua ut
piscis. In terra ābulat sicut alia animalia. Cauda
eius in omnibz naturam piscis habet. et sapit. ha
bet enī squamas et spinas quēadmodū piscis. re
liquū corpus carneū est. naturam hñs quadrupe
dis animał et non comediť in ieiunijs. Cauda ůo
eius comediť in ieiunijs. Est autē castor in mag
tudine ad modū pui canis. habens pedes q̄i cani
nos a pte posteriori. cū q̇bus principaliter ābulat
a pte uero anteriori habet pedes q̄i anserinos. cū
quibus pn̄cipaliter natat in aquis. dentes habz a
cutissimos. pellem pciosam. Item inueniť castor.
toris ꝑ quodā signo celi. Vnde dicit pap. Castor
et pollux apud paganos dij sunt habiti q̄s eciaz
inter sidera fixerunt quod signū diciť geminī. Item
ysiđ in tercō li ethy. ubi agiť de nominib9 stella
rum. sic ait. Castorem et pollucē post mortem in
ter sidera notissima constituerunt. quod signū ge
mini dicūt. et coř pnł geniñ castor oris in utraqꝫ
Castoreū. a castor đr h̄ castoreū significacōne
rei. i. medicamentū quod fit de testiculis castoris
et adiectiue declinař castoreus. rea. reum. ut casto
rea caro id est caro castoris.
Castra sunt ubi milites steterunt. dcā q̄si casta.
uł ꝙ ibi castreť libido. Castꝝ ůo singulariter opi
dū ꝭm pap. Hug uero dicit castꝝ. stri. et đr a cas
tro. as. qꝛ castreť licencia ibi habitantiū ne passiz
ibi uagari liceat et pateant hostibus. Eadem racō
ne dñr et castra in expedicōne tantū in pli nůo
uł qꝛ ibi tamq̄ꝫ casti debent esse. Luxuria enim ui
res eneruat. uł đr castꝝ qꝛ in alto loco est sitū. q̄i
casa alta
Castrametor. aris. i. didere uł ponē.
uł mutare castra. ut castrametati sunt filij israhel

id est posuerunt castra uel mutauerunt. et est com
positū a castra et metor. aris. qd dr a metior uel
muto. tas. ſm hug. Qñqȝ autē inueniť castra ſūt
metati. ita φ ſunt due dcōnes. Deut j. Metabūť
autē filij iſrael. et prod me. castrametor. aris. vñ
Luc in j. Audax heſpereos ueniā metař in agros

Castrensis. a castros uel castris dr hic et hec castren
ſis et hoc castrenſe. Et ſm pap. castrensis dignitas

Castrimargia. gie. i. concupiſ ¶ honor castroꝝ
cencia gule. uentris ingluuies. a castus ꝑ contrari
um. quia non facit castos.

Castro. tras. traui. ūbum actiñ. dr gallus castra
tus qñ ei amputati ſunt testiculi. et inde ubalia.

Castrum castri in castra exponitur.

Castus. ta. tū. dr a castro. as. Vnde dicit pap et
hug. Castus olim ꝑmo a castracōne dcūs. Postea
placuit ueteribus eciam eos ſic nominari qui ꝑpe
tuam libidinis abſentiā pollicenť. Et compař caſ
tior iſſimus. vñ caste. tius. me. adūbium. et hec caſ
titas. tatis. et ē castitas ꝓꝑe corpis incorrupcō. Sȝ
continentia ē post corrupcōneȝ ſexui abrenūciatio
Diciť tamen continens non ſolū in castitate ſȝ eť
in cibo et potu et ira et coitu et in alijs. Quidaȝ
castitatē in cōiugijs ſpūalibus. continentiā in ūgi
nibȝ intelligunt. Illa autē ē uera castitas que nec
mente polluiť. Conſueuit eciā a quibuſdā distig
ui triplex castitas. Est namqȝ castitas ūginal' ma
trimonialis. uidualis. et in q̈libȝ illaꝝ homo fidelis

Casula. le. dimi. ꝑua caſa. Casula ¶ ſaluari potest
eciam diciť wlgo planeta pſbiteri. quia instar ꝑ
ue caſe totum hominem tegit.

Casus. ſus. ſui. dr a cado. dis. Et a casus hic et hec
casualis et hoc le. et iñ casualiter adūbiuȝ ſm hug
Pap ſic dicit. Casus a cadendo dcūs. ꝑ eos enȝ in
flexa nomina uariant̄ et cadūt tam in ſenſu q̄ in
littera. ¶ De casu accidente nominis ſup̈ require
in iij ꝑte ubi egi de casu nominis. ¶ Casus diuſā
ſignat. Nam casus ē lapſus. ruina. fortuna. euētus
omne piculū. Casus autem uel fortuna est cā ꝑac
cidens rarius eueniētiū in hijs rebus que ꝓpť ali
ud aliqd fiunt. ut q̇ cā uidendi āicuȝ exiuit lapid
ſua ğuitate cadenti ē ꝑcuſſus. vel ut dicit boeti9
n v de conſol. Casus est inopinatus euentus ex
confluentibus cauſis in hijs que ob aliud aliquid
geruntr. ſicut cū vnus abſcondit auꝝ. alter effodi
ens terram ob aliud ideȝ inuenit. hoc ergo fortuitu
crediť accidiſſe. ſȝ non de nichilo. Naȝ ꝓꝑas habet
cauſaſ qui poſuit ꝑus. et qui post effodit. Dic̄ enī
boeť in iiij de conſol' notabile ūbum. Quāuis cāȝ
tante diſpōnis ignores qm̄ bonus mūduȝ rector
tempat. recte fieri cūcta ne dubites. Nam ut dr in
iob. Nichil in terra ſine cauſa. Aristotil' autē in ſe
cūdo phiſicoꝝ dicit. Casus ē cauſa agens ꝑter intē
cōnem. Et ideo que casualia ſunt ſimpl'r loqūdo
non ſunt intenta nec uolūtaria. Et qꝛ omne pec
catū ē uoluntariū ſm aug. Conſeqñs est φ caſua
lia inq̄tum huius non ſunt peccata. Contingit ta
mē id qd non est actu ꝑ ſe uolitū ul' intentū per
accñs fit uolitū et intentū. ſm φ cauſa ꝑaccidens
dr remouens ꝓhibens. Vnde ille qui nō remouȝ
ea ex quibus ſequiť homicidiū ſi debeat remouē
erit quodammō homicidiū uolūtariū. Hoc auteȝ
contingit dupl'r. Vno mō qñ dans opam rebus
illicitis quas uitare debebat homicidium incurrit
Alio mō qñ non cohibet debitam ſollicitudinem
Et ideo ſm iura ſi aliquis det opā rei licite debitā

diligenciā adhibens. et ex hoc homicidiū ſequať
non incurrit homicidij reatū. Si uero det operaȝ
rei illicite. ul' eciam dans opam rei licite. nō adhi
bens diligenciā debitā. non euadit homicidij rea
tū. ſi ex ore eius mors hominis ſequať. Vnde in
iiij c geñ. et in hijstorijs legiť φ lamech credens
interficere bestiā interfecit hominē ſcȝ cayn. et re
putatū ē ei ad homicidiū. qꝛ uidelicet lamech nō
adhibuit ſufficientē diligentiā ad homicidiū uitā
dum. et ideo reatū homicidij non euaſit. ¶ Nota
hoc φ ſm φ diciť in historijs. lamech ſm ioſephū
res diuinas ſciens ſapienter uidens cain commiſi
pene ſubiacere. ſibi uero deberi maiorem penā. ꝓ
dixit hoc mulieribus ſuis ſic. Qm̄ occidi uirum i
wlnus meū et adoleſcentem in liuorem meū. ſep
tuplū dabiť ulcō de cain. de lamech uero ſeptua
geſieſſepcies. Lamech uir ſagittarius diu viuendo
caliginē oculoꝝ incurrit qui hñs adoleſcentē ducē
dū exerceret uenacōnem ꝓ delcācōne tantum et
uſu pelliū. qꝛ nō erat uſus carniū añ diluuiū ca
ſu interfecit cayn. inter fructeta extimans feram.
quē qꝛ ad iudicium iuuenis ductoris ſui dirigens
ſagittam interfecit. et iratus illi cū arcu uibrauit
eū uſqȝ ad mortem incluſiue occidit ergo cain in
uulnē adoleſcentem ductorem ſuū in liuorē ſuū. i.
wlne. ul' utrūqȝ occidat in wlnus et in liuore eſſi
ris. ul' utrūqȝ occidat in wlnus et in liuorē ſuū. i.
in dampnacōnem ſuam. Et ideo cū pctm̄ cain eſſz
punitū ſeptuplū ſuū punitū ē ſeptuageſieſſepcies
. i. lxxvij anime que egreſſe ſunt de lamech in di
luuio pierunt. ul' hoc nūo maioritatē tantuȝ pene
notat hebus ut dicit mulieres ſue male ſepe trac
tabant eum. Vnde ipē iratus dicebat eis ſe pati hoc
ꝓ duplici homicidio quod fecerat. tm̄ frebat eas.
ſubdendo penas. q̄i dicat. Cur wltis me occidē. q̄
¶ Itē uius puniet qui me interficiet q̄ qui cayn.
ſcias φ dñs dixit ad cayn. Maledcūs eris ſup ter
ram uagus et ꝓfugus. Merito iste maledicit nō
adam. qꝛ ſciens iste penā ꝑme ꝑuaricacōnis frat
cidiū addidit. Timens ergo cayn ne ul' bestie euȝ
deuorarent. ſi egrederet̄ ab hominibȝ ul' ſi mane
ret cū eis ꝓ peccato ſuo occiderent eū. dampnās
ſe et deſperans ait. Maior est iniquitas mea q̄ ut
ueniam merear. Quaſi. di
cat. Maior ē iniquitas mea omni merito meo ul'
miſericordia dei. Omnis q̇ inuenit me occidet me
Ex timore hoc dicit. ul' optando hoc dixit. q̄i utinā
occidat me. Dixit qȝ ei dñs. Neqq̄ ita fiat. nō cito
ſcȝ morieris. ſȝ omnis qui occiderit cayn ſupple li
berabit eū a miſeria et labore. et tūc impſonalit
ſeptuplū puniet. i. punicio fiet de cayn dū viuet
in pena uſqȝ ad lamech vij qd conſonat tñſla
cōni lxx. Omnis q̇ occiderit cain vij generationes
exoluet. Quaſi dicat. Punicō fiet de te ꝑ vij gña
cōnes. Lamech enī qui ſeptimus fuit ab adam ſcȝ
in ſeptima gnacōne interfecit eū. Tradūt quidam
penā eius duraſſe uſqȝ ad ſeptimā gnacōnē. quia
ſeptē peccata cōmiſit. Non rcē diuiſit. Fratri inui
dit. Doloſe egit. Vocans in agꝝ occidit. Procacit̄
necauit. Deſperauit. Nec dampnatus penitenciam
egit. Vel ſic. Qui occiderit cain ſeptuplū punietur
. i. plus q̄ ipſe cayn. ꝓ prohibicōne homicidij q̄
nondū facta fuerat cayn. ¶ Item ſcias φ lamech
primo induxit bigamiam.

Cata ꝑpō greca est et qñqȝ tantū ualȝ q̄tū t̄ns
ut catagpho. i. tranſcribo. Qñqȝ q̄tum ꝑ. ut cata
antifraſim. i. ꝑ antifraſim. Quandoqȝ q̄tum iuxta

ul' supra. ut cata matheū. Et ponit' p breui ut ſ

Catacarisia. sie. i. ancilla sup alias catalogus dolosa et fallax. et componit' a cata qd' est sup̃ et

Catadismus. mi. mas. gen. i. diluuiū. a carisia cata quod est per et clima q̃i diluuiū per diuersa climata. i. mūdi ptes dispersum. Ecc̃ xxxix. Et q̃ modo catadismus aridam inebriauit.

Catacresis ul' catacrisis ſm quosdaʒ est species tropi de q̃ supra dixi in q̃rta pte in caṗ de tropo

Catafronicus contumax. contemptor. superbus

Catagrpho. as. pnl' cor̉. i. trāscribo. uide ī grpbos

Cataleticus. ca. cū. penl' cor̉ cui nichil supabun dat. Vn̄ ille u̇sus dr cataleticus. in q̃ nl' de metro supē. Et cōponit' cū a ul' yper qd' est sup. et dr a cataleticus. ca. cū. et ypcataleticus. ca. cū. Ille aūt u̇sus dr acataleticus ad cuius pfcōnem deest vna silla. Itē dr et claudus. ypcataleticus uero est ille u̇sus cui supabūdat vna sillaba.

Catalogus. gi. enumeracō. ordo. series. ul' breuis interptacō. alias descripcō. ul' iustoꝝ nōis. et dicit' a cata qd' ē breue et logos qd' est sermo ul' racō q̃i sermo m̄lta breuiter cōphendens. ut omnes sancti orate p nobis. Catalogus eciā dicitur xij libri ueteris testamēti. Jero in plogo thob. Quem hebrei de catalogo diuinaꝝ scripturaꝝ secantes

Catamane. i. iuxta mane scʒ diluculo. ul' in ipo manē. a cata quod ē iuxta et mane. Et prod̉ ma sicut mane adūbium. Vnde quidam. Quod licet a mane fieri dicas catamane.

Cataplasma. plasma componit' cū cata quod ē sup̃ et dr h̄ cataplasma. atis. inductio. medicamē q' sup̃ formā morbi inducit'. Iteʒ dr h̄ implastꝝ ul' emplastꝝ ab en qd' ē in et plastes qd' ē forma

Cataplectacō interp̃tatur cōuiciū. Vn̄ ſm vnā translacōnem dr obiurgacō. Ecc̃ xxj. et p̄t dici ca taplectacō a cata qd' est iuxta et plecto. tis. q̄n̄ scʒ tāta est rixa q' fere plectūt se. i. puniūt et ūberāt. Nostra lrā dicit obiurgacō et iniurie annulabant subam. ſʒ alia trāslacō habet cataplectacō ut dicit

Catapuera docta puella. glosa

Catapulta ē uas ut dicūt ul' pocius est sagitta. cū ferro bipēni quā sagittā barbatā uocant.

Cataracta. te. uia subterranea qua aqua sub ter ra discurrit. Vnde p trāslacōnem in celo dnr cata racte nubes ul' discursus et meatus pluuiarū uel tonitrua ſm hug. Pap̉ eciā dicit Cataracte fenes tre celi. i. nubes ul' tonitrua. Et corripit primam vn̄ in patheon. cataractaꝝ fundit in orbe faron

Catascopus. Scopin qd' est intendere ul' specl'a ri componit' cū cata quod ē p et dr h̄ catascop9 pi. q̇ et scapha similiter dr. q̃i scopha. a scopin scʒ nauigiū. quod latine speculator dr. q' mittat' cā indagandi et speculandi. Vnde sepe catascop9 dr explorator. indagator. circulator. inuestigator. et

Catasta. te. est pene genus. eculeo si cor̉ sco. mile. uel lectus ferreus.

Catatiposis ponit' sub scemate a gcismo. de q̃ sup̃ in iiij pte dixi in c de coloribus rethoricis

Categorema. atis. ge. neu. i. p̄dicatū uel signifi catiuū. Et dr a categoro. as. Et producit re.

Categoria. rie. dr a categoro. ras. et ac̉ penl'. Et ē cathegoria p̄dicamentū ul' p̄dicacō. ul' significa cō. Vnde et p̄dicamenta aristotilis dnr categorie Categorie eciam dicuntur accusationes.

Categoro. as. ūbium actiuū. i. sig̃re uel p̄dicare Et uidet' compositū a cata et gore quod ē dicere

Vnde categoriso. sas. in eodem sensu.

Cateia telū dr lingua psaꝝ ul' galloꝝ. et ut dnt lancea ul' hasta. Vel ut quidā uolunt cateia ling ua psaꝝ est sagitta barbulata siue hasta qua ute bat' hercules. Erat autē cū ligul' cathenaꝝ. et q̄n̄ eam pijciebat iteꝝ cū catenula retrahebat. Virg̉ Soliti torquere cateias. Quidā libri in donato in c de barbarismo hn̄t catela. i. iaculū longum qd' cū catena pijcitur. et dr a catena et telon qd' est lō gū. Si autē dicat' cateia pnl' cor̉. cū poducatur fit barbarolexis ex subtractione temporis.

Catella. le. dimi. pua catena. Vnde et catelle di cunt' catenule colli inuicem se cōphendentes in modū catene. Item. cattella. le. i. pua catta. et des cendit a catellus. Inuenit' eciaʒ catela p vnū. l. i. iaculum longum. ut dixi in cateia sup̃ īmediate

Catellus. a catulus h̄ catellus. li. Vnde h̄ catel lus li dimi. Math. xv. Nam et catelli edūt de mi cis. Et a catellus h̄ catella. le. Et a catellulus hec

Catena. ne dr a capio. pis. q' capien catellula do teneat. ul' capiendo se teneatur pluribʒ modis Et ē ethimologia non compō. sicut et illud. Cate tena q̃i captiuos tenens

Cateno. as. catenis ligare. a catena dr. Et com ponitur concateno. as. Incateno. as. Et sunt acti ua. Et caret aspiratione. Et producit. te.

Catenula le. diminitiuum parua catena.

Caterua. ue. hoīm multitudo. Et deriuari uidet'

Cateruarius. ria. riū. quod a cata qd' ē iuxta ē caterue. ul' quod spectat ad cateruā. Cateruari9 eciā dr qui semp in caterua est et m̄ltitudīe ppl'i.

Cateruatim adūbium. i. multipliciter. ul' grega tim. ul' p cateruas. ul' de caterua. ul' in caterua. et

Catecuminus. ni. pnl' cor̉ interp̄ dr a caterua tat' instructus ul' audiens. q' doctrinā fidei audiat. Necdū tamē baptismū pcepit. et dr a catezizo as

Cathedra. re. grecū est excelsa sedes iudicis uel p̄sidentis. et componitur a cathos qd' est sedes et edra sponda. q̃i spondata sedes. A quo h̄ et h̄ ca thedral' et h̄ le. Vnde cathedraliter cathedralitas Item a cathedra cathedratus. ta. tū. cathedrare ca thedraticus. ca. cū. cathedratice. ſm hug. Secūdū autē quosdā cathedra est doctoris. Vn̄ in gcismo Rex solium. doctor cathedram. iudex q' tribunal Possidet ac sedem p̄sul p̄tor q' curule.

Catheristita. i. determinata. Et cor̉ penultimam

Cathecisis ul' cathesis doctrina ul' locus doctrine dr latine. Vn̄ cathezizo. as. i. confirmare. instruere edocere. imbuere. redarguē. obiurgare. refutare. A p'lus ad gal' v. Cōmunicet autē is qui cathetizat' ūbo ei qui se cathezizat. i. instruit in omnibus bo nis. q' ut dr in pma ad cor̉. Si spūalia uob̉ semi nauimus non magnū si carnalia uestra metamus Et a cathezizo ul' cathecizo deriuat' h̄ cathezizeta te. i. doctor. instructor. p̄ceptor. et cathecismus mi instructio. doctrina. maxime in fide. Sed p̄t que ri. An cathecismus dirimat matrimoniū contctū Ad h̄ dic. q' p cathecismū baptismū et confirma cōnem epī contrahit' compatrnitas. Differunt tn̄ in hoc. q' licet p baptismū et confirmacōnem con tracta compatrnitas impediat et dirimat matrimo niū. Illa tamē que contrahit' p cathecismū adeo ē exilis et inualida q' uix impedit matrimoniū con trahendū nunq̃ autē dirimit contractuʒ. Cū eniʒ baptismus sit ianua et fundamentū omniū sacra' mentoꝝ. Patet q' cathecismus non ē sacramentū

p̄cedit namq̄ baptiſmū. Item añ baptiſmū non ē filius eccleſie. q2 ſi moreret̄ ineternū piret quo ad penā dampni. ergo nec ſpūalis filius. ergo per ca thecismū ul' nulla ul' q̄i nulla contcta eſt cōpat nitas. uide in commater et in frater.

Cathecismus. mi. in cathesis exponitur.

Cathecizo. zas. in cathesis uide.

Catholicon interp̄tatur vniūſale ul' commune Vnde catholicus. ca. cū. i. vniūſalis. ut fides catho lica ſm hug. Secūdū uero pap catholicus. rectus Catholicon eciam d2 iſte liber. ſicut dixi in princi

Catholicus in catholicō uide ¶ pio p̄me ptis

Catilio. a catulus d2 h catilio. onis. i. gluto. de gulator. qui quadā guloſitate ad modū catuli p domos diſcurrit. et catilioſus. ſa. ſum. i. auidus et guloſus. ſicut catulus ē ad eſcam. ſm hug. et ſm pap catilio. as. aui. ūbum actm̄. deglutire. ul' ſona

Catillum catilli diminutiuū. i. p ¶ re ut catulus uum catinum. ſecundum huguicionem.

Catinū. ni. uas fictile. ſm hug. Secūdū uero yſ ethy. xx. Catinū eſt uas vinariū fictile qd melius neutro genē d2 q̄ maſculino. ſicut ſalinū uas ap tū ſali d2. Vnde quidaʒ. Quod capiens vinū tene a uas dico catinū. fictile ul' luteū faciens frigere licū. Et in aurora d2. Qui mecū ueſcet̄ ait tāgen do catinū. ¶ Et ſcias q̄ quedā nomina licʒ inue niant̄ autoritate ueteꝝ qñq3 in maſculino qñʒ in neutro gñe. ut h pūctus h pūctū. et h catinꝰ h ca tinū. non tamē debet dici incerti genis. q2 maſculi nū taliū nominū iā ceſſauit. q2 nō utimur ī neu tro genē iſtoꝝ nominū. Eſto tamen q̄ uteremur hiis nominibʒ in utroq3 gnē non tamē eſſent dñ da incerti generis. q2 uarias terminacōnes habēt ſm diūſa nomina. qd in nominibʒ dubijs nō cō tingit. et ita de ſtadius et ſtadiū et cōſil'ibꝰ dicas

Cato. a catus d2 hic cato. onis. q2 aſtutus fuit ad modū illius animalis. Vñ catonicus. ca. cū. et h et h catoniſta. qui ſequit̄ catonē et ſectam illꝰ Duo autē catones dñr fuiſſe ambo amatores ū tutis. Maior cenſorinus auūculus minoris phōꝝ pitiſſimus. Minor nepos eius rigidus dcūs eſt et uticenſis. q2 utice ſe interfecit. ul' cato d2 a cautus

Cattus quoddā al' ingenioſum ¶ ſm quoſdā ſciliʒ murilegus. quod alij dicūt gattus p g. ſʒ cor rupte. Vñ h catta. te. Et d2 a cattus q̄ ſit cautuſ p ſincopā. Et ſcribit̄ cattus p animali p geminū t. Baruch v d2. Sup̄ corpus coꝝ et ſup caput uo lant noctue et hirundines et aues eē ſil'r et catte.

Catulaſter dimi. puus catulus. vñ hec catulaſ

Catullus. li. p geminū. l. fuit quidam ¶ tra. tre poeta ueronenſis. De quo dicit ouid. Mantua ū gilio gaudet uerona catullo. Peligne gentis gloria dicar ego. De hoc eciā facit mentionē Jeronimus in epiſtola ad paulinū capitulo ſeptimo.

Catulus. li. penl' corr̄ eſt dimi de canis. et ſunt catuli p̄pe filij canum Abuſiue tū filij quaꝝlibet beſtiaꝝ dicūtur catuli. Et inde h catula le.

Catus. cautus ſincopat̄ et d2 catus ta. tū. id eſt cautus. ſm hug. Pap uero dicit. Catus denomina tur ſiue denomincōnē ſumit a cane. i. doctus. ſapi piens. acutus. ingenioſus. Inde cato dicitur.

Caucaſus. mons ſcithie ab india uſq3 thaurum porrcūs. p gentiū et linguaꝝ uarietate dcūs. Naʒ cū in oriente in excelſuʒ conſurgit caucaſus d2 q̄ ipſoꝝ ligua p niue candidū d2. ſm pap. Et corri pit pnl'. Vnde quidaʒ. Carbaſus adbreuias et cau caſus ē comes illi ¶ Et ſcias q̄ ut narrat fr̄at albi tus. hic mons ē maior omnibʒ montibʒ orienta libus tendentibus ad aquilonē. Significatio ſuper magnitudinē montis huius ē. q̄ illi qui habitant ſub ipſo loco inferiori uident radios ſolis in mō te iſto. i. in cacumine donec tranſeat tercia ps noc tis. in ſero in occidente et in mane añ tres horas ortus diei uident iteꝝ in oriente in ip̄o radios ſo lis. Vnde ip̄ius ſolis radij non occultant̄ niſi per terciaʒ ptem noctis. hoc eſt p quatuor horas eq̄ les. ſ q̄ nox tota diuidit̄ in xij horas. Aliud ſig nū magnitudinis eius eſt magnitudo fundamēti eius. Nam latiſſimū et multas terras occupans hʒ fundamentū. Et teſtes ſunt homines qui habitāt ſub eo et pcedūt ab eo q2 ibi multaꝝ nacionum et multaꝝ ſunt linguaꝝ. et ſub iſto monte cauca ſo oriunt̄ flumina magna multaꝝ aquaꝝ. uide ī mons

Cauda. de. d2 a cado. dis. q2 uidet̄ cadē ¶ et eſt cau vnde caudatus. ta. tū. qui habet caudā.

Caudex. a cauda d2 h caudex ¶ da p̄ extrema cis. truncus. quia eſt q̄i cauda arboris quod et ca dex d2. et tūc deriuat̄ a cado q̄i caſum dans.

Caudice nauicule dcē q2 a quatuor uſq3 ad de cē capiant homines. ſm pap. uide in trabaria.

Caudix dicis. fe. ge. i. radix que inheret terre et

Cauea. a cauo. cauaſ d2 ¶ d2 a caudex caudicis h cauea. uee. locus concauus. ul' ubi aues ul' alia animalia includunt̄. Cauea eciam d2 theatrū uel ſeſſio hominū in circuitu conſidentium.

Caueo ues ui cautū. i. obſeruare. uidere. pſpicē uitare cauſa uitandi aliq̄d cautelā adhibere. Vñ quidam. Vitat et obſeruat cautelā dat q3 cauere

¶ Caueo componit̄ pcaueo es. ante ul' p̄ alijs ca uere. ¶ Et e actm̄ caueo cū omnibʒ ſuis compoſi tis. et cor̄ ca. Vnde prudentius de ſicomachia. Diſ ce ſupciliū deponē. diſce cauere. Ante pedes foue ī quiſquis ſublime minaris. Et deberet facere ſupinū catū ſine. u. Nam ut wlt ps in ix libꝰ Caueo eo ī ʒ mutato facit pteritū caueo caui. Et ui in tū ca tū deberet eſſe. ſʒ facit cautū addita. u. ad differē tiaʒ huius nominis catus. ta. tū. ſicut et faueo es facit faui fautū ad drām huius nominis fatum.

Caueola. le. dimi. pua cauea. Et cor̄ penultimā

Cauerna. ne. i. ſpelunca. Et d2 a cauea. Et a cau na d2 caūnatus. ta. tū. et caūnoſus. ſa. ſum. in eo dem ſenſu. ſcilicet pforatus. pfoſſus. inſcrobatus.

Caūnicula. le. dimi. pua caūna. Et corripit pnl'

Cauernula. le. diminitiuum parua caūna.

Cauilla. a caueo. ues. h cauilla. le. que de ligno inſerit̄ foramini ad modū claui. Vnde cauillo las. i. cauillis configere. ul' confirmare. Inuenit̄ eciā cauilla p rixa cauillacōne contencōne. ſed a cal

Cauillo. a caluo. uis. cauil ¶ uo. uis. tunc diūdit lo. las. quod et cauillor. aris inuenit̄. Et eſt dimi Et deberet dici caluillo. ſʒ ſubtrahit̄. l. et d2 cauil lo. las. quod eſt aliq̄ꝰtulū decipe. Et p̄pe ptinet iſ tud ūbum maxime ad ſophiſtas qui ueꝝ ſcient impugnant. ul' falſum ſcienter affirmant. Inueni tur eciā cauillare p deridere ul' contempnē. ul' cō uicioſe iocari. ul' calūpniari argumētis. tergiūſari

Caula. e. i. ouile. a greco aula ¶ caute pſcrutari d2. Greci enī uocant aulas receptacula animaliū Et iñ caula addita. c. Caula eciā d2 cancellꝰ ante iudicē ubi ſunt uocati. ul' ingreſſus. Caule eciā di cūtur munimenta ouium.

Caul'. a coaleſco. cis. inchoatiuo ūbo d2 h caul

lis.et ē caul' gnāliter hbaꝝ ul' oleꝝ medi9 frutex
q̄ wlgo caulis dr.q2 a terra sursum ɔscendat.ex
q̄ tcīu ē ut spēaliter quoddā gen9 oleꝝ caul' dicē
tur q2 cursus ipius amplius ceteris oleribꝫ coales
cit.i.crescit. Jnuenit' h caula le.ꝓ ouili.Vn̄ quid
Dic caules olera dicunt' ouilia caule.

Cauma.tis.ge.neu.i.incendiū.et dr a caminus
Cauo.as.aui.i.fodē.Et cōpo ‖et cor̄ penl' gn̄
nit' concauo as.decauo.as.i.ualde deorsuꝫ cauare
ul' extrahere.Excauo.as.Job xiiij.Lapides exca
uant aque.Intercauo.as inter aliqua cauare.Pre
cauo.as.i.an̄ ul' p̄ alijs cauare.Recauo.as.i.ite
rū ul' retro cauare ul' extrahere.Succauo.uas.i.
subtus cauare.Cauo et composita ab eo oīa sunt
actiua.Et cor̄ ca.Vnde quidam.Et duriꝫ lapideꝫ
Caupo.onis.dr a capio ‖gutta cadendo cauat
pis.q2 capiat vinū ul' aquā.Ecc̄ xxvj.Et nō iusti
tificabit' caupo a peccatis labioꝝ.q2 autē dicitur
caupo q̄i capiens potū ethymologia ē et non cō
positio.qui et alio nomine dr tabnarius et taber
nio et ganeo.A caupo dr h cauponarius rij ī eod
sensu scꝫ tabnarius.Jnuenit' eciā h capo.onis.si
ne.u.i.gallus castratus.Vnde dicit pap.Capo ul'
capus ex gallo gallinacio fit castratus.Et cor̄ ca
Xv.Cantat nocte capo.vinū wlt uendere caupo
Caupona.ne.pnl' prod.tā ꝓ muliere tabnaria
q̄ pro tabna.Et dicitur a caupo.
Cauponatim aduibium.i.fraudatim.admixtim
ul' adulteratim.Et dr a caupo solent eniꝫ caupo
nes admiscere aquā vino et ꝓ puro uendere.
Cauponor.naris.ūbū deponens.i.uendē.et dr
a caupo.vn̄ in decretis romani consilij.Sit ergo
uob anathema eo quod ūbū ueritatis audet cau
ponari.Vnde uerbalia cauponatrix cauponatio
Causa dicit' a casu quo euenit.Est enī origo et
materia negocij qd dum ꝓponit' cā est.dū discu
titur iudiciū.dū finit' iusticia.cā sine racōne p̄t es
se.racō uero non sine cā.ut dicit pap. Et scias
q2 causa ẜm loicū ē ad cuius esse sequit' aliud.Et
diuidit' in causam materialē et formalem.Et iste
sunt cause intrinsice.Efficientem et finalē.Et iste
dn̄r cause extrinsice.Causa material' ex qua aliqd
fit.ut ex ferro fit cultellus ferreus.uel in qua ali
quid fit.ut in corpe fit albedo.et ita corpus ē ma
teria albedinis et coloris omnis.Causa auteꝫ ma
terial' ex qua aliquid fit diuidit'.Nam alia pma
net in materiato.ut ferꝝ pmanet in cultello.alia
transit.ut aqua et farina transeunt in panē.et fe
nū et silex in uitro.Materia autē est que ē in po
tencia tantū.Causa auteꝫ formalis ē que dat esse
rei et conseruat eam in esse ut albedo ē causa for
malis albi.et humanitas homīs.Causa uero effi
ciens ē a qua est pncipiū motus.ul' que mouꝫ et
opatur ad hoc ut res sit.ut faber est cā efficiens
cultelli.et domificator ē pncipiū mouens et ope
rans ut domus sit.Causa final' est id ꝓpter qd ali
quid fit.ut btītudo ē causa finalis iusticie Et sci
as q2 ut dicit plato.Nichil fit cuius ortū cā legit
tima non p̄cesserit.Jtem iob v dicit'.Nichil in ter
Causarius.rij.mas.ge.litis ama ‖ra sine cā fit
tor ul' reus qui ex aliq̄ crimine ad causaꝫ ducitur
Causatiuus.a cā dr causatiuus.tiua.tiuū qd ex
cā sequit'.vn̄ causatiua dicūtur effectus causarū
Causidicus.ci.q̄ dic et tractat causas.ẜm hug
Pap uero dicit.Causidicus orator defensor patro
nus.Et componit' a cā et dico cis.siue ab h p̄teri

to dixi.qd naturaliter cor̄ p̄mam licet pōne eam
ꝓducat.Et ideo causidicus.maledicus ueridicus.
et consimilia cor̄ pnl'.Vnde quidam.Causidicus li
tes medicus p̄nostica uite.wlnus amat medicus
Causor.aris.atus sum.ūbū ‖p̄sbiter interitus
deponentale.a cā dicit'.et ē causari causas agē ul'
rephendere.calumniari.ul' inculpare.exigere ul' ī
causam ducere.conqueri.Ro iij.Causati sum9 iu
deos et grecos omnes sub pctō esse.

Caustos grece latine incensum.Et accentuatur
Causula.le.dimi.parua causa. ‖in fine
Cauteriatus.ta.tū.potest esse ꝑticipium de cau
terio as.et tūc tm̄ ualet q̄ptum ustus cauterio uel
diffamatus.Vel potest esse nomen et tantū ualꝫ
q̄ꝫtum durus.malus ul' eciā corruptus.Vn̄ apl's
thymot' j c iiij.Cauteriatā habentes conscienciaꝫ
id est corruptam uel lesam.

Cauterio as.i.cauterio inurere.dampnare.et de
riuat' a cauteriū.Et componit' incauterio.as.Et
ꝑ translacōnem dicitur incauteriare.diffamare
Cauteriū.a cautus dr h cauteriū.rij.ferꝝ quo
urunt' infirmi quasi cauturi q2 caute urat.et quo
eciam inurunt' dampnati pro signo.ut dū uidetur
uoluntas refrenetur.vn̄ cauteriolū dimi.ẜm hu
guc.Pap uero sic dicit.Cauteriū dictum q2 urat
et ꝓuida sit in eo seuera qꝫ cautio.ut dū uidetur
cuius sit auaricia refrenet'.quod interdū ꝓ signo
interdū ꝓ cura adhibet'.ut uis morbi ignis ardo
re siccetur.Inde cauterizo.zas.zaui quasi uro.
Cautes.tis.fe.ge.petra durissima.et asperrima
dcā a cautus.q̄si cauta quia cauet'.Theodolus.Lā
būt animalia cautē.ẜm hug.Pap uero dicit.Cau
tes saxa aspera in mari.dcā a cauendo a nauigan
Cauticus.ca.cū.i.asper. ‖tibus.scilicet q̄i caute
et durus.Et dr a cauteriuꝫ.Macer de uiribus her
baꝝ.A medicis rite uis cautica dicitur esse.
Cautio.a caueo.es.dr h cautio.onis.i.cautela
iuratio.obseruacō.Et ponit' ꝓ scripto.quia scrip
tis nos cauemus.Vnde in euangelio luce.Accipe
cautionem tuā.Et ut dicit pap.Cautio ē breue re
cordacōnis cirogr̄phū.Jtem ẜm iuristas.Caucō est
nuda ꝓmissio sine solempnitate iuramenti.aut ī
terpōne pignoris aut fideiussoris.Cū enī inueniū
tur in iure sine adiectiuo intelligendū ē de nuda
ꝓmissione.Cum uero addit' et dr ydonea cautio.
ul' ydonee caueat' intelligendū est de caucōne iura
toria.pignoratoria.fideiussoria.

Cautus.a caueo.es.uenit cautus.ta.tū.Et est
eius ꝑticipiū.ẜ potest esse nomē in tali sensu.cau
tus qui sibi cauet.astutus.callidus.gnarus.vnde
caute uel cautim.et h cautela.Cautus componit'
incautus ẜm hug.Pap uero dicit.Cautus a cauē
sollicitus.p̄cauens.Jn grec̄ sic dicit' Cautū ꝓuisuꝫ
cautum signat quoqꝫ firmum.
Cauus.a cauo.as.dicit' cauus.a.um.et ē cauū
natura.cauatū manu.et h cauus substantiue.pro
cauina ul' foramine vn̄ h cauitas.tatis.et ꝑ cōpō
nē concauus.ua.uū.Et cor̄ ca.sicut cauo.as.

Caxillū li.dr pūus callus.Et est diminitiuum.
Cecidi dici debet non cicidi.Si enī diceret' cici
di aut p̄ma corriperet' aut ꝓduceret'.ẜ non
posset cōrripi ꝓpter regulā que docet q2 nunq̄ ae
dyptongus p̄t mutari in J cor̄.sed nec posset ꝓ
duci ꝓpter regulā que docet qm̄ prior silla ꝓdu
cit' quociens aliqua sillaba geminat' in talibꝫ sub
tracta ergo a uocali ab hac dyptongo ae.dici de

bet cecidi pma cor et pnl prod. Et est preteritu de caedo.is.i.incido. Et sic sumit reg iij c xij. Pater meus cecidit uos flagell. ego autem cedam uos scor pionibz. Inuenit eciam cecidi a cado.dis. Et tunc cor penl quod facere debuit cadi qd non facit ad drãm cadi nominis. uide in cado dis. Et sic sumit luce viij. Et aliud cecidit inter spinas.

Cecco.as.aui.atu.i.cecu facere. ¶ Et componit excecco.as. et obcecco.as. Et e actm cu omnibz suis compositis. Et prod ce. Vnde vindocinensis. Diui cie multis excecant corda cupite. Et ut wlt alex ander nequã. Obcecco.as. scribit p.b. non eniz mu tat b.in.c. s cu. Et sic comuniter scribit. Sz h ui det contra regulã ps. q b.in compone mutatur in c sequte.c. ut occido.occubo. Sed dico q illa r gula ps habet excepconem. sicut wlt ipsemet ps. Vn sic dicit in ij lib ma. q cu consonans.r.b.c. sequte. solet plerumqz in eam mutari. ut occido. et ce tera. Non est ergo regula ista gnalis. quia ps dic. plerumqz. Et ideo quidam excipiut subcinericius et

Cecula. a cecus dr h cecla.le genus ¶ obcecco as serpentis. sic dcã. q pua sit et non habet oculos.

Ceculto. a cecco.cas. dr ceculto.tas. ubum actm .i. cecare. Et qnqz ponit absolute. et significat tunc passione intrinsecus natam. Vnde plantus. Nauim oculi mei ceculcant.

Cecunia.nie.i.noctua. Et dicit a cecus ceci.

Cecus. a cecco.cas. dr cecus.ca.cu. qui neutro o culo uidet. ul dr cecus a careo. quia caret uisu. Et tunc a cecco.cas. dr h cecitas.tatis. Cecus componi tur semicecus.ca.cu. Item a cecus deriuat h cecu ci.qddã intestinu. et dr a cecus. q sit sine forami ne et exitu. quod greci tilonenteron dicunt.

Cecutio.cecutis.tiui.tire. ubum neutrum.i.cecum esse ul fieri. Et tunc deriuat a cecus. Vel cecutio.i. insanio. et tunc deriuat a cicuta.cute. Cuius succus haustus ul facit insanire. ul mortificat sm huguc Vel sm pap. Cecutio lippio. parum uideo. Inde cecuti ens.entis. omnis ge. vn cecutientes dicutur lippi entes. paru uidentes. sm pap. Vnde Jero dicit de epl'is canonicis. q rarus e qui non in earum leccone

Cedar nome e loci. et nome fuit uiri ¶ cecutiat Et e hebreu. Et interpretatur tenebre. sm hug. Et accentuat in fine. Pap uero sic dicit. Cedar regio sarracenorum. trans arabiam sita. Proph. Habitaui cu habitantibus cedar. Item cedar fuit filius isma el. Et interpretatur tenebre ul meror. uide in sarra

Cedecula.le.pnl correpta diminitiuum ¶ cenus parua cedes feminini generis.

Cedes.dis.fe.ge. uberatio ul incisio. a cedo ceci di. Actuu ix. Saulus adhuc spirans minarum et cae dis. Et ut dicit pap. Caedes occisio. a cadendo per

Cedo.dis.cecidi. et nunq cicidi ¶ ae scribenda est sup.i. uberare. ferire. ul incidere. Et coponit cu a quod e circu et dr ancido. m. mutata in.n.i. circuz circa cedere. Et componit cu abs et dicit abscido. dis. Item cu ad et dr accido.is.i. iuxta ul ualde ce do. Item cu con et dr concido.dis. Item cu circu et dr circucido. Item cu de et dr decido. Item cu ex et dr excido. Item cu in et dr incido. Item cu inter et dr intercido. Item cu p et dr pcido. Item cu ob et dr obcido. Item cu re et dr recedo. Item cu sub et dr succido. Cedo actiu est et omnia sua composita similiter actiua sunt. Et omnia mutant e in i in pnti. et in preterito et in supino. Et omnia faciut p mam psonã pntis tempis indicatiui modi in cido

et preteritu in cidi. et supinu in cisum. Et omnia p ducut pnl in pnti preterito et supino. Et ut gnalr dicatur ubiqz pd hanc sillam ci. Et scribitur caedo p ae dyptongum. licet s usum vna uocalis tacea tur. tam in sono q in scripto.

Cedo.dis.cessi cessum cedere. in qnqz significaci onibus inuenit. Nam cedo.i.do locu. Et sm h con struit cu dato solo. Qnqz cu dto et acto in eodez sensu. Idem est enim cedo tibi q cedo locu tibi. Et econuiso. Item cedo.i.incedo. ut cedo ad ecclesia.i. incedo ul uado. Et cedo.i.recedo. ut cedo domuz.i. recedo. Et cedo.i.cotingo. ut michi bene cedit. tibi nunc male. Et sm h ponitur qnqz impsonalit ut dici cedo.i.inuenio. ¶ Cedo componitur cu an et dici tur ancedo.dis.i. ante cedere. Item cu abs et dici tur abscedo. Item cu ad et dicit accedo. Item cum con et dr concedo. Item cu de et dr decedo. Ite cu dis et dr discedo. Itez cu ex et dicitur excedo Itez cu in et dr incedo. et e nobiliu. Ite cu inter et dici tur intercedo. Item cu pre et dr precedo. Item cum p et dr pcedo. Item cu re et dr recedo.i.retro ce do Item cu sub et dr succedo. Itez cu se pone et dr ab secedo. ¶ Cedo est neutrum. et omnia composita ab eo similiter sunt neutra. Preter ancedo et concedo et excedo pro supare. et precedo que sunt actiua. Ite omnia retinent lrãturam sui simplicis ubiqz. Item simplex et composita faciut preteritu in cessi. et in cessum sup. Et prod ce ubiqz. ¶ Et scias q disce dimus p diuorciu. abscedimus p absentacone. Se cedimus p singularitate. Decedimus p morte. vn quidã. Decedit moriens. discedit ab urbe recedens. Et scribitur p ae caedo. sm papiam.

Cedo cedite. ubum defectiu. ubum anormalu.i. dic dicite. Et deriuat a cedo.dis. Et e impati modi et secunde psone singularis nui cedo.i.dic. Sed ce dite est pl'is numeri.i. dicite. Terencius in eunuco Quid te ergo aliu sollicitat cedo.i.dic. Et cor ce Vn scribit p e solam. Inuenit ergo ut patuit ce do cecidi. Item cedo cessi. et in duobus istis pma diptongat. vnde pducut pmam. Inuenit eciaz ce do cedite.i.dic dicite modi impatiui. Et cor pmã Et est defectiuu. Vnde quidam. Cedo caedo cedo tria sunt que pro tribus edo.

Cedria. a cedrus h cedria.drie. vnguentu ex ce factu. q asseres liniti no putrescut. ul tepe ul iumi

Cedrinus.a.u pnl pd ¶ bz. uide ecia in cedrus de cedro. Et dicitur a cedrus.dri.

Cedron nome fluuij ul loci. Joh xviij. tns tor rentem cedron. Et interpretatur tenebre. Ite cedron grece. cedrus latine. sm hug. uide in cedrus. et ac centuat in fine. Et scias q cedron in johãne e ge nitiuus pl'is grecus. Et e sensus. trans torrente q dicit cedron.i. cedrorum. Et nominat sic pper cedro rum multitudine. Et e usus oriente ppe iherusale Vnde dicit rabanus sup illud mach iij lib capitu lo xv. Rex antiochus mandauit edificare cedrone Cedron inquit e uallis ul torrens iuxta iherusale ad orientalem plagaz. Ibidem ecia e uilla que di gethsemani tns torrentem cedron. ad monte mo ¶ tis oliueti

Cedrus.dri.fe.ge.i. arbor quã. gre ci uocant cedron quod e arbor ardentis humoris Et est cedrus imputribilis. Item ut wlt psidorus Cedrus est lignu iocundi odoris et diu durans. et nnq a tinea ul teredine.i. lignorum uime extermina vn ppt eius durabile ppetuitate ex cedris fiut la tunaria in regali palaciis et in templis. huius arbo

ris gūmi siue lacma dr cedria. que ad conseruacō
nem librorū summe ē necessaria. Nam libri ex hac
lacma liniti nec a tineis corrodūt nec tpe senescūt
Nascit in terra affrica et siria et maxīe in monte
libani. Et ut dicit rabanꝰ sup psalteriū. Cedrus ē
arbor altissima omniū arborū dn̄a et regina. Est
eciā aspcū pulchra semp retinens uirorem suū. et
insup odorifera. cuiꝰ odor fugat serpentes et oīa ¶ uenenosa
Cedula. le. carta penl' cor̃.
Cela celle pnl' cor̃. quidā locus ē de q̊ habet̃ j ¶ reg̃ xxij
Celamen. inis neutri generis idez qd̃
Celatura. a celo. as. dicitur. Et producit la.
Celatura. re. ꝓ sculpe ul' pingere. h̃ cela
tura. re. ꝓ sculptuā ul' pictuā. et h̃ celamē ꝓ eod̃
Celeber. a celū dr h̃ celeber. hec celebris. h̃ cele
bre. i. festiuus solemnis. scūs. uotus freqn̄s freqn̄
tatus. ul' ubi celebria agunt̃. ut forꝝ ecclesia. Et cō
patur celebrior celeberrimus. vn̄ celebriter brius
berrime. Et h̃ celebritas. tatis. i. solemnitas. freqn̄
tia cōuentus. Et celebro. bras. freqn̄tare. uenerari
colē. Et cor̃ naturaliter le. Vnde ouid̃ in p̃mo de
arte amandi. Vt redit atq3 freqn̄s longuz formica
p agmen. Sic urit ad celebres cultissima femīa lu
Celebro. as. in celeber est.
Celebs. bis. ge. cōmunis. celestē uitā ducens. Et ¶ dos
dn̄dit a celestis p componēm de media dcōne. Et
ē ibi. b. loco. u. et de ultima ē ibi. s. Et dr celebs
uirgo ul' castus sine sollicitudine seculari. ul' uir si
ne uxore. q̄i celestem uitā ducens. Et format̃ gen̄
tiuus a nt̄o mutato. e. in. i. et interposita. i. ut ce
lebs celebis. Et corripit li.
Celer. a celū dr h̃ celer h̃ celeris h̃ celere. Geni
to celeris. i. uelox. Et compat̃ celerior celerrimus
Vn̄ celeriter. rius. rime. et hec celeritas. tatis. i. ue
locitas. Celer componit̃ p̄celer. Et pceler. i. ualde
celer. Et cor̃ hanc sill'am ce celer qn̄ est adiectiuū
Sed celer substantiū pro seruo romuli prod̃ ce. ut
dicit magr bn̄. Et ħ pap celer dr a cillere. i. mouē.
ħ fm hug̃ dr a celū. uide eciam in celo. as.
Celeriusculus. a celer siue celerius dr celeriuscu
lus. la. lū. pnl' cor̃. i. aliq̄tulū celer. Et ē dimi. Vn̄
celeriuscule adūbiū. i. cito. Vnde cicero. Strennue
quod uolumus ostendere celeriuscule factum dice
mus. Et format̃ a neutro compatī addita cu us.
ut celerius celeriusculus. sicut meliusculus grandi ¶ usculus. et consimilia
Celero. a celer dr celero
ras. raui. ūbum neutꝝ. i. maturare. Festinare ¶ Et
componit̃ accelero. ras. Precelero. ras. Et sunt oīa
neutra composita ab eo. Et corripit le.
Celesis. a celū dr h̃ et h̃ celestis et h̃ celeste. et
celicus. ca. cum. in eodem sensu.
Celeuma. a celū dr h̃ celeuma. matis. i. clamor
nauticus. q2 ad celū deferat̃ Dicit̃ q3 gnāliter pro
quolibet clamore. Jerem̄ xlviij. Nequaq̄ calcator
vue solitū celeuma cantabit. Vnde celeumaticus.
ca. cū. Quod componit̃ ꝓceleumaticus. ca. cū. scilz
pes constans ex q̄tuor b̄uibus. quia ad talem da
morem describenduz fuit inuentus. xv. Quatuor
ipse breues ꝓceleumatice serues. q' autē dr celeu
ma q̄i calcantiū oma. i. cantus ethymologia ē. ħ
hug̃. Pap uero dicit. Celeuma clamor nautaꝝ. siū
carmē sup mortuos. ul' sup lacū. xv. Dicas celeu
ma quē dat vindemia cantū. Editus a nautis cla
mor celeuma uocatur.
Celibalis est denominatiū de celebs. Et format̃
a celibis genitō. is mutata in a longam. et assūp

ta lis. ut celebs celibis celibalis. Juuenis iuuenal'
Juuenit̃ et iuuenil'. ut dic̃ ps in tr̃ratu de dentis.
Celibatus. tus. tui. mas. ge. dr a celebs. et dr ce
libatus ūginitas. castitas. dcīi q' celo dignus sit
Celicola. le. cōmunis. ge. pnl' cor̃ q̊ colit ¶ quis
deos ul' celum. ul' qui inhabitat celū ut deus. Et
componit̃ a celū et colo. lis. fm hug̃. Pap ūo dic̃
Celicola dcūs q' celū colat est enim angelicus celi
cole celicolaꝝ. facit tamē p concisionē celicolū qd̃
maxime in compositis fit et pr̄onomicis. ut g̃ui
genū capgenū omnigenū encodū dardanidū.
Celicus. ca. cū. pnl' cor̃. i. celestis. a celū dr. Tho
bias. Celica sunt anime pabula corpus alunt.
Celido. dinis. fe ge. i. hirundo. q2 in celū. i. in aē
cibum capiat. Et dicitur a celum.
Celidonia. a celido dr h̃ celidonia quedaz herba
que erumpit in aduentu hirundinū. ul' quia pulli
hirundinū si paciant̃ in oculis mater ex hac her
ba mederi dicatur. et statim uisum recipiūt. Et ce
lidonia q̄dā gēma ex hirūdinū colore uocata. q̄ et
celonites dr. Vnde h̃ celidoniacus gladius lati fer
ri. cuius mucro duplex et bifurcatus in modum
caude hirundinis formatur.
Celidoniacus. in celidonia exponitur.
Celidorus quidam serpens. uide in c̃sidrus.
Celigena ne pnl' cor̃ cō. ge. i. genitus a dijs.
Celites celitū uitā celestez agentes scilicet dei. et
dicitur a celum. Et est communis generis.
Celitus adūbiū loci pnl' cor̃. a celites dr. ut ga
briel missus est celitus. i. a celo uel deo.
Celium. lij. neutri ge. idem est qd̃ celites. quod
wlgo celionem ul' scalpellum uocant.
Cella. le. dr a celo. as. q2 celet habitantes. Vnd̃
dicit bern̄h. Cella nequaq̄ debz esse necessitatis ꝫ
domiciliū pacis. Celle et celi habitatio cognate sūt
q2 sicut celū et cella ad inuicē uident̃ habere aliq̄
cognacōnem nominis sic pietatis. a celando enim
celū et cella nomē habere uident̃. Et quod celat̃
in celis h̃ et in cell'. quod gerit̃ in celis h̃ et in cel
lis. Quidnam hoc est uacare deo. frui deo. spiritui
oranti. ul' eciā a corpe exeūti a cella in celū lōga
ul' difficilis uia non inuenit̃ A cella enī sepe ī ce
lū ascendit̃. Vix aut numq̄ a cella in infernū des
cenditur. nisi sicut dicit psalmista. Descendent vi
uentes ne descendant morientes. Hoc mō cellaꝝ
incole sepe descendūt in infernū. Sicut enī assidu
e cōtemplando reuisere. amant gaudia celestia ut
ardentiꝰ appetant sic et dolores inferni. ut horreāt
et refugiant. Et h̃ est q' imprecant̃ inimicis suis
orantes ut descendant in infernum viuentes. mo
riens autē uix vmq̄ aliquis a cella in infernum
dn̄dit. q2 uix aut nūq̄ nisi celo p̄destinatus ī ca
usq3 ad mortē psistit. filiū enī grē fructū ventris
sui cella fouet nutrit amplectitur et ad plenitudi
nē pfeccōnis pducit et colloquio dei dignū efficit
Cella terra sancta et locus scūs est in qua dn̄us et
seruus eius sepe colloquitur sicut uir ad amicum
suū in qua crebro fidelis anima uero deo iūgitur
sponsa sponso sociat̃ terrenis celestia humanis di
uina vniunt̃ Siquidem sicut sanctum templū dei
sic cella serui dei. et in templo enim et in cella di
uina tr̃ctant̃. ꝫ crebus in cella. uide in ociū. A cel
la h̃ celica. ce. studens ul' stans in cella.
Cellariū. a cella h̃ cellarium. rij. Canticoꝝ p̃mo
Me introduxit rex in cellaria sua exultabimꝰ et
letabimur in te memores uberꝝ tuoꝝ sup vinum

Vel dr a colligo.gis.qr in eo colligant ministeria mensarū ul' que necessaria uictui supsunt.Et est cellariū paucoꝝ dieꝝ.ſ ꝓmptuariū longi tempis Et a cellariū h cellarius et h cellerarius.i.custos

Celleo.les.in cello.lis.uide. ¶cellarij

Cello cellis cceculi ul' cellui cellē culsum uel celsum ūbum actiū.i.supare.ſ non ē in usu.a q̄ deriuatur celleo les lui.i.pesse.neutꝝ absolutū.Et componit celleo ul' cello cū ex et dr excelleo les ul' excello.lis.Item cello.lis componit cū pre et dr pcello lis.Item cū per et dr pcello lis.Et cuz pro et dr ꝓcello lis ꝓculi ꝓculsum.i.pcutere. Composita a celleo es neut' sunt.sicut et suū simplex.Et faciūt pteritū in lui tantū.Composita uero a cello.lis omnia sunt actiua.nisi qꝫ excello ſ qꝫ construit cū dtō est neutꝝ.Et omnia faciunt pteritum in culi tantū.et supinū in culsum tantuz: nisi qꝫ excello et pcello inueniuntur facere exculi excellui.pculi pcellui.exculsum et excelsum.pculsum et precelsum.uide in percello lis.

Cellula le dimi.pua cella.penultimam corripit

Celo.las.laui.sculpe pingere.Et est in alia significacōne contrariū ad reuelare.et ſm h construit cū duobus diuisis accusatīs.ut celo te consiliū meum.Celo componit concelo las simul celare.recelo.las.i.reuelare.Et est actiū cum omnibus suis compositis.Et omnia ꝓducūt hanc sill'am ce.Sz celer adiectiuū cor' ce.Vnde quidam.Hostia claude celer ut clausa p hostia celer.Item orac' in epp Stultoꝝ incurata pudor malus ulcera celat.Itē g̃cismus.Caelo dū sculpo lapides celo cooptio.et dicit pap Caelare ꝓ sculpere p ae.Pro abscondē p e solum scribitur.Et ubiqꝫ habet vnum l.

Celonis in celox uide.

Celox.a celer dr h celox.cis.ul' h celonis.i.uelox nauis et ad ministeriū classis apta.Ennius labit' vncta carina p equora alta celonis.Item platus in asinaria.Quo hanc celocē conferaras.vnd h et h et h celox dr uelox ſm hug̃.Papias eciaz dicit.Celox genus nauis feminini generis.

Celsus.a cello.is.dr celsus.a.ū.ul' celsus dr a celo.qr sublimis sit et alt9 et q̄i celestis.et cōpatur celsior issimus.vnde celse.sius.issime.et h celsitudo.inis.Et componit celsus cū ex et dr excelsus.

Celtes.tis.mas.ge.instrumentū ferreū aptū ad sculpendū.et dr a celo.las.ꝓ pingere ul' sculpere Job xix Vel celte sculpant' in silice.Quidā tamē legunt ibi certe.ul' dr celtes a cello.lis.cceculi.

Celtiberi exponit' in tercia parte in secūda declione et in hiberus.

Celticus.ca.cū.i.nobilis.dicitur a celsus.

Celū.a celo.as dr h celū.li.qr celat nos secreta uel a caelo.las.ꝓ sculpere.qr sculptū ē et insignitū uarijs stellis.Vel componit' a casa et elios qd̄ ē sol.qr sit casa solis.Et est celum etroclitū genē. quia in singulari est ge.neu.et in pl'i mas.Et scribitur p ae dyptongum sicut wlt pap.Sed dubitari consueuit.an sit dndum vnus celoꝝ.ul' vnū celoꝝ.Magister bene dicit.qꝫ debet respicere ge9 quod ibi est.et ita dici debet vnus celoꝝ.sic vna epulaꝝ.De h plenius dixi sup in iij pte in tractatu de genē nominū.ubi egi de nominibꝫ etroclitis.

¶Et scias qꝫ ſm rabanū septē sunt celi.scꝫ empireū.cristallinū.siderū.igneū.olimpum.etheriū et aeriū.Et insup aliud celū sancte trinitatis.Ipa eni celsitudo diuine maiestatis nominatur metaphorice celū.Itē celū p motū suū causat gnācionē et corrupcōnez in inferioribꝫ.vn̄ dic' rabi moyses q' celū in vniūso est sicut cor in animali.cuius motus si ad horam quiesceret corpis uita finiret'.ui de in spera.Quare celum rubeū in mane significat pluuiā et in sero serenū dicam in nubes.

Cementū.a cedo dis cecidi.dr h cementū.ti.i. calx et minutorū lapidū congregacō.et cesura lapidum.et fundamentū domus qr ceso lapide surgat.vnde h cementarius.rij q̄ disponit lapides in muro.Cementū eciam dicitur mendacium.

Cena.a cenon quod ē cōmune dr h cena quasi a cōmunione uescendi.Antiqui enī publice et in patulo comedebant nō solitarij et puati sicut mōne singularitas delicijs luxuriā gnāret Vel dr cēa q̄i scena.A scenon quod ē vmbra.et dr cena ꝓpe in sero.sicut gentaculū in mane.prandiū in tercia merenda ul' ācenia in nona.absoniū post cenaz A cena dr h cenula dimiñ.et cenaticus.ca.cū.ad cenā ptinens.Cena componit' h et h incenis et h incene.i.ieiunus.quasi sine cena.

Cenaculū.a cena dr h cenaculum.li.et h cenatoriū.rij.Idem scꝫ locus cenandi.ſ hug̃.Papias ūo dicit.Cenaculū domus supior ps dictū a cōmunione uescentiū.vn̄ et h cenobiū congregacō multoꝝ

Cenatarius.rij.mas.ge.qui uictū ma nibus queritat.A cena dicitur.

Cenaticus.ca.cū.pnl' cor'.i.ad cenam pertinens

Cenatorium in cenaculū exponitur.

Cenito.tas.freqn̄ter cenare pnl' cor'.Et formaf a cenatu ultīo sup de ceno.nas.a.in.i.mutata et.u.in.o.

Ceno.nas.naui.natū.i.cenā sumē.simil' ce a cena dr. ¶Et componit' conceno.nas.i.simil' cenare.Receno.nas.i.iteꝝ cenare.Et ē neutꝝ cū omnibus suis compositis.Et producit ce.

Cenobates.tis.mas.geñ.qui ꝓpter cenā super fune ambulat.sed pocı9 p s debꝫ scribi sic in suo loco dicet'

Cenobita in cenobiū ē Et pō bi.

Cenobiū.A cenon quod est cōmune et habitas componit' cenobiū.bij.i.monasterium.scꝫ cōmunis habitacō plurimoꝝ.ubi sunt plures cōgregati ad insimul et cōmuniter habitandū et comedendū.vn̄ h et h cenobita qui ul' que illū locum habitat.Quidā tamen solent scribē h nomen p s ut dicat' scenobita a scenon qd̄ ē vmb' qr talis locus solet fieri in vmb'sis locis.et nemorosis.et inde h et h scenobita.ſ hug̃.In pap scribit' p c.cenobiū cenobita.Vnde dicit.Cenobite genus monachoꝝ q̄s nos in cōi viuentes possum9 appellare

Cenodociū.a ceno.nas.dr h cenodociū.cij.i.domus in qua cenandi refugiū est paupibus.scilicet hospitale.vn̄ h cenodociarius.i.elemosinarius.et inde h cenodociaria eius uxor.ul' elemosinaria.sed h melius scribunt' p x ut dicant' a xenos.ut dicetur infra in x lr̄a

Cenodoxus.cenon componit' cū doxa quod ē gloria et dr cenodoxus ul' h cenodoxa.qui ul' que est cupidus ul' cupida cenose et uane glorie scꝫ mūdane.vnde hec cenodoxia .i.uana gloria et cenosa.sicut est gl'a mūdana.ſ hug̃.Pap uero dic'.Cenodoxia iactantia seu uana gloria.Cenodoxus inanis glorie cupidus.

Cenofactoria ars est illoꝝ qui operantur de ceno.i.luto.In actibus autē aploꝝ c viij debet dici ¶scenofactoria p s

Cenomia.mie.i.cōis musca ¶Et scribit' per c a cenon quod ē cōmune ſm hug̃.Et scribit' per c ſm pap qui dicit.Cenomia non canina musca ſ

omnino mordax p ce scribit non p z. Sed dic φ
etiam p z scribit sed in alia significatione.
Cenon ul' cenos grece lingue nouū ul' cōe ul' mixtū
Cenositas tatis.in cenosus uide.
Cenosus.A cenū dr cenosus.sa.sum.i.fetidus
spurcus.luculentus.hircosus.Et compar. vñ hec ce
Cenouectoriū.cenū componitur ¶nositas tatis
cū ueho.is.et dr hec cenouectoriū.i.instrumentum
cū quo deportatur cenū.et hoc cenouehum.
Censeo.ses.sui.sum.iudicare.iubere.statuē.sua
dere.deliberare.nominare.extimare.nūare.senten
ciā pferre.Et nota φ censeo secūde coniug.et cē
so.is.et cēsio.is.quarte in significacōne nō dñt
ul' in simplicitate ul' in compōne.s; in lr̄atura dif
ferunt.Nam censeo facit pteritū cēsui et supinuz
cēsum.Censo.sis.facit cēsui censitū pnl' cor.vnde
pticipiū censitus.ta.tū.pnl' cor.Censio uero facit
cēsiui cēsitū pnl' prod.vnde cēsitus.ta.tū.pnl' p
ducta pticipiū.Ergo p uoluntate legentis dicetur
in pā censitus recensitus pnl' cor inqtum uenit
a tercia.ul' cēsitus rcēsitus pel' pd inqtū uenit a
qrta.¶Quodlibet pdcōr ūbor cōponit cū per et
dr pcenseo pcēsui pcēsum.pcenso sui sitū.pcensio
siui sitū.i.pfecte ul' ualde censere.ul' pquirere ēcu
ire.perrare.Vnde ouidius metam ij.Et laniata si
nus totū pcensuit orbem.Itē componit recenseo
sui recensū.recenso sis sui recensitū.recensio is re
censiui recensitū.i.nominare.Itē nūare recitare.
recolere rememorare reuenerari.Item componit
succenseo succensui succensum.succensio siui situz
succenso.sui.sitū .i.irasci.¶Censeo.censo.censio
sunt actiua.et composita ab eis actiua sunt simil'r
pter succenseo quod ē neutrū p irasci.si forte ue
niat φ sui simplicis redoleat significacōnem acti
uū erit.ita dic hug.Quid uero dicūt φ censo is
tercie coniug est ūbū desideratm̄.et habz pterita
et supina ad mod quarte.censiui censitū.vñ sem
per censitus recensitus prod pnl'.Vnde in li nūo
num semp legendū ē recensiti sunt penl' prod.Isti
us opinionis fuit mgr bene.et hec credo uerū et s
doctrinā ps.De hec ec sup reqre in iij pte ubi agit
de pteritis et supinis ūbor desinentium in so
Censio.sis.in censeo exponitur.
Censitus.ta.tū.uide in censeo.
Censo.sis.in censeo uide.
Censor.soris.mas.ge.i.iudex.et ppe q iudicat
de moribus et eos corrigit.et dr a censeo ses.
Censorinus in censorius uide.Et producit penl'
Censorius.a censor dr hic censorius.rij.et hic cen
sorinus.ni.p eodem.sc; censor.Vnde catho dicit
censorinus qr morū erat correptor.Et pūt esse ad
iectiua et possessiua.ut censoria res.i.res censoris
Item pūt esse deriuatiua.A census hic censorinus
et hec censorius.i.ille q censum seruat ul' pecuniā.
Censual'.A census hic et hec censual' et hec le.i.offi
cialis q censum exigit puinciale et qui dat illum
Censura.A censeo ses hec censura.re.i.iudiciū ui
gor.seuitas.mensura.vindcā.ptās.snīa decus.Et p
Census.A censeo hic census.sus.sui ¶ducit pnl'
pecunia facultas descripta publice ul' extimata dr
etiā hec cēsus.si.quorū patrimonia publice annota
ta sunt ul' descripta ul' extimata.Item inuenit cē
sus.sa.sum.pticipiū.et format a censeo.sui.cēsuz
censu addita.s.fit census.
Centaurus.gigno ul' genitus cōponit cū aura
et dr hic centaurus.ri.uel gentaurus.i.genitus ex

aura.Siquidē sm fabulas poetarū.yxion secretari
us iunonis eam interpellauit de concubitu.q cuz
filio iouis formauit quandā nubē in sui spēm.et
eam obtulit yxioni.Quā putans ille iunonē esse
effudit semē in nubē Et inde nata sunt qdā mons
tra in media pte homines.et in media pte scilicz
inferiori.equi.Et dicti sunt centauri qi gentauri.
.i.geniti ex aura.Vnde centaureus.rea.reū.Et hec
centaurea.ree.quedā herba.sm hug.Pap dic.cē
tauri a lans ul' latrū dicti huitate.Nam ipocētau
ri dicere debemus.ipos subtus.centaurus equus.
qr cū supius essent homines inferius erant equi.
Dicit autē hec nomē siue monstrum confictū fuisse
ad exprimendā humane uite uelocitatem.qr equs
sit uelox.sm autē hijstoriā yxion in grecia centū
milites armatos adunauit.qui equites cum ab i
doctis pmū uiderent sup equos vnū animal repu
tati ex homine et equo dicti sunt centauri qi cen
tuz armati.ul' quia centum erant et qi aura cito
uolantes terram non consumebant.
Centenarius.a centū ul' centenus dr centenarius
ria.riū.continens centū.ul' hñs centū annos et hic
centenarius p tali nūo.et hoc centenariū p quod
pondere centū librarū.quod pondus romani insti
tuerunt pro pfectione centenarij numeri.
Centenus.a centū dr centenus.na.nū.et in sin
gulari tantū ualet qtum suū pmitiuū.s; in plura
li tenet distributiue et distribuit per parem nume
rum.sicut bini et trini.ut isti incedunt cēteni.Itez
hoc centenū.ni.quoddā genus anone sc; miliū.qr
in plerisq; locis semen eius incrementū frugis cen
tesimū nascatur.vnde et miliū a multitudine fruc
Centesimus.ma.mū.nomen est or ¶tus dicit
dinale.Et dicitur a centum.
Cencies aduūbium.i.centum uicibus.A centū dr
Centimanus.a centū et manus hic centimanus nus
ui.sm ps in vij lib f.Potest tamē declinari hic cen
timanus mani ul' adiectiue centimanus.na.nū.q
centū habet manus.Et cor pnl'.Pap autē sequēs
ps dicit.Centimanus a manu compositū eius ser
uauit declinacōnem.Hic centimanus.huius centi
manus.notat ergo nullū aliud ppium ul' adiecti
uum uel mobile quarte declinationis esse.
Cento.a centū dr hic cento tonis.et dicebantur
olim centones qui de carminibus homeri ul' ūgi
lij ad ppa opera more centenario ex multis hinc
inde compositis in vnū sarciebant corpus.ad facul
tatē cuiuscūq; materie.s; de cuiuscumq; carminibz
quicūq; hoc mō faciūt centones dicuntur.Et cento
onis dr sartor puluinar ul' uelū de multis pānis
ul' qui facit filt et ipsum filtrū.Juuenal'.Intrauit
callide ueteri centone lupanar.Quid tn̄ dicunt φ
hic cento dr fetor ueniens ex assiduitate libidinis
Centrix A centū ul' cento dr hec centrix cētricis
Et dnr cētrices mētrices lupe mltiuire.diabolares
nonarie.et dicūtur a cētū pp̄ter multitudinē.uel
a cētonibz.i.filtis.qr eis desiccabant ul' quia ster
nantur in lupanari ut locus reddatur calidior
Centrū tri.i.pūctū in medio ēculi.ul' alterius rei a
q eqliter distat quelibz ps piferie ul' circūferencie
qd et hoc centron indeclinabile inuenit et hoc centro
onis.et dr centrū a censeo es qr s ipm̄ sumit iudi
ciū piferie.continendo semp alterū pedē ēculi.Vel
dr sic qi cuncta.qr cunctū ad ipsum ūtuntur.
Centuria tue ē mensura terre ul' vinee hñs p sin
gulas ptes pedes centū.Vnde et a centum dicitur

Centū.omnis ge.indecli.et tantū plis nūi.et ē
ꝑmitiuū ut dicūt uł pocius deriuaṫ a canto quod
est circulus et circūferencia rote.qꝛ ibi circuleṫ et
curueṫ nūs ad ꝑmū.uł qꝛ ille numerus ē ꝑfcūs
Centipeda.de.fe.ge.genus animał a multitudi
ne pedū dicti.Et componiṫ a centū et pes.
Centuplico.cas.ı.centuplo.A centū et plica.ui
Centuplus.pla.plū penł corꝛ de in centuplus
.ı.cencies tantū.et est compositū a centū et plica
vnde centuplo.plas.ıdem ē qꝺ centuplico.cas.ij
reġ xxiiij.Adaugeat dn̄s deus tuus ad populum
tuū quātus nūc est iteꝝ qꝫ cētuplicet.Vel ꝼ aliaꝫ
Centuria.rie.fe.ge.ı.centū ho lrām cētuplet
mines in re militari.Et dꝛ a cētuꝫ uł cēturio.vn̄
orac̄ in poetria.Centurio senior agitant expaꝛcia
frugis.Et cēturia dꝛ ducenta iugera in agris.sic
ager ducentoꝝ iugeꝝ qui antiquitus a cētum iu
geribus cēturia uocabatur.ꝭ post duplicata ē m̄
sura.et nomē ꝓstinū retinuit.In nūo enī cēturie
multiplicate sunt ꝭ nomē mutare non potuerunt
ꝭm huġ.Paṗ eciā hoc volt.vnde dicit.Centurias
dicimus ꝑtes exercitus in centenos milites diṡas
Vnde et qui hic ꝑsunt cēturiones dn̄r.Item cētu
ria agri ducentoꝝ iugeꝝ q̇ apud antiq̄s cētū iuge
ribꝫ existebat.post duplicata nomen retinuit
Centurio.onis.mas.ge.qui cētum preest uiris
a cētum dꝛ.uł qui ꝑest cētum militibus.dꝛ a cē
Centurio.as.ı.ordinare.ꝑ cen turio ꝭm paṗ
turias distribuē.Et dꝛ a cēturia uł cēturio rionis
Et componiṫ accēturio.rias.ı.coordinare uł adu
nare.et succenturio.rias.ı.succurrere.uł pocı9 in
succursum ꝑmoꝝ post illos ordinare.ꝓpe enī suc
centuarij dicūtur qui post ꝑmam aciem sunt or
dinati ut ei succurrant si necesse fuerit.
Centussis.as assis ꝓ oblo cōponiṫ cū cētū.et dꝛ
ꝭ centussis.ı.cētū asses.uł ꝑciū centū assiū.vn̄ ꝑ
sius.Et centū gratos cuito centusse licetur.Sed ꝭ
ponitur pro centesima parte assis
Cenula.le.diminitiuum parua cena.
Cenulentus.ta.tū.plenus ceno.et componiṫ a
cenū et lentos grecū quod significat plenitudineꝫ
et cōpaṫ.Vn̄ ꝭ cenositas.tatis.et ꝭ cēulentia cie
Cenū.a ceno.nas.dꝛ ꝭ cenū ꝑ cont .ı.fetor
riū.qꝛ non ceneṫ.Et ē cenū sordidū lutū.uorago
ꝓfundum.In̄ cenosus.sa.sum.ı.fetidus.spurcus
Cepa.a cephas dꝛ ꝭ ce hircosus.Et compaṫ
pe indecli in sin.Et scribiṫ ꝑ ae diptongon.qꝛ nō
est n̄ caput.In pli hee cepe cepaꝝ dicimus.Inue
niṫ eciā ꝭ cepa.pe.in singulari.Vnde ouid.Cedē
da est ortis eruca cepa meis.et ꝭ cepe in sinġ in
Ceparius.a cepa dꝛ ꝭ ceparius rij or uenitur
tulanus.qui custodit cepas.uł qui uendit.Vn̄ ꝭ
ceparia.ı.ortulana.et ceparius.ria.riū.possessim̄
ut foliū ceparīu.ı.cepe.uł designāt materiā.ut ol9
Cephalargia in cephalea ē ceparīu.ı.de cepis
Cepalea.lee.pnł prod capitis passio.Cephalim
enim grece caput dꝛ.ꝭm paṗ.huġ uero dicit.Ce
phalea uł cephalargia.uena uł dolor capitis.a ce
phas dꝛ.Sꝫ ꝼ paṗ cephalargia ē humor capitis
Cephas uł cephalim greci dicūt caput.Vnđ ce
phas dcūs est petrus.qꝛ in capite et pn̄cipatu sit
cōstitut9 apłoꝝ.Itē cephas hebīce.petrus ġce.lr̄e
agnoscens.siriace caput qꝛ in capite sit constitutus
apostolorum.Vide in petrus.
Cepi defectm̄ ꝑ ce scribiṫ Vide in cepio is.
Cepiciū.cij.et ꝭ cepicius.cij.ı.cepe.

Cepidines.a cepi ꝑterito de capio hee cepidies
cepidinū.saxa scilicꝫ in mari.uł que ꝑeminent in
ꝑruptis locis Et corripit di.
Cepio pis cepi ē ceptū.ı.incipē deriuaṫ a prete
rito cepi de capio.Vnde terenc̄.Sex totis mēsibꝫ
obfecissem ꝙ ille quidꝙ ceperet.Sed pn̄s huius
ūbi et que formanṫ a pn̄ti obsoluīt.Preteritū uo
et que formanṫ a ꝑterito adhuc retinenṫ et huius
modi ꝑteritū qn̄qꝫ accipitur ꝓ pn̄ti.qn̄qꝫ in ui ꝑ
teriti.Et scribiṫ cepi defectm̄ ꝑ ce.similiter coep
tus ab eo dn̄dens.Sed inceptus ab incipio pis ꝑ
e solam scribiṫ.Et sunt quatuor ūba defectiua q
hn̄t sensum pn̄tis et ꝑterit.xv.Bis duo sunt odi
noui cepi memini qꝫ.Que retinent sensum pn̄tis
Ceptus.per.oe scribitur sicut coep ꝑteriti qꝫ
tus defectiuum.uide in cepio.
Cera cere ab aue q̄ dꝛ apes fit.Et ut dicit paṗ
Cera a greco ceros quod iđ est.Itē cera materes
fuit illaꝝ lrāꝝ que puuloꝝ nutrices fuerunt.
Ceramius.mij.ı.figulus.qui sicut ceram ita fin
git argillā.et cōponiṫ a ceā et ago is.uł a cera et
Cerarius.rij.a cera ꝭ cerarius.rij.qui limus.
facit uł uendit ceram.uł qui in ea operatur.
Cerastes uł cerasta.mas.gen.serpens cornutus
Gen̄ xlix.Cerastes in semita.Et dꝛ a ceros quod
ē cornu.eo qꝛ in capite cornua habeat arietū.Vn̄
lucanus in vj.Aut viuentis adhuc libie mensure
Cerasus.si.fe.ge.ciuitas fuit pōti quā ceraste
ciuitatē cū lucillus deleuisset quodđ genus pomi
inde aduexit.et dcā ē arbor ꝭ cerasus.et fructus
eius ꝭ cerasum.Vel diciṫ cerasus a cerite oppido
ubi abundat.Et corripit ra.
Ceratim indecli.quodđ.ī pondus.scꝫ media ꝑs
obuli habens siliquā vnā et semis.Hunc latini se
miobulū uocant.ceratim grece.latine siliqua cor
Ceratus.A cera dꝛ ceratus a nuū interpretatur
ū.et differt a cereus.rea.reū.qꝛ cereū est qđ totū
ex cera constat.Ceratū quod linitū uł incrustatū
ē cera.Vnde et cerate dicūtur tabule in quibꝫ scri
Cerannia.Ceros componitur cū annis bitur
et dr pluraliter cerannia.nioꝝ.ı.acuicōnes uł ex
altacōnes vndaꝝ in tempestate.q̄i amnes cornuti
Vnde lucañ in v.Mouit qꝫ cerannia nautis.Vn̄
cerānia dicūtur saxa ꝓminentia in mari.instar cor
nuū.Item a cera hee cerannie ceranniaꝝ.ı.uites
uł uue.qꝛ sint subrubee ut cera.uł cerānios grece
latine dꝛ fulmē.et inde hee cerannie cerāniarꝫ ui
tes uł uue.qꝛ rubeant ut ignis.et ꝭ cerānia qđ.ī
gemma sic dicta qꝛ alibi non inueniṫ nisi in loco
fulmine icto.et ꝭ cerranniū nij nota sic facta
et poniṫ quādo multi ūsus improbanṫ nec per sin
gulos obelantur.et ꝭ cerannia nioꝝ ꝑrupte sum
mitates montiū dn̄r.a creb fulminacione.qđ cō
ponitur cū acros quod ē mons et dꝛ acrocerānia
oꝝ illud idem.q̄i montes fulminati.Vnde et cerā
nij uł acrocerānij antonomasice dn̄r montes epi
ri ꝓpter altitudinē et assiduos ictos fulminū.
Cerānos grece latine fulmen.
Cerberus beri.mas.ge.canis infernał.q̄i creos
baros.ı.carnes uorās.Et componitur a creos et
baros agros q̇đ ē tractus.Dṙ enī carnes uorare ꝭ
ossa reseruare.et eis incubare.quod nichil aliud ē
nisi qꝛ cerberus ē terra que carnes mortuoꝝ cōsu
mit.ꝭ ossa consumere non potest.Vn̄ et sarcofa
gus dꝛ sepulchꝝ hominis.q̄i comedens carnes ꝭ
huġ.Paṗ uero dicit.Cerberus inferoꝝ canis.tria

capita habere dr ꝓpter tres etates. Infanciā. Iuuē
tutē. senectutē. Et cor pnl'. Virg eneyd vj. d. Cer
berus h ingens latratu regna trifanti. Item grec.
Cerberus omne uorans tria possidet ora canina.
Cercopa pe. cō. ge. i. certator. Et componitur a
cerco as et copia. Vn̄ cercopa quasi certans copiose
Cerdo. Cerdon interp̄tatur coriū. Vn̄ cerdo onis
qui p̄parat coria sicut calcifex. Vnde psius. tollit
sua munia cerdo. Cerdo etiā dcūs ē quidā heretico
Vnde cerdoniani dicti sunt quidā heretici. Vel cer
do deriuat a certus. ta. tū. ſ quosdā. Itē cdo dr su
tor. vn̄ dic pap. Cerdones sutores. Et producit do
Cerdon interpretatur corium.
Cerdoniani. quidam heretici. uide in cerdo.
Cereagius. gij. i. pistor q ad modū cere deducit
pastam. Et componitur a cera et ago agis.
Cerealis uide in ceres.
Cerealium lij generis neutri. locus ubi panis et
cibus paratur. Et dicitur a ceres.
Cerebellum. li. dimi. paruum cerebrum.
Cerebrosus. sa. suz. iracūdus. ul' qui uiciū habz
in cerebro ul' in eo patitur Et dicitur a cerebrum
Cerebrum. bri. ps capitis pnl' cor. Et ꝓpe medulla
capitis appellat cerebrū ſm pap. Et inde excerebro
as interficere. extra cerebrū ponere. Isaie lxvj. q̄si
qui excerebrat canem.
Cereolus. li. dimi. p̄uus cereus penul' cor.
Ceres. A creo. as. dr hec ceres cereris. dea frumēti
et sepe ponit p ipso frumento. Et dr sic qr creat
fruges. ipsa est et terra ops opis. qr melior sit ter
ra opē. et ꝓserpina. quia ex ea serpant fruges. et
uesca etiā dr. vn̄ h et hec cerealis et hoc le. qr autem
p cererem intelligat frumentū siue panis habet
in illo exemplo terencij quod inducit donatus ī
caplo de tropo. Sine inquit cerere et libero ueno
friget. i. sine pane et vino deficit uoluptas. et cor
Cerete. a chere dr hec cere ¶ re. uide eciā in cerete
te ceretis quedā ciuitas. dū enim romani oliz mi
litarent iuxta aquilinā ciuitatem quesierūt a ciui
bus quod esset nomē ciuitatis. Illi uero expertes
lingue latine utpote greci se a romanis esse saluta
tos credentes responderūt chere quod ē salue tūc
romani chere nomē ciuitatis esse credentes subtra
xerūt. h. et addiderunt hanc sill'am te. et dicebant
hec cerete. tis p nomine ciuitatis. pnl' prod. vn̄ an
tiqui sumpserunt nomē patriū h et hec ceretis. et
hoc cerete pnl' pd. ſ postea romani antiq cā drn̄cie
ad p̄mitiuū corripuerūt deriuatiū. mutantes e pe
nultimā in i. et dixerunt h et hec ceritis et hoc cerite
similiter pnl' prod. postea moderni amplius nomē
corripuerunt patriū in ntō isto mas et fe. ceretis
subtrahentes ti sill'am p sincopā et dixerunt h et
hec ceres et hoc cerete. Gtō ceretis ul' ceritis pnl' pd
Sed cā drn̄cie ad p̄mitiū tam in e q̄ in. i. pnl' in
uenit in isto nomine cor. apud autores. Cū ergo
in p̄mitiuo inuenitur. i. pnl' corr. nimis improprie
et sola poetica licentia ponit. uide eciam in ceritis
Cerethi. et pheleti nomīa sunt indeclinabilia. et
accentuant in fine Erant autē cohortes siue legio
nes pugnatorū. et sonat serethi extminatores. phe
lethi admirabiles. Hij erant pugnatores fortissi
mi. ij reg. c. viij. Banaias filius Joiade super cere
thi et pheleti. Hij erant custodes capitis dauid. ut
dicitur in historijs. Vide in pheleti.
Cereus. a cera dr cereus. rea. reū. quod fit de ce
Cerimonie. a cera ul' cerus ¶ ra. et h cereus. rei

hec cerimonie. niarū. festa facta cū cereis. Vel ceri
monie dr̄ q̄i carimonie. a carendo quibusdā escis
quibus olim iudei in festis abstinebant. vel quia
homines carent usu illarū rerū que in sacrificijs di
uinis offerunt. Et inde ceremonia. niorū ipsa sacri
cia. et h et hec ceremonial' et hoc le. i. festiuus. religio
sus diuinus scūs ul' sacrificās ſ hug. pap uo dic. Ce
rioniū et cerionie pluralit dcē. qr nos uicijs care
re faciant. In historijs dr. Nota solēnitates dcās
ceremonias a cereis. i. luminaribz ul' a carie et me
ne quod ē defectus. qr tunc dn̄t in nob sordes de
ficere. et ita dicūtur cerimōie q̄i carimōie. ul' a ca
rendo munijs. i. officijs seruilibz. nā h muniū idē
ē quod obsequiū ul' officiū. Item possunt dici ce
rimonie a caris qd ē gracia et mene quod est de
fcūs. q̄i defcūs grē. qr huiusmodi obseruacōnes de
se grām non conferebant ¶ Et nota qr in lege et
ꝓphetis q̄nq; erant quorū noticia ualde necessaria
est. scz moralia. iudicialia. cerimonialia. ꝓmissa et
sacmentalia. Moralia erant p̄cepta decalogi de q̄
bus hētur exodi xxx. Iudicialia erant illa de q̄bz
habet exodi xxj. Si emeris seruū hebreū. rc. Et
huiusmodi ptinent ad pacē inter homines cōser
uandam. Alia erant cerimonialia. et hec erant in
drn̄cijs sacrificiorū. in discrecōne ciborū. In expiaci
one immundiciarū. in obseruacōne solēnitatū. De
quibus hētur in leuitico fere p totū. Promissa āt
erant ad illiciendū. sicut promissio terre manantis
lacte et melle. Exodi iij. Et ꝓmissio angelice cus
todie. Exo. xxiij. Ecce ego mittam angelū meū q̄
p̄cedat te. et custodiat in uia. et inducat ad locuz
quē paraui. Et ꝓmissio de omniū bonorū multi
plicacōne. Leuit xxvj. Si in p̄ceptis meis ambula
ueritis et mandata mea custodieritis. et feceritis ea
dabo uobis pluuias in temporibus suis. et terra gig
net germē suū. et pomis arbores replebunt. rc. Sa
cmentalia autē erant figure sacmentorū noue le
gis. Sicut ē sacmentū phase. Exo. secundo. Tollat
vnusquisq; agnum p familias et domos suas. et c.
Et sacramentū uitule rufe. Nūi xix. Precipe filijs
israel ut adducant ad te uaccam rufam etatis īte
gre in qua sit nulla macula. et cetera.
Cerinciani. quidā heretici. a cerinto quod dicti
hij inter cetera circūcisionem obseruant mille an
nos post resurreccōnē in uoluptate carnis p̄dicāt
futuros. vn̄ et grece ciliaste. latine sunt appellate.
Ceritis exponit in cerete. rc. Etiā in ¶ miliaste
tercia pte ubi agitur de denominatiuis in tis.
Cernida. A cerno. is h cernida. nide. lignū sup
qd ducitur taratantara. et cernida dr taratantara
quia discernit pollimen a furfure.
Cerno. nis. creui cretū. i. uidere. considerare ꝓpo
nere. iudicare. statuere. ¶ Cerno componit concer
no. i. simul cerno. Discerno. is. i. diuidere. separare
discutē. decerno. is. iudicare ꝓponē delibare statuē
cōfligē. secerno. i. sepo. Cerno et cōposita ab eo sunt
actiua. Decerno tamē p confligē ē neu. Itē cno dif
fert a uideo. qr cernimus longinq. uidemus ꝓxīa
Item cerno et composita ab eo faciunt p̄terita in
creui. et supina in cretū. sicut cresco et composita
ab eo faciūt. ſm hug. Vo. Cerno solet facere creui
cretū q; supinū. sic creui cretū volt tibi cresco da
re. Consueuit tamen dici qr cerno caret p̄teritis et
supinis ſ ea sumit a cresco. cis. sicut et quedā alia
u̇ba. que continent in hijs u̇sibus. Sido sisto tollo
fero furo q; cerno. Gaudent nō ꝓpris ſ preteritis

aħenis.Et ē dʒā inf̄ c̄no et consido.q̄ ut dic̄ gc̄. Corporeis ocul' c̄no consido m̄te.uide in secerno.

Cernulus a ū.i.inclinatus ul' ingeniosus a c̄no

Cernuus.a c̄no.is.dʒ c̄nuus.a.um.i.acli ¶ nis uis.humil' pronus in capite ruens.Cernui eciā di cūtur sciti sine solea.Cernuus eciā dʒ magnus in

Cero.a cera dʒ cero.as.i.cera implere ¶ finitus ul' linire.Et componit̄ incero as.p eod.Et pd ce

Ceroferarius.a cereus et fero fers h ceroferari us qui cereū portat.ul' acolitus.ul' qui defert ad

Ceroma.a cera dʒ h ceroma matis ¶ uendendū quoddā vngentū quedā confectio ex melle herb et cera qua palestrice capillos suos inungebāt ut essent labiliores.vn̄ ceromaticus ca cū.i.ceromate

Ceromaticus in ceroma exponitur. ¶ vnctus

Ceros grece cornu latine.

Cerotū.ti.neu.ge.idem quod ceroma ul' cōmix tio h̄bar̄ et vngentor̄.Et dʒ a cera cere.

Ceritus.a ceres dʒ c̄ritus ta.tuʒ.interposita.r ne si dicētur ceritus p vnū.r.putaret̄ a cera.Et dʒ c̄ritus qui habet frumentū.ul' insanus.q̄ qn̄ sacerdotes ceretis eis sacrificabant solebant insani re.Vel dʒ a cerebr̄.scʒ furiosus qui cerebr̄ habet cōmotū.Et prod ri.Grec.Ceritus dicet̄ quē uesa nia torquet.De hoc supra uide in tercia parte ubi agitur de denominatiuis in tus.

Cersidrus.a c̄son quod ē terra et idron quod ē aq̄ dʒ h c̄sidrus quidaʒ serpens qui alternatī mō in terra mō in aqua morat̄.et idem dʒ chelidrus et ab eisdem componit̄ q̄i c̄sidrus.Lucanus tam̄ uidet̄ uelle q̄ aliud genus serpentis sit chelidrus q̄ c̄sidrus.Et f̄m h componit̄ a chelon quod est curuū et idron quod ē aqua.q̄ semp curuatur et morat̄ in aqua.Vnde h chelidrus dʒ lignū ul' la pis teres et longus inuolubil' ad modū illius ser pentis quo area adequat̄.Vide q̄ quidā solēt p ferre has dictiones corrupte.dn̄tes celsidrus.cilin drus.chilindrus.ş barbarismus ē in hijs omnibʒ Chilindrus tamē inuenit̄ sed in alia significacōne scʒ quedā figura quadrata.sicut dʒ in geometria. hn̄s supius semicirculū.et dʒ sic a p̄oco lapid ul' s pente pp̄ter equalitatē.vn̄ h chilindrorpdos dicit̄ vmb' equaliter crescens in longū f̄ hug.Papias eciam dicit.Chilindrus in geometria figura q̄dra ta habens superius semicirculum in solido.

Cerson dicunt greci terram.

Certifico.cas.facere certū ūbum actn̄.Et cōpoi tur a certus et facio.Et corripit fi.

Certioro.a certior oris compatō dʒ certioro as ūbum actn̄.i.certificare.licet et compatiue possit teneri ex ui positiui sui.ut dicat̄.Ille me certifica uit.ş ille me certiorauit.i.magis me certū reddi dit.f̄m hug.Et p̄ducit.o.ante.r.sicut peioro as

Certo.tas.taui.deriuat̄ a certus.ta.tū.et ē c̄ta re litigare.pugnare.Certi eniʒ solemus litigiē.vn̄ dʒ certare q̄i certū se dicens hr̄e vn̄ ūbalia.et hoc certatim adūbium. ¶ Certo componit̄ concerto tas .i.simul ul' cū alio certare.Decerto.tas.i.ualde c̄ tare.Recerto.tas.i.iter̄ certare. ¶ Certo.certas et composita ab eo omnia sunt neutra.

Certus.a cerno is dr̄ certus ta tū pp̄e enī c̄tus dʒ qui cernit rem de qua certificat̄ licet qn̄qʒ ad a nimā referat̄.Et compat̄ certior issimus.Vn̄ cer te c̄tius.me.adūbium.Et h certitudo.inis.Certus componit̄ q̄certus.i.ualde certus.Incertus ta tū .i.non c̄tus.Et compatur.Vnde h incertitudo inis f̄m hug.Pap dicit.Certa clara manifesta.Et scias q̄ certitudo nichil aliud ē q̄ determinacō intellcūs ad vnū ¶ Item Certa discussione non egent.uide in consiliū

Ceruica.ce.fe.ge.i.alapa.ul' cola ¶ in consiliū phus.Et dʒ a ceruix.Et producit ui.

Ceruical.alis.ge.neu.i.puluinar aureale.q̄d et ceruicariū dʒ.Et dʒ a ceruix.Et producit penl' f̄m hug.Et ut dicit pap.Ceruical dʒ q̄ sub c̄uice po

Ceruicatus.ta.tū.i.supbus.furiosus. ¶ natur contumax.a ceruix dicitur.

Ceruicosus.a.ū.supbus.arrogans.et dīuat̄ a c̄ uix

Ceruinus.na.nū.pnl' producta.res cerui ul' de ceruo.A ceruus ui dicitur.

Ceruisia.e.genus pocōnis A cerē dʒ f̄ papiam

Ceruix.A cedo is dʒ h c̄uix icis posterior pars colli.sicut anterior gula.q̄ ibi ceduntur capilli.q̄ autē ceruix dʒ q̄i cerebri uia.q̄ p eam p̄tem cēbr̄ ad medullū spine dirigit̄.ethimologia ē nō cōpō ul' dīuacō.c̄uix eciā accipit̄ p supbia et maxime in pl'i.Et qn̄qʒ ec̄ in sin.Job xv.cucurrit adūsus eū erecto collo.et pingui c̄uice armatus ē et prod ui.

Ceruleus.in cerulus exponitur.

Cerulus.a cera dʒ cerulus.la.lū.pnl' cor̄.fuluş instar cere.uiridis.niger.glaucus.pp̄e quidem ceru lum est uiride cū nigro ut ē mare.Vn̄ ceruleus.a um.penl' cor̄.Et ut dic̄ pap.Cerulus dʒ ipse colo. Ceruleus uero quod ex cerulo constat.Itē cerulus nature.ceruleus fingitur.

Cerusa quedā materies apta ad pingendū.que ex plūbo stanno qʒ conficit̄.f̄m pap.Hug̃ uo di cit.a ceroma dʒ h cerusa se.quoddā genus coloris

Ceruulus.li.dimi.puus ceruus.vn̄ h c̄uula.le.

Ceruus.a ceros quod ē cornu h c̄uus ¶ pnl' cor̄ ui.vnde h c̄ua.ue..Et ut volt ambr̄.Ceruus eger olee ramusculos mandit.et sanat̄ Et ut dicit pap Ceruus fugiens spineta penetrat illesus.oculis ca ligantibus serpentē deuorat.et in eo estu et uenē ardore ad fontē uadit.mīsus qʒ in eo caliginē et q̄ qʒ supflua exuit.adhuc cū amoris incendio detine tur priore subsequentis caput sup renes suos sus tentante natando ul' p deuia siluarū ad extremas regiones deueniūt.fideles significant.Et f̄m ysid xiij ethy.Cerui erectis auribus acute audiunt.sub missis audiūt nichil.Greg̃ eciam dicit mor̄ xxx li exponens illud Job.Vel pturientes c̄uas obsuas ti.Ceruar̄ inquit moris ē inuentos serpentes extīg uere.eor̄ qʒ membra morsibus dilaniare.fertur autē q̄ si qn̄ flumina transeūt capitū suor̄ onera dorsos p̄cedentiū supponūt.sibi qʒ inuicē succedē tes laborem ponderis omnino non sentiūt.migrātes spūales cerue uocati sunt.Ipsi enī more ceruarum interemptis uicijs q̄i extinctis serpentibus uiuunt et de ipsa extinccōe uicior̄ ad fontē uite acrius in ardescunt.Ipsi eciā dū labentia huiusmodi tēpalitatis momenta q̄i quedā flumina tr̄nseunt.cōpaciuntes caritate onēa sua sibi inuicē supponūt.quia tanta obseruacōne custodiūt id quod scriptū ē In uicē onā ur̄ā portate.et sic adimplebitis legē xp̄i

Cesar cesaris dʒ a cedo dis cecidi.q̄ abstractus fuit de ceso utero matris.ul' q̄ fortiter cedebat a lios in prelio. ¶ Vel quia primo secuit cesariem si bi.Vel quia cum cesarie sit natus.Vel a cesos di citur quod est elephas.q̄ in singulari certamine deuicit elephantē.et fuit cesar p̄mus imparator ro mān̄us.a q̄ q̄libʒ rōanus impator dcūs ē cesar.sic et augustus ab augusto.Et a cesar cesareus.rea.rū

possessiuũ.et cesarius.ria.riũ.vñ cesarianus.a.ũ.
et h et h cesariensis.et h se. Inuenit̃ autẽ cesar ali
qñ in pli.Vñ ouid.Cesaribꝫ ũtus contigit añ diẽ
Cesaraugusta.te.fe.ge.i.terraconensis hispanie
oppidũ a cesare augusto situm et nominatum.
Cesarea.ree.ul' cesaria.rie.dr.uide in cesaria.
Cesaria.rie.quedaꝫ ciuitas.Et sunt plures cesa
rie ul' cesaree omnes a cesare nominate.ꝭm hug
Cesaries.A cedo.dis.cecidi dr h cesaries riei.co
ma capitis.et ẽ ꝓpe uiroꝝ.Decꝫ enĩ uiꝝ esse tõsuꝫ
ꝫ non mulierez.Versus grec.Est coma quadrupe
dis.colubri iuba siue leonis.Cesaries hoĩs.crinis
ꝓpe mulieris.Huius et illius bñ dr esse capillus.
Cesia.A cedo.is.cidi.h cesia.sie.i.lenticula.Vñ
cesius.sia.siũ.i.lenticulosus.qui eniꝫ lenticulosus
ẽ colorem non integꝝ ꝫ intercisum habet.ꝭ hug
Pap eciaꝫ dicit.Cesia lenticulosa.Cesius lenticulo
Cesim adũbium.i.diuisim [sus.qi lesus facie]
articulatim.Et dr a cedo.dis.cecidi ꝭ hug.Pap ũo
dicit Cesim ꝑ cedes.quõ uicissim ꝑnices limate qsi
ul' dolate uel gradatim.
Cesisonomaton quodd' scema est quod melius
scribit̃ ꝑ sc in ꝑma silla.vnde in s de eo dicam et
supra in quarto dixi in capitulo de scemate
Ceso.sonis.mas.geñ.qui de uentre matris ceso
scinditur.Et dicitur a cedo.dis cecidi.
Cesonia.A cedo.dis.cecidi dr cesonia.nie.queđ
caruncula in fronte equini pulli cũ ꝑmũ ꝓdit ex
aluo vnde mulieres faciũt quandã potionẽ mor
tiferam.Item cesonia fuit ꝓpium nomen cuiusdaꝫ [mulieris]
Cesor.oris.mas.ge.i.incisor.a cedo.
dis cecidi.Parali ij.li.c.xxiiij.At illi educebant
ex ea cesores lapidum.
Cespes cespitis mas.ge.terra cũ herbis auulsa.
ul' frutex.ul' ũgultũ.Et dr sic qi circa pedes.Vñ
cespito.tas.i.fodere ul' cadere offendere.Vnde et
equi qui sepe cadunt cespitatores dicuntur.
Cespito.tas.taui.in cespes exponitur.et cor' spi
Cesim adũbium.i.cedendo ul' gradatim
Cesso.A cedo.dis.cessum cessu.u.in.o.fit cesso
sas.i.freqñter cedere.Et inuenit̃ ꝓ peccare.vnde
ũbalia.et cessabũdus.da.dũ.i.simil' cessanti.ul' il
Cesso.sis.siui.ũbũ desiderati [le qui sepe cessat]
uũ quod non ẽ in usu in simplicitate.Et descẽdit
a cedo cessi cessum.
Cesticulus in cestus tus exponitur
Ceston.in cestus.ti.uide.
Cestus.ti.A castus dr h cestus.ti.ul' cestos et h
ceston indecli.i.cingulũ ueneris quo accingunt̃ et
utunt̃ in legittimis nupcijs.et dr ceston quasi cas
ton quia in feminis maritatis signũ castitatis fit
Vñ ponit̃ qñqꝫ pro legittima copula et maritali
concordia ul' castitate.ꝭm hug.Pap dicit.Ceston
Cestus.a cedo.is cecidi dr h ces [sona ueneris]
tus.tus.tui.i.coriũ cũ plũbo infuso quo manus
suas pugiles muniũt.et se inuicẽ cedũt.Cestus eẽ
dr baculus pugilũ qui corio et corrigijs solꝫ esse
circũdatus.Eciã gnãliter arma pugilũ dicũt̃ ces
tus.Vnde uidet̃ dici cesticulus.li.circulus in capi
Cesura ẽ finalitas dicti [te cũ aliquid portat̃]
onis in ꝑncipio pedis.ita ꝙ seqñs diccõ a longa
possit incipẽ ul' a breui.non autẽ fit in primo pe
de.ꝗuis possit incipẽ a monasilla dcõne.qr nõa
silla dcõ non habet aliquid ante se a quo cedatur
licet illa cedatur.i.separetur a seqñti.ut si dicas
Non minor est ũtus ꝙ querere ꝑta tueri.De hoc

eciam require in memeris.
Cesus.sa.suz.ꝑcussus.incisus.maculatus a cedo
Cetaria.vinaria in quibus cete et a [dis cecidi]
lij pisces sunt.ul' officina in qua liquamẽ ex pis
cibus conficit̃.a ceto dicitur.
Cetarius.a cetus.ti.dr h cetarius.rij.qui cetum
piscez capit ul' uendit.et inde h cetariũ.rij.locus
ubi uendunt̃ cete ul' capiunt̃ et abundant.quod
et ꝓ ipsis et quibuslibet piscibus ponit̃
Cete indecli pl'is nũj neu.ge.uide in cetus.
Ceteri reliqui ex eodem numero ꝭm papiã.
Cetenim nam sed.
Cetheus pnl' prod' interꝑtat̃ abscisus ꝭm pap.
Cethei quidam sapientes inuentores uerborum
Cethura interꝑtatur cimiama.uxor fuit abrae
post zaram.Et ꝭm regulã debet pnl' ꝓduci.sicut
lcũra.bethsura.armatura.Geñ xxv.Abraam ũo
aliam duxit uxorem nomine cethuram.
Cetus.A cedo.dis.cessi dr h cetus.tus.tui.id ẽ
congregatio hoĩm ꝑ contrariũ.qr non cedat.uel
melius dr a coeundo.qi coetus.Vnde ꝑ oe dyptõ
gum debet scribi.Inde deriuat̃ h cetus.ti.ꝑ.e.solã
mas.ge.in sing nũo.In pli uero est neu.ge.et in
decli.Pluraliter hec cete hoꝝ cete.Vñ in genesi i
Creauit qꝫ deus cete grandia.ꝓ quodã pisce mag
no marino quia copiosus sit instar coetus.Vnde
ũsus.Est hoĩm coetus.ꝫ viuit in equore cetus
Ceu adũbium similitudinis.sicut qi queãdmo
Ceueo.ues.ceui.ũbum neutꝝ.et ca [dũ tamqͣ]
ret sup.i.culũ mouere.ul' crimen agitare.sicut fa
ciũt i cõcũbẽdo.et ꝓpe ceuẽ ẽ qd' faciũt hoĩes supi
us.sic ẽssari qd' faciũt mľiẽs inferius.vñ.ẽ ceuẽ ui
ri ꝫ crissari mulieꝝ.Vel ceuere ẽ uiroꝝ inter se ẽs
sari mulieꝝ inter se.Iuuenal'.Ego te ceuentẽ siste
Chaldei.Caseph filius fuit [uerebor ꝭm hug]
Cnathor fratris abrae.vñ casdei dicti sunt.q
nũc caldei dicũtur.scꝫ mutata.s.in.l.et interꝑtat̃
chaldei feroces ul' captiuantes ul' qi demones.Et
scias ꝙ chaldei potentissimi fuerunt.et mľtas ter
ras destruxerunt.Tria enim fuerunt potentissima
regna scꝫ regnũ caldeoꝝ.grecoꝝ et romanoꝝ.Vn
de dicit glo sup illud Isa xxxiij.Ecce terra caldeo
rum talis ꝑplus non fuit.ꝛc̃.usqꝫ ad mortem na
buchodonosor fuerunt fortissimi chaldei et assirij
postea ꝑplus romanoꝝ et grecoꝝ fortior fuit.Pre
dcã autẽ tria regna ꝓpter sua pccã subiugata sũt
Chaleph interꝑtatur canis [ut dicam in pena]
ul' qi uiride siue cor.aut quasi omne cor.
Cham.calidus uel callidus siue calor aut calli
ditas.Et ut dicit hug.Cham interꝑtatur calidus
ex ꝑsagio futuri sic dcũs.posteritas enĩ eius eam
ꝑtem terre possedit q̃ uicino sole calentior.vnde
et egiptus usqꝫ hodie in ling egiptioꝝ cham dr.
Chami greci dicũt breue et humile.Et accenti.
Chamos ydolum moabitarum [tatur in fine]
ꝭm papiam Et accentuatur in fine.
Chaml' interꝑtat̃ surgens dolor ul' necessarie ꝑ
turiẽs.ul' calens dolore.aut caliditas ꝑturientis.
Chamus mi.a chami qd' ẽ breue et humile dici
tur h chamus mi quoddã genus freni.ul' ps scꝫ
quod wlgo dr molmet.ul' camus capistꝝ est.uel
deriuat̃ a campso sas quod est flectere qr reflectat
equũ huc et illuc.Reg iiij c xix.Ponã itaqꝫ circu
lũ in naribus tuis et chamũ in labijs tuis
Chana uicus ẽ galilee.vnde symon dcũs est ca
naneus.Ioh ij.Nupcie facte sunt in chana galilee

Et interp̄tatur zelus uł emulacō. seu possidet eos
Chanaam interp̄tatur possi‖aut possessio eoꝝ
dens domū uel emulator gracie
Chananeus interp̄tatur emulator uel zelotes ſi
ue preparatus aut negociator.
Chaos neu ge. indecli. Chaon eciā dr̄ hic chaus
chai. et hec chaos chaos. i. pfunditas fossa uł con
fusa caligo uł confusio reꝝ. uł iniciū reꝝ. scilꝫ ple
in qua omnia fuerunt confusa et cōmixta et a q̄
omnia ſm hug. Pap uero dicit Chaos greci dn̄t
materiam celi et terre confusam.
Charram interp̄tatur ira uł lira. siue furor aut
foramina. Thob xj dr̄. Peruenerunt ad charram.
que ē in medio itinere circa niniuem. Et accentu
atur in fine. Et scribitur p geminum. r.
Chasdei in chaldei exponitur.
Chassen interp̄tat̄ spes eius. uł sperans in eum
Chele dn̄r brachia scorpionis ꝓpter curuitatē
Item chele chelaꝝ inueniunt̄ ꝓ signo libre. qꝛ ex
pedibꝫ uginis et brchijs scorpionis efficitur. et dr̄
a chelon ſm hug. Pap eciam dicit. Chele brachia
scorpij que faciunt libram.
Chelidrus quidā serpens. in celsidrus exponit̄
Chelis. a chele dr̄ hec chelis lis. i. cithara. quia in
modum brachiorum curuata est.
Chelon grece. latine dr̄ curuū. Vnde ḡce chelon
latine dr̄ brachium siue crus propter curuitatem
Chere interp̄tatur aue salue uł gaude. Et prod
che. Vn̄ psius. Quis docuit psitacū suū chere. i. su
am salutacōnem. Et in̄ cōponit̄ sincerus ꝫ magis
Chermel hebraice dr̄ qui et carme‖trum bene
lus mons est in confinio palestine et fenicis. et in
terpretatur molle uł teneꝝ. siue agnus tener aut
agnitio uł scientia circūcisionis. Isa xxix. Conūta
tur libanus in chermel. et chermel in saltū reputa
bitur. Alia lrā ē in charmel. hoc ē predicacōne a
postoloꝝ. libanus. i. gentes candide et mūde per
baptismū conūtent̄ in chermel. i. in scienciā uere
circūcisionis. Et carmel uł chermel. i. iudei exteri
us circūcisi conūtent̄ in gentes siluestres et infruc
tuosas. libanus enim candidacō. charmel uo sciā
circūcisionis interp̄tat̄. ut ibiđ dicit glosa plenius
Cherub cherubis cherubin cheruba cherube. et
pluralit̄ cherubiꝫ p omnes casus. mas. ge. et p m
scriptū. Item cherub indecli. in sing. et in plu. pro
eodem. Item hec cherubim indecli. mas. ge. et scrip
tū p m. et tantū sing nūj. et significat vnūquem
libet angeloꝝ de illo ordine. et tūc debet dici. Scē
cherubim ora ꝓ nobis. Item pluralit̄ hec cherubin
et indecli et neu. ge. et tantū in plī scribit̄ p n. et
significat illū ordinem angeloꝝ. Et tūc debet dici
Scā cherubin orate ꝓ nobis. Sed ſm pmā decli
nacōnem pt̄ dici Scē cherubin orate pro nob. Et
interp̄tatur plenitudo seu multitudo sciencie. quia
illi angeli vicinius positi deo diuina sciencia ā pli
us ceteris inferioꝝ ordinum pleni sunt.
Cheruchus cheruchi. i. summitas mali. scꝫ illud
quod instar uexilli malo supponitur et ſm uentū
mouet̄. Lucanus Instabit summis minor ursa che
ruchis. Quidaꝫ tamen dicūt. q cheruchi sunt capi
ta et cornua antemnaꝝ uel funes in malo.
Cherim signati uł metū seu formidātes aut in
sanientes interpretatur.
Chidon interpretatur scutum uel clipeus.
Chilindroidos dr̄ vmbra equaliter crescens in
longum Vide in celsidrus.

Chilindrus exponitur in celsidrus.
Chile cū aspiracōne est labium.
Chillones cū aspirōne homiēs buioribꝫ labijs
Chios insula sira lingua dr̄. quia ibi‖uocant̄
mastix gignit̄. siri enim masticem chion uocant. et
in̄ chius. a. ū. penł prod. que in pmitiuo corripit̄
Item chios dr̄ filius. Item chius chij quiđ locus
de quo dicit̄ actuū xx. sequēti die uenimus ēca chi
um. ſm uero pap chios insula ē in q̄ bonū vinū
nascit̄ quod chiū dr̄ in q̄ fons est ebetes faciens.
Chius chij uł chium chij. fe. uł neu ge. pt̄ esse
Choa ecclesia uł congregatio in‖in chios est
terpretatur. Et accentuatur in fine
Chobal cōdempnacō uł cōdēpnatus interp̄tat̄
Chodorlaomor interp̄tat̄ q̄i genā manipuli. uł
q̄i habens decorum manipulum.
Choeleth hebr̄ice ḡce ecclesiastes. lr̄e cōcionator
Chomor interp̄tatur lacessens uł ꝓuocans. siū
lacessiones aut prouocationes.
Chonenias interp̄tatur pcussus dn̄o uł pcussi‖o dn̄i
Choraula. chorus componitur cū aule. q
quod grece dr̄ cannula. et dr̄ hec choraula. aule. q
choꝝ ducit. uł qui in choro cū cānuł cantat. qui
aliter dr̄ choraules. et eisdem componit̄. Vel cho
raules componit̄ a chorea et ago gis scꝫ qui agit
choream ſm hug. Pap eciaꝫ dicit. Choraules pri
ceps chori uł q̄ cū cānuł. i. fistulis canit in choro
Chore interp̄tat̄ caluaria uł caluus. uł caluiciū
Chorea ree. fe. ge. i. ludicris cantilena uł saltaci
o. et dr̄ a chorus. ri. Et acuit pnł. Pap uero dicit
Chorea sonus ludoꝝ cantus uł carmina.
Choreb interp̄tatur mensa uł massa. siue temp
Choreus interp̄tatur ira‖tans aut temptatio
candidus uł liber aut de foramine.
Choricanus. ni. mas. ge. a chorus dr̄. qui canit
in choro uł cū choro. et cor pnł. Et componit̄ a
Chorista. te. mas ge. a chorus‖chorus et cano
dicitur qui canit in choro uł cū choro.
Chorolus li di mas ge. i. puus chorus. et cor pr
Chorus. ri. mas. ge. ē multitudo in sacris collcā
Dicit̄ tamē et chorus locus ubi canūt qui đ cho
ro sunt. et dr̄ a concordia. Alij dicūt q chorus de
riuat̄ a corona. qꝛ olim in modū corone ēca aras
starent et canerent. Sed melius uidet̄ ut corona de
riuet̄ a chorus. Vel chorus dr̄ a coetus. q̄i coetuo
rum cantus uł societas. uł locus. A chorus autē
deriuat̄ hec chorus. ri. quidā uentus collateralis ze
phiro. qꝛ uentoꝝ circulū claudat et q̄i choꝝ faciat
Item chorus dr̄ quedam mensura decem modioꝝ
ſꝫ hoc ex hebreo dn̄dit. qui uocat̄ chora ad simi
litudinē collis. Choria enim hebr̄ice colles appellā
tur. Coacuati enim modij triginta instar colli ui
dentur et onus cameli efficiūt ſm hug. Et ut dic
magister bene. Chorus ꝓ uento non aspirat̄. In a
lijs uero significacōnibꝫ aspirat̄. Et pmā cor sed
ꝓ uento prod pmam. Vnde uisus. Consona turba
chorus quatiens est aera chorus.
Chous choi. mas. ge. ps celi qua celū continet̄
uł ipsum celū Et dr̄ a chaos qꝛ ex chao putaue
runt quidā celum esse formatū. Inuenitur chous
choi ꝓ quodā loco de quo dr̄ actuū xxi. A recto
cursu uenimus choum.
Chremes. a cremo mas deriuat̄ hec chremes etis
uł cremis ꝓpium nomen cuiusdaꝫ psone introduc
te in comedia qꝛ cremebat symonē denegando fili
am suam filio illius. et ſm hoc caret aspirōne. Si

uero habeat aspiratõnem chremes non ē hic nomē
latinū. nec deriuatur a cremo mas ꝯm hug. Quā
do uero ps in ꝓmo ma dicit ꝙ aspirō ponit post
c in chremes. dicas ꝙ ibi chremes non ē latinum
Chreticus. A chrisis quod ē iudiciū dr̄ hic chre
ticus ci. i. iudex uł medicus. qꝛ ꝯm crisim iudicat
de infirmo. an debeat euadere nec ne. Et chreticus
ca cū. i. dies in quo sumit̄ infirmitatis iudiciuȝ q̈
q̄i indicat et iudicat hoīem an dēat libāri nec ne
Chriseus. A crisis quod ē auꝝ dr̄ chriseus a um
. i. aureus. Et criso sas. i. deaurare. Vñ crisatus. i.
Chrisis grece latine dr̄ secretū uel ¶ deauratus
iudiciū uł auꝝ. Xw. Auꝝ iudiciū secretū dat tibi ē
Chrisma ē grecū. Et scri ¶ sis. Et acuit̄ in fine
bitur aliqñ ꝑ x sic xrisma. qꝛ hec figura x r̄ñtat
apud grecos ch. Et scribit̄ eciā ꝑ ch chrisma. uide
in christus. Et dr̄ chrisma vnctō latine. Et deriua
tur a chrisis quod ē auꝝ. xrisma iubente dño In
exodo moises composuit. quo ꝓmi aaron et filij
eius in sacerdotiū puncti sunt. Sed postq̄ xpristꝰ
uerus rex ac sacerdos celesti ac mistico vnguēto ē
delibutus Jam non solū reges et pontifices ȝ om
nis ecclesia vnctōne xrismatis consecrat̄ pro eo ꝙ
ē membꝝ eterni regis. et sacerdotis uide in vngo.
Chrisolitꝰ ti mas ge. lapis ꝑcōsus siłis auo cū ma
rini coloris siłitudīe. et dr̄ a crisȝ qd ē auꝝ et ut dic
remig in apoc̄. ē solitꝰ q̈i auꝝ fulgȝ. et uidet̄ emittē
ex se quasdam ardentes scintillulas. cuius spē sig
nificant hij qui in luce supne patrie resplendent su
as ūtutes atqȝ sentencias cū ūbo exhortacōnis ue
lut scintillas in ꝓximos effundūt. quibȝ ad amo
rem dei et ꝓximi alios accendant.
Chrisopassus quidā lapis ꝑciosus. A chrisis qd
ē auꝝ et passos quod ē color. qꝛ sit aurei coloris
Remig uero dicit. ꝙ ē aurei coloris et uiridis. et
significat elcōs sapientia resplēdentes. et in uiridi
tate fidei semꝑ ad celestia tendentes.
Chrisopatasius lapis ꝑciosus ethiopicus quem
lux celat ꝓdit obscuritas. Nocte enim igneus est
die aureus ꝯm hug. Et dr̄ a chrisis quod ē auꝝ
Chrisostomus. A chrisis quod ē aurū et omos
quod ē os dcūs est chrisostomus. i. aureū os. uel
componit̄ a thomos quod ē diuisio. Os enī nich
il aliud uidet̄ esse q̈ diuisio labiorum ab inuicē
Christeheleison. ab hely quod ē deus. dr̄ quod
dā ūbum grecū scȝ heleyson. quod ē miserere. vñ
dicitur christeheleison. i. christe miserere
Christianismus. mi. cultus et ritus xp̄ianorum
Et componitur a christianus et mos moris.
Christianus ni. Christiani a xp̄o dicti sunt sicut
iudei a iuda. seu de vnctōne deductum est nomen
Quod nomen ꝓmū in antiochia ꝑ petri ꝑdicatio
nem exortū est. ut habetur actuū xj.
Christicola. le. pnł cor̄. xp̄m colens. cōis generis
Christus. a chrismate dr̄ christus. chrismate unc
tus. Chrisma enim grece latine dr̄ vnctō. Qd no
men olim erat cōmune et sacerdotibus et regibus
qꝛ et hij qui uocabant̄ ad regnū et qui ad sacdoti
um inungebant̄. De regibus habet̄ in psa. Dicite
xp̄o meo tiro. De sacerdotibus dr̄ in ꝑs. Nolite tā
gere xp̄os meos. Vnde dñs noster antonomatice
ꝓpo nomine dcūs est xp̄us. qui uerus rex et sac
dos fuit. et crismate vnctus in vij donis spūs sanc
ti plenarie delibutus ¶ Et nota ꝙ hec figura x a
pud grecos reꝑsentat ch. Vnde chrisma xp̄us scri
bunt̄ ꝑ x. quia dcōnes grece sunt. ¶ Quare nō di

catur. xp̄e ora ꝓ nobis. ȝ exaudi nos dicā in ora
tio ¶ Item in xp̄o fuerunt oms ūtutes et usus ū
tutū. sicut dicam in ūtus. ¶ Item de formacōne
corpis xp̄i et de infusione anime dicā in extradu
ce. ¶ Item quō xp̄us accepit aliquid de omni sta
tu hominis dicā in liber. ra. rum. Item de scientia
anime xp̄i et potentia dictū est in antixp̄us. Iteȝ
uide in ūbum. ¶ Item in ꝓpheta dicā quō xp̄us
ex ꝓplo iudeo et gentili natus ē Item de ymagīe
faciei xp̄i quā xp̄us misit abagaro regi dicam in
Chus interꝑtat̄ ethiops uł tenebrosus ¶ iuda
Chusan interpretat̄ tenebrans domū uł nigdo
Chusaurasathaim tenebrosa in ¶ q̈tificationis
iquitas uł nigredo impietatis interpretatur.
Chusi interꝑtat̄ secretū uł silentiū siue archanū
aut ꝓfunditas. Et acuit̄ in fiē
Ciatus ti mas. ge. uas ē ad bibendū. et xij ci
ati vnū sextariū faciūt. Itē ciatus ꝑuꝰ ciphꝰ
crateiculus porrectorius. Et cor̄ penultimam
Cibariū. a cibo bas dr̄ h̄ cibarium. i. cibus. et ci
barius. ria. rium. quod ꝑtinet ad cibum.
Cibatus. tus. mas. ge. i. comestio. a cibo. bas. et
adiectiue potest declinari cibatus. ta. tum.
Cibe aꝝ pł'is nūi. i. tessere quadrate scȝ taxilli.
Cibeles. a cibo cibas h̄ cibeles ci ¶ a cibo cibas
belis. uł cibele cibeles mater deoꝝ. scilȝ terra que
cibaria confert. Vel pocius deriuat̄ a cubon quod
interꝑtatur solidū uł firmū. q̈i cubele quia inter
elementa nullū sit firmius et solidius illo. uel dr̄
sic a cibelo monte in quo colitur. et a cibele uł ci
belo cibelus. la. lū possessiuū. et cibeleus lea leū.
Cibo. bas. baui. cibos dare dr̄ a cibus. bi. vnde
ūbalia. et cibatorius. ria. riū. ¶ Cibo componitur
concibo. as. i. simul cibare. Decibo. bas. i. ualde ci
bare. uł cibū auferre. Excibo. bas. ꝑfecte cibare. ꝑ
cibo. bas. in eodem sensu. Recibo. bas. i. iteꝝ ciba
re. succibo. bas. i. latenter uł pauꝝ cibare. ¶ Cibo
et omnia ab eo composita sunt actiua. Et corripi
unt hanc sillꝫam ci. Vnde quidam. Caseus anguil
la mortis cibus ille uel illa.
Ciborium rij quoddā uas ad cibos deferendos
Cibosus. a cibus dr̄ cibosus sa ¶ Et dr̄ a cibus
sum. i. cibo plenus. Et compatur. Vñ h̄ cibositas
tatis plenitudo ciborum.
Cibus. bi. a capio dr̄. ꝙ autē dr̄ cibus q̈i capto
ore. qꝛ capiatur ore ethimologia ē ꝯm hug. Iteȝ
ꝯm pap. Cibus grecū est. Est autem figura in geo
metria que longitudine latitudine et altitudīe cō
tinetur. sic qȝ corpus solidum h̄ eciā texera dr̄ bis
bini latine cubus. hug eciaȝ dicit ꝙ a cubon qd
interꝑtatur solidū siue firmū dr̄ h̄ cubus. bi. figu
ra solida. De hoc plenius dicam in cubus.
Cibus grece latine dr̄ cubus. uide in cibus bi.
Cibutū. ti. i. archa cibaria. Et dr̄ a cibus cibi
Cicada. de. dr̄ a cuculus. li. qꝛ ex cuculoꝝ nascū
tur sputo. Vel dicūtur sic a sono quē faciūt. Et ꝯm
seruiū non durat uita eoꝝ nisi ꝑ diem. Dicit eniȝ
ꝙ eodem die quo cicada oritur morit̄ Vnde qui
dā. Mors et uita dies vna cicada tibi. sed aut fal
sum dicit apte. aut alia animalia uocauit cicadas
q̈ nos uocemus. ꝙ autē dr̄ cicada q̄si canendo ca
dens uł cito cadens ethimologia ē non compō cū
pnł prod. Vnde ouid in j de arte. Vere ꝑus tace
bat uolucres estate cicade. femina quā iuueni blā
da temptata repugnet. ut ibi plenius.
Cicatricosus. sa. suȝ. plenꝰ cicatricibȝ. a cicatrix dr̄

Cicatricula.le.dimi.pua cicatrix.Et corripit cu.

Cicatrix.A ceco.cas.h cicatrix.tricis.i.uestigiū obductio wlneris.sic dcā q3 cecet et obducat q̄i cecatrix.q3 autē dr cicatrix cese carnis tritio ethimologia est.Et producit tri.

Cicendela.a candeo.des.dr h cicendela.i.luzula genus scarabeoꝝ.quia uolans candeat.i.luceat.

Cicendulū.li.ge.neu.i.tiribulum ul' licinus.et ponit̄ p candela.et a candeo.des.

Cicer.eris.ge.neu.genus leguminis.Et corr̄ ce

Ciclas.a ciclus h cicla.le.et h ciclas.adis.q̄d dā genus pallij circūtextū et continens multos inter textos ciclos.et h ciclas.adis.dr insula que cū q̄busdā alijs in ciclo disposita est.Ciclades enī fuerunt lxiij insule circa delū in orbe site.Et ideo sic dcē sunt.non q3 in orbe sunt digeste.ꝟ ꝓpter scopulos.qui circa easdem sunt.ꝭm hug.Pap eciā dicit.Ciclades insule sunt in egeo mari.dcē q3 ī ciclo.i.in orbe sunt posite.Ciclas.adis.genus uestis a rotūditate dcā.sursum stricta.deorsū ampla.vn̄ inuenit̄ in legenda btē agnetis.Induit me dn̄s ciclade auro texta.Et cor̄ pnl' geniti siue cla.Statius achilleidos.Puppis et innumeras mutabant ciclades auras.Et in grec̄.Est ciclas pānus.circūdat ciclada pōtus.Et ita teneas q3 a media ante.d.cor̄ fortunatus tamen eam prod̄.dicens.Brachia gēmata cicladem filo catenant.

Ciclopea saxa in quibus ciclopes habitauerunt in sicilia.ꝭm pap.uide eciā in ciclops.q3 declinat̄

Ciclops ciclopis.mas.ge.dr ¶ ciclopeus.a.um. a ciclus cicli.Ciclopes nascunt̄ in india.et in sithia.olim sic dicti erant.q3 vnū orbem.i.vnū ocl'm habere in media fronte ꝑhibent̄.hij et agnofagite dn̄r.quia solum ferinas carnes edant

Ciclopes dicti sunt esse fabri Jouis.et fabricare fulmina eius in ethna monte sicilie.vnde ciclopeus ea.eū.vn̄ hec ciclopea saxa dn̄r in quibus ciclopes habitauerunt in sicilia.Et pnl' prod̄ ciclopes Vnde ūgil' vij enerd̄.ferrum exercebant uasto ciclopes in antro.Et theodolus.fulmina ciclopes iouis impio fabricantes.Et ut dicūt quidā.Ciclopes si ē cōmune gentile prod̄ pnl'.Si uero sit ꝓpū eā cor̄.Et satis ꝓbabiliter h dicit.Item inuenitur cicrops pis ꝑ.r.Et tūc cor̄ pnl' in obliquis.Vn̄ theodolus.Egregio cicropi debetur causa letandi

Ciclus cicli dr a circulus ꝑ sincopā.ul' a greco ciclon quod greci rotundū ul' orbem uocant.Ciclꝰ componit̄ epyciclus.semiciclus.hemiciclus.ab hemis et ciclus.i.medius ciclus vn̄ emiciclus quādo q3 dr sedes dimidiū circulū habens.i.arcū.Et producit.ci.Et ꝭm computistas.Ciclus ē spaciū aliq̄ꝝ annoꝝ in se rediens ꝭm aliquos numeros.Et dr ciclus q̄i circulus ꝑ duplicē sincopam.et ē semiciclus dimidius ciclus A semis et ciclus

Ciconia.nie.dr a sono quo trepitat.q̄i cicania. quia sonus pocius ē oris q̄ uocis quia eū quatiente rostro faciunt.Vnde et ciconiā quod et ciconiū dr uocant hispani lignū longū quo in ortis hauriūt aquā.quia ymitat̄ naturam illius auis leuantis et deponentis rostꝝ dū clangit.Eandem ortulani telonā uocant.tale lignū inuenit̄ mō sup q̄sdam puteos cathena ferrea.¶ Et scias q3 h auis a quibusdam appellat̄ pia auis.ꝓpter pietatē q̄ erga parentes ōndit.Vnde dicit ambr̄ in hexamē v.Depositi patris arcus ꝑ longeuā senectutis plumaꝝ regimine alarū remigio nudatos circūstans soboles ciconia pennis ꝓpis fouet.Et quid dicā collato cibo pascit q̄nq3 eciā ipsa repat natuē dispendia.ut hinc atq3 inde subleuantes senē fulcro alaꝝ suaꝝ ad uolādū exēceāt.et in ꝓstinos usus sueta iā reuocent patris membra.Quis vn̄m leuare egꝝ non fastidiat patrem quis fessum senē suis humeris non imponat.qd̄ in ipsa historia vix credibile habetur quis ut pius sit nō hoc seruilis mandat obsequiū.At uero auibus non ē g̃ue qd̄ pietatis ē plenū.non ē onerosum quod soluit̄ nature debito.Aues non erubescunt reuerendi senis membra portare.Est enī nectura pietatis.q3 cousa frequenti testificacōne ꝑcrebuit.ut congrue mercedem remuneracōnis inuenerit.Nam romanoꝝ usu pia auis uocatur.et q3 uix vni imꝑatori cōsulto senatus delatū dr.Hoc iste aues in cōmūe meruerunt.Habent ergo aues iste decreta patꝝ.ac ꝓprie insigne clementie.Pios enim filios patꝝ ꝓus oportuit iudicio ꝓdicari

Cicur placidus mansuetꝰ ¶ ꝭm papiam prudens.Pl'r cicures placidi quieti.ꝭm papiam

Cicurius.curij.mas.ge.prudens.gratus.cautus astutus.uafer.placidus.mansuetus.Vn̄ cicuro as .i.prudenter mansuete se continere militare mansuete facē

Cicuro.as.in cicurius ē Prod̄.cu. ¶

Cicurris.ris.mas.ge.i.porcus natus ex apro siluestri et domestica porca.Et dr a cicurius.ꝭ hug. Pap uero dicit.Cicurris domesticus sus.

Cicuta.te.pnl' prod̄ quedam herba est.a cecus dcā.q̄i cecuta.q3 eius succus nocet ocul'.Vel quia in tirso geniculato nodos habet occultos ut cāna sicut dicitur fossa ceca que occulta est.

Cicuticen.A cicuta et cano.is.componit̄ hic cicuticen.inis.qui canit cū cicuta.Vnde h cicuticina ne pnl' cor̄.femina que canit cū cicuta.Et cor̄ pnl cicuticen.inis.tam in nominatiuo q̄ in obliquis.Et ut dn̄t

Cidaris.ris.fe.ge.pilleus pontificial'.Et cor̄ da. mitra Cidaris et tiara idem est.Et cor̄ da.ꝭ hug.Et

Cidon.onis.mas.ge.pueroꝝ amator.ꝭ hug.Itē ut dicit pap.Cidones pueroꝝ amatores.

Cidonia ciuitas cretenꝭ.Cidonia genus pomi.Itē cidonia mala ab oppido quod est increta dcā ex q̄ primo cidonicū conficit̄.fit q̄ ex eo vinū q̄ languentiū desideria fallunt̄.Nam vinū representat.

Cieo cies et cio cis idem habent ꝑteritū.scilicet ciui.et idem supinū.scz citum.nisi q3 ꝭm q3 dn̄dit a cieo quarte cōiugacōnis prod̄ penl'.ꝭm uero q3 descendit a cio cis tercie cōiugacōnis cor̄ eandē.Vn̄ A cieo citū non uenit ꝑmo citū.Itē cio et cieo eādem habent significacōnē.scz uocare moue̅ commouere.congregare.Cieo.es.tamē accipit̄ in alia significacōne.scz festinare.ꝓpinare.in qua non accipit̄ cio.¶ Cieo et cio componūt̄ cū ad et dr accieo et accio accis.i.appellare.aduocare.Itē cū con et in dr concieo et concio.Item cū in et dr incieo et incio.Item cū ex et dr excieo et excio ¶ Cieo et cio et omnia composita ab eis sunt actiua.nisi q3 cieo ꝓ festinare ē neutꝝ.¶ Cieo et cio faciunt ꝑteritū in ciui.et supinū in citū.Item cieo et cōposita ab eo cor̄ pnl' in supino et in ꝑticipio ꝑteriti temporis.Cio uero et eius composita eam producunt.

Cigneus.a.ū.i.candidus ul' ad cignū ꝑtinēs.et

Cignitus.tus.mas.ge.uox cigni ¶ dr a cignus A cignus dicitur.Et producit gni.

Cignus.ab hoc ꝑterito cecini dr h cignus ni.q3 bene cantat.Vnde h cignulus.li.dimi.et cigninus a um.i.cigneus.a.um.Item a cignus dcūs est am

nis quidā cicilie h cignus.tū quia mirām habȝ a
quaȝ suauitatē.tū qꝛ autūpno et estate qn̄ niues
soluūtur tumescit.Quadaȝ enī lingua quidqd est
candidū dr cignus.Reliquis uero anni tempibus
tenuis ē et quietus.h hug.Pap autē sic dic.cignꝰ
auis genus.que et olor dr.qꝛ totus sit albus plu
mis.a canēdo dcūs.eo qꝛ carmina modulatis uo
cibus fundat.Item cignus cicilie fluuius.
Cile ē quedā figura q̄ apud grecos rn̄tat mille.
Cilia uenter.
Ciliacus qui in uentre habet passionē Et dicit
a cilia quod est uenter.
Ciliarcha.A cile figura greca et archos quod est
pinceps cōponit h ciliarcha e.qui mille pest mili
tibus.quem nos millenarium uocamus.
Ciliaste quidā heretici sunt. Vide in cerrinciani.
Cilices quidā populi sunt quos uicit pompeiꝰ
pirate erant.Et ponūtur cilices ꝑ piratis.et pira
Cilicia.ꝓuincia asie minoris iuxta ¶te ꝑ cilicibus
tauꝝ montē.A cilice quodā nomē traxit.
Cilicinus a.um.a ciliciū dr.ut cilicina uestis que
fit de cilicio.Et producit pnl.Vnde in aurora dici
tur.Pungens et uestis cilicina tegit.
Ciliciū.cij.dr uelamentū factū de pilis capꝝ uel
tauroꝝ.et ē neu.ge.vn̄ centoria fiūt et mortui o
Cilicus.ca.cū.de cilicia.penl cor. ¶ periuntur
Ciliū.A cilū dr h ciliū.lij.i.ordo piloꝝ q̄ in fol
liculo quibus oculus tegitur siue in cilio crescit.et
cōponit cū sup et inf et dr supcilium et infciliū.
Cilleo.es.ui.ūbū actiū.i.moue.Et caret supīo.
Cilliba.be.mensa cibatoria que finita comestio
ne remouet.Et dr a cilleo.les.ul a cibo.as.Et h
assidela dicitur.Et corripit penultimam.
Cillones sine aspiratione dicuntur homines an
gusti capitis.quoꝝ capita oblonga sunt.
Cilum.A celo.las.dr cilū.li.i.folliculus q̄ ocu
lus tegit qꝛ oculos celet.vel ꝓm ysid.a cilleo cilles
quod ē mouere.quia sepe mouetur.
Cima.me.qi coma.scȝ summitas olerum ul ar
borum.Et dicitur a coma.me.
Cimba.in cumba exponitur.
Cimbala acitabula q̄daȝ sunt que pcussa se īui
cem tangunt et faciūt sonū.sic dcā.qꝛ cū bellema
cia simul pcutiunt Et ē cimbalū pnl cor instrum̄
tū musicū ꝓpe quo accitur.i.aduocatur.
Cimbia.bioꝝ.exponitur in cumba
Cimex.h cimia ul cimicia dr quedā herba que
ualde uetet.Vnde h cimex.icis.animal ualde feti
dū.et ꝓpe iste ūmis scȝ cimex nascit in carne put
da.tinea in uestimentis.Eruca in olere.Teredo in
ligno.Tarmus in lardo.Et corripit mi
Cimicosus plenus cimicibus.A cimex dicit
Ciminile lis ge.neu.dr uas aquaticū ad abluen
das manus ut dicūt bacinū Et prod ni
Ciminū ni.ge.neu.genus herbe ul seminis.qd
uulgo dr cuminū.et ē calidū et sictū.et prod pnl
Vn̄ mac.Esse putāt calidū medici sictūqȝ ciminū
Cimis grece interpretatur dulcis.
Cimiteriū.a cimis quod ē dulcis et sterion quod
ē statio componit h cimiteriū q̄i cimisteriū.i.dul
cis statiō animaꝝ.ul pocius corpoꝝ.Vel dr cimite
riū q̄i cinisteriū.quia ibi cinis mortuoꝝ terit.Vel
dr a cies.qꝛ cis.i.an̄ ecclesiaȝ solet fieri.Vn̄ cimite
Cinara.re.pnl cor.instrumētū ¶riolū.li.dimi.
ē musicū.Et dr a cieo.es.quod ē mouere.qi cies
.i.cōmouens aera sono suo.Vel quia cief.i.mo

ueť ad sonandū.Vnde dicit pap.Cinare sunt ace
tabula que pcussa in modulo concitanť.Macha
li j.c.iiij dr.In ipsa renouatū est in canticis et ci
tharis et cinaris et cimbalis
Cincinnaculus.la.lum.in cincinnus est.
Cincinnosus.sa.sum.in cincinnus uide.
Cincinnus.A cedo.dis.cecidi dr h cincinnus ni
crinis qui prolixe dependet.Cantic v.Cincinni mei
guttis nocciū pleni sunt supple.Et iā cincinnaclꝰ
la.lū.i.capillatus qui magnos habet capilloꝝ cin
cinnos.Vnde Jero.in quadā epl'a.Cincinnaculos
pueros et calamistraculos et pėgrina vngenta olē
tes semp deuita.Item cincinnus dr pāniculus uetꝰ
et detritus.et tūc inde dr cincinnosus sa.sum.i.pā
nosus laciniosus tunicosus ꝓm hug.Vel ꝓm pap
cincinni dn̄r capilli dependentes vn̄ cincinnosus sa
sum cui capilli crispi dependent ul crinitus sic mu
lier.Et prod pnl pōne.Vnde in aurora dicit.Cin
cinni ppl'i sunt uani diuinitus isti.
Cinctim aduibiū.i.strictī consertim.A cingo gis
Cinctoriū.rij.ge.neu.q̄ cingimur.a cingo is dr
Cinctura.re.pnl prod.actus cingendi.et id quo
cingimur.Et dicitur a cingo.gis.
Cinctus ti mas.ge.i.lata cinctura ul sona.a cīgo
gis.Item mobiliter cinctus.ta.tū.pticipium.
Cine grece latine eniti ul cingere.
Cinedos.a cinos dr cinicus.ca.cū.et cinedus da
dū in eodem sensu.i.caninus.Dicūtur eciam cini
ci ul cinedi molles et effeminati et immūdi.sic ca
nes qui et publice coeūt et ad uomitū redeūt.Vel
dicūtur sic satirici et rephensores qui rephensione
ledūt sicut canis morsu.Juuenal.Castigas turpia
cū sis inter socraticos notissima fossa cinedos.Vn̄
et p excellentiā immūdicie quidā phi heretici dic
ti sunt cinici.qui publice et in patulo cū uxoribꝰ
concubebant.pdicantes publice esse concubend cū
uxoribȝ.in uicis et plateis ad modū canū.qꝛ coniu
gium iustū ē.et prod pnl cinedus sic cinicus eā cor
Cinerica.ce.ouis cinereū habens colorem fe.ge.
Et dicitur a cinis.Et corripit penultimam.
Cinerulentus.ta.tū.plenus cinē.a cinis et lentos
Cineus.nea.neum.nomen gentis.penl prod.Et
ut dicit pap.Cinei orti sunt a ietro genere morsi
Cingo.gis.xi.ctuȝ.circūire.circūdare.cingulo se
stringere.vnde ūbalia. ¶ Et componit cingo cum
ad et dr accingo.gis.ualde cingere.pparare adorna
re.Item componit circūcingo.gis.Discingo cīgis
Incingo gis.i.ualde cingere.Precingo.gis.i.ante
ul ab anteriori pte.ul sursum cingere.Recingo is
iteꝝ cingere.Succingo.gis.i.subtus cingere. ¶ Et
nota qꝛ accingimur bellaturi.Precingimur ituri
Succingimur ministraturi.Vnde quid.Accingor
gladio precingor gausape sumpto.
Cingulatus.a cingulū dr h cingulatus.ti.qddā
genus calciamenti.et uocanť cingulati a quibusdā
Cingulū.a cinctus.ti.p diminucōnem ¶ Foliati
dr h cingulū.li.quod et h cingulus inuenit vnde
h cingula.le.et est cingulū neu.ge.hominū.Cīgu
la fe.ge.alioꝝ animaliū.Vnde cingula sunt homi
nū cingula stringit equum.
Cinicus.ca.cū.i.caninus A cinos quod ē canis
Et corripit penl Parsius Si cinico barbā petulās
nonaria uellat.Vide eciam in cinedus.
Cinifes fis fe.ge.ul cinifex indecli.p eodem ul
ꝑ alio genē puaꝝ muscaꝝ scȝ porcinȝala.et dicit
a cinos quod ē canis.et sic uideť p c scribendum

in p̄ma lr̃a. Sed multi addũt. s. et dicunt scinifes
p. s. in p̄ma lr̃a. et ita cõmunit᷑ scribit᷑ Exod viij
facti sunt scinifes in hominibus et iumentis. Item
pap̄ ponit in p̄ma lr̃a. s. et dicit. Scinifes culicum
genus ē aculeis p̄molestũ. vñ in. s. de eo uide. Cini
phis autē ꝓ fluuio p. c. scribit᷑ in p̄ncipio. Et sci
as q̄ in ps̄ dr̄ scinifes p. s. in p̄ma lr̃a et ultĩa. dix
it inquit et uenit cinomia et scinifes. Et p̄t scribi
p ph ul̕ p f. Et cor̄ ni. In historijs autem dr̄ q̄ ci
nifes musce sunt adeo subtiles ut uisum nisi acute
c̄nentes effugiant et corpus cui insident acbo te

Cinifio. onis. mas. ge. dr̄ ille q̄ nunt stimulo
cũ folliculo ignis flãmã excitat. ul̕ qui calamistꝝ
calefacit. scꝫ ferrũ quo capilli crispant᷑. Hic wlgo
ciniferus dr̄. Et componit᷑ a cinis et flo flas

Ciniphëus. in ciniphis est

Ciniphis fluuius ē libie iuxta quē magni abun
dant hirci. vñ ciniphei dñr maiores hirci licet ad
iectm̄ sit q̃nq̧ gnāliter hircoꝝ et capraꝝ cinipheꝯ
phea pheũ. ſm hug. Pap̄ eciã dicit. Ciniphei hyr
ci maiores. A flumine affrice ubi plurimi sunt et
magni. Item dic᷑. ciniphis fluuius in libia ubi gran
des hirci nascũt᷑. et cor̄ ni. et p̄t scribi p ph ul̕ p f

Cinis. a candeo. des. dr̄ hic ciner ul̕ cinis huius ci
neris. quia ex candore et incendio fiat. vñ cinere
us. rea. reũ. et cineus nea neũ. Et ut dr̄ in gc̄. Bis
duo nomina sunt que substantia uocant᷑. que uel
in is ul̕ in er rectũ posuere frequenter. vt puluer
ul̕ puluis. uomer ul̕ uomis. ciner ul̕ cinis. cucum̄

Cinisculus. culi. mas. ge. penl̕ cor̄ ul̕ cucumis
diminutiuum paruus cinis.

Cinnamologus. gi. pnl̕ cor̄ qui legit cinnama ē
quedã auis arabie quia legit et terit modũ ex fruc
tibus cinnami. et componit᷑ a cinnamũ et lego is

Cinnamomũ momi pnl̕ prod uide in cinnamũ

Cinnamũ ul̕ cinnamomũ ge. neu. ē huis arbus
tula ꝫ mire ũtutis odoris. cuius fructus dñr scacte
et dr̄ cinnamomũ ul̕ cinnamum a cãna q̄ cortex
eius in modũ cãnaꝝ sit rotũdus et tenuis. Et tam
cortex q̄ arbor dr̄ sic. Et cor̄ pnl̕ cinnamum. mi.

Cinnus. ni. mas. ge. i. tortio oris. et cinnus mix
tio quarꝫlibꝫ reꝝ ꝓporcõnabilis. et cõponit᷑ concin

Cinocephalus. a cinos canis et cephas nus ni.
caput dr̄ hic cinocephalus. li. pnl̕ cor̄. gens habens
caput ad modũ canini capitis. et eciã quoddã ge
nus simiaꝝ sic dr̄. Aug̃ in xvj lib̄ de ci dei sic dicit
Quid dicã de cinocephalis quorũ capita atq̧ ipso
latratus magis bestias q̄ homines confitet᷑. Hij ī in
dia nascuntur. uide in anubijs.

Cinoglossa. se. quedã herba. a cinos et glossa qd̄
ē lingua. de similitudine lingue canis sic dicta. Vel
q̄ ad morsuꝫ caninũ trita cũ sale et imposita suc

Cinomia. mie. musca canina et uenẽo currat
sa. et dr̄ a cinos canis. Psal̕. Dixit et uenit cinõia
et scinifes. et cor̄ mi. ſm usum. Inuenit᷑ eciã ceno
mia p e. ut sup̄ habes in suo loco. ꝫ aliud sig̃t

Cinos gc̄e lr̃e canis sicut dicit huguc̄ in cano is.
Cinoch dr̄ latine lamentacõ ierēmie. Vnde Jerõn
in ꝓlogo reg̃. Jeremias cũ cinoch. i. cũ lamentacõ
nibus suis. Et accentuatur in fine.

Cinus. ni. genus arboris ut lentiscus. fe. ge. Dañ

Cinxia. ie. fe. ge. i. iuno. a cigo xiij. Sub cino
gis. et dr̄ sic. q̄ eius honore et nomine puelle ma
ritate cingunt᷑ cũ illis nubentibus presit.

Cio cis exponitur in cieo cies.

Ciparissus. si. fe. ge. quedã arbor que et cip̄ssus
si uocat᷑. et dr̄ a cephas. q̄ caput eius a rotundita
te in acumine erigit᷑. ul̕ dcã ē ciparissus a quodã
eius nõis pueõ in illã arborē ſ poetas mutato. vñ
hec ciparissa se. nocturna ymago. Et habet cipari
sus siue cipressus lignum imputribile.

Cippus. a cepi p̄terito de capio dr̄ hic cippus. pi.
p geminũ. p. et ꝓ trunco et ꝓ cumulo terre et ꝓ
lapide mortuo supposito. et ꝓ cimiterio. et pro in
strumēto quo reoꝝ pedes constringunt᷑. q̄si capiens
pedes

Cipressus. si. in ciparissus exponitur.

Cip̄acus. ca. cũ. pnl̕ cor̄. a ciprus dr̄. uid̄ ī ciprus

Ciprĩcus ca cũ pnl̕ cor̄ in ciprus exponitur

Ciprinũ vngentũ a flore cipri uocatũ. cuius odo
rem proprie refert. ſm papiam.

Ciprius. ria. riũ. de cipro ubi nobiles uites sunt
affluentes. et dr̄ a ciprus. et a cip̄us dr̄ cip̄acus. nã
ciprus facit cip̄cus. uide in ciprus. Mach li ij c iiij
Prelatus est ciprus.

Ciprus. pri. fe. ge. quedã ci uitas vnde et illa insula in qua ē illa dcã ē ciprus
ul̕ cipros interp̄tat᷑ mixtura. vnde et illa insula ē
dcã ciprus. q̄ multe et uarie herbe ad confeccões
faciendas in ea rep̄iunt᷑. Vnde ciprius. pria. prium
et cip̄cus. ca. cũ. pnl̕ cor̄. Item a ciprus hec cipria
prie genus coloris. quia ibi ualde abundet. et hic ci
pris cipridis. i. uenus q̄ in ea colitur eadeꝫ insula
dicitur et paphus et ut dicit ps̄ in t̄cta tu possimo
ꝝ Ciprus facit cipricus Ciprius uero facit cip̄acus

Ciragra gre fe ge penl̕ acuta. i. manuũ infirmi
tas sicut podogra dicit᷑ infirmitas pedũ a ciros qd̄
ē manus ul̕ pos quod ē pes et agros quod ē tertius
cũ manus ul̕ pedes contrahunt᷑ ul̕ componitur ab
agros quod est ferꝝ agreste. Et inde podog̃ et cira
gra q̄i a fero dolore quia quod minute eit abuli
ue et agreste uocamus.

Circa. a circus dr̄ circa et circũ Circa refertur ad
locũ et ad tempus. vñ tempalis inuenit᷑. ut circa
xx ãnos. et localis ut circa ecclesiam. Circũ ē tãtũ
locale q̄i vndiq̧ ut circũ montē. Circa p compõe
ul̕ pocius p quandã irregularitatē iũgit᷑ cũ istis q̃
circa ꝓ cõiũccõne causali ul̕ illatiua. circũcirca pro
aduerbio loci. et similiter circumquaq̧.

Circinus. A circus dr̄ hic circinus. ni. i. machinista
que apud carpentarios circulũ efficit. Isa. xliiij. Et
in circino tornauit illud. Item a circus circino nas
circũire. et cor̄ ci. Thob Circinat egressus scrutatur
compita querit. Et dr̄ circinus quasi circum nans

Circiter dr̄ a circus et refertur ad numeꝝ et tem
pus. et ē tantũ tempale respcũ numeri. ut circiter
xx ãnos. circiter nonas decembris. licet q̃nq̧ et in
ueniat᷑ locale ꝫ improp̄e. ut in salustio. expressius
humi circiter xx pedes. ꝫ hõ non fit ñ ꝓpter nũm

Circius. cij. mas. ge. i. uentus qui diuise et acrit
circuitum faciendo uolat. Et dicitur a circus circa

Circulator. oris. mas. ge. ꝓp̄e qui famã portat
Et dicitur a circulo circulas.

Circulatorius. rij. mas. ge. qui lcõs tornatiles fa
cit. Et dicitur a circulo circulas.

Circulo. las. i. circũdare ul̕ tornare. et ꝓ decipē
inuenit᷑. vñ ũbalia. et deriuat᷑ a circulus. et cor̄ cu

Circulus. hi idem quod circus. q̄i dimi. et dr̄ a ē
cus ſm hug̃. Pap̄ uero dicit. Circulus dcũs eo q̄
in circũduccõne currit. Item circulus ē figura pla
na que sub vna linea cõtinet᷑ ad quã ex vno pũc
to quod intra ipsam ē oĩs q̄ recte dñr linee eq̃
sibi sunt. Item circulus armilla uel frenum.

Circum aduerbium ē et q̃nq̧ ꝓpõ ſm donatuꝫ. et

seruit acc̃o casui. et ẽ tantū locale. uide supra in
circa. Et scias ꝙ circū qñ componit̃ cū dcõne in
cipiente a uocali. m. debet scribi ꝫ non ꝓferri ut
circūago circūamictus circūeo circūitus. Xv. Circū
composita uocalis si comitet̃. M non ꝓfertur ꝫ
sola figura tenetur. Vide in circūeo.
Circūago agis egi circūactū. i. circūducere. A c̃
cũ et ago gis. Et debet scribi m. ꝫ non ꝓferri. et
cor̃ penultimam in pñti. ꝫ in p̃terito prod̃ eand̃
Circūamictus. A circūamicio. cis. hic circūamic
tus. tus et adiectiue circūamictus. ta. tū. Et debet
scribi. m. ꝫ non ꝓferri qñ est vna ps. Si autem
sint due ꝑtes tūc. m. scribit̃ et profert̃. et ita de si
milibus dicas. Psal'. Circumamicta uarietatibus.
Circūegi circūegisti ẽ p̃teritū de circūago. is. et
Circūeo is iui itū. circūire ex circū et eo. prod̃ e
eo. Et debet. m. scribi ꝫ taceri. Nam ut dicit hug̃
Quociens circū ul' aliud adũbiū ul' ꝑpõ desinens
in. m. componit̃ cū dcõne incipiente a uocali. de
bet. m. scribi ad oñdendū ꝙ sit de integritate dcõ
nis illius. ꝫ debet taceri. dicet̃ ergo circueo. eis. et
circuamicta qñ ẽ vna ps. Contra h̃ non ẽ oppõ
de ambio. quia. b. interponit̃. nec de comedo quia
m. ẽ ibi accidentaliter pro. n. Ita dicit hug̃ in co
is. De hoc eciā habes supra in circum.
Circumite qñ ẽ ũbum modi impaā prod̃ pnl'
ie. v. Circūite uias. ꝫ quando ẽ mobile circūitus
ta. tū. circūiti circūite. ti. cor̃ pnl'. quia itū supinū
cor̃ pmā. Nūj xiij. Omni regione circumita.
Circūitis quãdo ẽ ũbum prod̃ pnl'. Math̃ xx
iij. Qui circūitis mare et aridam. ꝫ quãdo ẽ casus
ablñ plis nūj de circūitus. ta. tū. cor̃ penl'. ut ec̃
Circūitus tus. tui. substm̃. et tetigi in circūite.
circūitus. ta. tū. mobile. semꝑ et ubiqꝫ cor̃ ĩ pnl'
ꝙ itū supinū cor̃ pmā. Vnde in ps̃ In circūitu
impij ambulant. Et nūj xiij. Omni regione c̃cũi
ta. Et debet. m. scribi sed non proferri.
Circūpes pedis mas. ge. a circū et pes. Et cor̃
pnl' geniñ. et sūt circūpedes obseq̃a seruorū uel
Circūcellio. circū componi serui obsequentes
tur cū cella. et inde h̃ circumcellio onis. i. mona
chus qui ꝑ diũsas semꝑ uagat̃ cellas. deuastando
et deuorando quidq̃d inuenit ibi. qui et circillon
Circūcillio. onis. mas. ge. Circūcilliones au dr̃
te sunt quidā heretici sic dicti quia agrestes sunt
quos scotopicos uocant qui xpm̃ filiū dei adop
tiuū non ꝓpum asserunt. Et uidet̃ nomen cõpo
situ a circū et cella. sicut et circumcellio.
Circūcisio. onis. a circūcido. is. et ẽ circūcisio in
carne ꝑpucij abscisio. quod solis iudeis fit. Hic
nota ꝙ in sac̃mentis ẽ duo considerare. scꝫ usum
sac̃menti et ipm̃ sac̃mentū. Ipm̃ autẽ sac̃mentū
dr̃ a quibusdā opus opatū Vsus sac̃menti ẽ ipa
opatio. q̄ a q̃busdā opus opans dr̃. Et dicūt q̃dā
ꝓbabiliter ꝙ nullo mõ ipsa sac̃menta ueteris le
gis. i. opus opatū in eis grām conferebat. excep
ta circūcisione que dabat grām q̃tum ad effcūs
ꝑuatos culpe et reatus. et q̃tum ad quosdaꝫ ef
fectus positos sicut ordinare aiām et facere dig
nū uita eterna. non tamẽ q̃tum ad omes effcūs
quos habet grā baptismalis. q2 illa sufficit ad to
taliter concupiscentiā reprimendā. et meritorie a
gendū. ad quod grā in circūcisione data sufficere
non ualebat. Et sic intellige quod dicit Beda. Id
inquit salutifere curationis auxiliū circūcisio in
lege contra originalis peccati wlnus agebat. qd̃

baptismus agere reuelate grẽ consueuit in tempe
excepto ꝙ regni celestis ianuā necdum intrare
poterant. tñ in sinu abrahe post mortẽ btā req̃e
cõsolati supne pacis ingressum spe felici expecta
bant. Greg̃ eciā dicit in iiij li mor̃ q̃i in pñ. Qd̃
apud nos ualet aq̃ baptismal' h̃ egit apud uetẽs
ul' ꝓ puulis sola fides. ul' ꝓ maioribus uitus scꝫ
sacrificij. ul' pro hijs qui ex abrae stirpe ꝓdierūt
misteriū circūcisionis. Item scias ꝙ q̃uis om̃s
tenerent̃ ad hñdum fidem quā habuit abraā nõ
tamen om̃s tenebant̃ ymitari abraam in fide. q2
nec ad om̃s noticia abrahe uenerat. nec omnib9
datus erat in exemplū ymitabile. nisi mediante
semine in quo om̃s gentes benedcõnem consecu
ture erant. et ideo circūcisio que erat signū fidei
abrahe non omnibus popul' competebat. Vnde
solis iudeis data est Ex quo ul' q̃bus xp̃us nasci
turus erat Apud autem alios ꝑpl'os remanebant
alia remedia que ante circūcisionẽ fuerunt data
que remedia dcā sunt ꝑ ũba gregorij. Nolo eciaꝫ
te ignorare ꝙ pccm̃ originale q̃tum ad culpā et
r̃atū dñdit a prẽ in filios q̃tū autẽ ad pẽalitates
dñdit a femina. q2 pater efficiens ẽ in gñātione
et mater materiā ministrat. Circūcisio autẽ data
ẽ contra originale ad tollendā culpā non autem
tollendā carnis corrupcõneꝫ. et ideo uiris nõ mu
lieribus data ẽ. et ꝓpter hoc eciā orit̃ sacramentū
impfectū. et sua impfcõ in expectacõnem pfecti
onis ducit. Animadũte eciā ꝙ circūcisio data
fuit pluribus de causis. ut ꝑ obedienciā mandati
abraam placeret deo. cui ꝑ p̃uaricacõnem adam
displicuerat. data eciā fuit in signuꝫ magne fidei
abrae. qui credidit se habituꝝ filium in quo fiẽt
benedcõ omniū. Deinde ut h̃ signo discerneretur
populus ille a ceteris nacõnibus. In carne ũo p̃
pucij ideo iussa ẽ fieri. q2 in remediū instituta ẽ
originalis peccati. quod a parentibus trahimus ꝑ
concupiscentiā que in ꝑte illa magis dñatur. Et
q2 in ꝑte illa culpam inobediencie pmus hõ sen
sit. decuit ut ibi signū obediencie acciperẽt. Fiebat
autẽ octauo die petrino cultro. q2 in resurreccõe
cõmuni etate octaua futura ꝑ petram xpm̃ om
nis ab electis absciďetur corrupcõ. et ꝑ xp̃i resur
reccõnem octaua die factaꝫ circūcidet̃ a peccatis
anima cuiusqꝫ in eū credentis et h̃ ẽ racõ mistica
Alia ẽ l'ralis que tangit̃ a rabi moysi. quia puer
añ octauū diem ẽ ita tener q̃i in uentre matris.
et ideo sicut animalia nõ offerebant̃ ꝓpter dcāꝫ
cām ante octauū diem ita nec puer circūcidebat̃
Sed potest queri. An octauus dies esset de necessi
tate circūcisionis. Et uidet̃ ꝙ non. q2 sicut ẽ p̃ter
mittere determinatū tempus si preueniat̃ ita et si
tardetur. ꝫ ꝓseliti circūcidebant̃ post octauā et e
is ualebat. ergo et pueri poterant ante octauum
diem circūcidi. et eis ualere. Responsio. Circūcisio
erat in p̃cepto et erat sac̃mentū. Octauus ergo di
es erat de necessitate circūcisionis. q̃tum ad obli
gacõnem p̃cepti ita ꝙ reus erat qui illud temp9
non obseruabat. ꝫ non erat de necessitate eius q̃
tum ad efficaciā sac̃menti. q2 eciam in alio tẽpo
re circūcisio facta suū effectū sac̃mentalem habe
bat. sicut eciam accidit de ministrantibus nostra
sac̃menta qui seruant materiā et formā debitam
et omittūt aliquid de ritu ad solemnitatẽ sac̃mẽ
ti ab ecclesia instituto ꝑtinens. Ad illud auteꝫ
quod obiectū ẽ dico. ꝙ sicut magister sen. uidet̃

sentire. licebat imminente mortis articulo diem p̄
uenire octauū. Alij uero dīt q̄ non erat necessi
tas diem p̄uenire. q2 illis qui an̄ octauū diē mo
riebant᷑ ualebat ad salutē remediū quod ante cir
cūcisionē fuerat. quod adhuc efficaciā habebat.
et h̄ confirmant p̱ iudeos qui nūc sunt qui nūq̄
ante diem octauū circūcidunt᷑. Et eciam p̱ simile
q2 nullū animal offerebat᷑ dn̄o an̄ octauū diem
Secūdum hanc ergo opīonem dicendū est q̄ n̄
ē simile de p̄uciendo et differendo. q2 p̄ceptū nul
lo mō quis transgredi debet ut p̄ueniat. s3 si tñs
gressus fuerat differendo debet q̄ntū potest illud
implere in quocumq3 tempore.

Circūdo. das. dedi. circūdare. datū. ex circum et
do das. et cor̄ hec silla da ubiq3 in uerbo supino
et p̱ticipio. Vnde debet dici circūdabat circūdare
datus penl' cor̄. Ouid. Jussit et ambire circūdare
litora terre. Jtem de cor̄ in p̄terito ut circūdedi.

Circumforanus. ni. mas. ge. a circū et forū qui
circuit forū causarū causa aduocationū. ul' forū re
rum uenaliū causa decipiendi et auferendi aliq̄d
qui et lustro dr̄. Et prod̄ pnl'. Et mutat᷑. m. in. n.

Circūluuiū. uij. locus quē aqua ē sequente. f.
culuit. Et dicitur a circumluo. is.

Circumquaq3. ex omni p̱te undiq3

Circūscribo. bis. circūscripsi ptū. circūscribere. i.
concludere. circuire. dampnare. rep̄hendē. includē
ul' stringere. ul' remouere. bonis p̄p̄is p̄uare dele
re. Vnde circūscriptibilis. le. circumscriptibiliter.

Circūscriptorie adūbium callide usure surrepti

Circūscriptus. A cir ue. A circūscribo bis.
cūscribo. bis. dr̄ circūscriptus. ta. tū. p̱ticipiū in e
adem significacōne qua et suū ūbum. Jtem circū
scriptus. ta. tū. nomen. i. cautus ul' callidus argu
tus ul' strictus. et inde circūscripte adūbiū argu
te. caute. circūsepte. ul' stricte. Et componit᷑ incircū
scriptus. ta. tū.

Circūseptus. ta. tū. i. circum
datus. undiq3 cinctus. ul' sepe ambitus. Et cōpoi
tur a circū et septus. Vel circūseptus ē p̱ticipiū fi
gure. decōposite. et tūc descendit a circūsepio is.

Circūspicio. cis. circūspexi ctū. A circū et specio
componit᷑. et ē circūspicere undiq3 aspicere. p̄ui
dere cauere. vn̄ circūspecto. tas. fre. et circūspcūs
ta tū. cautus. callidus. p̄uidus. Et comparatur.

Circūuenio. is. circūueni circūuentū circūueni
re. circumdare. stringere ul' inculpare. decipere. ij
cor̄ xiij c. Numquit titus circūuenit nos. i. decepit
Et cor̄ ue in p̄nti. et in p̄terito prod̄ ue. et ī hijs
que ab eo formantur.

Circus. ci. mas. ge. i. circucularis linea ad idem
punctū rediens. Vnde et h̄ circus. ci. dcūs ē loc9
rome in quo equi currebant in circuitu circa me
tam. i. teatrum. et quilibet locus in quo equi ita
currunt potest dici circus.

Cirena regina fuit libie que ex suo nomine ci
uitatē condidit quā cirenem nominauit s̄m pap̄

Cireneus. penultima acuta. interpretatur heres

Cirocopus a copos labor et miron ungentū ul'
ciros quod ē manus dr̄ mirocopus. pi. et h̄ cyro
copus. pi. in eodem sensu. sc3 ungentarius qui uē
dit ul' operatur ungenta. et cor̄ co.

Cirog̃pho. phas. i. manu scribē. A ciros et gra
pho. as quod ē scribo. Vel dr̄ cirog̃pho. phas. i.
cirog̃phum facere. ul' scribē caracteres. Et tūc di
uat᷑ a cirographum. phi. Et cor̄ gra.

Cirog̃phus. A ciros quod ē manus et gp̄hos
ul' graphia componit᷑ h̄ cirog̃phus et h̄ cirogra
phū. phi Jtem ab eisdem et sin quod ē a ul' simul
componit᷑ h̄ sing̃phus et h̄ singraphum. et h̄ sin
graphia. indeclin̄. Et nota q̄ cirographus et sing̃
phus sepe accipiunt᷑ indifferenter. Dr̄nt tñ s̄ p̄p̄
etatē. q2 cirog̃phus dr̄ conscripcō manuū. scilic3
cautō que fit p̄p̄a manu debitoris et cōmittitur
creditori. Singraphus dr̄ conscripcō. i. duorū si
scripcō. Antiquitus enim creditor et debitor insi
mul in ligno ul' in carta scribebant et nomē cre
ditoris et nomen debitoris et testes et summam
pecunie. et in medio h̄ nomen singraphus capi
talibus lr̄is. et p̱ mediū diuidebāt. Postea si credi
tor plus exigeret q̄ deberet. ul' si debitor denega
ret depositū uterq3 afferebat p̱tem quā habebat.
utrū due p̱tes cōuenirent et illud p̄p̄e ē sing̃phū
Sing̃phus eciā dr̄ nota aliqua ul' scriptura ī re
aliqua confirmanda facta sicut in cartis publicis
ubi non unus scribit tantū s3 plures ad cōfirma
cōnem carte. et hinc sing̃pho. as. sing̃phū facere

Cirogrillus erinacius spinosus maior ericio

Ciromancia. cie. fe. ge. diuinacō que fit in ma
nu. A ciros manus et mancia.

Ciromanta. A ciros manus et nomos quod ē
mouens. dr̄ h̄ ciromata. te. et h̄ cironomas man
tis. i. ioculator quilibet qui manibus suis ludit.
mouendo eas cū cultell'. Et inde eciā h̄ cironomō
indecli inuenit᷑ et in eodē sensu. et h̄ cironomon
dcūs ē ioculator p̄p̄o nomine q̄i p̱ excellentiam
leccacitatis

Ciros grece manus latine.

Cirotheca. ce. i. manuū tectura ul' repositorium
a ciros et tego tegis. ul' teca quod ē repō sc3 scri
niū ul' aliud ubi aliquid reponit᷑. Et est fe. ge. si
cut apotheca. ut uolt magister bene. licet quidā
dicant q̄ est mas. ge. et iū theca quod est grecū
et sic aspirat᷑ cū suis compositis. Vel p̄t esse lati
nū a tego is. et sic teca nō aspiratur nec cirotheca

Cirotecarius. a cirotheca dr̄ h̄ cirotecarius. rij. q̄
eas facit ul' uendit. Et cirotecarius. ria. riū. s. hu
gūc. et uidet᷑ uelle q̄ cirotheca sit fe. quia dicit. q̄
eas facit

Cirrus. ri. in crinis est.

Cirurgia. e. penultima prod̄ uide in cirurgicus

Cirurgicus. a ciros quod est manus et ago gis
componitur h̄ cirurgicus. ci. penl' cor̄. i. medicus
manu et ferro p̄scisionem op̱ans. et cirurgicus a
um. unde h̄ cirurgia. gie. ipsa manuū eius op̱ati
o. Cirurgia eciā dr̄ liber docens sanare plagas

Cis adūbium loci. i. ex ista p̱te. Vnde cis et ci
tra sunt eiusdem significacōnis. nisi q̄ cis est tm̄
locale. Sed citra qn̄q3 locale. qn̄q3 temp̱ale. ut ci
tra diffinitū tempus. Jtem cis p̄p̄e p̄ponit᷑ p̄p̄ijs
nominibus montiū et fluuiorū. ut cis renū. cis al
pes. s3 citra p̄p̄e appellatiuis nominibus locorū
ut citra forū. s3 qn̄q3 p̱ impropꝛietatem cis p̄ponit᷑
appellatiuis. Citra p̄p̄is. Et citra compatur᷑ cite
rior citerrimus. ul' citimus. et est citerior idē quod
interior. p̄p̄e ex ista p̱te citerior. s3 citimus. i. px
imus. Jtem a citra citer. tra. trū. i. uicinus. proxi
mus ex hac p̱te. qd̄ p̄t esse positiūs istorū sc3 cite
rior rimus. Jtē cis nomē patris saul et ac in fine

Cison interp̄tat᷑ letificans eos ul' duricia corij.

Cista. a costa. te dr̄ hec cista. te. dcā sic a costis
ex cannis ul' lignis quibus texitur. Et s̄m pap̄.
Cista est grandis corbis.

Cistella. le. diminitiuum parua cista.

Cisterna locus aquā colligens s̄m pap̄. Potest

etiā dici cisterna locus ꝓfundus ubi colliguntur
aq̄ pluuiales. et dr̄ cisterna q̄i cis. i. inferius struc
Citatus. a. cito. as. dr̄ citatus. ta. tū. i. ue ¶ ta
lox. Et compatur. citatior. simus. et inde citate ti
us me. adūbiū. citate et citatim. i. cito. mobiliter
agiliter. similiter adūbium.
Citerior in cis exponitur.
Cithara. re. dorica lingua pectus dr̄. Vn̄ hec ci
thara. re dcā sic. qr in inicō credit̄ fuisse silis hu
mano pectori. ut sicut a pectore ita ex ipā cātus
ederentur. ꝫ postea paulatim fuerūt plures spēs
eius. et a cithara citharistes grecū. vnde citharis
ta qui cū ea canit. Citharistes citharistis mas. ge
mons quidam ē Et scias ꝙ ut dicit glosa sup il
lud psā xxiij. Bene cane ꝛc̄. admonet tiꝝ canticū
miseriaꝝ suaꝝ semꝑ cantare ne iteꝝ eadem pacia
tur. Dicūt enim hanc esse musice naturaꝫ si lete
inuenerit letiorem facit. si tristeꝫ tristiorem reddit
Citharedus. di. qui cū cithara ¶ uide in psaltes
canit. penul' prod. Et dicitur a cithara. re.
Citharista. te. in cithara uide.
Citherea. ꝭ citherus. ri. mons est. Vnde ꝭ cithe
rea ree. i. uenus que in illo monte colitur. Vel qr
iuxta illū montē fuit nata de spuma maris. vn̄
Cithereus. rea. reū. i. venereus. a monte illo.
Cithisus genus arboris pinguis. a cithiso insu
la ubi abundat. Item cithisus genus fruticis her
ba odorifera. ꝭm pap. Et cor̄ pnl'. Vnde theodol'
Vesper oues cithiso caps depascis ab humo.
Citimus. in cis uide.
Cito. tas. A citus deriuat̄ cito. citas. i. festinare
ul' sit fre. huius ūbi cieo ꝭm predcām significati
onem. Et nota ꝙ cito. tas. pt̄ esse fre de cio et ci
eo ꝭm ꝙ idem significant. et tūc composita uari
e ꝓferunt̄. Nam si dn̄dat a cio prod pnul'. si a ci
eo cor̄ eandem. Componit̄ ergo concito. tas. Ex
cito. tas. ul' excito. tas. ul' ꝭ magis sunt deriuata
ab excio ul' excieo. Item componit̄ incito. tas. i.
cōmouere. ꝓuocare. instingere. pnl' cor̄. qn̄ uenit
a cieo secūde. ul' penl' prod qn̄ uenit a cio cis q̈r
te. Item componit̄ recito. tas. Suscito. as. A sur
sum ul' susum. et cito. as. componit̄ resuscito as
In istis tribus solemus tm̄ corripē pnl' n̄ ꝓducē
sicut dicit hug. Alij uero dicūt cū quibus ego ꝙ
cito. as. fre. de cieo ul' cio ciui citū cū omnibꝫ su
is compositis cor̄ pnl' et prod. ut excito ul' exci
to. preter sollicito. recito. oscito. succito. et ab eo
compositū resuscito. et ꝭ uolt magister bene. In
uenit̄ cito adūbium. i. statim pnl' correpta
Citra in cis exponitur.
Citropodes dicūt quidā. ꝫ. s esse debet inicial
lr̄ā. scitropodes ul' citropodes. Vnde in s uide
Citus. a cio is ꝓ festinare citus. ta. tū. i. uelox
et agilis. uiuax. vn̄ ter̄. citus puer natus est e pā
filo. et cōpat̄ tior simus vn̄ cite. tius. me. adūbiū.
Et componit̄ percitus. ta. tū. i. ualde citus. Et scias
ꝙ citū ē sup̄ d cieo es. et ꝭ ꝭ cor̄ p. et ē sup̄ d cio
cis quarte cōiug. Et ꝭm ꝭ prod ci. Vnde quidaꝫ
A cieo citū non uenit ymo citū. Et idem dicas de
citus. ta. tū. Vnde dicit pap. Citus. ta. tū. i. uelox
a cio prima producitur. a cieo uero corripitur.
Ciuico. cas. caui. pnl' cor̄ deriuatur a ciuis. Et
ē ciuicare ciuitatē colere ul' ciuē facere. ul' more
ciuis. Et similiter ꝭ et ꝭ ciuilis et ꝭ le. dicitur ci ¶ ciuis se habere.
uil' ad ciuem ꝑtinens uel res ciuis.

Ciuilis. a ciuis dr̄ res ciuis ul' ad ciuē ꝑtinens
Ciuilitas. tatis. fe. ge. mansio ci ¶ et prod pnl'
uiū ul' ꝑuilegio ciuiū uti posse. et gaudere. Actu
um xxij. Ego multa summa ciuilitatem hanc cō
secutus sum. Et pt̄ formari ab hoc dcō ciuili ad
dita tas. Et corripit penultimam ciuilitas.
Ciuis. a coeo. is. dr̄ ꝭ et ꝭ ciuis. cō. ge. qr ciues
coeant ut simul viuant. Vel ciuis dr̄ a cio cis. qr
ciantur ad simul viuendū et habitandū. et in̄ ꝑ
compōnem ꝭ et ꝭ conciuis. Et dn̄r conciues q̄
habitant in eadem ciuitate. Et prod ci. Vn̄ quid
Non bonus est ciuis qui ꝓfert ciuibus hostem. ꝭ
hug. Pap uero dicit. Ciues uocati ꝙ in vnū coe
tū coeant societatis vinculo adunati. ad custodiē
dam legem. A cieo cies.
Ciuitatula. le. diminitiuum parua ciuitas.
Ciuitas tatis. dr̄ a ciuis. et est ciuitas hominū
multitudo societatis vinculo adunata. ab eodem
iure viuendū. Et ciuitas non saxa ꝫ habitatores
uocant̄. ꝫ urbs ipsa menia sunt. et dicitur ciuitas
Cladecula le. dimi. par ¶ quasi vnitas ciuium
Clua clades. Et corripit penultimam.
Clades. dis. fe. ge. dr̄ a cladeo. des. qr res tūc in
equaliter contingat. Vel clades melius deriuatur
a gladius q̈i glades. ꝓꝓe enim clades dr̄ pestilenci
a que fit ꝑ gladiū. siue ꝑ interfeccōnem factaꝫ a
gladio. ꝭ hug. Pap uero dicit. Clades dcā ꝙ cur
rendo ledat. ul' claui data. Clades morbus. tabes
Clam adūbium qualitatis ¶ calamitas ꝑiculū
. i. occulte. latenter. Et dicitur a clauis.
Clamis clamidis. fe. ge. i. palliū quod ex vna
ꝑte induit̄ neqꝫ consuit̄. ꝫ fibula infrenat̄. hoc
a greco nomen accepit. Et cor̄ penul' genitiui.
Clamo. as. aui. ūbum neutꝝ. clamorem facere
sonare. Et dr̄ clamare a calamus. q̈i calamare. vn̄
clamosus. sa. sum. q̈i calamosus. a calamo. q̈a so
net. et ponit̄ clamo qn̄qꝫ trn̄sitiue. ꝫ impropē. ut
clamo illū. i. clamore uoco. ꝭm hug. et prod cla
Juuenal'. lib. iij. Et plures vna conclamant uoce
sophiste. Et ut dicit pap. Clamo simplicis oris est
conclamo cū alijs acclamo incuso. Reclamo post
aliquem ul' iteꝝ. Inclamo et succlamo murmurā
tis ē Proclamo laudandi ul' depcandi exaltatio.
Exclamo eleuo uocem. Clamare sig̃t ualida intē
cōne ꝑces effundere. Clamare uoce insonare.
Clamor. oris. mas. ge. a clamo. mas. dr̄. Et est
clamor racōnabiliū. Clangor uero irracōnabiliū
Clamosus. in clamo. mas. uide.
Clanculū. A clam dicit̄ clanculū adūbiū dimi.
et clanculus. la. lū. i. dubius. occultus. vn̄ clancu
lo. las. i. abscondere. occultare. ul' palliare. celare
Clandestinus. na. nū. latens et occul ¶ et cor̄ cu
tus. Vnde clādestino. as. idem quod clāculare. et
nota ꝙ clādestinus pnl' cor̄. non enim ē compo
sitū a clam et tenendo ul' stando ut quidam dixe
runt. ꝫ deriuat̄ a clam. ut dicit ꝑs in tractatu ꝓꝑō
nis. vn̄ cū non hēat t a ꝑmitiuo cor̄ penl'.
Clango. gis. go in xi clāxi. et xi in ctū clāctū
ūbum neutꝝ. i. sonare. et est alaꝝ siue tubaꝝ. vn̄
clāgor. oris. i. sonus. et ē irrōnabilium ut anseꝝ
tubaꝝ alaꝝ. Sed clamor ē racōnabiliū ut homi
nū. Inuenitur autē clangui in ꝑterito. Vn̄ nūo
rum x. Si sel' clanguens uenient pn̄cipes ad te. ꝫ
pt̄ dici ꝙ littera corrupta est ibi uicio scriptoruꝫ
et debet ibi legi clāxeris. qr ꝭm ꝑs facit ꝑteritꝫ
clāxi. et ita in similibus dicas.

Claredo inis fem̄.ge.i.claritas.A clarus dr.et
claritudo in eod̄ sensu.Et ut dicit pap.Claritas ē
splendoris.claritudo nobilitatis.
Clareo.res.rui.rere.ūbum neutꝝ.i.esse ul' fieri
claꝝ manifestum.et dr a claro.ras.et prod̄ pmā
Prosper.Ex opeꝝ spē clarebunt intima cordis
Claresco.cis.incipio clarere.ūbum inchoatiuū
Clarifico.cas.caui.i.facere claꝝ.ūbum actiuū.
A clarus.ra.rum et facio.Et cor̄ penultimam
Clarigacō.a clarus et accō cōponit̄ hec clarigacō
onis.i.clara accō scȝ q̄ exponit̄ clara et apta uo
ce.et pt esse ūbale a clarigo as.i.clarigacōeȝ facē
.i.causas belli exponē.et est sumptū a romana
consuetudine.Cū enim romani hostibus bellum
indicere uolebant paterpatratus ad fines hostiū
ꝓficiscebatur et clara uoce exponebat quibus de
causis bellum indiceret.que causaꝝ expō clariga
cō dicebat̄.qꝛ clara uoce fieret.Expositis autem
causis hasta emissa in fines hostiū indicebat pug ¶ne pncipiū
Clarigo.gas.gaui.gare.i.clarere
florere.ꝭ pap.Vel ꝭm hug.Clarigare.i.clarigati
onē facere.i.cās belli exponē.uide in clarigatio
Clarius.rij.i.sol.et dr a clarus.quia sit ¶onis
clarus.Vel dr a claro insula qua colitur.
Claro.ras.i.claꝝ facere et manifestum.ꝭ non
est in usu.et deriuatur a clarus.Et componitur
declaro.ras.i.notificare.et prod̄ cla.
Clarus.A celū dr clarus.ra.rum.qꝛ splendeat
et compat̄ clarior.simus.Vnde clare.rius.sime.
adūbium.et hec claritudo.inis in eodem sensu.Cla
rus componit̄ pclarus.ꝙclarus.ambo pro ualō
clarus.Et prod̄ cla.Vnde quidam.Quid tibi no
bilitas quid uirtus clara parentum.
Classarius.rij.mas.ge.i.tubicen.et ꝓpe militū
Classitarius ꝓ rectore q̄ nau ¶et dr a classitū
tis impat.Et dicitur a classis.sis.
Classitū.A kalo las quod ē uocare.dr hoc classi
tum.i.cornu ul' tuba ul' aliud instrumentū causa
cōuocandi factū.Classitū eciam dr signū bellicuȝ
ul' sonus tube ul' alterius instrumenti bellici.ꝓpe
tamen classitū est concentus et concordia omniū
instrumentoꝝ insimul sonantiū.siue sint tube et
cornua in bello siue sint campane siue eciam ho ¶mines.et cor̄ pnl'
Classis.A kalon qd̄ est lig
nū dr hec classis.sis.qꝛ de ligno fit.et est ꝓpe clas
sis multitudo nauiū.Dicit̄ tamen eciā classis vna
nauis.Et qꝛ alia habebant signa bellica tam ro
mani ꝙ pedites ideo et milites dnr qn̄qȝ classes
qn̄qȝ eciā tā milites ꝙ plebei dnr classes.Cū eni
romulus rempublicā instituisset romanos in du
as ptes diuisit scilȝ in nobiles et ignobiles.et u
tramqȝ ptem classem appellauit.a quibusdā clas
sitis qꝛ tā isti ꝙ illi suū classitū.i.suū signū habe
bant.ꝭ illi scȝ nobiles dicebant̄ pma classis.Ig
nobiles secūda classis.
Clatrus.A clauis ul' claudo.dis.dr hic clatrus
tri.i.repagulū quod opponit̄ hostio.ul' ipm̄ hos
tiū pcipue ortoꝝ ul' vineaꝝ et uiridarioꝝ ul' trū
cus.Orac.Obiectos ualeat confringere clatros.ꝭ
hug.Vel ꝭm pap.Clatri ligna uolubilia in caue
is ualidissimi fustes q̄bȝ hostia obserantur ualli.
Claua.ue.baculus hn̄s massam ferri in fine et
aliqn̄ eciam in pncipio q̄ uulgariter dr mara.et
dr a clauus.ui.qꝛ sit clauis ferreis religata q̄ et
cateia dicitur.et producit cla.uide in clauus.
Clauatus.A clauus dr clauatus.ta.tū.clauis
confixus.ul' clauo ueste ul' instrumento ornatus
et ꝑparatus.et hec clauatus.ti.quoddā genus cal
ciamenti pedū.et dicūtur clauati q̄i clauilati.q̄a
minutis clauis.i.acutis solea caligis vinciatur
Claudeo.des.i.claudicare.et dr a claudo.is
Claudicarius.a.riū.qui cito claudicat ul' sepe
et dr a claudico.cas.Inuenit̄ eciaȝ hec claudicaria
rie.i.nauis oneraria ul' sonoria.
Claudico.cas.ūbum neutꝝ.i.inequaliter ince
dere.Et dicitur a claudus.Et corripit penultimā
Claudo.dis.clausi.sum.vnde hec clausura.re.Et
nota ꝙ ātiqui dicebāt claudo.dis.si.in eodē sen
su in quo dicimus cludo.dis.Cuius lrāturam om ¶Com
nia composita a claudo ul' cludo redolent
ponit̄ claudo ul' cludo concludo.dis.conclusi con
clusum.Item discludo.dis.apire clausuram aufer
re.Item decludo.dis.i.ualde ul' deorsum claudere
ul' discludere.Item excludo dis extra claudere.i.
extra clausuram emittere.Itē includo.dis.i.intus
claudo.Item intercludo.dis.inter aliqua claudere
ul' auferre.Item pcludo dis.i.ante claudere.Iteȝ re
ferre.Item occludo.dis.i.contra claudere.i.ape
rire.Item recludo.dis.i.iteꝝ claudere ul' retro claudere.et segre
gatim separe.Item secludo dis.i.seorsum claudere.
Item trāscludo.dis.i.ultra claudere
ul' fugare ul' mittere. ¶Claudo et composita ab
eo omnia sunt actiua.et omnia faciūt pteritū in
si et supinū in sum.Iteȝ omnia ab eo composita
ubiqȝ mutant au in u longam.vnde desinūt in p
senti in cludo.et in pterito in clusi et in supio in
clusum.Et scias ꝙ antiqui ponebant claudo.dis.
eciā pro claudicare.Vnde claudus
Claudulus.la.lum.dimi.de claudus.
Clauicularius in clauis exponitur.
Clauiger.ra.rum.pnl' cor̄.qui claues gerit.In
uenitur eciam substantiue declinatū in quolibet
genere.Et componit̄ a clauis et gero.ris.Vel pt
componi a claua et gero.et tūc clauiger idem est ¶quod clauā gerens
Clauis.a claudo.is.dr hec
clauis.uis.qꝛ claudat.vnde hec clauicula.le.dimi
a quo hic clauicularius q̄ claues portat uel facit.
Vnde hec clauicularia.rie.in eodem sensu.et facit
accūs sing.in em et in im.ut clauem ul' claui et
abltīs in e et in i.ut claue ul' claui.Et accusati ¶Et
uus pl'is in es et in is ut claues ul' clauis.
scias ꝙ clauis ꝓut sumitur in theologia.ē ptās
ligandi et soluendi q̄ ecclesiasticus iudex dignos
recipe indignos excludere debet a regno.et poni
tur in predcā diffinicione genus scȝ ptās.et sub
iectū ptātis scȝ iudex ecclesiasticus.et actus scȝ ex
cludere.et recipē.ꝭm duos actus material' clauis
apire scilȝ et claudere.Cuius obiectū tangit̄ in hoc
quod dicit a regno.modus autē in hoc quod di
cit dignos ul' indignos.in illis in quos actus ex
ercet̄ pensatur.Claues autē sunt due scȝ discernē
di.et potentia ligandi et soluendi.et secunda cla
uis que dr potestas ligandi et soluēdi ē que im
mediate seram apit peccati.Sed clauis que dici
tur sciencia ostendit cui apienda sit illa clauis et
si obijcias claues in collacōne ordinis cōferunt̄
ꝭ scientia non ē ex infusione semp ꝭ qn̄qȝ ex ac
quisicōne.nec ab omnibȝ ordinatis habet̄ et a q
busdā non ordinatis habet̄ ergo scientia non est
clauis.et sic est tm̄ vna clauis.scȝ potestas iudicā
di.Respondeo ꝙ nō solū vna clauis sed due dā
tur in ordine.Vn̄ dico ꝙ scientia que habitus ē

non ē clauis.sed autoritas actuz sciencie exercē
di que qñqȝ sine scientia est.Qñqȝ scientia sine ip
sa.sicut eciā patet in iudicibus secularibus.aliq̄s
enim est iudex hñs autoritatē iudicandi qui nō
habet iuris scientiā.et aliq̄s econūso hȝ sciāȝ iuris q̄
nō habet autoritatez Et quia actus iudicij ad q̄s
quis ex autoritate suscepta obligatr non autē ex
scīa habita.sine utraqȝ fieri bene nō pt. Ideo au
toritas iudicandi que ē clauis ē sine scientia non
pt sine peccato accipi.Sed scientia sine autoritate
sine peccato haberi pt.A clauis componitr concla
uis.Et prod cla. ¶ Hic potest queri.An sacerdos
ex ui clauiū remittat pcm̄ quo ad penā tantum
Respondeo. Idem ē iudiciū de effectu quē potes
tas clauiū actualiter exercitata complet in eo in
quo contricō tempe p̄cessit.et de effcū baptismi
qui iam habenti grām datur.Aliquis enim per
fidem et contricōnem p̄cedentē baptismū graciaȝ
remissionis pccōꝝ q̄tum ad culpā consecutus ē
sed quādo actualiter postea baptismū suscipit g̃ci
a augetur et a reatu pene totaliter absoluitr.eo
q sit pticeps passionis xp̄i.Et similiter ille qui
p contricōnez consecutus est remissionē peccato
rum q̄tum ad culpam.et p consequens q̄tū ad
reatū pene eterne que simul cū culpa remittitr ex
ui clauiū ex passione xp̄i efficaciā habentiuȝ au
getur grā et pena dimittitr temporal'.cuius rea
tus adhuc remanet post culpe remissionem.non
tamen totus sicut in baptismo homo regnatur.
et configuratr passioni xp̄i.que sufficit ad omnē
penam delendā in se suscipiens ut nichil de prio
ris peccati actualis pena remaneat.qȝ non debet
alicui imputari ad penā nisi quod ipsemet fecit.
In baptismo autē homo nouā uitam accipiēs fit
p grām baptismalem nouus.Et ideo nullus rea
tus pene remanet.pro p̄cedenti peccato.sed in pe
nitentia homo non mutatr in aliā uitā.quia non
ē regnatio sed sanacō quedā.Et ideo ex ui claui
um que opatur in sacmento penitentie nō tota
pena remittitr.sed aliquid de pena tempali cuius
reatus post absolucōnem a pena eterna remanē
potuit.ut dictum ē Nec solū a pena illa quā ha
bet penitens in confitendo ut quidam dicunt.qȝ
sic confessio et sacerdotalis absolucō nō essent ī
in onus qd non competit sacmentis noue legis.
sed eciam de illa pena que in purgatorio debetur
aliquid remittitr ut minus in purgatorio puniatr
absolutus ante satisfaccōnem q̄ si ante absolucō
nem decederet.Ex dictis collige q deus p seipm̄
in contricōne delet culpā dimittit pene eterne rea
tū.infundit in anima grāȝ.sacdos autē ex ui cla
uiū in confessione aliquid dimittit de pena tēpo
rali.Vide in penitentia.

Clauo.uas.uaui.uare.i.clauis configere.ūbuȝ
actū.Et dicitur a clauus.ui.Et prod cla.

Claustralis in claustrum uide.

Claustrellū.li.diminitiuū puum claustrum

Claustrēsis in claustrum exponitur.

Claustꝝ.a claudo.dis.dr ĥ claustꝝ.tri.q̄a clau
datr ul' claudat inhabitantes.vnde ĥ claustrelluȝ
li.dimi.et ĥ et ĥ claustrensis et ĥ se.et ĥ et hec
claustralis.et ĥ le.in eodem sensu.ree claustri ul'
ptinens ad claustꝝ.Et potest esse substiuū ĥ et ĥ
claustrensis.et hoc se.ul' claustral' monachus ul'
monacha stans in claustro in cenobio.

Clausula.le.pnl' cor sicut est distinccō construc
cōnis.Et dr a claudo.dis.Et ut dicit pap.Clausu
la est in oracōne breuis sentencia.

Clauus.ui.mas.ge.i.acutus.dcūs a calibs.q̄si
calibus.i.ferreus.qȝ sit de ferro.Et clauus dicitur
uestis purpurea q̄ utebantr senatores.qȝ quibus
dā clauis aureis uel de alia materia erat ornata
et uariata Et in tali ueste sepe denotatr dignitas
Clauus eciā dr gubnaculū nauis scȝ temo ul' ma
nica temonis.Prouī xxiij.Quasi sopitus gubna
tor emisso clauo.Xv.Claua ferit clauis apit.cla
uus duo iūgit.Indue te clauo.rege clauo.pcute ¶ clauo

Clemens.tis.omnis ge.i.misericors
nobil' pius et sanctus.et dr a cluo.is.i.defendo.
qȝ cluat.i.defendat ptegat et tueatur.sicut solȝ
patronus clientē.Et compatur.Et inde ĥ clemen
tia.tie.a dtō clementi addita a.Clemens compo
nitr inclemens.et inde ĥ inclementia.tie.i.impie
tas.crudelitas.Et prod cle. Vnde in aurora dici
tur.Hinc pius hinc dulcis hinc clemens hinc qȝ
benignus. Item idem.Donec honoret eos summi
clementia regis.Et dr clemens q̄i clementē men ¶ tem habens.

Cleo.A cleos quod ē gloria dr
cleo cles cleui cletū.i.glorior.aris. Item cleo cles
.i.abscondere ul' sorbere. Itē cleo cles.i.inclinari.

Cleopatra.i.regina et soror prolomei regis a
lexandrie.Et cor pnl' naturaliter. Vnde in auro
ra dr.Nubit alexādro cleopatra regia rident. Itē
idem.Que iam cleopatre leserat intus amor

Cleophas frater ioseph sponsi uirginis marie
pater symeonis q̄ symeon iacubo epō successit.

Cleos.i.glā. Inde inclitus.i.gloriosus.ƀm pap

Clepo.pis clepsi clepere ptū.i.furari.Et ē acti
uū cū omnibus suis compositis si qua sunt ƀ hu
guc.Pap uero sic dicit.Clepere clam rape furari.
surripere.celare.Et corripit cle.

Cleps.a clepo.is.dr ĥ et ĥ cleps ul' cleptes tis

Clepsedra.A clepo.pis.dr ĥ clepsedra ¶.i.fur
dre.i.clacillus qui obdit foramen dolij qȝ p illū
quis furatr liquorem.et uidetr esse compositūȝ a
clepo.pis.et idor quod ē aqua.siue liquor.vnde
et quidam dicunt clepsidra pnl' prod et p i qua
si clepeus ydor.ß pocius uidetr ethymologia q̄ cō
pō.Sed siue sit ethimol' siue compō dicenduȝ ē
clepsedra pnl' cor.et p.e.ƀ hug.Item clepsedra
dr quodd instrumētum quod immittitr in dolium
p foramē supius cā furandi vinū.Itē clepsedra
dr illud instrumētum p qd hore colliguntr scȝ ho
ralogiū.Vnde clepsedrarij dnr illi qui p illd ho
ras colligunt Clepsedre eciam dicūtur uasa pfora
ta.q̄ hēbant philosophi ad dimeciēdam quātita
tem.Vnde marcial' in sua astrologia.monstratū
ē omnia signa paria spacia continere.multiplici
appositione clepsedrarum.

Cleptes cleptis in cleps est.

Cleptus.ta.tū.i.furatus passiue quod et pro
gibboso dr.Et deriuatur a clepo pis.ƀm huguc

Clericalis.in clericus uide.

Clericus.a cleros ul' clerus dr ĥ clericus.ci.et
dicūtur gnāliter clerici omēs qui in ecclesia xp̄i
deseruiunt.dū tamen ordinē habeant.et ab illo
tempe sic dicti sunt.ex quo matthias sorte elcūs
est quē pmū p apostolos legimus ordinatū.vñ
ĥ clericatus.tus.tui.et ĥ et ĥ clericalis et ĥ.le.
Vnde clericaliter adūbium.et ĥ clericalitas tatis
ƀ hug.Pap uero dicit.Clericus dcūs qȝ ē de sor
te dñi.ul' quia dñs sors ul' ps clericoꝝ est. ¶ Et

sciās. q̄ clericis qui ad diuina misteria applicant̄
competit rasura et tonsura in modū corone. ra
cōne figure. q̄ corona ē signū regni et pfeccōnis
cū sit circulus. Illi autem qui diuinis ministerijs
applicantur adipiscunt̄ regiā dignitatē et pfecti
in ūtute esse debent. Corona eniꝫ regale decus sig
nificat. et seruire deo regnare ē. Vnde ministri ec
clesie reges esse debent ut se et alios regant. qui
bus petrus ait. Vos estis genus clerū regale sac
dociū. Competit enim eis racōne subtraccōnis ca
pilloꝝ et ex pte supiori p rasurā ne mens coꝝū
tempalibus occupacōnibus a contemplacōne di
uinoꝝ retardet̄ ꝫ reuelata facie gloriā dei expedi
te et libere contempletur. Sūmitas eniꝫ capitis est
eminentia mentis. denudatio capitis est reuelatio
mentis. Clericus eniꝫ secretoꝝ dei non ignarus esse
debet. Et ex pte inferiori p tonsurā tondunt̄ ei
capilli usq; ad reuelacōnem sensuū scilꝫ oculoꝝū
et auriū ut uicia in corde et ope pullulantia doce
antur pcidenda ne ad audiendū et intelligendū
ūbum dei ꝑpediant. p quo seruato reddet̄ in ex
celsis corona. Item figura rotunda nulluꝫ angu
lū habet. et signat q̄ clerici non debent habē sor
des in uita. qm̄ ubi angulus ibi sordes. Et debēt
habere ueritatē in doctrina. qm̄ ueritas angulum
non habet sicut dicit Jero. ¶ Item hec figura est
omniū figuraꝝū pulcherrima. Vn̄ in hac deus ce
lestis creaturas fecit. p quod significat̄ q̄ clerici
debent habere pulchritudinē interius in mēte et
exterius in conūsacōne. Tales sane ut dicit̄ clemēs
papa ad ministeriū spūale eligendi sunt qui dig
ne pn̄t dn̄ica sacmenta tractare. meliꝰ ē eniꝫ do
mini sacerdoti paucos habere ministros qui pos
sint digne opus dei exercere. q̄ multos inutiles q̄
ordinatori onus graue inducant. Jero. autē ad ne
pocianū de uita clericoꝝ sic dicit. Nec rusticus et
tamē simplex frater. ideo se sanctū putet si nich
il nouerit nec peritus et eloq̄ns in lingua extimꝫ
sanctitatē. multo q; melius ē e duobus impfcīs
rusticitatē habere sanctam q̄ eloquenciā peccat
cem. ¶ Item quedā glosa dicit sup illud Isa. xx
ix. c dabit̄ liber nescienti lr̄as dicet̄ q; ei lege. et re
spondebit. nescio lr̄as ꝛc̄. Multo melius ē imperi
tiā legis confiteri q̄ iactare prudentiaꝫ. nec posse
scire quod dr̄. Vide in nubil' et in ordo. et in sac
Cleronomus. A cleros dr̄ h cle ¶ dos et in lux
ronomus. mi. i. heres. et cleronoma. i. hereditas.
Cleros grece latine sors ul' hereditas.
Clerus. a cleros dr̄ h clerus. ri. i. multitudo cleri
coꝝ. q̄i hereditarius ul' sortitus q̄ sit sortitus deo
. i. de sorte dn̄i. ul' q̄ ptem dn̄i habet. Vel ꝫ q̄s
dam. Clerus dicitur a clarus. quia sit clarus
Clibanarius in clibanus est.
Clibanicius. cij. mas. ge. i. panis in testa ul' fur
no coctus. Et dicitur a clibanus.
Clibanus. a cliuus. dr̄ h clibanus. ni. penl' cor
. i. furnus ul' fornax. q̄i cliuanus. q̄ in erectione
sit collecūs. Cliuus eniꝫ ascensus dr̄. Idem et alio
nomine dr̄ clinacius similiter a cliuo. Et a cliba
nus dr̄ h clibanarius qui custodit clibanū. uel fa
cit. et h clibanaria. rie. uxor clibanarij. ul' q̄ facit
ul' custodit clibanū. et clibanarius. ria. rium
Cliens. a colo. lis. dr̄ h et h cliens. tis. cō. ge. a
colendis patribus. uel dr̄ a cluo. q̄ cluat et defen
dat dn̄m suū. ꝫ hug. pap. uo dicit. cliens a colendo
patronū dcūs. i. amicus domesticus. q̄ prius colen

tes dicebant̄. Item clientes discipuli q̄si colentes
¶ Clientela. le. fe. ge. i. seruiciū ul' multi ¶ magr̄ū
tudo seruoꝝ. et dr̄ a colo. lis. Vel ꝫm pap. Cliente
la officiū domesticū. Et prod' te. Et format̄ a dā
clienti. I in e longam addita la. ꝫm pristianum
Clientulus. li. dimi. paruus cliens siue seruiens
Clima. a cleo cles p inclinari dr̄ h clima. matis
. i. tanta porcō terre ꝫm quā mutat̄ meridies. et
ꝫm h in astrologia assignant̄ septē climata i mū
habitabili regione. ꝫm quosdā ul' ꝫm alios octo
Item clima dr̄ plaga ul' ps celi siue mūdi. Sicut
consueuit dici. Quatuor sunt climata mūdi. i. ptes
scꝫ orientalis. occidentalis. septemtrional'. austral'.
Item clima grece dr̄ gdacō. et in h climax acis.
quidā color rethoricus.
Climateriū. Clima grece dr̄ gdacō. Inde hoc cli
materium. et sunt climateria que gradati discur
runt. ul' incerte rei diuinacōnes. ul' incta pfugia
Climax. Clima grece dr̄ gradacō. vnde h climax
cis gradacō. quidā color rethoricus ꝫ hug. Vide
eciam sup in iiij pte in caplo de col' rethoricis
Cline grece latine dr̄ lcūs. et ūtitur in latinum
et dr̄ h clinus ni. i. lcūs. A q̄ clino as ūbum actiū
Clinicus. A cline ul' clinus dr̄ h clinicus. ci. pnl'
cor. qui de lcō non dn̄dit. et pcipue paliticus. Et
h clinica. ce. in eodem sensu. Et clinicus. ca. cum.
mobiliter potest declinari.
Clino. Clinus. i. lcūs. A quo dr̄ clino. nas. i. flec
tere. curuare. et pp̄e ad lculum. ꝫ non est in usu
Et componit̄ inde aclino. nas. et conclino. as. de
clino. nas. Inclino. nas. Interclino. as. Reclino as
Clino et eius composita sunt actiua. licet q̄nq; in
ueniant̄ in absoluta et passiua significacōne. Vt
in lucano. Inclinant facta ducū. et omnia pō di.
facetus. Maiori cedat caput inclinet seniori
Clinus. ni. a q̄ clino. nas. q̄d componit̄ aclino
declino. uide in cline. et in clino as uide. et pō cli
Clipeola. uide in clipeus.
Clipeolus. li. dimi. puus clipeus.
Clipeus. A cluo. is. i. defendo dr̄ h clipeus. pei
. i. scutū. ꝫ scutū ē militū. Clipeus peditū. Et dici
tur clipeus. q̄i clupeus. q̄ defendat ab ictibus ul'
dr̄ a clepo. pis. quod ē furari. q̄i clepeus. q̄ fura
tur corpa nrā ictibus. q̄ autem dr̄ clipeus ictibꝫ
pens soma. i. subtrahens et furans corpus. vnde
ethimologia ē non composicōnis ostensio. vnde
h clipeū pei. neu. ge. pictura ul' ymago rotunda
ubi tantū caput impingit̄. Vel dr̄ sic locus ubi
ymagines reponunt̄. et h clipeolus. li. dimi. et h
clipeola. le. pnl' cor. anulus. q̄ sit rotūdus instar
clipei. ul' mōile rotūdū ad modū clipei. et clipea
tus. ta. tū. i. clipeo ptectus ul' armatus. et clipeo
as. i. contegere ul' armare clipeo. Et est actiū. Et
cor. cli sicut clipeus. vnde patet q̄ scribit̄ per sim
plex p. Ouid. in iij epl'a. Quā manibus clipeus et
acute cuspide hastam
Clistere. a clepo et ster ¶ cus componitur h clistere. ris. quod eciam h clis
terium inuenit̄. scꝫ instrumentū medicoꝝ quo ster
cus infirmi in uentre pduratuꝫ faciunt exire. sic
dictū. q̄i clepens stercus. Vel dr̄ sic q̄i culus ster
ris. ul' q̄i colacō stercoris. q̄ per ipm̄ colatur ster
cus extrinsecus. Vel dr̄ sic a cleo cles quod est in
clinari et stercus. q̄ stercus facit inclinari. i. depō
Et cor. pnl' clistere. Vnde dicit macer de puluere
anheti. Appositis digitis aut intus clistere fuso. et
declinatur h clister clisteris a macro. et sic ablīus

desinit in e. Et sic ꝫ regulā desinentiū in er crescē
tiū in genitō cor̄ pnl'. ut puluer eris. clister teris
et inde dr̄ clisteriso. sas. et est clisterisare p foram̄
in anū aliquid emittere. diffūgere. ꝫm pap. Me
dici autē cōmuniter dicūt clistere. ris. penl' prod̄
et tūc declinat̄ h̄ clistere. ris. Et desinit abltīs in
Clito. A cluo. is. ꝓ resplendeo h̄ cli ‖ i. clisteri
to. onis. i. filius regis ul' impatoris ul' qui m̄lta
Clitus. ta. tū. i. glorio ‖ resplendet nobilitate
sus. nobilis. ꝫ non ē in usu. Et deriuat̄ a deos qd̄
est gloria ul' a cleo cles quod ē glorior. Et cōpo
nit̄ clitus cū in et dr̄ inclitus ta tū. i. ualde glori
osus. nobilis. Vel potest componi inclitus ab in
et clito. tonis. Vnde inclitus. i. nobilis et gl'osus
ꝫm hug̃. ul' inclitus ꝫm pap componit̄ ab in et
cleos quod ē gloria. Inde inclitus. i. intus glorio
sus. siue intus cleos. Et corripit cli
Cliuosus. sa. sum. uide in cliuus.
Cliuus. A cleo. es. quod ē inclinari dr̄ h̄ cliuus
ui. i. collis ꝫm ꝙ consideratʳ in descensu. scꝫ ascen
sus ul' pocius descensus montis ul' flexuositas vn̄
cliuosus. sa. sum. i. monticulosus ul' flexuosus Cli
uus componit̄. h̄ et h̄ accliuis et hoc ue. ul' accli
uus. ua. uū. Vn̄ decliuus. ꝓcliuus. Et quodlibet
istoꝝ comparat̄ ꝫm hug̃. Pap uero dicit. Cliuus
ascensus mons non altus. cliuosus inclinatus ꝓ
ascensu sumit̄. Reg. i c ix. Cūq3 ascēderent cliuū
ciuitatis inuenerunt puellas ꝛc̄. Et producit cli
Cloaca. A colo. las. dr̄ h̄ cloaca. ce. q2 ibi colā
tur que emittuntur. Et dr̄ cloaca quelibet fossa
ad quā sordes defluūt. Vel ꝫm quosdā dr̄ cloaca
a cleo. es. quod ē abscondere ul' sorbere. q2 sterco
ra et immūda absorbeat ul' abscondat. Et prod̄
pnl'. Vel ꝫm pap. Cloace dcē sunt ꝙ p eas colā
tur aque. ut quociens pluuie inundatio extiterit
per eas aque extra ciuitatem mittantur.
Cloacarius. rij. qui cloacā facit ul' purgat. a clo
aca dr̄. et h̄ cloacaria. rie. in eodem sensu.
Cloca vna ex tribus ꝑtib3 interp̄tat̄ cōuocacō
Cludo. dis antiqui. ꝫ moderni claudo. dis dicunt
Vn̄ p̄t componi ꝫm antiquitatē concludo. exclu
do. recludo. et cetera. uide in claudo. dis.
Cluniculū. li. ge. neu pnl' cor̄. i. spata splēdona.
et dr̄ a clunis. q2 pendeat a clune. Vel dr̄ a cluo
is. q2 defendat. Cluniculū eciaꝫ dr̄ foramē qd̄ fit
in camisijs mulieꝝ circa ignina. ul' generalit̄ qd̄
fit in pānis eaꝝ. circa latus. ꝫm huguicionem.
Clunis. A culus dr̄ h̄ aut h̄ clunis. generis inc̄
ti. i. nates. q2 sit iuxta culū. Vel pocius deriuat̄ a
cluo. is. pro defendo. q2 illa massa carnis defendit
ossa sedentis. ꝫm hug̃. Pap uero dicit. Clunes dcē
Cluo cluis clui caret supīs ‖ ꝙ sint iuxta culū
et signat duo. scꝫ defendere et resplendere ‖ Cluo
componit̄ p̄cluo. is. i. ualde defendere ul' ualdē re
splendere. vn̄ h̄ et h̄ p̄clunis. Et cluo ꝓ defendo
cū suis compositis si qua habet actm̄ ē Pro resplē
dere neutꝝ. et omnia carent sup̄ ꝫ hug̃. Pap uo
dicit. Cluere pollere excellere uigere protegere
Coaceruo. uas. uaui. ex con et acuo as. et abi
cit̄. n. et ē coacuare simul acuare. cumulare
Coactim aduerbium. i. urgenter. ‖ congregare
Coactor. toris. qui cogit. a cogo. gis Coactor
eciam dicitur aselli agitator ꝫm papiam.
Coactrix. tricis. fe. ge. mulier que cogit. Et for
matur a coactor. or in rix.
Coactus. ta. tū. i. constrictus. in vnū collectus

Coacuo. is. acui. ex cō et acuo. ‖ a cogo cogis
is. i. simul acuē. Jero. in ꝓlogo libroꝝ salomōis.
Sciat magis scripta nr̄ā intelligi. que non in ter
ciū uas transfusa coacuerint. ꝫ statim de p̄lo pu
rissimo cōmendata teste suū saporem seruauerit
Coadiuuo. uas. i. simul adiuuo. Et componit̄
ex con et adiuuo. uas. Et abijcitur. n.
Coagito. tas. ex cō et agito. et coagitare ē sil'
agitare. ul' cumulare cōmouere. ul' repellere
Coagulatus. ta. tū. constrictus ul' simul strictus
Coagulū. a cogo. gis. dr̄ h̄ co ‖ a coagulo las
agulū. li. i. illud quod ponit̄ in lacte ut coagule
tur. Vnde coagulo. as. i. simul stringere.
Coallbeo. bes. bui. coalbere. i. simul albere. A
con et albeo. Et abijcitur. n.
Coaleo. les. in coalo. lis. uide.
Coalesco. cis. inchoatiuum a coaleo. les.
Coalo. lis. lui. i. crescere. ex con et alo alis qd̄
eciam secūde cōiugacōnis inuenit̄. coaleo les coa
lere. i. simul crescere. Inde coalesco. cis. inchoatm̄
Coaltrico. cas. ul' coaltricor. caris. i. simul ꝯtra
re. litigare. ex con et altrico ul' altricor.
Coamicio. cis. ... cui. coamictū. simul amicire. ex
con et amicio. cis. Et corripit mi.
Coango. is. xi. ctū. i. sil' angē. ex cō et ango is
Coarguo. guis. gui. guere. simul arguere. ex cō
et arguo. is componitur.
Coarto. tas. taui. coartare. i. simul artare. cōstri
gere. condempsare Ex con et arto tas
Coax uox est ranarum.
Coaxo. as. ūbum ꝓꝓum ranaꝝ. Et dr̄ a coax.
Coccinus. in coccus uide.
Coccineus. uide in coccus.
Cocitus. ti. fluuius infernalis. et interp̄tat̄ lu
tus. Et prod̄ pnl' et eciā p̄mam. q2 duplicat c. ut
habet̄ in doctrinali. Cocta ꝙ uocat' cocitus c du
plicauit. Job xxj. Dulcis fuit glareis cociti. Qd̄
ūbū tractans g̃g̃ mor̄ xv dic̄. Greca lingua coci
tos luctus dr̄. qui tamē luctus feminaꝝ ul' quoꝝ
libet infirmantiū. solet intelligi. Sapientes uero
huius seculi a uite ueritatis exclusi vmb̄s q̄sdaꝫ
de ueritatis inquisicōne tenere conati sunt. Vnde
cocitū fluuiū currere apud inferos putauerūt ui
delicet designantes ꝙ hij qui digna dolorib3 opa
faciūt. in infernū ad luctū decurrunt. ꝫ nos despi
ciamus vmb̄m carnalis sapiencie. qui iā de ueri
tate lucē tenemus. et cognoscamus uoce b̄ti uiri
cociton uel cocitū luctū infirmantiū dici. Et sci
as ꝙ pap ponit cocitus in. q. et eciā in c. vn̄ in
c dicit. Cocitus inferni palus ul' fluuius. ꝫ hug̃
ponit cocitus in. c. et sic p̄ma lr̄ā ꝫm eū est c. et
ita scribit̄ cōmuniter. De cocito dr̄. Non nisi la
menta tua dant cocite fluenta. Quidam tn̄ coci
tus scribunt per vnum. c.
Coccus. ci. mas. ge. ē genus tincture scꝫ mediū
inter rubꝝ et croceū. Coccū dicūt greci nos rube
um seu ūmiculū dicimus. Est enī ūmiculus ex sil
uestribus frondibus. vn̄ coccinus. a. ū. et coccine
us. nea neū. illo colore tinctus. i. rubeus. Inueni
tur eciā h̄ coccinū. cini. in p̄sa primo. Si fuerint
peccata ur̄ā ut coccinū. ubi dicit glosa. Ideꝫ ē coc
cus et coccinū et ūmiculus. Et scias ꝙ coccinum
substm̄ cor̄ mediā. Sed coccinus. na. nū. adiectm̄
prod̄ pnl'. sicut bissinus. na. nū. prod̄ mediā. ꝫ h̄
bissinū substantīm eam cor̄. Et ut dicit pap. Coc
cineum sanguineum. A cocco dicitur.

Codea. A conca dr hec codea. lee. dimi. q̃si con
cula. Item codee dñr alte et rotunde turres scz a
ciclo. q̃i ciclee. q2 p circulũ conscendũt et orbem.
vñ ſm pap. Codea p circuitũ aſcenſus. Grec ũo
dicit. Dic codeã turris ſcalam teſtam qȝ limacis.
Codear. a codea dr h codear ul' h codeare ris
a concauitate ul' ab uſu p̉us codeariũ dcm̃. code
ar eciã quedã menſura ſcilȝ dimidia ps dragme
appendens ſiliquaſ noue. quod triplicatũ conculã
facit ſm hug. In grec ſic dicit. Eſt codear ꝓprie
quo pulteſ ponis in ore.
Codearius. rij. e lapiſ marinuſ codeiſ et arenis
et lapilliſ concretuſ et aſperrimus. et dr a codea
Coctil'. a coquo. is. dr h et hec coctilis et h le
pnl' cor. quod coctum e ul' aptum ad coqñdum
Coctus. ta. tũ. a coquo. quis. dr. q autẽ dr coc
tũ q̃i coactũ ab igne ul' aqua ethimologia e nõ
deriuacõ. Quod componit ſemicoctus. ta. tũ.
Cocula uaſa õnia coqñdi cã pata. et dr a coq
Codex. caudex idem e quod trũcus. et mutata
au in o dr h codex. dicis. in eodem ſenſu. Item p
tranſlacõnem a codex uel caudex dr h codex lib
quid in quo continent diũſa pcepta iuſticie. ſic
in codice trunco continent diũſi rami. et appella
tio iſta mõ ampliata e ut et quilibȝ lib dicat co
dex. Dñt tamen codex et liber. q2 codex e ꝓprie
multoꝝ librorũ q2 tamq̃ ramos contineat in ſe
multoſ libs. ſȝ lib e vniuſ uolumis
Codicillus. codicilli diminitiuum. puus codex.
Codicilluſ eciã dicebat illa carta in qua ſcriptũ
erat teſtamentũ alicuius mortui extra ciuitatem
ul' in pegrinacõne. que poſtea mittebatur ad ro
manos ſm hug. Pap uero dicit. Codicilluſ puus
codex ul' ſcriptura nulla indigens ſolẽnitate. ſed
ſolũmõ teſtatoris uoluntatẽ ſigñs. loco teſtamti habetur
Codiculus. li. diminitiuũ. pus codex. idem quod codicillus. Et corripit cu.
Coegi coegiſti preteritum de cogo gis.
Coeo. Eo. is cõponitur cũ cõ et dr coeo is ſub
tracta. n. et e coire ſimul ire. et coire. i. cõiũgi. cõ
gregari. coadunari. cõuenire. vñ q2 uir et femina
cõiungunt in opere ueneréo. dicũtur tunc coire
Vnde h coitus. tus. tui. i. concubitus. Item coire
qñqȝ ponit tranſitiue p cõiungẽ. ſiue colligẽ et
congregare. et ſm h inuenit eius paſſiuũ in ter
cia pſona. Vnde lucanus. Multũqȝ coitur hũani
generis. i. colligit et congregat. Coeo tñ neutꝝ e
Coepũs. pi. uicarius epi. a con et epũs et abſolutũ
Vel ſm pap. Coepũſ cõiũctuſ et uicinuſ epi
Coepulor. aris. i. ſimul epulari. a cõ et epulor
Coequo. as. aui. are. i. ſil' eq̃re. ex con et eq̃ as
Vnde h et h et h coequans. tis. Et ſcribit per oe
diptongum. vñ pȝ q prod pnl'. Reg ij li c viij.
Et menſus e eos funiculo coequans terre.
Coerceo ces cui coercitũ. ũbum actiũ. i. ſil' arce
re conſtringere. Et cõponit ex cõ et arceo ces vñ
h et h coercibilis. et h le. vñ coercibilit adũbiũ.
Coeſus. a. ũ. i. corroſus. a cõ et eſus. et pd pnl'
Coetaneus. nea. neũ. vnius et eiuſdẽ etatis. ga
la. i. pficiebã in iudaiſmo ſup ml'tos coetaneos meos rc
Coeternus. na. nũ. i. ſimul eternus.
a con et eternus. ut filius deo patri. Vnde h coe
ternitas. tatis. uide in perſona.
Cofinarius. rij. mas. ge. qui cofinos facit ul' ue
dit ul' portat. et dicit a cofinus. ni.
Cofinulus. li. diminitiuum paruus cofinus.

Cofinus. ni penl' cor dr a cauo. uas. q̃i cauus
q2 ſit cauus. ſm rabanuȝ. Et ut dicit pap. Cophi
nos grece corbis. Cofinus uas ex uirgultiſ aptum
aliquid mũdare. Vel ut dicit quedã gloſa in Jo
hãne. Cofini ſunt uaſa ad fimũ portandũ. ul' dic
q cofinus e geſtatoꝝ fimi ul' ceni. quod q̃i idem
e. Vel ſm quoſdaȝ. Cofini ſunt uaſa uiminea ad
opa ſeruilia deputata. Juxta illud ps. Manus e
ius in cofino ſeruierunt.
Cogitatiuncula. le. dimi pua cogitacõ. Et dr a
Cogito. as. i. puto. et fit a ſecũda pſona uerbi
huius cogo. gis. abſtracta. s. et addita to. vnd ũ
balia cogitator cogitatrix. cogitatio. et h cogita
tus. tus. tui. et h cogitamen. inis. Cogito com
ponit excogito. as. Precogito. as. Recogito. tas.
Et ab iſtis ũbalia. Et dr cogitacõ q cogitat fre
quenter animũ reminiſci.
Cognatus. Gnatus. i. filius cõponit cũ con et
abiecta. n. dr h cognatus. ti. i. frater. q̃i ſil' natus
et h cognata. te. i. ſoror. q̃i ſimul nata. i. filia. Et
tũc ponit. g. in gnatus. et gnata p ꝓtheſim. Item
natus. ta. tũ componit cũ con et ad et dr cogna
tus. ta. tũ. et h cognatus. et h cognata. Et agna
tus. ta. tũ. et h agnatus et h agnata qui ul' q̃ ul'
quod e de eodem genẽ natus ul' nata ul' natum
Tamen ibi e drã. q2 agnati dñr qui p uirilẽ ſexũ
dñdunt. ſȝ cognati dñr qui p femineũ. Et dicũt
agnati. q2 accedũt ꝓ natis et ſuccedũt loco nato
rum dũ deſunt filij. ſȝ cognati dñr. q2 ſunt de eo
dem genẽ nati. ul' q2 ſunt ꝓpinquitate cognatio
nis cõiuncti. Qui ideo poſt agnatos habent q2 et
p feminei ſexus pſonaſ ueniũt. et a cognatiſ dr
h cognacõ onis. i. pntela conſanguinitas ſȝ diſtig ue
Cognomen. inis. cõmune nomen tocius et hoc ne
cognacõnis. Vnde h et h cognominis et tũc
qui ſunt eiuſdẽ cognominis. ul' nominis. Et tũc
cõponit a cõ et nomen. et cognomino. nas. cog
nomine appellare. ul' cognomen imponere.
Cognoſco. cis. noui. notũ cognoſcere. i. ſil' noſ
cere. vnde cognitor dr a cognoſcendo racões u
triuſqȝ ptis. Cognoſcere eciã dr in alio ſenſu. ut
ibi. Cognouit adaȝ uxorem ſuã. Cognoſco cõpo
nit ex con et noſco et mutat. n. in. g. Cognoſco
componit cũ pre et re. et dr pcognoſco. cis. recog
noſco. cis. De cognicõne ſanctoꝝ dicã in orõ. et
in ſanctus. De cognicõnis ũo nrẽ utilitate dicã in
curioſus. Item de cognicõne mortuoꝝ dicam
in defunctus. Item de cognicõne bonoꝝ angeloꝝ dicã in intellectus
Cogo. ago cõponit cũ cõ
et fit cogo. gis. coegi coactũ. Vñ ũbalia coactor
coactrix. coactio. Et e cogere conſtringere ul' co
adunare. Xv. Cogo cõſtrigo dico cogo coaduno.
Cohẽo es ſi ſũ. ſil' hẽo ex cõ et hẽo. et pd he
Coheres. dis. cõ. ge. i. ſimul cũ alio heres. et cõ
ponit ex con et heres. Et prod pnl'. tam in gtõ
q̃ in obliquis. Ro. viij. Si autẽ filij et heredes
heredes quidem dei coheredes autem xpi.
Cohibeo. es. cohibui cohibitũ cohibere. i. coer
cere refrenare conſtringere uetare. Et cõponit ex
con et habeo. es. Et abijcit. n. Aliqñ tamẽ retine
tur. n. et dr cõhibeo. bes. cõhibentia. ſȝ tũc aliud
ſigt. ſicut patebit. Et nota q uenialia cohibent
ſed peccata mortalia prohibentur.
Cohors. a cohortor. aris. dr hec cohors. tis. a
frequencia cohortacõnis. Et e cohors multitudo
ruſticoꝝ. caſtra multitudo militũ. Cohorſ maior

continet qngentos. Cohors minor continet tricē
tos. Jtez cohors dr qddam genus minucōnis. A
coartando vl' coercendo. qr coerceat cūcta interio
ra .i. cōcludat. vl' quia coerceat obiecto suo ext'
neos et ire phibeat. Et ſ h in tali ſenſu melius
ſcribit̄ p vnū .o. et ſine h. ſcʒ cors cortis.
Cohortor. aris. atus. cohortari .i. ſimul horta
ri. ex con et hortor. aris.
Cohoſtio. tis. tiui. tire .i. ſimul hoſtire. ſiue eq̄re
Et cōponitur ex con et hoſtio. tis.
Cohū. hi. ge. neu .i. corrigia qua iugum ad te
monem religatur. et dicit̄ a cohibeo. bes.
Coiicio. cis. ex con et iacio. cis. et abijcit̄ .n. et.
aliqñ retinet̄. et meliuſ uide in conijcio cis.
Coimo. mis. coemi coemptū .i. ſil' emē. ex con
et emo. is. et abijcit̄ .n. et mutat̄ e in .i. correptā
Coinquino. nas .i. cōmaculare. fedare. ſil' pecca
re. ex cō et inq̄no. nas. Et cor̄ qui. Math vij. Sʒ
q̄ de ore pcedūt illa ſunt q̄ coinq̄nant hominē.
Coire infinitiuus de coeo. is. uide in coeo
Coitus. tus. tui. concubitus. a coeo iſ iui itum
et cor̄ pnl'. ſicut coitum ſupinum.
Colax. acis. fuit q̇dā leccator. a quo et q̇libet
paraſitus poteſt dici colax.
Colema. atis. A colo. lis. dr h colema. matis .i.
cōmixtio herbe et olei. ex qua luctatores in pa
Colera. a colus vl' colon dr ¶ leſtra vngebant̄
h colera. re. pnl' cor̄ q̄ felliculā ſcʒ fellis effuſio.
et ē vnus de quatuor humoribus corpis dr etiā
colera ipſe folliculus de quo fel effundit̄. Et no
ta q̧ quatuor ſunt humores corpis humani. ſcʒ
ſanguiſ colera melācolia et fleuma. Et vnuſquiſ
q̧ predcōꝝ humoꝝ ſuū elementū pmitat̄ Sang
uis namq̧ pmitat̄ aerem. Colera ignē. Melanco
lia terram. fleuma aquā. uide de h in eſtas.
Colericus. ca. cū. pnl' cor̄. ille in q̊ magis dn̄a
tur colera. Et dicitur a colera. re.
Colicus. ca. cū. in colus eſt. Et corripit penul'.
Colifiū. a colo. lis. dr h colifiū. fij .i. panis qui
poſt meridiem vl' poſt pmam laborantibuſ dat̄
vl' panis azimus. in modū uirilis membri factus
q̊ ſolebant uti agoniſte ut eſſent fortiores. Juue
nal'. Comedūt colifia pauce. ſm hug. Pap uero
dicit. Colifia dn̄r panes azimi et genus carnium
carnes aſſe et ſemicocte. qui ē uictus athletaꝝ. et
Colimbus. bi. mas. ge .i. creſcēs ¶ prod. o. añ
herba in aqua. vl' circius uirens. vl' aqueductus.
ſcʒ locus p quē aqua diſcurrit. Jn paſſione beati
thōe īuenit̄. fecit colimbū et lacuſ aq̄ꝝ influētes
ſm hug. Pap uero dicit Colimbus ubi mūdant̄
ueſtimenta vl' aquaꝝ influens locus. et prod pri
Collactaneus. nea. neū eod ¶ mā ſill'am ſcʒ co
lacte nutritus. vl' in codeʒ tempe. Et dr a collac
to. tas. Actuū xiij. Et manaen qui erat herodis
Collacteus. tea. teū .i. ¶ tetrarche collactaneus
eiuſdem lactis. Collactei ſunt qui idem lac ſuxe
runt. vl' in eod tpe q̄ſi coetanei. Et componit̄ ex
Collacto. as. aui. are .i. ſil' lac ¶ con et lacteus
tare. et cōponit̄ ex cō et lacto. as. et mutat̄ n ī
Collaphiſo. ſas. collaphis cedere. A collaphus
phi dr. Vel ſm pap. Collaphiſare collū cedē. vn̄
Collaphiſatus. ta. tū. collaphis ceſuſ vl' uberatus
Petri pma c ij. Que ē enim grā ſi peccantes et col
laphiſati ſuffertis. q̄ dicat. Si peccatis et punimi
Collarium. rij. quod eſt in col ¶ non ē h grā
lo canis. A collum dicitur.

Collateralis. A cō et lateralis cōponit̄ h et h
collateral' et h le. qui ē a latere. ut uentus colla
teral' q̄ contiguuſ et uicinuſ et a latere exiſtens.
Collatero. ras. raui. rare .i. ſimul laterare. penl'
cor̄. Et cōponit̄ ex cō et latero. ras. qd ē cōiungē
vl' aliquid alicui lateri apponē. Et ē actiuum.
Collatio. onis. in collatiuus. uide.
Collatiuus. a confero. fers. dr h collacō. onis.
Et collatiuus. ua. uū .i. largus. amplus. ſumoſus
capax. ubi multa conferunt̄. Vnde collatiue adū
biū conferendi. Vnde ps dr agere de lrā collatīe
ubi oñdit̄ q̄ lrā cui lrē cōfert̄ ad cōſtitucōm ſill'e
Collato. as. aui. are. atū .i. ſimul latare. ex con
et lato. as cōponitur. uide. in lato. as. et prod la
Collaudo. as .i. ſimul laudare. uide in laudo as
Collectiuus. ua. uū. a colligo. gis. Vnde collecti
uū nomen dr quod in ſing̊ numero multitudinē
ſig̃t. ut populus. multi enī homines in vno pplō
colligunt̄. Vide in tercia pte ubi agit̄ de ſpēbus
nominum. in capitulo de nomine collectiuo.
Collega. ge. mas. ge. nomen officij uiroꝝ ē. et
dr a collego. legas. et prod penl'. ppe quidem col
lege ſunt in officio q̊ inſimul legant̄ ad aliquod
officiū agendū. ut ad pacem inter aliquos cōpo
nendā. Xv9. Conſortes cōiungit amor. ſocios la
bor vnus. Miſſio collegas ad eūdem cōpulit ac
tum. aſt eadem comites vnit uia. menſa ſodales
Jtem lego. gis. cōponitur cū cō et dr colligo gis
et iñ h et h collega. ge. cō. ge. penl' cor̄ .i. ſil' colli
gens vl' legens. ſic̄ enī cōuene dicitur ſil' venien
tes. ſic college dn̄r ſimul legentes. uide in ſocius
Collegiū. gij. ſocietas. a colligo. gis .i. ſimul le
go. dr collegiū. gij. vnde collegio. as. collegiū fa
cere congregare ſ hug. pap dic. Collegiū ē ſocie
tas collegaꝝ in vno honore poſitorum.
Colletor. taris. atus. ari .i. ſil' letari. a con et le
tor aris. Et prod le. quia eſt ibi dyptongus. ae
Colleuio. as .i. ſil' leuio. uide in leuio. as.
Collibentia. tie .i. obediētia vl' conſenſus. et id
eſt collibeſcentia. tie. Et dicitur a collibeo. bes
Collibeo. libeo uel libet cōponit̄ cū con. et dr
collibeo. bes .i. ſimul libere vl' cōplacere. Jtez col
libere .i. obedire vl' conſentire. vnde collibeſco is
inchoatiuum. et corripit li.
Collibertus cum alio libertus. uide in libertus
Collibeſtentia uide in collibentia.
Collibiſta. te. in collibium uide.
Collibiū. bij. dr a collibeo. bes. et dr collibiū p
uū munuſculū vl' fructus ut pomū nuces. cicer
frixum uuapaſſa quod et bellariū dr. et antepo
metū. Et dr a colibet. quia ſimul cū alijs placet
poſt carniū fercula. fructus ſolent diligi p ſe nō
tantū. Vnde collibiſta. ſte. dr qui recipit collibia
et huiuſmodi munuſcula p uſura vl' aliquo ſer
uicō. Dr eciam collibiſta qui uendit collibia.
Collibꝝ. bri. penl' prod ē genus pecunie. vl' to
ta pecunia ſimul collibata. Et dr a collibro bras
quod componitur a con et libro. bras.
Colliculus. li. dimi. puus collis.
Collido. dis. liſi. liſum. lidere .i. ſil' ledē. ex cō et
ledo. dis. Vnde colliſus. ſa. ſum. Et prod li.
Colligo. gis. gi. ctū. ligere .i. ſimul legere. a cō
et lego gis. et cor̄ li ſ; prod in preterito le.
Collirida. de. pnl' cor̄ dr a collū. et eſt collirida
panis tenuis et q̄ſi ſubcinericius. vl' collirida eſt
panis modicus et triangulus. coctus et frictuſ de

116

tensus. Reg̃ ij c vj. Collirida panis vnā. ¶ Alex
and. Collirida panis quodda genus esse memto

Collirium. A collum dicitur hoc collirium col
lirij .i. quelibet supunctio ꝓprie tamen ad tergen
das feces oculoꝝ. ƒm hug̃. Pap̄ uero dicit. Colli
riū medicamentū collirīa sonant ꝙ uicia oculoꝝ
tergant. Apoca .iij. Et collirio inunge oculos tu

Collis. a collū dr̄ h̄ coll'. lis. Et ¶ os ut uideas
sunt colles p̄eminentiora iuga montiū. q̄si colla
ul' ipsi ascensus circa summitates montiū. Et fa
cit gtūs plural' in iū colliū. Et accusatiuus p'lis in
es et in is colles uel collis.

Collisio. onis. fe. ge. q̄i simul lesio. a collido is
ul' p formacōnem a collisus. si. addita. o. Itē col
lisio est q̄dam sp̄es metaplasmi. que alio nomīe
dr̄ sinalimpha. de qua dixi in quarta pte in cap̄
metaplasmi. Item collisiones sunt cū asp̄ē conso
nantes in constructione occurrunt sibi ut ē illud
si uires auriga p lora p flagella p frena ut volt
pap̄. et collisio sic ē uiciū cōtētū sub barbarismo

Collisus. a. ū. q̄i sil' lesus. a collido is. Et ꝓd li.

Collito. tas. taui. tare. i. simul litare. Et cōponi
tur a con et lito. tas. Et corripit li.

Colliueo. ues. liui. liuere. i. sil' liuere. ex con et
liueo. es. vn̄ colliuesco inchoatm̄. Et producit li.

Colloquiū. quij. cōsiliū ul' concō quod uulgo
dicit' parlamentū. et dr̄ a colloq̄r. eris. ul' p̄t dici
colloqum q̄i sil' loqum. i. sil' habere locutionem

Colloquor. ris. cutus sum. colloqui. i. simul lo
qui. a cō et loquor. ris. Et corripit lo.

Colluco. cas. caui. care. i. obscurare. et ē tractuȝ
a ramis arboꝝ. q̇ cadentes nemus obscurius faci
unt. Et cōponitur a con et lucus. Et producit lu

Collulum. li. diminitiuum paruum collum.

Collū. a colūna dr̄ h̄ collū. li. q̄ꝛ sit longum et
rotundū ut colūna baiulans caput cuius anteri
or ps gula posterior ceruix dr̄. ƒm hug̃. Pap̄ ec̃
dicit. Collū dictū ꝙ sit rigidū et rotundū. caput
sustentans ut columna.

Colluo. is. i. simul luo ul' simul delauare et de
struere. ul' sordes cōgregare. et cōponitur ex con

Collustro. stras. straui. strare. i. simul ¶ et luo
lustrare. ex con et lustro. stras.

Colluuiū. a colluo. is. dr̄ h̄ colluuiū. uij. et hec
colluuies ei et h̄ colluuio. onis. in eodeȝ sensu scȝ
aquaꝝ inundatio. ul' sordiū collcō et congregacō
ex multa fluxione et inundatione aquarum.

Colo. as. aui. dr̄ a colus. et est colare purgare.
foras emittere liquefacere eliq̄re. Colo cōponitur
cōcolo. as. d̄colo. as. Excolo. as. Precolo. as. Per
colo. as. Recolo. as. Succolo. as. i. paꝝ colare. ul'
q̄ sunt subtus colare. ul' post colare. Et est actm̄
cū omnibȝ suis cōpositis. et omnia ꝓd hāc sill'aȝ
co. ƺ colo is eā cor. vn̄ in grec̄ dr̄. p̄ma dico co
co. ƺ colo is eā cor. vn̄ in grec̄ dr̄. p̄ma dico co
lo t̄cia dico colo. Itē. Nūc ego rura colo lego cal

Colo. lis lui. ere. q̄n̄ qȝ hȝ signi ¶ co gurgite colo
ficacōnes. Colo ciuitatē. i. habito. Colo terraȝ. i.
aro. colo formā. i. orno. Colo deū. i. uenero. colo
pntes. i. diligo. Hee significacōnes cōtinentur in
hijs u̇sibus. Agros rus formā superos colit atqȝ
pntes. hos arat h̄ habitat ornat honorat amat
A colo ul' colens p compōnem hic et h̄ celicola
et h̄ et h̄ xp̄icola. et h̄ et h̄ ruricola. agricola Et
scias ꝙ huiusmodi nomina composita a colo is
sunt. cō. ge. sicut a gigno cōposita. Vnde in doct'
nali dr̄. Quod colo cōponit cōmune locare dece
bit. Quod ꝙ facit gigno rc̃. Item colo componi
tur cū ad et dr̄ accolo. Itē cū ex et dr̄ excolo. i.
diligenter colere. Item a colo cōponitur incolo.
lis. i. habitare. Percolo. lis. i. pfecte colere. p̄colo
lis. i. p̄ alijs colere. Occulo. lis. i. abscondere. Re
colo. lis. rememorari. recordari. ad memoriaȝ re
ducere. ul' iteꝝ colē. Colo actiuū est in omni sua
significacōne. nisi ꝓ habitare ul' arare. tūc enim
ē neutꝝ. Composita uero ab eo si redoleant aliā
tram p̄dcāꝝ significacōnū scȝ arare ul' habitare
neutra sunt. In alijs significacōnibus omnia sūt
actiua. Item omnia composita ab eo retinēt lr̄ā
turam sui simplicis ubiqȝ p̄ter occulo. lis. Itē oīa
faciūt p̄teritū in lui et supinū in cultū. Et hec sil
laba co ubiqȝ corripitur in eis.

Colobiū. a collū dr̄ h̄ colobiū. bij. i. palliū li
ginale usqȝ ad talos depensum et sine manicis. et
dr̄ colobiū q̄i collobiū. a collo depensum ul' q̄a
sit longum. Et nota ꝙ non solū u̇gines ƺ eciam
diaconi utebant' collobio. In loco cuius postea
usi sunt dalmatica. q̄ꝛ scȝ nuditas brachioꝝ culpa ¶ batur.

Coloma colome id est calamus cū
spica sua. Et dicitur a culmus.

Colon dicūt greci. Et interp̄tat' membꝝ. Item
colon ul' colos dicūt greci fel. ul' aliud intestinū.

A colon per composicionem monocolos dico
los ul' bicolos. tricolos tetracolos. a monos q̄d
est vnū ul' dis siue bis quod ē duo ul' tris quod
ē tres ul' tria ul' tetras quod ē quatuor et colon
quod ē membꝝ. scȝ quod. habet vnā ul' duas ul'
tres metri uarietates. Vnde inuenit' in odis ora
cij. Hec oda ē monocolos. hec dicolos hec trico
los. i. habet in se vnā ul' duas ul' tres metri ua
rietates. Pap̄ dicit. Colon culare intestinum.

Colonia a colonus dr̄ h̄ colonia. nie. i. ciuitas
ul' castꝝ ul' uilla quelibet a nouis institūta colo
nis. Jero in ꝓlogo Jeremie. Jam terras eorū co
lonie gentiū possideant. Colonia eciā dicebatur
olim ciuitas ul' regio capta a romanis. in q̄ uete
ribus expulsis supducebant' noui coloni a roma
nis. Colonia eciā dicebat' ciuitas ul' castꝝ uel uil
la in cōfinio duaꝝ regionū. a colonis frequenter
ibi mutatis a romanis ne liceret eis esse infideles
ƒm hug̃. Vel ƒm pap̄ Colonia ē que ꝓ defectu
indigenaꝝ nouis cultoribus adimplet'. dicta ꝙ
sit agriculture dedita.

Colonus. ni. i. terre cultor ... aduena qui
aliūde ueniens agrum locatū sibi colit. et dr̄ a co
lo. lis. ƒm hug̃. Pap̄ eciā dicit. coloni ab incolen
do terram dicti. aduene sunt Et producit lo

Coloquintida. de. ul' coloq̄ntis coloq̄ntidis. cu
curbita agrestis et uehementer amara. q̄ similit'
ut cucurbita p terram flagella extendit. fructū ro
tūdo et folijs similibus cucumeri usuali. Vnde in
iiij lib̄ reg̃. c iiij. Et collegit ex ea coloq̄ntida. ul' a
gri. Vel ut dr̄ in historijs. Coloq̄ntide sunt agres
tes cucurbite amarissime minores hijs q̄ in ortis
nascunt'. Vel ut quidam dicūt herba ē q̄si uitis
se diffundens in sepibus fructu modico purpure
o et rotundo cū maturus ē. Alexander sic dic̄ A
grestis tibi sit coloq̄ntida cucurbita lector.

Color dr̄ a caleo. q̄ꝛ calore ignis et solis colores
conficiunt'. Vel dr̄ a colo as. q̄ꝛ olim colores co
labant'. ut essent nimie subtilitatis. vnde coloro
loras. u̇bum actm̄. Alij uero dicunt ꝙ a coloro
fit color p apocopam. Color componit' ꝓ et per

bicolor.oris.q̄i duoꝝ coloꝝ.vnde bicoloratus a um.et h et h tricolor.oris.triū coloꝝ.Vn̄ trico loratus.ta.tū.et h et hec multicolor.i.multoꝝ coloꝝ.et h et h diūsicolor.oris.i.diūsoꝝ coloꝝ vl' alterius coloris.Vnde discoloratus.ta.tū.Et h et h vnicolor.i.vnius coloris.et h et h rubico lor.i.rubei coloris.et h et h albicolor.et cū eis dē cōponit᷑ coloro.ras.Et sunt omnia eius com posita actiua.Et cor̄ co.Et scias ꝙ omnia cōpo sita a colore ut bicolor.a decore ut dedecor.a cor pe ut bicorpor sunt cō.ge.irregulariter.licet ali qn̄ inueniant᷑ in neutro genere.quod autoritati attribuimus.Ezech xvj.Et sumpsisti uestimenta tua multicoloria.Et cor̄ ꝑmam color.Auianus Ingenio moꝝ subsistit forma coloꝝ.Itē ꝭm pap̄ Colores rethorici sunt qualitates vl' species dicē di.de quibus habes in fine quarte ꝑtis.Item de colore nubiū uide in nubes.

Coloro.ras.raui.rare.v̄bum actm̄ a color dici tur.Alij uero dicūt.ꝙ a coloro fit color ꝑ apoco pam.Coloro cōponit᷑ cū cō et dr̄ cōcoloro.loras Itez cū de et dr̄ decoloro.ras.i.ualde colorare vl' colorem auferre.Et ut ḡnaliter dicamus cōponit᷑ cū omnibus ꝑ̄dictis cū quibus et color.Et oīa sunt actiua Et producūt lo.

Colos vl' colon dicūt greci fel vl' aliud intesti nū sicut dixi in colon.

Coloseum.a colosus dr̄ h coloseū.sei.quidam locus rome ubi olim erant ymagines omniū ꝓ uinciaꝝ.et in medio erat imago rome tenēs po mum aureū in manu utpote dn̄a et regina oīm et erant ita disposite arte nigromancie.ꝙ quādo aliqua ꝓuincia uolebat insurgere cont᷑ romāos. statim ymago rome obūtebat dorsum illius pro uincie ymagini.Vel ut dicūt.ymago illius pro uincie insurgebat contra ymaginez rome.et tūc romani ex improuisu mittebant illuc exercituz et prouinciā illam subiugabant sibi.Et tali arte romani q̄i totū mundum sibi subiugauerunt.Et dicitur in wlgari colisie.uide in pantheon

Colosus.a colo.lis.dr̄ h colosus.si.i.aliq̄ res in memoriā alicuius mortui facta.ut tumuli et ymagines apud antiquos.et dr̄ colosus q̄i colēs ossa.Et prod̄ penl'.Iuuenal'.Et de marmoreo ci tharam suspende coloso.ꝭm hug.Pap̄ uero dic. Colosus uocatur statua marmorea et alta.

Colostꝝ.a colo.lis.dr̄ h colostruz.tri.quod et colustriū dicit᷑.i.lac concretū in mām̄is.vl' pocīo nouū lac quod statim ꝑmo mulget᷑ post fetum qd̄ cito coagulat᷑ Pap̄ dicit.Colostꝝ lac nouū ꝑ o.Potest eciā in feminino genē ꝺ̇dinari h colus tra.re.Vn̄ dicit auicenna in ij libro in c de lacte Et colustra ē tarde digestionis.mel uero ipāz rec tificat.et acquirit ex ea corpus nutmētū ꝑl'imū

Colubella in columna uide.

Coluber.a colo.lis.dr̄ h coluber.bri.pnl' corr̄ et h colubra.bre.q: colat vmbām.genus ē serpē tis.vn̄ colubrinus.na.nū.Colub̄ ceruū fugit.Leo nem interficit.

Colubculus.li.di.puus coluber

Colū.a colo.as.dr̄ h colum.li.idem qd̄ q̄lus. Vn̄ v̄gil'.Tūc spissos minime q̄los.cola q: ꝑlorū fumosis deripe tectis.Item colū accipitur ꝓ qd̄ colore rethorico.Sūt eniz colū et coma duo co lores rethorici.Vide in fine quarte ꝑtis.Pap̄ sic digit.Cola dicūtur ꝑ que mustum fluit.a colādo

Columba.a color ꝭm raban̄ dcā h collū.li.

dr̄ h colūbus et h colūba ꝓpt᷑ diūsos quos habet in collo colores.et ē fe.ge.columba.Et dr̄ colū ba q̄i colens lumbos.Et habet septē ꝓꝑ̄etates caret felle.nullū ledit.alienos pullos nutrit.gemi tū ꝓ cantu emittit.iuxta fluuiū morat᷑.granū e ligit quod comedat.In foraminibus petre nidi ficat.que omnia in significacōne cōueniūt fideli anime.signat eciā et spiritum sanctum.

Columbar.a columbus dr̄ h colūbar.aris.la tibulū foramen ubi nidificant colūbe.Colūbar eciā dr̄ quoddā genus vinculi.a collo.q: sit aptū collo.Dn̄r eciā colūbaria loca cōcaua in naui ꝑ que remi emittunt᷑.q: sint similia latibulis colū baꝝ ubi nidificant

Columbinus.na.nū.pnl' prod̄.possessiuū a colūbus dr̄.Itē h colūbinus ni q̇dam lapis.a colore illius auis sic dictus.

Colūbulus.li.dimi.ꝑuus columbus.et h colū bula.bule.ꝑua columba.

Columbus.bi.in columba est.

Columnella.uide in columna.

Columen.a colo.is.dr̄ h columen inis.alacri tas vl' fortitudo.Et cor̄ lu.Vnde homerus.Hic patrie columen pugnat mauorcius hector.

Columis.a columna dr̄ hic et h columis et h me.i.sanus et alacer.q: erectus et firmissimus sit ut columna.a quo componit᷑ h et h incolumis .i.infirmus.Et corripit lu.

Columna.ne.dr̄ a columen inis.q: in summo sit longa.vl' q: columen sustineat.Vnd̄ h colum nula.le.dimi.et h columnella.le.dimiñ.et ꝑ ab iectionē n inuenit᷑ h columella.le.Vnde Joseph in viij.Quatuor columelle quadrangule stantes Et a columella ꝑ mutacōnem.m.in.b.inuenitur h colubella.le.similiter dimi.Et cor̄ co predicta Orac̄ in epy.Nempe inter uarias nutrit᷑ silua co lumnas Et in aurora dr̄.Petra colūna uiā sol re deūdo morā

Columnella dimi.ꝑua columna

Columnelli.a columna hij columnelli.nelloꝝ dentes qui canini dn̄r.a longitudine et rotūdita te sic dicti.q: sunt longi et rotūdi ad modum co lumne.ꝭm hug.Pap̄ uidetur dicere colomelli

Columnula.le.uide in columna.

Colurus.a colon et urus cōponit᷑ h colurus ri q̄i colon uri.i.membrū.i.cauda bouis siluestris nā urus bos siluestris dr̄.Inde colurus cauda illi us.Vnde et quadā similitudine dn̄r coluri duo circuli impꝑfecti in celo.qui quadā ydeali pruden tia fingunt᷑ in firmamento.sicut enim cauda bo uis facit circulū impꝑfectū.ita quidā c̄culi fingun tur esse in celo impꝑfecti q̇ntum ad uisum nostꝝ ꝭm hug.Pap̄ autē sic dicit.Coluri impꝑfecti c̄culi interpꝑtant᷑.Sūt autē duo diuidentes celū.vnus ꝑ mediū cancꝝ et capcornū.Alter ꝑ mediū arie tem et libām.nec ꝑueniūt nisi ad australem circu lum.vnde imperfecti dicuntur.

Colus.colos vl' colon dicūt greci fel.vl' aliud intestinum.et ūtit᷑ in latinā formā.et dr̄ h colus li apud nos.vnde colicus.ca.cū.ut colica passio que fit in illo membro.Et colicus homo qui in firmitatē coli patit᷑.Vnde macer de uiribus hba rū.Illius semen colicis cū melle medet᷑.Item īue nit᷑ h colus.li.vl' colus.lus.ꝓ rota feminaꝝ.sed tūc deriuatur a colo.lis.et ē fe.ge.et secunde vl' quarte decli.ꝭm hug.Pap̄ autem dicit.Colon ē grecū.et ge.neu.et in phica dr̄ intestinū culare. Item colica passio colū colatoriū a colando mus

tū.Colus instrumentū in quo femine nent ge fe
secunde vl' quarte declī.et cor' pmam.Ouidius.
epi.Aptior ē digitis lana colusq3 meis.

Coma.a como.is dr̄ h' coma.me.ꝓprie capilli
mulier̄.a comendo.sicut cesaries uirorum a cedendo
Vel dr̄ coma ꝓpe non cesi capilli.Et ē nomē ḡ
cū.Item a cumulo.as.p contrariū dr̄ h' cuma e.
vl' pocius h' coma.me.qi cuma.i.buis dcō.et h'
coma.matis.i.censura.iudiciū.Et a coma.me.h'
comaticus.ci.i.ūsificator.vn̄ comatice adūbium
.i.bŭiter compendiose.Item coluz et coma sunt
duo colores in rethorica.Vide sup̄ in iiij pte in
fine.Quidā tn̄ dicūt q' coma ē q̄drupedis.Vnde
grec̄.Est coma q̄drupedis colub' iuba siue leonis'

Coma.matis.prod' co.in coma.me.est.

Comarchus.chi.pn̄ceps sup comites.a comes ¶et archos pn̄ceps

Comaticus.a coma.me.h'
comaticus.ci.i.ūsificator.vn̄ comatice adūbium
.i.bŭiter.compendiose.Comaticus eciam dr̄ ab
breuiator cōpendiosus diuisus.Vnde dicit Jeroñ
in ꝓlogo osee.Comaticus est quasi p sñāz loqn̄s
Vbi dicit glo.abbŭiator diuisus eo q' in singul'
clausul' diūsas et plenas sñās dicat.Et cor' ti

Comatulus.la.lū.dimi.a coma.me.dr̄.Jeroñ
in quadā epl'a.Comatulus comptus lasciuus do
mus tue tecta non uideant.

Comatus.a coma dr̄ comatus.ta.tū.i.comas
habens.et h' comata.te.qued' gallia.scz lombar
dia.q2 comas solet nutrire.Et ꝓd' pn̄l' comatus
ta.tū.adiectm̄.ʒ coma.atis.comata subst̄m̄ pl'is

Combuo is ī buo is uid' ¶nūi cor' pn̄l' siue ma

Comedia.oda quod ē cantus vl' laus compo
nit' cū comos quod ē uilla et dr̄ h' comedia id ē
uillanus cantus.vl' uillana laus.quia tractat de
rebus rusticanis.et affinis cottidiane locucōni q2
circa uillas fiebat et recitabat'.uel dr̄ comedia a
comesacōne.Solebant enim post cibū homines
ad audiendū eaz cōuenire.Et differt a tragedia
sicut in tragedia dicet'.Pap̄ autē sic dicit Come
dia ē que res p̄uatarum et humiliū p̄sonarum comp̄
hendit.Non tam alto stilo ut tragedia.ʒ medio
cri et dulci.que sepe eciā de historica fide et de ḡ
uibus p̄sonis tractat.Itez dicit pap̄.Comedi dic
ti.q2 p̄us post comesacōnes ad eos audiendos ue
nire solebant homines.Sed post aggressi gesta
vniūsor̄.et delicta corripientes inscena ꝓferebāt
Et comedi est p̄teritū de comedo.et gtūs d' come
dus.da.dū.Et utr̄q3 prod' me.ʒ comedi infiniti

Comedicus.ca.cū.ad comediā ¶uus cor' penl'
vl' ad comedendū p̄tinens.vl' delcābilis.vnd' co
medice.i.delcābiliter.et dr̄ comedicus a comedos

Comedo.dis.di.cōponit' ex con et edo.dis.Et
q2 turpis esset ꝓlacō si diceret' conedo mutata ē
n.in.m.et ita est ibi.m.accidentaliter Vnde non
ē contra regulā si ibi ꝓferatur.Est enī regula q'
ꝓpō debet sillabicari p se quod non fit hic.ʒ ut
dixi.m.ē hic accidentaliter.Et a comedo.dis.hic
et h' comedo.donis.i.gluto uorax.et cor' pn̄l' sic
in ūbo.vn̄ siue dicat' comedo.edis.siue comedo
donis.semp e corripi debet.sicut volt hug' et ec
magister bn̄.Et habz comedo.dis.duplex sup̄ scz
comesum et comestū.Jn̄ comesatio per vnum s

Comedo.donis.cor' pn̄l' in ntō ʒ in obliq's eam
prod'.De h' uide in comedo.dis.Et ē cō.generis.

Comedus.da.dū.qui comediā describit.et dr̄
a comedia.Et producit me.uide in comedia

Comes.itis deriuat' a como.mas.et ē mas.ge
et cor' co.tamē uicecomes ab eo cōpositū acuit
co.licet sit buis.Et a comes h' comitissa.se.Item
inuenit' h' et h' comes.cō.ge.ꝓ socio.ʒ tūc deri
uat' a comeo.as.Et ē comes ꝓpe in itinere.a co
meando.Socius in piculo.Collega in officio.cō
sors in p̄mio.Sodalis in mensa.Xv.in collega est
Et scias q' comes ē cō.ge.declinacōne.ʒ omnis
in construccōne.Vnde lucañ.Imperiū q3 comes
De h' uide in tercia p̄te ubi agit' de omni gener
Et cor' co comes subst̄m̄.ʒ comes accūs de comis
et comes futurum de como.mis.prod' co.Vn̄ ūsus
Illis esto comes quorum te dogmate comes.Est
cōmune comes.comes ē mas nome honoris.Est
mores comes dignus habere comes.uide eciam

Comesatio.tionis.feminini ge ¶in como mis
neris.p vnum.s.uide in comeso.

Comeso.ab ultimo sup̄ huius ūbi comedo scz
comesu u in.o.fit comeso.sas.pn̄l' prod' ūbū fre
.i.freqn̄ter comedē.ꝓprie quid' est comesare sepe
et sup̄flue et luxuriose comedē.vn̄ h' comesatio
onis.et sunt ꝓpe comesationes sup̄flua et luxuri
osa cōuiuia Et debet scribi p vnū m.et vnum s
sicut et suū ūbum.Et h' volt hug' et eciā magis
ter bn̄.Vnde patet q' ad romanos c xiij ubi di
Jn comesationibus et ebrietatibus.debz comesatio
nibz p vnū.m.et simplex.s.scribi vl' proferri

Cometa.te.fe.ge.dr̄ ordinatrix comarum.et deri
uat' a coma.me.Juuenalis tamen cā metri inter
posuit s ibi.Ponūt cosmete tunicas.Itē inuenit'
cometa.te.mas.ge.vl' h' cometes tis.vl' te.Et est
cometa quedam stella crinita et emittens d' se ra
dios flāmarum ad modū criniū.Et semp q̄n appet
significat mortē vl' immutacōnem alicuius p̄nci
pis.vl' alicuius patrie destructionē.Et semp diri
git radios suos ad illā p̄tem cui minat'.Quidam
tamen dicūt q' non ē stella.ʒ quedā nubes igne
a claritate accensa.quod magis credimus ʒ hug'
et prod' me.Pap̄ uero sic dicit.Cometes stella ē
dcūs q' comas lumīs ex se fundat.Quod genus
sideris q̄n appet pestilentiā famē.vl' bellū uel reg
ni mutacōnem signat.quē latini crinitē uocant.cū
q' in modū criniū flāmas spargit.Alij dicunt cū
quibus ego q' cometes nichil aliud est q' uapor
terreus grossus cuius p̄tes sibi multū coniacent.
paulatim ascendens ab inferiori p̄te estus ad su
piorem p̄tem eiusdē ubi concauitatē ignis cont̄
git.et ibi diffusus ē et inflāmatus.et ideo uidet'
longus freqn̄ter et diffusus.¶Item scias q' stel
le hn̄tes comas efficienter et ʒm locū sue genera
cōnis sunt ꝓpter aerem inflāmatū ex uicinitate
ignis qui continet materiā comete et ipm̄ conti
tē.Aerem dico ꝓpinquū igni qui in se continz co
lorem ignis.q2 q̄n in ipso uapor siccus inflāma
tur tūc continuatio fit cū lumine flāme comete.
ab inferiori aere ubi stat uapor eiusdem nature
et ita diffuso illo qd' continuat' ei fit oblongum
et h' est cometes.Et si queras.Cū cometes dicat'
ese habere ad bellū vl' ad mortē alicuius.an sit
huiusmodi signū vl' cā vl' effcūs.Dico q' ꝓprie
signū p̄docōrum.q2 sicut dicit aristo.in lib' d' somp
no et uig'.Talia sunt sicut consiliarius cuius con
siliū melioribus inuentis mutari p̄t.Ita dominiū
martis bella et mortē continentiū et regentiū tur
bas signat.sicut inclinans p̄mū ad hoc p iraz et
calorem et siccitatem ex quibus ꝓuenit animosi

tas et concitatio populoꝝ ad sulcem. Et ideo sig
natū comete ꝓus ē sup martē qui est causa belli
et destructionis populorum. cā dico. inclinans nō
eius signacō ꝓxima non sit sup illa. ¶ Et scias
ꝙ ut dicit ptolomeus. Homo sapiens dn̄atur as
tris. qꝛ ꝑ sapientiā suā p̄t uitare ea ad que astra
disponūt. Vide in astrum et in iupiter.

Cometes. tis. mas. ge. pnl̄ ꝓd. uide in cometa.

Comicus. a comedia dꝛ comicus. ca. cū. i. come
dus uł ad comediā ꝑtinens. uł facetus. Et corrip̄
pnl̄. Duo sunt gnā comicoꝝ scꝫ comediā scriben
tiū. scꝫ ueteres qui ioculatores extiterunt. ut tēn
cius. Noui ꝗ et satirici quibus gnāliter uicia car
punt. ut ꝑsius. iuuenał. Et nudi pingunt. ꝙ uici

Comis. a como. mis. h et hec co¶ a denudent
mis. et h me. i. suauis uł curiał et facetus. Sꝫ fa
cetus de doctrina. comis de natura. Vel facetus ī
factis. comis in dictis. Et cōpatur comior. simus
unde comiter. mius. me. Vel comis ut dicit pap
compositus hilaris benignus. Et nota ꝙ como
mis. et h et h comis et h. me. et h coma. tis. ꝓd
ꝑmam. sꝫ h coma. me. eam corꝛ. Unde ūsus. Caue
colore comis me fallit femina comis. i. suauis uł

Comitas. tatis. i. curialitas ¶ curialis et facetus
uł suauitas. et formaꝛ a comi dato de comis ad
dita. tas. uł ꝫ pap. comitas benigtas humanitas

Comitatus. tus. tui. i. comitis dignitas uł terra
siue tm̄ spaciū q̄tū vnus comes tenꝫ. et deriuaꝛ a
comes. Itēꝫ inuenit h comitatus. tus. i. societas
uł comitacō. et tūc deriuaꝛ a comitor. aris. Item
inuenit adiectiue comitatus. ta. tū. uide in comi
tor comitaris. Et corripit co.

Comitellus. li. uide in comitulus.

Comiciū. cij. a cometes dꝛ h comiciū. cij. i. tem
pus in quo consules eligunt. uł intronisant. Et
eciā ipsa elcō uł intronisacō dꝛ comitiū. uł solē
nitas que ibi tūc fiebat. et cōuentus totius popu
li. et locus in quo fiebat. Et comitiū dꝛ q̄i coitiū
ꝙ totus populus ad elcōnem et intronisacōnem
consulū cōueniebat. sꝫ est ethimologia pocius q̄
deriuatio. uł compō. unde comitius uł comitialis
morbus dꝛ. i. caducus uł passiuus. quia in comi
tijs illi qui patiebant repulsas ꝓ pudore morbū
caducū incurrebant. Quidaꝫ eciā ꝓ timore repul
se scꝫ timentes repelli. et comitio. as. i. comitium
celebrare. uł eligere uł intronisare. uł in comitio
uł in cōuentu loqui. et ꝑ compōnem incomitio
tias in eodem sensu. Item scias ꝙ a comes itis. i.
hn̄te comitatū. p̄t diuari h comiciū cij. i. placitū
qd multi comites faciunt vn̄ plautus. Ibo intro
ut de capite meo faciant comicia Et inde comici
o cias. i. comiciū celebrare. uel in comicio loqui
Et ꝑ compōnē incomicio as. i. in comiciū addu
cere Item incomiciare. i. comiciū celebrare uł in

Comitor. a comes dꝛ comitor ¶ comicō loqui
aris atus sum. i. sequi. uel cū alio ire. Et inde co
mitans tis. ge omnis. Et comitatus ta tū. i. secu
tus. et corꝛ co et mi. Ouid de arte. Ipse licet ue
nias musis comitatus homerus Si nichil attule
ris ibis homere foras Et fuit olim cōmune nūc

Comiculus li. mas ge. penuł ¶ est deponens
corꝛ Et h comitellus li. di. i. ꝑuus comes Et sunt
ambo di. de comes ꝫ utramqꝫ eius sig̃ficacioneꝫ

Commanipularis. a con et manipularis cōpo
nitur h et h cōmanipularis et h re. i. cōsocius si
mul cū alio manipularis Et mutatur n in m se

Commater tris. q̄i simul mater. ex ¶ quente m
con et mater. et ꝓd ma Et scias ꝙ due sunt spe
cies cōpaternitatis seu cōmaternitatis. una direc
ta. scꝫ cū ego suscipio de sacro fonte filiū bertē
uel ip̄a meū. uel ad confirmacōm coram ep̄o te
neo filiū bertē. Et si accepo. semꝑ ē sepandū con
nubiū Alia ē indirecta. qn̄ unus coniugū postq̄
sunt una caro effecti. filiū alioꝝ suscipit In h ca
su ambo pn̄tes infantis compatres efficiuntur et
alteri cōiugū qui nō suscipit. qm̄ cōmunicant si
bi cōiuges accōnes Et sic tā directa cōpatn̄itas.
q̄ indirecta. matm̄oniū impedit contrahenduꝫ.

Comeatus a cōmeo ¶ et dirimit iam cōtractū
as dꝛ cōmeatus tus tui. i. simł meatus cōmeatus
eciā dꝛ expensa que ē necessaria in itinē simul cō

Commemoracio onis. fe ge. i. re ¶ meantibus
cordacio uel simul recordacio. a cōmemoro ras.
unde cōmemoracō fideliū defunctoꝝ Et formaꝛ
ab hoc genitiuo cōmemorati. addita o

Commemoro ras. ex con. et memoro ras. pnl̄
correpta. uide in memoro ras

Comendaticius. a cōmendo das dꝛ cōmendati
cius cia ciū. aliquis qui de suo nob dat ut res e
ius in nr̄ā habeamus tutela. Et eciā cōmendati
cia res que nob et nr̄ē tutele commendaꝛ. Inueī
tur eciā cōmendaticius qui cōmendat nos uł lau
dat. Unde in ij ad corin. e iij. Aut indigemus cō
mendaticijs ep̄łis. Et formaꝛ a genitō cōmenda
tus cōmendati addita cius

Commendo. as. ex con et mando. Et mutatur
n in m. et a in e. Et ē cōmendare tradere cōmit
tere uł laudare. magnificare extollere. unde com
mendatorius. ria. riū. Et h et h cōmendabilis et
hoc le. Et commendatiuus. tiua. tiuum.

Commentarius. a cōmentū dꝛ cōmentarius a
ū. i. expositarius. ria. riū. et h cōmentarius. rij. q̇
cōmentat. et cōmentator et cōmentarius qui cō
ponit cōmentū et scribit. et h commentariū. i. ar
mariū ubi reponunt cōmenta. et h cōmentario
lus. et h cōmentariolum diminitiua.

Commenticius. a cōmentū dꝛ cōmenticius a ū
. i. confictus falsus uł expositorius uł ad cōmen

Commentor. a cōmentū deriuaꝛ ¶ tū ꝑtinens
cōmentor. aris. atus sum. cōmentari. i. cōmentū
facere. uł inuenire similia uel exponē. configere
mentiri. Et p̄t esse frequentatm̄ huius ūbi com
minisci. licet deficiat in supiū. ꝫm usum. et redole
bit eius significacōnes oms. Itē cōmentari. i. au

Comentū. a cōminiscor dꝛ cōmentus ¶ gurari.
ta. tū. et h cōmentū. ti. i. fraus. mendaciū machi
namentū. inuentū confictū compositū. uł cōmen
tū est pluriū studio uł doctrina in mente habito
rum in vnū collcō. et ꝫm h quilibet liber et qd
libet opus de qualibet arte compositū dꝛ cōmen
tū. sꝫ in nrō usu cōmentū dꝛ liber expositorius.
qui deseruit expōni sentencie alicuius libri. et nō
constructioni lrē. Et ꝫm h sic diffinitur. Cōmen
tū ē expō ūboꝝ iūcturam non considerans sꝫ sen
sum. In q̇ āt glosa drāt a cōm̄to reqre in glosa.

Commeo. as. i. sił meo. ex con et meo as

Commerciū. ex con et merx mercis componi
tur h commerciū. cij. i. de pluribus rebus vna uē
ditio. uł diūsaꝝ rerū cōmutacō. ut si quis daret
uł cōmutaret mantellū ꝓ capa. uł econūso. Vn̄
et dꝛ cōmerciū. q̄i commutacō merciū. Illa ergo

mirabil' incarnacō ihū xpi fuit cōmerciū qi com
mutacō merciū. scilꝫ diuinitatis et humanitatis
Nā homo deo quodāmō concessit humanitatem
deus homini largitus ē diuinitatē. descendit diui
nitas. ascendit humanitas. et exaltata ē sup cho
ros angeloꝝ. Vnde cantat' in ecclesia. O admira
bile commercium creator generis humani ꝛc
Commilito. onis. simul cū alio miles. mas. ge
Comminiscor memi ¶ ex con et milito onis
componit' cū con. et dr cōmiscor. ceris. i. cōmeo
rari. ad memoriā reducere. excogitare. adinueniē
similia fingere. mentiri uel componē. Cōminisci
eciā plura studio ul' doctrina in mente habita ī
vnū colligere. Et facit supinū commentū. Ind' cō
mentus. ta. tum. participium.
Comminor. naris. natus sum. i. sil' minari. Ind'
cōminans. tis. ge. cōis. et corr' mi. Job xvj Cōmi
nans m̄ infremuit contra me dentibus suis. Des
cendit eciā cōminans a cōmino. nas. et tūc prod'
mi sicut mino. nas. Xṽ. Dum grex minat' lupus
Cominus adūbiū iuxta. si ¶ illi dente minat'.
ne intimissione stañ. fere. in pñti. simul. prope. de
pximo. Cui contrariū est eminus. cū duabus m
scribit' ꝫm pap. et cōponit' ex cō et minus Et sic
dr in gc̄. Eminus ad longe ſꝫ cominus ad prope
Commissura. re. fe. ge. i. incastratura ¶ spectat
cōiūctura. ligatura. Et dr a cōmitto. tis. quod est
cōiūgere. res enī que coniūgunt' sil' in vnū mit
Cōmissum. si. in fide traditū creditum. ¶ tunc'
cōiunctū pccm̄ forefactū. et dr a cōmitto. tis. si.
Cōmitto. tis. ex cō et mitto. tis. et ē cōmittere
sil' mittere ul' coniūgere aliqua. vnū īmittendo a
lij scꝫ incastrare. et cōmittere. i. forefacere peccare
Inde h' cōmissum. Et cōmittere. i. credere. in tute
lā ul' in fidem dare alicuius ꝫm hug. In grec̄ au
tē sic dr. Cōmitto sensum portat cuiuslibet horū
Cōjungo pecco credo facio rephendo.
Cōmixtus. ta. tū. a cōmisceo. ces. Jn̄ h' cōmix
tio. onis. i. simul mixtio. uide in misceo ces.
Commodo. das. in cōmodus. uide
Commodus. modus componit' cū con. et dici
tur cōmodus. da. dū. i. utilis. bonus. mansuetus.
q̄i cū modo. Vnde cōmodū dr illud qd' cōmoda
tur. scꝫ id qd' nrī iuris est. et ad aliū tñslatū ē cū
mō tempis. q̄diu apud eū sit. vnde et cōmoduꝫ
dcm̄ est q̄i cū modo datū ul' ad utilitatē non ꝓp
etatem datū. vnde cōmodo. das. i. pstare cōmodū
facere. Et componit' accōmodo. i. ad cōmoduꝫ et
similem usuꝫ dare pstare. ul' aptare. apte colloca
re. et ē actm̄ cū omnibus suis compositis. Cōmo
dus compat'. vñ h' cōmoditas. tatis. Et cōpōit'
incōmodus. da. dū. et compatur. Vñ h' incōmo
ditas. tatis. Et incōmodo. das. i. offendere. incom
moditatē alicuius facere. et construit' cū datō. Et
ē neutꝝ. Item in eod' sensu construit' cū accō et ē
actm̄ ꝫm hug. Pap uero dicit. Cōmodare ē idem
quod pstare quod sibi reddat' uelut pecunia cuꝫ
cōmodo aliquid dare. i. pstare. Nā cōmoduꝫ. i. ꝓ
ficuum emolimentum. merces. lucrum.
Commolo. lis. lui. lere. i. simul molere ul' cōte
rere. Jsa. iij c. facies paupeꝝ cōmolitis. Et debet
ibi corripi pnl' sicut in legitis. cū sit tercie coniug'
Et componit' ex con et molo. lis. Et corripit mo
Commonefacio. cis. i. admoneo. instruo. et ac̄
fa. cōmonefacis. cit. sic bñfacis. cit. licet sit breuis
Commoratio. onis. habitacō. mansio. tardatio
a cōmoror. aris. Et format' a cōmorati genitiuo
de cōmoratus addita. o. Actuū j c. fiat cōmorati
o eius deserta et nō sit qui inhabitet in ea. Et
Commoror. aris. ex con et moror pnl' cor'. Et
ē cōmorari cū alio morā trahere facere. ul' aliqs
retinere et morari facere. Inuenit' cōmoro et pro
Communico. a cōmūis ¶ commoror. ꝫm pap.
deriuat' cōmunico. cas. i. pticipare. cōmunionem
dare. cōmunē facere. immundū facere. inquinari
Math' vij c. Non intelligitis q2 omne extrinsecus
introiens in hominem non pt eū cōmunicare. i.
immūdū facere inqnare. Et componit' cōmunico
cū ex et dr excōmunico. cas. extra cōmunionem
facere. cōmunione puare. Et ē actm̄ cū omnib9
suis compositis. Et cor'. ni. Vtꝝ autē q̄libet xpia
nus tenet' sel' cōmunicare in āno dicā in cōmūio
Communio. a cōmunis dr cōmunio nis iui. i.
cōmune facere. et h' cōmunio. onis. q2 a pluribꝫ
¶ hic pticipat' ut corpus dominī. uide in missa.
Vtꝝ sumens corpus xpi cū consciencia
pt queri. peccati mortal' peccet mortaliter. Et uidet' q2 ñ
q2 nullus peccat faciendo id ad qd' tenet' sed iste
peccator tenet' ex pcepto ecclesie semel in anno
corpus xpi sumere. ergo q̄uis sit in ꝓposito pec
candi nō peccat corpus xpi manducando siue su
mendo. Ad hoc dicendū est q2 habens consciām
peccati mortal' quod dimittere nō ꝓponit peccat
mortaliter accedens ad sumendū corpus xpi. q2
indigne accedit. Peccat eciā non accedendo tempe
ab ecclesia constituto. scꝫ in pascha. q2 inobedies
ē non tamen est ꝑplexus q2 potest se ab h' dubio
eripe. peccādi ꝓpositū dittendo. Nichilominus tñ
manente tali ꝓposito minus peccat non sumēdo
q̄ sumendo. q2 illud quod ē malū ꝫm se ē maig
malū q̄ illud quod ē malū q2 ꝓhibitū. vñ pus
debet se dimittere excōmunicari q̄ cū proposito
peccati mortalis corpus xpristi sumat.
Communis. muniū componit' cū con. et dr h'
et h' cōmunis et h' cōmune. q̄i muniū pluriū. uel
q̄i cū munio. q2 non ē segregatus ab alijs in offi
cio. Vñ h' cōmunitas. tatis. Et cor' ni. Inuenitur
eciā cōmunitas accūs plis' de cōmunitus ta tum
quod uenit a cōmunio iui. ut lrās accipe sigillo
cōmunitas. et tūc prod' pnl' sicut cōmunitus a ū
Item cōmune aliqñ ponit' ꝓ immūdo. et est trac
tū a gentibus quas iudei reputabant immūdas
q2 cōmuniter ul' cōmunibus cibarijs uescebant'.
nec discernebant sicut iudei. vñ et animalia qbꝫ
gentes cōmuniter uescebant' cōmunia. i. immun
da dicebant'. Vñ actuū xij. Cōmune et immūdū
nunq̄ introiuit in os meū. et ampliata uocabuli
significacōne quodlibet immundū dicebat' cōmu
ne. Item quedā ūba dicebant' cōmunia q2 in lrā
tura passiua accipi pñt in actiua et passiua sig
nificacōne. de quibus dixi sup in iij pte ubi eg
de ūbis in caplo de generē ūboꝝ et in tractatu de
pticipijs. de cōitate ul' cōni uita dicā in thomas
Communitas in communis uide.
Como mas. i. ornare. et dr a coma me. Et est
ūbum actm̄. Vñ comatores dnr argenti celatores
q2 de sordida massa lucidū comant argentū. Co
mare eciā inuenit' ꝓ frondere. Et cor' pmā. h' co
mo. mis. eam prod'. sicut in como. is. ostendam.
Como is compsi. ptū. i. ornare ul' planare uel
pectinare. Et componit' accomo. is. i. ualde comē.
Discomo. is. deornare. Incomo. is. i. ualde comē.

Como et ab eo composita sunt actiua. et ꝓd co. ħ como. as. cor̄ co. Vnde in grec̄ dr̄. Como dum ◌nes ◌◌◌ como splendeo dicas. Tercia dat como dat ꝙ p̄ma como. Et comis nomen eciā ꝓd co uide in comis. Item inuenit̄ comes mas. ge. uel cōmunis substm̄. et cor̄ co. ꝭ comes actūs de ħ et ħ comis et ħ. me. Et comes ūbum futuꝝ de co mo. is. ꝓd co. xv. Si uis esse comes michi mo res accipe comes. Si michi fida comes sic eā. can sime comes. uide eciā in comes.

Compactus. A compungo. gis. compegi cōpac tū deriuat̄ compactus. ta. tū. i. impulsus uel con iūctus conformatus conglutinatus. et compactiꝫ coniūctim adūbium consertim.

Compages a compingo. gis. dr̄ ħ compages gis. i. cōiunccō. et ħ compago ginis. silr̄ cōiūctio Compagines eciaꝫ ul' compages dnr̄ capita ossi um. qꝛ compacta n̄uis uelut quodam glutino si bi adhereant. et hinc compagineus. nea. neū. Et cōpagino. as. i. cōiungē. Et ꝓd cōpages penul̄

Compagino. nas. pnl' cor̄. uide in compages.

Compago. inis pnl' ꝓd in nō. uid in cōpages.

Compatiuus. a compo. ras. dr̄ compatiuus ua uū. et ħ compatiuus. ui. et ħ compatm̄. ui. p qd̄ fit compatio. i. collatio rei ad rem. ul' quod ptinꝫ ad compationē. Compatiū autē nomen quid sit et quō formet̄ et cū quo casu construat̄ dixi in iij pte ubi determinaui de spēbꝫ noīm in c de com

Compareo. res. rui. simul parere. co¶ patiuo. ram parere. ex con et pareo. res. Et ꝓd pa. Ge neß xxxvij. Puer non comparet et ego quo ibo Ouid. Que nimis apparent retia uitat auis.

Comparo. ras. raui. ex con et paro. ras. Et est compare simul pare. Itē compare. i. conferre as similare. Itē compare. i. contra pare. Itē. compa re. i. emē. et ex hac significacōne sumpta ē secun da. nā qui aliquid emit p̄ciū suū compat. i. con fert rei emende. et cor̄ pa. Vnde ouid de remed Bella michi uideo bella parantur ait.

Compascuus. ua. uū. ex cō et pascua. i. comu nis ad pascua ul' ad pascendū. vn̄ pascuus ager dcūs est. qꝛ cōiter ad pascendū uicinis relictus ē

Compater. tris. q̄i simul eiusdem filij pater. q̄ filiū alicuius baptizat ul' xpianū facit. ul' ad bap tismū ul' confirmationē eū tenet. Et cor̄ p̄mā pa ter. Vnde vindocinensis. Doctrine pater est usus doctrina scolaris. Intercisa perit cōtinuata uiget. Et sciās ꝙ due sunt spēs cōpatnitatis. ut dixi su

Compatior. teris. compassus¶ pra in cōmater sum. et ē compati simul pati q̄i illi qui patit̄ con dolere. vnde ħ compassio. onis. et compassiuus a ū. et est ūbum deponens compatior. Et cor̄ pa.

Compatriota. te. cō. ge. penl' ꝓd. i. vnius uel eiusdem patrie. et componit̄ ex cō et patria trie

Compeciscor. ceris. ex con et paciscor. et muta tur a in e in p̄senti. ꝭ in supino seruat a. vnde fa cit compactum. et est compecisci simul pacisci

Compedio. pedica componit̄ cū con et dicitur compedio. dis. diui. dire. i. incatenare. illaquear pedes retinere. Itē compeditus. ta. tū. q̄si cū pede ul' pedica astrictus incatenatus. Et corripit pe

Compeditus. ta. tū. pnl' ꝓd in compedio est

Compegi gisti git ē p̄teritū de compingo gis.

Compello. lis. compuli compulsum. ex con et pello. lis. et cor̄ pnl'. in p̄terito. et ē compellē sil' pellē ul' impellē. ut iste compulit me ad ħ. i. ipu lit. Item compellē. i. coadunare. Virḡ in buc. Cō pulerant ꝙ greges coridon et tirsis in vnuꝫ. i. co adunauerat. Et dicit pap. Compello. las. cōpello lis ad ꝓuocacōnem ptinet. Illud compuli ħ com pellaui facit. ambo sunt actiua. Compellor inue nitur deponens. Compellari alloqui.

Compendino. nas. naui. nare. i. differre. vnde ħ compendinacō onis. i. dilacō. et cor̄ di. ꝭ pap

Compendiū. a compendo. dis. dr̄ ħ compēdiū dij. quidqd ē b̄ue et utile. et inde compendiosus sa. sum. b̄uis et utilis. Vnde compendiose adūbi um. ut iste loquit̄ compendiose. i. breuiter et uti liter. et hec compendiositas. tatis.

Compendo. dis. ex con et pendo. dis. componit̄ compendo. dis. et ē compendere simul pendere red dere uel persoluere. ul' trutinare equare

Compenso. sas. saui. i. remunerare. ul' reddē do nare. trutinare. Et ē ūbum frequentatm̄ a cōpen do. dis. compensum compensu. u. in. o.

Compensor. oris. ille qui libenter reddit quod debet. et dr̄ a compendo. dis.

Compensus. sa. sum. i. redditus ul' equatus ul' remuneratus. Et dicitur a compendo. dis.

Comperi pnl' cor̄ ē p̄teritū de comperio ris.

Compio. ris. ri. comptum compire. i. inuenire et cōponit̄ ex con et pario mutata a in e cor̄

Comptum est supinum de comperio ris.

Compes dis. fe. ge. cathena circa pedes. dicitur a compedio. dis. ꝭm hug. Pap uero dicit. Com pedes dcē ꝙ continent pedes. compes compedis fe. ge. Et cor̄ pe. Inuenit̄ autē in mas. ge. Tren iij. c. Aggrauauit compedeꝫ meū. quod autorita ti ascribimus. ul' forte uicio scriptoꝝ lrā corrup ta est. et dictum est meum pro meam.

Compesco. cis. pescui. citū. compescē. i. refrena re. componit̄ ex con et pesco. cis. quod non ē in usu. Quidā tamē dicūt ꝙ compesco ē compositū a con et pede et capio. ul' a con et paciscor. uel a con et paco. cas. vn̄ compesco. cis. q̄i facio pacē Alij a con et pasco. cis. et ē tractū ab equis q̄ cū pascunt̄ ligant̄ et coercent̄ pedibus. ꝭ illud sup̄ compescitū non ē in frequenti usu ꝭm quosdaꝫ

Competo. tis. ex con et pe¶ Et ꝓd pnl' pōne to habet p̄teritū et supinū ad modū quarte. et ē competere simul petē. ul' cōuenire cōgruere. a cō peto autē ꝓ cōuenire deriuat̄ competens nomen omnis ge. i. cōueniens. Et compat̄ competentior issimus. vnde competenter. tius me. et ħ competē tia. tie. Et componit̄ incompetens. Et ē neut̄ ge neris competo ꝓ cōuenire. et ꝭ ħ fecit ex se im p̄sonale competit. ꝭ in alijs sigtionibus ē actiuū

Compilo. a pilus pro capillo dr̄ pilo. las. i. pi los auferre. qd̄ componit̄ cū con et dr̄ compilo las. i. simul pilare. Et cor̄ pi in ista significacōne sicut pilus. Iteꝫ a pila ꝓ instrumēto terendi deri uat̄ pilo. las. quod componit̄ cū con et dr̄ cōpi lo. las. i. contundere ul' rapere. furari. expoliare. Orac̄ in sermonibus. Ne te compilent fugientes quid iuuat hoꝝ. ꝓprie quid compilare est aliena dicta suis intermiscere. et hinc ħ compilator qui aliena dicta suis pmisret. sicut solent pigmenta rij in pila diūsa mixta cōtundere. Vnde orac̄ in ser. Ne me crispini scrinia compilasse putes. et in hac significacōne ꝓd pi ꝭm hug. Vel cōponit̄ compilo a con et pilū. Vnde dicit mgr̄ bene. Cō pilo. i. cū pilo frango seu fodio. ꝓd pnl'. qꝛ cō

ponit᷑ ab eo qđ est pilū. Vnde orac̄. Ne te cōpi
lent fugientes qui iuuat hoꝝ. i. ne te confodiāt
Pap̄ dicit eciā Compilator qꝛ aliena dcā suis per
miscet. uide in pilo las. Compilo ergo a pilus cor̄
pnl̄. Compilo a pila ul̄ pilū eaꝫ prođ. Vn̄ ũsus
Compilo tollo pilos compilo scripta libroꝝ
Compingo. pango. i. iūgo ul̄ impello cōponit᷑
cū con et mutata a in i đꝛ compingo. gis. cōpe
gi cōpactū. i. impellere ul̄ cōiūgere conglutinare
confortare. Vn̄ iob x. Ossibus et neruis cōpegis
ti me. Item compingo pt̄ componi a con et pin
go. gis. et đꝛ compingo. gis. compinxi cōpinctuꝫ
compingere. i. simul pingere.
Compitū. a competo. tis. đꝛ h̄ compitū. ti. col
lcō pluriū uiaꝝ. scꝫ locus ubi plures uie se cōpe
tunt et cōueniūt sicut ē biuiū et triuium. et qua
driuiū. ul̄ componit᷑ a con et pital quod ē uia.
vnde h̄ et h̄ compitalis et h̄ le. et cor̄ pnl̄ cōpitū
Complector. plecto componit᷑ cū con. et đꝛ cō
plector. teris. ũbum cōmune olim nūc deponens
et ē complecti simul utꝛꝗꝫ brachijs cingere. vnđ
h̄ complexus. us. ui. et complexim adũbiū. et h̄
complexio actus complectendi. ul̄ quedā argumē
tacō. que vndiqꝫ complectitur adũsariū. et hoc a
latinis đꝛ complexio. ul̄ cornutus silogismus. a
grecis dilema. Et complexio đꝛ natura ul̄ dispō
vn̄ h̄ et h̄ complexionalis et h̄ le. liter. litas. et
complexionatus. ta. tū. cōplexione pticipans ul̄
dispositus. Iteꝫ complexus accipit᷑ in passiua sig
nificacōne. i. cōiunctus ul̄ compositus. ut sermo
complexus đꝛ constans ex dcōnibus. scꝫ orō. Et
componit᷑ incomplexus. a. ū. Item a complector
complexor aris. fre. De nominibus complexiuis
dixi in iij pte in capitulo de speciebus nominū.
Complex. a complico. cas. đꝛ h̄ et h̄ complex
cis. i. in malo consentiens alterius dolo simul cō
sentiens. ꝓpe quiđ complex ē qui aliquo peccato
ul̄ c̄rimine ē alteri implicitus ad malū semper ad
bonum nunꝗ̃ dicimus implicem.
Complexio. onis. actus complectendi. uide ĩ cō
plector. teris. Item complexio est quidā color re
thoricus de quo supra dixi in quarta pte in c đ
coloribus rethoricis
Complexus. a. um. in complector. ris. est.
Complicitas. tatis. fe. ge. i. concors inter duos
ul̄ plures dolositas in malo consensus. Et forma
tur a cōplex cis cōplici addita tas. fit cōplicitas
Complico. cas. complicui complicitū. Inuenit᷑
ec̄ complicaui et complicatū. maxime apud anti
quos. et est complicare simul plicare. Et cōponi
tur ex con et plico. cas. ũbale tamen retinet a ut
complicatio. de h̄ uide in plico. cas. Et cor̄ pli
Complodo. dis complosi complosum ex cō et
plodo. dis. et ē complodere sil̄ plodere. ul̄ sil̄ rep
cutē et claudē manus. et ponit᷑ simpliciter ꝓ cō
iūgere. ul̄ concutē. Iuđ vij. Ceperunt buccinis clā
gere et complodere inter se lagenas. et prođ plo
Complosus. sa. sum. i. con ‖ uide in plaudo dis
cussus. ul̄ cōiunctus. a complodo. dis. et ꝓđ plo
Et scribitur per vnum s.
Compluo. is plui. p sincopā ul̄ pluuj. i. pluuia
irrigo. et ē ũbum actm̄. et componitur a con et
pluo. Vnde complutio. onis. et compluor eris in
passiuo. vn̄ complutus. ta. tū. penl̄ prođ. Amos
iiij c. Pars vna compluta ē. et ps sup quaꝫ non
Complutus a ū. in cōpluo uide. ‖ pluit aruit

Compluuiū. uij. locus ad quem multe pluuie
simul confluūt ul̄ compluunt. et đꝛ a cōpluo is
Compono. nis. sui. sitū. ex con et pono nis. et
ē componē simul ponē ul̄ sepelire. ul̄ constituere
ul̄ ornare. Vn̄ et đꝛ uox compofita. i. ornata. i.
elementarijs sonis distincta. ꝫm hug̃. Inuenitur
eciā compono in alijs significacōnibus. sicut cō
tinet᷑ in hijs uersibus. Componit sepelit cōiungit
fingit et ornat. Instruit informat pacificare solꝫ
Compos compotis. i. compotens assecutor sui
uoti. cui omnia succedunt ad uotū. et ē cōmunis
generis declinacōne. tamen constructione est om
nis ge. Vnde boec̄. Constat eternū bonū esse sui
compos. De h̄ dixi supra in tercia pte c de omni
genere. et cor̄ pnl̄ compos in obliquis.
Compotio. tis. tiui. tire. i. inuestire. ut mādo uo
bis ut compotiatis eū p̄benda sua. et diuat᷑ a cō
‖ pos tis
Compotista. te. uide in compotus.
Compoto. tas. taui. tare. i. simul potare. Et est
potare luxurie. bibē uero nature. et prođ po. Vn̄
compotor. et h̄ compotrix. cis. Vn̄ dicit pap̄ cō
potor ul̄ compotrix sil̄ potans. ul̄ compotor a
compoto tas simul bibere. ultra modum potare
Compotrix ul̄ compotatrix uide in compoto
tas. Et producit penultimam naturaliter.
Compotus. a computo. tas. ul̄ a computator
toris đꝛ h̄ compotus. ti. i. numeracō. ul̄ numeri
assignacō. ul̄ doctrinalis ars. Antiqui tamen dice
bant computus sicut exigit deriuacō. quod nos
abhorremus ꝓpter uocis absonantiā. vn̄ h̄ et h̄
cōputista. te. qui docet compotū. uel uacat cōpo
to Et corripit po compotus.
Compꝛhendo. is di. suꝫ. cōꝑhendē sil̄ ꝑhendē sil
capere. et componit᷑ ex con et ꝑhendo. dis. quod
ē idem qđ prendo. dis. uide in ꝑhendo. dis.
Comprendo. dis. comprendi comprensum idem
ē quod comꝑhendē. et componit᷑ ex cō et prendo
Comptus. ta. tū. i. or ‖ dis. uide in prendo dis
natus planatus. a como. mis. Ouiđ epy. Sint ꝓ
cul a nob iuuenes ut femina compti. et compar
Compūctus. a cōpūgo gis ‖ comptior issimus
đꝛ compūctus. ta. tū. quod componit᷑ incompūc
tus. ta. tū. Et a genitō compūcti addita o fit hec
cōpūctio. onis. pccōꝝ suoꝝ cū merore recordatio
Compungo gis. i. pūgere simul cōmouere. pec
catoꝝ suoꝝ reminisci. contristari uiđ eĉ ĩ pūgo is
Computo. tas. taui cōputare pnl̄ cor̄. i. cōnūa
re. simul putare. vnde h̄ cōputator toris. Et hinc
cōputatorius. a. ū. uide eciam in puto. tas.
Con ꝑpō scribit᷑ p o et n. et nūꝗ̃ inuenit᷑ ĩ ap
pone ꝫ in compōne tantū. sicut di. dis. re. se. am
et mutat qñꝗꝫ n in m maxime seq̄nte. b. ut com
buro. m. ut cōmitto. p ut compono. Item con in
compōne qñꝗꝫ perdit n sequente uocali. ut coeo
cois cā euphonie. sicut dixi sup̄ in p̄ma pte ubi
egi de sillaba in c de n. Inuenit᷑ autē cū scriptū p
n et m. et uenit solū p appōnem. et h̄ intelligo p
Conamen inis ge neu ‖ se ut dicā in suo loco
nisus. temptacō. a conor. aris. et prođ pnl̄ in nō
Conatus. tus. tui. mas ge ‖ ꝫ in obliq̃s eā cor̄
et adiectiue conatus. ta. tū. i. nisus temptatus. A
conor. aris. quod est aniti a temptari.
Conca. a cauo. uas. đꝛ h̄ conca. ce. qꝛ fit caua.
ul̄ qꝛ deficiente luna cauat᷑. i. euacuat᷑. Et inueni
tur conca ꝓ quodā terreo uase. et ꝓ testa cuius
dam piscis. et pro ipso pisce qñꝗꝫ inuenit᷑. Item

nota multa esse genā concaꝝ. inter quas marga
riti fere habent. que et codee dñr. in quaꝝ carne
pciosus calculus solidat. et dicūt q nocturno tē
pore litora appetūt. et ex celesti rore margaritas
concipiūt. vñ et codee uocant. Item conca genā
liter appellat omnis piscis testā hñs. uid in mar
Concaleo. les. lui. i. simul calere ex cō ‖garita
et caleo. Psal. Concaluit cor meū intra me.
Concendo. dis. concendi concendē. i. sil candere
ex con et candeo des

Concenturio. rias. uide in centurio rias.

Concentus. tus. tui. i. cōuenientia et concordā
cia. et ꝓpe in cantu. et dr a concino. nis. sm hug
Pap uero dicit. Concentus cantus mixtus. i. sim
phonia a concino. Concentus eciā celi dr a qbus
dā esse. i. consonantia planetaꝝ. Concentus eciā
dr cantus continuus. et laus bonorū. Vnde Job.
xxxviij. Concentū celi quis dormire facit.

Conceptaculū. li. locus conceptionis. a concep
Conceptio qi simul capcō. et ē concep ‖to. tas
tio quedā spēs allothece que alio nomine dicit
silensis. de qua dixi in quarta pte ubi egi de al
lotheca ꝑ ꝓs in c de silēsi. pap uo sic dic. Concep
tus susceptus. concepcōnes cū aliquid certū mēte
concipimus. ut si pares iūgant numero pari par
Concepto. tas. freqūter conci ‖ꝑ fit numerus
pe. a concipio conceptū. tu u in o.

Concessio ē apud rethores cū reus non id qd
factū ē defendit. ꝟ ut ignoscat postulat.

Concidentia. tie. qi simul cadentia. ut conciden
tia generꝝ ē cū diu'sa gnā simul cadūt in ead no
Concido. dis concidi cō ‖re. et dr a concido dis
cidere. i. simul cadē. a con et cado dis. et caret sup
et cor ci. Gen iiij. Concidit vultus eius. Itē con
cido. dis. di. concidē. i. simul cedē. et tūc componi
tur a con et cedo. dis. di. et ꝓd ci ubiqꝫ. Job xvj
Concidit me vulnere sup vulnus.

Concieo. cieo ul cio componit cū con et dr cō
cieo. es. ciui. citū. et concio cis ciui citū. i. cōmouē
ul cōuocare. Et prod pnl concitū qn uenit a cō
cio. cis. ꝟ qn uenit a concieo cies cor. uide ī cieo
Concile. a conca dr hoc concile lis ‖cies ciui citū
ul conciliū. i. piscis qui latitat in conca. de cuius
sanguine tingit lana et fit purpura. Vnde et qn
qꝫ ponit ꝓ tali tinctura. qñqꝫ ꝓ uicijs que coinq
nant et tingunt et inficiunt ad modū illius tīctu
re. Qñqꝫ ꝓ inquinatis et sordidis et tinctis tīctu
ra uiciorꝝ. Vnde iuuenal ꝓ uicijs ul uiciosis illd
ponens ait. Horꝝ ego non fugiā cōcilia. et ꝓd ci

Concilegus. gi. mas. ge. q concilia legit. i. colli
git. et componit a concile et lego. gis. et cor le

Conciliabulū. li. dr a conciliū. qi consiliabulum
ul locus in q accipimus cōsilia. ul locus in q mł
ti homines sunt sui iuris.

Concilio. a conciliū dr concilio. as. aui. amicuꝫ
et concordem facere. ad integritatē reuocare. con
iūgere. sociare translatiue. qi cilia coniungere. Et
nota q maiores minoribus conciliant et nō ecō
uso. et componit reconcilio. as. conciliant noui
amici. reconciliant ueteres. Iteꝫ conciliamur deo
qn pmo a gentilitate conūtimur. reconciliamur
qn post peccatū penitendo regredimur. et est con
cilio actiuum cum suis compositis.

Conciliū. lij. componit ex con et ciliū. quadaꝫ
similitudine ciliorꝝ. qr sicut cilia iūgunt cū oculi
quiescere cupiunt. Ita qꝫ concorditer iūgunt ho
mines in concilio Et est tractū a romano more
tempe enim quo cause agebant cōueniebāt oēs
in vnū. et cōmuni intencōne tractabant. vnde et
conciliū a cōmuni intencōne et a cōmuni cōuen
cōne dictum est. qi consilium ul considium.

Concinno. nas. naui. nare. i. cōmiscere. cōponē
ordinare. ꝑparare. Vnde ꝓph. Lingua tua concin
nabat dolos. i. cōmiscebat componebat. Itē ꝓu
biorꝝ xij. Qui autē testis ē repentinus concinnat
linguā mendacij. et deriuat a concinnus. ni.

Concinnus cinni. a con et cinnus componitur
concinnus. na. nū. concors. affabilis. benignus. in
quo mores concorditer cōmixti et compositi sunt
Et cōpatur cōcinnior. issimus. vnde cōcinne nis
me. adūbium. et hec concinnitas. tatis. cōcordia
cōgruitas. et ꝑ cōpōnem incōcinnus. Vel ꝟ qsdā
incōcinnus cōponit a con et cignus. et concors et
consonans. sicut cantus cignorum.

Concino. nis. concinui concentū. i. simul ul cō
corditer canē. cū alio cōuenire. ex cō et cano nis
Concio. cis. cōciui concitū. i. cōmouē ‖et cor ci
ul cōuocare. Vnde hec concio onis. i. cōuocatio. ui
Concionabulū. a concionor na ‖de in concieo
ris. dr hoc cōcionabulū. li. i. conciliū. ul locus con
ciliorꝝ. Vnde in decretis Innocentij pape. Si stāt
cederes de tuo pessimo concionabulo.

Concionor. naris. concionatus concionari. qsi
populū alloqui cōuentū facere. et dr a concio. o
nis. quod est cōuocatio.

Concipio. pis. concepi ptū. ex con et capio. et
est concipe simul capē. Vnde et mulier dicit con
cipē qn sperma uiri cū suo concapiat et concres
cit. Concipē eciā inuenit ꝓ mente ul in mēte con
cipē. ul intelligere. Xp. Concipit hec mente mulier
Concipiones. a cōcipio. is. dr ‖ꝟ concipit aluo
hec concipio. cipionis. et sunt concipiones quedam
stelle que concipientibus aptantur et fauent

Concisio. onis. fe. gen. pnl prod. qi sil cesio. a
concido. dis. Phil iij. Videte concisionem.

Concitariū. rij. i. domū impatoris. a concito as
qr excitat animos militū ad obediendū ei.

Conclasso. as. ūbum neutꝝ. i. conclamare. com
boare ul naues coniūgere. congregare. Et compo
Conclauis. a con et cla ‖nit a con et classitū
uis componit hec conclauis. uis. ablto ab hac con
claue. et hoc conclaue. uis. ablato ab hoc conclaui
dr. i. cella ul thalamus. camera secreta sub claue
domus. alterius clausa. ul que sub multis clauibꝫ
continet. et ad quā ꝑ multas claues uenit. Vnd
in iiij. li. reg c vj dicit. Heliseus ꝓpheta qui ē in
israel. indicat regi israel omnia ūba quecūqꝫ lo
cutus fueris in conclaui tuo. Itē reg ij c iiij. Ille
dormiebat sup lectū suū in conclaui. et prod pnl

Conclino. a con et clino. nas. componit concli
no. nas. i. sil clinare. pnl prod. vñ hic et hec concli
nis. et hoc. ne. et conclinus. na. num.

Concordia. die. a concors. i. cōuenientia. cū alio
pacificacō. Item concordia ē color rethoricus. de
quo dixi in iiij pte in c de col reth. uide eciaꝫ in
Concordo. das. daui. dare. ūbum ‖pax pacis
neutꝝ absolutū. et dr a concors. dis. ꝟ hug. Pap
uero dicit. Concordare. cōuenire. vnius ordinis fi
eri. concordo et concordor inuenitur.

Concors. Cor componit cū con et dr hic et hec
et hoc concors dis ois ge. qi vnius et eiusdē cordis
vñ concorditer adūbium. et hoc concordia. a q cō

Concremo.as.aui.a con ¶ cordiosus.sa.sum.
et cremo.as.et ē cōcremare sil' cremare.et cor' cre
Concretus.a concresco.cis.d' concretus ta tū
pticipiū.coagulatus ul' cōmixtus crescendo ul' si
mul cretus.vñ concretum adūbium.i.coagulañ
conglobañ.ƀ hug. Vel pt dici concretus.a conc
no.vñ dic.pap.Concretus a concno.i.cōiunctus
Concuba.be.ge.con.pnl' cor' ¶ conglobatus
qui ul' que cū alio cūbit ul' cubat.a concubo as
Concubina.a cōcubo bas ¶ ul' a concūbo.bis.
ul' a concūbo.bis.d' h cōcubina.e.que ad usu
ueneris non legittime tenet'.vnde h cōcubinula
le.dimi.et h et h concubinalis.et h le.et cōcubi
narius.ria.riū.in eodem sensu.qd ad cōcubinam
ptinet.et h cōcubinatus.tus.tui.talis ppetas
Concula.a conca d' h cōcula.le.dimi.pua cō
ca.et cocula d' quedā mensura que dragma et ¶ dimidia est
Conculco.cas.caui.care.i.simul
calcare.superare.ex con et calco cas.
Concupiscentia.tie.uide in concupisco.cis.
Concupisco.cis.ūbum inchoatiū a cōcupio is.
a quo h et h et h concupiscens.tis.cōpatur.Et
iñ concupiscenter.et h concupiscentia.e.Et scias
q ūba inchoatiua carent pteritis ut feruesco.ni
si forte ascisco et cōcupisco que mō non signifi
cant inchoacōnem.vñ habent pterita suo pri
mitiuo.scz asciui et concupiui.et ualet tantū nūc
cōcupisco qtū cōcupio.vnde concupiscentia.non ¶ cōcupientia
Concurrens.ƀm q sumit' a com
putistis est supexcrescentia vnius diei ul' pluriū
sup qnquagintaduas septimanas.ul' pluriū ideo
dixi q in anno bisextili supexcrescunt duo dies
In reliquis uero annis vnus tantū.vv.Ebdoma
de decies quine numerant' in anno.Atq due post
quas lux vna due ue supsunt.et ab illo incremē
to originem habent concurrentes.alij postea for
mant' vno addito sic tamen q septenariū nūm
nō excedant.vnde scias q pmus annus cicli so
laris habet vnū p concurrente.secūdus habet du
os.tercius habz tres.qrtus habet quatuor.qntus
habet sex pp̄ter bisextilem.Sextus habet septē
Septimus hz vnū.et sic pcedendo usq ad xxviij
ānos inuenit' q postea reuti' ad caput pcedēdo
p ordinē sicut pus.vñ et appellatur circulus so
laris siue concurrentiū.Si autē uis scire quotus
sit ānus concurrentiū adde ānis dñi ix annos et
a totali summa subtrahe xxviij quociens pote
ris et quotus sit ānus cicli solaris quod residuū
fuerit demonstrabit.et si nichil remāserit ultim9
annus erit.Potest eciā sciri concurrens p hos uer
sus.A vj.b v.c iiij.e ij.d iij.Primus concurrens
scz septimus ē g.Hoc ē dicere.qñ a ē dñicalis lrā
tūc ē sextus concurrens.et qñ b ē dñicalis littera
tūc ē qntus concurrens et sic de ceteris.que aūt
sit lrā dñicalis omni anno patebit in pascha sūi
Concus.ci.mas.ge.quid la ¶ in opi paschali
pis qui in conca repitur et dicitur a conca.ce.
Condicō.onis.fe.ge.componit' a con et dicio
nis.quod ē ptās.et ē condicō lex ul' pactum.et
tūc scribit' condicō p solū c.sicut et dicio.Inueni
tur eciā conditio p t solam.i.constitucō.et tūc ē
ūbale huius ūbi condo.dis.condidi.conditū.Itē
a condico condicis.xi.ctū.deriuat' h condicio cō
nis.et subtrahit' t.et sic scribit' p solā c.et sunt
condicōnes pp̄e testiū.a condicendo.qi condicōes
q non ibi tantū vnus testis iurat ƀ plures.Naz
in ore duo ul' triū testiū stat omne ūbum.uel
condicōnes q inter se cōueniat sermo testium qsi
condcōnes ƀm hug.Pap dicit.Condicō cōuencō
potestas fortuna.casus exitus.et cor' di cōditio
Vñ in aur' d'.Dispar condicō dissimil' q modus
Condicōnalis.a condicō d' h et h condicōnal'
et h le.et inde condicōnaliter adūbium.uide ne
decipiaris in ortogphia huius dcōnis condicōa
lis.quia potest scribi p c ul' p.t.sicut et condicō
a quo uenit sicut in condicō.patet.
Condico.cis.simul dicere statuē decernē.spōde
re.ubi nō vnus ƀ plures dicūt.ubi vnus plura
dicit.Et cōponit' ex con et dico cis.Et prod di.
Condilomata.te.fe.ge.qddam genus glandiū
instar nodo minuto.et dicitur a cōdilus dili.
Condilomaticus a cōdilus li d' condilomaticus
ca.cū.i.nodosus.pustulosus.vñ condilomatica
passio d' manuū nodositas ul' eciā alio membra
que plena sunt pustulis.
Condilus.a condo.dis.d' hic condilus.li.i.no
dus.et pcipue qui appet in articul' digito.pug
no clauso quo solemus qnq capita puero lude
do pcutere.et maximā lesionē inferre.Vnd mar
cialis capella.Ictibus crebris ūticem complicatis
q in condilos digitis vulnerabat.
Condio.dis.iui.itū.ire.quarte ē cōiug' et sim
plex.i.saporare.dulcorare.et ē ūbum actiū.Inde
h condimentū.ti.uel potest deriuari condio a cō
dus.di.quod ē genus ciphi et p similitudinē cor
pa mortuo condiri dñr qñ speciebus aromati
cis inunguntur.Geñ l.Precepit q seruis suis medi
cis ut aromatibus condirent patrem.
Conditio.onis.a condo.is.itū.uide in condicō
Conditor.toris.mas.ge.deriuat' a con ¶ onis
dio.iui.dire.ditū.et sic prod pnl'.Vel pt deriua
ri a condo.dis.dere.conditū.et sic pnl' cor'.Vnde ūsus.
Conditor alme sidera.i.factor actor.Vnde ūsus.
Conditor abscondit conditor fercula condit.
Conditur quarte cōiug'.a condio.is.iui.penl
prod.Sed conditur tercie cōiugacōnis a cōdo is
id ē facē construē.edificare constituē.et eciā pro
abscondere ponit'.cor' pnl'.Vnde quid.Conditur
urbs conditur olus.ƀ conditur aurum.
Conditus.ta.tū.a condo.dis.condidi conditū
cor' pnl'.et sic sumit' geñ xlix.ibi.Et lia condita
iacz Itē conditus.a.ū.a condio.is iui itū pd pnl'
et sic sumit' geñ l.Et conditus aromatibus cōdi
tus est in loculo.Et coloc iij.Sermo noster sem ¶ p sale sit conditus
Condo.is.didi ditū.i.facē edi
ficare cōstruē constituē et ponit qnz p suo cōpo
sito.scz p abscondere.Condo componit' abscōdo
dis.Recondo.dis.et ē compositū a condo.dis.a
con et do das.et cor' in sup pnl' siue di.uide in do
das. Condoliū.lij.ge.neu.i.anulus.a cōdo dis
Condo.donis mas.ge.i.gladiator.a condo dis
Condono.nas.naui.i.sil' donare.ignoscē.conce
dere.remittē.et cōponit' ex cō et dono.et pd do.
Conduco.cis.xi.ctū.conducere.ex cō et duco
cis.et ē conducere.simul ducere.aliquibus duca
tū pbere.mcede constituta aliquid ducere.Vnde
ūsus.Conducit pciū tradens pbens q ducatum.
Qui capit ille locat.conducit qui preciū dat
Conduplicacō ē quid color rethoricus de quo
dixi sup in iiij pte in c de coloribus rethoricis
Condus.di.mas.ge quoddā genus ciphi.a cō
do.dis.ul' ƀ pap.condus cifus patera poculum.

¶ Conestabularius.stabularius componit̃ cū cō
et dr̃ h̃ constabularius.rij.qđ frequentius inue
nit̃ conestabularius rij.et designat dignitatē siū
officiū.vñ h̃ conestabularia.rie.eius uxor ul' dig
Confectus.ta.tū.a conficio.cis.feci cō¶nitas
fectū quod in sex inuenit̃ significacōnibus.uide
in conficio.pap sic dicit.Confecta debilitata.im
munita.examinata.ꝫ potest significare sex.sic et
Confedustus.ta.tū.a confedero ¶suum ūbum
ras.i.in eodem federe cū alio cōiunctus.scilꝫ soci
us consors cōmanipularius.consodalis.collatera
lis.concomes collega.consocius.contubnio.cōcu
binarius.cōuictuarius.collaterensis.
Confertio.tis.conferti confertū.ex con et farti
o tis.et ē confertire conspissare.constipare.replere
conflare.in vnū colligere.cōmouere.sil' fartire
Confero cōfers cōtuli conferre collatū.ex cō et
fero.et ē conferre simul ferre ul' cōmiscere.vñ et
conferre dr̃ pugnare.disputare.Nam et q̇ pugn̄t
brachia conferunt.sicut qui disputant ūba.et est
conferre simul erogare.et ē conferre q̄i compare
congregare.ꝫ bona conferunt̃.mala ūo inferūt̃.
Confertus.ta.tū.i.spissus.constipatus.reple
tus.a confertio.tis.Et compat̃ tior issimus.Iteꝫ
a confertio conferto.tas.ūbum fre.Pap uero di
cit.Conferta in vnū collcā.plena compata cōso
ciata.Luc vj.Mensurā bonā et confertā et coagi
tatā et supeffluentē dabūt in sinū uestrum.
Confestim adūbium q̄i cū festo.a con et festū
quod ē lignū ad quod tigna festinant.sicut eniꝫ
tigna festinant ut sint cū festo sic et nos festina
mus ut quod facere uolumus sine interuallo fit
confestim.q̄i statim cū p̄ntia p̄tereuntis rei ul' tē
pis.ul' confestim componit̃ a con et festino nas
ul' a con et statim.ꝫ p̄us dcm̄ uerius est.
Conficio.cis.confeci confectū conficere.ex cō
et facio cis.et ē conficē id qđ simul facere.Itē cō
ficere finire ꝑficere.Eciaꝫ conficere.i.destituē defi
cere.ubi enī est confecc̄o multaꝝ reꝝ ibi multaꝝ
reꝝ ē defecc̄o.et conficere.i.componē siue cōmis
cere.et ſm h̃ ꝑtinet ad medicos qui multa com
miscent.ad faciendas suas confeccōnes.Et confi
cere.i.vincere.ut wlgo dr̃.Iste confecit hostes
in p̄lio et h̃ significacō est tracta a p̄cedente.ubi
eniꝫ ē hostiū confecc̄o ibi multoꝝ cōmixtio.Itē
conficere.i.tingere.sic ergo conficere in sex inue
nit̃ significacōnibus.Item conficere.i.consecrare
Confidens.a confido.dis.dr̃ confi¶corpus xp̄i
dens.tis.omnis generis.et compatur.Vnde con
fidenter dentius issime adūbium.et h̃ confidentia
tie.et accipit̃ in malo et in bono.ut confidenter
uel cū fidentia iste loquit̃.i.audacter p̄sumptiue
ul' cū audacia ul' p̄sumpcōne.Et prod̄ fi.
Configo.gis.xi.xū.configere.simul figere.ex
con et figo.gis.Et prod̄ fi.Psal.Confige timore
Confinis.a con et finis cō¶tuo carnes meas
ponit̃ h̃ et h̃ confinis et h̃ confine penl' prod̄.i.
vicinus.eundem finem habens.vnde confinit' ad
ūbium.et h̃ confinitas.tatis.et h̃ confiniū.ābo
ꝑ vicinitate ul' locus ubi fines duaꝝ terraꝝ con
Confio confis cōfiui confire confitū.¶ueniūt
id ē efficere.ex con et fio.et transit ad actiuam
figtionē.Accipit̃ ecīā confire in passiua significa
cōne scꝫ ꝓ effici.et ꝓd̄.I.añ.o.fio uide in fio is
Confirmatio ē vnū de septē sac̄mentis de quo
Confitens.tis.generis om¶require in vngo

nis.a confiteor teris.Et corripit fi.
¶ Confiteor.teris.confessus suꝫ.ex con et fateor
componit̃.Vnde h̃ confessor.oris.h̃ confessio o
nis.h̃ et h̃ et h̃ confitens ꝑticipiū.Et cor̄ preocā
fi.Vnde quidā.Confiteor sponte.fateor mea fac
ta coacte.¶ Et sic scias ꝙ confessio ē legittima
coram sacerdote pc̄ōꝝ declaratio.et dr̃ confessio
q̄i simul ul' ex toto ul' vndiqꝫ fassio.nā ille uere
confitet̃ qui totū fatet̃.¶ Hic nota ꝙ septē c̄cū
stantie assignant̃ a tulio et a boetio.scꝫ q̇s quid
ubi quibus auxilijs cur quomō qn̄.Sed nunqd
omnis circūstantia ē confitenda.Ad h̃ dicūt qdā
ꝙ omnes circūstantias que aliquā notabilē quā
titatē peccato addūt confiteri necessitatis ē.si me
morie occurrant.Alij uero dicūt ꝙ non sunt con
fitende de necessitate ni circūstantie q̄ ad aliud ge
nus peccati trahunt.et h̃ ꝓbabilius ē.ꝫ attenden
dū ē que ad aliā spēm mortalis trahunt.Cuius
racō est.q2 uenialia non sunt de necessitate cōfes
sionis ꝫ solū mortalia.que quantitatē infinitā q̊
dāmō hn̄t.et q2 circūstantie aggrauantes q̄ aliā
spēm peccato nō tribuūt ul' que tribuūt quidem
ꝫ non mortalis peccati nō sunt de necessitate cō
fessionis.tamen ea confiteri ꝑfectionis ē sicut et
uenialia.Item scias ꝙ sacerdos debet scrutari cō
scientiā peccatoris in confessione q̄i medicus wl
nus et iudex cāꝫ.q2 freqn̄ter que ꝓ confusione cō
fitens taceret interrogatus reuelat.Sed tamē in
interrogacōnibus faciendis tria sunt attendenda
Primo ut quilibꝫ peccator interroget̃ de peccatis
que consueuerunt in hominibus illius condicōis
abundare.Nō enī oportet ꝙ a milite de pc̄ō cle
ricoꝝ querat̃.aut religiosoꝝ aut econūso.Secun
do ut non fiat explicita interrogacō de pc̄cīs.nisi
de ill' que omnibꝫ manifesta sunt.de alijs uero ad
īuencōnibus pc̄ōꝝ ita debet a longinquo fieri in
terrogacō ut si cōmisit dicat.et si nō cōmisit nō
addiscat.Tercō ut de pc̄cīs p̄cipue carnalibus nō
dn̄dat nimis ad ꝑticulares circūstantias.q̇a hu
iusmodi delcābilia q̇to magis in sp̄alī considerā
tur magis concupiscentiaꝫ nata sunt mouere.ut
dr̃ in iij ethicoꝝ.et ideo p̄t contingere ut confes
sor talia querens et sibi et confitenti noceat.Et
sic qn̄qꝫ deficiant in suo scrutinio iniq̇tates scru
tantes.ſ illud dauitic̄.Defecerunt scrutantes scru
tinio.¶ Volo eciā te scire ꝙ homo in confessio
ne debet famā alterius custodire quantumcumqꝫ
p̄t.ꝫ suā consciām magis debet purgare.et ideo
si circūstantia que ducit in cognicōnem ꝑsone sit
de necessitate confessionis ſm regulā datā tunc
debet confiteri occultando ꝑsonā q̇tum p̄t.si āt
non sit de necessitate confessionis debet dimittē
ne pc̄m̄ alterius ꝓdat.¶ Debet autē quisqꝫ saltē
semel in anno ꝓꝓo confiteri sacerdoti.Sed qd si
pc̄ōr sciat sacerdoteꝫ suū hereticū aut sollicitato
reꝫ ad malū.aut fragilē qui ad pc̄m̄ quod quis
ei confitet̃ sit pronus ul' si reuelator esse confes
sionis ꝓbabiliter extimat̃.uel si pc̄m̄ cont' ip̄m
sit de quo quis confiteri debet.Dico ꝙ in casibus
ill' in quibus ꝓbabiliter timet penitens ꝑiculꝫ
sibi ul' sacerdoti ex confessione ei facta debꝫ recur
rere ad sup̄iorem ul' ab eo petere licentiā alti cō
fitendi.ꝙ si licentiā habere non possit.idem ē iu
diciū quod de illo qui non habet copiā sac̄dotis
vnde magis debet eligere laico confiteri nec in h̃
transgredit̃ p̄ceptū ecclesie.q2 p̄ceptū iuris posi

tiui nō se extendit ultra intencōnem p̄cipientis q̄
ē finis p̄cepti. hoc autē ē caritas s̄m apl'um. nec
iterū fit aliqua iniuria sacerdoti. q2 p̄uilegiū mēr
amittere. qui concessa sibi abutit' ptāte. Itē sci
as q2 q̄nq3 casus ponunt' quibus licet alteri con
fiteri q̄ ꝓprio sacerdoti sine eius licentia. Primus
est si sit uagabundus. Secūdus si mutauit domi
ciliū. Tercius si offendit in aliena ꝓrochia. Quar
tus ꝓpter maliciā sacerdotis qui reuelat confessio
nes ul' incitat ad malū. Quītus in articulo neces
sitatis. Sed h' queri potest Illud ꝑ quod impedi
tur diuinū mandatū non potest ꝑ mandatū uel
p̄uilegiū alicuius hominis concedi. s3 mandatū
diuinū ē ad rectores ecclesiarū ut diligenter vul
tū pecoris sui agnoscant. prou̇. xxvij c. qd̄ īpedit'
si alius q̄ ipse confessionē eius audiat. ergo h' nō
p̄t ꝑ alicuius hominis p̄uilegiū ul' mandatū ordi
narij tolli. Ad h' respondeo. q2 rector ecclesie deb3
vultū pecoris sui agnoscere dupl'r. Vno mō per
sollicitam exterioris conūsacōnis consideracōne3
q2 inuigilare debet sup gregem sibi cōmissum et
in hac cognicōne non oportet q2 credat subdito
s3 certitudinē facti inq̄tum potest inquirat. Alio
mō ꝑ confessionis manifestacōnem et q̄tu3 ad
hanc cognicōnem non p̄t maiorem certitudine3
accipe q̄ ut subdito credat. q2 hoc ē ad subueni
endū conscientie ipsius. Vnde in foro confessiōis
credit' et ꝓ se et contra se. non autē in foro exte
rioris iudicij. et iō ad hanc confessionē sufficit q2
credat subdito dicenti se alteri absoluere ualenti
confessum fuisse. et sic pat3 q2 talis cognicō peco
ris ꝑ p̄uilegiū alicui indultū de confessione audi
enda non impedit' uide in penitentia et ī sigillū

Conflages. a conflo. as. hec con flages. i. loca montuosa ad que multa confluūt flamina siue uenti. et facit genitīū. ium conflagi um. sicut manes maniū. Et producit fla. ‖ et in raptus

Conflatoriū. rij. ge. neu. locus ubi fit conflatio et d'r a conflo as s' hug. Vel conflatoriū dicitur ubi ferrum ul' argentum conflatur.

Conflictus. a confligo. gis. h' conflictus. tus tui bellū pugna. et conflicto. as. u̇bum. fre. Inuenit' eciā in depo. genē conflictor. taris. Et inde h' con flictacō. onis. cunctacō. contencō. pugna u̇borum Thim̄ j. c vj. Conflictacōnes hominū mente cor ruptoꝝ.

Confligo. gis. conflixi. conflictū con fligere. ex con et fligo. gis. et ē confligere sil' flige re ul' pugnare. et ꝓ eod sumit' confligo as. et ꝓ ducit fli

Conflo. conflas. ex con et flo. as. Vide in flo flas.

Confodio. dis. di. confossum confodē. i. simul fodē. ex con et fodio. Et cor' fo in p̄nti s3 in pre terito producit. uide in fodio fodis.

Conformis. a con et forma componit' h' et h' conformis et h' me. i. vnius et eiusdē forme. Et in' conformiter adūbium et h' conformitas tatis

Confossus. sa. su3. ꝑ geminū. s. q̄i simul fossus iaculatus. vulneratus. a cōfodio dis. di. sum.

Confotus. ta. tū. i. simul fotus. a confoueo es ui. confotū. Et prod fo. Isa. lix. Et quod cōfotū est erumpet in regulū

Confragus. ga. gu3. i. tūbrosus. tumulosus. ul' pocius asper et spissus condensatus confraccōne ramoꝝ aridoꝝ. et dicit' a confringo. gis. s̄m hug. uel s̄m pap. Confraga dn̄r loca ubi vndiq3 uenti currunt ac frangūt se

Confrater. ex con et frater com ponit' h' cōfrater tris. et prod fra ‖ et cor' fra. naturalit'. et di cūtur confratres q̄i simul fratres. siue in ecclesia siue in alio loco ul' consortio. siue eciā s̄m carnē de hoc uide in frater

Confratrissa. se. ex con et fratrissa componit' h' confratrissa. se. i. cōsoror ul' congregatio confratrum ul' consororum

Confresus. sa. sum. i. confractus contritus con cussus. et d'r a confrendeo des Et producit fre.

Confringo gis confregi confractū confringere id est simul frangē. et componit' ex cō et frango

Confuga. ge. cō. ge. simul cū alio fugiens. Et d'r a confugio. gis. Et corripit fu.

Confugela. le. pnl' prod uide in confugium.

Confugiū. a confugio. gis. d'r h' confugiū. gij. et h' cōfugela. le. securitas et tutela. ul' adiutoriū ul' locus refugij. Et corripit penultimam.

Confundo. ex con et fundo is componit' cōfun do dis. confudi confusum. i. cōmiscere. ul' confu sum. i. cōmiscere. ul' confu re cōuincere. arguē. ponit' eciā ꝓ decipē uel frus trari. Ad rom v. Spes autē non confundit. i. nō decipit ul' frustrat' sperantē. et ideo non facit eru bescere. q2 dat qd ꝓmittit. q2 ē de deo et in deo q̄ non p̄t decipe nec decipi. qn̄ eni alicui aliqd pro mittit' et nō ei dat' quod. imō confundit' et eru bescit.

Confuto. tas. taui. tatū. tare. ex con et futo. tas. componit'. Et prod fu. Et est u̇bum actiū. et ē confutare arguē cōuincere confundere

Conger ul' congrus. gri. quidā piscis simil' āg uille. s3 grandis. et morat' in cauīs petraꝝ sub aqua. Et dicitur a congero geris.

Congeries. ei. fe. ge. i. cumulus. a congero ris.

Congerminalis in germino. nas. uide.

Congero. ris. congessi congestū. ex con et gero ris componit'. i. simul gerere. cōgregare accumu lare. Et corripit ge. uide in gero ris.

Congestus. a congero. ris. congestus. ta. tū id ē simul' gestus. congregatus. accumulatus. et h' con gestus. us. ui. i. congeries accumulacō. et conges tim. i. accumulatim aduerbium.

Congiariū. rij. i. bn̄ficiū donacō imperatoris. q̄a quilibet imperator. fauorem ppl'i captans adijcie bat ut largior uideret' in donis. Et eciā congiari um d'r frustum carnis vndiq3 equatū. et h' et hec congialis et h' le. i. rotundum.

Congio. gis. giui. gitū. gire. i. ꝑ augmentū cres cere ul' equare ul' congregare.

Congius. gij. mas. ge. genus mensure scil3 sex sextarioꝝ. et dicitur a congio. gis.

Conglobo. a con et globo as cōponit' conglo bo. as. i. simul globare coaduare. in modū globi rotūdare. Vnde globatim adūbium. i. spissim uel cumulatim. et cor' glo

Congredior eris gres sus sum. ex con et gradior. et mutat' a in e. et ē congredi concurrere simul g̃di. ul' confligē pugnare disputare. Illi autē ꝓprie congrediunt' qui simul contra se gradiunt' ad pugnā u̇boꝝ. ul' manuū ul' armoꝝ. et cor' gre

Congruo. is. ui. ex con et gruo. is. et est congruere cōuenire concordare uide in gruo is

Congrus. gri. uide in conger.

Congruus. a cogruo. is. d'r congruus. a. um. id est cōueniens. et cōpatur ꝑ supplecōnē congruus magis cōgruus simus Vnde congrue congruenti adūbium. et h' cōgruitas atis idē3 q̄d cōuenientia Congruus componit' incongruus. i. incōueniens et cōpat' . vn̄ incongrue. et h' incongruitas tatis.

Conbibentia. a conbibeo. bes. d'r h' conbibentia

tie.i.assensus.idez et couenientia et collibentia ut
ille sine cōbibētia ul' cōniuentia ul' collibētia fr̄m
recessit.i.sine assensu.de h̄ uide eciā in conbibeo
Conbibeo.habeo componit' cū con et retinet'
n que aufert' in cobibeo.et d' conbibeo bes.i.o
culos claudē.et q2 clausio oculoꝝ signat assensuz
iō cōbibē ponit' ꝓ assentire.obedire.et tūc īn̄ d'
Coniecto.tas.taui.tare.ē fre ¶conbibentia tie
de cōijcio cis in omni sua significatione.
Coniector.toris.mas.ge.pnl' prod tā in nomi
nato q̄ in obliquis.d' interpres uel coniecturis
peritus.sacrilegus diuinus.Et deriuat' a conijcō
cis.ieci.iectū.Geñ xi.Vt cōiecturis ūitas ꝓbaret'.
Coniectura.a cōijcio.cis.h̄ coniectura.re iudici
um suspicio opinio.suspiciosa cogitacō ul' existi
macō.et hinc h̄ et h̄ coniecturalis et h̄ le.quod
coniectura aliqua ꝑpendit' ul' habet'.ul' qd cōiec
tura sumit'.Vnde coniecturaliter adūbium qua
Conifer.ra.rum.pnl' cor̄.ferens ¶si opinatiue
conos.et componit' a conus et ferens.ul' fero
Conijcio cis ieci iectū ijcere.i.simul iacere.Itē
conijcere.i.existimare.opinari.cogitare.ꝑpendē.
quibusdā coniecturis.et componit' a con et iacō
cis.Geñ.xli.Que audiui te prudentissime cōijcē.
Et scribit' conijcio ꝑ duo.j.quia componit' a cō
et iacio.cis.et mutat' a in j.Inuenit' eciā coijcio
Conniuentia.tie.que et alio ¶cis abiecta.n.
nomine d' cobibentia uide in cōniueo ues.
Cōniueo.ues.et cōniuo uis cōniui cōnixū.uel
cōnixi in p̄terito facit supinū cōnixū.s3 non ē in
usu.i.oculos claudere.ul' palpebras iūgere.et po
nit' sepe ꝓ assentire.q2 clausio oculoꝝ assensum
signat.et componit' a con et nix niuis.q2 nix a
ciem oculoꝝ ꝑstringit.Albedo enim disgregat ui
sum.et prod ni.Ita dicit hug in cōniueo.Vel ꝫ
quosdā.Cōniueo componit' a con et nitor teris
Pap uero dicit.Cōniuere consentire oculos clau
dere interdum dissimilare.paꝝ dormire.Iñ conni
uens consentiens.quod prod ꝑmam et secūdam
ꝫm pap.Vnde h̄ cōniuentia.tie.assensus.vñ cō
niuentia capituli factū est.i.assensu.Et in iij sen
di iij.Sane dici potest et credi oportet iuxta scō
rum attestacōnes cōniuentiaz.zc̄.Grec dicit.Qui
michi cōniuet oculis signum michi prebet.
Coniugalis penultima prod in cōiunx est
Coniugacō onis.fe.ge.i.conseqūs ūboꝝ decli
nacō.et d' a cōiugo.as.q2 ꝑ consonantes cōiuga
tas.i.affines et consimiles apud grecos cōiugatio
discernit' et hec orō ad grecos spectat.ul' d' decli
nacō ūbi sic.q2 plurima ūba cōiugant' in ea id ē
sub eadem declinacōne ponūtur.et h̄ orō ꝑtinet
Coniugiū.a cōiunx d' h̄ cōiugiū ¶ad latinos
gij scz legittimaꝝ ꝑsonaꝝ inter se coeūdi et copu
landi contractus.ul' legittima uiri et mulieris cō
iūctio indiuiduā consuetudinem uite continens.
Coniugus.iugū componit' cū con ul' sin qd ē
con et d' cōiugus.a.um.et siniugus.a.ū inueni
tur.omnia in eodem sensu.i.eiusdē iugi uel sub
eodem iugo positus.Vnde quedā ꝓnomina ab a
ristarco dr̄r cōiuga ul' siniuga.i.eidem iugo cer
titudinis ul' diffinicōnis ꝑsonaꝝ subiacentia.Et
componit' incōiugus.ga.gū.dissimilis.non eius
dem cōiugij.Vnde idem aristarcus dicit ūba esse
non cōiuga.scz non eodem iugo certitudinis et
diffinicōnis ꝑsonarum subiacentia.
Coniūctio.a cōiungo is d' h̄ cōiunctio onis q̄

dam ps orōnis indeclinabilis cōiunctiua aliaꝝ ꝑ
tium orōnis quibus consignificat.Propriū autez
cōiunctionis ē diūsa nomina ul' quascumq3 dcō
nes casuales ul' diūsa uerba ul' adūbia coniūgē
Et scias q nulla cōiunctio ul' prepō aspirat'.Et
ut dicit pap.Cōiunctio est dcā q sensus sentenci
as q3 coniūgit.Coniūctio eciā d' quidā color in
rethorica.de quo dixi in quarta ꝑte in c de colo
ribus.rethoricis.Et scias q nulla cōiunctio com
ponit' cū ūbo.vnde sisto ē ūbum simplex.nec eē
cū nomine componit' cōiunctio.p̄ter si et ne.ut
Coniunx.gis.cō.ge.ꝫ q̊sdā ¶siquis et nequis
componit' a con et iugum.et dr̄r cōiuges quasi
eiusdem iugi.a iugo quod imponit' matrimōio
coniungendis.et quo copulentur ne separentur
Vel dicūt' cōiuges penl' cor̄ a cōiungo gis uel
a cōiungendo q2 sunt cōiūcti qd ntūs pocius exi
gere uidet' Isid ūo dicit q cōiuges appellant' ꝓp
ter iuguz matrimonij cui se subiūgant ne ꝑ discor
diam separent'.Secūdū uero pris quem seq̊r cō
iūx deriuat' a cōiungo.gis.et habet.n.in.ntō s3
non in obliquis.Vnde in vj li sic dicit.In x desi
nentia si a ūbis sint in go desinentibus ablata x
et addita gis faciunt gtīm.ut regis a rego rex re
gis.Cōiungo cōiungis cōiunx gis.quod eciaz in
genitō drñe cā n amittit.ne si cōiungis dicamus
ūbum esse putet'.Idem eciā in quarto li dicit q
cōiunx desinit in nx.s3 in obliquis amittit n
Conniuo.uis.in cōniueo ues exponitur.
Connixi p̄teritū de cōniueo.ues.
Connubo is.i.sil' nubē.ex cō et nubo.uide in
Cōnuo.is.ui.utū.i.sil' nuē ul' ānuere nubo
et ē ūbum neutꝝ et componit' ex con et nuo is.
Conon in conus exponitur.
Conopeum in canopeum exponitur supra
Conor.aris.natus sum conari ūbum deponēs
anniti attemptari.et d' a conus.coni.et prod co
Vnde ouid.Quidqd conabar dicē ūsus erat.
Conquerens.tis.ꝑticipiū de conqueror.ris.et
ē ge.omnis.et corripit que.uide in queror ris
Conquexi est preteritū de conquinisco.
Conq̄nisco.cis.conquexi.i.oculos claudere ul'
Conquirens.tis.generis om ¶caput inclinare
nis.penultima producta.uide in quero.ris.
Conquiro.ris.conquisiui conquisitū conquirere
id ē sil' querē.et prod q.et cōponit' ex cō et q̄ro
Consanguinitas ē vinculū ꝑsonaꝝ ab eodem
stipite descendentiū carnali ꝓpagacōne contrctum
et d' consanguinitas a con et sanguis q̄i cōmunē
sanguinē habentes.ul' de vno sanguine ꝓceden
tes.Et scias q ꝫm canones duo fratres sunt ī p̄
mo gradu.filij duoꝝ fr̄m in secundo.nepotes in
tercio ꝓnepotes in quarto.Gradus autē est ha
bitudo ꝑsonaꝝ distantium quo cognoscit' quota
generacōnis distantia due persone inter se diffe
rant.Sed quid si alique persone attinent sibi ex
vna ꝑte in secūdo gradu ul' tercio ex alia ūo in
q̄nto nunquid pñt contrahē.Dico q sic.q2 semꝑ
standū ē remociori ꝑsone in consanguinitate.In
hoc enim casu remotior ꝑsona extra metaz con
sanguinitatis existit.vnde ñ attinet illi exquo de
eius consanguinitate nō est.qm̄ sicut oliz omīs
consanguinitas in septimo gradu terminabatur
Ita hodie in quarto.saltem quo ad ꝓhibicōnez
copule cōiugalis.Et ut dicit pap.Cōsanguinitas
q̄i sanguinis ꝓpinquitas.consanguinei sunt dcī q̄

ex vno sanguine. i. ex vno patris semine nati sunt.
Conscidi disti pteritū de conscindo. dis. et corr
sci. Esdre. ij. li. c. xxiiij. Conscidi uestimenta mea
Conscientia. a conscio. cis. deriuatur hec consciētia
tie. cognitio sui ipsius cordis. Et scias ꝙ conscien
tia errans et recta obligat diuersimode tamen. Nā
conscientia recta obligat simpliciter. et ꝑ se. Hoc
enī est dictatū ꝑ ipsam quod in se bonū est et ex
iudicō racōnis bonum apparet. Vnde si non fiat
malū est et si fiat bonū est. Sed conscientia erro
nea nō obligat nisi ꝑ accidens et ꝓ quid. Si eniz
dictet aliquid faciendū illud in se fieri considera
tū non ē bonū necessariū ad salutē ꝟ apphendit
ut bonū. et ideo cū non liget nisi ꝑm ꝙ ē bonū.
non obligat uoluntas ꝑ se ad hoc ꝟ ꝑ accns scilz
racōne apphensionis. qua iudicatur bonū. et ideo
si fiat aliquid quod ē ꝑm se maluz qd errans rō
non iudicat bonū peccatū non euitat. si autē nō
fiat. peccatū incurrit Et si obijcias uidetur ꝙ consci
encia erronea nos nō obliget. pceptū eniz inferi
oris non pt obligare contra pceptū superioris. ꝟ
deus superior ē nostra conscientia. ergo conscientia
ruā non pt nos obligare ad pctm faciendū suo p
cepto. Dico ꝙ conscientia obligat nō uirtute ꝓpa
ꝟ uirtute pcepti diuini. non enī conscientia dictat
aliquid faciendū hac racōne ꝙ sibi uidetur. sed hac
racōne qꝛ a deo pceptū est. vnde ꝑ accidens ex u
tute diuini pcepti obligat inꝙtū dcāt hꝫ ut pcep
tū a deo. et ideo dcāmen conscientie plus obligat
ꝙ pceptū plati. sicut et pceptū diuinū in cuius u
tute ligat. sicut patet si pceptū regis nō ꝑueniret
ad populū nisi mediante aliquo principe si prin
ceps diceret hoc est pceptū a rege ꝙuis nō esset
uerū dcm suū obligaret ut pceptū regis. ita ꝙ cō
temptores penā mererentur. Et scias ꝙ conscientia
ē quoddā dcāmen racōnis Et ut dcm est obligat
uirtute pcepti diuini sub cuius racōne apprehendit
illud quod racō dcāt et ideo si illud apphendatur
ut dictū sub precepto cadens peccat quis mortali
ter omittendo quod conscientia dcāt. et si sit ueni
ale ul' indrn̄s Si autē non apphendatur ut dictū ca
dens sub pcepto ul' ꝓhibicōne tūc non fit dictū
contra conscientiā ꝟ pter eaz. et ita non peccaret
mortaliter. ꝟ uenialiter ul' eciā nullo mō. sicut qn̄
conscientia dcāt alicui ꝙ bonū est facere aliquod
opus consilij. si nō facit non peccat. qꝛ non appre
hendit illud ut bonū debitū et necessarium ad sa
lutē et pcepto subiacens. uide in ignoro et in af
fectus. ¶ Hic eciam sciendū ē ꝙ ꝑm dyo in vij
c de diui no. Diuina sapīa cōiungit principia secū
doꝝ ultimis pmoꝝ. qꝛ ꝓut in libro de causis ondi
tur In ordine causatoꝝ oportꝫ ꝙ consequens pce
denti simuletur. nec hoc pt ēe nisi ꝓ ꝙ aliquid ptici
pat de pfeccōne eius quod quid inferiori mō est
in secundo ordine creaturaꝝ ꝙ in pmo. Vnde hꝫ
quod inferior creatura de similitudine superioris
pticipat ē supremū in inferiori. et ultimū in supi
ori. qꝛ ē deficientius receptū ꝙ in superiori sit. In
ter creaturas autē talis ē ordo. ut pmo sit ange
lus. et secūdo sit racōnalis anima. et qꝛ racōnalis
anima corpi cōiuncta ē. ideo cognitio debita sibi
ꝑm suū ꝓpium ordinem ē cognitio que a sensibi
libus ad intelligibilia ꝓcedit. vn̄ non ꝓuenit in
cognitionem ueritatis nisi inquisicōe pcedente. et
ideo cognicō illa racōnalis dr Quia uero anglus
simpliciter incorporeus ē. nec corpi vnitur cogniti
o nature sue debita est ut simpliciter sine inquisi
cōne ueritatē apphendat. ꝓpter quod intellectual'
natura nominatur. oportet ergo ꝙ in anima racō
nali que angelo in ordine creaturaꝝ contiguatur
sit pticipacō intellectualis uirtutis. ꝑm quā aliquaz
ueritatē sine aliqua inquisicōne apphendat. sicut
apphenduntur prima pncipia naturaliter cognita
tā in speculatiuis ꝙ in opatiuis. vnde et talis u
tus intellectus uocatur ꝓ ꝙ ē in speculatiuis. Qd ēt
ꝓ ꝙ in opatiuis ē sinderisis dr et hꝫ uirtus cōueniēt
scintilla dr. qꝛ sicut scintilla ē modicū quid ex ig
ne euolans. ita hec uirtus ē quedā modica pticipa
tio intellectualitatis respectū eius quod de intellectua
litate in angelo ē. Et ꝓpter hoc eciā superior racō
nis ps scintilla dr qꝛ in natura racōnali supremū
ē. vnde Jero. dicit ꝙ ꝑ aquilā significatur que cete
ra animalia in uolando transcendit. ita et hꝫ uirtus
transcendit racōnabilem. que ꝑ hominē significa
tur. concupiscibilem que ꝑ uitulum. Irascibilem
que ꝑ leonem. sicut autē non contingit in specula
tiuis intellectū errare circa cognicōnem pmorum
pncipioꝝ. qm̄ semꝑ repugnet omni ei quod con
tra principiū dr. Ita eciā non contingit errare in
pticis pncipijs pmis. et ꝓpter hoc dr ꝙ superior
racōnis scintilla que sinderisis ē extingui non pt
ꝟ semꝑ repugnat omni ei quod contra principia
naturaliter sibi tradita sit. ¶ Item scias ꝙ sicut
dicit ar' in vij ethicoꝝ. Racō in eligendis et fu
giendis quibusdaz silogismis utitur. In silogismo
autē ē triplex consideracō. ꝑm tres ꝓpōnes ex q
rum duabus tercia concluditur. Ita eciā contingit
in ꝓposito dū racō in opandis ex vniuersalibꝫ pn
cipijs circa pticularia iudiciū assumit. Et qꝛ vniu
salia pncipia iuris ad sinderisim ptinent. Racōes
autē magis appropate ad opus ptinent ad habi
tus quibus racō superior et inferior distinguitur. Sin
deresis in hꝫ silogismo ꝙi maiorem ministrat. Cu
ius consideracō ē actus sinderisis. Sed minorem
ministrat racō superior ul' inferior. et eius conside
racō est ipsius actus. sed consideracō conclusionis
elicite est consideracō conscientie. Verbi grā. Sin
derisis hanc ꝓponit. Omne malū uitandū. Racio
superior hanc assumit Adulteriū ē malū. qꝛ lege
dei ꝓhibitū. siue racō inferior assumit istam. qꝛ
ē malū. qꝛ iniustū siue inhonestū. Conclusio autē
que ē adulteriū hoc esse uitandū ad conscientiā
ptinet. et indrn̄ter siue sit de pterito siue de pn̄ti
siue de futuro. qꝛ cōscientia et factis remurmurat
larem applicatur. ul' eciā qꝛ ꝑ eam aliquis sibi con
scius esse pt eoꝝ que fecit uel facere intendit. Et
et faciendis contradicit. et inde dr conscientia. qsi
cū alio scientia. Dicitur vniuersalis qꝛ ad actū ptic
ꝓpter hoc eciā dr scientia ul' dcāmen racōnis Et
ꝓpter hoc contingit conscientiā errare. nō ꝑ sin
deresis errorem. ꝟ ꝑ errorem rōnis. sicut patet i
heretico cui dcāt conscientia ut prius ꝑmittat se
comburi ꝙ iuret. qꝛ racō superior puersa est in hoc
ꝙ credit iuramentū simpliciter esse ꝓhibitū. et
ꝑm hūc modū patet qualiter dicāt sinderisis lex
naturalis et conscientia. qꝛ lex natural' nominat
ipsa pma pncipia iuris. sinderisis uero nominat
habitū eoꝝ siue potentiā cū habitu. Conscientia
uero nominat applicacōnem quandā legis natu
ralis ad facienda ꝑ modū conclusionis. ¶ Et no
ta ꝙ conscientia a diuersis diuersimode diffinitur siue
describitur. Nam ꝑm origenē Conscientia ē spūs

correctoꝛ et pedagogus anime sibi sociatus qua
separat a malis et adheret bonis. Sed h attend ꝙ
spūs qnq̄ sumit ꝓ spūali quadā opacōne uł ꝓ
spūali dono. et h mō sumit h spūs et non ꝓ na
tura anime. Vel conscientia ƀm ꝙ a quibusdam
describitur ē ocāmen rōnis quo indicat et ligat
ad faciendū uł non faciendū. Vel ƀm damascen̄
Conscientia ē lex intellcūs nostri. Bernh. Multi
multa sciunt et seipsos nesciūt. dicit. finxi me esse
qd nō eram. dixi me uelle qd nolebā. aliud
de dicebā et aliud ore uolebā. Et ita sub ouina
pelle volpinā conscientiā abscondebam. volpina
plane conscientia ē tepida conuīsacō et animalis
cogitacō. et ficta confessio. huis et rara compunc
tio. obediencia sine deuocōne. lcō sine edificacōe
sermo sine circūspectione. O ꝙ sunt dura m̄ ista
que loquor. qm̄ loqn̄do me ipsum ferio. Verūp
tamen qꝛ me non nego pccōrem ƀ pccm̄ meum
cognosco erit forte apud deū iudicē piū ipsa cog
nicō culpe impetracō uenie. uide in ociū. Itez di
cit glo sup illud Isa. xxxviij. Obsecro dn̄e mem̄
to queso qm̄ ambulauerim coram te in ueritate
etc. Iturus ezechias ad deū narrat opa sua. felix
conscientia que in tempe maloꝝ pt recordari bo
Conscio. scio componit cū con et dicit ¶ noꝝ
conscio. cis. i. simul scire. et ꝓꝓe dr de malo. tūc
enim aliquis conscit cū in malo et scelē conscius
ē. vnde h conscientia. et conscius. cia. ciū. et ꝓꝓe
in malo. Vnde quidā. Conscius ipse sibi de se pu
tat omnia dici. Pap vero dicit. Consciuit consen
sit intulit. Conscius pticeps in sciencia aliqd ha
bens testis. Job xvj. Ecce enim in celo est testis
meus. et conscius meus in excelsis.
Conscius. cia. ciū. in conscio uide.
Consecro. cras. craui. crare. deo dare. simul sac
re. ex con et sacro cras. Et corripit se.
Consectaneus. a consector. aris. quod cōponit
ex con et sector. aris deriuat consectaneus a um
qui simul sectat. uł consectaneus eiusdē secte. Et
tunc componitur ex con et secta. te.
Consedi ē pteritū de consideo. des. quod cōpo
nit ex con et sedeo. des. Item idem pteritū habet
consido. dis. ƀ infinitiuus pdcōꝝ facit considē. vn̄
dicit pap. Consedi a consideo et consido pteritum
Vnde ecc xj dicendū ē In medio magnatoꝝ con
sidere illū faciet. Et si ē infinitiuus a sedeo produ
cit pnł sicut sedere. Si uero sit infinitiuus a sido
dis. pnł coꝛ. sicut sidere. Similiter in epła ad eph
c ij legi debet. Et cor resuscitauit et considē fecit
in celestibus in xpo ihesu. Et ut genealiter dica
mus. considere nūq in infinitō inuenit ƀ conside
re qꝛ qn̄ uenit a sedeo e mutatur in I. ¶ Et sci
as ꝙ considere a sedeo des non pt poni in uersu
heroico. qꝛ breuis scꝫ si inter duas longas scꝫ cō
et de non ponit in ūsu heroico. vn̄ qn̄ considere
inuenit in ūsu est infinitiuus de sido. dis. qd ꝓd
si. sicut in illo ūsu. Considere duces in nos conci
Consentaneus. a consentio tis de ¶ dere ꝓmpti
riuat consentaneus. nea. neū. qui facile consentit
uł cōueniens congruus.
Consentes. a consentio. tis. hij consentes consen
tiū dij sibi uł bonis consentientes. uł consentes q̄i
cessentes. qꝛ diuina essentia cui semp assistūt sem
per reficiunt hij et consentanei dicuntur.
Consentio. tis. si. sum. ex con et sentio. tis. et ē
consentire consensum prebere. quasi simul sentire

Conseptū ti. neu ge. i. ambitus. locus circūcirca
clausus. A consepio pis. consepsi. conseptū. deriua
tur. Reg lib iiij c. xj. Ducite eā extra consepta
templi. i. ext ambitū uł clausuram templi.
Consero. ris. penł coꝛ. uide in sero. ris.
Consesco. cis. in sedeo est.
Consideo. des. consedi considere consessum id ē
simul sedere. ex con et sedeo. des. mutat e in I et
coꝛ si. uide in sedeo et in considere
Considere ē infinitiuus duoꝝ ūboꝝ. scꝫ de con
sideo. des secūde coniug. componit ex cō et sedeo
et tūc prod pnł. Vel pt esse infinitiuus de cōsido
dis tercie cōiug. quod componit ex con et sido.
dis et sic coꝛ pnł. uide eciam in consedi supra
Considero. ras. raui. rare. i. prospicere. et ꝓꝓe ce
lestia. Et componit ex con et sidero. ras. qd non
est in usu. Et uide ꝙ sidero deriuat a sidus. Vnd
dicit ps. in vj lib. Sidus sideris. sidero. ras. quod
non ē in usu. pondero. as. et considero componit
ex con et sidero. vnde patet ꝙ considero scribitur
in secūda silła sine c sicut sidus et sidero carent c
Consido. dis. ex con et sido is. et ¶ in pma silła
prod si. Vnde naum iij. Que considunt in sepibꝫ
in die frigoris. Et debet prod penł de considunt
Consiliū. a consulo. lis. ¶ uide eciā in sido dis
dr h consiliū. lij. qd ex animi ꝓuidentia. alicui tri
buit. vn̄ h consiliolū. li. dimi. et consiliarius. a. ū
et consilior. liaris. consiliū habere. secū uolué. iu
dicare. exquirere. vnde consiliatoriū locus consili
oꝝ. Item consiliarius qui consulit uł secretarius
sicut dei filius dr consiliarius patris. i. secretarius
qꝛ omnia secreta eius ab eterno nouit. Et scribū
tur pdcā sine c in secūda silła. ut consiliū consili
arius cōsilior. et silia sic et cōsulo carꝫ c in secūda
silła. Et scias ꝙ diutna deliberacō et multoꝝ cō
silia requirunt in magnis et dubijs. ut phūs dic
in iij ethic. In hijs autē que sunt certa et detmi
nata non requirit consiliū. Nam ut dicit glo sup
illud ad tessoł. in epła. c v. Omnia ꝓbate. certa
discussione non egent Ita deus mutat sniam sed
non consilium. uide in moꝛs.
Consisto. tis. constiti constitū. inuenit eciā con
statū. ex con et sisto componitur uide in sisto
Consistoriū. a consisto. tis. dr h consistoriū. rij.
. i. uestibulū. porticus. locus ad consistendū. Hes
ter v. At ille sedebat sup soliū suū in consistorio
palacij contra hostium domus. ¶ et in patruelis
Consobrini. q̄i consororini. uide in consobrinus
Consolor. a con et solor. aris. componit cōso
lor. aris. atus sum deponens nūc antiquitus uéo
cōmune. ꝓ quo consulo apud latinos antiqs īue
nit. Et ē consolari confortare. solaciū prebere. sił
solari. q̄i consolidare. vnde consolabilis. le. conso
lans. tis. ge. omnis. consolatorius. ria. riū. conso
labiliter adūbiū. et ē consolator qui soli se appli
cat. et solitudinē alloquio suo leuat. Et ꝓd pre
dcā hanc silłam so. Vnde ouid metam̄ xiij. Con
solor socios ut longi tedia pelli. mente ferāt pla
cida vn̄ cōsueuit dici. Dicito cōsolor pstolor sp a
Consors. sors componit cū con et dr ¶ dulor
h et h consors. tis. i. socius eiusdem sortis. Vnde
hoc consortium societas. p t scribitur.
Conspergo. gis. si sum. componitur ex con et
spargo. gis. et mutat a simplicis in e. Inuenitur
eciam conspargo. gis. ƀ pocius h accidit ex uicio
scriptorum. Require in conspersus.

Conspersio.a conspergo spergis deriuat hec cõspersio.onis. Inuenit eciã cõsparsio s magis hoc uidet esse ex uicio scriptoꝝ.et ẽ cõspersio farina p aquã conglutinata sine fermẽto. Idem ẽ et azima Prima cor v. Vt sitis noua conspersio sicut estis
Conspersus.sa.sum.a conspergo si suz ¶azimi et ẽ conspersus infusus repletus.sicut conspergo
Conspicax cis in cõspicõ uidẽ ¶infundo repleo
Conspicillum a cõspicõ cis dr hoc conspicillum li locus ad conspiciendum aptus Plautus in cassia Conspicillo conspexi uirginem.
Conspicio cis.xi.ctũ.ex con et specio cis et est conspicere simul specere. Vnde conspicuus.a.um aptus et abil ad conspiciendũ.ul speciosus pcla rus.altus.et h et h et h conspicax.cis.in eodem sensu.ul subtus ad conspiciendũ.Et compar.vñ h conspicacia.cie.et h conspicacitas.tatis.species ul subtilitas.ul aptitudo uidendi.
Conspico.a con et spico.cas.componit cõspico cas.spicas colligere. In quo sensu inuenit conspicor caris deponens.et prod penl. Item cõspicor pt componi a con et specõ.cis. Vel deriuat a cõ spicõ.cis.Et tũc cor pnl.Et ẽ idem quod aspicõ Vnd grec.Conspicor aspicõ conspico colligo spicas.Pap dicit.Conspicari rimari intendere credẽ et a conspicor h et h conspicabil et hoc le.cõspicabiliter.conspicabundus.da.dum.i.abil ad conspiciendũ ul similis conspicanti ul decorus.
Conspicuus.a.vm in conspicio.cis.uide.
Constantinopolis.polis p ciuitate componit cũ constantinus et dr h constantinopolis ciuitas costantini.quedã ciuitas imperialis ẽ in grecia.vñ constantinopolitanus.na.vm.de illa ciuitate.Et cor po constantinopolis.Et est totius orientis caput.sicut roma occidentis.
Constellacõ.a constello quod componit a con et stello.as.dr h constellacõ.onis.quod sepe ponit p ipso signo stellaꝝ.sm hug.Et ut dicit pap Constellacões latini uocant supsticões mathematicoꝝ.i.notacões sideꝝ quõ se hẽat vnusquisqz
Consterno.is.constraui constratũ et consternor aris.atus.depo.dr pme cõiug.Et est consterno animal ul corpis ul manipuli ul lectuli ul aselli ul maris.s consternari mentis ẽ.Consternari enĩ ẽ mente deficere.terreri.stupefieri.turbari.cadere exanimem esse.ul aliquo timore ul aliquo casu vnde consternatus.ta.tũ.territus conturbatus Cõsternatus ppe mente.stratus uero corpe.Et utrũ qz tam consterno q consternor componit a con et sterno.nis.q autẽ consternor componatur a sterno wlt ps in viij lib in tractatu de figura u bi.ubi dicit. Inueniunt qdam que sepe nõ soluz cõiug s eciam genus ul significacõnem ubi pmutant in compõne.ut sperno.is.actm.aspernor aris deponens. Sterno.nis.actm.consternor naris
Consternor aris in consterno is est ¶deponens
Constipo.pas.paui.are.i.simul stipare.ex cõ et stipo.pas.Et prod sti.Luc in vij.Pompeie dẽ
Constiti pnl cor ẽ ¶sis acies stipata cateruis pteritũ de consisto.et consto.stas.
Constituo.ex con et statuo componit cõstituo is constitui constitutũ.ubum actm.i.simul statuere.Cũ autẽ ponit absolute.i.sine actõ.tantum ualet q̃tum ponẽ terminũ. Vnde salustius. In diem tercium constituit.i.terminũ ponit.
Constitucõ ul edictũ ponit p eo qd rex constituit ul edicit.ul facit sm pap.Constitucões eciã pñt dici qd facit ecclesia.ul congregacõ aliqua religiosoꝝ
Consto.tas.constiti constitũ. ¶Et ẽ componit. Inuenit eciã constatũ.ex cõ et sto.ut constituit.ut constare simul stare. Item constare.i.constitui.i.con domus constat ex tecto piete et fundamẽto.i.constat stituit. Item constare.i.pseuerare.ut iste constat et in pposito.i.pseuerat. Item constare.i.certum et aptũ esse. Item constare ptinet ad pciũ.ut h ca pa constat tribus denarijs. Vñ constans.tis.oĩs generis.Et compatur. Vnde costanter.tius.sime adũbium.et h constantia.tie.et constans dr quia vndiqz stat nec in aliquam ptem pt declinari.et componit inconstans.vnde hec inconstantia
Construccõ.a construo.is.h construccõ.tionis et constructiuus a ũ.et h et h cõstructibilis et h le. Secũdũ uero pap.construccõ a multitudine lapidũ et lignoꝝ dcã et strue qd est compõ. Itẽ cõstruccõ dr quedã dcõnũ congregacõ ut fortes le git ũgiliũ.quod eciã dr oracõ et eciã locucõ.sic consueuit dici fortes legit uirgiliũ.h est vna oracõ vna construccõ et vna locucõ.Oracõ est indicatiua construccõ transitiua Locutio de pñti et affirmatiua
Constupror.praris.i.simul stuprari.¶ a con et stupror.uide in stupꝝ.Et cor stu naturaliter.Et ut dicit hug q stupror ẽ deponens cũ suis compositis.s inuenit in actiua significacõe constupro.pras. Iere ij.Constupuerunt te usque ¶ad interitum
Consubstancialis.a con et substã ¶et h le. cialis componitur h et h consubstantial et h le. id ẽ eiusdem substantie. Vnde filius dei dr cõsubstantialis patri quia est vnius et eiusdem substantie et nature secum.i.cum patre.
Consueo.es.consueui ul consuetus suz.vñ consueñ et consuetudo.et hinc consuetudinarius a.ũ et cõponit cõsueo a cõ et sueo es qd nõ ẽ in usu
Consuesco.cis.consueui ul consuetus consuescere consuetudinem facere.s pap.Et sm huguc consuesco est inchoatiũ de sueo sues.
Consuetudo.a consueo.es.h consuetudo.dinis et ẽ consuetudo ius quoddã moribus constitutus quod p lege suscipit cum deficit lex.nec distat scriptura an rõne constat.sicut dicit.rsiõ ethi v Nec miꝝ tanta ẽ uis consuetudinis q sm ecclesia cuiuslibet consuetudinẽ ul trina ul vnica i baptismo debet fieri immsio.Consuetudo tamen nõ pt tollẽ ius naturale siue diuinũ.i.pcepta et prohibicões dñi.pmo talis consuetudo abrogat a lege. Ius uero positm siue humanũ tollit consuetudo ul in toto si ẽ gnãlis.ul in pte si ẽ pticularis. Ita tamen q non sit contra ius naturale ipa cõsuetudo.qz tũc nec ius positm posset tollẽ.Ex h pt concludi.licet p parenthesim q si psonales decime non dei s hominũ pcepto debent.uidet q consuetudo contraria a culpa liberet nõ soluẽtes uidet inquã et ueꝝ est ubi ecclesia non consueuit huiusmodi decimas exigere.
Consul.a consulo.lis.dr h consul.lis mas gen. Vnde consulatus.tus.mas.ge.et h et h consularis et h re.dignus consulatu.et p compõnẽ pcõsul.lis.loco consul positus.Exconsul.lis.ext cõsulatũ positus cũ pus eũ habuerit.sicut dic hug Isid uero dicit q consules appellati sunt.ul a cõsulendo ciuibus vl a regendo cuncta consilia.Ex consules autẽ dñr qz iã a consulatu exierint sui discesserint pacto uicis sue anno.Proconsul dic

tur qui uice consulis fungatur.
Consularis in consul est.
Consulo.a con et sileo.les.componit consulo lis.i.dare consiliū.et ſm h construit cū datō.ut consulo tibi.Item consulo.i.interrogo consilium accipio.et ſm hoc construit cū actō.ut consulo te.Et ē actm̄.Vnde dicit pap.Consulo tibi consiliū do.Nam consulo te interrogatm̄ ē.et tunc habet passiuū.i.consiliū peto a te.Vnde ūsus.Consulo te querens tibi consulo consiliū dans.
Consulto.tas.fre de consulo.lis.cōsultu u.ī o
Consultus a consulo.lis.dr con ¶fit consultus.ta.tū.qui consulit.ul' disertus.et cū cōsilio.et compatur.Et componit inconsultus.a.ū ſm hug.Pap uero dicit.Consultus interrogatus consulturus interrogaturus.Consultū puidentia consiliū placitū.Inde consultare deliberare.Consultus dr causidicus.Consultus eciā qui consiliū cōsultū accipit.Incōsultus dicitur ab eo q nō accipiat consiliū.In grec autē tales ūsus ponūtur Consultor poscit qd consultus bene noscit.Consultor rogitat consultus consilium dat.
Consummo.as.aui.are.i.finire.pficere.ad effectū ducere.complere.Et componit ex cō et summo.as.quod deriuat a summa.me.et sic patet q debet scribi p geminū.m.Ille consummat qui in bono expendit.Ille consumit qui in malo uastat et dissipat.Vnde quidā.Cōsummare mea uolo ſ consumē nolo.Et ē actm̄ cū suis compositis.Et inde consummatus.ta.tū.Luc ij.Postq̄ cōsummati sunt dies octo.i.finiti pfecti completi et inde h cōsummacō.onis.i.complecō.Vnd ps Omnis consummacōnis.i.opis uidi finē.Ponit āt cōsūmare alīi p consumē et ecōūso.īpe tū cō debet scribi summo cōsummo.as.consummatus.p geminū.m.Xv.M summare duplex.sibi volt ſ sumere simplex.
Consumo.consumis.consumpsi.ptum consumē.i.destruē in malo expendere.absumē.qd cōponit ex con et sumo mis qd scribit p vnū.m quod patet in pterito sumpsi.q formaī a pſenti ſm ps.o.mutata in psi.vnde et consumo sumis p simplex m scribendū est.et prod su.et inuenit poni p consummo.as.et econūso.Improprie tū et a consumo is.consumptus.ta.tū.Et scias q pprie loquendo consummo.as.ponit in pte bona ſ consumo.mis.tercie cōiugacōnis in mala.sic dixi in consummo mas.
Consumpsi ē pteritum de consumo.mis.
Consumptum ē supinū de consumo.mis.
Consutilis.a consuo.is quod componit a con et suo.is.dr h et h consutilis.et h e.pe.cor.et cōponit inconsutil'.le.Joh xix.Erat autem tunica inconsutilis.de quo dicam in suo loco.
Contagiū.A contingo.gis.dr h contagiū.gij et h contagio.onis.in eodem sensu.i.labes putredo.lues.ul' morbus pecoꝝ siue ouiū.q contactu unius totus grex corrumpit.vn cōtagiū dr morbus.q quidquid tetigerit polluit.vnde contagiosus.sa.sum.sordidus.uide in pestis.
Contamino.as.aui.are.i.polluē deturpare corrumpē.ūbū actm̄.Et cōponit ex cō et tāino.as quod est aduersari.Et corripit mi.
Contemno.nis.contempsi ptū.ex con et tēno nis.et ē contemnē uilipendē.aspernari.non curare.despiciari.Et caret p in pn̄ti.ſ habet.m.ante n ſ in pterito habet.p.quia formaī a pma psona pn̄tis no mutata in psi.Et in sup.q formaī a pterito psi in ptū.Vn contemptus cōtēpcō hn̄t p
Contemplor.templū componit cū con et dicitur contemplor.aris.uidere.pspicere rimari.Et pprie refertur ad inuisibilia.licet qn̄z ad uisibilia transferatur.vnde contēplatiuus a um.qui moratur in contemplacione.uel ad contemplacōnem ptinens.Et ut dicit gg sup ezechielem.Contemplatiua uita ē caritatē dei et pximi tota mente retinē.ab extiori accione quiescē.ita ut iaz ne libeat agē.ſ calcatis curis omibus.ad uidendū faciē sui conditoris animus inardescere.uide in uita.
Contemporaneus.a con et temporaneus cōponit contemporaneus.nea.neū.cū tempe ueniens ul' simul in tempe exn̄s ul' ueniens.ul' eiusdem ¶tempis
Contēptibil' cōtēptui abil'.a contēno.
Contemptus.ta.tū.spretus.repulsus.a cōtēnonis.ſm pap.Et substantiue h contemptus tus vide in contentus.et in temno et in temptus.
Contendo.dis.di.contentū ul' cōtensum litigare ul' simul ire ul' simul tendere.extendē pugnare.Et componitur ex con et tendo.
Contencō.a contendo.is.h contencō onis pugna disceptacō.litigiū.Et describit sic.Contencō ē impugnacō ueritatis ex confidentia clamoris.Itē contencō ē quidā color in rethorica de quo dixi sup in quarta pte in c de coloribus rethoricis
Contentiosus.sa.sum.qui non racōne aliquid ſ sola ptinacia contendit.vnde et dr a contēcōe ſm pap.Dicitur eciam contentiosus litigiosus
Contento.tas.frequenter contendere.a cōtēdo dis.contentū.contentu u mutata in o.
Contentus.ta.tū.a contineo.nes.nui.contētū id ē patiens sufficiens pauco.ſm pap.Itē cōtentus pt a contendo deriuari.et tūc contentus q̄i simul tentus siue tensus.Item inuenit contēptus p p spretus.Xv.Contemptus spretus contentus sufficiens ē.Primū cōtēnor dat cōtineo q secūdū
Contermino.as.aui.ex con et termino.Et est conterminare simul terminare ul' cōiungere.vnd h et h conterminalis.et h le.i.cōfinal'.et cor mi
Conterminus.na.nū.i.uicinus.coniunctus.ex con et terminus componitur.
Conternans dr ille qui est in complecōne tercij anni.vnde dr conternans q̄i complens terciū annū.q̄i triennis ul' triū annoꝝ exn̄s.Vnde Ysa xv dr.Vectes eius usq ad segor uitulā contnātē.i.uitulā triū ānoꝝ.Vel segor ciuitatē puam dicit uitulā conternantē.i.robustā.q ſm glosam animalia sunt robusta tercio āno.sicut homo in xxx anno.Jere.xxxviij dr.A segor usq ad ozonaim uitulā conternantē.ubi quidā libri falsi habent consternantem.Et ſ pap conternans ē uitula terciū agens annū.et ē gener omnis contnās
Contestor.taris.simul testari.ex con et testor aris.Et ut dicit pap.Contestari ad iudices obtestari ūo ad adūsarios ptz.Dr eciā contestari adiurare firmiter asserere.sicut firmū ē testamentum
Conticeo.ces.conticui conticitū.ex con et taceo ces.et ē conticere simul statim tacere.nichil pferre.Et ē neutꝝ.Et cor.ti.Et a secūda psona contices addita co fit conticesco.cis.inchoatm̄.Psalm Impij in tenebris conticescent.
Conticiniū.nij.neu.ge.noctis tpūs dr.quando cūcta silent.a conticeo.tices.Qualiter ptes noctis

distinguantur dicemus in crepusculum.

Contigi.gisti.ē pteritū de cōtingo is.Et cor ti
Contignacō.onis.fe.gen.tignoꝝ coniūctio.ul'
coaptacō in edificō.et dr a contigno.nas.quod ē
tigna componē coniūgere.coaptare in structura
edificij.xv.Tectum tigna ferunt que contignatio
iūgit.Ecc' x.In pigricijs humiliabit' cōtignatio.

Contiguus.a contingo.gis.dr contiguus a um
.i.uicinus ꝓximus.qꝛ contingit domū alterius.
vn̄ contiguo.is.contigui.i.contingi.esse uel fieri
contiguū.vn̄ contiguitas uicinitas.sed continu
us ē uicinus sine interpōne.qꝛ simul teneat'.Vn̄
aqua in uase ē uasi contigua.sed non est cōtinua
ei.ſ; aqua aque.ſ; in se cōtinua.qꝛ aqua aq̄ con
tinua est qꝛ terminus idem.Nam sic dicit ar' in li
v phis'.Contigua sunt quoꝝ ultima sunt sil'.Cō
tinua autē quoꝝ terminus idem et vnus ē utrius
qꝫ que tanguntur.et hᵒ signat nomen.Nā cōtinuū
a continendo dr.qn̄ ergo multe ptes continentur
in totū.et qͥ simul se tenent.tūc ē continuū.ſ; hᵒ
non p̄t esse cū sint duo ultima ſ; solū cū est vnū
Item in pncipio sexti dicit ar'.Continua quidem
quoꝝ ultima vnū.Et scias ꝙ omne continuū est
diuisibile in infinitū.intellige inꝗtum continuū

Contineo.es.cōtinui contentū.ex con et teneo
nes.vnde continens.et compatur.Vnde hᵒ conti
n̄tia.e.i.abstinētia.castitas et ē continere sil' tenē
habere gerere abstinere.in castitate manere.et ſm
pap.continens non solū in castitate manē dicit'
post corrupcōnez.ſ; et ab omni uicō.Sap viij.et
ut sciui qm̄ aliter non possum esse continens n̄

Contingo.gis.contigi contactū cōtin ¶ deus der
gere simul tangere.ul' accidere attrectare.ex con
et tango.gis.vnde contactus.tus.et adiectiue cō
tactus.ta.tū.Et scias ꝙ accidit malū.euenit ca
su.obtingit forte.contingit facto.Potest eciā com
poni contingo ex con et tingo.gis.et tūc facit p̄
teritū continxi continctū contingere.i.simul tīgē

Continuus.a contineo ¶ inficere contaminare.
nes dr continuus.a.ū.i.uicinus.ul' sine interpo
lacōne.qꝛ simul teneat'.Vn̄ hᵒ continuitas.tatis.
et cōtinuo.as.aui.cōtinuuz facere.ul' cōtinue ha
bere.vnde cōtinuan̄.i.cōiuncti iugiter.Et ē acti
uū cōtinuo.as.cū suis compositis.ſm hug.Pap
sic dicit.Continuare cōiungere.dilatare.ꝓlonga
re.Item a cōtinuus deriuat' continue aduībiū.ꝓ
quo sepe ponit' continuo.i.cōtinuan̄ ul' stan̄.Vi

Contiquia.imbriū collcō. ¶ de in cōtiguus sup
quasi continens aquam.ex quibꝫ uidet' cōponi.

Contor.a contus ꝓ instrumēto piscatoris dici
tur contor.taris.ūbum deponens.et ē cōtari cō
to aliquid pquirere.ul' scrutari.et ponit' ꝓ inter
rogare inuestigare.Et componit' pcontor.aris.i.
inquiro.ul' pquiro interrogo.Et scribit' p.o.In
uenit' eciā cuntor.aris.p.u.ꝓ morari ul' dubita
re.Vnde quidā.Contor pquiro.cuntor dubitoqꝫ
moror qꝫ.Et in grec' dr.Percontor notat id qᵭ
pscrutor p o scriptū.Percūtor qꝫ p u dicitur esse

Contractō.a contrabo.is.dr hᵒ contrc ¶ moror
tio onis.i.collcō cōstrictō.abbuiacō.ul' ꝯcurtacio
Vnde ezech vij.Ecce uenit contractio.Inuenitur
eciā ibi ſm aliam lrām contriccō.Iero.Contrctio
que dr hebice scissura.i.contextus et ꝯplexio ul'
collectio omnium malorum.

Contracto.ex con et tracto.as.componit' con
tracto as.et contrecto.as.inuenit' .i.simul tracta
re.ul' inter manus tractare et palpare.

Contractus vendicō locacō et certe species con
Contraho.is.xi contrahē ¶ duccōnis.ſm pap
.i.simil' trahere.adbuiare.cōmutare.colligē.con
stngere.decurtare.ex con et traho is componit'.

Contrarius.ria.rium.adiectiū.i.aduersarius.Cō
trariū eciā est quidā color in rethorica de q̄ sup
dixi in quarta pte in c de coloribus rethoricis

Contrecto.as.in contracto uide.
Contremisco.cis.ūbū inchoatiū a contremo is
Contremo.mis.ui.contremē.i.simul tremere.
ex con et tremo mis.Et corripit tre.

Contribulis.a con et tribul' componit' hᵒ et hᵒ
contribul' et hᵒ le.simul eiusdem tribus.Et prod
bu.Sed tribulo.las.corr.bu.vnde uersus.Dat tri
bula tribules generat tribus vna tribules.

Contritio.onis.fe.ge.format' a contritus a ū
contriti addita.o.vnde patet ꝙ non ē ibi c sed t
sola in penl' silla.sicut nec in contritus uel cōtri
tū.quod format' a contriui p̄terito de contero is
ui in tū.et dr contricō qͥ simul contricō.ul' ex co
to tricō.qꝛ de omnibus peccatis penitens debꝫ do
lere.Contricō autē sic diffinit'.Contricō est dolor
de peccatis assumptus cuꝫ ꝓposito confitendi.et
satisfaciendi Iste dolor dꝫ esse acer.qꝛ offendimus
deū creatorem omniū.Acrior.qꝛ offendimus pa
trem nostrum qui nos pascit multipliciter.Acer
rimus.qꝛ offendimus redemptorem nrm̄.qui nos
liberauit ꝓpo sanguine a uinculo pctōꝝ.crudeli
tate demonū.et acerbitate iehenne.Et scias ꝙ cō
tricō ē a deo solo ꝙtū ad formā qua informat'
ſ; ꝙtū ad substantiā actus ē ex libero arbitrio et
a deo qui opatur in omnibus opibus nature et
uolūtatis.Et contricō potest dici dolor assūptus
a nobis cū dei grā. ¶ Sed p̄t queri.An post hāc
uitā anime de pctīs conterant'.Ad hᵒ dico ꝙ i cō
tricōne tria consideranda sunt.Primū ē contricō
nis genus quod ē dolor.Secundū ē contritionis
forma qꝛ est actus ūtutis grā informatus.Tercī
us ē efficacia contricōnis.qꝛ ē meritorius et sac
mental'.et quodāmodo satisfactorius dolor cōtri
cōnis.Anime ergo post hanc uitā que in patria
sunt contricōnem hrē non pn̄t.qꝛ carent dolore.
ꝓpter gaudij plenitudinē.Ille autē que sunt i in
ferno carent contricōne.qꝛ ſi dolorem hēant deſi
cit tamē in eis grā dolorem informans.Sed ille
que in purgatorio sunt habent dolorem de pctīs
grā informatū.ſ; non meritoriū.qꝛ non sunt in
statu merendi.In hac autē uita tria predcā inue
niri pn̄t.Et scias ꝙ contricō differt ab attricōne
sicut informatū ab informi.qꝛ attricō ē dolor ſi
caritate.Contricō uero ē dolor grā et caritate for
matus. ¶ Itē nota ꝙ quoꝝ pncipia sunt diuersa
oīno vnū eoꝝ non p̄t fieri id quod ē alteꝝ.ſ; at
tricōnis pncipiū ē timor seruilis.Contricōnis au
tē timor inicial'.ergo attricō non p̄t fieri cōtricō
Preterea.naturalia non fiūt gratuita ut cōmuni
ter dicit'.ſ; naturale dicit' quod ē ante grām.Et
sic attricō inter naturalia computabit'.Igit' non
potest fieri contricō cū sit gratuitū bonū.Itē ad
ūce ꝙ contricō et attricō non dicūt habitū.ſ; ac
tū tantū.et actus ille attricōnis informis trāsit
et non manet adueniente caritate.et qꝛ dolor ille
attricōnis qui erat informis non manet adueni
ente caritate formari nō potest.Proinde attritio
non potest fieri contritio.

Controũsor.a contra et ũso.as componiẛ cõ trouũsor aris.litigare.decertare.contradicere.vnď
h̃ controũsia.sie.q̈i contraria ũsio.et dr controũ sia negociũ certamen questio.contencõ.disceptacio.

Contuberniũ.a con et ta tio.collacõ compatio tabna dr h̃ contubniũ.nij.q̈i contaberniũ.Et dr contuberniũ tabernaculũ uľ societas.uľ ad tpũs coeundi cõuentus.Et dr a taberna.q2 sicut illi q̇ in taberna cõueniũt ad tempus cõmanent et ci to dissoluũtur.Ita et contuberniũ ꝓpe sumendo cito dissoluiẛ.pacto scꝫ negocõ pro quo ad cõtu berniũ cõueniẛ.Sap viij.Contuberniũ habens dei.Item marci vj.Et p̄cepit illis ut accumbẽ fa cerent omnes ẜm contubnia sup uiride fenũ.A contuberniũ autẽ deriuaẛ h̃ contubernio onis.i. socius cõmilito qui ẽ in eodem contubnio cum alio.Et h̃ et hec contubernalis.et h̃ le.

Contudi pnľ coṙ ẽ p̄teritũ de contundo dis.

Contumax.a contumeo es quod componiẛ a con et tumeo.es.dr h̃ et h̃ et h̃ contumax cis.i. supbus uľ iniuriosus uľ repugnatus.Et dr sic q2 tumet in ũbis iniurie.Vel dr contumax q2 con tẽnat et negligat.Et compatur.Vnde contuma citer.cius.me.adũbiũ.et h̃ contumacia.cie.Vel contumacitas.tatis.i.supbia iniuria repugnantia contemptus.Et componiẛ percontumax.i.ualde contumax.Et coṙ tu ẜm hug̃.Pap̃ uero dicit.cõ tumax dr q̄ contẽnat.supbus.uľ a tumendo.

Contumelia.a contumeo.es.dr h̃ contumelia id ẽ iniuria uituperiũ ǧue cõuiciũ.et h̃ cõtumia mie.idem.et a contumelia dr contumeliosus a ũ qui audax ẽ et tumet ũbis iniurie et supbie.uel contumelias et cõuicia inijcit.Et compaẛ.Et no ta q̄ contumia uľ contumelia ꝓpe est in uerbis

Contumeo.mes.contumui.i.simul tumere.ex con et tumeo.es.Vñ contumesco.cis.inchoatiñ

Contumia.mie.ideꝫ est quod Et corripit tu contumelia.uide in contumelia.

Contũdo.ex con et tũdo.dis.componiẛ contũ do dis.contudi contusum conterere confringẽ p cutere domare concidere.simľ tũdere.vñ cõtusus

Contus.a conus dr h̃ contus.ti.qď sa sum. dam genus teli.et ꝓpe quod ferꝝ non habet sed ẽ acuta cuspide longꝫ sicut portica p̄acuta quã portant rustici loco haste.Vnde boec̃ in ij de cõ sol.Tu qui nũc contũ gladiũ q̄ ꝑtimescis sollici tus.si uite huius collem uacuus uiator intrasses coram latrone cantares.Contus eciã dr instrum̃ tũ cũ quo piscator piscaẛ.uľ scissitaẛ aquã inq̇ rendo pisces.uide in contor.aris.

Contusus.sa.sum.penľ proď.uide in contũdo

Contutatus.ta.tũ.in contutor uide.

Contutor.aris.atus sum contutari.i.absconde defendẽ.Mach ij libᵒ c j.Et in eo contutati sunt

Conualľ.lis.fe.ge.ex con et ualľ et proď tu et dr cõuallis magna uallis.uľ loca terraꝝ dep̄s sa inter montes

Connubiũ.ex con et nubo. is componiẛ h̃ cõnubiũ.bij.cõiugiũ nupcie uel coniũctio uiri et femine.Vnde h̃ et h̃ cõnubialis et h̃ le.et hinc cõnubialiter adũbiũ.Virgiľ.Con nubio iungam stabili ꝓpriam q̄ dicabo.

Conuena.a cõuenio.nis.h̃ et h̃ cõuena ne.siľ cũ alio ueniens.uľ qui cũ alio cõuenit.Vel cõue ne dñr aduene de diũsis locis.Et coṙ ue.

Conuenio.ex con et uenio componiẛ cõuenio nis.i.congruere uľ decere.Vnde h̃ palliũ cõuenit michi.i.decet me.Et cõuenire.i.alloqui.ut con uenio uos o iudei.i.alloquor.Et cõuenire.i.ad unari.ut isti cõueniũt.i.adunanẛ.Et cõuenire.i. simul uenire.Et cõuenire.i.pacisci.Vñ in math̃ sñone ex denario cõuenisti mecũ.uľ cõuenio tibi vnũ denariũ.i.paciscor.Et cõuenire.i.exigere ali quid de aliquo.Et cõuenire.i.compellẽ.i.ad cãꝫ uocare uľ ad placitũ.Et cõuenire.i.inesse.ut al bedo cõuenit michi.i.inest.Et conuenire id ẽ assi milari.ut iste cõuenit cũ illo in albedine.i.est si milis illi.Vnde cõuenit impsonale.et cõueniens et h̃ cõuenientia.tie.Et componiẛ incõueniens et compatur.Vñ h̃ incõuenientia.tie.vñ ũsus.Con uenit alloquiẛ decet id simul assimilatur.Exigit ad causas uocat et compellit inest q̄.Pangit ad unatur et adunat cõueniens est.

Conuenticulus.a cõuentus dr h̃ cõuenticulus et h̃ cõuenticulũ.li.ambo dimi.Et corripiũt cu.

Conuento.tas.freqñter cõuenire.a cõuenio is cõuentũ.tu.u.in o.sꝫ cõuentor deponens aliud ẽ

Conuentor.a conuentus dr conuentor aris cõ uentũ facere uel celebrare.ẜm huguicionem.

Conuentus.tus.congregatio cetus.

Conũsio.q̈i simul ũsio a conũto uľ conũsus si addita.o.Item conũsio ẽ quidã color rethoricus de quo sup̈ dixi in iiij pte in c de coľ rethoricis

Conũsor.a con et ũso.sas.componiẛ conũsor aris.i.simul ũsare et esse cũ aliquo.Vnde hic et

Conũto.ex con et ũto h̃ conũsabilis et h̃ le componiẛ conũto.tis.conũti conũsum.i.simul ũ tere.uľ ad aliquã uitã uľ sectã ũtere.vñ h̃ et hec conũtibilis et h̃ le.Et compatur.et componitur inconũtibilis.le.Item a conũto conuerso as.fre. Et ẽ actm̃ conuerto.tamen ẜm hug̃.cõuertor et prefertor passiua sunt et deponentia.

Conuescor eris ex con et uescor uerbũ depo.et caret p̄terito et sup̄.debet tamen facere cõuescitũ et ẽ cõuesci siľ uesci.piter uesci.cũ alio comedere

Conuexus.a conuerto.tis.dr cõuexus.a.um. vndiq̄ inclinatus et curuatus.q̈i conũsus.uľ dr a cõueho.is.q2 vndiq̄ uehaẛ in circũitu ad uisũ Et compatur.Vnde h̃ conuexitas.tatis.curuitas rotũditas.sicut et celi.Vel ẜm pap̃ cõuexa dicũẛ extrema celi flexa.Et proď ue põne.x enĩ ẽ du plex consonans

Conuicaneus.nea.neũ.i.cõ uicinus.a con et uicaneus.

Conuicanus.na.nũ.penľ proď.i.conuicinus.a con et uicinus componitur.

Conuictor.toris.mas.ge.qui simul cũ alio vi uit.et tũc deriuaẛ a cõuiuo.is.uľ cõuictor quasi cũ alio uictor.et tũc deriuaẛ a cõuinco.uici.ctũ.

Conuiciolũ.li.pnľ coṙ.puũ cõuiciũ diminitm̃

Conuicior.a con et uicio.as.com de cõuiciũ poniẛ cõuicior.ciaris.cõuicia inferre uituperari Et construiẛ cũ datõ.Vnde h̃ cõuiciũ.cij.contu melia uituperiũ.Vnde cõuiciosus.sa.sum.plen9 cõuicijs.Et compatur.Ita dicit hug̃.Pap̃ eciam dicit.Conuicior.aris.cõuiciatus sum.i.exprobro Inde cõuiciũ.i.obprobriũ.iniuria.Et sic uidetur q̄ predcã debeant p c scribi.sicut uiciũ quod di uaẛ de vinco.cis.ẜm hug̃.Alij dicũt q̄ uicium deriuaẛ a ueto.tas.et coṙ.i.ante t.et cõuiciũ cõ poniẛ ex con et uita.Et proď.i.ante.t.Et sic p̄ dcã scribunẛ p.t.sicut ueto et uita.Et h̃ uidetur uerius.cũ uitiũ coṙ ui.Vnde orac̃.Omnibus hoc uiciũ est cantoribus inter amicos.Et cõuiciũ p

ducat ui. et istius opinionis fuit magister bene.
vnd dicit uitiū quod dr a uetando cor i ante .t.
cū suis deriuatiuis. ut uicō. as. cōuitiū tamē prod
i ante .t. ꝫ melius componit ex cō et uita. quia
conuitium est improperium contra uitam.
Conuitium in conuitior uide.
Conuiua. a cōuiuo. is. dr hic et hec cōuiua. ue. cō
ge. qui simul cū alio viuit et comedit. Et pō ui
Orac in epy. Tres mi cōuiue ꝓpe dissentire uident.
Conuiuariū. rij. neu. ge. locus in quo quis con
uiuat. qd et cōuiuatoriū dr. et dr a cōuiuor aris
Conuiuatoriū. in conuiuariū uide.
Conuiuiū. a cōuiua dr hoc cōuiuiū. uij. i. lata co
mestio et magna. et hinc hoc cōuiuiolum. li. dimi.
Conuiuo. is. i. sil' uiuē pnt ꝓd. a cō et uiuo is
Conuiuor. a cōuiuiū dr cōuiuor. aris. cōuiuiū
facere ul' celebrare. ul' insimul comedere. Ratho.
Raro conuiuare. Et producit ui.
Conuotus. a con et uotus. ta. tū. componit cō
uotus. ta. tū. i. eodem uoto astrictus. Vel compo
nit ex con et uotū. ti. Et producit uo.
Conus. ni. mas. ge. i. summitas galee. ul' curua
tura que sup galeam ponit. sup quā sunt criste
a conon grece quod dr latine acuta ul' alta rotū
ditas. Vnde et conon dr figura que ab amplo i
cipit et in acutū finit sicut ortogonium.
Cooperio. ris. rui. cooptū coopire. i. simul opi
re. contegere. vn cooptorium amictus. ex con et
opio componit abiecta. n. Et corripit. pe.
Cooperor. aris. coopatus sum. ūbum depones
id ē simul opari. coauxiliari. Et componit ex cō
et opor. aris. Et abijcit n cā euphonie. et cor pe
Coopto. tas. taui. tare. i. simul optare. Et cōpo
Copia. pie. i. abundan ¶ nit a con et opto tas
tia mltitudo. dcā quasi cū opibus. et deriuatur a
copos. i. labor. qr omnis suba ex labore constat
Non eni sine labore copia haberi pt. vnde copio
sus. sa. sum. i. locuples abundans plenus copia.
Et compatur copiosior issimus. Vnde copiose si
us. me. et hec copiositas. tatis. Quidā uero dicunt
qp copia descendit a cops copis.
Copiola le diminitiuum parua copia.
Copiosus. sa. sum. in copia uide.
Copos grece labor latine. et accentuat in fine
Cops copis omnis ge. ex con et opis. et dicitur
cops diues opulentus qi cū opibus. Vn quidaz
fecūdus cops est dea terre fertilis ops est. fex do
muū scops ē mūdaꝝ fossa qꝫ scrops est. Vnd pt
deriuari hec copia. Itē inuenit hec cops indeclinabile
fe. ge. et tūc deriuat a copia. pie. et est tunc idem
Copula. le. i. cōiūctio ul' id ¶ cops qd copia
qd cōiungit. ul' vinculū in collo canis. Et in sin
gulari et in pl'i ē ge. fe. In pl'i tamen inuenitur
neu. ge. copula. oꝝ. Et ut dicit. In sing pro cōiūc
cōne canū. In pl'i copula neu. ge. ꝓ qualibꝫ alia
coniūctione. siue hominū siue aliaꝝ reꝝ. Et scias
qp ē copula ūbal' implicita et explicita. i. non co
artata. ut in hoc ūbo sum es est. uide in cedo.
Copularius. rij. mas. ge. i. vinculū in collo ca
nis. Et dicitur a copula. le.
Copulatim. i. cōiunctim. aduerbium. a copulo
las. Vnde copulatiuus. ua. vum.
Copulatiuus ua ū qd copulare hꝫ a copulo as
Copulo. a copula. le. dr copulo. las. i. cōiungē
sociare. iugare ¶ Copulo componit discopulo as
id ē disiungere. Recopulo. as. i. reiūgere. Copulo

et eius cōmposita sunt actiua. Et cor pu.
Coquina. ne. dr a coquus. Et producit qui
Coquo. quis. xi. ctū. Et scribit p c in prima sil
laba coquo. et in secūda p. q. licet qntuz ad sonū
uideat desinere in co. ꝫ hoc accidit qr u amittit viꝫ
lrē. Et componit coquo cū de et dr decoquo. is.
id ē ualde coquere. Item cū ex et dr excoquo is
In eodem sensu. Et similiter componit incoquo
quis. Percoquo. quis. ꝑ alijs coquē. ul' supra uel
plus. Recoquo. quis. iteꝝ ul' ualde coquē. Succo
quo. quis. i. paꝝ ul' subtus coquē. Coquo et eius
cōposita actiua sunt. et cor hāc sillam co in prima
Coquulus. li. dimi. puus coquus. et cor qui
Coquus. qui. qui cibos coquit. vn hic coquulus
diminitiuum. et hec coquina. uide in precocia
Cor cordis. neu. ge. dr a cardian. qp autē dicit
cor qi custodia omniū reꝝ ethimologia ē. Et ut
dicit Isid. Cor ideo ē vicinū pulmoni ut cum ira
accendit pulmonis humore tempetur. Et scias
qp in grec tales uersus ponunt. Cor sapit et pul
mo loquit fel cōmouet iras. Splē ridere facit co
git amare iecur. uide in splen. Et componit cor
cū con et dr concors. dis. et ē omnis ge. Discors
dis. et cū ex et dr excors. dis. et cum miserans et
dr misericors. dis. Item cū re et dr recordor daris
Item cū se ꝑpone et dr secors. dis. Et cū ue et dr
uecors. dis. Et cū vnus et dicit vnicors. dis. et no
ta qp antiquitus dicebat hic et hec vnicordis et hoc de
et alia huiusmodi composita similia a cor quod
in autoribus sepe inuenit. Et scias qp rabi moy
ses dicit. qp celū in vniūso ē sicut cor in animali
Cuius motus si ad horam quiesceret corpis uita
finiret. et ex hoc patet qp celū sidereū p motū suū
causat genacōnem et corrupcōnem in inferioribꝫ
Coragios grece. latine uilla dicitur.
Coragiū. a coragios dr hoc coragiū. gij. i. suffra
giū. Coragiū ē eciā ps ludi scꝫ qn ꝓuerbia dicūt
Vel coragiū ē ūginale signum ul' ūginalis pōpa
quā solent ūgines facere in quibusdam locis circa
mortuū. scꝫ corea. et quelibet corea sic pt dic. Et
tūc componit a chorea et ago. gis. Sed hoc cor
ragiū p duo. r. aliud ē. scꝫ quod ex toto et intimo
corde petit et componitur a cor et ago. agis.
Corallus. li. naturam habet viminis sub aqua
ꝫ detracta sup aquā statim durescit et rubescit et
lapidescit. Ita occupari qꝫ et euelli retibꝫ solꝫ aut
acri ferramento precidi.
Coram ꝑpō seruit ablatō. ut corām deo placet
humilitas. Item ē adūbiū qualitatis. ut nobis in
theatro morantibus quidaz coram surrexit et lo
cutus ē patenter euidenter apte. et componit a
cor et am p apostropham. quod eniꝫ fit corā an
cor fit. Et prod pmam. Vnde in aurora dicit Co
ram langoris ꝓpulit omne genus.
Corax. cis. i. coruus. Et tā illud qp istud nome
habet a sono pectoris. qr grunnit pectore.
Corban oblacō siue donū sonat. Vnde mathei
vij. Corban quod ē donum. uide in corbonan.
Corbio. onis mas. gen. ille qui facit ul' uendit
ul' portat corbes. Et deriuatur a corbis
Corbis. a curuo. uas. dr hec corbis. bis. uas vimi
neū quo mensurat vinū ul' eciā annona ul' per
quod fluit mustū. qr dr a curuo. qr ex curuatis ui
gis contexitur. Vel dicitur a colando.
Corbita. te. penl' prod. fe. generis. id est nauis
oneraria. Et dicitur a corbis.

Corbius.a cor et binū componit̄ h̄ corbius bīj
quod et h̄ corbinus dr̄ scȝ ille qui duplex habet
cor.quasi binū cor hn̄s.ul̄ re uera qui ē ū sipell̄
Corbonan.sicut dicit hug̀ cor ‖ et inconstans
ban interp̄tatur oblacō.vnde h̄ corbona.ne.uel
corbonan indecl.ultima acuta.i.gazofilaciū ubi
diuine oblacōnes reponūtur.Pap̀ uero dicit Cor
bonan gazophilaciū ubi pecunia sacerdotuȝ erat
Et interp̄tatur oblacō.Et ut dr̄ in hijstorijs sup
actus apl'oꝝ.Corbonan erat archa in qua repo
nebant̄ donaria sacerdotū.Musac erat archa in q̄
reponebant̄ donaria regum ul̄ pn̄cipū.ad reficiē
da sartatecta templi.Gazophilaciū erat archa in
qua reponebantur donaria transeuntium.
Corbulus.li.mas.ge.pn̄l cor̄.puus corbis.Et
Corcula ioculatrix.
Corculū.li.dimi.puum cor.Et corripit cu. ‖ dr̄ a corbis
Corculus.i.tadeus.a corde dcūs.Ipse et tadeus
ipe ē et iudas iacobi quē ecclesiastica tradit histo
ria missum edissam.ad abagaꝝ regem ꝭm pap̀
hug̀ dicit.Tadeus interp̄tat̄ corculus.i.cordis cul
tor.Et corripit cu.Vide in iuda.
Corda.a cor dr̄ h̄ corda.de.q̄ꝛ sicut pulsus cor
dis ē in pectore.Ita pulsus corde ē in cithara.vn̄
ꝓpheta.Laudate eum in cordis et organo.
Cordatista.te.ge.cō.qui ul̄ que canit cū corda
Cordatus.a cor dr̄ corda ‖ et dr̄ a corda.de.
tus.ta.tū.i.sapiens.gnauus.audax.cōueniens.
In Job xxxiiij dr̄.Viri cordati.i.sapientes audi
te me.vn̄ cordate.i.sapient̄ cōuenient̄.honeste.
Cordex.dicis.mas.gen̄.qui facit cordam.ul̄ q̄
canit cū cordis.Et dicitur a corda.de.
Cordiacus.ca.cū.uide in cardiacus.
Cordicitus adu̇biū.pn̄l cor̄.i.cordetenus.a cor
dr̄.vn̄ sidonius.Prudentibus inquit cordicitus insi
Cordula.le.dimi.pua corda.pn̄l cor̄. ‖ tū est.
Cordus.da.dū.i.serotinus.dr̄ a cor.vn̄ et uue
que tarde ueniunt ad maturitatē corde dn̄r.ꝭm
hug̀.Et pap̀ dicit.Cordū serotinū.qd̀ tarde nasci
Coredulus.Cor componit̄ cū edo.et dr̄ ‖ tur
h̄ coredulus.li q̄daȝ auis que statim et citius q̄ꝫ
cetera memb̄ cor auis capte edit.
Coriambus.a chorus dr̄ h̄ coriambus.bi.qui
dā pes cōnstans ex p̄ma longa et duabus medijs
breuibꝫ et ultima longa.ut audierant.et dr̄ sic.q̄ꝛ
carmen h̄ pede compositū aptū sit choro canenti
um.Vel componit̄ a corus et iambus.q̄ꝛ in cho
ro et in circuitu habeat duos iambos.sed ordine
cōnūso.vnde coriambicus.ca.cū.Potest eciā cori
ambicus in p̄ma silla ꝭm quosdā aspirari.sic in
Coriandrum.dri.ge.neu.genus herbe ‖ chorus
a greco quod illi corion dicūt.et ut dicit papias
Coriandrū qd̀ greci corion dicunt.Cuius sem̄ dul
ci vino datū ꝓniores reddit in uenerem.si sup̄
modū dederis amentiā facit.In cibo sumptū cale
facit et stringit.et sompnum facit.
Coriarius.rij.qui parat coria.ul̄ qui operatus
de corijs.a corio dicitur.
Corimbus.a corona dr̄ h̄ corimbus.bi.i.fruc
tus edere.q̄ꝛ inde coronabant̄ antiqui.et p̄apue
poete.Vnde ouid̀ iiij metam̄.Et grauidus distig
uit uela corimbis.Corimbi eciā dn̄r anuli uitis.
qui ꝓxima queq̄ꝫ ligant et cōmp̄hendūt.ne lon
gius laxati palmites uentoꝝ flatibus dissipentur
Corinthus.a coriū dr̄ h̄ corintus.ti.i.tectura
arcuū.Vnde stacius thebaidos in vij.Quā super
a tergo uelox corinthos et archus.Et h̄ chorin
tus ti.i.repositoriū sagittaꝝ.scȝ pharet̄ vn̄ ouid̀
tris In quibus ē nemo q̄ non corinthon et archū
Corinthon accn̄ grecū ꝓtulit ꝓ corinthū.Inue
nit̄ eciam h̄ corinthus nomē ciuitatis.vnd̀ corin
thus.ta.tū.Ad corinthios scribit paulus duas e
pl'as.Et scribit̄ corinthus p̄ h in ultima sillaba
vnde t remanet in sono suo ante.h.Et corripit̄
prima ab oracō in epl'is.Non cuiuis hominum
contingit adire corinthum.
Coriolum.li.diminitiuum.paruum corium.
Coriosus.a.ū.i.corio uestitus.et dr̄ a corium
Coriū.a carne dr̄ h̄ corium.rij.q̄i carneū.q̄a
carnē tegat.ul̄ q̄ꝛ a carne extrahat̄.a coriū p̄ cō
pōnem excorio.as Decorio.as.discorio.as.in eo
dem sensu.i.coriū auferre.Incorio.as.i.coriū im
mittere.ul̄ corium aptare.
Cornetū.ti.pn̄l prod̀.locus ubi corni crescunt
et dr̄ a conus.ni.pro quadā arbore dura in fruc
Corneus.a.ū.ptinēs ad cornu.ul̄ ‖ tu ul̄ ligno
de cornu exn̄s.et tūc diuat̄ a cornu Itē corneus.
a.ū.d̀ corno exn̄s et tūc dr̄ a cornus ni.ꝓ arbore
Cornicen.inis.mas.ge.qui canit cū cornu.qd̀
eciā dr̄ h̄ et h̄ cornicens.tis.Et utꝛq̄ꝫ componit̄
a cornu et cano.is.et cor̄ pn̄l cornicen in n̄tō et
Cornicena.e.pn̄l corr̄.fe ge feīa q̄ ca ‖ in gt̄ō
nit cū cornu.Et deriuatur a cornicen.
Cornicor aris.a cornix dr̄.et prod̀ ni.Vn̄ par
sius.Nescio qui tecū ḡue cornicaris inepte.uid̀ in
Cornicula.le.di.pua cornix ‖ corniculor laris
Corniculor.a cornix dr̄ corniculor.aris.i.uocē
cornicis ymitari.ul̄ inutiliter loqui et garrire.qd̀
eciam cornicor.caris.dicitur.
Corniculum.li.diminitiuum.paruum cornu
Corniger.ra.rum.gerens cornu.pn̄l cor̄.a cor
Cornipes.dis.omnis.ge.cor ‖ nu et gero ris.
neos habens pedes.quod ꝓ equo inuenit̄ et tūc
ē mas.ge.h̄ cornipes.dis.Et corr̄ pn̄l tā in n̄tō
q̄ꝫ in obliquis.Et componitur a cornu et pes.
Cornix.cis.fe.ge.dr̄ a cornu.q̄ꝛ auis clamosa
sit ut cornu.ul̄ q̄ꝛ diu viuit.ut cornu eciā durat.
et habet cornix 9 naturaliter longam an̄ x.Vn̄
Cornu dr̄ a carne.q̄i carne ‖ penl̄ prod̀ in gt̄ō
um.q̄ꝛ ex carne ꝓcedit.Et in sing̀ est indecl.In
plurali uero h̄ cornua.nuū.Inuenit̄ eciā hic cor
nus.nus.nui.in eodem sensu.Et nota q̄ꝫ cornua
uocant̄ extreme p̄tes antēnaꝝ p̄ tropū ab aīali
Item cornua uocantur extremitates exercitus.q̄ꝛ
intorte sunt ad modū cornuū animal̄.ß in hac
sigcacōne ꝓp̄e inuenit̄ h̄ cornus.us.ui.Et ꝓ cor
nu militis similiter.ß cornu in singulari.et cornu
a in pl'i ꝓp̄e p̄tinet ad animalia.A cornu deriua
tur cornutus.ta.tū.et corno.as.i.cornu resonare
et h̄ cornus.ni.ꝓ quadaȝ arbore dura in fructu
ul̄ ligno.vn̄ h̄ cornū.ni.fructus illius arboris.Xv
Corna gerit cornus pecudum sunt cornua cornu
Militis est qn̄ ꝓperat sua bella gerendo ‖ Cornu
componit̄ h̄ et h̄ bicornis et h̄.ne.et h̄ et h̄ vni
cornis et h̄ ne.et h̄ et h̄ tricornis et h̄ ne.
Cornupeta.te.bos.penl̄ corr̄.Exodi xxj.q̄ꝫ si
bos cornupeta fuerit. ‖ Cornus.ni.uide in cornu
Cornustibij tercia filia Job nomen accepit.q̄a
enī p̄ cornu et tibiā vnū ūbū ex utroq̄ꝫ cōposuit
utꝛq̄ꝫ ūbum p̄ vnaȝ orōnis p̄tem in latina līgua
trāsfusum ē.quo uoluit genē licite demonstrauit
Cornutus.a cornu dr̄ cornutus.a.ū. ‖ ꝭm gg̀

Et sciãs q facies moisi dicebat cornuta. sic dicit
glosa exo. xxxiiij. ppter quosdã radios splendo
ris quos humanus uisus ferre non poterat.

Corolla. le. diminitiuum parua corna.

Corollariũ. rij. dr a corolla. et ẽ corollariũ pmi
um alicuius certaminis scz corona uł aliud. Vel
corallarium ẽ vñ aliquis meret adipisci coronã
Vnde boeč in consoł phie. Ita ego q tibi uelut
corollariũ dabo. uł habet ibi colloraríũ a collo.
qz feratur in collo ut torquis aureus sm huguĉ
Pap eciã dicit. Corollariũ qi corone. i. pmij illati
uũ. sicut collariũ quod ẽ in collo. Item corollari
ũ dr vnde corona meret dõñ q coronam ferat.
uł circũlocutiua oñsio abambitus corone. qdã

Corona. a corus h corona ornamentũ piniũ
ne. quia rotũda ad modũ cori solet fieri. et est in
signũ uictorie uł regij honoris signũ que ideo ĩ
capite regum ponit ad significanduz circũfusos
in orbe populos quibus accinctus qi caput suũ
coronat. A corona deriuat corono. nas. ũbuz ac
tm sm hug. Pap uero dicit. q corona genaliter
dicit. dyadema uero spẽaliter. Nam ẽ gestamẽ re
gij capitis. Corona uero quorũcumq. Itẽ corona
dr cculus. De corona clericoꝝ dixi in clericus. vi
de ec in caritas.

Coronula. le. di. pua corona

Corpalis. a corpus dr h et h corpalis et hoc le
ad corpus ptinens. vnde corpaliter corpalitas. et
componit incorpalis. incorpale. liter. incorporali
tas. tatis. Et ut dicit ps. Corpale nomen ẽ istud.
qd corporeã rem significat. et h in ppis et in ap
pellatiuis. In ppis ut deus. In appellatiuis ut hõ
Incorpale uero nomen ẽ illud qd incorpoream
rem significat. in ppis et appellatiuis. In ppis ut
pudicicia penolipes. In appellatiuis. ut ũtus.

Corporeus in corpus est.

Corporo. a corpus dr corporo. ras. corporeum
facere. uł impinguare uel in corpus immittẽ. uel
ad sustentamentũ et augmentũ corpis sumẽ. Et
componit incorporo. as. Et ẽ actm cũ omnibus
suis compositis. Et corripit po.

Corpulentus. ta. tũ. i. pinguis. crassus. Et com
patur. vñ corpulenter. tius. me. adũbiũ. et h cor
pulentia. tie. i. crassitudo. et cõponit a corpus et
lentos quod ẽ plenũ. qi plenus corpore uł carne

Corpus. a corrumpo. pis. dr h corpus. oris. qz
sit nature corruptibilis. et cito corrumpat. uł cor
pus componit a cor et pus puris. Iñ corpus qi
cordis pus. i. custodia. s; pocius uidet ethymolo
gia q compõ. uł corpus qi coram positus. vnde
corporeus. rea. reũ. vñ h corporeitas. tatis. et cõ
ponit h incorporeitas. tatis. A corpus componi
tur bicorpor tricorpor quadricorpor. Et sunt cõ
ge. qa nomina composita a corpe colore decore
sunt cõ. geñ

Corpusculũ. li. di. puũ corpus

Correctio. onis. fe. ge. i. emendacõ. castigacõ. A
corrigo. gis. Item correctio ẽ quidã color rethori
cus. de quo dixi supra in iiij pte in c de coł reth

Corregionalis ex vna regione.

Correptio in corripio est.

Corrideo. des. corrisi. i. simul cũ alio ridere. ex
con et rideo. des. Et mutat. n. in. r. Et pd ri. Geñ
xx. Corridebit m

Corrigia. a coriũ dr h corri
gia. gie. uł a colligo. gas. qi colligia. vñ corrigio
la. le. dimi. Et corrigiatus. ta. tũ cũ corrigijs liga
tus. Et corrigio. corrigias id est corrigias facere
uł corrigijs ligare. Et cõponit decorrigio. as. dis
corrigio. as. excorrigio. as. in eodez sensu. i. dissol
uere. Incorrigio. as. corrigijs ligare uł ornare uł
aptare. Et ẽ actiuum cũ suis cõpositis omnibus

Corrigibilis ad corrigendũ abilis. sm papiam

Corrigo. gis. correxi correctũ. i. castigare. uel e
mendare. Et componit ex con et rego. gis. et cor
ri. Et differt a corripio. qz corrigo. i. emõ. ut cor
rigo libꝝ. Pertinz eciã ad mores qñq. ut corrigo
istũ. i. castigo. et nulla correctio sperat d isto id ẽ
nulla emendatio. Vnde pphera. In quo corrigit
adolescentior uiã suã. Sed corripio. i. reprehendo
ut corripiet me iustus in mĩa. Sic et correctio a
corrigo ppe ptinet ad libꝝ. ut iste liber non ẽ bñ
correctus. Sed correpcõ uł correptus a corripio is
ptinet ad mores. ut iste non ẽ bñ correptus de
tali dicto uł facto

Corrigo. as. aui. are. atũ. i. et retinz
simul rigare. ex con et rigo. as. et cor. ri.

Corripio. pis. ui. correptũ corri n. s quosdam
pe. i. simul rape. uł cape. uł castigare rephendẽ.
Et componit ex con et rapio. pis. Et corr. ri. Et
inde correptus. ta. tũ. et h correpcõ. onis. Et sciãs
q fraterna correpcõ sic describit. Correpcõ frater
na ẽ admonicõ frats de emendacõne delcõrũ. ex
fraterna caritate pcedens. Queri h pt. An pecca
tũ pximi pus debeat dici plato q ecclesie uł ecõ
uerso. Ad h dico. q platus pt duplr considerari
Aut sm q iudicõ psidet. Et sic dicere plato ẽ di
cere ecclesie. et sic pus debent adhiberi testes q p
lato dicat. Aut pt considerari sm q ẽ extra iu
diciũ. et sic dicere plato non ẽ dicere ecclesie sed
psone que pt pdesse et non obesse. qz nullus ma
gis pt prodesse q platus. Et sm hoc pus debet
dici plato q testibus oñdi alijs. et qto minus pt
fieri publicet et tũc platus adhibet qsi vnus de
testibus. Talis eni debet esse correpcõnis ordo fra
terne. quem aug in speculo clericoꝝ tradit. ut cũ
quis oculi petulantiã uł aliud pcĩn quodcũq in
fratre suo aduũtit statim debet eũ admonẽ ne cep
ta pgrediant. s; de proximo corrigant. q si post
admonicõnem iteꝝ uł tercio illud facere uideat
tũc debet qi uulneratus sanandus manifestari. s;
anteq in publicũ pdat quod fit cũ ecclesie dr. p
us debet alteri uł tercõ demonstrari. quod est ad
haberi vnũ uł duos testes. et inter eos quibus os
tendi debet añq alijs ostendat p quos cõuincen
dus ẽ. et si negauerit prius ppposito debet osten
di. post admonicõnem ut secretius correptus nõ in
notescat ceteris. et ita pmo debet admoneri. secũ
do plato oñdi. Tercõ testes adhiberi. Quarto ĩ pu
blicũ adduci cõuincendus si negauerit. uide in fa
ma. Itẽ nota q ut dicit gg in xxx mor. nõ una
eadem q cũctis exhortacõ cõuenit. qz nec cũctos
par moꝝ qualitas constringit. Sepe tamen alijs
officiũt que alijs psunt. Nam et pleꝝq herbe q
hec animalia reficiũt alia occidunt. et leuis sibi
lus equos mitigat catulos instigat. Et medicamẽ
tũ quod hũc morbũ imminuit alteri uires iũgit.
Et panis qui uitã fortiũ roborat puulorũ necat.
Nam sicut idem gg dicit in ix omeł ezech. Vere
cũde eteni mentes si quas fortasse culpas admise
rint leuiter arguendi sunt. qz si asperius increpã
tur frangunt pocius q emendant. At contra, im
pudentes aspere atq impudentes si increpate leuiter fu
erint ad maiores culpas ipsa leuitate puocant.
Et in ix omeł secũde ptis ezech dicit gg. Tãta de
bet esse discrecõ ut nec disciplina nimia nec mĩa

sit remissa sic si inordinate culpa dimittit is qui
ē culpabilis in reatu grauius astringatur. Et rursum
si culpa īmoderate resecet. tanto qui corrigit de
terior fiat. quanto erga se nichil ex benignitatis grā
agi considerat. Vides ergo qȝ disciplina vl' miseri
cordia multū destituit. si vna sine altera teneat
Correpta namqȝ mens in odiū repente prruit. Si
hanc immodata increpacō plus qȝ debuit addicit
qȝ indociles ueritas immoderata facit. Item grego. di
cit in pastor. Quos cruciamenta non corrigūt nō
nunqȝ ab iniquis actibus leuia blandimenta cōpes
cūt. qȝ et plerūqȝ egros quos fortis pigmentorum
pocō curare non ualuit ad salutem pristinā tepēs
aqua reuocauit. Et nonnulla uulnera que cura
ri incisione nequeunt. fomentis olei sanantur. Et
durus adamas incisionem ferri minime recipit sȝ le
ui hircorum sanguine mollescit. Idem in eodem. Ira
tos melius corrigimus si in ipsa ire sue cōmocōne
declinamus. Perturbati quippe quid audiāt igno
rant. sȝ ad se reducti tanto libentius exhortacōnis
uerba recipiūt. quanto se tranquillius tolleratos eru
bescunt. Menti autē furore ebrie omne rectū qd
dicitur puersum uidetur. Vnde et nabal ebrio cul
pam suā abigail laudabiliter tacuit quā digesto
vino laudabiliter dixit. Vide in curiosus. et ī rec
Corriualis a con et riualis cō[…]tor et in obedio
ponit h et hec corriualis et hoc le. cū alio potans eū
dem riuū. Vnde et p similitudinē corriuales dnr
qui eand amicā cōmunem hñt. Vide in riualis.
Corrodo. dis. corrosi corrosum corrodere simul
rodere. ex con et rodo dis. Et producit ro.
Corrumpo. pis. corrupi corruptū. ex con et rū
po. pis. et ē corrumpē frangere. deuirginare. uici
are inficere morbo vl' mal' moribus. Vnde h et
h corruptibil' et hec le. et in corruptibilis. litas. Itē
a corrumpo corruptus. a. ū. et cōpat. et cōponit
incorruptus. a. um. quod similiter comparatur.
Cors in cohors uide.
Cortex. a coriū dr h aut hec cortex. icis. qȝ cori
o lignū tegat. vnde uidet componi. sȝ pocius est
ethimologia qȝ compō. Corticē aliqui uocant co
ruicem. liber ē ps interior corticis dcūs a liberato
cortice. i. ablato. Est enim mediū quoddā int' lig
nū et corticē. Potest eciā ibi poni et terciū scȝ su
ber. Vn̄ versus. Pars por ē cortex liber altera. ter
cia sub. Vn̄ theodol'. Mutat flebilis rigidū p cor
Corticillus. li. diminitm̄. puus cortex[…]pe sub
Cortico. cas. dr a cortex. et ē corticare corticem
dare. vl' auferre. Et componit decortico. cas. Dis
cortico. cas. excortico. cas. in eodem sensu. i. corti
cem auferre. Incortico. cas. in corticē mittere. uel
Corticulus. li. di. puus cortex.[…]aptare corticē
Cortina. a coriū h cortina. ne. qȝ prius ex cori
is et pellibus fuerunt facte ut in tabnaculo. cor
tina eciā dicebat locus olim in templo vnde da
bantur responsa. vl' pocius mensa in templo ap
pollinis sup quā stabat phebas que dicebat ora
cula. Et dicebat cortina qȝ corio fetonis erat tec
ta. Vel cortina qi certina. qȝ ibi certa dabant rñ
sa. vl' cortina qi cordicina. qȝ ibi hominū tenebā
tur corda. A cortina dr cortinatus. ta. tū. i. cortīa
Cortinarius. a cortina dr h cortina[…]prepatus
rius. rij. qui cortinas extendit uel seruat vl' facit.
et hec cortinaria. rie. in eod sensu. Et cortinarius. ri
a. rium. quod ad cortinā ptinet.
Cortinula. le. diminutiuum parua cortina.

Corus. ri. p uento prod pmam. et caret aspira
cōne. Vide in chorus aspirato.
Corusco. cas. caui. care. u̇bum neutrū. et est co
ruscare resplendere vl' uibrare vl' iaculari fulgere
Iuuenal' in iiij tropeio. Seruata ioui frontem qȝ
coruscat. Vnde patet qȝ scribit p vnum r. corrip
enim pmam. Vnde coruscus. ca. cū. splendens cris
pus. tremulus. uibrans Et substantiue h coruscus
ci. splendor. lux intollerabilis. et hec coruscacō id ē
splendor. coruscandi actio. Et sm grec. sol radiat
mucro qȝ micat fulgor qȝ coruscat. Cuȝ fulgor su
pra nos paret tunc fulgurat ether.
Cos cotis. cote grece latine dr incisio. Vnde hec
cos cotis. qȝ ferrum ad incidendū acuat. pprie uco
duri lapides cotes appellant qi cautes ut dic pap
Et prod co. Virgil'. Subigūt qȝ in cote secure.
Cosmarcha. che. dn̄s vl' princeps mūdi. a cos
mos mūdus et archos pnceps vn̄ hec cosmarchia
ie. eius potestas penultima acuta.
Cosmarius. rij. mas. ge. dn̄s mūdi. et dr a cos
Cosmicus. ca. cū. pnl' cor[…]mus. uel a cosmos
id est mūdanus. a cosmos dicitur.
Cosmographia in cosmographus uide.
Cosmogr̄phus. Cosmos componit cum gr̄phos
quod ē scribē. et dr cosmogr̄phus. phi. qui mūdū
describit. Et cor pnl'. Vnde in aurora dr. Cosmo
gr̄pho moisi michi pduce carmine huius. vnd hec
cosmogr̄phia. phie. mūdi descripcō. et cosmogra
pho. phas. id est mundum describere.
Cosmopeia. i. mūdi factura.
Cosmos dicūt greci. Et conūtitur in latinā for
mā et dr h cosmus. i. mūdus
Cosmus mi. i. mundus a cosmos Item cosmus
dicit ornamītum pontificis.
Costa te dr a custodio dis qȝ coste custodiunt
interiora vn̄ hec costula le et hec costella le dimi et
hoc costariū rij locus costarū et costatus ta tū q ha
bet costas vl' habens magnas costas Quare eua
sit fcā de costa. dicā in mulier
Coste decas gentos vnū et idem significant. i.
decem et accentuant pdicta tria in fine
Costo as qd non est in usu. i. costas vl' costatū
facere et dr a costa te et cōponitur decosto as dis
costo as excosto excostas in eodem sensu. i. costas
extrahē Item in costo as immittere costas. recos
to as. i. excostare. vl' iterū costare. Et sunt actiua
omnia composita a costo. tas.
Costus. ti. fe. ge. radix herbe cuiusdam.
Cotana. i. mala cogogna. genus malorū. et cor
pnl'. Et declinat hoc cotanū. ni. Et scribit sine c in
pap. Vnde dicit. Cotana genus fructuū nucū. Et
cor pmaȝ. ut patet in hoc u̇su. Cum cotano mo
rus mori qȝ soror sicomorus.
Cote incisio grece dr penultima accentuata.
Cotula. a cotos hec cotula. le. quedam mensura
vini continens ciatos sex. i. emina que ideo cotu
la dr. qȝ incisio et diuisio sextarij fit ī duo equa
Coturnix. cis. fe. gen. a sono[…]et ita fit cotula
uocis dr. quā greci ortigon uocant. et prod pnl'
Vnde in aur. Mane coturnices uespē uulgus hȝ
Counio. nis. couniui counire. i. simul cōiūgere
a con et vnio. et abijcit. n. Et producit. u.
Couno. nas. naui. nare. i. congregare. Et cōpo
nitur ex con et vno. nas. Et producit. u.
Couterinus. na. nū. ex eodem utero cū alio p
genitus. Et componitur a con et uterinus na nū

Coutor.teris.i.simul utor.ex con et utor eris
Coxa.e.fe.ge.Coxe dcē sunt qua ¶ Et prod u
si coniūcte axes. In ipsis enim capita femorū iū
guntur. Vnde hec coxula.le.diminitiuum.

Cra uox est coruorum.

Crapula.a crudus.dr hec crapula.le.i.sup
abundans edacitas immoderata et noxia uoraci
tas.et sic q̄i cruda epula. Vnde crapulo las.i.su
pflue comedere.ul' immoderate ingurgitare.Et ƀ
hoc p̄t esse transitiū et actiū ƀm hug.et ƀm com
munē usum. Pap uero dicit. Crapula immodera
ta uoracitas.dcā quasi cruda epula.cuius crudi
tate grauat' cor.et stomachus turbat'. Est autem

Crapulor aris deponens.i.super ¶ vini cibiq̄
flue manducare.bibē inebriari.hec pap.Pro ex
cessu autē in potu ponit' in ps. Tamq̄ potens
crapulatus a vino. Et corripit pu.

Cras aduēbiū temp̄is.et ptinet ad futurū tp̄us

Crassator.toris.depredator latro.

Crasso.a crassus dr crasso.as.et crassor aris in
uenit'.i.crassum facere. vnde crasseo es ui.i.cras
sum esse ul' fieri.Et habet incho.ut crassesco cis
vn̄ illud.sermo crassescit quod fit duobz modis
ul' cū supabundat ul' cū ingrossatur et deficit a
as.i.ualde impinguare.ul' macrum facere.qd et
discrasso.as.dr. Incrasso.as.Et ē actm̄ crasso cū
subtilitate ul' cū inflatur ad altū stilū. ¶ Crasso
componit' concrasso.as.i.simul crassare.decrasso
omnibus suis compositis. Inuenit' eciā grassor
aris.depo.ƀ aliud ē de q̄ dicā in suo loco.

Crassus.a.vm.i.pinguis.ƀ obesus plus q̄ pig
uis ē.et dr a cresco.cis.ul' dr crassus a creos ul'
a creando.q̄i aptus ad creandas carnes.Et cōpa
tur.vnde ƀ crassitas.tatis.et ƀ crassitudo.dinis.
et hec crassicies.ciei.Et p compōnē crassilentus
ta.tum.plenus crassicie ƀm hug. ¶ Pap uo dicit
Crassa fecūda pinguis spissa.Crassari corp̄is ē et
sagine.crassari animi et crudelitatis.

Crastinus.a cras dr crastinus.na.nū.a q̄ cras
tino.nas.quod non ē in usu ƀ componit' ꝑcras
tino.nas.i.in crastinū deferre. Itē recrastino nas.
id ē iterū crastinare.ul' prolongare.ponitur q̄nq̄
tamen simpliciter pro differre simplex si inuenia
tur in eodem sensu inuenitur.Et cor' penl' crasti
nus.quia non habet.r.a primitiuo.

Crater.ris.mas ge.uas vinariū.et dr a cratē et
facit accūs sing.huc craterem ul' cratera.et ē cra
thera accūs grecus.et tūc ē mas.ge.et desinit in
a cor'.Et in plurali similiter geminū habz accusa
tiū.crateres ul' crateras.Et prod te.et cor' as.et ē
terminacō greca. Vnde ūgil' eneid viij Indulgēt
vino et ūtunt crateras aeneos. Itē idem in p̄mo
eneid. Crateras magnos statuūt et vina coronāt
Et ponit donatus tractans de metonomia ƀ exē
plū.et p̄t sumi ab ƀ accō greco cratera.quod est
mas.ge.et desinit in a cor'.iste ntūs latinus hec
cratera.re.fe.ge.Et similiter dicendum ē etherē
ul' ethera.aerem ul' aera.panter.teris.erem uel
era.Lampas.adis.accō lampadem ul' lampada
Et accūs pluralis lampades ul' lampadas.Pixi
des ul' pixidas.Ouid.Pixidas inuenies et rerum
mille figuras.Et ē talis accūs grecus in a in fin.
et in as in accō plurali eiusdem generis sicut est
ntūs sing.vnde pixidas ē fe.ge.sicut pixis.simi
liter aera ē mas ge.sicut aer.ƀ efficit' ntūs latinus
et tūc aera re ē fe.ge.et ethera.re.et ita de silibz

intelligas.ut cassidem ul' cassida.Et ƀm hug.cra
ter eris duas habet ansas.et est ꝓpe genus calicū
id ē poculorū.fiebat ꝑus de cōnexione ūgultorū
vnde et dr crater a cratim id q̄ se inuicē teneat.
et inde ƀ craterculus.li.dimi.Et ut uult pap.cra
ter uas vinariū est. In grecismo sic.Est crater pa
tera cōnexio uirgea crates.

Cratera.tere.pnl' prod p̄t esse accūs grecus.et
tūc ē mas.ge.sicut crater.ul' p̄t esse ntūs latinus
et sic ē p̄me declinacōnis.et fe.ge.sic dixi in cra
ter teris ¶

Crates.a crater ul' cratim greco.dr ¶ ad
ƀ crates.tis.que fit de viminibus ul' de ferro ad
assandas carnes ul' pisces desup.vnde ƀ craticu
la.le.dimi.pua crates ƀm hug.Et scias q̄ illud
dimi.craticula requirit q̄ dicat' cratis p.i in ntō
In multis eciā libris inuenit' crates p e in nomi
natō. Vnde in aurora.altaris medio crates pocā
resedit. Item in grec.Est crater patera connexio
ūgea crates. Hug eciā uidet' ponē crates per e in
ntō.et dr ētes a ētim eo q̄ ūgule ibi contexte se
¶ contineant

Craticula dimi.pua ētes ul' ētis.

Creagra gre.dr a creos quod ē caro et agros qd
ē tractus et sunt creagre tridentes fuscinule ad car
nes de caldarijs ꝓferendas ul' extrahendas.Et ꝓ
ducit penl'. Iē lij Et lebetes et creagras

Creber.ra.rū.i.densus.ƀ creber dr de multitu
dine.ut creber paries circuit hanc domū.i.multi
parietes.Densum siue densatū ē quod uisu pene
trabile non ē.ut ebur licet tenue.Spissum uero
quod non est tenue.Et compat' crebrior crebern
mus.et format' a ntō addita rimus. Vnd crebre
rius.berrime.adūbium.Et prod cre.q̄ e añ b ꝑ
ducit' in bissilbis.ut rebus. Vnde quidam.Lectio
crebra ualet quam non obliuio tollit.

Creberrimus in creber est.

Crebreo.bres.a creber.bra.brū.dr crebreo es.
ui.et caret supino.i.esse ul' fieri crebrū. Vnde cre
bresco.cis.inchoatm̄.Et ē neu crebreo cū suis cō
positis.ƀm hug.Et ut dicit pap.Crebresco.i.ino
tesco spissor multiplicor.

Crebrifurus.furi.mas.ge.locus crebro habēs
fures.scz qui sepe freq̄ntatur a furibus.Et cōpo
nitur a crebro et fur furis.quod producit fu.

Crebro.i.frequent'.adūbium.Potest eciā esse
nomen.et tūc ē abltūs huius nominis creber ra
rum.Et scias q̄ non mutat accentū crebro adū
biū.ad drām nominis.q̄ sufficit drña temp̄is in
ultima silla.q̄ q̄n est adūbium habet ultimā cō
munem.sed quando est nomen producit eam.

Crebro.onis.mas.gen.alio nomine dr porta
ē autē porta terra illa que eminet inter duos sul
cos et dr a crebro.q̄ aqua crebº p ipām discurrit

Credibilis.a credo.dis.ƀ et ƀ credibilis.et ƀ le
qd credi p̄t.Et cōpat' Et cōponit' ƀ et ƀ incredi
bilis et ƀ le quod similiter compatur.Et corr' bi

Creditarius.a credo.dis.ƀ creditarius.rij.i.cō
siliarius.ul' camerarius cui secreta cōmittuntur.
Vnde hec creditaria id est cameraria.

Credo.a supino huius ūbi cerno scilz cretū et
do das componit' credo.dis.didi.creditū.Est enī
credē dare cretū.i.consideracōnem supra rem ali
quā ul' dare cretū.i.inclinare.animū ad cemēdū
q̄ ita sit ut dicit' vnde ūbalia.Et componit' cre
do concredo.i.simul credo.et discredo.i.rem non
credē.Et ē actm̄ credo cū suis cōpositis Et pō cre
Ouid de arte.Munera crede m' capiunt hominū

q̄s deos q̄s. Et sciās ꝙ aliud ē credē in deū ali
ud credē deū. et aliud credē deo. Credē deo ē cre
dē uera esse que loquit̄. quod et mali faciūt. sed
nos credimus hominē ꝫ non in hominē. Credē
deū ē credē ꝙ ipse sit deus. quod etiā mali faciūt
Credē in deū ē credendo amare credendo in eū ire
credendo ei adherere et eius membris incorporari.
Per hanc fidem iustificat̄ impius. uide etiā ī fides
Credulus. a credo d̄r credulus. la. lū. qui semp
ul̄ facile credit. vn̄ h̄ credulitas. tatis. Et compo
nit̄ incredulus. qui nunq̄ ul̄ uix credit ſm hug̃
Grec̄ sic dicit. Rumor credibilis res credula que
q̄to credit. Sic incredibil̄ et res incredula distat.
Crementū. a creo. as. d̄r h̄ crementū. ti. i. semē
uirile q̄ꝫ creamentū. Vnde ioseph in pmo. Crem̄
tū ad libidinē suo pocius nutriuit ex corpe. Itez
crementū d̄r a cresco. cis. et tūc tantū ualet q̄tuꝫ
incrementū. vnde cremento. tas. i. crescē puberare
Cremes. qn̄ ē latinū deriuat̄ ¶ ul̄ spermatisare
a cremo. as. et caret aspirōne. qn̄ uero aspiratur
in pma silla chremes non ē latinū. uide supra in
Cremiū. a cremo. as. d̄r h̄ cremium ¶ chremes
mij. i. siccamentū lignoꝝ ul̄ frixoꝝ in patella. et
etiā quod remanet in patella aridū de carnibus
post pinguedinē liquefactam d̄r cremiū. vnde ꝓ
pheta. Ossa mea sicut cremium aruerunt.
Cremo. as. aui. atū. are. i. comburē. cruciare. et
componit̄ concremo. as. Et est actiū cū omnibꝫ
suis compositis. Et cor̄ cre. Vnde in aurora dicit̄
bos in nube leuat hos deus igne cremat.
Creminiū. nij. i. sacrificiū. qd̄ et holocaustū di
cebat̄ et dicitur a cremo. mas. creminium.
Creo. as. aui. are. d̄r a creos. et ē ꝓprie creare ali
quid ex nichilo facere. et sic solus deus creare p̄t
cū sit potentie infinite. Et dicit hec ꝓpō ex cū di
co ex nichilo ordinē non materiā. ꝫ facere ē ex
p̄iacenti materia. Ponit̄ tamē creare ꝓ facere et
econuiso. et ꝓ generare et econuiso. Vnde creato
res dn̄r parentes. Creo componit̄ concreo. as. i.
simul creare. Procreo. as. Recreo. as. iteꝝ creare.
reficere. Et est actiū cū omnibus suis compositis.
Et sciend̄ ꝙ ūba hec scꝫ facere creare agere et ali
a huiusmodi de deo non posse dici ſm eam racō
neꝫ qua dicūtur de creaturis. quippe cū dicimus
eū aliquid facere. non aliquē in opando motum
illi inesse intelligimus ul̄ aliquam in laborando
passionē sicut solet nobis accidē. Sed eius sempi
terne uolūtatis nouum aliquē signamus effectū
id est eterna eius uoluntate aliquid nouiter exis
tere. Sicut ergo ex calore solis aliqua fieri con̄
git nulla tamen in ipso uel in eius calore facta
mocōne ul̄ mutacōne. ita ex dei uoluntate noua
habent esse sine mutacōne actoris. qui ē vnuꝫ et
solum pn̄cipium oīm. Credamus ergo oīm reruꝫ
creataꝝ celestium ul̄ terrestriū. uisibiliū ul̄ inuisi
biliū cām non esse nisi bonitatē creatoris. qui ē
deus vnus et uerus. Cuius tanta ē bonitas ut sum
me bonus beatitudinis sue qua eternalit̄ beatus ē
alios uelit esse pticipes. quā uidet. et cōmunicare
posse et minui omnino non posse. Illud ergo bo
nū qd̄ ipse erat et quo beatus erat sola bonitate
non necessitate alij cōmunicare uoluit. q̄r summi
boni erat ꝓdesse uelle. et omnipotentissimi nocē
non posse. Quare autē sit creata rōnalis creatura
Creos grece latine dicitur ca ¶ dicam in dos.
ro Et accentuatur in fine.

Creperon dubium dicitur.
Crepido. dinis. ripaꝝ abruptō saxi ul̄ rupi uel
montis extremitas. altitudo summitas. Ponitur
tamen qn̄q̄ꝫ pro cauna ubi uie cōueniūt in q̄ so
lent paupes latitare ul̄ mendicare. Vnde iuuenal̄
Nulla crepido uacat. Et ponit̄ h̄ ꝓ summitate ri
paꝝ. Et d̄r crepido pn̄l̄ prod̄ a crepo. as. Quidaꝫ
tamen uolūt crepido deriuari a creperon. qd̄ est
dubiū uel incertū. q̄r dubiū est in tali loco ponē
pedem. ꝫ congrue d̄r a crepo. as. q̄r ibi ē freqn̄ti
us sonitus uentoꝝ et ruptō lapidū. Item summi
tas ul̄ extremitas altaris in circuitu dicebat̄ cre
pido. et ipm̄ ꝓpiciatoriū Vn̄ ezech xliij. De sinu
terre usq̄ꝫ ad crepidinem. i. propiciatorium ꝛc̄.
Crepito as fre. i. freqn̄ter crepare. Et cor̄ pi.
Crepitus. a crepo. as. d̄r h̄ crepitus. tus. tui. et
h̄ crepitaculū. li. i. sonitus. Et corripit pi.
Crepo. pas. pui. crepitū. quod et crepo pis pui
quod et ſm terciā coniug̃ d̄r. sed crepare ē sona
re crepē creuare. i. dirumpē. ꝫ sepe utrūq̄ꝫ inuenit̄
in utraq̄ꝫ significacōne. vn̄ h̄ crepor. poris ¶ soni
tus ul̄ creuatio. Item ab hoc ultimo supino cre
pitu. u. mutata in. o. fit crepito. as. Frequentatm̄
Crepo cōponitur concrepo. as. resonare. Discrepo
as. i. dissonāe. discordāe. distare Increpo. as. i. re
darguē. rephendē. uituperare. et ab istis freqn̄tati
ua. concrepito as. discrepito. as. increpito. Eedem
compōnes inueniunt̄ cū crepo. pis. Crepo. as. et
crepo. pis. et composita ab eis omnia sunt neut̄
preter increpo quod est actm̄. Iteꝫ omnia faciūt
p̄teritū in pui et supinū in pitū. q̄r in simplici p
me coniug̃ et compositis ab eo qn̄q̄ꝫ inuenit̄ p̄te
ritū in aui et supinū in atū. ꝓut pma cōiugatio
exigit. Vnde. Increpasti supbos. et increpuerunt
me renes mei. Et omnia cor̄ hanc sill̄am cre. pru
denc̄. Mag̃ cadūt inflata crepūt tumefcā p̄munt̄
Crepor. oris. mas. ge. i. sonitus ul̄ creuacō. Et
Crepundiū. dij. i. cunabulū. q̄r ¶ d̄r a crepo as
in eo puer crepat. i. sonat uagiendo. Et d̄r a cre
po. pas. ſm hug̃. Item ſm pap. crepundia pueri
lia ornamenta induta q̄ expositis infantibus ad
hibent̄ cunabulis. Vn̄ Iero. Inter crepundia no
ui ptus. uide in fescennine.
Crepusculū. a creperon quod ē dubiū d̄r h̄ cre
pusculum. li. i. dubia lux scilꝫ hora que est inter
noctem et diem. ul̄ inter diem et noctem. dubia
an sit diei ul̄ noctis pma ps. Prima enī ps noc
tis d̄r crepusculum ul̄ uespeꝝ a stella occidentali
Secūda conticiniū a conticendo. Tercia galliciniū
a gallicantu. Quarta intempestū. i. importunum
et inaptū tempus alicui rei faciende qn̄ nichil a
gi p̄t. quasi sine tempe. i. actu p quē cognoscitur
tempus. Qnta iteꝝ galliciniū ꝓpter gallos lucis
p̄nūcios. Sexta matutinum inter abcessum tene
braꝝ et aurore aduentū. Septima diluculū nūcia
diei que incipit. quasi diei pua lux. Idem et auro
ra. Postea iteꝝ et crepusculū. ita dicit hug̃. Isidor̄
uero in v ethi. sic dicit. Septem sunt ptes noctis
scꝫ uespeꝝ crepusculū conticiniū intempestū. gal
licinium. matutinum. diluculum. Vespeꝝ autem
ab occidentale stella ē uocatū qui solē occiduum
sequit̄. et tenebras seqn̄tes p̄cedit. Crepusculū est
dubia lux. Nam creperon dubium dicimus. h̄ est
inter lucem et tenebras. Conticinium ē qn̄ cuncti
silent. Conticere enim silere est. Intempestū ē me
diū et inactuosum noctis tempus. qn̄ agi nichil

ꝑt.et omnia sopore quieta sunt. Nam tempus ꝑ
se non intelligit̃ nisi ꝑ actus humanos medium
autē noctis actu caret ergo intempesta dicunt̃ in
actuosa q̄si sine tēpore.i.sine actu ꝑ quez dinos
citur tp̄us. Gallicinium ꝓpter gallos lucis p̄nūcios
dcm̄. Matutinū autē ē inter abcessum tenebrarū
et aurore aduentū. Et dr̄ matutinū.q2 hoc tēpe
inchoante mane fit diluculū.q̄i diei ꝑua lux iaz
incipiens. Hec et aurora que solem precedit. Est
autē aurora diei clarescentis exordiū et p̄mus splē
dor aeris.qui grece eos dr̄.quē nos ꝑ deriuacōnē
auroram dicimus.q̄i eororam. ¶ Et scias q̄ sicut
dicit magister in histori*js* tractans illud mathei
xiiij. Quarta autem uigilia noctis uenit ad eos q̄
tuor uigilias faciunt excubantes in castris. Prima
dr̄ conticiniū in qua om̄s simul uigilant. Secūda
uero intempestum in qua adolescentes. Tercia gal
liciniū in qua uiri. Quarta antelucanū in qua se
nes. Has dn̄s alijs nominibus nominauit. sero. an
media nocte. an gallicantu. an mane. mathei xiij
¶ Cresco.cis.creui cretū Idem habet p̄teritum et
idem supinū q̄tum ad uocē quod c̀no nis. Vnd̄
u̇sus Cerno solet facere creui cretū q3 supinū. Sic
creui cretū uult tibi cresco dare. ¶ Cresco compo
nit̃ accresco.cis.accreui.ex ad et cresco. Et muta
tur.d.in.c. Et est accrescere ad aliquid ul' alicui
crescē. Item concresco.cis.i.coalescē.coagulari cō
misceri.congelari crescendo. Itez decresco.i.minui
qd̄ discresco inuenit̃. Item excresco.cis.q̄i extra
crescere ul' ualde. Item incresco.i.ualde ul' intus
crescere.ul' tediū ingerere. Item recresco.cis.i.de
crescē.ul' itez crescē quod decreuerat. Itē succres
co.cis.i.pau3 crescē ul' post crescere.ul' a posterio
ri ꝑte crescē.ul' latenter ul' asursum crescere. Cres
co et oīa eius composita neutra sunt. Et oīa faci
ūt p̄teritū in creui et supinū in cretū.sicut et cer
no et eius composita. Et omnia habent ꝑticipia
Cresus.si.rex lidoꝝ.ꝯm pap. ¶ p̄teriti tempis
Et Jero in ep̄la ad paul' viij c. Prefert̃ uidua di
Creta.a cresco.cis.dr̄ h̄ creta.te. ¶ uicijs cresi
quedam insula ē in qua nutritus fuit iupit' Vnd̄
cretus.ta.tū.et cresus.sa.sum.et h̄ et h̄ cretensis
et h̄ se.in eodem sensu.et h̄ creta.te.genus terre
albe sc3 argilla q2 in illa insula melior abundat
creta. vnde cretosus.sa.su3.abundans creta.et cre
teus.tea.teum quod est de creta.
Creticus.a c̀no dr̄ creticus.ca.cū.i.iudicial' uel
determinatūs.ul' creticus dies in quo sumit̃ iudi
ciū infirmitatis.et h̄ creticus iudex. Et ꝯm h̄ cre
ticus caret aspirōne. Vel p̄t deriuari a chrisis qd̄
est iudicium. Et sic aspiratur.
Cretio.a c̀no.nis.dr̄ h̄ cretio.onis.i.iudicatio
ul' cretus numerus dieꝝ in quo institutus ē hēs
ul' adit hereditatem ul' finito tempe cretionis ex
cludit̃.et dr̄ crecō q̄i decrecō.q2 ita decnit̃ ul' con
Cretū ē supinū de cerno.nis.et de ¶ stituitur
cresco.cis. Et creui est eorum preteritum.
Creui est preteritum de cresco et de cerno. Et
cretum est eorum supinum.
Cribro.sicut dicit pap.cribꝝ a currendo dictuz
q̄ ibi currat frumentū Et est instrumentū aptū
ad purgandū fruges. Et inde dr̄ cribro bras id ē
frumentū purgare.cernere examinare uentilare
Et componit̃ cribro.as.ꝑcribro.as. Decribro as
Et ē actiū cū suis compositis acceptū translatiue
s3 ꝓpe acceptū ē neutꝝ.et a cribꝝ hoc cribrellum

dimi. Vel ꝯm quosdam dr̄ cribrum a creber bra
brum.i.densus.q2 fit crebro ꝑforatū. Et a cribro
bras dn̄dit cribrans.tis.omnis generis. Vnde in
ij reguz. Cribrans de nubibus aquas. Et de clerico
dixit quid. Haurit aquā crib' clericus absq3 libro
Crimen.a careo.res.dr̄ h̄ crimen.inis.ut furtū
falsitas et similia que non occidunt s3 infamant
Vnde criminor.aris.u̇bum cōmune. Et crimino
sus.a um.et compatur. Et h̄ et h̄ criminalis et h̄
Crinalis.a c̀nis dr̄ hic ¶ le. Et prod̄ preocā cri
et h̄ crinalis et h̄ le.et h̄ crinalis.lis.i.acus qua
crines aptantur. Et producit na.
Crineo.nes.nui.u̇bum neutꝝ.i.hrē c̀nes.et dr̄
Crinesco.cis.u̇bū inchoa.i.incipio ha ¶ a c̀nis
bere c̀nes. Et format̃ a crineo.nes.addita co.
Criniculus.li.dimi.mas.ge.ꝑuus crinis.
Crinior.a c̀nis h̄ et h̄ c̀nior.oris.i.c̀ne ꝓlixior
Crinis.a cerno.nis.dr̄ h̄ c̀nis.nis.et sunt ꝓprie
crines mulieris.sic dicti.q2 crinibus a uiris discer
nantur.et ita q̄tū ad uocē dn̄dit c̀nis a c̀no. S3
q̄tū ad significacōnem pocius a discerno. Crinis
eciā dr̄ alio mō h̄ cirrus.ri.quod et ꝑ plicatura
dr̄ capilloꝝ.a cirrim quod ē tondē. Et inde cirri
Crinitus.ta.tū.pnl' ꝓd̄ ¶ tus.ta.tū.i.crinitus
magnos hn̄s crines.et dicitur a crinis.
Cripta.te.i.cauna.spelūca.ul' turba hominū
Crispo.as.aui.are.crispum ¶ et dr̄ a crepo as
facere ul' concutere uibrare.iaculari. Vn̄ crispus
a.ū.et compat̃ vn̄ h̄ crispitudo.inis. Et cōponit̃
concrispo.as.et ē actm̄ cū om̄ibz suis compositis
Crissor.aris.atus sum.i.fricare.ceuere. S3 cris
sari ē quod mulier subtus facit. ceuere quod uir
desuꝑ.ul' crissari ē mulieꝝ inter se. Vnde quidam
Est ceuere uiri s3 crissari mulieꝝ ꝯm hugucōnem
Crista.a crinis ul' cirrus h̄ crista.te.quod emi
net suꝑ galeam et suꝑ capita quaꝝdam auiū.ul
cristatus.ta.tū.i.crista ornatus.ul' q̄ magnā ha
bet cristā. Inuenit̃ eciā cristatus.i.galeatus.q2
Cristallus.li.fe.ge.genus ē candidi lapidis.q2
nix sit glacie durata ꝑ annos vn̄ et greci ei nom̄
dederunt. Psal'. Mittit cristallū suū sicut buccellas
Et nota q̄ antiqui dicebant h̄ cristallū.li.vn̄ cris
tallinus.na.nū.pnl' prod̄. Vnd̄ in aurora dicitur
Cristallina fuit facta fenestra decens. Et scias q̄
cristallus apposita radijs solis adeo rapit flāmam
ut aridis fungis ul' folijs p̄beat ignem fulgidū.
nichil autem aliud q̄ frigidum pati potest.
Croceus.a crocus.ci.dr̄ croceus.cea.ceū.et hec
crocea.cee.i.cuna infantiū. Vnde.in tren. Qui nu
triebant̃ in croceis āplexati sunt stercora.et co ¶ pent
Crocito.tas.a cro quod est uox coruoꝝ.unde h̄ cro
dr̄ crocito.tas.i.clamare coruoꝝ dr̄.vnde h̄ cro
citatus.tus.tui.quod crocitus inuenit̃.uox coru
et est tercia lr̄ā o in pap. Et ē crocitare ꝓpꝛiū cor
uorum. Et corripit.ci.
Croco.as.a cra dicitur.idem quod crocito.tas
Crocodulus.li.quoddā animal quadrupes. A
croceus dr̄.q2 croceū habet colorem.et ē plerūq3
in longitudine xx cubitoꝝ dentiū et vnguiū im
manitate armatus.tante duricie q̄ q̄uis fortius
ictus lapidū tergo repcussus non sentiat.nocte i
aquis.et die humi requiescit.solus ex animalibz
supiorem maxillā mouere dr̄.ita dicit hug. Pap
uero sic dicit Crocodulus a croceo colore dcūs a
nimal quadrupes in nilo in terra et in aquis vi
uens.longitudine pleꝝq3 xx cubitoꝝ.hoc solū

ex animalibus supiorem maxillā mouere dicit̄. similis ē lacerte ꝫ maior ita ut homines mādu cat. huic dormienti ore apto quoddā animal fau ces ingrediens uiscera dilaniat exit ꝙ viuēs qd̓ de inferno fecit xpūs. ꝫ pap. Quidā ūo dicūt ꝙ crocodilus componit̄ a crocus et dilus qd̓ ē me tus. Vn̄ ūsus. Herba crocꝫ dilus ꝙ metus uenit hinc crocodilus. Nam croceis macul' uariat̄ et est metuendus. R post c pmū sibi dans l scribito so

Crocus. ci. quidā puer ūsus in florem ꝫ ¶lum poet. vn̄ ꝫ crocus ci. dcūs ē flos. ꝫ ꝓpe ꝫ crocꝫ neu. ge. ꝓ puero. ꝫ crocus. ci. Licet ꝓ flore inueni atur ꝫ crocus. ci. ul' ꝫ fit grā pueri. ul' crocū dici tur a coricio oppido cilicie ubi melius et plus a bundat ꝙ alibi. vn̄ croceus. a. um. et hec crocea e

Croma grece latine dr̄ color. vnde cromaticus ca. cū. qui colore non confundit̄ nec colorem mu tat ꝫ hug. Pap dic. croma gͤce latine dr̄ color ul'

Cromaticus. ca. cū. pnl' cor̄ in croma ē ¶ hūor

Cronia cronie prolixus corporis morbus. qui mlto tpe morat̄ ut podogͣ ul' tisis. et dr̄ a cronō

Cronica. cronon grece latine dr̄ tempus. Vnde cronicus. ca. cū. tempalis terrenus. et hec cronica orū. i. tempora ul' tēpm series ul' ordo. ul' ubi de scripta tempa continent̄ ul' facta diūsoꝝ tempoꝝ

Cronographus. a cronon qd̓ ē tem ¶ et cor̄ ni pus et graphus quod ē scriptor componitur hic cronogͣphus. phi. pnl' cor̄. qui describit tempora vnde hec cronographia. phie. i. breuis scriptura ul' tempoꝝ descriptio. Et acuit penultimam.

Cronon grece latine dicitur tempus.

Cruciabil'. a crucio. as. dr̄ hic et hec cruciabilis et hoc le. quod est dignum ul' aptum cruciari.

Cruciamen. inis. dr̄ a crucio. as. vn̄ hoc cruciamē tum. ti. et hoc cruciū. cij. idem quod cruciamentū. tor mentū quodlibet. Vnde lucillius. Vinū insuaue cruciū dixit. Et prod̓ penultimam cruciamen.

Cruciarius. a crux dr̄ hic cruciarius. arij. qui est cruce dignus. ul' qui fert crucem ad suū dispendi um uel ad officium dispendendi. uel ad signum religionis ul' professionis sue. et cruciarius cruci

Crucibolū. a crucio. as. et bo ¶ aria cruciarium lus quod ē morsellus componit̄ hoc crucibolum li .i. lucna. qꝛ bolus. i. morsellus sepe ibi cruciat̄ et diminuit̄. Crucibolū etiā dr̄ mortariū. Et cor̄ bo

Crucicula. le. diminitiuum. pua crux pnl' corr̄

Crucifer. ra. rum. penl' cor̄. qui fert crucem. A

Crucifigo. gis. xi. xū. uer ¶ crux et fero fers dr̄ bū actiū. penl' prod̓ a crux et figo is. vn̄ ūbalia Vel componit̄ a cruci datiuo et figo gis.

Crucio. as. aui. are. torquere. tormentare. Vnd̓ cruciator. oris. et cruciatorius. ria. riū. qd̓ cruciat ul' quod dignū ē cruciari ul' aptū cruciari. Crucio componit̄ concrucio. as. Item decrucō. as. i. ual de cruciare. ul' a cruciamine remouere. Itē excru cio. as. Crucio cū omnibus suis compositis ē actm̄ Et cor̄ cru. Bizria. Ad mala natus ego crucior dum cuncta quiescunt.

Cruciū cij. tormentū quodlibꝫ. uide in cruciam̄

Crudelis. a crudus dr̄ hic et hec crudelis. et hoc le ad iectiū. i. crudus. et ē crudelis in sanguine. seuus in ira. Et compatur crudelior issimus. vn̄ crudeliter lius. me. aduibium. vn̄ hec crudelitas tatis.

Crudus. a cruor dr̄ crudus. da. dū. quod nō ē coctū. qui non sine sanguine. Et inde p traslacōnē dr̄. homo crudus. quasi non coctus nec esui abil' Est enim asper et durus. Et compatur dior. issi mus. vn̄ hec cruditas. tatis. et crudeo. des. dui. esse ul' fieri crudum et inualescere. vnde crudesco. cis. inchoa. Et prod̓ pmam. Prudencius de sicho. In solitis dapibus crudescit guttur et ossa. Itē in gͤc dr̄. Crudus non coctus ē crudelis ꝙ crudus.

Cruentatus. a cruor dr̄ cruentus. ta. tum. id ē sanguine inqnatus. ul' qui amat effusionē sang uinis. Vnde cruento. tas. sanguine inquinare. Et inde cruentatus. ta. tū. Et differt a cruento. quia cruentatus dr̄ ꝓpe sanguine inquinatus. Sed cru entus qui amat effusionem sanguinis.

Cruentus. ta. tū. in cruentatus exponitur.

Cruma in crumena uide. ¶ et cruma dicitur

Crumena. ne. pnl' prod̓. saccus. marsupiū. quod

Cruor. a curro. ris. dr̄ hic cruor. oris. qꝛ currēdo corruat. Et ē cruor effusus. sanguis uero in corpe Vn̄ ūsus. Sanguis alit corpus cruor est d̓ corpe fusus. Vel sanguis ē hominū. Cruor uictimarum Vel cruor ē corruptus sanguis qui emittitur. Et dicitur sanguis. quia sit suauis.

Cruratus. a. ū. q̄ magna habꝫ crura. a crus dr̄

Crus. a curro. ris. dr̄ hoc crus cruris. qꝛ cruribus currimus et gressum facimus. Et sunt crura sub genibus usqꝫ ad suras. Vel crus ē os tibie anteri us. Et facit genitiuus pluralis cruꝝ. format̄ enim ab hoc ablatiuo crure. e. in um.

Crusculū. li. dimi. paruū crus Et format̄ a crus addita culum. Et corripit penultimam.

Crusculus. a. ū. qui pua habet crura. a crus dr̄

Cruscumulus. li. tumor cruꝝ. Et dr̄ a crus.

Crusta hoc crustū ul' crustulū ꝓ fragmento pāis et pro quolibꝫ edulio. hec crusta. cruste. ul' crustula le. dimi. pnl' cor̄ ē lamina quelibet ul' fragmentū auri ul' argenti alterius metalli uel ligni ul' lapi dis. Vnde marmorati lapides crustati dr̄. Item crusta ul' crustula supficies ul' cortex panis uel al terius rei. Vnde exodi xix debet legi. Tolle panes azimos et crustula. Et est casus accusatiui crustu la numeri pluralis. Inuenit̄ etiā ibi crustulam.

Crustaria. rie. tabna. a uasis crustatis sic dicta.

Crusto. tas. i. crustam facere ul' addere ul' appo nē. crustis aliquid linire. Et dr̄ a crustū. ti ¶ Et cō ponitur concrusto. tas. Item decrusto. tas. i. ualde crustare ul' crustas auferre. quod et discrustare dr̄ Et excrusto. as. in eodem sensu. Item incrusto as .i. crustis linire. crustas apponē. Item recrusto tas .i. crustas auferre ul' reponē. Item subcrusto tas latenter crustas auferre ul' subtus ul' post incrus tare. Et ē actm̄ crusto cū omnibꝫ suis compositis

Crustosus. a crusta dr̄ crustosus. sa. suꝫ. i. plenꝰ crusta. Et compatur. Vnde hec crustositas tatis.

Crustula. le. in crusta uide.

Crustellum. li. in crusta exponitur.

Crustum. ti. in crusta est.

Crustumiū. a crusta dr̄ hoc crustumiū. mij. quod dā genus piri. qꝛ duram habet corticis crustaꝫ ul' a crustumia regione. In eadem significacōne po test declinari mobiliter.

Crux. a crucio. as. dr̄ hec crux. cis. qꝛ cruciat. et facit gtūs pl'is crucū. qꝛ format̄ ab hoc ablatō cru ce. e. in vm. Et cor̄ u ante c. Vnde orac̄ in epl'is Non hominem occidi nō pasces in cruce coruos Et in aurora dr̄. Extat ymago crucis que domat omne malū. ¶ Et nota ꝙ crux in eo ꝙ lata est signat caritatē ul' opa caritatis. In eo ꝙ longa

est usq̧ ad terraʒ signat pseuerancīā usq̧ ad finē In h᷒ q̄ est sublimis supnū finem ad quē cuncta referunt᷑. Qd̄ autē profunda et in terram occulta signat ꝓfunditatē grē dei. uł signat carnis mortificacōnem cū uicijs. Et nota q̄ crux xp̄i q̄tuor lignoꝝ genē fuisse pꝓhibet᷑. scʒ palme cipressi oliue et cedri. Unde quidam. Ligna crucis palma cedrus cipressus oliua. Hanc drām lignoꝝ uidetur aplūs innuē cū dicit. Ut possitis compꝓhendē cum omnibus sanctis que sit latitudo longitudo sublimitas et ꝓfundū. Et ut dicit aug̊. Crux que erat suppliciū latronū nūc transit ad frontes imperatoꝝ Si tantū honorem contulit deus supplicio suo q̄ꝫ tum conferet seruo suo. uide in multo.

Cubatoriū. rij. tam pro lcō q̄ꝫ pro alia re cui innitimur. Et dicitur a cubo bas.

Cubicularius. a cubiculū dr̄ h᷒ cubicularius rij .i. lecti custos uł fabricator uł pparator. Et inde h᷒ cubicularia. rie. in eodeʒ sensu. Potest eciā declinari adiectiue cubicularius. ria. riū. i. quod ptinʒ ad cubiculum uł cubicularium.

Cubiculum. li. i. lectus. a cubo as.

Cubicus. ci. in cubus est.

Cubile. a cūbo uł cubo. as. dr̄ h᷒ cubile. lis. Et ē ꝓpe concubinaꝝ sicut genialis sponsaꝝ. fit eniʒ ad lectū concubinaꝝ pocius descēsus et inclinamē tū q̄ꝫ ascensus. et producit bi

Cubio onis mas. ge. i. masculus et dr̄ a cūbo uł

Cubitalis in cubitus uide. cubo as

Cubitus. a cubon deriuat᷑ h᷒ cubitus. ti. quia firmū et solidū membꝝ sit. Vel cubitus. ti. deriuat᷑ a cubo. as. q̄ꝛ sup cubitū solent cubare in comestione. et durat usq̧ ad manū. unde h᷒ et h᷒ cubitalis et h᷒ le. et h᷒ cubitale. lis. et sunt cubitalia sup que cubitū uł ceruicem reclinamus. ut aurealia. puluinaria uł eciā alia. Cubitalis componitur bicubitał. le. Tricubitalis. le. Item a cubitus p componeʒ bicubitus. ta. tū. et tricubitus. ta. tū. in eodem sensu cū p̄dictis. Et ut dicit pap. Cubitus dupł᷑ sumit᷑. Unus qui naturaliter ad digitorum summitatem a cubito usq̧ protendit᷑. quali moises archam mensurauit. Alius cubitus est qui et maior dr̄. qui brachio extenso toto cubito capiti p̄lato se esse demonstrat q̊ archa noe demensa ē.

Cubo. bas. cū suis compositis in cūbo bis uide

Cubon interp̄tatur solidum siue firmum

Cubus. a cubon dr̄ hic cubus. bi. figura solida que longitudine altitudine et latitudine continetur. sic facta . unde cubitus dr̄ numerus solidus. scʒ hn̄s in sui denominacōne. quatuor uoces ut bis duo bis. ter tria ter. unde cubitus ta tum et h᷒ cubitus. ti. ꝓ illo solido nūo scʒ idem quod cubus. ſm hug̊. Et ut dicit pap. Cibus grecū est latinum cubus. uide in cibus.

Cucula. le. in culla exponitur.

Cucullus. a culla uł cuculla dr̄ hic cucullus li uestis capuciata et lata humeros tantū et capita tegens instar capucij. Unde iuuenał. Sumē nocturnos meretrix angusta cucullos. Et h᷒ cucullus li quoddā genus poculoꝝ. Unde oracius. Reges dicuntur multis urgere cucullis.

Cuculus. li. a sono uocis nominat᷑. uide in curu

Cucuma. me. fe. ge. a sono fer ca. Et cor̊ pnł uoris dr̄. sicut cacabus. i. uas eneū desup cooptū in quo calescit aqua uł coquitur cibus. Cucuma uł cucurma dr̄ quoddam genus claue.

Cucumer. ab amarus dr̄ h᷒ cucumē uł cucumis huius cucumeris. q̄ꝛ interdū sit amarus. q̄ dulcis nasci pꝓhibet᷑ si lacte mellico coꝝ semē infundat᷑.

Cucumerariū. a cucumer dr̄ h᷒ cucumerariū rij locus ubi cucumeres abundant et seruant᷑. et hic cucumerarius. et h᷒ cucumerana. qui uł q̄ eos custodit uł uēdit. Isa. i. Sic᷑ tuguriū in cucumerario

Cucurbita. te. pnł cor̊. dr̄ q̄ sit fructu rotundo et folijs ut cucumē usualił ſʒ p̄cipue agrestis cucurbita. que et coloq̄ntida dr̄ ſm hug̊. Pap uō dic̄ cucurbita. i. zucara. q̄i speīn cucumeris habʒ. Est autē frigida et humida cucurbita. i. uentosa unō trahit᷑ sanguis

Cudis. in incus incudis uide.

Cudo. dis. cudi cudere cusuʒ. i. fabricare. polire sculpē. Cudo componit᷑ concudo. dis. i. simul cudē Decudo. dis. i. ualde cudē. uł cudendo extrahē. Excudo. dis. Incudo. is. i. cudere uł incidere. sculpere celare. Procudo. dis. i. ꝓ aliqua re cudere. uel qd̄ ante ē cudere. Recudo. dis. iteꝝ cudere. uł quod ē retro cudere. Cudo et eius composita sunt actiua sicut composita ab eius freq̄ntatiuo cuso. as. Itē cudo et eius composita omnia faciūt p̄teritum in cudi. licet quidā dixerūt cusi. Et supinū in cusum p unū. s. Item omnia prod̄ hanc sillam cu in ō ni tempe. Item cudis dr̄ malleus. Vide in incus. Item scias q̄ ſm p̄s cudere. i. ferire. Unde incus dr̄ q̄ illic aliquid cudamus. i. feriamus. Unde p̄s introducens in x lib̊ illud u̇gilij in p̊mo enerd̊. sic dicit. Ad p̊mū silicis scintilla excudit achates Suscepit ignem folijs. Excudit enim tam p̄sens q̄ꝫ p̄teritū p̄t intelligi. sed quia suscepit subiunxit melius preteritum subintelligitur.

Cui et huic pro monasill̄is accipiūt metrici. q̄ꝛ gtūs in ius desinens una silla uult supare suū datiui ut dicit p̄s agens de uoc̄ secunde declinationis

Cuias. a cuius. ia. iū. deriuat᷑ h᷒ et h᷒ cuias. huius cuiatis. interrogatm̄ possessiuū infinitū relatiuū gentile. patriū. Et habet querere de gente uł de patria. tn̄ simul et semel non p̄t querē de utroq̧. ad quod pn̄t responderi ista duo ꝓnoīa nostras et urās. ut cuias ē iste nrās. i. de nrā gente uł patria. uł nomina gentilia seu patria ut romanus. italicus. uł specificantia gentem uł patriam posita in ablt̄o casu. cū hac ꝓpōne de. ut cuias ē iste de tuscia de bononia. Et circūflectitur in fine. cuias. q̄ꝛ olim dicebat᷑ h᷒ et h᷒ cuiatis. te. qd̄ pnł circūflectebat

Cuius. ia. iū. deriuat᷑ ab hoc ge nit̄o cuius. et debet h᷒ I sonare consonanter ſʒ in hoc nō gt̄o p̊mitiui uocaliter. cā drn̄cie ſ hug̊. ſʒ hoc nō tenetur cōmuniter. non enim ē necesse q̄ I ꝓferatur uocaliter in genit̄o cuius ad drām huius nti cuius. q̄ꝛ alia ē drn̄cia inter cuius genitiuū et cuius ntm̄. q̄ꝛ cuius ntūs possessiuū ē. Et acuit᷑ in fine. Et tenet᷑ concordare cū substant̄o in tribus Unde u̇gił in bucoł. Dic michi dameta cuiuʒ pecus an ne lebei. Sed iste gtūs cuius non acuit᷑ in fine. Et est p̊mitm̄ et non requirit p̄ocām conformitatem accidentiū. Unde nota q̄ cuius tam primitm̄ q̄ꝫ deriuatm̄ est duaꝝ sillaꝝ. et sic est ibi I duplex consonans. ſʒ cū est monasillabuʒ. q̄ꝛ genitūs eius scʒ cuius supat ipsum una silla. et est ibi I consonans sicut in cuius. Item ſm usum declinat᷑ nt̄o cuius. ia. iū. Act̄o cuiū cuiam cuium. Ablat̄o a cuia. Et non habet in usu plus. Et ē infinitū. interrogatm̄. possessiuum. relatm̄. Item ad interrogacōnem factam p cuius. ia. iū. debent rn̄

deri nomina ul' pnomina possessiua.ul' gtiūs spe
cificans possessorem.ut cuiū est istud mancipiū.
petrinū meū mei martini. Itez scias q cuia fe ge
et cuiū neu ge.acuūtur in fine pter consortium
masculini scz cuius.quod acuitur in fine.

Culcitra.a calco.cas.dr h culcitra.tre.penl na
turaliter cor.qi calotra.q calcet.i.fartiat plūis
Vel dicit a colo.lis.q colatur diligenti cultura.

Culex cis animal puū uolatile.dcūs ab aculeo
quo sanguinē sugit.Culices non tangunt hominē
si absinteo cū oleo cocto se pungat ut dicit pap
Et cor h.Et dr culex uulgo cinzala.Quō corripi
at li patet in aurora ubi dicitur.Discurrunt culi
ces hominem turbando quietum.

Culina.line.dr a coqna p diminucōnē.Vel ut
dicit ps in iiij lib de denominatiuis.A coquus dr
h coquina et culina.Et prod pnl.Vnde iuuenal
Cetū conuiue sequit sua queq culina.Pap uo di
cit sic.Culina ul' coquina locus coquendi.a coq
dicta qui est artifex coquendi.

Culla.a culleus dr h culla.le.genus uestis mo
nachoꝝ.q ille qui hanc uestez gerit omnia deb3
postponē secularia.Vnde cullula le dimi.et culla
tus.ta.tū.Et hec cuculla.le.idez quod culla.vn
cucullatus.ta.tū.Alij dicūt q cuculla ē dimi.a
cella.qi minor cella ul' casa.Alij dicunt q cucul
la est diminitiū a culla quasi minor culla.

Culleus lei dr a claudo.dis.et ē culleus quidā
saccus de corio in quo dampnati insuebant scilz
qui patrem ul' matrem ul' frēm occiderant.uel
patriam pdiderant.ul' aliud magnū scelus cōmi
serant.Et cū dampnato includebant simea serpēs
et gallus gallinacius et canis.Et sic in mare uel
etiam in flumen vicinū sm qualitatem illius regi
onis pijciebant.et tūc simea gallū.gallus serpē
tem psequebat donec serpens p os ul' podicem
dampnati intrare cogebatur.et sic magnis pēis
infligebat.Vnde Juuenal Cuius supplicō non de
buit vna parari.Symea nec serpens vnus nec cul
leus vnus.Vel dr culleus qi occulleus ab occu
lo.lis.A culleus deriuat culleatus.ta.tū.in culle
um missus.et h culleolus.li.dimi.puus culleus
De predcā pena habetur in institutis et in codi

Cullula.le.diminitiuū parua culla ¶ce legum

Culmen.inis.i.summitas tecti.q tecta domoꝝ
apud quosdā culmo coopiunt.vnde culmineus
nea.neum.Et corripit i ante.n.

Culmino.nas.penultima correpta.i.exaltare.
fastigiare.sublimare.A culmen dicitur.

Culmites penl cor a culmino nas.Et plr hij
et hec culmites.i.diuites qui sibi diuicias accumu

Culmus.mi.mas.gen.ē ipse calamus ¶lant.
spice qui a radicibus nascit licet et culmus qñq
inueniat p ipso folliculo vnde spica exit.qñq
p spica.Et dr culmus a calamo qi calamus.vn
h coloma.me.i.calamus cū spica sua.

Culpa.pe.i.noxa crimen mala fama rephensio
Et uidet deriuari a cello.las.quod non est in usu
quia percellat id est percutiat hominem.

Culpito.tas.fre.et format ab ultimo supino.
de culpo.as.atu.u.mutata in.o.et a in i

Culpo.as.dr a culpa.pe.et ē culpare cminare
rephendē.Culpo componit disculpo.as.exculpo
pas.in eodem sensu.i.defendere culpam.culpam
interpositā alicui ab eo remouere.Inculpo.pas.
pati culpā imponē.Culpo.as.actiū ē et omnia

Culponeus calciamentū rus ¶eius composita
ticoꝝ amplū et altū qd alio nomine dr pero pe
ronis.ut uult hug.Pap etiā dicit.Culponei rusti

Culpula.le.dimi.pua culpa. ¶ca calciamenta

Cultellus.li.diminitiuum paruus culter.

Culter.a colo.lis.dr h culter.tri.q anteq fal
ces essent repte uites et arbores cū cultellis puta

Cultrum.tri.neutri generis ¶bant et colebant
id est patella quod a colo lis dicitur.

Cultura re penultima prod dicitur a colo lis.

Cultus.a colo.lis.dr cultus.ta.tū.Et compat
cultior issimus.Et componit incultus.ta.tū.Et
similiter compatur.et h cultus.tus.tui.Et ē sm
pap cultus ornatus aptatus.cultus religio quā
credentes deo exhibemus.Et scias q incultus.i.
non cultus nomen ē.Sed incultus.i.habitatus p
ticipium est ab incolor.leris.

Culus.li.dcūs quasi currus.q p eū interiora
discurrunt.sm pap.et ē idem culus qd anus ani

Cum ppō ablatō casui seruit.Et scribit p u et
m.Et uenit solū p appōnem.Aliqñ ē adūbiū tē
poris.ut cū pro qñ.Inuenit con p o et n.Et ue
nit tantū p compōnem.Sed obijcitur de quicū3
et cuiuscumq.q cū p u hic uenit p compōnem
Ad hoc dico q cū pt p ueram compōnē uenire
non tamen p se s3 ũtute huius coniūccōnis q3.sic
dixi supra in tercia pte in c de figura composita
Et scias q huic coniūctioni non ē alia reddenda
coniūctio.Vnde male dr.cū de urā misericordia
confidam.ideo.ptere a.idcirco ad uos recurrē nō
formido.Vñ quidā.Sermo dampnat ideo si cū

Cumba.a cubo.as.ul' cūbo is dr ¶comitatur
h cumba.be.i.ima ps nauis et uicinior aquis sic
dcā.q aquis incūbat.vnde et ipsa nauis et preci
pue pua dr qñq cumba siue cimba.vnde cimbia
oꝝ dñr pocula fcā ad similitudinē cimbe nauis.

Cumbo.bis.bui.cubitū nō ē in usu in pñti et
inde cubo.as.pme coniugacōnis.et habet idez p
teritū et supinū cū eo scz cubui.et cubitū in eod
sensu.i.iacere inclinari.sed cubare pocius spectat
ad languidos et ad insidiatores ul' uigilatores vñ
cubare inuenit p insidiari.ul' uigilare ul' infir
mari.Item sm antiquitatem inuenit q cubo as
facit pteritū in aui et supinum in atū.ut cubaui
cubatū.Sed sm h ppe ptinet ad languidos ul' in
sidiatores ul' uigilatores.Vnde ũsus.Sanus eo
cubitū male sanus uado cubatū.Cūbo.bis.et cu
bo.bas.componūtur accūbo.bis.et accubo bas
et est accubare toto tempe accumbē cubito.et p
prie in comestione.Item concūbo.bis.et cōcubo
cubas.i.coire.ul' pariter et insimul iacere.Vñ h
concubitus.tus.Item decūbo.bis.et decubo as.i.
uigilare.ul' iacere in ptu ul' in infirmitate.Item
discumbo.discumbis et discubo discubas id est ia
cere ad comedendū in triclinio.licet et in alio lo
co.solebant enim iacentes supra cubitū comedē
Item excūbo.is.et excubo.bas.i.uigilare causa
custodie qsi extra cubare quod faciūt qui ciuita
tes ul' castra ul' castella custodiūt de nocte.Item
incūbo.bis.et incubo.as.i.imminere.instare uel
rem alienā inuadere et ui possidere.s3 incumbere
ppe accipit in pma significacōne.s3 incubare p
prie in secūda.Item intercūbo.bis.et intercubo
bas.i.inter aliqua cubare.Item pcumbo.bis.et
pcubo.procubas id est pcul cubare ul' inclinare
ul' ante ul' in anteriori pte.Item occūbo cūbis et

occubo.as.i. circa aliquid cubare uł cumbē. Itez
recumbo.bis.et recubo.bas. ꝓpe in cubiculo. ſic
recubat languidus. ſꝫ accūbit in tricinio conuiua
Item recūbere uł recubare.i. iacere uel ſedere ad
comeſtionem. Item ſuccūbo.bis.et ſuccubo bas
.i. ceſſare uł ſuꝑare uł ſubtus cūbere uł cubare
Cumbo.bis.et cubo.bas.et omnia compoſita ab
eis ſunt neutra et omnia faciūt ꝓteritū in cubui
et ſupinū in cubitū. niſi ꝙ a cubo.as et eiuſ com
poſitis inuenit̄ qñqꝫ ꝓteritū in aui et ſupinuꝫ in
atū ſm antiquitatē. Item omnia coꝛ̄ hanc ſillaꝫ
cu ubiqꝫ. niſi pōne defendat̄. Item ab omnibus
inueniunt̄ freqn̄tatiua ut accubito.tas.&c. Item
compoſita a cūbo et compoſita a cubo in eodeꝫ
fere ſenſu inueniunt̄. et ſi in ſenſu dr̄nt patet ex
ꝓmiſſis. ſm hug. Hic nota uſuſ mgr̄ales. Accum
bens dormit diſcumbens fercula ſumit. Concum
bens uiolat ꝓcūbens numen adorat. Occumbens
morit̄ uictus ſuccumbē fertur. Qui cubat ille ia
cet. uigil excubat. incubat ales.

Cumi interpretatur ſurge. et accentuat̄ in fine
Math v. Tabita cumi.i. puella ſurge. tibi dico nō
Cuminū.ni.ge.neu.penł ¶ ē de interꝑtacōne
prod̄. Et ut dicit pap. cuminū latine. ciminū gre
ce herba eſt uide ſupra in ciminū.

Cumulatim adūbium congeſtim. a cumulo as
Cumulus. a culmus dr̄ h̄ cumulus ſummitas
uł aliquoꝝ coacuacō. Vnde cumuloſus.ſa.ſuꝫ.i.
plenus cumulo. et cumulo.as.pnł coꝛ̄.i. congre
gare augē. mł'tiplicare. cōgerē. ad ſūmū implē vn̄
ūbalia. ¶ Cumulo componit̄. accumulo.as.i. ag
gregare. Decumulo.las.i. ualde cumulare uel cu
mulū auferre. Et ē actm̄ cū omnibuſ ſuis cōpoſi
tis. Et coꝛ̄ mu. Vnde quidā. Gaudia ſtultoruꝫ cu
mulant augmenta dolorum.

Cuna. a cine grē̄co h̄ cuna.ne. q̄i cina. ſcꝫ lcūluſ
ubi pueri iacere ſolent. Idem et alio nomine dici
tur crepundiū. Et dr̄ ſic qꝛ ꝑtui ſolet adhiberi uł
qꝛ puer in eo iacet cinctus. Cuna etiaꝫ dr̄ dea pa
ganoꝝ que cunā infanti dr̄ adminiſtrare. vnde h̄
cunabulū illud idem q̄i cinabulū. et cunabulum
dr̄ tempuſ in quo puer iacet in cunabulo. Et cō
ponitur h̄ incunabulum idem quod cunabulum

Cunabulum.li.penuł coꝛ̄ in cuna exponitur.
Cuncta.te.i. mora. Et dr̄ a cūctus.ta.tū. Vnd
catho. Proſpicito cūcta tacitus quod quiſqꝫ loq̄t̄
Non enim ꝑt hic cūcta eſſe pl'is numeri et accu
ſatiui caſus. qꝛ ſic eſſꝫ conſtructio incongrua. Eſt
igit̄ ablatis ſing. et tał ē conſtructio et ſenſus. tu
tacitus ꝓſpicito id quod quiſqꝫ loquat̄. ꝓſpicito
dico cūcta.i. ꝑ cunctā.i. ꝑ moram anteqꝫ des rñ
ſum. ut intelligas quod dr̄. qꝛ qui prius reſpon
det ꝙ audiat ſtultū ſe eſſe demonſtrat et confuſi

Cunctatim adūbiū.i. dubitanter. ¶ one dignū
uł moranter. uł omnino ſiue omni mō. Et dr̄ a

Cunctipotens. deus cūcta cūcta.te. uł cūctus.
potens. penuł coꝛ̄. Et poteſt eſſe generis omnis

Cunctitenens.tis.ge.oīs. cūcta tenēs. penł coꝛ̄

Cunctor. a cūcta.te. ſiue cūctus dr̄ cūctoꝛ aris
atus ſum.i. morari uł dubitare. qui eniꝫ vniūſuꝫ
uult uidere uł numerare. opoꝛtet euꝫ morari uel
dubitare. Et ſcribit̄ cūctor aris ꝓ morari uel du
bitare cū omnibus ſuis compoſitis ꝑ.u. Contor
autē contaris ꝓ inquirē cū omnibus ſuis cōpoſi
tis debet ſcribi ꝑ o. uide in contor ꝑ o in ꝓma ſil

Cunctus. a cuneuſ uł coeo.is. dr̄ cūctus ¶ laba
ta.tū.i. vniūſuſ uł collcā in vnū vniūſa multitu
do. q̄i cuneus. qꝛ omneſ in vnū coeant. Cūcti eniꝫ
dicūtur omneſ cū coniūcti ſunt.i. ſimul faciunt
Aliter dr̄ omnes et non cuncti. Et ſcribit̄ per u
in ꝓma ſillā. Inuenit̄ contus ꝑ o in ꝓma ſillaba
ſꝫ aliud ē de quo ſupra in ſuo loco dixi. Item de
clinat̄ hec cūcta.te. Vnde quidam. Proſpicito cūc
ta ſi uis bene dicere cuncta.

Cuneus. a coeo.is. dr̄ h̄ cuneus.nei.i. collecta
in vnū militū uł peditū multitudo. vnde quia i
vnū coit dr̄ cuneus. q̄i coneus. qꝛ in vnū coeant
et cogantur oīs. Cuneus eć̄ dr̄ q̄dd.ā inſtrumētū
ligneū ad findendū ligna et ad firmandū ſtilū in
ferramento aliquo. uł in alia re. ſimiliter a coeo
is. qꝛ in ſummitate uł qꝛ ſine interpōne diuīſa fa
ciat coire et coartari. ad cuius ſimilitudinē dicit̄
cuneū in expedicōne dici.

Cuniculinus a ū penł prod̄. uide in cuniculus.
Cuniculus. a cunus dr̄ h̄ cuniculus.li. idem qd̄
cunus. ſcꝫ uia occulta et ſubterranea. Vnde h̄ cu
niculuſ li pnł coꝛ̄. quoddā animł in ſubterraneis
habitans cauīnis. Vel dr̄ cuniculus. q̄i caniculus
qꝛ canū indagine capiatur. et h̄ cuniculinus a ū
poſſeſſiuū. ut cuniculine pelles. Iteꝫ a cuniculus
dr̄ h̄ cuniculus.li. q̄dam genuſ machinaꝝ. caute
ad urbes capiendas inuentū. uł caſtruꝫ ſub terra
factū inſtar cunoꝝ. vnde et uolūt ipſum inde de
riuari. Vnde ambroſ ſuꝑ egiſippū. Iohannes pri
ceps ſedicōnū cuniculum ſuffodit. Et ꝑt intelligi
cuniculuſ taꝫ uia illa ſubterranea. ꝙ machina in
ea facta. Nam huiuſmodi fouee ſubterranee ſepe
fiūt ad capiendū opida

Cunio iſ iui ire ūbum neu.i. putreſcere uł ſter
cuſ facere Vnde hic cūnuſ ni et inde h̄ cūnulus li
diminitiuum vas mulieris.

Cunuſ ni.i. foramē occulta uia et ſubterranea
Et inde hic cuniculus cuniculi

Cupedia. a cupeduſ dr̄ hec cupdia die.i. cupidi
taſ edendi et bibendi Vnde aug̃ in li. de doctrina
xp̄iana. fieri ꝑt ut ſine aliquo uicō cupedie uł uo
racitatis ꝓcioſiſſimo cibo ſapiens utatur.

Cupedioſus a ū.i. cupidus uł ſuꝑbus. Et dr̄ a
Cupē infinitūſ de cupio.is. et coꝛ̄ pł ¶ cupedia
Cupes. a cupio.pis. pluraliter hee cupes cupi
um.i. cibi lauciores. vnde ꝑt oriri cupido.dinis. ſ
hug. Pap uero dicit. Cupes faſtidioſus ſuperbus

Cupidinarius. a cupidus uł cupio ¶ cupidus
et denarius componit̄ h̄ cupidinarius.rij.i. denari
orum cupidus ſicut mercator. Vñ terenč in enuc
Concurrunt leti obuiam michi cupidinarij.

Cupidineus.a.ū.i. uoluptarius. a cupido inis.
Cupido. a cupes. uł cupio.pis. dr̄ h̄ cupido di
nis.fe.ge. ꝓ cupiditate. ſꝫ pro filio ueneris ē mas
ge. et habet cupidineus.ea.eū. Et ſcias ꝙ cupido
tam ꝓ uoluptate ꝙ ꝓ filio ueneris prod̄ pi. Pro
cupiditate ſumituꝛ ꝑali. ij.ca.xix. non eſt inq̄t
apud dñm nrm̄ iniquitas nec ꝑſonaꝝ acceptio
nec cupido muneꝝ Et in Ouid̄ de arte Quod latꝫ
ignotū eſt ignoti nulla cupido Quia ſm aug̃ et
Gregoꝛ̄. Omnino incognitū non ꝑt diligi Pro fi
lio aūt ueneris ſumituꝛ in Ouid̄ de remed̄ Par
ce tuū natē ſceleris dampnare cupido. Item iue
nit̄ cupidus.da.dū. Datō cupido. de.do. Et tunc
coꝛ̄.pi. Et ſumituꝛ ſic in ouid̄ epi. A iuuene et cu
pido credat̄ reddita ūgo. vñ patet ꝙ cupido ſine
nitur in tribus ſignificacōnibus. que continentur

in h̄ u̇su. Ipse cupido noc3 m̄ltis cupido q3 cupido.
Cupidulus.la.lū.dimi.aliq̄ptulum cupidus.
Cupidus.a cupio.pis.deriuat̄ cupidus.da.dū
et ē cupidus in acquirendo.auarus in retinendo.
Et compatur cupidior.issimus. Vnde cupide.di
us.me.aduerbium.et h̄ cupiditas.tatis.Et cor̄ pi.
Et dr̄ cupidus q̄i multu3 capiens.Differt cupidi
tas a uoluntate.ut dicam in uoluntas.
Cupio.is iui itū.cupē tercie cōiugacōnis et dis
tingue.Ambimus honores et dignitates Cupimus
alias res mūdanas.desideramus celestia.Ite3 cupi
mus et pn̄tia et absentia.desideramus tm̄ absenti
a.petimus cupitū.desideriū mulieris q̄rimus.Ite3
sciās q̄ inquirimus de quibus dubitamus in dif
ficili qōne.que solui uolumus.s3 interrogamus
qd̄ responderi uolumus.A cupio deriuat̄ cupis
co.cis.inchoatiū.Et p compōnem concupio pis
vnde concupisco.cis.inchoatiū.tamen concupio
mō non ē in usu.Cupio et composita ab eo acti
ua sunt.et faciūt p̄teritum et supinū ad mod q̈r
te coniug.Et omnia cor̄ hanc sill'am cu ubiq3
Cupitis quando ē u̇bum cor̄ pn̄l.Quando u̇o
ē nomen casus daū ul' ablaū de cupitus ta tum
prod pn̄l.sicut cupitū supinū de cupio.Vnd qui
dam.Multa uiri cupitis.multi perire cupitis.
Cupla.ple.deriuat̄ a copulo.las.et sunt cuple
ptes edificioꝝ sic dcē q̄r copulent inter se luctan
tes.que luctantes similiter sunt ptes edificioru3
sic dcē q̄r erecti inuicē se teneant more luctantiū
Cuppa idem quod doliū.Lucanus in x.Namq3
ratem uacue sustentant vndiq3 cuppe.
Cur aduerbium.i.quamobrem quare.et est int
Cura.a cor dr̄ h̄ cura.re. rogatiū et relatiū
sollicitudo anxietas.q̄ autē dr̄ cura q̄i cor edens
ul' q̄i cor urens.ul' q̄i a corde ruens.ul' quasi cor
agitans ethymologia ē non compōnis ostensio.
Secūdū quosdam tamen deriuat̄ a corruo ruis.
Differt tamen cura a sollicitudine.q̄r sollicitudo
moderata ē et tempalis.sed cura sine moderami
ne est.Item cura.i.medicina. Vnde u̇sus.Cura fu
gat morbos et auarum pectus adurit.
Curator.toris.dr̄.a curo.ras.q̄r curam ferat d
pueris.q̄r eius etatis sunt ut sua negocia adminis
Curculia.lie.fe.ge.curculi trare non possint
as uocant naute funes quibus in tempestate utū
tur s̄m hug.Pap eciā dicit Curculias naute suo
more uocant funes quib3 in tempestatib3 utūtur
Curculio.a gutture dr̄ h̄ curculio lionis.quidā
uimis q̄ legūmina cōedit.q̄r pene nl' aliud ē q̄ gutt
q̄i enī cōstat totus ī gutture s3 h̄ nom̄ uiciose inue
nit̄ s̄e scriptū p g.cū ctu3 sit esse scribendū p c.sic
curculio.s3 h̄ error accessit ꝓpter deriuacōne3 fac
tā a gutture.dr̄ enī curculio q̄i gurgulio a gutture
Et hinc fcā translacōne curculio dr̄ priapus.cu3
enī est inflatus ē similis illi u̇mi.totus enī uidet̄
constare in gutture.Et uere nichil aliud esse uide
tur nisi guttur.s̄m hug.Pap uero dicit.Curculio
uermis frumenti uel fabe.
Curculiunculus.li.diminitiuum.puus curculio
Curia.rie dr̄ a cura.q̄r ibi frequens ē cura et
sollicitudo de rebus administrandis.De curia dix
it quidam.Curia curaꝝ genitrix nutrix q3 maloꝝ
Inuictis uictos inhonestis equat honestos.Et est
ibi quidā color rethoricus qui dr̄ agnominatio
Item curia.i.meretrix.Vnde Curia ius curat.me
Curialis.a curia dr̄ hic et retrix est dcā curia

h̄ curialis et h̄ le.qui ē de curia ul' ptinens ad cu
riam ul' res curie.Et compatur curialior issimus
vnde curialiter lius me aduerbium.et h̄ curialitas
tatis.Item curiales dn̄r qui accipiūt curā de ple
be et ciuilia officia ꝓcurant et exequūtur et tūc
deriuat̄ a cura.Idem dicuntur et decuriones.
Curiatim aduerbium.i.de curia in curiam.ul' cu
riatim.i.curialiter.et deriuat̄ a curia ul' curialis
Curio.a curia deriuat̄ h̄ curio.onis.qui est de
curia Et īn componit̄ decurio.Curiones eciā dn̄r
qui accipiūt curam de plebe.et ciuilia officia pro
curant et exequūtur.Idem et decuriones et curia
les dicti sunt.Et tunc deriuātur a cura.re.
Curiola.le.diminitiuum pua curia.
Curiosus.sa.sum.dr̄ a curia et compatur curi
osior.issimus.vnde curiose.sius.sime.aduerbium
et h̄ curiositas.tatis.Et ē curiosus facetus dicax
urbanus.Item curiosus dr̄ qui uitā alioꝝ inues
tigat et sua interiora ignorat.Vnde dicit greg̊ in
omel'.Homo quidam fecit cenā magnā.Graue
namq3 ē curiositatis uiciū.que dū cuiuslib3 men
tē ad inuestigandā uitam ꝓximi exterius ducit
semp ei sua intima abscondit.ut aliena sciens se
nesciat.et curiosi animus q̈to peritus fuerit alie
ni meriti tanto fiat ignarus sui.Ideo bern̄h.mul
ti multa sciūt stude cognoscere teipsum.q̄r m̄lto
melior et laudabilior es si teipsum cognoscis q̈
si te n̄glecto cognosceres cursus sideꝝ uires h̄baꝝ
complexiones hominum naturas animaliū.et ha
beres oīm celestiū et terrestriū sciam.uide in occu
lus.et in p̄ceptū.et in homo.
Curo.curas.curaui.curatū.are.u̇bum actm̄.i.
sanare ul' purgare.ul' curam alicui adhibere.Et
deriuatur a cura.re.Inuenit̄ eciā neutrū et abso
lutū curare.i.studiū et curam habere.Curo cōpo
nitur cū ad et dr̄ accuro.as.Item cū pro et dr̄ ꝓ
curo.as.i.pro aliquo curam de aliqua re suscipē
et ꝓcurare diligenter pascē.Et sunt actiua omni
a composita a curo ras.Et prod cu.Sed hij cu
res curium quidam populi iuxta romam cor̄ cu
xo.Quod statuere cures non illud rumpe cures.
Curraculus.a.ū.aliquantulū currax uel uelox
Currax.a curro ris.dr̄ h̄ et h̄ et dr̄ a currax
currax.acis.i.uelox et cursu potens.
Curriculū a cursu dr̄ h̄ curriculū.li.i.puus cur
sus ul' tempis cursus siue spaciū ul' ēc ipm̄ tēpus
q̄r non stat s3 currit.ul' locus siue spaciū in q̊ fit
cursus.ul' ipsum officiū currendi.Et ablt̄ūs huius
sc3 curriculo ponit̄ aduerbialiter sc3 pro cito ul' ce
leriter.Vnde planctus.Licet nos abire curriculo.
Et terenc̊.Percurrere curriculo.Sed s̄m hug̊ me
lius ē ut h̄ et ibi teneat̄ in ui abl̄ti et ponat̄ pro
cursu ut sit sensus.curriculo.i.cito cursu.
Curriculus diminitiuum paruus currus.
Curritis.tis.i.iuno.dr̄ a cura.q̄r uidebat̄ cura3
gerere de populo.ul' pocius dicitur a currus.q̄a
iuno utitur curro et armis.Est enim dea belli ꝓ
tegendo populū.et prod pn̄l.Vnde marcial'.Cur
ritim dicunt memorare bellantes.
Curro.ris.cucurri currere cursum u̇bum neutrū
Et componit̄ cū ad et dr̄ accurro.curris.i.ad ali
quem currere.et p̄cipue causa auxiliandi.vnd h̄
accursus.sus.sui.Item concurro.ris.i.simul currē
vn̄ h̄ concursus.sus.sui.Item circūcurro ris.i.cir
cūquaq3 currere.Vnde circumcursus.sus.sui.Item
discurro.ris.diuisis modis currere.ul' ad diu̇sa lo

ca currere. vnde discursus. sus. sui. Item decurro. ris. i. deorsum currere. vl' ptransire. vnde h decursus. sus. sui. Item excurro. ris. i. extra currere vl' ptñsire. vnde hic excursus. sus. sui. Item incurro ris. i. currē contra vl' inde. vnde hic incursus. sus sui. Item intercurro. ris. i. interuenire. currē inter aliqua. vnde intercursus. sus. sui. Item pcurro is id ē pcul curro. i. pcul currere vl' in anteriorem ptem. Item pcurro. ris. i. pfecte usq3 ad finez currere. Item pcurro. ris. i. ante currere. Item occurro. ris. i. contra currere. vñ occursus. sus. sui. Itez recurro. ris. i. retro vl' iteꝝ currere. redire. Itez succurro succurris id est parum currere. i. remisse. aliquantulū vl' post currere. vel subtus currere vel subuenire. vl' auxiliari. Item transcurro. ris. i. vltra currē vl' velociter ptransire. Curro et omnia eius composita faciūt pteritū in curri et supinum in cursum. Item curro geminat pmam sillabā in pterito ut cucurri. s3 composita ab eo qñq3 geminant quandoque non. s3 sepius non geminant preter precurro quod sepe geminat. Vnde in euāgelio Johannis. Precucurrit cicius petro. Itez curro et eius composita sunt neutra. Precurro tamē p preuenire. transcurro p transire. possunt esse actiua fm hug. Pris eciā in x lib' sic dicit. A curro composita utroq3 mō plata inueniunt' ab autoribz ut decurro decurri et decucurri. Ex h patet q qñ composita a curro inueniunt' geminare pteritū in biblia vl' in dictis sanctoꝝ non ē corrigendum Tamen scias q apud modnos curro geminat pteritū in compōne tm̄ cū pre ut precucurrit. sicut et pungo cū re. uide sup in tercia pte in tractatu de pteritis pfectis in regulis generalibus.

Currus. a curro. ris. dr. hic currus. rus. rui. qd

Cursil'. a curro ris dr hic quoddam genus vehiculi et h cursil' et h le. ad currendū facil'. Et cor penl'

Cursim aduībiū. i. cursibiliter cito velociter. Et dicitur a curro. curris.

Cursio. onis. fe. ge. a curro. ris. dicitur.

Curso. ab ultimo supino de curro. ris. sc3 cursu u. in. o. fit curso. sas. vbum fre. a cuius supino fit cursito. tas. vbum frequentatiuum similiter pe

Cursor oris mas ge. a curro is ut cursor dni pa

Cursus. a curro. ris. dr h cursus. sus. sui. uel dr a crure. Est enim cursus velocitas pedum.

Curuca. a cuculus d h curuca. ce. quedā auis q alienos pullos educat vl' nutrit. Et dr sic quia dū cuculus eius oua sorbeat sua relinquit. que curuca tādiu ea fouet et pullos natos educat donec filij inde nati et excreti eam comedunt. Vnde et curuca dr ille qui dū credat nutrire filios suos nutrit alienos. Hec eadem auis linosa dr fm quosdam

Curuco. cas. caui. care. vbum actm̄ dr a curuca ce. Et est curucare aliquē curucā facere. quod fit eius corrumpendo uxorem. Et prod penultimam

Curulis. a currus dr h curulis sedes consulū vl' ptoꝝ et ediliū. Et dr curulis qi currulus. q2 in curro ferebant'. vñ h et h curulis et h le adiectiuū. et h et h curulis qui de dignitate sedet in tali sede. Et corripit pmam. s3 pnl' producit. Vnd grec Possidet ac sedem presul pretor q3 curulem.

Curuo. as. aui. Vnde vbalia. et h curuatura re et curuus. ua. uū. quod compatur curuior simus vnde curue. uius. me. et h curuitas. Et componit' incuruus. ua. uū. i. valde curuus. Curuo. as. componit' accurno. uas. i. ad se vl' ad aliquid curuare. vl' a curuatura remouere. Concuruo. uas. i. simul a curuatura curuare. Decuruo. as. i. valde curuare. vl' a curuatura aliquid remouere. Incuruo. uas. Procuruo. as. Recuruo. as. Vnde recuruus. a. ū. Curuo actiuum est cum omnibus suis compositis.

Cuso. a cusu supino de cudo. dis. u. in. o. fit cuso. sas vbum fre. s3 non ē in usu. A quo cōponit' accuso. sas. Decuso. sas. i. ornare. venustare. q enim ornat valde et freqñter cudit. Excuso. as. Incuso sas. Recuso. sas. Cuso actm̄ est cū omnibus suis compositis. Et producit. cu.

Cuspis. a cespes dr cuspis. dis. fe. ge. pprie posterior ps haste. Dr tamen cuspis qñq3 ipsa hasta. qñq3 summitas haste. qñq3 hastile augmentatiū S3 pprie ut dcm̄ est dr posterior ps haste. a cespite. qi a uigulto. Et componitur inde tricuspis

Cussum est supinum de cutio. tis.

Custos. todis. cōmunis generis in custodio est

Custodia. die. in custodio est.

Custodiarius. in custodio est.

Custodio. dis. diui. ditum. vñ h et h custos todis. cō. ge. i. seruator. pastor. procurator. et hinc hec custodia. die. et hec custodela. le. penul' prod in eodem sensu. et hic custodiarius. et h custodiaria idem quod custos.

Cusum per vnum s supinum de cudo. dis.

Cutere. i. ferire infinitiuus de cutio. tis.

Cuticula. le. diminitiuum pua cutis. Et scias q J ante culū vl' cula. in diminitiuis omnibus breuiatur. ut ventriculus. Tamē in cuticula et in ventricula inuenitur longa apud quosdam autores licentia poetica et necessitate.

Cutio. a cutis dr cutio. tis. cussi. cussum. i. percutere. sed non est in usu. Et componitur concutio. tis. i. quatere. Decutio. tis. i. auferre vl' quatē. Excutio. tis. i. quatere vl' subtiliter inquirere. Incutio. tis. inijcere inferre. immittere vl' quatere. Percutio. tis. i. ferire. Recutio. tis. i. iteꝝ cutere vel q cutere. Succutio tis. i. subtus cutere. Et nota q omnia ista possunt esse composita a quatio. tis. qd magis uidetur q̄tum ad significacōnem. s3 q̄tum ad vocem pocius a cutio. tis. Cutio. tis. et eius composita omnia sunt actiua. Et faciunt pteritū in cussi et supinū in cussum. Et cor cu. Vnde virgil in vj eneid. Concutit et stimulos sub pectore vertit apollo. Vide eciam in quatio. tis.

Cutis. Cote grece latine dicitur incisio. Vnde h cutis. i. pellis. Sed pellis dr quia externas iniurias corporis tegendo pellat. Pellis vero detracta iam dicitur corium. a carne quam tegit. sed hoc brutis animalibus est proprium. Cutis vero dicitur q pmam incisionez paciatur. fm hug. Pap vero sic dicit. Cutis que in corpe pma est dcā q corpi supposita incisionem pma patiatur. Cutis enim grece incisio dr. eadem pellis. Et corrip cu Bizria. Pena tenet famulos innouat illa cutem.

Cuticus. a cutis dr cuticus. ca. cū. stupratus corruptus qd componitur recutitus ca cū in eodem sensu vl' qui retrouersaz habz pellē membri virilis. Vnde recutici proprie dicuntur iudei. quasi retro habentes cutem. i. circūcisi. Carent enim anteriori pte virilis membri. Vnde marcialis ad uxorem suam. Nec reticorum fugis inguina iudeorum. Et parsius. Recutica q3 sabbata pelles. Et uocauit sabbata recutica propter recuticos. quia ad eos pertinent et ea celebrant.

DAbreiamin liḃ qui ḋr ser
mo dieꝝ.i.ꝑalipominon
Dacia.cie.in dacus est.
Dattilicus ꝫ ũ in datti
dattilon grece lati ne ḋr digitus hinc dattilus
Dattilus.a dattilon qḋ
est digitus ḋr h dattilus
hi fructus palmaꝝ digito
rum enim similitudinez ymitari uideṯ.Et h dat
tilus.li.qdā pes qui ad modũ digiti longioris a
longiori mō inchoans.in duas desinit breues.ut
carmina menalus.Vnde dactilicus.ca.licum.ut
dactilicũ metꝝ quod constat ex dactilis.uł in q̊
dactilus magis dñatur.Dactilus eciā inuenitur
ꝓ digito.et pro anulo.eciam apud nos.ſm hug
Et ut dicit paṗ Dactilica metra principalia sunt
Recipiũt tamen spondeum in locis omnibus ex
cepto q̃nto.ꝫ in fine tantũ trocheum.Dactilicũ
metꝝ heroicũ ḋr.eo ꝙ h metro maxime heroꝝ
h ẽ uiroꝝ fortiũ facta caneṉ et ꝑlia.Et scias ꝙ
dactilus ubiq3 stat in heroico carmine.ñ in sexto
pede.Vnde ũsus.Sextũ sperne pedez si sumis dac
tile sedem.Q̃ntũ spondeus fugiat stet fine troche
us.Spondeus tamen q̃nq3 inueniṯ ꝓ dactilo in
q̃nto pede.ut apud lucanũ Altus cesoꝝ pauit
cruor armentorum.Et sic ſm papiam et plures
alios trocheus habet locũ in heroico carmine si
ue dactilico in sexto pede.Alij ũo dicũt ꝙ tantũ
sunt duo pedes quibus utimur in heroico uł dac
tilico carmine.scꝫ dactilus et spondeus.vñ finał
silła sexti pedis.siue sit longa siue breuis accipi
tur ꝓ longa.ut apud lucanũ.Ius q3 datũ sceleri
canimus populũ q3 petentem.sicut et in pñcipi
o tercij pedis.huis accipiṯ ꝓ longa.Vnde thob
Hostis si reprobet hostem ne crede furorem.Ex
cecre suũ te mediāte sitit.Et huius opinionis fu
Dacus.ci.quidam populus it magister bene
Et ḋr dacus q̃i dagus.q2 de gothoꝝ genẽ dicunṯ
fuisse creati daci.Et declinaṯ h dacus.ci.ꝓ ꝑpło
uł homine illius terre.et h daca.ce ꝓ femina.et
dacus.ca.cũ.vnde h dacia.cie.terra eoꝝ.et hinc
dacus.ca.cũ.gentile.et h dacus.ci.et h daca.ce.
sicut iam dictũ est.Vel quod melius ẽ dicamus
ꝙ huiusmodi nomina gentilia et patria uti g̃cus
reginus Et que designant ꝓfessionẽ ut g̃maticus
dialeticus.Et quedā alia ut nobilis.siue sint mo
bilia ꝑ tria genera in tribus uocibus.ut dacus a
ũ.siue in duabus ut parisiensis se.licet inuenian
tur posita substiue.et in mas.et in fe.et in neutro
genẽ.tamen declinaṯ semꝑ ſm suā declinationez
mobiliter.sicut dicimus de omnibus adiectiuis in
neutro genẽ substantiue positis.ut album currit.
Certe puer debet declinare h nomen sic positum
mobiliter scꝫ albus.ba.bũ.Et qui tũc declinat h
Dalbũ.bi.erat secundum hugucionem.
Dagon indecli.mas.ge.in fine accentuaṯ Et ut
habeṯ in ꝑmo regum.Dagon ydolum fuit in a
zoto ubi archa dei capta est.
Dalila interꝑtatur paupcula uł situla.coniũx
sampsonis.Et corripit penultimā.Vñ in aurora
Quod caput illius spoliauit dalila sacro.
Dalmamita locus q̊dā ẽ de q̊ habeṯ marci viij
Dalmatica.dalmacia regio ẽ.Vnde dalmaticus
ca.cũ.et h dalmatica.ce.quedā uestis sacerdotał
ꝑmũ in dalmatica regione contexta.Et cor̄ pnł

Dalũ.li.minimũ uelũ ad nauis proraz defixũ.
Dama.me.ẽ quoddā animal quadru h pap
pes ut dicũt caprea.Et uidetur componi a de et
manu.Iñ dama.q̃i dema.q2 de manu fugiat.vñ
damo.mas.aui.i.caꝑe ſm hug.Paṗ uero dicit
Dama animal dubij ge.Dama animaliũ genus
timidũ et imbelle canes nimiũ fugiens.
Damaris nomen cuiusdam mulieris.et corriṗ
pnł.Vnde in aurora ḋr.Credis et o damaris quā
Damascenus.h damascus.ci. Imoꝝ grā dcāt
nomen ciuitatis ẽ a damasco conditore.Glo.au
tẽ dic̄ suꝑ illud Isa.xvij.Onus damasci.Ecce da
mascus desinet esse ciuitas.
Damascus metropolis sirie quā condidit eliezer
seruus abraã.Cuius rex rasin sꝑ ꝑbebat x tribubꝫ
auxiliũ contra iudam.Ideo spũs scũs minaṯ ei
captiuitatẽ.ꝑ ysaiam.ꝑ eam autẽ totam ꝓuĩciaꝫ
intelligimus.Item alia glo.Damascus bibens uł
fundens sanguinem.q2 ibi caym occidit abel.Vñ
damascenus.na.nũ.pał.j.c.xviij.Suꝑuenit au
tẽ et sirus damascenus.et h damascena.ne.queḋ
arbor scꝫ quoddā genus prunoꝝ.q2 ibi multum
abundant.et melior.q2 inde ꝑmo auecta ẽ Vnḋ
h damascenũ fructus eius ſm hug.Paṗ uero sic
dicit.Damascus urbs sirie condita et denominata
a damasco dispensatore abrahe ꝑhibeṯ Hec an
tea in oĩ siria tenuit pñcipatũ.Damascus inter
ꝑtatur sanguinẽ bibens.q2 interfectus ibi fuit a
bel a chain.absconsus q3 in sabulo fluminis.Et
producit penultimam damascenus.
Dampno.nas.in dampnum est.
Dampnulum.li.diminitm̄ paruum dampnum
Dampnũ.subito et nobis nescientibus fit.Sed
iacturam scientes et ultro patimur detrimentum
ũo leue dampnũ est.et ḋr dampnũ a diminucōe
rei.Vnde dampnosus.sa.suꝫ.quod infert damp
nũ.Et compaṯ dampnosior.issimus.vnḋ damp
nose.sius.me.aduerbiũ.et h dampnositas tatis.
Item a dampnũ dampno.as.aui.Et componiṯ
condempno.nas.Indampno.nas.Dampno et cō
posita ab eo omnia sunt actiua.Et carent p.Et
construũtur cũ accō designante rem in quā tran
sit eoꝝ actus.et cum gtō et ablatiuo indriñter de
signante rem respcũ cuius exerceṯ actus eorum.
sicut et omnia ũba ꝑtinentia ad dampnationem
uł ad accusacōnez.uł ad reprehensionem uł ad ui
tuꝑacōnem.uł ad monicōnez.ut dampno te fur
ti uł furto.Et ut dicit paṗ.Dampnare.i.punire
animaduũtere.Et ut uult phũs in v ethy.Damp
num dicitur ex eo ꝙ aliquis minus habet q̈3 de
bet habere.uide in satisfactio.
Damula.le.dimi.ꝑua dama.ſm hug.paṗ ũo
dicit.Damula genus fere capoli similis.uł ut q̊
dam dicunt mustela.Et corripit mu.
Dan interꝑtatur iudiciũ uł iudicans.fuit uero
filius iacob ex ancilla rachel.Dala eni dũ eũ pe
ꝑisset.dixit rachel dña eius.Iudicauit me dnũs
et exaudiens dedit michi filiũ.et ita cām nomĩs
exꝑssit.ut q2 iudicasset dñs filio ancille iudiciũ
nomen imponeret.De cuius genẽ uł tribu nasci
turus ẽ antixpũs Et in huius figura tribus dan
non connumeratur inter Cxliiij milia signatos
Apoc̄ xvij.De antixpo dixi in suo loco.
Danay dicuntur greci.a danao rege.
Daniel interꝑtaṯ iudiciũ dei.a dan quod ẽ iu
diciũ.et el quod est deus.uł q2 in ꝑsbiteroꝝ iudi

cō sentenciã diuine examinacōnis exhibuit de re
pta eorum falsitate susannã ab interitu liberauit.ul'
qꝛ dei uisiones ul' sompnia sagaci ꝓuisione mē
te discernens apuit. Hic et desideriorum uir dcūs ē
qꝛ panē desiderij non manducauit.et uinū concu
piscentie non bibit.Et declinat̃ hic daniel danielis
et indecli inuenit̃ hic daniel daniel.et acuit el

Danista.te mas ge.fenerator.a danus ni.dicitur
Danubius.bij.mas.ge.fluuius ē a copia niuiū
sic dcūs quibus magis auget̃ q̃si dans niues ſm
hug.Pap uero dicit sic danubius germanie fluui
us.dr a ui et copia niuiū.quibus magis auget̃.
Iste ē qui in europa plus omnibus hab; famã. Id
et ister.qꝛ dū p innumeras uadit gentes mutat
nomen et maiores ūtutes acquirit.Orit̃ autē ger
manicis iugis in occidentalibus ꝑtibus barbarorum
ꝑgens contra orientē lx fluuios in se recipit septē
hostijs in ponticum mare intrat.

Danus.ni.mas.ge.i.fenerator.a do das.
Dapaticus.ca.cū.in dapax uide.
Dapax.a dapes hic et hec et hoc dapax.cis.i.loq̃x
et facūdus ex cibo.et dapaticus.ca.cū penl' corr
quod et dapticus inuenit̃ .i.manifestus et aptus
largus dapsilis.munificus magnificus.vñ dapati
ce aduͥbiū.i.magnifice ul' large dapsiliter muni
Dapes.a do das hec daps ul' dapes ge ‖ ficenter
nitō dapis.ſ; ntūs sing̃ non ē in usu.i.epulū.sed
dapes nobiliū.epule ꝓuatorum.ul' dapes deorum.epu
le hominū.Dapes q̃i dans opes.Et cor̃ da.Vñ
quidam.Nobilitat uiles frons generosa dapes.

Dapifer.ra.rum.pnl' cor̃ qui fert dapem.
Dapino.as.aui.are.i.largiri.precipue uictū.u
bum actiuum.Et dr a dapes.Et corripit pi.
Dapsilis.a dapes dr hic et hec dapsilis et hoc le.i.
largus.et p̄cipue in cibis.Et compatur.Vñ dap
siliter et hec dapsilitas.i.largitas Et cor̃ psi.Vnde
grec.Dapsil' ē dapibus alijs rebus q̃z largus.Pap
uo sic dic̃.Dapsil' largus ḡce q̇ satis erogat dapes

Dapticus.ca.cū.in dapax est.
Dardanus filius iouis et electre.qui ꝓpter fratri
cidiū recessit de ytalia et tenuit illa loca ubi post
ea fuit troia qui congregatis hincinde rusticis il
lorum locorum insimul ꝑmus auctor troie extitit.vn
de troia dr dardania.et troiani dardanij.et dar
danides.A cuius ntō singulari subtracta de silla.
fit hec dardanis dardanidis.i.femina troiana.Et
cor̃ pnl'.dardanus ſm hug̃.Et ut dicit ps in te
tatu possessiuorum.abusiue pro dardanio ponunt
Darius rex caldeorum.Et for ‖ poete dardanum
mat̃ utūs a nominatiuo remota us.et facit dari
Daticius.a do das dr daticius.cia.ciū facilis ad
dandū.Et daticij dicūtur diticij scilicet qui ul' uicti
ul' vincendi tradūt se hostibus uictoribus.

Datim aduͥbiū.i.de dato in datū.a datus a ū
Datiuus.ui.pro tercio casu a do das dicitur
Dauid interp̄tatur manufortis uti qꝛ fortissi
mus in p̄lijs fuit ipse.et desiderabilis in stirpe sc;
sua.de q̃ dixerat ꝓpheta.Veniet desideratus cunc
tis gentibus.Et ē indeclinabile.Inuenit̃ eciã decli.
dauid dauidis pnl' cor̃.Vnde dauiticus.ca.cū.ut
psalmus dauiticus.Inuenit̃ tamen et penl' prod
dauidis.ut ibi.Israel es tu rex dauidis et inclita
ꝓles.Melius ergo dixit ille qui corripuit dicens
Cur ego dauiticis assuetus cantibus odas.Nam
ut dicit magister bñ.Dauid ꝓpe debet corripē pe
nultimã obliquorum si declinat̃.qñ ntūs desinit in

d cor̃.nec ē de exceptatis.uide in filius saltus et
Dauus ui dr a grco daos mutata o ‖ i ūmiculus
in u et interposita u consonante.Et fuit dauus ſ
uus simonis.ſ; malus et fraudulentus.Et inter
p̄tatur dauus q̃i deuius.qꝛ faciebat simonem de
uiare.ul' dans uiã.nam eius consilio omnia age
bat pamphilus.ul' dans uana sicut faciebat simō
mō autē ꝓ quolibet seruo fraudulento et callido

De ꝑpō regit siue exigit ab ‖ ponit̃ dauus.
latīn casum.Et dicit qñq; materiam.ut iste
pannus ē de lana.Aliquando originem ut petrus
de ianua.Aliquando ordinē.ut de mane fit meri
dies id est post mane fit meridies.Et creare ē de
nichilo id est post nichilum aliquid facere. ‖ Hic
aduertendum est q non omnia que dicūtur esse
ex deo eciã de ipso esse dici debent.qꝛ ut ait aug
in libro de natura boni.Non hoc signat penitus
ex ipso quod de ipso.Qd̄ enī de ipso ē pt dici ex
ipso.Sed non omne quod ē ex ipso pt dici d̄ ip
so.qꝛ non est de sua substantia.Ex ipso enī sunt
celū et terra.qꝛ ipse fecit ea.nō tamen de ipso.qꝛ
non ē de sua substantia.sicut si aliquis homo ge
nerat filiū et faciat domū.ex ipso ē filius.ex ipō
ē domus.ſ; filius de ipso.domus uo de terra et de
Deambulacrum.cri.penul' ‖ ligno non de ipso
cor̃.ubi deambulari potest.
Deambulatoriū.a deambulo.as.dr hoc deambu
latoriū.rij.quod ꝓpe dr lobiū ul' labiū quod fit
iuxta domos ad spaciandum.
Deartuo.as.aui.ex de et artuo.as.et ē deartu
are separe artus a se inuicem.ut fit de gallinis et
similibus.uide in artuo artuas.
Debbora interp̄tatur apis et loquax.Apis enī
fuit.qꝛ fuit ad bella ꝓmptissima dimicans adui
sus sysaram.quo perempto cecinit canticū et in
loquax.Et corripit penultimã.Vñ in aurora dr
Hic subijt mortem rebecce debbora nutrix.
Debello.as.aui.i.expugno.uͥbum actiuū.a de
et bello.as.vnde debellatorius.ria.rium.
Debeo.bes.bui.bitū.ex de et habeo.bes.com
ponit̃.et ē debere debitū habere.q̃i de alieno ha
bere.vnde debeo q̃i de alieno habeo.Vñ debitus
ta.tū.et hoc debitum.ti.penultima correpta.
Debilis.a debello.as dr hic et hec debilis et hoc le
quod facile debellatur.ul' dr debilis a de et bilis
qd̄ ē humor corpus afficiens.q̃i ꝑ bilem factus
fragilis.et deorsum a uiribus.Et cōpatur.vnd̄ hec
Deblatero.ras.i.ualde blate ‖ debilitas.tatis.
rare.ul' diuulgare.a de et blatero.ras.
Debrio.as.ex de et ebrio.rias.et pt ibi de esse
intentiuum ul' priuatiuum.Et est actiuum.
Deca idem quod decem.Sed deca dicit̃ greci et
nos decem.Decas.coste.gentos.vniū et id̄ signãt
et a deca hec decas.dis.i.decem.Vnde quidã.Per
decades centū per centum mille redundant.
Decacordus.da.dū.i.decem cordarum.a deca qd̄
est decem.et corda corde.
Decalogus.gi.mas.ge.pnl' cor̃.decem precepta
legis.Nam deca decem logos sermo.
Decania.a decanus hec decania.nie.societas decē
uirorum.ul' dignitas decani.
Decanissa.a decanus hec decanissa.se.uxor deca
ni.ul' que decem uiros habet sub se.
Decanus.a decem hic decanus.ni.qui decem ui
ros habet sub se.siue in ecclesia siue extra ſ hug
Et prod̄ penultimã.Pap uero dicit.Decani dici

q decem militibus preferunꝭ ul' clericis
Decapolis a deca qd' est decem et polis qd' est
ciuitas cōponiꝭ h decapolis.lis.i.ciuitas ul' regio
que habet decē ciuitates sub se Et facit genitiuū
decapolis ul' decapoleos et ē genitiuꝭ grecuſ mat.
vij Inter medios fines decapoleos vnd' decapoli
tanus dominus illius ciuitatis ul' episcopus uel
archiepūs illius ciuitatis.et cor' po decapolis.
Decas.dis.uide in deca.Et cor' ca.
Decedo.dis.decessi decessum componiꝭ ex de
et cedo.dis.ssi.Et ē decedo deorsum ul' d' vno lo
co ad aliū cedere.et poniꝭ pro migrare ul' mori
vnde decessus.sus.sui.Et scias q discedimus per
diuorcium.abcedimus p absentacōnē.secedimus
p singularitatem.decedimus p mortem.Vnde q̇
dam.Decedit moriens discedit ab urbe recedens
Decem.a deca quod ē decem.ſ ſm grecā ethio
logiā diꝛ decē q̄i desemos.q ligent et cōiūgant
infra iacentes numeros.Nam destrinos coniūgē.
ul' ligare apud eosdē.et ē decē nomē omnis gene
ris indeclinabile.Et cor' de.ut patet in tremo
December bris a decem et imber.et dꝛ decemb
q decimus ē a p̄mo mense.i.a marcio.qui plu
uiosus est et ymbribus abundare solet.Et facit
ablatiuū in i.ab hoc decembri.Potest eciā declina
ri adiectiue h et h decembris et h bre.sicut h et
h septembris et h bre.Vnde et kl'as septembres
dicimus.Et facit accusatiuū pl'is in es et in is.decē
Decemocto componiꝭ a de[cem]bres ul' decembris
cem et octo.et ē omnis generis et indeclinabile.a
quo dicimus decemoctauus.ua.uum.
Decempeda.de.pnl' cor'.i.ptica decem pedum
Et componiꝭ a decē et pes pedis.Vnde oracius
in odis.Nulla decempedis metata porticus.
Decemnale bellū decem annis gestū ꝭ pap.Et
declinaꝭ h et h decemnalis et h le pnl' producta.
Decennis.a decem et annus componiꝭ hic et h
decennis.et h.ne.i.decem annoꝝ.vnde h decēni
ū.nij spaciū decem annorum.
Decemnouem omnis.ge.pl'is numeri indecli[nabile]
et cōponitur a decem et nouem vnd' decimusno
Decens a deceo.es.dꝛ h et h et [no]nus.a.um.
h decens ꝑticipiū et decens aliquando est nomen
et dꝛ decens motu corporis speciosus specie for
mosus natura ul' forma Itē decens cōpositus p
fectus egregie forme et ꝑfecte et tunc uideꝭ dici
a numero decem Et cōpatur decencior issimus Et
inde decenter.ius.issime.aduerbiū Et cōponitur
indecens Et cōpatur et hinc indecenter.cius.me.
Decemseptem.generis omnis.numeri pluralis
indeclinabile.Et componiꝭ a decē et septem.
Decentarius.rij.ingeniosus.promptus.ꝑatus
ul' copiosus.Et dicitur a decem.
Decentis fe.ge.nauis compta.a decens dicitur
Deceo.ces.cui.cere.i.cōuenire.ad ornatū ꝑtine
re.ut te decet hymnus deus in syon.Itē palliū
decet istū.Et scias q ntūs huius ūbi debet sig̃re
ornamentū.Actūs id cuius ē ornamentū.Si ali
ter erit non erit latine dictū.ut palliū decet istuꝫ
Si uero dicaꝭ.Iste decet palliū.ul' iste decet illud
palliū.non dꝛ latine.Et sic habeꝭ ibi.talis decet
ꝑtus deū.Si uero dicatur.talem partū decet de
um.ul' talis ꝑtus decet deo non ē latinū.Itē a de
ceo decet impsonale.quod magis est in usu q̄ su
um ꝑsonale.ſ construiꝭ cū accusatō sicut et suū
ꝑsonale.ſ dissimiliter.q intransitiue.cū suū ꝑso
nale eundem exigat transitiue.Decet componiꝭ
condecet.et dedecet.i.disconuenit.Deceo cū omi
bus suis compositis neutꝝ ē Et cor' p̄ma sill'am
Vnde ouidius.Dedecet ingenuos tedia ferre sui.
Decerno.nis.ex de et cerno.uide in cerno.
Decerpo.pis.psi.ptū.a de et carpo.pis.et ē de
cerpere de alijs carpere.i.eligere.
Decesso.a decedo.dis.decessum.su.u.in o deces
so.sis.siui.sitū.ūbū desideratm̄.i.decedē declinare
Decessus.sus.sui.i.mors.uide in decedo.
Decetero.denuo.deinde.iteꝝ.Et scias q non ē
h compō ſ quedā irregularis uocū congeries sic
in iij ꝑte dixi in c de figura cōposita q̄si in fine.
Decibilis.a decet deriuaꝭ h et h decibilis et hoc
le.quem decet aliquid ul' p̄t decere.ul' quod decꝫ
Decido.dis.decidi.decidē.i.deorsum cadē.et ca
ret supino.Et componiꝭ ex de et cado.Et cor' ci
Item inueniꝭ decido.dis.di.sum.i.deorsum cedē
ul' ualde cedē.Et componiꝭ tūc a cedo.dis.cecidi
Deciduus.a.ū.i.ad cadendū [D]et prod' ci ubiqꝫ
facilis.a decido decidis.
Decies aduibiū numeri.i.decē uicibus a decē dꝛ
Deciessepcies aduibium numeri.
Decimo.mas.in decimus est.
Decimula.le.dimi.ꝑua decima.Et cor' penul'
Decimus.a decem dꝛ decimus.ma.mū.et h de
cima.me.vnde decimo.as.aui.decimā ꝑteꝫ dare
ul' auferre.Et notandū q antiqui dicebant decu
mus ꝓ decimus.vnde h decuma ꝓ decima et de
cumare ꝓ decimare.Quod componiꝭ cū e et dꝛ
edecumo.as.i.excerpe.Item inueniꝭ decimo as
.i.decimas auferre.Et tūc cōponiꝭ a de et cima
me.uide in quadragesima.et in consuetudo.
Decimusseptimus.a.ū.dcō composita.ul' p̄t d'
uari a decem et septem dcō indeclinabilis.
Decipio.pis.cepi.ceptū.decipē.i.fallere.Et cō
ponitur ex de et capio.pis.vn̄ deceptorius a ū.
Decipula.le.pnl' cor'.a decipio.pis.instrumen
tū quod ad aliquid decipiendū efficitur.sic musc
pula ad mures capiendos.vnde decipula p̄t dici
deceptio.muscipula laqus.pedica autē diciꝭ a de
cipiendo.q sic poniꝭ ut duꝫ esca poniꝭ nequaq̄
ipsa a transeunte uideatur.que uidelicet non fa
cile deciperet si uideri potuisset.Job ix.Abscōdi
ta est in terra pedica eius.et decipula eius super
semitam.Vn̄ quidam Decipula capiūtur aues q̄
Declino.nas.aui.are.ex de et [D] fossa uocatur
clino.nas.quod non est in usu.et ē declinare de
vno loco ad alium ul' deorsum clinare.ul' uaria
re.vnde h et h decliuis et hoc ue.Decliuus a ū.
et h declinacō.et declinatus.ta.tū.quod declinaꝭ
ul' declinari p̄t.Est eciā actm̄ declino.Et ꝓd' pnl'
De declinacōne nominum dixi in tercia ꝑte.
Decliuis.a de et cliuis componiꝭ h et hec decli
uis.et h ue.et decliuus.ua.uū.in eodem sensu de
orsum inclinatus ul' planus.q̄i deorsum a cliuo.
vnde hec decliuitas.Et producit cli.
Decliuus.ua.uū.in decliuis est.
Decollo.las.laui.lare.i.collum amputare.ūbū
actm̄.ex de et collū.li.Et scribitur per duo.l.
Decolor.oris.cō.ge.ex de et color.i.sine colo
re.Inde decolorare fuscare actm̄.Et dꝛ decolor q
desit ei color deforis.Et corripit co.
Decor.a decet deriuaꝭ hic decor.oris.i.honor
correpta o in genitō.Et sic sumiꝭ daniel' xj.Et
stabit in loco eius uilissimus et indignus decore re

gio et infra. Et non tribuet̄ ei honor regius. Itē
a decet deriuat̄ h̄ decor. oris. prod̄. o. in genitiuo
.i. uenustas et pulchritudo. Inuenit̄ tamen ꝑ anti
quos ꝓ honorus. ra. rum. adiectiue positū. et tūc
est cō. ge. Et cor̄ o in genitō. Et ꝑm h̄ componit̄
cū in ul̄ de. et d̄r h̄ et h̄ indecor. oris. et h̄ et h̄ de
decor. oris. correpta. o. in genitō in eodem sensu.
scȝ inhonorus dedecorosus. Virgil̄ in x. Non tū
in decorem tuā te regina reliquit. Hoc exemplū
adducit ps in vj libro. Et ꝑm h̄ ab eo p̄t deriua
ri decorus. ra. rum. i. honorus. media cor̄. Vel de
corus. i. honorus deriuat̄ a decus decoris. vn̄ sta
cius theb. Terraꝝ decora alta uiri decori qȝ iuga
les. Item a decus decoro. ras. media cor̄. i. hono
rare. Vnde orac̄ in epr. Et genus et formā regiā
pecunia format. Ac bene formatū decorat suade
la uenus qȝ. Item a decor. oris. decorus. ra. rum.
.i. pulcher. a. um. egregius ul̄ ꝑfecte forme. uenus
tus. Vel p̄t deriuari a numero decem. Et prod̄ o
Vnde theodolus. Virgo decora nimis dauid d̄ se
mine regis. Iteȝ quidā dixit. Ad celi decora nos
erige ūgo decora. Item a decor. oris. decoro ras.
media prod̄. i. uenustare. ul̄ pocius dic ꝑm ps. ꝙ
decor deriuat̄ a decoro. ras. abiecta. o. Et cōponi
tur decoro condecoro. ras. Item scias ꝙ a dedecet
.i. disconuenit deriuat̄ h̄ dedecus. ris. i. uituꝑacō
quod fit contra decus. Vnde au ꝫ. Nunꝗ fit dede
cus culpe sine decore iusticie. Et cor̄ co. Vn̄ dede
corosus. sa. sum. Et compatur. Et dedecoro as pe
nul̄ cor̄. i. inhonorare. uituꝑare. Et nota ꝙ deco
ro. as. siue cor̄ mediam sill'am siue prod̄ actiuū
ē cū omnibus suis compositis. De predictis nota
ūsus. Quem ueneror decoro quem pulchꝝ reddo
decoro. Hūc homines decorant quē uestimenta de
corant. Te uestis pulchꝝ reddit natura decorum.

Decorus. ra. rum. in decor exponitur.

Decrepitus a de. et crepo. pas. componit̄ decrepi
tus. ta. tū. ualde senex. q̇i deorsum a crepare. q̇a
iam desierit crepare. i. sonare. scȝ aperte loqui.

Decretalis in decretum exponitur.

Decretista te cō. gen̄. qui studet in decretis. a de
cretū A decerno nis d̄r decretus a ꝟ decretū d̄r
ū. et h̄ decretū. ti. statutū patꝝ definitū indictum
vn̄ h̄ et h̄ decretalis et h̄ le. ut ista dcā sunt de
cretalia que in decretis continent̄. Et pluralit̄ h̄
decreta ꝓ libro in quo decreta continent̄. Inuenit̄
eciā h̄ decretalis. alis. substīe. Vt in tali decretali
sic d̄r. Item decretus. ta. tū. inuenit̄ a decresco cis
creui cretū Et p̄t ibi esse de ꝓuatīū ul̄ augmenta
tiuū. vn̄ scias ꝙ decretū ē supinū duoꝝ uerboꝝ
scȝ decresco cis et decerno is Et decreui ē coꝝ p̄titū

Decreui. preteritū de decerno. et de decresco cis

Decubie decubiaꝝ. i. uigilie. ul̄ qd̄ uulgo d̄r pa
lee mulieris. vnde d̄r. hoc iacet in decubiis Et d̄r
a decumbo bis. uel a decubo as. qd̄ ē uigilare ul̄
iacere in partu ul̄ in infirmitate. Et corrip̄ penl̄

Decumanus a decē d̄r h̄ decumanus ni. i. max
imus limes inter agros qui ab oriente in occiden
tem ꝑ t̄nsuersuȝ dirigitur. qui qȝ formā x efficit
decumanus ē appellatus Ager enim bis diuisus
figuram denarij nūj efficit. Nam cardo d̄r alius li
mes in agris qui in septemptrione directus est.
Et dicitur a cardine celi. quia ibi celum uoluitur

Decures ris. In decurio est Et producit cu

Decurio. a de et curio cōponit̄ h̄ decurio onis.
.i. de curia eiectus ul̄ pocius de curia exīs. In eo
dem sensu inuenit̄ h̄ decures. ris. et h̄ decudes dis
Inueniunt̄ eciaȝ h̄ nomina in alia significacōne
scȝ pro eo qui preest decem uiris. et tunc deriuat̄
a decem. Vel p̄t componi a decem et cura ul̄ cu
ro. ras. i. decem curans ul̄ decem hōs in sua cura
Item decuriones d̄n̄r qui accipiūt curam d̄ plebe
et ciuilia officia ꝓcurant et exequūtur. Et cōpo

Decursim adūbiū. i. fu ꝟ nit̄ tunc a de et cura
gaciter ul̄ desuenter. a decurro decurris

Decurso. sas. ūbum frequentatīm. et format̄ ab
hoc ultimo supino decursu. u. mutata in o.

Decus ꝑm pap h̄ decus decoris ē gēe. ꝟ h̄ decor
oris ē forme. uide in decor ubi plenius exponitur

Decuso. a decus, oris. d̄r decuso. sas. i. uenustare
adornare. Vn̄ decusatus. ta. tū. et decusatim adū
biuȝ. i. adornate et uenustate. Vel pocius decuso
cōponit̄ a de et cuso as. sicut dixi in cuso cusas

Dedalus. dedalon interp̄tatur doctus. et inū fuit
quidā dcūs dedalus. qui fuit ualde doctus et inge
niosus. Vnde et quilibet ingeniosus artifex p̄t di
ci dedalus. et cor̄ da.

Dedecus in decor uide ꝟ

Dedere ē infinitiuus de dedo. dis. Et corripit pnl̄

Dedico. as. aui. are. consecrare deo copulare ul̄
dare ꝑficere. a de et dico. as. et cor̄ di. uide in en
cenia

Dedidi. pnl̄ cor̄ preteritum de dedo dis

Dedisco. cis. ex de et disco. et ē dediscē obliuio
ni tradē. siue quod didicerat perdē. uide in disco

Deditio. onis. fe. gen̄. in dedo dedis exponitur

Dediticius in dedo dedis est.

Dedo. ex de et do das componit̄ dedo dedis dedi
di deditū. i. reddere se uictū ul̄ uincendū hostibꝫ
uictoribus tradere. vnde h̄ dedicō. onis tal̄ reddicō
et dediticius. a. ū. qui sic se tradidit. et deditus eciā
d̄r qui de sua ꝓuincia ad aliā se tradidit. Inueni
tur eciam dedere ꝓ dare siue amare et ꝓ tradere
ꝑm hug. Pap uero dicit. Dedicō qn̄ uicti hostibꝫ
se tradunt spontanea tradicō. dedicij a dedicione
dicti quond̄ dū aduśum populū romanū ꝑm ar
ma sumpsisset cōphensi stigmatibus affecti sunt
Ex hijs post manumissionē ꝓpter suppliciorum
notas ad dignitatē ciuiū romanoꝝ nō ꝑuenerūt

Deduco. cis. deduxi deductū. ex de et duco. cis.
prod̄ du. Et est deducere de vno loco ad aliū du
cere ul̄ ualde ducere. ul̄ deducere ē amicū abeun
tem ꝓsequi et comitari. qd̄ uulgare q̄ꝛūd̄ redolet

Deerunt ē futuꝝ a desum es est. ꝑ u non per i
vn̄ dicendū deerunt p̄erunt inerunt nō deeriunt

Defamo. as. aui. ex de et famo. as. et ē defama
re cōuiciari criminari. famam auferre. Et prod̄ fa
Vnde quidā. fama uolat transit qȝ modū quociꝰ ꝟ qȝ feratur

Defatigo. gas. est ūbum actiū ex de et fatigo. gas. Et ē defatigare ualde ul̄ deorsuȝ
fatigare. ul̄ a fatigacōne alleuiare. et prod̄ ti. vn̄
fatigatus fatigata fatigatum.

Defecatus. ta. tū. in defeco. cas est.

Defeco. cas. ex de et feco. cas. et ē defecare pur
gare. q̇i deorsum a fece ponē. vnde defecatus ta.
tū. i. sine fece. ul̄ sordibus purum et mundum.

Defectio. onis. in deficio est.

Defectus in deficio uide.

Defendo. dis. di. ex de et fendo. dis. i. protegere
Ind̄ h̄ defensor. oris. i. actor. patronus. Et defen
sorius. ria. rium. Et hec defensio. onis.

Defensaculū. li. i. defensio. ul̄ id quod defendit

Defenso. sas. ūbum fre. ꝟ Et d̄r a defenso. sas.
scȝ defen Et format̄ ab ultimo supino de defendo.

su.u.in.o.et ē defensare frequenter defendere.
Defertio.tis.defersi defertū.i.ualde ul' deorsum
implere euacuare.a de et fartio.tis.et inde deferto
Defero defers detuli delatū.ex de et ¶tas.fre.
fero fers.et est deferre de vno loco ad aliū ferre
Et deferre.i.accusare.in qua significacōne sepe ī
uenit in boec.de con.et deferre.i.honores impē
dere.et ſm hoc construitur cū datiuis.ut ego de
fero tibi.i.honorem impendo.Vnde uersus.Defe
ro fert accusat honorat fert ꝙ deorsum.
Deferretur est subiunctiui modi de deferor ris
Vnde dicend ē.Cū deferrer deferreris ul' deferrere
deferretur.Similiter conferretur auferret differ
retur.Iud xxx.Quare dn̄e deus israel factuz est
h malum in populo tuo.ut hodie vna tribz au
Deferro.ras.ex de et ferro   ferretur ex nobis
ras.uide in ferro.ras. ¶u in o.
Deferto.tas.iibū fre.de defertio.tis.defertuz tu
Defessus.sa.sum.ē pticipiū de deficiscor ceris.
Deficiscor.antiqui dicebāt ¶uide in deficiscor
faciscor nis fessus sum.qđ nos non dicimus.ſ cō
ponit deficiscor.ceris.defessus sum et h utimur
Deficisci autem ē deficere ul' fatigari.vinci.Et ꝙ
Deficiscor faciat defessus testat ps in x li.dicens
defessus.Nam ab eo quod est deficio defectus fit
pticipiū preteriti. —
Deficiscor defessuz facit sup.et pticipiū preteriti
pticipiū pteriti.Et dicit pap.Defessus.lassus fati
gatus.lassatus.a deficiscor.
Deficio.cis.defeci defectū.a de et facio.Et inue
nitur in duabus significacōnibus.scilz in absolu
ta et transitoria.Nam deficere.i.defectū pati.dees
se.ut iste lassus deficit.Item deficere.i.destituē de
relinquē.Inde defectus.et inde h defeccō.tionis.
ut dicit pap.Defectus quarte declinacōnis solis
et lune uarij labores.Solis cū inter nos et ipsuz
luna obijcitur.quod nunꝗ fit nisi finita luna
Lune uero defectus cū inter solem et ipsam lunā
Definio.is.definiui de ¶umbra terre obijcitur
finitū ex de et finio.nis.et ē definire ualde finire
et eciā idem quod diffinire.vn̄ definitus.ta.tum
Actiuū ij.hunc definito consilio et presciencia dei
traditū.et producit fi.
Defio defis.ex de et fio fis.uide in fio fis.
Defiteor.eris.ex de et fateor.et ē ſm pap defi
Deflagro.ras.ex de et fla ¶tetur negat abnuit
gro.as.et ē deflagrare exardē diuulgare.furorē de
Defluo.is.ex de et fluo is in fluo est ¶ponere
Defluus.a defluo.is.dr defluus.a.ū.i.qđ cito
discurrit.et hoc defluuium.uij.i.decursio
Deformis.a de et forma componit h et h de
formis et h me.i.turpis.q̄i deorsum a forma scz
pulchra.Item deformis.i.ultra modū magnus.
q̄i deorsum a forma scz iusta.vnde deformit adū
bium.et h deformitas tatis.Et ſm pap deformis
cui deest forma.ad corpus.turpe autē ad crimen
Defresus.sa.sum.i.detri ¶ul' animū refertur
tus.decussus.et dr a defrendeo.des.Et prod fre
Defringo.gis.fregi.fractū.i.ualde ul' deorsum
frangere.ex de et frango gis.
Defraudo.das.ex de et fraudo.ſm theol dr de
fraudo as tamen ſm hug debet dici defrudo das
au mutata in.u.longam.et est defraudare ualde
fraudare.uide in fraudo das.Et pap et dicit.De
frudo a fraudo componitur.au.in.u.sicut claudo
Defunctorie.transitorie leuiter ¶includo
Defunctus.a defungor.eris.i.deorsum a func

tione esse vn̄ qui moritur deorsuz fit a funccōne
uite.dr defungi.i.mori.vn̄ defunctus.i.mortuus
q2 deorsum ē a funccōne uite.Item oliz functi di
cebant qđdam genus ciuiū.qui fungebant officiō
et honore aliquo.vn̄ defunctos mortuos dicim9
qui compleuerunt uite officia.nichil eniz iam fa
ciūt.et inde h defunccō.onis.i.mors. ¶Queri h
pt.an mortui maxime dampnati sciant ul' recor
dant ea que hic sciuerunt.Ad hoc dico.ꝙ sicut
ꝓpter pfectā sanctoꝝ btītudinez nil erit in eis qđ
non sit gaudij materia.Ita nichil erit in damp
natis qđ non sit eis materia et causa tristicie.neqꝫ
aliquid quod ad tristiciā ptinere possit deerit.ut
sit eoꝝ miserie consideracō consummata.ergo erit
in dampnatis actualis consideracō eoꝝ que prius
sciuerunt.ut materia tristicie.non autē ut delcāti
onis causa.Considerabūt enim et mala que gesse
runt ex quibus dampnati sunt.et bona derelicta
que amiserunt.ex utroqꝫ torquebunt.similit tor
quebunt de hoc.ꝙ considerabūt noticiā quam d
rebus speculatiuis habuerunt.imperfectā esse.et a
misisse summā eius pfeccōnem quā potuerūt adi
pisci. ¶Item querit.an dampnati uideant gloriā
btōrum.Ad hoc respondet gḡ in omel' d diuite
epulone sic dicens.Credendū ē ꝙ ante retributio
nem extremi iudicij.iniusti in requie quosdam
iustos respicient.ut eos uidentes in gaudio non
solū de suo supplicio.ſ eciā de illoꝝ bono crucien
tur.Iusti uero in tormentis semp intuent iniustos.ut h eorum gaudiū crescat.q2 malū conspici
unt quod misericordit euaserunt.tanto qꝫ maio
res ereptori suo grās referunt ꝙto uident in ali
is ꝙ ipsi ppeti si essent relicti poterunt.De h uid
in sapientia. ¶Videbunt autez dampnati bonos
ante diem iudicij.non h mō ꝙ gl'am eoꝝ qual
sit cognoscant.ſ solūmodo cognoscent eos ī gl'a
quadam inextimabili esse.Et ex h cruciabuntur
tū ꝓpter inuidiam dolentes de felicitate bonorū
tū ꝓpter h ꝙ ipsi talem gloriā amiserunt.ſ post
diem iudicij omnino bonoꝝ uisione puabuntur
nec tamen ex hoc eoꝝ pena minuet ſ augebit.
q2 memoriā habebūt gl'e bonoꝝ quaz in iudicio
ul' ante iudiciū uiderunt.et h erit eis in tormētuz
Sed ulterius affligentur in h ꝙ uidebūt se indig
nos reputari eciā uidere gl'am quā sancti meren
tur habere. ¶Item pt queri.An dampnati uide
ant ea que in hoc mūdo agunt.Ad h respondet
gḡ in xij moral' tractans illud iob xiiij.siue no
biles fuerint filij eius siue ignobiles.non intelli
git sicut hij qui adhuc viuentes sunt mortuorū
anime quo loco habeant ignorant.Ita mortui
uita in carne viuentiū post eos qualiter dispona
tur nesciūt.q2 uita spūs longe ē a uita carnis qđ
tamen de animabus scīs sentiendū non ē.q2 que
intus omnipotentis claritatē uident nullo modo
credendum est q2 sit foris aliquid quod ignorent
de hoc uide in sanctus.Dic ergo ꝙ boni uident q̄
fiunt circa suos mali autē non. ¶Et si dicas ma
gis distat a dampnatis gl'a bonoꝝ ꝙ̄ ea que in h
mundo agunt.ſ ipsi non uident ea que circa nos
agunt.ergo multo minus pn̄t uidere gl'az btōꝝ
Dico.ea que h agunt non ita affligerent damp
natos in inferno si uiderent.sicut gloria sanctoꝝ
inspecta.Vnde non ita ondūtur dampnatis ea q̄
h aguntur sicut sanctoꝝ gloria.ꝙuis eciā eorū q̄
h aguntur ostendant eis ea que in eis tristiciā au

gere p̄nt.licet p se non uideant.Quomō autē ani
me in purgatorio exn̄tes p̄nt scire qn̄ pro eis suf
fragia fiūt.dicam in purgatoriū.Item quomodo
intelligat̄ q̄ diues epulo dampnatus rogauit ꝓ
fratribus suis cū in inferno sit pfectū odiū.et desi
derent dampnati omnes dampnari dicaz in infer
nus.¶ Item consueuit queri.An boni bonos in
regno ul' mali malos in supplicio agnoscant.Hu
ius rei sn̄ia in ūbis dn̄icis in euangelio luce ē lu
ce darius demonstrata.ubi dr̄ q̄ abraam lazarū
cognouit.et diues fratꝝ suoꝝ in tormentis infer
ni meminit.Ex quibus uerbis ut dicit ḡḡ in iiij
dyal'.aperte declaratur.q̄ et boni bonos et mali
malos cognoscūt.Si enim lazaꝝ abraam mīme
cognouisset.nequaq̄ ad diuitē in tormentis posi
tū de transacta eius correcōne loqueretur.dicens
q̄ mala recepit in uita sua.Et si mali malos nō
cognoscerent.nequaq̄ diues in tormentis positus
fratꝝ suoꝝ etiam absentiū meminisset.quo enim
p̄ntes non potuisset agnoscere qui etiā p absen
tiū memoriā curauit exorare.qua in re etiaꝫ ostē
ditur q̄ et boni malos.nam diues ab abraham
cognoscit̄.et mali cognoscunt bonos.qr̄ et electꝰ
lazarus a reprobo diuite ē cognitus Item ut dic̄
ḡḡ.fit in electis quoddā mirabilius.qr̄ eos nō so
lū non agnoscunt quos in hoc mūdo nouerunt
ꝫ uelut uisos ac cognitos recognoscunt bonos
quos nunq̄ nouerunt.Quomō sancti oraciones
nostras cognoscunt.dicam in oratio.

Degaudio.as.in gaudio exponitur.
Degener.eris.apud antiquos fuit generis oīs.
apud nos ē cōmunis generis declinacōne.ꝫ om
nis constructōne.et dr̄ degener qui deorsum ē a
genē et nobilitate.i.indecor Et deriuat̄ a degenēo
ras.Et cor̄ pnl'.lucañ in vj.Degeneres trepidāt
animi peiora q̄s uisant.Pap uero dicit.Degen̄ q̄
de genē nobili nascit̄ et inhoneste uiuit.degener
ignobilis in pari genē suo generi dissimilis.
Degenero.ras.ex de et genero.ras.in geño ras
Deglutio.tis.tiui.uide in glutio ¶ est ibi uide
tis.Et producit glu.
Degina morsus grece.ꝫm hug̃ et papiam.
Dego.gis.degi.i.uiuo.et caret supino ꝫm usuz
Et ē compositū a de et ago.gis.et prod̄ de.Vnd̄
in aur̄ dr̄.Qui cor hn̄t humile ul' casto corpore
Degulator dcūs q̄ gule sit deditus ¶ degunt
Dehisco.cis.i.ualde deorsuz hiscere.vn̄ hiscēs
oīs ge.i.aptū hiatu diffusuz ualde hiscens a de et
Dehortor.aris.in hortor.aris.uide. ¶ hisco.
Deicida.deus componitur cū cedo.dis.et dr̄ h̄
et h̄ deicida.de.pnl' prod̄.qui deum occidit.
Deicola.deus componitur cū colo.et dr̄ h̄ et h̄
deicola.le.pnl' cor̄ qui ul' que deum colit.
Deiecto.tas.frequentatm̄ de deijcio.cis.deiectū
Deiero.ras.in iuro iuras uide.
Deifico.deus cōponit̄ cū facio is et dr̄ deifico as
.i.deū facere.Vn̄ deificus.ca.cū.dimi.penl' cor̄
Deijcio.cis.deieci deiectū ex de et iacio.et ē de
ijcere deorsum ul' de vno loco ad aliū iacere.vn̄
deiectus.ta.tum.et deiecto.tas.frequentatiuum.
Deinceps ab hodie in antea.aduibium tempis
ul' ordinis.Et desinit in ps.Et ut dicit hug̃ com
ponit̄ a de et incepto.et dicit q̄ penl' acuitur sic
delonge abintus.Et hunc sequor.
Deinde antepenultimā acuit uide in inde.
Deintegro.iteꝝ.rursum.ꝫm pap.uide in integ̃

Deiuro.ras.penultima producta.ex ¶ ꝫm hug̃
de et iuro.ras.uide in iuro.
Delabor.eris.ul' delapsus sum.de vno loco ad
aliū ul' deorsuz labor.ex de et labor eris.et prod̄ ¶ la
Delapido.das.ūbum actm̄.penl' cor̄.et est
delapidare ꝫ pap euité consumé.erogare.uastare
Delator.toris.i.accusator.a defero defers quod
ē accusare.et sic sumit̄ ij mach iiij.Symon autē
predicū s pecuniaꝝ et patrie delator.¶ Et ut dicit
pap.Delator accusator.eo q̄ detegit qd̄ latebat
aut facultates prodit alienas.Potest etiā delator
poni in illis significacōnibus in quibz defero fere
Delatura.re.dr̄ accusatio uel prodi ¶ ponitur
tio.detractio ul' deportatio.
Delatus.ta.tū.a deferendo dr̄ de vno loco ad
aliū locū latus.deorsum latus accusatus.
Delecto.tas.ex de et lacto componitur delecto
tas.et mutat̄.a.in.e.Inuenit̄ etiā in deponenti
in eodem sensu.Vnde ꝓpheta.Delectent̄ in leticia
et exultacōe.et ē delcāre gaudere iocūdari.placē
Et significat h̄ ūbum delecto magis passionez in
trinsecus natam q̄ actōnem t̄nseuntem.ꝫ illam
signat ad modū actōnis Et ind̄ delcāt impsonale
et hec delicie.arum.quia delectant.
Delectus.tus.tui.i.electō.Et adiectiue delectus
ta.tū.a diligo.gis.Et ut dic̄ pap.Delecta d̄ mul
tis electa persona.a deligo.gis.
Delego.as.aui.ex.de et lego.gas.Inde delegās
tis.pticipium.Et ē delegare de vno loco ad aliū
ul' deorsum legare.Inū delegatus.Et producit le.
Deleo.es.leui.lere.i.destrué.extingué.interficé
ex de et leo les quod non ē in usu.Inde deletus
ta.tū.i.destructus.pnl' prod̄.Vn̄ dicit ps in ix li
Deletū a deleo vn̄ et letū ipsa res que delet uitā
q̄i a leo simplici quod in usu non est.et format̄
deletū a deleui.ui in tū.Et prod̄ de deleo les.Vir
ria.Omnia mors delet omnia morte cadunt.
Deletus.ta.tū.in deleo.les.est.
Delibatio in delibo.bas.uide.
Delibo.bas.baui.vnde delibans tis.pticipium
delibatus.ta.tū.vnde delibacō.onis.fe.ge.Et cō
ponit̄ delibo.ex de et libo.bas.et ē delibare sacri
ficare.immolare.consummare.contingere.uel pa
rump degustare.Et ꝫm hanc significacōnem dr̄
ro.xj.Si delibacō est sancta et massa.Delibatio
enī ibi accipit̄ ꝓ pticula ul' porcione ad similitu
diné eius qui paꝝ contingit ul' degustat de re ut
habeat expientiam tocius.Pro immolari dr̄ deli
bor in ij epl'a ad thy.c.iiij.Ego enim iā delibor
.i.immolor.qr̄ patus erat dn̄o immolari i mor
te sua.Et producit li.vnde quidam.Vinū delibo
de quo temptans ego gusto.
Delibuo.buis.bui.butū.buere.i.inungere.et ē
compositū a de et oleo ul' liquore.et buo.Vnde
delibué.q̄i de oleo ul' liquore pfundere.Vnde de
libutus.Quidā tn̄ dn̄t q̄ delibuo componit̄ a de
et oleo ul' liquore et imbuo.et non a buo.Quia
Delibutus.a delibuo is ¶ buo ꝫm eos nichil est
dr̄ delibutus.ta.tū.q̄i de oleo ul' liquore inūctus
ꝫm hug̃.Pap uero dicit.Delibutus pfusus.bene
vnctus.tactus.delicatus.oleo vnctus.
Delicatus.a delicie deriuat̄ delicatus.ta.tū.i.
delicijs assuetus.insolens angustiarum dolor
Delicie.a delecto.tas.hee delicie.aꝝ.qr̄ delcānt
ul' dn̄r delicie.qr̄ inde delcāntur homines.Vn̄ de
liciosus.sa.sum.plenus delicijs.Et compat̄.vnd̄

Delictum.a delinquo.quis.qui Hĩ deliciositas
dr̃ h delictũ.ti.q̃i derelictũ.quia derelinquit offi
ciũ suum.et est delictũ in omissione.qñ sciꝫ non
implet̃ dei mandatũ.Peccatũ uo in cõmissione
fit qñ scꝫ ꝓhibitũ fit.ſꝫ aliqñ vnũ ponit̃ ꝓ alte
Deligo.gis.legi.gere.q̃si de Ꝺro.uide in pccm̃
alijs legere.i.eligere.a de et lego.gis.Et cor̃ li
Delimino.as.aui.ũbũ neu.a de et limino nas
et ẽ deliminare ualde liminare ul' deorsum limen
Delimo.as.i.ualde limare.ul' limen auferre.
auferre.uide in limo.as.In alia eciã significacõne
hoc ũbo utimur.ut iste uult delimare uicinos su
os.i.destruẽ.q̃i omnino delimo.scꝫ mõdo auferre
Delinificus.ca.cũ.in delinio est.
Delinio.is.i.placare.dulcere.dulcẽ facere.vnd̃
delinitus.ta.tũ.et h delinicõ.onis.et h delinimẽ
tũ.ti.i.placacõ.blandimentũ.dulcedo.Et ꝑ cõpõ
nem delinificus.ca.cũ.i.callidus consultator.ul'
Delino nis deleui delinẽ deletũ blandiloquus
ex de et lino.nis.et ẽ delinẽ ualde ul' deorsum li
nẽ.ul' placare ul' delere occidẽ.Et cor̃ li ubiqꝫ
Delinquo.quis.qui.ex de et linquo.quis.Et a
mittit.n.in p̄terito.et ẽ delinquere peccare omit
tendo bonũ.et derelinquendo dei mandatũ.ꝓh
Prius q̃ humiliarer ego deliqui.
Deliqui p̄teritũ de delinquo.quis.Et prod̃ pnl'.
Deliquiũ.quij.deliquacõ decursio.distillamẽ et
defectus.Et deriuat̃ a deliqueo.ques.
Deliquus.qua.quũ.i.defluus ul' purus.ul' liq
dus.Et deriuatur a deliqueo.ques.
Deliramentũ.ti.ẽ fatuitas.dementia.discordia.
ul' deuiacõ a rectitudine.et deriuat̃ a deliro ras
Deliro.ras.penl' prod̃ in lira exponitur.
Deliteo.tes.tui.ex de et lateo.tes.Et mutatur
la in li correptam.et est delitere deorsum latere.
Delos interp̄tatur manifestacõ.vnde quedam
insula dcã est delos.et o conũsa in.u.dr h delus
li.q̃ appollinis responsa que alibi dabant̃ obscu
ra ibi dabantur manifesta.ul' q̃ post diluuium
quod egigij tempibus fuit ante omſ terras ra
dijs solis illuminata ẽ et prius manifesta est uisi
bus.et inde dcã est delos et ciuitas et insula.et h
fuit rei ueritas.licet ſm fabulas aliter dicat̃.Et
a delus deriuat̃ delius.lia.liũ.et h delius.i.appol
lo.et h delia.i.dyana.ul' q̃ ibi colunt̃.ul' q̃ ibi
Delphin.inis.ul' delphines.et eciã nati sunt.
h delphinus.ni.et p̄t formari a genitõ greco del
phinos.o.mutata in u.h delphinus ntũs latinus
Et dicunt̃ delphines quidã pisces marini.q̃ uoces
hominũ sequũtur.ul' q̃ simphoniã gregatĩ faci
ũt.a fone quod ẽ sonus.Et prod̃ phi.Ouid̃ epi
Iam nostros curui norunt delphines amores.
Delubrum.bri.pnl' naturaliter cor̃ dr templũ
a delendo.q̃i delens umbraꝫ.q̃ in sacris templi de
lent̃ vmbre peccatoꝝ.Item delubra dicũtur tem
pla sacros fontes habentia.In quibus peccatores
diluũtur.siue abluũt̃ et regenerant̃ ꝑ baptismũ
a delendo ul' diluendo.
Delumbis componit̃ a de et lumbus et dr hic
et h delumbis.et hoc delumbe.quasi deorsum a
lumbo.id est fortitudine uel robore
Demarchus.chi.princeps super decem.Et com
ponitur a decem et archos.
Demas.i.ornans.in dyadema uide.
Demens.a de et mens componitur demens tis
ẽ.omnis.q̃si deorsum a mente.Et compatur.de

mentior.issimus.vñ dementer.tius.me.adũbiũ
et h dementia.tie.ſm hug.Pap uero dic̃.Demẽs
dr.q̃ diminucõnem mentis habeat.Est eniꝫ tem
ꝑalis.Amens uero perpetuus. tũ ſm pap
Demensum incisum.sectũ.defectũ.ul' mensura
Demento.tas.a demens dr demento.tas.i.fu
rere.ul' furiosum facere.et dementor.taris.depo.
in eodem sensu.ul' dr dementare.q̃i dementeꝫ fa
cere.extra menteꝫ.i.racõnem ponẽ.Actuũ c viij.
Magicis suis dementasset eos.
Demeo.as.aui.ex de et meo.as.et ẽ demeare
deorsum ul' ualde de vno loco ad aliũ meare tñ
Demigo.gis.demisi demisum.ex de et migo sire
mergis.et ẽ demigere.deorsum mergere.ul' a misi
one q̃i deorsum subleuare.Psal'.Non me demigat
Demeto.ex de et meto tis tempestas aque
componit̃ demeto.tis.i.destruẽ.abscindẽ.et dese
Demiror.aris.atus suꝫ.ex de care.et cor̃ me
et miror.et ẽ demirari ualde mirari ul' deorsum
vñ et ponit̃ ꝓ despicere.quod enim despicimus
quasi sub nobis aspicimus.Et producit mi.
Demitigo.gas.gaui.ex de et mitigo.gas.et ẽ
demitigare.demulcere ul' ꝑcutere.et corripit ti
Demo.is.psi.ptũ.demẽ.i.detrahẽ.minuere.Et
prod̃ de.Orac̃.in epy.Deme supcilio nubem ple
Demolior.a de et molior rumqꝫ modestus
componit̃ demolior.liris.demolitus demoliri.i.
ualde moliri ul' deorsum.ul' demoliri.i.destruere
et q̃i dissipare.et uenustatẽ uultus q̃i ad nichilũ
redigere Vnde in math vj.Vbi nec erugo nec ti
nea demolitur.Et ꝓducit li
Demollio his demolliui ex de et mollio Et est
demollire ualde uel deorsum mollire ul' indurare
Et scribitur ꝑ geminum.l.
Demon.onis.interp̄tatur pitus ul' sciens.vnd̃
h demoniũ.nij.illud idem scꝫ malus spũs.et de
monicus ca cũ penl' cor̃.Sed a demoniũ demoni
acus ca cũ.Demon componitur cũ cachos quod
ẽ malũ et kalo qd̃ est bonũ.Et sunt cacodemo
nes mali angeli q̃i mali scientes.ul' malũ scien
tes.Kalodemones boni angeli q̃i boni ul' bonũ
scientes.Et scribit̃ ꝑ ae demon.Et cor̃ penl' in
obliquis.De corꝑibus demonũ habes in succuba
Item qualiter imp̄mant fantasiã habes in uolũ
tas.Item de obstinacõne demonũ habes ĩ infer
nus.et in pena.Item an demones corꝑa tñsmu
tent dicam in̄ dyomedes.Itẽ uide in antixp̄ũs.et
in dyabolus.et in miraculum.Et ſm ysid̃.demo
nes triplici acumine scientie uigent.scꝫ subtilitate
nature.i.ingenij expꝑientia tempoꝝ.reuelacõne
supꝑnoꝝ spirituũ.Aliqñ idem nephandi spũs eciã
que ipsi acturi sunt uelut diuinando predicũt.ra
cõ enim predcõꝝ est.cũ enim peccatũ non tollit
naturam.ſꝫ tantũ diminuat abilitatẽ ad bonum
ſm q̃ magis facit a grã distare.oportet in demo
nibus lumen intellcũale ꝑspicuũ manere.q̃a na
tura eoꝝ intellcũalis est.Cognicõ autẽ eoꝝ est de
rebus dupl'r.Quidã enim sunt quoꝝ cognicõ per
causas naturales ul' signa haberi non possunt.et
talia non nisi reuelacõne spirituũ supꝑnorum cog
noscunt.Quidã uero sunt quoꝝ cognicõ ꝑ natu
ram haberi potest.et hoc dupl'r.ul' ꝑ causas det̃
minatas ad effectus naturales.et talia cognoscũt
subtilitate nature sue incꝑtum in eis resplendent
similitudines tocius ordinis vniũsi.ul' ꝑ aliqua
signa ex quibus ut in pluribus p̄t aliqua cognicõ

rei haberi sic medici p̄nosticant de sanitate uel d̄
morte talia cognoscunt p expientiā tempoꝝ.ſm
q ex talibꝫ signis plures tales effectus concurrūt
Demonicus in demon est.
Demonstro.as.aui.ex de et monstro.as.et ē de
monstrare rem subiectā ul' quasi subiectam ocul'
ul' intellcūi p̄ntare.vn̄ h demonstracō.onis.Et
h et h demonstrabil' et hoc le.et demonstratori
us.ria.riū.et demonstratiuus.ua.ū.quod demō
trat ul' quod demonstratur.
Dempsi preteritum de demo.mis.
Demulor.aris.in emulor uide.Et cor mu.
Demulus.la.lū.pnl' cor.i.emulus.a demulor
aris.et p̄prie demulus ē eiusdem artis emulator
Demū.postmodū.nouissime maxime.uē.itē
Demisso.sas.dubito.dissimulo.
Denariolus.li.diminitiuū.puus denarius.
Denarius.a denus dr̄ denarius.ria.riū.et h de
narius.rij.p tali numero.et pro quodā genē nu
mi.q2 pro x numis olim reputabatur.et pensat
Denigro.as.ex de et nigro.et ¶ siliquas xviij
cor ni naturaliter.uide in nigro nigras.
Deniq3 postmodū.postremo.nouissime.cōpo
nitur ex denuo et q3.Et scias.q q3 coniūctio en
cletica non inclinat h accentū sill'e p̄cedentis ad
se.q2 precedens uocalis correpta ē.ita a simili dic
Denominatiuū nomen ē quod a ¶ de vndiq3
nomine deriuat' ut iusticia ab h nomine iustus.
De hoc require in tercia parte in tractatu de speci
ebus nominū in capitulo de denominatiuis.
Dens.a demo.is.dr̄ h dens dentis.q2 demant et
auitant omnia dentes.ul' dn̄r q̄i decentes.q2 pul
chri decent sicut turpes dedecent.ul' dentes q̄si di
uidentes.sc3 cibos.ul' greci dicūt edentes.et ind̄
nos dicimus dentes.Quoꝝ ṗmi incisiui ul' p̄ciso
res dn̄r.q2 omne quod accipit' ipsi prius incidūt
Sequentes canini uocant'.quoꝝ duo in dextera
maxilla.et duo in sinistra sunt.sic dicti.q2 sicut
canis ipsis ossa confringit.sic et homo.et qd̄ nō
possunt priores precidere illis tradunt ut confrin
gant.Hij pro longitudine et rotūditate colūnel
li uocantur.Vltimi dn̄r molares qui contrita et
concisa a prioribus et confracta a sequentibꝫ sus
cipiūt ut molent et masticent.Et sunt plures dē
tes in uiris q̄ in mulieribus.
Denseo.ses.in denso.sas.est.
Densetus.a denseo.ses.densetus.ta.tū.i.dēsus
sc3 p se licet qn̄q3 inueniat' p densato.s3 densatū
Denso.sas.saui.sare.i.spissare.vn̄ ¶ ab aliquo
denseo.ses.sui.i.spissum esse ul' fieri.Inuenit' tn̄
qn̄q3 densere positū transitiue p densare.et a den
seo.ses.densus.sa.sum.i.spissus.Denso componi
tur condenso.sas.Denso cuꝫ omnibꝫ suis cōposi
tis ē actiū.s3 denseo ē neutrum.Et caret supino
Dentana.ne.fe.gen̄.ferrum vn̄ medici dentes
Dentale.lis.ge.neu.in qd̄ in ¶ tollūt et eruūt
ducitur uomer.q̄i dens.Et deriuatur a dente
Dentatus.ta.tū.qui dentes habꝫ magnos.et a
Denticulus.li.dimi.puus dens. ¶ dens dicitur.
Dento.tas.i.dentatū facere.Et deriuat' a dens
Et componit' edento.tas.i.dentes excludere ex
Dentosus.tosa.tosum.dentibus ple ¶ trahere.
nus.Et dicitur a dens.dentis
Denus.na.nū.in singulari tantū ualet ꝯ̃ptum
suū ṗmitiuū.In pl'i accipit' distributiue p pares
numeros.ut isti incedūt deni.i.decem et decē tm̄

Qn̄q3 in pl'i ualet ꝯ̃ptum suum ṗmitiū.Et ut ge
neraliter faciamus doctrinā.quod diximus supi
us de binus modo de denus.dicendū ē generali
ter de omnibus nominibus generalibus numera
libus distributiuis.ut bini trini quaterni et cet'a
Denusseptenus.na.nū.deriuatur a decemsepte
et denusseptenarius.ria.riū.et hic denariussepte ¶ narius.
Deorsum.desursum.a de et orsum cō
ponit' aduerbium est loci.Et acuitur penultima.
Depactus in depeciscor uide.
Depanno.nas.naui.nare.i.pannos auferre.ex
poliare denudare.Et componit' a de et pānus ni
Depaui p̄teritū de depasco cis.uide in pasco cis
Sap xix.Tamq̄ equi enim depauerunt escam
Depeciscor.eris.depactus sum depecisci.i.ualde
pacisci.pactū facere.et depecisci.i.discordare uel
pactū rumpē ul' diffidare.et facit sup̄ depactum
Et componitur a de et paciscor mutata a.in.e.
Depecto.tis.in pecto.tis.uide.
Depellicor.caris.catus sum.i.decipere.Et com
ponitur a de et pellicio.cis.
Depelliculo.las.laui.i.decipe.a de et pellis
Depello.lis.depuli depulsum depellē.i.deorsum
ul' de vno loco ad aliū pellē.ex de et pello.
Depesco.cis.depescui depescitū.ex de et pesco
quod non ē in usu.Et ut dicit ps.in x.li.Compes
co.cui.et depesco.cui.a p̄nti tempe faciūt supin
mutata.o.in.i.cor.et addita.tum.ut compes
citū.et depesco.citū.sicut posco et disco.Predicta
tamen supina modo non sunt in freq̄nti usu.licet
ſm artem uti eis possimus.
Depigis.a de et piga quod ē summitas narium
dr̄ h et h depigis.et h ge.i.sine naribus.et prod
Depilo.las.i.pilos auferre ¶ pnl'.uide in piga
componit' a de et pilo.quod deriuat' a pilus pili
et in ista significacōne cor pi sicut pilus. ¶ Item
depilo.las.p̄t componi a de et pilo.las.quod de
riuat' a pila p instrumento terrendi.Et est depi
lare.rape furari.expoliare.et in hac significatio
Depingo.gis.depegi de ¶ ne prod pi.sicut pila.
pactū.ualde pangere.ul' de vno loco ad aliū im
pellē.ul' deorsum.Et componitur a de et pango
gis.quod est iniungo ul' impello.
Depleo.es.pleui.pletū.i.uald repellere ul' eua
cuare.exinanire.q̄i de pleno deducere.Et compo
nit' a de et pleo ples quod non est in usu.
Depono.nis.pnl' prod in pono.nis.exponitur
Depontanus.ni.mas.ge.qui ad tam g̃uem de
uenit uitam ut magis prosit ei de ponte se proij
cere q̄ viuē.qd̄ ec in aliquibus faciebant p̄uin
cijs.Et componit' a de et pons.tis.ita dic hug.
Depopulor.aris.in populor est.
Deporto.tas.in porto.tas.uide.
Depositū pignus ad tempus cōmendatū.Item
depositū traditum ul' cōmendatū causa custodie
commissum.a depono.nis.
Dep̄uo.uas.uaui.i.ualde p̄uare.p̄ue facere.Et
componit' ex de et prauo.uas.Et producit pra.
Dep̄cior.aris.atus.sum.ex de et p̄cior compo
nitur.et est dep̄ciari ualde preciari.ul' de p̄cio au
ferre.depmē.uilificare uilipendē.Et est deponens
Antiq tamen dicebant dep̄cio dep̄cias.
Dep̄cor.aris.atus sum.ex de et p̄cor.et est de
p̄cari ualde p̄cari.Vel de p̄t ibi esse p̄uatiū.i.nō
p̄cari.refutari qd̄ uulgo dr̄ disprecari.ul' excusa
re.ul' expurgare.Et ē deponens.et compit pre

Depdor.aris.ūbū deponens.i.ualde depdari ꝑ
das facere.dissipare.ex de et predor.aris.Et ꝓd
pre.Et construiť cū accusatiuo.Vnde in terencio
Oculus meus depdatus est animam meam.
Deprehendo.dis.dephendi.ex de et ꝑhendo.Et
est dephendere perfecte cognoscere.ualde tenere.
Deprendo.dis.di.deprensum deprendē.i.depre
hendē.ūbū actm̄.et componiť a de et ꝑndo.dis.
Depubis.Pubes componiť cū de.et dꝛ h et h
depubis.et h.be.i.deorsuȝ a pube.i.a barba.vñ
et depubis dꝛ porcus sugens.q̄i deorsum a setis.
et h et h impubis et h impube.Gtō impubis.i.
imberbis.sine pube qui nondū habet pubem.Et
producit pu.uide in puber.
Depudeo.des.coř pu.in pudeo est.
Depuro.ras.prod pu.uide in puro.ras.
Deretro coř re.Baruth vj.Visa itaqȝ turba de
retro et ab ante.Et componiť a de et retro.uide
a simili in desuper.et eciam in retro
Derideo.des.si.ex de et rideo.Et prod ri.et est
deridere deludere subsanare.de aliquo risum mo
uere.Vnde derisus.sa.sum.delusus.et h derisus.
sus.i.delusio.uide in rideo des Et scias ꝙ derisio
tanto grauius est peccatū.q̄to maior reuerentia
debeť ꝑsone que illudiť.vñ g̃uissimū ē irridere
deū et ea que dei sunt.ꝭm illud ṗsa.xxvij Cui ex
probrasti et quem blasfemasti.et sup quem exal
tasti uocē tuam.Et postea subdiť.ad sanctuȝ is
rael.Deinde secundū locū tenet derisio parentuȝ
Vnde diciť proū.xxx.Oculuȝ qui subsannat preȝ
et despicit ꝑtum matris sue effodient eum coru
de torrentibus et comedant eū filij aquile.Deiñ
derisio iustoꝝ graue peccatū est.qꝛ honor est ūtu
tis ꝑmiū.Et circa h dicit iob xij.Deridetur iusti
simplicitas.Lampas contenta apud cogitacōnes
diuitū.ꝑata ad tempus statutū.q̄i dicat.nō po
testis me deridere nec racōne minoris uite.nec ra
cōne minoris scie.qꝛ lampas.ꝛc.Nec racōne mīo
ris glorie.qꝛ ꝑata a deo ista lampas remunerari
in tempe statuto.Quasi dicat.Non sum minoris
uite.nec minoris sciencie.nec ero minoris glorie
q̄ uos qui me deridetis.ꝑmo maioris.vñ minus
dicit et plus signat.qꝛ nec uos bonaȝ uitam nec
bonū intellcm̄ nec beataȝ glā habetis nec habebi
Derisus.in derideo.des.est. Ītis n̄ peniteamini
Deriuo.uas.a riuus ꝑ compōnem deriuo uas
et diriuo.uas.Et dꝛn̄t.nam deriuare ē riuum de
fonte ducere.ȝ diriuare est fontē in diūsos riuu
los ducere.Diriuať ergo grecismus in latinitateȝ
.i.q̄i fons in riuulos duciť.ȝ latinitas deriuatur
a grecismo.i.q̄i de fonte duciť.Similiter dcō pri
miña diriuať.qꝛ q̄i fons in diūsos riuos duciť.ȝ
dcō diuaña deriuať.i.q̄i riuus a fonte duciť.Et
prod ri.De deriuacōne dictū est supra in tercia ꝑ
te q̄i in ꝑncipio.in c de speciebus nominum
Derogo.gas.pnl' coř in rogo.gas.est.
Descendo.dis.in scando.dis.est. Nescis
Descio.is.nescire.obliuioni tradē.ex de et scio
Desero.ris in sero.ris.est.et corripit se.
h desertū.desero.ris.rui.desertū.i.derelinquē.vñ
desertū.ti.derelictū.dcm̄ ꝙ non seritur.et ideo
deserta sunt.ul' ꝑt dici desertum ꝙ deseritur.i.ab
hominibus non habitať.et hinc deserto.tas.scȝ
desertū facere.ꝑt eciā esse fre.huius.ūbi deserere
Declinať eē desertus.a.ū.desolatus egens auxilij
Desideo.des componiť ex de et sedeo.et est desi
dere deorsum sedere.a ꝓposito desistē.pigere.vñ
desidesco.inchoa.et h et h deses.sidis.piger et re
missus.vñ hec desidia.die.i.pigricia.Et hinc de
Desideratm̄ ūbum.de h hēs Īsidiosus.sa.sum
supra in tercia ꝑte in tractatu de speciebus ūboꝝ
capitulo de uerbo desideratiuo.
Desiderius.rij.uō o desideri.ꝓpum nomē uiri
De quo dicit Jero.in ꝓlogo pentateuci.Deside
rij mei desideratas accepi epistolas.et infra.Nūc
te depcor desideri karissime.Et acuitur de.
Desidero.ras.ex de et sidero.Et est desiderare
cupē.et ꝓꝑe celestia.et hinc h desideriū.rij.vnde
desideriosus.sa.sum.Et est ūbum actiuū desidero
Designo.nas.in signo.nas.est.
Desilio.lis.in salio.lis.est.
Desino.nis.in sino sinis est.Et corripit si.
Desipio.pis.i.deorsum sapere.de sapientia exi
re.ex de et sapio.Et corripit si.
Desisto.tis.in sisto.tis.exponitur.
Desiui ꝑteritū ď desino.nis.sap v.desiuimus eē
Desolatus.sicut dicit pap.desolare solū relinq̄
re.destruē.desolatus.de solo eiectus.inops deiec
Desolor.aris.ex de et solor.i.deuastare. Ītus
derelinquere.et solū facere.vñ desolatorius.ria.
riū.Psal'.Cum carbonibus desolatorijs.Et prod
Despectus.in despicio est. Īpnl' desolor
Despero.ras.ex de et spero.as.i.a spe cessare
sine spe fieri.et ꝓd pnl'.vñ desperans omīs ge.
Despicabilis in despicio est.
Despicio.cis.despexi despectū.ex de et specō is
componiť.et ē despicere deorsum aspicere ul' cō
temnē.et uilipendere.Quē eni cōtemnimus q̄si
deorsum aspicere uolumus.Vnde despecto.tas.
fre.et h despectus tus et despectus.ta.tū.Et com
paratur.Vnde despectiuus.ua.uum.
Despicor.ex de et spico.cas.componiť despico
cas.et despicor.caris.deponens.i.grana de spica
excutere.ul' extrahere.vñ et sepe poniť ꝓ aufer
re et pro aꝑire.Et prod spi.Item despicor ꝑt de
riuari a despicio.cis.et ē idē quod despicere.Vel
ꝑ se cōponiť a de et specio.cis.Et sic coř spi.vñ
grec.Tunc ego despicor cū de spicis extraho gra
na.Despicor ac ꝓꝑie dico cū specto deorsum.
Despondi est preteritum de despondeo.des.
Desponso.sas.frequentatm̄ de despondeo des.
di desponsum.su.u.in.o.uide in spondeo.
Despuo is in spuo is est.
Desterno nis.Ex de et sterno nis componitur
desterno.nis.destraui.i.ualde ul' deorsum sternere
ul' de est ibi priuatiuū.q̄i a pace ul' a paratu re
mouere.ul' sellam auferre.quod et dissellare dꝛ.
Et in hac ultima significacōne sumiť geñ xxiiij
ubi dꝛ introduxit eū in hospiciū ac destrauit ca
melos.i.sellas et sarcinas deposuit.
Destino.teneo componiť cū de et interposita s
dꝛ destino.nas.i.legare.mittere.deputare.ascribē
significare.Et iñ componiť ꝑdestino nas.Quidā
tamen dicūt ꝙ componiť a de et stino as quod
non est in usu.ȝ ꝑus dictū ꝑualet.Et coř sti des
tino.Vñ ouid meta.Destinat imperio claꝝ ꝑnū
Destiti ē preteritū de desto.tas Īcia ueri fama
et de desisto.tis.Et corripit sti.
Desto.tas.stiti.in sto stas exponitur.
Destraui ē preteritū de desterno.nis.quod com
poniť ex de et sterno.nis.Et tūc scribiť ꝑ s.Est
eē ꝑteritū de dextro.as.et tūc scribiť ꝑ x dextiui

Desueo.es.in sueo sues est.
Desultor in salio.lis.est.
Desum dees deest deerunt.in sum es uide.
Desuo.is.in suo.suis.uide.
Desup si sequit casus ut desup terram due par
tes sunt.ut dixi sup in secūda pte in c de super
Detento.tas.fre.de detineo.nes.detinui.deten
tum detentu.u.mutata in o.
Deterior.a detero.ris.dr hic et hec deterior.et hoc
deterius.i.peior.et deterrimus.a.mū.i.pessimus
et hinc aduūbia deterius deterrime.et a deterior d
terioro.ras.i.peiorare ¶ Et nota q detero ponit
in compacōne pro positiuo predcōrum nominū
ut detero deterior deterrimus.et cetera.
Determino.nas.a de et termino.nas.ūbuz ac
tiuū.et ē determinare diffinire terminos auferre.
Detero.ris.detriui deterere.i.ualde terere.Item
detero.ris.rui.deterere.i.peiorare ul' peiorari.
Deterrimus in deterior uide.
Detestor.aris.a de et testor.et est detestari ual
de testari deierare.ul' execrare maledicere abbo
minari.vñ hic et hec detestabilis et hoc le.
Detineo.nes.nui.detentū a de et teneo.et ē de
tinere remorari.impedire ul' deorsum ul' de suo
proposito tenere.Et corripit ti.
Detonsus.sa.sum.dr a detondeo.es.quod com
ponit a de et tondeo.Et cōponit indetonsus a ū
Detractio.a detraho.his.detraxi detractum.hec
detraccō.onis. ¶ Nota q detrahē consistit in ad
nichilando ul' diminuendo bonū alt'ius vñ aymo
dicit.Detrahē est alio₄ bona inūtere ul' negare.
Vel detractio ē reuelacō defectus absentis prox
imi facta alicui ut ipsum proximuz in bono mi
norem extimet.Et s'm has duas notificacōnes dis
tinguuntur sex spēs detractōnis.tres s'm pmā.et
tres s'm secundā.Tres pme sumunt respectu bo
ni.secunde tres r'spectu mali.Respectu boni cū q's
negat bonū alterius.aut tacet ubi non debz.aut
inūtit respectu mali.cū reuelat ubi non debet al
terius peccatū.aut aggūat.aut fingit quod non
ē.Vnde quidā.Cū nego iam factū.taceo puerto
reuelo.Aggrauo delictū noua cudere cū mala co
nor. ¶ Contra detractores dicit Jero ad rusticum
monachū.Si uis me corrigi delinquentem apte
increpa tantū ne occulte mordeas.Quid enim m
prodest si alijs mala mea referas.si me nesciente
peccatis meis ymo detractionibus aliū uulneres
et certatim omnibus narres sic singulis loquaris
quasi nulli alteri dixeris.hoc est non emendare me
sz uicio tuo satisfacere.Item bernh in ij li de con
sideracōne.Porro detrahere an detrahentē audi
re quid ho₄ dampnabilius sit non facile dixeriz
Hoc intellige si inducat eū ad detrahendū ul' sal
tem placeat ei detraccō.pp'ter odiū eius cui der'
hitur qm deus odit eos dñte cantic.qm recti dili
gunt bona pfecto consolacō cū blasfemamur a
malis benefacientes si recti diligunt nos omino
sufficit aduersus os loquentium iniqua.opinio
bono₄ cū testimonio conscientie.Non uenit ani
ma mea in consilio detrahentium.qm deus odit
eos.dñte ap'lo.Detractores deo odibiles.Quam
sentenciā deus in psalmo loquens confirmat.De
trahentem inquit proximo suo hunc psequebar
Nec mi₄ cū id ppue uiciū caritatem que deus
est quidem ceteris acrius impugnare et persequi
cognoscatur.quemadmod uos q potestis aduer
tere.omnis qui detrahit primū quid seipsum pro
dit uacuū caritate.Deinde quid aliud detrahendo
intendit nisi ut is cui detrahit ueniat in odiū ul'
contemptū ipsis apud quos detrahit.Ferit ergo
caritatem in omnibus qui se audiūt lingua ma
ledica.et q'tum in se ē necat funditus et exting
uit.Non solū autē in pñtibus sz in absentibz vni
ūsis ad quos uolans ūbum forte p eos qui pñ
tes sunt puenire contingit.Cor siquidē felle liuo
ris amaru p lingue instrumentū spargere n ama
ra non potest.dñte dño.Ex abundantia cordis
os loquit.Et sunt species pestis huius dū alij q'd
nude atq irreuerent' uti in buccam uenerit uirus
euomant detraccōnis.Alij autem quodā simula
te uerecūdie fuco conceptam maliciā quā retine
non pñt adumbrare conant.Videas alta pmitti
suspiria.sic q quadā cū g'uitate et tarditate uul
tu mesto dimissis supcilijs et uoce plangenti eg
di maledcōni.Et quid tanto psuasibilior ē q'to
credit ab hijs qui audiūt corde inuito et magis
condolentis affectu q maliciose proferri doleo in
quit uehemt' p eo q diligo eū satis.et nūq po
tui de hac re corrigē eū.Et alius quid michi ap
Bene cooptū fuerat de isto illud.sz p me nunq
innotuisset.ac qm p alte₄ patefacta res est uerita
tem negare non possum.dolens dico.res uera ita
ē.et addit grande dampnū.nā alias quid in plu
ribus ualet.Cete₄ in hac pte ut ue₄ fateamur ex
cusari minime pt.uid eciā in uil'.et in derideo.et ¶ in pcepit
Detraho.his.in traho.his.uide.
Detrecto.tas.ex de et tracto.uide in tracto tas
Detrimentū.ti.ge.neu.dampnū.iactura.dimi
nucō.Et deriuatur a detero.ris.
Detrusus.sa.sum.a detrudo.dis.Et est detrusus
inclusus.expulsus.Et producit penultimam.
Detudi pnl' cor ē preteritum de detundo.is.
Deueho.his.in ueho.his.est.
Deuexus.a deūto.tis.dr deuexus.a.um.indi
natus.incuruatus in rotundū uisum q deuersum
ul' dr a deueho.q undiq deorsum uehat.Et cō
patur.vnde hec deuexitas.tatis.Et nota q celum
ppe dr conuexū ul' deuexū.ul' si quid aliud ita ¶ factū sic.
Deuio.as.ex de et uio.as.i.exorbi.et ē idez de
tare.extra uiā ire.Vnde deuius.a.ū.et ē uia re ¶ mota
uia qd auia.q̄i loca secreta.extra uiam.a uia
Deuns.a decē et vns ul' uncia cōponit.quod melius
hec deuns deuncis.i.decem vncie.ul' quod asse.et tūc
ē vndecim vncie.q̄i vncia dempta de asse.et tūc
componitur a de.quia ei desit vncia ad libram
Parsius.Pergunt auidos sudare deunces.
Deuoto.tas.are.p furorem maledicere.expro
brare.deuocōnem sanctis auferre.Vnd proui xx
Ruina ē homini deuotare sanctos.s'm vn.i littam
Item deuotare.i.emissum uotum infringere.fre
quenter uouere.et ē fre.huius ūbi deuoueo.ues.
deuotū deuotu.Et prod pnl' deuoto.as.
Deus dicitur a greco theos quod signat metus
et iñ mutata.o.in.u.et.d.posita pro th.dicitur
deus.q timor sit omnibus rebus colentibus eum
ul' dr a do das.q dat omnia cōmoda omnibus
ul' a diligo.q omnia diligit et nichil odit eorum
que fecit.ul' a desum dees p contrariū.q nichil
ei desit.Et scias q largo mō sumit deriuacō.et
non ppe qñ dr q deus deriuat a theos.Item scias
as q deus facit utrū in ee scz dee.et nunq deus ta
men aliqñ ntūs ponit pro uo.sicut agnus d.

ne.ut agnus dei qui tollis peccata mūdi. ¶ Itez
nota q̄ ī nt̄o dt̄o ablat̄o pl'ib3 istius nois deus du
o i conglutinant̄ in vnū longuz. J. vñ debent scri
bi et p̄nūciari tm̄ p vnū. J. s3 scribunt̄ ibi duo J
s3 tantū p̄nūciatur vnū. Scribūtur autē ibi duo
J. duabus de causis. ul' causa dr̄ñcie. si enim scri
berentur. di. dis. p vnū. J. uiderent̄ esse p̄pōnes.
ul' prepō et nomen. ut ergo ex ipsa scriptura p
pendatur q̄ non sint p̄pōnes institutū est ut duo
i ibi scribantur. s3 tantū p̄nūciet̄ vnū. ul' de con
suetudine antiquoꝝ. solebant enim ueteres gemi
nare uocalem longam q̄tum ad scripturam lic3
tantum vnā p̄nunciarent. nec fiebat illa gemīa
tio scripture. nisi in scriptura uocalis p̄ducta esse
uideret̄. In hoc ergo seq̄ndo ueteres seruamus an
tiquā consuetudinez. q̄ scribimus in dij et in dijs
duas uocales et p̄nūciamus vnā tantū. et simili
ter in nt̄o dt̄o et ablt̄o pl'i istius p̄nominis is ea
id fit sineris is. i. conglutinacō ei in J. et tamē scri
bunt̄ duo. J. licet tantū vnū p̄nūcietur. Et fit tā
lis scriptura predictis duabus de causis. sc3 ut de
consuetudine antiquoꝝ predcā. ul' causa dr̄ñe ad
is et J ūbum imp̄atiui modi. s3 hug. Vide in ter
cia p̄te ubi agitur de dt̄o secūde declinacōnis Ma
gister autē bene dicit q̄ dierisis est diuisio vnius
sille in duas. p hanc figuram sumit̄ bissille hoc
nomen dij quod est monosillabū in illo ūsu usu
ali. Scribe dij lege dij si uis urbanus haberi. Et
signat multa deus. sicut patet in hijs ūsib3. Dat
natura deū dat grā dat dn̄atus. Esse deos error
est simulachra ratus. Justus hō fertur deus ange
lus et pater almus. Spūs ille malus deus ē qn̄
q3 uocatus. ¶ Scire eciā te uolo q̄ damascenus
xij c p̄mi libri dicit. theos. i. deus dr̄ ul' ab eo qd̄
est theim. i. currere ul' fouere vniūsa. q̄ scilic3 p
omnia uadit omnia saluans et continens. uel ab
ethim quod ē ardere. q̄ deus noster ignis consu
mens ē omnē maliciā. deut iiij. Vel a theaste qd̄
est considerare ul' uidere. q̄ omnia uidet. nulla e
nim eū latent. ymo omniū est contemplator. ui
de in genu. et in himen et iupiter. et creo. ¶ Et
scias q̄ cū dr̄ deus deus. est ibi geminacō. s3 non
compō. et ideo cū nichil mutet talis compō inuti
lis ē et recusanda. ¶ Item scias q̄ deus incōmuta
biliter semp in se exn̄s p̄ncialiter potentialiter
essentialiter est in omni natura siue essentia sine
sui diminucōne. et in loco omni sine circūscripcō
ne. et in omni tempe sine mutabilitate. Et p̄terea
in sanctis spiritibus et animabus est excellentius
sc3 p grām habitans. et in homine xp̄o est excel
lentissime. in quo plenitudo diuinitatis habitat
corp̄aliter. ut apt aplūs. Item sicut dicit aug̃. de
ciuitate dei: Deus est omnibus rebus causa essendi. ordo uiuēdi
racō intelligendi. Item sicut dicit gg̃ in vj moral
Sunt pleriq3 ita ebetes ut formidare nesciant n̄
quod corp̄aliter uident. vñ fit ut deū non metu
ant. quem uidere non p̄nt. S3 quis de deo ista ul'
desipiens suspicet̄. Qui nimiꝝ cū sit semp omni
potens sic intendit omnibus ut assit semp singu
lis. sic adest singulis ut simul omnib3 nūq̄ desit.
Nam si quosdam peccantes deserit. eisdem tamē
ipsis adest p iudiciū quibus deesse cernitur p ad
iumentū. sic itaq3 exteriora circūdat ut interiora
impleat. sic interiora implet ut exteriora circum
det. sic summa regit ut yma nō deserat. sic ymis
p̄ns est ut a sup̄ioribus non recedat. sic latet in

sua sp̄ē ut tm̄ cognoscat̄ in op̄acōne. sic cognosci
tur in suo op̄e ut tamen comp̄hendi nō ualeat
a cognoscentis extimacōne. uide in prescio et in
p̄sona. Item qualiter deus in omnibus creaturis
sit essentialiter et ab eius sordibus non contami
netur dicam in sol.

Deuterogamia. deutero componitur cū gamos
quod ē uxor ul' nupcie et dr̄ h̄ deuterogamia. e.
.i. secūda gamos. i. nupcie secūde. Eedem dicunt̄
digamia. i. bigamia bigamie.

Deuteron grece latine dr̄ secūda noua lex. vñ
quidā liber dcūs ē deuteronomiū. i. secunda lex
q̄ replicat ea que dcā sunt. ita tamen q̄ uidetur
noua lex. et est prefiguracio euangelij.

Deuteronomiū. mij. in deuteron ē. Inuenit̄ ec
deuteronomius. Vnd̄ in aurora dicitur. Hoc no
men deuteronomius lex esse secunda.

Deuterosis. sis. fe. ge. i. nouitas. et dr̄ a deuterō

Dextera. a do das dr̄ h̄ dextera. re. quod p sin
copam dr̄ dextra. tre. q̄ ipsa pignus pacis et tes
tis fidei solet dari. ul' q̄ ea damus. Et a dextera
dr̄ dexter. tra. trū. i. ex dextera p̄te. ul' bonus. p̄pi
cius. prosper. Et compat̄ dexterior dextimus. qd̄
regulariter deberet facere dexterrimus. s3 irregula
riter formatur dextimus. sicut sinistimus.

Dextimus in dextera est.

Dextralia ornamenta quedā que sunt cōmūia
uiris et feminis et ampla et ante manicas portā
tur et iungunt̄ vno clauo. Et dicūtur a dextera

Dextralis. a dextra dr̄ h̄ et h̄ dextralis et h̄ le
vnde dextralis dr̄ securis. i. dextre abilis.

Dextrarius rij. i. equus a dextera. q̄ p dexterā3

Dextro. as. aui. a dextra dr̄. Et com¶ducitur.
ponit̄ adextro. tras. traui. i. p dextram ducere. Et
scribit̄ dextraui eius p̄teritū p x. s3 qn̄ est p̄teritū
de desterno tunc componit̄ a de et sterno sternis
tunc destraui scribitur per s.

Dextrocheriū. rij. ornamentū dextre. q̄i dextroci
riū. a dextra et ciros quod ē manus. et ē torquis

Dextrorsum. i. in dextram ¶ aureus ut dicunt
p̄tem ul' ūsus dextrā p̄tem. a dextra et orsu3 uel

Dextroūsum. i. in dextrā p̄tē uel ūsus ¶ ūsum
dextram p̄tem. a dextra et uersus.

DJ et dis sunt p̄pōnes que non inueniunt̄ p
appōnem s3 in compōne tantū. Cu3 quibus
autē dcōnibus componat̄ di et cū quibus dis dic
tū est supra in prima p̄te de ortographia in c de
sillaba. ubi egi et dixi de. s.

Dya apud grecos plures habet significacōnes
s3m enim q̄ scribit̄ p y grecū nomen ē eiusdem
significacōnis cuius ē h̄ nomen duo. s3 qn̄ scribi
tur p iota p̄t esse causalis coniūctio. vñ sepe po
nit̄ ubi nos ponimus causam. et p̄t esse p̄pō g̃ca
eiusdem significacōnis cuius ē de apud latinos s3
hug̃. dya ergo. i. duo scribit̄ p y. dia. i. de scribit̄

Dyabolaris. dya quod ē duo cōpo ¶ p i latinū
nitur cū obolus quod ē medalia. et dr̄ h̄ dyabo
laris. i. meretrix. q̄i duobus obulis empta. q̄ p̄t
sepe haberi pro duobus obulis.

Dyabolarius. rij. qui pro opere suo duos obu
los p̄meretur. et cōponit̄ a dya qd̄ ē duo et obu

Dyabolus. bolus componit̄ cū dya qd̄ ¶ lus
est duo. et dr̄ hic dyabolus. q̄i duplex morsellus
mordet enim animā et corpus. Vel dyabolus he
braice dr̄ deorsum fluens. q̄ sup̄bie pondē deorsu
corruens cecidit. s3 g̃ce dr̄ criminator. q̄ crimina

in que ipse illicit ad deum referat.ul' q̄ electorum
innocentiā criminibus fictis accusat.vn̄ dyaboli
cus.ca.cū.Et scias q̄ cris̄ dicit in omel'.Erat ihe
sus eijciens demoniū.Nec enī inquit p̄t quis for
tis uasa diripē nisi alligauerit fortem prius.et ce
tera.Fortem dicit adūsariū nostrū q̄tuȝ ad nr̄ām
infirmitatem.non q̄tum ad suā ūtutem.Deinde
fortem dicit.non ut terreat nos.sed ut sollicitos
magis esse faciat nos.nec eniȝ debet hostē timere
fortem qui p̄ncipem habet fortiorem.ȝ ut uigi
lemus et laboremus.ut in fidentia p̄ncipis maio
ris contemnamus adūsariū fortē.nā si contemni
mus contra eum manifestū ē q̄ fortiores illo su
mus.si autem negligimus ille fortior inuenitur
nam q̄uis sit infirmus fortior tamen ē homine
negligente.fortē enī dyabolū nr̄ā negligentia fa
cit.non illius potentia. Vide deīn quō sapienter
postq̄ dixit fortem postea ostendit ligatū.ut si
te audita fortitudo terruerit ligatio eius nūciata
confortet te. Jam quali obprobrio dignus ē ma
gis aut tormento qui adūsariū suū ligatū nō ui
cerit.uis scire q̄ ligatus ē adūsarius tuus.consi
dera naturaȝ carnis et sp̄ūs.et intelliges quomō
poterat homo carnal' sp̄m̄ vincere.nisi eum dn̄s
alligasset. Jtem aug̊ in xx li de ci.dei loqn̄s de fi
delibus qui repient̄ in fine mūdi sic dicit. In coꝝ
sane qui tūc futuri sunt sanctoꝝ atq̄ȝ fideliū com
paracōne quid ad nos sumus qn̄ quideȝ ad illos
p̄bandos soluetur tantus inimicus cū quo nos li
gatos periculis tantis dimicamus.uide in demō.
et in miraculū.et in mirmicoleon ut patebit.

Diacon diacones grece latine ministri dicūtur
quia sicut in sacerdote consecracō.ita in diacono
ministerij dispensacō habet̄.Et declinat̄ h̄ dyaco
nus.ni.et h̄ dyacon ul' dyacones.is.vn̄ diacona
tus tus tui.i.officiū ul' ordo dyaconi.Et cōponit̄
cū sub ul' ypos ul' archos et dr̄ subdyaconus.y
podyaconus.archidyaconus.Et scias q̄ cōposita
inueniunt̄ declinata tot modis sicut et simplex.
Ad dyaconū p̄tinet assistere sac̄dotibus.et minis
trare in omnibus que aguntur in sac̄mentis xp̄i
scilȝ in baptismo.in crismate.in patena.in calice
oblacōnes q̄ȝ inferre et disponē in altari.compo
nē eciam mensam dei et uestire.crucem ferre et p̄
dicare euāgeliū et ep̄l'am.nā sicut lectoribus ue
tus testamentū ita dyaconibus nouuȝ predicare

Dyadema.a dia quod ē duo et de ¶ p̄ceptū est
mo.mis.componit̄ h̄ diadema.atis.i.regia coro
na.q̄ duo demat.scȝ p̄ncipiū et finem.et differt
a serto et corona.q̄ sertū ē quod fit de floribus
insertis.Corona dr̄ quilibet circulus capitis de q̄
cūq̄ȝ metallo.Diadema uero tantū de auro et la
pidibus p̄ciosis. Vel dyadema componit̄ a dya
et demas quod ē ornans.q̄ utramq̄ȝ p̄tem capi
tis ornat. Vel dyadema componit̄ a dya qd̄ est
duo.et demo quod est coniūgere.ul' ligare.quia
tale ornamentum in circūactis extremitatibus re
tro astringitur et post ligatur.Et ē regiū et matro
naꝝ ornamentū. Vn̄ ūsus. Virginis ē sertū ceri
q̄ȝ corona poete.Laurea rex gestat dyadema uel
imperator.Macha li p̄mo c xj.Et imposuit du ¶ o dyademata capiti suo

Dyaforosis uide in
iiij p̄te.in c de coloribus rethoricis supra.

Dyaletica.a dya quod ē duo et logos quod ē
s̄mo dr̄ h̄ dialetica.e.q̄i dualis s̄mo.q̄ dyaletica
disputacō tota ūsat̄ et finit̄ inter duos scȝ inter
opponentē et respondentē.non enī est ibi necessa
rius iudex tercius.ut in causis agendis. Vel dia
tur dialetica a dia quod est de et lectos quod est
dcō.q̄ in ea disputat̄ de dictis.et s̄m h̄ debȝ scri
bi p.i.latinū. Vel dr̄ dyaletica a greco ūbo dia
legiste quod ē disputare. In dialetica q̄i ars dis
putatoria.vnde dialeticus.ca.cum.

Dialis a dies dr̄ h̄ et h̄ dial' et h̄ le.dial' cibus
.i.cottidianus.vn̄ dcūs ē h̄ dial' sacerdos iouis

Dyaliton quoddam scema est uid in quarta p
te in tractatu de scemate.

Dialogus.gi.pn̄l' cor̄.i.dualis sermo.scȝ q̄ uer
sat̄ inter duos. A dya qd̄ ē duo et logos sermo.

Diamas.antis.mas.ge.lapis ē p̄ciosus.Et ha
bet.n.in obliquis ȝ non in n̄to. Vnd̄ in doctrinali
Ex as ē atis elephas q̄ȝ gigas q̄ȝ dat antis.Et di
amas adamas.Et cor̄ penultimam diamas.

Diametrū.tri.ge.neu.ul' h̄ diametrus.tri ul' di
ametros.Et in mas ge.inuenit̄ h̄ diameter.tri.i.
recta linea p̄ centrum ducta in duas equales par
tes circulū diuidens.et dr̄ a dya quod est duo et
metros quod ē mensura.et cor̄ me naturalit'.uid ¶ in terra

Dian grece latine dr̄ lux ul' claritas.

Diameron.ge.neu.ē genus medicaminis.a luc
co mori dictum ex quo conficit̄.Et componitur
a dia quod est de et morus.

Dyana.a dyan et neos quod ē nomē dr̄ hec di
ana.q̄i noua lux ul' claritas.est enī luna que sin
gulis mensibus facta hebes singulis mensibus a so
le lumē accipit.et sic semp̄ uidet̄ eius lux et cla
ritas noua.similit' hoc nomen ei congruit s̄m q̄
preest bestijs.clarescit enim magna claritate.q̄a
flore ūginitatis.ul' quia ipsa est luminare minus
quod preest nocti in qua discursum suū h̄nt bru
ta animalia sicut homo in die. Vnde dicit ap̄ls.
Posuit tenebras et facta est nox.ortus est sol et
in cubilibus suis collocabunt̄. Vel dyana dr̄ a di
aneon quod ē diuisio tenebraꝝ.q̄ radijs lumi
nibus tenebre siluaꝝ separant̄. Vel dr̄ dyana q̄si
duana.q̄ ipsa ē luna.et luna die ac nocte ap
ipsa ē et lucina.q̄ luceat.ul' q̄ lucem p̄beat na
centibus.Eadem et triuia.q̄ tres habet uias io ē
p̄tātes.vnde et tribus fingit̄ figuris.Est enī dya
na in siluis.luna in celo.p̄serpina in inferno s̄m
poetas

Diapente.i.de quinque.a dia quod ē ¶
de et penta quod est quinque.

Diaphonia.dia qd̄ est de componit̄ cū phone
qd̄ est sonus.et dr̄ diaphonia.i.dissonātia uocu

Dyapsalma.a dia quod ē duo et psalmus com
ponit̄ h̄ dyapsalma.i.diuisio psalmi.Et uolunt
quidā hoc esse hebreum.Et signat q̄ illa quibȝ
interponit̄ sempit'na esse confirmat.Alij uolunt
esse grecū.et signat interuallū psallendi.ut psal
ma sit quod psallit̄.dyapsalma uero interpositū
in psallēdo silentiuȝ.ut sicut simpsalma dr̄ uocis
copulacō in cantando. Jta diapsalma disiūctio e
ius ubi quedā requies distincte continuacōnis os
tendit̄.scȝ pausacō. Vnde cassiodorus.Est diapsal
ma sermonū rupta continuacō.docens ubicūq̄ȝ re
p̄tum fuerit p̄sonaꝝ fieri mutacōnem. Jero tamē
confirmat diapsalma continuacōnē esse sp̄ūs sci.

Dyaptotus.a dya quod ē duo.et ptotos quod
est casus.componit̄ diaptotus.ta.tū.scȝ nomen
quod in vno numero et in vno genere habȝ tm̄
duas diūsas terminationes.in diūsis casibus.ut ¶ thabi thabo

Diaria.rie.iugis uentris cursus.

sine uomitu.et dr a dies. Item a die h diariu rij
cibus diei ul' preciu. Vnde orac. Cu seruis urbana
diaria rodere mauis. Et grecista. Sunt qui suffici
unt in luce diaria sumptus.
Dias diadis fe.ge.i.binarius.a dya qd est duo
Diasintastica. sintasis quod e constructio copo
nitur cu dia quod est de et dr diasintasticus a u
.i.de construccone tractans. vn et diasintastica il
lg pstiani dr ubi tractat de construccoe.et cor sti
Diasirtos uid sup in iiij pte in tctatu d col' re
Dyastasis.dya quod est duo componit cu sta
sis quod e status et dr diastasis scilicet dissensio
animoz quod quidam sedicionem uocant.
Diascole queda spes metaplasmi q alio nomi
ne dr extasis.uide in iiij pte in c de metaplasmo
Diatim uide in dietim.
Dibellum id est secundum bellum.
Dica.ce.fe.ge.i.tabula ul' cauco ul' carta. ppe
ubi continet summa debiti.et nomina debentiu
et debitoz. Et ponit pro qualibz pte carte.et dr
Dicacitas.tis.fe.ge.i.breuis et acu a dico cis
ta dco ad hominu risus.ul' immoderata ul' mul
ta locuco. Et dicitur a dicax cis.
Dicatulus.la.lu.i.aliqtulu dicax. Vnde plau
tus. Dicatula inquit est meretrix. Et deriuatur a
Dicax.a dico.cis.h et h dicax.cis.et cor ca.
et h dicax.cis.i.facetus urbanus.ul' qui ubis bn
loquit sciz facudus loquax.ul' qui immoderate
et multu loquitur. Et compatur dicacior simus
vnde dicaciter.cius.me.adubium. Et cor i ante
c.sicut ueridicus.maledicus.
Dicteriu.rij.i.ubum iocose dictu.et dr a dictu.
Dicio.onis.uide in dictio per ct.
Dico.cas.caui.care.i.copulare.et dico.as.i.co
secrare. Et est hec significaco tracta a pmissa.tuc
eni consecrata e ecclesia qn copulata e deo. Item
dico.cas.i.uoueo.ues. Et componit abdico.cas.
Dedico.cas. Indico.cas.i.demonstrare. Predico.
cas. Et est actm dico.cas.cu omnibus suis copo
sitis.et dr a dico dicis quod prod pmam.s dico
cas.eam cor. Vn uersus. Qui dijs templa dicant
qui sunt hij dij michi dicant. In grec autem dr
hec dico significat confirmo copulo sacro. Item
quidam. Prima dico lego tercia dico lego.
Dico.cis.dixi dictu dicere semel est memorari
pluries. Item dicere accipit pro significare.ul' in
telligere.vn dco dicatur.qr dicat aliquid.i.signi
ficet.ul' intelligi faciat.vn dconare.i.dcones con
iungere.ad construcconem oronis faciendam. Dico
componit addico.is.i.deputare.destinare.ascribe
et constringere. Vnd addictus.ta.tu.i.deputatus
astrictus. Orac. Nullius addcus iurare in uba ma
gistri. Item condico.cis.simul dicere.qa condice
est statuere ul' decerne.ubi non vnus sed plures
dicut.ul' ubi vnus plura dicit. Item contradico
cis.i.dicere contra. Item dedico.cis.rem dcam de
negare. Item edico.cis.i.pcipere ul' annuciare.et
e sacerdotu qui festa indicunt populis et ieiunia
Vnde usus. Edicunt reges indicit festa sacdos. Ite
interdico.cis.i.phibere.qi interim dicere. Itez p
dico.cis.i.ante dicere. Ite obdico.cis.i.contdice
Item redico.cis.i.itez dicere. Item dico compo
nit cu bene uel male et dr bndico.cis.maledico
cis.qui eodem sensu construutur cu dato et cum
acco. Item eniz est bndico ul' maledico te.et bn
dico ul' maledico tibi. Et nota qr dico cu omni

bus suis compositis e actm. Bndico tamen et ma
ledico sm qr construutur cu dtis neutra sunt.et
sm qr construutur cu accusatiuis actiua sunt. Et
omnia faciut pteritu in xi.et supinu in ctum.et
hanc sillaz di prod omnia ubiqz. Tamen scias qr
dixi pteritu naturaliter cor di.vnde dicax.cis.et
mobilia que componutur a dico.cis.ut maledi
cus.ueridicus causidicus.corripiut. I ante c.qr h
naturam tenent huius ubi dixi cuius pma natu
raliter breuis est. De hoc a simili require in ij p
te ubi agitur de accentu uborum quasi in fine
Dicolos in colon uide.
Dictator.a dicto.tas.h dcator.toris.qui dcat
vnde et dcatores dicebantur olim quida hono
rati ualde in romana ciuitate qi pncipes et pcep
tores.vnde hec dcatura eorum honor.
Dictio.a dico.dicis.h dco.onis.et dr dictio qr
dicat aliquid et significet ul' intelligi faciat. Vn
dconare.i.dcones coiungere ad construcconem o
raconis. Item a dico.cis.h dicio.onis.i.ptas im
periu.et tuc debet scribi penl' p c. Et e eius ntus
in raro usu. Vn in iudith. In dicone tua domine
sunt cucta posita. sm hug. Pap eca dicit. Dicio
onis.per c solam ptas.condico imperiu. Dco uo
ps quelibet oronis.s ntus qn scribit p C solam
non est in usu. Et tuc cor pmaz. Vnde in aurora
dr. Celsius ac opibus aut dicione uehi.
Dictito.tas.pnl' cor frequen.ubu.i.frequenter
dcare. Et format ab ultimo supino de dicto tas
scz dcatu.a mutata in i et u in o.fit dictito.
Dicto.ab hoc supino dcu.u.in.o.fit dicto.tas.
ubum frequentatiuu.i.freqnter dicere.et est dca
re animi concepconem recta orone proferre et co
ponere.qui hoc facit frequenter dicit. Dicto com
ponitur edicto.as.i.ualde ul' pala dcare ul' dice
Dictu.a dico.cis.h dictu.ti.et h dcus.tus.tui.
dictu e quod dr.dcus est actio ul' passio dicendi
Dicturio.ab ultimo supino de dico.cis.scz dcu
addita.rio.fit dicturio.ris.ubum meditatiuu. Et
corripit.u.ante.r. Et caret supino.
Didascalus grece latine magister siue doctor. In
didascalatus.tus.tui.i.mgratus.et didascalo as
.i.magistrare ul' docere.et didascalicus.ca.cum.
.i.mgralis.siue doctrinal'.vnde genus loqndi ma
gistri ad discipulu dr didascalicu.quo boec utit
in libro de consol'.ubi phia mgra boecio discipu
lo loquit.et cor sca.uide de h in hermenenticus
Didimus gce dubius latine.et cor pnl'. Thomas
aplus dcus e didimus.quia diu hesitauit in fide.
Didragma.me.due dragme ul' mensure.math
xvij. Magister noster non soluit didragma. Itez
mach.li.ij.c.iiij. Portantes argenti didragmas tri
centas in sacrificiu hercul'.et scribit p.c.et n p g
Diduco.cis.duxi diducere.ex di et duco.cis.et
e diducere in diusas ptes ducere.i.diuide ul' sepa
re.extendere.ul' subtiliare. Et prod du.
Diecula.le.a dies dr h diecula.le.pua dies. Et
ponitur pro qualibet pua mora temporis.
Dyemeron. Emeras quod e dies componit cuz
dya qd est duo et dr h diemeron ul' diemeu lati
nu.i.biduu. Et e e tercia litera in papia
Dienniu.nij.i.biennium.
Dieo.es.et.i.diem facere.a dies dr.et est ubu
excepte aconis.quod soli deo couenit. vnd dies
co.cis inchoatm.et hinc diet et diescit impsonali
a.vn nuc diet.i.dies fit.et diescit.i.dies incipit ee

Dierectus.ti.mas.ge.i.malus dies.dcūs ſic per
contrariū.Et componitur a dies et rectus.
Dierisis.ſpecies eſt metaplaſmi.uide in quarta
parte in capitulo de metaplaſmo.
Dies.a dyan d̄r dies q꜠ clarus ſit.ul' dies dicit̄
a deis.q꜠ eoꝝ nominibuſ dieſ appellant̄.q꜠ nomi
nibuſ planetaꝝ quoſ quidam deos reputauerunt
ſemꝑ enim dies ſumit nomen ab illo planeta q̊
in illo die habet primam horam.vnde q꜠ ſol ha
bet ꝑmam horam in die dn̄ico dcūs eſt dies ſol'
ul' dies dn̄icus.q꜠ ſol maior ē et q̄i dn̄s int̄ pla
netas.et ea die habet ꝑmā horam.et ſic de alijs
uide infra in ſabbatū.Vel dies d̄r a deis.q꜠ diui
ni ſit opis.et ē incerti generis in ſingulari ſed in
plurali mas.Item ſcias ꝙ quidā dies d̄r artifici
alis.quidā naturalis.Dies artificialis ē claritaſ ſo
lis in aere.ul' eſt ſpaciū in quo ſol ūtitur ab oriē
te in occidentem.Dies naturalis ē ſpaciū diei et
noctis.i.ſpaciū in q̊ ꝓcedit ab oriēte in occidentē
et iteꝝ ab occidente reūtit̄ in orientē.Huius diei
ꝑncipiū diūſo mō aſſignat̄.Caldei et ꝑſe a ſolis
ortu faciunt iniciū diei naturalis.Egipcij ab ini
cio noctis.Romani a media nocte.Athenenſeſ a vj hora diei
Dieſco.cis.in dieo uide.
Dieſpiter.dieſ componit̄ cū pater et d̄r h̄ dieſ
piter dieſpitris.dieſ patris.ul' dieſpitris.i.iupit̄.
et d̄r ſic q̄ſi diei pater.Vnde macro de ſaturnali
bus.Ipſi quoqꝫ romani dieſpitrem iouem appel
labant.Et cor̄ penultimam.
Dieta.te.pnl' prod̄.a dies.et eſt dieta diei itine
racō.vnde dieto.tas.ꝑ dietaſ ire.ul' perendinare
Item dieta d̄r obſeruacō legis et uite ul' corꝑis
diſpenſatio ul' cibus infirmorum.Vnde dieto tas
conſeruare cuſtodire dietas.
Dieticus.ca.cū.A dies d̄r dieticus.i.regularis.
ſcꝫ ſe de die cuſtodiens.ſic̄ faciunt clauſtrales reli gioſi
Dietim aduͦbium.i.de die in diem ul' ꝑ
ſingulos dies.quod et diatim inuenit̄.et deriuat̄ a dies
Dierenſis diſiunctio d̄r ſc̄m papiam
Diffaſcio.cias.in faſcia uide.
Differtio.tis.ſi.tū.i.diūſis modis fartire imple
re.a dis et fartio.tis.vn̄ differtus.ta.tū.Ind̄ dif
ferto.tas frequentatiuum.
Differo.fers.diſtuli dilatū differre.ex dis et fe
ro.et ē differre ꝓlongare.extendere.ul' diuerſis
mod̄ ferre.i.diſſipare diſpergere.Item differre.i.
diſtare ul' dr̄ciam habere.ut homo differt ab a
ſino.et in hac ſignificacōne ſepe inuenit̄ impꝑſo
naliter poſitū.vn̄ drn̄s tis ge omnis.et inde dif
ferenter aduͦbiū.et h̄ drn̄tia.uide eciā in is ca io
Differto.tas.in differtio.tis.uide.
Diffeſſus in diffiteor uide.
Difficax.cis.ge.omnis inuenit̄ pro difficilis.et
compatur difficacior.iſſimus.vnde difficaciter ci
us.me.et hec difficacia.cie.et h̄ difficacitaſ tatis
Difficilis.a dis et facilis componit̄ hic et h̄ dif
ficilis et h̄ e.Et compatur difficilior.cillimus.et
formatur a genitō difficilis remota.is.et addita
limus.ut difficilis difficillimus.vnde difficiliter
ul' difficulter.lius.me.aduͦbiū.et h̄ difficilitaſ et
h̄ difficultas.tatis.Item ſcias ꝙ pro faciliter uti
mur facile.et pro difficiliter utimur difficile uel
difficulter.et pro difficilitas utimur difficultas.
Difficillimus in difficilis uide.
Difficulter in difficilis exponitur.
Diffidi ꝑteritum de diffindo.dis.Et cor̄ fi.

Diffido.fidis.diffiſus.ex dis et fido.dis.i.non
fidere.Et producit fi.uide in fido.dis.
Diffigo.gis.diffixi uide in figo.
Diffindo.dis.fidi.fiſſum findere.i.diūſis mod̄
uel in diūſas ꝑtes findere.Et componit̄ a dis et
findo.dis.fidi.Et cor̄ fi in ꝑterito.Sed diffido is
ex dis et fido.dis.producit fi.Vnde uerſus.Diffi
dit ille face diffidit non bene fidens.
Diffinio.nis.ex dis et finio.nis.prod̄ pnl'.uid̄ in finio nis
Diffinicō.a diffinio.nis.d̄r hec
diffinicō.onis.i.terminus demonſtrans quid eſt
eſſe rei.Vel diffinicō ē orō expꝑmens quid ē eſſe
rei ꝑ ſubſtancialia.ut animal racōnale mortale
expꝑmit eſſe hominis ꝑ genus et dr̄as que ſunt
ſibi ſubſtancialia.Et argumentatur a diffinicōne
affirmando et negando.Diffinicō eciā eſt quidam
color rethoricus require in quarta ꝑte in c de co lonibꝫ rethoricis
Diffiſus.ſa.ſum.pnl' prod̄.a
diffido.dis.quod eſt non fidere.
Diffiteor.a dis et fateor componitur diffiteor
eris.diffeſſus.quaſi diuerſa et alia fateri.
Diffodio.dis.diffodi in fodio.dis.exponitur
Diffringo.gis.diffregi diffractum.i.diūſis mo
dis frangere.ex dis et frango.gis.
Diffugiū.a diffugio.gis.h̄ diffugium.fugij.et
diffugus.ga.gum.i.diuerſa fugiens
Diffugus pnl' cor̄ in diffugium uide.
Diffuſo.ſas.ſaui.a fuſo diſſoluere.Et compo
nitur a dis et fuſus.ſi.et prod̄ fu.
Digamus.ma.mū.pnl' cor̄.a dya quod ē duo
et gamos.et d̄r digamus qui duobus nupſit ſcꝫ
uiris ul' uxoribus.Vnde h̄ digamia.mie.i.due
nupcie ul' ꝓpetas qua aliquis d̄r digamus.et ac̄
mi.uide ſuꝑ in bigamus hic ꝑt queri q̄re ſecū
de nupcie non benedicant̄.Ad hoc dico ꝙ ſecū
dū matrimoniū q̄uis in ſe conſideratū ſit ꝑfcm̄
ſacramentū.tamen in ordine ad ꝑmū ſacm̄entū q꜠
conſideratū habꝫ aliquid d̄ defectu ſacramenti.q꜠
non habet plenā ſignificacōnem cū non ſit vna
vnius.ſicut ē in matrimonio xp̄i et eccleſie.Et ra
cōne huiuſ defectus benedcō a ſecūdis nupcijs re
trahitur.Sꝫ hoc ē intelligendū qn̄ ſecūde nupcie
ſunt ſecūde ex ꝑte uiri et ex ꝑte mulieris.uel ex
ꝑte mulieris tantū.Si enꝫ ūgo contrahat cum
illo qui habuit aliā uxorem nichilominus nup
cie benedicūtur.Saluat̄ et alio modo ſignificacō
eciā in ordine ad ꝑmas nupcias.quia xp̄us et ſi
vnā eccleſiā ſponſā habeat.habet tamen plures
deſponſatas ꝑſonaſ in una eccleſia.ſꝫ anima non
poteſt eſſe ſponſa alteriuſ ꝙ xp̄i.q꜠ cuꝫ demone
fornicat̄ nec eſt ibi matrimoniū ſpūale.et ꝓpter
hoc quando mulier ſecūdo nubit nupcie non be
nedicūtur propter defectum ſaramenti.De ſigni
ficacōne matrimonij uide in matrimonium.
Digeries.a digero ris.h̄ digeries.ei.i.digeſtio
uel euacuacio.Et componit̄ h̄ indigeries.ei.i.in digeſtio
Digero.a di et gero ris cōponitur
digero.ris.digeſſi digeſtū.i.explicare ul' ordina
re ul' ordinē deſcribere.in numeꝝ ordinare ul' ex
ponē ul' diuidē ordinatim ul' euacuare.ul' ebrie
tatem deponere.quod uulgariter d̄r ſiualcire.qd̄
fit qn̄ cibaria et potus in ſtomacho diuidunt̄ et
quedā ꝑs purior tranſmittit̄ ad memb̄ ad alim̄
ta uite.quedā groſſior mittit̄ ad receſſum.vn̄ in
i reg̃ d̄r anne digere paululū vinū quo madēs.
Digeſtibilis.a digero.ris.d̄r h̄ et h̄ digeſtibilis

et h le. quod componit indigestibilis. le. i. nō di
Digestista. te. cō. ge. qui docet diges ¶ gestibilis
tū. ul' qui docetur. Et deriuatur a digestum. ti.
Digestū. ti. a digero. ris. ul' a digestus. ta. tū. dr
h digestū. ti. quidam liber legalis. sic dcūs ꝓpter
legalia ibi excellenter digesta. vnd h et h diges
talis et h le. quod ptinet ad digestum.
Digestus. a digero. ris. digestus. ta. tū. Et cōpo
nitur indigestus. et digestim aduībiū. i. ordinatim
et hec digestio. onis. Et componit indigestio. et
hic digestus. tus. tui. dignitas.
Digitabulū. a digitus dr hoc digitabulū. li. in
strumētū in qd digitus intromittit. qd et digitale
Digitale. uide in digitabulum. ¶ dicitur
Digitellus. li. diminitiuum paruus digitus.
Digito. tas. in digitus uide.
Digitulus. li. diminitiuum paruus digitus.
Digitus. a decē dr h digitus. ti. qr decem sunt
qñqꝫ in utraqꝫ manu ul' pede. ul' digiti dnr quia
decenter iūcti existunt. Nam habent in se et nūm
pfectū et ordinē decentissimū. Primus dr pollex
qr inter ceteros pollet ūtute et ptāte et grossitu
dine. Secūdus salutatorius ul' demonstratorius.
ul' index. qr eo fere salutamus ul' aliquid demō
stramus. Tercius medius ul' impudicus. qr p eū
plerūqꝫ ꝓbri insectacō expmitur. Idem et uerpus
a ūrendo podicem. Percussit enim deus iudeos in
posteriora et obprobriū sempiternū dedit ill'. nā
singulis ānis in crucifixione dñi emittūt sangnē
p posteriora quē cū medio digito reponendo uer
runt eo digito podicē. et inde dcūs est ūpus qsi
ūrens podicē. Vnde adhuc ille digitus in obpro
briū ondītur iudeis. quem si alicui iudeo onderis
minus ut fertur te diliget. Hinc Iuuenal'. Medi
um qꝫ onderet vnguem. Hoc faciebat democtus
fortune. scꝫ ptendebat ei mediū digitū in obpro
briū. sicut fit iudeis p hoc eam contemptibilem
esse ondens. Et hinc est qꝛ ūpus inuenit p iudeo
Iuuenalis. qui sitū ad fontem solos deducere ū
pos. Glosand. Id ē iudeos. Quartus digitus dici
tur annularis. qr in eo solet ferri annulus. Idem
et medicinalis. qr in eo tra colliria a medicis col
ligunt. Qūtus auricularis. qr eo aurē scalpimus
et qr ex eo solemus aurem purgare. Et a digitus
deriuat digitulus. li. et h digitellus. li. dimi. et di
gito. tas. i. digitos facē. ul' demonstrare digito. Et
p compōnem indigito. tas. i. digitos induere. uel
demonstrare ul' nominare.
Digma. i. dignitas ul' nomen. decus. laus. gla.
Dignitas ē alicuius honesta ¶ Iñ paradigma
autoritas. cultu honore et uerecūdia digna. Itē
dignitas decus. laus. nomen. gloria. summus ho
Dignitosus. a dignor. aris. dr ¶ nor. ꝫm pap
dignitosus. sa. sum. i. dignus. Vnde crib sup ma
theū. Cum in illo seculo infirma dignitose anime
Dignor aris atus sum. i. dig ¶ fuerit subiecta
nū iudicare. dignū habere. vnde dignus. na. um.
Et compatur. vnde h dignitas. et dignosus a ū
. i. dignus. Dignus componit indignus. a. um. et
compatur. vnde h indignitas Dignor ūo compo
nit dedignor aris et indignor. aris. i. irasci. Et ē d
ponens cū omnibus suis compositis. Et construi
tur dignor cū actō et ablatō ul' genitō. Sed dig
nus tantū cū ablatō et genitō. Et ut dicit papias
Dignū equū congruum competens.
Digredior. eris. digressus suꝫ. ex di et gradior

Et ē digredi in diūsas ptes gradi. et separatim ul'
diūsis modis gradi nunc huc nūc illuc. nunc sur
sum nūc deorsum sinistrorsum ante retro. ꝫ hug
Pap uero dicit. Digressi ab inuicē sepati. digredi
Dijudico. as. ex di et iudi ¶ diuidi. Et cor gre.
co. cas. et ē dijudicare diūsis modis iudicare. uel
deliberare. discernere. diuidere separe. Et est actm
Dilabor. eris. ex di et labor eris ¶ dijudico cas
et est dilabi diūsis modis labi ul' in diūsas partes
Dilambo. bis. in lābo is uide ¶ labi. Et prod la
Dilato. tas. penultima ꝓducta. uide in lato tas
Dilator. oris. mas. ge. q differt. a differo. fers.
Dilatus. ta. tū. pnl' prod. in fero fers uide.
Dilectio. a diligo. gis ul' a dilcūs. ti. addita. o. dr
h dilectio. ul' dr dilectio a dya quod est duo et li
go. as. qr in se duo ligat. ul' qr a duobus incipit
quod ē amor dei et proximi. ul' sit ethymologia
dilectio quasi duos ligans. ul' a duobus incipiēs
Et diuet a diligo. gis ut dctm ē Diligē. i. discrete
a laudibꝫ hūanis actus suos subtrahē. i. discrete ac
tus suos ad deū colligē et reducē. i. in debita distri
bucōne actus suos transire. ut carni debet pabulū
necessitatis et ūga direccōnis. non autem ut eius
uires carni dominent. et omne quod ē in corpore
sit racōnabile saltē p pticipacōnem. i. indistricta
et distincta legis meditacō. ut in pncipio ps. Be
atus uir rc. et sic legens habet dilcōnem. i. duorū
ligacōnē. ¶ Diligere autē debemus deū sup om
nia. et ꝓximū sicut nosipsos. ualde enī errat qui
non diligit deū suū creatorem recreatorēꝫ. remu
neratorem Vnde dicit aug. Valde enim errarem
si deum non amarem qui dedit michi animā ut
viuam. Graciam ut bene viuam. Sapientiam ut
ordinate viuā. et tandem daturus ē glām ut btē
viuā. Et scias qꝛ dilcō dei et ꝓximi ꝓpa ūtus est
et spālis pioꝝ atqꝫ sanctoꝝ cū cetere ūtutes bonis
et malis possunt esse cōmunes ꝫ aug. vnd istis
geminis ūtutis qui caret alis celoꝝ ad regnū nō
habet vnde uolet. uide in caritas. ¶ Et scias qꝛ q
dam probabiliter dicūt. quilibet sanctus in pria.
plus diliget se qꝛ proximū eciā se meliorem. ꝫ d
compacōne ꝓpinquoꝝ ad extraneos credo qꝛ sim
pliciter loquendo vnusquisqꝫ plus diligit extneū
meliorem qꝛ consanguineū minus bonuꝫ. qr plus
attendit ordo dilcōnis qꝛtū ad ꝓximitatē ad deū
qꝛ qꝛtū ad ꝓximitatē ad se ipm. qnis utrūqꝫ op
teat qꝛ attendatur vnde de equaliter bonis plus
diliget ꝓximiorem. ꝫ de inequalibus diliget plus
meliorem. Item ut dicit aug. quatuor diligenda
sunt. Vnū quod supra nos ē scilꝫ deus. Alteꝝ qd
nos sumus. Terciū quod iuxta nos ē scꝫ ꝓximus
Quartū quod infra nos ē scꝫ corpus. De secundo
et quarto nulla pcepta danda erant. scꝫ ut dilige
remus nos ul' corpus nrm. Precipit autē deus dili
gi et ꝓximus. ut autē quicūqꝫ se diligat pcepto
non ē opus. Quantūlibet enim homo excidat a
ueritate. remanet illi dilcō sui. et dilcō corpis sui
qr nemo vnqꝛ carnē suā odio habuit. nam uiri
iniqui qui corpus suū cruciant. non corpus sed cor
rupcōnes eius et pondus oderunt. Quod autē dictū
ē in secūdo et qrto. i. de dilcōne nrī et corpis nrī nl'
la pcepta danda esse. intellige scꝫ spālia et diuisa
quia in illo vno scꝫ in dilcōne ꝓximi iuxta nos
existens totus continet. Et qr id qd nos sumus
et quod infra nos est ad nos tantū ptinens natu
re lege diligimus que in bestijs eciaꝫ est. Ideo et

de illo quod sup̄ nos ē et de illo quod iuxta nos
est diūsa p̄cepta sumpsimus.in quoꝝ altero eius
quod sumus et illius quod infra nos ē dilcō con
tinet᷑.Et ut generaliter dicā nomine proximi q̇
libet uiator.et quilibet homo ul' angelus comp̄
hensor continet᷑.uide in proximus.et in ȝelus.et
in amor.et in scandalū.¶ Item de pfectione cari
tatis ul' dilcōnis dicam in pfectio et in minutus
Et nota q cū dr.Diliges pximū tuū sicut teip
sum tradit᷑ et diligendi ratio et dilcōnis modus.
Racō quidez diligendi tangit᷑ ex eo q pximus
nominatur.pter hoc eni ex caritate debemus
alios diligere.q sunt nobis pximi.Et ſm natu
ralem dei ymaginē et ſ capacitatē glē.nec refert
utꝝ dicatur pximus ul' frater.ut habetur in p̄
ma iohānis iiij.ul' amicus ut habet᷑ leui xix.q
p omnia hec eadem affinitas designat᷑.Modus
autē dilcōnis tangit᷑ cum dr sicut teipsum.quod
non est intelligendū q̈tum ad hoc q aliquis px
imū equaliter sibi diligat.ſ similiter sibi.et hoc
tripliciter.Primo quid ex pte finis.ut aliquis di
ligat pximū pter deū sicut et seipsuz.Propter
deū debet diligere.ut sic fiat dilcō pximi sancta
Secūdo ex pte regule dilcōnis.ut scȝ aliquis nō
condescendat pximo in aliquo malo.ſ solum in
bonis.sicut et sue uolūtati satisfacere debȝ homo
in bonis.ut sic sit dilcō pximi iusta.Tercō ex p
te racōnis dilcōnis ut scȝ aliquis non diligat px
imū pter ppam utilitatē ul' delcācōnem.sed ea
racione q uelit pxīo bonū.sic uult bonū ipsisi
bi.ut sic sit dilcō pximi uera.Nam cū quis dili
git pximū pter suā utilitatem.ul' delcācōnem
non uere diligit pximū sed ſ seipsum.¶ Volo
eciā te scire q deū debemus diligere ex tota men
te.et ex tota memoria ut absit obliuio.Ex toto
corde.i.intellcū.ut desit error.Ex tota anima.i.
uolūtate.ut tollat᷑ omnis contraria affectio.ſm
aug.Vel ex toto corde.i.sapienter.Ex tota aīa
.i.dulciter.Ex tota mente.i.fortit' diligi debȝ de
us.Item q immensus ē deus sine mensura est di
ligendus.ut cū eū multū diligimus paꝝ nos dilige
fateamur.nullus q3 locus in nobis remaneat ua
cuus qui dei dilcōne non repleat᷑.ſ mens lingua
manus eius dilcōnem resonent.¶ Scias eciam q
q quelibet ps est impfecta in seipsa.pfeccōnē au
tē habȝ in suo toto.Ideo et naturali amore pars
plus tendit ad conseruacionē sui totius q̈ suiipsi
us.Vnde naturaliter animal opponit brachium
ad conseruacōnem et defensionē capitis.ex quo
pendet salus totius.Et inde ē eciam q pticulares
homines seipsos morti exponūt p conseruacōne
cōmunitatis.cuius ipsi sunt ps.Quia ergo bonū
nostꝝ in deo pfectū est sicut in causa vniūsali pri
ma et pfecta bonoꝝ.Ideo bonū in ipso esse ma
gis naturaliter complacet q̈ in nobis.Et ideo eci
am amore amicicie naturaliter deus plus ab ho
mine seipso diligit᷑.Et q caritas naturam pficit
ideo eciā ſm caritatē deum supra seipsum homo
diligit et supra omnia alia pticularia bona.

Dilema.a dia quod ē duo et lema uorago cō
ponit᷑ h dilema.atis.quedā argumentacō que a
quibusdaȝ uocatur complexio.que vndiq3 com
plectit᷑ adūsariū.a quibusdā cornutus silogismus
et dicitur dilema q̈i duplex uorago.q dupliciter
.i.utꝝq3 uorat adūsariū.Quamcūq3 enim partez
cōcedit uoraginē.i.incōueniens incurit.et pd le

Dilibuit vngento vnxit.p di scribit᷑.dilibuun
tur oleo vnguntur.uide in dilibuo.is.

Diligo.gis.dilexi dilectū.i.amare componitur
a di et lego.gis.Et ē amare ppe in malo.diligē
in bono.vnde h dilcūs.tus.tui.Et dilcūs.ta.tū.
et hec dilcō nis et h et h et h diligens.tis.i.studi
osus.sedulus.Et compatur.vnde diligenter tius
me adūbiū.et h diligentia.tie.uide in dilectio.

Dilituit.latuit.Inde dilitescere latere.ſm pap.
Et componit᷑ a di et lateo.tes.Et declinat᷑ dilitco
teo.tes.et coī li ¶ cor

Diluceo.ces.ex di et luceo.es.et
producit lu.uide in luceo luces.

Dilucide adūbiū diserte plano sermone euiden
Dilucidus.a.ū.i.clarus.et aptus.Et compat᷑.
dilucidior.issimus.Et deriuatur a dilucido.das.
quod componitur a di et lucido.as.

Diluculascit.dilucescere incipit.
Diluculū.li.pnl cor.cū incipit pua lux esse.Et
a nocte diuidi.Et dr a diluceo.ces.ſm hug.pa
pias dicit.Diluculum aurora.

Diludiū.ludij.i.locus ubi diuisi ludi exercent
ul' ludus diuisus et diuisus ab alio.Vnd oracius
in epp.Displicet ille locus clamo et diludia pos
co.Et componitur a di et ludus.

Dilutus.ta.tū.a diluo.is.et est dilutus distem
patus liquidus.ul' pter liquiditatez diuisus.Et
compatur ſm q est nomen.Itez dilutus in om
ni significacōne sui ūbi inuenit᷑.Et prod lu.Vnd
psius.Dilutas queritur geminū q3 fistula guttas

Diluuiū.uij cataclismus nimia aquaꝝ inundā
tia ul' destructio et ppe ex nimia aquaꝝ inunda
cōne.sic dictū q aquaꝝ clade omnia que inunda
uerit diluat.i.cōmisceat et destruat.et deriuat᷑ a
¶ diluo is

Dimensus.sa.sum.uide in dimetior
Dimetior.tiris.dimetitus ul' dimensus.ex di et
metior.tiris.et est dimetiri diūsis modis metiri
vnde dimensus dimensio.vnde h et h dimensio
nalis et h le.ad dimensionē ptinens.Et facit fu
tuꝝ indicatiui in ar.licet simplex suū inueniatur
in bor.ut metibor.Vnde pph.Exultabo et diui
dā siccimā et cōuallē tabnaculoꝝ dimetiar.Et in
euangelio.Eadem mensura remeciet᷑ uobis.

Dimico.cas.in mico.as.uide.Et corripit mi
Dimidio.as.ex di et medio.as.uide in medio
Dimidius.a di et medius componit᷑ dimidius
a.um.vnde hec dimidietas.tatis.

Diminuo.uis.ui.utū.p vnū.m.a di et minuo
et tūc importat diminucōnem.Item inuenit᷑ di
minuo p duo.m.et tūc componitur a dis et mi
nuo.i.in diūsas ptes minuē.Nam sicut dicit ps
in pmo ma.S transit in m.ut diminuo p dimi
nuo.Terenc in adelph.Diminuet᷑ tibi cerebꝝ.ui
¶ de in minuo is

Diminutiuū.a diminuo is dr
diminutiuus.ua.uū.vn quoddā genus ūborum
dictū ē diminutiū.q diminucōnem sui ūbi actio
nis sigt.De quo dictū est in tercia pte in tractatu
de spēbus ūboꝝ.Et qddam nomen dr diminuti
uū.de q dixi in iij pte in tctatu de spēbus noīm

Dimitto.tis.dimisi dimissum.componit᷑ ex di
et mitto.tis.et ē dimittere diūsis modis mittere.
ul' in diūsas ptes.et dimittere.i.pcere.indulgere
condonare.et ē dimittere differre derelinquere.

Dina.ne.pprium nomen filie iacob.
Dinastia ut habet᷑ in histor sup gen ē de om
regnoꝝ.Dinastiā egipcij summā ptātem uocant

Dinodo.as.pnl prod ex di et nodo.as.uide in

nodo nodas nodaui nodare.

Dinosco.cis.dinoui dinotū.i.discernē.diuersis modis noscere.ex di et nosco.cis.et non habet g ante.n.Vnđ ecc̄ quarto. In lingua enī sapientia dinoscitur.

Diocesis.sis.fe.ge.interp̄tat̄ gubnacō.et h̄ non ſm ꝓpetatem ul' potestatē.ſʒ ſm effectū.Et ē diocesis ꝓpe baptismalis ecclesie terri toriū et gubernacō.Ecīā đr a dia quod ē de.ul' a dra quod ē duo et ceso q̄i decisio.quia semp̄ de ciditur et separatur ab alia diocesi.Et corrip̄ ce.

Diogenes.nis.ꝓpum nomen uiri.Et corr̄ penl' sicut hermogines hermoginis.

Diomedes.dis.penl' prođ.ꝓpum nomen cuius dā uiri.Et ut narrat pap̄.dyomedem pagani de um asserunt.cuius socios in aues conūsos ita se lu dificare dicūt.ut suis.i.grecis colludant.alienos uiberent et ad templū diomedis rostro aquā por tant.ſʒ hoc ul' fingunt.ul' si aquā portant ul' tle aliquid ludificacōnibus fit demonū.qui eos a ueri dei cultu abstrahūt. Hug̃ eciā dicit.Dyomedee a ues dcē sunt a socijs dyomedis.quos ferunt fabu le in illas aues fuisse conūsos Aug̃ aūt in xviij li de ciuitate dei c xvj sic dicit. Greci dyomedem fe cerunt deum.quē diuinitus irrogata pena perhi bent ad suos non reuertisse eius qʒ socios in uolu cres fuisse conūsos.Qm̄ eciā templū eius asserūt in insula dyomedia nō longe a monte gargano qui est in apulia.et h̄ templuʒ circūuolare et in cole has alites tam mirabili obsequio ut aquam implēant et aspergant et eo si greci uenerint non solū quietas esse.uerʒ et adulari.Si autē alienige nas uiderint subuolare ad capita tamq̄ grauibus ictibus ut eciā p̄imant uulnerare.Naʒ duris et ḡn dibus rostris satis ad hec p̄lia p̄hibent̄ armare.Et hucusqʒ aug̃ in eodē li.c.xviij. Hec ul' falsa sunt ul' tam inusitata ut merito non credant̄.firmissime tamen credendū ē omnipotentē deū posse omnia facere que uoluerit.nec demones op̄ari nisi quod ille p̄miserit.Cuius iudicia occulta sunt multa in iusta sunt nulla.Nec sane demones naturas canūt si aliqđ tale faciūt. Sed specietenus que a deo ūo sunt creata cōmutant ut uideantur esse quod nō sunt.Et subdit ibidē aug̃. Socij uero dyomedis q̄ nusquam subito comp̄uerunt et postea nullo loco app̄uerunt p̄dentibʒ eos angelis malis in eas aues que ꝑ illis occulte sunt ex alijs locis ubi ē hoc genus auiū ad ea loca p̄ducte ac repente sup posite credunt̄ esse conūsi.Quod autē diomedes templo aquā rostris afferunt et spargunt et p̄gūt et blandiuntur greigenis.atqʒ alienigenas perse quntur.mirandū nō est fieri demonū instinctu.q̊ʒ interest p̄suadere deū factū esse diomedem ad de cipiendū homines ut falsos deos cū ueri dei iniu ria multos colant et hominibus mortuis templis altaribus sacrificijs que nō nisi vni deo viuo et uero inseruiant.uide in miraculum.

Dione.a dian đr dione.i.uenus.q̄ pulchra sit ul' dcā ē dione a matre sua que similiter dcā est dione.q̄i duos nectens in amore.non enī amor p̄t expleri sine duobus.ul' dione q̄i ex duobʒ na ta.Inde dioneus.a.ū.i.uenereus. Vnde ūgil'.ecce dionei processis cesaris astrum.

Dionimū in noma est.

Dionisius dcūs est bachus.et hinc dionisia dn̄r festa bachi.vnde dionisius đr quidā lapis fuscus et rubentibus notis sparsus.sic dcūs.q̄ si aque ad mixtus sit contritus nimiū flagrat ſm hug̃.Pa pias dicit.dionisia gemma nigra mixta notis ru beis. Item dionisius.sij ꝓpum nomen cuiusdam sancti doctoris qui ariopagita a uico ciuitatis in quo habitabat dcūs est.Et interpretat̄ dionisius uehementer fugiens. Vel đr dyonisius a dione. quod est uenus.ſcʒ dea pulchritudinis.et syos qđ est deus q̄i pulcher deo.ul' đr a dyonisia que est quedā gemma nigra ualens contra ebrietatē.ut dicit Isiđ.fuit ergo uehementer fugiens de m̄do p̄ p̄fectā abrenūciacōnem eleuatus p̄ internoruʒ contemplacōnem.pulcher deo p̄ decorem ūtutū. ualens peccatoribus contra ebrietatem uiciorum

Dioscorus.ri.mas.ge.pnl' cor̄.i. Junius.

Diota đr uas vinariū duas aures.i.ansas hn̄s a dia quod ē duo et ota quod ē auris.hoc alio nomine đr amphora.Et prođ.o. Vnde grec̄.Au ris ota tibi sit inde diota uenit.

Diotrepes.pis.pnl' cor̄.quidā hēsiarcha.Et in terp̄tatur speciosus insulsus.uel decor insaniens.

Diouolares uilissime meretrices p̄ui stipendij. ul' diouole ſm pap̄.Vel alio nomine dn̄r diuol tres.ut uidet̄ uelle hug̃.ut p̄tebit in suo loco.

Diouole.in diouolares uide.

Diplo.a dia quod est duo et plico componitur diplo.as.i.duplicare. Vnde hec dipla.ple.i.nota in testamentis signandis.

Diplois.a diplo.as.deriuat̄ h̄ diplois.idis.fe. ge.duplex uestis.q̄ sit duplex amictus.et ē ues tis militaris.Psal'. Sicut diploide confusione sua

Diplonia.a diplo.plas.hec Et cor̄ I ante.o. diplonia.nie.duplex locucō.et diplonius.a.um .i.duplicatū.et h̄ diplonatarius.i.duplicator.

Dypondius pondij.duo pondera ſcʒ genus pon deris ex duobus assibus compositū. Vn̄ in euāge lio.Nonne duo passeres ueneūt dipondio.Et sci endū q̄ pondus vna libra ul' vnus as est. Vnde et dipondius dcūs est q̄i duo pondera due libre ul' duo asses.et componit̄ a dia quod est duo et pondus.

Dipsa.se.fe.ge.et h̄ dipsas.adis.uel hec dipsis.sis.ul' dipsidis.genus ē serpentis.et in terp̄tatur sitibunda. vnde et latine đr situla.q̄a quē mordet siti facit perire.Deut̄ viij In q̄ erat ſ pens flatu adurens et scorpio ac dipsas.ut dicit glosa Dipsas genus aspidis que latine đr situla. quemcūqʒ momorderit siti perit.adeo p̄ua.ut cū calcat̄ non uideat̄.Cuius uenenū an̄ extinguit q̄ sentiat̄.nec tristiciā sentit moriturus.

Diptica.ce.fe.gen̄.tabula manualis.que et pu gillaris đr et ephimeris. Vnde quidā.Clerice dip ticas lateri ne dempseris vmq̄.Et đr a dico.cis. ul' diptica dr̄ a dya quod ē duo.et teca quod est posicō.q̄i duoꝝ teca ſcʒ tabule due. Si enī plues ibi sint non ꝓpe đr diptica.ſm hug̃.Pap ūo dic̄ Diptice tabule quibus corruptores amorem suuʒ inscribunt puellis.Et producit p̄ti.

Diptongus.gi.fe.gen̄.đr a dia quod ē duo et ptongus sonus. In̄ diptongus cū due uocales iū gunt̄ in eadem sill'a.Nā singule uocales suas uo ces habent.Quid autē et quot sunt diptongi dixi sup̄ in p̄ma p̄te in c de dyptongis.

Dyptotus.ta.tum.penultima cor̄.alio nomīe. đr diaptotus. Vnde in diaptotus uide.

Dira.re.i.furia.et đr a durus.q̄ sit dura.et di cūtur ꝓprie eumenides.ul' erinides in inferno.fu rie in terra.dire in celo.q̄i deoꝝ ire.q̄ ex ira deo

rum uenīūt. Et ē ethimologia non compōnis uel
deriuacōnis ōn̄sio. s̄m hug. ¶ Pap uero dicit. Di
re dee penaꝝ dn̄r ultrices. A dira tractū ē dirus
ra. ruꝫ. i. crudelis. reus. immisericors. asper. atrox
detestabil'. q̄ autē dr̄ dirus q̄i diuina ira nudatus
ꝓprie autem dr̄ dirū quod diuina infertur ira. e
thimologia ē dr̄ eciā dirus. i. magnus Et prod̄ di
Vn̄ quidā. Blandicie plus q̄ dira venena nocēt.

Dirigo. is. xi. uēbū actīm. componit̄ a di et rego
gis. et dr̄ dirigo q̄i in diuisam ꝑtem rego. et cor̄
ri. Psalmista. Dirige gressus meos.

Dirimo. mis. diremi dirēptū. i. diuidē. separare
ex di et emo. emis. et interponit̄ r. cā euphonie
Et cor̄ di. Lucan̄ in v. Et nō admisse dirimit suf
fragia plebis. Quare di corripiat̄ in dirimo et di
sertus dictū est supra in quarta ꝑte in c de meta
plasmo in sistole. uide eciam in disertus.

Diripio. pis. diripui diripere direptū. ex di et ra
pio. pis. Et cor̄ ri. et est diripē diuisis modis ul'
in diuisas ꝑtes rapē. uastare. diuellere.

Dirumpo. pis. dirupi diruptū. ex di et rumpo.
pis. et est dirumpē in diuisas ꝑtes rumpē. scindē
diuidere. vn̄ diruptus. ta. tū. scissus diuisus. Dan̄
quartodecimo. Et diruptus ē draco pnl' prod̄.

Diruo. is. dirui dirutū. ex di et ruo. is. cōponi
tur. Et ē uēbum actīm. Et cor̄ ru in sup. et ē diru
ere destruē. in diuisas ꝑtes ruē euerere. deijcere.

Diruptus. in dirumpo. pis. uide.

Dirus. ra. rum. in dira uide.

Dirutū est supinū de diruo. is. Et cor̄ pnl'. Sed
diruptū ꝑ pt est supinū de dirumpo. pis.

Dis. ditis. a dito. tas. dr̄ h̄ et h̄ ditis et h̄ dite.
genitō ditis. i. diues. ſ neutꝝ in singulari non ē
in usu. ut ṗs asserit. Et compatur. ditior issimus
vnde diciter. cius. me. aduibium. Item h̄ dis ditis
. i. pluto a ditando. q̄ nostris mortibus orbem suū
ditat. s̄m hug. Pap uero dicit. Dis diues opulen
tus. h̄ et h̄ dis. huius ditis. h̄ dite debuit facere.
quod singulare neutꝝ non est in usu. ſ pluraliter
dicia. Et ṗs in vj libro dicit. In is desinentia lon
gam cuiuscumq; sint generis latina ablata s. ad
dita tis faciūt genitm̄. vnde h̄ lis litis dr̄ et hic et
h̄ dis ditis. Vn̄ hij et hee dites et h̄ ditia. Cuius
ntm̄ singularem neutꝝ in usu non inueni. Debet
tamen s̄m anologiā h̄ dite esse. Nam in is finiri
neutꝝ non p̄t. supple si sit declinabile. qd̄ dico ꝓp
ter semis qd̄ est omnis generis. ſ indeclinabile

Dis grece bis latine dr̄. Item dis et di semꝑ in
ueniūtur in compōne. Cū quibus autē dcōnibus
componat̄ dis et cū quibus di. dictū est sup̄ in ṗ
ma ꝑte in c de sillaba ubi agitur de. s.

Discalcio. as. aui. are. i. calciamenta extrahere
et componitur ex dis et calcio. as.

Discedo. dis. discessi discedere in diuisam partez
cedere. et componit̄ a dis et cedo. dis.

Discepto. as. aui. are. i. disputare contendē usur
pare. iudicare. Et ut dic̄ ysid̄. Iudex dcūs q̄si ius
dicens populo siue q̄ iure disceptet. Iure autem
disceptare est iuste iudicare.

Discerniculū. li. pnl' cor̄ ornamentū u̇ginale. ul'
acus cuꝫ qua discernit. i. diuidit capillos. et dr̄ a
discerno. nis. in cerno est. ¶ Discerno nis

Discerpo pis discerpsi uēbū actīm. i. diuisis modis
carpe. i. scindere. laniare. euellere. ex dis et carpo

Discerpi p̄teritū de discerpo pis ¶ dis componit̄.

Discidiū. dij. a discindo. dis. h̄ discidiū. dij. sepa
tio diuortiū. dictū q̄ quis a pacto discedit. vn̄ dis
cidiosus. sa. sum. qui freq̄n̄s est in discidijs. et q̄
discidia amat. Potest et dici discidiū a discido dis

Discinctus ta. tū. i. deligatus. remissus. incōposi
tus. a dicingo. gis. quod ē deligare. qd̄ cōponit̄
a dis et cingo. gis. Reg li iij. c. xxij. Non glorie?
accinctus eque ut discinctus.

Disciplina. a disco ul' discipulus dr̄ h̄ discipli
ne. q̄ discit̄ plena. Et est disciplina in discipulo.
ſ doctrina in magistro. facultas ul' professio uel
scientia in utroq;. Et licet sint idem disciplina et
doctrina et facultas ul' ꝓfessio ul' scientia. Scien
tia tamen ex diuisitate subiectoꝝ accipit diuisita
tem uocabuloꝝ. Vel s̄m quosdā dr̄ disciplina a
displiceo. ces. quasi displicentia. q̄ discentibus ab
q̄n̄ displiceat. Et inde disciplino. as. i. docere. ul' li
berare ul' admonere. et castigare. Et inde discipli
natus. ta. tū. Et componit̄ indisciplinatus ta tū.
id est non disciplinatus.

Discipularis. in discipulus est.

Discipulus. a disco. cis. h̄ discipulus. li. q̄ addis
cit. et hinc h̄ discipula. le. et h̄ discipulatus. tus.
tui. et hic et h̄ discipularis et h̄ are. et discipulo
las. i. discipulū docere. erudire. uide in responsum

Disco. cis. didici discitū. i. cognoscere ul' scienti
accipē. Disco componit̄ addisco addidici. i. ualde
discere. Condisco. cis. i. simul discere. Dedisco. is. i.
obliuioni tradere. Edisco. cis. i. euidenter discere.
Redisco. cis. i. iteꝝ discere. Et nota q̄ disco et cō
posita ab eo habent supinū ſ non in frequenti
usu. Vnde ṗs q̄n̄ dicit disco carere supino q̄nq; di
cit habere. Item scias q̄ disco et omnia ab eo cō
posita faciūt p̄teritū in didici et supinū in discitū
Item disco ꝓ cognoscere actīm ē. et similiter ab
eo composita s̄m q̄ redolent illā significacōnem
Itē disco ꝓ capē scientiā neutꝝ est et similit' ab
eo composita s̄m illam significacōnem.

Discoforus pnl' cor̄. discū ferens. Vnde Jeroni.
in prologo daniel'. Cū uero ad abacuc uenerat et
de iudea ad caldeam raptū discoforum lectitabat

Discolor. oris. cō. ge. ex dis et color. Et cor̄ co
uide in color. Jē xxij. Nunquid auis discolor he
reditas mea michi. Et ut dicit pap. Discolor ali
um colorem habens. mutatus a ṗmo colore nō
habens colorem quem debet.

Discolus. la. lū. pnl' cor̄ discors a scola. indoctus
p deota. illr̄ātus. a scola diuisus et diuisus. Et p̄t
componi a dis et scola. Petri ṗma c ij. Non tm̄
bonis et modestis sed eciam discolis.

Discooꝑio. ris. ex dis et cooperio componitur

Discordo. das. uide in discors.

Discors. cor cōponit̄ cum dis. et dr̄ h̄ et h̄ dis
cors. dis. q̄i diuersi cordis ul' q̄i deorsum a corde
alterius. Vnde h̄ discordia. die. Et inde discordio
sus. sa. sum. Item a discors discordo. as. aui. are.
uēbū neutꝝ et absolutū. i. diuisum cor habere dis
¶ sentire

Discrecō. a discerno. nis. hec discretio
onis. i. diuisio. scientia. discussio quaꝝlibet reruꝫ
consideracō ad quid tendant. Et ut dicit quidā
poeta. Omnibus in rebus res est discretio summa

Item discrecō est attribucō actus ul' passionis
aliquibus cū exclusione alicuius ul' aliquoꝝ. uid
in narratio. et in zelus.

Discrimen. a discerno. nis. h̄ discrimen. inis. i.
ꝑiculū uite. Aliquādo discrimen ē capitis. Aliqn̄
dr̄ dcā sepacō in duo. Vel s̄m pap. discrimen est

piculū distantia.labor.a discernēdo.q̄ꝛ aliquando
duaꝝ reꝝ sepacō ōndit que coniūcte esse pn̄t ut
in ornamentis mulieꝝ. vnde discriminalia dicūt
que diuidūt capillos ꝑ mediā frontē.uide in dis

Discriminalis.a discrimen dr̄ h̄ et ¶criminalis
h̄ discriminalis et h̄ le.quod diuidit.et h̄ discri
minale.lis.Et sunt ꝓp̄e discriminalia quibus cri
nes diuisi religantur.q̄ꝛ caput mulieris a uiro dis
cernant.ul' capillos inter se.ꝫm hug̊. Vel ut dic̄
pap.Discriminalia mulieꝝ capitis ornamēta dcā
q̄ caput mulieris a uiro discernūt.ul' crines diui

Discrimino.as.aui.are.i.diuidere.separe ¶dūt
et dicitur a discrimen.Et corripit mi.

Discumbens.tis.omnis generis ad discū sedēs
fercula sumens.a discumbo.bis.uide in cumbo

Discursim aduerbiū.i.passim ul' sparsim.a discur

Discurso.sas.uerbum frequentatm̄.i.fre ¶ro ris
quenter currere.et formatur a discursu ultimo supi̅o
de discurro.ris.ri sum.su.u.in.o.

Discus.a scus qd̄ est rotundū dr̄ h̄ discus.ci.i.
scutella que olim et scus dicebat̄.sicut et discus
a rotūditate.ꝫ nūc discus dr̄ q̄ꝛ det escas.i.fercu
la apponat.Vel pocius ē ethymologia discus q̄si
dans escas.vnde h̄ disculus.li.dimi.Et nota q̄
discus ꝓp̄e est scutella et non mensa.licet pro ea
ponat̄ q̄n̄q; ꝫm metonomiā.et a discus dcūs est
discus ludus plumbee scutelle.et ipsa plūbea scu
tella q̄ꝛ ipsa plumbea scutella facta erat ad simili
tudinē scutelle.et in aerem ꝓijciebat̄.qui ludus
nūc dr̄ ludus ꝓijciendi lapidem. Vnde oracius in
poe.Indoctus q; pile destine trochine quiescit.Dis
cus eciam dr̄ mapa ul' mensale.vnde et animalia
dicūtur apparuisse petro in disco.qd̄ alibi lib̄ actu
um aplōꝝ lintheū uocat.De predictis u̇sus.Dis
cus scutellam mensam notat atq; mapellam.ul'
sic et plenius.Est discus ludus discus q̄; regia mē
sa.Discus scutella tibi sit discus quoq; mapa.

Discutio tis discussi discussum uerbum actm̄ com
ponit̄ ex dis et cutio.tis.Et cor̄ cu.et est discutē
subtilit' indagare.ul' quatere.disiūgere.Potest eē
componi ex dis et quatio.tis.vnde discussus.sa.
sum.et h̄ discussio.onis.i.subtilis inquisicō ul' ex

Disertus.ta.tū.dissero.ris.cōponit̄ ¶aminacō
ex dis et sero.ris.et ē disserere tractare.dicere sa
pienter loqui cōfirmare exponē declarare eloqui
lucide Vnde disertus ta tū nomen.i.sapiens elo
quens et facūdus Et ut dicit hug̊ Subtrahitur u
nū s quis sint duo in uerbo pticipio et uerbali ut
dissero dissertor dissertus. Vn̄ et pma cor̄.Orac̄
fecūdi calices quē n̄ fecē disertū.Et sap̄ x.liguas
infanciū fecit disertas.Et comparat̄.tior.simus.
Vnde diserte ul' disertim.tius.issime.aduerbiū.et ē
diserte lucide.sapienter.distincte.Et hec disertitu
do inis.diserta locucō. Itē a dissero diserto tas fre
frequenter disserere.diserte loqui.Inuenit̄ eciaz
disero.ras.ꝑ vnū.s.id est disertū facere.et tūc de
riuatur a disertus.a.ū. Item dissero componitur
cōdissero.ris.Et ita uult hug̊ q̄ disertus nom̄ deri
uat̄ a dissero.ris.et subtrahat̄ inde vnū.s.Alij
dicūt cū quibus ego.q̄ disertus componit̄ a di et
ars interposita.s.Vnde dicit magister bene q̄ di
sertus nomen.i.facūdus.ꝑ vnū.s.scribit̄.et com
ponit̄ a di et ars.interposita.s.Cū uero est ptici
pium scribit̄ ꝑ geminū.s.Item scias q̄ licet di
ꝓducatur ubiq;.Di tamen in dirimo mansit bre
uis atq; disertus.¶Vnde h̄ nota q̄ sistole q̄n̄q;
fit ꝓpter liquescentiā sequentis littere ut apd̄ ora
ciū. Regis opus sterilisq; diu palus apta q; remis
liquescit eniz s.ultima huius nominis palus.in
scansione metri.Quod eciā fit apud catonē.Qd̄
nosti fem̄ n̄ rcē noli silē.q̄i dicat noli ilē.et iō di
rimo et disꝫtus cor̄ pmas q̄ sunt naturalit' longe.
q̄ꝛ dirimo componit̄ a dis et emo.et disertus cō
ponit̄ ex di et ars Et interponit̄.s. Item ps̄.in tc̄
tatu ꝓpōnum dicit.q̄ di ꝓpō ubiq; ꝓducitur.ex
cepto dirimo et disertus.ut ibi habet uideri.

Disgruo.uis.ui.utū.ex dis et gruo.is.et ē dis
gruere disconuenire discordare.

Disijcio.cis.disieci disiectū.componit̄ ex dis et
jacio.cis.et est disijcere diuersis modis iacere.disp
gere separe.diuellere diruere.

Disinteria. Interia quod est intestina componi
tur cū dis qd̄ est diuisio et dr̄ h̄ disinteria.terie.
pn̄l' acuta.i.diuisio continuacōnis.i.ulceracio in
testinoꝝ.et fit antecedenti fluore.quem g̊ci diar
riam uocant.et inde enteria ꝑ e ul' interia ꝑ i pt̄
scribi in pma silla.Et ꝫm hoc pt̄ dici disenteria
ul' disinteria.et ita i ul' e pt̄ esse quarta lrā.Pap
uero dicit.q̄ disinteria est sanguineus fluxus uē
tris.cum excoriacōne intestinorum.

Disligo gas aui.et deberet dici diligo.as a di et
ligo.gas.ꝫ interponitur.s.causa drn̄cie a diligo
gis.Inuenit̄ eciā in eodem sensu disligo.gis.tcie
cōiugationis.sicut dicit hug̊.Et corripit li.

Disnoicus.i.suspiriosus qui plus recipit q̄ emit
tit.Et uidet̄ esse compositū a dis quod est diuisi
o ul' diuersum et noicus quod est infirmus.In̄ dis
noycus qui non equo mō recipit ul' emittit.

Dispectus.ta.tū.in dispicio.cis.uide.

Dispello.lis.dispuli dispulsum.i.diuersis modis
ul' in diuersas ptes pellere.Et componitur a dis et
pello pellis pellere pulsum.

Dispendiū.a dispendo.dis.dr̄ h̄ dispensa.se.et
h̄ dispendiū.dij.i.nimia largitas ul' nimia dispē
sa.Et dispendiū dr̄ qd̄ est contrariū compendio
.i.longum et inutile.Vnde dispendiosus sa sum.
longus et inutilis.et dispendiose.dispendiositas.ꝫ
hug̊.Pap uero dic̄ dispendiū dāpnū ul' detrimentū

Dispendo.dis.dispendi.ex dis et pendo is.Et ē
dispendere largiter donare.expendere ul' ordinare
diuidere.vnde h̄ dispēsor.oris.et dispensorius a
um.et hec dispensa.se.

Dispensa.in dispendium exponitur

Dispenso.sas.saui.uerbū frequentatm̄ de dispen
do.dis.sum.su.et est dispensare q̄i largit' donare.
diuidere distribuere.disponē ul' deliberare.Vnde
h̄ dispensator.et dr̄ dispensator ꝫm pap cui cre
ditur administracō pecuniaꝝ.q̄ꝛ prius q̄ dabāt pe
cuniā non numerabant ꝫ appendebant eam.

Disperdo.dis.didi.ditū.ex dis et perdo dis.vn̄
in ps̄.Non disperdiderunt gentes quas dixit dn̄s
illis.i.non destruxerunt.deleuerunt diuersis modis

Dispesco.cis.cui.dispescitū debz fa ¶ꝑdiderunt
cē sup̄ dispicē.i.distare separe.Inuenit̄ eē trāsitiū
ꝑ separe ul' diuidere.Et componit̄ a dis et pes
co.cis.qd̄ non est in usu.Quidā tn̄ dicūt q̄ com
ponitur a dis et paco ul' paciscor.ul' pasco.

Dispicabilis in dispicio cis est.

Dispicio.cis.dispexi.ctū.ex dis et specio cōpo
nit̄.et est dispicere diuersis modis aspicere ul' in di
uersas ptes.Inde dispcūs.ta.tū.et dispicor.aris.et
inde h̄ et h̄ dispicabilis et h̄ le.Et ut dic̄ papias

Dispcūs contemptus.Dispeccō fastidiū superbia.
Displico.cas.penl' cor̄.a dis et plico.cas.et est
displicare deorsum a plica ponere.
Displosus ul' diplosus.sa.sum.i.dissutus.aper
tus.diruptus.uide in plaudo.is.
Dispolio.lias.componit' a dis et spolio.as.et
abijcit' vnū.s.et ē dispoliare diūsis mod̄ spoliare
Dispūctor.dispungo.gis.componit' a dis et pū
go gis.et est dispungē diuersis modis pungere
ul' dispensare ul' donare.ul' deorsum a puncto fa
cere et expellē.Itē a pūgo componit' expungo is
ext' pellē extra pūctū scripcōnis ponē et delere.et
hinc dicimus expūctores et dispūctores eos qui
expellūt alios ab hereditate.et delent noīa eoꝝ
de tabula testamenti.ul' eos sic dicimus qui in sig
nandis p̄erant testamentis.et eoꝝ inserebant punc
tos qui erant in hereditate.ul' eoꝝ quociens ex
pediebat auferebant qui erant exheredandi.
Dispūgo is.ex dis et pūgo.uide in pungo gis.
Disputo.tas.taui.ex dis et puto.as.et ē dispu
tare diūsa putare in loquēdo.ul' loquendo dissen
tire.ul' disputare est diūsa racōne mentis pquirē
ut ad rei ueritatem possit puenire.vnde h̄ dispu
tator.toris.et hinc disputatorius.ria.rium.
Disquiro ris disquisiui disquisitū.i.diuersis mo
dis querere et inuestigare.Et ꝓducit qui.et com
ponit' ex dis et quero.ris.mutato e in.i.
Disseco.cas.ex dis et seco.as.et est dissecare di
ūsis modis secare.dirumpē cruciare.Et corripit
se.Actuū vij.Audientes autē hec dissecabantur
Dissensio.onis.fe.gen.a dissen [cordibus suis]
tio.tis.et est dissensio diuisio discordantia.
Dissentio.tis.et dissentior.tiris.in eodem sensu
discordare discrepare.q̄si diūsa sentire.vn̄ dissen
sio.et h̄ dissensus.sus.et dissensim.i.discordāter
et dissentaneus.a.um.qui facile dissentit.et com
ponitur dissentio a dis et sentio sentis.
Dissepio.pis.a dis et sepio.pis.et est dissepire
diūsis modis sepire ul' sepem remouē discludere
Dissero.ris.in disertus est. [et producit se]
Dissero.ex dis et sero.seras.componit' dissero
ras.i.diūsis modis serare.ul' seram remouere ul'
Dissicio.cis.dissiciui dissectum [apire.et cor̄ se]
componit' ex dis et seco.cas.Et ē dissicere.sepa
re remouere.Et cor̄ si.Ambr̄.Illi ueteris milicie
more dissicere hostium cuneos.
Dissiciui est preteritum de dissicio.cis.
Dissideo des.i.discordare.disconuenire.in diūsa
pte sedere.vnde dissidenter.et h̄ dissidentia.Et cō
ponit' dissideo ex dis et sedeo.des.Et cor̄ si.Oui
dius epy.A ūbis facies dissidet ista tuis.et a dis
sideo.ul' a disside hoc dissidium.dij.
Disside.dis.i.discordare.disconuenire.in parte
diūsa sedere quasi idem signat cū dissideo.des.Et
componit' a dis et sido.dis.Et prod̄ si.Vn̄ in iiij
lib' mor̄.q̄i in pn̄cipio dicit g̃g̃.Sed dū a semet
ipsis p contrarietatem dissidunt.lectorem ad in
telligentiam ueritatis mittunt. [salio lis]
Dissilio.lis.ex dis et salio.lis.et cor̄ si.uide in
Dissillaba.ex dis et sillaba componit' dissillꝰ
ba.bū.i.duaꝝ sillaꝝ.Et prod̄ p̄mā pōne.Vn̄ in
doctri.Non sine compositis dn̄t dissillaba demi
Dissino.is.siui.sitū.i.diuidere separe.et cōponi
tur a dis et sino.et cor̄ si in pn̄ti et in supino
Dissipo.pas.paui.patū.componitur.a dis et si
po.pas.et cor̄ si.et est dissipare dispergere.dimi

Dissitus.ta.tū.penul' correp̄. [nuere destruere]
.i.separatus.Et dicitur a dissino.nis.
Dissiui est p̄teritū de dissino.nis.et producit si
Dissoleo.les.in soleo soles est.
Dissono.as.ex dis et sono.uide in sono.
Dissopio.is.ꝓd so sic sopio is uide in sopio is
Dissulto.tas.in salio salis est. [gendi.]
Dissuria arida urine digestio ul' difficultas min
Dissutus.a dissuo.is.ui.utū.quod componitur
ex dis et suo.is.d̾r dissutus.ta.tū.penl' prod.et
est dissuere disiūgere.suturam frangere.
Distendo.dis.di.ex dis et tendo.uide in tendo is
Disticiū.dya quod est duo componit' cū sticio
qd̾ est ūsus et d̾r h̄ disticium ul' disticon et h̄ dis
ticiū inuenit' .i.carmen ul' opus duoꝝ ūsuū.vnd̾
theodolus.Quos in disticij carmen complexeris
enni.Item disticon d̾r qddam genus d̄ndi cū scꝫ
autor totū loquit' p se.sine psona introducta
Disticon in disticium est.
Distineo.teneo nes componit' cū dis et d̾r dis
tineo.nes.nui.i.detinere.ul' separe uel in diuisam
ptem et oppositam tenere.
Distingo.gis.xi ctū.distingere.i.tinctur.ā aufer
re.a dis et tingo.gis.componit'.et scribit' sine u
Distinguo.a dis et stinguo.is.xi.ctū.et abijcit
unū.s.et ē distinguē d̾terminare.designare diuide.sep
are pūctare.discernere.et inde distinctus.ta.tū.et
h̄ distinccō.onis Distinccōnis autē tres sūt spēs scꝫ
colum.coma.periodus.De quibus dictum est su
pra in quarta parte in fine.
Distiti pnl' cor̄ preteritum de disto.
Disto.tas.distiti.stitū.pnl' prod.et distatus in
inuenit'.et componitur a dis et sto stas.et ē dis
tare differre remotū esse.in diūsa pte stare uel a
re.vnde distanter distancia.Et componitur indis
Distribuo.is.ex dis et tri [tanter indistancia]
buo.is.et est distribuere diuidere diuisis diuersis.
ul' diuisis diūsa tribuere.uide in tribuo.is.
Districtus.a distringo.gis.d̾r districtus.a.ū.se
uerus asper austerus.Et comparatur.
Distringo gis.distrinxi districtum.et abijcit' n.
in supino.causa euphonie.et est distringere diui
sis modis stringere.Item distringere.i.ampliare
stricturaꝫ remouere.ul' leuit' tangere.et in hac ul
tima significacōne p̄t sumi ezech xxij.ubi dicitur
teneꝝ distringam.Et in ꝓlogo amos.ubi dicitur
Ruborum mora distringens.
Distrophos d̾r oda illa que semp in secūdo uer
su repetit uarietatem ūsus.uide in strophos.
Diteo.tes.esse uel fieri diuitem.Inde ditesco is
inchoatiuum.Et deriuatur a dito.tas.
Ditior.h̄ et h̄ dis et h̄ dite.i.diues.de quo su
pra dixi in loco suo.Et compatur ditior simus
vnde diciter.tius.sime.adūbia.vnde dicitas atis
Ditissimus.a.ū.ualde diues.suplatiū de ditis
Dito.tas.taui.tare.i.diuitē facere.et est actiuū
cū omnibus suis compositis si qua habꝫ.et inde
ditatus.ta.tū.diues fcūs.Iē v.Ideo magnificati
sunt et ditati sunt.Et prod̄ di.Vnde in auro.Qd̄
replet angelicus ditat et ornat honor.Inuenitur
eciā dicto.tas.p ct.et tūc est freqūtatiū a dico is
Diu aduerbium tempis d̾r a dies.et accipit' pro
determinato spacio tempis et p indeterminato si
cut dies.Vnde p compacōnem h̄ et h̄ diucior et
h̄ diucius.et diutissimus.ma.mū.Et iū diuciu
me.adūbia que magis sunt in usu q̄ precā no

mina. Et p componez interdiu. aliqdiu. et qdiu
Potest etiā qdiu esse due ptes. Pap sic dicit. diu
multo tempe tarde. Si autē est vna ps quandiu
Diualis. a diuus dr hic et hec di dr debet scribi p n
ual et hec le. i. diuinus. vn diualis dr pnceps uel
impator qui quasi deus habebatur. Et prod ua
Diuendo. diuendis. diuendidi diuenditū id est
diuise uendere. Et componit a di et uendo dis
Diuentilo. las. ex di et uentilo componitur. i.
diuersis modis uentilare. Et corripit ti.
Diuisidiniū. a diuisus. sa. sum. et dino. nas. com
ponit hoc diuisidiniū. nij. i. locus ubi diuise uie con
iunguntur. qr illuc diuise uie adinant. ul illic uia
indinatur ad diuersa. quod alit grece dr hec ethrodi
ti. ti. Item ethrodita siue diuisidinia dnr quedā
nomina in arte gmatica qi ad diuersa se indinātia
scz que indinant se ad diuersas dcōnes in diuersis
casibus. ut iupiter iouis. ul ad diuersas significati
ones. ul diuersas dedinacōnes. ul diuersa genā in
diuersis numeris. ut uespera uespere. uas uasa. celū
celi. Vnde ps in libro construc. Itaqz ethrodita. i.
diuisidinia necessario consequit aliquis ntūs ap
tus genitō ex quo relique figuracōnes tam casuū
qr numerox reddūtur. Et nota qr in codez sensu
inuenit hec et hec diuisidinis et hec ne. De nomine et
ethrodito dcm ē in iij pte in tctatu de genere no
Diuisifico. cas. caui. i. diuersa facere. Et minū g
componit a diuisus et facio. Et corripit fi.
Diuisifinium. nij. in bifinium exponitur.
Diuiso. sas. fre. de diuito. tis. i. freqnter diuitere
Item inuenit diuiso. sas. i. uariare. et tūc cōponit
Diuisoriū. a diuito. tis. dr hec di a di et uiso sas
uisoriū. rij. diuisitas uiarū scz ubi uiator ad callez
diuitur. ul locus remotus ab alio ul receptacu
lū scz hospiciū ul hospitale. et dr diuisoriū. ul qr
illuc diuitimus ul qr ex diuersis vijs ibi cōueniat
Vnde in luc. Non erat ei locus in diuisorio. Et ie
ix. Quis dabit me in solitudinē diuisorium uiato
rum. Et ut dicit glosa sup luc. Diuisorium est do
mus inter duos muros duas habens ianuas. ut
scz ex diuersis vijs recipet aduenientes. Et signifi
cat ecclesiam inter paradisum et mundum.
Diuisus. a diuito. tis. dr diuisus. sa. suz. i. diuisus
separatus. non concors. malus. et compat. vn hec di
uisitas. tis. i. uarietas. et p componem diuisifico as
Diuiticulū. a diuito. tis. hoc diuiticulū. li. flexus ui
arum ubi vna uia diuitit ab alia uia uel ipse cal
lis per quem diuertimus ab alia uia quasi diuersa
uisa uia. Inde et diuorciū. qi diuisū. i. uia ul semita
in diuisum tendens. Et ponit generaliter diuiticu
lū ul diuorciū p sepacōne ul diuisione et subtez
fugicōne. vnde et diuorciū dr inter uirū et mulie
rem quocienscūqz dissoluto matrimonio alter
eorū alteras nupcias sequit. sic dictum a flexu ui
arum. i. uie in diuersa tendentes.
Diuerto. tis. in uerto. tis. est.
Diues. a dito. as. hic et hec diues. tis. pecuniosus si
ue utatur siue non. locuples fundis qi loculis ple
nus. fortunatus. subito factus btūs honestus mo
ribus et honore usus. felix qui habet et utit. vn
ps dicit qr diues ptinet ad quantitatē extnsecus
accidentiū sz felix ad qlitatē Itē sepe inuenit diues
potentia et uirtutibz potens qi deo pximus sz ethy
est non deriuacō. Et compat diues diuicior diui
tissimus. qui compatiuus et suplatiuus nūc ī usu
non sunt. quāuis in autoribus inueniant Vnde
ouid epr. Opida sunt regni diuiciora [illegible]
ues hec diuiae arū. Et nota qr ut dicit beda. Ali
ud est pecunias habere. aliud amare. multi habēt
et non amant. multi non habent et amant. Item
alij et habent et amāt. Alij nec habere nec ama
re se gaudent. qui tutiores sunt. qui dicere cum a
postolo pnt. Michi mūdus crucifixus est et ego
mūdo. Vnde et salomon ait. Non qui habet sed
qui amat diuicias fructus non capiet ex eis. Itē
vindocinensis dicit. Non rerū cumulus sz sufficien
tia mentis. Ditat sufficiant paucula diues eris. ui
de in uolūtas. Item scias qr diues est cō. ge. de
dinacōne. sed omnis construccōne. Et pt adduci
mas. fe. et neutro generi satis ppe. sz non in qua
libet sui terminacōne. qr qualitas acci desinentis
in em et forma pluralis in es nullo mō possunt
neutro generi adaptari. vnde nichil est. habeo di
uitē regnū ul diuites regna. sz alie terminacōnes
eius pnt neutro generi adaptari. ut diues regnū
Vnde ouidius. Addidit externo marmore diues
opus. Vnde quidā. Tem ul res neutrū fugiūt sed
Diuiciosus. a diuicie dr diuicio cetera sumūt
sus. sa. sum. copiosus. plenus diuicijs. Et compat
Vnde hec diuiciositas. i. copiositas.
Diuidens. duo componit cū dens et dr hic diui
dens tis. i. ouis ul agnus duos tantū hns dentes
Item diuidens. tis. omnis generis pt esse pticipiū
Diuidia. a diuido. dis. hec diuidia de diuido. is.
die. i. discordia ul bellona. Vnde diuidiosus a ū.
. i. discordiosus qui p suā discordiā alios diuidit
et discordare facit. qui et diuisiosus dicitur.
Diuidiculū. a diuido dr hoc diuidiculū. li. i. castel
lum in diuisione terrarum positum.
Diuido. a di et uido dis tercie coniug. sz antiqs
componit diuido. dis. si. sum. i. partim ul qi diui
sis modis uidere. Quidā tamen dicūt qr ē cōposi
tū a di et uia. Inde diuido. i. diuisas uias do. sz ethi
mologia est. Vnde diuisus. sa. sum. et diuisiuus a
ū. i. diuisus ul diuidens. Et p componem indiui
sus sa. sum. et indiuisiuus. a. ū. Item a diuido hic et
hec diuisibilis et hoc le. Vnde diuisibiliter adūbiū. et
hec diuisibitas tatis. Et p componem indiuisibil
indiuisibile. indiuisibiliter. hec indiuisibilitas. Diui
do componit condiuido. Et cor ui. Quot autē an
tiquitus uido. dis. fuerit tercie coniug. patet p il
lū uersuz cathonis. Hoc uide ne rursus leuitatis cri
mine dampnes. qr de ibi corripit. cū impatiuus
secunde coniugationis desinat in e productam.
Diuiduus. A diuido dr diuiduus. a. ū. quod di
uidit ul diuidit. vnde hec diuiduitas. tatis.
Diuinus. a diuus dr diuinus. na. nū. quod ē de
orum ul ptinens ad deos. et diuini celestes deifi
cati. et diuini qui tractant de deo. qui magis ppe
dicūtur theologi. et diuini qui diuinant qsi deo
pleni. diuinitate eni se esse plenos simulant. et as
tucia quadam fraudulenta hominibus futura cō
iectant. et a diuinus. ni. hec diuinitas. tatis. et diui.
nitus adūbiū ex dijs ul ex deis factū. et diuino
nas ūbum neutrū cū omnibus suis compositis. et
prod ui. Et ut dicit uarro. quatuor sunt genā di
uinacōnis. uide in aeromancia et geomancia
Diuisiosus. a. ū. i. diuidiosus. in diuidia uide
Diuisoriū. rij. dr cella ab alijs diuisa. et dr a di
Diuoltres uilissime meretrices qui se uido dis
sua qz grā numorū prebent Et dicūtur diuoltres
quasi desideriū uolentes ul quasi p numo uolute

Uide in diouolares.

Diuortium in diuerticulum exponitur.

Diurnus. a diu ꝗ ꝙ accipit̃ ꝓ determinato spa
cio temp̱is d̓r diurnus. na. nū. i. vnius diei. uel
Dius dia diū. i. diuinus ¶ durans p̱ vnū diem
et sanctus. Et dicitur a deus.

Diutinus. na. nū. pnl̓ cor̓. in diuturnus est.

Diuturnus. a diu ꝯm ꝙ accipit̃ ꝓ indetermina
to spacō temp̱is d̓r diuturnus. na. nū. qđ habet
indeterminatā significacōnem temp̱is. sicut diur
nus habet determinatā. et diutinus. na. nū. in eo
dem sensu. i. longus ꝓlixus diu durans continu
ans. et d̓r diutinus. na. nū. a diu sicut diurnus. ꝯ
hug̃. Pap̱ uero dicit. Diutina dicta ab eo ꝙ diu
durauerit. diuturna a ꝑpetuitate dcā q̃si eterna.

Diuulgo. a di et uulgo. as. d̓r diuulgo. as. aui.
are. i. diūsis modis uulgare. publicare. omnibus

Diuus. a deus d̓r diuus. ua. uū. ¶ notū facere
. i. deificatus. ꝫ deus semp̱ est. diuus uero fit. q̃si
qui ex mortali fit immortalis. Vnde ꝯm pap̱. di
uus d̓r deus ul̓ impator qui post mortem uelut
deus habet̃. Et scias ꝙ diuū et diuo qūqꝫ ponūt̃
adūbialiter. sub diuo. i. sub celo ul̓ extra tectum
sub solo aere et nudo. et cum ꝓpōne d̓r sub diuo

Do das dedi datū dare. i. dono trado concedo.
p̱cior. vnde h̓ dator. toris. et datus. ta. tum
vnde h̓ datio. onis. et h̓ datū. ti. Do componitur
cū ad et d̓r addo. dis. et cū ab et d̓r abdo. is. i. ab
scondere. remouere. et cū con et d̓r condo. dis. qđ
componit̃ abscondo recondo. Item do componit̃
cū circū et d̓r circūdo. das. circūdedi circūdatum.
Item cū cretū et d̓r credo. dis. et cū de et dicit̃ de
do. dis. et cū e et d̓r edo. dis. et cū in et d̓r indo is
et cū pro et d̓r prodo. dis. Et cū per et d̓r p̱do is.
Et cū p̄ et d̓r predo. is Et cū pessum et d̓r pessun
do. das. Et cū ob et d̓r obdo. dis. Et cum re et d̓r
reddo. dis. Et cū sub et d̓r subdo. dis. Et cū trans
et d̓r trado. dis. et abijcit̃ ns. Et cū venū et dicit̃
venūdo. das. Et ex eisdem componit̃ uendo dis
quod componit̃ diuendo. dis. ¶ Et nota ꝙ do et
omnia ab eo composita transeūt ad terciā coniu
gacōnem. exceptis tribus. circūdo pessundo et ve
nūdo. que remanent in p̓ma. ¶ Item omnia ūba
composita que sunt tercie cōiugacōnis faciūt p̄
teritū in didi et sup̱ in ditū. composita tamen a
condo ut abscondo et recondo habent duo p̄terita
scꝫ in didi et in di sine geminacōne et duo supi
na scꝫ in ditū et in sum. ¶ Item hec silł'a da cor̓
in hoc ūbo do das ubiqꝫ. et in ūbo et in p̱ticipio
et in supino. Vnde dicendū est circūdabam circū
dare circūdatus et cetera ut semp̱ da corripiatur
ubicūqꝫ inuenit̃ ante finē in hoc ūbo. Ex h̓ patꝫ
ꝙ uerecūdor. aris. et iocūdor. aris. non sunt com
posita a do das cū ꝓducant a pnl̓ in uerbo p̱tici
pio et sup̱. Et scias ꝙ do dedi facit sup̱ datū. et sta
ti statū a cor̓ et eađ cor̓ in compōne. ut circūda
tū et prestatū. ul̓ mutat̃ in i breuē. ut redditum
prestitū. Item do cor̓ p̓mam in p̄terito ut dedi cū
compositis omnibus ut circūdedi. ꝫ in alijs poli
sill'is de prođ pnl̓ ut uenūdetur. Vnde uersus. In
ūbo do das si sit polisill'a dicas. ꝙ de longatur ꝫ
da semp̱ breuiat̃. Preteritū det̃ breuibus tamen
et breuiet̃. ¶ Hic tamen attende ꝙ satisdare ač
pnl̓ ꝯm usum. cū deberet eam ꝯ̃uare cū sit huis
sicut circūdare. Item composita a do et monasil
labis ꝓpōnibus tercie cōiugacōnis sunt. ut trado.

dis. Circūdo autē p̓me est. ꝙ circū dissillabū ē et
magis adūbiū. Vnde ūsus. Ad terciā transit do si
monasill'a detur. Sed redit ad p̓mam dissillaba
si societ̃. ¶ Item ut dixi dedi p̄teritū cor̓ p̓mam.
ꝫ dedi infinitiuus de dedo. dis. prođ eandem. Vñ
quidaꝫ. Multis multa dedi que nūc cup̱em in de
di. ¶ Et scias ꝙ do est ūbum actm̄ tamen passi
uū in p̓ma p̱sona p̄n̄tis indicañ scꝫ dor. non est
in usu. sicut nec for. uide in tercia p̱te ubi agitur
de ūbo. Et scias ꝙ aliquid d̓r dari multipliciter.
sicut dicam in liberalis.

Doceo. ces. cui. doctū. et hinc ūbalia. Doceo cō
ponit̃ addoceo. ces. i. ualde ul̓ abundanter docē.
Condoceo. ces. i. simul docere. Dedoceo. ces. i. nō
docē. Edoceo. ces. i. ualde docere. ul̓ extra ul̓ sup̱
docere. Predoceo. ces. i. ante docere. Doceo et cō
posita ab eo sunt actiua. Et faciūt p̄teritū in cui
et sup̱ in ctū. Et omnia cor̓ hanc sill'am do ubiqꝫ
Et construunt̃ cū duobus diūsis accusatiuis. vno
designante rem in quā tn̄sit eoꝝ actus. et altero
designante rem cuius respcū ille actus transit in
rem alterius accusañ. ut doceo te ꝯ̃maticam. ꝯm
hug̃. Quidā tamen dicūt ꝙ p̓mus regitur ex na
tura transicōnis. et alius ex ui cause materialis
Verba autē que regunt duos diūsos accusatiuos
in hijs ūsibus continent̃. flagito posco peto do
ceo rogo calcio celo. Induo succingo moneo sil
exuo iūgo. Accusatiuos varios iūgunt sibi binos
Instruo iūgatur sine quo res falsificatur. Et oīa
que similia sunt illis. et que p̱tinent ad doctrinā
et ad dep̄cacōnem et obsecracōnem. ut instruo te
bonos mores. oro te multa. obsecro te hoc. Ex q̃
autē natura predcā ūba regant duos accusatiuos
duplex opinio posita est. et p̄t addi tercia. quia
uidelicet predcā uerba regūt duos diūsos accōs.
ex natura trāsicōnis. hac racōne. ꝙ pertinent ad
duos actus. quicūqꝫ enī docet agit duo. agit ī dis
cipulū quem docet. et agit in artem quā ostēdit.
et ideo duos accusatiuos regunt. ꝫ ꝙ ille transiti
ones sunt diūsaꝝ naturaꝝ non debēt copulari ꝙ
vna transicō est dependens altera p̱ficiens. et hec
opinio magis michi placet. Passiua autem hou
ūboꝝ regunt vnū actm̄. ut tu doceris a me ꝯ̃ma
tica. ¶ Docibilis. a doceo. ces. d̓r h̓ et h̓ docibil. et h̓ le. Diuit
et h̓ le. et p̱ sincopā d̓r h̓ et h̓ docilis et h̓ le. docet
tamen. Nam docilis ē discipulus qui facile doceri p̄t. est
Non enī d̓r docilis ꝙ sit doctus ꝫ ꝙ doceri p̱atus. Docibil̓ uo
enī ingeniosus et ad discendū p̱atus. Ponit̃ tamen oīs doci
ē liber qui facile discit̃ ul̓ disci p̄t. Vñ Ioh vj. Erunt oēs doci
qñqꝫ vnū ꝓ altero. Et nota ꝙ ūbalia in bilis a ū
biles dei. i. dociles. Et nota ꝙ ūbalia in bilis a ū
bis absolutis uenietia sig̃nt accōnē et aptitudinē
agēdi ut risibilis aptus ridere. gressibilis aptus ꝯ̃di
Inueniunt̃ et quedā alia que significant passio
nem et aptitudinē faciendi. ut hec ē uia ꝯ̃dibilis
. i. apta p̱ quā aliquis ꝯ̃diatur. Venientia uero
a ūbis transitis sig̃nt passionē et aptitudinē pa
ciendi. ut amabilis aptus amari. docibilis aptus
disci. docilis aptus doceri. Inueniunt̃ tn̄ quedam
alia que significant actionē et aptitudinē agendi
non semp̱ ꝫ qñqꝫ in quibusdā locis. ut cū pene
trabile ꝓp̓e sit quod facile penetrat̃ ul̓ quod est
aptū penetrari. Inuenitur tamen penetrabile fri
gus. i. aptum penetrare. ul̓ quod facile penetrat
Penetralis ul̓ penetrale interior et secretior pars
domus appellat̃. Docilis ul̓ docibilis componitur

cū in et dr indocilis et indocibilis.i.non docil' uel
non docibilis.Et sciās φ nomina in bilis sig̃nt
aptitudinē ut patuit.Nomina uō in osus signifi
cant plenitudinē.Nomina autē desinentia in bun
dus notant similitudinē.Vnde uersus.Osus ple
num notat.bundus similat bilis aptat.
Docilis penultima correpta in docibilis est.
Docimē.a docco dr h docimen.inis.qd et docu
men inuenit.et cor̄ pnl' tā docimen φ documen.
Dociloquus.qua.quū.qui docte loquit.a doc
tus et loquor.vnde h dociloquiū.qi doctū eloq̃
um.ul' docta et sapiens locutio.Et corripit lo.
Doctrina.a docco.ces.h doctrina.ne.Vnde doc
trino.nas.naui.nare.i.docere.
Doctus.a docco.ces.dr doctus.ta.tū.Et cōpa
tur doctior.issimus.vn̄ h docte.tius.me.Et doc
tim.i.docte adūbium.Doctus componitur indoc
tus.a.ū.et compat.et semidoctus.et dociloquus
Documen pnl' cor̄ in docimen est.Jn̄ documen
Dodona.a do das h dodona ne tū.i.doctrina
.i.dea glandiū.et dodona dcā est quedā silua epi
ri.a dando dona.i.glandes hominibus.Vn̄ dodo
Dogma.a docco dr hoc dog neus.nea.neū.
ma.tis.i.doctrina ul' iteracō doctrine.ul' decretū
consensio.placitū consolacō.Jnde dogmaticus ca
cū.doctus.sagax.prudens.sophisticus.instruēs.ul
instructus ul' consolatus.et dogmatizo.as.i.docē,
instruē.Jnuenit et doma.tis.sine g.pro domo
Dolabra.bre.et h dolabrum.bri.p eodem.scilʒ
p instrumento dolandi scʒ p bipenni.Vnde do
labella.le.et h dolabellū li dimi.uel dolabra dr
qi dulabra qr duo hēat lab.et cor̄ la naturaliter
Dolatilis penultima correpta in dolatura uide.
Dolatura.a dolo.as.dr h dolatura.re.i.dolacō
ul' id quod dolando aufert de ligno.ul' id cū quo
dolatur.Jtem a dolo.as.h et h dolatilis et h le
aptū ad dolandū.et h dolatoriū locus in quo do
Doleo.les.lui.dolitū.i.pati dolorem latur
vnde h dolor.oris.et hinc dolosus.Doleo com
ponit condoleo.les.i.simul dolere compati.vnde
condolesco inchoatm̄.Dedoleo.les.i.non dolere
a dolore cessare.Ouid de remedio.Vincula qui
rupit dedoluit qʒ semel.Perdoleo.les.pfecte uel
ualde dolere.Doleo et oīa composita ab eo sunt
neutra.Et faciūt pteritū in lui et supinū in lituʒ
Et cor̄ do.Esopus.Sepe dolet pietas criminis ar
te capi.Et sciās φ doleo ūbum neutr̄ absolutuʒ
regit p sinodochen actm̄.ut uentrē ul' caput dole
o.Jtē nota φ dolor non ē lesio ʒ lesionis sensus
Dolium.lij.uas terre rotundum.
Dolo.las.laui.lare.i.leniare planare.pparare.
polire.Et est actm̄ cū suis compositis si qua ha
bet.Et corripit ubiqʒ hanc sillabam do.
Dolon.a dolus h dolo ul' dolon.onis.Et sunt
dolones tela abscondita in ligneis uaginis ppter
dolū.et ipse lignee uagine dicūr dolones inter q̃s
latet pugio sub spē baculi.Et dicūr sic qr fallāt et
decipiant ferro cū preferant spēm ligni.Hos uul
gus greco nomine oxos uocat.i.acutos.vnde et
apud medicos acutus morbus oxea uocatur ab
Doloro.as.i.dolorem ha oxi quod est acutū
bere ul' pati.Et dicitur a dolore.
Dolorosus.a dolor.ris.dr dolorosus.sa.suʒ.ple
nus dolore.Et comparatur.uide in doleo les.
Dolosus.a dolus dr dolosus.sa.sum.pnl' prod
.i.insidiosus ul' malignus.qr deludat.ut eniʒ de

cipiat occulta maliciaʒ blandis sermonibus ador
nat.et cōpat.vn̄ h dolositas tis occulta malicia
Dolumen.a dolo as dr h dolumen inis.idem ē
qd dolub.Et prod lu cū ueniat a pma cōiugac.
Dolus.li.mas.ge.i.fraus.malicia occulta blan
dis sermonibus adornata calliditas mentis.et dr
a dolore qr dolorē inferat.ul' dr dolus a deludo q̃i
delus.qr deludat et decipiat.Et fit dolus animo.
Jnsidie loco ul' telo.fraus circa fidem mutuā.et
est dolus cū aliud agit aliud simulatur.Et corri
pit do.Et inde componitur subdolus.
Doma.atis.ge.neu.greci tectū dicūt.Potest eciā
doma dici tectū ul' eciā atriū quod non tegit.phi
siologus.De cʒ pilis eius fiat sub domate fumus
Reg ij li c v dr.Domatū fistulas Et appellat do
matū fistule canales quibus stillicidia deuehebāt
Domesticus.ca.cū.i.notus et uide in fistula
familiaris.q̃i in domo eadem stans.Et deriuat a
Domicellus.li.et dominellus.li.di domus
cuntur a dn̄s p diminucōnem.Jtem a dn̄s h dn̄a
et inde h domicella et h dominella ambo dimin
Domicellus et domicella eciā dicūr q̄nqʒ pulchri
iuuenes magnatum siue sint seruientes siue non
Domiciliū.a domus et ciliū componit hoc do
miciliū.lij.i.domus fastigiū altitudo.et dr sic q̃i
ciliū domus.Dicit tamen q̄nqʒ domiciliū domus
ipsa ul' habitacō ul' mansio ul' uis et potestas h
huius.Jn ps autē ubi dr Sic nocticorax in domici
lio.dicit glosa ul' in pietinis que uulgo dicuntur
ruine ubi parietes stant sine tecto.Dicit autē pa
rietina.ne.quasi parietum ruina.
Domicula domicule.diminutiuū.parua domus
Domiduca ce.penl' cor̄.dr iuno.qr usqʒ ad do
mū puellas maritatas introducere credebat.uide
Domifico cas.penl' correpta in interduca ce.
domum facio.a domus et facio facis.
Dn̄aciones.a dn̄or aris h dn̄acio onis.idem qd
dn̄atus.Dn̄acōnes dicūr eciam quidam angeli Et
ut dicit g̃g Ea angeloꝝ agmina que mira poten
cia preminent p eo φ eis cetera ad obediendum
subiecta sunt dominaciones uocantur.
Dominellus Jn domicellus est.
Dominicus.a dn̄s ul' dn̄a dr dn̄icus ca cū.vn̄
h dn̄ica p pma feria Et h et h dn̄icalis et h le
qd sumitur tā a dn̄ica p illa die.φ a dn̄icus ca
cū.Et ut dicit pap.dn̄icus dies pinde dr.qr in eo
resurreccionis dn̄i nostri a xp̄ianis gaudiuʒ cele
bratur Jtem dn̄icus ci.dcūs est quidam egregius
confessor.pater et institutor ordinis fratꝝ p̄dica
toꝝ Et dcūs est dominicus.q̃si a dnō custoditus.
scilʒ a corrupcōne peccati.ul' dcūs est dominicus
q̃i domini sui custos et ideo glorificandus.Custos
quippe domini sui fuit iste qr uoluntatem domini
sui custodiuit.Custos domini.qr vinee domini sa
baoth custos a domino deputatus.
Dominiū.a dn̄s dr h dominiū.nij.i.ius tutela
potestas.Jnde dominiosus.sa.sum.i.imperiosus.
homo scilicet magne autoritatis.
Dominor.a dn̄s dominor.naris.qd construit
cū genitō ul' cū dtō ūbum deponens.vnde h dn̄a
tio.onis.et h dominatus.tus.tui.dominatio.
Dominus.a domus.qr domui p̄sit.φ autē dici
tur dn̄s q̃i dans minas ul' q̃i dans munus scilʒ
seruiciū.ul' domus munis ul' dans minus scilicʒ
pene.ul' domans manus ethymol' ē.Et componi
tur cū h genitō legum.et dr hic dominus legum.

io est iurisperitus. h qn sunt due ptes dn̄s legū
.i. solus impator. q ipse solus habz potestatem
condendi et destruendi iura.
Domnus. a dominus uł dn̄a dr h domnus. et
h domna. ne. p sincopā quod ppe cōuenit claus
tralibus. s dn̄s uł dn̄a mūdanis. Vnde in eccīa
dr. Jube domne benedicere. et domnus abbas.
Domo. a domus dr domo. as. domui domitum
vincere subiugare mansuefacere. frangere excolē
et hinc ūbalia. et domitus. ta. tū. Quod cōponit
indomitus ta tū non domitus et effrenis insacia
bilis. Domo componit edomo as. i. ualde doma
re pdomo. as. i. pfecte domare. redomo. as. i. iterū
domare. Et a supino domitū fit domito tas fre.
Domo et eius composita sunt actiua. Et faciunt
pteritū in mui et sup in itū. Et cor hanc sillam
do. Esopus. Cui des ipse nota te q gulose doma
Itē. Verbū pone doma p longo culmine doma
Domuncula. cule. diminutiuum parua domus.
Domus. a doma. tis. dr h domus. Genitiuo hu
ius domus uł domi. Et declinat h nomen s qr
tam et secūdam declinationē p oms casus absq
dtō et abltō pluralibus. in quibus declinat tantū
sm quartam. dr enī domibus et nūq domis. ut
dicit psm vij li. ubi agit de dat et abltō plurali
bus secūde declinacōnis. Ntūs tamen pl'is et utūs
scz tam sing q plural dome uł domi nō sunt in
frequenti usu sm secūdaz decli. similiter nec abla
tūs singlaris sm quartā scilz domu. Et scias q
domus ē vnius familie habitaculum. sicut urbs
vnius populi. et sicut orbis domiciliū totius hu
mani generis. Item domus dr cōmixtio viri et
uxoris et eciā familia. s incipit a duobus. Nam
ppe familia ē liberi ex liberis legibus suscepti a
femore dicti et dr domus qi domans manus. et ē
ethimologia. Item animaduerte q domus sm q
est secūde declinacōnis ponit ad modū ppriorū
nominū. non autē sm q est quarte. q ppria no
mina in quarta declinacōne non repiunt. et ideo
bene dr fui domi s incongrue fui domus. Item
in prosa pt dici uado domū. et cū ppōne uado ad
domū diūsis tamen respectibus. Item uolo te sci
re q domus non ē nomen collectiuū ut dici pos
sit ppe domus sunt. ita q domus sit sing. sic nec
ciuitas sunt uł militant. qm vnitas domus consis
tit in pfectione ptiū contiguarū. Et scias q do
mus saltus libani de qua habet in iij li regū c
vij dicebat q edificata erat de lignis libani. uł
ut dicit glo sup illud ysa xxij. Armamentariū do
mus saltus. Juxta templū erat domus quā edifi
cauit salomon ad reponenda arma. in cuius ccir
cuitu arbores multe erant. vn̄ domus saltus dr Ipa
quoq domus non lapidea s lignea. et subdit cā
quare lignea. ex humore enī cementi et lapidū
ut aiūt eruginat ferrum. Ex dictis collige q dice
bat domus saltus libani q de lignis libani erat
saltus uero q multis erat circūdata arboribus.
Donariū. a donū h donariū. rij. idem qd donū
et donariū est locus ubi dona que offerunt in tē
plo reponunt. et donarius. ria. riū. quod donatur
Donatica. a dono. nas. hec uł donari facile pt
donatica. ce. i. corona qua uictor donatur. et dona
ticus. ca. cū. quod donatur uel accipitur.
Donatio. onis. in dono. nas. est.
Donatiuū. tiui. i. donū stipendiū satelliciū stola
Vnde in uita bti martini legit q impator cepit
donatiū erogare militibus uł h donus dr miles. a
dono. hinc donatiū qd militibz stipendiarijs datur
Donatus. a dono. nas. h donatus. ti. quidā au
tor. hinc liber ab eo compositus dr donatus vn̄
h et h donatista qui sequit donatū. uł qui studet
in libro eius Donatiste eciā dicūtur quidā here
tici a donato quodā afro dicti qui asserebāt filiū
minorem patre et minorem filio spiritū sanctum
Donec aduerbium. i. quamdiu quousque.
Donifer. ra. rum. uł doniferus. ri. penł cor qui
defert dona
Dono. nas. naui. i. dona tribuere. Et differt a dare. q
dare est cū spe remuneracōnis. Donare uero sine
spe remuneracōnis. Nam donare est qualibet rem
transigere. Vnde et donū cuiuslibet rei transaccō
dr. vn̄ dr donare qi donū agere. et donacō qi do
ni actio. Vnde dicit aristotiles in iij topic. q do
nacō est genus doni. Donū enī ē dacō irredibilis
Ecce dic q donū est dacō et ñ econūso. Et differt
donū a munere. q donū deo debet. munus uō ho
mini. Item donū honorariū est. munus uero debi
tū ut patrono. Nam ppe munera dir obsequia.
que paupes diuitibus loco munerū soluūt. sic dic
ta q manibus accipiunt uł dant. Item donū dā
tis est a dando uł donando. munus accipientis a
māibus uł muniendo uł monendo. Et produc do
Ouid de arte. Placat donis iupiter ipse datis. Do
no. nas. componit condono. as. i. simul donare uł
remittere. Redono. as. i. iterū donare. Dono et cō
posita eius actiua sunt. et prod do. uid ī liberal
Donū. ni. uide in dono. as. et in spūs. Ites qre
Item vni non dant omnia dona dicet in ūtus.
uide in piuus
Dorcas grece interptat latine ui
ūbum grecū. i. ui
dere. vnde h dorcas. Vel dorco
i. acute ui
deo. Jnde hec dorcas. adis. i. caprea. eo q acute ui
det. et de longinquo hee et ibices dicūt. i. auices
q instar auiū ardua et excelsa teneant. et in sub
limi hitent. ita ut de sublimitate uix humanis ob
tutibus pateant. uide in capa. Itē dorcas pprium
nomen ē mulieris. de qua habet actuū ix. et cor
pnł in genitō
Dorcium. cij. fe. ge. quedā muli
er. sic dcā causa adulacōnis et blandimenti quasi
dorcium
iuuencula. Et dr a dorcas. Et interptat
pulchra uisu
Dorco. onis. mas. ge. i. auidus
quia so
uorator. dcūs sic a dorcas quod ē uidere.
lo uisu accenditur ad leccacitatem.
Dores. dorus fuit filius neptuni. vnde dori siue
dores quidam greci dicti sunt q ab eo originem
duxerunt. vnde doricus. ca. cū. sm huguicionem.
Dorica est vna e linguis grecorū quam habent
egipcij et siri. Et corripit penultimam.
Dormio. is. iui. dormitū. tu. Jnde u in o fit dor
mito. tas. ūbū freqūtatiuū. pnł prod. et ē dormi
tare sub pigricia. sed dormire uere.
Dorsiculū. li. diminitiuum paruum dorsum.
Dorsum. a durus dr h dorsum. si. et est dorsum
a ceruice usq ad renes qi dursum. q illa ps cor
pis sit durior ad modū saxi fortis ad portandū
et paciendū. et componit edorso. sas. indorso. re
dorso.
Dorus. in dores uide.
Dos dotis fe. ge. dr a do das. Et dr dos qd dat
uxori a marito qn nubit. donacō quod dat eidem
ab eodem pter deuginacōnez. Parafernū quod
dat ei ab amicis post nupcias p aliquot dies. s
consuetudinē diūsarū terrarū. et dr parafernū a para
quod est iuxta et fernos quod ē dos q iuxta et

post dotē fertur et datur. ¶ Et nota q antiqtus
ritus erat ut maritus et uxor inuicē se emerent
et dotarent ne uxor uideretur ancilla. et ideo dicitur
dicta dotē quasi doitē. qz precedente in nupcijs uiri do
nacōne sequitur dos uxoris. Et nota q dos quandoqz
dr appetitas et uirtus alicuius. Vnde boec in li de co
solacōne pmo. Vt breuiter oms dotes eius indu
dam patri similis est. Et prod. o. ante t. Ouid de re
Quam potes in penis dotes deflecte puelle. ¶ Hic
nota q sm theologos btis qn in gloriam trans
feruntur aliqua dona diuinitus dantur ad eorum or
natum. Et hij ornatus a magistris dotes sunt noia
ti. Vnde tal' descripcō datur de dote. Dos est ppetu
us ornatus anime et corporis. uite sufficiens. in et
na btitudine iugiter pseuerans. Et sunt tres dotes
anime. scz uisio. dilcō comphensio. Et has tangit
magister in li. sen. dicens. Quia non ualet dei btī
tudinis pticeps existere aliquis nisi p intelligenti
am. que qnto magis intelligitur tanto plenius ha
betur. fecit deus racōnalem creaturam que summū
bonū intelligeret. et intelligendo amaret. et amā
do possideret. ac possidendo frueretur. Et habent is
ta quatuor se sm ordinē. Intellcūs enim sm appre
hensionē boni gignit amorem. Amor autē vnit
amato. et qdamodo illud suū esse facit possiden
do. Et ex hac coniunccōne sequitur dilcō que pficit
racōnem fruicōnis. ¶ Dotes autē corporis sunt qtu
or. scz claritas. impassibilitas. agilitas. subtilitas.
Et adaptant quidā quatuor dotes corporis quatu
or uirtutibus cardinalibus in eo q quatuor uirtu
tum cardinaliū materia sunt bona corpalia. ut scz
prudentie respondeat claritas ppter cognicōnem.
Justicie que ē ppetua et immortal' impassibilitas
fortitudini agilitas ex qua contingit q nichil cor
pi possit resistē. vn agilitas uocatur pma corinth.
xv. p h q dicit. surget in uirtute. Tempantie uero
que corpus attenuat subtilitas. ut sic quatuor do
tes corporis rñdeant quatuor uirtutibus cardinalibus
sicut tres dotes anime rñdent tribus theoloicis scz
uisio fidei. comphensio spei. ul' fruicō sm unā ac
cepcōnem. Dilcō uero caritati ul' fruicō sm aliā
assignacōnem. fruicō enim pfecta qualis in patria
habetur includit in se et dilcōnez et comphensionē
et ideo a quibusdā accipitur p vno. a quibusdam
uero p alio. Comphensio uero nichil aliud ē q
in pñtia deū habere et in seipso tenere. Et nota
q corpus dr agile qz ad oms actus anime ē ex
peditum et patū. Item agilitas non solū ptinz ad
motū s ecia ad sensum et ad oms alias ptes ani
me. ut sm hoc dicatur corpus gloriosum esse agile
qd est pfecte abilitatū ad oms opacōnes que p
Dotaliciū in dotalis est. ¶ corpus exercentur
Dotalis. a dos dr h et hec dotalis et h le. i. doti
ascriptus ul' in dote habitus. Et inde dotaliter ad
uerbiū. Dotalicius. cia. ciū. idem quod dotalis. vn
h dotalicium. cij. i. dos ul' dotis precium.
Dotatus. a dos dr dotatus. ta. tū. qui dotez ha
bet. Et compatur. vnde dotate. tius. me. aduerbiū. et
dotatim similiter aduerbiū. i. abundanter et p com
ponem indotatus. a. ū. i. sine dote. non dotatus
Doto. a dos dr doto. as. aui. are. dotem dare. et
prod. do. Et est actiuū cū omnibus suis compositis
Doxa grece latine dicitur gloria.
Doxula. le. diminitiuū. parua doxa siue gloria.
Dracena. ne. uxor ul' filia draconis. et dicitur a
Dracma. me. p c. pme declinacō ¶ dracone
nis quoddā pondus est. scz octaua ps vncie et de
narij. pondus argenti tribus constans scrupul'. i.
xviij siliquis. sm hug. Pap uero dicit. Dracma
viij ps vncie constat tribus scrupulis. Dracma de
narij. genus ul' certum pondus argenti. Luce xv.
Aut que mulier hns dragmas decē et si vnaz rc.
Draco. onis. dr a greco. greci enim draconem dra
contā uocant. et est draco templorum. anguis aquarum
serpens terre. dū enim est in templo pprie draco
dr. dū eniz est in aqua ppe anguis. Dū est in ter
ra pprie serpens. Glosa autē dic Jsa xxvij a. dra
co ut ferunt. in terra serpit. natat in aquis. uolat
in aere. Et ut dic Jsid ethy xij. Draco maior cūc
torum serpentiū siue omniū animantiū sup terram
qui sepe a speluncis abstractus fertur in aerem. cō
citatur q ppter ipm aer. Est autē cristatus ore par
uo et artis fistulis p quas trahit spm et linguaz
exerit. Vim autē non in dentibus s in cauda ha
bz et uerbe pocius q ictu nocet. Innoxius ē a uene
nis. Sed ideo huic ad mortē faciendā uenena nō
erunt necessaria qz si quem ligauerit occidit. a quo
nec elephas tutus ē sui corporis magnitudine. Nā
circa semitas delitescens p quas elephanti soliti
gradiuntur. crura eorum nodū alligat. ac suffocatos
pimit. Gignitur autez in ethiopia et india in ipso
incendio iugis estus. Et ut dicit amb in examer
Dracones simili mō ut pisces pleriqz sine pedibz
sunt. Et a draco p compōnez dr h dracomarinus
quidam piscis qui habet aculeos in brachijs ad
Draconarius a draco dr dra ¶ caudā spectantes
conarius. rij. i. uexillifer. uexillarius signifer qui
fert uexillū ubi est depictus draco.
Dracontea. a draco dr h dracontea. tee. quedā
herba que uulgo dr herba draconis qz hasta eius
uaria sit in modū colubri et similitudinē draco
nis imitetur. ul' qz eam herbam uipera timeat Itē
a draco h draconia ul' draconita quedā gēma ex
capite draconis eruta sm hug. Pap uero dic dra
contea herba dcā q a sanguine draconis fertur
nata et esse draconis coloris. et flos eius ut ling
ua draconis. si quis radicē huius herbe sanis cō
fricet manibus serpentes sine piculo prendet.
Dracunculus. li. dimi. puus draco. et formatur
a draco o mutata in un. et addita culus et cor cu
Dragma. atis. tercie declinacōnis. p g scriptum
est questio siue interrogacō. hinc dragmaticus ca
cū. i. interrogatiuus. Vnde quoddā genus loquē
di dr dragmaticū. scz quod fit inter interrogantē
et rñdentē. et pprie inter psonas introductas in
terentio sm hug. Et pap dicit. q dragmaticon ē
genus dicendi in quo poeta nusquā loquitur sed
psone introducte tm. uide in hermenenticus.
Dragmaticus in dragma est.
Driades. dee arborum. a drindos quod ē arbor dee
Drindides. dis. mas. ge. dr quidaz lapis a drin
Drindos. i. arbor. ¶ dos quod ē arbor
Dromedarius. mas. ge. camelarius. qui scilz du
cit dromedos. vnde in ysa. Dromedarij madian
et epha. Et dicitur a dromedus
Dromedus dromos grece latine cursus et uelo
citas. ul' cursus dr. vnde h dromedus ul' hec dro
meda. de. quoddā genus camelorum minoris quid
stature s uelocioris. vn a uelocitate currendi no
men habuerunt. centū enim et amplius miliaria
vno die pgere solent. Et producit me.
Dromo. onis. mas. ge. longa nauis et uelox in

cursu. Et dr a dromos qd est cursus uelocitas ul
Dualis. a duo deriuat h et h dual ¶ curuitas
et h. le. et hinc dualitas. i. duplicitas. al t pli
citas. Et sm pap. Dualis. i. geminus. diuisus.
Dubitaco quida color rethoricus de quo dcm
est supra in quarta pte in coloribus rethoricis.
Dubitatus. a dubito. as. dr dubitatus. ta. tum.
quod in actiua significacone inuenit. Et compo
nit indubitatus. ta. tu. Et utruq3 compat. Vnde
indubitanter. et indubitatiue aduibiu. et indubita
to similiter inuenit aduerbialiter positu. ut indu
bitato loquitur iste. i. indubitatiue.
Dubito. as. aui. are. quasi duabus vijs bitare.
quod est esse incertu. vnde dubius qsi deuius. i. in
certus. qsi duaru uiaru ul qsi duas tenens uias. Et
compat dubius magis dubius dubijssimus. vn
dubie magis dubie issime. et h dubietas atis Ite
a dubito dubitans. tis. omnis generis. Et compa
tur sm q est nomen. Vnde dubitanter tius me
aduibiu. et h dubitantia. Dubitans componit in
dubitans. i. non dubitans. et similiter compatur
¶ Dubito componit addubito. as. i. ualde dubi
tare. Et est neu. ge. cu omnibus suis compositis.
Inuenit tn dubitare p dubitando timere. Et sm
h inuenit sepe passiuu in qualibet psona sed tn
indicat neutru. Et q eius passiuu inueniatur in
pma psona ascribitur autoritati. Et cor bi. Cato
Ne dubites cu magna petas impendere parua
Dubo. bas. baui. inuenitur p dubito dubitas.
Ducatus. a dux dr h ducatus. tus. tui. i. digni
tas ducis ul eius terra. et ducatus. i. ductus uel
guida. Et cor pmam ducatus sicut dux. licet an
claudianus eam prod. dicit enim. Ducatu summi
regis conscendit in arcē. Ad h dicit magister bn
q errauit ibi sicut et in pupillus.
Ducenti. te. ta. a duo et centu. vnde ducenties
aduibiu. et ducentissimus. a. u. i. ducentenus. na.
nu sm hug. Pap uero dicit. Ducenti dicti qsi bis
Ducentuplus. pla. plu. ducenties tantu ¶ centu
a ducenti et plica et corripit penultimam.
Ducilla. le. parua dux diminutiuum.
Ducillus. li. puus dux diminutiuum.
Duco. cas. caui. deriuat a dux. cis. et est ducare
guidare ul nutrire. Et componit educo. cas. id ē
enutrire. Et est duco. cas. cu omnibus suis copo
sitis actm. Et cor hanc sillam du sicut dux ducis
s3 duco. cis. eam prod. Vnd usus. Tu nisi lacte du
ces pueros ad funera duces.
Duco. cis. xi. ctu. Vnde h ductor. oris. et h duc
trix. tricis. et h ductus. tus. tui. et ductim aduibi
um. i. tractim. et ducto. tas. fre. a quo aliud fre.
ductito. tas. Duco componitur adduco. cis. ad se
ducere ul aliu. Abduco. cis. separe. absentare. Ab
aliquo abducit ad rem inhonestam. pducit ad
studiu. deducit ad honorem. Ite duco componit
deduco. cis. circuduco. cis. conduco. cis. diduco cis
Ite educo cis extra duce. Ite introduco cis Induco
cis illd id qd introduce. Ite pduco. cis. i. pfce duce
ul iniugere. Produco. cis. i. ducere pcul et absen
tare ul extendere ul plongare. ul in conspcu du
cere ul in aptu uel extra. Item obduco. cis. i. te
gere. vnde h obducto. onis. i. tectio ul opimentu
Ecc ij c. Et ne festines in tpus obductonis. et ce
tera. Item reduco. cis. i. retro ul iteru ducere. Itē
seduco. cis. Item subduco. cis. idem quod seducere
ul subtus ducere ul subtrahere. et est pprie sub
ducere. naues de aqua ad terram trahē. sicut eco
trario deducere ē naues de terra in aqua trahere
ul ducere. Item traduco. cis. Duco et eius copo si
ta sunt actiua. Et faciut pteritu in xi. et supinu in
ctu. Et prod hanc sillam du. s3 duco. cas. eam cor
Vn quida. Educo pma facit educo tercia dic. Ite
duco cis. ca dritie a duce ablto corrumpit secun
da psona singularem impan modi et facit duc.
quam corruptionē tenent omnia eius composita
et inde duco cis pma naturaliter prod. s3 duxi p
teritu prod pmam pone. s3 naturaliter eam cor
Vnde dicit ps in ix libro. Duco duxi quod ondi
tur esse correptu ex nomine quod ab eo deriuat
Et corripit dux. cis. sicut rexi pduci approbatur
ex nomine qd ab eo nascit rex regis. Vnd duci
infinitiuus prod du. s3 duci nomen eam cor. Vn
quida. Docto crede duci si uis ab eo bn duci. sic
ergo dux. cis. cor naturaliter pma. Ex hoc patz
q hic tradux cis cor dux. uide ecia infra in duxi
Ductilis. a duco cis dr h et h ductilis. et hoc le
vnde ductiliter aduibiu. et ductileus. a. u. et dual
lus qd et docillus dr et depseora. uide in fusilis.
Ductito. as. fre. de ducto. tas. Ductare ductatum
Ducto. tas. freqnter ducere. a duco cis ductu ¶ in o
Ductrix. cis. fe. ge. in duco cis est
Duellio in duellu uide.
Duellu. a duo et bellu componit h duellu. et
h duelliu. qsi dubelliu. i. duoru bellu. vnde h duel
lator ille qui duellu pegit. Et h duellio. onis. i.
pugil quod eca duellis dr. Et inde p compones
pduellis lis. i. ille pugil qui pseueranter durat in
duello. Et ut dicit. Militis est bellu fortis pugi
Dulcis. suauis iocudus amabilis ¶ llu q3 duellu
mitis misericors. Inde dulciculus. la. lu. dimi.
Dulcoratus ta tu dulcedine repletum.
Dulensis. a duo deriuatur h dulensis sis. i. cari
tatiua seruitus que fit inter duos. vl deriuatur
a dulia quod est seruitus.
Dulia. lie. i. seruitus que exhibenda ē homini.
sicut latria ē seruitus que exhibetur. deo. Et dr a
dulos. Et componit dulia cu yper quod ē supra
et dr yperdulia quasi supra dulia. et hoc xpi huā
nitati debetur. Na honor alicui debet racione ex
cellentie qua habet. non enim idem honor debe
tur patri et regi et magistro et sic de alijs. ut dic
phus in ix ethicoru. Inter oms aute alias racoes
excellentie illa ē pcipua qua creatura honoratur
racone vnionis ad creatorem. sicut huanitas xpi
et que ad ipsam ptinent. et ideo spali nomine yp
dulia nominatur. quasi super duliam ad latriam
accedens. vnd ypdulia. xpi humanitas p se consi
derata adorat. ¶ Sed pt queri an peccatores debe
ant adorari ul honorari dulia. dico q dulia reue
rentia et honorem importat. que creature exhi
beri pt. cu aute honor ut dicit phus non debeat
nisi rebus diuinis. non debet ppe et directe ij ha
benti gram et uitute que diuinos facit. Sed habi
aliquis uitutem multipliciter. ul sicut actus uitu
sus. et huic pprie et dircē debetur et sm se hono
ul sic habens aptitudinē naturalē ad uitutem. et
sic cuilibet habenti ymaginē dei exhibendus est
bonor. nisi sit confirmatus in malo ut demon. et
dampnati. q ligatus ē in illo ordo ad uitutē. uel
sicut ordinatus ad inducendu uel conseruandum
uitutē. et sic debet omnibus platis qui ad h ordi
nati sunt ut alios instruant et dirigant in uitute

Dulia ergo homini debetur. Vnde quidā. Morta
lis duliā latriā dic omnipotentis. uide eč in lat̄a
Dulos. i. seruus.
Dumeo. a dumus dr̄ dumo. as. i. spinare. vnde
dumeo. es. i. esse uł fieri spinosum. a quo dumes
co. cis. inchoatiū. ut ager dumescit. i. incipit esse
Dumetū. ti. penł prod̄ dr̄ a dumus. Dumosus
et ē dumetū locus dumo plenus. qd̄ et h̄ dumice
Dumus. mi. mas. ge. est spina. tū. ti. dicitur.
uł pocius spinaꝝ collcō. vnde dumosus. sa. sum.
i. spinosus a ū. i. spinis plenus. et compaꝛ vn̄ du
miose. sius. issime. adūbiū. et h̄ dumositas tatis et
h̄ et h̄ dumalis et hoc le. i. spinosus.
Dumtaxat. taxo. as. componiꝛ cū dū et dr̄ dū
taxat adūbiū quātitatis. i. tantummō. et cōponi
tur a taxo ꝓ licitari. qꝛ licitatores in foro rē ue
nalē considerantes dicūt tantū ualet. Et inde dum
taxat poniꝛ ꝓ tantūmō. uł componiꝛ a taxare
ꝓ dicere. qꝛ illud qd̄ diciꝛ tūc tantū est dū diciꝛ
uł ut dicūt componiꝛ a taxo arbore amarissimi
succi. ex cuius succo si quis semel gustauerit suff
cit ei tantū semel gustasse. s̄ h̄ non placet p̄s. di
centi. qꝛ dūtaxat. i. tm̄modo. ab adūbio et uerbo
taxo componiꝛ.
Duo. a dya qd̄ est duo dr̄
pluraliter hij duo hee due et hec duo. Genitiuo
hoꝝ duoꝝ. haꝝ duaꝝ hoꝝ duoꝝ uł duū. Dtō du
obus. duabus. duobus. et cetera. s̄ hug̊. Pris. au
tē dicit in vj li. ubi agiꝛ de dtō et abltō secunde
declinacōnis qꝛ duo et ambo genitōs quid̄ et accu
satiuos s̄m secundā declinacōnē ꝓferunt duorum
et amboꝝ duos et ambos ꝯ̈uis in neu. dr̄ncie cā
ad masculinū. duū solet dici. Dtōs uero et abltōs
in bus faciūt in omni genere. ut duobus duabus
duobus. ambobus ambabus ambobus.
Duo. is. dui duisti duere. i. tribuere. dare. soluen
a quo cōponiꝛ induo is. Et ē actiū duo cū omni
bus suis compositis
Duodecennis. a duodecꝫ
et annus componiꝛ h̄ et h̄ duodecennis et h̄ ne
duodecim ānoꝝ. vnde h̄ duodecenniū. nij. spaciū
Duodecennium. nij. i. duodecēnis ē. xij annoꝝ
Duodecim. a duo et decem componiꝛ duodecꝫ
omnis ge. numeri plurał et indecli. Sed cū cōpo
naꝛ ex duobus rectis uideꝛ qꝛ ex utraqꝫ ꝑte decli
neꝛ. Sed dico qꝛ non opꝫ. qꝛ regula tm̄ intelligē
da est de integris. duodecim autē componitur ex
integro et corrupto. qꝛ uidelicet decē corrupte ue
nit ad compōnem.
Duodenarius. a duodecꝫ
dr̄ duodenarius. ria. riū. et h̄ duodenarius. rij. et
Duodecimus. ma. mū. et duodecies aduerbium.
Duodennis. duodecim annoꝝ. et uideꝛ compo
situ a duodecim et annus. sicut septennis a septē
et ānus. Rabanus. Pulchre duodennis dn̄s sacer
dotes interrogans rē
Duodenus. na. nū. penł
prod̄. Sed uideꝛ qꝛ debeat ex utraqꝫ ꝑte declina
ri. qꝛ qn̄ fit compō ex duobus rectis ex utraqꝫ ꝑ
te declinaꝛ. et sic duo declinabitur sicut et denus
Ad hoc dico qꝛ duodenus nō componiꝛ ex duo
et denus. s̄ dinaꝛ a duodecī. et sic ē figure decom
posite.
Duodeuiginti. i. duo minus de uiginti
Duonus. i. bonus. q̊ libenter tribuit. a duo. is.
Duplex duplicis in duplico uide.
Duplicarius. a duplex h̄ duplicarius rij ille q̊
duabꝫ fauet ꝑtibus. scilicet fraudulentus.
Duplico. cas. caui. catū. a duo et plico. as. Vn̄
duplex. cis. ge. omnis. Et coꝛ du naturaliꝛ. Et cō
paratur. vnde dupliciter. tius. me. adūbiū. et h̄ du

plicitas. tatis. Et coꝛ pn̄ł duplico. et eciā p̄mam
Duplus. a. ū. componiꝛ a duo et naturaliter
plica. ce. vnd̄ duplo. as. aui. are. dupliū facere. Et
coꝛ du naturaliter
Duram indecli. Et in fine
accentuaꝛ. quidā fluuius ē iuxta quem gigantes
edificauerunt turrim. vide in sennaar. Item sicut
dr̄ daniel iij. Duram ē campus in quo nabugo
donosor posuit statuam auream.
Dureo. a duro. ras. dr̄ dureo. res. rui. esse uel fi
eri duꝝ et cōponiꝛ indureo es addureo es a qbꝫ in
choa. duresco cis induresco cis adduresco. is Dureo
et eius composita neutra sunt. Et prod̄ du. Vide
in duro as
Duribuccus dr̄ q̊ nūqꝫ uult ap̄ire
os. a durus. ra. rum. et bucca componitur.
Durities. ciei. fe. ge. idem quod duricia. a durus
uel a dureo. res. deriuatur
Duro. ras. raui. rare. i. duꝝ facere. et durare. i.
ꝑmanere. ꝑseuerare. sufficere. ut iste diu durauit.
et durare. i. pacienter ferre. vnde h̄ et h̄ durabił
et h̄ le. Duro componiꝛ adduro. ras. i. ualde durā
re. Conduro. ras. i. simul durare. Deduro. as. ualđ
durare uł duriciā remouere. i. mollificare. eduro
quodā uelamine durare. Reduro. as. i. iteꝝ dura
re. uł retro durare scꝫ dedurare. Duro ꝓ duruꝫ fa
ras. ualde durare. Induro. ras. i. interiora durare
Vnde in exod̄. Induratū ē cor pharaonis. Predu
ro. i. ualde durare uł ante. Perduro. as. i. ꝑfcē du
rare uł fortiter. Obduro. ras. i. contra durare uel
cere ē actiū. Composita ab eo s̄ qꝛ redolent hanc
significationem actiua sunt. Aliter et duro et ab
eo cōposita neutꝛ sunt. sic dureo et ab eo cōposita
Item duro et dureo et ab eis composita omīa
prod̄ hanc sillābam du. Vnde ouid̄ de arte. Tertius
ut longo tempꝫ duret amor. Item a duro as du
rus. a. ū. Et compatur durior issimus. Vn̄ dure
adūbiū. et eciā duriter inueniꝛ et h̄ duritas tatis
et hec duricia. cie. Durus componiꝛ ꝑdurus. qꝛ du
rus. edurus. i. ualde durus. et producit du.
Durus. ra. rum. in duro. ras. exponitur.
Dusius. sij. mas. ge. demon qui homines educit
a sensu. uł qꝛ ducit eos ad mortem. Et dr̄ a duco
cis s̄m hug̊. Pap̄ uero dicit. Dusios galli noiānt
demones quos romani fannos ficarios dicunt.
Dux. a duco. cis. duxi deriuatur h̄ et h̄ dux du
cis cōmunis generis qd̄ designat dignitatē et of
ficiū. Diciꝛ enī dux qꝛ sit ductor exercitus. s̄ non
statim quicūqꝫ p̄ncipes uł duces sunt eciam reges
dici possunt. In bello uero melius ē ducēꝫ nomi
nari qꝫ regem. nā hoc nomen exp̄mit in preliuꝫ
ducentē. Dux componiꝛ h̄ et h̄ redux. cis. et hic
et h̄ tradux. cis. uł deriuaꝛ a reduco. cis. reduxi.
et traduco traduxi. Et tenent tūc naturam p̄dic
toꝝ p̄titoꝝ scꝫ deduxi traduxi reduxi. que natura
liter coꝛ du. tradux. cis. redux. cis. dux ducis. licꝫ
duco. cis. prod̄ du. uide in duco. cis. et desinit in
ux naturaliter coꝛ. s̄m p̄s. uide eciam in tradux
Duxi est preteritū de duco cis. et corripit du na
turaliꝛ. sicut ꝓbaui in duco cis. Hic nota qꝛ qn̄
h̄ ūbum duxi uł aliquod simile construiꝛ cum
nomine ꝑticipiali desinente in dus considera utꝝ
descendat a ūbo hn̄te constructionē ad actiū. qꝛ
tūc congrue poniꝛ h̄ ūbum duxi cū illo nomīe
in accusatō casu. ut duxi tuā amiciciā rogitandā
duxi uos attentius dep̄candos. Si autē ūbum nō
construiꝛ cuꝫ accusatō tale ūbale descendens ab
eo cū hoc ūbo duxi construi non ualebit. Vnde

incongrue dr. Amiciciā tuā duxi attentius supplicandā. Jmo debet poni gerundiū loco eius cum sui ubi construccōne. ut duxi urē grē supplicādū ꝓposicō est. et in compōne est ꝑuatiuū. ut eneruis. ul' intentiuū ut enarro. ul' ꝓ ext̄ ponitur ut educo. Quibus autē litteris ꝓponat̄ e et quibus ex in compōne dixi sup̄ in ꝑma pte in tractatu de silla in c d.

Eacides pnl' cor̄ ea ¶ x lrā ci nepos .i. achilles. Vnde. Aio te eacida romanos

Eatenus sunt due ptes et sub ¶ vincere posse duobus accentibus ꝓferunt̄. uide in secūda parte de accentu in capitulo de tenus.

Ebasis. sis. est euagacō preter materiā. uid in quarta pte in capitulo de colo. rethoricis.

Ebdoas ebdoadis pnl' cor̄ .i. spaciū septē dierū. ab hepta quod ē septem et doas qd ē dies. Et similiter dr h ogdoas huius ogdoadis spaciū octo dierum. Et dicitur ab octo et doas.

Ebdomades concepcōnes que hūt in mente q̄ ptiz note sunt omnibus. ut si de equalibz equalia demas que remanent sunt equalia. ptim sapientibus tantū. ut incorporea in loco non esse. Eb debet scribi p b. nā ebdo grece .i. concipio. Declinatur uero h ebdomas adis. Et pluraliter hee ebdomades ebdomadū. Jtem h ebdomas. adis. ꝓ sepmana ponit̄. Dan ix. Ebdomas vna. Et cor̄ pnl' siue do. Ebdomada eciā ꝓ septimana ꝑme declinacōnis ē. et scribi dz p p. nāz dr ab hepta grece .i. septem latine. h in s mutata. ꝫ qr apud latinos p ante d non repitur transit p in b et dr p b ebdomada. de. Et cor̄ pnl' ebdomades. ꝫ infra in h me

Ebdomas. dis. in ebdomades ē. ¶ lius ponitur

Ebriolus. la. lū. dimi. aliquātulū ebrius. vnde plantus. Tristes ac ebrioli incedūt. Et corripit o.

Ebrius. Ab e et bria componit̄ ebrius. a. ū. i. extra mensuram bibens. Vnde ebriosus. sa. sum. et h ebrietas. et h ebriositas. Ebrius qn̄qꝫ. ebriosus sepe et multū bibit. Jnde ebrietas aliqn̄. ebriositas frequens vini temulentia. Jtem ab ebrius ebrio. bas. quod non est in usu. Aris tamen posuit simplex dicens. Mulieres que raro ebriant̄ cito senescunt. ¶ Hic nota q in ebrietate duo attēdi pnt. scz defectus consequens et actus p̄cedens. ex pte autē defectus seqn̄tis in quo ligat̄ actus racōnis ebrietas habet excusare pctm̄ inq̄tū causat īuolūtariū p ignorantiā. ꝫ ex pte actus p̄cedentis uidet̄ eise distinguendū. qr si ex actu illo p̄cedenti. subsecuta est ebrietas sine peccato. tūc peccatuz sequens totaliter excusat̄ a culpa. sicut forte accidit loth. Si autē actus p̄cedens fuit culpabilis. sic non totaliter aliquis excusat̄ a peccato sequēti. quod scz reddit̄ uolūtariū ex uolūtate p̄cedentis actus inq̄tum scz aliquis dans opam rei illicite incidit in sequens peccatū. Diminuit̄ tamen sequens pctm̄ sicut diminuit̄ racō uoluntarij. Vnd aug̃ dicit contra faustū q loth culpandus ē non q̄tū ille incestus. ꝫ q̄tum ebrietas meruit.

Ebullio. lis. liui. lire. i. ualde bullire ūbum p geminū l. Et componitur ab e et bullio. lis.

Ebur. ris. est os elephantis. et deriuat̄ ab eo eburneus. nea. neū. illud quod ē de ebore. et quod ē candidū sicut ebur. Vnde in cant. Collum tuū sicut turris eburnea. Jnuenit̄ eciā eburnus na nū in eadem significacōne. Virgil' vj eneid. Prosequit̄ dictis porta qꝫ emittit eburna.

Ecclesia cōuocacō interpretat̄. qr omnes ad se cōuocat. et est fideliū. ꝫ sinagoga quod interpretat̄ congregacō ꝓpe est iudeorū q̄uis ecclesia dcā sit. sed nrām apostoli sinagogam nunq̄ dixerunt. sed semp ecclesiā siue discernendi cā. siue id qr inter congregacōnem vnde sinagoga. et cōuocacōnez vnde ecclesia nomen accepit. distet aliqd. scz q congregari pecora solent quoꝝ greges ꝓpe dicimus. Cōuocari autē ē magis utentiū racōne sicut sunt homines. ut autē notaret̄ iudeoꝝ infidelitas dcā ē hoꝝ sinagoga .i. congregacō q̄i pecorum et indiscretoꝝ. et ut fidelitas nrā ipso uocabulo innueretur dcā ē nrā eccīa .i. cōuocacō. q̄si racōnaliū et discretorū. que eccīa dr catholica id ē vniūsalis. Non enim sicut cōuenticula hereticoꝝ in aliquibus regionū ptibus coartat̄. sed p totum orbem terraꝝ dilatata diffundit̄. et hinc h ecclesio as siola. le. dimi. et ecclesiasticus. ca. cū. et ecclesiazare .i. conuocare ul' concionare. quod et ecclesiare inuenit̄. Sed uidet̄ q ecclesia sit nomen collectiuū. qr ecclesia dr congregacō fideliū. et sic significat in singulari nūo multitudinē ergo poterit dici ecclesia dei sunt in celo. ad hoc dico q ecclesia non est nomen collectiū. qr collectm̄ sapit diuersitatē. ꝫ ecclesia tantūmō vnitatē. Sunt eniz omēs fideles quedā membra caritatis vinculo cōunita alias coniūcta in vno corpore cuius caput ē xp̄s. Et sic non ē dicendū eccīa sunt ul' eccīa militant ul' triūphant ne uideat̄ in eccīa dei esse diuisio. que vnitate spūali firmiter ē vnita. uide in pax et in cantus. Et scias q salomon dicit. Vestigiū nauis non inuenit̄ in mari. ubi dicit remigius in math. Vestigiū nauis in mari non inuenit̄ quia conūsacō sancte ecclesie non est terrena ꝫ celestis. Vnde vnus remex eius dicebat. nrā autē conuersacō in celis est. et q̄uis sancta eccīa terrena officia exercere uideat̄ uerumtamen eius intencō semp spūalis est. et celestis. Jn iob eciā dr. Non inuenitur in terra suauiter viuentiū. abissus dic. nō est in me. et mare loquit̄ .i. p opa loqui se ondit supbus non est in me. qr scz nec carnales immūdi nec auari nec supbi sunt de eccīa dei merito licet in eccīa sint numero. uide in bigamus. et in p̄scripcō. et in iiitus. Vn̄ di

¶ Ecclesiastes grece. hebraice coelech. latine concionator dr .i. salomon. Vn̄ di cit Jero. tribus nominibus uocatū fuisse salomonem. scripture manifestissime docent. pacificū .i. salomonem. et ididā hoc est dilectū dn̄i. et qd nūc dr coelech. Ecclesiastes autē greco nomine appellatus. qr coetū .i. ecclīam generet seu congreget. qd nos nūcupare possumus concionatorem eo q loquat̄ ad populū. et sermo eius non spēaliter ad vnū ꝫ ad vniūsos generaliter dirigit̄. Porro pacificus et dilcūs dn̄i ab eo q in regno eius pax fuerit et cum dn̄s dilexit appellatus ē. uide in salomon. Jtaqꝫ iuxta nūm uocabuloꝝ tria uolumia edidit. ꝓūbia. ecclesiasten. canticū canticoꝝ. Jn ꝓūbijs puulum docens. quasi de officijs p sententias erudiens. vnde et ad filium crebro sermo repetitur. Jn ecclesiaste uero mature uirum etatis instituens ne quidq̄ꝫ in mundi rebus putz esse ꝑpetuū ꝫ caduca et breuia vniūsa que cernimus. Ad extremū iā consummatū uiꝝ et calcato seculo ꝑparatū in cantica canticoꝝ sponse iūgit̄ amplexibus

Nisi enī prius relinquemus uicia et pompis seculi renūcia.tes expeditos nos ad aduentū ꝑpaimo9 n̄ possumus cātare cāticū canticoꝝ. Et scias ꝙ p̄t declinari h̄ ecclesiastes.tis.et sic non accentuatur in fine ut uolūt quidā. Alijs uideť ꝙ ꝓ homine nō accentueť in fine.ut uanitas uanitatū dixit ecclesiastes.ꝭ ꝓ libro accentuať in fine.ut in ecclesiaste ita legatur.et h̄ magis michi placet. Tamen uide ꝙ p̄t declinari h̄ ecclesiaste.huius ecclesiastes. Et tūc cū declinacō sit greca accentuať semper in fine.ut ūba ecclesiastes.sicut penthecoste tes ten

Ecclesiasticū librū ihūs filius sirach nepos ihū sacerdotis magni ierosolimitani composuit.qui liber apud latinos ꝓpter eloquij similitudinē salomonis titulo prenotať. Dcūs autē ecclesiasticus quia de totius ecclesie disciplina religiose cōuisacōnis magna sit editus cura et racōne. Hic apud hebreos reperitur.sed inter apocriphos habetur.

Eccum componitur ex ecce et eū.qͥ ecce eū.et ita ꝑm usum declinať. Accō eccū eccā. Et pluraliter accō eccos eccas.quasi ecce eos ul' eas. Et est ꝓnomen. Similiter ellū componiť ex ecce et illū Et ita declinať. Accō ellū ellam. Pluraliter accō ellos ellas.quasi ecce illū ul' illā.ul' ecce illos ul' illas

Echinus.in hechinus uide.

Eclipsis.psis.fe.ge.i.defcūs solis uel lune uel alterius rei. In dcāmine uero si fiat defcūs dcōnis ul' orōnis dr̄ eclipsis.ꝭ defcūs lr̄e ul' sill'e non dr̄ eclipsis.ꝭ afferesis ul' sincopa ul' apocopa. Vnde eclipticus.ca.cū.i.defectiuus. Vnde linea zodiaci ꝑ quā sol discurrit dr̄ ecliptica. Ad hoc enī ꝙ sol ul' luna paciať eclipsim oportet ꝙ in illa linea sit sol et luna.et hinc ecliptico.cas.eclipsim facē.ob scurare. De hoc eciā dixi in quarta ꝑte in c de uicijs annexis. Et differt eclipsis ab aposiopesi.sic in quarta ꝑte dixi in tractatu de coloribus rethoricis.ubi egi de aposiopesi.

Eclipticus in eclipsis exponitur. Et corr penul

Eco indecli.ge.neu.dr̄ ab ycon. Et dr̄ eco quasi yco.sonus aeris ul' uallīū ul' rupiū ul' montiū.i. sonus redditiuus qr̄ est ymago et repr̄sentacio uocis Dicūt tn̄ qdā ꝙ eco saxū ē qd humane uocis sonum captans ūba loquentium ymitať.et diciť sic.qr̄ ad uocem respondens alieni efficiť ymago sermonis.sed pocius et uerius uidetur h̄ euenire a natura locoꝝ.sicut cōuallīū et huiusmodi.ꝭ hug̊ Quidā tamen scribunt echo cū aspiracōne. Pap̊ uero dicit.ꝙ eco uox aeris sonus in silua ul' cauis resonans Sap̊ xvij.aut resonans de altissimis montibus eco.et accentuať in fine. Et prod̊ e.tn̄

Economicus.ab economus dr̄ et scribiť ꝑ vnū c economicus.ca.cū.pnl' cor̊.dispensatiuus.vn̄ h̄

Economica.ce.sciā qua instruimur in dispensacione familie

Economus.mi.pnl' cor̊.i.dispensator ꝓꝓe familie. Vnde h̄ economia.mie.i. dispensacō. Et dr̄ economus ab eco qd est sonus redditiuus.qr̄ ad eius sonū et uocē tota familia debet ordinari.ul' pocius dr̄ yconomus.ab ycon quod ē ymago ul' signū et noma quod ē lex ul' regula.qr̄ ad eius signū ul' regulam tota familia debet dispensari.et idem hec yconomia e dicitur ꝭ hug̊. Pap̊ uero dicit in e. Economus grece dispensator domus minister qui mō aduocatus dr̄ uide eciā in yconomus

Econtra aduūbiū ordinandi acuit penultimam sicut decontra.

Ecors.dis.omnis generis qͥ sine corde.ab e et cor.et est idem qd excors.uide in excors. Inuenitur eciam hic et hec ecordis et hoc ecorde.

Ecquis componiť ab en adūbio et quis mutata n in c.ut ecquis qͥ ecce quis. De h̄ uide in tercia ꝑte in tractatu de figura nominis in c de sillabicis adieccōnibus

Ecubi.ab en et ubi mutata n in c.quasi ecce ubi.

Edaculus.la.lū.aliquātulū edax.uorax.ab edax dr̄.et cor̊ cu

Edax.a edo es est dr̄ edax.acis.omnis ge.qui multū et assidue comedit. Compatur edacior issimus.vn̄ edaciter cius issime adūbium.et h̄ edacitas.tatis. Et prod̊ ī genitō penl'.ꝭ corr̊ ꝑmam. Ouid̊ de remed̊ amoris Rumpere liuor edax iam magnū nomē hēmus

Edecumo.as.aui.are.i.excerpe.ab e et decūo. as. Vnde macrob̊ de saturnalibus. Inuenit locos ueteꝝ uirorum decumatos ex multis libris.

Eden hebraice dr̄ ꝑadisus terrestris.et interp̄tatur delicie.ul' eden dicitur pro eidem quod est uidere.et ꝑm h̄ p̄t eciā illi loco cōuenire.ē enim ibi uisus diuinus quodāmodo et deliciosus.et accentuať in fine

Edentatus.ta.tū.extra dentes.q̇ dentibus caret.ab e et dentatus componitur

Edento.tas.taui.tare.in dento.tas.est.

Edentulus.la.lū.extra dentes.qui dentibus caret.ab e et dens. Et ut dicit grec̊. Dente carens edentulus ē ꝭ natus habere Qui dentes habuit nec habet dentes nec habebit. Edentatus prior est in fans uetus alter

Edepol ꝓ edem pollucis aduerbium iurandi. Et acuitur in fine.

Edera.ab edus di dr̄ h̄ edera re penl' cor̊.quia edis ꝓpter lactis abundantiā in escam a ueteribꝫ p̄bebať.ul' dr̄ sic ab hereo.qr̄ arboribus repende adhereat. vnde ederinus.na.nū.pnl' prod̊.ꝙ aūt dr̄ edera edita petens.ul' editis herens.ethimī est

Edes.dis.fe.ge.i.domus.et dr̄ ab edo es est.qr̄ ꝑmo fuit facta ad edendū. In euangelio diciť de zacharia ꝙ perijt inter altare et edem.et dr̄ hoc edem id est templum. Et scribitur aedes per ae.

Edico cis edixi edictū.prod̊ di.uide in dico cis

Edictū.ti.ge.neu.i.p̄ceptū.et ꝓꝓe reguꝫ ul' imꝑatoꝝ. Vnde in luc̊. Exijt edictū a cesare.

Ediculū.li.ab edes.i.ꝑua edes. Aug̊ in ij de ci dei. Riue animi malis que p̄cipue cauenda sunt mores corrumperenť humani.nulla sacra edicula dignū putauerunt.

Ediculus.li.diminitm̄.ꝑuus edus. Et corr cu.

Edifico.cas.edes componiť cū facio et dr̄ edifico cas.i.edem facio.et hinc edificans.tis.et hoc edificiū.cij.i.ediū effeccō.ul' ipsa edes.et cōponitur coedifico.cas.reedifico.cas. Et est edifico neutꝝ cū suis compositis. Et cor̊ fi. Et ē edificans figure decomposite. Hic nota dr̄nciā inter ꝑticipiū et alias dcōnes casuales.qr̄ nomen et pronomen componunť eciā ꝑ obliquos.ut aliusmodi istiusmodi.ꝭ ꝑticipia non pn̄t componi teste ꝑs nisi ꝑ ntm̄.et h̄ habent a suis ūbis.qm̄ ūba uī hn̄t ntōꝝ et non obliquoꝝ ergo si aliquod ꝑticipium uideať in obliquo casu ad compōnem uenire.dicendū est ꝙ amittit naturam ꝑticipij.et compōne transit in nomen.ut doctificus id ē doctū faciens. Si obijciať de edificans.dico ꝙ faciēs non habet hanc compōnē a se ymo a ūbo.quia ē figure decomposite

Edilicium.ab edilis dr̄ h̄ edilicīū.cij.honor ul' officium edilis.et h̄ edilitas.tatis.illud idem.et edilicius.cia.cium.i.res ꝑ

pma pmo. secunda secūdo et sic p ordinē sump
to inicio a iānuario. ita q quota ē j. lrā pme sill'e
alicuius istarū dcōnū totus dies egipciacus infra
mensem cui deseruit illa dcō computando a men
sis pncipio ūsus finem. et quota est prima litte
ra secūde sill'e totus dies ē egipciacus a fine mēs
ūsus pncipiū computando. ūbi grā. Augurior q
est pma dcō deseruit ianuario qui ē pmus mens
et a que ē pma lrā pme sill'e huius dcōnis augu
rior est pma lrā in alphabeto ergo pmus dies ia
nuarij ē egipciacus. Itē g que ē pma lrā secunde
sill'e eiusdē dcōnis est vij in alphabeto ergo vij
dies ianuarij est egipciacus computando a fine ū
sus principium. et sic de alijs.

Egloga. ge. dr qi egaloga. ega enim grece cap
logos sermo. Inde egloga. i. sermo de capris. uel
quasi de rusticis et uilioribus rebus. Et dr egloga
caprinus sermo. ul' pter feditatē et turpitudinem
materiei ut apud satiricos. ul' qr ibi sermo habea
tur de capris pcipue. ut apud ūgil' in buc. et cor
pnl'. Virgilius. Egloga ūbenas q adole pingues

Ego egonis et egona ne. i. ¶ et mascula tura
seculū. ul' ut dicit pap. Egones penl' prod sacerdo

Egoceron. Ega quod ē capra cōpo ¶ tes rustici
nit cū ceros quod ē cornu et dr egoceron ontis
quoddā animal quod alio nomine dr capricor
nus. et pt dici p eodem animali egoceron uel e
goceros. Et acuitur in fine. Unde quidam. Est ti
bi saturne domus egocerontis et urne.

Egomet ego et non alius. Unde dicit ps ī xiij
li de casibus pnoīs. dicendo ego dico possū et so
lus et cū alio intelligi. solet tam met addita plerū
q significanciā ul' discrecōnē ondere. egomet ego
et non alius. necnon et ego ipse. uel egomet ipse.
Et scias q sillabica adiectio immutat spēm. non
figuram. Unde egomet est speciei deriuatiue ab
ego. s figure sim. De sillabicis autem adiectionib
que adiunguntur pnominibus dictū est supra in
tercia pte ubi agit de figura nominis. in capitu
lo de sillabicis adiectionibus in fine.

Egona. ne. in ego egonis exponitur.

Egre adūbium difficulter acerbe. sm papiam

Egredior. eris. egressus sum. i. exire. extra gra
di. et componitur ab e et gradior eris. ul' egredi
or dicitur de loco ad locum exeo.

Egregius. ab e et grex componit egregius gia
giū. i. nobilis. maximus. pcipuus. qsi extra gre
gem aliorū. Et p supplecōnem compat egregius.
magis egregius issimus. et hinc egregie adūbiū

Egreo. es. ui. ere. i. esse ¶ et h egregietas tatis
ul' fieri egrum. Et dicitur ab eger.

Egresco. cis. inchoatm. i. incipio egrere. et sumi
tur ab egreo es addita co.

Egrimonia. ab eger. dicitur h egrimonia egri
monie. id est tristicia ul' infirmitas.

Egroto. tas. taui. infirmari ul' freqnter egrere.
licet enim egreo. es. ui. s usum careat sup. fit tñ
ab eo egroto. tas. fre. qi ab egrotu supino. Et p
ducit o. Orac in epp. Qd michi das egro dabis e

Egrotus egrota egrotum pe ¶ grotare uolenti
nultima producta in eger exponitur.

Egui trissillabū pteritum de egeo eges.

Ei interiectio dolentis unius sill'e. Ei dtūs cum
Edeberet minui una sill'a a genitō sicut omnia
in ius facientia gtm p dieresim pfertur cā dne
ei interiectionis sicut ei eidem eisdē p dyerisim s

Eia age. i. pprie. aduerbium hortandi ¶ pap.

Eiecto tas. frequenter eijcere. et format ab eij
cio. cis. eieci eiectū eiectu. u. in o.

Eijcio. cis. eieci eiectum eijcere. i. extra iacere e
uellere. euidenter iacere. et componit ab e et ia
cio. cis. et mutat a in J. Et sic eijcio scribit p duo
J. Et ē pmū J consonans. Unde dic ps in xiij li
q e prepō in compōne inuenitur añ u et J loco
consonantiū positas. ut euebo et eijcio cis.

Eiulat indie regio sic dcā q possessa sit ab e
iula filio iectā post diluuium sm papiam.

Eiulor. Julus multū fleuit in morte patris. id
a iulo et e p compōnem eiulor. aris. atus. i. flere
uoce dolorem manifestare. uoce confusā p dolore
clamare. unde et quidā dixerunt esse compositū
ab e et iubilus quod ē uox confusā p gaudio qi
extra iubilū esse. Et eiulare pprie feminarū. Inue
nit etiam pprie eiulo. las. Unde dicit pap. Eiula
re plorare alta uoce. Vñ h eiulatus. tus. tui. id ē
ploratus ul' clamor p dolore confusus. et h eiu ¶ latō

El et ely et eloy et eloe nomina sunt ¶ dei. apud hebreos. Et interptat el deus. uel
Echyros fortis. sm hug. Pap uero dicit. El deus ul'
fortis dr. q nulla infirmitate opprimat. Est autē
apud hebreos el pmū dei nomen. secundū heloy ¶ tercium eloe

Elabor. eris. elapsus. ab e et labor ¶ labi. euadere
componit. et ē elabi ualde ul' extra labi.
decurrere effugere. Et producit la.

Elamite pnl' prod dnr parse. ab elam filio sem

Elate palmarū folia que sursum eleuantur nec
pendent deorsum. sicut aliarū arborū. Elate palma
rū sunt pductiores rami et excellentiores intoū
aurei coloris crispantes et semp ad excelsa tende
tes. nūq uirorem amittentes quidā elatas abietes
dicūt. Ita dicit pap. et sm h dr elata qsi eleuata
ab effero effers. et prod la. Unde quidā canticorū
v. ubi dr. Come eius sicut elate palmarū. pō ibi
mediā de elate. s hoc non uidet. qr ibi dicit glo
alia translacō crines eius abietes. abies grece ela
tes uocatur. und h elate ul' elates non latinū sed
grecū uidet. Et ideo multi cor ibi hanc sillabam
la. ad drām de elate p ramo palme. et pro ipsa
palma. Et adiectiue elatus. ta. tū. Et ut dicit. ela
te ē nomē arboris similis palme altitudine ul' fo ¶ lijs

Elatus. ta. tū. extra latus. qi eleuatus su ¶ pbus. ab effero fers. vñ elacō iactantia confiden ¶ tia

Elbidus. a. ū. pnl' cor. in elbus exponitur.

Elboe in elbus uide.

Elbus. ba. bū. siue elbidus. da. dū. est color me
dius inter albū et nigrū ab albo dcūs. vñ elboe ui
elbide dicunt uites ul' uue neq purpuree neq ni
gre neq albe quas quidam uarias appellant.

Eleada barim hebraice. deutronomiū grece. q ¶ dam liber est

Eleazar interpretatur dei adiu ¶ torium. Et producit penultimam positione.

Electo. tas. i. frequenter elicere. foras emittere.
et ē freqntatm huius ūbi elicio. cis. cui. ctum.

Electrū. ab elios quod ē sol dcūs electros ē. vñ
dr h electrū. tri. qa ad radios solis clarius auro ar
gentoq reluceat. Et sunt tria gnā electri. Vnum
genus ē gummi. quod fluit ab arboribus et dures
cit in lapidem. quod et succiū dr. Secundū genus
electri est quod ex auro et argento fit. Auri scilicet
tribus ptibus. argenti una. Tercium ē metallum qd
naturalit inuenit et precō habetur ¶ Et scias q
gg in ij omel' ezechiel' exponens illud de media

eius quasi species electri. dicit in electꝝ dū aurū
argentū qꝫ miscet᷑. argentum ad claritatē crescit.
aurum ūo a suo fulgore pallescit. qꝛ ergo in vni
genito dei filio nature deitatis vnita ē natuā nrā
in qua adunacōne humanitas in maiestatis glo
riā excreuit. diuinitas uero a suo fulgore potētia
humanis se oculis temꝑauit. et sic patet illa expō
qualiter nos deus exaltauit. ꝑ h̄ qꝫ humana natu
ra clarior facta est. q̄i ꝑ aurum creuit argentum
et qꝛ diuinitas a fulgore suo nostris ē aspectibus
temꝑata. q̄i auꝝ nob̄ palluit. argentū creuit q̄i e
lectꝝ ergo in igne ē deus hō factus in ꝑsecutione
Electuariū. rij. ab eleccōne reꝝ quibus conficit᷑
dictum. vnde ab eligo. gis. dicitur.
Electus. ta. tū. splendidus. clarus. excelsus. ex a
lijs lectus. ab eligor. eris. dicit᷑. vnde elcō onis cū
Eleison grece latine ¶ quis de multis eligitur
dicitur mons. Et accentuatur in fine.
Elegans. tis. ge. omnis dꝛ ualens. excellens. no
bilis. egregius. decens. pulcher. bonus. et dicit᷑ ab
eligo eligis. bona enim et pulchra eligenda sunt.
Et compatur elegancior issimus. vnde eleganter
cius. sime. adūbiū. et h̄ elegantia. tie. ꝑstantia ex
cellentia. pulchritudo. ualitudo. et dꝛ eleganter ur
bane nobiliter. Et corripiunt le predicta.
Elegia. gie. in elegus est.
Elegus. ga. gum. i. miser. ra. rum. et dꝛ ab eley
son quod ē miserere. vnde ūsus facti de miseria di
cūtur elegi. vnde elegia. gie. i. miseria. et hinc ele
giacus. ca. cū. i. miser. ul̄ de miseria compositus et
cor̄ le. Vnde boec. Et ueris elegi fletibꝫ ora rig. it
Elegi eciā ē ꝑteritū de eligo. gis. et tūc prod̄ pnl̄
Et ut dicit pap. Elegiacū carmen dictū qꝫ modu
lacō eiusdē carminis miseris cōueniat. qd̄ metrū
constat ꝑmo ūsu heroico. secūdo ꝑma penthime
meri heroica secūda dattilica. ut. Carmina qui q̄n
dam studio florente ꝑegi. flebilis heu mestos co
Elementaris. in elementū ē ¶ gor inire modos
Elementū. ab yle dꝛ h̄ elementū. ti. q̄i ylemen
tū. qꝛ deus ꝑmo loco de nichilo creauit ylem. et
ex yle fecit elementa. et ex elementis omnia alia
Vel dꝛ elementū. q̄i elicimentū. qꝛ omnia ex ele
mentis elicita sunt et extracta. Vel elementū q̄si
eleuamentū. qꝛ vnū suꝑ aliud ē eleuatū. scilꝫ aq̄
suꝑ terram. aer suꝑ aquā. ignis suꝑ aerem. Vel
elementū q̄i alimentū. qꝛ omnia animalia alūt᷑
in elementis. quedā in terra. quedā in aqua. q̄dā
in aere. quedā viuentia in igne. Et nota qꝫ q̄nqꝫ
elementū dꝛ ipm̄ elementatū. ut terra quā uide
mus et calcamus. et aqua quā uidemus et pota
mus. et sic de ceteris. Q̄nqꝫ eciā ipsum uerum ele
mentū. cuius quelibet ꝑs ē eiusdē generis cū ipo
toto. ut elementū terra dꝛ illud corpus cuius que
libet ꝑs ē terra. et sic de alijs. sed hoc pocius ad
phiām ꝑtinet. Et ab elementū h̄ et h̄ elementa
ris. et h̄ re. i. res elementi. quod ꝑtinet ad elemen
tū. ē ꝑma ꝑs corꝑis in compōne et ultima in re
solucōne. Inde ē qꝫ quodā mō loq̄ndi quidquid
ē ꝑma ꝑs alicuius in compōne et ultima in reso
lucōne dꝛ elementū. ut lrā ē elementū uocis lrā
te. et dcō ē elementū uocis significatiue. Et ut di
cit damascenus in ij li c xij. Oportet scire qm̄ q̄
tuor elementa sunt. terra sicca et frigida. aq̄ frigi
da et humida. aer humidus et calidus. Ignis ca
lidus et siccus. Similiter et humores quatuor ꝑ
porcōnē hn̄tes cū quatuor elementis. nigra cole

ra et melancolia que habet ꝓporcōnem cū terra
sicca enī est et frigida. et fleuma ꝓporcōnem ha
bet cū aqua. frigidū eniꝫ ē et humidū. Sanguis
ꝓporcōnem habet cū aere. humidus enim et cali
dus ē. Rubea colera ꝓporcōnem habet cū igne.
calida eniꝫ est et sicca. uide in terra ꝭm ambr̄ de
quatuor elementis. Item uide in estas d̄ quatuor
temꝑibus anni et in etas. Itē uide in mare. ¶ Et
nota qꝫ suꝑiora elementa sunt ma. ge. ut aer et
ignis. Inferiora uero sunt fe. ge. ut terra et aqua
Nā suꝑiora elementa sunt q̄i mares. et inferiora
quasi femine. qꝛ illa agunt in inferiora. et h̄ pa
Elemon misericors grece. ꝭ pap ¶ dicunt᷑ ab ill̄
Elemosina. ab elemonia quod ē misericordia
et syna quod ē mandatū componit᷑ h̄ elemosina
ne. i. mandatū misericordie. et ꝭm h̄ scribit᷑ ꝑ. e.
ſꝫ melius scribit᷑ ꝑ. y. et tunc dꝛ elymosina ab ely
quod ē deus. et sina quod ē mandatū. In̄ elimo
sina q̄i mandatū dei. ipse enī eaꝫ mandauit fieri
Vnde in luca. Date elymosinā et ecce omnia mū
da sunt uobis. Preterea quod pauꝑi dat᷑ deo mā
datur. Vel dicit᷑ elymosina ab ely quod est deus
et mois quod ē aqua. Inde elimosina q̄i aqua di
uina. sicut enī aqua extinguit ignē ita elimosina
extinguit pccm̄. Et scias. qꝫ septē sunt elimosine.
corꝑales. que continent᷑ in hoc ūsu. Visito poto
cibo. redimo tego colligo condo. Visito scꝫ infir
mū. Poto scꝫ sitientē. Cibo scꝫ esurientē. Redimo
scꝫ carceratū. Tego. i. uestio nudū. Colligo. i. recol
ligo hospitē. condo. i. sepilio mortuū. Item septē
sunt elimosine spūales que in hoc ūsu continen
tur. Consule castiga solare remitte fer ora. Consu
le. i. doce ignorantē. et dirige dubitantē. Intelligit᷑
enī in hoc duplex spūalis elimosina. scilꝫ doctrina
et consiliū. castiga delinquenteꝫ. Solare. i. consola
re tristem. remitte delinquentibus in te. fer. i. porta
infirmitates alioꝝ et grauamina. ora ꝓ omibus
¶ Et ab elimosina h̄ elimosinarius rij. Et hec eli
mosinaria. rie. et mobiliter declinatū inuenit᷑ eli
mosinarius. ria. riū. Vel elimosina dꝛ ab elimon
quod ē misericors grece. Inde elimosina qd̄ grece
ē misericordia. uide in sors. Hic pt̄ queri an de il
licite acquisitis possit fieri elimosina. Ad hoc dn̄
dū qꝫ tripliciter pt̄ esse aliquid acquisitū illicite.
Vno mō qn̄ id quod illicite ab aliquo acquirit᷑
debet᷑ ei a quo ē acquisitū. nec pt̄ ab illo retineri
qui acquisiuit illicite. sicut contingit in rapina. in
in furto. in usuris. et de talibus cū homo teneat᷑
ad restitucōnem elimosina fieri nō pt̄. Alio uero
mō est illicite acquisitū quod quid̄ ille qui acqui
siuit retinere non pt̄ nec tamen debet᷑ ei a quo ac
quisiuit. qꝛ scꝫ vnus contra iusticiā accepit. et al
ter contra iusticiā dedit. sicut contingit in symo
nia in qua et dans et accipiens contra iusticiam
legis diuine agit. vnde non debet fieri restitutio
ei qui dedit. ſꝫ debet in elimosinas erogari. et ead̄
racō ē in similibus. in quibus dacō scꝫ et accepcō
ē contra legem. Tercio mō aliquid ē illicite acq̄si
tū non qꝛ ipsa acquisicō sit illicita. sed qꝛ id ex q̄
acquirit᷑ ē illicitū. sicut patet de eo quod mulier
ꝑ meretriciū acquirit. et hoc ꝓprie dꝛ turpe lucꝝ
qꝫ enī mulier meretriciū exerceat turpiter agit.
et cont᷑ legem dei. ſꝫ in eo qꝫ accipit non iniuste a
git nec contra legeꝫ dei. vnde quod sic illicite ac
quisitū ē retineri pt̄. et de ea elimosina fieri. Circa
illa uero que ꝑ aleas acquirunt᷑ uidet᷑ esse aliqd

illicitū ex iure diuino.scilicz q aliquis lucret ab
hijs qui rem suā alienare non pn̄t.sicut sunt mi
nores ꝑui furiosi et huiusmodi.et q aliqs trahat
aliū ex cupiditate lucrandi ad ludū.et q fraudu
lenter ab eo lucret.et in hijs casibus tenetur ad
restitucōnē et sic de eo non p̄t elemosinam face
re. Aliquid autē uidet esse ulterius illicitū ex iu
re positō ciuili quod prohibet vniūsaliter tale lu
crum.ꝫ qꝛ ius ciuile non obligat oīs.ꝫ eos so
los qui sunt hijs legibus subiecti.et iteꝝ ꝑ dissue
tudinē abrogari p̄t. Ideo apud illos qui sunt hu
iusmodi legibus astricti tenent vniūsaliter ad re
stitucōnē qui lucrant nisi forte contraria consue
tudo p̄ualeat.aut nisi aliquid lucratus sit ab eo
qui traxit eū ad ludū.in quo casu non tenetur
restituē.quia ille qui amisit non ē dignus recipē.
nec potest licite retinere tali iure positō durante.
vnde debet de hoc elimosinaꝫ facere in hoc casu
Item nota q iste ludus ē turpis et reprobatus ut
puta qꝛ ē cont deū.et omnia iura. Vnde propter
talē ludū nullus p̄t aliquid acquirere.nec tituluꝫ
nec bonā fidem habere. Iniustus enī titulus ꝓ non
titulo est habendus.et male fidei possessor dicit
quia contra legum interdicta mercatur.

Elencus.ci.mas.ge.i.titulus libri.qꝛ totū opus
illuminet. Vnde euangeliū luce sic intitulat elen
cus luce.i.titulus. Hinc eciā elencos uocamus p̄
ciosos lapides in sup̄ficie ornamenti.qꝛ illud illu
minent.et quicūqꝫ p̄ciosi lapides in loco notabili
ponunt dicunt elenci. Vnde iuuenal. Auribus ex
tensis magnos cōmisit elencos. Elencus eciā dr̄ in
dialetica quoddā genus argumentacōnū.sciꝫ silo
gismus contradcōnis. Et tūc componitur ab en
quod ē in.i.contra et lexis quod ē sermo ul dic
tio. Inde elencus.i.contradcō. Et diffinit sic. Elē
cus ē silogismus contradcōnis vnius et eiusdem
non nominis solū ꝫ rei et nominis non sinonomi
ꝫ eiusdē Et ex hijs q̄ data sunt de necessitate acci
dere non cōnumeratō.quod erat in p̄ncipio.sed
idē et ad idem.similiter et in eodem tempe.hec
autē diffinicō magis ad loycū ptinet.

Elephantus. Elephion grece dr̄ mons. vnd h
elephantus.ti.et elephas.phantis.et habet.n.in
obliquis ꝫ non in n̄tō.et dr̄ a magnitudine cor
pis.qꝛ formā montis p̄ferat. vnde h elepantia q̄
dam sp̄ēs lepre.qꝛ sicut elephas maior ē omnibꝫ
alijs animalibus.ita passionibus ceteris h maior
ē. Et scias.q dr̄ elephantus.ti.ul elephantos et
o mutata in u dr̄ elephantus.āti. Elephas mire
castitatis creditur ita ut si perdat coniugem nulli
copulet.inter siluas cōmorat solus.biennio aūt
portant fetus.nec amplius q̄ semel gignūt.ꝫ nec
plures sed tantū vnū. viuūt tricentis ānis et cor
Elephas in elepantus exponitur. ¶pnl

Elesmot lib q̄ dr̄ exodus.et accentuat in fine

Eliachym interp̄tat resurrectio domini.

Eliades.ab elios quod ē sol dr̄ h eliades.de.fi
lius ul nepos solis.et subtracta de sill'a dicitur hec
elias.adis.id est filia ul neptis solis.

Elias.adis.in eliades uide.

Elicio licis cui itū.ab ex et licio cis componit
et ē elicere extrahē exuocare.et educere.uide in

Elicon.onis.mas.ge.vnū de duobꝫ ¶licio cis
cacuminibus pnasi in quo solebat olim esse stu
diū.et dr̄ ab elicio.cis.qꝛ olim elicebat inde sapi
entia.vnde et elicon dr̄ quasi eliciens cūcta.et est
ethymologia.et hinc eliconius.nia.nium.

Eliconis conidis.fe.ge.dr̄ musa que in mōte
pnaso habitabat.ul femina illius loci.et dr̄ ab ¶elicon

Elido.dis.elisi elisum pnl prod.ab ¶
e et ledo.dis.et ē elidere ualde ul extra ledere.et

Eligo.gis.elegi electum ¶inuenit ꝓ temptare
ab e et lego.gis.et ē eligere excerpē.quasi extra
alia aliquid legere. Vnde dr̄ aliquis electus in epis
copū qui nōdū consecratus ex alijs iā exceptus
est.et inde hec electio onis.et est eligere ꝓprie de
duobꝫ ꝓpositis vnū accipē et alteꝝ dimittere.nō
enim eligit qui nil accipit.ul qui omnia accipit.
vnde quedā species cōiūctōnis dr̄ electiua que de
duobus ꝓpositis vnū eligē et alteꝝ refutare ostē
dit. Eligo componit p̄eligo.gis. Et corripit li.
Et sic omne nom

Elimas interp̄tatur magus. Et sic omne nom
maleficoꝝ aꝓꝓatū est elime mago in actibꝫ aplo
rum. Et cor penl. Vnde in aurora dr̄. Obstat eis
elimas magus utens arte recenti.

Elimino as aui are.ab e et limino Et corripit
Elimo.as.aui.ab e et ¶mi.uide in limino as.
limo.mas.et ē elimare purgare. Vnde elimatus
ta.tū.i.clarus ul purgatus.et elimatim aduibiū.
.i.clare purgare.et h elimamentū.i.purgamētū
¶et prod li

Elinguis.ab e et lingua componit
h et h elinguis et h e.i.sine lingua.mutus.

Elinguo.as.aui.componit ab ex et lingua.et
ē elinguare linguā extrahē ul auferre.

Elyon quītū apud hebreos dei nomen dicitur
et interp̄tatur excelsus

Eliotropiū herba no ¶et interp̄tatur excelsus
men accepit q estiuo solsticio floreat.et q solis
motibus folia circūacta conūtat. Vnde a latinis
solsequiū dicitur uel solsequia.

Eliotropus lapis ē uiridis coloris.sanguineas
habens uenas.missus in argenteā peluēꝫ aq̄ ple
nā radios solis in sanguineū et obscuꝝ ūtit colo
rem.ē splendidus cū ortu et occasu solis colorem
mutans in affrica inuenit. uide eciā in solsequium

Elipsis ē quedā metaplasmi figura de qua sup
dixi in quarta pte in c de metaplasmo.

Eliquo.as.pnl correpta in liquo.as.est.
Eliquus.a.um.i.purus et liquidus ul liquore
plenus. Et dicitur ab eliqueo ques.

Elisabeth interp̄tatur dei mei saturitas.ul dei
¶mei iuramentū

Elisius.lisis componit cū e. ¶mei iuramentū
et dr̄ elisius.ia.iū.i.ualde solutus.ul extra solu
cōnem positus. vnde et elisij in inferno dn̄r capi
ubi requiescunt anime bonoꝝ ꝑ fabulas poetaꝝ
Et dn̄r illi campi elisij.q̄i solutoꝝ.ul quasi ext
solucōnem positoꝝ. Sunt enī ibi cōmorantes bea
ti.et ita nūq̄ꝫ patiunt dissolucōnem. Vel dicūtur
elisij.q̄i extra lesionem positi.ab e et lesio. Secūn
dū enī ueritatē sancti qui sunt in uita eterna sūt
elisij.i.extra omnē penā et lesionē positi.absterg
get enim deus omnē lacrimam ab oculis scōꝝum
et iā non erit amplius neqꝫ luctus neqꝫ clamor ꝫ
¶nec ullus dolor

Elisus.sa.sum.penl prod.ab ¶nec ullus dolor
elido.dis.elisum.et ē elisus ualde ul extra ul eciā
solū ¶denter lesus

Elixū uocat quod in aqua solū ¶denter lesus
decoquit.lixa enī aqua dr̄.eo q sit soluta. vnde
membra loco mota lixa dicuntur.

Elleborus fluuius ē.et h elleborus.et h ellebo
rum

Ellebor fluuius ē.et h elleborus.et h elleborū
dcā ē quedā herba que circa illū fluuiū plurimū
nascit. Hūc romani ueratꝝ dicūt.qꝛ sumptuꝫ in
potu mentē in insaniā reducit.est autē elleborus
pabulū nocens.esca tamen ē conturnicū et pleu

q̄ tempaṫ ad salutē hominiſ. Et coṙ pnl. Mač
Qualiter elleborus ſit nobiſ accipiendus.
Ellum in eccum eſt.
Elluo. onis. ꝑ geminū. l. mas. ge. ḋr gluto lec
cator. q̄ oīa bona ſua eluit. diſſipat et diſpergit.
Elogiū. logiū uel lo ¶ et deriuatur ab eluo is
gos componiṫ cū e et ḋr h̄ elogiū. i. eloquiū ꝓ
ūbium et reſponſum diuinū et ignominia et or
do et textus carminū. et ꝓꝓe maloꝝ uł criminū.
uł textus maloꝝ geſtoꝝ uł deoꝝ miſteriū. vn̄ h̄
Eloy uł eloe in ely uide ¶ elogius ūſiculus
Eloquor. ab e et loquor componiṫ eloquor e
ris elocutus. Et coṙ lo. et ē eloqui ualde uł orna
te loqui uł apte uł expedite loqui. et manifeſte
enūciare. et ē oratoris. vn̄ eloq̄ns. tis. ge. oīs. i.
diſertus. facūdus. expedite et euidenter loquens
Elucco. ces. eluxi ualde uł ext̄ uł euidenter uł
pre alijs lucere. ab e et lucco. ces. Et producit lu
Eludiani quidā heretici ab eludio dicti. qui di
cunt poſt natiuitatē xp̄i mariā alios filios de ui
ro ioſeph pepiſſe. Et producit penultimam.
Elul non ebul ut quidā legunt ſm̄ bedam ḋr
ſeptember. uł ſm̄ alios elul october. et accentua
tur in fine. Nullus enim menſis ebul uocaṫ ita
Elumbis. lumbuſ com ¶ cꝙ. b. ſit ſecūda littera
poniṫ cū e et ḋr h̄ et h̄ elumbiſ et h̄ be. debiliſ q̄i
Eluo is ui utū cōpo ¶ ext̄ lūbos. i. fortitudinē
niṫ ab e et luo et eluē lauare purgare uł delauā
do deſtruē corrodē uł effūdē et diſſipare ī luo is
Elutus. ta. tū. nomē eſt. et deriuaṫ ab e uide
luo. is. et prod̄ penul. et ḋr elutus mūdus. madi
dus. inſipidus. Et compatur. tior. iſſimus. Vnde
elute. tius. me. aduꝰbiū. Oracius in ſermonibꝫ. Ir
riguo nichil eſt elucius orto.
Eluuies. ab eluo. is. ḋr h̄ eluuies. eluuiei. et h̄
eluuiū. uij. et h̄ eluuio. onis. nimia aquaꝝ inun
dantia. uł deſtructio ex aq̄ꝝ abūdantia diluuium
Eluuio. onis. in eluuies eſt.
Emac uł emaſ uł emach grece. latine ſanguis
Et accentuatur in fine.
Emacitas. tatis. fe. ge. i. emendi auiditas. et ḋr
Emaculus. cula. culū aliq̄n ¶ ab emax emacis
tulum emax. Et corripit penultimam.
Emanceps. manceps componiṫ cū e et dicitur
h̄ emanceps pis. qui cū ṗmo fuiſſet manceps ab
illa ſeruitute et ptāte ē liberatus. vn̄ emancipaē
. i. a ſeruitute liberare. ſꝫ iam inoleuit conſuetudo
ut filius de poteſtate patris liberatus dicaṫ emā
cipatus. ſꝫ ſeruus a ſeruitute liberatus dicaṫ ma
numiſſus. licet ꝓꝓe predcā uocabula cōueniant
captis in ꝑlio et inſeruitutē redactis. ſm̄ huguč.
Pap̄ uero dicit. Emancipare iuris ꝓꝓij dominū
ſtatuē. q̄i extra manū uł ptātem ſuam facere.
Emancipo. pas. in emanceps exponiṫ. et coṙ ci
Emano. ab e et mano. as componiṫ emano as
are. atū. et ē emanare extra manare ebullire ꝓce
Emanuel hebraice quod in ¶ dere. et prod̄ ma
latino ſermone ſiḡt nobiſcum deus. ſciꝫ ꝙ ꝑ uir
ginem deus natus hominibuſ in carne apꝑuit. et
Emarceo. ces. emarcui ab ¶ acuitur in fine
e et marceo ces componiṫ. ūbū neutꝝ. Et caret
ſupino. et ē emarcere euidenter marcere. elanguē
Emaſculo. ab e et maſculuſ componiṫ emaſcu
lo. as. et ē emaſculare eneruare. debilitare. caſtrare
Emach ſanguiſ ḡce. Jn̄ emachia. i. ¶ et coṙ pnl
ſanguinolenta ꝓꝓter multa bella. et acuiṫ ī fine.

Emaus ꝓꝓriū nomen caſtelli. qḋ poſt nicopol
dictū ē. et acuiṫ in fine. et eſt duarum ſillabarū.
Emax. ab emo. is ḋr h̄ et h̄ et h̄ emax acis. i.
emptor auidus. uł quod facile emitur. i. compa
tur. vnde emaciter tius me. Et ꝓducit penul ḡn̄
Emblema. matis. ge neu. i. eminens ſculptura
uł ornamentum uaſorum. uł uarietaſ pauimen
ti. ſiue diūſitas coloꝝ in pauimento que ḋr licoſ
tratos. uł fruſtū auri uł argenti. Vnde prudenci
uſ de ſicoma. Sordent argenti emblemata. et ꝓḋ
Embolismus. mi. mas. ge. i. ſu ¶ ble. ſꝫ coṙ ma
ꝑaugmentū. Vnde h̄ et h̄ emboliſmalis. et h̄. le.
. i. ſuꝑexcreſcens. Vnde annus emboliſmaliſ dici
tur q̄i ſuꝑexcreſcens. ꝙ ſuꝑat duoſ ānos ꝑceden
teſ vna lunacōne. Habet enī ānus emboliſmalis
xiij lunacōneſ ſuas. xij ſicut et alij āni cōmunes
et illam terciādecimā ſuꝑadditam que nulli men
ſi tribuiṫ. uide de hoc in epacta.
Emembris. ab e et membrū componiṫ h̄ et h̄
emembris. et h̄. bre. ſine membro. q̄i extra mem
Ememor. i. oblitus. et coṙ ¶ bra. i. fortitudinē
me. et ē generis cōmunis. ab e et memor. oris.
Emenſus. ſa. ſum. ꝑticipiū de emetior. tiris. et ē
emenſus q̄ſi extra menſus uł euidenter menſus.
Emeras interꝑtatur dies. et accentuaṫ in fine
Emergo. gis. ſi. ſum. ab e et mergo. gis. cōponi
tur. et ē emgere ext̄ mergere. ext̄ uenire exurgē
Emeritio. onis. in emerituſ uide.
Emerituſ merituſ componiṫ cū e et ḋr emeritus
ta. tū. i. iam ext̄ meritū poſitus. qui non ꝑt iam
mereri. et exercere officiū ſuū. Jmo liberatus et
ſolutuſ ē a labore ſui officij. ſicut mileſ oliꝫ poſt
lx ānoſ non cogebaṫ militare ſꝫ ſoluebaṫ a labo
re ſolito. et dabaṫ ei ager uł uilla uł aliud vnde
uiueret. et tūc erat emeritus. q̄i ext̄ meritū poſi
tus. ꝙ nil poſtea labore ſolito merebaṫ. vnde h̄
emeritio. onis. talis ꝓꝓrietas. talis liberacō ſm̄ hug
Pap̄ etiā dicit. Emerituſ ualde meritus. Jtē emeri
ti mileteſ ueterani. ꝙ iam ſoluti a milicia ſunt. E
merita ciuitaſ quā poſtꝙ ceſar edificauit uetera
Emetior. tiris. emetitus uł ¶ noſ ibi conſtituit
emenſus. ab e et metior. et ē emetior q̄i ext̄ me
tior. uł euidenter et apte metior.
Emicatim. i. ſplendenter. ab emico. cas.
Emico. cas. ab e et mico. cas. et coṙ mi. uide in
Emigneus ūmis capitis. vnde et di ¶ mico cas
cimus dolorem capitis emigraneum eſſe.
Emina. ab emo. mis. h̄ emina. ne. quedā men
ſura mediū ſextariū continens ad emendū vinū
uł ānonā. uł ḋr ab emetior. tiris. uł ab emiſ qḋ
Emineo. nes. nui. i. extra manere ¶ ē dimidiū
uł apparere. ſuꝑincūbē. ſuꝑſtare. vnde eminenſ tis
ge. omnis. Et cōpatur. tior. iſſimus. Vn̄ eminen
ter. tius. me. aduꝰbiū. et h̄ eminentia. tie. Et com
poniṫ emineo cū ſuꝑ et ḋr ſuꝑemineo. nes. Emi
neo autē componiṫ ex e et maneo. es. et coṙ mi
Eminulus. la. lū. i. aliquātulum eminens penl
Eminus. ab e et minꝰ ¶ coṙ. et ḋr ab eminens
componiṫ eminus. i. procul q̄i extra manus. ſed
cōminus. i. ꝓꝓe. a con et minus. Et ſunt aduerbi
a loci. Vnde ꝑſ in xv li. Eminus et cōminuſ loca
lia ſunt. Vnde quidā. Eminuſ ad longe. ſed com
minuſ ad prope ſpectat.
Emiſſarius. ab emitto. tis. ḋr emiſſus. ſa. ſū. et
emiſſarius. ria. riū. i. ualde ad emittendū aptuſ ſi
cut ſunt curſores regis et alioꝝ diuitū. qui freq̄n

ter mittūtur ad nūcia ferenda. Item hircus apō
peius dicebaẗ emissarius. q̇a emittebaẗ in deser
tū. Apompeius eñ grece emissarius latine. Item
h̄ emissarius. rij dr̄ equus fortis et uelox. q̄ ext̄
alios eligiẗ. et ad equas mittiẗ ad coitū. Idem et
admissarius dr̄. De capro emissario habeẗ leuit̄.
xvj. Itē emissarius dr̄ ꝑcussor. gladiator. ul' ma
gicioꝝ et luxurie satelles.

Emissicius. a. ū. qd̄ sepe et cito in diuersa loca
mittitur. ut oculus. et deriuaẗ ab emitto. tis.

Emo. is. emi emptū. et est emē ex alieno meū
facere. i. dare suum et alienū accipē. Emo cōpo
niẗ adimo. is mi ademptū. i. auferre. Coimo is co
emi coemptū. q̄i simul emo ul' cū alio. ex con et
emo. mis. Itē dirimo. mis. i. diuidere. sepāre. Ex
imo. mis. id ē auferre ul' extrahere. Perimo mis
peremi. i. occidere. Redimo. mis redemi redemptū
Emo cū omnibus suis compositis ē actm̄. Et corr̄
in p̄nti. ꝫ in p̄terito prod̄. Ouid̄ epp. Turpit̄ inge
niū munera corpus emūt. Composita tamen e in
p̄nti mutant in i. correptā. Item omnia faciūt p̄
teritū in emi et supinū in emptum. et habet p ī
supino causa euphonie. deberet eñ formari a p̄
terito emi. i. mutata in tū. Vnde dicit pris in x li
Emi emptū facit quod ideo assumpsit p. q̄ non
p̄t. m. añ tū sñ p. inueniri cā euphonie. ut sump
tus. comptus. ꝓmptus. ¶ Hic nota q̄ circa rem
que uenditur et emiẗ triplex defcūs considerari
p̄t. Vnus quid̄ ꝯm speciem rei. et hunc quidem
defectū si uenditor cognoscat in re quam uendit
fraudem cōmittit in uendicōne. vnde uendicō illi
cita reddiẗ. Et h̄ ē quod dr̄ ꝯm quosdam. ysa. j.
Argentū tuū uīsum ē in scoriā. vinū tuū mixtū
est aqua. qd̄ eciā ꝑmixtū ē patiẗ defectū quantū
ad spēm. Alius autē defectus ē ꝯm quātitatē qui
ꝑ mensuram cognoscitur. Et ideo si quis scienter
utaẗ deficienti mensura in uendendo fraudē com
mittit. et ē illicita uendicō. Vnde dr̄ deutro. xxv.
Non habebis in sacculo diuīsa pondera maius et
minus. nō erit in domo tua modius maior et mi
nor. et postea subdiẗ. abhominabiẗ eñ dñs eū
qui facit hec et aduīsaẗ omnē iusticiā. Tercius de
fectus ē ex ꝑte qualitatis. puta si aliquod aial' ī
firmū uendat quasi sanū. quod si quis scienẗ fe
cerit fraudem cōmittit in uendicōne. vnde est illi
cita uendicō. et in omnibus non solū aliquis pec
cat iniustam uendicōnem faciendo ꝫ eciā ad resti
tucōnem teneẗ. Si uero eo ignorante aliquis p̄e
dcōꝝ defectuū in re uendita fuerit. uenditor qui
dem non peccat q̄ iniustū facit materialiter. nō
tamen eius opatio ē iniusta. ut ex p̄dictis patet.
Teneẗ tamen cū ad eius noticiam ꝑuenerit damp
nū recompensari emptori. Et quod dictū ē de uē
ditore intelligendū ē ex ꝑte emptoris. Contingit
eñ uenditorem q̄nq̧ credere suā rem nimis p̄cio
sam quantū ad spēm. sicut si quis uendat aurum
loco auricalci. Emptor si id cognoscat īiuste emit
et ad restitucōnē teneẗ. et eadem racō ē de defcū
q̄ntitatis et q̄litatis sicut de defcū spēi substantialis

Emola. le. uas coquinariū. sicut caldaria coculū
Cocula autē dñr uasa coquine. a coquendo dicta
Omnia namq̧ uasa coquendi causa ꝑata cocula
dicūtur. ꝯ ysid̄. Vnde in ij esdre. ubi nos dicimus
Hostias coxerūt in emolis et ollis. Greci habent
Hostias coxerunt in eneis ollis. Et dr̄ emola q̄i
immola. ab immolando. quia ibi hostie immola
banẗ. i. coquebanẗ. ul' dr̄ emola q̄i enea olla. et
tūc poniẗ ibi. m. ꝓ. n. et ab olla subtrahiẗ vnū
l. q̄ emola corripit penultimam.

Emolior. iris. emolitus. ualde ul' extra moliri
acquirere niti. ab e et molior. iris.

Emolumentū. ab emolo. lis. h̄ emolumentū ti
ꝓꝑe lucꝝ molendini. scꝫ quod habeẗ ex molendi
no ꝓpter molituram. ꝫ poniẗ ꝓ quolibꝫ lucro et
ꝓ qualibet cōmoditate. Malach iij. Et quidem e
molumentum. quia custodiuimus precepta eius.

Emorrogius. gia. giū. in emorroys uide.

Emorrois. Emac ul' emas ul' emach grece. lati
ne dr̄ sanguis vnde h̄ emorroys idis. queda infir
mitas. q̄n aliquis patiẗ fluxū sanguinis. Vnde e
morroissus. sa. sū. qui talē infirmitatē patiẗ. Vñ
in euāgelio dr̄. q̄ dñs emorroissam mulierem sa
nauit siue fluxū sanguinis patientē. qui eciam e
morroigius dr̄. Vel sic dr̄. q̄ sanguinē mingit ꝑ
urinā. Item emorrois dr̄ quidā serpens. q̄si sang
uinolenta. q̄ eius quē mordet totū sanguinē ef
fluē facit.

Emphasis est exp̄ssio loquendi. ut ¶ rethorica
de in quarta ꝑte in tractatu de coloribus rethoric

Emphiteosis. osis. fe. ge. i. melioracō siue contrac
tus melioracōnis. vnde cum quis dat agꝛ alicui
ut excolat et melioret illū. iste dat agrum in em
phiteosim. et ille accipit in emphiteosim. Et uide
tur compositū ab en quod est in et phitos quod
est fides. et thesis quod est posicō q̄si in fide posi
cō et hinc h̄ et h̄ emphiteota ul' emphitiotica. q̄
rem accipit in emphiteosim. et emphiteoticus ca
cū. quod ꝑtinet ad emphiteosim. et h̄ emphite
tecarius. na. riū. idem qd̄ emphiteota ul' emphi
¶ Emphiteosis uide.

Emphiteotecarius. in empiteosis dicitur illi q

Empicus. sicut dicit pap. empici dicūtur illi q
bus collcō facta ē in pulmone ul' torace et crepu
it et sanauit. Idem sunt saniosi. Empicus eciā dr̄
spuens sanguinē. et prod̄ pnl'. Vnde mac̄ de bero
nita. Empicos tussim q̧ iuuat suspiria sedat.

Empireum celū factū fuit p̄ma die cū angelis.
Vnde dicit strabus. In p̄ncipio creauit deus celū
et terram. Celū inquit non uisibile firmamentū.
h̄ scriptura appellat. Sed empireū. i. igneū uel in
teilcūale. quod non ab ardore ꝫ a splendore dicit
quod statim factū repletū ē angelis. Celū inquit
in quo posita sunt luminaria non in p̄ncipio. ꝫ
secūda die factū ē. ¶ Sed queri p̄t. An celū empi
reū sit immobile et incorruptibile. Responsio cū
omnis res determineẗ in fine oportet conditiones
celi empirei accipē. ꝯ q̄ cōuenit statui bonorum
ꝓpter quod factū est. et q̄ illi sunt in plena ꝑtici
patione eterne lucis et quietis et eternitatis. Id de
cet celū empireū lucidū immobile et incorrupti
bile esse. Est autē celū empireū quodaꝫ corpus
p̄ncipaliẗ ordinatū ut sit habitacō bonoꝝ. et hoc
magis propt̄ homines quoꝝ eciā corpa glorifica
būtur. quibus locus debeẗ. q̄ propt̄ angelos qui
loco non indigent. et q̄ illa gloria excedit inues
tigationē humanā. Ideo eciā et celū empireū ex
cedit eandem. Diciẗ autē celū empireū locus con
templacōnis non quantū ad necessitatē. ꝫ quātū
ad congruitatem sicut et ecclesia dr̄ locus oracōnis
Philosophi autē h̄ celum non cognouerunt. quia
nec motui nec uisui subiacet. vnde celum empireū
racōne inuestigari non p̄t. q̄ quidquid de cel' cog
noscimus h̄ est aut ꝑ uisum aut ꝑ motū. Et sci
as q̄ celum empireum dr̄ lucidum. non quia ra

dios emittat sensui nr̄o uisibiles. sed quia in natu
ra sua lucē habet. eo ꝙ maxime formale est.
Empirici pnl' cor̄. medici qui solam experienti
am siue practicam sectantur.
Emplastrum. tri. dr̄ ab en quod ē in et plastes
forma. eo ꝙ sup formā morbi inducit̄. Potest e
ciam dici implastrum sicut dicam in energia.
Emporiticus. in emptorium est.
Empos. empo grece latine forum ul' mercatū
et hinc h̄ et h̄ empos. otis. i. patiens emptor. Itē
empos pt̄ esse compositū ab en quod ē in et po
tis. et dr̄ inde empos q̄i impos. i. non potens. cui
adimit̄ potestas. quasi a dempta potestate immi
nutus. Et mutatur. n. in. m. sequente. p.
Empticius. cia. ciū. i. emptus ul' facilis ad emē
dū. Vnde serui emptícij dicebant̄ illi qui in serui
tutē emebant̄. et dicitur ab emo. mis.
Emptirium. rij. in emptorium exponitur.
Emptoriū. ab emo. is dr̄ h̄ emptoriū. rij. i. locus
ubi emit̄ quod et h̄ emptiriū. rij. Vnde Josephus
in ix. Ad portū nauigare ad emptiria nequaquā
prualuit. Et dicit̄ emptoriū ubicūqꝫ negociacōnes
exercent̄. Item inuenit̄ h̄ emporiū. rij. quod deri
uat̄ ab empo grece. quod latine dicitur forū ul'
mercatū. Et dr̄ emporiū pprie locus iuxta mare
ubi negociacōnes ul' mercacōnes exercent̄. vnde
emporiticus. ca. cū. quod ptinet ad emporiū. hic
emporica carta dr̄ quodā genus carte. qa in ea
merces inuoluūt̄. cū sit in scripturis minus ydonea
Emulor. moles componit̄ cū e et dr̄ emulor
laris. latus. lari. i. diligere. ij. ad corinth̄ xj. Emu
lor enī uos dei emulacōne. ul' emulari. i. inuidere
Roma. xiij. Non in contencōne et emulacōne. et
tūc componit̄ ab emulo. lis. Item emulari. i. seq̄
p inuidiā ul' amorem. Prou. iij. Non emuleris ho
minē malū. et tūc componit̄ ab e et molior iris
Vnde quidā. Emulor inflat̄ amat inuidet ac imi
tatur. Itē ezech̄ viij. uidet̄ poni p indignatione
ubi dr̄. Erat statutū ydolū ad puocandū emulati
onē. Ab emulor deriuat̄ emulus. la. lū. i. diligēs
ul' inuidus. ul' sequax. ul' eiusdem rei studiosus.
Et in eodem sensu et ex eisdem compositis inue
nit̄ demulor. aris. vn̄ demulus a. ū. i. emulus a ū
Emunctoriū. ab emūgo. gis. dr̄ h̄ emūctorium
rij. i. purgatoriū. scꝫ ferrum cū quo candelā emū
gimus. et emūctus. ta. tū. ul' emunxus. a. ū. id ē.
purgatus. Exodi. xxv. Emunctoria quoqꝫ et ubi
ea q̄ emuncta sunt extinguuntur.
Emunxus a um. i. purgatus et dr̄ ab emūgo is
En. i. in. uide in energia.
Ena id est vnitas.
Enarro. ras. raui. rare. componit̄ ab e et narro
ras. et ē enarrare euidenter ul' apte narrare. vnd̄
hic et hec enarrabilis et hoc enarrabile.
Encaustum. caustos componit̄ cū in ul' cū en
quod ē in et dr̄ h̄ incaustū ul' encaustū. quasi in
ustum. scꝫ tinctura scribendi.
Encenia. niorū dicūtur iniciacōnes. ul' inicia no
ua festa. sicut dedicacōnes ecclesiarū. ab en qd̄ ē in
et cenon quod ē nouū. Vnde encenio. as. i. inicia
re. ul' aliquid pmo exercere ul' inducere. vn̄ uest
tem nouā enceniat qui pmo eam induit ul' prat
Et similiter epūs ecclesiam enceniat qn̄ eam dedi
cat. Encenia ergo sicut dicit btūs Jero. dedicacōis
templi festiuitas dicebatur Quod ter legit̄ dedi
catū. Prima dedicacō fuit in autūpno. qr salomō
dedicauit templū decima die septembris. Itē qn̄
reedificatū fuit templū a redeūtibus de babilone
dedicatū ē in uere xij die marcij. i. duodecima lūa.
Cū autē antiochus epyphanes polluisset templū
sordibus ydolorū et pphanasset utensilia eius. Ju
das machabeus mūdauit templū et restituit uten
silia eius in locis suis et q̄i dedicauit illud xxv die
decembris. Ista dedicacō obseruabat̄ tempe xp̄i
Vnde dr̄ iohannis. x. facta sunt encenia in ihero
Encirídion. i. liber ma ‖ solimis et hyems erat
nualis. et dr̄ a ciros. i. manus et en quod ē in. Itē
encirídon dr̄ instrumentū medicorū. sic dictū. quia
manu astringat̄ dū plura contineat ferramenta.
Enclesis. cleo p inclinari componit̄ cū en qd̄ ē
in. et dr̄ h̄ enclesis. sis. i. inclinacō. vnd̄ encleticus
ca. cū. i. inclinatiuus. ut encletica coniūctio dr̄ illa
que inclinat se sub accentu pcedentis dcōnis remit
tendo suū accentū in illā. et inclinat accentū illi
us supra se. ut q̄i sub accentu illius pferat̄. vnde
enclitico. cas. i. inclinare. sm hug. Et fit enclesis.
in pncipio et in fine. sicut dixi supra in secūda p
te ubi egi de impedimento enclesis.
Encleticus. ca. cū. penl' cor̄ in enclesis exponit̄
Endecas. deca ul' decas componit̄ cū ena quod
ē vnitas. et dr̄ h̄ endecas. cadis. i. vndecim. et cor̄
pnl' in nominatiuo et in obliquis.
Endecassillabus. ba. bum. i. undecim sillabarū
Et componitur ab endecas et sillaba.
Endelicia. cie. fe. ge. fuit mater siches. i. anime.
Et interptatur intima etas. ul' absoluta pfectio.
ul' endelicia sm calcidiū pfecta etas. quasi endos
lechia. i. intima etas. sm aristotilem absoluta per
fectio. sm platonem anima mundi.
Endiadis. dis. pnl' cor̄. fe. ge. quedā figura ē de
qua dixi in iiij parte in c de coloribus rethoricis
Endogenia. i. natura. Inde endogenitus ta tum
id est naturalis. et hinc endogenite. i. naturaliter
Endor grece aries latine.
Endromedes. ab endor quod ē aries hec endro
mis ul' endromedes. endrōedis. i. uestis uillosa de
arietinis pellibus facta. qua induebant̄ uillani ro
mani cont̄ frigus. ul' endromis dr̄ duplex uestis
duplex palliū et forte et uillosum et hyemale.
Endromis in endromedes est.
Eneades. ab eneas dicitur h̄ eneades. de. filius
uel nepos enee. et eciā quicumqꝫ descenderunt de
enea dicūtur eneade. ut romani. et in̄ subtracta de
silla dr̄ h̄ eneas. is. filia ul' neptis enee. Itē inue
nit̄ h̄ eneus. ei. et inde h̄ enides. de. Et subtracta
de silla. ab eo quod debebat dici eneides fit hec
eneis. idis. i. filia ul' neptis. Sꝫ iam hoc nomine
magis utimur p historia facta de enea. vnd̄ liber
ůgilij sic intitulat̄. Incipit eneis ůgilij. Et corripit
Eneator. ab eneū ul' es h̄ enea ‖ pnl' eneades
tor. toris. i. cornicen. cornicrepa. liricen. liricinator
Eneis. idis. in eneades uid̄ ‖ scilicet ere canens
Et corripit penultimam eneis.
Energia. ab enguminus dr̄. et ē energia uis et
efficacia. effectus. Vnde Jero in epl'a ad paulinū
c ij. Hunc nescio quid latentis engie viue uocis
actus et in aures discipuli de autoris ul' actoris o
re transfusa fortius sonat. Energia eciā dr̄ agili
tas et rerū gestarū aut q̄i gestarū sub oculis induc
tio. dr̄ eciā animi anxietas. Vnde fulgencius De
mones p energiā non credimus illabi anime.
Et nota ꝙ inuenit̄ inerguminus et inergia scrip

tū p in et itidem ualet. q2 tantum ualet en apud grecos. quantū in apud nos. Vn̄ huiuſmodi nomina greca ſiue nocha que ꝓpōnē predcām hn̄t in ſui compōne pn̄t ſcribi et ſcribunt̄ indiff̄ter. modo p en mō p in. ut encauſtū et incauſtuꝫ. Entimema et intimema. emplaſtꝝ et implaſtruꝫ. energuminus et inerguminus. energia et ingia. et ſic de conſimilibus. ſicut dicit hug̃ tractans de erge. ul' dr̄ energia interior labor ul' interior operacō ab en quod ē in et erge qd̄ eſt opatio ul' labor.

Energuminus dr̄ ab en quod ē in et erge qd̄ ē opuſ ul' labor. et mene quod ē defectus uel luna Inde energuminus. i. demoniacus. a demone poſſeſſus et uexatus. et dr̄ ſic q̈i inefficax. non laborans. non opanſ ſ3 in ope deficiens. ul' en ſit augmentatiū. q2 ſingulis lunacōnibuſ ualde mente laboret. ul' ener dr̄ uiſ ul' fortitudo. mene luna. Ind̄ energuminus fortis in luna ut ſunt lunatici. Vel en. i. in erge labor. mene defcūſ noiſ mens. Jn̄ energuminuſ q̈i laborāſ in corpe. deficienſ in m̄te. uid̄

Eneruis. neruus cōponi ‖ in energia. Et cor̄ mi ‖ t̄ cū e et dr̄ h̄ et h̄ enuis et h̄ ue. i. ſine neruiſ ſolutuſ debil' effeminatuſ et dr̄ enuiſ q̈i ſine n̄uo. i.

Eneruitus. ab eneruis dr̄ enuitus ‖ ſine ūtute et eneruiter adūbiū. i. ſolute. debiliter. ul' eneruit

Eneruo. as. aui. componitur ‖ uſq3 ad neruos ab e et neruo. as. et eſt eneruare. diſſoluē. demolire. debilitare. quaſi extra neruoſ ponē. Ouid̄ de remed̄. Eneruant animoſ citare q3 ioci q3 lire.

Eneus. a. um. penultima correpta in ereuſ uide

Engadi. indecli. accentuat̄ in fine. locuſ ubi finitur mare mortuū. interp̄tatur hebraice fons. i. baptiſmus ul' oculus celi aut uitulorum.

Enigma ē quidā tropus. require in quarta pte in c de tropis. Hug̃ ſic dicit. Enigma. atis. ge. neu ē ſermo figuratus ul' obſcura locucō. ſiue ſimilitudo uel queſtio occulta et obſcura que difficile intelligit̄ niſi apiatur. ut illud iudicū de comedente exiuit cibus. et de forti egreſſa ē dulcedo. ſignificanſ ex ore leoniſ fauū eſſe extractū. et inde h̄ et h̄ enigmatiſta. te. qui ul' que obſcure et figuralit̄ loquit̄. et enigmaticus. ca. cū. i. obſcuruſ ad exponendū. ul' qui p enigma loquitur. et enigmatico cas. et enigmatizo. as. i. p enigmata loqui.

Enigmatiſta. te. in enigma eſt.

Enigmatizo. zas. in enigma eſt.

Eniuero. cōponit̄ ex eni et uero. Et ac̄ in pn̄ ut dicit pap̄ et hug̃. uide eciā in uerus. ra. rū. et ē eniuero idem qd̄ certe. coniūctio affirmatiua

Eniteo. tes. tui. u̇bum neutruꝫ. et caret ſupino et ē enitere ualde nitere fulgere. ſplendere. micaē Vnde enitens. tis. pticipiū. Et corripit ni. uide eē in nitens. Et componitur ab e et niteo. tes.

Enitor. teris. ſus. ul'. xus. eniti. i. ualde niti uel foras mittere. ul' parere. Et componit̄ ab e et nitor. teris. Vnde enitens. tis. pticipiū omniſ ge. et tūc prod̄ ni. ſ3 qn̄ d̄ndit ab eniteo corripit ni.

Enixa conata ad efficiendū aliqd. uel partu liberata ſecundum pap̄. uide in enitor

Ennoymaticus. in ennoyan exponitur.

Ennoyan. componit̄ ab en quod ē in et noys quod ē mens. Jn̄ ennoia. i. in mente. i. accn̄s qd̄ dr̄ eſſe in mente. q2 nullo corporeo ſenſu comprehendit̄ ſ3 ſolo intellcū mentis. ul' ideo q2 p accidētia et formaſ reꝝ noticia fit reꝝ que a ſenſu tranſfertur ad mentē. et ideo accn̄s dr̄ eſſe in mente et

hinc ennoimaticus. ca. cū. i. accidentalis. vn̄ pſ̄ accidentales diffinicōnes uocat ennoyan ul' ennoymaticas. q2 non ſubalia ſ3 accn̄talia declarant. ‖ et accu

Ennos interp̄tat̄ habitator ul' ꝓfundū. ‖ litur in fine

Ennoſigeus. Ennos interp̄tatur ‖ quidam mons habitator. a quo et ſigeū quod ē ‖ i. habi iuxta troiā deūs ē neptunuſ ennoſigeus. ‖ habebat tē tator ſigei illius ꝓmontorij. in quo ‖ interp̄tat̄ ꝓfun plū iuxta troiam. ul' ennoſigeus ‖ ſilentium. dū ſilentiū. ennoſ eni ꝓfundū dr̄. ſige ‖ ꝓfunditate ul' latibulū. Et uocat̄ neptunus ſic a ‖ maris. uel maris. et a ſilentio quod ē in ꝓfundo ‖ et ſiche ēnoſigeuſ dr̄ ab ennoſ quod ē habitator ‖ habitator pro quod ē ꝓfundū. q̈i ennoſicheus. i. ‖ fundi

Eno. as. aui. atū. euidenter nare ul' ex ‖ et cor̄ ena tra nare. et componit̄ ab e et no nas. ‖ eiuſ freq̄ntatiū tū ſupinū pn̄. ſimiliter enato. as. ‖ eni nomie

Enoch interp̄tatur edificacō. Jpſiuſ ‖ et hec ciuitatem edificauit cayn.

Enodis. noduſ componitur cū e et dr̄ h̄ et hec enodis et h̄. de. penl' prod̄. i. ſine nodo. ext̄ nodū

Enodo. aſ aui cōponit̄ ab e et nodo. aſ et ē enodare exoluere. de nodo tollere. declarare. planum ‖ facere. et prod̄ no

Enormiſ norma e. i. regula ‖ enormiſ et h̄ me. ſc3 componit̄ cū e et dr̄ h̄ et h̄ ‖ irregularis. illiterat deformis. turpis. inanis. grandis. ‖ ‖ ſum es eſt teratus. craſſus. ſine menſura ul' forma.

Enos leticie locus ‖ pticipium d̄

Ens. tis. ge. omniſ p̄t eſſe nomē ul' ‖ ab enſis dr̄. Et

Enſatus. ta. tū. i. enſe armatus. ‖ prod̄ penl'

Enſicium. cij. generiſ neutri. i. occi ‖ ſio facta cum enſe. ab enſe dicitur.

Enſiculuſ li maſ ge. dimi. p unſ enſis. penl' corr̄

Enſifer. ra. rum. pnl' cor̄ qui fert enſem.

Enſis. ſis. mas. ge. i. ſpata. a ſecando dicitur.

Enteria inteſtina.

Entheca. theca componitur cū en quod ē in et dr̄ h̄ entheca. ce. i. repoſita rei copioſa ſubſtantia q̈i in theca repoſita. ul' entheca. ce. peculiū ul' ꝓpꝛium. Vnde enthecarius. ria. riū. et h̄ enthecarius. rij. i. negociator. Et prod̄ penl' entheca ſicut apotheca. Jnuenit̄ eciā hectheca de quo dicā in h. q2 p̄ma ſill'a et pnl' aſpirat̄.

Entimema. timo quod ē mens componit̄ cum en quod ē in ul' ena quod ē vnitas. et dr̄ h̄ entimema. atis. quoddā genuſ argumentacōnis. ſcil3 feſtinata concluſio. et dr̄ ſic q̈i in mente vnitū. q2 in entimemate vnū ex vno infert̄. ul' componit̄ ab en quod ē in et timos ul' time quod ē menſ et monoſ vnū. q̈i in mente vnū. q2 vna ꝓpō ī mente retinet̄ ul' tacetur. Entimema autē ē ſilogiſmo impfectus. i. orō in qua non omnibuſ ꝓpōnibus an̄poſitis feſtina infert̄ concluſio. ut h̄ ōē al' currit ergo omniſ homo currit. Jn hac eni dcā argumentacōne intelligit̄ hec propō. omniſ homo eſt animal. et non apponit̄ ibi. q2 ſi apponeret̄ ibi p fcūſ eſſet ſilogiſmus. et prod̄ pnl' entimema.

Enucleo. ab e et nucleus dr̄ enucleo. as. aui. et ē enucleare extra teſtā nucis nucleū ponē. et ponit̄ ꝓ apire enodaē. expedire māifeſtare. declarare vn̄ enucleatuſ a. ū. i. aptuſ māifeſtuſ enodatus expeditus. declaratus. et compatur. tior iſſimus vn̄ enucliañ ul' enucliate. tius. me. adu̇bium. Et ‖ corr̄ nu.

Enulum uide in enum.

Enū. ab es dr̄ h̄ enū. eni. et h̄ enulū. li. di. i. cal ‖ parui

Enūcio. as. aui. ab e et nūcio. as. et ē

enūciare ualde nunciare. ul' de aliquo nūciare. ul' euidenter nūciare. vnde hec enūciacō. et enūciatiu9 ua. uū. Vnde dr in dyalectica. Oracō enūciatiua ē uox significatiua de eo qd aliquid est ul' non est

Eo is iui itū. vnde hec itio. onis. et hic itus us ui et hoc iter eris. et hoc itiner itineris. Eo is com ponit cū ad et dr adeo is. i. ire ad. Itē componit cū ā et interposita b dr ābio. is. i. cccūdare et cupē et ppe honorē. Et cū an et dr anio. is. Itē cū cir cū et debet. m. scribi sz non pferri. Item cū cō et dr coeo. is. subtracta n. Item cū ex et dr exeo is exiui exitū. Itē cū inter et dr intereo. i. mori. Itē cū intro et dr introeo. is. Vnde hic introitus. Item cū in et dr ineo. is. iui. Et cū p interposita. d. et dr prodeo prodis diui ditū pdire Itē componitur cū preter. et dr ptereo teris. i. trāsire uel iuxta ire Item cū per et dr pereo. is. Item cū ob et dicitur obeo. is. Item cū re. et dr redeo. dis. et interponi tur. d. Item cū trans et dr transeo. is. Item cum sub et dr subeo. is. Item cū uenū et dr ueneo is. i. uendo. Nota q eo is et omnia ab eo composi ta sunt neutra. exceptis istis decem scz adeo ābio anteo circūeo ineo preeo ptereo ptereo obeo p bicere et freqntare. circuire. et subeo transeo que omnia actiua sunt. Item omnia composita ab e o retinent lrāturam sui simplicis. excepto ambio quod transit ad lrāturam alioꝝ ūboꝝ quarte cō iugacōnis mutando. e. sui simplicis ubiqz in. J. vñ uisus. Ambio seruat io. retinens uestigia quarte Cetera sunt in eo q ueniūt ab eo. Item eo et eius composita omnia faciūt pteritū in ui ul' in ij. et supinū in itū p sincopam. pnl' cor. ut ineo iniui ul' inij initū. Pereo periui ul' perij peritū. excep to ueneo quod deberet facere uenitū. sz facit uenū uenu. Item excipit ambio. quod q non seruauit lrāturam sui simplicis ideo prod pnl' ad modum alioꝝ ūboꝝ quarte cōiugacōnis. desinentiū in io et in supino et in pticipio. Vnde ouid. Iussit et ā bire circūdare litora terre. In nomine tamē ūba le quarte decli. cā differentie ad pticipium corrip penultimā. ut hic ambitus. tus. Et attende q am bio facit futuꝝ indicatiui non in bo sz in am. sic audiā ambiam ambies. Si ergo inuenit in bo fit pm antiquitatē. omnia eni ūba quarte coniugati onis olim faciebant futuruz indicatiui in bo et in bor. vnde adhuc in theologia in ps inuenit par tibor et metibor. sz hec antiquitas absoluit. et solū duo ūba quarte coniug. faciūt illud futuꝝ in bo scz eo et queo. et composita ab eis excepto ābio. In compositis tamen qnqz inuenit illud futurum et in am. ut in luce euāgelio. Celū et terra transi būt ūba autē mea non transient. et peribit et pe riet. Item scias q pticipiū psentis et pteriti imper fecti tempis nascit a pma psona pteriti impfecti in omni coniug. bam in ns. ut amabam amans exceptis in eo desinentibus quarte coniugacōnis ū bis. que mutant m in ens. ut ibam iens. quibam quiens. pteribam pteriens. Hec etiam hūt p ob liquos casus pro ie en. ut iens eūtis. quiens qūtis pteriens ptereūtis. abiens abeūtis. rediens redeū tis. transiens transeuntis. subiens subeūtis. zc. De hoc infinitō iri dixi in tercia pte in c de gerundio

Eos. coy grece dr sol latine. ul' oriens. ul' pmus splendor aeris clarescentis qui aurora dicitur.

Eous. ab eos eoy dicitur eous eoy. primus so lis equus. Et eous eoa eoum. idest orientalis.

Eousqz intantum. secundum papiam.

Epacta ē numerus inuariabilis datus anno ad sciendū quota sit luna in kalendis cuiuslibz mensis. Et dr epacta ab epy quod ē sup et aucta quod ē augmentū. i. excessus anni solaris sup lu narem. Compotiste eni notauerūt q pmus ānus seculi nullā habuit epactā. q non precesserat ali quis annus a quo accepisset xj. Secūdus ūo ha buit illos xj pro epacta qui sunt excessus anni so laris supra lunarem. vñ semp addendo xj forma tur epacta. ūbi grā. Epacta pmi anni ē nulla. E pacta ūo secundi āni est xj. addamus xj et erunt xxij qui sunt epacta tercij anni. quibus addamus xj et erunt xxxiij. quoꝝ xxx faciunt vnū embo lismū et tres remanent p epacta quarti anni. Est autē embolismus lunacō xxx dieruz collcā ex ex cessu anni solaris ad annū lunarem. vnd adde xj epacte pcedentis anni et habebis epactā secūdi ā ni sequentis. ubi summa illa excedat xxx. quia tūc abijce xxx. et xxx ē embolismus. et quod re manet ē epacta illius anni. Et hoc usqz ad xix an nos. In xx aūt āno reuertit ad caput et ē epacta nulla. et postea p ordinē pcedit sicut dictū ē ad xix annos. vnde appellat ciclus decemnouenalis Si autē uultis scire quotus sit annus cicli epactaꝝ accipite ānos xpi et ipsis adiūgite vnū annū. q tūc tantū pcesserat iste ciclus. et a totali summa subtrahite xix quotiens potestis. Et quota remanserit totus ē ānus cicli epactalis. et si nichil remanse rit decimusnonus erit ānus. hoc tamen ē uerū si a klis ianuarij usqz ad kalendas septembris feceri tis hanc computacōnem. sz si post kalendas septē bris usqz ad kalendas ianuarij pdcām computa cōnez feceritis debetis addere duos ānos q in kalē dis septembris mutat ānus epactalis. anni autē xpi non mutant usqz ad natiuitatē dñi ul' kalē das ianuarij. vñ a klis septembris usqz ad muta cōnem ānorum xpi debemus addere duos ānos Hug autē sic dicit. Epacta. i. adieccō. Compotiste quid ad cognoscendū quota sit luna in qualibet feria composuerunt duo gnā numeroꝝ. quorum vnū regulares lunares. aliū uero epactas uocaue runt. i. adieccōnes. ab epy qd ē sup et thesis qd ē posicō. q regularibus adijciunt ad inueniendūz etatē lune. et hoc eciā potest dici alio tamē respcū.

Epanalensis ē species scematis. de quo dixi in quarta pte in capitulo de scemate.

Epar. atis. ge. neu. i. ficatū. et dr ab epy quod ē supra. q suppositū sit. et hinc epaticus ca cum penl' cor. qui patit in epate. et facit gtūs epatis p t. pnl' cor. sm usum. tamen sm hug facit epa

Epatiarius. ria. riū. quod ptinet ad epar ul' epatis ad epar. Plautus. Cum te morbus agitat epatia rius. et dicitur ab epar.

Epaticus. ca. cum. in epar uide.

Epentesis est quedam species metaplasmi. de q dixi in quarta pte in capitulo de metaplasmo

Ephebia est pma ps adolescentie sm pap. Ephe bia eciā dr iuuenū eminens pulchritudo. ul' collcō epheboꝝ. et dr ab ephebus. ul' ut dicit alexand Quo prostant pueri locus est ephebia dcūs. et sic

Ephebian fe. ge. et inde ponit pro ephebian clinabile. et accentuat in fine. et dr ab ephebus. et ē ephebian locus pstitucōnis ubi iuuenes me retricabant et pstituebant. Mach li ij c iiij. sup hoc promittebat et alia d. Si ptāti eius concederet

gignasium et ephebian sibi constituere.

Ephebiolus in ephebus est.

Ephebus. Ab e et phebus componit᷑ hic ephe
bus bi. i. ualde lucidus. scȝ iuuenis pulcher et im
berbis. vnde h᷒ ephebiolus. li. dimi. Et p̄t declina
ri mobiliter ephebus. ba. bū. et ephebiolus a ū.
pnl᷑ cor̄. s᷒ ephebus prod̄ pnl᷑. Vnde luc̄ in tercio.
Grandeuos qȝ senes mixtis armauit epheb̄. Itē
in aurora d᷑. Ecce fugit dixere senes hic pulcher
Ephy q̄dā mensura ē. et ac̄ in fine. ¶ ephebis

Ephimera. re. est quidā piscis qui vno die ori
tur et eodem die morit᷑. Inde d᷑ ephimera. re. pe
nultīa cor̄ febris simplex et non molesta. que in
vno die affligit hominē et eodem die perit. qua
si supra diē non excedens. q᷑ ultra vnū diem nō
solet durare. Et inde h᷒ ephimeris. dis. genus est
historie scȝ vnius diei digestio. ul᷑ vnius diei regu
laris abreuiacō. computacō. calculacō. Ephimeris
eciā d᷑ tabula manualis ul᷑ liber in quo cottidi
ani actus scribi solent. et sonat ephymeris apud
nos diurnū ul᷑ cottidianū. Nam quod latini dicūt
diurnū greci ephimerida dicūt.

Ephymeris d᷑ ab ephy et mereo. res. quod est
dolere. et d᷑ h᷒ ephymeris tabula ul᷑ liber in quo
usurarij scribūt denarios quos mutuo dant et pig
nora que recipiūt. p̄ quē cognoscūt si lucrantur
ul᷑ non. et si dampnificant᷑ dolent sup̄ dampno.

Ephot. ab epi quod ē sup̄ d᷑ ephot indeclina
bile uestis sacerdotalis quod latine interp̄tat᷑ sup̄
indumentū. erat enī palliū superhumerale quo to
ta sacerdotalis tegebat᷑ ambicō. Et erant duo ge
nā. Vnū lineum et simplex quod sacerdotes ha
bebant. Aliud ex diūsis coloribus auro gemmis
qȝ contextū. hn̄s in utroqȝ humero lapides duos
scȝ smaragdinos auro conclusos. in quibus sculp
ta erant nomina p̄riarcharū. quo olim pontifices

Ephrata. te. pnl᷑ cor̄. ciuitas ē que ¶ utebant᷑
dcā est bethleem. et non debet ultima accentuari
Inde ephrateus. tea. teū pnl᷑ prod̄. Inuenit᷑ eciaȝ
effrateus per f ab effraym uide in effrateus ī lo

Epy grece latine dicitur supra. ¶ co suo

Epyaltes d᷑ ab epy quod ē supra et altes qd̄ ē
p̄mens q̄i supra p̄mens. q᷑ suo pondere uidet᷑ g̃
uare et suffocare dormientē. et est quedā species
fantasmatis que contingit in somp̄nis.

Ephibata. ephy componit᷑ cū baton quod est
nauis et d᷑ h᷒ et h᷒ ephibata. te. grece quod latīe
d᷑ laicus ul᷑ superueniens. h᷒ nichil habet negocij
in naui. s᷒ naulo dato in alias terras transire dis
posuit. Et corripit ba.

Epicaustoriū epi componit᷑ cū caustos quod ē
incensum. et d᷑ h᷒ epicaustoriū. i. instrumentū qd̄
sup̄ igneȝ fit causa emittendi fumū. Itē epicaus
torium d᷑ locus vnguentoꝝ. ubi se vngebāt ad
ignem. ul᷑ ubi vngenta fiebant ad ignē. Epicaus
torium eciā d᷑ locus discernendi causas. et in qua
libet istaꝝ significacōnū accipitur competent᷑ in

Epicenus. na. nū. pnl᷑ ¶ passione sancti thome
prod̄. i. supra cōmune. Vnde quedā nomina dicū
tur epicena. ut aquila. de quibus dixi in tercia p̄
te in c de genē nominū. in tractatu de epiceno ge

Epicidus. ab epy et cidus ¶ nere ul᷑ p̄miscuo
componit᷑ h᷒ epicidus. di. penl᷑ prod̄. i. puus circu
lus positus super maiorem circulū ita ut epicidi
centꝝ sit in linea maioris circuli.

Epictasis. stasis quod stans ul᷑ status d᷑ cōponi
tur cū epy quod ē supra et d᷑ h᷒ epictasis. sis. ul᷑
epistasis. Nam c ibi rep̄sentat sima grecoꝝ. et ē e
pictasis adieccō lr̄e ul᷑ sillabe sup̄ statum dccōnis

Epicureus pnl᷑ prod̄. uide in epicurus.

Epicurus. epy componit᷑ cū cura ul᷑ cutis. et d᷑
h᷒ epicurus quoddā genus phōꝝ. q᷑ curam sup̄ cu
tem corp̄is habebant. dicebant enī uoluptatē esse
summū bonū. Ignorantes enī aliā esse uoluptatē
p̄ter carnalem dimissa anima tantū corp̄i curam
impendebant. et ideo dicti sunt epicuri. et in̄ epy
cureus. rea. reū. ut dicit hug̃. Vel s᷒m alios. epicu
rei dicti sunt ab epicuro quē ipsi phī porcū noīa
uerunt q̄i uoluptatē. Qui uanitatis et uoluptatis
amator non sapientie summū uoluptatē corp̄is
asserebant. Cuius tradicōnes epycurei sequebant᷑
Vnde dicebant deū ex p̄uidentia nichil agere in
mūdo. omnia constare ex corp̄ibus. animā nichil
aliud esse q̄ corpus. Vnde et dixisse fertur non
ero postq̄ mortuus fuero.

Epicus. ab epus quod ē laus. d᷑ epicus. ca. cū.
. i. laudabilis. Vnde marcialis. Epica uulgo lirica
qȝ pagina consonarent. Videt᷑ tamen h᷒ epi poni
p̄ dactilico. Dactilus enī inuentus ē ad describen
da gesta heroū ex quibus consecuti sunt laudem
Vel epicus componitur ab e et pede. i. prosaicus.
Potest ergo ibi legi epica. i. prosaica.

Epidiocesis est quedaȝ figura de qua supra dixi
in quarta p̄te in c de coloribus rethoricis.

Epidromus. epy componit᷑ cū dromo quod ē
nauis quoddā genus. et d᷑ epidromos ul᷑ epidro
mus. uelū secūde amplitudinis. s᷒ ad puppim. Et
¶ cor̄ pnl᷑

Epifora. epi componit᷑ cū foros qd̄ ¶ oculoꝝ. quā
ē ferre et d᷑ hec epifora. i. lippitudo
do scȝ pellicula superducitur oculo. et corripit fo.

Epigramma. grāma quod ē linea ul᷑ lrā cōpo
nit᷑ cū epy quod ē supra. et d᷑ h᷒ epigrāma atis
. i. sup̄scripcō. scȝ titulus. ul᷑ breuis annotacō eoꝝ
que diffusius dicūtur in seqūti op̄e. et epigrāma
d᷑ illa sup̄scripcō que supponit᷑ tumulo. sciliȝ epi
taphiū. ul᷑ que supponit᷑ ymagini alicuius. ad sig
nificandū cuius ymago sit. et ad designandaȝ ali
quā p̄prietatē illius cuius ē ymago. Et prod̄ pnl᷑
epigrāma. Vn̄ theod̄. Grecoꝝ p̄mus uestigat g̃m
mata cadinus. et scribit᷑ p̄ duo. m. ut dicūt qdā.

Epigrus. epy componit᷑ cū agros quod est trac
tus. et d᷑ h᷒ epigrus. gri. i. clauus quo lignum lig
no adheret. quia subtrahatur.

Epilema. Lemos ul᷑ lema grece latine d᷑ uora
go. et componit᷑ cū epi quod ē supra et d᷑ h᷒ epi
lema atis. i. emplastrū. quia sup̄ lema. i. uulneris
ul᷑ ulceris uoragine ponatur.

Epilensia. sie est quedā passio sic dcā. q᷑ mentē
apprehendens. p̄iter eciam corpus possideat. Greci
eniȝ apphensionē epilensiā uocant h᷒ passio cadu
ca dicit᷑. et lamacō al᷑ lunacō. et morbus comicia
lis. q᷑ apud gentiles cū comicioꝝ dies cuidā acci
disset comicia dimittebant᷑ Vel q᷑ ex uerecundia
ul᷑ timore repulse in comicijs sepe illum morbū
incurrebant. cui tanta uis ē ut homo ualens con
cidat et spumet. Hos uulgꝰ lunaticos uocat. q᷑
p̄ lune cursum contingat eis. et hinc epilensiacus
ca. cū. qui talem infirmitatē patitur. et epilēticus
epilentica epilenticū in eodem sensu.

Epilenticus. ca. cū. pnl᷑ cor̄ in epilensia est.

Epilogus. a. ū. idem ē quod reuelacō. uide sup̄
in quarta p̄te in c de coloribus rethoricis.

Epimelas dr gemma cū in candida gemma su
pnigrescit color. vnde et nomen habet ab epi et
melan nigrū
Epimenia. epi componit cū me
ne quod ē defectus vl luna vl mensis et dr plr hec
epimenia. niorū. i. expense vl exenia vl tributa.
que danē p singulos menses post defectū lune. i.
post nouiluniū
Epimone in iiij pte uide in c
de coloribus rethoricis. Et acuitur in fine.
Epinicia. orū dr festiuitas et grāꝝ actio p uicto
ria phabita. Vnde math ij c viij g. dr. et cū epy
nicia agerenē iherosolimis. et cor pnl ſm usum
epinicia. et dr ab epi sup et nicos uictoria. Vnde
dr ibi in glo. Pro epinicijs legi in alia edicone di
es uictorie. Supatis ergo hostibus iudas festū ce
lebrat
Epinirion sicut dicit glo. interl pal
pmo li. c. xv. In citharis p octaua canebant epy
nirion rē. Interpretatur uictori deo triūphus et
palma. p octaua enim. i. p misterio resurreccōis
quod celebraē die octaua canebant epinirion. a
lia lrā dicit. et sinichion. qd ut dicūt interptatur
uictori deo palma. vl uictoris dei triumphus
Epiphanes prod pnl. Vnd in aurora dr. Anti
ochus cornu signaē in hec epiphanes.
Epiphania componit ab epy quod est sup et
fasma quod ē appicō. qi epifasma. i. supna appa
ricō. Vel dr ab epy et phone sonus. Inde epipha
nia. qi supnus vl diuinus sonus. q2 eo die uox pa
tris sonuit de celo. hic ē filius meus dilcūs. vl ple
nius et clarius pt sic dici epiphania quadruplici
uocabulo nūcupaē ſ q quadruplici miraculo is
dies decoraē Hodie enī magus xpm adorat. Cū
enī xpūs esset xiij dierum magi ad eū stella duce
uenerint. Et inde ppe dr epiphania ab epy qd ē
supra et phanes quod ē appicō. q2 tūc desursum
stella appuit. siue ipse xpūs p stellā que desuper
uisa ē magis uerus deus demonstraē. eadem eciā
die reuolutis xxix annis cū iam tricesimū attigis
set. q2 ut dicit lucas erat incipiens qi ānorū trigin
ta. Habebat enī xxix annos et xiij dies. Tunc in
quā in iordane baptisatus ē. et ob hoc uocatur
theophania. a theos quod ē deus et phanos ap
paricō. vl phonos sonus qi deus trinitas tūc ap
paruit pater in uoce. filius in carne. spūs sanctus
in columbe spē. Ipso iterum die anno reuolu
to cū esset annorū triginta et xiij dierū aquā ī ui
nū mutauit in nupcijs et uocaē io bethphania. a
beth qd ē domus et phanos q2 in miraculo fcō in
domo uerus deus appuit. Predcā tria miracula tā
gūē in qdā antiphona q cantaē ad benedcūs Ho
die inquit celesti sponso iūcta est eccīa. qm in ior
dane lauit dns xpūs eius crimina. Currunt cum
muneribus magi ad regales nupcias. et ex aq fac
to vino letanē conuiue. Ipso insup die reuoluto
anno cū essꝫ xpūs annorū trigintaunius saciauit
qnqꝫ milia hominum de qnqꝫ panibus. sic dicit
beda. et ppter hoc uocaē fagiphonia. a fage uel
fagin quod ē bucca vl manducare. et phanos. et
acuit penultimam epiphania siue ni.
Epiphia. orū. neu ge nūi plu. sunt ornamenta e
quorū ut frena pectoralia. Orac. Optat epiphia
bos piger optat arare caballus. Inde epiphiare
. i. equū ornare
Epiredium. epy componit cū re
da. et dr hec epiridiū. dij. Et dnr epirides ppre mi
nora uehicula
Episcopus. scopin quod ē inte
dere vl speculari componit cū epi quod est supra
et dr hic epūs. pi. qi supspeculator et supintendēs
curam subditorū gerens. Vel dr ab epy et copos
quod ē labor. qi suplaborans. i. sup gregem suū
et ē nomen opis non laboris ut uult pap. ſm il
lud apli. Qui epātū desiderat bonum opus deside
rat. ſꝫ nūc magis uideē esse honoris qꝫ oneris.
Et est quadriptitus ordo epōꝝ. scꝫ patriarchas ar
chiepōs. metropolitanos et epōs. Patriarcha sum
mus et pnceps patrꝫ interptatur. q2 pmū. i. apos
tolicū retinet locū. sicut romanus antiochenus a
lexandrinus. uide in patriarcha. Archiepūs dr qi
summus et pnceps epōꝝ. tenet enim uicē aplicā
et psidet tam metropolitanis qꝫ ceteris episcopis
Metropolitani a mensura ciuitatū uocanē. Sin
gulis enim puincijs president. quorū autoritati et
doctrine ceteri sacerdotes subiecti sunt. sine quibus
ceteris episcopis nil agere licet. sollicitudo enī to
tius puincie ipsis cōmissa est. Omnes autē superi
us signati ordines vno et eodeꝫ uocabulo episco
pi nominanē ſꝫ illo puato nomine quidā utūtur
ppter distinccōnem ptātis quā singuli acceperūt
Ab epūs autē deriuaē hic et hec epālis et hoc le. Vn
episcopaliter aduibiū. Item ab episcopus hic epā
tus. tus. tui. et hoc episcopiuꝫ. pij. et episcopor aris
epātum habere vl gerere. Et cor sco. uide eciam
in metropolis. Hic pt queri. an religiosi q pro
mouenē in epōs teneanē ad obseruantias regula
res. Ad hoc dico q status religionis ad pfeccōnem
ptinet quasi quedā uia in pfectionē tendendi. sta
tus autē epālis ad pfeccōneꝫ ptinet tamqꝫ quod
dā pfeccōnis magisteriū. Vnde status religionis
compaē ad epālem statū sicut disciplina ad ma
gisteriū. et disposicō ad pfectionē. Dispō autē nō
tolliē pfeccōne adueniente. nisi forte quantū ad
id in quo pfectioni repugnat. quantū autē ad id
quod pfeccōni congruit magis confirmaē. Sicut
discipulo cū ad magisteriū puenerit non cōgruit
q sit auditor. congruit tamē sibi q legat. et me
diteē eciā magis qꝫ ante. Sic ergo dicend est q si
qua sunt in regularibus obseruantijs que nō im
pediant pontificale officiū ſꝫ magis ualeant ad p
fectionis custodiā. sicut ē continentia pauptas et
alia huiusmodi. adhuc remanet religiosus. eciaꝫ
factus epūs obligatus. et p conseqns ad portan
dū habitū sue religionis. qui ē huius obligacōis
signū. Si qua uero sunt in obseruantijs regulari
bus que officō pontificali repugnent. sicut ē soli
tudo silentiū et alique abstinentie vl uigilie gues
ex quibus impotens corpe redderē. ad excquen
dū pontificale officium. ad huiusmodi seruanda
non teneē. In alijs tamen pt dispensacōne uti. ſ
q requirit necessitas psone vl officij vl condicō
hominum cū quibus viuit p mod quo eciā pre
lati religionum in talibus secū dispensant. testam
tū autē nullo mō facere pt. q2 sola dispensacō ei
cōmittiē rerꝫ ecclesiasticarꝫ que morte finiē ex q
incipit testamentū ualere. ut aplus dicit ad heb
ix. Si tamen ex concessione dni pape faciat tes
tamentū. non intelligiē ex ppo facere testamentū
ſꝫ aplica autoritate intelligiē esse ampliata ptās
sue dispensacōnis. ut eius dispensacō possit ualē
post mortē. sicut dicit frater thomas. uide eciam
in honor et acceptio
Episinalimpha. sinalim
pha componiē cū epy quod est sup et dr hec epy
sinalimpha. i. concursus duarꝫ uocaliū in eadē sil
laba et in eadem dccōne positarꝫ cū collisione utri
usqꝫ. et dr episinalimpha qi sup sinalimphā. qa

plus ē q̄ sinalimpha.plus enī ē ita duas uocales
subtiliare ut proferant̄ s̄m vnū impulsum quasi
in vnū sonum.ita tamen q̄ utraq̄ȝ aliquid soni
retineat.q̄ ita duas cōiungere ut altera totū suū
sonū amittat.s̄m hug̈.Hec alio nomine d̄r sine
resis.s̄ quosdam.Vnde dicit pap̈.Episinalimpha
uł sineresis ē conglutinacō duaꝝ sillaꝝ in vnam
ut neri ꝓ nerei.De sineresi autē dixi in quarta p
te in capitulo de metaplasmo.

Epistasis pnł correpta alio nomine d̄r epictasis
per ct.uide supra in epictasis.

Epistiliū componit̄ ab epy et stilus.i.capitel
lū quod supponit̄ columne.q̇a supponatur stilo
columne.Vnde epistilia dicūt̄ q̄i sup stilos.i.co
lumnas.Et scias q̄ tres sunt ptes columne.scȝ ba
sis.i.fundamentū.stilus.scȝ illud rectū quod sup
basim erigit̄.Epistilium uero d̄r illud quod stilo
¶ supponit̄

Epistola.ab epi et stolon missio q̄
si supra missio.q̄ sup̈ intencōnem mittentis gerit
officiū nūcij.uł quia epła in dignitate p̄eminet
simplici missioni.Et describit̄ sic.Epistola est lega
cō literalis absenti ꝑsone uł absentibus.mittentis
plene significans uolūtatem.Legacō lr̄alis d̄r ad
dr̄ām nūcij.q̄ si ꝑ solū nunciū sine literis aliqd̄
intimamus.non id epła s̄ quedā stola.i.simplex
missio nominat̄.absenti ꝑsone et ponit̄ ad dr̄āȝ
sermonis qui ꝑtinet ad pn̄tes.Nam et si cā pudo
ris qn̄q̄ȝ pn̄ti epłam destinamus tamen ei nō scri
bimus ut pn̄ti.mittentis plene significans uolūta
tē ideo subiungit̄.q̄ p̄t qn̄q̄ȝ ꝑ alicuius ptis sub
tractionē epła decurtari.quod tollerandū ē dum
modo plene affcūs mittentis declaret̄. ¶ Partes
uero epłe a pluribus ponūtur qn̄q̄ȝ.scȝ salutatio
exordiū.narracō.peticō.et conclusio.Et licȝ ꝑtes
sic naturaliter ordinent̄.tamen exordiū.narracō
et peticō possunt naturalē ordinē ꝑmutare.s̄ nō
salutacō nec conclusio.q̄ illa prior semꝑ.et hec
ultima esse debet.Nam peticō p̄t ꝑponi exordio.
ut si dico amiciciā tuā rogo quatenus equū tuū
michi concedas usq̄ȝ ad romā.Cū omnia que ha
beo sint exposita semꝑ ad tuū beneplacitum et
mandatum.Similiter narracō p̄t p̄mitti exordio
ut si dicā.Sciatis me sine urō auxilio in studio
non posse ꝑmanere.q̄ michi estis sp̄alis dn̄s et
pijssimus benefactor.Peticō eciā qn̄q̄ȝ narracōeȝ
anticipat.ut si dicā.Rogo dominacōnem uestraȝ
quatenus michi pecuniā transmittatis.q̄ illā to
tam quā mecū detuli iam expendi bononie cari
ore tempe ꝑsistenti.Quāuis autē epła ex qn̄q̄ȝ ꝑ
tibus integret̄.p̄t tamen ex paucioribus quādoq̄ȝ
constare.sicut ex salutacōne et ex narracōne.Po
test eciam in sola narracōne uł peticōne constare
omnibus alijs ꝑtibus relegatis.Vnde narracōne
subtracta non debet peticō remoueri uł econūso
Subtrahit̄ enī quandoq̄ȝ salutacō cā indignacōis
et tūc tantū sufficiūt nomina ꝑsonaꝝ.Quandoq̄ȝ
tacetur exordiū.q̄ rei dignitas ꝑ se patet.Qn̄q̄ȝ
narracō.ut in lr̄is p̄ceptiuis.Interdum peticō ut
freq̄nter in epłis remissiuis.Quandoq̄ȝ conclusio.
q̄ cōmoditas uł incōmoditas ꝑsone patet.uł q̄
epła est nimis longa.Verūtamen inuenit̄ q̄ in
salutacōne sola quidā abbas epłām destinauit ī
hunc modū.B.talis ecclesie dcūs abbas.Dilcō in
xp̄o filio.b.benefactori.bene incipe.melius ꝓse
qui et optime terminare.quod bn̄ fieri potuit q̄
ꝑ talem epłam uolūtati mittentis plenarie satisfe

cit.Hoc enī d̄r epłāris dictaminis ultimū comple
mentū.Vnde ūsus.Hic satis ē ꝑs vna due tres q̄
tuor omnes.uide in exordium.

Epistolare.ab epła d̄r h̄ et h̄ epłaris et hoc re
quod est epłe uł quod ꝑtinet ad epłāȝ.et h̄ epis
tolare.ris.et h̄ epistolariū liber epistolarum.

Epitafiū.taphos quod ē tumulus uł sepulchꝝ
componit̄ cū epy et d̄r h̄ epitafiū.fij.quod sup
¶ scribit̄ tumulo mortui

Epitalamiū.mij.i.cā
tus qui fit sup thalamū.i.sup sponsum uel spon
sam.Vnde epitalamius.mia.miū.s̄m hug̈.Pap̈
uero sic dicit.Epitalamia sunt carmina nupciaꝝ
que decantant̄ a scolasticis in honorem sponsi et
sponse.hoc ꝑmo salomon edidit in laudem xp̄i.
et ecclesie exquo gentiles epitalamiā sibi uendica
uerunt.dictū ē autē q̄ in talamis decantet̄.Jero
in epła ad paulinū c vij.Salomon pacificus et
amabilis domini mores corrigit naturam docet.
ecclesiā iūgit.et xp̄m scāꝝ nupciaꝝ dulce canit e
¶ pitalamiū

Epitematicus.Epy componit̄ cum
thesis et d̄r epithematicus.ca.cū.i.suppositiuus
uł appositiuus.q̄ apponit̄.i.iūgitur cū ꝑma per
sona et secūda et tercia.ut ipse lego.ipse legis.ip
se legit.ipsi legimus.ipsi legitis.ipsi legunt.

Epytetū.epy componit̄ cū thesis et d̄r h̄ epite
tū.ti.adiectīū quodlibet.q̄ supponat̄.Sed ꝑprie
epitetū d̄r illud adiectīū quod cōuenit omni rei
alicuius maneriei.s̄ non soli.ut cigni ē epitetum
albus.corui niger.Item epitetū ē quod cōuenit
omni rei alicuius maneriei s̄ non soli.ut esse ni
gꝝ cōuenit omni coruo s̄ non soli.Propriū uero
omnibus vnius maneriei rebus et solis cōuenit
vnde epiteton d̄r quedam figura.cū tale adiectīū
uł tale adiectīū additur tali rei inmediate s̄ hug̈.
De hoc eciā dixi in quarta ꝑte in c de tropis.

Epithoma.atis.ge.neu.uł epithome.mes.ulti
ma acuta.i.abbreuiatio sermonis.d̄r ab epy et
thomus uł thomos diuisio p̄scisio.q̄i p̄sectio s̄mo
nis.Vnde Jero.dicit in epła ad paulinū c vij ꝑa
lip̄ liber instrumenti ueteris epithome cantus ac
talis ē ⁊c̄.Dicit̄ autē epithome abbreuiatio uete
ris testamenti.quod d̄r instrumentū.q̇a instruit
in doctrina fidei et moꝝ.Et ponit̄ h̄ absolute ꝓ
abbreuiacōne.q̄ breuiter tangit p̄termissa.Ab
epithoma autē d̄r epithomaticus.ca.cū.i.breui
ter dicens uł dcūs.Et epithomor.aris.breuiter
¶ loqui.uide in ꝑalip̄

Epithimū.epy componi
tur cū thimū quod grece ē flos.et d̄r h̄ epithi
mū.i.flos thimij.et ē timbre similis.Et d̄r sic q̄
solet supponi a medicis alijs adiutorijs p̄cedenti
bus vnde epithimicus ca cū.i.concupiscibile Epi
thimium eciam d̄r thuribulum.qd̄ alio nomine
d̄r thimiamateriū.a supposicōne thimioꝝ.quod
alio nomine d̄r thuricremulū.vnde d̄r.pone thi
miama in thuricremulo.Et cor̄ pnł epithimum

Epyzensis ē quedam figura scematis de q̄ dixi
supra in quarta ꝑte in c de scemate.

Epos grece latine laus.

Eptimemeris.ris.meris uł memeris quod est
diuisio uł ꝑs componit̄ cū epta quod ē septē.et
d̄r h̄ eptimemeris.q̄i diuisio sup septimā sillabā.
Est enī quedā species cesure qua septima sillaba
naturaliter correpta prod.septima dico triū sp̄o
daicoꝝ pedū.ut h̄.Tantalus et sene perijt muria
mense.Et fit in pn̄cipio quarti pedis.siue super
septimā sillam ut dixi.Et componit̄ cū post et

dz h posteptimemeris.uide in penthimemeris.et
cor pnl.sz melius scribit p h in prima sillaba
Epto.onis.i.memoria. ¶ doratus
pudoratus a ū ext' pudorē positus.uide in pu
pudorus.ab e et pudorus quod ē pudore ple
nus.componit epudorus.ra.rum.i.extra pudorē
.i.uerecundiam.impudens.
Epule.h epulū.li.in singulari numero.et hec e
pule.aꝝ.in plurali.et sic ē etroditū genere et de
clinacōne.et dz epulū q̄i opulū ab opulentia reꝝ
Et dz ḟm quosdā epulū ꝓ corꝑali.sz epule aruz
ꝓ spūali.i.ꝓ refectione scientie ul' uirtus.Vñ pla
to in thymeo.Venistis ad epulas hesternas.ab e
pulū dz epulor.aris.atus.i.epulis uti.hinc uba
lia.et h epulatoriū.i.locus epulacōnis.et cor pu
Epulo.onis.in epulonus est.
Epulonus.ab epulor.aris.dz h epulonus.ni
.i.gluto.epulis deditus.qui aliter dz h epulo o
nis.Vnde aug' de ciuitate dei.Epulones eciā deos
iouis parasitos esse dixerunt.Et producit lo
Epulus id est lux.
Equabilis.ab equo.quas.dz h et h equabilis
et h le.et p sincopā h et h equalis et h ale
Et in equaliter et h equalitas.tatis.Et p cōposi
cōnem inequabilis ul' inequal'.le.ul' inequalitas
inequaliter.inequabilitas.inequabiliter.
Equanimis.equus.a.ū.componit cū animus
et dz h et h eq̄nimis et h.me.et eq̄nimus a ū.i.
equi et patientis animi.Et hinc equanimitas atis
.i.animi equitas et paciencia.Et corripit ni.
Equarius.ab equus.qui.h equarius.rij.custos
equoꝝ.et hec equaria.rie.similiter.
Eques.ab equus dz h et h eques equitis.i.mi
les.vnde h equitissa.se.i.equitans.Et cor e sicut
equus substm.Vnde quidā.Et mō uadit eques
Equester.ab equus dz h ¶ qui solet ire pedes
et h equester.ul' equestris et h stre.ul' potius h
modernos h equester h equestris et h stre.q ua
dit in equo.Mach ij li c xj.Apparuit precedens
eos equester.Equester eciā sumit ḟm pap pro il
lo q̄ certaminibz medius inuenit.p que utq3 ps
equā fidē sectat.et tūc uidet dici ab equus a vm
Equidem.i.certe coniūctio approbatiua.ul' ex
pletiua licet et alia possit esse.Et cor pnl.Vnde
in aurora dz.Non equidem sanctos ut me saluēt
ꝑcor illi.Et ē figure simplicis.Vnde dicit ps in
xvj li.Quidā equidem cōiunctionē compositā es
se existimant ab ego et quidem.sz errant.simplex
enī est Je xxxiij.Equidem semen iacob et dauid
Equidiū.equus.a.ū.siue equi ¶ serui mei ꝛc
tis componit cū dies et fit h equidiū.dij.idez
quod equinoctiū.q̄i equitas dieꝝ cū noctibz.vñ
h et h equidialis et h le.i.equinoctialis.
Equiferus.ri.mas.gen.i.ferus equus et silues
tris.ab equus et ferus ri.et cor fe.
Equimanus na nū qui equaliter utraq3 manu
ad gladiū ul' ad aliquid tenendū utitur.Et com
ponit ab equus.qua.quū.et manus.et corr ma
Equinoctiū.equus.adiectiuū.siue equitas com
ponit cū nox.tis.et dz h equinoctiū.tij.i.equali
tas noctiū cū diebus.quod fit bis in anno scz in
festo sancte crucis et ydibus marcij.Vnde uersus E
qua crucis festum dat tempa martis et ydus.h
est.festū crucis quod ē xviij kalendas octobris
dat eq̄ tempa.i.equinoctium.q2 in illa die cōtin
git equinoctium autūnale.Et idus martis id est

marcij dat equa tempa.h est equinoctiū.q2 tunc
ē equinoctium ūnale.et est equinoctium maxia
diei artificialis et noctis adequacō.Ab equinocti
um dz h et h equinoctialis et h le.et h equinoc
tialis lis.tam ꝓ palello.q̄ꝫ pro coluro in quo sit
equinoctium.uide in solsticium.
Equinus.na.num.pnl' prod in equus equi est
Equipenso.sas.saui.satū.ab equus adiectio et
penso sas componit Et ē equipensare eque cogi
Equiparo.ras cōponit ¶ tare ul' eque iudicare
ab equus substō et paro.ras.et inuenit in tribus
significacōnibus.Nam equipare.i.ymitari.vnde
uirg' in buc.Nec calamis solū equipas h uoce ma
gistꝝ.Item equipare.i.equare ul' compare.ut eq̄
paro h illi.i.equo ul' comparo.q̄i ostendo equuz
esse hoc illi.Itez equipare.i.parem fieri.ut iste in
hui tempe doctores suos equipauit par fcūs ē ill'
Equipolleo.Equus adiectm̄ componit cū pol
leo.les et dz equipolleo.les.et cū ualeo et dz eq̄
ualeo.les.in eodem sensu.i.parificari.conferri as
similari.vnd equipollens.equalens.ge.oīs.et iñ
h equipollentia et eq̄ualentia.i.sil'iū reꝝ eq̄litas.
Equiricia ae.armentū equoꝝ ul' uaccaꝝ.Et dz
Equistacium.cij.ge.neu.i.sta ¶ ab equus qui
bulū ubi eq̄ stāt.et cōponit ab equus q̄ et sto as
Equitania.nie.dz ab equitate aque cuiusdam
fluuij.qui fere vndiq3 eam cingit.ul' p contrariū
q2 oblique eam cingit.ul' dz ab aqua.Vnde equi
tanicus.ca.cum.de terra illa penultima correpta
Equitatus in equito.tas.uide.
Equito.tas.i.equū facere.ut equito illi.i.rem
facio illi.Et componitur inequito.tas.non recte
non eque agere.Et deriuat equito ab equus a ū
Item equito.as.potest esse frequentatiuū huius
ūbi equo quas.et tūc tantū ualet q̄ntum freq̄n
ter equare.et tunc est actiuū.et construitur cum
accusatō.Et in p̄dictis significacōnibus equito ꝓ
ducit.e.cū sit ibi ae diptongus.Item equito tas
p̄t deriuari ab equus equi.et tūc equitare.i.mili
tare.Et sic cor e.Vñ h equitatus tus.i.actus eq̄
tandi.ul' multitudo equitū.Vnde in cantic.Equi
tatui in curribus pharaonis assimilaui te.
Equiualeo es cor ua.et exponit in equipolleo
Equiuocus.uox componit cū equus adiectio
et dz equiuocus.ca.cū.quod vna uoce plura sig
nificat.et describit sic equiuocū.Equiuoca sunt q̄
rum solū nomen ē cōmune.et ḟm illud nomen
racō substantie ē diuisa.ut cū animal significet al'
uerū et animal pictū nomen ē eis cōmune solū
et racō substantie utriusq3 ḟ illud nomen ē diuisa
Dicimus enī de leone picto in pariete.ecce terribi
le animal.et de animali uero quod ē leo idez di
cimus.equiuocando h nomen animal ad utrūq3
Equiuocacō uero sic describit.Equiuocacō ē eius
dem racōnis diuisa intencō siue diuisa significacō
Vel ḟm alios.Equiuocacō ē cū diuse reꝝ racōes
in eodem nomine simpl'r uniūtur. ¶ In hac au
tē descripcōne res sumit cōmuniter ad rem et mo
Equo.quas.quare.equū fa ¶ dū significandi
cere.dz ab equus adiectō.Et componit cū ad et
dz adequo quas.Item cū con et dz coequo quas
abiecta.n.Item cū ex et dz exequo quas.Itē cū
ob et dz obliquo quas.Equo.as.actm̄ est cū om
nibus suis compositis.Et prod p̄mam.Nam scri
bit p ae diptongon.sz eques nomen scribit p e
solam.Et cor p̄mam.Vnde uersus.Ne sis solus

eques tibi me p equum precor eques.
Equor.oris.ge.neu.i.mare tranquillū.Et dici
tur ab equalitate.Vñ ū sus.Cum fremit esse fre
tū.mare dicas cū sit amaꝝ.Pontus ponte caret
sed ab equo dicitur equor.
Equuleus.lei.ab equus equi dr̄ hic equuleus ei
ꝑ quodā tormento facto ad modū equi ſ hug.
Pap uero dicit Ab equus equi hic equulus uel e
quuleus dimi.puus equus.ul' genus tormenti
Equus.ab equus.qua.quū.dr̄ hic equus qui.i.
caballus.qꝛ eque currat.ul' dr̄ ab equo.as.quia
olim qñ equi quadrigis iūgebantᷣ equabantᷣ et
pares forma et similes cursu copulabant.Et inde
hec equa que.et equinus.na.nū.pnl' prod res eq
ul' ad equū ptinens.Et scribitᷣ p e solam.et corr
pmam.sed equus.a.ū.scribitᷣ p ae dyptongum.
et sic prod pmā.Vnde ū sus.Non ē dignus equo
cui carior ē equus equo.Miles pungit equū.sed
iudex iudicat equū.Et scribitur equus equi et e
quus adiectiū p geminū.u.Et amittit u post.q.
vim lrē tam uocalis q̄ꝫ consonantis ¶ Et scias.ꝙ
nomina equoꝝ et genera sunt diuisa.et diuisis de
causis imposita.Equus namqꝫ ē genāle nomen
omniū equoꝝ.et dr̄ ab equando ut dictū est.Ca
ballus dr̄ q̄si cauallus.qꝛ pede cauat terrā.ul' q̄a
pedem habet cauū ut dextrarius.ul' cabo dicitur
equus castratus q̄si cauo.Et inde caballus quasi
diminitiuū.scꝫ uilis equus.Dextrarius dr̄ qui per
dextram ducitᷣ.Palefredus dr̄ a passu et leui et
freno et ducendo.qꝛ leui passu p frenū ducitᷣ.Et
idem dr̄ gradarius a gradu.Et diffinitur sic.Gra
darius ē equus mollis īcessus sine succussatura in
cedens Itē pt dici mānus.qꝛ manu nitatᷣ et duca
tur.ul' qꝛ mansuetudinē manuū sequatᷣ.veredus
dr̄ equus qui uehit redā.Badius dr̄ equus q̄si ua
dius.a uado dis.qꝛ fortius uadat inter cetera a
nimalia.Ipse ē eciā spadix.quē frenicatū uocant
Et dr̄ spadix a colore palme quā siculi spadicam
uocant.Et est glaucus qui q̄si pictos habet oclos
et quodā splendore pfusos.Nam glaucon album
greci dicūt.Et scias ꝙ equi non coeūt cū matri
bus.sicut nec cameli.Vnde dicit ar in viii lib de
animalibus.Cameli nō cognoscūt matres qm̄ in
quibusdam ciuitatibus coopiebatᷣ mater quoꝝdā
cameloꝝ eleuauit palliū sup ipsum.et postq̄ꝫ sal
tauit sup ipsaꝫ et descendebat anteq̄ꝫ complebatᷣ
coitus momordit ingeniatorem et interfecit eū.
Et dr̄ eciā ꝙ rex septemtrionis habebat equam
pulchram.et pepit equū pulchꝝ.et ille rex uolu
it extrahere ab illo et matre aliquē pullū.et in
geniabatᷣ equū saltare sup matrem suā coopien
do faciem matris.et saltauit sup ipsam.et cū dis
coopiebatᷣ facies matris et cognouit ipsam fugit
equus et eiecit se ab alto et mortuus est.Hec ar.
De natura eciā equoꝝ loquens ysid xij li eth sic
dicit.Viuacitas equoꝝ multa exultant eni in cā
pis.odorant bellū.excitantᷣ sono tube ad preliū.
uoce accensi ad cursum ꝓuocantᷣ.dolent cū uicti
fuerint.exultant cū uicerint.quidā in bello hos
tes sentiūt adeo ut adūsarios morsu petant.Aliq
non ꝓpos dños recognoscunt.obliti mansuetudi
nis si mutentur Aliqui preter dñm dorso nullum
recipiūt.Interfectis ul' morientibus dñis multi la
c̄mas fundūt.Solū eni equū pter hominē lacri
mari et doloris affectū sentire dicūt.Vñ et in cen
tauris equoꝝ et hominū natura pmixta est.So
lent eni ex equoꝝ ul' mesticia ul' alacritate euen
tū futuꝝ dimicaturi colligere.uide in musculus.
Equus.qua.quum.i.rectus.iustus.et differt a
iusto.qꝛ iustus ex lege ē.q̄si custodiens.equus ex
natura.et est scribendū p ae dyptongū.ſ equus
ꝓ animali p e solam.Et compatur equus equior
equissimus.vnde eque equius equissime aduibia
et hec equitas.atis.et equo.as.uū actiū.Et prod
equus adiectiū pmā cū scribatᷣ p ae dyptongū.
ſ equus equi corripit e.Vnde quidam.Miles pū
git equum.sed iudex iudicat equum. ¶ Es eris
Era ere fe.ge.i.pecunia siue moneta.et dr̄ ab
es ¶ Eradico.cas.euellere.destruere.ab e et ra
dico.cas.componitᷣ.vnde eradicans pticipiū ge
neris omnis.Job xxxj.Omnia eradicans genimi
na.et prod di
Eramentū.ab es hoc eramentū ¶ ramentū de ferro.
ti.instrumentū de ere sicut ferramentū de ferro
Erariū.rij.in es exponitur.
Erarius.ab era ere dr̄ hic erarius.rij.i.moneta
rius et hec eraria monetaria.ul' erarius siū eraria dr̄
q̄cūꝫ ul' q̄cūꝫ opatᷣ in ere.et dr̄ ab ere.et dr̄ erari
us aria riū.quod ad es ul' ad eram ptinet.
Eregione.i.ex opposito.sicut vna regio oppo
nitᷣ alie.ut contra eam distinguitᷣ.et est quedam
irregularis uocū congeries pocius q̄ꝫ compositio
Ereus.Ab es dr̄ ereus.a.ū.et eneus.a.ū.et in
eod sensu scꝫ quod constat ex ere.p ae scribunt
Ergasteriū.ab erge quod est opus et sterion qd
est stacō dr̄ hoc ergasterium locus ubi aliqd opus
fit.q̄si opaia stacō.et ergasterium dr̄ magisteriū
quod fit in tali loco.Crisͦ.Per hoc ipsum ergaste
rium huius artis apparuit.
Ergastulū.Ab erge et stolon quod ē missio dr̄
hoc ergastulū.li.i.carcer rusticus et locus dampna
toꝝ.scꝫ ad quē rei ligati mittebantᷣ et ibi opabā
tur opa sibi iniūcta.Exo vj c.De ergastulo egip
tioꝝ.Inuenitᷣ eciā qñqꝫ ꝓ carcere corpis.in quo
anima tenetᷣ in hac uita q̄si incarcerata.Itē ergas
tula dñr uincula et compedes quibꝫ illi q erant
in ergastulis ligabantur.lucanus in ij li.ut pmū
fortuna redit seruilia soluit.Agmina conflato se
nas ergastulo ferro.Exacuere.ſm hug.Pap uero
sic dicit.Ergastulū carcer.ul' locus ubi dampnati
marmora secant.aut aliquid opantur.Itē ergas
tulum durum opus aliquod.
Ergata.te.cōmunis generis.i.operator ul' uici
nus.et dicitur ab erge quod est opus.Et accentuatᷣ i fine
Erge grece latine dr̄ opus.
Erica.ab uro dr̄ hec erica.ce.herba.q̄si urica.q̄a
Ericanus.a.ū.pe cor cōponitᷣ ¶ ignes sit ustu
ab ere et cano.is scꝫ q canit cū ere Itē dr̄ erisonus
Ericius ul' iricius dr̄ ab erigo.gis.scilꝫ animal
spinis suis coopertū.Inde dictū.qꝛ erigit se quando
spinis clauditur.quibus vndiqꝫ ꝓtectus est cōtra
insidias.Nā statī ut aliqd psenserit pus se surrigit
et in globū conuūsus se in sua recolligit arma.hu
ius prudentia quedā est.qꝛ uitem ascendit et uuā
exacinat ut acini cadant sup terram tūc supinus
uolitat se sup illos.ita ut acini figantᷣ in spinis
eius.et sic portat escam filijs suis.Idem animal
ē erinacius ul' irinacius.Quidam dñt ꝙ sunt diui
sa animalia.dicūt eni ꝙ sunt erinacia animalia
de cauūnis petraꝝ aggregatim ꝓcedentia.Et ut di
cit pap.Erinacius figuram porcelli lactantis ha
bet.ſ deforis spinosus ē de hoc reqre in herinacius.
Eridanus.i.padus.uide in padus.

Erigo.gis.erexi ctū.ere.i. ex imo sursum regē
Et componitur ab e et rego.
Erinacius in ericius est
Erinis eris grece latine dr lis vnde hec erinis nis
vl erinidis.i. furia infernalis.qi ad litē et discor
diā nata.Et prod ri. Vnde.Er qz notat litem sigt
Eripes.edis.ge.omnis.qui habz ¶ erinis idem
pedes ereos.Et componit ab es et pes pedis.
Eris grece latine dr lis.et sic accentuatur i fine
Item eris est vbū futuz indicatī de sum es ē Et
cor pmam.Item eris est gtūs huius nominis es
eris.et sic prod pmam.qz scribit p ae diptongū.
Vnde quid.Verbū fiet eris genitiuū dicitur eris.
Erisonus.na.nū.pnl cor quod sonat cum ere
et componit ab es et sono as. Idem est ericanus
Ero.as.aui.are.dr ab es eris.et est erare linire
deaurare.Et componitur deero.as.i.es auferre vl
valde erare.Inero.as.obero.as.i.pcio scz ere con
ducere.Vnde oberatus.ta.tū.i.ere conductus vn̄
in vita sancti martini.Oberatos habet meos scrip
tores p quos tibi mee ineptie publicant.Et obe
rare ē vndiqz ere circūdare.Itē componit subero
ras.i.latenter pcio scz ere conducere.Et suberare
ē sub auro vl argento vl alio metallo vl alia re
es ponē.vnde et auz dr suberatū quod sub se qs
habet.qi deauratū es. Vnde psius.Ne qua sube
rato mendosum terminat auro.
Erodo.dis.si.sum.ab e et rodo.dis.et ē erodere
extra vl valde rodere.Et producit ro.
Erogo.as.aui.are.i.dare.distribuē.et ppric in
elemosinas.et cōponit ab e et rogo as.et cor ro
Erpica.ce.fe.ge.i.instrumentū rusticoz ad tēn
das glebas.et trahit a bobus.vnde dr erpica qsi
arpica.ab arpe qd ē rape.vl qi arapera.i.arata pe
tens.Prius enī terra aratur et postea erpicat Et
hinc erpicarius qui erpicā facit vl trahit.et adiec
tiue pt declinari erpicarius.a.ū.et erpico erpicas.
Erraticus.ca.cum pnl cor in erro est
Erratilis.penultima correpta in erro est.
Erro.as.are.i.exorbitare.qi extra rem ire.Et
hinc ūbalia.et hic erratus tus.et hoc erratū ti ambo
p delicto.et hic error oris.vn̄ erroneus nea neum
.i.errore plenus.Item ab erro errabūdus.da.dū.
et erraticus.ca.cū.Et hic et hec erratilis et hoc le.oīa
in eodem sensu.Erro componit aberro.as.longe
a via errare.deerro.ras.de alijs errare.vl de vno
loco ad aliū.vl deorsum.et inerro.i.valde errare
Et perro.i.pfecte errare.vl per alia loca errare
Suberro.ras.i.subtus vl pauz errare.Erro et oīa
composita ab eo neutra sunt.Et scias qz est du
plex error.scz cognicōnis et error elcōnis.Et sic
errant oēs qui opant malū ecīa ex industria
Erro onis mas ge.i. qlibet ¶ vl certa scientia
vagus et instabil.ab erro as. Vnde orac in smo
nibus.Te qz ipsum vitas fugitiuus et erro.
Eruca.ce.ab erodo.dis.deriuat hec eruca.ce.mo
dicus vmis frondiū.qi eroda.Item eruca ē quedā
herba.et tūc dr ab uro.ris.qi uruca.qz ignee sit
virtutis.et in cibo sepe sumpta veneris incendiū se
pe moueat.Et prod pnl.Ouid.No minus erucas
Eructo.as.in ructus est. ¶ iubeo vitare solaces
Eructuo.as.in ructus est.
Erudero.deras aui.are.i.purgare.rudera eijcere
et componit ab e et rudis vl ruder.eris.
Erudio.dis.diui.eruditū.ab e et rudio.dis.et
ē erudire instruere.qi extra rudem vl ruditatem

Erugino.ab erugo.ginis.deri ¶ ponē.et cor ru
uat erugino.as.pnl cor.sicut a rubigo rubigino
nas.erugine vl rubigine corrumpe deuastare ¶ Et
componit erubigino nas.derubigino.erugino as
derugino nas.i.rubiginē vl eruginē auferre.Et
Erugo.ab erodo.dis.dr hec eru ¶ sunt actiua.
go.inis.i.sanguissuga.Item erugo viciū rodens
ferrū et segites.Et nascit hec corrupcō ex minu
tissima pluuia circa festū sancti iohannis.et poni
tur p amore pecunie.et dr erugo qi erodo.quia
erodat. Vel erugo dr ab es eris.et sm hoc ppe est
eris.vnde dr erugo qi eris rubigo.sicut ferrugo
qi ferri rubigo.vnd erugineus nea neū.de erugi
ne exn̄s.et eruginosus.sa.sum.erugine plenus et
prod ru.Mathei vij.Vbi nec erugo nec tinea de
molitur.Aurora.In terris ubi sunt erugo tinea
fures.qz autē erugo sit corrupcō segitū dr in glo
sup illud amos iiij.Percussi uos in uento urente
et in arugine multitudinē ortoz uroz.zc.arugo
inquit.i.rubigo uel erugo que apud Joel eruca
dr.que ita fit.cū nocte ros vl imber sup teneras
spicas cadit inualescente sole vtūtur in rubeum
colorem.et canescunt grana adhuc tenera.Auru
go ecīa dr morbus qui in homine nascit ex abū
dantia fellis corrupti que corrūpit sanguinē.et
vtit in pallorem.et queqz dulcia vtit in amaritu
Erumpna.rumen componit cū e et ¶ dinem
dr hec erumpna.ne.miseria.inopia calamitas.qsi
extra rumen.i.cibū.vnde erumpnosus.sa.sum.i.
miser.paup.inops.sic dcūs.qz p inopiā mis fac
tus esuriat.sitiat.et erumpno.nas.scilz miseuz et
Erunt dicendum est non erint ¶ inopem facere
futurum de sum es.
Eruo.is.ui.utū.i.euertere.ab e et ruo ruis
Erusco.cas.quod eruco.cas.dr.i.era in vnum
colligere.sic numularij faciūt.et dr ab es eris
Erutus.ta.tū.pnl cor.i.extra raptus.vl euer
sus.zach iij.Torris erutus de igne.
Es eris ge.neu.dr ab aere.qz sit eiusdē colo
ris cuz aere. Vnde hoc erariū.rij.ubi pecunia
publica reponit.et dr ab ere.qa olim prius ibi
es reponebatur.Es enī pus olim fuit in usu au
ro argento et ferro metallis nondum inuentis ex
quibus metallis quāuis postea facta fuisset pe
cunia non tamen erarij pmansit ab eo metallo u
bi pecunia iniciū sumpsit.et qz es utpote prius ī
uentū habebant in usu cuiuslibet metalli. Inde ē
qz es inuenit p quolibet metallo generaliter.et
scribitur generaliter per ae sed tacetur a.
Esca.ce.dr ab edo es est.ecīa dr esca.qz caz os
capiat.et est ethymologia.et inde escosus sa sum
.i.escis plenus.pinguis.crassus.
Escale.ab esca dr hoc escale.lis.quodlibz vas ad
escas deferendas vl accipiendas aptum.
Escaria.rie.fe.ge.i.mensa escis plena.et dr ab
Escarius.ab esca dr escarius.rij.quidam esca
piscis dcūs sic.quia solus escam rumiuare pbibe
tur.nam alij pisces non ruminant.
Eschines et demostenes fuerunt duo oratores
Eschines impugnauit caz thesiphontis.et demos
tenes defendit et pualuit.Inuenit ecīa eschinus
ni.Et cor pnl tam eschines qz demostenes.d his
facit mencōnem Jero.in epl'a ad paul.c ij. Vnde
et eschines cū rodi exularet et legeret demoste
nis illa orō quā aduersus eū habuerat mirantibus
cūctis atqz laudantibus suspirans ait.Quid si ip

sam audissetis bestiā sua ūba resonantem.

Esco.ab esca dr esco.cas.i.escā tribuē ul' escis pasce.Et componitr adesco cas.i.ad escā uocare. ul' ualde escare. Inesco.cas.impinguare ul' decipe

Esculentus.ta.tū.i.pinguis componitr ¶ escis ab esca et lentos greco quod significat plenitudinē.Et compatur esculentior.issimus.vnde esculēte.tius.me.aduūbiū.et hec esculentia.tie.i.pīguedo

Esculetū.ti.penl' prod.locus ubi ¶ crassitudo multe crescunt escule.Et dicitur ab esculus.

Esculus.li.fe.gen.ab esca dr.est quedā arbor cuius fructus esca ē.Et ut quidā dicūt.ē sorbus ul' uesporus. Vel ꝓm hug et pap est arbor glan ¶ difera.Et cor scu

Esebon accentuatr.et inter

ptatur cingulū tristicie ul' cogitacō meroris.

Esquilie.ab esca et ales componitr hee esquilie arꝫ.quidam uicus rome ubi erat ustrina publica Vnde iuuenalis.Esquilias dictū que petunt a uimine collē.qui locus dr hebraice carnariū.et dr ille locus esquilie q̄i alitū esce.qr aues ibi comedebant hominū cadauera.vnde quidā mons uicinus dcūs ē esquilinus

Essedū.di.genus ē ue ¶ hiculi Orac.Esseda festinant.Et corr penultimā

Essentia.ab esse infinitō deriuatr hec essentia tie .i.substantia ul' ꝓprietas essendi. Vnde hic et hec essentialis.et hoc.le.vnde essentialiter.essentialitas ꝓ hug.Pap uero dicit.Essentia substantia natura. ul' eternitas.eo q̄ semp est.Et differt essentia ab esse.qr eē est actus eēntie.Essentia autē dr cuius actus est esse.subsistentia cuius actus est subsistē Substantia cuius actus ē substare. Hoc autē dicitur duplr.sicut in singulis patet.Esse enī ē actus alicuius ut qd ē sicut calefacere ē actus calefacientis.et ē actus alicuius in quo ē scꝫ quo denoiatur esse.sicut calefacere ē actus caloris. Vtꝝ aūt dampnati uelint non eē dicā in infernus.uide in

Estas.ab estus dr hec estas.tatis.et ē ca ¶ vnus lida et sicca.Et scias q̄ quatuor sunt tempa āni hyems.uer.estas.autūpnus. Hyems ē frigida et humida.et cōuenit cū elemento aque et cū hūore flegmatis. Ver humidū et calidū est.Et cōuenit cū elemento aeris.et cū humore sanguinis. Estas uero ē calida et sicca.et cōuenit cū elemento ignis et cū humore colerico. Autūpnus autem frigidus et siccus.et habet cōuenientiā cū elemēto terre.et cū humore melancolie. Hyems autēꝫ ꝓm quosdā incipit ix kl'as decembris.sciꝫ in festo clementis. Ver incipit viij kl' marcij.in festo scī petri.Estas incipit viij kl'as iunij .in festo scꝫ scī urbani. Autūpnus autē sumit iniciū ix kl'as septēbris.scꝫ in festo bartholomei. Vel ꝓm alios viij kl'as septembris. Vnde ūsus.Dat clemens hyeme dat petrus uer kathedratus.Estuat urbanus autūpnat bartholomeus.De cōuenientia elementorum et humorum corporis dixi in elementum.

Estatula.le.diminutiuum pua estas.

Estifer.a.ū.pnl' corr.i.ferens estum ul' estatē

Estiuus.ab estas dr estiuus.ua.uū.ad estatem ptinens.vnde estiua.uorꝫ.loca in nemoribus ubi in estate bestie sub vmbra moranr.et uitant calorem.vnde estiuo.uas.ad vmbrm in estate quiescē. Itē ab estas ul' estiuus hic et hec estiual' et hoc le

Estor.oris.i.uorator.epulo.manducus.mandax.ardelio.ab edo es est.Et prod pnl' in genitō

Estrix.cis.in gtō.fe.ge.femina gulosa.Et pd stri in gtō.et formatur ab estor.tor in trix.

Estuo.as.in estus uide.

Estus.ab uro.ris.dr hic estus.tus.q̄i ustus.i.calor.feruor.vnde estuosus.sa.sum.estu plenus.et compatur.et ē estuo.tuas.feruere.bullire.calere Et componitur exestuo.as.et inestuo.as.Et est neutꝝ cum suis compositis.

Esurio.ris.formatr ab esu supino de edo es est addita rio.et ē esurire meditari edere.ubū meditatm̄. Ille esurit cuius animus ē in patinis.et inde hec esuries.ei.Et cor u ante r.Et scias q̄ esurio is facit pteritū esuriui.ut patet math xxv.Esuriui enī et non dedistis michi manducare.quod ē contra naturam ūbi meditañ.ūba enī meditañia carent pteritis. Sed dic q̄ esuriui ponitr ꝓ famui siue famem habui.De hoc tamen plenius dixi in tercia pte in tractatu de spe.ūb.in c de uō medi.

Esus.a passiuo huius ūbi edo qd inuenitur in tercia persona dr esus esa sum.i.comestus.corrosus.et cōponitr pmesus.comesus.abesus.obesus ¶ et prod e

Etatula.le.est dimutm̄ de etas.i.

pua etas.Et scribitur per ac.

Etas.ab euo dr hec etas.atis.q̄i euitas.Etas plerumqꝫ dr ꝓ vno anno.et pro vij et pro centū.et ꝓ quouis tempe.sic dcā q̄i euitas id ē similitudo eui.Nam euū ē etas ꝑpetua cuius nec iniciū nec finis extremus noscitr.quod greci uocant conas. quod aliqñ apud eos ꝓ seculo qñqꝫ ꝓ eterno ponitur. Vnde apud latinos ē deriuatiuū euū.ul' ab esse ꝓpt eius durabilitatēꝫ Et dr etas duobꝫ modis.aut mūdi aut hominis.mundo autē nō assignanr etates quātū ad substantiā.qr sic in ꝑpetuū durabit.sꝫ quantū ad statū.sic enī transibit mundus.qr pterit mūdus.qr pterit figura mūdi.ꝓm apl'm.figura inquit non est substantia.et sic mūdus antiquatr et senescit.Et ꝓm hoc distinguuntur mūdi etates metaphorice ad silitudinē etatis vnius hominis.uarianr enim in homine etates ꝓm diuersas notabiles uarietates in statu ipsius. Vnde pma etas dr infantia.usqꝫ ad septē ānos.Exinde usqꝫ ad xiiij annos est secūda etas puericia.i.puritas.Vnd puer dr a puritate.qr purus ē necdū ad generandū apta.necdū lanuginē et florē genarū habet.Tercia etas ē adolescentia ad gignendū apta et adulta que porrigitr usqꝫ ad xxviij ānos.Quarta ē que tres etates computanr quādoqꝫ ꝓ vna.Quarta ē iuuentus firmissima omniū etatū.finiens in quinquagesimo anno.Qnta ē senioris.i.grauitas que ē declinacō a iuuentute in senectutē.nondū senectus sꝫ iam non iuuentus.qr senioris etas ē quam greci psbitem uocant.Nam senex apud grecos non psbiter sꝫ geron dr.q̄ etas a qnquagesimo in lxx āno terminatr. Sexta etas ē senectus que nullo āno terminatr. Sexta etas ē senectus que nullo ānorꝫ termino finitr.sꝫ post illas qnqꝫ etates quātūcumqꝫ uite ē senectuti deputatr. Seniū autem ē ultima ps senectutis.durans usqꝫ in finē dcā q̄i sit terminus sexte etatis.ꝓ hug et ysid. ¶ Etates autē mūdi sic distinguūtur.Nam pma etas mūdi fuit ab adā usqꝫ ad noe.in qua fuit generis humani institucō et lapsus. Secunda a noe usqꝫ ad abraam in qua fuit generis humani destructio ꝑ diluuiū et reuocacō.Tercia ab abraam usqꝫ ad dauid.in qua fuit circumscisionis et legis institucō Quarta a dauid usqꝫ ad tñsmigracōnem babilonis.siue iude in babiloniā.in qua lex floruit sub regibus et phetis.Qnta a transmigracōne babilonis usqꝫ ad xpm.in qua fuit populi captiuacō

et liberacõ. Sexta a xp̄o usq₃ ad finē mūdi. in q̄
est humani generis redempcõ. In sexta ergo eta
te et ultima uenit xpūs. Vnde et ioħ dicit. nouis
sima hora est. Et paulus in j ad cor̄. Nos sumus
in quos fines seculoꝝ deuenerunt. non tamen optȝ
ꝙ equali nūo etas humani generis compleat̄ sic
nec etas vnius hominis. q͛ ultima etas hominis
q̄nꝙ habet tantū quantū om̄s p̄me. Nescit̄ eniȝ
finis ultime etatis siue finis mūdi. ut dixi in anti
xpūs. ¶ Et scias ꝙ ab inicõ mūdi usꝙ ad incar
nacõnem xp̄i. fluxerunt anni quinꝙ milia ducēti
xxviij. sicut dicūt prosper et eusebius cesariensis
et Iero in cronicis suis. Orosius autē p̄sbiter scri
bens ad aug̊ sic dicit. Sūt ab adā p̄mo homine
usq₃ ad ninū magnū ut dicūt regem qn̄ natus ē
abraam anni triamilia c octogintaquatuor. qui
ab omnibus historiog̃phis uł omissi uł ignora
ti sunt. A nino autē uł ab abraham usq₃ ad cesa
rem augustū. i. usq₃ ad natiuitatē xp̄i que fuit ā
no imperij cesaris xlij. cū facta pace cū parthis
iam porte clause sunt. et bella toto orbe cessarūt
colligunt̄ anni duo milia xv. Et sic colliguntur
ān̄i q̄nꝙmilia centū nonagintanouē a principio
mūdi usꝙ ad xpm̄ ꝫm orosiū. Et ut d͛ in auro
ra Incipiens ab adā fuit ad noe labilł etas. Prima
ꝑ annoꝝ milia pene duo. Et ut dic̄ frater thoās
Triplex ē ꝑfectio. scȝ nature. grē et glorie. Perfec
tio nature est que fuit a p̄ncipio seculoꝝ. de qua
d͛ in gen̄ p̄mo. ꝙ die septimo compleuit deus o
pus suū. Perfectio uero glorie erit in fine seculoꝝ
Et ꝙ ꝑfeccõ grē ē mediū inter utꝛoꝙ. Ideoꝙ cris
tus ꝑ quē grā facta ē circa mediū seculoꝝ uenit
Vnde d͛ abacuc iij. In medio ānoꝝ notū facies
Quidā autē distinguūt tantū quatuor etates ꝫm
ꝙ aptant̄ quatuor tempibus anni. Sunt enim q̄
tuor tempa. scȝ uer. autūpnus. estas. hyems. Et
quatuor etates. sciliȝ puericia que ē calida et hu
mida sicut uer. Secunda etas ē iuuentus. que est
calida et sicca sic estas t̄cia ē senectus. q̄ ē frigida
et sicca sicut autūpnus. Quarta ē seniū quod est
frigidum et humidū ex collacõne fleumatici hu
moris. qui abūdat in senio. et aptat̄ hyemi frigi
de et humide. De h̄ eciam uide in estas.

Eternus. euiternus sincopat̄ et d͛ eternus a ū
uł d͛ ab etas. sciliȝ quod caret p̄ncipio et carebit
fine. sciliȝ quod non habuit p̄ncipiū sue essentie
nec habebit finē. qualis ē solus deus. Vnde eterne
adūbiū. Et ut dicit boec̄ in v. li. de conso. Eterni
tas ē interminabilis uite tota simul et ꝑfecta pos
sessio. Et nota ꝙ eternū ē quod caret p̄ncipio et
fine. Perpetuū uero quod in tempe incepit esse.
et caret fine. Sempiternū est quod cū tempe inci
pit esse et cū tempe desinit esse. Tempale ē quod
in tempore incipit esse et in tempore desinit esse
Solus ergo deus eternus est. Angeli et anime ꝑpe
tue sunt. Mūdus uł tempus sempiternū est. Tem
ꝑalia sunt homines. hominū fc̄ā. Item ab et̄nus
h̄ et h̄ eternalis et h̄ le. vnde h̄ eternalitas tis. De
coeternitate et equalitate ꝑsonarum diuinarum
dicam in persona. Item. uide in anima

Etesticulo. las. testiculos auferre. uł ualde testi
culare. ūbū actm̄. Et componit̄ ab e et testiculo

Ether etheris supius elementū ¶ las. et cor̄ cu
scȝ ignis. Et ē nomen grecū mas ge. vnde ethere
us. rea. reū. et h̄ ethera. re. i. splendor etheris. Vn̄
illud in hympno. Quē terra pontus ethera colūt
adorant p̄dicant. Quidā tamen legunt ibi ethra.
ita ꝙ sit nt̄ī casus. Dicimus enī ethere uł ethera
vnde h̄ ethera. re. ħ ethra ꝫ hug̊ debet dici. Com
munis tamē ecclesie usus dicit ethera. Item ether
dicitur superior pars aeris.

Etheroditus. ta. tū. Quid sit nomen etheroditū
dictū ē sup̄ in diūsidiniū. Et cor̄ pnł etheroditus

Etherogeneus. ab etheros uł etheron qd̊ ē diū
suȝ et genes natura componit̄ etherogeneus nea
neū. pnł cor̄. i. diūsaꝝ naturaꝝ. ut patet in hoīe
qui ē totū etherogeneū. i. diūsaꝝ naturaꝝ. h̄ eciā
patet in ꝑtibus organicis ut in manu et in pede
q͛ manus uł pes constat ex rebus diūsaꝝ natura
rum. puta ex pelle carne neruis ossibus et uenis
Sed aliter est in homogeneis. q͛ in homogeneis
totū et pars sunt vnius nature. sicut frumentū pi
per. vinū. argentū. caro et ossa. q͛ quelibet pars
frumenti frumentū est. et quelibet pars piperis.
vini argenti carnis et ossis. piper vinū argentū.
caro et os est. Et cōponit̄ homogeniū ab omos
quod ē vnū et genos natura. Inde homogeneus
nea. neū. pnł cor̄. i. vnius nature. de h̄ uide in iij
parte in tractatu de nūo noīm in c de nominibȝ

Ethicus. ethis grece latine dicit̄ ¶ complexiuis
mos. vnde ethicus. ca. cū. pnł cor̄. i. moralis. et h̄
ethica. ce. i. moralitas. uł sc̄ia que tractat de mori
bus. et ethicus. ca. cū. i. ꝓpūm nomen ꝫ hug̊. Itē
ut dicit pap̊. Ethica genus febris. Cuius tres sunt
sp̄es. p̄ma secūda et tercia. et habet esse in mem
bris. De p̄ma leuiter liberat̄ aliquis. De secunda
uix. De tercia nunꝙ

Ethimologia. ethimo g ¶
ce latine d͛ ueꝝ logos sermo uł racõ. Inde h̄ ethi
mologia q̄i ueriloquiū. q͛ ethimologisando uoca
bulū ueram ipsius originē eloquimur. Et diffini
tur sic. Ethimologia est expō vnius uocabuli ꝑ
aliud uocabulū siue vnū siue plura magis notū
uł magis nota. in eadem lingua uł diūsis ꝫ reꝝ
ꝓprietatē. et lr̄āꝝ similitudinē ut lapis ledens pe
dem. piger pedibus eger. et inde ethimologicus
ca. cū. figuratiuus. uł quod ꝑtinet ad ethymolo
giā. uł qui ethimologizat. et ethimologizo as sic
exponē ꝫm hug̊. An uero ethimologia faciat de
riuacõnem dixi in iij parte q̄i in p̄ncipio in trac
tatu de speciebus nominū. Item scias ꝙ ethimo
logia aliter sumit̄ qn̄ est vna ꝑs g̃matice. g̃mati
ca siquid̊ diuidit̄ in quatuor ꝑtes. scȝ ortog̃phiā
ethimologiā. diasintasticā et ꝓsodiā. et tūc ethy
mologia d͛ ab ethimon quod ē ueꝝ et logos qd̊
ē sermo. Jn̄ ethimologia. i. tractatus de ueritate
omniū ꝑtiū oracõnis absolute. et sic sumpta est iij

Ethiopeia. ab ethis qd̊ ē mos ¶ ꝑsistius libri
et poio. is quod ē fingo gis dicitur h̄ ethiopeya
e. i. confirmacõ moꝝ. in qua hominis ꝑsonā fingi
mus ꝓ exp̄mendis effectibus etatis studij fortitu
dinis leticie sensus moris audacie. ꝫm hug̊. Pap̊
dicit. Ethiopeia ē cū sermonē ex aliena ꝑsona in
ducimus. ut cū fingimus ꝑsonā mulieris uł uocē

Ethiops ꝑ ꝑs scribit̄ quod cognosci p̄t ad ge
nitm̄. qui format̄ a ntō interposita I. Et cor̄ pnł
tam in ntō q̄ in genitō. et sicut dicit hug̊. ethio
pes dicti sunt a filio cham qui uocatus est chus
a quo originē traxerunt. Chus enī hebraica ling
ua ethiops interp̄tat̄. et hinc eciā ethiopia ie qd̊
interp̄tatur tenebre. vn̄ ethiopicus. ca. cū. et ethi

Ethis grece latine ¶ opius. pia. pium gentilia
mos. Et accentuatur in fine.

Ethna.ethne.mons sicilie.ex igne et sulphure dcūs. Inde et iehenna secundum papiam.

Ethnicus.a.ū.penl' corr.i.gentil'.dr ab ethnos

Ethnos grece latine dr gens.Et acuitur in fine

Ethra ethre in ether exponitur.

Ethronus.na.nū.qui nullā regni ptem habet Et componitur ab e et thronus.ni.Et corr thro.

Etsi coniūctio causalis ul' copulatiua.ul' p diui sa adiūcta alterius speciei pt esse.et ē t secūda li

Eu uox respondentis adūbiū ē Itera in pap

Eus uox uocantis adūbiū ē sm hug.et pa pias dicit.Eu uox respondentis.eus uero adūbiū ē uocantis.Eu grece bonū latine.Inuenit' eciā heu aspiratum.et tunc est interiectio dolentis.

Eua interptatur uita siue calamitas siue ue.ui ta.q2 origo fuit nascendi.Calamitas et ue.q2 ppter puaricacōnem cā extitit moriendi.a cadendo enī nomen assumpsit calamitas. Vel ideo uita ē dcā.q2 mulier sepe ē uiro cā salutis.et sepe cala mitatis et mortis origo qd est ue.Quare eua fu it facta de costa ade dicam in mulier.

Euan.antis.mas.ge.i.bachus.dcūs sic a uoce sacrificantiū pclamantiū enoe.ul' dr ab eu quod ē bonū.Inde euan quasi bonus deus.

Euangeliū bona enūciacō interptatur.grece enī eu bonū angelus nūcius dr.sm pap.Hug autez dicit q angelus dr ab agios qd est sanctus.Ind dr h euangeliū.i.ānunciacō quod componit' ab eu quod ē bonū.u uocali cōuūsa in consonantē et fit euangeliū.i.bonum nunciū.Vnde euange lista qui euangeliū composuit.et euangeliso.sas. euangeliū ānunciare.Vnde patet q euangelium scribit' p simplex u.Et ut dicit Jero in epl'a ad gal'.Non debemus putare in uerbis scripturarum esse euangeliū.s3 in sensu.non insup in superficie s3 in medulla.non in sermonum folijs.s3 in radi ce racōnis.Idem in origine super xiiij marci.In euangelicis inquit sermonibus semper lrē iunctus est spiritus.et quidqd pmo frigere uidet' aspcuū. si tetigeris calet.uide in theologus.Item de qua tuor euangelistis figuratis per quatuor facies in ezechieli dicam in marcus.

Euanidus in uanidus exponitur.

Eubasis ul' ebasis sine u sm quosdā.uide in e basis in quarta parte in c de coloribus rethoricis

Eucaris.eu quod ē bonū componit' cum caris quod ē grā.et dr h et h eucaris huius eucaridis .i.homo bene graciosus.Et corr ca.Ecc vj.a.Et lingua eucaris in bono homine abundabit.

Eucaristia.caris quod est grā componit' cū eu quod ē bonū et dr h eucaristia.tie.i.bona gracia ul' grāz actio.Vnde eciā eucaristia dr sacramētū panis et calicis.sc3 sacrificiū corpis et sanguinis xpi quasi bona gracia.Quid ē enī melius.quid grati osius sanguine et corpe xpi.vnde eucaristo.as.i. gratulari.uide in missa.et in communio.

Euchius.ab eu quod ē bonū et chios filius cō ponit' h euchius.sc3 bachus.i.bonus filius.quo nomine eū iupit' nominauit cū gigantē interfecit ul' pocius componit' euchius ab eu et ios quod ē filius.et interponitur ch

Eudoxia.ie.fe.ge.i.bona gloria claritas.Et cō ponitur ab eu quod ē bonū et doxa gloria

Eudulia.lie.ab eu quod ē bonū et dulia qd ē seruitus.Inde h eudulia.lie.q̄i bonuz seruicium.

Euentus.Ab euenio.nis.dr h euentus.tus.ca sus finis.pncipiū.Vn ouid epy.Exitus acta pba careat successibus opto.Quisquis ab euentu fcā notanda putat.De predcis tribus significacōibz dixit quidā.Euentus dic pncipiū finē q casum.

Euestigio.i.cito et continuo.statim.et cōponi tur ab e et uestigiū sm hug.Sed dic q in ueri tate non ē h compō s3 irregularis uocū congeri es.Et h ideo q2 casus cū sua ppōne fungitur loco adūbij ul' adūbialis determinacōnis.Vn possunt casualia cū suis ppōnibus ad interrogacōnes ad ūbiorz responderi.ut quo uadis ad urbem.quan do facies hoc euestigio.i.cito ul' statim.

Eueus.i.filius chanaā.a quo dicti sunt euei ip si sunt gabaonite de ciuitate gabaon qui supplices uenerunt ad iosue.et acuit penultimam eueus.

Eufemia.ie.i.bona fortuna.ab eu quod ē bo nū.Vnde quedā ūgo dcā est eufemia quasi bene Itortunata. acuit penulti

Eufonia in proia acuit penulti mam.in coloribus est in quarta parte.

Eufortuniū.nij.i.bonū fortuniū.ab eu quod est bonū et fortuniū

Eufrates.tis.ul' eufrate fluuius ē mesopotamie mas.ge.et h eufrate.tes.fluuius gemmis qui p me de padiso exiens.copiosissimus gemmis qui p me diā babiloniā influit.hic ab ubertate nomen ac cepit.Nam hebraice eufrata fertilitas interptat'. Mesopotamiā enī in quibusdam locis ita irrigat sic nilus alexandriā.et prod penl'.Lucanus.Tigris et eufrates vno se fonte resoluūt.Item auro.Fru gifer eufrates notat h q plurima profert.De ul tima autem sillaba pt dubitari quō accentuetur Ad hoc dico q eufrates.tis.et casus ab eo desce dentes non dnt in fine accentuari.s3 hic eufra tes.et casus ab eo uenientes accentuari debet in fine.sicut penthecostes.stes.eufratem qn scribit' p.m.descendit ab eufrates.tis.et sic non accentu atur in fine.s3 qn scribitur p n dndit ab eufrate tes.Et tūc acuit' in fine.sicut penthecosten.et sic Ide similibus dicas

Eufrateus.tea.teū.dr ab eufrates fluuio.sed effrateus p duo f ab effrata uenit.uide sup in effrateus.Et acuit penultimā.

Euge adūbiū ē Potest eciā esse aliquando in interiectio.et est euge aliquando exultatoriū ul' exul tantis.Math xxv.Euge serue bone et fidelis qa sup pauca fuisti fidelis.sup multa te constituam intra in gaudiū domini tui.Euge.i.bn tibi sit p cris.Vel p rabanū.euge dr q̄i ad bonū genitus et uidet' esse compō.s3 pocius ē ethymologia.et sic ē exultatoriū ul' applausoriū.Glosa autē dicit Gaudens dominus in gaudiū intrare iubet.et sic ē congaudentis.Item euge aliquando ē irrisorium. Psal'.Dilatauerunt sup me os suū dixerunt euge euge uiderūt oculi nri.Et est euge irrisorium.ul' dixi.ul' exprobratorium.seu exprobrantis.Item euge ē exhortatoriū.Proph.non dicant in cordi bus suis euge euge anime nrē nec dicant deuora bimus eum Itē euge aliī est adulatoriū.ps.fer.lr cōfesti confusionē suam qui dnt michi euge euge Inuenitur eciā euge adūbiū positū nominaliter pro adulacōe ul' adulatoria laude vn psius excu tuū et belle nā belle h excute tuū q̄si dicat excu te.i.rmoue tuū euge.i.tuā adulacōz.et tuū belle

Eugenes penl' corr grcī dicunt quod nos inge nuos uel nobiles.i.boni generis

Euidens.ab e et uidens componit' h et h et h euidens.tis.ge.omnis.i.clarus ul' aptus.Et cōpa tur.vnde euidentia.tie.i.apparicō ul' claritas.Et co

ponitur cū in et dicitur incuidens geñ.omnis.i.
obscurus ul' inaptus.et sil'r compatur.et coꝛ ui
Euilat filius chus.a quo getuli.i.mauri.Item
euilat proprium terre secundum papiam.
Euiro.ab e et uiros componit̃ euiro.ras.pnl'.
prod.debilitare eneruare.Item euiro as p̄t com
poni ab e et uir.Et coꝛ pnl'.et sic euirare castra
Euitaneus.a.ū.in euum est ¶ re debilitare
Euiternus in euū exponit̃. ¶ Euito.as.aui.are
.i.ualde uitare.ul' euident̃ uitare vnde hic et hec
euitabilis et hͦ le.vnde euitatus.a.ū.ualde uita
tus.ul' euidenter uitatus.Item euitatus p̄t com
poni ab e et uita.et tūc euitatus.i.uita ꝓuatus.
vnde dicit pap.Euitatus uita ꝓuatus perterritus
Eulogiū.gij.Ab eu bonū et logiū.et est eulo
giū sapientia ul' bona fama ul' testimoniū ul' cā
tus.Item eulogia dicunt̃ laudes elcē et summan
collcē.ut si quis in pmagine alicuius laudes scri
bat eulogia dicitur.Item ab eu quod ē bonum
et logos componit̃ hͦ eulogia.ie.et sunt eulogie
benedcōnes et salutacōnes bone.bone donacōnes.
Vñ in dec̄.xviij di.De eulogijs ad sacra concilia
constitutis et hinc eulogicus.a.ū.et eulogius a ū
Eumenis.is.fe.ge.furia infernalis ¶ .i.bñocūs
qi in bono deficiens.ab eu quod ē bonū et mene
defectus.Et corripit penultimam.Vnde grecista.
Eumenides quia deficiunt bonitate uocantur.
Eunucia.cie.in eunucus exponitur.
Eunucizo.as.in eunucus est.
Eunucus.ci.mas.ge.grecū ē.i.spado.et hic eu
nucizo.zas.et eunuco.cas.i.eunucū facere.et hec
eunucia.cie.i.facies.ꝫ pl'r eunucie.aꝝ.sunt delici
e.et uidet̃ esse cōpositū eunucus ab eu bonū et
Euo.as.i.insanio.et euare inue ¶ nice uictoria
nit̃ ꝑ euacuare et fugere.et dr̄ ab euan euantis
Euocacō ē quedā figura allothece que contine
tur sub sinthesi.de qua dixi in quarta pte in capi
tulo de allotheca.ubi egi de sinthesi.
Euphenismos uide in coloribus rethoricis.
Eupolis eupoleos latine eupolis facit.i.bona ci
uitas.sic et similia ꝭm pap.Et componit̃ ab eu
quod ē bonū et pol' ciuitas.et ē fe.ge.et coꝛ po
Euppia.pie.i.pulchritudo decor ꝭm papiam
Euripus.ripa componit̃ cū eu quod ē bonum
et dr̄ hͦ euripus.pi.i.maris estuacō.ul' locus ī ma
ri piculosus.Vnde sic dr̄ q̈i bona ripa p contrari
um.Boec.Estuantis more fertur euripi.ꝭm hug
Pap uero dicit.Euripius ē reductio maris uel aq̈
rum qd̄ fit ꝭ crementū ul' decremētū lune.et ꝓd ri
Euroaster.stri.mas.ge.uentus collateralis aus
tro.sic dcūs.q2 sit inter euꝝ et austꝝ.Et cōponit̃
ab euro et auster.Inuenit̃ eciā euroaquilo.uide
Europa fuit filia agenoris re ¶ in triphonicus
gis sidie.quā iupiter ab affrica raptā cretam ad
uexit.et ab ea terciā ptez mūdi europā uocauit
Vnde europius.pia.piū.Et scias q2 tres sunt p
tes mūdi.scꝫ europa.libia.asia.De quibꝫ luca in
vj.Europam miseri libiā q3 asiam q3 timere.
Eurus.ab eos eoy hͦ eurus.ri.uentus flans ab
oriente.q̈i ab eo ruens.uide in triphonicus.
Eus uox uocantis.aduerbium est.
Eusebia.bie.i.pietas.vnde eusebius.i.pius.Et
ē cōpositū eusebia ab eu qd̄ ē bonū et sebes qd̄ ē
pietas.vnde ꝭm composicōnē eusebia.i.bona pie
tas.hinc eciā grece ciconia dr̄ eusebes.i.bone pie
tatis.Fertur enī q2 sicut alit̃ a parentibus dū ꝑua

ē ita postmodū senes parentes alat.Et corripit pi
secundum usum.uide de hoc in ciconia.
Eustochiū.tuchis quod interp̄tatur forma cō
ponit̃ cū eu quod ē bonū et dr̄ hͦ eustochiū.i.be
ne fortunatula ul' fortunata.et est fe.ge.q2 qua
litas uocis essentiam non mutat.
Euticiani quidā heretici dicti ab eutice constan
tinopolitano abbate qui xpm̄ post humanaꝫ as
sumpcōnē negauit existere in duabus naturis sed
solam diuinā asserunt in eo naturam.Et prod̄ a
Euū.ab hͦ infinitō esse hͦ euū eui dr̄.i.seculuꝫ
ul' tempus ul' spacium quod cū mūdo cepit esse
Euū eciā est p̄ntarius status omniū que sunt et
fuerunt et que futura sunt.i.in cuius p̄ntia sunt
omnia p̄terita et futura tamq̈ p̄ntia.vñ euiter
nus.a.ū.et euitaneus.a.ū.perdurabilis in euo.
Ex mō ꝓ extra accipit̃.ut excludo exlex.mō
ꝓuatiū ut explico execro.mō intentiuū ul' p
fectiuū.ut exoro.explico.efficio.extendo.Itē ex
ꝑpō interdū ꝓ ualde accipit̃.sicut excessus.Int'
dū ꝓ extra.ut exul ꝭm pap.Cum quibus autem
lr̄is in compōne ponat̃ ex.et cū quibꝫ e.dixi su
p̄ in pma pte in c de sillaba.ubi egi de hac lrā x
Que autē sit drā inter de et ex habes in de.
Exacerbo.as.componit̃ ab ex et acerbo.bas.
quod non ē in usu.et ē exacerbare vuas acerbas
Exacero.as.i.ab acere ¶ colligere.exasperare.
purgare.ab ex et acero componitur.Et coꝛ ce.
Exactio.onis.fe.ge īiusta petitio.ab exigo gis
Exactor.ab exigo is dr̄ hͦ exactor.oris.i.īius
Exactus.ta.tū.uide in exigo gis. ¶ tus petitor
Exaggero.as.componit̃ ab ex et aggero.ras.
et ē exaggerare ualde aggerare.attollere maius
facere.sicut ē illud euangelij.Et tu capharnaum
que usq3 ad celū exaltata est.non quidē usq3 ad
celū capharnaū exaltata erat.ꝫ eius nimiā super
Exalage continet̃ sub sinthe ¶ biam exaggerat
si.uide in quarta pte de coloribus rethoricis.
Exalto.as.i.in altū extollē.ab ex et alto.tas.
Examen.inis.i.filū mediū quo trutina et sta
tera regit̃ et lances equant̃.Vnde et in lanceis
amentū dr̄ ul' examen dr̄ illa lingula que in fora
mine trutine ītitur huc et illuc.ꝭm quā conside
ratur equalitas ponderatoꝝ.vnde et examen dr̄
iudiciū.discretio.ꝓbacō.inquisicō.examen eciam
dr̄ apū congregacō.et p translacōnem hominuꝫ
vnde examino.as.aui.are.i.ꝓbare.equaliter iu
dicare.ul' discutere.et diligent' inq̄rē et īuestigare
Examussim adūbiū componit̃ ab ex et amus
sis quod ē plūbatū cementarioꝝ.et iñ examussiꝫ
adūbiū.i.ualde sine dubitacōne.et omnino sine
dubitacōne.Nam ꝑpō in hac compōne auget.vñ
ꝓs.Vides ergo p se ipsam sill'am deficere ꝓcoꝝ
ratione.nec aliter posse examussim tractari nisi
posita sit in dictione.
Exando.as.i.haurio.uide in ando das.
Exancoro.ras.ancoram euellere.nauē dissoluē
Et componit̃ ab ex et ancoro.ras.Et est ūbū ac
tiuum.Et potest componi ab ex et ancora.re
Exanguis.ab ex et sanguis componit̃ hͦ et hͦ
exanguis.et hͦ e.huius exanguis.i.ext' sangneꝫ
pallide.et ē triū sill'aꝝ tam in ntō q̈ in genitiuo
Exanimis et exanimus dicitur.Et componitur
ab ex et animus.vide in animus.
Exanimo as aui.i.debilitare.pterrefacere.Ab
ex et animo as.vnde exanimatus ta tū.debilita

tus.perterefactus.consternatus.hester xv.Et pene
Exaplois dr ab exa quod ē sex et plois quod ē plica.q̄i sex hn̄s plicas.i.sex co lūnellas.et ƀm quosdā debet pferri exaplis qd̄ est triū sillaƀ.oy eni ē dyptongus greca q̄ sonat i tam apud nos q̄ apud grecos. Jero.in prologo Josue.ut p grecoƶ exaplois que ecīā sumptu et labore maxime indigent edicōnē nr̄ām habeant Et ponit h exaplois p sex exemplaribus ul' int
exanimata ē
Exaro.as.i.describere.ul' ualde ptacōnibus arare.ab ex et aro.as.Et corripit a.
Exarcuo.as.i.diuido.ab ex et arcuo as
Exascio.as.i.dolare.ab ex et ascio.as.
Exaspero.as.are.ab ex et aspero.as.et ē exasperare exacerbare ul' commouere.facere asperū.
Exautoro.as.vnde exautoratus.ta.tū.in auto
Excandesco.cis.inchoatiuū.incipio cā ro est dere.ab ex et candeo candes.
Excaturiso.sas.in scaturiso exponitur.
Excauo.uas.pnl' cor.ab ex et cauo.uas.ūbū actiuum.Job xiiij.Lapidem excauant aque.
Excedo.dis.excessi excedere excessum.i.exire. extra cedere.et excedo.i.excello ul' transcendo.ul'
Excedra.dre.ab ydro ul' idor supo.et pd ce quod ē aqua dr h ydrus ul' ydra serpens aquaticus.De ydra legit q fuit draco multoƶ capitū. qualis fuit in leerna palude puincie archadie.h latine excedra dr.q vno ceso tria capita excrescebant.ƺ h fabulosum ē.Nam constat ydram locū fuisse.uomentē aquas uastantes ciuitateƶ uicinaƶ.in qua vno meatu clauso multi erumpebāt quod hercules uidens loca illa combussit.et sic aquemeatus clausit.vnde et ydram dr interfecis Et nota q in quibusdā libris scribit excedra per d.et tūc est ethimolog.excedra q̄i excelsa idra in aliquibus p t.excetra q̄i excelsa t'a.et ista littera cōmunior ē Et habet mediā naturaliter longaƶ Excetre autē compat Jeron.emulū suū ppter detractionis sibulū.ul' forte q quando auferē vna uia detrahendi inuenit detractor aliā uiā ul' plures. Vnde in plogo esdre dicit Jero.Itaqƶ liƶ excetra sibilet uictor qƶ sinon incendia iactet.sinō autē fuit quidā pditor cuius insidijs capta fuit troia.et ideo dr uictor.cui compat Jero emulū suū detractionis incendia iacientem.
Excelleo.les.in excello.lis.uide.
Excello.lis.Celleo.les.ul' cello.lis.componitur cū ex et dr excelleo.les.lui.et excello.lis.culi.ul' lui excullsum ul' excelsum.Excelleo neutƶ ē et absolutū.Et construit tantū cū ablīō.ut iste excellƶ sapientia.Excello.lis.transitm̄ est.et construitur cū accō et cū dtō in eodem sensu.ut iste excellit illū.et ƀm hoc ē actm̄.et iste excellit illi in eodē sensu.et ƀm h est neutƶ.Vnde excellens generis omnis.et hec excellentia.tie.
Excelsus.Celsus componit cū ex et dr excelsus sa.sum.Et compat excelsus.sior.issimus.vñ excelse.sius.me.et h excelsitudo.dinis.altitudo.subli
Excendo excendis id est ualde acten mitas. do.ab ex et candeo candes.
Exceptorius.ria.riū.dr ab excipio.pis.Exceptoria sunt que excipiunt ul' debent excipi.
Excerpo.pis.excerpsi.ptū.i.extra capere eligere.extrahere.Et componitur ab ex et carpo pis
Excessus.sus.ab excedo dis.
Excetra tre uide in excedra.

Excidiosus a ū excidio plenus.et dr ab excidiū
Excidiū.dij.destructio eiisio.ul' casus et pt diua ri ab excedo.is.i.destrué ul' cedé.et ē ab excido is p cadere.et ƀm h antepnl' corripitur siue ci.
Excido.dis.di.excisum.i.extra ul' ualde cedere ul' destruere ul' eūtere.Et componit ab ex et ce do dis cecidi.Et prod ci ubiqƶ.Item excido is ex cidi ab ex et cado dis pt componi.Et tunc caret supinis.et cor ci ubiqƶ.et ē excidere extra cadere
Excidus.dua.duū.qd ul' ex aliquo cadere facile cadit.ab excido dis.
Excieo.es.iui.itū.i.puocare.cōmouere.et cōponit ab ex et cieo.es.ciui citū.Et cor pnl' illud sup excitū.et tūc ab eo descendit h freqntatiuuƶ excito.tas.pnl' cor.Item dr excio.cis.iui.itū.Et tūc excitū.tu.prod pnl'.q a cieo citū non uenit ymo citū.Et tūc ab eo deriuat excito tas penul prod.Vnde patet q in illa orōne congrue potest dici.Excita domine potentiā tuā.Ita q penulīā de excita sit longa ul' breuis.
Excilare cum uxore esse.
Excindo.dis.ab ex et scindo.dis.componit.et abijcitur s.x precedente.
Excio.is.ab ex et cio.is.uide in excieo es.
Excipio.ab ex et capio componit excipio pis pi.et ē excipe eligere.extrahé.extra capé.super alia capé.recipe.latenter cape.et ptinet ad insidi atores ab exci
Excipulum.puli.i.uenabuluƶ.ab excipio pio.pis.quia excipiat aprum uenientem.
Excipuus.a.ū.i.pcipuus et melior.ab excipio pis.q meliora solent excipi et eligi.q̄i extra alia capi
Excito.as.aui.in excieo es exponitur.
Exclamacō exponit in iiij pte in c de col.re.
Exclusor.oris.mas.ge.qui exclusarius dr.i.ianitor qui foras exclusit homines.et dr ab exclu do.et prod clu
Excodico.ab ex et codico p excodicare trunco componit excodico.cas.Et ē excodicare circa codicē.i.truncū apire terram et uelut lacus efficere
Excolens.ab excolo.colis.dr h et h excolens.tis.qui excolit.ul' purus.et deliciose et diligenter patus.Et tūc compatur excolenti or issimus.Vnde iohannes cassiodianus dicit.excolentiores cibi anime non adimūt puritateƶ si cū moderamine sumantur.
Excolitus.ta.tuƶ.i.bene cultus et diligenter.et dicitur ab excolo.lis.Et corripit li.
Excolo.las.laui.Vnde excolans.tis.ge.omnis.i.purgans ul' emittens.discutiens.math xxiij.excolentes culicē.i.minima discutientes.camelū autē glutientes.i.de maioribus pceptis non curātes. et componit excolo.as.ab ex et colo.as.uide in colo.as.Inuenit ecīā excolo.lis.tercie cōiug.ab ex et colo.lis.uide in colo.lis.Et prod co.excolo qñ ē pme cōiugationis.ƺ qñ ē tercie corripit co.
Excōmunicacō.tionis.uide in excōmunico cas
Excōmunico.cas.caui.care.extra cōmunionē facere.cōmunione puare.et ē actm̄.et componit ab ex et cōmunico cas.Vnde excōmunicatus ta tū.et h excōmunicacō.onis.Et scias q duplex ē excōmunicacō.Vna minor ē que sepat tantū a pticipacōne sacramentoƶ.ƺ non a cōmunione fideliū.et ideo tali excōmunicato licet cōmunicare sed nō licet ei sacramenta conferre.Alia ē maior excōmunicacō et hec sepat hominē a sacramētis ecclesie.et a cōmunione fideliū.Et ideo tali excōmunicacōne excōmunicato cōmunicare non licet

ꝫ quia ecclesia infligit excōmunicacōnē ad mede
lam non ad iudiciū. excipiunt̄ ab hac gn̄alitate
quedā in quibus cōmunicare licet. scꝫ in his que
ptinent ad salutē. qꝛ de talibus homo licite potest
cū excōmunicato loqui. et eciā alia ūba interserē
ut facilius salutis ūba ex familiaritate recipiant̄
Excipiunt̄ autem quedam psone ad quas specia
liter ptinet ꝓuisio excōmunicatoꝝ. sciꝫ uxor. ser
uus. filius. rusticus et seruiens. ꝫ h̄ intelligenduꝫ
ē de filijs non emancipatis. alias tenentur uitare
patrem. De alijs autē intelligit̄ ꝙ licet excōmuni
cato cōmunicare si ante excōmunicacōnem se ei
subdiderunt. non autē si post. Quidā autē intelli
gunt econūso. scꝫ ꝙ supiores pn̄t licite cōmūica
re inferioribus. Alij uero contrariū dicūt. Sed ad
minus in hijs eis cōmunicare debent in quibꝫ eis
sunt obligati. ꝫ quia sicut inferiores obligant̄ ad
obsequiū supioꝝ. ita supiores ad ꝓuidentiā infe
rioꝝ. Sunt eciā quidā casus excepti. sicut quando
ignorat̄ excōmunicacō. et qn̄ aliqui sunt peregri
ni et uiatores in terra excōmunicatoꝝ. qui licite
pn̄t ab eis emē ul' eciam accipe elemosinam. Et
similiter si aliquis uideat excōmunicatū in neces
sitate quia ex p̄cepto caritatis tenet̄. ei ꝓuidere.
Vnde ūsus. Vtile lex humile res ignorata neces
se. ut utilitas referat̄ ad ūba salutis. lex ad mat
moniū. humile ad subieccōnē Cetera patent. In
quibus autē casibus uitandus sit excōmunicatus
patet in hijs ūsibus. Si pro delictis anathema q̄s
efficiat̄ Os orare uale cōmunio mensa negatur.

Exconsul in consul est.

Excors. ab ex et cor componit̄ h̄ et h̄ et h̄ ex
cors. dis. i. iners. fatuus. insipiens. et d̄r excors ex
cordis omnis generis q̄i extra cor. Et in eodem sen
su componit̄ cū e et d̄r ecors. dis. omnis generis.
q̄i sine corde. Orac̄ in epy. Sub dn̄a meretrice fu
Excrementū ē quod sup-|isset turpis et ecors.
excrescit. ut in arboribus quod putat̄. ul' q̄d ex
puimus. ꝑm pap̄. Et dicitur ab excresco. cis.

Excreo. as. aui. are. i. expuere. proijcere.

Excretus. ta. tū. pen' prod̄. d̄r ab excresco. cis.

Excubie. aꝝ. i. uigilie. custodie. insidie. et deriua

Excubo. bas. i. uigilare |tur ab excubo. bas.
cā custodie. q̄i extra cubare. quod faciūt qui ciui
tates ul' castella ul' castra custodiunt de nocte. Et
componit̄ ab ex et cubo. bas. Potest eciam dici
excubo. bis. ab ex et cumbo. bis. in eodem sensu
Et cor̄ cu. excubo. bas. uide in cumbo. bis. Excu
bare eciam ꝑm pap̄ d̄r pre foribus inuigilare.

Excudo. dis. di. sum. excudere. i. feriendo eijcere
ul' extra cudere. et componit̄ ab ex et cudo is. et

Excurso. sas. ūbū fre. et format̄ ab |prod̄ cu.
excursu supino de excurro. ris. u mutata in o.

Excuso. as. aui. are. q̄i extra cusionē ponere. q̄i
non cudere ul' excusare. quasi frequenter cudē. ut
ille qui excusat sit extra malā famā. Et cōponit̄
ab ex et cuso quod ē fre de cudo. dis. cusu. Et sci
as ꝙ homo libenter et multipliciter se excusat.
Vnde dicit bn̄ h̄ de gradibus humilitatis. Multis
modis excusacōnes fiūt in peccatis. Aut enī dic̄
qui se excusat non feci. Aut feci quidē ꝫ bene fe
ci. Aut si male non multū male. Aut si male ml'
tū n̄ mala intencōne. Si autē et de illa sic̄ adā et
eua cōuincit̄ aliena se nitit̄ excusare suasione. sed
qui ꝓcacit̄ eciā apta defendit qn̄ occultas et ma
las cogitacōnes cordi suo aduenientes humiliter

reuelaret abbati. uide in ubi. Et addit bern. Licet
non genera hec excusacōnis eatenus male iudicen
tur. quatenus ore ꝓphetico ūba malicie appellen
tur. Multo tamē piculosior ē fallax atqꝫ supba
confessio q̄ꝫ pnicax et obstinata defensio. Nōnulli
enī cū de aptioribus arguūtur scientes ꝙ si defen
derent non crederet̄. subtilius inueniūt argumētū.
defensionis ūba respondentis dolose confessionis. ē
quippe ut scriptū ē qui nequit humiliat se. et in
teriora eius plena sunt dolo. uultus dimittitur. ꝓ
sternit̄ corpus. aliq̄s sibi lacrimas extorq̄nt si pn̄t
uocē suspirijs. ūba gemitibus interrumpūt. Glori
osa res humilitas qua ipsa quoqꝫ supbia palliac̄
se appetit ne uilescat. ꝫ hec cito tergiuersatio a p̄
lato dephendit̄ si ad hanc supbā culpā nō drāt
penā. uasa figuli ꝓbat fornax. et tribulacō uere
penitentes discernit. Qui eniꝫ ueraciter penitet la
borem penitentie non abhorret. Sed quidq̄d sibi
ꝓ culpa quā odit iniūgit̄ tacita conscientia pati

Execror. ab ex et sacro as-|enter amplectitur
componit̄ execro. as. ꝫ freq̄nter inuenit̄ execror
aris in depo. et ē execrari maledicere. excōmunica
re. extra sacꝝ facere. Et cor̄. e. siue penultimam.

Exedra. re. cathedra. tronus. sedes. sella. sugges
tus ul' exedra ē cāera secreta ul' locus thezauri. ul'
locus subsellioꝝ. i. absida ul' camera ul' locus qui
dā sepatus modicū a pretorio ul' palacō. ul' exe
dra genus ē fenestre que exterius dilatat̄. ꝫ inte
rius coartat̄. Item inuenit̄ exedra ꝓ gazophila
cō. et eciam pro thalamo. et corripit penultimam

Exemplū. ab ex et amplus a ū d̄r h̄ exemplū
quod fit. vnde h̄ exemplar ad cuius similitudinē
fit. Vnde exemplo. as. ūbum actiuū. Vnde quid
Exemplar genus ē exemplū quod trahis iñ. Vel
Exemplar liber ē exemplū quod trahis inde. Et
ē exemplū alicuius dicti ul' facti p̄teriti ꝑō cum
certi autoris nomine. ut omnes ꝓ supna patria
laborare debemus sicut fecit apl'us qui tot ūbe
ra passus ē. Item exemplū ē quedā species argu
mentacōnis. et ꝑm h̄ exemplū est qn̄ fit ꝓcessus
ab vno pticulari ad aliud pticulare. ut athenēses
pugnare contra thebanos ē malum. ergo theba
nos pugnare contra focenses est malum.

Exemptus ta tū d̄r ab eximo mis. et d̄r exēp
tus subtractus. sublatus. extractus. quasi ex aliq̄

Exeniū. ab xenos quod ē |emptus. i. tractus
peregrinū d̄r h̄ exeniū nij munus puū et q̄d cūqꝫ
munus mittit̄ alicui quod uulgo d̄r et gallice p̄
sent. Et componit̄ h̄ exeniū ꝓ eodem. ꝑm hug̃.
Pap̄ autē dicit xenia dicūtur p̄mia. dona munā
bn̄ficia. Eccl' xx. Exenia et dona excecant oculos

Exensis. sensus componit̄ cū ex et d̄r |iudicū
h̄ et hec exensis et hoc se. i. extra sensum.

Exentero. ras. raui. rare. d̄r quasi euiscerare. i.
que intra sunt extrahere. exentera enī dicuntur
intestina que sic dicūtur q̄i exintra. Et cor̄ penul'

Exequie. ab exequor eris hee exe-|exentero.
quie. aꝝ. officiū mortuoꝝ. et obsequia q̄ fiūt circa
sepulturam. vn̄ h̄ et h̄ exequialis et h̄ exequiale

Exequo. as. aui. are. ab ex et equo. as. et scribi

Exequor. ab ex et seq̄r |tur p ae dyptongum
eris d̄r exequor. queris. extra alia sequi. aliquid
pficere. ad effectū ducere. instare ad aliquid faciē
dū. vnde executio d̄r effcūs. et abijcit̄. s. p̄cedente

Exerceo. ces. cui. exercitū. ab ex et x. et cor̄ e
arceo. ces. et ē ūbum actiuum. et est exercere ope

rari. experiri. extra arcere.

Exercito. ab ultimo supino de exerceo. ces. ex ercitu u in o fit exercito. tas. fre. unde exercitatus ta. tū. Et nota q exercitus ꝓprie dicitur defatigatus. ẜ exercitatus artibus assuetus et instructus.

Exercitus. ab exerceo. ces. dr̄ h exercitus. tus. .i. collcō hominū in expedicōne. unde h exercitium. cij. et adiectiue exercitus a ū dicit᷑ Et dr̄ exercitus ꝓpe defatigatus. Et scribit᷑ ꝑ t in pnl' ex

Exermis. ab ex et arma componit᷑ h exercitiū et h exermis et h me. i. extra arma. et exermus ma. mū. idem.

Exero. ab ex et sero ris cōponitur exero ris rui exertū. i. foras emittere ul' denudare. manifestare. unde exerto. as. fre. et exertus ta tum. Et corripit penultimam exero ris.

Exesus. ab exedo is quod componit᷑ ab ex et edo dis dr̄ exesus sa sum. i. corrosus. ext᷑ ul' ualde esus. consumptus. euacuatus. et ꝓd pnl' exesus.

Exhalo. ab ex et halo las componit᷑ exhalo as aui are. i. foras emittere. redolere ul' de uita recedere. et ē neutꝝ sic̄ et suū simplex. et prod ha.

Exhaurio. is. ab ex et haurio is in haurio is ē

Exhaustus ta tū consumptus. euacuatus. tenuatus. ab exhaurio ris. Et componitur cū in et dr̄ inexhaustus

Exhebenus ni. fe. gen. quedam gemma p̄ciosa et candida qua aurifices aurū poliunt. Et componitur ab ex et hebenus.

Exheredo das componitur ab ex et heredo as Et producit re. uide in heredo das.

Exhibeo bes bui exhibitū componit᷑ ab ex et habeo. et cor̄ hi. et ē exhibere ostendere ul' p̄sentare ul' dare

Exhortor taris ab ex et hortor componitur. In hortor uide.

Exicialis in exicium est. et producit a.

Exiculum. li. diminutiuum paruum exicium.

Exiciū. ab exitus dr̄ h exiciū cij. i. tormentum ul' mors. clades. calamitas. casus aduersus. exitus malus. unde exiciosus. sa. sum. et h et h exicialis et hoc exiciale piculosuꝫ. ul' quod infert exicium

Exigo. ago componit᷑ cū ex et dr̄ exigo is egi ctū. quod habet q̄nqꝫ significacōnes. Nam exigē .i. expellere. et exigere. i. ꝑficere. et exigere. i. insuste petere. et exigere q̄nqꝫ simpliciter ponitur pro requirere ul' petere. et exigere. i. extra ul' ultra agere. et exigere. i. diuidere. unde exactus. a. um. ij mach ultimo. Sicut enim uinū semꝑ bibere. aut semꝑ aquā contrariū ē alterius autē uti delc̄abile ita legentibus si semꝑ exactus sit sermo non erit gratus exactus. i. ꝑfcūs. ꝑquisitus. delectabilis

Exiguus. ab exigo. gis. quod ē diuido deriuat᷑ exiguus a um. i. ꝑuū. quod enī exiguū est alterius eget suffragio ẜ hug. Pap u͛o dicit. Exiguus infirmus. imbecillis. multum egens. paruus.

Exilio. lis. liui. ul' lui. exultū exilire. i. ualde ul' extra salire. unde exulto. as. Et componit᷑ exilio ab ex et salio. lis. uide in salio salis.

Exilis. ab ex et hilus ul' hilū componit᷑ hic et h exilis et h le. i. tenuis et macer. ul' exilis q̄i sine hilibus. Non enī exilis uidet᷑ habere ilia. Vel exilis ab exeo. q꞉ possit q̄i ꝑ angustū exire. et cōꝑatur exilior issimus. unde exiliter. lius. me. aduerbiū. et h exilitas. tatis. i. tenuitas. Et prod exi pnl'. et uidetur esse aspirandū q̄n componitur ab hilus. sed alias nō. Oracius in epy. Exilis domus est ubi non et multa supersunt.

Eximius. ab ex et imus componit᷑ eximius a um. et dr̄ eximius q̄i extra ymū positus scꝫ maximus. p̄clarus. nobilis. sublimis. et habet uim suꝑlatiui. unde construit᷑ cū genitō plurali. ut dauid eximius ꝓphetaꝝ. ul' componit᷑ ab ex quod est ualde et eminens. Inde eximius. i. ualde eminens et hec iūctura equipollet suꝑlatō. et ita significacōnem suꝑlatiui contrahit a suis componentibꝫ Et cōꝑatur ꝑ supplecōneꝫ cū non habeat uim suꝑlatiui. eximius magis eximius eximijssimus unde et hec eximietas. tatis. i. sublimitas tis magnitudo. nobilitas. claritas.

Eximmutuo. as. aui. are. componitur ab ex et immutuo. as. et ē eximmutuare depauꝑare. pauꝑem facere

Eximo. mis. emi emptū. i. auferre. emo. i. traho ul' extrahere. et dr̄ eximo q̄i extra emo. i. traho et componitur ab ex et emo mis. et cor̄ pnl' eximo is

Eximprouiso non est dcō composita. Immo est quedam irregularis uocū congeries fungens locco unius dcōnis. sicut dixi in tercia pte ubi determinaui de figura composita nominis. g.

Exinanio. nis. niui componit᷑ ab ex et inanio nis. et ē exinanire adnichilare. euacuare. depmē. diminuē. et prod a. Vnde apl' ad philipp. Exinaniuit semetipsum formā serui accipiens. i. ex misericordia sua quoddā inane sumpsit. scꝫ formaꝫ serui. i. naturam humanaꝫ. que ē quoddā inane respectu deitatis.

Exintegro in integer uide.

Existimo. ex componit᷑ cū estimo et dr̄ existimo mas. i. putare. unde h existimacō putacō. ul' illese dignitatis status fama et moribꝫ acquisitus

Existo tis titi existere. ab ex et sisto tis. et ē existere ꝑmanere. extra stare. uide in sisto.

Exitus. ab exeo is dr̄ hic exitus tus. et significat multa. Nam exitus. i. finis. Vnde ouid epy. Quis Exitus acta ꝓbat careat successibus opto. Quis quis ab euentu facta notanda putat. Itē exitus .i. mors. Item exitus. i. egressus. Vnde ꝓph. In exitu isrł de egipto domus iacob et cetera.

Exlex. gis. ge omnis. sine lege. extra legeꝫ. ab ex et lex legis. Et ut dicit ps. l sequente x innuit᷑ in h nomine exlex. Et producit le. Et desinit in x prod naturaliter

Exoccupo. pas. i. expedire. ab ex et occupo. Et corripit cu.

Exodiarius in exodium uide.

Exodiū. ab ex et oda quod ē cantus componitur h exodiū dij. i. ꝑmus cantus. iniciū cantilene et hinc h exodiarius arij. i. p̄centor qui cantū incipit ante alios. Et exodiarius ria riū. ad exodium ul' ad exodiarium pertinens.

Exodus. oda quod ē uia componitur cum ex et dr̄ h exodus. di. i. exitus. q̄i itus uiacō extra Et hinc quidā liber dr̄ exodus. q꞉ continet exitū ul' egressum populi isrł de egipto. et cor̄ penul' exodus.

Exoleo. les. lui ul' leui letū ul' litū .i. crescere. ab ex et oleo les. in oleo les uid. Papias uero dicit. exoleuit in obliuionem uenit. defecit. corruptus est. Et corripit o ante l.

Exoletus. ab exoleo es dr̄ exoletus ta tū. i. excretus. nutritus. ul' adultus. Plautus. In empidico domi reliq u͛ginem exoletā. i. grandem. Itē dr̄ exoletus ta tū. i. ualde fetidus. et tūc componit᷑ ab ex et oletus. i. fetidus. Et est nomen.

Exomnis. ab ex et sompnus componit᷑ hic et h exomnis et h ne. i. extra sompnum.

Exomologesis fe. ge. grece. latine interptatur confessio ul' p̄ces siue sit laudis. ut cū dr̄ matth.

xij.Confitebor tibi pater celi et terre &c. Siue sit
peccatoris.Et differt a letanijs que interpretantur
rogacōnes.qa exomologesis p sola confessione
peccatorum agitur.Letanie autē propter rogandū deum
et impetrando in aliquo malo misericordiā eius

Exorabilis.ab ex et oro ras dr hic et hec exora
bilis et hoc le.qui facile pt exorari.scz concedē ro
gata.et hinc exorabiliter adūbiū.et componitur

Exorcismus.mi.ē increpacō ul' ¶ inexorabilis
coniuracō adūsus dyabolū ut recedat.Inde hic et
hec exorcista.te.i.coniurator ul' increpator.Inuo
cat enī sup cathecuminos et sup eos qui immū
dū hn̄t spm̄ nom̄ domini ihū xpi.adiurans p eū
ut egrediatur ab eis.et exorcizo.as.i.adiurare.in
crepare.sm hug.Pap etiā dicit.Exorcismus gre
ce coniuracō ul' sermo increpacōnis ē adūsus dya
bolum ut discedat.sicut ē illud zach iij.Increpat
in te dominus sathan.uide in ordo.

Exorcista.te.in exorcismus est.

Exordiarius.ab exordiū dr exordiarius ria riū
ad exordiū ptinens.et hic exordiarius.rij.qui inci

Exordior.diris.ditus.ul' ¶ pit ul' exordiū facit
exorsus.ab ex et ordior.et ē exordiri incipe uel
loqui.ul' exorsus.sa.sum.i.locutus.inceptus.

Exordiū.ab exordior diris dr hoc exordiū.dij.
i.inceptio.Item exordium dr pma ps orōnis in
rethorica.Nam sm Isid in ethi.Partes orōnis in
rethorica arte sunt quatuor.scz exordiū.narracō
argumentacō et conclusio.Harum pma auditoris a
nimū prouocat.secūda res gestas explicat.Tercia fi
dem assertoribus facit.Quarta finem totius orō
nis complectit.Et ut dicit pap.Exordiū dr pnci
piū orōnis quod orator in sua causa facit.in quo
reddit auditores beniuolos dociles et attentos.De
exordium etiam dixi supra in epistola.

Exoria.rie.fe.ge.i.nascentia.ab exorior riris.

Exors.sors componit cū ex et dr hic et hec ex
ors.tis.i.extra sortem.et abijcit s Sap ij.nemo
uestrum sit exors luxurie nrē.i.alienus ul' ext' sortē.

Exorsus in exordior uide.

Exosso.as.aui.ab ex et osso as componit et
ē exossare laniare.discindere ossa extrahē.et est
actiuū.ponit etiā p debilitare ul' infirmare.cū enī
ossa sint corpis robur qui ea aufert corpus debi

Exosus.sa.sum.i.ualde ul' pfecte odiēs litat
et construit exosus cū accusatiuo.ut exosus bel
la.i.odiens ualde.Et componit ab ex et osus.ui
de in osus.Et sm pap.Exosus qui aliquid odit
odiosus uero qui oditur.

Expando.dis.di.expassum.Vnde illud.Expas
sis in cruce manibus.i.extensis.inuenit eniz ex
pansis quod sustinendū est.qr sm ps pando.pa
teo pator facit sup passum.et componit expā
do ab ex et pando.dis.uide in pando dis.

Expapillo.ab ex et papilla componitur expa
pillo.as.aui.are.i.exoluē.denudare.et pprie pa

Expassus sa sum.uide in expando. ¶ pillas

Expatulor.aris.atus.ari.ūbū depoñ.ab ex et
spatulor.aris.quod deriuat a spatula.et ē expa
tulari spatulā auferre.ul' frangere.Et corripit tu

Expecto.as.aui.are.id ē demorari.sustinere ps
tolari.Expectat qui uenturus est.spectat qui ui
detur ul' appropiatur.secundum papiam.

Expectoro.as.aui.are.ab ex et pectus cōponit
et ē expectorare exoluere.firmaculū a pectore re

Expedio.ab ex et pedica cōponitur ¶ mouere
expedio dis diui ditū.et est expedire liberare.ex
plicare.exoluē.qsi extra pedicam ponere.Et inde
expeditus.exolutus.liber.pmptus.Et compat
expeditior issimus.Vnde expedite.tius.me.Et
hec expedicō.onis.sicut dicimus aliquē esse in ex
pedicōne ubi homines liberi et pmpti efficiunt
Expeditus componit inexpeditus.ta.tū.Itez ex
pedire.i.conuenire.ul' prodesse.utile esse.Et sm hoc
sepe inuenit impsonale.Expedit ut vnus mori
atur hō p populo et nō tota gens pereat.Et corr

Expeditus in expedio uide. ¶ pe expedio dis

Expendo.dis.di.sum.dere.expensas facere.ab
ex et pendo dis.Vnde hec expensa se.

Expgefacio.cis.feci.factū.i.excitare ul' facere
euigilare.Et componit ab expgiscor.ceris.et fa

Expgiscor.ceris.exprectus ¶ cio cis.et acuit fa
expgisci.i.a sompno euigilo.Et componitur ab
ex et pgo gis.quod componit a p et rego regis
Vnde dicit ps in x li.Expergiscor qr a pergo est
exprectū facit.quod scilz componit ex p et rego
quod facit rectū.qūuis uetustissimi etiā expgitus

Experior.ab ex et pario componit ¶ dicebant
expior.riris.exptus sum expiri.ūbū cōmune.i.
probare ul' pbari cognoscere temptare cognosci
ul' temptari.vn̄ hoc expimentū.ti.et hec expientia
tie.et exptus.ta.tū.q autē expior componatur
a pio.patet p ps in x li dicentē.Sunt etiam alia
ex hoc ipso.i.pario composita deponentia experi
or opior.quoruz pticipia exptus optus a pario
ostendunt esse composita.Cuius pticipiū ptus.Et
uult ps ut patet q expior sit ūbū depo.sz dic q
olim experior fuit ūbū depo.sz nūc ē cōmune.

Experrectus ta tū ē participiū de expergiscor.
ut in expergiscor dixi.Isa xxix.b.Et sicut somp
niat esuriens et comedit.cū autē fuerit experrcūs

Expers.pars cōponit ¶ uacua est anima eius
cū ex et dr hic et hec expers.tis.i.immunis.sine pte
vnde expertius.tia.tiū.i.expers.sm hug.Papi.
uero dicit.Expers extra partē ul' patriā.alienus
extraneus.Inde expertia.i.extranea.

Expes.spes componit cū ex et dr hic et hec et hoc
expes.et deficit in obliquis.i.extra spem.sn̄ spe
desperatus.Parsius.docet donec deceptus et expes
Et ē qnte decli.Et scias q expes non potuit ob
liquos habere.qr oporteret q abltūs suus desinēt
in e et in i.cū sint omnis generis.quod in quīta
declinacōne esse non potuit.Similiter oporteret
q abltūs desineret in e cor.ut contingit in omni
bus hijs que sunt omnis generis.ut felice ul' felici
sz abltūs qnte decli.non pt desinere in e correptā

Expicor.caris.et expico.cas.dicūtur ab ex et
spico.cas.Et prod spi.uide in spico spicas.

Expilo.as.idem quod depilo.et ex eisdez ūbis
pt componi ex quibus depilo.vn̄ pt corripe pi et
pducere sm diūsas compōnes.uide in depilo as

Expingo gis expegi expactū.i.expellē.et com
ponit ab ex et pango gis.quod ē impello ul' iū

Expinis.spina componit cū ex et dr hic et go
hec expinis et hoc ne.i.extra spinas.ul' sine spinis

Expino as aui are spinas aufer ¶ et prod spi
re ul' extrahē.et componit ab ex et spino as.et

Expio.ab ex et pio as componit ¶ prod pnl'
expio as.i.expurgare.ex toto ul' perfecte piare
Vnde hoc expiamen pnl' prod.et hec expiatio id ē
purgacō.pia actio.mūdacō.Et expiabilis le.qd

Expiro as aui are.i.mori.extra ¶ expiari pt

spm̄ mittere. Ab ex et spiro ras. Et producit spi.
Expiscor caris .i. ex toto a piscibus euacuare.
ul' acquirē. et componit̄ ab ex et piscor piscaris
Expletus ta tū .i. finitus. ab expleo les d̄r. qd̄
componit̄ ab ex et pleo ples. Expletus cōponit̄
cū in et d̄r inexpletus ta tū non finitus. Item ab
expleo dicitur expletiuus a um.
Explicit. ab explico cas deriuat̄ explicit et ex
plicīūt ūbū defectiuū .i. terminat̄ et finit̄ ul' fini
unt̄ et terminantur. nec inuenitur de eo plus.
Explicitus. ab explico cas ul' explicit ūbo defec
tiuo deriuat̄ explicitus ta tū extensus ul' finitus
et determinatus. et componit̄ inexplicitus ta tū
Explico cas cui explicitū. Inuenit̄ eciā explica
ui care catū antiquitus. ab ex et plico cas. et est
explicare ordinare digerē distendere. extra plicaꝫ
Explodo dis si sum. in ponere. soluē. apire
plaudo exponitur. Et producit plo.
Exploro aui are .i. exquirē. inuestigare. Et pro
ducit plo. et componit̄ ab ex et ploro as. Auro.
Per quos exploret plebis et urbis opus.
Explosus sa sum pnl' prod̄. ab explodo dis. ui
Expolia. ab expolio qd̄ cō de in plaudo dis
ponit̄ ab ex et spolio as dicitur hec expolia lie
preda. sic dicta ab expoliando.
Expompo as aui are .i. uituperare. detestari. et cō
ponitur ab ex et pompo pas.
Exp̄mo mis ssi ssum exp̄mē .i. extra premere
effundere manifestare representare. Et componit̄
ab ex et p̄mo mis. Et corripit pri.
Exprobro as componit̄ ab ex et probro as. et
cor ꝓ naturaliter. et ē exprobrare diffamare in
crepare cōuiciari p̄teritā culpā opprobiose enarraē
Expultrix tricis mulier expellens. Et format̄
ab expulsor. or in rix. et sic debēt dici expulsrix
ꝫ mutat̄ s in t. sicut uult p̄s. ut dixi in tercia p
te in capitulo de uerbo quasi in principio.
Expumo as aui are ualde ul' ext̄ spumare. ul'
spumas auferre. ab ex et spumo mas deriuatur.
Expunctor oris in pungo gis est.
Expuo is ui utū expuere .i. extra spuere. Et cō
Exquiro. ris. siui sitū ponit̄ ab ex et spuo is
ab ex et quero ris. et ꝓd̄ qui. et ē exquirē inues
Extra medie pecoꝝ par tigare extra querere.
tes intestina fibre ꝭm pap. Secundū autē hugu
cōnē d̄r h̄ extū ti. intestinū. ab exeo is. ul' ab ex
to tas. Ezech xxj. Interrogauit ydola extra consu
luit. De exto dicetur in sto stas.
Extales et aui idem sunt .i. uie alui purgandi
Vnde in p̄mo reg. Computrescebant ꝓminentes
extales eoꝝ. quod dicit iosephus factum fuisse
ex uiolenta passione disinterie. ut putrefacta ege
rerent intestina. vn̄ mures ebullientes de agris co
medebant extales eoꝝ. Et declinat̄ h̄ extalis lis.
Extasis sis fe. ge. pnl' cor̄ .i. exces et prod̄ ta
sus mentis. scꝫ cū homo ponit̄ extra statum sue
mentis. sicut in articulo sue mortis. et componit̄
ab ex et stasis quod ē status. Vel ꝭm pap Extra
sis excessus mentis d̄r que fit pauore mentis ul'
aliqua reuelacōne. Item extasis ē quedā spēs me
taplasmi. de qua dictū ē in quarta p̄te in c de me
Extemplo dicendū ē nō extimplo taplasmo
tractū est ab antiquoꝝ consuetudine. qui audire
solebant responsa in templis. completo autē offi
cio dicebat sacerdos clara uoce extemplo. ac si di
ceret exite de templo. qm̄ igitur stañ hoc audito

exibant. ita inoleuit usus ut ponētur extemplo
adūbialiter ꝓ statim ul' confestim. ita dicit alex
and̄. Hug̃ autē dicit in libello de accentu. q̄ dic
dū est extemplo p e non extimplo p i. Pap̄ co
dicit. Extempla repentina. extemplo subito .i. ex
tra temp̄is amplitudinē. Magister eciā bn̄ dicit
q̄ extemplo non ē uera compō. ꝫ pocius irregu
laris uocū congeries. sicut de cetero de facili. vnde
p̄pō hic non uenit p componem ꝫ p appōnem. si
cut sup̄ dixi in tercia p̄te in c de figura nominis
in fine. Ex dictis patet q̄ in vj c proū. ubi dicit
hinc extemplo ueniet p̄dicō sua. debet dici extē
plo p e in pnl' silla. licet uicō scriptoꝝ inueniat̄
Extendo dis di tū ul' sum. ibi extimplo p i
extra tendere explicare. ab ex et tendo compom̄
Exter a ū .i. ultimus ul' extīneus. externus. d̄r
Extermino as aui are .i. terminum ab extra
auferre. ul' exulē facere. q̄i extra terminū ponere
et eijcere. et ꝓprie d̄r exulibus. et ponit̄ ꝓ demo
liri. Math vj. Exterminant facies suas .i. ext̄ ter
untur dissoluunt. deuenustant dissipant .i. et
minos humane condicōnis abducūt. Vnde h̄ et
h̄ exterminabilis et h̄ le. Et componit̄ inextmi
nabilis le. Item ab extermino h̄ exterminiū mi
desolacō. extra terminos eiectio. exiliū. Mors eciā
d̄r qn̄qꝫ exterminiū. q̄a extra terminos uite po
nit. Et corripit mi extermino nas. nū .i. alie
Externus. Ab extra d̄r externus na
nus. Vnde externo nas .i. alienare. in quarta p̄te
Extesis in extasis ē in c de meta. componit̄ cū ex
Extimo. timo quod ē mens q̄i ex mente
et d̄r extimo as ap̄ciari ul' putare. sit habere
Extinguo is xi ctū extinguere .i. Et componit̄ ab
mortificare. et p̄tinet ad ignem.
ex et stinguo is. Et abijcitur s.
Extipex. extū componit̄ cū speco cis ul' inspicio
o cis. et d̄r h̄ et h̄ et h̄ extipex ul' extispex spicio
.i. augur qui inspicit extra.
Extipo pas paui pare .i. emittere. euacuare. ab
ex et stipo pas. Et producit ti. componit̄ extirpo
Extirpo. ab ex et stirpo pas. extrahē. destruere
pas. a radice subūtere. a stirpe
ex toto uel euidenter stirpare.
Extispex in extipex exponitur. tis gen
Extollens. ab extollo lis d̄r extollens tis gen
omnis. et inde extollenter adūbiū. et h̄ extollen
Extorris. ab ex et terra compo tie .i. supbia
nit̄ h̄ et h̄ extorris ris exp̄s ul' extra terram po
situs. exul. et ꝓprie expulsus de terra sua ui. Vel
p̄t componi ab ex et torris. Inde extorris exul p
prie cui interdicebat̄ ignis patrie.
Extra. ex p̄pō est. Inde extra adūbiū loci. et cō
patur extra exterior extimus ul' extremus .i. no
uissimus. Vnde extremitas tatis. et extremo. as.
.i. extremū facere .i. ultimū. uel purgare. auferre
extrinsecus deforis secundum huguccionem.
Extraduce sunt due p̄tes. ex p̄posicō. et tradu
ce quod ē casus ablatiui de tradux cis. Vnd̄ que
ritur an anime sint extraduce .i. ex altero duce
ul' ꝓpagate. ut anima sit ab ul' de anima. et di
dū ē q̄ non p̄mo a deo creantur. q̄ deus animas
creando infundit. et infundendo creat. uide in tra
dux. Hic p̄t queri qn̄ anima infundat̄ corp̄i. Ad
hoc dico q̄ in quadragesimo die anima masculi
infundit̄ suo corp̄i. Anima uero mulieris post cō
cepcōnem corp̄is sui infundit̄ in octuagesimo die

In xpo autez aliter fuit. Vnde scias ꝙ conceptio
xpi subito facta fuit.ita ꝙ hec quatuor in instā
ti eodem fuerunt.scz conu̇sio sanguinis illius ma
terialis in carnē et alias ptes corpis xpi.et forma
cō mbrorū organicorū.et aīacō corpis organici.et
assumpcō corpis animati in vnitatē diuine pso
ne.In aliis autem hoc successiue contingit.ita ꝙ
mans conceptus non pficit usqz ad quadragesi
mū diē ut dicit ar in ix li de animalibus.femie
autem usqz ad nonaginta.ul' sm alios usqz ad
lxxx.et ī ē ꝑ istos sic hēt in historiis sup leuit.
ꝙ mlr piens masclm arcebat ab introitu templi
xl diebus.pariens uero feminā lxxx.In pariente
siquidem feminā duplicabant dies quo ad tēpli
ingressionē sicut et duplicabant q ad corpis for
macōnē.Nā sicut xl diebus corpus masculi orga
nizat et pficit.et in ipso die xl anima infundit.
sic corpus femine in lxxx diebus.et in lxxx die
anima raconal inspirat. Sed in complecōne cor
pis masculi uidet aug supaddere sex dies qui sic
distinguūtur. sm eū in epl'a ad Jero. Semen pa
tris sex diebus pmis quasi lactis habet similitudi
nē Nouē diebus conūtit in sangnē deinde xij die
bus solidat.xviij diebus format usqz ad pfecta
mbrorū lineamenta et hinc iā reliquo tempe usqz
ad tpūs ptus auget magnitudine. Vnde uersus.
Sex in lacte dies tibi sunt in sangne trini. Bis seni
carnē ter seni membra figurant. Et h uidet esse fi
guratū in euangelio Joh.ubi dr in ij c.xlvj an
nis edificatū est templū hoc. In xpi autē concep
cōne materia quā ûgo ministrauit.statim formā
et figurā corpis humani accepit.et anima in vni
tate diuine psone ē assumpta.ß uide diligent qd
aug dicit ꝙ numerus templi conuenit corpi xpi
Vnde nota ꝙ sicut dicit glo aug.ꝙ sicut templū
xlvj annis edificatū ē.sic xpi corpus in utero û
ginis xlvj diebus fuit formatū.ß h sic intellige
licet enī ab instanti concepcōnis xpi corpus fuerit
formatū.et omnia memb et lineamenta habūit
tamen corpus ita puuz erat ꝙ huiusmodi linea
menta nō apparebant.in ipso usqz ad xlvj dies.et
ideo quantū ad augmentū dr formatum in xlvj
diebus.et ideo cū sit duplex pfeccō scz exn̄tie et
apparentie. Primā pfectionē habuit corpus xpi
ab instanti. Secundā āt nō hūit nisi post xlvj di
es.Et ideo bene dicit aug.ꝙ nūs templi cōuenit
corpi xpi isto mō intelligendi. Itē scias ꝙ iudei
loquūtur h de edificacōne templi sub Jerobabel
facta.cū dicūt.xlvj annis edificatū ē templum h
non de illo quod factū est sub salomone. Nam il
lud in uiginti annis completum fuit.
Extraneus nea neū quasi exterraneus.i.extra
terram suam positus.ab extra dicitur.
Extremisco as incipio extremē.ûbū inchoatm̄
et format a secūda psona extremis addita co
Extremo as penultima producta in extra est.
Extremo mis ui extremere quasi extra tremē
ab ex et tremo mis. Et corripit tre.
Extremus. Ab extra adûbio dr exterior exti
mus ul' extremus.i.pclarus pcellens nouissimus
sm pap.uide eciā in extra.tn̄ extremus magis ē
in usu ¶ De sacrmento extreme vnctionis require
Extricabilis in extrico cas est. ¶ in vngo
Extrico.ab ex et trico as componit extrico as
et ē extricare expedire.exoluē.Et prod tri. Vnd
uirg in vj eneid. Hic labor ille domus et extrica
bilis error. Thob vj. fumus eius extricat omne de
moniū. Ab extrico deriuat h et h extricabil' et
h le.et componitur inextricabilis.i.insolubilis.
Extringo gis xi ctū.ab ex et stringo.et ē extri
gere extra ul' ualde stringere.ul' a strictura remo
Extrinsecus.ab extra deriuat extrinse ¶ uere
cus ca cū.et ē extrinsecus.i.deforis adûbiū loci.
ul' potius adûbialit positū inuenit. Et cor penl'
Extrudo dis extrusi extrusum extrudere.i.ual
de ul' ext trudere depellere longe abire facere. Et
componitur ab ex et trudo dis. Et producit tru.
Extruo is xi ctū.ab ex et struo is componitur
et est extruere ualde ul' extra struere.
Extum in exta exponitur.
Extupeo es ui.ûbum neutrū ē.et caret supino
et componit ab ex et stupeo es.et est extupere.
ualde stupere.uel a stupore cessare liberari.et cor
Extupo as aui are.i.ualde stupare.stu ¶ stu.
pā remouere.ab ex et stupo as.et producit stu.
Exuberis.ub ꝓ māma cōponit cū ex et dr h
et h exuberis et h re.et dicūtur exuberes infan
tes q extracti sunt ab ubere Et prod u ß pnl' cor
Exubero as ab ex et ubero as uide in ubero as
Exucco cas uide in succus.
Exudo das.ab ex et sudo das.ûbū neutrū.et ē
exudare sudorem emittere ul' ext sudorem ire.et
Exul lis cō.gen.et descendit ¶ prod pnl' exudo
ab exulo.remota o.sicut a uigilo uigil.et a con
sulo consul.et ē exul extra solū ꝓpium positus.
et hinc h exiliū lij qi extra solū ꝓpium posicō ex
tra terminum.et exularius ria riū.qui exulat.et
corripit penultimam exul in genitiuo.
Exularius a um in exul uide.
Exulcero as aui componit ab ex et ulcero ras
et ē exulcerare ualde ul' deorsum ulcerare ul' ulce
ra auferre exacrbare ēnuare.et ē actm̄. Et cor ce.
Exulo.solū componit cū ex et dr exulo as.i.
extra solū sue terre poni et exterminari.et ē ûbū
neutrūpassiuū.et debz sic construi.ego exulo a re
ge.et non debet dici ego exulo illum.ꝑ hug.pap
eciā dicit. Exulare extra solū suū habitare.exulo
a te. Que autē sint ûba neutropassiua et q neut
passiua.dictū ē in tercia pte in tractatu ûborum
in capitulo de generibus ûborum.
Exulto.exilio lis liui ul' lui exultū tu.i.ualde
ul' extra salire. Vnde exulto tas.freqnter exilire
quod ꝓprie fit cū letamur.et ideo ponit exulta
re ꝓ letari.ß ꝓprie saliendo sm hug. Pap ûo dic
Exultare gaudere gloriari.componit ab ex et sal
tare.exultacō ûborū atqz membrorū ē leticia ûo
Exundo. Ab ex et vndo das ¶ mentis gaudiū
componit exundo as.i.ualde abundare excrescē
Exuo.ab ex et suo is componit exuo is exui
exutū.i.extrahere expoliare. Inde exutus ta tū
Exupo.ab ex et supero ¶ expoliatus expulsus
as componit exupero as aui are.ualde superare
Exuro ris exussi exustū componit ab ex et u
ro is.et ē exurē ualde urē.et cor u.vnde exustus
ta tū.i.combustus.de quo nichil superest.
Exuuie. Ab exuo is hee exuuie arū spolia ues
tes indumēta.q exuūtur.exuuie et induuie dnr
tūice serpentū.q induūt et exuūt sm hug.pap
uero dicit. Exuuie spolia occisorū hostiū.ul' tuni
Ezechias interpretatur fortis do ¶ ce serpentū
minus uel fortitudo domini.
Ezechiel interptatur fortitudo dei ul' impiū dei

Fin latinis diccõnibus poni
mus ut fama filius. In gre
cis ũo dcõnibus ph.ut or
pheus pheron. Hoc tamen
scire debemus.q non tam
fixis labijs p̃nũcianda est f
quõ ph.atq3 h solũ interest
sicut dicit priscianus in pri
mo libro maioris.
Faba be quasi faga.a fagin quod ẽ comedere.
vnde fabarius a ũ quod fit de fabis ul' quod per
tinet ad fabas.et h fabarius.i.cantor.et diceban
tur apud gentiles cantores fabarij.qa illo legu
mine maxime utebant̃ in cibo.et p compõnem
h fabafresa se.qr homines eam frendeant.i.fran
gant cũ molendo eam cõminuũt.ul' sint due par
tes.et declinat̃ fresus a ũ.i.fractus.a frendeo des
Fabafresa se in faba est. ¶ id est loqui.
Fabella le dimi.p̃ua fabula.et hinc fabello as
Faber bri dr a facio is qi faber a faciendo ferrũ
q̃i faciens ferrũ.Hinc eciã postea hoc ũbũ traductũ
ẽ ad aliarũ rerũ artifices.ß cũ adieccõne ut fab lig
narius.faber carpentarius. Vnde h faberculus li
dimi.et h fabrissa uxor fabri. vnde h fabella le.
et fabricula le dimi.et fabrica.faber componit̃
h aurifaber bri. Item a faber bri.faber bra brũ
.i.ingeniosus.cautus.pulcher.compositus.vnde
fabre adũbiũ.quod componit̃ fabrefactus ta tũ.
.i.artificiose et ingeniose fcũs.Et componit̃ fab
affaber bra brũ.i.ualde faber.et infaber bra brũ
Fabos grece latine dicitur timor siue metus
Fabrateria.a faber bri dr h fabrateria rie id ẽ
ornatus fabrorũ ul' locus ul' domus ubi fabrice
sunt.ul' fabrateria rie ẽ ciuitas campanie.vñ fa
braternus na nũ.Nomina enĩ desinentia in teria
faciũt possessiua in nus r precedente.
Fabrefactus ta tũ in faber fabri exponitur.
Fabrico.a faber bri dr fabrico cas.i.instruo cõ
pono munio.Et ẽ neutrũ cũ omnibus suis cõposi
tis.uidet̃ tamen poni aliqñ in deponenti gñe.vñ
illud p̃pheticũ.fabricatus ẽ auroram et solẽ Sed
multa ũba inueniunt̃ actiua et deponentia in ea
dem uoce.ul' potius dicendũ ẽ q fabricatus ẽ q
construit̃ cũ accõ sigt accõnem.et descendit a ũ
bo neutro scz fabrico.sicut a ceno cenaui cenatus
Fabrilis.a faber bri dr h et h fa ¶ et cor bri
brilis et h le penl' prod ad fabrũ p̃tinens.a fabro
Fabula.a for faris dr h fabula le ¶ p̃fectũ.
res que nec uera ẽ nec uerisimilis.et ẽ illa fabula
uera que nichil ueritatis habet in se.et illa falsa
que aliquid ueritatis in se continet admixtũ.Sicut
enĩ est in amore modus non habuisse modũ.sic
ẽ in fabula ueritas non habuisse ueritatẽ.Et dr
fabula a fando.qr in solo fatu consistat.Itẽ fabula
qñq3 dr historia similiter a fando.qr eam famur.
qñq3 locucõ.vnde fabulosus sa sum.et h et h fa
bularis et h re.et h fabulo onis recitator fabula
rũ ul' inuentor.et fabulor aris fabulas dicere ul'
Face impatiuũ de facio facis.ß nunc uti ¶ falsa
mur p apocopã fac.ẽ enĩ face abltũs de fax facis
Facesso.a facio.cis dr facesso sis facessi facessi
tũ ũbũ desideratiuũ.i.cũ desiderio facere. Item fa
cessere.i.desinere cessare recedere.ut dicatur faces
so facere cesso. Vnde prudencius in li hympnorũ.
Facessite inquit ne urãm grauet obsequelã mortẽ
.i.discedite.ßm hug.Et formatur p̃teritũ a p̃ma

psona pñtis.o in i.ut facesso facessi.ß supinũ fac
cessitũ pnl' prod ad modũ quarte.qi descendit
ab hoc p̃terito facessiui.Quidam dicũt capessum
et facessum.Sed dico q capessum et facessum ũ
sunt uoces significatiue.vñ in tercia pte uide ubi
egi de p̃teritis et supinis tercie cõiugacõnis desin
tibus in so.Et formatur facesso a facis.is muta
Facetia tie.i.curialitas. ¶ ta in es et addita so
urbanitas.elegantia.suauitas.et pprie in factis et
Facetus.a facio dr facetus ta tũ ¶ dr a facetus
curialis urbanus.et pprie de doctrina.et in factis.
scz qui iocos et lusus gestis et factis commendat
Et compatur.q autem dicitur facetus quasi fa
uens cetui ethymologia cit.et producit ce.
Faciecula le diminutiuum parua facies
Facies ei dr a facio.qr faciat noticiã hominis
ul' quia fcã sit a natura.Est enĩ facies naturalis
et certus et immutabilis oris habitus.uultus er
go artificialis et uarius ẽ et ßm affectionẽ animi
mõ letus mõ tristis.Vnde solet dici qr facies fcã
ẽ vultus uero fit.Vnde uersus.Consistit facies.ß
uultus sepe mutatur.uide in uultus.
Facillimus.a facio cis deriuat̃ h et h facilis et
h le.Et compatur facilior facillimus.et in aduer
bio faciliter lius me.Et sunt qñq3 suplañ q sunt
in limus.Vnde ũsus.In qñq3 limus dat fagus ce
tera linque.Et scribit̃ facilis p vnũ l.ß facillimo
p duo.qr format̃ a suo posito facil' remota is et
addita limus.facilis componit̃ difficilis.vnde dif
ficiliter et difficulter.et inde q3 p faciliter utimur
facile.et p difficiliter utimur difficile ul' difficul
ter.et p difficilitas utimur difficultas.Et ut dicit
pap.facile.i.sine difficultate leue.Et ut dicit gg
Dr id facile quod non grauat ad faciendũ.Cui nõ
pondus inest dr esse leue.oppositũ facili graue dico
Facinus.a facio dr h facinus ¶ leui q pondus
noris.Et differt a flagicio.Quidquid enĩ agit in
domita cupiditas ad corrumpendũ animũ flagi
ciũ dicit̃.ß quidquid agit ut alteri noceat facino
dr.et hec sunt duo gñã omniũ peccatorũ.ß flagicia
a peiora sunt.q cũ corripiunt animũ ad facinora
prosilit̃.Sũt eni3 flagicia in ocis ul' cogitacõnib3
ß facinora in factis.vnde et illa dñr flagicia a fla
gitando facere quod sibi noceat.ul' a flagitando
corruptelã libidinis.ß hec dicũtur facinora a fac
ti cõmissione.qr facit quod alteri nocet.Et hinc
facinorosus sa sum.et compat̃ ¶ Et nota q faci
nus aliqñ accipit̃ in bona significacõne scz pro
facto quod fere semper discernitur ex adiuncto
ut pulchrum facinus preclarum facinus.
Facio cis feci factũ.et ẽ facere ex p̃iacenti ma
teria aliquid opari.Sed creare ex nichilo aliquid
facere.ut supra in creo as plenius dictũ est.facio
componit̃ cũ p̃põnibus et aduerbijs et cũ infiniti
uis.et cũ nominibus quod sigillatim ostendemus
ß accipe p̃põnes large sicut donatus.Scias ergo
q facio componit̃ cũ ad et dr afficio cis.i.tormen
tare ul' informare.Et ptinet pprie ad pprietates
extrinsecas.Et componit̃ cũ con et dr conficio cis
Item cũ de et dr deficio cis.Item cũ ex et dr effi
cio cis.Item cũ in et dr inficio cis.i.detrupo.Et
ptinet ad pprietates intrinsecas.Item cũ in et dr
inficior aris deponens.i.negare ueritatẽ.qi non
fateri factũ.Item cũ inter et dr interficio cis.i.oc
cido.Item cũ p̃ et dr p̃ficio cis id ẽ p̃pono.Item
cũ per et dr pficio cis.Item cũ pro et dr proficio

cor certis dsci.i.ire. Item cū re et dr reficio cis.i. restitue recreare. Item componit cū ob et dr offi cio cis.mutata b in f.i.noceo. Item cū sub et dr sufficio.b mutata in f. Item componit facio cum adūbijs.et dr benefacio cis.malefacio facis.satis facio cis.forifacō cis.i.ondo.et construūt omnia ista cū datīs. Item componit facō cū infinitiuis uboꝝ hn̄tibus actiuā uocē ul' passiuā.quod patz p expōnem.ut calefacio cis.i.facō calere.Tepefa cio cis.i.facio tepere.terrefacio cis.i.facio terrere. madefacō.i.facō madere.Componit eciā cū mul tis alijs infinitiuis.ꝫ omnia talia composita con struūtur cū actīs. Item componit facō cū nomi bus et dr nichilifacio cis.et floccifacō is.i.p̄uipē dere.q̄si nichil a̅p̄ciari ul' paꝝ.qꝛ floccus lanc fe re nullius ē p̄cij.lucrifacio cis.i.lucrari acquirere Vn̄ paulus.oīa arbitror ut stercoā.ut xp̄m lucri faciā. Itez componit deifico cas.magnifico cas.i. deū ul' magnū facere. Item edifico cas.i.edez fa cere.domifico cas.i.domū facere. Item sacrifico as .i.sacrificiū facō. Item ūsificor aris.i.ūsus facio. Item gratificor aris.i.gaudere ul' grā̄s agere.ul' gratū facere.ul' equipare. Item ludificor arisid ē deludere.quod antiqui ludifico cas dicebant.Et scias q̄ facio in impatō deberet facere face.sed ad dr̄am istius ablañ face facit fac p apocopā.quaz corrupcōnem quedā composita ab eo retinent.q̄ dam non. Item animadūte q̄ facio ē neutꝝ sola uoce.nā significacōne actm̄ est.ꝫ qꝛ uox eius de ficit in passiuo.licet ꝓm antiquos inueniat faciť et faciať.ideo adiudicatū est neutro generi. Nota ergo diligenter has regulas ¶ facio neutꝝ est et omnia ab eo composita. Cū prepōnibus uero ꝓ ī ut donatus accepit p̄pōnes si desinant in o actiua sunt.p̄ter ista quatuor deficio ꝓficio sufficio of ficio que sunt neutra. deficio tamen ꝓ relinquo. et sufficio ꝓ sumministro et substituo sunt actīa Si uero desineant in or sunt passiua.p̄ter ꝓficiscor et inficior que sunt deponentia. Item omnia predcā composita redeūt ad regularitatem in im patiuis.ut confice infice.et omnia in p̄nti mutāt a simplicis in i.ut conficio.et supinū in e ut con fectū.ꝫ p̄teritū sui simplicis retinent immutatū ut confeci. Item omnia composita a facio et ad ūbijs et infinitis sunt neutra.et omnia retinent lr̄aturam sui simplicis ubiq̄ꝫ.et accentus similiť. et sup eadem sill'a.et omnia retinent corrupcōnē impatiui.ut benefacio calefacio.benefeci calefeci benefac calefac benefacere calefacere.bn̄factū ca lefactū. Item omnia composita a facio et nomini bus non ex toto p̄nt facile distingui circa genus sed quedā sunt actiua ut deifico magnifico.quedā neutra edifico cas.domifico cas.nichilifacio.que dā deponentia.ut ūsificor.g̃tificor.ludificor aris hoc tamen regulariter p̄t dici.q̄ omnia compo sita a facio et nominibus que ex toto retinent li teraturam et accentus sui simplicis et sup eadem silla.sunt neutra.ut nichilifacio.floccifacio.lucri facio.et similia. De istis autē compositis ab infini tiuis sciendū ē q̄ significacōnē et constructionez habent actiuā.ꝫ adiudicata sunt neutro generi e adem racōne qua et eoꝝ simplicia.scilꝫ qꝛ eorum uox deficit in passiuo.licet inueniať apud theolo gos et in p̄ma et secūda p̄sona. Itez omnia com posita a facio et nominibus transeūt ad p̄mā cō iugacōnem.ut deifico cas.exceptis illis que reti

nent lr̄aturam sui simplicis ex toto.ut nichilifa cio.que sunt tercie coniugacōnis cū suo simplici. sic et omnia alia composita a facio ¶ De accentu huius ūbi facio et ab eo compositoꝝ dictū est et in secunda p̄te in c de impedimentis accentus.u bi agitur de impedimento consonāj.

Facitergiū gij.i.togilla.siue p̄uulum gausape ad tergendū faciē.Et cōponit a facies et tergo is.

Facito tas penultima cor̄ uide in facto factas

Facticius.a factus deriuať facticius a ū.et dicit nomen facticiū quod factū est ad similitudinē so ni illius rei que nominať.ul' facticiū nomen ē il lud quod a p̄pretate sonoꝝ inuentū est p̄ p̄mitati onem.ut turtur taratantara tintinabulum.

Factio.a facio cis dr hc factio onis.i.actus faci endi.ul' passio fiendi.et factio dr ficta actio.Cū enī aliquis fingit se facere aliquid causa cōmodi alicuius et facit ideo ut illi incōmodet.factio p̄p̄e dicitur.vnde et factio dr ꝓditio.vnde factōsus a ū.i.ficticiosus.qui fingit se facere ut prosit.facit tamen ut noceat.vnde et factiosus dr ꝓditor.fau tio et fautiosus a fauco aliud significat.

Factiosus sa sum in factio onis est.

Facto.as.i.frequenter facere.Et formať a fac tu ultimo supino de facio cis.u mutata in o.Ab hoc frequentatiuo facto as dn̄dit aliud fre.scilꝫ

Factus.a facio cis dr hc.factus tus ¶ factito as tui.et hc factū ti.ul' pocius a fio.et ē factus actus faciendi ul' passio fiendi.factū quod fit.Declina tur eciam adiectiue factus ta tum.

Facula le dimi.p̄ua fax.Et inde faculo as pn̄ correpta id est findere faces et facere.

Faculentus a ū lucidus clarus.et componitur a fos et lentos. Inde faculentus plenus luce.luci dus.ornatus.Et comparatur faculentior issimus vnde faculenter tius me adūbiū.et hc faculentia.

Facultas.a facilis dr hc ¶ tie splendor decusacō facultas atis.i.facilitas seu possibilitas.vn̄ et fa cultas alicuius dr scientia illius in qua p̄ ceteris ē facilis et potens ad respondendū.et quod que ritur soluendū.facultas eciā dr quelibet scientia quia reddat eū facilem et potentē ad predcā faci enda. Item facultas dicitur copia opum.

Facundus.a for faris dr facundus da dū.i.di sertus qui facile fari p̄t quod intelligit.Et cōpať vnde facūdia et facūditas.et ē facūdia magnum dei donū dū quis commode p̄t eloqui que cōmode intelligit.et hinc facūdiosus sa sum.et facūdatus ta tū.i.plenus facūdia.et facūdo as facē facundū

Fage ul' fagios grece comedere dr ꝓm papiam

Fagin g̃ce latine dicitur comedere ꝓm huguc.

Faginus.a fagus dr faginus na nū.et fagineus nea neum in eodem sensu.quod ē de fago.ul' qd̄ p̄tinet ad fagū.et hoc faginetū ti ubi abundant fagi.Et corripit penultimam faginus.

Fagolidoros g̃ce mādūcantes male.fagin eniꝫ comedere lidoros maledictū.Et acuiť ultima.Vn̄ Iero dicit in prologo sup ezech.Sed uereor ne il lud eis ueniat quod grece signantius dr ut uocē tur fagolidoros.hc est manducantes senecias.q̄si diceret.Vereor ne ipsis sponte legentibus et det̄ hentibus inueniat quod grece signantius dr in de testacōne taliū q̄ latine.qꝛ apud grecos ūbū usi tatiuū ē et maxime detractionis exp̄ssiuū.ut uo cētur fagolidoros.i.maledcā comedentes et incor pantes sibi eadem que prius maledixerūt detra

hendo. Quidā exponūt sic. fagin grece comedere lidoros maledictū. Inde fagolidoros .i. comedentes maledictū ul' maledcōnē Tales sunt detractores. qui nichil aliud uidentur habere in ore nisi male dictōnes ul' detractiones maledcās. Hoc est apud nos manducantes senecias. Predicti apud grecos emphatice uocant' fagolidoros. Vel sm alios senecia grecum est. et latine dr belua immundū animal. Hanc phisiologus dicit aliqñ matrem aliqñ feminā. et qr ē animal immūdū ponit' h p īmūdicia. Et ē sensus. manducantes senecias .i. quod vnus detrahendo euomit. alius audiendo deglutit Et ita in huiusmodi immūdicijs delcāntur. sicut famelici in cibo. vnde manducantes senecias .i. detractōnū immūdicias delcābiliter manducantes. .i. incorpantes sibi scz in occulto ea de quibus in publico maledicūt. uide in senecia.

Fagus. a fagin quod est comedere dicitur hic fagus fagi quedam arbor glandifera. Sic dicta. quia eius fructus olim homines comederunt et escam habuerunt. Vnde sepe p agro ponitur. qr olim pauit homines sicut modo ager. et prod' fa Vnde uirgil'. Titere tu patule recubas sub tegmine ¶ fagi

Fala. a falon dr h fala le .i. lignea turris Vnde iuuenalis. Consulit ante falas delphinoꝝ qз ¶ columpnas

Falanga. falanx gis. et h falan ga ge lingua macedonū dr legio siue caterua. vñ falangarius a ū .i. legionarius scilicet de falanga existens ul' ad falangam pertinens.

Falanx gis in falanga uide.

Falarica. a fala dr hec falarica ce quoddā telū ingens torno factum. habens ferꝝ cubitale et rotunditatē de plumbo in modū spere in ipsa summitate. dr eciā ignē habere affixū. Hoc telo pugnat' de turribus. quas greci falas uocant. et mittitur tormento non manibus. et qr h telū tormēto mittit' Inde ē qр qñqз ponit' p tormento. qd uulgo dr petraria ul' manganū. et hinc falaricus ca cū. qui fert tale telū. ul' quod ptinet ad falaricam. et cor' fa. sicut et fala. Lucanus in vj. Hunc aut tortilibus uibrata falarica neruis. obruat.

Falcarius rij qui falces facit. ul' qui falce secat

Falcastrꝝ tri a falce dr. qr recur ¶ et dr a falx uū ē ad similitudinē falcis. Idem et runco a run

Falcicula le. dimi. pua falx. ¶ cando uepres

Falcidia lex dr a falcidio tribuno plebis. q sub octauiano legem fecit. ne quis plus in extraneos legaret q̈ ps quarta supesset heredibus sm pap ¶ Et nota qр si heredes sunt filij et sunt quatuor ul' pauciores legittima omniū est tercia ps hereditatis. Si uero sunt quinqз ul' plures legittima omniū erit medietas hereditatis. Si autē sunt extranei siue pauci siue multi quarta ps erit legittima hereditatis. Et in quolibet istoꝝ casuū ista legittima est inter ipsos heredes ubi plures sunt eq̄liter diuidenda. Vnde quidā. Quatuor aut infra dant natis iura tenentē. Semissem uero dant natis quinqз ul' ultra. Arbitriū sequit' substantia ce

Falcito. a falco cas dr falcito tas ¶ tera patris fre .i. frequenter falcare. et pt esse non fre. et tūc deriuat' a falx cis. et ē idem quod falcare. ul' fal

Falco cas caui care .i. curuare. ul' ¶ cem facere falce secare. Et dicitur a falx.

Falco onis mas ge dr a falce. qr vngues habz recuruos ad modū falcis quedam auis est.

Falera re pnl' cor' .i. ornamentū equoꝝ. sed ponitur qñqз p ornacōne aliaꝝ reꝝ .i. ūboꝝ. Vñ falero ras .i. ornare. vnde iste utitur ūbis faleratis .i. ornatis. Et qr falere nichil p sunt equis. s; fiūt cis causa supbie. reddūt eni eos pulchriores supbos et arrogantes quadā elacōne. Inde ē qр falera inuenit' p supbia et inani iactacōne. et falerare p supbire. inaniter se iactare. Et cor' fa. Vnde Ouidius. Blanda faleratos elegia cantat amores. Item in auro dr. Plume sunt falere ciceronis picta poete. Inuenit' eciā fallere infinitūs de fallo lis Et prod' pmam pōne. Ouidius epy. fallere credentem non est operosa puellam gloria.

Falernicus ca cū in falernum est.

Falernū. Falernus mons ē in campania. ubi optimū abundat vinū. Et ideo falernū dr bonū vinū. et hinc falernus na nū. et falernicus ca cū pe nultima correpta et prima. uide in spuma.

Fallacia cie in fallax uide et in falsifico.

Fallax cis ge. omnis .i. deceptor. et dr a fallo lis qr fando decipiat. Et compatur cior simus vñ fallaciter cius me adūbiū. et h fallacia cie. Et nota qр fallax differt ab eo qui mentitur. qr omnis homo fallax id agit ul' dicit vnde aliquis fallat' s; non omnis homo uult fallere qui mentit'. vt ioculatores qui sepe mentiunt' magis studio delectandi q̈ uolūtate fallendi. vnde et fallacia dr apud dialeticos in argumentacōne ul' uoce aliqua cum uidet' aliud fari .i. dicere ul' signare q̈ significet. vnde et homo decipitur. uide in mendax.

Fallo lis fefelli falsum. et dr a for faris. ē enim fallere fando ūbis decipe. A fallo dr falso as fre. ¶ fallo com a quo falsito tas aliud freqñtatiuū. ponit' refello lis li lere. et caret supino. fallo fall actiuū est. et composita ab eo si qua habet actiua sunt. et mutant a in e. et carent supinis.

Falon grece latine lignū. et pt scribi p ph uel p f. et similiter dicas de uenientibus ab eo. et de ¶ consimilibus

Falsidicus ca cū .i. falsa dicens. et componit' a falsus et dico cis. et cor' di sicut uerídicus. qr tenet naturā huius pteriti dixi qd na ¶ turaliter cor' di

Falsifico. falsus a ū componi tur cū facio cis et dr falsifico cas. vnde h falsificacō onis. p quo quidā abutūtur h nomine fallacia. sed male. qr fallacia ē decepcō que est in argumentacōne. falsificacō est instantia contra argumtationem. in qua magis apparet falsitas q̈ in argumentacōne. aliter non erit falsificacō. Est enim falsificare argumentū inducere aliquid in q̊ magis appet falsitas. Vnde nec uerū argumentū nec falsissimū potest falsificari. Et corripit fi falsifico.

Falsito tas ē frequentatiuum de falso fas. et ē falsito frequenter falsare. Et corripit penultimam

Falso as .i. freqñter fallē. a fallo lis sum fallu

Falsus. a fallo lis fefelli dr falsus sa sum sm qр ē nomē ē pticipiū. falsus .i. deceptus. sm uero qр ē nomē. vñ falsus est qui fallit ul' qui negat quod uerū non est. h falsum. et falsus sa sum dr quod ueꝝ est. mendax qr fallat. Et compatur falsior issimus. vnde falsissime adūbiū. et h falsitas tatis. Et differt a mendacio. qr falsitas ē negare quod ueꝝ est. mendaciū fingere quod ueꝝ non est. Vnde quidam. Si uera supprimas falsus agnosceris. Si falsa confingas mendax esse uideris. Et dr falsitas a fallendo qr fando aliud q̈ sit ueꝝ decipiat. Item falsuz differt a ficto. qr falsum ad oratores ptinet. ubi ueritas ita sepe uidet' ut que facta sunt negent'. Sed

fictū ad poetas. ubi que facta non sunt fcā dicū tur. Falsū ergo est quod uerū non est. fictū quod tantū uerisimile est. Item falsus a ū. i. iniustus ut falso querit de sua natura humanum genus. i. in iuste. sicut et uerū dr iustum. Et hinc denarius dr falsus qui non habet iusticiā suā. deest enī ei uel in pondere uł in forma uł in supscripcōne. vnde et moneta dr q2 monet ne qua fraus et iniustīa subsit. Et ut dicit crisp. falsum dicere hominum ē malignorū. q2 falsa res si bñ continuata fuerit uā et credibilis est. i. appet. Rem autē impossibilem dicere insensatorū hominū non malorū est. q2 qd impossibile ē defensione non indiget. q2 impossi bilitas rei seipsam defendit.

Falx falcis dr a filice. q2 hac pmū milites her bam filicem abscindere solebant. et ē instrumētū aptū segetibus vineis et pratis. Vnde ūsus. falce puto vineta meto sata tondeo prata. Vnde grec. falx metit abscindit fax urit faux quoq3 mandit

Fama me dr a famulor laris qi famula. quia famulatur nobis. dū ad modū famule discurren do rumores de nobis portat p diūsas terras eciā nobis ignorantibus. Vel dr fama a fando. q2 fan do puagatur. et ē nomen bonaꝝ et malaꝝ rerum s3 sine adiūcto sepius accipit in bono. Et describi tur sic. fama est sine ccto autore inuentus rumor cui malignitas dedit iniciū fides autē incrementum Et inde famosus sa sum. de quo fama loquit siū bene siue male. vnde qñq3 accipitur in bono. sed sepius in malo. sc3 p infami. Et compat. A fama dr famo as quod non est in usu. Et prod pmani fama et famo as. Vnde quidam. fama uolat trā sit q3 modū quocūq3 feratur. Item famo compo nit cū dis et dr diffamo as. Item cū de et dr de famo as. Item cū in et dr infamo as omnia in e odem sensu. famo as actiū ē cū omnibus suis cō positis. Hic nota q bm theologos aliquis pt alicui famā tripliciter auferre. Vno mō uerū di cendo et iuste. puta cū aliquis crimen alicuius p dit ordine debito seruato. et tūc non tenet ad re stitucōnē fame. Alio mō falsum dicendo et iniuste. et tūc tenet restitue famā confitendo se falsū dixisse. Tercō uero mō dicendo s3 iniuste. puta cū aliquis pdit crimē alterius extra ordinē debitū et tunc tenet ad restitucōnem fame quantum pt sine mendacō tamen. utpote q dicat se male dix isse. ut q eū iniuste diffamauit. sine h tamen q q se uerū dixisse dicat. Itē ut dixi sine mendacio q non debet alterius famā cū mendacō restitue re. uide in pceptū

Famelicus ca cū. i. esuriēs ieiunus. a fame dr. Et cor pnł. Reg ii. Et fameli ci saturati sunt

Famen a for faris dr famen inis. i. locutio. Et corripit penultimam genitiui.

Fames mis fe ge. quod antiqui fames ei dixe runt. Vnde adhuc abltūs desinit in e prod quasi quinte decli. et ē fames appetitus edendi concussi o faucis quasi fos means. et ē ethymologia. Et inde famelicus ca cū. et fameteus a ū in eod sēsu. i. esuriens. Fameteus eciā dr mortifer. Et fameo es ui. i. esurire. habere famem. vnde famesco cis. incho. Et cor pmā fames. s3 fama eā prod. Vnd ūsus. Nil mage triste fame nil clare compe fame

Fameteus tea teum in fames exponitur.

Famicus ci locus tabnaꝝ in urbe quē freqntant ppt famē pellendā. Et dr a fames. et ē mas ge. et

Familia a femur dr h familia lie et cor pnł. et ē familia liberi ex liberis legibus suscepti. A fe more dcā. Nam familia p seruis abusiue nō ppe dr. Et componit cū mater pater filius. ut pater familias materfamilias filiusfamilias. et est gtūs grecus. Et incipit familia a patre. et terminat in tritauo. s3 stirps ex longa generis significatione uocatur. ut uult hug. Et pap dicit. familia as g co more facit p familie. vnde h familia lie uł as

Familiaris et h re. i. domesticus. amicus. de p pria familia. assuetus usitatus. Inuenit eciā sub stantiue positū. ut iste ē meus familiaris. et cōpa tur rius me aduerbiū. et h familiaritas tatis.

Famino nas naui nare. i. loqui. A famen inis dicitur. et componit effamino nas pnł cor.

Famo famas prod pmam. uide in fama fame

Famulamen inis. i. famulatus. seruiciū. dr a fa mulor laris. et producit la.

Famularis. a famulus dr h et h famularis. et h re. et compatur. vnde famulariter rius me ad ūbiū. et h famularitas. i. famulorum seruicium.

Famuliciū cij. i. seruiciū obedientia. a famulus

Famullulus li dimi puus famulus et dicitur vnde hec famullula le parua famula.

Famulor aris atus sum famulari. i. obsequi. o bedire. s3 famulari ē debiti. obsequi uolūtatis. obe dire ad utrūq3 refertur. famulor componit confa mulor. aris. i. simul famulari. et ē depones famu lor cū omnibus suis compositis. et cor pmam et pnł. et inde famulus li. et sunt famuli ppe qui ex ppa suorū familia sunt orti. et dr famulus quasi vnus de familia. s3 seruus ex condicōne seruitutis vnde hec famula le. et famulus la lū adiectiue pt

Fanaticus. a fanū dr fanaticus ca cū et declinari. i. lunaticus insanus ppter fanū uiolatū. uł quia ad fanū ducebat ut liberaret. et fanaticū dr qd ptz ad fanū. et hinc h fanaticus ci. i. custos fani sc3 sacerdos. fanatici ec dnr q futura canūt. et cor ti

Fandus da dū quod quis debet fari a for aris Et componitur infandus et nefandus.

Fans fantis. i. loqns ge omnis. et pt esse nom

Fantasia fantasie penultima acu et pticipiū ta in fantasma exponitur.

Fantasma. a fasmos quod ē appicō dr hoc fan tasma atis. et h fantasia sie. idem qd fasma. Sed fasma semp ē dubia. fantasia qñq3. Item fantasia ē de cognitis spēs in animo figurata. s3 fantasma de incognitis. Et hinc tractū ē ut fallacia in argu mentacōnibus dicatur fantasia. cū appeat aliud q sit. vnde fantasticus stica sticū quod sic appet. uł quod ptinet ad fantasma. uł quod in se conti net fantasiam. vnde et cellula que ē in anteriori pte capitis in qua ē uis intelligendi dr fantastica q2 ea homo fantastice ymaginat. bm hug. Pap uero dicit. fantasia ymago alicuius corpis uisa. et cogitando in animo postea figurata. utputa pa tris species quā uidimus fantasia poetica ē rei i animate sensum dare. ut mirant arbores. De hoc dixi eciā in quarta pte in c de coloribus rethoricis fantasma ūo est quā nunq uidimus spēs animo figurata. utputa spēs auis quam nunq uidimus fantasma uisio uana. uide in somniū et i uolūtas

Fanū. a fonus uł fonos dr h fanū ni. qi fonū q2 ibi dij dabant responsum in uoce humana. uł a faunis quibus antiqui templū edificabant. Inuenit qñ3 fanū in bona pte p ecclesia. et tunc pt dici a fando. p contrariū q2 fanū non ē locus cō

fabulaconis s; deuote oronis.Et prod pma fanu
Far farris neutri gnis a frango gis dr.quoddam genus annone. Genaliter tamen omnia semina frugum farra dnr.a frangendo.qr olim frangebantur in pila.anteqp usus molarum esset. Vnde farreus a um de farre exns ul factus. ¶ Et ut dicit ps.far farris solum in r desinens duplicauit r ne si faris dicamus aliud monstret scz for faris uerbum.
Farao nome e honoris apud egipcios sicut cesar apud nos. In latinum aute exprimitur denegans eum utiqz deum siue dissipator.populi eni dei fuit afflictor.sm pap. Hug uero dicit.qp faros ciuitas ul turris.qnqz ponitur p egipto.vnde inuenitur farius ria rium.i.egipciacus.et hinc oms reges egipti dicti sunt pharaones.Potest eciam pharao scribi p ph.et sic de consimilibus dicas.De decem plagis pharaonis habes in plaga.
Farcimen inis ge neu.et h farcimentum ti.a farcio tis.Et prod penl farcimen sicut audimen.et est idem farcimen quod fartum.
Farcino nas naui.a farcio tis dr.et e farcinare replere.Et componitur refarcino as.i.iterum farcinare.et suffarcino nas.i.succingere.qsi ab inferiori sursum uestes attrahere.et subtus cingere.Quod faciunt qui latenter sub ueste aliquid latenter portant.ut sit suffarcinare qi sub ueste qndam farciacom faciendo latenter aliqd deferre.et cor pnl farcino
Farcio tis farsi fartum.et qnqz inuenitur fartiui fartitum.quod pbat fartimentum. Item inuenitur farsiui farsitum.s; h potius tractum est a uulgari quorundam qui utitur ubo istius lrature p totam coniug scz farsio is iui farsitum.et e fartire saginare implere Inde ubalia.fartio componitur confertio tis confersi confertum.differtio tis.defertio.refertio tis.suffertio tis.Et ab omnibus istis descendunt freqntatiua Conferto as.Differto as.Deferto as.Inferto tas referto as. Sufferto as.fartio et omnia eius composita actiua sunt.et omnia faciunt preteritum in si et supinum in tum.formantur eni a pterito si in tum. licet qnqz inueniatur pteritum eorum in tiui et supinum in titum. Item omnia ab eo composita mutant a simplicis ubiqz in e.Et est quarte coniugationis
Fares interptatur diuisio. vnde dcus est fares qui diuisio interptatur.quia natus est tunc qn p
Faretra.a feron quod ¶ linguas terra diuisa e e mors dr h faretra tre.ubi portantur sagitte.qi feretecа.i.mortis repositorium.Quod eni fert sagittas tot fert et mortes.Quidam tamen dicunt qp faretra deriuatur a fero fers.qr mortes et sagittas ferat.sed prius dictum uidetur uerius.Et hinc faretratus ta tum.armatus et instructus faretra.ul q habet pharetram.sm hug.Pap uero dicit.faretra est theca sagittarum.a ferendo iacula dcam.sicut feretrum a ferendo funus.faretra dcam qp ferat thecam.i.mortem.Et corripit penultimam naturaliter.
Farina.a farre dr h farina ne.qr ex eo fiat.vn h farinula le dimi.et farinaceus cea ceum de farina factus.et farinosus sa sum plenus farina.
Farinula le dimi.pua farina.Et corripit penl.
Fariseus.a fares.i.diuisio dr fariseus a um.i.diuisus.Et hinc quidam heretici dicti sunt pharisei. qui diuisi interptantur.qr tradicones et obseruacones legis quas illi deuteroses uocant iusticie pferunt. Vnde diuisi uocantur a populo.quasi per iusticiam dei.ul qr decalogum legis in membranul scribentes et complicantes eas.et ligantes in fronte gestabant.ut religiosi iudicarentur.et inde pharisei.i.diuisi a populo dicti sunt.Et ut dr in historijs sup euangelia.Tres secte erant iudeorum a communi reliquorum uita et opinione distantes.farisei scilz saducei et essei.farisei cultu austero et uictu pauco utebantur.tradicones suas statuentes.quibus tradicones moysi determinabant.pictacia cartarum in fronte gerebant.et in sinistro brachio circuligata.quibus decalogus inscriptus erat.qa dixerat dns. Hoc habebis qi quid appensum et in manu tua.et hec dicebantur filateria.a filaxe quod e seruare.et thorach quod sonat legem. Isti etiam maiores fimbrias alijs ferentes spinas eis alligabant quibus puncti in deambulacone memores mandatorum dei fierent.Et potest scribi phariseus per ph grecum.uel per f latinum uide in saducei.
Farmacenticus ca cum.dr a farmacia.Et scias qp tria sunt gna curaconis. Vnum e farmacenticum a farmacia que e medicamentorum curaco. Secundum e dieticum.a dieta quod e obseruaco legis et uite. Tercium cirurgicum.a cirurgia que e ferramentorum ¶ incisio.
Farma ul farmacen lingua sirorum dr vnguentum uel medicamentum.
Farmacia cie e medicamentorum medicina.ul domus vnguentaria.Et dr a farma sm hug et pap uel dic qp farmacia dr omnis medicina largo mo maxime composita. Sed stricto mo et ppe farmacia sumitur pro medicina laxatiua.
Farmacopola.formacon componitur cum pole quod e uendere et dr h et h farmacopola.i.unguentorum siue medicamentorum uenditor ul uenditrix.ul componitur a farma et copos quod est labor.Inde farmacopola le.i.vnguentarius qui laborat circa vnguenta.Et corripit po.
Farmacus a farma ul a farmacon dr h farmacus ci.i.maleficus.et h farmaca ce.ul sm grecam dedi.farmace ces.i.mulier malefica.scz malefica faciens quibusdam medicinis.
Faros.a fos qd e lux ul ignis dr h farum fari ul h faros.et utitur in latinum.et dr h farus turris maxima iuxta alexandriam in mari.dca sic qr flamarum iudico longe uideatur qi fosforos uel qi fosforos.oros uisio dr.et inde faros.qi foros.i.uisio ignis.uisus eius luminis e ad pnunciandum nauigantibus uada et portus introitus ul portum ibi esse. Hinc et quemlibet montem iuxta portum positum et quamlibet turrim similiter iuxta portum positam sup que ul supra qua igne accenso posito designabant nauigantibus ibi esse portum faron uocabant. vnde et quedam turris in ytalia dicta e faros ppter talem utilitatem.et hinc eciam in portibus machina ad plucendum fabricata faros dicta e Item a faros turri alexandrie quedam ciuitas in egipto dca est pharos.Et faros ciuitas uel turris qnqz ponitur p egipto.vnde inuenitur farius ria rium .i.egipciacus.et hinc oms reges egipti dicti sunt ¶ pharaones.
Farracum ci puls ex farre facta uel pinguis cibus generaliter.Et dicitur a far.
Farrago.a far farris dr h farrago ginis.i.stramen.ul quelibet uilis anona.ul quelibet mixtura pabulorum. Vnde psius. In tenui farragine mendax.Et hinc facta translatione farrago dr multitudo scolarium qi despectiue qr ex diuersis et uarijs gentibus sit collecta.pprie tamen farrago est herba ordeacea adhuc uiridis et granis ad maturitatem adhuc non turgescentibus.

Farctī.a farcio cis dꝛ h̓ farctū ti.quod eciā fertū inuenit̄.i.replecō extoꝝ ul' uentris.i.caro consci sa et minuata.qꝛ ea intestina farciant̄.i.replean tur cum aliaꝝ reꝝ cōmixtione. Idem et farcinum dicitur. Item farctum est supinum de farcio farcis
Farus ri in farus exponitur.
Fas.a facio is dꝛ h̓ fas. Actō fas. Vtō o fas.i. licitū.Et differt a iure.qꝛ fas ē lex diuina. Jus ē lex humana.fas ē ꝑ alienū agꝝ transire.non āt ē ius.Et ut dicit ṗſ in tractatu ūboꝝ.Dꝛn̄cie cau sa multa solent ul' taceri ul' contra regulā ꝓfer ri.ut fas ē gtm̄ non habet.Nam si facis siū faris ul' fasis dicamus aliud p̄t sig̃re.uide eē in faux.
Fascenina.a fascis dꝛ h̓ fascenina ne.i.clausibi lis uallacō circa castra et ciuitates.que solent fie ri quibusdam fascibus stipularum et lignorum .
Fasces in fascis exponitur.
Fascia a fascis h̓ fascia cie.qua tegit̄ pectus et papille compꝑmunt̄.ul' qua puer inuoluit̄.quia in modū fasciculi corpus ligat.vnde fascio as fas cijs inuoluē.Et componit̄ diffascio as.fascijs dis soluē.refascio cias. Item infasciare ul' diffasciare.
Fasciale.a fascia dꝛ h̓ fasciale lis.i.fascia.et ꝓ prie dꝛ fasciale latum cingulū quo puer circum ligatur in fascijs.Et producit penultimam.
Fasciculus li pnl' cor̓ diminutm̄ ꝑuus fascis
Fascino nas.a fascis ul' fascia dꝛ h̓ fascinus ni .i.incantacō.q̇a quibusdam fasciculis ul' fascijs herbaꝝ soleat fieri.et h̓ fascinū ni ꝓ eodem.fasci nus eciam dꝛ priapus.qꝛ quibusdam fascijs sole bat olim inuolui.cū careret bracis.Et a fascinus dꝛ fascino nas.i.incantare.q̇i adulando impetere laudando decipe. Vnde ad gal'. Quis uos fascina uit ueritati non obedire.ubi dicit glosa.quis uos fascinauit.i.decepit ueritati non obedire.ueritas enī se iūgit uobis et uos ei non creditis.Et quis uos ita fascinauit.ꝑ simile hoc dicit quasi ut qd̓ ante oculos ē non uideatis.sicut magicis ludifica cōnibus. Aliter quidam oculis hominū ōn̄dunt̄ ꝗ̈ sint.et dn̄r illi fascinacōnes.dꝛ eciā fascinus si ue fascinacō uulgo qui nocet infantibus. Dicūtur enī quoꝝdam oculi uisu urentes.et h̓ eoꝝ actus fascinacō dꝛ.Et p̄t fieri ut huic pctō inseruiāt de mones. Similiter inuidia tamq̈ꝫ fascinus urit. In uidus enī non tm̄modo sibi nocet.cū aliena feli citate tabescit.ꝟ eciā hijs in quibꝫ aliq̄ bona esse incipiūt. Vnde in libro qui sapientia salomonis inscribitur.fascinacō malignitatis obscurat bona Sic factuꝫ est ut inuidi tamq̈ꝫ fascinantes nocue rūt galatis nuꝑ in xp̄o renatis.ut idem galathe fidei stomacho nauseante cibū sp̄us euomuerint. Et cor̓ pnl' fascino. Vnde ūgil' in bucolic̄. Nescio quis teneros oculo michi fascinat edos.
Fasciola le di.ꝑua fascia q̈ uulnera ligantur.
Fascis.a fascio cis dꝛ hic fascis scis.i.onus Et pluraliter hij fasces fasciū.i.insignia honoꝝ.Et qn̄qꝫ ipsi honores dn̄r fasces q̈si a fascibus ligꝝ qꝛ g̃ues sunt ponde̓ dignitatis et autoritatis.ꝭm hug̃.Pap eciā dicit.fasces fasciū dignitates consu lares.fascis colligacō lignoꝝ ad deportandū colli gatoꝝ.Vn̄.Pondera sunt fasces fasces dn̄r honores
Fase.i.transitus dn̄i.Nota ꝙ xiiij die ꝑmi mē sis ad uesperā comedebant iudei agnū paschalē. et nox illa dicebat̄ phase.i.transitus dn̄i.sic dr̓ in histor̓ suꝑ exo xij c.qꝛ in ea transiuit angelus ꝑ egiptū.ꝑcutiens ꝑmogenita ab homine usque ad pecus.et transiuit suꝑ tecta hebreorum linita sanguine.et aggressus ē iter transeundi isrł de egipto. Item quia ait dn̄s. Diem hūc habebitis solemnē et in monimentū in gn̄ationibus uestris cultu sempiterno.septeꝫ diebus azima comedetis Prima dies erit sancta et uenerabilis.similit̓ septi ma nil operis facietis in eis.exceptis hijs que ad uescendū ꝑtinent.Pap eciā dicit.fase transitus ul' transcensus dꝛ.qꝛ eadem nocte dn̄s ꝑ egiptū tran siuit.et cūcta ꝑmogenita egiptioꝝ ꝑcussit.uid̓ in pascha.Et acuit pnl' fase.Et p̄t eē scribi per ph
¶ Hic nota ꝙ in ueteri testamento erant decem festa.scilꝫ sabbatū.neomenia.fase.penthecostes. festū clangoris.festum ꝓpiciacōnis.scenophegia. encenia.iubileus.furim. Sabbatū interp̄tatur qui es.et p̄t dici festū dn̄i.quia deus quieuit in eo.de hoc plenius dicam suo loco. ¶ Neomenia sonat innouacō lune.de hoc require in suo loco. ¶ Fase .i.transitus domini.de hoc dictū est. ¶ Pentecos tes sonat q̇nquagesimus ul' penthecosten ipsa quī quagena dieꝝ quibus completis ultimus dies di cebatur festum penthecostes.fiebat enī in memo riam date legis que in quinquagesimo die ab ex itu de egipto ē data.Eadem solēnitas dicebatur festum ebdomadarū.qꝛ supputatis septē ebdoma dis ab altera die azimoꝝ fiebat.Dicebatur eciaꝫ festum ꝑmitiuoꝝ.qꝛ tūc offerebant̄ de nouis fru gibus duo panes.de hoc eciaꝫ uide in penthecos te. ¶ Festum clangoris ul' tubaꝝ erat ꝑma die m̄ sis septimi simul cuꝫ neomenia.Et ita duplex so lemnitas erat in ꝑma die mensis septimi.scꝫ fes tū clangoris et neomenia. Vn̄ Buccinate in neo menia tuba.in quo buccinabatur cornibus peco rinis.qꝛ ea die libatus erat ysaac ne immolaret̄ pecore pro eo substituto.Dicebat̄ eciā festum sep timoꝝ ul' sabbatū mensiū.qꝛ mensis septimus fe re totus erat solēnis. ¶ Festum ꝓpiciacōnis erat decima die mensis septimi.i.septembris.qꝛ redijt ea die moises ad iudeos referens eis deū placatū suꝑ offensa umbra uituli conflatilis.Ead̓ die ieiunabant homines et iumenta et pueri septennes a uespeā usqꝫ ad uesperam.ꝓ memoria mortuoꝝ.vnd̓ et dicebatur eciā dies afflictōnis.necnon dies expia cōnis.qꝛ eo die sanguine uitule rufe expiabatur tabnaculū et altare.et fiebat cinis ex ea.ad expi acōnē immūdoꝝ.et ipsi expiabant̄ a peccatis ipi us āni ꝑ emissionē hirci apompei. Scenophegia erat xv die septembris.quod sonat fixio tabna culoꝝ.in qua ꝑ septem dies habitabant sub vm braculis in memoria quadraginta annoꝝ in qui bus in deserto fuerūt sub tabnaculis.vnd̓ et fes tū tabernaculoꝝ dici solet.et ꝓtelabat̄ septeꝫ die bus.quoꝝ ꝑmus et ultimus solēnes erant.Octa uus eciā dies erat solēnis.non qꝛ de scenophegia erat.ꝟ quia eo die cōueniebant ad faciendā collec tam.forte in usus paupeꝝ.ul' in alios usus com munes.vnde et scenophegia qn̄qꝫ legitur festum esse octo dieꝝ.De hoc eciā uide in scenophegia.
¶ Encenia noua festa sunt sicut dedicacōnes eccle siaꝝ.uide in encenia ¶ Jubileus erat annus remis sionis et gaudij.de quo dicam in suo loco ¶ Phu rim.i.sortiū erat festum ꝓ uictoria hester.quam habuit de amon.de quibus dꝛ hester ix. Jsti sunt dies quos nunq̈ꝫ deleuit obliuio et cetera.ut ple nius habetur hester nono.
Faselus li fe ge dꝛ a fase.quod interp̄tatur trā

ſitus.et ē faſelus pua nauis et abilis ad tranſeū
dum huc et illuc.faſelus eciam dr̄ quedā inſula
grecie.vnde hꝰ faſelus li quoddā genus legumīs.
quod plurimū abundat in illa inſula.ul' qꝛ pmū
inde allatū eſt.Et inde hꝰ faſeolus li dimi.et hꝰ fa
ſelanum arij.herba faſeli.ul' locus ubi abundat
Et prod̄ pnl' faſelus.Vnde in doc.dr̄.E ſup l lon
gā dabimuſ ꝑbat eſſe faſelus.ſcribiť tn̄ p vnū l
Faſeolus li diminutiuum in faſelus eſt.
Faſianus.hꝰ faſis ſis ul' faſidis quedā inſula gͤ
cie.vnde hꝰ faſianus ni.quedā auis.qꝛ inde pmuꝫ
aſportatus ē Vel dr̄ faſianus q̈i fagianus a fagī
quod ē comedere.qꝛ eius caro ſuauis ē ad come
dendū.Et producit penultimam faſianus.
Faſma.a faſmos hꝰ faſma me.et hꝰ faſma atis
.i.apparicō ꝑprie uana.et incerta ut in nocte.et hīc
quedā fabula menandri dcā eſt faſma.a quadaꝫ
apparitione.uide eciam in fantaſma.
Faſmos grece apparitio dicitur latine.
Faſſio onis fe ge.i.confeſſio.a fateoꝛ fateris.
Faſſus ſa ſuꝫ.i.confeſſus locutus.a fateor eris
faſſus.Ouid̄ epp.Deuenīā faſſe michi n̄ tua mu
Faſtidio dis diui dire ditū.i.horrē[nera tanti]
ſpernē contemnē tedere.vnde ūbalia.et hꝰ faſtidi
um dij.i.ſupbia ul' tedium.vnde faſtidioſus a ū
.i.ſupbus ul' tedioſus.vnde hꝰ faſtidioſitas tatis
faſtidio actm̄ eſt cū omnibus ſuis compoſitis.ſi
qua habet.Et deriuať faſtidio a faſtus tus quod
eſt ſupbia.Quidā tamen dicunt faſtidiū eſſe pme
impoſitionis.Et inde faſtus.
Faſtigatus pro faſtigiatus in faſtigium uide.
Faſtigiatus in faſtigium eſt.
Faſtigiū gij.i.ſummitas altitudo honor.et ind̄
hꝰ faſtigiolū li dimi.et faſtigio as.i.exaltare ſub
limare.et faſtigiatus ta tū.i.eleuatus et altus.et
deriuatur a faſtus.i.ſupbia.Et inueniť p ſincopā
faſtigatus ꝑ faſtigiatus.Et ut dicitur in gͤciſmo
Sunt faſtidia tedia.ſed faſtigia celſa.
Faſtuoſus.a faſtus tus quod ē ſupbia dr̄ faſtu
oſus a um.i.ſupbus.Et compať.Vnd̄ faſtuoſe ſi
us me adūbiū.et hꝰ faſtuoſitas tis.i.ſupbia elacō
Faſtus.a fas dr̄ faſtus a vm.i.licitus.ut faſtus
dies dr̄ licitus in quo licebat romanis negocia a
gere cauſas exercere.ul' aliquid tale.Nefaſtus uo
dies dr̄ q̈i illicitus.qꝛ illicitū aut q̈i nefas erat in
illo die predcā agere.qꝛ in illo die male contige
rat romanis.Et dr̄ nefaſtus a nefas.fuit ſiquideꝫ
uetus conſuetudo apud romanos ut quaſcūqꝫ ad
ūſitates ſiue ꝓſperitates ſuſtinerent eas in faſtis
annotari facerent.Illos ergo dies in quibus ſibi
male contigerat celebrabant.non cauſa ſolemni
tatis.ſꝫ timore infortunij.et uocabantur nefaſti
ſed illi in quibus bene ſibi contigerat uocabanť
faſti quaſi liciti.qꝛ in eis licebat eis cauſas agere
et huiuſmodi.ul' qꝛ in eis fabatur ius.Et hinc q̇
dam lib̄ ouidij in quo tractatur de faſtis et nefaſ
tis diebus a digniori intitulatur liber faſtoꝝ.hīc
eciā āriales libri in quibus ſcribebantur facta ro
manoꝝ totius āni ſimiliter a digniori parte dicti
ſunt faſti.Inueniť eciā hꝰ faſtus tus quarte decli.
ꝓ libro ānuali.Vnde luc̄ in x.An meus an doxi
vinceť faſtibus annus.ſꝫ magis ꝓprie ꝓ libro an
nuali eſt ſecūde decli.faſtus ti.Nam pro ſupbia eſt
quarte hꝰ faſtus tus
Fatatus ta tū fato deſtinatus.et dr̄ a fato tas
Fateor teris faſſus ſum fateri.i.manifeſtari.q̈i
teneor fari.fateri coactōnis eſt et neceſſitatis.fate
mur enī coacti.ſed confitemur et manifeſtamus
uoluntarie.prodimus precio ul' aliqua utilitate
ſperata ducti.Item fatemur mala.manifeſtamus
bona.prodimus queſita.Sed hec diſtinctio q̄nqꝫ
confunditur.et utimur iſtis ūbis indrn̄ter.fateoꝛ
componitur cū con et dr̄ confiteor.Item cū dis
et dr̄ diffiteor.Itē cū in et dr̄ infiteor ambo pro
negare.Item cū pro et dr̄ ꝓfiteor.Item cū re et
dr̄ refiteor.fateor et omnia ab eo cōpoſita ſunt
deponentia.Et faciunt ſup̄ in ſum.Itē omnia ab
eo compoſita mutant a ſui ſimplicis in ūbo in i
ſꝫ in ſupino et in pticipio in e.et coꝛ̇ fa.Vn̄ ouid̄
de ſīi titulo.Confiteor ſi quid ꝓdeſt delicta fateri
Fatidicus ca cū.i.fata dicens.Et componitur a
fatum et dico cis.Et corripit di.ſicut maledicus.
Fatigo as aui are.i.fatim agē.i.abundanter.
a fatim abundanter et ago gis.ſꝫ magis uidetur
ethimologia q̈ʒ compō.Et ē actm̄ cū omnibuſ ſu
is compoſitis.Et prod̄ ti.A fatigo deriuatur fati
gatus ta tum.i.in itinere laſſatus feſſus.
Fatī aduibiū.i.multū ul' abūdanť vide i affatī
Fatiſco cis componiť a fatim quod ē abundan
ter.et hiſco cis.et ē fatiſcere abundanter hiſcere
et ſcindi.ut iſte pānus fatiſcit rimis.i.ſcindiť ſin
ditur.et fatiſcere ē laſſari.marceſcere.abundant
apire.deſinere eſſe.deficere.Vnde de ſancto marti
no dr̄.Artus febre fatiſcentes.Et nota qꝫ noſ dici
mus fatiſco cis.ſꝫ antiqui dicebant fatiſcor ceris.
feſſus ſum quod nos non dicimus.Sed compoñi
tur defetiſcor ceris defeſſus ſum.et hꝰ utimur.ut
Fatū.a for faris dr̄ hꝰ fatū [dixi in defetiſcor]
ti.et dicūt fatū eſſe quidquid deus fatuꝛ.ul' fatū
eſt tempalis ſucceſſio ul' euentus reꝝ a deo ꝓui
ſarum.et fingunt tria fata in colo et fuſo et digi
tis fila ex lana fluentibus ꝓpter trinā uariacōnē
reꝝ.Quedā enī deſinūt eſſe.quedam incipiūt eſſe
et quedā pſeuerant.ul' ꝓpter tria tempa.ſcꝫ p̄teri
tū quod in fuſo iam netū et inuolutū eſt.p̄ſens
quod inter digitos nentis trahiť.futuꝝ quod ē
in lana que in colo implicita eſt.et quod adhuc
p digitos nentis ad fuſum tamq̈ʒ p̄ns ad p̄teritū
tranſeuudū eſt.Et eſt idem fatū et fortuna.ſꝫ in
hꝰ differunt.qꝛ fortuna ē in hijs que fortuitu ue
niūt.nulla palam cā.ſꝫ fatū non.ſꝫ ex neceſſitate
fatū eſt uero appoſitū ſingulis et ſtatutū.ſed hoc
alterius conſideracōnis ē.Secūdū uero q̄ntilianū
de cauſis.fatū dr̄ a facio ul' fio.vnde eciā ait.q̄d
eſt fatū niſi quod fit et nichil habet cauſe.Boec.
uero in iiij libro de conſol' ſic dicit.Prouidentia
eſt ipſa diuina racō in ſummo omnium principe
conſtituta.qui cuncta diſponit.fatū eſt inherens
rebus mobilibus diſpō.p quā ꝓuidentia ſuis q̄
que nectit ordinibus.A fatū dr̄ fato as aui.i.deſ
tinare.ſignare.et hꝰ et hec fatalis et hꝰ le.q̄d fato
debeť Vnde fataliter aduerbium.
Fatuo as aui.i.fatuum facere.et dr̄ a fatuus.
Et componiť diffatuo as.i.diuiſiſ modis fatuare
ul' a fatuitate remouere.Infatuo as.i.ualde fatu
are.Et eſt actiuum cū omnibus ſuis compoſitis.
Fatus ta tum.i.locutus.in for faris uide.
Fatuus a ū dr̄ a for faris.et dr̄ fatuus qꝛ impi
ciā ſuam oſtendit fando.quidquid latet in aīo ul'
reſpondendo ad interrogata.Vel ideo dr̄ fatuus a
fando.qꝛ nec quod ipſe dicit.nec quod alij dicūt
intelligit.Et differt fatuus a ſtulto.qꝛ ſtultus eſt

qui p stuporem non mouetur iniuria. seuiciā enī
pfert nec ultus est nec ullo ignominie cōmouet
dolore. qr stultus est ebetior corde. Vnde quidam
Ego stultū me extimo fatuū esse non opinor. i.
obtusis quid sensibus non tamen nullis. Et com
patur fatuus magis fatuus fatuissimus. Vnde fa
tue magis fatue fatuissime aduībia. et hec fatuitas
tatis fm hug. ul' fm quosdaz. fatuus dr qui fan
do ostendit impitiam suā. Stultus uero ē q semp
p stuporem mouet in nimiā seuiciā in corde nec
Fauco onis in fautor exponitur. ¶ profert
Faudicus ca cū pnl' cor ē ille qui uera dic. cui
cuncti fauent. Et uidet componi a fauco es et di
co ul' dictū. quasi cuius dictis fauetur.
Faueo es ui fautū fauere. i. suffragari. auxilia
ri. assentire. fauorem dare et ꝓprie in malo. faue
o neutrū ē cū omnibus suis compositis. Itē faueo
in pn̄ti cor hanc sillam fa. sz in p̄terito eaz prod
Thob. ut legi faueas tibi sicut amaris amet ꝓxi
mus. et deberet supinū facere fatū. ui in tū. sz ad
ditur u ad drām de fatū ti. sicut caueo ui catū de
beret facere. sz facit cautū ad drām huius nomis
Faui ē p̄teritū de faueo es. Et pō ¶ catus a ū
pmam. Item faui est gtūs huius nominis fauus
ui ꝓ brisca melhis. Et tūc cor pmam. Vnd ūsus
Basia plena faui michi das ideo tibi faui.
Fauilla. a fos quod ē ignis dr hec fauilla le id ē
scintilla. sz scintilla ꝓprie dr accensā. fauilla extīc
ta et igne deserta. qr fauilla ē extinctus scintille ig
nis ul' cinis. et dr sic. qr p ignem effecta sit. vnde
et dr fauilla q̄i fos uulsa. ul' dr fauilla q̄i fagilla
A fagin quod est comedere. qr ē cibus ignis ul' po
Fauillus li dimi. puus ¶ tius reliquie cibi ignis
Fauus. Idem et fauulus h dicitur.
Fauissor oris ē piscator qui semp rogat et fa
uet deo ut sibi bene eueniat. et dr a faueo faues.
Fauius a ū. i. leuis et imponderosus. Et dicit
a fauonius qui dicitur leuis uentus.
Fauni a fando ul' fanos dicti sunt quidam dei
siluaz fauni. qr uoce non signis ondebant futuā
in lucis consulti a paganis. Hij uulgo incubi ul'
incubones. a romanis uero fauni uicarij dicuntur
Fauonius a faueo es dr hec fauonius nij. leuis
uentus. qui et sephirus dr. et uocatur sic. qr eius
fauore flores ꝓducūtur et terra germinat. Vnde
ouidi. Vt qz sub aduentu spirantis leue fauoni.
Vnde fauonius nia niū. et hoc fauoniū nij leue odi
um. quod cito transit et cadit ad modū illius uē
ti. fauonij eciā olim dicebantur spurij qui ex pa
tre incerto et matre uidua sunt geniti. et hoc iō
qr quedaz animalia fauonio spū hausto concipe
Fauor. a faueo es dr hic fauor ¶ extimantur
oris. i. auxiliū laus assensus. vnde fauorosus a ū
. i. fauore plenus. Idē et fautorius ria riū a fauto
re. et h et h fauorabil' et h le. vnde fauorabiliter
Faustitudo in faustus est. ¶ aduerbium
Faustus. a faueo dr faustus a ū. i. felix. cui for
tuna fauet. Et compatur faustior issimus. Vnde
fauste tius issime. et h faustitudo dinis. i. felicitas
Faustus cōponit infaustus ta tū infelix. cui fortu
na non fauet sz semp ē adūsa. et ei non contingit
nisi male. a faustus dr fauste aduībiū ꝓspere. feli
Fautor. a faueo es dr h fautor oris ¶ citer pie
. i. dator consensor in malo. et h fautō onis cōsen
sus i malo sic amicicia consensus in bono. qd eni
amicicia ē int bonos Id ē fautio int malos vn̄ fau

tiosus a ū in malo cōsentiens. Et scribit p t. fautō
Fautorius in fauor exponitur. ¶ et fautiosum
Fautum est supinum de faueo faues.
Fauus ui mel est in cera. scz brisca. a fagin grece
qd ē cōcedere. quasi fagus. qa magis comedit q̄ bi
bitur. Et corripit fa. sicut dixi in faui.
Faux. a fos qd est uox dr hec faux cis. fauces
sunt anguste fistule gutturis q̄i foces. i. uoces p q̄s
uocalis spūs ab intimo pectore exiliens. sonū uo
cis emittit. Et dn̄r sic ul' a fundendis uocibus. ul'
qr per eas famur uoces. ul' fauces dicūtur a fos
qd est aer quasi fos capientes. i. aerem. ul' fauces
dn̄r a fagin quod est comedere. et fm hoc fauces
dicūtur maxille quibus comedimus. et ad simili
tudinē fauciū dicunt fauces loca stricta et angus
ta. sicut est aditus uiaz inter altos montes. Simi
liter ad similitudinem fauciū dicuntur fauces et
hostia fluuioz. et exitus in mari. qr locus ille so
let esse strictus et angustus ad modū faucium. ul'
qr p locū illū aque et naues exeūt sicut p fauces
uoces. Et a faux componit suffoco as. Et scias q
inuenit faux p u et x. et fas sine u p s. i. licitum
et fax sine u p x. et falx per l et per x. sicut patz
in hoc ūsu. faux est fas qz licet resecat falx fax q̄
lucet. Et expone faux est. i. comedit.
Faxo. a facio cis dr faxo is it. i. facere uībū de
fectiuū et comicū. et non habet amplius nisi pre
dcās uoces et faxim. Et scias q faxo xis it qn̄qz
accipiuntur in ui futuri. qn̄qz in ui presentis tam
subiūctiui q̄ indicatiui. faxim est presentis tempis
subiūctiui modi. accipitur tamen pro futuro.
Fax facis fe ge. i. teda. dicitur a fos quod est
ignis. quia faciat ignem. quasi fos capiens. ul' fo
cos faciens. Inde facula diminutiuum.
Febe bes. i. luna dr a fos quod ē lux ul' claz
Et acuitur ultima silla. Item h febus bi. i.
apollo ul' sol. a fos dr. Vnde dicit pap. febus et
febe sol et luna dicuntur a fos. i. claritate. febus
. i. clarus. ab eo quod est fos. i. lux. Hug uero di
cit. a fos qd est lux dcūs est sol febus. i. lucidus
Et est q̄i adiectm̄. vnde phebus apollo quasi luci
dus da dum. ul' phebus grece latine interptatur
cōmunis. qr cōmuniter tempat et frigidos et cali
dos planetas. vnde febeus a ū. Et potest scribi fe
Febricito tas penultima ¶ bus per f ul' p ph
cor. quod et febricitor aris inuenitur in deponēti
genere. i. febrem habere. Et dicitur a febris.
Febricula le diminutiuum parua febris.
Febrio bris. i. febrem habere. dr a febris. Et a
febrio bris dicitur febrisco cis inchoatiuum.
Febris bris fe ge dr a ferueo es. qr facit homi
nem feruere. ul' dr a frigeo ges. qr facit hominē
frigere. Et desinit accūs sing im em ul' in im. ut
febrem ul' febrim. Et abltūs in e ul' in i. et accu
satiuus pluralis in is et in es.
Februa oz ge neu et pluralis numeri. i. sacrifi
cia purgacōnes que olim solebant fieri ꝓ anima
bus defunctoz. vnde februatus ta tū. i. purgatus
et februo as sacrificare ul' purgare. Et h februus
brui. i. pluto. februi eciā dn̄r manes qr eis fiebāt
huiusmodi purgacōnes. Et a februus ul' febrius
h februarius rij quidā mensis. sic dcūs quasi sac
ficatorius. ul' purgatorius siue purgatiuus. qr in
illo mense olim p̄cipue fiebant februa ꝓ aīabus
defunctoz ipsi plutoni. vnde februarius ria rium
Februarius in februa est.

Febus bi in febe est.
Fecialis. a fedus deris d2 h et h fecialis et h le
qsi federalis. i. sacerdos p que federa fiebant. uel
qui bella annūciabat. qui pocius dicebatur secu
laris. Vnde olim feciales uocabant fediales q2 p
eos federa fiebant. sicut p seculares bella. fecialis
ergo pprie dicebatur ille qui legione utebat pro
federe et pace. sm hug. Pap ecia dicit. feciales di
cūtur p quos fedā et bella indicebant. i. sacdotes
Feciniū nij d2 a fex. et dnr fecinia minuti aci
ni et dure cutis. q2 plus fecis faciant q alij.
Feco. a fex d2 feco cas caui care. i. fecem facere
ul' fece inficere. Et componit defeco cas. i. purga
re. quasi deorsum a fece ponē. Vnde pph. Vinde
mie defecate. Item effeco cas. i. purgare. quasi ex
tra fecem ponē. ab ex et feco cas. feco pro fecem
facere neutp ē. p deturpare actm. Composita ūo
ab eo omnia sunt actiua. Et prod hanc sill'am fe.
Fecula le dimi. pua fex. fecula eciā d2 uua de
Feculentus ta tū. i. fetidus Fecida ul' pinguis
et d2 a fece ul' fecula. ul' componit a fece et len
tos quod ē plenū. Vnde feculentus ta tū. i. fece
plenus ul' fetidus. Et compatur. vnde h feculen
Fecundus. a fetus d2 fecun tia tie. i. fetiditas
dus da dū. fertilis abundans. qi fecundus. i. fetu
vndans. Et compatur fecundior issimus. vnd fe
cūde dius me adūbiū. et h fecunditas tatis. fecū
dus componit infecundus Et a fecundus fecūdo
fecundas fecundum facere.
Fedeo des. i. fedum esse. a fedo das dicitur.
Federo. a fedus deris d2 federo as. i. pacificare.
fedus firmare. Et componit confedero ras coniū
gere colligare. vnde et uerbalia.
Fedo das daui dare. i. deturpare. Et componit
confedo das. defedo as. i. mūdare ul' ualde fedare
diffedo as. i. diūsis modis fedare ul' mūdare. Ef
fedo das. i. ualde fedare. ul' extra feditatem ponē
Refedo das itep fedare. fedo et composita ab eo
actiua sunt. et prod hanc sill'am fe. Reg ij li. xvj
c d2. Vt cū audierit omnis isrl' q fedaueris prēz
t. roborentur tecum 2c. ūgil' in iij li eneid. Seme
sam predam et uestigia feda relinquunt.
Fedosus a um. i. fedus a um. Et compatur. Et
deriuatur a fedus a um.
Fedus deris. i. pactū uel pax que fit inter dimi
cantes. et d2 a fedus a ū. fuit eniz olim consuetu
do q cū aliquis uellet inire fedus quedam porca
sacrificaretur. in hunc mod. maior ex ista pte. et
minor ex alia. siue esset impator siue rex siue ali
us pnceps tenebant illā porcam. et ipsam pcutie
bant et turpiter occidebant. quasi sic occidat ille
qui a pace resilierit. Et inde dictū ē fedus a por
ca fede. i. turpiter occisa. cuius mors aptabat ei
qui a pace resiliret. Vel d2 fedus a fide. ul' d2 ab
hirco et edo. f lrā addita ul' potius posita pro ph
que habet pro h nomine hircus. Et d2 fedus. q2
sic hircus et hedus cū porca immolabant in fe
dere faciendo. et fedus puenit pacem. s3 federis p
tes sunt inducie. dcē quasi in dies ocia ul' induc
ta ocia. Et scribit fedus per oe diptongum. et fe
dero as Inuenit fedus a ū adiec. i. turpis deformis
sordidus. et deriuat a fedo das. et comparat fedi
or issimus. vnde fede dius me adūbiū. et h fedi
tas tatis. Et scribit p e solam. prod tamen pmā
Vnde ūsus. Sordidus ē fedus p pacto dicito fe
dus Judith xij. c fedū ē eniz apud assirios si femi
na irrideat uirū

Fedus a ū in fedus deris uid
Fel. a follis d2 hoc fel. q2 sit folliculus gestans
humorem qui uocatur bilis. et d2 fel tam folliculus q ille humor. Et scribitur p duo l in genitiuo
silam genitiuus format a nto addita lis. sicut mel
mellis. a fel deriuatur felleus lea leum.
Felena ne quedā bestia ualde timida sez ceruus
et pro eodem inuenitur hoc fele indeclinabile.
Felicito as ē freqntatiū de felico as aui atū tu
Et formatur ab h ultimo supino felicatu. a mu
tata in J breuē et u in o et fit felicito as sicut ab
imperatu a mutata in J buem et u in o fit impe
rito as
Felico. a felix deriuat felico as aui atū. i. felicē facere. a q felicito as fre. uide in felix
Felix cis ge omnis. i. btūs fortunatus diues et
qui d2 felix et qui dat felicitatē et qui accipit. et
per quē datur felicitas. ut felix tempus felix lo
cus. Et comparat. felix cior issimus. vnde h feli
citas tatis. De felicitate phōp siue contemplatio
ne dicam in uita. et felico licas. i. felicem facere.
a quo felicito as. frequentatiuū. felix componit
infelix. i. non felix infortunatus. Et comparatur
vnde hec infelicitas tatis. et infelico cas infligere
infelicem facere. a quo infelicito as fre. et forma
tur ab hoc supino infelicatu. a mutata in J bues
et u in o. ut infelico cas caui catu infelicito tas.
sicut uolo las latu uolito. rogo as atu rogito. ut
sup oñdi in iij pte in c de ūbo frequentatiuo. Et
scias q felix d2 quasi facie letus. et ē ethymolo
gia. Et prod fe. Vnde luc in iiij. felix qui potuit
mundi nutante ruina. Quo iaceat iam scire loco
Femella le diminutiuum parua femina.
Femellarius. a femina d2 femellarius rij. i. mu
lierarius. femineis ul' femineo opi deditus. ul' fe
mineos habens mores. ul' uolūtati femine dedi
tus et obnoxius. et alio nomine dicitur uxorius
Femen a femur d2 h femen inis. et sunt ille p
tes femop quibus in equitando tergis equop ad
heremus. vnde et pliatores olim sub feminibus
amisisse equos dicebantur. ul' femen inis ē coxa
femine. Canticop vij c. Jūcture feminū tuop sicut
monilia. vnde h feminale lis brace feminap. q̄a
tegant femina. et hinc femen d2 qnqz pinguedo q
est in pube mulieris. et femur d2 que in pube ui
rop. hec tamen ppetas sepe corrumpit apud au
tores predictis uocabulis indifferenter utentes.
Femina d2 a fos quod ē ignis qi ignita. quia
uehementius uiro ardet et concupiscit. ul' femina
d2 a fetiditate. quasi fetida. q2 generat fetum. Et
hinc femella le. et feminella le. omnia dimi. et fe
mineus nea neū. res femine ul' ptinentes ad fe
minā. Item femina potest esse plural' numeri p
coxis mulierum uide in femen.
Feminale lis penultima pducta uide in femen
Feminella le diminutiuum parua femina.
Femininus na nū a femina d2. et scribitur p J
in antepenl' et pnl' sill'a. ut cuius generis. femini
ni. Vnde in gen vj c. Et ex cūctis animantibz uni
uerse carnis bina induces in arcam masculini sex
us et feminini
Femino as aui d2 a femi
na. et est feminare more feminap se habere. et p
hoc neutp ē et absolutū. ul' femino as. i. mollez
ul' femineū facere. debilitare. eneruare. euirare. et
componit effemino nas. i. ualde feminare. femi
no et eius composita sunt actiua. Et prod fe sic
et femina. Ouidi de arte. Sic ruit ad celebres cul

tissima femina ludos.

Feminula le diminutiuū. pua femina pnl' cor.

Femorale. penl' prod. Et exponitur in femur.

Femur oris ge neu cor pnl' genitiui. et sunt fe mora ab inguine usq3 ad genua. dcā a femina q2 ibi sit distinccō eius et uiri. ul' femur ē coxa uiri lis ꝓprie. Vnde hꝰ femorale lis brace uiroꝝ. quia femora tegant. sed femen est coxa ꝓprie femine unde et femur dr qnq3 pinguedo que est in pube uiroꝝ. sicut femen pinguedo que ē in pube mulieꝝ. Hec tamen ꝓperas apud autores sepe corrum pitur. Et scias ꝙ femur et genus et stirps dicitur

Fendo dis non est in usu. ß componit̃ defendo dis defensum su. Inde defenso sas fre. Item cōpo nitur infendo dis di sum su. et inde infenso as fre Item offendo dis di sum su. vnd offenso sas fre.

Feneror aris. a fenus dr feneror aris. et in eod sensu inuenit̃ fenero ras. i. mutuare ul' mutuari. scz dare ad usuram ul' accipe. est eni dantis et ac cipientis. et qui dat mutuo et qui accipit fenera tur. vñ hꝰ fenerator qui dat et qui accipit fenus quasi feneris actor. et feneratorius ria riū. fene ro ul' feneror aris componit̃ confenero as. ul' cō feneror aris. i. simul fenerari. defenero as ul' defe neror aris. i. ditari ul' ualde fenerari ul' deseruire ul' a fenere remouere. Item componit̃ refenero as ul' refeneror aris. i. iteꝝ fenerari. ¶ Et nota ꝙ fenero ul' feneror inuenitur eciam ꝑ coniūgere. ul' ligare. fenero ras cū omnibus suis compositis ē neutꝝ. ß feneror aris ē deponens. tamen fenero as quando stat pro coniungere uel ligare. et defe nero pro ditare sunt actiua.

Fenestra tre dr a fos quod est lux. q2 lucem fe rat. ul q2 p eam foris uideamus lucem. vñ et fe nestra dr quasi ferens nos extra. ul' fenestra com ponitur a fos et ministro. q2 ministret lucem do mui. Et sunt ꝓprie fenestre quibus exterior pars angusta est. ß interior diffusa. et hinc fenestrella le dimi. et fenestratus a ū et fenestro as. i. fenes tras facere. ul' fenestras ꝑparare.

Feniceon grece latine dr rubeū. vnde feniceus cea ceū. i. rubeus ut feniceam uestē dicūt gca quā nos coccineam dicimus. vnde puniceus cea ceū. i. rubeus. qi feniceus. Et hꝰ et hꝰ fenix icis. i. hō rubeus. q2 ergo illi ex uicinitate sol' sunt punicei dicti sunt fenices. vñ et ipsi pmi inuentores lrāꝝ fuerunt ad huc capitales lrās rubeo colore. i. mi nio scribimus. ut colore repñtemus illos fuisse in uentores lrāꝝ. et ab eis terra quā coluerunt dcā est hec fenicea cee. Vnde hꝰ et hꝰ fenix cis gentile scz quicūq3 ē de terra illa siue sit rubeus siue nō et feniceus cea ceū. in eodem sensu. Itē a fenicea penus a nū subtracta aspiracōne. si phenicie scri batur ꝑ ph ul' ꝑ f. ul' mutata f in p si scribat̃ ꝑ f. et a penus mutata e in u fit punus na nū. vñ punicus ca cū. Et hinc puniceus cea ceū. omnia in eodem sensu. Et nota diligenter ꝙ peni et pu ni et punici et punicei dicūtur tam illi de punice a ꝙ cartaginenses et affricani. Dido quidā q̇ fuit de tiro et sidone ciuitatibus fenicee fugiens frēm suū pigmalionē uenit in affricā cū magna multi tudine suoꝝ. cum quibus cartaginē edificauit. et hinc cartaginenses dicti sunt peni ul' punici. puni ul' punicei. et terra cartagini adiacens dcā est pu nicea. tamen postea ampliata est appellacō. et dic ta est genaliter affrica ul' terra punica vñ et qd

dam genus maloꝝ dictū est maliū punicum. quia de illa regione fuit allatū. ul' ꝙ ibi plurimū abū det. ul' q2 grana habeat rubea. Itez a feniceon hꝰ fenix cis quedā auis arabie de qua dicā in suo lo co. vnde feniceus a um quod pertinet ad fenicem

Feniceus a um in tribus significacōnibus inue nitur. Nam feniceus. i. rubeus. a feniceon. et feni ceus de fenicea. et feniceus a ū quod ꝑtinet ad fe nicē auē. sicut plenius dixi in feniceon. Et potest scribi pheniceus per ph uel per f.

Feniciū cij ē herba fullonū. que nigrā facit tinc turam. Vnde Isa lxx. Si fuerint peccata urā q̈si

Feniculū. a fenū dr hꝰ feniculū li pnl' ¶ feniciū cor. ul' hꝰ feniculū quia cirsus eius herbe et radi ces acuant uisum. vñ et feniculū dr quasi oculo rum fenum. ul' dr sic q2 hꝰ herba ē calida et sicca

Fenix cis. i. homo rubeus a feniceus. Item fe nix dr a fenicia. et tūc ē gentile. i. homo de feni cia. et in istis duabus significacōnibus ē cōmunis generis. ut dixi in feniceon. Itez a feniceon quod ē rubeum dr hꝰ fenix cis. mas. ge. pnl' prod. q̄dā auis arabie. de qua dicit amb in exameron. fenix q3 auis in locis arabie ꝑhibet̃ degerere. atq3 eam usq3 ad annos quingentos longeua etate ꝓcedē Qui cū sibi finē uite adesse adūtit. facit sibi thecā de thure et mirra et ceteris odoribus in quam im pleto uite sue tempe intrat et moritur. De cuius humore carnis ūmis exurgit. paulatim q3 adoles cit. ac ꝓcessu statuti tempis induit alaꝝ remigia atq3 in supioris auis spēm formā q3 repatur. Do ceat nos ergo hec auis ul' exemplo sui resurrecti onem credere. que eciā sine exemplo et sine racō nis percepcōne ipsa sibi insignia resurrectōnis in staurat. et utiq3 aues ꝓpter hominē sunt non hō ꝓpter aues. Sic ergo exemplo docet ꝙ autor et creator omniū sanctos suos in ꝑpetuū perire nō paciatur. qui auem vnicā pire non passus. resur genti eam sine semine uoluit ꝓpagari. Isid eciam xij ethi. dicit. fenix arabie auis. dcā q2 colorem feniceū habet. ul' ꝙ sit in toto orbe singularis et vnica. Nam arabes singularem fenicē uocant. hec quingentos et ultra annos uiuens. dū se uidet se nuisse collectis aromatum uirgulis rogum sibi in struit et conūso ad radiū solis alaꝝ plausu. uolū tariū sibi incendiū nutrit. sic q3 iteꝝ de cineribus suis resurgit. Et potest scribi per ph ul' per f.

Fenū ni dr a fos quod est ignis. quia facile ig ne accendatur. ul' eo flamma nutriatur. et scribi tur ꝑ oe dyptongum. tamen fm usum pma uo calis taccetur et non ex toto scribitur.

Fenus oris. ge neu. i. usura. ß usura ē lucruz de capitali acceptū. fenus uero lucꝝ de usura sump tū. ul' usura ē sine determinato tempe. sicut q̇ ac cōmodat xij denarios ꝑ vno denario quotquot mensibus acceptor uoluerit. fenus uero est tempe determinato. sicut qui accōmodat xx ꝑ xxx. us q3 ad mensem. vnde fenus uocatur auidū. q2 qui sic accōmodat semp auet ut illud tempus ueniat cito. Vnde lucanus hinc usura uorax auidum q3 tempe fenus. Indiñter tamen qnq3 utūtur auto res predcis uocabulis. et inde fenereus a um.

Fera re. a fero fers dr. Et dr fera omnis bestia q2 cito corpore feratur. ul' q2 naturali utatur lib tate et desiderio suo. et uoluntate ꝓpria ferat̃. fē sunt et non seuiūt. bestie uero a fastando dcē sūt que morsu ul' vnguibus seuiūt. Ex hijs patet ꝙ

omnis bestia est fera et non econūso. sed hoc distinctū est supra diligenter in bestia. ¶ rax racis.

Feraculus cula lū aliquantulū ferax. et dr a fe

Feralis. a feron quod ē mors dr hic et hec feralis et hoc le. i. mortalis. lugubris. funebris. et pō ra

Feratrū tri dr a fera re. et sunt feratra tecta sil

Ferax. a fero fers dr hic et hec et hoc ¶ uarū spissa ferax cis. i. fecundus. abundans. Et comparatur feracior feracissimus. Vnde feraciter cius issime. adverbium. et hec feracitas feracitatis.

Ferbeo bes in ferueo ues exponitur.

Ferculū. a fero fers dr hoc ferculū li. missorium. Ferculū eciā dr mensa sup quā ponūtur fercula. Item ferculū dr uasculū in quo portat ferculum Vnde salomon in canticis. ferculū fecit salomon de lignis libani. sm hug. Pap uero dicit. ferculū discus mensa edentiū aut uasculū missorium. in

Fere adūbium. i. ppe ul' ¶ quo epule feruntur iuxta. et dr a fera. cū eni toto corpe fere ferant sunt magne celeritatis. quippe quatuor pedibus utūtur. hec celeribus oīa iuxta sunt Et ideo fere cō petenter ponitur pro iuxta uel ppe Item fere. i. pene firme uide in sanus

Ferentarius a fero fers dr hic ferentarius rij. i. uexillifer uel fundibulus uel sagittarius qr ferat arcū. Vnde amb sup egisippū. hec ut solet in ferentarioꝝ plijs plura uulnā quā neces inferebantur.

Feretrū. a feron quod ē mors dr hoc feretrum tri qr ferat mortuū. quod autē dr feretrū quasi ferens atrū ethimologia est. Quidā tamen uolūt deriuari feretrū a fero fers. qr ferat mortuos. Alij dicūt feretrū dici qr ferat tetrū. i. mortuū. hec potius est ethy

Feria. a ferio ris dr hec fe ¶ mologia quā compōria rie. i. cessacō ab ope seruili. Vnde et feria dr festiuus dies. in quo cessare debemus ab opibus seruilibus in quo sola res diuina dz geri. et dr feria a ferendis uictimis. Et sm hoc soli festiui dies dnr ferie ppe in quibus sacrificia pcipue solent fieri. hec quia qualibet die debemus cessare a uicijs Inde est quod quilibet dies pt dici feria. ul' feria pt dici quasi faria. a fando. qr in creacōne mūdi per singulos dies fabatur deus. In pma eni die dixit fiat lux. In secūda die. fiat firmamentū. et sic in alijs. ul' dr a fando feria. qr in ferijs est nobis tēpus fandi in diuino ul' humano officio. et sm hoc quelibet dies pt dici feria. sm ergo consuetudinē xpianoꝝ sic appellandi sunt dies. Prima feria ul' dies dnica. secūda feria dies lune. et sic deinceps. Et est sensus duplex. qr eni dies ab inicō habitus est ferialis. Ideo dies dnica nūcupatur pma feria. qr primus dies a feria. i. sabbato quod feriale solet esse. dies lune dr esse secūda feria. qr secundus ē a feria. et sic de ceteris. ul' dies dnicus dicitur pma feria. qr pmus dies est septimane quā feria est. et sic de ceteris. Qualiter dies sm hebreos et gentiles appellentur dicam in sabbatum.

Feriatus. a feria dr feriatus ta tum. i. festiuus ppie quidem feriati dies uocant quibus res diuina fit. et abstinere homines a litibus et opibz ser

Ferinus. a fera dr ferinus a ¶ uilibus oportet. ū. possessiuū. et hec ferina ne. i. uenacō. Vn uirgil' Implentur ueteris bachi pinguis qz ferine.

Ferio ris caret pterito et supino. hec mutuatur a pcutio tis quod est eiusdem significacōnis secū et facit pcussi pcussum. Et componit ferio referio is. i. iterū ferire. ul' retro ferire. Ferio cum omnibus suis compositis est actiū. et cor pmam. Et ē quarte coniug. Vnde ouid. Ipsa qz cerulcis cauta minaferitur aquis. Orac. Non semp feriet quodcūqz mina ¶ bit arcus

Ferio as quod potius ferior aris ... et est ferio neutrū dr. i. cessare ab opibz solemnisare. et est ferio neutrū et ferior deponens cū suis compositis si qua habet. Et dicitur ferio a feria.

Fermentū ti. i. zima. a ferueo ues dr qr excrescat vnde fermentatus a ū. Vnde quidā panis dicitur fermentatus. i. fermento corruptus. et fermento as. i. fermento corrumpe. et quia paꝝ fermenti totam massam paste corrumpit. ideo qnqz ponitur pro peccato. quod eciam p vnum mortale magnam massaz ūtutū mortificat. quia qui vno offendit reus factus est omnium.

Fero fers tuli latū ūbū anormalū cor pmam tam in pnti quā in preterito. Et inuenit in quatuor significacōnibus. Nam fero. i. cupio. Ouidius. In noua fert animus mutatas dicere formas. Fero. i. dico. fero. i. sustineo ul' patior ul' tollo. et fero. i. porto. quas significacōnes iste ūsus indicat fert patit dicit fert cupit atqz gerit. vnde ūbalia. Fero componit cū ad mutato d in f et dr affero fers attuli allatū. i. ferre ad. Item componit cum ante et dr antefero antetuli antelatū. Item cū ab et mutata b in u tantū in pnti dr aufero fers abstuli ablatū. i. eripere. vnde ūbalia. Item cum con et dr confero confers contuli collatū. et scias. quod bona conferunt. hec mala irrogant Item cū circum et dr circūfero fers tuli latū. Item cū de et dr defero fers tuli latū. Item cū dis et dr differo fers tuli latum tuli latū. Item cū ex et dr effero fers tuli latū. Item cum Item cū in et dr infero infers tuli latū. Item cū pre et dr pfero pfers tuli latū. i. anteferre ul' ppo nere. vnde platus et platio. Item cū pro et dicit profero tuli latū. Item cū p et dr pfero pfers ptuli platū. i. pati sustinere ul' pfecte ferre. Item cū ob et dr offero fers li atū. i. ultro pbere. ul' obuiam recipienti ferre. Et mutat b in f in pnti. vnde hec oblacō. Item cū re et dr refero refers retuli relatum. quod multa significat. Item cū sub et mutato b in f in presenti. et b in s in pterito dr suffero suffers sustuli sublatū. i. pati ul' sursum ferre et eleuare. Item cū trans et dr transfero transtuli translatū transferre. i. intra ferre ul' de vno loco ad aliū ferre. Et nota quod fero et omnia sua cōposita faciūt frequentatiua a supino ut lato tas. ablato tas. collato tas. dilato tas. Item nota quod fero accipit pteritū mutuo a tollo hic ul' de tulo quod antiquitus erat in usu. et similiter accipit supinū mutuo. a lato as quod mō est fre eius. hec accipit illud nō integꝝ scz latatū. hec sincopatum scz latū. Composita uero a fero similiter accipiūt pteritū et supinū a compositis eoꝝ. Item nota quod fero et omnia ab eo composita sunt actiua. exceptis defero p honorem impendere. et refero p distare ul' prodesse que sunt neutra in istis significacōibus. hec in alijs sunt actiua. et omnia faciūt pteritū in tuli et sup in latum. et omnia sunt anormala et nullius coniugacōnis

Ferocia cie. fe ge. idem ¶ ferox cis. Vnde macro est quod ferocitas. et dr a ferox cis. Vnde macro alis. Pictagorici edocuerunt ferociam animi cū tibijs mollire. et in hymno martiꝝ legūt quidā. Diij p te furias atqz ferocias calcarunt hominum.

Ferocio cis iui cire id est seuire. ul' despicere et fastidire. et dicitur a ferox ferocis.

Feron grece latine dicitur mors.
Feronia nie quidam fons vl' palus. et dr a fe
ro fers q conferat utilitatē bibentibus. et hec fero
nia nie dicitur dea illius aque.
Ferox ferocis in ferus exponitur.
Ferrarius rij qui in ferro opatur. vl' qui ferrū
equi facit. Et dicitur a ferrum.
Ferretur est p̄teritū impfectū subiūctiui d' fero
fers. unde dicendū ē preterito impfecto cū fer
rer ferreris vl' ferrere ferretur. et ita in composi
tis. ut auferretur conferretur deferretur inferret̃
offerretur. et sic de alijs similibus.
Ferro. a ferro metallo fit ferro as aui quod si
militer p̄t fieri a ferro equi. et ē ferrare ferro ali
quid p̄parare. ornare. Et componit̃ cum ad et dr
afferro as aui are. i. iuxta vl' ualde ferrare. Item
cum ab b mutata in u. et fit auferro as aui. i. fer
rum auferre. Item conferro as. i. simul ferrare. de
ferro as. i. ualde vl' deorsuz ferrare. vl' ferr̄ remo
uere extrahē. Item efferro as. i. deferrare. Itē in
ferro as ferr̄ intromittere. et pprie usq ad p'mū
Item p̄ferro as. i. ante ferrare. Item referro as. i.
iter̄ ferrare. vl' retro ferruz remouere. i. deferrare
Item sufferro ras. i. subtus vl' post vl' par̄ et in
supficie ferrare. Item transferro as. i. ultra usque
ad aliam ptem immittere ferr̄. ferro cū omnibz
suis compositis ē actiuū. et scribit̃ p geminū r.
Ferrugo. a ferr̄ dr h ferrugo ginis. i. ferri rubi
go. et h ferrugo dr quidā color similis ferro. et ē
purpure subnigre. et fit in hispania. Vnd ferrugi
neus nea neū. de ferrugine exn̄s. et ferruginosus
Ferrum. a far farris Ista sum plenus ferrugine
dr h ferr̄ ri. q farra. i. femina frugū terre cōdat.
vnde ferreus a um de ferro exn̄s. Item a ferr̄ hoc
ferramentū ti. instrumentū ferreū. et accipit̃ col
lectiue. et hoc ferr̄ ri pro ferro equi. q ex puro fi
at ferro. et in tali significacōne ferr̄ habet plura
litatez. Et scias q purgamenta ferri sunt rubigo
et scoria. Item inuenit̃ h ferr̄ ri mas ge. p ppo
nomine uiri. q qualitas uocis essentiā rei n̄ mu
tat. Porest eciā declinari h ferrus ri. et ita de simi
Fertilis. a fero fers dr h et hec libus dicas.
fertilis et h le. i. abundans. multa ferens. fertilis
ager ē fructuosus uero quocūq compendio. Et
compatur fertilior issimus. vnde fertiliter lius si
me aduibiū. et h fertilitas atis. et cor̄ pnl' fertilis
Fertū. a fero fers deriuat̃ hoc fertū ti. i. oblacō
q altari offert̃ et postea a pontificibz sacrificatur
Item fertū ponitur p fartum. ut dixi in fartum
Ferueo. a formus quod ē feruens dr ferueo es
et feruo is quasi fermeo. i. bullire scatere calefieri
estuare. Et ponit̃ sepe feruere p frequentare. sic
econtrario frigere p cessare. q cū locus aliquis
frequentat̃ calcando uidet̃ calefieri. sic econuerso
uidet̃ frigere quasi cū non freqn̄tatur. q autem
dr ferueo q̄i fos habeo. ethymologia ē Et habēt
idem p̄teritū scz feruui. ß freqn̄tius pfertur p sin
copā ferui. ut dicit hug. Pris. tamen dicit. q fer
ueo et feruo h̄nt idem p̄teritū scz ferui. vnde hic
feruor oris. Item a ferueo mutando u in b dicit̃
ferbeo bes bui in eodem sensu. Et qdlz eor̄ cōpo
nit̃ et dr conferueo es. conferuo is. conferbeo es
Item deferueo es. deferuo is. deferbeo es. i. ualde
feruere. vl' deorsum a feruore esse vl' cessare. Itez
efferueo es. efferuo is efferbeo bes. p geminū f.
q mutat̃ x in f. Item inferueo ues. inferuo uis.

inferbeo bes. i. ualde vl' intus feruere. Et ab om
nibus istis inchoatiua sunt. scz feruesco feruisco.
ferbesco. et sic in alijs. ferueo et feruo et ferbeo et
eor̄ composita omnia sunt neutra. et carent supīs
Feruidus. a ferueo es dr feruidus da dū. i. cali
dus et iracūdus. Et compatur. vnde feruide dius
me aduibium. et hec feruiditas tatis.
Ferula. a ferio ris dr h ferula le. pnl' cor̄ quod
dam genus herbe. et palmatoriū inde factū dici
tur ferula. Dicit enī cornutus q ferula est genus
feniculi quod in gargano monte crescit. et in̄ af
fertur a peregnis in modū retorti baculi. quod
ē tam calide nature q cū auster flat qui similiter
ē calidus fit quidaz conflictus et confractio inter
herbas illas et inde pcreatur ignis adeo magn9
q qn̄q tota regio comburit̃. a qua combustiōe
btā agata siculos et romanos liberasse legit̃. De
hoc genē herbar̄ faciunt doctores palmatoriū et
leuā manū discipulor̄ uberant. q cor hominis
a leua pte est. Cū autē circa illud sanguis congela
tur et obstat animo ne possit uer̄ discernē. calor
illa pcussione excitatus usq ad cor per arterias
descendens calefacit sanguinē congelatū. et ita ex
animo cecitatem expellit.
Ferulariū rij. locus ubi ferule abundant. a fe
rula dr. et pro eodem inuenit̃ h feruletum ti.
Feruletū ti uide in ferularium. Et prod penul'.
Feruo is in ferueo ferues est.
Feruoriū rij caldarium. a ferueo ues.
Ferus a fero fers dr h ferus ri. Vnde ps. singu
laris ferus depastus ē eam. et hec fera re de quo
dixi supra in suo loco. et a fera deriuat̃ ferus ra
rū. i. crudelis. durus. asper. Et compatur. vnde h
feritas tatis. et h et h et h ferox cis crudel'. immā
suetus. Et compatur cior issimus. vndeorociter
cius me aduibiū. Item a ferox h ferocitas tatis.
et h ferocia cie in eodem sensu. Et nota q ferox
ē animus. ferus leo. Item ferocitas sepe laudi ha
betur. Est enī ferocitas militū. ferox iuuentus dr
ß feritas diri animi est. ferox componit̃ h et h
et h p̄ferox cis. Et cor̄ fe. Luc in quarto. Nec soni
pes in bella ferox non iret in equor.
Fescenia. a fascinus dr h fescenia nie. i. mulier
Fescenine. a fescenia nie que expellit fascinū
dicūtur hij fescenini. hor̄ fesceninor̄. i. carmina
que dicit mulier qn̄ expellit fascinū. et hee fesce
nine nar̄ carmina que mulier dicit mouendo cu
nas ut sopiat puer̄. Et qn̄q fescenine dicūt̃ lau
des Vnde habet̃ in quodā sermone. q angeli astā
tes dn̄o nato in p̄sepio canebant dn̄o. Gloria in
excelsis deo. et in terra pax hominibus bone uo
luntatis. p fesceninis. q̄i loco fesceninar̄. i. tales
fesceninas dicebant circa eū. ut q̄i dormiret. scilicz
gl'a in excelsis deo et in terra. et sic laudabant eū
Item inuenit̃ fesceninus na nū a fescenino oppi
do. Vnde orac. fescenina p hunc inuenta licentia
morē ß hug pap et dic. fescenina cantica nuptiali
a que in nuptijs cantant̃. Ideo in sermone de as
sumpcōne btē marie qui incipit. Cogitis me sic di
cit. Inter crepundia noui ptus et querelas nescij
ploratus pro fesceninis porro q gloria in excels
et in terra pax hominibus bone uoluntatis. ange
los cantantes audisti. Et prod pnl' fescenine. Itē
dicit pap. fesceninus a nū nuptialis. a fescenino
Fessus. a findo dis. dr fes oppido campanie
sus sa sum q̄i fissus. i. diuisus a sanitate nec iā in

reġ salute.et ē genāle.ad oīa enī refertur.dicim9
enī fessus animo.fessus corpe.qḋ magis ē ꝓpū
et fessus reꝝ casu uenientiū.q̄si inops copiaꝝ.et
ꝑ h̄ ē nomen.ꝑ ūo ꝙ ē pticipiū dr a fatiscor eris
Festialis.a festus dr h̄ et h̄ festialis lis.i.sacer
dos.ul' orator p quē bellum dicit̄ et pax compo
nitur qui et fecialis dicitur.
Festino.a festū quod ē lignū quoddā dicitur
festino nas naui nare.i.accelerare.uident̄ enī tig
na ad festū celerare.et ideo tractū est inde festina
re quasi ad festū nare.Vnde festinus na nū.festi
no neutꝝ ē et absolutū.tamen inuenit̄ construi
cū accusatō.Sed ul' habebit ille accūs vim ablā
et designabit causam.ut festino uiā.i.p uiā.uel
ūbū habebit in se vim alterius ūbi.ut festino ci
bū.i.festinanter paro ul' coquo cibum.ul' festino
te.i.festinare facio te.vnde et qn̄qꝫ inuenit̄ passi
uū eius in tercia psona.ut animo cupienti nichil
satis festinat̄.vnde festinatus ta tū pticipiū.fes
tino differt a ꝓpero.ꝓperat enim qui quod inci
pit mature transigit.festinat qui multa simul in
cipit nec pficit.E producit penultimam festino.
Festiuitacula le diminutm̄ parua festiuitas.
Festiuus ua uū a festus dr.et ē festiuus iḋ qḋ
festus.vnde p translacōnem dr homo festiuus.i.
letus comptus suauis.vnde festiue adūbiū.et fes
tiuo uas.i.festare.et h̄ et h̄ festiualis et h̄ le.vn̄
festiualiter adūbiū.Item a festiuus h̄ festiuitas
tatis.i.solēnitas ul' suauitas dulcedo ornatus leti
cia.et dr festiuitas q̄i festiditas.a festis diebꝫ.et
Festra.a fenestra p sincopā.¶ ē ethymologia
dr h̄ festra tre.i.pua fenestra.Vn̄ macro de sat.
festra quiḋ ē minusculum hostium in sacrario.
Festulum li dimi.puū festum.et corripit penl'
Festum ti est illud lignum in summitate dom9
ad quod omnia dirigunt̄ tigna et in quo conue
niūt.vnde h̄ festum ti pro solēnitate.sicut enī ad
festum lignum tigna domus cōueniunt.sic ad fes
ti solēnitatem homines cōueniunt.ul' festū dicit̄
a feria q̄i feriatū.et hinc festus ta.tū.ut festus
dies.et sunt festi dies tantū ocij et religionis.q̄a
in eis sola res diuina fit.Et nota ꝙ festi dies dnr
ex consuetudine ſꝫ solēnes qui ad homines perti
nent ut pntela.ut cuꝫ quis defuncti officia exple
uerit dr solēnia pstitisse.et a festus festo as festū
celebrare solēnisare.Et nota ꝙ sicut dicit ps.tr̄
tans de dtō et abltō secūde declinacōnis.festoruꝫ
nomina dieꝝ in a desinentia semp pluralia gtm̄
quidem tam ꝑ formā secūde q̄ tercie ꝓferūt.da
tiū uero et abltm̄ ꝑm terciam.ut hec uulcanalia
hoꝝ uulcanalioꝝ ul' uulcanatiū.hijs et ab hijs
uulcanalibus.Similiter saturnalia floralia.Vnḋ
quidā.Nomina festoꝝ dicas in iū ul' in oꝝ.¶ Et
scias ꝙ ġġ dic̄ in om̄ de octā.pasce.Ecce solēnia
pascalia agimus ſꝫ ita nobis uiuēdū est ut pueni
re mereamur ad eterna festa transeunt cūcta que
tpalit' festiua celebrant̄.¶ Curate qui in hijs so
lēnitatibus interestis ne ab eterna solēnitate sepe
mini.quid ꝓdest interesse festis hominū.si deesse
contingat festis angeloꝝ.vmbra future solemni
tatis ē solēnitas presens.Ideirco hanc annue agi
mus ut ad illā que non ē annua ſꝫ continua per
ducamur.De festiuitatibus ueteris testamenti q̄s
iudei celebrant dixi in fase et in encenia.
Festuca est stips.i.minimū pondus ul' puluis
ul' athomos.In̄ effestucare ūbū iuris.i.abrenūcia

Fetans fetantis in feto fetas exponitur.¶ Fe
Feteo.a fedeo des mutata d in t dr feteo fetes
tui tere.i.fetidū esse ul' fieri.ꝙ autē dr fetet qua
si fos tenet.i.ignē ul' aerem ethymologia est.et
hinc h̄ fetor oris.Vnde fetidus da dū.i.putridꝰ
et fetosus sa sum.i.fetidus.feteo cū omnibꝫ suis
compositis si qua habet neutrum est.Et proḋ fe
Feto.a fetus a ū dr feto as aui are.i.parē uel
generare.Et inde fetatus a ū.i.generatus ul' pa
tus.Et fetans tis generis omnis.pticipiū.i.gene
rans ul' pariens.et h̄ fetans tātis.i.pecus pcudis
Vnde psal'.Et sustulit eum de gregibus ouiū.et
de post fetantes accepit eum.
Fetulentus.fetor componit̄ cū lentos quod ē
plenum.et dr fetulentus ta tū.i.plenus fetore.
Et compatur.vnde het fetulentia tie.i.fetiditas.
Fetura re fetus ptus.et deriuat̄ a fetus ta tum
Fetus.a foueo es dr h̄ fetus ¶ et proḋ pnl'
tus tui.i.ptus natus filius mulieris ul' pecoris p
prie adhuc in utero exn̄s.sic dcūs.ꝙ adhuc in u
tero foueatur.licet ꝓ iam pto inueniat̄.vnde fe
tus a ū.i.plenus.et qn̄qꝫ liberatus.ut hec mulier
ē feta.i.ptu ul' filio plena.ul' iā liberata.et simi
liter si inueniat̄ feta.i.ptu liberata ul' plena.
Fetutina.res fetida et inquinatissima.ac mulie
bris sordida occasio que p mulierem fetū facere ¶ pt.ꝑ pap
Feudū est beneficiū et beniuola ac ... tribuen
tio tribuens gaudiū capienti capiens ꝗꝫ tribuen
do in id quod facit et sua sponte pata.ul' feudū
ē illud beneficium quod ex beniuolentia alicuius
ita tradit̄ alicui ut ꝓꝓetate eius rei que in feudū
datur penes dantē remanente usufructu eiusdem
rei ita ad accipientē transferat ut ad eū heredes
ꝗꝫ suos masculos et feminas si de eis nominatim
dictū fuerit et in ꝑpetuū ptineat.ad hoc ut ipse si
ue eius heredes fideliter dn̄o seruiant siue illud se
uitiū nominatim dictū fuerit a dn̄o quale esse de
beat siue indeterminate sit ꝓmissum.Item feudū
dr a fidelitate ul' a fide.nec enīꝫ debet aliqua inues
titura fieri ei qui fidelitatem facere recusat.
Fex fecis fe ge.dr a figo figis.ꝙ se mergendo
uasis affigitur.ul' ꝑm quosdam dr a fedo fedas.
Fiala le pnl' cor̄.uas patulū ad potandū uel
ad oleum retinendum.et dr ab hyalim qḋ
ē uitꝝ.vnde fiala quasi hiala.ꝙ olim ex uitro fie
bat ul' fiala a filo quo solet ferri.Et ut dic̄ pap
fiale uasa amplitudine diffusa.corda caritatis sig ¶ nificant
Fiber.a findo dis dr h̄ fiber bri.qḋ ... quod
dam animal.qḋ cū uenatores illud sequuntur se
castrat.et sibi mentulam findit.Vnde et alio no
mine dr castor ꝙ ipse se castrat ꝑm quosdam.et
hinc fibrinus na nū.et h̄ fibrinū ni.lana illius a
nimalis.Vnde hec fibrina ne dicitur uestis q̄ tra
mā de fibri lana habet.uide in castor.
Fibra bre dr a febus Et ē fibra idem quod ue
na.ſꝫ dnt.ꝙ fibra ē ipsa corda ipse folliculus p
quē sanguis discurrit.uena ipse sanguinis cursus
fibre sunt iecoris extremitates.sic dcē.quia apud
gentile in sacris ad febi aras ferebantur.ab ario
lis ut ibi responsa accipent.fibre ecīā dnr uene
interiores ul' uene iecoris ul' uiscera.ul' membꝛꝛ
iūcture.a quo fibrosus a um plenus fibris.Vnde
in hympno bt̄i iohannis baptiste dr.Vt queant
laxis resonare fibris
Fibrinus na nū penultima proḋ in fiber uide.
Fibula.fibulin dicūt greci.hinc nos hec fibula.

le qua pectus feminaꝝ ornat᷑. ul' firmatorium q̄
palliū tenetur in humeris. ul' cingulū in lumbis
vn̄ hoc fibulariū .i. illud quod apponit᷑ mantello.
ul' ꝑ qđ inmittūt᷑ fibule ne dissipent mantellum.
Fibulo as .i. fibulis ligare. a fibula dr̄. et cōpo
nit᷑ cū ad et dr̄ affibulo as .i. alligare. et ꝓprie mā
tellū. Itē cū con et dr̄ confibulo as .i. simul fibu
lare. Itē cū dis et dr̄ diffibulo as. Item cū de et
dr̄ defibulo as .i. dissoluere. disligare. Itē cū ex
et dr̄ effibulo as. x mutata in f .i. exoluē. Itē cū
in et dicit᷑ infibulo as .i. alligare ul' fibulas immit
tere. Item cū pre et dr̄ p̄fibulo as .i. ante ul' ab ā
teriori pte fibulare. Item cū re et dr̄ refibulo las
.i. iterū fibulare ul' diffibulare. Item cū sub et dr̄
subfibulo as .i. subligare. et mutatur b in f. fibu
lo actiuū est cū omnibus suis compositis. et p̄t ꝑ
tinere ita ad mantellum sicut ad hominem.
Ficarius qui colligit ficus. Item ficarius rij dr̄
quidā deus siluestris scꝫ pan ul' fannus ul' satirus
vide in pilosus. et dr̄ a ficus ſ hug. Iere l c. Habi
tabunt dracones cū fatuis ficarijs. ubi dicit inter
linearis .i. hominibus siluanis ¶ Alij dicūt q̄ fica
rij dicūtur fanni et satiri qui inter ficus et alias arbo
res morant᷑. qui in Isa xxxiiij onocentauri et pi
Ficatum ficati id est iecur ¶ losi appellantur
siue epar. Et dicitur a ficus.
Ficedula le pnl' cor̄. quedā auis a ficu dcā. q̄a
ficus magis edat. Hec eadem et ficedulensis dr̄. q̄
dam dicunt q̄ ficedulenses sunt parui pisces
Ficedulensis in ficedula vide.
Ficetum ficeti locus ubi crescunt arbores fici. Et
dicitur a fico. Et producit penultimam.
Ficosus. a ficus ꝑ morbo deriuat᷑ ficosus a um
tali infirmitate plenus. ficosus a ū etiā p̄t dici a
fico arbore. q̄i plenus ill' arboribus. et a fico fruc
Ficticius. a fingo is ¶ tu quasi plenus fructu
dr̄ ficticius a ū. et ficticiosus sa sum .i. qui fingit
ul' quod fingitur. ficticij ul' ficticiosi proprie sunt
falsi amici et simulatorij. scꝫ qui fingunt se facē a
liquid ad seruiciū amici et faciūt ut ei incommo
dent. vnde et fictio dr̄ falsa et ficta amicicia quasi
ficta actio. et ficticij ficte agentes.
Fictilis. a fingo gis dr̄ hic et hec fictilis et hoc le pe
nl' cor̄. quod facile p̄t fingi ul' quod iā fictū est.
vnde et uasa terrea fictilia uocantur quasi ficta et
composita. ut aliquam formam habeant.
Fictim aduerbium id est ficte.
Fictio onis in ficticius vide.
Fictor. a fingo gis dr̄ fictor oris. qui componit
ul' ornat aliquid. sicut qui capillos mulieꝝ linit
et ꝑtractat vngit et mitigat. Vnde fictorius ficto
ria fictorium. qui fingit ul' qui fingitur.
Ficulnea nec paruus ficus. et dr̄ a fico arbore
Vnde hoc ficulnetū ti locus ubi crescunt ficulnee. qđ
et hoc ficetū dr̄ a fico. et ficulneus nea neū. de ficul
nea exn̄s. ul' ad ficulneā ꝑtinens. quod et ficeus
cea ceū et ficulnus na nū dr̄. ficeus uero p̄t deri
Ficulnus ficulna ficulnū ¶ uari a ficu fructu.
idem est quod ficulneus. vide in ficulnea.
Ficus. a fecundus. da dū deriuat᷑ hec ficus. hui9
fici ꝑ arbore. Vnde in luc c xiij. Arborem fici ha
bebat quidā. et dr̄ a fecūdus. q̄ sit fecūdior et fe
racior oībꝫ alijs arboribus. q̄ bis et ter gn̄at fruc
tū in anno. et vno maturescente alter orit᷑. hinc
et carica dr̄ fructus eius ul' massa fructuū eius a
copia. vnde hec ficus cus cui quarte decli. ꝑ fructu

illius arboris. Et desinit ablt̄us in ubus ficubus
Inuenit᷑ etiā ꝑ quadā infirmitate. similiter ficus
quarte decli. ꝫ drñter. Pro morbo ē mas ge. Sed
ꝑ fructu ē feminini. Cecilianus tamen uoluit q̄
ficus ꝑ morbo esset secūde decli. Vnde marcialis
coquus. Cū dixi ficus rides quasi barbara uerba
Et dici ficos ceciliane iubes. Dicemus ficos quas
scimus in arbore nasci. Dicemus ficos ceciliane tu
os. Item ūsus. Arbore de fico maturas collige fi
cus. ꝫ tumidos ficus nullus michi mittat amicus
Inuenit᷑ etiā hec ficus ci secūde declinacōnis ꝑ fruc
tu Iere xxiiij. Ecce duo calati pleni ficis. Itē ma
thei xj. Non erat enī tempus ficoꝝ. In grec̄ dicit᷑
sic. Est ficus morbus ē ficus fructus et arbor. Di
citur hic pro morbo. sed dic pro reliquis hec.
Fidecula le dimi. pua fides. et corr̄ penultimā
Fideiubeo. a fide et iubeo es componit᷑ fideiu
beo es iussi iussum. ūbū actiū .i. fidem ꝑ aliq̄ da
re iurare ꝑmittere. vnde hic fideiussor oris qui ꝓ
alio se obligat. ul' fidem dat ul' ꝓmittit. Eccliast.
xxviij. fideiussoris ne obliuiscaris. dedit enī aiāꝫ
suam pro te. Et scribunt᷑ ꝑ geminū s fideiussi et
fideiussor. Et scias q̄ secūda et tercia ꝑsona p̄ntis
de fideiubeo acuūt pnl' ꝓpter consortiū p̄me ꝑso
ne. q̄uis hec silla iu sit breuis. vnde dicimus fideiu
beo bes bet acuentes hanc sillabam iu.
Fideiussor soris in fideiubeo vide.
Fidelia lie .i. olla dcā a fidelis. q̄ fidelis sit in ſ
uando. Parsius. Respondet uiridi non cocta fideli
a limo. fidelia etiā p̄t esse pluralis numeri. Psal'
fidelia omnia mandata eius. et tunc declinatur hic
et hec fidelis et hoc fidele.
Fideliola le diminutiū parua fidelia siue olla.
Fidelis. a fide dr̄ hic et hec fidelis et hoc le. Et dr̄
fidelis ab eo quod dicit ul' ꝓmittit bonū. Vn̄ q̄
dam Est uir in obsequijs fidus sermone fidel'. et
compatur. lior issimus. vn̄ fideliter lius sime adū
biū. et hec fidelitas tatis. fidelis componit᷑ hic et hec
infidelis et hoc le. Et compatur infidelior lissimus
vn̄ infideliter lius me adūbiū. et hec infidelitas tis
Fides. a fio dr̄ hec fides dei. Est enī fides qua ue
raciter credimus. quod nequaq̄ uidē ualeamus
Nam credē non possumus quod uidemus. Et est
fides si aīo fiat q̄d dictū est ul' ꝓmissū. ul' placi
tū inter utrosq̄ quasi inter deū et hominē. Vnđ
et aug̃ dicit. q̄ fides dr̄ ex hoc q̄ fiunt dcā. ¶ Et
scias q̄ dr̄ hec fidis dis .i. corda. Et corr̄ p̄mam.
Item inuenit᷑ hec fides dis pro quadā ūgine. Et
cor̄ etiā p̄mam. Sed fido dis ūbū prođ p̄mam.
Vnde ūsus. Orphea nulla fidis tangit quē tangē
fidis. Item. Virgo fides fidis ē. resonat fides in
citharando. Iungit amicoꝝ corda fides fidei. Poni
tur etiā fides fidei pro credulitate. et ꝑ articulo fi
dei. Credulitas q̄ fides articulus q̄ fides. ¶ Et no
ta q̄ sicut dicit paulus. fides ē substantia speran
daꝝ reꝝ argumentū non apparentiū. Et appellat᷑
hec fides sbā. n̄ q̄ sit in gnē sbē ꝫ q̄ q̄nđ ꝓprietatē
hꝫ substantie sic̄ enī sbā ē fundamentū et basis ō
niū alioꝝ entiū. ita fides est fundamentū totius
spūalis edificij. Et ꝑ hunc modū dr̄ etiaꝫ q̄ lux
ē ypostasis coloris. q̄ in natura lucis oīs colo
res fundant᷑. Hugo autē de sancto uictore diffīt
fidem ꝑ actūs quoddā eius scꝫ certitudinē dicens
q̄ fides est certitudo quedā animi de absentibus
sup̄ opinionē et infra scientiā constitutā. uide in
opinio et in ꝑsona. Et hoc etiā accidens fidei p̄t

haberi ex diffinicōne apostoli. ex hꝰ ꝙ fides ē argumentū non apparentiū. argumentū enim impꝰtat certitudinē vnde ponit scientiā supͣ opinionē non apparentiū uero importat absentiā cognoscibilis. p quod ponit fides sub scientia. Item scias ꝙ aliud ē credere deū. aliud ē credere deo. aliud ē credere in deū. sicut dixi supra in credo dis. Iteȝ te uolo scire ꝙ s̄m richardū de sancto uictore. Articulus ē indiuisibilis ueritas de deo artans nos ad credendū. Et est articulus nomen grecū. ut dicūt quidam importans indiuisionē. vnde membra que non diuidunt in alia membra dicuntur articuli. Et s̄m istum modū conclusiones que inquiruntur in aliqua scientia uel in aliquo tractatu dn̄r articuli. ꝗ ex eis sicut ex quibusdā principijs indiuisibilibus consurgit collcō que tractatū pficit. Et sic in iudicijs ea que p testes ꝓbata ul' ꝓbanda sunt. dicūtur articuli. fides autē non inquirit. ꝟ supponit ea que fidei sunt. ex testimonio dei ea dicentis. Vnde illud quod habet specialē difficultatem in fide et cuius suppositū non dependet ab aliquo supposito ꝓprie dr articulus fidei. et iō in diffinicōne predcā. Richardus secutus ē et ꝓprietatem nominis. dicens ꝙ ē indiuisibilis ueritas Et ethimologiā s̄m ꝙ sonat in lingua latina dicens ꝙ artat nos ad credendū. Et dr articulus artare ad credendū non necessitate coaccōnis ꝟ necessitate finis. ꝗ sine fide articuloꝝ non p̄t esse salus. Articuli autē fidei distinguūtur dupliciter Vno mō quantū ad ipsa credibilia. et sic sunt xiiij. Alio mō quantū ad ipsos qui articulos distinxerūt Et sic sunt xij s̄ numeꝝ xij apostoloꝝ. Quia aūt articulus ē ueritas de deo. Hoc contingit dupliciter. Quia aut ē de ipso deo tantū. Aut de deo racōne nature assumpte. Si pmo mō hoc contingit esse tripliciter. Quia aut ē de deo rōe nature. aut racōne psonaꝝ. Aut racōne effcūs ꝓprij. Si racōne nature sic habemus pmū articulū. Credo in vnū deū. Si racōne psone. aut racōne patris. et sic habemus secundū. Patrem omnipotentē. Aut racōne filij. et sic habemus terciū. In ihesum xp̄m filiū eius. Aut racōne spūs sancti. et sic habemꝰ quartū. Credo in spm̄ sanctū. Si racōne effcūs aut ptinet ad condicōnē nature. et sic habemus quintū. Creatorem celi et terre. Aut ad donū grē et sic hēmus sextū. Scām ecclīām catholicam. sanctorū cōmunionē remissionem peccatoꝝ. aut ad pfectionē glorie. et sic habemus septimū. Carnis resurrectionē uitam eternā. amen. Et ponit opus siue effcūs grē in consecucōne boni. cū dr. sanctam ecclesiā catholicā. sanctoꝝ cōmunionē. et in remotionē mali. cū subdit Remissionē peccatoꝝ. ꝗ iste sunt due partes iustificacōnis et boni. declinare a malo et facere bonū. ¶ Quidā tamē aliter distinguūt hos articulos. ꝗ opus creatoris includunt in pmo articulo. qui ptinet ad vnitatē essentie. et ultimū opus diuidūt in duos articulos. scȝ carnis resurrectionē vnū dicentes. et uitam eternā aliū. sed pma distinctio melior uidet. ꝗ apostolus expsse ponit vnum articulum de creacōne Heb xj. fide credimus aptata esse secula ꝛc̄. Et iteꝝ complecō uite eterne et glorie includit coniūctionez anime et corpis. Articuli autē ptinentes ad naturam assumptam sunt ecīā septē. Primus ptinet ad cōceptionē. Qui conceptus ē de spū sancto. Secūdus ad natiuitatem. Natus ex maria uirgine. Tercius ad passionē Passus sub poncio pilato crucifixus mortuus et sepultus. Quartus. ad descensum ad inferos. Descendit. ad inferna. Qntus ad resurreccōnem. Tercia die resurrexit a mortuis. Sextus ad ascensum ad celuz. ascendit ad celū sedet ad dexterā dei patris. Septimus ad aduentū ad iudiciū Inde uenturus est iudicare uiuos et mortuos. Et uide pater non est missus sicut alie psone. Et iō eis ꝓpter effcūs missionis plures articuli appropriantur q̄ patri. Item fides de corpe xp̄i et de omnibus sacmentis et de clauibus. et de omnibus huiusmodi includit in articulo qui ē de effcū gracie qui ē scām ecclesiā catholicā. et cetera. Et ideo in niceno simbolo est additū. Confiteor vnum baptisma in remissionē peccatoꝝ. Quidā uero dicunt ꝙ reducit ad articulum de passione. ꝟ pmū ꝓbabilius est. Hoꝝ autem articuloꝝ tres in vnū petrus complexus ē scȝ articulū de vnitate essentie De omnipotentia patris. et de opacōne creacōis ideo ꝗ opus creacōnis ꝓpter potentiā qua iudicat patri appropatur qui ē fons totius diuinitatis et ideo competit petro qui ē caput apostoloꝝ. sicut pater trinitatis. Vnde istū articulū posuit petrus. Credo in deū patrem omnipotentē creatorē celi et terre. Johannes autē posuit articulū de persona filij. Articulū autem de concepcōne et natiuitate coniūxit in vnū Jacobus zebedei. vnde posuit hūc articulū. Conceptus de spū sancto. natus de maria uirgine. Articulū autem de passione posuit andreas. Descensum ad inferos posuit philippus. Resurrectionē posuit thomas ꝗ pmo d xp̄i resurreccōne dubitauit. deinde certificatus p tactū et uisuz credit. Ascensionē posuit bartholomeus. aduentū ad iudiciū matheus. Vnde dixit. Inde uenturus est iudicare uiuos et mortuos. Articulū autez de spūs sancti psona posuit Jacobus alphei. Vnde posuit istum articulum. Credo in spm̄ sanctū. Opus autē grē diuiserūt duo apostoli. nā symon posuit effectū gracie in consecucōne boni scȝ sanctā ecclesiam catholicam sanctoꝝ cōmunionē Judas iacobi quantū ad remocōnem mali posuit scȝ peccatoꝝ remissionē Effectum autē glorie posuit mathias ul' iteꝝ thomas ut quidā dicunt scȝ carnis resurrectionē uitam eternā. qd aūt alij predcōs articulos attribuūt apostolis. ꝟ in hꝰ non ē magna uis. Item scias ꝙ habens fidez informē dicens simbolū non peccat. ꝗ hoc dicit in persona ecclesie. que credit non solū deū. ꝟ ecīā credit in deū. Est enim fides informis et fides formata. fides formata ē fides que p dilcōnem opatur. et hec ē uirtus theoloica et fundamentū edificij spūalis. et est a spū sancto et cū spū sancto. fides aūt informis est fides sine opibus. que ociosa ul' mortua est. sicut dicit iacobus. hec ē autē a spū sancto. ꝟ non cū spū sancto. ut dicaz in timor. De tribus autē fidei simbolis require in simbolū. Item ea que sunt fidei sunt supra intellectū angelicum ut dicam in intellcūs. vnde non procedit bn̄ viue sine fide xp̄i. ut dicam in uita. Et scias ꝙ fides dr magna quatuor modis. scilicet cognicōne constantia. articulorum quantitate. deuotione.

Fidicen inis mas. ge. qui canit in fide siue cum corda. et componit a fidis corda et cano nis. Et [illegible]

Fidicina ne. fe. ge. citharista qui cuȝ [illegible] corrumpit c. fide cantat. Et dicitur a fidicen.

Fidicula le. a fidis corda dr hec fidicula le diuini.

Et fidicula dr quoddā genus tormentoꝝ. scȝ pua
cordula vnde ligabanť manus martiꝝ. Vnde pru
dentius in hympnis. Ignes et fidicule seuiant. Et
tūc dr a fides. qꝛ hoc genē tormenti rei in eculeo
torqūtur ut fides inueniatꝛ. Idem et vngula dicitꝛ
Fidifragus ga gum fidem frangens. Et compo
nitur a fides et frango frangis. Et corripit fra
Fidis is fe ge corda cithare. et dr a findo is ꝫm
hug. uel ꝫm pap. fidis .i. corda. dicta qꝛ sibi fidē
seruet. ne alterius sonos pmitetur. Et corripit fi.
Sed fido fidis producit fi. ut dixi in fides.
Fido is fisus sum ūbū neutropassiuū. Vnde hic
et hec et hoc fidens tis tam nomen q̃ pticipiū. et ꝫm
qꝫ ē nomen compatur. vnde fidenter tius me. et
hec fidentia tie. Fido componitꝛ con fido is confisus.
vn̄ confidens. Et compatur. vn̄ confidenter tius
me aduibiū. et hec confidentia tie. Item componitꝛ
cū dis et dr diffido is diffisus .i. non fidere. Fido cū
suis compositis est neutrum. nec impedit qꝫ est neu
tropassiuū. qꝛ omne neutropassiuū ē spēs neutri
Item fido et eius composita prod hanc sillabā fi
Vnde ouid de arte. diffidet misere ꝯtinus illa sibi
Inuenitꝛ fidit ꝑteritū de findo is. ut fidisti fidit. et
corr fi. Vnde iusus. Fido parit fidit dat q̃z findo fi
dit. Itē fidi gtūs de fidus a ū prod fi. uide eciam
in fides. Et habet fido tria pticipia. scilȝ fidens fi
Fiducia. a fidus dr hec fiducia cie ¶ sus fisurus
et ē fiducia in bonis rebus et in malis. ȝ sepius
in bonis rebus. et inde hic et hec fiducialis et hoc le.
et inde fiducialiter aduibiū. et hec fiducialitas atis
Item a fiducia fiduciarius ria riū .i. fidus. Itē fi
ducia ē cū res aliqua sumende pecunie gracia uel
mancipatur uel in iure creditur. et hinc fiduciari
us dr possessor. uel qui rem aliam fiduciatim ac
Fiducio. a fiducia ¶ cipit .i. in fiducia et tutela
dr fiducio as ūbū actm .i. fiduciā ꝑstare. qd uul
gariter solet dici affidare. Et componitꝛ affiducio
as ad aliquā fiduciā et securitatē dare. Item con
fiducio cias .i. simul fiduciā dare. Diffiducio cias
Defiducio as. Effiducio as. Infiducio as .i. impig
norare publicare. diffidare. Fiducio actm ē cū om
Fidus. a findo is dr fi ¶ nibus suis compositis
dus a um .i. fisus. ȝ non ē in usu. Et componitꝛ
bifidus a ū. trifidus a ū. multifidus a ū. quadri
fidus a ū. quod est fisum in duas uel tres uel q̄
tuor uel multas ptes. Et cor omnes tres sillabas.
bifidus trifidus. Item fidus ꝑt deriuari a fido is.
et dr fidus et qui fidit et in quo quis fidit. et dr
fidus amicus. fidelis famulus. Et compatur fidi
or issimus. vnde fide dius me aduibiū. Fidus com
ponitꝛ infidus a ū .i. non fidus. Et pfidus a ū. et
prod fi. Vnde luc. Infidus pmis ducibus dubius
qꝫ pon. Item infidus ꝑt cōponi ex in et fides. et
tūc cor fi. Vn̄ uigilius in quod bello. Infida me
celeri facta tulisse mora. silr dic de pfidus et simi
libus qꝛ si componitꝛ a fidus prod pmā. ut perfi
dus .i. ualde fidus. sicut ꝑpulcher .i. ualde pulcher
Si autē componatur a fides cor fi. Vnde quidaȝ
Perfidus est nequā. pfidus corde fidelis. Itē Non
caret ille fide cui mentis gracia fide.
Figmen. a fingo gis dr hoc figmen inis .i. figmē
tū. et hinc hoc figmentū ti compō. inuentio. vnde
figmentatus a ū .i. fictus. et figmento as .i. fingē
Figmentum in figmen uide. ¶ simulare
Figo gis xi xū .i. immittere. inferre. Fortiter uel
stabiliter imponē. Et componitꝛ cū ad et dr affi

go gis xi xū .i. figere ad. et mutatur d in f. Item
cū con et dr configo gis fixi xū. Item cū crux et
dr crucifigo gis xi xū .i. figere cruci. Item cōponi
tur cū dis et dr diffigo gis xi xū .i. diūsis modis
figere. uel a fixura remouere. Iteȝ cū de ut defigo
gis xi fixum .i. deorsum uel ualde figere. uel a fix
ura remouere. Item cū ex et dr effigo gis. Item
cū in et dr infigo gis Item cū p̄ et dr p̄figo gis.
ante uel ab anteriori pte figere. Et cū p et dr pfi
go gis .i. pfecte figere. Item cū re et dr refigo gis
iterꝫ figere uel retro. quasi a fixura remouere. Et
cū sub et dr suffigo gis. ab inferiori pte figere. et
mutatur b in f. Et cū trans et dr transfigo gis .i.
ultra usqꝫ ad aliā ptem figere et pforare. Figo et
omnia eius composita sunt actiua. Et faciūt p̄te
ritū in xi et supinū in xū. Et prod hanc sillabam
fi. Ouid epy. Figitꝛ in iusso nrā sagitta loco. Item
in aurora. Fige cor in celis ut non elacō regnet. et
facit figo fixū ad differentiam de fingo fingis xi
Figulina ne ē fornax in ¶ quod facit fictum
quo figuli coquunt uasa terrea.
Figulus li .i. ollarius. luti compositor. qui lutū
confingit et redigit in aliquā formā. Et dr a fin
go gis. Et dicitur figulus quasi fingens lutuȝ. uel
fictor luti. Et corripit penultimam.
Figura re dr a fingo gis. et est figurā hominis
forma nature. Vnde figuratus ta tum. et figuro
as. Et hinc ūbalia. Figuro componitꝛ configuro as
.i. simul figurare. Diffiguro as .i. diūsis modis fi
gurare. uel figurā auferre. Defiguro ras .i. ualde fi
gurare uel diffigurare uel figurā auferre p̄figuro as
an̄ figurare p̄sigre. Transfiguro as .i. transformare
scȝ uel in aliā figurā mutare. Figuro as actm ē cū
omnibus suis compositis. Et prod gu. Et scias qꝫ
figura ē in gramatica ex eodem uel diūso ꝯueni
ens quedā dispō dcōnis. Tres autem sunt figure
scȝ simplex. composita. et decomposita. De hoc dic
tū ē sup̄ in tercia pte in c de figura nominis. Itē
de figuris allothece dictū est in quarta pte. Item
scias qꝫ figurate loqui ē cū vnū dicimus et aliud
Filatista. a filū dr hic ¶ intelligimus. uide in leo
et hec filatista te. qui uel que pro mercede filat.
Filadelphia phie ciuitas arabie. ¶ in suo loco
Filantropos genus herbe. De hoc uide in ph
Filateriū. Filaxe quod est seruare componitur
cum thorach quod ē lex Inde hoc filateriū rij scȝ
membrānula. uel breuicellus in quo erat scripta lex
et seruabatur quā deferebant ante frontē uel pec
tus. ut sic uiderentꝛ religiosi. ȝ hoc non fiebat nisi
causa iactantie et uanitatis. vnde et sepe inuenitꝛ
ꝓ uanitate. hinc illud euangelij. Dilatant filate
ria sua et magnificant fimbrias. Alij dicūt qꝫ cō
ponitꝛ a filo. qꝛ p filū pendens a fronte uel pectore
Filaxe grece latine dr seruare. ¶ re agitatur
vnde hoc filaxa e uas ubi aliquid reconditꝛ et serua
tur. hoc fuit a pncipio. ȝ postea filaxe in usuȝ vi
ni tn̄sierūt. et a filaxe trahitꝛ filaxo as .i. seruare
File grece latine dicitur mulier.
Filiatio in filialis exponitur.
Filialis. A filius uel filia dr hic et hec filialis et hoc
le. pnl prod. res filij uel filie. uel ptinens ad filium
uel filiā. vnde filialiter aduibiū. et hec filialitas tatis
uel filiacō onis in eodem sensu. scȝ ꝓprietas q̄ dr
Filiaster. a filius dr hic filiaster tri. qui ¶ filius
filiā habet. uel potius ꝓuignus. vn̄ hec filiastra p̄
Filiatus ta tum .i. curuatus. A filū di ¶ uigna

citur. quia filum cito curuatur. et prod' penultim̄

Filica ce cōmunis generis. i. curialis. Et dicit᷑ a filicarium rij locus ubi ¶ File quod est mulier filix abundat et dicitur a filix cis.

Filicetū ti ubi filix abūdat. a filix dr̄. et pd̄ ce

Filiceus cea ceū de filice exn̄s. ul' ad filicē per

Filiolus dr̄ a filius. et ē ¶ tinens. Et dr̄ a filix

Filiolus puus filius ul' quem de sacro fonte leua mus. Item a filia dr̄ h̄ filiola. i. pua filia. uel quā de sacro fonte extrahim9. Et cor̄ o de h̄ inferius

Filippensis in filippus exponitur. ¶ Recia uide

Filippis. urbs macedonie. secundum papiam.

Filippus pi interpretatur amator equoꝝ. filos eniȝ grece latine dr̄ amor. et componit᷑ cū ypos quod ē equus. Inde philippus amator equoꝝ. ul' filippus interp̄tatur os lampadis. qr lumen inuē tū pdicauit nathanaeli. ul' interp̄tatur os lampa dis ꝓpter suā luculentā p̄dicacōnem. Dicit᷑ eciam os manuū ꝓpter assiduaȝ opacōnem. Philippus eciā dcūs ē pater alexandri putatiuus. Vnde et philippi oꝝ dicti sunt campi thessalici in quibus regnauit. Vnde lucanus. Et mutina lentos p̄nos fecere philippos. Et bizancij in quibus erat scrip ta illius ymago. Vnde orač. Retulit acceptos re gale numisma filippos. Vnde philippensis. ad phi lippenses scribit paulus. Et scribit᷑ p vnū l cū cor ripiat fi. et p geminū p. Et p̄t scribi in pma silla

Filius quasi famulus ¶ ba p f latinū ul' p ph a familia. vnde hec filia lie. Et desinit dtūs et ab ltūs in abus. ut filia filiabus ad drām masculini et dnr̄ filij et filie a familia. qr pmi exn̄t in ordi ne nascentiū. familia eniȝ incipit a patre et termi natur in tritauo. Sed stirps ex longa generis sig ficacōne uocatur. Quidā uo dicunt ꝙ filius dr̄ a filos quod ē amor. qr sit amor patris ul' matris ul' dr̄ a filo genācōnis. Est eniȝ filū genācōnis ꝓ cedendi in posteris. Sȝ ubi deest filius frangitur filū genācōnis. nec ultra ꝓcedere p̄t. Secundum uo aug̃. filius dr̄ quia fit ut ille. i. ut pater. ſ3 po tius ē ethymologia ꝙ compō. Et conuenit xp̄e fi lio dei. qr p omnia ē similis patri. ¶ Et nota ꝙ quadriptitus ē ordo filioꝝ. scȝ vnigenitus. primo genitus medius nouissimus. Primogenitus dicit᷑ ante quē nullus. Vnigenitus post quem nullus Medius inter oms̄. Nouissimus post oms̄. Idem est et minimus. a monade. Nouissimus autē qa nouus. Nam ceteri p̄cedendo antiquiores existunt Item quatuor modis dnr̄ filij abrae iudei. Imita cōne. ut ipsius abrae fidem imitantes ex gentibȝ Adopcōne. et p̄t adoptari quilibet tam masculus ꝙ femina. dūmodo sit minoris etatis patre adop tiuo. ita ꝙ filius naturał eius esse possit. Doctri na sicut aplūs appellat eos filios quibus euāge liū p̄dicauit. Item dnr̄ filij liberi. qr sicut seruus ē in potestate dn̄i. sic filius ē in potestate pr̄is. Et inde eciam ipso filio fit emancipacō. ut sit liber a patre sicut seruo manumissio. ul' dnr̄ liberi. qr ex libero sint matrimonio orti. Naȝ filij ex libero et ancilla seruilis condicōnis sunt. semp eniȝ qui nas citur deteriorem pntis statū sumit. A filius autē dr̄ filio as filiū facere parē. Et componitur et dr̄ filiusfamilie. ul' familias familiaꝝ. Et sunt filij fa miliarū ul' familias filij nobiliū. qr olim non nu merabant᷑ nisi familie nobiliū. ul' filijfamiliarū dnr̄ liberi. Et est familias genitiuus grecus cum dicitur filiusfamilias. Et acuitur in fine familia.

Filiusfamilias in filius exponitur.

Filiussaltus dr̄ dauid in ij reg̃ xxj c. ubi sic dr̄ Terciū ꝙ fuit bellū ingob contra philisteos. in q̃ pcussit a deo datus filiussaltus polimitarius beth leemites goliath getheū. ubi in historijs magister dicit. Hijs quatuor nominibus exprimit᷑ dauid Et dicit᷑ a deo datus. qr ad liberacōnē isrl' datus ē a deo in regem. filiussaltus. qr de pascuis et sal tu assumptus est. Polimitarius. qr de genere be seleel polimitarij fuit mater eius. ul' quia multis modis āpliauit cultū dn̄i. Bethleemites dr̄ a pria

Filix. a filū dr̄ h̄ filix cis quedā herba. qr folia eius quasi fila sunt. ul' dr̄ a findo. ul' a singulari tate filioꝝ quasi fenix. Arabes eniȝ singularitate ... fenicem uocant. Et corr̄ pnl' in gt̄o. Vnde uirgilius. ... Et filicē carnis in uitē pascit aratrix in ij georg̃. Et cor̄ pnl'. Et co

Filocalus li. i. amator boni. Et cor̄ pnl'. Et est ponit᷑ a filos quod ē amor et calon bonū. Et est cōmunis generis sicut et philosophus.

Filocopus. filos componit᷑ cū copos quod est labor. ul' opos quod ē uisio et dr̄ h̄ filocopus pi. i. amator iactantie. qui uult ut labor suus appa reat. propter uanam gloriam. et cor̄ penultimam

Filogeus. filos componit᷑ cū ge quod ē terra et dr̄ h̄ filogeus gei quartus equus solis qi amans terram uidetur eniȝ sol amare terram. cū post no nā declinat ad eā. tūc eniȝ ad occasum tendit. Et

Filomena auis lucinia interp̄tatur ¶ prod' pnl' canens dulciter. eo ꝙ dulciter cantat. et prod' pnl'

Filon grece latine dicitur folium.

Filos grece latine dr̄ amor. Et accentuat᷑ ultima Et componitur cū argiros quod ē argentū ul' de narius et dr̄ filargirus a ū. auarus. i. amator pecu nie. Inde filargira re. i. amor pecunie auaricia. et hinc filargicus ca cū auarus amator pecunie. Item dicit᷑ filos componit᷑ cū calon quod ē bonuȝ et dicit᷑ filocalus li. i. amator boni. vnde h̄ filocalia lie. i. ¶ amor boni

Filosophus. filos componit᷑ cū sophia quod est sapientia. et dr̄ h̄ et h̄ phūs phi. i. amator sapientie. vnde h̄ philosophia ē amor sapientie. et hinc philosophicus ca cū. et philoso phor aris. i. studere filosophiā ul' docere phiām. ul' tractare eam ul' morem philosophi sequi. Et p̄t dici ūbū morale ul' ymitatiuū. Et format᷑ ab hoc ablto filosopho. o mutata in or. Et nota ꝙ filosophus ꝓprie dr̄ qui humanaꝝ et diuinarū reꝝ scientiā habet. et omnē bene uiuendi trami tem tenet. Et fertur h̄ nomen pmū esse exortū a pitagora. Nā greci ueteres cū ante sophos uel so phistas. i. sapientes ul' doctores sapientie semet ipsos iactantius nomiarent. Iste interrogatus q̃d ꝓfiteretur. uerecūdo nomine phm̄. i. amatorem sa pientie se esse respondit. qr sapientē profiteri ar rogantissimū uidebatur. Ita deinceps postea pos teris placuit ut quantalibȝ de rebus ad sapientiā ptinentibus doctrina quisqȝ ul' sibi ul' alijs uideret᷑ excellere. non nisi phūs uocaret᷑. Et nota ꝙ filo sophus idem ē quod sapiens. et filosophia idem ē quod sophia. ul' sapientia ul' sapienter. ul' filo sophice loqns. q̃uis interp̄tacō aliud uideat᷑ so nare. quod fuit factū a pictagora. ut diximus. Et scias ꝙ philosophie tres sunt sp̄es. phisica. ethi ca logica. Et ē filosophia meditacō mortis. quod magis cōuenit xp̄ianis. qui seculi ambicōne cal cata similitudine future patrie viuūt. Vel ut dic aristotil' in li de regimine reg̃. Philosophia nichil

aliud est q abstinentia uictoria concupiscibilium
In iob autē c xxviij dr. Ecce timor dñi ipsa ē sa
pientia. et recedere a malo intelligentia. Vide in
terra. et in noctua. et in siliqua. Et scias q aristo
tiles in tercio thop dicit. Aliqñ autē meliora nec
etiam magis eligenda sunt. neque meliora neces
sario et magis eligenda phari melius q ditari. ß
magis eligendum indigenti necessarijs.
Filtrum. a filū dr hoc filtrum tri. q ex filis .i. pilis ani
maliū fiat. vñ filtratus a ū. filtrum eciā dr quedā
herba uenenifera. vnde et sepe inuenit pro uene
Filum. a filon dr. ul filū dr qsi [...]no acutissimo
pilū. quia ex pilis animaliū fiat. A filū dr filo as
filū a colo p quandā extenuacōnem deducere. Et
Fimarius fimarij homo ul equus q [...] prod fi
portat fimum. Et dicitur a fimus.
Fimbria. a findo dis dr hec fimbria brie .i. extre
mitas uestis. Supsticiosi eniz magistri in fimbis
que in quatuor angulis palliorū pendebant acu
tissimas spinas ligabant. ut eaz aculeis pungen
tur. et ex hac cōmotione traherentur ad officia
dei. vnde fimbriatus ta tū .i. fimbrijs ornatus. et
Fimus mi mas [...] fimbrio as fimbrias aptare
gen dicitur a fio fis. et ē fimus stercus quod per
agros iacitur. quod uulgo letamen dr. q suo nu
trimento leta faciat arua et reddat piguia. Et dr
fimus. q fiat mus .i. terra ul stercus. ul dr fimus
q fit imus. q cū spargit in agro occultatur sub
terra. Et ē ethimologia. Et cor pmam. ß fimus
ubū eam prod. Vnde quidā. Fetat ubiq fimus ui
Findo is di fissum .i. scin[...] ciosi corpore fimus
dere. vnde ubalia. Findo componit affindo is mu
tata d in f .i. ualde ul iuxta findere. Item confin
do confidis confidi dere confissum .i. simul findere
Item diffindo dis diffidi diffissum .i. diuisis mod
ul in diuisas ptes findere. ul findendo īmittē. Itez
pfindo dis di sum .i. ualde ul pfecte findere. Item
profindo dis di profissum .i. procul findere. Item.
pfindo dis di pfissuz .i. ante findere. Item refindo
dis di refissum .i. iterū findere Item suffindo dis di
suffissum .i. latenter ul pauz ul subtus ul post fin
dere. Item transfindo dis di transfissum .i. ult fin
dere. Findo et omnia ab eo composita sunt actia
Et faciūt pteritū in di sine n. et supinū in suz ge
minato s. Et omnia corr hanc sillabā fi in pteri
to. ut diffidi confidi pfidi 7c. Sed fido dis dit p
ducit fi. Vnde quidam. Fido parit fidit. dat quoq
findo fidit. Vnde uirgilius in viij. Diffidit ac multa
Finees interptatur [...] porrectū extendit arena
oris parcens. Transfixit enim pugione zambri cum
scorto madianite. Et dñi furorem placauit ut p
ceret. Finees frater ofni os mutū interptatur. quo
figurat ueteris sacerdotij et doctrine silentiū. et a
Fingo gis xi ctū fingere .i. orna [...] cuit ultima
re. componē. facere. formare. plasmare. excogitare
componē quod uerū non ē .i. simulare. Item inue
nit fingo gis .i. nitidare. extergere. Fingo compo
nit confingo xi ctū .i. simul fingere ul dissimula
re. Item defingo gis .i. ualde fingere. ul diffingē.
Item effingo gis expresse fingere. mutato x in f
Fingo et omnia eius composita sunt actiua. et ō
nia faciūt pteritū in xi. et sup in ctū. Itē omnia
abijciūt n in sup. qd habent in pñti et in pterito
Finio nis iui itū ire .i. terminare. consummare
pficere. et dr a finis. Et componit diffinio is. Et
transit s in f .i. diuisis mod finire determinare. oñ

dere quid sit ul quale ul quantū. Vnde hec diffini
cō onis dr terminus demonstrans quid ē esse rei
Item componit definio is it. ualde finire. vñ defi
nitus ta tū. Actuū ij. Definito consilio. Item pre
finio ante finire. pfigere pstatuere. pdestinare. fi
nio et eius composita omnia sunt actiua. et prod
Finis. a fune dr hic ul hec finis [...] hanc sillabā fi
generis incerti. q agri funiculis sunt diuisi. Vnde
propheta. funes ceciderunt michi in pclaris. mensu
raz eni linee .i. terraz pticōne tendunt. ut dimen
sionis equitas teneatur. Et scias q finis dr tmi
nus consummacō mors patria. vnde hic et hec fina
lis et hoc le. Vnde finaliter adūbiū. finis componi
tur affinis confinis. Et prod fi. Et nota q ē finis
consumans. et ē finis consumens. Vnde ūsus. Fi
nis consumens et consummacō finis. In eo q cō
summat siue pficit habz se ad modū maris. In eo
q consumit habet se ad modū femine. vnde con
uenienter ē incerti generis .i. masculini ul feminini
ni. Item ab hoc dcō fini addita tas. fit hec finitas pe
Finitimus ma mum .i. pro [...] nultima correpta
Finitiuus a ū [...] pinquus vicinus. Et dr a finis
Finitus. a finio is [...] pnl prod in finitus uide
dr finitus ta tū. vñ finitus tiua tiuum quod finit
uel finit. Et componit infinitus ta tū .i. non fini
tus. cuius mensura finē non habet. et infinitiuus
ua uū .i. non finitiuus. Et hinc quidā modus ūbi
dr hic infinitus. et hoc infinitū. et hic infinitiuus. et hoc
infinitiuū. uide in iij pte ubi egi de uerbis impso
Fio fis fit. factus sum .i. incipere es [...] nalibus.
Fio. de non esse transire ad esse. quod eni fit non ē.
et quod ē non fit. Et ē neutropassiuū quantū ad
uocem. neutrpassiuū quantū ad significacōnem.
Et deberet habere tria pticipia. scz fiens factus et
facturus. Sed fiens non ē in usu hac racōne. Naz
hoc ūbum fio ē quasi passiuū huius ūbi facio. sed
omne passiuū caret participio pñtis tempis. et iō
fiens non ē in usu. licet fuerit in antiquoruz usu
Item fio deberet habere facturus participiū futu
ri tempis. ß q esset conscidentia inter pticipium
huius ūbi facio quod ē facturus. Ideo fio habet
futurus pticipiū futuri tempis. et nunq facturus
Et componit fio cū omnibus eisdē dcōnibus cū
quibus componit facio. ita ut suā lrāturā nō mu
tet. ut benefacio. et benefio. malefacō et malefio
satisfacio et satisfio. calefacio et calefio. tepefacio
et tepefio. expgefacio et expgefio. nichilifacio et
nichilifio. Et sunt loco passiuoz ad illa. Item fio
componit cū con et transit ad actiuā significacō
nem. et dr confio is iui itū .i. efficere. Accipit tū
confire in passiua significacōne. scz p effici. Item
defio is iui ire .i. delinquere ul deesse defectū pati
Itē cū sub et dr suffio is iui itū ire .i. suffumigare
uel administrare. fio ē neutz et composita ab eo
que non mutant lrāturam illius omnia sunt neu
tra. et habent accentus sup eandem sillabā super
quā et simplex. Juxta regulā hanc. Quotiens fio
ul facio componit ita ut non mutet lrātuā sim
plicis sup eandem sillabā ē accentus in composi
to sup quā ē in simplici. Que uero componūtur
a fio ita ut mutent lrāturam sui simplicis et ac
centus mutant. et actiua sunt. pter defio p defi
cere quod ē neutz. Et nota q fio fiebaz prod .i.
puram ubicūq non habet r cū omnibus suis cō
positis. qñ significat passionē. nā si r sequit ad e
breuiat i ante e. ut fierem et fieri. Et ideo ut dic

uarro. fio fis prod fi. q̄ ē passiuū de facio. vnde
q̄ passiuū parificatur actiuo. ideo fio prod pma̅
ut tempe saltem parificet᷑. ut quod amisit in sil
labis recupet in tempibus. facetus. Nunq̄ spina
nocens fiet odorosa. Et ut dicit pap. fio fis factus
sum. quarte coniug̃ prod pnl' in omni dissillaba.
licet uocalis ante uocalem. ut fio fiam. Ind com

Firmaculū li. penultima coř ¶ ponit᷑ suffio.
quo aliquid firmatur. a firmo firmas.

Firmamentū ti d̕r a firmo mas. q̄ sit firmum.
nec casui subiacens. Et scias q̄ celū firmamentū
factū ē secūda die. et ꝑ quosdā ē de qu̅ita essentia

Firmus. a formon quod ē calor d̕r firmus ma
mū quasi cū calore. Et compatur firmior simus
vnde firme mius me adūbiū. et firmiter eciā d̕r.
et hec firmitas tatis. et h̕ firmitudo dinis. ul' a fir
mus d̕r firmo as aui. vn̄ h̕ firmatoriū quo aliq̄d
firmat᷑. et firmaculū ꝑ eodem. firmo componitur
affirmo as. confirmo mas. Infirmo as debilitare
falsificare. eneruare. Offirmo as mutato b in f. ꝓ
uibiorum xxi. Vir impius ꝓcaciter offirmat uultū
suū. firmo mas actm̄ est cū omnibus suis compo
sitis. Et scias q̄ firmus ex natura dicitur. ualens
uero ex preopiis uiribus. ut athleta.

Fiscalis in fiscus exponitur.

Fiscella. a fiscina d̕r h̕ fiscella le dimi. pua fisci
na. et h̕ fiscellus li. i. mollis casei appetitor.

Fiscina. a findo is d̕r h̕ fiscina ne. i. uas ul' cor
bulus ex iuncis ul' vimine factus. in quo fit case
us. Et coř pnl'. Vnde uirgil'. Nunc facilis rubea con
¶ texitur fiscina uirga

Fiscinula le diminuti.
uum parua fiscina. Et corripit penultimam.

Fiscus ci mas ge. i. saccus. bursa regis ubi pu
blicus census reponit᷑. Ponit᷑ tamen qn̄q3 ꝓ quo
libet sacco. et inde h̕ et h̕ fiscalis et h̕ le lis. i. red
ditus regalis. omnia enim publica dn̄icalia fiscalia
dn̄r. Et nota q̄ fiscus deriuat᷑ a fico ꝓpter uber
tatem que ē ibi maior q̄ in alijs saccis. sicut illa
arbor ē uberior q̄ alie. Et ut dicit aug̃ contra a
uaros. Quod nō accipit xpūs accipit fiscus. A fis
cus d̕r fisco cas caui care. i. publicare. ad fiscū re
ducere. in fisco reponē. Et componit᷑ confisco as
. i. simul fiscare. infisco cas. fisco actm̄ ē cū omni
¶ bus suis compositis

Fisiculatus. a fisis quod
ē natura d̕r fisiculatus ta tū. i. naturale. et fisicu
lo las. i. diuinare ul' pronūciare. vnde fisiculatus
¶ ta tū diuinatus ul' ꝓnūciatus

Fisicus. a fisis
quod ē natura d̕r fisicus ca cū. i. naturalis. et hec
fisica pro quadā arte que de rerum naturis tractat
quasi scientia de naturis. et hinc fisicus ca cū qui
de arte illa tractat. ul' quod ptinet ad illā artem.
ut fisicus liber. et h̕ fisicus ci. et h̕ fisica ce qui ul'
¶ que tractat artē illā

Fisiologus. fisis grece la
tine d̕r natura. Et componit᷑ cū logos quod ē u̅
mo ul' racō et dicit᷑ hic fisiologus gi. qui loquit᷑
ul' tractat de naturis rerum. Et corripit lo.

Fisis grece latine natura.

Fissilis. a findo dis d̕r h̕ et h̕ fissilis et h̕ le. q̄d
facile findi ul' frangi p̄t. Et corripit penultimam

Fissus a um deriuat᷑ a findo dis di fissum. vn̄
h̕ fissura re. i. scissura. Et scribit᷑ ꝑ gemnū s3 fisus a
ū a fido is si sū scribit᷑ ꝑ vnū s. ꝓd tamen pma̅
Vnde uisus. A fido fisum. s3 findo dat tibi fissum.

Fistula. a fos quod ē uox et stolon quod est
missio d̕r h̕ fistula le. instrumentū ad canendum
ex canulis compactū. Et d̕r sic q̄ uocem ul' aerē
emittit. Vnde quidā. fistula dulce canit uolucrē
dū decipit auceps. vnde et fistula d̕r aqueductus
ul' meatus. q̄ aquā fundat et emittit. sicut fistu
la instrumentū uoces. Et a fistula fistulor laris
. i. sibilare. ul' cū fistula canere. fistula eciā dicit᷑
quedā infirmitas. Vnde fistulatus ta tū. et fistu
losus sa sum. qui illā patit᷑ infirmitatem. Vnd ui
sus. fistula dulce canit. est morbus fistula durus.
fistula eciā d̕r aroma siue arbor aromatica. Canti
corum iiij. fistula et cinamomū cū vniuersis lignis li
¶ bani

Fisus sa sum. a fido dis. uide in nisus.

Fitius in fiton uide.

Fiton onis mas ge. fuit quidā serpens creatus
a terra quem apollo in pnaso monte interfecit.
Et interpretatur fiton consulare. ul' dubitacō. a u̅
bo greco scil3 fito quod ē quero. hinc fiton dubi
tacō d̕r. quem apollo interfecit. q̄ sapientia dubi
tacōnem absoluit. Et hinc ipse apollo dictus est fi
ton. ul' fitius. et hinc fitia fitiorum dicti sunt ludi.
ul' festa facta in honore apollinis ꝓpter uictoriā
quā habuit de fitone. et a fiton fitius a ū. ul' fite
us tea teū. i. apollineus. ul' a fitone serpente pūt
deriuari. Item fiton. i. diuinator. In fitonicus uide

Fitonicus. a fitone apolline d̕r fitonicus ca cū
et hinc fiton onis. et h̕ fitonissa se diuinator uel
incantator. plenus fitonico spū. et diuinatrix uel
incātatrix. fitonico spū plena. quiā apollo autor
fuit diuinacōnis Et corripit penultimā fitonicus

Fitonissa in fitonicus uide.

Fixula. a figo gis d̕r h̕ fixula le. i. fibula q̄ ad
¶ firmandū palliū infigitur

Fixus. a figo gis
xi xū. ul' a fingor eris d̕r fixus a um ꝑ x. Inue
nitur fissus sa sum a findor eris. Et scribitur per
geminū s. Vnde uisus. A figor fixus. a findor fit
¶ tibi fissus.

Flabellū li. i. muscariū. sc3 quo
muscas abigimus. et flatū facimus. et d̕r a
¶ flabrum

Flabrum flabri id est uentus ul' fla
tus uenti. Et dicitur a flo as.

Flacceo ces cui. i. marcere. vnde h̕ flaccor coris
. i. marcor. et h̕ et h̕ et h̕ flaccens tis pticipium. i.
marcens. vnde ꝑ translacōnem flaccentes dicuntur
qui in peccatis et iniquitatibus marcent et pseue
rant. Et q̄ quod marcet exiccatur et arescit. ideo
eciā qn̄q3 ponitur flaccere ꝓ arere. Vnde ysa xix
Erunt irrigua eius flaccentia. i. arentia.

Flaccor oris in flacceo ces est.

Flaccus ca cum id est marcidus. a flacceo ces.

Flagellum in flagrum uide.

Flagitiū. a flagito tas d̕r h̕ flagitium tij. i. dede
cus. peccatū. et flagitiosus sa sum. uiciosus. libidi
nosus. turpis. non dicendus. criminosus. sic dcūs
q̄ frequenter flagitet et appetit libidinem. ul' no
ceat sibi. Et compatur. vnde flagitiose sius sime
adūbiū. et flagitiositas tatis. Que differentia sit
inter flagitiū et facinus dictum est in facinus.

Flagito tas taui a flo as d̕r. et est flagitare ex
postulare. querē. rogare. petere. cū clamore poscē
vnde et flagito d̕r quasi flatū gero ul' ago. et est
ethymologia. flagito componit᷑ efflagito tas id
ē ualde flagitare. Et ē actm̄ cū omnibus suis com
positis. Et exigit duos diūsos accusatōs post se
Et coř gi. Que autē uba regunt duos diūsos ac
cusatiuos dictum est in doceo doces.

Flagro gras in flagrum exponitur

Flagrum. a flo as d̕r h̕ flagrum gri. Et inde h̕ flagel
lū li dimi. Et sunt flagra ul' flagella uigule. ul' po

tius ꝓpe summe ptes ligaꝝ. qꝛ cū flatu et crepitu
in corpe sonant. ul' summe ptes arboꝝ dicūtur fla
gella. qꝛ crebros uentoꝝ flatus sustinent. Eadē ra
cōne dñr et flagra. Itez qꝛ flagꝝ pcutit et urit dꝛ
flagꝝ qñoq3 uberacō quandoq3 arbor. vnde flagro
as aui. i. estuare feruere ardere. ꝭ fragro ras. i. re
dolere. p r in utraq3 sillaba. Vñ usus. fla facit ar
Flama me dicit ¶ dorem. ꝭ fra largit̃ odorem
a flo as. qꝛ flatu excitetur. ul' dꝛ a fos quod ē ig
nis. qꝛ autē dꝛ. flama q̄i fos late means eth̄ est.
Flamasco cis in flamesco exponitur.
Flamen. a filū dꝛ hoc flamen inis. i. sacerdos io
uis quasi filamen. qꝛ reliquias a collo p fila pen
dentes portet. ul' dꝛ a filo. qꝛ quicūq3 erat sacdos
in signū sacerdotij deferebat almuciū. Sed ingru
ente calore cū ex caloris nimietate nō posset illō
deferre religabat sibi capillos quodā filo. ul' floc
culū lane filo in uitice ligatū deferebat in signum
sacerdotij. et tunc ē mas ge. Item a flo as p̄t deri
uari h̄ flamen inis. i. flatus. et hinc flamineus a ū
Flameo. a flamo mas dꝛ flameo es ui. i. flamā
Flameolū li di. ¶ emittere ul' calere ul' ardere
minutiuū. paruum flameum. Prudentius de fico
machia. flameolum strophiū dyadema monile.
Flamesco cis inchoatiū. et format̃ a flameo es
addita co. Vnde in hympno flamescat igne cari
tas. Quidā tamen pnūciant flamascat quod est
inchoatiuū huius ubi flamo as. ut sit sensus. fla
mascat. i. incipiat flamare. i. incendere. Sed hug̃
dicit. qꝛ debet esse inchoatiuum a flameo.
Flameū. A flama dꝛ h̄ flameū mei mitra siue
infula nuptiaꝝ tenuis et rubea qua utebant̃ nu
bentes ad designandū pudoris lesionem opientes
uultū cum ea. Vnde lucanus in secundo. Lutea di
missos uelarunt flamea uultos. ¶ a flamen
Flameus ei mas ge. i. pminister sacroꝝ. Et dꝛ
Flamita te. i. sacerdotissa. et dicitur a flamen.
Flamiger. a ū. i. gerens flamā. pnl' cor. et cōpo
Flaminiū nij neu ge. ¶ nit̃ a flama et gero ris
i. sacerdotium ul' officiū flamis. et dicit̃ a flamē
Flamo mas. i. incendē. A flama dr. Et compo
nit̃ inflamo as. i. incendere. Et ē neutꝝ cū omni
bus suis compositis. licet quandoq3 inueniat̃ ab
solute positum pro flamare uel resplendere.
Flamula le dimi. pua flama. Et cor penulūaz
Flatilis. a flo as dꝛ h̄ et h̄ flatilis. et h̄ le. facil'
ad flandū. vñ flatiliter adūbiū. et h̄ flatilitas tis.
Flaueo ues ui. i. esse ul' fi ¶ et cor pnl' flatilis
eri flauū. vnde flauesco cis incho. Et pō fla. vñ
uigil' in buc. Molli paulatim flauescit tempus a
Flauus. a flaueo ues flauus ua uū. i. ¶ rista
albus ul' rubeus. Sed ꝓpe flauus est qui uulgo
dꝛ blandus. flaui sunt anglici theutonici flandrē
ses. Item flaua ē arena. flaua ē spica cū est matu
ra. flauus compatur flauior issimus. Vnde flaue
uius me adūbiū. et h̄ flauedo dinis. Et ut dꝛ in g̃
cismo. flauus ē crinis. ꝭ fuluū metalli. Vnde dic
Dic apte flauum crinem. fuluum q3 metallum
Flebilis penultima correpta in fleo es est.
Flecto tis xi xū. i. curuare. cassare mutare. vñ
hec flexura re. et h̄ flexus us ui. flecto componi
tur conflecto tis. circūflecto tis. de vno loco ad a
liū ul' deorsum flectere. Inflecto tis. i. ualde uel in
tro ul' intus flectere. Reflecto tis. flecto actiuū ē
et composita ab eo omnia sunt actiua. et faciunt
Flegeton tis. mas ¶ pteritū in xi. et sup̄ in xū
ge fluuius infernalis totus ardens. a fos quod ē
ignis. ul' flegi quod ē inflamans et totus. vñ fle
Flegi. i. inflamans. ¶ getonteus tea teū
Flegma atis ge neu. vnus de quatuor pnapali
bus humoribus humani corpis. sic dictuz. qa sit
frigidū. Greci eniz rigorem flegmonē dicūt. vnde
flegmaticus ca cū in quo dñatur flegma. et quod
confert et efficit et genat flegma. et quod ptinet
ad flegma. et quod pcedit et puenit ex flegma
te. et flegmatiso sas. i. flegmate abundare. ul' fleg
ma eijcere. multū saliuare et expuere. uide in ele
Flegmen inis ge. neu. dr a flegi qd ¶ mentū
ē inflamans. et est flegmen tumor sanguinis. sic
ubi abundant crura sanguine. Itē flegmina sunt
cū in manibus et pedibus callosi sulci sunt.
Fleo es eui etū dꝛ a fluo is. qui enim flet lacri
mis fluit. flere enim ē ubertim lacrimas fundere
quasi fluere. ꝭ plorare ē cū uoce flere. Plangē est
cū lacrimis pectus aut faciem tondere. lugere est
cū aliquibus dictis miserabilibus et habitus mu
tacōne flere. merere est cū silentio dolere. vnd me
rere quasi mente carere. Et lugere quasi luce egē
A fleo es h̄ fletus. et h̄ et h̄ flebilis et h̄ le. et fle
biliter adūbiū. et h̄ flebilitas tatis. Ouid. flebile
pnapiū melior fortuna sequatur. Potest tamen
h̄ proūbiū ad futuꝝ pferri. et tunc dꝛ. melior for
tuna sequetur. fleo componit̃ defleo. Effleo es. i.
ualde flere. Perfleo es. i. pfcē flere. Refleo es. fleo
et eius composita omnia faciūt pteritū in eui et
sup̄ in etū. Et omnia sunt neutra. licet inueniant̃
transitiue constructa cū accusatiuis scꝫ causam de
signantibus. ul' tunc habent illa uerba in se vim
ūboꝝ transitiuoꝝ. vnde inueniunt̃ passiua ab eis
Fletus. a fleo es dꝛ h̄ fletus tus tui. et fletus a
ū pticipiū passiue significacōnis. et componit̃ in
Fleumon est ¶ afletus. i. non fletus. et pō fle
morbus inquietus cum rubore et dolore et tensi
one et duricia. a flegi quod est inflamans.
Fleuus ua vum id est uanus.
Flexibilis. a flecto tis dꝛ h̄ et h̄ flexibilis et h̄
le. quod facile flectitur ul' flecti p̄t. vnde flexibili
ter adūbiū. et hec flexibilitas tatis. et p composi
cōnem h̄ et h̄ inflexibilis et h̄ le. i. nō flexibil'. et
inflexibiliter adūbium. et hec inflexibilitas tatis
Flexuosus. a flecto tis dꝛ flexuosus a uꝫ. plenū
flexu. non rectus. ul' qui nō incedit rcā uia et cō
comparatur. vnde hec flexuositas flexuositatis.
Fligo fligas. in fligo gis exponitur.
Fligo gis xi ctū. et fligo as. in eod sensu. i. cru
ciare dissipare destruere. ꝭ non ē in usu. ꝭ utrūq3
componit̃ affligo gis et affligo as. i. ualde fligē
Et confligo gis. et confligo gas. i. simul fligere ul'
pugnare. Et defligo gis et defligo as. ualde ul' de
orsum fligere uel pugnare. Infligo gis et infligo
gas. Profligo gas. et profligo gis. fligo actiuum
est et composita ab eo que desinūt in o similiter
actiua sunt omnia. preter confligo et defligo que
sunt neutra pro pugnare. Et omnia faciunt pteri
tū in xi. et sup̄ in ctū. Et prod fli. Vnde vindoci
nensis. Hanc afflige fauet huic famulare necat.
Flo as aui atū. i. flatū emittere. vnde h̄ flatus
tus tui. flo componit̃ afflo as. i. flare aliquid ul'
flatu necare ul' interficere. ul' tangere. Itez conflo
as. i. flare ul' fundere auꝝ ul' aliquod metallum
ad faciendū aliquid. et est ūbū fusoꝝ. qꝛ fusores
multa insimul fundunt de vna forma ad aliam.

Ideo hinc tracta ē metaphora ad illos qui res ali
enas mutuo accipiūt et luxuriose consumūt. vñ
et inuenit̄ conflare pro mutuari et ꝓ consumere
nam et qui consumit et qui mutuat̄ de vna for
ma quasi fundit in aliā. Item componit̄ efflo as
.i. extra flare. uł flando emittere. Item inflo as .i.
intus flare uł flatu implere. ꝑflo .i. flare ꝑfecte uł
ualđ Itē sufflo as flo neutꝝ est. et cōposita ab co
Floccifacio cis .i. parꝫ ex ¶ omnia sunt actiua
timare. contemnē. ꝑuipendere. et componit̄ a floc
cus et facio. q2 floccus lane parꝫ ualet et fere nul
Floccipendo dis. a floccus et pen ¶ lius ē ꝑcꝫ
do idem est quod floccifacio. uide in floccifacio.
Floccus. a flo as đ2 ħ floccus ci. ꝑua massa la
ne uł niuis. q2 leuiter flatu interpellat̄ huc et il
luc. vñ flocculus ħ dimi. et flocco as ūbū soli deo
cōueniens. tūc enꝫ deus floccat cū floccando nigit
Flora re. dea florum.
Floralis. a flos deriuat̄ hec flora re. dea florꝫ
vnde ħ et ħ floralis. et ħ le. quod ꝑtinet ad florē
Et pluraliter floralia liū uł lioꝝ festa flore. que
ab antiquis celebrabant̄. Item inuenit̄ ħ et ħ flo
ralis et hoc le quod ꝑtinet ad flores. Et tunc de
riuatur a flos. vnde et floralia dñr tempa florū
Et scias ꝙ huiusmodi nomina festorꝫ in a desi
nentia tantū pluraliter declinata faciūt gtīn in oꝝ
Florariū rij. locus ¶ uł in iū. ut dixi in festū
ubi flores crescunt uł ubi reponunt̄. et đ2 a flos
Floreo es ui đ2 a floro as. et est florere uirere.
resplendere. floridū esse uł fieri. Et componit̄ con
floreo es .i. simul florere. Effloreo es. Refloreo es
.i. iterꝫ florere resplendere. reuirere. Et ab hijs in
choatiua floresco cis. effloresco cis. confloresco re
floresco. floreo es cū omnibus suis compositis est
neutꝝ. Et facit ꝑteritū in rui. Et caret supinis. In
choatiua autē istoꝝ carent ꝑteritis et supinis. et
sunt neutra sicut et alia inchoatiua omnia. Item
floro et floreo et floresco et eoꝝ composita prođ
hanc sillabā flo. Vnde vindocinensis. floreat ille
Floretū ti locus ubi ab ¶ sus ꝓximitatis amor
undant flores. et đ2 a flos oris. Et producit pnł
Floro as aui đ2 a flos. et ē florare flores crea
re. uł floribus spargere implere. Et componit̄ de
floro as. Et est actīn floro cū omnibus suis com
Florulentus a ū plenus ¶ positis. Et prođ flo
floribus. et componitur a flos et lentos quod sig
Florulenti sunt campi ¶ nificat plenitudinem
t prata. Sed floride sunt arbores et herbe.
Flos oris mas ge đ2 a fluo is. Et đ2 flos quasi
fluos. et flores quasi fluores. quia cito fluant. vñ
floreus a ū. de floribus totus exñs. uł floribus
plenus. uł procreandis floribus aptus. et produ
cit primam flores tam nomen ꝙ uerbum.
Flosculus li diminutiuuꝫ ꝑuus flos. et corꝛ pnł
Flucticulus li diminutiuum paruus fluctus.
Fluctiuagus ga gum penultima correpta .i. ua
gans per fluctus. Et componit̄ a fluctus et uagus
Fluctuo. a fluctus deriuat̄ fluctuo as aui are .i.
cōmouere. et ponit̄ ꝓ dubitare. vñ fluctuatus a
ū. fluctuans uł qđ fluctuauit. et ħ fluctuacō onis
Fluidus. a fluo is đ2 fluidus a ū .i. madidus uł
currens. Et comꝑatur. vnđ ħ fluiditas .i. madidi
Fluito as aui .i. fatiscere dissolui ¶ tas decursio
frequenter fluē. uacillare. et ponit̄. pro dubitare
et ē fre de fluo is. Et format̄ a secūda ꝑsona pñ
tis indicatiui modi scꝫ fluis abstracta s et addita

to. ut uult hug̃. Quidā tamen dicūt ꝓbabiliter
ꝙ antiqui dixerūt fluo is xi xū uł fluctū. et eā
fluitū tu. et inde u in o fit fluito as. et ē fluctus
Flumen minis ge neu. a ¶ ipse aquaꝝ motus
fluctus đ2. et ē flumen ipsa aqua decurrens. Sed
fluuius ipse aque decursus. A flumen đ2 flumine
Fluo is xi xū uł fluctū fluē .i. de ¶ us nea neū
currē. ꝙ faciat fluxū ꝓbatur ꝑ hoc ꝑncipiū flux
urus a ū. quod fit ab eo. ꝙ faciat fluctū ꝓbatur
ꝑ hoc nomen ūbale quarte declinacōnis scꝫ fluc
tus tus tui. quod fit ab eo. ¶ Fluo componitur
affluo is. Item confluo is .i. simul fluere. vnde cō
fluus a ū. Item circūfluo is. vnde circūfluus a ū.
Item defluo is .i. deorsum uł cito fluē. decurrē. Et
nota ꝙ defluit quod etate uł uetustate dissolui
tur. ut etas hominis folia arboꝝ. fluit quod na
turaliter decurrit. ut humor aque. fluere autē tri
bus modis dicit̄. humore reꝝ. sanie viuoꝝ. tabe
mortuoꝝ. Item diffluo is .i. diūsis modis uł in di
ūsas ꝑtes fluere. Item effluo is extra fluē. exce
re. ab ex et fluo is. quod componit̄ cū per. et đ2
ꝑfluo is. Heb ij. Ne forte ꝑfluamus. Item influo
influis intro fluere. vnde influus flua uum. Itꝫ in
terfluo interfluis inter aliqua fluere. vñ interflu
us a ū. Item ꝓfluo .i. procul fluere. Itꝫ prefluo
is ante fluere. ꝑcurrere. Item preterfluo is iuxta
fluere. Item ꝑfluo is ꝑfecte fluere. Item refluo is
retro fluere. vnde refluus a um. Item supfluo is
supabundare. vnde supfluus a um. et supflue ad
ūbiū. et hec supfluitas tatis. Fluo et eius compo
sita sūt neu. et faciūt ꝑteritū in xi et sup in xū et
in ctū ꝫ freqntius et usitatius in xū ꝙ i ctū. ꝫ hug
Alij dicūt ꝙ fluo ꝫm antiquos eā faciebat flui
tū. vnde fluito tas ab illo antiquo supino flu
tamen ꝫ hug̃. fluito format̄ a secūda ꝑsona flu
Fluor oris mas ge ¶ is remota s et addita to
neris .i. discursio uł madiditas. A fluo is dicitur.
Flustrum lustri .i. aqua uł vnda crispans et đ2
a fluo is. ꝓprie flustra sunt maris motus sine tē
pestate fluctuantis. Vnde quidam Vastabant in
flustris. ac si dicēt in salo .i. in crispantibꝫ aquis.
Fluuidus a ū đ2 a fluo. et ē idꝫ qđ fluidus Vñ
luc. Traxit iners celum fluuidū contagia pestis.
Fluuiolus oli ꝑuus fluuius dimi. Et corꝛ pen
Fluuius uij đ2 a fluo is. et ē fluuius ipse aque
decursus. vnde fluuiosus sa sum. et ħ et ħ fluuia
lis et ħ le. et fluuio as quod et fluuior aris đ2 .i.
abundare. uide in riuus. Et sunt nomina fluuioꝝ
mas ge. eo ꝙ fortiter et cū impetu ruant. et in ꝫ
quandā naturā maritatis gerunt. Sed cum tinus
fuit neu ge ꝓpter q̄litatē uocis maxime cū signi
Fluxus a ū deriuatur a ¶ ficaret rem infexatā
fluo is xi xū. et đ2 fluxus decurrens labilis insta
bilis. Et hinc ħ fluxus us ui alicuius rei decursio
Focacius cia ciū. A focus đ2. Et dicitur panis
Focacius in cinere coctus. Idem subcinericius
Focaria đ2 coquinaria. a foco. Vñ in ꝑmo reg
filias ꝙꝫ nrās faciat sibi vngentarias et focarias.
Lrā Josephi est coquestrias a coqñdo. Et est coq
trius uł coquestria qui uel que panem uł aliud
Focaris. a ¶ coquit. Item focaria .i. concubina
focus đ2 ħ et ħ focaris et ħ re. vñ focarꝫ petra
uulgus uocat que ferro ꝑcussa scintillam emittit
Focariū rij locus in q̊ fit ignis. et đ2 a focus đ2
Focillo. a focus đ2 focillo las laui focillare .i.
nutrire uł reficere fouē. Et componit̄ refocillo as

.i. reficere. item focillare. vñ ubaba. et geminat l
Foculus li diminutiuũ ꝑuus focus. vnde foculo
las .i. nutrire ul' ignem facere. Et corripit cu
Focus ci componit' a fos quod ē ignis et colo
lis. ul' deriuat' a foueo ues. qꝛ fouet ignē. Ignis
enī est ipsa flama. et quidquid ignem fouꝫ focus
uocatur. siue sit ara siue aliud in quo ignis foue
tur. sicut locus in quo ignis fit in domibus. Po
Fodico cas dꝛ a fodio ¶ nitur tñ q̄nq ꝓ igne
is. et ē fodicare leuiter paꝝ summatim fodē. Et
ponitur q̄nq pro leuiter tangē ſ hug. Vñ oraē
Qui fodicet latus et cogat trans pondera dextꝝ
Et ē fodico ubū appitiũ. et format' a fodis secun
da psona de fodio. remota s et addita co. et cor'
di. De h dixi sup in tercia pte ubi egi de spebus
Fodio dis fodi ¶ uborꝝ. in c de ubo appitiuo
fossum a fouea dꝛ. fodere enī ē fouea facere. q̄i
forare. fodio componit' confodio dis di sum .i. si
mul fodere. Itē circūfodio dis. Item diffodio dis
diuersis modis fodere. Item defodio dis .i. ualde ul'
deorsum fodere. uel a fossa extrahere. Item effo
dio dis .i. extrahē de terra. Item pfodio dis .i. p
fecte fodere. Item p̄fodio dis .i. ante fodere. Item
refodio dis .i. iterꝝ fodere. ul' retro fodere q̄si de
fodere. Item suffodio is .i. latenter ul' paꝝ ul' sub
tus ul' post fodere. Item transfodio dis .i. ult' uel
usq in aliā ptem fodere et cauare. fodio sm q̄
simpliciter accipit' in sua significacōne neutꝝ est.
h ſ q̄ fodio transfertur ad cauare ul' forare uel
tangere seu pcutere. et eius composita omnia ac
tiua sunt. Et faciūt p̄teritū in di et sup in sum ge
minata s. et omnia cor' hanc sillabā fo in p̄senti
h in p̄terito eam pducūt. Et ē tercie cōiugacōis
Foliobalsamū mi. neu ge. i. foliū balsami. uel
liquor manans de tritis folijs illius. Et composi
tū est a foliū et balsamū. Vñ in grecismo. Balsa
mus ē arbor foliū folibalsama reddit. Et sm h
dicendꝫ est folibalsamū ita q̄ non est o tercia
sillaba sed bal. Sed potest dici q̄ ibi est sincopa
Foliolum li diminutiuum paruum folium.
Foliū lij deriuatur a foueo ues. quia fouꝫ flo
rem quando pus prumpit. ul' a fluo is qꝛ facile
fluit. Et inde foliū dꝛ quedā herba. qꝛ sine radice
ulla natat huc et illuc. Et dicūt q̄ pcedit de fon
tibus paradisi. et colligitur in litoribus indie. et
inde efficitur p̄ciosum vngentū. quod uocat' foli
atū. Item folia dnr librorꝝ ppter similitudinē fo
liorꝝ arborꝝ. ul' q̄ ex follibus .i. ex pellibus fiunt
quorꝝ ptes pagine dicitur. qꝛ sibi inuicē compin
gantur .i. cōiungant'. Item a foliū foliatus ta tū
.i. habens folia. ul' abūdans folijs ul' curuatus.
sicut dicit hug in file. foliū componit' trifolium
quinquifolium. Et corripit fo. Alexander. Pam
pinus est folium. uitis ramusculus huius.
Folleo les lui lere .i. inflare. et dicitur a follis.
Follesco. a folleo es dꝛ follesco cis esse ul' fieri
follem stultū ul' uanū. ul' p̄t deriuari a follis lis
Follicia cie ul' follūcia cie .i. uanitas stulticia
supbia. Et dicitur a folleo folles uel a follis.
Folliculus li dimi. ꝑuus follis. folliculus eciā
est teca frumenti in qua granū seruat' interius h
sup spicam fallo instructa munimen p̄tendit ne a
uiū minorꝝ morsibus spica suis fructibus exuat'
ul' uestigijs pteratur. et ubicūq ita aliquid conti
Follis. a foueo ues ¶ netur p̄t dici folliculus
dꝛ h follis lis mancibrū fabri. Et dꝛ follis quasi
fouis a fouendo. qꝛ fouet ignem flando. Et qꝛ fol
les inflantur q̄i quadā re inani. inde ē q̄ foll' dꝛ
stultus. supbus uanus. inflatus. et hinc folleo es
Fomen inis ge neu .i. nutrimentū ¶ .i. inflare
esca que fouet. et dꝛ a foueo ues. et cor' pnl' gñ.
Fomentū ti. nutrimentū. esca que fouet. Et dꝛ
Fomes itis mas ge. a foueo es ¶ a fomen inis
dꝛ. et ē idem quod fomen ul' fomentū. scilꝫ nutri
mentū. esca que fouet. fomites eciā dn̄r scintille.
que prosiliunt ex ferro candente. sicut assule que
cadunt ex asseribus cū dolantur. Item fomes dꝛ
radix origo sm pap. Vnde peccatū originale dꝛ
Fonasgum ul' fonasgo indeclinabile ¶ fomes
dꝛ quedaꝫ potio a fonos quod ē sonus et ge qd'
est terra. et dꝛ sic qꝛ creat uocem. Nā terra creat
omnia qua potione utebant' poete cū recitare ha
Fonicus ca cum in fonos uide. bebant
Fonos grece latine dꝛ sonus. Et utit' in latinū.
et dicitur h fonus ni .i. sonus. Inde fonicus ca cū
consonans. musicus qui docet fonos. et corrip̄ ni
Fons. a fundo is dꝛ h fons tis. q̄i fundens aq̄m
qꝛ ex se aq̄m effundat. ē enī origo nascentis aque
Fontana fontane idem est quod fons.
Fontanus na nū .i. iuxta fontem habitans. ul'
ad fontem ptinens. et dꝛ a fons uel a fontana.
Fonticulus li diminutiuum paruus fons.
Fontosus a um plenus abundans fontibus. et
For faris fatus sum fari .i. loq ¶ dꝛ a fons tis
et deficit in p̄ma psona ſ usum for componit'
cū ad et dꝛ affor aris atus .i. loqui Itē cū cō et
dꝛ confor aris .i. sil' fari. Itē cū ex et dꝛ effor aris
.i. eloqui. for aris cū omnibꝫ suis compositis est
deponens. Item eciaꝫ for cōponitur cū pre. et dꝛ
prefor aris preloqui. Itē cū pro. et dꝛ profor aris
et for pd' hanc sillabam fa. et omnia cōposita a
for uolunt habere acc̄m uocis cuꝫ dt̄o rei. vt iste
fatur effatur prefatur ūbum tibi p̄ter affari. qd'
uult transire in acc̄m soluꝫ rei animate. vt iste af
fatur illum. qd' pd' fa patet p psperꝝ dicentē. Naꝫ
fari recte miserꝝ est et uiuere praue
Forago. a foris dꝛ h forago inis illud filū alte
rius coloris qd' mulier ponit in capite uel in fine
ul' in latē tele ad distinccōm ul' ornatū faciendū
Forceps. ferrū componit' cū capio. et dꝛ hic for
ceps pis pe pū. mas ge. licet et antiqui posuerunt
h nomen in fe ge. vnde nenius. signare opꝫ fron
tem calida forcipe et est forceps fabrorꝝ nūmu
lariorꝝ quasi ferriceps qꝛ ferꝝ candens capiat et
teneat Vel forceps quasi formiceps qꝛ cū eo ali
quod formum capimus et tenemus Nam formū
est calidū ¶ Item ferꝝ componitur cū filo et dꝛ
h forfex cis qua inciditur filuꝫ quasi ferꝝ filoruꝫ
.i. aptatum ad fila incidenda Vel componitur a
foros qd' est ferre et filū quasi ferat .i. auferat ul'
incidat fila Vel componitur a foris et capio qꝛ
capiat qd' foris est in ueste ul' pāno Et sm h ppe
est fullonum Item componitur ferꝝ cū pilo et
dr hic forpex forpicis qua inciditur pilus scꝫ fer
rum pilorꝝ .i. aptū ad incidendum pilos. Vel com
ponit' a foros quod est ferre. qꝛ ferat .i. auferat
et incidat pilos Et ab istis nominibꝫ descendunt
tria diminutiua h forficula h forticula et h forpi
cula. vnd' u'sus. forfice fila. pilū cape forpice. for
cipe ferꝝ Itē fex est filorꝝ. ceps ferri. pex q̄ pilorꝝ
f. cedit filum. c ferrum. p q̄ capillum
Forculus deus qui preest foribus et eas custo

dit. Et dicitur a fores. et corripit cu.
Forensis. a forum vel foris aduerbium dicitur hic et hec
forensis et hoc se. in foro vel in foris manens et ha
bitans Ora. ac velo innati triuijs pene qz forenses
Fores. a foris vel foras pluraliter hee fores fo
rium. i. porte. in singulari tamen inuenitur gtūs fo
ris. actūs forem. ablatiūs fore. et dicitur fores qz foris
ponuntur et foris apiuntur et voluuntur. Inuenitur etiā
forem fores fore vbum. et tā nom quam vbum cor fo
Forfex forficis in forceps est
Forica. a forio foris. dicitur hec forica ce. i. cloaca ad
quā publica ciuitatis stercora confluūnt et pducūtur
Nam latrine dicuntur a latendo scilicet cloace priuate q
in domibus latent. forica etiam dicuntur fossa ex
tra portam ad quam confluūt īmundicie. et dicitur sic
qz foris est. Si vero est intra portam dicitur lacuna.
Item forica dicitur quidquid immundū foras iacitur
Et tunc cōponitur a foras et iacio iacis
Forifacio facis. i. offendere. nocere quasi facere
foris. i. extra racōnem. et cōponitur a foris et facō
Forinsecus. a foris dicitur forinsecus a um. i. extra
neus de foris veniens vel existens. et ponitur forin
secus quandoqz aduerbialiter sicut intrinsicus et ex
Foris vnde foras et v ¶ trinsicus. et corripit se
trumqz est aduerbiū loci sz differunt. qz foras signi
ficat ad locū ut lazare veni foras foris vo in loco
significat. ut foris sum et de loco. ut foris venio.
foris cōponitur afforis. deforis. efforis. preforis. p
foris. et omnia significant in loco vel de loco. sic
intro significat ad locū. Intus de loco et in loco.
Vnde vsus. Intro foras ad significat foris intus
Forma. a formon quod est calor. dicitur hec ¶ in et de
forma forme. i. pulchritudo pulchra disposicio. p
prie enim calor sanguinem mouet. sanguis pulch
tudinem. Inde formosus sa sum. i. pulcher cui ca
lor sanguis ex rubore pulchritudinem creat. Et cō
paratur sior sissimus. vnde formose ius issime adu
bium. et hec formositas tatis. et a forma per cōpo
sicōnem biformis. conformis. deformis. informis.
vniformis. multiformis. triformis. et dicitur a forma
quasi foris manens. vide in multiformis.
Formella fomelle dimi pua foma
Formica ce dicitur a foros quod est ferre et mica. Īn
formica quasi foromica. qz ferat micas annone.
vnde formicinus a um. et formiceus a um. et hoc
formicarium rij locus formicarum. quod et formicetū
dicitur. et ut dicit quidam sapiens. Exemplum nobis
prebet formica laboris. Vnde et basilius dicit in
ix omel. Tu homo non laborabis in hoc mundo ut
possis tibi subsidia quietis future reponere. cū vi
deas formicam hiemis memorem victum sibi stu
diose tempore estatis attrahē. Que non ideo minus
diligens est qz nondū pericula expitur hiberni quin
pocius omni nisu cura qz peruigili laborat et opa
tur cuncta qz discurrendo pertemptat quo sufficien
cia possit sibimet alimenta recondere. mirabiliqz
prudencia pspicit ne species que collecte sunt cor
rumpantur. Secat enim dentibus granū ne incipiens
germinare pastum sibi preberet inutilem. semen
qz si fuerit humectatū vapore telluris siccat in so
lem. Nec tamen semper hoc facit. Sed cū serenitatē
stabilem fore presenserit. deniqz non videbis im
bres emitti de nubibus. quousqz formica torrendo
Formicales a formus ¶ sub sole semē exponit
pluraliter hij formicales lium. i. forcipes fabrorum
qz forma. i. calida de fornace extrahunt

Formicoleon ontis mas ge. facit etiā gtūs for
micoleonis. sz potius tunc est gtūs de formicolo
sine n quod cōponitur a formica et leo. sed formico
leon. a formica et leon quod est leo. et est idem quod
mirmicoleon. vide infra in mirmicoleon
Formicula formicule dimi pua formica
Formido as deriuatur a formon quod ē ignis vel
calor. et ē formidare trepidare formidinem habē
Quod fit cū formon. i. sanguis ad precordia fugi
ens acute se contrahit. Nam timor sanguinem ge
lat. qz coactus formidinem gignit. qz ut dicit boe
in cōmento sup cathegorias aristotil. Cum homo
penitet ex aliquo delicto sanguis amicus nature
quasi coopturus delictū tendit ad exteriora. et ita
fit homo rubeus. Econtra cum p aliquo timet fu
git ad interiora sanguis et ita fit homo pallidus
et hec est causa quare fit homo rubeus cū verecū
datur. et quare pallidus cū timet. formido cōponi
tur reformido das quasi quadam formidine retra
hi. Formido cū omnibus suis cōpositis est neutrum et
absolutum. et significat passionem intrinsicus na
tam. Construitur tamen cū actō transitiue. ut formi
do illū. i. timeo. vnde inuenitur eius passiuū in ter
cia psona et pticipiū pteriti tēporis. Stacius achi
illeidos. Magnanimū eadem formidantem qz to
nanti pgeniem. ¶ Et scias qz iohannes epūs in
in quodam sermone sic dicit tractans illud math.
xiiij. Et volens herodes illum. i. iohannem occide
re timuit ppl'm etc facile deuiat a iusticia q in cau
sis non deum sed homines formidat
Formido dinis fe ge. dicitur a formido das. Et nota
qz formido obicitur oculis vel animo sine habita
racōne et maxime puulis sz pauor cū timiditate a
nimi subita est. conturbans oculos. qn tamen sol
uitur racōne vel tempe non constat. metus est in
terior motus animi subitus siue cordis effectus
ex aliqua tristi recordacōne. sz timor est accidens
dolor mentis extrinsecus ex aliqua occōne accin
Item scias qz formidines dicuntur penne sagittis al
ligate quibus venatores ceruos capiunt
Formidolosus in formidolus est
Formidolus. a formidine dicitur formidolus a um
q habet formidinem. et cor pnl. et hinc formido
losus a um in eodem sensu. i. qui patitur formidine
ponitur tn̄ improprie p eo qui infert formido
Vn̄ salustius. Non aliena vtus semper est formidolosus cōpa
losa hijs. i. inferens formidinē formidolosus me aduerbium
tur sior simus. vn̄ formidolose sius
Et hec formidolositas formidolositatis
Formidus da dū. i. calidus pnl cor. a formos dicitur
Formo. a forma dicitur formo as aui are. i. instrue
alicuius formam facere. Et cōponitur conformo as
sil formare. vel vnius forme facere. vel institue. Ite
deformo as. valde formare. vel deorsum a forma
facere. Item informo as. i. valde vel intus formā
vel formando intromittē. Itē preformo as. pre ali
js vel ante formare. et aduerbiumc est post lapsum a for
ma. Item transformo. as. i. ultra in aliā formam
mutaē. formo actiuū est cū omnibus suis cōpositis
Formon. i. calor vel ignis. vnde formus a um
dixerunt antiqui calidū et feruens. et hec formum
. i. calida materia ferri sicut extrahitur ab igne
Formula. a forma dicitur hec formula le dimini. Et
ptinent ista nomina aduerbiumc ad illa instrumenta alu
tariorum quibus formant subtelares
Formus in formon exponitur

Fornacalium in fornax uide.
Fornacio.a fornax dr̄ fornacio cis.i.fornacē fa
cere.ul' in fornace coquē.vnde fornacitus ta tuȝ
Fornax.a fos quod est ignis.i.in fornace coctus
ignis dr̄ hec fornax cis.q̄i fos urna uel quasi fos
urgens.Item fornax cis dicebatur quedaȝ dea a
puo gentiles.vnde hec fornacula le dimi.et hec for
nacaliū ul' fornacale lis.Et dn̄r fornacalia festa
illius dee apud antiquos.fornacalia eciā dicūtur
instrumenta quedam ad opus fornacis aptata.
Fornicor.A fornix dr̄ fornicor aris.i.meretri
cari in fornice.Inde fornicans tis ge omnis.et hec
fornicacō onis.q̄i fos ul' forme.i.anime necacō
Fornicor componit̄ confornicor aris.Et est depo
nens cū omnibus suis compositis.et cor̄ hanc sil
labam ni.uide in raptus.ponit̄ eciā fornicari p
negociari.qr multociens negociatores spūaliter
fornicant̄ quia ex cupiditate lucrandi fraudeȝ et
usuram cōmittūt.et sic anima a suo sponso ihesu
xp̄o separatur p mortale peccatū.et sic sumit̄ xxiij
ps.Post septuaginta annos uisitabit dn̄s tirum.
et reducet eum ad mercedes suas.Et rursuȝ.Erit
cum fornicabitur cum regnis vniūsis terre.glosa
Fornicabitur.i.negociabitur sicut ante.
Fornix.a fornax dr̄ hec fornix cis.arcus lapide
us.sic dcūs.qr de coctura fornacis extruit̄.ul' q̄a
curuatus ul' arcuat sicut fornax.Et qr meretrices
solent meretricari in huiusmodi fornicibus.ideo
et fornix dr̄ lupanar scȝ domus meretriciū.vnde
et dr̄ fornix quasi fos necans.i.ignem scȝ anime
ul' fornix quasi formā necans.i.animā que ē for
ma nr̄ā.Et cor̄ pnl'.Iuuenalis.Lenonū pueri qui
cūqȝ in fornice nati.Item grec̄.fornix lenonis lo
cus est pariter meretricis.Ast arcus muri dr̄ ex
terior.Itē Est arcus fornix ꝭ fornix saxa purit.
Foro as aui are dr̄ a foris.quia quod foris ē
foratur.et inde hec foracō onis.et hoc foramen inis
foro foras aui atum are componitur afforo af
foras.i.ualde ul' iuxta forare.Conforo as.i.simul'
forare.circumforo circumforas.Deforo deforas
id est ualde forare ul' deorsum ul' de foramine ex
trahē.Inforo inforas inforare intro forare.ul' in
foramen immittere.Perforo as pfecte usqȝ ad ali
am ptem forare.Preforo as ante forare.Reforo
as iteȝ forare.ul' de foramine extrahē retrahere
Sufforo as.i.latenter ul' subtus ul' post forare.
Transforo ras ultra ad aliam ptem forare.foro
as et eius composita sunt actiua.Et cor̄ hanc sil
labaȝ fo.Vnde aurora Inguine secreto semp libo
Foros grece latine dicitur ferre.Ito foras
Forpex forpicis in forceps exponitur.
Forpicula le diminutiuum parua forpex.
Fors.a foros dr̄ hec fors.Ablatō ab hac forte.i.
euentus reȝ.vnde et sepe inueniunt̄ posita aduer
bialiter p adūbio euentus.nec habȝ hoc nomē ni
Forsan.a fors deriuatur.Isti istas duas uoces
forsis et forsan forsitan fortassis et fortasse adū
bia que dubitatiue proferuntur.sicut et fors du
bitabilis est.ꝭ hoc distingue fortuitu est adūbi
um euentus.fortassis et fortasse adūbia sunt te
meritatis.forsis forsan et forsitan adūbia dubitā
di.hanc distinccōnem facit ps.sed qr omnia ista
pferunt̄ dubitatiue.iō ps cōmutat ista int̄ adūbia
Fortassis et forsis.in forsan uide.I dubitandi
Forteforuna.est adūbiū euentus.Et compo
nitur a forte et fortuna.Et designat prosperum
euentum id est bono omine.bona fortuna.
Fortis.ꝭm rabanū hic et hec fortis et hoc te dr̄ a fe
ro fers.qr fortiter ferat adūsa et quecūqȝ acciduīt
ꝭ uero psiō fortis dr̄ a ferro.qr sit durus ad flec
tendū nec molliatur.et ē fortis ad pericula inuic
tus ad labores.qp autē dr̄ fortis a fos ul' formō
tenens ethimologia est.Et compatur tior simus
vnde fortiter tius sime adūbiū.et hec fortitudo di
nis vna de quatuor cardinalibus ūtutibus.et est
fortitudo mentis que adūsa equanimiter tolerat
licet qn̄qȝ dicatur corpis.Et describitur sic.forti
tudo est periculoꝝ considerata suscepcō.et laboꝝ
diuturna ppessio ut sic non timeamus.et sic ē for
titudo contra timorem.fortis componit̄ cūqȝ fortis
Fortuitus.a fors I tamfortis.i.ualde fortis
dr̄ fortuitus ta tum quod forte contingit.et dona
fortune ut tempalia.vnde fortuitu adūbiū euen
tus.pro quo qn̄qȝ inuenit̄ fortituito abltiūs posi
Fortuna.a fors dr̄ hec fortu I tus adūbialiter
na ne.quā fingunt esse quandā deam humanas
res uarijs casibus et fortuitis illudentē.vnde et eā
cecam esse dixerunt.qr sine ullo examine merito
ruȝ et ad bonos et ad malos uenit.non conside
rans quibus se applicet.vnde et eū cecū solemus
uocare qui indiscrete agit.ul' fortuna dcā ē ceca
qr excecat et reddit cecos quibus adiūgitur.sed
hec dea aut nichil ē aut ē tempal' euentus reꝝ a
deo puisaꝝ.et ꝑꝑe cōsiderat̄ in hijs rebȝ q̄ fortui
tu ueniūt nulla palam causa.sicut sup̄ in fatum
dixi.et licet fortuna se habeat et ad psperitatem
et adūsitatem tamen sine adiuncto sepius et fere
semp accipit̄ in bono.A fortuna deriuat̄ fortūo
nas naui fecundare pspeꝝ facere.Orac̄.Tu quam
cumqȝ deus tibi fortunauerit horam.Gratā sume
manu.Et componit̄ infortuno nas.infortunatū
Fortunatus.A I facere.et omnia sunt actiua
fortuna dr̄ fortunatus ta tū cui fortuna fauet et
semp ē pspera.Et componitur infortunatus a ū
cui fortuna semp est adūsa.Et utrumqȝ compat̄.
Fortuniū nij psper euentus.Et dr̄ a fortuna.
Forulum foruli diminutiuum paruum forum
Forulus.a forus foramine dr̄ hic forulus li pe
nultima cor̄.i.bursa ul' scriptoriū.qr crebro sit p
foratū ad pennas et cornua imponenda.ul' teca
ul' cista libroꝝ.Iuuenal'.Hic libros dabit et foru
Forum ri ge neu a fo I los mediā qȝ mineruā
ris dr̄.qr semp fit foris scȝ locus ubi res uendūt̄
forū eciā dr̄ ubi tractantur cause.ꝭ tunc deriuat̄
a fando.et iū hoc forulū li di.dr̄ ec̄ hic forus.uiō in
Forumapij qō apius senator condidit I forus
Forus ri mas ge.dr̄ a foro ras aui.et equiuo
catur forus ad multa.forus eniȝ ē locus ubi uua
calcatur.sic dcūs qr pede calcantis feriatur.forus
eciam ubi res uendunt̄.a fando.ul' qp foris ē fo
rus eciaȝ ubi tractant̄ cause.a fando ul' foroneo
qui pmus dedit legem grecis.forus eciā est tabu
latū nauis.a ferendo.qr ferat incessum hominū
forus eciā dr̄ foramen illud in naui per quod re
mus emittitur.a forando.Vnde quidā dicūt.cau
satur uendit qȝ foꝝ signat qȝ foramen.Inuenies
Fos grecū ē et I qȝ foros dat qȝ carina foros
ad multa equiuocū.qr fos.i.lux ul' ignis.et fos
Fosforus foros quod ē I .i.uox.et fos.i.acer
ferre componit̄ cū fos quod ē lux et dr̄ hic fosfo
rus ul' fosforos grece.i.lucifer.q̄i ferens lucē.Et
Fosoros.i.uisio ignis in faros est. I cor̄ fo

Fossor.a fodio is dr h fossor ris ille qui fodit
Fossoriū rij.i.ligo cū quo foditur.a fodio dis
Fotilis.a foueo ues dr h et h fotilis.et hoc le
io est nutribilis aptus ad fouendum.Et cor pnl
Fotiniani quidam heretici a fotino gallo grecie
smirne epō dicti.qui ebronicaꝝ heresim suscitans
asseruit xpm̄ a maria per ioseph nuptiali coptu
fuisse conceptū.et producit penultimā fotiniani
Fotio onis fe generis.i.nutricō.a foueo foues
Fotus tus tui mas ge.et fotus a ū nutritus re
focillatus.refectus.et dicitur a foueo ues ui tū.
Foueo ues ui tum fouere.i.nutrire.calefacere
reficere.ul p cibum ul p calorem ul p requiem.
ul p amplexū ul p tecturam.ul p defensionem
ul alijs rebus.vnde ad multa uidet esse equocū
s tamen eius significacōnem exprimē non possi
mus pprio uulgari ul p aliquod ubū.Sed dicat
fouē ē reficē r focillare ul p cibū ul p calorē ul a
lia re ut diximus.foueo componit confoueo es
ui tū.i.simul fouere.Item refoueo ues ui tū.i.
recreare iteꝝ fouere.foueo et eius composita acti
ua sunt.et faciunt pteritū in foui et supinū in fo
tū.Et cor hanc sillabam fo in pnti sed in preterito
eam prod.Vn aug sup iob.Est etas fragil que
Fracticius.a frango non nisi lacte fouetur
is deriuatur fracticius cia ciū.qd facile fran
Fractilis in frangibilis est. gi potest
Fractillus.a frango gis dr h fractillus li.cau
da ul fragmen panni fissi.causa ornatus pendēs
ex inferiori pte.fractillus eciam dr uillus in ca
Fractus.a frango pero ul alia ueste uillosa
gis fractus ta tum.et hec fractio fractionis.et h
fractura fracture.et fractim aduerbium.
Fragidica fragidice.i.stilus.A frango frangis
Fragilis.a frango gis h et h fragilis et hoc le
et comparatur fragilior issimus.Vnde fragiliter
lius issime aduerbium.et hec fragilitas tatis.
Fragmē inis.vn h fragmentū ti et dr a frāgo
Fragor garis atus sum quod non ē in usu dr a
fragus gi.et a fragor componit refragor aris.i.
auxiliari.et proprie in uerbis scilicet pcibus.fra
gor cū suis compositis ē deponens.Et prod fra.
Fragor oris mas ge.a frango gis.et est fragor
tonitruū uel alius sonus.qz queqz sicca et arida
facile frangit.vnde fragosus sa suꝫ plenus frago
re.ul asper ul spissus densitate rerum fractaꝝ.et
sunt loca in siluis vnde frequenter fragores frac
Frag(r)o as aui.i.re tione fiūt ramoꝝ aridoꝝ
dolere.dr a frango gis qz fracte spēs maiorem o
dorem emittūt.Et scribitur fragro p vnū r in pri
ma sillaba et in secunda.s flagro p l in pma.vn
dicit pap.fragrat p r ad odorem refertur.flagrat
uero per l ad flamam que flatu fit.Vnde uersus
fla facit ardorem.sed fra largitur odorem.
Fragus gi mas ge.i.curuacō genu ul ipsuꝫ ge
nu.a frango frangis.qz ibi uidetur os fractum.
Framea.a ferꝝ dr hec framea mee.quasi ferrea
scꝫ gladius ex utraqz pte acutus.Item est et spa
ta et romphea.s machera est gladius longus ex
utraqz pte acutus.uel sm quosdam.framea dr
quasi fremea.a fremo mis.qz meticulosos fremē
faciat.Vnde pph.Erue a framea deus animā me
am.Alexander sic dicit.Id qd dat gladius frame
Francigena ne cō gen̄ am signare memento
id est genitus a franco ul in francia.Et cōponit
a francus et genero generas ul genitus.

Francista.a francus ci hec francista te.et sunt
franciste insignia que ferebant ante consules.ut
secures.sic dicta a consuetudine francorum.
Francizo as more francoꝝ se habere ul lingua
eoꝝ loqui.et dr a francus.Et prod pnl posicōne
Francus ci fuit quidā dux francoꝝ.vnde h fra
cia cie.et inde francus ca cū.ul franci dicuntur a
feritate moruꝫ.vnde dcā est francia terra coꝝ.Et
Frangibil.a fran hinc francus ca cū gentile
go gis dr h et h frangibilis et h le.et h et h frac
tibilis et h le.vn frangibiliter et fractibiliter ad
ūbiū.et hec frangibilitas tatis.et fractibilitas [illegible]
Frango gis fregi fractū.Inde fractus ta tuꝫ.et
h fractio.et h fractura.et h fragmen inis.et hoc
fragmentum ti.frango componit cū am quod ē
circū et dr anfringo is egi actū.Item cum con et
dr confringo gis.i.simul frangere.Item defringo
fringis.i.ualde ul deorsum frangere.Diffringo is
.i.diuersis modis frangere.Effringo gis.i.ualde
ul extra frangere.Infringo gis.i.intus frangere
ul infringendo illudere.Perfringo gis pfecte fran
gere.Refringo is iteꝝ frangere ul retro.frango
et eius composita sunt actiua.Itez composita ab
eo mutant a simplicis in i in pnti.ut cōfringo im
fringo.pteritū uo et sup sui simplicis retinent im
mutata.ut confregi infregi.cōfractū.infractū.Itē
simplex et cōposita abijciunt n in preterito.et sup
Frasis locucō ul interptacō ul sermo sm pap
et dr a fraxo ubo greco quod idez est quod loqr
et ind h frasis huius frasis locucō ul modus lo
Fratellū.a frango quendi.et frastes locutores
gis dr h fratellū li.i.stillicidiū stercoris ul stercora
linij.vnde frateo tes tui.i.sordere displicere ul tet
Frater tris.a fructu dr.qz autē dr frater gere
quasi fere alter ethimologia ē.Proprie autē fra
tres sunt qui geniti sunt ex eodem patre.s diuis
matribus.vnde et fratres dicunt qz sunt de eod
fructu.i.semine nati.sed germani sunt qui genit
sunt ex eadem matre.s diuisis patribus.vnde et
germani dicūtur quasi ab eadem genitrice mana
tes.non ut aliqui dicūt ex eodem germine qui ta
tū fratres uocant.Item germani dnr uterini.qa
sint ex diuisis patribus et vno utero editi.germa
ne eciā intelligunt ut germani.ut soror et frater
et ē soror ex eodem semine dcā.qz sola cū fratri
bus in sorte agnacōnis habeatur.si uero habeat
eundem patrem et eandem matrem dnr fratres.
qz habent eundem patrem.Et dnr germani.qa
hnt eandem matrem.et dicuntur fratres gmani
qui habent eundem patrem et matrem.Et simili
ter intellige in feminino gnē.Et scias qz quatuor
modis fratres dicūtur.scꝫ natura cognacōne gen
te affectu.Natura ut esau et iacob.Petrus et an
dreas.Cognacōne qui sunt de eadem familia siue
parentela consanguinitate ut abraam et loth.vn
in gen̄.Dixit abraam ad nepotez suū.non sit rixa
inter te et me.et inter pastores tuos et pastores
meos fratres eniꝫ sumus Gente ut oms iudei inter
se fratres uocantur.Vnde apl'us ad romanos op
tabam eniꝫ egoipse anathema esse a xpo pro fra
tribus meis qui sunt cognati mei sm carneꝫ qui
sunt israelite.Affectu eciam fratres dicūtur.et hoc
dupliciter.scꝫ cōmuniter et spāliter.Communiter
scꝫ cōmuni affectu.sicut oms homines qui de eo
dem patre nati sunt fratres uocant.et pari gma
nitate adinuicē coniūgunt.vnde scriptura.dicit

hijs qui oderunt uos fratres nostri uos estis. spe
cialiter ut omnes xpiani fratres uocant᷑. Vn̄ ps
Ecce q̄ bonū et q̄ iocundū habitare fratres in v
num. Et nota q ß iura inuenitur fraternitas spū
alis que attenditur inter illū qui suscipit᷑ et filios
et filias carnales patris sui spūalis siue patrini. d
pdictorū matrimonio sine aliqua dubitacōne ita
teneas. q oms filij duorū compatrū siue ante cō
paternitatem geniti sint siue postea possunt legi
time matrimonialiter copulari. excepta illa pso
na qua mediante compaternitas ē contracta. Nā
illa psona nūq pt copulari alicui filiorum patris sui
spūalis. De hac materia uide in cōmater. et in ca
theresis. et in patrinus. Item queritur. Si filius sa
cerdotis ul' alterius uiri qui baptisauit puellā pos
sit contrahē cū ea quā pater eius baptizauit. dic
iure nouo q non. imo eciam si contractū fuerit
matrimonium erit sepandū. Et prod pmā frater
naturaliter. Luc in pmo. fraterno pmi madueruē
Fraterculus li di. puus frater ¶ sanguine muri
Fraternus. a frater dr fraternus na nū res fra
tris. ul' ad fratres ptinens. vnde h fraternitas tis
et h et h fraternalis et h le. vnde h fraternalitas
Fratrissa fratrisse feminini ge ¶ fraternalitatis
neris. uxor fratris. Et dicitur a frater.
Fratria e. i. filia ul' uxor fratris. ul' congregacō
Fratruel pnl' pd in fratruus uide ¶ et dr a frater
Fratruus. a frater dicitur h fratruus trui id est
filius fratris. vnde hec fratrua e. i. filia ul' uxor
fratris. et h et hec fratruelis et h le. quod ptinet
ad fratrem ul' res fratris. ul' fratruelis. i. filius ul'
filia fratris. ul' fratrui. et dr fratruus ul' fratruel'
qi frater alius. et est eth. fratrueles eciā dicuntur
Fraudo das daui. i. decipere ¶ duorum fratrum filij
surripē. vn̄ h fraus dis. fraudo componitur cum
de et mutato au dyptōgo in u longā et dr defru
do dis ualde fraudare. fraudo actm̄ ē similiter cō
posita ab eo sunt actiua. et mutant au in u. licet
quandoqz inueniatur non mutare sm hug. sm
tamen usum cōmunē non mutat᷑ au dyptongus
Fraudulentus. a fraus et lentos quod ē plenū
dr fraudulentus ta tū. i. plenus fraude. et hic et
hec fraudulens tis in eodem sensu. Et utroqz com
patur. vnde fraudulenter tius me adubiū. et hec
Fraxinetū neti pnl' producta ¶ fraudulentia tie
locus ubi fraxini crescunt. Et dicitur a fraxinus.
Fraxineus in fraxinus exponitur.
Fraxinus. a fragus dr fraxinus ni. pnl' cor. qd
arbor. q magis in asperis et montanis locis solz
nasci. sicut et fragus. et hinc p deriuacōnem fraxi
nus sicut a monte montanus. ul' fraxinus a frā
go gis. q facile frangatur. vnde fraxineus ea eū
Frea e. i. ptās ul' miūdia a pnte suo relcā. et dr
a fremo mis. hoc mundium dij dr dominium.
Fremebundus da dum simil' frementi. ul' qui
cito fremit. Et dicitur a fremo fremis.
Fremisco cis. in fremo mis uide.
Fremo mis mui mitū murmurare tumultuari
furore mentis usqz ad uocis tumultū excitari. vn̄
h fremor oris. et h fremitus tus tui. ß fremor
ē murmur hominū. fremitus ferarum. fremo cōpo
nit᷑ confremo mis. i. simul fremē. Defremo is
id est ualde fremē. ul' a fremitu cessare. Infremo
mis. i. ualde ul' intus fremē. Refremo mis. et ab
istis inchoatiua. fremisco cis. confremisco cis. In
fremisco cis. defremisco cis. refremisco. cis. fremo

et eius composita sunt neutra. Et faciunt preteri
tū in ui diuisas et supinū in itū Et omnia corri
piūt hanc hanc sillabā fre. Vnde quidā. Cum fre
mit esse fretū mare dicas cū sit amarum. Item Juue
nalis li iiij. sat' ij. Vox dn̄i fremet instantis iugā
Fren ge neu et indecli. quedā exa ¶ q tenentis
gitacō furoris a cereb° dn̄dens. et dr a frendeo es
Frendeo des dui dere. i. dentes compmē ul' con
cutere et collidere. vnde frendesco inchoatm̄. fren
deo componit᷑ confrendeo des simul frendere. Itē
defrendeo des. a frendore cessare ul' ualde frendere
Infrendeo des ualde ul' intus frendere. Item pfrē
deo des pfecte frendere. Item refrendeo des. i. iterum
frendere. ul' retro a tali actu desistere. frendeo et e
ius composita omnia sunt actiua. Et faciūt pteri
tū in dui. et carent supinis. Inuenitur eciā frendo
dis tercie coniug. de quo dicit ps in x h. frendo
dis caret pterito et supino. Quidā tamen dicunt
frendui. quod nondum inueni.
Frendo frendis in frendeo frendes uide.
Frenesis. A fren dr hec frenesis sis. i. ipsa rabi
es. Inde freneticus ca cū qui frenesim habet. qa
dentes concutiat. ul' frenesis dr ab impedimento
mentis. quia greci frenas mentem dicūt. Et ut di
cit magister bn̄. frenesis iuenit᷑ media pd et cor
Freno nas uide in frenum.
Frenulū li dimi paruū frenū. et cor penultimā
Frenū. a frendeo des h frenū ni. ß in plurali in
uenitur mas ge et neu. sciz hij freni. et hec frena
et dr frenū a frendeo des. q dentibus equi semp
concutitur et impmitur. Nam equi hoc semp frē
dent. i. impmūt dentibus et concutiūt et mordent
Vel dr a fremo mis. q faciūt equū fremere. fre
nū componit᷑ effrenis et effrenus. infrenis et in
frenus. A frenū deriuat᷑ freno nas. Item defreno
nas frenū remouere. ul' ualde frenare. Item effre
no nas. i. ualde frenare. ul' defrenare. Itē infreno
nas. Itē refreno nas. freno et eius composita sūt
actiua. Et prod hanc sillabam fre. Vnde in auro
ra dr. Adueniunt lacme ligna refrenat iter. Item
ouid de remed. Prepositis frenis sepe repugnat e
quus. Et quadā translacōne a brutis animalibus
Frenusculus li. a fre ¶ transfertur ad homines
nū dr h frenusculus li pnl' cor. et sunt frenuscu
li ulcera circa ritum oris similia hijs que fiunt iu
Frequens. a furor ¶ mentis asperitate frenorum
dr h et hec frequens tis. i. multus ul' assiduus ul'
creber q sepe fruatur curia. pprie quidem freqn̄s
dr qui assiduus ē in curia et sepe ea fruitur. vnd
et frequens dr quasi fruens curia sepe. et est eth
frequens compatur tior simus. vnde frequenter
tius me adubiū. et h frequentia tie. et frequento
tas ūbū actiuum. Et cor fre. Vnde in doctrina ru
dium dr. Pandit et ignaris questio certa frequēs
Et ouid ait. Redit atqz frequens longum formi
ca p agrum. Et componit᷑ infrequens. i. non freqn̄s
rarus non assiduus. vnde hec infrequentia tie.
Frequentatm̄ ūbū desinit in to ul' in xo. ul' in
so. ut plenius dixi in tercia pte ubi egi de spebus
uerborum in capitulo de uerbo frequentatiuo
Frequentidicus ca cū qui frequenter dic ul' fre
quens est in dicendo sicut est incantator. et com
ponitur a frequens et dico cis. Et cor di. sic ma
Fresus sa sum. i. fractus. contritus cō ¶ ledicus
tussus. vn̄ et fabafresam que habet tecā molitam
. i. fractā contussam et tritā. Et dicitur a frendeo es

Fretũ ti dr a feruео ues. q̃ ferueat. uł a fremẽ do. et ẽ ꝓp̃e fretũ ipse feruor maris. ß ponitur ꝓ mari. Item fretũ est angustũ et quasi fluens mare ab vndarꝫ feruore dictũ. ut gaditanũ et siculum. Vnde uarro ait. freta dcã quasi feruida. i. feruen tia et fretũ feruoris habentia. Et nũcupatur ma re diũsis nominibus. sicut patet in hijs uersibus

Cum fremit esse fretũ mare dicas cum sit amarꝫ

Pontus ponte caret. sed ab equo dicitur equor.

Fretus. a fretũ dr fretus ta tũ. i. fultus tutus impauidus. ꝑ contrariũ. quia fretũ reddit homi nẽ pauidũ. uł dr a feruore. q̃ feruor et ira red dit hominẽ impauidũ. uł pocius deriuatur a fru or eris. fruicõ enim solet conferre tutelã. ille enim ẽ fretus qui auxilio alicuius fruit̃. Non autẽ fre tus est pticipiũ sed nomen. Et prod fre. ß fretum ti cor̃ ꝑmam. Vnde ũsus. Pascit nauta fretum tu debilis appete fretũ. uł sic. Intrat nauta fretum.

Frico cas cui frictum. ¶ uentorꝫ turbine fretus ẽ vnã rem supadducendo exasperare cũ alia. sic fit cũ sal quadam ui supducitur carni. Et compo nitur confrico cas. i. simul fricare. Item defrico as ualde fricare. Item refrico cas iterꝫ fricare uł reũ se fricare. Et ponit̃ pro resistere uł contradicẽ. Itẽ pfrico as pfcẽ fricare. frico et eius composita sũt omnia actiua. et faciunt p̃teritũ in cui. et sup̃ in ctũ. Et cor̃ hanc sillabam fri. Vñ ũgił in georg̃

Et pede pro subigit terram fricat arbore costas.

Frictũ ẽ sup̃ de frigeo ges. et de frico cas. et de frigdeo es in frigdo ẽ. ¶ frigo gis. ß quosdam

Frigdo. a frigdor oris dr frigdo as. i. frigere. uł frigdore implere. Vnde frigdeo des dui. i. frigere et hinc frigdesco cis inchoatiuũ. i. frigescere. frig do componit̃ infrigdo das. Et est frigdo actiuum cum omnibus suis compositis ꝑ frigdore implẽ.

Frigdor oris mas ge. i. frigus. a frigus dicitur

Frigeo es ui uł frixi frigere frictum tu. i. algẽ uł torpere. vñ dr frigeo quasi fos egeo. et ẽ eth. Et sepe ponit̃ pro cessare sicut econtrario feruere ꝑ frequentare. Vnde terencius in eunucho. Sine cerẽ et bacho uenus friget. et hinc hoc frigus goris frigeo componit̃ pfrigeo es xi uł ui. refrigeo es ui. Vnde in euangelio. refriguit caritas multorũ Et ab istis inchoatiua frigesco cis. perfrigesco cis frigeo et eius composita omnia sunt neutra. Et prod hanc sillabã fri. Ouid epp. frigidius glacie pectus amantis erat. Et faciunt preteritũ in xi et in gui ß hug. Pris tamen dicit. q̃ facit frixi ctum mutat enim geo in xi. Magister autẽ bene respici ens usum cõmunẽ dicit. q̃ frigeo es secũde coniu gacõnis facit friguit. Vnde in euangelio. Refrigu it caritas multorꝫ. Et caret sup̃ ß usum. frigo at frigis facit xi ctũ. ß anologiã. et eẽ frixũ ß usum

Frigero as aui are. i. recreare. et dr a frigeo es Et componit̃ frigero cũ re. et dr refrigero as. et inde hoc refrigeriũ. Et ẽ actiũ frigero cũ omnibus

Frigia gie fuit ¶ suis compositis. Et cor̃ pnł filia europe. vnde hec frigia dcã est quedã ꝓuin cia. Hec et dardania a dardano iouis filio. huius regio troia est. quam ex suo nomine appellauit tros rex troianorꝫ pater ganimedis. Et sunt due frigie. maior et minor. Maior frigia smirnã ha bet. Minor ylon. Et hinc frigius a ũ. et hic et hec frix gis. quo nomine sepe uocantur troiani cum nolumus eos appellare timidos. Pro qualitate eẽ negocij autores dant troianis diũsa nomina. Si

uolũt eos appellare timidos appellant eos frigeos. si gnosos dardanidos si pfidos laomedonciades si for tes troos. Si audaces hectoreos. Item frigia gie dr quedã uestis que alio nomine dr aucupicta.

Frigidarium darij locus ubi aliquid ponitur ne calore corrumpatur. et dicitur a frigido das.

Frigidus. a frigeo es dr frigidus ida dũ. Et cõ patur frigidior issimus. vnde frigide dius me ad ũbiũ. et hec frigiditas tatis. et frigido das. i. frigidũ facere. et prod fri. Et est actiũ frigido cũ omnibꝫ ¶ suis compositis

Frigilla frigille auis que fri ¶ gore cantat. Et dicitur a frigeo friges.

Frigio as in frigium uide.

Frigio onis mas gen dr a frigia. et dr frigio q dam uestis que fit in frigia. Que et acupicta uo catur. Huiusmodi artifices frigiones dñr. quia in frigia repta est. uel q̃ illi periti sunt in tali ueste ¶ facienda

Frigiũ. a frigia dr frigium gij. i. fri sellũ. uel quedam mitra pontificalis. q̃ in frigia melius fiat. vnde frigio as. frigiũ apponẽ uel fri gio ornare. Et est actiuum. Item a frigia hic frigi us dicitur quidam lapis qui nascitur in frigia.

Frigo gis xi xũ uł ctũ coquere in patella sine aqua uł vino cũ oleo uł sagina. Et componitur cũ con et dr confrigo is xi xũ. Item cũ de et dr defrigo is. i. ualde frigere. Item cũ per et dr per frigo gis pfecte frigere. Item cũ re et dr refrigo is. i. iterꝫ frigere. frigo et eius composita omnia sunt actiua. Et cor̃ fri. Et faciũt p̃teritũ in xi. et sup̃ in xũ. Inuenit̃ tamen qñq̃ in ctum. ß natio hug. uide in frigeo

Frigores orꝫ numeri plu ¶ ge. et deriuatur a frigeo es

zał febres que faciũt homines frigere. Et ẽ mas

Frigorosus sa sũ plenus frigore. Et dicitur a frigus.

Frigutio. a frigeo es dr frigutio tis tiui. i. subti liter aggarrire. uł frigide se deducere huc et illuc. ꝓpter frigus. sicut catulus facit qñ habꝫ frigus.

Fritillũ. a frango is dr hoc fritillũ li. i. molinellũ in quo piper terit̃. q̃ grana piperis uł alia fran git. et est pforatũ ab inferiori Et inde piper trita recolligitur. Accipitur eciam pro quodam uase p forato. per quod solent taxilli proijci ne fiat ibi fraus. Iuuenał. pro q̃ cadẽ monet arma fritillo.

Fritinnio nis ꝓpium ẽ prunonum. Et ut dicit omniũ auiũ p̃cipue ꝑuarꝫ. vñ inuenit̃. aues friti ¶ niant. i. cantant

Friuolus la lum. pnł cor̃. i. incertus. dubius uanus. inutił. mendax. caducus. quasi fere ualens simulatus. ꝑui p̃cij. vñ friuolũ quasi fere friuolus. scriptũ per b. fribolus obolũ. Et inuenitur qñq̃ scriptũ per b. fribolus bola bolum. sed antiquitas est. proprie autem fri uola uocantur fictilia uasa et inutilia.

Frix frigis. in frigia exponitur.

Frixa. a frigo is hec frixa e. i. carbonella. scilicet parꝫ carniũ que super carbones cito solent decoq̃ et hoc frixũ genus cibi dcm̃ a sono qñ ardet i oleo

Frixatura. a frigo gis hec frixatura re. et hec frixura re in eodem sensu. i. coctura illa tał actio uł qd frigit̃. frixura dñdit a frigo. ß frixatiuo ¶ frixo as freqũtatiuo

Frixit ẽ p̃teritũ de fri go gis. et est de frigeo. uide in frigeo es.

Frixoriũ rij ge neu dr a frigo gis. et ẽ frixoriũ patella siue ferrum super quod coquitur. Jeremi Confrixa sunt ossa mea tamq̃ in frixorio. frixo rium confrixorium patella sartago quasi idem ẽ.

Frixura re in frixatura exponitur.

Frondator. a frons dis dr hic frondator oris q̃

frondes colligit ad pastuz animaliū.ul' q̇ auellit
frondes a uitibus ut citius maturescant.ul' qui ca
nit fronde.ul' auis quedā que ex frondibus nidū
facit.Vnde ūgil'.h alta sub rupe canit frondator
Frondatus.a frons dis d̓r fronda ¶ad auras
tus ta tū.et frondeus a ū.Sed frondeū quod de
frondibus totū est.frondatū ul' frondosum ē qd̓
frondes habet et eis abundat.ul' locus arboꝝ.sic̄
Frondeo des dui.i. ¶ gmineū et gminosum
frondes habere ul' emittere.Et d̓r a frondo as.et
componit̄ confrondeo es defrondeo es.frondes e
mittere.Item refrondeo des.et hinc inchoa.fron
desco cis.defrondesco confrondesco refrondesco.
Frondeus in frondatus exponitur.
Frondicula le pua frons.et ē di de frons dis.
Frondo as aui d̓r a frons dis et ē frondare frō
datū facere.frondes pbere.Et componitur defron
do as frondes euellē.et sunt neutra ¶a fronos
Fronesis fe ge.i.prudentia ul' sapientia.Et d̓r
Fronitus.a fronus ul' fronos d̓r fronitus a ū
.i.prudens ul' sapiens.Et componit̄ infronitus a
ū.i.insipiens.insulsus.Vnde eccl' xxiij.Animo
irreuerenti et infronito ne tradas me.ꝫ ibi com
muniter legitur infrunito.et prod̓ penultimam.
Fronos grece latine d̓r sapiens ul' prudens.et
ponitur in latinū.et d̓r fronus na nū.Et compaꝛ
fronior issimus.vnde frone nius me aduerbium
Frons dis d̓r a foros.fe ge.et d̓r frons quasi
forons.qꝛ ferat uirgulta ul' vmbrā.ul' d̓r a fluo
is qꝛ cito fluat et hinc frondosus a ū.i.frondibꝫ ple
nus.et cōpaꝛ vñ h frondositas tatis abundantia
frondiū.Et ē frons dis arboꝝ.ꝫ frons tis capitis
Et utrūqꝫ est fe ge.vnde ūsus.frons foliū fron
Frons tis fe ge. ¶dis.frons ē in ūtice frontis
ē capitis.sed frons dis arboris.uide in frons dis
Et componitur frons bifrons effrons
Frontispiciū.a frons tis et specio cis componit̄
h frontispiciū cij.i.inspectio frontis.vnd̓ et anteri
Fructifico as ¶or ps ecclesie frontispicium d̓r
aui are.i.multiplicare.Et est actiuū.Et componi
Fructuarius a ¶tur a fructus et facio.et coꝛ fi
um id est utilis.ul' fructu abundans.ul' ad fruc
Fructus.a fruor ¶tū ptinens.et d̓r a fructu
eris d̓r h fructus us ui.vnde fructuosus sa sum.
Et compatur.vnde hec fructuositas Item fructus
ta tū est pticipium de fruor eris.Quid sit fructus
tricesimus quadragesimus centesimus habes in
Frugalis.a fruge d̓r h et h fruga ¶numerus
lis et hoc le.i.utilis sobrius moderatus continēs
vnde frugaliter adūbium.et h frugalitas tatis.i.
utilitas psimonia modestia continentia.tempanti
a pcitas sobrietas.Est eniz frugalitas ūtus inter
auariciam et prodigalitatem.Et producit ga.
Frugeria rie dea frugum.et dicitur a fruge.
Frugi.a fruge d̓r h et h et h frugi indeclinabi
le p omnes casus.i.bonus.utilis ualens.tempa
tus modestus.ul' dic ꝓm pris.qꝛ frugi est dtūs hu
ius nominis fruges.et figurate et intransitiue cō
iungitur cū omni casu cum utroqꝫ numero cum
quolibet genere.Eccl' xxxj.homo frugi.Idem di
cas secundum prisianum de nichilicordi mancipi
Frugifer.fruges componit̄ cū fero fers et d̓r
h frugifer ra rū pnl' coꝛ ferens frugem.i.utilitatē
ul' fructum.et hec frugifera.i.terra.et h frugifer
Frumen ¶id est ager.de fruge dicam in frux
a fruor eris d̓r h frumen minis.i.summa et emi

nens ps gule ul' gutturis.pxima pars gurgulio
nis qua cibus et potio deuoratur.qua sapor cibi
et potus discernit̄.qua fruimur cibis.i.utimur
et uescimur.et eadem ructa et rumen.Sed rumē
in bestia.ructa ul' frumē in homine.ita uult hu
gucō.Sed in grec̄ d̓r.Gutturis ē pmū rumen fru
Frumentū.a frumen ul' ¶men quoqꝫ summū
fruor d̓r h frumentū ti.qꝛ popiuim est ad fruen
dū.vnde frumentosus sa sum.plenus et abundās
frumento.et frumentor aris.i.frumentū colligē
Fruor eris itū tu.et ctū ctu.fruitum tu pbat
fruiturus a vm.fructū tu pbat fructus us ui.fru
or et utor drn̄t.tū quia fruimur rebus quibus u
timur ppter illas.sed utimur illis quibus utimur
ppter nos.Est enim re aliqua frui ei inherere pp
se.et eam diligere.fruimur ergo deo.utimur mū
do et creatis in eo.Vnde aug̊.Vtendū est h mū
do non fruendū ut inuisibilia dei p ea que facta
sunt intellcā conspiciantur.i.ut de tempalibus e
terna capiantur.Item fruimur quodāmō celesti
bus ūtutibus scientia.utimur mundanis diuicijs
cibis uestibus et similibus.fungimur autem of
ficio.Vnde nota qꝛ frui aliquo d̓r dupliciter.aut
sicut obiecto.et hoc mō solo deo fruendū est.q̄a
ad bonitatem solius dei ordinatur tota bonitas
vniūsi.sicut bonū totius exercitus ad bonuz du
cis.ut d̓r in xj metaphisice.Alio mō sicut habi
tu eliciente actum fruicōnis.et hoc modo beatitu
dine creata.et caritate fruenduz est.Tercio modo
fruimur aliquo sicut instrumento fruicōnis.et h
modo fruimur potentia cuius fruicō ē actus.Fru
or componit̄ confruor ris.i.simul frui.Itē defru
or ris.i.ualde frui.ul' a fruicōne cessare.Item per
fruor eris.i.pfecte frui.Fruor et eius composita
omnia sunt deponentia.Et faciunt supinū in frui
tū ul' fructū.ꝫ frequentius in fruitū.vnde ampli
us inueniunt̄ ista pticipia in usu.scilꝫ fruitus et
fruiturus q̄ ista scꝫ fructus et fructurus.hec eniz
in usu deficiūt.sicut supina a quibus descendunt
A fruiti genitō de fruitus addita o formatur hec
Frustra adūbium ¶fruicō de qua uide in dos
qualitatis.i.incassum.sine causa.sine effectu.vñ
frustror aris deponens.Olim tamen fuit cōmune
.i.fallere decipere.vñ frustratus d̓r laboris fruc
tu euacuatus.illesus.Et scribitur frustra et frus
tror p r in pma et in secunda sillaba.Sed frusta
nomen pluralis nūi nō habet r in ultima sillaba
Frustulum li dimi penul' coꝛ puum frustum.
Frustum ti sine r in ultima sillaba d̓r a frumē
et est frustum pticula carnis ul' panis.quia capi
atur a frumine.vnde frusto as aui in frusta diui
dere.frusta facē.vñ frustatim adūbiū diuisiꝫ uel
Frutectum in frutex est. ¶pticulatim
Frutex.a fruor eris ul' fruge d̓r h frutex ticis
.i.densitas ūgulaꝝ ul' puaꝝ arboꝝ ul' spinaꝝ.qꝛ
autem d̓r frutex quasi fronde terram tegens.et h
est.vnde hoc frutectū ti per ct in ulīa sillaba lo
cus ubi frutices crescunt.Ierem̄ xj.Et combusta
sunt frutecta eius.Et scribitur frutex p t solam.
Coꝛ enī fru.vñ ouid̓ de arte.li iij Turpe pecus mu
tiluz turpis sine gramine campus.Et sine fronde
frutex et sine crine caput.Item in li epy.Mons
fuit apparent frutices in uertice rari.
Fruticor.a frutex deriuatur fruticosus a vm.i.
spinosus.plenus fruticibus.et fruticor aris.i.fru
tices emittē.multiplicari abūdare pullulare.cres

cere ad modum fruticum.Et corripit ti.Iuuenal'
Sed fruticante pilo neglecta et squalida cura.
Frux ul' fruges gis fe gen̄ est.ꝫ ntūs deficit in
usu.Et scias ꝙ segetes dicūtur dū seminant᷑ a se
ro ris.messes dū colligunt᷑.a meto tis.fruges dū
fruūtur.a fruendo.i.uescendo.Itez fruges liquide
sunt.frumenta ūo arida et sicca.Et sunt frumen
ta omnia que habent aristas.fruges ūo reliqua.
Fuco cas caui care.i.colorare.fucū supponere
ūbū actiuum.et dr̄ a fucus ₰m hug.et inde
fucatus ta tū.Et ut dicit pap.fucata depicta tinc
ta.adulterio contaminata.ficta.non uera.diuersi
coloris.fucare depingere mendacijs subornare.et
Fucosus.osa osum ‖ producit fu.uide in fucus
id est supertinctus fuco.et dicitur a fucus.
Fucus.a fagin quod ē comedere dr̄ hic fucus ci
maior ape.minor scabrone.q̄i fugus.qꝛ alienos
labores edat.Non eniz mellificat.ꝫ aliaꝝ mel co
medit.De quo ūgil'.Ignauū fucos pecus a prese
pibus arcet.Et hinc hic fucus ci genus herbe.vn̄
fit quedam tinctura que similiter dr̄ fucus.et ꝓ
quolibet colore materiali supposito dr̄ fucus.q̇a
alienū mentitur colorem.Sap xiij.Rubicūduz
faciens fuco colorem.Item fuco ponit᷑ quadam
similitudine ꝓ deceptione que supponit᷑ ueritati
celande.Vnd̄ boecius de consolac̄.Intelligo mul
Fudi fudisti fu ‖ tiplices fucos illius prodigij
dit preteritum de fundo fundis.Et producit fu.
Fugax.a fugio is dr̄ hic et hec et hoc fugax cis as
siduus frequens in fuga.Et compatur cior sim9
vnde fugaciter cius me adūbiū.et hec fugacitas tis
Fugere penl' prod̄ est preteritū ꝑfectū indicatī
modi de fugio is.ut fugi isti fugerunt ul' fugere
Item pt̄ esse modi infinitiui ūbi predicti.ut infi
nito fugē.Et cor̄ penl'.Et ita in similibus dicas
Fugillator in fugillus est.
Fugillus li ferꝝ cū quo extrahitur ignis d̄ pe
tra.Et uidetur deriuari a fos quod ē ignis et ge
ro ris quasi fos gerens.i.ignem.vnde fugillo as
.i.ignem de petra fugillo extrahē.vnde hic fugil
lator oris.Et hinc ꝑ figurā fugillatores dicūtur
Fugio is gi fu ‖ vmbre demonū q̇ ignē ferūt
gitū componit᷑ cuz ab et mutato b in u dr̄ aufu
gio gis longe fugē.Item circūfugio is.Item con
fugio is.i.simul fugē.ul' ad aliquē fugere causa
securitatis et auxiliū habendi.Item diffugio gis
.i.diūsis modis ul' in diūsas ꝑtes fugere.Itē de
fugio is.i.ualde ul' deorsuz fugē.de vno loco ad
aliū fugere causa habendi auxiliū.Prefugio gis
p̄ alijs fugere.Profugio is.i.ꝓcul fugē.Perfugi
o is id est ꝑfecte fugē.Item refugio is.i.iterum
ul' retro fugē.ul' ad alium fugere causa euadendi
et habendi auxiliū.Item subterfugio is.i.recusa
re.rennuē.Transfugio is.i.ultra aliū fugere.fugi
o is actiuū ē.et habet significacōnem contrariaz
sue uoci.In actiua enī uoce significat passionem
in passiua accōnem.Idem enim ē fugio te quod
fugior a te.et idez est fugior a te quod fugio te
Item omnia eius composita sunt actiua.Et nul
lus miret᷑ si dicimus fugio gis esse actiuū.Nam
sic est ꝓcul dubio.Nam autoritas pris et eius sig
nificacō et constructio hec ꝓtestatur.Item fugio et
eius composita faciūt preteritū in fugi.et supinū
in fugitū.pnl' cor̄.ut fugi fugitū.Confugi confu
gitū.Et format᷑ p̄teritū a p̄ma ꝑsona p̄ntis indi
catiui modi remota o.ut fugio fugi.et supinū a
p̄ma ꝑsona p̄teriti addita tū.ut fugi fugitū.Itez
omnia cor̄ in p̄nti hanc sillabam fu.Vn̄ facetus
Non facias opus quod fugit omnis homo.sed in
p̄terito eam prod̄.Vn̄ quid̄.Hic mō iure fugit
Fugitiuus a ū dr̄ ‖ ꝫ heri cur dic michi fugit
a fuga ge.Et scias ꝙ fugitiuus recte nemo dicit᷑
nisi qui dnm̄ fugit.Nam si paruus puer a num
ce aut a scola discesserit fugitiuus non est.
Fugito tas fre potest esse huius ūbi fugio is
et huius ūbi fugo as.ut fugito.i.frequenter fu
gio.ul' frequenter fugor.Et corripit gi fugito.
Fugo as aui.i.expellē.in fugam conūtere.fu
go componitur aufugo as a se longe fugare.ex
ab et fugo.et mutat᷑ b in u.Item confugo as.i.
simul fugare.Item defugo as.i.de vno loco ad
aliū ul' ualde fugare.Item effugo as.i.ext᷑ fuga
re.ab ex et fugo.Et mutat᷑ x in f.Item perfugo
as.i.ꝑfecte fugare.Item p̄fugo as p̄ alijs fuga
re.Item refugo as.i.repellē.fugo et omnia eius
composita sunt actiua.Et cor̄ hanc sillabam fu.
sicut et fuga ge.a qua deriuat᷑.fuga autē a fugi
o dicitur.Birria.Nil poterit timido tutius esse fu
ga.Victor quippe fugat.uictus ab hoste fugit.
Fulcimen inis neu ge.i.sustentamentū.firma
mentū auxilium.Et prod̄ pnl' in nt̄o.ꝫ in genit̄o
Fulcimentum ti.et hoc fulcimen dr̄ ‖ eam cor̄
vnde exponit᷑ sicut fulcimen.et hoc ꝓbatur.quia
fulcio facit fulciui.Nam nomina in mentū desinē
tia a ūbis uenientia solent formari a p̄terito per
fecto ui mutata in mentum.ut fulciui fulcimen
tum.nutriui nutrimentum.uide in fulcio fulcis
Fulcio fulcis.i.sustentare supportare.subleuare
munire.firmare.adiuuare.Et facit preteritū fulsi
uel fulciui.vnde fultū et fulcitū.ꝙ fulciui faciat
ꝓbatur ꝑ hoc nomen fulcimentū.Nam nomina
in mentū desinentia a ūbis uenientia solent for
mari a p̄terito perfecto ui mutata in mentū.ut
fulciui fulcimentū.Et ind̄ fultus ta tū.et fulcitus
a vm.et hoc fulcimen.et hoc fulcimentū.fulcio com
ponit᷑ affulcio cis.confulcio is.effulcio is.p̄ful
cio cis.ꝑfulcio is.refulcio.suffulcio.fulcio et eius
composita sunt actiua.Et faciunt preteritū in si.
ul' in ciui.ut fulsi fulciui.et supinū in ultū ul' itū
ut fultū ul' fulcitū.affulcio affulsi ul' affulciui af
fultū ul' citū ₰ hug.ul' ₰m p̄s.fulcio facit p̄teritū
in si cio mutata in si.et sup in tū si mutato in tū
ut fulcio fulsi fultū.suffulcio is suffulsi suffultū
et ita tenendū ē ₰m modernos licet aliquando in
inueniatur fulciui fulcitū.ꝫ potius antiquitas ē
Quidam tamen ut dicit pris fulxi ꝓtulerunt dif
ferentie causa.quia scilicet fulgeo facit etiā fulsi.
Sed dic ꝙ fulgeo et fulcio hn̄t preteritū scz fulsi
ꝫ in supino drn̄t.qꝛ fulcio facit fultum.ꝫ fulgeo
fulsum.vnde ūsus.fulcio dat fulsi fultū.dat ful
geo fulsi.fulsum dissimili uoce supina gerunt.
Fulcitus in fulcio uide.
Fulcrū.A fulcio cis dr̄ hoc fulcrū cri.ꝓprie spon
da siue pes lecti.quia fulcit lectum.Inuenit᷑ q̄nq̄
pro lecto.q̄nq̄ ꝓ ornamento lecti.vnde fulcratus
ta tū fulcꝝ habens.et fulcro as fulcra lectulū fa
Fulgeo es fulsi ful ‖ cere.lectū fulcris ꝑparare
sum.et habet idem p̄teritum cū fulcio.ꝫ in supi
no drn̄t.ut dixi in fulcio cis.et ē fulgere idez qd̄
resplendere.et qꝛ splendor ferit et ꝑcutit oculos in
tuentiū ponitur fulgere pro ferire et ꝑcutere.ful
geo componit᷑ p̄fulgeo es p̄ alijs fulgere.Reful

geo es.i.resplendere. Suffulgeo es.i.par. fulgere
Et ab hijs inchoatiua fulgesco.pfulgesco.Reful
gesco.fulgeo et eius composita sunt neutra.Et
faciūt preteritū in si.et supinū in sum. Antiq eciā
Fulgetra.a fulgeo vl' ful ¶ dixerunt fulgo gis
gens et etra.i.fulgor etre.hoc grece dicit' casma
uulgo aeris partitus. Hoc eciam dicitur proprie
splendor ignis.uide in fulmen.
Fulgetum ti.i.fulgor a fulgeo es.Et prod ge.
Fulgidus.a fulgeo es dr fulgidus da dum.i.
splendidus.Et compatur dior simus.Vnde fulgi
do dius me adūbiū.et h fulgiditas tatis.et fulgi
do as.i.fulgidū facere.fulgidus componit' ꝙful
gidus pfulgidus ābo p valde fulgidus.et cor gi
Fulgor oris mas ge.i.splendor.Et deriuatur
a fulgeo es.Vnde in euang.sicut lucna fulgoris
illuminabit te.Et prod pnl' in gtō.uide etc in ful
Fulgorus.a fulgor oris dr fulgorus a. ¶ men
vm.i.splendidus.Et hinc fulgoro as.i.splendere
p componez pfulgorus a ū.i.splendidus.Et pō
Fulguratus a ū in fulguro as uide. ¶ pocā go
Fulguro as.a fulgur dr fulguro ras.i.fulgere
vl' fulgure pcutere.et ꝑm hoc est transitiuū.Et
hinc fulguratus ta ta tū.i.fulgidus vl' fulgure p
cussus.Et nota ꝙ fulguro as et fulmino as ꝑm
ꝙ sunt uba excepte actōnis neutra sunt.Et ppe
non habent nisi tercias psonas.et ꝑm h fulmina
re vl' fulgurare ē fulmina vl' fulgura mittē.tn̄s
latiue tamen accepta ad homines actiua sunt.i.
fulgure vl' fulmine aliquo quasi fulmine aliquē
ferire.Et ꝑm hanc significacōnez cuicūqz attribu
ant' sunt actiua.et eoꝝ composita similiter.ful
gurare p splendere neutꝝ ē Et cor gu.Et inde in
ps ubi dr fulgura et coruscacōnes.dicit glo.ful
gura vl' fulgora vl' chorusca.i.clarifica.chorusca
Fulgus.a ¶ cōnes.i.miracula fac crebrescere
fulgeo es dr h fulgus.vl' h fulgur uris.vn̄
fulgureus a vm ꝫ ppe dr fulgus ꝗ tangit fulgur
ꝗ incendit et urit fulmen ꝗ findit.uid in fulmē
Fulica.a fuligo ginis deriuat' hec fulica ce vl'
fulex icis.i.quedā auis.vl' fulica dr quasi fuliga
ꝗ caro eius leporina sapiat.Legos enim grece le
pos dr lahne.vnde et apud grecos lagos uocat'.
et h ē auis stagnensis.i.in stagnis et paludibus
morans.hec habet nidū in medio aque vl' in pe
tris quas aqua circūdat maritima.ꝗ semp delcā
tur pfundo.quod dū psenserit maris cōmocōnē
fugiens in uado ludit ꝑm ysid.Et cor li.Alexan
der.Cū fulicis upupis que petūt excelsa uolādo.
Fuligino ginas penl' cor in fuligo exponitur.
Fuligo.a fumus dr h fuligo inis.i.nigredo il
la que pendet de trabibus.et fit ab igne.ꝗ autē
dr fuligo quasi fumo ligata ethymologia est.Et
inde fuligineus a vm.i.niger vl' de fuligine exis
tens.uel ad fuliginē ptinens.Item a fuligine fu
liginatus ta tum.i.fuligine denigratus.quod pt
esse pticipiū.et fuliginosus sa sum plenus fuligi
ne.et fuligino nas.i.denigre et pprie fuligine.et
prod fuligo pnl' nn̄.ꝫ cor pnl' geniū.Juuenalis
Ille supciliū madida fuligine tinctū.obliquo pro
Fulina.a fumus h fulina ne.i.co ¶ ducit acu
quina.vnde h fulinarius rij.i.cocus.et fulinarius
a vm.et fulino nas.i.coquinare.Et producit li.
Fullo.a fulgeo es dr h fullo onis.qui pānos
parat et excandidat.et eos fulgere facit.Et inde
fullo as aui.i.pulcrare decorare demergere uel le

uiter tangere.Et componitur affullo as.i.iuxta
fullare.vl' valde tangere leuiter ꝑ hug.Pap eciā
dicit.fullo lauandarius decorator.Et prod penl'
Fulmen.a fulgeo es dr h ¶ geniū fullo onis
fulmen inis.vnde fulmineus a vm.Et sciās ꝙ ꝑ
opinionē hug.qn̄ duo vl' tres vl' plures uenti in
aere intercipiunt nubem aliquā eam confringūt
et collidūt.et ex illa collisione fit sonus in aere.
et procreatur ignis.sonus ille pprie dr tonitruū
quasi tonus.i.sonus terrens.ꝗ terreat Splendor
illius ignis pprie dr fulgetra.vl' fulgor ignis ille
siue iaculū ex eo factū.vl' ictus illius iaculi pprie
dr fulgus vl' fulgur vl' fulmen.a fulgendo.i.fe
riendo vl' pcutiendo.ꝫ pprie dr fulgor ꝗ incendit
et urit.fulgus quia tangit.fulmen ꝗ findit.Sūt
enim tria genā fulminis.vnū quod afflat et tan
git ita ꝙ n̄ urit.secundū qd urit.terciū qd findit.
et iō cū trib; radijs pingit' fulm̄.hinc et trifidā fla
mā dr habere.qn̄qz tamen omnia nomina pdic
ta confunduntur.et dn̄r esse nomina vnius et e
iusdem rei.ꝫ tonitruū dr ꝗ suo sono terreat.ful
getra.vl' fulgur vl' fulgor quia fulgeat.fulgus ꝗ
tangat.fulgur ꝗ urat.fulmen ꝗ findat.Ex pre
dictis patet ꝙ ante fit sonus ꝙ ignis.tamen citi
us et ante uidemus ignez ꝙ audiamus sonū.Sz
querit'.quare h contingat.Ad hoc dicūt quidaz
ꝙ h ideo contingit.ꝗ uelocior ē oculus ad uidē
dum ꝙ auris ad audiendum.radius enim ab o
culo exiens in ictu ipsius oculi repcutit' in re re
motissima.vnde oculus excitat' et uisu rem illā
statim pcipit.ꝫ sonus nisi pmo ueniat ad aurez
et eam pcuciat auditu non pcipitur.qa ergo so
nus ille valde ē remotus sensui ad aurez accedēs
et eam pcutiens tarde auditu pcipitur.frater no
albertus dicit.ꝙ hoc ideo contingit.ꝗ uisus ē for
malior ꝙ sit auditus.et ideo nobilior est.Simi
liter obiectū uisus est in aere.non sicut in mate
ria tantū.et deferente sine uia.ꝫ ē in eo sicut in
spūali esse quod est pspicuū.et ꝑm esse spūale h
est intencōnale ipsa forma ē uisibilis.ꝫ non est
ita de obiecto alioꝝ sensuū.Jd enim quod ē in a
ere ꝑm accōnem lucis h est uisibile.ꝫ illud quod
lux abstrahit et ponit in aere h est nō forma rei
ꝫ intencō forme.Et ideo aer non ē albus uel ni
ger vl' alia forma informatus quando in eo ē ui
sibile.ꝗ non est in eo nisi ꝑm intencōnem forme
et non ꝑm esse forme quod habet in materia.et
ideo motus eius p aerem ē subito et nō in tem
pore.ꝫ sonus ꝑm suū esse est in aere.et aer ē in
materia eius.ꝗ uerꝫ esse soni non ē nisi in aere.
licet intentio et non esse soni recipiat' in aure.et
ideo motus soni p aerem non ē subito ꝫ successi
ue et in tempe.Et ideo pcepcō uisus in tonitru
est ante pcepcōnem auditus.et ideo citius uidet'
fulmen ꝙ audiatur tonitrus licet ꝑ esse tonitrus
sit ante fulgur ꝗ tonitrus ē in ipsa scissione vl'
ruptura nubis.et fulgur ē illuminacō ignis q ap
paret nube iam scissa vl' rupta.Ventus enim di
rumpit nubem cū impetu et uelocitate.et inflam
mat ignem exagitacōne eius in nube.et tunc mi
cat ignis.Huius autē aptū dant exemplū auicē
na et algazel de muliere lauante pannos eminus
ultra fluuiū latū.pcussura enim quā dat sup pā
nū uidetur et nō audit' sonus quē dedit nisi post
tempus interpositū.Preterea si aliquis aliquātu
lū remotus cū securi pcutiat arborem vl' aliud.li

Tria aūt sunt
genera fulmi-
nis

cet post pcussionem subleuet securim.tamen pri
us uidemus securim eleuatam q̄ audimus sonū
precedentis percussionis.uide etiam in tonitrus.
Fulmino.a fulmē dr fulmino as.pnl' cor et ē
ūbū neutrum.et aliqñ actiuum.uide in fulguro.
Fulsi ē p̄teritum de fulcio cis.et de fulgeo ges
Fultus fulta fultum in fulcio fulcis uide.
Fulueo fulues in fuluus exponitur.
Fuluus.a fulgeo es dr fuluus ua uū.i.rubens
aliquantulū uel cū nigro rubens.Et compaṙ ful
uior simus.vnde fulue vius sime aduibiū.et hec
fuluedo dinis.et fulueo ues ui esse ul' fieri fuluū
Fumarium rij est ca¶ Vnde fuluesco cis incho
minus per quē exit fumus.et deriuaṙ a fumus
Fumeo.a fumo as dr fumeo es mui.i.esse ul'
fieri fumosum ul' fumū emittere.Et hinc fumes
Fumidus.a fu¶co cis inchoatiuū.et prod fu
mus fumidus da dū.Et compaṙ.vnde h fumidi
tas tatis.Et fumido as fumidū facere infumare
Fumigo.a fumus diciṙ ¶ ūbū actiū.Et cor mi
fumigo as.i.infumare..Et componiṙ affumigo
as.Infumigo as.p̄fumigo as.suffumigo as pau
ul' ab inferiori pte fumigare.fumigo et eius co
posita actiua sunt.Et corr mi.et iñ fumigabun
Fumo as aui ¶ dus da dū similis fumiganti
are.i.fumo implere.ul' fumū emittē.et deriuaṙ
a fumus.fumo componiṙ infumo as.i.intro fu
mare.Item refumo mas iteꝝ fumare.Item suffu
mo as.i.pauꝝ ul' subtus fumare.ex sub et fumo
mutata b in f.fumo mas ꝓ fumū emittē neutꝝ
est.Et composita ab eo ẜm hanc significacōnem
neutra sunt.Item fumo mas pro fumo implere
et eius composita ẜm hanc significacōnem actīa
sunt.Et producunt hanc sillabam fu.Phisiolog
De q pilis eius fiat sub domate fumus.
Fumulus li diminutiuum paruus fumus.
Fumus mi dr q̄i fos means.et ē ethymologia
et hinc fumosus sa sum plenus fumo.Et compa
ratur sior simus.Vnde h fumositas fumositatis
Funalis.a funus dr h et h funalis et h le pti
nens ad funē Et h funale lis idem qd funis.Et
funale licinus ad candelā faciendā.Vnde et sepe
poniṙ ꝓ candela.Et dicūtur funalia licini a funi
bus inter ceram quos ante usum papiri cera cir
cumdatos habuere maiores.uide in funis.
Funambulus li penultima cor.ē ille qui super
funem ambulat.et componiṙ a funis et ambulo
Functorium.i.transitorium secundum papiam
Functus.a fungor geris dr functus ta tū idem
quod usus.hinc functi quoddā genus ciuiū q fū
gebanṫ officio et honore aliquo.Item a fungor
Funda de dr a fundendis la¶ h functio onis
pidibus.q ex ea lapides fundanṫ.i.mittanṫ vl
a fundo dis dr.Item inueniṫ h funda de genus
piscatorij retis.q in fundū mittatur.Ideꝫ et iacu
lū.a iacio Et tunc deriuatur funda a fundus di.
Fundamentū ti dr a fundo as.dictū sic quia sit
fundus domui.et ē ethy.Idem et cementū.qa ce
Fundanus ni rusticus ¶ so crasso lapide surgat
qui fundos colit.et dr a fundus.Et producit da.
Fundibalarius rij in fundibalum exponitur.
Fundibalista in fundibalum est.
Fundibalū li machina bellica.vnde possunt di
ci fundibalarij qui talibus machinis p̄sunt.et ui
detur componi a funda et balin quod ē iacē uel
emittere.Vnde dr in p̄mo li machab.c vj.Et sta

tuit illic balistas et machinas et ignis iacula et
tormenta ad lapides iactandos.et spicula et scor
pios ad mittendas sagittas et fundibala.Item ẜ
hug a funda et balin componiṫ h fundibalus li
et h fundibalarius rij.et h et h fundibalista te.
in eod sensu.i.cū funda iaciens et emittens et cor
Fundibula le.i.funda.deriuaṙ a funda ¶ ba.
Funditō.a fundatu ultimo sup̄ de fundo das.
daui datū tu.a mutato in i breuem et u in o fit
fundito as.i.frequenter fundo.Similiter rogito
as formaṙ a rogatu.et sic fundito.i.frequenter
fundo.ūbū frequentatiuū a fundo dis.Itē potest
fundito esse fre a fundo dis.Et formaṙ tūc a fun
dis secunda p̄sona remota s et addita to.et hinc
fundito as frequenter fundere.Vnde plantus in
amphitone.Cum cruciatu tuo ista ūba funditas
Funditor oris qui cū funda iacit.et dr a fūda
Fundo as aui are atū cū funda ¶ de.Et cor di
iacere ul' in funda lapideꝫ mittere causa p̄iciendi
et tūc deriuaṙ a funda de.Item fundo as aui are
.i.fundamentū facere.et dr a fundus di.tūc enī
fundaṙ domus cū eius fundamētū fit quod p̄o da
est fundus.vnde h fundamen inis.quod p̄o da
Fundo dis fudi fusum.i.spargere.emittē.fuga
re.fundo cōponiṫ confundo is cōmiscere.ul' confu
tare cōuincere arguē.Item circūfundo is.Iteꝫ dif
fundo is.i.diuisis modis fundere ul' extendere di
latare.Effundo dis extra fundere ul' ex toto.Itē
infundo dis intro fundere ul' immittē.Perfundo
is.Profundo is ꝓcul fundere et dispergere dissipa
re.Item offundo is.i.circa fundere ul' circūfundē
Refundo is.Suffundo is.i.pauꝝ ul' subtus fundere
Transfundo is.i.ultra fundere.fundo et eius com
posita sunt actiua.Et faciūt p̄teritū in fudi et su
pinū in fusum.Et ita abijciunt n in p̄terito et in
supino.Nam ut dicit p̄s in x li.ubi agit de sup̄ū
boꝝ tercie coniug desinentiū in do.Illud sciendū
est q ūba n ante do habentia que amittunt n in
p̄terito.amittūt eandeꝫ in supino et geminant s
si sit pnl' breuis in p̄terito.ut findo di fissuꝫ.Sau
do scidi scissum.Sin uero prod vnam s habet.ut
fundo di fusum.composita uo simpliciū termina
Fundula le dimi.pua funda ¶ cōnes sequūṫ
Fundulus.a fundus dr fundulus li dimi.Item
fundulus dr quidā piscis puus q fundo adherer
Fundus.a fundo dis dr h fundus di et ꝓ fun
do aque et ꝓ agro.et ꝓp̄e pro allodio.q fundat
aquas ul' opes et diuicias.Et dr fundus tam in
ciuitate q̄ extra.vnde fundus dr urbanū edificiū
et rusticū.ẜm hug.Multi tamen dicūt q ꝓ fun
do aque dr h fundum.ẜ ꝓ agro h fundus.vnde
dicit pap.fundi sunt possessiones agri campi p̄
dia uici.fundū yma ps aque.Item in grec diciṙ
Diciṫ allodiū fundus fundū maris ymū.Item ū
sus.fundus fundit opes diffūdit funda lapillos
fundū cū tenui murmure fundit aquas.Et dicit
Isid.fundus dcūs ē q in eo fundeṙ et stabiliatur
matrimoniū.michi autem uideṙ q fundus pro
agro sit mas ge.ẜ ꝓ fundo aque dr h fundū neu
ge.et eē h fundus p̄t dici.ẜ in neu ge magis est ¶ in usu
Funebris in funus exponitur.
Funero ras aui are.i.sepelire.officiare.ut ille
funerat corpus.i.officiat corpus.sꝫ facit exequi
as funeris funerosa officia agit.Et deriuaṙ a fu
nus.Et cor ne.Item a funus funerosus sa sū ple
nus funere.uel luctuosus.ul' pertinens ad funus

Funesto funestas in funus exponitur.
Fungor eris functus sum .i. uti. Et componitur
defungor eris .i. deorsum a functione esse. vnde q
moritur deorsuz fit a funccōne uite. et defungi dr
id ē mori. Item componitᵣ pfungor eris .i. uti ul'
destruē ul' destrui. vnde pfunctus ta tū. et hec p
functio. Fungor et eius composita sunt deponen
tia. Et faciūt sup̄ in ctū. Nam ut dicit ps in gor
deponentia mutant eam in ctū et faciūt supinum
ut fungor functū. Que drā sit inter fungor et u
Fungus. a fos quod est ig ¶tor dixi in fruor
nis dr h fungus gi. qr fungi aridi ignē acceptuz
concipiant et retineant et dr esca uulgo. qr sit fo
mes ignis et nutrimentū. ul' dicūtur fungi a fū
gor eris ƀm uocem. ƀm significacōnem a defun
gor eris. qr ex eoꝝ genē quidaꝫ sunt interempto
rij vnde et defuncti dn̄r mortui. Vn̄ quid. Boleti
leti cā fuere tui. Inuenitᵣ eciam fungus p ueteri
Funiculus li dimi. paruus funis. ¶ panno
Funis. a fos quod ē lux dr h funis nis. qr fu
nes añ usum papiri olim in usu luminis fuerūt
Funus. a funis is ¶circūdati cera. et prod fu
dr h funus neris cadau. sic dictum a funibus ac
censis .i. candelis. qd ante feretrū ante papiri usuz
cera circūferebant. vnde funereus a um et funes
tus ta tū. et hic et h funebris et hoc bre. omnia
in eodem sensu. scꝫ luctuosus mortalis. Tamen dif
ferūt ƀm ꝓprietatem. qr funebre est luctuosuz. et
funereū quod ex funere constat. uel quod ad fu
nus ptinet. funestū uero quod funē est inqnatū.
vnde funesto as .i. funē inqnari. Et ponitᵣ simpli
citer p inquinare. Que autē sit drn̄a inter funus
et cadauer et quedā alia dixi in cadauer. Et sci
as qp funebris cor pnl naturaliter. Vnde oracius
in epp. Ira truces inimicicias et funebre bellū sup
Funusculū li dimi. puum funus. ¶ple genuit
Fuo is it fuisti fuit fuerat fuere fuisse fuendi
fuendo fuendū futū futu fuens et futurus .i. esse
Et est mō defectiuū. tantū enim p̄teritū tempus
et que formātur a p̄terito sunt in usu. Inuenitur
tamen quandoqꝫ h ūbū in alijs tempibus ƀm an
tiquos. Et qr fuo et sum sunt eiusdem significati
onis. Et sum caret p̄terito. et p̄teritū huius uerbi
fuo non habet presens in usu ideo sum es est ac
cepit illud p̄teritū mutuo. et ita ex sum es est et
ex hoc p̄terito fui factū est quasi vnū ūbum. Et
cū sum es est habeat duo pticipia. sciꝫ ens et fu
turus. ens formatᵣ a sum es est. futurus a fui. ƀ
p mediū ƀ qp fuit erat ūbum integrum faciebat
supinū futum tu. et hinc addita rus fit futurus
Fur. a furuus dr h et h fur furis ge cō. quia
nocte utitur tempe. ꝓpe quidem est fur qui de
nocte uadit et perfodit domos. Latro qui latet in
siluis et expoliat transeuntes. Vnde illud. fur la
tet in furno latro se fert obuius ultro. Et pō fu
in genitō. vnde orac in epp. Et dn̄i fallūt et p
Furabula orum numeri plu ¶sunt furibus ergo
talis ge neu .i. tenebre. qr furantᵣ nobis uisum et
discrecōnem reꝝ. Et dr a fur. Et corᵣ penultimā
Furca ce componitᵣ a fur et cilleo es. Inde fur
ca qr fures ibi cillentᵣ .i. mouentᵣ. et habꝫ minus
pene qp crux. qr statim strangulat et interficit. Itē
furca est quoddā instrumentū rusticoꝝ. et ƀm h
cōponitᵣ a frumētū et cilleo. qr cū eo mouetᵣ ipm
in area. ul' furca componitᵣ a fero fers et caput in
dr furca quasi ferens caput. qr antiqui solebāt de

ferre capita occisoꝝ hominū in ea. Inuenitᵣ eciaꝫ
furca translatiue p quadā uiolentia. Vnde orac
in epp. naturā expelles furca tamen usqꝫ recurꝫ
A furca dicitur furcatus ta tum. Quod componi
tur bifurcatus ata atum. trifurcatus cata catum.
Furcatus uide in furca furce.
Furcella le diminutiuum parua furca.
Furcelles. fur componitᵣ cū cilleo. et dr hee fur
celles liū ꝓprie furce ille ubi suspenduntᵣ fures et
Furcifer a um penl' ¶latrones. qr ibi cillentᵣ.
cor .i. ferens furcam. Et componitᵣ a furca et fero
furcifer eciā dicebatᵣ olim qui ob leue delictū co
gebatur a dominis ignominie magis qꝫ supplicij
causa furcā circa uiā ferre. p̄dicans peccatū suum
et monere ceteros ne quid simile peccarent. furci
fer eciam dicebatᵣ homicida dampnatus ad fur
cā. uel qui dignus erat furca. qr consuetudo erat
olim dampnatos sua patibula portare ad locum
suspensionis. sicut legitᵣ xp̄m dn̄m nr̄m fecisse.
Furcillo. a furcilles deriuatᵣ furcillo as .i. suspen
dere ul' concutere. Et componitᵣ cū ad et dr affur
cillo as ualde ul' iuxta ul' ad suspendē ul' cōcutē
Furcula furcule diminutiuum parua furca.
Furfur. a farre ul' farina dr h furfur ris .i. bren
no. quia eoꝝ purgamentū est. ul' dr a furor aris
qr ab eo minutior farina subtrahatᵣ et furetur. et
ē mas ge. Et hinc furfur uris quedā auis q̄ non
pascitur nisi furfure. et h eadem dr furfurio onis
Item a furfure furfureus a um .i. de furfure fcūs
Et inde fur simplex ē latro. ƀ fur geminatū id ē
furfur ē cibus porci. Vnde quidā. fur simplex la
tro geminatū sit cibus apro. Item furfur est mas
ge licet quidā dixerint qp est neutri. contra quos
dr. furfura qui dixit semper de furfure uixit.
Furia. a ferio is dr h furia rie. qr ferit corda ho
minū. et reddit ea cōmota. vnde h et h furial' et
h le. vnde furialiter adūbiū. et h furialitas tatis
et furiosus a um. et furiatus ta tū. Sed furiosus
ē qui ritu furiaꝝ fertur. et ab eo furor nunqꝫ re
cedit. furiatus qui furit ex causa. Et furiosus cō
patur. vn̄ furiose sius sime adūbiū. et h furiosi
Furibundus furibunda furi ¶tas furiositatis
bundum id ē similis furenti. Et dr a furio furis.
Furio. a furia dr furio is ūbū neutꝝ et absolu
tū. Reg j c xxj. Introduxisti istū ut furēt me p̄
sente. Et ut uult ps pma psona scꝫ furo ul' furio
non est multū in usu. Et caret p̄terito et supino.
ƀ mutuatᵣ tam p̄teritū qꝫ supinū ab insanio nis.
quod ē eiusdē significacōnis cū illo. et facit insa
nij insanitū. Sedulius tamen finxit p̄teritū furi
ui a furio. ƀ non sequimur eum in hoc. uide in ē
no et hinc h furor oris. furo ul' furio ƀ quosdaꝫ
componitᵣ defuro is ul' defurio is. ualde furē. uel
a furore cessare. Diffuro is ul' diffurio is. diū sis
modis furē. Prefurio ul' p̄furo is .i. ante furē. ul'
pre alijs furē. Perfuro is ul' pfurio is .i. perfecte
ul' ualde furē. furo cū omnibus suis compositis
ē neutrū. Et cor fu. Qr autem dr furo q̄i fos ruo
ethymol' est. Et cor pmam furis ūbū. ƀ furis no
men eam prod. Vn̄ ūsus. Cur insane furis nō le
Furiosus in furia uide. ¶dor crimine furis
Furno furnas in furnus exponitur.
Furnulus furnuli diminutiuum puus furnus.
Furnus ni mas gen dr a furfure. qr panis ex
eo factus ibi coquitur. ul' dr a fos quod ē ignis.
vnde furnus quasi fos urna. vnde furnarius a ū

ad furnū ptinens.et hic furnarius.et hec furnaria.
qui uel que custodit furnū.et furno nas.i.in fur
nū mittē uel in furno coquere.Et componit cum
de et dr defurno nas.a furno extrahē.Item cū in
et dr infurno nas.i.in furnum mittere uel in eo
coquere.Et est actm cū omnibus suis compositis
Furo ris uel furio ris dicitur.uide in furio ris.
Furo onis mas ge quoddā animal.et dr a fur
nus.tenebrosos enim et occultos cuniculos effo
Furor aris a ¶ dit.et eijcit pdam quā inuenit
fur.dr tus sum uerbū deponens.et dr a fur.Et prod fu
sed furor nomen corr pmā.Vnde u'sus.Est in cor
de furor socioꝝ tegmina furor. ¶ Hic pt qri.An
liceat alicui furari ppter necessitatem.Ad hoc di
co q ea que sunt iuris humani non pnt deroga
ri iuri naturali.uel iuri diuino.sm autē naturalē
ordinē ex diuina puidentia institutū res inferio
res sunt ordinate ad hoc q ex eis subueniatur ho
minū necessitati.et ideo p reꝝ diuisionē et appro
priacōnem ex iure humano pcedentem non impe
ditur qn hominū necessitati sit subueniendū ex
huiusmodi rebus.et ideo res quas aliqui supab
undanter habent ex naturali iure debent paupe
rū sustentacōni.Vnde amb dicit.et habetur in de
cretis dis.xlvij.Esurientiū panis ē quem tu deti
nes.nudoꝝ indumentū est quod tu recludis.mise
roꝝ redempcō et absolucō pecunia quā tu in ter
ra defodis.Sed q multi sunt necessitatem patiē
tes.et non pt ex eadem re omnibus subueniri cō
mittitur arbitrio vniuscuiusq dispensacō ppriaꝝ
reꝝ.ut ex eis subueniat necessitatem patientibz.
Si tamē adeo sit urgens et euidens necessitas ut
manifestū sit instanti necessitati de rebus occurrē
tibus esse subueniendū.puta cū imminet persone
piculū.et aliter subueniri non pt.tūc licite pt ali
quis ex rebus alienis sue necessitati subuenire si
ue manifeste siue occulte sublatis.nec habet hoc
pprie racōnem furti uel rapine.q p talem extre
mā necessitatem efficit ppium illud quod quis ac
cipit ad sustentandā ppiam uitam.Similiter i ca
su consimilis necessitatis.etc pt aliquis occulte rez
alienā accipē ut subueniat proximo sic indigenti
nec credo sic aliena accipientē teneri ad restitucō
nē.si eū contingat ad pinguiorē fortunā deueniē
Furtulum tuli diminutiuum paruum furtum.
Furtū.a fur dr hoc furtū ti.i.aliene rei inuito do
mino contrectacō.vn furtim aduerbiū.et furtiuus
ua uū.et furtuosus sa sum.plenus furto q sepe
cōmittit furtū.uel quod pertinet ad furtum.fur
tuosus eciam dr qui pugt ubi mces certa patur
Furueo nes.furuus ua uū niger obscurus fus
cus.Inde furueo nes nui isti.i.nigrare fuscum uel
obscuꝝ esse uel fieri.et hinc furuesco cis inchoa.
Furunculus li diminutiuum paruus fur.
Fusarius rij.a fusus si dr hic fusarius rij qui fa
cit fusos.et fusarius a um quod ad fusum ptinet.
Fuscina ne ē quoddam instrumentuz ferreū.et
tridens.quo utuntur gladiatores ad se capiendū
piscatores ad pisces capiendos.Coqui ad carnes
capiendas uel extrahendas de caldaria uel lebete
uel de olla.Et corripit penultimā.Vnde in aurora
dicit.Carbones carnes forceps uel fuscina tollit.
Fuscinula fuscinule diminutiuum pua fuscina
Fusco as aui are.i.obumbrare.denigrare.obfus
care.vnde hic fuscator oris.Et hinc fuscarius a ū
quod fuscat uel quod aptū ē ad fuscandū.et fus

cus ca cū.i.niger.fusco componit confusco cas
infusco as.obfusco as.fusco actm ē cū omnibus ¶ suis compositis
Fusellus li dimi puus fusus
Fusilis.a fundo dis dr hic et hec fusilis et hoc le.qd
tantū fundit sicut ductile tantū quod malleo p
Fusoriū rij in quo ¶ ducitur sm pap et cor si
aliquid infunditur.Et dicitur a fundo fundis.
Fustigo.a fustis dr fustigo gas.uerbū actiuū.i.
uberare.qi fuste agere.ex quibus uidetur esse cō ¶ positū.uel sic ethi.
Fustis.afigo hic fustis.hu
ius fustis.i.palus uel baculus ad uberandū.et di
cūtur pali fustes.qi fixi stantes.q fixi in fossis ¶ stent
Fusus.a fundo dis fudi fusum dicitur.Vn hic
fusus sa sum.i.fugatus.pstratus.sparsus.Vn hic
fusio onis.et fusim aduerbium.Itē a fundo dis hic
fusus si.i.instrumentū filandi.q p eū fundatur
quod netū est.Et componitur fusus fusi cuz dis
et in.ut diffuso sas.et infuso sas.Et producit fu.
Futilis.a futis dr hic et hec futilis et hoc le.qd cito
et facile decurrit uel decurrere pt.uel futilis quod
nichil pt retinere.quemadmodū illud uas quod
dr futis.Vnde ppe futilia dnr uasa illa fictilia q
cassa et rimosa non tenent ea que immittit.Et
hinc facta translacōne futilis dr homo uanus su
perfluus loquax qui nichil scit celare.nec audita
pt retinere nec abscondere.et sic sm hug futil de
riuatur a futis uase.Sed cū futilis cor pnl ut no
mina in ilis desinentia a nominibus deriuata pd
pnl.ut a senex senilis.Deriuata a uerbis eam cor
ut uolo uolatilis.uidet michi q futilis deriuetur
a uerbo.Et hoc dicit ps in iiij li.Vnde dicit q a futi
o tis deriuet futilis.ab utor utilis.Et cor pnl.Et
patet in hijs uersibus grec.futile uas illud qd mul
la recepcō claudit.Sic homo futilis ē diuulgans
Futio.a futis dr futio tis ¶ omne quod audit.
tiui tire.i.uana loqui uel fundere.Et componitur
effutio tis tiui.i.uana loqui.uel ex toto fundere.
Et prod fu.Vnde orac in poetria.Effutire leues
Futis.a fundo is den ¶ indigna tragedia uersus
uat hec futis tis quoddā uas in templo neste ubi
reponebat quod de sacrificio restabat.non enim
licebat cuiq manu tangere uel effundere.uas au
tē illud os hebat aplū et latū.fundū uo acutissimū
adeo q instare n possz.vnde stan inclinabat ita
q illud sacrificij qd intus erat effundebat q nō
licebat illud reseruari.vnde a fundendo futis dice
batur.et hinc hic et hec futilis et hec le.sm hug.Vel
sm pristianum a futio tis dr futilis le.et hoc me
Futo.a futis deriuat ¶ lius uidetur cū cor pnl
futo as aui are.i.arguere.conuincere.confundere.
reprehendere.Et componit confuto as arguere cō
uincere.Item refuto as aui are renuere recusare
Et dndit futo a futis.quia qui futat uerbū uel uer
ba fundit.sicut illud fundebat quod in futis.i.
in illo uase ponebat futo et eius composita sunt
Futuo.a futis dr futuo ¶ actiua.Et prod fu
is ui uitū pnl prod.quod est uerbum satis cōmu
ne p quod iactura humani generis restauratur
scz coire.Et dicitur a futis.qui enim talem actū
exercet aliquid fundit.Et cor fu sm huguconem
Futurus a vm pt esse pticipiū de sum es ē.Et
formatur a futu addita rus quod olim fuit sup
de fuo is fui futū tu.uide in fuo is.Item pt esse
pticipiū de fio fis.ut dixi in fio fis.Et si queras
quomō dinoscit qn est pticipiū de sum es est.et
quando de fio fis.Dico q si futurus exponit p

futuꝝ de sum es est tūc est eius ꝑticipiū.ut sum
futurus epūs.i.ero epūs.Si autē exponatᷣ ꝑ fu
tuꝝ de fio fis fit est ꝑticipiū de fio fis.ut ego suꝫ
futurus miles.i.fiā miles.Hic nota ꝙ generalis
regula tradita est a ꝓ͛ Quemcūqꝫ casum regit in
dicatiuus et quilibet modus eius gerundiū supi
nū ꝑticipiū quod ab eo dн̄dit.sed pris non ponit
exemplū nisi de obliquis.Et ideo dubitatᷣ de ntō
utrū regatᷣ ab infinitō gerundio supino ꝑticipio
et uideᷣ ꝙ sic.qꝛ sicut bene dᷣ.ego sum miles ul'
epūs.ita bene dᷣ.ego uolo esse miles ul' epūs ue
nio causa fiendi miles.uado factū miles.sum fac
turus miles.et huiusmodi.Ad predcā dico ꝙ re
gula pris intelligitᷣ de obliquis tantū et nō de no
minatō.vnde impossibile ē ꝙ gerundiū infinitūs
et supinū regant ntm̄.Vnde cū dᷣ.tu es futurus
epūs.futurus construitᷣ cū epūs ꝑ determinatio
nem.ſ non ꝑ regimen.qꝛ qualis casus p̄cedit ta
lis debet sequi.ut suꝫ futurus epūs.misereor ho
minis futuri episcopi.ꝑco homini futuro episco
po.uideo hominē futuꝝ epm̄.gaudeo homine fu
turo epō.Sed de utō dubitatur.utꝝ sit dicendum
o homo future episcope ul' epūs.Dico ꝙ debꝫ se
qui utūs.vnde dicendū.o homo future episcope
non epūs.licet quidā contrariū dicant.Similiter
cū dᷣ.uolo esse bonus ul' miles.bonus construi
tur cū esse ꝑ determinacōnem.cū uolo ꝑ regimē
Et euocatᷣ ab hoc ūbo uolo.mediante hoc infi
nitō esse.si ergo dicam bonus.nichil est.quia hꝫ
ūbum uolo habet istam vim mediante infinitō.
quā non habet ꝑ se.vn̄ cū dico.uolo esse bonus
hoc totū.uolo esse bonus.ponitᷣ loco vnius actu
satiui.De hoc eciā sup̈ dixi in iiij pte ubi egi de
allotheca.ꝯm ꝓ͛ in c de euocacōne.Et sciaſ ꝙ fu
tuꝝ tribus modis pronūciatur.ut dicā in somniū
uide eciam in gallus.in astrum et in demon.
Fututum penultima correpta est sup̄ de futuo

G Aput latinos nullius sill'e
est terminalis.nisi cū loco
b ul' d ponitᷣ.ut in ad uel
sub ul' ob ꝑpōne.ut agger
suggero oggannio.

Gabaon fuit quedaꝫ ciui
tas.vnde hic et hec gabaonita
te patrium.et eadeꝫ ciuitas
gabaa dᷣ.Et acuitᷣ in fine.

Gabelus li ꝓꝓum nomen cuiusdā uiri prod penultimam. ¶ uide in eneus
Vnde in aurora dicitᷣ
Angelus implet opus iam qꝫ gabelus adest.

Gabriel hebraice in nr̄a lingua interp̄tatᷣ forti
tudo dei.ubi enim potentia diuina uel fortitudo
manifestatᷣ gabriel mittitur.vnd cū dn̄s erat nas
citurus et triumphaturus de mundo et dyabolo
ad mariā gabriel missus ē ut illū annūciaret qui
ad debellandas aereas ptātes humilis uenire dig
natus est.Et scias ꝙ iste archangelus gabriel sū
mus inter archangelos qui apꝑuit marie apꝑuit
ioseph et zacharie et pastoribus.vnde orige trac
tans illud mathei ij.Angelus domini apꝑuit in
sompnis iosep dicit.Qualis angelus.Et respon
dit ille.Ipse qui ad mariā destinatus fuerat gab
el uenit annunciare ei qui ad zachariā in templo
locutus est.qui et ioseph paulo supius est uisus
Ipse et nūc ꝑ sompniū ostendit se ioseph sanctus
angelus gabriel.Ipsi enim iniunctum fuerat et cō
mendatuꝫ generacōnis dn̄ice sacm̄ntū.ꝓpterea
et digne gabriel appellatus est qui interp̄tatᷣ for
titudo dei.illius namqꝫ incarnacōnis sacm̄entum
commendatuꝫ habebat.qui ueniebat ad debellan
das aereaſ ptātes.Iste eciam angelus ad illos bn̄
uigilantes pastores uenit et dn̄i generacōneꝫ eis
dem nūciauit.Angelus inquit dn̄i stetit iuxta il
los.et prod pn̄l genitiui.

Gaddir iris ge neu ci ¶ uitas est in hispania.Et corr pn̄l genitiui.et desi
nit in ir correptam.Et scribitur per geminum d

Gades dis fe ge.ciuitas est.et gades dis insula
ē in fine hispanie.que dirimit europā ab affrica.
in qua herculis colūne inserūtur.que de nomine
insule gades dcē sunt.Et inde cireni maris faucibꝫ
occeani estus īmittitᷣ.et est a continente terra cx
x passibus diuisa quam cirij a rubro mari ꝓfec
ti occupantes in lingua sua gadem.i.uiā septam
uocauerunt.qꝛ circūsepta sit mari.Et nota ꝙ co
lūne quecūqꝫ sunt posite a uiris fortibus in eo lo
co ultra quē subiugare non poterunt generaliter
dicūtur gades a gadibus hercul'.ul' qꝛ q̈i ꝓ sepe

Gaius gaij gaio ꝓꝓuꝫ ¶ et termino posite sunt
nomen cuiusdā uiri bissillabū ē.qꝛ I ē duplex cō
sonans quando ponitᷣ inter duas uocales.sed in
utō ē monosillabū scꝫ gai.et est ibi I consonans
De hoc plenius dixi in tercia pte ubi egi de for

Gala g͛ce latine lac. ¶ macōne uū secūde decli

Galatha the cōmunis generis nomen populi.
ad quem scripsit paulus.Et dᷣ a gallus.Item ga
latha ē gentile nomen.uid in gallogrecus.et cor
pn̄l galatha.Vnde in aur dᷣ.Iн̄ petit galathas

Galathia gala. ¶ frigiam lustrans regionem.
thie.prouincia galathaꝝ.Et dicitur a galatha

Galathicie.a gala hec galathicie aꝝ.delicie lau
ticie.scꝫ cibi delicati.ꝓprie ex lacte et intestinis fac
ti.Vnde galiciosus ciosa ciosum id est deliciosus.

Galaxias xie pn̄l acuta.Et dᷣ a gala quod est
lac.et xios quod est circulus.Inde hic galaxias ul'
galaxia xie.i.lacteus circulus.qui uulgo dᷣ uia
sancti iacobi.Et scias ꝙ galaxia que idem est qd
uia lactea siue alba ul' lacteus circulus.nichil ali
ud ē nisi multe pue stelle quasi contigue in illo
loco orbis in quibus diffunditᷣ lumen solis.Et i
deo uidetur circulus albescens quasi fumus.

Galbanū.a gala greco dᷣ hoc galbanū ni.genus
pigmenti.ul' succus et lac ferule Vn̄ hic galbanū.
quidā color inde factus.Et hinc galbaneus a um
et hoc galbanū quoddā genus uestiū dictū a galba
neo colore q̄ ē sublucidus et subalbus cū pallore
Et ē neu ge. Vnde luc in ix.Hic ebulū stridet pē
grina qꝫ galbana sudant.Inuenitᷣ tamen in mas
ge.Eccl' xxiiij.Quasi galbanus non incisus.et ut
dicit pap.Galbanū est spēs multis apta medica

Galea.a galeron dᷣ hec galea lee.i. ¶ minibus
cassis.ſ cassis ē de ferro et militū.galea ex corio
et peditū est.Vnde hoc galear aris.i.galea.et gale
atus ta tū.qui galeā habet.Et cor pn̄l.Inuenitᷣ
eciā hec galea e genus nauigij.et tūc ꝓd pn̄l.Vn̄
ūsus.Armo caput galea.pelagus ꝑcurro galea.

Galeo as galeare dᷣ a galea ꝓ casside.Et ē ga
leare galea armare.Et componitᷣ degaleo as gale
a spoliare et deornare.Et ē galeo actīn cū omni

Galeron g͛ce lr̄e coriū ¶ bus suis compositis

Galerus.a galeron hic galerus ri.et hoc galerum.
ri.et hoc galeriū.in eodem sensu.i.pilleū ex corio
et ꝓprie ex pelle cese hostie factū.vnde galeratus
ta tū.i.galeꝝ habens ul' galero ornatus.Et ꝓd

pen̄. Vnde stat̄ thebaidos. Obnubit q₃ comas et
tempat astra galero. Et in doctrinali dicitur. Ex
hoc austerus producitur atq₃ galerus.

Galicia. a gala quod est lac h̄ galicia ¶ .quia
gignit homines candidiores reliquis hispanie po
pulis. vn̄ galicianus a ū gentile. hij galicani grecā
originē sibi asserūt vnde et naturali ingenio cal
¶ lent

Galilea. a gala dr̄ h̄ galilea lee. regio pa
lestine. sic dcā. q₂ gignit candidiores homines q̄
alia regio palestine. Et hnic galileus a um. galile
us interptat̄ uolubilis. vnde sepe inuenit̄ galilei
sunt. i. uolubiles. Et ē duplex galilea scil₃ supior
et inferior. terra optima et ferax. Et corr̄ pmam
Vn̄ in aurora dr̄. Hic tantā terram galileam pa

Galla. a gala lac dr̄ h̄ galla le in ¶ de beauit
strumentū cerdonū quo coria purgant̄ et dealbā
tur. Galla eciam dr̄ quedā herba et fructus quer
cuū vnde fit quasi puluis ad aptanda coria. qui
similiter galla uocant̄. Galla eciā fuit nomen cu
iusdam mulieris. Et a galla dicitur h̄ gallarius
rij. i. cerdo qui in galla opatur. Et adiectiue decli
natur gallarius ul' gallicarius ria rium quod per
tinet ad gallam. Et scribitur per geminum l.

Galligallus fluuius est frigie de quo homines
potantes reddūtur insani et ebrij. Vnde sacerdotes
cibeles dicti sunt galli. ab illo fluuio ubi colit̄ ci
bele. de quo potantes in sacrificio nimietate furo
ris agitabant̄ quasi vini nimietate. ul' dicti sunt
galli quasi gallinarij. quia castrati sunt. Et p com
positionem archigallus li archipresbiter. et quasi
princeps gallorum. uide in gallus.

Gallia in gallus exponitur.

Galliacus ca cum. i. gallicus pn̄l cor̄ de gallia.

Gallicantus in gallicinium exponitur.

Gallicanus na nū pn̄l prod̄ in gallus exponit̄

Gallicinīu. gallus componit̄ cū cano ul' cātus
et dr̄ h̄ gallicinium nij. et hic gallicantus us ui in
eodem sensu. sc₃ cantus galli. vn̄ et quedā ps noc
tis dr̄ gallicinīu ul' gallicantus. a cantu galli. ui

Gallina a gallus dr̄ h̄ galli ¶ de in crepusculū
na ne. tā p uxore galli q̄ p quodā signo celesti

Gallinacius. a gallina dr̄ gallinacius cia cium
quod ad gallinā ptinet. gallinacius eciā dr̄ gallus
qui uocem et formā galline exp̄mit. Gallinacius
eciam capus ul' capo. q₂ quasi gallina ē. Vn̄ gal
linacios dicimus imbelles et molles siue uxoreos
homines. Et scias q₂ gallus gallinacius dr̄ qui q̄
gallina nutrit pullos. q₂ mulieres solent ei deplu
mare uentrem et fricare cū urtica. qui taliter urti
catus libentissime cubat sup pullos. et nutrit eos
sicut mater. et gratillat sicut gallina. Item gallus
gallinacius repto abo dat signum uocis galline

Gallinella le diminutiuum parua gallina.

Gallinula le diminutiuum parua gallina.

Gallio onis ppium nomen uiri. de quo habetur
actuum xviij. Et prod̄ penultimam in obliquis.

Gallogrecus ca cū a gallo et grecus componit̄
gallogreci idem sunt qui et galathe. Et h̄ et hec
gallogrecia cie. eadem regio que et galacia. siquid̄
olim galli in auxiliū a rege bitinie euocati regnū
cū eo pacta uictoria diuiserūt. sic q₂ de eisdem g̃
cis admixti pmū gallogreci dicti sunt. et eorū re
gio gallogrecia nūc ex antiquo nomine gallorū
galathe dr̄. et eo₄ regio galacia. Et hinc gallo
grecus ca cū. et h̄ et h̄ galata te. et pn̄l prod̄ gal
¶ logrecus

Gallulus li dimi. puus gallus.

Gallus li quasi castrus a castro ras. q₂ inter a
ues hec sola castratur. ¶ Et ut dicit gḡ. Gallus
cū iam edem cantus parat pus alas excutit et se
metipsum feriens cantū uigilantiorem reddit. q₂
nimiū necesse ē ut hij qui ūba sancte p̄dicacōnis
mouent prius studio bone actionis euigilent ne
in semetipsis torpentes ope alios excitent uoce.
pus se q̄ sublimia fcā excutiant et tūc ad bn̄ viuē
dū alios sollicitos reddant. et anteq̄ ūba exhor
tacōnis insonent omne quod locuturi sunt open
bus clament. Item a galla greco dr̄ gallus la lu₃
tam pro gente q̄ pro homine illius gentis. dicti
sunt galli a candore corpis. s̄m enim diuersitatem
celi et facies hominū et colores et corpo₄ qualita
tes et animo₄ diuersitates. exn̄t. Et hinc romanos
g̃ues gaios leues afros uersipelles gallos natu
feroces et acriores ingenio uidemus. Quod natu
ra climatū facit. facit inquā non necessitate. sed q̄
dam inclinacōne. ul' disposicione. Vnde inuenitur
apud autores q₂ predcā gentiū nomina designāt
pprietates predcās. ut ille est afer quasi maligno
et uersipellis. s̄m hug. Jero. autē sup eplām ad ga
lathas sic dicit. Vnaqueq₃ prouincia suas habet
pprietates. Cretenses semp mendaces malas bestias
uentres pigros uē ab epimenid poeta dcōs aplūs
comprobat uanos mauros. et feroces dalmatas
latinus pulsat historicus timidos. frigas om̄s poete
lacerant. Athenis expeditiora nasci ingenia phi
gloriantur. Grecos leues et apud cesarem sugillat
tullius. ipm isrl' graui corde et dura ceruice om̄s
scripture arguūt. In hūc modū arbitror et aplm
galathas regionis sue pprietate pulsare. o insensati
galathe. In originali eciā dic̄ Jero sup Jsaiam. q₂
om̄s historie referunt romano₄ et iudeo₄ gente
nichil fuisse auarius. Ad predco₄ declaracōne no
ta q₂ elcō aīe multū inclinat̄ ex complexione cor
pis. vn̄ eciā medici iudicant aliq̄m esse tristē ul' in
uidū ul' lasciuū ul' aliq̄d huius Judicia aūt h̄ fre
quenter uera sunt. eo q₂ in pluribus racō passio
nibus succumbit et ab eis deducitur q̄uis non de
necessitate. eo q₂ ratio imperiū sup passiones ha
bet. de hoc supra dixi in astrum. A gallus dicitur
tur h̄ gallia lie regio eo₄. Et sunt tres gallie sc₃
comata togata bracata. Gallia comata ē lōbar
dia sc₃ ab alpibus usq₃ ad rubitonem. Gallia to
gata ē ab alpibus usq₃ ad mare britannicū. Gal
lia bracata que reno adiacet ut ps burgundie lo
thoringia. flandria colonia terra lingonienſiū. et
quedā alie regiones continent̄ in gallia bracata.
Et hinc gallus la lum gentile. et gallicanus na nū
pprie tamen gallus qui in gallia natus ē. Galli
cus ex gallia latus. Gallicanus qui ex gallia ali
quid affert. Et scias q₂ galli g̃mani sunt theuto
nici. s₃ galli senones sunt franci. Pap̄ autē sic dic̄.
Gallie sunt tres. togata. i. lombardia ad morem
romano₄. Comata. i. burgundia. Bracata. i. theu
tonia a longis bracis. uide supra in galli. Nota ui
sus. Sunt populi galli tenebris dant cantica galli
Gallus auis populus fluuius bachi q₃ sacerdos. ui
¶ de in petrus

Gamaliel interpretatur retribu
tio dei. Et acuitur in fine.

Gamma. C litera apud grecos apud nos ualz g

Gamo grece nubo latine. Et inde gamos. i. nup
tie ul' uxor ul' mulier. Inde monogamus vnigā
mus bigamus trigamus quadrigamus penthaga
mus sexagamus. sc₃ qui ul' que vni ul' duob₃ ul'

tibus ul' quatuor uel sex nupsit. Et inde ħ mono
Gancaria. a gane ¶ gamia vnigamia. et cor ga
a quod ē leccacitas dr ħ gancaria rie .i. tabina. q2
ibi multa inutilia ganniūt. et ħ gancarius rij .i.
tabernarius. et ħ gancaria .i. tabnaria ¶ a ganeū
Ganeo onis mas ge .i. leccator in ganeo. et dr
Ganeū nei. a gannio nis dr ħ ganeū nei. s3 lo
cus in terra defossus. ad quem ad ludendum et
scortandū confluebant. ꝫ ubicūq3 ē leccacitas ille
locus pt dici ganeū. q2 ibi multa inutilia ganni
unt. et hinc ħ ganea nee leccacitas que in ganeo
fit. Et inuenit̃ qn̄q3 ganea pro putana. ꝫ hoc fit
apter expssionem leccacitatis. A ganea deriuatur
hic ganeus ganei id est luxuriosus leccator.
Ganges gis mas ge quidā fluuius qui exiens
de padiso ꝑgit ad regiones indie. ħ et phison dr
id ē caterua. q2 decem magnis fluminibus sibi ad
iūctis implet̃ et efficit̃ vnus. vñ dr ganges a gā
Gannio nis iui ire ¶ garus qui fuit rex indie
id ē intendere ul' nutrire latrare. irridere. uulpiū ē
hoc eniꝫ ꝓprie agunt vulpes vna gānit. alia og
gannit. Et translatiue transfert̃ ad homines lecca
tores et leccatrices qui inutiliter multa ganniūt.
maxime cū se ꝓuocant ad luxuriā. Gannio com
ponit̃ cū ob et b mutato ī g dr oggānio is con̄
ganientē gānire ul' garrire. et ponit̃ qn̄q3 ꝓ rñde
re. qn̄q3 pro stulte loqui. quandoq3 pro inculcare.
Gannio cū omnibus suis compositis neutꝝ ē. In
grec dr. hinnit equus. gannit porcus. pipiat quo
q3 nisus. frendit ap uulpes q3 gannit rudit asel
lus. ꝫ uide q rudit pmā cor licet hic producatur
Garamas mantis mas ge quidā rex fuit apol
linis filius. vnde ħ garama me quoddā oppidū
quod ille in affrica cōdidit et ex suo nomine ap
pellauit garamā. Et hinc ħ et ħ garamas tis q̄dā
populus africe locū illū inhabitans. Vñ luc. Quā
Garganus mons a ¶ nudi garamantes arant
pulie penul prod. ꝫ pro homine cor. Vnd usus.
Mons ē garganus. sed garganus incola montis.
Garrio ris ire. et ē garrire ūbosari. gaudere. blan
dire. iocari. ꝓprie tamen ē multa ūba dicere. sordi
de loq. Ille enī garrit q̇ multa ūba dicit. aut q̇ sor
dide loqt̃. ꝫ ille loqt̃ q̇ recte et tempate dicit. gar
rio componit̃ aggarrio ris .i. ualde ul' iuxta gar
rire. ul' cū garriente garrire. Congarrio ris .i. siml'
garrire. Degarrio ris .i. ualdē garrire. a garritu ces
sare. Pregarrio ris ꝑ alijs garrire. Oggarrio ris.
contra garrire. Regarrio ris iterū garrire. Suggar
rio ris .i. post uel parum garrire. Garrio et eius
composita neut' sunt. Et geminant r. A garrio ħ
garritus tus tui penultima prod. Et a garrio mu
tato io in ulo dr garrulo uerbum diminutiuum.
Garrulus la lum dr quasi graculus. et dr ꝓprie
garrulus qui uulgo ūbosus appellatur accedente
leticia. nec uolens nec ualens tacere. et ē sumptū
nomen a graculis auibus. q2 importuna loquaci
tate semꝑ strepunt nec vnq̄ quiescunt. vnde hec
garrulitas garrulitatis uerbositas uel leticia.
Garrulo in garrio est.
Gauata. a cauo uas dr ħ gauata te uas escarū
quasi cauata ꝯ posita ꝑ c. et differt a conca quia
Gaudeo es ¶ ħ cauata illa concaua. et ꝓō ua
gauisus sum ūbum neutropassiuū. Et sunt quiq3
que continentur in hijs ūsibus. Quinq3 puer nu
mero neutropassiua tibi do. Gaudeo cū soleo fio
simul audeo fido. Et facit supinū gauisum. deberꝫ

tamen facere gausum. sicut audeo ausum. q̄a for
matur supinū a pma ꝑsona pñtis indicatiui deo
mutata in sum. ut audeo ausum. uideo uisum. ar
deo arsum. Gaudeo etiā ī post u sumpsit. eupho
nie causa. et sic facit gauisum ut dicit ps. In doc
trinali dicitur. Gaudeo gauisuꝫ prebet uult regu
la gausum. Et construitur gaudeo cū ablatō sine
ꝑpōne. ut gaudeo societate tua. bono tuo. licet a
liquando inueniat̃ cum ꝑposicōne. A gaudeo ħ et
hec et ħ gaudens tis. et gauisus sa sum. et gauisu
rus ra rum omnia eius pticipia. Item a gaudeo
ħ gaudiū dij. Et ē ꝫm pap gaudiū leticia animi
exultacō uo ūboꝝ siue membroꝝ. uide in letus et
Gausape pis ge neu .i. mantile. et in ¶ in speꝫ
uenitur ꝓ quodam genē pallij. Et cū deberet re
gulariter facere ablm̄ in ī frequens usus habet
ut faciat in e tantum. Et ab isto ablatō fit plura
le gausapa. Nam a gausapi gausapia deberet esse
et non gausapa ꝫm hug. Pris. autē in iiij li sic di
cit. Antiquissimi et ħ gausapes. et ħ gausapa. et
ħ gausape. et plurale neutri ħ gausapa q̄si a no
minatō ħ gausapiū ꝓtulisse inueniūtur. Idem in
eodem. Gausape facit ablatm̄ in e. Orac̄ in ij ser
monū. Gausape purpureo mensam ptersit et alt.
Vnde ꝑsius quasi in e tantū desinente supradicti
nominis ablatō. gausapa dixit pluralem nō gau
sapia. Iam clamides regū iam lutea gausapa cap
tis. Seneca ouid sequens. gausapa si sumpsit gau
sapa sumpta ꝓbet. Gtūs autē plural' facit gausa
pum. format̃ eniꝫ ab hoc abltō gausape e in vm
sicut nuce nucū. furfure furfuꝝ. Dtūs facit gausa
Gaza ze fe ge lingua ꝑsaꝝ dicitur di ¶ pibus.
uitie thezaurus. vnde ħ gazetū ti .i. gazaꝝ reposito
riū. quod et ꝓ ipsa gaza ponit̃. et hec gaza gaze
quedam ciuitas palestine. quia ibi cambises rex
ꝑsarum thezauros suos posuit cū bellum egipcijs
intulisset. vnde gazetū ti .i. vinū inde latuꝫ. Et sci
as q gaza prod pmam pōne. q2 ꝫ est duplex cō
sonans. Vnde uiciosum ē illud. Condite gaza po
lo sacros uacuare gazaꝝ. tamen uocalis ante ꝫ in
fine ꝑcedentis dcōnis inuenit̃ breuiari. Vnde iuue
nalis. Si tibi zelotipe reserent̃ scrinia methe. Sed
pristianus hoc non recipit nec commendat.
Gazetum in gaza exponitur.
Gazophilaciū. gaza componit̃ cū philaxe qd ē
ꝫuare et dr ħ gazophilaciū cij arca locus ubi cō
munis census reponebat̃ ul' ubi in templo colli
gunt̃ ea que in usus indigentiū paupeꝝ reseruē
tur ꝫ hug. In historijs autē sup euangeliū dicit̃
q gazophilaciū erat arca desup foramen habēs
posita ad dexteram ingredientibus contra altare
in qua mittebat̃ pecunia offerentiū ad sartatecta
templi instauranda et seruabat̃ In ezechiele autē
gazophilacia dicūtur cellule pue ubi thezauri re
Gazophilax cis ul' gazophilagis ¶ condūtur.
utꝝq3 enim inuenit̃ mas ge dr a gazophilacium
Vnde iosephus non ꝑmisit ut quando opus essꝫ
a gazophilage peteret̃ eisdem pontificē bismabe
lem et ezechiam gazophilaceꝫ. Et dr gazophilax
qui pest gazophilacō ul' custodit ul' seruat illud.
Et cor penultimā in ntō. ꝫ in genitō eam prod.
Gazula gazule diminutiuum parua gaza.
GE grece latine dr terra. vnde ħ geon fluuius
de padiso exiens. et vniūsam ethiopiam cin
gens. dcūs sic. q2 incremento sue inundacōnis ter
ram egipti irrigat. hic apud egipcios nilus uoca

tur. ꝓpter limū quem trahit qui efficit fecundita
tem. vnde et nilus quasi nilon .i. limum trahens
flam antea nilus latine melo dicebat. Et scribit
geon p e non p J. ꝭ hug et papiam. et ysi xiij li
ethy ubi agit de fluminibus. Vnde patet q̄ gen̄
ij et eccl' xxiiij. dicendū est geon non gion. Gion
enim ē quidam locus in quo inunctus ē salomō.
in regem. de quo habet in iij li reg c j. Et impo
suerūt inquit salomonez sup mulā regis dauid et
adduxerūt eum in gion. sumpsit q3 sadoch cornu
olei de tabernaculo et vnxit salomonem.

Gedeon interp̄tatur expimentū iniquitatis. eo
rum. frequentibus eniȝ documentis informatus ē
quasi p̄sagio contra hostes uictoriā futuram ex
periretur. Ex quo futuro expimento ethymolo
giā nominis sumpsit. Et declinat hic gedeon. hu
ius gedeonis. Et prod penultimam genitiui. vnde
in aurora dicitur. Angelus accedit cum gedone
loquens. Et acuitur ultima in nominatiuo.

Gehenna uide in gehennon.

Gehennon. ge componit cū hennon quod fuit
nomen cuiusdā hominis ꝓpium. et dr gehennon
sc3 uallis quidā iuxta ihrl'm qui fuit filiorū hen
nō. Et inde dcā ē gehennon quasi terra hennon.
ul' filiorū eius. Et fuit hec uallis olim consecrata
ydolis et scelere ydolatrie plena. et repleta cadaue
ribus mortuorū. ibi enī hebrei filios suos immola
bant demonibus. Vnde dcā est gehenna quasi lo
cus ignis et sulphuris. infernus ul' pena inferni.
futuri eniȝ supplicij locus ubi peccatores sunt cru
ciandi predicti loci uocabulo designat ꝭ hug. Je
ronimus eciā dicit nomen gehenne a ualle ydolis
consecrata iuxta ihrl'm traxisse putant. que reple
ta ē olim cadaueribus mortuorū. quā iosias con
taminasse legit. iiij reguȝ c xxiij. b. Et hac simili
tudine trahitur ad infernuȝ. in quo sunt mortui sempiterni.

Gela. a gelu dr hec ¶ sempiterni. uide in racha
gela le fluuius sicilie. qa frigidus. vnde quedam
ciuitas dicta est gela. et hinc geleus gelea geleū.

Gelicidiū dij .i. gelu cadens. componit a gelu et cado is

Gelima. a genu et ligo et manu cō ¶ et cado is
ponitur hec gelima gelime id est iarba uel cona
segetis. quia cum manu ligatur super genu.

Gello gellonis in gillo exponitur.

Gelo as aui .i. stringē terraȝ gelu ꝓpe. et dr a ge
lu. Et componit aggelo as ualde ul' iuxta gelare
Item congelo as simul gelare. Item degelo as .i.
ualde gelare. et a gelu remouere. Item regelo las
Et ab istis inchoatiua. congelasco gelasco. zc Gelo
et eius composita omnia sunt actiua. licet inueni
antur qnq3 in absoluta et passiua significatione.
ut terra gelat .i. gelatur. Et cor hanc sillabam ge
Vnde ouid in xj metha. Congelat et patulos ut
erat indurat hiatus. Item luca in iiij. Nec pallas

Gelonus ni q̄ ¶ spectare pt uultus q3 gelassent
dam pplūs. q2 sit frigide zone ꝓpinquus. Et dr a

Gelos grece latine dicitur risus. ¶ gelu

Gelu. ge .i. terra componit cū ligo et dr hoc gelu
indecli. in singulari. hec gelua geluū in plurali quia
omne nomen quarte declinacōnis desinens in u ē
indeclinabile in singulari numero. ut ueru gelu et
cornu. et dr sic q2 ligat .i. stringit terram. vnde ge
lidus da dū. Et compatur dior issimus. vnde ge
lide dius me adūbiū. et hec geliditas tatis. Et cor
ge. Ouid epy. Qd q3 micat gelido pasis ursa polo

Gemebundus da dū .i. similis gementi. uel qui
facile gemit. Et denuatur a gemo gemis.

Gemellipa re penultima correpta que geminos
parit. Et componit a gemellus et pio ul' pariens

Gemellus uide in geminus.

Gemineus nea neum uide in geminus.

Gemino. a geminus dr gemino nas .i. duplare
Et componit congemino as. Et ē actm gemino
cum omnibus suis compositis Et corripit mi.

Geminus. a gigno is dr geminus a ū .i. duplex
vn̄ gemini dnr duo fil' nati. et n̄ tm̄ duo fil' nati
dnr gemini s3 etc plures. De geminis vno aborto
alter qui legitime fuit natus uolpiscus appellatur.
Gemini eciā qnq3 dicūtur pares similes. equales.
Vnde gemellus la lū dimi. Item beniamin qui u
traq3 manu eque utebat p dextera dcus ē gemi
nus et eius filij geminei. vnde reg ij li c xx. Vir
gemineus. Et uidet q̄ deberet dici geminus. ita
q̄ J esset in pnl' sillaba si usus non obsisteret. qd
cōmuniter dr gemineus p e. uide in beniamin.
hic nota q̄ in pmo reg c ix dicit saul. Nunquid
non filius gemini ego sum. de minima tribu isrl.
et cognacō mea nouissima inter omnes familias
de tribu beniamyn Item judicū c vj. Similiter re
spondit gedeon angelo dicenti ei. uade in hac for
titudine tua et liberabis isrl' de manu madian ec
ce familia infima ē in manasse. et ego minimus
in domo patris mei. ¶ Nota hic duplicem opini
onem. Quidā dicūt q̄ geminus fuit quid .i. uilis
simus in tribu beniamyn qui sepe legit impiope
ratus fuisse posteris suis et de illo fuit saul. ut di
cūt. Sed iosephus dicit contrariū. Dicit eniȝ q̄ Ci
nobilis fuit et potens et saul strenuus. et ꝭ ma
gis credimus. Vnde dicimus sicut hebrei dicunt
q̄ ben in hebreo idem ē quod filius. Jamyn idem
ē qd gemini. et interp̄tatur dextera idem ē ergo
beniamyn quod ē filius gemini et ecōuerso. ē er
go sensus huius quod dr hic. Nunquid non filius
gemini ego sum .i. de tribu beniamyn. que mini
ma erat. quia fere destructa fuit ꝓpter uxores le
uite. ut legit iudic xx. vnde subiūgit de minima
tribu isrl. ul' forte hoc dixit ex humilitate. ut in
fra ad cor xv. Ego sum minimus aplorū qui nō
sum dignus uocari aplus. ¶ emisco cis in gemo ¶ mis. uide

Gemma. a gummi dr hec gemma me translucens. et
quasi gumma. quia instar gummi translucet. et
scribit p geminū m. vnde patet q̄ prod pm .i. yn
ouid epy. Nec pciū stupri gemmas auri q3 popo
ci. et in gēmatus ta tū gēmis abūdās. et compat

Gemmo mas. a gemma dr gemmo mas maui
id est resplendere. Item gemmare .i. gemmis orna
re. Et componit congemmo as. degemmo as .i.
ualde ul' deorsum gemmare. ul' gemmas auferre
Egemmo as .i. degemmare. Ingēmo as. Regem
mo as. Gēmare pro gēmis ornare actm est. et cō
posita ab eo ꝭm hanc significacōnem actiua sunt.
Sed gemmare pro resplendere neutrum est. ~

Gemmosus. a gemma dr gemmosus a um ple
nus gemmis. ul' pulcher. Et compatur. vn gēmo
se sius sime adūbium. et hec gemmositas sitatis.

Gemmula mule diminutiuum parua gemma.

Gemo is ui itū. Vnde hic gemitus tus. et gemen
dus da dū dignus gemi. gg. Quisquis talis ē ge
mendus ē. q2 non gemit. Et gemebundus da dū
Gemo componit congemo is .i. simul gemo. In
gemo is .i. ualde ul' intus gemē. Progemo is .i. c
pcul gemo. ul' palā gemo. Item regemo mis .i.

iteӡ gemo. Et ab omnibus istis inchoa. gemisco
congemisco. ingemisco. ꝓgemisco. regemisco. Ge
mo et eius composita sunt neutra. Et faciunt pre
teritū in mui. et sup̄ in mitū. Et cor̄ hanc sillabā
ge. vnde aurora in leuitico. Suspirando gemat et
cor ad alta leuet. Item vinȯ. Sub dn̄o deo carcē
Gena. a genos dr̄ h̄ gena ne. lo ¶ p̄ssa gemit
cus lacrimarū. ul' inferior ps oculoӡ. illa ps uul
tus que ē inter malas et auriculas vn̄ barba in
choat. sic dicta quia ibi barba gigni incipiat. Ge
na eciā dr̄ palpebra. Vnde terenc̄. Hodie nō com
p̄ssi genaӡ. Et cor̄ ge. Ouiȯ epv v. Et secui madi
das lingue rigente genas. Item in aurora. Et ste
riles habuit et sine flore genas ¶ alogus.
Genealogia. gie acuit penultimaӡ. uide in gene
Genealogus. Genesis. i. generacō componit̄ cū
logos et dr̄ genealogus ga gum de genesi loq̄ns
sicut matheus. vn̄ h̄ genealogia gie. i. gn̄atio ul'
sermo de genere. ul' linea generacōnis. et acuit gi
Genearcha. Genesis quod ē genera ¶ Et cor̄ lo
tio componit̄ cū archos princeps et dr̄ h̄ et h̄ ge
nearcha id est princeps uel caput totius generis
Gener ri ro. i. maritus filie. dr̄ a genech quod ē
mulier. quia ꝓ mulierem habet̄. uel a genus. q̄a
propter augmentandum genus asciscitur.
Generalis. a genus dr̄ h̄ et h̄ generalis et h̄ le.
id est vniūsalis. Et compatur alior simus. vn̄ ge
neraliter lius me. et h̄ generalitas tatis. i. vniūsa
litas. Nomen eciam generale dicit̄ qȯ in diūsas
Generatim. i. per ¶ spēs p̄t diuidi. ut al' arbor
singula genera distributī. adūbiū. Et dr̄ a genus
Genero. a genus dr̄ genero as. Et componit̄ cō
genero as. i. simul generare. Item degenero as. i.
deorsum esse ul' fieri a genē. scӡ esse ul' fieri dege
nerem. ul' degenerare ē de genē exire peccando ma
lis moribus. Itē regenero as. i. iteӡ gn̄are. qȯ fit
p baptismū. Et ē actm̄ genero cū omnibӡ suis cō
positis. preter degenero degeneras quod ē neutӡ
p esse ul' fieri degenerem. Et cor̄ ge. Luc̄ in vj. de
generes trepidant animi peiora q3 ūsant. Et dif
fert generare a gignē. ut patet in h̄ ūsu. femina
sola parit. generat uir. gignit uterq3 ¶ Et nota q
generare potius tractū ē a genere q̈ genus a ge
nerando. q pus oportet genus esse in animali q̈
ipm̄ generet. Sed p̄s causam uoluit p effcm̄ ꝓba
re. cū dixit genus dr̄ a generando. quod nō intel
ligitur tamq̈ a sua cā. sed tamq̈ ab effcū. a genē
eni ꝓuenit effcūs generacōnis. Causatiue aūt et
recte genus dr̄ a genos quod ē natura. Et inȯ ge
nesis. Et scias q generatio est exitus a non esse
in esse. Corrupcō uero ē ꝓgressus ab esse ad nō eē
Et formatur generacō ab hoc gtō generati addi
ta o. Et inuenit̄ quadruplex generacō. q ut dic̄
anshelmus. Deus quatuor modis hominē fecit.
scӡ sine uiro et femina. sicut patet in generacōne
ade. gen̄ ij. Iteӡ de uiro sine femina sicut fuit ge
neracō eue. que ē facta de costa uiri dormientis. si
cut dicam in mulier. Item de uiro et femina sicut
patet in generacōne seth. et cōmuniter alioꝝ ho
minū. Item de femina sine uiro sicut fuit in gene
racōne xp̄i. qui singulariter natus ē de ūgine ma
ria. Hec generatio figurata fuit gen̄ xv. ubi dr̄.
Generacōne quarta reūtent̄ huc. q scilӡ in xp̄i ge
Generosus sa sum dr̄ a genus. ¶ p xp̄i mortem
neracōne exules ad patriam celestem reūtuntur.
et appellat̄ generosus nobilis. boni generis. licet
eniӡ rustici genus habeant non tamen dn̄r gene
rosi. soli eniӡ nobiles solent describē suas genea
logias. Vnde ipsi soli dicūtur habere genus non
rustici. licet genus habeant. vn̄ et aborigines dn̄r
quasi sine origine. Et compatur generosior simus
Vnde generose generosius issime aduerbium. et h̄
generositas tatis. i. nobilitas. pulchritudo
Genesar in fine acuitur. et ē stagnū siue lacus
in iudea amplissimus. Longitudine centūquadra
ginta extendit̄ stadijs. latitudine xl diffūdit̄ au
ra non uentis s; p seipsuӡ sibi exercens vnde et ge
nesar quasi generans sibi auram dr̄. q uidelicӡ ex
se vndis crispantibus generat auras. Et hoc acci
dit ut fertur. q ex refluxu iordanis generatur in
hoc stagno uentus ul' aura. Lacus eciā predcūs dr̄
Genesis sis. fe ge. i. natu ¶ stagnū genezareth.
ra ul' generacō. Et dr̄ a gigno nis ƀm hug̊. ul' po
tius dr̄ ƀm alios a genos quod ē natura. Inueni
tur eciam h̄ genesis huius genesis ul' geneseos q̊
dam liber ueteris testamenti. inde dcūs q exordi
um mundi ul' generacō in eo continetur.
Genestra tre parua arbor et utilis mulieribus.
ꝓpter lanificiū quod inde habet̄ ƀm hug̊. uel ut
dicit papias. Genestra genus ūgulti amarissimi.
Geneth grece mulier dicitur latine.
Genetaliacus. a genesis natura dr̄ genetaliacus
ca cū. i. mathematicus. genetaliaci quidam magi
dicti sunt ꝓpter consideracōnes naturalū dieӡ. q
genesim hominū p xij signa celi describūt. sideꝝ
q3 cursu nascentiū mores et actus et euentus p̄di
care conant̄. i. quis quali signo fuerit natus. aut
quem effectū habeat uite qui nascit̄. Hij sunt q̊
uulgo mathematici uocant̄. vnde h̄ genetalicū ci
. i. natiuitas. et cor̄ pnl'. ¶ enetearius in genete
Geneteū. a genet h̄ geneteū tei dr̄ pe ¶ um est
nul' acuta. scӡ lupanar ul' textrinū. q ibi conuen
tus feminaӡ ad meretricandū ul' ad opus lanefi
cij exercendū cōueniat. dr̄ ergo geneteū locus u
bi mulieres cōueniūt ad texendū. sicut est textri
nū. ul' ad ꝓstituendū sicuti ē lupanar. vnde gene
tearius a ū q̊ utit̄ ul' p̄est geneteo. ul' textor ī ge
Genialis pnl' proȯ in genius uide. ¶ neteo
Geniatus ta tū. i. g̃tus delcābil'. et dr̄ a genius
Genicularis penl' producta in geniculū ē ¶ nij
Geniculor. a genu dr̄ geniculor ris. i. genua in
clinare. flexis genubus adorare. vnde geniculatӡ
adūbiū. Inuenitur eciā geniculo as. Vnde aug̊ in
quodā sermone. Qualis ē iste magnitudinis sup
ne glorie ad cuius pannos angeli excubant. Re
ges tripudiant. sidera obsecūdant. et senatores sa
Geniculum li di ¶ pientie geniculant. et cor̄ cu
mi ꝑuum genu. vnde h̄ et h̄ genicularis et hoc re
quod ꝑtinet ad genu. et h̄ genicularis quedam her
ba que ob repellendaӡ vim scorpionuӡ substernit̄
Genimen inis ge neu. i. generacō ul' germen et
corr̄ penultimam tam in nominatō q3 in genitō.
Et dr̄ a gigno is. Math xxiij. Genimina uiparū
Geniosus. a genius dr̄ geniosus a vm. i. plenus
genio. scӡ ul' genio deo ul' genio id est ingenio
Genista. a genus dr̄ h̄ et h̄ genista e. geniste qȯ
heretici dicti sunt quia de genē abrae esse glorian
tur. Nam et in babilonia cū uenisset populus dei
pleriq3 remittentes uxores suas babilonijs muli
eribus adheserūt. Quidā israeliticis tantū conten
ti ul' ex eis geniti dū reūsi essent de babilonia di
uiserūt se ab omni populo et assumpserūt sibi h̄

Genitale lis ge neu. genitali ¶ nomen iactantie
a dñr quedā ptes corpis scȝ sexus uiril' et femine
us. ul' a genio deo ul' a gignendo. et pudenda pro
uerecundia dñr. vnde et opiūtur. Dicūtur eciam
inhonesta. q2 non habent spem decoris. sicut mē
bra que in prompto sunt. Idem et ueretꝝ. vnd' h
et h genitalis et h le quod spectat ul' ptinȝ ad ge
nitale. ul' ad genituram ẜm hugucionem. Papias
autē dicit. Genitalia vñ uir gnāt aut mlr parit.
Genitiuus. a gigno nis dr genitiuus ua uū. qd
ptinet ad geniturā. scȝ naturalis ut genitura for
ma ul' ymago. i. in qua genitus ē Et h genitūs.
pro quodā casu q2 alios casus ex se gignat. ul' q2
p ipm̄ genus significamus. ut cū dr. Hoc genus
Genitor. a gigno is dr h genitor oris ¶ pami
Et est genitor nomen nature uel originis. Pater
dignitatis et honoris. Vnde senes patres dicimus
Genitura re. i. generacō ul' seculi posteritas. Et
Genitus. a gigno nis dr geni ¶ dr a gigno nis
tus genita vm. et h genitus p filio. et hec genita
p filia. Genitus componit ingenitus ta tū. i. nō
genitus. Primogenitus a vm. et vnigenitus a ū
Primogenitus ante quē nullus. Vnigenitus post
quē nullus. Et sic dñs noster ihūs xpūs fuit vni
genitus et pmogenitus tam ẜ matrem q̈ ẜ prēm
Genius nij mas ge ¶ uide eciā in pmogenitus
deus qui pest nuptijs. ul' deus nature. dr q2 a gig
no is. q2 quasi vim habeat omniū reꝝ gignenda
rum. ul' dr a gignendis liberis. vnde h genial' lis
dr lcūs qui in nuptijs sternit scȝ in quo sponsus
et sponsa cubant. Sed cubile ē concubinalis lcūs.
a cubando non a gignendo. Ad genialem fit ascē
sus cā gignendi liberos Ad cubile fit dñsus solū cā
concubendi. et h et h genialis et h le. i. naturalis
ul' nuptialis ul' uoluptuosus. et hinc genialit' ad
ūbiū. i. naturaliter ul' nuptialiter ul' uoluptuose.
Vnde ouid' xj meta. Hospitis aduentu festuȝ ge
nialiter egi. Item a genius h geniū nij. i. ingeniū
Et scias q genius et geniū inueniunt in alijs sig
nificacōnibus. Geniū honor puatus. Genius ho
nor publicus. ẜ hug. Pap uero dicit. Genium ho
nor aut dignitas uigor ordinacō. Genialis gtus
Genorbadū. a genos hoc ¶ ppinquus. affinis.
genorbadū di. quod uulgo dr grinnouus. vñ qui
dā. Murilegus bene scit cuius genorbada lambit
Genos grece latine barba ul' natura.
Gens. a gigno nis dr h gens tis. Est aute gens
ab vno pncipio orta multitudo. ul' ab alia natio
ne ẜ ppam collcōneȝ distincta. ut grecie asie. dcā
gens ppter generacōnes familiaꝝ. a gignendo. sic
nacō a nascendo. gens genus ē nacōnis ul' fami
lie. ut iulie claudie. Genus ad qualitatem refert.
ut pomipetoris. Et scias q gens in eodem sensu
inuenitur in quo gentilitas. Vñ in acti. apl'. Ecce
conūtimur ad gentes. Et in euang. Viā gentiuȝ
Gentilicus ca cū pnl' cor. i. de gen ¶ ne abieritis
tibus exñs. ul' ad gentiles ptinens. et dr a gentil'.
Gentilis. a gens dr h et hec gentilis et h le. Et
sunt gentiles ppe qui nec circūcidunt ut iudei. nec
baptizant ut xpiani. vnde et gentiles dñr. q̇a ta
les existunt ut sunt geniti. ẜ xpiani non ita sunt
ut fuerunt geniti. q2 sunt baptisati. Similit' et iu
dei mutant. q2 circūcidunt. et hinc gentiliter adū
biū. et h gentilitas tatis. i. collcō gentiliū. ul' ppe
tas qua aliquis dr gentilis. et gentilicus ca cum.
Gentiles nati sunt ex iafet filio noe. Nam sic dic

rōs sup matheū. xpūs induxit populū in tēplū
ut gentes iudeis coniungat. ut impleat qd iacob
bendicens filiū suū iudam pphetauit. Alligans in
quīt ad uitem pullū suū. que ē ista uitis iudea q̄
ex egipto translata ē. et in oriente plantata. et si
cut pphetauit noe de filijs suis dicens. Benedictus
filius meus sem. dilatet deus iafeth et habitet in
tabnaculis sem. Geñ c ix. Sem eniȝ erat pater in
deorū. Iafeth autem pater gentiū que p xpm in
gressi sunt in tabernacula iudeoꝝ. uide in iafeth.
Gentos. i. decem. Et componit cū bis. et dr vi
ginti quasi biginti. Et cum tris et dr triginta. &c.
Genu. a gena ne dr h genu indecli. in sing. h in
plurali h genua nuū nibus. Genua sunt coniunc
cōnes femoꝝ et cruꝝ. dcā sic q2 in utero sunt ge
nis opposita. ibi enim coherent sibi. q2 infans in u
tero caput tenet inclinatū inter genua. et hinc est
q homines dum ad genua se psternunt. statiȝ la
crimant. uoluit eniȝ natura eos uteꝝ maternū re
memorare ubi quasi in tenebris residebant anteq̈
uenirent ad lucem. ¶ Et nota q genua consecra
ta sunt mie. Dicūt eniȝ phī singulas corpis ptes
numinibus consecratas. aurem memorie frontem
ingenio. vnde venerantes deum frontē tangimus
signo sancte crucis. dexterā fidei. genua mie. vnd
¶ h tangunt rogantes
Genuinus a genus dr ge ¶ genuinus id est
nuinus na um. i. natural'. et hinc genuinus pt dici genu
dens maxillaris. et eciā quilibȝ dens pt dici gen
inus. a genio ul' gigno. q2 naturaliter gigni hēat
Vnde parsius. Et genuinum fregit in illis.
Genus generis. a gigno nis ẜm hug. Et pi dic
q genus dr a generando. Alij dicūt q genus dr
a genos quod ē natura. et hoc ueꝝ ē recte et cau
satiue loquendo. sicut dixi in genero as. Et sumi
tur multipliciter genus. dicit eciā genus multitu
do aliquoꝝ siue collcō ab vno pncipio descenden
tiū. et dr genus pncipium illius collcōnis. Et ge
nus dr pdicabile quoddā in dyaletica. Et tūc ge
nus sic describit. Genus ē quod pdicatur de pluri
bus dr̄ntibus specie in eo q quid est. Itez genus
. i. sanguis ul' origo. Et genus. i. maneries. Et ge
nus. i. qualitas subalis. Et genus. i. accidens ptiū
oracōnis. Et forte alijs modis dr genus. vide in
in iij pte in c de ge no. multa eniȝ utilia inuenies
ibi. et eciā ubi agit de secūda decli. et tcia noim.
Geographus gphi mas ge. i. terre descriptor. a
geos quod est terra et gphos quod est scriptor.
vnde hec geographia gphie. i. terre scriptura. et
geographo phas. i. terram describere. Et coi' gēa
Geomantia tie fe gen diuinacō que fit in terra
a geos terra et mantia diuinacō. Et sunt quatuor
genā diuinacōnis ẜm quatuor elementa. sicut in
aeromantia dixi. ¶ Et scias q demones explīte
inuocati aliqñ futura pnūciant p homines viuos
sicut in arrepticijs. Et hec diuinacō fit per phito
nes. Qñqȝ uero futura pnunciant p aliquas figu
ras ul' sig q̄ in rebȝ inanimatis appent. que q̄dem
si appeant in aliquo corpe terestri puta vngue ul'
ferro aut lapide polito uocat geomantia. Si aūt
in aere aeromantia. Si autez in igne piromantia
Si autem in aqua ydromantia. Si autem in uis
ceribus animalium immolatorum in aris demo
num uocatur aruspicium. uide in aeromancia.
Geometer ul' geomet' terre mensor. et prod' pnl'
Geometria terre mensuracō. ge terra. metron g
eon dicitur v ¶ ce mensura latine ẜm papiā

nus de fluuijs paradisi.uide supra in ge.
Georgicus.orge quod ē cultura componit̃ cuȝ
ge et dr̄ georgicus ca cum.Et cor̄ pnl'.agricultor
ul' de cultura terre tractans.Vnde ūgilij liber in
titulat̃ liber georgicoꝝ.i.de cultura terre.ꝫ hug.
Papias uero dicit.Georgia terre opa ul' cultura
Jn̄ et georgicū carmen de terre cultura factum
Georgius rusticus.operarius terre rusticanus.
Gepte aperiens ul' apertus interpretatur.
Gera grece latine interpretatur sacꝝ ul' sanctū
Gerapigꝫ.Gera componitur cū pigꝫ quod ē me
dicina et dr̄ h gerapigꝫ ul' gerapitagꝫ.quasi sacra
ul' sancta pigꝫ.ꝓpter eius utilitatem.ē eniȝ opt̃a
Gerara re et geraris in ¶ medicina.Et prod pi.
plurali dr̄.Gen xx.Et gerara penul' cor̄ ē ꝓuincia
ubi bersabee oppidū constat ꝫm pap.Jn auro dr̄
Saphaciam geraram quos liber iste uocat.
Gerarcha.Gera componit̃ cū archos et dr̄ hic
et h gerarcha e.i.sacer pnceps sicut epūs.vnde h
gerarchia ie eius ptās ul' sacer pncipatus.et sunt
tres ierarchie.et in qualibet sunt tres ordines an
gelorū.ut dixi in angelus.A gerarcha dr̄ gerar
Geraticus ca ¶ chicus ca cū.ut actus gerarchici
ca cum id est sacer ul' sacratus.et dicitur a gera.
Gergesseus filius canaā.a q̄ gergessei pnl' prod
Gerion onis fuit quidā rex hispanie tricorpor.
quod nichil aliud fuit nisi ꝙ fuerūt tres fratres
tante concordie ut in tribus corpibus quasi vna
anima esset.ul' qr ille habuit tria regna.Prefuit
eniȝ balence maiori.et balerice minori.et ebuso.
scȝ hijs tribus insulis.et ideo fictus ē esse tricor.
por.Ex hoc utiliter potes notare ad intelligentiā
multorum que in h libro dn̄r.ꝙ si ḡmmatici ul'
poete aliqua fabulosa uident̃ dicere.non tamē si
ne causa hoc finxerunt.Nam ut dicit ouid in epy
Si fuit errandum causas habet error honestas.
Germania.a gigno et mania componitur ḡma
nia.diues terra populis immanibus.Vnde ꝓpter
fecūditatem gignendoꝝ populoꝝ immaniū dicta
est ḡmania.Et sunt due germanie.Supior iuxta
septemtrionem occeanū.Jnferior circa renū.ul' dr̄
germania q̄ ibi ferens īmania.qr plerumqȝ abūdant
ibi immania corpa hominū.et immanes nacōes
seuissimis durate frigoribus.qui mores ex ipso
celi rigore traxerūt.feroces animo sunt ibi homi
nes et semp indomiti raptu uenatu qȝ viuentes
hoꝝ plurime gentes uarie armis.discordes habi
tu.linguis dissone.et origine uocabuloꝝ incerte
Vnde ḡmanus ḡmana germanum.et hic ḡmani
cus quidā cesar.qr ḡmaniā deuicit.ul' qr eo āno
natus est quo pater eius germaniam deuicit.
Germanicus penultima correpta in ḡmania est
Germanus.genitrix componit̃ cū mano nas et
dr̄ germanus na nū.ꝓprie quidem germani uel ḡ
mane dicūtur.qui ul' que hn̄t eandem matrem.
sed diūsos patres.i.ab eadem matre manantes.
Et hinc quoddā genus anatū dn̄r ḡmani.qr plus
ceteris diligant et nutriant.fratres ḡmani dicunt̃
qui hn̄t eund patreȝ et eand mrēm.ut dixi in fra
ter.Jtem a ḡmania pt deriuari ḡmanus na num
Germen.a gigno nis dr̄ h ger ¶ .i.de terra illa
men mis.i.surculus pgnans uel botrio qui exit.
a ramo ul' radice turgescendo id est iniciuȝ floris
Et ḡmen dicitur semen.ul' dr̄ a gero ris.vnde ḡ
mineus nea neū.de ḡmine exn̄s.ul' ad ḡmen pti
nens.Et ḡmino nas naui.i.emittē ḡmen.ul' pro

ducere gignē creare generare.Et componit̃ cū cō
et dr̄ congḡmino nas.i.simul ḡminare.vnde h et
h congḡminalis et h le.Vn̄ aug de ciuitate dei.spi
cas ceteras congḡminales rubigo interimit.Jtem
cū ꝓ et dr̄ ꝓgermino nas.Et ē actiuum ḡmino
cum omnibus suis compositis.Et corripit mi.
Gemineus nea neum penl' cor̄ in germen est.
Gero ris gessi gestuȝ.i.facere ul' ferre ul' admi
nistrare.Gero componit̃ cū pluribus nominibus
ut armiger.scutiger.clauigꝫ.et similia.Et scias ꝙ
omnia predcā nomina inueniunt̃ posita substan
tiue in quolibet genē.Et differt gerē a ferre.quia
gerimus nrā uelut naturalia aliqua que a natura
in nobis sunt.ꝫ ferimus imposita nobis.Jteȝ ge
ro componit̃ cū ꝓpōnibus.Naȝ componit̃ cū ad
ut aggero ris.Jtem cū con et dr̄ congero ris.i.cō-
gregare.accumulare.simul gerē.Jtem cū di et dr̄
digero ris.Jtem cū e et dr̄ egero ris.Jtem cum in
et dr̄ ingero ris.immittere inferre.Jtē cū re et dr̄
regero ris.i.iteꝝ gerit ul' destruit gestū ul' repor
tat.Jtem cū sub et mutato b in g dr̄ suggero ris
Gero et eius composita omnia sunt actiua.Et fa
ciūt ꝑteritū in gessi.et sup in gestū.Et cor̄ ge.vn̄
quidā.Designat facio gero designat quoqȝ porto
Geron.gera interp̄tatur sacꝝ ul' sanctū.vnde h
geron tis.et h geronta te.i.senex ul' sacerdos.vn̄
geronteus a ū.et geronticus ca cū.i.senilis ul' sa
Geronta in geron uide. ¶ cerdotalis
Gerontomiū mij.ge neu.i.hospitale.locus ue
nerabilis in quo pauperes et ꝓpter senectutē solā
infirmi homines curant̃ et pascunt̃ Et uidet̃ cō
positū a geron et comos quod ē uilla ul' comedo
qr talis locus in locis siluosis et in uillis solȝ esse
ut ibi gerontes comedant et reficiantur.
Gerra.a gero ris dr̄ h gerra re.i.nuga et inepti
a.et gerra.i.piscis insipidus et nullius saporis Jn
plurali uero adhuc aliud significat.nam gerre aꝝ
dn̄r sepes ferree circa altaria et choros.vnde ger
ratus ta tum.gerris circumdatus et septus.
Gerro.a gerra dr̄ h gerro onis.i.nugator inep
tus ul' insipiens stultus indiscretus.insipidus ad
modū illius piscis.ul' garrulus.et tūc dr̄ gerro q̄si
garro.a garrio ris.Et hinc ḡroneus nea neū.ad
ḡrones ꝑtinens.Et componit̃ gerro cū con et dr̄
h congḡro onis id ē ḡro simul cū alio.ul' congḡro
nes dicuntur qui aliena ad se congregant.
Gersa.a gero ris dr̄ h gersa se id ē blatea.vnde
gerso sas.Et componit̃ ingerso as id ē infuscare
Gerulus la lum.a gero ris.et ē geru ¶ faciem
lus qui gerit id ē baiulus portator somarius iumē
tuȝ.Gerula nutrix.portatrix.Et inuenitur h no
men substantiue positū in quolibȝ genē.et cor̄ pnl'
Gerundiū.a gero is dr̄ gerendus da dū.et ꝫ an
tiquos gerundus da dū.ꝓ gerendus.vnde gerūdi
uus ua uū.et ꝑ sincopā gerūdius dia diuȝ.et ge
rundiua dicūtur quedam nomina que gerunt ōi
modā significacōnem suoꝝ ūboꝝ.Et insup si ue
niunt a ūbis actiuis ul' cōmunibus utramqȝ ge
runt significacōnem.scilȝ actiuā et passiuā ꝫ hug
Alij dicūt cū quibus ego ꝙ gerundiū dn̄dit ab
actiuo et passiuo impsonali neutro cōmuni et de
ponenti.Et si descendit ab actiuo exponit̃ ꝑ ūbū
actm̄.ut mgrm̄ legendū est uirgiliū.i.mgrm̄ dig
nū ē legere ūgiliū.Si uero dn̄dit a passiuo.debȝ
exponi ꝑ passiuū.ut mgrm̄ honorandū ē a disci
pulis.i.mgrm̄ dignum ē honorari a discipul'.de

hoc plenius habes in iij pte ubi tractaẗ de specie
Gesa. a gero ris dr ¶ bus ũboꝝ in c. de gerundio
hec gesa se genus armoꝝ quod gallice dr gisarma
ul' gesa se a cedendo. et sunt gese ul' cese galloꝝ
pila romanoꝝ. saxisse macedonum ¶ tur in fine
Gessemani interptaẗ uilla pinguissima. et acui
Gessen locus egipti in quo habitabat iacob. et
Gestatoriũ rij illud in quo ali ¶ acuiẗ in fine
quid portaẗ. ut feretꝝ. Et dicitur a gesto gestas
Gesticulor aris atus sum. et in neutro genere
gesticulo as idem quod gesto is. et dr a gestus et
Gestio is iui ire. i. capẽ. et gestire id ẽ ¶ cor' cu
gestus facere. scꝫ diũsis agitare modis gaudẽ lux
uriari lasciuire. diffluere. ꝟ gestire ꝓprie maloꝝ
ẽ. gaudere bonoꝝ. Et deriuatur a gestus tus tui
Itẽ inueniẗ hic gestio tionis. et deriuaẗ a gero ris
Gestito tas freqũter gestare. Et ẽ frẽ de gesto
Gestiuncula cule diminutiuum ¶ as. et cor' sti
parua gestio uel res aliqua minuta.
Gesto as aui frequenter gerẽ. ũbum freqñtati
uũ. et formaẗ a gestu supino de gero geris. u in
o. A gesto hoc gestamen gestaminis.
Gestorium rij. i. ferculum. Et dicitur a gero ris
Gestuosus sa sum. i. flexibilis. et diũsis agitabil'
modis. vnde gestuose aduubium. i. agibiliter flexi
biliter. Et hec gestuositas gestuositatis.
Gestus. A gero ris gestus ta tũ. i. factus. porta
tus administratus. et hic gestus tus tui. i. actus ul'
corpis agitatio. Inuenitur etiã hoc gestũ ti ꝓ actu
Gete. i. gothi post getuli dicti
Getulia lie quedã terra. Hinc getulus la lũ gẽ
tile. a quo getulicus ca cũ. Et ut ferẽ getulia pis
Gibberus a ũ q̃ sarcine ¶ catores non habet.
nimis incũbit. ꝟ succũbit. Et dicitur a gibb
Gibbus bi. mas ge idez quod struma. ꝟ struma
tumor in pectore. gibbus in posteriori scꝫ in dor
so. quod notauit iuuenalis ubi dixit. Strumosũ
atqꝫ utero piter gibboqꝫ tumentẽ. et hinc gibbo
sus sa sum qui habet gibbũ. sicut strumosus qui
habet strumã. Et compatur gibbosior simus vñ
gibbose sius me aduubiũ. et hec gibbositas tis. Itez
a gibbus hic gibber beri qui habet gibbũ. ul' poti
us ipse tumor scꝫ idem quod gibbus. vnde gibbe
rosus a um q̃ habet gibbum qui pluribꝫ tumori
bus oneratur Et compatur ꝟm hug' Quidã tamẽ
faciunt drãm int' gibber et gibbus ut patꝫ in hoc
ũsu. In dorso gibbus. in pectore gibber habetur.
Giganteus tea teum. a gigas dicitur. Aũj iij c.
De genẽ giganteo. et prod' pnl'. Vnde ouid'. Iam
qꝫ gigantes iniectam faucibꝫ ethnã. Transierunt.
Giganthomachia chie fe ge. i. pugna gigantũ
adũsus deos. et componitur a gigas et machina
Gigas. gigno ul' genitus componiẗ ¶ pugna
cũ ge quod ẽ terra. et dr hic et hec gigas antis. et di
cuntur gigantes quasi gegantes. i. de terra geniti
ul' gigantes quasi gegines. i. terrigenes. quia filij
terre dñr fabulose fuisse. ge enim terra. gines gẽo
dr. et habet in obliquis n ꝟ in ntõ non. uide in di
amas. Et facit gtũs plural' gigantiũ. formaẗ enim
ab ablatõ singulari e mutato in i et addita vm.
ut gigante gigantiũ. ciuitate ciuitatiũ. tamen ꝟm
usum huiusmodi genitiui ꝓferunẗ p sincopam.
Gigno. a ge quod ẽ terra ¶ ut ciuitatũ gigantũ
deriuaẗ gigno nis genui genitũ. qꝛ ex terra omni
a gignũtur. ꝟ antiqui dicebant geno nis. quã lit
teraturam adhuc seruamus in pterito et in omni

bus ab eo formatis. Gigno componitur ꝓgigno
nis ꝓgenui. Gigno cũ suis compositis est actiuũ
Gillo ul' gello onis dr rusticus ineptus qui ali
ter baucalis ul' bacalaris ul' lucalis dicitur.
Gimnas. a gymnos quod ẽ nudus dr gymnas
nadis. pugna lucta cursus. quia solent nudi exer
ceri in talibus ludis. et hoc gimnasiũ sij idez quod
gimnas. ul' locus in quo fiebat. ante enim in lo
co alieno certantes cincti erant ne nudarenẗ post
relaxato cingulo repente ꝓstratus et examinatus
ẽ qdã cursor quare ex consilij decreto archonipo
menes ut nudi deinceps exercitarenẗ pmisit. ex
illo deinceps gimnas et gimnasiũ dictũ ẽ a nudi
tate. qꝛ iuuenes nudi exercerenẗ ibi ubi sola tan
tũ uerenda cooperiebanẗ Et hinc facta translacõ
ne studiũ scolariũ et mgrõꝝ dr gymnas. et locus
studij dr gymnasiũ. et qñqꝫ ipm studiũ. qa sicut
in palestra corpus. sic in studio animus exercẽ.
Et hinc accidit qꝫ omniũ ꝓpe artiũ exercitiũ uel
locus exercitij. gymnasium dicatur ut scola. Et ut
dicũt quidã. Gymnasiũ grece exercitium uocatur
et hinc gimnasium dr genalis locus exercitioꝝ
nã et balnea et loca scolarium et cursoꝝ et athle
taꝝ gimnasia sunt. qꝛ ibi homines in sue artis stu
Gymnasiarches chis mas ge ¶ dio exercẽt
pnceps in gimnasio. et componiẗ a gymnasium
Gimnasiolum li dimi. puum studi et archos
um. ul' puus locus studij. ul' puum gymnasium
Gimnasista te cõmunis ge. i. luc ¶ et cor' peni
tator. palestrizator. et deriuatur a gimnas nadis
Gimnasium sij in gimnas exponitur.
Gimnia nie fe ge. i. exercitium qd' fiebat i gim
nasio. et dr a gimnos. et hec gimnicia cie idem.
Gimnicia in gimna uide.
Gimnicus ca cũ a gimnos. ut gimnicus ludus
Et ẽ gimnicus ludus uelocitatis et uirium gloria
Cuius qñqꝫ sunt genera. saltus. cursus. iactus. uir
tus. et luctatio. Et corripit penultimam.
Gimnologizo zis gizi gizisti. i. nude loqui ul' nu
de racõcinari. Et componiẗ a gimnos quod ẽ nu
Gimnos grece la ¶ dus et logos sermo ul' racõ
tine dr nudus. et ũsum in latinũ dr gimnus a ũ
Gimnosophista te cõ ge. i. doctor uel magister
in gimnasio. Et componiẗ a gimnos ul' gimnasi
um et sophista. et hinc gimnosophiste dicti sunt
quidam philosophi qui nudi p opacas indie so
licitudinis solebant phãri adhibentes tantũ geni
talibus tegmina. ad modum iuuenum qui nudi
exercebanẗ in campo. Iero in epl' ad paul' capl'o
v. Vt gimnosophistas et famosissimam sol' mẽ
Gingina ne dr a gigno nis. qa ¶ sam uideret
ibi dentes gignanẗ. gingina eniz caro ẽ ubi dentes
gignunẗ. vnde ginginarius ria rium. quod ad gin
Gion est locus ubi salomon ¶ ginam pertinet
fujt inunctus. uide in geon.
Gipsum si neutri ge cognatũ ẽ calci. et est nomẽ
grecũ. et inde gipseus a vm. de gipso exñs ul' ad
gipsum ptinens. et gipso as gipso linire. vnd' gip
Giraculũ li ẽ illud ¶ satus ta tũ gipso linitus
cũ quo pueri ludũt quod in summitate canne ul'
baculi uoluitur. et contra uentũ cũ impetu defer
Girgillus. a girus ri dr hic girgil ¶ tur. et cor' cu
lus li. instrumentũ femineum quod alio nomie
dr deuolutoriũ. qꝛ uertendo in giruꝫ inde fila deuol
uũtur. filũ eniz de colo duciẗ in fusum. a fuso in
alabꝫ ul' traductoriũ. ab alabro in girgillũ ul' de

uolutorium.a girgillo in glomicellu3.a glomicel
lo in pannu.a panno in telam.Item girgillus est
lignu mobile de quo funis in puteum cum situla
dimittitur ad hauriendu aqua.Et dr girgillus qr
Giro as aui a girus dr.et e in girum usatur
girare in giru uolue ul circuidare.et coponit cogiro
ras.regiro ras.Et e actiuu cu omnibus suis com
positis.Et producit gi.Unde phisiologus.Natus
non uigilat dum sol se tercio girat.
Girouagor.a girum et uagor ris componitur
girouagor aris circumcirca uagari.Unde giroua
gus a u erroneus instabilis.circuicirca uagans Et
Girus ri masculini generis.et hoc gi cor ua
rum ri inuenitur.scilicet circumitus curuus.
Git e genus leguminis similis cimino in quantita
te.s3 nigri coloris.et in pane dulcorando spargit
ut dicit glo.isaye xxviij.uel ut dicut medici.git
calidu est et siccum secundo gradu.et e git herba
que inter frumentu orit.et semen nigru et quasi tri
angulum facit.aliquantulam habet amaritudinez
uirtutem habet dissoluendi et consumendi.Et e
indeclinabile git.Et acuitur in fine.
Glabellus.a glabus dicit glabellus la lu.i.nu
dus.sine pilis vn hec glabella le.i.grana ca
pitis.quia nuda est et sine pilis.
Glaber bra brum lenis facie imberbis sine pil
ul nudus ul curiosus.Unde augustinus de ci dei
Glabros inquit aut male barbatos uidemus.
Glabrio glabrionis masculini generis.i.caluus
ul imberbis.ul timorosus.Et dicitur a glaber
Glaciecula cule diminutiuum parua glacies.
Glacies.gelu componit cu aqua et dr h glaci
es ei.quasi gela quies.i.gelata aqua.Unde glaci
o as glacie stringere.Et e actiu cu omnibus suis
compositis.Et h et h glacialis et h ale frigidus
glacie plenus.De glacie dicit donatus.Mater me
genuit eadem mox gignit ex me.Et signat p h
enigmatice aqua in glacie concrescere.et eandem
Gladiatorius in gladio as est. rursus efflue
Gladio as dr a gladius.et e gladiare gladijs di
micare.vnde h gladiator oris qui gladio dimicat
et e nomen cuiusdam officij quod olim rome ex
ercebatur in arena.vnde h gladiatura re ars illa
ludus ille.et gladiatorius ria riu.quod ptinz ad
gladiatores.ul quod exercetur a gladiatore.Vn
gladiatorius ensis.i.ensis gladiatoris.Et gladia
torius ludus qui exercet a gladiatore.Gladio as
componit digladio as.diuersis modis gladiare.co
gladio as simul gladiare.Gladio in hac significa
cone cu suis compositis e neutru.Item gladio as
i.gladio interficere.et in hac significacone cum
omnibus suis compositis est actiuum.
Gladiolus li dimi puus gladius.Gladiolus ec
dr quedam herba quia sit folijs gladio simil tir
so cubitali floribus purpureis.
Gladius.a gula dr h gladius dij.gladius gene
raliter dr ensis in plio.s3 ensis ferru tantu est.Gla
dius uero totus.s3 proprie dr gladius qui guladius.
qr gulam diuidit.Nam cetera membra securi mag
solent truncari.s3 collu3 gladio tantu.Et ad h p
mum factus e.Et e ethymologia.Et scias qr mu
cro ensis gladius spata sunt nomina synonoma.
Glandeo.a glans dis dr glandeo des ui.i.glan
des habere ul emittere.Unde glandesco cis incho
atiuu.Item a glans dis deriuatur glandeus andea
andeum.de glande existens.ul ad glandem ptinens

Glandicula le diminutiuum parua glans.
Glandiosus a u glandib3 abudans.et dr a glas
Glandula.a glans dis dr h glandula le.et hoc
glandulu idem.sc3 ps intestinoru ul nodus q sub
cute nascit ex humoru abundantia.Et cor penul
Glans dis fe ge fructus quercuu.Glandes eciam
dnr masse plumbee facte ad modu glandiu que
Glarea ree.i.argilla proijciuntur cum fundis
scilicet terra humida ul lapilli pui quos fluuius
trahit.Job xxx.Aut super glaream.
Glaucoma.a glaucus dr h glaucoma matis qd
antiqui dicebant h glaucoma me.i.macula in o
culo.ul nebula et caligo et obscuritas oculoru.vn
plantus.glaucoma ocul obijciemus eu qr ita fa
Glaucus.greci ciemus.ut qd uidet ne uideat
glaucu dicut albu.vnde h glaucus quida piscis
qr sit albus.et glaucus ca cu.i.splendidus.ut ocu
li glauci.i.splendidi.habent eni3 candore3 admix
tu uirori.Et glaucus ca cu.i.subniger.Est enim
glaucus color ferrugineus subnig et glaucus ui
ridis et flauus.Glaucus ergo alb3 splendidus sub
niger rubeus flauus uiridis.Qr glaucus dr albus
ul splendidus ul flauus tractu e a greco.Qr glau
cus dr uiridis ul subnig tractum e a glauco.qui
dr deus.maris.Nam color maris uiridis et subni
ger est.Et compatur.A glaucus dr h glaucitas
Gleba be fe ge.du tatis.et h glaucedo dinis
rus cespes cu herba.et dr a globus.quia fit qua
si globus.vnde h glebula le.et glebella le dimin
et glebosus sa sum.et inde h glebositas tis Item
a gleba hic glebo glebonis rusticus arator.
Gliceriu.a glicin dr h gliceriu fe ge proprium no
men mulieris causa adulaconis et blandimenti q
dam diminucone impositu.ut mea gliceriu qua
si mea dulcicula.et e tale nomen uoce neu ge.sig
nificacone uero fe.et in declinacone sumit articu
lum femineum.qr qualitas uocis essentiam rei n
Glicin ul glicon grece.latine dulce. mutat.
Glirius.a glis iris dr glirius a um.et gliriscus
ca cu.stupidus.torpens.sompnolentus.q multu
dormit.Glirius eciam dr de glire factus ul ad gli
Glis.a glisco cis h glis gliris rem ptinens.
deriuatur.quoddam genus murium qd multum
dormit.Et dr sic qr sompnus facit glires pingues
et crescere.tota enim hieme dormiunt.et qui mor
tui exnt.estate reuiuiscunt.Item a glisco h glis
glissis.i.carduus.qui alio nomine dr lappa Ite a
glisco h glis glitis.terra argillosa.De hijs tribus
Glis animal glis terra tenax glis lappa uocatur
Ris pmu3.glissis tenet altera.tercia glitis Ris a
nimal.tis terra tenax.sis lappa uocatur Sic ge
nus et nomen cognoscitur et gtiis Ite3 a glisco.
hic glis glidis idest muffa panis uel vini.
Glisco.a glitin qd est dulce.dr glisco cis.Que e
nim dulcia sunt desiderare solemus.gliscere eni3
est cupe uel desiderare.resplendere.crescere.ardes
cere.pinguesce.tumescere.supbire.uel indignari.
Glisco cu suis compositis si qua h3 neutru est.p
desiderare uo est actm Et caret pterito et sup fm
usum.debet tamen s anologiam face gliui glitu.
Et formatur a pnte sco in ui pteritum.Et sup a
preterito ui in tum.sicud nosco noui notum.
Glissosus sa sum.id est lapposus.uel lappa ple
nus.Et dicitur a glis glissis.
Gliteus tea teu.i.terreus.et dicitur a glis glitis
Glitosus sa sum.i.argillosus.et dr a glis glitis

Globo bas baui dr a globus Et ē globare acer
uare.cumulare.rotundare.solidare.cōspirare.glo
bosum facere.vñ globatim.i.cumulatim.spissim.
Globo componitur agglobo bas.conglobo bas.
vnde conglobatim.agglobatim.adūbia Et globo
cū suis cōpositis ē actm̄.et cor̄ glo.quod pȝ in h
ūsu Hinc qȝ globata pila fert glomerata qȝ fila.

Globus bi.mas geñ.et h glomus mi.et h glo
mus ris dr glomus ris coadunacō et glomeratio fi
loȝ.glomus mi illud idem uel circulus Globus
uero ē aliaȝ reȝ coadunacō et cumulus.tamē ꝓ
prie dr globus qdlibet solidū et rotundū.scȝ soli
da rotūditas hñs tres eq̄les dimensiones ut mun
dus.vñ mūdus dr globosus ul' globatus.Vnde
marcial'.Mūdus genitus ex iiij elemētis idem qȝ
totū in modū spere globatus.Itē a globus glo
bosus a ū.Et compatur.Vñ h globositas tatis

Glomero as aui are.i.cumulare.adunare acua
re.vnde glomeratim adūbiū.i.cumulatim aduna
tim.Et componit' agglomero as conglomero as
Degloméo as.i.deuolué glomos destrué.Eglome
ro as in eodem sensu.Item inglomero as.Glome
ro et eius composita omnia sunt actiua.Et cor̄
penl'.Et deriuat' glomero as a glomus eris s'm hu
gucōnem.Et ponūtur tales ūsus in grec̄.Conge
ries lapidū tibi sit glomeracō fili.Lignoȝ ꝓpe dr

Glomus mi ul' meris in globȝ est ¶ esse strues

Gloria a clarus dr h gloria rie scȝ frequens fa
ma cū laude.et dr gloria quasi claria.a frequenti
a claritatis.g ꝓ c.ul' gloria quasi glauria.id est
gerens lauream.et est ethy.Et inde gloriosus osa
osum.et compatur.vñ h gloriositas tatis.Et cō
ponit' ingloriosus sa sum.qȝ sit sine gloria.i.triū
phis.Et ingloriosus immemor glorie.Itē a glo
ria glorior aris.et componitur conglorior aris.

Glorifico cas caui care uerbum actiuum.glori
osum facere.Et componitur a gloria et facio.

Gloriola le diminutiuum parua gloria.

Glos gloris cognata feminini generis.

Glosa se dr a glossa quod ē lingua.Et differt
inter cōmentū glosam translacōnem et textū.cō
mentū ē expō ūboȝ iūcturam non considerans s'
sensum.deseruit enīȝ expōni snīe alicuius libri et
non constructioni litere.accipit' qñqȝ cōmentum
largius scȝ pro quolibet libro.et tūc sic diffinitur
Cōmentū ē plurimoȝ studio ul' doctrina in mēte
habitoȝ in vnū collcō.ut dixi in cōmentū.Glo
sa est expō sententie et ipsius lrē que non solum
sententiā s' eciam ūba attendit.ul' glosa.exposicō
sententie lrām continuans et exponens.Vnde dr
glosa quasi glossa.i.lingua.qȝ tamqȝ lingua doc
toris adesset et exponēt et litere exponende insis
tit et sensum enucliat.Translacō est expō snīe p
aliam linguam.Textus est liber ipsius doctoris cō
tinens tractatū sine lrē ul' sententie expōne.Vel
textus est ipse tractatus libri sine expōne lrē uel
sententie.A glosa dr h glosula sule dimi.et gloso
as et glosulo as ambo actiua cū suis compositis
et glosarius ria riū qui glosat ul' qui glosatur.

Glossa se.i.lingua.Et componitur cū bos et ci
nos et agnus et dr h buglossa se.et h cinoglossa
se.et h agniglossa se.herbe sunt.q̄i bouis lingua
et canis lingua.et quasi agni lingua.ul' in forma
qȝ sunt formate ut ille lingue.ul' in tactu et aspe
ritate.Et prod̄ pmam glossa.geminat enīȝ s.vñ
quid.Osse caret glossa p quā franguntur et ossa.

Glossula le diminutiuum parua glossa

Glunio niui nire.Vnde glunitus tus porcorum
clamor est.et prod̄ glu.Vnde quidam.Hynnit e
quus.glunit porcus.pipiat quoqȝ nisus.

Gluten.a glutio tis dr h glutē inis.terra tenax
utilis ad compages nauiū et alioȝ uasoȝ.quod
bitumen inis dr.Vnde glutineus a vm de glutine
exñs ul' ad gluten ꝑtinens.Et glutuosus sa sum
¶ .i.plenus glutine ul' tenax

Glutinū.a gluten
dr h glutinū ni.vnd h glutinariū idem quod glu
tinū.quidquid cōiungit scȝ vinculū.ꝓpe tamē glu
tinū ē illud tenax quod fit de glutine ad aliquid
liniendū.Et a glutinū deriuat' glutino nas.i.con
iūgere.glutino colligere.vnde glutinanter et gluti
nañ.i.coniunctim.Et componit' agglutino as.i.
adiūgere.alligare.Item conglutino nas.i.coniun
gere.Item reglutino nas.i.iteȝ coniūgere.Et est
glutino actiñ cū suis compositis.et cor̄ ti.Vnde
in aurora.Inuiscat limus sic et conglutino quod
Jero in epl' ad paul' c j.et xp̄i glutino copulata.

Glutio.a gula dr glutio tis tiui ul' glutij p sin
copam.et est glutire absorbere.uorare comedere.
Et componit' cū con et dr conglutio tis.i.sil' glu
tire.Item deglutio tis.i.ualde ul' deorsum glutire.
ul' a gula iam iugulatū emittere.Et in eodē sen
su eglutio tis.Item inglutio tis intro glutire.Itē
preglutio preglutis ante glutire uel retro a gula
eijcere.Item transglutio tis.Glutio neutȝ est cuȝ
omnibus suis compositis.Et prod̄ glu.Vnde qui
dā.Quem q̄i deglutit cū secū ad tartara ducit.
Et scribit' per t glutio quod patet p secundam p
sonā glutis.et facit p̄teritū glutiui ul' glutij p sin
¶ copam.

Gluto onis.i.leccator ul' deuorator
et dr a glutio tis.ul' gluto q̄i gulato.a gula.

Gnarus ra rum.i.sciens.ꝑitus.doctus.scȝ qui
ex arte scit qualiter aliquid fiat ul' sit faciē
dū ul' fieri debeat.siue illud faciat siue non.Et dr
gnarus ꝓ narus.et apponitur g p prothesiȝ.uide
¶ eciā in ignarus.

Gnatus ti.i.filius quasi ge
neratus.et hec gnata.i.filia quasi generata.et ap
ponitur ibi g per prothesim.uide in natus.

Gnauus gnaua gnauum pro nauus Et apponi
tur ibi g per prothesim.uide in nauus.

Gnidus gnidi gnido.insula est de qua in actibȝ
xxvij.Et uix deuenissemus circa gnidum.

Golgatha sirum ē Et interptatur caluaria nō
ob caput.uel caluiciū ade.quod mentiunt' ibi se
pultum.sed ob decollationem dampnatorum.Jo
hannis xix.Hebraice golgatha.Et acuit' in fine

Golias lie ꝓpium nomen cuiusdaȝ philistei quē
interfecit dauid.d' quo in auro dr.Exiguus mag
nū uicit puer ille goliā.Allegorice dauid interfe
¶ cit goliā.i.xp̄us dyabolū

Gomor mensura
ē antiqua continens qīīqȝ sextarios.Et ac in fine

Grabatū.gra grece latine dr caput.Vnde hoc
g'batū ti reclinati capitis suscepcō.Et uidetur
componi a g' et batin quod ē gradus.scȝ ad qd g'
dimur.ut ibi caput reclinemus.genus ē eciā lecti
Et prod̄ pnl'.Inuenit' eciā h grabatū ꝓ gremio.
Et tūc cor̄ penl'.Xv.Pro gremio g'batū ꝓ lecto
¶ tolle grabatum.

Graculus li.a garrio ris dr.
non sicut quidam dicūt.qȝ gregatim uolent.cum
sit manifestū eos ex uoce garrulitatis nūcupari.
est enim loquacissimū genus animal'.et uocibus
¶ importunū.et cor̄ cu

Gradale lis dr a g'dus
qȝ g'datim canitur post responsorium secundum

hugucōnem. Quidam eciam dicunt graduale lis.
Gradarius. rij. i. palefridus. Et dr a gradus. Et
describit sic. Gradarius ē equus mollis incessus.
sine succussatura innitens ul' incedens. Et grada
rius gradaria gradarium quod fit gradatim.
Gradacō ē quidā color rethoricus. de quo dixi
in quarta pte in capitulo de coloribz rethoricis.
Gradior deris gressus sum gdi. i. uado. Et cōpo
nit cum ppōnibus et dr aggredior deris. antegdi
or deris. Congredior deris. Egredior eris. Ingredi
or eris. Progredior eris. Pregredior et pgradior
inuenitur. Ptergradior. Regredior. Transgredior
Gradior cum omnibus suis compositis est depo
nens. Et omnia mutant a simplicis in e. pter an
gdior et pregdior. Et omnia faciunt sup in gres
sum. sicut et simplex. Item gradior et eius cōpo
sita corripiunt hanc sillabam gra uel gre
Gradiuus. a gradus dr h gdiuus ui. i. mars. qr
gradatim incedit ad bellum. ul' gradiuus a gdin
quod ē uibracō haste. uel gradiuus quasi craton
Grado das aui are. i. g dibus ornare. ul' p gradus ducere. Et dr a gdus
diuus. i. potens deus
Et componit cū de et dr degrado as aui. i. gradus
destruē. ul' a gradu remouere. deponere a gradu
dignitatis. Item cum re et dr regrado as. i. degra
datū uel degdatū in gradū restituere. Item cū re
tro et dr retrogrador daris. retro gradi. i. retro ire
gradi retro. Grado as cū omnibus suis cōpositis
ē actīm. pter regrador aris quod ē deponens et ab
Gradus. a gradior eris dr solutū. et cor gra
h gradus us ui. scz id p quod ascendit ad altare
ul' ad pulpitū ul' ad aliū locū. Gradus eciā ē sta
tus pprie dignitatis. et gradus iter ordinatū. vn
gdatim. i. p gradus. Et cor gra. Vnde quidā. mu
tat nupta genus ß generata gradū. Quō gradus
sm decretistas computent dixi in consanguinitas
Gramma me grece latine dr linea. vnde gci di
cūt h gmmaton. i. lrā. hoc gmma matis p cod
et dr a linea. quia lineatim fiūt lrē. id est quibus
dā lineis et ptractōnibus. grāmaton uertitur in
latinū et dr h gmmatū ti. i. lrā. Vnde theodolus.
Grecoꝝ pmus uestigat gmmata cadiuus. Et hic
Grammatus qui sumit iniciū legendi. ul' qui p pa
ginas legē potest
ul' a gmma quod est lrā dr h gmmatica ce qi li
Grammatica. a gmmaton
teralis scientia. non a pma pte sui. quia pmo tc
tat de lris. sed p effectū. quia efficit lrātum. vnde
et sic describit. Grāmatica ē scientia recte scriben
di. recte pnūciandi recte construendi gnara. Docz
eniz hec ars recte scribere. sine quo non ē habere
pfcōnem ipsius artis. Nec tamen ob hoc iniungo
officiū scribendi artifici huius artis. scilicz potius
scribendi scientiā. Oportet enim ut sciat figuras
cognoscere. et qualiter debeant fieri. et que cui sit
ul' que nō sit pponenda ul' supponenda. et omni
no figuras sibi eleganter et artificiose coaptare et
hoc quidem necessariū est ß non sufficiens. sicut
nec alia duo que restant que ad huiusmodi artis
ß pfcōnem exiguntur. scz recte scire pnūciare et
recte construere. ex quibus omnibus quasi integ
liter hec ars consistit. Qr autē dr gmmatica quasi
gmmatoꝝ theca. i. lrāꝝ repositoriū ethymologia
est. et hinc gmmaticus ca cū ptinens ad gmma
ticā. ul' gmmatica instructus. Et compatur cior
issimus. vnde gmmatice eius sime aduibium. Et
gmmatizo as. i. gmmatice loqui. uel sm quosdā

Grāmatica est scientia recte loquendi rcē scriben
di origo et fundamentū omniū artiū liberalium.
Consistit autē hec ars pncipaliter in consideracō
ne quatuor reꝝ. scilicet litere sillabe dcōnis et o
racōnis pfecte. Et scribuntur predicta per duo m
Gramen inis neu ge. a germino nas dr. et pt g
men dici quelibet herba que gminet sicut robur
omnis ligni. cutis et species. qr sit firmissima. Spe
cialiter tamen ē quedā herba que nascit ex hūa
no sanguine. Et quedaz alia herba que eciā mor
tua recenti herba renascit et uulgo ita uocat. et
dr sic. qr multū gminando multiplicet. ul' dr a si
tu scz ab agro. qr plurimoꝝ agroꝝ sit. vnde et ip
sum greci agreste nūcupauerūt. Qnqz eciā inueni
tur pro radice talis herbe. Itē a gmen gmineus
nea neū. quod totū ē ex gramine. ul' quod ad g
men ptinet. et gminosus a ū quod gmine abun
dat. ut locus. Et compatur. Itē a gmen dr grami
no nas naui nare. quasi gmina collige. ul' gmina
implere. Et componit congmino nas. Degmino
nas gmina euelle. Item ingmino nas gmine im
plere. Et sunt neutra omnia. Et a gmino nas dr
gmineo nes nui. i. esse ul' fieri gminosum. et hic
gminesco cis. inchoatiuum. et cor predicta mi.
Gramino nas in gramen exponitur.
Grandeo. a grandis dr grandeo es ui. i. esse uel
fieri grandem. vnde grandesco cis inchoatiuum.
Grandeuus ua uū pnl' prod. i. gndis eui. scilicz
senex. Et componitur a grande et euum.
Grandiloquus a ū. i. grandia loquens. A gran
dis et loquor. Et corripit penultimam.
Grandino nas penultima correpta in grando ē.
Grandis. i. magnus. ß grandis ad corpus. mag
nus ad animuz refertur. Et declinat h et h gran
dis et h de. Et facit accūs plural' grandes ul' gran
dis. Et compatur gndior issimus. vnde gnditer
dius me aduibiū. et h granditudo dinis. et h gran
ditas tatis. Grandis componit pgrandis. trnsgrā
dis. qpgrandis. grandeuus ua uū. gndiloquus qua
quū. Grandisonus sona sonū. i. grandia sonans.
Et componitur a grandis et sono. et corripit so.
Grandisonus na num in grandis uide.
Granditudo dinis in grandis est.
Grandiusculus la lū. penl' cor. i. aliquantulum
grandis. Et format ab hoc compatiuo grandius
addita culus la lū. sicut et maiusculus et similia.
Grando. a gndis dr h grando dinis. quasi gran
dis data. uel grando deriuat a granū ni pter si
militudinē. et inde grandineus nea neū. et grādi
nosus sa sum. et grandino as. i. gndinem emittē
ul' gndine pcutere et deuastare. Et cor di. Vn in
aurora Carnis luxuriā grandinat ira dei. Et scias
q grando frequentius fit in tempore calido q in
tempe frigido. qr tempus calidū simile ē loco ca
lido. et tempus frigidū simile ē loco frigido ī cau
sando materiā nubis calidissimi. Cuius quidem cā
ē quia calor frigori contrarius ē. et ideo sicut fri
gus spissat nubem. ita calidū distrahit et segregat
et pbet eam vndiqz aptam frigori ad ingredien
duz. sicut et corpa rare substantie et porose facili
us multū frigore ledunt. q corpa spissa et crassa
que paucos et strictos habent poros. Vn corpa
flierꝝ minus ledunt q uiroꝝ. et flegmaticorum
minus ledunt q colericoꝝ ul' sanguineoꝝ. ex ca
liditate ergo nubis apitur nubes et recipitur fri
gus ad interiora nubis. In hora autē caliditatis

calor ē vndiqꝫ expꝰſſus in aere. et ideo totū frigꝰ ab aere expellitˀ ad vnū locū et uehementˀ multi plicatur. quod multiplicatū in nubem totū ingre ditur. et congelat aquā eius in grandinem. ß in tempibus frigidis frigus diſperſum ē in aere toto et iō nuſquā multiplicatˀ. vñ locus ꝓprius nubibꝫ ñ hꝫ tunc friguſ niſi cōmune aeri. niſi contingat hꝰ ꝑ accidens ſcꝫ ꝙ calidiſ uaporibꝫ replentibꝫ vndi qꝫ aerem frigus ad locuꝫ nubiū expellētur. tunc eniꝫ poſſet generari in hyeme grando. ¶ Sed pꝫ eſſe dubiū. quare non generatˀ tūc grando freqñ tius in eſtate. cū hoc tempus ſit calidiſſimū. Et quare non freqñtius generatˀ in autūpno cū au tūpnus ꝑ ſolis motū equalis ſit ꝓpinquitati ſolˀ ſicut ē tempus vnū. Cuius cauſa ē. qꝛ ideo gene ratur raro in eſtate. qꝛ calor ſolis tūc fortis exiſ tens plus ſꝫm naturā conſumit de humore ꝙ ele uet. et ideo tunc exiccat terrā et aerem. et inducit maturitatē fructibuſ Et ideo pſcinditˀ ꝑ plurimū materia ḡndinis et aliaꝝ humidaꝝ impꝛſſionum In autūpno autē pcedens eſtas exiccauit locū ae ris et terram ita ꝙ temꝑauit frigus autūpni. Et non pꝫ inducere paulatim humidū ad mitigandū ſiccū quod eſtas induxit. ß in uere calor ueriſ in uenit in ſuꝑficie terre natans humidū qđ frigus hyemis induxit tū ex pluuijs. tuꝫ ex conuſione aeris in aquā. tū exꝓmendo ex terra. et ideo tunc agit in humidū. et facit multaꝫ materiā humido rum uapoꝝ. Item nota ꝙ grando cadens non ſo lū deſtruit fructus quos inuenit ſed eciā impedit fertilitatē terre in ſeqñti anno. et ea que percutit reddit inutilia intantū ꝙ eciā iumenta nō recipi ant ea delcābiliter in cibū. quod non facit gutta magna. et hꝰ ideo. qꝛ frigus multū ē in grandine. frigus autē eſt qualitas mortificatiua. et hꝰ ūtus manet in aqua. que liquefacta in ḡndine humefa cit terraꝫ. et impedit fertilitatē eius. et infuſa fruc tibus extinguit in eis calidūꝫ naturale. digerens humidū nutrimentale fructuū. et ideo cruduꝫ re manens generat iumentis abhominacōnem. gut ta autē magna cū ſit calida totū facit oppoſitum qñ ſola uenit ita ꝙ ḡndo eam non ſequitˀ. Eſt e nī ipſa bone cōmixtionis cū aereo et ſubtili terreſ tri. et habꝫ multū in ſe de calore uaporis ex quo fit. Et ideo optime infundit terram. et ſi ledit ali quos fructus teneros. hꝰ nō facit niſi ex ui ꝑcuſ ¶ ſionis

Graneo. a ḡno as dꝛ ḡneo es ui. i. ha bere ulˀ emittere ḡna. Vnde graneſco cis inchoa.

Grano nas in granum exponitur.

Granū. a grandis dꝛ hꝰ ḡnū ni. qꝛ creſcendo ḡn de efficitur. et ē generale cuiuſlibet ſeminis. ꝑ ex cellentiā tamen frumentum dꝛ ḡnum. Vnde hoc ḡnulū li. et hꝰ ḡnellū li di. et hꝰ ḡnarium ubi gra nū reponitur. Item a ḡnum dꝛ ḡno nas aui are ḡnis implere. Et componitˀ cū prepōnibus cū de e in. et dꝛ conḡno nas. deḡno nas. ḡna excutere. et auferre. et eḡno nas idem. Ingrano nas intus ḡnare. uel ḡna in horrea mittē et reponē. Grano et eius compoſita ſunt actiua. Et producunt gra.

Graphia. a grāma ulˀ grāmaton apud grecos. dꝛ ḡphus. i. ſcriptor. vnde ḡphia. i. ſcriptura. Et ḡpho as. i. ſcribo is. Et componitˀ apud ḡcos ca taḡpho as. i. tranſcribo. Et ſunt diuſe ꝯpōneſ cata et cate. et ita alia eſt compō in pterito alia in pñ ti. Aliter eniꝫ iūctura compōnis non maneret im mobilis. quod pſaſſerit aꝑte. Et a ḡpho hic gra phus. i. ſcriptor. vnde grapho as. i. ſcribē. Item a gphus hꝰ graphia. i. ſcriptura. et acˀ pnlˀ graphia

Graphius. a ḡphia dꝛ hꝰ ḡphius phij. et hꝰ gra phiū phij id eſt ſtilus cum quo ſcribitur in cera

Graphus phi in graphia uide.

Graſſor aris aris atus ſum dꝛ a gradior deris. et ē graſſari inuadere ꝑpetrare. latrocinari predari impugnare. ꝓprie graſſari eſt crudeliter gradi. Et dꝛ ſic ab impetu ḡdiendi ad crudeliter agendum Vnde hꝰ graſſator qui crudeliter agit. latro pda tor ſeuiens crudeliter et homicida. Et ponitˀ qñꝫ ꝓ niti ulˀ conari. uide ergo ne ponas graſſari pro craſſari et econuerſo. In ij reġ c fi dꝛ. ut ceſſet in dignacō que graſſatur in populo. i. que deuaſtat ¶ ulˀ crudeliter graditˀ

Grates gratiū fe ge. i. ḡ. gꝛā uero hominibꝫ. et dꝛ cie. ß grates deo aguntˀ. gꝛā uero hominibꝫ. et dꝛ ḡtes a gꝛā. Sed hꝰ ſepe corrumpitˀ apud autores gracias enim ſepe referunt deo. ḡtes hominibus

Gracia cie dꝛ a ḡtis. et eſt gꝛā donū ulˀ donatio amor. Et dꝛ gracia quaſi gratis data. vnde gracio la le dimi. et grōſus ſa ſum grā plenus. Et inꝫ hꝰ grōſitas tatis. Et componitˀ ingrōſus. i. non grac oſus. Et compatur et dꝛ ꝓprie grōſus qui pluſ v nicuiqꝫ ꝗꝫ mereatur tribuit. Quare vni non denē ¶ Hic nota ꝙ ē gꝛā gra oīs gꝛē habes in ūtus. et ſimili tis data. ut bene legere cantare pdicare. et ſimili a. et huiuſmodi gꝛē non dantur oīes vni. Imo ut dicit aplūs. Diuiſiones gꝛāꝝ ſunt. Alij datur ſermo ſapientie. Alij ſermo ſcientie. Alij ḡnā ling uaꝝ ꝛc. Et ē gꝛā gratū faciens. Et circa hanc pꝫ queri. an detur ꝑ capacitatem naturaliū. Ad hꝰ di co ꝙ menſura ꝑ quā datur gꝛā gratū faciens uel cantas ē capacitas ipſius anime que ē ex natura ſimul et diſpōne que ē ꝑ conatū opeꝝ. Et qꝛ ſꝫm eundem conatū magis diſponitur natura et meli or. ideo que habꝫ meliora naturalia dūmodo ſit par conatus magis recipit de ꝑfeccōnibus infuſ Et que habet peiora naturalia qñqꝫ magis reci pit ſi aſſit maior conatus. Item ſcias ꝙ ē gracia opans et coopans. ſiue preueniens et ſubſequens Gꝛā opans prepat hominis uoluntatē ut uelit bonum. Gꝛā uero coopanſ adiuuat ne fruſtra ue lit. utramqꝫ gꝛām ut dicit auġ ſcꝫ pueniente et ſubſequentē. i. opantem et coopantem aplūs cō mendanſ dixit. Non ē uolentis nec currentis. ß mi ſerantis dei. Non enim ideo miſeretˀ deus alicuius qꝛ uoluit et cucurrit. ß ideo uoluit et cucurrit. qꝛ miſertus ē deus. Paratur eniꝫ uolūtas hominis a deo. et a dño greſſus hominis dirigūtˀ. Ideo congrue ait. non ē uolentis nec currentis ß dei mi ſerantis. Non qꝛ hoc ſine uolūtate nrā agatur. ſed quia nrā uolūtas nil boni agit niſi diuinitus ad iuuetˀ. Vnde aplūs alibi dicit. non ego ß gꝛā dei mecū. Non ideo dicit. qꝛ nil boni agebat. ſed qui a nil boni ageret ſi illa non adiuuaret. Et uidetˀ quibuſdā non irrōnabiliter ꝙ vna et eadꝫ ſit ḡ tia. i. donū. eadem ūtus que opatur et coopatur ß ꝓpter eius diūſos effcūs dꝛ opans et coopans Operans eniꝫ dꝛ inquantū liberat et prepat uolū tatem hominis ut bonū uelit. Cooperans inqūtū eandem adiuuat ne fruſtra uelit ſcꝫ ut opus faci at bonū. Ipſa enim gꝛā non ē ocioſa ß meretˀ au geri ut aucta mereatur et ꝑfici. Et ſcias ꝙ gratia ſanat formaliter. ut dicā in ſacramentū. Item uo lo te ſcire ꝙ gꝛāꝝ accō ē inuitacō ad plus dandū vtꝝ hō ſine gꝛā poſſit ñ peccare dicā in pecco as

Gratificor aris atus sum. ex gratus ta tū et fa
cio componit. et est ḡtificari gaudere. uel grās a
gere ul' ḡtum facere ul' equipare. vnde ḡtificus a
vm. i. ḡtis ul' ḡtum faciens. pprie autē dr gratifi
cus qui facit bonū ḡtis. Graciosus qui plus vnicu
iq3 q̄ mereat' tribuit. Gratus tantū animo. Gra
tificus et animo et corpe. Et cor penl' gratificor
Gratis aduerbium qualitatis scilicet sponte sine
causa. sine spe remunerationis. sine precio.
Grator ris in gratulor uide.
Gratuitus. a ḡtus dr ḡtuitus a vm. i. ḡtis da
tus et habitus. vnde ḡtuite aduibiū ḡtis sponte.
sine cā. p q̄ inuenit' qn̄3 ḡtuito ablt̄is ul' datīs.
Gratulor. a ḡtus a vm dr ḡtulor aris atus sum
et ḡtor aris in eodem sensu. i. gaudere ul' gratias
agere. vnde ḡtulamen inis. et ḡtulabundus a ū.
i. letus ul' letabundus. et ḡtulanter. i. letanter et
Gratus. a grā dr gratus ta tū. cor preocā tu
et significat tria. Nam ḡtus. i. grām seruans. grō
sus. acceptabil'. placitus. et ḡtus memor beneficij
et gratus. i. remuneratus. Et compatur tior gra
tissimus. vnde grate tius sime aduibiū. et h ḡtitu
do dinis. Et componit' ingtus. Et dr ḡtus q̄i gre
datus. Et ē ethymologia. Et prod pmam. Vn̄ o
racius. Grata supueniet que non sperabitur hora
Grauastellus li mas ge aliquantulū ḡuis. et dr
Graueo ues in grauis uide.
Grauidus da dum. in grauis est. a grauis.
Grauis. a grandis deriuat' h et h grauis et h e
q̄ que grandia sunt ḡuia solent esse. et est graue
de natura. grauidum de accidenti. i. fecūditate. ut
arbor grauida pomis. et mulier ḡuida fetu. Itē
ḡues dicimus autenticos uenerabiles. vnde et cō
temptibiles leues dicimus. et dr ḡuis p consilio
et constantia. q̄ non leui motu dissilit. et fixa cō
stantie ḡtuitate consistit. Et compatur ḡuior is
simus Vnde grauiter ponderose. uehementer. mo
leste. grauius issime aduibiū. et h grauitudo. et h
grauitas. firmitas venerabilitas. maiestas. et hec
grauedo dinis. Grauitas ex pondere animi et sen
tentia constat. s3 grauedo ul' grauitudo corpis est.
Item q̄nta etas dr ḡuitas que ē declinacō a iuuē
tute in senectutem. nondū senectus. s3 iam non iu
uentus. Item a grauis grauo uas. vn̄ graueo ues.
esse ul' fieri grauē. Et hinc grauesco inchoa. Gra
uo componit' aggrauo uas. congrauo uas. degra
uo uas. i. ualde grauare uel deorsum. ul' exonera
re alleuiare. Ingrauo uas. Ingrauat' pondere alie
no. sed ḡuatur suo. Preḡuo uas p̄ aliis ḡuare. ḡ
uo et eius composita sunt actiua. Et cor hanc sil
bā grā. Vnde psper. Nulla anima est que n̄ mor
tali carne ḡuetur. Item a grauis grauidus a vm
Grauida ē que ē proxima ptui. q̄ iam grauetur
Pregnans uero que concipit. Grauidus compat'.
dior issimus. vnde h grauiditas tatis. et grauido
as ūbum actiū. et cor pnl'. Grauis multa signifi
cat. ut patet in hijs u̇sibus. Pondus psona uox.
locō femina p̄gnans. Quo q3 molestamur dr esse
graue. Et componit' grauis ḡgrauis. i. ualde ḡuis
et grauisonus. et grauidicus. et grauiloquus id ē
grauia loquens. ponderosa. molesta. uehementia
Grecus ci fuit rex grecie. Vn̄ grecia cie. et hinc
grecus ca cū. et greculus la lū. et grecor aris. loq
ul' habere se more ḡcoꝝ. quod aliter dr ḡcisso as
siue greassor saris deponens. Greci diuisi sunt in
qn̄q3 ptes. Quidā dnr attici. Quidam boetes Qui
dā eoles. Quidam dores. Quidā yades. vn̄ et ling
ue ḡcoꝝ dicūtur qn̄q3. sc3 attica boetica eolica do
rica yanca. Et prod gre. De regno grecoꝝ dixi in
Gregarius in grego as est. caldei
Grego as. i. vnare. s3 non est in usu. Et compo
nitur cū ad et mutato d in g. dr aggrego as. Itē
cū ab et dr abgrego as. i. dissociare. Item cū con
et dr congḡgo as. Item cū dis et dr disgrego gas
. i. dispergere. Item cū se et dr segrego as. i. sepa
re. Et ab omnibus istis ūbalia. Et aggregatī3 ad
unan̄ cōniter. abgregan̄ dispersi3. congregan̄ segre
gatim disgregatim. Grego et eius composita sūt
Gremiū mij. i. sinus. vn̄ h actiua. Et cor gre
ḡmiolū li dimi. et ḡmiosus. sa sum. et gremiatus
ta tū. quod habet gremiū. Item a gremiū gremi
o as aui. Et ē gremiare in gremio accipē ul' loca
re. Et componit' aggremio as. i. in ḡmio accipē
Congḡmio as deḡmio as. ḡmiū destruē ul' a ḡmi
o pficere. Inḡmio as in ḡmio accipere. ul' in gre
miū mittere. Subgremio as sursum gremiū faciē
do pannos eleuare et succingere. Et est actiuum
gremio cum omnibus suis compositis.
Gressus. A ḡdior deris dr h gressus sus sui. i.
passus. ul' pes ul' uestigiū pedis. et gressus a vm
Gressutus. a gressus dr gressutus ta pticipiū
tū penl' prod. qui magnos habet pedes ul' mag
Grex. a grego as dr h grex nos facit ḡssus
gis et differt ab armento. q̄ armentū maioꝝ est
ut equoꝝ boū. Grex minoꝝ ut capraꝝ ouium.
Grillus li nomen habet a sono uocis. hic retro
ambulat. terram tenebrat. stridit uocibus. venat'
eni3 formicam. vn̄ h gilletū ti locus ubi abūdant
Griphes phis mas ge. ul' ḡphen. ḡphes grilli
animal quadrupes et pennatū animal. Sunt enī
ḡphes alites fere. et sunt in omnib3 leonibus simi
les p̄ter alas et facies. quibus aquilis cōueniunt
et multū equos inuestant. et eis inimicant'. adeo
q̄ equitē armatū cū equo in sublime rapiant ut
dicit hug. Vel dic s̄m remigiū q̄ ḡphes sunt ani
malia terribilia et fortia que corpus habent leoni
nū. pedes autē et alas et rostꝝ ut aquila. Ideoq3.
p terram currūt ut leones. p aera uolant ut aues
Gripus pi supbus ceruico uide in arimaspi.
sus. Vnde canes superbos et ignobiles gripos uo
camus. quia pre ceteris superbi sunt.
Grossco in grossus est.
Grossulus in grossus uide.
Grossus. a ḡuis dr grossus a vm. Et compatur
vnde h grossitas. et h grossitudo dinis. et h gros
sicies ei. et h grossus si. Et sunt grossi ficus imma
ture inabiles ad comedendū. et pprie pmitiui q̄ ad
pulsum uenti facile cadūt. Vnde apoc vi c. Sicut
ficus mittit grossos suos. cū a uento magno mo
uetur. Item a grossus grossulus la lū dimi. et ḡs
so as. facere grossum. Et componit' congrosso as
degrosso as. i. subtiliare. Ingrosso as. et ē actiuū.
cum omnibus suis compositis. Item a grosso sas
grosseo es esse ul' fieri grossum. et hinc grossesco
Grucula le dimi. paruus grus cis inchoatiuū
Gruinus a vm qd ptinet ad gruē. et dr a grus
Grumo as aui are. i. dirigere ul' equitare ul' tu
mere. vnde grumus mi. i. cumulus aceruus cōge
ries. et hinc h grumulus li in eodem sensu. Vnde
grumus ul' grumulus dr ager a tumore. et h gru
ma e. i. crusta que fit in laterib3 dolij pter vinū
vn̄ grumosus a ū. et cōpat'. vn̄ h grūositas tatis.

Grumulus in grumo est.
Grunda de fe ge inferior ps tecti campane a q̄
stillat aqua. vñ grundula le. et grundo das grun
dam facere. uľ a grunda guttas aque fundē. uel
a grunda cadē guttatim. et hinc h̄ grundatorium
idem quod grunda. uľ quod stillat a grūda uľ su
p quod stillat. Per compōnem h̄ suggrunda de.
quod ē inter tectum et parietem uľ ipsa grunda.
Grunio is iui itū ꝓprie suis ē vnde h̄ grunitus
us ui ipsa uox suis. Et prod pnľ grunitus et eciā
gru. Vnde quidaꝫ. Hynnit equus grunit porcus.
pipiat ꝙ nisus. ¶ Et scias ꝙ sidonius in libro ḋ
naturis reꝝ ponit ꝓpa ūba animaliū ꝭm uocem
que hic in parte ponemus. Baulare latrare. et ē
ꝓpe canū. Leonū ē rugire. tigriū recauare. Pardoꝝ
felire. Pantheraꝝ taurire. Visoꝝ nucare uľ seuire
Aproꝝ frendere. Lincū lincare. Lupoꝝ ululare. Ser
pentū sibilare Onagroꝝ mugilare Ceruoꝝ rugire
boum mugire. equoꝝ hinnire. asinoꝝ rudire. por
coꝝ grunire. verris quirritare. arietum lorectare
Ouium balare. hircoꝝ miclire. edoꝝ uebare. vulpi
um gannire. catuloꝝ glatilare. lepoꝝ et pueroꝝ
uagire. mustelaꝝ drinolare. murium pipitare. so
ricū desticare. elephantū barrire. ranaꝝ coaxare.
coruoꝝ crocitare. aquilaꝝ clangere. accipitꝝ pipi
are. vultuꝝ pulpare. miluoꝝ lipire. oloꝝ drensa
re. gruum gruere. ciconiaꝝ crocolare. anseꝝ sclin
gere. anatū resticitare. pauonū paupulare. gallo
ꝝ cucurrire. granbunoꝝ fringulire. noctuaꝝ cucu
bire. cuculoꝝ cuculare. meruloꝝ zinziare. turdoꝝ
rutilare. uel sectitare. sturnoꝝ pallitare. hirundi
num fritinnire. uľ mimurrire. Dicunt tñ mimurri
re ē omniuꝫ minutissimaꝝ auiculaꝝ. gallinaꝝ est
cripsare. passeꝝ tinciare. apum bumbicare. uel bō
bilare. cicadaꝝ frinitare.
Gruo uis ui utū. i.
conuenire concordare. ꝭ non ē in usu Et ē tractū
a gruibus Vnde a grus ḋr. qꝛ maximam in uola
tu concordiā ꝭuant. vñ dñr dedicate concordie. uł
ideo tractuꝫ est a gruibus. qꝛ de tibijs gruum so
lent fieri fistule que maximam reddunt conueni
enciam consonanciam et concordiam. vnde poni
tur gruere pro conuenire Et componitur cū con
et ḋr congruo is. i. conuenire et concordare Item
cū dis. Et ḋr discongruo is et disconuenire. i. dis
cordare Item cū in. et ḋr incongruo is. i. matura
re. imminere. impendere. instare. Et ꝓpe dicit̄ de
malo maluꝫ incōgruit. q̄i contra congruuꝫ Et bo
num est quod impendet. i. cont̄ congruitatem ue
nit. Gruo neutꝝ est cum omnibus suis composi
tis. Et facit preteritum in grui. et sup in grutum
Grus uis. ge cōmunis. a sono uocis ḋr Et scias
ꝙ grues maximam ꝭuant in uolatu concordiaꝫ
vnde dñr dedicate concordie Vnde dicit ambᵒsius
in exam̄. Grues iniusso et uoluntario usu in noc
te sollicitā exercent custodiam. dispositos uigiles
ꝭuant. et ceteris consortibus generis quiescentibus
alij circueunt et explorant ne qua ex pte insidie
tententur. atqꝫ deferunt impigro sui uigore tute
lam. post ubi uigiliaꝝ fuerit tempus impletū per
functa munere in sompnū se p̄misso clangore cō
ponit ut excitet dormientem. cui uicem muneris
traditura ē. at illa uolens accipit sortem. nec usu
nrō inuita et pigrior sompno renūciat. ꝭ impigꝛ
suis excutit̄ e stratis uicem exequit̄. et quam ac
cepit grām pari custodia atqꝫ officiō repēsat. ideo
nulla desercō. qꝛ deuocō naturaľ. Ideo tuta custo
dia qꝛ uoluntas libera. Hūc eciā uolantes ordines
seruant. et hac moderacōne omnē laborem alleui
ant ut p uices fungant̄ ductus sui munē. p̄cedit
eniꝫ vna et p̄currit ceteris. Deinde cōuertitur et se
q̄nti sorteꝫ ducendi agminis cedit. Quid hoc pul
chrius et laborem omnibus et honorem esse cō
munem. nec paucis arrogari potentiam. Sed qua
dā in omnes uoluntaria sorte transcripsi. antique
huius reipublice munus. et instar libere ciuitatis
est. sicut a principio acceptā a natura exemplo a
uiū policiā homines exercere cepant. ut cōmūis
esset labor. cōnis dignitatis p uicem singuli ptiri
curas discerent obsequia imperia qꝫ diuidē. nemo
esset honoris exors. nullus immunis laboris. hic
erat pulcherrimus reꝝ status. nec insolescebat qs
ꝙ ꝑpetua ptāte. nec diuturno seruicio frangebat̄
quia et sine inuidia erat ordine muneris et tem
pis moderacōne delata ꝓmocō. et tolerabilior ui
debat̄ que cōmuni cadebat sorte custodia. Nemo
audebat aliuꝫ seruicō premē. cui sibi successus in
honore mutua forent subeūda fastigia. Nemini
labor grauis quē dignitas secutura releuaret. Sed
nūc qñ inuenies hominē qui sponte deponat im
periū et ducatus sui cedat insigne. fiat qꝫ uolens
numero postremus ex pmo. Nos autē non soluꝫ
de pmo ꝭ eciā de medio sepe contendimus. et pri
mos discubitus in conuiuio uendicamus. Et si
semel delatū fuerit uolumus ꝑpetuum. et ideo eci
am ipsa laboris functio durius sustinetur.
Guadia debita constitucō. vnḋ guadio as aui
guadiam constituere. uel guadiam firmare
Et componit̄ deguadio as. guadiā frangē. Ingua
dio as ualde guadiare
Gubernio onis. mas.
ge. i. gubernator. Et dicitur a guberno nas.
Guberno nas naui componit̄ a cohibeo et hi
berna. Et ḋr gubernare regē custodire. et ꝓprie p
tinet ad nautas. vnde et ḋr gubernare. i. cohiber
nare. i. cohibere hiberna. i. tempestates maris vñ
h̄ gubnator quasi cohibernator. qꝛ cohibeat pru
dentia sua hibnia. i. tempestates marinas. et hoc
gubnaculū cū quo aliquid gubnatur uľ timō na
uis. Actuum xxvij. Iuncturas gubernaculorum.
Gula. a gala greco ḋr h̄ gula le. i. anterior ps il
colli. posterior ḋr ceruix. Et ḋr gula a gala. qꝛ il
la ps colli solet esse candida. uľ gula ḋr a guttu
re. et iñ gulosus sa sum. i. leccator. Et compatur
sior issimus. vnde gulose sius me adubium. et h̄
gulositas tatis. Et corr̄ gu. Vnde in aurora dicit̄
Cepas post manna turba gulosa petit.
Gulo as aui are ḋr a gula. ꝭ non est in usu. et
gulo as aui componit̄ degulo as. i. deuorare. uel
gulā a mantello uľ alia re auferre. uľ ualde gulā
aptare. Qꝛ autē ḋr gulare q̄i gule dedere. et degu
lator q̄i gule deditus ethymologia ē Item ingu
lo as. i. in gulā mittere et deuorare. uel ingulare
ē mantellū uľ aliud gula aptare. Item transgulo
as. i. ultra gulā deorsum immittere. scꝫ transgluti
re. Item componit̄ cū stringo et ḋr strangulo as
stringere gulā et interficere. Gulo as actiū ē cum
omnibus suis compositis. Et cor̄ hanc sillabā gu
sicut et gula. Vnde quidā. Indulgere gule noli q̄
uentris amica est. Item a gula gulo gulonis. Et
hic gulonus guloni ambo pro leccatore.
Gulonus guloni uel gulo in gulo gulas est.
Gulus. a guttur dicitur h̄ gulus guli genus na
uigij pene rotundum ad modum gutturis.

Gummi. a gutta dr̄ hoc gummi indeclinabile lac
ma arborum q̄ est quasi gutta et p̄mo gutta exit a
ligno. et inde durescit et fit gummi. et hinc gūmo
Gurdus. a guttur dr̄ gurdus a ū. ¶ sus sa sum
ineptus. stultus. inutil'. importunus. et p̄cipue in
Gurges itis mas. ¶ comessacōnibus recipiendis
ge proprie locus altus in flumine p̄ tapinosim. tn̄
sepe ponit' pro mari ul' ꝓ loco ꝓfundo in mari.
quā tapinosim solent eciā autores eleuare p̄ ad
iuccōnem eppteti istius sc3 magnus ul' altus uel
uastus ul' consimiliū. et dr̄ gurges a guttur. quia
ē quasi guttur fluminis. A gurges deriuat' gurgi
to as. uorare ul' implere. Et componit' ingurgito
as implere ul' deuorare. Et ē gurgito actiū cū ōi
bus suis compositis. Et cor' pnl' sicut et gurgites
in obliquis. Unde ouidius de arte. Quo minime
credis gurgite piscis erit. ¶ urgito as in gurges ē
Gurgulio. a guttur dr̄ hoc gurgulio onis quedā
ps in ore cui ꝓximū est rumen. cuius meatus ad
os et nares ꝓtendit'. habens uiam qua uox ad
linguam transmittit. ut possit ūba collidere. Item
gurgulio inuenit' pro quodam ūme que comedit
legumina. Sed in hac significacōne debet potius
scribi per c. unde in c dixi de curculio.
Gurgustiū. a guttur ul' gurgulio quod ē potius
curculio dr̄ hoc gurgustiū tij cella modica uel do
mus pauperum angusta secreta et tenebrosa uel lo
cus tabernarum tenebrosus ubi turpia cōuiuia fiūt.
ul' ubi pisces mittūtur ul' rete piscatorum. quia in
aquis curculiones dephendē solent. Unde in iob
q̄dragesimoprimo. Nūqd impleb' sagenas pelle eius
Gurgustiuus a ū ¶ et gurgustium capite illius
ad gurgitē ptinens. et dr̄ a gurges itis. et prod' ti
Gustito as pnl' cor' ūbū fre. i. freq̄nter gustare
Gusto tas in gustus uide.
Gustus. a guttur dr̄ hoc gustus tus tui. unus de
q̄nq3 sensibus corpis. et in̄ gusto as aui are. i. liba
re quod uulgo dr̄ assazare. Et componit' aggusto
as. i. ualde ul' iuxta gustare. Item congusto as. i.
simul gustare. Itē3 degusto as. i. ualde ul' deorsu3
ul' de aliquo gustare. Item p̄gusto as p̄libare. an̄
gustare. Item regusto stas. id est iterum gustare
Gusto et eius composita neutra sunt.
Gutta te ē aqua que stat et paꝝ fluit. stilla ūo
que cadit. hinc stillicidiū stilla cadens. Stiria eni3
grecū est. i. gutta. et inde diminutiue dr̄ stilla. dū
autē stat aut pendet de tectis ul' arboribus. quasi
glutinosa gutta est. unde gutta quasi gluta. Inde
glutinosa a glutine dū ceciderit stilla. Gutta ecia3
dr̄ quedā infirmitas. Et scribit' p̄ duo t s̄m pris.
Et a gutta dr̄ gutto as. i. guttatim cadere ul' gut
tatim fundere. ul' guttis perfundere. unde hoc gutta
men inis. Gutto componit' congutto tas. Degut
to as. Ingutto as. Pergutto as. Regutto as. Sug
gutto as. i. sub ul' paꝝ guttare. Gutto as pro gut
tatim cadē neutꝝ est. Alias cū suis compositis ē
actiuum. Item a gutta guttosus sa osum plenus
guttis. uide in grando et in uentus.
Gutto as in gutta exponitur.
Guttim. i. guttatim aduerbium. a gutta dicitur
Guttula le diminutiuu3 parua gutta.
Guttulus li quid minutus piscis. et dr̄ a gutta
Guttur neꝝ ge dr̄ a garrio ris et dr̄ guttur qua
si garrur. quia inde garritus ꝓcedit. Et producit
pmā pōne. Vn̄ in auro. Quod guttur transit nō
Gutturna. a guttur dr̄ guttur ¶ compitur ibi
na ne infirmitas gutturis que solet cū inflatione
gutturis euenire. unde gutturnosus a um illam
Gutturniū nij quoddam ¶ habens infirmitatē
uas aquatile in inferiori pte pforatum quod in
ferius deguttat aquam. Et dicitur a gutta.
Guttus ti mas ge. genus uasis unguentarij ꝓ
breuitate a gutta dcūs. unde hoc guttū ti ungentū
in eodem repositū. Vn̄ iuuenalis. Nec ex opposito
pauidus tegit inguina gutto.
Guua ul' guuia uas uitreū ul' cucurbita qd̄ uētō
sa dicit'. et uidet' dici a gula quasi gulosa in sang
uine accipiendo. ul' a cucurbita ꝓpter similitudi
nem. ul' q2 de ea fit s̄m hug. Pap̄ ūo dicit. Guua
uas uitreum que a latinis a similitudine cucurbi
te uentosa uocatur. que animata spiritu per igni
culum in superficiem trahit sanguinem.

Habel interp̄tatur iustus ul'
luctus. quo nomine p̄figu
rabat' occidendus. Id̄ et ua
nitas. quia cito solutus est
et subtractus.
Habena. Ab habeo dr̄ hec
habena ne. i. lorum. retina
culū freni. q2 ea habemus
. i. retinemus equos. Unde
habenatus ta tū. i. habenam habens. ul' habena
ornatus. et habeno as. i. habenā regere ul' habe
nam preparare et ornare. Et producit be.
Habenula le dimi. parua habena. Et cor' pen'.
Habeo es ui itū componit' cū ad et dr̄ adhibeo
es. Item cū con et dr̄ cohibeo es. Item cū ex et dr̄
exhibeo es. Item cū in et dr̄ inhibeo es. Item cū
ꝓ et dicit' ꝓhibeo es. Item cū pre et dicit' p̄hibeo
es. Item cū per et dicit' p̄hibeo es. Item cu3 re et
dr̄ rehabeo es. Habeo et eius composita sunt ac
tiua p̄ter cohibeo quod ē neutꝝ. Item omnia fa
ciunt p̄teritū in bui et sup̄ in bitū. et omnia cor'
Habilis. ab habeo bes dr̄ hic et hec ha ¶ ba ul' hi
bilis et hoc bile. ad habendū commodus aptus et
oportunus. congruus. Et compatur. unde habili
ter lius me. et hec habilitas tatis. et componit' in
habilis. i. non habil'. unde hec inhabilitas et cor' bi
Habitabil'. ab habeo es. uel habito tas. dr̄ hic et
hec habitabil' et hoc le. qd̄ habitari p̄t. Et componit'
inhabitabilis. i. non habitabil'. et hoc habitaculū li
Habito. ab habeo bes bui bitū bitu. u in o. fit
habito tas Et componitur cū con. et dr̄ cohabito
tas. i. simul habitare Itē3 cū in. et dr̄ inhabito tas
. i. incolē. intus habitare Habito et eius compo
sita omnia. sunt neutra. Licet enim habito sit fre
quentatiū. tamen q2 significacionem mutauit sui
simplicis. mutauit et genus cū significacōne. quā
tamen non omnino mutauit q2 qui habitat locū
aliquem frequenter illum h3. unde cu3 homo est
in expedicōne non dr̄ habere loca in quibus ma
net ad tempus. quia non frequenter illa habet.
Habitudo habitudinis In habitus est.
Habitus. ab habeo es dr̄ hic habitus us. i. quali
tas corpis p̄ applicacōne3 adueniens. difficile mo
bil'. habitus iste nichil aliud ē q̄ habilitas ad ac
tū. Itē3 habitus. i. uestimentū. ut iste monachus
habitū gerit monachalem. Item habitus. i. status
ul' uolūtas. ul' appetitus. ul' actus siue passio hn̄
di. Item ab habeo habitus ta tū p̄ncipiū. Itē ha
bitus ta tum ponit' pro pingui. Et compatur ti
or simus. et ab habitus deriuat' hec habitudo di

nis id ē compō corpis ul' moles ul' pinguedo. Et
habitudo dr aptitudo ul' ꝓprietas habendi ul' con
uenientia. vnd habitudinarius ria riū qui aliqua
habitudine se habet ad aliquid. ul' quod ptinz ad
Hactenus quando scribitur p h. ¶ habitudinem
sunt due ptes. hac et tenus. et duobus accentibꝫ
debent ꝓferri. ſꝫ qn̄ non aspiratur est vna ps. Et
penultima grauatur. uide in actenus.
Haeriani. quidā heretici ab haerio dicti sunt hij
offerre officium ul' sacrificiū ꝓ defunctis spernūt
Halo. ab alo lis ul' alitus ut dicit pris uenit ha
lo as. i. spirare. halitū mittere ul' redolere. vnd ha
litus tus. i. odor. Et componit halo cuꝫ ex et fit
exhalo as. i. foras emittere. ul' de uita recedē. Et
ē neutꝝ sicut et suum simplex. Ab halo as dr ha
litus. i. spūs ul' spiracō et ꝓd ha sic halo as vn̄ ū
sus. Halitus est flatus alitus nutritus habetur
Hamatus ta tum in hamus uide.
Hamis itis mas ge. i. fustis aucupabilis. scꝫ ū
gula que sustinet rethe quo capiunt fere. ul' que
leuat rete in quo capiunt aues. et dr ab hamus.
Hamus mi mas ge ē ferꝝ recur ¶ Et corr mi
nū cū quo capiunt pisces. Et prod pmaꝫ ſꝫ amo
as eam corr. Vn̄ quidā. Vnam semp amo cuius
non soluor ab hamo. Hamus ē eciā macula lori
ce. et tūc eciam producit pmam. Dr eciā hamus
asser conclauis qui subtegit terra in vineis sub
arboribus defendendis ul' in domo circa scrinia et
thezauros. ut si aliqn̄ fur ingrediatur eius pedi
bus infigatur et ita fur dephendatur. Et tūc corr
pmam. Et ab hamus piscium ul' lorice dr hama
tus ta tū. i. curuatus ad modū hami. ul' vncinis
circūdatus. ul' hamis contextus. Vnde reg̃ pmo
li c xvij. Et lorica hamata
Hara re pro stabulo porcorꝝ aspirat et corr pri
mam. ſꝫ pro altari prod primā et non aspiratur.
Hasta. ab astu ꝓ calli ¶ uide in a lrā et in ara
do hec hasta te. qꝛ astutū querit dn̄ni in ea uten
da. vnd hastatus ta tū. et aspiratur hasta ad dif
ferentiā huius ūbi asta modi impatiui. vnde ml'
tum ibi crassescit aspiracō ſm huguccionem.
Hastifer a vm. i. qui fert hastam. Et componi
tur ab hasta et fero fers. Et corr penultimā ubiqꝫ
Hastiger ra rum. i. hastā gerens et componitur
ab hasta et gero ris. et corr sti et ge pnl' sillabas.
Hastile. ab hasta dr hastile lis pnl' prod. et est
diminutiuū. et ponitur pro ligno lancee. et pro p
te candelabri a stipite directe procedente.
Hastiludiū dij. quidam ludus militū cū hastis.
scꝫ quando equites currunt et frangunt hastas Et
componit ab hasta te et ludo. Et inde hastiludi
or aris deponens. id ē talem ludum exercere.
Haud pro non ē adūbium negandi. Et scribit
per d. Et aspiratur. Item ſꝫ pap. Haud secus non
aliter. haut procul non longe. Item inuenit aut
cōiūccio p t. et sine aspiracōne. sicut dixi in a lrā
Haurio ris hausi haustū haurire attrahē et pro
prie aquā de puteo. Et ponitur qñqꝫ ꝓ euacuare
Qñqꝫ ꝓ extenuare et consumē. Qñqꝫ ꝓ bibē. Qn̄
qꝫ pro pcutere ul' ferire. Inde haustus a vm ptici
piū. et h haustus tus. i. attraccō ul' euacuacō uel
bibicō. Inde haustim adūbiū. Inuenit eciā astus
sine aspiracōne. sed aliud significat sicut dixi in a
lrā in suo loco. Haurio componit cū con et dicit
cohaurio ris abiecta n. i. simul haurio. et dehauri
o ris. i. ualde haurire. euacuare. Exhaurio ris in
eodem sensu. Haurio et eius composita sunt acti
ua. et faciūt pteritū in hausi. et sup in haustū. Et
nota qꝛ cū uocalis pauꝝ debeat aspirari. tamen in
hac secūda psona scꝫ hauris multū aspiratur ad
drām huius dcōnis auris. et grā consortij in om
nibus alijs psonis et modis illius ūbi. Et eciam
in compositis multū aspiratur uocal. Et ut dicit
ps in x li. Haurio ris si stum drn̄e causa assump
sit t. qꝛuis in aspiracōne drāt. Hoc dicit ps. qꝛ au
deo des deo mutata in sum eciā facit supinū ausū
et ad drāꝫ istius haurio facit haustū interposita t
qꝛ debēt facere hausuꝫ. qꝛ format a pterito hausi
Hauritoriū. ab haurio ris ¶ si mutata in sum
dr h et h hausibilis et hoc le uel haurilis et h
le. Et h hausoriū quod eciā hauritoriū dr. scilicet
locus de quo haurit. et ubi haurit. ul' instrumē
tū hauriendi. Item ab haurio hauritorius hauri
toria hauritorium quod ptinet ad hauriendum.
Hausibilis in hauritorium uide.
Haustra. ab haurio ris dr h haustra tre quod
et h haustꝝ inuenit. i. rota hauritoria. ab hauri
endo aquas. qd ēt girgillus dr. qꝛ in giꝝ uitatur.
Haustus in haurio ris exponitur.
Hebdomada. Hepta grece latine septem dr. vn̄
h ebdomas adis. et h hebdomada de. quasi
heptomada. a numero septē dieꝝ quoꝝ repeticō
ne et menses et anni et secula pagunt. Daniel ix
Hebdomas vna. Et corr do. vnde hebdomadarius
ria riū. quod ptinet ad hebdomadā. et h ebdoma
darius rij. qui p hebdomadā curam gerit p soci
is sup cibarijs. ul' eciā in choro officiū facit. et fa
cit ultūs in e ebdomadarie. Et ut dicit pap. Hep
domada debet scribi per p. Nam deriuat ab hep
ta greco. i. septē latine. Sed qꝛ apud latinos p añ
d non repitur. transit p in b ſꝫ quosdam. et dicit
hebdomada. uide eciam in e litera.
Hebdomas adis pnl' corr tam in ntō qꝛ in geni
tiuo. et exponit in hebdomada. Et inuenitur dani
ix c. dr eniꝫ ibi. Confirmabat añ pactum multis
hebdomadis vna. et in dimidio hebdomadis defi
¶ ciet hostia et sacrificiū.
Heber fuit ꝓnepos sem. et interptatur transitus. et h interptacō mis
tica est. qꝛ ab eius stirpe transiret deus. nec pseue
raret in eis translata ad gentes grā. Ex ipso enꝫ
orti sunt hebrei. et ab heber deriuatur hebreus a
vm. quod interptatur transiens ul' transitus. uel
transitor ꝓpter dcām causam. qꝛ deus ab illa gē
te transiret et recederet. ul' hoc nomine iudei uoca
ti sunt. exquo mare rubrum transierūt. Vnde he
brei dicti sunt quidā heretici quasi transitores. qꝛ
nomine admonent ut de peioribus ad meliora
transeant. et pstinos errores relinquant. et ab he
¶ breus hebraicus ca cum.
Hebenus ni penul' prod. fe ge. arbor ē que cesa durescit in lapidem
cuius lignū nigꝝ est. et dicitur hoc hebenū. vn̄ he
benus a ū. de hebeno existens. Et producit ni.
Hebeo es ui ere. i. stupere. tardare. pigrere. ob
tundi. obserari obscurari. vnde hebesco cis inchoa
ꝓprie tamen hebescit qui nature usu tepescit. he
beo cū omnibus suis compositis si qua habet est
neutꝝ. Et omnia corr he siue nomina siue uerba
ab eo uenientia. Ab hebeo dr hebes tis. i. pig. tar
dus. obtusus. stupidus. amens. Et comparatur. he
betior simus. vnde hebeter tius me adūbium. cu
ius autē generis sit hebes dictū ē sup in tercia p
te in capitulo de genere nominū. ubi agit de om

ni genere. Et desinit ablatiuus in e et in i.
Hebetesco cis in hebeto exponitur.
Hebeto as aui suffocare obscurare. obsectare he
betem facere. et hinc hebeteo tes idem qd hebe.
scz esse ul' fieri hebetem. unde hebetesco cis inch
sicut ab hebeo hebesco cis incho in eodem sensu
ꝓpe tamen hebetescit qui amittit aciem. hebescit
uero qui nature usu tepescit. Et omnia ꝑoca cor
ripiunt he. Et est actiuum hebeto.
Hebio onis ul' hebion onis .i. paup. Vn̄ hebe
onite ul' hebeonite dicti sunt quidā heretici quasi
a paupertate intelligentie. xp̄m eniz ꝑ ꝓuentuz so
lū uiri iustū putant effectum. hij semen dei sunt
et ita tenent euangelium ut legem carnaliter ser
uent. hinc hebeoneus hebeonea hebeoneū. et he
beonicus nica nicum. ut hebeonica secta.
Hebionite in hebio exponitur.
Hebitudo. ab hebes dicit̄ h̄ hebitudo inis .i. pi
gritia fatuitas obtusio tarditas. Et inuenit̄ scrip
tum in papia et in moralibus gregorij ꝑ bi. qui
dam tamen uolunt ꝙ scribatur per be.
Hebreus in heber exponitur.
Heccine sunt due ꝑtes hec et ne. Et ꝯuatur pnl'
Vnde h̄ non inclinat coniūctio endetica accentū
precedentis sillabe ad se .i. iuxta se. quod accidit ꝑ
corrupcōnem ꝑcedentis uocal'. dr̄ eniz heccine cū
deberet dici heccene. corrupta ē enim ibi sillabica
adieccō scz ce. qr non esset de substantia diccōnis
nec habebat aliquem accentū ꝑ se cū careat signi
ficacōne et n̄ sit dcō. Et h̄ factū est causa maioris
elegantie ul' causa necessitatis. quia non ē ponen
dus principalis accentus sup aliquā sillabicaz ad
ieccōnem. cū penitus careat sensu. Et sic necessitas
cogit eam corripi. ne diceremus heccine posito a
cuto accentu sup pnl' Et idem dicas de siccine Itē
cine adiūgit̄ quāqz huic ꝓnomini hec ꝑ sillabica
adieccōne. et tūc debet legi non interrogatiue sed
remissiue. Vnde ij c trenoꝝ. Plauserūt sup te ma
nibus oēs transeuntes ꝑ uiā. sibilauerūt et mo
uerunt caput suū sup filiam iherusalem. heccine
ē urbs dicentes ꝑfecti decoris gaudiū vniuerse ter
re. heccine .i. hec. Item xx c Isa. heccine erat spes
nrā ad quos confugimus in auxiliū ut liberaret
nos a facie regis assirioꝝ. quomō effugere poteri
mus nos. et ita aliquando in siccine cine est silla
bica adiectio. et tunc siccine id est sic.
Hechinus ni dicit̄ ab hereo res. Hechinus .i. ꝑ
uus et semipedalis pisciculus. sic dcūs qr herendo
nauem retineat. licet eniz ruant uenti. licet seuiāt
procelle. nauis tamē qⁱ radicata in mari stare uidet̄
nec moueri. non retinendo. s3 tantūmō adherendo
ut eniz dicit btūs aug. Non enim contingit h̄ ex
ꝓpa fortitudine. s3 ex natura eius. hūc latini mo
ram appellant. qr cogat morari nauigiū. Et hinc
dr̄ hic hechinus uas ad similitudinē illius piscis
factū. Et hoc dicit ambros in v hexa. Hechinus
animal exiguū uile et despicabile marinum loqr
plerūqz iudex future tempestatis aut tranquillita
tis nūcius solet esse nauigantibus. deniqz cū ꝓcel
lam uentoꝝ ꝑsenserit calculum ualidū arripit. eū
qz uelut saburraz uehit. et tamqꝫ ancoram trahit
ne excuciat̄ fluctibus. itaqz non suis se liberat ui
ribus. s3 alieno stabilit et regit pondē. quo indicō
naute uelut signū future ꝑturbacōnis tabescunt
et sibi ꝓcauent ne eos imꝑatos turbo improuisus
inueniat. et post subdit ambr̄. Quis neget diuini
tus illi infusum ingeniū esse huius atqz uirtutez
cū uideat istos in aquilonem tam solemnē obeū
de fecūditatis peregnacōnem innati ingenio ꝓpo
nē al' exiguo corꝑe tantū ualiditatis assumere. ut
maximas nauiū plenius currentes uelis in medi
js fluctibus sistat. sic breuis pisciculus hechinus
tāta facilitate morat̄ nauē ingentē statuere. ul' qⁱ
radicatam mari herere uideas. nec moueri. Aliqꝫ
diu enī immobilem seruat. et in ista significacōe
scz ꝓ pisciculo prod ꝑmā. Vnde luc vj. In medi
js hechinis aquis oculis qz draconū. Itē hechi
nus pro irricio vnd dicit ambrosius in exam vj
hechinus iste terreus quē uulgo irricium uocant
si quid insidiaꝝ ꝑsenserit. spinis suis claudit̄ atqz
in sua arma se colligit. ut quicūqz euz contingere
putauit uulneretur Idemqz hechinus futuri pro
uidens. geminas sibi r̄ndendi uias munit. et qn̄ bo
ream flatuꝝ colligerit septētrionalez obstruit qn̄
notho cognouerit detegi aeris nubila ad septem
trionalem se conferat ut flatos declinet obuios et
e regione nociuos. et ꝓd pnl' in qual3 sigficacōe
Hectecha che. dr̄ solariū. vnde dicit glosa sup il
lud ezech xlj. hectechas ex utrqz ꝑte rc Hectechas
quas rome uocant solaria de scenaculoꝝ ꝑietibus
eminencia ul' menialia ab eo qui ea primo inue
nit. h̄ eciam vult pap. dr̄ eciam ꝑibolus hecteca.
Hector oris penl' genitī cor' Et ꝓducit penl'.
sicut greca ꝓpria in or. vt actor toris hector oris
Ouid. hectora donauit ꝑamo ꝑce motus achilles
Hedera potest deriuari ab hereo. et sic uidet̄ ꝙ
debeat aspirari. ul' deriuat̄ ab edus et sic non aspi
ratur. vnde de ea dixi in e littera.
Helchana interpretatur dei zelus ul' dei posses
sio. et cor' penl'. vnde in aurora. Helchana qui do
mini possessio dicitur illos.
Heleyson. ab hely quod ē deus dr̄ quoddā ūbū
grecū scilicet heleyson .i. miserere. vn̄ dr̄ xp̄e eley
son id est criste miserere.
Helena pnl' cor' ē ꝓpiuz nomē cuiusdaz mulieris
Hely ul' heloy ul' heloe nomina dei sunt apud
hebreos. et qdl3 eoꝝ interꝑtat̄ deus apud latinos
et hinc helcasar qd interꝑtatur dei adiutoriū. et
est el aput hebreos ꝑmum nomen dei. secundum
heloy. tercium heloe. ut dixi in el
Helyas interꝑtatur dominus deus. et h̄ fuit ex
futuri presagio. qr dum altercaret̄ cū qdringentis
sacerdotibus baalim inuocato nomine domini des
cendit de celo ignis sup holocaustum qd cuz ui
disset omnis populus cecidit in faciem suaz et ait
dominus ipse est deus. ex hac causa tale prius no
men accepit. qr ꝑ eū postea cognouit populus do
minum deū. Idem et fortis dominus interꝑtatur
ul' qr eosdem interfecit sacerdotes ul' qr achab ad
Hely lamazabatani de Aduersitatem tollerauit.
us meus deus meus ut quid me dereliquisti
Helyodorus ꝓpium nomen cuiusdam viri. et in
uenitur pnl' ꝓd. vnde orac in ꝯmonibz. hospicō
modico rector comes helyodorus Inuenit̄ eciam
et cor'. vnde panteon. Corpus helyodori fodiunt
abiunt qz latenter. et h̄ michi magis placet. sicut
enim theodorus cor' pnl' ꝯ cōnem usum ita et he
lyodorus. licet aliqn̄ inueniatur pnl' ꝓd. vnde Iu
uenalis. Lautoꝝ pueros arcem dicens theodorus.
quod autoritati ascribimus.
Helios Ab hely quod est deus dictus est sol he
lios. quia pro deo olim reputabatur

Heliotropia In helyotropium uide.
Heliotropium. ab helyos qd ē sol. et tropos qd est conūsio. dr h helyotropium pij. quedam hba que solis motibus folia circūacta conūtat. vnde et a latinis. solsequiū dr flam et sole oriente flores suos apit. sero claudit cū sol occubuerit Ipsa est quam latini īncilium uel siluaticam uocant. hec et ūrucaria. qr extinguit ūrucas Item ab helios et tropos componit h heliotropia pie quedā gemma ualde clara et pspicua que colores murat sm uariacionem coloꝝ in sole. vnde rubea appet in mane Vel sic dr. qr posita in labris eneis. radios solis immutat. sangneo colore repcussos. s extra aquā in modū speculi solem accipit Itē inuenit eciā p eod lapide pcioso h heliotropius pij.
Heliseus. interptat dnj salus. qr multas ūtutes fecit. et famē pellens ppl'm a morte libauit et sal
Helyn interptatur dns deus. uel dns ¶ uauit. donator. siue deus meus iste. aut deus meus ipse.
Heloe. in hely uide ¶ Helop. in hely exponitur
Hemicicdus. ab hemis et cicdus componit h hemicicdus cicli. i. medius circulus. vnde hemicicdus qnqz dr sedes dimidium circulum hns. i. arcum.
Hemma me. quedam mensura mediū sextariū continens Et dr ab hemis qd ē dimidiū. ul' pt de
Hemiolius. ab hemis et olō ¶ riuari ab emendo quod ē totū. cōponit hemiolius lia liū. i. continēs totū et sup medietatem. vnde hemiolicus ca cum
Hemis dnt gci. i. dimidium. et acuitur in fine.
Hemisperium. Ab hemis et spera componit h hemisperium rij. i. dimidiū spere Et sunt duo hemisperia. scilz supius et inferius Supius colimus nos et antei nostri Inferius colūt antipedes nostri et coꝝ antei. si tamē ueꝝ ē istos populos esse.
Hemisticiū. hemis qd ē dimidiū componit cū sticos quod ē ūsus et dr h hemisticium. quasi di
Hemitheus. ab hemis et the ¶ midius ūsus. os. cōponit h hemitheus thei. i. dimidius deus scilz q ex pte patris ul' mats ē tm deus s poetas
Hemitogiū gij. ge neu. i. dimidia toga. et cōponit ab hemis qd ē dimidiū et toga qd ē uestis
Hemitriceus. hemis componit cū trice qd est tercium. et dr h hemitriceus tricei. i. febris acuta Et sunt tres hemitricei. minor. medius. et maior.
Henatini gigantes siue robusti siue potentes aut humiles consurgentes.
Hennon. uallis tristicie. uel uall' interfectionis
Hepta grece. latine dicitur septem.
Heptimemeris. In e littera exponitur
Her grece. latine dicitur terra.
Herba be. dr ab aruo. Jacto enim semine in aruum. nō longo tempe post ipm pullulat in herbam. uel qr terre fixis radicibus adhēt. vnde hoc herbarium rij. locus ubi hbe habundant Et ab herba. dr herbo bas. Et est herbare herbam pascere. uel hba ornari. induē. Herbo componit ab herbo as. coherbo as. deherbo as ab herba remouere. Inherbo as. Et est actm herbo cū omnibus suis compositis. Item ab herba hbeus a um de hba fcūs. ul' ad herbā ptinens. ul' uiridis. Item ab hba herbosus sa sum. plenus et abundans herba Et compatur. vnde h hbositas tatis. Item ab herba herbidus a um penl' cor. i. herba plenus hbosus ul' qui habet hbā. Et compatur. vn h herbo
Herbeo. ab hbo as dr hbeo es ui ¶ sitas tatis esse ul' fieri hbosum ul' uiridem. et hinc herbesco

cis cit inchoatm. Vnde aug. de ciuitate dei in v. li
militer herbescunt flauescunt pubescunt.
Herbilis. ab hba dr h et h herbil' et h le penl' cor. i. hba abūdans. hbil' ec uocat anser herba ¶ pastus
Herbo as in herba exponitur. ... herba.
Herbecula le penultima cor' dimi parua herba.
Heracisco cis ui tū. componit ab hereditate et cedo ul' scindo. et ē heraiscere diuidē et ppe hereditatem inter heredes. vnd h et h et h heraiscens. i. diuidens. et heraiscendus da dū. i. diuidendus da dum antiquos mutata e in u dr heraiscundus da dum. i. diuidendus. et hinc heraiscunda de. et heraiscum de indeclinabile inuenit in legibus. id est diuisio hereditatis inter heredes.
Heraiscundus da dum in heraisco uide.
Hercules lis q̄si heris cleos. i. lite gloriosus. Ab heris quod ē lis et cleos. ul' quasi heres gloriosus ab heres et cleos. ul' quasi here. i. dne scz iunonis gloria. ab hera et cleos. vn herculeus a um. et h ¶ culinus na nū
Herebus. ab hereo es h here bus bi. i. infernus. qr nimis adhereat illi quem capit. Et ē herebus pprie tartarus. scilicz pfundissimus locus inferoꝝ. de quo dr. qr in inferno nulla ē redempcō. Ad illum locum non dndit in morte xpūs. nec inde dampnatos extraxit. Vnde in osee dr. Ero mors tua o mors. ero morsus tuus inferne Momordit eniz infernū. qr inde ptem scz electos extraxit. et ptem scz dampnatos ibi reliquit. Et corripit penultimam herebus. Vnde lucanus in secundo. O utinam celi qz deis herebi qz liceret.
Heredicapa pe. cō ge. qui hēditatē alterius capit et componit ab herediū ul' hereditas et capio. et
Heredipeta te cō ge. qui hereditatem ¶ cor' ca alterius captat ul' petit. Et componit ab heredi tas uel heredium. Et corripit pe.
Herediscinda de cō ge. qui alterius hereditatem scindit et aufert. et componit ab hereditas ul' herediū et scindo dis. ¶ Hereditacula le dimi. parua
Hereditalis. ab hereditas dr hic et ¶ hereditas h hereditalis et h le. et hereditarius ria riū in eodem sensu. scilz ad hereditatem pertinens. ul' qui hereditatem accipit ul' accipere debet.
Hereditarius in hereditalis exponitur.
Hereditatus tus mas ge. i. hēditas. et dr ab heredo as uide. ¶ hereditas.
Heredito as in heredo as uide. ... ab heres hēdis.
Herediū dij. i. pdiū hēditas. dr ab heredo as. hereditatem dare. et hinc hereditas tatis. Et
Heredo. ab heres ul' herediū dr heredo as. heredem facere ul' hereditatem dare. et hinc hereditas tatis. Et as fre. Vel potest deriuari ab hereditas ... heredito as utrūqz componitur coheredo as et coheredito as Exhēdito as. et exhēdo as. i. ext hēditatē ponē. hereditatem auferre. Et sunt actiua heredo et heredito cum omnibus eoꝝ compositis. Et producit penultimam heredo. s heredito eam corripit.
Heremicola le fe ge. i. heremū colens. componitur ab heremus et colo ul' colens. Et corripit co.
Heremipeta te cō ge. q heremū petit. Et cor' pe
Heremita. ab heremus dr heremita cō ge. qua si ab aspcū hominū remotus. morat enim in heremo solitarius. Jd et anachoreta. vn hēmiticus ca
Heremiū ij. i. hēmus. et dr ab heremus mi. ¶ cū
Heremus. ab hereo es dr h heremus mi. fe ge. p contrariū. qr nunqz ul' raro fiat ibi mansio. uel heremus cui ē inuia solitudo ubi nunqz habitatū est. Sed desertū ubi aliqn habitatū ē et derelictū. ul' heremus a remoueo. qr remota a respcū homi

nū.vñ heremicus ca cū.et cor̄ re.ſ; heremus ūbū

Hereo es heſi heſum tria ſignificat. ¶ prod̄ re
ſcʒ inniti et dubitare.et morari ſiue manere. Here
o componit̄ adhereo es anniti.Cohereo es.Inhe
reo es inniti.Subhereo res ſubniti.Hereo et eius
compoſita ſunt neutra.Et faciūt preteritum in ſi
et ſupinum in ſum.Et producunt he.

Heres.ab herus dr̄ h et h̄ heres heredis.ꝓprie
filius heri.q2 ei ſuccedere debet in hereditate.licet
et heredes dicant̄ alij qui in hereditatē ſuccedunt.
uel heres dr̄ a rebus additis ſiue ab ere q2 poſſi
det agꝝ et cenſum ſoluit.ul' dr̄ heres ab hereo q2
proxime adhereat.et ab heres h̄ hereditas tatis.
Et componit̄ cū con et dr̄ coheres.Et prod̄ he.

Hereſiarcha e cōmunis generis.idem qd̄ hereſ
princeps.Et componitur ab hereſis et archos.

Hereſis.a hereo ꝓ inniti ul' dubitare dr̄ hereſis
ſis.i.diuiſio ab vnitate fidei.q2 nimis adheret ill'
ul' quia facit illos dubitare in fide quos inuadit.
ul' hereſis interp̄tatur diuiſio.et ē grecū.ul' here
ſis dr̄ quaſi eleſis.ab eligendo.quia id ſibi vnuſ
quiſq3 eligit.quod melius ſibi eſſe uidet̄.ut pari
pathetici.epicuri ſtoici.uel ſicut alij qui p̄uerſum
dogma cogitantes arbitrio ſuo de eccleſia receſſe
runt.Inde hereſis ergo dcā ē ab elcōne.quaz q̄ſ
q3 arbitrio ſuo ad inſtituenda ul' ſuſcipienda q̄li
bet ipſe ſibi eligit.Nobis uero nichil ex arbitrio
nrō inducere licet.ſ; nec eligere.Huius rei apoſto
los dei habemus autores.qui nec ipſi quidq̄ꝫ ex
ſuo arbitrio quod inducerent elegerunt.ſ; accep
tam a xp̄o diſciplinā fideliter nacōnibus aſſigna
runt.Vnde dicit aplūs ad gal'.ꝙ ſi angeluſ de ce
lo aliter euangelizauerit anathema ſit.ſm ꝙ de
riuatur ab eligo non debet aſpirari.Et facit gtm̄
hereſis hereſis ul' hereſeos.et cor̄ re.uide in ſciſ

Hereticus.ab hereſis dr̄ hereticus ca cum ¶ ma
.i.diuiſus ab vnitate fidei eligendo quod ſibi me
lius uidetur.Sed ſciſmatici ſunt.qui ab alijſ ſunt
ſegregati.Solo eniʒ congregacōnis gaudent diſci
dio.q2 eodem cultu et eodem ritu incedūt ut cete
ri.et fere eadem opinant̄.heretici uero penitus a

Heri aduerbium tempis.Et cor̄ ¶ lia opinant̄.
p̄mam.Vñ eſopus.falle uult hodie ſi qua fefel

Heril'.ab herus dr̄ h et h̄ heril' et h̄ ¶ lit heri
le.res heri ul' p̄tinens a herꝝ.vnde heriliter aduer
bium.et hec herilitas tatis.et prod̄ penultimam

Heritudo.ab herus dr̄ h̄ heritudo dinis fe ge.i.

Herma me.in hermes exponitur ¶ dn̄atio

Hermafroditus.herma apud grecos dr̄ maſcu
lus.afrodi femina nuncupatur.vnde hermafrodi
tus ul' hermafrodita dr̄ qui utrūq3 ſexū habet.h̄
alio nomine dr̄ androgenus.hij dextraʒ mamillā
uirilem.ſiniſtram muliebrem hn̄tes uiciſſim coe
undo et gignūt et pariūt.Et q2 tal' homo nec uir
nec mulier uidet̄ et utrūq3 uidetur ideo quadaʒ ſi
militudine hermafroditus dr̄ caſtratus.quia nec
uir nec mulier uidet̄.Vel hermes quod ē mercu
rius componit̄ cū afrodita quod ē uenus et dr̄ h̄
hermafroditus.i.filius ueneris et mercurij qui q2
cōmixtus ex ill' utrūq3 ſexum habuit ideo ab illo
dr̄ hermofroditus ul' hermofrodita in quo uterq3
ſexus app̄et ſm hug.Et prod̄ pen'.Vnde in doc
trinali dr̄.Et producuntur lechitus et hermofrodi
tus.De hoc eciā dicit aug' in xvj de ciui dei.An
drogeni quoſ eciā hermofroditos nūcupant quā
uis ad matrimoniū rari ſint difficile tamen ē ut

tempibus deſint in quibus ſic uterq3 ſexus app̄et.
nec ex quo potius debent accipē nomen incertum
ſit.A meliore tamen h̄ ē a maſculino ut appella
rent̄ loquendi conſuetudo preualuit.Nam nemo
vnq̄ꝫ androgenas aut hermofrodeas nūcupauit.
Et querit aug'.utruʒ huiuſmodi monſtruoſa ho
minū genera traxerūt originē ex adam ſ; ad hoc
reſpondebitur in monſtro monſtras.

Hermadego conſurreccō in priora ſiue monſ glo
boſus interpretatur.Et acuitur in fine.

Hermene grece latine dr̄ interp̄tacō.vñ h̄menia
nie interpretacō.ſm grecā declinacōnem hermeni
as facit gtm̄.quod componit̄ cū peri et dr̄ perih̄

Hermeneuma.ab hermene dr̄ h̄me ¶ menias
neuma tis.i.interp̄tacō.vñ h̄meneumatiʒo ʒas.i.

Hermenenticus ca cum.i.interpre ¶ interp̄tari
tatiuus.et dr̄ ab hermene ul' hermenia nie quod ē
interpretacō.vnde quoddam genus loquendi dr̄
hermenenticū.i.interp̄tatiuū.quo ſcʒ aliquā rem
interp̄tamur.i.exponimus uel enarramus.ut in
rethorica orōne ul' in uulgari ſermone.Sunt eniʒ
tria p̄ncipalia genera loqn̄di.ſcʒ dragmaticum di
daſcalicū.hermenenticū ſiue enarratiuū.Dragma
ticū ē quod inter interrogantē et rn̄dentē u̇ſatur.
quod ſcilicet deſciſum ē freqn̄ti interrogacōne.ut
in dyaletico tumultu.Et dr̄ dragmaticū quaſi in
terrogatm̄.a dragma atis quod ē interrogacō.Di
daſcalicū eſt quod conſiſtit inter doctorem et diſ
cipulum.et dr̄ didaſcalicum quaſi doctrinale.a di
daſcalo qd̄ ē doctor ul' magiſter.Hermenenticū
ſiue enarratiuū eſt quod conſiſtit inter continuā
orōnem decurrentē et audientē.ubi vnus continu
e loquit̄ alter ul' alteri tacent et audiunt.et dif
fert a didaſcalico in hoc ꝙ illud fit de doctrina.il
lud uero minime ē doctrinale ſm hug.Vel ꝑ ali
os dic ꝙ tria ſunt genera loquendi.ſcʒ didaſcali
cū dragmaticū et hermenenticū.Didaſcalicū ē doc
trinale a didaſcalo doctore et hoc u̇titur inter ma
giſtꝝ et diſcipulū ut patet in donato.Et iſte mo
dus tractandi dr̄ ſocraticus.q2 ſocrates p̄mo fuit
uſus dialogo.i.duali ſermone.introducendo vnū
querentem et alteꝝ rn̄dentem.Hunc autē modū
tenet gg̃ in dyalogo et ego tenui in q̄onibuſ aīe
ad ſpm̄ in quodam libro quē compilaui in theo
logia.ubi anima tamq̄ꝫ diſcipuli formā ſumens.
interrogat.et ſpūs tamq̄ꝫ doctor reſpondet.Drag
maticū.i.interrogatm̄ inter diſputantes uerſatur
ut in dyaletica.et dr̄ a dragma tis quod ē queſti
o ubi indicat qui rn̄det.Hermenenticū.i.interpre
tatiuū.locū habet in cauſis ubi eſt ſermo continu
us et iudex ordinarius qui cām decidere debet.Et

Hermes.ab hermene dr̄ h̄ her ¶ dr̄ ab hermes
mes me.ul' h̄ h̄mes mis ul' h̄metis.i.interp̄tatiuus
vñ et m̄curius dcūs ē hermes.q2 ē interpres dei
et hominū.et hinc h̄ herma h̄me.vñ h̄ hermula
le dimi dr̄ ymago m̄curij et ſtatua.Et hinc eciam
tractum ē ut quelibet ſtatua et p̄cipue ſine mani
bus dicatur herma ul' hermula le.Similiter capi
tellū columne inferius uel ſupius quod ſuperpo
nitur ul' ſupponitur columne dicitur herma.Her
ma eciam apud grecos maſculus dicitur.

Hermogenes gnis pn̄' cor̄ ꝓpium nomen uiri.

Hermon onis mons eſt.Et acuitur ultima.

Hermula le pn̄' cor̄ in hermes exponitur.

Herne lingua ſabina ſaxa uocantur.

Hernia nie.ab herne ul' hernicus dr̄ h̄ hernia

sc3 tumor ul' defluxio intestinor in mentulā.vñ
Herniosus ca cū pnl' cor.1. herniosus sa sum
saxosus.ul' menticulosus ul' qui habitat in locis
saxosis ul' menticulosis.Et dicitur ab herne.Vir
gilius.Et rosidarios hernica saxa colunt.

Herodes interpretatur pelliceus ul' glōsus.dara
ethymologia ē.Et scias q tres fuerunt herodes.
Primus fuit herodes ascolonita filius antipatris
prius alienigena regnūit in iudea post ircanū.iste
totū regnū obtinuit dolo.Iste herodes interfecit
pueros bethlehemitas a bimatu et infra.fuit ali
us herodes antipas.qui fuit filius istius sub quo
passus est dnūs.Luc xxiij.qui eciam decapitauit
iohannē ut habetur mathei xiiij.Iste id herodes
adiudicante cesare impatore successit patri in ga
lilea.et frater eius archilaus in iudea.fuit et ter
cius herodes qui dcūs est agrippa nepos fuit mag
ni herodis.a quo iacobus frater iohannis occi
sus est gladio.ut habet actuū xxij.Primus ergo
herodes dcūs ē ascolonita.secūdus antipas.Terci
us agrippa.Vñ ūsus.Ascolonita necat pueros an
tipa iohannē Agrippa iacobū claudens in carcere

Herodias.herodes et h herodius dij petrū
inuenit pro eodem.et I genitī mutata in a et as
sumpta des fit h herodiades ade patronomicū.i.
filius ul' nepos herodis.et hinc subtracta de silla
ba fit hec herodias herodiadis id est filia uel nep
tis herodis Et acuit penultimā herodias in nomi
natō.sed in genitō eam grauat.

Herodius dij idem ē quod herodes.Item hero
diūs ē rapacissima auis omniū uolatiliū maior.
qui et aquilā vincit.Ita dicit glo sup illud psal'.
Herodij domus dux ē eor.Alia lrā.fulice domus
Item deut xiiij.Sup illud.Hec autem comedetis
accipitrem iuxta genus suū herodiū ₇c.Dicit int
linearis uulgo girfalco dr.qui aquilā rapit.hero
dion onis idem ē quod herodius.pap uero dicit
herodius grece fulica in ps ardea putatur.

Heroicus ca cū ab heros dr.vnde heroicū carm
heroica gesta sunt que de magnis uiris.et heroi
cus inuenitur pro dactilicus.q gesta herorum dac
tilico metro solent describi.Vñ ps in pmo mino
ris dicit de quodā ūsu.Est eniz dimetr iambicum
coniūctum pentimemeri.heroice id ē dactilice.Et

Herois.ab heros dr h he cor pnl' heroicus
rois dis baronissa sc3 uxor herois.et hinc intitu
latus ē liber ouidij eplāx.Incipit liber heroydū
q fere oms epistole in eo contente sunt misse ab
heroidibus ad uiros.Et si aliqua ē ibi missa a ui
ro ad mulierem non est de proposito autoris.

Heronicus ca cū.i.heroicus ul' antiquus.et dr

Heros.ab her ul' herus dr ab heros.et cor ni
h heros herois.i.baro.uir fortis et sapiens et po
tens quasi uir herus.i.quasi dñs terre.ul' heros
quasi ethereus.quia p fortitudine et sapientia ce
lo dignus ē Proprie quidem heroes dñr qui olim
post mortem credebantur deificari ob sua merita
ut hercules eneas et consimiles.et ē hoc nomen
tractū a iunone.grece eniz iuno dcā est hera.vñ
quidā eius filius heros dcūs ē Sed h fabula mis
tice signat hoc q aer iunoni deputat ubi uolunt
heroas habitare.quo nomine appellant alicuius
meriti animas defunctor quasi uiros ethereos ul'
aereos et celo dignos pp̄ter sapientiā et fortitudi
nem.ab her ergo ul' herus ul' hera deriuatur he
ros.et q dr heros quasi ethereus ul' aereus ethy

Herus.ab her dr h herus ri dñs mologia ē
terre.ul' ab hereo es.quia alij innititur ei.vnde
hec hera id est domina.Et cor e.Vnde esopus.V
tiliter seruit nemo duobus heris.

Hesdras dre interpretatur adiutor.

Hesito.ab heso sas dr hesito as aui ūbum fre
quod sepius p dubitare inuenit.vnde h hesitacō
onis.et inde h hesitatiuncula le dimi.et hesitatius
a vm.i.dubitatiuus.et hesitabundus a vm simil

Heso as.ab hereo es si sum su.u dubitanti.
in o fit heso as ūbū freqntatiuū.et non ē in usu

Hesperia.ab hesperus h hesperia rie.i.hispani
a.ab hespero stella que in ea pte lucet.et h ē ue
ra hesperia respcū ytalie.que dr similiter hesperi
a.Siquidem hesperus frater atlantis pulsus a gē
mano ytaliā tenuit.eam q3 de suo nomine pristi
ne regionis quā reliquerat hesperiā appellauit.si
ergo dicis hesperiā sine additamento italiā signi
ficat.si addis aliquid fm diuisa addita pt signifi
care nūc hispaniam.ut si dicas ultimā uel aliqd
tale.ul' nunc ytaliam ut si dicas magnā ul' consi
milem.et hinc hesperius a vm.i.hispanus uel y
talicus.et h hesperis ridis ytalia ul' hispania.Et
hinc filie atlantis dcē sunt hesperides.uel ab his
pania uel a patruo hespero.

Hesperus ra re di hesperides in hesperia uide.
cūt greci.i.hora que est inter diem et noctem.ul'
inter noctē et diez vnde h hesperus ri stella occidē
tal' que in uespē post solem appet.h ecīā dr uel
spe
Hester quedā mu perus et uesper.Et cor

lier fuit.Et ē indeclinabile.Et acuitur in fine.

Hesternus.ab heri dr hesternus na nū p heri
nus causa alternitatis uitande.hesternus dies sc3
heri.et hesternus cibus.i.heri coctus sc3 ab heri

Hetheus hethea hetheum penulti seruatus.
ma producta.uide in suo loco.

Heu interiectio dolentis.Inuenit ecīā eu sine h

Hex dicunt greci sex.

Hexa grece.i.sex.et inde apud nos hexas hex
hexadis in hexa uide adis id est sex

Hexameron componit ab hexa quod ē sex et
meros quod ē dies.Inñ hexameron lib sex dierū

Hexameter componitur ab hexa quod ē sex
metr.Inñ hexameter a vm ūsus constans ex sex
metris ul' pedibus.Et cor pnl' naturaliter hexa
metr.Vñ quidā.fungit hexametr pedibus sex
nobile metr.

Hexaptotus a vm componitur ab hexa quod est sex et protus casus.et dr hex
aptotus a vm penl' cor.i.nomen sex casus hñs.
Vñ illa nomina dñr hexaptota que in vno nūo
et vno gnē sex diuisas terminacōnes hñt in diuis
casibus ut vnius

Hiacus ci mas ge.i.bachus facit uenas hiare.
et dicitur ab hio as quia gratissima uitis hiaco
Virgilius Populus altide gratissima uitis h hi
hiades.hyados grece latine dr pluuia.vñ h hi
ades adis quodā signū celeste et quelibet stella il
lius signi pt dici hias.et h signū ē in fronte thau
ri.et dicūtur hyades ab hyados.q ortu suo effici
unt pluuias.vnde et latini succulas illas appellāt
ul' dñr hyades ab ydor quod ē aqua.Et corripit
penultimam hyades.Vnde in aurora dicitur.gre
ce dicuntur hiades gutte pluuiarum.

Hyalin grece latine dr uitr.vnde h hialū li quo
dam genus purissimi uitri.hinc hialinus na nū
uitreus.Et acuitur in fine hyalin.

Hias adis in hiades uide.

Hiatus tus in hio hias est.
Hiberasuenias in uenia uide.
Hibernus. ab hyems dr̄ hibernus na nū. hibernū tempus est inter hiemē et uer quasi hieme vnū quod tempus pleruq3 apte totam hiemem signat Ysidore ij c xxv dr̄. Multitudo magna est et tpūs hibernū. vnde h' hibernū et h' hibernaculū pro eo dem. scz domus in qua hiemamus in expedicōne et hiberno nas idem quod hiemare. ul' in hibnis morari. et h' hibernia nie ꝓuincia quedam. quia ibi fit hiems ꝑcipue dura. vnde hibernus na nū. et hibernicus ca cū. et h' et h' hiberniensis et h' se.
Hiberus beri mas ge fluuius ē hispa¶ gentilia nie. vnde h' hiberia rie dcā ē hispania. et hinc hiberus a vm gentile. Et nota ꝙ hiberus gentile designat gentē hispanie et quemlibet de illa gente. Et causa dn̄tie ad nomen fluuij apocopat' ab auctoribus ntūs tantū. et dr̄ hiber a vm. et hiber ri. et hinc hiber ris nomen alterius gentis ab hibis ꝑfecte que ē ultra armeniā. Ita dicit hug. et ꝓponit hiberus. De h' eciā dicit pris tractans de nominibus secūde declinacōnis. In er inquit masculinorū tam latinorū ꝙ grecorū inueniunt' ut cap ca pri. hiber bri. quod ꝑ apocopam extreme sillabe prolatū solū in hac declinacōne prod' er. et ab eo compositū ut celtiber celtiberi. Celti enī dicuntur galli. et hiberi hispani. Ind' dicūtur celtiberi mixti ex utraq3 gente populi. Vn̄ luc. Et celte miscē tes nomen hiberis. Dicit' tamen et hiber ri ꝓ hispanus. et hiber ris quando de illa gente loq̄mur que ē iuxta armenios. et hiberus ri fluuius. vnde luc' in iiij. Qui ꝑstat terris tibi nomen ē hiberis.
Hic h' h' huius huic ꝓnomen est secūdi modi. Et est huic monasillabū. Vnde dicit ꝑs tractans de ut' secūde declinacōnis. Illud ꝙ possumus scire ꝙ hn̄ ꝙ cui ꝓ monasillabo accipiūt metrici et huic. Omnis enī gtūs in ius desinens vna sillaba uult supare suū dtm̄. ut ille illius illi. ꝛc̄. Item hi et his plurales debent scribi per vnū J. Item hec. plurale ꝑ vnū e scribi debet et aspirari. Sed ij et iis plurales huius ꝓnominis is ea id per duo J scribunt' ad drām is ꝓnominis nū singularis. sed ꝑ vnū J debent ꝓferri. ut dicam in is ea id. Itez ut dicit pris in xij. Hec sillabica adieccō ce adde batur huic ꝓnomini hic et hec et hoc per oīes casus apud latinos. et dicebatur hicce hecce hocce. Nūc ūo addit' huic ꝓnomini in his casib3 q̄ in s desinunt. euphonie cā. huiusce hasce hosce hisce.
Hiebus hi in hierusalem est.
Hiemicula le diminutiuum parua hiems.
Hiems. ab hemis quod est dimidiū dr̄ h' hiems mis. ꝙ tūc hiuiori et diminuto ad usq3 medietatem ul' ultra sol ūtitur circulo ¶ Et nota ꝙ in h' nomine non ē p. nec J consonans ſ3 uocal'. et rn̄ tatur per J. et format' gtūs a ntō interposita J. ut hiems hiemis hiemi et ē hiems frigida et humida. uide in estas. et in elementū. et ē duarū sillābarū hiems. et hinc h' et h' hiemalis et h' le. Et hyemo as. i. in hieme demorari ul' tempestate more hye
Hierapol' quedā ciuitas corr̄ pnl ¶ mis seuire
Hieremias interꝑtatur excelsus dn̄i. quia dcm̄ est ei. Ecce constituā te sup gentes et regna. et a
Hieronimus interꝑtatur sac' lex fu ¶ cuit pnl it enim scūs. i. firmus ul' mūdus ul' sanguine tinctus ul' sacro usui deputatus. sicut uasa templi dicebant' sac' ꝙ sacro usui deputata fuerūt. fuit enim scūs. i. firmus in bono ope ꝑ ꝑseuerantie longanimitatem. mūdus in mente ꝑ puritatem. sanguine tinctus ꝑ dn̄ice passionis meditacōnem. sacro usui deputatus ꝑ sacre scripture expōnem et interꝑtacōnem. Dicit' eciā lex ꝓp regularem disciplinā quā monachos suos docuit. ul' ꝙ sacram legem exposuit et interꝑtatus fuit. sicut dicam in interpres. Et scias ꝙ cū olim in ecclesia vnusquisq3 caneret quod uolebat. theodosius impator damasū papā rogauit ut alicui uiro docto ecclesiasticū officiū committeret ordinandum. Ipse ergo sciens hieronimū in lingua latina greca hebraica ꝑfcm̄ et in omni sciencia summū eidem predcm̄ officiū cōmisit. Hieronimus ergo psalteriū ꝑ ferias distinxit. et vnicuiq3 ferie nocturnū ꝓꝓium assignans ac gloria patri in fine cuiuslibet psalmi dicendū instituit. deinde eplās et euangelia ꝑ anni circulū decantandas cetera q3 ad officiū ꝑtinentia preter cantu3 racōnabiliter ordinauit. Misit q3 illud de bethleem ad summū pontificem. et tam ab eo ꝙ a cardinalibus fuit ualde approbatū. et ꝑpetuo autenticatū. tandem autem in ore spelunce ubi dn̄s iacuit monumentū sibi construxit ubi expletis nonagintaocto ānis et sex mensibus sepultus fuit.
Hierosolima in hierusalem uide. Et corr̄ pnl.
Hierosolimipeta pnl' corr̄ peregrinus petens hierusalem. et componit' ab hierosolima et peto tis.
Hierusalem. hiebus ꝓꝓium nomen fuit cuiusdā uiri. vnde hiebuseus a vm. hiebusei edificauerūt hierico. quasi hiebuco. et ꝙ hiebus hierusalē ampliauit ideo hierusalem dcā est hiebus. Siquidē hierusalem primo dicta ē salem. a conditore q̄ dicebatur salē. ad heb' vij c. postea dicta est hiebus ab ampliatore qui dcūs ē hiebus. ul' ab hiebuseis hitatorib3. postea ill' duob3 nōib3 cōiunctis ꝑ compōnem. scz hiebus et salem dicta ē hierusalē quasi hiebusalem. et sic uidet' h' nomen esse ꝓferendū ꝑ geminū s. S3 dic ꝙ in compōne vnū3 s abijcit'. Hec postea a salomone dcā est hierosolima. quasi hierosalimonia. ¶ Et notandū ꝙ inuenitur h' hierosolima hierosolime. et hee hierosolime mar. et hierosolimis indeclinabile in eodem sensu. scz ꝓ illa ciuitate. et hec eciā corrupte a poetis solima dcā est. et postea ab elio adriano uocata ē elia. In ipsa ē sion. que hebraice speculacō interꝑtatur. ꝙ in sublimi constructa est. et de lōge uenientia contēplat'. Hierusalē3 autē grece latine pacifica ul' uisio pacis interꝑtatur. ¶ Et scias ꝙ hierusalem historice ē nomen ciuitatis cuiusdā. Tropologice est tipus anime fidelis. Allegorice figura est ecclesie militantis. Anagogice tipū gerit ecclesie triumphantis. ut plenius dictū est in allegoria. ¶ Et scias ꝙ ciuitas hierusalem euersa est a nabuchodonosor. restituta est a neemia. Et a ihesu summo sacerdote. Eūsa autē a romanis. restituta est ab helio adriano. ſ3 non in eodē3 loco nec in ꝑstinū statū. ut dic' glo sup illud Isa xxv Posuisti ciuitatē in tumulū. urbem fortem in ruinam. Q2 autē3 in alio loco sit hierusalem mō ꝙ esset cū fuit dn̄s crucifixus. patet ex hoc ꝙ locus in quo crucifixus ē dn̄s et ortus in quo sepultus ē mō sunt in medio ciuitatis. et tūc erat ext'. Vn̄ aplūs ad heb' c xiij. Propter quod ihūs ut sanctificaret populū ꝑ suū sanguinē extra portā pas
Hiren ꝓꝓium nomen uiri ¶ lus est. uide in ariel est. et interpretatur patiens uel faciens. siue com

motus aut commotio.

Hiezechiel proprium nomen cuiusdam ꝓphete.
Hilaramen inis ge neu.i.leticia uł gaudium.ab
hilaro as.Et penultimam nominatiui producit.
Hilareo.ab hilaro ras dr hilareo es ui.esse uł
fieri hilarem.Et hinc hilaresco as.Et componit̃
exhilareo es.et exiñ exhilaresco incho.et cor̄ la
Hilarius rij quidā scūs.dcūs ab hilaro ras.qꝛ
semꝑ fuit hilaris in dei seruicō.Et hilario rionis
pro alio sancto.Vel dr hilarius q̈i alarius.ab al
tus et ares ūtus.quia fuit altus in sciencia et uir
tuosus in uita.Sed potius est ethymologia.
Hilaro as raui.i.letificare.Vñ macrobius.ūba
non minus q̈ꝫ uinū hilarent cōuiuiū.Et componi
tur cū ex et dr exhilaro as.i.ualde hilarare.et iñ
h̄ et h̄ hilaris et h̄ re.letus iocūdus.Et compat̃
hilarior issimus.vnde hilariter rius sime aduꝰbiū
et h̄ hilaritas tatis.hilaro cū omnibus suis com
positis ē actiuum.Et corripit la.Vnde oracius in
epy.Oderūt hilarem tristes tristem qꝫ iocosi.
Hilus li mas ge.et h̄ hilū granū putamen qđ
adheret fabe.uł medulla penne.scilꝫ illud tenue
quod est in medio penne.uide in nichil.
Hymen inis mas ge ē membꝰnula illa in q̄ pu
er inuoluit̃ in utero matris que alio nomine dr
matrix.in qua sunt vij cellule forma hūana im
presse.nec plures.vñ non contingit plures q̈ꝫ vij
simul concipi a muliere.vnde h̄ himeneus ei de
us nuptiaꝝ.qꝛ ꝑtinet ad huius officiū scꝫ ad cre
acōnem.Et ꝓm h̄ himeneus dr uis illa retentiua
seminis ex qua hn̄t ꝓcreari puerperia.Et dr nisi il
la deus ꝓm consuetudinē antiquoꝝ qui qualibet
essentiā in qua aliquid deitatis aliquā scꝫ emula
cōnem deitatis repꝑiebant deū uocabant.vnđ na
turalem vim terre ꝓducendi vinū uocabant deū
scꝫ bachū.Naturalem vim terre segetes ꝓducēdi
uocabant cererem. ¶ Qualitates eciā elementoꝝ
naturales uocabant deos.qꝛ suam uident̃ habere
vim in compōne corpoꝝ.similiter et stellas.Hec
enim uident̃ habere rōnabilem effectū in hijs in
ferioribus.Idem quoqꝫ de scientijs et ūtutibus q̄
sunt bona gratuita.Cū eniꝫ in uicijs sit quedam
emulacō diuinitatis.i.dn̄ari uicia dij dicebantur
Vel himeneus dcūs ē a quodā atheniensi hyme
neo nomine.qui feliciter usus ē nuptijs.Siquidē
himeneus atheniensis iuuenis amore cuiusdam
forma paris ꝫ nobilitate sūꝑioris inarserat.ꝫ ge
neris imparilitate repulsam passus inter ūgines.
ūginali habitu conuiciatus.et a piratis inter uirgi
nes captiuatus.et tandem uir esse dephensus ad
suos dimissus ē pn̄tes.ūginū carū facile dcāt re
ditū.ea tamen lege ut eius quā peteret uti coniu
gio concederet̃.conceditur.reddūtur ūgines.fit il
le uoti sui compos salua lege sue condicōnis.vñ
inoleuit consuetudo ut quicūqꝫ nuberent.eū tam
q̈ꝫ deū nuptiaꝝ inuocarent.qꝛ feliciter amore suo
usus sit.himeneus autē qn̄qꝫ ponit̃ pro nuptijs
qn̄qꝫ ꝓ coitu.Et interꝑtat̃ dormiens ꝓm hug.Et
ut dicit papias dij uł dei quos pagani deos as
serunt olim homines fuisse ꝓdūtur.et ꝓ vnius
cuiusqꝫ uita a suis post mortem coli ceperunt In
quoꝝ laudes poete carmina imposuerunt.et in ce
los eos sustulerunt Nam quandā inuentores arci
um et cultū reꝑꝑisse dn̄r.ut esculapius medicinā
fuerunt eciam uiri fortes aut urbium conditores
quibus mortuis.homines qui eos dilexerunt.si

mulacra finxūnt.ut haberent aliquod ex ymagi
nuni contemplacione solacium.ꝫ paulatim h̄ ho
nor ꝑsuadentibus demonijs ita in posteros irrep
sit ut quos illi ꝓ sola nominis memoria honora
uerūt successores deos estimarent atqꝫ colerent h̄
eciā innuit̃ in li sap̄ c xiiij.de h̄ uide in iupiter
Himeneus nei.pn̄ł ꝓđ Ouiđ Maior himeneus
adest non illi grā lcōr.Item ouidius.Ecce uocāt
hymeon et ignibus atria fumant.uide in himen
Hymnicanus na nū qui canit hymnos.et com
ponitur ab hymnus et cano canis. Vnđ in
Hymnidicus ca cū qui dicit hymnos.i.lau
quadā omeł.Ibi chori angeloꝝ hymnidici.ab him
des dei dicentes.et cor̄ di licet componat̃ ab him
nus et dico cas.tenet eniꝫ naturā huius preteriti
dixi.qđ naturaliter cor̄ ꝑmā ut onđi in dico cis
Hymnigꝛphus a vm hymnoꝝ scriptor.Vnde h̄
hymnigꝛphia e.hymnoꝝ descripcō.et corripit gra
Hymniloquus a vm qui loquit̃ de himno.Ab
himnus et loquor componit̃ Item pro eodē him
nilogus a vm.ab himnus et logos.vnde h̄ him
nilogia gie.sermo uł laus de himno.
Himnio.ab himnus dr himnizo as.et himnio
nis.ambo pro laudare uł himnos cantare.
Himnista te communis generis.scꝫ qui fac̄ uel
qui cantat himnos.Et dicitur ab himnus ni.
Himnizo as in himnio nis uide.
Himnulus li diminutiuum paruus himnus.
Himnus ni mas ge est laus dei cū cantico.ꝓꝑe
eniꝫ himnus ē continens laudem dei.Si ergo sit
laus et non sit dei non ē himnus.si sit laus et sit
dei laus.et non cantet̃ non himnus ē Si ergo in
laude dei dicit̃ et cantet̃ tūc ē himnus.cui contra
riū est trenū.quod est carmen lamenti et funeris
Hin quedā mensura ē scꝫ sextarius.et ē indecli.
Hinnio is iui ire itū ꝑ geminū n equoꝝ ē Iere.
v.Vnusquisqꝫ ad uxorem ꝓximi sui hinniebat.
Et componit̃ cū ad et con.et fit adhinnio nis.i.
ualde hinnire.Cohinnio nis id est simul hinnire.
Et est neutrum cum omnibus suis compositis
Hinnitus tus tui ꝑ geminū n clamor equorum
est.Et producit ni.Et deriuatur ab hinnio hinnis
Iob xl.Aut circumdabit collo eius hynnitum
Hio as aui are.i.os aꝑire.et non ē tractū a fa
ris quaꝝ auiditas oris apcōne monstrat̃ vnđ et
ponit̃ qn̄qꝫ ꝓ desiderare.et qn̄qꝫ ꝓ deficere.et est
tractū a canibus.qui qn̄ deficiūt hiant.Et ꝓ fati
gari eciā ponit̃.similiter tractū ē a canibus.et ꝓ
rumpi eciā ponit̃.uł scindi uł aꝑiri quecūqꝫ re
fit.Et componit̃ cū in et dr inhio as.et ē neutꝝ
hio cū suis cōpositis.et ab hio deriuat̃ h̄ hiatus
us ui.i.fissura.aꝑtio terre ꝑrupcō terre ꝓ hiando
q̈i itus.Sed ꝓꝑie hiatus ē oris hominis apercō
Item scias qꝫ hiatus ē quoddā uiciū quod conti
netur sub barbarismo.Vnde dicit donatus.fiunt
eciā barbarismi ꝑ hiatus.et dn̄r hiatus quociens
due aut plures uocales pronūciantur ut musa a
Hir uigil interꝑtat̃ ¶ mabit.uł muse aonides
Hircania nie dr quedā silua que subiacet scitie
vnđ h̄ hircania nie dr quedam regio illi adiacēs
et hinc hircanus na nū pn̄ł prođ.et hircanius a
vm.Aur.Post ānos plures hircanus surripit vnū
Hircinus.ab hircus dr h̄ hircinus na nū.et hirco
sus sa sum.in eodem sensu scꝫ qui ē fetidus instar
hirci.quasi qui sudore corꝑis fetido putet.et ꝓđ ci
Hircus ci in hirquus est.

Hirquitallus li mas ge. puer libidinosus et las
ciuus ut hircus. et qui oculos semp retorquet ad
angulos ex nimia lasciuia. Et deriuat̃ ab hircus
Hirquus q̇ mas ge ꝑ suetoniū ē ocu ul' hirquus
lo⁊ angulus. ubi putredo colligit̃. et q2 ex nimia
lasciuia et luxuria solent quidā retorquē oculos
ad hirquos. ideo d2 h hircus ci. i. caper. scilȝ am
mal lasciuū et petulcū. et feruens semp ad coitū
cuius oculi ad libidinē in transuersum aspiciunt.
et ad hircos retorqn̄tur. Et inde dcūs ē hircus Dr
enim in naturali historia hircos ita esse libidino
sos ut indignent̃ si uideant aliquos coeuntes. et
in eos impetū faciūt. et inde hirculus li ul' hircio
Hirsutus ta tū. asper pil' ul' pilo lus li dimi
sus. ut hircus ūn hirtus ta tū p sincopam ꝓ hirsu
tus ta tū. Vn̄ ꝺ iohanne d2. ꝑbuit hirtū tegim̄ ca
melus artubus sacris. ꝓprie quidem ē hirsutus cu
ius pili erecti extant. Et prod penl' hirsutus. et de
Hirtus in hirsutus uide riuatur ab hircus ci
Hirudo dinis. i. sanguissuga. et d2 ab hereo res
q2 carni adhereat. Et prod ru. Vnde orac̄. Nō mis
sura cutē nisi plena cruoris hirudo. vnde hirudine
us a vm. et hirudinus na nū in eodeȝ sensu. Inue
nit̃ h hirūdo p n. pro quadam aue. Vnde uersus
Ales hirundo uolat. nat hirudo. agitatur arundo
Hisco cis inchoatiuū quod deberet facē hiasco.
ab hio as addita co. ꝫ causa uitandi hiatuȝ facit
hisco. Et componit̃ cū de et d2 dehisco as. i. ual
de ul' deorsum hiscere. Inde dehiscens.
Hispaniensis in hispanus uide.
Hispanus fuit quidā rex conditor hispanie. vn̄
dcā ē h hispania nie. Et hinc hispanus a vm gē
tile et possessiuū. et h et h hispaniensis et hoc se.
gentile. Et habet sex ꝓuincias terraconensem. car
taginensem. seu lusitaniā. galiciā. beticā. et trans
fretū in regione affrice tinguriā. Et sunt due his
panie. Citerior que in septemtrionali plaga a pi
reneo usq3 ad cartaginem porrigit̃ Vlterior que
in meridie a celtibris usq3 ad gaditanū fretū ex
tendit̃. Citerior autē et ulterior dcā est. quasi cit̃
et ultra. ꝫ citra q̄i cit̃ terras. et ult̃ ul' q ultra sit
ul' q non sit post hanc ulla et alia terra.
Hispidus. ab hircus d2 hispidus da dū. i. asper
setosus pilosus hirsutus squalidus. Et cor̃ penl'
Hister stri mas ge fluuius est. et qui dānubius
dicit̃ vnde histri dicti sunt. Siquidem de colco in
sula quidam missi ad ꝑsequendos argonautas. a
ponto intrauerūt histrū fluuiū. et in̄ a uocabulo
amnis quo a mari recesserunt histri dicti sunt. Et
inde hec histria dcā est terra quam incoluerunt
vnde hister tra trū gentile. et h histrix tricis qd̄
dam animal quadrupes spinosum. q2 in terra illa
Histerion. i. gesticulari abundat. et ꝓd stri.
Historia. historim interpretatur uidere ul' cog
noscere. Vnde h historia. antiquitus enim nullus
scribebat historiā nisi qui interfuisset. et ea q̄ scri
benda essent uidisset. ul' ideo dr historia ab histo
rin. q2 diu ꝑterita ad nr̄ām memoriā et noticiaȝ
reducit. Est eniȝ historia res gesta a memoria ho
minū ꝑ uetustatē remota. In nr̄ō tamen usu et
si nup ul' aliquantulū retro ul' res gesta sit. tamē
d2 historia. et inde historiola le dimi. Et p cōpō
nem historiogphus descriptor historiaꝝ. vnde h
historiogphia ē historie descripcō. et historiogra
pho as. i. historiā describere designare depingere
Et in eodeȝ sensu historio historias. et sunt actiua

Historicus q̇ historiā describit ul' narrat. et cor̃
historiographus pnl' cor̃ in historia est. ri
Histrio. ab histerion quod ē gesticulari. d2 hic
histrio onis. q̄i histerio. i. gesticulator. ioculator.
qui diūsos gestus et habitus hominuȝ scit repn̄
tare. vn̄ histriones dicebantur repn̄tatores come
diaꝝ qui in recitacōne laruas sue facici apponen
tes representabant habitus et gestus diuersorum
Histrix tricis in hister uide.
Hiulcus ca cū hians spissus rimosus. et dicitur
ab hio as. In estate terra ē hiulca cū ē fissa et ri
mosa calore solis. Et componit̃ semiulcus ca cū.
aliquantulum hians. apertus ex parte.
Hoc est. et id est sunt due ptes. Et ad hoc in
telligendū nota q nomina componunt̃ cuȝ
ūbis p om̄s casus. excepto nt̄ō et ut̄ō. ut dixi in
iij pte in c de figura composita nominis. vnd pa
tet cū dicit̃ marcus id ē tulius. ul' marcus hoc ē
tulius. id est ul' h est non pt esse dcō composita
q2 constat ex nt̄ō et ūbo. et ita non sunt coniūcti
ones expositiue. ut quidā putauerunt. q2 nec eciā
tal' spēs coniūctionū inuenta ē Et sic ē dicendum
q sunt orōnes expositiue et non dcōnes compo
site. et illud ꝓnomen hoc uenit demonstratiue. et
h ꝓnomen id relatiue. et respicit intellectū prece
dentis termini et non suppositum. Et ideo sumit̃
in neutro genere. et in singulari numero.
Hodie adūbiū tempis. i. hoc die. et pro semp
ponitur. Et componitur ex hoc et die. Inde hodi
ernus na num. Et producit e hodie pridie.
Homerocentonas. Jero in eplā ad paulinū dic̄
Quasi non legerimus homerocentonas et ūgilio
centonas. i. opuscula de ūsibus homeri et uirgilij
composita. et ꝓd to. Et scias q homerocentonas
et ūgiliocentonas excerpcōnes quedam sunt de li
bris homeri et virgilij in duobus libris redacte.
in quibus multi ūsus predcōꝝ autoꝝ intencōnuȝ
adaptant̃ xp̄o. Quedā sane exceptiones homeri
et ūgilij transcurrentes ubicūq3 inuenerunt aliqd
quod sue materie possent adaptare pūcto signa
uerūt. ut qn̄ compilarent ꝓmptius inuenirent. et
ab huiusmodi punctacōne centones dn̄r scripta
ex ūsibus compilata hincinde collectis ꝑ materiā
continuatis. Cento eniȝ ut dicūt est ūbū gcū. Jd
quod pungo. Vnde dr h cento tonis idem quod
punctus. Et declinatur h ūgiliocento onis. et hic
homerocento onis. vnde ūgiliocentonas et home
rocentonas sunt acci greci. et non acuūtur in fine
Homicida de pnl' prod hominē cedens. et cōpo
nit ab homine et cedo dis. De homicidio casuali
Hominium hominij. generis habes in casus
neutri. ab homo dicitur id est hominis seruicium
Homo. ab humus d2 h et hec homo. quasi hu
mo quia ex humo est factus. Inde quatuor dimi
Vnde dicit pris in iiij li. Homo homūculus d2 et
homūcio et homullus et homullulus Et idem in
eodem dicit q geminant l ante us ul' a ul' ū. In
ulus la lum faciūt iteꝝ diminutiua. ut homullus
homullulus. panxillus panxillulus. Et pt dici q
homo quatuor dimi habuit ꝓpter eius quatuor
transgressiones. Prima fuit in paradiso. Secunda
legis naturalis Tercia legis mosaice. Quarta legis
euangelice. Diminutus ē homo eciā in tempibus
quia antiquissimi ut dicit ꝑs in vj li declinabant
homo homonis ꝫ mutata ē o prod in i cor̃. et di
cimus hō minis. Vnde ennius. Vulturis in siluis

miseꝝ mandebat homonem. Item ut dicit gg̃ in
iiij moral' Scriptura sacra tribus modis hominez
appellat. scȝ p naturam. sicut scriptū ē in geñ. Fa
ciamus hominez ad ymaginē et similitudinē nos
tram. Item hominē p culpam. sicut scriptū ē. ego
dixi dij estis et filij excelsi oms. uos autē sic ho
mines moriemini. ac si apte dicat quasi delinquē
tes obibitis. Vnde et paulus ait. Cū sit inter uos
zelus et contencō nōne carnales estis et ſm homi
nem ambulatis. quasi dicat. qui discordes mētes
ducitis nōne adhuc ex rephensibili humanitate
peccatis. Item hominē p infirmitatē. sicut in iere
scriptū est. Maledcūs qui spem suā ponit in ho
mine. ac si apte diceret in infirmitate. Item dicit
gg̃ in omel' ascensionis. Omnis creature homo a
liquid habet. Habet namqȝ cōmune esse cuȝ lapi
dibus. viuē cum arboribus. sentire cū animalibus
Intelligere cū angel'. Si ergo cōmune habȝ aliqd
cū omni creatura homo. iuxta aliquid omnis cre
atura homo. ¶ Hic nota q̄ de condicōne et uili
tate hominis bernh loquens. multi multa sciūt.
Attende homo quid fuisti ante ortū. et quid es
ab ortu usqȝ ad occasum. et quid eris post hanc
uitam. pfecto fuisti quod non eras. ex uili mate
ria postea fcūs. et in uilissimo panno inuolutus.
menstruali sangne et in utero materno fuisti nu
tritus. Tunica tua fuit pell' secūdina. sic indutus
et ornatus ad nos uenisti. nec memor es qual' sit
uilis origo tui. Forma. fauor populi. feruor iuue
nilis opes qȝ surripuere tibi nosse quid sit homo
Nichil aliud est homo nisi sperma fetidū. saccus
stercoꝝ. et cibus vmiū. Post hominē vmis. post
vmem fetor et horror. sic in nonhominem u̇titu.
omnis homo. Cur ergo supbis homo. attende q̄
fuisti uile semen. et sanguis coagulatus in utero
deinde miserijs huius uite expositus ex pcō post
ea vmis et cinis. cuius conceptus culpa. nasci mi
seria. viuē pena mori angustia. cur carnem tuam
pcios impinguas et adornas quam post paucos
dies u̇mes deuoraturi sunt in sepulchro. Animaȝ
ergo tuā cur non adornas bonis opibus. que deo
et angelis pñtanda ē in cel'. Quare animā tuam
uilipendis. et carnē ei pponis. Dnām ancillari. et
ancillam dnāri magna abusio est. Totus iste mū
dus ad vuius anime preciū existimari non pt. ñ
enim p toto mūdo isto deus animam suam daret
quam p vna anima dedit. uide in curiosus. Qua
re deus hominem fecit dixi in dos. Item uide in
creo. Item de quatuor statibus hominis dicam in
liber ra rum. Item uide in infernus.

Honestus. ab honor dr honestus a vm. qui ni
chil hȝ turpitudinis. q̄i honoris statū conseruans
Et compatur tior issimus. Vnde honeste tius me
adu̇bium. et hs honestas tatis. i. ppetuus honor q̈
si honoris status. Et componit̃ inhonestus a ū.
i. non honestus. Et compatur. Iteȝ ab honestus
honesto as honestū reddere. Et componitur deho
nesto as. inhonesto tas. i. ualde dehonorare. uel
pocius diffamare. uituperare. ab honestate remo
uere. Et sunt actiua ſm hug. Pris autē dic̃ q̄ ho
nestas format̃ ab honor. or mutata in es et as
sumpta tas. sicut a maior maiestas.

Honorculus li pnl' cor̃ diminutm̃ puus honor
Honorifico honor componit̃ cum facio et dici
tur honorifico. i. honorare honorem impendere.
vnde honorificus ca cū. Et compatur. Sed eius
compatiua non sunt in usu. Et hs et hs et hs hono
rificens tis. ſȝ non ē in usu. tamen eius compara
tiua sunt in usu. Fit ergo quedā mixta compatio
ex compatiuis istius et ex hs posito honorificus
et dr honorificus centior issimus. vnde honorifice
centius me adu̇biū. et hs honorificentia tie ab ho
norificens. i. honorabilitas. Item ab honorifico hs
et hs honorificabil' et hs le. Et compatur bilior si
mus. vnde honorificabiliter lius sime adu̇biū. et
hs honorificabilitas tatis. et hs honorificabilitudi
nitas tatis. et hs ē longissima dcō. ut patet scilicet
in hs uersu. Fulget honorificabilitudinitatibus iste
Et corripit penultimam honorifico cas.

Honoro as aui are. honorem impendere. Vnde
honoratus ta tū. et qui recipit et q̄ impendit ho
norem. Et compatur tior issimus. vnde honorate
tius sime adu̇biū. et honoratorius ria riū. qui im
pendit honorem. et hs et hs honorabil'. dignus ho
norari ul' aptus honorare. Et dr honorabil' quasi
honori abil'. i. aptus ut recipiat ul' tribuat honorē
Et compatur bilior simus. vnde honorabiter bi
lius me adu̇biū. et hs honorabilitas tatis. Et com
ponit̃ inhonorabil'. i. non honorabil'. et similiter
compatur. Item ab honoro hs honos uel honor
et ē honor in honorante. Et attenditur honor nō
solū in reuerentia ſȝ eciā in administracōne coruȝ
que sunt corpi necessaria. Et ut dicit phūs in iiij
ethic̃. Virtutis pmium honor. et attribuit̃ bonis
Et aug̃ in li de ciui dei loquens de uero honore.
patrie celestis dicit. Honor ille nulli denegabitur
digno. nulli concedetur indigno. Item de honore l
ue pmatu dicit crisſ. Primatus fugientē se deside
rat. desiderantē se odit. Et scias q̄ Iero dicit. ho
nora patrem tuū et matrem tuā. ſȝ si te a uo pre
non sepat tam diu scito carnis copulam q̈diu il
le suū nouerit autorez. Idem. Ecce aduersarius xp̄m
in pectore tuo conat̃ occidere. licet puulus ex col
lo pendeat nepos licet sparso crine scissis qȝ uesti
bus ubera quibus te nutrierat mater ostēdat. licȝ
in limine pater iaceat p calcatū pge patrem. per
calcatam perge matrem. siccis ocul' ad uexillum
xp̄i euola. solum pietatis genus ē in hac re esse
crudelem. Honoro componit̃ cohonoro ras. i. sil'
honorare. dehonoro ras. exhonoro as. i. uitupare
extra honorem facere et ponē. Inhonoro as. i. nō
honorare. contra honorez facere. uitupare. Hono
ro actm̄ est cuȝ omnibus suis compositis. Hic no
ta q̄ amb sup lucam dicit Sed nec maria minor
quaȝ matrem xp̄i decebat. fugientibus apostolis
ante crucē stabat. et pijs spectabat ocul' filij uul
nera. Quid spectabat. nō pignoris mortem. ſȝ mū
di salutem. Aut fortasse q̄r cognouerat p filij mor
tem mundi redempcōnez. Aula regal' putabat se
et sua morte publico muneri addituram. Sed ihe
sus non egebat adiutore ad hominū redempcōm
q̄r factus sum sine adiutorio inter mortuos liber
Suscepit quidem matris affectū. sed non quesiuit
hominis auxiliū. huius ergo pietatis mgrm̄ docȝ
lcō quid maternus debeat affcūs ymitari. quid se
qui reuerentia filioꝝ. ut ille se offerant in filiorū
periculis. ill' amplius sollicitudo materna q̈ sue
mortis mesticia sit dolori. misticuȝ tamen ē q̄ cō
mendat̃ iohāni inter ceteros iuniori. quod ñ oci
osis auribus debemus accipere. Periculosa ē enim
mulieribȝ copula adolescentis. et spēs iuuentutis
uide in maria. Non ē autē hoc obliuioni tradend

ꝙ ſicut dicit frater tho. aliud ē de eo qui ē adhuc
in ſeculo conſtitutus. et aliud de eo qui ē iam in
religione ꝓfeſſus. Ille enim qui ē in ſeculo conſti
tutus ſi habet parentes qui ſine ipſo ſuſtentari nō
pñt. non debet eis relictis religionē intrare. quia
tranſgreditur preceptū domini de honoracōne pa
rentū. ꝗuis dicant quidā ꝙ in hoc caſu licite poſ
ſet eos deſerē. eoꝝ curam deo cōmittens. ſꝫ ſi quiſ
recte conſideret hoc eſſꝫ temptare deū. cū habens
ex humano conſilio quid ageret. ꝑiculo ꝑnteſ ex
poneret ſub ſpe diuini auxilij. Si ūo ſine eo parē
tes uitam tranſigere poſſent. licitū eſſet eis deſer
tis religionem intrare. qꝛ filij non tenent ad ſuſ
tentacōnem ꝑntum niſi cauſa neceſſitatis. Vñ lu
ce ix dꝛ. ꝙ dñs dñti ſibi. ꝑmitte michi ꝑmū ire et
ſepelire patrē meū rñdit. ſine ut mortui ſepeliant
mortuos ſuos. tu autē uade et annūcia regnū dei
Quod ūbum tractans cirillus dicit. ꝙ diſcipulus
ille non petijt ꝙ patrem iam defunctū ſepeliret ſꝫ
adhuc uiuentē in ſenectute ſuſtentaret uſquequo
eum ſepeliret. quod dñs non conceſſit. qꝛ erant a
lij qui eius curam habere poterant. linea ꝑntele
aſtricti. Ille uero qui ē iam in religione ꝓfeſſus
reputatur iam q̄ſi mortuus mūdo. vnde non debet
occaſione ſuſtentacōnis ꝑntum exire clauſtrū in
quo xp̄s ſepelitur. et ſe iterū negocijs ſecularibus
implicare. Tenetur tñ ſalua ſui prelati obedientia
et religionis ſtatu pium ſtudium adhibere quali
ter eiuſ parentibus ſubueniatur. uide in dulia.

Hora re cū h eſt dieꝝ. Item hora re ē ſpacium
in quo medietas alicuius ſigni oritur in oriente.
et medietas alterius occidit in occidente. Iteꝫ ora
re ſine h ē regionū ul' finium ul' ueſtium. cū eniꝫ
regionem ul' finem ul' extremitatem ueſtimentoꝝ
deſignare uolumuſ ꝑ h nomen ſcribendum ē ſine
h. Itē q̄nꝗ ē plural' numeri de oſ oris. Vnd ūſus
Oras mundus habet. nox horas et clamis horas
Aſpires horam ubi tempus ſignificabit.

Horiſpex ſpicis in horuſpex uide.

Horiſon ontis media ſpera appens ſuꝑ terram.

Horno adūbium tempis. i. hoc anno. et compo
nitur ab h et ānus. vnde hornus na nū. et hornoti
nuſ na nū. penultima cor in eodem ſenſu. i. huius
anni. Deſignat tamē q̄nꝗ tempus indeterminate

Hornotinus na num in horno eſt.

Hornus ni in horno exponitur.

Horologicus a ū. penl' cor q̄ in horologio col
ligit horas. ul' quod pertinet ad horologium.

Horologium. hora ꝓ tempe componit cū lego
gis et dꝛ h horologiū gij. ubi hore legunt. i. colli
gunt ul' intelligunt Vel componit a logos qd ē
ſermo ul' racō. quia ibi habetur ſermo ul' racō de

Horoſcopus pi. mas ge. i. ¶ horis colligendis
horaꝝ inſpector. Et componit ab hora et copos
quod ē labor ul' intencō. quaſi in cognicōne ho
raꝝ intendens ul' laborans. Vel componit ab ho
ra et ſcopin quod ē ſpeculari. qui ꝑ horas natiui
tates hominū ſpeculantur diſſimili et diuiſo fato
vnde h horoſcopiū pij. i. horaꝝ ſpeculacō. et cor

Horreo es ui. horrorem ha ¶ penl' horoſcopus
bere timere ul' tremē. ꝓprie quidem ille horret q̄
tremit. et cuius pili rigeſcunt et ſurrigunt ꝓpter
frigus ul' ꝓpter timorem. ſicut in nocte cū homo
uadit ſolus. et hinc h horror roris. Et h et h hor
ribil' et h le. i. abhominabil'. Et compatur lior ſi
mus. vnde horribiter lius me adūbiū. et h horri
bilitas tatis. Item ab horreo horridus da dū. ter
ribil' abhominal' frigoroſus. tremens. Et compat
dior ſimus. vnde horride dius ſime adūbiū. et hec
horriditas tatis. Horreo componit cū facō et dici
tur horrefacō cis. i. terrefacere. Item horreo cōpo
nit abhorreo es. i. timere. abhominari. Item ex
horreo es. Inhorreo es. Perhorreo es. Et hinc in
choatiua. horreſco. abhorreſco. exhorreſco. inhor
reſco. ꝑhorreſco. Horreo et eius compoſita ſunt
neutra. et ſignificant paſſionē intrinſecus natam
Et conſtruūtur q̄nꝗ cū accuſatiuis. q̄nꝗ ſine accu
ſatiuis cū ponūtur pro timere. Et ſciaſ ꝙ horreo
facit p̄teritū in rui. eo mutato in ui diuiſas. et ca
ret ſup̄ ſcḋm uſum. deberet tñ facere horritum. eo
mutato in i ūuem et addita tū. ut uult p̄ſtianus

Horridulus a ū di. aliq̄ntulū horridus. et cor du

Horridus da dū penultima cor in horreo es eſt

Horrifico. horreo componit cū facio et dꝛ horre
facō cis. et horrifico as. i. terrefacere. vnde horrifi
cus ca cum penultima correpta.

Horripilacō ē q̄ñ pili capitis p̄ horrore eriguntur

Hortor aris atus ſum. ſuadere confortare inſti
gare ul' inſtigari. vnde h hortator oris. et horta
torius ria vm. et h hortacō tionis. et h hortatus
us ui. et h hortamen inis. Et h hortatoriū. i. pal
mitoriū ul' locus ubi fiūt hortamina. Hortor cō
ponit adhortor aris. cohortor aris. i. ſimul horta
ri. Dehortor ris. i. diſſuadere ul' ualde hortari. vñ
dehortatorius dehortatoria tatorium. et h dehor
tamen inis. Exhortor aris ualde hortari. vnd hic
exhortator. et hec exhortacō tionis. et exhortato
rius a vm. Hortor cū ſuis compoſitiſ ē cōmune

Horus. ab hora ꝓ tempe dꝛ h horus ri. i. apol
lo. qui primus horas adinuenit. ¶ Et corripit ru

Horula le parua tempis hora. Et eſt diminutiuum

Horuſpex cis ul' horiſpex cis. Hora componit
cū ſpecō ul' inſpicō. et dꝛ h et h horuſpex cis ul'
horiſpex cis. ille qui inſpicit horas. et h horuſpi
cus ci. i. horaꝝ inſpector. qui eciā horuſcopus dꝛ

Horuſpicus. In horuſpex uide. et corripit ſpi.

Hoſpes. hoſpicium componit cū peto. et dꝛ h
et hec hoſpes tis. et qui recipit ul' qui recipitur q̄ſi
hoſtipes. i. hoſpicium petens. qꝛ hoſtio pedem in
ferat Antiquitus enim hoſpites qui recipiebant
et qui recipiebant ueniebant ad hoſtiuꝫ et pone
bant pedem in eo et firmabant ꝙ vnus non deci
peret aliū. vñ qui recipit et qui recipit hoſpes dꝛ.
Vnde quidaꝫ. Eſt qui ſuſcipit et qui me ſuſcipit
hoſpes. Qꝛ autē dꝛ hoſpes q̄ſi hoſtiū petens et hoc
eſt. vnde facil' benignus aptus et qui aduentum
amicoꝝ non ſubterfugit. ſꝫ eis ad hoſtiū ſe liben
ter exponit hoſpital' homo dꝛ. Et ē cōmunis ge
hoſpeſ tam in ſingulari ꝙ in plurali. ſꝫ h hoſpita
huius hoſpite in ſing ē fe ge. ſꝫ in plurali neu. ſi

Hoſpiciarius. ab hoſpiciū dꝛ h ¶ cut et ſoſpita
hoſpiciarius rij. et h hoſpiciaria rie. i. cuſtos hoſ

Hoſpiciolū li dimi ꝑuum hoſpicium. ¶ picij

Hoſpiciū ab hoſpes dꝛ h hoſpiciū cij ubi quis
ad tempus hoſpitari iure inhabitat. et iñ tranſi
enſ migrat. Hoſpiciū ūo ſcolariū eſt. ſꝫ domuſ ē bur

Hoſpita. ab hoſpeſ dꝛ ¶ genſis qui eam locat
h hoſpita te. et hoſpitatus ta tū. Et componitur
inhoſpitatus ta tū. i. nō hoſpitatus. ſꝫ de iſtiſ du
obus nominibus non inuenit niſi illa terminacō
que ē in a in quocūꝗ caſu. et in utroꝗ numero.
Inuenitur ergo ntūs utūs et ablatūs ſing fe ge

et ntīis et accīis et utīis plurales in neutro scilicz
hospita et inhospita ꝭm hug. Alij uero dicunt cū
quibus ego ꝙ hospita te ē fe ge. in sing numero
ꝭ in plurali ē neutri. hn̄s tantū ntm̄ accīn et utīn
et sic ē ethroditum. Vnde pluraliter hec hospita.
Accusatiuo h hospita. Vocatiuo o hospita.

Hospitabil'. ab hospitor aris dr h et h hospita
bil' et h le. pnl' cor qui libenter hospitat'. ul' qui
ē dignus ut recipiat' in hospiciū. Et componit' in hospitabil'

Hospitalarius in hospital' uide

Hospital'. ab hospes dr h et h hospital' et h le
qui benignus et ꝓnus ē ad hospitandum. Et cō
ponit' h et h inhospital' et h le. de h eciā in hos
pes uide. Item ab hospes h hospitale lis. ubi pē
gni recipiuntur in hospicō. vnde h hospitalarius
rij custos hospital'. ul' qui ē de hospitali. Et h hos
pitalaria hospitalarie in eodem sensu.

Hospitor. ab hospes dr hospitor aris atus suz
Hospitor autē si attribuatur recipienti sensus est
Ego hospitor te. i. in hospicio te recipio. Si attri
buatur ei qui recipitur. sensus ē Hospitor tecum
. i. in hospicō tuo maneo tecū. ul' in alio. Si attri
buatur ei qui recipitur et construat' cū accō. sen
sus ē. Hospitor te. i. in hospiciū a te recipior. vn̄
olim erat cōmune. Et construebat' sic. Ego hospi
tor te. ego hospitor a te. quod competentius est.
scz ut dicat' esse cōmune. et construat' ad modū
cōmunis ubi ꝭ hug. Cōmuniter tn̄ dr ꝙ ē depo.

Hostia. ab hoste dr h hostia tie. Hostie autem
erant sacrificia que fiebant anteꝙ ad hostes pge
rent quasi ꝓ hostibus deuincendis fcā. Sic uicti
me erant sacrificia que post uictoriā uictis hostibz
immolabant. Et erant uictime maiora sacrificia
ꝙ hostie. Vnde usus. Victima ꝓ uictis dat' hos tia ꝓ superandis

Hostiarius. ab hostiū dr h
hostiator. i. uiator. qui et hostiarius dr. qui cus
todit hostiū. Et hostiarius inde dr in ecclesia ab
officio. qz p̄sit hostijs templi. Ipse enī tenens cla
uem omnia intus et exterius custodit. et int' bo
nos et malos hn̄s iudiciū. fideles respicit et infide
les respuit. et h hostiaria rie que custodit hostiū
et hostiarius ria riū. quod ptinet ad hostiū. uide

Hostiatim adūbium ab hostio dictū. in ordo
. i. per hostia. quasi de hostio ad hostium.

Hosticapa. hostis componit' cū capio uel cedo
ul' scindo. et dr h et h hosticapa uel hostiscinda
ul' hosticida. qui ul' que capit ul' scindit ul' cedit
hostem. Et corripit penultimam hosticapa.

Hosticida de penl' prod cō ge. qui ul' que cedit
hostem. Et componitur ab hoste et cedo dis.

Hosticus ca cū. i. hostil'. ab hostis deriuatur. et
cor sti. Vnde in aurora dr. Hostica sunt eius col la subacta manu

Hostil'. ab hostis dr h et h
hostil' et h le. quod ptinet ad hostem. Et produ
cit penultimam. et inde hostiliter aduerbium. Et
hec hostilitas tatis id est inimicicia.

Hostilo exponitur in ustilo las.

Hostimentū. ab hostio tis dr h hostimentuz ti
. i. equamentū equalitas. ul' illud contra qd pon dus exequat' in libra

Hostio is iui ire itum
. i. equare. et componit' cū ab et dr abhostio tis.
Item cū con et dr cohostio tis. abiecta n. Item cū
per et dicitur perhostio tis tiui tire. Et ē actiuuz
hostio cum omnibus suis compositis

Hostiolum oli diminutiuum paruum hostium

Hostis. ab hostio tis dr h et h hostis. qz eque
fronte erat ad bellum. ꝓprie quidem hostes sunt
qui equales sunt. et equaliter sibi inuicē debent.
quasi qui nichil sibi debent. nec vnus magis tene
tur alteri ꝙ econtrario. vnd hostes ꝓpe non pnt
esse xp̄iani inter se. nec hostiale pliū inter eos ꝙ
xp̄iani semp debent sibi inuicē. saltem aliqua cau
sa xp̄ianitatis. Sed xp̄iani et sarraceni ꝓpe dicūt
hostes. qz nichil sibi inuicem debent. Si enī uilis
simus sarracenus capet regem francie. tantum de
beret illi quantū rex francie deberet illi si eum ca
pet. ul' hostes dnr ab hostiando. i. equando moe
nia uictoꝝ. solent enī hostes uictores menia uic
toꝝ hostium adequare. id est cum terra equa fa
cere. id est destruere et deijcere per terram.

Hostiū. ab hostis dr h hostiū tij. qz hostes mo
ratur. ibi enim adūsarijs nos obijcimus. Hinc e
ciā hostia fluuioꝝ dnr exitus in mare. scz loca u
bi intrat mare qz hostibus illuc solemus occurre et
nos eis ibi oppone. Vel dicuntur loca illa hostia
qz p loca illa tamꝙ p hostia in domum intrant
flumina mare. ul' res exportat' ul' importat' p lo
ca illa tamꝙ p hostia. ul' qz homines p loca illa
quasi p hostia egrediunt' et ingrediunt' fluuiū ul
terram suā. quasi domū. Os autē dr hostiū qi oste
dens aliquid interius. ul' qi obstans intrantibus. i.
intrare uolentibus ethymologia ē. uide in ianua

Hostoriū. ab hostio tis dr h hostorium rij id ē il
lignū cū quo modius ul' sextarius exequatur ul si
lud uidelicet lignum qd ducit' sup mensurā. ut si
quid ibi supfluū ē amoueret'. si qd deest suppleat'

Huiuscemodi est omnis generis indeclinabile
ab huius et modi. et interponitur ce sillabi
ca adieccō. Et designat iste gtīs modi qlitatez. ut huiuscemodi. i. tal

Humano as in hūanus ē
Humanus. ab humo dr humanus na num. qd
habet humanitatē. ul' quod ptinet ad hominem
Itē humanus benignus mansuetus misericors qz
circa homines habeant amorem ul' miseracōnis
habeant affectū. Et ꝭm hanc significacōnem com
patur nior issimus. vnde humane nius sime uel
humaniter adūbiū. Et dnt humane et humani
tus. sicut differunt diuine et diuinitus. Nam diui
nitus et humanitus significant a deis et homini
bus. diuine et humane ad similitudinē deoꝝ uel
hominū. Si enī dicas gabriel missus ē diuinitus
Idem ē ac si dicat' gabriel missus ē a deo. et istud
factū est humanitus. i. ab hominibus. Si uero di
cas. gabriel locutus ē diuine ul' humane. i. ad mo
dū uel ad similitudinem deoꝝ ul' hominum. siue
diuino more ul' humano. et humane. i. mansuete
et humaniter idem ē quod humane. Humanus cō
ponit' cū in et dr inhumanus na num. i. non hu
manus. scilz efferus et crudel' et immisericors. Et
compatur. vn̄ h inhumanitas tatis. feritas crude
litas impietas. Item inhumanus pt dici studiis ho
totus deditus studio. qui conuersatur raro cū ho
minibus. Vnde orac. Surge et inhumane senium
depone camene. Item ab humanus h humanitas
tatis. a gtō humani addita tas. Et dr humanitas
ꝓprietas qua dr hō. Et humanitas. i. mansuetudo
vna quedam affeccō qua inuicē nos intuemur. Itē
ab humanus humano nas. et ē humanare huma
nitatem indue. vnde humanatus ta tū. vn̄ ibūs
xp̄us est humanatus. i. humanitate indutus. hu
mana natura uestitus. Et hinc humanacō nomio
humanitatis suscepcō inducō. Et prod primas hu

manus cū suis deriuatiuis. ut humano as huma
nitus. Vnde oracius. Humano capiti ceruicē pic
tor equinam. Jungere si uelit.

Humatus in humo mas est.

Humectatus in humectus uide.

Humectus. ab humor oris ul' ab humeo dr hu
mectus ta tū. i. humidus. Et compatur humectior
issimus. Vnde humecte tius issime adūbium. Et
humecto tas id est madefacere. Vnde h humecta
tio. et h humectamen inis. Et humectatus ta tū.
Vnde humectatim adūbium. sicut ab humectus
humectim. Et est actiuum humecto tas.

Humeo. ab humus dr humeo es ui. i. madefie
ri. Vn humesco cis inchoatiuum. Et producit pri
mam. sed humo mas eam corripit. Vnde uersus.
Corpora nullus humet ubi terra liquoribz humet

Humeralis. ab humus dr h et h humeral' et h
le. quod ptinet ad humeꝝ. et h humerale lis dici
tur quoddam pallium quod et suphumerale dici
tur. Eccl' xlv. Et humerale posuit ei ephot.

Humerillus. ab humus dicitur humerillus rilli
que extremitati axis infligitur.

Humerus. Ab armus dicitur h humerus meri
quasi armerus. ut esset distinctio hominū quorū
sunt humeri ad animalia quadrupedia quoꝝ sūt
armi. vnd humerosus a vm. i. fortis et magnos
habens humeros

Humidus. ab humeo es ul humor dicitur humidus da dum. quod exten
us habet humorem. Et compatur humidior issi
mus. vnde humide dius issime adūbium. et h hu
miditas tatis. et humido as humidum facere ma
defacere. Et est actiuum. Et producit hu.

Humil'. ab humus dr h et h humil' et h le. q̄si
humi acclinis. Et est ethymologia. Et compatur
humilior limus. Dan iiij. Humillimū hominum
et scribitur p duo l. licet humil' scribaẗ per vnū
l. formatur enim ab humil' remota is et addita
limus. ut humil' humillimus. Et sunt quinqz sup
latiua que desinūt in limus cū suis compositis. et
continentur simplicia in h ūsu. In limus quinqz
dat fagus cet'a linque Et a dtō humili addita tas
fit humilitas. Item ab humil' dr humilio as aui
are ūbum actiuum. Et cor' penl' humil' et humi
lio as. Et scias q ut dicit glo sup math c iij. Ve
ra ē humilitas quam sequitur comes obedientia
Et ggs dicit in moral' xxvj a. Ille uere ē humilis
qui non defensor est cū arguitur in mal'. Et sunt
tres gradus humilitatis. Primus gradus ē subdē
se maiori. et non se pferre equali. et h humilitas
dr sufficiens. Et ē necessaria cuilibet iusto. Secun
dus est subdere se equali nec pferre se minori. et h
dr abūdans. Tercius est subdere se minori in quo
gdu est omnis iusticia. et hec humilitas dr super
abundans. Inuenit autē humilitas bona et ma
la. bona exaltat. mala deijcit. Quod dns in euan
gelio luc xviij patenter et compendiose designat
dicens Omnis qui se exaltat humiliabitur. et qui
se humiliat exaltabitur. Quod exponens beda di
cit. quia simpliciter non ait. Qui se exaltat humi
liabitur. et qui se humiliat exaltabit. s cuz addi
tamento. Omnis qui se exaltat humiliabitur Di
cendum est. quia uarijs modis homines in hoc
seculo et in futuro exaltantur et humiliant. Alij
hic et in futuro exaltantur. sicut rex dauid et iob
et ezechias. et iosias et ceteri tales. qui gloriosi in
hoc seculo fuerunt et gloriosiores sunt in futuro

Alij h et in futuro humiliant. sicut sunt superbi
pauperes uel certe illi qui in hoc seculo de pecca
tis vindictam recipiunt. et in futuro ad penā per
petuaz transeunt. qual' fuit herodes et antiochus
nabuchudonosor et pilatus. et multi tales de qui
bus scriptū est duplici contricōne contere eos dne
Nonnulli enim h exaltantur. s in futuro humili
antur sicut sunt supbi diuites qui iuxta scriptu
re uocem ducunt in bonis dies suos et in pūcto
ad inferna dndunt. Alij autem hic humiliantur.
s in futuro exaltantur. sicut sunt sancti paupes
Et illi precipue. qui pter deum omnia sua relin
quentes. semetipsos spontanea pauptate humili
ant. ut in futuro. a dno exaltari mereantur Et
bnh dicit in xxxiiij smone Quanti humiliantur
qui humiles nō sunt. Alij cū rancore humiliant
alij pacienter. alij et libenter. pmi rei sunt. seque
tes innoxij. ultimi iusti Qui autem dicere pt. bo
num michi dne quia humiliasti me Is uere humi
lis est Non pt hoc dicē qui inuitus tollerat. Mi
nus qui murmurat Est autem humil' qui humilia
cionem conūtit in humilitatem Et ipē est qui di
cit deo. Bonum m quia humiliasti me. Itez dic
gg in quarta dnica de aduentu. Miranda actio
cū eleuacione. non eleuat s grauat. qui enim sine
humilitate ūtutes congregat. quasi qui in uentū
puluēm portat Et vnde aliquid ferre cernit. Inde
deterius cecat In cunctis ergo que agitis fratres
mei. radicem boni opis humilitatem tenete Nec
quibus iam supiores. s quibus adhuc inferiores
estis aspicite. ut dum melioꝝ nob exempla ppo
nitis. ad maiora semp ascendē ex humilitate ua
leatis. vide in humo.

Humo mas maui. dr ab humus Et est humare
intra ponē. humo tegere. i. sepilire. und humatus
ta tum. terra tectus. i. sepultus Et humatim adū
bium. i. sepultim uel uiliter et abiecte Et corripit
hu humo humas. sed humeo eam producit.

Humor. ab humeo mes dicitur h humor oris.
vnde humorosus sa sum. i. humore plenus. Et cō
patur sior simus vn humorose sius me adūbium
Et h humorositas tis Et pducit pmā humor no
m s humor aris passiuū de hūo asceā cor'. vn quid
Me terret q humor. non terret q sonat humor.

Humus mi fe ge. i. terra. et ppe humida et in
ferior Et nota q humus est quasi ppum nomen
terre. vn et caret plūalitate. et rndetur ad adūbia
intrrogatiua ad moduz ppoꝝ nominū sine ppōne
sicut domus mi et milicia ce Et diuat a mus. qd
grece dr terra. ut diuacio sumatur ab ultima silla
ba. Et corripit hu. vnde ouid epr. Luxūiat frigio
sanguine pinguis humus. uide in tellus telluris.

Hus. terra est in finibus ydumee. Et interpreta
tur festinans. uel consiliator. SEQVITVR. J

I est impatiuus de eo is it. facit enim impatiu9
I eat. Itē sicut dic hug. hec figura latina I
et hec figura grēca y. idem elemētū repn̄tant
et I repn̄tat illud in subali sono. ſz y in ac
cidentali. hoc aūt elementū I. naturalit̄ et
exilit̄ sonat. ergo h̄ figura i. rn̄tat illud ele
mentū cū sonat exilius. ſz cū sonat spissius
et uberius. repn̄tat̄ hac figura y ¶ Ad istos
diuisos modos rn̄tandi p̄dictū elementū. grēci
predictis duabus figuris utūt̄. appellantes i
iota. et y gui. Nos autē non utimur hac figu
ra y. nisi in grecis dcōnibus uel barbaris. Et
non ubiqꝫ. vnde in multis dcōnibz grec̄ ul' bar
baris ē dubiuz an debeat scribi p i an p y apud
nos. cuz nesciamus illas linguas ex toto. quia
apud grecos et barbaros in quibusdaz locis scri
bitur i in alijs y. ¶ Itez hec figura y apud nos
rn̄tat duo elemēta. scz i uocalez. et i consonantez
qꝛ ergo y duo elemēta rn̄tat et qꝛ i et y idē repn̄
tant elemētū ideo nobis placuit mixtiz tractare
de dcōnibz q̄ incipiūt ab i uocali et d̄ ill' q̄ inci
piūt ab i cōsonāte et eciā d̄ hijs q̄ icipiūt ab y
¶ A est nomen dn̄i ꝟ qꝛ ē inuisibil'. ex quo et
allelu. qd̄ est laus ul' laudare conponit̄ alleluia
i. laus inuisibilis uel laudare inuisibilem
¶ Abel interpretatur ascensio
¶ Abin interp̄tatur sapiens ul' sensus siue pru
¶ dencia
¶ Acco ces cui. uerbum neutrꝫ et caret supinis
et d̄r a iacio cis et conponitur cuz ad et d̄r ad
iaceo es iuxta iacere. et cum inter et d̄r interia
ceo ces. et cor̄ ia luc̄ in iiij. felix qui potuit mū
di minante ruina Quo iaceat iam scire loco
¶ Iacere. qn̄ est infinitiuus de iaceo ces ꝓducit
pn̄lt qn̄ uero est infinitiuus de iacio cis corripit
¶ Iacinctinus. In iacinctus vide
¶ Iacintus ti fuit quidaz puer uersus in florem
ꝑ poetas vn̄d et ille flos silr dictus est iacintus
et ē purpureus Et hinc quidā lapis dcūs est ia
cintus hn̄s purpureū et ceruleū colorez ad mo
dū illius floris. Xo flos ē iacintus lapis est iacin
tus homoqꝫ Vn̄ iacintinus a ū pn̄l' ꝓd quāuis
poetica licencia qn̄qꝫ corr̄ in metro ſm hug et
¶ Iacio cis ieci ¶ scribitur sine c in ult̄ silla
iactū iacere vn̄ h̄ iactus tus tui Iacio conponi
t̄ adijcio cis. abijcio cis. cōijcio cis Itez p detcō
nez n. coijcio cis ꝓ cōijcō. deijcō cis. desijcio cis
eijcio cis. inijcō cis. ꝓijcō cis. preiecō cis. obijcō
cis. reijcō cis. subijcō cis tiicō cis Iacio et omīa
eius cōposita sunt actiua. Itē omīa eius conpo
sita retinent pretitū sui simplicis īmutatū p̄ter
ꝓijcio ꝓieci. ſz a pn̄tis mutat̄ in i. et a supini in
e mutat̄ ¶ Itē nota qꝫ adijcō et abijcō et cetera
cōposita a iacio p duo i dn̄t scribi et ꝓnūciari
regulariter et ē p̄mū consonans et alterꝫ uocale
Secundū h̄ ergo si conponat̄ iacio cū dcōne de
sinente in consonantē dꝫ p̄ma ꝓduci pōne. Inue
nit̄ tn̄ qn̄qꝫ p̄ma corr̄ Et hoc iō fit qꝛ in omībz
huiusmodi ūbis solent quidā tacere qn̄qꝫ i conso
nātē in metro pmo qꝫ magis ē causa euphonie
semp solent tacere i consonantē in qualibz ꝓla
cōne in p̄dictis ūb̄ compositis et tn̄ ē de integra
te dcōnis et dꝫ scribi licet taceat̄ apud q̄sdam
cā euphonie sicut in hac dcōne circūeo. m. nō
ꝓfert̄ et tn̄ est ps dcōnis huius et ibi scribitur
¶ Cū ergo contingit qꝫ i cōsonans in p̄dictis ū
bis taceat̄ et liquescat a ptāte cōsonātis tunc p̄

ma nō cogit̄ ꝓduci pōne et inde ē qꝫ p̄t corripi
si naturalit̄ corr̄ ē Si ūo i cōsonans nō taceat̄.
nec liquescat tūc p̄ma ꝓducit̄ si desinat in conso
nantem Et hinc ē qꝫ subijcio qn̄qꝫ ꝓd̄ p̄maz qn̄qꝫ
corr̄ et in consil̄ibus idez ē iudiciū ¶ Si querat a
liq̄s utrꝫ asserā i consonantē semp debere taceri
in p̄dictis uerb̄ in qualiz ꝓlacōne. sic distinguo.
cū metrꝫ cogit taceat̄. al's apte ꝓferat̄. non eniz
uideo esse magnā cachophoniaz si dicat̄ abicio
deicō licet quidaz uelint h̄ semp et ubiqꝫ uitare
ita dic hug. magr autē bn̄. dicit ob in conpōne
breuiat̄ ut obeo. nisi posicō supueniat ut obieci
tn̄ in pn̄ti et in omībz que tenent cognacionem
pn̄tis obicio p̄mam cor̄ et ꝓd. corripit subtrācta i
consonante. vn̄ stacius Pectora que inuisis obiat
fumācia muris. ꝓd retenta i consonāte vn̄ Orac
Cuz m̄ liuor edax ignauos obicis armos In fre
quencōri tn̄ usu ē qꝫ ꝓducat̄ ita contingit in h̄
ūbo abijcō. cor̄ eniz. vn̄ stacius frontibus inten
tas abiat mōstratqꝫ timorē. et ꝓducit̄. vn̄ idez
stacius Abicit attonite rcōꝝ culmine summo. Id
accidit in h̄ ūbo subicō nā a stacō cor̄ dn̄te fac
ta uidere p̄or subicit gauisus ulixes. ꝓd autē a
ūgilio quātū uere nouo uiridis se subicit almis
Sꝫ in reicō alit̄ ē qꝛ tā in pn̄ti qꝫ in p̄tito p̄mā
corripe et ꝓducere inuenit̄. qꝛ ꝟ quosdā ibi est
simplex consonās et sic p̄mā cor̄. vn̄ ūgil' titire
pascentes a flumīe reice capllas. qn̄tus eniz pes
est ꝓceleumaticus constans ex q̄tuor breuibus.
ꝟ autē quosdā est duplex consonans. et sic ꝓd
pōne. vn̄ uirgil' Reice ne maculis obfuscent uel
lera pull' Alie ūo ꝓpōnes conposite cū h̄ uerbo
iacio penit9 ꝓducūt̄ ut inijcio adijcō eijcō ꝓij
cō deycō in quibus omībz i duplex cōsonans ē
¶ Iacito tas pn̄l' cor̄ ī iacto uide ¶ An i uocalez
¶ Iacob interp̄tat̄ subplantator qꝛ in ortu nas
centis frat̄s plantā apphendit vl' qꝛ postea frēm
arte decepit ¶ Itē iacob angelū et eciā esau uicit
nō māibz ſz orōibz vn̄ illud rꝟ xlix Redemptor
tuus fortis iacob. dicit glo. fortis iacob qui de
di fortitudinez iacob luctandi cū angelo orōne
ut aiūt .n̄ manibz. volebat. n. angelus q̄ eū cus
todiebat in pegnacōne ad deuz. recedere. euicit
autē orōe ut eū bn̄diceret. et audiuit. si cū deo
fortis in orōne es. q̄tomag̊ cont̄ homīes qꝛ et
orōne cont̄ esau quez metuis p̄ualeb ¶ Hic no
ta qꝫ grḡ tractans illud gen̄ xxxij Cū iacob ad
ꝑpa rediret uir luctabat̄ cū eo ad mane qui cū
uideret qꝫ supare eū nō posset tetigit neruū fe
moris eius et statiz emarcuit Ita dic in secunda
omel' secūde ptis ezechiel' Is qui certat in lucta
mine aliqn̄ supiorē se. aln̄ nō eū cū q̄ cōtendit
inferiorez īuenit designat ergo angelus et iacob
q̄ cuz eo contendit vniuscuiusqꝫ pfecti uiri et in
contēplacōne positi animā. qꝛ videlicet anima
contēplari deū nitit̄ uelud in quodā certamine
posita mō exupat. qꝛ intelligendo et senciendo de
incūscripto lumine aliq̄d degustat mō ūo succū
bit qꝛ et degustando iterꝫ deficit q̄i ergo vincitur
angelus qū intellectu intimo apphendit̄ deus
Sꝫ notanā qꝫ idez victus angelus neruū femo
ris iacob tetigit eūqꝫ marcescere statiz fecit atqꝫ
ab eo tpe iacob claudicauit vno pede. qꝛ scꝫ ōi
potens deus cū iam p desidiū et intellectū cog
noscit̄ omēz in nob uolūtatē carnis arefacit et
qui p̄us q̄i duobz pedibz īnitentes et deuz uide

bamur querere et seculũ tenere. post agnicõne;
suauitatis intime vnus in nobis pes sanus re
manet atq; ali9 claudicat q2 necesse ē ut debili
tato amore seculi. solus in nob cõualescat amor
dei. Si ergo tenemus angelũ vno claudicamus
pede q2 dũ crescit in nob fortitudo amoris dei
infirmatur ꝓcul dubio fortitudo carnis

Iacobipeta pete. cõis gñis pl'r cor̃. q̇ petit ec
desiã sancti iacobi et cõponit̃ a iacob3 et peto

Iacob3 zebedei a patre cognominatus ē que3
cũ iohãne relinquens uerũ patrem secuti sunt
hij sunt filij tonitrui qui eciã boanerges ex fir
mitate et magnitudine fidei sunt nominati. hic
est filius zebedei frater iohis q̇ post ascensione3
dñj ab herode occisus ē et interp̃tat̃ supplantator
q2 curã carnis supplantauit dño uocãte et ipãm
carnẽ herode cruciante contẽpsit Vnde iacobita
nus a ũ et het h iacobensis et h se hic dcũs est
iacobus maior sicut alter minor. primo rõne uo
cacõnis qm̃ ṗmus uocatus ē a xp̃o. secũdo rõne
familiaritatis qm̃ maiore3 familiaritate3 uidet̃
xp̃us hũisse cũ isto q̃ cũ alio q2 vi3 ip̃m ad se
creta sua admittebat. sicut fuit ad puelle resusci
tacõnẽ. et ad gloriosam trãsfiguracõm Tercio rõne
passionis q2 ṗmus int' ceťos apl'os passus est si
cut ergo dr maior alťo ex eo q ṗmus uocatus
est ad apl'atus grãm ita p̃t dici maior ex eo q
ṗmus uocatus est ad ecimitatis gloria3 Iacob3
alphei ob distinccõne3 prioris iacobi cognomi
natus est qui dr filius zebedei sicut iste filius al
phei cognomen ergo ambo a patre sumpserũt
Iste est iacobus minor qui ĩ euangelio frat' dñi
dr ambo p̃dicti iacobi apl'i fuerũt et consobni
xp̃i hic iacob3 ut tactũ ē dcũs ē minor ad dria3
iacobi zebedei. Licet enim iacobus zebedei natus sit
ṗor. fuit tñ uocacione posterior. vnde et hec con
suetudo in pl'is q3 regionib3 obſuat̃ ut ille qui
ṗor ingredit̃ maior uocet̃ et ille qui posterior
minor licet sit ṗor aut etate maior aut sanctita
te dignior dcũs eciã ē frater dñj ex eo q simili
mus sibi fuisse phibet̃. ado. q pl'iq3 in eoꝝ sp̃e
fallerent̃ Appellatus eciã ē iacobus iustus ꝓp'
meritũ excellentissime sanctitatis Vñ egesippus
apl'oꝝ vicinus hic inq̇t ex utero mat's sue sanc
tus fuit vinũ et sicerã non bibit. carnes nunq3
manducauit. ferrũ in caput eius non ascendit.
oleo nõ ē vnctus. balneis ñ est usus syndone. i.
ueste linea semp indutus Tociens in orõne genu
a flexerat ut callos in genib3 sicut in calcaneis
uidet̃ habere Hic solus int' apl'os ꝓpter nimiã
sanctitatẽ suã pmittebat̃ in sancta sanctoꝝ int̃
re. ꝓpter eius eciã sanctitatẽ p̃ ceťis apl'is ihoso
limis ē ep̃us ordinatus. dr eciã q ṗmus inter a
pl'os missam celebrauit vide eciã in iohannes

Iattancia cie fe ge. i. arrogancia. supbia. va
nitas. et scribit̃ p t h accipit sonũ de c. fit eni3

Iactarius rij vid in iactura Ia iactãti addita a

Iacto. A iacio iacis. ieci. iactum. iactu. u in o.
fit iacto as ũbu3 fre. a quo dr iactito as aliud
fre Ite3 iactare ul' iactitare ponit̃ ꝓ gl'iari lau
dare gl'iando uanitate arrogare uel inaniter ꝓ
ferre Inde iactans siũ arrogans dr qui se uani
tat et alioꝝ institutis nõ acquiescit h ꝓꝑa3 quan
da3 uiã iusticie et sanctitatis inquirit Et conpat̃
cior simus vnde iactanter eius me adũbiu3 Xv
Qui iacit hic iactat qui laudat sic quoq3 iactat

Iactuarius in iactura uide

Iactura a iacio cis dr h iactura re. i. iactus
Iactura eciã dr dampnũ. et ꝓprie quod naute
paciunt̃ cũ ĩminente et ingrauescente tempesta
te res suas in mare iaciũt sc3 panẽ vinũ pãnos
et gñalit' quitq̇t hñt ne ip̃a nauis nimio ponde
re reꝝ submergat̃ vnde h iactarius qui freq̃nt'
res suas iactat
dampnũ patitur. et ꝓp̃e qui ita res suas iactat
Et iactuarius a ũ dãpnosus paciens ul' inferens
dãpnũ Inter dãpnũ autẽ et iacturã est diriã q2
iacturam scientes et ultro patimur. dãpnũ inso
lito et nobis nescientibus fit ſm papiam

Iaculator. toris. In iaculum uide

Iaculũ li. a iacio cis dr h iaculũ li. i. missile.
eo q iacitur ul' mittit̃ impetuose Vnd iaculor
aris iaculũ ĩmittere et torquere Vñ h iaculator
oris et h iaculatorius ria riũ. aliquid ioculato
rie ul' qd est aptũ ad torquendũ ul' qd ptinet ad
iaculandũ Iaculor conponit̃ cũ iaculor aris
cũ omib3 suis conpositis ē deponens Itẽ iaculũ
dr quodda3 rethe piscatoriũ. sil'r a iaciendo vñ
iaculator qui iaculũ iacit ul' facit. et cor̃ cu

Iaculus li mas ge. quidã ſpens uolatilis a ia
ciendo dictus q2 de arborib3 se iacit sup anima
lia et ea pimit. vñ lucanus in ix. Et natrix vio
lator aque. iaculiq3 uolucres

Iair. interp̃tat̃ uigilans seu. illuminans et ac ul.

Iairus ri. ꝓꝑium nomen cuiusda3 uiri cuius fili
ã dñs suscitauit ut habet̃ math. v. et interp̃tat̃
illũinans ul' illuminacio seu uigilie aut uigilan
cius et ꝓducit penl't. vnde dr in aurora Mensa
leui splendet. curatur nata iapri

Iam. aduĩbiũ est t̃pis Iambeus in iãbus est

Iambus bi. quidam pes constans ex breui et
longa. et dr a iambos qd ē ascende ul' ascensio
q2 cito t̃nsimus et ascendimus a breui ad longã
uel dr a iambuzin quod ē detrahere ul' rep̃hen
dere ul' uenenũ q2 inuentus fuit ad describendũ
venenu3 ire. et rep̃hensiones et detractiones. vnde
Orac. Archilocũ ꝓꝑo rabies armauit iambo.
vñ iambeus ea cũ. et iambicus ca cũ. et ē bissilla
bũ iãbus licet in p̃odo usu sit trisillabũ p dieresis

Iamin. i. dextra et conponit̃ cũ ben et dr ben
iamin.

Iamnes. acuit̃ in fi. et interp̃tat̃ ma Iamin.
rinus su3 ubi est signũ eius Cessit eni3 et defecit
signũ eius corã signis moysi vñ et dixerũt ma
gi. hic digitus dei est.

Ianiculũ culi templũ Iani .: dr a Ianus Iani
culu3 eciam dr oppidu3 ytalie. et hic ianiculus.
mons apud romã q2 ibi olim colebatur Ianus.

Ianitor a ianua dicit̃ hic ianitor toris qui et
ianuator dicitur. scilicet quj obſuat Ianuam.

Ianitrix tricis. q̄ obſuat ianua3. et ianitrices
dñr uxores duoꝝ fratrũ. quasi eande3 ianuã te
nentes. ul' p eande3 ianuam iter hñtes. et dicitur
a ianua ul' a ianitor ꝓ formacõne3. mutato or.
in rix ut ianitor trix et cor̃. in gt̃o añ ꝑd pnl'.

Iantaculũ. a ianto tas dr h iantaculũ li cibus
quo soluit̃ ieiuniũ añ p̃ndiũ. vñ iantaculo las
et in deponenti gñe iantaculor aris idez q iãto
tas Et scias q quida3 corrupte solent ꝓferre h
uocabula p e in ṗma sill'a sc3 iento tas et ienta
culu3 li. Iantaculo las. et ientaculor in deponenti gñe

Ianto. a iano. deo
ṗncipioꝝ dr ianto tas taui. et in deponenti gñe
iantor aris. i. cõmedẽ ante p̃ndiu3 ſ hug. Pap.
eciã dicit iantare desinare dr uulgo Janto et gua

do ante prandiū. vñ quidā. Jantamus mane cena
Ianua. a ianus dr̄ hec ia ¶ mus uespere facto.
nua ē ꝓprie p̄mus ingressus q2 ianus ē deus p̄nci
pioꝝ cui antiqui omnez introitū et exituz sacri
ficauerūt. vel ianua hostiū pforatū. quale uide
mus in cellarijs ꝑ q̊d uideri p̄t intus et extra
sicut ianus uidet añ et retro fores sunt q̄ extra
uoluūť et apiunť. value que intus apiuntur et
replicanť Et sunt duplices et replicabiles q2 in se
uelent vel q̄i uolue q2 cū apiūť cū difficultate
uoluūť ul' q2 in se reuoluūť. porta ꝓprie est ciui
tatis Cū eniz antiqui ciuitatē aliq̄ꝑ uolebant edi
ficare. in circuitu ducebant aratꝝ et locū muro
rū sulco designabant Cuz ergo ueniebant ad lo
cū ubi porta debebat ēe. suspendebant aratꝝ ne
tangeret terrā. et portabant. ab illa portacione
aratri. locus ille dictus ē porta. et ꝭ h̊ ꝓprie ciui
tatis ¶ Potest eciā in alijs dici porta. ab exꝑtaci
one et inꝑtacōne reꝝ. ꝑ eaz facta ¶ Posticū uel
posticū ul' postis ul' postica latēs ingressus in ꝑte
posteriori ul' qui respicit occidentē. Antica hostiū
ab anteriori. uel q̊d respicit orientē ¶ hostiuz dr̄
gnaliter ubicūq3 sit. siue sint ualue siue fores si
ue aliq̊d aliud Silr̄ et aditus dr̄ gn̄alit' hostiuz.
differūt tñ. q2 aditus ē quo admittimur. hostiū
quo excludimur. vsus tñ hanc ꝓprietatem corrū
pit ¶ Itē a ianua porta. dicta est quedaz ciuitas
potens nobil' pulchra et diues. iuxta mare sita.
Et est q̄i introitus et porta lombardie. tuscie ꝓ
uincie. huius ciuitatis oriundus fuit conpilator
p̄ntis libelli qui dr̄ ꝓsodia ul' catholicon. Conpi
lator siquidez istius opis dcūs ē frater iohānes
ianuensis de balbis de ordine fratꝝ predicatoꝝ
modicus Qui eciā conpilauit aliū libellū in the
ologia. qui dr̄ dyalogus de q̄ōnibz anime ad spi
ritū. Qui eciā conposuit quoddaz opus pascale
ubi scz de facili repiť pascha. Sz h̊ opus pascale
conposuit anteq̄ꝑ ordinez intraret Et a ianua dr̄
h et h ianuenꝭ et h̊ se. patriū. et ianuinus a ū
Ianuarius. a ianua dr̄ hic ianu ¶ possessiuū.
arius rij. q2 ianua est et introitus annj vel dr̄ a
iano q2 ianuarius ē p̄ncipiū āni. sicut ianus est
p̄ncipiuz om̄iuz opm et inde ianuarius ria riū.
h alio nomīe ionomus dr̄ q2 ōiuz mensiū sit p̄r
Ianuator. uide in ianitor ¶ Ianuenꝭ. in ianua
Ianus q2 iam designat tēpus p̄ns ¶ exponiť
et q2 statiz est cū quadā uelocitate sequiť Inde
ideo deriuať h ianus ni ꝓpter uelocitatē uidendi
añ et retro. cū sit bifrons et est ianus p̄ncipioꝝ
om̄iuz deus Et dr̄ bifrons. i. hn̄s duas frontes.
scz añ et retro Et ꝭ h̊ ianus dr̄ mūdus ul' celū
q̊d hz duas facies. i. duas portas. scz orientē. et
occidentē. ul' cancrū et capcornū. ꝭ cū ianus dr̄
quadrifrons. h̊ referť ad q̄tuor mūdi ꝑtes uel
Iaphet interp̄tať latitudo ¶ elementa ul' tꝑa
Ex eo eniz ꝓplus genciū natus est Et q2 lata est
ex gentibus multitudo credencium. ab illa latitu
dine Iaphet dictus est. vide in gentilis.
Iaspis idis. fe ge. quedā gem ¶
ma p̄ciosa est et uiridis. ias eniz uiride. pynapsiz
gema dr̄ et ex eis conponiť iaspis et cor' pl't gñ
Ibex ibicis. fe ge. genus est quadrupedis
dr̄ scz caprea. que alio nomine dr̄ dorcas et
dr̄ ibices q̄i auices. q2 instar auiū ardua et ex
celsa teneant. et in sublimitate inhabitent ita ut

de sublimitate vix hūanis obtutibus cerni p̄nt
hee. si q̄ñ aduṡitatē animaliū ul' hominū p̄sen
serint de culminibus saxoꝝ altissimis sese p̄cipi
tantes. suisq3 cornibus illesas suscipiūt. ꝭm pap
Et declinať hec ibex huius ibicis etcetera pl'r hee
ibices haꝝ ibicū etc̄. et cor' bi Job. xxxix. nūq̇t
nosti tempus ꝑtus ibicū in petris. Xw. Cornua
fert ibex Job testis et ibicis inde De hoc supra
dixi in secunda ꝑte ubi dixi de accentu nōīuz
Ibi aduibiū loci. conponitur ¶ desinenciū in r
cū in et dr̄ inibi. i. in codez loco et cum idem
et dicitur ibidem. i. in eodem loco. et acuit pnl'.
duo eniz. i. conglutinanť in vnā longaz Itē con
poniť cū alius et dr̄ alibi . i. in alio loco et cū
inter et dr̄ interibi . i. interim intia in illo loco
Ibidem. In idem vide. ¶ et corripit primam.
Ibis fe ge. gtō ibis uel ibidis. est ciconia scz a
uis inmūda que nūq̄ꝑ ꝓicit se ad uolanduz nisi
p̊us potet aquam. q2 rostro posteriora purgat. et
q2 auis est immūda ideo ouid̊ uocauit ibidem ad
u̇sariū suū. et corriualez. q̇ cū uxore sua mecha
bať. Et libꝝ quē in eū scripsit sic intitulauit O
uidius in ibin. i. contra ibin vñ sic dicit. Ibidis
interea tu quoq3 nomen habe.
Ibix ibicis fe ge. auis aquatica est. serpentibz
inimica ut dicit glo. sup illud. ysa. xxxiiij. possi
debūt eā onocroculus et ericius et ibex. It' ysid̊
xij eth Ibices aues meridiana plaga uocat que
nili fluenta inhitant Xw Ibex ibicis auis est. nili
q3 fluentis Et sic ꝓducit pnl' gñ. ꝭ Ibex ibicis ut
dixi ꝑ ex. corripit pnl' gñ.
Ibo ibis. futuruz de eo is. producit p̊mam.
Icarus cari fuit filius dedali vnde icarius
ria riū. et hinc mare dictū est icariuz. in
quo submersus est. et hec icaria rie. Insula iuxta
quā submisus fuit. Icio icis. vide in ico icis.
Iciofagus. ab icius et fagin q̊d est cōmede cō
poniť iciofagus ga gū . i. pisces comedens. vñ
iciofagi. quidā ꝑpl'i q2 uenando in mari ualeant
Icius icij q̊dā piscis est ¶ et piscibz tm̄ alanť
Ico icis icisti icere ictū. i. ꝑcutere vñ ictus ta.
tū. i. ꝑcussus vñ homerus. Icta petit celū. terris
citharea relictis. Numeri. xxx v. Ictus obcubuit.
Et h ictio. i. ꝑcussio Et h ictus tus. tui. Et icto.
as. fre. quod freq̄ncius inueniť. Ictuo as. in cod̊
sensu scz freq̄nter ꝑcutere Et hinc ꝭ quosdaz cō
poniť abicio. deicio subicio et huiusmodi cū ꝓ
ferūť ꝑ vnū j. q̊d esse non p̄t q2 p̄teritū et sup
istoꝝ nō p̄nt conpōnem recipere ab ico. deberet
eniz esse abici deici subici. et nō abicio subicio de
icio p̄titū. Licet ꝭ quosdā Ico cor' pnl' in p̄nti et
in p̄tito eaz ꝓducat. tñ ꝭ alios in p̄nti eā ꝓduc
Sz p̄dicta conposita semꝑ cor' eā in p̄nti Vnde
Lucrecius. Ex incorporeis ꝓpellit et icit Ita dicit
hug. Alij uo dicūt. cuz quibz ego. q2 ico icis ia
tā pnl' longa q̄ꝑ breui. facit sup̄ ictuz ꝭ non est
in usu nisi ꝑticipiuz p̄titi tꝑis ictus Et scias q2
inuenitur ico icis. et icio icis. Vnde p̊stianus in
ix. libro. Inuenitur simplex icio icis
Iconia iconie. In icon est.
Icon conis exponiť in q̄rta ꝑte in c de tropis
Iconomus ul' economus penl' cor' est tam pe
cunie q̄ꝑ frugū et om̄iuz que possidenť dispensa
tor vñ yconomicus xenofontis. liber pulcher ē
qui nō gubnacōnez uille ꝭ dispensacōnez uniuse
domus tulio interp̄tāte signat vid̊ eciā in econo

Ictuo.ictuas. In ictuo icis est. ¶ Imus.
Ictus icta ictuz. In ico icis est.
Idaliuz idalij quedã silua in.cipro Insula
in qua colitur venus. Vñ ipa venus et
quedã terra adiacens dcã ẽ idalia ul' idalis yda
lis uel idalidis Et hinc idalius lia lium.
Idcirco .i.ideo ꝓpterea et uidet' esse simplex.
Idea idee.pnl' acuta exemplar uel forma Et
dr ab idos quod est forma Et inde h et h ideal'.
et hoc ideale..i. formalis ymaginarius.
Idem conponit' ex is et demuz q̃i isdemuz h
est iteꝝ is.eius feminuz est eadez.neutꝝ idem. I.
cor qui in masculino ꝓd xo Neutꝝ curtat idem
ꝓducit masclus idez.Et geminat' conpõ in neu
tro.dicimus enim idemtidez.i.idez et idez Cuius
obliqui casus deficiunt Et nrs tam masculini q̃
neutri ex duobz est corruptis necnon acts tam
mas q̃ fe.mutat' eniz m in n añ d cã euphonie
ut eundez eandez qd in alijs q̃q compositis fieri
solet ꝓpter eandez consonantẽ ut quendã q̃ndaz
quouδaz quauδã Que tñ pñt et p adieccõnem
hre extremã sill'az Ceteri uo casus supdictoꝝ ꝓ
nominuz.hoc est eadez eiusdez eidez eodez eedem
eisdez easdez eosdez.ex integro et corrupto inue
niunt'. Itaq regula exigit p duas ij uel p e et i.
tã ntm pl'em masculinuz q̃ dños et ablros õiuz
gñuz plures scribi j.ijdez ul'.eidez et eisdez ul' ijs
dez ¶ Solent eciã auctores p sinerisim.vnam j.
ponere ꝓ duabz.ut patani ꝓ patanij Iuuenal'
in iij Antonj gladios potuit contẽpnere si sic.
ꝓ antonij sicut dicit psti in xij libro ubi agit
de figura ꝓnomis vide eciaz in is ea id et in.
iij.pte.ubi agitur de sin secunde declinacionis
Identidem. In idem exponitur.
Idest.supra exponitur in hoc est.
Idida dide pnl' cor.nomen est salomonis Et
interptat' dilectus dñj ꝓpter deũ vel amabilis
dño.ꝓpter dñm vide eciam in ecclesiastes.
Idin. Interpretatur uidere.
Idioma atis.ge neu.dr ab idos qd est ꝓpꝛium
et hemũ q est smo.ul' modulacio Inde idioma
ꝓpꝛietas loquẽdi in qualiz lingua.quot eniz sunt
lĩgue tot sunt et idiomata vnusquisq eni idiõa
te suo loquit' et ꝓd pnl' ĩ ntõ s in gtõ eã cor
Idiopate.ab idios et patos q ẽ passio cõpõi
t' idiopate pates gca declina.et h idiopaticia cie
ꝓpꝛia passio q̃ aliũde ñ infert'.s intiisecus nascit'
Idios grece.latine dicitur ꝓpꝛium.
Idiota ab idus et iota q ẽ quedã l'ra compo
nit' idiota te cõis ge.i.ill'ratus q̃i diuisus a l'ris
.i.indoctus et insipiens.vel conponit' ab idus
et ote quod ẽ auris Inde idiota q̃i diuisus ab
aure q quod audit.nõ intelligit ul' idiota dr
ab idos quod ẽ ꝓpꝛiũ et ethis qd est mos Qui ꝓpꝛi
um morem sue terre ignorat.Et producit pnl'.
Idithũ. Interptat' tñsiliens eos.ul' saliens q
q̃sdã humo inhẽntes et ea q̃ in imo sunt cogitã
tes et in rebus tñseũtibz spem ponentes tñsiliunt
canendo iste qui uocat' tñsiliens.et acuit' in fine
Idolatria.idolũ cõponit' cũ latria et dr h et
h idolatra re.i.cultor idoloꝝ .s.qui culturaz quã
dz inpendere suo creatori.inpendit idolo Vnde
hec idolatria trie.i.cultura ydoloꝝ scz quã idola
tra idolo inpendit Et cor idolat' pnl' naturaliter
Idoliuz dolij.dr locus ubi idolatre uenerantur
et colũt idoluz s pap. vñ j ad cor viij. In idolio

Idolothicũ.ci.componitur ab ¶ recũbentem.
idoluz et theos q̃i ydolo deificatũ.i.sacrificatũ.i.
illud quod ydolo consecrat' et offertur.Et s cõpõ
nẽ pnl' debet cor quã q̃dã consueuerunt producẽ
s hug Sz pt dici q est simplex et diuat' ab ido
lũ et sic pnl' ꝓducit sic huiusmodi nõia a nõibz
diuata vñ quidã.Est locus idolũ qd ibi dat' ido
lothicũ.j.cor viij c.idolithicuz manducat.
Idolũ ab idos qd est forma dr h idolũ li.i.si
nulacꝝ.q̃d hũana effigie factũ et consecratũ ẽ
Idoneus ab.idos qd est forma dr idoneus a ũ
.i.irrephensibil'.aptus.utilis.conueniens.q̃si cõ
formis cuilibz.qd autẽ dr idoneus q̃i in se du
plex hñs donũ.ethimologia est et compatur p
supplecõnez.idoneus.magis idoneus issimus vñ
h idoneitas tatis cõueniencia.aptitudo.utilitas.
Idor.ab idro grece.latine dicitur aqua.
Idos gce.latine dr forma vñ idea esse format
Idra dre ul' idrus dri. In excedra exponitur
Idria drie quoddã uas aquatile et dr ab idor
uel idro quod est aqua.
Idrius drij.aquarius et dicitur ab idro aqua
Idro.in idor exponitur ¶ Idrofaba.be.poro
componitur cũ fabos.quod greci tumorem uel
meatũ dñt Et dr h idrofaba be.i.aque meatus
hunc morbũ latini ab aque meatu.limphaticũ
uocant.Et fit ex canis rabidi.morsu.ul' ex eius
spuma.quam si homo ul' bestia tetigerit.aut de
mencia repletur.aut in rabiem uertitur.
Idromalũ li pnl' ꝓd.quod fit ex aqua et ma
lis macianis Et componitur ab ydro.et maluz.
Idromancia idro cõponit' cũ mante uel man
cia qd est diuacio.Et dr h idromancia cie.diua
cio que fit in aqua.Est enim ꝓpꝛie idromancia.in
aque inspeccione vmbras demonuz euocare et
ymagines ul' ludificacões eoꝝ uidere et ab eis
ibi aliqua audire vbi adhibito sanguine eciã in
fans phibet' suscitari.quod genus diuacõnis a
parsis fertur illatũ. Vñ idromancius cia ciũ uel
idromanticus ca cum.qui talem artem exercet
Idromanticus ca cũ.pnl' cor. In idromancia
Idromellũ li est aqua mellita qd ¶ exponit'
constat ex aqua cocta et melle Et cõponitur ab
idor aqua et mel Idez et medo dicitur.h mulsuz
quod fit ex aqua cruda et melle.
Idropicus In idropis exponitur.
Idropis. Idro componit' cũ peste quod grece
hũor dr Et dr h idropis idropisis ul' idrops p
dropis.i.aquosus hũor Est enim hũor succuta
neus cũ inflacõne et anhelitu fetido et inde idro
picus ca cũ.pnl' cor.qui talez infirmitatẽ patit'
et h idropis idez qd idropis et cor pnl' idropis
Idumea ee quedam regio Vnde idumeus.ea.
eũ pnl' acuta.Et interpretatur idumea rufa uel
rubea.seu terrena aut sanguinea.
Idus iduũ idubus.fe ge.pl'is nũj.i.diuisio.
quarte decli. Vnde quidã dies mensis dictus est
idus q̃i diuisio.q tũc diuidebantur a nũdinis
que durabant a nonis usq ad idus.uel q tunc
diuiditur mensis.Non q in idibus sit medietas
cuiuslibz mensis s q in idibus ẽ diuisio mensis
q̃ntũ ad appellacõnez dieꝝ Ab idibus eniz.men
sis non computat'.nisi p k'las sequentis mensis
vel dr ille dies idus.q̃si edus ab edendo q h di
es apud ueteres epulaꝝ esset Et ab idus diuat'
Ieccrũt id ieccre ¶ iduo as aui are.i.diuidere

preteritum est de iacio cis Et producit penultimam
Iechonias interpretatur preparacio domini et ac
Iecor oris. i. epar siue ficatum et ¶ penul
dicitur iecor qsi iapir. qz ignis ibi iaceat et ibi
habeat sedem qui in cerebrum subuolat inde ad ocu
los et cetera membra diffunditur et calore suo suc
cum ex cibo tractum uertit in sanguinem Et nota
quod antiqui dicebant hoc ieciner uel iecinus iecinoris
pro quo dicimus hoc iecur ris. Et consistit in iecore
concupiscencia. sicut enim corde sapimus ita ieco
re amamus. et cor penul in gto et eciam in nto
Vnde Splen ridere facit cogit amare iecor Vide
Ieiunium nij dicitur quoddam ¶ in Cor cordis
intestinum tenue semper et uacuum Vnde dicitur
hoc ieiunium quia sui media viscera uacua et exi
nanita existunt Et est ieiunium parsimonia uictus
et abstinencia ciborum a ieiunium deriuatur ieiuno
as. aui. are. atum. i. a cibis abstinere Et est neutrum
cum omnibus suis compositis Et ut dicit ieroni
mus super marcum medicina cuiuslibet wlneris ad
hibenda est ei. non sanat oculum quod calcaneum ie
iunio passiones corporis oracione sanantur pestes
mentis. Et ambrosius dicit in exameron. Ieiuni homi
nis sputum si serpens gustauerit moritur. Vides
quanta sit vis ieiunij. ut ex sputo suo homo ter
renum serpentem interficiat et merito spirituale
Quando autem ieiunia quatuor temporum anni agan
tur hijs versibus habetur wlt crux lucia cinis
carismata dia Quod des uota pia quarta sequens
feria Hic nota quod quadragesimale ieiunium arcius
obseruatur quam alia ieiunia quia in eo xpm secundum mo
dum nostrum imitamur Et ideo. quamuis esus casei et
ouorum sit in quadragesima generaliter interdictus tamen
in alijs ieiunijs aput diuersos est diuersus abstinen
cie modus et consuetudo quem quisque seruare debet
secundum morem eorum inter quos conuersatur. Vnde dicit
ieronimus de ieiunijs loquens. vnusquisque pro uino
abundet in suo sensu Vnde in huiusmodi ie
iunijs. oua et lacticinia possunt comedi secundum mo
rem et consuetudinem generalem patrie Item vigi
lie omnium apostolorum ieiunari debent. exceptis tribus
scilicet philippi et iacobi et iohannis euangeliste
quoniam illorum festiuitas est infra solemnitatem
paschalem. Istius autem infra natale domini celebra
tur sicut dicitur in quadam decretali. vnde patet quod
in uigilia beati mathie debet ieiunari Item scias
quod ieiunium exaltacionis ex instinctu spiritus sancti
procedit qui est spiritus libertatis et ideo hoc ieiuni
um sub precepto cadere non debet Ieiunia uero
que precepto ecclesie instituuntur sunt magis ieiuni
a afflictionis. que non conueniunt in diebus leticie
propter quod non est ieiunium ab ecclesia institutum
in toto pascali tempore siue in quinquagesima nec
eciam in diebus dominicis. quibus si quis ieiunaret
contra consuetudinem populi xpiani faceret que ut
augustinus dicit est pro lege habenda. Vel eciam ex ali
quo errore sicut manichei ieiunant. qui necessari
um tale ieiunium arbitrantes. non esset a peccato immunis
quamuis ipsum ieiunium secundum se consideratum omni tem
pore sit laudabile. secundum quod ieronimus dicit ad lucinum
utinam omni tempore ieiunare possimus. uide in quadragesima
Iens euntis De eo Is Ibam. Et formatur ab
ibam. bam mutatur in ens Et habet in obliquis
en producta ie. vide in eo. is
Iepte interpretatur apiens uel aptus
Ieroboam interpretatur supius diiudicans uel

causa populi et ut diuisio populi siue discernens populum
quia in regno eius diuisus fuit populus israhel. et per
Iesse interpretatur ¶ cisus a regno stirpis dauid
in sole sacrificium uel incensum. uel incendens siue in
Iesus hebraice ¶ cendium et fuit pater dauid
grece sother. latine salutaris. siue saluator interpre
tatur. quia cunctis gentibus salutifer uenit. et scribitur
hoc nomen tribus litteris cum titulo. ad designan
dum a misterium trinitatis sic iesus Errant autem
scriptores qui per ista figura ¶ que exutraque parte
eleuatur equaliter scribunt ibi h que est nota latine
aspiracionis. Non enim est ibi aspiratio. Et uide
istud nomen ihesus impositum est ab angelo.
et habet tres terminaciones scilicet in nto in sus in
acto in sum. in reliquis in v. scilicet in gto. dto.
vto. ablto. scilicet ihu. quod non inuenies in aliquo
nomine quarte decl Et forte habuit tres tamen termi
naciones. ad notandum quod in xpo tres sunt sub
stancie. scilicet diuinitas. anima. et caro. est enim uerus
deus et homo. vide in iuda
Ignarus. ra. rum. componitur ab in et narus
uel componitur ab in et naris Inde ignarus
inscius rudis et qui ignorat et qui ignoratur sic appel
latur et dicitur ignarus proprie qui oblitus est et perdidit
memoriam. qui sine naribus offecisse ueteres scis
se dicebant Et hic ignoro. as Et nota quod. g. quandoque
apponitur huic nomini narus per protesim et in omni
bus ab eo deriuatis Quidam tamen dicunt quod sit
ibi naturaliter. secundum hoc in composicione. n. non transit
in g. sed subtrahitur et prod penultimam vnde quidam
Pandit et ignaris questio certa frequens
Ignauus ex. in. et nauus. a. vm. penul producitur
componitur inefficax piger insipiens stultus Et compar
atur vnde ignaue uel ignauiter ignauius me adubium
et hoc ignauia. uie. i. pigricia tarditas stulticia. et est
corporis. quod autem dicitur ignauus qui igne ani
uacuus. ethimologia est. Et nota quod huic nomini na
uus quandoque apponitur. g. per prothesim ut gna
uus et in omnibus suis diriuatis quod tamen g. dicunt
esse quidam de integritate diccionis Et secundum hoc in
composicione n non mutatur in g. sed subtrahitur
Ignearius ab igne dicitur ignearius. ria. rium
i. ignem continens vnde dicitur hoc ignearium. i. focarium
Igneolus in igneus exponitur
Ignesco. cis inchoa ab igneo. es potest eciam
Igneus ab igne ¶ dici ignisco. cis ab ignio. is
dicitur igneus. nea. neum. i. ad ignem pertinens
vel de igne existens uel resplendens. uel ardens. et
igneolus. la. lum. penul cor Prudencius in libro hym
Ignicremus ¶ norum vigor igneolus non ruit
a. um. penul cor. i. igne crematus uel igne cremans
Ignibulum. li. i. thuribulum et dicitur ab igne
Igniculus. culi dimi paruus ignis et cor penul
Ignio is. iui. itum. dicitur Et est ignire inflam
mare calefacere Vnde ignitus. ta. tum. inflamma
tus vel ardens Et tunc est nomen ab igne Item
ab igne deriuatur igneo. es. i. inflammare calere
vnde ignesco. cis. inchoa Ignio componitur adig
nio. is. i. inflammare Ignio actiuum est cum omnibus
suis compositis et ab ignio ignisco. cis. inchoa
Ignis a gigno et in componitur hoc ignis qui non
gignens quia nichil ex eo gigni possit sed consumit
cuncta que rapit Et est proprie ignis ipsa flamma quod au
tem fouet ignem focus est Et facit ablatiuus sin
igne uel igni. et acc pluralis ignes uel ignis. et sunt
tres species ignis. scilicet lux flamma carbo Et

ſcias ꝙ ignis in ſua ſpera non lucet.qꝛ ſic tege
ret corpora celeſtia vide ec̄ in elementū et terra
Igniſco in ignio.is vide
Igniuomus.a.um.penl' cor̄.i.ignē vomens
ab ignis et uomo.is cōponitur
Ignobilis nobilis cōponitur cū in et dicitur
h̄.et h̄.ignobilis.et h̄ le.q̄i non nobilis q̄ fere
nō cognoſcitur.cuius et genus et nomen ignora
tur Et cōparatur vnde ignobiliter.lius.iſſime
adūbium Et h̄ ignobilitas.tatis
Ignominia.Nomē componit̄ cū in et dicitur h̄
ignominia.nie.i.infamia.q̄i contra nomen.ſ3 ig
nominia imponitur poteſtate alicuius Sed infa
mia fit multoꝝ cōſenciente ſermone.vnde igno
minioſus.ſa.ſum.infamis vituperator vnde ig
nominioſe adūbium.et h̄ ignominioſitas tatis
ꝑ hug̊.inuenitur eciā ignominium.vnde dicit
pap Ignomiīum dictum qd̄ deſignat habere no
men.is.q̇ in aliquo crimine dep̄hendit̄ur q̄i ſine
Ignoro ab ignarus dicitur ignoro ⁋ nomine
ras.aui.et ſcias ꝙ ignoramus ea quoꝝ noticiā
habuimus ſ3 obliti ſumus.vl' q̄ ſcire deberemus
ſ3 quodam uicio pigricie neſcimus Ea uero neſ
cimus q̄ nūquam ſciuimus.vnde ignoranter et
h̄ ignorancia cie ꝑ hug̊ Job xix.ſi ignoraui me
cum erit ignorancia mea.Vide in erro.ras.Hic
nota ꝙ ignorancia differt a neſciencia.qꝛ neſci
encia dicit ſimplicem ſcire negacōnē vn̄ cuicūqꝫ
de eſt aliq̄rum reꝝ ſciencia poteſt dici neſcire illa
ꝑ quem modum dyabolus in angelum neſcien
ciam ponit vi c eccleſiaſtice ierarchie.Ignorantia
uero importat ſcientie priuationem dum ſcil3 ali
cui de eſt ſciencia eoꝝ q̇ aptus natus eſt ſcire
Hoꝝ autem q̄dam aliquis ſcire tenetur.ſc3 illa ſi
ne quoꝝ ſciencia non poteſt debitum actum rec
te exercere vnde om̄es tenentur ſcire cōmuniter
ea que ſunt fidei et vniūſalia iuris p̄cepta.ſinguli
autē ea que ad eorum ſtatū ul' officium ſpectant
Vnuſquiſq3 enim tenetur ſcire ea que ad ſuū offi
ciū ſpectant.Quedam uero ſunt que et ſi aliquis
eſt natus ſcire.non tn̄ ea ſcire tenetur.ſic̄ et the
oremata geometrie.et cōtingencia p̄ticularia.niſi
in caſu.Manifeſtum eſt autem ꝙ quicumqꝫ negli
git habere ul' facere id quod tenetur habere uel
facere peccat peccato omiſſionis.⁋ Vnde.ꝓpter
negligenciam ignorancia eoꝝ que q̇s ſcire tenet̄
eſt pccm̄.nō autē imputatur hōi ad negligenciā
ſi neſciat ea q̄ ſcire nō poteſt.Vnde hoꝝ ignorā
cia inuincibilis dicit̄ qꝛ ſcilicet ſtudio ſupari nō
poteſt.Et ꝓpter hoc talis ignorancia cum non
ſit volūtaria eo ꝙ non eſt in poteſtate nr̄ā.eā
repellere nō eſt pccm̄.Ex quo patet.ꝙ nulla ig
norancia inuincibilis eſt pccm̄.Ignorancia vinci
bilis eſt pccm̄ ſi neſcit eoꝝ q̄ quis ſcire tenetur
nō aūt eoꝝ q̄ quis ſcire nō tenetur vide in ſcien
cia et in infernus.Et ſcias ꝙ aug̊ ad ualentinū
dicit.lic3 ḡuius ſit peccare ſcienter q̄ꝫ neſcient̄ nō
ido tn̄ fugiendū eſt ad ignorancie teneb̄s ut in
eis q̇ſq3 excuſacōnem req̇rat.Aliud enim eſt neſ
ſcire aliud ſcire noluiſſe qꝛ in eis q̄ ſcire noluerit
ip̄a ignorancia pccm̄ eſt.Hoc aūt veꝝ eſt ſi ſit
eoꝝ q̄ quis ſcire tenet̄ alias non.qꝛ habere et
uolūtatem non ſciendi geometriam pccm̄ non
eſt ei q̇ eā nō ꝓfitetur p officiū magiſtri.Et ſub
dit aug̊.In eis uero q̄ non potuerūt pena pecca
ti Ignorancia vero q̄ non eſt eorum que ſcire uo

lūt.ſ3 qui tm̄ ſimpliciter neſciūt ſcilicet nō renu
entes ul' ꝓponentes ſcire.nullum ſic excuſat ut
eterno igne non ardeat ſ3 fortaſſe ut minus ar
deat Nam ſicut dicit apl's p̄ma ad cor̄ xiiij Ig
norans ignorabitur .i.a deo reꝓbabitur.et in
tellige de ignorancia eoꝝ q̄ quis ſcire tenetur
ſiue eoꝝ q̄ p̄tinent ad fidē ūtutē et bonos mo
res.uide in cōſciencia
Ignoſco.cis.ignoui.tum.i.remittere indulge
re et eſt in p̄uatiuum.Nam illū ignoſcimus ꝙ
amplius noſcere nolumus Et poteſt cōponi.ex
in.et noſco.Et ſic mutatur n.in.g et facit p̄ticī
pium futuri ignoturus Inuenit̄ ec̄ ignoſciturus
Ilas fluuius aſie et.ila.ul' ilas armiger ul' a
maſius herculis qui fuit raptus a nimphis cum
exhauriret aquam de quodā fonte
Ile.iles.fe ge inṫpretatur ſilua et eſt dicta ſic
primordialis materia q̄ꝫ q̇dam uocauerunt ſil
uam.q̇dam poſſibilitatē quidā inter aliq̇d et
nichil.q̇dam inter aliq̄ꝫ et nullam ſubſtāciam
q̇dam receptaculū oim̄ formaꝝ.quidā corpus
incorporeum et aliis ad huc nōibus ph̄i eam
uocauerunt.Si queras vtrum ile ſit aliq̇d uel
nichil non h̄ cōcedimus.ſ3 eſt inter aliq̇d et ni
chil.de h̄ dicit calcidius ſuper platone.ſic nichil
videndo videmus tenebras.et nichil audiendo
audimus ſilencium.ſic nichil intelligendo intelli
gimus ile.Vnde aug̊.Cum aliq̇d informe cōcipi
o.prius nichil intelligo q̄ꝫ intelligam.Et ab ile
dictus eſt ileus q̇dam gigas ꝓpter cōfuſionem
et magnitudinē el'oꝝ.et ac̄ in fine ile iles
Ile.ab ilos qd̄ eſt obuoluere dicitur h̄ ile.ilis
tercie decli.et in ſin.et in pl'i.et dicitur ilia.ab
ilios qꝛ ibi nos obuoluimus.vnde ꝑ q̄ſdam cō
ponitur exilis q̄i extra ilia.lucanus in iiij.alli
cat et medium cōpreſſis ilibus artat.et ſcribit̄
Ilex.cis.fe ge.eſt q̄dam arbor glan ⁋ p vnū.l.
difera et dicitur ilex q̄i elex.ab eligendo ſiue eli
go.is qꝛ huius arboris fructum p̄mū.hoīes elige
rūt ſibi.et ſcribit̄ p vnū.l.et ꝓduc̄ tn̄ p̄m.i.vn
in aurora dicit̄.tres iuuenes vidit ſtans ſub ilice
Ilia.ilium.ilibus.uide in ile.ilis ⁋ mambre
Iliacus.penl' cor̄ vide in ilios.et in ilius
Iliades in ilius vid ⁋ Ilicet penl' cor̄ ire licet ex
pleto enim officio ſuo ſacerdos dicebat ilicet q̄i
ire licet.magis aūt corruptum eſt poſtmodū.et
dictum eſt illico.i.cōtinuo.adūbium tp̄is.vt di
cit alexāder neq̄ꝫ.Et ſic ſcribitur p vnū.l.ꝓduc
tn̄ p̄mā vn̄ in greciſmo dicitur.Concito cōfeſti
Iliceus.cea.ceū ⁋ mox protinus illico ſtatim
.i.de ilice exiſtens vl' ad ilicem p̄tinens.Et dicit̄
Ilico adūbium tp̄is ⁋ ab ilex.icis et cor̄ ce
et ꝑ pap̊.ilico.i.cōtinuo ſubito ſtaī iterato.uide
Ilion in ilius uide ⁋ in ilicet
Ilios ḡce latine obuoluere dicitur.vnde ilios
ul' ilion obuolucio et dolor inteſtinoꝝ.qꝛ inteſti
na ſepe p̄ dolore inuoluūtur.Et hic iliacus.a.ū
q̇ talem infirmitatē patit̄.hij et turminoſi dicū
Ilus.ilus fuit ⁋ tur ob inteſtinoꝝ tormenta
quidā rex troianus.vnde troia dicta eſt ilium
Et nota ꝙ troia eſt regio aſie.iliū vero ciuitas
troie.Quādoqꝫ tn̄ troia accipitur ꝓ illa ciuitate
Et tūc ilium accipitur ꝓ quadā eminentiſſima
turri illius ciuitatis.Et inuenit̄ h̄ ilion indecli.
et h̄ ilium.lii.et h̄ ilios.iliou.Et hic poteſt dici
h̄ ilius.ilij.vnde h̄.et h̄.ilienſis.et h̄ ſe.et iliacus

ca.cū.i.troianus.Et.h.iliades.de.troianus.vnde
subtracta de silba dr.ilias.adis.femina troiana
Illacrimor .ex in.et la ¶.pel' gti cor
crimor cōponit illacrimor aris.et est illacrimari
intus lacrimari.ul' cōdolere.Et est deponens licet.
antiquus.inueniat in neutro genere vn̄.boec.in
secundo de consolacione.Alius prole letatus.filij
filie ue delictis.mestus illacrimat
Illaudabilis In laudabilis uide.
Illaudatus In laudatus exponitur
Illecebra.ab illicō.cis.dicitur.h illecebra.bre
.i.carnal' delectacio q hominem illicit licet et
ab alia delectacōne inuenenit et inde illecebrosus
sa sum.i.delectabilis illecebris plenus Et cōpat
vnde h illecebrositas tatis Itē ab illeceb' illeceb
as .i.illecebs attrahere seducere illicere Et corri
pit ce naturaliter
Illecto as freqnter illicere ab illicio xi ctum
Illectus ab illicō.is xi ctū dr illectus a ū .i.il
laqatus seductus in licō pōitus Jaco.caplo pmo
abstractus et illectus
Illepidus a ū suauis insipidus ab in et lepidus
Illex ab illicō.cis.dicitur illex cis.qui.aliqd di
cit ad fraudem qd ec absolute p fraudolento di
cit et deceptorie.vnde plantus.Esca est meretx
Illibatus.ta.tū.i.intactus ab ¶ pectus illex
in et libatus ¶ Illiberal' ab in et liberal' cōponit
h et h illiberalis.et h illiberale .i.non liberalis
Illicio.cis illexi.ctū ab in et licō.cis et est illi
cere illaqueare in fraudem ducere.Et cor.li
Illicitus.ta.tum.i.non licitus ab in et licitus
Illido dis illisi illisum illidere.i.intus ul' ualde
ledere ab in et ledo dis vn̄ illesus a um.i.intus
uel ualde lesus Et producit li ubiqz.
Illiria fe ge regio est iuxta mare adriaticum.
vn̄ illiris ridis et illiricus ca cū pnl' cor vnde ad
Ro c xv.usqz ad illiricū Et illiris dr idem qd illi
ria et h illirica ce quedā herba q in illiria abun
Illiricus In illiria exponitur. ¶ dat.
Illisus sa sum In illido illidis uide.
Illitteratus ta tum In litteratus exponitur.
Illo aduerbiū loci et acuitur in fine mathei ij
Illotus ta tū. ¶ timuit illo ire.i.ad illū locū
pnl' pō.i.nō lotus inmūdus et cōponitur ab
Illumino as aui in lumino uide ¶ in et lotus
Illunis ab in et luna conponit h et h illunis
et h illune sine luna ul' obscurus et pducit pnl'
Illustris ab illustro as qd componitur ab in
et lustro as dr h et hec illustris et h tre.i.preda
rus.nobilis.qui ualde illustratur.
Illuuies ei fe ge dr squalor ul' imūdicia mor
bus ul' sordes Et dr ab illuo is qd est maculare
quia deturpat et maculat rem in qua est deutro
xxviij.super illuuie secundaꝝ.i.sup illuuiosis et
putredinis fecundis ut fiat endiadis.
Illus In ilius uide
Imaginor aris.ab ymagine dr Et ē ymagina
ri abñtem rem pcipere.uel ymaginem rei ab
sentis vnde h ymaginacio onis.i.uis anime qua
quis comphendit formas cū matia re abñte Sz
h aut est recordacōnis.aut imitacōnis.aut con
fictionis.Recordacōnis cū eandez rem ymagina
mur que pus fuit subiecta nrō sensui Imitacōis
cū rem similē non eandem.Confictionis.cū con
formamus in mente aliquid quod in reꝝ nāo
natura nō patet inueniri.ut chimeram ex capite

leonis.pectore hominis.uentre asini.cauda ser
pētis.pma imaginacō cōis ē nob cū beluis secū
da et tercia est ppa hominis.Itē ab ymaginor h
et h imaginabil' et h le.qd aptū ē ymaginacōe
pcipi et imaginatorius ria riū qd imaginacōne
pcipit uel pcipitur.uel qd ptinet ad imaginem
Imago.inis.fe ge.rñtacio a ¶ vide in mulus
licitus rei et dr imago ab imitor aris.qi imita
go.qz imitatur rem cuius est in corpalibus linea
mentis et dispōne pciū.aliter nō dr imago ppe
Vn̄ ymaginarius ria riū qd ptinet ad ymaginez
uel qd pcipitur umbratiliter et quadā imagina
cōne ¶ Et scias qd triplex ē ymago.scz creacōis
recreacōis.et silitudinis.sicut dicit glo.sup illud
ps.signatū ē sup nos lumen uultus tui dñe etc
Ex hoc patet qd esse ymaginis.nō solū est natu
re.sed gcie et glorie.qz ymago creacōnis.ē natu
re.ymago recreacionis ē gracie.ymago silitudi
nis est glie ¶ Itē nota qd hō factus ē ad ymagi
nē et silitudinē dei.ad ymaginez.qntū ad natu
ralia.ad silitudinez.quātū ad gratuita.Sz anim
aduste qd ymago qntū ad esse.cōsistit.in sol' natu
ralibz.qntū autē ad bene esse.ul' pfcē ul' pfectū
esse.in gratuitis ¶ Itez scire te uolo qd triplex fu
it racio institucōnis ymaginū in ecclesia.prima
ad instructionē rudiū qui eis qi quibzdā libris
edoceri uident.secunda ut incarnacōnis misteriū
et sanctoꝝ exēpla magis in memoria nrā essent
dū cotidie oculis nostris repñtant Tercia ad ex
citandū deuocionis affectū q ex uisis efficacius
excitat qp ex auditis vide eciā in latria Item de
ymagine faciei xpi dicam in iuda
Imbecillis.ex in et baculus componit inbecil
lus la lū.et h et h inbecill' et h le in eod sensu
.i.sine baculo.i.sustētamto uiriū.i.debilis.fragi
lis.vnde inbecillo las lare.i.debilitare.uerbum
actiuum Et inde uerbalia.
Imbellia lie.i.debilitas ab inbellis diriatur
Imbellis.ab in et bellū cōponit h et h inbell'
et h le.i.eneruis fragilis debilis et mutat n in m
Imber.ab inebrio as dr h imber bris pluuia
vis repentina ad nubes et pluuiam ptinens.dic
tus qz terram inebriet ad germinandū et desinit
abltūs in j Inuenit eciā in e ut dixi in abltō ter
cie decl.composita autē faciūt in j ut septembri
Imbrex bricis In imbricium est.
Imbriciū.ab imber dr h imbriciū cij.p quod
aqua elicit scz lauariū fluariū ul' canalis.qd alit
dr h imbrex cis.et cor pnl' gñ vn̄ prudencius.
Imbricibus ruptis undantis desup anxi Imbrices
eciā dñr tegule.qz capiūt imbres.et est ethimo.
Imbriculus li.dimi.paruus imbrex.
Imbricus ca cū.pnl' cor.et imbricosus a ū.i.
pluuiosus.ab imber dicitur.
Imbulus.ab ambulo las dr hic imbulus buli.
mas ge.pnl' cor.i.porticus lata et spaciosa.et dr
imbulus.qsi inambulus.locus ad ambulandum.
spaciosus.s hug.Pap uo dicit imbuli dicti ul' qz
sub uolumine sunt vel qz sub hijs ambulamus
sunt enim plateaꝝ porticus.
Imbuo buis.exponitur in buo is.
Imeon uel ymon grece ceruix.
Imitans.in imitor uide.
Imitatorius ria riū.i.dignus imitacione ul' q
aliquē imitatur et dr ab imitor aris.
Imitor aris imitatus sum imitari.i.sequi.vn̄

118

hic imitator oris et hec imitatrix tricis. et hic et hec et hoc imitans tis pticipiū ezechiel xxi. sabatoꝝ imitans. et cor pnl' et eciā pmā vn̄ patet q scribitur p vnū m. Vn̄ lucanus in pmo. et qui te laxis imitantur sarmata bracis. et in aurora. q̄s imitans presul bis sex fert pectore gemmas

Immanis. manū. i. bonū cōponit' cū in et dr hic et hec īmanis et hoc ne. q̄si sine manu. i. sine bono scʒ efferus crudel' immāsuetus terribil'. et cōpatur immanior simus. vn̄ immaniter nius me adūbiū. et hec inmanitas tatis. i. crudelitas. Et q magna solent esse crudelia et effera et terribilia. ideo inmanis īuenitur p magnis. grandis p crudeli ul' inmansueto siue supbo inuenitur. Job xxxvj Immanibus lux absconditur. quod exponens gg̑ in mor. dicit Immanibus lux absconditur q nimiꝝ supbientibus ūitatis cognicio denegat' pn̄t eciā ħ gg̑ ibi immāibus esse due dcōnes sed

Inmaturus. ab in et ma ¶ tūc scribitur p n turus componitur īmaturus ra rū. i. non maturus. acerbus. Et compat' Vnde ysa. xviij. Ante messem eniʒ totus effloruit et īmatura pfeccō germinauit. vn̄ hec immaturitas tatis non matura acerba. Immaturitas eciaʒ dr nocturnū tēpus qd non est matuꝝ. i. oportunū ut aliquid agat' vigilando qd eciā uulgo dici solet hora inportuna.

Immemor. In memor uide.

Immemoracio onis. fe ge. i. obliuio. ingratitudo. nō recognicō. ab immemoro ras. sap xiiij. c. ¶ Bonoꝝ dn̄i immemoracō

Immineo. es ui ex in et maneo manes. et mutat' a in J. et n in m et est imminere impendere ingruere supstare instare pn̄s esse. vn̄ imminens. tis. gn̄is omis. Et cōpatur imminencior ssimus. Et imminenter cius ssime. adūbium. et imminencia. cie. et cor mi-

Inmitis. ex in et mitis. uide in mitis. et prod

Immolo las laui componitur ex in et ¶ mimola le. i. puls ex farina et aqua et sale que olim uictime inter cornua pfundebant' et mutatur. n. in. m. q non potest stare ante. m. et sic immolo scribitur p duo m Et est īmolare. sacrificare. q̄si molam infundere. uel mola pfundere. vel īmolare componitur ab in et moles q̄si in mole altaris uictimā ponere. vn̄ et īmolacio dictū est ab antiquis. eo q in mole altaris posita uictima cederetur. vn̄ mactacio post īmolacionem erat ß nūc īmolacio pani et calici conuenit. vn̄ īmolaticius cia ciū. i. sacrificatiuus scʒ qui īmolatur et

Immotus ta tū. pticipiū de īmoueo ¶ cor mo. or ul' pt esse nom̄ cōpositū ab in et motus q̄i

Inmundus da dū. i. inpurus et ¶ nō motus cōponit' ab in et mūdus et compat' īmūdior ssimus vn̄ īmūde dius me adūbiū et hec īmūdicia e

Immunis. ab in et muniū componitur hic et hec inmunis et hoc ne. i. sine munio. i. tributo scʒ liber qui nulli est tributarius. vn̄ et sepe īmunis dr expers. alienus. sine pte. Item īmunis. i. non munificus q̄i sine munio. i. munere vn̄ in puerbio ueteri dr. īmunes ciues odere sui Itē inmunis qui non facit munia. i. officō non fungitur Est enim om̄i puilegio uacuus et dono. scʒ uicio sus. piger. uentri indulgens. Et construitur hoc nom̄ cū gtō et abltō. ut inmunis piculi et piculo. et hinc hec inmunitas tis et pd pnl' immunis

Imo dr ab ymus a ū. et est adūbiū eligendi. et tm̄ ualet quantū pocius. aliq̄n est adūbiū affirmandi et tunc tm̄ ualet q̄ntū certe. aliq̄n est coniunccio illatiua. et tūc tantū ualet q̄ntū ergo et est scribendū imo p unū m. et cā differencie ad abltm̄ predicti nom̄is scʒ imus ima imū dʒ esse accentus in fine et debet in aliq̄ntulū compsse sonare cū j licet sit de seq̄nti silla. sed cā differencie hoc fiat. Ita uult hug. Quidaʒ tn̄ dn̄t q nō optet q ymo aduerbiū accentuetur in fine ad differenciam huius abl̄n ymo q satis patet differencia inter ea cū sint diuise ptes oronis. ut in secūda pte tetigi p simile. ubi egi de impedimentis accentus. in c de impedimento differencie. et pōmā ymo. vnde vindocin̄ Sponsam nō cupias quā duxit pximus ymo. Floreat illesus pximitatis amor. quidā aūt dn̄t q imo scribit' p duo ¶ m q̄ nō sequor

Imon ul imeon grece ceruix

Impar paris. sine pare. nō par. infimus. et cōponit' ab in et par et ē om̄is ge. et cor pnl' gn̄

Impaciens. exponitur in paciens.

Impedatura e. dr pede mensura. ul' impssio ul' inuestigacō. peda aū dr uestigiū hōis vn̄ pt diei pedo das et. p conpōnē inpedo das et inde hec ¶ inpedatura re

Impedio dis diui ditū dire. i. retinere q̄i impeditā trahere uel impedita pōnere Et componitur ab in et pedita Et ab impedio hoc impedimentum ti.

Impegi pretitū de inpingo gis et pducit pnl'

Impello lis puli pulsum. ab in et pello lis Et mutatur n in m et est impellere q̄i intus ul' ualde pellere vnde impulsus et impulsiuus a um.

Impendeo es pendi ere pensuʒ. i. imminere ingruere instare sup pendere Et componit' ab in et pendeo des. hester xiij. Eo q eis certa mors impenderet. i. immineret uel instaret.

Impendium. ab impendo dis diuatur hec impensa se. et hoc impendiū dij. ambo p expensa ul' dispensa. et impendeo adūbiū. i. sedule. intente. Inuenitur eciā impendiū p studio. et sedulitate vn̄ impendiosus sa sum. i. sedulus. intentus. vn̄ impendiose adūbiū. et hec impendiositas tatis.

Impendo dis di impensum dere. i. donare. exhibere. Et componitur ab in et pendo dis.

Impenetrabile. i. inaccessibile ħm papiam.

Impenitens. ge omnis. i. non penitens. Ex in ¶ et penitens cōponit'.

Impenso as. frequen ter inpendere. et format' ab impendo dis di impensuʒ su. u in o

Impator. ab imparo as dr ¶ Impator ul' induparator. dicitur hic impator toris. quod dr aliq̄n induparator du silla interponitur cā metri. et hec impatrix tricis et impatorius ria riū. et hoc impiū. vn̄ hic et hec impialis et hoc le. et impiosus sa sum. altus nobilis autenticus. Impio. ptāte. et dignitate plenus. Et compatur. vn̄ impiose sius ssime aduerbium et hec imperiositas tatis. idest maiestas.

Impegre pnl' cor adūbiū. et ē idem q instabilit' ul' sine certa māsione et compo. ab in et pegre

Impito tas. frequent' impo et format' ab hoc supino impatu a mutata in j cor. et u in o.

Impitus ta tū. i. nō pitus. nō doctus. et cōponit' ab in et pitus et cōpat' impicior ssimus. vn̄ impite tius me adūbiū. et hec imptia tie. et prod ri.

Impero. as aui atū. i. pcipio. Ex in et paro cōponitur ¶ ponitur. et cor p.

Impers. pars cōponitur cū in et dr impers tis. i. expers sine pte Amb. sup egisippū. uestro prelio omnes implicabuntur nec erit ulla regio uestri impers decons.

impsonale ūbū. a quo nascatur habes sup in ter
cia pte in tractatu de uerbo c de ūbo impsonali.
Impcior ris. et impcio tis. tribuere. donare. ptē
dare. et componit ab in et parcior tiris. ul' pcio
tis s antiquos. et facit sup impartitū pnl' pducta
Impetigo. ab impeto tis diuat h impetigo is
ē sicca scabies pminens cū asperitate et rotūdi
tate forme. vn impetiginosus a ū. i. scabiosus. et
cōpatur vn h impetiginositas. i. scabiositas. Et
pducit impetigo pnl' in nto. s; in obliqs eā cor.
Impetro tras traui. componitur ex in et pa
tro as mutato a in e et ē ūbū actiū et cor pnl'
naturalit' Et ē impetrare exorare. quod petitur
obtinere. in peticione effectum habere.
Impes. impetis In impetus exponitur.
Impetus. ab impeto tis dr h impes tis. et h
impetus tus tui. in eod sensu vnde impetuosus
sa sum. furibundus. cū impetu oīa faciens et
compatur vnde impetuose sius ssime. adūbiū. et
hec impetuositas tatis.
Impiger a ū. cor pi naturaliter. et cōponit ab
in et piger et est impiger non piger.
Impingo gis pegi impactū. componit ab in
et pango gis. quod ē iungo uel inpello. Et scias
q impingere inuenitur p cespitare. et in hac sig
nificacione ē neutz. vn puer iij. et pes tuus nō
inpinget. Inuenitur eciam p impellere. et sic est
actiū vn ecc. xiij. ne inprobus sis ne impingaris
Inuenit eciā impinguo as aui et tūc scribit p u
Impius. ex in et pius cōpo¶in ultima silla.
nitur impius a ū. qui sine pietate ē. et ponit p
infideli. iniquo. q non ē equus s; inequalis et p
uis opibus maculatus Et omnis impius est ini
quus s; nō econūso et cōpat. vn h impietas ta
tis. Et impio as. i. impie agere. ul' impiū facere.
vn prudencius in libro ympnoz at qui inqnatū
uicijs cor impiauit. Et scias q ista ppō est reci
pienda Iste lapis ē non pius. nō tn est impius.
q cū dico non pius non uenit p appōnem et pri
uat tm s; impius puat et ponit. sicut dixi in ter
cia pte in c de figura nominis
Implano as aui are. i. decipere uel in errorem
ducere. vnde ecc. xv. Non dicas ille me implana
uit Et componitur implanare ut dicūt quidam
ab in et planos quod est error uel uagacio.
Imploro as aui. ex in et ploro as Et ē implo
rare. rogare. querere. uel impetrare. et est ūbū ac
tiuū et pducit plo s hug. Pap uo dicit Implo
rat. cū fletu inuocat. uel rogat inquirit.
Implumis. pluma cōponit cū in et dr h et h
implumis et h me. i. sin pluma sin barba et pd
plu vn ouid Implumes calaiqz puer secusqz fu
Impluuiū uij. i. lauariū guttatoriū p¶erunt
quod decidit pluuia in domū et dr ab impluo is
Impolitus ta tū. dr īornatus nō conplanatus
nō sculptus et cōponit ab in et polio et pd li
Impomentū ti. ge neu. ē illud qd extremius
in cena ponit sic nuces et poma et dr ab īpono
Impono is. ex in et pono is. et ē imponere in
iungere uel inculpare uel imputare uel ponere
in. et tūc facit ptitū in sui et sup in situ Itē im
ponere. i. decipere et tūc construit cū dtō ut īpo
no tibi. i. decipio te. gen xxix. quare īposuisti m
et tūc facit sup in sitū scz impono sui impostum
Importitor oris mas ge. qui portas facit ab
importo. vid i porto . in et portitor et cor ti

Importunus a ū. componit ab in et portunus
et dr importunus. pteruus. infestus. inquietus
q nō habeat portū. i. quietē sine portuno. vnde
importuni. qui in naufragio cito ferunt et com
patur. vnde h importunitas. infestacio. inquietu
do. et importuno as. infestare. inquietare.
Importuosus. locus uacuus portub; ab in et
portuosus et conpat sior simus. vn importuosi
Impos tis cōis ge. i. īpotens q uotū ¶tas tis
suū ad effectū ducere non pt et cōponit ab in et
Impostor. ab impono sui postū. ¶pos tis.
p decipio diuat h impostor oris. i. deceptor. q
male agit. et inde impostorius a ū. i. deceptorius
ria riū. et impostus ta tū in eod sensu. s. decepto
rius. malus. peruersus. Stacius thebaidos Mens
cunctis imposta manet Et hec impostura idest
decepcio et pducit pnl' impostura.
Impostus. In impostor est.
Impocio tis tiui tire. i. diuestire ut impociatis
eū pbenda sua. i. diuestiatis Et diuat ab impos
Imprecor. ab in et pcor con¶potis et cor po
ponitur impcor aris catū cari ūbū deponens. i.
execrare. maledicere. ponit eciā ali' in bona sig
nificacōne. ut iste impcatur illi bona. i. ualde ro
gat. optat. vnde impcans tis ge ōis. gen. xxiiij.
Impcantes pspera. et cor p. ¶Hic nota q imp
cacōnes siue maledictōnes. que in sac scriptura
inueniūt. puta. exurgat deus et dissipentur ini
mici eius. et consil'es. tripl'r pnt intelligi. vno
mō p modū pnūciacōnis. non p modū optaci
ūis. ut sit sensus dissipentur inimici tui. i. dissipa
bunt Alio mō p modū optacōnis scz ut desidiū
optantis non referatur ad penā hominū. sed ad
iusticiam punientis. s illud. letabitur iustus cū
uiderit uindictam. q nec ipē deus puniens letat
in pdicione impioz. ut dr sap. i. s; in sua iusticia
q iustus dñs et iusticias dilexit. Tercio mō ut
desideriū referat ad remocōnē culpe. nō ad ipaz
penā. ut. s. pccā destruantur et hōines remaneāt
Sciendū ec ē q sicut dicit gg iiij mor. tractans
illud Job. Et maledixit diei sue. scriptura sacra
duobus modis maledictū memorat. aliud uidelicet
quod appbat. aliud qd dampnat. Aliter eni;
maledictū pfertur iudicio iusticie. aliter liuore
vindicte. Maledictū quippe iudicio iusticie ipsi
pmo hominē peccante platū ē. cū audiuit ma
ledicta terra in opibus tuis. Item cū ad abrahā
dr maledicā maledicentibus tibi. Rursum. quia
maledictū non iudicō iusticie s; liuore vindicte
pmitur uoce pauli pdicantis admonemur. qui
ait bñdicite et nolite maledicere. Et rursum neqz
enim maledicti regnū dei possidebūt. deus ergo
maledicere dr et tn maledicere homo phibet.
q q hō agit malicia uindicte deus non facit ni
si examine et ūtute iusticie. cū uo sancti uiri ma
ledcōnis sniam pferunt. nō ad hanc ex uoto ul
cionis s; ex iusticie examine erūpūt. Intus eni;
subtile dei iudiciū inspiciunt. et mala foras exur
gencia q maledicto feriri debeant cognoscant et
eo in maledicto non peccant quo ab interno iu
dicio non discordant Hinc est q petrus in offe
rentē sibi pecuniam symonem sniām maledcōis
intorsit. dicens. pecunia tua tecū sit in pdicione
qui enim nō ait est. s; sit. non indicatiuo. s; opta
tiuo mō hoc se dixisse signauit. Hinc helias du
obus qūquagenarijs ad se uenientibus dixit. Si

homo dei sum descendat ignis de celo et consu
mat uos. Quoꝝ utroꝝq̧ sniā. quanta seũitatis
racione conualuit. terminus cause monstrauit.
nā et symon ab eterna dampnacione interijt. et
duos qñquagenarios desup ueniens flamma cō
bussit. ũitus q̄ subsequens testificatꝰ qua mente
maledcōis sniā ꝓmitur Cū eniꝫ et maledicentis
innocencia ꝑmanet et cū eū qui maledicitꝰ usq̧
ad interitū maledictio absorbet ab utriusq̧ ꝑtis
fine colligitur quia a bono et intimo iudice in
reum sentencia sumpta iaculatur.

Impñciaꝝ. i. in pñti mō et p̄t eē ꝑs cōpōita
et erit adũbiū tpis. gen̄ l sicut inpñciaꝝ ĉitis.
p̄t eciā eē adũbiū loci et tūc inpñciaꝝ. i. ĩ pñcia
Impmo is p̄ssi p̄ssum. ex in et p̄mo is. et est
impmere. ualde p̄mere. uel impmere. i. infigere.
Improbulus la lū. ¶ Et est actiuū. et coṙ pre.
pnlꝰ coṙ. i. aliq̃ntulū imꝓbus et d̓r ab imꝓbus
Imꝓbus. probus componitur cū in. et d̓r im
ꝓbus ba bū. i. non ꝓbus uel insaciabilis impor
tunus perseuerans. vnde. Labor imꝓbus omnia
vincit. Et d̓r imꝓbus q̃i instans ꝓhibenti. et est
ethimologia et cōꝑatur. vnde imꝓbe ius ssime.
adũbiū. et h̓ improbitas tatis Et ut d̓r in grec.
Improbus est aliquis uerbis. factisq̧ proteruus.
Imꝓmptu. i. in manifesto. ꝭ magis sunt due
Imꝓꝑeriū. ab imꝓꝑero ¶ ꝑtes. vi in ꝓmptus
as. quod componitꝰ ex in et ꝓꝑero as. d̓r h̓ im
ꝓꝑeriū rij. i. conuiciū. dedecus. iniuria uľ derisio
vñ in p̄s Improperia improperanciū tibi cecide
runt sup me. Jac̓ j Qui dat om̄ibus habūdanteꝛ
et non improperat. ꝙ deus dat. est bonitatis. ꝙ
om̄ibus. cōitatis. ꝙ habundanter. largitatis. ꝙ
non improperat. est summe curialitatis.
Improuisus sa sum. ex in et ꝓuisus. Et est im
ꝓuisuꝫ qḋ nō ꝓuidetꝰ ꝭ subito accidit. et ꝓḋ ui
Imprudens. pnľ ꝓḋ. In prudens vide.
Impubeo bes. In pubes exponitur.
Impubes. beris. ꝓḋ pu. exponitur in puber
Impubis bis. In puber uide et in pubis.
Impudens ex in et pudens componitur. et est
impudens nō pudens. non uerecundus. Cui pudor
et pudicicia procul abest. danielꝰ viii. Consurget
rex impudens facie. et coṙ pu. vñ Ouiḋ de arte.
Si doctus uideare rudi petulans ue pudenti.
Impudicus. pudicus cōponitur cū in. et d̓r im
pudicus ca cū. adulter. obscenus. Quidaꝫ tñ dñt
ꝙ impudicus componitꝰ ab in et podice. qꝛ po
dicem. i. fetorem dicit. qui turpitudinem infert.
Et compaꝛ. vñ impudice cius ssime adũbiū. et
h̓ impudicicia cie. et impudico cas. i. impudicū
facere. incestare. et ē actm̄ et ꝓḋ di vñ ouiḋ epy
Jlle tñ pietate mea. p̄cibus q̧ pudicis ¶ Et scias
ꝙ duplex est impudicicia. scꝫ spūalis et carnalis
Spūalis ē que ꝑ delectacionē cogitacionū intus
tantū agitur Carnalis ē que carnaliter cōpletur
¶ Fit autē multis modis. nā modo ꝑ uisuꝫ. mō
ꝑ auditū. mō ꝑ tactū. mō ꝑ cogitacioneꝫ. mō ꝑ
locucionē. mō ꝑ oꝑacionē. Talibus fomentis nu
tritur et exercetur libido et p̄t aīa separi a deo.
Impulsus sa sum. i. ualde pulsus. uel intus. ab
impello lis. Et hic impulsus sus substantiue
Impunis. ab in et punio uel pena. cōponitur
impunus a ū et h̓ et h̓ impunis et h̓ ne. In eoḋ
sensu. i. nō punitus sine pena. Et qñq̧ impunis
d̓r inmunis. et inde impune. impuniter. adũbiū

et h̓ impũitas tatis et ē impune sine pena libere
sine uindicta. vñ. Impune non cedit. i. nō habet
successum. uel non accidit sine pena
Impunitus ta tū. i. non punitus et compatur
et componitur ab in et punio punis.
Impurus ra rum. i. nō purus. et cōꝑatur Im
purioꝛ simus. vñ h̓ impuritas tatis. et componitꝰ
ab in et puro as et ab ĩpurus d̓iuatꝰ impuro as.
¶ et ꝓducit pu
Imus a ū. i. dep̄ssus. infimus.
In. ꝓpō aliqñ construitur cū accō. aliqñ. cū ab
latiuo. aliqñ cū utroq̧. Septē autē modis cō
struitur cū accō tm̄. sex cū ablcō tm̄. tribus cū
utroq̧ indrñter. Et sic in vniũso in xvj modis
construitꝰ cū casibus. Quociens autē in. significat
mocionē de loco ad locū. construitꝰ cū accō tm̄.
ut uado in urbem. uado in ecclesiam. si sum extra
¶ Itē quociens in ponitur ꝓ contra construitur
cū accō tm̄. ut uado in hostem. i. contra hostem
in adultiū. i. contꝰ adultiū Itē q̊ciens in sigcat in
d̓tmiatā infinitatē. cōstruitꝰ cū accō tm̄. ut in p̄s
Dñs regnauit in eternū. et iusti in ꝑpetuū uiuent
Itē quocienscūq̧ in significat diuturnitatē. constru
itur cū accō tm̄. ut uisio quam hic uidet in lon
gos dies est. et iste ꝓphetat in magna tpa. et ibi
ut inhabitē in longitudinem dieꝝ Itē quociens
cūq̧ ad in subintelligitur usq̧. construitꝰ cū accō
tm̄. ut qui odit animā suam in h̊ mūdo. in uitā
eternā custodit eam. i. usqꝫ in uitam eternā Et
ibi. Scio cui credidi et certus sum ꝙ potens est
depositū meū ꝯuare in illū diem. i. usqꝫ in illum
diem. Et uado in montē. i. usqꝫ ad montē ¶ Itē
quocienscumq̧ in ponitur ꝓ iuxta. construitur
cū accō tm̄. ut iste contendebat coram rege in
hunc modū. i. iuxta hūc modū. Et ibi. misit ad
ezech in h̓ ũba. i. iuxta hec ũba ¶ Itē quociens
cūq̧ in ponitur ꝓ sup̄. construitur cū accō tm̄.
quod uidetur esse tm̄mō. cū liber oñditur ab a
liquo exponi. ut beda in mathm. i. sup̄ mathm
¶ Sex aūt
et sic vij modis in cōstruitur cū accō
modis construitur cū ablcō. nā quociens in con
signat mocioneꝫ fieri in eoḋ loco. construitur cū
ablcō tm̄. ut milites currunt in ciuitate. ego cur
ro in campo. Itē quociens in cōsignat ꝑmanen
ciam in eoḋ loco. uel in rem aliquā. construitur
cū ablcō tm̄. ut sum in domo sum in lecione sum
in cogitacōne. dormio in lecto. Itē quocienscūq̧
in ponitur ꝓ inter. construitur cū ablcō tm̄. ut
bñdicta tu in mulieribus. i. inter mulieres. et ibi
Accepisti dona in hom̄ibus. i. inter homines. Et
ibi. In quibus uocati estis uos. i. inter quos. Itē
quocienscūq̧ in ponitur ꝓ intra. construitur cū
ablcō tm̄. ut Oracio mea in sinu meo conuertetur
. i. intra sinū meum. Et ibi. nec conclusisti me in
manibus inimici. i. inter manus ¶ Itē quociens
cūq̧ in ponitur ꝓ cū. construitꝰ cū ablcō tm̄. ut
in baculo meo t̃nsiui iordaneꝫ. i. cū baculo meo
¶ Itē quocienscūq̧ in ponitur ꝓ ante. cōstruitꝰ
tm̄ cū ablcō. ut dirigatur dñe orō mea sicut in
censuꝫ in conspcū tuo. i. ante conspectū tuū. Et
ibi. hoc ē mirabile in oculis nr̄is. i. ante oculos
nrōs ¶ Cū utroq̧ casu construitur indrñter. quo
cienscūq̧ in ponitur ꝓ sup̄. construitur cū accō.
ut loquitur pacē in plebem suā. ¶ Cū ablcō. ut
misit deus filiū suū in terris. i. sup̄ terras. Et ibi
Jacta cogitatū tuū in dño. i. sup̄ dñm. ¶ Itē q̊ci
enscūq̧ in ponitur ꝓ per. construitꝰ qñq̧ cū ab

latiuo q̄nq3 cū accō. cū accō. qn̄ designat localē
transicionē ut apite m̄i portas iusticie et ingressus
in eas.i.p eas. Cū ablō. qn̄ notat administracō
nem. ut multipharie multisq3 modis olim deus
loquens patribus in pphetis.i.p pphas. ¶ Itē
quocienscūq3 in ponitur p ad. construitur q̄nq3
cū accō q̄nq3 cū ablō. Cū accō qn̄ mocionē lo
calē signat. ut impulit in latus tuū.i. ad latus
tuū. et uado in hostes.i. ad hostes. Cū ablō. ut
Dn̄s erit in latere tuo.i. ad latus tuū ita dic hug
¶ Secundū autē aristotilē Ita distinguūt' modi
de in. Naz pmo mō dr aliqd esse in aliquo sicut
ps integ'lis in suo toto. ut digitus in manu. uel
partes in domo. Secundo mō sicut totū integ'le
in suis ptibus. ut domus in pariete tecto et fun
damēto. Tercio autē mō sicut spēs in gn̄e. ut hō
in aīali. et ul'r qdlibet inferius in suo supiori
Quartus modus essendi in dr sicut genus in spē
ut aīal in homine. et vnūqdq3 diffiniens in suo
diffinito. Qntus modus essendi in. est sicut for
ma in materia. Et iste qntus modus subdiuidit'
q3 quedam est forma subalis ut aīa est forma
subalis hominis. Alia ē forma accidental'. ut al
bedo ē forma accñtal' hōi. Et pma eaꝝ dr ppe
esse in. sicut forma in materia. ut aīa in corpe
Alia dr esse in sicut accidens in subiecto ut albe
do in piete. color in corpe. Sextus modus essen
di in. est sicut aliquid in prima cā efficiente. ut
regnū in regente. Septimus modus essendi in ē
sicut aliquid in fine. ut ūtus in btitudine. Octa
uus modus essendi in. dr sicut aliquid in uase. et
ul'r sicut locatū in loco. Hos autē modos octo
essendi in. distinguit aristotiles in pdicamentis
suis. Boecius aūt assignat nonū. q2 subdiuidit qn
tū modū in duos. ut dictū est.

Inaffabil'. affabil' cōponit' cū in. et dr h et h
inaffabil' et h le.i. insuauis austerus ad loqndū

Inalto as aui are in altū extollere et cōponit'

Inanimo as aui are.i. ual ¶ ab in et alto tas.
de animare. et conponitur ab in et animo as.

Inanis. ab in et uanus. conponitur h et h in
anis et h ne. qi inuanis.i. ualde uanus. et cōpat'
vnde h inanitas tatis. et inanio nis iui. inanem
facere. adnichilare. Et componitur exinanio is.
adnichilare. euacuare. deprimere. diminuere. Et est
actiū cū suis cōpositis. et pd a. vn̄ cato. Hoc fa
ciunt stulti quos gloria uexat inanis. Et ut dicit
maximus Inane et uacuū est quidquit nullius
ponderis aut ūtutis firmitate consistit. Inane ē
quod seculo pn̄te deficiens ad uitam non transit
eternā. quidquit enim p carnali honore labora
tur. corruptibili cū carne dilabitur.

Inarro as are.i. arram p aliquo dare. Et con

Inauris. ab in et au ¶ ponitur ab in et arra.
ris conponitur h inauris ris. anulus qui in aure
pforata gestabatur Itē inaures dn̄r filateria yd'
loꝝ. sicut dicit glo. sup gen̄. xxxv.a.

Incarcero as aui are.i. in carcerem ponere. Et
componitur ab in et carcer carceris.

Incarno as aui are. ūbū actiū.i. induere car
nem. vnde incarnatus ta tū. A quo. h incarnacō
Et componitur incarno as. ab in et carno nas.

Incassuz. ab in et cassis componitur incassuz
adūbiū.i. frustra. sine causa. qsi sine cassibus. sine
quibus uenacio inanis est. ul' cōponitur ab in et
cassum. adūbiū qualitatis ƀ hug. pap ecia dicit
incassum irritū frustra infructuosum sine causa.

Incastratura re dr incauatura lignoꝝ. p quaz
sibi mutuo copulantur sicut patet in extremita
tibus asserum continuatoꝝ Et dr incastratura q2
in ea quasi in castro muniuntur ligna.

Incaustum sti. In encaustum exponitur.

Incedo. ab in et cedo dis. componitur incedo
dis. ssi ssum dere.i. ire. et ē nobiliū Et regit post
se ntm̄. ut incedo supinus. vide plenius de hoc
in tercia pte ubi agit' de regimie in c de ntō cau

Incenatus ta tum.i. non cenatus. daniel' vj. et
abijt rex in domum suam et dormiuit incenatus

Incendo dis di suz dere.i. ualde accendere ūbū
actm̄ ē. et componit' ab in et candeo des sicut ac

Incenis Ab in et cena ¶ cendo dis et succendo
dr h et h incenis et h ne qi sine cena.i. ieiunus

Incēsuz si.i. thus ab incendo dis dr pnl' pd

Incentiuus. ab incendo dis dr incentiuus a ū.
et h incentiuū ui. qd incendit. ut estus libidinis

Incentor. ab incendo dis h incen ¶ et pd pnl'
tor oris. vn̄ dicit ysid. Incentor dr ab eo q incē
dat. atq3 inflāmet. et addit. Incentor est qui pua
suggestione cor alioꝝ succendit. et psuadendo in

Incesso sis iui itū. ūbū actm̄.i. puo ¶ flāmat
care. ab incedo dis dr. Vnde boecius Tu solebas
incessire pn̄tem fortunam.

Incessus sus sui.i. icio. ab incedo dis incessuz

Incestus. castus uel ceston componitur cū in.
et dr incestus ta tū. qi incastus. qui cū moniali
uel consanguinea uel ūgine concūbit. vnde h in
cestū. et incestus tus tui talis coitus illicitus. Et
incesto as ūbū actm̄.i. talem inpudicare ƀ hug.

Inchoatm̄ ūbū desinit in sco ¶ vide in raptus
et significat iniciū actus uel passionis sui pmiti
ut dixi plenius in tercia pte in tractatu de specie
bus ūboꝝ in c de ūbo inchoatiuo.

Inchoo as aui are atū.i. incipere vnde incho
atus ta tuz. vnde inchoacio.i. incepcio. Item ab
inchoo. inchoatiuus ua uū.

Incido dis cidi dere. supinis caret.i. in aliqua
cadere. vnd in luca. xvj c. Incidit in latrones. Et
componitur ab in et cado dis. et cor' ci Itē inue
nitur incido dis di suz dere. qd componitur ab in
et cedo dis cecidi. et producit ci ubiq3. Xu Qui pu
tat incidit. incidit ille cadens.

Incieo es inciui incitū.i. uocare. ul' cōmouere
prouocare. ab in et cieo cies. Item dicitur incio
incis inciui incitū. ab in et cio cis.

Incincta te fe ge.i. pgnans qi sine cinctu. q2 p
cingi fortiter ūtus nō pmittit et cōponitur ab

Incio cis In cieo cies uide. ¶ in et cingo gis.

Incipio pis cepi ceptū. ab in et capio pis. et
cor' ci. Inuenitur eciam incipit ūbum inpsonale.
Vnde nota h q sunt quedā ūba inpsonalia nō
simpl'r ƀ ex adiūcto que sequūtur cōstructōnes
illoꝝ ūboꝝ inpsonaliū quibus adiūguntur scilz
incipit. desinit. debet. solet. pt. ut socratis desinit
interesse legere. Sicut plenius dixi in tercia pte
ubi egi de ūbis in c de uerbis inpsonalibus.

Incircūscriptus ta tū.i. termino carens. qui
circūcludi nequit. et diuatur a circūscribo bis Et
scias q ppe corpus a loco circūscribitur anima
uero ul' angelus n̄ circumscribuntur pprie et abso
lute loquendo. tn̄ respectu dei angelus eciaz dr cir
cūscribi. vn̄ dicit gg. Et mittuntur ergo angeli
et assistunt. q2 et si circūscriptus est angelicus

spūs. summus tn̄ spūs ipe qui deus est. circūscrip
tus non est. ¶ Angeli itaqz et missi et ante ipm
sunt qz quolibet missi ueniant intra ipm currūt
ipe tn̄ angelus in loco non dr esse nisi diffiniti
ue qz ita est in uno loco qz non est ubiqz nec in
pluribus locis Sz deus ē ubiqz essencialiter pn̄ci

Incisiuus a ū .i. n̄ in ¶ aliter et potencōnaliter
tempe sectus. uel maturus. uel supfluus. et diua
tur ab incido dis Orac in odis Vt gaudet incisi
ua decerpens pira. Et hō incisiuū. pt dici substanti
ue supfluū illud qd' inciditur de aliqua materia

Incito tas componitur ab ¶ vide in prosicius
in et cito tas. uide in cito citas.

Inclemens. ab in et clemens componitur incle
mens tis. ge. omīs. vn̄ hec inclemencia. cie. Et dr
inclemens. inexorabilis. crudelis inmisericors. im
pius. et producit cle. Vnde in aurora dr. Donec
honoret eas summi clemencia regis.

Inclino. ex in et clino as componitur inclino
as aui are. qsi intus clinare .i. flectere. vnde h et
hec inclinis et hoc ne. et inclinus a um. et hō in
clinatoriū. et poducit cli. vnde in aurora dicitur.
Tunc caput inclinat. emissus spiritus exit.

Inclitus ta tū. pnl' cor In clitus exponitur.
Includo. dis. In claudo dis exponitur.
Inclunior. aris. ari. atū .i. concubitū pati. et cō
ponitur ab in. et clunis. Inuenitur eciā inclunio
as. ūbū actiuū. per clunes incuruare uel eleuare

Inclusor oris. mas ge. et h inclusarius rij. dr
ille qui uicinoꝝ claudit pecora p forefacto Et
dr ab includo dis ſm hug Inclusor eciā pt dici q
aliquid includit. sicut aurifaber qui includit gem
mā in anulo et producit pnl' tā in ntō qz in gtō

Incola. ab incolo lis. diuatur h et h incola
le. cōis ge. et cor pnl' .i. aduenticius. Incola eniz
nō indigenā ſz aduenā designat. uide in inqlinus

Incolatus ab incola dr h incolatus tus tui .i.
habitacio uel mansio vnde pphā heu michi qz
incolatus meus prolongatus est .i. peregrinacō

Incolo lis in colo lis exponitur ¶ mansio
Incolumis. ab in et columen ul' columpna cō
ponitur h et hec incolumis et hoc me idez quod
columis. et est ibi in non puatm̄ ſz augmentatm̄
et intentm̄ qsi ualde erectus fortis stabilis alacer
Et cōpatur. et inde h incolumitas tatis .i. sanitas
alacritudo ¶ Incomicō as. exponit' i comicū ci

Incōmodo as exponitur in cōmodus
Incōpetens cōpotens cōponit' cū in et dici
t' incompetens tis. ge omnis .i. inconueniens et
compatur incōpetencior simus vnde hec incom
petencia cie .i. inconueniencia. et corripit pe.

Incomplexus. ab in et cōplexus. componitur
incōplexus a ū .i. non complexus. vn̄ a dialeti
cis terminus cōplexus dr qui constat ex pluri
bus dcōnibus. ut hō albus. Terminus uo incom
plexus dr ille q unica dcōne contētus ē ut hō.

Inconcinnus. ab in et cōcinnus. cōponitur in
concinnus a ū .i. incongruus. nulli concors. In q
discordant mores int' se et ab alijs. et cōpat' In
cōcinnior simus. Vnde inconcinne. nius. sime ad
uerbiū. et h inconcinnitas inconcinnitatis.

Incōditus incōpositus inordinatus inpolitus
rudis ſ pap et prod penl' et potest eā corripere
sicut cōditus potest corripi et produci in penul'.
vide in inconditus et in interieccio.

Inconiugis exponitur in cōiugus.

Inconsultus ta tū exponitur in consultus.
Inconsutilis a cō suo is diuatur h et h cōsutil
et hō le. quod cōponitur cum in et dicitur hic et
h incōsutilis et hō le penul' correpta. iohis xix c
erat autē tunica incōsutilis .i. cū paucis suturis
ut esset minoris sumptus. pauperes enī solent p
quātominus possīt pānos diuidere et paucas p
tes facere vt fortiora sint indumenta et minoris
sumptus Quidā uero sic exponūt. incōsutilis .i.
sine sutura acus sed reticulato ope facta et ideo
apte scindi non poterat. sed nō est uerisimile qz
ista tunica tante esset artis. cū xp̄s pauper esset
et summe humilis. erat contexta desuper p toti
.i. per totam partem superiorem habebat pāni
ex transuerso. desup positū ad modum corrigie
inpelliceis ut forcior esset. Crisostomus autem
sic dicit. duplex erat illa tūica p totū .i. duplicato
pāno ſm morem palestine regionis. ubi paupes
hn̄t tales uestes cā fortitudinis Quidam aiunt
allegoriam per illud ondi. qm̄ non simpliciter
homo erat qui crucifixus erat sed desup diuinitatē
habebat. Quidam ipsam speciem tunice aiunt
euangelistam historice designare. quia enim in pa
lestina duos pannos cōmittentes ita subtexerunt
indumenta ostendit iohes qm̄ talis erat tunica
ex hijs quia desuper subtexta. Ista tunica fertur
a beata uirgine. ipsi in infancia facta. et aptata
fuisse. et creuit cum xp̄o crescente. quod non de
bet esse incredibile. cū sile miraculum. cōtigit fili
is israhel. in solitudine. ut habet'. deutro. c. viij.

Incontaminatus ta tū dicitur inpollutus in
corruptus non deturpatus non contaminatus
Et conponitur ab in et contaminatus

Incontinens ge omnis .i. non continens vnde
ab in et continens hec incontinencia .i. non con
tinencia vide in contineo. es

Increpo pas pui uel paui inuenitur et corri
pit cre. vide in crepo

Incuba he communis ge penl' cor. qui l' que
sup incumbit ul' incubat et dr ab incubo as ul

Incubi uel incubones idem qd' ¶ incubo bis
quod pilosi. quidā demoēs sunt. vide in pilosus
et corripit penl' incubi. sed incubones eā poducit

Incudineus nea neū quod pertinz ad incudem
Et diriuatur ab incus incudis.

Inculco. ab in et calco componitur inculco as
aui are id est ualde calcare. intus calcare. uerba ite
rando multiplicare iactare

Incunctanter. adūbiū .i. dubitanter. ſm pap.
Incuria .i. negliencia ab eo qz cure non sit ſ ¶ pap
Incurso as. ūbū fre. et formatur ab in
cursu supino de incurro ris. u mutata in o.

Incus. ab in et cudo dis cōponitur hec incus
dis Instrumentū illud sup qd' fabicatur. qz in eo
cuditur aliquid feriendo. veteres eniz nō intudez
sed incudem uocabant. qz in ea metallū tundat'
.i. tendatur. vn̄ intudis dr malleus. a tundendo
.i. tendendo. et pō tu sicut cudo dis. vide in cudo

Incuso as. exponitur in accuso as.
Indago as aui are. acquirere et īuestigare. vn̄
h indago nis .i. inuestigacio. inquisicio. et pō da
Vn̄ theodolus. Nec cuiqz hominū dedit indagare
sepulchꝝ. Et uidetur in hō ūsu vim littere h bre.

Inde adūbiū. diuatur ab in. et componitur. de
inde. exinde. pinde. pinde. subinde. Et differunt.
qz deinde. exinde. et subinde. adūbia sunt loci uel

ordinis.ꝑinde.adūbiū similitudinis uel qualitatis.
.i.taliter.ꝓinde.ē coniūctio illatiua.i.igitur.In
uenitur tñ qñqꝫ adūbium loci uel ordinis.Et ista
qñqꝫ apocopantur.exin.proin.subin.pro proinde
exinde ⁊c.¶Et scias ꝙ oīa composita ab inde
debent acuere.pnl' Juxta regulam illā Si aliqua
ꝑpō cōponitur cū adūbio hñte pnl' longam ipa
pnl' dꝫ acui.ut a longe de longe ab intus.Excep
to vno solo adūbio.scꝫ inde.quod si cōponatur
cū ꝑpōne.ipa añpnl' acuenda est.ut exinde deinō
⁊c ita dicit hug.De h' uide in secunda pte in ipe
dimītis accentus in c de impedimēto distinctionis
Indecor.oris.vide in decor.oris.
Indefessus.a.ū.infatigabil'.ul indeficiens ꝫ pa.
Indempno.as.aui.are.atū.componitur ab in
et dampno as.et est indempnare non dampnare
indempnem facere.uel oñdere vnde indēpnatus
ta tū et hic et hec indempnis et hoc ne.i.sine
dampno uel dampnacione.scꝫ non dampnatus
vnde indēpniter aduerbium.et hec indēpnitas
tatis.ꝓsper.Indēpnis ꝓpū fuat sapiencia cēsum
Indeptus ta tū.i.acquisitus in indipiscor ex
Indetonsus sa sum.i.non detonsus ¶ponitur
ab in et detonsus
Index ab indico cas.hic et hec et hoc index in
dicis.qui indicat.vnde h' indiciū cij Index eciam
dicitur penl'timus digitus scꝫ collatalis pollici
quia in eo indicamus.et tunc est tantū mas ge
India die quedam regio.inde ¶et corripit di
indus da dum.et indicus ca cū gentile.vnde et
quoddam genus coloris dictum est indicuꝫ.qꝫ in
indicis calamis inuenitur.spuma adherente limo
Et est coloris ciancei mixturā purpurei ceruleiqꝫ
mirabilem reddens.et indicus dicitur q̇dā lapis
albus.Job xxviij.Dicitur non confertur tinctis
indie coloribus Et scias ꝙ indie tres esse apud
historiographos asseruntur.Prima est.que ad
ethiopiam mittit.Secūda que ad medos Tercia
que finem facit in hanc ingressus est Bartholo
Indicens in dico cis exponitur ¶meus apl's
Indico cas penl'.correpta in dico cas est
Indico cis penl' producta in dico dicis vide.
Indiccō ab.indico cis diuat'.h' indiccō.onis.
.i.ānūciacio uel ediccio siue edictum.hic potest
queri quid sit indiccio et ad quid sit inuenta et
vnde inoleuit cōsuetudo ut indiccōes notarent'
et ubi sumāt exordiū et qualiter possit indiccio
inueniri.Indiccio.solet appellari indccōnū cicl's
.i.quindecim ānoꝝ tempus qñqꝫ enim indiccio
appellat' quilibꝫ annus illius tempis.ut primus
ānus dicatur indiccio prima.Secūdus secunda
Tercius tercia.et ita per singulos ānos sic usque
ad qntumdecimum indiccōnes uenietes rursus
adprimū anni pncipium reuoluūtur quandoqꝫ
eciam dicebatur olim indiccio illud tempus in
quo cōsimilia tributa ꝑsoluebātur romanis scꝫ
spacium qñqꝫ annorum ¶Indccōnes sunt in uete
ad notandum.quo tempe sit actum.et inoleuit.
talis cōsuetudo a romanis et talis appellacionis
racio ab eis sumpsit exordiū Romani eniꝫ debel
lato orbe sibi tributario facto.triplicem ordinem
tempoꝝ ad triplex genus tributoꝝ ꝑsoluendum
descpserunt.Erat eniꝫ edictū in uniuersos dcōni
eorum subditos ut semꝑ infra quindecim annos
auro uel argento ere.ferro soluent tributa et h'
tali ordine.Constituerāt enim romanis sic ut in

primo qnquennio soluent aurū et argentū ad.
sustentādā rē publicā Et ita illi qnqꝫ āni diceba
tur prima indiccō Deinde in alio qnquennio.i.
in alijs qnqꝫ annis solueretur es et huiusmodi
metalliū ad faciendas imagines illustribus uiris
qui promeruerant et ad depingenda forcia facta
eorum ut essent in memoria Vnde finitis qnqꝫ
primis annis in pncipio sexti anni fiebat edictū
ut deinceps solueretur es.et isti qnqꝫ āni diceba
tur secūda indiccō In tercia indiccōe soluebatur
ferrum ex quo fiebant arma ad ꝓpellendos hos
tes.vñ finita secūda indiccione in pncipio vn
decimi anni fiebat edictum ut in illis qnqꝫ ānis
solueretur ferrum.vltra autem numeꝝ qndecim
ānoꝝ non procedebant.et appellatū est h' tēpus
qndecim annoꝝ indiccō una.uel indiccōnum v
nus ciclus in quo plenarie mōdus expleuit quod
a romanis indictum est ¶Sicut autem romani
acciones suas notabiles per indicciones ānotaue
runt.sic ecclesia romana ad huc spiritualia per-
soluens tributa notabilia per indicciones cōsue
uit annotari.vnde adhuc singulis annis pascali
festo cū anno dñice incarnacionis in cereo anno
tatur annos pñtis indcōis.Anni siquidem ab in
carnacione domini indiccio quoqꝫ et epacta et
concurrētes.nomen quoqꝫ et tempus pncipis in
pascali cereo annotantur.Cereus autem renoua
tus et illuminatus significat xpm resurgentem
a mortuis in carne gl'osa splendore diuinitatis il
lustratū.cera eniꝫ carnem cristi significat et lu
men diuinitatem.Anni.go.domini et cetera pdcā
in cereo cōscribuntur qm̄ actiones hominum et
successiones tempm xpi dispōne ordinātur Su
mit autem ciclus indiccioni exordium ab octa
uo kl'as octobris ¶Indiccōem autem sic in ue
nire potis sume annos domini quotqt fuerint
in pñti anno et adde hijs tres annos qui pcesse
rant de indicciōe illa in qua natus est dominus
Natus enim est dñs in tercia indiccione siue in
tercio anno cicli indiccionum.et totā illā summā
ptire per qndecim et quot anni remanserint ipa
est indiccio pñtis anni et si nil remanserit est in
diccio.xv.et postea redi ad caput quia indiccio
non excedit qndecim ānos De hoc tales tradū
tur uersus.Si tribus adiunctis domini diuiseris
annos.per ter quinqꝫ datur indiccio certificata.
si nichil excrescit qndena indiccio currit Sed h'
nota ꝙ āni domini renouātur in kl'dis ianuarij
sicut in natiuitate domini ꝫ indccō.octauo Ka
lendas.octobris ¶Et sic āni domini pcedunt no
uem mensibus xv.Mensibus hāc nonis domini
pcursitat annis Et ideo si computas et queris in
diccionem a natiuitate usqꝫ ad octauo Kl'das
octobris iūgas tm̄ duos annos annis domini
Sed si queris de ea ab octauo Kl'das octobris
usqꝫ ad natiuitatem iungas annos tres ¶Nota
insuper ꝙ indiccio in alijs significacionibus in
uenitur a pdictis sicut in iiij.reg.c.v.ubi dicitur
et erat indiccio.xxx.milia virorū.i.summa eoꝝ
quibus indicebatur uel dic sicut exponitur in
historijs ꝙ forte indiccio est in determinata ho
minū collecō sicut cohors et legio Item indiccio
pro exaccōe uel precepto graui ul' intollerabili
ponitur in secundo libro esdre.c.xx.ubi dicitur
nec ulla alia indiccio irrogetur et cetera Itē inue
nitur indicō casus abl'n huius nominis indiciū

cij ꝫ tunc scribitur sine t Corripit enim antepnl.
vñ Ouid epi Eminet indicio prodita flamma suo
Indictus ab indico cis diuatur indictus ta tũ
.i. preceptũ uel ãnũciatum vnde esdre secũdo. li.
c. iiij. a. Sz nec indcõ .i. ñdũ impato l' ãnũciato
Indicus ca cũ penl' cor in india exponitur
Indifferens ab in et differens cõponitur hic
et hec et hoc indifferens tis .i. non differẽs sine
differencia .i. idem uel silis et cõpatur vnde in
differenter et h' indifferẽcia cie .i. idemptitas uel
expressa similitudo
Indigẽa ne cõis. ge. penl' cor vide in inqlinus
Indigeo ab in et egeo cõponit' indigeo ges
gui. d. interposito et e. mutato in j. cor et dicit'
indigere quasi ualde egere uel intus egere vnde
indigens tis et a datõ indigenti addita. a. fit in
digencia paupertas egestas
Indiges ab indigeo es. diuatur hic et hec in
diges getis .i. deificatus. pp'e quidem indigetes di
cũtur. de hominibus facti dij. inmortales et dñr
indigetes per cõtrariũ ab indigeo es quia nulli
us rei indigeant vñ et quilibet dij dñr qñqz in
digetes ꝫ abusiue uel indigetes dicũtur quasi in
ter deos agentes .i. cõuersantes uel quasi de die
in diem agentes .i. pficientes uel quasi nũm deo
rum augentes uel quasi inde geniti .i. ex terra Ge
enĩz tra dicitur ꝫ oms iste sunt et hic et diuat'
ab indigeo es ut dcm̃ est vel indiges ꝫ quosdã
dicitur ab indigito tas Et dicebãtur indigetes dij
apud antiquos. quos nominare non audebant
Indigetes in indiges exponitur
Indigestus ta tum exponitur in digestus
Indigito tas in digitus exponitur
Indigus ga gũ penultima correpta .i. indigẽs
Indipiscor ceris. indeptus .i. ¶ ab indigeo ges
acquirere et conponitur ab in et apiscor.
Indiscretus ta tũ insipiens non facũdus non
Indiuiduus a vm ab in et diuiduus ¶ eloqñe
cõponitur indiuiduus a vm vnde hec indiuidui
tas tatis ¶ Et scias q indiuiduũ dicitur tribus
modis uel carencia pciũ ut athomus uel duricia
ut adamas uel quia per infiora sue nature phi
ce diuidi non potest ut socrates
Indo ab in et do das cõponitur indo dis indi
di inditũ indere .i. ponere immittere inserẽ infer
re indicere inducere siue foras emittere Et dici
tur indere quasi intus dare
Indocilis ab in et docilis cõponitur hic et h'
indocilis et h' le penl' cor .i. nõ docil' qui nichil
discere potest ꝫ indoctus ta tũ dicitur qui nõdũ
discit sed tamen discere potest
Indoctus in docilis vide
Indoles ab in et dolus dicit' h' indoles lis penl'
cor quasi sine dolo .i. etas iuuenilis ingeniũ ori
go pgenies pp'e tñ indoles est signum uel indici
um future probitatis quod sepe ꝑpenditur in qui
busdam pueris. q autem dicitur indoles quasi
interius ul' inde olens etthia est non cõposicio
Indorso ab indorsum conponitur indorso as
aui are .i. sup dorsum ponere qd uulgo solet dici
Indubitato in dubitatus vide. ¶ intersellare
Inducie ab induco cis qd est introducere diua
tur hee inducie ar et dñr inducie qi induc ocia
uel cõponitur ab in et dies et ociũ vnde inducie
qsi in dies ocia et sunt inducie ptes federis vnde
induciarius ria rium et h' et h'. inducialis et h' le
ut tempus induciale in quo hñtur uel debent
haberi inducie et inducio as .i. differre per indu
cias facere et constituere.
Inductio onis fe. ge. quedam species ãguñta
cionis apud loicuz Et ꝫ hoc sic describitur Induc
cio est oracio p quam fit pgressio a pticularibus
ad vniuersale ut h' sortes currit plato currit et
sic de singulis ergo. omnis homo currit.
Inducula le penl' cor. indumẽtũ ab induo duis
Indulgeo algeo es cõponitur cum inde ul' in
et dicitur indulgeo. d. interposita indulsi sum ul
indultũ et habz dĩsas significaciones indulgere
eniz accipitur pro gratis cõcedere ut papa indul
sit michi hanc ptãtem Item indulgere .i. operã
dare ut indulgere gule noli que uentris amica
est .i. opam dare uel cõsentire Item indulgere .i.
remittere ut indulge nobis domine peccata nrã
et tunc dicit' indulgere quasi inde algere .i. postre
a cessare a noticia et memoria forefacti et in pri
ma significacione est actm̃ in alijs uero neutrũ
de indulgencijs ecclesie dicam in purgatorium
Indumen inis ab induo. is dicitur h'. indumẽ
inis qdquid induimus Josephus in xvij quãdo
ciuitatem intrauit puatis indumẽibus utebatur
vnde h' indumẽtũ ti et producit penultimam in
dumen in ntõ sed in genitiuo eam corripit
Induo ab in et duo is qd est soluo cõponitur
induo is postquam enim aliquis indutus est qi
solutus et expeditus est uel ad opandũ uel ut
se totum videdum pbeat qd nõ est cũ sit nudus
Indupator aliqñ dr pro impator interposita
du causa metri quia in heroico carmine inpator
stare ñ pt et est ibi epẽtes qda figã metaplasim
Indusio ab induo is dicitur indusio as .i. in
duere vnde h' indusiam inis .i. indumentum
Industrius a vm et hic et h' industris et h' tre
pro eodem dicitur .i. studiosus agilis uigilans ef
ficax perseuerans impiger solers vnde industrie
aduerbium et hec industria trie .i. assiduitas stu
diũ cupiditas ardor auiditas pseuerãcia solercia
Induuie ab induo is plr hee in ¶ uigilancia
duuie ar indumẽta et pp'e tunice serpentũ eedem
exuuie quia exuũtur sicut induuie quia induũt
Inebrio as aui are uerbũ actm̃ ab in et ebrio
as et potest esse intentiuum ibi in et dicitur hec
Inedia edes cõponitur cum in et ede in re familiam
inedia die .i. pauptas que ẽ in ede in re Job xviij.
Et dicitur inedia. quasi sine esu. vnde
inedia inuadat costas eius
Ineffabilis ab in et effabilis cõponitur h' et h'
ineffabilis et h' le qd quis non potest loqui uel
qd quis potest loqui cũ difficultate vnde et deus
est ineffabilis non quia dici nõ potest sed quia
finiri sensu et intll'cũ humano nullatenus potest
Et ideo quia de eo nichil digne dici potest inef
fabilis dicitur silr et eadem racione quoddam
nomen dei dicitur ineffabile et corripit bi.
Inenarrabilis ab. in. et enarrabilis cõponitur
hic et hec inenarrabilis et hoc le qd enarrari ñ
potest uel cum difficultate narratur.
Inenodabilis ab. in. et enodabilis qd dicitur
ab enodo cõponitur hic et hec inenodabilis et
hoc le penultima cor. quod solui non potest
Ineo inis iniui initũ ab in et eo is et est inire
intrare incipere in venire concubere.
Inepcio cis tiui vide in ineptus ta tum.

Inepciola le di. penl' cor. parua inepcia.

Ineptus apto cōtrarius est quasi non aptus
.i. stultus ſm pap hug' uo dicit ineptus ta tum
.i. indistretus qui acquirit ſed non habz modū
in expendendo Et cōparatur inepcior ſimus et ab
ineptus qd ex in et aptus uenit hec inepcia cie
et inepcio. tas taui ūbum actiuū .i. infatuare. inep
tum facere uel fieri. Et tunc est neutrum. Inueni
tur etiam inepcio cis tiui tire in eodem ſensu

Inergia in ergia exponitur

Inergumius idem qz energuminus in energia

Inermis ab in et arma. et in energuminus
cōponitur hic et hec inermis et hoc inerme et
inermus a. vm. in eodem ſensu .i. ſine armis .i. ſi
ne uiribus vn ūgilius tunc studio effuse matres
et uulgus inermū

Iners ars cōponitur cū
in et dicitur hic et hec et hoc iners tis omnis
ge. quasi ſine arte qui ad nichilū faciendū uel pa
ciendum est aptus vnde hec inercia cie

Inerticula ab iners dr hec inerticula le. uitis
nigra quā gci amarauō uocant boni uini et le
nis vn et ſic dr qz iners intpellādis timinis hēat

Inerticus ca cū .i. grauis ignarus remissus ab
iners inertis dicitur et corripit penultimam

Inexorabilis. ab. in. et exorabilis cōponitur
hic et hec inexorabilis et hoc le. i. non exorabi
lis inflexibilis inplacabil' inmisericors qz nll'is p̄
cibus flectitur hinc dr inexorabile odiū inter e
os est .i. tale qd pacificari. uel exorari ad pacem
non potest et hinc inexorabiliter aduerbium

Inexpiabilis ab. in. et expiabilis cōponitur
hic et hec inexpiabilis et hoc le qd non purga
tur uel quod expiari non potest.

Infaber infabra brum ab. in. et faber bra. bū
cōponitur et est infaber inartificiosus inornatus
vn infabre aduerbium .i. inornate Orac' in ſmōi
bus Quid ſchulptū infabre qd fusum durius esſz
Et cor fa. vnde qdam Rūcina nil fabro confert
sed rūcina ml'tū

Infamo as. aui. ex. in. et. fa
mo as. qd non est in uſu Et hinc hic et hec infa
mis et hoc me ſine bono nomine uel fame ma
le vnde hec infamia. mie et producit fa

Infandus. ex in et fandus cōponit' infandus a
ū .i. execrandus ſcelestus nec nominandus qsi qd
non debet nominari nec aliquis de eo fari. et in eo
dem ſensu dicitur nefandus. Et utrūqz comparat'.

Infans a. for. aris dr fans fantis qd cōponit'
cū in. et dr infans. tis. omnis. ge. i. non loquēs
Et cōparatur infancior ſimus vnde prudencius in
li. hympnoꝝ largire michi carmen infantissimo
Dicitur eciam infans pro puero. et tunc est cōis
ge. tm. et est infans usque ad ſeptenniū. et dicit'
infans quia fari neſciat .i. non poſſe loqui cū nō
habeat adhuc bene ordinatos dentes Nec ideo
dicitur infans quia loqui non poſſit uſque ad
ſeptenniū ſed quia non potest loqui expedite et
distincte uſque ad illud tempus. uel quia in ipā
prima parte illius tempis loqui non potest vn
hec infancia cie etas infantis

Infantilis ab infans dicitur hic et hec infanti
lis. hoc le. res infantis uel ptinens ad infantem
et prod' penl' vnde infantiliter aduerbium

Infanciosus a ū. plenus infancia .i. infantilis et

Infantulus li. et infāticulus dr ab infancia
li et infantillus li per geminū l. omnia pro paruo
infante. Et corripiunt duo prima penultimam

Infaustus ta tum. exponitur in faustus ta tum

Infectus ta tum .i. non factus. Vnde dicit'. Qd
factū est pro infecto haberi nō p̄t. Et cōponitur
ab in. et factus ūgilius. et piter fcā atz infecta
canebat

Infelicito infelicitas infelix expōit'

Infelico infelicas exponitur in felix

Infendo dis. o. in. j. infendi infensum infendē
.i. ualde offendere facere irasci. cōponitur ab in
et fendo dis. vnde infensus a. vm. i. offensus uel
iratus. et est plus esse infensum. qz offensum uel
iratū. et ab infensu ſupino u. in. o. fit infenso as
fre. paulus in epr. ad heb. c. iij. Quilibet autem
infensus est xl. ānis

Infensus a. vm exponi
tur in infendo dis

Infertio. Ab in et fartio componit' infertio tis
infersi. infertum .i. implere. Vnde infertus ta tum
et inferto tas ūbum frequentatiuum.

Inferie inferiaꝝ. ſacrificia facta in ferijs p mor
tuis. et dr ab infernus

Infernas ab infer
nus dicitur hic. et hec infernas atis ge omnis
de inferno exn̄s uel qui infernū colit. ſicut ſup
nas atis. dr qui est ſupnus uel qui colit ſuperna

Infernus ni. mas. ge. in ſin. in pl'i neutri tm̄
hec inferna oꝝ. et dicitur infernus ab infra qz.
ſub terra dr esse ſicut enim cor est in medio ho
minis ita. et infernus in medio terre creditur
esse. vel infernus dr ab. infero infers qz anime
reoꝝ illuc inferantur. vnde hic. et hec infernalis
et hoc le. et infernus a. vm .i. infernal' ul' imus
in imo uel inferno ſuppositus. Et ſcias qz qua
druplex est infernus vnus est infernus dampna
torum in quo ſunt tenebre. et qtū ad carenciam
uiſionis diuine et quantū ad carentiam gracie et
est ibi pena ſensibilis Et hic locus est infernus
dampnatorum. Alius infernus est ſupra ipſum
in quo ſunt tenebre et ppt carenciam diuine viſi
onis. et pp̄ter carenciam gracie ſed non est ibi
pena ſensibilis et dr limbus puerorum. Alius ſu
per hunc est in quo ſunt tenebre quantū ad ca
renciam dīne uiſionis ſed nō qtū ad carenciam
gracie. et est ibi pena ſensibilis et dr purgatoriū
Alius locus quartus magis est ſup in quo ſunt
tenebre quātū ad carenciam diuine uiſionis ſed
non quātū ad carenciā gracie nec est ibi ſiue eāt
ibi pena ſensibilis. et hic est infernus ſiue limbus
ſactoꝝ patrum et in hunc tm̄ xp̄s dn̄dit quātū
ad locū ſed non quātū ad tenebrarū expienciā
et in̄ ſcōs extraxit. et ſcire te uolo qz post tēpus
illud nullus ad limbū illum uel infernū dn̄dit
De pena inferni hēs in pena. Itez dixi in defunc
tus Item uide in ſapiencia. itē in ſcūs. item de ſi
nu abrahe habes in ſinus Hic potest queri an
dāpnati in inferno uelint omnes alios esse dāp
natos. ad hoc dico qz ſicut in beatis in patria e
rit perfectissima caritas ita in dāpnatis erit per
fectissimum odium. vn̄ ſicut ſancti gaudebūt de
omnibus bonis ita mali de omnibus bonis dole
būt. vn̄ et felicitas ſanctoꝝ conſiderata eos maxi
me affligit. vn̄ dr ps. xxvj. c. videant et confun
dantur zelantes ppl'i. et ignis hostes tuos deuo
ret. vnde uellent oms̄ beatos esse dampnatos. tā
ta enim erit inuidia in dampnatis. qz eciaz ppin
quoꝝ glorie inuidebunt. cum ipſi ſint in ſumma
miſeria. cū eciaz in hac uita hoc accidit creſcente
inuidia. ſz tn̄ minus inuident ppinquis qz alijs.
Et maior esset eoꝝ pena ſi oms̄ ppinqui damp

narentur. et alij saluarentur. q̄ꝫ si aliqui de suis
ꝓpinquis saluarentur. Et exinde fuit. ꝙ diues
pecijt fratres suos a dampnacione eripi. sciebat
eniꝫ ꝙ aliqui enpererentur. maluisset tn̄ frēs suos
cū omnibus alijs dampnari. ¶ Et scias q̄uis ex
dampnatoꝝ multitudine pena singuloꝝ augeat᷑
tamē tn̄ super excresit odium. et inuidia ꝙ ma
gis eligunt torq̄ri cum m̄ltis q̄ꝫ minus soli. ¶ Pōt
eciam hic queri sic. Natura intellectualis ordinata
est ad beatitudinē cuius est capax. sed in demoni
bus manet natura post pc̄m̄ ergo non sunt a de
o obstinati. qn̄ possint bonum uelle. et beatitu
dinem ɔ̄sequi. ad hoc rn̄deo ꝙ in demonibus
remanet natūalis potencia ad bonū vt remota.
et disposita per ɔ̄trariū habitum depuata qua
possent benefacere si uellent. sed uelle nō pn̄t ꝙ
habitus malicie ab eius uoluntate remoueri nō
potest qn̄ iam in statu uie non est de hoc eciam
in pena vide ¶ Item p̄t queri an melius sit non
esse quam male ēe. ad hoc dico ꝙ melius est nō
ēe. quam male ēe. vnde dicit iero. tractans illud
iēmie. c. xx. maledcā dies in qua natus sum me
lius est n̄ ēe. quā male ēe. et bn̄b. dicit in xxxv
sermone tractās illd̄ cant᷑ si ignoras te o pulcra
inter mulieres. Egredere. et abi. post greges so
dalium tuoꝝ. homines quidem merito ignoran
cie ignorati. i. reꝓbati. et ad tremendū illd̄ iudici
um stare. et igni ꝑpetuo tradi hunc. non autem
et pecudes. nec dubiū pecudes fore deterius hijs
qui sic erunt. q̄ꝫ hijs qui omnino non erunt me
lius fuerat ei inq̄t si natus nō fuisset homo ille
nā utiqꝫ si natus n̄ fuisset oiō dāpnatus n̄ fuis
set homo. sed ūbi gracia aut pecus aut alia que
piam creatūa que qm̄ iudicium non haberet ad
iudicium non ueniret ac per h̄. nec ad suplicium
puto ꝙ et in pn̄ti uita si bene adūtas posterio
rem ire pecoribus hominem iudicabis an non si
qd̄ tibi uidetur ip̄is bestijs ꝙ āmō bestialior ēe
homo rōne uigens. et rōne non uiuens. Nam
pecus q̄dem si se racione non regat excusacionē
habet a natura a q̄ hoc ei penitus munus nega
tum est hanc nō habet homo cui ab ip̄a specia
li p̄rogatiua donatū est merito ꝓinde eoip̄o cen
setur homo egredi. et post ire gregalibꝫ animan
tibus ꝙ solū hoc al᷑. ɔ̄uersacione degeneret iūa
nature transgrediens rōis ɔ̄pos. rōis expti a.
moribus. et effectibus imitatur Conuincit᷑ ergo
ire post greges homo. et nunc quidem de p̄uaci
one nature postmodū ante. et extremitate pene
h̄ bn̄b. Boecius eciam dicit Ceti̅s animātibus se
se ignorare natura est hominibus uicio uenit
Hic nota ꝙ non esse potest dupliciter ɔ̄siderari
vno mō ꝑ se. et sic nullo mō p̄t esse acceptabile
cū non habeat aliquā rōeꝫ boni. ꝗ sit boni pura
priuacio Alio modo potest ɔ̄siderari inquātū ē
abltm̄ penalis uel miserie vite. et sic non esse ac
cipit rōꝫ boni carere enim malo est q̄dda bonū
ut dicit phus. in v. eth. et per hunc mod̄ melius
est dampnatis non esse quā miseros esse. Et ꝑm
hoc dampnati pn̄t eligere nō esse ꝑ. deliberatiuā
racionem. Et scias ꝙ usque ad infernum sunt
miliaria tria milia ducenta quadraginta quinqꝫ
ꝑm illos qui ponunt infernum in centro terre
Infero infers intuli illatū ɔ̄po. ¶ uide in tra
nitur ab in et fero fers et dicit᷑ inferre introferre
ul᷑ immittere. Vnde dn̄s ad thomā. Infer digitū

tuum huc. Et inferre. i. ɔ̄tra ferre. irrogare. et
pertinet ad malum mala enim inferuntur. et ꝑ
hanc significacionem inuenit᷑ in dialetica inferre
. i. ɔ̄cludere. illacio ɔ̄clusio Cū enim aliquid con
cluditur infertur. i. ɔ̄tra oppoēm alicuius infert᷑
vnde ɔ̄iūccio q̄ est signum ɔ̄clusionis dr̄ illati
ua quasi ɔ̄tra portatiua
Infertum ti ge. neu. i. uinū qd̄ alti offertur l᷑
libatur. Et ɔ̄ponitur ab in et fertū qd̄ est liba
cio l᷑ oblacio q̄dā. et diuat᷑ tn̄ ab infero infers
Inferus ri mas. ge. pro inferno ul᷑ pro deo in
fernali scꝫ pro deo mortuoꝝ uel pro manibus si
cut superus pro deo celesti. i. pro deo uiuorum.
et diuatur inferus ab infernus et corripit fe
Infessus. ab infiteor eris dr̄ infessus sa sum. i.
Infestus. ex in et festus ¶ non fassus negans
idem qd̄ iratus infensus ɔ̄trarius molestus inq̄e
tus. et dr̄ infestus quasi nō festus non festiuus
Et ɔ̄paratur infestior simus. vn̄ infeste tius sime
aduerbium. et infesto as. aui. i. molestari aduer
sari infestū esse alicui. et ɔ̄struitur cum acō
Inficie arum in inficior uide.
Inficio cis eci. infectum ex in et facio et dr̄ in
ficere deturpare tingere repellere informare et ꝑ
tinet ad ꝓprietates intrīsecas et corripit fi.
Inficior aris inficiatus sum ɔ̄ponitur ab in
et facio et dr̄ inficiari quasi non facere non esse
factū cotendere. i. negare et ꝓpe qd̄ uerū est q̄si
non fateri factū. sed ɔ̄tra ueritatē mendacio niti
Et est ꝓprie inficiari rem debitam negare cum a
creditore deposcitur Idem et abiūacio. i. rei cre
dite abnegacio. unde q̄dam Inficit intingens qui
denegat inficiatur et ab inficior hee inficie arū
Infidus in fidus exponitur. ¶ . i. negociacōes
Infimas ab infimus dr̄ hic et h̄ infimas atis
et dicuntur infimates infimi et minores in po
pulo ꝙ autem infimi ul᷑ infimates dn̄r quasi in
infimo positi ethimologia est.
Infimo ab infimus dr̄ infimo as. pen᷑ cor᷑. et
est infimare dep̄mere subtus ponere. vn̄ infima
Infimus infra est aduerbiū loci ¶ tus ta tum
et ɔ̄paratur infra inferior infimus. vnde inferius
infime aduerbium. Et est drā inter infimum et
imum. vnde dicitur in grecismo Infimus ordine
fit imus at ille loco. Et ponitur infimus pro de
iecto ul᷑ infra posito p̄t eciam infimus esse ūbū
et tunc producit fi. vide in infio infis infit
Infinitiuus exponitur in finitiuus
Infio ex in et fio ɔ̄ponitur infio infis sed
modo non est in usu. vnde ar᷑l. in primo de gña
cione infimus tristantem aliq̄n tangere nos sed
nō nos eum Plo eciam h̄ uerbo utitur infimus
. i. dicimus et producit fi. pap̄ uero dicit Infit
. i. incipit dicebāt. i. incipit ¶ Fai
cetis deficit Antiq̄ tamē infit ɔ̄poit᷑ infirmus
Infirmus ab ī et firmus quia sine formo. i. sine calo
a. um. i. non firmus quia sine formo. unde infirme mi
re. et ɔ̄paratur infirmior simus. unde infirmiter
us sime adūbium Inuenitur eciam infirmi. c. infir
apud antiquos. unde in libro sapiencie iiij. c. infir
miter posita a uento ɔ̄mouebuntur. et hec infir
mitas tatis et infirmor aris. i. esse uel fieri infir
mum. vnde paulus in ij. ad cor᷑. c. xj. Quis infir
matur et ego non infirmor Inuenitur eciam in
firmo as uerbum actm̄. i. debilitare ffisificare e
neruare. Et ɔ̄ponitur ab in et firmo as
Infisco as aui ɔ̄ponitur ab in et fisco as et

infiscare infiscum mittere. vnde illud et res eius
infiscentur.i. in publicū deueniant et est actiū
Infligo gis inflixi inflictū et infligo as in eo
dem sensu.i. inferre irrogare introfligere et est
Informis ab in et forma cō ¶ actiū et ꝓd fli
ponitur hic et hec informis et hoc me.i. turpis
q̄si sine formitate non quia careat omnino for
ma. sed quia careat pulc̄. et precipua forma. vn̄
informiter aduerbium et hec informitas tatis
Inflo as in flo as exponitur
Infortunium nij aduersitas mala fortuna et
componitur ab in et fortunium
Infra dicitur ab in. et ē aduerbiū loci. et con
paratur infra inferior infimus. vnde inferius in
fime aduerbium. et signat infra localem depssio
nem uel suppōez cui contrariū est sup̄. vnde ma
le dr̄ sum infra muros ciuitatis nisi esset defossus
Infrenis. Ab in et ¶ sub muris uide in intra
frenum. conponitur hic et hec infrenis et hoc ne. Et
infrenus a. vm.i. sine freno. et producit. fre.
Infrequens. corripit pn̄l. In frequens est.
Infringo. gis. exponitur in frango gis.
Infronitus. ta. tum. exponitur in fronitus.
Infrunitus. ta. tū. pn̄l. ꝓd. Idem est quod infro
nitus. ¶ Eccē. xxiij aiō infrunito. et irreuerenti.
ne tradas me. Inuenitur eciam ibi infronito. et
cōponitur. ab in. et frumen qd̄ est pars gutturis
ubi cibus sapit. vnde infrunitus quasi sine frumi
ne. idest sine sapore sapiencie.i. insipiens. stultus
indiscretus. sine freno racionis.
Infuscatus ta tū. sincerus. sine fusco. Ab in et
fuscatus quod exponitur in fusco cas.
Infula le. est fasciola sacerdotalis capitis alba
in modū diadematis. a qua uite ab utraque par
te dependent que infulam uinciunt. vnde et uite
dicte sunt quia uinciant. sed infula pleruq̄ lata
erat plerumq̄ tortilis de albo et cocco.
Infurno. as. in furnus exponitur.
Infuso. as. aui. are.i. fuso inuoluꝫ. cōponitur
ab in. et fusus fusi. et ꝓducit. fu.
Infusoriū. nij. in suffusorium exponitur.
Ingeniculans. tis. omnis ge.i. genu uel genua
flectens uel inclinans. Et corripit. cu.
Ingenium. nij. cōponitur. ab in. et genium in
eodem sensu. Illa eniz ꝑpō in. addita. nichil ope
ratur h' qd̄ notat ingeniū esse intrīsecam vim.
anime. et natūalem. vnde eciam dicitur ingeni
um quasi intus genitum sc3. a natūa. et est etbia
vnde hoc. ingeniolum li dimi. et ingeniosus a. um
et cōpatur. vnde ingeniose. sius. sime. adūbium.
et ingenior aris. ingeniū exercē ingeniose se ha
bere. Et ponitur ꝓ decipere. Et est tunc transiti
uum. Item. ab ingenium hec ingeniositas tatis
i. astucia calliditas prudencia subtilitas.
Ingenuus. conponitur. ab in. et genus. et dici
tur ingenuus. a. um. nobilis qui in genere habet
libertatem. non fcō sicut libertus. vnde greci in
genuos eugenes uocant. quia sunt boni generis
Vnde hec ingenuitas nobilitas. Et corr̄ ge. Vnde
Ouidius de arte. Dedecet ingenuos tedia ferre sui
Ingloriosus. in gloria exponitur.
Ingerso. sas. in gersa exponitur.
Inglorius. ab in. et gl'a. conponitur inglorius.
ria. rium.i. sine gloria absq3 honore. idem qd̄ in
gloriosus. vnde quidā. nec queras gloriam et nō
Ingluuies. ab in ¶ dolebis cum inglorius eris.

glutio. tis. dimat̄ hec ingluuies. uiei.i. uoracitas
Vnde ingluuiosus sa. sum.i. uorax. ul' ingluuies
cōponit̄. ab in. et gula quasi in gulam ueniens.
Ingratus. ab in et gratus. conponitur ingra
tus ta. tum. et significat tria nam ingratus.i. nō
gratus nō acceptabilis. et ingratus.i. immemor
beneficij. et ingratus.i. irremuēratus. et cōpatur
vnde hec ingratitudo. dinis. et dr̄ ingratus quasi
sine gracia. Vn Dicitur ingratus acceptorum im
memor omnis. Et cuius merita sequitur retribu
cio nulla. Et cui dicendi dee't gracia uel faciendi
Et nota quod ille qui bn̄ficiū dat non statim debet
se exhibere punitorem ingratitudinis. Sed prius
piū medicum ut sc3 iteratis beneficijs ingratitudi
nem sanet. Et scias quod sicut dicit bn̄. in cāticis s
mone. li. Ingratitudo inimica est anime. exinani
cio meritoꝝ uītutū dispersio bn̄ficioꝝ pdicio in
gratitudo ventus. urens. siccans sibi fontem pie
tatis rorem misericordie fluenta gracie. Et aug.
in sermone sancti stephi dicit quod peius est aliq̄d
ens. non solum inimicos nō diligimus. s3 nec a
micis quid fidem integram custodimus. s3 ediuer
so graciaꝝ accio est inuitacō ad plus dandū. vi
Ingredior. eris. ingressus sum. ¶ de in canis.
.i. intrare. ab in. et gradior deris. et cor̄. gre.
Ingruo. is. grui in gruo is. exponitur.
Ingladio. as. in gladia exponitur.
Inguen iguis neu. ge. pars corporis cc̄. pudē
da. sic dicta. ab unguo. is. siue ab unccione. et cor̄
Inhabilis. exponitur in habilis. ¶ pn̄l' gū.
Inhereo. ab in. et hereo conponit̄ inhereo es.
inhesi inhesum.i. inniti intus herē. vnde hic et hec
et hoc inherens. tis. vnde inhēnter adūbiū. et hec
Inhibeo. es. bui. in ¶ inherencia cie. et ꝓd. he.
hibitū cōponit̄ ex in. et habeo es. et est inhibē
ꝓhibē cohibē uitare remouere separe. Et est in
puatiū. Est enim inhibē non habē. vnde hic inhi
Inhibitor toris. ab in ¶ bitor toris. et cor̄. hi.
hibeo hes. dr̄ hic inhibitor oris.i. bedellus qui. et
angarius. et exactor dr̄. quod nimis petendo et in
iuste ferendo inhibet homines. uel quia inhibet
Inhumanus. a. vm. ¶ lites inter eos. cor̄. bi.
vide in hūanus.
Inibi. exponitur in ibi
Inicior. ab iniciū dr̄ inicior aris.i. inchoare.
cōsecrare. sanctificare. introducere. sacrificare. vnde
ꝓpha iniciati sunt beelphegor.i. sacrificauerunt. uel
cōsecrauerunt. Et nota quod quidam utunt̄ hoc uer
bo in actiō gn̄e inicio. as.
Iniciū. ab ineo. is dr̄ hoc iniciū. cij. et est iniciū
rei. a qua aliquid incipit. s3 pncipiū uboꝝ est ex
Inigo. gis. inegi inactū. cōponit̄ ¶ ordium.
ab in. et ago gis. et est inigē pecus a pastu. in.
tectū agē. abigē uo est pecus a tecto in pascua a
Inimicalis. ab inimi ¶ gere. et cor̄. Inigo pn̄l'.
cus dr̄ hic et hec inimicalis et hoc le. et hic et hec in
imicabilis. et hoc le. uel ab inimicor aris. pt hoc uei
re. vn̄ inimicabil'r adūbiū. et hec inimicabilitas tis
Inimicus. ab in et amicus cōponit̄ inimicus
ca. cū. et cōpatur inimicior simus. vnde hec ini
micicia cie. et inimico cas. ūbū actiū et inimicor
aris. deponens in dīsis significacionibus ut ini
mico illū tibi.i. facio illum inimicū tibi. Et inimi
cor tibi.i. sum inimicus tibi. ¶ Hic nota quod dilcō
inimicoꝝ tripl'r pt cōsiderari. vno q̄dem modo
ut inimici diligantur inquātū sunt inimici. et hec

est puersum et caritati repugnans. quia hoc est dili
gere malum alteius. Alio modo pt accipi dilecco ini
micorum quantum ad naturam. scilicet in uniuersali Et sic
dileccio inimicorum est de necessitate caritatis. ut scilicet
aliquis diligens deum et proximum. ab illa generalitate
dileccionis proximi. inimicos suos non excludat
Tercio modo pt considerari dileccio inimicorum in
speciali. ut scilicet aliquis in speciali moueatur motu
dileccionis ad inimicum. et istud non est de necessitate
caritatis absolute. quia nec eciam moueri motu dilec
cionis in speciali ad quoslibet homines singulariter
est de necessitate caritatis. quia esset inpossibile. et
tamen de necessitate caritatis secundum preparacionem animi.
ut scilicet homo habeat animum preparatum ad hoc quod
in singulari inimicum diligeret si necessitas occur
reret. Sed quod absque articulo necessitatis homo actu
hoc impleat ut diligat inimicum propter deum. hoc
pertinet ad perfeccionem caritatis. Cum enim ex caritate
diligitur proximus propter deum. quanto aliquis ma
gis diligit deum. tanto eciam magis ad proximum di
leccionem ostendit nulla inimicicia impediente. sicut
si aliquis. multum diligeret aliquem hominem amo
re ipsius filios eius amaret. eciam sibi inimicos.
et totam eius familiam. vide in dileccio et in ca
ritas. et in amor.
Ininterpretabilis. ab in. et interpretabilis. componitur hic et hec ininterpretabilis
et hoc le. quod interpretari non pt uel non habile
ad interpretandum. hebr. v. ininterpretabilis ad di
cendum
Iniquus equus adiectiuum componitur cum in et dicitur iniquus qua quasi. i. non equus. et com
paratur. vnde hec iniquitas tatis. et cor. primam vnde
pamphilus. Semper iniquorum scelus impedit acta.
bonorum.
Initus ta. tum. penultima cor. i. inceptus ab ineo inis.
Iniungo. gis. iniunxi iniunctum ex
in. et iungo. Et est iniungere precipere sicut uult
hug. multis tamen probabilius uidetur quod iniunccio
minus importat quam preceptum. quia quando prela
tus uult aliquid inquirere uel inuenire prius iniun
git et postmodum facit preceptum.
Iniuria rie. in iniurius exponitur.
Iniurius. ab in et ius. conponitur iniurius a.
vm. i. tortuosus non seruans ius quasi sine iure
Et inde hec iniuria rie. i. iniusticia quasi sine iure. uel
contra ius quando scilicet fit aliquod contra ordinem iuris
vnde iniuriosus a. um. i. iniurius uel pocius qui.
patitur iniuriam ab aliquo. et comparatur. vnde iniuri
ose iniuriosius iniuriosissime aduerbium et hec iniuri
ositas tatis. Item ab iniuria iniurior aris. iniuria
tus sum. iniuriari. Iniuriam facere. Et construitur
cum datiuo. ut iniurior tibi
Iniux Iugum compo
nitur cum in et dicitur hic et hec iniux iniugis Item
componitur cum se. et dicitur hic et hec seiux seiugis in eo
dem sensu Iniuges dicuntur boues non dum iugo con
iuncti. Idem dicuntur seiuges quasi seorsum a iugo secundum
hug. et in grecismo dicitur bos nondum domitus a multis
Innocens nulli nocens. in nocco est
Innocuus ex in et nocuus. componitur innocuus
a. vm. i. innocens et cui non nocetur secundum. hug.
Innoxius. ab in et noxius dicitur innoxius a. um.
quasi sine noxa. innocuus proprie cui quisquam
non nocere potest. nec nouit. nec ipse alij.
Innuba. ex in. et nubo componitur hec innuba be
. i. innupta que adhuc nulli nupsit que adhuc uultum
suum non uelat. et cor. nu. sicut pronuba. licet nu
bo eam producat.
Innuicio. cionis. fe. ge. et
interponitur I. causa euphonie. deberet enim dici
innucio. ab innutus ti. addita o. fit innucio etc.
Innulus. ab innuo is. diriuatur hic innulus li. et
sunt innuli filij ceruorum ab innuendo dicti quia
ad nutum matris absconduntur. vnde innulinus
a. um. et innuleus lea. in eodem sensu et hec innu
leus idem quod innulus. canti. ij. filius esto capree
innuloque ceruorum
Innuo is. innui innutum. nutum facere uel sig
ex in. et nuo is. et est innuere
num uel dare intelligi et est neutrum.
Ino grece uinum dicitur latine.
Inolitus. ab in. et oleo es. diriuatur inolitus a
tum insuetus innatus naturalis. vnde inolita bo
nitate insueta et innata. Et corripit li
Inomellum. ab ino quod est uinum. et mel compo
nitur hoc inomellum. vini uel mulsum. et mellis confeccio
Inopinabilis. vide in opinor.
Inops. ops componitur cum in. et dicitur hic et hec et.
hoc inops inopis. uel dic . secundum quod dicebatur antiquitus
hic et hec et hoc ops. i. diues fecundus opulen
tus. et inde componitur inops. i. pauper. sed differunt
inops dicitur proprie qui nichil habet qui nec sibi sufficere
potest nec alijs largiri. sed pauper dicitur qui licet
alijs elargiri non possit sibi tamen sufficit. vnde et
copulacionem recipiunt ut ibi ego sum pauper
et inops et alibi. pauperi et inopi tu eris adiu
tor. uel inops componitur. ab in et ops opis pro
terra. inde dicitur inops quasi sine terra et insepul
tus qui scilicet caret sepultura. vnde hec inopia pie secundum
hug. In genere. dicitur Nullius possessor homo inops di
citur esse.
Inquilinus ni. i. aduena quasi in propria sedem. secundum in
colens aliena. ab incolo. Non enim proprium inquilinum et
terra aliena inhabitat. Sed differt inter inquilinum
aduenam uel incolam. Nam inquilini sunt qui emi
grant. Nam incola non indigenam secundum aduenam de
signat. Hec est ergo inter illa differencia Inquilini sunt
qui emigrant et non perpetuo permanent. Aduene
uel incole aduenticij sunt. sed permanentes. idem
et accole peregrini uero dicuntur quia parentes eorum ignorantur
sunt enim de longinqua regione. Indigene uero
sunt inde geniti. in eodem loco nati ubi habitant
uel inquilinus componitur ab in et culina scilicet uil
ciuis et aduentiuus secundum quosdam
Inquino as. aui. i. maculo deturpo et componitur
ab in et cunio is uel ab in et coquina et cor. qui
vnde in aurora dicitur petra qua graditur uirus non
inquinat anguis
Inquio inquis. secundum usum de Tercia uult
fectiuum est et est tercie coniugacionis. Xv Tercia uult
inquit quarta quoque sumit ait. ex hoc colligitur quod in
quimus cor. penultima. sicut legimus secundum aimus pro i. si
cut audimus. Et scribitur inquit per t non per d quia
nullum uerbum in d. desinit in tercia persona presentis
indicatiui modi. secundum autem anologiam fere tota eius or
dinacio inuenitur ut supra ostendi in tercia parte. in
tractatu de preteritis tercie coniugacionis in principio
Inquiro. ris. ab in et quero ris. componitur. vnde
in quero. ris.
Insanus. sanus componitur cum in. vnde insane nius
et dicitur insanus a. vm. et comparatur. vnde insanio is insa
nissime. aduerbium. et hec insania. nie et insanio is insa
niui. insanire. i. furere. et est neutrum. et ponitur quia
doque pro scribere uersus et facere uel cantare quia olim
poete credebantur insanire cum uersus faciebant et
studio uacabant. vnde uirgilius insanire libet quoniam tibi.
Inscicia ab inscius a. um dicitur hec inscicia cie. i.
ignorancia. vnde oracius in epistola. sed turpem putat
inscicie metuit que lituram. secundum hug. Item sapiencie xix. a
liam sibi assumpserunt cogitacionem inscicie. Item

sapiencie xiiij. Sed in magno uiuentes inscicie
bello. Et scias qz inscicia formatur ab insciti ge
nitiuo de inscitus ta tuz addita a. qz regula est I
ante cia breuiatur in denominatiuis que formant
addita cia. ut inscicia et inscicia formatur addita
a. ut inscitus ti. et ideo producitur et ita teneas.
Unde inscitia scribit per t. Vide in scitum.
Inscius. a. um. qui sine scientia. ab in et scius qd
Insensis. sensus cõponitur cum in et est sciens
et dr hic et hec insensis et hoc in sense quasi sine sensu.
Insero tas. taui. filo adaptare. et cõpõit ab in
Insidie. ab insideo des. dñr hec insidi et seta
e aru. et hinc insidiosus. a. um. et insidior aris. in
sidias tendere et preparare.
Insignis. signũ cõponitur cũ in. et dr hic et hec
insignis et hoc ne. preclarus ornatus nobilis glorio
sus magne fame quasi hñs emiẽs signũ p alijs.
unde hoc insigne. i. ornamentum et insignio is. in
signiui insignire nobilitate ornare exaltare insig
nem facere. et est actiuũ
Insilio lis. in salio is. est et corripit li.
Insimulo as. ab in et simulo as. cõponitur insi
mulo as. aui are. i. accusare uel incusare quia ac
cusatoris est simulare in aduersariũ quoquo potest.
Et insimulor aris. inuenitur in eodem sensu in ge
nere deponenti secundum hug. Item insimulo. i. non simu
lo nõ fingo. unde insimulatus ta. tũ. i. nõ fictus
sap. xviij. Insimulatũ imperiũ tuum portans. i. ñ
fictum. uel componitur ab in et simulatus
Insinuacio onis fe ge. exponitur in sinuo sinuas
Insipidus da. dum. i. nõ sapidus penultima cor. et cõ
ponitur ab in et sapidus. et cõparatur insipidior
simus et ab hoc genitiuo insipidi addita tas fit hec insi
piditas tatis.
Insipiens ex in et sapiens cõ
ponitur hic et hec et hoc insipiens tis. i. non sapiens
quasi sine sapore et sapiencia. Et cõparatur. unde
hec insipiencia insipiencie
Insisto tis exponitur insisto sistis.
Insicio onis. ab insero ris uel ab insitus ta. tũ
insiti addita o. Et scias qz insero ris inseui insitũ
idem est qd plantare. Et est proprie inserere plantare
per immissionem ramorum ad inuicẽ. Unde ouidius
de reme. uenat insicio fac ramũ ramus adoptet
Insolens. ab insoleo les dr insolẽs tis ge om
nis. i. superbus fatuus moribus non cõueniens. et
cõparatur unde insolenter cius sime aduerbiũ et hec
insolencia cie. i. superbia fatuitas uel pt cõponi in
solens ab in et solens. et corripit. so
Insolesco cis incipio solere et est Inchoatiuũ
huius uerbi insoleo les qd cõpõit ab in et soleo
Insomnis cõponitur ab in et sompnus. di
citur hic et hec insomnis et hoc ne. i. sine sompno per
uigil qui dormire nõ potest. unde hoc insompnia
me. i. uigilia. et hoc insompniũ qd uidetur per somp
niũ et est quedã species sompnij. uide in sompniũ
Insons ab in et sons cõponit insons tis. ge. õ
nis. i. innocens innoxius et cõparatur unde inson
cius. sime aduerbiũ et hec insoncia e. i. innocẽcia
Insoncia cie. in insons uide.
Inspicio cis xi ctũ inspicere quasi intus cõside
rare. et cõponitur ab in et specio cis. et cor. spi.
Instans tis. exponitur in sto stas.
Instar. ab insto as. dr hoc instar. indecli. i. simi
litudo. uel pocius ad similitudinez. habet eniz in
se uim prepositionis. scilicet ad. unde et non debet recipere
prepositionem nisi in expositione. unde dicendũ est. hoc est

instar illius. i. ad similitudinẽ illius. Aliquñ tñ inue
nitur ad instar. sed tunc prepositio habundat.
Instauro as aui. dr ab instar Et ẽ instaurare.
facere similem priori. restituere. reficere. ad prioris simili
tudinẽ aliquid facere. reparare. qd cõponitur restau
ro as. proprie tercio reparare. Et dr instaurare. quasi
in statum pristinũ reducere. Et est ethimologia.
Instigo as. ab in et stigo as. quod ẽ stimulare
dr instigo as aui. et est instigare ualde stigare quasi
instinctũ agere. ethimologia ẽ et pd sti. unde in
aurora dr Instigans proceres uoce minante suos
Instinctus. ab instinguo is dr instinctus ta tũ et
hic instinctus tus. instigacio. persuasio. stimulacio in
Instinguo is xi ctũ. i. instigare. persuadere. Citacio
re. uel mortificare. et cõponitur ab in et stinguo is
Instita. ab insto as. dr hec instita te. quedam
uestis talaris. que et stola dr Instita eciam dr la
tũ cingulum cũ quo puer ligatur in cuna Institc
eciã ut dic pap. sunt parue linteole que mortuuz
inuoluũt Joh xj. ligatus manus et pedes institis
Institor. ab insto as. dr hic institor. et cor. sti
oris. i. mercator quia instat mercibus emendis
Job. xxviij filij institorum. uersus excisini. Qui uẽ
dit merces mercator dr ille Institor est instat q
pro precio minuendo Mercator uendit institor il
Instituo ex in et statuo cõponitur lud emit
instituo is. i. decernere ordinare. unde hoc institutũ
ti. et hec institucio onis morum informacio. sed pro quo
dam li. legali tm̃ in plurali hee instituciões onũ l' in
Insto. ab in et sto stas cõponi stituta orum dr
tur insto as institi institũ et eciam instatum penultima
cor. inuenitur. i. cõtra stare inuigilare insistere in
sudare. unde instans participiũ et nomen et cõpa
tur unde instanter cius. me aduerbiũ. et hec instancia. e
et hec instans. tis dr tempus simplex Et sic descri
bitur qd cum sit finis preteriti ẽ principium futuri.
uel cũ incipit statim esse desinit. uel instans ẽ breuis
sima pars temporis que ñ expectat successionem.
Insubulus. ab insubulo. las. quod componitur
ab in et subulo. dr insubulus. li. quoddam instrumẽ
tum in texendo telam circa quod pannus. uel sta
men inuoluitur. quia insubulatur. i. perforatur. ut posset
inuolui et itineri. pro uolũtate texentis Vel cõponi
tur ab infra et supra quia infra et supra sit Et cor. bu
Insula le. dr terra undiqz mari circũsepta. unde
insula dr qz in salo sit sita id est in mari.
Insulsus a um. i. non salsus. quasi sine sapore
salis uel sapiencie. Et comparatur Et componitur ab
in et salsus. a um inquantũ est nomen. Job vj. aut
poterit comedi insulsum qd ñ est sale conditum
Insulto. ab insilio. lis insilui insultũ. tu. u. in.
o. fit insulto. tas. taui. uerbum fre. proprie quidem est
insultare quadam cauillacione et derisione hostem
deijcere.. Unde de beato laurencio dr. Et subicienti
bus prunas. insultat leuita xpi ut cũ dicebat gi
rate et uersate ad aliam partẽ. Quidã tamen pro deuote
legunt ibi exultat. ita dicit hug. Pap uero dicit.
Insultare insilire et de alterius iniuria gaudere
Insultus. tus. mas. ge. i. inuasio aggressio. quasi
saltum in alium impetuose facere.
Insumo. ab in et sumo componitur insumo. is
psi. ere. i. intus uel ualde sumere. uel contra sumere
Integer gra grum. i. incorruptus. Et cõparatur
integrior integerrimus. unde integre. rius. rime
aduerbia. et hec integritas. tatis. et hec integritudo di
nis. Et iste ablatiuus integro ponitur aduerbialiter pro

integre. Et componiт̃ deintegro uł exintegro. i. ď
hinc uł exhinc. uł a pńcipio uł detoto siu extoto
Item ab integer integro as aui. are. i. integrum
facere nouare. Et componiт̃ reintegro. as. et in
terposita d frequentius dr̃ redintegro as. Et hinc
inchoa integrasco cis. et redintegrasco cis ¶ Et sci
as q̓ aliter est in isto inchoatiuo q̈ in alijs. alia
enim inchoatiua hn̄t significacōnē eandem quā
et sua pmitiua. ut si pmitiua sign̄t actū et eorū
inchotiua. In hoc tam̄ aliter est ṅam integ. as.
sig̃t actum ꝫ eius inchoatiū sig̃t passionem. Inte
grasco enin non ē incipio integr̃e. sed incipio inte
rari. Similiter contingit in augesco licet de h̄ nō
faciat mencōnem pŕscianus. Integ actiū est cum
omnibus suis compositis. Et cor̃ te. Vnde in aur̃
dicitur. Integrat imponens omnibus ille manus

Integrasco. cis. in integer est.

Intellectibilitas in intelligo. gis exponitur

Intellcō onis uide in quarta parte in capitulo
de tropis ubi agitur de sinodoche.

Intellcūs in intelligo. gis exponiт̃. ¶ Hic nota
q̓ sicut dicit phūs in iij de anima in hoc differt
intelligibile a sensibili. quia sensibile excellens de
struit sensum. Intelligibile autē maximū non de
struit ꝫ confortat intellectum. Sed ꝑm h̄ cū deus
sit maxime intelligibił q̈tum in se est quia est
pmū intelligibile uidetur q̓ a nr̄o intellcū possit
eciam nūc maxime intelligi. non enim impedie
tur nisi ꝓpter suā excellenciam. Ad hoc dico q̓
quodāmō est simile in intellcū et sensu. et q̊dam
modo dissimile. In hoc enim simile ē q̓ sicut sen
sus non p̄t in id quod non est ꝓporcionatū sibi
ita nec intellcūs cū omnis cognicō p modū cog
noscentis sit ꝑm boeciū. In h̄ autē dissimile q̓ ī
telligibile excellens non corrumpit sicut excellēs
sensibile. vnde intellcūs non deficit a cognicōne
excellentis intelligibił. q̄r corrumpaт̃. ꝫ q̄r per se
non attingit. et ideo non pfecte deū uidere potest
intellcūs creatus. Item scias. q̓ boni angeli cum
sint bт̄i oportet q̓ habeant plenā uisionē siue ī
tellectū eorū omniū de quibus est fides. q̈tū ad
uisionē głosam. que fidei succedit. Et ideo sicut fi
des credit corpus xp̄i esse sub sacm̄to. Ita uisiōe
bт̄i angeli uident Credo autē q̓ omnia que sunt
fidei sunt sup̈ naturalem cognicōnem. et intellec
tū angelorū sicut sup̈ racōnem naturalem homi
num. Et ideo misteria fidei dn̄r esse abscondita a
seculis in deo Ephes iij c. Vnde naturali cognicō
ne non uident angeli corpus xp̄i. sub sacramento
ꝫ solum btā. Demones uo nullo mō uident ple
narie. ꝫ credūt et contremiscūt. Item scias q̓ sic̃
dicit aristotiles in pmo eth. sicut in corpe uisus
ita in anima intellcūs. Itē intellectus differt ab
opinione. sicut dicam in opinio.

Intelligo. gis. lexi lectū. ere. q̄i intus legē. Et
componiт̃ ab inter et lego. gis. mutata. r. in. l.
vnde intelligens. tis. g. o. vnde intelligenter adū
bium. et h̄ intelligencia. cie. Item ab intelligo h̄
intellcūs. tus. tui. vnde h̄ et h̄ intellectualis et h̄
intellectuale. vnde intellectualiter adūbiū. Item
ab intelligo h̄ et h̄ intelligibił. et h̄ le. vnde in
telligibiliter adūbium. et h̄ intelligibilitas. tatis
et h̄ et h̄ intellectibilis. et h̄ le. intellcū comp̄hē
sibilis. vnde intellectibiliter adūbium. et h̄ intel
lectibilitas. Dr̄ıt g̊ intellectus et intelligencia et
intellectibilitas. Quanto enī intellectus ē sup̄ior
racōne intīm intelligencia est sup̄ior intellectu. et
intīm intellectibilitas sup̄ior est intelligencia. Ra
cio est uis anime discretiua formarū ad seinuicē
Intellcūs autē est uis anime. qua forme ext̃ cor
palem naturam comp̄hendunт̃. uł qua incorpo
rea pcipiunт̃ cū certa racōne quare ita sint. Sed
incorporeorū tria sunt gn̄a scꝫ anima. angelus. et
deus. ꝫ citra diuinā substanciarū non pcipit intel
lcūs. ꝓpe quid intellcūs est uis anime comp̄hen
siua incorporearū subarū formis subt̃carū uł for
marū circa eas ¶ Intelligencia uero est uis anime
que aspirat ut aliquid circa diuinā substanciā cō
p̄hendat. Intellectibilitas uero est q̄dam uis ani
me omniū formarū in quadam simplicitate com
plicatiua absq; ordine naturali. uł tp̄ali. Tali mō
deus comp̄hendit res. q̄r omīs vno intuitu absq;
omni successione dr̄ comp̄hendē. Hoc modo cog
noscendi utunт̃ tres ordines angelorū. qui deo ꝓ
pinquiores sunt. Et quia forte sunt aliqui hoiēs
qui q̈tum dei bonitas pmittit ad hanc aliq̊ mō
accedunt cognicōnem. ideo dicit plato Intellcūs
solius dei est. et admodū paucorū hominū Et po
niт̃ h̄ intellcūs ꝓ intellectibilitate. q̄r sepe p̄ocā
uocabula inuicē ꝓ se ponr̃. ꝫ certe qualitercūq;
intellcūs accipiaт̃. scꝫ siue ꝓp̄e. siue improp̄e pro
intelligencia. siue ꝓ intellectibilitate. potest dici
uere. Intellcūs solius dei est et admodū paucorū
hominū. ꝑm q̓ dicit hug̃ Hec tamen ad aliā sci
enciam pertinere uidentur. Vide in sapientia. et in
uoluntas et in ratio et in opinio.

Intemperies. ab in et temperies componiт̃ h̄
intemperies. ei. et hoc intemperium. rij. ubi nul
la securitas nullum temperamentum est.

Intempestiuus in tempestiuus exponitur

Intempestus in tempestus exponiт̃ ¶ Et scias
q̓ quedam pars noctis est intempestum. sicut ha
bes in crepusculum et tempestus.

Intendo. dis. intendi intensum uł intentū. com
poniт̃ ab in et tendo. dis. et est intendē augē. uł
adiūgē. ut deus intendit albedinē circa ultum. et
ꝑm h̄ facit intensum. su. vnde intensio adauctio.
Intendē eciam est operam dare. dirigere. intentū
facere. intelligere considerare. ut iste intendit ani
mū suū. et ꝑm h̄ ꝓp̄e facit supinū intentū intētu
vnde h̄ intencio. onis. abstraccō. consideracō. Itē
intencio interdum ꝓ uolūtate interdū ꝓ fine ac
cipiт̃. vn̄ intentiuus. a. um. et h̄ et h̄ intēcional.
et h̄ le. et intento. as fre. uide in affectus

Intencio. onis. uide in intendo. dis

Intensio onis. uide in intendo. dis.

Intento. tas. ab in et tento. as. componiт̃ ut
dicit pap̄ intentat. i. intendit. multū minaт̃ obij
cit. impugnat. imponit. infert. Itē intento. as. p̄t
esse fre. et tunc formaт̃ ab intentu supino de in
tendo. dis. intensum. uł intentum. tu. u. in. o.

Inter. ab in deriuaт̃ inter adūbium loci semp
enim signat locū. uł q̄i locum. ꝫ dissimiliter. q̄ñ
sex modis. Signat enim qn̄q; localem posicōnē
in medio. ut inrumpo. Qn̄q; cōnsicōnem vnius
ad aliū. ut internūcius. Qn̄q; localem distanciā
ut intercapedo. Qn̄q; distanciā temp̄alem. ut in
uallū. Qn̄q; uicissitudinem cū cōnsicōne. ut cōnu
si q; oculos inter se atq; ora tenebant. Qn̄q; per
manenciā in medio. ut inter amicos. et hoc cuꝫ
quadam continuacōnis significacione.

Interasile dr̄ interpolatum celatura. et plana

planum enim inter celaturas q̄i rasum uidet̄. Et
declinatur h̄ et h̄ interasilis et h̄ le pe. cor̄. uel
ꝑ pap. Interasilis anaglipha sculptura Alexand
uero sic dicit. Quod nūc scripturis. nunc planicie
uariatur. hoc et nō aliud opus interasile dicat̄
Intercalaris. ab intercalo las. deriuatur hic et
hec intercalaris et h̄ re. interpositū ul' interpo
situm. scz qd interponitur. ut ūsus intercalaris
qui sepe interponit̄. vnde hec intercalaritas in
tercalaritatis .i. interposicio
Intercalo las. penultima cor̄. uide in calo.
Intercapedo dinis. ꝓd. pnl' nō. sed pnl' gn̄ cor̄
uide in capedo ubi exponitur
Intercedo dis. intercessi cōponitur ab inter et
cedo dis. ssi. et est intercedere ꝓ aliquo ad aliq̄s
preces facere. Est enim intercedere .i. inter aliq̄s
cedere et esse mediatorem. et ꝓprie inter minorē
et maiorem ut maior cōdescendat minori preci
bus mediatoris vnde sancti dn̄r nostri intercesso
res apud deū. Sunt enim mediatores inter nos
et deū singul' diebus ꝓ nobis eū orantes. quorū
intercessione qui renes scrutatur et corda nobis
auxilietur. ut opus inceptum ad finem laudabi
lem perducamus. Et producit pnl' intercedo.
Intercido dis cidi. supino caret. et cor̄ ci ubiqꝫ
et componitur ab inter et cado dis cecidi. Et est
intercidere. inter aliqua cadere ¶ Item inuenitur
intercido is cidi cisum .i. interpolatī cedere l' inter
aliqua cedere. vn̄ beatus iacobus martir. dictus
est intercisus. q꞉ ꝑ singula membra fuit cesus. et
ꝓd. ci ubiqꝫ. cōponitur eniꝫ ab inter et cedo dis
Intercilium lij spaciū quod ē inter duo supcilia
et componitur ab inter et cilium
Intercipio pis. et intercapio pis. in eodē sensu
.i. inter aliqua et in medio capere. ab in ūl inter
Intercino as aui are .i. inter ¶ et capio pis.
aliqua cinare. et conponitur ab inter et cino as
et ꝓd ci. Et inde h̄ et h̄ intercinijs et h̄ ne. et in
Intercludo. ab inter et clau ¶ Intercinus a um
do cōponit̄ intercludo. dis. interclusi interclusuꝫ in
tercludē .i. inter aliqua claudē. ul' auferre. et in h̄
Intercludo. dinis idem qd interclusio. Et prod. clu.
Intercolumniū. nij. componit̄ ab inter et co
lumna. q̄i int̄ columnas exn̄s. scz id quod poni
tur int̄ columnas. ul' spaciū diuidens eas. In iij
tamen li. reḡ c. vij. ubi dr Media intcolūnia qua
drata non rotunda. dicit glo. Media intcolūnia
dicit tabulā supiorem. que sicut alie q̄drata erat
simili sculptura. et in summitate sua habebat ro
tunditatē unius et dimidij cubiti in q̄ intpone
Interconfiniū ab int̄ et cōfiniū cōpo ¶ batur
nit̄ h̄ interconfiniū nij .i. terminus ul' locus int̄ du
Intercurso. as. ūbū fre. et format̄ ab os fines
aliquo sup̄ de intcurro ris. intcursu. u. mutato in. o
Intercus. Ab inter et cutis cōponit̄ h̄ et h̄ et
hoc intercus. cutis .i. illa res quam patimur inter
carnem et cutē. sicut ē infirmitas ul' malus hūor
ul' aliud huiusmodi. vnde intercuticus. ca. cū. et
intercutaneus. a. um. omnia pro eo quod est int̄
cutem. Et corripit cutis primam.
Interdictū. ab interdico. cis. dr h̄ interdictū. ti. q̄i
interim dictū. scz quod interim ānūciat̄ a iudice
non in ꝑpetuo maneat. q̄i q̄ diu dictū et statutū
est a iudice. ¶ Hic nota q̄ in gn̄ali interdictō dn̄t
ista conferri ab ecclesia scz baptismus puulorum
pn̄ie morienciū. Potest etiā epūs puulos baptiza

tos confirmare. Item semel in mense ul' in septima
na populum interdictū et eciā excōmūicatū ad
ecclesiam aliquā cōuocare et eis p̄dicare. Itē p̄t
eucaristia in morte uere penitentibus dari. Vnde
dicit decre noua Permittimus ecclesiarū ministris
semel in ebdomada tempe interdicti non pulsatis
campanis uoce summissa. ianuis clausis excōmu
nicatis et interdictis exclusis missarū solemnia ce
lebrare causa conficiendi corpus dn̄i. qd decedentibꝫ
in pn̄ia non negat̄. ¶ Item pmittit̄ q̄ clerici de
cedentes qui bn̄ seruauerūt interdictū in cimitirio
ecclesie sine campanarū pulsacōne cessantibus so
lemnitatibus omnibꝫ cū silencio tumulent̄. ¶ Itē
concedit̄ q̄ in conuētualibus ecclesijs bini et bi
ni ul' simul tres. horas canonicas ualeant legere
pocius q̄ cantare ianuis clausis. interdictis et ex
cōmunicatis exclusis. uoce ita dimissa q̄ extius
non possint audire. ꝑ quod patet q̄ interdicti et
multo forcius excōmunicati non debent ascultare
re horas canonicas ¶ Item peregrinis accipiētibꝫ
signū crucis ob reuerenciā crucifixi non est penitē
cia deneganda. Quod eciā alijs peregrinis p̄t mise
ricorditer indulgeri. ¶ Itē nota q̄ extrema vnc
cio non debet dari alicui ꝑsone layco. ul' clerico ul
religioso. in loco generali interdicto supposito. nisi
super hoc habeant priuilegiū speciale. uid in ungo
Interdiu componit̄ ab int̄ et diu .i. interī dū
dies est. vnde intdius. a. ū .i. iugis et continuus.
Inuenit̄ etiā ꝑdius in eodem sensu. Et componit̄
Interduca. ab inter et duco cis dr̄ ¶ a ꝑ et diu
hec interduca. ce .i. iuno. que ideo sic dr̄. quia in
tererat. quādo puelle maritabant̄. ul' q꞉ eas. in
troducebat. ul' quia interim dum erant in itinere
eas ducebat. est eciā ꝓnuba que domiduca dice
batur. q꞉ usqꝫ in domū puellas maritatas intro
ducere credebatur. et corripit du.
Interdum nonnunq̄ aliquociens. ꝓm papiam
Interea. ab inter et ea componit̄ interea adū
bium tpis. Quidā uero dicūt q̄ ab inter diuat̄
interim et interea. De hoc plenius dixi in iij pte
ubi egi de figura composita nominis. g. et cōpōi
tur interealoci adūbiū loci .i. iterū ul' in eo loco.
Intereo. ab inter et eo. is componit̄ intereo in
teris interiui ul' interij interire. ūbum absolutū
.i. mori ꝓprie in itinere. vnde h̄ interitus. tus id ē
mors. et interitus. ta. tum id est mortuus.
Interest. ab inter et sum componit̄ intersum
es est interfui interesse. et construit̄ cū dtō. ut in
terfui tali negocio tn̄ eius impsonale intest. con
struit̄ cū gtō Ista. n. impsonalia intest et refert.
construunt̄ cū genitiuis oīm dcōnum casualium
ut interest socratis legere et refert plōnis dispu
tare. p̄ter istos qn̄qꝫ gtōs ꝓmitiuorū ꝓnoīm scilꝫ
mei tui sui nostri uestri. loco quorū construuntur
cū ablt̄is ꝓnominū possessiuorū. in sing̃ nūo. et
in fe. ge. tantū. scꝫ mea. tua. sua. nostra. uestra. ut
mea interest legere. et refert tua disputare. Si āt
sint gn̄ possessiuorū. tūc construunt̄ interest et re
fert cū illis genitiuis. ut mei fratris interest legē
et tui patris refert disputare. ¶ Item construūt̄
predicā ūba cū isto gtō cuius. ut cuius interest fa
cere hoc. Et h̄ habemus a ꝓs. in minori lib° con
structionū. eodem modo construunt̄ cū isto abla
tiuo cuia. ut cuia interest facere h̄. et h̄ habemus
a ꝓs in maiori. ¶ Itē possunt regē ntōs quando
signant ptinenciā. ut iste equus interest socratis

.i.ad utilitatē socratis ptinet.ut hec capa refert
tua.i.ad utilitatem tuā ptinet. Sed h sic op
ponit'.Talis regula ponit'.Omne uerbum impsonā
le passiue uocis siue actiue debet habere illum ca
sum p naturam supposicōnis quē hn̄t sua uerba
psonalia ex quibus descendūt ex pte post.p na
turam regiminis.ut ego amor a te.et impsona
le passiue uocis amat' aut requirit ablatm̄ ut a
me amat'.Similiter in uerbis impsonalibꝫ actiue
uocis.ut h placet michi.Et sunt impsonale aut
rquirit dtm̄ ut m̄ placet et sic de alijs Ergo uide
tur q interest et refert impsonalia construātur
cū dtīs.quia eoꝝ psonalia cū dtīs post construūn
tur.ut interfui huic negocio.Ad h dico q p̄dic
ta uerba non seruant construccōnem suoꝝ uerborū
q2 non retinent eoꝝ sig̃cōnem.quia cū dico int'
fui huic negocō.i.pn̄s fui.Cū autē dr Imperato
ris interest habere bonos milites mutat' signifi
cacō.q2 sensus est.ad utilitatem impatoris ptinꝫ
Et uariacō significacōnis facit uariacōnē cōstruc
Interfico.ab inter et facō componit' cōnis.
interfico.as.feci.interficere.i.occidere.et cor̃ fi
Interia quod et enteria eciam dr.i.intestina.
Vnde interici dn̄r qui dissolucōnem paciunt' ue
Interibi.in ibi exponitur tris.sm̄.pap
Interieccō quedam pars orōnis indeclinabil' ap
latinos.ab interiacio.ces dcā.Et non componit'
interieccō.h semp simplex est.Cuius racō ē quia
ppium est passionis destruere.Vnde cū interiectio
affectū passionis designat naturam habet cōpōni
contrariā.et pter h consueuit absconsa uoce p
ferri.ergo pdolor ul' ppudor nō potest esse una
ps Item heu oe sunt due interiectiones absqꝫ cō
pōne.sicut o utinā sunt duo aduerbia optandi sn̄
compōne uenienca· De accentu autē interiectio
nū dixi in ij pte ubi egi de accentu interiectionū
Et scias q sicut dicit ps.interiectio consueuit ab
sconsa uoce pferri.uach.Et donatus dicit q int'
iectio est uox incognita.i.intus condita siue ab
sconsa.Vnde in grecismo dicit'.Vt donatus ait
uox est incognita uox hec.hec quoqꝫ que plēa
est uox interiectio non est.uide in racha.
Intericio.onis.fe.ge.i.mors.Et formatur de
interiti gtō huius nois interitus ta tū.addita o
Propheta.Eripuit eos de intericōnibus eorum
Interlido.dis.in ledo.dis.est.
Interlinearis.dr a linea.et componit' a linea
et inter.et dr h et h interlinearis.et h re quod
est inter lineas.Vnde quedā glose dn̄r interlinea
res que sunt inter lineas.ul' interlinearis p̄t deri
Interminus.ab in et ter uari ab interliniū.
minus componit' interminus.a.um.i.sine ṫmi
no exn̄s.Vnde in hymno trinitatis.In simplici
suba uertus manēs intermina.Pap uero dic'.Intmi
na intnūcia.mediatx.insepabili ṫmino carens.
Intermitto.tis.componit' ab int' et mitto.tis.
et est intermittere inter aliqua ul' interpolare ul'
interim dimittere ul' relinquē s hug.pap uero dit
Intmittere ad tpūs dimittē.et iteꝝ ad ideꝫ reūti
Intnecio.onis.fe.ge.q̄i quedam homis mag
nectio.mors.ul' pena.Intneciū dr bellū in q̊ om
nes perierunt nullo remanente sm pap.Et for
mat' ab internecti gtō de internectus.addita.o.
et remota.t.Vnde dicit ps in iiij lib̊ de denomi
natiuis In io terminancia plerumqꝫ a pticipijs
fiūt p̄teriti temporis.quoꝝ gtīs assumpta.o.et
cor̃ ι facit huiusmodi nomina.ut oratus.ti.orā
lectus.ti.lcō. Internectus autē internecti interne
cio fecit euphonie cā.abiecta.t.Quidam uero fin
gunt eciam internicio quos non sequor.
Interneco.ab inter et neco.as.componit' int'
neco.as.aui.are.i.inter aliqua necare.ul' intpola
tim necare.ul' interim dum aliquis est in itinere
necare. vnde h internecacō.onis.i.mors que con
tingit alicui in itinē Itē int' ponitur sepe p e.vn̄
uenimus mare interbibere.i.ebibere Et p h di
interneco.as.i.enecare.Et cor̃.ne.
Internicida.ab inter et neco.as.quod idem ē
quod enecare.deriuat' h et h internicida idem qd
homicida.q̄i enicida scꝫ qui falsum testimonium
fecit.et cōmisit.et ob id hominem occidit.Vn̄
hec internicies.ei.mors ab illo facta.
Interniciū.ab internicida deriuat' h intnicidiū
ul' intniciū.i.mors.occisio quā intnicida cōmit
tit Et dr internicidiū ul' interniciū q̄i quedā ho
minis enecacio Et indictū internicidij dabatur in
intnicidam et accusatorem eius possessio bonoꝝ
sequebat'. Interniciū eciam dr bellum in q̊ om̄s
pereunt nullo remanente.
Intnodiū.dij.spaciū int' nodos.ul' illud
os quod est in genu.Et dr internodiū quia inno
dat simul crus et coxam inter se. Vnde ouid' i v
metha.Mollia nodosus facit internodia poplex.
Et componitur ab inter et nodus.
Internūcius.cij.dr.et h internūcia.cie.qui ul'
que inter duas ptes aliquid nūciat.ul' nūciū por
tat.et h intnūciū cij.qd intnūcius nūciat.Et cō
ponūtur p̄ocā ab int' et nūcius a ū.substantiuē.
Internus a um.i.interior.ab intus.
Intero.ab in et tero ris.componit' intero.ris
rui.intritū interē.i.intus terē.immutare ul' ual
de terē.Vnde in daniele ultimo dr.de abacuc q
interuerat panes in alueolo.Et corripit te.
Interpello.ab int' et pello.as componitur in
tpello.as.aui.are.i.introgare.int' aliqua uocare
et alloqui.ul' p alio p̄ces fundē.Vnde ad rom̄.
viij.c.q̇ ecīā intpellāt p uob.et scribit' p duo l.
Intpolo.ab int' et polus componit' interpolo.
as.aui.are.i.obturare.ul' inq̇nare.ul' impedire.
interrumpē.corrumpē.uariare.nō continuare.vn̄
in hymno.q nulla uox interpolet fide qꝫ iugi la
ceat.Vnde intpolus.la.lum.i.interruptus.uari
atus non continuus.et h interpola.pole.quedam
uestis.que dum sit uetus ad nouā spēm reduci
tur et fit quasi noua.Et cor̃ po.
Interpres.pres in q̄tum accipitur p diues.cō
ponitur cum inter et dr h et h interpres.tis.et
dr interpres qui diuisa gn̄a linguaꝝ nouit.scꝫ q̄
unā linguā exponit p aliam.ul' unā linguā trās
fert p aliam.Et dr sic q2 mediator est int' vnā
linguam seu loquelam et aliam.vel componit'
a pres quod est diues q2 interp̄tes dicant loq̄las
trāsferentē uocabula de vna loquela in aliam.ul'
componit' a ps ptis.q2 interpres sit medius du
aꝝ linguaꝝ.cū trāsfert ul' exponit vnam linguā
p aliā h qui inter deū interp̄tat' et homines q̄bꝫ
diuina indicat misteria interpres uocat'.vnde in
p̄tor aris cōmune uerbum.i.exponere ul' exponi
vnam linguam p aliam.vnde h et h interp̄tabi
lis et h le.aptum ad interp̄tandū.ps.tamen ui
detur uelle q p̄eocā compō p̄cedat in uerbo.Et
inde deriuet' interpres.ita dicit hug.Et scias q

modū circuloꝝ ordinata sunt ut susceptas escas
paulatim egerant et supadditis cibis non impe
diantur. Vel intestinus componitur ab in et tes
ta. et hinc bellū dr̄ intestinū quod ē int̄ testas. i.
muros ciuitatis. Et intestina interiora. qr̄ quasi
in testa recondita sunt.

Intronizo. ab in et tronus componitur intro
nizo as. i. in trono et sede ponere seu collocare.

Intimas. ab intimus dr̄ hic et hec intimas atis. i.
interius habitans. uel secretarius consiliarius cre
ditarius nr̄. qui scit secreta intima cordis ul' co

Intimo. intra comparatur interior inti ¶ mus
mus Et ab intimus diuatur intimo as aui are.
. i. demonstrare indicare nūciare notificare. Vel
componitur ab in et timos quod ē mens quasi
in mentē inculcare. inmittere. ß hug. uel compo
nitur ab in et time qd̄ ē anima ul mens ß pap.

Intollerabil'. ab in et tollerabilis componitur
hic et hec intollerabil' et hoc le. qd̄ non ualet uel de
bet tollerari. et compatur bilior simus. et scribi
tur per vnū l. corripit enim to.

Intonsus a um. i. non tonsus ab in et tonsus

Intra dr̄ ab in. et differt ab in ¶ componitur
fra. qr̄ infra signat localez depssionē ul' supponē
cui contrariū est sup̄. quod signat localem supra
pōnem. ut sol currit sup̄ lunā. luna infra solem
Int' uero significat localem inclusionē cui cont'
riū est extra. qd̄ signat localem exclusionē. ut ci
ues hītant intra muros ciuitatis. rustici ext' Nul
lus ergo dicat. ego sum infra muros ciuitatis ni
si esset defossus sub ipsis muris Int' compatur
interior intimus. vñ interius intime aduerbium

Interuerat. in intero interis exponitur.

Intro aduerbiū loci signat ad locū. et acuitur
in fine. et inde diuatur intro as aui. ūbū neutrꝝ

Introeo ab intro et eo is componitur introeo
is iui introire. i. ire intro. intrare. vnde hic introi
tus tus. pnl' cor̄ quia itū corripit pmam.

Intromitto. ab intro et mitto tis. cōponitur
intromitto tis et ē intromittere idez qd̄ inmittere
Itē intromittere ē qd̄ uulgo dr̄ infra mittere q̄si
in rem se mittere ut de ea curet et tractet.

Introrsus. ab intro dicitur in ¶ ut comedat.
trorsus. a um. idest intrinsecus. sed frequencius

Introneus. ab intro dr̄ introneus a ū. i. interior
et ꝓpe qui quadā importuītate se ingerit intus
introrsum inuenitur in ui aduerbij.

Intus et intro dnr̄ ab intra. et differunt. quia
intro significat ad locū. intus significat in loco.
uel de loco. ut intro uado. intus sum. intus exeo
Xw Intro foras ad signat foris intus in et de.
Et componitur. abintus. et deintus. Et scias qr̄
composita ab intus acuūt pnl' cū sit longa sicut
ꝓbaui in secunda pte. ubi egi de impedimentis
accentus. in c. de impedimentis distinccionis.

Inuado dis inuasi. exponitur in uado uadis.

Inualeo les. ab in et ualeo les cōponitur. et
est inualere ualde ualere. crescere. abundare. Vñ
de iacob dr̄. Inualuit cont' angelū. vñ inualesco

Inualitudinarius. i. languens ¶ cis. inchoatiū
sine ualitudine ß pap. ex in et ualitudinarius

Inualitudo inis. fe ge. debilitas. in ¶ cōponit'.
becillitas. infirmitas. et dr̄ ab inualidus. et ꝓd tu

Inubero as. exponitur in ubero uberas.

Inuectiua. ab inueho is. et inuehor inueheris
in deponenti gn̄e. diuatur inuectiuus a um. i. de

tractorius.maugnus.et h inuectiui ui.et h inuec
tiua ue.ipa inueccio.detraccio.uitupacio.Et qui
dam liber ciceronis dictus est inuectiue tiuaru pp
ter inuectiuas ibi in catelinam factas.

Inuenio.ex in et uenio is componitur inuenio
is.i.uenire in id quod cupimus.ul querimus.Inue
nimus quesita.Repimus ultro occurrencia.et co
ponitur adinuenio.nis.ualde ul iuxta ul ad utili
tatem ul ad dampnu alicuius inuenire.Et corri
pit ue in presenti.sed in preterito producit.

Inuestigo gas.pd sti.et exponitur i uestigo as
Inuicem dr proferri sub vno accentu.ut desig
netur poni p una pte.ul p vno aduubio quali
tatis.Fm enim ueritate inuice sunt due ptes.po
site p vna.sine composicone.Et pt dici quedam
irregularis uocu congeries.Et cor ui.De hoc sup
dixi in secunda pte.ubi egi de coposita figura no

Inuidencia.i.inuidia.ab inuidens ¶ minis.g.
tis inuidenti addita.a.Et dicit aug.Non esset in
uidencia si esset concors differencia.

Inuideo.ab in et uideo.des.componitur inuideo
des.ut inuideo tibi.i.no uideo tibi.i.non fero ui
dere te bn agente.Et est neutru.h inuenitur in pas
siuo in pma psona.Et eciam ipse ps.dicit illud
esse actm.h hoc ideo fit.q qnqz exigit actm.q
ubum qd exigit actm in eo intelligitur.ut inuide
o hoc te facere.i.p inuidia prohibeo.et inuideo
tibi amiciciam regis.i.per inuidia subtraho tibi
amiciciam regis Et qnqz exigit actm signte caz
rei ubi.ut inuideo tibi sapiencia.i.ppter sapiam
Hic potest queri.An ille qui inuidet pximo suo
et inde dolet sit in statu salutis.Hanc qstionem
tangit bernh.in xlix sermone cant.et determinat
sic.Quomo ais ego proficere possum qui fratri
pficienti inuideo.Et rndet.si doles q inuides.sen
tis sed non consentis.passio est qnqz sananda.no
accio condempnanda.tm ne illuc resideas iniqui
tatem meditans in cubili tuo.qualiter uidelicet
foueas morbu.satisfacias pesti.psequaris inson
tem.bene ab illo gesta calumpniando.deprimen
do.putendo.atqz impediendo gerenda.Alioqn no
nocet ambulanti et extendenti se ad meliora.q
iam ipse non opatur.h q habitat in eo peccatu
Non e dampnaco illi q non dat memb sua iniq
tati.non lingua ad detrahendu.non quitq reliq
corpis ad ledendu nocendu ue aliquo mo.mag
aute confunditur sic se esse male affectu et molitu
ex longinquo uiciu cofitendo.flendo.orando cona
tur expelle.et cu no pualet inreccior in ad oes
atqz apud se humilior inuenitur.uide ecia in liuor

Inuidia.in inuidus est.uide eciam in liuor

Inuidus.ab inuideo dr inuidus a u.qui inui
det.et h inuidia.die.et e inuidia odiu aliene feli
citatis.ul inuidia e ex aliena felicitate in animo
cuiuscumqz innata tristicia.vnde inuidiosus.a.u
cui inuidetur.et raro q inuidet.Xo.Inuidiosus ego
non inuidus esse laboro.Et ut dic orac.Inuidia
siculi non inuenere tiranni.Tormentu maius.ps
dicit inuidus qui habet inuidiam

Inuiolatus intactus ul integer fm papiam.

Inuiso.ex in et uiso.sis.coponitur inuiso.is.si.
sum.sere.intus inuisere uolens uxorem suam

Inuitus.ab in et uita coponitur inuitus.ta.tu
.i.non uolens.qi contra uitam.i.uoluntatem.

Inuius.a.u.i.non patens uie.ubi non est uia
extra uiam.et componitur ab in et uia.

Inundo.as.aui.atu.are.i.abundare.reple stag
nare.Si inueniatur cu acco.sensus est.inundare.i.
facere inundare.Et componitur ab in et vndo.das
vnde inundatus.ta.tu.pnl prod.vnde in secunda
epla pet ij c.Mundus inundatus perijt.

Inuolo.a uola quod est media pars manus ul
pedis.et in componitur inuolo.as.aui.are.i.fura
ri.ul in uola continere ul pone.ul in uola i.imit
tere.Item pt componi ab in et uolo.as.h in alio
o sensu.intus ul ualde uolare.Et corripit uo.

Inuolucrum.ab inuoluo.uis.dr h inuolucrum
cri.inuoluco cuiuslibet rei.quod cu fit in nostris
dictis aliud inuoluitur q dici uideatur.fm hugu.
Pap uero dicit.Inuolucru absconsum occultu dic
tu q in se heat aliquid inuolutu.In xxvij ezech
dicitur.Inuolucris iacinctus.

Inuoluulus.li.m.ge.pnl corr.e queda bestia
que ut homines facilius decipiat inuoluit se aliq
re.Et dicitur ab inuoluo.uis.

Ioab indeclinabile acuitur in fine.et interp
tatur spirans ul domini robur.

Ioas interptatur ubi est incensu dni.ipa ethy
mologia e nois.iste e q simulachra combussit.

Ionathan interptatur pfcus.pulchra ethymolo
gia nominis.fecit enim rectu in conspectu domi.
et edificauit portam domini excelsam.

Iob interptatur dolens ppter pcussione carnis
et passionem dolorum. Calamitates enim suas
nominis ethymologia presignauit.

Iocista.te.comunis gnis.qui ul que iocis sem
per intendit uel paratus est.

Iocor.a iocus dr iocor.aris.atus sum.vn ioca
balia h iocator.h iocatrix.et iocarius.ria.rium
Et coponitur adiocor aris.coiocor aris.et coio

Iocosus.a iocus dr iocosus.a.u.usus iocis ple
nus iocis.Et compatur.sior.simus.vn iocose.sius.
sime.aduubium.Et hec iocositas.tatis.

Ioculus.li.dimi.puus iocus.a quo ioculor.a
ris.et ioculatorius.ria.riu.et h et h ioculatis.et
h.re.et iocularius.ria rium.Et corripit cu.

Iocundus.a.iocus dr iocundus.da dum.letus
hylaris.q sit semp iocis aptus.et hylaritati fre
quencior.Et compatur iocundior.simus.vnde
iocunde.dius.sime.aduerbium.

Iocus.ci.mas.h in pli mas.et neu.hij ioci.et
h ioca.Et est iocus proprie in uerbis.

Iohannes interptatur gra dni.Jo dns.ana gra.
Inde iohannes.qi iohanna.q sit limes pphete.
pnuncius gre.siue iniciu baptismi p quod gracia
ministratur. ¶ Et scias q iohannes baptista mul
tipliciter nuncupatur.Dr enim ppheta amicus spon
si.lucerna.angelus.uox.helyas.baptista saluato
ris.pco iudicis.pcursor regis.In ppheta designa
tur progatiua cognicionis.In amico sponsi prero
gatiua dilconis.In lucerna ardenti progatiua sanc
titatis.In angelo progatiua uginitatis.In uoce.
progatiua humilitatis.In helya progatiua feruo
ris.Baptista progatiua mirabil honoris.In pro
ne progatiua pdicaconis In pcursore progatiua
pparaconis Silr Johannes euangelista quodam
uaticinio ex merito nomen accepit.interptatur en
dni gra.ul in quo e gra.ul cui donatu est.ul a
quo donatu est.Et p h intelliguntur quatuor pui
legia que fuerunt in bto iohanne.Primu est pci
pua xpi dilco.xpus enim ceteris aplis magis eu
dilexit.et maiora signa dilconis et familiaritatis

ei ostendit. vnde ob pcipui amoris grãm super
pectus dñi recubuit. Et inde dr domini grã. qi do
mino grõsus. Secũdum est carnis incorrupcõ. qr
uirgo a domino est elcũs. et inde dr in quo est g̃
cia. In ipso enim fuit grã pudicicie uginal'. Terci
um est secretoꝝ reuelacõ. Et inde dr cui donatũ est.
Eidem sane donatũ ẽ multa secreta et profunda
nosse. sicut de diuinitate ũbi. et consummacõe se
culi. et de vnitate subali. et de trinitate personali
Vnde ipse dicit tres sunt qui testimoniũ dant in
celo. pater. ũbum et spũs sanctus. et hij tres unũ
sunt. Quartũ est matris dei recõmendacõ. Et inde
dr Cui donacõ a dño facta est. Maxima enim a
dño tũc eidem donacõ facta est qñ mater dei in
in eius custodia tradita est. uide in honoro. Item
in marcus hẽs de iohanne et alijs euangelistis.

Hic nota qr Joachim ex galilea et ciuitate na
zareth sanctam annã ex bethleem duxit uxorez
Ambo enĩ iusti erant et sine rephensione. In õi
bus mandatis dñi incedebant. Omnẽ qr subam
suã trifarie diuidebant. vnã ptem templo et tem
pli seruitoribus impendebant. Aliã peregnis et
paupibus erogabant. Terciã sibi et familie sue u
sibus reseruabant. Anna enim hũit sororem no
mine ysmeriam. que ysmeria genuit elizabeth et
eliud. Elizabeth autẽ genuit iohannem baptistaz
precursorem dñi. De eliud natus est eminẽ De emi
nẽ natus est sanctus seruacius. Anna autem tres
uiros habuisse dr. scz ioachym ut dixi cleophaz
et salome. De pmo autẽ uiro. scz Joachym vnaz
filiam scz mariã matrem dñi genuit. quã Joseph
de domo dauid nuptui tradidit que xpũm dñm
genuit. Mortuo Joachim accepit cleopham fra
trem ioseph. Et genuit ex eo aliam filiam quam
similiter mariam nominauit. et alpheo postmo
dũ in cõiugem sociauit. H autẽ maria ex alpheo
uiro suo quatuor filios genuit. scz iacobũ mino
rem. minorem dico uocacõne. sicut dixi in iaco
bus. Joseph iustũ. qui et barsabas dcũs est. Et sy
monem et iudam Mortuo secũdo uiro anne ter
cium anna accepit nomine salome. ex quo aliaz
filiã genuit quã rursus mariã uocauit et zebedeo
in cõiugem tradidit. Hec autẽ maria ex zebedeo
uiro suo duos filios genuit. scz Jacobũ maiorem
et iohãnem euangelistam. Predcã patent in hijs
ũsibus. Anna solet dici tres concepisse marias. qs
genuere uiri Joachym cleophas salome qr. Has
duxere uiri Joseph alpheus zebedeus. Prima pit
xpm̃ iacobũ qr secunda minorem. Et ioseph ius
tum pepit cũ symone iudam. Tercia maiorez ia
cobũ uolucrem qr iohannẽ Ex predictis liquet qr
xpũs et iohannes baptista fuerũt filij duaꝝ con
sobrinaꝝ. Sed xpũs et Johannes euangelista fu
erunt filij duaꝝ soroꝝ. Quare autẽ petrus pferat
ecclesie et non Johannes dixi in apostolus.

Jonas ul' iona interptat columba uel dolens
columba p gemitu qñ in uentre cete triduo fu
it Dolens pter tristiciã quam de salute habuit
niniuitarum. ul' pter ederam subito arescentem
cuius vmbra tegebat contra solis ardorem. Ipse
est amathi seraptine uidue filius quẽ resuscitauit
elyas matre postmodũ ad eum dicente. Nũc cog
noui quia uir dei es tu. et ũbum dñi in ore tuo
est ueritas. Et ideo ipsum pueꝝ amathi dictũ pu
tant. Amathim ex hebreo in latina lingua ũitas
dr. Et quia elyas ueꝝ locutus est ille qui resusci
tatus est dictus est filius ueritatis.

Jonathan interpretatur columbe domini

Jonicus dr quidam pes ab inuentore ꝓpt' nu
meroꝝ ul' silbaꝝ inequalez sonũ Jonos. n. grece
inequale dr. Habet enim quatuor sillabas. duas
bues et duas longas. Et ẽ ionicus duplex scilicz
maior et minor. ul' a maiori ul' a minori. Jõicus
maior ul' a maiori constat ex duabus longis p
cedentibs et duabus buibus sequentibus. ut acer
rimus. Jonicus minor ul' a minori constat ex pri
mis duabus buibus et duabus seqũtibus longis
ut pamabas. Xv. Longat pmores et curtat poste
riores. Pes ionicus maior obuius huic qr minor
Item ionica est vna ex linguis grecorum.

Joppe. pes. pen. pe oppidum palestine maritim̃
et acuitur in fine. Vnde ioppita. te.

Jordanis. nis. mas. ge. iudee fluuius. a duobz
fontibus nominat. quoꝝ vnus Jor. et alter dan
dr. Hij copulati iordanẽ faciũt. Nascit qr sub liba
no monte. et diuidit iudeaz et arabiã. q post mĺ
tos circuitus iuxta ihericho in mare mortuũ fluit
Et interpretatur iordanis. riuus iudicij.

Jos. i. fluuius

Josaphat interpretatur domini iudicium

Joseph. quia mater alium sibi addi optaueat
notauit augmentũ. Hũc pharao saphanet appel
lauit quod hebrice absconditoꝝ reptor sonat. qr
obscura sompnia reuelauit. et pdixit sterilitatem
Interpretat eniz saphanet egipcõ smone saluator
mũdi. qr orbẽ tre ab iminẽte famis libauit excidio

Josue interptat saluator Ipse enim figura xpi
pplm a deserto saluauit. et in terram repromissio
nis induxit. Et dcũs ẽ iosue bennum ul' benthele
on. i. filius num. Item dcũs est ihesus filius uane
Vñ dic hiero. in plogo reg̃. Et incipiũt a ihesu
filio uane qui aput eos iosue bennum dicitur

Jota pp̃e dr hec lrã J. aput grecos. et ẽ minor
ceteris lrĩs. quia uno ductu fit sm aug̃. Sed qñz
ponit simplr p qualibet lrã. Vnde in math. Jo
ta vnum aut vnus apex non preteribit a lege.

Jotacismus. a iota et cismos corruptela. cõpo
nit iotacismus. et est iotacismus ubi plurimum
dissonat J. ut si dicam. Juno iouis iuti irascitur
vel iotacismus est cũ ũborũz cõiũccio in huius
modi J. lrẽ assiduitate collidit. ut in exemplo p
dcõ patet. Vel sm hug̃. Jotacismus a iota et est
iotacismus sm eum uocaliũ lraꝝ exil' pnũciacõ
ul' qñ in iota lrã est duplicatus sonus. scz quãdo
p vno iota pnũciant duo ul' ecõũso. Vnde qñ
vnum exilius duo spissius sonant. Nam vnum
spissius duo exilius proferri debent.

Jouensiles. i. dij ad nũcia pferenda deputati.
qi ioui. i. creatori saltatores. Et componit a ioue
et salio. Et cor si. Et declinat Hij et hee iouensi
siles. Mar. capella. Limphe dij qr iouensiles uel
sm aliam litteram nouensiles.

Jouis. iupiter dr qi iuuans pater. et cõponit
a iuuo ul' iuuans et pater. Et pd pmã põne. vñ
ouid epp. Jupiter esse piũ statuit qdcũqz iuuaẽt
Et inuenit in ntõ iupiter ul' iouis. ut dicit psci.
tamen moderni utunt tm̃ hoc ntõ iupiter. Hug̃
autẽ sic dicit. A iuuo. as. dr h iouis. huius iouis
et h iupiter tris. ul' iupiteris. Antiquitus enĩ ita
declinabant ista nomina. s postea obliqui istius
nominis iupiter et iste ntĩs iouis absoluti sunt.
vnde postea ex obliqs istius nñ iouis et ...

123

nomine iupiter facta est quedam cōmixtio.et n
dacta sunt q̄i in vnū nomen.scʒ h iupiter huius
iouis.Et est compositū a iuuans et pater.uel a
iuris et pater.q̄i iuris pater.q₂ legem tam positi
uam q̄ȝ naturalem omnibus hominibȝ ut fertur
dedit.Et a iouis h et h iouial' et h le uide in iu
Iouoninus in ianuarius exponitur. ¶ Ipiter
Ipalage est conūsio casuū.ul' construccōis.ul'
q̄ñqȝ tocius sentencie.Et d₂ ab ipos qd est
trans et alage qd est mutacō.iñ ipalage.i.trans
mutacō.de hoc dixi sup̄ in quarta parte ubi egi
¶ Ipapanti.ipa grece latine dicit' ¶ de antiptosi
ire.anti contra.Inde dr h ipapanti indeclinabile
.i.obuiacō ul' occursus.vñ repñtacō dñi in tem
plo scʒ festū purificacōnis.bte ūginis d₂ ipapāti
q₂ tunc symeon xp̄o occurrit et obuiauit.et in
ulnis suis accepit eū.et in templo repñsentauit.ꝑ
hug.Pap̄ eč dicit Ipap.āti g̃ce obuiacō d₂.symeo
nis scʒ et anne et cetoꝝ.et scribit' p a in añpenl'
Ipaten dñt greci iecur.vñ ypaticus.ca ¶ silla
cū.qui patitur in iecore.uel pertinens ad iecur.
Ipaticus in ipaten exponitur.
Iper.i.super.
Iperapistes grece idem quod ꝓtector lr̃e.Jero
in ꝓlogo geñ.cū aristes eiusdē ptolomei ipapis
Iperbaton quidam tropus est de q̊ dcm ¶ tes
ē in iiij pte in c.de tropis.Et acuitur in fine
Iperbole qdā tropus ē de q̊ ī iiij pte c d̊ tropis
Iperbolicus.ca.cum.i.excedens ueritatem.ela
tus.Et dicit' ab iperbole.et corripit penultimam.
Iperboreus.iper componit' cū boreas.et dicit'
iperboreus.rea.reum.sup quos boreas flat. Vnde
et quidā montes dñr iperborei sup quos et a q̄bȝ
boreas flat.qui et yperbata bate dicuntur.
Ipercatalicus in cataleticus exponitur.
Iperdulia exponitur in dulia.
Iperfanus.iper componit' cum fanos.ul' fasma
quod est apparicio.et d₂ iperfanus a um.i.supbus
vnde h iperfania.nie.i.supbia.scilicet cū aliquis
volt apparere super id quod est.
Iperion.iper componit' cū on qd est totū ul'
omne.et d₂ h iperion onis.i.sup omnia qd q̄ñȝ
d₂ de ioue q̄ñqȝ de sole.qui super faciem tocius
terre in circuitu fert'.Quandoqȝ de quodaȝ gigan
te qui super omnes alios fuit.
Iperlidius.iper componit' cū lidius quod d₂
acutus sonus in musica et d₂ h iperlidius idem
quod lidius.scilicet acutus sonus in musica.
Ipsintelicon.Iper componit' cum sintelicō qd
est pfectū.et d₂ ipsintelicon.i.plus q̄ pfectū qd
p̄teritum aput grecos significat rem multo ante
Ipsophia.ip cōponit' cū sophia qd ¶ p̄teritā
ē sapīa.et d₂ h ipsophia.i.supergrediens sapīa.
Iphen ul' uphen componit' ab ipos et ens.et
interp̄tatur copulacō.Est enim iphen.ul' uphen
modus ꝓnūciandi qui consistit in continua ꝓla
cōne dcōnum sine ulla distinccōne.ut h populus
genciū et cetera.Et d₂ sic.q₂ una dcō sub.j.post
aliam sine distinccōne copulatim profertur ¶
Ipocentaurus.ypos quod est equus cōponit'
cū centaurus et d₂ h ipocentaurus.idem qd cen
taurus scʒ monstrum ex pte homo et ex parte
equus.sicut onocentaurus monstꝝ ex pte asinus
et ex parte homo.Nam onos azinus d₂.uide in
Ipocrita cōmunis gñis dr fictor ¶ centhaurus
simulator.et repñsentator alterius psone.simulat
eniȝ se esse id quod non est.Et d₂ ipocrita q̄si yp
chrita.ab iper quod est sup et crisis qd est auru
q̄i superauratus.q₂ in supficie et exterius uidetur
bonus cū interius sit malus. Vel d₂ sic ipocrita
ab ypos quod est sub et crisis quod est auꝝ.q̄si
habens aliud sub auro.habet enim auꝝ in sup
ficie.ʒ subtus habet aliud scʒ lutū.Vel cōponit'
ab ipo quod est falsum.et chrisis qd est iudiciū.
quia dum intus malus sit.bonum se palam ostē
dit.Et ideo de eo habet' falsum iudiciū.dū falso
voltu incedit et simulat quod non est.Nam ipo
crita dici non potest exquo foras exierit.et iñ h
ipocisis simulacō.et cor' cri.uide in sacerdos.et in
sub ¶ Istruccio
Ipodyaconus uel ypodyacon in
diaconus exponitur.
Ipodromus.ab ipos qd est equus et dromos
quod est curuitas componit' h ipodromus.mi.
.i.stabulū equoꝝ.ul' tormentū factū ad mod.ul'
similitudinem equi.ul' ipodromus d₂ locus ob
scurus.ul' domus declinandi ad necessitatē.ul' lo
cus sup̄ ul' citra quem sunt arcus deambulatorij
sup quos homines ambulant.et ꝑ h ipodromus
componit' ab ipos quod est sub et dromos qd
est curuitas.ul' ab iper quod est sup̄.et dromos
quod est cursus.q₂ desup homines currant et am
bulent.Vnde in legenda bñ sebastiani d₂.Tunc
iussit eum in ipodromo pallacij tam diu fustiga
ri q̊diu spm̄ exalaret Et cor' dro.sicut patȝ in h
ūsu.Ipodromi qȝ decus par sit locus hijs duode
nus.uide in dromos et epidromus.
Ipofora exponit' in quarta parte in capitulo
de coloribus rethoricis.
Ipogabus.bi.mascul' gñis.i.nauis in qua eq̄
deferuntur.Et dicitur ab ypos quod est equus.
Ipogeum.ypos quod est sub componit' cū ge
quod est terra.et d₂ h ypogeum.i.sub terris cō
structū edificiū.quod nos antrum ul' speluncam
dicimus.Sed h ipogeus.mas.ge.d₂ sol qui sub
terris uadit in nocte.Vel ipogeus d₂ ab iper qd
est sup et ge quod est terra.quia super terrā in
die feratur.In aurora d₂.volpibȝ ipogeis associā
dus ¶ Ipodius
Ipolidius grauis sonus in musica
qui sublidius dicitur.ab ipos et lidius.
Ipomanes.manis.mas.ge.q̄i uelox ad modū
equi.vnde ꝓpter suam uelocitatē d₂ supasse atla
lantem cursu.ʒ h ipomanes indeclinabile et neu
ge.est quedam herba que se cōmedentes facit fu
rere.ul' pocius ypomanes ē uirus quod distillat
ab inguine eque ex nimia luxuria.dū amoris ra
bie fertur.vnde et d₂ ab ipos quod ē equus.et
mano as.q₂ ab inguine eque distillet.h nouerce
et malefice.solent colligere.Et pocionem mor
tiferam inde facere.quod uenenū similiter dicit'
ipomanes.Et producit ma.
Ipopirgiū.gij.componit' a pir et ipos qd est
sub et gero.et d₂ h ipopirgiū.scʒ illud ferreum i
strumentū qd retinet et sustinet ligna in igne.sic
dictum quasi subtus ignem gerens
Ipos.i.sub.Item ipos.i.equus.
Ipostasis.componit' ab ipos quod est sub et
stasis quod est status ul' stans.et d₂ h ypostasis
scʒ suba intellcā sine forma.scʒ pmordial' mate
ria.Et d₂ sic quasi substans.q₂ habet substare oī
bus accñtibus.et omnia accñcia in se recipit.nul
lo tamen transformatur.ꝑm hug.vnde ipostati
cus ca cū ¶ Item sciās q̄ greci utunt' eodem mō

h nomine ipostasis. sicut nos utimur h nomine
psona. Vnde potest dici q tres sunt psone in di
uinis. ul tres ypostases. i. tres subsistentes. Et fa
cit genitiuus pluralis ypostasum. Et corripit pnl
uide in proprietas. et in persona.

Ipotamus. ab ipos quod est equus dr h ypo
tamus mi. i. equus fluuialis scz quidam piscis sic
dictus. quia sit equo simil dorso. iuba. hinnitu. ros
tro resupinato a primis dentibus. cauda tortuo
sa. vngulis binis. die in aquis cōmoratur. nocte

Ipotheca. ab ypos qd est sub ¶ segites depascit
et theca qd ē repositoriū componit h ypotheca
ce. cū res cōmodat sine depōne pignoris. pacto
ul caucōne sola interueniente. Et differt a pigno
re. qr pignus est quod pter rem creditā obliga
tur. Itē fiducia differt ab utroqz. est enim fiducia
cū res aliqua sumende mutue pecunie gracia ul
mancipat ul in iure credit. Item ypotheca dicit
idem qd apotheca. vnde ypothecarius. ria. rium
qd ad ypothecam ptinet. et hic ipothecarius rij
i. apothecarius. ul q rem noie ipothece accipit

Ipotesis dr causa ubi cū certa psona controū
sia est. Et ypotesis est subia et disputacō et condi
cio ul suppō ul consensus. vnde ypoteticus. ca cū
i. condicōnalis. ul suppositiuus. Et dr ab ypos.
qd est sub et thesis quod est posicio vn ypotesis

Iposensis exponitur in iiij parte ¶ .i. suppō
in capitulo de scemate. et ibi uide.

Ipse ipsa ipsum pt iūgi cū pma secūda et ter
cia psona. ut ipse lego. ipse legis. ipse legit. Sed
cum pma et secūda figurate. cū tcia sine figura.
Et est p de secūda silla. Et ut dicit ps. in xij lib.
de pnominibus. Illud attendendū. q cū ille illud
iste istud. is id. faciūt neutra Ipse solum quod et
ipsus inuenit a uetustissimis platū. neutz in uz
desinens fecit. Terenc in andria. Ipsus mi dauus
qui intimus est eoz consilijs. Ipsa enim que qui
busdam uisa est racō. non adeo firma uidet. Ideo
in um facit neutz. qr in us desinit masculinū. nā
alius cū in us tminet aliud tamen neutz fecit.

Ir ge. neu. et indeclinabl. i. palma manus. Vs
Si uis uir mnam na dabit tibi nam tis in

Ira. ab ur quod est ignis dr h ira. e ¶ ir mna
qi ura. quia accendit et inflāmat. vnde irascor ce
ris iratus sum. et hinc iracūdus da dū facile iras
cens. qr accenso sanguine in furorem compellitur
Et compatur. vnde h iracundia die. Et ē ira pns
cōmocō animi Et ex causa nascit. Iracundia est
uiciū naturale et ppetuū. Et sic iratus pro tēpe
concitatus. iracundus frequenter iratus et leuit
Item ab irascor h et h irascibil et h le. Et ut di
cit hiero. Irasci hominis est. s iram non pficere
xpiani. Et scias q est ira p uicium et ira p zeluz
Et ut dicit gg. in v. moral. Ira p uiciū oculū m̄
tis excecat. Ira autē p zelum turbat. Vn ps Tur
batus est p ira oculus meus. Nunq uero cōmo
cōni contēplatio iūgitur nec pualet mens contur
bata conspicē ad qd vix tnquilla ualet inhiare
quia nec solis radius cernit. cū cōmote nubes ce
li faciē obducunt. Nec turbatus fons respicientis
ymaginem reddit quā tnquillus ppe ondit. qr q̊
eius vnda palpitat eo in se spēm similitudinis ob
scurat. Sed cū p zelum animus mouet. curandū
summo ope est. ne h eadem que instrumento u
tutis assumit menti ira dominet. nec qi domina
peat. s uelut ancilla ad obsequiū pata a racōis
tergo nunq recedat. tūc enim robustius contra
uicia erigit. cum subdita racōni famulat. Nam
qntūlibet ira ex zelo rectitudinis surgat si immo
derata mente uicerit racōni ptinus seruire cōtēp
nit. et tanto se impudencius dilatat. quanto im
paciencie uicium virtutem putat.

Iracundia in ira exponitur.

Iricius exponitur in ericius.

Irinacius. In ericius uide

Iris. ab aē dr h iris ris uel irid. arcus celestis
qi aeris eo q ab aere ondit ad terrā. vel eris g̃
ce latine dr lis. Inde h iris. ris. ul iridis. i. arcus
celestis. Sed arcus ppe est uia ipsius dee. Et iris
ipsa dea. Et dr iris qi eris qr raro mittit nisi ad
litem et discordiam concitandā. et est nūcia et pe
dissequa iunonis. ¶ Et nota q iris nichil aliud ē
q nubes soli opposita. radijs sol multipliciter in
formata Ea enim est natura luminosi corpis ut
semp in oppositam ptem radios dirigat. Sol er
go cū sit luminosum corpus radios suos mittit
in ptem oppositā. in q quandoqz nubez inuenit q
in vna sui parte densa. in alia densior. in alia den
sissima est. Item in alia sui parte est rara. in alia
rarior. in alia rarissima. In illa que est densa so
lares radij qi in uitro inclusi rubeū colorem faci
unt. In densiori ceruleū. In densissima nigz. Itez
in rara faciūt viridem. In rariore croceū. In raris
sima album. Et ita sm maiorem densitatē illius
nubis. magis accedit ad colores nigredini affines
sm maiorem raritatem. magis accedit ad coloēs
albedini affines. Preterea nubes illa quoddam
corpus est compositū ex quatuor elementis et a
quosum. que solis radijs accensa. a quatuor ele
mentis quadriptitū contrahit colorem Contrahit
ab igne rubeū. ab aere ceruleū siue lucidum ul
purpureū. ab aqua uiridez. a terra nigz. hīc ē q si
uidet iris in māe uidet in occidēte s in uespē ui
det in oriēte. si in meridie uidet in septētrione In
meridie nunq uideri potest. cū sol in opposita p
te nunqz possit esse. Et hinc pter uarietatē colo
rum iris dr qdam gemma et eciam qdam herba
quia eius flos coloris uarietate celestem arcum
pmitet. Ita dicit hug. Et scias q iris est signum
federis int deū et hominē. sicut dixit dns noe. ge
nesis ix c. Ponam inquit arcū meū in nubibus
celi. et erit signū federis int me et int terram. qr
enim maxime timebat noe ne dns iteruz aquas
diluuij mundaret super tram et noe cottidie ora
bat ne hoc fieret. ut iosephus refert. pepigit do
minus fedus cum eo. q ult non fieret diluuium
et in signū federis huius posuit deus arcum suū
in nubibus. Et est signū duoz iudicioz arcus scz
iudicij p aquā pteriti siue facti s iam ulterius n̄
faciendi. ne timeat. et futuri p ignem ut expecte
tur. quia mūdus quidem igne iudicij cremabit.
s aqua iam diluuij non delet. Inde est q duos
colores pncipalit habet. scz ceruleū qui aqueus
est et est exterior qr pterijt. Et rubeū qui est ig
neus. et est interior. qr futurus est ignis. sicut di
cit magister in hystorijs. Et gg tangit in octaua
omel ezech. ¶ Item ut dicit in hystorijs tradūt
sancti q quadraginta ānis ante iudiciū nō uide
bit arcus. quod eciam naturalit ondet desiccacō
nem aeris iam inceptam. Et in auro dr Vt sanc
ti tradunt annis decies quater an Iudiciū fugiet
arcus et exul erit. uide in antixps. et in etas. Et

uidetur iris p diem.ex radio solis.Et p noctem
ex radio lune.Item animaduẽte.q ex sole et nu
be formatur iris.q ex vnione diuinitatis et hũa
nitatis fit recõciliacio humãi gñis.cornua huius
arcus mõ sunt inclinata ad nos q apparuit benig
nitas et humanitas saluatoris nostri dei.et ideo
non timemus.ß in die iudicij ũtentur contra nos
qm̃ ueniet in nubibus celi cum ptãte et maiesta
te magna.et ideo ualde timendũ est q horrendũ
est incidẽ in manus dei uiuentis.Itez ut dicit gg
in ezech.In arcu appet aqua et ignis.quia uirtus
spũs sancti post mediatoris aduentũ elcõs suos
aq̃ baptismatis lauit.et igne diũi amoris incẽdit.

Irrinos exponitur in quarta pte c de scemate.
Ironia exponitur in iiij pte in c de tropis.et ab
ironia deriuatur ironicus.ca cum.penultima corr.
Et hinc yronice aduerbium.

Irrefragabilis.ab in et refragabilis.componitur
h et h irrefragabilis et h le.i.inuincibilis cui re
sisti ul' instari non potest.

Irretio.ab in et retio tis.componitur irretio tis
tiui.tire.titũ.i.illaqueare.impedire.reti inuoluẽ.
ũbum actm̃.vnde irretitus.ta.tũ.penultima pd̃.

Irreuerens exponitur in reuerens.
Irrigo.as.pnl' cor.in rigo.gas exponitur.
Irriguus.ab irrigo.as.dr irriguus.a.um.ma
didus.ul' fertil'.ul' fecũdus.ul' stercoratus.vñ dr
in sermonibz.Irriguo nichil ẽ elucius orto.et h
irriguũ gui.Iudic.j.Irriguũ supius et cetera

Irrito.a ritus componitur irrito.as media pd̃
.i.puocare.q̃i iuxta ritũ alicuius facere.vnde in
ps dr.Irritat adũsarius nomen tuũ in finem
Item irrito pt componi a ratus.et ẽ irritare eua
cuare.uanũ facere.debilitare.destruẽ.Et tũc corr
mediã.Xo.Irritat hũc dñs qui nos irritat ad irã
Irritat euacuat irritat puocat iram.vñ h irrita
men inis.et h irritamentũ.ti.et irritans.tis.ge.o
et irritatus.ta.tum.uanus.cassus.nõ firmus.et
irritus p irritatus p sincopã.ßm hug.Pris.autẽ
in x libo uult.q irritus componatur ex in et ratus
vnde dicit.Reor facit ratus pticipiũ.Et puto dif
ferencie cã.quia ritus aliud sigt.ß in compõne a
in I cor mutatur.ut ratus irritus.Et nota q mgr
bñ loquens de irrito dicit.m̃ tñ uidetur q pnl' sit
tm̃ longa.q sic ap oẽs autores ueteres inuenitur
vnde oratur.Segnius irritant animũ demissa per
aurem.Cõmuniter tñ tenetur.q irrito potest me
diam corripẽ.et pducẽ ßm dr̃sas significacões

Irrogo.as.in rogo.as.est.
Irrugio.is in rugio.is exponitur.
Irundo.ab aer dr h irundo dinis.quia nõ resi
dens.ß in aere capiens cibos edat.quasi in aere
edens.Et hinc irundineus.nea neum.et irundini
nus.a.um.in eodem sensu.Irundininus ec̃ dr p
uus filius irũdĩs.et pd̃ pnl'.uide ec̃ in hirũdo ĩ h

Is ea id scribitur sine h vnde in pl'i ij et ee et
ijs.sine h debent scribi.et p geminũ.I.Sed
hi he dñt aspirari.et p vnũ I et p vnũ e scribi.
De hoc dixi in deus et h et h et h.Item scias q
id est sunt due ptes.sicut oñdi in hoc est.Et cõ
ponitur id cũ demũ.et dr idem eadem idem.¶Et
scias q idem sicut et dr̃s dr tripl'r scz idem gñe
idem spẽ.idem numero.Eadem gñe sunt quecũz
sub eodem gñe continentur.ut homo et asinus
et similia sub animali ¶Eadem spẽ sunt quecũqz
sub eadez specie continentur ut sortes et plato sub
homine.Idem autẽ numero dr tripl'r.Vno mõ
dr idem nomine ul' diffinicõne.Alio mõ dr idez
ppo.Tercio autẽ mõ dr idem accñte.Eadem no
mine sunt quoz res est vna nomina uero plura
ut marcus.tulius.cicero.Eadem diffinicõne dñr
quorum vnũ est diffinicõ alterius.ut animal ra
cõnale mortale et homo.Eadem ppo sunt quoz
vnũ nomen est ppium alterius.ut risibile et hõ
Eadem accidente sunt quoz vnũ est accñs alteri
us.ut sortes et albedo que in ipso est.Simili dr
drñs tpliciter.scz drñs gñe.drñs spẽ.et drñs nu
mero.Differencia genẽ sunt quecũqz sub diuersis
gñibus continentur.ut homo continetur sub h gñe
quod est animal.et arbor sub hoc genẽ quod ẽ
planta.Drñcia spẽ sunt quecũqz sub diuisis specie
bus continentur.ut quecumqz sunt diuisaz speciez
ut homo et asinus.Drñcia numero sunt quecũz
faciũt numez.ut sortes et plato.Item inuenitur
ys quod interpretatur est.Et est hebreum.

Isaac ex risu nomen accepit.Riserat enim pa
ter qñ pmissus est ei admirans in gaudio.Rise
rat et mater.qñ ei pmissus est dubitans in gau
dio.Vnde ysaac interpretatur risus.ßm papiam

Isacar interp̃tatur est mces.ys quippe dicitur ẽ
acar merces.et hoc ideo.quia mandragoris filij
ruben introitũ uiri qui racheli debebatur ad se
emerat lya.vnde et dũ natus est dixit lya.dedit
dñs mcedem meam.Et cor pnl'.Vnde in aurora
dr.Est asinus fortis ysacar recubans ppe metas
Et acuitur in fine.

Isagoga.ge.i.instruccõ.ul' introduccõ.vñ et
apud dialeticos introduccões ad artez dyaleticã
ysagoge dicũtur.Et liber porphirij dr ysagoga.q
introductorius ẽ ad librum pdicamentoz.Hinc
ysagogus introductor lraz.Et ysagogo gas intro
ducere.Et producit penultimam siue go.

Isobeth uir confusionis interpretatur.
Iscalidus.ab excolo.lis.yscalidus.a.um.et ag
iscalidus.q̃i excolidus.quia iam a cultura exierit
sicut exconsul quia a consulatu discesserit.

Ischyros grece.latine dicitur fortis.
Ismael interp̃tatur audicio dei.sic enĩ scriptus
est Et uocabis nomen eius ismael.quia audiuit
eum deus.Et fuit ismael filius abrahe.a quo is
maelite dicti sunt quidã qui nũc corrupto nomi
ne sarraceni dñr.q̃i a sarra.et agareni ab aggar
Et inuenitur indeclinabile et eciam declinabil'.ut
ismael lis.unde in sarracenus.

Isopus.pi herba est pulmonibus apta purgã
dis.Isopus eciam dr sparsoriũ aque.quia in qui
busdam locis fit ex illa herba.ul' dr sic ppter si
militudinẽ purgacõnis.et est fe.ge.ßm hug.In
uenitur eciã qñqz isopũ in neutro gñe.Vnde mac
de uiribus herbaz.est ysopum siccum calidũ qz
tercius illi.est in utroqz gdus.et cor pnl'.In au
rora eciã cor pnl'.Pectoris humores ysopi decoc
cio mundat.Item alius dixit.Isopus ẽ hba pur
gans de pectore flegma.Alij dicũt q ysopus est
grecum.et prod pnl'.et istius opinionis fuit ma
gister bñ.Vnde dicit.Isopus inuenitur pducere et
corripẽ pnl'.vnde uidetur q magis debebat pnl' p
ducere.q nobiliores ita utuntur.Item bnharous
ait.Pectoris hba cauas rupes insedit isopo.Itẽ
alius.Ad pulmonis opus confert medicamẽ yso
pus.Item Vis sinapis cerebz ß purgat pectus i
sopus.et hec opinio magis michi placet.

Ispalis est quedam ciuitas Ispalim quidem ciuitatē hispanie julius cesar condidit. quā ex suo et rome uocabulo iuliāromulā appellauit. Ispal autē a situ dcā est. quia in solo palustri suffixis in pfundū palis locata sit. ne lubrico et instabili fundamento cedēt. Dr ergo ispalis q̈i sita in pal vñ h et hc ispalensis. et hs se. Et corripit spa

Israel mas. ge. indeclinabile et eciā declinabile inuenit. hic israel. huius israelis. Jacob dcūs fuit israel. et interptat uir uidens deum. Is enim dr uir. ra. uidens. el deus. Tunc enim hoc nomen accepit qñ tota nocte luctatus uicit angelū in certamine. Et oriente lucifero benedcūs est. Et iñ pp ter uisionem dei israel appellatus est. sicut et ipse ait. Vidi dnm facie ad faciem et salua fcā est anima mea. Ex hinc xij tribus israel uocabulū hoc sortite sunt. Exodi xiiij. fugiamus israhelem. Ex hinc h et hc israelita. te. et israeliticus. ca. cū ¶ Et solent quidam in hoc nomine israel s. tacere. qr s. ante r. in eadem silla sonare non potest in lrīs dcōnibus. s; errant. Non enim israel est latina dcō ul' greca. s; barbara. et in barbaris dcōnib; in mltis licet barbarisare. Non enim barbaries ul' lingua hebrea arctatur sub regul' artis gmatice

Isterologia exponitur in quarta pte in caplo ¶ de tropis.

Isteronproceron exponitur in quarta parte in capitulo de tropis.

Istorsum ūsus istam ptem. ab isto et uersum.

Italia. lie. dcā est ab ytalo rege. Et scias qp ytalia olim a grecis occupata magna grecia dcā est. vnde italicus. ca. cū. et ytalus. la lū. sed h magis dr ab italo rege. Et cor pmā italia. licet aliqñ inueniat longa p extasim. ut Italiam pfugus. ut dicit donatus.

Italus. la. lum cor pnl'. et exponitur in italia

Itaqȝ dcō composita antepnl' acuit. vñ cōiūctio enclitica h non inclinat accentum ad se sicut dixi in secunda parte de impedimento enclesis.

Ite impatiuus est de eo is. Et prod pmā. Vñ abite. circuite. redite et huiusmodi prod. pnl'.

Item adūbium similitudinis uel ordinis.

Iter. ab eo. is. deriuatur hic icio. onis. et hic itus tus. et hoc iter eris. et hoc itiner itineris. Itus est uia qua iri ab homine q̈p usuz potest. Sed iter et itiner diuisam hnt significacōnem Iter enim est locus transitu facilis. vnde et eum appellamus aditū Itiñ autē ē iter longe uie et ipe labor ābulandi ut quo uelis puenias. Accipiunt tamen quādoqȝ in eadem significacōne. et sm hoc ex istis nomib; iter. et itiner effectū est vnū nomen. hoc modo. Iste ntūs iter est in usu sed eius obliqui non sunt in usu. Item isti obliqui itineris itineri itinere sunt in usu s; eoz ntūs aboluit. Et sic factū est ut ex obliquis istis et ex illo ntō iter efficeret vnū nomen. et declinaret hoc iter huius itineris. Et ab isto gtō iteris qui non est in usu dndit itero. ras. .i. ire ul' repetere. Et sm hoc est actiū vnde ūbalia. Et iter adūbium ordinis ul' tempis. Et iteratim similiter adūbiū ordinis ul' qualitatis. Et in hac significacōne inuenit iste abltūs iterato positus adūbialiter. Itero componit reitero. as. i. iterum repetere. vñ reiteratim et reiterato positum ¶ adūbialiter

Itero as in iter exponitur

Iterum q̈i altera uice. quasi item alterum sm papiam. uide eciam in iter.

Itidem adūbium Item adūbium similitudinis ul' ordinis. Et componit p geminacōnem itidem et identidem. i. item et item. iterū et iterū ul' simil'r Et in ultimo interponit. t. et deberet dici itentidē p t. s; causa euphonie mutat. t. in d. Possunt eciam identidem et itidem esse pnomina neutri generis. et tantū in ntō et accō. et utrumqȝ est cōpositum ab idem geminato. et in ultimo interponit t. et tantū ualet idem ul' identidem q̈tū idem et ¶ idem ul' simile

Itiner eris. in iter exponit

Itio. onis. in iter exponitur.

Itum supinū de eo. is. cor pmā siue. J. ante. t. cū suis compositis. ut aditum. initū peritum pt ambitū supinū et ambitus pticipiū. que pduc. J sed hic ambitus corripit penultimam.

Itus in iter exponit. et est quarte declinac.

Iuba. be. fe. ge. dr a iubeo. bes. et est iuba crinis equoz. et est alioz animaliū irracōnabiliū. et iuba eciam dr crista que superponitur galee ul' pp̄ter noticiā. ul' pp̄ter frustracōnem ictuum. et iubatus ta. tum. i. crinitus. ul' cristatus. et iubosus. sa. sum. iubis abundans

Iubar. a iuba. be. dr h iubar. aris. splendor ul' iniciū ortus solis. ul' sol ul' lucifer. quia pp̄ter radios quodlibet istoz uidet iubatum. quia dirigit radios ad modū iubaris ¶ Et scias qp abltūs desinit in e. et cor pnl' gū. ut wlt ps. in libro de accentu. Item cor pmā sill'am. Vnde vindocinensis Exemplum quasi sol collaterale iubar. de h dixi supra in secunda parte ubi egi de accentu nominum desinencium in ar.

Iubeo. bes. iussi iussum. i. impare. s; iubere est ubi est uoluntatis obsequiū. Impare ubi est debitū. Idem est et pcipere. Et componitur fideiubeo es Jubeo est actiū cum omnibus suis compositis Et cor hanc sillabam. iu. Vnde thobias. Hoc p cor hoc iubeo toto conamine. tota Ex anima toto dilige corde deum

Iubileus. a iubilo. as dr h iubileus. lei. i. annus requiecōnis gaudij et leticie. et remissionis. quo serui liberati donabantur. Debita relaxabant. Captiui absoluebantur. Possessiones gratis restituebant. Ita dicit huguč ¶ In historijs autē sup geñ xiiij ita dr. Ab hac uictoria abrae tradūt iubileū habuisse iniciū p hac remissione captiuoz. Jobel enim remissio ul' inicium dr. Inde iubileus. remissiuus ul' inicians Ob hoc autem constitutus est qñquagesimus. qr tunc erat loth ut dicūt quidam qñquaginta annoz. Vel quia tūc erat qñquagesimus annus ex quo deus locutus est abrae in uia. ul' exq̊ egressus est de carram. Et scias qp iubileus ut dixi pt deriuari a iubilo. as. et sic dicendū est iubileus p J. in antepnl' sill'a. Vel potest deriuari a iobel. et sic dicendū est iubeleus p e in antepenl' sill'a. In pma autē sill'a causa euphonie scribit p u non p. o. uide in penthecoste. et in quinquagesima.

Iubilus. li. i. argutus. sonorus. et letabundus. cantus. pp̄e quidem iubilus est uox confusa pre gaudio. vñ iubilo. as. cantare. gaudere. quadam uoce confusa p gaudio exultare et letari. s hug Vel sm quosdam Jubilus est gaudiū quod uerbis explicari non potest. nec tamen penitus reticeri. Vel iubilus est cū tanta leticia corde concipitur. q̈ta sermonis efficacia non expletur. ut dic pap. Vnde in grecismo dr fertur inexplera iubilus leticia mentis. qp autem dicitur iubilare q̈si iuuanter laudare ethymologia est.

Iuda filius iacob confessio interp̄tatur. quãdo enim eum pepit lya laudem dño retulit dicens. Nunc super hoc domino confitebor. Et nota q̄ p̲ filio iacob inuenit̃ iudas ul' iuda. de. et iuda indeclinabile. et hinc iuda. de. ul' iuda indecli. tã p̲ populo q̄ p̲ terra iudeoꝝ. Et qñ est indeclinabile debet accentuari in fine iuda cã dñe. ẜ hug̃ Et allexander dicit. Cum declinat̃ dimittit̃ ultĩa iuda. Cum manet immota ipsius postrema leuatur. Et a iuda ul' iudea iudaicus. iudayca iudaycũ. ¶ Judas iacobi qui appellatur alibi lebeus figuratũ nomen habet a corde. quod nos diminutiue cortulũ possumus appellare. Ipse in alio euangelista thadeus dr̄. quem ecclesiastica hystoria tradit missum edissam ad abagaꝝ regem. Nam ut ibidem dicit̃. predictus rex abagarus domino nr̄o ihũ xp̄o in hunc modum eplãm misit uel destinauit. Abagarus euchanie filius Jhesu saluatori bono qui apparuit in locis iherosolimorũ. Salutem. Auditũ est m̄ de te et de sanitatibus quas facis q̄ sine medicamentis aut herbis fiãt ista p̲ te. Et q̄ ũbo cecos facis uidere Claudos ambulare. Leprosos mũdari. et mortuos reuiuiscere Quibus omnibus auditis de te statui in animo meo unũ esse e duobus. Aut q̄ tu sis deus et descenderis de celo ut h' facias. Aut q̄ filius dei sis qui hoc facis. Propterea ego scribens rogauerim te. ut digneris fatigari usq̄ȝ ad me. et egritudinẽ meam quã diu laboro curare. Nam et illud comperi q̄ iudei murmurant adũsum te. et uolunt insidiari tibi. ueni ergo ad me. quia ē michi p̲ua ciuitas ẜ honesta. q̄ utrisq̄ȝ sufficit ¶ DOMINVS autẽ in hec ũba sibi respondit. Beatus es qui credidisti in me cũ non uideris me. Scriptũ est enim de me. Quia hij qui nō uident me credent. et hij qui me uident non credent. De eo autẽ qd̄ scripsisti ad me ut uenirẽ ad te. oportet me omnia h' implere p̲pter q̄ missus sum. et postea recipi me a quo missus sum. Cum ergo assumptus fuero aliquem de discipul' meis mittã ad te. ut curet te et uiuificet te. Hec in historia ecclesiastica. Videns ergo abagarus q̄ p̲ñcialiter xpm̄ uidere ñ poss̃ ẜm q̄ in quadam historia antiqua inuenit̃. sicut Johannes damascenus in li. iiij testat̃. pictorem quendã ad ihesum misit. ut dñi ymaginẽ figuraret. ut sic ipsum saltem p̲ ymaginem conspiceret quem in facie uidere non poterat. ẜ cũ ad eũ pictor uenisset p̲pter nimiũ fulgorem qui ab eius facie p̲cedebat. In eius facie clare nequibat intendere nec ipsam ut sibi iussum fuerat figurare. qd̄ cernens dñs uestimentũ lineũ ipsius pictoris accipiens et sue faciei sup̲imponens. suijpsius imaginem eidem impressit. ac desideranti regi abagaro destinauit. Illa autẽ epl'a dñi nostri ihesu xp̄i tante ũtutis fuisse dr̄. q̄ in illa ciuitate nullus hereticus ul' paganus uiuẽ posset. nec tirannus aliquis eidem nocere p̄sumẽt. Nam si aliq̄ñ gens aliqua manu armata contra illam ciuitatẽ insurgeret Infans aliquis sup̲ portam stans epl'am illam legebat. et ea die hostes aut fugiebant. aut pacati cũ eis cõponebant Sic fertur olim fuisse adimpletũ ẜ postmoduȝ illa ciuitas a sarracenis capta fuit. et p̲phanata sublato bñficio. p̲pter abundanciã peccatoꝝ. in oriente vndiq̄ȝ patefcãm ¶ Postq̄ uero dñs assumptus est. ut in ecclesiastica historia legit̃ misit apl'us thomas thadeum ad abagaꝝ regem. ẜm dñi p̲missionem. Qui cũ ad eum uenisset. et se discipulũ ihũ xp̄i sibi promissum dixisset. uidit abagarus in uultu thadei quendam mirum. et diuinũ splendorem. Quo uiso t̃ritus et stupefcũs dñm adorauit dicens. Ve. discipulus es ihesu filij dei qui michi dixerat. Mittam aliquem ad te de discipulis meis. qui te curet et uitam p̄stet. Cui thadeus. Si in filiũ dei credideris omnia tui cordis desideria obtinebis. Cui abagarus. Credo uere. et iudeos qui eum crucifixerunt libencius trucidarem si michi possibilitas adesset. et nequaq̄ȝ autoritas romanoꝝ impediret Cum ergo abagarus ut in quibusdam libris antiquis legit̃. leprosus esset thadeus eplãm saluatoris accepit. et de ea eius faciem confricauit. et statim plenam sanitatẽ recepit. ¶ Et nota q̄ iudas interp̄tat̃ confitens ul' gloriosus. ul' iudas q̄i iubilum dans. Ipse enim h̃uit confessionem fidei. Gloriam regni. et iubilum interni gaudij. h' multiplex habuit cognomen. ut tactum est. Dcũs est enim iudas iacobi. supple frater. fuit eniȝ frater iacobi minoris. Secũdo dcũs est thadeus quod interp̄tatur app̄hendens p̄ncipem. Ipse enim apprehendit xpm̄ p̄ncipem p̲ fidem formatam tenuit nec dimisit. Tercio dcũs ē in historia ecclesiastica lebeus. qd̄ sonat q̄i cor ul' corculus. i. cordis cultor ¶ Judas scarioth ul' scariothis. ul' a uico in q̄ natus est. ul' a tribu ysachar uocabulũ sumpsit. quodã futuri p̄sagio in condempnacōne sui. Jsachar enim interp̄tatur merces. ut signaretur p̄ciũ p̲dicōnis. quo uendidit dnm̄. Scarioth interp̄tatur memoria mortis. quia non repente p̄suasus sed diucius meditatus peregit scelus.

Iudaiso. as are. componit̃ a iuda ul' iudea. et est iudaisare iudeũ facere. ul' iudeoꝝ more se habẽ. Et hinc iudaismus. mi. i. consuetudo et ritus iudeorum. uel gentes iudeorum.

¶ Iudeus. a iuda filio iacob dr̄ iudeus. a. um qd̄ nomen scissura decem tribuũ hebreis imposuit. Nam ante hebrei ul' israel dicti sunt. ẜ exquo in duo regna populus dei diuisus est. Tũc due trib' que de stirpe iuda reges habebant iudeoꝝ nomẽ sortite sunt. Reliqua p̲s x tribuũ que in samaria regem sibi constituit ob p̲p̲li magnitudinem p̄stinũ nomen retinuit israel. et interp̄tatur iudeus confessor siue confitens. Nomen uero mō nuduȝ eis cõuenit. Interp̄tacō autẽ eius ab eis longe absentat̃. Non enim uero nomine nũc dñr confessores. ẜ diffessores pocius. et a iudeus dr̄ h' iudea. e. i. terra quã incoluerunt. Et hic p̄t mō sumi. iudeus a. ũ. gentile. scȝ qui ē de terra illa.

Iudex. a ius dr̄ h' iudex. cis. iudices. iudicum. ul' h' et h' iudex cō. ge. ut dicunt quidã. Et dr̄ iudex q̄i ius dicens. populo. ul' iure disceptans. Et est ethymologia. Iure autẽ disceptare est iuste iudicare. Non enim est iudex si non est in eo iusticia. Vnde et iudiciũ p̄us inquisicio uocabat̃. vnde et autores iudicioꝝ et p̲positos questores ul' quesitores uocamus

Iudiciarius. rij in iudicium exponitur.

Iudicium. a ius dr̄ h' iudiciũ cij q̄i iuris dictio et ōnsio. Et est iudiciũ dum discernit̃. causa cum p̲ponit̃. iusticia dum finitur. Et hinc h' iudiciolum li. dimi. et iudiciarius. ria. rium. quod p̲tinet ad iudicium. Et h' et h' iudicialis et h' le in eodem ¶ sensu. uide in suspicio

Iudico. cas. caui. a ius

dex dr.et est iudicare iure disceptare ius dicere.
determinare causam.ul' iudicio dampnare.Et inde
iudicatorius.dicatoria.rium.Et hoc iudicatoriū:
locus ubi iudicat̃.Et h et h iudicabilis.et h le.
Judico componit̃ adiudico.ascribē destinare.Cō
iudico.cas.simul iudicare.Diiudico.cas.preiudi
co.cas.unde h preiudicium.Judico est actm̃ cum
suis compositis.Et corripit.di.
Iudith.uidua laudanda.que interfecit olofer
nem.et liberauit israel de manu hostis.interp̃ta
tur laudans.ul' iudea ul' confitens
Iugabilis.a iugo.as.componit̃ h et h iugabi
lis et h le.quod et iugalis le inuenit̃ p sincopā
Iugalis.a iugum dr h et h iugal' .i.iūgibil'
et h le.i.in iugo assuetus.sub iugo positus.q̄si
domitus.Item inuenit̃ iugalis.i.iūgibilis.et dr̃
tunc a iugabilis p sincopam.In ij reg.c.viij hē
t̃.Subneruauit oīs iugales curruū.Et prod ga
Iugerum.ri.ſm q' cōmuniter accipit̃ ē spaci
um terre ſm q' unum aratrum potest in die ara
re.Et inuenit̃ hoc iuger eris in eadem sig̃cione
Jsid sic dicit in li ethy.Jugerū constat longitudi
ne pedum ducentorū quadraginta.Latitudine cen
tūuiginti.Et corripit penultimam.
Iugis.a iugum dr h et h iugis.et h iuge.assi
duus continuus.pseuerans.Et prod p̄mā sed iu
gum eam cor.xv.Exps ē iugi ueneris nequeo p̄
Iugitas tatis.fe.ge.i.assiduitas.pse ce iugi
seuerancia.Et formatur a datiuo iugi addita tas
fit iugitas.et corripit penultimam.
Iugiter aduerbium id est assidue.continue p
seueranter.et dicitur a iugis.
Iuglans iuglandis fe.ge.componit̃ a ioue et
glans.et dr̃ iuglandes castanee.q̄i iouis glādes
q' sint consecrate ei.ul' q' sint cibz ioue dignus.
Iugo.as.aui dr a iugum.et est iugare copula
re.iūgere.sub iugo ponere. Et componitur cū
con et dr cōiugo.gas.i.cōiungere.sub eodem iu
go ponere.Item cum dis et dr disiugo.as.i.dis
iūgere.sep̃are.remouere a iugo.Item cum sub et
dr subiugo.as.i.debellare.sub iugo ponē.Jugo
as actiuum est cum omnibus suis compositis.et
corripit hanc sillabam.iu.
Iugulo.a iugo.dr h iugulus.li.guttur.ul' gut
turis incisio.Lucan in ij.Hic dabit h pacez iugu
lus finem q3 malorū.et a iugulus dr iugulo.las.
iugulum incidē.et hinc ūbalia.iugulator.iugula
torius.a.um.iugulamentū.iugulamen.et cor gu
Orac in epp.Vt iugulent hōines surgunt de noc
te latrones.Lucanus in quarto Vincitur aut gra
tis iugulo qui prouocat hostem.
Iugulum.li.dimi.paruum iugum.
Iugū.a iūgo.gis.dr hoc iugum.gi.i.cacumen
montis.quia p̄pinquitate iugorū colles iūgintur
et inde iugosus a.um.i.caciminosus ul' montu
osus.Dicit̃ eciam iugum illud ligneū instrumen
tū cū quo boues iūgunt̃.unde quadam similitu
dine iugum dr seruitus.et ind h iugulus.et cor
primam iugum.Prosper.Non seruile ḡuat libeā
Iulianus.a.um.possessiuū de corda iugum
iulius cesar.et h iulianus.ni.dr p̄prium nomē cu
Iulius.iulus.iuli.fuit filius enee iusdam uiri
e.et est bissillm licet qq3 cā metri ponat̃ trissil
labum.et hinc cesar dcūs est iulius.quia de eius
dem p̄genie processit.Vnde illud.Julius a mag
dimissum nomen iulo.Et hinc iulius.lia.liū.pos
sessiuū.et h iulia.lie.quedam colūna rome.ī cu
ius summitate est urna.in qua posita fuerunt
ossa et cinis corporis cesaris.et hinc dcā ē iulia.
Item a iulio imperatore h iulius.lij.quidā mens
qui p̄mo uocabatur qūtilis.s3 postea in honorē
iulij cesaris qui eo mense natus est.ul' quia ī eo
aliquam uictoriam obtinuit.dcūs ē iulius.et hīc
iulius.lia.liū.De hoc eciam uide in quintilis
Iulos p̄p̄e prima barba sc3 lanugo dicitur.
Iulus.li.in iulius uide.
Iumentum.a.iuuo.as.ul' a iuuamentū p sin
copā dicit̃ h iumentum.ti.equus ul' bos.ul' asi
nus.Et dr̃ huiusmodi animalia iumenta.quia
nrm̄ laborem ul' onus suo adiutorio.subnectan
do et arando iuuent.Nam carpenta trahit bos et
durissimas terre glebas uomē euītit.equus asinus
portant onera.et hominū in gradiendo laborem
temp̃ant.Vn̄ et iumenta appellant̃ quia iuuent
homines.Eadem q3 dr̃ armenta.Et a iumentū
dr iumentarius.ria.riū.quod p̃tinet ad iumentū
et h iumentarius.rij.et h iumentaria.i.custos iu
Iuncata.iūcate.fe.ge.est lac contritum mti
et iūcis inuolutū.et dicitur a iuncus.ci.
Iunceus.cea.ceum.in iuncus uide.
Iuncus.ci.dr a iūgo.gis.quia eo aliquid iūgi
tur.et ligatur.ul' quia iunciis radicibus hereat.
Vnde h iūculus.li.dimi.et hoc iuncetū.ti.locus
ubi iunci abundant.et iunceus.a.um.i.de iūcis
exn̄s.uel ad iuncos pertinens.uel macer et subti
lis ad modum iunci.
Iungibilis.a iungo.gis.deriuat̃ h et h iungi
bilis.et h le.aptus ad iūgendū.vnde iungibiliter
aduibium.et h iungibilitas.tatis.
Iungo.gis iunxi iūctum componit̃ cū ab.et
dr abiūgo.gis.xi ctū.i.sep̃are.Et cū ad et dicit̃
adiūgo.gis.Item cum con et dr cōiungo.gis.i.
simul iūgo.Item cū dis.et dr disiūgo.gis.i.sepa
re.diuidere.Item cū in et dr iniūgo.gis.Item cū
re et dr reiungo.gis.Item cū se et dr seiūgo.gis
.i.seorsum iungere.ul' seorsum a iunctura facere
.i.disiungere.Jūgo et eius composita actiua sunt
Et faciunt preteritum in xi.et supinum in ctum
Iuniperus.Pir componit̃ cū gigno.et dr iu
niperus quedam arbor.cuius cinēs pleno anno
seruant ignem.Et dr iuniperus.q̄i gignens pir
.i.ignem.q' contectū diu teneat ignem.adeo ut
si prune eius cinē fuerint coop̃te.usq3 ad annum
p̃ueniūt.ul' dicit̃ sic.quia ab amplo in acutū fi
nit.ut ignis
Iunius in maius exponitur.et in iuuenis.
Iunix.cis.fe.ge.a iuuando dr.et est idez quod
iuuencula.i.p̃ua bos.ſm hug.Pap uero dic.Ju
nices boues iuuenes.Et prod pnl' gn̄.Vn̄ p̃sius
Tot tibi inflamis iunicū omenta liquescant.
Iuno.is.fe.ge.dr a iuuo.as.q̄i iuuans nouos
est enim iuno diuina bonitas que nouos iuuat
q' creata gr̄a sua nutrit.Est eciam aer q̇ similiter
iuuat nouos infantes.a calido et humido uēo ue
nientes.et similiū qualitatū bn̄ficia poscentes re
cipit fouens humore et calore.quia ip̄e solus in
ter elem̄ta calidus est et humidus.Hinc eciā esse
dr lucina.i.dea p̃tus.ul' iuno dr q̄i iano a ianua
.i.ianua p̄pagacōnis feminarū.quia q̄i portas
matronarū pandit.et naturas nubenciū maritis.
Est enim dea p̃turienciū et nubenciū.Et a iuno
dr iunonius a um.i.res p̃tinentes ad iunonem.

ul' res iunonis. sicut pauo dr̄ auis iunonia. Vñ
ouid de arte. laudatas ondit auis iunonia pēñas
Iunonius. a. um. in iuno exponitur.
Iupiter exponitur in iouis. ¶ Nota tamen hic
ꝙ sapientes phī ioui qui est una septem stellaꝝ
erraticaꝝ tonare attribuūt. Cuius nulla alia cā ē
nisi ꝙ iupiter habet in ꝓprietate eleuare uentoꝝ
forcium et siccoꝝ materiam. ꝑcipue qñ fuit con
iūctus in ūtute aliqua cū marte tempe estiuo. in
signis aquilonaribus. quia tūc certe pt̄ ꝑdici ꝙ
multe scintillacōnes et tonitrua fiūt in aere. Ita
ut eciam periculū sit futurum hominibꝫ. ꝓpter
aeris pestilenciam. ex nimia corrupcōne futura.
ꝓpter uapores intensos pestiferos immixtos ae
ri. qꝛ iupiter cū sole eleuat eos. et mars incenden
do corrumpit eosdē. et ita fit aer uenenosus. que
cumqꝫ autē ab auguribus ul' a fabulosis inuenta
leguntur quot iupiter sit deus vel huiusmodi
friuola sunt. et absqꝫ consideracōne phīca dicta.
nec dignū est ut disputet᷑ contra ea. que q̄i nulli
racōni innituntur Et sic tamq̄ᵖ fidelis theologus
intelligo. consimilia a me in hoc opē compilata
uide in hymen et in cometa.
Iuratus. ta. tū. Iuro. ras. raui. ul' iuratus facit
et ponit᷑ actiue et passiue. Vnde ouid. Tu m̄ iura
tus ꝑ numina mat's aquose. actiue dixit. Et alibi
Iurata numina non reducūt te. passiue dixit. de
h' uide supra in tercia ꝑte in tractatu de p̄teritis
secunde cōiugacōnis. in c de desinentibus in deo.
Iurgamen inis. et h' iurgiū gij ¶ et in pransus
in eodem sensu. dr̄ a iurgo. as. et est iurgiū litiga
cio. ul' ūberacō. q̄i iuris garriū. ul' q̄i iuris accio.
ꝫm hug. ul' ꝫm pap. Iurgiū dr̄ cōuiciū causa. lis
Iurgo. gas componit᷑ a ius et gar contencō
rio ul' ago. et dicit᷑ iurgare. i. iure agere. ul' iure
garrire. quia hij qui causam dicūt iure disceptāt
et accipit᷑ iurgare in duabus significacōnibꝫ. Iur
gare enim est rixari. litigare. et ꝓpe in causis agē
dis et iurgare est reprehendē. castigare. corripē. cor
rigere. culpare. et impugnare ūbis. ul' litigando ū
berare. et ꝫm hoc construit᷑ cum accō. et compo
nitur obiurgo. as. q̄i fortiter. ul' contra aliquem
iurgare. et sunt neutra et absoluta ꝓ litigare. In
alia significacōne sunt actiua. Et nota ꝙ in eod
sensu inueniunt᷑ deponencia. iurgor. aris. gatus
sum. et obiurgor. aris. obiurgatus sum. Itē nota
ꝙ iurgamus et obiurgamus ūbis. i castigamus
Iuridicialis. a ius et dico. cis ¶ Dum cedimus
componitur h' et h' iuridicialis. et hoc le. qui de
iure tractat. vnde et quedaꝫ constitucō in arte re
thorica dr̄ iuridicialis. quia de iure tractat.
Iuridicus. ca. cum. i. qui dicit ius. rectus. Et cō
ponitur a ius et dico. cis. dixi. Et corripit di sic
dixi corripit di naturaliter.
Iurisconsultus. i. iurisperitus. ꝫm papiam
Iurisdicio. cionis. componit᷑ a ius et dicio cio
nis. i. iuris potestas sup aliquem. Et scribitur ꝑ
c solam sicut dicio.
Iuro. ras. raui. ratū. a iure dr̄. Et componitur
adiuro. ras. Coniuro. ras. in eodem sensu scilicet
exorcisare. Et cōiurare. i. simul iurare. conspirare
coniuracōnem facere. Deiuro. ras. i. ualde iurare
ul' periurare. Reg. j. lib. Adiecit ionatas deiurare
dauid. i. ualde ul' firmiter iurare. Periuro. ras. ꝑ
iuriū committere. Et nota ꝙ in istis duobꝫ uerbis
scꝫ deiuro et piuro quibus utebant᷑ antiqui mu

tamus I. in. e. corr̄ subtracta. r. a secundo. et dici
mus deiero. as. et peiero. ꝓ deiuro et piuro. Luca.
in vj. Vos estis supistigias qui peierant undas
Iuro. as. neutꝝ est cū omnibus suis compositis.
p̄ter adiuro et coniuro ꝓ exorcisare. que sunt ac
tiua uide eciam in iuratus. et in mencior ¶ Et sc
as ꝙ iurare ꝫm aug. est ius ueritatis deo reddē.
Iuramentū autē a iuristis sic diffinit᷑. Iuramen
tū est affirmacō ul' negacō de aliquo sacre rei af
firmacōne firmata. Tria autē requirunt᷑ ad hoc ꝙ
iuramentū sit rectū. Vnū ex ꝑte ipsius rei de q̄
iuratur. et sic requirit᷑ ueritas ꝑ quam uox siue
dictū rei adequat᷑ Alias dictum non est confirma
cōne dignū. Vnde h' sumit᷑ ueritas ꝫm ꝙ est ad
equacō uocis ad rem. Vnde ueritas debet esse in
consciencia ut firmiter sciat ita esse. Alias si tātū
credat non debet de consciencia i de credulitate
iurare. Aliud requiritur ex ꝑte cause ꝓ qua iura
tur. et sic requiritur iusticia alias non est debita
necessitas. Debet enim illud quod iuratur esse li
citū et honestum. Terciū requirit᷑ ex ꝑte iurantis
et sic requiritur ut cū discrecōne iuret. Alias nō
adhibetur debita cautela. et sic est iudicium et
continetur in iudicō. quod est discrecō iurantis
debita forma et euentus. et tempus. et omnia q̄
ex parte iurantis consideranda occurrunt. De his
dr̄ Ihē. iiij. Iurabunt dicit dñs in iusticia et ueri
tate et iudicō. Vel dic ꝙ ueritas requirat᷑ q̄tuꝫ
ad iurantē. ꝙ scꝫ dicat quod habet in consciencia
Iusticia q̄tum ad rem iuratam. ꝙ id quod iura
tur sit licitum et honestum. Iudiciū quo ad cau
sam que inducit ad iurandū. ꝙ non iuret eciam
uerum sine necessitate et utilitate ꝓximi ¶ Item
nota ꝙ qñ iuramentū ūgit in deteriorem exitū
non deberet seruari. Potest autē iuramentū in de
teriorem exitū ūgere dupl'r. Vno mō ꝙ ab ipō
pn̄cipio habet peiorem exitū. ul' quia ꝫm se est
malū. sicut cum aliquis iurat se adulteriū patra
tuꝝ. siue qꝛ est maioris boni impeditiuū. puta cū
aliquis iurat se non intratuꝝ religionem. ul' ꝙ
non fiat clericus. aut ꝙ non accipiat p̄lacōnem.
in casu in quo expedit eum accipē. ul' si quid ali
ud est huiusmodi. Tale enim iuramentū a pn̄ci
pio est illicitū. Differenter tamen. qꝛ si quis iuret
se factuꝝ aliquod peccatū. et peccauit iurando. et
peccat iuramentū seruando. Si quis autē iurat se
non factuꝝ aliqd̄ melius bonū. quod tamen fa
cere non tenetur peccat quidem iurando in q̄tuꝫ
ponit obicē spūi scō. qui est boni ꝓpositi inspira
tor. tamen non peccat iuramentū seruando. sed
multo melius facit si non seruet. Alio mō uergit
ad deteriorem exitum. ꝓpter aliquid quod de no
uo emgit. quod non fuit p̄meditatū. sicut patet
in iuramento herodis. qui iurauit puelle saltanti
se datuꝝ quod petisset. Hoc enim iuramentum
poterat esse a pn̄cipio licitū intellcā debita cōdi
cōne. scꝫ si peteret quod dare deceret. i implecio
iuramenti erat illicita. Vñ amb dicit in li de offi
Est contra officiū non nunq̄ ꝓmissum soluere
sacmentū. sicut herodes qui necē iohanni p̄stauit
ne ꝓmissum negaret. ¶ Volo eciam te scire. ꝙ
qñ non est eadem iurantis intencō. et eius cui iu
rat si hoc ꝓuenit ex dolo iurantis debet iuramētū
seruari ꝫm sanū intellectū eius cui iuramentum
p̄statur. Vnde ysid dicit. Quacūqꝫ arte ūborū q̄s
iuret. deus tamen qui consciencie testis est ita h'

accipit sicut ille cui iuratur intelligit. et ꝙ id in
telligat̃ de doloso iuramento patet ꝑ illud quod
subditur. dupl'r reus fit. ꝙ et nomē dei in uanū
assumit. et ꝓximū dolo capit. Si autē iurans do
lum non adhibeat obligatur ſm intencōnem iu
rantis. Vnde gg̃. xxvij mor̃. Humane aures tali
a uba nostra iudicant qualia foris sonant. Diui
na uero iudicia talia foris audiūt. qualia ex inti
mis ꝓferuntur. uide in periurus.
Ius iuris dr̃ a iubeo bes. quia iubet. et est ius
lex humana. Fas lex diuina. Transire autem per
agꝝ alienū fas est. ius uero non est. Item ius dr̃
lex scripta. Item leges humane dñr iura diuina
Itē ius gñale ē. Lex eius spēs. et caret h̾ nom̄ ius
gt̃o dt̃o et abl't̃o pluralibꝫ ꝙtuꝫ ad usuꝫ ſ hug̃. et
differt a iusticia ut dicā in iusticia ¶ Et scias. ꝙ
Ius inuenit̃ in alijs significacōnibus. xv. Ius aq̄
ius rectū ius dicit̃ esse potestas. Item ius ꝓpha
num dr̃ brodiū ul' aqua in qua coquūtur carnes
porcine que ꝓphane sunt iudeis. Et dñt quidam
Ius. ris ꝓ lege ul' ptāte iuris. ſꝫ ius iutis ꝑ. t. pro
aqua ul' brodio. Sed ṗs non facit istam drām.
Vnde in vj lib' dicit. Ius ablata. s. addita. ris. fit
gtūs. ut iuris. Et neutra monasill'a in us desinen
na Michi autem uidetur ꝙ pro brodio facit ge
nitīū in tis. ut ius iutis. sicut et wlgare aliquoꝝ
sonat. xv. Ius iutis mando ius iuris in agmiē pā
Iusiurandū. di. neu ge. i. iuris iuracio. ¶ do.
Iusta. a iustum deriuat̃ h̾ iusta iustoꝝ. i. exeq̄e
mortuoꝝ. quia iustum est ut homo hominem ā
nis cinereꝫ sepeliat. Vñ ouid' In iusta iusta ꝑegi
Iusticia. a iustus. ti. addita. cia. fit iusticia. Et ē
iusticia constans et ꝑpetua uoluntas reddens uni
cuiqꝫ quod suū est. Et differt ius a iusticia. quia
ius ēst ars equi et boni. Sed iusticia est constans
et ꝑpetua uoluntas. ul' est ūtus tribuens vnicui
qꝫ quod suū est. Item omne ius est iusticia ſꝫ nō
econūso. Item ius dr̃ in re. sed iusticia in actu et
exercicio ul' opacōne. Vnde et dr̃ iusticia quasi
iuris status ul' stacō. qꝛ ꝑ iusticiā stat ius et exer
cetur. et est ethymologia. Et sicut dixi in Formi
do. facile deuiat a iusticia qui in causis non deuꝫ
sed hominem formidat.
Iustifico. as. aui. are. iibum actm̄. i. iustū facio
et componit̃ a iustus et facio. cis. Et corripit. fi.
Iusticiū. a ius et taceo componit̃ h̾ iusticium
cij. i. taciturnitas iuris et cessacō. Vel iusticiū cō
ponit̃ a ius et stacō. Inde iusticiū. q̄i iuris stacio
. i. iuris cessacō. Tunc enī ius stat. i. cessat cū non
exercet̃ Vel iusticiū q̄i iuris stacō. i. iusticia que
est iuris stacō. qꝛ ꝑ iusticiā ius stat. i. non exerce
tur. Luc̃ in ij. ferale ꝑ urbem iusticium.
Iustus. a ius dr̃ iustus. ta. tum. et dr̃ iustus. q̄i
ius tuens. scꝫ qui ius custodit. et ſm legeꝫ uiuit
et est ethymologia Et compatur iustior. simus.
vnde iuste. tius. sime adūbium. Iustus componit̃
iniustus. vnde iniusticia. Et differt iustus ab equo
quia iustus ex lege est q̄i ius custodiens. Equus
ex natura. Et scias qui negligit dampnum ꝓꝑt̃
amicū. i. xpm̄ iustus est. Prou̾ ij. uide in seuerus
Iusum adūbium loci est. i. deorsum. et est con
trarium ei quod est susum uel sursum.
Iutus. ta. tū. i. adiutus. ꝑticipiū de iuuor. aris
Iuuamen inis dr̃ a iuuo. as. et h̾ exigit ut in
p̄terito dicat̃ iuuaui. et in supino atū regularit̃
qd' apud antiquos inuenitur. et eciā exigit hoc

iuuamentum ti. et ꝓd' penult̃ iuuamen
Iuuenilis. a iuuenis deriuatur h̾ et h̾ iuuenil'
et h̾ le quod ꝑtinet ad iuuenem uel lasciuus siue
stultus et fatuus ad modum iuuenis. Vnde iuue
niliter adūbium. et h̾ iuuenilitas. tatis. Inuenit̃
h̾ iuuenal' pro ꝓꝓo nomine cuiusdam uiri. et tūc
desinit abltīūs in e ut iuuenalis ab hoc. le.
Iuuenculus. li. dimi ꝑuus iuuencus. vnde hec
iuuencula. le. que alio nomine dicitur iniux.
Iuuencus. a iuuo. as. dr̃ iuuencus. ci. i. bos no
uellus cū a uitulo discedit. et iuuare incipit hōi
nis usus terram excolendo. et hinc h̾ iuuenca. ce
et cor̃ iu. Vnde ouid' epp. Quam male inequales
ueniunt ad aratra iuuenci. uide in uitulus.
Iuueneo. a iuuenis deriuat̃ iuueneo. nes. nuj.
. i. esse ul' fieri iuuenem. ul' florere. uirere siu splē
dere. que sunt ꝓprietates iuuenis. Vnde ensis dr̃
iuuenere cum purgitus resplendet. Et componit̃
reiuueneo. nes. Et hinc inchoatiua. iuuenesco cis
et reiuuenesco. cis.
Iuuenesco. iuuenescis. uide in iuueneo.
Iuuenil' dr̃ a iuuenis. et ꝓd' pl' uide ī iuuenal'
Iuuenis. a iuuo. as. dr̃ h̾ et h̾ iuuenis. qꝛ iuua
re posse incipit. Et est iuuenis in ipso etatis īcre
mēto positus. et ad auxiliandū ꝑparatur. Et nota
ꝙ antiqui dicebant h̾ et hec iuuenis. et h̾ ne. Et
compatur iuuenioꝛ issimus. Sed modo iuuenis
declinatur tantū ꝑ duo gña. Et habet compatiuū
irregulare. scꝫ h̾ et h̾ iunior et h̾ iunius. Et hinc
dr̃ iunius nij. quidā mensis. sicut maius a maio
ribus. vñ iunius nia. niū. ut iunie kl'e. Et fit ge
nitiuus pl'is in ū. et accūs in es tm̄. uid' in panis
Iuuenor. aris. atus sum dr̃ a iuuenis. et est iu
uenari more iuuenū se habere. vnde in dyaletica
argumentacōne ille dr̃ iuuenari q̄ bis ul' ter uel
quater ul' sepius idem repetit nesciens procedere
Iuuenta. te. in iuuentus exponitur.
Iuuentus. a iuuo. as. dr̃ h̾ iuuentus. tutis. et h̾
iuuenta. te. Iuuentus est colleccō iuuenū. et etas
plurimoꝝ iuuenū. Iuuenta te. ē etas vnius iuuē
nis Et est iuuentus ul' iuuenta a uicesimooctauo
anno usqꝫ ad quinquagesimum.
Iuuentas. dea iuuentutis.
Iuuo. as. iuui iutū. i. auxiliari. ul' delcāri. vnd'
h̾ iuuamen. inis. et h̾ iuuamentū. et h̾ exigit ut
in p̄terito dicatur irregulariter iuuaui. atū. Iuuo
componit̃ adiuuo. uas. adiuui adiutū. Quod cō
ponitur cum con et dr̃ coadiuuo. as. Iuuo actm̄
est cū omnibus suis compositis. et facit p̄teritū
in iuui. et sup̄ in iutū. Et in p̄nti cor̃ hanc sill'aꝫ
iu. ſꝫ in p̄terito et supino eam prod'. Prosper. Qd'
iuuat in longum causas ꝓducere morbi. Et facit
ex se hoc impsonale iuuat. qd' construit̃ cū accō
Et scias ꝙ ap̄ antiquos inuenit̃ iuuaui iuuatus
Iuxta adūbiū loci. et signat localem ꝓpinqui
tatem. ut iste sedet iuxta eum Item est adūbium
similitudinis. et tūc signat accōmodacōnem et si
militudinem. ut hoc est dictū iuxta illū magis
trum. Item est adūbium qualitatis. et tunc sig̃t
equalitatē. ut iuxta. i. equaliter. in qua significa
cione uidetur aduerbium similitudinis.
Iuxto. tas. i. appropinquare. iuxta esse. Et dic̄
tur a iuxta aduerbio.
Ixion. onis. mas. ge. pater fuit centauroꝝ. q̄
iunonem de concubitu appellauit. et interp̄ta
tur dignitas. Vel q̄i anxion ab ango. gis. qꝛ dig

nitas reddit hominem anxiū. Vnde ixioneus.a
um.Et hinc ixionides.de.filius ul' nepos ixiōis
et subtracta de sillaba dr̄ h̄ ixionis.huius ixio
nidis.filia ul' nepos ixionis.Et h̄ ixion onis.i.
auis de genē wlturis alba et minor q̄ wltur.
Deut' xiiij.dr̄ ixion pro aue in quibusdam libris
Ixionides in ixion exponitur

K Et.q.q̄uis figura et nōie uideāt
aliquam habere drām cū.c.tam
eandem tam in sono uocū.q̄ in
metro cōtinent ptātez.Et k q̄dez
penitus supuacua est.Nulla eniz
uidetur racō cur sequente a dēat
scribi.k.cartago enim et caput
siue p.C.siue p k.scribant' nullam faciūt nec in
sono nec in ptāte eiusdem consonantis drām.sic
dicit ṗs in ṗmo maioris.Et ut dicit papias.Om
nia greca sequente uocali p k scribenda sunt.sed
h̄ a scriptoribus non seruatur.Hug' uero dicit q̄
h̄ figura k supfluit apud nos.ƀ nequaq̄ ap̄ gre
cos.Vbi enim nos scribimus.C.greci scribūt.k.
et uocatur aput eos kappa.In nullis ergo latinis
dcōnibus debet scribi k ƀ tantū in grecis.In no
this uero indifferenter potest scribi tam.C.q̄.k
quia enim reducte sunt ad latinitatem possunt
scribi p.C.Sed quia a grecis habent pncipiū et
originem pñt scribi p k.Quod considerantes su
pius tractauimus in tercia lrā de multis dcōnibz
grecis siue nothis et in h̄ secuti sumus hug'.

Kala grece latine laxa.

Kalendarium.rij.ubi kalende distinguuntur.et
dicitur a kalende.

Kalende.a kalo quod est uoco hee kalende arų
.i.pmus dies mensis.quia eo die solebat ponti
fex ascendere turrim de consuetudine romanoų
et uolens nūciare quota esset luna eo die.ul' pn
cipiū mēsis dicebat pluies kalo kalo.q̄i uoco uos
uenite et audite etatē lune.ul' pncipiū mēsis.et iō
mensis ille dcūs est kalende.q̄i uocacōnes. Vel
aliter.De consuetudine romanoų erat q̄ in pnci
pio cuiuslibet mensis celebrarent nūdinas.et eas
incipiebant in nonis.qr ergo uenturi nesciebant
pncipiū mensis Ideo semp in prima die p̄co tur
rim ascendebat et tociens uocabat kalo.q̄i uoco
uos ad nūdinas.quot dies restabant usqz ad diē
in quo uolebant incipē forum.ut quarto die q̄
ter dicebat kalo.si in sexto sexies.vñ et ille mē
sis habet quatuor nonas. Iste uero sex nonas.
Quod ideo sic diuiserunt.ut latrones nescirēt qñ
deberet esse forum.qr abscondebant' in siluis.et
uenientes ad forum occidebant et p̄dabant'.Et
ideo dcē sunt kalende.q̄i uocacōnes ad forum.et
quia pluries dicebat kalo.ideo ab illa pluralitate
dictū est tantū pluraliter kalende kalendarum.et
potest scribi kalende tam p C ƒm latinos.q̄z p k
ƒm grecos.Competencius tamen p k.quia mag'
est grecū. Vel kalende dicunt' quasi colende quia
solebant coli apud ueteres.

Kalo.a kalon quod est lignum dr̄ h̄ kalo oīs
.i.ille q̄ fert ligna. Kalones eciam dñr galee mi

Kalodemones in demon exponitur. ¶ litū.

Kaos grece dicūt materiā celi et terre.q̄ primo
facta est confusa et informis.Et acuitur in fine.

Katherina.ne.ppium nomen cuiusdam sancte
ūginis.Dr̄ a cata quod est vniūsum.et ruina.q̄i
vniūsalis ruina.Omne enim edificiū dyaboli in
ea vniūsaliter corruit.Nam in ea ruit edificium
supbie p humilitatem quā habuit.Carnalis con
cupiscentie p ūginitatem quam seruauit.Cupidi
tatis mundane.quia omnia mundana despexit

Kiri per vnuz i id est dominus. Kirri per duo
r.id est porcus siue sus.

Kyrieleyson.i.domine miserere.Et sunt due p
tes et non diccio composita.Nam kyri.i.domine
Eleyson id est miserere.

L Abarum.A labor.beris dr̄ h̄ la
barum.i.signum bellicum quod
ex auro fit et lapidibus p̄ciosis
in uexillum sancte crucis trāsfor
matū.inter alia bellica signa p̄ci
osius erat.quod impator et cōsu
les adorabant.Hoc constantinus ¶ fieri iussit

Labdacismus est ubi.l.plurimum Labdacismus
sic sonat.ut sol et luna luce lucent.Labdacismus ul' quo
eciam est ul' si p vno.l.duo pnunciant'.ul' quo
ciens vnū.l.exilius.duo largius sonant.nā vnū
largius.duo exilius pferri debent.

Labecula.le.dimi.pua labes.Et corripit pnl'.

Labefacio.Labare ul' labi componitur cū facio
cis.et dr̄ labefacio.cis.i.conuellē.concurrere.feri
re.facere labare ul' labi.Item labefacio.cis.idem
quod maculare.et tūc cōponit' a labes.et facio.

Labefacto.tas.est frequentatiū istius ūbi labe
facio.cis.Et labefacto potest esse fre a labefio fis.

Labefio.labare ul' labi componitur cū fio fis.
et dr̄ labefio.fis.i.labi ul' labere. Item labefio ie
idem est qd̄ maculari.et tūc componitur a labes
¶ et fio fis.

Labellum.a labrum dr̄ h̄ labellū
li.Et hinc labellulum li.aliud diminitiuum.

Labeo.onis.mas.ge.i.tabnarius.ul' leccator et
dr̄ a labor.eris.Et labeo fuit quidam legispen
tus.et quidam uilis poeta.

Laberintus.ti.i.pplexum edificiū.qualis erat
apud cretam factus a dedalo.et dr̄ h̄ laberintus
quia nemo inde posset labi.ul' quia erratilis ē et
ad labendum facilis.et sic dr̄ laborintus.a labor
oris et intus.quia habeat intus laborem.

Labes labis fe.ge.dr̄ a labor.eris.et est labes
putredo.pnicies.ruina.miseria.Et componit' cū
facō et dr̄ labefaco.cis.i.maculari.Que possunt
esse composita a labi ul' a labare.et prod' pmaz
labes nomen.sed qñ est ūbum eam corripit.

Labilis.a labor.eris.dr̄ h̄ et h̄ labil' et h̄ le et
dr̄ labile qd̄ cito labit'.ul' in q̄ quis facile labit'

Labiolum.li.paruum labium.

Labina.ne.fe.ge.terra aquosa et mobil' et la
bilis.in q̄ quis facile labit'.et dr̄ a labor eris

Labiosus.sa sum q̄ grossa habz labia.et dr̄ a ¶ labrum

Labium.bij.exponitur in labrum
Labo.as.aui.are.titubare.uacillare.et tremere
labi.vnde labasco.cis.incho. ¶ Labo.as cū omi
bus suis compositis si qua habet neutų est.Et ē
pmitiuū labo.as.ut wlt hug'.et ab eo deriuat'
labor.eris.Sed magister bene dicit.q̄ labo.as.
deriuatur a labor.beris.et cor' pmam labo.as.
Vnde ouid' epp.Et satis in dubio pectora nostra
labant.Sed labes nomen pducit pmam.xv.Si
p vina labes non vini sed tua labes.

Labor.beris.lapsus sum.vnde lapsus.sus.sui.
et h̄ lapsio ¶ Labor cōponit' cū ad et dr̄ allabor
beris.i.iuxta labi ul' ad.Item collabor.beris.i.
simul labi.Dilabor.beris.i.diūsis modis.ul' i di

uſas ꝑtes labi. Delabor. eris. i. de vno loco ad a
liū uł deorſum labi. Item elabor. eris. i. ualde uł
extra labi. euadere. Item illabor. eris. i. intus la
bi. Item ꝑlabor. eris. i. ꝓcul ſiue ab anteriori ꝑ
te uł in anteriorem ꝑtem labi. Item ꝑlabor. eris
. i. ꝑfecte labi. Item p̄labor beris. i. añ uł iuxta
labi. ał ultra. Item p̄terlabor. beris. i. iuxta labi
Item ſublabor beris. i. ſubtus labi. ¶ Labor beris
cū omnibus ſuis compoſitis eſt deponens. Et fa
cit ſuꝑ in ſum. et prod hanc ſillaꝫ la. Vñ catho
labit̄ exiguo qđ ꝑtum eſt tempe longo ß labor
onis cor̄ ꝑmā. et deriuat̄ labor eris a labo as ſm
hug. Sed ſm magiſtrum bene. labo as deriuat̄
Labor. uł labos. huius ¶ a labor. beris.
laboris deriuat̄ a laboro. ras. et a labor đr labo
rioſus. et laborioſus. ſa. ſum. i. plenus labore. qui
patitur laborem. et qui exigit laborem ut fiat
Et utrumqꝫ compatur. vñ laborioſe. laborioſius
ſime aduibium. et hĕ laborioſitas. tatis. Item a la
boro đr laboramen. inis. Et ſcias ꝙ labor oris
nomen. ſicut et laboro. as a quo deſcendit. cor̄
ꝑmam. ß labor. eris. ꝓducit la. Xv. Me grauat ille
labor ſub cuius pondere labor.
Laboro. as. aui. are. i. laborem ferre. et laborar̄
labore aliquid facere. Et ſm hoc inuenitur eius
paſſiuū in tercia ꝑſona. ut ueſtis laborat̄. Et hic
laboratus. ta. tū. ꝑticipiū. ¶ Laboro cōponit̄ col
laboro. ras. i. ſimul laborare. Item elaboro as. i.
ualde laborare. Et ab iſtis omnibus deſcendunt
paſſiua in tercia ꝑſona. ß ꝙ ponūr tñſitie. et iñ ꝑ
ticipia p̄teriti tꝑis. collaboratus. elaboratus ¶ La
boro et omnia eius compoſita ſunt neut̄. et ꝓđ
bo Vñ ouiđ epp. Arte laborate merguntur equore
Labroſus. ſa. ſum. groſſa habens labi ¶ puppes
a. Et dicitur a labrum.
Labrucetum. ceti. locus ubi labruſte abundant
Et dicitur a labruſta. Et producit. ce.
Labrum. a lambo. bis. đr hĕ labrum. et hĕ labiū
bij. Et dr̄ñt quia labium đr ſuꝑius. labrum infe
nus. uł labium mulierꝝ. Labrum uirorꝝ. ꝓpter pi
los. quam aſperitatem ſignat hĕ lr̄a. r. poſita in hĕ
nomine labrum. uł labrum eſt uaſis. labiū uero
oris. Vnde et labrum inuenit̄ ꝓ ipſo uaſe ī quo
pedes lauant̄. Et tunc dicit̄ labrum a lauando q̄i
lauum. quia lauacō ſiue locio infancium in eo fi
eri ſolet. Idem dicitur et alueus.
Labruſta. a labrum đr hec labruſta. te. uitis ſil
ueſtris. ſic dcā. quia in labris. i. extremitatibꝫ terre
uł agrorꝝ finibus et marginibus naſcit̄. Et ponit̄
qñqꝫ ꝓ fructu illius uitis. yſaie. v. Et expectauit
ut faceret uuas et fecit labruſtas.
Labruſtoſus. a. um. plenus labruſtis. et dicit̄ a ¶ labruſta
Lac lactis đr a leucos quod eſt al
bum. quia album eſt. et a lac đr hĕ lactis. huius
lactis quedam ꝑs inteſtinorꝝ. Et lactis eſt id quo
lac coagulatur. Et ut dicūt illud inteſtinū eſt q̄đ
pellicula qua lac in quibuſdā locis coagulatur.
Vnde perſius. Pulmone et lactibus iūctis. Lactis
eciam eſt genitiuus huius nominis lac.
Lacer. ra. rum. i. laceratus. uide in lacero. ras
Lacerua. ue. fe. ge. đr a lacero. as. et eſt lacerua
palliū fimbriarꝝ quo olim ſoli milites utebantur
Et dicitur lacerua quia ſit laceratis. id eſt ampu
tatis capitibus fimbriarū. neqꝫ ita laxis ut ſunt
penularꝝ. i. palliorꝝ. uł đr lacerua a latere et acuo
is. Vnde iuuenał. Criſpinus tirias humero reuo
cante laceruas. vnde laceruatus. ta. tū. i. illo pal
lio indutus. Iuuenał. Ipſe laceruate tū ſe iactaēt
Lacero. as. aui are. i. ſcindere. frangere ¶ amicte
vnde hĕ laceramen. inis. et hĕ laceramentū. et lac
ra. rum. i. laceratus. vnde laceroſus. ſa ſum in eo
dem ſenſu. ¶ Lacer componit̄ ſemilacer. ra. rum
id eſt ex ꝑte laceratus. Et compatur laceroſior.
ſimus. vñ laceroſe. ſius. ſime. aduibium. et hĕ lace
roſitas. tatis. Et cor̄ penultimam lacero.
Laceroſus. ſa. ſum. in lacero eſt.
Lacerta in lacertus exponitur.
Lacertellus in lacertulus uide.
Lacertoſus. i. fortis. qui magnos habet lacertos.
Vnde ouiđ in xj metha. Dura lacertoſi fodiebāt
arua coloni. Et đr a lacertus. ti. Item lactoſus. i.
plenus lacertis. et đr a lactus. uł a lacta reptili.
Lacertulus. a lacertus uł lacta đr hĕ lacertulus
et hĕ lacertula. et hĕ lactellus. et hĕ lactella dimi. La
certulus eciam dicitur quedam auis.
Lacertus. ti. mas. ge. đr brachium. Et đr a la
cero. quia ſit ad lacerandū abilis. uł ꝙ a corpoē
uidetur laceratus. Et eſt ꝓprie lacertus ſuꝑior ꝑs
brachij. uł muſculus. Et hinc deriuat̄ lacta. te. et
hĕ lacertus. ti. quoddam reptile. ſic dictū ꝙ brach
ia habeat. uł ꝙ lacerta in orto ſolet morari. iō
qñqꝫ ponit̄ pro ortulo. Et lacertus ſiue lacta ē
complexus brachiorꝝ. ſcꝫ tantū ſpaciū quantū a
liquis brachijs poteſt complecti. Et cor̄ ꝑmaꝫ la
certus. Ouiđ epp. Eſt aliud collum ſolitis tetigiſ
Laceſſens ¶ Nota ꝙ laceſſo. o. mu ¶ ſe lacertis
tata in e addita bā. fit p̄teritū imperfectū laceſſe
bam. ſicut a lego legebam. et bam mutato in ns
fit laceſſens participiū pn̄tis et p̄teriti imperfecti
temporis. Et a gtō laceſſentis. tis in dus fit laceſ
ſendus. Vnde dicendū eſt laceſſens non laceſſiēs
Eſt enim trium ſillabarum.
Laceſſo. ſis. ſiui. ſitū. ūbum deſideratiū. q̄ſi cum
deſiderio lacerare. uł ꝓuocare. uł irritare. et habꝫ
p̄teritū et ſupinū ad modum quarte cōiugacōnis
Iſta enim ūba tercie cōiugacōnis peto. quero. cu
pio. ſapio. tero. et omnia ūba tercie cōiugacōnis
in ſo deſinencia. hn̄t p̄teritū et ſupinū ad modū
quarte cōiugacōnis. ut laceſſo. ſiui. ſitum. Excep
tis quinqꝫ. ſcꝫ faceſſo faceſſi. capeſſo capeſſi. q̄ſo
queſi. uiſo uiſi. pinſo pinſui. ſm hug. De hĕ eciam
ſupra dixi in tractatu de p̄teritis tercie cōiug de
ſinentibus in ſo in tercia parte huius operis.
Lacheſis ſm poetas vna eſt de tribus ꝑtibus
q̄ trahit filiū. i. producit uitā. et interp̄tat̄ ſorſ uł
alteracō quā recipimuſ in hac uita. et đr lacheſis
q̄i lactis cheſis. i. ꝓductio uite. et cor̄ penultimā.
Lacinia. nie. fe. ge. đr a lacero. as. et eſt lacinia
ueſtis lacerata. uł ora ſiue extremitas ueſtimenti
Et inde lacinioſus ſa. ſuꝫ. i. laceratus uł pānoſus
et lacinio. as. quod et lacino. as. inuenit̄. i. cōuel
lere. lacerare. bellicare.
Lacrima. me. fe. ge. đr a lacero. as. ꝙ lacerat
mentem. vnde et lacrima q̄i lacerans mentem. et
eſt ethymologia vnde lacrimoſus a um. plenus
lacrimis. uł lacrimas conferens. vnde lacrimoſe
aduibium. Iteꝫ a lacrima lacrimor. aris. atū. Anti
qui tamen dicebant. lacrimo. as. Et inde ūbalia
et hĕ lacrimatoriū. rij. locus lacrimarꝝ. et lacrima
torius. ria. rium. quaſi triſtis lacrimas cōmouens
et componitur illacrimor. aris. i. ualde lacrimari
uł iuxta uł cū lacrimante lacrimari. Collacrimor

aris.i.simul lacrimari. Illacrimor.aris.intus lacri mari ul' condolere. Et est deponens cu3 omnibus suis compositis. licet ſm antiquos in neutro gn̄e inueniatur. Vn̄ boec. in ij de consolacōne. Mes tus illacrimat. Et cor̄ lacrimor penultimam

Lacrimula.le.dimi.pua lacrima et cor̄ penulti.

Lactatū.ti.ge.neu.cibus qui fit ex lacte. ut ex lacte amigdolorum. Et dicitur a lacte.

Lacteolus.la.lum.pnl' cor̄ idem quod lacteus Et dicitur a lacteus.

Lactesco.cis.inchoatiuū. et format̄ a lacteo es addita co. Inde lactesco incipio lactere.

Lacteus. a lac dr lacteus.a.um.de lacte exn̄s. ul' ad lac ptinens. ul' album ut lac. vn̄ h lacteus ul' h lactea quidā circulus in celo sc3 galaxias.

Lactis. huius lactis in lac exponitur.

Lacto.tas.taui.tare.dr a lac.et est lactare lac pbere. Vn̄ lacteo.tes.i.lac sugere. Vo. Lacteo lac sugo lacto lac pbeo nato. Infans hunc nutrix se dula lactat. Et a lacto uenit lactans.tis.lac pbēs et a lacteo uenit lactens.tis.cui pbetur lac. Item lactare.i.lacte implere. ut deus lactat istam uel ubera eius.i.lacte implet. et inde lacteo.tes.id ē habere ul' emittere ul' incipere habere lac. Vnde lactesco.cis. Tunc seges lactet cū granescit ¶ Lac to componit̄ ablacto.tas.i.a lacte extrahē.uel remouere. segregare. Collacto.as.i.simul lactaē vnde collactaneus a.um. Delecto.as.et inuenitur deponens delector.aris. Elacto.as.i.ualde lactaē ul' a lacte segregare. Oblecto.tas.delectare. ¶ Lac to cū omnibus suis compositis est actiū. pter de lecto.as.quod est neutꝝ. et delector.aris.quod ē deponens. Et omnia composita retinent litteratu ram simplicis sui. preter delecto et oblecto. q̄ mu tant a in e. Item nota ꝙ lactare ponit̄ qn̄q3 p decipē. et est tractū ab infantibus. quia multoci ens per lac solent decipi.

Lactuca. a lac dr h lactuca.ce. quia ex abūdan cia lactis exuberet. ul' feminas lacte nutrientes impleat. Hec eciam in uiris ueneris usum coercet vnde h lactucetū.ti.et h lactuariū.rij.locus ubi lactuce crescunt. et lactuarius.ria.rium. Et ut dic mac. Frigida lactuce uis constat et hūida ualde.

Lactucetū.ti.pnl' pō in lactuca exponitur.

Lacturnus ni. deus qui p̄est segiti lactenti.a lac

Lacula.le.fe.ge. quedam uestis q̄ quosdā ¶ dr lacus quadratos cum pictura habet intextos. Et dr a lacus. Itē a lacus dr h laculus.li.dimi.puus

Lacuna.ne. alio nomine dr lacus. Et ¶ lacus. dr lacuna a lacu. et est fossa ubi remanent aque post effusionē ymbriū. ul' ad quam confluūt im mundicie. Et est ppe inter fores. sicut forica ext̄ et quadam similitudine lacuna dr uenter ul' fos sa uentris. Et inde h lacunar.aris. qd̄ qn̄q3 est id

Lacunar.aris.ge neu.i.testudo ¶ quod lacuna que solet esse in cāmis et in domibus arcuata et concaua ad modum lacune. Antiquitus enim fie bant testudines curue et concaue in domibus. et ideo lacunar dr a lacuna ul' lacu q2 testudo quos dam lacus rotundos ul' quadratos gipso ul' alijs coloribus habet depictos cū signis intermicanti bus. vnde eciam ipsa testudo sepe dr lacus. vnde lucilius. Resultant edes q3 lacus q3. Et in̄ lacunar illud idem. Et h lacunariū p eodem. Et idem ec laquear ul' laqueariū dr p eodem p antisticon. l' laquear ul' laqueariū dr a laqueo. Item lacunar

dr cōiunccō trabiū a lacu. quia sicut plures riui li in vno lacu. ita trabiū capita et lignorum in vno loco conueniūt. Item lacunar idez dr quod lacuna. et lacuna dr supplex domus. ul' locus ubi tota domus supplex reponitur. Item lacunar dr lampas ardens in aere. Et tūc componit̄ a luce et aer quia lucem pbeat aeri. Itē a lacus ul' lacu na lacuno.as.i.ad modū lacune curuare. et pō

Lacus.cus.cui.maſ.ge. et eciam h lacus ci ¶ Lacus secūde declinacōnis inuenit̄. Vnde cantatur in ec clesia. Absolue animas omniū fidelium defuncto rum de manu inferni et de pfundo lacu. et dicit̄ a laqo.es. et est lacus cuppa in qua vinū decurrit. et fossa que alio nomine dr lacuna et receptacu lum aquaꝝ. Et differt a stagno et piscina. Stag nū enim est aqua stans artificio hn̄s pisces. Pisci na ē aqua stans artificio carens piscibus. Vn̄ et dr a pisce p contrariū. Lacus ē aqua stans natu raliter ul' parum fluens siue habeat pisces siue non. Quot autē dr lacus q̄i locus aque ethymo logia est. Et desinit dtūs p̄lis de lacus.cus in ubus

Laganū.ni. quoddā genus cibi. quod p̄us in aqua decoquit̄. postea in oleo frigitur. et sunt la gana depasta q̄i quedam membrnule que qn̄q3 statim in oleo frigunt̄ et postea melle condiunt̄ Qn̄q3 prius in aqua coquunt̄ postea in oleo fri gunt̄. Illa uero wlgo dicunt̄ crustella ista lasa nia. Et dr̄ a lagos quod grece dr lepus. q2 sua uia sunt ad cōmedendū. ut caro leporina. et cor ga. Vnde in aurora dicitur. Lagana lata notant et fratris et hostis amorem.

Lagena. a laginos grece Inde nos dicimus h lagena.ne. et est lagena uas vinariū ppe. licet aq tile inueniatur. Vnde in euangelio. Ite in ciuita tem. et occurret uobis homo. lagenā aque portās Et prod̄ penultimam lagena. Vnde in aurorā dr Corpora subdentes morti fregere lagenas.

Lagois. a lagos dr h lagois quedā auis hn̄s leporinā carnē et qdā piscis eadē rōne dr lagois

Lagos grece latine dr cursus. vel uelocitas vn̄ apud grecos lepus uocatur lagos ul' lageos. q2 uelociter currat. Et hinc quedaz uitis dr lageos grece leporina latine. quia uelocius currat ad ma turitatem ut lepus. ul' quia vinū eius uenas ho minū cito transit.

Laguncula.le.dimi.pua ¶ Facie lagena. vsa. v. Decem enim iugera vineaꝝ lagunculam unā

Laicus.ca.cū.i.popularis. ¶ Inde laycus.i.lapideus. q̄i durus extraneus a sciencia lrārum. Et in̄ Et dr a laos quod est lapis. h et h laycalis et h le. et laycaliter aduerbium. et et h laycalitas.tatis ppetas qua quis dicit̄ laicus et laicorum congregacio. uide in ordo.

Lallo.las.i.dormire. ul' lac sugere. lactere. et ē ūbum ficticiū.i. de sono tractū. Cum enim nutri ces pueris plorantibus p̄cipiunt dormire ul' lacte re dicūt. la.la.la.la.la.i.dormi. ul' lacte. Et ē trac tū a sono qui fit in ore pueri lactentis. sc3 la.la. la.la.la. Et inde tractū est lallare.i.lactere. Pars us Iratus mamme lallare recusas.

Lama.me. est locus uoraginosus. ul' lapis in uia abrutus ul' obrutus. et dr a lamentor.aris. q2 uiatores lamentari facit. ul' pocius deriuatur a lema ul' lemos. Lemos enim ul' lema dr uora go. Vnde h lema.me. locus ul' uia aspera et uo raginosa. vnde lamosus.sa.sum. uoraginosus.sa. sum. plenus lamis. Item lama.i.latū frustū auri

ul' argenti ul' alterius metalli. Et tūc dr a latus
ta. tū. q2 lata et spaciosa sit ƀm hug. Pap autem
dicit. Lame dn̄r confraccōnes uiaꝝ. que fieri solēt
pluuia interueniente. Lame fracture cuiuslibȝ me
talli. et est ƀm eum secunda littera. a.
Lamazabathani. Mathei xxvij. Help help la
mazabathani. hoc ē. Deus meus deus meus ut
Lambo. bis. bi. bitum. i. quid dereliquisti me
lingere. lingua contingere. Et componit̄ cū con
et mutato. n. in. l. dr collambo. bis. i. simul lam
bere. Item cū di et dr dilambo. bis. i. diuisis mo
dis lambē. Lambo et eius composita sunt acti
ua. et faciūt p̄teritum in bi et supinū in bitū cor̉
pn̄l. q2 ƀm p̄s. in x lib° format̄ p̄teritū a p̄nti. o.
in i ut lambo lambi. sicut bibo bibi. et supinū
a p̄terito addita tū. ut lambi lābitum. sicut bibi
bibitū. Inuenit̄ tam̄ iudicū vj. c. Lambuerint qd̉
autoritati ul' antiquitati attribuimus. ul' forte lit
tera corrupta est uicio scriptoꝝ. q2 lr̄a uera ƀ ar
bitrem debet esse lamberint. Lucilius xxiiij. Iocūdas
q3 puer qui lamberat ore placentas.
Lamech interp̄tatur ꝑcuciens. Percussit eni et
interfecit cayn. quod et ipse postea ꝑpetrasse ux
oribus confitetur. ut dixi in casus
Lamētor. taris. i. flere dolere. uoce tristi dolorē
exprimē ul' conqueri. vnde ūbalia lamentator la
mentatrix. lamentacō onis. et h̄ lamentatū. et ꝑ
sincopam h̄ lamentū. Lamentor componitur
cū con et dr collamentor aris. Et inde ūbalia.
Lamia. i. stria. dr quasi lania. a laniando pueos
q2 fabulant̄ uetule. lamias ianuis clauꝭ domos
intrare. infantes corrūpē ac laniare. et postea ui
uos restituē. et habent faciē hominis sed corpus
bestiaꝝ. Sup autē illud trenoꝝ iiij. Sed et lamie
nudauerunt mām̄as. dicit glosa. Lamia crudelior
suis fetibus q̄ cetere bestie dr. vnde lamia quasi
lania. quia catulos suos laniare fertur. Item ysa
xxxiiij dicit glosa. Lamia pedes habet eq̄nos cete
ra feminea. Et g̊g̊ in xxxiiij moral'. dicit lamiā
humanā habere spēm ȝ corpus bestiale. sic ypo
crite in p̄ma facie quod ondunt quasi ex racōne
sanctitatis est. ȝ bestiale est corpus quod sequit̄.
q2 ualde iniqua sunt que sub boni spē moliunt̄
vnde bene ꝑ ꝓphetā ysaiam dicitur Ibi cubauit
lamia et inuenit sibi requiem.
Lamina. ne. dr ꝑua lama. Job xix. Quis michi
det ut exarent̄ in lib° stilo ferreo. ul' plūbi lamīa
Lamosus. sa. sum. est in lama.
Lampas. a lambo. bis. dr h̄ lampas. adis. qd̉
et lampada. de. dr. uas quoddam qd̉ ecclesiam il
luminat. ꝓpe lampas est uas ul' flamma in ūtice
lucens. et dicitur sic q2 lambentis modū ondere
uideatur. vnde fax et candela dr lampas. et facit
accusatiuus singularis lampadem ul' lampada.
Lana. ne. dr a lanio. as. quia laniatur dū car
pitur. uel quia olim lane p̄us lamarent̄. i. uellēn
tur. non tonderent̄. Vnde et uellus dictum est a
uellendo. vnde lanosus. sa. sum. et lanutus. ta. tū
. i. lanam habens ul' lana abundans. et laneus a
Lancea. cee. dr a lance ꝑ li uum de lana exn̄s
bra. et est lancea ꝓprie hasta habens in medio a
mentū. sic dicta. quia equa lance. i. equali amēto
ponderata uibretur.
Lanceola. le. dimi. parua lancea. ul' herba est.
Lancino. as. aui. dr a lancea. et est lancinaē lā
ceis ludē. ul' configere. ul' lancea ꝑcutere. ul' lan

ceare et cōponit̄ dilancino as. diūsis mod̉ lanci
Landula le. i. landa genus auis nare. et cor̉ ci
Langor oris. mas ge. dr a langueo et ē langor
dolor. infirmitas. labor. stupor. pigricia. defectus
et hinc languorosus. sa. sum. i. plenus langoē. et
scribitur sine. u. langor. tā in nt̄o q̄ in genitiuo.
Langueo es ui ere. id est in firmari. egere. uel
deficere. uel stupere. ul' pigrere. vn̄ languidus. da
dum. i. infirmus. ul' excors. stupidus. ul' defectus
Et compatur. vnde h̄ languiditas. tatis. Item a
langueo. es. languesco. cis. incho. Et componit̄
langueo collangueo. es ere. i. simul languē. Elāg
ueo. es elanguere. i. ualde ul' euidenter languere
Relangueo. es. i. iteꝝ languere. Et est neutꝝ lang
ueo cū omnibus suis compositis. Et facit preteri
tum in gui. et caret supinis. ƀm usum. et scribit̄
ꝑ u post. g. langueo. es. Et est trissillabū in p̄nti
et in p̄terito. Vnde dicit p̄scianus. in viij. Langue
o langui. liqueo liqui pares habent in preterito
et in presenti sillabas.
Languidus. in langueo est. uide eciā in timidꝰ
Laniarius. rij. i. reciarius. a lana dicitur.
Laniatorium. rij. i. macellum ubi carnes laniā
tur. Et dicitur a lanio. as.
Lanicus. ca. cū. pn̄l' cor̉. i. laneus. a lana dicit̄.
Laniena. ne. fe. ge. domus medicoꝝ. ubi lanian
tur infirmi. Vn̄ prudencius in lib° hympnoꝝ. La
niena qn̄ seuit ypocrita. Et dicitur a lanio. as.
Lanifex. cis. cōmunis generis. qui lanā facit ul'
qui ex lana oꝑatur Et diuat̄ a lanifico cas
Lanifico. a lana et facio componit̄ lanifico. as
. i. lanam facio. vnde h̄ lanificiū. cij. i. lane oꝑaci
o. et corripit penultimam lanifico
Laniger ra rum. i. gerens lanā ut ouis. et cōpo
nitur a lana et gero ris. et cor̉ penultimam.
Lanio. as. aui. are. i. scindē. lacerare. Et cōpo
nitur collanio as. dilanio as. relanio as. et est ac
tiuū cū omnibus suis compositis. et a lanio as.
deriuat̄ lanio onis mas. ge. et est lanio qui lani
at qui eciam lanista dicit̄. et h̄ lanius. nij. Lanio
nes et laniste et lani dn̄r carnifices. i. homicide et
macellatores a laniando scilicet carnes.
Laniscus. ci. i. fasciola ex lana. et dr a lana.
Lanoculus. la. lum. pn̄l' cor̉ componit̄ a lana
et oculus qui frequenter lanam adhibet ad infir
Lanuginosus. sa. sum mos oculos tergendos
plenus lanugine. a lanugo dicitur.
Lanugo. ginis. fe. ge. i. lana sup poma. et flos
tribuli qui postquam bn̄ exsiccatus est leui flatu
fertur in aerem. et dr a lana. q2 colorē lane ha
bet. et est leuis ad modū lane. Vnde sap̉. v. capl'
Spes impij tam̄q̄ lanugo est que a uento tolli
tur. Item lanugo est p̄ma barba. ad similitudinē
Lanus ni masculini generis. lane. Et ꝓd̉ nu
quidam fluuius est ultra dannubium
Lanutus. ta. tum. in lana est.
Lanx. cis. fe. ge. dr a latus. ta. tū. et est lanx la
tus discus. ȝ ꝓprie lances sunt scutelle de lib° pen
dentes. et hinc lanx ponit̄ qn̄q3 pro lib° Vnd̉ ho
merus. Sustinet auratas equali pondere lances.
ƀm h̄ componitur bilanx. cis libra statera. q̄i du
Laodicia ciuitas a as habens lances.
sic interpretatur amabilis tribus.
Laos grece latine dr lapis. Jn̄ ap̄ g̊cos laos dr
populus q̄i lapideus. q2 non sequitur racionem.
Lapa pe fe ge dr quia habeat ingentē caulem

p terram dispositū. Hec herba a grecis philātro
pos dr. et e lapa genus tribuli herba spinosa. et
prod pmam. Quidam tamen dicūt. qꝫ geminet
ibi p et sic est ibi posicio.
Lapatica. ce. fe. ge. quedaꝫ herba in cibo sump
ta stomachum confortat. venerem reprimit. uri
nam puocat. ructum excitat. et dr a lapa. et cor
Lapene stelle fulgentes ti
Lapes grece ignorancia turpitudo latine.
Lapetū. ti. penultima producta locus ubi lape
abundant. a lapa dicitur.
Lapicedina. ne. pnl prod fe ge. locus ul domꝰ
ubi lapides ceduntᷣ. quod et lapidicina dr. et cō
ponitur a lapis et cedo cedis.
Lapideus. a. ū. de lapide exn̄s. a lapis dicitur.
Lapicedius dij. i. cesor lapidis. componitᷣ a la
Lapicida. de. penl prod. i. lapidis pis et cedo
cesor. et componitur a lapis et cedo. dis.
Lapidicina componitur a lapis et cedo. dis. et
prod pnl. et est idem quod lapicedina.
Lapido. a lapis dr lapido. das. daui dare. i. lapi
dibus percutere et obruere. Et componitur dilapi
do das. i. dispergere. dissipare. destruere. Et est ac
tiuū lapido. das. cū omnibus suis compositis. et
Lapillus. li. diminitiuum puus lapis. cor pi
Lapidosus. a. ū. plenus lapidibus. a lapis dicitᷣ
Lapis lapidis dr ſm hug a laos qd est lapis
ul dr a ledo. dis. quia ledat pedem. qꝫ autem dr
lapis qi ledens pedem ethymologia est Et e lap
mollis. Petra uero dura et aspera. Saxa autē he
rent et de montibus excidūtur. Petra grecū ē Et
ppe de duris. a petros quod est durum ul firmū
Silex lapis durus qui focaris dicitur Et dr silex
qꝫ ab eo ignis exilit. Et scias qꝫ lapis et petra
in suis generibus aliqd naturale repn̄tant. nam
lap qi ledens pedeꝫ dr. Et in h imitatᷣ marem q
est forcior qꝫ femina in ledendo. et ideo fuit gene
ris masculini. Petra autē qi pedibus trita dicitur
et sic ondītur pati. et ob h est generis feminini.
Lapista te. fe. ge. ē genus uasis lapidei et aqua
Laposus. sa. sum. plenus la rij. et dr a lapis
pis a lapa dicitur.
Lapates ſm glo. iud x c dr cibus ex oleribus
confectus. Vn̄ quidam. Lapates cibus est et olus
componit eundem. Hug uero dicit. Lapates cari
Lapso. sas. i. freqn̄ter labor. et te ficus sicce.
Formatur a lapsu supino de labor beris. u. muta
ta in o. Et qn̄qꝫ licet raro inuenitur in deponēti
Laquear. a laqueus dr laque ge. lapsor aris
ar aris. i. cōiunctio trabiū in summitate domus
ul laquearia sunt que sup tigna ponuntᷣ et ipsis
tignis illaqueantᷣ Item laquearia sunt que came
ram subtegunt et ornant. h laquear ipsa testudo
camere dr. instar laquei curuati facta. quod alio
nomine dr testudo et lacunar. et inde h laqueari
um rij idem quod laquear. vnde laquearius a ū
Vnde iosephus in viij De lignis celatis opere la
queario auro qꝫ uestitis.
Laqueatus. ta. tū. dr laquearibus ornatum. ul
testudinatū ad modū laquei curuatū. vnde aggei
pmo. Vbi nos dicimus in domibꝫ laqueatis lxx
dn̄t in domibus concauis Item laqueatus dicitur
laqueis captus ul ligatus. et dr a laqueo. as.
Laqueo. as. aui. are. i. laqueo capē ul ligare. et
deriuatur a laqueus Et componitᷣ cū ad et dr
allaqueo as in eodem sensu. Item componitᷣ dela
queo as. i. ualde laqueare ul soluē. Elaqueo as i
eodem sensu. Iteꝫ illaqueo as intus laqueare Itē
oblaqueo. as. vndiqꝫ laqueare. ul oblaqueare et
est circa corticem terram apire. et uelud latū effi
cere. hec quidam excorticare dn̄r. Laqueo as ac
tiuum est cū omnibus suis compositis. Et a laqo
as deriuatur h laqueator toris. et designat offiō
um ludendi ſm hug. Et ut dicit pap. Oblaqacio
. i. putacō. ppaginacō. fossio uitibꝫ ista cōueniūt.
Laqueolus. li. diminitiuum paruus laqueus
Laquetismus mi mas ge. id ē tendicula. Et dr
laquetismus quasi laqueus tensus.
Laqueus qi. dr a liciū. quia de filo solet fieri.
Lar laris mas. ge. i. domus. et dr a largior. iris
ul a largus quia inde pcedit largitas. et h lar la
ris dr ignis. vnde in antiquoꝝ prouibio dr. Vide
larem in laribus. i. ignē in domibus. Itē lar laris
dr quedam nimpha que pmo ppter garrulitatē
suam dcā est larlar. quasi latrans. h ppter turpē
sonū abscisa est vna silla. et dcā est lar. et pone
pmā lares. vn̄ lucanus in v. O uite tua facultas
paupis angusti lares O munera nondū intellec
ta deū. Item lar fuit quidā rex. h tunc facit geni
tiuū lartis. interposita t causa differencie. Ponitur et
lar pro loco ubi fit ignis.
Lar lartis. in lar laris exponitur.
Lardarium rij locus ubi lardum seruatur et re
netur. Et dicitur a lardum. di.
Lardū di. ge. neu. dr a lar quod est ignis ul co
mus quia in igne consumatᷣ. ul quia in lare. i. in
domo repositū conseruatur. ul dr lardū qsi large
aridum. Vel pocius sit ethymologia. et inde hoc
lardulum. li. dimi. et lardosus. sa. sum. plenus lar
do. et lardo. das. i. lardo impugnare. ul guttatī as
sare ul lardatū facere.
Largifluus. a. um. i. largus affluenter.
Largior. iris. largitū largiri. i. donare ul donari
pbere ul pberi. Vnde largitus. ta. tum. et h largi
tor. oris. i. donator. Et componitᷣ largior cū cō
et dicitur collargior. iris. i. simul largiri. Item cū
di. et dicitᷣ dilargior. iris. i. diuisis modis largiri.
Item cū e. et dr elargior. iris. i. ualde largiri. Et ē
largior cōmune cū omnibus suis compositis. et
est quarte coniug. et habet quatuor pticipia scꝫ
largiens largiturus largitus largiendus.
Largitrix tricis fe. ge. i. donatrix. pd pnl tā in
ntō qꝫ in genitiuo. et formatᷣ a largitor or i rix
Largitudo dinis fe ge. et formatur a largi gtō
de largus. gi. addita tudo. Et est largitudo ul lar
gitas humanitas. ul largicō ambicōnis.
Largicio. fe. ge. in largitudo est.
Largiusculus. la. lū. aliqꝫtulū largus. Et forma
tur a largus addita culus. et corripit cu.
Largus. a largior. iris. dr largus. ga. ū. i. abun
dans affluens et qui libenter dat. et comparᷣ lar
gior issimus. vnde largiter ul large gius gissime
adūbium. et h largitas tatis. Largus componi
tur plargus. qꝫlargus. dilargus. omnia pro ualde
largus Hic nota qꝫ phūs dicit in libro de regi
mine regū. Reges sunt quatuor. Rex largus sibi
et subditis largꝰ. Rex auarus sibi et auarus sub
ditis. et rex auarus sibi et largus subditis. et rex
largꝰ sibi et auarus subditis. Traces itaqꝫ dixerūt
Non est uiciū in rege si est auarus sibi et largus
subditis. Iudei uero dixerunt. Qui est auarus sibi
et subditis bonus est Parse autem assencientes

tractibus et contradicentes iudicis dixerunt. Nichil
ualet rex qui non est largus sibi et subditis. Sed
inter om̄s meo iudicō peior est et reprobandus
qui est largus sibi et subditis auarus. quia regnū
illius cito destructur. Si uis acquirē uirtutem lar
gitatis considera posse tuū. tempora. necessitates
et merita hominū. debes ergo largiri dona iuxta
posse cū mensura hominibus indigentibus atq̧
dignis. qui ergo dat aliter peccat. et regulā trans
greditur largitatis. Quia qui largiꝛ̃ dona sua nō
indigentibus nullam acquirit laudem. et quicqd̄
daꝛ̃ indignis pditur. et qui sic inundat ultꝛ̃ mo
dū suū diuicias ueniet cito ad amara litora pau
pertatis. Et assimulaꝛ̃ illi qui sup̄ se dat suis uicto
riam inimicis. Qui ergo dat de bonis suis tp̄e ne
cessitatis hominibus indigentibus. Talis ē rex et
largus sibi et subditis. eius regnū ꝓsperabiꝛ̃ eius
mandatū obseruabitur. Talem regeꝫ laudauerūt
antiqui. talis dꝛ uirtuosus. largus. moderatus. Qui
uero fundit bona sua immoderate et regni sui et
indignis et non indigentibus talis est depopula
tor reipublice. destructor regni. incompetens regi

Larua. ue. ē simulachrum qd̄ terret. qd̄ ¶ mini
volgo solet dici mastara. quod apponiꝛ̃ faciei ad
terrendum pueros. Item larua dꝛ maleficus incā
tator. et vmbꝛ̃ demonū ul' demon. dicunt enī lar
uas esse demones factos ex hominibus qui me
riti mali fuerunt. quoꝝ natura diciꝛ̃ esse terrere
paruulos. et in angulis garrire tenebrosis. Vnde in
hympno apl'orum petri et pauli. Laruas repellūt
demonū ultra mundi limites. et inde tractū est il
lud quod apponiꝛ̃ ne quis cognoscaꝛ̃. ul' ad fro
tem dicatur larua. q̄ꝛ uideꝛ̃ esse ymago demonis
Et hic laruo. as. laruam induē. Et hinc laruatus
ta. tum. i. larua indutus. ul' a demone possessus
ƀm hug. Pap eciam sic dicit. Larue noxie vmbre
dāpnatoꝝ aīe. larua imago quā ꝓtant añ voltū

Larus lari. ut dicit glosa leuitici xj. animal est
est tam in aqua ꝗ̃ in terra habitans. uolat enim
et natat. Item dicit glosa deuꝛ̃ xiiij. Vt auis uo
lat. ut aquatile natat ꝑua auis est ut fertur nig̈
et pinguis semꝑ habitās iuxta aquas. nec p̄t lō
ge uolare. vñ et agiles homines eam capiūt.

Larula. le. diminitiuum parua larua.

Lasciuo. uis. in lasciuus exponitur.

Lasciuus. a luxus. a. um. dꝛ lasciuus a. um. q̄si
luxiuus. ꝙ sit luxus. i. solutus et uanus. Lasciuꝰ
ꝓprie est qui ꝓpter luxuriam est solutus. quod
volgariter uentosus ul' petularis dꝛ. Et compaꝛ̃
lasciuior. issimus. vnde lasciue. uius. me. adūbiū
et h lasciuia. e. i. luxuria. vñ lasciuiosus. a. um. i.
luxuriosus. plenus lasciuia. q̇ multū et petulanꝛ̃
ludit. Et compaꝛ̃. vñ lasciuiose. ius. me. adūbiū
et h lasciuiositas tatis. Item a lasciuus ul' lasciuia

Lasciuio. is. iui. ire. i. luxuriare. ludē. ueterare. las
¶ ciue se gerere

Lassasco. cis. incipio lassare. in
himor. ūbum inchoa. Et formaꝛ̃ a lasso. as. ad

Lasso. sas. i. fatigare. vnde lassus. sa. ¶ dita co
sum. i. fatigatus. grauatus. Et compaꝛ̃. Vnde las
situdo. inis. fatigacō. Lasso actiū est cū omnibus
¶ suis compositis

Latebra. a lateo. es dꝛ h late
bra. bre. i. obscuritas. et in̄ latebrosus. sa. sum id
est plenus lateƀ. ul' obscurus. et coꝛ̃ te naturaliꝛ̃

Lateo. tes. tui. latere. i. abscondi. uel esse in ab
scondito. Habet adhuc et aliam significacōnem.
ƀm ꝙ ꝓprie construiꝛ̃ cū accusatiuo. et ꝓpe rei a
nimate. ut h̄ consilium latet me. i. ignoraꝛ̃ a me
Si uero dicatur hoc consiliū ego lateo. aut nichil
est dictum. aut falsum est quod diciꝛ̃. nec latine
diciꝛ̃. Et construiꝛ̃ cum tali accusatiuo transitiue

Lateo componiꝛ̃ delitco. tes. delitui. i. deorsum
latere. Relitco. tes. i. iterum ul' retro latere. ¶ La
teo neutꝝ est cū omnibus suis compositis. Et ca
ret supino ƀm usum. Deberet tamen ꝑ anologiā
facere latitū penl' coꝛ̃. Et coꝛ̃ hanc sill'am la quā
composita mutant in li similiter coꝛ̃. Vnde ouid
de arte. Nocte latent mende uicio q̧ ignosciꝛ̃ om
ni. ƀm quosdam. Alij dicunt ꝙ sup̄ facit latitū ec
ꝑ usum. Et hos sequor. Et inde latito. tas

Lateralis. a latus dicitur h et h lateralis. et h
laterale a latere existens.

Laterculus. li. di. et sunt laterculi parui lateres

Lateres. h later. ris. ē gleba cocta vnde fit mu
rus. Et dn̄r lateres a latus. ta. tū. q̄ꝛ lati et spaci
osi formantur Et nota ꝙ ꝑs dic̄ h̄ nomen defi
cere in om̄ibus casibus singularibus et pluralibꝫ
ꝓter accusatiuū singularē Nos tamē utimur hoc
nomine in utroq̧ nūo. et in quolibet casu. sic dic̄
hug̈. tamen ntūs non est in freq̄nti usu scꝫ later
et coꝛ̃ pnl' lateres. Item nota hanc esse naturam
lateris. ꝙ q̈nto plus abluiꝛ̃ tanto plꝰ exasperaſ
cit et deterior fit. Vñ quidā uolens signare se ser
uire cuidam inutiliter. a quo nūq̧ remuneracōnē
consequi deberet interrogatus a quodam q̇d age
ret. ꝓuerbialiter dixit. Laterem lauo. q̄i inutiliter
seruio. sicut inutiliter laborat qui laterem lauat.

Latericius. cia. ciū. de latere exn̄s. a later. ris. dꝛ

Laterna. a lateo. tes. dꝛ h laterna. ne. quia ibi
intus latet candela. Vnde dicit pap. Laterna diciꝛ̃
eo ꝙ ignis in ea luceat et lateat. uas lucerne est
Et coꝛ̃ primam. Vnde in grecis dꝛ. Quo candela
latet. tibi sit locus ille laterna.

Laternula. le. diminitiuum parua laterna.

Latero. as. aui. a latus teris dicitur. et ē laterā
re iūgere aliquid alicui lateri apponē. Et compo
nitur allatero: as. iuxta laterare. Collatero. ras. i.
simul laterare. Dilatero. ras. i. a latere remouē. et
ē actiū latero cū omnibꝫ suis cōpositis. Et coꝛ̃. te

Latesco. cis. inchoatiuum. i. incipio latere.

Latex. cis. mas. ge. dꝛ a latebra ul' a lateo. tes.
et est latex ꝓprie aqua subterranea. quia latet in
uenis terre. quilibet tamē liquor dꝛ latex. sed de
terminaꝛ̃ ꝑ adiunctū ut bachicus latex. ul' aqua
ticus latex. et similia. et coꝛ̃ pnl' genitiui siue i añ
c. et desinit in x correptam naturaliter.

Lathomia. mie. fe. ge. i. lapidis cesio. et dꝛ a la

Lathomus. a laos quod est lapis et ¶ thomus
thomos quod est diuisio. sectio ul' incisio. cōponi
tur h lathomus. mi. cesor lapidis. quia incidit la
pides. et diuidit. Et corripit tho.

Latibulum. li. pnl' coꝛ̃. i. latebra ul' obscuritas

Latitosus. sa. um. i. aquo ¶ et deriuaꝛ̃ a latebra
sus ul' liquorosus. Et dicitur a latice.

Latinus. a. um. pnl' ꝓducta. et ꝓprie latini dicti
sunt italici a latio ul' a latino patre lauinie. Sed
postea latini eciam dicti sunt et alij extra italiā.
h̄ non nisi lr̄ati ꝓꝓe qui litteras habent latinas.
et h latinitas. tatis. multitudo latinoꝝ. et ꝓꝓetas
qua quis dꝛ latinus. ul' lingua latina. Et a latinꝰ
deriuaꝛ̃ latinor. aris. ūbum deponens. Latiniso. as
. i. more latinoꝝ se habere. ul' loqui. vñ excellen
ter ꝓꝓe dꝛ latinari qui congrue loquiꝛ̃ latinis lit

teris.Nam laxi eciam ytalici qui barbari sunt re

Latito.tas.taui.tare.fre.de ¶ spectu lātorum
lateo.tes.latitum.u.in.o.Et corripit.ti.

Lato.as.latus.a.um.i.amplus spaciosus.deri
uatur a lateo tes.qz que lata sunt ex magna pte
abscondunt ul' qz sunt apta ad abscondendū et
ptegēdū et compatur.lacior.issimus.vnde late
cius.issime.adū.et hec latitudo.dinis.et prod̄ p.sed
latus teris.eam corr̄.Xp Seruat ab hoste latus.
leuū clipeus michi latus Item latu ē sup accom
modatū de fero fers.Et inde lato.tas.fre.uide in
fero fers.Item lato.as.aui are.atū.i.in altū extē
dē.et ampliare.et tūc deriuatur a latus.ta.tum.
Lato componitur cū con et fit collato.tas.i.simt'
latare.Item cū di.et dr dilato.tas.atum.i.exten
dē ul' differre.vñ dilatatus.a.um.i.extensus.di
ues factus.Et pñt esse freqñtatiua istorum ūbo
rum confero cotuli collatū.et differo distuli dila
tū.Et est lato.tas.actm̄ cū omnibus suis compo

Latria.trie est seruitus q soli ¶ sitis.Et prod̄ la
deo debet exhiberi et exhibetur.Et est latria quedā
ūtus cardinalis.et reducitur ad iusticiam.Consistit
enim latria in eo qz redditur deo qd̄ sibi debetur.et
ppter hoc ad iusticiam reducitur.non qui species ad
genus.sz sicut ūtus annexa ad pñcipale.que pti
cipat modū pñcipalis.¶ Hic nota qz glo dic̄ su
per illud ps̄.Adorate scabellū.zc.Caro xp̄i nō ē
adoranda illa adoracione latrie que soli deo debe
tur.Ad cuius intelligenciā scire te uolo.qz hūani
tas xp̄i potest dupliciter considerari.vel put in
telligitur non coniūcta ūbo.et sic non debetur ei
latria.sz hec consideracō est in intellcū tantū.uel
prout intelligitur unita ūbo.et sic et pt et debet ho
norari vno honore cum ūbo.et sic debetur ei la
tria.vel alio mō et sic debetur ei dulia ul' yppdu
lia.et ita loquitur pdicta glosā.Vnde dicit aug̃ su
p illud Iob.Non turbetur cor uestrum.ego inquit
dominicā carnem immo pfectam in xp̄o humāi
tatem ideo adoro.qz a deitate suscepta et deitati
vnita est.ut non aliū et alium sed vnū eundē de
um et hominem dei filiū esse confitear.deniqz si
hominē sepaueris a deo.illi numq̄ credo nec fui
o.uelut si quis purpuram ul' dyadema regale ia
cens inueniat nūquid ea conabitur adorare.Cū ue
ro ea rex fuerit indutus periculū mortis incurrit
si ea adorare cū rege quis contempserit.Ita eciā
in xp̄o domino humanitatem non solam uel nu
dam sz diuinitatem vnitā.scz vnū filium.deū ue
rum et hominē uerū.si quis adorare contempserit
eternaliter morietur.uide in dulia.Item pt queri
an ymaginibus xp̄i exhibendus sit cultus latrie
Ad hoc dico qz ymago pt dupliciter considerari
Vel sm qz est res quedam.et sic nullus honor
ei debetur.sicut nec alij lapidi ul' ligno.ul' sm qz
est ymago.Et quia idem motus est in imaginē
inq̄tum imago et in imaginatū.Ideo eius hōr
debetur imagini et ei cuius imago est.Et ideo cū
xp̄us adoratur latria.simil'r et eius imago adoran
da est latria ¶ Quare sit ad orientē adorandū.uid̄
in tabernaculum.uide eciam in imago.

Latriensis.a latria dr hic et hec latriensis et hoc.se.
Latrina.ne.pnl' prod̄ ¶ qui latriam impendit
dr a lateo.tes.et est latrina puatus secessus.scilz
cloaca.que latet in domo in loco priuato.vñ et
puata dr.qz autē dr latrina qui latratus ani.quia
ibi anus latrat.ethimologia est.sm hug̃.Super
illud autē reg̃ li.iiij.c.x.Destruxerint edem ba
al et fecerunt p ea latrinas.Dicit et magister in
hijstorijs.i.subtraneos cuniculos ad mūdandas ¶ uias urbis

Latro.ras.raui.rare.ppe canū est
Et p translacōnem latrare dr fortiter gannire.uel
contra racōnem aliqua dicere ¶ Et componitur
allatro.ras.i.iuxta ul' ad ul' ualde latrare.Colla
tro.ras.i.simul latrare ul' cū latrante latrare.De
latro.ras.i.ualde ul' fortiter latrare.Illatro.tras
intus ul' contra latrare.Relatro.as iterum ul' re
tro latrare resistere.ul' contradicere.Sublatro.as
parum ul' post latrare.¶ Et est latro neutrū cum
omnibus suis compositis.Et cor̄ la naturalit̄.ut
patet in illo ūsu.Nat canis in ponto latrat extra ¶ fulget in alto

Latro.a latus dr latro.onis cō
munis generis.Et dnr latrones satellites magna
tū.qui circumdant latera eorum.quasi laterones
Item latro dr uispilio qui in siluis latet ut expo
liet transeuntes.et tūc dicitur a lateo.es.et inde hoc
latrocinium.nij.Et in latrocinor aris.ūbum depo
nentale.pdare.latrociniū exercere.Et corripit ci

Latrocinor.aris.in latro est.
Latrunculus.li.diminitiuum paruus latro.
Latumia.tumie.vinculum.carcer.cathena.i.ul ¶ custodia carcere
Latus.teris.ge.neu.dr a la
teo.tes.quia nobis iacentibus latet.Et cor̄ la

Latus ta tum.In lato tas uide.
Latusculum li.dimi.i.paruū latus.
Lauacrum.a lauo.as.dr hoc lauacrum.cri.i.locū
ablucō.et cor̄ pnl' naturaliter.licet in ūsu possit
ea pōne produci.Vnde in aurora ponitur pnl' cor
ubi agitur de oblacōne magorum.Illud de laua
cro gallica lingua tenet.

Lauacio.onis.i.ablucō.baptismus.a lauatus
ta.tū.lauati addita.o.Vnde eccles.xxxiiij.Qui
baptisatur a mortuo et iterū tangit mortuū quid
proficit lauacō eius.et est sm antiquos qui regu
lariter declinabant lauo.uas.aui.atū.Similiter sm
illam antiquitatem inuenitur hic lauator.oris.hec
lauatrix.tricis.et hoc lauatorium.rij.

Laudabilis.a laudo laudas.dicitur hic et hec lau
dabilis.et hoc le.dignus ut laudetur.Et cōponitur
cū in et dicitur hic et hec illaudabilis.et hoc le.qui non
est dignus ut laudetur.

Laudo.das.daui.dare.datū.datu.Vnde hic lau
dator.toris.hec laudatrix.tricis.hec laudacō.cionis
Laudatus.ta.tū.qd̄ componitur cū in et dr illau
datus.ta.tū.i.non laudatus.et qñqz inuenitur p
non laudabilis.licet sit laudatus ¶ Laudo cōponi
tur cū con et dr collaudo.das.i.simul laudare.et
est actiuum cum omnibus suis compositis.

Lauerna.ūne.dea latronum et furum.et dicitur
a lateo.lates.uel a latro latronis.

Lauo.as.aui.lautū ul' lotū.Inuenitur tamē qñq
lauaui lauatū.sm antiquos quod est regularius
lauare.i.mūdare.purificare.abluere.et inde lauo
uis.laui lauē.i.humectare.aspergere.madefacere

Lauo.as.et lauo.is cū omnibus eoꝝ compo
tis si qua hñt actiua sunt.et habent idez pteritū
et supinum.Et cor̄ hanc sillam.la.in pntī sed in
pterito eam prod̄.Vnde quidam Vlcera culpa
lauet aut luat ultor earum.Item.Qui rigat ille
lauit.qui mundauit bene lauit.

Lauo.is.in lauo.as.uide.
Laureolum.li.in laurus exponitur.
Laureus.a.um.in laurus exponitur.

Laurus.ri.fe.ge.et h laurus.rus.rui.et h lau
rea.ree.quedam arbor que nunq̄ uiriditatē depo
nit.q̄i laudus ul' laudea.vnde a laus dr.q2 olim
cū laudibus ea uictorum capita coronabant̄.vnde
laudea dicebatur.Sed postea mutata est d in r.
et dr laurea.Et inde dr laureus.a.um.de lauro ex
istens.ul' ad laurum ꝑtinens.et h laurea.ree id ē
uictoria.ul' corona de lauro.Vnde laureatus.a.ū
id est laurea coronatus.Item a laurea.h laureū.
rei.vnde h laureolum.li.dimi.Laureum eciam dr
remuneracō que consequebat̄ ex ludo.ꝓ quo lau
rea corona uictores remunerabant̄ Laureolū uero
dr ludus ille.Et dicūt quidā q̄ ludus ille est dis
cus.ul' uirga que supponit̄ uirge et ubi uoluit̄.vn̄
iuuenalis.Laureolū uelox eciā bn̄ lentulus exit.
Laus.a laudo.das.dr h laus.dis.et ē laus ip
sa uirtus innitens.Laudacō uero ipsa laudantis o
racō.Nam laus eciam sine celebracōe constat.et
Lauso.a laudo das. ¶ est vnius sillabe laus
dr lauso.sas.i.laudare.Inde lausans.tis.i.laudās
Lauticia.a lautus dr ¶ Lausantes.i.laudantes.
h lauticia.e et h laucia e epl'arum magn̄ficēcia.ꝓꝑe
laucie ul' lauticie dn̄r deliciosi et delicati cibi ul'
mūdicie.Et inde lauticiosus.sa.sum.i.deliciosus.
et cōpat̄.et inde h lauticiositas.tatis.et h lauciosi
Lautus.a lauo uel lauor ¶ tas.i.deliciositas
dr lautus.ta.tū.i.lauatus.ta.tū.siue lotus ¶ Itē
lautus accipit̄ actiue ſm q̄ est nomen.Et tūc tā
tū ualet lautus q̄tum se bene ꝓcurans.q̄i munde
et deliciose se ꝓcurans.Quidam tamen dicunt q̄
lautus est sincopatū ꝓ lauatus.quod non credi
mus esse uerum.Et compatur lautus.cior issimus.
ſm hug.Vnde ḡḡ Lauciores cibos q̄n̄q3 sine cul
pa sumimus.i.p̄ciosiores uel delicaciores
Laxare.ampliare.soluē.ſm hug.Vnde laxus
a.um.Vnde in hymno bn̄ iohānis baptiste.Vt
queant laxis resonare fibris.
Lazarus interpretatur adiutus.eo q̄ a morte
a domino fuit resuscitatus.
Lea.lee.ul' leena.ne.dr uxor leonis.Et dicit̄
a leo.Iob iiij.Vox leene et dentes catulorum
Lebes betis.mas.ge.par ¶ leonū contriti sunt
uas in quo coquinat̄.sc3 cacabus.Et facit accūs lebetem
ul' lebeta.et hinc sumit̄ lebeta.te.ꝑ eodem.vnde
lebetas inuenit̄ in pl'i numero in ueteri testamē
to ut patet exodi xxvij c.et prod̄ pn̄l' siue e.an
t.Vnde in aurora dr.Dignos p̄sbiteros credo sig̃
re lebetes.Et scias q̄ ꝓꝓe in nostro uulgari caca
bus appellat̄ uas eneū sc3 parolūn.Lebes uero ē
uas lapideum quod dicitur lauezo
Lebeus dcūs est iudas iacobi.uide in iudea.et
Lecca lecce proprietas lingendi uel ¶ tacuit pn̄l'
leccacitas.a lingo lingis.
Leccacitas.a lingo.gis.dr h leccacitas.atis.et
h leccator oris.et h leccatrix tricis.nā taliū ē lin
Lechi.i.maxilla.sicut habet̄ iudith xv ¶ gere
Lechitus.ti.mas.ge.uas est sc3 ampulla.ut di
cunt de auricalco.ſm hug.Pap uero dicit.Lechi
tus in regnorum libro ampulla olearia.et prod̄ pe
nultimā.Vnde in doctrinali dr.et ꝓducunt̄ lechi
Lectica.a lectus.ti dicit̄ ¶ tus et ermofroditus
hec lectica.ce.i.currus.in quo defertur lectus ul'
cortina.circa lectū.ul' eciam ipse lectus.et dr tunc
lectica ſm quosdam a lectis herbis.et est idē qd̄
thorus ſm hug.Pap uero dicit.lectica lectus im
ꝑatorum.Et prod̄ pn̄l.vnde ouid̄.Lecticam domine

dissimulanter abi.ps.lxvj.In lecticis et in mul' et
canicis.et a lectica dr lecticarius.rij.q̄ ducit cur
rum ul' qui facit lectulos.ul' qui in lcūlo iacens
portatur.et lectarius.ria rium mobiliter declina
tur in eodem sensu.ul' quod ꝑtinet ad lecticā Et
h et h lecticalis et h le.in eodem sensu.pn̄l' prod̄
Leccō onis.fe.ge.format̄ ab hoc genitiuo lecti
Lectisterniū.lcūs componit̄ cū stern ¶ addita o
no.et dr h lectisterniū.nij.i.lectus stratus.i.ꝑpara
tus.ul' locus in quo lecti sternunt̄.i.ꝑparant̄.uel
panni et stramenta lectorum.ul' locus in q̄ homīes
sedere ul' iacere consueuerunt.
Lectito.as.est fre.de lecto.as.et formatur ab
ultimo supino sc3 lectatu a mutata in i cor̄.et u
in o.ut lectatu lectito.sicut a rogatu rogito.
Lectiuncula.le.dimi.parua leccio.
Lecto.tas.i.freq̄nter legerē.Et formatur a lec
tu ultimo supino de lego legis.
Lector a lego.gis.Et dr lcōr a legendo.i.ꝑcu
rendo.vnde et nauis dr legere quidqd̄ transit.ul'
a legendo.i.colligendo omnino que legit.q̄si col
lcōr.ul' a legendo.i.figurarū sonos ꝓnunciando.
Et differt a ꝑticipio.q2 non conueniunt alicui ex
actu ul' passione ſ3 nomen u̇bale conuenit alicui
non ex actu ul' passione.ſ3 frequencia ul' assidui
tate ul' industria.Dr enim aliquis lcōr ul' q2 sciē
ciam et ꝑiciam habet legendi.ul' quia assidue et
frequenter legit.Vnde ab officio dn̄r in eccīa lec
tores.a legendo freq̄nter.sicut psalmiste dicuntur
a psalmis canendis.uide in ordo et in scribo.
Lectorius.ria.riū.quod ꝑtinet ad legendū uel
ad lcōrem.et deriuatur a lcōr toris.
Lectrum.tri.a lego.gis.dicit̄ h legiū.gij.pro
eodem sc3 pro pulpito.et dr similiter a lego.gis
Lecturio.ris.legere uolo.a lcū formatur addi
ta.rio.et meditacōnem signat.et cor̄.u.ante.r.
Lectus.ti.dr a lego gis.quia antiqui solebant
legere in lectis suis.qui et circa lcūlum habebant
ꝑietes illitos cera.ut si quid dignū memoria oc
curreret animis eorum statim grafio in illa cera illd̄
designarent.ne possent tradere obliuioni.et inde h
lcūlus.li.dimin̄. ¶ Et nota q̄ exterior pars lecti
dr sponda.interior pluteū.Et ut dicit p̄s.h lcūs
ti.quod antiqui eciā huius lcūs quarte declinacō
nis ꝓtulerunt.Et ut dic̄ ysid̄.Geniales lecti ꝓꝓe
sunt qui sternunt̄ puellis nubentib3 sic dicti a ge
nerandis liberis.De hoc uide in ingenius.Itē lec
tus.ta.tū.mobiliter declinat̄ et tunc est ꝑticipiū
Ledo.dis.lesi.lesum.ledere.i.frā ¶ de legor ris
gere terrere et wlnerare.Et dr ledo q̄i late edo et
est ethimologia.Vnde h et h ledibilis.et h e ul'
esibilis.le. ¶ Ledo componit̄ allido.dis.si.sum.i.
sil' ledere.Elido.dis.si.sum.i.ualde ul' extra ledē
Interlido.dis.interpolatī ledē.Illido.dis intus ul'
ualde ledere.Perlido.lidis.i.ꝑfecte ledere.Prelido
dis.si.sum.i.ante ledere.Oblido.dis.i.contra lede
re.Relido.dis.i.iterum ul' retro ledere. ¶ Ledo
et eius composita sunt actiua.et faciūt ꝑteritum
in si.et supinū in sum.Itē ledo ubiq3 ꝓducit hāc
sill'am le.quā composita ubiq3 mutant in li simi
liter ꝓductam.ſm hug.Et p̄s.in p̄mo maior̄ di
cit.Ae diptongus transit in I ꝓductam.ut quae
ro inquiro.laedo illido.Ex hoc eciā patet.q̄ ledo
scribit̄ ꝑ ae diptongū.ſ3 tacet̄ a in ꝓnūciacōne
Ledo.onis.fe.ge.i.maris exundacō.sic̄ maliua
est eiusdem retraccō.et dicitur a ledo.dis.

Leena in lea exponitur.

Legalis. a lex deriuatur hic et hec legalis et hoc le
quod legem seruat et fidem. vnde legaliter aduerbium. et hec
legalitas. atis. et legal'. le. quod pertinet ad leges.

Legatarius. rij. in legatum uide

Legacio. onis. fe. ge. i. missio. et formatur a lega
ti genitiuo de legatus. ta. tum. addita. o. fit legacio.

Legatiuncula. le. diminutiuum parua legatio

Legatum. ti. a lego. as. dicitur. et est legatum quod in
testamento dimittitur et differt a caduco. scilicet quod cum
filius deest cadit super nepotem. uel alium de cognaci
one Sed legatum extraneo dimittitur. Vnde Juue
nalis. Legatum omne capis necnon et dulce caducum
et hinc legatarius cui legatum dimittitur. Item a
lego. as. pro mittere dicitur hic legatus. et hec legata. i.
missus siue missa uel nuncia. Xv. Legatus missus
legatum morte relictum

Legere in preterito producit duas primas sillabas. sed
legere in infinitiuo. eas corripit. Vnde quidam. Non
audes legere que non legere priores.

Legia. gie. fe. ge. parua nauis dicitur a lego. gis.
quia legat. i. percurrat et transeat aquas.

Legibilis. a lego. gis. dicitur hic et hec legibilis
et hoc legibile aptus ad legendum

Legio. onis. fe. ge. dicitur a lego. gis. quia legebantur
. i. eligebantur qui debebant esse de legione. Vel le
gio dicebatur a lex legis quia lege in castris se ha
bebant uel lege in legione dispositi erant. Proprie au
tem lingua macedonum dicitur phalanx uel phalanga
gallorum caterua. nostra legio. Et sunt in legione sex
milia sexcenti sexagintasex homines. In cohorte
uel in manipulo ducenti. In centuaria centum. In tur
ma uel in ala xxx. Sed turma est peditum. ala mi
litum. In decania sunt decem secundum huguicionem.

Legionarius. ria. rium. de legione existens. uel ad
legionem pertinens. et dicitur a legione.

Legista. te. communis generis dicitur a lex. id est qui
docet leges. uel qui uacat legibus.

Legitimus. a lex dicitur legitimus. a. um. i. bonus secundum
legem habitus uel factus. et scribitur per vnum. t. et
sine p. cor. enim antepenul'. Ouid. de arte. Legitimum
finem flammia uiribus habet.

Legito. tas. penul' cor. i. frequenter legere. et forma
tur a secunda persona presentis indicatiui modi. huius u
bi lego. remota s et addita to. ut legis legito

Legium. gij. exponitur in lectrum. tri.

Lego. as. a legi preterito mutata. i. in. o. fit lego
as. i. mittere. ut rex legauit petrum in tusciam. et le
gare est in testamento aliquid alicui dimittere et
proprie per manum heredis. Et componitur allego as ab
lego. as. aliorsum legare. Collego. as. i. simul le
gare. Delego. as. de vno loco ad alium uel deorsum
legare. Oblego. as. Relego. as. ¶ Lego as est actiuum
cum omnibus suis compositis. Et prod. le. Sed lego
is corr. le. Xv. Si tua scripta lego scriptum lege quod
tibi lego. Et dicit prs in viij lib. Lego. as. et lego.
is. et dico. as. et dico. cis. eciam in prima persona habent
differenciam temporum. Nam lego as et dico as penul'
producit. et lego. gis. et dico cas corripit. Vnde u
sus. Prima dico lego tercia dico lego.

Lego. gis. equiuocum est. Legere enim. i. furari. col
ligere. psa. xvij. Spicas lego. Item legere. i. transire
siue nauigare. Actuum. xxvij c. Legebant cretam.
Item legere est scripturarum figurarum sonos proferre
uel ex scriptis figuris pronunciabilia colligere. et ita
legere est uirginum. et furum. et nautarum et uiatorum. et
clericorum. Xv. Fur aurum uirgo flores mare nauita
libros Clericus. equoce singula quisque legit. Red
de singula singulis et distingue significaciones.
Lego componitur colligo. is. collegi collectum. i. simul
legere. diligo. gis. xi. ctum. i. amare. Deligo. gis. quasi
de alijs legere. Eligo. is. i. excerpere. quasi extra alia a
liquid legere. Item intelligo. gis. xi. ab inter et le
go. et mutatur. r. in. l. Perligo. is. i. perfecte legere
Preligo. gis. i. ante legere. Relego. gis. i. retro uel
iterum legere. Subligo. gis. i. furari. quasi subtus uel la
tenter legere. Et componitur cum nec et dicitur negligo
gis. c. abiecta et assumpta. g. per adieccionem. ¶ Lego
is. et omnia eius composita sunt actiua. Item om
nia composita a lego mutant e in presenti simplicis
in. i. ut colligo. diligo. intelligo perligo. preligo. seli
go. Preter relego. quod non mutauit le in li cau
sa differencie ad religo. as. sed preteritum et supinum sui simpli
cis seruant immutatum ut collegi collectum. elegi elec
tum. Preter intelligo. diligo. negligo. que mutant pre
teritum sui simplicis. ut dilexi. neglexi. intellexi. secundum
hug. De hoc eciam dicit pris. in x lib. Lego inquit
legis in compositione in gi facit seruans simplicis pre
teritum ut colligo. gi. relego relegi. quod differencie causa
non mutauit le in li. Excipiuntur a lego tria com
posita mutancia simplicis significacionem. quae non
faciunt in gi. sed in xi. et sic non retinent simplicis
preteritum negligo neglexi. intelligo intellexi. quod
antiqui interlego intellexi proferebant. diligo di
lexi. Hec pristianus. De preteritis talis datur uer
sus. Gi lego non mutat nisi di nec iunxeris inter.

Legumen. a lego. gis. dicitur hoc legumen. inis. quia
legitur. i. colligitur manu. Vnde et legumen quasi
lectum manu dicitur. et est ethymologia. Vel legumen a
legendo. i. eligendo. Veteres enim queque meliora.
scilicet fabam. pisa. lenticulam legebant. i. elegebant. uel
quia meliora eliguntur. pro semine. et prod. penul' legumi

Leguminarius. a legumen dicitur hic leguminarius. nij
et hec leguminaria. rie. qui uel que custodit uel uen
dit legumina. et leguminarius. ria. rium. quod fit
de legumine. uel quod pertinet ad legumen.

Lelex lelegis. sicut dicit hug hic et hec Lelex. gis.
quidam populus qui primo dicebatur lex legis. sed
postea causa differencie geminata est silla le. Et inde lelegius
a. um. Pap uero dicit. Lelex gis penul' cor. proprium gen
tis. Priscianus eciam ubi determinat de septuagin
ta octo terminacionibus tercie declinacionis. dicit sic
In ex correptam ut hic lelex lelegis. ilex ilicis.

Lema uel lemos grece latine dicitur uorago.

Lemanus. ni. quidam fluuius in alemania.

Lembus. bi. mas. ge. parua nauicula. a lego. is. di
citur Vnde lembulus. li. dimi. alio nomine dici
tur linter. i. tarabus. quasi naues in fluuijs. et paludibus

Lemnias in libia credunt truncos si ¶ utuntur
ne capite nasci. et os et oculos habere in pectore
ita dicit ysidorus xj ethymologiarum.

Lemos in lema uide.

Lemur. lemuris. mas. ge. ¶ Nota hic quod remus
fuit frater romuli Vnde hic lemur muris quasi remur
lemures dicte sunt proprie fantastice apparicionse que ap
parebant romulo post mortem remi quem interfe
cerat et interfici fecerat. uel ideo dicti sunt lemures
quasi remures. Quelibet tamen fantastice apparicionse
et nocturne dicuntur lemures. Vnde orac. in epy. Noc
turnos lemures portenta quae tessala ride.

Lena. a leno. onis dicitur hec lena leccatrix. uel conci
liatrix stupri. Lena eciam inuenitur pro quodam gene

pallij. Vñ ꝓsus. cui circa humeros iacinctina lena

Lendex. dis. fe. ge. i. tarmus uermis in lardo.

Lendiculus. li. diminitiuum paruus lens.

Lendosus. a. um. lendibus plenꝰ. a lens dis dr

Leneus. nei. mas. ge. i. bachus. et dr a lenio is q leniat curas. Vel quia sit lenis ad potandum Vel leneus dicit a lenoi quod ē lacus ul cupa in que ul in quā vinū decurrit expssum. et ec lacū dr bachus ꝓducere. et inde leneus a ū. i. bachus

Lenimen. inis. i. lenimentū. Et dr a lenio. is. et

Lenio. is. iui. lenitū. i. placare. humili ¶ prod ni. liare. lenem facere. Vnde h lenicō. onis. h lenimē h lenimentū. h et h lenis. et h ne. Et compat le nior. simus. Vnde leniter. ius. me aduerbium. et h lenitudo inis ¶ Lenio componit delinio. is. oblini o. is. placare. lenem et dulcem facere. ob aliquid lenire ¶ Lenio et eius composita actiua sunt. et ꝓ ducit lenio ubiqȝ hanc sillabā le. quam composita mutant in li. et eam prod. Vnde fit quedā consi dencia inter h composita. et composita a lino is Quot lenio prod ꝑmam patet p ouid de arte dn tem. Leniet incipiens omnia sentit amor. Et orac in epp. Lenior et melior sis accedente senecta.

Lenipes. lenipedis. ge. omnis. i. lenes habēs pe des. et cor penultimam tā nominatī q genitiui.

Leno. onis. i. leccator ul consiliator stupri. Et dicit a lenio. nis. quia mentes miserorū blandien do et deliniendo seducat et nudinet eorū corpora.

Lenocinor. a leno. onis deriuat lenocinor aris atus lenocinari. i. leccaciter viuere. ul meretrican ul illud officiū exercere scilȝ tpi ābulacōe famula ri. Vnde h lenocinium. nij. i. leccacitas ul lenitudo. ul actus siue officiū lenonis. Et cor. ci.

Lens. dis. fe. ge. dr a lentus. ta. tū. et ē lens fe tus sextupedis. Vnde quidam. Lens lendis capiti lens lentis couenit aruis. Lens al lendis. lens pro legumine lentis. Item a lentus deriuat h lens lē tis quoddam genus leguminis. quia humida et lē ta est. uel quia lente surgit.

Lens lentis in lens lendis exponitur

Lenteo. a lento. as. lenteo. es. ui. esse ul fieri lē tum. Inde lentesco. cis. inchoatiuum.

Lenticula. le. quoddam legumen idem qd lens tis Item lenticula parua et rotūda macula in carne ad similitudinem lentis. Vñ lenticulosus. sa. sum plenꝰ lenticulis. et in hijs sigcōnibȝ lenticula dr a lens. tis. Item lenticula dr uas oleariū. ex auro et argento ꝓpe. et tūc dr a liniendo. quia reges et sacerdotes inde liniebantur et inungebantur.

Lentigo. a lens. tis. dr h lentigo. ginis. i. uestigi um paruarū macularū in corpe scȝ lenticula. et prod ti. Vnde quidā. Est bona lens comedi nō lentigo faciem. et a lentigo dr lentiginosus. sa. um plenus ¶ lentigine

Lentiscus. ci. fe. ge. quedā arbor. dcā a lentus. qr cuspis eius lenta sit. i. mollis et flex ¶ ibilis

Lentitudo. inis. in lentus exponitur

Lentos grece. plenꝰ ul plenitudo lrie. et hic cōpo nitur desinēcia in lentꝰ. ut vinolentꝰ sopnolentus Est enim regula Omnia nomina composita apd latinos in lentus desinencia sunt composita ex p cedentibus dcōnibus et lentos greco. Vinolentꝰ a vino et lentos rc. et omnia significant rem ple nam rei appellate p dcōnem pcedentē in compō ne. ut vinolentus plenꝰ vino. sompnolentus ple ¶ nus sompno

Lentus. a lenis diriuatur lentus ta. tū. i. flexibilis. ut lenta salix. Et lentus. i. ocio sus. Et lentus. i. tardus et piger. et lentus. i. mol lis non fortis. ut arcus lentus. et lentus. i. nō be ne siccus. ut frumentū est lentū cū non bene est siccū. Quot autem quidaȝ dicūt Lentus. i. plenus ꝓpter hec composita vinolentus sompnolentus et similia friuolū est. Nunq enim lentus inueni in tali significacōne. nec pdicta nomina compoñ tur a lentus ſȝ a lentos greco quod significat ple nitudinem. sicut dixi in lentos. Lentus compatur lentior simus. Vnde lente. tius. sime. aduerbium. et h lentitudo inis. et format ab h geniño lenti ad dita tudo. Item a lentus lento. as. taui. tare. i. cur uare. ul flectere. ul tardere. letū facere ſm huguc Pap uero dic. Lente. paulatim. gradatim tarde. Lē tus tardus. segnis. inefficax. languidus. ociosus. Ex pdictis patet q ille uersus nō est recipiendus. Plenū flexibilem tardū lentus tibi monstrat. qr ſm hugucōnem lentus nō inuenitur pro plenus

Lenulus. li. diminitiuum. paruus leno.

Lenūculus. li. diminitiuum paruus leno.

Leo les leui letū. i. delē. destruē ſȝ non ē in usu et componit deleo. les. leui. letum. delere. i. destru ere. Leo et eius composita sunt actiua.

Leo. a leon abiecta. n. dicimus nos latini h leo onis. Et ut dicit ysid xij li ethi. Leo grece latine rex interptatur. eo q pnceps sit omniū bestiarū uitus eorū in pectore ē firmitas in capite cum dor miūt uigilant oculi. cū ambulant cauda sua coo periunt uestigia sua ne eos uenator inueniat. cū genuerint catulos tribȝ diebus et tribus noctibꝰ catulus dormire fertur. Tunc deinde patris rugitu ul fremitu ueluti tremefactus cubilis locus susci tare dr catulū dormientē Circa hominē eñ eorum natura est. ut nisi lesi nequeāt irasci. patet enim eorū misericordia exemplis assiduis. pstratis eñ pcunt. captiuos obuios repatriare pmittunt. ho minem non nisi in magna fame interimūt ¶ De leone ec dicit ambr in examer. vj. Leo natura su pbus feroci aliarū ferarū generibus misceri se nes cit ſȝ qi rex quidam plurimorū dedignatur cōsor ciū. Qui eciam cibū fastidit hesternū eciam sue es ce ipsas reliquias aduersat. q autē ei se sociare fe ra audeat cuius uoci tantus naturaliter inest ter ror ut multa animanciū que p celeritatē impetū eius possent euadere rugientis eius sonitu uelut quadam ui attonita atqȝ icta deficiant. Leo gallū et maxime album ueretur. Leo eger simeam que rit ut eam deuoret quo possit sanari. Omnis fera egra canis hausto curatur sanguine ¶ Et scias q leo aliqñ significat xpm. aliqñ dyabolum. Vnde dicit gg in v mor. Quia natura vniuscuiusqȝ rei ex diuersitate cōponit in sacro eloquio p rem quā libet licite diuersa figurant. Habet quippe leo uirtu tem. habet seuiciā. uirtute ergo dominū seuicia dia bolum designat. Vnde dr de dño in apoc. Vicit leo de tribu iuda. De dyabolo uero dicit uerex a plorū. Sicut leo rugiens circuit querens quē deuo ret. ¶ De leone autē inqtū designat xpm dicit sa lomō. in xxx capl ꝓuerbiorū. Tria inquit sunt que bñ gradiunt. et quartū quod incedit feliciter le o fortissimus bestiarū ad nullius pauebit occursū Gallus succinctus lumbos et aries nec ē rex qui resistat ei. et qui stultus apparuerit postq eleuatus est in sublime. sicut exponit gg in xxx lib mor Ipse quippe hoc loco leo ponit de quo in apoc. scriptū est. Vicit leo de tribu iuda. qui fortissimꝰ

bestiarū dr̄. quia in illo quod infirmū est dei for
cius ē hominibus. quia ad nullius pauebit occur
sum. Dicit enim. Venit pn̄ceps mūdi huius et in
me non habet quicq̄. Gallus succinctus lumbos
id ē p̄dicatores sancti. inter huius mundi tenebr̄s
ueꝝ mane nūciantes. qui succincti sunt lūbos. qr
a membris suis restringunt fluxum luxurie. in lū
bis quippe luxuria est. Vnde et eis a dn̄o dicitur
Sint lumbi uestri p̄cincti. Et aries. nec ē rex qui
resistat ei. quē alium in h̄ loco arietem accipim9
nisi p̄mū intra ecclesiam ordinem sacerdotū de q̄
bus scriptū ē. Afferte dn̄o filios arietū. qui p̱ ex
empla sua gradientē populū q̄i subsequentē oui
um gregem trahunt. Quibus sp̄ualiter recte q3 ui
uentibus. null9 rex sufficit omnino resistere. quia
q̄ntumlibet p̱secutor obuiet intencōnem eoꝝ non
ualet ꝑpedire. sicut enim ad eum quē desiderant.
et anxie currē et moriendo p̱uenire. Ponit̄ ergo
leo p̄mus. gallus secundus. tercius aries. Apparuit
enim xp̄s. Deinde sancti p̄dicatores apl'i. Et tūc
demū sp̄uales patres ecclesiaꝝ. ꝑpositi uidelicet. et
duces gregū. q̇ sunt ductores sequenciū populoꝝ
⁋ Veꝝ qr et post hec antixp̄s apparebit hoc illic
quartū subdidit dn̄s. Et qui stultus apparuerit post
q̄ eleuatus est in sublime Ipse quippe in sublime
eleuabitur cū deū se esse menacietur. s3 eleuatus ī
sublīē stultus apparebit. qr in ip̄a eleuacōe sua per
aduentū ueri iudicis deficiet De quo nequaq3 mo
ueat qd̄ supius dictū est q̄ incedit feliciter. Tria
quippe incedere bene dicit et quartū feliciter. non
enim omne quod feliciter bene. neq3 in hac uita
omne qd̄ bene feliciter. Nam leo et gallus et ari
es bene incedūt s3 non h̄ feliciter. quia persecucō
nū bella paciunt̄. Quartū uero feliciter et nō bn̄
incedit. quia in fallacia sua antixp̄s gradietur. s3
iuxta b̄ue tp̄us uite p̄ntis in sua fallacia ꝓspera
tur. sicut de eo sub antioci sp̄ē p̱ dan̄ dictū est. ro
bur datū est ei contra iuge sacrificiū. ꝑpter pccm̄
et ꝓsternetur ueritas in terra et faciet et prospe̊a
bit̄. Quod salomon apt incedit feliciter. h̄ daniel
dicit prosperabitur. ⁋ Quō autē p̱ leonē marcus
euangelista figuratur dicam in marcus.

Leochrisus. leucos quod ē album componitur
cū chrisis et dr̄ leochrisis gemma aureo colore in
teruenienti candida uena. s̄m hug̊. Pap̊ uero dic̊
Leocrisus gemma ē colore aureo uena candida in

Leon. ontis. in leos uide. ⁋ teruenienti

Leoninus. na. nū. pn̄l' prod̊. i. res leonis ul' p̱ti
nens ad leonem. Et dicitur a leo.

Leontophonus. fe. ge. dr̄ a leon quod ē leo. et
dr̄ leontophonus quedā bestia modica. qr sic ca
piatur et exuratur et eius cinē carnes asperse po
nant̄ p̱ uias leones necant si quantulumcūq3 ex

Leopardus. di. mas. ge. cōpōi ⁋ illis sumpserint.
t̄ a leo et p̱dus. et dr̄ h̄ leopardus. di. qd̊ regulari
us diceretur leonispardi. ut ex utraq3 p̱te declina
retur. Et nascitur leopardus ex adulterio leene et
pardi ul' p̱de et leonis. Et hinc hec leoparda. p̱de. s̄m
hug̊. Pap̊ uero dicit Leopardus ex adulterio leene
et p̱di nascitur et terciam originem efficit. vnde
et dr̄. et sic wlt hug̊ q̄ componatur leopardus ex
duobus rectis. et ideo ex utraq3 parte regularius
declinetur. Alij uero dicūt cū quibus ego q̄ leo
pardus componit̄ ex corrupto et integro. i. ex lea
ul' leena et p̱dus. et sic regulariter ntīs declinat̄
et obliquus remanet indeclinabil'. nō enim dicit̄

leopardus eo q̄ sit p̱tim leo et p̱tim pardus. sed q̄
sit natus ex leena et p̱do. h̄ sentit magister bene.

Leos apud grecos equiuocū est. leos. i. populꝰ
et leos. i. pn̄ceps ul' rex. Vnde greci dn̄t leon qd̊
dam animal. quia pn̄ceps sit omniū bestiarū. Et
hinc abiecta. n. dicimus nos hic leo leonis.

Lepidulus exponitur in lepidus

Lepidus. da. dū. dr̄ a lepus. et est lepidus sale
sapiencie conditus. suauis. curialis. dulcis mollis
et compatur lepidior. simus. Vnde lepide dius si
me adūbium. et h̄ lepiditas. tatis. et lepidulus a
um. i. aliquantulū lepidus. et lepida. de. i. antiq̄u
patrū ymago. Et componit̄ lepidus cū in et dr̄
illepidus. da. dū. i. insuauis. insipidus. s̄m huguc̄
Grec̊ facit drām inter lepidus et facetus. vnde sic
dicit. Sit ūbis lepidus aliquis factis q3 facetus.

Leporinus. na. num. in lepus uide

Leporius. na. rium in lepus exponitur.

Lepos leporis mas. ge. dr̄ a lepus. et est lepos
dulcedo et suauitas in ūbis. qr leporina caro sua
uis est. et prod̊ pn̄l' geniū. s3 lepus leporis cā cor
xv. Silua tenet leporem sapientis lingua lepore
Vide eciam de lepos in quarta p̱te in capit'lo de
⁋ colorib9 rethoricis.

Lepra. prurigo. ginis cō
ponitur cū leo. les. et dr̄ h̄ lepra. pre. scil3 asperi
tas cutis. cū prurītu et squamosa quia let. i. delet
pruriginem. i. scabiem p̱ hoc qd̊ foras emittitur.
ul' qr p̱ pruriginem delet carnē hominis. ul' dicit̄
a lepida herba cui est simil' in asperitate et squa
mositate. Vnde leprosus. osa. sum. Et compatur
Vnde leprose. sius. me. adūbium. et h̄ leprositas.
tatis ⁋ An leprosus debeat celebrare dicā ī missa

Lepus. a leuis dr̄ h̄ lepus leporis. q̄i leuis pes
qr leues habeat pedes. et uelociter currat. et est e
thimologia. Et cor̊ po. vnde leporinus. a. ū. pn̄l
prod̊. et leporius. ria. rium. Vn̄ leporia dr̄ queda
uitis que cito tendit ad maturitatem. Et ē lepus
ꝓmiscui generis. et inde addita culus fit dimi. h̄
lepusculus. li. p̱uus lepus. Proů. xxx. ca. Lepuscu
lus plebs inualida. Vnde dicit pris. in iij lib̊. Lep9
quod solum in us masculinū siue epichenū dis
sillabum latinū tercie est decli. assumit ntō culus
et facit diminitiuum. ut lepus lepusculus.

Lepusculus penultima correpta in lepus uide.

Lesibilis. a ledo. dis. dicitur hic et hec lesibilis.
et hoc lesibile. idem quod ledibilis.

Lesio. onis. fe. ge. i. lesura. a ledo. dis. ul' a lesus
sa. sum. si. addita. o. per formacionem.

Lesura. re. fe. ge. id est lesio. a ledo.

Lesus lesa lesum a ledor. deris participium

Letalis. a letū. ti. h̄ et h̄ letalis. et h̄ le. i. mor
talis. Inde letaliter. i. mortaliter. Et producit ta.

Letamen inis. neu. ge. i. fimus. dictū eo q̄ suo
nutrimento leta reddat gramina.

Letania. nie. i. rogacō ul' inuocacō et ꝓp̄e pro
mortuis facta. et dicit̄ a letū. ti. s̄m hug̊. et acuit
pn̄l. Pap̊ uero dic̊. Letanie grece latine dn̄r roga
cones que inducuntur propter rogandum deum
et impetrandum. uide in exomologesis.

Letargia. gie. uide in letargus.

Letargus a lete quod interp̄tat̄ obliuio dr̄ hic
letargus. gi. morb3 obliuionem afferens et somp
niū. Vnde boec̄. Philosophia inquit. Letargū pa
titur. sc3 cōmunē morbum illusaꝝ menciū. vn̄ le
targicus. ca. cū. pn̄l' cor̊. i. obliuiosus. q̇ letargum
patitur. et h̄ letargia. gie. pn̄l' acuta ip̄a obliuio

nis infirmitas scilꝫ oppressio cerebri cū obliuione
Letatus.ta.tū.i.mortuus l' ¶et sompno iugi
mortificatus.Et dr a letū.ti.Vnde ouid metha.
Quod simul intrauit letata qꝫ corpora uidit.Et
scribunt' p oe dyptongū sicut loetum.Inuenitur
etiam letatus.ta tū a laetor.aris.Vnde in ps.le
tatus sum in hijs que dcā sunt michi.ſꝫ tūc scri
Lethe.a leo les dr h lethe huius ¶bitur p ae.
lethes.palus infernal' qꝛ delet memoriam.vñ et
interptat' obliuio.qꝛ exquo anime bibunt de aq̄
illius paciunt' obliuionē peccatoꝝ ſm poetas.ul'
futuroꝝ ſm phōs.Vñ letheus.a.um.i.infernal'
ul' ptinens ad lethē.ul' obliuiosus.Vnde et lethe
a papauera dicimus qꝛ obliuionē mandentibꝫ cō
ferunt Et acuit penultimam.Lucanus in iij.Me
non lethee coniūx obliuio ripe.
Lethes.fe.ge.quedā arbor cuius succus gusta
tus obliuionē confert.Et dicit' a lethe.Lethes cō
ponitur cū fagin qd est comedē.et dr h lethefa
gus.gi.fructus illius arboris.qui ualet ad irritā
dū amorem.Vnde ouid de reme.amo.Illo lethe
fagos illo sirenes in antro esse puta.vel legitur
ibi ſm quosdā laetofagus p ae dyptongū in pri
ma silla.et sine h in secūda silla.Est autem laeto
fagus.gi.iimis corpa mortuoꝝ comedens.et com
ponit' a loetū.ti.quod est mors et fagin quod ē
Letheus.thea.in lethe exponitur. ¶comedē
Lethefagus in lethes uide.
Leticia.cie.in letus exponitur.
Letifer.ra.rum.pnl' cor.i.ferens mortē.a letuꝫ
et fero fers.et tunc scribitur p oe dyptongum ul'
a laetifer.a.um.i.ferens leticiā.a fero et letus ul'
leticia.et tunc scribitur per ae dyptongum.
Letifico.cas.caui.care.catū.ūbū actiuū.i.letū
facē.et cōponit' a letus ta tū et facō.Et cor' fi
Letofagus in lethes exponitur.
Letū.ti.i.mors.p oe scribit' ſm pap.et dr a le
o les.Vnde dicit ps.in ix lib° a.deleo deles cuius
simplex leo in usu non est deletū facit.vnde et le
tū ipsa res que delet uitam.q̄si a leo simplici qd
in usu non est ꝓfertur.Vnde quidam.Linq̄ metū
loeti nam stultum est tempore in omni.
Letus.ta tum.p ae scribit'.qꝛ a latitudine dici
tur.nā laetus dicit' eo qꝙ gaudio mentis dilatet'
ſm pap.Hug uero dicit.A latus ta tū deriuatur
laetus ta tū hilaris q̄i latus.qꝛ latā et extensam
habeat faciem.Solent enim leti faciem distendere
econtra tristes corrugare.Et compat' lecior.ſimꝰ
Vnde lete.tius.me.aduūbium.Item a letus.ti.ad
dita cia fit leticia cie.q̄i laticia.et est leticia wltꝰ
gaudiū mentis.exultacō uero ē ūboꝝ et membꝫ
rum.Item a letus letor taris tatū.Et componit'
colletor.taris.Et ē depo.letor cū suis compositis
Et scribitur p ae dyptongum.Letus ꝯletus scilicꝫ
Leua.ue.fe.ge.i.sinistra.et dicit' ¶ualde letus
a leuo.as.quia aptior sit ad leuandū et portan
dū aliquid.Ipsa enim portat clipeū et ensem ꝛc.
ut dextera expedicior sit ad agendū.Et iñ leuus
a.um.i.sinister malus uel peruersus.Et producit
le.Sed leuo leuas corripit le.
Leuatorium.in leuo leuas uide
Leucos greci dicunt album.
Leucothoe leucothoes.fe.ge.i.alba dea scꝫ au
rora.ul' pno mater portuū.Et cōponit' a leucos
quod est album.et theos deus ſm hug.Pap eciā
dicit.Leucothoe ul' leucothoa.i.alba q̄ est aurora

Leuga finitur passibus milleqn̄gentis.Leugas
gallij uocant.greci stadia.nos miliaria ſm pap.
Leui interp̄tatur additus ul' assumptus.dixit
enim lia qn̄ peperit eū non ambigens de amore
uiri.Nunc mecū erit uir meus qꝛ peperi ei tres fi
lios.et tunc acuitur in fine.Item leui est p̄teritū
de lino.is.leui litū.et de leo leui quod non est in
usu.Item leui est nomen dtūs huius nomīs h et
hec leuis et hoc leue.et tunc prima acuitur.
Leuia.uie.quedam mensura terre que quingē
tis passibus finit'.Et dicitur a leuo leuas.
Leuiatan est serpens tortuosus in aquis.scilicꝫ
diabolus in mūdo.q̄ in hꝰ seculi mari uolubili ū
satur astucia.et acuit' in fine.Et interp̄tat' addi
tamentū eoꝝ.quoꝝ scꝫ hominū quibus in para
diso semel culpā p̄uaricacōnis intulit.et hanc us
qꝫ ad eternā mortem cottidie pessimis suggestiōi
bus extendit.Quibus dū reatū fenore peccati ml'
tiplicat penas ꝓcul dubio sine cessacōne coacuat.
Potest qꝫ leuiatan p antbifrasim siue p irrisionē
uocari Primo quippe hominū p̄suasione callida
diuinitatē adituꝝ se p̄hibuit.ſꝫ immortalitatem
tulit additamentū hoīm.ergo p irrisionē dici po
tuit.quilibet dū hoc quod non erāt se addē spon
det.et hoc quod erant fallendo subtraxit.ſꝫ leuia
than iste hamo captus ē qꝛ ī redemptore nostro
dū per satellites suos escam corpis momordit di
uinitatis illum aculeus p̄forauit q̄i hamus q̄ppe
fauces deglutientis tenuit dum in illo et esca car
nis patuit quā deuorator appeteret et diuinitas
passionis tempore latuit q̄ necaret.sicut dicit g̃g̃
in xxxiij libro mor' exponens illud Job xl c.an
extrahere poteris leuiatan hamo.
Leuidensis.a leuis pro non ponderoso dicit' h
leuidensis.sis.uestis dcā qꝛ caro filo et leuiter dē
sata sit.Et uidetur componi a leui et densis.
Leuigo.a leuis quod ē planus deriuat' leuigo
gas pnl' cor'.et est leuigare applanare.limpidare
leuem.i.planū facere.Et uidet' compositū a leuis
et ago.is.ſꝫ pocius ē ethymologia leuigo.i.leuē
ago q̄ꝙ compōnis oñsio.Vnde leuigatus.ta.tum
id ē planatus politus.Gen.c.vj.fac tibi arcā de
lignis leuigatis.Itē a leuigo h leuiga.e.instrumē
tum leuigandi quod complanatorium uocatur.
Leuio.as.aui.deriuat' a leuis ꝓ non pondero
so.et est leuiare.leuē facere.exhonerare.pondus
auferre ul' diminuere qd wlgo dr allebeare Et
componitur alleuio.as.Colleuio.as.Et est actm̄
cum omnibus suis compositis.
Leuipes.a leuis et pes componit' leuipes.dis
geñ.omnis penultima correpta ubiqꝫ.i.leues pe
des habens id est planos et agiles.
Leuis in leuo leuas exponitur.
Leuiscor.a leo les quod ē deleo deles dr leuis'
cor.ris.ūbū depo.ſꝫ ñ est in usu.et iñ obliuiscor
Leuita.a leui filio iacob dr h leuita.te. ¶eris
pnl' ꝓd.i.dyaconus de leui eñ leuite exorti st' a q̄
bꝫ in templo dei mistici sacramēti misteria explebā
tur.Hij grece dyacones.latine ministri dñr.quia
sicut in sacerdote consecracō.ita et in diacono mi
nisterij dispensacō habet'.uide in dyaconus.A le
uita deriuat' leuiticus.ca.cum.pnl' cor'.res leuite
ul' ptinens ad leuitam.Vnde quidā liber appella
t' leuiticus ci eo qꝙ leuitaꝝ misteria et diūsitates
uictimaꝝ totus qꝫ in eo ordo leuiticus annotetur
vñ et a leuita dr.qꝙ autem dr leuita qꝛ uitā alio

rum debet leuare ethimologia est.

Leuiticus.in leuita exponitur.

Leuitissa.tisse.id est uxor leuite uel que habet illud officium.Et dicitur a leuita.

Leuitonariū.rij.i.collobiū lineū sine manicis.i.dalmatica quali egipcij monachi utunť. h̄ leui

Leuir.ri.mas.ge.a leu9 te olim utebantur.dr.et est leuir cognatus scz frater mariti uľ uxoris.q̄i leuus uir a q̄bz uideť cōponi.et cor̄ pľ gn̄

Leunculus.li.diminitiuum paruus leo.

Leuo.as.aui.are.equiuocū est Leuare nāqz id est subleuare uľ leuē facere.q̄i exonerare et leuare.i.planare.ß dr̄n̄t in tempore.qz in p̄ma significacōne leuo cor̄ p̄mā.ß in secūda scz pro planaē prod̄ p̄mā.Xv.Alleuat extollit alleuat corpora planat.Item leuo.as qn̄ ptinet ad leuitatem cor̄ p̄mā ut dixi.ß leuus a um.i.sinister prod̄ le.vn̄ quidā.Non ego sponte leuo pondus quod sit g̈ue leuo.i.b̄chio sinistro.Et a leuo.as ƀm utrāqz significacōnem ūbalia.scilicz leuator.leuacō leuamen.et h̄ leuatoriū.rij.locus in quo leuatur uľ planatur aliquid. ¶ Leuo.as.ƀm utramqz significacōnem componiť alleuo.as.colleuo.as.eleuo as.releuo.as.Et est actm̄ cū omnibus suis cōpositis.Item a leuo.as.ƀm utramqz eius significacōnē dr h̄ et h̄ leuis et h̄ leue.et ꝓ agili et ꝓ non ponderoso et ꝓ plano scz quod pilis et asperitate caret.Sed est ibi drā in tempore.Vnde quidā Pro plano leuis ꝓ leuitate leuis.Itē.Pro supporto leuo ꝓ plano dicito leuo.Et ƀ utramqz significacōnem compatur leuior.simus.Vnde leuiter uius me.adūbium.et h̄ leuitas.tatis.Et assignatur in grec̄ drā inter facile et leue.Xv9.Dr̄ id facile quod non grauat ad faciendum.Cui nō pondus inest dicitur esse leue.

Leuus.a.um.in leua exponitur.

Lex legis.dr a lego.gis.legi.qz legitur.Et est lex ius scriptū asciscens honestū.ꝓhibens contr̄riū.uľ lex ē scriptū populo ꝓmulgatū magistratu querente et populo respondente.Solebat enīz magister ciuitatis cum aliquā legem uellet instituere ascendere pulpitū in media concōne et querē a populo si uellet illud ratū esse.et accepta r̄n̄sione a populo deinceps ꝓ lege habebať.ƀm hug̊. ¶ Et scias q̄ lego.gis.cor̄ le in p̄n̄ti ß in p̄terito prod̄.Vnde lex legis tenet naturam huius p̄teriti legi.cum primam prod̄.Xv.Non decet illa legi q̄ sunt contraria legi.De lege nāli uide in consciā

Lexis interp̄tatur pausacō uel sermo.et iñ barbarolexis ƀ hug̊.Pap̄ uero dicit.Lexis grece latine locucō.i.quelibet sill̄a uľ uox que scribi debz

Lia interp̄tatur laboriosa uńqz ¶ uľ potest. generando.ples eñ dolores q̄ rachel fecunditate pariendi ꝑpessa uľ expta ē.Et ut wlt g̊g̊ in secūda omeľ eze.Lia q̄ interp̄tatur laboriosa sig̊t actiuā uitā que laboriosa ē.quia desudat in ope lia lippa et fecunda describitur.qz actiua uita dū occupať in opē minus uidet.ß dū mō p ūbum.mō p exemplū ad ı̄mitacōnem suam proximos accendit multos in bono ope filios generat.

Libamen.inis.ge.neu.sacrificiū uľ cibus.et dr a libo as.et ꝓd̄ ba.Et scias q̄ sic̄ dr̄ in hijstorijs in princi.leuiť.Triplex eoꝝ que offerebanť occurrit discrecō.Aut enim erat oblacō de animalib9 et sacrificiū dicebatur.nec ante octauū diem natiuitatis poterat offerri.nec eadem die mater et fetus ei9 aut de sicca matia.ut de simila pane thure.et ꝓp̄e dicebatur oblacō.aut de liquidis uino et oleo.que ꝓp̄e libamen uľ libacō dicebať.licet hijs nominibus scriptura qn̄qz indr̄ıt̄er utatur Item alibi dicebatur.Libamē et libamentū erat similia oleo glutinata et vinū que cū hostia adolebanť ut q̄i panis et vinū et caro dn̄o offerieť

Libanus.a libo.as.dr hic libanus.ni.mons fenicū altissimus.dcūs sic ꝓpter thus quod ibi colligiť vnde fit libacō ƀm hug̊.Vel ut wlt papi. Libanus est fenicū mons in quo cedri sunt altissime Alter libanus est mons arabie ubi colligitur thus ß h̄ libanus arbor est arabie immenia atqz ramosa.succū aromaticū fundens.et dr ꝓp̄e hic libanus ꝓ monte.h̄ libanus pro arbore.h̄ libanū ꝓ thure.Quot autē dr ecc̄ xxiiij.Quasi libanus non incisus.in mas.ge.autoritati ascribim9.Itē libanus poniť ꝓ templo.ꝑƀ xxxiij.Confusus ē libanus et obsorduit.Vbi dicit glo.Confusus ē libanus.i.templum.et obsorduit ne ibi audianť p̄ces a dn̄o sicut ante.Item alia glosa.Libanus.i.templū.Vnde zach̄ xj.Aperi libane portas tuas et deuoret uľ comedat ignis cedros tuas.Itē eze xvij.aquila grandis magnaꝝ alaꝝ uenit ad libanū.et tulit medullā cedri rc̄.uide in chermel.

Libasius.sij.mas.ge.i.bachus.a.libo.as.

Libatoriū.rij.locus ubi sacificať.et dr̄ a libo as

Libatus.a libo.as.dr̄ libatus.a.vm.i.sacificatus.uľ parump degustatus.Et cōponiť illibatus ta.tū.i.intactus.

Libella.le.parua libra.

Libellus.li.diminitiuū puus liber uel codex.

Libellulus.li.diminitiuum paruus libellus.

Libens.a libeo bes dr libens.tis.ge.omnis.tā ꝑticipiū q̄ nomen.Et compatur.tior.simus.vn̄ libenter.tius.sime adūbium.et hec libencia cie ƀ hug̊.Et pap̄ dicit.libens plena uolūtate uolens libenter adūbiū magna uoluntate et animo.

Libeo.bes.bui.bitū.olim erat in usu.ß modo non est in usu.nisi libet imp̄sonale ab eo deriuatū.Vnde libesco.cis.incho.Et notandū q̄ antiqui dicebant libet et lubesco ꝓ libet et libesco.vnde nos utimur composito allubz allubesco.i.obedire uľ consentire.Item libeo uľ libet componitur collibeo collibet.i.simul collibere.uľ obedire.cōsentire.Item componiť p̄libeo uľ p̄libet.i.pfecte libere. ¶ Libeo cū omnibz suis compositis ē neutru.et libet imp̄sonale similiter.Omne eñ imp̄sonale ge.neu est.et spēi deriuatiue.Et nullius ē et nullius p̄sone.et eiusdem cōiugacōnis cuius ē ūbum a quo dn̄dit.Item libet et libeo cū omnibz suis compositis cor̄ hanc sill̄am li.Vnde facetus Nemo placet stulto nisi dicat quod libet illi

Liber.ra.rum dr a libero.as.Et dr̄ liber q̄ nō subiacet iugo seruitutis.Et compatur liberior liberrim9.vn̄ liberius.me.adūbiū.et h̄ libertas tatis Itē a libero.as.h̄ lib̄ qd̄ in q̄tuor significacōnibz inueniť Nam liber.i.cortex uľ codex.bachus uľ ingenuus.Sed est drā in genitō.Nam pro bacho uľ ingenuo facit gtı̄n̄ liber liberi.Pro codice uel cortice liber libri.Lib̄ liberi dr filius ingenuus qz ex libero matrimonio sit natus uel ortus.Naz filij ex libero et ancilla orti seruiľ sunt condicōnis semp enim qui nasciť sequiť deteriorem statum parentū.Liber liberi dr bachus qui liberat hominem a curis.uľ quia mares in coeundo p eius beneficiū emissis seminibus liberantur.Itē mulieri

et delicato corpore depingitur liber. q2 dicūt muli
eres ei tribuisse vinū. ppter excitādam luxuriam
ul' libidinem. Vnde et frons eius pampino cingi
tur. sed ideo coronā niteam et cornu habet. quia
cū grate et moderate vinum bibitur leticiā pres
tat. cū ultra modū. excitat lites et q̄i cornua ad
dit. Vnde illud. Cum venē et bacho lis est ꝫ iūc
ta uoluptas. Item ouid. Vina parant animū ue
neri nisi plurima sumas. Liber lib est interior tūi
ca ul' ps corticis que ligno adheret. Et dr a libero
as. q2 liberat et defendit interius lignū. Vel quia
ille interior cortex defenditur ab exteriori. ul' dr
liber a liberato cortice. i. ablato. Est enim mediū
quoddā inter lignū et corticē. Et inde lib diam9
in quo legimus. q2 ante usum carte ul' membrāe
de libris arborū fiebant uolumina et compagine
bant. Vn et scriptores a libris arbor librarij uo
cant. Et inde dicti sunt bibliopole et antiq̄rij. sed
librarij sunt qui noua scribūt et uetera. Antiq̄rij
qui tantū et uetera. vnde et dicti sunt. Vel dr lib
a libertate legenciū. q2 olim sol' liberis studiū le
gendi dabatur. q autē dr lib q̄si lrānum uber io
est abundans ul' abundancia ethymologia ē. Et
scias quando liber facit gtm liberi prod pmā. vn
liber. ra. rū. adiectīm. et libertas. tatis ab eo descē
dens. et hic liber liberi p bacho et pro ingenuo p
ducit li. Vnde quidam. Non bn pro toto libras
uenditur auro. Sed liber qn facit gtm libri p codi
ce ul' cortice. cor li. Vn ouid. Legat huius amor
nomen titulū q3 libelli. Itē quidā haurit aquam
cribro clericus absq3 lib. Predcā patent eciā ī hijs
sibus. Liber. i. bachus ul' uir sine compede nat9
Ac liber est codex ul' raptus ab arbore cortex. p
ma beri faciunt genitiuū bri q3 secunda. Item qd
Pars prior est cortex. liber altera. tercia sub. Itē
de liber. ra. rū. et liber. bri. dixit quidam. Nō decz
illa liber scripsit q3 uir bene lib. De libro uite ha
bes in scribo. bis. ¶Item de libero arbitrio et t
plici libertate dixi in arbitriū. sed ibi non dixi de
quatuor statibus liberi arbitrij. vnde hic nota. pnt
notari in homine quatuor status liberi arbitrij.
Ante peccatū enim ad bonum nichil impediebat
ad malū nichil impellebat. nō hūit infirmitatē ad
malū. et hūit adiutoriū ad bonū. tūc sine errore
rō iudicaē et uolūtas sine difficultate bonū appe
tē poterat. Post pcīm uo an reparacōez grē siue pe
nitencie pmitt a concupiscencia et vincit. et habz
infirmitatē in malo. ꝫ non habet grām in bono
Et ideo potest peccare. et non pt non peccare eciā
dampnabiliter. Post reparacionem uero ante con
firmacōnem pmit a concupiscencia et non vincit
et habet quidem infirmitatem in malo. ꝫ graciā
in bono. ut possit non peccare ad mortem prop
ter libertatem et grām adiuuantē. Nondū tamē hz
posse omnino non peccare ul' posse non peccare
ppter infirmitatem nondū pfecte absortā. et ppt
graciam nondū pfecte consummatā. Post confir
macōnem uero infirmitate penitus consumpta et
grā non consumpta. nec vinci poterit nec premi
et tūc habebit non posse peccare. ut dicit mgr in
ij sen. dis. xxv. uide in pecco. as. Et scias q de om
ni statu hominis aliquid accepit xpūs. qui oms
uenit saluare. Sūt enim ut dictū est quatuor sta
tus hominis. Primus ante peccatū. Secūdus post
pcīm mortale et ante grām. Tercius sub gracia et
penitencia. Quartus in gloria. De pmo statu acce
pit xpūs immunitatē peccati. Vnde aug illd ioh
euangeliste exponens Qui desursum uenit super
omnes est. ¶Dicit cristum uenisse desursum. i. de
altitudine humane nature ante peccata. Quia de
illa altitudine assumpsit uerbum dei humanam
naturam. dū non assumpsit culpā ꝫ penā assūp
sit de statu secūdo et alios defectus. De tercō uero
grē plenitudinem. De quarto non posse peccare
et dei pfectam contemplacōnem. habuit enim sil'
bona uie quedam et bona patrie. sicut et quedā
mala. i. penalitates. Vnde et ppheta sil' in vnū
Liber. beri. ul' bri. substanti ¶Diues et pauper
uum. in liber libera liberum exponitur.
Liberalis. a libera liber dr hic et hec liberal' et hoc
liberale. i. largus. humanus. benignus. scilz qui li
benter donat et non murmurat. Et compat lior
simus. Vnde liberaliter. lius. sime. adūbium. et hec
liberalitas. tatis. i. largitas. humanitas. benignitas
et p libtate inuenit. ꝫ ppe libertas est condicōis
liberalitas uero beneficencie et largitatis. Item li
beralis dr quod ptinet ad liber. Vnde quedā ar
tes dnr liberales. q2 nō nisi liberis licebat eas ad
discē. Vel q2 uolunt liberū ab omni cura et solli
citudine. Vnde paupes studere non pnt. quia nō
sunt liberi ab omni cura ppter defectū rer tpali
um. Vel dnr liberales. quia liberant animū a cu
ris tempalibus et uicijs. Liberalis componit cum
in et dr illiberalis. i. non liberalis. Et compatur
et prod pmam illiberalis et libertas. sicut liber a
quo deriuatur. ¶Et nota q aliquid dr dari mul
tipliter. Qnq3 ex ipsa ppetate nature. sm qd dici
mus q ignis dat calorem suū et sol splendorē. et
huius dacōnis non est pncipiū uoluntas. Qnq3
ex uoluntate et est pncipiū dacōnis. Et hoc con
tingit dupl'r. Qnq3 enim p dacōnem intendit ali
qua utilitas ipsius dantis. ul' q̄tum ad remocōez
ipsius mali. sicut qn aliquid datur ex timore. Et
talis dacō dr redempcō. Vel q̄tum ad acquisicio
nem alicuius boni et talis dacō est ppe questus
ul' uendicō. Qnq3 autē non intendit utilitas aliq
in ipso dante. et hec dacō dr liberalis. et ppe dicit
donacō. donare enim addit sup dare. Donū eñ ut
dicit phūs est dacō irredibilis non que recompen
sari non ualet. ꝫ illa que recompensacōnem non
querit. Vnde donū importat libertatem in dante
Constat autē q illa dacō in qua intenditur utili
tas dantis nunq competit deo. Vnde ipse singl'a
riter dr liberalis. quia in omnibus alijs dantib9
intendit aliqua utilitas in dante ul' boni tempa
lis ul' spūalis. Vnde nulla dacō est pure liberalis
ut dicit auicenna nisi dei et operacio eius
Libero. ras. raui. Vnde liberator. trix. ¶Libero
componit cū con et dr collibero. as. i. simul libe
rare. Item cū de et dr delibero ras. ¶Libero actiñ
est cū omnibus suis compositis. Et producit li.
Liberrimus in liber libera liberum uide.
Libertas a liber format addita tas. De hoc in
liberalis uide. Inuenit triplex libertas ut dixi in
arbitriū. uide eciā in seruitus et in rector.
Libertinus. penultima prod. in libtus exponit
Libertus. a liber. bri. p codice ul' a liber ra rū
dr hic libertus. ti. qui ex seruo factus est liber. q2 li
beratus a iugo seruitutis. Vnde hec liberta. te. que
de ancilla facta est libera. et hic libertinus. ni. fili9
liberti. et hec libertina. e. filia liberti. quasi de lib
to natus ul' nata. et libertinus. na. nū ad libertū

ptinens. Libertus ul' liberta componit' cum con.
et dr collibertus ul' colliberta. qui ul' que cū alio
ē libertus ul' liberta. uel sic. ē ergo ordo seruus li
bertus qui de seruo fit liber. ¶ Item collibertus
ul' manumissus libertinus filius liberti pro filio
libertini simpl'r. iam liber. Xv. Libertus pmus lib
tinus q3 secūdus Tercius est liber posteritas q3 sua
In legibus autē ut dicit hug' p eodem habetur
manumissus. libertus. collibertus. libertinus. Ma
gister autē in hijstorijs sup illud act' Surrexerūt
autē quidam de sinagoga libertinoꝝ. sic dicit. lib
tini a regione dicti sic. vel libertini. i. manumissi
qui cū prius fuissent serui postea fuerunt libtati
donati. Et sic fuerunt de seruili condicōne. qui pri
mo fidei restiterunt.

Libet impersonale in libeo. bes. est.
Libia. bie. filia fuit epafi que regnū libie posse
dit. ex cuius nomine terra illa dcā ē libia. et hic
libicus. a. ū. et h et h libes ul' libis. i. libicus. et h
libicus uentus flans a libia. qui aliter dr affricus
et libius. bia. biū. i. libicus. et hij et hee libies in
decli. quidaz populi libie. Eze. xx vij. Parse et libi
es. Et dr libia tercia pars orbis. Vnde luca. in vj
Europam miseri libiam q3 asiam q3 timere.
Libiana. a libia dr h libiana. ne. quoddā gen9
carte. sic dcā ad honorē libie. et libianus. a. ū. i. li
bicus in libia est. Et cor' penultimā ¶ libicus.
Libido. a libet dr h libido. dinis. i. uoluptas ul'
luxuria. siue luxuriosa uoluntas. Vel dicit' sic a
libero. qui puellaꝝ corpore depingitur. Vnde libi
dinosus sa sum uoluptarius ul' luxuriosus. quia
faciat quod libet. et libidineus. a. um. ¶ Et scias
q' fm pap. libido cupiditas animi est. Sunt aūt
multe uarie q3 libidines. sic ulciscendi que ira uo
catur. vel habendi pecuniā que auaricia nomina
tur. et cetere. Cum ergo nō additur cuius libido.
non solet animo occurrere nisi illa q̄ in carne cor
ruptibili plus omnibus seuit. h autē sibi nō solū
modo corpus uerū eciā intrinsecus totū cōmouet
et uendicat hominē. Et prod' bi. uide in pudicus
Libies. in libia uide.
Libitina. a libet ul' libido dr h libitina. ne. dea
libidinis. qd' eciam p feretro et morte accipitur.
q' non libet. et pd' ti. sicut patet in antifrasis.
Libitus. ta. tū. pnl' cor'. dr a libet Et componi
tur cū in et dr illibitus. ta. tū. i. nō libitus. Et h
libitus. tus. tui. et hoc libitum. ti.
Libo. a liber. beri. dr libo. as. et est libare sacri
ficare fundere. et est pprie calicis. Libare ppe erat
qn pateras mero plenas aris infundebant. Nam
libare ppe est fundē. Vnde panē immolamus. ca
licem bibamus. et est sumptū a libero qui usum
uitis inuenit. et libare ponit' pro parump degus
tare. contingē. et eciam p immolor libor eciā in
uenit' ¶ Libo componit' collibo. as. i. siml' libare
Delibo. as. Prelibo. as. Relibo. as. iteꝝ sacrificare
Libo. as. actiuū est cū omnib3 suis compositis
t prod' hanc sill'am li. s3 libeo. es. et libens eā cor'
Vnde quidam. Sic gaudere libet ut amans mea
gaudia libet. liba libens libo libando libēcius ibo
Libra. a liber. a. um dr h libra. e. et pficitur xij
vncijs. et inde habet' pfecti ponderis genus. quia
tot constat vncijs quot mensibus ānus. et dicit'
libra. quia sit libera et cuncta in se pondera prece
dencia ul' minora concludat. Et scias q' libra dūr
xx solidi. quia tantū solent ponderare. Item libra
dr quoddā signū in celo qd' sol intrat in septem
bri. Et dr libra q' tunc dies et noctes equantur.
Libra componit' h et h bilibris et hoc bre. i. dua
rum libraꝝ. pondus ul' mensura. sic et trilibis. et
q̄drilibris. Et pd' li. sicut et libra naturaliter pd'
li. ut wlt magister bene. s3 liber libri cor' li. vnde
in doctrinali dr. Pro centū libris nolo carere libe
A libra deriuat' libro. as. et est librare. ponderare
uibrare. equare. Et componitur collibro. as. i. sil'
librare. Relib' as. iteꝝ librare ¶ Libro actiuū est cū
omnibus suis cōpositis. et producit li naturaliter.
Libramentū. ti. i. equamentū. a libro. as. dicit'.
Librarius. a libra dr librarius. ria. riū. Et ē lib
rius quod ptinet ad libram. et h librarius. et hec
libraria. dr tenens libram. Item librarius ul' lib
ria dr seruus ul' ancilla q' ad libram. i. ad mensu
ram cibū accipiant. Item librarius ul' libr̄ia scrip
tor ul' scriptrix qui ul' que scribit librū. et prod'
li. hester viij. Librarijs et scribis. Que sit dr̄ī int'
librarios et antiq̄rios dcm̄ est in liber. a. um.
Librellū lij. quidā flos. et dr a libro bras. quia
crescendo cito sursum libretur.
Librilla. a libra. bre. dr h librilla. le. baculus cū
corrigia plumbata ad librandū carnes. et librilla
dr instrumntū librādi. i. pciendi lapides in castris
sc3 manganus. Vn̄ librillo. as. cū tali instrumēto
proijcere uel percutere. ul' infestare.
Libripens libripendis dr tenens librā. quia de
manu eius pendeat libra ul' libram pendentē sus
tineat. Et componitur a lib' et pendeo. uel pendo
Vn̄ nenius. Qui librā tenet appellat' libripens
Libro. as. in libra. bre. exponitur.
Libū. bi. a libo. as. et est libū panis immolati
cius. sc3 qui sacrificatur et offertur. alio nomīe dr
placenta Nūi xxviij. g. pt' holocaūstū et liba eius
Liburnia. a libro. as. dr h liburnia. nie. quedaꝫ
regio cuius homines sunt agiles. et ad currendū
abiles et ueloces. Vnde liburnus. a. ū. gentile. Et
quia liburni ueloces sunt ideo pua nauis et abil'
ad currendū dr. Inde h liburna. ne. et similiter. q'
illi liburni sunt adeo agiles et ueloces ideo ab ill'
dr h liburnus. ni quoddā genus currus uelocissi
mi. Vnde Juuenalis. Diues et ingenti current sup
ora liburno. Et eadem racōne ab ill' dr hic libur
nus. ni. preco ul' discursor. Juuenal' pmus clamā
te liburno
Licencia. a liceo. es ul' a licet qd' ē
licitū deriuat' licens. tis. ti addita a fit licentia. p
prie autē licentia est abusio et improprietas cum
aliquis de concessione cōmuni ul' aliquo facit qd'
non debet ul' contra artem. vn̄ licenciā autoꝝ di
cimus cum corripiūt pducta s. ul' pducūt corrap
tas. Item licentia dr quecūq3 concessio. Item lice
tia dr cōmeatus quod wlgariter dr commeatio
Vnde licencio. as actiuū. i. wlgo cometare. Itē a
licencia dr licenciosus. osa. sum. i. lasciuus. ul' cui
omnia licent. Licens fm q' est nomen comparatur
Liceo. ces. cui. licere licitū est equiuocū. Nā licē
id est esse licitū. in hac significacōne raro inuenit'
modo psonale. Tamē paulus ad cor' exponit illō
Omnia michi licent sed non omnia expediūt. Et
luc'. Omnia dū liceant nob' nil esse recuso. S3 im
psonale ab eo deriuatū sc3 licet est in frequēti usu
liceo. ces. cui. i. extimari appciari. fit modo appcio
as actiuū ut licentius possimus loqui. Item inue
nitur liceor liceris depo. Liceo ergo et liceor eris
depo. hn̄t significacōnes contrarias suis uocib3. q'

licco ſ actiua uoce ſignat paſſionem ab alio illa
tam.i.appciari. Vnde et conſtruit cū ablatō inter
poſita a ul ab ppoſicōne ad modū paſſiuoꝝ. Itē
liccor.ris.licitus.ſignat accōnem tranſeuntē.i.app
ciare. Vnde conſtruit cū accuſatō ad modū actio
num. Itē utrūqꝫ conſtruit cū ablō.ul gtō deſignte
pciū.ut licco a te tribus obulis.uel triū obuloꝝ
Cum genitō ul ablō pciū deſignante conſtruunt
predca ūba iuxta illam regulā. Verba ad preciū
ptinencia indifferenter et in eodem ſenſu conſtru
unt cum genitīs et ablīs pciū deſignantibus.ut
emi iſtū equū duobus denarijs ul duoꝝ denario
rum. Vnde ad interrogacōnem factam p gtm pt
rnderi ablīs ul econuerſo.ut quanti conſtitit hec
kappa.vno denario. Vel qnto emiſti iſtū equū cen
tū ſolidoꝝ.qꝛ genitiuus competenter reſpondeat
ad genitiuū ul ablīs ad ablm non eſt qo. Lice
o in omni ſignificacōne cū ſuis compoſitis ē neu
trum. Liccor uero depo. Et cor hanc ſillaꝫ li. Vñ
biria. Multa licet ſapias re ſine nullus eris. et in
de licet et licebit. Qnqꝫ ponit p coniūctione ad
uſatiua ſcꝫ q̈uis. Non tamen eſt dicendū qꝛ licet
ul licebit ſit coniūctio ſed tantum uerbum.
Licia.cie.regio eſt . Vnde licius.a.um.pnt cor
Vnde ouid epp. Sanguine troloni liciam tepefe
cerat haſtam. Autores tamen qnqꝫ poetica licen
cia penultimam iſtius nominis producunt.
Liciatoriū.rij.lignū in quo liciū inuoluitur.et
Licniū.lignis grece latine dicit ¶ dr a licio.is.
lux ul lumen ul lucerna. Vnde hic licinus licini
et ß liciniū.nij.in eodem ſenſu.ſcilꝫ funis cande
le.q ardet in candela ul cicendula lucerne. Et di
cunt ſic.quia dent lumen. Et ponunt qnqꝫ p ip
ſis candelis ul lucernis. Virgil in pmo eneid. Sit
ſtrepitus tectis uolucres qꝫ p ampla uolutant at
Licinū.ni.genꝰ ueſtis ¶ria dependent licini.
a ligo.as.quia textura eius ligata ſit in totū.qi
liginū.et c p g.eſt poſita. Item licinus aliud ſig
Licio.cis.licui ul lexi lici ¶nat.uide in liciniū.
tū ul lectum non eſt in uſu.i.trahere. Et compo
nit cū ad et dr allicō.cis.allexi ul allicui.i.attra
here quadaꝫ delectatione prouocare ad ſe. Vnde
allecto.tas.fre.i.frequenter allicere. Item compo
nit elicio.cis.elexi ul elicui.elcm ul elicitū.extra
here extra uocare et educere. Vnde electo.as.fre
io ē frequenter elicere.foras emittē. Illicō.cis xi
ul illicui.illaqueare.in fraudeꝫ ducere. vnde illec
to.as.fre. Et pellicio.cis.cui.ul pellexi.pellicitū
ul pellectū.i.decipere. Prolicio.cis.i.procul elicē.
Licio et eius compoſita ſunt actiua.et cor hāc
ſillam.li.et faciūt pteritū in xi ul in cui.ß elicio
et pellicio frequencius in cui.alia frequentius in
xi. Et ſm qꝛ faciūt pteritū in xi faciūt ſupinū in
ctū.ß uo qꝛ faciūt in cui faciūt in itū.ita dic hug
Priſ.autē in x libro determinans de ūbis tercie con
iugacōnis deſinentibus in cio ſic dicit. Alia ī ante
cio habencia eandem in e conūtunt.et cio in xi.
ut aſpicō aſpexi.illicō illexi.pellicō pellexi. Inue
nit eciam ſm antiquos pellicui et allicui. Excipi
tur tamen elicō elicui.et puto ideo ne ſi elexi di
ceremus pncipiū neceſſario elcus fiēt.et eſſet du
bitacō ſignificacōnis.qꝛ ſuple eligor ris facit elec
tus. Hijs uiſis dico ſequens ps.qꝛ compoſita a li
cio.cis.lexi lectū quod non eſt in uſu in ſimplici
tate faciūt pteritū in xi.et ſupinū in ctū.ſm mo
dnos excepto elicio quod facit elicui elicitū.cau

ſa differencie ut dictū eſt. Non tamen inficior quin p
terita predcōꝝ ūborū inueniunt eciam in cui.ut
pellicui.et ſup in citū ut allicitū.et hō ſm antiquos
Liciſcus.licos quod eſt lupus componit cū ci
nos quod eſt canis.et dr hic liciſcus.ci.et hec liciſca
ce.et ut ait plinius liciſci ul liciſce dnr canes na
ti ex lupis et canibꝫ cū forte inter ſe miſcentur.
Licitacō a licitor aris deriuat hec licitacō onis
et ē ppe licitacō qn aliqd uēdit et ēptores ſup ſe
augmētū ł diminucōeꝫ faciūt ul ſpōſioēꝫ ł pmiſſi
onē vn et ſepe licitacō dr ſpōſio ul pmiſſio.ß p
Licitor.aris.i.appciari ¶prie predcō modo facta
ri.ul addere ſiue diminuē.pciū rei que uenditur
ut ſi quis dicat ſe uelle dare pro re aliqua x ſoli
dos et alius ſupueniat et dicat ego dabo xj.ul ſi
vnus dicat iſte equus ualet x ſolidos.et aliꝰ imo
ualet xj. Et ponitur aliqn licitari ſimplr p uen
dere. vnde hic licitator.oris. Et corripit.ci.
Licitus.a licco uel licet dicitur licitus.a.ū.qd
componitur illicitus.ta.tū.i.non licitus.
Liciū.cij.filum innodatū tele p quod ſtamen
trahitur et licitur.et dr a licio.is.et ſcribit per c
Ad cuius differenciā iſte genitiuus pluralis de lis
litis.ſcilicet litium retinet ſonum de t.
Licius.cia.cium.in licia exponitur.
Licon id eſt dulce.
Licos grece latine dr lupus.ab auiditate ul ra
pacitate.qꝛ rabie rapacitatis q̄ inuenit trucidat.
Lictor.a lito.as.dr hic lictor.oris.qui de officiō
portat gladiū.ul ſecurim ante regem.ul impera
torem ut ad puniendos reos pſto ſit.et dr lictor
qi litor a litando.c.interpoſita.qꝛ litat et interfi
cit reos. Vnde et quicūqꝫ regi ul iudici uel alicui
pſidi obſecunt ad puniendos reos lictores dicūt
Item lictor dr portitor cadaueꝝ.ſcilꝫ qui portat
cadauera.ad buſcum ul ſepulturam.ſimiliter a li
tando ul a ferendo.qi lator. Item lictor poteſt di
ci leccator ul q lingit.a lingo.gis.ſm hug. Quot
autē dr lictor quaſi legis ictor.i.pcuſſor.ul lictor
quaſi actor ethymologia eſt non compoſitio.
Lictum ē ſupinū de lingo.gis. Itē linquo debēt
facere lictum ß non eſt in uſu.uide in lingo.gis.
Licui.qn ē pteritū de liqueo ſcribitur per q et
geminū.u.ß qn eſt pteritū de licco ſcribit per c
Lidia.die.regio eſt.vnde lidus.da.dū.et lidius
dia.diū.Eze.xxx. Ethiopia et lidia.et lidij. In li
dia erant duo fratres ſcꝫ lidus et turenus.qbus
cū illud regnū non ſufficeret pieccrūt ſortes qs
eorum cum pte populi exiret et ceciderunt ſuper
turenū.qui cū pte lidoꝝ uenit in tuſciam.et a ſu
o nomine tuſcia eſt dcā turena et tuſci tureni. Si
militer ab illis qui cū eo uenerunt tuſcia dcā eſt
lidia.et eciam tuſci lidi. vel a nomine fratris.qꝛ
ſepe nomen vnius fratris ponit p noīe alterius
Lien lienis.maſculini generis per ī id eſt ſplen
Lienon.i.lene. ¶ ſed lyen per.y.id eſt uenus.
Lienoſus in linoſus uide.
Lienteria.enteria quod eſt inteſtina componit
cū lienon.i.lene et dr hec lienteria.rie.qi molle in
teſtinū.qꝛ cibū tamqꝫ p aliena inteſtina nullis ob
ſtantibus faciat prolabi.qualemcūqꝫ enim cibum
accepit incoctum egerit.vnde lientericus.ca.cum
dicitur qui talem infirmitatem patitur.
Lieus.liei maſ.ge.i.bachus.et dr a lien quod
eſt ſplen.quia a ſplene riſus pcedit.et ebrij qua
ſi ſemp rident. Vel dr a ligo as.qꝛ ligat linguam

et impedit. Vel a lienon quod est leue. qr multo vino memb' soluant' et leuant'. et inde lieus. ea eū. i. bachicus. et prod' pnl'. Vnde ouid' de ar. Tur pe iacens mulier multo madefacta lieo

Lignarius in lignum est.

Lignis grece. latine d' lux lumen ul' lucerna.

Lignum. a lignis greco d' h' lignū. ni. qr incen sum conuertatur in lumen. Vel quia conuisum in ignem lumen faciat. ul' qr aptū est flammis et lu minibus. Et inde ligneus. a. um. de ligno existens ul' ad lignum ptinens. et h' lignariū. locus lignoꝝ ul' lignoꝝ aceruus. Item h' lignarius generalit' opi fer lignorum appellatur.

Ligo. as. aui. vnde h' ligamen. et h' ligatura. et h' ligula. ¶ Ligo componit' alligo. as. Colligo as. Deligo. as. i. ualde ul' deorsum ligare. ul' dissolue̅. Disligo. as. quod deberet dici diligo. as. sed causa dr̄nie ad diligo. is interponit' s. et in eodez sensu inuenit' diligo. is. tercie coniugacōnis. Illigo. as. Interligo. as. Proligo. as. Perligo. as. Preligo. as. Obligo. as. i. impignorare. Religo. as. i. dissolue̅. ul' iterum ul' ualde ligare. Subligo. as. q̄i subtus ligare. ¶ Ligo et composita ab eo omnia sunt ac tiua. Et cor' hanc sill'am. li. Vnde hor'. Quemlibz immodicus alligat heris amor. uide in iunctus.

Ligo. onis. mas. ge. i. sappa ul' marra ul' sarpa qddam instrumentū rusticariū ad fodiendū aptū Et d' a leuo. as. qr leuat terram. vnde ligo quasi leuo. et legones quasi liuones. et prod' pnl' gti. s; ligonis legones nomen gentile eam corripit.

Ligoniso. sas. saui sare. i. sappare. ul' sarpare ul' marrare. ligone terram uertere.

Ligula. le. a ligo. gas. d' h' ligula. le. pua fascia ul' corrigia cum qua aliquid ligatur. vnde ligula tus. ta. tū. i. ligul' ligitus. ul' plenus. et hic ligula tus. lati. i. cocus cui multe ligule sunt necessarie. propter ueteres pānos quos induit. et ligulo as ligulis ligare. Et corripit gu

Ligur ul' ligus liguris. in liguria exponitur

Liguria. rie. quedā puincia in qua sunt uercel le nouaria mediolanū papia dcā sic ab abūdan tia leguminis. vn̄ a legume̅ d'. et a liguria d' h' et h' ligus ul' ligur liguris gentile. Et cor' pnl' gtī.

Ligurio. ris. riui. ritū. i. parump cibū attingere latent' et cito deuorare. et cito deglutire. et ē glu tonū. Et ponit' qn̄qz simpl'r p deuorare ul' linge re. Et componit' abligurio. ris. i. absumere deuas tare. Deligurio. ris. i. ualde ul' deorsum ligurire. P̄ ligurio. ris. i. ante ligurire. ¶ Ligurio et eius com posita neutra sunt. et prod' hanc sill'am gu. Orat' in sermonibz. Tractauit calice̅ manibus dū furta

Ligurius. rij. mas. ge. quidā lapis p̄cio ¶ ligurit sius dcūs a linx. qr fit ex urina lincis tempe indu rata. Exod'. xxviij c et xxxix. Ligurius achates. Pap' dicit. Ligurius lapis dcūs. qr fit ex urina lin cis tempore dura. s; exodi xxxix c legitur liguri us sine. n. et ita teneas. et h' eciam wlt huguicio.

Ligusticus. a liguria d' ligusticus. a. um. penul' cor'. Juuenal'. Nam si procubuit qui saxa ligustica portat. Item a liguria h' ligusticū. ci. quedā herba a liguria dcā. quia abundat in liguria.

Ligustrum. ri. quidam flos dcūs a liqueo es. qr cito liquet et marcescit. Vnde ũgilius. Alba ligus tra cadunt uaccinia nigra leguntur.

Lilium. lij. d'r flos lacteus. et quedā herba lac tei floris. Similiter d' liliū a lacte q̄i lacteū. et lili a q̄i lactea. quoꝝ candor ē in folijs. uide in pax.

Lima. me. a limus. mi. d' h' lima. me. quoddā instrumentū fabrile. qr limū aufert de ferro. ul' qr limū. i. leue faciat. Et inde limo. mas. aui. are. i. e est purgare. polire. ul' diminuere. Nam lima ferrū diminuit. Vel limare denuatur a limus. et tūc li mare. i. limo implere ul' impinguare. ¶ Et cōpo nitur collimo. as. simul limare. Delimo. as. ualde limare. ul' limū auferre. Elimo. as. i. purgare. Ob limo. as. i. limpidare. polire. ul' deterere. demoliri corrode̅. ul' limo cooperire. Et prod' li. lima et lio as. cū suis compositis. Vnde vindocinensis. Quot fornax auro qr ferro lima flagellum

Limaca. a limus d' h' limaca. ce. et limax. acis p eodem ũme qui in limo moratur. ul' de limo nascitur. ul' qr totus est immūdus et limosus. Et

Limarius rij. i. reciari9. et d' a limu9 ¶ pd' ma

Limas. atis. fe. ge. uestis que ptendit' ab umbe lico usqz ad pedes. Et d'r a limus. qr inferius in extremo sui habet limbū limū. i. obliquū. Et eciā uestis d' limus. Hac publice utebant' serui et co qui. et producit penultimam genitiui.

Limbellus. li. diminitiuum puus limbulus.

Limbulus. li. dimi. puus limbus. et corripit bu

Limbus. bi. que̅ nos ornaturā dicimus fasciola est q̄ ambit extremitate̅ uestiū. aut ex filis aut ex auro contexta assumpta qz extrinsecus in extrēa pte uestimenti ul' clamidis. d' tamen limbus quādo cumqz fiat talis ornatura. D'r eciā limbus ul' uestis qz circuitus cuiuslibet rei ul' ora maris ul' uestis ul' clamidis. Vnde limbosus. sa. sum limbo orna tus ul' plenus. et limbo. as. limbo ornare. Itē lim bus ponit' p quadam pte inferni. Quatuor enī sunt loca inferni. sc; infernus dampnatoꝝ. limbz puerorꝝ. purgatoriū. limbus patꝝ. uide in infern9 et in sinus. ¶ Hic potest queri. An pueri nō bap tizati in limbo existentes spūalem in anima senci ant afflictione̅. Ad hoc dico qr cognicōnem quē natu tā habebūt pueri in limbo exn̄tes eoꝝ cognoscent se priuatos tali cognicōni subiacent. et cognoscent se priuatos esse uite eterne. et causam quare ab ea exclusi sūt nec tamen ex hoc aliquo modo affligunt'. quod qualiter esse possit uidendū est. Sciendū est ergo ex hoc qr caret aliquis eo qd' suam pporcōne̅ ex cedit non affligit' si sit rcē racōnis s; tantū ex eo qr caret eo ad quod aliquo mō pporcōnatus fu it. sicut nullus sapiens homo affligit' de h' qr nō potest uolare ut auis. ul' quia non est rex uel im perator. cū sibi non sit debitum affligeretur autē si priuaretur eo ad quod habendū aliquo mō ap titudinem hūit. Dico ergo qr omīs homo usum liberi arbitrij habens pporcōnatus est ad uitam eternā consequendam. qr potest se ad grām p̄para re p quam uitā eternā merebit'. et ideo si ob hoc deficerit. maxim9 erit dolor ei. qr amittit id quod fore sibi possibile fuit. Et ideo in dampnatis in inferno p culpa actuali qui usum liberi arbitrij habuerūt et in quibus fuit aptitudo ad uitā eter nam conseqn̄dam g̃uior pena erit qr dei uisione carebūt. q̄ qr igne inferni cruciabunt'. sicut dicā in pena. Pueri autē nūqr fuerunt pporcōnati ad hoc qr uitā eternā haberent. quia nec eis debeba tur ex pricipijs nature cū omne̅ facultate̅ natue excedat. nec actus ppos habere poterūt. quibus tantū bonū consequerent'. et ideo omnino nichil dolebunt de carencia uisionis diuine pmmo mag

gaudebūt de hoc qꝫ pticipabunt multū de diuina
bonitate in pfeccōnibus naturalibus. nec pt dici
qꝫ pporcōnati fuerint ad uitā eternā consequēdaȝ
quis non p accōnem suam tamen p actionē ali
orum circa eos. qꝛ poterūt ab alijs baptisari. sic
et multi pueri eiusdē condicōnis baptisati uitam
eternā consecuti sunt. Hoc enim est supexcedētis
grē ut aliquis sine actu ppō pmietur. Vnde defec
tus talis gracie non magis tristiciā causat in pu
eris decedentibus non baptisatis q in sapientibꝰ
hoc qꝫ eis multe gracie non fiunt que alijs sibi
Limen. a limes dr hoc li ¶ milibus facte sunt.
men inis. limina hostiorum dnr a limes q̄si tēnsuer
sa ut limites. et p ea sicut p limites in agros in
domū introeatur. ul' exeatur. Vnde dnr a limes
qꝛ p transuersum posita sunt. Vnde h et h limīa
ris et h re. ad limen ptinens. et h liminare ris. ideȝ
Limes itis mas. ge. i. callis. et dr a ¶ qd limen
limus. qꝛ p transuersum ducit et ext' uiā. et sunt
ppe limites transuersa in agris itinera. ul' fines q̄
agros diuidunt et terminant. Et corr' pnl' geniū
Prosper. Angusto uirtus limite celsa petit.
Liminare. in limen uide.
Liminiscus. ci. mas. ge. uirgula inter duos punc
tos iacens. et dr a limo. i. obliquo. qꝛ ex transuer
so iacet. Et ponitur in hijs locis que sacre scrip
ture interptes eodem sensu s; diūsis sermonibus
Liminiū. a limes dr h liminiū ¶ transtulerunt
nij. i. captiuitas exiliū. expulsio extra limen uel
extra domū. Et componit' cum post et dr h post
liminiū nij. reuersio de exilio ad iura q̄ admiserat
ul' ius. quod quis uendicat sibi sup rebȝ suis post
reūsionē de exilio. Vnde postliminius nia. niū. q̄
post captiuitatem reuersus iura que amiserat reci
pit. Vnde prudencius Hunc postliminio redeuntē
suscipit alto. Vn̄ Jero. in plogo Josue. Et amis
sum iam diu opus quasi quodam postliminio re
petere. Quia Jero aliquos pphetas explanauerat
aliquorum explanacōnem diu intermiserat. loquit'
methaphorice qꝛ uolt exponēdo laborem accipe
ul' assumere. sicut postliminius sua resumit post
q̄ reuertit' de captiuitate. q̄i dicat. Diu fui deten
tus q̄i essem in captiuitate. mō ab alijs occupaci
onibus expeditus uolo assumere quod incepi.
Limino. a limen dr limino. as. aui. are. i. limīa
ppare. Et componitur collimino. as. Delimino
as. i. ualde liminare. uel deorsum limen auferre. E
limino. as. idem. et eliminare extra limen foras
pijcere. ul' portare publicare. Illimino. as. limen
immittere. ul' intra limen immittere. Sublimino
as subtus liminare. ul' sub limen ponere. ul' info
dere. Limino. as cum omnibus suis compositis ē
neutrum. pter illimino et elimino. et sublimino que
in quibusdam suis significacōnibȝ sunt actiua. Et
Limis. sm hug' h et h limis. et h me ¶ cor' mi
et limus. a. ū. i. obliquus. ul' distorquens oculos.
stilȝ strabo. Vnde h limes. itis. i. collis. Et inde cō
Limitanus. ni. deus qui pest ¶ ponit' sublimis
limiti. qui et terminus dicitur a limes.
Limito. a limes dr limito. tas. et ē limitare ter
minare ¶ Et componitur collimito. tas. Delimito
tas. i. disterminare ul' ualde limitare. Elimito as
in eodem sensu. Et est actiuum limito cū omnibȝ
suis compositis. Et corripit mi.
Limo. mas. in limus exponitur.
Limosus. a. um. plenus limo. Et comparatur. et

Limpha. a nimpha quod ē aqua ¶ dr a limus
sit h limpha. phe. mutata. n. in. l. i. aqua. et lim
pha dr quidaȝ humor ul' spuma in fronte canū
qua dispersa p caput insaniūt et in rabiem ūtūt'
et dr a limpha liquore. qꝛ ad modū illius discur
rit. ul' quia pacientes h uiciū uitant et timent a
quā. Vnde limphor. aris. i. aquam immiscere. ul'
insanire. Vn̄ limphatus. ta. tū. pticipiū. et pt esse
deriuatū a limpha sm utramqꝫ eius significacōēȝ
limphatus. i. aqua mixtus. et limphatus id ē in
sanus. Et limphaticus qꝛ aquā timeat. quā greci y
drofaban dicūt. et dr ppe limphaticus q̄ uiciū ex
aqua cōtrahit. cuius iniciū ē huc et illuc cursu ire
sumpto uicio a fluore aque. s; poete iā usurpant
nomen h generaliter p furiosis. Vnde limphati
cus pprie dr canis a limpha quam habet. et hinc
translatū est ad alia. Et pūt prodcā scribi per ph
Limphor. aris. in limpha est. ¶ ul' per. f.
Limpidus. a limpha dr limpidus. da. dū. purus
lucidus. clarus. manifestus. q̄i limfidus. Et compa
ratur. dior. simus. ezech. xxiij. Sup limpidissimā
petram effudit illud. vnde limpide dius. me. adū
biū. et hec limpiditas. tatis. et limpido. das limpi
dū facere. purificare. clarificare. Et est actiuum.
Limula. le. diminitiuum. parua lima.
Limus. mi. fe. ge. terra humida et cenosa sicut
que est in profundo aque. Et dr a leuis. qꝛ leuis
sit. Item adiectiue declinatur. limus. a. um. i. obli
quus ul' distorquens oculos sicut strabo. sic dixi
Linarius. rij. a linū dr h linarius. ¶ in limis
. i. reciarius. et linarius. ria. riū. et h linariū. i. locꝰ
ubi abundat linū uel semen lini.
Linceus. in linx lincis est.
Linea linee est corda cū qua aliquid dirigit'. et
dr a linū. quia de lino fiat. et si non fiat eē de li
no tamen linea dr. Et eciam signū quod p lineā
fit dr linea. ut in scriptura. Et linea eciam longi
tudo dr sine latitudine. vnde lineo. as. aui. i. ptra
here. lineas facere. Vnde lineatim adūbium. i. per
lineas ptractim. ¶ Et scias qꝫ in ueteri testamēto
appellatur linea stricta camisea totū corpus ope
riens. que ita strictis manicas adherebat corpi ut
nulla inesset ruga et descendebat usqꝫ ad pedes.
Vnde grece poderis id est talaris dicebatur.
Linearis. a linea dr h et h linearis. et h are qd
ptinet ad lineā et in̄ cōponit' interlinearis
Lineus. a linum dicitur lineus. a. ū. de lino ul'
Lingua. a lingo. is. dr h ling ¶ ad linū ptinens
ua. e. qꝛ ea lingimus. Vel lingua dr a ligo. as. qꝛ
ligat ūba et uoces p articulatos sonos. Vel ling
ua a ledo. dis. qꝛ dentibus illiditur. sic enim plec
trū cordis ita lingua illiditur dentibus et uocalē
efficit sonū. Vnde linguosus. a. ū. i. loquela plenꝰ
et abundans scȝ loquax. et compatur. Vnde ling
uositas. tatis. Item a lingua linguatus. ata. atū.
qui magnā habet linguā. ul' in lingua potens. et
componit' benelinguatus. ta. tū. facūdus. eloqūs
Et utrūqꝫ compatur. Item lingua ponit' pro ling
uagio. Cor' xiiij. Siue lingue cessabūt. ¶ Et scias
qꝫ lingue sacre sunt tres. hebraica. greca. latina. q̄
toto orbe maxime colunt'. Nam prius q̄ supbia
turris illas diuideret vna omniū nacōnū lingua
fuit hebrea. Credit' eciam pbabiliter. qꝫ in pata
tantū erit vna lingua. Vnde dicit remigius super
illud ad cor'. Siue lingue cessabūt. Sicut inq̄t an̄
turrim babel vna erat lingua hebrea. sicut quidā

doctores putant expleto iudicō ipsa remanebit v
na. reuera in multis linguis uarietas ē. et ubi ua
rietas ibi dissensio. In sanctoꝝ regno nō erit dis
sensio. ergo nec linguaꝝ uarietas. Item bñhardus
dicit Multi multa sciunt. vna erit omniū lingua
iubilacō indefessa. vnus affectus. amor eternus.
et erit cōmune omnium omnipotencia. sapiencia
pax iusticia. intelligencia. Non erit in illa pace di
Linguax. a lingua dr̄ linguax ¶ ū sitas linguaꝝ
cis. gen̄. omnis. i. multū loquax assidue copiosus
lingue. Et compatur. vn̄ hec linguacitas. tatis.
Lingulaca. ce. fe. ge. piscis qui formam habet
lingue. uł auguratrix siue incantatrix mulier. Et
Lingula. le. pua lingua. et p cōsci ¶ dr̄ a lingua
sionē lingula. sicut diċ psͥ. in tc̄tatu diminutiuoꝝ.
Linguo. is. linxi lictū. i. lambē. linguā alicui rei
supducere. ¶ Et componiṫ collinguo. is. Preling
uo. is. Relinguo. ¶ Linguo est actm̄ cū suis cōpo
sitis. Et facit p̄teritū in xi añcedente. n. et supinū
in ctū sine. n. Linquo eciam dr̄ facere lictū. ß non
est in usu. ad drām de lictū quod uenit a linguo
is. ß in compōne bene est in usu. delictū. relictum
¶ Et scias q̄ linguo. habet. u. post. g. in pma per
sona tantū. sed in alijs psonis. ut lingis lingeres
et ceteris non habet. u.
Linguosus. sa. sum. in lingua exponitur.
Liniamentū. ti. i. dispositio. similitudo. uł figuā
similitudinis. Et dicitur a linea.
Linifex. cis. pnł coṙ tam in ntō q̄ in genitiuo
qui uł que facit uł opatur linum. Et est cō. gen̄
Et deriuatur a linifico linificas.
Linificiū. cij. ipsa lini opacō. a linifex dicitur.
Linifico. cas. linū facē. a linū et facio componi
Linio. is. iui. itū ire. i. inungē. Et ¶ tur et coṙ ſi
est actm̄ cū omnibus suis compositis. Et produc
hanc sillam li. Et deriuaṫ a lino. is. tercie cōiug
Et scias q̄ lino. is. tercie coniug. et linio. is q̄rte.
diuſa significant ꝓm ḡmaticos. tamen in sac̄ pa
gina ut dicit pap linio idem significat fere quod
lino. et hoc patet eciam in ezech. xiij c. et ī amos
vj c. et in mora. ġġ. et in multis alijs diuine pa
gine locis. Quidā tamen putant hec scriptoꝝ uicio
Linipediū. a lino et pes componiṫ ¶ accidisse.
hec linipes pedis. et hoc linipediū. dij. scilicet line
Linipes pedis in linipedi ¶ um calciamentum
um uide. Et corripit ubiq̄ penultimam.
Linistema. linū componiṫ cū stamen et dr̄ hec li
nistema. tis. uestis ex lino et lana contexta. et dr̄
sic q̄ in stamine linū et in tm̄a lanā hʒ et ꝓ ste
Linna. a linū diciṫ hec linna ne. i. sagū quadrum
et molle et est galloꝝ. Quibusdam eciam nacōni
bus sua cuiq̄ ꝓpria uestis ē. ut ptis sarabare gal
lis linne. germanis renones. hispanis stringes. sar
des mastruce. et in̄ linnatus. ta. tū. linna indutus
Lino. is lini uł magis cā drn̄e ad nomen lini.
leui. quod a leo quoq̄ simplici nasciṫ. qd̄ in usu
non est. ex quo deleo deleui. Vetustissimi tamen
eciam lini in p̄terito ꝓtulisse inueniunṫ. litum ī
supino sicut volt pris in x li. Lini autem est utū
huius nominis linius. ꝓ autē modernos dicimus
lino is. leui litum. Est autē linē ꝓm hug ori dolij
opculū opponē coopire. obturare doliū. et linē. i.
inficere. deturpare. glutinare. ꝓpe in hac significa
cōe dr̄ linē cū vna res q̄i inficiendo supponiṫ alii
Tunc paries liniṫ cū calx supducitur et lutū. Itē
linere. i. destruere delere. Vnde hec litura. re. ¶ Lino

componiṫ allino. nis. alleui allitū. i. ualde uł iux
ta linere. Collino. is. i. simul linere. Delino. nis. i.
ualde deorsum linere uł planare. uł delere uel oc
cidere. Illino. is. i. intus uł ualde linē. Interlino is
interpolatim linere uł interficere. Perlino. is. pfec
te linere uł occidere. Vnde plitor occisor. Oblino
is. inficere. deturpare. qd̄ vulgo dr̄ ēpegasare. Re
lino. is. iteꝝ linē. ¶ Lino. et eius composita omia
sunt actiua. Et coṙ hanc sillam. li. ubiq̄. Et faciūt
p̄teritū in leui. et sup̄ in litū pnł coṙ. Est enim re
gula generalł. Omne supinū ueniens a p̄terito ter
minante in ui prod pnł. Excipiunṫ hec itū litum
quitū. citū. situ. satū. cognitū. agnitū. q̄ omnia coṙ
pnł. Ex dictis patet q̄ lini infinitiuus coṙ. li. Sed
hec linū. ni. prod li. xv. Possunt multa lini calido d
¶ semine lini.
Linosis. a lien dr̄ hec linosis. sis. i. ¶ semine lini. et lieno
morbus splenis. Et hinc linosus. sa. sum. et lieno
sus. sa. sum. i. spleneticus. qui patiṫ in splene. vn̄
plantus in cassia. Cor ut opinor lienosum habe
Linquo. is. qui. ē. i. peccare uł dimittē et cōpo
niṫ delinquo is. qui. i. pecco cōmitto vn̄ hec delictū
. i. pccm̄. relinquo. is. et componiṫ derelinquo. is.
Linquo et omnia eiuſ cōposita sunt actiua. Et fa
ciunt preteritū in liqui et supinū in lictū. abiecta
n. In simplicitate non est in usu. sup̄ huius uerbi
linquo ad drām huius ūbi linguo. is. xi. qd̄ facit ¶ lictum
Linteamen. in linteum est.
Linteolum. in linteum vide.
Linter linteris. fe. ge. est pua nauicula. dicta a
linio. is. quia uadit et currit super aquam quasi
liniendo. Et corripit penultimam genitiui.
Linteū. a linū ni dr̄ hoc linteū tei. i. uelū qd̄ in lec
tulo sterniṫ uł mantile. Item a linū hoc linteamen
inis. quod in lectulo sterniṫ. Et prod pnł ntī. Et a
linteum dr̄ liteoliū li. di. Ezech xxx. Sartirenṫ lin
¶ teolis
Linū. ni dr̄ a lenis. q̄ sit lene et molle linum
uł greci dicūt linatū. et inde nos dicimus linum
Et prod. li. ß lino infiniti modi coṙ. li. sicut dixi
¶ in lino. nis.
Linx. licos grece dr̄ lupus et in̄ ꝓ eodem anima
linx. cis. ge. incerti. et hec linca. ce. Et dr̄ a licos. q̄
li. quod vulgo dr̄ lupus ċnarius. Et est similis. Et
in lupoꝝ genere numeratur et eis est similis. Et
dr̄ linx oculos habere tam acutos. ut eciam uisu
parietes penetret. et inde dr̄ linceus. cea. ceum. et
hinc linceus. cei. dictus fuit quidā hūs oculos tā
claros. et tam acutos q̄ exiens in sicilia uideret na
ues exeuntes de affrica ut diciṫ. Itē linceus. cei. q̄
dam mons archadie. dcūs sic ab abūdācia lupoꝝ
Linxa. a linx lincis dr̄ hec linxa. e. dea bestiaꝝ
hec dea splendor uł uiuacitas uisus intelligitur. dr̄
autē hec dea magis dea bestiaꝝ q̄ hominū. q̄ acu
cius uident bruta animalia q̄ homines. vn̄ noc
te habent sui uisus contempamentū. quia tūc ali
qua inueniūt obstacula. de die autē q̄ nulla inue
niunt fere nichil uident.
Lipperus. ra. rum. id est tener. mollis. delicatus
Lippio. pis. piui. pitū. i. esse uł ¶ et dr̄ a lippus
fieri lippū. Inde lippiens. entis. pticipium generis
omnis. et a lippio lippisco. cis. inchoatiuum.
Lippitudo. dinis. lacrimacio uł putredo oculi. et
dicitur a lippus. pi. addita. tudo.
Lippus. pa. pum. p geminū. p. ut volt psͥ. in or
thogphia. qui habet oculos lacrimantes quodam
marcore plenos. et dr̄ a pus. i. putredine oculoꝝ
ut deriuacō sumatur ab ultima sillaba. et compa
ratur. lippidior. issimus. Vnde lippide. dius. sime

adubium.q autē dr lippidus qsi liquorem putri
dū p oculos emittens pocius est ethimologia
Lipsanū.ni grecū est et est neu.ge.et ppe lipsa
na dn̄r reliquie que remanent.ſm hug. Inuenit
eccīa lipsanū ut quidā dicūt pro uase in quo po
nūtur ossa sanctoꝝ.Et ut dicit magister bn̄ prod
pnl.Pap eciam dicit Lipsana reliquie. Johānes e
piscopus in quodam sermone de ānunciacōne do
minica dic.Palestina lipsanū abrahe hūc ioseph
ossa vnū amplectit sepulchꝝ moisi nec inuenit
Liquamen.a liquo.as.dr h liqmen sepulchꝝ
inis.et h liquamentū.ti.liquamen ppe dr pisciū
q soluti in salsamentū pisciculi eundē liquorem
liquant.Cuius liquor dr salsugo ul' muria.ſ pro
prie muria dr aqua sale cōmixta.et effecta gustu
Liqueo.a liquo.as.dr liqo in modū maris.
es.idem qd liquor.eris.i.fluere.decurrere.dissol
ui.Itē liquere ponit p apparere.manifestum esse
nam cū massa liquescit quod prius erat occultū
fit manifestū.Item liquere ponit pro deficere.q
cū ius liquet deficit.et a liqueo liquet impsonale
.i.apparet.certū est.manifestū est.Et liquesco cis
inchoa.Et accipit in eodem sensu in quo et liqo
et inde liquescit impsonale et liquescens. Liqueo
componit colliqueo.es.i.simul liquere. Itē deliq
o.es.i.decurrere.qi deorsum ul' ualde liquere. Itē
eliqueo.es.i.ualde ul' extra liquere. Item pliqu
o.es.ante liqueo.Perliqueo ualde liqueo. Reliqo
iteꝝ liqueo.Et ab omnibꝫ inchoa.colliquesco.de
liquesco.Eliquesco.Preliquesco. Reliquesco Liqo
es cū omnibus suis compositis est neutꝝ.Et facit
pteritū in quij p.q.et caret supinis.Et cor ubiqꝫ
hanc sillam li.sicut et liquesco. Vnde ouid meta
Deliquit stagnū suo de nomine fecit.Et ouid de
ponto.Non michi fata liqnt ceptos seruancia cur
sus.Licco.ces.eciam facit licui.ſ tūc scribit p c.et
Liquescescentia a liquescenti dtō p vnum.u.
de liquescens addita.a.fit h liquescencia.i.appen
cia ul' defectus.ul' liquiditas.Et cor li.De liques
cencia et liquidis dixi in pma parte sup in trac
tatu de lrā.In capitulo de s.siue de liquescencia.
Liquidus.a liqo es dr liquidus.a.ū.i.fluidꝰ ul
manifestus.Et compatur liquidior.simus. Vnde
liquide.dius.me.adubium.et h liquiditas.tatis.
Liquo.as.ūbū actm.i.liqdū facere.et cor qui
liquo.as.aui are.i.liquidum facere.decurrere
ul' fluere.ul' liquorem emittere.ul' purgare. vnde
h liquator.h liquacō. Et componit cū con ut
colliquo.as. Item cū de et dr deliquo.as. Item cū
e et dr eliquo.quas.i.ualde ul' extra liquare ul'
purgare.Vnde et ponitur pro excolare.ul' foras
emittere.manifestare.ul' cū quodā uocis lenocini
o pnūciare.Vnde eliquatus.ta.tū Liquo.as.ac
tiuū ē cū omnibus suis compositis.Et corr hanc
sillam.li.Vnde psius.Et liquat et tenero supplā
Liquor.eris.ūbum deponens tat ūba palato
caret supplecōne pteriti et ultimi supini.i.fluē.de
currere dissolui.et prod pmam.et dr a liquo.as.
Itē inuenit liquor.oris.nomen.Et cor pmam.et
dr a liqueo.es.Nam ĩ ante.q.abbreuiat.et liqr
nomen.pter liquor.liqueris tercie cōiug.et liqui
pteritū.Vn quidā Sic distingue liquor p fluxu
Liquui pteritū de liqueo.per pro fluo liquor
geminum.u.post.q.uide in liqueo.es.
Lira.a lirin dr h lira.re.quoddā instrumentū
canendi.qi a uarietate uocū.q diūsos sonos effi

ciat.Item liras grece latine dr sulcus.et ppe ara
tri.vn h lira apud nos dr sulcus.et inde liro.as.
.i.arare sulcare Et componit deliro.ras.i.desul
care.a sulco deuiare.exorbitare sic boues discor
dantes faciūt.vnde et sepe ponit pro discordare
Vnde orac in epp.Quidquid delirant reges plec
tunt achiui.Et hinc delirus.ra.rū.i.stultus.et fa
tuus et discordiosus.Et nota q delirare pprie se
nū est.et senes pprie dn̄r deliri.q ppter senectutē
delirant.i.insaniūt.et rectū tramitem tenere non
pn̄t.Et scias q deliro et delirus non possunt esse
composita a lira p instrumēto canendi.q tunc li
ra habet pmam breuem.ſ lira p sulco.prod pmā
sicut patet in illo usitato ūsu Pollice tango lirā.
Facio cū uomere liram.Deliro ergo componitur
a lira pro sulco. Vnde deliro et delirus prod penl
sic lira pmā ut patuit p orac.Et h wlt hugūc et
magister bene.Quidam tamen dicūt q deliro id
est discordo componit a lira p instrumēto canēdi
et sic ſm eos cor pnl Sed deliro p deuio compo
nitur a lira pro sulco.et sic prod li.Xvg.ſm eos
Deliro discordo deliro deuio dico.
Liricen.inis.mas.ge.i.cū lira canens.Et cōpo
nitur a lira et cano.is.Et cor pnl tā in ntō q in
Liricina.ne.que cū lira canit.et dicit genitō.
a liricen.Et corripit penultimam.
Liricus.a lira dr liricus.ca.cū.ad liram ptinēs
ul' dulcis et suauis. Vnde carmina oracij dn̄r liri
ca.q cū lira cantabant. Vel a lirin dr liricus.ca
cū.i.uarius ul' diūsus.Et hinc carmina oracij di
cunt lirica a uarietate carminū que in eis conti
nent.et lirici poete qui lirica scribūt.Liricus com
ponit pliricus.ca.cū.i.dulcis et delcābil' sup ali
os.vel super cantum lire.Et corripit ri.
Lirin grece latine diuersitas uel uarietas.
Lis litis.fe.ge.et format genitūs a ntō remo
ta.s.et addita tis.et dicitur a limes limitis.Et cō
mittitur lis inter duos.et mora finitur rixa int
multos et iniuria constat et dr lis a contencione
limitis.qui agros diuidit Et prod i ante.t.vnde
qdam.Absentis ptem studeas in lite tueri.et scri
bitur litiū genitiuus pl'is p t.et eciā retinet sonū
de t.licet ponatur inter duas uocales.et hoc ad
drām debiciū delicij.et facit accūs pl'is in is et in
es lites ul' litis.Cicero in frumentaria. Sedasti ec
Lisa ul' lisan hebraice dr apostolꝰ litis illoꝝ
ſm hug.Papias uero dicit.Lisa hebrayce.aposto
lus grece.missus latine dicitur.
Lisimium.smij dr a lixen quod est aqua.quia
fit ex aqua mixta cinere. Lisis interptat solō.
Listrimos est cū plures sensus in vnū locū bre
uiter expeditos coacervat.et cū quadā festinacio
ne decurrit.ut cicero rempublicā queritans.uitā
qꝫ hominum coniuges liberum ſm papiam.
Litargiriū.a litos quod est lapis et argiros qd
est argentū.dr h litargiriū.rij.purgamentū argē
ti.quod spuma argenti uocatur.et fit ex argento
et plumbo.Idem et h litargiꝝ dr.Et inde litargi
ricus.ca.cū.quod fit de litargiro.ul' quod ptinet
Littera.a lego et iter et itero cō ad litargiriū
ponit lrā qi legittera.q legendi iter pbet.ul' q
legendo iteratur.ul' dr lrā quasi litura.a lino nis
ſm consuetudinē antiquoꝝ qui in ceratis tabulis
solebant scribere et postea linere.Et ſm hoc litte
ra dr tantū de figura.ſ quecumqꝫ sit deriuacō ul'
compō istius nominis lrā debet scribi p vnum t

tantū sicut dicit hug. Sed cū lrā deriuet a lego. legis. ul' a lino. nis. et tā lego q̄ lino cor̄ pmā ui detur q lrā pmam cor̄. s; constat q pmā prod. ut patet in illis u̇sibus. Discere qui querit ut rec te u̇sificeris. Sint tibi nota tetra pes lrā silla me tra. Et ita uidet q ibi sit positio. et sic q scribat p geminū t. sicut multi scribunt. Ad h' potest dici q lrā potest scribi p unū t. nec obstat q pmam prod. et lego ul' lino pmā cor̄. q: lrā tenet natu rā huius p̄teriti legi. ul' leui que pmam prod. Et regula ita tradenda est. Quanta fuerit pma natu raliter in pmitiō tanta remanet in suo directe de riuatō. ut sedes sedi. rex. rexi. lrā legi. A litera deri deriuat h' et h' lrālis et h' le. ut sciencia lrālis que de literis tractat. ul' que efficit lrātum. Item a lrā litero as. i. instruere. ul' literas coniūgere ul' com binare. sicut sillabicare sill'as coniūgere. et dcōna re dcōnes coniūgere. Et componit collitero ras. id ē simul literare. Oblitero. as. i. delere. obliuioni tradere. Et inde obliteratus. ta. tum.

Literalis. in litera uide.

Literarius. a lrātus ul' lrā dr̄ literarius. a. ū. id qd lrātorius. ul' literis plenus. Vnde aug. in lib de ci. dei. Cum quidā lrārius narronis opa p̄dicaē

Literatorius. ria rium. in literatus est.

Literatus. a litera dr̄ h' literatus. rati. et hic lrā tor. toris. et lrātus. ata. atū. Literator ul' literat9 non dr̄ ille qui habet multos libros et inspicit et reuoluit ut monachus qui ꝓpe potest dici antiq̄ rius. q: antiquas hijstorias habet ad manū. Sed ille dr̄ literator ul' lrātus qui ex arte de rudi uo ce scit formare literas in dcōnibus. et dcōnes in oracōnibus. et oracōnes scit congrue proferre et accentuare. Vnde Iero sup math. literator inquit erat qui grāmatos grece dr̄. ¶ Literatus compo nit cū in et dr̄ illiteratus. ta. tū. i. sine literis. non literatus. idiota. Et compatur literatus. et illitera tus. Item lrātus et illiteratus accipiunt aliter. il la enim uox dr̄ literata que figuris uisibilib9 an tea inuentis et usitatis potest rūtari. Illrāta autē dr̄ illa que sic rūtari non potest. ut sibulus ul' ge mitus infirmoꝝ. et a lrātor ul' literatus dicitur li teratorius. ria. riū. quod ptinet ad lrās ul' ad lrā torem. ul' qd tractat de lrīs. ul' qd efficit lrātorem

Literula. le. diminitiuum. parua litera.

Lithimos. a. lithos dicitur lithimos. i. impaciē cia calcata uel crudelitate irrisa.

Lithos grece latine dicitur lapis.

Lithostratos in lithostratum exponitur.

Lithostratū. lithos quod est lapis componit cū stratos quod est uariacō. et dr̄ h' litostrata. te. et h' lithostratū ti. i. pictura arte laborata. fit aūt puulis tristis ac texellis. i. quadratis lapillis. tinc tis in uarios colores. et idem dr̄ lithostratos uel lithostratus. Io xix c. In loco qui dr̄ lithostratos Est ergo litostratus uariacō coloꝝ in pauimento et congeries diūsoꝝ lapidū diūsoꝝ coloꝝ. uel pa uimentū. ul' opus mirifice factum. uel eciā aliud opus dūtaxat sit lapidū uarioꝝ coloꝝ ¶ Et scias q interlinearis glo. dicit in Ioh xix. Lithostratos grece. i. iudicium uel iudicabile.

Liticen. a lituus et cano. is. componit h' liticen inis. i. canens cū lituo. et hinc h' liticina. ne. q̄ cū cornu cantat. et cor̄ pnl' tam in ntō q̄ in genitō.

Liticina. ne. in liticen uide.

Litigo. a lis litis deriuatur litigo as. et est litiga re contendere. litem agē. ex quibus uidet compo situ. ul' pocius sit ethimologia litigo. i. litem ago et inde h' litigator. h' litigacō. et h' litigiū. gij id ē h; ul' litigacō. ul' litis actio. i. altercacō. et inde liti giosus. a. um. qui litigat. ul' pocius de quo litiga tur. ut ager. Et prod pmam litigo. s; cor̄ penul.

Lito. as. aui. atū. are. i. sacrificare. Dr̄ tamen litat qui sacrificiū facit. litat qui sacrifi ciū facit et qd sacrificō petit impetrat. Vnde uba liā litamen litacō. ¶ Lito componit collito litas . i. simul litare. Delito. as. i. ualde litare. perlito as . i. pfecte litare. Prelito. as. i. ante litare. relito as . i. iteꝝ litare ¶ Lito. as. cū omnibus suis composi tis est actiū. et cor̄ hanc sill'a; li vn̄ theodol. Egre gio citropi debet cā litandi. s; lis litis pd li. Vn̄ quidā. Vt racōne lites animi prius excute lites

Litoralis in litus uide.

Litote in iiij pte exponit in c de col' rethor.

Litū sup de lino. is. cor̄ pmā. et litus. a. um.

Litura. a lino. nis. dr̄ h' litura. re. i. delecō ul' fe ditas. non qualiscumq; sed maxime literarum.

Litus litoris ge. neu. dr̄ a ledo. dis. et est litus terra aque et mari uicina. et dr̄ sic a ledo q: fluc tu elidatur. Vel deriuat a lito as quod ē sacrifi care. q: marinarij a pericul' marinis liberati in li tore solent dijs marinis litare. Et inde litus dcūs est a litando. Vnde donatus dicit in cōmento sup ūgiliū. q litus dr̄ locus iuxta altare ubi fiebat li tacō. et mactacō bestiaꝝ. Seruius autē contradicit ei. dicens hoc non ualere. quia pma huius nomi nis litus ꝓducitur. Vn̄ ouid epp. Non ꝓfectur9 litora bobus arat. Sed pma huius ubi lito com pitur. h' tamen magis est friuolū. q: sepe sill'a q ꝓducitur in pmitiuo in deriuatō corripit. et econ ūso. Vel dicitur litus a ligo. q: terram ligat. Vn̄ et dr̄ litus q̄i ligans con. i. terram. et est ethimo logia. et inde litoreus. a. ū et h' et h' litoralis et h' le. et scribit litus p unū. t. ut uult magister hu. Item inuenit litus. ta. tū. et cor̄ li. a lino. is. leui.

¶ Lituus. a lito. as. dr̄ h' lituus. litui. i. cornu Lituus nu gracile. q: eo cōuocabant ad litandū. Lituus etiam dr̄ baculus curuus quo augures utebantur ul' pastores. et tunc est feminini generis.

Liueus in liueo. es. exponitur.

Liueo. liues. liui liuere. i. nigrere. esse uel fieri li uidū. et ponit ꝓ inuidere. Vn̄ liuesco. cis. inchoa et liuidus. da. dū. qui est talis coloris ul' inuidus Et compatur. dior. simus. Vnde liuide. dius. sime aduibium. et hec liuiditas. tatis. Item a liueo. es. liuebam h' et h' liuens. tis. niger. liuidus. inuidus ¶ Liueo componitur colliueo collivi. i. sil' liuere Vnde colliuesco cis. incho. Liueo cū omnib; suis compositis est neutꝝ. Et caret sup. Et facit p̄teri tū in ui sillabam. mutat enim eo in I. et produc hanc sillabam. li ubiq;.

Liuidus. da. dum. in liueo liues uide.

Liuor. oris. a liueo. es. dr̄ h' liuor. oris. i. liuidi tas. ul' inuidia ul' dolor. ul' uulnus. sm hug. Pap uero dicit. liuor ē macula nigra. nigredo ul' inui dia. ꝓpe autē liuor est plaga ūgarū inflacō uulne ris cū pallore. et prod pmam. Vnde ouid. pal ¶ Hic no citur in imis liuor post facta quiescit. ¶ Hic no ta q sicut dicit gg. in v. li. moral'. exponens illd iob. Paruulum occidit inuidia. Inuidere non pos simus nisi eis quos nos in aliquo meliores puta mus. Paruulus ē qui inuidia occidit. q: ipse nisi

inferior existeret de bono alterius nō doleret. In
uidia cū mentē tabefecerit cuncta que inuenerit
bn̄ gesta consumit. Vnde bene p salomonem dr
Putredo ossiū inuidia. q2 p liuoris uiciū ante dei
oculos pereūt eciā forcia acta uirtutū. ossa quippe
p inuidiā putrescere est quedā eciā robusta depe
rire. Sed h cur de inuidia dicimus. si non eciā q
liter euaf intimemus. difficile namqȝ est ut hoc
alteri non inuideat quod adipisci alter exoptat.
q2 quidqd temporale percipit tanto minus fit singul
q̄to diuidit in multis. et idcirco desiderantis men
tē liuor extruciat. q2 hoc quod appetit aut fun
ditus alter accipiens adimit aut a quātitate restri
git. Qui ergo liuoris peste plene carere desiderat.
illam hereditatē diligat quā coheredū nūs non
angustat. que et omnibus vna est et singulꝭ tota.
que tanto largior ostendit q̄to ad hanc percipien
cū multitudo dilatat. Imminucō ergo liuoris ē
affectus surgens eterne dulcedinis. et plena mors
eius est pfcūs amor eternitatis. Nam cū mēs ab
eius rei appetitu retrahit que accipienciū nume
ro partitur. tanto magis pximū diligit q̄to minꝰ
ex pfectu illius sua dampna ptimescit. q2 si pfec
te in amore celestis patrie rapit plene eciā et in
pximi dilcōne solidatur. q2 cū nulla terrena desi
derat nichil est quod eius erga pximum caritati
contradicat. Que nimirū caritas quid est aliud q̄
mentis oculus. qui si terreni amoris pulue tangi
t ab infire lucis mox intuitu lesus reuberat. q2
autē paruulus est qui terrena diligit. magnus qui
eterna concupiscit. potest eciā sic non inconuenien
ter intelligi. Paruulū occidit inuidia. quoniā hu
ius pestis langore non moritur nisi qui adhuc in
terrenis desiderijs firmatur.

Lixa. a lixen quod est aqua dr lixa. e. mas. ge
.i. mercenarius. puer qui sequit exercitū in expe
dicōne. q portat aquā ad opus exercitus in cas

Lixabundus. a lixa dr lixabundus. a. ū. ¶ tris
qui latis incedit passibȝ ad modū lixe. ulꝭ lixabū
dus similis lixanti. Et tūc deriuat a lixo. as.

Lixatura. re. in lixo. as. uide.

Lixen. a lixos apud grecos dicitur lixen id est
aqua. quasi luxen. quia sit soluta.

Lixeo. a lixo. as. deriuatur lixeo es. ui. et ē lix
are lixare ulꝭ pocius lixari. ¶ Et componit collix
eo. es. Elixeo. es. Relixeo. es. Et ē neutrum lixeo
cū omnibus suis compositis. et caret supino.

Liximiū quere sup lisimiū p. s. quod idem est.

Lixo. a lixen deriuat lixo. as. aui. are. in aqua
sola coquere. Vnde h lixatura. re. coccio in aqua
et h lixamen inis. et h lixamentū. ti. et lixus a ū
in aqua coctus. ¶ Lixo componit collixo. as. i. si
mul lixare. Elixo. as. ualde lixare. Relixo lixas.
Lixo. as. actiuum est cū suis compositis.

Lixor. oris. mas. gen. dr portitor aque. et dr a
lixen.

Lixus. a. um. in lixo. as. uide. ¶ lixen.

Locellus. li. diminitiuum. uide in loculus.

Locito. tas. i. frequenter loco. uibum fre.

Loco. cas. caui. care. i. statuere. sta ¶ locū. cas.
bilire. ulꝭ collocare. Locare eciā dr in respcū cō cō
ducere. Conducit hospiciū qui pro eo p̄ciū dat. lo
cat qui p eo preciū accipit. Vnde quidā. Qui ca
pit ille locat qui conducit preciū dat. Locare tanꝭ
ponitur quandoqȝ pro conducere. Vnde hic loca
tor. et hec locacō. hic et locabilis. et hoc locabile
Loco componit colloco. as. Deloco. as. i. ualde ulꝭ
deorsum locare. ulꝭ de loco remouē. Eloco. as. ual
de ulꝭ extra locare. extra locū remouē. Illoco as
intus ulꝭ ualde locare. Preloco. as. Perloco. as. re
loco. ¶ Loco actiuū est cū omnibus suis compo
sitis. Et corripit lo. ubiqȝ.

Loculus. li. est dimi a locus. Vnde et locellus.
aliud dimi Est autē loculus penulꝭ cor̄ puus locꝰ
Item bursa. Joh xij. fur erat et loculos hn̄s. ea
que mittebanf portabat. Item feretꝝ. Luc vij. et

Locuples. locus componit cū ¶ tetigit loculū
plenus et dr h et h et h locuples. i. diues. quasi
locis plenus. ulꝭ plurimaꝝ possessionū possessor
ulꝭ locuples componit a loculus et plenus. qi lo
culos habens plenos. Et compatur locupletior.
issimus. Vnde locupleciter. cius. issime. aduibium
et h locuplecitas. tatis. et locupleto. tas. taui. tare
.i. ditare uibum actm̄. et h silla ple pducit tam
in nomine q̄ in ūbo. et formaf genitiuus a ntō
remota. s. et addita. tis.

Locus. ci. dr a loco. cas. et est nomen ethroditū
Nam in singulari est mas ge. h locus. ſȝ in plꝭi ē
mas. et neu. hij loci. h loca. et dr locus tā substā
q̄ quantitas qua aliqd locale circūscribitur ¶ Itē
locus dr maxima ppō ulꝭ habitudo vn̄ trahitur
argumentū tā in dialetica q̄ in rethorica. Inde h
et h localis. et h. le. qd loco continef ulꝭ circūscri
bitur. Vnde localiter aduibiū. et h localitas tatis
¶ Et scias q locus ppe est quantitas circumscri
bens corpus. ſȝ h loca locoꝝ ppe de hijs dnr in q
bus possessiones habenf. loci autē ad logicos p
tinent. Et sic talis fit diuisio. locorum alij intrīsici
alij extrinsici. alij medij. Item locus ē sedes argu
menti. ulꝭ id ex quo ad ppositā qōnem cōueniēs
trahif argumentū. Item locus dr facultas. copia
ptās. condicō. tempus. occasio. dignitas. oportūi
tas. auctoritas. honor. magtudo. maiestas. fastigiū
splendor. gradus. glꝭa. Et ut dic gc. Argumēta locos
homines loca dices habere. Et nota q h natura
les quinqȝ sunt essencialia loco. Primum est q lo
cus continet locatū et nō est aliquid de locato et
in hoc differt a forma et a uacuo. forma enī nō
est aliud a locato. Vacuū uero non continet. Se
cundū est qm̄ locus est equalis locato. Terciū uo
est qm̄ locus sepatur a locato. et in hoc differt a
materia et forma. Quartū uo est q dr̄ncie loci es
senciales sunt supius et inferius. et in hoc differt
a uacuo. in quo non est supius et inferius. Qūtū
uero est qm̄ locus est illud ad qd transferf loca

Locusta. longus componit cū ¶ tū naturaliter
hasta. et dr h locusta. te. q2 pedibus sit longis sic
hasta. Vnde et eam greci tā maritimam q̄ terres
trem ascaton appellant. et dicūt q grillus uel ali
ud animal simile illi qd scȝ volgariter dr mam
malona Est autē animal paruū. dente noxiū. et
plus q̄ cetera animalia frugibus nocet. ¶ De hac
dicit gg. in xxxi mor. Matutinis horis. i. tempo
ribus uix a terra locuste se subleuant. Cum uo es
tus exarserit tanto altius quāto alacrius uolant
Sanctus autē quicūqȝ predicatoꝝ cū quieta fidei
tempa conspicit humilꝭ atqȝ despcūs aspicif et lo
custe more quasi uix a terra subleuatur. ¶ Si au
tem persecucionis ardor incandeat. Corde celesti
bus inherens mox q̄te sit sublimitatis ostendit.
et pulsatis alis in altū rapif. qui quietus in imis
torpuisse credebatur. Rabanus autē sup terciū c
math dicit. In dictis arnulphi galliarū episcopi

repimus minimū genus locustarꝫ fuisse in deserto
iudee quo pastus est baptista. et usqꝫ hodie appa
rent. Que corpusculis in modū digiti manus exi
libus et breuibꝫ herbis capiuntur facile. cocte qꝫ
in oleo pauperꝫ uictū prebent. Cris uero dicit. iste
locuste sunt uolatilia quidē minuta ſꝫ parua. et nō sa
tis in altū uolancia. locusta eciā inuenit̄ ꝓ quo
dam genere herbarum. uide in aratro.

Locutus. ta. tū. participiū de loquor. et scribit̄ p
c. licet loquor scribatur p q. Dicit enim pꝛs. qꝫ de
ponencia desinencia in quor mutāt eam in cu. et
sumencia tū faciūt supinū. ut loquor locutū seqꝛ
secutū. et a gtō locuti addita o fit hec locutio.

Lodix. icis. a lauo. as. lodix. icis. dr̄ quicquid ī
lectulo supponitur et ꝓprie pānus uillosus. Et ꝓd
penl' genitī. Vnde Juuenal' lib° tercio satira prima
Magne mentis opus nec de lodice parata.

Logica. logos. i. sermo ul' racio. Vnde logicus
ca cū. i. sermocinalis. ul' racōnalis. vnde hec logica
dr̄ triuiū qꝛ sermocinalis qꝛ constituta in sermōi
bus. et excellenter dyaletica dr̄ triuiū. qꝛ pre alijs
artibus triuij consistit in sermonibus. Et inuenit̄
grece declinari ꝓ eodem hec logice. huius logices.
Vnde logici dn̄r triuiales ul' dialetici. Item logi
ca dr̄ quedā spēs medicine. i. racionalis. Vnde lo
gici dn̄r quidā medici qui discussis etatū regio
nū ul' egritudinū qualitatibus artis curam racio
nabiliter scrutant̄. Et a logica ſm quālibet eius
significacōnē hic et hec logicalis et hoc le. Vn̄ logica

Logisma. me. fe. ge. cogitacō. ul' ¶ liter adūbiū
sermo ul' racō. ſm hug. Pap uero dicit. logismus

Logisticus. ca. cū. pnl' cor. i. sermo ¶ cogitacō.
cōnalis ul' racōnalis. ul' cogitabil'. et dr̄ a logos.

Logiū. a logos qđ est racō dr̄ hoc logiū. gij. raci
onabile responsum. i. sine inuolucro. Item hoc logi
um dr̄ manuale. scꝫ exiguus pānus et duplex au
ro et gemmis et quatuor textus coloribꝫ habēs
magnitudinē palmi p quadrū. cui intexti erāt du
odecim preciosi lapides. hic pānus et racōnale dr̄.
et sup humerꝫ circa pectus pontificis annectebatur

Logos. i. sermo ul' racō ſm hug. ul' ſm Jeron̄
in epl'a ad paulinū. In principio inquit erat ūbum
et ūbum erat apud deū et deus erat ūbuꝫ. logos
grece multa significat. Nam et ūbum est. et racio
et supputacō. et causa vniuscuiusqꝫ rei p quā sunt
singula que subsistunt. que vniūsa recte intelligi
mus in xp̄o. qꝛ uidelicet xp̄us dr̄ ūbum qꝫtuꝫ ad
patris dicentis manifestacōnem. causa qꝫtum ad
rerꝫ creacōnem. Racō qꝫtum ad creatorꝫ ordinacō
nem. Supputacō qꝫtum ad ordinatorꝫ distinccōēꝫ

Logotheca. logos componit̄ ¶ uide in ūbum
cū theca quod est posicō. et dr̄ hic et hec logotheca
qui sermonē facit in populo. ul' q edictū impato
ris ul' alicuius principis ppl'o nūciat. Et prođ te.

Loligo. inis. a loliū dr̄ hec loligo gēnis quidam
piscis ut dn̄t sepia que habet strumā nigerrimi
coloris. et amarissimi saporis plenā. Vnde quādo
qꝫ ponit̄ pro nimia amaritudine. et ponit̄ eciaꝫ
loligo ꝓ herba amara. Et a loligo dr̄ loligineus
a. um. ad loliginē ptinens ul' de loligine exn̄s. et
loliginosus. sa. sum. i. plenus et abundans loligi

Loliū. lij. ge. neu. illa mala herba que ¶ nibus
crescit inter segites. malū semen facit qđ similit̄
dr̄ loliū. Vnde loliosus. sa. sum. i. plenus lolio.

Longanimis. a longus et animus componit̄ hic
et hec longanimis. et hoc me. et eciā dr̄ longanimus
a. um. qui scꝫ null' passionibus turbat̄ ſꝫ ad vniū
sa sustinenda paciens. Item et magnanimus cui
contrarium est pusillanimus.

Longe aduerbium a longus dr̄. Et componit̄ a
longe. delonge. elonge. omnia qꝫ in eodem sensu.
et acuit penl' cū sit pōne longa. sicut dixi in secū
da parte ubi egi de sex impedimentis accentus. in
c. de impedimento distinccōnis. Hoc eciā dicit hug

Longeuus. a longus. a. um. et euū. i. longi eui ui
scꝫ senex Vnde hec longeuitas. tatis. i. longi eui
talis etas. et a genitō longeui addita. tas. forma
tur. et prođ ge.

Longinquus. a longus dicit̄ ¶ Et compatur longin
longinquus. a. ū. i. remotus. Et compatur longin
quior. simus. et a genitō longinq addita. tas. hec
longinquitas. tatis.

Longiturnus. a longus ¶ longe diu. ite
dr̄ longiturnus. na. nū. i. diuturnus. longe diu. ite
et compatur. Et a genitō longiturni addita tas
fit hec longiturnitas. tatis. i. diuturnitas. Baruch
iiij c. In longiturnis diebus. et in iij ca. Vt scias
simul ubi sit logiturnitas uite. Vel ſm aliā lrām
ubi sit longiturna uita.

Longus. a lien dr̄ longus. a. um. qꝛ fit porrcū
ad modū lienis. et compatur longior simus. vn̄
longe gius sime aduerbium. et hec longitudo dinis.
Longus componit̄. bilōgus. oblongus semilongus. Et sci
Item qꝫlongus. tamlongus. i. ualde longus. Et sci
as qꝫ longus et longū hn̄t. u. simplex post. g. sed
in alijs terminacōnibꝫ huius nominis longus nō
est u post. g. ut longa. longi. longe. longo. longā
longis. longos. A longus deriuatur longo. as aui
et est longare longū facere ul' differre. Et compo
nit̄ delongo. as. i. ualde longare ul' curtare. Dilon
go. as. diūsis modis ul' in diūsas partes longare
Elongo. as. extra ul' ualde longare. Prolongo as
ꝓcul longare. ¶ Longo actiū ē cū omnibus suis
compositis. et non habet u post g.

Lophos. i. ceruus. et inī componit̄ tragelaphus.
Loqtulus. a. ū. pnl' cor. i. aliqntulum loquax.
Loquax a loquor. ris. dr̄ loquax. cis. ge. omīs
. i. assiduus. abundans in locucōne. Et compatur
loquacior. simus. Vnde loquaciter. cius. sime. ad
ūbium. et hec loquacitas. tatis. abundans locucō

Loquela. le. p vnū. l. prođ tamen penl'. et dr̄ a
loquor. Et scias. qꝫ gg in viij mor. tractans illō
iob Vsquequo loqueris talia sic dic. Vis et sum
ma loquenciū quadrifaria qualitate distinguitur
Sunt enim non nulli quos senciendi ac dicendi ampli
tudo dilatat. et sūt n̄ nl'li qs senciendi sil' et dicen
di inopia angustat. Et sunt non nulli qui efficaci
am dicendi habent. ſꝫ acumen senciendi non hn̄t
Et sunt non nulli qui acumine senciendi subnixi
sunt. ſꝫ ex inopia locucōnis obmutescunt. in qꝫbꝫ
. nimirꝫ quatuor dicendi qualitatibus. sola criminī
tercia subiacet. que hec sibi ꝓ locucōne arripit ad
quod p ingeniū non assurgit. Nam prima laudan
da est que utroqꝫ ualenter pollet. Secūda miserā
da que utraqꝫ humiliter caret. Tercia uero despici
enda atqꝫ reprimenda que dum sermone se erigit
sensu iacet. Quarta adiuuanda que explere quod
sentit non ualet. que membris inflacōne tumescē
tibus sil'is ad aures audienciū uasta ſꝫ uacua pro
¶ cedit.

Loquendus. a. ū. in loquor. ris. vide
Loquor. ris. locutū. Vnde hic locutor. oris. et hec
locucō ōis. Et cōponit̄ loquor cū nōibꝫ. ut dicti
loquus. a. um. et dulciloquus. a. ū. et turpiloquus
a. um. Et antiloquus. a. um. qui primo loquit̄ Et

multiloquus.a.um.et stultiloquus.a.um.vñ doc
tiloquiū.dulciloquiū.turpiloquiū.multiloquiū.
stultiloquiū.et antiloquiū.i.pma locucō.Jtem cō
ponit diuisiloquus.a.um.Vnde diuisiloquiū.Et
scribunt pdcā p q non p c.Jtem loquor cōponi
tur cū ppōnibus.et dr alloquor.qris.i.loqui ad
vnū.ex ui ppōnis construit cū accusatō rei racio
nalis.ut alloquor te.i.loquor ad te.et est alloq
orantis et iubentis.Eloqui oratoris est.Obloqui
obtrectantis.et colloquor.ris.i.simul loqui.Vñ
B colloquiū.conciliū.ul' concō.ul' qd vulgo dici
tur plamentū.Eloquor.ris.i.ualde ul' ornate ul'
apte loqui.et manifeste nūciare.et ē oratoris.ut
dictū est.Vnde B eloquiū.Preloquor.ris.plocu
tus.i.ante loquor.vñ B ploquiū.Proloquor ris
.i.pro loqui.ul' in conspcū et palam loqui.ul' p
alio loqui.ul' pcul loqui.Vnde B proloquiū.Ob
loquor.ris.i.contra loqui.ul' male ul' detractiue
loqui.et est obtrectantis ut dictū est.Reloquor.
ris.iterū ul' retro loqui.Loquor et eius composita
sunt deponencia.et cor hanc sill'am lo.ubiq.vnde
facetus.Pauca loqui debet qui vult urbanus ha
beri.et in supinis et in omnibus ūbalibus.et in
pticipijs pteriti tempis mutant q in c.sm huguc
Et a loquor inuenitur loquendus.a.ū.cū tamen
loquor nō habeat pticipiū in dus.sic nec ec alia
ūba deponencia.et ideo loquendus debet exponi
in actiua significacōne.sicut vult ps in iiij libro.
In dus inquit qdam forma est pticipialis.i.que
terminacōnes habet pticipiorū futuri tempis pas
siuorū.et designat dignū esse aliquem eo quod de
monstratur.ut laudandus dignus laude.loqndus
dignus loqui.de quo loquunt homines.Vel pt
dici q loquor olim fuit ūbum cōmune.et sic lo
quendus est eius pticipiū.qr multa fuerunt oliz
cōmunia que mō sunt deponencia.sicut vult ps
in xj lib.Jtem scias q B adubium non compōi
tur tantū cū tribus ūbis scz nequeo.nescio nolo
Vnde nonloquor non pt esse compositum vnde
in actibz aplorū ubi dr non possum9 que audiui
mg et uidimus nō loqui.sunt due ptes nō loqui
Jtem nota q consueuit dubitari de illa latinitate
scripta in euangelio luce.Sicut locutus est ad pa
tres nostros abraam et semini eius.uidet enim in
congrua.quia dtūs copulat accusatō.Ad B dico
q abraam est dtī casus sicut et semini.sz tūc uide
tur abusio qr isti duo dtī apponunt huic detmi
nacōni ad patres.sz hoc bene pt fieri qr ponitur
loco datiui ad patres.i.patribus.sicut dicitur lo
quor ad te.i.tibi. ¶ Animaduerte eciam q ut di
cit ps.Deponencia desinencia in quor mutat eaz
in cu.et sumencia tū faciūt supinū.ut loqr locu
Loramentum.a lorū dicit ¶ tū.sequor secutū
B loramentū.ti.et dicunt loramēta plura lora ul'
laquearia.ul' in parietibus tabule ul' reliqua ling
Lorarius.a lorū dr lorari ¶ na que innitunt
us.a.ū.quod ad lorū ptinet.ul' tortus solutus ul'
ligatus.et hic lorarius.i.tortor.
Loreus.a.um.i.tortus.ul' solutus.ul' ligatus.
et ad lorum pertinens.Et deriuatur a lorum.
Lorica.a lorū dr B lorica.ce.pnl' prod.qr loris
caret.solis enim circul' ferreis contexit.Vnde dr
lorica qi loris carens.et est ethimologia.Et inde
loricatus.ta.tū.qui habet loricā.et lorico.cas.lo
ricā induere.Et componit collorico.as.i.simil' lo
ricare.Delorico.as.i.ualde loricare.ul' diuisis mo

dis loricare.ul' pocius loricā exuere.ul' ūberare.
Elorico.as.i.lorica exuere.Jllorico.as.i.loricam
induere.Prelorico.as.i.ante loricare.Relorico as
.i.iterū loricare.ul' lorica expoliare.Et est actiuū
cū omnibus suis compositis lorico.Et produc ri
Lorico.as.in lorica exponitur.
Loripes.lorum componit cū pes.et dr loripes
dis.ge.omnis.i.claudus.qui habet pedes tortos
ad similitudinē lori.uel qui habet pedem ligneū
quibusdam loris alligatū.Et cor pnl' tam in ge
nitō q in ntō.Juuenal'.Loripedem rcūs derideat
Lorū.a licio.cis.dr B lorū.ri. ¶ ethiopem albus
.i.corrigia.ul' coriū.ul' habena freni.et producit
lo.Orac in epr.Seruus habes pcīū loris non ure
Loth interptatur declinans ul' inuic ¶ ris aio
tus.qr factis sodomorū non consensit.sz eorū illici
ta carnis incendia declinauit.uide ecīā in ebrius
Lotio.a loti genitiuo de lotus.ta.tū.addita o
fit B lotio.onis.i.ablutio.ul' lauacio.
Lotiū.ij dr a lauo.as.aui.lotū.et ē lotiū lixiui
ū cū q uestes abluunt.ul' lotiū dr urina.et ut di
cunt.Vrinas hominum sz lotia dic asinorum.
Lotus.a lotu supino de lauo.uas.addita.s.fit
lotus.ta.tū.i.ablutus.et componit illotus.ta.tū
.i.non mūdus. ¶ Et scias.q supinū de lauo.as.
facit lotū sm usum modnorū.Jnuenit ecīā lautū
et lauatū.Vnde lauatus ta.tū.et B lauacō.sm ā
tiquos.Vnde dicit grec.Lotū ul' lautū triplicatur
Lubricus.a.labor.eris.deriuat ¶ siue lauatū
lubricus.ca.cū.i.labilis.pprie lubricū ē illd
qd qto magis tenet tanto magis labitur ut āg
uilla.et eciam illud dr lubricū in quo quis labit
ut uia lutosa et aquosa et glacies.Vnde in ps.fi
ant uie illorū tenebre et lubricū.Et hinc lubrico
cas.i.labi.uacillare.et cor bri.Vnde prudencius
Lubricat incertus dubia sub ymagine uisus.scdm
hug.Et ut dicit pap.Lubricus differt a labili.quia
labile est quod labitur sicut fluuius.Lubricū nō
dr ppe qr labit.sz in quo quis labitur.Jtem lub
cus dr quidqd labit dum tenetur.ut piscis et ser
pens.Xv.Labilis est fluuius dicat lubcus āguis.
Jtē lubricus aliqn dr leuis uiciosus.uanus friuo
lus.ineptus.lasciuus.luxuriosus.defluens.
Luca.ce.quedā ciuitas.dcā a luce.quia olī mlt
tum eluxit.vñ B et B lucensis.et lucanus.a.um
Lucanar.a luco dr B lucanar.aris. ¶ patrium.
Fouea in luco.Et prod pnl' tam genitiui q ntī.
Lucanica.a lucania dr B lucanica.ce.quoddaz
genus cibi.et ut dicūt salcicia.qr primo in lucani
a est facta.et corripit penultimam.
Lucanista.a lucanus dr lucanista.te.qui legit
Lucanus.a.lux dr lucanus.ni.quidā ¶ lucanū
poeta.qr inter alios poetas eluxit.et ut dilucide
tractaret.longe construccōis ipbaton semp euita
uit.Jtem lucanus.a.ū.adiectiue potest esse patri
um ul' gentile.et B lucania puincia ultra romaz
Jtem inuenit B luca.ce.quedā ciuitas.Jnde luca
nus.na.nū.patrium.et B et B lucensis.et B lucē
se.Jtem inuenitur B lucan9.ni.i.splendor matuti
nus.Et componitur.B antelucanus.ni.i.erupcio
aurore ante lucem canens.qi albens.Et adiectiue
Antelucanus.na.ū.i.aū lucem surgens.et pd ca
Lucar.a lucus dr B lucar.aris.pecunia ul' pre
ciū ex luco collcā.quod vulgo dr siluaticum.ul'
Forestage gallice.et prod pnl' genitī.Jtem inueni
tur B lucar.aris.mas.ge.pro quadam aue q pul

dore et dulciter canit.p̄mo mane qn̄do lux ema
nat.et tūc lucar dr a luce.Et cor̄ pnl' genitiui
Lucas interp̄tatur ipse consurgens.vel ipse ele
uans.Vel dr lucas a luce.ipse enī fuit consurgēs
a mūdanorū amore.eleuans se in amorem dei p
cōtemplacōnem.fuit enim lux mūdi eo q mūdū
illuminauerat vniūsum.mathei.v.Vos estis lux
mūdi.Lux autē mūdi dr ipse sol.que quidem lux
habet in situ sublimitatem.in aspcū delcābilitatē
Ecc.xj.Dulce lumen et delcābile est ocul' uidē so
lem.in motu uelocitatē.Esdre ij c iiij.Magna ē
terra et excelsum est celū.et uelox cursus solis In
effcū.utilitatem.Quia sic dicit aristotiles.homo
generat hominē et sol.sic lucas habet sublimita
tem p celestiū contemplacōnem.Delcābilitatē per
dulcē conūsacōnem.Velocitatem p feruentem p̄
dicacōnem.Vtilitatē p doctrine sue conscripcionē
Et ut dicit Jero.Lucas fuit nacōne anthiochenus
arte medicus.apl'oꝝ dscipulus.postea paulū secu
tus usq3 ad confessionem eius seruiens fuit dn̄o si
ne crimine.Nā3 neq3 uxorē nunq̄ neq3 filios car
nis ꝓpagacōne habens octuagesimoquarto ān̄o
uite sue spū sancto plenus in bitinia obijt.ibi q3
sepultus fuit.cuius q3 ossa connstantino regnāte
constantinopolim sunt postea trāslata.atq3 a con
stantinopolitanis miro fauore suscepta.
Lucellum li diminitiuum paruum lucrum.
Lucensis in luca exponitur.
Luceo.ces.luxi ¶Et componitur alluceo.ces.
alluxi.i.simul lucere.Diluceo.ces.diluxi.diuersis
modis lucere.ul' diuisim lucere.Inde h diluculū.
Eluceo.ces.Illuceo.ces.illuxi.i.intro ul' ualde lu
cere.Interluceo.es xi.inter aliq̄ lucere.ul' luci esse
puiū.Perluceo.es.i.pfcē lucere.Preluceo.es.i.añ
luceo.Item luceo componit̄ cū post ul' ꝓcul.ul'
porro.et dr polluceo.es.Item componit̄ a luce
o reluceo.es.i.iteꝝ lucere.Subluceo.es.i.subtus
ul' paꝝ lucere.Transluceo.es.i.ultra usq3 ad aliā
ptem lucere.Et ab omnib3 istis inchoa.lucesco is
relucesco.cis.collucesco.cis.et ab omnib3 istis dn̄
dūt impsonalia actiue terminacionis.ut lucet.lu
cescit.Et q2 qd lucidū est aptum est.ideo lucē po
nitur ꝓ certū esse.ul' apparere tā psonaliter q̄ i
psonaliter.Item lucere ponitur ꝓ esse puiū luci
ut sepes ista lucet.i.puia luci et uisui est.¶Luceo
cū omnib3 suis compositis neutꝝ est.Et caret su
pino.Et facit preteritū in xi.Et ubiq3 prod hanc
sill'am.lu.Vnde in aurora dr.Angelico lucet sepe
colore satan.Et scias q luceo deberet facere sup
luctū.sicut dicit p̄s.vide in tercia pte in tractatu
de p̄teritis secūde coniug.in fine.Item ut wlt p̄s
luceo deriuat̄ a lux.ut habes in secunda pte ubi
agitur de accentu ūboꝝ in fine.Sed ḃm huguc̄.
a luceo.es.deriuatur lux lucis.
Lucerna.a luciniū dr.ul' a luce h lucerna.e.q̄i
intra se lucē arcens.Est tamen huis hec sill'a lu.
Vnde psius.Disposite pinguem nebulā uomuere
lucerne.Vnde h lucernula.le.dimi.parua lucerna
et h lucinariū.rij.i.candelabꝝ qd sustinet lucnā.
et lucnosus.sa.sum.plenus lucnis.Et lucnarius.
ria.riū.qd ptinet ad lucnam.ul' qui facit lucnas
Et scias q ḃm gg' Lucna dr q̄i lux in testa.et est
ethimologia.et ḃm h potest conuenire xp̄o qui
lucē sue deitatis coniūxit teste nostre fragilis hu
manitatis in vnitate persone.
Lucnula.le.dimi.parua lucerna.et corripit pnl'

Lucibilis.a luceo.es.dr h et h lucibilis.et h le
qd aptū est ut luceat.et differt a lucidus.vide in
Lucidariū.rij.qdam liber in quo mlt' ¶ lucidus
ta lucidantur.et dicitur a lucidus.
Lucido.a lucidus deriuat̄ lucido.das.et est luci
dare lucidū facere.apire.exponē.declarare.mani
festare.Et componit̄ allucido.das.ualde uel iux
ta ul' ad lucidare.Ablucido.as.obscurare.tegere
cooprire.Delucido.as.diūsis modis lucidare.Eluci
do.as.i.ualde ul' extra ul' apte lucidare.Illucido.
as.i.ualde ul' extra ul' aperte lucidare.Prelucido
as.Relucido.as.¶Lucido cū omnibus suis cōposi
tis actiuū est.Et cor̄ ci.Quot autem dicitur luci
do quasi lucem do ethymologia est.
Lucidulus.la.lum.i.aliquantulum lucidus.
Lucidus.da.dū.et dr a luceo.ces.et differt a lu
cibile.q2 lucidū est quod aliunde illuminat̄.Luci
bile uero p se lucet.Et compatur lucidior simus
Vnde lucide.dius.me.aduibium.et h luciditas ta
tis.q autē dr lucidus q̄i lucidatus ethimolog' ē.
Lucifer.a lux et fero componit̄ lucifer.ra.rū.
pnl' cor̄.i.lucem ferens.et h lucifer.ri.i.uenus ul'
sol.et h lucifera.re.i.luna.q2 p̄ alijs stellis iste fe
runt lucem.Lucifer autē solem p̄cedens et mane
nūcians tenebs noctis lumine sui wlgoris asper
git.Lucifer eciā methaphorice dr quidā angelus
malus.uide eciam in uesper.
Lucifluus a.ū.a fluo.is.et lux componitur.
Lucifuga.ge.generis cōmunis lucem fugiens.
a lux et fugio.gis.componit̄.vnde hec lucifuga
ge.dr quedam auis que semp fugit aspectū diei
Lucigena.ne.penultima correpta.¶Et cor̄ fu.
generis cōmunis.i.luce genitus ul' genita.
Lucina.a lux dr h lucina.ne.dea ptus.scil3 iu
no ul' pallas.ul' dyana ul' latona.et dr lucina q2
nascentibus p̄beat lucē.ul' q2 p̄sit in luce nascen
tibus.et eos recipit et fouet ut fingunt poete.et
dempta media sill'a dr h luna.Et prod lucina pe
nl' sicut alia denominatiua desinencia in na.sicut
wlt p̄s.Et in grec dr.Ipsa q3 castrensis simul et curalis.
Lucinia.nie.dr a luce.auis q̄ ¶ lucina cantu
dam est que mane canē incipit.sic dcā.q2 cantu
suo significat ortū diei.q̄i lucida s3 eadem dr acre
dula.h wlgo rosmolus.i.filomena.Oraci.in ser
mo.Lucinias soliti impenso prandere coemptas.
Luciniū nij cincendela lucerne.q2 det lumen
Lucino.a luce dr lucino.as.i.suadere ul' quasi
luce uicinare.Et componit̄ allucino.as.iuxta lu
cinare.ablucino.as.a luce absentare.alienare.Et
est actm̄ cū omnibus suis compositis.Et cor̄.ci.
Lucratiuus.a.um.i.acquisitiuus.quod quis lu
cratur.ul' p qd quis lucratur.Et dicitur a lucrū
Lucrifacō.lucrū componit̄ cū facio et dr lucri
facio.cis.i.acquirere.et acuit fa in prima et secun
da et tercia psona presentis
Lucrifio lucrifis ex lucrum et fio fis componi
Lucriuus ui mas ge qdam ¶ tur idest acquiri
lacus dictus a lucꝝ quia olim p copiam piscium
vectigalia magna prestabat.Et hinc lucriuus.lu
criua lucriuum penultima ꝓducta
Lucror aris lucratus sum.i.acquirere Vnde h
lucrum.i.acquisicio Et hinc lucrosus a um plenus
lucro et comparatur ¶Lucror componitur collu
cror aris.i.simul lucrari et est deponens cum om
nibus suis compositis et cor̄ lu naturaliter
Lucrificus ca cum penultima correpta.qui facit

ul' designat luctū ul' de quo habetur luctus. et cō
Luctor. a lucta dr̄ luc ponit̄ a luctu et facio.
tor aris. atus sum. Et componit̄ colluctor. taris.
.i. simul luctari. Abluctor. et reluctor. aris in eod̄
sensu. scʒ contra luctari. ul' resistere. lucta aut lucte
id est pugna. dr̄ a latus. et dr̄ sic a complexu late
rū quibus luctores cōmunius certantes innitūt̄
qui greca appellacōne athlete uocantur.
Luctū est sup̄ de lugeo. es. et eciam ſm regulā
de luceo. ces. sed deficit in frequenti usu.
Luctuo. as. i. flere. a luctus dicitur.
Luctuosus. a. um. plenus luctu. a luctus dicitur
Luctus. tus. i. ploratus. a lugeo. ges. dicitur
Lucublandus. da. dū. i. lucens blande. Et cōpōi
tur a luceo et blandus. Et compatur lucublandi
or. simus. i. blandus ul' blandissime lucens. vnd̄
lucublande. dius. sime. aduerbium.
Lucubracō. a lucubro. as. dr̄ h̄ lucubracō. onis
et inde h̄ lucubraciuncula. le. dimi. i. vna modica
uigilia. scʒ studium et uigilancia vnius noctis. ul'
minimū de luce. uide in lucubro. bras.
Lucubraciuncula in lucubracio uide.
Lucubro. as. a luceo. es. dr̄ h̄ lucubꝝ. bri. i. mo
dicū lumen ul' modicus ignis qui solet ex stuppa
et cera fieri. ꝟ ubicūq; fiat sic dr̄. et fit in vmbra
Item et lucubra. vñ lucubro. as. i. uigilare. ꝓprie
lucubrare est ad lucubꝝ. i. ad lucnam in nocte ui
gilare. Item lucubrare est paꝝ lucere. Vnde lucu
bracō. onis. et hinc lucubciuncula dimi. Itē a lu
cubro. as. lucubratus. ta. tū. i. paꝝ lucens. Et com
patur. cior. simus. Vnde lucubrate. tius. sime. ad
ubiū. Item a lucubrare lucubre. i. mane ul' uigilā
Lucubꝝ bri in lucubro as uide ter. et cor̄ cu.
Luculentus. a luce et lentos quod ē plenū dr̄
luculentus. ta. tū. i. plenus luce. i. clarus. apertus
splendidus. Vnde et homo dr̄ luculentus qui est
lingua clarus. et sermone splendidus. Et compat̄
luculentior. simus. Vnde luculenter. tius. sime. ad
ubium. et h̄ luculencia. cie. i. claritas. et lucis ple
nitudo. h̄ luculentitas. tatis. Idem et luculento as
Luculeū genus albi mar .i. luculentū facere.
moris. et nascitur in theo insula cui lucullus con
sul nomen dedit. qui delcātus in illo ꝓmū romā
uexit solū q; pene h̄ marmor ab amatore nomē
Luculus. li. paruus lucus. accepit
Lucus. ci. mas. ge. densitas arboꝝ soli lucē det̄
hens. i. nemus adeo densum ꝙ sol ibi lucere non
potest. Vnde ꝑ contrariū dr̄ lucus a lucendo. ſm
hug. Et pap dicit. Lucus dcūs catha ꝑ anthifrasiʒ
quia caret luce pre nimia arborum vmbra.
Ludibilis. a ludo. dis. dr̄ h̄ et h̄ ludibilis. et h̄ le
aptus ludo uel ad ludendum.
Ludibriū brij. i. derisio. et q̊d illudit̄. et dicitur a
ludo. is. ul' ludibriū est aliqua res que ludo et con
temptui haberi digna est. Mach. lib ii. c. viij. lu
dibrio habite ciuitatis iniuriam.
Ludibundus. da. dū. i. ludo plenus. ul' simil' lu
denti. Et denuatur a ludo. dis.
Ludicrū. a ludo. dis. dr̄ h̄ ludicꝝ. cri. i. ludus. et
ludicrus. ra. zū. et h̄ et h̄ ludicris. et hoc cre. et in
pl'i ludicres. ul' ludicra. ut wlt ṕs. et sunt in eod̄
sensu. scilʒ ludo plenus ul' quod ludis gerit̄. vnde
ludicrosus. sa. sum. plenus ludicris. ludibilis. ſm
hug. Pap uero dicit. Ludicra sunt ludoꝝ carmina
ul' turpia et inhonesta. que in ludis geruntur. et
cor̄ di naturaliter. Vnde in aurora dicitur. Ludit̄

dicturus ocia nostra notes.
Ludificor. Ludus componit̄ cū facio. et dr̄ ludi
ficor. aris. i. ludendo deridere. et modeste. Et est de
ponens. Vnde terencius. Postq̄ ludificatus ē uir
ginem. ꝟ antiqui dicebant ludifico. cas. in actō ge
Ludius. a ludo. is. dr̄ h̄ ludius nere. et cor̄ fi.
dij. i. ioculator. Vnde h̄ ludia. die. i. ioculatrix
Ludix. icis. fe. ge. q̄dam uestis. et dr̄ a ludo. dis
et dñr ludices uestes a ludis theatri. Cum eñi eḡ
diebant̄ de ludi ꝓstibulo iuuenes haꝝ uelamēto
tegebant caput et faciem ne cognoscerent̄. qꝛ so
let erubescere. qui lupanar intrauit.
Ludo. dis. lusi ludere lusum. Vnde h̄ lusor oris
et ludus. di. ludens. tis. Prouibioꝝ xxvj caplo. Si
cut noxius ē q̇ mittit lanceas et sagittas in mor
tem. sic uir qui fraudulenter nocet amico suo et
cū fuerit dephensus dicit ludens feci. Ludo cōpōi
tur alludo. dis. i. illudere ul' consonare. congruere
concordare. ut hic alludit ad historiā. Abludo dis
.i. discrepare. dissonare. discordaē. cessare. Colludo
dis. i. simul ludo. Deludo. is. i. deridere. Diludo dis
.i. diūsis modis ludere. ul' in diūsis ꝑtibus ludere
Eludo. is. i. deridere. decipē. Illudo tibi et illudo te.
.i. derideo. in eodem sensu cū dtō et accō construi
tur. Preludo. dis. ꝓcul ul' ꝓ alio ul' añ ludo. Per
ludo. i. ꝑfecte ludo. Obludo. i. male et contrarie lu
do. ul' contra ludentē ludo. Reludo. is. retro ul' ite
rum ludo. Et scias ꝙ ludo et eius composita faci
unt ꝑteritū in si et supinū in sum. Et prod̄ ubiq;
hanc sill'am lu. Orac̄ in poetria. Ludere qui nescit
campestribus abstinet armis. Et sunt neut̄. ꝑter
deludo. et eludo. et illudo. ſm ꝙ construuntur cum
accō. que sunt actiua De ludo alee habes in ele
Ludulus luduli penultima correpta mosina.
diminitiuum paruus ludus.
Luecula le. diminitiuum parua lues.
Lues. a luo. is. ꝓ deturpare dr̄ h̄ lues luis id ē
macula. sordes ul' pestilencia. morbus repentinus
ul' dr̄ a labe ul' a luctu. qꝛ luctū faciat. Est eniʒ re
pentinus languor simul cum morte ueniens.
Lugeo. es. luxi luctū lugere. i. flere. Sed ut dixi
in fleo fles Lugere est cū aliquibʒ dictis miserabi
libʒ et hitus mutacōe flē. Lugeo cōponit̄ collugeo
es. i. sil' lugē. elugeo es ualde lugē. et hinc incho.
lugesco cis. elugesco. ꝙ autē dr̄ lugeo q̈i luce ege
o. et lugens q̈i luce egens ethymologia est. Lu
geo cū omnibus suis compositis ē neutꝝ. et facit
ꝑteritū in xi et supinū in ctū. Et prod̄ hanc sill'aʒ
lu ubiq;. Vnde ouid̄ epy. Infelix que prima uirū
Lugubris. a lugeo. es. dr̄ h̄ et lugebat adeptū
h̄ lugibris et h̄. bre. i. flebilis. vnde lugibriter ad
uerbium. Et corripit gu naturaliter.
Luidus. da. dū. i. maculosus. ul' lue. i. tabe flu
ens. et dr̄ a lues. et liuidus eciā inuenit̄ ꝓ eodeʒ
Lumbago. a lumbus dr̄ h̄ lumbago. ginis id ē
lumborum debilitas. Et producit ba.
Lumbare. a lūbus dr̄ h̄ lumbare. ris. quod et
h̄ lumbar. aris. dr̄ ꝑ apocopam. i. cingulum circa
lumbos. qꝛ eo lumbi religent̄. ul' quia lūbis inhe
reat. Idem dr̄ et coxale et brachariū. et renale qd̄
in renibus alligatur. sicut uentrale circa uentrem
Lumbatorium. rij. idem cingulū. Et prod̄ ba
quod lumbare. Et dr̄ a lumbus.
Lumbifragium. gij. id est fractio lumborū. Et
componitur a lumbus et frango. gis.
Lumbricosus in lumbricus est.

Lumbricus.a lūbus dr hic lumbricus.ci.penl' pro
ducta uermis intestinoꝝ et terre.q̈i lubricus.q2 la
bitur ul' q2 in lūbis sit.vñ lumbricosus.sa sū ple
Lumbulus li di.paruus lūbus ¶ nus lumbricis
Lumbus.a libidine dr hic lūbus.bi.q2 in uiris
corporee uoluptatis causa in lūbis ē.sicut in vm
blico in feminis.uide in vmblicus.

Lumen.a luo.is.dr hoc lumen inis.q2 luit id ē
purgat et delet tenebras.et inde lumineus ea eum
de lumine exñs.ul' ad lumen ptinens.ul' clarus.
et luminosus sa sum.i.clarus uel qd ex se habet
lumen.sz luminatū quod aliūde lumē accepit.Et
Luminare.a lumē dr hoc lūmare·ris.i.lu ¶ cōpar
mī ul' qd lumen facit.et hic et hec luminaris.et hoc re
Lumino.a lumē dr lumino.as.aui.are.i.clari
ficare.lumine illustrare.et inde luminatus.ta.tū.
Et est drā inter luminosum et luminatū sic dixi
in lumen. ¶ Et componit' lumino cū ad et dicit'
allumino.as. Item cum con et dr collumino.as.
Item cū de et dr delumino.as.i.ualde ul' deorsū
luminare.ul' lumen remouere.obscurare. Item cū
in et dr illūino.as.Et est actiū cū omnibus suis
compositis.et corripit mi.

Luna.a lux dr hec lucina.a qua dempta media
silla dr lūa q̈i lucīa.q2 luce lucz aliena.lumē enī a
sole accipit et acceptū reddit.et est eadem luna dy
ana proserpina.sz luna in celo dr.Dyana in siluis.
proserpina in inferis.Et a luna dr lunatus.ta.tū.
.i.curuatus ad modū lune iam dimidie.et lūo as
.i.curuare. Vnde ouid.meta.Lunauit gemma fu
mosum fortiter arcū. Item a luna hec lunacō onis
.i.tempus in quo lūa recedit a sole et postea con
sequit' eundem. Item lunacō.i.curuacō.et tūc dr
a luno.as. ¶ Luna componit' hic et hec illunis et hoc
illune.sine luna obscurus.et hoc semiluniū.i.medi
a luna.ul' tempus qñ luna uidet' dimidia.hoc int'
luniū spaciū quod est inter defectū lune et cremē
tum eiusdē.hoc pleniluniū tempus qñ luna est ple
na.hoc nouiluniū tempus qñ luna ē noua et cum
incipit illuminari a sole. ¶ Et nota q' lūa corp9
est obscuꝝ et p se non lucet sz lumen accipit a so
le Item luna est minor quacūq3 stella et uicinior
terris. Item luna ē sexta ps terre.Terra est octaua
ps solis. Vnde colligit' q' luna est quadragesima
octaua ps solis.Est ergo sol octies maior q' ter
ra.Terra sexies maior q' luna.uide in terra. Item
inuenit' hec luna ne pro q̈dam ciuitate olim edifica
ta ad modū lune iam dimidie.sz mō destructa ē.
vñ hic et hec lunensis.et hoc se.uide eciam in dyana.

Lunaticus.a luna dr lunaticus.ca.cū.qui singu
lis lunacōnibus uexatur et mente laborat.ul' qd
singul' lunacōnibus contingit.cū luna plena est.
Hos eciam lunaticos volgus uocat q' p lune cur
sum comitent' eos insidie demonū. ¶ Et scias q'
nō ex lune uicō paciunt' lunatici.sz demones eos
hijs uexant tempibus ut per lunā infament lu
ne creatorem.Et corripit penultimam.

Lunula.a luna dr hec lunula.le.dimi.parua luna
ul' quoddā genus moniliū.proprie lunule sunt auree
bullule dependentes in similitudinē lune facte Ys
iij c. In die illa auferet dñs ornamentū calciamē
toꝝ et lunulas et torques. Vnde lunatus.ta tum
id est monileatus.lunulis ornatus.

Luo luis lui.o.in.i.et.i.in tū fit lutum.et est
luo equiuocū ad q̈nq3.nam luere.i.deturpare ul'
maculare.et luere.i.purgare ul' delere.et luere.i.
punire.et luere.i.psoluere.ul' sustinere.ut iste lu
it penā.i.psoluit.et luere spectat ul' ptinet ad ac
tū ueruecū cum sunt in amore coeundi.uerueces
luunt qñ coeunt ul' amore coeundi feruēt.vnde
volgo solet dici arietes mō sunt in luita. ¶ Luo cō
ponit' alluo.is.lui.i.abluo.ul' delauo.ul' pocius
paulatim abluendo augmento. Inuenit' eciam qñ
q3 abluere pro consumpcōne aquaꝝ. Item abluo.
is.i.lauare.purgare.sordes et lues remoue'.ul' cō
sumere abluendo. Vñ ablutus ta tū. Item luo cō
ponit' cū con et dr colluo.is.i.simul luo. Ité cō
ponit' cū circū et dr circūluo.is.i.circūcurrere uel
fluere.ul' circū delauare et corrodere. Et componi
tur cū di et dr diluo.is.i.delauare.ul' delauando
destruere.delere.ul' purgare.ul' cōmiscere.uel dis
temperare.liquere. Vnde dilutus.ta.tū. Item cō
ponit' cū e et dr eluo.is.lauare.purgare.ul' dela
uando destrue' corrodere ul' effundere et dissipare.
Item componit' cū inter et dr interluo delauando
intercurrere. Ité cū p̄ et dr p̄luo.is.i.p̄ alijs luere.ul'
lauare. Item cū p et dr pluo.is.i.pfecte luere.ul' de
lauare. Item cū pro et dr pluo.is.procul dela
uare.ul' destruere delauando.ul' dispergere et effu
dere. Item componitur cū porro et dr polluo.is.
ui.utū et componit' cū vngo et dr pollinguo.is.
Inde pollinctor. Item luo componit' cū re et dici
tur reluo.is.retro ul' iteꝝ luere.ul' delauare. Luo
et eius composita sunt actiua et faciūt p̄teritum
in ui et sup in utū. prod in sup lu. Inuenit' eciā
in luitū sup apud antiquos. Luo uero sm q' ptinet
ad actū ueruecū est neu. Item omnia composita
a luo redolent hanc significacōnē scilicet lauare ul'
delauare. Item quisq3 p se consideret an aliquod
compositorum a luo redoleat aliquam significaci
onem sui simplicis q' mō assignauimus. De pdic
tis significacōnibus de luo dantur tales versus. Ere
luo pignus.cruce penas.luce tenebras.dicitur et
luere quando salitur ouis.

Lupa.a lupus dr hec lupa e.uxor lupi.et eciam
meretrix dr lupa propter similitudinē rapacitatis.
Lupanar.a lupa pro meretrice dicit' hoc lupanar.
aris.i.prostibulum.domus meretricum.
Luparius.a lupus dr hic luparius.rij.et hec lupa
ria.scilicet canis qui lupos psequit' et ad hoc offici
Lupatū.a lupus dr hoc lupa ¶ um est deputatū
tū.ti.quoddam genus asperorū frenoꝝ.factū ad
modū denciū lupoꝝ.qui inequales sunt. Similit'
et lupatū inequale est.et tūc grauius mordet. Alij
dicūt q' lupatū ē molinellū ipsius freni.et pō pa
Lupercal in lupercus est.
Lupercus.a lupus et arceo.es.componit' hic lup
cus.ci.i.pan ul' sacerdos panis. Et dr lupercus q̈si
lupos arcens a pecoribus.quia pan est deus pas
toꝝ et lupos arcet. Vnde hoc lupercal.lis.penl' pduc
ta.festū ul' templū panis.ul' fossa pastoraliū lu
doꝝ.in luco quasi theatrum facta.q' autē dicitur
lupercus quasi lucū colens ethymologia est.
Lupillus li diminitiū paruus lupus.
Lupinarium.a lupinus dicitur hoc lupinarium
rij locus ubi abundant lupini.
Lupinetum.a lupinus dicitur lupinetum.neti.
locus ubi lupini abundant.
Lupinus.a lupus dr hic lupinus ni penl' producta
quoddā gen9 leguminis.q2 sonitu suo terreat lu
pos.Cum enim lupus lupinos intrat ipsi fullicu
li sonant.et ita ille terretur. Ité lupinus.a.ū.ad

iectm̄.res ptinēs ad lupū uł de lupo.et cor̄ pma
Lupus.licos grece lupus. Vnde h̄ lupus.pi.uł
dr̄ lupus q̄i leoppus.q2 q̄i leoni ita sit illi uirtus
in pedibus. Vnde et quicq̄d pede p̄sserit nō uiuit
Accipitur eciam lupus ꝓ lupato. Vnd Ouid tristi
um Et placide duros accipit ore lupos.i.frenos.
Item a lupus dr̄ h̄ lupus quidā piscis ad simili
tudinē lupi.q2 improba uoracitate alios ꝑsequit̄
Lupus eciā dr̄ ferreus arpax q̄ et canicula dr̄ sic.
quia si quid in puteum ceciderit rapit et extrahit
Amb̄ in vi bexamer̄.dicit. Lupus si ꝑor hominē
uiderit uocem eripit.et despicit eum tamq̄ uictor
uocis ablate. Idem si se preuisum senserit deponit
ferociā nec p̄t currere Si in te insurrexerit lupus
petram cape et fugit. Pet̄ tua xp̄us ē si ad xp̄m
confugias fugit lupus nec terrere te poterit.
Lura.a lues uł luo.is.dr̄ h̄ lura.re.i.os uterie
Lurco.onis.mas.ge.i.auidus.et im uł culei
mūdus deuorator qui multū et turpiter comedit
et dr̄ sic uł a lues uł a lura. Vnde lurco.as.id est
multū et turpiter uorare.et lurconinus.na.nū.vn̄
quidam cū uellet aliū redarguē inquit. Tu habes
lurconinā buccā et ambr̄ina labia.uolens signifi
care q2 multū et turpiter comedebat.et libenter
de bene saporatis
Lurconinus.na.num.penł producta in lurco exponitur.
Luridus.a lura dr̄ luridus.da.ū.i.pallidus.ob
scurus.tenebrosus.sordidus.s̄3 ꝓpe luridus color dr̄
color mortui. Vel dr̄ luridus a loro.q2 huiusmo
di hēat cutem scilicet pallidam.Et cor̄ penuł.
Lusciliosus.a luscus uł a luce dicit̄ lusciliosus a
um.qui et lusciciosus.sa.sum.dr̄.i.q̄ uespē nil ui
det.et hinc h̄ luscicio.onis.ipsum oculoꝝ uiciū.
Luscus.ca.cū.qui tantū habet vnū oculum et
altero caret.Et componit̄ a luce et carens.q2 lus
cus pauꝝ lucis habet.uł q2 careat luce et non luci
bus. Vel componit̄ a luce et custos. Inde dr̄ lus
cus q̄i lucis custos.scilicet oculi non oculoꝝ. Vel
componit̄ a luce et sciens.q2 lucē sciat et non lu
ces.
Lusi est preteritum de ludo.dis.
Luso.a ludo.dis.si.sum.su.u.in.o.fit luso sas
ūbum fre.a quo lusito.tas.ūbum frequentatm̄.
i.breuiter uł sepe siue frequenter ludere
Lusor.a ludo dr̄ h̄ lusor.oris.et lusorius.a.ū.
et hoc lusorium.rij.locus ubi luditur
Lusciosus.in lusciliosus est.
Lustrabilis.in lustralis uide.
Lustralis.a lustro.as.dr̄ h̄ et h̄ lustralis.et hoc
le.idem quod et lustrabilis.bile.i.quod facile p̄t
lustrari. Item lustralis.le.quod lustrat.uł qd̄ ap
tum est ad lustrandum.i.purgandum et circuēdā
dum uł luminandum.Et corripit stra.
Lustramen. lustro.stras.dicitur lustramē inis
.i.purgacio uel circuicio uel luminacio.
Lustricus.a lustro.as.dr̄ h̄ lustricus.ci.pnł cor̄
.i.nonus dies nascenciū.et forte tali puer purga
batur apud gentes
Lustro.as.aui.atū.are.i.
purgare.piare.et lustrare.circuire.circūdare.et lus
trare.i.luminare.serenare.Xv.Lustro circūdo desig
nat siue sereno.Purgo circumeo lumino siue pio
Illustro componit̄ collustro.as.i.simul lustrare.
Illustro.as.i.ualde lustrare.illuminare.circūdare
purgare.Vn̄ illustris.Prelustro.as.p̄ alijs lustraē
Vn̄ plustris.Perlustro.as.ꝑfecte lustrare.Sublus
tro.as.i.subtus uł pauꝝ lustrare.Vnde h̄ et h̄ sub
lustris et h̄ re.i.pauꝝ lucens et q̄i obscurus.Lustro
as.cū omnib3 suis compositis ē actm̄.et prod̄ lu
Lustro.onis.mas ge.dr̄ a lustro.as.et dr̄ lustro
ille q̄ uagus ē et nil aliud agit nisi q̄ foris lustrat
Lustrum.tri.dr̄.a lustro.as.et dr̄ lustrum spaci
um q̄nq3 annoꝝ.q2 olim semꝑ in fine q̄nquēnij
solebant lustrare ciuitatē et purgare.faciendo in c̄
cuitu ei9 āburbale.sił faciebant c̄ca ag̊s vnde in
hīpno.Lustra sex q̄ iā ꝑacta 2c̄. Itē lustꝝ dr̄ obscu
rum latibulū feraꝝ sc3 cubile feraꝝ.et lustrum dr̄
lupanar meretricū.et in utraq3 significacōne dici
tur a lustro.as.ꝑ contrariū.q2 parum illustratur
et illuminat̄ quia scilicet sunt abdita et obscura
Sunt ergo lustra ferarū.et sunt lustra meretricū
Lustra feraꝝ sunt eaꝝ obscura latibula.uł cubicu
la in siluis.Lustra meretricū sunt lupanaria in ci
uitatibus uł suburbijs.Xv.Lustra cubile fere.q̄n
quēnia lustra fuere. Vel sic Lustꝝ circuitus spaci
ū purgacō silua. Et nota q̄ in hympno de pas
sione xp̄i dn̄dum est.lustra sex que iam ꝑacta q2
est metrum trochaicū.Et dr̄ trochaicū a trocheo.
quē recipit in quolibet loco impari.sc3 in primo
tercō.q̄nto.septimo.s̄3 in loco pari recipit tā spō
deum.q̄ trocheū. Vn̄ patet q̄ nō deb3 dici lustris
sex que iam ꝑactis tempus implens corꝑis.quia
ꝑmus pes nō debet esse spondeus.ymmo troche
us cū sit locus impar.Cōstat autem trocheus ex
ꝑma longa silł̄a et ultima breui Est ergo dicēdū
lustra sex que iam ꝑacta tp̄us implens corporis.
et tunc tempus uenit appositiue ad lustra.
Lusus.sus.sui.locus a ludendo dcūs.s̄m pap.
Lutatus.a lutū ꝓ ceno dr̄ lutatus.ta.tū.et est
lutatus inunctus et luto obuolutus.et ponit̄ sim
pliciter ꝓ inunctus et obuolutus.Et est tractum
a porcis qui se luto inuoluūt Et p̄t esse ꝑticipiū
de lutor aris passiuo.
Luter.a lutū dr̄ h̄ lut̄
eris.i.conca uł cancarus aquarius.s̄m hug̊.luter
eciā dr̄ lauatoriū.et quodcūq3 uas purgandis sor
dibus deputatū.a luo.is.qd̄ ē purgare. Vn̄ quid̄
Dic luteres uasa purgandis sordibus apta.
Luteus.a lutus ꝓ colore dr̄ luteus.ea.eum.i.
croceus.uł q̄i rubeus roseus.vnde luteolus.a.ū.
Item a lutū ꝓ ceno dr̄ luteus.tea.teū.i.sordidus
uł luto plenus. Item luteus dr̄ de luto existēs uł
ad lutū ꝑtinens.
Luto.a lutū pro ceno dr̄ lu
to.as.inquinare.obuoluē.Et componitur alluto
as.Colluto.tas.Et est actiuū cū omnibus suis cō
positis.Et corripit hanc sillabam lu.
Lutosus.a lutū ꝓ ceno dr̄ lutosus.a.um.luto
plenus.uł sordidus. Inuenitur eciam lutuosus.
Lutulentus.a lutū et lentos qd̄ est plenū com
ponit̄ lutulentus.ta.tū.et dr̄ lutulentus sordid9
fetidus.luto plenus.Et compatur lutulencior.si
mus. Vnde lutulente tius.sime.adūbium.et h̄ lu
tulencia.cie.i.fetulencia.fetiditas.sordidacio.
Lutū.a luo.is pro deturpare uł maculare dr̄ h̄
lutum.ti.sordes terre.cenū. Vel lutū dr̄ q̄i lotum
ꝑ contrariū.q2 non sit lotū.i.mundū.Et scias q̄
inuenit̄ h̄ lutus ti ꝓ quodā colore croceo et qua
si rubeo.Et dīn̄t in tempe.q2 lutus ꝓ colore pri
mā prod̄.s̄3 lutū pro ceno.eā cor̄.licet q̄nq3 ḡcia
metri h̄ distinccō confundat̄. Item lutū est sup̄ de
luo.is.et prod̄.ꝑmā.Xv.Tellus vnda lutū faciūt
fit et a luo lutū. Item Cenū dico lutū croceus co
lor est tibi lutus. Vas luteum fragile toga lutea
tegmen berile
Lutus.ti.in lutū exponitur
Lutuosus.a lutū dr̄ lutuosus.a.ū.plenus luto

Luuio. a lues. is. dr h luuio. onis. i. tabes. flux
us. fetiditas. sordes. ul' turpis uoracitas. Vnde in
hympno. Mentibus pulsa luuione. i. tabe uicioꝝ
Lux lucis ꝓpe est ipsa substācia // ul' fetiditate
ꝫ lumen qd a luce manat. i. candor et splendor lu
cis. et dr a luceo ces lux ƀm hug. Sed pris. uidet
uelle ꝙ luceo deriuet a lux. Vnde dicit in ix lib
Querit an luceo luxi debeat natura productū acci
pi. cū lux ꝓducatur. In quo eciam illud queritur
an nomen a u̇bo an magis ex nomine uerbum
natū sit quod esse michi rectius uidet. qm̄ ab ig
ne igneo ignes et ignesco. a flāma flammo as. et
flammasco Et sic patet ꝙ luxi p̄teritū ꝓducit p̄
mam naturalit Cū lux lucis a quo nascit ꝓduca
tur. Vnde in aurora. Lucē pro pomo ꝑdidit om
nis homo. Et scias ꝙ lux q̈ꝝtum est de se semꝑ ē
effectiua caloris. eciam lux lune. Vnde aristotiles
dicit in libro de animalibus. ꝙ noctes plenilunij
sunt calidiores ꝫ p̄ter naturā lucis que cōmunis
est omnibus corꝑibus celestibus quelibꝫ stella ha
bet u̇tutē determinatā. consequentē suam speciem
racione cuius lux eius et motus sunt uel infrigi
dare. ul' humectare et sic de alijs. sic eciaꝫ et p̄ter
motū communē qui est motus diurnus quilibet
orbis habet motū ꝓꝑium. Auicēna eciam dicit in
vj lib de naturalibus. ꝙ sol non facit calorem in
inferioribus. nisi mediante splendore. Et sic calor
ex splēdore ꝓcedit. uide in nouiluniū et in sol.
Hic nota ꝙ glosa dicit sup illud math v c Vos
estis sal terre. ꝑus sal q̈ꝫ lux. qꝛ ꝑus uita q̈ꝫ doctri
na. uita ducit ad scienciā ueritatis. qui deū timet
sciencia non caret. Et bn̄hardus dicit. Ardere tātū
paꝝ est. Lucere tantum ē uanū. ardere simul et lu
cere ꝑfectū est. Itē bernh. Lingua magniloq̄. ma
nus ociosa. doctrina lucida. uita tenebrosa est res
monstruosa. uide in sciencia. // Scias eciam ꝙ est
lux illuminans non illuminata. sicut lux diuina
de qua dr in iohanne. Erat lux uera q̄ illuminat
omnem hominē. Item est lux illuminans et illū
nata. sicut apl'oꝝ lux de qua dicit dn̄s. Vos estis
lux mūdi. a deo illuminati. et homines uerbo et
exemplo illuminantes. Item ē lux illuminata et
non illuminans. sicut lux et uita simpliciū. ꝑme
luci simil' est lux solis. secunde luci simil' ē lux lu
ne. tercie luci similis est lux terre.
Luxi est p̄teritū de luceo. ces. et prod ꝑmā na
turalit ut ondi in lux. Et sic sumit baruc iij. Lux
erunt ei cū iocūditate. Item luxi est p̄teritum de
lugeo. ges. vn̄ in trenis c iij. Luxit antemurale.
Luxos grece latine dicitur solutio.
Luxuria a luxos dr h luxus luxus. i. solucio li
bidinis. licet ponatur ꝓ qualibet superfluitate. et
magnificencia. et luxus. a. um. i. libidine solutus
Vn̄ et membra loco mota luxa dnr. i. soluta. Et
hinc h luxuria. rie. idem qd luxus. scilicet solucō
libidinis ꝓꝑe. ꝫ mō ampliata est appellacō. ut lux
uria dicat supfluitas in coitu et in cibo et in ues
titu. et eciam in alijs rebus. Et inde luxuriosus sa
sum solutus in uoluptatibus. et libidine ꝓmptꝰ
ꝫ ꝓdigus est sumptuosus qui omnia porro agit
et q̈ꝫi ꝓijcit. Item luxuriosus est uictus nō neces
sarij ꝫ sumptuosi et onerosi appetēs delicijs afflu
ens. et in quacūqꝫ re dr luxuria. dr et luxuriosus
et compatur. Item a luxus h luxuries. ei. idē qd
luxuria. ꝫ luxuria ꝓꝑe est in coytu. Luxuries in a
bijs attendit Et luxurior. aris quod antiqui dixe
runt luxurio. as. meretricari. luxuriā exercere. Et
ponit ꝓ supfluere. ul' supabundare ul' pinguescē
Vnde vindocinensis. Non cupidū faciat aliena pe
cunia nullū Dampnis alterius luxuriare decet. et
ouidius epi. Luxuriat frigio sanguine pinguis hu
mus. uide in raptus de speciebus luxurie.
Luxus. luxus. in luxuria uide.
M littera obscuꝝ in extremitate
dictionū sonū habet. ut tem
plum. apertum in principio.
ut magnus. mediocrem in me
dio. ut vmbra. Item sola h se
miuocalis post s ponit. quod
mutaꝝ est. ut smaragdus. Et
an̄ liquidam. ut ramus. et an̄
s posita in finali silla nominis more mute inter
posita I facit gtm̄. ut hyems hyemis. uelut inops
inopis. celebs celebis. Item. m. tn̄sit in n. et max
ime. d. c. q. t. sequentibus. uocale q̈ꝫ seqn̄ti interci
pit. b. ut combustus. comburo finalis dcōnis sub
trahitur m. in metro. Plerumqꝫ si a uocali incipi
at sequens dcō ut Illū expirantē transfixo pecto
re flāmas. Vetustissimi tn̄ non sꝑ eā subtrahebāt
Ennius. in. x. annaliū. Insignita tamen fere mili
a milium octo. anceps eciā ul' liquida dr qꝛ post
mutam posita sicut. l. r. n. in eadem sillaba. com
munem facit sillaꝫ ƀm ꝑscianum
Macedo donis fuit quidam rex. vn̄ q̄dam terra
dcā est macedonia Et hinc macedonius a ū et h
et h macedo donis et h et h macetes. cetis gentilia
et cor ce vn̄ lucanus In macedum terras misrēs
adūsa secundis Item in aurora dr Paulo uir ma
cedo post hec in troiade paret.
Macellio in macellum exponitur.
Macellum. li. dr a macto. as. qꝛ ibi mactent pecora
ra. Vn̄ macellulū. li. dimi. et macellio. onis. Et h
macellarius. rij. q̇ pecora mactat et carnes uendit
et macello. as. mactare trucidare. ul' macellū dr a
macero. ras. quia ibi carnes macerentur
Maceo. ces. cui. dr a macero. ras. et ē macere es
se ul' fieri macꝝ. et hinc macesco. cis. inchoatiuū
Macer. a macero. as. dr macer. a. um. i. tenuis et
subtil'. Et compatur macrior macerrimus. Vnde
macre. rius. rime. adūbium. et h macritudo. dinis
et h macies ei exilitas corꝑis. Quidā dicunt ꝙ a
macer qd cor ꝑmā deriuat macero. ras. Macer
Macera. a macto. tas. // autē ꝓꝑium prod ꝑmā,
dr h macera. re. i. macellū. Vnde macerarius id ē
macellarius. ul' macellum. et macera dnr a mace
ro. ras. quia ibi carnes macerantur.
Macerarius in macera uide.
Maceria. a macros dr h maceria. rie. macerie di
cunt longi parietes quibus vinee ul' alid claudū
tur. Item maceria dr membrāna secundinarū siue
secūdaꝝ. qua inuoluunt pueri in utero que diui
dit in ꝑtu et sequit pueꝝ. Vn̄ sup gen̄. xxxviij
qꝛ diuisa ē ꝓpter te maceria. Dicit vna glo. Secū
dinaꝝ membrānula quā rupit cū manū emisit.
Macerio. a maceria dr h macerio. onis. i. maceri
arum constructor.
Macero. ras. raui. rare. cōte // mollificare. Et
rere. dilaniare. frangere. debilitare. emace
componitur cōmacero. ras. dimacero. ras. compositiu
ro. ras. Et est actiū cū omnibus suis compositis
et prod ꝑmam. macero et maceries. q̈uis ueniāt
a macer siue macies corripientibus ꝑmam. vnde
ouid epy. Macrior interdum qꝛ sum tibi cā dolo

ris.et prudencius maior. Quāuis maceries floren
Machera.a macros qđ est ¶ tes ambiat agros
longū dr̄ hec machera.re.pn̄l producta.i.gladius
longus ex vna parte acutus.
Machia grece latine dr̄ pugna. Et acuit pn̄l
Machil est tunica talaris tota iacinctina habens
ad pedes septuagintaduo tintinabula totidem q3
immixta ac dependencia malapunica.et acuit in
Machina.a machia dr̄ hec machina.ne om ¶ fine
ne quod ingenio paratur.ut manualis balista.
et similia.et ꝓprie illa que ad pugnā parant.licet
quelibet artificiosa compō ul' constructō dicat
quoq3 machina.Et inuenit eciam machina ꝓ insi
Machinis.a machina ne.dr̄ hec ¶ dijs.et cor̄ pn̄l
machinis.nis.et sunt instrumenta edificiorum dicta
sic a machinis quibus insistunt ꝓpter altitudinez
Machinor.a machina deriuat machi ¶ pietum
nor.aris.atus sum.machinari.i.machinas facere
parare.construere ul' cogitare malū.ul' aliquid a
liud cogitare.et ꝓprie malū.ul' astute insidiari.Et
hic ūbalia.Et cōponitur cū cō et dr̄ cōmachinor
Machinosus.a machina dicit ¶ aris.Et cor̄ chi
machinosus.sa.sum.plenus machinis ul' argumē
tosus.et ingeniosus ad machinas faciendas ul' in
sidiosus.q2 machina sepe inuenitur ꝓ insidijs
Machinula.le.diminitiuum ꝑua machina
Macia.a macies.ei.ptr.hec macia.orum.i.intestina
scilicet que sordes eliciūt.Inuenit eciam hec macia
cie.ꝓ quadam specie ualde clara.
Maciecula le.diminitiuum.parua macies.
Macilentus.macies componit cū lentos.et dici
tur macilentus.ta.tū.i.macer.macie plenus.Et
compatur.macilencior.simus.Vnde macilenter
tius sime.adūbium.et hec macilencia.cie.i.macies
Macor.a macies ul' a macco.ces.dr̄ macor oris
Macredo.dinis.i.macies.Vn̄ in au ¶ .i.macies
rora.Mortal' macule nulla macredine fusca.
Macrobius.macros qđ est longum componitur
cū bios qđ est uia.et inde dcūs est macrobius q̄si
longa uia.utpote de celo ad terram.quia tractꝰ
eius de summa spera que dr̄ aplanos describendo
circulos planetarum et motus eorundem usq3 ad t
ram deducitur.Macrobij eciā dicti sunt quidā in
india duodecim pedum staturam hn̄tes.
Macrocosmus.mi.i.maior mūdus.et componi
tur a macros longū et cosmos mūdus.Grec.S3
signas mundū maiorē ꝑ macrocosmum.hic alio
nomine dicitur megacosmus.
Macrologia.gie.acuit pn̄l.et exponit in quar
ta parte in capitulo de uicijs ānexis barbarismo
Macros uel macron grece la ¶ et soloecismo.a.
tine dicitur longum.
Macto.as.aui.are.dr̄ immolare.trucidare.inter
ficere.Iob9.Mactat significat necat immolat atq3
Mactus.a magis adūbio compandi ¶ trucidat.
et auctus cōponit mactus.ta.tū.i.magis auctus
.i.plenus gracia scilicet bonus ualens.Inuenitur
mactus ꝓ mactatus.et tūc deriuat a mactor aris
Et nota q nulla terminacio istius nominis mac
tus.ta.tū est in usu nisi terminacō uī scz macte.
qua terminacōne utimur tam ꝓ ntō q̄ pro uto
Maculo.a macies dr̄ maculo.as.aui.are.i.detur
pare.inquinare.corrumpē.Vnde maculatus.a.ū
et componit immaculatus.ta.tū.Itez a maculo
hec macula.le.i.nota.uiciū.turpitudo.Macula eciā
dr̄ stamia lorice et filum retis.Et a macula macu

losus.sa.sum.Maculo componit cōmaculo.las.
Et ē actm̄ cū suis compositis omnib3.Et cor̄.cu.
Madeo.des.dui.madere.i.esse ul' fieri madiduz
Vn̄ madidus.da.dū.i.humidꝰ.et madesco.is.in
choatiuū incipio madere ¶ Madeo componit cū
facio.et dr̄ madefacō.cis.i.humefacere.Et cū fio
et dr̄ madefio.i.humefieri.Item cōponitur cū cō
et dr̄ cōmadeo.des.Item cū de et dr̄ demadeo des
ualde ul' deorsū madere.Item cū di et dr̄ dimadeo
des.diuisis mōis madere.Itē cōponit emadeo es
ualde madere.Permadeo.des.Remadeo.des.Ma
deo neutrum est cū omnibus suis compositis.Et ca
ret sup̄.Et facit p̄teritū in dui.Et cor̄ hanc sill'az
ma vn̄ ouid tr̄i.Et te flente suos dēaduisse sinꝰ
Item lucanus in p̄mo.fraterno p̄mo maduerūt
Madiditas.a madeo.es.dicit ¶ sanguine muri
madiditas.tatis.idem quod mador.oris
Madido.a madeo.es.dr̄ madido.das.daui.et ē
madidare madidū facere.Et est ūbum actiuū.Et
Madidulus.la.lum.aliq̄tulū ma ¶ corripit.di.
didus.et dicitur a madeo.des.
Madidus.da.dum.in madeo.des.uide.
Madius.dij.uide in maius
Mador.a.madeo.es.dr̄ hic mador.oris.i.pluuia
humiditas.Et producit penultimam genitiui.
Madula.a madeo.des.dr̄ hec madula.le.uas ad
urinā recipiendam.qđ eciam hec madellum dicitur
Magalia.a magar dr̄ hec magale.lis.q̄si magare
l posita ꝓ.r.et sunt magalia case pastorales.uel
case afrorum uiles.Eadem et mapalia.s3 in maga
lia prima producitur.in mapalia corripitur.
Magal lingua punica noua uilla dicitur.
Magdalenus.magdalum quoddā opidum fuit
Vnde magdalenus.na.nū.hinc dicta est maria
magdalene.Et hec magdalene.huius magdalenis
grece.et acuit in fine interp̄tat turris.ꝺm huguc
et est.g.eiusdem sill'e cū.d. ¶ Et scias q cū addi
tur maria deb3 dici maria magdalena.lic3 hoc nom
magdalena ꝑ q̄ndam noticiā sumatur ꝓ maria
peccatrice.Potest eciā dici magdalene.si magda
lene ponatur expositorie.Priscianus.tamen dicit
ubi agit de formacōne geniti in vj libro.q greca
in e ul' que grece declinantur ut libie libies muta
ta e in a ad formā latinā reducunt.Vnde ꝺm hoc
potest dici hec magdalena.ne.et tunc mutat accen
tus.sicut declinandi modus.et producit le.
Mage ponit pro magis s3 hoc poetica licencia ꝺm
Magis adūbium compandi ¶ Vtrum mlto ¶ pap
magis et q̄tomagis sint due ꝑtes hēs in secūda
ꝑte ubi agitur de adūbiorum accentu.Inuenitur in
math vj c.Magis pluris.i.multo pluris p̄cij uel
extimacionis.Vel magis pluris.i.magis magni
Magister a maior et sterion cōpo ¶ p̄cij q̄ illa
nit.et dr̄ magister q̄i maior in statione.sicut mi
nist' mior in stacōe.et d3 scbi media ꝑ duo i unū
consonans.aliud uocale.ut dicat maijster.sed q2
J.consonans affinitate g sonat ideo ex uicō quo
rundā iam consuetudo inoleuit ut eciā apud pro
uectos scribatur ꝑ g.s3 sepe in compōne et deriua
cōne una lrā ponit pro alia.et sic potest scribi ꝑ
g.sicut cōmuniter scribit.Quot autem dr̄ magis
ter q̄i magis doctus ethymologia est.A magister
deriuatur hec magistra.re.et hic magisterculus.li.
ꝑuus magister in ꝑsona ul' pocius in scia.unde
hec magisterculа.le.Itē a magister.tri.magister ra
rum.adiectm̄.et hoc magisteriū.rij.honor ul' offici

um magistri et hic et hec magistralis et hoc.le. Item
magistri dñr maiores ciuitatis ul' senatores.con
sules iudices. Vnde hic magistratus.tus.eorũ dig
nitas. Et sepe magistratus inueniẽ collectiue pro
ipsis scilz qui magisteriũ habent. Et magistratus
est ũbale huius ũbi magistro.as.aui.are.i.docere
Et ẽ actiuũ cũ omnibus suis compositis. Et corr
pmam. Vnde cato. Inuenies aliquid qd te uitare
magistro. ¶ Sed opponiẽ circa hoc qd dicit hug
q magister scribi debet p duo.I.qz regula est q
I posita inter duas uocales accipitur pro duplici
consonante.et sic oportet q magister prod pmã
posicõne.sed constat q eam cor. Ad hoc dico.si
uolumus sustinere hug possimus dicẽ.q cũ dici
tur q I posita inter duas uocales accipiẽ p du
plici consonante.hoc uerũ est in simplici dccõne. Sed
magister est compositũ sicut supra plenius dixi in
pma pte in tractatu de lrã.ubi egi de I consonã
te. Magister componiẽ cũ militũ genitõ et dr hic
magistermilitũ.huius magistrimilitũ.et tunc no
tat dignitatẽ magnã quã quis habebat in urbe
romana.et is mõ dr marescallus.sz qñ sunt due
ptes potest fieri suppõ pro quocũqz aliquos mi
lites magistrante. Et pdit magister in tali com
posicõne.qz magister ẽ dignior militibus quibus
presidet. Talis autem mutacõ non proueniret si
diceret magisterplatonis.qz nõ sumereẽ p alio
in compõne q extra compõnem. Omnis eniz cõ
posicõ immutat et cõmoditatẽ habet.alioqñ est
inutil' et nõ tenenda.et ideo talis compõ magis
terplatonis.potestasianuensiũ non est recipienda
Magistratus in magister est.
Maginas locus quidam ẽ de quo habeẽ in pri
mo regum c xiij. Et accentuatur in fine.
Magmentũ.a magnus dr hoc magnamentũ.i.di
uamtũ.et p sincopã hoc magmentũ quoddaz ping
uissimũ extũ.ul' p psectũ. Cornutus.quidqd mac
tatur ul' quidqd distrahiẽ dr magmentũ.ita nar
rat hug. Pap eciã dicit. Magmentũ alij pinguis
simũ intestinũ.alij secunda psecta. Cornutus uero
quidquid mactatur uel distrahitur.
Magnalis.a magnus diuatur hic et hec magnalis
et hoc le.i.magnus ul' qui mag facit. Vñ illud. Lo
quebantur uarijs linguis apostoli magnalia dei.
Magnamentum in magmentum exponitur
Magnanimus.a magnus et animus componiẽ
magnanimus.a.um.pnl' cor.et hic et hec magnani
mis.et hoc.me.in eod sensu.audax.fortis.magnãi
mi ad difficilia incipienda et pacienda. Iud qnto
Magnanimorũ repta est contencõ. Vñ magnani
miter adũbium.et hec magnanimitas.tatis.scilicz
spontanea rerũ difficiliũ aggressio.et est pusillani
mis contrarium ad magnanimus.
Magnas.a magnus dr hic et hec magnas atis qui
magnus est in pplo et potens.et pro eod dr mag
natus.ta.tũ.pnl' prod. Ecc.xx.c. vir prudẽs pla
cebit magnatis.et acuiẽ in fine magis in ntõ ad
drãm istius acti plis magnas quod est adiectiuũ
Magnatus.ta.tũ.in magnas est.
Magnes.a magnus dr hic magnes.etis.lapis pci
osus indicus.ad se ferrũ trahens.et dr sic qz mag
nas habet uires.et prod penultimã genitiui
Magnifico.a magnus et facõ componiẽ magni
fico.cas.caui.care.i.magnum facere.exaltare.col
laudare. Vnde magnificus.ca.cũ.i.sublimis.gene
rosus.gloriosus.qui mag facit. Et compatur sed

eius compatiui et suplñ nõ sunt in usu. vñ mag
nifice adũbium.dr quoqz hic et hec et hoc mgificens
tis p magnificus sz non est in usu.et comparatur
magnificencior.simus. Vnde magnificenter.tius
sime adũbium.et hec magnificencia.cie.scz rerũ pre
clararũ dans consummacõnez.et ita differt a mag
nimitate.qz illa consistit in aggressione.hec in cõ
summacione. Cum ergo magnificus deficiat in cõ
patiuo et suplatiuo.et magnificens positiuũ non
sit in usu subit magnificus locum huius positiui
et fit quedam mixta comparacio.scilicet magni
ficus.magnificencior.tissimus. Et corripit.fi.
Magnificus in magnifico.cas.uide.
Magniloquus.a magnus et loquor compõitur
magniloquus.a.um.qui magna loquitur. Vnde
magniloquiũ.magna locucõ. Et corripit.lo.
Magnope.i.fm magnũ opus.ul' ualde.et ẽ ad
ũbium.sed qñ habet duo.o.sunt due ptes mag ¶ no ope
Magnus.na.nũ compatur irregulari ¶ p magnus.p
ter maior maximus. Et componiẽ pmagnus.p
magnus.qmagnus.tãmagnus.omnia pro ualde
Maguder.hic maguderis ul' maguder ¶ magnus
p apocopã. Maguderis est secũdus caulis q nasci
tur in ciriso absciso.uel ipse cirsus absciss. Vnde
pris.dicit q significat fruges.i.genus caulis qui
nasciẽ ex ea pte cuius radix supis auelliẽ.uel ut
alij dñt saliginẽ Et facit accusatiñ in im tantũ.et
abltũs in I tantũ.Xv. Im tantũ faciũt hec quarti
nomina casum. Vim burim tussim maguderiz q ¶ sitim
Magus.sicut dr in hijstorijs.magi dicuẽ philoso
a magnitudine sciencie.quos enim greci philoso
phos pse magos appellant. Iudei scribas. Latĩ ma
gistros. hug uero sic dicit. Magi olim stellariũ
terptes dicebanẽ scilicet qui pdiuinabanẽ quali
se haberet quisqz cũ nasceret.sicut de hijs legitur
qui in euangelio natum xpm annũciauerũt.cuius
artis sciencia usqz ad euangeliũ fuit concessa.ut
edito xpo nullus exinde natiuitatem alicuius de
cetero interptaret. Postea magi eciam dicti sunt
qui wlgo incantatores et malefici ob facinorum
magnitudinẽ nũcupanẽ. hij elementa concuciũt
mentes turbãt hominũ.et sine ullo ueneni haus
tu uiolencia tantũ carminis interimũt.et iñ ma
gicus.ca.cũ. Et scias q orientales solent pualere
in arte magica. Vnde qñqz omnes orientales dñ
tur magi. Et diuidiẽ ars magica in pstigium et
maleficiũ. Prestigiũ est sensuũ humanorũ illusio
fm hoc incredibiles rerũ mutacõnes uidenẽ fieri ut
terre cumulus uideatur castrum.lapillus talentũ
seges cohors militũ galeata. Maleficiũ autẽ cum
generaliter possit dici quodlibet malefactum hic
specialiter illud dr quo nobis ita demones subijci
mus.ut nob pareant missatica nostra deferentes
Vnde quidam. Vir magus est magnus magus ẽ
Maialis.a maior dr hic ma ¶ cũ fit lupus agno
ialis.huiꝰ maialis porcus domesticus et pinguis
Maiestas.a maior dr hec ma ¶ carens testiculis
iestas atis.i.honor.digtas splendor.dcã qĩ maior
potestas. Et formaẽ a maior.or.mutata in es et
assumpta.tas.sicut honor honestas. Et iñ maies
tatiuus.a.um.quasi potestatiuus.
Maiorica et minorica insule sunt hispanie.ma
ior et minor.q̃ et baleares dicuntur. Et cor ri
Maioro.ras.raui.rare.i.maiorem facere.ũbum
actiuum. Et dicitur a maior. Et producit io.
Maius.ij.quidam mensis dcũs a maioribz sine

iunius a iunioribus. Cum enim romulus institu
isset rempublicā diuisit populū in duas ptes. scȝ
in senes et iuuenes .i. maiores et minores. Et ad
honorem ptiū ab illis ptibus duos menses noīa
uit. scȝ a maioribus maiū. et a minoribus iuniuȝ
Vel sicut habet in ouidio fastoꝝ. maius dr a ma
iestate ul a maia mrē mercurij. et iunius a iunōe
ul a iuuentute. ul a coniunctōne romanoꝝ et sa
binoꝝ. Et scias qꝫ quidam solent pferre h nom̄
per .d. scȝ madius ꝫ male. debet enim ex toto es
se in eadem uoce cum neutro istius nominis ma
ior. scȝ maius. Sed causa drne in nomine mensis
i debet proferri uocaliter. que in comparatō profer
tur consonanter. si congrue proferat. sm huguc.
Pap tamen wlt qꝫ utrūqꝫ dicat. Vnde dicit. Ma
dius mensis dcūs. qꝛ tūc terra madeat. q̄ et maio
Maiusculus. la. lū. pnl cor .i. aliqntulū ma ¶ dr.
ior. et sm pris. a maius addita culus fit maiuscu
Mala male .i. maxilla. et dr a malō ¶ lus dimi.
qd est rotundū. qꝛ rotūda est. Vel mala qi mola
a molo. lis. ul a mando dis. et ē mala supior. mā
dibula uero inferior. pprie male sunt aut eminētes
ptes sub oculis. sic dcē ppter rotunditatē. Item a
malon h malus. li. quedā arbor. qꝛ fructus eius
omnium pomoꝝ sit rotundissimus. Vnde et illa
sunt uera mala que uehementer rotūda sunt. vn̄
h malum fructus illius arboris. et h malus. li. ar
bor nauis dr. quia rotūdus est ad modū mali. et
quia in summitate habet instar mali. uel malus
qi malleus. qꝛ quasi quibusdam ligneis malleolis
quoꝝ uolubilitate uela facilius eleuant. ys. xxx.
Donec relinqmini qi malus nauis. et prod pmaȝ
mala p maxilla. et malus p arbore. et malū p
fructu. et malus p arbore nauis. et hij mali orū
p dentibus. et malo ūbum .i. magis uolo. Sȝ ma
lus. la. lum. et h malum .i. pccm̄ cor pmam. Xv9
Mala mali malo mala contulit omnia mūdo. In
rate triste malū cū frangit nauita malum. Malo
carere malis qꝫ mala mandere malis. Mala eciaȝ
dr ouis alba Et in̄ componitur malonomus.
Malach hebraice latine rex dicitur.
Malachias interptat angelus dn̄i .i. nūcius. qd
quid enim loquebat qi a dn̄o esset mandatū ita
credebatur. et ita in̄ nom̄ eius septuaginta tnstu
lerunt. dn̄tes. Assumpcō ubi dn̄i sup israel ī ma
Malachin .i. regū qui tercio et ¶ nu angeli eius
quarto uolumine regnoꝝ continet. melius qꝫ est
mlto malachin .i. regū. qꝫ malacod .i. regnoꝝ drē.
Nō enī multaꝝ gencium reg describit. ꝫ vnius isra
elitici populi qui tribubus duodecim continet. si
cut dicit Jeronimus in prologo regum.
Malagma. a malus la lū dr h malagma atis qd
dam medicamentū. ul malagma dr qꝛ sine igne
maceret et comphendat. sine igne dr. quia herbe
ul spēs ex quibus fit non decoquunt ꝫ maceran
tur .i. conteruntur. Et dr malagma sic qi molag
ma. qꝛ molendo .i. terendo agit. uel pt dici malag
ma qi molagma. quia malū agens .i. educens cu
rando. Sap xvj cap. Etenim neqꝫ herba neqꝫ ma
Maledicus. ca. cū. male di ¶ lagma sanauit illos
cens. et cor pnl uide in dico cis. Qualiter autem
intelligant imp̄cacōnes siue maledcōnes q̄ inue
niunt in sacra scriptura dictum est in imprecor.
Malefacō. cis. malefeci malefactum. cōponitur
a male ul malū et facō. et acuit pnl secūde et ter
ce psone pn̄tis indicatī modi. scilicȝ malefacis et

malefacit. cā consorcij prime psone. uide in secun
da pte ubi agitur de impedimentis accentus capi
tulo de impedimento consorcij.
Maleficus. a malefacō. cis. dr maleficus. ca. cum
pnl corr .i. maleficiens incantator. Et hinc h ma
Malefidus. da. dū. qn̄ est una dcō ¶ leficiū. cij.
composita ex male et fides signat illum qui leui
tatem habet et nō seruat fidem. ꝫ qn̄ sunt due p
tes significat illum cui non seruatur fides. ut iste
est fidus male inter hostes.
Maliciosus. A malicia dr maliciosus. sa. sum. de
terior malo. qꝛ freqn̄ter malus. callidus. astutus.
usutus. subdolus. insidiosus. Et compat Vnde h
Malignus. a malus dr ma ¶ maliciositas. tatis.
lignus. a. um .i. malus. rixosus. Et compat. vnde
maligne. nius. sime. adūbium. et h malignitas ta
tis. qꝫ autē dr malignus qi male ignitus. ul qua
si igne malo ignitus ethymologia est. et a malig
nus deriuat maligno. as. aui. are .i. maligne facere
ul pocius malignū facere. et molestare. Et in eod
sensu inuenit malignor. aris. depo. et dr pprie ma
lignus qui malicie uotū ul opus pagit. Malicia
dicitur cogitacio praue mentis.
Maliuolus. a malus et uolo uis componit ma
liuolus. la. lū. et h et h et h maliuolens. tis. et cō
patur. Vnde h maliuolencia. ae. Et corripit uo.
Malle magis uelle. mallem magis uellem.
Malleolus. li. diminitm̄ puus malleus. Iteȝ mal
leolus pnl cor dr nouellus palmes innatus prio
ris anni flagello. et est dcūs sic ob similitudinē rei
qꝛ in ea pte qua deciditur ex ueteri sarmento pro
minens utrimqꝫ mallei spēm pbet. In glosa auteȝ
daniel in tercō capl. dn̄r malleoli uimina ul sar
menta arencia. Et cor .o. Vnde quidam Malleoli
sarmenta uocant aut uimina sicca.
Malleus. a mollio. lis. dr h malleus. lei. qi mol
leus. qꝛ mollit ferꝝ. ul quia dū calet et molle est
cedit. et prod illud. vn̄ malleolus dimi. et malle
o. as. aui. are .i. malleo pcutere. Vnde malleator
dicitur faber ferrarius.
Malluuianus in malluuium exponitur
Malluuiū. lues componit cū manus. et dr h mal
luuiū luuij .i. uas ad abluendas manus. et ad sor
des manuū recolligendas aptū. Vn̄ malluuianus
a. um. ut malluuiane sordes .i. sordes manuū. Et
malluuio collcē. Vel componit malluuiū a mau
Malo. onis. mas. ge. a malon quod et abluo.
est rotundū. malonem greci comam capitis dicūt
quam nos cirrum uocamus.
Malo. mauis. mauult malui mallem malle id ē
mag uelle. cōponit a mag adūbio et uolo uis. Et
scias qꝫ hoc ūbum malo in aliquibus tempibus
scribitur p vnū .l. ut malo malebā malui malue
ram. In aliquibus uero p geminū .l. ut mallem si
Malobatꝝ. a mala. le. dr hoc ¶ cut in uolo uis
malobatꝝ. quoddā vngentū a malis lauandis sic
Malogranatū. malū componit cū gra ¶ dictum
nū ul gnatū. et dr h malognatus. ti. quedā abor
cuius fructus dr h malognatum. ti. qꝛ habebat q
dam gna interius. Idem et malūpunicū. Et scias
qꝫ sepe inuenit malumgnatū. pro malogranatū.
et malagranata pro malogranata.
Malomellū. malū componit cū mel et dr hoc
malomellū. li. genus pomi melliflui et dulcis. qꝛ
fructus eius habeat saporem mellis. ul qꝛ in mel
Malon gce latine dr rotundum ¶ le seruetur.

Malonomus.mi.pastor ouiū.a mala et nomos
mala enim dr ouis alba.nomos pastor.et cor pnl

Malua.ue.dr quedam herba.a mollio.lis.quasi
mollia.quia uentrem molliat.habet enim naturā
molliendi aluū.unde et dr malua qi molliens al
uū.et est ethymologia.Vnde maluaceus.cea.ceū
res malue ul ptinens ad maluā.Maluaceus eciā
dicitur non bonus.uilis ut malua.

Maluicia.cie.quedam uestis dcā a malua.quia
ex maluarum stamine conficit.quam alij malotinā
alij maluellam uocant.

Malum.li.i.pomū.et prod pmā.ut dixi in ma
la.e.Et dr malū multis modis.Est enim malum
armenicū ul armeniacū.quia ab armenia pus sit
aduectum.et est malūtidoniū dictū ab opido cret
ex cuius pomo tidonicū conficit.Et est malūma
cianū a loco dictū.unde post aduectū est.Et est
malūamerniū.qz amari sit saporis.Et est malūp
sitū.qz eam arborē in egipto inseruit pseus.Hec
arbor in psida fructū generat interfectoriū.apud
nos uero iocundū et suauē.Est et malūpunicum
dictū sic qz ex punica regione sit aduectū.uel qz
grana habeat rubea qi puniceū.Idem et malum
granatū.qz inter corticis rotūditatē granorum conti
neat mltitudinem.Itē ut dic pap.mala dulcia uix
egerunt.flegma nutriūt.fellis ardorē mouent.In
flacōnes faciūt.qz frigida et humida.mala uo ac
cida et matura omnibus commoda sunt et bene
digeruntur.Sunt et aggrestia mala stridūt cocta
bene digerunt.uide in nux.

Malus.a.um.dr a melan quod est nigrum.qz
niger sit et pusus.Et compatur anormale.peior
pessimus.Vnde male peius pessime.et hec malicia
cie.et hoc malū.li.substantiue.Et est duplex malū
scz culpe et pene.Malum culpe non est a deo.qz
p ipsum omnia facta sunt.et sine ipso factum est
nichil.i.pccm.quia peccatū inceptum pccm nichil
est.Sed malū pene a deo est.Et cor primā malus
adiectm.et malū substm.Inuenitur eciā malus li
substm.et hoc malū a malon quod est rotundū sed
aliud tunc significat.Et prod pmam sicut dixi in
mala le.uide in pena et in peccatum.

Mambres ac in fine.et interptat mare pelliceū
ul mare in capite.et fuit pprium nomen cuiusdam
vn qdā ciuitas dcā fuit mābre a nomine illius.

Mamilla.a māma me dr hec mamilla.le.dimin.
Et sunt māme mulieris.mamille uirorum.ubera pe
corum.Papille uero sunt capita māmarum que sugen
tes comphendūt.Et cor pmam mamilla.Vn iu
uenal.Et nunq uisis triginta clara mamill.licet
in illo usu pma ponat longa.Mamillas uir ha
bet.pecus uber.femina mammas.

Mamma.a mala.le.dr hec māma.me.p geminu
m.qz rotūda ē ad modū malorum.Et sunt mamme

Mammona interptat diuicie.et ē no // mulierum
men demonis qui pest diuicijs.dr māmon nō q
in eius dicōne sint.sz qz eis utit ad decipiendū.ir
reciendo laqueis diuiciarum.

Mammotrepus pi.puer qui lac diu sugit.et est
compositū a mamma et trepidus.

Man.i.uidere.Vel ut dicit pap.man qd est ma
na interptat quid est hoc.Cum enim deus prius
plueret manna filijs israel.qi mirantes dixerunt

Manaa interptat munus ul sacrifi // quid est hoc
ciū.ul holocaustū ul consolacio.Bar pmo c.De
qbus emite holocaustomata et thus et facite ma
naa.ubi aliqui libri habent misericordias ul mā
na.sz manaa est uera lrā.Et sm hebraicā uerita
tem sicut colligit ex glosa Jeronimi sup illud Je
remie xvij.In fine portantes holocaustū et uicti
mā et sacrificiū et thus.et cetera.sacrificiū inquit
pro quo septuaginta ipim hebicū posuerunt manaa
quod in nostris codicibz scriptorum negligencia mā
na legit.qz scz baruth pmo inuenit ut dixi.et fa
cite māna sz ibi ut dicit magister hugo debet esse // manaa

Manasses hebice dr obliuio.Vn dcīs // iacob
ē manasses qi obliuiosus.quia pater eius iacob et
sit oblitus laborum suorum.ul qz per multa scelera et
sacrilegia deliquerat et oblitus fuerat deū.uel qz
deus oblitus sit peccatorum illius.

Manceps.manus componit cū capio.et dr hic
manceps.cipis.i.seruus.et dr manceps qi manu
captus.qz maxime illi hoc nomine censebant q in
bello capiebant et in seruitutē redigebant.Et in
hoc mancipiū.pij.in eodem sensu.sz mō ampliata
ē appellacio huius nominis manceps ul mancipi
um ut dicatur filius ul filia nondū emancipata.
a patre et inde quidqd manu capi et subdi potest
dr mancipiū.ut homo equus ouis.Hec enim alia
statim ut nata sunt mancipia esse putant.sed et
ea que de numero bestiarum sunt tūc uident mancipia
pia esse qn capi ul domari ceperint.Manceps co
ponit cū e et dr emanceps.et cū ne et dr neman
ceps.Et ut dicit pap.mancipiū non sexū sed con // dicōnem signat

Mancinus.a mancus dicitur // pro dextra
mancinus.na.num.qui utitur sinistra
ul econuerso.Et producit penultimam.

Mancipi.in nemanceps uide.

Mancipiolum.li.dimi.paruum mancipium.

Mancipium exponitur in manceps.cipis.

Mancipo.a manceps dr mancipo.as.aui.are.i.
seruire ul in seruitutē redigere.ul mācipiū facere
et mācipare.i.manu trahē ul dare ul ducere.Et
ponit simplr p dare ul p ducere.Et est actiuū.
Sed pro seruire est neutrum.Et cor penultimam

Mancus.a manus dr mācus ca cū p contrium
qz nō habet manū.ul mancus cōponit a manus
et careo.qi manu carens.sz uidet ethymologia po
cius q compō.Mancus eciā dr cui aliquid deest
ad pfeccōnem.Vnde mancatus.ta.tū.manu trū // catus

Mandacella.le.i.mandatū.a mando

Mandatū.a mando.das.dr hoc mandatū.ti.quod
mittit.ul mandatū.i.pceptū.Vnde dns in euange
lio iohannis.Mandatū nouū do uobis ut diliga // tis inuicē

Mandibula.le.inferior maxilla.et // max
dr a mando.dis.Judicū xv c.Inuentam q
illā.i.mandibulā asini.et infra.In maxilla asini
in mandibula pulli asinarum deleui eos.Et cor bu

Mando.das.daui.dare.datū.i.pcipē.et mādare
.i.mittere.Xw.Qui mittit mandat.qui pcipit hic
q mandat // Et scias q qn supior mittit ul scri
bit inferiori ul subdito.tibi tenore pnciū mando.
ul mandamus.non intelligit esse pceptū.sed qn tibi
additur pcipiendo.tūc est pceptū.ut si dicat.tibi
pnciū tenore pcipiendo mādamus.Et sm ethimo
logiā dr mando.i.manū do.qz olim in commisso
negocio alter alteri manū dabat. // Mando com
ponit cū a et dr amando.das.i.extra longe mā
dare.et absentare.et in eodem sensu inuenit amē
do.das.Item componit cōmendo.as.Item pmā
do.das.i.ante mandare.Item remando.das.iterū
ul retro mandare.Mando das.cū omnibus suis

compositis ē actiuū.et in compōne aliqū mutat a
in.e.ut amendo et cōmendo.aliqū retinet a.ut re
mando.das.ps xxviij.Manda remanda māda re

Mando.dis.di.mansum mandere.i.co ¶ manda
medere.Job xxx.Mandebāt herbas et arborum
cortices.Vnde hic et hec mandibilis et hoc le.Et com
ponit̄ cū con et dr̄ cōmando.is.Et ē mando neu
trū cū omnibus suis compositis.Et facit p̄teritū
sm̄ quosdam mandui ul' mandi uel mandidi.Et
supinū mansum.licet non sint in freqūti usu.sed
uidet̄ sm̄ regulas ps.q' p̄teritū faciat mandi.et su
pinū mansum.Et format̄ p̄teritū a p̄senti.o.in.i
mutato.Et supinū eciam a p̄nti.o.mutato ī sum
Dicit enim ps.q' ūba tercie coniugacōnis desinen
cia in do.n.añ do habencia.o.in.i.mutant in p̄
terito p̄fecto.et in supino do in suz.ut defendo is
di.defensum.Scando.dis.di.scansum.et ita a sili
mādo.dis.mandi mansum.et hoc magis uidet̄ esse
tenendum sm̄ modernos.

Mando.donis.mas.ge.a mando.dis.dr̄.et ē mā
do qui multū mandit.scilicz leccator.ardelio.gulo
comedo.auidus.elluo.epulo.Et in eod̄ sensu hic et
hec mandox.docis.et prod̄ penultimā genitī.

Mandox.docis.in mando.donis est.

Mandra.dre.mas.ge.i.bubulcus.a bobus sibi
commendatis.ul' q2 nomina boū mandat memorie
ul' mandros dr̄ ouis vn̄ mandra pastor ouium.

Mandragora.re.pnl' cor̄.ē genus pomi similis
pepone odore et sapore ul' specie.quia hēat
mala suaue redolencia.in magnitudine malimaci
ani.vnde et eam ecīā latini uocant malum terre
hanc poete antroporeos appellant.q2 habeat ra
dicem formā hominis similantē.Antropos eniz
grece latine homo dr̄.cuius cortex vino mixtus
ad bibendū datur ill' quoꝝ corpus ꝓpter curā se
candū est.ut soporati dolorem nō senciāt.huius
modi spēs due sunt.femīa folijs lactuce similibz
mala generans in similitudine prunoꝝ.masculus
folijs bete similibus.De hoc autē pomi gnē qui
dam opinant̄ q' acceptū in escam feminis sterili
bus fecunditatem pariat.Gen̄ xxx c.Egressus ru
ben tempe messis triticee in agro repit mādrago
ras quas matri lie detulit.Et infra.Dormiat tecū
hac nocte pro mandragoris filij tui.

Manduco.a manducus deriuat̄ manduco cas a
ui are.i.comedere.et prod̄ pnl' sm̄ usum.vn̄ qui
dā.Manducare potes formicā si caput aufers.q'
autē dr̄ manducare q̈i manu ducere ul' q̈si manū
ducere ad os.ethimologia est.Magister tn̄ bene
dicit.q' uidet̄ componi a manu et duco.as.cuius
pma breuis est.qd̄ si ueꝝ est manduco.cas.debet
pnl' cor̄.vsus tamen eam prod̄.Dicimus q' uide
tur magis esse breuis q̈ longa considerata uera
ipsius significacōne et compōne.Nec ullus nobil'
autor ausus fuit eā ponē.q2 credo q' dubitabant
omnes.Et ideo tucius est ut sequamur usum qui
pnl' prod̄.qm̄ penes arbitriū est et ius et norma

Manducus.a mando.dis.dr̄ hic man ¶ loquendi
ducus.ci.pnl' prod̄.i.ioculator ore hyans.turpit

Mane accentuat̄ in fine.et inuenit̄ ¶ mandens.
daniel' v c.dr̄ enim ibi mane thechel.phares.Et
hec interp̄tacō sermonis.Mane nūauit deus regnū
tuū et compleuit illud thechel.appēsus es in sta
tera et inuentus es minus hn̄s.phares diuisum
est regnū tuū et datū est medis et p̄sis.Itē inuenī
tur hoc mane indeclinabile.ul' mane adūbium tpis
et tūc non acuit̄ in fine.Et deriuat̄ a manu quod
est bonū.et quid est melius mane qm̄ de tenebris
uenit̄ ad lucē.ul' mane dr̄ a mano.as.q2 tūc dies
manare incipit.et prod̄ primā hic mane ūbum im
p̄atiui modi primā cor̄.Xv.Caro dico mane cum

Maneo.es.mansi māsum ¶ debeo surgere mane
.i.morari.et manere.i.expectare.et sm̄ hoc construit̄
cū accō.Vnde actuū xx.c.Vincula et tribulacōes
me manent.Xv.qui manet expectat.et qui manet
ille morat̄. ¶ Maneo componit̄ cōmaneo.es.p̄
maneo.es.remaneo.es.Item maneo componitur
emineo.nes.nui.quod componit̄ supemineo nes
Item maneo componit̄ immineo.nes.imminui.
Item ꝓmineo.es.p̄mineo.es.Maneo cū omnibz
suis compositis neutꝝ est Et illa eius composita
q̄ retinent literaturā sui simplicis.faciūt p̄teritū in si
et sup̄ in sū.Illa uero cōposita que mutāt.a.sim
plicis in.i.faciūt p̄teritum in ui diuisas.et carent
supinis.Et nota q' sm̄ ps.maneo deberet facere
p̄teritum regulariter manui.sicut teneo tenui eo
mutata in ui diuisas.sz facit mansi ad drāz huius
dn̄ manui.Item maneo es habet pmam breuem
sz hij manes nium pmā producit.Xv.Illuc pluto
manes ubi terrent tristia manes.

Manes maniū nibus.Accusatō manes ul' māis
mas gen̄.i.dij infernales.et anime infernales.Et
dn̄r a manu p contrariū qd̄ est bonū.q2 nō sunt
boni sz efferi et crudeles.ul' manes dn̄r a mano.
as.q2 late manent p auras.et prod̄ pmam.Vnd̄
orac̄ in epp.Carmine dij superi placant̄ carmine
manes.sz maneo.es.cor̄ ma.Vnde manibus quā
do est dtīs de manes maniū prod̄ pmā.Quando
uero est dtīs ul' abltīs de manus.nus.cor̄ primā
Vnd̄ quidā.Cum manibus mando sine manibus

Mango.manus componitur cū ¶ omnia tango
ago.et dr̄ hic mango.onis.i.mercator.et ꝓp̄e uen
ditor equoꝝ.quia manu agat equos.et eciaz qui
libet mercator potest dici mango.q2 res suas ma
nu agat.Et producit penultimā genitiui.

Mania.e.i.sane mentis alienacō furor.dicta ab
insania.quā greci maniā uocant.Vel dr̄ a manin
quod est diuinare.Hec amentes ul' insanos facit
quoꝝ alij efficiunt̄ leti alij tristes.alij furiosi.ma
nia eciam dr̄ quedam furia infernalis.

Manica.a manus dr̄ hec manica.ce.pnl' cor̄ cate
na ul' vinculū quo captiuoꝝ manus ligantur.Et
dr̄ manica q̈i manū capiens.et est ethymologia.
Vn̄ ꝓpha.Et nobiles eoꝝ in manicis ferreis.Itez
manica est illa ps tunice que est ab humero usq3
ad manū.Vnde dicit pap.Manice sunt vincl'a q̇
bus manus vinculant̄.licet eciaz tunicaꝝ sint.vn̄

Manico.cas.caui.care.i.fest ¶ manicatus.ta.tū
tinare.mane ire mane consurgere.ul' mane conue
nire.et dr̄ a mane.Quedam glosa dicit sup̄ illud
luce xxj.Omnis populus manicabat ad eū.i.ma
ne uenire accelerabat.Et prod̄ primā sill'am māi
co.cas.sz manica.ce.eā cor̄.sz pnl' utrumq3 cor̄

Manifestus.manus componit̄ cū festus et dicit̄
māifestus.a.ū.i.aptus.clarus.certus.et q̈si ad ma
nū positus et ꝓmptus nā māifestus exponi solz
et non abscondi.vnde ecīā dr̄ manifestus q̈si ma
nens festus.et est ethymologia.Item in festo oīa
debent extrahi pulchriora et in apto poni.vnde
et dr̄ manifestus.i.promptus.aptus.et palā po
situs.Et compatur manifestior.simus.Vnde ma
nifeste.tius.sime.adūbium.et manifesto.tas.vn̄

manifestarius.ria.riū.quod manifestat ul' mani
festat᷑.ul' manifeste et apte aliquid faciens.Quid
sit manifestū ul' notoriū in iure dicā in notoriū.
Manin id est diuinare.
Maniplus in manipulus uide.
Manipularis.a manipulus dr̄ hic et hec manipula
ris et hoc re.et manipularius.ria.riū.ad manipulū
ptinens.ul' de manipulo existēs.ut manipulares
milites qui sunt de manipulo.Manipulares eciā
dicimus eos qui sig̃ ante reges deportant.Et cō
ponitur commanipularis.
Manipulus.a manus deriuat᷑ hic manipulus puli
tantū segetis q̃tum manus capē pt̄.unde et dici
tur sic q̃si manū implens.et est ethymologia.Et
hinc manipulus dr̄ societas ducentoꝝ militū.qꝛ
anteq̃ signa essent manipulos.i.fasciculos stipu
le ul' alicuius herbe sibi ꝓ signis faciebāt.ul' ma
niplus a manu.qꝛ olim bellū a manibus incipie
bat.Inuenit᷑ eciam maniplus p sincopā.Vn̄ luc̄
Conuocat armatos extemplo ad signa maniplos
Itē maniplus dr̄ ornamentū sinistre manus sacer
Manna indeclinabile.et hoc mãna.natis. [dotis.
pnl' geniti cor̄.dr̄ quidam cibus qual' de celo cecī
dit filijs israel.et dr̄ a manū quod ē bonū.quia
bonum erat.cuiuscumq; enim rei saporem exige
bat qui manna comedebat.talem habebat.Sapi
encie.xvj.Paratū panem de celo p̄stitisti illis.sine
labore omne delcāmentū in se habentē et omnis
saporis suauitatē.subāam enim tuā et dulcedinem
tuā quam in filios habes ondebas.et deseruiens
vniuscuiusq; uolūtati.ad quod quisq; uolebat cō
ũtebatur.ul' manna dr̄ a manu adūbio admiran
tis.apud grecos ul' hebreos.q̃i quod signū est hoc
Et in̄ a manu.i.ab admiracōne quā in mane ha
buerunt cū p̄mū mãna repperunt.dictū est mãna
Cum enim in mane p̄mo uidissent manna.admi
rantes ceperunt dicere manu q̃i quid ē hoc q̃bo
nū q̃dulce.Inuenit᷑ aliqn̄ hoc manna.ne.neu.ge
sicut pascha pasche.Sed hoc uidet᷑ esse contra regu
las pristiani.qꝛ nullū nomen neutꝝ in p̄ma decli
nacōne ul' qnta inuenit᷑.s; pt̄ dici q' ps intelligit
de nominibus latinis.uide eciam in mel.
Mannus.a mãsuetus dr̄ hic mãnus.ni.i.palefre
dus.qꝛ mansuetudinē manuū sequat᷑.ul' qꝛ man
suetus sit.ul' dr̄ mãnus.qꝛ manu nitat᷑ et ducat᷑.
Mano.as.aui.are.atū.i.fluere.decurrere.Et cō
ponit᷑ cōmano.as.demano.as.Emano.as.Perma
no.as.Et est neutꝝ cū omnibus suis compositis
Et prod hanc sillam ma.Orac̄ in poetria.Omne
supuacuū pleno de corpore manat.Sed maneo.
es.cor̄ ma.Xv.Si uiciū remanet.lacme tibi gutta
remanet.fac bn̄ q' manet q̃ tibi plaga manet.
Mansionarius.ria.riū.i.manens ul' ad mãsionē
ptinens.Et dicitur a maneo.nes.
Mansito.tas.fre.de manso.sas.Et cor̄ si s̄ hug̃
Papias autē dicit.Mansitat frequenter manet.
Mansiuncula.le.dimi.parua mansio.
Manso.sas.fre.de maneo.nes.mansi.sum.su.u
in o fit manso.et est frequenter maneo.
Mansucius.cij.i.edax ad mandendū paratus.et
Mansuefacio.cis.mansuefeci [dr̄ a mando.dis
mansuefacere.i.placare.mulcere.
Mansueo manus componit᷑ cū sueo sues sueui
et dr̄ mansueo sues.eui.etū.i.esse ul' fieri mãsue
tū.mitē domari.vn̄ mansuesco cis.inchoatiuum.
Mansuetus.a mãsueo.es dr̄ mansuetus.ta.tum

.i.mitis.nulli iniuriā faciens.ul' domitus q̃i mãu
ul' manui assuetus.vnde mansueto.tas.i.mitigo
q̃i manu suesco.i.consuesco.Sap̄ xvj.Mansueta
batur ignis.uide in mitis.
Mansus.a mando.dis.di.sum.dr̄ mansus.a.ū.
.i.comestus.Item mansus.sa.sum.mansuetus dr̄
et tūc deriuat᷑ a mansueo.sues.s̄m hug̃.Item pt̄
deriuari mansus a maneo.es.si.sum.Vnde dicit.
pap̄.Mansa comesta mansueta.mansus dictus a
manendo.q' integꝝ sit duodecim iugeribus.
Mante mantes in mantos exponit᷑.et acuitur
Mantele mantelis.pluraliter hec man [in fine
tilia in mantile est.
Mancia.a mantos dr̄ hec mancia.cie.i.diuinacō
Et ab eo componit᷑ nigromantia.piromantia.ae
romantia.pdromantia.geomantia.ciromantia.or
nixomãtia.de q̃bꝫ in locis suis.uide in nigmãcia
Mantica.a manus dr̄ hec mantica.ce.i.sarcina.
scꝫ mala.et in̄ manticatus.ta.tū.mãtica ornatꝰ
Manticula.le.dimi.pua mantica.mã [et cor̄ ti
ticula eciam dicitur pera pastoralis.
Manticulus.li.dimi.puus mantellus.et hic mã
ticulo.as.fraudari.furari.Et cor̄ penultimam.
Mantile.a mando.dis.dr̄ hoc mantile.lis.pnl' pō
et hoc mantele.lis.in codeꝫ sensu.scꝫ uelamē mēse
mapa.et dr̄ sic q̃i mandele ul' mãtile siue mãtele
q̃i manutergile.et s̄m hoc ꝓprie dr̄ gausape.qd
in tergendis manibus p̄betur.unde et dr̄ mantile
ul' mantele q̃i manus tela.et ē ethymologia.
Mantos.a man quod est uidere et thesis qd ē
posicio componit᷑ mantos.i.diuinacō Vnde hec
mante mantes illud idem scilicꝫ diuinacō q̃i uisio
positoꝝ.i.puisoꝝ a deo Et hinc filia tiresie dcā ē
mantos.q̃si diuinatrix.Vel mantos dcā est tã di
uinacō q' filia tiresie.a manes et tueor.qꝛ manes
Mantua.tue.quedā ciuitas lumbardie [tueat᷑.
de qua oriūdus fuit ũgilius.Vnde ouid.Mãtua
ũgilio gaudet uerona catullo.Peligue gentis glã
dicar ego.vnde mantuanus.a.um.
Mantus.a manus dr̄ hic mãtus.ti.qꝛ manus te
gat tantū.Est enim breuis amictus.Vnde et dici
tur mantus.quasi manū tegens.et ē ethymolog
Manu adūbiū admirãtis apd g̃cos ul' hebreos
q̃i quod signū est hoc.qd ē hoc Exo c xvj.Dixerūt
ad inuicē manu qd sig̃t qd est hoc.et acuit᷑ in fine
Manualis.a manus dr̄ hic et hec manualis et hoc le
ad manū ptinens.et hoc manuale.lis.ꝓ quodā libro
qui q̃i semp habet᷑ ad manum.
Manubie.a manus dicūt᷑ hec manubie aꝝ.i.ex
cubie.que p spacia noctis uigilãt.et dn̄r sic quia
p manus.i.cateruas fiūt.Manubie eciā dicitur
spolia eximie que uictis extrahunt᷑.sic dcē quia
manibus uictoꝝ extrahunt᷑.s̄ hug̃.Pap̄ uero sic
dicit.Manubie spolia rapine.res de p̄da manu col
lcē.manubie dcē.qꝛ manibus detrahunt᷑.i.uestes
mortuorū.Ezech xxxviij.Et diripias manubias
Manubriū.a manus dr̄ hoc manubriū [infinitas
brij scꝫ manica ul' manicū cuiuslibet ferri.qꝛ ma
nu teneat᷑.vnde manubriatus.ta.tū.et uidet᷑ esse
compositū a manu et bria.qꝛ ita cōmensurat᷑ q'
possit teneri in manu.sicut patet in cultello et se
curi.vnde manubrio.as.i.manubria alicui rei fa
Manulea.a manus dr̄ hec manulea.e.i. [cere.
manica.vn̄ manuleatus.ta.tū.i.manicatus.
Manum grece latine dicitur bonum.
Manumitto.a manus et mitto componit᷑ mãu

mitto.tis.manumisi.missum.mittere.i.mãu emit
tere ul' liberare.vñ hec manumissio.onis.et manu
missus.sa.sum.q̃i manu emissus.Antiquitus enĩ
quociens manumittebant eos alapa pcussos ĉcũ
agebant ad modũ monachoꝝ.et liberos cõfirma
bant.vnde et sic manumissi dicti sunt quasi mãu
emissi.quia manu emitterentur.

Manupiariũ.rij.gausape.q̃i manus pians.

Manus.a munus d' hec manus.us.ui.q' tocius
corpis ipsa sit munus.ipsa enĩ cibũ ori ministrat
et facit et dispensat.omnia dat et accipit.Vnd' et
ab aristotile manus appellat' organũ organorum
Vñ manutus.ta.tũ.magnas hñs manus.et cor
ꝑmam.Prou.xj.Manus in manu non erit inno
cens malus.q̃si diceret.Manus si fuerit in manu
.i.ad horam cesset mala opacõne.non erit inno
cens malus.nisi cesset a mala uoluntate

Manutergiũ.a manus et tergo componit' hoc ma
nutergiũ.gij.togilla cũ qua tergitur manus.

Manzer manzeris.mas.ge.et dñr manzeres filij
scorti ul' adulterini.ul' scelerati.Deutro.xxiij Nõ
ingredieť manzer hoc est de scorto natus in ecclesiã
dñi usq3 ad decimã nacõnem seu generacõnẽ.Et
cõr pnĩ geniñ.et a manzer d' manzerinus na nũ
.i.adulterinus

Mapa.a manus d' hec mapa.e.
.i.togilla.q̃i manu pia.i.manũ pians.vñ hec ma
pella.le.i.manula.ul' mapella.le.dimi.Mapa ec̃
d' pictura ul' forma ludoꝝ.vñ d' mapa mundi.

Mapalia in magalia exponitur.

Maranatha acuit' in fine.Et sicut dicit quedam
glosa.sup illud apl'i ad cor' vj.sit anathema ma
ranatha.sit anathema.i.sepatus a deo.ul' con dẽp
natus maranatha.i.donec ueniat dñs ul' in aduẽ
tu domini.maranatha enĩ interpretatur dñs uenit
Anathema grecũ est.et interpretatur cõdempnatus
ul' sepatus.Hug' uero dicit hoc maranatha indeclĩ
bile est et hebreũ.et interptat' aduentus domĩ ul'
dñs uenit.ul' usq3 ad aduentũ dñi.Vñ illud apl'i
Anathema maranatha.i.pdicõ in aduentu dñi.

Marceo.ces.cui.cere.i.putrere.arescere.et est flo
rum. Et componit' cõmarceo.ces.Dimarceo es
emarceo.ces.pmarceo.remarceo.a quibus incho
atiua. Marceo cũ omnibus suis compositis est
neu.et facit pteritũ in cui et caret sup.A marceo
ces marcesco.cis.inchoatiuum

Marcessibilis.a marcesco quod ẽ ũbum inchoa
tiũ de marceo.ces.deriuat' hic et hec marcessibilis et
hoc le.i.putrescibil'.Vnde marcessibiliter.et hec mar
cessibilitas.atis.et p componẽm immarcessibilis
le.liter.immarcessibilitas.

Marcha d' comitatus terre alicuius vnde ipse
marchio d'.Marca eciã est quoddã pondus scil3
media libra

Marciaton generis neutri.genus
vnguenti.Et dicitur a mars.

Marcidulus.la.lum.aliq̃ptulũ marcidus.a marci
dus

Marcidus.a marceo.ces.d' marcidus.
da.dũ.putridus.arescens.languens.Et compara
tur.dior.simus.Vnde hec marciditas.tatis.et mar
cido.das.i.marcidũ facere.et ẽ actm̃.et cor' ci.

Marcor.a marceo.ces.d' hic marcor.oris.i.mar
citas.defcũs quidã.vñ marcorosus.sa.sum.ple
nus marcore

Marculus.pusillus malleus.Et
est diminitiuum de marcus.

Marcus.ci.d' malleus.vnde marculus.li.dimi.
de marcus.et est maior q̃ malleus.et d' marcus
a mollio.lis.sicut et malleus.ul' quia maior ẽ et
fortior ad cedendũ.Marcus eciã d' quidã euãge
lista.et interptat' excelsus mandato.utiq3 propt'
ter euangeliũ altissimi quod pdicauit.Vel subli
mis mandato d' racõne pfeccõnis.in uita.q' nõ
solũ seruauit mandata cõmunia.ß eciã sublimia
sicut sunt consilia.et ut d' in quadã cronica.dau
dius impat.marcus euangelista scribit.apl'i p or
bem diuidunt'.Marcus alexandrie martiriũ com
pleuit.Et scribit' marcus sine aspiracõne.Et scias
q' marcus in figura leonis ostensus est ezechieli.
Narrat eni3 ezechiel se uidisse quatuor animalia
quatuor facies vni et q̃tuor penne vni.et pedes
eoꝝ pedes recti.et facies et pennas p quatuor p
tes habebant.Iuncte q3 erant penne eoꝝ alterius
ad alteꝝ.Similitudo autẽ eoꝝ vultus erat facies
hominis et facies leonis.a dexteris eoꝝ q̃tuor fa
cies autẽ bouis a sinistris ipsoꝝ quatuor.et faci
es aquile desup eoꝝ quatuor. Ista uisio expõi
tur a gg' de euangelistis.de xp̃o.de quolibet uiro
iusto.De euangelistis sic in quarta omel' ezech.q'
inquit gg'.Ab humana generacõne cepit iure p
hominẽ matheus.q' a clamore in deserto recte p
leonem marcus.q' a sacrificõ recte p uitulũ lucas
q' a diuinitate ũbi cepit.digne p aquilã significa
tur Iohãnes.Sicut enĩ aquila cũctis auibus alci
us uolat et irreũberatis ocul' solis radios intuet'
sic iste altius ceteris ascendit.q̃ dicens In pñcipio
erat ũbũ et ũbũ erat apud deũ et deus erat ũbũ
dũ in ipsam deitatis suba3 intendit.i.more aq̃le
oculos in solem fixit. De xp̃o eciã exponitur.
Vnde dicit gg' in xxxj mor'.Quãuis singula ad
vnumquẽq3 euangelistã recte cõueniant.pñt tam̃
hec quatuor animalia ipsum suũ caput cuius sunt
membra signare.Ipse namq3 et homo est qui na
turam nostram ueraciter suscepit.Et uitulus q̃ p
nobis occubuit pacienter.Et leo q' p deitatis for
titudinẽ suscepte mortis vinculũ rupit.Et ad ex
tremũ aquila.i.ad celum de quo uenerat redijt.
Homo ergo nascendo.uitulus moriendo.leo resur
gendo.aquila ad celos ascendendo uocatus est.
De quolibet ecia3 uiro iusto pt exponi.Nã vnus
quisq3 uir bonus xp̃ianus.homo est racõnabilit'
uiuẽdo.uitulus semetipm mortificãdo.Leo ẽ fortit'
contra dyabolũ dimicando.Vnde salomon Iust9
tamq̃ leo confidens absq3 terrore erit.Aquila est
terrena despiciendo et celestia appetendo.Vnde dic̃
gg' in iiij omel' ezech.Quoniã iustus quisq3 p ra
cõnem homo.p sacrificiũ mortificacõnis sue uitu
lus.p fortitudinẽ securitatis leo.p contemplacio
nem uero efficit' aquila.recte p hec sancta animal
a signari vnusquisq3 pfcũs potest. Item dic̃ q'
facies hominis et leonis erant a dextris animali
um.facies bouis a sinistris.Nam ꝑm gg' p homi
nem xp̃i natiuitas.p leonem xp̃i resurrectõ figura
tur p bouem ũo xp̃i passio.p dexteram uero ꝓs
peritas.p sinistram autẽ tristicia designat'.Vñ et
sinistꝝ aduersum dicimus.q' ergo natiuitas et re
surrectõ xp̃i leticiã discipulis pbuit.quos passio
contristauit q' tristes erant apl'i de nece dñi sui a
dextris homo et leo iure d'.vitulus uero a sinis
tris esse phibet'.Iure autẽ locus aquile nõ iuxta
ß desup esse describit'.q' p hoc q' eius ascensionẽ
signat seu q' ũbum patris apud prẽm esse denũ
ciat sup ceteros ũtute contemplacionis excreuit
Ite3 d' quatuor facies vni.et quatuor pẽne vni
sicut exponit gg' in iij omel' ezech.p facies intel

ligit̄ fides humanitatis xp̄i. p̲ pennas uero contē
placō deitatis. Merito ergo vnūquodqꝫ istoꝝ aīa
liū. dr̄ habuisse quatuor facies et q̄tuor pennas.
qꝛ vna est fides humanitatis xp̄i et incarnacōnis
in omnibus. et par contemplacio deitatis eius in
singul'. ¶ Item dr̄ qꝫ facies et pennas p̲ quatuor
p̲tes mūdi habebant. qꝛ in cūctis mundi regioni
bus p̄dicantes demonstrant quidq̄d de humāita
te quidq̄d de deitate nostri redemptoris sentiunt.
¶ Item dr̄ Iūcte qꝫ erant penne eorū alterius ad
alterum. quia scilicet omnis euangelistarum uir
tus omnis sapiencia qua ceteros t̄ūscendūt. uicis
sim sibi in caritatis atqꝫ concordie pace sociat'. et
qꝛ nulla ūtus esset si fidem incarnacōnis et contē
placōnem diuinitatis hūissent. et recta opera non
haberent. apte illis dicitur. Pedes eoꝝ pedes recti

Mare. a meo. as. dr̄ h' mare. ris. q̄i meare qꝛ sem
p̲ est in motu et ꝑm h' mare potest dici aquarū
gen'alis collcō. Omnis eniꝫ aquaꝝ congregatio si
ue salsa sit siue dulcis abusiue dr̄ mare. Vn̄ in ge
nesi. Congregacōnes aquaꝝ appellauit maria. sed
ꝓp̄e mare dr̄ cuius aque amare sunt. et dr̄ sic q̄si
amare ab amaritudine. ul' a meo. as. qꝛ precipue
sup̲ omnes alias aquas est in motu. Idem dr̄ eq̄r
pelagus. fretū. pontus. occeanus. abissus. De hijs
significacōnibus habes ūsus in fretū. A mari deri
uat' marinus. a. um. et marinarius. ria. riū. quasi
iuxta mare exn̄s. ¶ Et scias qꝫ sunt multa mari
a que nō p̲miscent' sibi adinuicē nisi in radice. q
omnia continuant' ad occeannū. et ꝑm descripcō
nem factam sub iulio cesare maria mediterranea
in toto orbi habitabili sunt xxx. ¶ Item nota qꝫ
omnia elementa in loco ubi contingūt se alteran
tur a sua natura. ut sit quidā motus continuacō
nis inter ea. et exinde in mari creat' salsedo. ex ar
mixtione terrestris uaporis. sil' cū adustione radij
solaris. et h' p̄cipue ꝓpe terram et in sup̲ficie ma
ris. In ꝓfundo enī pelagi inuenit' aqua dulcis. ut
patet ex ūbis ph̄i dicentis in libro de animalibꝫ
qꝫ quid' piscis qui dr̄ malesie inuenit' ualde mag
nus in locis pelagosis in q̄bꝫ abundant aq̄ dulces
Vnde quidā uolunt et ueꝝ ē forte. qꝫ mare non
est salsum nisi iuxta litus. sed ubi est in medio li
toꝝ p̲ equedistanciā ibi occeanū dicūt esse aquā
simplicē et insipidā. ¶ Et ut dr̄ in p̄mo caplo ec
clesiastes. Oīa flumina intrant mare et mare n̄
redundat. Cuius cā est ꝑm quosdā qꝫ addicio ad
redundanciā in maribus non apparet cū sit recep
taculū omniū aquaꝝ et locus quietus eaꝝ. Recep
taculum enim naturale quod est locus rei ꝑm na
turam. non redundat ex ingressu rei que ꝑm na
turam debet esse in ipso. qꝛ locus adequat' ei qd̄
includit ꝑm naturam. et isti dixerunt ueritatē. Est
tamen alia causa. ut dicit frater albertus. qꝫ scilꝫ
de aquis introeuntibus. multū consumit' p̲ uapo
res eleuatos in aerem et continue inde effluit ex
ipsis maribꝫ ad hostia fluminū q̄ntum influit ex
ipsis fluminibus. et ideo nō potuit redundare. est
autē h' uidere p̲ simile. si enim accipiat' uas aque
p̲uum. et aspergat' ex eo locus amplus diffusus
ualde aspergat' autem successiue p̲s post p̲tem. et
non effundat' illa aqua in eū simul ꝫ successiue
p̲s post p̲tem. donec tota consumat' non app̲ebit
vnq̄ aliquid nisi forte madefactio in illo loco. qꝛ
p̄ma aspersio exiccata est anteq̄ secūda adueīat
et ita p̲ua est aqua respcū loci. qꝛ non sufficit ad
infundendū locū. ꝫ uix ad madefaccōnem. Eodeꝫ
autē modo est de aquis fluentibꝫ in locū amphit'
cis Ille enī fluūt sup̲ loca amplissima que uix ip
sa sufficerent humefacere in sup̲ficie si ibi non c
sent aque in uentre maris occeani. Insup̲ et resol
uunt' successiue. et egrediunt' ad hostiū fluminuꝫ
et ideo non app̲et utrum aliquid additū sit ex in
fluxu aquaꝝ. et ideo non redundat occeanus. ¶ Cogn
Adūte qꝫ ambr' dicit in iij die in hexamer'. Cog
get' inquit aqua dictū ē et congregata est. et fre
quenter dr̄ congreget' populus et nō congregat'
Nō mediocris pudor ē imp̲io dei insensibilia ele
menta parere. et homines non obedire. q̄bus sen
sus ab ipso tributus autore est. Item remigius di
cit tractans illd' math' Imp̲auit uentis et mari et
facta est t̄ūquillitas magna. ea que nob' insensibi
lia sunt deo creatori omniū rerum sunt sensibilia
Et sicut dicit gḡ in v mor'. Mare uiua corpa in
semetipso retinet. nā mortua ex se ꝓtinus expel
lit. quidā tamē dn̄i subditos viuos a se expellūt
et retinent iuxta se mortuos in peccatis. Itē inue
nit' mare tiberiadis et est ideꝫ qd' lacus tiberiadis
de quo dicā in tiberias. Item inuenit' mare rubrū
Et ut dr̄ in hijstorijs sup̲ exodo. Maris rubri nō
est aqua rubea ꝫ omnis terra circūstans rubea ē
ex qua uiciat' gurges et inficit'. Vnde miniū acu
tissimū decerpit'. quidq̄d eciā ad esum in fructibꝫ
est in hūc colorem cadit. ob hoc ibidem gēme ru
bee inueniuntur. que humo inuolute. et inter are
nas attrite terre colorem et maris hn̄t De h' eciaꝫ
uide in rubeo. ubi nos dicimus rubeū hebus hab'
cānosuꝫ eo qꝫ cāne in litoribꝫ abūdant Itē iuenit'
mare mortuū. et dr̄ mortuū ut dicit ysid' ꝓpter h'
qꝫ nichil gignit viuū. nichil recipit ex genē viuē
cium. Nam neqꝫ pisces habet. neqꝫ assuetas aq̄s et
letas patit' mergendi usu patit' aues. sed quecūqꝫ
viuencia m̄genda temptaueris quacūqꝫ arte demi
sa statim resiliūt. et q̄uis uehementer illisa statiꝫ
excuciunt' h' et mare salinariū uocat' quod est in
iudea ca̅ ¶
Margarita est quedā gemma p̄ciosa. cā
dida. a mari dcā. Vnde dicit Is̄ xvj ethi'. marga
rita p̄ma candidaꝝ gemma quā inde margaritā
aiūt uocatā qꝫ in conchilijs maris hoc genus la
pidis inueniat'. Inest eniꝫ in carne coclee calculus
natus. sicut in cerebro piscis lapillus. gignit' aūt
de celesti rore. quē certo anni tempore coclee hau
riūt. Et declinat' h' margarita. et h' margaritū in
uenitur. Prou xxv c. Inauris aurea et in marga
ritū fulgens qui arguit sapientē. Inuenitur eciaꝫ
h' margareta ꝓ quadā ūgine gloriosa a margari
ta gemma dcā. que gemma ē candida p̲ua et ūir
tuosa. sic btā margareta fuit candida p̲ ūginitatē
p̲ua p̲ humilitatē. ūtuosa p̲ miraculoꝝ opacōnē
Marginalis in margo uide.
Margo. mare componit' cū giro. ras. et dr̄ h' ul'
h' margo. ginis. incerti generis. licet quidam dixe
runt qꝫ est cōmunis. et dr̄ margo q̄i mare girans
.i. litus maris. ul' dr̄ margo quasi mare regēs ul'
gerens. Transfertur eciam h' nomē margo ut dica
tur quodlibet litus. et limbus. et genāliter extre
ma p̲s cuiuslibet rei. Vnde margineus. a. um. Et
h' et h' marginalis et h' le. quod p̲tinet ad margi
nē. ul' quod ē in margine. Vnde glose dn̄r margi
nales que sunt in marginibus libri. ad dr̄iā int'
linearium que sunt inter lineas textus.
Maria. a mari deriuat' hec maria. ne. mater dn̄i

ꝓpter claritatem. vnde et maria illuminatrix siue
stella maris interp̄tatur. q͛ genuit lumen mundi
Sermone autē̄ siro maria dn̄a nuncupatꝛ. et pul
chre. q͛ omniū dn̄m genuit. Et fuit uirgo maria
ān̄ sancta q̄ nata ex utero. Et scias q̄ sanctificacō
o btē ūginis marie excellentior fuit sanctificacio
nibꝫ alioꝝ. qđ sic patꝫ. In sanctificacōe enī que fit
ꝑ legem cōmunē in sacm̄entis tolliꝛ culpa ſ ma
net fomes ſm q̄ ē inclinans ad pccm̄ mortale et
ueniale. ſ in sanctificatis ex utero non manet fo
mes ſ q̄ est inclinans ad mortale. ſ tm̄ remanet
inclinacō fomitis ad ueniale. ut patet in Jeremia
et iohanne baptista qui pccm̄ actuale habuerunt
non autē mortale ſ ueniale. ſ in btā ūgine incli
nacō fomitis omnino fuit ablata. et q̄ntum ad ue
niale et q̄ntum ad mortale. et quod plus est grā
sanctificacōnis ut dꝛ non tantū rep̄ssit motus il
licitos in ipsa. ſ eciam in alijs efficaciā hūit. ita
ut q̄uis esset pulchra corpe a nullo vnq̄ uicōse
concupisci potuit. vide in obumbro et in ūtus et
in honoro. De uiris et filijs duaꝝ mariaꝝ sororū
btē marie matris dei. habes in iohān̄es. Et acꝛ pe
nulꝛ in ꝯsa. ſ qn̄ maria est plurale de mare ꝗuatꝛ
Vnde quidā. Transiuit maria cū fratre btā maria
Potest tamen hoc nomē maria in ūsu corripi in
pnlꝛ. Vnde prudencius. Nec mea post maria potis
es ꝯstringē iura. Sed in ꝯsa semꝑ huiusmodi no
mina hn̄t accentū acutū ulꝛ circūflexū suꝑ penulꝛ
ꝑ grecꝛ. qđ cā maioris boatus uideꝛ contingē. q͛
dcōnes grece ꝯlate magis ore rotundo sonant.

Maris est genitiuus de mas et de mare.

Marisan octauus mensis. Et acuitur in fine.

Marisca. a mas dꝛ hꝫ marisca. ce. ꝓpe uesica q̄ cir
ca podicē mariū ex nimio pruritu seu fricatu ex
usu agendi opus zodomiticū solet eructare. Vnde
Juuenalꝛ Si podice leui scinduntꝛ tumide medico
ridente marisce. Diciꝛ tamē qn̄qꝫ marisca quelibꝫ
uesica q̄ ex assiduo carnis fricatu nascitur.

Maritellus. li. dimi. ꝑuus maritus. et hꝫ maritel
la le diminitiuum parua uxor siue marita.

Maritimus. a mari dꝛ maritimus. ma. mū. quasi
iuxta mare exn̄s. vnde hꝫ maritima. me. dꝛ terra
que iuxta mare est. Vel dic q̄ maritima dicitur
loca mari uicina. sic dcā quasi maris intima. et ē
ethymologia. Et corripit penultimam.

Maritus. a mas maris dꝛ hꝫ maritus. ti. vnde hꝫ
marita. rite. i. uxor. et maritus. ta. tū. ꝑtinens ad
maritum ulꝛ maritā. et maritatus. ta. tū. ¶ In eli
gendo autē marito quatuor expectari solent. scilꝫ
ūtus. genus. pulchritudo. sapientia. et hijs sapienci
a potencior est ad amoris affectū. Similiter in e
ligenda uxore quatuor impellunt hominē ad a
morē pulchritudo. genus. diuitie. mores. Melius
tamen si in ea mores q̄ pulchritudo querantꝛ Nūc
autē ille queruntꝛ quas diuicie aut forma. nō q̄s
ꝓbitas ulꝛ mos cōmendat. ¶ Item tribus de cau
sis duciꝛ uxor. causa prolis. causa adiutorij. cau
sa incontinencie. De ꝑma causa dꝛ in gen̄. Crescite
et multiplicamini. De secūda in eodem. Non ē bo
nū hominē esse solū faciamus ei adiutoriū silꝛe si
bi. De tercia dicit paulus ad corꝛ. q̄ si se non con
tinet nubat in xp̄o. Ideo femine sub uiri potesta
te consistunt. q͛ leuitate animi pleꝝqꝫ decipiūtur
Vnde et equū erat eas uiri autoritate repmi. pro
inde ueteres uoluerūt feminas innuptas q̄uis ꝑ
fecte essent etatis ꝓpter ipsaꝫ animi leuitatē in tu
tela consistere. ¶ Qualiter autē marita siue uxor
se habere debeat erga uirꝝ et familiā habeꝛ thobꝛ
x c. ubi raguel et anna ꝑntes sare uxoris thobie
iunioris bn̄dicentes ei monuerunt eaꝫ honorare
sanctos. diligere maritū. regere familiaꝫ. gubnare
domū. et seipsam irrep̄hensibilem exhibē. A mari
tus deriuaꝛ hꝫ et hꝫ maritalꝛ et hꝫ le. Et marito tas
est ūbum actiuū cū omnibus suis compositis. et
producit ri. uide in uxor.

Mars. a mas maris dꝛ hꝫ mars. tis. deus belli. et
ꝯ ipso bello inueniꝛ. Et dꝛ sic q͛ mariū sit mas
Ad hoc enī q̄ sit mars. i. bellū ꝑ uirū pugnatur
maxime apud nos ubi soli mares pugnant. uide
in amazones et in cometa.

Marsia. sie. quedā terra. vnde marsus. sa. sum. ulꝛ
marsi sunt dicti q̄i martez scientes. ulꝛ sicientes. q͛
bellicosi sunt. et q͛ marsi multū ualent in incanta
cōne serpentū. Ideo qn̄qꝫ inueniꝛ marsus ꝓ incan
tatore serpentis. qn̄qꝫ generaliter pro incantatore

Marsupiū. pij. sacculus pecunie siue bursa. et dꝛ
a marsupon greco. quod greci sic uocant.

Marcellus. li. mediocris malleus.

Martir. iris generis omnis grece. latine dꝛ testis
Vnde et testimonia grece martiria dicuntur. Inde
testis dꝛ. q͛ ꝓpter testimoniū xp̄i. passiones susti
nuit. et usqꝫ ad mortē ꝓ ueritate certauit. et inde
hꝫ martiriū. rij. cruciatus martiris. ulꝛ locus uel tē
plum martiris. q͛ in memoria martiris sit cōstruc
tū. ulꝛ q͛ sepulchra ibi sunt sanctoꝝ martiꝝ. et hic
martiro. as. et martiriso. sas. Et sunt actiua. Et ut
dicit augꝰ. Pena non facit martirem ſ cā. ¶ Et sci
as q̄ ſm gg duo sunt martirij genā. vnū in men
te. aliud in mente et accōne simul. Itaqꝫ martires
esse possimus eciā si nullo ferro ꝑsequenciū truci
demur. Mori quippe a ꝑsequente martirium in a
ꝑto ope est. Ferre uero contumelias. odienteꝫ dili
gere. martiriū est in occulta cogitacōne. zebedei fi
lij. i. iacobus et iohannes non uterqꝫ ꝑ martiriū
occubuit. et tamen q̄ uterqꝫ calicē bibēt audierūt
Johannes namqꝫ nequaq̄ ꝑ martiriū uitā finiuit
ſ tamen martir extitit. q͛ passionē quā nō susce
pit in corpe seruauit in mente. et nos ergo hꝫ ex
emplo sine ferro martires esse possimus. si paciē
ciā in animo ueraciter custodimus. ¶ Item bn̄ꝫ
distinguit tria genā martiꝝ. scꝫ uolūtate nō nece
ut iohannes. uolūtate et nece ut stephanus. nece
et non uolūtate ut innocentes. De aureola marti

Marcius. a mars dꝛ mar ¶ rum require in ūgo
cius. cia. ciū. ad martē ꝑtinens. ulꝛ bellicosus. et hꝫ
marcius. cij. quidā mensis. sic dcūs ꝓpter marteꝫ
romane gentis autorem. fuit enī pater romuli. et
ideo romulus in honorem patris primū mensem
ab eius nomine marciū uocauit. ulꝛ ideo marcius
dꝛ a marte. q͛ in eo est festū martis. et ei consecra
tus est mensis ille. q͛ eo tempe cuncta animancia
ad martē agantꝛ concūbendi uolūtate. et idō dꝛ m̄
sis nouoꝝ. q͛ marcius olim erat iniciū anni. et in̄

Mas maris. mas. ge. i. mascu ¶ marcius. cia. ciū.
lus uel maritus. ſ cū poniꝛ sine adieccōne. Nūj
xxvij. Mares filios. Et corꝛ ma. Vindocinensis. Il
libata timet fossorem gleba timescit. Ad maris ac
cessum uirginitatis honor.

Masculus. a mas dꝛ masculus. la. lū. masculini
sexus ulꝛ fortis. ulꝛ baro. ulꝛ uir. et hinc masculinꝰ
a. ū. ſm hugꝰ. Et ſ pap. masculus ē dimi de mas.

Masloth lib est qui dicitur ꝓūbia salomonis

Maspiter.mars componit᷑ cū pater.et dr̄ h̄ mas
piter.teris.uł maspitris.i.martis pater.uł maspi
ter dicitur maris pater.et corripit penultimam.
Massa.uilla uel casale.uel massa apud hebreos
grece pondus dr̄.et ꝓprie metalli alicuius Vnde hic
massarius.cui cōmissa est cura tocius familie.et
h̄ masaria.ſm hug. Item massa palatarū inuenit᷑
Et dr̄ massapalatarū pondus ficuū.ficus enī inter
palas compresse dr̄r palate. Vnde magister in hyſ
torijs in ij capitulo.xvj reg.Onerati massipala
tarum.i.ficuū.quia inter tabulas quas palas dici
mus presse compinguntur.
Massagete.a masa qd̄ ē pondus grece et geta qd̄
est gethus componit᷑ massageta uł massagetes.
et dr̄r massagete q̄si grues.i.fortes gete.Et sunt
massagete ut dr̄ gentes habitātes inter scitas et
albanos.Et cor̄ pnł.Lucanus in ij.Agmina mas
sagetē stithius non alligeniste.Jeron in ep̄ła ad
paulinū c j.Pertransiuit caucasum albanos scitas.
Massarius.in massa est. ¶ massagetas
Massicus.ci.mons ē ubi optimū abundat vinū
et ponit᷑ qnq̄ȝ pro vino. Vnde massicus.ca.cū.et
h̄ massicum.ci.pro optimo vino.
Mastico.cas.in mastix.cis.exponitur.
Mastigia.a mano.as.h̄ et hec mastigia.gie.ma
lus et nequā seruus uł ancilla.q̄i a stigie manās
Itē mastigia pt̄ diuari a mastico cas.et tūc mas
tigia est fe ge.Et est corrigia baltei uel qua man
tellus conglutinat᷑ an̄ ħ ponitur qnq̄ȝ ꝓ flagello
vnde mastigio as.mastigia ligare uel uerberare.
Mastix masticis.mas ge.genus coloris ē et ut dr̄
lentisci arboris gutta.vnde h̄ masticina ne.quedā
vestis.q̄r colorem masticis habeat ſ hug. ¶ Et ut
fertur.Mastix est genus gummi consolidans den
tes Item a mastix diuatur mastico cas.i.cōmede
uł pocius inter dentes ducere et conterere Et po
nitur qnq̄ȝ ꝓ delibare uel excutere Et cōponitur
cū con et de.et dr̄ cōmastico cas.demastico cas.i.
ualde masticare et est actiuū cū oīibus suis cōpo
sitis ¶ Sed dubitatur de h̄ nomine mastix an ꝓd̄
pnł in obliquis Dr̄t quidam ꝙ sic.et istos optet
dicere mastico cas.pnł ꝓd̄ Alij dr̄t cū quibus e
go.ꝙ h̄ nomen mastix cor̄ pnł in obliquis.sicut
fornix icis.et inde mastico cas pnł cor̄ et h̄ sentit
Mastruca ce uestis sardorū ex uesti ¶ magister bū
bus ferarū et dr̄ a monstrū quasi monstruosa quia
qui ea utitur quasi in ferarū habitu trāsformatur
vnde mastrucatus ta tum.i.mastruca indutus.
Matematicus.sine aspiracione. In matesis vide.
Mater.materos grece Latini autē dr̄t hec mater
tris.ꝙ autem dr̄ mater quasi mām̄as certas ge
rens.ethimologia ē Et inde h̄ matercula le dimi
pua mater.uel in statura uel in diuicijs Et mater
nus a um.Et h̄ et h̄ maternalis et h̄ le. vnde hec
maternitas tatis.et hec maternalitas tatis.et ꝓd̄
pmam mater naturaliter. vnde Ouid̄ epy.Mater
eris tauro senior ip̄e truci. vnde materfamilias uł
familie arū.fe ge.i. mater sup familiam uł que p
quandā iuris solempnitatē in familiam trāsit ma
riti.Tabule enim matrimoniales instrumēta fiunt
sue empcionis. vel materfamilias ē illa que plu
ries enixa ē q̄r familia ex duobus esse incipit et
acuit ultimā paterfamił et materfamił ſ hug. q̄r
familias ē gtīs grecus Et p̄s dicit in vj lib̄ quasi
in pn.pme dedi.feminorū gtīn eciaȝ in as.greco
more solebant antiquissimi terminare vn̄ adhuc
paterfamił et materfamił.ꝓ familie solemus di
cere Et frequens hoc hȝ usus. Dicit᷑ tamen pater
familie et familiarū et famulus. vide in honoro.
Matercula matercule. In mater uide.
Materia a mater dr̄ hec materia rie quasi mater
rei Et inde h̄ materiola le dimi.et ē materia in
uocibus et sciencijs.ħ materies in alijs rebus Itē
a materia materiatus ta tū.quod ex materia cō
stat Et materio as.i.materiam construere Et h̄ et
h̄ materialis et h̄ le ad materiam ptinens uel ex
materia constans uel in sua materia designanda
positus. vnde et illud uocabuluȝ dr̄ materialiter
positū.quod ponitur ad signandū suā materiam
.i.seipm̄ uel qualitatē suāpius ¶ Itē a materia
dr̄ hec materies ei.i.materia Et declinatur in sin.
et plurali p oīs casus Et scias ꝙ duplex est ma
teria scilicet ex qua et in qua et eciam addūt qui
dam circa quā. vnde cā materialis sic describitur.
Causa materialis est illa ex qua aliquid fit.ut ex
ferro fit cultellus et ex elemētis corpus uel in qua
aliquid fit ut in corpe fit uel ē color Causa autem
ex qua aliquid fit.alia pmanet in materiato.ut
ferrum in cultello. Alia transit ut aqua et farina
transeūt in panē .et in vitrū fenū et silix. Materi
a autē sic diffinit᷑ materia ē que ē in potencia tm̄
Matertera.a mater dr̄ h̄ matertera re.soror ma
tris quasi mater altera sicut amita dr̄ soror patris
Matesis.mato grece latine disco uel do ¶ et cor̄ te
reo vn̄ hec matesis sis pnł prod̄ et sine aspiracōe
.i.diuinacio vn̄ matematicus ca cū.i. diuinator.
Juuenał.Nemo matematicus genium indempna
tus hēbit. Itē a mato deriuat᷑ h̄ matesis pnł cor̄
et aspirata.i.doctrina scȝ quadruuiuȝ. Xv. Sare ſz
cit mathesis.ħ dinare matesis.Et inde mathema
ticus ca cū.cū aspiracōne.i.doctrinalis.quadruuia
lis Et h̄ mathematica ce.i.quadruuiuȝ.quasi doc
trinalis sciencia. vel q̄r per illā uenitur ad theolo
giam que ē doctrina doctrinarū.sciā sciārū vel quia
maior doctrina sit in mathematica.q̄̄ in alijs.q̄r
in alijs artibus solo ſmone fit doctrina In hac e
ciam uisu fit.q̄r qd̄ uibo dr̄ et racōne sub figuris
oculis oñditur Vel dr̄ doctrinał q̄r circa posterio
ra consistit.q̄r ibi fit doctrina de posterioribus per
ea que circa corpora sunt vnde mathematica dat
iniciū phisica ꝓuectū thologia ꝯsumat ipfectū
Matematicus ca cū.i.doctrinalis.aspiratur vide
in matesis sine aspiracione.
Mathesicentū.matho uel mathesis componitur
cū centū quod ē punctus quo circulus uoluitur.
et dicitur hoc mathesicentū centri.i.disciplinalis
uel doctrinalis punctus circuli.
Mathesis pnł cor̄ et aspirata.i.doctrina ut dixi
in matesis sine aspiracione.
Matho grece.i.disco latine.uel doceo.
Matricida.a mater et cedo dis cōponitur hic et
hec matricida de pnł ꝓd̄.qui uel que occidit ma
trē vnd̄ h̄ et h̄ matricidalis et h̄ le.res matricida
uel ptinens ad matricidam et h̄ matricidium dij
Matricula le pnł cor̄.est dimi de matrix tricis.
qd̄ eciam ꝓ cartula inuenitur.et ꝓp̄e pro cartula
ꝓmissionis vn̄ in uita bt̄i siluestri legit᷑ ꝙ hēbat
noiā uiduarū et orphanorū in matricula sua scripta
Matermes.a mater dr̄ h̄ et h̄ matermes mis.q̄
uiuit supstes defuncta matre uel matermes dicit᷑
puer similis matri. vn̄ dr̄ matermes quasi mātem
imitans.et componitur a mater et imitor taris.

Matrimoniū .a mater dr̄ h matrimoniū nij Et dif
finitur sic matrimoniū est uiri et mulieris cōiuncci
o indiuiduā uite consuetudinē retinens Coniūccō
scilicet animoꝝ et matrimonial' Non dicit uiroꝝ et
mulieris .nec uiri et mulieꝝ .qꝛ nec vnus uir plu
res uxores .nec una mulier plures uiros simul ha
bere p̄t Indiuiduaꝫ uite consuetudinē retinens .h
est ꝙ neuter absqꝫ consensu alterius p̄t continēciā
ꝓfiteri uel orōni uacare Et ꝙ inter eos dū uiuūt
vinculuꝫ ꝑmanet cōiugale .ut neutri liceat se alte
ri copulare .Et ut inuicē alter alteri exhibeat qđ
quisqꝫ sibi ¶ Et scias ꝙ q̈uis pater sit dignior q̈ꝫ
mater tamen circa ꝓlem magis officiosa ē mater
ꝙ pater vn̄ matrimoniū dr̄ quasi matris muniū .
.i. officiū .quia feminis incūbit maxime officiū e
ducande ꝓlis Vel ideo denominatur matrimoniū .
a matre pocius q̈ꝫ a patre qꝛ mulier ad hoc p̄nci
paliter ē facta ut homini sit in adiutoriū Nō aū
ꝓpter hoc uir factus est vn̄ magis ꝑtinet ad rōnē
matrimonij mater q̈ꝫ pater ¶ Et nota ꝙ de matri
monio possumus loqui dupl'r vno mō q̈tū ad
foꝝ consciencie .et sic in rei ūitate carnal' copula
nō habet ꝙ ꝑficiat matrimoniū cuius sponsalia p̄
cesserunt per ūba de futuro si consensus interior
desit .qꝛ ūba eciam de p̄nti expmencia consensuꝫ .
si consensus mentis deesset nō faceret matrimoniū
Contrahitur enim matrimoniuꝫ solo consensu .qui
solus si defuerit cetera eciaꝫ cū ipo coitu celebrā
frustrantur Alio mō possumus loqui de matrimo
nio q̈tū ad iudiciū ecclesie et qꝛ in exteriori iudicio
ꝑm ea que foris patent iudicatur .cū nichil possit
expressius significare consensuꝫ q̈ꝫ carnal' copula
ꝑm iudicium ecclesie carnalis copula consequens
sponsalia matrimoniū facere iudicatr̄ .nisi aliqua sig
na expressa doli ul' fraudis appeant ¶ Ille tn̄ qui
carnaliter cōmiscetur .facto in carnalē copulā con
sentit ꝑ rei ūitatē .ꝫ in matrimoniuꝫ non consentit
ex ꝓpo n̄ ꝑ interp̄tacionē iuris Si tamen sponsa
sponsum admittit credens euꝫ uelle matrimoniū
consumare excusatur a peccato nisi alia signa ex
p̄ssa fraudis uel doli appeant ¶ Non ē autē prete
reundū ꝙ matrimoniū est signū coniūccionis xp̄i et
ecclesie vn̄ dicit aplūs in eplā ad eph c v. Relin
quet homo patrem et matrem .et adhēbit uxori
sue .et erunt duo in carne vna Sacramentū hoc
magnū est Ego autē dico in xp̄o et ecclesia ¶ Et
ad hoc intelligendū scias ꝙ matrimōium ē sacra
mentuꝫ .i. sacre rei .i. coniunccionis xp̄i et ecclesie
signū Nam sicut inter coniuges est coniūccio ani
moꝝ et corꝑm .sic ecclesia xp̄o copulatur uolūta
te et natura .qꝛ idem uult cū eo Et ip̄e naturam
hominis assumpsit vnde copulata ē sponsa spon
so sp̄ualiter et corꝑaliter .i. caritate et nature con
formitate vnde in matrimonio attenditur duplex
sacrm̄ ꝓpter duplicem coniunccionē que in eo est
salt̄ in matrimonio ꝑ carnalem copulam cōsūma
to .p̄ma ē coniūccio animoꝝ .que signat coniuncci
onem fidelis anime ad deū .hec dissoluitur per se
quens peccatū sicut cōiunccio corpoꝝ ante carna
lem copulam ꝑ religionis ingressum Secunda est
coniūccio corꝑm .que signat coniūccionem xp̄i et
ecclesie Item vnionē diuinitatis et hūanitatis fac
tam in utero ūginali Hec numq̈ꝫ dissoluitur quia
postq̈ꝫ xp̄us sibi naturam humanā vniuit in vni
tate ꝑsone nūq̈ꝫ reliquit .sic nec matrimoniuꝫ post
carnalem copulā nūq̈ꝫ p̄t separi q̈tū ad uinculū
matrimonij si uerꝫ fuit .aliquo accidente supueniē
te ¶ Et scias ꝙ matrimoniuꝫ ē relacio equiparancie
et tal' relacio est in utroqꝫ equaliter Ergo si inpe
dimentuꝫ sit ex p̄te vnius .ꝙ scilicet nō consenci
at .uel timore mortis coactus consenciat .non erit
matrimoniū ex p̄te alterius .scilꝫ ex p̄te cogentis li
cet ip̄e consenciat Et certū est ꝙ nec ex p̄te coacti
uel nō consencientis Matrimoniū siquideꝫ est que
dam relacio ut dixi .et non p̄t innasci in vno ex
tremoꝝ sine hoc ꝙ fiat in altero Et ideo quitq̇d
impedit matrimoniū in vno impedit ipm̄ in alte
ro qꝛ non p̄t esse ꝙ aliquis sit uir nō uxoris .ul'
ꝙ aliqua sit uxor non hn̄s uirꝫ .sicut mater non
hn̄s filiuꝫ .et ideo consensus uiri et uxoris debet si
mul esse qꝛ matrimoniū non claudicat .Quare nō
bn̄dicant̄ secunde nupcie uide in digamus Qn̄ sit
matrimoniū separandum racōne consangineitatis .et
quomō conputant̄ gradus in matrimonio .dixi in
consangineitas .Qualit' autē uxor se habē debeat
erga maritū dr̄ in maritus .Qualiter uotū impe
dit matrimoniū .uiđ in uotū .de matrimonio reqre
eciaꝫ in uxor .An catecismus eciam impediat ma
trimoniū habes in cathecesis .Item de cōiugibus
respectu clericoꝝ status .vide in ordo.

Matrina a mater dr̄ h matrina ne .que aliquē de
sacro fonte leuat uel in ecclesiam introducit Iteꝫ
matrina .i. nouerca .et producit penul'.

Matrisso .a mater dr̄ matrisso sas .i. matrem in
dictis uel factis imitari .matri assimilari .vnđ qui
daꝫ Si bene matrissas luxuriosus eris .Et forma
tur a matre e mutata in is et addita so et ē ūbū
Matrix a mater dr̄ hec ¶ morale siue imitatiuū
matrix icis .locus concepcionis uel pellicula qua
puer inuoluitur in utero matris et dr̄ sic qꝛ fetus
in ea ḡnatur Semen enim receptū confouet con
fotū corꝑat corꝑatū in membra distinguit et ꝓđ

Matrona a mater dr̄ hec matrona ne ¶ pnl' gn̄
que iam nupsit et genuit quasi mater nati uel qꝛ
p̄t fieri mater vn̄ h et h matronalis et hoc le

Matros grece latine dicitur mater.

Matruelis a matertera dr̄ h matruelis lis idem
qđ matertera et h et h matruel' et hoc le ꝑtinens
ad materteram Matrueles eciā dicuntur filij ma
tertere uel filie et producit pnl'.

Matheus in hebreo donatus exp̄mitur .Idem et
appellatur leui ex tribu a qua ortus est In latino
auteꝫ ex ope publicani nom̄ accepit qꝛ ex publi
canis fuit electus et in aplātuꝫ translatus Et ut
uult pap .matheꝰ scribit̄ ꝑ duo t sic̄ matthias .et
scias ꝙ ut tangit beda .mattheus fuit binomius
nā dictus matheus et leui Matheus autem inter
pretatur donū festinacōnis ul' donator consilij ul'
dr̄ matheus quasi magnus deo uel quasi manus
dei fuit enim donū festinacionis ꝑ festinā conūsio
nem .donator consilij ꝑ salubreꝫ p̄dicacionē mag
nus deo ꝑ uite ꝑfeccōnē .manus dei ꝑ euangelij
conscripcionē .Leui ūo interp̄tatur assumptus ul'
applicatus sum .additus .aut appositus .fuit enim
assumptus a dn̄o ꝑ eleccionē ab exaccione uecti
galiū .applicatus nūo aploꝝ .additus consorcio e
uangelistaꝝ .et appositus catalago martiꝝ Et ut
dicitur in quadam cronica de morte mathei .ma
theus in ethiopia in altari lancea ꝑforatur. ¶

Mathias qui inter aplōs sine cognomīto solus
habetur .interp̄tatur donatus ut subaudiatur ꝓ
iuda Iste enim in locū iude elcūs est ab aplis cū

ꝓ duobus sors mitteretur vñ et mathias ꝑt dici a manū qđ ē bonū. et tesis qđ est posicio. inđ mathias quasi bonū positū ꝓ malo scilꝫ ꝓ iuda Et ut dr in quadā cronica mathias in iudea ꝓ xp̄o patitur qꝛ ut dr crucifixus fuit Et ut dicit gg̊ in moral' li xxxij. Omne pccm̄ vndenariuꝫ est. qꝛ dū peruersa agit p̄cepta decalogi tn̄sit. hinc petrus in vndenario nūo remanere apl'os metuens mathiā duodecimū sorte missa requisiuit. nisi enī signari culpā ꝑ vndenariū cernēt impleri apl'oꝝ nūm tā festine duodenario nō curaret ¶ Et scias ꝙ duodenarius. nūs ē supexcrescens. qꝛ eius ꝑtes aliquote excedunt totū qꝛ surgunt in xvj. vñ datur intelligi ꝙ non solū xij apl'i ſꝫ omnes qui eoꝝ uitā sequūtur. iudicabūt xij tribus isrl'. vide in nūs Itē uigilia bt̄i mathie dꝫ ieiunari sicut dixi in ieiuniū

Matureo matures In maturus exponitur.

Maturus. a mando dis dr maturus ra rū q̈i mādurus. i. ad mandendū aptus. et compar̄. Itē maturus a ū. i. festinus Maturus componit̄ cōmaturus et īmaturus. i. nō maturus acerbus et utrūq; cōparatur. vñ hec cōmaturitas tatis. et īmaturitas et facit suplm̄ de maturus maturrimus Vñ dic̄ ps in iij li. Maturrimus cuius cū positiuus maturus sit tm̄ quasi a nt̄o matur qui nūc in usu nō ē nascatur in r desinenciū regulam fuauit. et in rimus terminatur Inuenitur tm̄ eciaꝫ maturissimus ſm anologiam in us terminanciū A maturus diuat̄ maturo ras. maturū facere Et ē actm̄ cū omnibus suis cōpositis. Et inde matureo res rui. esse uel fieri maturū. Joel iij c. maturuit messis. Ouiđ meta. xj Cepit et ut ṗmuꝫ pleno maturuit anno Et cōponitur ꝑmatureo es. ꝑfecte maturare. et hinc inchoatiua maturesco cis. ꝑmaturesco cis Et nota ꝙ ſꝫ predcām significacōm maturare ponit̄ ꝓ facere uel discedere cū tn̄quilitate et quiete. ut ille maturat hoc. quasi cuꝫ maturitate et tn̄quilitate et leuitate facit hoc vñ virgil' Maturate fugam utrūq; hec dicite regi. quasi cū tn̄quilitate recedite. Itē a maturus dr maturo ras. i. festino. et tūc est neutrū Inuenitur eciam maturio ris riui ꝓ maturare ſm utrūq; significacionem.

Matussalem interp̄tat̄ mortuus ē. euidens ethymologia est nominis Quidā enim eū cū p̄re tn̄slatuꝫ fuisse et diluuiū preisse putauerunt et ob hoc signanter tn̄sfertur mortuus est. vt ondere eū nō uixisse post diluuiū. ſꝫ in eodeꝫ cataclismo fuisse defunctum Soli enim octo homines in archa post diluuiū euaserunt. sciꝫ quatuor uiri et q̈tuor femine. vixit auteꝫ matusalem filius enoch nongentis lxix annis. ut dicitur genesis c v.

Matura te. A mane dr matura te pnl' ꝓđ. i. aurora. ul' dea que p̄est illi hore que est inter diem et noctem. Et inde matutinus. na. nū. et hec matutinū. tam ꝓ ipso officio q̈ ꝓ ipsa hora in q̈ canit̄ uel pulsatur. ſꝫ plr hij matutini matutinoꝝ. ipsa officia. vnde hic et hec matutinalis et hoc matutinale.

Matutinus in matura uide.

Mauors. a mars dr hic mauors. tis. i. mars. vnde hic mauorcius. a. um. ꝑtinens ad mauortē. ul' bellicosus. dr eciam mauors matronale opimentū q̈si mas uel quasi mars signū enim marital' dignitatis et p̄tātis ē caput in quo ē. caput eniꝫ mulieris

Mauricius cij dicit̄ a ¶ est uir. idem et stola dr mauron qđ ē nigꝝ qꝛ fuit niger ꝓpter sui despeccionē et mundi contemptū Mauricius martir vir inditus ī sanctissima regione que thebea dr. dux extitisse ꝑhibetur et dꝫ scribi ꝑ c et format̄ utiūs a nt̄o remota us vñ patet ꝙ debet scribi ꝑ c et nō ꝑ t maurici. Xv. Dicere mauriti multi uoluere pe riti Sed puto maurici iubet ars et regula dici.

Maurisia. a mauron ul' maurus dr hec maurisia. ¶ sia sie. eadeꝫ t̄ra que et mauritania dr vñ maurisius

Mauritanus In maurus uide.

Mauron grece. latine dicitur nigꝝ.

Maurus ra rū. dr q̈daꝫ ꝓpl'us a mauron qđ ē nigꝝ qꝛ homines illius ꝓpl'i nigri sunt Estiuo q̈ppe calore afflati sp̄em atri coloris trahunt. et inde hec maritania me. terra quā posséderunt Et hinc mauritanus a um. et maurus ra rū. quicūq; ē de terra illa. siue sit niger siue non. Vel maurus dictus a medis quasi medus. medi eniꝫ in affrica tn̄sfretauerunt et mixti sunt cuꝫ libijs quoꝝ nom̄ libies paulatim corrumpē ceperunt barbara ligua mauros ꝓ medis appellantes.

Mausoleuꝫ lei. dr sumptuosum monumentum. a mausoleo rege sic dictum Vnde dicit ysiđ ethy. xv Mausolea sunt sepulchra regum siue monumenta. dicta a mausoleo rege egipcioꝝ ſlam eo defuncto uxor eius mire magnitudinis extruxit sepulchꝝ in tantū ut usq; hodie om̄ia monumēta p̄ciosa ex nomine eius mausolea nuncupentur Et ꝓđ pnl'. vñ lucan. Piramides claudūt indignat̄ q; mausolea Item quidaꝫ qui mausoleū ꝑnūciat aut canopeum aut celoneū non reor esse reum.

Mauult magis uult ¶ axilla a mala dr hec maxilla le dimi. vñ hic et hec maxillaris et hoc re. Et hic maxillaris ris dens molaris.

Maximus est suplm̄ de magnus. et cōponit̄ ꝙ ꝑmaximus tāmaximus. i. ualde maximus

Meandrus. a meo as dr hic meandrus dri ¶ mius ul' meanđ ri. i. flexuositas cuiusliꝫ āmis. qđ ēē gñaliter q̄nq; ꝓ qualibet tortuositate et decepcōne inuenitur. vñ prudencius in lib° ꝑmpnoꝝ. Tortuosas ꝑpēs q̈ mille ꝑ meandros. fraudes q; flexuosas agitas quieta corda. Et in̄ eciā dr hic meander uel meandrus quidā amnis asie flexuosus. sic dictus quia sit flexuosus et numq̈ currat rectus.

Meapte. ꝓnomen est. i. mea causa. et ē sp̄ei diriuatiue. a mea. et figure simplicis. et ē ꝑte sillabica adieccio ſlam ut dicit ps. in xij lib° hec sillabica adieccio ꝑte additur q̄nq; ablatīs femininis possessiuoꝝ ꝓnomīm. ut meapte suapte tuapte nrāpte urāpte Et ut exponit pap. meapte tuapte sua ꝑte. i. mea tua sua ꝓꝓa causa. uel meapte. i. meo usu uel more vide in meatim.

Meatim. est adūbiū ꝑsonale non tm̄ ei accidit ꝑsona. adūbijs eniꝫ nec accidit nūs nec ꝑsona licet quedā adūbia sint nūalia. ut bis ter Et quedam ꝑsonalia. ut meatim tuatim qꝛ nō habet nūm ul' ꝑsonam ꝓ accidenti ſꝫ ꝓ significacione. ut dixi in tercia ꝑte in c de nūo nominuꝫ Et ponunt̄ tales ūsus in g̊cismo Dic ydioma meuꝫ consignificare meatim Vsuꝫ uel mores dic insinuare meapte ut expone sicut exponitur tuatim uide ibi

Meatus. a meo as dr hic meatus tus. i. tn̄situs ł cursus Itē conductus ꝑ qđ aliqđ tn̄sit dr meatus

Mechanicus. a mechus dr mechanicus ca cū. i. adl'terinus vñ artes dnr mechanice q̈i adulterine respcū libaliū quecūq; remouent defectū et conferūt cōmoditatē uel utilitatem vnde hec mechania e. i. sciencia humanoꝝ opm necessitati corpum ob

Mechia ie .i. adulteriū a mechus ¶ sequencium
dicitur et accentuatur pnl.
Mechor aris atus sum ari .i. adulterari. Et largius
intelligitur. vnde eciā carnalis cogitacō que subtra
hit mentem a deo. et omnis libidinosa concupis
cencia. et omnis adulterina accio. et omnis illicita
cupiditas pt dici mechacio. vñ hec mechus adulte
et hec mecha adultera. Et mechus a um .i. adulter
ra ū Et scribitur p oe moechus. sicut dicit pap.
Mechor cōponitur cōmechor aris Et ē deponens
cū omnibus suis compositis. et producit me.
Medela a medor deris dr̄ hec medela le .i. medica
Medeor deris caret supino. et ¶ cio et pō pnl.
supplecōne preteriti .i. meditari. et dr̄ a modo .i. tem
pamento qr cū modo quis debet mederi scdm hug.
Et mgr̄ bene dicit qꝫ medeor caret supplecōne pti
ti pro quo dicimus meditatus sum Medeor com
ponitur remedeor deris Et ut dicit gcista Accusati
uū medico medeor qꝫ dtm̄ Exigit ac medicor huc
casum poscit et illum.
Medianus a um .i. medius. et dicitur a medius.
Mediarcitus ta tum .i. in medio statutus et arta
tus. et est compositū a medius et arceo arces.
Mediator a medio as dr̄ hic mediator oris. qui
coniūgit et inter aliquos ē medius ut eos coniū
get. et pacificet vnde ihūs xp̄us dr̄ mediator dei
et hominū qr inter deum et hominē constitutus
sit medius ut homines ad deū pduceret Et scias
qꝫ mediator debet cōueniencia cū illis habere q̊s
coniungit et pacificat Et xp̄s cuꝫ homine habuit
passibilitatē. cū deo btītudinē et īmortalitatem.
Medica. a media prouincia diriuatur medicus ca
cum. et hec medica ce quoddā genus leguminis dcā
sic. qr a medis ē trāslata in greciam tpe quo eam
xerses rex psaꝝ inuasit. Hec semel seritur et decē
annis pmanet vel tribus. et quater uel sexies per
annū pt rescidi Et hec herba habundat in uenecia.
et est triū folioꝝ. et semp uirescit ¶ Quidam dnt
qꝫ sit illud legumen qd̄ uulgo dr̄ crisicū Itē medi
ca ē quedā arbor pmū asportata a medis vñ et
dcā est Hanc greci cidromellam latini citꝝ uocāt
qr eius poma et folia citri odorē referant. malū
eius est inimicum uenenis Hec arbor pene omni
tpe plena ē pomis partim maturis ptim acerbis
ptim adhuc in flore positis quod in alijs arbori
bus raꝝ est Et dnt qꝫ reuera hec arbor ē citrus sed
apuleius hoc negat Itē inuenitur hic medicus ci.
.i. phisicus et hec medica ce et adiectiue medicus
ca cū et tunc diriuatur a medeor mederis
Medicina a medicus. dr̄ hec medicina ne q̄i mo
dicina qr cū mō dꝫ exhiberi vñ hic et hec medicinal
et hec le vñ medicinalis aduerbiū et cōponitur īmedica
Medicor a medicus diriuatur medicor ¶ nalis le
aris et medicatus ta tuꝫ Et in eod̄ sensu dr̄ medi
co cas actm̄ vñ hic medicator oris et hec medicacō
onis et hic et hec medicabil et hec le et hoc medicamē
inis et hoc medicamentū ti et construitur cū actō me
dico sꝫ medicor pt construi cū dtō et actō ut dixi
Mediestinus a um in medio ¶ in medeor deris
stans uel mediū tenens Et componitur a sto stas
et teneo nes et medius Itē mediestinus a um .i.
in medio ciuitatis exn̄s Et tūc cōponitur a medi
us et astin qd̄ ē ciuitas vñ Orac in eplis. Tu me
diestinus tacita prece ruta petebas Item mediesti
nus dicitur balneator Idem et mediustinus.
Mediminus medius cōponitur cū mina uel emi

na et dr̄ hic mediminus ni quasi media mina siue
mensura q̄nqꝫ modioꝝ hijs que sunt pfecti nūi
medietas et inuenitur mediminū p mediminoꝝ
p sincopam. vñ dicit ps in vij li. ubi agit de gtō
pl'i secūde decl. Inuenitur mediminū p medimi
noꝝ. per sincopam Cicero in frumentaria. sꝫ tritici
sepcies mediminum ex memphonis oracōnibus
tollit mediminū p mediminoꝝ per sincopam po
suit Sicut iugeꝝ p iugeroꝝ.
Medio. a medius dr̄ medio as aui are .i. in me
dio locare uel p mediū diuide uel medietatē au
ferre. ul' coniungē et pacificare inter aliquos Et cō
ponitur dimidio as. diuidere p mediū. uel medie
tatē auferre Et ē actiuū cū omibus suis cōpositis
Mediocris. a medius diriuatur hic et hec mediocris
et hoc re. Cui mediuꝫ quid sufficit. quasi qui excede
re non uult ultra uel citra. sꝫ in medio .i. in uirtute
consistere. vñ mediocriter aduerbiuꝫ et hec mediocri
tas tatis et corripit o naturaliter. ¶ pnl
Mediocriculus la lū .i. aliqūtulū mediocris et cor
Mediolanū ni ciuitas in lōbardia ē Et cōponitur
a medius et lana qr sus medio lanea fuit inuēta
in eius edificacione Et fuit factuꝫ mediolanum a
gallis oliꝫ illuc uenientibus expulsis indigenis vñ
hic et hec mediolanensis et hoc mediolanense.
Medioximus. a medius dr̄ medioximus a um.
quod ē inter mediū et extremū ut due habitabi
les zone que sunt inter extremas et torridaꝫ que
media ē medioxime sunt. Et dij qui sunt inter a
erios et terrestres ul' inter aerios et celestes medi
oximi sunt. vnd̄ plautus in cistellaria Atꝫ ita me
dij dij qꝫ superi inferi et medioximi Et marcial'
capella q̊s gci demones lati medioximos uocāt
Meditatiuum in meditor uide.
Meditaciuncula. le. dimi. pua meditacio.
Mediterraneus. a. um. Machab. li ij. c. viij. p medi
terranea fugiens. Et ut dicit pap. mediterraneus
diuersis casibus cōponitur. sicut multa alia .i. a medio
et terre. ¶ Et scias qꝫ maria mediterranea in toto
orbi habitabili sunt xxx. ut dixi in mare. Quidā
eciam dnt qꝫ eciam a teneo componitur. qr medi
terraneus dicitur quasi medium terre tenens.
Meditor. a melos dr̄ meditor taris meditatus
sum et est meditari quasi melodicitari .i. modulari
dulciter et quibusdā melodijs decantare. vñ uirgil'
Siluestreꝫ musam tenui meditaris auena Itē me
ditari .i. putare cogitare delibare vñ meditacō .i.
cogitacō et meditatiuus a um vñ uerba dnr medi
tatiua que designant meditacōnē de quibus dixi
in tercia pte ubi egi de spēbus uboꝝ in c de ubo
meditatiuo Meditor cōponitur cōmeditor pmedi
tor vñ pmeditatus ta tuꝫ Et cōponitur inpmedita
tus et ē deponens meditor cū. omibus suis cōpo
sitis et cor' di vñ quidaꝫ. puigili cura semp medi
Meditulliū a medius a um et tol ¶ tare futura
lo lis cōponitur hoc meditulliū lij .i. medietas sciꝫ
id quod in medio ē ut in ouo uitellus et quidqt
eminet in medio rote dr̄ meditulliū. ut eminens
locus in medio campo.
Medius a um Inde hec medietas tatis et medio.
as et cor' pmā Inuenitur eciaꝫ hec media medie p
quadam regione uel puincia. a medo rege dcā a
qua medus da dū et pō. pmā media p regione
sicut medus a quo descendit Iteꝫ medius dr̄ qui
diuidit et sequestrat. mediator uero qui coniūgit et
pacificat Medius cōponitur cū fidus et dr̄ medi

ussidius aduibiū adiurandi .i. ꝑ mercuriū qui me
diator ē et fidius interpres deoꝝ et hoīm ul' me
diosfidius cōponit̄ a medius et fides q̄i mediante
ediustinus .i. balneator quasi in media ¶ fide
ustione positus Idem dicitur mediestinus.
edo a mel dr̄ h' medo donis. pocio melle mix
ta quasi melo Idem et medus quasi melus qr ex
melle fit sicut calamitas ꝓ cadamitas Itē et mul
suꝫ q̄i melsuꝫ uel a mulceo Sed mulsum ex aqua
cruda. uel vino. medus ex aqua cocta.
edulla. a medius dr̄ h' medulla. le. quasi ī me
dio latens. uel medulla. quasi madefaciens ossa. e
thimologie sunt s' hug' Et scias q medulla ꝓp̄e
et stricte dr̄ illud molle quod ē in concauitate os
sis interius. s' sumitur q̄nq̄ medulla large ꝓ inti
mis lignoꝝ. ꝓ adipe frugum. et huiusmodi. Vn̄
dicitur medulla cedri et medulla tritici.

edullinus a medulla dr̄ medullinus na nū pe
nul' ꝓd̄. ad medullā ꝑtinens ul' d' medulla exn̄s
s' h' medullina ꝓpꝛiū nomen est cuiusdam femine
edullitus aduibiū loci a medulla dr̄ et cor' pe
edus di quidam rex a quo ē media regio uel
ꝓuincia A qua dr̄ medus da dū. gentile Et prod'
ꝑmā medus et media ab eo dn̄dens. danielis v c
in fine. Darius medus successit in regnum Item.
medus est quedam pocio. vide in medo donis
ega uel megalon. dicitur longum.
egacosmus. a mega uel megalon et cosmus
quod ē mundus cōponitur h' megacosmus mi. i.
maior mundus Itē alio nomine dr̄ macrocosmus
egalon dicitur longum et acuitur in fine.
egera re. quedam furia infernalis Et interp̄ta
tur magna contencio et hec est ꝑua opacio.
egistus. i. maximus.
eio. a mingo gis dr̄ meio meiis meire. i. min
gere et ē defectiuū et h' dixi in tercia ꝑte ubi egi
de preteritis tercie coniug' q̄i in pn̄cipio et deficit
omnino in preterito ꝑfecto indicatiui.

el mellis ꝑ geminū l in gt̄o slam ut dicit ps
in vi li. In el desinencia cor' latina sunt et neutra.
Et addita lis faciūt gtīn ut mel mellis fel fellis.
vn̄ melleus lea leū et mellinus lina linū et melli
tus ta tū et dr̄ mel a mellese qd' ē apes Et dicit
auicenna ubi loquitur de simplicibus medicinis.
sic dicūt q mel ē occultus ros cadens sup flores
et alias plantas et sup lapides quod apes colligūt
Et aliq̄n est ros manifestus quē pn̄t colligere ho
mines In idem aū redit gn̄acio mannatis. quia s'
auicennā manna est ros. et ē de gn̄e mellis. in ter
ris calidis cadens. spissius melle cōmuni. vnde et
exiccatur. et multā ūtutē contrahit ab eo sup' qd'
cadit ¶ Mel siluestre dr̄ mel in silua repertū s'm
ieronimū. Quidā autē expositor arculfus alias a
rulfus dicit sic in deserto iudee sunt arbores folia
lata et rotūda hn̄tes lactei coloris et melliti sapo
ris. que natura fragilia. manibus confricantur et
eduntur Cris' autem sic dicit. mel siluestre inuenie
batur in truncis siue arundinibus. sunt eniꝫ quedā
arūdines plene melle naturaliter vid' eciā in ros

ela le quedaꝫ uestis. a melan dcā. qr sit nigro
elan grece. latine dicitur nigꝝ. ¶ colore.
elancolia a melā et colera qd' est fel. cōponit̄
hec melancolia lie. qr sit ex nigri sanḡnis fece ad
mixta habundancia fellis vn̄ melancolicus ca cū
in quo melancolia dn̄atur. Melancolici eciā conū
sacionem hūanā fugiunt et amicoꝝ caroꝝ suspecti
sunt. Et melancolia frigida et sicca vide in estas.
elanurus. nuri. quidam piscis dictus a melan
eo q nigram habeat caudam et nigras pinnas.
et in corpore lineas nigras.
elchisedech interp̄tatur rex iustus Rex. quia
impauit salem Iustus. quia discernens sacramen
ta legis et euangelij. non pecuduꝫ uictimas s' ob
lacionem panis et calicis in sacrificium obtulit.
elchisedechiani dicti sunt quidaꝫ hēici a mel
chisedech qr melchisedech sacerdotem dei. non ho
minem fuisse s' ūtutem dei arbitrantur esse.
elculum li. dimi. ꝑuū mel. corripit pnl'.
elesse grece dicuntur apes latine.
elicus ca cum. In mel uide.
elior a mollis l' mollior dr̄ h' et h' melior et h'
lius qr mollior et nō durus et in̄ h' melioritas tis
melioro ras raui rare. ūbuꝫ actiuū. i. meliorem
facere. a melior dicitur. et producit o.
elipepo quoddā genus peponis et dr̄ a melo
et pepo et melipepo onis ꝓd' pnl' tā in nt̄o q̄ in
gt̄o ¶ Meliusculus a melius addita culus fit me
liusculus. i. paꝝ uel aliquantū melius et ē dimi.
vn̄ dicit ps in tercio lib'. Sciendū q apud latinos
diminucionē accipiunt quedā compatiuoꝝ. quod
apud grecos non inuenitur. ut grandiusculꝰ meli
usculus Omīa autē h' a neutro cōpan̄ adieccione
culus inuenio fieri ut meliusculus. sic et cerā filia
ella a mel dr̄ h' mella le. quā ḡci laron uocāt
que uulgo ꝓpter formam et calorem faba siriaca
dr̄. arbor eniꝫ ē magna fructū ferens et cōmestibi
bilem et gustu dulcem. vn̄ et mella dcā ē de qua
in laude sapiencie dr̄ Et sup mella dulcis est Iteꝫ
inuenitur hec mella le.
ellantes a melle dicitur hic mellantes tis qui
dam lapis melleum et dulcem succum emittens.
ellariū. a melle dr̄ h' mellariū rij vas in q̄ mel
conꝟuat̄ ul' in quo uinū ponit̄ uel uue calcantur
ellifico cas caui care. i. mel facere. ūbū neutꝝ.
a mel et facio et corripit fi.
ellifluus a um. i. fluens et habundans melle.
uel dulcedine A mel et fluo fluis componitur.
ello. in decli. accentuatur in fine. et ut habetur
in historijs. mello erat ꝑcipiciū et quasi ꝓfunda
uorago uall' et postea ip̄a ciuitas uocata ē mello
Andreas ūo sup illud Reg' iij c xj. Salomō edifi
cauit mello et coequauit uoraginem ciuitatis dd'
patris scꝫ sic dicit Idem ē uoraginem coequare et
mello edificare precedentis enim expō est. quod
autē supponitur et ꝓ eodē accipi debꝫ mons sion
in quo arx erat ciuitas dauid dicebatur Int' mō
tem et ciuitatē erat quedam uasta ꝓfunditas et
uorago mello nomine. hanc repleri et reliquo so
lo coequari constituit salomon.
elodia in melos uide.
eloflos a malū et flos cōponit̄ meloflos fe ge
arbor in affrica qr habeat florem in similitudinē
maloꝝ. uel dicitur sic punica lingua Ex hac ꝓflu
it lentus succus qui a loco armoniacus dicitur
elopeus a melos et poio qd' ē fingo. cōponit̄
h' melopeus pei. i. dulcis cantus. ul' cantus fictor
elos A malon rotundū. dr̄ h' melos. quedam
insula ex nūo cicladū omīuꝫ rotundissima vn̄ h'
melinum. genus coloris qr eius metalli ferax sit
melos Itē melos ꝑt d'iuari a mel. et declinatur h'
melos lodis uel h' melos indecli. i. dulcis cantus
dulcis modulacō. neutri ge. Et ind' h' melodia die

et h melidiama tis in eodem sensu et dz melos ul'
melodia q̈i mellea oda.i.dulcis cantus et uidetur
ec eth non compō et pd pnl' melod et melodia
Melosonus a um pnl' cor qui dulciter sonat Et
componitur a melo et sono sonas.
Melota a mel dz h melus li ul' melo melonis.
uel melota te.quoddā animal scz taxus Et dz sic
qr fauos petat et assidue mella captat.uel dz sic
a malon qd est rotundū qr rotundissimo memb
sit Melo eciam olim dcūs est nilus.Et a melo h
melotes tis.et h melota te quedaz uestis de pilis
ul' de pelle illius animal' facta.a collo dependēs.
usq ad lumbos qua monachi utunt Et iste habi
tus ē necessarius ꝓpe ad opis exerciciū.eadem et
pera ut dnt vn hebr xj.Circuierunt in melotis et
in pellibus caprinis Quidā dnt qꝫ melota ē uestis
aspera de pilis cameloꝝ facta et prod penl'.vn in
gc dz.Hic si precedat et idem melota uocatur
Melus a melos dz melus la um.i.dulcis ul' dul
citer sonans ul' ptinens ad melodias ul' qd consis
tit in melodijs Et inde melitus ta tū.p eod.me
lus enā meli ponit ꝓ quodā animali.de quo ui
Membrana A membꝝ deriua- ¶de in melota
tur h membrana e illa pellis tenuissima que ē in
alis uespertilionis Dicitur eciaz membrana.carta
ul' pgamenū qr de membris animaliū excorticet
Et sic sumit in secunda epl'a ad timoth.maxime
membranas affer.glo.ut ibi scribam.et pd pnl'.
Membranula le.parua membrana.
Membro ras.In membꝝ est
Membrulum li.diminitiuū.paruū membꝝ
Membꝝ a memor dz h membꝝ bri.ps corpis et
membratus ta tū.magna hns memb et membro
sus sa sum.idem.ul' membris plenus.vn h mem
brositas tatis.membroꝝ magnitudo uel plenitudo
et habundancia Membꝝ componitur h et h vni
m̄bris et h bre.sil'r bim̄bs bre trim̄bris bre.qd m̄
bris bre.sexmembris bre.emembris bre Itē a mē
bꝝ membro as aui.are.membris informare.et cō
ponitur dimembro bras.memb diuidere separe.e
Memb̄s ras.in eod sensu et ē actiū cū suis ꝯpoītis
Memere.i.tristes ¶Memeris Idem ē qꝫ meris.i.
diuisio uel ps et cor pnl' Et cōponit cū penta et
dz h pentimemeris uel cōponitur a meris diuisio
et hemis dimidiū et penta Inde h pentimemeris
i.media ps usus pentametri Itez pentimemeris
est quedam ps cesure qn in pncipio tercij pedis
silla naturalit correpta ꝓducit Itez cōponit me
meris cū anti et dz h antimemeris.quedā alia ps
cesure p quā uocalis naturalit correpta ꝓducitur
in pncipio secundi pedis Itē memeris cōponitur
cū hepta qd ē vij et dz h heptimemeris alia spēs
cesure qua septima silla naturalit cor ꝓducitur et
componit cū post.et dz h postheptimemeris alia
spēs cesure qua ꝓducitur silla natualit huius post
heptimemerim.i.in pncipio qnti pedis sicut per
heptimemerim in pncipio quarti de qbus in suis
Memini meministi meminit.i.re ¶locis require
cordari.recolere.memorare.et ē defcm in pnti.et
formatur a pnti Nisi qꝫ in futuro impan inueni
tur memento et memtote Sed preritū et que for
mantur a preterito hnt formaciones et lrāturam
pntis et sequuntur omia pncia et omia preterita
impfca et omia futura ṗter futuꝝ subiūctiui for
maciones uo et lrāturam pteriti.sequunt omnia
pterita pfcā et plusqpfcā et futura subiunctiui.

h pteritum pfcm istius ubi accipitur qnqꝫ in vi p
teriti.qnqꝫ in ui pntis.Sil'r pteritū plusqpfectū
accipitur qnqꝫ in ui pteriti.qnqꝫ in ui pntis Sil'r
pteritū plusqpfcm accipitur qnqꝫ in sensu pteriti
plusqpfecti qnqꝫ in sensu pteriti impfecti vn me
mini qnqꝫ inuenitur copulatū cū pnti et memine
ram cū pterito impfcō Et sil'r contingit in tribus
alijs uerbis defectiuis Vv Bis duo sunt odi noui
cepi meminiqꝫ Que retinent sensuz pntis pteritiqꝫ
Que formant ab hijs.piter sensum duplicabunt
Memon grece latine dz memoria uel monumētū.
Memor.A memoro ras.dz h et h memor oris
Et ē memor qui memoriam tenet et qui mēoria
tenetur vn memoriter aduībiū Memor cōponit.
cōmemor immemor qui oblitus ē Et cor me cū
suis cōpositis memor Vnde quidā Immemor ac
cepti non timor esse boni.Et facit abltīus memo
re ul' memori vn recte ut quidam dnt ē omis ge
construccione et eciam declinacione.tamen neutꝝ
plurale in a ꝓ usum non inuenitur
Memoria A memor dz h mēoria rie et ē memo
ria firma conphensoꝝ mora in mente vn et qui
dam uolunt qꝫ diuetur a mora Qd autez dz me
moria q̈i in mente mora eth est Et inde memori
osus sa sum qui bone ē memorie ¶Et scias qꝫ me
moria pterita retinet.mens futura puidet.cogita
cō pncia complectit.Item a memoria deriuat hic
et h memorialis et h le.quod est dignū memori
a.ul' quod reducit aliquid ad memoriā.Vnd hoc
memoriale.lis.qd datur ul' dicit ul' fit ut aliqd
habeatur in memoria et non obliuioni tradatur
¶Et scias qꝫ ē duplex uis ymaginatiua scz intelli
gibil' et sensibil' Intelligibil' ē in anima sepata et
in demonibus et actū habz extra corpus.sensibil'
non sic Et memoria ē in pte sensitiua et eciam in
pte intellectiua ꝓ aug.Et h memoria non ē cōis
nob et brutis qr sola intellectiua anima in se reti
net qd accipit.s sensitiua in organo corpali.uide
eciam in uoluntas ¶Et nota qꝫ sicut dicit Ar in
secundo eth.Nō paꝝ confert ex iuuene confestim
assuefieri sed multū Et plato in tymeo dicit in p
mo libro Certū illud expertus sum tenaciorem fe
re memoriam coꝝ que in pma etate discuntur .
Memoro.a memini dz memoro ras.i.recordari
et cōponit cōmemoro as Immemoro as remeōro
as Et sunt actiua Inueniuntur tn et deponencia.
in eod sensu scilz memoror aris.cōmemoror aris
rememoror vn in ps.et rememorati sunt qr deus
adiutor coꝝ ē Et nota qꝫ meōrant pauca cōmeō
rant multa et cor memoro mo cū suis cōpositis.
Memphis.i.egiptus Et dz egiptus memphis.
a memphi ciuitate egipti quā edificauit mēphus
filius iouis ut dicit ysid Et declinat h memphis
huius mēphis ul' mēpheos vn Ie ij c.filij thane
os et mēpheos vn mēphiticus ca cū vn Ieon in
epl'a ad paul' Sic pitagoras adijt mēphiticos ua
tes.i.phos egipcios et cor pnl' memphiticus
Mena a mene qd ē luna ul defectus dz h mena
ne quidam piscis qui cū luna crescit et decrescit.
Menadriani.quidam heretici.ab angel' factū as
serunt mundū et nō a deo et dicūtur a menandro
Menas adis fe ge.i.sacerdotissa bachi dcā a me
ne quod est defectus quia deficiat in sensum
Menceps capio ul' captus cōponit cum mente
et dz h et h et h menceps cipis.i.mente captus
insanus Quociens eniz captus componitur uel iū

gitur cū dcōne designante membꝝ semꝑ designat carenciā illius membri. ut menceps mente captus oculoceps captus oculis.

Menda a mendax diuatur h̃ mendū di et h̃ mēda de .i. macula maxime illa in libꝭ nondū emendatis ſ3 mendū in alijs rebus Sed ponit̃ qn̄q3 ꝓ mendacio uel culpa corpis. Et a menda mendus da dū .i. sordibus maculosus vn̄ Ouid de remed Tunc animo signa quodcūq3 in corꝑe mendū est.

Mendaciolum li dimi ꝑuū mendacium est

Mendaciū .a mendax acis dr̄ h̃ mendaciū cij Et ut dic̃ aug̃. mendaciū ē falsa significacō uocis cū intencione fallendi Vt ergo mendaciū sit necesse est ut falsum ꝓferat̃ et cū intencione fallendi h̃ enim malū est ꝓpⁱū mencientis aliud habē clausuz in pectore. aliud ꝓmptū in lingua Mentiri ūo ē loqui contra hoc qd̓ animo sentit quis siue illud sit ueꝝ siue non Omnis ergo qui loquit̃ mendaciū mentitur. qꝛ loquitur cont̃ h̃ qd̓ animo sentit .i. uoluntate fallendi Sed non om̄is q̇ mentitur mendaciū dicit qꝛ qd̓ ueꝝ ē loquit̃ aliqn̄ menciendo Sicut econuīso falsuz dicendo aliqn̄ uerax ē Vnde si iudeus dicit xp̄m esse deū cū non ita senciat animo non ē mendaciū qd̓ dicit. qꝛ licet aliter teneat animo ueꝝ ē tn̄ qd̓ dicit et ideo non ē mendaciū. mentitur tn̄ illud qd̓ ueꝝ est loquens ¶ Et scias qꝫ ut dicit aug̃ in li de mendacō Octo sunt gn̄a mendacioꝝ. ꝑmuz est qd̓ fit in doctrina religionis. ut xp̄m non esse natū de ūgine uel nō esse passum uel sil̓e cont̃ articulos fidi Secunduz ut aliquē ledat iniuste qd̓ tale est ut nulli ꝓsit et obsit alicui. ut est mendaciū detractionis et falsi testis in cā c̓minali Terciuz qd̓ alicui ꝓdest ita ut obsit alicui q̈uis non ad immūdiciam corꝑalem. ut mendaciuz testis in cā pecuniaria Quartū qd̓ fit sola menciendi fallendi q3 libidine sine cā et utilitate qd̓ miꝝ mendaciū est Quintū qd̓ fit sola placendi cupidine ut mendaciū adulacōis Sextū qd̓ nulli obest et ꝓdest alicui ad uitandū ꝑiculū pecunie ut si quis pecuniam alicuius iniuste tollendam a fure uel p̄done ubi sit nescire se menciatur Septimū qd̓ nulli obest et ꝓdest alicui ad euitandū ꝑiculū ꝑsone ut si menciat̃ nolens prodere hominem quesitū ad mortē Octauū qd̓ nulli obē et ad h̃ ꝓdest. ut ab inmūdicia corꝑali aliquē tueatur ut si uolenti corrumꝑe ūginē menciatur eam esse cōiugatā In hijs autē quisq3 minus peccat cū mentitur q̈to mag̃ a ꝑmo recedit Et scias qꝫ ille qui disputando falsuz loquitur q̈uis scienter. non mentitur. nisi asserendo dicat. qꝛ nō ex sua ꝑsona falsuz illud enunciat ſ3 gerens ꝑsonam ūitatē negantis Itē nota qꝫ g̃g̃ in x omel̓ ezech. sic dicit Quisquis expositor in explanacōne sacri eloquij ut forrasse auditoribus placeat aliq̇d mēciendo cōponit sua et non dei ūba loquitur si tn̄ placendi uel seducendi studio menciat̃ Nam si in uerb̓ dn̄icis ūtutē requirens ipē aliter q̄ꝫ ꝑ quem ꝓlata sunt senserit eciam si sub intellcū alio edificacōm caritatis requirat dn̄i sunt ūba que narrat qꝛ hoc solū dn̄s ꝑ totā nob̓ sacraꝫ scripturam loquitur ut nos ad suū et ꝓximi amorem trahat. Et ut dicit aug̃ Omne mendaciū id̓o dicendū est esse peccatū qꝛ hoc dꝫ homo loqui quod animo gerit siue illud ueꝝ sit. siue putetur et nō sit. ūba enim ideo sunt instituta non ut ꝑ ea homines inuicē fallant sed ꝑ ea in alterius noticiam suas cogitacōnes ferant Verb̓ igitur uti ad fallaciā non ad qd̓ sunt instituta peccatū ē. Nec ideo eciā illud mendaciū non esse pccm̄ putandū est quia possumus aliqn̄ alicui prodesse menciendo. Possumus enim et furando diuiti ꝓdesse pauꝑi Non eniꝫ faciendo sunt mala ut eueniant bona vide eciā in mencior mentiris. Et in loquela.

Mendaculus la lum dimi. aliq̈tulum mendax.

Mendax a mencior iris dr̄ h̃ et h̃ et h̃ mendax Et interest int̃ mendacis qꝛ mentē alterius fallat Et interest int̃ mendacem et uanū qꝛ mendax dr̄ qꝛ gracia et spe lucri uel uoluntate decipiendi mentitur Vanus q̇ sine cā uel utilitate mentitur Et compat̃ cior issimus vnd̓ mendaciter cius me. Itē mendax .i. fragil̓ et mutabil̓ vn̄ ꝓpħa Omnis homo mendax. quod ūbū tractans bn̄b in li de gradibus humilitatis. dic̃. quid est om̄is homo mendax om̄is infirmus om̄is hō miser et impotens qui nec se nec alium saluare possit Sic dr̄ fallax equus ad salutē Non qꝫ equus aliquē fallat ſ3 qꝛ is seipm̄ fallit qui in fortitudine eius confidit Sic om̄is hō dr̄ mēdax .i. fragil̓ et mutabil̓ a quo salus nō possit sua ul̓ aliena sperari qn̄ pocius maledcōnē incurrat qui spem suam in homine ponit ¶ Neminem excipit ꝓpħa ne quē decipiat sciens qꝫ om̄s peccauerunt et egent gl̓ia dei Non se excipit ꝓpħeta a cōmuni miseria. ne excipiatur a misericordia.

Mendiculus la lū. pauꝑ tenuis a mēdicus diuat̃

Mendicus. manus componitur cū dico ul̓ duco et dr̄ mendicus ca cū ex toto pauꝑ q̇i mandicus qꝛ mos erat antiquitus egenū os claudere et manū extendē quasi manu dicere ul̓ q̇i manu ducere qꝫ aū dr̄ m̄dicus q̇i m̄se diuitis cupidus uel minus degens qꝛ minus habet vn̄ degat dicus q̇i minus degens qꝛ minus habet vn̄ mendicus ethꝫ est Et hinc h̃ mendicitas tatis Vel mendicus dr̄ a mene qd̓ ē defectus. et dico cis q̇i defectū suum uoce ūl signis dicens ſ3 pocius ē ethimol̓ Itē a mendicus dr̄ mendico cas caui care .i. hostiatim cibū querere ul̓ quocūq3 alio mō. ſ3 ponit̃ simplr̄ ꝓ acquirere vn̄ h̃ et h̃ mendicabil̓ et h̃ le. et mendicabiliter. et hoc mendicabuluꝫ li .i. locus mendicancium Mendico in ꝑma significacōne ē neutrꝫ sed translatiue acceptum est actiuū et producit di

Mendosus a menda diuat̃ mendosus sa sum .i. maculosus sordidus spurtus turpis in factis ſ3 ūn̄ dax in ūbis vn̄ mendose aduibiū .i. maculose turpiter mendaciter Oracius in epy falsus honos iuuat et mendax infamia terret quē nisi mendosū.

Mene .i. defectus vn̄ apud hebreos luna dr̄ mene .i. luna ne qꝛ singul̓ mensibus deficiat et sic mene .i. ul̓ defectio

Menia a munio nis dr̄ pl̓r h̃ menia ¶ ul̓ a

menīū menibus q̇i munia qꝛ muniant ciuitatem Et sunt menia ꝓpē muri ciuitatis a muniendo Sꝫ abusiue dicuntur menia om̄ia edificia ciuitatis et scribitur per oe menia.

Menianū ni .a mēia diuatur h̃ mēianū ni .i. solariū qꝛ menibus solet addi vel menianus collega crassi in foro ꝓiecit materias ut essent loca in q̇bus spectantes insisterent que ex nomine eius menia appellata sunt hec et solaria dn̄r quia patent soli Et inde inoleuit postea consuetudo ut menia domibus adiacerent vn̄ meniatus ta tū .i. meniis ornatus et preparatus.

Meniatus a menia dr̄ meniatus ta tū .i. menibꝫ circūdatus uel constructus uel abundans menibus

Menio is iui .i. menia construere ul̓

cudare et pparare. et dr a menia.

Mennonides. mennon fuit filius aurore rex orientalis vn̄ mēnonius nia niū Hic in troiano pernijt bello fauille rogi cuius mutate sunt in aues. que ab eo dc̄e sunt mennonides Hee cateruatim ex egipto ad ilium uolare dn̄r Juxta mennonis sepulchꝝ Et inde eas ilienses mēnonides uocant Qn̄to autē anno ad ilium ueniunt et cū biduo ĉcircuiuolauerint tercia die ineuntes pugnaꝫ uicissim se unguibus et rostris dilacerant. et corripit ni.

Mens a menū dr h mens tis et cōponit̄ cū a et dr amens et cū de et dr demens et preuidet mens futura vide in memoria ƀ hug. Pap dicit. mens uocatur qꝛ emineat in anima uel qꝛ meminit.

Mensa se. ꝓpe paupm ē Et dr a mene qđ ē defectus multa enim solent ibi deficere vn̄ a defcū reꝝ dr Sꝫ tabula diuitū est. q̈i tenabula qꝛ tenet multa. ul' mensa dr q̈i mensurata qꝛ mensuratim res ibi ministrantur q̈i comesa a comedo dis et a mensa diuatur h et h mensalis et h le ad m̄sam ꝑtinens et h mensale lis. i. mantile et producit sa.

Mensalis Jn mensa uide

Mensiculus li dimi. ꝑuus mensis

Mensis a mene qđ ē luna dr h mensis sis qꝛ ƀ lunacōnes olim m̄ses fuerunt distincti sicut dicet̄ in q̈ntilis qꝛ autē dr mensis. i. mene saltus et h ē. Quot autē dies quilibet menſ habeat hijs ū sibꝫ declaratur Junius aprilis septēqꝫ nouēqꝫ tricenos Plus unū reliqui ꝭ habet feber octo uicenos Cui si bisextus fuerit supadditur unus ¶ Si autē uis scire que sit ṗma lrā cuiuslibet mensis Et eciam in qua feria semp quilibet menſ intret disce hūc ūsuꝫ A dā de ge bat er go ci flos a dri fes. Jn h ūsu sunt xij silbe. et quelibet silba deseruit suo mēsi Jta qꝛ ṗma ṗmo. et secūda secundo. zc̄. sumpto inicio a ianuario. verbi gracia. A est prima silba istius ūsus et deƀuit ianuario vn̄ ṗma lrā ianuarij ē a Et sic de alijs Et scias qꝛ menſ nonaꝝ dr marcius qꝛ anni iniciū h mensis est apud hebōs et olim erat apud romanos

Mensor a mecior metiris mensus sum dicitur h mensor mensoris qui mensurat. zach ij c Jn manu eius funiculus mensoꝝ

Mensorium a mensa dr h mensorium rij quod est in mensa ut mantile et uas escarium

Menstruū. a mense diuatur h menstruuꝫ rui qđ solet euenire ƀ m̄sem uel circuitū lune sicut dolor capitis et ꝓfluuium sanguinis mulieris ꝓpe menstrua sunt supfluus sanguis mulieris dcā a circuitu menſ ul' lune quo solet h euenire ꝓfluuium Hec et muliebra dn̄r. qꝛ sola mulier animal menstruale ē. Cuius cruoris cōtactu fruges nō gmināt acescunt musta moriunt̄ herbe amittunt arbores fructus ferrum rubigo corrumpit nigrescunt grana Si qui canes inde ederint iu rabiem efferuntur Glutinū olfati qđ nec ferro nec aliquo dissoluit̄ cruore. ipo pollutū sponte dispergitur vn̄ h et h menstrual et h le. qđ patitur menstruū ul' ꝑtinēs ad menstruū Et menstruosus sa sum et menstruatus ta tū. i. menstruis pollutus uel menstrua paciens Jteꝫ a mensis dr mensiꝛnus na nū et menstruus a um in eodem sensu vide in tercia ꝑte in tractatu possessiuoꝝ desinenciuꝫ in nus Greġ in omel' q̈nquagesime luna in sacro eloquio pro defectu ponitur carnis qꝛ dū menstruis momentis decrescit. defectum nature mortalitatis designat.

Mensula sule dimi pnl' correpta parua mensā

Mensura a mecior tiris dr h mensura re. i. res aliquo suo mō uel tꝑe conscripta vl' mensura est q̇dq̇d pondere capacitate longitudine latitudine altitudine animoqꝫ finitur Hoc autem ē corꝑis aut tꝑis corꝑis ut hominū lignoꝝ columpnaꝝ et similiū. Longitudo ul' breuitas tꝑis ut horaꝝ dieꝝ annoꝝ. ꝓpe autē mensura dr qꝛ ea meciamur aliquid ut vrna amphora Et a mensura diuat̄ mēsuro ras raui vn̄ mensuratus ta tuꝫ et m̄suratim aduēbiū Et ē actiuū mensuro cuꝫ om̄ibus suis cōpositis ƀ huġ Jƀ eciam dicit ꝓprie autē mensura uocata est quia ea fruges mensurantur atqꝫ frumentum. i. humida et sicca

Mensurnus exponitur in menstruum.

Mensus sa sum Jn mecior tiris exponitur

Menta herba odorifera. est. De qua macer Trita canis morsum supaddita cū sale curat.

Mentatus ta tum in mentū est

Mencior a mens dr mencior tiris titus tiri. i. cōtra mentēꝫ ire et dicere. scilicet aliter dicere q̈ꝛ in mente existimare siue ueꝝ dicat siue non. vnđ et dicendo ueꝝ p̄t quis mentiri. et dn̄do falsuꝫ p̄t nō mentiri ¶ Jtē inter mendaciū et mentiri est drīā. sicut dixi in mēdaciū Et scias qꝛ mentiri et falsuꝫ dicere hn̄t se ut excedencia et excessa. qꝛ nō oīs qui mentitur dicit falsum ymo aliū dicit ueꝝ licet ipe intendat dicere falsum Et econūso Nō om̄is qui dicit falsuꝫ mentitur ymo aliqn̄ credit dicere ueꝝ licet dicat falsum Ergo qui mentitur semper fallit uoluntate licet qn̄qꝫ fallatur in facti ūitate. et idō semp peccat Qui uero dicit falsuꝫ nō semp peccat Aliqn̄ eniꝫ dicit falsuꝫ cū intencōne fallendi Et tunc ē pctm̄ et mendaciū Aliqn̄ eciaꝫ falsuꝫ et credit dicere ueꝝ et tūc si adhibuit diligenciaꝫ debitā non peccat. sin autē peccat saltē uenialiter Qui autē dicit mendaciū semp peccat Et scias qꝛ dicere falsum ē dicere aliquid ita eē qđ non ē ita non distincto utꝝ intendat dicere ueꝝ ul' falsum. ¶ Et nota qꝛ ille qui iurat aut simpl'r aut dolose iurat Si dolose ex duabus ꝑtibus p̄t culpa sequi scilicet ex fraccōne iuram̄ti et ex dolo. q̈uis ergo ex ipa racōne iuram̄ti inq̈ꝑtū iuramentū non obligetur ad ƀuandū ipm̄ nisi ƀ suam intencōnē tn̄ ex necessitate iuram̄ti inq̈ꝑtū fuit dolosum obligatur ad conƀuandū taliter qꝛ ex dolo alius non ledatur Et hoc ē qn̄ ƀ intencōm recipientis implet iuramentū Et sic intelligitur illud vƀ. Quacumqꝫ arte ūboꝝ quis iuret deus tn̄ qui consciēcie testis ē ita hoc accipit sicut ille cui iuratur h intelligit Si autē simpliciter iuret absqꝫ dolo tunc in foro consciencie non obligat̄ nisi ƀ intencōm suā ꝭ in foro contencōso ubi intencio ignorat̄. obligat̄ ƀ qꝛ ūba cōuniter accipi solent ut dic̄ frat̄ thomas

Mentū a moneo nes dr h mentū ti q̈i mometū qꝛ semp ē in motu uel dr men qꝛ inde mandibule oriant̄ uel qꝛ ibi iungant̄ vn̄ mentosus sa suꝫ et mentatus ta tū. i. habens magnum mentum.

Meo as aui are. i. manare decurrere fluere vn̄ h meatus tus. et h et h meabilis et h le Meo componit̄ cū con et dr cōmeo as. i. simul meare Jteꝫ cū circū et dr circūmeo eas Jtē cū de et dr demeo as Jtē cū ꝑ et dr ꝑmeo as Jteꝫ cū re et dr remeo as Jtem cū trans et dr transmeo as ultra meare Meo as neutꝝ est cum omnibus suis compositis

Meraca a merax dr h meraca ce quedaꝫ pocio

d vino ad uiciatū cerebꝝ purgandū vn̄ meracus
ca cū.i.purgatorius et ꝓd pnl.ꝑsius Antichiras
Meraculus a merax. ¶ melior sorbere meracas.
dr meraculus la lū.aliquātulū merax et hoc me
raculū li quedā pocō d uino fcā idez qd meraca.
Merax a merus qd ē purus dr merax acis.ge
oīs.i.purus.clarus.defecatus.Et compar mera
cior issimus vn̄ meraciter cius ssime adūbiū et h
meracitas tatis puritas claritas vn̄ deut xxxij c.
Et sanguinem uue biberent meracissimum
Mercatus.a mercor caris dr h mercatus tus ce
tus multoꝝ uendenciū ul' emenciū uel locus ubi
uenditur et emitur.ezech xxvij.Et auro qd ꝓpo
suerunt in mercatu suo Et hoc mercatū ti.i.res q
uenditur uel emitur Et ponitur qn̄qꝫ ꝓ mercatu
Mercedarius a merces et do das cōponit merce
darius rij huius ul' alius q distribuit pecuniā sub
Mercedonius a mces et dono as cōponit ¶ dn̄o
mcedonius nij dn̄s q soluit mcedem oparijs suis
Mercedula le dimi.ꝑua merces et corr du.Quo
modo autem formetur mcedula dixi in apicula.
Mercenarius rij.ꝑcio conductus scilꝫ qui accipit
mcedem Idem et baro qr fortis ē in laboribus A
bari qd est gūis.i.fortis Cui contrarius est leuis
.i.infirmus Et ē scribendū ꝑ vnū n qr diuatur a
mces dis.et d mutatur in n Quidam tn̄ dn̄t q
d mutat in duo n et dr mcennarius h eos qua
lis mutacō fit sepe.ut a sedeo dicit sella ubi d in
duo l mutat et cedo cessi in duo s mutat h ꝑus
dictū magis placet michi vide eciam in questor
Merces a mereor uel merx cis dr mces cedis ꝑ
miū uel ꝑcium.h ꝑciū cū par ꝓ pari datur.mces
cū minus Et scias q aug in sermone d conūsione
pauli.de mcede eterna dicit.opus cū fine merces
sine fine Nam oparius deficeret in uia nisi atten
deret qd accepturus esset Ido iacobus dic Omne
gaudiū existimate frēs mei cū in tēptacōnes uari
as incideritis Omne.i.plenū et ꝑfectū intellige qr
ut dicit gg consideracō ꝑmij minuit uim flagelli.
Mercicula cule dimi parua merx
Mercidius a mces et dico cis componitur h mci
dius dij ꝓpter mercedem dicens.i.loquens.
Mercimonium A merx cis dr h mercimonium
nij.idem qd merx uel res que de una patria por
tatur ad aliam ut carius uendatur
Mercor a merx cis dr mercor caris catus suꝫ ca
ri.i.uendere uel emere nundinare vnde h mcator
h mercacio h et hec mercabilis et hoc le
Mercurialis a mcurius dr h et h mercurialis et
hoc le Res mercurij ꝑtinens ad mercuriū Inueni
tur h mercurialis ꝓ ꝓꝓo nomine cuiusdam uiri.
Mercurius mercatū cōponitur cū kirios quod ē
dn̄s et dr h mercurius rij deus mcatoꝝ vn̄ mcuri
us qi mcatoꝝ kirios.i.dn̄s Et interꝑtat smo uel
eloquencia nā mcatoribꝫ maxīe necessaria ē affa
bilitas vel mcurius qsi mcator chere.i.aue Illi e
nim ad reꝝ uenalium coempcōnē pace salutacōis
alliciunt Vel mcurius qi medius currens qr smo
medius currat inter auditorem et loquentē vnde
et hmes grece dr.i.interpres Et sm hoc bene dr
deus mcatoꝝ qr inter ementes et uendentes smo
est medius Ido fingitur habere pēnas qr cito dis
currit q cito exit ab ore loquētis replet aures au
dientis.nūcius dr qr ꝑ smonē oīa cogitata enūci
Merda de.uel h merdū di dr a merus. ¶ antur
a um ꝑ contrariū qr nō sit mera uel dr a merus

qd est diuisio uel pars qr stercus in digestione di
uiditur ab eo qd incorꝑatur et ꝑ secessum emitti
tur Et inde turpia diuata h merdula le dimi.Et
merdosus sa sum et h mdositas tatis et merdo das
daui.mda inqnare stercorare.Et ē actiū cū oibꝫ
suis cōposit et cōponit mdifer ra ꝝ mdā ferens
Merdifer ra ꝝ pnl correpta.exponit in merda
Merenda.merus a ū cōponitur cū edendus a ū
et dr h merenda de cibus q in nona sumit Idem
et antecennia et dr sic qr mere edenda.qr tūc pu
rus panis datur de consuetudine.ul' cōponitur a
meridies et edenda Inde merenda qsi post meri
diem edenda Et inde h merendula le dimi et me
rendo das.merendam sumere.qsi post meridiem
sumere uel edere Et est tractū a nona quo tempe
romani uocabantur ad cibos.
Mereo res.i.dolere flere Sed ꝓꝑe merere ē cū si
lencō dolere et caret ꝑterito et supplecione ꝑterit
et sup.Omne enim ūbū qd caret preterito caret sup
et ꝑticipio preteriti tempis et futuri in rus h nō cō
ūtitur Item inuenitur mereo res rui meritum ac
mereor ēis deponens in eād sigficacōe scꝫ mito ac
qrē lucrari.Nota q antiq dicebant mereo res rui
ubi nos dicimus mereor mereris Et ita mereo es
rui et mereo ꝓ dolere.concidebant in eand uocez
in pn̄ti q̄uis diā ibi esset in tempe qr merere ꝓ
dolere ꝑniam prod h aliud merere ꝑmā corr Xu.
Me mea merentē faciunt mala plura merentem.
tn̄ qr illa diā non erat nota oībus Ideo gma
tici modniores cā diē ad mereo pro dolere tacue
runt mēo ꝓ acquirere in pn̄ti et in oībus tpibꝫ
que sequuntur litteraturam pn̄tis Et mutauerunt
illud in ūbū deponens et dederunt ei supplecōnē
ꝑteriti et dixēunt mēor reris meritus sum preterito
ūo dicti ūbi tenuerunt scꝫ merui isti qr in preterito
nulla erit concidencia Nam mereo ꝓ dolere caret
ꝑterito et supplecōne preteriti Non enim dicimus
mestus sum ut quidā uoluerunt.qr mestus tantū
nomen ē et non ꝑticipiū.Licet ergo merui non sit
ꝑteritū huius ūbi deponentis mēor tn̄ ad designā
dum q fuit ꝑteritū illius ūbi qd fuit mutatū in
mēor sic facienda ē declinacō mereor ris meritus
sū ul' merui meritus es ul' merui isti ꝛc̄ Si ergo in
ueniatur mereo res in pn̄ti et in eius sequacibus
attribuendum ē antiquitati Silr si inueniat mē
or h q olim fuit passiuū eius silr attribuendum
est antiquitati ¶ Item scias q merui et mereor de
ponens signant passionem h ad moduꝫ accionis
Quia ergo significant passionē hn̄t construccōnes
passiuoꝝ Cū ablr̄o enim construunt mediante a
ul' ab ꝑpōne h qr illa significant ad modū accōis
ido hn̄t construccōnē actiuoꝝ Construuntur enim
cū actō ut mereor uel merui premium a te
Mereor reris meritus sum ūbū deponens Item
inuenitur mereo res rui ritū in eād significacōne
scꝫ merito acquirere uel lucrari Et componitur
cū con et dr cōmereor reris.demereor ris.i.ualde
mereri uel non mereri quasi deorsum a merito ee
uel fieri.ꝓmereor reris qi ꝓ aliquo mereri Et est
deponens cū oībus suis cōpositis et est secunde
coniug.vide eciam in mereo meres
Meretricula le dimi.parua meretrix.
Meretrix.merces componitur cū trico cas et dr
h meretrix cis scꝫ scortū scꝫ ꝓ mercede hominem
tricans.i.impediens ul' decipiens uel simplr diua
tur a mercor caris qr mcatur ꝑcium libidinis vn̄

meretricius cia cium Et h meretriciū cij.i.domus meretricū uel turpis actus earū uel officiū Et me retricor aris.ūbum deponens.et producit tri
Merga a merges gitis dr hec merga ge.i.furca cū qua cona segetis portatur.
Merges.a mgo gis dr h merges getis.i.garba segetis scilz gonomus siue cona uel manipulus Et dr sic qr ligatus mgitur in terra et corr penl gn
Mergo gis msi sum Et componitur commergo gis demergo gis emergo gis.i.extra mergere In mergo gis remgo gis submgo gis Mergo et eius cōposita sunt actiua licet sepe inueniantur abso luta et in passiua significacione Et omnia faciūt preteritum in si et supinum in sum
Mergulus li mas ge pnl corr est di.de mergus. Et ē equocū ad ferrum qd mgitur in lampade. ad tenendum bapiū et ad auem mergendum
Mergus gi mas ge quedam auis dcā ab assidui tate mergendi Vnde a mergo gis dicitur freque ter enim se mergens querit cibum.
Mergus goris neutri ge. Sicula cū qua aqua de puteo trahitur Et dicitur a mergo gis.
Meridies a medius et dies cōponitur h meredi es qi medidies.i.medius dies vn dic ps in pmo lib ma.qr d mutatur in r in meridies.qr autē dr meridies quasi merus dies qr tunc merus dies.i. purior.eth est Et inde meredianus na nū Et fm ps.meridie p adūbio accipitur cū sit nomen
Meridior aris atus sum ari.ūbū deponens dr a meridies Et tantū ualet qtū in meridie requies cere vn Job xxiiij. Int acuos eoū meridiati sunt
Meris.i.diuisio uel pars
Meristi dicti sunt quidaz hētici qui sepant scrip turas et pcunt nō credentes in omibz pphis dn tes alijs et alijs spiritibz pphasse et dnr a meris
Meritoriū a mereor reris dr h mitoriuz rij.i.do mucula ubi ciues res suas faciunt uel uendunt et ubicūqz mcimonia tenentur uel tabna uel locus tenebrosus ubi patrant adulteria et fornicacōnes Et hinc h meritoria dr meretrix Sicut eciaz cau pona tam p loco qz p femina Eadem dr et me ritaria uel a merendo ul a mero.i.uino Item me ritorius ria rium quod meretur uel quod dignuz est merito uel remuneratione.
Meritus.a mereor mereris dr meritus.ta.tū.et emeritus.ta.tum.et immeritus.ta.tū. Item a mereor h meritū.ti ¶Et scias qr est meritū cōdig ni et meritū congrui.et sic extra caritatē existens aliquid mereri potest.ut dicam in opus.
Merops opis dr quedam auis uiridis coloris q eciam apiaster dr qr libent apes comedit et eciā gallus dr merops.merops fuit eciā pprium nomen
Merosus.a merus dr mero ¶cuiusdā hominis sus.a.ū.merosum dicimus vinū.meratā pocōnē pt eciam dici merosus sa sum uinosus.a meū ri.
Meroteca a meū qd est uinū et theca qd ē posi cio cōponitr h meroteca ce penl pd scz meri.i.vi ni custodia uel repositoriū vn h merotecarius rij .i.vini custos vel repositor
Merso tas ūbum frequen.a mso as et cor penl
Merso sas ūbuz fre.i.frequenter mergere et for matur a msu ultimo sup de mgo u mutata in o.
Merula.a merus.ra.rū deriuat h merulus li et hec merula.le.qr solus ul sola uolet qi mera uo lans vel meruls qr mere cantat ul merula qi mo dula qr moduletur vn et oliz medula dicebat et hinc merulinus a um pd pnl ß merula pnl corr
Meū a meris qd est diuisio uel ps dr h meū ri .i.uinū et ppe bonum et claū et a fece segregatū Et inde merus ra ū.i.purus clarus manifestus Et cōparatur mereor simus vn mere rius sime adū biū Et h meritas tatis.i.puritas claritas ß hug. Pap uero dicit meū uinū puū signat.naz meū di cimus quidqd puū ē sicud aqua mera nulli utiqz rei iniecta uel admixta et cor me vn in aurora Nāqz meū reddit cor letū speraqz figurat Et ouid d reme. Nō stupeant mlto corda sepulchra mero
Merx mercis dr a mereor reris Et est merx ipsa res que uenditur ß ntūs non ē in usu apoc xviij Mercem auri et argenti nemo emat amplius rc.
Mespila.malum componitur cuz pila et dicitur hec mespila le.arbor spinosa fructū in similitudi ne maloū faciens.sed paulo breuiorem Vnde et dcā pilule formam habeant eius poma
Messias hebraice.grece xps.latine unctus dr
Messicula le dimi.pua messis Et corr pnl
Messio nis fe ge a meto metis Job xxix et ros morabitur in messione mea
Messis sis fe ge.i.seges Sz seges a serendo dū se minatur messis a metendo dū matura colligitur Messis eciam dicitur tempus uel actus metendi
Messor a meto tis dr h messor soris qui metit
Messoriū rij.i.uas escariū a msa dcm qi msoriū
Messorius ria ū aptus ad metēdū a meto tis dr
Messulus A messis dicitur messulus la lum.i. maturus ad messem.Et corripit pnl
Mestifico a mestus et facio cōponitur mestifico cas pnl cor.i.mestum facere.et mestificus ca cum
Mestus.a mereo.es dr mestus ta ¶ec pnl cor tū.et ē tantū nomen non pticipiū ut quidā uo luerunt Et est mestus naturaliter tristis non casu Idem et merens Item mestus uel merens anime tristis aspcū Et compatur vn h mesticia cie et h mestitudo dinis Et ē mesticia corō tristicia uultus Itē tristicia ipsius spūs ē.et fit qnqz ex aliquo ac cedenti dolore.ß mesticia uiciū naturale ppetuū ē
Meta a mecior tiris dr h meta te.i.circuitus ul alicuius rei finis uel terminus Meta eciam dr p missio ul conofigio.i.obligacio ī die nupciaū Itē meta ppō gca et tm ualet qtū tns uel de uel iux
Metacismus est m littere per ¶ta uide in mero scansionem collisio Et ß hug ē secunda littera o. sicut uidetur uelle hug Itez pap pmmo dicit mo tacismus m littere congeminacō collisio Itez mo tacismus ē quociens m litteram uocalis sequitur ß in me idem dicit pap Metacismus ē quociens uocalis sequitur m ut bonoū auū Et ita uult qr secūda lrā sit o ī uno loco in alio ūo loco qr sit e Sed cōnitez in donato in c de barbarismo in fine scribitur p e in secunda lrā ubi dr Sunt eciā ma le compōnes.i.cathosinteton que nō nulli barba rismos putant In qbz sunt metacismi labdacismi iotacismi Et h magis m placet Et cōponit a me ta qd est m et scisma qd est discordia ul cismos quod est corruptela diuisio scissio ul uicium
Metalensis exponit in quarta pte in c d tropis
Metalluz a metalon qd interpretat spes diuat h metallū li qr natura eius ea est ut ubi una ve na appuerit ibi sit spes inueniendi aliā et ideo dr a spe inueniēdi Septem autē sunt gna metalloū auū argentū es electū plūbū et qd domat omnia ferrū Spāliter tū h nomine dr omne metallum.

et inđ metalicus ca cū Et sciās q̄ q̄n̄qȝ huiusmo
di nomina complexiua ut es et metallū sunt no
mina gn̄alia q̄n̄qȝ sp̄alia ꝓut sunt gn̄alia in utro
qȝ numero declinantur qꝛ multe sunt species eris
et metallorꝝ.ꝓut sunt sp̄alia declinantur in singu
lari numero tantū ut aurꝝ et ferrum ꝛc.

Metamorphosis a meta qđ ē trans et morpho
sis qđ est mutacō et ꝓp̄e sub̄e cōponitur h̄ meta
morphosis sis uel metamorphoseos.i.tn̄smutacō
vn̄ in titulo ouidiano Incipit lib̄ metamorphose
os P̄n̄t tamen ibi esse due ꝑtes ꝑ appōnē ut Inci
pit liber metamorphoseos.i.de mutacione sub̄e.
Greci enim carentes ablatiuo.gt̄m̄ ponunt ꝓ eo.
constructū cū p̄posicione ad modum ablatiui

Metaphora exponit̄ in quarta ꝑte in c đ tropis

Metaplasmus ē tn̄sformacō uel lr̄ē in lr̄ām uel
silb̄e in silb̄am Et ut breuiter eius significacō ap-
atur Metaplasmus đr barbarismus figura.i.aliq̄
rōnabili cā in metro uł prosa factus. Huius xiiij
sunt sp̄ēs đ q̄bus in q̄rta ꝑte in c đ metaplasmo

Metarpus a metor aris h̄ metarpus pi.i.castrorꝝ

Metathesis exponitur in quarta ꝑte ¶ metator
in capitulo de metaplasmo

Metator a metor aris đr hic metator toris qui
castra designat Et prođ pnł tam in n̄tō q̄ȝ in gt̄ō

Metatus ta tū. In metor metaris est

Metaxarius meta componitur cū taxo et đr hic
metaxarius rij.i.qui in foro inponit rebus que
uendunt̄ metā precij Idem licitator et taxator đr

Metellus a meto tis đr hic metellus li m̄cenari

Meticulosus In meticulus est ¶ us qui metit

Meticulus a metus đr meticulus la lum penuł
corr̄ Et meticulosus sa sum.i.formidolosus.

Mecior tiris titus uł mensus sum metiri.i.men
surare vnde mensus sa sum qđ aliq̄n̄ accipitur in
passiua significacōne scilȝ ꝓ mensuratus Mecior
componitur cōmecior tiris dimecior tiris emecior
tiris vn̄ emensus sa sum remecior tiris Mecior et
eius cōposita sunt deponencia et faciunt preteritū
in titus ȝ frequencius in sus vn̄.mensus ē terraȝ
Et sup̄ in titū ȝ frequencius in sum Et hȝ quinqȝ
ꝑticipia vnū p̄n̄tis et p̄teriti imꝑfecti scȝ meciens
Et duo p̄teriti ꝑfecti et plusq̄ꝑfecti scilȝ metitus
et mensus Et duo futuri scȝ metiturus A metitū
metitu Et mensurus a mensum su addita rus Et
h̄ eciam in cōpositis accidit Et ꝓđ p̄maȝ mecior
vn̄ orac̄ in epi.metiri se queq̄ȝ modulo suo ac pe
de verꝝ est.i.cōueniens Sȝ meto tis eam cor̄.vn̄
metitur q̄n̄ uenit a mecior tiris p̄mam corr̄ ȝ pnł
ꝓđ ȝ q̄n̄ uenit a metor teris tere titur cor̄ p̄maȝ
et mediam Xv.Dic metor et metitur.metitur me
cior affert Et sciās q̄ futurꝝ indicatiui de mecior
inuenitur in bor vn̄ in p̄s Letabor et partibor sic
cimā et cōuallem tabnaculorꝝ metibor.sicut dixi
in tercia ꝑte ubi egi de preteritis quarte cōiugacōis

Metis titis fe ge đr a mitto tis Et đr metis qui
libet locus fetorem de se emittens vel ut dicit ser
uius metis ē ꝓp̄e fetor terre qui ex aquis sulphu
reis nascitur Et in siluis plurimuȝ nascitur et ha
bundat ꝓ densitate arborꝝ vn̄ ꝑsius Gutture sul
phureas lente exhalantem metites

Metitur a metor cor̄ pnł ȝ a mecior eam prođ

Metitus ta tū uide in mecior ¶ uide in mecior.

Meto tis messui sum đr a mecior tiris Et ē me
tere secare et ꝓp̄e segetes colligere vnde messus sa
sum et h̄ messio onis Meto componitur demeto
tis vnde dn̄s per ꝓphetaȝ demetā posteriora tua
Emeto tis in eodeȝ sensu.i.destruere abscindere et
desecare Meto cū omnibus suis cōpositis ē actiuū
et facit preteritū in sui et supinū in sum et corr̄ me
vnde prosper Quod serimus metimus qđ damus
accipimus ȝ meta te ꝓducit p̄maȝ Xv Cum tua
rura metis.uicinis parcito metis.

Metodita a metodus qđ est remediū h̄ metodi
ta te.quedā sp̄ēs medicine que remedia sectatur
et carmina vn̄ metodici dn̄r hij qui nec elemētorꝝ
rōnē obſuant nec tꝑa nec etates nec cās ȝ solas
morborꝝ substā-

Metodus.a meta qđ ē ċcuitus ¶ morborꝝ subae
uel alicuius rei finis uel terminus đr h̄ metodus
di.remedium uł uia.vel pocius finalis terminus
A meta et oda qđ est finis cōpositū vn̄ aristotł
in p̄ncipio topicorꝝ ꝓpositū quidem negocij ē me
tođ inuenire a qua poterimus silogizare de omi
ꝓbleumate ex ꝓbabilibus.uel metodus cōponi
tur a meta qđ ē trans et oda uia Inde metodus
.i.transuiū.i.breuis uia.uł dialetica đr tn̄ssump
tiue metodus qꝛ ad om̄iuȝ metadorꝝ p̄ncipia uiaȝ
habet Sola enim dialetica ꝓbabiliter disputat de
p̄ncipijs ōiū arciū et ē fe ge metodus et cor̄ pnł

Metonomia ē uelut quedam tn̄snominacio de
qua dixi in quarta parte in c de tropis.

Metor taris tatus sum đr a meta Et est metari
terminare.terminū ponere et metam constitueꝛ uł
locare Item metari idem est qđ metiri. Sȝ metari
terre conuenit.metiri alijs rebus Et ꝓp̄e metari
ē diuide castra et assignare loca militibus in cas
tris.uel ponere castra uł mutare Et tūc diuatur
a mecior uł moueo.q̄ autē đr mecior q̄si metam
ago eth̄ ē Et est ūbuȝ deponens metor cū omib;
suis cōpositis et ꝓducit me vnđ lucanus in p̄mo
Audax hespirios ueniam metatur in agros et in
de componitur castrametator taris.

Metreta a mecior đr hec metreta te quedā men
sura uel metron grece latine đr mensura inde hec
metreta quedam mensura et est liquidorꝝ Et hec
et urna et amphora et quidq̄d plus uł minus ca
pit mensura sit unde dici possit metreta.tam̄ ideo
h̄ sp̄aliter sibi h̄ nom̄ assumpsit qꝛ sit mensura ꝑ
fecti nūj.i.denarij vnđ et illud ioh̄ capientes sin
gule metretas binas uł tnas Eadeȝ đr et metron

Metricus a metrꝝ đr metricus ca ¶ et prođ pnł
cū vnde ars metrica.que ē uel tractat de metris.
uł ꝑtinens ad metra Et componitur bimetricus.
ca cum.trimetricus ca cū.quadrimetricus ca cum
iambimetricus ca cū.et corripit tri.

Metron uel metros grece latine đr mensura.

Metropoł a metros qđ est mensura et polis ci
uitas cōponit̄ h̄ metropolis lis.Ciuitas ad cuius
mensuram alie ciuitates disponuntur scilȝ ubi est
archiepūs vn̄ metropolitanus na nū.dn̄r uel ar
chiepūs illius ciuitatis sic dcūs Singuł enim pro
uincijs metropolitani p̄minent quorꝝ auctoritati
et doctrine ceteri epi subiecti sunt Et sine quibus
nil reliquis ep̄is agere licet Sollicitudo enim to
us ꝓuincie ei cōmissa est sicut dicit hug.uł a me
tropolites formatur metropolitanus a um sicut
dicit p̄s in secundo ma.in tractatu de possessiuis
gentilia apud grecos in tes desinencia.mutata es
in a accipiunt nus cū in hanc formam ueniunt
ut metropolites.metropolitanus.uel metropolis
đr a matros qđ est mater et polis qđ est ciuitas
q̄i mater aliarꝝ ciuitatū uł sit ethimoł et cor̄ pnł

siue po ¶ Nota h' q' metropolitani et archiepi id
sunt Isti non hnt iurisdic̄onem in subditos suffra
ganeo҃ suo҃ nisi in casibus iure expressis. vnde
sicut pmas pt punire et iudicare metropolitanū
n̄ tn̄ suffraganeos eius nisi ī casibus ita metropo
litanus pt punire ac iudicare suffraganeos suos n̄
tn̄ subditos eo҃ nisi in casibȝ Epi subsunt metro
politanis Et nichil pt statuere ul' dispone de hijs
que spectant ad cōnez statū puincie absq̧ metro
politano Sicut nec econu̇so metropolitanus abs
q̧ consilio epo҃ Sed spalia que ptinent ad suos
epatus sicut archiepus in sua diocesi sine consilio
epo҃ ita et ipi epi licite pnt facere singuli in suis
epatibus sine consensu metropolitani ¶ Sunt aūt
ista. consecrare ecclesias et uirgines. ordinare cleri
cos. erigere altaria in ecclesia consecrata. Signare
baptizatos in fronte cū c̄smate. conficere c̄sma. re
conciliare solempniter penitentes. litteras dimisso
rias dare. Item inter subditos iudicare. Item ana
thematizare cū solempnitate Itez diuidere unā ec
clesiam in duas. duas unire in unam. unam alteri
subicere. et nouas ecclesias erigere. Ex cā tamen
pt h' facere non aliter Et nichilominus requisito
consensu illo҃ quo҃ interest et si forte non obtē
to ¶ Itez epalem sinodū celebrare. reūtentes ab
hēsi reconciliare Itez canonē late siniē condē quo
ad suos subditos. h' n̄ dnt psui ab inferioribȝ epo
et ita in apto ē dria inť epm et inferiores platos
Metropolitanus. in metropolis exponitur.
Metrum a metron dr h' metrum tri. quod constat ex
uno ped. vn̄ u̇s hexāiter dr ubi sunt sex pedes I
tem metrum dr lrima pedū coniūccio Et ƀ h' metrum
qnq̧ dr u̇sus qnq̧ constat ex duobus iambis Itē
metrum dr quidquid mensura sillbaru pficitur ut in
rigmis Et ƀ quamlibet eius significac̄onem cope
tenter dr a metros qr mensuris pedum et sillbaru
fit mensurando sillabas longas et breues uel nu
merum sillbaru in construcc̄one eius Metrum cōponit
bimeter tra tru ubi sunt duo metra. trimeter tra
tru. penthameter tra tru. iambimeter tra tru. et pd
metrum pmam naturaliter ut patet in hijs u̇sibus.
Ambulat in tenebris errando clericus omnis Qui
sine metro҃ lege. legenda legit.
Metuo tuis tui tuē. i. timere et caret supiñ ƀm
usum deberet tn̄ facere metutū ul' metuitū vn̄ h'
metus tus Et ē actiuū metuo et corr pmā. psper
Pauperiem xpo diuite non metuam ¶ Et diffini
tur sic metus a iuristis Metus est instantis ul' fu
turi piculi mentis trepidac̄o. Et ƀ ps in viij libro
Actiua spēs quid semp actū significat et facit ex
se passiuaz absq̧ duobus u̇bis. metuo et metuor
timeo et timeor Hec enim contrarias uocibus ui
dentur hrē significac̄ones q̄uis eciaz ad sensus qn
q̧ corpis ptinencia u̇ba si quis alterius consideret
in actiuis uocibus passionem. et passiuis actionē
fieri inueniat. ut audio te. uido te. tango te. ondo
tibi me pati aliquid in ipo actu Cū enim dico au
dio te. ondo q' uocis tue actū paciunť aures me
e et econtrario audior a te dico cū uox mea agit
aliquid in aures tuas Et subdit ps. uideor a te. ē
passiuum. uideor esse bonus deponens.
Mica a minutus ta tū dr h' mica ce Et ē mica
reliquie panis ul' qd cadit de pane dū frangi
tur et comeditur Et dr sic q̄i minutañ cadens Et
est etħ Vnd micatus ta tū contritus et in micas
diminutus et confractus Mica eciam ponitur p
pane modico qui fit in curijs magnato҃ uel in
monasterijs ƀ prod pmam mica nomen sed mica
u̇bū impatiui modi corr pmam Xo Clare phebe
mica dabitur tibi cum sale mica
Michael elis. uel h' michael indeclina. interptať
quis ut deus Et q̄ciens mire u̇tutis aliquid agiť
michael mitti phibetur ut ex ipso actu et nomie
detur intelligi q' nullus pt facere qd facere pualȝ
deus ut dic gḡ. Et ideo eid michaeli multa que
sunt mire u̇tutis attribuuntur Ipe enīȝ ut daniel
testatur in tpe anxpi consurget et p electis tāq'
defensor et ptector astabit Ipe cū dracone et an
gelis eius pugnauit et ipos d celo eiciens uictoriā
magnam fecit Ipse cū diabulo de moysi corpe al
tricatus est ex eo q' diabolus eius corpus pdere
uellet ut ipm pro deo iudeo҃ pplus adoraret Ipse
sancto҃ animas recipit et in padisum exultac̄ois
pducit Ipse olim fuit pnceps sinagoge ut habeť
dan x ƀ nūc constitutus ē a dn̄o in pncipē eccl'ie
vnde dr esse de ordine pncipū Ipe ut dr plagas
egipcijs dei impio intulit. mare rubru diuisit. ppl'ū
p desertū duxit et in terraz pmissionis introdux
it Ipe inter sancto҃ angelo҃ acies signifer xpi ha
betur Ipse ad dn̄i iussum antixpm interficiet in
monte oliueti in papilione et solio suo illo in lo
co circa quē dn̄s ascendit ad celos Item in uoce
ipius archangeli michahel' mortui resurgent Ipse
crucem. clauos. lanceam. et coronam spineam. in
die iudicij ut dr pn̄tabit. uide in antixpūs
Michaneuntes tis mas ge. i. michinator uel pn
ceps michanato҃ Et dicitur a michania
Michania nie. i. ingeniositas vn̄ michanicus ca
Micheas interptať quis h' uel ¶ cū. i. ingeniosus
quis iste qm̄ minatur samarie ob causam simula
chro҃ illo modo quo dicitur de helin Quis ē iste
inuoluens sentencias in sermonibus imperitis.
Mico cas caui caret supino ad driām huius u̇bi
mingo qd facit mictū Et accipitur micare in dua
bus significac̄onibus scȝ p splendere et salire ascen
dere ul' tremere Et componitur dimico cas caui. i.
pugnare. emico cas cui. i. uald ul' sursuȝ ul' extra
micare. i. splendere salire ascendē Iero. in epl'a ad
paulinū vij c Scintille emicant Mico cas et eius
cōposita neutra sunt et faciunt pterita in cui et ca
rent supinis pter dimico qd facit pteritū in caui.
et mutata ui in tū facit supinū in catū. si u̇o sim
plex ul' alia eius cōposita ƀ antiquitatē inuenian
tur facere pteritū in aui facient et supiñ in atum
sicut dicit hug. ps autē dicit q' mico cas facit mi
cui et sup debet facere mictū Sed dubitac̄onis cā
qr mingo facit mictū. in usu non inuenitur q̄uis
ab eo u̇bū cōpositū dimico cas caui facit et dimi
catū q̄q' emico emicui faciat et corr pmam mico
vn̄ ouid de reme. Vitricus et gladijs et acuta di
Micolor micolaris. i. fabulari ¶ micet hasta.
Micon interpretatur celsum
Microcosmus. cosmus. i. mundus cōponitur cū
magalon quod ē longum ul' magnū et cū micrō
qd est minor ul' breuis vn̄ h' magacosmus. i. ma
ior mūdus scȝ in quo uiuimus et h' microcosmus
. i. minor mūdus scȝ homo qui dr minor mūdus
minor. qr non constat ex quatuor elementis inte
graliter sicut maior mundus Mundus u̇o pter
expssam similitudinem quā hȝ cū maiori mūdo
Micrologus a micros et logos ƀmo cōponitur
h' micrologus logi qui breuiter loquitur uel qui

magnā rem annullare cupiens q̄i puā despiciendo
narrat vñ h̄ micrologiū gij .i. b̄uiloq̄ū et cor̄ lo
Microsus̄ micron interp̄taẜ breuis siue minor
Microsichus sichi mas ge .i. pusillanimis Et cō
ponitur a micros et siche quod est anima
Mictū est sup̄ de mingo vide in mingo et mico
Micturio ris ūbuz meditatiū et formatur a mic
tu ultimo supino de mingo addita rio Et ponit̄
simpliciter ꝓ mingere et cor̄ u ante ri Juuenalis
Noctibus h̄ ponunt lecticas micturiunt hic.
Migale lis pnl̄ cor. animal ē natū ad deridendū
dolosuz rapax ingluuiosuz sic̄ dic̄ glo leui xj.
Migma tis ge neu. et cor̄ a ante t Est aūt mig
ma ordeum cuz palea. psa xxx. Et pulli asinoꝝ q̄
opantur terram cōmixtū migma comedent. sicut
in area uentilatū ē vnde dic̄ glo interlinearis pulli
asinoꝝ .i. apl̄i et apl̄ici uiri duces gregis qui ope
rantur terram .i. ecclesiam. uel unusquisqꝫ corpus
suum ut fructificent. cōmixtū migma comedent.
.i. historiam cū spūali sensu Sicut in area scriptu
re uētilatū ē .i. examinatū a spū sancto Et ē spūal
ista expō Vel ad litteraz exponit eciaz alia glosa
vñ dicit cōmixtū migma. migma ē ordeū cū pa
lea Et scias ꝙ inuenitur dañ xiij. smigma ꝓ vn
gento et tunc s est pma littera. uide in s littera
Migro migras. in transmigro gras est
Miles a mille dr̄ h̄ et h̄ miles tis qꝛ in uno nu
mero erant olim mille. ut poete p millenarium
distincti. uel qꝛ uix unus de mille erat electus ut
miliciam exerceret vñ h̄ et h̄ militaris et h̄ re. Et
dꝫ miles scribi p unū l producit tñ pmam Vnde
quidam Miles pungit equum. sed iudex iudicat
equum ¶ Et nota ꝙ miles iusticie nr̄ō tempe p̄t
esse una dcō composita et tūc ptinet ad quoddaz
officiuz reddendi iusticiam Sed qñ sunt due ptes
miles iusticie dr̄ quicūqꝫ est miles iustus
Miletū ti quidā locus ē de q̄ h̄etur in actibus et
ꝓd pnl̄ vñ in auro. leti cū paulo puenimus usqꝫ
Milia miliū. in mille exponitur ¶ miletum
Miliariū a mille dr̄ h̄ miliariū rij. ul̄ miliare ris
spaciū mille passuum. ul̄ mille equitum Et dr̄ sic
quasi millenarium mensuras uiaꝝ. Nos dicimus
miliaria Greci stadia Galli leucas.
Milicia a miles dr̄ h̄ milicia cie ul̄ dr̄ a multus
q̄i multicia qꝛ negociū multoꝝ est ul̄ a mole reꝝ
dr̄ q̄i molecia. Et ē milicia. officiū militis. vnd cū
unus miles pcutit alium et deicit dr̄ miliciā facē
Et milicia dicitur expedicō et eciam q̄dam locus
rome sic uocatus ubi olim milites post miliciam
solebant requiescere et curari
Militaris. a miles dr̄ h̄ et h̄ militaris et h̄ re .i.
res militis uel quod ptinet ad militem
Milito a miles dr̄ milito tas Et pertinet tam ad
amantē q̄ ad militē. uterqꝫ enim exercet miliciaz
licet ille nocturnam et iste de die Et utqꝫ incūbit
castꝝ expugnandū vñ ouid Militat omis amās.
et hꝫ sua castra cupido Et cōponitur cōmilito tas
tari Et ē neu cū suis compositis Et scribitur per
unū l sicut miles et tamen producit pmam
Milito onis mas ge .i. miles et diuat̄ a miles tis
Miliū lij dr̄ a mille ꝓpter multitudinez fructus
qꝛ ut dr̄ vnū granū milij seminatū postea facit
mille vñ mileus lea leum et milinus na num. et
miliaceus cea ceum Et corripit pmam milium.
Mille. a multus dr̄ mille q̄i multe. ge omis pl̄is
nūj. indecli. vñ pl̄r h̄ milia hoꝝ miliū Et cōponi
tur duomilia triamilia quatuormilia et sic de ce
teris Itē a mille milies adūbiū nūi et differt mi
le ad milia Nā mille copulat milleariū. milia uo
plures millenarios copulat indeterminate vñ re
pit hec adiuncta. duomilia triamilia Et p̄t esse c
racio Et tunc sic construitur duo milia hominū
currunt. Et p̄t esse vna dcō. et tūc sic construitur
duomilia homines curr̄ūt. licet sit tñ neu ge. iū
git̄ tñ imediate et intr̄nsitiue cū mas. genē. et fe
et neu. ut duomilia homines duomilia mulieres
duomilia alia. Et h̄ iō. qꝛ ut dic̄ agellinus Antiq̄
tus mille erat sing̃ nūi et milia suū pl̄e. et sic cō
struebat̄ mille hominū interficit̄. q̄i millenarius
hominū. ſꝫ mō mille factū ē omnis ge. et pluralis
nūi Vnde milia contrahit ab illo qꝛ fuit suū sin
gulare ut composita a se construant̄ intransitiue
cū quolibet genē sicut mille. Et scribit̄ mille per
duo l. sed milia miles milicia p vnū l scribi dnt
Millenus a mille. dr̄ millenus na nū Et hinc h̄
millenarius. et millenarius ria riū. et millesimus
ma mū. et hoc millenarium rij. et producit le.
Milleus a mille dr̄ h̄ milleus lei .i. calciamtū et
ꝓpe calceus regis dr̄ milleus ꝓ dr̄sos eius pūctos
Millies adūbiū nūj .i. mille uicibꝫ. a mille diuat̄
Millo a milleus dr̄ millo las .i. suere vnd h̄ mil
lus li .i. colare circa collum canis.
Millus milli exponitur in millo las.
Miluus a mollis dr̄ h̄ miluus milui q̄i mollis.
qꝛ auis mollis est et uiribus et uolatu vnde et dr̄
miluus q̄i mollis auis et est ethimolog̃ vñ milu
nus na nū Et ē miluus auis rapacissima et quasi
semp domesticis auibus insidiatur.
Mimilogus a mimus et logos qd̄ est ſmo com
ponitur h̄ mimilogus logi pnl̄ cor̄ qui mimos
docet uel alloquitur uel mimis loquens vnde h̄
mimilogium gij locucio mimi
Mimus mimi mas ge .i. ioculator et reꝝ h̄uaꝝ
imitator Sicut olim erat in recitacōne comediaꝝ
qꝛ qd̄ ūbo recitator dicebat mimi motu corpis
expmebant vñ hec mima .i. ioculatrix
Minax a minor naris. dr̄ minax nacis ge omis
.i. iracundus et feruidus Et compatur minacior
ssime adūbium et hoc
ssimus vnde minaciter cius ssime
minacitas tatis et ꝓd pnl̄ gñ siue na
Minerua e in pallas exponit̄ uid ecia in norma
Mingo gis xi ctū .i. urinare urinā emittere vñ
mictiꝫ adūbiū et h̄ mictus tus tui Item a mingo
micto tas fre a quo mictito tas aliud fre Mingo
cōponit̄ cōmingo gis .i. simul mingere ul̄ mictu
madefacere et deturpare demingo gis .i. ualde uel
deorsum mingere ul̄ mictu pfundē et deturpare
Emingo .i. extra mingere Immingo gis pmingo
gis .i. pfecte mingere ul̄ mictu pfundē deturpare
remingo gis .i. iteꝝ uel retro mingere Mingo et
eius cōposita faciunt p̄teritū in xi et sup̄ in ctū
abiecta n cā euphonie Et omīa sunt neut̄ p̄ter
cōmingo demingo et pmingo que sunt actiua ꝓ
mictu deturpare uel pfundere Et scias ꝙ canis ul
infirmus qui nō p̄t surgere dr̄ mingere ad piete
Itē mictum sup̄ de mingo eciā deberet esse sup̄ de
mico cas sed non est in usu ut dixi in mico cas.
Miniator toris q̄ minio describit ul̄ ꝑparat et dr̄
Miniculor miniculū .i. auxilium ¶ a minio mias
subsidiū vñ miniculor aris atus ari. auxiliari ad
ministrare et p cōponē adminiculū culor et cor̄ cu
Minime In minimus uide

Minimus a minor dr minimus a um uel minimus dr a nuo monadis qr post euz non sit alter Et a minimus dr mime aduibiu qd qnqz ponitur p no qnqz p paz XV Hanc uoce mime repimus sepe negando Dicas et minime sepe signare paz. Potest et minime esse casus dti de minima fe ge.

Miniographus a miniu et graphos coponit h miniographus phi q minio scribit. ul miniographo as. i. minio scribere et h miniographia phie scriptura cu minio facta Et corripit gra.

Minister minor coponitur cu sterion qd e stacio et dr h minister qsi minor in stacone ul mister dr qi officiu debitu manibus exequatur Et hinc hec ministra re et minister tra tu Et h et h mistralis et h le res ministri uel ptinens ad ministru

Ministerculus la lum dimi puus minister.

Ministeriarches arcos coponit cu misteriu et dr h ministeriarches archis. i. pnceps ministerij

Ministerium a minister dr h ministeriu rij huiusm ul officiu ministri uid eciam in misterium.

Ministro tras traui trare dr a mister et componitur cu ad et dr admistro tras Et cum sub et dr submistro tras a mistrante obsequiu reddit a sub ministrante subsidiuz progat et e actm mistro cu suis copositis.

Minitor taris frequent minari et est frequentatiuu d minor naris et corr mi

Minium a minuo nuis dr h minium nij genus coloris rubei qr minuatur anteqz color inde efficitur vn minio as. i. minio pparare ul scribere Et minius nij quida fluuius gallicie et h et h minia

Mino nas naui nare. i. copellere ul ducere vnde Jero. me minauit et abduxit in tenebras vn h et h et h minans tis et pducit mi. Sed minans a minor minaris. corripit mi et e actiuum mino nas cu omibus suis compositis et pd mi Sed minor naris deponens corr mi XV Dum grex minatur lupus illi dente minatur. Dans troia minas cecidit non se bene minans

Minor aris tus suz dr a miniu. mala minamur bona pmittimus vnd minator qui nuciat adusa h monitor qui bona pmittit Et dr minari a minio qsi ab ardore et rubore et rubicunda acie oculoz qn furiose ardescunt Et hinc h mina ne Sed raro inuenitur nisi in pli nuo scilz hee mine naz Et minabundus da dum simil minanti et corr mi hee mine naz Sed mino nas ubu pducit mi XV Nolo timere minas du me sine vimine minas Ite mina. ne e quedam mensura bladi ul fructus ut mina grani ualet x h Minor coponitur cominor aris. i. simul minari increpare. Et est minor deponens cu omnibus suis compositis et corripit mi. Vide in mino nas Item minor est compatiuum.

Minorculus in minusculus exponitur

Minoro a minor nomine deriuatur minoro ras raui rare. i. minorem facere et e actiuu vnde h et h et h minorans tis ecc xxxj Minorans ututem et faciens uulnera et pd pnl minoro sic minores vn in auro dr Maiestate patri patre minorat eu

Minotaurus monstru dcm qd ex homine. i. pasiphe et thauro natus fuit. caput thaurinu p ceta homo fuit

Minsatoriu. in minso sas est.

Minso a mingo is dr minso as. i. freqnter mingere vn h minsator toris et h minsacio cionis et hic et hec minsabil et h le qd facile mingitur uel qd cito emingimus scilz nimis aquosum uel paz coctu Item a minso minsito tas aliud fre. Item a minso sas h minsatoriu rij locus uel uas ad mingendum sciz quod recipit urinam Et idem minsaterium quasi nimia minsacione tritum

Minucia a minutus ta tu dr hec minucia cie. i. mima cuiuslibet rei porco. Vn in passione beati vincencij martiris. sales ignibus spasi crepitantibus minucijs p membra dissiliunt

Minuo is ui utu uere. vn minutus ta tu Et copatur cior ssimus vn minute cius me aduibiu. et coponitur minuo cu con et dr cominuo is Et cu dis et dr diminuo is p duo m p disminuo is et mutatur s in m. pt eciam coponi cuz di et dr diminuo is sine s Ite minuo coponitur imminno is reminuo is sanguiminuo is sanguinez minue Minuo et eius coposita omia sunt actiua et faciut ptitu in ui diuisas silbas et sup in tu vi. in dinuo

Minera re uena metalli subtranea fe ge et prod

Minurrio a minuo is dr minurrio ris riui ire. i. minuti cantare et e omium minutissimaz auiculaz vn hec minurricio onis. i. cantilena minutissimaz auiculaz nerire

Minurricio onis In minurrio ris est

Minusculus a minuo is dr h et h minor et hoc minus. vnde minusculus la lum. i. paz minor Et minorculus la lum Idem et minoritas tatis Et h ps minusculus formatur a minus compatiuo addita culus. sicut a maius maiusculus.

Minutal. A minuo. is. dr h minutal. talis. i. minutu frustu ul genus cibi sic dcm qr fiat de piscibus et micis et minutis oleribz minutatu conscisis vnde Juuenal hesternu solitus medio suare minutal.

Minutulus la lum aliquantulum minutus Et dicitur a minutus

Minutu a minuo is diuatur h minutu ti qddaz pondus scz media ps quadrantis vnd pauper uidua misit duo minuta. i. quadrantem vnd in alio euangelio dr q misit in corbona quadrantez Ite a minuo minutus ta tu ut dixi in minuo is Itez a minuo. minutu. u mutata in o. fit minuto. fre.

Mioparo. paro onis dr nauis pirataz Inde p coponez dr mioparo onis qi minimus paro Est eniz naicula pirataz ex vimine et crudo coreo cotexta vnd legitur in historijs Gens saxonuz mioponibus non uiribus utuntur. fuge pocius qz bello parati Et prod pa ut patet in illo usu gcis Barca celox paro dentez minusculus mioparo

Mirabilis a miror aris dr h et h mirabilis et h le et compat vn mirabiliter lius me aduibiuz. Et hec mirabilitas. atis vide in miraculum

Miraculum A miror aris dr h miraculu li Et licet multa naturalia que cotidie fiunt aliqn dnr miracula ppe tam dr miraculu qd fit contra consuetu cursum nature. ut ptus uginis. resuscitacio mortuoz. et consimilia vnde miraculosus sa sum miraculis plenus h hug Hic nota q sic habet ex ubis phi in pn methaphice Admiraco ex dubus catur. scz ex h q alicuius effectus ca occulta e. Et ex eo q aliqd in re uidet qd aliter esse deberet Contingit ergo aliqd esse admirabile simplr. et aliqd ee admirabile q ad huc. Admirabile huic est omne illud cuius ca occulta e sibi Et cui uidetur h suam estimacone aliquid obuiare quare non ita esse deberet. quauis in re nichil sit repugnans. nec ca in re sit minus occulta et hoc pt dici miz illi Admirabile autez in se e cuius ca simplr occulta est Ita eciam q in re est aliqua utus hm

rei ueritatē p quā aliter deberet contingere Huiuſ
modi autem ſunt.que immediate a u̇tute diuina
cauſantur que eſt cā occultiſſima.et alio modo q̄
ſe habebat ordo cāꝝ naturabiū.ſicut q̄ cecuſ iterū
uideat.q̄ mortuus reſurgat.et huiuſmodi Et hec
ꝓpe miracula dn̄r que in ſeipis et ſimpl'r mira h̄
autē qn̄qꝫ ſunt ſup naturam.qn̄qꝫ p̄ter naturam
qn̄qꝫ cont͛ naturam. Sup̄ naturam dr̄ miraculum
qn̄ natura in ipām ſubām facti non p̄t ſicut diui
ſio maris rubri.ſuſcitacō mortuoꝝ.et huiuſmodi
Illa u̇o dn̄r p̄ter naturam fieri in qua quidē na
tura p̄t q̄tū ad ſubām facti ſꝫ tn̄ p̄ter opacōnem
nature fiunt iuſſu diuino Et q̄ h̄ dicantur mira
cula contingit ex tribus.p̄mo ꝓpter exceſſum et
quendā ſingularem modū Sicut rane ꝓducte in
egipto in tanta multitudine ſicut ante uiſum nō
fuerat Secundo ꝓpter h̄ q̄ hora det͛minata conti
gunt ad inuocacōnē diuini nominis.ſicut q̄ ma
nus ieroboam extenſa contra ꝓphām arefacta fu
it.et ara eius diſſ.iij Reg̊ c xiij.Tercō qn̄ aliqd
uſ' contingit ſicut in ueteri lege nū̇j v.d̊ aqua ze
lotipie.q̄ poſt potū illius uenter adultē diuino
miraculo putreſcebat Cont͛ naturam autē diceba
tur aliqd fieri qn̄ eſt in re aliqđ contrariū qđ fit
ſicut ſi graue ſurſum mouētur uel q̄ u̇go pepit.
uel huiuſmodi ita q̄ miraculoſe datur actuſ ma
nente contraria natura que ſcꝫ ē p̄ncipiū contra
rij actus ¶ Item ſcias q̄ miracula ſiue ſigna facta
p bonos.pn̄t diſtingui ab hijs que p malos fiūt
tripliciter ad minus p̄mo ex efficacia u̇tutis ope
rantis qꝛ ſigna fcā p bonos diuina ſunt u̇tute in
illis eciam ad que u̇tus nature ſe nullo modo ex
tendit Sicut ſuſcitare mortuos et huiuſmodi que
demones ꝑ u̇itatem facē non pn̄t.ſꝫ in p̄ſtigijs tā
tū que diu durare non pn̄t Secundo ex utilitate
ſignoꝝ qꝛ ſigna p bonos fcā ſunt d̊ rebus utilibꝫ
ut in curacōibus infirmanciū et huiuſmodi Signa
autem p malos fcā ſunt d̊ rebuſ nociuis u̇l uanis
ſicut q̄ uolant in aere uel reddant memb͛ homi
nū ſtupida et huiuſmodi Et hanc drīām b̄tūſ pe
trus ponit in itinerario demētis.Tercia drā eſt q̄
tū ad finē qꝛ ſigna bonoꝝ ordinant͛ ad edificacōē
fidei et bonoꝝ moꝝ ſꝫ ſigna maloꝝ ſunt in mani
feſtum nocumentū fidei et honeſtatis Eciam q̄tū
ad modū drn̄t qꝛ boni opantur miracula p inuo
cacōm dīni nōis pie et reuerenter ſꝫ mali q̇buſdā
deliramentis ſicut q̄ incidunt ſe cultris et faciunt
huiuſmodi turpia Et ita ſigna p bonos fcā ma
nifeſte pn̄t diſcerni ab hijs que u̇tute demonum
fiunt Datur autē malis taliſ ptāſ a deo.alias au
tem nichil poſſent facere ꝑ aug̊ vel ad fallendū
fallaces ſicut in egipcios Et ecīā in ipſos magos
data ē ut in eoꝝ ſp̄uum opacōnem.i.ſeductionē
uiderentur admirandi a quibus fuerant dāpnādi
vel ad monendos fideles ne aliquid tale facere ꝓ
magno deſidēnt ꝓpter qđ eciam nob̄ in ſcriptura
ſunt ꝓdita uel ad ex ercendā ꝓbandāqꝫ ac ma
infeſtandā iuſtoꝝ pacienciam uide in ꝓphā et in
diomedes ¶ Et ut dicit gg̊ in quadā omelia ſup
illud math̄ x Infirmos curare ⁊c̄ Ad h̄ quippe ui
ſibilia miracula coruſcant ut corda audienciū ad
fidē inuiſibiliū ptrahant ut p hoc miꝝ qđ foras
agitur hoc qđ intuſ eſt longe mirabilius eſſe ſen
ciatur vn̄ nūc quoqꝫ cū fideliū nūoſitas excreuit
inter ſcām eccleſiam multi ſunt qui uitam u̇tutū
tenent et ſigna u̇tutū non hn̄t qꝛ fruſtra miracu

lum foris ondit᷑ ſi deeſt qđ intus opetur Item
ſup illud marci ult̄ Signa autē eos q̇ crediderint
hec ſequentur ⁊c̄ dicit idem gg̊ Numquid fratres
mei qꝛ iſta ſigna non facitis mīme creditis.ſꝫ hec
neceſſaria in exordio eccleſie fuerunt vt enim ad
fidē creſceret miracul' fuerat nutrienda qꝛ et nos
cū arbuſta plantamus tā diu aquā eiſ fundimus
quouſqꝫ ea in terra conualuiſſe uideamus at ſi ſe
mel radicē fixerit.irrigacio ceſſabit hinc ē etenī
q̄ paulus dicit lingue in ſignū ſunt nō fidelibus
ſed infidelibus ¶ Jero eciam in omel' Erat ihēſus
eiciens demoniū ſic dicit Eicere demones cōne eſt
opus inter miniſtros dei et miſtros diaboli u̇itatē
confiteri et iuſticiā facē.puatū opuſ ē tantū ſanc
toꝝ Jđo quē uideris demonia eicientē ſi non ē co
feſſio u̇itatis in ore eius nec iuſticia in manibus
eius.non ē homo dei. Si autē uidis u̇itatē conſi
tentē et iuſticiam facientē.et ſi demonia non eicit
hō dei eſt ¶ Hic eciam nota q̄ in fine mundi ſig
na fideliū ceſſabunt ſꝫ ſigna antexp̄i et eius ſatel
litū patebunt vn̄ dicit gg̊ mor̊ xxxij tractans il
lud iob xl Stringit caudam ſuā ſicut cedꝝ quid
autē beemoth iſtius cauda niſi illa antiqui hoſtis
extremitas dr̄ cū nimiꝝ uaſ ꝓprium illum p̄diti
hominē ingreditur qui ſp̄aliter antixp̄s nomina
tur.quē qꝛ mō honoribus ſeculi.mō ſignis et ꝓ
digijs ficte ſanctitatis leuari pmittitur.recte uoca
dn̄ica cauda illius cedro compatur Sicut enī ce
drus arbuſta cetera in altum creſcendo deſerit Ita
tūc antixp̄s gloriam mundi tempaliter optinens
menſuras hominū et honoris culmine et ſignoꝝ
ptāte tn̄ſcendit ¶ Sꝫ conſidandum ualde ē cū beē
moth iſte caudam ſuā ſicut cedꝝ ſubleuat ¶ In q̄
tunc atrocior q̄ nunc ſe erexerit ſurgat Que enī
penaꝝ gr̄a nō nouimus que non iam uires mar
tiꝝ exercuiſſe gaudemus Cum ergo beemoth iſte
caudam ſuā in fine mundi nequs dilatat Quid ē
qđ in hijs tormentis atrocius creſcit niſi hoc qđ
p ſemetipām u̇itas dic̄ Surgent pſeudo ꝓphete et
pſeudo xp̄i et dabunt ſigna magna et ꝓdigia ita
ut in errorem mittentur ſi fieri p̄t ecīā electi Nūc
enim fideles nr̄i mira faciunt cū p̄u̇ſa paciuntur
tunc autē beemoth huius ſatellites eciā cū p̄u̇ſa
inferunt mira fcūri ſunt Penſemus ergo que erit
hūane mentis illa temptacō qn̄ p̄us martir et cor
pus tormentis ſubicit Et tn̄ ante eius oculoſ tor
tor miracula facit cuius tunc u̇tus non in ipō co
gitacōnē fundo quaciat͛ qn̄ eis q̇ flagris cruciat
ſignis coruſcat.Dicatur ergo recte ſtringit caudā
ſuā ſicut cedꝝ qꝛ nimiꝝ et altus tunc erit ueneracō
ne ꝓdigij.et durus crudelitate tormenti Hinc per
ꝓphā dr̄ Inſidiatur in occulto ſicut leo in cubili
ſuo Recte leo et inſidians dr̄ Inſidians p miracu
loꝝ ſp̄ēm Leo p fortitudinē ſecularem ut enī eos
qui apte iniqui ſunt ptrahat.ſecularem potenciā
oſtentat.ut u̇o eciā iuſtos fallat ſigniſ ſanctitatē
ſimulat Ill' enī ſuadet elacio magtudiniſ illoſ de
cipit oſtenſio ſanctitat' uid̊ ec̄ in ān̄xp̄s et ī diabolo
¶ Mirica ee nomen arboris que geneſtra dr̄ Et nās
riuatur ab amarus ra ū qꝛ ualde amara ē et naſ
citur in deſerto et ſaxoſa humo Jere xvij.Quaſi
mirice in deſerto et ꝓđ pn̄l' vn̄ ouid metam.ꝓc
tuo qꝫ uirens buxus tenues qꝫ mirice Et componitur a
¶ Mirdicus ca cū.i.mira dicens Et componitur a
mirus ra ū et dico ciſ Et cor̊ di licet dico ciſ p̄ma
ꝓđ qꝛ tenet naturā huiuſ p̄titi dixi qđ naturalis

Mirifico cas caui care .i. mirū facē ¶ pmam corr
et cōponitur a mirus ra rū. et facio cis Inde mirifi
cus ca cū. q2 mira facit et mirificens tis in eod sen
su Et compatur mirificencior simus ʒ mirificissi
plet locū huius positi mirificens q2 nō est in usu
vnd mirifice mirificenter cius me. adubiū et h mi
rificencia cie et corripit fi
Mirmica ce .i. formica et hinc mirmiceus cea ceū
.i. formiceus et h mirmicea cee .i. verruca corpis.
Mirmicites a mirmica dr h mirmicites citis que
da gemma que formice reptantis effigiem imitatur
Mirmicoleon a mirmica et leon qd est leo cōpo
nitur h mirmicoleon ontis. Idez qd formicoleon
Job iiij. tigris perijt eo q2 non habēt pdam vnd
ʒ aliam lrām mirmicoleon vn dicit gg in moral
translacōne autem lxx interpretū nequaq tigris dr
ʒ mirmicoleon pijt Mirmicoleon quippe puū est
valde animal formicis adūsum qd se in puluē ab
scondit et formicas frumenta gestantes interficit
interfectas q3 consumit. mirmicoleon autez latine
dr uel formicarū leo Recte autem formica et leo
nominatur q2 siū uolatilibus siū quibusdaz alijs
minutis alibus formica ē Ipis autē formicis leo
bas enim qi leo deuorat ʒ ab illis qsi formica de
uoratur Cū eniz elephas dicit mirmicoleō perijt
quid in btō Job sub mirmicoleuntis nomine nisi
pauorem et audaciā rephendit ac si eniz apte di
cat non eciam iniuste pcussus es q2 cont erectos
timidus contra subditos audax fuisti ac si aperte
dicat Contra astutos te formido pssit cont simpli
ces temitas inflauit ʒ pdam iaz mirmicoleon nō
hʒ q2 tumida tua elacō dū uerberibus pmitur ab
aliena lesione phibetur Potest eciā h gg exponi
de diabolo vn dicit gg Recte leo et formica no
minatur siū uolatilibus siū qbuslibz alijs minutis
alibus formica est ipis autez formicis leo sicut p
dixi bas enim qi leo deuorat ʒ ab illis qi formi
ca deuoratur q2 nimiū antiquus hostis sicut con
tra consencientes fortis ē ita cont resistentes debi
lis Si enim eius suggestionibus assensus pbetur
qi leo tollerari nequaq pt Si autē resistitur. qua
si formica atteritur Alijs g° leo ē alijs formica q2
crudelitatem illius carnales mentes vix tollerant
Spūales vero infirmitatem illius pede iūtutis cal
cant. vide eciam in formicoleon. et in diabolus.
Mirmicon uel mirmin grece. latine dr formica.
Miro onis ge mas .i. mirator deriuatur a miror
aris Itez miro ronis .i. vnguentarius. ʒ tunc diua
tur a miron greco quod latine dr unguentum
Mirocopus miron cōponitur cū copus qd ē la
bor et dr h mirocopus copi. unguentarius qui la
borat circa unguenta facienda uel uendenda Et i
dem dr cirocopus pi. a ciros qd ē manus et cor co
Miron grece. latine dicitur vnguentum.
Miropola miron componit cū pole et dr h et
h miropola le. qui uendit unguenta vn miropo
lium .i. domus unguentaria ubi uenduntur unguēta
Ead domus dr et ppola le. a pro. et pole quod ē
uendere quasi p uendere facta. hoc eciaz nomine
pt dici quelibet domus ad uendendū aliquid facta
et producit po q2 pole p uendere pducit pmam
Miror aris atus sum ari .i. pspicere uel laudare
uel p miro habere Et ponitur sepe p cupere cū
suis cōpositis qbusdaz scilz p suo consequenti añ
cedens. pmitus enim miramur. postea mirata cu
pimus. A miror diuatur h et h mirabil et h le ...

cōpatur vnd mirabiliter lius sime adubiū. et hec
mirabilitas tatis Miror cōponit admiror aris .i.
ualde mirari uel cupē. admiror ūtutes miror opa
Cōmiror aris simul mirari. demiror aris ualde mi
rari ul deorsum et ē deponens miror cū oibus suis
Mirobalanū. miron compo ¶ cōpositis et pd m
nitur cū balanū qd est unguentū d balano factū
Et dr h mirobalanū qsi redolens balanum q2 ex
glande balani odorata fiat Et corr la
Mirotheca ce fe ge .i. unguentorū repositorium.
Et componitur a miron et thecū et producit the
Mirra arbor est que grece smirra dr cuius ūgul
ta arabes exurunt ut melius pullulent et fructifi
cent sicut dr in historijs Itē mirra ē gummi illius
arboris Et dr mirra quasi amara vn ysid. Mirra
est arbor arabie altitudinis qnq3 cubitorū. similis
spine cuius gutta uiridis est atq3 amara vn et no
men accepit mirra Gutta eius sponte manans p
ciosior ē elicita corticis uulnē uilior iudicatur Ex
dictis patet q mirra dr tā gutta q arbor illius.
Mirrum unguentū est odoriferū ex mirra factum
Judith x vnxit se de mirro optimo
Mirtetū ti locus ubi mirtus crescit Et diuatur
mirtus et pd pnl. uide in mirtus.
Mirteus tea teum de mirto exñs uel ad mirtum
ptinens Et dr a mirtus.
Mirtosus sa sum In mirtus est
Mirtus. a mari diuatur h mirtus ti. ul mirtus
quedā arbor q2 in litore maris habundat vn et
a gcis mirene dr ul dr mirtus q2 mire redolebat
vnde mirtosus sa sum. plenus mirtis
Misach interpretatur risus uel gaudiuz Idem et
misahel qui interpretatur populus domini
Misahel in misach uide
Miscelio onis qui nouit artem miscendi diūsos
cibos ul potus et ē mas ge et diuat a misceo ces.
Miscellaneus A misceo ces dr miscellaneus nea
neum et miscellanus a um in eod sensu .i. mixtus
vn h miscellaneum .i. cōmixtū ut cibus gladiatorū
uel miscellaneū dr uas in quo pndia gladiatorū
miscebantur vnde Juuenal fictile sic ueniunt ad
Misceo ces cui. mixtū qd ad ¶ miscellanea ludi
mixturam ptinet Et miscere .i. potare vinum pre
bere Et ē tractū inde. q2 antiqui miscebant calida
frigidis. et frigida calidis in calice. vnde calix dic
tus est a calida potacione. sicut adhuc nos misce
mus aquam uino. et econūso. Et hinc mixtim ad
ūbium Misceo componit admisceo ces cui. vnde
admixtim. et admiscuus a um. cōmisceo ces cui .i.
simul miscere. vnd cōmixtim. et cōmiscuus a um
.i. cōmixtus vn h cōmixtura re Immisceo ces ci
vn immixtim et immiscuus a um. pmisceo ces c
vn pmixtim et pmiscuus a um. pmisceo ces cui
pcul ul ante ul p aliquo miscere vn pmixtim.
Remisceo ces cui. Intermisceo ces cui. Misceo et
eius cōposita faciunt pretitū in cui et sup in xtū
et omnia sunt actiua. ʒ uero aliam significacōnez
ʒ quam ptinēt ad potacōm ul administracionez
uini neutra sunt ʒ hug In uincio cis Dicit eciam
hug q cōmixtio pnunciatur in sono de t. q2 x p
cedit t. et ista ē opinio cōmunior. Quidam tn dnt q
misceo ces facit mistum p s Et uidentur h dicere
a ps qui dicit in xj li. in tractatu d pticipio. x q3
ancedente t. vnū inuenio in tus. a textu textus.
ʒ pt dici q ps intelligit de ūbis que hnt x in pre
Misellus la lum. dimi. paru miser. vnde ¶ terito

142

misellulus la lum. similiter dimi. pn̄l correpta

Miser ra ꝝ. dr a mitto tis. ꝓ uocem. ſꝫ ꝓ significa
cōni miser diuatur ab amitto tis. ꝓp̄e quidez mi
ser dr q̄r omnē felicitatē amiserit. miser eciam dr
tristis. q̄ autē dr miser q̄i minus ꝓuiens. et h̄ est.
Et comparatur miser rior rimus. vn̄ misere rius me
adūbiū. et h̄ miseria rie. erumpna ubi nulla ē feli
citas. Et formatur miſrimus a miser. addita ri

Miseracio cionis. in misericors uide.

Misereor. a miser dr misereor eris sertus sum. Et
est misereri sup miseriam alicuius condolere et cō
pati Et construitur cū gt̄o et dt̄o q̄nq̄z. sed raro cū
act̄o. In eod̄ sensu. et misereo res. qd̄ antiquitus fi
it in usu et non habebat preritū. vnde miseret et
miseretur. impsonalia. miseret construit̄ cū act̄o et
gt̄o. ut miseret me tui. me misertū ē tui ¶ Et no
ta q̄ misereo in eodez sensu et eod̄ modo constru
batur quo misereor ꝓ hug. Et scias q̄ ista q̄nq̄z ū
ba impsonalia construunt̄ cū act̄o et gt̄o. Penitet
et tedet miseret pudet et piget ista. Accusatiui iū
guntur cū gt̄is ſꝫ q̄n̄ ponunt̄ cū infinitīs requirūt
tantū accm̄ ut penitet me peccare. tamē ista duo
miseret et tedet non h̄nt p̄teritū ſꝫ tantū suppleti
onē p̄teriti. ut miseret miserebat misertū est. tedet
tedebat tesum est Et construuntur cum utroq̄z ca
su ꝓm p̄s transitiue Qui exponit sic Penitet me
peccati. i. penitencia peccati habet me Quidā aū
dīt q̄ construuntur cū acc̄o transitiue et cū gt̄o
ex ui cause materialis. et claudūt in se suppōnez
ut pudet me tui. i. pudor tui h̄z me tui h̄ est de
te Dīt eciā q̄ ista q̄nq̄z ūba impsonalia non ad
iungunt̄ cū gt̄is nisi impsonaliter Et rac̄o est q̄r
ille infinitiuus ponitur loco gēiti. ut penitet me
peccare id ē peccati. Et ideo non posset supponer
ūbo psonali Et h̄ fuit opinio magri bn̄. vid̄ in

Miseresco cis inchoa. de misereo res. ¶ peniteo

Misericors. Cor cōponit̄ cū miseꝝ. ul' pocius mi
serans Et dr h̄ et h̄ et h̄ misīcors cordis. a cōpa
ciendo aliene miserie dc̄ūs q̄i miseꝝ uel miſans
cor h̄ns sup aliquē afflictū cōpaciendo. vn̄ miser.
corditer. et h̄ misīcordia die. q̄r miseꝝ ul' miſans
faciat cor dolentis aliena miseria ¶ In deo tn̄ ē mi
sericordia sine ulla cordis miseria Et differt a mise
racione. q̄r bene uelle misericordia ē. bene facere
miſacionis Est enim miseracio. misīcordie accio
q̄r misīcordia tantū affectus cord̄ est quo cōpelli
mur ut miſis subueniamus ul' cōpaciamur si suc
currere nō ualemus ſꝫ miſac̄o ex ope cōprobat̄

Miseror raris atus sum. A miser ¶ uide in pius
uel misereor dr Et est miserari idem q̄ misereri ſꝫ
misereri tm̄ cord̄ est etsi subuenire nō possimus
ſꝫ miserari ex ope comprobatur Et construit̄ cū
acc̄o. ut misereor te. i. signū et opus mīe tibi ex
hibeo. vnde h̄ et h̄ miſabil' et h̄ le. dignus mise
racōne. q̄i misīcordie ul' miserie habilis. vnde mi
serabiliter aduerbium. et hec miserabilitas tatis.

Miserrimus rima rimum. In miser vide.

Missa A mitto tis dr h̄ missus si. i. nuncius. Et
hec missa se. i. nuncia. Et hinc in ecclesia dr miss.
q̄r preces nr̄as ferat et mittat ad deum. Sꝫ missa
ꝓp̄e dr in tempe sacficij. q̄n̄ cathecumini mittūt̄
foras. clamante leuita. si quis remanſit cathecu
minus exeat foras. Et inde missa. q̄r sacramentis
altaris interesse nō p̄nt q̄r nondū regn̄ati nosc̄ūt̄
¶ Sed p̄t queri. an sacerdos plures missas possꝫ
dicere in die Ad hoc dico q̄ h̄o nō dꝫ pluries cō
municare in die. ut saltem quantū ad unū diem
rep̄n̄tetur unitas dn̄ice passionis. Et ut q̄tū ad
aliq̄d reūencia sacramento exhibeat̄ semel tantū
sumendo Sacerdos tn̄ est q̄i psona publica et ido
optet q̄ non solū ꝓ se. ſꝫ ꝓ alijs eciam. celebret
Et ideo necessitate cogente p̄t pluries celebr̄re in
die Si autē necessitas non cogat. ꝓ q̄ dr de conse
di. i. sufficit. et in c te referente. d̄ cele mis. sufficit
sacerdoti semel in die missam celebrare q̄r xp̄s se
mel passus est et totū mundū redemit ¶ Sex au
tem casus excipiuntur in quibus sacerdos p̄t plu
res missas celebrare. vnus in die natalis dn̄i. In
quo p̄t cantare tres In alijs uo diebus p̄t canta
re duas in seqn̄tibus casibus. vnaꝫ ꝓ defunctis et
aliam de die si necesse fuerit Itē ꝓpter necessitatē
pegrinoꝝ. et hospitū comeanciū. et infirmoꝝ Et
forte ꝓpter necessitatē nupciaꝝ ubi tempus labe
retur Ita tn̄ q̄ nūq̄ celebret ult̄ duas ꝓpter ali
q̄ necessitatez Nec aliqua cā adulac̄ōnis ul' cupi
ditatis. q̄r tūc peccaret grauit̄ Xv. Vna dies mis
sam tantūmodo postulat unam Excipitur defun
ctus certe cū pegrino Infirmus comeans dn̄i nata
lis et hospes Et mulier nubens cū tempus labi
tur illi Tres uult natal' nisi binas cetera querunt
¶ Consueuit eciam queri utꝝ degradatus possit
dicere missam Ad hoc dn̄dū est ꝓm theologos
et ūitatem q̄ eciaꝫ degradatus q̄r ordinem non
amittit p̄tātem consec̄ndi retinet Sed ius conse
crandi sibi aufertur. Et ideo si consecrat peccat
mortaliter. tn̄ consecratū est Et si dicas sacerdos
a p̄tāte ep̄i accipit posse consecrare Ergo q̄n̄ ab
ep̄o degradatur uidetur q̄ h̄ possit amittere Di
co q̄ ep̄ūs non dedit ordinem ſꝫ deus ꝑ ministe
riū ep̄i Et deus posset auferre ſꝫ non ep̄s q̄r non
est constitutus minister auferendi ordinez sicut
conferendi q̄r ꝓpter efficaciam consecrac̄ōnis dꝫ
ordo esse ꝑpetuus ¶ Itez scias q̄ de missa possu
mus loqui dupl'r. aut q̄tū ad id qd̄ ē essenciale
in ea. scilicꝫ corpus xp̄i. Et sic a quocūq̄z dicatur
bona ē equaliter. q̄r opus opatū equaliter bonū
est et ūtuosum. Vel q̄tū ad id qd̄ ē annexū sac
mento et q̄i secundariū. et sic missa boni sacerdo
tis melior est q̄ missa mali. q̄r nō solū efficaciā
h̄ꝫ ex ope opato. ſꝫ ex ope opante. Et ideo cete
ris paribus melius est audire missam boni sacer
dotis q̄ mali ¶ Itē q̄ interdicitur sacerdoti lepro
so ne celebret publice corā ꝑp̄lo ꝓpter horrorez
tamen in secreto bn̄ posset ex deuoc̄ōne celebr̄re
nisi sit adeo corruptus q̄ ministeriū sine ꝑiculo
explere non possit. Leprosus tn̄ ad sacerdociū ꝓ
moueri non debꝫ ¶ Potest eciā queri an fornica
rij. excōnicati. hetici. sacerdotes. possint hoc sacra
mentū dispensare. Et an debeat eius dispensacio
a subditis recipi. Ad hoc dīt doctores q̄ si aliquo
cū peccato ad sacramentū eukaristie accedat ma
gis cedit ei in nocumentum q̄ in profectū. Qui
cūq̄z autē cont̄ ordinacionem accedit ecclesie ꝑ
inobedienciam. peccat. Simoniaci uo et scisinati
ci excōnicati. ex statuto ecclesie a dispensacione
huius sacramenti sunt suspensi. q̄r sunt ext̄ uni
tatez ecclesie. in qua sacramēta conferunt̄ Est isti
interdictū concubinarijs sacerdotibus ꝓpter spūa
litatē maximā que in h̄ sacramēto requiritur. vn̄
canon dicit di. xxxiij. Nullus audiat missam sa
cerdotis. quē scit concubinaꝫ indubitant' habere
vnde si aliquis ab aliquo precoꝝ sacramēti sui

cipiat. peccat. et sic graciam non consequitur. tn̄
differt de fornicarijs et alijs predictis quia alijs
nō debz homo cōnicare in diuinis scienter q̈ptū
cūq3 sunt occulti Sed concubinarij sacerdotes nō
sunt uitandi nisi sint notorij. Et dn̄r notorij tri
bus modis. uel p sentenciaz qr conuicti sunt. uel
p confessionem in iure factam. uel p rei euidenci
ā. scilz sic qn̄ est ita manifestū q nulla pt tergiu
sacione celari. Ab alijs autem peccatoribus licet
sacmēnta recipē. de notorio tamen plenius dicā
in notorium. Item uide in cōmunio.

Missalis a missa diuat̄ h et h missalis et h le.
ad missam ptinens. et h missale lis. p quodam
libro ubi continetur misteriū misse. et pducit sa.

Missaticus. a misso sas dr missaticus ca cū pnl̄
corr̄ qui frequenter mittitur Et hic missaticus. i.
nuncius. et h missatica. i. nūcia. et h missaticū. i.
nūciū qd p missaticū mandamus Itē inuenit̄ h
missaticus ci. qui frequenter canit missam. s3 tūc

Missia. a messis dr h missia ¶ diuatur a missa
sie. quedam puincia. q̈i messia. sic dcā a messiū
puentu. vnde et eam ueteres cereris horreuz ap
pellabant. Et inde missius sia sium. et corripit si

Missibis. A mitto dr h et h missilis et h le. ad
mittendū abilis. vnde et qdlibet iaculū hoc mis
sile dicitur. et corrip pnl̄. Prudencius. Missile de
multis. que frustra miserat unum.

Missicius cia ciū. ad mittendum aptus. uel qui
miliciam exhibet. Et dicitur a mitto mittis

Missito tas. pnl̄ correpta. In misso sas uide

Misso sas. frequenter mittere. et ē fre. de. mitto
tis. misi missum su. a quo missito tas. aliud fre.
i. frequenter mittere. Vnde macrob. Placentas
mutuo missitant. Itez inuenit̄ misso. sas. saui. i.
missam canē. et tūc deriuat̄ a missa. A quo mis
sito. tas. frequentatiuū. i. freqn̄ter missaz canere

Missorium rij. conca modica ubi aliquid liquo
ris immittitur. Et dicitur a mitto mittis

Mista te cōnis ge. i. secretarius uel misterij au

Misterium. mistis ul' misti ¶ tor. et dr a mistis
cen grece latine dr secretū. vnd misticus ca cū. i.
sacer. diuinus. occultus. figuratiuus. qr in se secre
tā et reconditā habat intelligenciam. scilz cū ali
qd dr. et aliud intelligitur. Et h misteriū rij. i. sa
cramentū. i. sacrū uel absconditū. ul' prefiguracio
occulta. ul' occultū secretū. qr secretaz et recondi
tā h3 disputacōm et intelligenciā. Et differt a mi
nisteriū. qr ministeriū in tempalibus attenditur
s3 misteriū in spūalibus. ut fuit incarnacio ihesu
xpi. et sicut ē consecracio panis et uini in altari
et similia que secretā in se cōtinent intelligenciaz
appe misteria dn̄r. vn̄ apl's in pma ad corint xv
Ecce misteriū uob dico. Omſ quidem resurgemus
s3 non omſ immutabimur. ¶ Et scias q prod e
in misteriū. vnd dicit mgr bn̄. e. ante riū d3 cor
ut misteriū. philateriū. tam misteriū pducit̄ vn̄
Orac. Pandimus interdū doctis misteria regum s3
corripit̄ in libro sacificioꝝ. misterium fertur pre
cinuisse crucis. s3 h ppter necessitatez met̄ accidit

Misticus ca cū. In misterium est. et corr̄ penul'

Mistis uel misticen grece. latine dicitur secretū

Mistꝝ. a mistis dr h mistꝝ tri. i. latens odium

Miteo tes tui. esse uel fieri mitem. vn̄ mitesco
cis. inchoa. Et diuatur a mitis miteo et pd mi

Mitia tie. i. mansuetudo Itē plale de mitis. uid

Mitifico. a mitis et facio cōponitur ¶ in mitis
mitifico cas. quasi mitem facio. et mitigo in eod
sensu. scibz mollire. tempare. humiliare. et cor̄ fi

Mitigo gas gaui gare. i. mollire. tempare. hūi
liare. Et uidetur esse simplex. q autē dr mitigo
quasi mitem ago. pocius uidetur ethimol' q̈ cō
posicio Et cōponitur. demitigo. demulcere. uel p
cutere. et corr̄ pnl̄. Et pt diuari mitigo a mitis.

Mitilena ne. quidam locus. de quo habetur in
actibus aplōꝝ c xxix. Et pd pnl̄. vn̄ in aurora
Post tantas clades non insula que mitilene

Mitis. a mollis diuatur h et h mitis. et hoc te
humilis. mollis. et benignus. non durus. matu
rus. vnde dn̄r poma mitia. matura et mollia. Et
compatur mitior simus. vn̄ mititer. s3 non est in
usu mitius sime adūbiū. Et h mitia tie. i. māsue
tudo. qd in expōne annonis sup epl'as pauli re
pies. Mitis cōponit̄ immitis. et pd mi. Scribit̄
tam p unū t. s3 mittis ūbū. p geminū t. Ouid de
arte. sed caret insidijs hominū. qr mitis hirundo.
Et scias q mititas et mansuetudo. uel mitis. et
māsuetus. idez uidentur esse in essencia. s3 drūt in
efficacia. qr mititas attendit̄ in affcū Mitis enim
ut dicit glo sup illud math v c. Beati mites qm̄
ipi possidebunt terram. Mitis est quē mentis as
pitas seu amaritudo non afficit. s3 simplicit̄ ad
omnez iniuriam sustinendam pacienter instruit.
Mitis ē quez nec rancor nec ira afficit. s3 omnia
equanimiter sustinet. mansuetudo ūo attenditur
in effcū. vn̄ dicit cassiodrus sup ps. Mansueti q̄
si manu assueti. i. tollerantes iniurias. Nō malū
p malo reddentes. Et attende q p hoc quod dr
possidebūt. denotat̄ securitas. p h q subdit terrā
innuit̄ eternitas. qr ecc̄. i. terra aū ineternū stat

Mitos grece. fabula dr latine. sm papiam

Mitra tre. fe ge. i. pilleū frigiū capud ptingens
quale ē ornamentū capitis deuotaꝝ. S3 pilleum
uiroꝝ ē mitra feminaꝝ. Mitra eciaz est epoꝝ. et
mitra funis est quo media nauis uincitur.

Mitridates rex ponti dr fuisse et cor̄ pnl̄. vnd
in aurora dr Antonius marcus et mitridates. id

Mitto tis si sum tere. i. introire. in ¶ in aurem
tromittere. et mittere. i. mandare. mittimus res
animatas. mandamus res inanimatas. s3 h ppe
tas sepe confunditur Mitto componit̄ admitto
tis. i. peccare. assumē. accipē. exlassare. et cū qdaz
uelocitate et agilitate equū ūtē ul' ducē. et cōpōi
t̄ ex ad et mitto Itē mitto cōpōit̄ cū a et dr āitto
is si sū. i. pdē. Item cū cō. et dr cōmitto tis ¶ Itē
cū circum. et dr circūmitto tis. Itē cū de. et dr de
mitto tis. i. deorsuz mittere. inclinare. Itē cū di et
dr dimitto tis. Itez cū e. et dr emitto tis. i. ualde
uel extra mittere. Itē cū in et cū intro. et dr im
mitto tis. et intromitto tis. in eod sensu. Et intro
mittere uulgariter. i. infra mittere. quasi in rem
se mittere Itē componit̄ cū inter. et dr intmitte
tis. i. inter aliqua ul' interpolatim uel interim di
mittere. derelinquere. Itez cōponit̄ cū manus. Et
dr manumitto tis. i. manu emittere uel liberare.
Itē cū p. et dr pmitto tis. Item cū pre. et dr pre
mitto tis. i. deserere. Itē cū p. et dr pmitto tis. cō
cedere. consentire. item cum ob. et dr omitto tis
subtracta b. item cū pter. et dr ptermitto tis. i.
derelinquē. Itē cū re. et dr remitto tis. Itē cū sub
et dr submitto tis. i. suppono Itez cū trans. et dr
tn̄smitto tis. ultra mittere Mitto et eius cōposi
ta omnia. faciunt pteritū in si. et sup in sum. Et

omnia sunt actiua.preter cōmitto et admitto ꝑ
peccare.et exclassare et dimitto et remitto ꝑ par
cere.que.sunt neut̄ et omnia geminant t A mit
to tis dr̄ misso sas fre.A quo missito tas.aliud
fre.i.frequenter mittere.Inuenitur eciam mittito
tas.i.frequenter mittere.Nota h̄ q᷑ mitto et des
tino.et ūba que ad missionem ptinent.recipien
cia post se accm̄.si ille actūs designat rem rōnalē
recipiūt aliū accm̄ mediante ꝓpōne ad.ut mitto
nunciū meū ad te.Si ūo ille actūs notat aliam
rem q̄ rōnalem.tunc ūbū non regit aliū accm̄.s
dtm̄.ut mitto tibi centū solidos.ut dixi in terci
a parte.ubi egi de regimine.in c de accusatiuo

Mitus.a mitis dr̄ h̄ mitus ti fabula iocosa et
Mixtus ta tū.in misceo ces uid ¶ relatu dulcis
Mna mne.pondus est.et ē nomen grecum.et
qn̄q3 ponitur ꝑ obulo.Inuenitur eciam na
impatm̄ de no nas.s3 tunc scribit̄ sine m.Xv.Si
uis mnam uir na.dabit̄ tis nātis in ir mna.et ut
dicunt.mna duas libras et semis appendit.

Moab et amon filij loth.a quibus moabite.
et amonite dicti sunt.et acuit̄ in fine moab

Moderatus.A moderor raris dr̄ moderatus ta
tū.nomen.i.tempatus.et compat̄ cior simus vn̄
moderate cius sime.adūbiū.et ē modatus q nec
plus nec minus facit q̄ debeat Et cōponit̄ imo
datus ta tū.q plus ul̄ minus facit.Et cōpat̄ sil̄r

Modernus A modus dr̄ modernus na nū.i.isti
us tempis et compat̄ nior simus vnde moderne
ius sime.aduerbium.Et hec modernitas tatis

Moderor.a modus dr̄ moderor aris atus sum
ari.i.regere.gubnare.Et in eod sensu construit̄
cū accō et dtō.h̄ modator toris.et h̄ moderacio
onis Et h̄ et h̄ modabilis et h̄ le.vn̄ modabili
ter adūbium.Et h̄ moderamen minis.Et h̄ mo
deramentū ti.Et moderatim adūbium.Et mode
ranter.Et corripit moderor illam sillabam de

Modestus.a modus dr̄ modestus ta tū.i.tēpa
tus et discretus.nec plus q̄d oꝑ nec minus agens
nec eciam irascens Et cōpatur.modestior simus.
vn̄ modeste tius sime.adūbium.et hec modestia
tie.in facto.s3 modus in dicto ul̄ concupiscencia

Modicus.a modus diriuatur modicus ca cū.i.
rōnalis.mensuratus.modatus et modicus.i.p
uus.s3 improprie et abusiue dr̄.vnd modice ad
ūbium.Et hec modicitas tatis.Et modifico cas
.i.tempare.modificare.q᷑ autem dr̄ modicus q̄si
modum capiens uel modi custos.ethimologia ē
Et cōponit̄ immodicus ca cū.intēpatus.immen

Modifico A modus ¶ suratus.Et cor̄ pocā di
et facio cōponit̄ modifico cas caui care.i.tēpa
re.alic9 modi facē vn̄ modificus ca cū et cor̄ fi

Modiolus oli dimi.puus modius s̄ hug̃.dr̄ e
ciam modiolus pnl̄ cor̄.illud grossum lignū in
rota p qd capud axis immittitur.In quo radij
in circuitu infixi sunt Et dr̄ modiolus a modio
quia in modum modij capax est et concauus

Modius.a modus dr̄ h̄ modius dij q᷑ sit suo
mō pfectus.Et ē mensura libraꝝ xliiij.et sexta
rioꝝ xxij.Cuius nūi cā.inde tracta ē q᷑ in pnci
pio deus xxij opa fecit.Nam pma die vij opa
fecit.i.materiam informem.angelos.lucē.supio
res celos.terram.aquam.aerem.Secunda die fir
mamentū solū Tercia die quatuor.maria semina
ciones.et plantaria Quarta die solem et lunā
et stellas Quinta die tria.pisces.et reptilia aq̄ꝝ.

et uolatilia Sexta die quatuor.bestias.pecudes
reptilia terre.et hominem.Et facta sunt omnia
xxij gen̄a in diebus sex.Et xxij gn̄acōnes sunt
ab adam usq3 ad iacob.Ex cuius semine nata ē
om̄is gens isrrahel.Et xxij lib̄ sunt ueteris testa
menti usq3 ad hester.Et xxij lr̄āꝝ sunt elemēta
quibus constat diuine legis doctrina.Hijs ergo
exemplis modius xxij sextarioꝝ a moyse s̄m sa
cre legis doctrinam effectus ē Et q̄uis diuise gen
tes huic mensure pondus ul̄ adiciant ignorant
uel detrahant.tn̄ apud hebreos constitucione di
uina tali rōne s̄uat̄ Item modius ē cui arbor na
uis insistit.ob silitudinē mēsurabil̄ uas̄ sic dcūs

Modo aduerbium In modus uide
Modulor.a modulus qd ē cātus dr̄ modulor
aris.atus.sum.ari.i.cantare dulciter.melodias
facere.Inuenitur eciam modulo las.in eod sensu
vn̄ modulamē inis.cantacō dulcis et mellica et
modulans tis.vn̄ modulant̄ adūbiū.et hec mo
¶ dulancia cie

Modulus a modus dr̄ h̄ modu
lus li.diminiti.i.paruus modus.vnde h̄ modu
lus li.tropus.cantus qui precinitur in principio
misse uel matutini uel uesperaꝝ.Et corripit du.

Modus di.i.terminus.finis.mensura.ul̄ mane
ries.uel condicio.uel tempamentū.Et ponitur
dtūs uel abltūs istius nominis.scil3 mō adūbia
liter ꝑ nunc ul̄ aliqn̄.ul̄ pauloante.ul̄ tm̄modo.
Et cōponitur amodo.i.deinceps.tm̄mō.solūmō.
et posmodū.i.postea.et admodū.i.ualde Item
iste gtūs modi.cōponitur istiusmodi.illiusmodi.
huiuscemodi.nomina indeclinabilia.et om̄is ge
De h̄ plenius dixi in tercia pte in c de figura cō
posita nominis ¶ Modus ūo eciam est accidens
ūbi Et s̄ h̄ qn̄q3 sunt modi.scil3 indicatiuus.im
patiuus.optatiuus.subiunctiuus.infinitiuus.q̄t
aūt tempa h3 quilib3 modus.dixi supius in ter
cia pte in tractatu ūboꝝ ubi egi de modis ūbo
ꝝ.¶ Vtꝝ autē quō.nullomō.quodāmodo.sint
una ps ūl due.sup̄ determinaui in secūda pte ubi
egi de accentu adūbioꝝ in c de cōpositis a modo

Mois grece.latine dr̄ aqua.Et acuitur in fine.
Moisaicus ca cū.res moisi ul̄ ad moisen ptinēs
pnl̄ cor̄.et dr̄ a moises et tacetur i in pnūciacōe

Moises.a mois qd ē aqua.dr̄ h̄ moises si.i.aq̄
ticus.q᷑ in aqua fuit inuentus.et ex aqua sump
tus.vn̄ et moises interpretatur sumptus ex aq̄
Inuenit enim eum ad ripam fluuij expositū.fi
lia pharaonis.quem colligens adoptauit sibi et
uocauit eū moisen.q᷑ de aqua sumpsisset eum.
Et uidetur quibusdam q᷑ sit nom̄ compositū a
mois et ihs.qd est saluator.q᷑ saluatus fuit ex
aqua.et cor̄ pnl̄.vn̄ in aurora dr̄ Quod petis
o moises uiuenti non datur ulli.Sed de ultima
silba pt dubitari an acuatur.dn̄t quidam q᷑ nō
debet acui cū sit declinabile.sicut nec ulixes xis.
Alij dn̄t q᷑ d3 in fine acui.et hoc usus maxime
lōbardoꝝ approbat.Et scias q᷑ sepe inuenit̄ achilli
pro achillis.et moisi pro moisis.per apocopam

Mola.a molo lis dr̄ h̄ mola le.ubi ferꝝ moli
tur et acuit̄.Et mola le.puls ex farina et aqua
et sale.qua olim uictime inter cornua pfundebā
tur.Et si pacientes erant.bone erant.Si recalci
trarent.male erant.et reiciebantur.Vnde ihūs
xp̄s fuit bona uictima q᷑ non recalcitrauit.sed
quasi ouis non apiens os suum ductus est ad
occisionem et inde cōponitus immolo las.i.sac

fico ¶Itē a molo h̄ mola le.ubi frumentū teritur.
uel dr̄ mola q̄si mala.a malon.i.a rotunditate
sui mola asinaria dr̄ q2 cū ea molit asinus.q2 in
quibusdā molendinis asinus uoluit rotā cū mo
la.uel mola asinaria dr̄ grauis et ponderosa.ut
asinus q2 onerat asinū et cor̄ mo.uide in moles
Molaris.a mola diuat̄ h̄ et h̄ molaris et h̄ re
ad molā ptinens.Et h̄ molaris.lapis unde fiūt
mole.ul' magnus ad modū mole.Et h̄ molaris
dens maxillaris q2 cibū ill' dentibus q̄i mola moli
Molendinū a molo lis dr̄ h̄ molendinū ¶mus
ni.vn̄ molendinarius rij.et h̄ molendinaria rie.
Moles lis.fe ge.difficultas.magtudo.magnitu
pondus.Et producit pmam.s3 molo lis.et mo
la le corripit mo.Xw Que frumenta molit mola
sit moles tibi pondus.Nō leuitate mole s3 aque
Molestus.a mole dr̄ moles ¶currit rota mole
tus ta tū.eger.tristis.turbatus.q̄i a mole turba
conis sic dictus Et molestus eciā dr̄ molestiā in
ferens.inquietans Et compat̄.molestior simus
vn̄ moleste tius me.adūbiū et h̄ molestia tie Et
hinc molestosus sa sum.inferens molestiam.vn̄
molesto tas taui.tare.i.molestiā facē.inquieta
Molimen.a molior iris.dr̄ h̄ ¶re.Et est actiuū
molimen inis.i.conamen.pt eciā hec significaci
Molimentū.a moli ¶ones de molior.et pd̄ li
or iris.dicitur hoc molimentum.i.conamen
Molior a moles diuatur molior iris itus sum
iri.cū difficultate conari ¶Et dr̄ pprie de mag
nis rebus.uel moliri.i.machinari.pare.fabcare.
excogitare.disponē.ul' cū difficultate uel ingeni
ose aliquid facē Molior cōponitur cū a.et dicit̄
amolior iris.remouere.auferre.Itē componitur
demolior iris.Emolior iris.ualde ul' ext̄ moliri.
Et ē deponens molior et pd̄ pmam scribitur tn̄
per unū l.Lucanus in v.Heu quantū fortunam
humeris iam pondere fessis amolitur onus
Molitor.a molior dr̄ h̄ molitor toris.artifex.
fabricator.et prod̄ li.Ouid̄ in x metam.pmeq3 ra
Molleo.a mollio moll' dr̄ ¶tis molitor yason
molleo les lui lere.esse uel fieri mollem.et cōpo
nitur emolleo les.et hinc molesco cis.et emoles
co cis incho.et remollesco lescis.a remolleo.et scri
Mollestra tres.pell' ouina ¶bitur p geminū l.
Et dicitur a mollio mollis.quia sit mollis.
Mollicia cie.in mollicies uid̄ ¶ciei in eod̄ sensu
Mollicies a moll' dr̄ mollicia cie et h̄ mollicies
Molliculus.a mollis dr̄ molliculus la lum.ali
Mollifico.a mollis ¶qntulū moll' et cor̄ pen'
et facio cōponitur mollifico cas caui.quasi mol
lem facio.Et est ūbū actiuū.et corripit fi
Mollio lis liui litū.lire.i.tempare mitigare blā
dire.eñuare.mollē reddere.Job xxiij.deus mol
liuit cor meū.vn̄ mollito tas.fre.pn' pd̄.Mol
lio cōponitur cōmollio lis.demollio lis.i.ualde
uel deorsū mollire.ul' indurare.emollio lis ual
de uel extra mollire.pmollio lis.pfecte mollire
pmollio lis.remollio lis.iterū mollire.Sūmollio
lis.subtus uel paꝝ mollire.Et est actiuū mollio
cū omnibus suis cōpositis.et quarte cōiugacōnis
Mollis.a mollio diuatur h̄ et h̄ mollis et h̄ le
q2 uigorem sexus eneruati corpis dedecoret et q̄i
muliēr emolliatur.et compatur.vn̄ molliter ius
sime.adūbiū.Mollis cōponitur pmollis.q̄mollis
Et inuenit̄ mollis nomen et ūbū Et utrūq3 pd̄
pmam pōne.vn̄ quidā.tu uerb mollis me blan

Molo lis lui lere.et caret ¶dis femina mollis
sup.aut facit multū ul' molitū.pn' cor̄ Et ē mo
lere acuere.et pprie ferꝝ et molere.i.terere.sicut
triticū uel aliam annonā.Et molē.i.subagitare
uel coire.vnd̄ in lib' Judith.Sampsonē clausum
in carcere molere fecerunt.¶vnde dicit mḡr in
historijs.molere fecerunt.q̄si ope suili eū affli
gentes.Hebrei tam̄ tradunt q2 philistei fecerunt
eū dormire cū mulieribus robustis ut ex eo pro
lem robustam susciperent Et ē tracta h̄ significa
cio a predicta.qui enī coit q̄i molē et terē uide
tur ¶Molo componit̄ cōmolo lis.demolo lis.
.i.ualde ul' male molere.emolo lis.ext̄ uel ual
de demolere.Immolo lis.ualde uel intus molē.
pmolo lis.pfecte molere ul' subagitare.remolo
lis.iterū molere Molo et eius composita faciūt
pteritū in lui.et caret sup.Et h̄ q2 ptinent ad ac
tū molaꝝ neut̄ sunt.s3 h̄ q2 accipiunt̄ tn̄slatiue
p terē uel subagitare.actiua sunt Ita dicit hug̃
et cor̄ mo.Orac̄ in smonibus.pmolere uxores
nolim laudarier inquit.s3 moles pmam pd̄.vn̄
quidā Que frumenta molit mola moles sit tibi
pondus ¶hic nota q2 molo lis.non h3 sup in
frequenti usu.ad dr̄am huius nominis multum
possemus tn̄ dicere molitū.sicut uolo qd̄ debēt
facere uultū.sicut p3 p nomen pticipiale uultus
qd̄ h̄ ps.uascitur ab eo.et tn̄ est iam in usu uoli
Moloth qddā ydolū fuit ¶tū apud theologos
Molosus.a molo lis.dr̄ hic molosus si.i.mag
nus cāis.q̄i ad molandū patus ul' molosus fuit
filius pirri.vn̄ dcā est h̄ molosia.quedam terra
scilꝫ epirus uel ps epiri.vn̄ molosus sa sum.i.
molosius sia sium.Et h̄ molosus.quidam pes
constans ex tribus longis.dcūs a saltacōne mo
losoꝝ quā exercuerunt armati.Et h̄ molosus si
p cane.q2 ibi optimi et magni habūdant canes
Et hinc molosicus ca cum.i.mordax uel rapax
Hinc eciam uidetur dici h̄ molosius.quidam la
pis uiridis et grandis.Et producit lo
Moluchꝝ cri.dr̄ illud in quo mola uertitur.Et
moluchꝝ.i.tumor uentris.Et dicitur a mola
Momen a moneo nes dr̄ h̄ momen inis.i.mo
mentū.tā p motu q̄p p spacio tēpis et cor̄ pn'
Momentillum tilli.pūū momentum ¶genitiui
Momentū.a moneo nes dr̄ h̄ momentū ti.q̄si
monimentū.q2 cito et in transitu moueatur tā
breue spaciū tempis.vnde et sepe ponit̄ p mu
tacione uel momento.momentū enim dr̄ stilus
in quo momenta colliguntur.q2 cito ad modū
momenti inclinatur Item momentū statere.ysaie
xl.dr̄ stilus ul' lingua in transuersali ligno posi
ta.p quē dinoscitur utrꝝ lances in trutina equali
ter ponderent ¶Et nota q2 hora ē xxiiij ps di
ei natural'.punctū est quarta ps hore.et mome
tū est decima ps puncti uel xl hore Ex h̄ p3 q2
momentū cito mouetur A momentū diuat̄ mo
mentaneus nea neū.et momentarius ria riū.tn̄
sitorius.cito transiens.paꝝ durans.
Monachus.a monos qd̄ ē singularis dr̄ h̄ mo
nachus.chi.q2 singularis sit et solitarius.q2 mo
nachi a secularibus actibus et uita segregati.q̄si
soli morantur.Sic ergo solitarius interpretatur
uocabulum monachi.quid facit in turba qui so
lus est.q2 autem.dr̄ monachus q̄i unius custos
eth est.Et sunt plura geña monachoꝝ.sc3 ceno
bite quos in cōne uiuentes possumus appellare

anachorite Idem et hēmite. Et a monachus den
uatur h monacha.e. Et facit dtūs et abitūs pl'is
monachabus.et h et h monachal.et h le. Et h
et h monachilis et h le.et monasticus ca cū.et

Monal.in monas uide ¶ cor mo.vi.in epūs

Monar.i.stultus ¶ Monarcha.monos cōponit
cū archos qd est pnceps.et dr h monarcha.he.
pnceps unius ciuitatis.uel singularis pnceps scz
qr singularem possidet pncipatū.sicut alexander
apud grecos.et iulius apud romanos.vnde h mo
narchia ie.i.singular pncipatus ul' ptās.et ac pe

Monarsiculus.moneo cōponit cū ardeo ul' ar
dore Et dr h monarsiculus li.i.stultus.iracūdus
quia cito mouetur ad iram.vnde plautus Quid
tu monarsicule presumis Et corripit penultimā

Monas a monos qd ē vnū.dr h monas adis
.i.singularitas.pncipiū scz nūj.qui dr unus uel
unitas ul' singularitas vn h et h monal et h le
.i.unialis.singularis vn h monalitas tatis.i.sin
gularitas et monaliter adūbiū.i.unialiter.singu
lariter. Et scias qr monas cor pmam in anticlau
diano.ubi dicit. Et monas et nūi de se parit uni
ca turbas.sed ūsus dicit Monade subtracta dice
tur apocapa facta h autē id contingit qr nō bn
scitur a latinis.natura uocabuli greci.sz scimus.
qr diuata a monade.breuiantur.ut monachus.

Monasteriū.monas componit cū sterion.qd ē
stacio.et dr h monasteriū qi singularis et solita
ria stacō.qr ibi habitantes a secularibus segregati
actibus et uita.qi soli morent vn h monasterio
lum oli.dimi.et h et h monasterialis.et hoc le.

Monedula.a moneta dr h monedula.quedaz
auis que dr uulgo tacula gallis choe. Et dr mo
nedula qi monetula.qr cū aurū ul' aliquam mo
netam inuenit.aufert et occultat.et cor penul'.

Moneo nes nui nitū. Et componit admoneo
nes. Monet qui pcipit.admonet qui qd excidat
memorie reducit Itē monemus futura.admone
mus pñcia Itē componit cōmoneo nes.i.simul
monere.monemus minores.cōmonemus pares
rogamus maiores. Itē cōponitur pmoneo nes p
moneo nes.remoneo nes.summoneo nes.i.latē
ter uel parū ul' post monē. Moneo actiuū est cū
omibus suis cōpositis.et cor hanc sillabam mo
Ouid de arte.disce bonas artes moneo romana

Moneta.a moneo dr.qr monet ne ¶ iuuentus
qua fraus in metallo ul' pondere sit.vnd h mo
netarius rij.et monetarius ria riū.et h moneta
riū rij.locus monete.qui eciaz h monetū dr Itē
moneta dcā est iuno qui monuit romanos per
anserem.vn luc flumina castrensis misceb flaba

Monialis.a monas dr h monial ¶ monete
pnl producta.i.monacha.vnde h et h monialis
et hoc le Et componitur.sanctimonialis

Monibilis A moneo nes dr h et h monibilis.
et hoc le.quod cito moneatur Et corripit bi.

Monile.a munio nis.dr h monile lis.quoddā
ornamentum pectoris mulierū.qr muniat pectus
mulieris.ne leccatores manū possint mittere in
sinū eius.uel dr monile a moneo quia moneat
castitatē.monet enim uidentes.illam esse marito
copulatā.et amplius non debere ab alio tangi.
Olim eniz non solebant ferre monilia nisi mari
tate.vel eciam dr monile a munē.qr p munere
solebat dari Hoc et hpentum dr.qr constat ex
amphorul quibusdaz aureis.et uarijs gēmis.in
modū tracture hpentis.plerūqz et p monile omia
ornamenta mulierū signant quecūqz ill' munere
dant Et prod ni.monile.vide ūsus in torqueo.

Monimen inis.cor pnl' tā nn qr gn.vn greca
momentū dicas tempus.monimen monimentū

Monimentū.a moneo ¶ uide in monimentū
nes dr h monimen inis et h monimentū ti.per
qd aliqd monemur et nob reducit ad memoriā
vn historie dnr monimenta.qr pterita nos mo
nent et ad memoriā reducūt.et ec indicia amor
scz que nob relinquūt in signū amor et meoriā
monimta dnr.et dr monimtū qi monens mente

Monitoriū rij.a moneo nes dr h ¶ et est etiā.
monitoriū torij.locus monendi.sicut scola ubi
discipulos monemus et docemus Inuenitur eciā

Monocentaurus.a ¶ monitoriū p monimen
monos quod ē unū.et centaurus.dicitur h mo
nocentaurus ri.Caput habens bouis

Monoceros.ceros qd est cornu.cōponitur cum
monos qd ē unū. Et dr h monoceros rontis.i.
unicornis.qr unū cornu in media fronte habeat
Et est idem animal qd rinoceros.pt ec declinari
monocerus ri.et h rinocerus.ri.pnl' cor.uide in
rinocerus. ¶ Monocolos componit a monos et

Monocosmus.mi.genꝰ ¶ colon.uide in colon
uehiculi.quod ab vno iumento trahit. Et hoc
monocosmū.i.carrus vnū tantū portans.et cō
ponit a monos et cosmus.

Monoculus.oculus componit cū monos quod
ē vnū et dr monoculus.i.quod vnū oculuz ha

Monogamus mi pnl' ¶ bet tantū.et cor pnl
cor.decūs sic qr tantū vni uxori nupsit. Et com
ponit a gamos qd est nupcie.et monos unum

Monopolis.a monos qd est unū.et polis ciui
tas.cōponitur h monopolis lis.ciuitas sub se v
nam ciuitatē hns.uel qi vnica et singularis ciui
tas.sciliz que reliquis.in aliqua regione melior

Monopoliū lij.i.stacō ¶ sit et libior.et cor po
ubi una res uenditur Et dicitur a monos quod
est unum.et pole.quod est uendere.

Monoptotus.protos qd ē casus.componitur
cū monos.et dr monoptotus ta tū.i.unū casuz

Monos grece.latine dr unū ¶ hns.et cor pnl
uel singularis. Et acuitur in fine

Monosticon.a.monos quod est unū.et sticon
ūsus.componitur h monosticon.uel monosticū
uel monosticium.opus unius ūsus et ac in fine

Monostrophos. In strophos uide.

Mons.a moueo dr h mons tis.altus terre tu
mor. Et diuiditur in tria.radicem.latus.et iugū.
qd est summitas montis. Idem et collis. Et dr a
moueo.qr terra ibi in altū mouetur.uel per con
trariū dr mons a moueo.qr minime mouet de
loco ad locū.uel dr a munio.qr munit nos.uel
ab emineo.qr emineat. Flaz h phō.montes sunt
tumores terrarū altissimi.dicti qr sint eminentes
qr autē dr mons qi moles opposita nascenti soli
eth est Et ē mons.spēi pmitiue et diuatiue.pmi
tiue qtū ad montanus.diuatiue qtū ad moueo
ues ¶ Et ut dicit frater albertus.ex monte qui
uocatur caucasus.oriuntur flumina magna aqua
multarū. Hic autē mons maior ē omibus mon
tibus orientalibus ad aquilonē De h dcm est in
caucasus ¶ Itē scias qr sunt quidam montes qi
dnr montes supmi.alti.in quibus nō generat
ros ul pluuia.nec uentus sentitur.De huiusmo

di montibus legitur in cronicis q̄ phi ascenden
tes in eos cā phandi.secū tam̄ ꝑtauerunt aquā
in uasis.et spongias.ut spongijs in aquā missis
et ori applicatis.attrahēnt sibi supiorem et crassi
orem aerem.ad refrigeriū pectoris.ut ibi aliq̄tu
lum subsistere possent Ad hoc facit qd pap dicat
Olimpus inquit mons macedonie.tante altitudi
nis.ut in eius cacumine.nec uentus senciatr nec
nubes se colligant qr excedit istum aerem hūidū
in quo aues celi uolitant.Quod ab eis proditū
est.qui solebant nescio quoꝝ sacrificioꝝ cā.me
moratū ascendere montem.et aliquas notas in
puluē scribebant.quas alio anno integras inue
niebant.qd fieri non posset si locus ille.uento
aut pluuia potiretur.Deinde.tanta ē tenuitas il
lius aeris.ut non suspirare duraret Illuc eniz ire
non poterant nisi spongias humectatas naribus
applicarent.unde crassiorem et consuetū spm̄ du
cerent.Hij ergo indicauerunt eciam nullā auem
in loco illo se aliqn̄ uidisse.uide eciam in nubes.
¶ Itē nota q̄ mons quidam dr olueti ꝓpter co
piam oliuaꝝ.vnd actuū pmo c.Tunc reūsi sunt
ierosolimaz a monte qui dr olueti.qui ē iuxta
ihrlm sabbi hn̄s iter.qr p unū miliare distat a
ihrlm.vbi dicit mgr in historijs.uetus edicō hz
a monte triū luminū.sic autez dcūs est mons oli
ueti.qr de nocte ex pte occidentis illuminabatur
igne tēpli q erat iugis ignis in altari.mane in p
te orientali pmos recipiebat radios solis anteq̄
illustraret ciuitatez Habebat eciam copiam olei
qd est fomentū luminis.In glosa autē sic dicitr
Mons olueti ab antiquis mons triū luminū uo
cabatur.lucerne scilz de templo resplendentis.ac
solis ex altera pte orientis.et olei in ipso mōte
naturalis lucis.que tria cōueniunt pfeccioni ꝓp
ter diuini ūbi lucem de ecclesia fulgentem.ꝓpter
solis iusticie fulgorem.et ꝓpter pure consciencie
Monstro tras traui ¶ nitorem.uide in pruina
strare.i.ondere.vnde h monstrator oris.et mon
strabil le.Et hoc monstꝝ tri.qr monstrat aliqd
futuꝝ Sed ꝓpe monstꝝ q̄ statim monstrat quid
appeat.vn̄ monstruosus sa suz.oīa in eod sen
su Et hec duo compantr vnde h monstruositas
tatis et mōstrositas atis Mōstro cōpoitr.dmōstro
pmōstro as Et est actiū cū oibus suis cōpositis
¶ Hic nota q̄ aug in vj li de ciui dei.loquens
de monstruosis siue monstris.sic dicit.phibetur
quibusdaz plantas ūsas esse post crura.qbusdā
utrusq sexus esse naturam.et dexterā mām̄am
uirilem.et sinistram muliebrem.uicibusq int se
coeundo.et gignē et parē Alijs ora nō esse cosq
p nares tantūmō alitū sumē.uide in ermofrodi
tus Item ferunt esse gentē ubi singula crura in
pedibus hn̄t.nec poplicem flectūt.Et sunt mira
bil celeritatis Ante annos aliquot nrā certe me
moria in oriente natus ē duplex homo.supiori
bus membris.inferioribus simplex.Nam duo e
rant capita.et duo pectora.quatuor manus.uē
ter autem unus.pedes duo sicut uni homini.et
tā diu uixit ut multos ad eum uidendum fama
trahēt ¶ Sed pt queri an predcā hominuz gnā
monstruosa.txerint originez ab adam.Ad h re
spondet aug.Omnia gnā hominū que dnr esse
credē non ē necesse.ueꝝ quisq uspiam nascitur
homo.i.animal rōnale et mortale qualibet nos
tris inusitatā sensibus gerat formā corpis seu co

lorem.seu motū.seu sonū.seu qualibz ui.qualibz
pte.qualibet qualitate.ex illo uno ꝓthoplasto
originem ducere nullus fideliū dubitauit.Appet
tm̄ quid in pluribus natura obtinuit Et quid sit
Monstrum.In monstro ¶ ipsa raritate mirabile
tas est.uide eciam in portentū
Montanus.a mons dr montanus na num.vn̄
quidā.Pro uanis uerb montanis utimur herbis
Itē a mons hec montana noꝝ.tm̄ in pli nūo.i.
montes et ꝓpe montes magni.vn̄ in luca.Abijt
in montana cum festinacōne Et montani dicti
sunt quidam hetici.qr tempe psecucōnis in mon
tibus latuerunt.qua occasione se a catholice ec
clesie corpe diuiserunt.h montanus eciam dcūs
est quidā ꝓpo nomine.et prod penl montana.
Monticulus a mons dr h monticulus li dimi.
puus mons.vn̄ monticulosus sa sum.vn̄ h mō
Montuus.a mons deriuatur ¶ ticulositas tatis
montuus a um Et hinc montuosus sa sum In
eod sensu.i.plenus montibus Et montuosus cō
patur.vnde hec montuositas tatis
Monumentū.a moneo nes dr h monumentū
.i.sepulchꝝ mortuoꝝ.qr ptnseunciū mentes mo
neat ad hoc debere transire.uel qr moneat men
tes ad defuncti memoriaz.uel eciā ad sui contēp
tū.vn̄ et dr monumentū q̄i mouens mentē.sciz
transeunciū ut cogitent de morte ad memoriaz
defuncti et contemptū sui.ul monumentū dr eo
q̄ moueat.i.admoneat mentē ad uenacōm sanc
ti ibi sepulti.qr ꝑ remigiū.Dū nos consideramus
sanctoꝝ monumenta qui sua corpa ꝓ xp̄o tra
diderunt monemur ueneracōnem illis impendē
Mora.a moror aris dr h mora re.mora autē
est que impedit.tarditas que impeditur Itē mo
ra in re.tarditas in homine.vn̄ h morula le.di.
Et morosus sa sum.sciz tardus.Et compatr vnd
morose sius me.aduibiū Et hec morositas tatis.
Et a mora moratus ta tū.et cor pmā.Sed qn̄
diuatur a mos.ꝓd pmaz Inuenitur h morus ꝓ
quadā arbore.Et h moꝝ.plr hec mora.ꝓ fruc
tu.et ꝓducit tūc mo.Xv.Sunt matura mora pi
Moracia.a mora di ¶ ra.psica.coctana.mora
ctur hec moracia cie.i.nux dura et diu seruata
Moralis.a mos dr h et h moral et h le.qd p
tinet ad mores.uel qd hz mores.uel qui tractat
de moribus.vnd h morale lis.ꝓ quodam libro
ubi tractatur de moribus.Et hec moralia lie.ꝓ
eod lib.Et h moralitas.et ꝓd ra Item scias q̄
morale ūbū siue imitatiuū.dr uerbū significans
morem rei sui pmitiui.ut patrisso.i.morē patrs
gerens de h sup dixi in tercia pte in c de spēbus
Moratus.a mos diuatur moratus ta ¶ ūboꝝ
tū.moribus instructus et informatus.bonos ha
bens mores.Itē moratus.sequens mores.Item
moratus.ꝑ mores descriptus.i.ꝑ ꝓpetates et ꝓd
pmā.vn̄ Orac in poeta.Interdū speciosa iocis.
morata q recte.Item moratus ta tū pt deriuari
a mora Est eciam pticipiū de moror aris.et tūc
cor pmā Xv Mos me moratū mora me facit eē
Morbus bi.i.infirmitas.dr a morte ¶ moratū
qr conferat mortē.vn̄.morbidus da dū.i.infir
mus uel insanus.Et morbosus sa sum.i.plenus
morbo et assuetus.ul q̄ sua corrupcōne morbū
inferat.vnd porci et capre et huiusmodi anima
lia dnr morbosa.qr corrūpendo aerem.morbum
inferunt Et utroq compatur.vnd h morbositas

tatis. et morbitas tatis. et ē mas ge. ꝓꝑ lesionem
Imitat̃ enī naturā maris ē enī qui mas in agēdo
Mordax. a mordeo des diuatur mordax cis ge
omīs Et compar mordacior ssimus. vñ morda
citer cius me aduībiū et h̃ mordacitas tatis. et cō
ponit̃ ꝑmordax. et ꝓducit pnl̃ gtī. Et a mordax
mordaculus la lum. dimi. aliquantulū mordax
Mordeo des momordi morsum. et cōponit̃ cō
mordeo des ordi demordeo des ordi emordeo Im
mordeo. ꝑmordeo remordeo ꝓmordeo Et ē mor
deo actiuū cū om̄ibus suis compositis Et eius cō
posita omnia amittunt geminacōnem simplicis
in ꝑterito. Et faciunt ꝑteritū in di et sup in sum
Mordicus aduībiū. i. mordenter et morsibiter ul̃
mordacit̃ et cor̃ di et dr̃ a mordo es ul̃ a morsus
Mori infinitiuus de morior. riris cor̃ ꝑmā. vñ
cōmori pnl̃ cor̃. s3 mori dtīis de mos ris ꝓd̃ Xw
Est in amore mori. ueneris se subdere mori
Moribundus. a morior moribūdus da dū. sil̃is
mortuo. ul̃ mori incipiens. huiusmodi. n. nomi
na in būdus desinencia sig̃ficāt sil̃itudinē ul̃ ap
titudinem Xw Osus plenus notat. bundus similat
Moriger ra rū. In morigeror est. et ¶ bil̃ aptat
Morigeror a mos et gero ris cōponi ¶ cor̃ pnl̃
tur morigeror aris ratus sum. i. mores bonos ge
rere et morigerari. i. morē gerē. i. obedire subicē
facē uoluntatē alicuius Ille enī gerit morē alicu
ius q̃ facit uolūtatē eius Est ergo gerē morē ali
cuius. eius uolūtatē facē. et in̄ moriger ra rū. obe
Morio onis. dr̃ a morte. vñ dicit pap ¶ diens
Morio a meris. morio. a morte uocatus. eo q̃
non uigeat intellcū Moriones uulgo dñr fatui
nō multū a pecoribus distantes. et. ꝓd̃ mo. vñ
quidam Non ē ungendus furiosus. morio. ꝑuus.
Morior eris ul̃ riris ritur ꝑ terciā et quartam con
iug̃ inuenitur fere ubiq3 et caret supiñ Deberet
enim facere mortuū mortuu. quod exigit mor
tuus. vel moritū moritu. qd̃ exigit moriturus.
ra rū. Neutrū tñ ē in usu Et dicit̃ morior a mors
Ita uult hug̃. Prisci. autē in x li. ubi agit d̃ uer
bis desinentibus in rior sic dicit Deponencia in
rior desinencia. orior et morior tā ꝑ terciam q̃ ꝑ
quartam coniug̃ declinauerunt autores. Orior re
ris. et oriris. morior riris uel reris. Eorū supina et
ortū et moritū. q̃uis oriturus non orturus inue
niatur pticipiū futuri. s3 ꝑteriti ortus nō oritus
dr̃ a morior quoq3 ¶ Notand̃ q̃ cū moriturus ꝑ
analogiam faciat pticipiū futuri mortuus. facit
ꝑteritū geminata u. qd̃ in nullo alio participio
inuenies ꝓ mortus ul̃ moritus. qd̃ ꝓporcō mag̃
exigebat Et hoc uerū est ꝑ antiquos qd̃ ꝑs dicit
Vnde dic q̃ ꝑ modnos morior olim fuit quarte
s3 nunc ē tercie coniug̃. facit tñ irregulariter mor
tuus. s3 sup moritū. Et inde moriturus. Morior
cōponitur immorior. cōmorior. emorior. i. inuigi
lare. insistere. insuadere. ꝑmorior. ꝓmorior. remo
rior Et ē morior deponens cū suis cōpositis. et
cor̃ mo. s3 mos moris producit mo. vnde uisus
Est in amore mori ueneris se subdere mori.
Moror raris ratus sum. cōponitur cū con. de. in
re. Et dr̃ cōmoror aris. demoror aris. immoror.
aris. i. ualde morari. ul̃ intus morari. et remoror
aris. i. iterū morari Moror et eius cōposita cōnia
sunt Et sunt omnia fere eiusdem significacōnis
Impedire. tardare. detinere. uel impediri. tardari.
detineri. Ponunt̃ tñ qñq3 absolute ꝓ cōsistere ul̃
moram facere. et cor̃ mo moror. Vnde Ouid̃ de
arte Errat et in nulla parte moratur amor.
Morosus. a mos diuatur morosus sa sum. i. las
ciuus. fastidiosus. supbus. ul̃ nobil̃. tñ morosus
pocius ponitur in mala significacōne q̃ in bona
qui malos hñs mores Et ꝓd̃ ꝑmam Itē morosus
ꝑt deriuari a mora. et tunc cor̃ ꝑmam Xw Mos
me morosum mora me facit esse morosum
Morphea a morphe qd̃ est mutacio dr̃ h̃ mor
phea phee. quedam infirmitas qñ aliqs mutat̃ in
Morphosis a morphe qd̃ ē mu ¶ aliū colorem
tacō. et usios qd̃ ē subā. cōponit̃ h̃ morphos sis
. i. mutacō ꝓꝑe sube et simpl̃r ponit̃ ꝓ mutacōe
Mors. a mordeo des. dr̃ h̃ mors tis. dissolucio
Anime et corporis Et ponit̃ ꝓ qualib3 destruccōne
et corrupcōne. Et dr̃ mors a mordeo. quia mors
mordet. uel dr̃ a morsu ꝑmi hominis. q̃ uetite
arboris pomū mordens mortē incurrit. uel dicit̃
mors q̃si amaror. q̃ sit amara Et sunt tria gña
mortis. acerba. immatura. merita. acerba infanci
um. Immatura iuuenū. merita. i. naturalis senū
Item aliter ꝑ trinariū distinguit̃ mors. Alia ē na
tural̃ Alia fatalis Alia casualis Natural̃ que de
natura contingit Cui ult̃ cxx annos non est con
cessum. q̃ naturaliter cxx annis ꝑt homo uiuē
fatal̃ est. que contingit fato. i. constellacōni. Tali
enim constellacione ꝑt quis nasci. q̃ uiuit plus
uel minus fato xc anni. scili3 tres cursus saturni
exiciū creant. Nisi forte benignitas aliarū stellarū
supet cursum Casual̃. i. accidental̃ que contingit
uel contingere ꝑt aliquo accidenti. sci3 ꝑ occisio
nē ul̃ submissionē uel ruinam ul̃ huiusmodi Ita
dicit hug̃ ¶ Hic nota q̃ corpa celestia effcm̄ ha
bent in corpa inferiora. vñ dicit dionisius in iiij
c de diuinis nominibus. de radio sol̃ tractans q̃
sol ad gñacionem uisibiliū corpm confert. et ad
uitā ipā mouet. et auget. et nutrit. et ꝑficit. Hoc
eciam ipē sensus ondit. precipue q̃tū ad effectū
sol̃ et lune. ūtutē autem coactiuā sup liberū arbi
triū. sufficienter corpa nō hñt celestia. De h̃ dixi
sup in astrū et in sol ¶ Scire eciam te uolo q̃ si
cut dicit glo sup illud ysaie xxxviij. Dispone do
mui tue. i. ordina quis in regno tibi succedat. qui
a morieris tu rc̃. Deus ꝑ q̃q̃ sñiam mutat s3 nō
consiliū. Sñiam debemus intelligē sensum ūborū
Consiliū ūo ab eterna dispōne est Sñiam ūo de
us ꝑuis suis reuelat. non tñ consiliū. Vnde deus
duobus modis aliquas res considat. ꝑ merita. et
ꝑ rei naturam Que dñr inferiores cē esse. Et ꝑm
suū consiliū Vnde ezechiam moriturū deus ꝑuide
rat ꝑ meritū. ul̃ ꝑ phicam. i. ꝑ naturam. licet nō
futurū et nō moriturū ꝑ consiliū suū. utrūq3 enim
scriptū erat in lib̃ uite. s3 alterū suo ꝓꝑhe ꝑmisit
legendū. alterū ūo non ꝑmissum ē Verū dixit ꝓ
pheta. nec ē mentitus ē
pheta. nec ē deceptus. q̃ sic legit. nec ē mentitus
q̃ sic credidit. Et ꝑ illas inferiores cās locutus ē
q̃uis simpl̃r et sine additamēto. uelut si quis ui
deret cecū. et dicēt. iste amplius non uidebit eciā
si diuino consilio lumen recipēt. ille nō mentire
tur. q̃ rei phicam esset secutus. Eod̃ modo et io
nas subūsionem niniuitarū uidit in m̄te diuina que
tñ futura non erat. q̃ illud qd̃ uidit ꝑm merita
eorū uidit. q̃ ūo conūsi sunt consiliū dei fuit. qd̃
ipē non uidit ¶ Item nota q̃ dies mortis nō ne
cessitate singul̃ ꝑstita sit. sed uoluntate dei et ig
notis mortalibus causis. ul̃ uiuat aliquis ul̃ mo

ciatur. presertim cū tūc in ezechia statuta ſm natu
ram mortis necessitas differatur. Et post mortē
eciam plurimos resuscitatos legimus. Dn̄t eciaz
quidam. q̄ uel male uiuendo non mētatur quis
ad uite sue terminū naturalem puenire. ul' bene
agendo ante tempus mētatur rapi ad pmia uite
vn̄ pph'a. Viri sanguinū non dimidiabunt dies su
os Et in quarto c sap' dr̄ Justus raptus ē ne ma
licia mutaret cor uel intellectuz eius Aut ne fictō
deciperet animam illius. de h' eciam dicā in propheta
Morsilis. a morsus dr̄ h' et hec morsilis et h' le
qd' aptū est ad mordendū Ind' morsiliter aduibi
Morsito tas taui tare. frequentatiuum. et cor' si
mordē. et cor' si Inuenit' ec' morsico cas. uid' in
Morso sas. fre. de mordeo des. A morso sas.
quo morsito tas. aliud fre. Et inuenitur in eodez
sensu morsico cas Et a morso sas. h' et hec mor
satilis. et hoc le. ad mordendum abilis
Morsus. a mordeo des. hic morsus sus sui. i. ac
tus uel passio mordendi. uel uulnus qd' fit mor
dendo. ul' bolus. vn̄ h' morsellus li dimi. Itē mor
sus sa sum inuenitur in actiua significacōne. qui
mordet et cōmedit q̄i non ieiunus. vn̄ cōponit'
immorsus sa suz. i. ieiunus. q̄ nichil momordit
vn̄ Orac' in ſmonibus. flagitat immorsus refici
Inuenitur ec' morsus sa sum. in passiua significa
Mortalis. a mors dr̄ h' significacōne a mordeor deris
et h' mortalis et h' le. i. morti subiacens Quecūq3
sunt a luna inferius sunt mortalia. i. morti et cor
rupcōni subiacencia et hinc mortaliter aduibiū.
et h' mortalitas atis et h' et h' mortalis. i. homo
substantiue in cōni genere Et q̄uis multa alia sint
mortalia dicitur tn̄ homo mortal' p excellenciā
miserie et angustie. Pluribus enim mortibus pas
sionibus angustijs miserijs tribulacionibus dolori
bus et infirmitatibus subiacet miser homo q̄ ali
qua alia res vnde cū inuenitur mortalis positum
substantiue in mas ul' fe genere non designat nisi
hominem Et componitur h' et h' immortal' et h'
le vnde a dc̄o immortali addita tas formatur im
mortalitas et immortalis eciam ponitur p deo p
excellenciam immortalitatis et incorrupcionis et
formatur mortalis a genitiuo mortis is mutata in
a longā et addita l' sic dixi in iij pte in tractatu
de speciebus nominū in c de dnominatiuis desīnti
Mortariū. a mors diuat' h' mortarium rij uel tibus in aliis
ū mortarij q̄ ibi iam semina in puluerem redac
ta et mortua condiantur Vel cōponitur a mors
et tero ris q̄ ibi q̄dq̄d terit' moritur vnde h' mor
tariolum li diminitm̄
Morticinus mors cōponitur cū cedo is et dr̄ mor
ticinus a ū pen' pd'. i. morte cesus interfectus et p
d' tūc pen' Item mors cōponit' cū cado dis et
dr̄ morticinus a ū. i. morte cadens sic qn̄ est mor
talitas aīaliū et tūc cor' pen' Xu De cado mortici
nū de cedo morticatm̄ Item Morticina cadūt fer
ro morticina morte Morticina de cedo cōeduntur
Morticina de cado comedi non debent morticinū
non est nom̄ nisi mortuor3 ſ3 mortalium nomē
est uiuenciū corpm et in̄ h' morticiniū talis mor
talitas uel morticinum Et sciat q̄ morticina p'sa.
iiij ubi dr̄ morticina eor3 pd' pen' q̄ glosa dicit
Morticina eor3 pstrata a romanis Itē morticina
Je. c. vij pd' pen' et erit morticinum ppl'i huius
Mortifico cas caui componitur a mors et facio in cibum
mors uel pocius a mortuus et facō et cor' pen'.

Mortuus est pticipiū de morior reris Et compo
nit' semimortuus a ū ex pte mortuus et īmortuus
a ū. i. non mortuus uel uald' mortuus vid' ī mo
rior. de cognicione mortuorum dixi in defunctus
Morus ri fe ge quedā arbor d'iuatur a mauron
qd' lr̄e dr̄ nigz q̄ eius fructus sit niger vnde hoc
mor3 mori fructus eius hanc latini rubrum app'
lant uel celsam quia fructus eius uel uirgultum
Mos a mora dicitur mos moris et est quod rubeat.
mos cōsuetudo ut talis mos est in ptibus nostris.
. i. talis cōsuetudo et iste sequitur morem patrie.
sue. i. cōsuetudinem ſ3 drn̄t q̄ mos est qui morā
fecit vnde sic diffinitur Mos est longa consuetu
do de moribus tracta tm̄mō Vel mos est quedaz
lex uiuendi nullo uinculo astricta. siue lex non
scripta ſ3 tm̄ usu eui retenta Vel mos est uetus
ta et pbata cōsuetudo siue lex non scripta ſ3 cō
suetudo est q̄dam ius moribus institutū qd' p
lege suscipitur cū lex deficit Itez mos. i. ūtus ho
minis ſ3 ppe in plurali habet hanc significacōnē
ut iste habet bonos mores et ppe dicit' de bono
sicuti uiciū de malo Mali ergo mores n̄ sunt mo
res ſ3 uicia et est ibi opposicio in adiecto sicut cū
dr̄ homo mortuus Inde morosus sa sum Et pdu
cit pmā mos ris cū suis diuatiuis Vnde mori diuīs
pd' pmaz ſ3 mori infinitiūs de morior reris cor'
mo ut dixi in mora De more. i. de cōsuetudine
dicitur in cōsuetudo.
Moscillus li in mosculus uide
Mosculus li est dimi de mos moris id est puus
mos et moscillus li aliud dimi.
Moto a moueo ues ui tū tu u in o fit moto
tas ūbum fre. i. freq̄nt' mouere et pd' mo.
Motus a moueo ues ui tū dr̄ motus tus et adiec
tiue declinatur eciā motus ta tū Et sic dr̄ in p̄di
camtis aristotil' Sex sunt gen̄a motus sc3 gen̄acō
corrupcō augm̄tū diminucō alteracio ſm locum
mutacō Sex ergo modis mouetur res sc3 gen̄an
do ul' corrumpendo ul' augm̄tando ul' diminuendo
ul' alterando ul' ſm locū mutādo Et sciat q̄ ge
neracō est exitus a non esse in esse Corrupcō est
pg'ssus ab esse ad non esse Augm̄tū est p̄existen
tis quātitatis additam̄tū Diminucō est p̄existentis
quantitatis minoramentū Alteracio est mutacio
a cōtraria q̄litate ad cōtrariā uel in mediā ut cū
quis pmutat' ab albedine in nigredinem uel in
medios colores Motus autē ſm locū ē mutacō
ab uno loco in alter3 Motus autē ſm locū sex
sunt species siue dīe sc3 sursum deorsum āte re
tro dexter3 sinistr3 ad omnes enim has ptes fit
Moueo ues ui. tū. mouere cōponit' cū motus
ad et dicit' admoueo es. i. aduicinare adiungere
vnde admotim. i. aduicinatim adiunctim Itē cō
ponit'. cū a et dicit' amoueo. es. remouere auer
tere absentare sepāre Itē cū cō et dicit' cōmoueo
ues. sil' mouere uel cōturbare iratū facere Itē cū
di et dicit' dimoueo in diūsas ptes uel in diūs
modis mouere auertere separe Itē cōponit' emo
ueo. ues. ualde uel extra mouere Immoueo. es.
ualde ul' intro uel intus mouere. vnde inmotus
ta tū pticipiū et p̄t esse cōpositū ab in et motus
q̄i nō motus Itē pmoueo p̄moueo pmoueo Itē
remoueo. ues. vn̄ remotus. ta. tū. nomen et com
pat' vn̄ remote et remotim aduibiū. i. sepāti Itē
semoueo. ues. i. seorsum mouere ul' separe vnde
semotim id ē sepāti et semotus. ta. tū. submoueo

ues. remouere auferre Moueo et eius composita omnia sunt actiua et faciunt ꝑteritū in moui et supinū in motū et omnia cor̄ hanc sillbam mo in ꝑsenti ſ; in preterito et supino eam ꝓducunt Unde ꝓsper. Sz q̄ leserūt dulcia amara mouent
Mozina. a modus dr̄ h̄ mozina. mozine. genus repositorii q̄i modina. z. ꝓ. d. sicut solebant dicē
Mucidus a mucus dicit̄ mu ‖ bozie ꝓ hodie
cidus da. dū. et dicit̄ panis mucidus q̄ hz mu
saz Juuenal' vix fractū solide iam mucida frustra farine vn̄ mucido. das. mucidum facere et ē actiuū
Muco. cas. in mucus ē
Mucor a mucus dr̄ h̄ mucor. oris. et ē mucus musa panis sed mucor ꝓprie musa vini Et hinc mucrosus. sa. sum. vide in mucus
Mucro mucros grece latine dicit̄ longum vn̄ h̄ mucro. onis. i. cuiuslibz rei acumen et dr̄ sic a lō gitudine vnd' sepe inuenit̄ ꝓ gladio et sunt ista nomina sinonima scz ensis gladius mucro spata
Muculentus a mucus et lentos q̄ est plenum componit̄ muculentus. ta. tū. sordidus muco ple nus et cōpat̄ muculencior simus vn̄ muculente cius sime adūbiū et h̄ muculencia cie. i. abundan
Mucus a marceo. ces. ‖ cia et plenitudo muci dr̄ h̄ mucus. ci. et est mucus putredo in pane ex uetustate ꝓueniens Et dr̄ mucus q̄i marcus vn̄ h̄ mucor. oris. idem ſ; ꝓprie mucus in pane mu cor in vino et aq̄ scz musa vini Item mucus ꝑt diuari a mūgo. gis et tūc mucus est putredo q̄ de
Mugil a mltū et a ‖ naso extrahit̄ et ꝓijcitur gilis cōponit̄ h̄ mugil lis q̄dam piscis q̄r sit mul tum agilis in fugiendo recia piscatorꝝ Nam ubi dispositas sensit insidias confestim retrorsum re diens ita transilit rete ut uolare piscem videas
Mugillo. las. i. clamare ‖ et cor̄ penultimā gtī.
onagrorꝝ est et dr̄ a mugio gis
Mugio. gis. giui. gire. gitū. i. boare stridere et ē boum Et cōponit̄ admugio gis. i. ad uocantem uel mugientē mugire Cōmugio Immugio ualde uel intus uel cont̄ mugire. Remugio gis. i. iterꝝ ul' retro ul' cont̄ mugientē mugire Et est mugio neutrꝝ cū omnibus suis cōpositis. Et ꝓducit mu
Mugitus a mugio gis dr̄ mugitus tus pnl' ꝓd'
Mulcebris in mul ‖ . i. uox boum. stridor. dolor
Mulceo ces mulsi. sum. cere. lenire. ‖ cibil' uide. mitigare. delcāre Et cōponit̄ demulceo ces. ꝑmul ceo ces. remulceo ces. Et ē actiuū cū suis cōpositis
Mulciber. q̄i mulcens imbrem. uid' in mulcifer
Mulcibil'. a mulceo ces dr̄ h̄ et h̄ ‖ et. cor̄ pnl'
mulcibil'. et h̄ le. Et hinc mulcibiliter adūbiū. et h̄ mulcibilitas tatis. Itē a mulceo h̄ et h̄ mulce bris. et h̄ bre. i. suauis. delcābilis. mulcibil'. Et h̄
Mulcifer. mulceo ‖ mulcedo dinis. i. suauitas componitur cū ferrū. ul' imber. et dr̄ h̄ mulcifer feri et h̄ mulciber beri. ul' bri. Et utroqz horꝝ no minū uocatur uulcanus. Est enim faber Jouis Et ideo dictus est mulcifer. i. mulcens ferrum Idem et mulciber. q̄r mulcet imbrem. i. aquam. tpando ferrū. uel quia mulcet ferrum imbre. i. aqua. Et corripit pnl' mulcifer tam ntī q̄ genitiui.
Mulco. a mulceo ces dr̄ mulco cas Et ē mulca re mulcere. lenire. mitigare. blandis ūbis seducē curuare. uexare. uel ūberare. ligare. ul' pugnis ul' calcibus tūdere et est translatū a mlso qd' accep tum lenire solet fauces dolentis ul' cōpletū sordi
Mulcrale a mlgeo. ges mlsi ml' ‖ bus stomacū

sum et mulctum inuenit̄ dr̄ h̄ mulcrale. lis. et h̄ mlcrum et h̄ mlcra. cre. i. uas in q̄ mlget̄ et lac tat̄ Mulcꝝ eciā et mlcra dr̄ hora mlgendi et h̄ mlgariū et h̄ mlcrum idē scz uas in q̄ mlget̄ ul' mlcrum dr̄ nouū lac uide in mlsa
Mulcꝝ. cri. in mlcrale est
Mulgariū in mulcrale vide
Mulgeo ges mlsi geo in si et si sum mlsum et est mlgere lac de ubere extrahere mlgeo cōponi tur demlgeo cōmlgeo emlgeo immlgeo ꝓmlgeo remlgeo et est actiuū cū omnibus suis cōpositis et facit ꝑteritum in si et supinū in sum licz aliquan do inueniat̄ mlxi et mlctū apd' antiquos habēt enim mlgeo et mlceo idem ꝑteritū et supinū in eadez uoce mlsi et mlsum ſ; huguccōez ꝑscianus eciā in octauo lib° dicit mlgeo q̄z mlsi facit q̄uis dr̄nē cā q̄dā mlsi ꝓtulerunt hijs uisis dic q̄ ml ceo et mlgeo habēt idem ꝑteritū et supinū ſ; mo dernos scz mlsi et mlsum vide in mlsi
Mulieba. briū dr̄r menstrua q̄r mulier soliū ani mal mēstruale est ut dicit mgr̄ in hijstorijs sup illō gen̄ desierant sare fieri mulieba. i. menstrua q̄bz deficientibz vis deficit ꝑiendi vide in mstruū
Muliebris bs a mulier abiecta extrema littera. i et addita bris fit muliebris Et declinat̄ h̄ et hec muliebris et h̄ bre et ꝓd' penlti. sicut salubris et inde muliebter adūbium et h̄ muliebritas tatis
Mulier. eris. a mollis dr̄ q̄i mollier q̄r mollis ē et debilis respectu viri Ideo virtus viri ē maior et mulieris minor ut paciens viro esset scz ne fe minis repugnātibz libido cogeret viros alias appe tē ul' in aliū sexū ꝓruere dr̄ ēgo mulier ſ; femie ū sexū nō ſ; corrupcionem integritatis et h̄ ex sa cra scriptura Nam eua statim facta de latere viri nondum contacta a viro mulier dicta est ibi et formauit eam in mulierem. q̄ autem dr̄ mulier q̄i mulcens virꝝ ul' q̄i molliens virꝝ ethia est et ꝓd' penl' in obliquis vnde stacius Si qua deum soboles si q̄ est mulieris origo h̄ eciam cōꝓbat cōis vsus q̄ emulandus est ſ; videt̄ q̄ cor̄ penl' ñaz q̄r ut dicit pristianus in maiori omnia latina desinencia in er si crescūt in genitiuo cor̄ penl' in obliquis ut paup̄ eris ſ; dic q̄ ꝑscianus excipit illud nomen mulier in. li. de accentu a regula illa generali et h̄ cōmuniter tenet̄ hic potest queri q̄re mulier facta est de costa viri Ad h̄ est dicendū q̄ sicut dr̄ in li. sentēciaꝝ secundo ideo de latere viri formata fuit mulier ut ostenderet̄ q̄r in con sorciū creabatur dilcōnis ne forte si fuisset de ca pite facta uiro ad dn̄acōm uideret̄ ꝑferenda aut si de pedibus ad ſuiendū subicienda Quia ergo viro nec dn̄a nec ancilla ꝑabat̄ ſ; socia nec de ca pite Nec de pedibus fuerat ꝓducenda ut iuxta se ponendaz agnosceret quā de suo latere sumptā didicisset. q̄ autē post peccatū mulier sub uiri do minio est h̄ accidit ex culpa non ex natura Non sine causa quoqz uiro dormienti pociꝰ q̄ uigilāti detracta est costa de qua mulier in adiutorium ge neracionis viro formata est ſ; ut in eo nllaz sen sisse penā ꝓbaret̄ et diuine sil' potencie opꝰ mi rabile monstraret̄ q̄r hominis dormientis latus aperuit nec tamen a q̄ete soporis excitat̄ In q̄ ope sacramentū xp̄i et ecclesie figuratū est Quia sicut mulier de latere uiri dormientis formata est ita ecclesia ex sacramentis q̄ de latere xp̄i in cru ce dormientis profluxerunt scz sanguis et aq̄ q̄bz

redimimur a penis atq abluimur a culpis
Mulierarius a mulier dr h mulierarius rij .i.
frequens mulierum appetitor ul' uoluptati mulieris
Muliercula a mulier dr h muliercula ¶ deditus
Mulio a mulus dr h mulio ¶ le. di. pua mulier
onis mulorum custos uel sessor uel ductor et h mu
lius. lij. p eodem et a mulio mulionicus ca cum
Mulleus. lei. mas. ge. genus calciamentorū et
dicti sunt mullei a mullo pisce siue a colore rub
qualis est color mulli piscis Itē adiectiue dicit
mulleus. lea. leum. qd ptinet ad mullum piscem
Mulsa a mulceo. ces dr h mulsa. se. pocio q̄dā
ex uino ul' ex aqua et melle. eadem dicitur et h
mulsum similiter a mulceo ul' a melle quasi mel
sum Inuenit eciam h mulsum p nouo uino. Je.
viij Comedite pinguia et bibite mulsum .i. uinū
melle dulcoratū Itē mulsum idē est qd medo po
nitur eciam mulsum in alia significacione in gc
.i. p lacte a mulgeo ges. si. sum. unde ibi dicitur
In quo mulget lac tēpus mulcra uocat Vas est
mulcrale mulsum qd defluet inde ul' dic sicut dixi
Mulsi est pteritū de mulceo ¶ in mulcrale s hug
ces et de mulgeo sicut dictū est in mulgeo unde
et tales versus ponūt in gc Mulgeo dat mulsi
sicut dat mulceo mulsi Dat mulcere suū sicut mul
gere supinū Quod pbo nā mulsus sibi sumpsit
Mulsum est supinū de mulgeo ¶ utrūq supinū
et de mulceo ut dixi in mulgeo Quid autem sit
mulsum dictū est in mulsa
Multa multe in multo tas est
Multacio. onis. in multo. tas exponitur
Multatus. ta. tū. in multo tas vide
Multicium. cij. multicia sunt vestes subtiles et
lucidissime facte de nobili serico ul' mollissimā lana
uel lino et dicunt sic a multitudine colorum uel a
multitudine contexionis filorum Quo enim uestis
ē subtilior eo plura fila in ea cōtexūt ul' dnr sic qr
sua leuitate corpus hominis demulceant suauit
Juuenalis. Qd faciūt alij cum tu multicia sumas
Multicolor. oris .i. multorum colorum componitur a
multus. ta. tū. et color oris Et est cōmunis ge et
cor co Nā generalit cōposita a colore ut bicolor
et a decore ut dedecor a corpore ut bicorpor sunt
cōmunis generis Inueniunt tamen aliquando in
neutro ge. in plurali numero ut bicoloria discolo
ria multicoloria ezech xvi et sumpsisti uestimen
ta tua multicoloria
Multifariam in multipharius
Multipharius a multum et for faris cōponitur
multipharius. ria. riū .i. multū uel multa loquēs
et uarijs modis unde multipharie adūbium et in
uenit eciā accūs quādoq aduūbialit positus multi
pharia p multipharie et non mutat accentū siue
sit nomen siue adūbiū et est multipharie multis
modis multiplici sermone
Multifidus. da. dū .i. fixus in multas partes. et
Multiformis forma componit cū bis ¶ cor fi
tris q̄tuor septē et multus ta. tū. et dr biformis
me. triformis. me. et abicit s. scz de bis et tris in
biformis et triformis Itē componit q̄driformis
me. septiformis. me. h et h multiformis et h me
.i. duarum ul' triū ul' q̄tuor formarum ul' septē ul' mul
tarum formarum et hinc biformiter et h biformitas
Multiloquus a ¶ triformit et h triformitas atis
multus a. ū. et loq̄r cōponit multiloquus a. ū. q̄
multa loq̄t vn h multiloqū .i. multū ul' multa

Multipes multipedis mas ¶ locucio et cor lo.
ge .i. unus multos habens pedes et cor ti.
Multiplica. ce. fe. ge .i. uestis habens multas pli
cas et cōponit a. multus. ta. tū. et plica. ce. et cor
Multiuolus a multus. ta. tū. et uolo. las. ¶ pli
cōponit multiuolus la. lū. q̄i p diūsa uolans vn
mulier dr multiuola que p diūsa uolat loca Itē
multiuolus. la. lū. multa uolens et tunc cōponi
tur a multus et uolo uis. et cor uo
Multo tas. taui. dr. a multus. a. ū. et est multa
re uerberare punire dāpnare et inde h multa. te
vindicta pena vn in iiij libro regum Imposuit
multā t're cētū talenta argenti et a multo as dr
multatus. a. ū .i. ūberatus punitus dāpnatus et
in h multacio. onis .i. ūberacō punicō dāpnacō
Quidā tamen dixerūt q multo. as. dr a. multu
u in o qd deberet esse supinū huius ūbi molo is
pena enim quasi molit et cōterit tribulatū et scri
bitur sine. c. ut patet in pap
Multo magis sunt due ptes s hugūc sicut dixi
sup in ij pte ubi egi de accentu adūbiorum in c de
Multus a moles multus ta tum qd ¶ magis
enim multū est molē facit vn et dr multus q̄si
molem tenens ul' tuens et est ethi vn h multitu
do dinis. Multus cōponit multimodus multilo
quus multigradus multifidus multipes multifari
us multiplico Multus cōpat s irregulariter scz
multus plurimus multa plurima multū plus plu
rimū et in adūbio multo plus plurime ponunt
quidē adūbialiter multū et multo plurimum et
plurimo s nō sunt adūbia et nō mutat accentū
multo ul' plurimo qn̄ est nomen et qn̄ ponit ad
ūbialit Et scias q plus in hac terminacione est
tm̄ neut generis vn in ntō h cōparatiuū deficit in
masculino et fe. ge. s in alijs casibus est ōnis ge
in una et in pluribus terminacōibz tā in singula
ri q̄ in plurali vn pluris ri est om. ge. et facit ac
cusatiūs hūc et hāc plurem et h plus utō caret et
ntūs plural' plura ul' pluria gtūs pluriū sm hug
tn̄ cōmunit dr q plus est neutri. ge. in tribz casi
bus ntō actō et utō s in alijs est ōnis. ge. et fa
cit ntūs plural' plura s modernos Inuenit eciā
apud ātiquos pluria et ita credo uerum vide in plus
Mulus a mola ul' molo dr h mulus li qr molen
do tarde ducat molas in girum ul' mulus est no
men grecū Industria quippe humana diūsum ani
mal in coitū coegit sic q adulterina cōmixtione
genus aliud repperit sicut et iacob cōtra naturā
colorum similitudines pcreauit Nam tales foetus
oues illius cōcipiebāt quales umbras arietū desu
per ascēdenciū in aquarum speculo cōtēplabantur
Deniq et hipm̄ in aq̄rum g'gibz fieri solet ut gene
rosos obiciant equos uisibz cōcipienciū ut eorū
similes cōcipere et creare possint et eciā colūbarum
dilectores depictas ponūt pulcherrimas colūbas
in illis locis i q̄bz ille ūsant ut rapientes uisa simi
les generent Inde est q q̄dā grauidas mulieres
iubet nullos intueri turpissimos animaliū uultus
ut cenophalos et symias et cet'a ne uisibz earum cō
currentes similes foetus pariant hanc enim femi
narum dicunt esse naturam ut q̄lem cōspexerint si
ue mente cōcepint in extremo uoluptatis estu.
dum concipiūt talem sobolem pcreent. Etenim
anima in usu venereo formas extrinsecas intro
transmittit. earum saciata tipis rapit species earum
in ppria q̄litate ¶ Ad h eciā facit q aug recitat

in v. li. cont' iulianũ pelagianũ. ꝙ solanus autor
medicine scripsit de rege cyprio ꝙ cum ipse esset
uir deformis solebat ꝓponere cõiugi sue in cõcu
bitu formosam picturaꝫ ne ipsa deformes pareret
filios. Iẽo. eciã narrat de q̃dã muliere q̃ peperit
filiũ nigꝝ ꝓpter h̃ ꝙ in tpe coitus ymaginẽ ui
dit nigram A mulus deriuat' h̃ mula. le. et facit
dtũs et ablatũs pl'is mulabꝫ. mulus et mula spe
cies aĩaliũ ab eq̃ et asino generant' nec generant
Mundiũ. dij. ge. neu. i. donium et d' a mdus da
Mundo. das. in mdus. da. dũ. est ⁋ dũ
Mundus a mdus. di. deriuat' mdus. a. ũ. i. pu
rus integer sine macula et cõpat' dior. simus. vñ
mde. dius. sime adũbiũ et h̃ mdicia. cie. et h̃ mdũ
di. mdicie preciũ uel qd facit mdiciã vñ in libro
hester accipiant mundum muliebrem et que ad
usum necessaria sunt. i. ungentũ pigmenta et ce
tera quibꝫ mulieres mdiores et ornacões haben
tur. et a mdus d' mdo. das. i. purificare ul' purifa
cere vnde mdatus. ta. tũ. nomen et cõpat' et est
pticipium de mũdor. daris. Mundo componit' e
mũdo. das. et est actiñ cũ õnibꝫ suis compositis
Mundus. di. d' a moueo. es. q' semꝑ est in mo
tu et hinc mũdanus. a. ũ. et h̃ et h̃ mũdialis et
h̃ le et ꝑ cõposicõꝫ mũdiuagus. ga. gum. Et dici
tur multipliciť uagus mũdus Dicit' enim mũdus
uniũsitas creaturaꝝ ꝑ illud qd constat ex q̃tuor
elemtis eidem totis Et d' sic q' semꝑ est in mo
tu Itẽ mũdus quandoqꝫ d' archetipus Mundus
q̃ndoqꝫ d' homo vnde et microcosmus d' quan
doqꝫ. eciã mũdus d' superior et dignior ps mdi
magni scꝫ firmamtũ per excellenciã q' precipue
est in motu et q' precipue et puꝝ et mũdum est
nichil habens terrene fecis et grauitatis Mundi
eciam nomine amatores mũdi designant' vnde
mundus per ipsum factus est et mundus eum nõ
cognouit In ꝑmo loco designat hunc mundum
In secũdo loco designat amatores mundi Et sci
as ꝙ mũdus ꝑ. u. in ꝑma sillaba scribit' licꝫ diri
uet' a moueo. ues. q' multociens lrã que est in
simplici dictõne mutat' in cõposito ut lego colli
go Et ut dicit ysid. mũdus dictus ẽ a mouendo
q' in motu est. nulla enim requies eius elemen
tis cõcessa est vide in pax Quot anni fluxerunt
a principio mũdi usqꝫ ad incarnacõꝫ xpĩ dixi in
Munerarius a munus d' munerarius rij ⁋ etas
qui munera dat et munerosus. sa. sum. largus ul'
munere dignus et compat' vnde h̃ munerositas
Munero a munus d' munero ras et est ⁋ tatis
munerare donare. munus alicuj dare ꝓ aliq̃ ser
uicio ul' ꝓ aliqua alia re et cõponit' remunero.
ras. et est actiñ cũ omnibꝫ suis cõpositis et ꝓd.
mu. vñ omerus Et prius aiacem ex aurato mu
Mungo. gis. mũxi mũctũ mũgere ⁋ nerat ense
. i. purgare sordes auferre. et ꝓprie est mucum de
naso extrahere et proicere et qd remanet de con
bustione candele auferre. vñ et sepe ponit' ꝓ de
cipere ul' decipiendo aliqd auferre ul' expoliare.
Mungo cõponit' commungo. gis. demungo. gis.
emungo et ĩmungo ualde ul' intus ul' intro mũ
gere ꝑmungo remũgo et est mũgo actiñ cũ om
nibus suis cõpositis et facit ꝑteritũ in xi et supi
num in munctum.
Muniacus a muniũ d' muniacus. ca. cũ. munia
ci dicunt' regis cõsiliarij ul' qui munia. i. officia
sua adimplent ut tributarij ul' largi

Municeps a municipiũ d' h̃ et h̃ municipalis
et h̃ le et municipiarius. ria. riũ. et h̃ et h̃ muni
ceps. pis. omnia in eodem sensu h̃ enim nomine
censent' castellãi in mũicipio nati et ꝑmanentes
et eciã milites stipendiarij qui ꝓ custodia muni
cipij munera capiũt et eciã originales ciues et
in loco officiũ gerentes dicũt' sic et eciã qdã ge
nus romanoꝝ ciuiũ olim dicebat' sic vñ in acti
bus apl'oꝝ xxi paulus cũ dephenderet' dixit ego
sum paulus tarsensis non ignote ciuitatis muni
ceps. volens eis significare ꝙ esset romanus et
statim eũ dimiserunt Item municipalis le. ul' mu
nicipialis. le. et municipiarius ul' municiparius
ria. riũ. potest dici qd ꝑtꝫ ad municipiũ ul' mu
niceps ul' ꝑ qd capit' munus Et corr' penl' gñ
municeps et format' gtĩs a ntõ interposita i et
e mutato in i ut municeps municipis
Municipal' ul' municipial'. le. in municeps ex ⁋ ponit'
Municipiarius. ria. riũ. in municeps ⁋ et d' ⁋ est
Municipiũ muniũ cõponit' cũ capio et d' ⁋ est
h̃ municipium. pij. et est municipium qd manen
te statu ciuitatis ius aliqd maioris ul' minoris
officij a principe impetrat et d' municipiũ a mu
nijs. i. officijs q' tãtũ munia. i. tributa debita ul'
munera reddat sñ liberales et famosissime cau
se et que ex principe ꝓficiscunt' ibi non agunt'
h̃ enim ad dignitatem ciuitatis ꝑtinent. vel mu
nicipiũ d' castꝝ munitissimũ et ꝓprie in cõfinio
regionũ ubi solent morari stipendiarij milites
ꝓ custodia vñ et d' municipiũ q̃si capiens mu
nia. i. munera ꝓpter stipendiarios milites ibi ꝓ
custodia manentes et munera capientes
Municiũ. cij. a munio. nis. d' h̃ municium. cij.
. i. obsidium vñ in iiij. li. reg. d' rex assirioꝝ nõ
ingrediet' urbem hanc nec circũdabit eã municõ
Munifex. ficis. penl'. cor'. tã in ntõ ꝙ in gtõ et
exponitur in munificens
Munificens a munifico. cas. d' h̃ et h̃ et h̃ mu
nifex. ficis. penl'. cor' tam in ntõ ꝙ in gtõ et h̃ et
h̃ et h̃ munificens. tis. in eodẽ sensu. i. munificus
Et compat' munificentior. simus. vñ munificent'
tius. sime. adũbiũ. et hec munificentia. tie. i. largi
tas. Et nota ꝙ h̃ positiñ munificens non est in
usu. sed in loco eius subdit munificus et fit com
ꝑatio anormala munificus munificentior simus
Munifico. as. componit' a munus et facio. et est
munificare muneribꝫ honorare. munera alicui fa
cere. vñ munificus. ca. cũ. i. largus. q̃i munera fa
ciens. ul' q̃ munus. i. officiũ qd debꝫ adimplꝫ. vñ
munifice adũbiũ. Et cor' fi. uide eciam in munifi
cens. ꝑ hug. Pap eciã dic'. Munificus honorificus
largitor liberalis largus copiosus abundans.
Munimen. a munio. nis. d' h̃ munimen. inis. i.
defensio. firmamentũ. auxiliũ. Et prod' penul' nñ
Munimentum A munio. nis. dicitur hoc muni
mentum ti. i. defensio firmamentum auxilium.
Munio nis niui nire nitũ. i. firmare. uallare. de
fensaculũ facere ⁋ Munio cõponitur communio
is. circũmunio is. ꝑmunio is. obmunio is. vndiqꝫ
uel cont' munire. remunio is. iterꝝ ul' retro muni
re. uel destruẽ. ul' municõnem auferre. Munio et
omĩa eius composita sunt actiua. et ꝓd' mu. vñ
esopus. Vnde ꝑire queas hostem munire cauero
Et scias ꝙ regula ẽ ꝙ ꝑma ꝑsona sin ꝑterit im
ꝑfecti indicatiui modi. format' in tercia et eciaꝫ
in q̃rta cõiug. in nõ desinentibus in eo. a ꝑma ꝑ

sona pn̄tis indicatiui modi.o mutata in e ꝓd.et
addita bam.ut lego legebam.audio audiebam.
qd uidetur fallere in munibam et polibam.quia
uidelicet et inuenitur polibam et munibam pro
poliebam et muniebam.Sed pticipia pn̄tis p̄titi
impfecti.formantur ab integ̃s.sciʒ a muniebam
et poliebam.vnde muniens et poliens.vn̄ et p̊s
dicit in xj li.a muniebā muniens.bam mutata
in ns.et poliens dicimus Et ita de silibus dicas.
Munituncula le.diminitiuum.parua municio
Munitoriū.a munio nis dr̄ h munitoriū rij.lo
cus in quo fiunt munimēta uel ip̄m munimentū
Muniū a munus dr̄ h muniū nij.i.debitū offici
um.ul' tributū.ul' munus Et dr̄ muniū q2 manu
sit factū.vnde de bt̄o martino dr̄.Munia tua de
Munus a munio nis.hoc mu ¶ uotus implebo
nus neris.i.donū Et dat̃ munus ex merito.ꝭ donū
confert grā.vn̄ quidā Dat meritū munus ꝭ con
fert grā donū De diā eciaʒ doni ad munus.dixi
Munusculū culi.di.pūū munus Et ¶ in donū.
formatur a munus.addita culū Et a munusculū
Munuscularius a um.qui ꝓ munē fuit .uel quj
Murale.a murus dr̄ h murale lis ¶ munus dat
idem quod murus.vide in murus.
Murena.a mus quod ē terra dr̄ h murena rene
quedā gemma quā humorem sub terra putant
densatū calore.vnde et nomen assumpsit.Mure
na etc dr̄ qdā piscis et tunc dr̄ a mollis uide in mu
renula et ꝓd re.de natura murene piscis dic amb̊
Vipera nequissimū genus bestie et sup omnia q̄
serpentini sunt generis astutior ubi cū coeundi cu
piditatē assumpserit murene maritime notā sibi
requirit copulā ul' nouā pparat.ꝓgressa q2 ad li
tus sibulo testificata pn̄tia sui ad cōiugalem am
plexū illam euocat.Murena autem inuitata nō
deest.et venenate serpentis expetitos usus sue im
petit coniūctionis.quid sibi uult sermo huiusmo
di nisi ferendos esse mores coniugum.
Murenula.le.a mollis dr̄ h murena.ne.quidā
piscis crassus et mollis.quia nullū os habet.Vel
q2 mollis et suauis ē ad comedendū.Et inde mu
renula.le.dimi.Murenula eciā dr̄ quoddā orna
mentū mulieꝝ.quod scʒ auro metallo in uirgulas
lacescente quadā flexuosi ordinis cathena contex
itr in similitudine murene serpentis que ad collū
ornandū aptat̃.h interdū auri et argenti contex
itur uirgulis.Vnde in canticis dr̄.Murenulas aure
as faciemus tibi vermiculatas argento.Et cor̊ nu
Murex.a mus deriuat̃ murex.ricis.i.eminens
et acutū et p̄ruptū et excelsum alias exesum sax
ū.ul' cacumē mōtis vn̄ et murex dr̄ frutex ul' uirgul
tū asperū in acutis et p̄ruptis montibus Et hinc h
murex dr̄ quidā piscis scʒ coclea maris.sic dcā ab
acumine et asperitate qui alio conchiliū ul' cōca
ul' quia circūscisa ferro lacrimas purpurei coloris
emittit.ex quibus purpura tingit̃.vnde et ostrum
appellatū est.q2 hec tinctura ex teste humore elici
tur.et hinc murex sepe inuenit̃ pro ipsa tinctura
et sepe ꝓ ipsa purpura.Et cor̊ penl' in obliquis
vnd Ouid epy.sciʒ ip̄a geram saturatas murice
uestes Item in libro de arte amandi.Consule de
gemmis detincta murice lana.
Murgissor.a.murmuro.ras.dr̄ h murgissor.so
ris.i.callidus et fallax murmurator
Muria.a.murus dr̄ hec muria.rie.superior fex
olei q2 fit oleo q̄i ꝓ muro q2 naturalius retinet
humorem seu liquorem q̄ si esset sine fece.
Muricida.mus cōponitur cū cedo dis Et dr̄ hic
muricida de.penl' producta.qui mures interficit.
Murilegus.mus cōponitur cū lego gis Et dr̄ h
murilegus gi.Et hec murilega ge.i.cattus ul' cat
ta.q2 legit.i.colligit mures.vnd quidam.Muri
legus bene scit cuius gen orbada lambit.
Murinus.a mus dr̄ murinus a ū Res muri.ul'
Muriscidus ¶ ad murem ptinens.Et produc ri
mus cōponitur cū scindo dis.Et dr̄ h muriscidus
di.hō ignauus et remissus et piger.ad nichil ali
ud util' n̄ ad mures scindendos.i.excoriandos et
Murmur.a mutio tis.dr̄ h murmur ¶ cor̊ sci.
ris.neu ge.apud modnos Inuenit̃ eciā in mas ge
vn̄ in euangel' ioh septimo.Et murmur multus
erat de eo in turba.Et a murmur dr̄ murmuro
ras.qd cōponitur cōmurmuro ras.Immurmuro
ras.ualde uel intus murmurare.obmurmuro as
.i.contra murmurare remurmuro.as submurmuro
as.i.latenter ul' paꝝ uel post murmurare Et est
murmuro neutꝝ cū omnibus suis compositis et
Murmuro murmuras in murmur est ¶ cor̊ mu
Murtetum a morior dr̄ h murtetū.teti.i.aqua
calida de terra manās scʒ balneū et dr̄ q̄si mori
cetū q2 ibi morbi moriant̃ ul' pereant vel dr̄ q̄si
mortuetū q2 a mortuis.i.ab inferis tradit̃ ueni
re.vn̄ orat̃ in epy Sane murtera reliq.Legit̃ hic
et murtecta et ponit̃ ꝓ balneis mirtis obsitis
Murus a munio.nis.dicit̃ hic murus.ri.q2 mu
niat et dicit̃ murus q̄i muniens robur et est ethi
vnde h murulus.li.di.et h et h muralis et h.le
qd ptʒ ad muꝝ et muratus.ta.tuʒ.i.muro orna
tus et muro muras.i.muro ornare
Mus idem est q2 terra vn̄ h mus muris qddā
animal q2 sub terra facit suum cubile ꝭ hug.pa
p dic mus terra mus pusilluʒ animal.i.sorex Alij
dicunt mures q2 ex humore terre nascant̃ vnde
dicit basil' in.ix.om̄.hexamer Mures et ranas
ex t'ra generari videmus deniq3 in egipciacis the
bis.si pluuias largiores estiuo tpe fuderit mox
infinitis muribʒ regio tota cōpletur
Musa a moys qd est aq̃ dr̄ hec musa.se.et sunt
ꝑm phros nouem muse.i.nouem instrumenta
loquendi scʒ duo labia quatuor dentes principa
les plectꝝ lingue arteria gutturis concauitas pul
monis Et h instrumēta dicunt̃ muse.a moys qd
est aqua q2 non sine humectacōe istoꝝ nasci pt
uox Item musa dr̄ qn̄ʒ cantilena qn̄ʒ sapiencia
Et a musa dr̄ musicus.ca.cū.et musaticus.ca.cū
Astrologi uero ix musas dicunt ix sonos qui ce
lestem armoniam faciunt.vij sunt vij planetaꝝ
Octauus est firmamēti.Nonū quidam assignant
terre.que licet non moueatur ꝑ se.mouet̃ tamē
ꝯuaccione aliaꝝ speraꝝ circa ip̄am.Et adō sonū
hʒ mutū.ut uix eciaʒ cōputetur int' alios sonos
ul' muse dn̄r a muso.i.canendo.q2 ꝑ eas sicut ā
tiq̊ uoluerūt uis carminū et uocis modulacō que
Musach.erat archa in qua reponebant̃ ¶ reret̃
donaria regum uel pn̄cipū.ad reficienda sartatec
ta templi.ut dixi in corbonam De musach dr̄ in
iiij reg̃ c xvj.Musach q3 sabbi quod edificauerat
in tēplo.et ingressuʒ reg̃ extius cōuertit in tēplū dn̄j
Musca.a mus ꝓ terra ul' sorice.dr̄ h musca ce.
quasi muris esca.Et est ethimologia.
Muscarium.a musca uel muscula dr̄ h muscetū
Et h musculetū.locus ubi abundant musce.Et h

muscariū ul' h musculariū. p eod loco ul' p ml
titudie muscau ul' p flabello q̊ muscas abigim9
Musceraneus. a mus dr h musceraneus nei. i.
animal exiguū aranei forma et muris. quod et
solifuga dr. quia diem fugiat Et dr muscerane
us. quia eius morsu aranea interimitur.
Muscetum. in muscarium est Et pducit penul'
Muscio onis. mas ge. q̄si mustio. quia mustum
bibat. Et dr a mustum Idem et bibio bibionis.
Muscipula. mus cōponitur cū capio et dr hec
muscipula. le. decepcō ad mures capiendos sicut
et mustricula et ponit' generalit' pro qualibet de
cepcōe vnde muscipulor. laris. i. decipere Et hinc
h muscipulator. toris. i. deceptor. Itē muscipula
ponitur p pedica. i. laqueo quo pedes ligantur
Musco. a musca dr musco. onis. i. magna mus
ca Et muscosus. sa. sum. i. plenus et abundans
muscis. Vnde hec muscositas. tatis. i. abūdantia
et plenitudo muscau. Itez a muscus pt dici mus
cosus a. ū musco plenus et coopertus vn̄ ūgil'. mus
cosi fontes et sono mollior herba. Et comparatur
Vnde hec muscositas muscositatis.
Muscosus. sa. sum. in musco exponitur.
Muscula. a musca dr h muscula le diminitiuū.
Musculetū. ti. pnl' prod. et exponit' ī muscariū.
Musculosus a musculus dr musculosus. sa. sum
. i. fortis lacertosus plenus musculis Et cōpat' vn̄
h musculositas. tatis. fortitudo plenitudo muscu
Musculus. li. penl' cor. i. puus mus et lorum
est di. de mus. ris. et musculus eciam dr curuum
genus nauigij et musculi dicunt' capita neruou
ex sanguine et neruis copulata scz illa nodosa ca
ro que ē in tibijs et brachijs et dr musculus a mu
rium similitudine q2 lateat in membris sicut mu
res in terra vl' q2 disposita est ad similitudinem
muris Idem dr et lacertus in hac significacōe in
uenit' a palladio positū ubi docet eligere bonos e
quos. dicens q2 pulchritudo et forma boni equi
in hijs cognoscit' Corpus eius est uastum et soli
dum latus longissimum clunes rotunde et max
ime pectus late patens et totū corpus musculo
rum densitate nodosuz pes siccus cornu concauū
alcius calciatus Item muscule sunt coclee aquau
lacte concipiunt' ostree Et dicuntur musculi quasi
masculi q2 sunt masculi ostreau et eciam balenau
Eou enim coitu concipere balene phibent' Item
musculus potest diriuari a murus Et tunc mus
culus dr bellicum machinamentū simile cunicu
lo quo murus ciuitatis pfodit' et dissoluit' quasi
muruscul9
Muscus a marceo. ces. dr h mus
cus. ci. quedam herba ul' pocius quedaz lanugo
in fontibus et circa arbores crescens
Musica. ce. est una de septē artibus liberalibz et
dr a mois qd est aqua q2 tractat de uocibus ul'
de pporcōibz uocū et sine humoris beneficō nll'a
cantilena ul' uocis stat ul' subsistit delcācio Et in
de h musicus. ci. qui tractat de musica ul' qui do
cet eam et musicus. ca. cū. et h et h musicalis et
h. le. in eodem sensu Item musica. i. sapiencia et
tūc deriuat' a musis que sunt causa sapiencie ul'
instrumenta sapiencie et eloquencie vn̄ pris. q̊u
ut ꝗ possederat artē musice. i. sapiencie
Musino vocat' anīal qd ex cap̄ et ariete nascit'
Est autē dux gregis musino monstruz similis sy
mie pm pap̄. vide in bigenus
Musio a mus deriuat' musio. onis q2 muribus
infestus sit hunc uulgus captū a captura uocant
Alij dicunt q2 captat. i. uidet naz tanto acute cer
nit ut fulgore luminis noctis tenebras supet vn̄
a greco uenit catus. i. ingeniosus a kageste ul' ca
tus q̄si cautus hunc vocant gattuz corrupte Itē
a mus dr h musium musij nidus muris
Mussim adūbium a musso. sas. i. mussanter la
Mussito. tas. ūbum. fre. tenter lente leniter
penl'. corripit. i. frequent' mussare
Musso a mutio. tis dr musso. sas. saui. sare et ē
mussare dubitare et mussare. i. silencio murmura
re Vn Mussat qui dubitat mussat q̊ murmurat
idem Itez inuenit' muso. sas. i. scio s3 tunc scribit'
Mustacium a mustum dr h mustaci p unū. s
um. cij. potus qui ex musto fit et alijs pocōibz
vn̄ Iuuenal' Cā nec est quare cenam et mustacia
Mustela mus cōponit' cū telon qd ē perdas
longum et dr h mustela. le. q̄si mus longus penl'
pducta Et sunt duo genera mustelau. vnum est
siluestre distans magnitudine. alteu in domibus
oberrans. h ingenio subdola in domibz ubi nutrit
catulos suos transfert mutat q3 sedem. serpentes
eciam et mures psequit' falso autē opinant' qui
dīt mustelam ore cōcipere aure ptum effundere
A mustela deriuat' mustelinus. na. num. pel' pd
. i. ptinens ad mustelam ul' de mustela existens
et h mustelarium fouea mustele q̄ et mustelium
dr vide in basilicus et in ruta
Mustelinus. na. num. exponit' in mustela
Mustricula mus cōponit' cū stringo et dr hec
mustricula instrumentum ad mures capiendos
dicta sic q2 stringit mures et corripit cu
Mustum a mus q2 est terra dr h mustuz. ti. no
uū vinum q2 in se habeat terram et limū mixtū
et inde mustus. ta. tū. i. nouū. q2 autē dr mustū
q̄si mus tenens et h est ul' potest deriuari mustū
a mulceo. ces. q2 mulsuz sit. i. suaue ad bibendū
Mutatorium a muto. tas. dr h mutatorium zij
uestis pciosa p qua sumenda alia mutat' vn̄ le
gitur in iiij libro regum. ca. v. de naamā Qui cū
tulisset decē mutatoria uestimentou detulit litte
Muteo a mutio. tis. ul' a ras ad regem isrl.
mutus deriuat' muteo. tes. et est mutere esse ul'
fiei mutū tacē vn̄ mutesco. cis incho. et cōponit'
cōmuteo. es demuteo. tes. i. uald demutē ul' cessa
re mutere ul' incipe loqui Itē cōponit' Immuteo
tes. obmuteo. tes. vndiq3 ex toto mutere ul' ob
aliqd mutere vnde cōmutesco. cis. obmutesco. cis
immutesco. cis. incho. Muteo cū omnibz suis cō
positis est neutu et pd hanc sill'az mu. vn̄ mac'
de ceptis iuuabit Illos quos subitus facit obmu
Mutilo. las. in mutilus expo. tescere morbus
Mutilus a muto. tas. dr mutilus. la. lum. i. mu
tus truncatus sine cornibus ul' alia pte et a mu
tilus dicti sunt mutili quadranguli q̊ minus ha
bent et mutili dicūt' capita trabium q2 mutilata
sunt Itē a mutilus mutilo. las. et est mutilare mi
nuere uellē truncare ppe autē mutilare est aliqd
integu detruncare ut hominis caput āputare ul'
ptē arboris auferre ul' boum cornua detruncare
Et cōponit' admutilo. las. i. ualde ul' iuxta muti
lare et demutilo. las. detruncare et emutilo. las. i.
ualde truncare ul' mutilare Et est mutilo as actiū
cū omnibz suis cōpositis et cor penl' vn̄ ouid d
arte Turpe pecus mutilū turpis sine gramine cā
pus
Mutio a mutus. ta. tū. dr mutio. tis. et ē

mutire murmurare ad modū mutoꝝ uelle loqui
et nō audere Et ē ꝓpe mutoꝝ uł loqui ñ auden
ciuꝫ Et est neutꝝ cum suis cōpositis et ꝓd.mu.
vñ esopus Supplicat ille minis mutit ꝗ timore
silendo et sciaſ ꝙ mutio inueniť ꝓ mutere ſꝫ raro

Muto.tas.taui.tare.i.mouere uł in alium sta
tū uertere uł ad aliū locū ducere uł id qđ habe
mus dare ꝓ eo qđ non habemus ut cū damus
denarios ꝓ uino mutamus denarios ꝓ uino et
non uinū vñ h et hꝰ mutabilis et h.le.vñ muta
biliter aduͤbiū et hꝰ mutabilitas.tatiſ Muto cōpo
niť cōmuto.tas.demuto.tas emuto.tas.immuto
tas.ꝑmuto.tas.remuto.tas.transmuto.tas.Mu
to actiū est cū omnibꝫ suis cōpositis et ꝓđ hanc
sillbaꝫ mu Orač in epr Celū non animū mutant
Mutuo aduͤbiū q̃lita // qui transmare currunt

Mutuus dꝛ.i.inuicē altutro uicissiꝫ altno
Mutuo.as.a muto.tas.dꝛ mutuus a // ħ pap̄.
um mutuo datus uł acceptus et dꝛ mutuo q̃si
meū tuū fit et sic mutuū potest dici qꝛ ex meo
fit tuū Et est ethi.et ita omne piculū rei mutua
te ad te transferť Et a mutuus.a.um.dꝛ mutuo
as.qđ actm̄ ē cū suis cōpositis et mutuoꝛ.aris.đ
ponens Et dꝛn̄t ꝙ mutuo.as.dantis est q̃si mu
tuo dare ut mutuo denarios tibi.i.mutuo do ti
bi Sed mutuoꝛ recipientis est q̃si mutuo accipio
ut mutuoꝛ denarios a te.i.mutuo accipio a te.
vñ illud mutuabiť peccatoꝛ et non soluet Et in
exodo p̄cepit dñs filijs isrł ut mutuarenť uasa
a uicinis suis et spoliarent egiptū Quilibet ergo
caueat abuti istis uͤbis Item mutuo uł cōmodo
uł accōmodo dꝛn̄t ꝙ cōmodamus uł accōmoda
mus illas que eedem in essencia debent reddi scꝫ
que non transeūt in possessionem recipientis ut
equū mantellū et huiusmodi Sed mutuamus il
las res q̄ transeunt in possessionem recipientis
ut đnarios ut accōmodo uł cōmodo tibi equū.i.ñ
ad ꝓꝓcatē ſꝫ ad cōmodū et utilitatē ad silem u
sum ad quem ego habeo tibi do.i.ad equitandū
non ut sit tuus vñ et cōmodare dꝛ q̃si cū modo
tpis ad aliū trāsferre et dare et est ethi.ſꝫ mutu
o denarios tibi.i.cū sint mei dando fiūt tui Ex
hijs pꝫ ꝙ dꝛā sit inť mutuū et cōmodū h tñ ꝓꝓ
etas q̄nꝫ apud autores corrumpiť et utꝝꝗ cōpo
niť cōmutuo.as.et cōmutuoꝛ.aris.immutuo.as
et immutuoꝛ.aris id ē ualde mutuari Et ut dixi
mutuo est dantis ſꝫ mutuoꝛ recipientis Ꝟ.mutu
o vult dantē ſꝫ mutuoꝛ accipientē Itē mutuo cre
dentis ſꝫ mutuoꝛ accipientis

Mutuoꝛ.aris.in mutuo.as.exponiť

Mutus a mugio.gis.dꝛ mutus.ta.tū.qꝛ q̃i mu
giat et non loquať uox enim eius non est ꝫmo
nisi mugitus.uocalem enim spm̄ ꝑ nares q̃i mu

Mutuus a um.In mutuo as ē // giens emittit

Nabilis a no.nas.dꝛ h et h
nabilis penł.coř.i.ad nan
dum abilis et nabūdus.da
dum.facilis ad nanduꝫ uł
similis nanti

Nablum.bli.hebraice ꝗ
ce psaltiū latine organum
dꝛ ꝫ pap̄ poniť tamen dꝛā
inť psalterium et nablū qꝛ
psalteriū est canora cithara decē cordis coaptata
que pcutiť cū plectro.nablum uero xij sonos ha

Nabulū a no.nas.dꝛ h // bens digitis tangiť
nabulū.li.i.merces nautica qꝛ natare uideať cū
ꝑ mare transferť et coř.bu.

Nactus.ta.tū.in nanciscoꝛ est

Nancio.cis.in nanciscoꝛ uide

Nanciscoꝛ nantio.tis.tiui.dicebant antiq̄ et in
de nos dicimus nanciscoꝛ.ceris.nactuſ sum.i.acq̄
rere adipisci inuenire Et est deponens cū suis cō
positis si qua habꝫ.mach ij.libᵒ.c.xiiij.dꝛ tēpus
autē oportunuꝫ demencie sue nactis

Napocaulis napus cōponiť cū caulis et dꝛ hic
napocaulis genus oleꝝ q̄ sit saporis simił napo
non in radicem ſꝫ in cirsum cōscendit ut caulis

Napta in daniele legiť genus fomitis apud ꝑ
sas q̄ maxime nutriunť incendia Alij ossa oliua
uaꝝ que ꝓiciunť cū amurca arefacta naptaꝫ esse
dicūt ꝫ.hug.Napta eciam ꝫ.pap̄.dꝛ purgamītū
lini uł cuiuslibꝫ rei Plinius autē dicit naptaꝫ cir
ca babiloneꝫ mō liquidi bituminis ꝓfluere.et nu
triendis ignibus amicaꝫ esse.ut eciam longe ad
mota ignem cōcipiat Ꝟ igneꝫ napta fouet ma
nat ꝗ bituminis instar Ossa ꝑ hanc olee repta

Napus a rapa dꝛ h napus // uocanť amurca
pi.q̃si rapus Et dꝛ sic ad siłitudinē rape.nisi ꝙ
folijs ē lacioꝛ.et radicis gustu subacoꝛ.Nominis
autē affinitas est inde qꝛ utrusꝗ semen in alteꝝ
uicissim mutatur Nam rapa in alio solo ut dꝛ ꝑ
bienniū mutať in napū In alio uͦo napuſ trāsit

Nar.a naris diuatur h nar naris // in rapam
quidam fluuiuſ qui hꝫ duoſ meatuſ ad modū na
rīū.uł qꝛ ꝑ nareſ erei tauri exit Vñ narinus a ū

Nardus di.fe ge.herba ē spicosa et aromatica.
fragili radice.ſꝫ uͦga et folijs densa.Quoꝝ sum
mitateſ consurgunt in spicaſ Vnde hꝰ narduꝫ dꝛ
vnguentū.uł confectio ex ea.dꝛ nardūpisticū.i.
fidele.puꝝ.sine omni impostura uł cōmixtura ꝯ
positū.non adulteratū alijs herb.pistis eniꝫ ꝗce
latine dꝛ fides.Nardūspicatū dꝛ.qꝛ spēs nardi in
eo sit.uel quia de spicis et folijs est confectum.

Nario a naris dꝛ nario ris iui.Et ē narire sub
sannare.nares frun care.Et naricus ca cū.brucus
cuiuſ nares semꝑ stillant.Et inde hec naricia cie
quedam regio Vnde naricus cia cium.

Naris.a narus ra ū.diuatur h naris.huius na
riſ Nares dn̄r q̃i gnareſ qꝛ ꝑ eaſ cognoscimꝰ et sci
mꝰ aliqđ odore uel nares dn̄r a mano.aſ qꝛ ꝑ e
as manat odoꝛ et spūs.et sunt in eis tria officia
unū ducendi spiritū.aliud capiendi odorem.terci
um ducendi purgamentū cerebri.et ꝓđ primam
naris vñ ouiđ.de arte.ferre noue nares tauroꝝ

Narracō.onis.fe.ge.dꝛ a nar // terga recusant
ro.aſ et est narracō ꝫ tuliū reꝝ gestaꝝ aut q̃i ges
taꝝ exposicō aliqñ enim res gestas exponimus
aliqñ non gestas que tamen sunt ad narracōnis
officiū q̃i geste Debꝫ autē narracō esse breuis lu
cida et uerisiłis.breuis est qñ non nisi necessari
a cōprehendit hito respectu ad mař ie quantita
tem.lucida esse debꝫ.i.intelligibilis et apta ꝫ ca
pacitatē ingenij auditoꝝ nil habens ambiguum
nil scortū non sumens principium a remotis nec
nimis longe materiam ꝓsequens De hijs autem
que principaliter ꝑtinent nil omittens.uerisimi
lis est narracō si rebꝫ et ꝑsonis debitaſ circūstanci
as assignemus.narrantes ut mos.ut opinio.ut
materia uidebiť postulare ¶ Notanđ insuper ꝙ
ꝓnomina p̄me et secunđ ꝑsone sicut nec in alijs
epistole ꝑtibus non sunt in narracōne ponenda

244

Nam ut dicit ꝑs. In uбis pme et secūde persone intelligitur ntūs certus et determinatus. Qñꝫ tamen contingit q̄ tale ꝓnomen de necessitate poni debet. puta causa determinacōnis ul' discretionis. Causa determinacōnis ponit' cū nos tres ul' plures mittimus eplām. at ego solus debeo declarare tibi. Verbi grā. Amico suo dilcō iohannes ſ salutē uobis ego. b. duxi p̄sentibus declarandū. ꝛc̄. Causa uo discrecōnis ponit' cū aliquid alteri scribentiū attribuit' quod ab altero remouetur. nā discrecō ē attribucō actus ul' passionis aliqbꝫ cū exclusione alicuius ul' aliquoꝝ. Verbi gracia si dicam. Sepe michi dedecus tu fecisti. ß ego reddam tibi talionem optīe Itē potest addi qñꝫ cā. significancie vt si dñs dicat ſuo. ego tibi aquaꝫ manibus sepe dedi. Item causa ꝫeumatis p̄t addi ut hebrei sunt et ego Et eciam p euocacōneꝫ p̄t poni congrue. ut ego petrus tibi ſuio puro corde

Narratiuncula. le. dimi. pua narratio.

Narrito. ritas. freqñter narro. fre de narro. ras et formaт' de narratu supino a mutata in i cor' et u in o. sicut ab imperatu imperito. tas.

Narro. ras. raui. rare. i. dicere. vnde h' narratio onis. et h' et h' narrabilis. et h' le. et inde narrabiliter. Et componit' enarro. ras. Renarro. ras. Denarro. ras. cōnarro. ras. et est actīū narro cū suis

Narus a nosco. cis. deriuat' ¶ cōpositis omnibꝫ narus. ra. rum. i. sciens pitus. scꝫ qui ex arte scit qualit' aliquid fiat. ul' sic faciendū uel fieri debeat siue illud faciat siue nō Et sciaſ q̄ g qñqꝫ apponit' huic noī narus p ꝓthesim et d' gnarus

Nascor. ceris. natus sum nasci. i. de utero exire decidere. et signat passioneꝫ ab alio illatā. i. ꝓuenientem ex passione p̄cedente circa aliud supposi tum. i. circa matreꝫ. Nascor componit' enascor enasceris. Innascor. innasceris. i. intus nasci. Prenascor. ceris. i. p̄ alijs nasci. Renascor. ceris. iteꝝ nasci. sicut fit in baptismo. Nascor cū suis cōpositis ē deponens

Nasilis. a nasus d' h' et hec ¶ nasilis. et h' le. ad nasum ptinens. et prod' pnl'. et hoc nasale nasalis. quod nasum protegat.

Naso sonis. dictus est Ouidius. q' magnū hūit nasum. Vnd' catho. Nasonem petito. Item a nasus. nasosus. sa. sum. uide in nasus.

Nassa. a no nas deriuat' h' nassa. se. quoddā instrumentū ex viminibus tamq̄ rete contextum ¶ ad capiendos pisces

Nastale. a nasus d' hoc nastale. lis. cingulū ul' fibula quod r'stringit palli ¶ um circa collū

Nasturtiū. nasus componitur cū torqueo et d' h' nasturciū quedam herba q' acrimonia sui nasum torq̄at

Nasus a narus. ra. rum. d' h' nasus si. q̄i narus q' sapiens est in discernendo res odore uel d' a nando q' semp nat. i. fluit putredinem ul' nasus d' elacō Et a nasus d' h' nasellus. li. et nasiculus et nasicellus. li. oīa diminitīa et nasosus. sa. sum et nasutus. ta. tū. in eodeꝫ sensu magnū habens ¶ nasum

Natale a nascor. ris. d' h' natale. lis. et h' natalis. lis. in eodem sensu. i. natiuitas ouid' de arte. parcite natales timidi nūare deoruꝫ Celaribꝫ uirtus contigit ante diem In calendario tamen ut dicit hug' dr̄n̄t natale. lis. natiuitas quia ibi natiuitas appellat' a matre in terra. ut natiuitas xp̄i sancte marie sancti iohannis baptiste Et scias q̄ beata maria et iohānes baptista in utero in nouo testamento sanctificati sunt Iñ est q̄ eoꝝ natiuitatē ex utero pre alijs sanctis ecclesia celebrat. ß natale ul' natalis d' obitus uel dies obitus sanctoꝝ q' eoꝝ obitus in terra. fuit natiuitas in celo. tunc eniꝫ de nō esse ad esse. d' morte ad uitā. de tenebris ad lucē. d' exilio ad regnū ¶ transierunt

Natalicius a natalis d' natalicius. cia. ciū. i. natalis ul' ad natalem uel natiuitatem ptinens et h' natalicū. cij. i. natiuitas

Natatoriū a nato. tas. d' h' natatoriū. rij. i. locus in aqua ubi frequent' natat' d' eciā natatoria vnde in historijs sup Ioh' ix d' siloa fons est ad radicem montis sion qui non iugibus aquis ß in c'tis horis ebulit Cuius aque ut exciperent' q̄si stangnū non longe a fonte constructū. quā colleccōnem. mō natatoriā. mō piscinam scriptura uocat. ul' ß quosdam d' natatoria a nato p antifrasiꝫ q' ibi nullus natabat sicut et piscina quia ¶ piscibus caret

Nates a nitor. teris. d' h' nates ¶ tis. q' in natibꝫ nitimur dum sedemus. vñ et conglobata est in eis caro ne p̄mentis corporis mole ul' fastē ossa dolerent. et ꝓd' pmā ß nato. tas eam cor'. vñ quidā. quāuis arte nates tamen apparent tibi nates. et scribit' gtūs natū per t sed accipit in ꝓnūciando sonū de. c

Nathan interp̄tat' dedit siue dantis

Natanael interp̄tat' donū dei q' dolus. i. similatio. dono dei in eo ñ fuit

Nathinei hebice ipo ¶ diatoni g'ce subdiaconi latine dicuntur Et dicuntur nathinei. in humilitate deo seruientes

Natica. a nates dicitur h' natica ce. i. nates vnde naticosus sa sum. magnas habens nates.

Naticula naticule dimi. parua nates.

Nacio. a nascor ceris d' h' nacio onis. i. nascendi ꝓprietas. i. actus ul' passio nascendi. ꝓprie nacio d' gens ß ꝓpriam cognacōueꝫ et collcōnem ab alijs distincta. ut greci. italici. franci. Et nacio ꝓuincia eoꝝ ē et nacio ē qñ regio ul' terra paꝝ ul' nichil ¶ habitata d'

Natiuncula le. dimi. pua nacio

Natiuus a natus tus qd' ē natiuitas d' natiuus a um. natal' gtūs. vñ natiue adū. et h' natiuitas tis

Nato a no nas naui natū. u in o fit nato tas. fre. vñ h' natator. et h' et h' natabil'. et h' le. et natito tas. aliud fre. Nato cōponitur annato tas. i. natare ad. cōnato as. abnato as. i. natare ab. i. lōge. denato as. enato as. i. extra natare. euadē In natare. et Nato tas p̄nato tas pnato tas renato tas. subnato tas. transnato tas Nato et eius cōposita sunt neutra. Et corripiunt hanc sillabam na.

Natrix. a no nas. d' h' natrix icis. mulier q̄ nat Et natrix d' quidā ſpens qui ueneno suo inficit aquas in quibus fuerit Et ē tunc mas ge. vñ lucanus. Et natrix uiolator aque iaculi q' uolucres uel ſm quosdam est fe gen. Sed lucanus genus masculinum scilicet uiolator. retulit ad ſpentem Legitur in quibusdam libris rinatrix.

Natura. a nascor ceris d' h' natura. i. natiuitas Et natura d' deus quia oīa creat et nasci facit. et natura d' quelibet creatura. et natura d' cōplexio. et natura d' quedā uis naturaliter rebus insita de similibus similia ꝓcreans Natura eciā d' significacō uocabuli q' significacō uocabuli ē cā quare uocabulū nascat'. i. imponat' Natura dicit' eciā imposicō ul' inuencō uocabuli. q' uocabuli nasci nichil aliud est q̄ ipm̄ inuenin ul' imponi ¶ vide in miraculū

Naturalis a natura d' h' et h' naturalis et h'. le. ad naturam ptinens ul' a

natura ꝓcedens vnď naturales dicunť filij cōcu
binaꝝ quos sola natura genuit. nō honestas cō
iugij et indď naturalit adubiū et ꝓď ra

Natus a nascor. ceris. dr h natus tus. i. natiui
tas. Et natus ta tū Et h natus ti. i. filius Et hec
nata. te. i. filia. Et sepe solent inueniri p g. p pro
thesim ibi positū. ut gnata te gnatus. uľ sine g.
Est enim de naturali integritate istaꝝ dcōnū qr dr
gnatus q̄si generatus. uel gnata quasi generata

Naualis. a nauis dr h et h naual et h le. et h
nauale lis. locus ubi naues stant. scilȝ portus uel
locus ubi fabricantur. h et textrinū uocať Itē na
ualis ad nauem ꝑtinens. vn̄ aristotiľ. Necesse ē
nauale bellū fore uľ non fore et ꝓď. na.

Nauarchus a nauis et archos princeps dr h na
uarchus. chi. i. nauis princeps

Nauargus gis. nauis magister Nauisargus idē

Nauci a nux dr h nauci indeclinabi ⁋ h. pap̄.
le. i. putamen nucis uľ exterior cortex nucis uel
id qď est intra nucleū nucis quasi in medio qď
est nigꝝ q̄si nux desiccať uľ id in quo uoluiť nu
cleus qď q̄dē nichil ualet Et ideo poniť ꝓ nichi
lo et cōponiť naucipendo. dis. naucifacō. cis. i. pa
rum uel nichil appreciari

Naucipendo. dis. in nauci vide

Nauclerus. nauis cōponiť cū cleros qď est sors
et dr h nauclerus uľ nauclerius q̇ nauē in sortē
et potestatē habet. et ꝓď. de. actuū xxvij Centu
rio autē magis credebat gubernatori et nauclero

Naufragor. nauis cōponiť cū frango et dr nau
fragor. aris. i. ꝑiclitari pati fractōnem nauis vn̄
naufragus. ga. gum. nauē frangens q̇ patiť nau
fragiū ꝑiclitatus. vn̄ h naufragium. i. fractō na
uis qď et nauifragiū dr Inueniť eciā naufrago
gas. vn̄ q̄daꝫ Naufragiū faciens naufragat illa

Nauicula. le. di. ꝑua nauis et formať ⁋ hoc
a naui addita cula dr eciā h nauicilla. le. aliud

Nauicularius a nauis uľ nauicula dr ⁋ diminutiuū
h nauicularius nauis custos uľ nauifex

Nauigabilis a nauis dr h et h nauigabilis et
h. le. qď aptū est ad nauigandū. i. ut nauiget si
cut hō. uľ ut nauigeť sicut mare

Nauigiū a nauis dr h nauigiū. gij. actō nauis
i. nauigacō uľ nauis uľ multitudo nauiū

Nauigo a nauis dr nauigo. as. aui. are. i. nauē
agere Et dr nauigo. as. q̄si nauē ago. et uidetur
esse ethi. pocius quaꝫ cōposicio et cor̄. ui. virgiľ
eneyď v Nauigat eneas situlas deferť ad horas

Nauis a no. nas. dr h nauis. uľ gci dicūt nais
et inde nos dicimus nauis intposita. u. cōsonan
te. vel nauis dr qr gnaꝝ. i. ꝑitū rcōreȝ querat. et
facit accūs pluraľ in es et in is has naues uľ na
uis et accūs sinġ. in em et in im hanc naueȝ uľ
nauiȝ et ablatiūs singuľ in e et in i ab hac naui

Nauita. te. in nauta vide ⁋ uľ naue et ꝓď. na.

Naulū a nauis dr h naulū. li. p̄ciuȝ ꝓ transme
accōe datū. siue qď dať ꝓ hijs q̄ portanť in na
ui et dr naulū q̄si nauis lucrum

Naum intpretať germen siue cōsolator orbis
Increpat eniȝ ciuitatē sanguinū et post conuiśiōȝ
illius consolať sion dicēs Ecce sup mōtes pedes
euangelisantis et annūciantis pacē et ač in fine

Naumachia a nauis et machia qď est pugna
dr h naumachia. chie. i. naualis pugna

Naupicus. ci. nauis pater. i. domus uľ factor et
cōponiť a nauis et pať et cor̄. pi.

Nauplia naplus pať fuit palamedis a q̇ nau
plia dictus est q̇daꝫ ludus ab eo inuentus uľ in
honoreȝ illius Primo celebratus circa eius sepul
turaȝ et fit de iiij pomis duobȝ in aerem missis
vnde. ouiď. de arte Disce eciam duplici genitalia
nauplia palma uertere et cetera

Nausea A nauis dr h nausea see. i. uomitus in
naui ex cōturbacōe cerebri ꝓpť aquam uľ fetoreȝ
uľ pocius nausea uolūtas uomendi sine affectu
et ꝓpe in naui vnde h nauseola. le. di. et nauseo
as. i. uomere et est ꝓpe in naui uľ in mari. et ad
uomitū ꝓuocari et uoluntatē uomendi habere
sine affectu et ꝓpe in naui vn̄ orač. in epi. Nause
at et locuples quē ducit prima triremis Itē nau
seo poniť ꝓ fastidio ut iste nauseat sup hac re
i. fastidit

Nauseola. le. in nausea est

Naustrologus. gi. nauis dispensator uľ allocu
tor uľ exhortator et cor̄. pe. Et cōponiť a nauis
et logos qď est sermo

Nauta a nauis dr h nauta. te. q̇cūqȝ ducit na
ueȝ uľ nauigando laborat uel maior in naui vn̄
h nauita. te. ꝓ eodē h frequencius utebanť an
tiqui q̄ nos. et transit u in cōsonantē. i. intposi

Nautea a nauis dr h nautea tee ⁋ ta et cor̄. ui
aqua fetida in qua coria macanť

Nauticus a nauta dr nauticus. ca. cū. sicut a na
uita nauiticus. ca. cū. i. naualis et cor̄. ti.

Nauus a nosco. cis. dr nauus. a. vm. i. doctus
sapiens studiosus inuigilās strennuus agilis im
piger Et cōpať nauior simus vn̄ naue uľ naui
ter. uius. sime. adubium et h nauia. i. sapiencia
strennuitas et inuigilancia. et nauo. as. i. cōpello
fortiter exequi uľ opam dare Et scias q̄ aliquā
do apponiť g p ꝓthesim huic nomini nauus et
⁋ dr gnauus

Nazarenus nazareth q̇daꝫ uicus
uľ ciuitas in qua dn̄s noster ihesus xp̄us cōcep
tus est et nutritus Et intpretať flos siue germen
siue mūdus vn̄ nazarenus a um et nazareus rea
reū vn̄ ihesus xp̄us dictus est nazareus et nazare
nus Et hinc q̇daꝫ heretici dicti sunt nazarei. q̇a
cū xpm̄ qui a loco dictus est nazarenus filiū dei
cōfiteanť. oīa tam̄ ueteris legis custodiūt Nazare
nus eciā dr sanctus uľ mundus a merito. nazare
nus olim dicebať qui sanctimoniā nutriebat et
nichil cōtaīatū accipiebat abstinens se a uino et
omni sicera q̇ m̄teȝ ab integra sanitate ꝑūtit et
eciaȝ nazarenus intpretať sanctus dei s huġ Itē
scias q̄ dicebāť nazarei q̇daȝ qui ex uoto se ob
ligabant sanctimonie usqȝ ad dtminatū tēpus
uľ iugiť ut samuel et cōsecrabant se dn̄o et q̄i se
ꝑabant se a cōmuni uita hominū sicut quis mō
p annum unū uľ duos fuit in hospitali ihrl'm.
Auġ autē tractans illud mtħ qm̄ nazarenus uo
cabiť sic dič Dictus ē nazareus a sampson. v̇ po
tens in sp̄u et ūtute roboris. ß in tipo cuius ges
ta si consideremus in eo q̇ȝ exempla dn̄i prefigu
rata cognoscimus. ille septē c̄nes habuit huic sep
tiformis sp̄us et septē ecclesie sunt Illi ūtus oīs
in capite fuit huic ūtus ōnis in deo est. qr caput
xpī deus est vt apľs manifestat In illo ūtus ob
scura In h celata diuitas Sampson iter faciens
leonem manibȝ enecauit. et dn̄s ac saluator nos
ter p suscepti corporis sacm̄entū leoneȝ extēsis ī
cruce manibȝ interemit Sampson de ore leonis
fauū mellis abstraxit. dn̄s defaucibȝ dyaboli ple
bē suā q̄ sibi p fideȝ fcā est dulcis eripuit. Samp

son ppl'm isrl' debellatis hostibȝ saluauit Domi
nus extinctis demonibȝ ppl'm suū de morte ppe
tua liberauit Sampson obseratis portis claudit'
in ciuitate. dn̄s obsignato clauditur in monumēto
Sāpson fractis seris subtractis qȝ portis securus
euadit Dn̄s ruptis inferni obicibus apto qȝ se
pulchro recepto corpore a morte liber egreditur
Postremo sampson moriens inimicos suos con
cussis qȝ edificijs ruina cōpmit Dn̄s tūc cū mo
ri dignatus est nō una domo sed oīm mūdo con
cusso dyabolū cū suis angelis uniūsis extinguit
¶ Et ut dicit pap. xp̄us dr̄ nazareus a merito. i.
sanctus siue mūdus qȝ peccatū non fecit Nazare
nus uero dr̄ a ciuitate nazareth qȝ pctm̄ nō fecit
vide eciam in sampson.

Nazareth et nazareus In nazarenus exponitur.

Ne. s̄ qȝ dat rōnem orōnis interrogatiue ē
coniunctio encletica. ut utrū ne. Nam si o
racō non ē interrogatiua. nō ē encletica. ut. vide
ne feceris et h̄ innuere uidetur pristianus q̇ dicit in
xvj. li. ne postposita est cōiunccō. pposita uero ē
aduerbiū Et scias qȝ ne non cōponit' cū uerbo qȝ
nulla cōiunccō cōponit' cū ūbo nec cū nomine

Nea grece dicitur ix ¶ nisi si et ne ut siquis nequis

Neapolis a nea qd̄ est ix et polis ciuitas com
ponit' h̄ neapolis. lis. ciuitas q̄dā que ix alias
ciuitates hȝ sub se. vl' neapolis cōponit' a neos
qd̄ est nouū et polis Jn̄ neapolis. i. noua ciuitas
vn̄ neapolitanus. na. nū. et h̄ neapolitanus. ni
dominus ul' episcopus illius ciuitatis. et cor. pe.

Nebel uter ¶ neapolis uide in metropolis

Nebris nebridis fe ge pellis linci ul' cerui

Nebula a nubes dr̄ h̄ nebula. le. exalant enim
ualles humide nebulas qȝ sursū ascendentes nubes
fiūt Sunt enim pp̄e nubes celi nebule terre et cir
ca terram ul' dr̄ nebula a nubo qȝ cooperiat trā
Et inde nebulosus. sa. sum. i. obscurus q̄si nebula

Nebulo a nebula deriuat' ¶ plenus uide in ros
ꝯ nebulo. onis. leccator qȝ uanus est ut nebula

Nebulosus. sa. sum. in nebu ¶ et cito uanescit

Necdū. i. nondū non adhuc. uulga ¶ la uide

Necessarius. a. um. in ne ¶ riter non statim dr̄

Necesse a necto. tis. dr̄ hoc necesse in ¶ cesse est
declinabile. i. ineuitabile qd̄ aliter esse non potest
et dr̄ necesse a necto qȝ nexū est et firmū nec de
solui pōt Itē necesse est. i. utile ut necesse ē ora
re deū. qȝ autē dr̄ necesse q̄si nō cessans esse ethi
est et scribit' p unū c cor̄ enim primā vn̄ ouid̄
epi vt culpent alij tibi me laudare necesse ē Et
hinc necessarius. ria. riū. i. ineuitabilis ul' utilis
et h̄ necessarius. i. amicus. domesticus. cottidianus
q̄si a quo nō est cessandū. et cōponit' pnecessa
rius. quānecessarius. ambo p ualde necessarius
Inuenit' eciā h̄ necessariū p ineuitabili uel utili
positū substātiue. et ponit' necessario ul' necesse

Necessitas a necesse dr̄ ¶ p necessarie aduībiū
h̄ necessitas tatis et necessitudo et dr̄ qȝ neces
sitas aliqd̄ fieri cogit s̄ necessitudo. i. amicicia di
leccō. affectus affinitas ppinq̇tas ul' uinculū pro
pinq̇tatis ut uxor ul' filius Sed h̄ pprietas sepe
apud auctores cōfundit' et hic necessitudinarius a
riū ¶ hic nota qȝ triplex est necessitas. scȝ abso
luta sicut necessariū est deū esse ul' triangulū ha
bere tres angulos Alia necessitas est a causa effi
ciente q̄ dr̄ necessitas coaccōnis Tercia est necessi
tas ex supposicōne finis et h̄ est duplex qȝ uno
modo dr̄ necessariū sine quo aliquis nō pt̄ cōser
uari in esse sicut nutrimentū alicui Alio mō sine
quo non p̄t haberi qd̄ ptinet ad bene esse sicut
equus dr̄ necessarius ambulare uolenti et medici
na ad h̄ qȝ hō sane uiuat Et scias qȝ p̄mis duo
bus modis nō dr̄ hōi aliqd̄ sacmentū necessita
tis s̄ tercia necessitate q̇dā q̇dē q̄tuȝ ad p̄mum
modū illa scȝ sine q̇bȝ nō p̄t hō in spūali uita
uiuē sicut et baptismus et penitēcia Quidā autē
et sine q̇bus nō p̄t cōsequi aliquē effectū qui ē
ad bene esse spūalis uite et h̄ mō cōfirmacō et a
lia omnia sunt necessaria vm̄tn̄ contemptus hu
ius et cuiuslibet sacmenti est periculosus uide in ¶ sacmentū

Necessitudo in necessitas est

Necis a neco cas dr̄ h̄ nex necis. i. mors s̄ no
minatīs in usu nō est quē tamen ambrosius sup
egisipū posuit dicens et erit nex mortuorū pluri
ma Itē cicero p muliōe insidiatori uero latroni
qȝ p̄t inferri iusta nex. et inde femineciā p cōposi ¶ cōnē et cor̄ ne

Neco. cas. caui. ul' necui neca ¶ pimi necui
tū. ul' nectū. i. occidere s̄ necaui ferro p̄ alia ui pemp
alia ui vn̄ necatus ferro s̄ nectus alia ui pemp ¶ ul' enecui. i. ual
tus Neco cōponit' eneco. as. aui ul' enecui. i. ual
de necare ul' extra Jnterneco. cas. pneco. cas. pfec
te necare Neco et oīa eius cōposita sunt actiua et
faciūt p̄teritū in caui ul' in cui et supinū in catū
ul' in nectum et cor̄ ne vn̄ Quidā A neco dic aui
ferro necui reliqua ui Et thobias hanc affige fa

Nectar a necto. tis. ¶ uet huic famulare necat
deriuat' h̄ nectar. aris. dulcis liquor uinū pigmen
tatū qȝ nectat linguas bibēciū ul' qȝ nectit et allicit
mentes bibenciū Et inde nectareus. rea. reū. prist.
autē uidet' uelle qȝ sit speciei p̄mitiue cū corripi
at penl'. gn̄. dicit enim in vj lib. Neutra in ar si
deriuatiua sunt a in obliquis casibus pducūt ut
a lupus lupanar. aris. a calce h̄ calcar. aris Cū er
go nectar nectaris cor̄ penl' non uidet' qȝ sit deri
uatm̄ s̄ pris licet hug. dicat qȝ nectar dr̄ a necto.
tis. ut dictū ē vn̄ luc. Stipant et dulci distendunt
nectare cellas Si autē uis sequi hug. dic qȝ nec
taris est deriuatm̄ et excipit' a regula

Necto. tis. nexi. ul' nexui nexū. i. ligare adiūge
re ul' inserere ul' nodare qd̄ eciā faceret nectū ni
si esset drā huius ūbi neco. cas. necui nectū vn̄
ꝯ nexio. onis. Necto cōponitur annecto. tis. cōnec
to. tis. Jnnecto. tis. subnecto. tis. et est actiuum cū
omnibus suis cōpositis et faciunt preteritum in
xi et quandoqȝ in xui sed connecto. tis. pp̄e facit
connexui et supinum connexum

Necula. le. i. pua nex. i. mors et est diminitiuū
de nex necis licet nex non sit in usu

Neemias consolator sicut esdras interpretatur
adiutor Quodam enim presagio futuri nomina
ista sortiti sunt fuerunt enim in adiutoriū et con
solacionem omni illi pplo redeunti ad patriam
Nam et tēplum domini reedificauerunt et muro
rum et turrium opus ipsi restaurauerunt

Nefandus. da. dum. a ne et fandus cōponitur
et exponitur in fandus.

Nefarius far cōponitur cum ne et dicit' nefari
ria. rium. i. non dignus farre quo cibi genere vi
ta hominum primo sustentabatur ul' nefarius. i.
nefandus nec dicendus a ne et for faris ul' nefa
rius. i. scelestus a nephas ¶ h̄ nephas indecli

Nefas a ne et fas cōponitur h̄ nephas indecli
nabile q̄si non fas illicitum vnde et quandoqȝ po

nitur ꝓ scelere quia illicitum est vnde nefarius.
ria rium.i.scelestus et corripit primam nefas
Nefrendicium.cij.in nefrendus est
Nefrendinum in nefrendus uide
Nefrendus frendeo.des.componitur cum ne et
dicitur ħ nefrendus.di.porcus domesticus carens
testiculis sic dictus quia non frendet dentibus ħ
alio nomine dicitur maialis quō et citurris dici
tur natus ex apro siluestre et domestica porca.et
hinc dicitur ħ et ħ nefrendis.dis porculus vel
porcula ad huc lacteus quia nichil frendeat id
est nil dentibus concuciat et comminuat Et eadē
racione nefrendis dicitur infans quasi non denti
bus frendens.i.non dentibus aliquid concuciens
ul' comminuens Et a nefrendus ul' nefrendis ne
frendinus.na.num.et nefrendicius.cia.cium.ut
de ħ nefrendina caro et nefrendinum ferculum Et in
de ħ nefrendicium.cij.i.annuale tributum quod
rustici suis dominis circa natiuitatem ul' alio tem
pore anni solent afferre et eciam qd̄ pueri discipu
li suis doctoribus apportant dū tamen sit carne
um scilicet porcellus uel huiusmodi
Nefresis nefresin dicunt greci renes vnde hec
nefresis quidam morbus scilicet dolor renum a
renum angore dictus et hinc nefreticus.ca.cum.
penultima correpta qui talē dolorem patitur.et
corripit penultimam nefresis vnde macer de uiri
bus herbarum Idem nefreticis elixū sumere iussit
Negaciuncula.le.diminitiuum ꝑua negacio
Negligo lego cōponitur cum nec et dicitur ne
gligo.gis.glexi.glectū abiecta c et assumpta.g.
ꝑ adiectionem Si enim mutaretur c in g oporte
ret ꝙ g esset de p̄cedenti sillaba quod esse nō po
test Et est negligere contempnere derelinquere q̄
si non legere uel q̄si non eligere vnde negligens
tis.generis omnis q̄si non legens ul' quasi non
eligens Et scias ꝙ coniunccio non cōponitur cū
uerbo vnde negligo non potest componi a ne cō
iunccione et lego ꝫ componitur a nec aduerbio
Sisto autem simplex est
Nego.gas.gaui.gare.quod obicitur non con
cedere uel non esse uerum contendere contradice
re vnde hic negator.toris.et ħ negacio.onis.et
negatiuus.ua.uum.ꝙ negat ꝙ autem dicitur ne
gare quasi non agere vel agere non.i.ducere ul'
dicere hanc ꝑticulam scilicet nō ethimologia est
Nego eciam componitur cum ab et cum de et di
citur abnego.gas.denego.gas id ē ualde negare
Nego et eius composita sunt actiua et corripiunt
hanc sillabā ne vnde quidam Inficit intingens
qui denegat inficiatur
Negocia.te.communis ge.penultima ꝓduc
ta id ē negociator institor opifex mercenarius
et deriuatur a negocium
Negocium nego uel negans componitur cum
ocium et dicitur ħ negocium.cij.i.mercatus uel
actus alicuius rei cui contrarium est ocium et di
citur negocium quasi negans ocium uel negoci
um quasi nec ocium.i.sine ocio modo eciam ne
gocium signat accionem cause quod est iurgium
litis Est enim negocium in causis Negociacio in
commercijs vbi aliqd̄ datur ut maiora quis lu
cret᷑ Et inde ħ negociolum li.diminiti.et negoci
osus.sa.sum.i.util'.uel plenus negocio et rebus
agendis intentus Et comparatur vnde negociose
sius.sime.aduerbium et ħ negociositas.tatis.et

negocior.aris.mercari uerbum deponens
Nemanceps manceps componitur cum ne et
dicitur ħ nemanceps.cipis.i.emanceps ex ne et
manceps ut dixi quasi qui non est iā manceps
et a manceps et nemanceps mancipi et nemanci
pi nomina indeclinabilia et omnis generis vl' ꝫ
pristianum pocius sunt datiui predictoꝝ noim̄ fi
gurate coniuncti cum quolibet genere et cū utro
qꝫ numero et cum quolibet casu intransitiue vel
sit cōpositū mācipi a māu et capio qd̄ cōpōit᷑ cū
ne et d̄r nemācipi et sunt nōia indcli.et om.ge.
Res mancipi d̄r q̄ cū alienatur.i.q̄ cū a ptē uen
Ndentis trāsit in ptēm ementis manu capi p̄t ut
equus ꝫ res nemancipi d̄r que cū p̄misso mō alie
natur manu capi non potest ut ager
Nemo ex non et homo compositū ut quibus
dam uidetur siue non genis est cōmunis et o mu
tata in i et addita nis fit neminis gtīūs et d̄r non
solum de hominibus.sed eciam de dijs
Nemus a num̄ d̄r ħ nemus oris silua q̄i numus
a numinibus ibi sacratis et cultis vn̄ nemorosus
sa.sum.et hinc nemorose adūbiū et ħ nemorosi
tas.tatis et cor̄ ne Xꝰ Donat ligna nemus q̄ cor
Nenia.nie.funebris can ¶ de numine nemus
tus scꝫ cantilena que fit sup mortuū Et ponitur
quandoqꝫ pro cantilena pueroꝝ.qr pueroꝝ est flē
et facile mouentur ad fletū Itē nenie.dn̄r viles
et vane fabule.vn̄ Iero in ꝓlogo pentateuci Et
hiberas nenias libris autenticis preferunt.hibe
ras nenias appellat fabulas ab hiberis id ē hispa
nis inuentas ul' apd̄ eos uulgatas Et p ħ optet
ꝙ uana et fabl'osā et erronia p̄ferunt autenticis
libris Iuxta illd̄ apl'i et a uēitate aūtent auditū
ad fabulas autē conūtent᷑ et ꝓduc penl' hiberas
Et a nenia deriuat᷑ nenior.aris.i.uana loqui ul'
cantilenā sup mortuū facere ul' lamentari Item
ut quidē dicunt nenia d̄r cantilena que fit super
mortuo ul' sup cunis pueroꝝ ut dormiant Item
nenie fabule uiles Item nenie.i.nuge Xꝰ Nenia
nutricis dictus q̄si cantus inanis Qd̄ canit infan
ti sompnus sic crepat ut illi Itē in grecista d̄r Ne
nia sūt nuge funebꝛa carmīa nene.dic nene qr ne
nie non potuit in ūsu poni Et est nenia nomen
onomatopeiū ul' ficticiū q̄si fictū a sono ut ne.
ne.ne.et maxime quantū ad cantilenā que fit
sup cunis pueroꝝ potest nenia dici nomen ficti
Nenior neniaris in nenia uide ¶ cium
Neo.nes.neui.netū.i.filare p quandā deducci
onem filū a colo trahere Et cōponit᷑ pneo.nes
et est neutꝝ cū suis cōpositis neo.Et ꝫ pristianū
debuit neo facere nui eo mutata in ui vnd̄ dicit
pristi.in viij lib᷒ Cū omnia ūba secūde declinacio
nis in eo desinencia in vi diuisas faciunt preteri
tum pfectum ut teneo tenui ꝫ differencie causa
maneo mansi facit ne si diceret᷑ manui datiuus
manus putaret᷑ esse Et neo facit neui.ne si nui
diceremus a nuo esse uideret᷑ Itē in ix lib᷒ dicit
neui in vi tīminancium seruat regulā in supino
conūtens ui in tū ut neui netū uide in nuo ul' in
Neomenia neos cōponit᷑ cū mene qd̄ ¶ maneo
est luna et d̄r ħ neomenia.nie.qdd̄ā festū iudeo
rum qd̄ faciunt in nouilunio vnd̄ et neomenia
d̄r q̄i noua luna ul' nouiluniū vn̄ neomenia so
nat innouacō lune Et qr iudei in ligittimis suis
lunaciones ꝓ mensibꝫ habebant ex lege ideo di
em noue lune uocabant calendas legales et erat

obsequia mortuorum

dies solempnis aput eos Et scias q̄ septē solēp
nitates legales erant scz sabbatū neomenia pha
se penthecostes festū clangoris festū ꝓpiciacōnis
scenophegia et grauat̄ penl̄. de neomenia ƀ quo
rundā usum vñ in aurora eciā in ûsu cor̄ Mar
tis mense frequens neomenia p̄it. potest eciā ꝓd
sicut maria ‖ Alias festiuitates adiecerunt hebrei
hijs ꝓpter uarios euentus sicut encenia et furim
.i. festū hester ꝭ non dicunt̄ legales id ē lege in
stitute uide in fase

Neophitus neos cōponit̄ cū phitos qd̄ est fides
et dr̄ h̄ neophitus. ti. ḡce. i. nouellus nouicius ru
dis. fidelis. uł nuꝑ renatus. Vel componit̄ a ne
os et phitos quod ē quero. q̄i nouus quesitor q̄
enim ad fidem nuꝑ conūsus ē de fide querē solet

Neos grece nouū latine. et acuitur in fine.

Neotentus. a neos dr̄ neoteritus. ta. tū. penul̄
cor̄. neoteriti autem dicūtur homines huius tem
pis nouicij. recentes uł communes.

Nepa. pe. fe. ge. quidam serpens qui natos su
os consumit. excepto eo qui in dorso eius insede
rit uł inheserit. postea ipse qui seruatus ē consu
mit patrem. Et dr̄ nepa q̄i necans ꝑtus. i. filios.
uł nepa q̄i necans ꝑtus. i. necans filius. q2 necat
patrem. Et hinc tractū ē q̄ homines qui bona
parentū ꝑ luxuriam consumūt nepotes dicant̄

Nephi. i. purificatio ‖ . i. luxuriosi et ꝓdigi

Nepos. a nascor. ceris. dr̄ h̄ nepos. potis. vnde
et dr̄ nepos q̄i natus post scz filiū. et ē ethimolo
gia. Vnde nepotulus. li. dimi. et h̄ nepos otis ꝑ
uū ûgultū. q2 de pomo quasi de filio nascitur. Ne
pos componit̄ h̄ ꝓnepos. filius nepotis. quasi ꝓ
pe nepotem. h̄ abnepos filius ꝓnepotis. q2 abiū
gitur a nepote. hic adnepos filius adnepotis tri
nepos filius adnepotis. quasi tetranepos. i. quar
tus post nepotem. Idē ordo et eadē compō ē in
h̄ nomine neptis scz ꝓneptis abneptis adneptis
trineptis Itē nepos dr̄ luxuriosus et tunc est ge.
cōmunis et deriuat̄ a nepa uide ī nepa et cor̄ ne

Nepotacō, onis. i. luxuria a nepos qd̄ est lux ‖ uriosus

Neptis a nepos dr̄ h̄ neptis vñ h̄ nep
ticula. le. di. Et cōponitur neptis ꝓneptis abnep
tis et cetera uide in nepos

Neptunus nubes cōponit̄ cū tono. nas. et dr̄ h̄
neptunus. ni deus maris uł ip̄m mare et dr̄ sic q̄i
nube tonans mare eniz uaporaliter erectū nubes
facit et cōtrario uentoꝝ pulsu tonitrua creat uł
deriuat̄ neptunus a nubo. bis. q2 nubit et tegit
terrā. q̄ autē dr̄ neptunus q̄i nubens terrā ethi.
est vñ neptunius. nia. niū. et ꝓd penl̄. neptunus

Nequā a nequeo nequis deriuat̄ nequā omnis
ge. et indeclinabile. i. malus Sed malus ut dicūt
naturalit̄ neq̄ uero q̄ nequit se continere a scele
ribus Itē neq̄ dr̄ luxuriosus q2 incontinens est. et
cōꝑatur nequior simus. Vnde nequiter. q̄us me
aduer. et h̄ nequicia. e. i. malicia et luxuria. vñ q̄
dam. Nequicia est que te non sinit esse senē Vñ
nequiciola. le. diminitiuum.

Nequeo. ex non et queo componit nequeo qs
quiui quitū. pnl̄ cor̄ in supino. et ē idez nequeo
quod non queo. i. non possum. Et scias q̄ neq̄o
non potest componi ex ne. q2 nulla cōiunctio cō
ponit̄ cum ûbo. Item cū non tantū tria ûba cō
ponūtur. scz nequeo nescio nolo. Et cor̄ ne. Vñ
esopus. tempore deleri gracia firma nequit.

Nequis. ex ne et quis componit̄ nequis nequa
nequid. et dr̄ nequis q̄i non aliquis. et mutatur
ae dyptongus in fe. ge. in singulari. et in neutro
genē in plurali in a et dicimus nequis nequa. et
in pl̄i nequi nequa. De h̄ tamē plenius dixi in
tercia parte. ubi egi de figura composita nomis
in capitulo de sillabicis adiectionibus.

Nequito. a nequā deriuat̄ nequito. tas. neutꝛ
et nequitor. taris. deponens nequā esse uł pocius
neq̄ter agere et cor̄ qui

Nereis nereidis. fe. ge. nimpha marina ƀ pap.
et cor̄ pel̄. tā nominatī q̄ȝ genitī uide in nereus

Nereus nerei mas. ge. dr̄ deus maris et ponit̄
ꝓ ipso mari et interpretat̄ motus q2 mare semper
est in motu vñ h̄ nereis. dis. nimpha marina q̄i
nerei filia et h̄ nerina. ne. et h̄ nerienis. idis. dr̄ fi ‖ lia nereis ƀ hug.

Neruicius a neruus dr̄ ner
uiceus cea. ceū. de neruo existens vñ in lib° iud
xvi si septē neruiceis funibz ligatus fuero uł ƀ
aliam litteram. neruicis. penl̄ corr̄. Et dr̄ a ûuus

Neruo neruas. In neruus est.

Neruus. ui. i. uinculū mēbroꝝ dictus a ḡco ḡci
enim neruos neura uocant uł neruus dr̄ q̄i inhe
rens ab inherendo q2 arcuū coniunctōnes inuicē
sibi inhereant vñ h̄ neruulus li. di. et neruosus sa
sum. plenus neruis uł fortis Et quandoq̄ȝ sic dr̄
suꝑbus et cōꝑat̄ vñ neruose. sius. sime. et h̄ ner
uositas tatis et neruulosus. sa. sum. idē qd̄ neruo
sus Itē neruus ponit̄ ꝓ cippo quodā pedum tor
mento vnde in iob posuisti in neruo pedem me
um Item a neruus deriuat̄ neruo. as. neruis con
iungere uł neruos alicui dare et cōponit̄ dener
uo. as. dissoluere debilitare uł ualde neruare Itē
eneruo. as. Neruo. as. actiū est cū omnibz suis cō ‖ positis

Nescio. cis. ciui. citū. cōponit̄ ex non
et scio scis uide in non et dr̄ nescire q̄i non scire
ignorare vñ nescius. cia. ciū. et nesciens. tis. oīs
ge. Et a dtō nescienti addita a formatur h̄ nescien
cia. cie. et differt ab ignorancia sicut dixi in igno ‖ rancia

Nestoriani quidā heretici dicti sunt a
nestorio epō constantinopolitano qui btā̄ȝ uirgi
nem non dei ꝭ hoīs tm̄modo genitricē asseruit
ut aliam ꝑsonaz carnis. aliā faceret deitatis. Nec
vnū xp̄m in ûbo dei et carne credidit ꝭ separā
et seiunctim alteꝝ filiū dei alteꝝ filiū hominis ꝑ ‖ dicauit

Netus a neo nes neui netū dr̄ netus
ta. tū. i. filatus et hinc netus tus tui. i. filamen vñ
marcial̄ capella. ex cādentis bissi netibz ludebatur

Neui neuisti neuit. Est preteritum de neo nes.

Neuma matis. ge neutri. uel h̄ neuma neume.
. i. uocum emissio. modulacio. Et neumaticus ca.
cū. modulator dulcis et suauis consonans Et est
uiciū scriptoris cū inuenitur pneuma ut pscriba
tur. p. et est ibi barbarismus q2 uicōse addit̄ illa
lrā ibi et cor̄ penl̄ genitiui vñ in aurora. xp̄us
mons uite est cū sancti neumatis igne

Neumaticus. ca. cū. penl̄ cor̄. in neuma vide

Neuter ab uter ꝑ cōposicōȝ dr̄ neuter. tra. trū
genitō neutrius. i. nec iste nec ille ullus Et scias
q̄ antiqui dicebant neut̄. tra. trū. genitō neutri.
tre. tri. datō neutro. tre. tro. vñ ad huc dicimus
cuius. ge. neutri Est enim neutri h̄ casus genitī

Neutrapassiuus. ua. uū. cōponit̄ et neutropassi
uus. a. um. a neut̄ uł neutro et passiuus a ū Neu
tropassiua sunt q̄ḡ ꝭ neut̄passiua sunt q̄tuor
sicut dixi in tercia pte in tractatu de ûbis in. c. d ‖ generibz ûboꝝ

Neutrobi neut̄ cōponit̄ cū ibi

et dr neutrobi .i. in neutra pte .i. in neutro loco
qd ecia dr neutrobiqz Plantus. neutrobiqz habeo
Neutropassiuus. a. vm. et de stabule stabulū
dinat̃ ex pte finis cū cōponat̃ ex obliquo et no
minatiuo q ponit̃ in fine De h ecia vide in neu
Neuulus. li. di. pūus neuus — tropassiuus
Neuus. ui. mas. ge. i. macula que nascit̃ in cor
pore hominis et ponit̃ quandoqz p culpa ul' of
fensa vn̄ h neuulus. li. di. et neuosus. sa. sum. id
est plenus neuis vn̄ neuose adūbiuz et h neuo
sitas. tatis. Bernh in can. sermone lxxj. si in consci
encia neuus fuerit ne qd ex ea pdierit carebit ne
Nex. necis. i. mors s; ntūs non est in usu uo
Nexibilis a necto is h et h nexibile vi. in necis
et h le Et e nexibilis ul' nexilis qd pt necti ul' qd
multis nexibz est nexū ut rete Et hic nexibiliter
Nexilis. le. cor. penl'. in nexibilis aduerbium
Nexim adūbiū. i. coniunctim a exponitur
Nexo a necto. tis. dr nexo nexis nexo nexis
nexui nexū. i. nectere et nexo. as. xui. et deberet
facere supinū nexitū sed facit nexū sicut et suum
simplex suū pmitiū sc; necto a q deriuat̃ et uid
tur esse frequentatiū s hug. psti. autē dicit in ix
lib Flexo. as. ul' nexis Flecto tn̄ est eius primitm̄
Nam quō a pticipio amplexus qd ex ūbo nasci
tur amplector fit ūbū frequentatiū amplexor. ris
Sic a pticipio nexus qd nascitur a ūbo necto fit
frequentatiū nexo as. vn̄ manifestū est q racio
nabilius h s pmā coniugacōz pferr̃ nexo. as. et
post pauca subdit pris nexo. as. xui facit nexum
qd habet pteritū et supinū sui primitiui scilicet
Nexo. as. in nexo nexis est — necto. tis.
Nexus a necto. tis. h nexus. xus vn̄ nexuosus
sa. sum. nexibus plenus vn̄ nexuose adūbiuz et
h nexuositas. tatis. et nexus. xa. xum. mobiliter
eciam declinat̃
Nibatus a niue dr nibatus ta. tū. i. splendidus
et h nibata. te. aqua ex nubibus uel ex ni
Nice ul' nicos grece latine dr uictoria ul' uibus
Nicea a nice dr h nicea nicee qdaz ci uictus
uitas qsi uictorialis quā allexand condidit in In
Nicepolis a nice uictoria dia post uictoriam
et polis ciuitas dr h nicepolis. lis. penl'. cor. hāc
augustus fecit et a uictoria sic appellauit post q
Niceteriū a nice ul' nicos deuicit anthoniū
dr h niceteriū. rij. et dnr niceteria philateria que
gestabant athlete facta de summitatibus armoz
que a uictis receperant et ea collo suo suspensa
gestabant quociens uictores extiterant. qi signa
victorie Et ideo philateria talia in quibus desig
nabant̃ victorie a uictoria niciteria dicta sunt
Nicanor. oris. ppū nomen de quo dr in aurora
Ense metūt dexteram linguamqz nicanoris hos
Nichil a hylū p grano ul' medulla pēne tes
dicebant antiqui hylus hyla hylū ullus aliquis
Et ab hilus et non cōponit̃ h nichilū. li. qsi nō
hilū. i. non aliqd. Vel sm quosdā cōponit̃ a nō
et hilū penne et inde dr nichilū qsi eciaz nō ilū
. i. non eciaz tantillū qtū est ilū qd est qsi nichi
lū qsi nichil Et hinc apocapat̃ h nichil indeclina
bile et sincopat̃ h nil silr indeclinabile et sunt di
ūsa nomina Et a nichilū nichilo. las. Et cōponi
tur adnichilo. las. i. annullare destruere ad nichi
lū redigere Et sunt actiua Item nichilum cōpat̃
in neutro genere tantū nichilius simū vnde hec
nichilitas. tatis. et h et h et h nichili indeclinabi
le ul' pocius fit gtūs et figuratē construit̃ cū qli
bet casu genere et cū utroqz numero intransitiue
ut nichili homo nichili hominis nichili homini
et cetera. i. nullius utilitatis ul' pcij ul' ualoris hō
Et p cōposicōz nichilifacō. cis. et nichilipendo dis
in eodem sensu. i. uilipendere nullius pcij existiā
re uide ecia in malus. la. lum.
Nichilifacō in nichil uide
Nichilipendo. dis. in nichil exponitur
Nichilo nichilas in nichil exponitur
Nichilominus aliquando est dictō cōposita ali
quando simplex sic dixi in secunda pte ubi egi d
accentu adūbioz in. c. de cōpositis a minus
Nicodemus. mi. penl'. pd. ppum nomen cuius
Nicito a nictus dr nicito tas. i. uigi dam uiri
lo ul' palpebras moueo Et inde annicito. tas. cō
Nicolaite dicti sunt qdam heretici ponitur
a quodā nicolao diacono ecclesie iherosolimaz
qui cū stephano et ceteris constitutus est a petro
qui ppt pulchritudinem relinquens uxorem dixit
ut quicūqz uellet uteret̃ ea. postea ūsa est in stu
pz talis consuetudo ut inuicē cōiugia cōmutaren
Nicolaus Nice qd est uictoria cōponit̃ cū tur
laos qd est ppl's et dr h nicolaus qi uictoria po
puli Multos enim ad fidē conūtit ul' dr uictoria
ppli. i. uicioz que popularia sunt et uilia s hug
Et gas dicit q laos est plus monstrat uere nico
laus et non aspirat̃ nicolaus
Nicromancia a mancia qd est diuinacio dr et
nigros ul' pocius nicros qd est mortuū et cōponi
tur h nicromancia cie. i. diuinacō mortuoz ul' q
fit p mortuū. q2 quibusdā incantacōnibz uident̃
mortui resuscitati diuinare et ad interrogata res
pondere ad quos suscitandos humani cadaueris
sanguis addit̃ nam amare sanguinem dicunt̃ de
mones Ideoqz quociens nicromancia fit. cruor
aque misceat̃ ut colore sanguinis facilius puocē
tur vnde nigromanticus. cia. cū. et nicromanticus
ca. cū. s. hug. Et scias q varro dicit esse quatuor
genera diuinacōnis. i. terram aquā aerem igneȝ
hinc geomanciā ydromanciam aeromanciā piro
manciam dicimus Nota hic ūsus gcis De terra ē
geomancia diuinacō facta Ast ad aquā spectat y
dromancia spectat ad ignem ac piromancia Sed
Nicros a nictos q ciromancia sit tibi palme
est nox deriuat̃ nicros. i. mortuū vnd cōponitur
nicromancia et ac penl'. in prosa
Nictalinicus in nictalinus est
Nictalinus a nictos qd est nox dr h nictalinus
ni. i. quedā passio qua p diem uisus denegat̃ pa
tentibz oculis et nocturnis irruentibz tenebris red
ditur ul' econūso die reddit̃ nocte denegat̃ vnd
nictalinicus. ca. cū. qui talem morbū patitur
Nictamen in nictor nictaris est
Nicticorax in nocticorax est
Nictilius a nictos qd est nox dr nictilius. lia. li
um. i. nocturnus et h nictilius. i. bachus q2 de noc
te ei sacrificabant ul' de nocte potacōni uacabāt
Nictimene a nictos deriuatur et inebriabant̃
h nictimene. nes. i. noctua et acuit̃ in fine
Nictio. tis. in nicto. tis. uide
Nictitor. taris. a nictor. taris. deriuat̃ nictitor. ti
taris. fre. Inuenit̃ eciā in neutro genere in eodē
sensu nicto. tas. et nictito. tas. i. frequenter nocte
Nicto. tis a nicto. tas dr nicto. tis. tiui uigilare
tire. titū. i. glatire qd ppe canū ē quando bestiaȝ

uestigia insequunt᷑ et acute ganniunt. vnde ceci
lius de quodam cane Bene nictit oletq;
Nictor. a nictus qđ ē nox dr̄ nictor taris. i. noc
te. uigilare. vnde nictanter adūbiū. i. uigilanter.
Et h' nictamen inis. i. uigilamen Et h' nictatus.
tus. idem Inuenitur eciaȝ in neutro gñe in codeȝ
sensu nicto tas. Nicto uel nictor cōponit᷑ annictor
aris. ul' annicto tas. Innictor aris. ul' innicto tas
Nictos grece. latine dr̄ nox ¶ Nictus a nictor aris
dr̄ h' nictus tus. i. uigilamen ul' motus palpebraꝝ
Nideo a nidus diriuatur nideo des dui. dere. i.
splendere. Et ē tractū a nido. sciliȝ cū pulli matre
adueniente cū quodaȝ alaꝝ applausu occurrunt
Et tunc ꝓpie est nidere. Item nidere. i. redolere. Et
ꝓpie dr̄ de carne assata ul' dū assatur Nideo cōpo
nitur enideo des. i. eniteo. prenideo des. i. pniteo
renideo des. i. renitere. Pūt eciaȝ pdcā cōposita al
teram significacōm simplicis redolere. Nideo et e
ius cōposita neut᷑ sunt. Et faciunt pteritū in dui
Et carent supinis Et ꝓducūt hanc sillbam ni. que
in niteo corripitur Et iō autores necessitate me
tri cogente sepe ponunt nidere pro nitere.
Nidifico cas pnl' corr̄. i. nidū facē et cōponitur
Nidor a nideo des dr̄ h' nidor ¶ a nidus et facio
doris. Odor. Et ꝓpie assatoꝝ.
Nidulus pnl' cor̄. dimi. i. puus nidus Job xxx
Nidus di auium est. ¶ In nidulo meo moriar
Nigellus. a niger nigellus la luȝ dr̄ aliqntuluȝ
niger. vnde nigellulus la lum. aliud diminitiuum
Niger a nubes deriuatur niger ra ꝝ. q̄si nubiger
. i. nubem et obscuritatē gerens q: nō est serenus
ȝ fusco optus Et uidet᷑ esse cōposicū Et cōpatur
nigror nigerrimus p geminū. r. format᷑ eniȝ a ni
ger addita rimus vū nigre. grius. gerrime et hec
nigredo. dinis. Niger cōponit᷑ subniger. i. aliquan
tulū niger et cor̄. ni. Et a niger deriuatur nigro.
gras. nigrum facere Et cōponit᷑ denigro. gras. eni
gro. gras. i. ualde nigrare ul' nigredineȝ auferre
Et est actiū cū suis cōpositis Et pō hanc sillbaȝ
ni posicōe ȝ naturaliter eam corripit qđ potest
uideri in niger qđ eam corripit vū in ꝓsa eam
cor̄. semp Et a niger descendit nigreo. greȝ. qđ
cōponit᷑ denigreo. gres. et hinc denigresco. cis. in
choatiuū Et cor̄. ni. naturaliter vū in aurora ac
cio si mala sit omne nigrescit opus Itē oracius
Hic niger est hūc tu romane caueto
Nigreo. gres. in niger uide
Nigro. gras. i niger exponitur
Nigromancia in nicromancia uide
Nil indeclinabile in nichil est
Niliacus a nilus dr̄ niliacus. ca. cū. ptinens ad
nilū ul' egipciacus et niloticus ca cū in eodem sen
su Lucanus in ix rege sub impuro nilotica regna
Niligena. ne. penl'. cor̄. omnis. ge. ge ¶ tenente
nitus a nilo ul' in egipto Et cōponit᷑ a nilus et
Nilotis a nilus dr̄ h' nilotis. tidis. i. e ¶ gigno.
gipciacus uide in niliacus
Nilus nili. mas. fluuius egipti sic dictus q̄i nil
on. i. limū trahens q̄ fecunditateȝ efficit uide in
Nimbosus in nimbus uide ¶ ge. ul' gion
Nimbus a nubes dr̄ nimbus. nimbi. i. densitas
nubis in tēpestate obscura et nimbi sunt repenti
ne pluuie ȝ pluuias uocamus lentas et inges q̄i
fluuias. uel q̄si fluentes. vnde nimbosus sa sum.
tēpestuosus. nubilosus Et h' nimbus. ventus aqua
mixtus. Itē nimbus ē fasciola trāsuersa ex auro,
insuta in linteo qđ ē in fronte feminaꝝ. vū nim
bosus sa sum. ul' nimbatus ta tū. nimbo ornatus
Nimiꝝ. sciȝ sīn dubio ꝓfecto nec miꝝ ȝm pap
Nimis uel nimiū. adūbium quantitatis. i. plus
iusto. ultra uoluntateȝ. multū uel satis ȝ pap Et
corrip ni Ouid de reme. Que nimis appent recia
uitat auis. Ponit᷑ eciaȝ nimis ꝓ ualde ul' pfecte
Vnde illud dauidis. Ego autē humiliatus suȝ ni
mis. i. perfecte uel ualde ut exponit bernhardus
Nimiuarus. i. maritus cuius uxor mechat᷑ et ip
Nimpha. a nubes dr̄ h' nimpha phe. ¶ se tacet
dea aquaꝝ. Et spāliter fonciū. q: a nubibus. aque
ueniunt et hn̄t originem Et dn̄r nimphe eedem
que et muse Nec immerito. nam aque motus mu
sam efficit Itē nimpha dr̄ ipa aqua. vū nimpha
dr̄ sponsa in nupcijs Sic dcā ꝓ officō lauacōis
Quod eciaȝ ad nomen nubentis alludit. vū ouid
epr Grata ferūt nimphis ꝓ saluis dona maritis
et cōponit᷑ cū para qđ ē iuxta et dr̄ h' panimpha
Ningidus. a ningo gis deriuatur ningidus da
dum idest niueus. candidus. Et corripit gi.
Ningo. a nix deriuatur ningo gis ixi. i. niuem
emittere. Est et uerbū excepte accionis. Et ꝓpie
Nisus a nitor niteris dr̄ ¶ hȝ tm̄ tercias psonas
h' nisus sus. i. conamen et nisus. sa. sum. pticipiū
et h' nisus. si. ꝓ quadaȝ aue qui alio nomine dr̄
alietus ul' nisus dr̄ nisus a niso rege megarentiū
qui in illā auem ȝ fabulam mutatus fuit Item
nisi est coniunccō et tunc corripit pmaȝ vū qui
dam Non sunt q̄iq; nisi dn̄o dare uulnera nisi
Non est tuta nisi sine niso filia nisi
Nisi in nisus uide
Nitedula a niteo. tes. dr̄ h' nitedula. le. penulti
ma cor̄. qđdaȝ animal q̄i ignis in nocte lucens
Nitella. le. fe. ge. puus nitor et dr̄ a niteo nites
Nitens. tis. ge. omnis pticipiū de niteo. tes. et
cor̄. pmaȝ Itē est pticipiū de nitor. teris. et tūc ꝓ
ducit pmaȝ vnđ enitens renitens et consilia po
sunt corripere penl' et ꝓducere diuisis respectibȝ
Xo Rex bisso renitens asinus fit dūe renitens Itē
Est uirgo renitens adamantū uba renitens
Niteo. tes tui. tere. splendere lucere candere et dr̄
niteo q̄i niuem teneo et est ethi. a niteo nitesco
cis. inchoa. Niteo cōponit᷑ eniteo. tes. vnđ enites
co. cis. pniteo. tes. vnde prenitesco. cis. Reniteo
tes. vū renitesco. cis. Niteo et eius cōposita sunt
neutra et omnia faciunt pteritū in tui et carent
supino Et cor̄. penl' et ut dr̄ in grecis Gēma nitet
sidus fulget candela q; lucet
Nitidus a niteo. tes. dr̄ nitidus. da. dū. q̄si nitor
ri datus Et cōpatur nitidior. issimus vnđ niti
dius. sime. adūbiū vnđ h' nitiditas. tatis. et niti
do. das. i. nitiđ facere Et est actiū et cor̄. ti.
Nitor niteris nisus ul' nixus. i. laborare. gradi
conari. et parē Nam in ptu maximus labor et co
natus ē et ꝓpie ꝓ pē facit nixus Nitor cōponit᷑
annitor. teris ualde niti ul' adherere appodiari Con
nitor. teris. ualde niti uel foras mittere uel parē
Innitor teris ualde ul' contra niti ul' adherere ap
podiari fulciri Pernitor teris pfecte niti ambulaē
Obnitor niteris. i. resistere obluctari contradicere
ul' renuere ul' obniti. i. circūquaq; niti ad obse
quium Renitor. teris resistere reluctari Subnitor
teris. i. subtus niti appodiari ul' sumministrare Ni
tor et eius cōposita sunt deponencia et ꝓđ. h. ac
sillbaȝ ni. vū ouidius de sine titulo Nitimur in

uetitū semꝑ cupimus qꝫ negata et faciunt supiñ
tam in sum q̈ꝑ in xū ꝭ utramqꝫ significacōꝫ sim
plicis licet ꝑ parē frequencius in xū et in suꝫ ꝑ
conari inueniaꝭ ꝭ hug. Et pris dicit qꝫ nitor fa
cit nisum inueniꝭ eciā in xū sup̄ Et hꝫ nitor q̇nqꝫ
pticipia scꝫ nitens. nisus. nixus nisurus nixurus
Nitor. toris. mas. ge. i. splendor ꝓd̄. penꝰ geni
tiui et deriuaꝭ a niteo. tes. et cor̄ ꝑmani ꝭ nitor
teris uerbum. eam producit. Xv Res est pulchra
nitor. in quam super omnia nitor.
Nitrū. tri. q̄daꝫ species terre similis minuto sa
bulo cui si aqua infunditur fumigat ex quo me
dicine fiunt et sordes uestium et corꝑm lauantur
vnde et d̄r a niteo uꝰ a nitendo qꝛ res nitidas fa
cit uꝰ d̄r a nitria regione uꝰ opido ubi nascitur
Natura eius non mꝰtū distat a sale habet enim
uirtutē salis Et silꝛ oritur in littoribus canescen
tibus siccitate ꝭ hug. pap̄ uero dicit Nitꝝ species
salis ex aqua et terra factum inueniꝭ in egipto
Nitꝝ de aqua fit ex nimio solis calore in pales
tina ꝓuibioꝝ xxv. Acetum in nitro. Item Iere.
ij. Si laueris te nitro. et cetera.
Niuo. as. aui. niuare. i. ningere a niue deriuaꝭ
et a niuo niuasco cis inchoa. Item a nix niuosus
sa. sum. plenus niue et hꝰ et hꝰ niualis et hꝰ le et
corripit ni sicut nix niuis
Niuosus. sa. sum. in niuo. uas. est
Nix a nubes deriuaꝭ hꝰ nix niuis qꝛ a nube ue
nit vn̄ niueus. uea. ueū. et hꝰ et hꝰ niualis et hꝰ le
et cor̄. ni. nix niuis et ab eo veniencia ut niualiꝫ
excepto conniueo. es. qd̄ ꝓd̄ ni qd̄ dicūt esse cō
positū a niue Alij uero a nitor teris. et ut dicit
ps in vij lib̄. ubi agit de terminacionibus tercie
declinacōis. Nix desinit in ix cor̄. supple naturali
ter ¶ Hic nota qꝫ materia niuis est nubes cali
da Cū enim sol radijs calefacit inferiora elemēta
eleuat ex eis uaporeꝫ in quo est uis caloris qui
calor eciā mꝰtū secū duxit de aerea substancia q̇
postea eleuatus ad locū frigidū inspissaꝭ in nu
bem et frigidū loci incipit expellere calidū Et si
frigus istud est excellens aut expellit subito ca
lidū ante conuersionem nubis in aquā aut expel
lit nō subito. Et si quidem subito expellit tūc fit
dura congelacio ex illo sicut pruina. Si autē nō
subito tūc calidū aereum non tēperatū qd̄ cōge
laconeꝫ impedire nō potest remittit tantuꝫ effec
tū maximi frigoris q̇ effectus est indurare cōge
latū et ideo nix cadit mollis manibus compꝛssibi
lis de facile Et hꝰ eciam patet qꝫ licꝫ ꝑma materi
a humidaꝝ impꝛssionū scꝫ roris pruine et niuis sit
una nō tamē immediata materia est una qꝛ ꝓxi
ma materia niuis est nubes et pruine ꝓxima ma
teria est uapor Similiter ꝓxima materia niuis
est nubes calida mꝰtū in sua eleuacōne habens
de aereo introducto in materiā ꝑ calidū eleuans
uaporem vn̄ facta est nubes eo qꝫ nō habet ma
teriā pluuie q̄ est nubes frigida nec materia roris
q̄ est materia tēꝑata et subtilis Differt autē a ma
teria grandīs qꝛ nubes q̄ est materia grandiniꝫ
est nubes calidissima a qua totū silꝰ egrediꭍ cali
dum ꝭ a nube niuis egrediꭍ paulatī Est preterea
sciendū qꝫ uapor niuis mꝰtū habet de terrestri
admixto Et ideo est de uaporibus qui ex aquis
in terris currentibus eleuaꭍ Cuius signuꝫ est qꝫ
aqua niuis liquefacta nō est pura et qꝫ frequen
ter sordidantur manus quando lauantur niue

liquefacta et ideo aque niuis resolute fecūdant
mꝰtū terras et faciunt crescere semina qꝛ calidū
paulatī egrediens tēperat in eis frigiditatem et
sunt bone commixtionis cum aereo et terrestri
Duo autē signa potest habere uulgus aduentus
niuis in ꝓximo Cum enim aer turbidus est cla
ra turbacōne ad albedinem in suꝑioribus aeris
declinante signum accipit uulgus qꝫ illa nubes
que tunc turbat serenitatem aeris est nubes ni
uis qꝛ nubes pluuie esset obscura et magis spis
sa et magis se trahens ad unum locū aeris cum
nubes niuis mꝰtū habeat immixtū de aereo et
ideo alba et sic p̄occupata frigore ante multam
spissacōnem suam et ideo sparsa ꝑ aerem et ideo
uisus diffunditur in ipsa Aliud autē signum est
qd̄ cū sentitur aer calefieri aliquantulum post
uisionem talis nubis in hieme p̄nosticaꭍ in ꝓxi
mo niuem debere uenire Cuius causa est quia iā
calidum niuis cū aereo in ducto paulatī incipit
expelli a nube et hꝰ est qꝫ cū iam incipit congela
ri post qꝫ ꝓxime sequiꭍ descensus niuis Ex hijs
pꝫ q̈re cū ningit ubiqꝫ obscurum est celū alba q̈
dam obscuritate Sed cū pluit est obscuruꝫ nigra
obscuritate et non ubiqꝫ ṅ raro qꝛ scilicet nubes
niuosa sparsa est et diuaricata pluuiosa autē con
tracta est et q̈si ad aquam reducta et ideo mino
rem locū occupat q̈ꝫ niuosa uide eciaꝫ in pruina
Nixus a nitor. teris. hꝰ nixus xus ¶ et in ros
. i. partus uꝰ conatus Itē mobiliter nixus. a. um
No nas naui natū Et cōponitur cū ¶ pticipiū
ad et d̄r anno. as. mutata. d. in. n. Itē cū in
et d̄r inno. as. i. intus nare Itē cū trans et d̄r tra
no. as. No est neutꝝ cū suis cōpositis
Nobilis a notabilis ꝑ sincopā d̄r hꝰ et hꝰ nobi
lis et hꝰ le. et hꝰ et hꝰ nobilis lis. q̈si notabilis qd̄ fa
cile notaꭍ scꝫ cuius nomen et genus cognoscitur
p̄clarus. qꝫ autē d̄r nobilis q̈si non uilis ethi. est
et cōpaꭍ nobilior. simus vnde nobiliꭍ. lius. sime
adūbiū et hꝰ nobilitas. tatis Nobilis cōponiꭍ ig
nobilis Et scias qꝫ cꝭ. sup illud mth. c. iij. Et ne
uelitis dicere patrem habemus abraham sic dicit
Quid ꝓdest ei quem mores sordidant generacio
clara aut quid nocet illi generacio uilis quē mo
res adornant Quid ꝓfuit. Cam. qui fuit noe fili
us auꝝ de terra nascitur ꝭ nō est terra et auꝝ eli
gitur ꝭ terra contempnitur et stannū de argento
egreditur. ꝭ non est argentū. Sed argentū serua
ꭍ. stannū autē foras expellitur. Melius ē degene
rem claꝝ fieri. q̈ꝫ de claro genere contemptibilem
nasci. vide in clericus et ordo
Nobilito. a nobilis d̄r nobilito. tas. nobileꝫ fa
cere. honestare. et nobilitare. i. more nobiliuꝫ se
habere nobiles imitari. Et cōponitur denobilito
tas. i. ualde denobilitare uꝰ de sit ꝑuatm̄ ꝭ. utr i
qꝫ significacōnem simplicis denobilitare id est deor
sum a nobilitate destituere scꝫ uituꝑare dehones
tare. et de nobilitate degenerare non more nobi
liū se habere. Nobilito in ꝑma significacōne cum
suis cōpositis ē actm̄. in secunda ē neutꝝ. et cor̄
li. vn̄ esopus. Nobilitat uiles frons generosa dapes
Noceo. es cui. itū. i. offendē vn̄ nociuus a. ū et
nociuus a ū. i. nocēs uꝰ cui noceꭍ Itē a noceo no
cens nomen. et cōpatur nocencior. simus. vnde
nocenter. cius sime. adūbiū et hꝰ nocencia. cie. Et
cōponitur Innocens. i. non nocens Et cōpatur
vnd̄ Innocenter. cius. sime. adūbiū et hꝰ innocen

cia.cie. Nocco cōponitur pnocco.i.ualde uł pfecte nocco. Nocco et eius cōposita sunt neutra.et faciunt pteritū in cui.et supinū in citū penł.cor. Et cor.hanc sillbā no.vñ psper. velle magis facinus q̄ tolerare nocet Itē nota q antiq̄ construebant h' ūbū nocco cū accusatiuo qd in mltis adhuc locis inuenitur.vñ marci ultimo. Si mortiferuz quid biberit non eos nocebit Et h' ideo q̄ significacōnem habet actiuā.ß usu neutrū est. Et q̄ deficit uox eius in passiuo in pma et in secunda psona construitur cum datiuo

Nocticorax.a nocte.et corax qd est coruus cōponitur h' nocticorax.racis.penł.pd.in obliqs .i.noctis coruus q̄ denocte volat uł q̄ denocte uigilat et est idē qd nicticorax de quo dr in ps. factus sum sicud nocticorax in domicilio Sz nicticorax pt componi a nictos qd est nox.et corax Item ē idem qd noctua. Sz noctua ē pmiscui ge vñ uidetur q nocticorax eciaz sit pmiscui gñis. vnde ysid xij eth. Nicticorax ipa est et noctua.q̄ noctem amat. Est enim lucifuga et solem uidere

Nocticula le pnł corr.est nō patiē et cor co. dimi.de nox.i.pua nox Item nocticula.i.luna.

Noctiluca a nox et lux uł lucco ces cōponiē h' noctiluca ce.quidā ūmis nocte lucens et pd lu

Noctipugnus a nox et pugno as cōponiē noctipugnus na nū.i.obscurus.q̄i nocte cōpugnator

Noctiū tij dixerunt antiqui uł compugnat a quo cōponiē trinoctiū.quadnoctiū.q̄nquinoctiū.et eq̄noctiū ß quosdā Itē noctiū est gtūs plu

Nocto a nox dr nocto tas taui.i. Frał de nox nocte uigilare. Et inde cōponiē pnocto tas tare.

Noctu.i.de nocte uł in nocte.adūbiū est tpis Et dr a nocte. vnde dicit ps in xv li. In u pauca inueniuntur adūbia denominatiua.ut diu et ex eo compositum interdiu. Et a nocte noctu.

Noctua a nox diuatur h' noctua tue. Et est pmiscui ge.h' eciam dr nictimene De noctua dicit isid xij eth Noctua dr ex eo q nocte circūuolat et p diem nō possit uidere. Nam exorto splendore solis uisus illius ebitatur Hanc autē sola creta insula non hz Et si ueniat aliunde statim moritur. Noctua non ē bubo. Nam bubo maior ē. De hac eciā dicit amb in v examc.noctua ipsa que admodū magnis et glaucis oculorū pupillis nocturnarū tenebrarū caligantē non sentit horrorem Et quo fuerit nox obscurior.eo cont' usum auiuz ceterarū in offensos exercet uolatus Exorto autē die et circūfuso splendore solis.uisus ē eius ebetatus q̄i quibusdam heret tenebis Quo indicō suo declarat esse aliquos qui cū oculos habeant ad uidendū.et uidere non soleant Et uisus sui solis officō fungantē in tenebis. De cord ocuł loq̄r quos hñt sapientes mundi et nō uident in luce nil cernunt In tenebris ambulant dū demoniorū tenebrosa rimantur Et celi astra uidere se credūt describentes radio mūdū.mensuram aeris ipius colligentes Porro autez a fide deuij.ppetue cecitatis tenebis implicantur hñtes in pximo diem xpi et lumen ecclesie Et nichil uidentes apiunt os quasi scientes oīa Acuti ad uana.ebetes ad eterna Et longe disputacōnis amfractu pdentes inscicie ppe cecitatē Itaq dū cupiunt vanis volitare ßmonibus quasi noctue in lumine uanuerunt Cris.eciam dicit.sicut qui ḡues habet oculos si ponas eū in loco tenebroso melius uidet si autē ponas eū in sole nichil uidet q̄ oculus n̄ suffert solis candorem Sic et homo mundialis q̄ oculum.i.intencionem uel mentē terrenis desiderijs sordidam habet et turbulentam Si ponas eū in rebus mūdialibus sapit et astutus ē. Si autē tradas eū ad res spirituales nichil sapit.quia mens eius terrenis desiderijs corrupta nō sentit bonum Boec ec in iiij de cons dic. Neq̄unt mali oculos tenebris assuetos ad lucem pspicue ūitatis attollere. Similes q auibz sunt quorū intuitū hominū nox illuminat dies cecat Hoc attendens Augus. Exclamat ad alipiū dñs Quid patimur Surgūt indocti et celū rapiunt et nos cū doctrinis nostris in infernū demergimur Vide in sibq̄ et in uespertilio et in oculus et in phus et in ordo

Nocturnus a nocte dr nocturnus a um.et h'.et h'.nocturnał et hoc nocturnale.res noctis.uel p tinens ad noctem

Nocuus a nocco diuaē no cuus a ū.i.nocens vel cui noceē et cōponitur in nocuus.

Nodellus li dimi puus nodus

Nodo das in nodus est

Nodulus li.penł cor di.puus nodus

Nodus di.i.ligatura et nodus dr in exercitu densa peditū multitudo.p difficultate dictus q̄ uix possit reuolui Vnde nodosus sa sum nodis plenus et cōpatur nodosior simus vnde nodosius sime adūbiū et hec nodositas tatis Nodus Et hinc cōponitur Enodis trinodis quadrinodis Et p trinodium quadrinodium quinquinodium et p d nodus pmā Ouidius epy Ossa mei fratris da ua pfracta trinodi Et a nodus diuatur nodo das daui Et est nodare ligare Et componitur ānodo as.i.alligare abnodo as exoluere Connodo as.i.colligare denodo as dinodo enodo as omnia p exoluere Innodo as alligare pnodo as renodo renodas iterum nodare uł exoluere Nodo as actiuum est cū omnibus suis compositis et pd no Vñ ouidius.metam Mollia nodosus facit internodia poplex

Noe interp̄tatur requies.q̄ sub illo omnia retro opera quieuerunt per diluuiū. Vnde et cū pater eius uocaret nomen eius noe dixit. Iste requiescere nos faciet ab omnibus opibus nostris

Noemi interp̄tatur consolata q̄ marito et liberis pegre mortuis Ruth moabitidez in cōsolacōne sua tenuit

Noys.i.mens uł racō summa ps anime Itē nois uoluntas dei uł mens que pui dencia dr ß.pap.

Nola.le.fe.ge.quedaz ciuitas cāpanie et hinc h' nola.le.illd tintinabulum qd appenditur collis canū.uł pedibus auiū.uel illd qd appenditur frenis et pectoribus equoruz ut cū quodaz sonitu incedant equi Et dr a nola ciuitate q̄ ibi pmū fuit factum et inuentū tale instrumentū Et ampliato nomine inuenitur nola p qualibet pua cāpana uł p cāpanella refectorij et cor.no. vnde nolis numeri pluralis casus ablatiui cor.no.ß nolis ūbum pd.no. Xv Cuius colla nolis resonant h' tangere nolis

Nolanus.na.nū.nomen patriū a nola ciuitate dictum

Nolo nonuis nonuult nolui nol le.i.non uelle a non et uolo cōponitur Et h' cōpositū a nolo habet impatiuum noli nolite.licet uolo careat impatiuo.q̄ licet homo non possit sibijpsi impare.alijs tamen pt impare. Et producit no.ß nola le cor no.sicut in nola dixi.et ubi uolo simplex habz duo l uł vnū et nolo similiter

Noma nomen grecum uerbum est.io est tribu

ere vnde et dr apud grecos noma.i.nomen et ap
ponitur ei.o.p ptbesim et dr onoma in eodem
sensu.ul' forte noma nō est in usu apud grecos
s cōponitur cū o et dr onoma.i.nomen q̄i tribu
ens q distribuit ul' tribuit qualitatē Noma com
ponitur cū dia et tris et tetras.et dr h dionimū
trionimū tetraonimū Itē cū polis et dr polioni
mū dionima ul' trionima ul' tetraonima ul' poli
onima sunt duo ul' tria ul' quatuor ul' plura no
mina idem significancia et appellatiua vnde dio
nimus.a.um.trionimus.a.um.tetraonimus.a.
um polionimus.a.um.in eodem sensu scilicet il
le qui habet duo uel tria uel quatuor uel plura
nomina Item noma ul' nomia.i.lex
Nomen a notamen dr h nomen.inis.q̄i nota
men q p ipm̄ substanciam et qualitatē alicuius
notamus Nomen eciā dr fama ul' opinio vnde
nominosus.sa.sum.i.famosus et cōpatur vn̄ no
minosē sius.sime.adūbiū et nominositas tatis.A
nomen cōponit h binomen.inis.i.duo nomina
trinomen.inis.quadrinomen.inis.i.tria nomina
quatuor nomina vn̄ h et h binomis et h.me.q
trinomis.me.et binomius.ia.ium.et trinomius
a.ū.qui duo ul' tria ul' iiij nomina hz s.hug.Et
ut dicit pris ppū nominis est signare substanciaz
et qualitatē.nominū aliud ppū aliud appellatiū
ppum nomen est istud qd puataz substanciaz et
puataz qualitatē designat ut martinus Appellati
uū nomen est illud qd naturaliter cōmune ē mł
torū quos eadez substancia ul' quantitas ul' quali
tas generalis ul' specialis iūgit generalis ut aial
spāl ut hō Spēs ppoꝝ nominū tm̄ sunt quatu
or.scz nomen p̄nomen cognomen et agnomen.
Nomen est ppe ppum qd imponit alicui nō ha
benti nomen ut socrates.p̄nomen ē qd imponi
tur alicui causa differencie ut lucius catilina Cog
nomen est cōmune tocius cognacōnis ut scipio.
Agnomen est qd imponit ab aliq eventu ut ab
affrica dictus est affricanus qr deuicit affricā Qui
dam dicunt q nomen dr a noma greco qd ē no
men et pd.pmaz nomen.uide in sponte
Nomia uel noma id est lex
Nomino a nomen dr nomino.as.nomine uo
care appellare vn̄ nominatus.ta.tum.ualde opi
natus et nominatus Et cōpat vn̄ nominate.tius
sime.adūbiū et h nominacō.onis.Itez a nomi
no ul' nominatus nominatiuus.a.um.et hic no
minatiuus ui et nominatim adūbiū Et scias q
triplex ē ntīus.scilz ntīus supponens.et ntīus appo
nens.et ntīus exponens.Ntīus supponens est qui
supponit ūbo.ut petrus currit Et debet concorda
re cū ūbo in psona et in nūo Potest tm̄ h impe
diri quatuor modis sicut plenius dixi in tercia
parte ubi egi de regimine nominatiui.
Nomisma matis.In numisma uide.
Nomius.noma ul' nomia.i.lex.vn̄ nomius a
um.i.legalis Itez nomius.i.pastor.a nomeos.i.
a pascuis sic dictus.vn̄ nomius a um.i.pastoral'
vn̄ appollo dcūs est nomius.i.pastoral' ul' legal'
Nomos dr pastor et acuit in fi a lege cordarꝝ
Non adūbium ē negandi Et ē sciendū q nega
cio non pposita nomini p compōnem puat tm̄.
ut nullus Sz qn̄ p cōposicōnem adiūgitur ūbis
sine dubio puat et ponit.ut nolo nescio nequeo
Hec enim sola ūba cōponunt cū non.ut ondat
pena inflicta homini ppter originale peccatuz.q

punitus ē in uoluntate sciencia potencia Si autē
ueniat p infinitatē.tūc hz exilem negacōnez q
puat et ponit.ut nōhō.i.aliqd qd non ē hō de
h plenius dixi in tercia pte ubi egi de figura no
Nonagies adūbiū numeri.i.nona minis b.
ginta uicibus Et deriuatur a nonaginta.
Nonaginta cōponit a nouem.et gentos qd est
decem.quasi nonies decem.vnde nonagenus na
num.Et nonagenarius ria riū.Et nonagesimus
Nonaria rie.i.meritx Et dr a no sima simū
na.qr ante nonam nō licebat ei exire de prostibu
lo.Consuetudo enim erat apud romanos.ut usq
ad horā nonam de cōmodo rei publice disputa
rent Neq alicui delectacōni ante nonā uacarent.
vnde metrices dce sunt nonarie.qr ad horam no
nam et non ante de pstibulis exibant.ne si pus
egrederentur iuuenes impedirent.
Nonarius a nouē dr nonarius ria riū.et noue
nus na num.et h nouenus ni.ul' nouenarius rij
Nondum.i.nec adhuc.sm papiam.
None nonaꝝ.quidā dies mens scilz qntus uel
septimus qr tūc incipiebant nūdine vn̄ h et h no
nal' et h le Et dnr none a nūdine.uid in kalēde
Nongenti.a nouē et centū cōponit nongenti.
te ta.i.nonies centū Et mutatur c in g anūceden
te n Sicud eciam in quadringenti qngenti septin
genti octingenti In alijs autē nominibus retinent
c ut trecenti ducenti sescenti uel secenti sicut pba
ui p ps in ca.de silla in pma pte ubi egi de g lrā
Nonne nūquid non sm papiā
Nonnūq.i.aliquociens uel aliqn̄ sm pap
Nonus na nū A nouem dr nonus na num.Et
hec nona none.pro quadam hora diei.
Noricus h noris ē quedam ciuitas.vn̄ noricus
ca cū.ut noricus ensis.qr ibi optimi fiunt enses.
Norma gce regula latine Et inde dr norma ce
mentarioꝝ.ad quā optet rūdere structuraz pietū
ext quam nil rectū fieri pt A norma cōponitur
abnormis denormis enormis innormis.Omnia
in eodem sensu.sciz deformis turpis inanis et gn
dis.irregularis.illitteratus.crassus.Vnde hec ab
normitas.denormitas.enormitas.Innormitas.
Orac Rusticus abnormis sapiens crassaq minua
Noscito a nosco cis dr noscito tas.pnl' corr.i.
frequent nosco Et format a secunda psona pn̄
tis indicatiui scilz noscis remota s et addita to
uel a sup quo utebant antiqui scilicz noscitū tu
Nosco cis noui notū Et componit agnosco cis
agnoui agnitū.ualde ul' iuxta noscere.cognosco
cis noui nitū.simul noscē.Et inde cōponit pcog
nosco et recognosco Itē a nosco cōponit dinosco
cis ui tū.Et ignosco cis ui tum.pnosco cis ui tū
ante noscē.pnosco cis ui tū.ualde ul' pfecte nos
cere pnosco cis.i.pcul an noscē Nosco et eius
composita omnia sunt actiua pter ignosco qd ē
neutꝝ Et omnia faciunt pteritū in noui pnl' pd
Et sup in notū pd o.pter agnosco cognosco qua
mutant o.in.i.cor.et faciūt cognitum.et agnitū
Item nota.q antiquitus nosco faciebat supinuz
noscitū quod in quibusdam libris antiquis inue
nit et in simplici et in compositis.uid ī ignosco
Nosse dr p sincopā p nouisse.vn̄ patet q de
bet scribi p geminū s non per.sc.qr noscē est im
Nota.a noto.notas.dr h nota patiui modi
te.macula ul' culpa.ul' signum quod aliquid no
tat.ut signū litere.ul' rephensio.vnde hec notu

la.le.et notella.le.ambo dimi.Et ē notula huius
lucida et apta tradicio eoꝝ q̄ sunt alibi diffusius
ptractata Item a nota h notarius rij.qui notas
facit ut in cartis public Et notarius a um qd ad
notariū ul' notas ptinet vñ ars notaria dcā ē que
olim consistebat in solis notul' ꝭ hug Itez note
dñr argumenta signa racōnes indicia testimonia
coniecture suspicacōnes Et corr ꝑmam nota.sed
notus ta tū eam ꝓd xv Est in fronte nota fur

Noteo A noto tas diuatur ¶ ti ꝓ ēmine nota
noteo tes tui tere.esse ul' fieri notū Et ꝓd ꝑmaz
licet noto tas eam corr Et cōponitur innoteo tes
tui Et hinc notesco cis.et innotesco cis inchoati.
Et nota ꝙ noteo et innoteo in pñti non sunt in
usu ꝫ in pterito Inchoatiua autē istoꝝ sunt in usu
Et declinando solemus suis inchoatiuis attribuē
ptrita istoꝝ.dñtes notesco cis notui Innotesco
cis tui.Et in similibus idem solemus facere ut se
nesco senui quiesco quieui et suesco sueui Noteo
cū omnibus suis compositis neutꝝ e Et caret sup
Et producit hanc sillbam no ꝭm hug.

Nothus thi.et notha.Qui ul' que nata ē de no
bili patre et ignobili matre.sicut de cōcubina Et
dr nothus p h qꝛ natus sit de nota.i.de infamia
culpa.Huic contrarius ē spurius.qui scilꝫ natus
ē de nobili matre et ignobili patre Hinc eciā no
thus dr quidam malus et sinister uentus scilicet
auster.qui pluuiosus ē Et a calore suo eciaꝫ pis
ces in mari adulterantur et corrumpuntur Item a
nothus dr nothus a um.vnde nomina a grcis in
pte decorata dñr notha.qꝛ nobilē hñt patrem.i.
pncipiū scilꝫ grcismū Et ignobilē matrem.i.finē
scilꝫ latinitatē Sunt ergo latina nomina.que pn
cipiū et finem hñt latinū ut albus Greca q̄ grcū
hñt pncipiū et finē ut agios Notha uo que grcū
hñt pncipiū ꝫ latinū finem.ut pater Ex affinita
te tamen pncipij notha qñqꝫ dñr grca ꝭm hug
Sed ex affinitate finis qñqꝫ dñr latina ꝭm hug
Et scias ꝙ nothus aspiratur ꝭ hug Et ec pap dic
notus ꝓ cognitus.p t solam scribendū.nothus
per h.Et corr ꝑmam nothus ꝓ uento vñ quidā
Perflat summa nothus.crebro m flamine notus.

Notifico cas caui re.i.notū facē a notū et facio
Notio a noti gtō addita o fit hec notio Quot
sint notiones diuinaꝝ psonaꝝ habes in ꝓpetas

Noto tas a sup de nosco cis scꝫ notū tu fit no
to tas u in o.i.frequent noscere uel designare de
monstrare signare ul' repħendē Et corr ꝑmā licet
sup a quo diuat eam ꝓd xv Hoc in amore no
to.ꝙ eo careo m noto Itē noto tas pt diuari a
nota te Et tunc notare ē notas facē.notis desig
nare Item a noto.i.repħendo.notarius ria rium
qd debet notari ul' repħendi Et h et h notabil'
et h le.vñ notabiliter aduibiū Item notarius pt
deriuari a nota te.ut dixi in nota te Noto cōpo
nitur annoto tas.ualde uel ad aliquē notare.de
noto tas.ualde notare ul' repħendere Enoto tas
extra alia notare Innoto tas pnoto tas subnoto
tas.i.latenter uel paꝝ ul' post ul' subtus notare
Noto tas ē actiuū cū suis cōpositis Et corripit no.

Notorium a noto tas dr notorius a um.i.ma
nifestus ta tū Et ꝭ iuristas notoriū multipliciter
dr ul' distinguitur Nam aliud est notorium iuris
aliud facti Notoriū iuris ē de quo quis ē canoni
ce condempnatus ūl in iure confessus ul' p legit
timas ꝓbacōnes conuictus Notorium uo facti ē
cuius testis ē ꝓplus Et dissimulacōni siue inficiaci
oni non ē locus Et intelligitur ꝓplus esse testis si
ue sit cōmen omnibus notū qui sunt in loco illo si
ue maiori pti Itē in notorio iuris requirit qñqꝫ
ꝓbacō cont negantem In notorio uo facti nō re
quiritur ordo iuris qui ē al's regularit ꝭuandus.
Euidencia eniꝫ patrati sceleris clamore non indi
get accusatoris Et si forte iudex uelit talit delin
quentez ꝭ ꝙ ius postulat punire ul' corrigē Et si
ille appellat.non ē appellacioni huiusmodi defe
rendū ¶ Itē notoriuꝫ facti subdiuitur qꝛ aliud ē
notoriū facti pmanentis actu.ut cū quis publice
tenet adulteram ul' concubinam in domo Aliud
notoriū facti tñseuntis actu.ut si aliquis in pub
lico interfecit hominē ul' fecit saclegiū ul' simile
Aliud notoriū facti p̄sumpti ut si aliquis publice
habitus ē ꝓ filio consan ineo ul' affini alicuius
Et h a quibusdam dr notoriuꝫ p̄sumptū Dicunt
enim ꝙ ē notoriū iuris.notoriū facti.notorium
p̄sumptū Et ē notoriuꝫ p̄sumptum ut si aliquis
publice habitus ē ꝓ filio ubi non sequit alia ꝓ
bacō.ꝙ eniꝫ aliquis sit filius istius.non pt ꝓ
ꝓbari Idem dñt in fornicacōne Si eniꝫ clericus
iuuenis et cupidus secū habeat in domo sua iu
uenculam suspectam.non ē notoria fornicacō ꝫ
p̄sumpta Nam ut dic Ouid epr A iuuene et cu
pido credatur reddita uirgo De notorio eciaꝫ dixi
in missa.uide eciam in suspicio.

Notria trie.i.pinna ¶ Notus a nosco cis dr no
tus ta tū.i.cognitus Et comparatur nocior simus
ꝓ
vñ note cius sime aduibiū Et h noticia cie et pō
no.ꝫ nothus aspiratū corr no.ut dixi in nothus

Nouacula le.rasoriū.A nouo as qꝛ nouat ho
minez vnde in lib iudicū Nouacula nō ascendet
sup caput eius Et ps.quasi nouacula acuta fecis
ti dolū Nouacula eciam dr ferreum instrumentū
quo solet radi pgamenū.Ab innouando dcā qꝛ
¶ innouat pelles

Nouale A nouo as dr h no uale lis Et h noualis lis.in eod sensu.i.ager qui
ꝑmū no
singulis annis renouatur arando.ul' qui alternis annis ua
uus p̄scindit et aratur ul' qui alternis annis ua
cat nouandaꝝ sibi uirium cā.Virgil' in bucco.
Impius h tā culta noualia miles habebit Ece
in neu ge posuit Idem in geor Alterius si tu con
sas paciare nouales Et sic posuit noualis lis in
fe ge.Et h et h noualis inuenit in eod sensu ꝭ
hug Pap sic dicit Nouales dicimus siluas ul' cā
pos nup satos.

Nouellus A nouus dr nouel ¶ lus la lū Et h nouella le.ramus arboris tener.
et nouus.vnde ps.filij tui sicut nouelle oliuaꝝ
nouē plural' nū

Nouem a nea qd est nouē dr nouē ¶ omnis ge.et indecli.
Nouennis a nouē et an nus cōponit h et h nouēnis et h ne.i.nouē an
noꝝ vñ h nouenniū nij.i.spaciū nouem annoꝝ

Nouensiles.a nouē et salio cōponit hij et hec
nouensiles.Quidā dij sic dicti qꝛ nouē insultibus
nauē infestant vnde dñt ꝙ si euabit nauis dece
mū insultū nō deinceps timet.vñ luca.de cesare
in qnto Hoc fatū decimus ductu mirabile flatus
Inualida tunc puppe leuat.ꝭm hug Pap eciam
dicit nouensiles.i.noueꝫ salientes.vel Iouensiles
.i.saltatores iouis Et corripit si.

Nouerca a nouus a um dr h nouerca ce.i.ma
terna Et dr noūca qi noua supducatur a patre.
ꝙ autē dr noūca qi noua uolens capita et non
antiqua.ul' noūca qi nouos.i.ꝑuos et recentes

mariti filios hñs siue arcens.ethimol' est. Vnde
h et h noicalis et h noicale ad noicam ptinẽs
ul' malus et pessimus q noica solet esse mala
puignis vñ noicaliter adũbiũ et hec noicalitas
tatis. Itẽ a noica noicor aris noicatus sum mo
re noice se habere. seuiciã noice exercere. et cor
pmã. vñ qdaʒ Gaudet in afflictos. seuire noica
Noui a nosco. cis. dñdit noui nouis potestas
ti nouit ũbuʒ defectm. qd si uer est scilicet q no
ui sit aliud ũbum a pdicto. non poterit ibi esse
alia discreco. nisi q noui defectm habʒ uim qñqʒ
psentis qñqʒ pteriti. Et pd pmaʒ noui ũbum. Sʒ
nouus. a. vm. noui. ue. ua. cor. no. xv Sunt mea
cura noui. ũsus q talia noui. vide in memini
Nouicius a nouus dr nouicius. cia. ciũ. i. noui
ter conũsus qsi ad noua patus cor. J. añ. C. Iuue
nalis tam necessitate cõpulsus eã pd dicens. Jaʒ
sedet in ripa. tetrumqʒ nouicius horret. et pd ma
gister hanc sill'baʒ. vi. q sup eaʒ erat accentus a
Nouies. i. nouem uicibus adũbium. a cutus
Nouiluniũ a nouus. a. vm. et lu nouem dr
na cõponit h nouiluniũ. nij. i. tẽpus qñ luna no
ua est. i. cũ incipit illuminari a sole. et ut dicit ba
silius in. vj. omelia Minuitur luna quando circa
solem ũtit Crescit autẽ cũ ab eo discesserit Item
sole pcedẽte luna si plena est statim ducit ad oc
casum. rursus autem cũ sol casui suo metas posu
Nouissimus. a. vm. in no erit incipit exoriri
Nouo nouas in nouus vide uus est
Nouus a neon ul' neos qd est nouũ dr nouus
a. vm. recens non uetustus ʒ in principio sui Et
cõpat nouior simus. et inde noue ul' nouiter. ui
us. sime. adũbiũ et hec nouitas. tatis. Et scias q
nouus qñʒ dr inusitatus quandoqʒ magnus Item
nota q nouissimus est suplatiuus de nouus tam
mutat significacõʒ dr eniʒ nouissimus. i. ultimus
Et raro inuenit in ea significacõne quã debet ha
bere suplatiuus istius positiui scilicʒ nouus. a. ũ.
mth. xxv. sic erunt nouissimi pmi et pmi nouissi
mi. i. ultimi Itẽ a nouus dr nouo. as. Et cõponit
annouo. as. innouo. as. renouo. as. et est actm cũ
suis cõpositis et cor. no. vñ quidã Proficit h nũ
quã cui semp lecta nouant
Nox noctis dr a nictos ul' dr nox a noceo. ces
q noceat oculis pter discrecõneʒ reʒ. ul' p con
triũ q ñ nocʒ oculis ʒ pocius pficit vñ h nocticu
la le. di. ul' h qsdã nox a noceo dr q in ea mali
homines noceant et facit gtũs pluralis noctiũ vi
de in senex Et scias q septeʒ sunt ptes noctis scʒ
uesperum crepusculũ et cetera Iteʒ quatuor uigi
lias faciunt in nocte excubantes in castris ut dixi
Noxa a noceo. ces. dr h nox in crepusculum
a noxe culpa delictum et dr a noceo noces
Noxius a noxa dr noxius. a. um. i. nociuus ul'
culpabilis malus. et hinc h et h noxialis et h le
idem qd noxius. et cõponit innoxius et obnox
Nubes a nubo p tego dr h nu ius. a. um.
bes. bis. q nubit. i. tegit celuʒ vñ h nubecu
la. le di. et pd. nu. Hic nota q rubor celi in ma
ne signat pluuiã et in sero signat serenũ q scilicʒ
in mane rubor celi. i. aeris siue pocius nubis po
site in aere est signũ q sol uaporeʒ eleuatũ in in
feriori emisperio trahit secũ ad superius et ibi ca
lore suo facit eũ ascendere ad locũ altũ frigidum
ubi est generacõ pluuiaʒ In sero autem rubor sig
nũ est q sol uaporem eleuatuʒ in superiori emi
sperio trahit secũ ad inferius emisperiũ et emun
dat superius emisperiũ et serenat ipsum a uapo
ribus ex quibus generant pluuie b. fratrem alb
tũ Alij reddunt aliaʒ racõnem dicunt enim trac
tantes illud math xvj. facto uespere dicitis sere
num erit. scilicet in mane. rubicundum enim est
celum. i. nubes aeris in uespera scʒ et mane dici
tis hodie tempestas. rutilat enim triste celũ. i. ruti
lando ostendit tristiciã siue turbacõnem b. ptholo
meũ oriens ẽ calidus et siccus. occidens autẽ fri
gidus et humidus Attende eciã q triplex ẽ co
lor in nubibus scʒ albus niger et medius scʒ rubi
us qui est medius inter illos albus color in nubi
bus signum est raritatis et siccitatis Niger uero
signum densitatis et humiditatis Cum ergo de ũ
tute solis nubes in pte orientali pter illius ca
liditatẽ et siccitatem deberet esse tenuis et alba si
appareat rubea signũ est q humiditas vincit q
debet esse alba et h est ueʒ argumentum pluuie
future ñ tamen potuit omnino esse nigra pter
contrarietateʒ orientis ʒ in sero ex ũtute occiden
tis pt ipsius humiditatem et frigiditatem debe
ret nubes esse nigra si appareat rubea signuʒ est
q caliditas et siccitas solis vincit sup eã et istud
ẽ ueʒ signũ future serenitatis nec tamen omnino
potuit esse alba pt contrarietateʒ occidentis Itẽ
animadũte q aliquando uidemus nubes nigras
in celo et h contingit pt alteram duaʒ causaʒ
Nigredo enim alia de causa fit in uapore terrestri
et alia in uapore humido Si enim sit uapor ter
restris calor agit in eo extrahendo humiduʒ et
tunc trahit et aduritur siccum terrestre sicut coriũ
expositũ igni et q contrahitur excludit ab eo
lumen qd non potest penetrare per ipsum et ide
o fit nubes nigra fortis nigredinis fit autẽ nigre
do in aere inferiori ex uapore combusto extincto
Causa autem nigredinis in uapore humido alia
est q calidũ agit in humidũ dissoluendo ipsum
Et quanto plus dissoluit ipsum tanto efficit luci
dius Et ideo nigredo in humido non potest cau
sari ex calido. ʒ pocius calidum circũstans expel
lit vndiqʒ frigus ad nubem humidam et p illud
frigus. humidus uapor inspissat et condensat in
nubem densam qd pt sui densitateʒ non potest
recipere radios solis ul' stellaʒ in interius sui et
ideo remanet nigra q nigrum causat ex priuaci
one luminis ab interioribus pspicuj Si autem sit
uapor aqueus subtilis et habeat in se opacõʒ ca
lidi undiqʒ circũfusi nec frigus aliquid opet in ip
sum. illud recipit in se subtilitatem et disgregacõ
nem ex opacõne calidi. et ideo radios celestiuʒ
recipit in intrinsicus sui. et ideo fit nubes alba.
Et si ad terraʒ repmit a frigore aliq fit ibi nebu
la alba. Si autem nubes habeat in se humidum
fumosum admixtũ aliquantulũ terrestri adusto
et recipiat radios in se corpoʒ supioʒ fiet rubea
nubes q aliqñ habeat purpuream rubedinem ra
dijs inferius uenientibus ad humorem nubis in
mane ul' in sero et h significat pluuiã in eodem
die futuraʒ. si fuerit in mane quoniã uapor queʒ
sol adducit signat uehementer esse humidus et
iam pparatus ad conũsionem. Si autem habeat
nubes qsi sup se resversam purpureitatem obscu
ram ualde. et sit nubes ualde densa. et cũ illa ru
bedo est ex ptibus terrestribus adustis q iam in
flammari incipiunt in uentre nubis et ideo tales

sunt nubes piculose et ueniunt in estate et cū to
nitruo puo qd̄ est p modum murmuris. Si autē
nubes iā sit rorans et conūtens se ad aquas q̈s
incepit iam stillare ꝓpt' frigus conūtens eam in
aquas et recipiat in se lumen celeste tunc illa nu
bes erit uiridis coloris et p hoc patet q opacō
caloris maior est in nube rubea q̈ in alba. q2 al
bam non adurit ꝫ rubeam. Et p̄cipue que secun
do mō rubea est Et opacō caloris in illa q̄ tendit
ad uiriditatem minor est q̈ rubea ul' alba. ꝫ ta
men maior est q̈ illa que nigra est. ex nigredine
tanta a frigido condensante nubem ¶ Item scias
q nubes fiunt in aere. in locis in quibus abscin
ditur ūtus luminis radioꝝ solis et stellaꝝ. quaꝝ
lumen est radians in aere ex reflexione ad corpa
solida que sunt aqua et terra. abscindit' autē et
sepat' a uapore aque et terre in locis illis. et ideo
non disgregat eas in loco illo. et illa ē regio me
dia aeris. ad illa enim non puenit caliditas que
est ex uicinitate ignis desursū. nec etiā calor ex
reflexione radioꝝ generatus deorsū. et ita rema
net frigidus Ignis enī ibi uicinus uincit feruen
ti calido suo sup aerem qui est illic. et neq̈q̈ uin
citur ab aere. et ideo consumit omnem uaporē
illic eleuatū. Et attende q sicut ꝓbat' in libro de
crepusculis. uapores non longius tribus miliari
bus ul' paulominus a terra eleuant'. vnd̄ et poe
ta dicit q olimpus excedit nubes uide de hoc in

Nubidus a nubes dr̄ nubidus ¶ mons et in nix
da. dū. i. obscurus q̈si nubi datus et cor̄ bi.

Nubilis a nubo. bis. dr̄ h et h nubilis et h. le.
ad nubendū abilis et cor̄ bi.

Nubifer. ra. rum. ferens nubem cor̄ penl'

Nubiger. ra. rum. penl' cor̄. gerens nubem

Nubilo las in nubilum est

Nubilū A nubes dicit' hoc nubilū li nubes uel
obscuritas vnde nubilus la lum obscurus spissus.
Vnde ouid tristiū. Cum fueris felix multos nūa
bis amicos. Tpa si fuerint nubila solus eris. vnd̄
nubilosus. sa. sum. Et a nubilus deriuat' nubilo.
las. laui. lare. i. obscurare. spissum facere. Et com
ponit' annubilo. las. cōnubilo. las. denubilo. las.
ualde nubilare. ul' nubila auferre. Enubilo. as. in
eodem sensu. Innubilo. las. Pernubilo. las. obnu
bilo. las. obscurare. Et est actm̄ cū omnibus suis

Nubo. bis. psi. ptū. olim erat ac ¶ compositis
tiuū. ꝓ maritare. vnde in euangelio Neq3 nubent
neq3 nubentur. math xxij. ꝫ modo est neutrū pas
siuū et ꝓpe pertinet ad mulieres ut nubo tibi. i.
marito tibi uel ducor a te in nuptam Item nubē
. i. tegere Et ab hac significacōne tracta est p̄ma
significacō q2 tunc cū femine nubunt p̄mitꝰ capi
ta earū teguntur Nubo componit' cōnubo bis. i.
simul nubo Innubo bis. i. ualde nubē uel intus
p̄nubo bis. i. ante nubē Obnubo bis tegere opi
re Nubo ꝫ q ptinet ad feminas cū suis cōpositis
ē neutrū. ꝫ ꝓ tegere. ē actm̄. ¶ Itē nubo et eius
composita faciunt p̄teritū in psi. et sup in tū. ut
nuptū Et ꝓd̄ hanc silbam nu. vnd̄ Ouid̄ epi. Si
qua uoles apte nubē nube pari. ꝫ hug. et forma
tur p̄teritū a p̄ma psona p̄ntis indicatiui. bo in
psi mutata Et sup a preterito. psi in tū. Et querit
p̄s in ix li. de scripsi et nupsi. Cur non p b ꝫ p p
scribant' Et rn̄det. hoc fit cā euphonie. q in p̄n
cipio silbe. b ante s. uel t. non p̄t inueniri. ut ip̄e
aptus Nam absonus. abstinens et similia. non iu

p̄ncipio silbe coniunctas b et s hn̄t. cuꝫ ip̄o sepa
tim ē silba accipienda Igitur pticipia q̄ supdc̄ꝝ
uboꝝ rōnabiliter p p et t scribunt'. scriptus nup
tus. et nomina ex hijs deriuata. scriptor. nuptē
¶ Itē scias q nubo ꝓd̄ p̄mam. tamen u ante b.
cor̄ in hijs cōpōnibus. innuba. pnuba. cōnubiū
p totū cor̄ u an̄ b. n̄ in hac t̄minacōne cōnubia
¶ nux

Nuticula nuticule. parua nux. diminiti. Et dr̄ a
Nucilla le. i. amigdala scilꝫ minor nux
Nucearius rij. fe ge. arbor q̄ fert nuces. a nux
dr̄ vn̄ h nuceariū. idem. ul' locus ū nuces ēsciunt

Nucleus. a nux dr̄ h nucleus clei. qd̄ latet int'
testam nucis. uel nucleus dr̄ a nubo bis. q2 duro
corio sit nuptus. i. tectus vnde h nucleolus cleoli
diminitiuum. Et componitur. enucleo as.

Nucula. dimi. parua nux. Et idem est nuticula.

Nudipedalia. In nudipes uide.
Nudipes. nudus componit' cū pes dis. Et dr̄ h
et h nudipes. dis. i. nudis pedibus vnde h nudi
pedalia. lie. i. nuditas et ꝓpe pedum et cor̄ di.

Nudiustercius aduibiū tempis est. ut uult pris
et est dictō cōposita a nunc et dies et tercius q̈si
nunc est dies tercius. et similiter cōponitur nudi
usquartus. i. nunc est dies quartus. et generaliter
cum quolibet nomine numerali ordinali. ꝫ hug
inuenit' talis composicō ut nudiuscentesimus. nu
diusmillesimus. et sunt omnia aduibia tēpis. Ac
tuū. x. dr̄ a nudius quarta die. i. a die q̄ nunc ē
dies quarta usq3 ad hanc horam. Itē reg̈ primo
C. iiij. ue nobis q2 non fuit tanta exultacō heri
¶ et nudiustercius

Nudo. das. in nudus uide.
Nudulus. la. lū. penl' cor̄. ex toto nudus et deri
Nudus da dū. expoliatus. siue ¶ uat' a nudus
uestibus exutus. Et compatur nudior dissimus.
vnde nude. dius. me. aduibiū. et nuditas. tis. Itē
a nudus nudo. as. aui. are. i. expoliare. detegē. ma
nifestare. Et componit' denudo. as. deorsū ul' ual
de nudare. enudo. as. i. ualde ul' apte nudare. Re
nudo. as. i. iteꝝ nudare. ul' coopire. Et est actiuū
cū suis compositis. Et prod̄ nu. Vnde iuuenalis.
Cantabit nudus coram latrone uiator. Et ouid̄
de sum. ti. No̅ m̄ decepte nudant tua fcā tabelle
¶ Hic nota q

Nuga. ge. in nugor. garis. uide.
bernhardus in secundo de consideracōne sic dicit.
fugienda ꝓ inde ociositas mater nugaꝝ nouica ū
tutū Itē seculares nuge sunt in ore sacerdotis blas
phemie consecrasti os tuū euangelio. talibus iam
apire illicitū assuescere sacrilegiū est. labia sacer
dotis ait custodiunt scienciā et legeꝫ requirunt d
ore eius non nugas ꝓfecto ul' fabulas ¶ Verbū
scurrile qd̄ faceti urbani ue nomine decorant nō
sufficiat pegrinari ab ore ꝓcul. ꝫ ab aure religan
¶ dum

Nugaculus. la. lū. aliquantulū nugax
Nugicanus. a. vm. penl' cor̄. nugas canens
Nugidicus. ca. cū. penl' cor. nugas dicens a nu
¶ ga et dico
Nugiger. ra. rum. nugas gerens et ¶ cor̄ gi
Nugigerulus a ū pnl' cor̄ nugaꝝ portī ¶ et geru
lus
tor et turpis nūcius. Et cōponit' a nugas et geru
Nugiparus. a. um. penl' cor̄. q̄i nugas pa ¶ riens
Nugor. aris. atus sum. nugari nugas fa ¶ nugacio.
cere ul' dicere. vn̄ h nugator. oris. et h nugacio.
onis. et nugatorius. ria. riū. nugor cōponit' annu
gor. aris. connugor. aris. pnugor. aris. renugor. a
ris. et est nugor deponens cū suis cōpositis. et ꝓ
ducit nu. Itē a nugor h nuga. ge beffa ul' deriuo
vnde h nugula. le. et h nugella. le ambo dimi. et

nugosus.sa sum.nugis plenus vñ nugose adūbi
ū et hic nugositas.tatis.et hic et hec et hoc nugax.cis
uanus fatuus qui assidue nugis intendit Et com
patur nugacior.simus.vnde nugaciter.cius.sime
adūbiū et hec nugacitas.tatis.Nuga cōponiť nugi
ger.ra.rum.et nugigerulus.la.lū.et nugicanus.
na.num.et nugidicus.ca.cum.et nugisonus.na.
nū.et nugiparus.ra.rum.Itē a nuga ul' a nugor
deriuať hic et hec et hoc nugas indeclina.in sin.Et in
plurali idem qđ nugax et ut dicunt nugas nomē
hebreū est vnde sophonie iij.Nugas q̄ a lege re
cesserunt.congregabo nugas.i.uanos ul' qui ad
nullam utilitatē ꝑtinent.dicit quedā exposicō.ut
nosse possimus hebraicam linguaȝ omniū lingua
rum esse matrem et cetera

Nullatenus ul' est dictō cōposita ul' pocius q̄dā
irregularis uocum congeries.loco unius dcōnis
posita.et ḡuatur penl'.de hoc tamen plenius dixi
in secunda ꝑte ubi determinaui de accentu adūbi
orum in capitulo de cōpositis a tenus

Nullo.las.in nullus est

Nullus.ex non et ullus cōponiť nullus.la.lū.
et facit gtīis nullius ꝑ modernos et datīis nulli tū
antiq̄ dixerunt nulli nulle nulli dtō nullo nulle
nullo.vnđ Jeremie xiij lūbare qđ nullo usui ap
tum est.sicut a sisi dr in euangelio alio dixit.A
nullus dr nullo.las.i.nichilare Et componiť an
nullo.las.debilitare.annichilare et sunt actiua

Numarius a numus ul' a numerus dr hic numa
rius.rij.et dicebanť numarij q̄dam ciues q̄ pub
licū numū ul' numeꝝ erareo inferebant Itē a nu
mus hec numaria rie lex de numis

Numatus.ta.tū.numis plenus.vnde oracius
in epi.Ac bene numatū decorat suadela uenus ꝙ
et debet scribi ꝑ unū.m.qꝛ a numus deriuať.Sȝ
Crac addit unum m ut ꝑmam pōne ꝓduceret

Numella.le.q̄dam genus cathenaꝝ quo qua
drupedes liganť in iuuis.maculis contextū vnđ
numello.las.numella ligare vñ numellatus.ta.
tū.numella ligatus

Numen a nuo.is.dr hoc numen.minis.i.diuini
tus ul' ipse deus ul' dei potestas ul' maiestas.et
cor' pnl' gū vñ numinosus.sa.suȝ.plenus numini

Numeraria a numerus dr hec numeraria. ¶ bus

Numero numeras in numerus ē ¶ dea numeri

Numerus Numa imꝑator fuit romanus q̄ pri
mo repperit numeꝝ apud romanos et ideo ab eius
noīe dictus est hic numerus Nūs quoqꝫ dr collectō
unitatū siue aceruus ex unitatibus ꝓfusus.et ꝑ hoc
tantū pluralitas dr numerus.sciȝ binarius ul' tri
narius ul' maior numerus ¶ Itē numerus quando
q̄ dr singularitas.i.unitas Numerus eciā dr acci
dens ꝑcīū oracionis scȝ q̄daȝ modus significandi
q̄ dcōni inest ex eo q̄ per ipsuȝ fit sermo tamq̄
de uno ul' tamq̄ de pluribus.qꝛ ꝑ terminacioneȝ
discerniť ul' constructōnem eius.et inde numero
sus.sa.sum.i.multus numero abundans.et cōpa
ratur vñ numerose.sius.sime.adūbiū vñ hec nume
rositas.tatis.i.multitudo et numerarius.ria.riuȝ.
Numerus cōponiť Innumerus.ra.ruȝ.q̄i sine nu
mero Itē a numerus dr numero.ras.raui.vnde
hic numerator.toris.et hic et hec numerabilis et hoc le
vnde numerabiliter adūbium Et componitur nu
mero cū ad et dr annumero.ras.Itē cum con et
dr connumero.ras.Itē cū di et dr dinumero.ras
diuisim ul' diuisis modis numerare Itē cū e et dr
enumero.ras.Item cū re et dr renumero ras.Et
est actīū numero cū omnibus suis cōpositis et cor'
me ꝑ hug̃.Et scias q̄ numerus diuiditur in sin
gularem et in pluralem Singularis numerus est
forma diccōnis significantis ut unum Pluralis ē
forma dcōnis significantis ut plura.Itē nota q̄
numerus accidit cuicūqꝫ accidit ꝑsona uel econū
so.de numero dixi sup̈ in tercia ꝑte ubi egi đ nu
mero qui accidit nomī Item in iiij ꝑte ubi egi de
alloteca ꝑ pris in c de sintesi Preterea aīadūte q̄ ē
numerus diminutus ꝑfectus suꝑabundans Nume
rus diminutus dr cuius ꝑtes aliquote n̄ surgunt
in suum totū ul' non adequanť suo toti ut octo
ꝑtes enim aliq̄te de octo sunt unū duo q̈tuor q̄ a
gregata faciunt septē.et sic ꝑtes sunt minus q̈ to
tū.i.q̈ octo.Numerus uero ꝑfectus dr q̄n ꝑtes
aliquote surgunt in suū totū ut sunt eq̄les toti si
cut sex.Nā ꝑtes de sex sunt unū duo tria q̄ faci
unt sex.unū uero est sexta ps duo tercia tria me
dietas.Numerus uero suꝑabundans est q̄n ꝑtes
aliquote excedunt suū totū.sicud uidemus in xij
Partes enim aliquote de xij sunt unū.duo.tria.
quatuor.sex.q̄ aggg̃ata sil' surgunt in xvj.et sic
patet q̄ ꝑtes aliquote de xij excedunt totū scilicȝ
duodeciȝ Ex hoc potes colligē q̄ illud qđ dominus
dicit apl'is mth xix.vos qui secuti estis me in re
gn̄acione cū sederit filius hominis in sede maies
tatis sue sedebitis et uos suꝑ sedes xij iudicantes
xij tribus isrl'.Non solū intelligiť de xij apl'is.qꝛ
sic paulus non esset sessurus super duodeciȝ sedes
sȝ intelligiť de xij apl'is et de suis imitatoribus
qꝛ partes aliquote de xij excedunt totum.qꝛ iste
numerus xij est numerus superabundans siue su
perexcrescens.Et nota q̄ sancti faciunt magnaȝ
uim in numeris q̄ ponunť in sacra scriptura vñ
dicit gg̃ in xxxiij li mor.Omē peccatū undena
riū est.qꝛ dū ꝑuūsa q̄s agit.ꝑcepta decalogi tran
sit.Hinc petrus in undenario numero remanere
apl'os metuens.mathiā duodecimū sorte missa
requisiuit.Nisi enim signari culpā per undenariū
cerneret implēi apl'oꝝ numeꝝ tam festiue duode
nario numero non curaret Itē super illud math
xviij.Non dico tibi usqꝫ sepcies.sȝ usqꝫ septuage
sies sepcies.dicit aug̃.i.quadringentis nonaginta
uicibus ut ciciens peccanti fratri dimitteret in di
e.quociens ille peccare defacili in fratrē nō possȝ
et tūc intelligiť ꝑ multiplicacōȝ.qꝛ si septuaginta
multiplicenť ꝑ septem faciunt quatuor centū cū
nonaginta.ul' potest intelligi ꝑdictus numerus.
septuagesies sepcies ꝑ aggregacōȝ.sicut dicā ī sep
tuagesies Itē ꝑuantibus continenciā coniugaleȝ
datur fructus tricesimus.uidualem sexagesimus
virginaleȝ centesimus sicut innuitur in euāgelio
Cuius racō est ꝑ bedā.qꝛ fructus tricesimus debe
tur coniugatis.qꝛ in repsentacōe q̄ fit in ablato
Tricesimus numerus signať ꝑ contactum pollicis
et indicis ꝑ suā summitatē.vñ ibi quodammodo
osculanť se.et sic tricenarius numerus signat con
iugatoꝝ oscula.Sexagenarius uero numerus sig
nať ꝑ tactum indicis suꝑ mediū contactum pol
licis.Et sic per hoc q̄ index iacet super polliceȝ op
ꝑmens ipsum.significat oppssionē quā uidue pa
ciunť in mundo.Cū auteȝ numerando peruenim9
adcentenariū transimus a leua in dexteraȝ.qꝛ ui
delicet ꝑ cōputistas ultimus numerus qui nume
rať in manu sinistra est nonaginta nouem.et pri

mus numerus manus dextre Incipit a centū. vn̄
per centenarium uirginitas designat᷑ que hꝫ por
cōneꝫ angelice dignitatis q̄ sunt in dextera scꝫ in
gloria. nos auteꝫ in sinistra ꝓpt᷑ inpfeccionem p̄
sentis uite. Et ch̄ tractans illō luce viij. Aliud ce
cidit sup terraꝫ bonaꝫ et cetera. Terra inquit bo
na. sunt illi qui abstinent se a malis et ꝑ uires su
as faciunt bona et est iste fructus eoꝝ tricesimus
Si auteꝫ et omnia bona sua contēpnant et acce
dant ad ꝑuiendū deo habent lx. Si auteꝫ p̄cepto
imperialis sentencie de morte eoꝝ p̄cesserit hn̄t
centesimū Aut eciā fideles qui iuste uiuunt hn̄t
xxx. Si bona eoꝝ ꝑcussa fuerint et filij habent
lx. Si auteꝫ infirmitas aliqua corporis eis contin
git et fideliter sustinuerunt hn̄t centesimū et ter
ra bona est Nam iob an̄ temptacōꝫ xxx habet
in facultatibus suis iuste viuendo. post dampna
substancie et filioꝝ lx post plagaꝫ autē corporis
centesimū fecit qui centesimū hꝫ in se hꝫ et lx et
xxx. et non econu̇so

Numida. numidia. lingua numidaꝝ uage et in
cte sedes dicunt᷑. vn̄ h̄ et h̄ nūida. de. pn̄l cor̄. ua
gus incertus. inconstans. infidelis. Et q᷑ olim nu
mide uagabant᷑ huc et illuc non habentes certā
mansionem. ideo dicti sunt numide. vn̄ h̄ numi
dia. die. terra eoꝝ. Et hinc modo sumit᷑ h̄ et h̄ nu
mida mide. qui est de terra illa. siue sit instabil̄.
siue non. Et numidicus ca cum.

Numillus. li. dimi. ꝑuus numus

Numisma a numus d᷑ h̄ numisma. tis. idē qd̄
numus et numisma. i. numi ꝑcussura. figura. i. y
mago que in numis fit idem et denarius d᷑. vn̄
d᷑ numisma q̄si numi ymago vnde in mth̄ Affer
te michi numisma census et attulerunt ei denari
um Item inuenit᷑ h̄ nomisma. tis. et est idem qd̄
numisma. De h̄ eciā dico in solido. das. Et cor̄ p
mam numisma. vn̄ orac̄. Retulit acceptos rega
le numisma philippos

Numosus. a numus d᷑ numosus. sa. suꝫ. numis
plenus. Et compatur. vnde numose. sius. me. ad
ūbiū. et h̄ numositas. tatis. Et producit mo.

Numularius. ria. riū. a numus d᷑ h̄ numulari
us. rij. monetarius ul̄ mensarius. campsor nego
ciarius Mathei xxv. Oportuit ergo te cōmittere
pecuniam numularijs.

Numulus. a numus d᷑ h̄ numulus. li. et h̄ nu
millus. li. ambo diminutiua. i. paruus numus.

Numus. a numerus deriuatur h̄ numus. mi. et
debet scribi ꝑ vnū. m. et d᷑ numus a nūs. q᷑ nu
mi numerant᷑. ul̄ numus a numa pompilio. qui
eos ꝑmo apud romanos ymaginibus et sculptu
ris notauit. ul̄ numus. q̄i nomus a nomine. quia
nominatur. ul̄ q᷑ nominibus pn̄cipū numi effigi
antur. Et querunt᷑ tria in numo. metallū figura
et pondus. et si aliquod istoꝝ defuerit numus nō
erit. Et olim numus d᷑ argirus. q᷑ olim fiebant
numi ꝑmū de argento. quod grece argiros d᷑. ꝑ
hug̃. et ita numus ꝑm hug̃ scribi debet ꝑ vnum
m. Hoc eciā patet. q᷑ in numerus. ul̄ in numa n̄
est nisi vnū. m. a quo p̄t deriuari numus. sed an
possit ꝑma breuiari queri solet. et dicūt multi ꝙ
ꝑma breuis est. ꝑm illam regulā. Quanta fuerit
ꝑma naturaliter in primitiuo. tanta remanet in
suo directe deriuatō. sed numerus a quo deriuat᷑
numus habet ꝑmam breuem ergo et numus. ß
contra istos est q᷑ numi q̄i ubiqꝫ a poetis prima

prod̄. Vnde Juuenal̄. Crescit amor numi q̄ti͂ pe
cunia crescit. Item orac̄ in epy. Et bene numatū
decorat suadela uenus qꝫ. Itē Ratho. Eger diues
habet numos sed non habet ipsum. Sed ad hoc
ipsi respondent ꝙ numus ꝑmam cor̄. Sed addi
tur aliquādo a poetis vnū. m. ut ꝑma ꝓducat᷑
Et ꝓ istis facit q᷑ ut dicit magister bene u ante
m breuiat᷑ in numerus et numisma vnde orac̄.
in penl̄ epl̄a. Retulit acceptos regale numisma
philippos ¶ Michi tamen videt᷑ ꝙ numisma et
numerus ꝑmaꝫ cor̄. Iteꝫ ꝙ numus et numatus
eoꝝqꝫ deriuatiua ꝑ vnū m scribi debeant ut dic
tum est numus et numatus et huiusmodi a nu
mus deriuata cor̄ ꝑmaꝫ. ß addit᷑ unū m a poetis
ut ꝑma efficiat᷑ longa ul̄ ꝑ figuram. ul̄ forte ut
quidam uolunt ꝑma de numus naturaliter est
longa q᷑ poete eā ꝓducunt. et tūc oportet dicē
ꝙ illa regula non est generalis. q̄ta fuerit ꝑma
silba in ꝑmitiuo. tanta est in deriuatiuo. ß ut plu
¶ rimū uera est

Nunc. i. mō adūbiū tempis

Nuncio. as. aui. are. et cōponitur ānuncio. as.
denuncio. as. i. ualde nunciare ul̄ ꝓhibē ß anunci
o de futuro nuncio de longinquo denuncio in pre
senti. enuncio. as. p̄nuncio. as. ꝓnuncio. as. renun
cio. as. iteꝝ nunciare ul̄ rennuere. Et cōponit᷑ ab
renuncio as. subnuncio. as latenter ul̄ post ul̄ pa
rum nunciare. Et est actiuū cū suis cōpositis

Nunciolus in nuncius uide

Nuncius a nuncio as d᷑ h̄ nuncius. cij. et h̄ nū
cia. nuncie. qui ul̄ que nunciat et h̄ nuncium qd̄
nunciat᷑. Confundit᷑ tn̄ qn̄qꝫ h̄ ꝓpetas. et hinc h̄
nunciolus et h̄ nunciola et h̄ nunciolū. di. et cor̄
o. et ꝑ cōposicōꝫ h̄ internūcius h̄ internūcia h̄ in
ternunciū. Item cōponit᷑ h̄ p̄nuncius. cij. et h̄ p̄
nuncia. cie. et h̄ p̄nūciuꝫ. cij. Item h̄ ānuncius h̄
ānuncia h̄ ānunciuꝫ ꝑ hug̃. pap̄ eciā dicit. Nunci
¶ us qui nunciat

Nuncubi adūbiū loci cōponi
tur ex nunc et ubi. Et interponit᷑ c causa eupho
nie. et. m. mutat᷑ in. n. sequente. c. vn̄ dicit prisin
ꝑmo maioris ꝙ. m. transit in. n. ut num nuncubi

Nuncupo a nomine d᷑ nūcupo. pas. i. nomina
re et d᷑ nuncupo q̄i nomine capio et est ethi. vn̄
h̄ nuncupator h̄ nuncupatrix. nuncupatus. ta. tū
nuncupacio nuncupatiuus. ua. uū. et est actiū. et
cor̄ cu. Et scias ꝙ h̄ qn̄qꝫ ūba dicunt᷑ uocatiua.
scilicet dicor. uocor. nuncupor. nominor appellor
Et ut dicit papias nuncupat. i. appellat. nominat
¶ dicit

Nundine a numus hec nundine. aꝝ. in
singulari raro inuenit᷑ et sunt nundine mercato
rum publicus conuentus ad m̄ces emendas uel
uendendas vn̄ nundino nundinas. uendere uel e
mere ul̄ mercari et cor̄ di. vide de h̄ in Kalende.

Nunq̄. i. nullo tempe adūbiū tempis. et cōpo
nit᷑ ex non et umq̄ et nō remanet de nō nisi. n.
Sꝫ nusquaꝫ. i. in nullo loco cōponit᷑ ex nō et ul
qꝫ vn̄ ad hebreos c ꝑmo. Nusquā angelus appre
hendit vn̄ nunq̄ ꝑtinet ad tempus ß nusquā ad
locū si̇l̇r umq̄ ꝑtinet ad tempus usquā ad loca nus
¶ q̄
vn̄ q̄daꝫ. Ad tempus nunq̄. ß ꝑtinꝫ ad loca
¶ quis

Nunquis cōponit᷑ ex num et quis et muta
tur. m. in. n. sequente. q. Cum qui auteꝫ nō cōpo
nit᷑ nū. Causaꝫ autem huius in tercia pte dixi ubi
egi de sillabicis adieccionibus et cōposicōnibus d̄
¶ quis ul̄ qui

Nuo. is. o. in. i. nuj. et. i. in. tum
nutū nuere. i. annuere. consentire. ꝓmittē. ul̄ nu
tū facere. Nuo cōponit᷑ annuo. is. abnuo. is. con

nuo.is. Innuo.is.renuo.is.refutare et ab omni bus istis frequentatiua. Nuo neutrū est cū suis cō positis preter annuo pro concedere et abnuo pro renuo que sunt actiua. Item omnia faciunt preteritū in nui et supinū in nutū penl' prō. licet quandoque in qui busdā eorū ūbalibus interponatur. i. causa eupho nie innuicō pro innucio secundum hug.

Nup adūbiū tempis.cōponitur a nouus et tem pore qi nouip.i.recenti tempe mō.paru añ hic tē.

Nuperus.ra.rum.dicebant antiqui.i.no pus uus.nouicius a nup adūbio. Sz nupus.ra.rum dr qi nup ueniens.nouicius qi ad noua patus. plantus postulasti hominem nuperum atque noui cium. Sed post illā antiquitatez nuperus cōpatur nupi or nuprimus.qsi a nup et nō a nupus.vñ nupe nus.rime.adūbiū et hec nupitas.tatis.

Nupcie in nuptus vide et in bigamus

Nuptorium a nubo.bis.hoc nuptorium ul' nup tatorium.domus ul' locus in quo fiunt nupcie.

Nuptus a nubo.i.tego deri ul' ubi nubunt uatur hic nuptus.i.maritus et hec nupta.te.vxor que uultus suos uelent.et nuptus.ta.tū.et hinc hee nupcie.arū.que tunc primo teguntur capita nubenci um.et sunt nupcie coniunctio ligittima duorū eius dem nature diuisi sexus cū spe prolis dilectacōne et constancia.vñ hic et hec nupcialis et hoc le vñ nupci aliter adūbiū Item a nupcie nupciole.larū.parue nupcie vide in nubo Itez in tercia pte ubi agitur de ūbo in principio

Nurus rus fe ge ē ux or filij.sic dicta a nouus a ū.que nouella et iuuen cula est vñ et piuuencula sepe ponitur et cor nu sicut patet in illo ūsu grcismi. At uxor nati dr es se nurus Et cōponitur cū pro et dr hec pnurus.rus.i.uxor filij.filij.i.nepotis et dr pnurus qsi ppe nurum

Nus.i.sensus vñ anus qsi sine nus

Nuspiam adūbiū loci.i.in nullo loco.et cōpo nitur ex non et uspiam

Nusquam in nunquam vide

Nutabundus.da.dū.dubius et incertus nutan ti similis et deriuatur a nuto.tas.

Nutatim adūbiū.i.nutim.i.signanter ul' de nu tu in nutum qñ qs semp loquitur p nutus et deri uatur a nutu

Nutio.onis.fe.ge.i.consensio.permissio.et dicitur a nuo.is.

Nuto a nuo.is.ui.tū.dr nuto.tas.ūbuz fre.id est frequenter nuere.signare.sicut facit quis qñ cū digitis loquitur Et cōponitur annuto.tas. Itez nu tare.i.dubitare.facillare.tremere.moueri.uel in cipē cadere vñ nutabundus.da.dū.et cetera ūba in ta et prō nu.lucanus in quarto. felix qui potu it mundi nutante ruina.quo iaceat iā scire loco

Nutricius a nutrio.tris.dr nutricius.cia.cium. qui nutrit ul' nutritur.et hec nutricia.cie.

Nutrico.tas.i.nutrire a nutrio.tris.vl' nutrico .i.appeo nutrire.sicut albico appeo albere.et for matur a nutris secunda psona psentis indicatiui Is mutata in.i.cor.et addita co.ut nutrio nutris. nutrico.nutricor eciā inuenitur.vñ cicero. Nutrica tur et continet pro nutricat.et potest dici ūbū appi tiuū Itez criso.in omelia stephani dicit.que ecclesia Et in baptismo ad se uenientes generat Et in sermone nutricat

Nutricula.le.dimi.pua nutrix

Nutrio a nutus deriuatur nutrio.tris.triui.trire. qsi nutu erudire Nutrio cōponitur enutrio.tris.ex tra ualde nutrio.et est actiuū cū suis cōpositis.et cor nu naturaliter.vnde claudianus. Sepe nutrit ducitque manu refouetque leonem.tamen nutus a quo deriuatur prō pmā. In ūsu tamen nutrio pri mam potest corripere ul' producere

Nutritor.toris.qsi nutu eruditor.et prō penul. tam in ntō que in gtō.sed pmam habet cōmunem sicut in usu sicut nutrio a quo deriuatur

Nutritorius.ria.riū.qui nutrit ul' qui nutritur a nutrio.tris

Nutrix.tricis.fe.ge.dr causa eu phonie.secundum formacōnez enim deberet dici hec nutri trix.vñ dicit pris in iiij li.de dnominatiuis in fine In ix feminea inueniuntur a masculinis ūbalibz siue denominatiuis in tor desinentibus defigurata.qui mutant or in trix ut uictor uictrix cultor cultrix nutritor quoque nutritrix debuit facē.qd causa eu phonie siue alternitatis mediā sill'az concidit.nu trix enim dicimus.et prō penl' genitiui

Nutus a nuo is dr hic nutus tus.i.uoluntas con sensus.ul' gestus ul' signū.et ppe oculorū.qd sig num dicitur uulgariter

Nux.a noceo ces dr hec nux nucis nuce.e in ū nucum gtūs pluralis.quia vmbra ul' stillicidium foliorū eius pximis arboribus noceat.hanc alio nomine glandem uocant.qsi iouis glandem.fuit enim secundum poetas hec arbor consecrata ioui.et dicun tur nuces generalit' omnia poma tecta corio du riore.ut pinee.nuces.castanie.auellane.glandes. amigdale.hinc et nuclei dicti sunt.que sunt duro corio nupti.i.tecti.at contra.omnia poma exte rius mollia.i.mollem corticem habencia dicuntur poma ppe ul' mala.sed tamen adieccōne terrarū in quibus antea nata sunt ut parsica.punica.ma tiana.cidonia.et cor pmam in gtō vnde in auro. dicitur.arida ūga nuces.integra ūgo deū.et ut di cit ysid eth xvij. Nucis pomū tantā vim habet ut missum inter susceptos herbarū ul' fungorum cibos quitquit in eis uirulentū est exudet rapiat atz exstinguat.Et scias que augus dicit uirga aaron potuit contra naturam nuces educere. ūgo non potuit contra nature iura dei filium generare.et subdit.que hec ūga nuces pepit.ymago dominici cor poris fuit. Nux enim ternam habet in suo corpo re unionem.coreū.testā.nucleū.in corio caro.in testa ossa.in nucleo interior anima cōpatur hec ille

O plura signat.sicut patet in hijs ūsibus grcismi O stupet.o.dubitat.uocat indignatur.et optat.Cla mat.conqritur.uel de exem plis repitur.vl' sic.O.dolz o.clamat.uocitat.miratur. adoptat.O.dedignatur.se nominat.ut phibetur

Ob ppositō hijs litteris sequentibus mutat.b.in illas scz.c.ut occido.f.ut offero.g.ut oggānio.p.ut oppono Qñque subtra hitur ut opio.si eni sequatur m subtrahitur b ut omitto.ul' mutatur in m ut ommitto.qñz tamē intercipit s cū dcōne incipiente a c.ut obscurus. Vñ quidā Cū fert grex pomū nunc ob mutatur i illas.de hoc dixi sup in pma pte ubi egi de silba

Obaudio dis In audio audis uide.in c de b

Obba be.genus est calicis.

Obcceco cas.penl' producta.uide in ceco cas.

Obdo dis didi ditū dere.i.opponere.claudē.oc cūbere.supponere.conculcare Et componitur ex.

ob.et do das.vnde obditus ta tū.penl' correpta.
Obduco.ex ob et duco cis.componit' obduco cis duxi ductū ducē.i.cont' ducē.delere.obumbrare obuelare.s' pap vñ obductus ta tū.i.secretū uel obuelatū ul' oppositū.vñ et cicatrix dr obducta qñ ex opicione labior uulneris sibi adherencium appet caro integ' Similit' cicatrix pictis obducta dr qñ scissura ul' rimule opiunt' vñ h obduccio onis.i.obducta accio.oppō.delecio.obuelacō.Et h obductus tus in eadē significacione Obduccō e ciam dr mors q' in morte palpebre obducuntur .i.cont' se ducunt' in clausione oculor.Et silr labia in clausione oris.ul' q' oculi obducūtur.i.te

Obduccō onis in obduco ē ¶ gunt' cū clauduūt'
Obedio.ex ob et audio cōponitur obedio dis .i.circūaudio ul' vndiq' audio Qui enim obedit patus est audire et inde obediens.tis.ge.omnis et cōpat' obediencior.simus.vñ hec obediencia Et cōponit' obediens cū in et dr inobediens qd similiter cōpat'.vnd h inobediencia.cie.Itē ab obedio h obediccō.onis.i.obediencia.ro.vj.siue obediccōis ad iusticiā Et scias q' maiori inqtū maior ē semp magis obediendū Itē scias q' potestas spiritualis et secularis utraq' deducit' a potestate diuina.et ideo intm̄ secularis ptās est sub spirituali inqtū ei a deo supposita est scz in hijs que ad salutem anime ptinent.et ideo magis obediendū ē in hijs ptāti spūali q' seculari.In hijs autē q ad bonum ciuile ptinent.est magis obediendū ptāti seculari s' illd math xxij.Reddite q sunt cesaris cesari.n forte potestati spirituali eciam potestas secularis coniūgat'.sic in dño papa q utrusq' potestatis apicē tenet.i.spiritualis et secularis.Naz s' gg.paganitatis peccatū incurrit.quicūq' se cristianum asserit et sedi ap'lice obedire contēpnit.Item ut dicit gg in ultimo mor.sciendū q' nūq' p obedienciā malū fieri.aliqñ autem debet p obedienciā bonū qd agit' intmitti.Neq' eniz mala in padiso arbor extitit quā deus hominem contingere interdixit.s; ut melius p obediencie meritū hō bñ conditus cresceret.dignū fuerat ut eciam hunc a bono phiberet.qtinus tanto uerius h qd ageret uitus esset.qto et a bono cessans autori suo se subditū humilius exhiberet.Sed notandū q' illic dr.ex omni ligno padisi edite.de ligno autem sciencie boni et mali ne tetigeritis qui enim ab uno quolibet bono subiectos uetat necesse est ut m'lta concedat.ne obedientis mens funditus intereat.si ab omnibus penitus repulsa ieiunat.omnes autez padisi arbores ad esuz dominus concessit.tamen ab una phibuit.ut creaturam suā quā nolebat extīgui s; puehi tanto facilius ab uno restringeret qto ad cunctas lacius relaxaret ¶ De uoto obediencie require in uotum Itez quō oms creature insensibiles deo obediant.dictū est in mare vide eciā in rector Item scias q' bernhardus dic in xli smone can.Audi filia et uide.videre desideras s; audi pus.Gradus est auditus ad uisum.p inde audi et inclina aurem tuā ut p auditus obedienciā ad gloriam puenias visionis.¶ Hic potest queri.An religiosus obedire teneat' plato pcipienti ul' cōmuniter omnibus ul' soli sibi specialiter ut si quid sciat corrigendū ei dicat' Ad h dicunt quidam q' plato nō est obediendū cont' pceptū diuinū s' illd actuū iiij obedire nos optet magis deo q' hominibus.et ideo qñ platus pcipit q' sibi dicat' q' quis sciuerit corrigendū.intelligendū ē sane pceptū saluo ordine correpcōnis fraterne.siue pceptū sit cōmuniter ad omnes siue ad aliquem specialiter.s; si platus pciperet cont' hunc ordinem a deo institutū.et ipse peccaret pcipiens et ei obediens qsi contra pceptū domini agens.vnde non esset ibi obediendū q' platus non est iudex occultor sed solus deus vnde non habet potestatē pcipiendi aliquid sup occultis nisi inqtū p aliqua indicia manifestant' puta p infamiā ul' aliqs suspicōnes.in qbz casibz pt platus precipē eodē mō sicut et iudex secularis uel ecclesiasticus pt exigē iuramentuz de ueritate dicenda.Et istius opinionis fuit frater thomas.de h uide eciā in corripio.Hic nota q' ex duobz potest contingere q' subditus suo supiori non tenet' obedire.uno mō pter pceptū maioris.vnd subditus non tenet' obedire in peccato mortali.vel ueniali.Alio mō si supior pcipiat aliquid inferiori in quo ei non subdat' ut in occultis dicendis ut dixi ¶ Hic nota eciā q' in cōmendacōne obediencie dicit qdam glosa sup illud ysa.xx.c.vade et solue saccuz de lumbis tuis.et calciamenta tua et tolle de pedibus tuis.et fecit sic ys.vadens nudus et discalciatus.mira inquit obediencia solo cilicio induebat'.vir nobilissimus ut hebrei tradunt.Cuius filiam manasses rex accepit in coniugium.non erubuit nudus incedere.nichil honestius iudicans q' dño obedire

Obediccō.onis.in obedio.dis.est
Obelus.belos.p apposicōz o littere obelos dr sagitta.vnde h obelus.li.latine penl' pd.dr quedam ūgula iacens sic facta ¶ que apponit' in ūbis ul' sentencijs supflue iteratis.ul' in hijs locis ubi leccio aliq fallacia ul' falsitate notata est ut qsi sagitta iugulet supflua.et falsa confodiat.obelus supne abruptus est alia ūgula sic facta.¶ et ponit' in hijs de quibus dubitat'.an tolli debeant ul' apponi Et ab obelus dr obelo obelas sagittare sagitta pcutere ul' tali ūgula denotare.condesignare destruere.de h eciā uid sup in astericus
Obeo ex ob et eo cōponit' obeo.is.ob iui qd plura significat.nam obire.i.contra ire.et obire.i.circuire.et obire.i.pficere.et obire.i.frequentare Itez obire.i.mori.s; dr̄nt.obire enim ē in itinere.mori ubicūq' Itē mori cōmune est bestiis et hominibus et bonis et malis.s; obire tantū conuenit hominibus et tantū bonis.Est eniz obire qsi obuiam ire.boni ergo obeunt.i.dissolucōe anime et corpis obuiā eunt xpō in aera.vñ in kalendario inuenit' obitus beati martini.et non mors beati martini ¶
Obero.ras.vñ oberatus.sa.ta.tū.in ero eras exponit'
Obesus.a.ū.ex ob et esus cōponit' obesus.sa.sum.penl' pd.i.pinguis et rotundus undiq' qsi circūquaq' eēt esus.et ē obesus forinsecus.crassus intrinsecus genes xlj.obesis carnibus.
Obex ab obicio.cis.dr h obex.bicis.penl' cor.in gtō.i.obstaculū qd obicit'.Inuenit' eciā in re.ge.apud autores.s; s' usum modernor mas.ge ē
Obiecto ab obicio.cis.obieci.ctū.obiectu.u.in o.fit obiecto.tas.i.frequenter obicere
Obijcio ex ob et iacio.cis.cōponit' obicio.cis.ieci ctū obicere.i.opponere.ul' imppare.vñ obiectus ta tum.Et hec obieccio ieccionis.Et debet scribi per duo ij obijcio.vide in iacio iacis.

Obiter ex ob et iter cōponit obiter .i. interim
Obitus. tus .i. mors transi ‖ tum est in itinere
tus ab obeo obis et differt a morte q; obitus p
tinet ad bonos homines. Mors bonis et malis
eciā bestijs conuenit uide in obeo obis et cor̄ bi
ut dicit gg. eterne retribucōnis iudicium est in o
Obiurgo. gas. et obiur ‖ bitu securitas mentis
gor. gans. deponens inuenit in eodem sensu uid
Oblatiuncula. le. di. pua oblacō ‖ in iurgo. gas
Oblecto. tas .i. delectare ex ob et lacto. tas. vid
Oblego ex ob et lego. gas. com ‖ in lacto. tas
ponit oblego. gas. gaui. gare .i. contra legare ul
contrarium ul contradicere ul contra leges ueni
re uel dicere et producit. le

Oblido. dis. ex ob et ledo. dis. cōponit uide in le
Obligo. gas. gaui. gare .i. impignera ‖ do ledis
re q̄si ob .i. ppt aliqd impignerare. dare. ul necte
re vn̄ h obligacō. onis. et cōponit obligo ex ob
et ligo ligas et corripit. li.

Oblimo. mas. ex ob et limo uide in lima. Luca
nus pene gener crassis oblimat echimades vndis
Oblinio linis. ex ob et linio Et ē oblinire pla
care. lenem et dulcē facere. ul p̄t componi ex ob
et linio nis Et tūc oblinire .i. inungē vn̄ oblinitus
ta tū .i. linitus suz. inunctus. dr eciā oblimitus .i.
placatus lenis factus

Oblino. nis. et obleui oblitū. ex ob et lino. nis
et est obline inficere deturpare qd uulgo dr em
pegasare et corripit li ubiq;

Obliquo ex ob et liquo liquas cōponit obliq
quas. quaui. quare .i. transuersum facere ul non
rectū siue equū facere. vn̄ obliquus. a. vm .i. nō
rectū contrariū curuū. vn̄ dicit papias obliquat
transuersuz facit. obliqua .i. non directa contraria cur
ua. et pd li. potest eciā obliquo cōponi ex ob et
liquo. quas. et tūc obliquare ob ul contra liqua
Oblittero. ras. in littera uide ‖ re. et cor. li.
Oblitus. ta. tū. est pticipiuz de obliuiscor. ceris.
et tūc pd penl. Itē est pticipiū de oblinor. neris.
qd est passiuū de oblino. linis linere. et tunc cor
pnl. vn̄ usus. Immemor oblitus manz oblitus atz
linitus. Vel s grec. Immemor oblitus notat obli
tus est maculatus huic obliuiscor ast illius obli
Obliuiscor ex ob et leuiscor. ceris ‖ no ceptum
qd non est in usu. cōponit obliuiscor. ceris .i. me
moriā alicuius rei amittere. et construit cū gtō.
et accusatō. ut obliuiscor tui ul te. vn̄ h obliuio
onis. et hinc obliuiosus. sa. sum

Oblongus ex ob et longus. ga. gum. cōponit
oblongus. ga. gum. et dr illud esse oblongum qd
in medio dilatat. s; in capitibus restringit ut na
Obnitor. teris. in nitor. ris est ‖ uis ouiū.
Obnixus ab obnitor. teris. dr obnixus. a. uz .i.
contra conatus ul subiectus ul humilis

Obnoxius ex ob et noxius. a. um .i. subditus.
vl obnoxius cōponit ex ob et noxa. ppe qdē ob
noxius alicui dr qui pter noxam .i. culpam. uel
pter offensam aliquā illi est suppositus debitus
vl obligatus. s; ponit p subiecto ul supposito et
subdito quocumq; modo

Obolus. li. penl cor .i. dimidius scrupulus qui
pensat siliquas tres. habens teraces duos. calcos
quatuor. et fiebat oliz ex ere ad instar sagitte. vn̄
eciā nomen a grecis habet. dr eniz ab obelus sagit
ta obolus. et dr medalia siue medietas denarij et
inde cōponit diabolaris

Obradio. as. in radio. as. est
Obrepo. pis penl pd in repo. pis. vide
Obrizum. ab obradio as dr h obrizum zi .i. au
rum. dictū sic. q; obradiat splendore. Est eni colo
ris optimi qd hebi offam. greci chiron uocant. ul
obrizum dr q̄si obrude auz. et est ethi. Et pd. ob
rizum penl posicōe. q; .z. est duplex consonans.

Obruo. is. o. in. i. obrui et. i. in tū obrutū penl
correpta vide in ruo ruis

Obscenus ex ob et cenum cōponitur obscenus
a. vm. ul ab ob et cena q̄i contra cenā. Nam ob
scena. ne. sunt contraria et interponit. s. nam ut
dicit pris in secundo maioris. ob quoq; ē qn̄ assu
mit. s. cū cōponitur cū diccōne a. c. incipiente ut
obscurus. obscenus. ul obscenus p̄t componi ex
obs et canendo. vn̄ dicit pris in ix libro. Inuenit
obs a q cōponitur obscenus. obsoleo inquit ob
soleui facit. non est eniz a soleo qd solitus sum.
ul solui facit p̄teritum. s; ab obs et oleo sicut ob
scenus ab obs et canendo. obscenus enim ppe dr
de uoce. uox enim obscena dr .i. dura et turpis.
licet et de alia re immunda et turpi dicatur obsce

Obscurus. cura componit cū ‖ nus et pd sce.
ob. et interposita s dr obscurus ra rum. pnl pd.
Et est ppe obscurus. qui ē ob curam .i. contra cu
ram hominuz .i. de quo non curant homines vn̄
obscure adiubium. et h obscuritas. Et obscuro ras
ubū actiuū .i. facē obscuz Et scias q; ob assumit
s cū componit cū dcōne incipiente a c qn̄q;. uide

Obsecundo das in secundus uide ‖ in obscenus
Obsero ris penul correpta. In sero seris uide.
Obseruo Ex ob et seruo componit obseruo as.
Et inuenit in bona significacione et in mala In
bona. ut iste obsuat p̄cepta dn̄i In mala. ut obser
uabit pcōr iustū .i. insidiabitur iusto In bona sig
nificacione dr obsuare. q̄si undiq; suare et adim
plere In mala quasi contra suare xv Complet et
exequitur obseruat et insidiatur Unde obsuans
tis. ge omnis. Et h obsuancia cie Et h obsuacio
onis. Et est obsuancia cultus religionis. Sed ob
seruacio est cure. doctrine. et artis.

Obses sidis. cōnis ge .i. uas uadis. Et cor pnl
gn̄. Et diuatur ab ob et sedeo des Et dn̄r ppe ob
sides q; obsessis dant uel qui dari solent cū ho
Obsideo des. uel obsido dis ob ‖ nore custodiri
sedi obsessum. In sedeo sedes est.

Obsidio. ab obsideo des dr h obsidio onis .i. ob
Obsoleo. Ex ob et oleo interpo ‖ sidendi accio
sita s componit obsoleo les leui ul lui letū uel
obsolitū lere .i. dissuescere ab usu recedē et in ob
liuione uenire. uilescere. pter fetorem deseri. ut
iste locus obsolet .i. ab usu recedit. uilet pter fe
torem deseritur. sm hug. ps uero in ix li sic dicit
Obsoleo q; obsoleui facit. Non ē enim a soleo qd
solitus sum facit. siue solui p̄teritum s salustium
sed ab obs et oleo Sicud obscurus ab obs et ca
nendo uel ceno. et cor so vn̄ obsoletus ta tū. vi

Obsoletus ta tū. uide in obsoleo ‖ de in oleo.
Obsolui est preteritum de obsoleo.
Obsonium nij. In obsono obsonas exponitur.
Obsono Somnus componitur cū ob. et subtrac
ta m. dr obsono sonas. pnl pd .i. cenare. q; cena
contra somnū solet sumi. Sed licet ita obsonare
inueniatur simplr p cenare. ppe tn̄ obsonare est
post cenam contra somnū aliquid comedere. vnde
hoc obsoniuz .i. puus cibus et delicatus. qui post

cenam cont᷑ sompnū sumitur. vnde quilibet mo dicus et delicatus cibus int᷑ alios sumptus d᷑ ob sonium q̄d uulgo conpanaticū d᷑ Et ab obsoni um d᷑ h᷒ obsonatus tus. actus obsonandi ul᷑ ipa cena Vel obsoniū uel sumptus qui expandit᷑ in cena sine obsonio Et ē obsono as neutꝝ Et ꝟm antiquos inuenitur obsonor aris. deponens in e odem sensu Item inuenitur obsono nas. i. contra sonare Et tūc componitur ex ob et sono nas Et cor᷑ so ꝟ q̄n componit᷑ a sompnus ꝓducit so q᷑ subtrahitur m. Xv. Obsono ceno t̄n obsono de so

Obstetrix Ex ob et stera cōponit᷑ // no fertur hec obstetrix tricis. i. femina que steram tractat s᷑ que colligit pueꝝ de uentre procedentem Vel diuatur ab obsto tas vn̄ obstetrix q̄si obstatrix q᷑ obstat ꝑturienti et cor᷑ naturaliter ste Et inde obstetrico cas officiū obstetricis exercere. exod̄ j obstetricandi h̄nt scienciam. vnde obstetricans tis ge omnis xxvj iob. et obstetricante manu eius e ductus ē coluber tortuosus. et ꝓd̄ pn᷑ obstetri co sic iste ḡtiis obstetricis. obstetricante intellige . i. leuiter conuente et suauiter cōtractante sine a

Obstinatus ta tū. In obstino // nimi turbacōne

Obstinax acis In in obstino as uide // nas uide

Obstino. Teneo cōponitur cū ob et interposita s d᷑ obstino. as. auj. in malo durare facere et in malo ꝑseuerare intendere. vn̄ obstinatus. ta. tum in malo induratus obfirmatus ul᷑ intentus. Et cō ꝑatur. vnd̄ obstinate aduibiū. in malo ꝑseueran ter ul᷑ intente. Inuenit᷑ ec̄ obstinatus in bona ꝑte . i. in bono ꝓposito firmus et stabilis. vnde ruth ꝑmo. videns q᷑ obstinato esset animo

Obstipus ex ob et stipus componit᷑ obstipus pa. pū. i. inclinatus. q᷑ qui petit stipeꝫ et accipit. caput inclinat. ul᷑ cōponit᷑ ex ob et stipes q̄i con tra stipem inclinatus. vn̄ obstipo pas inclinare. potest ecīā obstipo cōponi ex ob et stipo. as.

Obstiti est ꝑteritū de obsto. as. et cor᷑ penl᷑

Obsto obstas in sto stas uide.

Obstrepo pis pui pitū. i. ob ul᷑ contra strepere et cōponitur ex ob et strepo. pis. et cor᷑ stre

Obstrigillus ab obstringo. gis. d᷑ hic obstrigil lus li. quoddā genus calciamenti. Et sunt obstrigil li qui per plantas consuti sunt et ex suꝑiori ꝑte corrigia contrahunt᷑ ut stringant᷑ vnde et nomi // nantur

Obstrudo. dis. vide in trudo trudis

Obstruo. ex ob et struo. is. cōponitur obstruo. is. i. contra struere vel undiq᷑ obturare. obicere. impedire. claudere. abscondere

Obtempero. ras. in tempo. ras. est

Obtigi penl᷑ cor᷑ ꝑteritū de obtingo. gis.

Obtineo ex ob et teneo cōponit᷑ obtineo. nes. nui. obtentū impetrare. acquirere. vnd̄ h᷒ obten tus. tus. impetracō. acquisicō et cor᷑. ti. obtineo

Obtingo. ex ob et tango. gis. cōponitur obtin go. gis. obtigi vndiq᷑ ul᷑ contra tangere uel acci dere. ꝟ accidit maluꝫ. euenit casu. obtingit sorte. // contingit facto.

Obtrudo. dis. in trudo trudis

Obtuitus ab obtueor. eris // est et ꝓducit. tu. secunde coniugacōis d᷑ obtuitus. ta. tū. sed obtu tus a tuor tueris tercie coniugacōis deriuat᷑

Obturo ab obtundo. is. q̄d cōponitur ab ob et tundo d᷑ obturo. ras. raui. claudere. stipare. vnde obturans. tis. omnis ge. vn̄ ꝓpha sicut aspidis surde et obturantis aures suas. i. claudentis. et ob turatus. ta. tū. Et ꝓd̄ tu. vnd̄ in aurora d᷑. lex a it ora boni non obtures operanti. vn̄ in ꝓū xxj c. Qui obturat aures suas ad clamorem pauꝑm // penl᷑ ꝓd̄ oꝫ

Obtusus. sa. sum. in tundo. dis. ē

Obtutus. ta. tū. in obtuitus vide

Obuisor ex ob et uisor. sas. cōponit᷑ obuisor. aris . i. conuisari. et ꝓducit penl᷑.

Obuio ex ob et uio. as. componitur obuio. as esse obuiā alicuj in uia contrarie. vn̄ obuius ob uia obuiū Inde obuie aduibiū ꝑ quo sepe ponit᷑ obuiā aduibialiter loco aduibij loci quandoq᷑ lo co aduerbij qualitatis

Obumbro. ex ob et umb᷑ cōponit᷑ obumb᷑. ras . i. undiq᷑ umbrare refrigerare. vn̄ angelus luce. c. ij. ad bt̄āꝫ mariā v̄tus altissimi obūbrabit tibi ubi dicit glosa q̄daꝫ uirtus altissimi obumbrabit ti bi. ꝑt utraq᷑ natura saluatoris intelligi. q᷑ umb᷑ a lumine et corꝑe obiecto solet formari. et uirgo sicut et purus homo plenitudinem diuinitatis ca ꝑe neq̄bat. ꝟ uirtus altissimi obūbrabat dū incor ꝑea lux dīnitatis corpus in ea suscepit hūanitatis ut sic possit deū pati Et extrahit᷑ hec glosa ex u bis ḡg᷑ q̄ in xviij. li. moraliū suꝑ illō iob xxvij Tollet enim uentus urens sic dicit. ꝑ umbracōis uocabulum incarnandi dei utraq᷑ natura potuit signari. umbra enim a lumine et corꝑe format᷑. Dn̄s autem ꝑ diuinitatē lumen est. qui mediante anima in eius utero fieri dignatus est ꝑ humani tatē corpus. q᷑ ergo lumen incorꝑeū in eius erat utero corporand̄ ei q̄ incorporeū concipit. ad cor pus d᷑ uirtus altissimi obūbrabit tibi. i. corpus in te humanitatis accipiet incorꝑeū lumen diuinita tis Itē ḡg᷑ tractans illō iob xl sub umbra dormit sic ait. q᷑ umbra non aliter exꝑmit᷑ nisi ꝑ lumen et corpus uirtus marie uirgini obūbrauit. q᷑ in eius utero lux incorꝑea corpus sumpsit. ex q̄ uidelicꝫ obūbracōe omne in se refrigeriū mentis accepit.

Occalleo ex ob et calleo. les. cōponit᷑ occalleo les. lui. mutata. b. in. c. et est occallere obdurere. callū facere. ut uulnus occallescit cū incipit sana ri. vn̄ occalesco. cis. uerbum frequentatiuū

Occano. ex ob et cano d᷑ occano. nis. occanui et est idem q̄d occino. nis. et cor᷑. ca.

Occasio. ab occido. dis. occasuꝫ d᷑ occasio. onis id ē facultas. copia. potestas. condicō. tempus. lo cus. fortuna. casus et ecīā ꝑ causa ponit᷑

Occasus. sus. sui. i. occidens. ab occidente ibi so le. ꝓpha. a solis ortu usq᷑ ad occasum. Iteꝫ occa sus d᷑ obitus eiusio occisio. dies suꝑma et deriua tur ab occido occidis

Occeanides. de. ꝓnōicum in occeanus est

Occeanus ab occis q̄d est uelox deriuat᷑ h᷒ occe anus. ni. q᷑ uelox est. vel occeanus d᷑ a celo ut deriuacō. sumat᷑ a media sill᷑ba. q᷑ occeanū id ē mare magnum similitudinē hꝫ cū celo in colore vnde occeanus. na. num. et h᷒ occeanides. de. i. fili us ul᷑ nepos occeani. vnd̄ h᷒ occeanis. dis. i. nep tis occeani ꝟ hug᷑. ul᷑. ꝟ pap̄. Occeanū ḡci et lati ni ideo nominant q᷑ in circuli mō ambiat orbeꝫ siue a celeritate q᷑ cicius currat. et cor᷑ penl᷑. vnd̄ theodolus. Sol petit occeanum frigus suscepit o pacū. Et scias q᷑ omnia maria continuant᷑ ad oc ceanum. ut dixi in mare

Occeco. cas. in ceco cecas vide

Occento. tas. i. frequenter occinē ab occino oc // cinis occentū occentu

Occidens. ab occido dis

vn̄ h᷒ et h᷒ occa d᷑ h᷒ occidens. tis. ubi sol occidit

dentalis et hec .le. res occidentis ul' ptinens ad oc
cidentem ꝰ hug. pap̄ uero sic dicit. occidens dic
tus q2 diem facit occidere. abscondit enim lumen
mundo. et tenebras supinducit
Occidentalis in occidens vide
Occido ex ob et cado. dis. componit᷑ occido. dis.
occidi occasum. i. cont᷑ ul' sil' cadere mori et cor̄
ri et in p̄senti et in p̄terito. et sic sumit᷑ ecclesiasti
ci p̄mo. Orit᷑ sol et occidit. et ab ap̄lo sol nō oc
cidat sup iracundiā urā3. et inde occiduus. a. ū.
cadens. Itē occido. dis. occidi. sum. et tunc ꝑ dō. ci.
ubiq3. et componit᷑ ex ob et cedo. dis. cecidi. et sic
sumit᷑ sapiencie p̄mo. os qd̄ mentit᷑ occidit aiā3
ul' ꝰ aliā lrā3 vn̄ in gc̄ismo d2. Occido p̄imo. sed
denotat occido labor.
Occiduus in occido. dis. est.
Occino. nis. occinui occentū. ex ob et cano nis
et est occinere canere ul' cont᷑ ul' vndiq3 canē. ul'
concinnare ul' concantare ul' infamie carmē cū ċ
to nomine dicē. d2 eni occano is ui p eodem. Et
Occipiciū in occiput est / cor̄. ci.
Occiput. pitis. posterior ps capitis. vnd in gcis
d2. Sinciput anterior ps capitis d2 esse. Occiput
ac ptē designat posteriorem. vide in caput.
Occo as aui are. i. secare. scindere. trūcare semi
na. terrā apire. ꝓprie quidem occare est cū rustici
aracōe et sacione facta diuisis bobus grandes gle
bas cedunt et ligonibus frangunt. et d2 occare q̈i
occecare. q2 opiat semina. et tūc est occacio q̈i oc
cecacō. ꝰ ponit᷑ ꝓ scindere ul' cecare ul' truncare
sicut dixi xv Cloto colū baiulat. lateꝰ trahit. at
tropos occat. et inde hec occa ce. quoddam instru
mentū ad terram ꝓscindendam sicut rastr4. Occo
cōponit᷑ exocco. cas. ualde occare redocco. cas. I
ter occare. et est actiū cū suis cōpositis
Occulo. lis. occului occultū. i. abscondere. tegere
claudere celare. et cōponit᷑ ex ob et colo. lis. oui
dius in p̄ma epp. ossa ruinosas occulit herba do
mos. et ab ultimo supino occultu. u. in. o. fit oc
culto. tas. i. frequenter occulē iibū fre. Itez ab oc
culo. lis. occultus. ta. tū. i. absconsus. tectus. clau
sus. et cōpat᷑ occulcior. simus. et ꝓd p̄mā posicō
ne. Vnde orac̄ in i epp. Occultum uisus discurrit
Occultus a ū in occulo lis est / piscis ad hamū
Occumbo. bis. et occubo. bas. in cūbo. bis est
Occupacō est quidā color rethoricus vide in de
cima pte in capitulo de coloribus rethoricis
Occupo ex ob et capio cōponit᷑ occupo. as. a
ui. are. i. inuadere. q̄si ex impulso ul' ante capere
Et inde cōponit᷑ p̄occupo. pas. ante occupare. Itē
exoccupo. pas. i. expedire. et cor̄. cu.
Occurso. sas. iibū fre. et format᷑ ab hoc supino
occurro. ris. occursum. su. u. in. o. occurso. sas. fre
Ocellus. li. di. puus oculus. et cor̄ / quent occurrē
p̄mā vn̄ in aurora. Sponsa columbinis sine
Ociabundus. in ociū est / felle potitur ocellis
Ocinia ab ocis qd̄ est uelox d2 hec ocinia. nie. i.
Ociolū. li. di. penl' cor̄ puum / uehiclm uelox
Ocior. aris. in ocium vide. / ocium
Ociosus. sa. sum. in ocium est
ocis grece uelox latine et cōpat᷑ ocior simus.
Et scias q᷑ ut dicit hug antiqui dicebant ocus o
ca ocū. i. uelox. ab ocis greco et inde ocior. simus.
ꝰ ocus mō non est in usu. et ideo ocis grecū subit
loco positiui. et d2 ocis ocior. simus. vn̄ ocius si
Ocissimus in ocis est / me adūbiū

Ocitabulū quoddā pondus ē habens dragmas
sedecim scrupulos xlv.
Ocium. cij. i. quies securitas. ꝰ ocium corpis ē
quies animi. vn̄ ociosus. sa. sum. quietus securus
ocio uacans nil opans inutilis. vnde uerbum d2
ociosum inutile quod sine causa et utilitate dicit᷑
Et compatur ociosior ssimus vn̄ ociose sius issime
et hec ociositas tatis Itē ab ociū ocior aris. i. ocior
aris. i. ocio uacare. vn̄ ociabundus da dum. i. oci
osus uel sil'is ocianti et. o. añ. c. ꝓducit᷑ ut dicit
magister bene loquens de p̄ma sill'a. o. añ. c. ꝓd
alia littera nō p̄cedente ut ociū. vn̄ eciā ex hoc
patet ꝰ p̄dictā regl'a3 q᷑ ociū scribit᷑ p. c. et q᷑ p̄
ma ꝓducat᷑ patez eciā p ouidium dicentem. Oci
a si tollas piere cupidinis artes / Et nota q᷑ u̇
bum ociosum ꝰ gg est q᷑ aut utilitate rectitudīs
aut racōe iuste necessitatis caret. Bn̄ ho autem sic
dic̄ oim̄ autē et tēptacōnū et cogitacōnū malo4
et inutiliū senñā ociū ē sūma eni ōmis malicia ē o
ciū incrs nō q᷑ ociosus sit ꝰuus dei ꝗuis ad deū feria
tus sit. ociosū ē uacaē deo. īmo negociū. negocio4
ē hoc q᷑ q̇cūz ī cella ñ agit fidelit᷑ et feruent᷑. qdcū
q3 agat qd ꝓpt᷑ hoc nō agat sc3 ut deo ꝰuiat in eo
qd agit ociat᷑. ubi ꝓ uitando ocio ocia sectari ri
diculū est. ociosum autem est q᷑ ul' nullā habet
utilitatem ul' utilitatis intencōe3. non ea die bo
nus cellica se uixisse debet extiāre in q̄ nil se co4
egisse recolit ꝓpter q̄ in cella uiuit᷑. queris quid a
gas in quo te occupes p̄mū extra cottidianum
oracōnum sacrificiū ul' leccōnis studiū cottidiane
consciencie discussioni emēdacōni cōposicōni sui di
ei ps neganda non est. Nam sicut dicit basilius
in tercia omelia examer̄ ps modica tempis fene
rata ul' furata deo non solū ipsa non depit ꝰ cū
magnis ab eo rependit᷑ incrementis. vide in scan
dalū. et in cella. et in nuga
Ocius adūbiū. i. uelocius celeriter statim
Ocrea a crus deriuat᷑ hec ocrea ocree et sunt ocree
tibialia calciamenta que suras tegunt. sic dicte q2
crura tegunt vnd ocreatus. ta. tū. qui ocreas ha
b3 et sunt ocree siue de ferro siue de corio sint. q᷑
autē d2 ocrea q̈si occulens crus. i. tegens ethi est
Itē ab ocrea ocreo as. i. calciare ocreas et cōponit᷑
cū ex et d2 exocreo. as. ocreas extrahere inocreo
as. ocreas induere et est actiū cū omnib3 suis cō
Ocreo. as. in ocrea ocree est / positis
Octauus ab octo d2 octauus. a. ū. vn̄ hec octaua
octaue octauus dies alicuius festiuitatis. et octa
nus octana octanum et octonarius. ria. rium.
Octies adūbium. i. octo uicibus ab octo d2
Octingenti. te. ta. i. octies centū. et cōponit᷑ ab
octo et centū et mutat᷑. g. in c. antecedente. n. Nā
si ñ antecedit. n. Nō mutat᷑. c. ut trecenti ut dixi
Octo indeclinabile vide in ogdo / in nongenti
Octoginta. i. octies decem. ois / et in octauus
ge. numeri pl'is indeclinabile. et cōponit᷑ ab octo
et gentos quod est decem
Octuber. bris. q̇da3 mensꝰ octauus ab imbre. i.
a marcio in q̊ abundant imbres siue pluuie. vnd
cōponit᷑ ab octo et imber vn̄ hic et hec octobris et
hoc bre. et ut dicunt quidam deb3 scribi p. o. in se
cunda sill'a q2 cōponit᷑ ab octo / Alij dicūt q᷑ d3
scribi p. u. q2 mutat᷑. o. in. u. in cōposicōe causa
euphonie. et eciam regula aput u̇sificatores est.
q᷑. u. ante. b. in media sill'a breuiat᷑ ut coluber et
lugubris p̄ter octuber et saluber anuber. i. sine nu

be.et h' uult magister bñ tamen velle suũ cuiqꝫ
est nec uoto uiuit᷑ uno.qꝛ ꝑ illð poeticũ pectoribꝫ
mores tot sunt.quot in orbe figure

Octuplo.octo cõpõit᷑ cũ plica et ð᷑ octuplo a.ũ
vñ octuplo.as.octuplũ facere octies mľtiplicare
et corripit naturaliter.tu.

Octussis as assis cõponit᷑ cũ octo et ð᷑ octussis
sis.i.octo asses.uľ p̃ciũ octo assiũ.vñ orac̃ in ꝑ
monibus.quanto etenim ꝑuo quanti ergo octus
sibus heu.de h' eciã vide in as assis

Oculatus ab oculus ð᷑ oculatus.ta.tũ.et ocu
losus.sa.sum.et oculeus.lea.leũ.in eodem sensu
scꝫ plenus oculis.et cõpat᷑ oculosus.sior.simus.I
tem inuenit᷑ oculissimus.ma.mũ.qui plenus est
oculis uľ qð frequenter inspicit᷑ ab oculis.sicut di
cunt quidam hostiũ amice tue oculissimum est.
eo ꝙ oculi tui semꝑ aspiciunt in illð.vnde plan
tus hinc ꝓximũ illud oculissimũ salue Itẽ ocula
tus inuenit᷑ in alio sensu scꝫ manifestus aptus a
cutus.ut fides oculata.i.manifesta et apta scꝫ q̃

Oculo oculas in oculus est ¶ oculis habet᷑

Oculissimus.a.ũ.in oculatus exponit᷑

Oculus.ab oculo.lis.qð est abscondo ð᷑ h' ocu
lus.li.vnde ys ꝑ xi eth.oculi notati sunt siue qꝛ e
os alioꝝ tegmina occultant neqꝫ incidentis iniu
rie offensione ledant᷑.siue qꝛ occultũ lumen hñt
.i.secretũ uľ intus repositũ.hij int᷑ omnes sensus
uiciniores anime existunt.In oculis enim omne
mentis iudiciũ est.vñ animi ꝑturbacõ uľ hilari
tas in oculis apparet.vñ oculo.las.ut deus ocu
lauit istũ.i.dedit ei oculos.Et cõponit᷑ exoculo.
las.i.oculos extrahere.et cor̃ ꝑmaꝫ oculus et de
riuata ab eo.vñ ouid epi.Inuitis oculis h' mea
ũba leges.Item ab oculus oculosus.sa.sum.ple
nus oculis.Et scias ꝙ basilius dicit in hexamer̃
sua omelia ix Reuera omniũ causaꝝ difficillimũ
est se ipsum cognoscere.Non enim solus oculus
ea que extrinsicus habent᷑ inspiciens seipm̃ ualꝫ
intueri.ſꝫ eciã mens ipsa satis acute aliena delicta
contemplans tardior est erga suoꝝ cognicõnem
uicõꝝ.sicut enim aristotiles dicit ꝙ oculus est in
corꝑe.intellectus est in anima.et ut dicit auicen
na.Si oculi motus est leuis signficabit caliditatẽ
cõplexionis.Si ꝗuis frigiditatẽ.vide in curiosus

Oda ode g̃ce latine ð᷑ laus.et oda cantus et
oda finis et oda uia.hinc q̃dã lib oracij inti
tulat᷑ liber odaꝝ.i.cantuũ uel laudũ.qꝛ ibi lau
dare intendit et quelibꝫ eius distinccõ ð᷑ oda.q̃i

Odenta dicitur dens ¶ laus uľ cantus

Odeporicus.ca.cũ.i.temerarius uľ itinerarius
uiatorius.ſꝫ odeporiũ ð᷑ laus cantilene

Odi p̃teritũ in odio odis exponit᷑

Odibilis in odio odis est.

Odio odis odiui oditũ odio habere.vñ ꝓpha
Odiui ecclesiam malignanciũ.vñ odi odisti odit
osum ũbuꝫ defectiñ in eodeꝫ sensu.vñ ideꝫ ꝓpha
Perfecto odio oderam illos.Item amos v.odi et
ꝓieci festiuitates urãs.Et habet tantũ p̃teritum
et ea q̃ formant᷑ a p̃terito accipit᷑ tñ et in sensu
p̃sentis et in sensu p̃teriti.vnde inuenitur copula
tũ cũ p̃sentis temꝑis ũbo.et sunt quatuor ũba
que gerunt in p̃terito sensuꝫ p̃sentis et p̃teriti.scꝫ
odi noui cepi memini sicut dixi ĩ memini.et ab
odio.dis.h' et h' odibilis et h'.le.i.odio habitus
uľ habilis.ſꝫ et h' odiũ.odij.i.inueterata inimici
cia de ulcõne cogitans.vñ odiosus.sa.odiosum.
odio plenus.odio habitus.et quandoqꝫ sic ð᷑ o
dio hñs et in eodem sensu ð᷑ odiosicus.ca.cũ.o
di odisti odit neutꝝ est cũ suis cõpositis si q̃ hꝫ
et est tercie coniugacõis.odio odis actiñ est cum
suis cõpositis.Iteꝫ odi odisti ꝓð ꝑmam.ſꝫ odio
odis cor̃ ꝑmam et est quarte coniugacõnis.vñ
orac̃ in epy.ꝓdigus et stultus donat qꝫ spernit et
odit.Itẽ ouidius de arte.Odimus accipitrem qꝛ
semꝑ uiuit in armis vñ quidã.actiñ sit odit neu
tꝝ ꝓducit᷑ odit.Et scias ꝙ odio odis olim faciebat
futuꝝ indicatiui in bo.vñ in ꝓũbijs c ꝑmo
Et imprudentes odibunt scienciam.Sꝫ modo facit
in am vide in eo is

Odiolũ.li.di.ꝑuũ odiuꝫ ¶ in am vide in eo is

Odiosicus.ca.cũ.i.odiosus vnð odiosice io ẽ
odiose.vide in odio odis.

Odolla odolle quidam locus

Odor.ab aere ð᷑ h' odor uľ odos qꝛ tractu ae
ris sentit᷑.et ð᷑ odor ꝓꝓe de bono.vñ odorus.ra.
rum.odore plenus scꝫ qð ex se emittit odorem ut
flos thus pomũ vnde odore adiibiũ odor cõponi
tur odorifer ra ferum.qð odorem fert.et odorinse
cus ca cũ penľ cor̃.qui odorem sequitur ut canis et
Et licet h' nomina scꝫ odoꝝ odorifeꝝ odoratuꝫ et
odorisequus ita distinguant᷑ ut odoꝝ dicatur qð
ex se emittit odorem ut flos Iteꝫ odorifeꝝ odora
tũ qð odore receptũ est uľ qð odorem ꝑcipit uel
odorem aliunde accipit.et odorisequiũ qð odorem
sequit᷑ ut canis.Confundunt᷑ tam̃ h' uocabula a
put auctores et ꝑ se posita inuicem inueniuntur
Et scias ꝙ quedaꝫ nomina faciunt ntm̃ in or uľ
in os.ut pateꝫ in hijs ũsibus Bis duo sunt or et
os casus retinẽcia rectos Arbor odor qꝫ labor hijs
sociat᷑ honor

Odorabilis ab odoro.ras.et ð᷑ ¶ sociat᷑ honor
h' et h' odorabilis et h'.le.aptũ ad odorandũ

Odoratus in odoro.ras.est.

Odorculus.li.diminitm̃ ꝑuus odor

Odoria ab odorus.ra.rum.ð᷑ h' odoria.rie.dea
que putabat᷑ odoribus p̃esse.et ꝓ ipso odore iue
nit᷑.plantus in amphitone.odoria afficit plures
filios

Odorifer.ra.rum.penľ cor̃ in odor est.¶ filios

Odorisequus.qua.quũ.in odor vide

Odoro ab odor ð᷑ odoro.ras.et odoror.raris in
deponenti genere.vnde in genesi odoratus ẽ dñs
odorẽ suauitatis et ponunt᷑ in eodem sensu.scꝫ o
dorem ꝑcipẽ uľ odorem accipẽ uľ olfacere.vnð
odoratus.tus.tui.actus uel passio odorandi.Et
ð᷑ odoratus quasi odoris aeris tactus uel tractus
et est ethi.Et odorabilis bile.odorabiliter.hec odo
rancia.cie.Odoro.ras.actm̃ est cũ omnibus suis
cõpositis si q̃ hꝫ et ꝓducit.do.ſꝫ odoror est depo
nens cum suis cõpositis

Oenoforꝝ oenos qð est vinũ componitur cum
foros qð est ferre et ð᷑ h' oenoforꝝ.i.uas vina
rium aptũ ad ferendũ vinũ ꝑ hug

Oenos g̃ce latine vinũ ð᷑.

Oestrũ.stri.ge.neutri est qðdam genus musca
rum scilicet asilus tabanus.et ð᷑ g̃ce a sono quẽ
facit.Et ita oestꝝ est nomen grecũ et ficticiũ.oes
trum qñqꝫ ponit᷑ ꝓ sapiencia uľ spiritu poetico
qꝛ sicut oestruꝫ animalia mouet et pungit.ita et
spiritus poetam.Stacius thebaidos Tempus erit
cũ laurigero tua forcior oestro facta canam

Offella.le.di.est de offa.est enim offella ꝑua
offa.et subtrahitur ab offella vnum.f.qñ
qꝫ in metro ut possit ꝑma breuiari sicut dicit hu
gucõ et sic uidetur uelle hugucio ꝙ offella debe

at scribi p geminū.ff.licet aliqñ unū subtrahat
cā metri ʒ magister bene dicat simpliciter q of
fella cor pmam. Itez pap. Offa geminat.ff.facit
tam diminitiū non geminata.f.q in diminucōe
multa mutant.vñ qdā. h ē excepta quā gusto
Offa.fans cōponit cū ob et ¶libenter ofella
dr h offa.fe.frustū panis humectati.qsi obfans
.i.cont fantē q noceat fanti q os impleat.dañ
xiiij offa picis.xv.offa nocet fanti ʒ pdest esuri
enti vñ h offarius.rij.coquus qui offañ .i.pticu
lañ excoquit et offatus.ta.tū.pticulañ cōminu
tus.et ut dicunt differencia est inter vipaz et of
fam.vipa enim pe fit in uino.vñ dr vipa qua
si panis in vino.offa in aliis liquoribus
Offarius rij in offa est.
Offatim adverbium in offa est.
Offatus ta tum in offa vide.
Offendix.ab offendo dis dr h offendix cis no
dus et pe qui restringit et remittitur ul quo li
Offendo dis o in i offendi et do ¶ber ligatur
in sum offensum.et est offendere facere aliquem
irasci ul inuenire.cū eni ad lapidem offendimus
illum inuenimus.et inde h offensio.onis.et hec
offensa.se.i.culpa forefactū.Et h offendiculum
li.illud idem scʒ culpa ul illd ad qd pedeʒ offen
dimus ul obex ul impedimentū
Offensa.se.in offendo.dis.est.
Offensaculū.li.in.offenso.sas.vide
Offensio onis.ab offendo dis ul ab offensus a
um offensi addita o fit hec offensio sionis.i.cul
pa forefactum offensa.
Offensiuncula le diminutiuum parua offensio
Offenso ab offendo.dis.di.offensum.su.u.in
o.fit offenso.sas.tibuʒ frequentatm̄.vñ offensa
culū li.i.scandalum ul ira ul impedimentū. Itē.
ab offendo is offensus sa sum.et componitur in
Offensus in offenso as est ¶offensus sa sum
Offerenda.ab offerendo dr hec offerenda de.i.
antiphona que canit cū oblacō debʒ celebrari Itē
Offerendus da dum dignum offerri.
Offero offers obtuli oblatū.vnd h oblacō ex
ob et fero fers.inde in fero
Offerret dndū ē nō offerret.ut in feretur dixi
Offertoriū rij.i.oblacō quasi preferrtum quia p
mo loco fit oblacō et postea sacrificiū et offerto
riū dr locus ubi reponunt ul ubi fiunt oblacōes
et cōponit ex ob et fertū.ti.qd est oblacō qdā
ul potest deriuari ab offero offers
Officina.sm pap officine dñr loca ubi fiūt of
Officio cis.ex ob et facio.i.no ¶ficia.et pd fi
co.vide in facio facis.
Officiū..a noceo dr h officiū.i.ministeriū bene
ficiū p contrariū.q minime nocet.ul officiū qsi
efficiū.ab efficiendo.Vnd officiosus sa sum sedu
lus officio intentus Et cōpatur vñ h officiositas
Offirmo.as.in firmus est ¶tatis.
Offula le diminutm̄ pua offa
Offundo.dis.in fundo.dis.vide
Ofimacus.ci.scribit p.f.in secunda littera ī pa
pia.et cor penl.et ē ofimacus qddā animal qd
pugnat contra spentez de quo habet leuitici xj
et cōponit ab ofis quod ē spens et machos ul
Ofiofagite ps ethiopū ¶machia qd est pugna
dicta q spentes comedant.ofis enim gce colub
fage ul fagin comedere s pap et pd gi
Ofis ul ofi gce latine dr spens et scribit in pa

pia p.f.et etiā p ph ph enim scribit in gcis dic
cōnibus.ʒ in latinis.f.
Ofites.ofi.gce latine spens.vñ h ofites.tis.q
dam puus spens multas et puas habens macu
las et ut dicunt stellio est.vñ luc.q puis pictus
maculis thebanus ofites.vñ et quidam lapis ser
pentū maculis silis dictus est ofites. Itē ab offi
quidaʒ heritici dicti sunt ofite qsi spentine q co
lunt spentem dicentes ipsum in padiso induxis
se uirtutis cognicionem
Ofiulcus ab ofi qd est spens dr h ofiulcus ci
.i.spentinus sic dictus fuit esculapius.qui in spe
cie spentis colebat apud romanos.et cinctus s
pente translatus fuit in celū vñ dr ofiulcus qsi
spentis custos.ul ofiulcus dr qsi spens loquens
legit enim in fabulis poetaꝝ q quidā spens lo
cutus est.cum ope vxore saturni.et eam docuit
usum seminandi.et p hunc uolunt quidā intelli
gere spentem qui euam decepit.q postq pecca
uit sine agricultura viuē non potuit
Ofix grece latine dicitur aurum.
Ofni interpretatur discalciatus.fuit eniʒ filius
heli electus in misteriū sacerdocij.cuius amissiōʒ
suo expssit uocabulo. Iste enim discalciatus int
pratur ut eius nomine ueteris testamenti sacerdo
cium a iudaico pplo significaret ablatum
Ogdo dicunt gci octo.vñ h ogdoas ogdoadis
.i. octo uel octonarius.et apud nos hij et
hee et h octo indeclinabile.et.positis p.gd.
Ogdoas.dis.penl cor in ogdo vide.
Oggannio.nis.in gannio.nis.exponit
Olax ab oleo.les.dr olax.cis.ge.oīs id ē oli
dus qui assidue olet.Et cōpatur.cior.simus
vñ olaciter.cius.sime.adūbiuʒ et h olacitas.tis.
Olda interpratur distinctio siue diuiticulū.
Olea.lee.dr fructus oliue.ul ipsa arbor oliue.
ul s ysid olea ipsa arbor ē.fructus oliua sucus
Oleaginus ab olea dr ole ¶oleū.vide in oliua
aginus.na.num.i. de oleo existens ul ad oleam
pertinens.et corripit.gi.
Oleariū.ab olearia dr olearium uas ubi oleū
reponitur et olearius.ria.riū.
Oleaster mas.ge.i.siluestris oliua ul olea.et ut
dic ysid.oleaster dr q sit folijs oliue silis ʒ lacōri
bus arbor inculta atʒ siluestris.amara atʒ infruc
tuosa.cui insertus oliue ramus vī mutat radicis
et uitit in pā qualitatem.Et scias q nomina ar
boꝝ sunt ge.fe.q naturam matris in suis fructi
bus imitant ʒ oleaster fuit mas.ge.q non conci
pit.cū sit puʒ sue gentis concipere.i.oliuaꝝ.et
dicitur oleaster ab olea.
Olefacio.i.olere facio et cōponit a facio et ole
Olefio olefis.i.fetere ul incipio fetere ¶o oles
et cōponit ab oleo.les.et fio fis
Oleo oles luj ul oleuj oletū ul olitū.i.fetere.
Oleo cōponitur cū ad et dr adoleo.les.leuj.uel
adolui adoletū ul adolitū p quo utimur adultū
.i.cremare ul cōburē incendē et adolere.i.crescē
Item cōponitur cū ab et dr aboleo.les.leui.uel
lui.aboletum uel abolitum.i.delere. Item cū ex
et dr exoleo les exoleui ul exoluj exoletum ul
exolitum.i.excrescere vnde exoletus ta tū Item
cū in et dr inoleo les inoleui ul inolui inoletū
ul inolitū et est inolere crescere vñ inolitus.ta.
tū. Item cū p et dr poleo les leui ul lui.i.ualde
olere Item cū ob et interposita.s.dr obsoleo.les

inde obsolitus.a.ū. Itē cōponit̄ cū re interposita d.et dr̄ redoleo.les. Itē cū sub et dr̄ suboleo.les. leui ul' lui subolitū ul' suboletū .i. succrescere vn̄ h̄ soboles. Oleo facit p̄teritū in leui ul' lui.et su pinū in letū ul' litū. Silr̄ et omnia cōposita ab eo q̈uis quedā frequencius faciant in leui q̈ in lui Itē oleo est neutꝝ cū omnibus suis cōpositis p̄ter adoleo ꝓ cremare et aboleo les q̄ sunt actiua ꝟ hug̊. h̄ eciā sentit magister bene dicens oleo o les facit oleui et ꝟ h̄ facit oletū et olui et ꝟ h̄ fa cit olitū.et utꝛꝗ p̄teritū et supinū retinꝫ cū om nibus suis cōpositis. Cū uno tamen sincopatur ut adultū ul' adolitū vn̄ adultus pticipiū passiui ꝓ adolitus ꝓlatū repit̄. Quidā tamen dicunt ꝙ ad oleo qn̄ significat crescere facit adoleui adultuꝫ qn̄ uero significat cremare facit adolui adolituꝫ Pris. autē in ix li ꝓbat ꝙ in utraꝗ significacōne habet utꝛꝗ supinū scilꝫ adolitum et adultum.et h̄ teneas. Et scias ꝙ redolere dr̄ tantū de bono o dore olere uero de malo tm̄ ꝟ hug̊. ß papias ma gis ampliat eius sigcacōꝫ. dicit enim olent res ual de male ul' bone. redolent tm̄ bone Et cor̄.o. vn̄ quidā. Non redolꝫ ß olet piscis duanus et hospes Inuenit̄ eciā olo lis tercie coniugacōis ꝟ antiquos

Oleomella. olea cōponit̄ cū mel et dr̄ hec oleo mella quedā arbor ita dicta qꝛ ex eius trūco oleū defluat in crassitudine mellis sapore suauj.

Olerinus.a.ū. penl' ꝓd̄.i. oletus ul' de olere ex

Olero ab oleo.les. dr̄ o ¶ listens et dr̄ ab olus lero.ras. plantare olera ul' oleribus uti. Et com ponit̄ deolero.ras. exolero.ras. ualde olerare ul' olera auferre.et est neutꝝ cū omnibus suis com

Oletū. ab oleo.les. dr̄ h̄ o ¶ positis et cor̄.le. letū.ti.i. fetor ul' locus ubi frequenter mingit̄ q̇ grauiter fetet.et ponit̄ ꝓ qualibꝫ re fetida. Inue nit̄ eciā oletus.ta.tū.i. fetidus.et componit̄ ex

Oleum ul' oliuū ꝟ hug̊ ꝓ eod̄ ¶ oletus.ta.tū. accipit̄ id est ꝓ liquore oliue. Et ut dicunt. oleuꝫ si quis inter aquas mersus ex ore emisit clarioꝛ̄ facit ea q̄ ꝓfundi tegunt̄ occulto. nā eius natuꝛ̄ habet ut cibos condiat. lumini fomentū p̄beat. et lassum longo itinere corpus dū eo unctū fue rit p̄stine sanitati restituat.

Olfacio olefacio is sincopat̄ et dr̄ olfacio.cis.i.o lefacō olfacō.i. odoro.

Olfatoriolū.li.di. in olfatoriū est

Olfatoriū ab olefacio.cis. dr̄ h̄ olfatorium.rij vn̄ h̄ olfatoriolū.li. uas ungentariū muliebre ī quo odoramenta gestant̄ et est di.

Olfatus ab olfacō.cis. dr̄ olfatus.ta.tū.i. odoꝛ̄ tus.ta.tū.et h̄ olfatus.tus.tui. ꝓ odoꝛ̄tu

Olidus ab oleo.les. dr̄ olidus.da.dū.i. fetidus Et cōpat̄. dior. simus. vn̄ olidedius.me. adubiuꝫ et h̄ oliditas.oliditatis.

Olibanus album incensum penl' cor̄.

Olim aliquando p̄teritū signat quondā antea. aliqn̄ olim de p̄terito et de futuro dr̄. sicut qn̄ ali qn̄ nūq̈ ꝟ papiam.et ꝓd̄.o.

Olimpias ab olimpus dr̄ h̄ olimpias.dis.et h̄ olimpica.ce. in eodem sensu festū ul' solemnis lu dus qd̄ ul' qui fiebat in honorem iouis semper ꝑ qnquenniū ne si ulterius ꝓtenderet̄ in negligen ciam et obliuioneꝫ corrueret. ul' si cit̄ qnquenni ū celebraret̄ expense nimietas eos grauaret. In ipsa celebracōne lex talis erat ꝙ quicūꝗ victor existeret ibi in aliquo ludo. haberet qd̄cūꝗ mu nus uellet requirere vn̄ inuenit̄ in rethorica. ut q̇cūꝫ tirannū interficeret olimpicaꝝ p̄miū accipe ret.et hinc olimpicus.ca.cū.

Olimpicus in olimpius vide et cor̄.pi.

Olimpius.pia.piū. in olimpus est

Olimpus olon qd̄ est totū cōponit̄ cū fos qd̄ est lux ul' ignis et dr̄ h̄ olimpus.pi q̇daꝫ mons q̄si olompos.i. totus lucens. qꝛ est q̄si celū altitu dine sua vn̄ et sepe ponit̄ ꝓ celo vn̄ olimpius. pia.piuꝫ.et olimpicus.ca.cū.et h̄ olimpium.i. mons ul' olimpiū et h̄ olimpica ce et ꝟ quendā poetam olimpus excedit nubes vid̄ in mons

Oliopomenon in quarta p̄te est in tractatu de coloribus rethoricis

Olitor ab olus dr̄ h̄ olitor.toris.i. ortulanus ole ruꝫ custos. olitor eciā dr̄ fimarius q̇ portat fimū

Oliua.ue. dr̄ ab oleon qd̄ dicunt g̊ ¶ et cor̄.li. ci vn̄ h̄ olea olee et ab istis h̄ oliuū ul' oleuum oliua arbor. olea fructus. oleū ul' oliuuꝫ liq̄r bac ca fructus. ß h̄ ꝓpetas sepe corrūpit̄ quidā dn̄t olea uel oliua arbor. ab oliua dr̄ h̄ oliuetū.ti.et h̄ oliuariū locus ubi oliui crescunt.et h̄ et h̄ oli uaris et h̄ re ad oliuā ptinens.et ꝓd̄ ua

Oliuaris in oliua est.

Oliuetum in mons est.

Oliuū oliui in oleum est.

Oliuifer.ra.rum. penl' cor̄.i. ferens oliuas

Olla ab oleo.les. dr̄ h̄ olla.le. qꝛ diu fuet im missum odorem. ul' olla dr̄ a bullio.lis. q̈si bolla qꝛ bulliat in ipsa aqua igne supposito vn̄ h̄ olla rius.rij qui facit ollas et cōponit̄ ollifer qui fert ¶ ollas

Ollula.le. diminutiuum parua olla

Olocarpaniuꝫ. olon cōponit̄ cū carpos qd̄ est fructus.et dr̄ h̄ olocarpaniuꝫ.i. totus fructus.et

Olocaustoma.matis.ge.neutri. ¶ corripit.pa. idem est qd̄ holocaustum.et ꝓducit penl' nomi natiui. ß penl' genitiui corripit

Olocaustū. olon qd̄ ē totū cōponit̄ cū caustos qd̄ est incensum et dr̄ h̄ olocaustū.i. sacrificiū qd̄ olim fiebat de animalibus brutis. q̈si totū incen sum qꝛ totū incendebat̄ et cōburebat̄ ꝙ non cō ¶ medebat̄

Olofernes dr̄ ab olon qd̄ est totū et fero fers et necis q̈si omnibus ferens necem vn̄ ¶ significat diabolum.

Olographum cōponit̄. ab olon qd̄ est totū et graphia scriptura Inde h̄ ologr̈phū.i. testamentū manu autoris totū scrip ¶ tū et cor̄ gra

Olon grece latine dr̄ totū

Olor g̊ce latine dr̄ totū vnde h̄ olor.oris. qui daꝫ auis scꝫ cignus qui totus plumis sit albus vn̄ ouid̄ epi. Ad uada menandri concinit albus olor Inde olorinus.na.nū. Item Inuenitur h̄ o lor oloris.i. fetor et tunc deriuat̄ ab oleo.les.

Olosericus olon cōponit̄ cū sericū et dr̄ olosericus.i. totus ex serico vn̄ h̄ olosericā q̇ dam uestis tota ex serico et cor̄ ri

Olus ab alo.lis. dr̄ h̄ olus.leris. quelibꝫ herba ortulana.et dr̄ olus ab alendo qꝛ p̄mū homines alerentur de olere q̈ fruges ul' carnes ederent o lus eciam dr̄ cibus inde factus et summitas her ¶ bau

Olusculum li diminutm̄ paruum olus et formatur ab olus addita culum

Omasus ab omen dr̄ h̄ omasus.si.i. tripa uel uentculus qd̄ contꝫ alia uiscera qꝛ in ipso re rum euentus inspiciebant et ꝓd̄.ma. Oracius in epi. patinas cenabant omasi.

Omelia.a laos ul' leos qd̄ est populus et omos

qđ est os componitur hec omelia. quasi os ꝑli. i.
ſmo ꝑplaris. uel ad ꝑplm Vel omelia cōponitur
ab omos qđ est ꝑplus et logos qđ ē ſmo. uel o
da qđ est laus. uel cantus. et leos qđ ē ꝑplus. et
melos qđ ē dulcis ſonus. vñ omelia q̄i dulcis ſer
mo ul' cātus ꝑplaris. ul' dulcis cantus. i. tractus
Omen ominis. i. auguriū auſpiciū Et dr ab ore.
quaſi orimen. qz fit ore augurium vñ ominoſus
ſa ſuz plenus augurio ul' fortunatus. qn̄tilianus
de cauſis. Seu exominoſus morte filij mei viuo
vnde ominoſe. i. fortunate. iiij reğ c xx. Quod
acceperunt uiri pro omine. Et corripit mi.
Omentum ab omen dr hoc omentuz. ti. mappa
uentris ſcz membrana que continet maiorem ꝑ
tem inteſtinoꝝ. vl' dr ſic a ğco et quandoqz dr̄
Ominor ab omen dr omi ⁋ omenta inteſtina
nor. aris. atuſſum. i. augurior et cor̉. mi.
Ominoſus oſa ſum in omen vide.
Omitto et ommitto. ꝑ geminū. m. dr. et tunc
mutatur. b. in. m. et ſubtrahit̃ aliqñ vnū. m. vñ
dicit priſ in ſecundo maioris omitto ꝓ ommitto
dicimus oracius in ſecundo ſmonū. Aut ſpem de
ponas aut artem illuſus omittas ſubtrahit̃ vnū
m. ut ꝑmaz cor̉. idem in epi. Quem ſua culpa ꝑ
mit detemptus omitte tueri.
Omnebonuz omneboni ꝓꝑū nomen mas. ge.
eſt. qz qualitas uocis rei eſſenciā non mutat. Et
inde licet omnebonū cōponat̃ ex duobus rectis
non declinat̃ tamen ex utraqz ꝑte ſz tantuz in ſi
ne. ut hoc ōebonū ōeboni. et videt̃ hoc eſſe de racō
ne qz illa cōpoſicō non eſt uera. ſz tantuz ꝓmagi
naria. non enim traxit aliquā ſignificacionez ab
eo qđ eſt omne ſicut dixi in ſecunda ꝑte in c de
figura cōpoſita nominis.
Omnimorbia. ab omni et morbus cōponit̃ hec
ōimorbia. bie. q̄daz herba ſic dicta qz multiſ mor
Omnino ab oīs dr oīno adū. in ⁋ bis ſubueniat
tentiuū. i. penitus et ꝓducit pnl' ſ cōmunē uſuz
Omnipotens ab omni et potens cōponit̃ hic ō
nipotens. tis. qui poteſt omnia ſcz deuſ uere eni
deus eſt omnipotens qz poteſt quidquid uult ſi
cri. ul' qz poteſt quidquid poſſe eſſe potencie ex
quo pz q deus non poteſt peccare mentiri vinci
mori. qz predcā et conſimilia poſſe. non ē poten
cie ſz defectus et impotencia Itē omnipotens po
teſt declinari adiectiue hic et hec et hoc omnipotens.
vñ hec omnipotencia. cie.
Omnis ab on qđ eſt totū dr hic et hec omnis et
hoc ne ſm quoſdā. qđ magis uidet̃ eſſe primitiuū
et ꝑtinz omne ad multitudinē. totū ad magnitu
dinē. omne ſingularia contenta ſub nomine comꝑ
hendit. cui adiūgitur diſtribuendo. ſz totū ꝑteſ ſin
gulares contente ſub nomine cui adiungit̃ cōpre
hendit ut totus hō. i. totaliter acceptus ſcz cū ōi
bus ſuis ꝑtibus ſcz homo et quelibet ꝑs hoīs
Itē ut dicunt quidā omnis in ſingulari numero
ad minus requirit tria appellatiua. in plurali uo
ſex. Alij uero dicūt q ſufficit qz omnis diſtribu
at ꝓ eo qđ inuenit vnde ſi inuenit duo ea diſtri
buit tantū nec tunc plura reqrit vñ ariſtotileſ in
elenc omē qđ quis nouit diſcens uel inueniens
nouit hoc omne ꝓ duobus tantū diſtribuit. ſimili
ter conuenienter dr da michi omēz denariū quez
hēs in marſupio eſto q nō habeā niſi unū ſolū
dnariuz in burſa Et iſta opinio magis michi pla
cet Et ſcias q omnis facit accuſatiuū pluralem

in es ul' in is ut omnes ul' omnis Itē nota q m
eſt de ſecunda ſillaba.
Omnitenens ab omni et tenens cōponit̃ hic oī
tenens. tis. i. deus qui tenet omnia et poteſt decli
nari ꝑ tria genera hic et hec et hoc omnitenenſ tis. vñ
Omoeptoton eſt qđdā ⁋ hec omnitenencia. cie.
ſcema de quo dictum eſt in quarta ꝑte in capitu
Omoeteleuton uid in quarta ꝑ ⁋ lo de ſcemate
te in capitulo de ſcemate.
Omoeuſis uide in iiij ꝑte in capitulo de trop.
Omofagia omos qđ eſt unū cōponit̃ cū fagin
qđ eſt cōmedē et dr hec omofagia. e. vna uel ſil'is
Omogeneus. nea. neū. i. vnius na ⁋ cōmeſtio
ture vide in ethrogenus.
Omonimus omos qđ ē unū componit̃ cū no
ma qđ ē nomen et dr omonimus. a. ū. i. equiuo
cus ſ dyaleticos. ſcz vnū nomen principaliter ex
diuiſis impōnibus plura ſignificans. Vnde hec o
monima. i. equiuocacō ſm hug. vel ut uult priſ
omonimū eſt unum nomen plura ſignificans et
hoc in ꝓꝑis et in appellatiuis. In ꝓꝑis ut pirrus fili
us achillis. et pirrus rex epirhetarū. In appellati
uis ut nepos filius filij et nepos luxurioſus. Itē
acies ferri oculoꝝ militū
Omopaſia exponit̃ in quarta ꝑte c de colo re
Omophoſiſ exponit̃ in quarta ꝑte in c de co re
Omos ğce latine unū. Itē omos ꝑplus. uel os
Omouſion omos qđ eſt vnū cōponit̃ cū uſia
qđ eſt eſſencia ul' ſubſtancia et dr omouſion uel
omouſios. i. unius et eiuſdez ſubſtancie ul' aſſi
mulacō. vñ ihesus xpūs dn̄s noſter dictus eſt o
mouſios. i. unius eſſencie ul' ſubſtancie cū patre
vnđ ipſe dicit in Ioh ego et pater vnum ſumus
Itē ſ papiā omouſion. i. ſil'iſ ſubſtancie qz qualis
deus talis ꝓmago eius.
Omozeuſiſ exponit̃ in quarta parte in c đ tro
On dr totū ul' omē vñ cōponit̃ ipion ⁋ pis
et hinc eciā deus dictus eſt on qz ſuꝑ omni
a eſt et in omnibus ē Item on ul' onos grece dr
Onağ. ab onos ul' on grece qđ ⁋ latine aſinus
eſt aſinus latine. et ager ul' agros qđ eſt ferum.
vl' agreſte. cōponit̃ hic onager. gri. penul' correpta
. i. ſilueſtris et ferus aſinus.
Onero. ras. in onus oneris vide.
Oneſimus. mi. penl' cor̉ ꝓꝑū nomen viri.
Oneſiphorus. ri. ꝓꝑū nomen viri. et cor̉ penl'.
Oniaſ. ie. ꝓꝑium nomen uiri. et acuit penultimā.
Onica herba aromatica ſ pap. ul' ſic dr in hiſ
torijs. onica dr oſtreola parua. ſuaue redolens.
magnitudine humani unguis. vñ et onica. qz o
nix ğce unguis latine. Oſtreola autē eſt quidam
piſcis. Alexander autē nequam ponit talem uer
ſuz. vngula dat nobiſ qđ et onica ſignat et onix
Onicinus. cini. mas. ge. penl' cor̉ genus lapidis
ul' metalli ſ paꝑ et eſt appoſitiua conſtructio cū
dr lapis onicinus. i. enſ onix poteſt declinari eciā
mobilit' onicinus. a. ū. poſſeſiuū de onix et tunc
Oniculus oniculi penultima cor ⁋ prođ penl'
repta. idem lapis quod onix.
Onicus in onix uide. Et corripit ni.
Onix. cis quedā gemma appellat̃. ſic dcā quia
habeat in ſe ꝑmixtū candorem in ſimilitudinem
vnguis humani. onicē enī greci vnguem dicunt
vñ hic onicus ul' oniculus ꝓ eodem lapide. et cor̉
Onocentaurus. onos quod ⁋ pnl' geniū onicis
ē aſinus componit̃ cū centaurus et dr hic onoce

taurus .i. asinus mixtus homini natura agrestis
dictus sic q2 supior ps sit silis homini posterior
uero asino ut dicit papias

Onocratulus ul' onocratulon d2 ab onos qd ē
asinus. quedā auis q2 faciem gerat asini. Naz sic
d2 stulta facies et abducta. uel onocraculos grece
latine longum rostrū d2. et est auis silis cigno ut
dicunt ꝭ hug. et cor. penl' vn̄ in aurora d2 Par
onocratulus cigno sonitum dat in undis.

Onoma .i. nomen ult' ac. vide de h' in noma
Onomatopeia. onama qd est nomen cōponit
cū poio .i. fingo. et d2 h' onomatopeia. pere .i. cō
firmacō ul' conficcio nominis. ut in nomine ficti
cio. onomatopera tam̄ qm̄3 ita large accipit' q .
eciā cōprehendit ubi confirmacōne et hinc ono
matopeius. a. ū. ad onomatopeyam ptinens ul'
ꝓlatū ul' fictum p onomatopeiam ꝭ hug. dona
tus autē in tractatu de tropis ita dicit onomato
peia est nomen de sono factum vt tinnitus eris.
clangor q3 tubaru3. Beda uero sic dicit onomato
peia ē nomen de sono factū. vt cimbalū tiniens
clangor tubarū et sil'r ꝓpetates animaliū vt rugi
tus leonis. balatus ouis. ruditus asinorū. sibulus
serpentū. latratus canū. ceterū q3 uoces confuse a
nimanciū q̄ in scripturis sanctis sepe repiunt' vt
in iob quarto. rugitus leonis et uox leene. et fer
uens et frendens sorbet terram. De h' eciam dixi
in quarta pte in capitulo de tropis

Onos uel on grece latine dicit' asinus
Onus oneris .i. sarcina. pondus et cor. pnl' gn̄.
vn̄ h' onusculū. li. et onustus. ta. tū .i. sarcinatus.
et onusto. tas. sarcinare et cōponit' deonusto tas
ualde onustare ul' onus auferre. et est actiuū cū
suis cōpositis. Itē ab onus onerosus. sa. su3. pon
derosus a datiuo addita. tas. hec onerositas. et o
nero. as. grauare. onustare. sarcinare. et cōponitur
deonero. ras. exonero. ras .i. valde onerare uel o
nus auferre. Et est actiuū cū omnibus suis cōpo
sitis vn̄ in gcis d2. accusat semp onero s3 pondero
p se. accusat intellige .i. actiuū est et accm̄ casum

Opacus ab ops opis d2 opacus. ca. cū ¶ regit
penl' ꝓd .i. obscurus uel uiriditate conden
sus. q autē d2 opacus q̄si optus celo. ethi est et
comparatur. cior. simus. vn̄ opace. cius. sime. adū
biū. et h' opacitas. tatis. et opaco. cas. obscurare
condensare. Et est actm̄ cū suis cōpositis.

Opalia sunt opis dee festa que et fauria dicit'
q2 fauet frugibus et faria eciā uocat' q2 tunc puer
fari pmū et loqui incipit cū eam attingit. et d2

Opella ab opa d2 h' opella. le. ¶ ab opis dea
diminutiuum pua opa uel domuncula ubi opes
uenduntur ul' ubi officia agunt' in foro

Opera. re. in opus vide.
Operculū. li. in operio. ris. est
Operepcium. opa. re. cōponit' cū pciū. et d2 h' o
perepcium. cij .i. utilitas ul' necessitas ꝭ hug. uel
ꝭ papiā operepciū est necessariū utile ul' magno
pciū. li. in opio. ris. vide. ¶ ope

Opimen. nis. ge. neu .i. tegimen ab operio ope
Operio. ris. rui. operiri optū ¶ ris et ꝓducit. ri.
.i. tegere vn̄ opertus. ta. tū. vn̄ h' operimen ope
riminis .i. tegimen. vn̄ h' opimentū et h' operto
riū. et h' opculum. vn̄ numeri xix. vas sine operi
mento immundū erit. vl' sine opculo ꝭ alia3 l'ra3
q2 d2 h' opculū. li. p sincopam. Opio cōponit' co
opio qd cōponit' discoopio. Item ex ob et pari
o cōponit' opior. riris. opertus deponens .i. expec
tare et ꝓducit pmam. s3 operior passiuū pmam
cor. ꝭ hug. et ut ꝓbat pris opior deponens cōpo
nitur cū ob et parior. qd patet p eius pticipium
optus ut dixi in experior riris Et ut dicit magis
ter bene. operior qn̄ est passiuum cor. o. ante p
vn̄ ouidius. Stantibus extat aquis operit' ab e
quore moto Idem facit eius actm̄. q2 cōponit' ex
ob et pario subtracta. b. deponens autem ꝓd o
vn̄ Orac. Nec tardū opior nec pcedentibus insto.
Idem contingit in suo pticipio. ut opiens. Vnde
prudenc Opiens ꝓprijs morituram uiribus iram
Propter hoc dn̄t multi q deponens geminat p.
ut sit ibi posicō. qd michi non videt' s3 ꝓd tām
ad drā3 passiui. ul' pocius necessitate metri. q2 si
ne dubio naturaliter breuiat' tā in passiuo q in
deponenti. Consueuit autē. b. mutari in. p. ut appe
to sed in operio et in operior abicitur. sicut dixi ¶ in apio

Operor ab opus uel opa d2 operor. Et
raris. operando facere ul' auxiliari inuigilare.
cōponitur coopior. aris. coauxiliari

Operosus. sa. su3. d2 ab opa et est opusus labo
riosus intentus studiosus ul' oposus ab ope .i. u
tilis ul' opibus plenus.

Opes ab ops opis qd est terra deriuat' h' ops
opis. et pl'r hee opes opu3. s3 nominatiuus singu
laris deficit ꝭ usum. Et est nomen diuisiuū ali
ud signat in singulari et aliud in plurali. opis o
pi opem ope .i. auxiliū. tutela studiū. nisus. sed o
pes in plurali .i. diuicie. Inuenit' tamen in singu
lari qnq3 ꝓ diuicijs et in plurali pro auxilio. Et
hinc h' opis opis qdā dea que putabat' opibus
preesse. et cor. o. Xw Querit pauper opem. querit
auarus opes. et scias q h' ops ꝓ terra habet no
minatiuū in usu et interposita. I. facit gtm̄ opis.
et est pmitiuū. et d2 ops terra q opē ferat frugi
bus. q̄ alio nomine d2 cibele. et ut dixi in ops an
tiquitus dicebat' h' et h' et h' ops opis .i. diues. fe
cundus opulentus. et inde potest componi inops ¶ .i. pauper

Opico. ab ops opis qd est terra d2
opico. cas .i. corrodē et diminuē. q2 ōnia terra co
rodit et diminuit. vn̄ opicus. ca. cū .i. corrodens.
vn̄ iuuenalis. Et diuina opici rodebant carmina
mures et hinc opici dicunt' balbucientes et uba
qdāmodo diminuentes. opicus eciā d2 quicunq3
alterius ligue genus corrumpit.

Opifer. ra. rum. opē ferens ab opis et fero fers
et corripit penultimam.

Opifex opificis penl' cor. cōmunis ge. opē faci
ens ul' ferens ab opis et facio. cis. uel fero fers.
Item opifex opificis .i. artifex pitus scz opus fa
ciens. ab opus et facio facis.

Opilio. ab oue d2 opilio. lionis. q̄si ouilio scilz
custos ul' pastor ouiū. et est idē qd ouilio. Et ꝓ
ducit. o. vn̄ ūg in bucc. venit et opilio tarde ue
nē bubulci. Allexander uero sic dicit. Dux ē opili
o cui nomen ouile ministrat.

Opimatissimus ab opimo. as. deriuat' opimatus
ta. tū. et cōpatur. cior. simus. et sic legunt quidā
Judith ij. Ciuitatem opimatissimā .i. opulentissi
mam. quidā tamen dicunt ibi opinatissim̄ .i. fa ¶ mosissimam

Opimatus. ta. tum. in opimatissimus est.
Opimo. mas. in opimus est.
Opimus. ab ope d2 opimus. a. vm. opulentus
ul' abundans. vn̄ opimo. as. auij. are .i. fecunda
re opulentare. et ꝓd penl'. orac in epp. Inuidus

alterius marcessit rebus opimis
Opinatissimus.a.vm.in opinatus est
Opinatus.ta.tū.opinione ꝑceptus ul' manifes
tus et cōparatur opinacior.simus vnde opinate.eius
me.adūbiū.et dr ab opinione opinatus nomen
vn̄ ſ unam lrāz iudith ij.ciuitatē opinatissimaz
.i.famosissimam ul' manifestissimam.
Opinax.ab opinione dr h et h opinax.nacis.
frequenter opinatus ul' manifestus sicut dicimus
leccatorem opinacem esse manifestum omnibus.
Opinio.ab opinor aris dr h opinio onis.puta
men ul' suspicō ul' fama.et ꝓpe dubia.et est opi
nio quedam extranea posicō.ut vult aristotiles
in ij topic.pap̄ uero dicit.Opinio rumor fama
nomen aura popularis ¶ Hic nota ꝙ sicut bn̄h
dic̄ in v de consideracōne. Intellectus racōni inni
tit̄.fides autoritati.opinio sola uerisimilitudine
se tuet̄.hn̄t illa duo certā ueritatem.ſ fides clau
sam inuolutam intelligentiā nudā et manifestaz
Ceterū opinio certi nichil hn̄s uerū ꝑ uerisimilia
querit pocius q̄ apphendit.omnino in hijs cauē
da est confusio ne aut incertū opinionis fides fi
gat aut quod firmū fixū q2 fidei ē opinio reuo
cet in q̄onem.Et h sciendū ꝙ opinio si habz as
sercōnem temeraria est.fides si habet hesitacōnē
infirma est.Itē intellectus si signata fidei temptet
irrumpere reputat̄ effractor scrutator q2 maiesta
tis multi suā opinionem intellectum putauerunt
et errauerunt.et quidem opinio p̄t putari intel
lectus Intellectus opinio non potest.vn̄ h accidit
pfecto.q2 h falli et fallē potest.ille n̄ potest.aut
si potuit falli.intellectus n̄ fuit ſ opinio.verum
nempe intellectus c̄tam habet non mō ueritatē
ſ eciā noticiam ueritatis ¶ Possimus sigula hec
ita diffiniē.fides est uoluntaria quedā et certa p̄
libacō necdū ꝓpalate ueritatis. Intellectus ē rei
cuiuscumq2 inuisibilis certa et manifesta noticia
opinio est q̄si ꝓ uero habere aliquid ꝙ flm̄ esse
nescias.ergo ut dixi fides ambiguū non habet q̀
si habet fides non est ſ opinio.Quid distat ab ī
tellectu nempe qd et si non habet incertum n̄ ma
gis q̄ intellectus.habet tamen inuolucrū qd non
intellectus.denique ꝙ intellexisti non est de eo ꝙ
ult̄ q̄ras.aut si est n̄ intellexisti.nil aūt malumus
scire q̄ que fide iam scimus nil superit ad beati
tudinem.cū que iā certa sunt nobis erunt eque
et nuda.vide in fides.Et scias ꝙ certitudo est de
terminacō intellectus ad vnum
Opinor.aris.opinatus sum.putare.existimare.
vnde h opinator et opinatorius.ria.riū.et h et
h opinabilis et h.le.et hinc opinabiliter adūbiū
et h opinabilitas.tis.Et componit̄ h et h inopi
nabilis et h.le.vnde inopinabiliter adūbiū.et h
inopinabilitas.tatis.Itē ab opinor h et h et h o
pinans.nantis.et ꝓd.pi.vnde quidaz.Absit opi
nari prauos peccata lucrari.et in aurora.vn̄ ꝙ
attineat ad ius herodis opinans.
Opinosus.ab opinione opinosus.sa.suz.opini
one plenus.ꝑceptus ul' ꝑcipiens.
Opiparus.ab opipo.pas.deriuatur opiparus.
ra.rum.i.elegans ul' abundans.vel cōponit̄ ab
ope et paro paras.et inde opipare adūbiū.i.ele
ganter ul' abundanter et cor̄.pa.
Opipo.ab ope dr opipo.pas.paui.pare.i.no
bilitare.uel renouare.uel recomponere.aut post
planctū in conuiuio gaudere

Opis huius opis vide in opes
Opiter opitris.i.iupiter q̄si opis pater.i.auxi
lij ul' illius dee scz terre ul' opū pater.Et tunc cō
ponit̄ ab opis et pater.uel opiter dr q̄si obiter.i.
puer qui natus est post obitū patris.idem et pos
tumus.ul' dr opiter puer cui auo uiuo pater est
mortuus anteq̄ nasceret̄ Et dr opiter q̄si obpat̄
quia in loco est patris.
Opitulor.opis cōponit̄ cū tulo.lis.qd dicebāt
antiqui et dr opitulor.aris.auxiliari opem ferre
vn̄ opitulanter.i.auxilianter et opitulatim idem
et h opitulamen.inis.et h opitulencia.cie.et h
opitulatus tus.tui.et h opitulacō.onis.auxiliū
sustentacō.vn̄.apl's ad cor̄ in ꝑma ep'la c xij.o
pitulacōnes gubernacōnes posuit deus in ecclesia
et cor̄ opitulor penl'.sicut tulo ul' tuli ꝑmam
Opobalsamū.balsamū cōponit̄ cū opos qd ē
incisio ul' cauna ul' cortex.et dr h opobalsamū.
mi.i.cortex balsami.ul' liquor manans de conci
sione corticis ꝑ caunas.cortex enim illius ligni ꝑ
cussus ungulis ferreis ꝑ caunas eximij odoris gut
Oporteo.opis cōponit̄ cū porto. ¶ tā distillat
tas.et dr oporteo.tes.tui.tere.q̄si opem portare
ſ modo non est in usu nisi impsonale ab eo deri
uatū scz optet.Et inde oportunus a um.i.conue
niens.utilis.necessarius.Et cōparatur vnd oportu
ne nius me adūbiū.et h optunitas.tatis.ſ.hug̃
Et ꝓd ꝑmam optunus licet optet eam cor̄.vnd
in doctrina rudiū dr oportuna sibi semꝑ prudencia
a gliscit. Sed dicunt quidam ꝙ oportunus gemi
nat.p.ut ꝑma sit longa.ſ credo ꝙ ꝑma naturali
ter sit longa licz in oportet ꝑmitiō sit breuis.et
istius opinionis fuit magister bene.vn̄ dicit qui
daz dicunt de h nomine oportunus qd geminat
p ut sit ibi posicō.ſ h michi non placet ymmo
est prima naturaliter longa cum in suo uerbo o
portet sit naturaliter breuis.
Oppedio.dis.in pedo dis uide
Opos dr incisio ul' cauna ul' cortex. Itē opos
Oppando oppandis ex ob et pando cō ¶.i.uisio
ponitur vide in pando pandis
Oppello oppellis oppuli oppulsum vndiqz ul' cō
tra pellere.ex ob et pello pellis
Oppeto.tis.in peto.tis.vide
Oppidanus ab oppidum dr oppidanus na nū.
.i.castellanus in oppido manens et ꝓd da
Oppido adūbiū.i.ualde et dr ab oppidū
Oppidulū li.diminutiuū ꝑuū oppidū
Oppidū.opis cōponit̄ cū do as et dr h opidū
di oppidū dr q̄lz ciuitas ꝑter romā.et oppidū dr
castrū et ꝓpe magnū castrū.et dr oppidū q̄si dans
opem ul' opes ab ope ul' ab opibus ibi reponen
dis q2 munitū sit contra hostes.ul' dr oppiduz per
duo.p.ab opposicōne murorū ita uult hug̃.et sic
videt̄ uelle ꝙ opidum scribi debeat ꝑ unuz.p.si
cōponatur ab opis ul' opes. Si autē descendat ab
oppono.nis.scribi debeat ꝑ duo.p.tam̄ scias ꝙ
opes ul' opis cor̄ ꝑmam ſ ꝓd oppidum ꝑmam
vn̄ luc̄ in iiij.Eruerent nulli uallarent opida mu
ri.vn̄ uidet̄ aliquibus ꝙ oppidū semꝑ scribatur
Oppignero as componitur ¶ per geminum p
ex ob et pignero pigneras.uide in pignero.
Oppilo os cōponitur cū pilo.las qd ē in pila
tundere.et dr oppilo las penul' ꝓd os obturare
obstruere occludere obtundere.et ꝓpe os q̄si pila
re os.ꝓpha.omnis iniquitas oppilabat os suum

ß ponitur simpliciter ꝓ obturare ꝫ hug᷒ papias
narrans opinionem aliquoꝝ dicit ꝙ obpilo ob
pono scribunt̃ p.b.ß postea dicit ꝙ scribi debẽt
p.p.et postea subdit.h̃ tamen p.b.melius.hñt
p.p.vñ p geminum.p.scribi debet ꝫ eũ.et vide
tur ꝫ eũ ꝙ cõponatur ex ob et pilo.et mutatur
ꝫ regulas pristiani.b.in.p.

Oppleo ex ob et pleo ples qd̃ ñ ẽ in usu cõpo
nitur oppleo opples pleui pletũ.i.implere ul' ob
scurare.tren.mulier lacrimis opplet os

Oppono ex ob et pono nis cõponitur oppono
nis opposui oppositũ.i.interponere obicere vnd̃
oppositus.ta.tũ.et a genitiuo oppositi addita.o.

Oppressum iri.iob xxij et puta. ¶ fit opposicõ
bas te tenebras non uisuꝝ et impetu aquaꝝ in
undancium non oppressum iri.i.ꝙ nõ oppreme
ris ul' ꝙ non opprimendus esses impetu aquaꝝ
inundanciũ.Et nota ꝙ qñ iste infinitiuus iri po
nit̃ in supplecione ubi impsonalis.requirit ante
se ablatiuũ cũ ꝓposicõe a ul' ab ut ueꝝ est a me
amatũ iri.i.ueꝝ ẽ ꝙ ego amabo ß si ponatur ĩ
supplecõe ubi psonalis requirit accusatiuuz ante
se.ut ueꝝ est me amatũ iri.i.ueꝝ est ꝙ ego ama

Opprobriũ probriuz cõponitur cũ ob et ¶ bor.
dr̃ h̃ opprobrium ꝓbrij p geminũ p qr mutatur
b in p ꝫ regulas pris.et h̃ eciã uult pap.et dr op
ꝓbrium vituperiũ dedecus derisio.vñ h̃ opprob
olum.li.di.et opprobosus.sa.sum.et cõpatur vñ
opprobose.sius.me.et h̃ opprobositas.tatis.

Oppugno.nas.vide in pugno.nas.

Oppuli.listi.est p̃teritum de oppello.lis.

Ops opis vide in opes.

Optatiuus.ab optatus.ta.tũ.dr optacius.cia.
cium.et interposita.u.consonante frequencius dr
optatiuus.a.um.i.desideratiuus vñ h̃ optatiuus
quidã modus ubi qr designat optacõnem.Et sci
as ꝙ optatiuus modus habet omnia tempa ß
coniuncta sicut et infinitiuus scz pñs et p̃teritũ ĩ
pfectum coniuncta.p̃teritũ pfectum et plusquãp
fectum coniuncta.futuꝝ habet diuisim.

Optato.ab optatus dr optate adtibiũ ꝓ q̃ in
uenit̃ optato.i.desideranter ul' eligenter adũbiũ
Est eciã optato modi impatiui de opto.tas.

Optimas.ab optimus dr h̃ et h̃ optimas.atis.
cõmunis ge.et sunt optimates optimi et maiores
et honorabiliores in populo.et eciã milites elec
ti dicunt̃ optimates et ꝓd̃.ma.et ab optimas op
timañ.i.optime honorabiliter.et ac̃ in fine op

Optio ab opto optas optare dr h̃ opta ¶ timas
cio onis et p sincopã h̃ opcio onis.i.desideriũ ul'
eleccõ.et eciã optatores dicti sunt quidã milites

Opto tas taui tare.i.desiderare ¶ qr sunt electi
et eligere.vñ h̃ optacõ onis.i.desideriũ ul' elecci
o.et optatus ta tũ et pticipiũ et nomen.et ꝫ ꝙ
est nomen cõpatur.Opto cõponitur adopto ad
optas coopto tas sil' optare.exopto exoptas ual
de opto.popto tas pfecte optare.opto tas et ei
us cõposita omnia sunt actiua et scribunt̃ p.pt.

Opulentus opus cõponitur cũ lentos qd̃ est ple
num.et dr opulentus ta tũ et h̃ et h̃ opulens tis
in eodem sensu.i.diues ul' opibus habundans et
plenus et utꝝq₃ cõpatur.cior.simus.vñ opulen
ter ul' opulente.cius.me.adũbiũ.et h̃ opulencia
cie.et opulento tas.diuitem facere ul' fecundare

Opus.ab ops opis qd̃ est terra dr h̃ opus eris
vñ h̃ opusculũ.li.di.et oparius.ria.riũ.ad op9
ptinens.ul' qui facit opus.et h̃ oparius ꝓ eodẽ
et oposus.sa.sum.i.utilis ul' opibus plenus.et
h̃ opa opere in rebus agendis sedulitas ul' studi
um intencõ ul' labor ul' auxilium.ß opus est illd̃
qd̃ fit.opacõ ipsa rei accõ est vide in ociũ ¶ Hic
potest queri an opera extra caritatem facta sint
alicuius boni meritoria.ad h̃ dici potest ꝙ meri
tũ ꝓpe dr accõ q̃ efficitur ut ei qui agit sit iustuz
aliquid dari.sed iusticia dr dupliciter vno modo
ꝓpe que scz respicit debitũ ex parte recipientis A
lio modo q̃si similitudinarie que respiciat debituz
ex parte dantis aliquid enim decet dantem dare
qd̃ tamen non habet recipiens debitũ recipiendi
et sic iusticia dicit̃ decencia diuine bonitatis sicut
anshelmus dicit ꝙ deus iustus est cũ peccatoribꝫ
parcit et ꝫ h̃ eciã merituz dupliciter dr.vno mõ
accõ p quã efficitur ut ipse agens habeat meritũ
recipiendi.et h̃ uocat̃ meritũ condigni.Alio mõ
p quem efficitur ut sit debituz dandi in dante ꝫ
decenciã ipsius et ideo h̃ meritũ dr m̃itũ congrui
Cum autem in omnibus que gratis dantur p̃ma
racõ dandi sit amor.impossibile est ꝙ aliquid ta
le sibi debituz faciat q̃ amicicia caret.Et ideo cũ
omnia bona tempalia et eterna ex diuina libera
litate nobis donentur nullus acquirere potest de
bitũ recipiendi aliquid illoꝝ nisi p caritatem.et
ideo opa extra caritatem facta non sunt merito
ria ex condigno neque eterni neq₃ tempalis ali
cuius boni apud deũ.ß qr diuinã bonitatẽ decet
ut ubicũq₃ disposicõnem inuenit perfeccõnez ad
iciat.ideo ex merito congrui dr aliquis mereri a
liquod bonũ p opa extra caritatem facta.et ꝫ h̃
opa extra caritatẽ facta ad triplex bonũ ualent
scilicet ad tempaliũ consecucõnem ad disposicõẽz
et grãm et ad assuetudinẽ bonoꝝ.et h̃ attendens
basilius dicit in hexa omel' iij.Pars modica tem
poris fenerata deo non solũ ipã non deperit sed
cũ magnis ab eo rependit̃ incrementis ¶ Valent
eciã ꝫ augus ad tollerabilius extremi iudicij sup
pliciũ senciendũ.Sed h̃ indiget exposicõe.et ideo
nota ꝙ diminucõ pene infernalis potest intelli
gi dupliciter.vno mõ ita ꝙ quis liberet̃ a pena
quã meruit.Et sic cũ nullus liberet̃ a pena ñ sit
absolutus a culpa.qr effectus non diminuuntur
nec tollunt̃ nisi diminuta ul' ablata cã p opa ex
tra caritatẽ facta.que neq₃ culpaz tollere nec di
minuere possunt.pena inferni mitigari ñ potest.
Alio modo ita ꝙ meritũ pene impediatur et sic
huiusmodi opa diminuunt penam inferni.pmo
qr homo reatuz omissionis euadit q̃ huiusmodi
opera pficit.secundo qr huiusmodi opa qr aliq̃
modo ad bonuz disponunt.ut homo ex minori
conceptu eciam peccata faciat.ul' eciam a m̃ltis
peccatis p huiusmodi opera retrahitur.sed dimi
nucõnem ul' dilacõnem tempalis pene merentur
huiusmodi opa eodem modo sicut et bonoꝝ tpa
lium consecucõnem.Quidã dicunt ꝙ diminuitur
pena quantũ ad v̇mẽ conscientie licet non q̃ntũ
ad ignem.ß h̃ non uidet̃ veꝝ qr sicut pena ignis
equatur culpe.ita et pena remorsionis consciencie
e.vnde similis racõ est de utroq₃. ¶ Sic ergo pla
ne intelligas ut declaratũ est illd̃ qd̃ dicit augus
in lib̃ de paciencia.Si quis inquit non habens ca
ritatem.que ptinet ad unitatem spiritus.et vin
culũ pacis quo ecclesia connectitur.in aliquo scis
mate constitutus ne cristum neget patitur tribu

lacōnes famem ꝑsecucōnem uł flammas uł besti
as uł ipsam crucez timore ihehenne nullo modo
culpanda sunt ista. ymmo et hec laudanda ē pe
nitencia. Non enim dicere possumus melius ei fu
isse ut cristum negando nichil eoꝝ pateret̃ q̄ pas
sus est confitendo. ſ; estimandū est fortasse tolle
rabilius ei futuꝝ iudiciū q̄ꝫ si xpm̄ negando nichil
eoꝝ pateretur. vnde illud qd̓ ait apłs ad cor̃. Si
tradidero corpus meū ita ut ardeam. caritatē au
tem non habeaz. nichil michi ꝓdest. intelligatur
ad regnū optinendū non ad extremi iudicij tolle
rabilius suppliciū subeunduz. ut expositū est. Et
scias ꝙ ut dicit phs in iiij eth. habitus opōibꝫ
determinat̃. Idem in eodem. vnusquisq; qualis ē
talia dicit et opat̃ et uiuit. sic si non alicuius gra
cia operetur. vide in vita.

Ora ore sine aspiracōe est regionū uł finiū uel
uestiū. Quā eciam est pluralis numeri de os oris
non aspiratur. ſ; qn̄ signat tempus aspirat̃. vide
in hora hore in. h. littera.

Oraculū. ab os oris d̓r h̓ oraculū oraculi. i. di
uinū responsum qꝛ ore petitur et ore datur et o
raculū locus ubi datur et accipit̃ oraculū ꝑ hug̓.
Pap̄ eciā dicit oraculū celeste responsum uł ipm̄
delubꝝ. et d̓r ꝑ quosdam ab oro. ras. vn̄ in histo
rijs d̓r responsum diuinū d̓r oraculū qꝛ orantibꝫ
dat̃ vide in sompniū et ꝓpiciatoriū

Orarium. ab ora ꝓ extremitate uestiuz deriua
tur h̓ orarium. rij. scilicet limbus qui apponit̃ o
ri. i. margini et extremitati alicuius uestimenti cā
ornatus Itē orariū p̄t dici ab os ris et tūc orariū. i.
peplꝫ m scꝫ in fulda illa q̄ inuoluit et opit ora. i.

Oracō. ab oro. ras. d̓r h̓ oracō. nis. et ¶ uultus
d̓r oracō q̈i oris rō. et est eth. et est quintuplex o
racio. Est enim oracō copulata et ligata in metris
absoluta in ꝓsa. allocuta in epistolis disputatiua
in dialogis. relatiua in historijs ¶ Itē oracōnum
alia ꝑfecta. alia impꝑfecta. Oracio perfecta est illa
que ꝑfectum sensuz generat in animo auditoris
ut homo currit Impꝑfecta est illa que impꝑfectuz
sensum generat in animo auditoris ut homo albꝫ
vł oracō ꝑfecta est ordinacō dictōnum aptissime
ordinataꝝ. vł oracō ꝑfecta est ordinacō dcōnuz
congruam ꝑfectam q; sentenciā demonstrans.
Spēs ꝑfecte oracōnis sunt quinq; scilicet indica
tiua ut ego lego qꝛ fit ꝑ ūbū indicatiuū indicati
ue positū. Impꝑatiua ut lege libros fac ignem. op
tatiua seu dep̄catiua ut utinam essem bonus uel
miserere mei deus. Dubitatiua seu interrogatiua
ut quis currit. vocatiua ut o petre. Et ut dicit bo
ecius. oracio uocatiua est ꝑfecta et h̓ ueꝝ est ex
pte loquentis qꝛ sufficit ad dirigendū ꝑmonem.
ut o petre. Impꝑfecta tamen est ex pte audientis
qꝛ absq; nomine et ūbo nulla est ꝑfecta oracō. Il
le enim qui audit non quiescit nisi audito uerbo
ut o martine ueni huc. Et nota ꝙ cum d̓r ego le
go ūgiliū. h̓ est una oracio et una constructō et
una locucō. oracō est indicatiua constructio tran
sitiua locucō de p̄senti et affirmatiua. et sic de o
racōne possumus loqui ꝑ gramaticū. Quero theo
ologum oracō est peticō dicenciuz a deo ut uult
damascenus. Et scias ꝙ attencō in oracōne debꝫ
manere ꝑ uirtutē. Sed non requirit̃ ꝙ semp ma
neat ꝑ actus essenciam. manet autē ꝑ ueritatem
qn̄ aliquis ad oracōnem accedit cū intencōne a
liqd̓ impetrandi. uł deo debitū obsequiū reddendi

eciam si in ꝓsecucōne ordinis mens ad alia rapi
atur. n̄ tanta fiat euagacio ꝙ omnino depereat
uis p̄me intencōnis. Et ideo oportet ꝙ frequent̃
hō cor reuocet ad seipsum. et ꝙ dicit g̓g̓ illaꝫ o
racōnem deus non audit cui ille qui orat nō in
tendit. intelligendū qn̄ attencō nullo mō oracōi
coniungitur. ¶ Et scias ꝙ quatuor condicōnes
exigunt̃ si oracō exaudiri debet. scilicet ꝙ sit pi
a ꝓ se. ad salutem ꝑtinens. et ꝑseuerans. Iste ta
men condicōnes non h̓ modo requirunt̃ ad effi
caciā impetrandi q̄si nichil impetretur si aliqua
desit. qꝛ qn̄q; aliquis ꝓ alio orans exaudit̃. ſ; qꝛ
hijs positis semp oracō efficaciam habet impetrā
di. Et nota ꝙ xp̄s quantū homo orat ꝓ nobis
ſ; ideo nō dicimus xp̄e ora ꝓ nobis. qꝛ xp̄s sup
ponit suppositū eternū. cuius non est orare. ſ; ad
iuuare. Et ideo dicimus criste audi nos uł miserē
nostri. et in h̓ eciam uitamus heresiꝫ arrij et nes
torij. nam oracō est actus quidā actus autē sunt
ꝑticulariū suppositoꝝ. et ideo si dicēmus xp̄e ora
ꝓ nobis nisi aliqd̓ adderet̃ videremur h̓ ad cristi
personā referre. et ita videret̃ esse consonū errori
nestorij qui distinxit in xp̄o ꝑsonā filij hominis
a ꝑsona filij dei. vł errori arrij qui posuit ꝑsonaꝫ
filij minorez pr̄i vn̄ ad hos errores uitandos ecclesi
a non dixit xp̄e ora ꝓ nobis ſ; xp̄e audi nos uł
miserere nobis. ¶ Hic potest queri an sancti ora
ciones nostras cognoscant. ad h̓ dico ꝙ unusquis
q; beatus tantū in essencia diuina uidet. q̈ꝫtuꝫ ꝑ
fectō beatitudinis requirit. h̓ autē ad ꝑfectōnem
beatitudinis requirit̃ ut homo habeat quidquid
uelit nec aliquid inordinatū uelit. h̓ autem recta
uoluntate quilibet uult ut ea q̄ ad ipsuꝫ ꝑtinent
cognoscat. vnd̓ cū nulla rectitudo sanctis desit uo
lunt cognoscere ea que ad ipsos ꝑtinent vnde o
portet ꝙ illa in ūbo cognoscant. h̓ autez ad eoꝝ
gloriam ꝑtinet ꝙ auxiliuz indigentibus p̄beant
ad salutem. Sic enim dei cooꝑatores efficiuntur
ꝙ nichil diuinius est. ut dicit dyonisius iij c cel̓
ierar̃. vn̄ patet ꝙ sancti cognicōnem habent eoꝝ
que ad h̓ requirunt̃ et sic manifestum est ꝙ in ū
bo cognoscunt uota et oracōnes et deuocōnes q̄
ad eoꝝ auxilium confugiunt. Et si dicas deus so
lus est inspector cordiū ſ; oracio p̄cipue in corde
consistit. ergo solius dei est oraciones cognoscere
non ergo sancti nostras oracōnes cognoscunt Re
spondeo cogitacōnes cordiū solus deus ꝑ se ipsuꝫ
nouit. ſ; tamen alij cognoscere possunt quantū
eis reuelat̃ uł ꝑ uisionez ūbi uł aliq̓ alio modo
¶ Item animaduite ꝙ q̈uis superiores sancti sint
deo accepciores q̈ꝫ inferiores. utile tamen est mi
nores sanctos eciam interdū orare. Et h̓ ꝓpt̓ qn̄
q; racōnes. primo ex h̓ ꝙ aliquis habet maiorez
deuocōnem ad sanctos minores q̈ꝫ ad maiores. ex
deuocōne autē maxime dependet oracōis effectus
Secundo ꝓpter fastidium tollenduz qꝛ assiduitas
vnius rei fastidiuz parit. ꝑ h̓ autē ꝙ diūsos sanc
tos oramus q̄si in singulis nouus feruor deuocō
nis excitatur. Tercio qꝛ quibusdam sanctis datuꝫ
est in aliquibus specialibus causis p̄cipue patro
cinari. sicut sancto antonio ad ignem infernalem
Quarto ut omnibus honor debitus exhibeatur a
nobis. Quinto qꝛ pluriū oracōnibus qn̄q; impe
tratur qd̓ vnius oracōne non impetraretur ¶ Sꝫ
querit g̓g̓ in xxxiiij moraliuz. an sancti orent ꝓ
dampnatis cū dominus p̄cipiat in euangelio ora

te ꝓ ꝑsequentibus et calūpniantibus uos. Et re
spondet orant ꝓ inimicis suis sancti eo tempore
quo possunt ad fructuosam penitenciam eorum
corda conuertere atq; ipsa conuisione saluare. qd
eniz aliud ꝓ inimicis orandū est. nisi qd ait apl's
ut det illis deus penitenciam ad cognoscendū ue
ritatez. et resipiscant a diaboli laqueis a quo cap
tiui tenentur ad ipsius uoluntatem. et quō ꝓ ill'
tunc orandū ul' orabitur. qr iam nullatenus pos
sunt ad iusticie opera ab iniquitate cōmutari. Ea
dem itaq; causa est cur non oretur tunc ꝓ homi
nibus eterno igne condempnatis q̄ nunc et causa
est ut non oretur ꝓ dyabolo angelis q; eius eter
no supplicō deputatis que nūc eciam causa est ut
non orent sancti homines ꝓ infidelibus homini
bus impijs q; defunctis qui de eis utiq; quos et'
no deputatos supplicō iā nouerunt añ illū iudicis
iusti conspectum oracōnis sue meritū cassari refu
giunt. Sic quippe eoꝝ mentes ꝑ hoc iudici iustis
simo inherent ius discrecōnis absorbet. ut omnino
eis non libeat quidq̄d ab illius eterne glorie sub
tilitate discordat. ¶ Oracio dominica scilicet pater
noster in peticio est. Item quare debemus ad ori
entem orare dicemus in tabernaculum. ¶ Item
quō sciencia unius sancti conspicabilis est alteri.
dicam in uitꝫ. Itē uide in caritas. Itē de cognicio
ne mortuoꝝ bonoꝝ et maloꝝ dixi in defunctus.
Item uide in sanctus. Item de utilitate oracionis

Oraciuncula. le. di. ꝑua oracio ¶ dixi in iacob.

Orator. ab oro. ras. dr̄ hic orator. toris. i. actor.
defensor. patronus. causidicus. aduocatus. ß pap.

Oratoriū. ab oracione dr̄ orarius. ria. riū. et hoc
oratoriū. rij. scilicet locus orandi tantum oracōi
consecratus in quo sicut dicit august. in speculo
clericoꝝ. Nemo aliquid agere debet nisi tantum
id ad qd factum est vñ et nomen accepit

Orbis a rota dr̄ hic orbis huius orbis. i. rotundi
tas circuli. et eciā cuiuslibet rei. qr q̄i rota est. vñ
et orbis dr̄ mundus ꝓpter rotunditatem vnd hic
orbiculus. li. di. et orbiculus eciā dr̄ quelibet bre
uis rotella. Et cōponit' orbis cū terre ul' terraꝝ.
Et dr̄ hic orbisterre. ul' hic orbisterraꝝ mas. ge. qd
dinoscitur ex sui principio sicut quisq;. qr scilicz
orbis est mas. ge. et quis.

Orbita. ab orbis dr̄ hec orbita. te. penl' cor' id ē
uestigiū curri ul' rote ab orbe rote dcā. scz actus
q̄ pecus agi solz. et dr̄ orbita q̄si orbis iter et uia et

Orbiūueij cōponit' ex integris diū ¶ est ethi.
soꝝ generis et nūoꝝ et uidet' mirabilis cōposicio.
et declinat' orbiūueij genitō orbiūueioꝝ dtō or
bijūueijs. Ciuitas eniz est que uocatur orbium et
uocatur ueij. ß corrupto nomine nūc dr̄ orbeue
tus. et inde ꝓpe dicebant' ciues orbici. siue ueiau
tani qui nunc dicuntur urbeuetanj.

Orbo. bas. baui. bare. i. uiduare ꝑuare. et ꝓpe
filijs q̄si orbū facere. vñ orbus. ba. bū. ꝑuatus ce
cus. ß orbus qui filios amisit q̄si amissis oculis.
ß cecus qui oculos ꝑdidit. ß sepe ponitur orbus
ꝓ cecus. Et comparatur. vnde orbe. bius. sime. adū
et hec orbitas tatis. i. amissio filiorum uel eciam o
culoꝝ Item orbus dr̄ sine parentibus ß hug' Qui
dam tamen talem assignant differenciaz inter ce
cum orbū et orbatū. Cecus inutiliter gerit instru
menta uidendi. lumine ꝑuatus violenter dr̄ orbꝫ
dr̄ orbatus cecatus ul' uiduatus.

Orca. ab orce qd est recipere dr̄ hec orca. ce. et hic
urceus cei q̄si orceus ꝓ eodē uase. vñ hic urceolus

Orcas ab orce q; est recipere dr̄ hec orcas or ¶ di
cadis. quoddam genus oliuaꝝ. qr multū liquoris
ꝑcipiunt. ul' orce eciam dr̄ grece rotundū. Inde or
ci apud grecos dicuntur testiculi ꝓpter rotunditate
Et inde quedam oliue dicunt' orcades q̄si testicu
lares qr in modū testiculoꝝ crescunt. et cor' penl'

Orce grece latine recipere. vl' orce grece ¶ orcades

Orcestra. ab orce qd ē recipe dr̄ ¶ dr̄ et rotūdū
hec orcestra. tre. i. pulpitū ul' cathedra nobiliuz. qr
eos sepatim a ppl'o recipiebat. et orcestra dicebat'
locus sepatus in cena ubi nobiles sedebant. vnd
et sepe ponitur ꝓ nobilibꝫ. vñ Iuuenalis. Queq;
reportandis posita est orcestra cathedris

Orcula. le. di. ꝑua orca et cor'. cu

Orcus. ab orce qd est recipere dr̄ hic orcus. ci. i.
infernus. qr semꝑ recipere paratus est ul' qr mul
ta recipeat. vnde oracius in epistolis. Quid uicā
ꝓsunt. aut orrea si metit orcus. Grandia cū ꝑuis
non exorabilis auro. vl' urcus dr̄ q̄i urgus ab ur
gendo qr urgeat. Itē orci dicunt' testiculi ut dixi

Ordeacius. cea. ceū. in ordeicius est ¶ in orcas

Ordeicius ab ordeū. dei. dr̄ ordeicius. ca. ciū. uel
ordeaceus. ca. ceū. qd fit de ordeo ul' cit. et potest
formari a pl'i ordea addita ceus quod.ī enim no
mina desinencia in ceus formant' a singulari. ut
malua maluaceus. quedam a plurali. ut ab orde ¶ a ordeaceus

Ordeolū. ab ordeū dr̄ hoc ordeoluz
li. di. ꝑuū ordeuz penl' cor'. et hic ordeolus. li. ꝑuis
sima collecio in pilis palpebraꝝ in medio lata
ordei granū simil'ans vñ et dr̄.

Ordeū. dei. dr̄ ß rabanum ab areo. res. eo q; cici
us omnibus alijs frugibus areat. ul' ordeū dr̄ ab
ordine eo q; eius spice. ordinem habent. et orde
um est frigidum et humidū

Ordino. ab ordo ordinis dr̄ ordino. as. aui. are
. i. struere componere disponere. vñ ordinatus ta
tū. et cōparatur. vñ ordinate. cius. me. aduibium. et
componit' inordinatus. ta. tū. qd similiter cōpa
tur. ordino actiū est cum suis compositis et corri
pit. di. vide in situs.

Ordior. diris. ditus ul' orsus. i. ponere telaz qr
cū quis ordit' telaz tunc eam incipit Ideo ordiri
ponitur ꝓ incipere. et qr qui loquitur ponit uer
bum sicut qui orditur telam ponit filū post filū
Ideo ordiri ponitur ꝓ loqui. ß cū ad telam ꝑti
net ꝓpe facit orditus. Cū uero ad locucōnem uel
incepcōnem orsus. vñ hic orditus tus tuj et hic or
sus sus sui. i. actus ordinandi telam uel locucio
uel principiū locucōnis. et hoc orsum orsi ꝓ eodē
scilicet ꝓ principio loquendi ul' locucōe. Ordior
cōponitur adordior. diris. i. ualde ul' iuxta ordi
ri. Inde adorsus ꝑncipium de ordior diris. i. ualde
ordiri uel ab orditu remouere. exordior. diris. i.
incipere. subordior. diris. i. latenter ul' parum ul'
post ul' subtus ordiri. Ordior et eius composita
sunt deponencia et faciunt supinū in ditū. ß fre
quencius in orsum. similiter intellige de ꝑncipijs
ꝑteriti tempis sicut dicit hug. pris aut' ubi agit
de ꝑteritis uboꝝ tercie coniugacōnis desinenciū
in dior. ita dicit. In dior q̄q; desinencia. deponen
cia. in sum faciunt supina ingredior in gressum.
ordior orsum. vnde orsus ꝯpuis sit quarte coniu
gacōnis. et hic ueꝝ est ꝓpe loquendo qn̄ ordior ꝑ
tinet ad locucōnem ul' incepcōnem.

Ordo. ab ordior. diris. dr̄ hic ordo. dinis. i. dispo

cio vñ ordinarius.ria.riū.ordine status.ul' elec
tus ul' factus.et h et h ordinalis et h.le. vnd or
dinaliter aduibium.Et nota q ut dicit amb.pec
cat qui ꝑposte agit.nam scire quid facias et nes
cire ordinem faciendi non est ꝑfecte cognicōnis.
Ordinis namqꝫ ignorancia conturbat meritorum
formam.et crisostomus dicit qui qd ꝑmū est negligit et
et qd secundū ē excolit.utrūqꝫ corrumpit. ¶ Itez
uolo te scire q quidam sunt homines meliores
in minori ordine.et quidaꝫ in maiori ordine siue
statu deteriores.vñ dicit grego in pastorali. In exa
mine iusti iudicis murat merita ordinū qualitas
actionū.Quis enim consideratis ipsis reꝝ ymagi
nibꝫ nesciat q in natura gemmaꝝ carbunculus
ꝑfert iacincto.ſ tamen cerulei coloris iacinctus
ꝑfert pallenti carbunculo.qa et illi qd ordo na
ture subtrahit.species decoris adiungit.Et hunc
quez naturalis ordo ꝑtulerat.coloris qualitas fe
dat. ¶ Sic ergo in humano genere.et quidaꝫ in
meliori ordine deteriores fiunt.et qdaꝫ in deteri
ori meliores.qr et isti sortez extremi habitus be
ne uiuendo transcendunt.et illi superioris loci me
ritū moribus n̄ exequendo diminuunt.vñ bene ꝑ
ysaiā ꝓphaꝫ dr.Erubesce sidon ait mare.qi enī
ꝑ uocem ad uerecundiā sidon adducitur.qn̄ per
compacōnem uite seculariū atqꝫ in hoc mundo
fluctuantiū eius qui munitus et quasi stabilis cer
nitur uita reprobatur.hoc attendens aug dic.sur
gint indocti et celū rapiūt et nos cum doctrinis
nostris in infernū demergimur.vide in noctua et
in presbiter.Et scias q ſ dionisius nouē sunt ordi
nes angeloꝝ sicut dixi in angelus. ¶ Item nota.
q ordo ꝓut est sacramentū ecclesie.est signaculuꝫ
quoddā ecclesie ꝑ queꝫ spiritualis potestas tradi
tur ordinato.Septē autē sunt ordines ecclesiastici
ꝓpter septiformē grām spūs sancti.cuius qui nō
sunt ꝑticipes ad grados ecclesiasticos indigne ac
cedūt.illi uero in quoꝝ mentibus diffusa ē septi
formis grā spūs sancti.cū ad ecclesiasticos ordines
accedūt.in ipā spūalis gradus ꝓmocōne ampli
orem graciā accipē credunt.Tales eni ad ministe
riū spirituale eligendi sunt clerici.qui digne pos
sunt dominica sacramenta tractaē.Melius ē enim
sacerdoti domini paucos habere ministros qui pn̄t
digne opus dei exercere q multos inutiles q or
dinatori onus inducant. In sacramento autem
septiformis spiritus.septē sunt gradus ecclesiasti
ci.scilicet hostiarij lectores exorciste acholiti sub
diaconi diaconi sacerdotes.oms tamen clerici uo
cantur.i.sortiti Quoꝝ nomina et racōnes nominū
ysidorus in septimo lib ethi exponens ait. ¶ Hostia
rij idem et ianitores sunt qui in ueteri testamen
to electi sunt ad custodiam templi ut non ingre
deretur illud immundus.dicti autē sunt hostiarij
q ꝑsint hostijs templi.Ipsi enim tenentes claues
omnia intus extra qꝫ custodiunt.atꝫ inter bonos
et malos habentes iudiciuꝫ dignos recipiunt in
dignos respuunt.vñ et eis cū ordinantur claues
ecclesie dantur ab episcopo.Et dr eis sic.agite tam
quam racōnem deo reddituri ꝓ rebus que claui
bus istis recluduntur.h officiuꝫ dominus in sua
ꝑsona suscepit qn̄ flagello de funiculis facto uen
dentes et ementes de templo eiecit.Ipse enī hos
tiariū se signans dicit ego sum hostiū ꝑ me si qs
introierit ingredietur et egredietur.et pascua inue
niet. ¶ Secundus est gradus lectoꝝ.lectores a le

gendo sicut ps a ps canendis uocati sunt.illi enī
ꝑdicant poplis qd sequtur.Isti canunt ut excitēt
ad cōpunccōnem animos audienciū.licet quidaꝫ
lectores ita miserantur ꝓnuncient ut quosdā ad
luctum lamentacōnes qꝫ cōpellant Idem.et ꝓnū
ciatores uocantur q porro annunciant qr tā ex
it clara coꝝ uox ut et longe positoꝝ aures ad im
pleāt.Ad lectorem autē ꝑtinet lectiones ꝓnuncia
re et ea que ꝓphe uaticinati sunt poplis ꝑdicare
ut iā ex officio legat in ecclesia ꝓphias et leccio
nes.vnde et ei uidente ꝑplo traditur ab epō codex
diuinaꝝ leccionū.et dr ei.accipe et esto uerbi dei
relator habiturus si fideliter impleueris offm.ꝑtē
cū hijs qui ūbū domini ministrauerūt. ¶ Qui ad
hunc gradū ꝓuehitur.lrāꝝ sciencia debet esse in
structus ut sensum ūboꝝ intelligat.vim accentu
um sciat.distincte legat.ne confusione ꝓlacionis
intellectum auditoribus auferat.qr ut ait quidā
Ambulat in tenebris errando clericus omnis.Qui
sine metrorū lege legenda legit.Attendat qd in
dicatiue.qd interrogatiue sit legenduꝫ.vbi sit in
oracōne facienda distinccō.h enim male seruata
intellectuꝫ conturbant.et alios ad risuꝫ ꝓuocant
et auribus et corde consulere debet uox lectoris.
Tercius est ordo exorcistaꝝ exorciste autē ex grco
in latinū adiurantes ul' increpantes dicuntur.Inuo
cant enim sup cathecūos et sup eos qui habent
spiritū immūdū nomen domini adiurantes ꝑ eū
ut egrediatur de eis.ad exorcistam ꝑtinꝫ exorcis
mos memoriter retinere manus qꝫ super energu
minos et cathecuminos in exorcizando imponē.
dꝫ autē spiritū mūdū hēre qui spiritibꝫ īperabit ī
mūdis.et malignū expellere d corde suo quē expel
lit d corde alieno ne medicina quā alij facit sibi n̄
ꝓsit.et dicatur ei medice cura teipsum.hij cū ordi
nantur accipiunt de manu epi libꝝ exorcismoruꝫ
et dr eis accipite et habete potestatē imponendi
manus sup energuminos ul' cathecuminos.hoc
officō usus est xpus cū multos demoniacos sana
uit.h ordo a salomone uidetur descendisse.q quen
dam modū exorcizandi inuenit quo demones ad
iurati ex obsessis corporibus pellebantur huic offi
cio mancipati exorciste uocati sunt d quibus cris
tus in euangelio. Si ego in belzebub eicio demo
nia filij uestri scꝫ exorciste in quo eiciunt. ¶ Quā
to loco succedunt acholiti .Acholiti uo greca la
tine ceroferarij dicuntur.a deportandis cereis qn̄
legendū est euangeliū ul' sacrificium offerenduꝫ
tunc enim accendunt luminaria et deportantur ab
eis non ad fugandas aeris tenebras cū sol eo tē
pore rutilet ſ ad signum leticie demonstrandum
ut sub tipo luminis corꝑalis illa lux ostendatur de
qua legitur.erat lux uera que illuminat omneꝫ
hominem uenientem in hunc mundū.Ad acholi
tū ꝑtinet ꝑparacō luminariū in sacrario.ipse cere
um portat ipse urceoluꝫ cū vino et aqua sugges
ta ꝓ eucaristia subdiacono ꝑparat.hij cum ordi
nantur cū edocti ab epo qualiter in officō suo agere
debeant ab archidiacono accipiunt candelabrum
cū cereo et urceolum uacuum. ¶ Quintus est or
do subdiaconoꝝ.grci ypodiacones uocantur qs nos
subdiaconos dicimus.Qui ideo sic appellantur qr
subiacent ꝑceptis et officijs leuitaꝝ.oblaciones
enim in templo a fidelibus suscipiunt.et leuitis
supponendas altaribus deferunt. Hij apd hebre
os nathinei uocantur.Ad subdiaconum pertinet

calicē patenā ad altare dei seu cristi deferre et le
uitis tradere eis qꝫ ministrare urceolū q̄ et aquā
manile et manutergiū tenere episcopo et presbi
teris et leuitis pro lauandis ante altare manibus
aquā pbere. hijs lex continencie imponit̄. qꝛ alta
ri appinquantes uasa corpis et sanguinis xp̄i portant
vnde illud implere debent. mundamini qui fertis
uasa domini. ad hos ptꝫ tantū de oblacōnibꝫ po
nere in altari q̄ntū sufficere possit populo nec n̄
corpales et pallas et subtractoria lauare. Hij cū
ordinantur accipiunt de manu epi patenā et cali
cem uacuum. ab archidiacono uero urceolū cum
aqua. manile et manutergiū. ¶ Diaconorum ordo
sextū tenet locū ppter senarij pfectōnem. h̄ ordo
in ueteri testamento a tribu leui nomen accepit
dn̄r enim et leuite de h̄ uide in diacon sup̄ in lo
co suo. Septimus ē ordo p̄sbiteroꝝ. de quo in p̄s
biter dicam. ¶ An degradatus amittat ordinem
habes in missa. ¶ Et scias qꝫ cū caracter sit signū
distinctum ab alijs. oportet qꝫ in omnibus ordini
bus imp̄matur. cuius eciā signū est qꝫ ppetuo ma
nent et numq̄ reiterant̄. vid̄ in caracter. Itē uid̄
in clericus. Itē in sacramētū. Itē in simonia. Itē in
sacerdos. Itē animaduerte qꝫ mortaliter peccat qui
cū consciencia peccati mortalis ad ordines accedit
Sanctitas enim uite requirit̄ ad ordinē de neces
sitate p̄cepti. sꝫ tamen nō de necessitate sacramēti.
vnde si malus ordinatur. nichilominus ordinem
habet. sꝫ cum peccato habet et utitur eo.

Orea. ab oros qd̄ ē uisio dr̄ h̄ orea ree. i. mons
vnde oreas adis. i. nimpha. uel dea moncium.

Orexia In orexis est. ¶ Orexis. ab os oris dr̄
et exeo. ut h̄ orexis. huius orexis. i. uomitus ex
iens ab ore Et inde h̄ orexia xie. polifagia. i. mul
ta comestio. nimium desiderium comedendi. Et
cōtingit h̄ infirmitas cū ext̄ naturā comedimus

Organicus. ca. cū. penl' cor̄ ad organū ptinens
et dr̄ ab organum organi.

Organista organiste in organum uide

Organiso. sas. organo cantare et dr̄ ab organū

Organum. ni. penl' cor̄ uidet̄ dici ab orge. et est
organū generale nomen omniū instrumentorū
ul' uasoꝝ musicoꝝ Dicit̄ eciā sp̄aliter p quodam
instrumento. organū eciā dr̄ modulacio que fit
in cantilena et ppe cū talibus instrumentis ul' ua
sis. vn̄ h̄ et h̄ organista. te. qui cū tali instrumēto
canit. Et dr̄ s̄ quosdam organum ab orge qd̄ ē
cultura qꝛ debemus organis uti ad dei honorē.

Orge grece latine dr̄ cultura ul' orge. i. ira

Orgia ab orge. i. cultura dr̄ h̄ orgia hoꝝ orgi
oꝝ. ppe sacrificia bachi que ad culturā anime cre
debant̄ ptinere. ul' orge. i. ira vn̄ h̄ orgia orgioꝝ
sacrificia uel festa bachi qꝛ ibi frequenter moue
bantur ad iram. ul' or. i. bonū ge. i. terra. Jn̄ di
cuntur orgia sacrificia bachi. i. ex bonis terre. qꝛ
in sacrificijs bachi multū uini et annone expen

Oria ab os oris dr̄ h̄ oria orie. i. fre ¶ debant̄
num qd̄ ori imponitur.

Oricus ab os dr̄ oricus orica oricum penultima
correpta id est loquax.

Oridicus. ca. cū. penl' cor̄. i. ore dicens. et cōpo
nitur ab os et dico dicis.

Oridurus. ra. rum. i. aspere loquens uel qui n̄
uult apire os. et cōponitur ab ore et durus et p

Oriens ab orior oriris dr̄ h̄ oriens ¶ ducit. du.
orientis p orientali plaga mundi vnde h̄ et h̄ o
rientalis et h̄. le. vnde orientaliter aduerbiū. potest
eciā oriens esse ge. omnis et pticipiū. Quare au
tē ad orientē adoremus habes in tabernaculum

Orificiū. ab os oris et facio cōponitur h̄ orifici
um. cij. i. foramen inferius qd̄ eciā p quolibꝫ fo
ramine dr̄. et ut dicit amb'. uentris sunt duo ori
¶ ficia

Originalis in origineus est

Origineus. ab origine deriuatur origineus nea
neum. et h̄ et h̄ originalis et h̄. le. vn̄ originalit̄
aduerbiū. vnde originale peccatū dr̄ qd̄ ab origi
ne natiuitatis contrahit̄. Nam s̄ apl'm oīs nas
cimur filij ire. Sꝫ p̄t queri an pena originalis pec
cati remaneat post baptismū. Ad h̄ dico qꝫ pecca
tū originale est p̄mo et p se infectō nature. et p
consequens inficit psonam. sꝫ qꝫ dispositō in pso
nā redundat. et s̄ h̄ dupliciter pena originali de
bet̄. vna inq̄ntū psonā inficit scilicet carencia di
uine uisionis. visio enim diuina actum quendā
designat. actus autem omnis psone est. qꝛ actus
indiuiduoꝝ sunt s̄ aristo. vn̄ et carencia uisionis
diuine ad psonam referenda est cū opposita sint
circa idem. Alia pena debet̄ sibi in quantū natu
ram inficit sicut necessitas moriendi. rebellio car
nis ad spm̄. et huiusmodi. que omnia ex principi
js nature creant̄ ul' causant̄ et totā speciem con
sequunt̄. nisi miraculose aliter aliquando contin
gat. Dicendū ergo est qꝫ baptismus infectōnem
originalis mundat sꝫ qꝫ infectō nature in psonā
redundat. et ideo p baptismū illa pena tollitur
que persone debetur. scilicet carencia diuīe uisio
nis. non autē baptismus remouet infectōnem na
ture. s̄ qꝫ ad naturam p se refertur. sꝫ hoc erit in
patria qn̄ natura nrā pfcē libertati restituet̄. et id̄
oportet qꝫ remaneat illa pena post baptismum
que culpe originali debet̄ s̄ qꝫ naturā inficit et
huiusmodi est fomes. necessitas moriendi et hu
iusmodi. Aug' autē tractans illud iob xxj. seque
re me et cetera sic dicit. pductōr est pena q̄ cul
pa. ne pua putaret̄ culpa si cū illa finiret̄ et pe
na. ac p h̄ ul' ad demonstracōnem debite miserie
ul' ad emendacionem labilis uite. ul' ad exercita
cōnem necessarie penitencie tēpaliter hominē de
tinet pena. quem iā ad dampnacōnē sempiter
nam reum non retinet culpa vide in pena. ¶ So
let eciam queri si mulier peccasset et homo n̄ an
contraxissent posteri originalem culpam. Ad hoc
potest dici qꝫ si mulier peccasset viro non peccā
te. forte illa in peccato mortua fuisset et deus vi
ro aliā uxorē puidisset. si tamen ex ea filios ge
nuisset dr̄ qꝫ illi filij passibilitatē et defectus cor
pales contraxissent non autē originalem culpā.
ul' defectus qui sunt expte anime. cuius racō as
signat̄ qꝛ s̄ phm̄ in xvj li d' animalibus. corpus
non est nisi ex femina. anima autē ex mare. nō
ita qꝫ anima racōnalis traducat̄. sꝫ qꝛ in semine ē
uirtus formatiua p quā alijs aīalibus inducitur
uirtus sensibilis In hoīe uo organisatur corpus et p
paratur ad recepcōnem anime racionalis. Si au
tem econuerso adā peccasset muliere non peccante.
filij ex utroqꝫ concepti utrumqꝫ haberent defectū
anime et corpis. qꝛ ex defcū aīe eciā dfcūs corpo
ris causantur. deficiente enim priore necesse est et
posterius deficere. sꝫ non conuertitur

Orion. onis. mas. ge. dr̄ qdā astrū ante tau
ri uestigia fulgens et dr̄ orion q̄si urion. ab urinā
. i. ab inundacōne aquarū. tempore enī hiemis

oritur.et mare et terras aquis ac tēpestatibus tur
bat ꝫ pap̄.et ꝓd̄ pmā sillabam et mediā orion
vn̄ ouid.Obstitit orion latona nitentibus astris.
ꝫ vide q̄ꝛ inuenit̄ orion ꝓ quodam cithared0.et
tūc ꝓd̄ penl.ꝫ p̄.cor̄.vn̄ virgilius.Orpheus in sil
uis inter delphinas orion.sumit̄ h̄ eciam ꝓ citha
redo.Sed d̄ obliquis est dubitacō quando ponit̄
ꝓ stella.q̄ꝛ orionis ꝓducit̄ in penl a lucano.ꝫ ab
ouidio cor̄.vnde dicit luc̄ in p̄mo.g.Ensiferi ni
miū fulget latus orionis.Itē in ix.f.Teste tulit
celo decus ut victi orionis.spondaizat eniꝫ in qn̄
to pede.ꝫ ouidius xiij methamor.c.cor̄ penl di
cens diuisas q̄ꝫ urbes nitiduq̄ꝫ orionis ensem.Ad
h̄ dicunt quidam q̄ꝫ ꝫ papiā potest declinari hic
orio ul̄ orion si declinat̄ orio sine.n.ꝓd̄ penl in
obliquis sic nomina desinencia in.o.q̄ retinent o
in obliq̄s ut sermo sermonis simo monis.Si autē
declinet̄ h̄ orion p.n.tunc cor̄ penl geniti.q̄ꝛ tūc
magis sapit declinacōnem grecam greca eniꝫ seu bar
bara desinencia in on sepius corripiunt.o.in obli
quis.ut sidon sidonis.simon simonis.canon onis
vnd̄ dicunt q̄ꝫ in iob ubi d̄r.qui facit arturū et o
rionas et interiora austri.Et in amos.v.ubi legi
tur facientē arturū et orionem debet.o.sine penl
cor̄.q̄ꝛ mag̃ ē declinacō greca.et orion p n expo
nitur a gg̃.Et h̄ uidet̄ cōmunis usus approbare
q̄ꝫ scilicꝫ in iob.et in amos penl de orionas ul̄ ori
onem corripiatur.

Orior oreris ul̄ oriris.i.nasci et ꝓfertur ꝫ ter
ciam et quartam coniugacōnem.In infinitiuo
tn̄ ꝓfert̄ ꝫ quartam.scꝫ oriri.et num̄q̄ꝫ ori.et hꝫ
duplex supinū.ortū ortu.vn̄ ortus.ta.tū.et ori
tū.tu.vnde oriturus.ra.rum.Orior cōponit̄ ado
rior adoriris ul̄ adoreris adortus adoriri.i.ualde
ul̄ iuxta oriri ul̄ inuadē aggredi.aborior abore
ris ul̄ aboriris.i.longe oriri ul̄ oriendo exire uel
aboriri non suo tempore oriri.i.sine lege nascen
di.sicut pueri et monstra faciunt.qui ante tēpus
debitū nascunt̄.ul̄ qui contra naturā nascuntur.
vnde abortus.ta.tū.Et inde abortiuus.Coorior.
eris.uel.iris.coortus.i.sil̄ oriri.exorior.eris.uel
iris.exortus.i.extra oriri.suborior.i.latent̄ post
ul̄ subtus oriri.Orior et eius cōposita sunt depo
nencia.et ꝓferuntur tā ꝫ terciā q̄ꝫ ꝫ quartā con
iugacōnem.nisi in infinitiuo.qui ꝓfertur tantū
ꝫ quartam.et faciunt supinū in ortū.et in orituꝫ
ꝫ usitacius in ortū.sil̄ꝛ p̄ticipia futuri tempis usi
taciora sunt aboritū q̄ꝫ abortū.Et econtrario p̄ti
cipia p̄teriti tempis ꝫ hug̃.pris autem in x.li.di
cit orior morior tā ꝫm terciā q̄ꝫ ꝫ et quartā con
iugacōnem autores declinauerunt.supina eorū ori
tum et moritum.q̄ꝫuis et oriturus non orturus
inueniat̄ p̄ticipiū futuri.ꝫ p̄teriti ortus non ori
tus d̄r.sic ergo ꝫ pris et hug̃ orior ꝫ utrāq̄ꝫ con
iugacōnem.scilicet terciā et quartā inuenit̄ decli
natū apud antiquos.nunc tamen ꝫ usum moder
norū orior est quarte coniugacōnis tm̄.Sꝫ adhuc
tenet de tercia orit̄.vn̄ eccle.p̄mo.orit̄ sol penl
cor̄.et participiū p̄teriti tempis ortus suꝫ.et.supi
num ortum qd̄ inuenit̄ eciā oritū.vn̄ oriturus

Orituri orior inuenit̄ ꝓlatum ꝫ quartā coniu
gacōnē et terciā.et habꝫ duplex supinū.maxi
me ꝫ antiquos.scꝫ orituꝫ et ortuꝫ.Inde oriturus
et orturus.et ut dicit hug̃ oritū oritu habet penl
ꝓd̄ ꝫ q̄ꝫ est supinū v̄bi quarte coniugacōnis.et
habet eandem correptam ꝫ q̄ꝫ est supinū uerbi
tercie coniugacionis.

Oriundus ab orior.riris.oriundus.da.duꝫ.no
men.i.natus ul̄ nascendus.et regit gtm̄ vnd̄ in
boecio.si reminiscaris cuius patrie sis oriundus

Orix ut dicit glosa in isaia.ca.li.aial̄ ē immun
dum nec sacrificijs aptū.et ut dicunt quidā orix
est animal sil̄e muri qd̄ nos dicimus gliren.Et d̄
clinatur h̄ orix origis origi origen de quo habe
tur deut̄ xiiij origen camelopdulū.Nomina enī
desinencia in.x.faciunt gtm̄ in.cis.uel in.gis.ex
ceptis nix nox senex supellex.

Orisa.se.maneries ē pulmti et ut dn̄t de ordeo

Orizon zontis.mas.ge.i.media spera apparēs
sup terram ꝫ papiam.

Ornia interp̄tatur anathēa ul̄ anathematizacō

Ornix gallina siluestris ul̄ ut dicit pap̄ ornix.
est gallina affrica piguissima.

Ornizomancia.cie.i.diuinacō que fit in pecto
re ul̄ ortu ul̄ gustu pullorū.et cōponit̄ ab ornix
qd̄ interp̄tatur gallina siluestris.et mancia diui.
nacio ꝫm hugucionem.

Orno.nas.naui.nare.i.colere decorare.et deri.
uatur ab os oris q̄si ora et uultus decorare.vnd̄
ornamentū d̄r q̄ꝛ eius cultu uultus et os decoran
tur.vn̄ dicit pap̄.ornamentū.decus.gloria.laus
dignitas ornatus ornamenta p̄ciosa uestimenta
dicta q̄ꝫ eorū cultu ora uultus q̄ꝫ decorent̄.Et ab
orno.as.h̄ ornatus.tus.cultus habitus uestium
decoracō.et ornatus.ta.tū.nitidus.lucidus cultus
luculentus Orno ꝫ hug̃ cōponit̄ adorno.as.deor
no.as.ualde ornare.ul̄ ornatū auferre.exorno.
as.in eodem sensu.Et est actm̄ orno cū suis com
positis. ¶ Hic potest queri an facientes ornamē
ta mulierū peccent.Ad h̄ dico q̄ꝫ si qua ars est ad
faciendū aliq̄ opa quibus homines uti non pos
sunt absq̄ꝫ peccato.p consequens artifices talia fa
ciendo peccant utpote p̄bentes directe alijs occasi
onem peccandi.puta si quis fabricaret ydola.ul̄ a
liud ad cultuꝫ ydolatrie ptinens. ¶ Si q̄ uero ars
sit cuius opibus homines possunt bene et male
uti.sicut gladij sagitte et alia huiusmodi.usus ta
lium arcium non est peccatum.si tamen opibus
alicuius artis ut pluries aliqui male uterent̄ q̄ꝫuis
de se non sint illicite.sunt tam̄ p officium princi
pis a ciuitate extirpande ꝫ documētū plōis.Quia
ergo mulieres licite possunt se ornare.ul̄ ut con
seruent decenciam sui status ul̄ eciam aliud super
addere ut placeant viris.consequens est.q̄ꝫ artifi
ces taliū ornamentorū non peccant in usu talis ar
tis.nisi forte inueniendo aliq̄ superflua et curiosa
vn̄ cris̄ sup math dicit.q̄ꝫ eciam ab arte calciorū
et textorū multa abscidere oportet.Itē scias q̄ꝫ si
cut dicit aug̃.in lib̄ de ꝫmone dn̄i in monte.Nō
in solo rerū coopta[ri]ū nitore atꝫ pompa.ꝫ eciam
in ipsis sordibus et luctuosis posse esse iactanciā
et eo piculosior est quo sub nomine ꝫuitutis dei
deciperet.et ph̄s in iiij ethicorū q̄ꝫ et supabundan
cia et inordinatus defectus.ad iactanciam perti

Oro.ras.ab os oris dicit̄ ¶ net.vide in vestio
et est orare ore dicere rogare ore raciocinari.Et
cōponit̄ adoro.ras.exoro.ras.poro.ras.i.uald̄
orare ul̄ pfecte orare.Oro.ras.est actm̄ cū omni
bus cōpositis et ꝓd̄.o.ꝫ hug̃.Quidaꝫ tamen po
nunt significacōnes de oro in h̄ v̄siculo.supplicat
implorat.petit.obsecrat.h̄ notat oro. ¶ An dicē
dum sit xpe ora ꝓ nobis.et an sancti oraciones

nostras cognoscant. et ꝓ quibus orent. et an sanc
tos orare debemus. dixi in oracō. Itē quare ad o
rientem debemus adorare. dicā in tabernaculum
Oroma uisio interpretatur ꝫ hug
Oronon id est tempus
Oros orontis ꝓpꝛiū nomen cuiusdā montis hinc
uidetur dici hic orontes tis dux liciorū. qꝛ magnus
Orphanotrophita in orphanotrophiū ē fuit
Orphanotrophium. Ab orphanus et trophos
conūsio componitur hoc orphanotrophiū phij hos
pitale uel alius locus uenerabilis in quo orphani
conūsantur et pascuntur. Vnde dr̄ hic et hec or
phonatrophita. te. qui uel que est custos orpha
notrophij siue dn̄s siue dn̄a talis loci.
Orphanus. a. um. idem est qđ pupillus. ſꝫ illud
grecū nomen est. hoc latinū. vnd' in ps ubi legit̄. pu
pillo tu eris adiutor. grecus habet orphano.
Orreum ab ordeū dr̄ hoc orreum. rij. q̄si ordeū
locus est ubi reponitur ordeū. Generaliter tam̄ lo
cus ubi reponitur annona. et dr̄ orreū. vl' dr̄ ab
horreo. res. qꝛ spicis horret ſꝫ prius dictū ꝑualet.
Orsum aduerbiū loci. i. in hanc ꝑtem. Inde deor
sum. Item orsum orsi potest esse nomen. ab ordi
or. diris. i. principium loquendi uel locucō
Orsus. a. um. inceptus. et hoc orsum. et hic orsus sus
vide in ordior. diris.
Orticola. le. penl' cor̄. ab ortus et colo. lis. i. or
tulanus ortum colens.
Ortigia in ortix est
Ortigometra. ortix grece latine dr̄ conturnix. Inde
dr̄ hec ortigometra. tre. quedam auis. et ut dicunt
est coturnix que gregem ducit. quā terre cū appropi
quātē accipiter uidens rapit ꝫ hug. pap etiā dicit
ortigometra genus auiū. i. conturnices quas ue
teres nesti interdixerunt. solū enim hoc animal sicut
homo caducū morbū hꝫ et ꝓd penl' ab allexan
dro. Dic conturnices designare ortigometra
Ortilio. ab ortus. ti. dr̄ hic ortilio onis idē qđ or
Ortix ortigis fe. ge. grece. latine dr̄. tulanus
conturnix. vnde hec ortigia. gie. quedam insula scꝫ
Ortodoxus a doxa qđ est gloria. et or delos
tos rectū. dr̄ hic ortodoxus. doxi. i. uir recte glorie
scꝫ recte credens et ut credit uiuens. quo nomine
non potest uocari qui aliter credit q̄ uiuit. vnd'
hec ortodoxa. doxe. i. femina recte glorie. et hec orto
doxia. doxie. i. recta gloria. et pt̄ declinari adiectiē
ortodoxus. xa. xū. ꝫ hug pap uero dicit ortodox
us rite catholicus homo dr̄ fide rectus et uita ꝓ
babilis. qui grece uir recte glorie dr̄. et ꝓd penl'
Ortogomenus. ortos qđ est rectū cō posicōne
ponit̄ cū gomenos qđ est accentus. et dr̄ ortogo
menus. na. nū. i. recte accentuatus q̄si non encleti
Ortogoniū. nij. in ortogonus est. catus
Ortogonus. ab ortos qđ est rectū et gonos qđ
est angulus cōponitur ortogonus. na. nū. i. recte
angulatus. et hoc ortogoniū. nij. i. rectus angulus.
figura plana est enim triangulus. et habet angu
lum rectum ꝫ hug. et cor̄ go.
Ortog̃phia. ab ortos rectum et graphia scrip.
tura. cōponitur hec ortographia. phie. penl' acuta
. i. recta scriptura lrāꝝ et silbaꝝ. Et scias q̄ pma
ps huius opis dr̄ orthographia qꝛ in ea docetur
Ortolanus ab ortus. ti. hic ortula recte scribere
nus. lani. cultor orti. Et scias q̄ antiqui dicebant
ortulanus ꝑ. u. in secunda sillaba ab ortus. ſꝫ mo
derni dicunt ortolanus ab orto ꝑ. o. et ꝓd penl'

Ortoneumenus. neuma cōponit̄ cū ortos qđ ē
rectū et dr̄ ortoneumenus. na. nū. i. recte modu
latus. vnde q̄dā ꝓnomina apud grecos. i. discre
tiua dicunt̄ ortoneumena q̄si recte modulata. i.
recte accentuata ad drām illoꝝ que sunt inclinatiua
Ortonoicus qui tantū emittit q̄ntū recipit. et cō
ponit̄ ab ortos qđ est rectū et noicus. Inde orto
noicus qui equo mō recipit et emittit et cor̄ pe
Ortos grece latine dr̄ rectum
Ortulus. tuli. di. penl' cor̄ ꝑuus ortus
Ortus. ta. tū. ab orior oriris ortus. ta. tū. ꝑtici
pium est. et hic ortus. tus. i. natiuitas. et hic ortus.
ti. secunde declinacōnis. qꝛ semꝑ ibi aliqđ oriat̄. et
numq̄ sit sine fructu ſm hug. pap uero dicit sic
ortus. ta. tū. natus genitus subito uisus. ortus ue
ro ortus. tui. natiuitas. genitura subita aggicō ꝓ
cessus. ortus uero orti orto. ager amenus olerib'
abundans. uel ꝑadisus. ortus olerum. Inde dictus
q̄ semꝑ ibi aliquid oriat̄. Nam cum alia terra
semel in anno aliqđ creet. ortus numq̄ sine fruc
tu est
Os oris dr̄ ab ostium ge. neu q̄si ostiū intromitti
mus et sputas foras emittimus vl' qꝛ ꝑ os egre
q̄ ꝑ ipsum q̄si ꝑ ostium et cibos ...
diat̄ uba et ingrdiant̄ cibi. et ꝓd os oris. sed os
ossis cor̄. XV Os oris loquit̄ corio uestit̄ os ossis
Ab os oris deriuat̄ hoc os ossis. qđ antiqui dicebāt
hoc ossum et hoc ossu. et inde gtūs plural' ossuū. sed
nūc dicimus os ossis osse ossiū ꝑ I in pnl' silba
et dicūt̄ ossa ab ore. qꝛ apparent in ore aptius q̄
alibi. ymo in alia ꝑte corꝑis non apparent. Nam
ubiq3 cute et uisceribus obtecta celant̄ uel dicūt̄
ossa ab uro uris q̄si usta quia olim cremabantur
Os ossis ge. neu. ossiū ossibus in os oris vide
Osa. ab os dr̄ hec osa ose. quoddam genus calci
amenti. qꝛ pmo de corijs boū ose facte sunt. et q̄s
uis nūc ex alio genē fiant. pristinū tamen nomē
retinent vn̄ osatus. ta. tū. osas habens.
Osanna hebreum est et accentuat̄ in fine. et ut
dicit jero. in centesimo et xvij ps. qui manifeste
de aduentu saluatoris scriptus est. ꝓ eo q̄ in sep
tuaginta habet̄ interp̄tibus. O dn̄e saluū me fac
in hebreo legimus anna adonay osanna. q̄ mani
festius simacus interp̄tatus est dicens. obsecro do
mine saluū me fac obsecro. Nemo ergo putet ex
duobus ūbis greco uidelicet et hebreo ſmone osan
na esse cōpositū. ſꝫ totū hebraicum. et signare q̄
aduentus xp̄i salus mundi sit nec nō ꝑ hoc q̄ sub
iungit̄ osanna. i. salus in excelsis ꝑspicue ostendi
tur. q̄ aduentus cristi non tm̄ hominū salus. sed
tocius mundi salus sit terrena iungens celestibus
ut omne genu ei flectatur celestium terrestrium.
et infernoꝝ. Est autē ut dicit remigius osanna cō
positū ex integro et corrupto. osi enim latine dr̄
salua siue saluifica. Anna uero apud illos est in
teriecciō obsecrandi. Nam apud illos ab obsecran
te dr̄ anna sicut apud latinos a dolente dr̄ heu et
ꝫ hoc deberet dici integre osianna. ſꝫ corrupte dicit
osanna dempta. I. uocali. et interpretatur osanna
salua uel saluifica obsecro. qꝛ ut dictū est osi inter
ꝑtat̄ salua uel saluifica. anna est interieccio obse
crantis apud hebreos. et subauditur salua popu
lum tuum uel totum mundum homines et ange
los. ipsorum ruinam ex hominibus reparando. qui
dam dicunt q̄ osanna interpretatur salus. q̄si di
catur tibi detur salus mundi. Aug uero dicit q̄ o
sanna est uox obsecrantis magis affectū indicās

ꝙ rem aliquā significans. sicut sunt in lingua lr̄a interiectiones. Et ideo osanna in aliā linguā trās ferri non potuit sic nec racha. ut dixi sup̄ in alleluia. ¶ Johannes autē os aureū exponens illud math xxj. turba autē que p̄cedebat et q̄ seq̄bat̄ clamabat dicens osanna filio dauid sic dicit. meō res populi mirabiliuȝ eius q̄ ostendit eis. et sani tatū quas p̄stitit eis exultantes in cordibus suis añ et retro clamabant. osanna filio dauid. Qui p̄ cedebant seniores erant. i. patriarche ꝓphe ceteri qꝫ sancti. qui añ aduentuȝ cristi de aduentu eius et p̄dixerunt et cognouerunt. sequentes auteȝ iu niores. i. apl'i martires qꝫ ceteri doctores qui post ascensionem xp̄i de resurrectōne eius et de ascen sione et eius opibus p̄dicauerunt et p̄dicant. et q̈ uis quideȝ diūsis tēporibus fuerunt. tamen in om nibȝ vnus exultacōnis sp̄us fuit. et illi quid̄ ꝓphe tantes de xp̄o uenturo clamauerūt. bñdcūs q̄ uē turus est ī noīe dñi. Isti āt laudātes clamabāt de aduētu xp̄i iā īpleto. osāna filio dauid. bñdcūs q̄ uenit in noīe dñi. Osanna autē q̄dam interp̄tant̄ gloriam. alij uero redempcōneȝ. alij saluifica siue saluū me fac. Nam et gloria illi debet̄ et redemp cio illi conuenit q̄ omēs redemit et p̄ciosi sangui nis sui effusione saluauit.

Osatus. ta. tū. osas habens. ab osa ose d̄r.

Osaureū. rei. dictus est crisostomus et declinatur tantū in fine. licet cōponat̄ ex duobus rectis. sic̄ omnebonū. sicut oñdi in iij p̄te ubi egi de figura composita nominis. c de composicōne integroꝝ.

Oscen cano cōponit̄ cuȝ os. et d̄r oscen oscinis scȝ qui ore canit. ul' folijs uel alio modo ut deci piat aues. dicunt̄ eciā oscines quelibet aues ore canentes. i. cantu auguriū facientes ꝧ hug. et pa pias eciā dicit oscines ore canentes aues dicunt̄. quaꝝ auguriuȝ uoce capit̄ ut corui. et cor̄ penl'.

Oscillū. cilleo componitur cū os oris ¶ oscines et d̄r h' oscillū li quoddā genus ludi scȝ cū funis suspenditur de trabe in quo pueri et puelle sedēr tes impellunt̄ huc et illuc. Et inde d̄r oscilluȝ qꝛ ibi ora cilleant̄. i. moueant̄ huc et illuc. ul' qꝛ o ra astanciū mutāt̄ ad risum. ul' qꝛ solent impelli in ora transeunciū. Item oscillū. i. p̄uū osculum et tunc est diminutiuū de osculū et simplex.

Oscines exponit̄ in oscen.

Oscito. ab os oris et cito tas qd̄ est moueo cō ponit̄ oscito. tas. taui. i. os ap̄ire ore. hiare. bara clare. ꝓsius. Oscitat hesternū dissutis undiqꝫ ma lis. Et inde h' oscitacō et h' oscitatus tus et h' osci tamen. mis. baraclacio immoderata oris ap̄cio

Osculuȝ. li. format̄ ab os addita culuȝ. sic̄ mas masculus. flos flosculus. mus musculus. Et est os culū di. de os oris quantū ad uocē. et qꝛ aliā hūit significacionem a suo p̄mitiuo. Ideo os fecit ali ud diminutiuū ex se scȝ oscillum. i. p̄uū os ut di cit pris Et differt ꝧ hug' osculum a basio. qꝛ oscu lum est religionis. vñ dicit. recepit euȝ in osculo pacis. basiū uero est amoris. suauium luxurie. et libidinis. xx. Basia coniugibus ꝫ oscula dantur a micis. Suauia lasciuis. miscent̄ grata puellis. Itē osculum filijs. pacem amicis. Basiuȝ uxori. suaui um scortis. Itē osculum caritatis. basium blandi ci. suauiū voluptatis. Et ab osculum osculor os cularis. osculum dare. et est cōmune cū suis cōpo

Oso osas. i. osis calciare uerbuȝ actiuum ¶ sitis Et deriuatur ab osā ose.

Osor. odi odisti facit supinū osum osu. licet nō sit in frequenti usu. vnd̄ osor. ris. i. oditor. planc tus in amphitrione. Scito illum madidum et in continentem atqꝫ osorem uxoris sue. ꝧ hug. pa pias autē dicit osor osoris ab odio. dis. dictus. i. inimicus qui alium odio habet

Ossatim in ossim vide

Osseus. ab os ossis d̄r osseus. a. uȝ. penl' cor̄. i. de ossibus existens ul' factus. ul' ad ossa p̄tinens ul' ossibus plenus. Inuenit̄ eciā h' oseū. sei. i. bur sa intestinoꝝ. vñ auicenna. Cū intestina descendūt in oseum. et tunc ꝓd̄ penl'. et scribit̄ p̄ unū. s.

Ossiculum. culi. diminutiuum. paruum os.

Ossifragium. gij. i. ossium fractō sicut dicimus aliquē fecisse ossifragiū qui ossa alicuius fregit

Ossifragus ga gum. i. ossa frangens. Ab os et

Ossillum li. p̄uū os. ¶ frango gis. et cor̄ fra. Et inde ossillo las. uerberare uel scindere.

Ossim uel ossatim. adūbium. ossa frangendo. uel p̄ ossa. sciliȝ de osse in os. Et d̄r ab os ossis.

Osso. Ab os ossis d̄r osso sas saui sare. i. ossa dare uel percutere uel ossa p̄parare. Et componit̄ exosso as. Inosso as. i. ossa immittere. Et est ac tiuū cum omnibus suis compositis

Ossosus sa suȝ. ossibus plenus Et d̄r ab os ossis

Ossulum. li. d̄r p̄uū os et h' ossillū idem. ambo diminutiua. ab os ossis.

Ostendo. dis. di. ostentū ostensum. et uidetur cō poni ab os et tendo is. et ē ostendere demonstra re ap̄ire. vnde ostensim. i. ap̄te. et h' ostentus tus ꝧm hug'. pris uero sic dicit. tendo facit tensum qd̄ tum facit tentū. et utrumqꝫ retinet cū omnibus suis compositis. ut extensum et extentū. vñ oñdo ab eo compōitū facit oñtū et oñsum Oñtum uo q̄n monstꝝ significat. nomen ē p̄ticipiale. quomō factum. dictum. uisum. ab ostendo futura dictum

Ostento tas. frequenter oñdē. uanitare. iactare uideri. ꝓcurare. vñ h' ostentamen inis. et h' oñta culū li. i. demrācio Et format̄ ab oñtu sup̄ d̄ oñ do dis. u mutata in o. Et est ūbū frequentatiuuȝ

Ostentum ti. uide in ostendo et in portentuȝ

Ostiensis ostia. tie. est quedam ciuitas Iñ ostien sis ut ep̄s ostiensis et scribit̄ sine. h. Inuenit̄ hos tia e hostio p̄ h sic in h dixi et format̄ ostienꝧ ab ostia. a. in en. et assumpta sis sic̄ Janua ianuenꝧ

Ostra grece d̄r testa vñ h' ostra. tre. testa cuiusdā piscis. Et hinc h' ostreū ostrei et h' ostrea ostree q̄ dam piscis q̄ in ostra latitat. ꝫ ostria ꝓ ipsis pis cibus in neutro genere. ꝫ ostree in femino genere carnes coꝝ. vñ h' ostrearius. rij. qui piscem illuȝ uendit ul' capit. et h' ostꝝ. tri. i. purpura qꝛ ostreo rum sanguine tingitur Inde ostreus ostrea ostreū . i. purpureus. et ostreatus. ta. tuȝ. i. purpuratus et h' ostrarius qui in purpura op̄atur ul' qui eā facit uel tingit. ꝧ hug'. pap̄ dicit ostrea animalia marina dicta a testa qꝛ mollicies carnis interior mutatur ul' minuitur. grece enim testa ul' ostra d̄r

Ostracites ab ostratus ul' ostra ¶ vide in cancer h' ostracites quidam lapis qui similitudinem tes te habet et usus est ꝓ pumice

Ostracus ab ostra deriuatur h' ostracus. ti. i. pa uimentū testaceū dictū. qꝛ quibusdaȝ minutis et fractis testis ul' lapidibus calce admixto fiat vñ h' ostracarius qui ostꝝ facit et ostracarius. ria. riū ad ostracarium pertinens

Ostrarius in ostra exponitur

Ostrea vide in ostra et in cancer
Ostrearius in ostra exponiẗ
Osula osule diminutiuū. pua osa
Osus odi odisti facit supinū osum. licet non sit
in usu. Vn̄ osus sa sum. i. odiens. qꝺ hꝫ vim ꝑtici
pij. vn̄ construiẗ cū accusatiuo ad modū ꝑticipij
et ideꝫ est in cōpositis exosus sa suꝫ. i. odiens ual
de ul' ꝑfcē. et posus a ū. ut osus ul' exosus et posus
bella. i. odiens. vnꝺ ose exose et pose adūbia. Et
scias q nomina desinencia in osus signant pleni
tudinem. vn̄. Osus plena notat. bundus sil'at bilis
Ota gce latine auris. vnde h' otagia ‖ aptat
otagie dolor auricularum
Otagia in ota vide
Otomega micros interꝑtaẗ breuis siue minor
et cōponiẗ cū oto qꝺ est apud gcos nomen isti
us elementi. o. et dr otomicron q̄si minor. o. quo
nomine gci h' elementum uocant. o. cū breuiaẗ.
et figuram illius reꝑsentatiuā sic factam. o. cū ue
ro ꝓduciẗ uocant h' elementū et illius reꝑsentati
uam figuraꝫ sic factam. o. otomega. q̄si. o. longa
ab oto qꝺ ē. o. et mega ul' megalon qꝺ ē longū
Ouale. ab ouo. as. dr h' ouale lis corona que
ꝓpter pugnam daẗ victoribus
Ouacō ab ouo as dr h' ouacō is leticia uel exul
tacio victoꝝ scilicet qui exhibeẗ q̄si triumphus
victoribus vide in ouo ouas
Ouicula le dimi ꝑua ouis
Ouiculum li dimi ꝑuum ouum
Ouile. ab oue dr h' ouile lis caula ouium. et ꝓ
ducit penl'. vn̄ quidaꝫ. dux est opilio cui nomen
Ouilio ab oue dr h' ouilio. i. ‖ ouile ministrat
opilio vide in opilio
Ouilla le dimi ꝑua ouis
Ouinus. ab oue ouinus na nū penl' ꝓducta res
Ouis ab offero uel obluo dr ‖ ouis uel de oue
ouis q̄si oblatus ab oblacione. q' antiquitus in
inicio non tauri ſ; oues in sacrificō mactarentur
pristi. uero dicit q descendit a greco. Greci enim
dicunt ops et nos causa vitandi hiatuꝫ ouis dici
mus. ex hijs scilicet ex ouibus q̄dam dicuntur bi
dentes q' inter dentes duos alciores habent cum
quibus dicunẗ nasci quas gentiles maxime in sa
crificijs offerebant. de h' eciam vide in bidens. et
cor' ꝑmā ouis. ſ; ouū ui ouis eā prod'. Vn̄ uersus.
Que male fetet ouis non est melior tribus ouis
Item. Non est uilis ouis centū michi carior ouis
vide in mulus et in agnus
Ouispex ab ouis et specio cis cōponiẗ h' et h' o
uispex spicis cōmunis ge qui uiscera ouiū inspicit
Ouo as aui are. i. letari et ꝓpe vic ‖ et cor' pi.
toꝝ est et dr ab ouū oui et est tractū a pueris q'
tunc letanẗ cū eis danẗ oua. vn̄ ouanter et oua
tim adūbiū ꝑ hug. Magister auteꝫ bene dicit q
ouo as deriuaẗ ab oue et non ab ouo. vnꝺ dicit
ouo as corripit ꝑmaꝫ. et deriuaẗ ab oue et n̄ ab
ouo. Nam ouacō dicebaẗ minor triumphus in q̄
immolabaẗ ouis et non thaurus. et h' ꝑ deriuacō
nem videẗ rectius. q' ouo as cor' ꝑmaꝫ sicut h' o
uis ſ; ouū oui ꝓꝺ ꝑmā Xv. Jupiter inquit ouo. q̄a
tindaris exit ab ouo. Que male fetet ouis nō est
melior tribus ouis. papias uero dicit ouat gaudꝫ
Ouulū ouuli in ouum est ‖ exultat exilit
Ouum. oum dicunt greci et interposita. u. con
sonāte. Inde nos dicimus h' ouum oui. et dr ouū
q̄si uuū ab uua q' sit humidū sicut uua. q' sicut
uua exterius sicca est et interius humida sic ouū
exterius. siccū est et interius humidum. vnde h' o
uulum li dimi. et h' ouitulū li similiter di ꝑ hug.
et ꝓducit ꝑmam ouū ſ; ouo as eam cor'. Xv. pri
dens frater oua cū dant tibi sepius oua. papias.
uero sic dicit. oua dicta q' sint vuida. ab eo q i
trinsicus humore sint plena. Nam humidū est q
exterius humorem habet vuidū qꝺ interius
Oxea ab oxi qꝺ ē acutuꝫ uel uelox dr h' oxea
oxee. ul' oxia. acutus morbus ul' velox qꝺ
cito transit ul' necat ut frenesis. et h' oxea ul' ox
ia accentus acutus. sunt enim decem figuē accen
tuū que a grecis ꝓ ūboꝝ distinccōnibus apponūẗ
Oxi apud grecos et acutū et uelocē signat. vn̄
oxus oxa oxū. i. acutus ul' uelox vn̄ et quodꝺā
genus teli acuti diciẗ h' oxus oxi. et morboꝝ q̄
dam dicunẗ oxi q̄dam cronici. oxi sunt qui cito
interficiunt uel transeunt. Cronici sunt q̄ diu lang
uere faciunt. Item ab oxi qꝺ est acutum diciẗ a
pud grecos acetū oxi q' sit acutū ul' uelox diciẗ
oxi quedā medicina
Oxia in oxea exponiẗ
Oxifalus fali genus mensure scilicet acitabulū
ul' ocitabulū. et ꝓpe ad acetuꝫ ferendū. vn̄ et dr
oxifalus q̄si oxifarus. ul' diciẗ a falon qꝺ est lig
num q' ligneus sit et cor' fa
Oxigaros mas. ge. ul' h' oxigarus acetū cū liq ‖ mine
Oxigoniū ab oxi qꝺ ē acutū et gonos ‖ in quo tres
qꝺ est angulus diciẗ h' oxigoniū nij in quo tres
anguli sunt acuti et oxigonus a um. i. hn̄s tres an ‖ gulos acutos
Oximel mel cōponiẗ cū oxi qꝺ ‖ oximellus scilicet
est acutū et diciẗ h' oximel ul' oximelluꝫ scilicet
aceti et mellis ꝑmixtio. duas ꝑtes habens aceti
et terciam mellis vn̄ talis confectio dulcedinem ‖ retinet et acorē
Oximellū in oximel exponiẗ
Oximentū. ti. i. acetum cū vino mixtum.
Oxus oxa oxum exponiẗ in oxi
Oza oze ꝓprium nomen cuiusdam uiri. de quo
habeẗ in ij li. reguꝫ c. vj. Iratus est dominus
indignacōne contra ozam et infra. et uocatū est
nomen loci illius ꝑcussio oze. Et non debꝫ accen
tuari in fine cū sit declinabile. et interꝑtaẗ oza fo
rtitudo ul' uisio siue uidens ul' robustus
Ozias oza ul' ozi interpretatur robur vnde ozi
as dictus est qui interꝑtatur fortitudo domini. ip
se est qui azarias duplici nomine. iste est qui illi
citū sibi sacerdociuꝫ uendicare conatus lepra in
fronte ꝑcussus est. ut diciẗ in secundo pal' capitu
lo xxvj. Item regum iiij. ca. xv
Ozimum ab oza uel ozi qꝺ interꝑtatur robur
diciẗ h' ozimū mi ozima intestina dicunẗ scilicet
tripe q' in eis consistit fortitudo. vnde ꝑsius Cum
bene distincte cantauerit ozima uerne.
‖ Sciendum est q apud
hebreos. p. lr̄a non habe
tur nec ullum nomē apud
hebreos est qꝺ h' elemē
tum sonet. abusiue ergo
accipienda sunt nomina
hebrea quando per. p. in
ueniunẗ. apꝺ nos scripta
Pabulū a pasco cis dr
h' pabulum qꝺ est pascua et inueniẗ ꝓ pastu vn̄
pabulosus sa sum pabulis plenus. et pabulor aris
pascere ul' pabulum colligere. et cor'. bu.
Pacalis a pace deriuaẗ h' et h' pacalis et h' le. i.

pacē designans ul' ad pacē pertinens. ouid̄ in vj met. Circuit extremas oleis pacalibus oras.

Pacatus ta tū in paco pacas vide

Pacifica dicebat̄ oblacō q̄ fiebat ꝓ pace ad deum ul' ad homines. ul' q̄ ad bonū pacis fiebat. sicut salutaria sacrificia ꝓ salute data uel danda ul' restituenda offerebant. sicut dicit̄ in historijs

Pacifico. a pax et facio cōponit̄ pacifico cas ca ui care pacem facere. concordare. Vnde pacificus pacifica pacificum penultima correpta.

Paciscor ceris pactus sum diūsas habet significacōnes. nam pacisci est in pactum accipere. Item pacisci est pactum facere. amiciciam firmare. uel reintegrare. Itē pacisci est in pactum ponere. uel dare ꝓmittere. ul' in pactum petere. Itē paciscor componit̄ compaciscor. ceris. sil' pacisci. depaciscor ceris. et faciunt supinū compactuȝ. et depactuȝ. Et pticipium cōpactus et depactus. si inueniat̄ compectus et depectus. lrā corrupta est. paciscor ṗmaȝ cor. Et ut quidam dicunt cōpesco. cis. cōponitur a con et paciscor. et depesco. cis. a dis et paciscor.

Paco. cas. caui. deriuatur a pax pacis. ut narrat huguccō. et est pacare idem qd̄ pacificare. vnde pacatus. ca. tū. pacificatus q̄si pacem tenens. et ē eth. Et compatur ſm q̄ ē nomen tior simus. vn̄ ad heb̄ c xij. fructū pacacissimū exercitatis per eam reddet iusticie. vnde pacate. cius. sime. aduerbium. Item a paco. cas. h̄ et h̄ pacabilis et h̄. le. vn̄ pacabiliter aduerbiū. paco actiū est cū omnibus suis cōpositis si qua habet et ꝓducit primam

Pactio a paciscor pactus deriuat̄ h̄ pactio onis. i. conuencō. condicō. ꝓmissio.

Pactorius. a pactū deriuat̄ pactorius. ria. oriū. ad pactū ptinens. et h̄ pactoriū idem qd̄ pactū ul' locus ubi fit pactum.

Pactum. a paciscor. ceris. dicitur h̄ pactum. ti. i. placitum. conuentus. scilicet inter partes ex pace conueniens scriptura. et dicit̄ pactū q̄i ex pace actū ul' factū. Itē pactū est supinum de pango. gis. Itē pactus. ta. tū. est pticipiū de paciscor. ceris.

Padanus. na. num. in padus est

Padus. di. fluuius est lumbardie. sic dictus ab uno trium foncium ex quibus habet originem q̄ padus dicit̄. Item fluuius padus dictus est eridanus a phetone in cū submerso. qui eridanus dicebat̄. vn̄. padanus. a. ū. penl' ꝓd̄. vide in pheton

Paganicus. ca. cū. in paganus vide

Paganismus paganus cōponit̄ cuȝ mos. et dr̄ h̄ paganismus. mi. i. ritus. et mos paganoꝝ.

Paganus. a pagus qd̄ est uilla. dicit̄ paganus a uum. i. uillanus ul' incultus. et quicūq; habitat in uilla dicit̄ paganus p̄terea quicūq; est extra ciuitatē dei. i. ecclesiam dicit̄ paganus q̄si villanus et non habitans in ciuitate dei. i. in ecclesia ſ; longe in pago Et hinc paganicus. a. ū. et h̄ pagāitas tatis multitudo et collectio paganoꝝ. ul' ꝓpetas q̄ pagani dicunt̄ ul' terra eoꝝ. et paganiso. as. i. ritū paganoꝝ colere. paganoꝝ more se habere. pa ganus componitur semipaganus.

Pagella. le. di. pua pagina. Iē xxxvj. Cumq; legisset tres pagellas uel quatuor scidit illud scal

Pagina a pango. gis. ꝓ iungere ul' implere. ut pello scribe dicit̄ h̄ pagina. ne. ps foliorū libroꝝ et dicunt̄ pagine a pangendo ul' coniungendo. q̄ sibi inuicē cōpingantur. i. coniungant̄. vl' q̄ ibi folia coniungant̄. pagina eciam dicit̄ q̄nq; carta q̄nq; liber. q̄nq; scriptura. vnde consueuit dici. h̄ inuenit̄ in diuina pagina. vnde h̄ paginula. le. di et pagino. as. paginas coniungere uel desiderare.

Paginula. le. dimi. pua pagina et cor. gi.

Pagulus. li. dimi. puus paganus

Pagus. pige apud grecos dicit̄ fons. et inde hic pagus. gi. i. uilla. q̄ iuxta fontes uille solent edificari. et ꝓd̄ ṗmam. vnde ariopagus

Pala. a palea dicit̄ h̄ pala. le. q̄ uentilat̄ ut frumentū a palea purget̄. vide eciam in pale

Palefredus. di. penl' ꝓd̄. dicit̄ a passu et leui et freno et ducendo. q̄ leui passu p freno ducat̄. et est genus equi qui alio nomine dicit̄ mannus et gradarius sicut dixi in equus

Palā. a palo as deriuat̄ palā aduerbiū qualitatis. i. apte manifeste. Vnde in iohāne. Ego palā locutus sum mundo. et cōponit̄ cū in. et dicit̄ inpalam. i. inapte. potest eciaȝ esse ꝓposicio quando regit casum. ut palam illo h̄ feci. i. coram illo. et cor ṗmam. ſ; palo. las. eam ꝓducit. vn̄ lucanus in vij. p̄cipites fecere palam ciuilia bella. ſ; de ultima sillaba querit̄ an debeat acui. et dicunt quidam q̄ sic ad drāȝ huius accusatī pala pale palā Alij dicunt q̄ n̄. et h̄ magis michi placet. q̄ huiusmodi aduerbia desinencia in am deꝑmunt̄ in fine ut multifariam ꝑperam. declinat̄ eciaȝ ꝑperus. ra. rum. vnde de h̄ dixi in secunda pte ubi egi de accentu aduerbioꝝ desinenciū in am

Palans a palo. las. dr̄ h̄ et h̄ et h̄ palans tis q̄ nunq̄ in aliquo loco certam habet mansionem vnde palanter. i. manifeste uel uaganter. et palabundus. da. dum. i. errabundus. uagabundus ſm hug. Iudic ix c. due autē turme palantes p campū aduersarios psequebant̄. pap̄ uero dicit palantes gaudentes palam uagantes dispersi palanter incomposite disperse

Palanteum. tei. neu. ge. quoddā opidum in palatino monte ubi modo est roma. et q̄ palanteū altum erat. ideo palanteū dicit̄ altus murus uel fastigium

Palata. a palus dr̄ h̄ palata. te. pe ultima ꝓd̄. que fit de palis. et palate sunt masse que de recentibus ficubus cōpingi solent. quas inter palos ad solem siccant. Et sic sumitur reg̃ secundo capitulo xvj. ut dixi in massa.

Palatinus. a palacium dicit̄ palatinus. na. nū. de palacō existens. et tunc deriuat̄ a palaciū. uel palatinus ptinens ad palatuȝ. et deriuat̄ tunc a.

Palatium. a palo. las. qd̄ est uagari. palatuȝ dicit̄ h̄ palatium. tij. ampla domus in qua multi uagari possunt. vnd̄ palatinus. latina. latinum. penl' ꝓd̄. de palacō existens. ul' palans palantis. rex fuit archadie in cuius honorem regiam aulā ipsius nomine conditā palatium uocauerunt. sic ergo appdlauerunt a palante h̄ palatiuȝ. Et cor. pa vnde lucanus in iij. vix odisse uacat phebea palatia cōplet

Palatum. a palatium dicit̄ h̄ palatū. ti. q̄ magnum sit et amplum. ul' q̄ sit q̄i palatiū oris et lingue. ul' dr̄ a palo. las. q̄ ibi lingua uagetur. ul' palatū q̄si poletū a polo q̄ ꝓ sui concauitate celi habet similitudinem. vnd̄ et greci palatum uranon uocant. et hinc palatinus palatina palatinum ad palatum ptinens

Pale a palin qd̄ est motus dr̄ apud grecos luctupalin q̄ in lucta frequent̄ se moueant. ut hec pale palaꝝ scilicet dorsi dextera leua q; eminencia menbra. dicta sic q̄ in luctando eas p̄mimus.

quod scilicet luctari vel luctam greci dicunt palin
Inuenitur eciā in singulari ꝫ in alio sensu. quia scili
cet pala dicitur uentilabrum et latū instrumentū ferre
um ad opus ignis. pala eciā dicitur ille concauus
locus in anulo in quo ponitur lapis preciosus

Palea. dea pabuli. et a pabulum dicitur hec palea
lee. quia pabulū prebeat animalibus. et eciam ea sola
olim primū in pascendis animalibus prebebatur. cu
ius natura ex contrario frigida ē tantū ut obru
tas niues fluere nō sinat. adeo calida ut maturesce
re poma cōpellat. ut dicit aug. de ciuitate dei. et.
cor. pa. vnd in aurora dicitur. Non uult nudari pa
leis donec sit adusta. vnde hec paleola. le. dimi.

Paleare. a palea dicitur hoc paleare. et hoc paleariū
locus ubi palea reponitur. et eciam sic dicitur pellis que
sub collo bouis fluitat huc et illuc ad modum pa
lee. et hic et hec palearis et hoc. re. vel a pelle deriuatur
hoc paleare. ris vel paleariū pellicula que pendet an pec
tus bouis quasi pellearium. vel sic dicitur a palo palas
quia uagatur huc et illuc et fluitat. vel dicitur a palea quia
ad modū palee fluitat huc et illuc. et hinc palea
ria dicuntur quedam partes iugi que sub illa pelle col
ligantur. et cor. pa. vnde ouid met. xj. Colla thori
extant aruis palearia pendent

Palearium in paleare vide

Paleola in palea est

Pales. a pabulū dicitur hec pales indeclinabile. vel pa
les. lis. dea pabulorum. vnde hic palatualis eius sac
dos et palilia liū vel liorum illius dee festum. vnd per
sius. fumosa palilia feno. et paliliosus sa sum fu
mosus. a festo palis in quo fenū comburebatur.

Palestina. A philistim urbe omnis regio circa e
am dicta est palestina. vnde palestinus. a. um.

Palestra. tre. lucta vel locus luctacōnis. et dicitur
a palin quod est lucta vel a palin quod est motus. quia.
ibi se frequenter moueant. vel dicitur palestra a pa
le. dea pastorum quia in honorem illius prius fuit ce
lebrata vel a palude qua ungebantur luctaturi antequam
haberent oleum. vnde palestricus. ca. cum. et hec pa
lestrica. ce. qui in palestra luctatur. Et quia ad pales
tram fortes uocabantur. Ideo palestrica quandoque pro for
ti ponitur secundum hug. pap uero sic dicit palestra grece
lucta ubi athlete exercent se. luctacio que fit in
gimnasio et cor pmam. Ouid in xvj epp. Aut fera
nos retinent aut uncte dona palestre

Palestricus. ca. cū. penl. cor. in palestra est

Palestrizo. zas. i. luctari a palestra dicitur

Palibachius. ab anti quod est contra et bachius
dicitur hic antibachius pes contrarius bachio. Con
stat enim ex duabus primis longis et tercia breui
ut dixi in antibachius. et idem pes dicitur palibachius
quia iteratus est a bachio. a palin quod est iterum et bachius.

Palidosus exponitur. in pales.

Palin. i. iterum Item palim. i. motus vel mobilitas

Palinodium. palin quod est Item palin. i. lucta
iterum cōponitur cū oda quod est laus vel cantus. Et dicitur
hoc palinodium. palinodia dicuntur laudes iterate.
vel cantus iterati. vnde palinodius. dia. diū. iterum
cantatus vel laudatus. et hic palinodicus. ci. qui pa
linodia facit uel dicit

Paliscus palim. i. iterum
vnde paliscus. ca. cū. qui ueniens vel quasi iterum natus
vnde palisci dicti sunt duo filij iouis et ethne quasi
bis editi. quia scilicet de matre et postea iterum de terra secundum
poetas. vnde ouid in v met. Stagna paliscorum rup
ta feruencia terra

Palisma palismatis locus
lucte. et dicitur a palestra

Paliurus paliuri carduus et spinosus et asperri
mus de quo habetur ysa. xxxiiij. de hoc dicit papias
paliurus herba asperrima et spinosa. Quod autem
dicitur paliurus quasi herens pallio ethi. est et producit
penl. vnde uirgilius in buc. Carduus et spinis surgit
paliurus acutis

Palla. le. fe. ge. quadrum palliū
mulierum deductum usque ad uestigia affixis in ordi
ne gemmis dicta sic a palin. i. a mobilitate que circa
finem est huius indumenti. vel quia uirgis vibrantibus
sinuata crispetur

Palladium in pallas est

Pallas palladis. fe. ge. dea belli. a palin. i. a mo
tu et excussione haste. vel dicitur pallas a pallone in
sula tracie ubi nutrita fuit. vel quia pallantē gigantē
occidit que et minerua dicitur quasi mortal vel quasi minus ua
riarum arcium quia fuit inuentrix multorum ingeniorum
ut dicunt. et a pallas hoc palladiū. dij. ymago uel
simulacrum palladis. et palladius. dia. diū. ad palladem
ptinens.

Palleo. les. luj. lere. i. fieri pallidum Ideo pal
et quia ex timore et amore sequitur pallor. Ideo pal
lere ponitur quandoque pro timere quandoque pro amare sicut pro
suo antecedente. vnde ouid palleat omnis amans
nam hic color aptus amanti. Item pallē ponitur sepe pro
egrotare. quia pallor signū est egritudinis. vnde hic pal
lor. oris. et pallidus. da. dū. palleo cōponitur. ex
palleo. les. impalleo. les. oppalleo. les. repalleo les
subpalleo. les. parum vel subtus pallere. vnde subpal
lidus. da. dū. i. parum pallidus. Et hinc inchoatiua
pallesco expallesco. et cetera. palleo et eius com
posita sunt neutra et faciunt preteritum in. luj. et ca
rent sup. et scribuntur per geminū ll. Et scias quod homo
efficitur pallidus quando timet sed rubeus quando uericundatur
ut dixi in formido. das.

Pallex. a palleo. les. dicitur hic et hec pallex. cis. i. ad
ulter. uel iuuenis

Palliatus. ta. tū. in palleū ē

Pallidus. a palleo. les. deriuatur pallidus. da. dū.
et cōparatur. vnde pallide. dius. sime. aduerbiū. et hec.
palliditas. tatis. et est signū amoris. vnde quidam
pallida furtiuum facies manifestat amorem. vide
in timidus. et in palleo.

Pallio. as. in pallium exponitur

Palliolū. oli. in pallium est

Pallium. a palla quod est pallium deriuatur hoc pal
lium. lij. quo ministrancium scapule teguntur. et ut
dum ministrat expedite discurrant. Plantus autem
Si quid facturus es appende in humeris pallium
et pergas quantum ualet tuorum pedum pernicitas. vel pal
liū dicitur a pellibus unde fiebat prius. secundum modo dici
tur pallium quoddam genus panni ex serico. et quod ali
bet mantellus. vnde palliolū. li. dimi. u mutata in
o. et addita. lū. et palliatus. ta. tū. palliū habens
vel pallio indutus. Et pallio as. i. pallio tegere vel
occultare vel induere vel ornare. Et componitur ap
pallio. lias. ualde palliare. oppallio. lias. occultare
vel ornare. repallio. as. subpallio. as. latenter. uel
sub pallio occultare. et est pallio actiuū cū omni
bus suis cōpositis. et producit primam positione. A
uianus. Exiguo prius circūdans pallia collo. po
test eciam palliatus deriuari a pallio. as. et tunc
palliatus. i. pallio tectus vel occultus. coopertus ut
ille habet uba palliata. i. occulta cooperta. Et producit
primam pallium ut ostendi et eciam pallio palli
as. vnde in aurora dicitur. Sed prauum tamquam
palliat istud opus.

Pallor palloris in palleo. les. est

Palma a pando pandis dicitur hec palma palme
quasi pansa et extensa. Est enim palma manus.

extensa.scilicet extensis digitis.et explicatis.cui
contrarius est pugnus.scilicet manus digitis clau
sis et contractis.Est ergo palma extensa pugnus
clausus.Itē a palma hec palma.me.quedaʒ arbor
qꝛ manus victoꝝ ea solet ornari et coronari.uel
qꝛ oppassis est ramis in modum palme hominis
Est enim arbor in signuʒ uictorie.hanc enim gre
ci fenicē appellant.qꝛ diu duret ex nomine auis
illius arabie q̄ multis annis viuere phibet̃.fruc
tus autē eius dattili dicunt̃ ad digitoꝝ similitu
dinem.vn̄ hec et hec palmalis et hō.le.et palmosus
sa.sum.victoriosus triūphalis animosus.et hoc
palmarium palme p̄mium.et dicit̃ palma q̄i pa
cis alma qꝛ a uictoribꝫ fēbat̃.Et est ethi.palma
ergo dr manus.arbor.et eciā uictoria.qꝛ palma
arbore uictores coronabant̃.vn̄ u̇sus.Palma ma
nus palma est arbor uictoria palma.Palma no
tat laudem.belli uictoria finem.¶De palma ar
bore dicit amb̄.in iij.examer̄.est discrecō sexus
in arboribus.Nam uideas palmam que dattilos
generat pl'mq̄ inclinantem ramos suos et subici
entem.et concupiscencie atꝫ amplexus speciem p̄
tendentem ea arbori quam marem palmam ap
pellant pueri rusticoꝝ.Illa ergo palma femina ē
et sexum suum specie subieccionis confitet̃.vnde
cultores locoꝝ p̄iaciunt ramis eius dattiloꝝ uel
palmoꝝ semina masculoꝝ.quibus ille femīee ar
bori uelut quidam sexus ꝓfunccōnis infunditur
et expetiti concubitus gracia p̄sentatur.Quo mu
nera donata rursus erigit̃ et eleuat ramos suos.
et in ueterem statū comam suam rursuꝫ attollit
Item scias ꝙ palme qualitas et statura multum
habet pulchritudinis in figura.Nam ut dicit ġġ.
in xix.li.mor̄.sup illud iob xxxix.Sicut palma
multiplicabo dies.Non immerito iustorum vita
palme cōꝑatur.qꝛ sicut palma inferius tactu as
ꝑa est et quasi aridis corticibus obuoluta.supius
uero et uisui et fructibus pulcra inferius corticuꝫ
suaꝝ in uoluptacionibus angustat̃ sed superius
pulchre viriditatis amplitudine expanditur.sic.
q̄ppe est electoruꝫ uita despecta inferius.superius
pulchra.In uita ista q̄si multis corticibus inuolui
tur dū innumeris tribulacōibus angustatur.In
summa uero illa q̄si pulchre viriditatis folijs am
plitudine retribucōnis expandit̃.Habet quid ali
ud palma quo cunctis arborum generibus differt
Omnis namq̄ arbor in suo robore iuxta terram
uasta subsistit ſꝫ crescendo superius angustatur et
quanto paulisper sublimor tanto in altum subti
lior.Palma uero minoris amplitudinis ab ꝑmis
inchoat.ut iuxta ramos ac fructus ampliori arbo
re exurgat.et que tenuis ab ꝑmis ꝓficit vastior
ad sūma succrescit.Quibus itaq̄ alia arbusta nisi
terrenis mentibus inueniunt̃ esse similia inferius
uasta superius angustant̃.qꝛ nimiꝝ omnes huius
seculi doctores in terrenis rebus fortes sunt.in ce
lestibus debiles Nā ꝓ tempali gloria usq̄ ad mor
tem desudare appetunt.et ꝓ spe ꝑpetua nec paꝝ
quidem in labore subsistunt sed ꝓ terrenis lucris
quaslibet iniurias tollerant.et ꝓ celesti mercede.
ul' tenuissimi u̇bi ferre contūelias recusant.hij ita
q̄ q̄si aliaꝝ arboꝝ more deorsuꝫ uasti sunt.sursuꝫ
angusti.qꝛ fortes in inferiora subsistunt.ſꝫ ad su
periora deficiūt.Atcontra.Ex qualitate palmaꝝ
designat̃ ꝓficiens uita iustoꝝ.qui nequaq̄ꝫ sunt
in terrenis studijs fortes et in celestibus debiles Sūt

uero nōnulli qui cū celestia appetunt atq̄ huius
mundi facta noxia derelinquūt.Ab increpacōne
sua cottidie inconstancie pusillanimitate deficiunt
quibus hos nisi arbustis reliquis similes dixerim
qui nequaquam tales superius surgunt quales ī
ferius oriuntur ¶hij quippe in conuersione uel
conu̇sacōne uenientes non tales quales ceperunt
ꝑseuerant.et quasi more arboꝝ inchoacōne uasti
sunt.ſꝫ tenues crescunt.qꝛ paulisper ꝑ augmenta
tempꝛm paciunt̃ detrimenta.palma u̇o in summi
tate.est uastior q̄ꝫ esse cepit qualitatis ex radice
qꝛ sepe electoꝝ conu̇sacio plus finiendo ꝑagit.q̄ꝫ
ꝓponit inchoando.et si tepidius p̄ma inchoat fer
uentius extrema consūmat.uidelicet semꝑ incho
are se extimat et ideo infatigabil' in nouitate ꝑ

Palmentum.a palma diuatur hō pal ¶ducat.
mentum ti locus ubi palme abundant et crescūt

Palmes mitis mas ge dr ramus uitis ubi vua
nascitur Et dr a palma ꝓ fecunditatē Et corripit

Palmo as aui are.i.coronare ¶mi in obliquis
a palma dr Et a palmo as dr palmatus ta tū.i.

Palmula.a palma manu dr hec ¶coronatus
palmula le dimi.et palmula est extrema latitudo
remi qꝛ extensa est ad moduꝫ palme.et palmula
est instrumentū rusticoꝝ in area cū tribus ul' q̄tu
or ul' pluribꝫ ramis.qꝛ habeat ramos extensos
sicut palma digitos.ſꝫ hug.et pap̄ dicit palmula
extrema latitudo remi q̄ mare impellit̃ palmula
gubernaculi ꝑs una.

Palmulus palmuli mas.ge.diminutiuuꝫ ꝑuus
palmus.et dicitur a palmus

Palmus.a palma manu.dr hic palmus.mi.que
dam mensura scilicet palme.et est palmus a pol
lice usq̄ ad minimū digituꝫ extenta manus.pu
gillus uero est contractis digitis pugnus.sicut di

Palo a palin qd est motus dr ¶cit glo.ysa.xl
palo.las.laui.et inuenit̃ in duabus significacōni
bus.nam palare.i.manifestare aꝑire.et palare.i.
uagari.plus est tamen palare q̄ꝫ uagari.Nam ua
gat̃ qui aliq̄ꝫtulum huc et illuc discurrit.ſꝫ palat
qui in nullo loco ꝓꝑiam habet sedeꝫ vnde uagus
dicit̃ qui aliq̄ꝫtulū uagat̃ de loco ad locum.ſꝫ pa
lans qui numq̄ꝫ in aliquo loco certaꝫ hꝫ mansiōꝫ
Palo cōponit̃ depalo.las.ualde palare.declarare.
reserare.ꝓpalo.las.ꝓ eodeꝫ.repalo.las.Palo.as.
ꝓ manifestare.est actm̄ cū suis cōpositis.ꝓ uaga
ri est neutꝝ.et prod̄ p̄mā.Vn̄ uirġ in xi eneyd̄
Et nunc palantes uidemus genitū q̄ꝫ cadentum.

Palpebra.a palpo pas dr hec palpebra palpebre
sinus oculoꝝ.qꝛ palpebre semꝑ mouent̃ pilis as
tātibꝫ in ordine ad coꝝ muīcōꝫ.et concurrunt iō
inuicē ut assiduo motu reficiant intuitū.vn̄ pal
pebrosus palpebrosa palpebrosum magnas hn̄s
palpebras.Et corripit naturaliter pe.

Palpito.as.aui.are.frequent' palpare.et corri
Palpo.a palin qd est motus dr palpo ¶pit pi
pas.i.tremere.moueri.salire.anhelare.sicut qui
animam trahit.Item palpare.adulari.blādiri ul'
manu contrectare.sicut facit cecus.vn̄ hic et hec pal
pabilis et hō.le.palpo.pas.cū omnibus suis com
positis actiuū est.ꝓ salire ul' tremere tn̄ neutꝝ ē.
Et nota ꝙ antiqui dicebant palpor.paris.depo
nens ꝓ adulari.Itē a palpo.as.dicit̃ hic palpo.o
nis.qui palpat ut cecus.ul' dicit̃ palpo adulator
De p̄dictis significacōnibus tales dantur uersus.
Palpat contrectat manibus blandit̃ anhelat.Pal

pat adulator salit ac tremit atq; mouet̃. Palpo.
manu tractans. et palpo uocat̃ adulans.

Paludamentũ. a palin dicit̃ h̃ paludamentum
ti. quedam uestis regum et impatoꝝ q̃ utebant̃
rex et impator ad ostendendum bellũ in ꝓximo
esse uentuꝝ. Et ideo dͬ a palam. qꝛ tunc omnibꝫ
fiebat. eciam palam et manifestum bellũ in ꝓxi
mo esse futuꝝ. vnde paludatus ata. atũ. vel palu
damentatus. ta. tũ. i. paludamento indutus. vel
paludamentum habens.

Palumbes. a pabulum deriuat̃ h̃ palũbes. bis
.i. siluestris columba que in arboribus nidificat.
h̃ columba q̃ in domibus. Et dicunt̃ palũbes. qꝛ
sint fortes pabulo. qꝛ autem dicit̃ palumbes q̃si
pcentes lũbis sicut colũbe colentes lumbos ethi.
est. Inuenit̃ eciam h̃ palumbus. bi. ꝓ pullo palũ
bis. parsius. Aut cur non pocius teneroq; palũbo
Et hinc palumbinus. na. num. ẜ hug. Et scias qꝛ
columba non fuit epicenũ. qꝛ dicimus h̃ colũbus
ꝓ mare. Et ꝓpter fecunditatē accidit. sic gallus
et gallina. palumbes uero recte fuit ꝓmiscuū ge.
ꝓpter indiscrecõnem sexus et raram fecunditatē.

Palus paludis. fe. ge. dicit̃ a pales dea pabuli.
qꝛ paleam. i. pabulum nutriat iumentoꝝ. Inď pa
ludosus. sa. sum. et h̃ et h̃ palustris et h̃. stre. sil'is.
paludi. ul' in palude existens. ul' crescens. et palu
danus. a. um. paludi immixtus ul' in palude mo
rans. et ꝓď. lu. vnde lucanus. Tuta fuge triconos
addit nil lesa palude.

Palus a palin adũbio dicit̃ h̃ palus pali vinea
rum qꝛ foris et palam figitur

Pamphilus. li. interp̃tatur totus amor. et corri
pit pen'. vñ. Pamphile tolle manus iãq; redibit
anus. et dicit̃ a pan et philos

Pampineus exponit̃ in pampinus

Pampino. nas. in pampinus vide

Pampinus. a palmes deriuat̃ h̃ pampinus ni
foliuꝫ uitis qꝛ a palmite pendeat. Et pampineus
nea. neũ. et pampinosus. sa. suꝫ. et est pampineuꝫ
qď totum est de pampinis. pampinosuꝫ uero qď
pampinis plenũ est. Item a pampinus pampino
nas. et est pampinare pampinos emittere. vl' pã
pinis implere. et cõponitur depampino. nas. expã
pino. nas. dispampino. nas. omnia ꝓ pampinis.
euellere. et cor̃ p̃dicta. pi. vñ ouiď. Non h̃ pampi
neis amicit̃ vitibus ulmus

Pan grece latine dͬ totũ uel oẽ vñ panpanis
dictus est q̃dam deus pastoꝝ quem in similitudi
ne nature formauerunt. vñ et pan dictus est q̃si
omne uel totum

Panates herba est ex qua ꝓfluit succus qui panatus dicit̃

Pancelenos. pan qď est omne ul' totũ cõponit̃
cũ celenos qď est lucens. et dͬ pancelenos q̃ no.
mine dͬ luna in plenitudine. q̃i totus lucens

Pancorpum. a pancracior. aris. dicit̃ h̃ pancor
pum. pi. genus spectaculi. vñ solet fieri ab hijs q̃
cum bestijs ferocissimis congrediunt̃.

Pancra. cre. i. rapina. a pancracior. aris. dicit̃

Pancracior aris. i. flagellis ul' tormentis subici
vnde equo animo tolerantes coronant̃. vnď pan
cracium. i. tormentũ ul' flagellum. ul' quidam lu
dus qui fit subtrahendo aliquid de manu in ma
num

Pancrus. cri. lapis uarius pene ex omnibus coloribus constans. et dͬ a pan qď est totuꝫ
uel omne

Pandecta cõponit̃ cũ teucos qď est uolumen uel dectes qď est continens ul' doctrina
et dicit̃ h̃ pandecta. te. liber omnia ferens et conti
nens sicut totum corpus legis ul' uetus et nouuꝫ
testamentũ ẜ hug. papias uidet̃ dicere pandectes

Pandicularius. a pando dis dͬ h̃ pandicularius
homo hians et toto corpore oscitans

Pando. dis. pandi passum. i. extendere. dicere re
ferre. manifestare. apire. pando cõponit̃ dispando
dis. di. dispassum extendere. diuersis modis tende
re. pandere. expando. dis. di. expassum extendere.
oppando. is. vndiq; pandē. extendē. repando. dis.
di. sum. recuruare. ul' claudere. ul' recludē. Pando.
et eius cõposita omnia sunt actiua. et faciunt p̃te
ritũ in. di. et supinum in passum sine. n. vnde ibi
Qui expassis in cruce manibus. ẜ et ibi et in ml'
tis alijs similibus inuenit̃ n tam̃ vicõ scriptoꝝ et
ideotaꝝ. h̃ enim tria ũba scꝫ pando. pateo. pacior
q; passum idem habent supinum. vñ ũsus. Pan.
do facit passum pateo patior quoq; passum. ho
rum rite trium passum dic esse supinuꝫ. ita dicit
hug. pristi. eciam h̃ dicit in x. li. Pando inquit. o.
in. i. pandi facit p̃teritũ. et supinũ passum. q̃uis
eciam a pateo et patior passum dicimus. vnď ex
pando. dis. expassum. ṽgil' in iij. At pater anchi
ses passis de litore palmis. et ita cõmuniter dicunt
gramatici. Tamen papias dicit qꝛ pando habꝫ du
plex supinum scilicet pansum et passum

Pandocium in pandox est

Pandona. ne. quedam porta apud romam que
semper pandebat̃. et dͬ a pando. dis.

Pandox. docis. ebriosus ul' gulosus leccator qui
semp pandit ora ꝓpter escas. vñ a pando. dis. dͬ
h̃ pandocium pandocij leccacitas vel ebriositas ta
berna uel caupona.

Panduca. ce. fe. a pando. dis. genus organi est.

Pandus a pando. dis. deriuat̃ pandus. da. dum
.i. curuus. ẜ panduꝫ ꝓpͤ est qď dirigit capita in
inferiorem ptem curuuꝫ qď in superiorem. omne
tamen curuum potest esse pandum et econuerso
diũsis respectibus. vnde pandulus la lum. aliquã
tulum curuus. Et componitur repandus da dum

Panegorizo. a panis deriuatur panegoriso pa
negorisas id est sustentare

Paneta. a panis dicitur hic et hec paneta. qui
uel que facit panem.

Panfagius. pan qď est omne et
totum componitur cũ fagin qď est comedē. et dͬ
panfagius. gia. giũ. q̃si omne cõmedens. vnde et
panfagij dicti sunt quidam homines in ethiopia
quibus est cibus totũ qꝛ mandi potest et omnia
gignencia.

Pangerista pangeriste. fortuitu
communis generis laudis decantator et deriuat̃
a pangericus pangerica pangericum

Pangericus. a pango ꝓ canē deriuatur pangeri
cus. ca. cũ. laudando decantatus vnde pangerice
.i. laudare laudabiliter. et h̃ pangericũ pangerici
scilicet licencõsum et lasciuiosuꝫ genus in laudibꝫ
alicuius. in cuius specie et composicõne homies
multis mendacijs adulantur

Pagito pagitas id est sepe uel frequenter cane
re. a pango pro cantare.

Pangitorium a pango ꝓ cantare dicit̃ pangi
toriuꝫ torij locus ubi multi simul canunt scꝫ choꝛus

Pango pangis. i. canere facit preteritum.
panxi et caret sup̃. pango. gis. i. pacisci. siue pactũ
facio. facit p̃teritum pepigi. et sup̃ pactum. Item
pango pangis. i. impellere uel iũgere facit p̃teritũ
pegi et supinum pactum. vñ ũsus. Panxi dic ce

onij coniunxi dic bene pegi. Cum pactum feci di
cito tunc pepigi. Inuenit᷑ eciam pango xi. ꝑ pa.
lū figere uł plantare. Et nota ꝙ antiq̄ dicebant.
pago. gis. pepigi ꝑ pacisci. vbi nos dicimus pan
go pepigi. Itē scias ꝙ pango. i. iungo uel impel
lo cōponit᷑ cū con. et dicit᷑ cōpingo. gis. compegi
cōpactum. depingo depegi depactum. expingo ex
pegi expactum. Impingo. gis. impegi impactum
repingo. gis. repegi repactū. Et in predicta signifi
cacōne pango et eius composita sunt actiua. Itez
cōposita eius in p̄nti mutant. a. simplicis in. I. ꝫ
p̄terita et sup̄ simplicis ꝛtinent īmutata. pango in a
liijs significacōnibus non mutat litteraturam in
cōpositis si qua habet. et ꝑ pacisci est actiuum ꝑ
cantare simpliciter neutꝝ. ꝫ ꝑ cantando dicere uł
laudare uł narrare actiuum est.

Paniceus. a panis dicit᷑ hic paniceus et hec panice
a. ceum. qui uł que facit panem. et paniceus. cea. ce
um. ad panem ꝑtinens uł de pane existens. sicut
dicimus paniceas mensas q̄ ad panem comedend̄
parant᷑. uł que fiunt de pane

Paniceum. a panis deriuat᷑ hoc paniceū. cej uł pa
nicium. cij. qđdam genus annone. qꝛ in quibusdā
locis eo homines sustentant᷑ uice panis. vnđ et
dicit᷑ paniceum q̄si panis uiciū. qꝛ uice panis fun
gatur apud quosdam. et est ethimoloia.

Paniculus. li. dimi. ꝑuus panis.

Panifex in panifico. cas. est

Panifico. cas. i. panez facere. cōponit᷑ a pan qđ
est panis et facio. et cor̄. fi. Et inde hic et hec panifex
cis. qui panem facit. Idem et panificus. ca. cū. vn̄
in primo regū c. viij. filias ꝙ uestras faciat sibi
unguentarias et focarias et panificas

Panis a pan qđ est omne uł totū dꝛ hic panis.
nis. qꝛ cū omni cibo apponit᷑ uł qꝛ omne animal
eum appetit. et facit accusatiuus pluralis in es tm̄
et genitiuus pluralis in um non in ium. licet no
minatiuus singularis desinat in is. et habꝫ pares
sillabas in nominatiuo et genitiuo singulari. sicut
iuuenis et canis. vn̄ u̾sus. Is par prestat ium. Iu
uenis canis excipe panis. Ista enim faciunt in ū
Iuuenū canū panū. vn̄ dicendū est uideo tres ca
nes comedentes tres panes. Et ut dꝛ in historijs
sup̄ exodo panes ꝑpōnis uocant᷑ xij panes azimi
de simula. mundi ualde qui ponebat᷑ sup̄ mensa se
mi altrinsicus Et constabant singuli de duabus de
cimis ephy. et singulis supponebat᷑ patena aurea
et sup̄ patenaz pugillus thuris in diluculo sabba
ti recentes et calidi panes imponebant᷑ mense. et
erant ibi immoti usq3 ad sabbatū sequens tunc il
lis sublatis et thure incenso sup̄ altare noui cū a
lio thure substituebant᷑. sublatos uero soli sacerdo
tes comedebant. dicebant᷑ eciā panes ꝑposicionis
qꝛ ꝑpositi erant coram domino in memoriā sem
piternam xij tribuū filioꝝ isrl̄. uł porro positi
. i. a longo tempe positi qꝛ p̄ totam ebdomādam
uł ineternū ꝑpter successionem ponendi.

Paniculus paniculi ꝑuus panis

Pannosus. a pannus dicit᷑ pannosus. sa. suꝫ. i.
cincinnosus vilibus pannis indutus. et compat᷑.
vn̄ hec pannositas. tatis. Item pannosus potest di
ci plenus et habundans pannis.

Pannucius a pannus. deriuat᷑ pannucius. cia.
cium. i. pannosus uilibus pannis indutus. et hec
pannucia. cie. dꝛ q̄daz uestis qꝛ sit de diu̾sis pannis

Pannus. a pan qđ est totū uł omne. abcisa.
deriuat᷑ hic pannus. ni. qꝛ ab omni homine appeti
tur vnde depanno depannas.

Panocius. pan qđ est totū cōponit᷑ cū ota uel
oti qđ est auris. et dꝛ panocius. cia. ciū. uł pano
ciosus s̄m quosdam. panocij in sichia ferunt᷑ esse
quidam homines monstruosi cuꝫ diffusa magni
tudine aurium ut omne corpus ex eis contegant

Panselenos. i. tota lux noctis scilicet luna plena
uł plenilunium. et dꝛ a pan qđ est totum et sele
nos quod dicitur lux noctis

Pansus. sa. sum. aptus extensus diffusus. uł q̄
ambulat nudis pedibus. Et dicit᷑ a pando. dis. ꝓ.

Pantopoles. pan qđ est omne uel quosdam
totuꝫ cōponit᷑ cū pole qđ est uendere. et dꝛ hic pā
tapoles. i. negociator qui multa uendit qui lañe

Panter. teris. accusatiuo sepalassarius dicitur
panterem uel pantera. et hec pantera. re. penł ꝓđ
genus lupi et dꝛ a pan qđ est totum uł omne qꝛ
omnium animalium sit amicus nisi draconis. uł
qꝛ et sui generis societate gaudeat et ad eandem
similitudinem quidquid accipit reddit.

Pantheon. pan qđ est totuꝫ uł omne. cōponit᷑
cū theos qđ est deus. et dꝛ hic panteus. deus in se
omnia rep̄sentans q̄si omniū deus. Idē q̄ et pan
et hoc pantheū uł pantheon. templū illius dei. uel
templū omnibus dijs consecratū. sicut est templū
omnium sanctoꝝ. Et ut refert᷑. Romani cū uniu̾
so orbi dominarent᷑ quoddam templū maximuꝫ
construxerunt In cuius medio suum ydolum col
locantes omnium ꝓuinciaꝝ simulacra p̄ circuitū
statuerunt respiciencia rectis uultibus ydolū roma
noꝝ. Si qñ autem aliqua ꝓuincia rebellaret con
tinuo arte diabolica. illius ꝓuincie sil̾acꝝ idolo ro
manorum posteriora uoluebat tamq̄ innuens ꝙ
ab eius dominio recessisset. Conciti ergo romani.
ad ipsam ꝓuinciam copiosum exercitum destina
bant et ipsam suo dominio subiugabant. ueꝝ non
suffecit romanis ꝙ omnium ꝓuinciaꝝ sil̾acra in
urbe sua haberent. quin pocius fere singulis dijs
templa singula construxerunt tamq̄ q̄ eos cunc
taꝝ ꝓuinciaꝝ victores et dominos effecissent. Sꝫ
qꝛ omnia ydola templū ibi habere non poterant
ad maiorem sue uesanie ostentacōnem vnuꝫ tem
plum ceteris mirabilius et sublimius in honoreꝫ
deorū oīm erexerūt. et pantheō qđ sonat toti dei
nuncupauerunt. pontifices enim ydoloꝝ ad maio
rem ꝑpli decepcōnē finxerunt. ꝙ sibi acibile quā
omnium deoꝝ matrem appellabant fuerit impa
tum ut si de omnibus gentibus uellent victoriaꝫ
obtinere filijs suis templū magnificū fabricarent
De hoc eciam tetigi in colozeum

Pantomimus. a pan uł panto qđ est totum et
mimus componit᷑ hic pantomimus. mi. i. p̄ omnia
ioculator. Et inde hec pantomima. me. p̄ omnia ioculatrix

Panucula cule. in panus est.

Panus. a pannus dꝛ hic panus ni. ūgula illa cc̄
quam tñma inuoluitur Idem et canellus dꝛ. qꝛ et
de cannis fit in quibusdam locis. vnđ lucilius In
tentus mō stet rectus sub tegmine panus Et dꝛ a
pannus. qꝛ eo pānus texatur. vnde hec panucula
le. dimi. nauicula textricū. qꝛ eius discursu panni
texantur. Et dꝛ a pānus uel a panus. Et ut dicit
p̄s in iij li in fi. panucula non s̄uat genus p̄miti.
qꝛ panus est masculini ge. panucula uero fe ge.

Panxi. est preteritum de pango pangis.

Papa pape. i. admirabił. a pape qđ est interiec

cio admirantis.q autem dr papa q̄si pater patru ethimol' est.Et hinc h et hec papalis.et hoc le.Et h papatus tus tui. ¶ Sed consueuit queri An in uoto continencie possit papa dispensare Ad hoc dn̄t quidaz.q uotū continencie non ē essencialit' annexum ordini sacro.s3 ex statuto ecclesie.vnde uidetur p ecclesiaz q possit dispensari in uoto cō tinencie solempnizato p suscepcionē sacri ordinis Cum autē uotū continencie eēnciale sit statui reli gionis p quam homo abrenūciat seculo.totaliter dei s'uicō mancipatus.quod nō p̄t simul stare cū matrimonio.in quo incūbit necessitas procurande prolis uxoris et ꝓlis et familie et reru3 que ad hoc requiruntur Vnde dicit apl'us.j.ad corinth c vij qui est cum uxore solicitus que sunt mundi quō placeat uxori et diuisus est.vn̄ nomen monachi ab unitate sumitur.p oppositū ad diuisionem p̄ dictaz.videt' q in uoto solempnizato p ꝓfessio nem religionis non possit p ecclesiam dispensari et racōnem assignat decretalis.q2 castitas est an nexa regule monachali.vide eciam in bigamus.

Papalis in papa vide et ꝓducit penultimam.

Papas.a papo.as.dr h papas papantis.i.gu ardio q2 circa culmas papando incedit.vel papas dr pedagogus.cui infantis disciplina cōmittitur Iuuenalis.timidus p̄gustet pocula papas.Sed h papas.patis.dr grece q̄ddam genus lini candidi

Papauer.a papo.pas.dr hoc pa ¶ et mollissimj pauer.ueris.q2 semen eius papat'.vel dr a popa qd̄ est pinguedo.q2 crassum habeat liquorem.et est herba sonorifera.ex q̄ ꝓfluit succus qui oppi on appellatur.vnde papauerinus.na.nu3.et ꝓd papauer penl' in nominatiuo.s3 in genitiuo cor'.

Paphus insula est ueneri consecrata.vn̄ paphi us.a.ū.qd̄ sepe inuenit' ꝓ uenerius.ria.rium.Et inde quedam oliue dicunt' paphie.et est fe.gene

Papia.a pape dicitur hec papia. ¶ ris paphus. admirabilis ciuitas vnde h et hec papiensis et hoc se et dicit' papia q̄si pauperibus pia.hec olim diceba

Papilio.a pape dicit' h papilio ¶ tur cicinum onis.quedaz auicula que in suo aduentu meret' admiracō3 vn̄ papilioēs dn̄r tentoria ad sil'itudi uem illius auis uolantis.hee auidē lumine accen so conueniunt.et circūuolantes ab igne ꝓximo

Papilla.a papoas.dicit' hec pa ¶ interire cogunt' pilla.le.caput mamille.q2 pueri eam q̄si papant dum lactent.Mammilla enim est omnis eminen cia uberis.s3 papilla est illud breue.vn̄ lac trahi tur.et cor'.pa.virgil'.Hasta sub exertam donec p

Papirius.ria.riū.in papirus ē ¶ lata papillam

Papirus.a pir dicit' h papirus.ri.penl' ꝓd.q̄ dam herba ul' genus iunci ut dicunt.et dr papi rus q̄si parens pir.i.igne3.eo q in cereis et lam padibus ponit' ad ardendū.dr eciam h papirus carta bombicina.vnde papirus.ra.rum.ad papi rum ptinens ul' de papiro existens.dr eciam ꝓ eo dem papirius.ria.riū.ps'a.xviij.Qui mittit in ma re legatos in uasis papireis.ul' papari sup aquas in uasis papireis.i.in nauibus de papiris.i.iuncis qui papiri tante sunt magnitudinis.s' historiam allexandri ut naues fiant ex eis.ul' in uasis papi reis.i.cartis de papiris factis quas egipcij p lega tos mittebant duobus tribubus euntes sup aq̄s ul' in uasis papireis.i.in pixibus de papiro factis in quibus continebant' ul' deferebant' eplē misse ab egipcijs p legatos ad exhortandū et animan dum duaru tribuum iudeos

Papo.a popa dr papo.pas.paui.pare.i.come dere.qd̄ tantū ad pueros ptinet.et ponit' q̄nq3 ꝓ nomine.p'sius.Et fil'is regū pueris papare minu tum.s3 manducare ad uiros ptinet

Papula.le.fe.i.carbunculus.sunt enim papule minutissima ulcera q̄ nascunt' in cute et dolorem afferunt et scabiem et ardorem.v'gil' in geor.Ar dentes papule at3 immundus olencia sudor mem bra sequebat' et dn̄r a papo.as.q2 corrodunt car nem vnde papulosus sa sum.papulis plenus Et compatur vnde hec papulositas.tatis.plenitudo et abūdacia papularu et papulentus.ta.tū.in eo dē sensu.Et compat' vnde hec papulencia.cie.

Papulentus.ta.tum.in papula vide.

Par.a paro ras deriuat' h et hec et hoc par paris s3 quantum ad significacōnem deriuat' a cōparo ras.ꝓpe enim pares sunt qui inter se cōpari pn̄t vn̄ pariter adūbiū et hec paritas.tatis.Par cōponi tur cōpar.cōparis coequalis consil'is.Dispar paris dissil'is.Impar.paris.non par separ.paris.seor sum a pari.i.dissil'is.suppar.paris.i.subiectus pa ri.Et hinc cōpitas disparitas impitas.sepitas supp itas.et est par omnis ge.cū omnibus suis cōpoli tis.et cor'.pa.vnde ouid epp.Si qua uoles apte nubere nube pari.Inuenitur eciam hoc par paris. tantum in neutro ge.ut unum par bou3.duo pa ¶ ria caligaru

Para ꝓposicō greca.i.iuxta.vel a pud ul' re.ul' preter ul' trans Item para est ūbū impatiui modi.s3 tunc acuit' in fine

Parabola ut dicit pap̄ pabole grece latine ꝓū bia uocantur.eo q in ipsis sub cōpatiua similitu dine figure ūboru et ymagines ueritatis ostendun tur.de hoc eciam dixi in iiij pte in c de tropis

Paracinon.par cōponitur cu3 acinon qd̄ est in cus.et dr hic paracinon.onis.faber iouis.fulmi num eius fabricator.et dr sic q̄si ignea Incus.ab igne et incude.q2 semper sit iuxta igne3 et incudē

Paradisis grece latine consolacō dicit' Paraditus.a paradisis qd̄ est consolacō dicitur h paraditus.ti.i.consolator.et s' hoc paraditus dr spiritus sanctus.qui consolatur nos omnibus an gustijs in nostris.Item paradisis g̃ce dr aduocaci o.Item paditus.i.aduocatus.Et s' hoc conuenit fi lio.q2 ipse ꝓ nobis interpellat apud patrem.po test eciam spiritus sanctus congrue dici paditus.i.aduocatus et consolator.q2 et ꝓ nobis aduo cat et nos consolatur.ut dicā in spiritus ¶ De p adito autez spiritu sancto.dicit dominus in ioh̄i ne.paditus autem spiritus sanctus quem mittet pater in nomine meo ille uos docebit omnia.Et tanguntur in hac autoritate sex cause missionis spiritus sancti.primo namq3 missus est sup aplos ad consolandum mestos.qd̄ notatur cum dicit'.paditus qd̄ est idem qd̄ consolator.Secundo ad uiuificandum mortuos qd̄ notatur cū dicit' spi ritus.q2 spiritus est qui uiuificat.Tercio ad sancti ficandum immundos qd̄ notatur cū dicitur sanc tus.sic enim dicit' spiritus q2 uiuificat.ita sanctus q2 sanctificat et mundat.vnde sanctus ide3 est qd̄ mundus Quarto ad confirmandum amore3 inter discordes et odiosos.qd̄ notat' in hoc q dicit' pat. pater eni3 dicit' eo q naturaliter diligit nos.Qn to ad saluandū iustos.qd̄ notatur in eo q dici tur in nomine meo.qd̄ est ihesus.qui salus inter pretat'.In nomine ergo ihesu.i.salutis pater mi

sit spiritū sanctum.ut ostenderet ꝙ ad saluandas gentes uenit. Sexto ad docendū ignaros qd̓ no tatur in eo ꝙ dicit̄ ille uos docebit omnia.

Paradigma exponitur in quarta pte in caplo

Paradisus.si.mas.ge.vnde genes ¶ de tropis.

ij.plantauerat autem dominus deus padisum uo luptatis a principio in q̊ posuerat hominē quē formauerat.Est autem padisus locus in orientis ptibus constitutus.et dr̄ padisus grece.ortus.la tine.eden hebraice.qd̓ latine delicie interpretatur coniuncta hec duo sonant ortū deliciaꝝ.est enim omni generi ligni et pomiferaꝝ arborū consitus habens eciā lignū uite.et dr̄ padisus q̄i parans dei uisum.ul̓ q̄si patis dans uisum.et est ethi.ꝓ. hug̃ ¶ Nota h̄ ꝙ padisus credit̄ esse quidam lo cus corpalis in determinata pte terre situs tempa tissimus et amenus ut homo nullis pturbacioni bus impeditus.spiritualibꝫ delicijs quiete fruet̄. hunc autem locum extimant sub equinoctiali es se.ulus ptem orientalem.eo ꝙ locū illū quidā phi tempatissimū asserunt.ex quo eciam loco ni lus.vnus de quatuor fluminibus padisi fluere ui detur.vnde ꝓ bedam uolunt in orientali pte esse paradisum longo interiacenti spacio ul̓ maris ul̓ terre a regionibus quas incolunt homines.secre tum et in alto situm.vnde nec aque diluuij illuc puenerūt. Sꝫ consueuit q̄ri quō intelligat̄ illō qd̓ dixit dn̄s in cruce latroni.Amen dico tibi hodie mecū eris in padiso.Ad h̄ potest dici ꝙ h̄ n̄ est. intelligendum de padiso terrestri.qꝛ passio cristi non reducit ad illū padisum ſꝫ ad celestē.q̊ qui dē padisus potest accipi dupliciter scilicet ꝓ glo riam fruicōnis.et sic statim moriens in padiso la tro fuit.ul̓ quantum ad locū glorie conuenientē et sic nullus padisum intrauit ante ascensionem ¶ Quare autē deus concesserit homini ut come deret de omni ligno padisi excepto ligno scienci e boni et mali.dixi in obedio.dis.vide eciam in

Paradoxus.doxa grece latine glo ¶ romphea na cōponit̄ cū paro.ras.ul̓ para ꝑposicōe greca. qd̓ est iuxta uel ad.et dr̄ padoxus admirabilis. ul̓ q̄si patus ad uanam gloriā huius mundi vn̄ h̄ padoxa.xe.mulier tal̓.et adiectiue potest decli nari padoxus.xa.xū.vnde et quidam liber tulij intitulat̄ tulius de padoxis.qꝛ in eo tractat̄ de p adoxis et dicunt̄ ibi padoxa dicta ul̓ sentencie ad mūdanā gloriā ptinētes q̄i laudes gloriose ul̓ pate Et ind̓ h̄ padoxia.paradoxie talis gloria uel laus

Paramenon cōponit̄ a para et emenon qd̓ est dies uel tempus et dr̄ pamenon.quo nomine uo catur apud grecos preteritū pfectū.qd̓ significat rem paulo ante pfectam.q̄si adiacens tempus q̊ dam dicunt paoemenon

Parafernū.ni.exponit̄ in dos dotis

Parafrastes a para qd̓ est iuxta ul̓ a paro.ras et frasis cōponitur h̄ parafrastes.tis.i.loquax q̄i iuxta loquelam ul̓ locucōnem.ul̓ patus et ꝓm tus ad loquendum.ul̓ pafrastes ꝓꝓe dicit̄ n̄ dis tor non bonus ſꝫ malus interpres.vl̓ pafrastes. ꝓ q̊dam qui minus bene interp̄tatur qui scilicꝫ non transfert litteram ex lr̄ā ſꝫ sensum ex sensu. vnde pafrastes.locutor iuxta sensum et non ꝓm lr̄āꝫ.vnde Jēo.in ꝓlogo regum ul̓ interp̄tem me extimato si gratus es.vl̓ pafrastem si ingratus ꝙquam michi omnino consciens non sim mutas se me q̊piam de hebraica ueritate

Paragoge exponit̄ in iiij pte c d̓ metaplasmo

Paraganda ornamentum ¶ et acuitur in fine pallij ul̓ uestis qd̓ uulgo friseum dicitur

Paragoria in pagorizo.zas.exponitur

Paragorizo.zas.i.mitigare.lenire oblectare tē pare.vnde h̄ pagoria.rie.i.mitigacō et quedam medicina sic dicitur que lenit

Paragraphus.a para qd̓ est iuxta et graphus scriptor ul̓ graphia scriptura cōponit̄ h̄ parag̃ phus ul̓ h̄ pag̃phum.i.nota sic facta ¶ q̄ appo nitur ad sepandas res a rebus q̄ in connexu con currunt et corripit.gra.

Papagus papagi.auis mali ominis ut dicunt

Paralellus.a para dr̄ h̄ palella.le.palelle dn̄r linee eque distantes que q̄uis in infinitū ducant̄ nūq̄ concurrunt.qd̓ non fieret si una lineaꝝ ad aliam plus ex una pte q̄ꝫ ex alia accederet.et hic palellus et h̄ palellū.li.circulus eque distans ab alio.Et sunt circuli illi.v.in spera qui palelli uo cantur q̄si eque distantes.n̄ qꝛ equalis sit distan cia inter quoslibet sibi ꝓximos ſꝫ qꝛ quilibet pa lellus a sibi ꝓximo ꝓ omnes suas ptes equaliter

Paralipomenon.a para qd̓ est iuxta ¶ distat. et emenon qd̓ est dies ul̓ tempus cōponitur hic palipomenon.nomen cuiusdā libri q̄si ꝓmo di eꝝ ul̓ a para qd̓ est p̄ter ul̓ re.et ipos qd̓ est sub et mene qd̓ est defectus.dr̄ palipomenon g̃ce.qd̓ nos p̄termissoꝝ ul̓ reliquoꝝ dicere possumus qꝛ ea que in lege ul̓ libris regum ul̓ omissa ul̓ non plene relata sunt.in isto sub.i.postea sūmatim et breuiter explicant̄ vnd̓ Jhero.in epistula ad pau linū c vij.palipomenon lib instrumenti ueteris ephitome.talis ac tantus est.ut absq̄ illo si quis scienciā scripturaꝝ sibi uoluerit arrogare seipm̄ irrideat per singula quippe nomina iuncturas q̄ꝫ u̇boꝝ et p̄termisse in libris regum tangunt̄ histo rie.et innumerabiles explicant̄ euangelij questi ones. vide eciam in epythoma et acuitur in fine

Paralisis a para qd̓ est re et ¶ palipomenon. lisis componit̄ h̄ palisis.i.resolucō scilicet mor bus quo membra dissoluunt̄.vnde paliticus.ca. cū.qui talem infirmitatem patitur.ꝓm hug̃.Qui dam dicunt ꝙ componit̄ a para et lesio et dicit magister bene.palisis ꝓd̓.l.ante.s.et n̄ debꝫ ac centuari in fine sicut nec ypocrisis

Paraliticus penl̓ cor̓ in palisis est

Paralogismus a para qd̓ est iuxta et logos cō ponit̄ hic palogismus.mi.i.sophistica argumen tacō q̄si iuxta racōnem ul̓ diffinicōnem silli.vn̄ palogisticus.ca.cū.et palogiso.sas.palogismum facere.vl̓ palogistice loqui ul̓ palogismo condu

Paraneticus.ca.cū.i.interpo ¶ dere ul̓ decipere sitiuus et dr̄ a panymphus.vnde quedā ode ora cij.intitulantur panetice et interpositiue

Paranympha.a para qd̓ est iuxta et nimpha sponsa.cōponitur h̄ panīpha.e.i.ꝓnuba q̄ uiro nīphā iungit.et hic panīphus.i.internuncius inter sponsum et sponsam.scꝫ qui viro nympham con iungit.sicut beatus iohs dr̄ panimphus dn̄i

Paranomasia exponit̄ in quarta parte in c de

Paranomeon est in quarta pte in ca ¶ scemate

Parapsis.a par et absida. ¶ pitulo de scemate qd̓ est latus cōponit̄ h̄ pabsis.dis.i.discus.vnd̓ Juuenalis Qui multa magna q̄ꝫ papside cenat.et dicitur papsis uas quadrangulū et quadrilatriū q̄si paribus absidis.i.lateribus.et mutatur.b.in

p.et scribitur p.ps.

Parasceue.ues.paro.ras. cõponitur cum cena et dicit᷑ prasceue.ues.pparacõ cene.h̄ nomine di batur sexta feria sabbati.in qua pparabantur ne cessaria sabbi.s̄ hug̃. In historijs aũ dr̃ pasceue g̃ ce latine pparacõ.sic dicebant feriam sextam q̃a in ea pparabant necessaria sabbato.sicut et in de serto duplex colligebat᷑ manna.g̃cis admixti iu dei conutebantur uocabulis.

Parasitaster in parasitus vide

Parasitus.pabsis cõponitur cũ situs.et dicitur hic pasitus.q̃si in pabside situs.i.leccator.vl' pa situs cõponitur a paro.ras.et situs.tus. Inde dr̃ pasitus leccator ul' ioculator.q̃si parans.i.repre sentans situs.i.cõposiciones et gestus diu͂sorũ.scʒ qui scit suo gestu rep̄sentare gestus et cõposicões multorũ.vl' para.i.iuxta situs uenter. Inde para situs.i.iuxta uentrem.vl' para iuxta uel apud si tos.i.frumentũ.vnde dicit᷑ sitorium uas ubi cibʒ de frumento solet reponi.vnde pasitus q̃si apud aliquez frumentatus.i.nutritus et pastus.vnd̄ h̄ pasitulus.li.dimi.et hic pasitaster.tri.et hic et h̄ pasita.te.et pasicula pasicule dimi

Parastrata.para cõponitur cũ sto uel stans.et dicitur h̄ pastrata.te.pastrate stipites sunt pares stantes quibus arbor nauis sustinetur.

Parca.a parco.cis.dr̃ h̄ pca.ce.furia infernal' et dicunt᷑ parce a parcendo p contrariũ q2 mĩme parcant.quales tres esse uolebant.vnam q̃ uitã hominibʒ ordinet.altera que contexat.tercia.q̃ rumpat. Incipimus enim cũ nascimur.sumus cũ uiuimus.desinimus cũ interimus.vnde hic et hec parcalis et h̄.le.s̄ hug̃.pap̄ uero dicit.parce fata dicta sunt a paganis.Que quidem tria esse dicun tur.cloco.lathesis.atropos.dicta cata antifrasim q2 nemini pcant.vnde dr̃.Cloco coluʒ baiulat la thesis trahit.atropos occat.

Parcitas.a pcus.ci.addita.tas.fit pcitas.tatis. et designat q̃nq3 uirtutem quandoq3 uicium

Parco.cis.pepci.vl' parsi parsuʒ parcere.i.con donare non multũ expendere.misereri.dimittere. Parco cũ suis cõpositis si qua habet est neutrũ s̄. hug̃.prisci.eciam dicit in x li.tractans de uerbis. tercie coniugacõnis desinentibus in co.r.an̄cedẽ te vnum inueni pco pepci qd̄ et parsi facit p̄te. ritum et infra dicit pepci.vel parsi facit parsum supinum.s̄m in si terminancium regulam.i.in ũ vnde psurus pticipium futuri.peperci tamen ma gis nunc est in usu q̃ parsi

Parcopollex pollex cõponit᷑ cũ parco.is et dr̃ h̄ parcopollex.licis.i.trabiuellum.q2 parcit pollici

Parcus.a parco.cis.deriuat᷑ parcus.ca.cũ.qui quandoq3 designat auarũ.q̃nq3 inter auarũ et pdi gum.plus tamen concedit auaro q̃ pdigo sicut econtrario.largus plus concedit pdigo q̃ auaro vnde quidam.Prodigus est animi uicõ retinenda pfundens.Largus qui sumptus facit ex racõne li benter.Parcus qui retinet q̃do q̃d nõ postulat usus Quaʒ retinʒ cupide q2 res deposcit auarus.et cõpa tur pcior simus.vnde parce.cius.me.adu͂bium. Parcus cõponitur q̃ppcus.p̄parcus.valdepcus.s̄ hug̃.pap̄ uero dicit parce honeste moderate nõ nimiũ pcus frugi qd̄ est moderator s̄uator et ab stinens alieno suo contentus parcus nimis tenax sordidus.vide in pdigus

Pardus.di.bestia uaria est et uelocissima.et in de componitur leopardus.di.s̄m hugucõnem

Parens.a paro.ras.deriuat᷑ hic et h̄ parens pa rentis duum generũ.i.pater et mater.et facit gt̃is pluralis parentũ. Inuenit᷑ eciam parenciũ qd̄ p batur p accusatiuũ pluralem qui desinit in.es.et in.is.qui q̃pius est in iũ terminantis gtĩ.sic dixi in tercia pte ubi egi de dtõ plurali tercie declinac̃ et dicunt᷑ pater et mater parentes.a pariendo.et non parendo.qd̄ pbat᷑ ex h̄ q2 pario p̄mam pd̄ s3 parens in p̄dicta significacõne cor̃.parens ca.i accipitur p consanguineo ul' affine.vñ h̄ pentela le.cognacio.consanguinitas.congermanitas.con tribulitas et h̄ et h̄ parentalis et h̄ parentale.vñ pentaliter adu͂bium.et h̄ parentalitas.tatis.con sanguinitas. Inuenitur eciam parens ge.omnis.i. obediens à parco.es.et tunc pd̄ p̄mam.vñ ũsus Non sine ple parens non sum nisi pareo parens

Parentalia.a.parens deriuat᷑ ‖vide in honoro h et h̄ parentalis et h̄.le.et h̄ parentalia.liuʒ di es festus paganorũ cũ sacrificabant animabus pa rentũ s̄ hug̃.pap̄ uero dicit parentalia dies festi paganorum propinquitas.

Parentela.le.penl' pd̄ in parens exponitur

Parenthesis quidam tropus de quo dixi in iiij parte in capitulo de tropis.

Parenticida.a parens et cedo.dis.cõponitur.h̄ et h̄ parenticida.de.penl' pd̄ qui pentem occidit vnde h̄ et h̄ parenticidalis et h̄.le.et h̄ penticidiũ parenticidij occisio parentum

Parento parentas.i.patrem uel matreʒ imita ri.uel' sacrificare umbris parentuʒ.et tunc deriua tur a parens Inuenit᷑ eciam parentare.i.sacrifica re mortuis p̄maʒ pd̄.et tunc deriuat᷑ a pareo pa res.ut parentare.umbris ul' tumulis mortuoruʒ frequenter paꝛe.i.obsequi ul' ministrare

Pareo pares parui.i.obedire.et parere.i.appa rere.paꝛe p obedire caret sup̄ p apparere inueni tur paritũ paritu.s3 raro in hac significacõne.cõ ponit᷑ appareo.res.rui.appitũ.vnde apl'us appa ruit gracia saluatoris nostri.cõpareo.res.rui.i.si mul paꝛe.vnde in geñ c xxxvij.puer nõ compa ret et ego quo ibo.Pareo in utraq3 significacõne cũ suis cõpositis est neutrũ et pd̄ hanc sillabã pa vnde ouidius de remedio.que nimis apparent re cia uitat auis Et in g̃cis Apparens paret et qui be ne paret obedit.paꝛe q̃n est infinitiuus de pario. ris.tercie coniugacionis cor̃ penl'.q̃n uero est in finitiuus de pareo pares.secunde coniugacionis.i. obedire uel apparere producit penultimam

Paries.a par dr̃ hic paries rietis.q2 semp sunt duo pietes ul' a latere ul' fonte qui conspiciũt se. aliter structura deformis cẽt.et cor̃ pnl' tã in ntõ q̃ in gtõ.Et ẽ mas ge.vnde p̃s.parieti inclinato

Parietina.a paries dr̃ parietina ne.fe ge.penl' pd̄.Et ẽ parietina.pietũ ruina.scilicet ubi pietes stant sine tecto et habitantibʒ.vñ ezechiel' xxxvj Montibus et collibus uallibus desptis parietinis.

Parieto.a paries diuatur pieto tas parietes ap tare.vñ depieto tas.et dispariẽto tas.et expieto tas.in eod̄ sensu.scilʒ pietes auferre.Et corripit e

Parietulus etuli.diminutiuum.paruus paries.

Parilis.a par dr̃ h̄ et h̄ paril'.et h̄ le.i.equalis vñ piliter adu͂biuʒ.et h̄ pilitas tatis.i.equalitas. similitudo.Et corripit penul' pil'.lʒ desinat in ilis Et deriuatur a nomine secundum prisñianum.

Parilitas tatis.corripit li. In parilis exponitur.

Pario ris pepi ptū uel paritū. parere. ptū facē.
laborare. acquirere. Et est h significacio tracta ex
alia. q cū mulier parit acquirit. et in labore est.
licet postea nō meminerit laboris ꝓpter gaudiū
q natus ē homo in mundo. Et erat olim h ūbuz
quarte coniugacōnis. vnde ouid. Oua pire solent
genus pennis decoratū. vn̄ et cōposita ab eo sunt
quarte coniugacōnis. Pario cōponit cū ad ul a.
et dicit apio. ris. rui. Itē cū cō. et dr cōperio. ris.
cōptum inuenit. Itez cū ex. et dicit expior. ris.
exptum. ūbum cōmune. i. ꝓbare ul ꝓbari. Item
cū ob. et dr opio. ris. rui. Itē ex ob et pario com
ponitur opior. riris. optussuz deponens. i. expec
tare. et ꝓd pmam opio. ꝫ opior pocius cā cor.
Itē cōponitur cū re. et dicit repior. ris. ri. qd du
plicat. p. in preterito cuz diminuat prima sillaba
respectu p̄sentis. Pario est tercie coniug et neu. et
ut dictū est facit sup ptum. tu. qd ꝓbat per par
tus. tus. tui. et pturio. et siliter facit pituz. tu. qd
ꝓbat p pariturus. ra. ruz. Composita ab eo sunt
quarte coniugacōnis. et ōnia faciunt sup in ptuz
et p̄teritū in rui. preter opior et repior. que faci
unt cōperi reperi. et omnia sunt actiua preter ex
perior cōmune. et operior deponens ꝓ expectaē
ſm hug. Et scias q ptū debet esse supinum eius
licet inueniat pitū. vnd dicit pristi. in x li. In rio
unū inuenio tercie coniugacionis pario pepi. ve
tustissimi tamen ſ quartā coniugacōnem h ꝓtu
lisse inueniunt. Oua pire solet et cetera. sup ptuz
debet esse. vnde et ptus et pturio. turis. meditati
uum. et pito frequentatiuuz. Magister autē bene
ſm modnos melius declarat dicens. Pario tercie
coniug facit p̄teritū in. ri. prima sillaba gemina
ta ut pepi. et sup ptū. qd antiqui dicebant et pa
rituz. vnde pariturus. Cū suis autem cōpositis re
dit ad quartā. et facit p̄teritum in ui diuisas silla
bas. vt aperio. ris. rui. aptuz. p̄ter reperio reperi
cōperio cōperi. cuz omnibus habet. r. ante. tū. in
sup ut aperio apertuz. Item scias q consueuit. b.
mutari in. p. ut oppio. ꝫ in operio et ī operior ob
icit. sicut. d. in aperio. vnde cor pmam pario. vn̄
quidam. Nemo sit preceps causas aperiē latentes
Itez. vir generat. mulier q parit. ꝫ gignit uterq
de h eciam dixi in aperio et dicam in repio. ris.
Et ut dicit pristi. in xj. h. g. faciunt pticipia in sus
ūba que in li ul in ri uel ti terminant preteritū
actiuoꝝ. ut pepli pulsus peculi peculsus. a suffero
sustuli anormaluz est et sublatus facit. verri ūsus
et uerti ūsus excipit pepi ptus differencie causa
Pacior enim passus fecit

Paris paris ul paridis fuit filius priami. qui ele
nam rapuit et corripit penultimam paridis.

Pariscus. a paro. ras. h pariscus. ci. questor qui

Paritonus. toni. penl. cor. i. ‖ clamat in foro
cantator qui parit tonos. a pio et tonus

Parius. a paros insula. parius. ria. riū. et q in
illa insula marmor abundat. Ideo qn̄ parius po
nit ꝓ marmoreus. qn̄ ecīa pius planus uel albꝫ
ad moduz marmoris dr. vnde inuenit marmorpa
riū. et in primo hester dr pario stratum lapide

Parma. a puus dr h parma. me. leue scutū q̄si
pua et quelibet leuia arma pn̄t dici parme q̄si p
ue. Item parma est dictus quidam fluuius a pui
tate. a quo ciuitas adiacens dr h parma. me. et
est ꝓ fluuio mas. ge. ꝓ ciuitate fe. vnde h et hec
parmensis et hoc parmense

Parmeus. mei. ptus means. a ptus et meo. as.

Parnasus. a par et nasus qd est elacō cōponit
hic pnasus. si. quidam mons q pares habet na
sos. i. duas elacōnes. scilicet elicōnem et asserone
ul cicheonem. ſ hug. ꝫ si pnasus ut dicit hug cō
ponit ex duobus rectis scilicet integris scilicet par
et nasus debet ſ pristi. declinari ex utraq pte recti
declinat tamen ex fine tantū. et ꝓpter hoc quidā
dicunt cum quibus ego q pernasus non est com
positum q fuit impositum a grecis qui numq
habuerunt respectum ad h nomina latina par et
nasus et hoc uult magister bene. et ꝓd penl pna
sus. et q dr pnasus q̄i pares habeat nasos et hi. ē

Paro. ras. raui. pare. i. p̄parare ornare. vn̄ para
tus. ta. tū. nomen. et cōpat. cior simus. vnd pate
cius ssime. aduūbium. Itē a paro h patus tus tui.
Paro componit apparo ras. i. ualde et diligenter
pare. vnde h appatus tus tui. Itez comparo ras.
disparo ras. i. spectare. diuidere. Item imparo ras
p̄paro ras. aū ul p alijs pare. reparo ras. i. iteꝝ ul
retro pare. separo ras. i. diuidere. Paro ras actiuū
est cū omnibus cōpositis. et cor pa. vnde Ouid.
de reme. Bella michi uideo. bella parantur ait.

Paro paronis. masculini generis. nauis piritau
et dicitur a pirata. vide in mioparo.

Parochia. a para qd est iuxta dr hec parochia
parochie. i. adiacens domus dei. ul incolatus uel
diocesis. vn̄ prochianus. na. nū. i. de prochia ex
istens. prochiani enim et prochi olim dicebantur
qui legatis rei publice iter facientibus necessaria

Paroemia exponit in quarta pte ‖ prebebant

Parofonista. paro. ras. ‖ in capitulo de tropis.
cōponit cuz fonos qd est sonus. et dr h et h pa
fonista. te. i. cantor q̄i parans et incipiens phonos

Parocida. a pa iuxta. et ota et au ‖. i. cantus.
ris cōponit h parocida. de. globus qui nascitur in
aure. vnde parocidus parocida parocidū. qui glo
bos habet in aure. et corripit ti

Paroxonium nij. i. cōmocio febris uel alterius

Parricida. a parenticida abiciunt e et n et ‖ rei
t. mutat in. r. et dr parricida. ul componit a prē
uel a pari uel a patria scilicet qui occidit parem
ul patriam ꝓdidit. vnde h et h parricidalis et h
le. et parricidiū. et h parricidia. die. lex de parrici
dio que et parenticidia dr ſ hug. et ut dicit pris
parricida siue a pari. siue a patre siue a parente
cōponat. dicendum est parricida p geminū. r. et
papias dicit parricida ꝓpe dicit qui parentem oc
cidit. Quem quidam ueteres parenticidam dixe
runt. quoniam parricidium in quocumq intelligi
possit cū sint homines hominibus pares. Et scias
q antiqui dixerunt patricida. de. qui patrez occi
dit. vn̄ in epistula pma ad thimotheū inuenitur
patricidis et matricidis. papias ecīam dicit patrici
da et parricida. qui parentes occidit. et h ueꝝ est
ſ antiquos. Nam ſ modnos et pristia. dicendum
ē parricida siue a pari siue a patre siue a parente
componatur ut dictum est. et producit. ci.

Parricidia in parricida vide.

Pars. a parcior. tiris. deriuat h ps ptis. vn̄ pti
aduūbium. Pars cōponit expers. tis. pticeps imps

Parsi est preteritum de parco omnis generis

Parsimonia. a parsi p̄terito de pco. cis. dr h psi
monia. i. abstinencia. scilicet mensuram refectōis
non excedere. Et est uirtus ſm hug. papias uero
dicit parsimonia fragilitas. tempancia. pcitas. pie

tas modica continencia.

Parsum est supinum de parco parcis

Parthus. ħ parthia.ie.est quedaȝ ꝓuincia. vñ
in actibus aplorꝫ parthi et medi et elamite

Partialis.a ps ħ et ħ ꝑtialis et ħ.le.vnd ħ ꝑti
alitas partialitatis et partialiter aduerbium.

Particeps.a capio et ps cõponit̃ ħ et ħ et ħ ꝑ
ticeps.cipis.i.capiens ꝑtem.consors.conscius.ad
iutor.socius.ꝓpħa.Particeps ego sum omniuȝ ti
mencium te.qꝛ caritas omnia bona que fiunt in
ecclesia facit esse cõmunia.et corripit penultimaȝ
tam in nominatiuo q̃ꝫ in genitiuo

Participiale in participium vide

Participium.a ꝑticeps dr ħ ꝑticipiũ.pij.q̃i ꝑti
capium.qꝛ ꝑtem suorꝫ accidenciũ capiat a uerbo.
et ꝑtem a nomine.et inde ħ et ħ ꝑticipialis et ħ
le.et dicit̃ nomẽ ꝑticipiale qd a participio descẽ
dit.ut amans amator et amatus.inde amacio ꝭ
pristi.De ꝑticipio sup̈ dixi in tercia ꝑte in tracta
tu de participijs et in edifico.

Participo.pas.ūbum actiuũ.i.ꝑtem capere uł
dare.et corripit.ti.et deriuat̃ a particeps.pis.

Particula a ps dicit̃ ħ ꝑticula.le.dimi.dr vnd
hic et hec particularis et hoc.re.vnde particulari

Particus.a pars deriuat̃ ħ par ¶ter adũbium
ticus.ci.i.negociator particulas uendens.

Partior partiris ꝑtitussum.vñ ħ ꝑtitor.toris.
Et scias qꝫ antiqui dicebant ꝑtio.tis.tiui.vnd et
cõposita inueniunt̃ tã deponencia ꝭ nos q̃ꝫ actiũ
ꝭm antiquos in codeȝ sensu.ut bispartior.tiris.et
bispartio.tis.in duas ꝑtes diuidere.triꝑtior tiris.
et tripartio.tis.quadriꝑtior tiris et quadripartio
tis.et quinqueꝑtior.tiris.et quinqueꝑtio.tis.i.in
tres uł quatuor uł quinqꝫ ꝑtes diuidere.Imparti
or.tiris.et imꝑtio.tis.Et scias qꝫ õnia ūba quar
te coniug.olĩ faciebant futuꝝ in.bo.uel in.bor
vñ adhuc in theologia ĩuenit̃ ꝑtibor et mentibor
ȝ ħ antiquitas absoluit sicut dixi supra in tercia
parte ubi egi de p̃teritis quarte coniugacionis in
fine.Itẽ nota qꝫ ꝑtior debet scribi per.t.qd potest
dinosci ad secundam et terciam personaȝ p̃sentis
indicatiui.et accipit.t.sonum de.c.

Partitio.onis.fe.ge.et ħ partio per sincopam.
et ħ partitudo.i.ꝑtitõ.et format̃ partitõ a parti
tus partita partitum.partiti addita o

Partitiuũ.Quid sit nomen ꝑtitiuũ dictuȝ est in
tercia ꝑte in c de suppellatiuis in tractatu de speci

Partitudo.dinis.in ꝑtitio est ¶Rebus nominum

Parturio.a pario.aris peperi ꝑtũ tu addita rio
fit ꝑturio.ris.ūbũ meditatiuũ.et cor.u.ante.r.et
ponit̃ qñqꝫ pro suo ꝓmitiuo.ut ibi ꝑturient mon
tes nascet̃ ridiculus mus.i.ꝑient.a parturio ħ ꝑ

Partus.a pario.ris.deriuat̃ hic ¶turitõ.onis.
ꝑtus.tus.tui.actus uel passio pariendi.et id qd
ꝑitur.i.puer soboles.et desinit dtũs et ablatiuus
in ubus ꝑtubus.ad drãȝ de pars partis partibus
Item partus parta partũ adiectiue.i.acquisitus.
Ouid.Non minor est uirtus q̃ꝫ querẽ ꝑta tueri.

Paruipendo.dis.ꝑuipendi.dere.a ꝑuo et pendẽ
et dicit̃ ꝑuipendere parum ap̃ciari contempnere
nullius ponderis uł ualoris extimare.Et nota qꝫ
ꝑuipendo.vilipendo floccipendo naucipendo nich
ilipendo idem significant

Paruȝ paruũ sincopat̃ ꝭ qꝫ debet poni aduerbi
aliter.et dicit̃ parꝝ ꝓ ꝑuũ.vñ pristi.cum deberet
exemplificare qd nomen ponit̃ loco aduerbij ex
emplificat de ꝑuũ non qꝫ uelit parꝝ esse nomen.
ȝ qꝛ parꝝ obtinet locũ illius nominis ꝑuum ꝭ qꝫ
debet poni adũbialiter.qd si ñ poneret̃ sic.ꝑcul
dubio nomen loco adũbij non poneret̃.Parum
cõponit̃ cũ ꝑ.et dicit̃ parumper.i.ualde parꝝ.In
uenitur eciam paruũ ante.ȝ pocius sunt due ꝑtes

Paruunculus.li.i.parua nauicula piratarum.et
est diminutiuum de paro paronis

Paruus.a purus deriuat̃ paruus a ũ.Et cõpa
tur ꝑuus uior simus uius sime adũbium et ħ ꝑ
ꝑuitas.tatis.et ħ ꝑuulus.la.lũ.et dicit̃ ꝑuus q̃i
parũ ualens et est ethi.Paruus cõponit̃ ꝑuipen
do dis.ꝑuifacio cis.i.parꝝ appreciari.uilipendere ꝭ
hug.ȝ cõmuniter dr qꝫ irregulariter cõꝑatur par

Pascha.a fase dicit̃ ħ ¶uus minor minimus.
pascha.ce.qd interp̃tat̃ transitus q̃si fascha.tunc
enim dominus noster a morte transiuit ad uitaȝ
de mundo ad patrem.pascha enim fuit qñ iudei
egiptum exeuntes mare rubrum pertransierunt
et post transitũ leticie canticuȝ cecinerunt.Et pas
cha tunc primũ celebratũ est.vñ ħ et ħ paschal
et ħ le.et pascho cas.i.pascha celebrare.Et nota
qꝫ pascha declinat̃ irregulariter ꝭ genus uel ꝭ de
clinacõnem.cuȝ enim sit prime declinacõnis in.a
desinens.non debet esse neut̃ ge.Itẽ cũ sit neutri
ge.non debet esse prime declinacõnis cuȝ desinat
in.a.ergo deberet regulariter declinari ħ pascha
chatis.uł ħ pascha che.ȝ modo declinatur cont̃
regulam ħ pascha che.uł forte hebrea est decliñ
cio ꝭ hug.vide in fase ¶Quare autem nullũ no
men latinuȝ neutri ge.inueniat̃ in prima nec in
quinta declinacõne.ostendi in tercia ꝑte in c d de
clinacõne nominũ.Et scias qꝫ ꝭm aug pascha he
breuȝ est.et dicit̃ transitus in lingua sua.ꝓpterea
qꝛ tunc ꝓmum pascha celebrauit populus dei.qñ
ex egipto fugientes rubꝝ mare transierunt.Iteȝ
dicit aug in quodaȝ ꝭmone pasche.videt̃ michi
ħ dies ceteris diebus esse luciḋior.sol mundo cla
rior illuxisse.astra qꝫ omnia uel elementa letari
et que paciente domino ꝓpꝛiuȝ lumen detraxerunt
et noluerunt creatorem suum aspicere crucifixuȝ
Ecce nunc uictore illo et ab inferis resurgente no
uo claritatis sue ꝓuocantur obsequio.Iteȝ in cõ
mendacõne pasche dicit g̃g in quadam omelia si
cut in sacro eloquio sancta sanctorꝫ uł cantica.co
rum ꝓ sue magnitudine dicunt̃.Ita ħ festiuitas
recte p̃t dici solẽpnitas solempnitatũ.Ex hac nobi
quippe solempnitate exemplũ resurrexcionis da
tum est spes celestis patrie apta.et facta superni
regni iam p̃sumptibilis gloria.ꝑ hanc electi qui
q̃uis ĩ tranquilitatis sinu tamẽ apud inferni claus
tra tenebant̃ ad ꝑadisi amena reducti sunt.Iteȝ
scias qꝫ pascha dicit̃ septem modis.Primo tota
septimana azimorꝫ q̃ incipiebat a xiiij die apriľ
ĩ uesperis et durabat vij diebȝ scȝ usqꝫ ad xxj diẽ
ap̃lis sicut patet exo.xij et leuitic̃ xxiij sic eciam
accipit̃ actuũ xij uolens post pascha cum ꝓducẽ
populo.Secundo hora diei scilicet uespera quar
tedecime lune qua debebat comedi agnus.et inci
piebat festiuitas sic accipit̃ mathi xx vj.Scitis qꝛ
post biduũ pascha fiet.et leuitici xxiij.mense pri
mo scilicet ap̃li xiiij die mensis ad uesperum fase
.i.pascha domini est.Tercio ipse agnus paschalis
qui tunc immolabat̃.sic accipitur luce xxij.venit
autẽ dies azimoruȝ in q̃ necesse occidi erat pascha.
Quarto prima dies azimorꝫ post immolacionem

agni scilicet xv dies que erat solempnis iohannis
xiij. ante diem festum pasche et cetera luc xxij.
Appropinquabat dies festus azimorum qui dicitur
pascha. Quinto panes azimi qui comedebantur in
illis diebus. Joh. xviij. Non introierunt in pre
torium ut non contaminarentur sed manducarent pas
cha .i. panes paschales. Sexto festiuitas epularum
ij paralip c penult. Non fuit phase simile huic in israel a
diebus samuelis prophete. Septimo signatum per agnum
paschalem scilicet xpm. cor. v. pascha nostrum im
molatus est xpus. de predictis significacionibus no
ta uersum. Ebdomas. hora. dies. epule. pecus. azima
xpus. Accipitur eciam usualiter pascha pro resurrecti
one cristi. quia tunc transiuit a morte ad uitam im
passibilem. Quota eciam die martis uel aprilis cele
brandum sit pascha .i. cristi resurrectio patet in li
neis infra positis in fine libri. Item de termino pas
che dicam in septuagesima. de concurrentibus habes in su

Pascilis. a pascho. cis deriuatur hic pascilis Jdo loco
lis. animal uel auis que in manu pascitur et cor. ti

Pasco cis paui pascere pastum .i. dare pastum. pas
tor pascit oues .i. dat pastum ouibus. ponitur eci
am quandoque pro depascere ut ouis pauit pratum .i. de
pauit .i. corosit. Pasco componitur depasco depaui de
pastum .i. ualde pascere uel corrodere. et est actiuum
cum omnibus suis compositis. Et nota quod passiuum
istius uerbi exigit actiuum. quia in eo intelligitur accio rela
ta ad illud cui uerbum illud attribuitur. ut capra pascitur
siluas id est pascendo corrodit

Pascua. a pasco cis. deriuatur hec pascua cue. unde
in ps. In loco pascue ibi me collocauit sed in plura
li est neutri generis scilicet hec pascua orum unde ezechiel
q. xxxiiij. Nonne satis erat nobis pascua bona depas
ci. Inuenitur eciam et in feminino genere hee pas
cue arum. unde idem propheta in eodem c insuper et reliquas
pascuarum nostrarum conculcastis pedibus uestris. Item
in eodem c in montibus excelsis israel erunt pascue

Pasillus li dimi. paruus palus uinearum Jcarum.

Passer. a paruus dicitur hic passer seris. quia paruus est
unde hic passerculus li dimi. et passerinus na num. et hic
passerinus pro filio passeris. vel dicitur passer a paci
endo libidinem. quia pecultum .i. luxuriosum animal est

Passerculus in passer est.

Passerinus in passer vide

Passibilis. a pacior pateris deriuatur hic et hec pas
sibilis et hoc le. penult. cor. unde passibiliter aduerbium
et hec passibilitas tatis. et componitur hic et hec impas
sibilis et hoc le liter impassibilitas tatis.

Passim aduerbium ubique. a passus uel pateo pa

Passionarius. a passio onis deriuatur Jtes dicitur.
hoc pasionarium rij. liber continens passiones sanc
torum uel passiones id est morbos

Passiuncula le. diminutiuum parua passio

Passiuum sicut dicit prisci. illud uerbum est passiui
generis quod in or desinens. descendit ab actiuo per
assumpcionem. r. et proprie illa possunt habere pri
mam et secundam personam passiuorum in quibus et
fateri possunt eedem persone quod in se fit ut est a
mo te consequitur quod ille ad quem dixi confitendo
id quod a me audiuit dicat amor a te. De hoc pleni
us dixi in iij parte ubi egi de uerbo in c de generibus
uerborum Jhic nota quod si uerbum passiuum construitur
cum ablatiuo. considerandum est utrum ille ablati
uus denotet causam efficientem uel aliam. Si enim
efficientem denotet tunc debet poni cum preposicione.
ut diligor a platone. Si uero denotat causam ma

terialem. uel aliam preter efficientem non debet po
ni cum preposicione. unde male dicitur uerberor a baculo. uel
spolior a prebenda. quia iam sequeretur quod posset fieri
conuersa locucio. ut diceretur. prebenda spoliat me. quod

Passum est supinum Jest contrarium racioni
de pando patior pateo vide in pando

Passus. a pateo pates dicitur passus sa sum. nomen
et participium .i. sparsus diffusus extensus patens.
et hic passus passus uerbale. quia pateat in itinere. unde
passutus ta tum .i. habens magnos passus secundum hug.
tamen scias quod passum est supinum trium uerborum ut dictum
est in pando dis. Et sic passus sa sum. a quolibet
predictorum supinorum in diuersis significacionibus descen

Pastillus. a pas Jdere pt. sicut dixi in pando.
co cis. hic pastus tus. et hec pasta te. unde hic pastillus
li. dimi. quidam paruus pastus ex pasta ubi piscis
uel caro uel alius cibus includitur. Unde oracius
Pastillos rufillus olet gorgonius hircum.

Pastinaca ce. a pasco uel pastus dicitur hec pastinaca
ce. quedam herba. quia eius radix sit precipuus
pastus hominis. unde pastinaceus nacea naceum

Pastino. a pasco cis. uel a pastus dicitur pastino as
aui are pastinatum .i. colere. plantare. fodere. et proprie
pertinet vineis plantandis unde hoc pastinatum ti. vi
nea nouella. pastinatum eciam uocatur agricole fer
ramentum bicultum cum quo semina aptantur. et info
diuntur. Pastino componitur repastino as. iterum pastinare
proprie quidem repastinari dicuntur vinee ueteres que re

Pastoforium grece pr Jfodiuntur. et corripit sti
ua cellula latine et thalamus dicitur. uel atrium tem
pli. vel gazophilacium. uel paruum sacrarium ante tem
plum. Et uidetur dici pastoforium quasi postoforium
quia foris sit positum secundum hug. glosa autem super primo
machab c iiij dicit pastoforia grece dicuntur talami
uel cubilia in quibus leuite excubabant in atrijs
domus domini quorum commemoracio fit in ultima
uisione dan prophete. In historijs autem super ij regum
ix dicitur. Inporticibus laterum erant pastoforia .i.
loca separata ad comedendum in quibus sacrificantes
de partibus sacrificiorum que eos contingebant uescebantur.
coram domino. Item scias quod pastoforia. amos pri
mo dicuntur loca pastorum pascendis animalibus apta

Pastor. a pasco cis. deriuatur hic pastor toris. a quo
hic pastorculus li dimi. et pastorius ria rium. et pas
toricus pastorica pastoricum. et hic et hec pastoralis
et hoc pastorale. in eodem sensu

Pastorculus pastorculi dimi. paruus pastor

Pastoricus in pastor vide. et corripit ri.

Pastorius. a pastor toris. dicitur pastorius ria rium
et pastoricus ca cum. et hic et hec pastoralis et hoc le

Pastos .i. spacium Jomnia in eodem sensu

Patagium. a pateo tes. dicitur hoc patagium .i. gula
ad summum tunice uel mantelli assuta. uel palbium
auro uel purpura uariatum.

Patella in patina vide.

Patena. a pateo. tes. dicitur hec patena ne .i. oper
culum calicis quia sit patens et diffusa. et uidetur quod
deberet produci penult. cor. sed usus hoc non recipit.
sed omnino repugnat unde eam producas

Patenula le dimi parua patena

Pateo tes tuj passum .i. aperiri. videri. manifesta
ri. manifestum esse uel diffundi. et dicitur patet quasi pa
lam tenet. et est ethi. unde patens tentis omnis generis.
et comparatur patencior simus. unde patenter cius
sime aduerbium. et hec patencia cie. Item a pateo pa
tesco cis incho. et est pateo neutrum cum omnibus

suis compositis si qua habet et cor̄ pmaz. psper.
Non pateant faciles seuis rumoribus aures. ¶
Pater greci dn̄t patir. vn̄ ꝼ hug. nos dicimus h̄
pater. q̄ autē d̄r pater pantotir. i. ꝓuans omnia.
a pan quod ē totū et tothir quod ē ꝓuans ethi. ē
Et d̄r pater multis modis. Dicitur enim p̄r natu
ra. Item similitudine cure. Item p̄r formalis uel
doctrinalis. Item pater etate. Item p̄r reuērencia. et
dignitate. Pater d̄r natural' qui gn̄at. p̄r similitu
dine cure d̄r qui quā curam pater gerit filij. talē
ille gerit alterius. Et quaz curam p̄r impendit fi
lio. talem impendit ille alteri. Pater formalis ul'
doctrinal' d̄r magr̄ qui informat discipulū bonis
moribus et disciplinis. Pater etate d̄r senex. tales
enī patres appellare debemus. Pater reuērencia ul'
dignitate d̄r quem reueremur. nam cui reuērenciaz
et honorem impendimus. sepe patrem uocare so
lemus ¶ Et a pater h̄ p̄rculus li. dimi. Et p̄rnus
na nū. Et h̄ et h̄ patnalis et h̄ le. vnde h̄ p̄rnitas
tatis. et h̄ p̄rnalitas tatis. ꝼ hug. Vel dic q̄ pat
in sac̄ scriptura q̄nq3 modis d̄r. scilicet natura. imi
tacōne. adoptacōne. doctrina. Et eciam ꝓ honore
reuērencia. etate. Natura ut abraham pater ysaac.
imitacione ut in euangelio dn̄s dicit si filij abra
he essetis opa abrahe faceretis. imitando scilicet
fidem eius. Item uos ex patre diabolo estis et de
sideria patris uestri uultis facere. scilicet imitando
eius maliciam. Adopcōne sicut cū aliquis huma
na consuetudine adoptat aliquem in filiū. et sic.
nos deo n̄ natura s3 adopcōne dicimus pater nos
ter qui es in celis. doctrina sicut apl's ad galatas
ait. filioli mei quos iterū parturio donec formet̄
cristus in uobis. Itez ꝓ honore reuerencia etate
sicut in libro regum iiij serui ad naamā dixerūt
pater. et si rem grandem dixisset tibi ꝓpha. certe
facere debueras et cetera. De predictis significacō
nibus dicit̄ in grec̄. Est pater h̄ cura. pater est ali
us genitura. Hic pater etate. pater ille ꝓbat̄ ho
nore. Ac summū regem. uocat ipsa creacō patrē
¶ Et scias. q̄ qn̄ ipsum latinum est prorsus eius
dem significacōnis cū greco nomine uel hebreo.
nulla est ibi deriuacō. s3 solūmodo quedam detor
sio vnius ligue in alteram. ut iacob. inde iacob3.
Et ideo ꝓ̄pe loquendo. deus non deriuat̄ a theos
nec pater a patir. nec mater a matros. q̄ idē sunt
nec differunt in significacōne. nec in modo signifi
candi. ut plenius dixi in tercia p̄te ubi egi de spe
ciebus nominū. ubi quesiui an translacō semper
faciat deriuacōnem. ¶ Pater cōponit̄ cū h̄ geniti
uo greco familias. et acuit̄ in fine. hic paterfami
lias. huius patrisfamilias. et dicit̄ paterfamilias.
q̄ omnia in familia sua positis. tam seruis q̄ fili
js pater pari deuocōne cōsulit. s3 quicūq3 domina
tur seruis h̄ nomine non debet appellari. Et in eo
dem sensu inuenit̄ paterfamiliaꝝ. et paterfamilie
ꝼ hug. vide in materfamilias. et in honoro. ras.
Et scias q̄ ꝓ̄pe paterfamilias qn̄ est una dicc̄ō sig
nat illū qui est dominus hereditatis de iure. eciaz
si nō esset natus dummodo esset uiuus in utero
matris. Sed qn̄ sunt due p̄tes. signat illū cuius ꝓ
les iam est una familia. Item nota q̄ utile consi
lium dat̄ patribus eccl' xxxiij. filio inquit et mu
lieri fratri et amico non des potestatem super te
in uita tua. et non dederis alijs possessionez tuā
ne forte peniteat te et depreceris ꝓ illis. Melius
est eniz ut filij tui te rogent. q̄ te respicere in ma

Pater n̄r est expositū ¶ nus filiorum tuorum
Patera. a pateo tes d̄r h̄ patera re. in petitio
magnus et patens sciphus ꝼ hug. pap̄ uero dicit
patē fiale sunt dicte q̄ in ipsis portare solemus.
vl' q̄ patentes sint dispansis q3 labris. et cor̄ penl'
vn̄ quidā. In fundo patē scio turpia multa patē
Paterculus h̄ diminutiuum paruus pater.
Paternalis in pater est
Paterniani quidaz hētici a paterno exorti qui
inferiores p̄tes corpis a diabolo factas opinantur
Patesco cis inchoatiuū. a pateo tes. addita co.
Patibulum. a patior teris deriuat̄ h̄ patibulum
li. i. tormentū. et ꝓ̄pe furca quasi ferens caput. et
est patibuli minor pena q̄ crucis. q̄ patibulum
statim exanimat appensum. s3 crux affixos diu cru
Paticus. a patior pateris ¶ ciat. et corripit hu.
paticus ca cū. sodomita et turpia patiens ꝼm hug
papi. uero dicit pacientes libidinem. Nam patos
grece passio dicitur. et corripit ti.
Paciens tis ge omnis. est p̄ticipiū de patior ris
et p̄t eē nom̄ et ꝼ h̄ cōpat̄ cior simus. vn̄ pacien
ter eius me adiubium. et hec pacia cie. et format̄
a dtō pacienti. addita. a. et est pacia aī uigor ad
uersitates fortune et ūboꝝ asperitates equanimi
ter portans. ꝓ̄pe tamen paciencia corpis est tolle
rancia animi. et cōponit̄ impaciens tis. i. non pa
ciens sine freno. et cōpat̄. vn̄ impacienter eius si
me aduerbium et h̄ impaciencia impaciencie
Patiginarius. a pateo tes. d̄r h̄ patiginarius rij
ianitor qui ianuam facit patere
Patina a pateo tes d̄r h̄ patina ne id ē sartago
uel scutella patens. vn̄ h̄ patella le dimi. et cor̄.
penl' patina. p̄sius. sed grandes patine
Patinarius. a patina d̄r patinarius ria rium. ad
patinam p̄tinens uel in patina coctus. et h̄ pati
narius qui facit patinas.
Patinula le diminutiuum p̄ua patina. i. patella
Patior pateris passussum pati deriuat̄ a patos
grece qd̄ latine dicit̄ defectus ul' passio. et cōponi
tur cū con. et d̄r cōpatior teris. et cū p̄ et dicitur
p̄petior teris p̄pessussum. et est deponens patior
cū suis cōpositis. et corripit pa. esopus. Vulnera
ne facias que potes ipse pati
Patos grece latine defectus uel passio dicitur.
Patracio patracionis. in patro patras vide.
Patreus. a pater h̄ patreus. i. uitricus et patri
nus et hic patriaster pro eodem
Patria. a pater deriuat̄ patrius tria triuz. et h̄
patria patrie. q̄ cōmunis sit omnib3 q̄ nati sunt
in ea. Et est ꝓ̄pe patria ciuitas. licet ponat̄ qn̄q3
ꝓ regione ul' ꝓuincia. vn̄ patrius honor. i. ho
nor patris uel honor patrie.
Patriarcha. pater cōponit̄ cum archos qd̄ est
princeps. et d̄r h̄ patriarcha che. i. summus et p̄n
ceps. q̄ p̄mum et apostolicū tenet locū sicut roā
nus antiochenus allexandrinus Et in̄ h̄ patriarcha
tus us vi. eius dignitas ul' eius districtus et h̄ et
h̄ patriarchalis et h̄ le ꝼ hug. pap̄ autez dicit pa
triarcha grece summus patꝝ interp̄tat̄. q̄ p̄mu3
et apostolicū tenet locū sicut romanus antioche
nus allexandrinus Sunt enim autoritate beati pe
tri apl'i instituti. p̄ma quidem petri apl'i sedes ro
mana. Secunda apud allexandriā beati petri no
mine. a marco eius discipulo et euangelista conse
crata. Tercia apud antiochiam beatissimi petri a
p̄li habet̄ honorabilis. eo q̄ illuc p̄usq̄ romam

uenisset fuit. et illic primum nomen xp̄ianorum nouelle gentis exortū est. Quamuis autem p or bez diffuse ecclesie catholice vnus thalamus cris tus sit. sancta tamen romana ecclesia nullis iudi cibus constitutis ceteris p̄lata est ecclesijs. ¶ Alit sumunt quidā nomen patriarche. et dicunt q pa triarche sunt minores papa. maiores autem me tropolitanis. et dicunt q h̄ nomina patriarcha. et p̄mas ꝓ eodez supponunt. nā inter patriarchā et p̄matem non est realis drā ß uocalis. vel ꝓp̄e dn̄r patriarche iiij principales. Constantinopoli tanus alexandrinus antiochenus iherosolimitanus Alij uero dn̄r ꝓp̄e primates sic̄ aquilegiens grā dens. Bituricens. licet enim isti qn̄qȝ eciam nomi nant se patriarchas

Patriciani quidam heretici a quodam patricio dicti. qr substanciam huma ne carnis a diabolo conditam dicunt

Patricida in parricida vide

Patricius. a pater dr̄ patricius patricia patriciū nobilis de genere patrū natus. vl' patricij dicunt qui ꝓuident reipublice sicut pater filio. et cor̄. ti. ante. c. et formatur a datiuo patri addita cius

Patricus. A pater dr̄ patricus ca cū. i. paternus

Patrimes a pater dr̄ h̄ patrimes mis. i. puer su perstes defuncto patre. Vel patrimes dr̄ puer pa tri similis. Et componitur a patre. et imitor aris Inde patrimes. quasi patrem imitans.

Patrimonium patrimonij dicitur hereditas pa tris. et deriuatur a patre

Patrimus a pater dicitur hic patrimus mi. qui cum sit pater habet auum uiuum. et producit tri

Patrinus. a pater dr̄ h̄ patrinus ni. q̇ leuat ali quem de sacro fonte ul' intromittit in ecclesiā. vn̄ et sacerdos dr̄ patrinus. vnd̄ h̄ patrinus uitricus et hec patrina ne. sacerdotissa uel uxor sacerdotis ul' matrina. et ꝓd̄ penl' patrinus. vide in frater. et in cōmater. Sed p̄t queri utrū aliquis laicus uel clericus in minoribus ordinibus constitutus pos sit matrimoniū contrahere cū illa quā manibus baptizauit. dico q non qm̄ eius filia spiritualis est sicut illa quaz suscipit. ß si contractum fuerit matrimoniuz inter eos nūquid sunt sepandi utiqȝ qr nec eciam filius sacerdotis p̄t contrahere cum illa puella quā p̄r baptizauit ut dixi sup̄ in frat

Patripassiani sunt quidam heritici qui dn̄t pa trem fuisse passum. vn̄ aug̀ dicit. Erubescant sa belliam qui dicunt ipsum patrem esse qui est fili us confundentes personas qui et dicti sunt patri passiani q̇ dn̄t patrez fuisse passum et ꝓd̄ penl'.

Patrisso. a pater dr̄ patrisso sas. i. patri assimi lari. patrem imitari in dictis uel factis sicut a ma ter dr̄ matrisso sas. et possunt dici huiusmodi ũ ba ũba moralia ul' imitatiua sicut dixi in tercia p̄te in tractatu de ũbis c de speciebus ũboruz. et formatr̄ a patre. c. in Js et addita so.

Patro. a pater dr̄ patro tras traui trare. i. facē. pficere. ul' cōmittere. ul' generare. dicit tamen hui us q patrare est opus uenereū consumare. vnde patracio. opis uenerij consummacio Et hinc uolūt dici patrē q patracione opis uenerij filiuz ꝓcre et. Et cōponitr̄ repatro tras. Item componitur im petro et ꝑpetro. et tūc mutatr̄ a in e. et habet pa tro p̄mā naturaliter breuē. Et ē actm̄ cū suis cō positis. Vn̄ facetus. De facili longa sine freno cul

Patrocinor. a patronus deriuatr̄ pa patratur patrocinor. aris. atus sum ari id ē defendere. Et construitr̄ cū dtō. vnde h̄ patrociniū nij. i. defensio Et cor̄ ci. Vnde facetus. Sic prohibent leges frau dem non patrocinari.

Patronissa in patronus exponitur.

Patronomicus. pater componitr̄ cū noma qđ ē nomen. et dr̄ patronomicus ca cū scȝ a nomine patrie deriuatū nomen. de hoc dixi in tercia p̄te ubi egi de speciebus nominū. in c de nomine pr̄ō nomico. et cor̄ mi.

Patronus. a pater deriuatur hic pr̄ōnus ni. i. defensor qui talem affectū clientibus ul' alijs exhibet. ut q̄i pater illos regat vnde h̄ patrona ne. et h̄ pr̄ōnissa se. et h̄ pr̄ōna tus tus

Patruelis. a patruus dr̄ h̄ et h̄ pr̄ūe lis et h̄ le. ad patruū ꝑtinens et h̄ et h̄ patruel' lis filius ul' filia patrui. filij duorū fratrū sunt patru eles inter se sm̄ hug̀. Jere xxxij. Patruelis meus filius patrui mei Et sm̄ ysid̄ viij ethi. Patrueles sunt dicti. eo q patres eorum germani fratres fue runt inter se. Consobrini uero uocati qui aut ex sorore aut fratre aut ex duabus sororibus sunt nati quasi consororini. Sobrini consobrinorū filij Et producit penultimam patruelis.

Patruus. a pater dr̄ h̄ patruus trui frater pa tris. q̄i pater alius. vnde et moriente patre pupil lū prior patruus suscipit. et quasi filiū lege tuetr̄

Patulus. a pateo tes dr̄ patulus ut dicit ysid̄ la lū pnl' cor̄. i. diffusus. patens. ß ꝓp̄rie patuluȝ ē quod semꝑ patet. ut auris nasus naris arbor. et silua. ß patens quod ad horaȝ patet. ad horā non patet ß occultatr̄ ut oculus. et componitr̄ ꝑ patulus la lum. i. ualde patulus et apertus.

Paucedo. a paucus dr̄ h̄ paucedo dinis et h̄ pau citudo dinis in eodem sensu. i. paucitas.

Pauciens in paucus est.

Paucitudo in paucedo est.

Pauculus. in paucus uide.

Paucus ca cū dr̄ respcū m'ti. ut multi homīes pauci homines. Et compatr̄ paucior issimus. vn̄ pauce cius me adũbiū. et hec paucitas citatis. Et pauculus la lū dimi. Paucus componitr̄ ꝑpaucus ca cū. et q̄ꝑpaucus ca cuȝ. i. ualde paucus. A pau cus dr̄ pauciens tis ge. omnis. i. paucus. rarus. et ntūs quandoqȝ ponitr̄ adũbialiter pro raro.

Paueo ues ui neutrū. et caret suṗ. Et dr̄ a pa uor. oris. et ē pauere timere pauorem hr̄ē. et cō ponitr̄ expaueo ues. Vnde pauesco expauesco in choa. Paueo cū suis compositis neutrū est. et fac̀ p̄teritū in ui silla. et cor̄ pa. Vnde ouid̄ epi. Cor pauet ammonitu temerate sanguine noctis.

Paui isti ē p̄teritū de paueo es et pasco pascis

Pauia. a paueo dr̄ hec pauia uie ul' pausia qđ̇ drā genus oliue. quam corrupte rustici pausiā uo cant. uiridi oleo et suaui. sic drā qr pauiatr̄. i. tūi

Pauidus. a pauor oris dr̄ pauidus da datur dū. Et compatur. vnde pauide dius me adũbium et h̄ pauiditas tatis. et dr̄ pauidus qui semꝑ pa uet. pauens qui ad tempus. pauet ex causa. Ita p̄t eciā distingui timidus et timens. Et cor̄ pnl' pa uidus. Vnde pamphilus. Non mare tn̄sisset paui dus si nauta fuisset.

Pauimentalis in pauimentum exponitur.

Pauimentū. a pauio uis dr̄ h̄ pauimentū ti e laboratū solū ecclesie ul' palacij. qr sepe pede fe ritur. ul' qr lapidibus minutī cesis sit factū. vnde pauimentatus ta tū pauimento ornatus. et hic et h̄ pauimentalis et h̄ le ad pauimentū ꝑtinens

et pauimento tas.i.pauimentū facere uł pauim̄
Pauio is iuj ire pauitū.i.ferire pro ornare
cutere.cedere.et est actm̄ cū suis cōpositis si q̄ hz
Pauito itas frequenter pauē et deriuatur a pa
ueo paues.vel a pauor
Paulatim.a paulus la lū.dr paulatiz aduerbi
um.i.sensim pticulatim pedetentim minutatim
Pauliani quidaz hētici a quodaz paulo exorti
q̄ dn̄t xpm̄ non semp fuisse.s3 a maria sumpsis
Paulisper paul' ablatiuus de pau per se inicium
lus la paulum cōponitur cū p.et dr paulisper.i.
Paulominus qn̄qz est vna pars pūp uł modicū
dictō.i.fere qn̄qz est orō siue due dictōes.vt mi
nuisti eū paulo minus ab angel'.i.minus modico
vn̄ in grē dicit̄. Si paulo minus est oracio cōpat
inde.Esto fere si dictio sit paulominus una.de h°
dixi in secunda pte ubi egi de accentu adūbioruz
in c de cōpositis a minus.Et scias q₉ paulo non
debet acui in fine in paulo minus qn̄ sunt due p
tes ut tetigi in secunda parte ubi egi d' impedim̄
tis accentus in c de impedimento differencie. Itē
paulo prius due ptes sunt. Item paulo cōponit̄
paulopost.pauloante.uel pocius sunt due ptes
posite p una. Itē paululū paulum et paulo sunt
nomina.licet aliquando ponantur adūbialiter
Paululus la luz.est dimi de paulus.et ut dicit
pris in tercio li.paulus non geminat.l.in diminu
tiuo.nec miz.cū au diptongus post se geminari
consonantē phibeat.facit ergo paulus paululus
Et ex h° pauxillus pauxillulus quas formas ser
uant femininū et neutz.Paula paulula pauxilla
pauxillula.et similiter neutz et ponunt̄ qn̄qz ad
ūbialiter ista nomina paululū paulum et paulo.
Paulus la lū.i.puus modicus.et hinc saulus.
dictus fuit paulus q̄si modicus et tempatus.vel
paulus interp̄tatur mirabilis uł requies.Et s3 h°
dicit̄ a pausa.Et nota q₉ h° nomen paulus la lū
appellatiuū iam aboluit exquo paulus ppriū ino
leuit s3 hug.et scias q₉ iste ablatiuus paulo non
debet acui in fine sic dixi in paulominus ¶ Hic
nota q₉ paulus doctor gencium.interpretatur os
tube.uł os coz.seu electum mirabile.uł elcōnis
miraculum.vł paulus a pausa qd' est requies uł
modicus latine.et p h° intelligunt̄ sex p̄rogatiue
quas habuit paulus pre ceteris apl'is ut uidet̄.
Primum est lingua fructuosa qr ab ilirico usqz in
ihrl'm repleuit euangeliuz.et inde dr os tube.Se
cundum est caritas uiscerosa.qr ut ipse testat̄ q̇s
infirmat̄ et ego non infirmor.quis scandalisatur
et ego non uror.inde dr os coz.os scilicet cordis
de quo ip̄e dicit os meū patet ad uos o chorinti
cor nrm̄ dilatatū est.Terciū est conūsio miraculo
sa et inde dicit̄ electum mirabile.q̇a mirabiliter
electus et conūsus fuit .Quartū est manus opo
sa.et inde dr eleccōnis miraculū.Magnum enim
miraculum fuit.quando elegit sibi ppijs manibz
sumptus acquirē et incessanter p̄dicare.Quintum
fuit contemplacō delicōsa qr raptus est usque ad
terciū celum.et uidit archana.et ibi fuit domini
requies qr in contemplacōne exigit̄ requies men
tis.Sextum est humilitas virtuosa.vn̄ ipse dicit
ego sum minimus apl'oz q̇ non sum dignus uo
cari apl's.et inde dicit̄ modicus.de h° uide in sau
lus.Item de morte apl'oz habes in apostolus
Pauo onis.nomen de sono uocis habet.q₉ au
tem dicit̄ pauo q̄si pauorem uehens ore.ethi est
habet enim horribilem uocem et sepe incutit au
dienti pauorem.Item habet pulchras pennas et
turpes pedes.Et hinc est q₉ libenter ostendit et re
spicit alas.s3 pedes respiciendo tristat̄.vnde ouid'
de arte.Laudatas ostendit auis iunonia pennas
Inuenit̄ eciam h° pauus ui in eodem sensu.vnde
hec paua p femina.vnd' in lib° regum iij c x dr
q₉ classis salomonis deferebat auz argentuz den
tes elephātorū simeas et pauos.Et scias q₉ caro
pauonis tam dura est ut uix putredinem senciat
nec de facili coqtur vnde dicit aug in li xxj de ci
tate dei.Quis nisi deus creator omniū dedit car
ni pauonis mortui ne putrescat.qd' cum auditu
incredibile uidet̄.euenit ut apud cartaginez no
bis cocta apponeretur h° auis.de cuius pectorē pul
paz quantū uisum est districtum fuari iussimus
q₉ post diez tantū spacium quantum alia caro q̄
cumqz cocta putresceret.platū atz oblatum nich
il nostrum offendit olfactū.Ideoqz positū p dies
amplius q₉ xxx idem qd' erat inuentuz est.Idem
qz post annū nisi q₉ aliquantulū corpulencie stric
cioris fuit et contraccioris.Et est pauo auis occu
latis pennis.
Pauor.a pauio pauis dr h° pa
uor oris.qr mentem hominis feriat et cedat
Pauper.a paz deriuat̄ paup peris.qr paz pos
sit.vnde et dr paup q̄si paz potens.uł paruz pu
tans.uł paz impans.et est ethi.vn̄ h° paupercu
lus li.et h° paupcula le dimi.et paupculus la lū.
et pauperus ra rum.et h° pauperies ei.et hec pau
pertas tatis.s3 paupies est dampnū pauptas ipsa
condicō.paup cōpatur.ior.rimus.per geminum
r.et format̄ ab h° ntō pauper addita rimus.vnd'
paupiter rius me adūbiū.Pauper componit̄ per
pauper.q₉pauper.i.ualde pauper s3 hug.vide in
inops.ut dicit pap̄ pauper dicit̄ qui aliqd' habet
licet paz.Inops uero qui nichil.Itē scias q₉ pau
per est cōmunis ge declinacōne.s3 omnis construc
cōne.vn̄ potest dici pauper homo femina regn̄
similiter et diues.vn̄ ouid'.Addidit eterno mar
more diues opus.et hoc intelligas nisi in termi
nacōne tem uł tes.vn̄ v'sus.Tem uł tes fugiunt
neutra s3 cetera sumunt.vide in diues uł uolūtas
Pauperculus in pauper vide
Paupero.a pauper deriuat̄ paupero.ras.raui.
rare.esse uł fieri pauperem.vn̄ pauperasco pau
perrascis inchoa.vn̄ cris.In rebus secularibus al
ter pauperascit.alter ditescit.Itez pauperare id ē
pauperem facere.et s3 h° est actm̄.et componit̄ de
paupero.ras.ualde pauperare.uel a paupertate
remouere.et expaupero.ras.in eodem sensu.et ē
actm̄ cū suis compositis omnibus
Pauperrimus.ma.mum.in pauper uide
Pauperus.ra.rum.in pauper est
Pausa.a paulus la lū.dr h° pausa se uł q̇es qn̄
paululū intermittit̄ labor.vnd' pauso sas saui sa
re.i.reqescere et cōponitur repauso
Pauso pausas in pausa vide
Pauxillus vide in paululus
Pauus paui et pauo pauonis.auis est oculatis
pennis s3m hugucionem.uide in pauo
Pauxillus.paulus facit dimi paululus et ex h°
pauxillus.et pauxillulus la lū omnia dimi.vnd'
pauxillatim adūbiū.i.paz.et h° pauxillus li no
men mensure.vide de h° in paululus.
Pax.a pactuz deriuat̄ h° pax pacis.qr posterior
pax accipit̄.fedus primū initur.et dr pax pliū

ardens.et est ethi.et pō pa. vñ ꝓsper.Moribus
in sanctis pulcra est concordia pacis Et scias ꝙ p
fcā pax ñ inuenit̃ in uita ista.q̄ꝛ nūq̄ꝫ bella bōis
numq̄ꝫ discrimina desunt.et cuꝫ quo certet mens
pia semꝑ habet.et bñ͛ in cant̃ dicit.O candens
liliū.o tener et delicate flos increduli et subūsores
sunt tecū.vide ergo quō caute ambules inter spi
nas.plenus est mūdus spinis.in terra sunt.in aere
sunt.in carne tua sunt.uersari in hijs et minime
ledi diuine potencie est non v̾tutis tue. Iteꝫ aug̃
in li de ciuitate dei.Pugnant inter se mali et ma
li.Itē pugnant int̃ se mali et boni.boni uero et
boni.si ꝑfecti sunt inter se pugnare non possunt
ꝓficientes autem nondūq̄ꝫ ꝑfecti ita possunt ut
bonus quisq̄ꝫ ex ea ꝑte pugnet contra alterꝝ qua
eciaꝫ cōtra seipsum.Et in uno quippe homine ca
ro concupiscit ad uersus spiritū.spiritus uero adū
sus carnem. Item gg̃ in pastoral̃. Si puersoꝝ ne
quicia in pace iungit̃ ꝓfecto eoꝝ malis actibus
robur auget̃.Qui ergo iniquos pace sociat iniq
tati uires administrat.q̄ꝛ bonos eo deterius depri
munt quo vnanimiter ꝑsequunt̃.et ut dicit aug̃
pax anime racionalis.est accionis cognicionis q̄ꝫ
consensio.ul̃ consensus racōnis et uoluntatis ſm
quosdam. Iteꝫ dicit fulgencius.a circulo lune us
q̄ꝫ ad centꝝ terre nō est ꝑfecta securitas. In aere
non.q̄ꝛ ibi demones insidiantes. In terra non q̄ꝛ
ibi homines malignantes. In mari ñ q̄ꝛ ibi uenti
et tempestates. In inferno non.q̄ꝛ ibi sunt torto
res animas cruciantes.ergo supra lunaꝫ quere se
curitatem q̄ꝛ citra lunam minime reperies.vide
in unus.Amb̃ eciaꝫ in hexamer dicit vj habes
in ysaia.q̄ꝛ iusti anima dicit uel ecclesia.ego ciui
tas munita.ego ciuitas obsessa.Munita per cris
tum.obsessa per diabolum.ſꝫ non debet obsidio
nem uereri cui cristus adiutor Jero.eciā dicit.Cō
cordia parue res crescunt discordia maxime dila
Paxillus li.ul̃ pauxillus gen9 est ferra ¶ būt̃
menti et ut dicunt cultꝝ et d̾ a palus uineaꝝ
Pean.a fos qd̃ est lux dictus est sol.pean q̄si
phoā.q̄ꝛ luceat.ul̃ pean q̄si phiā a phitone
quem interfecit.vñ et pean peanis d̾ q̄ñq̄ꝫ laus
et ꝓpe appollinis licet et ꝓ laude generaliter cu
iuslibet inueniat̃.et pō penl̃ genitī.virg̃ in x e
neid.Conclament socij.letū peana secuti.et acui
tur in ultima nr̄i pean et est masculini generis.
Peccatum.in pecco peccas vide
Pecco.a pelex dicitur pecco peccas.et dicitur
peccare quasi pellicare.Et ē neu.cū om̄ibꝫ suis cō
positis si q̄ habet.Et inde peccator peccatoris qd̃
nomen antiquitus tm̄ flagicōsos.et libidinosos.
signabat.ſꝫ postea transit in appellacōnem omni
um iniquorum.et dicitur peccator quasi pellica
tor. Item a pecco cas.h̃ peccatū ti.Et est peccatū
ſm aug̃ spreto incōmutabili bono.bono cōmu
tabili adherere.ul̃ peccatū est omne dictum uel
factū ul̃ concupitum qd̃ fit contra legem dei.vl̃
peccatum est uoluntas retinendi ul̃ consequendi
qd̃ iusticia uetat.et scias ꝙ peccata mortalia sunt
septem que in h̃ ūsu continentur.Luxus gustus a
uet tristis furit inuidet ambit.Luxus.i.peccatum
luxurie.gustus.i.peccatuꝫ gule.auet.i.peccatum
auaricie.tristis.i.peccatū tristicie.furit.i.peccatuꝫ
ire.Inuidet pcc̄m inuidie.Ambit pcc̄m sup̄bie Et
nota ꝙ ſꝫ gg̃ peccata carnalia ut luxurie et gule
pcā sunt maioris infamie et minoris culpe.Pecca
ta uero spiritualia sunt maioris culpe et minoris
infamie ¶ Et scias ꝙ summū malū esse non ꝑt.
Nichil eniꝫ adeo est malū in quo non sit aliquid
boni.ad minus esse.et ideo dicit phs in iiij eth.
ꝙ si esset adeo perfectum malum qd̃ ꝓueniret
ex corrupcōne omniū circūstanciaꝝ.nec seipsum
sustinere posset.et intellige summū malū non est
veꝝ est q̄ntū ad potenciam non quantū ad actū
q̄ꝛ aliquis est ita malus ꝙ nullus alius est peior
non autem ꝙ nullus alius possit esse peior. Iteꝫ
potest quis peccare ex infirmitate.ex ignorancia
ex malicia certa ul̃ in patrem in filiū in spirituꝫ
sanctum.Nam peccare in spiritū sanctum.est pec
care in attributū spiritui sancto.Prī eni attribuit̃
potencia.filio sapiencia.spiritui sancto clemencia
peccare auteꝫ in attributū spiritui sancto.est pec
care ex certa malicia.Sicut peccare in patrem ē
peccare ex infirmitate.et peccare in filiū est pecca
re ex ignorancia.ut dicat̃ peccatū in patrem qñ
deficit illud qd̃ patri attribuitur scꝫ potencia.Et
peccatuꝫ in filiū qñ deest sapiencia que filio attri
buit̃.Et peccatū in spiritum sanctuꝫ qñ ponitur
oppositū bonitatis que spiritui sancto attribuitur
Et nota ꝙ peccatuꝫ ex concupiscencia ꝓueniens
ad pcc̄m ex infirmitate reducitur.Non eniꝫ tunc
soluꝫ ē ex infirmitate pcc̄m qñ aliquis aliquo ex
teriori impulsu peccat.ſꝫ eciaꝫ dū ꝑ temptacōnē
carnis in pcc̄m labitur ¶ Species auteꝫ peccati in
spm̄ scm̄ sunt sex.desperacio.p̄sumpcō.obstinacō
impenitencia.impugnacio ueritatis agnite.inui
dencia fraterne gracie. ¶ Pcc̄m in spm̄ sanctū op
ponit̃ specialit̃ gracie p̄niali.ꝑ quam fit remis
sio peccatoꝝ.Ad remissionem autem peccati que
dam exigunt̃ ex ꝑte remittentis.quedam ex ꝑte
eius cui remittit̃.et quedam ex ꝑte eius ꝑ qd̃ fit
r̾missio.ex ꝑte remittentis concurrunt duo scilicet
misericordia.et contra hoc est despacō.et iusticia
et cont̃ h̃ est p̄sumptō.Ex ꝑte eius cui remittitur
duo requirunt̃.scꝫ ꝓpositꝫ non peccandi.contra
qd̃ est obstinacio.et dolor de cōmissis contra qd̃
est īpenitencia.ex ꝑte uero eius ꝑ qd̃ fit remissio
exigunt̃ duo scꝫ fides ecclesie.cont̃ qd̃ est impug
nacio ueritatis agnite.et gracia que dat̃ in sacra
mentis.cont̃ qd̃ est inuidencia fraterne gracie.Et
scias ꝙ inuidencia potest esse dupl̃r.quedam q̄ ē
de ꝓsperitate ul̃ exaltacōne hominis.et quedam
que est de exaltacōe gracie.sicut ꝙ multi ad deū
conuertunt̃ uel aliquid huius.et talis inuidia so
lum est peccatū in spiritū sanctum.nō quidē inui
dia fratris.ſꝫ inuidia fraterne gracie. Hic nota
eciam dr̄āꝫ inter peccatū et delictum.Nam ſꝫ aug̃
in questionibus leuiter declinare a bono delictum
est.peccatuꝫ uero est facere maluꝫ.Aliud est decli
nare a bono.aliud facere malū.peccatū uero est
ꝑpetracō mali.delictum desercio boni.qd̃ ipm̄ no
men ostendit.Quid enim aliud sonat delictuꝫ nisi
derelictum.et quid derelinquit qui delinquit ñ bo
num.ul̃ delictum est qd̃ ignoranter fit peccatum
qd̃ scienter cōmittit̃. Indiffr̄ter tamen et peccatuꝫ
nomine delicti.et delictuꝫ nomine peccati appella
tur. ¶ Item consueuit queri.an omne peccatum
sit in uoluntate.Et uidetur ꝙ sic.q̄ꝛ ut dicit aug̃
peccatū est adeo uoluntariū qd̃ si non est uolun
tarium non est peccatū.Et bernh̃. Sola uoluntas
ardebit in inferno. Respondeo.aliquid esse in uo
luntate potest intelligi dupliciter.uel ita ꝙ sit in

ea sicut in causa. et sic omne peccatū in uolunta
te est inq̃tum omne peccatū uoluntariū est. uel
ita ꝙ sit in ea tamq̃ ĩ subiecto. et tunc distiguen
dum est. qꝛ subiectū peccati potest accipi. uľ ꝓxi
mum uľ ꝑmum. ꝓximū subiectuꝫ peccati est illa
potencia que actuꝫ peccati elicit. et sic in diuersis
potencijs contingit esse peccatū. et non solū in uo
luntate. Primuꝫ auteꝫ subiectū peccati est. ex quo
inest homini peccati susceptibilitas. et qꝛ hō non
est susceptibilis culpe n̄ ꝫ ꝙ est dn̄s suoꝝ actuuꝫ
et h̾ sibi cōpetit ꝫ ꝙ est uoluntateꝫ habens. Ideo
primuꝫ subiectū peccati est uoluntas. vide eciam
in pena. et in uemale. et in scandalum ¶ Hic p̄t
queri an existens in peccato mortali possit vitaȇ
peccatū. et h̾ ē quereȇ an homo sine gracia possit
non peccaȇ. Ad h̾ potest dici ꝙ de homine dupli
citer loqui possumus. vno modo ꝫm statū natuȇ
corrupte. uľ ꝫ statū natuȇ integre. Secundū statū
quideꝫ nature integre eciaꝫ sine gracia habituali
poterat homo non peccaȇ. nec mortaliter nec ue
nialiter. qꝛ peccare nichil aliud est. q̃ recedere ab
eo qđ est ꝫ naturam qđ uitare homo poterat in
integritate natuȇ. nō tamē h̾ poterat sine auxilio
dei in bono conseruantis. Quo subtracto eciaꝫ ip̄a
natura in nichilum tenderet. Sed in statu nature
corrupte. indigꝫ hō grā̄ bituali sanāte naturā ad
h̾ ꝙ omnio a pcō abstineat. Que q̇deꝫ sanacio fit
primo in presenti uita ꝫ mentem. appetitu carna
li nondum totaliter repato. vnde apľ. ad ro vij.
ex ꝑsona hominis repati dicit. Egoipse mente ser
uio legi dei. carne autem legi peccati. In quo qui
dem statu potest homo abstinere a peccato mor
tali qđ in racōne consistit. Non autem p̄t homo
abstinere a peccato ueniali ꝓpter corrupcōeꝫ infe
rioris appetitus sensualitatis. Cuius motus singu
los quidem racō exprimȇ p̄t. et ex h̾ hn̄t racōeꝫ
peccati et uoluntarij non autem omnis. qꝛ dum
vni resistere nititur fortassis alius insurgit. et qꝛ.
eciam racō non p̄t semꝑ esse ꝑuigil ad huiusmo
di motus uitandos. Similiť et anteq̃ hominis raci
o in qua est mortale peccatū reparet̃ ꝑ graciam
iustificanteꝫ. potest singula peccata mortalia uita
re. et ꝫ aliqđ tempus. qꝛ n̄ ē necesse ꝙ continuo
peccet in actu. sed ꝙ diu maneat absqꝫ pcō mor
tali esse non potest. vnđ et gg̃ dicit sup ezech. ꝙ
peccatū qđ mox ꝑ penitenciam non deletur. suo
pondere ad aliud trahit. ¶ Et magister in senten
cijs dicit ꝙ hō post peccatū ante repacioneꝫ p̄t
peccare. et non potest non peccare et dampnabili
ter. sicut dixi in bb ra ruꝫ. Aug̃ eciaꝫ dicit in lib̾
de ꝑfectōne iusticie in fine quisquis negat nos o
rare debere ne intremus in temptacōnem. negat
autem h̾ qui intendit ad non peccandum gracie
dei adiutoriū nō esse homini necessariū. sed sola
lege accepta. humanam sufficere uoluntatem. ab
auribus omniū remouenđ. et ore omniū anathe
matizanduꝫ esse non dubito. Quare autē deus nō
fecit hominem non peccabilem dicam in prescio

Pecorosus. a pecus coris deriuat̃ pecorosus sa
sum. pecoribus plenus. vn̄ h̾ pecorositas pecorosi
tatis abundancia pecoꝝ.

Pecten. a pecto tis. dr̄ h̾ pecten tinis. instrumen
tū pectendi et texendi. qꝛ fila telaꝝ reddat pexa
et imprimat. pecten eciam dr̄ plectruꝫ cithare. et
inferior pubes uiri uľ mulieris. et quidam piscis
vnde orac̃ in sermonibus. pectinibus patulis. iac
tet se molle tarentum.

Pecticus ca cū. i. digestibilis et deriuat̃ a. pectus

Pectino. a pecten deriuat̃ pectino as. penľ cor.
id est pectere. et h̾ pectinarium rij. locus ubi pec
ten ponit̃. et h̾ pectinarius et h̾ pectinaria q̇ uel
que facit pectines. et pectinarius naria narium

Pecto tis pexui uľ pexi uľ eciam pectui ꝫ anti
quos. sed h̾ modo non utimur et raro pexi. et fa
cit supinum in pexū uľ pectum. et est pectere pec
tinare pectine ornare. Pecto cōponitur compecto
tis. i. siľ pectere. depecto tis. ualde uľ multū pecteȇ
uľ deorsum. repecto tis. iteꝝ uel retro pectere. Et
est actm̄ cū omnibus suis cōpositis.

Pectoralis. a pectus toris. dr̄ h̾ et h̾ pectoralis
et h̾ le. ad pectus ꝑtinens. et h̾ pectorale lis. sona
circa pectus equi mulieris uľ alterius animalis Je
mie ij. fascie pectoralis. et producit ra.

Pectus. a pecto tis. dr̄ h̾ pectus toris. qꝛ mulieȇs
in pectore solent sibi pectere capillos. vel dr̄ pec
tus a pecto tis. qđ est flecto qꝛ sit flexū inter emi
nentes mamillaꝝ partes. uľ dicit̃ a specio cis. alia
quideꝫ animalia pectus habent ad terram oppres
sum et ab aspcū remotū. sed homines patens et
erectum utpote plenum racōne. et ideo non dece
bat lateȇ. ꝙ autem dr̄ pectus q̃si peccati thoris e
thi est. vnđ pectoreus rea reum. et pectorosus sa
sum. magnum habens pectus.

Pectusculum li diminuti. ꝑuum. et corripit cu.

Pecualis. a pecus dr̄ h̾ et h̾ pecualis et h̾ le. et
pecuosus sa sum. vnde h̾ pecualitas tatis. i. abun
dancia pecudum

Pecudarius. a pecus dis. dr̄ ¶ pecudarius a ū. ad pecu
des ꝑtinens h̾ pecudarius. i. pastor. et

Peculior. a peculium deriuat̃ pe ¶ culior aris. i. peculiū facere uel colligere. et cōpo
nitur depeculior aris. deuastare. delapidare.

Peculium. a pecus dis. uľ peccunia deriuatur h̾
peculium. i. peccunia de pecudibus habita uľ qđ
uerius est. peculiuꝫ est ꝑuus census extra corpus
patrimonij positus in potestate filij uľ serui. Su
per peculium non habet potestatem paterfamili
as. ſꝫ tantū ille cuius est. et adeo ꝓp̄ū est peculiuꝫ
ꝙ licet filio de eo facere quidqđ uult p̄ter uolū
tatem patris. vn̄ dn̄s exođ xix ad filios isľ. eri
tis michi in peculium de cunctis gentibus. et hinc
h̾ et h̾ pecularis et h̾ re. ad peculium ꝑtinens. uľ
ꝓp̄us priuatus uľ familiaris. vn̄ pecularitet. et h̾
pecularitas tatis.

Peculor. a pecu dicit̃ pecu ¶ lor laris. i. rem publicam furari. vn̄ h̾ peculator
et h̾ peculator toris. rei publice fraudator et furator. et h̾ pecu
latus tus tui. furtū de cōmuni pecore. et generali
ter de cōmuni re. pecularius ria riū. et h̾ peculiari
us armentarius qui custodit pecua uel ad pecua
pertinens

Pecunia. a pecus cudis. deriuatur. ¶ h̾ pecunia nie quasi pecudia. qꝛ omnis substācia
antiquoꝝ in pecoribus uľ pecudibus erat. vn̄ et
ꝓp̄e dr̄ que consistit in huiusmodi animalibus. ſꝫ
iam appellacō istius nominis ampliata est ad alia
vnde pecuniosus niosa osum. pecunia plenus. q̃si
pecudiosus ꝓp̄e quidem olim sic dicebat̃ qui plu
rimaꝫ habebat pecuniam. i. pecora. sed modo ad
aliud transfertur. et cōꝑatur sior simus. vnde pe
cuniose sius me adūbiuꝫ. et h̾ pecuniositas tatis
Item a pecunia h̾ pecuniariū. locus ubi pecunia
repit̃ et debꝫ scribi pecunia ꝑ vnū c. et pecuniari
us ria riū. cor̾ enim primam. vnđ oracius in epp
Et genus et formaꝫ. regiā pecunia donat. et ut dr̄.

in eccl' vij. sicut ꝓtegit sapiencia sic ꝓtegit pecu

Pecus coris ge neutri ¶ nia. vide in sapiencia.
et h pecus cudis. fe ge. et h pecu indeclinbile in
singulari. ß in plurali h pecua pecuoꝝ ul' pecuuz
deriuatur a pasco cis. et dicimus pecus omne ani
mal qd humana effigie caret et humana lingua
Sed ꝓpe nomen pecoꝝ hijs animalibus accomo
dari solet que ad usum hominū aliquo mō spec
tant. sicut que sunt ad uescendū apta. ut oues et
sues. aut in usu hominū cōmoda. ut equi boues
Et olim pecora generaliter ꝓ ōnibus animalibȝ.
Pecudes uero tantū illa animalia que eduntur q̄i
pecudes. ß modo pecora dicimus maiora. ut bo
ues et eq̄s asinos. pecudes uero minora. ut oues
capras. porcos. pecora autez dicimus communia
animalia. et cor' primam pecus. vñ ouid de arte
Turpe pecus mutilū turpis sine gramine campus
Et in doctrinali dr dat pecus h pecudis. pecus h

Pecus pecudis. in pecus. ¶ pecoris sibi iungit.
Peda pede uestigium dr. ¶ pecoris exponitur.
humanum et dicitur a pes pedis

Pedagogus. pedos qd est puer cōponit' cū ago
et dr h pedagogus gi. penl' ꝓd. qui semp pueꝝ
studentem ducit. scilicet cui puulus assignat'. et dr
sic q2 agat et ducat pueꝝ. et ut lasciuientez refre
net etatē. idem et pap. vnde et h pedagogiuz gij
.i. magisterium ul' officiū pedagogi circa pueruz
ul' locus ubi puer eruditur a pedogogo. paulus
ad gal' iij ca dicit. lex pedagogus noster fuit in
cristo ihesu. ut ex fide iustificemur. at ubi uenit fi
des iam non sumus sub pedagogo

Pedalis. a pes dr h et h pedalis et h le. penul'
ꝓd ad pedem ptinens. Itē pedalis mensuram pe
dis habens. et in hac significacōne ponit'. Iemie
li. ubi dicitur Venit finis tuus pedalis p̄cisionis
tue q̄si diceret. Ita precidet' regnū tuū q' nec pas
sus pedis de terra remanebit tibi. et cōponitur se
mipedalis. pap sic dicit pedalis q̄i mensura pedis

Pedana. a peda pede dr h pedana ne. i. cathea
circa pedes. scilicet cōpes pedis. Itez pedana dicit'
pedules nouus ul' de panno ueteri factus. q2 cali
ge ueteri assuit'. vnd pedano as. pedanas caligis
apponere. et dicitur a pes

Pedarius pedaria riuz. nudis pedibȝ ambulans
Pedellus li diminutiuum puus pes

Pedes. a pes pedis dr h et h pedes ditis. et pe
dester. pedibus ꝓ equo utens. vñ quidaz. Et mo
do uadis eques. qui soles ire pedes. et cor' penul'

Pedester. a pes dr h et hec pedester ¶ genitiui.
ul' tris et h tre. pedibȝ ambulans ß hug. pap uero
dicit h pedester h pedestris h pedestre et illud ma
gis tenent moderni. vide in campestre.

Pedetentim. i. sensim. subtiliter. gradatim. caute
cicanter. q̄i pede tētans ß pap. Ieonimus in epl'a
ad paulinū c viij. caute et pedetenti tuas posses
siunculas uendideris et cetera

Pedica. pes cōponit' cū capio pis. et dr h pedi
ca ce. penl' cor' q̄si pede capiens. scȝ cathena pedū
ul' quoddam instrumentum capiendi pedes ani
lium. ul' laqueus. vnde iob x viij. Abscondita est
in terra pedica eius. vñ pedicatus ta tū. i. cathe
natus ul' pedica captus Ouid met' xv. Recia cum
pedicis laqueos artes q3 dolosas tollite. et cetera

Pedicatus in pedica vide.

Pediculosus in pediculus vide

Pediculus. a pes dicitur pediculus li. et dr pedi
culus penl' cor' illud qd sustinet fructū ad ramuz
et eciam pediculus dr uermis cutis. q2 minimos
et multos habeat pedes. vnde pediculosus sa suz
plenus pediculis. Et cōpat'. vnde pediculose sius
sime aduerbiū. et h pediculositas tatis. pediculoꝝ
plenitudo et abundancia

Pedicuus cua cuū. et pederosus sa sum. qui sor
didos habet pedes. et dr a pedor pedoris

Pedissequus a um qui sequit' pedes domini sui
et h pedissequa q̄ ꝓ ipsa seruitute vel ancilla. et
eciam h pedissiquus ꝓ ßuo ul' famulo. vñ in iij
libro regum ca xx dr. p pedissequos principū ꝓ
uinciaꝝ. et scribit' per. q. cū cōponatur a pes et se
quor. Nam si scriberet' p. c. uideret' cōponi a pes
vel pedes et cedo cas. ul' dic q̄n sequit'. e. scribit'
p. c. q̄n sequit' alia uocalis scribit' p. q. sic enim
uidetur sonorius ut dicit hug. ß tamen p. q. cōsue
uit communiter scribi.

Peditatus tus tui peditū multitudo ul' ꝓpetas
peditandi. Et deriuatur a pedes peditis.

Pedito. a pedes ditis dicitur pedito tas. i. pedi
bus ire. uel pedibus transire. et corripit di. Et ut
dicit gg. Sacra scriptura ē q̄i quidam fluuius pla
nus et altus. in q̊ agnus peditat et elephas natat

Pedo donis dr a pes. Et ē pedo pedes ul' pedicu
lus. vnde h pedunculus li. dimi. Itē h pedo donis
qui pedit uel facit bombū. et tunc dr a pedo dis.

Pedo dis. a pedor doris. diuatur pedo dis pepedi
.i. pedorem facē. i. fetorem. Pedo componitur op
pedo dis oppedi. i. cont' pedentem pedere. Et quia
qui cont' pedentem pedit. quodāmodo ei contra
dicit. Ideo oppedē ponitur ꝓ contradicē. Item q2
qui oppedit qd pedens facit et ipse facit. iō ponit'
pro consentire. repedo dis di. i. pedē iteꝝ. subpedo
dis. latenter ul' sub ul' post ul' remisse pedere. Et
est pedo neutꝝ cum suis cōpositis. et caret sup. et
geminat p̄teritu3 pedo in simplicitate. ß cōposita
amittunt geminacōnem p̄teriti ß hug. Et ß pris
pedo pmam ꝓd in p̄senti. et penl' in p̄terito. ora
cius in primo ßmone. Non diplosa sonat q̄ꝝtum
uesica pepedit. et facetus. Heres post mortē pedȝ
amore suo. ß pes pedis cor' primam. vñ uersus.
Credimus esse pedis strepitū. cū turgide pedis

Pedor. a pes dr h pedor doris. i. pedum fetor.
ul' squalor. Lucanus. Longus q3 in carcere pedor

Pedora. a pedor doris. deriuat' pluraliter hec pe
dora. i. pedum uel aurium sordes

Pedorosus in pedicuus vide

Pedos. i. puer. et acuit' in fine

Pedules. a pes dr h pedules lis ps caligaꝝ que

Pedulus. a pes dr hic pedulus. ¶ pedem capit.
peduli. et pedellus diminutiuum

Pedum. a pes dicitur hoc pedum pedi baculus
pastoꝝ recuruus. a coercendis pedibus animaliū
dictus. uirgilius in buc. Et tu sume pedum

Pedux ducis. videtur componi a pede et capio
et sunt peduces laquei quibus pedes illaqueant'

Pegi pegisti est preteritu3 de pango pangis.

Pegma. a pungo gis. dr h pegma atis. i. bacu
lus cuȝ maisa plumbi in summitate pendente. et
dr pegma q̄si ꝓpugna qd antiqui dicebant. Iuue
nalis. et pegma et pueros uide ad uelaria raptos
Et ut dicit cornutus. tali baculo semci ludebant

Peiero pejeras. penl' correpta. in iuro iuras est.

Peioro. a peior oris dr peioro ras penl' ꝓducta
uerbū actiuū. Et est peiorare peiorem facere

Pelagaris. a pelagus dr h et h pelagaris et h
re. et hec pelagiaris magna nauis pelago apta. et

Pelagiani quidam he // producit ga pelagaris
retici a pelagio monacho exorti. Hij libeꝝ arbitri
um diuine gracie an̄ pon̄t. dn̄tes sufficere uolun
tatem ad implenda iussa diuina

Pelagiaris in pelagaris est.

Pelagin interpretatur latitudo

Pelagus interpretat̄ latitudo. vnde h pelagus
pelagi. latū et ꝓfunduꝫ mare. vl' latitudo maris
sine portu et litore. et est neutri generis in singul'
ꝟ in plurali est mas. ge. hij pelagi. et corripit pri
mam. vnde p unū. l. scribi debet. vn̄ in gcis dicit̄
ꝙ penitus lateat pelagus mare cum sit amarum
Inuenit̄ eciam h pelagus gi mas. ge. apd antiqs

Pelasgus ga guꝫ. i. grecus. et dicti sunt greci pe
lasgi. a pelago. qꝛ p pelagus primo ut dicit uarro
ad italiam applicuerunt. vel sic dicti sunt a pelas
go iouis et larisse filio. vnd hec pelasgias pelas

Pelex. a pellicio pellicis // giadis id est greca.
dr h pelex licis. vno. l. subtracto. et dr pelex qa
pelliceat. i. decipiat. vl' dr pelex a pello pellis q̄
ante uxoreꝫ tenet̄ et postea ueniente uxore a do
mo pellit̄. vl' pelex dr illa p quā uxor de domo
pellit̄. similit̄ a pello lis. ꝙ auteꝫ dicit̄ pelex q̄si
pelle decipiens est ethi ꝟ hug. Quedam auteꝫ glo
sa dicit in ij epl'a petri c ij. pelices dicunt̄ meritri
ces a pollucōne. uel a pellis formositate q̄ in cau
tos illiciunt. et ꝓd pe. vn̄ ouid in v epistola. Et
michi ꝓ dira pelice blanda fui. Itē in vj epl'a ar
goricas timui nocuit barbara pelex

Pelicanus ut dicit ysid ethi xij. pelicanus auis
egipcia habitans in solitudine nili fluminis. vnde
et nomen sumpsit. Nam et canopos egiptus dr.
Fertur si ueꝝ est eam occidere natos suos eos qꝫ
p triduū lugē. deinde se ipsam uulnerare. et asper
sione sui sanguinis viuificaē filios. Augus eciam
h narrat. et addit ꝙ ut dicitur. rostro occidit fili
os et rostro sanguinem suuꝫ sup eos fundit et ui
uificat et est auis nimie maciei q̄ habitat in soli
tudine. Sic cristus solus de ūgine natus q̄ triduo
. i. toto tp̄e luxit filios. qꝛ pauper sum ego et in
laboribus a iuuentute mea Ideo ipse dicit p pro
phetam Similis factus sum pellicano Et ut dic
hug. pellicanus ꝟm ꝙ dr a canopus corr̄ penl'
ꝟ ꝟ ꝙ componitur a pelle. et canus na num. eo
ꝙ canam habeat pellem. ꝓd pnl'. et sic uidet̄ ꝙ
debeat scribi p geminū l. Quidaꝫ ūo dn̄t cū qui
bus ego. ꝙ pelicanus scribitur p vnū l. Et semp
ꝓducit pnl'. Et ē gcum origine. nec aliq compō
sup̈ assignata ei competit. Declinatur autem gce
pelican pelicanos. Et a genitō pellicanos latinus
mutans o in u. dr pellicanus ni. secunde declina.
multa enim gca h mō nob nota sunt facta. vn̄
ꝑs in vj li dicit. In multis inuenimus a gtō gco
factū latinū nomen ut elephas elephantos. h ele
phas. huius elephantis. Et h elephantus a gtō
gco elephantos. huius elephanti. ꝙ pnl' ꝓducat
pꝫ p illum ūsum. zozime pellicanus ego natus de
ūgine mera. ꝙ autē dr pellicanus qꝛ hēat pellem

Pelicatus. a pelex dr h peli // canam. et h est.
catus tus. i. concubinatus. sciꝫ pccm̄ qd cū pelice
cōmittit̄. Item a pelex pelicatus ta tū. i. luxurio
sus pelici deditus ꝟ hug. pap̄ uero dicit pelicatus
locus concubine concubinatus

Pellacia. a pellax dr hec pellacia. i. fallacia pel

Pellax. a pellicio cis. dr h et hec // lis decepcio
et h pellax lacis. i. deceptor fallax fraudulentus
vnde pellacis ulixis. Et cōpat̄ cior simus. vn̄ pel
laciter cius sime. et dr pellax a pelle. i. a uultu fo
ris enim ut fallet arridet ꝟ intus nequiciaꝫ gerit
ut dolosus. ꝙ auteꝫ dicatur pellax quasi pelle fal
lax ethimologia est.

Pellexi est preteritum de // lax ethimologia est.

Pellectū est sup̄ de pellicio cis // pellicio pellicis

Pellicea. a pelle dr h pellicea cee. quoddam in
dumentuꝫ qd de pellibus fit. Et hinc pelliceatus
ta tū. pellicea indutus. Iteꝫ a pellis pelliceus cea
ceum. pellibus indutus. ul' magnam et grossam
habens pellem. Inuenit̄ eciam pellicia cie. et pel
licius cia cium. et pellicatus ta tū. Ita ꝙ. I. sit in
penl' silla. ꝟ moderni dicunt pellicea cee. per. e.

Pellicio cis pellexi ul' pellicui pellectum ul' pel
licituꝫ pellicere. i. decipere. et componit̄ ex per et
licio cis. et mutat̄. r. in. l. et cor̄. li. ꝙ autem dicit̄
pellicere q̄si pelle decipere. ethi est ꝟ hug. vide in
licio cis. In secunda epl'a petri c ij dicit̄ pellicien
tes animas instabiles. i. decipientes. vel pelle. i.
exteriori conūsacōne allicientes. et sub specie sanc
titatis decipientes. et declinat̄ pelliciens tis ge. oīs

Pelliparius rij qui parat. i. ꝑpa // a pellicio cis
rat pelles. a pellis et paro paras

Pelliris. a pelle dicitur hec pelliris pelliris galea

Pellis. a pello is derivatur // ex coreo uel pelle
hec pellis huius pellis. cutis qꝛ externas iniurias
corporis tegendo pellat. vnde h pellicula le. dimi

Pellito tas frequent' pellē. a pello dr. et cor̄ li.
Pello las laui lare. i. uocare. Et deriuatur a pel
lo lis. Et componitur cū ad. et dr appello las. Et
cū con. et dr compello las. et cū int̄ et dr intpel
lo las. pello las. cū omib; suis cōpōitis ē actiuū

Pello lis pepuli pulsum ul' pultuꝫ ꝟ antiquos
vnde pulto tas fre. ꝟ a pulsu fit pulso sas. Pello
lis cōponit̄ cū ad et dr appello lis. appuli. et cum
con. et dr cōpello lis cōpuli. et cū de. et dr depel
lo lis depuli. et cū dis. et dr dispello lis dispuli. et
cū ex et dr expello lis expuli. et cū in. et dr īpel
lo lis impuli. et cū pro. et dicitur ꝑpello lis ꝑpuli
et cū ob et mutato. b. in. p. dr oppello lis oppuli
et cū re. et dr repello lis repuli. Et cū sub. et dici
tur suppello lis suppuli. Pello lis cū omnib; suis
cōpositis est actiuū et est ideꝫ qd amoueo in una
significacōne. ꝟ in alia idem est qd decipio uel de
fraudo. Et inde pellicor caris. Et scias ꝙ pello in
simplicitate geminat p̄teritū ut pepuli. ꝟ in cōpo
sicōne non. vnde facit p̄teritum in puli tantuꝫ ut
cōpello cōpuli. repello repuli. et supinum facit in
pulsuꝫ in simplicitate et in cōposicōe uid ī repello

Pelluuiū. luci cōponitur cuꝫ pes. et dr pelluui
um uij. i. uas ad pedes abluendos. et sordes pedū
recolligendas patum. vnde pelluuianus a um. vl'
componitur pelluuium a pes et abluo abluis

Pelta te fe ge. scutū breuissimū in modū lune
dimidie factum. quo amazones utuntur maxime
vn̄ in tercio reguꝫ c x. dr fecit salomon ducenta
scuta de auro puro. et tricentas peltas ex auro
ꝓbato. et dr pelta a pello lis. vn̄ quidam. A pel
lo pelta qꝛ pellit fortiter ictus

Peluis. pes cōponitur cuꝫ lauo as et dr h peluis
huius peluis. ubi pedes lauant̄ sciꝫ conca uel ali
ud uas ꝟ hug. et papias dicit peluis uocata. qꝛ ibi
pedes lauantur. ꝙ autem dr peluis q̄i pedum la
uandoꝝ uas est ethi. et facit accusatiuū singularē

in em et in im. unde in euangelio iohannis posu
it aquaz in peluiz. et ablatiuus in. e. et in. i. pelue
uł pelui. et a pelui addita um fit genitiūs. pluraľ
peluium. et accusatiūs pluralis in es uel in is pel
Pelusiū sij. oppiduz alexandri ¶ ues uł peluis
Pena deriuat̃ a pendo dis ¶ num fortissimum
q̃ penã q̃si debitū pendimus. i. soluim9 et sustinem9
p forifacto. Et sunt octo genera penaꝝ in legibꝫ
vincula. ūbera. talio. dampnū. ignomia. seruitus
exiliū. et mors. Item pena et suppliciuz differunt
pena sine sanguine esse potest. ꝫ suplicium non ni
si cū sanguine. uł supplicium dicit̃ ꝓpe cum quis
ita dampnat̃ ut eius bona confiscent̃ et in pup
licum redigantur. unde h̃ et h̃ penalis et h̃ le un̄
penaliter aduerbiuz. et h̃ penalitas tatis. et scribi
tur pena p oe diptongum sic poena. tamen tace
tur prima uocalis scilicet. o. in ꝓnunciacōne sed
in scriptura ꝑtim scribit̃ et ꝑtim non scribitur un̄
fit in. e. qddam signum ad h̃ notand̃ ꝑ modnos
¶ Hic nota q̃ deus quinqꝫ de causis aliq̃s in vita
ista punit. uł in hac uita quinqꝫ modis flagella si
ue pene contingūt. Primo ut istis merita per paci
enciaz augeant̃. ut patet in iob et in tobia. Secū
do quo ad custodiam ūtutuz ne supbia temptet.
ut patet in paulo. Nam sicut ipse dicit in secunda
epistola ad corinthios. et ne magnitudo reuelacō
num extollat me datus est michi stimulus carnis
mee. angelus sathane qui me collaphiset. et ceťa
Tercio ad corrigenda pcc̃a ut patet in maria soro
re moysi q̄ ad tempus facta est leprosa. ut habet̃
in li. numeroꝝ xij c. Et ut eciã ostendit̃ cottidie ĩ
multis cristianis q̃s deus flagellat ut ad dominum
conuertant̃. Quarto ad gloriaz dei manifestandã
ut patet in ceco nato. de quo dicit cristus in ix ca
pitulo iohannis. nec peccauit ille neqꝫ pentes ei9
ut cecus nasceret̃. ꝫ ut manifestent̃ opa dei in il
lo. Quinto ad inicium pene in ꝑpetuū continuan
de. ut patet in herode et zodomitis. q̃tenus uideat̃
h̃ quid in inferno sequat̃. ꝑ illud duplici contrici
one contere eos domine. Ad multa eciaz alia dei
pene uel flagella ordinari in scriptura legunt̃. sic
ad ꝓbacōnem et exemplū iusti iudicij dei. Sꝫ ista
et consilia alia possunt ad predictos quinqꝫ mo
dos reduci. q̃ ꝓbacō est adaugmentū meriti. Ex
emplum uero iusti iudicij dei. est ad dei gloriaz et
sic de alijs. De p̄dictis nota hos ūsus. Pena ꝓbat
purgat inuitat dat meliora. Confuat duruz facit
et cruciamine torquet. Volo eciaz te scire q̃ sup
illud ysa xx c. hectine erat spes nostra ad quos
confugimus in auxiliū ut liberarent nos a facie
regis assirioꝝ. sic dicit glosa. admiranda dei ꝓui
dencia omnia regna contra se inuicẽ supbiencia
desluxit isrł in x tribubus iudeoꝝ contra dei uo
luntatẽ in damasco siris qꝫ superauit. Et ideo utri
qꝫ captiuati sunt ab assirijs. Iudas q̃ꝫ ethiopibus
et egipcijs. et ipsi q̃ꝫ victi ab assirijs et caldeis. as
sirij q̃ de se p̄sumpserunt a caldeis pierunt. caldei
et babilonij erecti contra dominum medis et p
sis subiugati sunt. Et hij alexandro magno qui
cū se tamẽ q̃ deum exaltasset ueneno enecatus est
et regnuz eius in ptes scissum est. et post a roma
nis subiugatuz. romanoꝝ imperiuz qd̃ q̃si ferreis
dentibus et ungulis carnes sanctoruz lacerauit ex
maxima pte iam perijt. in fine ex toto pibit cū
regnum xp̄i eluxerit. vide in egiptus et in babel
¶ Sed potest queri an omnis pena sit a deo. Ad h̃

dico q̃ omnis pene deus actor est. diūsimode ue
ro diūsaꝝ. Quedam eniꝫ est pena dampni ut sub
traccō gracie et huiusmodi. et haꝝ penaꝝ deus cã
est. non q̃dem agendo aliquid. ꝫ pocius non agen
do ex eo enim q̃ deus graciam non influit conse
quitur in isto gracie priuacō. Et ad h̃ intelligend̃
scias q̃ obduracō q̃nqꝫ d̃r actus uoluntatis obsti
nate in malum cui ꝑtinaciter adheret sic constat
q̃ obstinacōnis cã non est deus ꝫ homo sicut nec
alicuius actus peccati in quantū deforis est. q̃nqꝫ
uero obduracō d̃r ipsa priuacō gracie que eciam
excecacio alias exorbitacō dicit̃. q̃ gracia est q̃d
dam lumen anime. et pfectō quedaꝫ abilitans ip
sam animam ad bonum. Istū autez carere gracia
contingit ex duobus. tum quia ipse non uult reci
pere. tum quia deus sibi non infundit uł nō uult
sibi infundere. hoꝝ autez duoꝝ talis est ordo. ut
secundū n̄ sit ñ ex supposicōe p̄mi. cū enim deus
nichil uelit nisi bonū non uult istū carere gracia
nisi ꝑ q̃ bonuz est. ꝫ q̃ iste careat gracia non est
bonuz simpliciter. un̄ h̃ absolute considatū n̄ est
uolitū a deo. est tamen bonuz carere gracia si eaz
habere non uult uł si negligenter se ad eaz hn̄daz
ꝑparat q̃ iustū est. et h̃ modo est a deo uolitum.
Patet ergo q̃ huiusmodi defectus absolute causa
p̄ma est ex pte hominis q̃ gracia caret. ꝫ ex pte
dei non est causa huiusmodi defectus nisi ex sup
posicōne illius q̃ est causa ex pte hominis. Et p
hunc modū q̃nqꝫ inuenit̃ deus dici causa excitaci
onis uł obduracōnis non quidez immittendo ma
liciaz ꝫ non impciendo graciaz qd̃ in ipso est. Si
enim non necessario imptit̃ in ipso est. et n̄ im
ptiri. un̄ eius qd̃ non est imptiri aliquo modo cã
est. Quedam uero est pena sensus que p aliquam
accōnez infligit̃. et huiusmodi agendo eciaz deus
actor est. ¶ Sed non uidetur q̃ pena inferni sit
iusta. et sic non a deo. q̃ homo ꝓ uno mortali u
na hora ꝑpetrato eternaliter punit̃. Hanc questi
onem g̃g̃ mouet et soluit sic. scire inquit petrus
uelim. quō iustuz sit ut culpa que cuz fine ꝑpetra
ta est. sine fine puniatur. Et respondet g̃g̃ h̃ recte
diceret̃ si districtus iudex non corda hominū sed
facta pensaret. Iniqui enim ideo cū fine deliq̃runt
q̃ cū fine uixerunt. Nam uoluissent utiqꝫ si potu
issent sine fine uiuere ut potuissent sine fine pec
care. ostendunt enim q̃ in peccato semper uiuere
cupiūt. q̃ nūquaꝫ desinunt peccare dum uiuunt.
Ad magnam ergo iusticiam iudicantis ptinet. ut
nūquaꝫ careant supplicō qui in hac uita nūquaꝫ
uoluerunt carere peccato. et nullus detur iniquo
terminus ulcōnis. q̃ q̃ diu ualuit habere noluit
terminū criminis. ¶ De pena inferni eciam dicit
bernhardus in v li de consideracōne. quid tam pe
nale q̃ semper uelle qd̃ nūquam erit. et semper
nolle qd̃ nūquam non erit. Ineternū non obtine
bit qd̃ uult. et qd̃ non uult ineternum nichilomi
nus sustinebit. Horreo uermez mordacez et mor
tem viuacem. Hic est ūmis qui non moritur me
moria peccatoꝝ. nec cessat rodere conscienciã dū
ea pastus esca utiqꝫ inconsumptibili ꝑpetuat ui
tam. Horreo incidere in manus mortis uiuentis
et uite morientis. hec est secunda mors que nūq̃
p occidit ꝫ semp occidit. Quis det illis semel mo
ri et non moriant̃ in eternū qui dicunt montibꝫ
cadite super nos et collibus opite nos q̃d nisi mor
tem mortis beneficio auferre aut euadere uolunt

¶ Racō autem quare peccatū mortale ad eternā
penam obligat pt sumi ex tribus. Primo ex pte
eius in quem peccatur qui est infinite bonitatis.
et potencie scilz deus et offensa ipsius infinita pe
na digna est. qr quanto est maior in quem pecca
tur tanto magis peccatū punit^r. s' phm in sexto
ethi. Et criś dicit. omnis iniuria talis est q̄lis fue
rat psona pacientis iniuriam. In magna enim p
sona et si modica fuerit iniuria facta magna est.
In modica autez psona et si magna iniuria facta
fuerit modica esse uidet^r. Secūdo ex pte peccantis
constat enim q peccans mortaliter finem dilecci
onis sue in eo in quo mortaliter peccat ponit ut
eciam deū p illo contempnat. Constat autem q
q̄cūz sūme diligit aliqd sicut finem sue uoluntatis
ex hipso uellet sibi semper adherere. et ideo pec
cans mortaliter illo actu uoluntatis quo peccatū
mortale eligit semper peccato adherere nisi retra
hatur p accidens ul' timore pene ul' aliquo huius
modi. s3 si inulte adherere posset semp adhereret
et ideo in suo eterno peccat. et pter h' eterna pe
na est dignus. Et ē racō gn' ut dixi. Tercio ex ipō
statu peccantis mortaliter qui p peccatuz gracia
priuatur unde cuz est sine gracia non possit fieri
remissio culpe. Si in peccato mortali decedat sem
per culpa in eo remanebit cuz ulterius n̄ sit gra
cie susceptibilis. manente autē culpa semp est ob
noxius pene alias remaneret aliquid inordinatū
in uniūso. et ideo talis in eternū punietur. Pecca
tum uero ueniale nec contra deuz est nec in eo fi
nis constituitur nec gracia priuat. et ideo non de
betur sibi pena eterna s3 tantū tempalis. Ille ta
men qui decedit cū mortali et ueniali sil' punitur
in inferno p ueniali et punit^r in eternū. longe tn̄
minus acerba pena q illa que est p mortali. hoc
autem accidit ueniali inq̄tū mortali coniunctuz
est qd priuat gracia sine q̄ nulla pena pt esse pur
gatiua ul' expiatiua. de ueniali eciaz require in su
o loco. ¶ Vtrū autez pena que debet^r peccato ori
ginali remaneat post baptismū. dictum est in ori
gineus. An bona facta in mortali reuiuiscant p
penitenciaz habes in caritas. Itē ad quid ualeant
opera in peccato mortali facta habes in opus Itē
pena p deo est porta padisi. ut dicam in rōphea
slam s' aug. pena nō facit martirem s3 causa. An
pueri existentes in limbo penam sensibilem habe
ant dixi in limbus. Item ut dicit phus in ij ethi
pene medicine quedam sunt. ¶ Item animaduer
te h' q qn̄ aliquis deuenit ad terminū uie nō pt
deflecti ab illo fine cui adhesit siue sit bonus siue
sit malus. finis autē uie hominis est mors sua. fi
nis animi angeli est terminus sue eleccionis q̄ bo
no adhesit sū malo. vñ sic hōines post mortez in
bono confirmant^r uel in malo. ita angeli post au
sionem ul' conuūsionem. vnd eadez racō obstinaci
onis inuenit^r in hominibus dampnatis et in an
gelis peccantibus. qr s' damas. qd est in angelis ca
sus. h' est in hominibus mors. dat^r enim homini
longior uia q angelo. quia erat magis a deo dis
tans Et optebat q in eius cognicōnem inquiren
do peruenirct Angelus autē statim deiformi intel
lcū sine inquisicōne in diuina puenire potuit. ta
men uide q homo primus non peccauit in termi
no uie sue sicut angelus qui ad primaz eleccionez
status sue uie finitus est. et ideo angeli casus fuit
irrepabilis. s3 casus hominis repabilis. et h' racio

sumit^r ex pte status utriusq3. S3 post mortez casus
eciaz hominis est irrepabilis. et p consequens pe
na interminabilis. de h' eciaz require in sapiencia
et in ubi. Quō intelligat^r q diues dampnatus ro
gauit p fratribus suis dixi in infernus. ¶ Scias
eciaz q duplex pena in genere erit in inferno sci
licet pena dampni et pena sensus q's tangit xp̄us
in vij c math. ubi dicit omis arbor q̄ n̄ facit fruc
tum bonū excidet^r et in ignē mittetur. primū gra
ue est. secundū grauius et amarius. vñ dicit cris
plurimi solam ptimescunt iehennam. ego autem
illius glorie amissionem multo amarius q iehen
ne dico esse supliciuz. intollerabilis est iehenna.
nec eciam si mille ponat quis iehennas. nichil ta
le dicet q̄le ē a beata gloria illa excidi. odio xp̄i
haberi. audire non noui uos. Et enim decē milia
melius est sustinē fulmina q̄ faciem mansuetaz
a nobis uidere auisam. et tranquillum oculū uide
¶ re nos non ferentem

Penarius. a penus deri
uatur hic penarius penarij. i. cellerarius cellaria
cellarium ad penum pertinens

Penates. a penitus qd est secretus hij penates
. i. domus interiores pp̄e uel domestici et priuati
dij domibus presidentes. quos antiqui in domibz
colebant et eoruz ymagines in domo habebant.
vnde et dicti penates q̄si penes nos nati et ē ethi
et facit genitiūs pluralis in ium penatiū. et p sin
copam penatum. et pducit na.

Pendeo pendes pependi pensum A pendo dis.
dicitur Et habet idem pteritū et idem sup quod
pendo dis. sciz pependi et pensuz. et signat passio
nem intrinsecus natam. scz esse uel fieri pensum.
vnde ūsus pendeo suspensus pendo duz subleuo
pondus. vel aliter. Pendo do penam dum pendeo
suffero penam. Itē pendere secunde coniugacōnis
pens' pd. s3 pendere et pendo dis. tercie coniuga.
pens' cor pens'. vñ quidaz. Pendere uult iustus s3 n̄ pen
dere malignus. pendeo cōponitur cuz ad et muta
ta d. in. p. d'r appendeo des. ab aliquo pendere. Itē
cōponitur cōpendeo des sil' pendere. dependeo des
. i. deorsum pendere. dispendeo des. diuersis modis
vel in diuersas ptes pendere. Impendeo des. i. im
minere. ingruere. instare. suspendē. Pendeo neutru
est cum omnibus suis cōpositis et non geminat
pteritū in cōpositis pendeo nec eciam pendo dis.
s' hug. pap ūo dicit. Pendet imminet inconstans
est. in incerto ē. dubitat. suspensus ē. pendent sus
pensi. pendunt q̄ aliquid soluunt. uel ponderant

Pendo dis pependi pensum pendē. i. suspendē. ul
ul' trutinare. Itē pendē ē exsoluē. reddē tribuē. ul
sustinere. Et inde d'r pendeo des. secunde cong. sed
drūt in significacōne. habent tam̄ ambo idez pte
ritum et sup̄ pependi et pensum ut dixi in pende
o des. Pendo dis. cōponitur cuz ad et mutata. d.
in p d'r appendo dis. i. suspendere. uel librare. ud
ponderare. vnde h' appensor soris. et appensorius
ria rium. Itē cōponit^r cuz con. et d'r cōpendo dis.
Itē cum dis. et d'r dispendo dis. Itē cum de. et d'r
dependo dis dependi dependere. psoluere. tribuē.
ul' ualde ul' deorsum pendere. Itez cōponit^r cuz ex
et d'r expendo dis di. Itē cū in. et d'r impendo dis
di impendere. i. exhibere. Itē cuz p. et d'r ppendo
dis. i. extendere. dilatare. Item cū p. et d'r ppendo
dis. i. pcipere. Itē cū re. et d'r rependo dis. Itez cō
ponit^r cū susum ul' sursum. Ind suspendo dis. sur
sum pendere. Componit^r enim nichilominus pen

do dis. vilipendo dis. i. puipendo. floccipendo. nau
cipendo. nichilipendo. vincipendo. omnia ꝓ contē
nere pauꝝ appreciari. Pendo dis. et eius composita
sunt actiua et omnia faciunt ꝑteritū in pendi et
sup̄ in pensum. Simplex tamen geminat ꝑmam
sillabam in ꝑterito et facit pependi. ſʒ nullū eius
compositum geminat in preterito sillabam
Pendulus. a pendeo es. dr̄ pendulus la lū. penl'
correpta quod pendet et est eleuatum.
Pene aduͦbiū remissiuū est. i. fere. inde penitus
Penes ꝓposicio. i. apud. iuxta. ꝓpe. et cor̄ penl'
vnde oracius in poetria. Quem penes arbtriū ius
est et norma loqndi. ſʒ h penes nis. i. uirile mem
brum. pd penl'. vn̄ ū sus. Te sunt dampna penes
dampnat si tibi penes. ſʒ melius dr̄ hic penis. Et
scias ꝙ penes ꝓposicio non debet in fine acui qn̄
ponit̄ signatiue. tam̄ qn̄ ponit̄ materialiter acuit̄
in fine. qa regula est. ꝙ ꝓposiciones per se ꝓlate
acuunt̄ in fine. h sic intelligo scʒ qn̄ ponunt̄ ma
terialiter. ut penes que est ps. Sed si dicaʒ. tu es
penes me. non acuitur ultima ſʒ prima
Penetrabile in penetrale est
Penetral in penetrale est
Penetrale. a penetro tras. dr̄ h et h penetralis
et h le. et h et h penetrabilis et h le. Et dr̄ pene
trale. qd penetrat ul' aptū est penetrare. penetra
bile uero est qd penetratur ul' aptū ē penetrari.
qn̄qꝫ unū ponit̄ ꝓ altero. ut frigus penetrabile.
id est aptū penetrare. h penetrale. ul' h penetral
lis. secreta camera. secretus interior locus in domo
ul' in templo ubi dabantur oracula. Et dr̄ a peni
tus ul' penetro tras. et ponit̄ qn̄qꝫ ꝓ domo. Pene
trabilis cōponit̄ impenetrabilis le impenetrabili
ter ſ hug. In gals tales ponunt̄ u sus. Qd leuiter
penetrare potes penetrabile dices. Qd domus in
terior capit h penetrale uocabis. vid de h in duci
bilis. pap autē dicit penetralia interiora secreta
domoꝝ. dicta ab eo qd est penitus. i. pene intus.
Et ſ h uidetur ꝙ debeat dici in ps. impenetrabi
lium regum ipsoꝝ. et in amos iij c et vj. et mthi
xxiiij. In penetralibus debet dici et non in pene
trabilibus. et h maxime ſ modernos. dicunt etiā
quidā ꝙ penetrale siue penetral est qd penetrat
vn̄ dicit pap. penetrale qd penetrat. penetrabile
uero qd penetrat̄. et ſ h consueuit dici. Est pene
tral penetrans penetrabile qd penetrat̄
Penetro. a penitus dr̄ penetro tras traui trare
. i. ptransire. pforare. penitus intrare. uel pan. i.
totus intrare. et est ethi. A penetro cōponitur im
penetro tras. subpenetro tras. et est actiuū cū su
is cōpositis. et cor̄ ꝑmaʒ ſʒ penl' habet cōmuneʒ.
ut patet in illo u su. Qd leuiter penetrare potes.
Penicillum. a pendeo des. ¶ penetrabile dices.
dr̄ h penicillum li. et h peniculū li. et h penicula
. i. genus spongie molle ad tergendos humos et
scutellas. Sed h peniculus li. deriuatur a pannus
qsi panniculus. scʒ quidaʒ panniculus de quo disci
Peniculus li. in penicillum vide ¶ terguntur.
Penis a pendeo des dr̄ h penis nis. cauda equi
na. qꝛ pendeat et suspensa ferat̄. et h penis penis
. i. priapus scʒ uirile mēbrum. qa pendeat. uel qꝛ
suspensus ferat̄. vel penis dr̄ a penetro tras. qd
est officiū eius circa iuncturā huāi generis ſ hug
Penitencia dr̄ qsi puniccia dcā eo ꝙ ipse hō in se
puniat penitendo. qd male admisit. vel dr̄ penitē
cia qsi pene tencio et est ethi. et scribit̄ ꝑ oe dip

tongum poenitencia. Et scias ꝙ a peniteo tes dicit̄
penitens tis ti a quo h penitencia cie. qsi punitē
cia qua anima cruciat̄ et caro mortificatur. Et est
uera et ꝑfecta penitencia mala ꝑterita plangere.
et plangenda iteꝝ non cōmittere. i. ꝓpositū com
mittendi non habere. ¶ Tres sunt autē ꝑtes inte
grales penitencie. scilicet cordis contricō. oris con
fessio. opis satisfactio. qꝛ enim deū tribus modis
offendimus. scilicet delectacōne cogitacōnis. Im
prudentia locucōnis. et supbia opis. ſm regulam
ut contraria contrarijs curantur tribus modis op
positis satisfaciamus Et scias ꝙ pn̄ie sunt abitrie
tn̄ illd abitriuʒ dʒ ēe diuio instictu regulatū. qꝛ sa
cerdos opat̄ in usu clauium sicut instrumentū et
minister. Nullū autē instrumentū habet efficacie
actum nisi ſ ꝙ mouet̄ a principali agente. et qꝛ
pene satisfactorie infligende ut medicine sunt. nā
ſ phm̄ in ij eth pene medicine quedaʒ sunt. sicut
medicine in arte determinate nō omnibʒ compe
tunt. ſʒ uariande sunt ſ medici arbitriuʒ nō ꝓpaʒ
uoluntatem sequentis ſʒ medicine scienciaʒ Ita pe
ne satisfactorie in canone determinate non compe
tunt omnibus ſʒ uariande sunt ſ arbitrium sacer
dotis diuino instinctu regulatū. Sicut autē medi
cus aliqn̄ prudenter non dat medicinam efficacē
q̄ ad morbi curacōnem sufficiat ne ꝓpter debilita
tem nature maius ꝑiculuʒ oriat̄. Ita sacerdos di
uino instinctu motus non semꝑ totam penā que
vni peccato debet̄ iniungit ne infirmus aliquis ex
magnitudine pene desperet et a penitencia totali
ter recedat. vnde dicit criꝭ sicut si fascem sup hu
meros adolescentis queʒ nō pt̄ baiulare posueris
necesse habet ut aut fasceʒ reijciat aut sub pondē
confringatur. sic et homini cui graue pondus pe
nitencie ponis necesse est ut aut penitenciā reijci
at aut suscipiens duʒ sufferre non potest scanda
lizatus amplius peccet. Deinde et si erramus mo
dicam penitenciam imponentes nōne melius est
ꝓpter misericordiam racōnem reddere aut errare
ꝙ ꝓpter crudelitateʒ ubi est paterfamilias largus
dispensator n̄ debet esse tenax. Si deus benignus
ut qd sacerdos eius austerus. Vis apparere sanctus
circa uitā tuam esto austerus. circa autem alienā
benignus. Audiant eniʒ te homines ꝑua mandan
tem. et grandia uideant facientem. ¶ Hic etiam
nota. ꝙ penitentia a sacdote iniūcta aut ē maior
aut eq̄lis aut minor. Si maior tunc illd qd plus
fecerit cū morit̄ cedit ei ad augmentū glorie. Si
equalis tunc sufficit ad dimissioneʒ tocius culpe
et pene. Si minor tunc illud qd restat suppletur
in purgatorio ex u tute diuie iusticie. Deus enim
qui modos et mensuraʒ peccatoꝝ et penaꝝ nouit
addit penam sufficienteʒ ne aliqd impunitū pec
catum remaneat. vide in clauis. et in excuso. sed
forte dices sicut dicit gg̃ facilitas venie incentiuū
prebet delinquendi. Sed dn̄s deus non debet ali
cui dare occasionem peccandi. Ideo non debet da
re locum penitenciam iterandi. Ad h respondeo
iustus dn̄s sic summe iusticiaʒ diligit. ita peccatū
summe odit. et ita q̄tuʒ ex ipso est ꝑatus est ip̄m
destruere semꝑ. dummō ex ꝑte hominis n̄ rema
neat qui penitenciaʒ negligit. vel contempnit. nec
obstat ꝙ quidā ex hoc sumūt occasionem delin
quendi. qꝛ ex contrario sumerent occasionē despe
randi qd esset grauius. ¶ Potest hic queri an pe
nitencia possit iterari. Ad h dico ꝙ erroneuʒ est

dicere q penitencia nō posset iterari.et misericor
die diuine contrariuz.Causa autē quare iterat cum
baptismus non iteretur est quadruplex.Prima est quia
penitencia non imprimit caracterem sicut baptis
mus.Caracter autē indelibilis est.Secunda autem
causa est quia baptismus est contra morbū non ite
rabilez scilicet originalis peccati.penitencia autē
est contra actuale peccatū qd iteratur.Tercia autez
causa est quia baptismus habet totam efficaciam
a passione xpi sine actu nostro.et ideo quia passio
est una tantū.quia xps resurgens ex mortuis iam
nō moritur et baptismus est unus.Sed penitencia
eciam requirit nostrū actum.et ideo racione eius
iteracōnez suscipit.Quarta causa ē quia baptismus
est generacō spiritualis.s3 penitencia est quedaz cu
racō spiritualis.semel autē generatur aliquid.s3 pluries
curari siue sanari potest quamdiu in hac uita uiuit
Et scias q Jeroni.tractans illd euangelij.omnes
uos scandalū paciemini in me sic dicit.omnes ca
dunt s3 non omnes iacent.Carnale est cadere.dy
abolicū est iacere.vide in caritas.Itē dicit ieroni
mus.penitencia est secunda tabula post naufragi
um.et dicitur secunda tabula respectu baptismi q
est prima tabula.Ad h eciaz facit q dicit bernhar
dus in sermone lvij.tractans illud canticorū.tēpus
putacionis aduenit.Quis inquit ita ad unguem
omnia a se superflua resecauit ut nil se habē putet
putacōne dignū.Credite michi et putata repullu
lant.et refugata redeunt et reaccenduntur extincta
et sopita denuo excitantur.parū est ergo semel pu
tasse.sepe putanduz est.ymmo si fieri posset sem
per.quia semper q putari oporteat si non dissimulas
inuenis.Quantūlibet in h corpore manens profeceris
erras si uicia putas emortua et nō magis compres
sa.uelis nolis intra fines tuos habitat iebuseuz
subiugari potest s3 non potest exterminari ¶ Ad
quid autem opera de genere bonorum extra pe
nitenciam facta ualeant.dixi in opus.vide eciam

Peniteo.a pena dr peniteo tes ¶ in romphea
tui quia pena agit ut peniteamus.vnd penitere dr
quasi penam tenere.et est ethi.et penitz construitur cū
genitiuo.ut peniteo peccati.vnd penitet impersona
le.et construitur cū accusatiuo et genitiuo.ut penitz
me peccati.i.penitencia peccati habz me.Sed qn
ponitur cū infinitiuo requirit tm accusatiuuz.ut pe
nitet me peccare.et non pt adiungi cū infinitiuo
nisi impersonaliter.quia ille infinitiuus ponitur loco
genitiui.ut penitet me peccare.i.peccati.et ideo.
n posset supponere uerbo personali.Et idem intel
ligas de alijs impersonalibus q construuntur cū accu
satiuis et genitiuis.ut tedet.miseret.et pudet.et scri
bitur per oe diptongon poeniteo poenites

Penitudo dinis.fe.ge.i.penitencia.regum primo
capitulo xv.penitudine non flectetur.

Penitus.a pene aduerbio.quia penitus aduerbiuz
intentiuū.i.omnino.ex toto.vnde penitus ta tū
.i.secretus.interior intimus.vnde dr penitus quasi
pene intus.vel pocius quasi pan intus.i.totus intus
Et comparatur cior simus.vn penite cius sime.aduerbi.

Penitus penita penitum in penitus est

Penna.a pendeo des.dicitur h penna ne.quia pen
deat.i.uolet quia auxilio pennarū mouentur aues et
uolant.vel penna dr a pennū qd est acutuz.quia a
cuta sit.vnde hec pennula pennule diminutiuuz.
et pennosus pennosa sum.et pennatus ta tum

Penno.a penna dr penno pennas.i.pennis te
gere.uel ornare.Et componitur depenno nas.expen
no nas.i.pennas auferre.Impenno nas.inmittere

Pennula.a penna h pennula ¶ pennis implē.
dimi parua penna.vel pennū idem est qd acumen.
vn h pennula le.summa pars auris ab acuie dicta

Pennuz ni dicebant antiqui acutū vn h pennū
dr acutū uel extremitas ferri acuti.

Pensacōnes parum exsolucio tributa libacōnes
paralip ij c xxj.dedit eis pater suus multa mu
nera auri et argenti et pensaciones

Pensilis.a pendeo des.h et h pensilis et hoc le
penl cor.i.leuis.reciproca enim sunt pensilis et le
uis.i.vnū ponitur pro alio uicissim.vnde pensiliter
aduerbiū.i.leuiter.et h pensilitas tatis.i.leuitas.Et
componitur perpensilis le.i.ualde leuis perpensiliter

Pensio.a pendo dis.dr hec pensio. ¶ pensio
liberacō equacio.uel ponderis equalitas et pensio
precij solucio.uel ipsum tributū.uel preciū qd da
tur pro agro ad pensionem pertinens.uel qui pensio
nem reddit secundum huguicionem

Pensionarius in pensio est.

Pensius vide in pensus

Penso sas.uerbum freq de pendo dis pensuz.et est
pensare freq pendere.uel equare.a quo pensito tas
aliud freq.Item penso sas.pt deriuari a pensuz si.
et tunc penso idem est qd cogito.delibero.uel pō
dero.trutino.equo.s3 secundum hanc significacōnez potest
esse freq.a pendo.dis.ut dictum est

Pensum.a pendeo des.dr h pensum si.i.delibe
racō.cogitacō.consiliū.quia cū aliquid deliberamus
pendemus.i.in pendulo et dubio sumus sed hoc
pensum dr mulierū.scilicet lana uel linū ad opus
datum.uel filatura.Et dr a pendeo uel pondus q
ad pondus et mensuram dabatur

Pensus.a pendo dis deriuatur pensus sa sum.perso
lutus suspensus vel ponderatus libratus equatus
Et secundum h comparatur sior simus.vnde pense sius sime.
aduerbium.vnde in epistola felicis pape in episco
pio positi sunt in celesti milicia que pensius pon
deranda est

Penta grece latine quinque

Pentacontarchus chi.princeps et magister sup
quinque homines.vnde in primo mach iij c g.consti
tuit iudas duces populi centuriones et pentacon
tarchos Et dicitur a penta qd est quinque et archos
princeps.vel ut quidam dicunt pentacontarchus.vn
dr qui quinquaginta regit.s3 pentarcha q quinque.vn
in grecismo.Quinquaginta regens pentacontarcha uo
catur.Pentarcham dices qui sibi quinque tenet.et
h uidetur uerius.Et pt componi pentacontarcha.
a penta qd est quinque et contes decem.et archos
princeps.quasi princeps sup quinquaginta.Pentarcha
uero componitur a penta qd est quinque et archos prin
ceps.quasi princeps super quinque

Pentagamus ma mum.penl cor.q uel q quinque
nupcie uel nupsit.vn h pentagamia mie.i.quinque nup
ciarum proprietas qua aliquis dicitur pentagamus

Pentameter.a penta qd est quinque.et metrū.dr
pentameter tra trum.penl naturaliter cor.i.uer
sus constans ex quinque pedibus.vn illud ouidij.
Ne michi rescribas attamen ipse ueni

Pentagulus.a penta quinque et angulus componitur.vn
pentagulus la lum.i.quinque angulos habens.vn
pentagulatus ta tum.Et substantiue dicitur h pen
tagulus pentaguli.pro tali figura.

Pentaphilon herba a numero foliorum dicta.
hanc latini quinquefoliū uocant.Et componitur a

penta quinqꝫ.et philon folium.

Pentapolis.a penta qđ est quinqꝫ et polis ciui
tas.cōponitur hec pentapolis lis.penl' cor.ciuitas ha
bens sub se quinqꝫ ciuitates.vel regio in se conti
nens quinqꝫ ciuitates.Et hinc specialiter quedam
regio in confinio arabie.et palestine sita.dicta ē
pentapolis.a quinqꝫ ciuitatibus impiorū q̄ celesti
igne consumpte sunt.i.sodoma.gomora.adama
seboim.et bale.ipsa est segor.Est et alia pentapo
lis in libia sitꝫ dicta a quinqꝫ ciuitatibus.Eadem
eciam causa quedam regio dicta est tripolis a tri
bus ciuitatibus

Pentaptotus ta tū penl' cor.
nomen habens qnqꝫ terminacōnes.ut dn̄s.et dr
a penta qđ est quinqꝫ et ptotus casus.

Pentarcha in pentacontarchus vide.

Pentateucus teuci.liber distinctus in qnqꝫ uolu
minibus.ut sunt qnqꝫ libri moysi.et dr a penta
qnqꝫ et teucos uolumen.Inde pentateucus penl'
cor.i.v uolūia ul' lib distictus in v uoluminibus

Pentecoste.a penta qnqꝫ.et coste decem compo
nitur hec pentecoste huius pentecostes ul' hec pente
costen indeclinabile.qꝛ quinqꝫ decem dies sunt a
resurrectōne domini usqꝫ ad pentecosten utroqꝫ di
e incluso.et acuitur in fine.et est equocū pentecos
te ad qnquagenaꝫ.et ad solempnitatē vij diebꝫ
ptelatā.vn̄ in actibus aplorū.Cū cōplerentur dies
pentecostes.i.qnquagesime.illa eniꝫ dies erat qn
quagesima a resurrectione.et cū inchoarentur dies
pentecostes.i.illius solempnitatis septeꝫ diebꝫ ꝓ
telande erant omnes discipli in eodē loco in quo
facta est electio mathie scilicet in cenaculo.Ideo
autē in quinqgesimo die missus est spiritus sanc
tus ut ostendatur qm̄ a spiritu sancto legis est pfec
tio.Iteꝫ peccatorū remissio legis pfectio.qꝛ h glo
sam a die agni immolati.qnquagena die data ē
lex in igne.In nouo eciam testamento qnquagesi
ma die a pascha xpi dn̄dit spiritus ī igne.lex in
mōte sina.spiritus in monte sion.lex in sublimis
montis loco.spiritus datur in cenaculo.vn̄ p hec insi
nuatur qꝛ ipse spiritus sanctus est pfectio tocius le
gis qꝛ plenitudo legis est dilectio.Itē a spiritu scō
est peccatorū remissio.vn̄ glosa ibidem dicit.Idec
in qnquagesima die.qa indulgencia fiebat in iu
bileo.et p spiritū peccata remittuntur.In spirituali
iubileo rei soluuntur.debita dimittuntur.exules in
patriam reuocantur.hereditas amissa redditur.serui
i.homines peccato venundati a iugo suitutis li
berantur.vide in iubileus et in fase.

Penterus grece socer.pentera uero socrus

Pentimemeris meris.cōponitur cū penta qđ est
qnqꝫ et hemis qđ est semis.i.dimidium.et dr hec
pentimemeris.i.media diuisio.ul' media ps uisus
pentametri.qi semiqnaria diuisio ul' ps.vn̄ pris
Est enim dimetrū iambicū cōiunctū pentimemeri
heroice.Iteꝫ pentimemeris pt esse cōpositū a pen
ta et memeris qđ est ideꝫ qđ meris.Inde pentime
meris.qsi qnaria diuisio.vl ps uisus constantis ex
qnqꝫ pedibus.Itē pentimemeris dr quedam speci
es cesure.p quam post duos diuersos pedes in pn̄
cipio tercij pedis sillaba naturalit cor pđ.vt in
hec exemplo.Qui petit excelsa debet uitare ruinaꝫ
ecce hec sillaba sa pducitur.cū sit naturaliter breuis
qsi subleuatur quadam pductione.Et fit ad osten
dendū qꝛ licet ille due sillabe scilicet sa et de effici
ant vnū pedeꝫ.tamen non sunt eiusdeꝫ dictionis
et dr pentimemeris.qsi diuisio sup quintā sillabā
qđ dr respectu duorū spondaicorū pedū.qꝛ si duo
spondei pcedunt qtuor sillabe pcedent.et erit di
uisio sup qntam sillabam.Et si duo dactili ul' dac
tilus et sponde us precedant.semp ꝓ duobus spō
deis reputantur.Pentimemeris cōponitur cuꝫ anti.Et
dr hec antipentimemeris.et corripit penultimam

Penula.a pendeo des.dr hec penula le.i.palliuꝫ
quoddaꝫ.et ꝓpe cū longis fimbrijs ul' dr a penis
populis qui maxime tali ueste utuntur et aput qs
iniciuꝫ habuit.Iuuenal'.Et multo stillaret penu
la nimbo.Et inde penulatus ta tuꝫ.illo pallio in
dutus.vl' illđ palliuꝫ habens h hug.In secunda
autē epl'a ad timoth iiij dicit apl's.Penulaꝫ quā
reliqui trohade apud carpū ueniens.affer tecum
et libros ubi sic dr.in continuo hec penula h armo
nem data fuit patri pauli in insigne a romanis.
qn̄ susceptus est in socium et ciuem romanū.vn̄
et paulus se ciuem romanū appellat.penula eniꝫ
uestis erat consularis qua induebantur consules ro
mani ingredientes curiam.Hanc autem penulaꝫ
siue uestem paulus post mortem patris ob recor
dacōneꝫ sibi retinuit.vl' penula h dr uolumen le
gis.vnde dicit Ieo.uolumen hebreum replico qꝛ
paulus iuxta quosdam penulaꝫ uocat.et cor nu

Penulatus ta tū in penula est

Penultimus ma muꝫ.i.pene ultimus.scilicet q̄
est in secundo loco ante ultimum.Et componitur
a pene id est fere et ultimus.

Penuria.a penus dr hec penuria rie.id ē inopia
egestas.paupertas.et ꝓpe que in penore est h hug
Et scias qꝛ penus cor primaꝫ.sꝫ penuria eaꝫ pđ.
vn̄ vgil' eneidos vj.Exiguam in cererem penuria
adegit edendi.et ideo uidetur quibusdā qꝛ penuria
dicitur qsi penurgia.a pena et urgeo.vel a pena
et uro ris.qi pena urēs ul' urgens ul' dic qꝛ ē ethi

Penus.peno grece latine dr nutrio.vn̄ h penus
ni.et hec penus ni et hoc penū ni.et h penus nus et hec
penu in decli.et hoc penus noris.oīa in codeꝫ sen
su.i.cellariū.qꝛ in eo reponuntur ea vn̄ homines
nutriuntur.Et nota qꝛ penora eciam dicuntur res
necessarie ad uictū cottidianū sm hug.et pristia
in qnto libro g fere idem dicit.et cor primam pe
nus et penum.sed penus ꝓ cartaginensi populo
ꝓducit primam.vn̄ uisus.Est populus penus ser
uat edenda penus.Et ut dicit papias.poenus.i.
affer p oe scribitur.sꝫ penus ꝓ cellario sine o.

Peon quidā medicus fuit.a quo peonia herba
phibetur esse inuenta.Item peon fuit quidam au
tor.a quo qdaꝫ pes inuentus.dictus est peon.et
constat ex qtuor sillabis quilibet peon.sunt eniꝫ
quatuor peones.et sunt contrarij epitritis peon
primus constat ex prima longa et tribus breuibꝫ
ut legitimus.Peon secundus ex secunda longa.
et ceteris breuibus.ut amabilis.Peon tercius con
stat ex tercia longa et tribus reliquis breuibꝫ.ut
habitator.Peon quartus constat ex qrta longa.
et pcedentibꝫ breuibus.ut humilitas.A peon dr
peonius a um.et peonicus ca cū.Et scias qꝛ peo
nes ab inuentore nomen et ordinem longe sill'be
sorciuntur.Nam pma longa facit pmū peonem se
cunda secundū.et sic de ceteris.ut patuit

Pepedi est preteritum de pedo pedis penl' pđ.

Peperi est preteritum de pario paris

Pepigi est pteritū de pango gis.i.pactuꝫ feci.

Pepulum li est matronale palliuꝫ ex purpura
signatū.cuius fimbrie auree staminis summitate

resplendent. et ut dicunt ꝓpe capitis est

Pepo ponis. mas ge. idem est qd melo melonis
ꝫ hug. et ut dicit pap. Pepo grecū ē et origo eius
latinis incerta. Cuius natura nimiū frigida. diffi
cile digerit᷑. et crescit in similitudine cucurbite. et
debet ꝓduci penl'. In secundo numerorū pepones
vnde in aurora dr. Ollarū carnes peponū fercula
porros. Cepas ꝓ manna turba gulosa petit

Pepuli penl' cor᷑ p̄teritum de pello
Per ꝓposicō aliqn̄ priuat ut pfidus. i. qui n̄ ha
bet fidem. Item iurat ul' adiuracōnem signat. ut
p deū iuro. Item causam dicit. ut p studiū fit hō
sapiens. et p uirtutē laudabilis. i. causa studij. cā
uirtutis. Item signat locū ut p italiam transiui. et
in lucano. Bella p emachios plusquam ciuilia cā
pos. Item signat tempus. ut p diem lego. Itē au
get. ut ppulcher. i. ualde pulcher

Pera. a peri qd est circū. dr h pera pere. sacu
lus qui tasca uulgo dr. qa lata sit et sinuosa. ꝫm
hug. vel ut uult pap. pera est pellis a collo pen
dens p̄cincta usqꝫ ad lūbos. est autē habitus ꝓpe
necessarius ad opis exercicium. hec et melotis dr
Itē pera sportella. sacculus. pastoralis. i. mantica
vl' ut dr in hystorijs sup primo regum xvij ca.
Pera est uas in quo mulget᷑. ul' panis portatur

Perago pagis pegi pactū pagere. i. pficere. ex
Peragro. ab ager agri deriua ‖ per et ago agis
tur agro gras qd non est in usu. ꝫ inde cōponit᷑
peragro as. i. sine mansione certa huc et illuc ire
vnde h pagrator toris pagratrix. pagracō. et cor᷑
naturaliter pennultimam pagro

Peramplius in amplus ampla amplum est
Percello. a per et cello lis pculsum pculi. i. pcu
tere. ul' pocius terrefacere. pcutere enim ptinet ad
corpus. pcellere ad animam ꝫ hug. et ut dicit ma
gister bene. cello facit ceculi ꝙ modo non est in u
su. a quo deriuat᷑ celtes et culpa. cū suis autē cō
positis est in usu. ut percello lis perculi perculsum
Pap̄ uo dicit. pcello occido obruo elido percutio.

Percensitus in censeo censes uide ‖ amputo
Percipio. ex p et capio cōponit᷑ pcipio pis pci
pere. i. perfecte capere. ul' intelligere. et cor᷑ ci.

Percontor taris. vide in contor taris
Perculi penl' cor᷑ est p̄teritum de percello lis
Perculsus sa sum. i. animo cōmotus. territus. t᷑
batus. a percello lis perculi perculsum ꝫm papiā

Percuciō ex per et cutio tis ul' quatio tis. cōpo
nitur percuciō tis percussi percussum percutere. i.
ferire. et scribit᷑ per t percutio in penl' sillaba. qd
potest cognosci in secunda persona percutis et p
cutitis. ꝫ t accipit sonū de c in pcuciō. Et scias ꝙ
in diuina pagina aliqn̄ quis dr pcutere more gla
dij. i. pcutere in gladio. et est modus loquendi.

Perdiciō. a pdo dis. ul' perditus ‖ et corripit cu
ta tū pditi addita o p formacōnem fit h perdiciō
onis. i. amissio. vn̄ in aurora. Sint tua pdiciō no

Perdius dia diū. i. iugis ‖ bis que dona pasti
et continuus. et est compositum a per et diu

Perdix. a perdo dis. dr h perdix dicis. et est ꝓ
miscui ge. vnde sub una uoce et uno articulo scili
cet feminino cōprehendit utrūqꝫ sexū. et est frau
dulenta adeo ut alteri pdici oua diripiens foueat
ꝫ fraus fructū non habet. Nam cū pulli ꝓpe ge
nitricis uocem audierint naturali qdam instinctu
hanc que fouet relinquunt. et ad eandē que ge
nuit reuertunt᷑. p̄terea auis est adeo immunda ꝙ
masculus in masculum insurgit. et obliuiscit᷑ sex
um. libido preceps. et si masculus nidū sue coniugis
inuenit. destruit. et oua absorbet. Dicit᷑ ergo pdix
a pdendo. qr amittit oua sua et altera foueat. vl'
qr destruat nidū. vl' qr dicta est pdix a pdice ne
pote dedali quem fabula dixit in illam auē mu
tatū fuisse ꝫ hug. Et pd penl' genitī. Isid autem
xij ethi dicit. pdix de uoce nomen habet. auis do
losa atꝫ immunda. Plinius eciā dicit hanc pdicis
esse naturam. ut oua alterius pdicis ul' aliena fu
retur. et eis incūbat foueatqꝫ. cumqꝫ fetus adoles
cunt aduolare ab eo. et alienū pentem relinquē.
vnde et ieremias dicit c xvij. Perdix fouit que nō
peperit. fecit diuicias et nō in iudiciō. in dimidio
dierū suorum derelinquit eas. et in nouissimo suo
erit insipiens huiuscemodi. ut dicit ieroni. sunt
qui aliena diripiūt et absqꝫ cogitacōne iudicij faci
unt diuicias. non cū iudiciō quas in medio tēpe
derelinquūt subita morte subtcti qn̄ eis dr. stulte
hac nocte repetent animā tuam a te. que autem
pasti cuius erunt. nichil qꝫ insipiencius non preui
dere nouissima et breuia putare ꝑpetua. Ambro.
uero in exa. dicit pdicem feram astutam. que ali
ena oua diripiat h est pdicis alterius et corpe fo
uet suo. ꝫ fraudis sue fructum habere non posse
qr cū eduxerit pullos. amittit eos. qa ubi uocem
eius audierint q̄ oua generauit. relcā ea ad illam
se naturali qdā munē et amore conferunt. quā
naturam sibi matrem ouorū generacōne cognoue
rint signantes hanc nutricis fungi officiō illam p
entis. Itaqꝫ icassū ꝓpos fundit labores ac frau
dis sue precio multat᷑ vn̄ et ieremias ait. Clamauit
pdix et congregauit que nō peperit. i. oua cong᷑
gauit et clamauit q̄si ouans sue fraudis effectu. ꝫ
ludit opa q̄ impenso labore alij educit quos ipa
diuturno fetu sedulitatis animauerit. huius imi
tator est diabolus. qui generacōnes creatoris eter
ni rape contendit. et si quos insipientes et sensus
ꝓprij carentes vigore potuerit cong᷑gare. fouens
eos illecebris corpalibus. ubi p̄mum uox cristi p
uuli fuerit infusa. discedunt atꝫ ad eam se confe
runt matrem que pullos suos. sicut auis materno
amore cōplectit᷑. Cong᷑gauit itaqꝫ dyabolus gen
tiles quos non creauerat. ꝫ ubi in euangelio suo
uocē xp̄s dnūs emisit ad eum se potentissimum
contulerunt quos sub umbra alarū suarū ipe susce
pit et matri dedit ecclesie nutriendos

Perdo ex per et do das. cōponit᷑ pdo dis pdidi
pditū pdē. i. amittere. delere. ul' destruē. vn̄ u'sus.
Amitto pdo destruo pdo notat

Peredia. a per et edax cōponitur h pedia die.
id est edendi supfluitas sicut bibula bibendi

Perefluo is in fluo fluis vide
Peregre. a pagro gras dr pegre aduerbium. i. ad
pegrinandū sicut in euangelio dicit᷑ homo qdā
pegre ꝓfectus est et signat de loco p locū in lo
co. vnde dicit pristi. in xv li. pegre cōmune adu
bium. ut pegre sum. pegre abeo. pegre aduenio.
peregre transeo. Et scias ꝙ peregre n̄ debet acui ‖ in fine

Peregrinus. a pegre dr pegrinus a ū. qi pagran
q̄si pgens longius. vn̄ dicunt᷑ pegrini. i. exulare. Et
tes. vnde peregrinor aris. deponens ‖ producit gri

Peremi preteritum de pimo p
imis. et producit penultimam

Peremptus perempta peremptum. i. occisus. a
perimo perimis peremi peremptum

Perendie aduerbium temporis cõponitur a perempta et una et die. q̃si perempta una die. scʒ ista. i. in fero ul' cras qd̕ non credimus uno pendie. i. post cras. Sic eniʒ ꝓcedimus hodie. cras. pendie. post tridie. et dr̕ pendie q̃i perempta una die. qd̕ non potest dici de hodierna die. cum de ea non restet spacium vnius diei. sic ergo de crastina intelligitᷣ. Est ergo perendie. i. post cras. hinc plantus. Qui cras ueniet pendie foras efferetᷣ soror. regum po ca xx. Dn̄e deus isrl' si inuestigauero sentenciam patris mei crastino ul' pendie. vnd̕ pendino nas penl' cor̕. i. morari p vnũ diem. scʒ usqʒ in terciuʒ dieʒ. ponitᷣ tamen qñqʒ simpliciter ꝓ morari. Et transitiue positũ inuenitᷣ ꝓ longare. vel cõponitᷣ pendie. a penni et die. Jnde pendinare. i. vnũ diẽ vel plures in ocium trahere.

Perendino perendinas in perendie vide

Perennis. annus cõponitᷣ cũ p. et dr̕ h et h pennis et h ne. i. iugis et q̃si ꝑpetuus. vnd̕ penniter aduerbium. i. iugiter. et h pennitas tatis. i. iugitas. ꝑpetuitas. et debet scribi p duo n. ꝫ hug. pap uero dicit pennis q̃si ꝑpetuus annus

Pereo. ex p et eo cõponitur peo is piui ul' pij pitũ penl' cor̕. vide in eo is. et cor̕ penl'. vnd̕ quidam. vestibus et peris flumine petre peris. et ouidius epy. Optima non ullo causa tuente pit

Perfectio. a perficõ cis. dr̕ h pfectio onis. et formatur ab h gtõ pfecti addita o. Et scias φ perfectio caritatis potest intelligi dupliciter. vno mõ ex pte diligibil'. alio mõ ex pte diligentis. ex pte quidem diligibilis pfecta est caritas ut diligatur aliquid qd̕ diligibile est. deus autẽ tantũ diligibil' est. quantũ bonus est. bonitas autẽ eius est infinita. vnde infinite diligibil' est. Nulla autem creatura p̄t cum diligere infinite. cũ quelibet uirtus creata sit finita. vnde p hunc modũ nullius creatuẽ caritas p̄t esse pfecta. ꝫ soluʒ caritas dei q̃ seipm̄ diligit. Ex pte uero diligentis caritas dr̕ perfecta qñ aliquis ꝫ totũ suũ posse diligit. qd̕ q̇dem contingit tripliciter. Vno mõ sic φ totum cor homis actualiter semper feratᷣ in deuʒ. et h est perfectio caritatis patrie que non est possibilis in hac uita in q̃ impossibile est ꝓpter humane uite infirmitatem semp actu cogitare de deo. et moueri dileccõne ad ipsum. Alio mõ ut homo studiũ suũ deputet ad uacandũ deo et rebus diuinis p̄termissis aliis nisi q̃tum necessitas p̄sentis uite requirit. et ista est perfectio caritatis que est possibilis in uia. Non tamen est cõmunis omnibʒ caritateʒ habentibus. Tercio mõ ita φ habitualiter aliquis totuʒ cor suuʒ ponat in deo ita φ nichil cogitet ul' uelit qd̕ sit diuine dileccioni contrariũ. Et h pfectio est cõmunis omnibus caritateʒ habentibus. vide in amor. Jtẽ scias ut dr̕ in sentencijs. Perfectuʒ dr̕ tribus modis. est enim pfectũ ꝫ tempus. et est pfectum ꝫ naturam. et est uniũsaliter pfcm̄. ꝫm tempus pfcm̄ est qd̕ habet quidquid tempus requirit et qd̕ conuenit ꝫ tempus haberi. et h mõ angeli erant pfecti ante confirmacõnem ul' lapsum. ꝫm naturam est pfcm̄ qd̕ habet q̇dq̇d debitũ est vel expedit nature sue ad glorificacõnem. et h modo pfecti fuerunt angeli. post confirmacõʒ. et erunt sancti post resurrectõnem. Vniũsaliter et summe pfectum est cui nichil umq̃ꝫ deest et a quo uniũsa ꝓueniũt bona. qd̕ est solius dei. huic consonat qd̕ phs dicit in v metaph. Jllud esse pfectuʒ simplicitẽ qd̕ habet in se omnes perfeccõnes que in generibʒ reꝝ inueniuntᷣ. Et h perfeccõ ut dicit cõmentator est in deo. Prima ergo perfectio est natuẽ conditẽ. Secunda natuẽ glorificate. Tercia uero nature increate. De perfectione autẽ caritatis q̃tum ad inimicos dixi in inimicus vide eciam

Perficiõ. ex per et faciõ cis. cõponitᷣ. // in eras. pficiõ cis pfeci pfectum pficere. pfcm̄ facere ad finem deducere. et cor̕ fi. vnde pfectus ta tuʒ. vide

Perfidus. ex p et fides. cõponitᷣ p // in pfectio fidus da dum. i. pdens fidem. et cor̕ fi. et est mercatoꝝ et ꝓp̄e cauponũ. Et cõpatur dior simus vñ h pfidia die. et hinc pfidiosus sa sum plenus pfidia. Jtem pfidus potest cõponi ex p et fidus da dum. i. ualde fidelis ul' fidus. Et tunc prod̕ fi. vñ uersus. Perfidus ẽ nequam perfidus corde fidelis

Perfodio dis. perfodi perfossum perfodere ex per et fodio dis vñ in ezech viij. Fode pietem. et cum pfodissem pietem. i. pfecte ul' ualde fodissem. et corripit fo in p̄senti. ꝫ in p̄terito ꝓducit.

Perfringo. ex per et frango. cõponitur perfringo gis gi ctũ. i. pfecte frangere.

Perfuga ge cõmunis ge. q̇ de vno exercitu fugit ad alium. et dr̕ a perfugio gis. et corripit fu.

Perfugium gij. i. tuta latebra. locus refugij. et dicitur a perfugio perfugis

Perfunctorius functoria riũ. ad pfungenduʒ aptus. vl' destructorius leuis et transitorius vl' ymaginarius. vnde in platone inuenitur pfunctoria forma mundi. i. destructoria et transitoria. et dicitur a pfungor. geris qd̕ cõponitᷣ ex p et fungor

Perfunctus in fungor fungeris vide.

Pergama moruʒ. edificia troiana. a pir qd̕ est ignis et gamos qd̕ est mulier q̃si p ignem et mulierem destructa. vl' cõponitur a p et gamos. vñ pgameus mea meũ. i. troianus. et q̇ pgama altissima erant. Jdeo olim omnia alta edificia uocabantᷣ pgama. et corripit penultimam

Pergamenũ ni penl' ꝓd̕. i. carta dicta a pgamo ciuitate. q̇ ibi p̄mo excogitatũ fuit et inuẽtũ. Jtẽ adiectiue dr̕ pergamenus na nũ. i. res de pergamo

Pergamũ mi. quedam ciuitas. vñ pergameus. mea meũ. et pgamenus na. nũ. et h h pergamẽsis

Pergo. rego componitur cũ per. et // et hoc se. dr̕ pergo gis rexi rectũ. pergẽ. i. ire. uel cõponitᷣ a pede et rego. vnde dr̕ pergo quasi pedem rego.

Pergulũ. a pergo gis dr̕ h // ꝫ pocius est et h. h pergulũ. puũ tuguriũ alte positũ. et hec pgula le. i. familia. quia ad diũsa pgat officia. et cor̕ gu

Perhibeo. ex per et habeo componitᷣ phibeo bes bitũ. et est phibere ostendere dare afferre. Et

Peri. i. certũ ul' de. et acuitᷣ in fine. // cor̕ hi

Periarchon. i. de principibus. Et componitur. a peri quod ẽ de et archos quod est princeps.

Peribolus Peri componitur cũ ambulo et dr̕ h peribolus li et h peribolũ li. i. deambulatoriuʒ deambulacꝝ. spaciatoriũ. pambulatoriũ. Vnd̕ in ezech xlij. signat murum qui erat exterior ad deambulandum. et cingebat gazophilacium cantoꝝ custodientium altare. Et corripit bo.

Perichelis. a peri quod est circũ et chele quod ẽ curuum componitᷣ hec perichelis lidis ornamẽtũ milieꝝ circa brachia ul' potius circa crura. q̇ gressus coꝝ ornatur ꝫm hug. Pap eciã dicit. periscelides armille pedum mulieꝝ periscelides dñr quibus noster ornatᷣ gressus. et scribit pap pisce

lides per sc. sicut antiqui consueuerant scribere. s
moderni scribunt perichelides p ch. In gcis talis
uersus ponit. Atq pericbilides exornant brachia
nimphis. vide in torqueo

Periclitor periclitaris in periculum est
Periclum in periculum vide.
Periculum. a perio ris riui deriuat hoc periculum li
.i. experimentum. vnde terencius in eunucho. fac
periculu in litteris fac in palestra. et hinc piclitor
taris .i. expiri. vnde plautus in amphitrione. pi
clitatus sum in animu tuum. Item hoc piculu li pt
deriuari a perio ris. et qnq sincopat. et dicitur hoc
piclum li. vnde piculosus sa sum. piclitor taris.
.i. periculum. discrimen incurre s hug. pap uero
dicit piculum. a pio pis. q pene perie faciat .i. dis
Perifrasicus a pifras crimen uel experimentu
dicit perifrasicus ca cu. ut iste loquit pifrasice .i.
p perifrasim. ul p circulocucionem. et perifraticus
ca cum. in eodem sensu penultima correpta
Perifrasis qd tropus est d q sup. d. in tct. d tro
Periheremenias. hermene pis in quarta parte
gce latine dr interptacio. vnde hec hermena ne. in
pretaco. et s grecam declinaconem facit hermenias
genitiuus q ponit in intitulacone illius lib aristo
ubi habetur incipit liber periheremenias. et sunt
due partes. peri enim greca ppo e et tantu ualet
quantu de. hermenias est gtiis grecus. Est ergo
sensus. liber perihermenias .i. de interptacone. gre
ci enim carentes ablto construut suas ppones cu
genitis loco ablcoq. Quida tamen minus intelli
gentes utitur hoc qi nomine composito. scz hec
Perimetrum. a peri circu et me peribermenia
tros mensura componit hoc perimetrum tri linea cir
cuicirca mensurans. et cor naturaliter me.
Perimo mis peremi peremptu perime .i. occide
re. Et componit a per et emo mis. et corripit ri
Perinde componit ex p et inde .i. taliter. et est
aduibium similitudinis uel qualitatis. et acuit in
antepenl. et apocopat. et dr pin p pinde.
Perio ris riui ritu .i. docere. instruere. approbare
a quo dixerunt esse coposita quedam aperio et
coperio et similia que supra diximus esse coposi
ta a pario. s hoc uerbu iam aboluit. Sed quedam
ab eo deriuata adhuc retinemus. scilicet pitus pi
culum. et quedam alia. et corripiunt pe
Periodica. a peri circu et oda uia. coponitur hec
periodica ce. periodice febres sunt quas cottidia
nas. tercianas. quartanas. vocant. sic dicti. q certo
temporis circulo moueant et non continue affli
Periodus. oda qd est uia gant. et corripit di
ul finis. coponit cu peri qd est circu. et dr hic pio
dus di penl cor. qsi circuitus ul ambitus. vel qsi
circa finem. vl piodus .i. clausura. Item s pap pi
odus ultima distinctio que totam sentenciam clau
dit. cuius ptes sut cola et coma. de qbz dixi in fi
Peripateticus. peri qd est cir ne quarte partis
cum coponit cu patos qd est calcans. et dr peri
pateticus ca cu. qsi circu calcans ul ambulans. ul
pipatetici dicti sunt quidam phi. ab ambulacoe.
qsi circu calcantes ul ambulantes. q aristo. autor
eorum deambulans disputare solitus erat. vl q per
ambulabant de scola ad scolam disputantes et i
quirentes quid melius sue sentencie possent acq
rere ul adiugere. Et corripit ti.
Perpetasma. peri componit cu petasma quod
e uelu ul tentoriu ul cortina et dr hoc pipetasma

atis .i. uelu ul tentoriu ul cortina ul potius queli
bet adieccio eis in circuitu facta. vnde pprie peri
petasma dr supior ps in cortinis que depicta est
Improprie tamen dr peripetasma qnq limbus.
Et ut ostendi in iij pte in dco tercie decli per pris
Antiqui dicebant hoc peripetasmatum tasmati.
Peripeco incisio scripturarum ul capitulu siue sen
tencia s papiam et acuitur in fine
Peripleumonia nie. vicium pulmonis cu dolore
Et coponitur a peri circu et pleumonia
Peripsima. a peri circu et simus a vm. qd e cur
uus. ul semus qd est imperfectus. ul seco cas. copo
nitur hoc pipsima matis .i. purgamentu qd ciatur
de tritico qn uentilat. ul purgamentum pomorum
et rasura et limatura cuiuslibz rei. q circumcirca
res semat et diminuat s hug. pipsima eciam dr
quelibet domorum quisquilia vnde u sus. Quod pur
gat de re dic esse peripsima vere. vt suber pomi.
quisquilias q domi .i. purgamentum uel sordes
aplus in pma ad cor c iiij. omnium peripsima.
Perisologia. qdda uicium e. de quo dixi in qrta
parte in tractatu d uicijs annexis barbarismo et
Perito tas. frequenter perire. pe solocismo.
nultima correpta. A pereo peris peritu tu u iri o
Peritonium tonij .i. circumcisio Et componitur
a peri circum. et thomos. quod est incisio.
Peritus. a pio ris riui ritu. diuatur pitus ta tu
.i. doctus. instructus. sapiens. Et compatur. cior si
mus. vn pite cius ssime. aduibium. et hec picia cie.
Et coponit. impitus ta tu. Et pducit penl. Et pt
esse pitu sup de peo pis. et tunc cor penl Item
pitum pt esse sup de pio ris Inde pitus. et tunc
pd penl. Orac in epv. Viue si recte nescis discede
pitus Et quida dixit Ne tendas pitu post xpm
tende pitu Non uadit pitu qui uult audire pitu.
Periurus ra rum. penl pd. dr a piuro ras. et dr
piurus quasi pdens uel pdens ius. vn hoc piurium
rij. s hug. Pap uo dicit. q piurus. ubum no hz.
Nam dicimus deiero et peiero. Et hoc uerum est sm
usum modnorum. tn antiqui dicebant piuro ras. A
quo piurus. Hic nota q iurare e deum testem
inuocare. ptinet tn ad dei irreuenciam. q aliquis
eum testem inuocet falsitatis. q p hoc dat intelli
gere uel q deus uitate non agnoscat. uel q falsi
tatem testificare uelit. et ideo piuriu manifeste e
peccatu religioni contrarium. cuius est deo reuen
ciam exhibe. Vnde pcipit dns in leuitico c. xix.
Non piurab in nomine meo Item scias q ille
qui iurat se facturum aliquid illicitum. iurando in
currit piurium. pter defectu iusticie. Sed si non
impleat qd iurauit. in hoc periurium non incurrit.
q hoc non erat tale quid. qd sub iuramento cade
posset Ille eciam qui iurat se non intraturum religi
onem. uel no daturum elimosinam. ul aliqd huius
modi. iurando periurium incurrit pter defectum
iudicij. et ideo qn facit id qd melius e non e per
iurium. sed piurio contrarium. Contrarium enim
eius qd facit sub iuramto cadere non potuit. uide
in iuro ras Item cu aliquis iurat uel pmittit
se facturum uoluntate alterius. subintelligenda e de
bita condico si scz illud qd ei mandatur sit lici
tu et honestum et portabile siue modatu Nota
insup q ille qui iocose peierat non euitat diui
nam irreuenciam s qtu ad aliquid magis auget.
Et ideo non excusatur a pcto mortali. Item scias
q sic augustinus dic ad publicolam Nunq me

in scripturis sanctis legisse memini ne ab aliquo
iuracionem accipiamus. vnde ille qui iuracionem
recipit non peccat nisi forte ꝓpa sponte. quando
ad iurand cogit cū quem scit flm̄ iuratu. et hoc
intelligo de ꝑsona priuata. Nam si aliquis exigat
iuramentū tamꝙ ꝑsona publica ꝑ ꝙ exigit ordo
iuris ad peticōnem alterius. non uidet̃ esse in cui
pa si ipe iuramētū exigat siue sciat ipm̄ flm̄ iurae
siue ueꝝ. qꝛ nō uidet̃ ille exigere. ꝟ ille ad cuius
instanciā exigit

Perizoma atis. ge neu. q̄daꝫ ꝟestis hominū antiquissima. i. succinctoriū femo
rale quo tantū genitalia conteguntur. Alij dicunt
ꝙ sit tunica folijs consuta q̄lem dominus fecit a
de post lapsum geneꝫ iij. Et cōponit̃ a peri circū
et zoma qđ est corpus et deberet dici perisoma. ꝟ
ꝓ duabus s sepe ponit̃ z sicut h ꝑ hug. Itez ꝓ z
ponunt̃ duo s. vnde dicit pris in ꝑmo maioris ſe
pe ꝓ z s solemus geminatim ponere. ut patrisso
ꝓ patrizo. et ꝓđ pnl nū. ꝟ corripit penl genitiui

Perlego gis gi ꝑlegere. i. ꝑfecte legere. ex per
et lego gis et cor̃ le in presenti. ꝟ in preterito ꝓđ

Perlido perlidis. ex per et ledo dis. et producit

Perlisus sa sum. penulti ma producta id est ualde lesus. a perlido lidis. vide in ledo ledis

Perlitor. a perlino nis h ꝑlitor toris. i. occisor.

Perna ne. i. petaso ul' bassa porci. vnde dicit pap̄. perna uulgo que bassa dr. vide in lino nis.

vn̄ q̄daz. Et n̄ ꝑna ret̃ nec forsan torq̄s habet̃

Pernicies. a ꝑneco cas dr h ꝑnicies ciei. i. mors
interitus. Inde ꝑnicōsus sa suz. mortifer letalis. et
cōpatur. vnđ ꝑnicōse sius sime adūbium. et ꝑnici
ositas tatis. Item ꝑnicies. i. uelocitas pedū. a per
nix qđ est uelox ut dixi in ꝑnix

Pernicitas in pernix uide

Pernix. a ꝑneco cas. deriuat̃ h et h et h ꝑnix
nicis penl cor genitī. i. ꝑniciosus destructor. et cō
par cior simus. vnde ꝑniciter cius sime. adūbium
et h pernicitas tatis. et h perniciositas destructio
interitus. Itē a pernitor teris. qđ cōponit̃ ex ꝑ et
nitor teris dr h et h et h pernix nicis. penl ꝓđ.
in obliquis. i. ꝑseuerans in conatibus ul' uelox. et
ꝓꝑe in pedibus. et cōꝑatur ꝑnicior simus. vn̄ per
niciter cius sime adūbiū. et h ꝑnicitas tatis uelo
citas celeritas. Et est ꝑnicies peduz. ꝟ celeritas et
uelocitas pennaꝝ ul' uelocꝝ. ūsus de ꝑnix. ꝓ perni
ce citū ꝓ pernice dico nociuū. Pernitor ꝑmum ꝑ
neco dat reliquū. Qui necat est ꝑnix festinat cur
rere pernix.

Pernocto. a per et nocto tas. cō ponitur pernocto tas taui. et est pernoctare quasi
per totam noctem vigilaē. ꝟ ponit̃ simplicitez ꝓ
uigilare. ul' uigilare nocte. vnđ pernoctans tantis
luc vj. et erat pernoctans in oracione. vn̄ pernoc
tanter vigilanter. et scribitur per ct

Pernox. a ꝑnocto tas. dr hic et h et h pernox
tis. i. uigilans. et ꝓꝑe nocte. vnđ de beato domini
co cantatur. pernox cum cristo ꝓprium non possi
debat lectulum

Pero peronis mas ge. q̄đaz calciamentū rusticoꝝ ampluz et altū. qđ alio no
mine dr culponeus. et dr a peri qđ est circū quia
pre nimia amplitudine circūcirca uagat̃. vnđ pe
ronatus ta tū. i. peronibus calciatus. vnde ꝑsius
flauri si poscat sibi peronatus orator.

Peroro. ex ꝑ et oro as. cōponit̃ ꝑoro as aui. et
est ꝑorare ualde orare. vl' pocius ꝑfecte. i. cū per
feccōne et effectu. scilicet oracione impetrare. qđ
petit̃ ad effectum ducē. et ꝓđ penl peroro ras

Perosus. sa sum in osus sa sū uide et ꝓđ pen̄.

Perpaucus. ex per et paucus cōponit̃ ꝑpaucus
ca cū. ualde paucus. vn̄ ad hebreos xiiij. et enim
ꝑpaucis scripsi uobis.

Perpello lis ꝑpuli ꝑpul suz perpellē. i. ꝑfecte pellere. et cōponitur ex ꝑ et
pello pellis

Perpendiculū li instrumentū est cementarioꝝ qđ alio nomine dr amussis et plum
batum qđ ipsi dimittunt ad ꝑpendendū equalita
tem muri. vnde h et h ꝑpendicularis et h ꝑpendi
culare. Illa linea dr ꝑpendicularis que sursū ul' de
orsum recte dirigit̃. Itē ꝑpendiculū illud vn̄ lebe
tes ferunt̃ et suspendunt̃. et in ista significacōne
dicit̃ ꝑpendiculuz a ꝑpendeo des q̄a in eo lebetes
ꝑpendent. ꝓ instrumento autē cementarioꝝ dicit̃
ꝑpendiculū. a ꝑpendo dis qđ est intelligere. consi
derare. animadūtere ꝑpapere trutinare

Perpendo ex per et pendo dis cōponit̃ ꝑpendo
dis ꝑpendi. Et est perpendere equiuocum ad plu
ra. vide in perpendiculum.

Perpensilis penl cor̃. in pensilis exponitur

Perpera. a peruerto tis. dr h perpera re. q̄si peruerte
ra. morbus qui peruertit faciem. vn̄ sepe ponit̃ ꝓ
peruersitate. Et inde perperus ra rum. peruersus. pra
uus. non rectus. vn̄ perpere adū q̄litatis. ꝑuise ꝑue
male. non recte. ꝓ q̄ sepe ponit̃ perperam qđ nō
debet acui in fine. sic̃ nec multifariam nec palam
apl's ad corin xiij non agit perperam. et cor̃ pe.

Perperam in perpera est

Perpes perpetis ge ōnis. i. perpetuus. a perpeti
or tiris. et corripit penultimam genitiui

Perpessiuus ua uū. q̄ frequenter aliquid patit̃.
et dicitur a perpetior perpeteris.

Perpessus. sa sum. ualde ul' diu passus. et est ꝑ
ticipium de perpetior teris. math v. et fuerat mul
ta perpessa a cōplibus medicis

Perpeti penl cor̃. infinitiuus de perpetior teris
tollerare diu uel ualde pati.

Perpetim. a perpes dicitur perpetiz penl correp
ta adūbium. i. ꝓlixe perpetue continue

Perpetior. ex per et patior teris. cōponit̃ perpe
tior teris perpessus suz perpeti. i. diu ul' ualde pa
tior. et mutatur a in e correptam.

Perpetro. ex ꝑ et patro tras. cōponit̃ perpetro
tras penl cor̃. et est ꝑpetrare. ꝑagere. cōmittē. uer
bum actiuū. et ꝓꝑe in malo accipitur

Perpetuus. a ꝑpetior teris. dr ꝑpetuus a um qđ
numꝙ habebit finem. ꝟ habuit principiū. ut ani
me et angeli. vnde ꝑpetue adūbiū. et h ꝑpetuitas
tatis. status uite quam hꝫ res aliqua ex eo ꝙ ha
buit principium ꝟ non sit habitura finem

Perplexus. plexus ꝓ flexus. cōponit̃ cuz ꝑ. et
dr ꝑplexus a ū. i. implicitus. irretitus. inuolutus
colligatus. obscurus. Inde h ꝑplexitas tatis. Et sci
as ꝙ ꝑplexitas ueritate inspecta nichil est nec p̄t
aliq̄s esse ꝑplexus inter duo mala. i. necessitate al
strictus ad aliqđ malum ꝑpetrandū. Augus Vaꝑ
ire numquaz deus redderet interitū. si non sponta
neuz homo inueniret̃ habē peccatū. Cū ergo q̄s
positus est inter duo mala. aut p̄t utrumqꝫ vita
re aut alteꝝ facere sine peccato. et cū oportet me
alteꝝ facere debeo eligere iuxta consilium ġgorij
qđ ꝑ se consideratū est minus peccatū. vnde dicit
ġġ tractans illud iob. Nerui testiculoꝝ eius ꝑplexi
sunt. Quia ergo behemot iste ita in explicabilibꝫ
nodis ligat. ut plerumqꝫ mens in dubio adducta
vnđ se a culpa soluere nitit̃. inde in culpa arcius

restringat͛.recte dicit͛ nerui testiculoꝝ eius sunt ꝑplexi.Est tamen ꝙ ad destruendas eius uersuci as utiliter fiat.ut cū mens inter minora et max ima peccata constringit͛.si ōnino nullus sine pec cato euadendi aditus patet.minora semꝑ eligan tur.qa et qui murorū ambitu vndiqꝫ ne fugiat clauditur.ibi se in fugam ꝑcipitat.ubi breuior mu

Perproperus.a ꝓpe deriuatur ¶ nis inuenitur ꝓperus ra rum pnl' cor͛.i.festinus et citus.Et cō ponitur ꝑproperus ꝑpropera rum.et ꝑproperus ra preproperum.idest ualde properus vel ante.

Perquiro ris.penl' ꝓd.i.ꝑfecte ul' ualde quero

Perscrutor.a per et ¶ ex per et quero queris. scrutor taris.cōponit͛ ꝑscrutor taris.ꝑfecte scru tari.Jn ꝑscrutans tantis.ge omnis.i.ꝑfecte scru tans.subtiliter inspiciens.inquirens.inuestigans et ꝓducit stru machab lib͛ primo capitulo tercio

Persepe.i.sepissime sepe ꝭm ¶ perscrutans eos

Persepolis.a persus et ¶ papiam et ꝓducit se polis ciuitas cōponitur hec ꝑsepolis lis penl' cor͛ quedam ciuitas quam ꝑsus condidit

Perseuerancia in perseuero est

Perseuero.a per et seuero ras cōponit͛ ꝑseuero ras penl' ꝓducta.i.ꝑsistere et in ꝓposito ꝑmanē vnde hic et hec et hoc ꝑseuerans tis et cōꝑatur.vn̄ ꝑse ranter aduerbiū.et a datō perseueranti addita a fit hec ꝑseuerancia cie.Et ut dicit pap.ꝑseuerancia est in uirtute.ꝑtinatia uero in uicio.Et scias ꝙ ergo tractans illud.sic faciebat iob cunctis diebꝫ dicit. Jncassum quippe bonum agit͛ si ante terminū ui te deserat͛.qꝛ et frustra uelociter currit qui prius ꝙ ad metas ueniat deficit.ꝑseuerancia uo brauiū

Persicetū ti penl' ꝓd.in ꝑsicus expo. ¶ obtinet

Persicus.a persis.ul' ꝑsida ciuitate deriuatur hec ꝑsicus ci.quedam arbor inde prius aduecta.vl' ꝑ sicus.a ꝑsio rege qui in egipto primo inseruit illā vnde hoc persicū ci.fructus illius.et hoc persicetum lo cus ubi ꝑsici crescunt.et persicarius ria riū.et per siceus cea ceum.Jtem adiectiue declinat͛ persicus ca cū penl' cor͛.i.perseus siue de persida

Persolencia.a persoleo les.qd̄ cōponitur ex ꝑ et soleo les dr̄ persolens ge omnis.et a datō perso lenti addita a fit hec persolencia cie.i.assiduitas

Persis persidis mulier de persida.ꝭ pap.et corri

Persoleo les.penultima. ¶ pit si.vide in persus correpta in soleo soles exponitur

Persolus.a persoleo es deriuat͛ persolus la lum .i.assiduus.plantus.Ebriose et persole nuge.Et cor͛ so.Si autē inueniat͛ persolus cōpositū a so

Persona.a ꝑsono nas ¶ lus tunc producit so. dr̄ hec persona ne.et est persona racionabilis crea ture indiuidua essencia.et ꝭ hoc persona dr̄ q̄si per se una.et est ethi.et ꝭ hoc uidet͛ spectare ad diuini tatem.Jtem persona dr̄ histrio repꝛ̄sentator cōme diaꝝ.qꝛ diuꝭ modis ꝑsonat.diu̇sas repꝛ̄sentando ꝑsonas Et hinc persona dr̄ in gramatica ipm̄ sup positū.qn̄qꝫ ꝓꝑetas suppositi.qn̄qꝫ ꝓꝑetas uocis qn̄qꝫ uox ipsa.qn̄qꝫ modus significandi.Et qn̄qꝫ personalis ꝓꝑetas.Jtē persona dr̄ in ecclesia qui dignitatem habet p̄ ceteris.et hoc ab histrione qui diu̇sas personas repꝛ̄sentando.diu̇sos solet accipē ornatus.et ꝭ dignitatem ꝑsone quā habebat re presentare.et hinc tractū est ut ꝑsona dicatur in ecclesia.Nam ꝭ diu̇sos gradus dignitatis ꝑsone distiguunt͛ in ecclesia.et hinc tractū est ut in gra matica una ꝑsona dicat͛ prima.alia secunda.alia

tercia.qd̄ fit racōne dignitatis.et deberet persona penl' cor͛ dici.Sed ad drām huius impari ꝑsona ꝑsonet.qd̄ cor͛ penl'.dicit͛ ꝑsona ne.penl' ꝓd.vn̄ quidā.Pauꝑ persona non est mea ꝑsona regi.ꝙ autem dr̄ ꝑsona q̄si ꝑ se sonans ethi est.et hinc hic et hec ꝑsonalis et hoc le.vn̄ ꝑsonaliter.ꝑsonalitas Jtē a ꝑsona ꝑsonatus tus tui.dignitas ul' officiū ꝑsoē ꝭ hug͛ vi.ec in ꝓsopon Hic nota ꝙ ꝭ theo logos ꝑsona dr̄ de deo et creaturis sicut de hoīe. et angelo non vniuoce nec equiuoce ꝫ ꝭ anologi am et q̄tum ad rem signatam.qꝛ prius est in deo ꝙ in creaturis.ꝫ quantū ad modum signandi q̄ est econu̇so sicut est de omnibꝫ alijs nominibꝫ q̄ de deo et creaturis anologice dicunt͛.Jtē nota ꝙ ꝑsona signat quid distinctū in natura aliqua.ta men non est eadē racō distinctōnis in diuinis an gelis et hominibꝫ.qꝛ ꝭ Ricardū in diuinis est dis tinctio ꝑsonalis ꝑ solas relōnes originis ¶ Jn an gelis per ꝓꝑetates absolutas.Jn hominibꝫ utroqꝫ modo.Non tamen ex hoc sequit͛ ꝙ ꝑsona ꝑdicet͛ de predictis equiuoce.q̄a racio persone inportat distinctionem in cōmuni.vn̄ abstrahit a quolibet modo distinctionis et ideo p̄t esse una racō analo gice in hijs que diu̇simodo distinguunt͛. ¶ Jtē con sueuit queri utꝝ xp̄s ꝭ ꝙ homo sit ꝑsona.Dico. ꝙ in xp̄o non est nisi una ꝑsona que est eterna nullū autē eternū conuenit xp̄o ꝭ ꝙ homo ꝓꝑe loquendo.vnd̄ hoc non est uera.xp̄s ꝭ ꝙ hō est ꝑ sona.nisi replicet͛ suppositū hominis.ut dicatur xp̄s ꝭ ꝙ iste hō est persona.hoc enim uerꝝ est.Et si dicas sicut dicit boecius.persona est racōnalis creature indiuidua substancia.ꝫ xp̄s ꝭ ꝙ homo est racionalis nature indiuidua substancia.ergo xp̄s ꝭ ꝙ homo est persona.Dico xp̄s ꝭ ꝙ hō ē substancia racōnalis nature.ꝫ ꝭ ꝙ iste homo est indiuidua substancia racōnalis nature.vnde sic ꝭ ꝙ iste homo est ꝑsona.sicut ꝭm ꝙ iste homo est deus.Vtꝝ anima sepata sit ꝑsona dixi in ani ma.Hic nota ꝙ est unus deus in essencia et tri nus in personis.qd̄ sic p̄t ꝑsuaderi.Si enim duo essent dij vl' utroqꝫ insufficiens esset vl' alter super flueret.qꝛ si aliqd̄ deesset vni qd̄ haberet alter n̄ esset ibi sūma ꝑfectō.Si uero vni nichil deesset qd̄ haberet alter cum in uno essent omnia.alter superflueret.Jntelligat ergo mens racōnalis vnum deum omniū auctorē.et uidet qꝛ absqꝫ sapiencia non sit q̄si res fatua.et ideo intelligit eū habere sapienciam que ab ipso genita est.et q̄a sapienci am suā diligit.et intelligit eciā ibi esse amorē. Nam sicut dicit aug͛ in vj li de trinitate.Si filius dei uirtus et sapiencia dei est.nec umq̄ fuit deus sine u̇tute et sapiencia coeternus est deo patri fili us.Dicit autem apl's xp̄m esse dei u̇tutē.et dei sapienciam.Aut ergo non fuit qn̄ non fuit filius Aut aliqn̄ deus non habuit u̇tutē et sapienciā qd̄ dementis est dicere.Constat enim qꝛ semꝑ ha buit sapienciam.semꝑ ergo habuit filium.Jtem pater semper dilexit filium suum.ꝫ spiritus sanc tus est amor patris et filij.ergo semper fuit spiri tus sanctus.Jtē scias ꝙ sicut fides coeternas.ita coequales et tres ꝑsonas asserit.equalis est enim patri in ōnibꝫ filius.et patri et filio spiritus sanc tus.qꝛ ut aug͛ in li de fide ad petꝝ.breuiter aperi ens quō intelligat͛ equalitas patris et filij et spiri tus sancti docet.Nullus hoꝝ aliū aut ꝑcedit eter nitate.aut excedit magnitudine.aut supat ꝑtāte

Ad hec eciam facit illud qd dicit leo papa. bene in
quit trinitatis incōmutabilis deitas vna est sub
stancia indiuisa in ope. consors in uoluntate. par
in omnipotencia. equalis in gloria. vide in vnus
et in alius et in ꝓpetas et in secundus ¶ Scie eci
am te uolo ꝙ si eternus sumat substantiue. tunc
predicat in singulari de tribus ꝑsonis. et sic acci
pit athanasius cū dicit. eternus pater eternus fili
us eternus spiritus sanctus. et tamē non tres eter
ni s unus eternus. Sz si adiectiue sumat eternus
tunc predicat pluraliter. s coeternus semp debet
ꝑdicari pluraliter ꝓpter habitudinez ꝑsone ad ꝑ
sonam quam imꝑtat. Et scias ꝙ ut dicit bern.
in v li de consideracōne. Sacramentū h magnum
est et quidez venerandū non scrutandū quō plu
ralitas in unitate. aut unitas ipa in pluralitate. scru
tari h. temeraritatis est. Credē pietas est. nosse ui
ta. et uita est eterna. ad quaz deus trinitas nos ꝑ
Perspicax perspicacis in per ¶ ducat et cetera.
Perspicio perspicis est. et corripit spi.
Perspicio. ex ꝑ et specio cis. cōponit ꝑspicō cis
ꝑspexi ꝑspectū ꝑspicere. i. ꝑfecte intelligē. aspicē.
ꝑpendere. vnde ꝑspectim uisibiliter ul' clare. et pe
spicuus cua cuuz. clarus. lucidus. ꝑspectui ꝓnus.
vnde ꝑspicue et h ꝑspicacitas. Item a ꝑspicio hic
et h et h ꝑspicax cacis. clarus. subtilis. vl' ꝑfecte
et plura uidens. et cōꝑatur hec ꝑspicacitas tatis.
Item a ꝑspicio cis. ꝑspicor aris. i. ꝑspicere. vel cō
ponit ꝑ se. a ꝑ et specio. vnde h et h perspicabil'
et h le. vn perspicabiliter. perspicabilitas. et corri
Perspicor caris. vide in per ¶ pit perspicio spi
Perstringo gis perstrinxi per ¶ spicio perspicis
strictum. perfecte stringere. leuiter tangere. suma
tim dicere. a per et stringo stringis cōponitur. et
non habet u in ultima sillaba
Persus si. quidam rex fuit q quandam terram
debellauit. et eius nomine dicta est h persia sie. et
h persis persidis. et h persida de. vnde perseus sea
seum. et persicus ca cū. et h et h ꝑsa perse s hug
Perterrefacio. perterreri infinitiuus de perterreor
cōponitur cū facio et fio. et dr perterrefacio cis. et
perterrefio fis fit. i. facō perterreri ul' fio ꝑterritus
Perterreo. per cōponit cū terreo. et dr ꝑterreo
res rui perterritū. i. perfecte ul' ualde terreo. vnde
Pertesum vide in tedeo des. ¶ perterritus ta tū
Pertinacia in pertinax uide
Pertinax. a pertineo nes. deriuat pertinax nacis
penl' cor in ntō. s ꝓd in genitō. ge ois. et est per
tinax ualde ul' impudenter tenens. durans. ꝑseue
rans. impudens. constans. irreuocabilis. indocilis.
obstinatus. et cōꝑatur. vnde h ꝑtinacitas. assidu
itas. ꝑseuerancia. Impudencia. idem et pertinacia
s pap ꝑseuerancia est in ūtute. ꝑtinacia in malo
Pertineo nes tinui ꝑtentū. attinere. ul' ꝑfecte si
ue ualde tenere. et cōponitur ex per et teneo nes
et cor n. et habent attineo et ꝑtineo supi. sicut su
um primitiuum. ut attentum et pertentum.
Pertusus. a ꝑtūdo dis ꝑtudi ꝑtusum dr ꝑtusus
sa sum. ꝑforatus. confractus. et ꝓd tu. vid in tun
do tundis. aggei primo in sacculum pertusum.
Peruerto peruertis in uerto uertis est.
Peruicax. vice cōponit cū per. et dr hic et h et
h peruicax cacis. i. improbus. ꝓteruus. importu
nus. et cōponitur a per et uice. quia uicem suam
obtinere uult. ul' quia perūtit vices rerū. qd bonū
est iudicando malū. vl' econūso. vl' cōponit a per
et uicio as. qr in uicō ꝑsistat. vl' a ꝑ et uicō et ca
dens. qsi ꝑ uicium cadens. vl' a ꝑ et uiribus et ca
dens. qsi ꝑ suas uires cadens. vel cōponit a ꝑ et
uicia quam antiqui victoriaz dicebant. Et inde ꝑ
uicax ꝓpe dr qd in ꝓposito suo ad uictoriaz ꝑse
uerat. et cōꝑatur. vnde ꝑuicaciter cius sime. et h
ꝑuicacia cie. et h ꝑuicacitas tatis s hug. pap uo
dicit ꝑuicax perseuerans. contumax. obstinatus.
durus. immobilis. et cor penl' nti et ꝓd penl' gti
Peruigilium lij. i. uigilacio a ꝑuigil dicitur.
Peruius a ū. ꝑ qd uia pz. et cōponit a ꝑ et uia
Perula le dimi. ꝑua pera. et corripit penultimā
Perusium opidū in italia. vnde perusinus a ū.
Pes. pos podos dicunt greci. et nos dicimus h
pes pedis. cū quo ambulamus. vnde quadaz simi
litudine pedes dicunt in usibus et metris. qr per
ipsos metra ambulant. sicut enim nos pedibz in
cedimus. ita metra qsi pedibus gradiunt. et descri
bitur sic. Pes est silbarū et tꝑm certa denumeracō
Pedes autē quibz utimur in heroico carmine duo
sunt tantū. scilicet dactilus et spondeus. Dactilus
constat ex tribus sillabis prima longa et duabz
breuibus. ut carmina. et pt ubiqz poni nisi in sex
to pede ul' loco. Spondeus constat ex duabz lon
gis sillabis. ut estas. et pt ubiqz poni nisi in quin
to pede. vn usus. Sextū sperne pedez si sumis dac
tile sedem. Quinto spondeus dr esse reus. Quidaz
tamen uolunt ꝙ trocheus habeat locum in fine.
nos uero dicimus ꝙ finalis sillaba siue sit longa
siue breuis semp accipit ꝓ longa. ut apud luca.
Ius qz datū sceleri canimus populū qz potentem.
Item pedes dicunt extremi anguli uelorū. vl' poci
us illi duo in naui funes qui extremos uelorū an
gulos tenent. Pes cōponit h et h bipes dis tripes
dis. qdrupes dis. i. habens ul' aptū natū est habe
re duos ul' tres ul' quatuor pedes. vn bipedius
dia dium. et h et h bipedalis et h le. et h bipeda
litas tatis. Tripedius dia dium. et tripedalis le. et
h tripedalitas tatis. qdrupedius dia diuz. et h et
h qdrupedalis et h le. et h qdrupedalitas tatis. et
qdrupedans ge ōnis. i. qdrupes. Et scias ut dicit
pris ꝙ a pede ul' a sedendo cōposita ꝑ dis non per
tis efferunt gtm. a pede quidem suant cōposita e
a sedendo uero e mutant in i. ut cōpes dis. deses
desidis. vide in apicula. Itē scias ꝙ pes anime in
telligitur amor quo itur ad dileccōnem. q locus
est anime. qr amor cū prauus est dicit cupiditas
uel libido cum uero rectus caritas
Pesco cis cui deriuat a paciscor. et cōponit cū
con. et dr cōpesco cis. et cū dis. et dr dispesco cis.
et cū de. et dr depesco cis. vide in tepesco tepescis
Pescui est preteritum de pesco pescis
Pessarium rij. est genus medicaminis. qr intus
iniciatur ul' intromittatur. et dicitur a peisum
Pessellum li. i. sera. vide in pessulum
Pessimus. malus irregulariter cōꝑatur. malus
peior pessimus. et a peior peioro ras. et a pes
simus pessimo mas aui atū pessimare. i. pessimū
facere deteriorare. pessime tractare eccle. xxxviij
teipsum pessimabis. et corripit si
Pessulū li. et h pessellū li. sera lignea q firmat
hostium. et dr a pello lis pulsuz. qr pellitur et re
pellitur. ꝙ autem dr pessulum qsi pulsus sum ul'
pellens sum ethi est. et cor su. Cant c v. pessuluz
hostij mei aperui. pap uero dicit pessulū. i. hosti
um a pede dictuz. habet eniz inferiorez cardinem

Pessum adúbiū loci.i.sub pedi ¶ quasi pedem
bus a pes dicit͂ ul' pessum.i.deorsum preceps.

Pessundo das.do das cōponit͂ cū pessum.i.sub
pedibus scilicʒ subtus.et dr̄ pessundo das pessun
dedi pessundatū.i.sub pedibʒ dare.scilicet concul
care.ꝓsternere.suppone.ƀ hug.vide in do das.pa
pias uero dicit pessundare pedes sursum dare dū
quis cadit retro.mergere.deprimere

Pesti grece latine humor dicit͂ et acuit͂ in fine

Pesticula pesticule diminutiuum.parua pestis

Pesticus ca cum penulti cor̄.vide in pestuosus

Pestilens.pestis cōponit͂ cū lentos qd̄ est ple
nū.et dr̄ pestilentus ta tū.et h̄ et h̄ et h̄ pestilens
tis.i.plenus peste.et utrūqʒ cōpatur cior simus.
vnde pestilente pestilenter cius me adúbium.et a
pestilenti dat̄o fit h̄ pestilencia cie.et est idem qd̄
pestis.ƀ ꝓprie pestis ē nomen ipsius morbi.pesti
lencia est id qd̄ ex se efficit.vnde et dr̄ pestilencia
ƀm quosdam q̄si pastulencia.qr sicut incendium
depascat dū descendit p totū corpus ƀm hug.Et
cor̄ ti pestilens.et sunt tres modi pestilencie.Aut
ex terra.aut ex aqua.aut ex aere.ƀm papiam

Pestilencia pestilencie in pestilens vide

Pestilentus in pestilens est

Pestis.a pesti qd̄ est humor.dr̄ h̄ pestis tis ab
hac peste hee pestes haꝝ pestiuʒ.et facit accusati
uus plural' in es et in is pestes ul' pestis.et dicit͂
pestis quidam morbʒ.qn̄ scʒ membra dissoluunt͂
et putrescunt.vl' dr̄ pestis quasi pastis.a pascen
do.qr ueluti incendiuʒ depascat dum dn̄dit p to
tum corpus.et gignit͂ ex corrupto aere.eadem et
contagium dr̄.et contagio a contingendo.qr queʒ
tetigerit polluit.vl' qr tactu vnius dn̄dit per om
nes.Ipsa et inguina ab inguinū ꝑcussione.eadem
et lues.a labe ul' luctu ul' luendo dc̄a.que tanto
est acuta ut non habeat spacium tempis quo ul'
uita speret͂ ul' mors.vl' repētinus morbus simul
cuʒ morte uenit.et est quasi idem quod pestilen

Pestuosus a pes ¶ cia pestis.vide in pestilens
te deriuat͂ pesticus ca cū.et pestuosus sa sum am
bo ꝓ peste plenus.vn̄ pestuose et h̄ pestuositas

Petalum.a peto tis dr̄ h̄ petalum li.i.forma
marmorea instar tessere quadrata.vn̄ pauimen
ta temploꝝ et domoꝝ et palacioꝝ quondam ster
nebant͂.Josephus in viij.Strauit āt pauimētū tē
pli petalis aureis.Itē petalum est lamina aurea
in fronte ul' pectorē pontificis que illud nomen dei
ineffabile tetragramaton quatuor litteris hebra
ice habebat scriptū.Itē a peto petis dr̄ h̄ petalus
petali equus qui habet pedes albos

Petaso.a peto tis dr̄ h̄ petaso sonis.i.ꝑna porci
scilicʒ baconus siue bassa.et hinc h̄ petasunculus
culi dimi.Iteʒ a peto dr̄ h̄ petasum.et h̄ petasus
quoddam calciamentum mercurij ad uolandum
vnde et dr̄ petasus quasi superiora petens.vl' pe
tasus a peto ḡco qd̄ est uolare.Marcialis coquus
petaso aut ac talaribʒ concitatis cepit preire mer

Petasunculus culi dimi.ꝑuus petaso.¶ curius
et formatur a petaso o in vn addita culus

Petasus in petaso vide

Petaurus.peto cōponit͂ cū aura.et dr̄ h̄ petau
rus ri.quidam ludus qn̄ homines a tapetibʒ mit
tuntur in auras.et dr̄ petaurus quasi petens au
ras.vl' dr̄ petaurus quasi petens taurus.In affri
ca enim sunt quidam tauri ita edocti.qr cū corni
bus emittunt homines in auram et illesum inter
cornua recipiunt.et dicuntur petauri.q̄si petentes
tauri.vl' petaurus cōponitur a peto greco qd̄ est
uolare et aura.qr cū homo in tali ludo emittitur
videt͂ p auram uolare.Juuenal'.An magis oblec
tant animum iactata petauro

Peticius peticia peticium in petitus est

Petitus.A peto tis dr̄ petitus ta tū.et peticius
cia cium qui petit ul' qui amat aliquid petere.

Petilius lia liū qui supra petit.et dr̄ a peto tis

Petitio.ab h̄ genit̄o petiti addita o dr̄ h̄ petitio
.i.questio uel postulacō.Et scias qr septem sunt
peticōnes dominice que continent͂ in pat' noster
quas h̄ ad utilitatem legenciū exponaʒ.Scias er
go qr in hac oracione tria dicunt͂.Nam p̄mo po
nitur oracōnis p̄facio siue beniuolencie captacō
cum dr̄ pater noster qui es in celis.Secundo po
nunt͂ vij peticōnes ibi sanctificet͂ nomen tuum.
et cetera.Tercio subiungit͂ confirmacō ul' conclu
sio cū subiungitur amen.Hec enim tria oratores
facere consueuerunt.primo scilicʒ ponere prefatio
nem in qua captant beniuolenciam iudicis.com
mendando eum a potencia.sapiencia bonitate.d
inde petunt.Tercio concludunt dictum suū osten
dentes qr peticōnes sue utiles et iuste exaudiri de
bent.Sic et xp̄s h̄ nos docet orare deū trinum et
vnū ¶ Primo ponit͂ prefacio in qua dei beniuo
lencia captatur.et h̄ ex tribus.Primo ex sciencia
in h̄ qr dicit pater.ut ostendat͂ sciens dare peten
tibus bona.Notat͂ enim antiquitas in patre eterno
et p consequens sapiencia.qr iob xij.In antiquis
est sapiencia.Secundo ex amore et uoluntate.vn̄
dicit noster qui dedit nobis filium suum ut esset
frater noster redemptor quō non cuʒ illo omnia
nobis donabit.ro.viij.Item ex potencia.vnde di
cit qui es in celis.i.in domo tua specialiter Quia
ibi magis in ope relucet dei potencia.sciencia bo
nitas.quidaʒ enim aliqn̄ sciunt et uolunt bn̄face
amicis ƀ nequeunt.qr extra terram et bona sua
sunt ƀ non est.quasi diceret ita de te pater.qr in
domo tua es in celis.In celis scilicet ubi est omni
um bonoꝝ abundancia.festinemus ergo nunc il
luc ire ubi ē pater noster.patria nostra patrimo
nium heriditatis nostre.vbi enim est corpus illic
congregant͂ et aquile.Cum ergo dn̄e deus possis
scias uelis nos exaudire.et scire posse et uelle cō
pleant omnem actū.confidimus de tua misericor
dia qr nostras honestas peticiones exaudias.¶
Petimus ergo et dicimus sanctificet͂ et cetera.pe
ticōnes autē sunt septē que sic ordinant͂ Due sunt
ꝑtes iusticie.facere bonum et declinaē a malo.et
p̄mo petit͂ ut deus det nobis graciaʒ faciendi bo
num et h̄ in quatuor p̄mis peticōnibus.Secūdo
qr det nobis graciam uitandi malū in tribus ulti
mis peticōnibʒ.ibi et dimitte nobis et cetera.bo
noꝝ autē quedam sunt spiritualia que quidē ꝑti
nent ad animaʒ et h̄ primo petunt͂.quoddaʒ au
tem est tempale qd̄ ꝑtinet ad sustentacōnem cor
poris.et h̄ petit͂ secundo.ibi panem nostrum.Et
patet ordo ex u̇bis domini dicentis.Primuʒ queri
te regnuʒ dei et iusticiam eius.et h̄ omnia adijci
ent͂ uobis.Bona autem que ꝑtinent ad animaʒ
sunt tria hoꝝ autem quoddaʒ ꝑtinet ad futuraʒ
vitam ut gloria.et istud primo petit͂ cū dr̄ sancti
ficet͂ nomen tuū.Duo alia ꝑtinent ad animaʒ in
p̄senti scilicet ꝑseuerancia in bono.et gracia.et is
ta petuntur secundo.Cum dicit͂ adueniat et cetera

¶ Petitur ergo p̄mum bonū glorie qḋ ad animā
ptinet in futuro cū dr̄ sanctificet̄ nomen tuū.i.
in nobis clarificet̄ ut te uideamus facie ad faciē
qḋ in futuro implebit̄. vl' sanctificet̄ nomen tuū
in nobis.i. firmet̄ q̄ n̄ possimus illḋ amittē q̄ sci
licet simus filij tui p gloriā in futuro qḋ solum
p peccatū amittit̄. Sed in futuro beati non pecca
bunt nec peccare poterunt Et hec ē peticō contra
supbos. q̄ tales dei ūitatem et claritatem uidere
non pn̄t. q̄ tumor mentis est obstaculum ūitatis
¶ Deinde petitur bonū pseūancie. cū dr̄. aduenī
at regnū tuū. finaliter. scilȝ regnū militantis ec
clesie ueniat ad regnū triumphantis. q.d. Da nob
graciam q̄ possimus pseuerare in bono ita ut p
ueniamus ad regnū tuū eternū. Qui autē sic pe
tit salutem hominū postulat. qḋ est contra inui
dos qui d̄ malo pximi gaudent et d̄ bono dolent
Nam s̄ poetam. Inuidus alterius marcessit rebus
opimis. s̄ sancti affectus in omni bono est s̄ am
brosi. Tercio petit̄ bonū grē. posset enī dici in quo
petitis pseuerancia. Respondet in caritate et gra
cia. vnḋ dicit fiat uoluntas tua sicut in celo et in
terra.i. da nobis graciam q̄ nos qui habitamus
in terra ita faciamus uoluntatē tuam sicut ciues
celestes. vl' sicut uoluntas tua fit in celo.i. a uiris
sanctis ita fiat in terra.i. a peccatoribȝ. ¶ Et scias
q̄ uoluntas dei dupliciē sumitur vl' pp̄e et sic dici
tur uolūtas bn̄placiti vl' sumitur metaphorice et
sic dr̄ uoluntas signi. et h̄ est quintuplex. scilicet
Preceptū. phibicō consiliū. pmissio. opacō. vn̄ ūsus
Precipit ac phibet pmittit consulit implet. horū
autē signoꝝ diūsitatis racō h̄ est. q̄ vl' signū uo
luntatis est respectu p̄senciū. et sic respectu bono
rū est opacō. respectu maloꝝ pmissio. vel est fu
turorū. et sic respectu mali est phibicio. respectu
boni ad qḋ omnes tenent̄ preceptū. sed respectu
pfectioris boni qḋ nō omnes attingunt est consi
liū. dr̄ autē deus aliquid uelle methaphorice eo
qḋ ad modum uolentis se habet inquantū pre
cipit vl' consulit uel phibet vl' aliqḋ huiusmodi
facit. voluntas bn̄placiti consequens semp imple
tur. s̄ uoluntas signi non. Hec petitio est contra
iracundos et indignos qui nolunt maioribȝ obe
dire s̄ sine iugo dominacionis esse. sic iam habe
mus tres petitiones que pertinent ad bonum ani
me quibus tria uicia opponunt̄. scilicet superbia
p quā homo pdit deum. Inuidia p quā homo
pdit pximū. Ira p quam homo perdit seipsum
q̄ impedit ira animum ne possit cernere uerū ¶
Quarto docet nos xp̄s petere bonū tpale qḋ per
tinet ad sustentacōnē corpis cū dr̄ panē ꝛc̄ et di
cit panem qḋ est contra delicatos qui non sunt
contenti cibo cōmuni. Panis enim cibus cōmunis
hominū est. nostrū.i. p nobis factum. non alienū
qḋ est contra auaros vl' contra illos qui de rapi
na vl' usura comedunt et uiuunt. Cottidianū di
cit contra gulosos q̄ uidelicet tales non panem
cottidianū s̄ multoꝝ dierū comedunt. Da nobis
dicit contra hereticos qui ista tempalia n̄ a deo cre
dunt dari. s̄ a diabolo. Hodie addit ut doceamur
de crastino non esse solliciti. Math autē in euan
gelio ponit supsubstālē. et possunt esse due ptes et
est sensus. Da nobis hodie.i. in p̄senti tpe panem
nostrū.i. xp̄m qui est panis fideliū da dico super
panem.i. p̄ter panem substālem.i. necessarium ad
sustentacōnem. quasi diceret. Da nobis utrūq; pa
nem anime et corporis. Lucas autē posuit. cotti
dianū. qui tantū de uiatico exponitur. et intelligi
tur p panem quidquid est corpi necessariū. Idem
uidetur peti in xxx puerbioꝝ. Diuicias inquit et
paupertatē ne dederis michi s̄ tantum uictui meo
tribue necessaria. h̄ peticō est contra recidiuantes
qui pdunt dominū suū comedentes eius panem
et ipso derelicto adherent inimico domini sui. Et
si intelligat̄ de pane sacramentali cuius usus cotti
dianus pficit homini. In pane intelliguntur oīa
alia sacramenta. si autē intelligat̄ de pane corpa
li. p panem intelligit̄ omnis sufficiencia victus si
cut dicit aug̃ ad pbam. q̄ et eukaristia est preci
puum sacramentū. et panis cibus p̄cipuus. ¶ Et
dimitte h̄ secundo docet nos xp̄s petere ea que p
tinent ad alteram ptem iusticie scilicet declinaē a
malo. Est autē triplex malū. scilicet pn̄s p̄teritū
et futuꝝ. et ideo ter in missa dr̄ agnus dei qui tol
lis peccata mundi miserē nobis. tollit ut dicit au
g̃. dimittendo facta. adiuuando ne fiant. ducendo
ad uitā ubi fieri nō possunt. Et amocio illius tri
plicis mali petitur h̄. Malum p̄teritum est malū
culpe. Malum futuꝝ est malū temptacionis que
inclinat in culpam et est uia in ip̄am. Malum p̄
sens est malum pene. Per h̄ q̄ petimus a nobis
amoueri malum p̄terite culpe. ostendimus q̄ su
mus peccatores et immundi. p malum autē futu
re temptacōnis indicamus q̄ sumus infirmi non
ualentes p nos resistere. p malum uero presentis
pene innuimus q̄ sumus miseri. sed deus est cle
mens et misericors ad dimittendū. potens ad auxi
liandum. ad beatificandum copiosus. Petitur er
go p̄mo ut a nobis amoueatur malum culpe p̄
terite cū dr̄ dimitte nobis debita nostra.i. peccata
nostra. pp̄ter que sumus debitores pene. Nam q̄
aliquem offendit eius debitor efficit̄. et s̄m cris̄.
qualis p̄cessit offensio talis debet sequi reconcilia
cio. qui autē h̄ debitū istud non soluerit. in futu
ro illud soluere non poterit. q̄ ut dicit pp̄ha mu
tuabit̄ peccator et non soluet. Et signanter dicit
debita nostra. q̄ culpa non est a deo actore. sed a
uoluntate nostra praua. et p̄t intelligi de tribus
debitis siue offensis vl' peccatis que petimus nob
dimitti. Nā peccauimus in deū. in pximū. in nos
ipsos. iuxta illud pp̄heticū. peccauimus cū patri
bus nostris. In deū scilȝ. iniuste egimus. In px
imū. Iniquitatē fecimus q̄tū ad nosipsos Sequit̄
sicut et nos dimittimus.i. dimittimus vl' dimitte
re debemus debitoribȝ nostris q̄ nos offenderunt
et nobis satisfacere debent. h̄ petitio est contra in
dulgere nolentes. s̄ ue talibus. q̄a ecclesi. xxviij.
homo homini s̄uat iram et a deo querit medelā
Secundo querit̄ amocio future temptacionis. cū
dicit̄ et ne nos inducas in temptacōnē.i. ne nos
a temptacōne uinci pmittas. et s̄m cris̄. non ora
mus ut non temptemur. s̄ ut in tēptacionem nō
inducamur. Temptacō enī racōne utilitatis et uic
torie que puenit inde bona est. vnḋ iacobus om
ne gaudium existimate fratres cū in temptacio
nes uarias incideritis. h̄ peticō est cōtra illos qui
se tēptacioni exponunt. ut qui cū mulieribus in
locis priuatis uolunt loqui et ludere eciam si sibi
attineant. q̄a poeta. cognate poterit nomine cul
pa tegi. Tercio petit̄ remocō mali p̄sentis pene. cū
dicit̄ s̄ libera nos a malo. scilicet p̄sentis pene q̄
nobis humilitatis causa est Job vj. sagitte domini

in me sunt quaꝝ indignacō ebibit spiritū meum .i. spiritu ositatē. h̄ peticō est contra querentes in h̄ mundo felicitatē. q̄ꝛ non p̄t pura leticia h̄ esse q̄ꝛ dicit boecius q̄ꝫ multis amaritudinibus humane felicitatis dulcedo respersa est. Sed p̄t queri an ille qui non habet peccatū aliqd̄ peccet dicendo pater noster. q̄ꝛ confitet̄ debita se habere que nō habet. Ad h̄ dico q̄ꝫ h̄ non p̄t alicui esse certū q̄ꝫ omnino a peccato saltem veniali ul' q̄ꝫtum ad reatū immunis sit. si tamen p̄ reuelacōnem sciat. n̄ peccat dicens in p̄sona ecclesie. Itē querit̄ de illo. q̄ debita n̄ dimittit. an peccet dicendo pat' noster Dico q̄ꝫ in p̄sona ecclesie dicit se dimittē peccata. vn̄ non peccat h̄ dicendo. ſ remissionē non conseqnit̄ nisi dimittat. vl' si in p̄sona sua h̄ dicat. n̄ dicit q̄ꝫtum ad illud q̄ꝫ agit ſ q̄ꝫtum ad id q̄ꝫ optat p̄uenire. ¶ Preterea scias q̄ꝫ in p̄dictis vij peticōnibus possunt intelligi vij ūtutes. ūbi gracia sanctificet̄ nomen tuū p̄ fidem que mentē purificat. ut hic p̄ fidem deū cognoscamus et in futuro per spem. Adueniat regnū tuū et p̄fecte q̄ꝛ speramus regnare. qui enim spe caret non credit aliā uitā esse. fiat uoluntas tua sicut in celo et in terra p̄ caritatem qua dei uoluntas implet̄. Panem nostꝝ cottidianū da nobis hodie p̄ fortitudinem q̄ꝛ panis coꝛ hominis confirmat. Et dimitte nob debita nostra sicut et nos dimittimus debitoribus nostris p̄ iusticiam. q̄ꝛ iustū est si dimittimus nobis debentibus q̄ꝫ deus nobis dimittat. Et ne nos inducas in temptacōnē p̄ temp̄anciā qua temptacio refrenatur. Sed libera nos a malo p̄ prudenciā qua declinat̄ nociuū. Vltimo ponitur conclusio amen q̄si uere et iuste sunt peticiones tibi posite et p̄posite exaudire nos digneris

Petitiuncula cule. diminutiuum parua petitio.

Petitor. a peto tis tiui titū tu. hic petitor torio .i. postulator questor. et producit ti.

Petitus. a peto tis tiui titū h̄ petitus tus tui. et petitus ta tū .i. postulatus. et p̄d ti. Sꝫ petito modi impatiui. tēporis futuri corripit ti. vn̄ uersus. Quod decet hoc petito si uis gaudere petito.

Peto tis tiui titū petere .i. querere. postulare. et cōponitur cū ad et d̄ꝛ appeto tis. Itē cū con. et d̄ꝛ cōpeto tis .i. sil' petere ul' conuenire. congruē. Itē cū in. et d̄ꝛ impeto tis inuadere. struere. contra aggredi. Itē cū ob. et d̄ꝛ oppeto tis .i. contra petere vl' oppeto cōponitur ab os oris et peto. et tunc oppetere .i. ore terram petere. mordere. et ponitur p̄ mori. Itē cū pre. et d̄ꝛ p̄peto tis .i. p̄ aliis petere Itē cū re. et d̄ꝛ repeto tis .i. recolere ul' retro ul' iterum petere ul' iterare. vnde repetendus. Et cum sub. et d̄ꝛ suppeto tis .i. sumministrare. vl' superabundare. Peto et eius composita actiua sunt preter suppeto p̄ sup̄abundancia. et cōpeto p̄ conuenire q̄ sunt neutra et ſ h̄ faciunt ex se ĩp̄sonalia scilicet cōpetit et suppetit. Item omnia corripiunt hanc sillabā pe. et omnia habent p̄terita et supina ad modū quarte coniug̃. prosper. angusto uirtus limite celsa petit ſ petus peti producit pe

Petoritū ti quoddam genus currus. a peto tis.

Petra. a petros qd̄ est durū d̄ꝛ h̄ petra tre quia dura est. vide in lapis. vn̄ petrinus na nū. et petrosus sa sum. q̄ꝫ autem d̄ꝛ petra quasi pede trita eth̄ est non cōposicio. Et ut dicit g̃g̃ in xxij moral' in sacro eloquio. cū singulari numero petra nominatur. quis alius q̄ꝫ cristus accipitur paulo attestante qui ait petrā autem erat cristus. Cū uo petre pluraliter appellantur membra eius scilicet sancti uiri qui illius robore solidati sunt exp̄imuntur. Quos nimirū petrus apl's lapides vocat dicens. vos tamquā lapides viui coedificamini domos spirituales et in iob d̄ aq̄la d̄ꝛ in petris manens

Petrella petrelle diminutiuum. parua petra

Petro. a petra d̄ꝛ petro onis. sunt autem petrones ea que abscindunt̄ a petris sicut quisquilias dicimus inutilem materiam que abradit̄ de lignis

Petros g̃ce latine d̄ꝛ durū. ¶ quando dolantur

Petroselinum. petra cōponitur cū selinū qd̄ est apium. et d̄ꝛ h̄ petroselinū ni q̄a sit simile apio. et nascitur in petris et montibus p̄ruptis qd̄ nos petrapium dicere possimus. selinū enī grece apium d̄ꝛ. est enī genus apij. aliud genus yposelinū Tercium oleoselinum. et p̄ducit li.

Petrus. a petra dictus petrus apl's. q̄ꝛ durus et firmus fuit in fide. vl' petrus dictus est a petra .i. a xp̄o sup̄ quē fundata est ecclesia ſ hug. ¶ Et scias q̄ꝫ petrus interp̄tatur agnoscens. vel discalcians agnoscens. q̄ꝛ videlꝫ diuinitatem xp̄i agnouit cū dixit. Tu es xp̄s filius dei uiui. discalcians uo q̄ꝛ pedes affectuū suoꝝ ab omni op̄e mortuo et terreno discalciauit cum dixit. Ecce nos reliqmus omnia et secuti sumus te. et bn̄ dicit ōnia q̄ꝛ deus magis considerat animā q̄ꝫ sensum ſ g̃g̃. facilius enim ſ ieronimū relinquit̄ sacculus q̄ꝫ uoluntas Istud autem nomen petrus primo sibi imponendo p̄misit cū dixit ei iohannis primo. Tu uocabis cephas qd̄ interp̄tatur petrus. Interp̄tatur ceiā cephas caput ul' petra. ul' increpans ore. Caput fuit petrus racōne principatus in prelacōne. ſ petra racione firmitatis in passione. Increpans uo ore racōe constancie in p̄dicacione. Secundo p̄missū imposuit sicut dicit̄ math iij. et imposuit simoni nomen petrus. Tercio impositū confirmauit cum dixit math xvj. et ego dico tibi. q̄ꝛ tu es petrus et sup̄ hanc petrā edificabo ecclesiam meam. qd̄ sic intelligendū est. tu es petrus dictus a me petra quam confessus es ul' a qua dictus es .i. sup̄ me edificabo ecclesiam meam. h̄ autem dico q̄a uidelicet petrus non est fundamentū ecclesie p̄mmo xp̄s. vnde apl's in prima ad cor' ca iij. fundamentum aliud nemo potest ponere preter id qd̄ positum est qui ihesus xp̄s est ¶ Et scias q̄ꝫ trina negacō petri fuit incepta ante primū gallicantū. et consūmata ante secundū. vn̄ tres euangeliste attendentes q̄ꝫ trina negacō fuit incepta ante p̄mū gallicantū dixerunt simpliciter. q̄ꝛ anteq̄ꝫ gallus cantet ter me negabis .i. terciam inchoabis negacōnem. Marcus autem attendens q̄ꝫ ante secundū gallicantū fuit consūmata dixit in xiiij ca. Prius q̄ꝫ gallus bis uocē dederit ter me es negaturus .i. trinam negacōnem consummabis. an̄ ergo p̄mū gallicantū tantū semel negauit et post primū an̄ secundū bis. et ut dicit ieroni. Gallus cantat petrus negat. gallus nuncius lucis spiritus sanctus est. cuius uocē in p̄p̄his et apl'is nos de trina negacōne qua dominū negauimus nosse uoce anolarū extiti excitamur ad amarissimos fletus post lapsum qui male cogitauimus de deo. male locuti fuimus ad p̄ximos et male fecimus ad nosmet ipsos. Quare autem petrus p̄latus fuit uel sit ecclesie et non iohannes dixi in apostolus

Petulancia tulancie. in petulor petularis vide.

Petulcus a peto tis dr petulcus ca cū. i. impor
tunus in petendo. vnde et meretrices petulcas uo
camus et petulcus luxuriosus q sepe petit coitū
qd ppe de animalibus irracionalibus dr. et dicit
Petulor. a petul ¶petulcus quasi petens sulcus
cus deriuatur petulor laris importune petē. et ppe
coitū luxuriari lasciuie animū dare. Inde petulans
tis. ge. omnis. luxuriosus. lasciuus. importune pe
tens. vnde et procax dr qr petulancia et procacitas
uicina sibi quadam mentis junguntur insania. ut
plus uelit petulans temeritate lasciuus ludo. et
compatur cior mus. vnde petulanter cius me adū
bium. vnde hec petulancia cie. a dicto petulanti addi
Petulus petuli c ¶ta a. et corripit tu petulor
quus qui habet albos pedes. et dicitur a peto tis.
Petus. a peto tis. deriuatur hic petus ti. guelcus.
strabo. aliquantulum scilicet cuius oculi quadam ue
locitate cito uoluuntur huc et illuc. et hec peta pete
guelca aliquantulum straba. et prodo pe. sed peto tis pe
ti infinitiuus corripit pe. vnde uersus. Vult sibi strabo
Pexito tas. penultima corripit ¶peti se dici nomine peti
Pexo as frequenter pec ¶in pexo pexas est.
tere. i. pectinare. a quo pexito tas aliud frequen
tatiuū. et formatur pexo a pecto tis pexū xu. u.
Pexus. a pecto tis. pexus a ū ¶mutata in o.
et inde pexim aduerbiū. i. ornate. et cōponitur im
pexus a um. i. non pexus. et est pexus pectiātus
Pheleti. et cereti. nomina. ¶pectine ornatus.
sunt indeclinabilia et sonat pheleti admira
biles. cereti exterminatores. et scribitur p. l. phe
leti. sed cereti p. r. de hoc eciam dixi in cereti. et acten
Pheton. a fos qd est ignis dr ¶tuatur in fine
hic pheton tontis filius solis quasi totus ardens. ip
se eniz primo uocabatur eridanus qui cū male rege
ret currum patris fulmine a ioue extinctus est et
combustus. a qua cōbustione dictus est postea phe
ton. et qr tunc cecidit in padum. Inde postea pa
dus dictus est eridanus ab eo illo submerso. vnde
phetonteus tea teū. et hec phetontides de filius vel
nepos illius. vnde hec phetontis tidis filia uel nep
tis proprie. et improprie soror illius secundum huguccionem.
Philantropus herba est que dicitur lappa qr ues
tibus hominū inhereat ob sui asperitatem. et dr a
philos qd est amor et antropos qd est homo. quia
quadam affectione uidetur hominum uestibus adherere
Philisteus in philistim vide
Philistim urbem condiderunt allofili. que asca
lon nunc dr. vnde philisteus tea teuz. i. philistei
ipsi sunt et allofili. i. alienigene. qr semper fuerunt
inimici israel et ab eorum genere et societate separati. sed
Philistijm per duo i dicitur pro gente
Philohistoricus ca cū. amator historiarum penultima
correpta. et cōponitur a philos qd est amor et his
toria. vnde dicit jeronimus in epistola ad paulinum
capitulo vij. et tocius mundi philohistoricus.
Philostratos proprium nomen cuiusdā uiri persici et prodo
ducitur. i. forcium. ut habetur in hester viij. vnde phu
nim. i. forcium. ut dixi in phase. multe dictiones
que scribuntur per ph quas supra posui in sexta litterā
scilicet in f. sicut philosophus. phenix philos. et multa a
lia. Tamen nota qr sicut dixi in principio vj littere
f in latinis dictionibus ponimus. ut fama filius. In
grecis uero dictionibus ph. ut orpheus pheton. Item
sicut dixi in principio huius littere p apud hebre
os p littera non habetur. nec ullū nomen est apud
Piacularis. a pia ¶eos qd hoc elementū sonat

culum dr hoc et hec piacularis et hoc re. qd piat uel qd
est dignū expiacōne. Et piacularis dr hostia que
Piaculum. a pio pias dr ¶offertur pro peccato
hoc piaculum li. culpa. peccatū. scelus. qr piandum
sit. ut eua intulit piaculum. i. mortem culpam pec
catum. et piaculum qd piat. scilicet sordis ablucō
peccati et culpe piacō. remedium. ut maria contu
lit piaculum. i. uitam et remedium culpe. vnde et
quedam sacrificia dicuntur piacula
Pica. a poeta uel poetria dr hec pica pice quasi
poetria qr pice uerba in discrimine uocis exprimant
ut homo. et si linguas in sermone explicare nequ
ant sonum tamen humane uocis imitantur. Et
prodo primam. sed obliqui de pix corripit pi. vnde uersus.
Sūt nigra uasa picis rostra redolencia picis Nigrior
una pice pars altera candida pice
Piceus picea piceum in pix exponitur
Picta picte. tunica siue pictura. a pingo pingis
Pictacium. a pingo gis. dr pictacium cij episto
la breuis et modica. Item pictacium dr cedula de
membrana excisa. vnde hec pictaciuncula le id est
membranula. Item pictacium dr illa corij particula q
solee repeciate insuta est. et dicitur a pingo. quia sicut
partes picture distincti in pauimento. sic apparent pic
tacia in calciamento. vnde pictaciatus. i. repeciatus
Pictaciuncula pictaciuncule in pictacium est
Pictauis indeclinabile fe ge quod antiqui dice
bant hoc pictauiū quedam ciuitas. vnde hic et hec
pictauiensis et hoc se. et hec pictauia regio adiacens
et si inueniatur pictauensis gentile fit per sincopam.
Et scias qr penultima de pictauis inuenitur prodo. vnde qd ait
Erige pictauis libera facta caput. Item inuenitur. corripit
vnde alter dixit Pictauis inermis subigit sua ru
ra nec ultra michi uidetur qr in talibus emulandus
Pictim aduerbium. i. pingendo colora ¶sit usus
Picto. a pingo gis dicitur ¶tim a pingo pingis
hic picto tonis. et dicuntur pictones q uidentur uincē
Pictura. a pingo gis. dicitur hic pic ¶in pictura
tor toris. et pictorius ria riū. et hec pictura re ymma
go exprimens speciem alicuius rei. et dr pictura quasi
fictura sicut pingere quasi fingere. Et est ymago
ficta non ueritas. et hinc picturatus ta tū. i. pictu
ra uariatus. et picturo ras. i. picturam facere uel
Picus quedam auis. a pico sa ¶pictura uariare
turni filio dictus qui eo in auspicijs utebatur
Pierides. pierus fuit pater nouem picarum quas
nouem muse deuicerunt. vnde hec pieris ridis filia
uel neptis pieri. et qr eas scilicet pierides muse de
uicerunt. Ideo ab illis muse pierides dicte sunt. et
corripit ri. et pierius ria riū. i. musaticus. vnde vindociū
Pietas in pius est ¶pierijs tedet insenuisse stilū
Pieticus. a pius dr pieticus ca cum. i. pius com
Piga. a pige qd est ¶passiuus secundum huguccionem.
depressum dr hec piga pige. i. summitas natium uel
natis qr depressa est Inde depigis. omnis ge. Item
piga dr bursa. et proprie bursa testiculorum. vnde Oracius
Ne mimi pereant aut piga aut denique fama.
Pigargus gi. mas ge. quedam auis. Et dicitur
a pige quod est depressum. quia forte auis parua
est. Et numeratur inter animalia comestibilia. deu
tronomij xiiij. Pigargon. uel pigargum.
Pige grece. dr depressum uel depressio. vnde pige
apud grecos dr fons. qr in depressis locis solet esse
Pigella. a pige quod est depressio dr hec pigella
le. quoddam genus uasis scilicet artopta qr depressa est
Pigeo ges pigui. pigere dicebatur antiquitus.

ß iam aboluit. vnde piget impsonale .i. pudere. pe
nitere. grauare. offendere. qd' uulgo dr pesare. Et
construit cu3 accusatō et genitō. ut piget me tui.
et cor pmam. ouid de reme. Si piget in primo li
Piger. a piget dr piger gra mite fige pedem
grum. tardus. lentus. qr semp eum pigeat. Et dr
piger quasi pedibus eger. est enim tardus ad ince
dendum. ß h' nomen transfert ad animam. Et cō
patur pigrior pigerrimus. vnde pigre grius rime
adūbium. et h' pigricia cie. et h' pigritudo dinis. et
est pigritudo ul' pigricia uigilantis. torpor dormi
tantis. et pigreo gres. esse ul' fieri pigru3. vnde pi
gresco cis. inchoatiuū. piger cōponit perpiger ra
rum .i. ualde piger. et impiger .i. non piger. et cor.
pi. vnde ouidius epi. Quid latrias daneas impig'
hector opes. et ut dr in grecis Est qz piger pedib3
ß iners priuat in arte. et pt dici piger quasi pene
eger. vel quasi penitus eger. videtur enim q' nec
possit manu3 ad os leuare. et est ethimologia

Pigmei h' pigmea mee quedam regio est. vnd'
picmeus mea meū penl' pd. et sunt picmei ut di
cit aug'. semicubicales qui tercio anno pfecte eta
tis sunt vij senescunt. et dicunt pugnare cu3 grui
bus et armati deferri ab ipsis gruibus sicut narrat
hug'. Isidorus uero dicit in xj libro eth. In indea
est gens statura cubitali quos greci a cubito pig
meos uocant. hij montana indie tenent quibus

Pigmentarius ria rium est uicinus occeanus

Pigmentū. a pila le. dr hoc in pigmentū est
pigmentu3 ti. qsi piligmentū .i. in pila tunsum. qr
in pila pilo agunt .i. tundunt. et est pigmentum
confectō ex uino et melle et diūsis speciebus sua
uis et odorifera. Item regum quarto capitulo xx
pigmenta .i. odoramenta ß glosam. a pigmentum
dr pigmentarius ria rium. ad pigmentū ptinens
et h' pigmentarius qui facit ul' q' uendit pigmen
ta. et pigmentatus ta tu3. pigmento mixtus vel
conditus

Pignera in pignus vide

Pigneraticius in pignus est.

Pigneratus ta tum. res que p pignore ponitur
ul' accipit. et dr a pignero ras. amos ij et sup ues
timentis pigneratis accubuerunt

Pignero pigneras in pignus vide.

Pignus noris. p o ge neu. i. filius ul' amor uel
indicium et signū amoris. ul' confederacō ul' con
firmacō amoris. vnde pignoro ras ūbum actiuū
confederare confirmare amorem inter aliquos Itē
inuenit h' pignus pigneris p e .i. uadium qd' pro
aliqua re datur ut postea recolligatur. vnde qui
da3. Pignora natoru dicunt pignera reru. Pignus
in o natū ß in e patet esse uadatū. et hinc pigne
ro ras p e in media sillaba .i. in pignē ponere ul'
in pignere habere. Et cōponitur compignero ras
.i. simul pignerare ul' de pignere extrahere ul' in
pignere recipē. Oppignero ras .i. cont' uel pp̄ter a
liquid pignerare. ul' subarrare. ul' confirmare. Re
pignero ras. iteru pignerare. ul' depignerare. Item
a pignero ras. pigneratus ta tū. amos ij. sup ues
timentis pigneratis. vnde pigneraticius cia ciū. et
pigneraticus ca cum. qd' p pignore ponit ul' acci
pitur ß huguccōne3. Pap eciā3 dicit. pignera sunt
reru pignera filioru et affectuū. ß confundunt. pig
nero ras. et pignoro ras. cū omnibus suis cōposi
tis sunt actiua.

Pigra quedam medicina est et interpretatur amara quia eius gustus sit ama
rus. et producit pi naturaliter.

Pigreo gres. in piger vide.

Pigritor. a pig' dr pigritor ta ris. et cor
ns .i. pigrere. et cōponitur repigritor taris. et cor
pi naturaliter et gri

Piguus. a piger dicitur
piguus ua uum idest piger uel uerecundus.

Pila. a pilus dr hec pila. pilocellus cū quo ludi
tur. qr sit pilis plena Pila eciam dr taberna. pila
eciam dr pes pontis ul' qd' sustinet pietem. ul' ef
figies hominis in compitis posita Et pila instru
mentu3 concauū in quo frumentū teritur. uel ali
ud in hac significacōne. dr a pindo dis Et pila di
cunt tela romanoru. et scias q' pila p taberna et
p instrumento et p telis pmam pd. sed in alijs
significacōnibus eam cor. Quod istis ūsibus dis
tinguit. Est pila pes pontis pila ludus pila taber
na. Pila terit pultes in bellis pila ferunt. Pila p
pilo telo cōponitur piludius dia dium. et ludipi
lus a ū. q' cū pila ludit ß hug'. Magister autē be
ne dicit q' pila p ludo et p mensula rotunda. et
pilo p quadam ciuitate cor pmam. ß h' pilu3 et
h' pilus instrumentū terendi. et hec pila p taber
na et p uase piscandi. et p pede pontis pd pma3
vnde illud uicōsu3 est. Est pila pes pontis pila lu
dus pila taberna. Nam ūgil' in viij encid' ita dic
Saxea pila cadit longisquam molibus ante. Cor
rige ergo predictū ūsum. et dicas. Pes pontis pila
pila ludus pila taberna. et h' credo uerius q' scili
cet pila p pede pontis pmam pducat ut patet p
ūgiliū. Item de pila p taberna et p ludo dixit q
dam. Ludu3 laudo pile plus laudo pocula pile

Pilanus ni. qui cum pilo .i. telo graditur a pilum pili

Pilasca ce .i. uas tus. et dicitur a pilus
uinarium corio piloso opertū. et deriuat a pilus

Pilata. a pilū et lateo tes. cōponit h' et h' pila
ta te. ge cōmunis .i. fur siue latro. Et inde h' pila
culum. tale latrociniū. qr cū pilo .i. cū telo lateat

Pilatus pilata latū. pilū habens ul' pilo arma
tus. et dr a pilo p telo. Itē substantiue declinat.
h' pilatus. et dr a pilo las qd' est in pilo tundere.
Et interptatur os malleatoris quia dum xpm ore
suo iustificat et condempnat more malleatoris u
traq3 pte ferit. Et cor pi. vnd' in aurora dr. mutu
ri titulū rogat hostis atq3 pilatus. vl' ut fertur pi
latus fuit bastardus. vnd' legitur in quadam his
toria q' fuit quidam rex nomine tirus qui quan
dam puellam nomine pila3 filiam cuiusdam mo
lendinarij nomine atus carnaliter cognouit. et de
ea filium genuit. pila autē3 ex nomine suo et no
mine patris sui qui dicebat atus vnū nomen cō
posuit et nato puero imposuit nomen pilatus

Pilax. a pilus dr h' pilax cis. cattus murilegus
qr pilis maxime abundet. ul' qr eius pilus est p
tonsus vn̄ in uita beati sampsonis legit q' celera
rius fecit fenenū et pbauit p pilacē esse mortiferu

Pilentū a pila p instrumento terrendi dicit h'
pilentū ti qddam genus currū. qr terat terram

Piliudius dia diū qui cū pila ludit. et cōponi
tur a pila pro pilocella et ludo ludis

Pilleo as aui pilleare pilleū inducre. et dr a pil
leus. Pilleo cōponitur depilleo leas. expilleo leas
.i. pilleum auferre

Pilleolus oli di. puus pil leus et h' pilleolū li dimi. similiter vide in pilleus

Pilleus. a pellis dr h' pilleus et h' pilleū qd' de
pelle fiebat. et est genus sacerdotaliū uestimentoru
in lege que sunt podoris abanech pilleū machil. Et
ephoch legiu3 petalu3 bachin siue feminalia. Et
est pilleū ex bissio rotundum quasi spera media

caput tegens sacerdotale. et in occipicio vitta con
strictuz. h̄ greci et nostri tiaram uł galeā uocant
ꝑ modo pilleū generaliter ꝑ capillo. uł pilleuz dr
a pilis qr pilos capitis tegat. vł qr ex pilis sit. vn̄
pilleolus li. et h̄ pilleolū li dimi. vnd̄ orac̄. vt cū
pilleolo soleas conuiua tribulis. et pilleatus ta tū
pilleum habens uel pilleo indutus
Pilo as. dr a pilus ꝑ capillo. et est pilare pilos
auferre. et cōponit̄ cōpilo as. i. sił pilare. Depilo
as. Expilo as. Pilo as actīū est cū omnibus suis
cōpositis. et ꝑ hanc deriuacōnē cor̄ hanc sillabā
pi. Item a pila pile ꝑ instrumento concauo in q̊
frumentū terit̄ uł aliud deriuatur pilo as in pila
tundere. batere. terrere. uł pilare. i. rapere. et com
ponitur pilo cōpilo as. aliena dicta suis intermis
cere. depilo as. oppilo as. repilo as. iteruz pilare.
suppilo as. Pilo as et eius cōposita actiua sunt et
ꝑd̄ hanc sillabam pi ꝑ hug̃. Quidā autē dicunt
qr pilo deriuatur a pilum pili
Pilosus. a pilus deriuat̄ pilosus sa sum. Et cō
paratur sior simus. vnd̄ pilose sius sime aduerbium
et h̄ pilositas tatis. et hinc pilose dicunt̄ qui grece
panite. latine incubi appellantur siue innij ab ine
undo passim cū animalibꝫ. vnde et incubi uł incu
bones dicuntur ab incumbendo. i. stuprando. sepe
enim improbi existunt mulieribus et earū peragunt
concubitū. quos demones gallidusios nominant.
qr assidue hanc peragunt immundiciam. Sꝫ quem
uulgus incubonem uocat hunc romani faimūfica
rium dicunt. Hunc alij satiū uocant. ysa xxxiiij.
Onocentaurus et pilosus. de h̄ vide in succuba. et
Pilumen. a pila pile. dr h̄ pilumen. in fauni
mis. qdquid in pila tunditur uł pocius ꝑicitur a
rebus uł granis in pila tunsis. et producit lu.
Pilum pili in pilus exponitur
Pilus. a pelle dr h̄ pilus pili quasi pellus. qr a
pelle prodit. Item pilus dr instrumentū cum quo
tunditur et terit̄ in pila. ꝫ pilus ꝑ instrumento
primam ꝑd̄ alter eam cor̄. vn̄ ūsus. Qui terit est
pilus pilus est in fronte capillus. Itē dr h̄ pilum
quoddam genus teli. et est romanoꝝ. et dr a pello
lis. qa pellit̄. i. emittitur. et torquetur. et ꝑd̄ pri
mam. Lucanus in primo. Signa pares aquilas et
pila minancia pilis. Item h̄ pilum dr ꝑ rasorio.
et ꝑd̄ eciam ꝑmam. vnde ūsus. Ad tractum pili.
Pin grece altum dicit̄ latine. mille ruere pili
Pina grece fames dr latine. et In cōponit̄ ꝑpina
Pinax. a pinus ni dr h̄ pinax nacis. pugillaris
ephimeris. tabula manualis ex pino facta. Et pi
nax dicitur tabula in qua pictores figuras faciunt in
Pincerna ne mas ge. dr vini supposito pulue
dispensator uł pocius ꝑpinator q̊ porrigit ex offi
cio poculū dn̄o suo. et dr pincerna quasi penus
cernens. i. celarium qr semper habet oculū ad vi
num suo tempore propinandum
Pindo pindis in pinso pinsis vide.
Pingo gis xi ctū pingē. i. depingē picturā face
re. vł picturā repsentare. vnde h̄ pictor toris. et
et h̄ pictura re. i. ymago exꝑmens speciē alicuius
rei. Pingo cōponit̄ cōpingo gis. sił pingē. Depin
go gis. i. ualde uł deorsum pingo uł picturam de
leo. repingo iterū pingo. et est actiuū pingo cū su
is cōpositis. et scribitur sine u in ultima sillaba. et
facit ꝑteritū in xi antecedente n. et supinū in ctū
pictū abiecta n. Et frequentatiua picto tas. cōpic
to tas. et ab hijs alia frequentatiua. pictito tas. &c.

Pinguis gue omnis. et h̄ pingue. i. crassus. et cō
paratur pinguior simus. vnd̄ pinguiter guius sime
aduerbiuꝫ. et h̄ pinguedo dinis. et pinguo as ping
uem facere. vn̄ pingueo es. i. esse uł fieri pinguē
et cōponitur impingueo es repingueo es. et hinc
pinguesco as. impinguesco cis inchoatiua. Pinguo
cōponitur. impinguo as. repinguo as. Et est acti
uum cū omnibꝫ suis cōpositis. Itē pinguis com
ponitur ꝑpinguis. i. ualde pinguis. et pinguefacio
pinguefacis. et pinguefio pinguefis.
Pinna. pin grece altū dr latine. vnde h̄ pinna ne
summitas cuiuslibꝫ rei ꝫ ꝑpe temploꝝ et muroꝝ
vnde et pinna dr qd̄ supeminet in dorso piscis qd̄
aliter dr notria. Et inde h̄ pinnula le dimi. Itē a
pinna h̄ pinnaculū li. cuiuslibet domus uł templi
fastigiū. vnde illud. et statuit eum sup pinnaculū
templi. mth̄ iiij c. et sepe ꝑ cuiuslibet rei fastigio
ponit̄ ꝑ hug̃. Beda ūo dicit pinna uł pinnaculū
est summitas templi que dr tabulatū. Et anshel
mus dic̄ Mos erat in palestina qr tecta essent pla
na et a latere quedam appodiaciones ne quis la
beretur incautus. Pinnaculū uero templi erat ei
us deambulatoriū qd̄ erat tabulatū planum in
summitate templi. in quo ꝑdicabant sacerdotes ꝑ
glosam. de quo mth̄ x. Quod in aure auditis sup
Pinnaculū li. in pinna exponit̄ tecta ꝑdicate
Pinnirapus. pinna cōponitur cū rapio. et dicit̄
hic pinnirapus. i. gladiator. qa rapiat pinnas. i.
summitates galeaꝝ a deuictis q̄s collo in signū
uictorie suspensas ferebant. vł pinnirapus quasi
pennirapus scilicet qui plumat aues uł qui rapit
pennam de capite alterius. Qui enim se de ueloci
tate iactabant pennā in capite suo ponebant in
signū uelocitatis. deniqꝫ si quis interueniret uelo
cior rapiebat pennam de capite eius. Iuuenalis
Pinnirapi cultos iuuenes. iuuenes qꝫ laniste
Pinnosus. a pinna dr pinnosus sa sum. i. altus
superbus. uł laniosus. Et cōparatur. vn̄ pinose sius
me aduerbium. et h̄ pinnositas pinnositatis. alti
tudo uel superbia uel laniositas
Pinnula le dimi. parua pinna ꝑ hug̃. vnd̄ in leui
tico debet legi pinnula illud per qd̄ piscis in altū
leuatur. licet quidā legant ibi pennule. pap̄ ūo
dicit pinnula summa pars auris uł naris. ab acumi
Pinnū p duo n. i. acutū. ut dicit pap̄ ne dicta
Pinso sis sui sere pistū uł pinsum. panem facē
pastam deducere uł terrere. et a pinso pinsū. pin
so sas frequentatiū. a quo pinsito sitas aliud fre
quentatiū. Item a pinso sis. pindo dis di pinsū. i.
pilo tundere. terere. ꝑ hug̃. ps autem in x li dicit
qr a pinso sui pistum debet esse. vnde pistor nomē
uerbale. ut pastū pastor. ustum ustor. Magister
autem bene dicit qr pinso sis pinsui pistum. ē uer
bum desideratiuū huius uerbi pindo dis pinsum.
Hijs uisis uidet̄ esse dicendū qr pinso sis sui facit
pistum. et si inueniat̄ pinsum pocius est antiqui
tas. Item ut patuit p magistrū bene. pinso sis est
desideratiuū de pindo dis pinsum pinsu u in o fit
pinso. et sic pinso a pindo dis. nō pindo descendit
a pinso. pap̄ eciam dicit pinso sis sui pistum. qd̄
est comminuo. Inde pistare
Pinsus. a pindo dis dr pinsus sa sū. i. pistricus
uł pinsus. i. tritus. tunsus a pindor pinderis. Itē a
pinso sis h̄ pinsa se. i. maius instrumentū pinsan
di. vnde quidam. Neqꝫ pinsis sui neqꝫ molis mo
lui. vnde h̄ pinsula pinsule dimi. sicut dicit hug̃.

Pinus.a pir qd est altū dr h pinnus nus nui.
vl pinus ni quedam arbor.vl pinus dr a pennū
qd est acutū quasi ab acumine folioꝝ.pinū aliā
picim.aliam greci peucem uocant quā nos piceā
dicimus.qr desudet picem.unde pineus nea neū.
et hoc pinetum pineti locus ubi pini crescunt
Pio as.aui are atū.a pius deriuat̄.et est piare
mundare.purgare.Et componitur cum ex.et dr
expio expias id est expurgare
Piper.a pir dr h piper peris.et inuenit̄ in mas
ge.h piper peris.et dr a pir qd est calidū ul qr
ab igne denigrat̄.est enim natura illius alba.sed
dum incendūtur illa loca ubi est ut fugiant ser
pentes custodientes siluam piperis ut possit col
ligi fit nigꝝ.sed piperis diuersus est fructus.Nam
qd immatuꝝ est pip longum uocat̄.Incorruptū
ab igne pip album uocatur.qd uero cute rugo
sa et horrida fuerit.ex calore ignis et trahit colo
rem et nomen.pip si leue est uetustū est.si gue
nouellū.uitanda est in hijs mercatoruꝫ fraus.so
lent uetustissimo pipi humecto argenti spumam
et plumbū aspergere ut ponderosius fiat.Et sunt
folia eius ad similitudinem iuniperi.und pipera
tus ta tum.pipe conditus ul confectus.et h pipe
rata te quedam confectio ex pipe.et piperis rea
reum.et pipinus na nū.et h pipinus substantiue
quidam lapis subalbidus cum punctis nigris.
Piperinus piperini in piper vide
Piperatus piperata piperatum in piper est.
Pipio as resonare.clamare.accipitꝝ est.ul pul
loꝝ columbaꝝ.unde h pipio onis.pullus colūba
rum.et hic pipiunculus unculi et hec pipiuncula
piuncule id est accipiter.et corripit cu.
Pipiunculus in pipio pipias est
Piplee dicunt̄ muse a pipleo fonte macedonie
ul monte.aut a peplo ueste.ſm papiam
Pir grece latine dicitur ignis neutri generis
Pira.a pir qd est ignis dr hec pira re.i.rogus.
scilicet congeries lignoꝝ in igne.ꝫ rogus est duꝫ
nondum est accensus.pira est ex quo ardet.bus
tuꝫ postq̄ arserit.actuū xxviij.Accensa eniꝫ pira
reficiebant nos omnes ꝓpter imbrem.vide eciaꝫ
Piramis.a pir qd est ignis.dr pira ¶ in rogus
ma atis.et h piramis dis.quedam alta structura
que fiebat antiquitus sup sepulcꝝ mortuoꝝ.et ta
lis edificacio surgit ut a latitudine incipiat et in
angustū finiatur sicut ignis.Nam apud maiores
potentes aut sub montibus aut in montibꝫ sepeli
ebantur.Inde tractum est ut iam supra cadauera
aut piramides fierent.aut ingentes columpne col
locarent̄.Item et piramis dr quedam figura que
in modum ignis ab amplo in acutū consurgit sic
¶.ſm hug.Quidā dicunt q̄ piramis cōponit̄
a pir et idos quod est forma.unde piramis quasi
habens formam ignis.et cor pnl tam nū q̄ gū
und in doctrinali dr pirula pirata sit piramis hijs
sociata.machab li pmo c xiij.et statuit septē pira
Pirata a pir et ra ¶ mides unaꝫ contra unam
tis p cōposicōnem dicit̄ h pirata te.pnl ꝓd id ē
marinus latro.vispilio.qr semp ferat igneꝫ in ra
te.und piraticus ca cū.ſ hug.pap uo dicit pirate
sunt predones marini ab incendio nauiū ul insu
Piratica.a pira ¶ larum quas capiebant dicti.
ca dr h piratica piratice.latrocinium in mari.
Pireneus.a pir deriuat̄ h pireneus nei.et h pi
rene nes mons hispanie altissimus sic dictus.vel
qr igneus est.ul qr igni.i.superiori elemento est
propinquus.Et producit penultimam.
Piretrum tri.a pir dicit̄ h piretrum tri.vl pire
tron quedam herba.qr habꝫ radicem incendiosaꝫ
Pirgus.a pir dr h pirgus gi.lignum.vl tabula
in alia super qd ponunt̄ illa rotunda instrumen
ta.ꝫ p sinodochen qnꝫ ponitur ꝓ ipā alea.ut cuꝫ
dicit iste amisit omnia in pirgo.et dr a pir qr il
lud lignum est acutū insummitate ad modum ig
nis.vl pirgus dr q̄i pergus.qr p eū taxilli pgant
vl pirgis grece turris dr.a pir qd est ignis quia
ad modum ignis conscendit.et hic pirgus dicit̄
quia speciem turris habeat
Piritis.a pir dr h piritis quidam lapis aeris q̄
litatem similans.sic dictus qr plm̄ ignis insit ei
Est alius piritus uulgaris quem uiuū lapideꝫ di
cunt ul petrā focareꝫ.qr ferro ul lapide percussus
Piromancia cie.a pir et man ¶ scintillas emittit
cia qd est diuinacō.cōponit̄ h piromancia cie.i.
diuinacō que fit in igne.ut in astris.vl in scintil
lacionibus ignis.unde piromancius cia cium.Et
piromanticus piromantica manticū.et acuit ti
Piropus.pir cōponit̄ cū ops qd est uisio.et dr
h piropus quedam species metallica ex tribus de
narijs auri et sex eris.vel quidaꝫ lapis flammati
cus sic dictus q̄a uisionem et colorem habeat ig
nis.unde ouid.flammas imitanti piropo
Pirrhicius cij.quidam pes constans ex duabus
breuibus ut legit.sic dictus a pirrho filio achillis
qr ad funus patris armatus eo metro salutauit.
unde et pirrhicia apud grecos salutatio dicitur
Pirrhus.a pir dicit̄ h pirrhus ri.filius achillis
qr igneos et rufos habuit capillos.Iteꝫ pirrhus
rex pirrhotaꝝ.et sic est nomen ononimū.Et po
nitur aspiratio post r ſm ps in pmo libro maio.
Pirula pirule in pirus vide
Pirus.a pir deriuatur h pirus piri quedam ar
bor.q̄a eius fructus ab amplo incipitur et in an
gustum finit sicut pirus.unde h pirum ri fructus
eius.et h piretum ti locus ubi piri crescunt.et hec
pirula le extremitas a forma illius piri.et cor pi
ſ hug.pap ec dic pirula le ec dr extremitas nasi
a formula piri.et corripit pi
Pis grece latine dicitur aurum
Pisa.a pis grece qd latine dr auꝝ dr h pisa se
q̄dda genus leguminis.qr ea pensabatur aliquid
auri minutim.et peccant illi qui dicunt q̄ pisa ē
plural numeri et neutri ge scꝫ h pisa hoꝝ pisoꝝ.
peccauit ergo q̄ dixit h pisa sunt bona.sunt q̄q̄
pinguia.sunt sine lardo.et a pis ul pisa.dicta est
Pisa.quedam ciuitas grece ab abundancia auri
ul illius leguminis.unde piseus sea seum.et plu
raliter hee pise aꝝ.quedam ciuitas tuscie.q̄a illi
qui hanc ciuitatem edificauerunt.ab illa pisa ci
uitate grecie uenerunt.vl pise quasi pense a pen
sando.i.deliberando.Cuꝫ enim ꝓpolleat sapiencia
cū pensacōne et consilio agit.vel pise dicuntur a
pis qd est auꝝ q̄i auree.et a pisa.pisanus a um
Piscarius.a piscis.vide in piscis
Piscatilis in piscor piscaris vide
Piscens.a piscis deriuat̄ piscens.i.piscans.vel
piscator.et est ge omnis et indeclinabile.Iuuenal
Tunc piscens accipe dixit
Pisciculus pisciculi diminutiuuꝫ ꝑuus piscis
Piscina dr a pisce p contrariū.q̄a nō habꝫ pis
ces.et dr piscina pnl ꝓd aqua collecta non hūs

Piscis.a pasco cis d. pisces. vide in probatica
nuatur h piscis huius piscis. qr sit pastus homi
num. vnde piscosus sa sum. piscibus plenus abun
dans. qd ec piscolentus ta tū d qui plenus piscibz
Et cōpatur. vnde piscolente cius sime adūbiū. et
h piscolencia cie. plenitudo et abundancia pisciuz
Item a piscis h piscarius rij. i. piscator. s piscator
ipse qui capit. piscarius qui uendit. Inuenit h pix
is p x. s aliud signat. et est fe ge. vn ūsus. hic e
ditur piscis h fuat aromata pixis. vide in tercia
gte in c de genere epiceno. Itez in asinus et in ca

Pisciuorus ra rum. i. piscium uorator melius
pnl correpta. Et cōponitur a piscis et uoro voras

Piscolencia in piscis vide

Piscolentus colentata colentum in piscis est

Piscor. a piscis deriuat piscor caris piscatus sū
piscari uerbum deponens. vnd uado piscari. i. ad
pisces capiendos. et inde piscatorius. ria riū. et hic
et h piscabilis et h le. et h et h piscatilis et h le.
pnl cor. et componitur expiscor caris. ex toto a
piscibus euacuare. vel acquirere

Piscus ca cum. i. antiquus. et d a pridem

Pisancia est quedam figura. de qua dixi in iiij
pte in tractatu de coloribus rethoricis.

Pissaigra. pisa qd grece d pix. cōponit cuz pi
gra. et d h pissaigra gre. i. pix liquida

Pissaxera. pissa qd est pix cōponit cuz xeros
qd e diuz ul siccū. et d h pissaxera re. i. pix q du

Pistacia cie qdam arbor a pis ra est et sicca.
tis ul pisticus. qr cortex pomi eius nardipistici o

Pisticus ca cuz. i. fidelis. et d dorem referat.
a piscis grece qd latine d fides. vnde nardū pisti
cum. i. fidele purum non adulteratuz cōmixtione
aliarum rerum. Et corripit sti

Pistillum. a pindo dis. vl pinso sis. d h pistil
lum li et h pistellū li qd et mas ge inuenitur h
pistellus ul pistillus cum q pip terit ul aliud in

Pisti grece latine dicitur fides mortario

Pistor a pinso sis sui pistū s ps h pistor toris
qui panem facit et pd penl geniti. s h pistoris p
quadam ciuitate cor pnl. vnde ūsus. Pistoris est
rectus pistoris sit genitiuus.

Pistoriensis in pistoris uide

Pistoris. a pistis qd est fides. dicit hec pistoris
huius pistoris. quedam ciuitas que a quibusdaz
modo d pistoria. ab alijs pistorium. sed h fit ex
consuetudine uulgaris smonis. ppe eniz d pisto
ris ut pnl corripiat et ntūs sit p genitō in silbis
et h ponit ps apte in tractatu denominatiuoz. Si
uero ibi inueniat pistor p ntō predicti nominis
dicendum est litteram ibi esse corruptam. et dicit
sic a fidelitate quam solebat habere. vnde h et h
pistoriensis. et h se. Quidam tamen dicunt q pis
toris sit dicta ab abundancia pistoruz. et ut dixi
in pistor pistoris pro ciuitate corripit penultimā
sed genitiuus de pistor producit eam

Pistorium pistorij in pistoris vide

Pistricus. a pistrio tris d pistricus ca cum. i.
mixtus ex diūsis sicut electuarium

Pistrilla pistrille in pistrinum vide

Pistrinū. a pistrio tris. d h pistrinuz ni. locus
ubi pistritur. i. molendinuz ul furnus. vn h pis
trilla le. p eod. ul pistrinū d qi pilistrinū a pilo
q pilo antea tundebat. et findebatur granū. vnde
et apud ueteres non molitores dicebant. s pisto
res quasi pinsores. a pinsendis granis frumenti. i.
terendis. Molaz enim usus nondum erat. s gra
num ibi pilo findebant. Et hinc tractum est ut di
catur pistrinū pena seruilis. qr serui in pistrinuz mit
tebantur ligati. et ibi ad modū iumentoz molaz
trahebant. et s h uidet pistrinū magis pprie dici
molendinū q furnus. usus tamen habz ut pistri
num ul pistrilla dicat. furnus pocius a pinsendo q
a pilo. et pd pnl pistrinū. Ihero. in plogo dani
elis. Cum me in lingue huius pistrinū reduxissez

Pistrio. a pistrix tricis. d pistrio tris triui trire.
panem facere pastam deducere. vnde pistricus ca
cū. et h pistrio onis. qui pistrit

Pistrix. a pinso is deriuatur h pistrix tricis. fe
mina que pinsit. et h pistrix stricis. qdam mon
struz marinum scilicet balena ut dicunt. sed pistris
huius pistris p s. nomen fuit cuiusdam nauis e
nee. uel pistrix p formacōnem pt descendē a pis
tor. or in rix. et penultimam genitiui producit

Pitiasis urine feruor. vel pitiases sunt furfures

Pitisma matis. neu ge. est genus lu in urina.
di qui mirabili arte uoluitur et giratur. Iuuenal
Qui late demonio pismate lubricat orbem

Pituita te. i. humectacō siue illa infirmitas que
ex abundancia flecmatis accidit. et facit capita gal
linaz distorqueri. vnd et ponitur p uana gloria.
que merituz consciencie distorquet cū quis ad fa
uorem popularem et ad oculos facit. Sed querit
an prima cor. et uidet q sic. qr orac ita dicit. Pre
cipue sanus nisi cū pituita molesta est. sed dico q
pma non cor ymmo pd. qr quartus pes est spon
deus. et quintus pceleumaticus. Quod eniz pmaz
pd ondit psius ita dns. Sompnia pituita q pur
gatissima mutant. et cor penultimam vt patuit.

Pius pia piū. religiosus. misericors. benignus.
ppicius. et cōpatur p supplecionem pius magis
pius pijssimus. vnde pie magis pie pijssime. et h
pietas tatis. scilicet uirtus p quam patrie. et beni
uolis. et coniunctis sanguine officiuz. et diligens
attribuitur cultus. vl qua sanguine coniuncti be
niuoli efficiuntur. pius cōponitur impius s hug
hic nota q pietas d aliqn donū spiritus sanc
ti. et tunc in h differt. a mīa qr mīa studet ad re
leuandas miserias pximoz ex h q sunt coniunc
ti ul consanguinei. ul familiaritate uel saltem na
ture similitudine in omnibus aliqd humanum p
mensura accipiens. sicut alie ūtutes. Sz pietas do
nū. mouet ad releuandas eoz miserias ex aliquo
diuino. scilicet inqtuz sunt filij dei. ul diuina simi
litudine insigniti. vnde et magis ppe nomen pie
tatis habet que diuinū qd sonat. qquis et ipa mi
sericordia s aug x de ciuitate dei. more uulgi pie
tas dicatur. Quod ideo accidit. qr ea sibi deus qsi
sacrificō placari testat. vn et phs dicit in iiij eth
q dona habent aliquid simile deo sacratis.

Pitisso pitissas. in potisso potissas est.

Pix. a pinus ni. d h pix cis. qsi ex pino sit. hec
a grecis d doma quam nos zamellam dicē pos
sumus. et inde piceus cea ceū. de pice existens. ul
ad picem ptinens. ul niger. ul obscurus. et h pice
a cee. quedam arbor de cuius succo pix efficit. et
picco as. pice aliquid linire. vl obscurare. Et no
tanduz q pix alio nomine gce d h pissa se. vn
sm quosdam dicit apud nos pix. Et scias q pix
picis cor I ante C. s pica p aue pd pi. vnde qui
daz. Sunt nigra uasa picis rustra redolencia picis

Pixis. a pixos qd d buxus d h pixis pixidis

bussula scȝ uas ubi medici reponunt suas confec
cōnes.et mulieres similiter suas lauaturas.et sic
nos corrupte dicimus buxū.Similiter seruantes e
andem corrupcōnem quidā a buxus dicūt h' bux
is idis.p pixis idis.Et facit accūs sing' pixidem
ul' pixida.et accusatiuus plural' has pixides uel
pixidas.Vñ ouid' de remed'.Pixidas inuenies et
Pixos grece latine dici ¶ rerum mille colores
tur buxus.Et acuitur in fine.
Placenta.a placeo es d' h' placenta te.i.libū
focacia.q2 placeat.vnde placentarius.et hec
placentaria rie qui ul' que facit placentas.quod
eciā h' placentinus et h' placentina ne.Item a pla
centa h' placentia tie quedam ciuitas in lumbar
dia.q2 ibi optime fiant placente.et iñ placentin9
Placentinus de placen ¶ na nū nomen patriū.
tia.Item qui facit placentas.de h' uid' in placenta
Placeo.a placo cas d' placeo ces cui.esse ul' fi
eri placidū ul' placitū.Aliter enim non placet.et
a placeo ces dñdit placet impsonale.et placitus
ta tū quod placet ul' placuit.Placeo componitur
complaceo ces.vñ complacet impsonale.Perpla
ceo ces.vnde pplacet impsonale.Placeo cū omni
bus suis compositis est neutꝝ.et facit pteritū in
ui et supinū in itū.Est eniȝ regula.Omnia ūba
neut' secunde cōiugacōnis facientia pteritū in ui
carent supinis s' usum.pter ista.careo.ualeo.dole
o.noceo.placeo.taceo.pateo lateo.mereo.oleo et
liceo.Ista tamen duo nō uident' esse ponenda in
excepcōne.q2 ab istis et multis alijs talibus neu
tris inueniunt' supina qñq3.s3 non sunt in freqñti
usu.Item placeo ces cū suis compositis cor' pla
Vnde ouid' de arte.Pessima sit nulli non sua for
Placidus.a placor caris d' placi ¶ ma placet
dus da dū.i.mitis mansuetus.quasi placori dedi
tus.Et comparatur placidior simus.vnde placide
dius me adiibiū.et h' placiditas tatis s' hug.Pa
p uero dicit.Placidus qui omnibus placet.pplici
Placitū a pla ¶ us serenus quietus tranquillus
ceo ces d' h' placitū ti p antifrasim.q2 displiceat
vnde placito as ul' placitor aris.et hinc placita
tor ul' placitatorius a ū.et h' placitatoriū locus
Placo cas caui catū.i.humili ¶ ubi fit placitū
are.mitigare.exorare.pacificare.vnde placatus ta
tū.et comparatur tior issimus.et componit' impla
catus ta tū.et h' et h' placabilis et h' le.vnd' pla
cabiliter.et h' placabilitas.Et componitur impla
cabilis bile.implacabiliter.implacabilitas.Placo
componit' complaco cas.Replaco cas.Et ē actiū
cū omnibus suis compositis.Et prod' hanc silla
bā pla.s3 placeo ces eam cor'.vnde quidā.Scorto
nemo placet nisi dextrā munē placet.Item ouid'
de arte.Placatur donis iupiter ipse datis.
Placor.a placo cas d' h' placor oris.i.tranqlli
tas mitigatio.et prod' pla.Ecc' iiij c.Complectit'
Plaga ge.i.uuln9 ¶ placorem eius.et prod' co
tuber.quasi flagra.q2 cū quodā strepitu et flatu
et flagris plage copis infigunt'.vñ plaga d' qñ3
tractus ul' ps celi.eadem et clima.et simpliciter p
patria ul' uico aliquo accipitur.et plaga.i.rethe
ul' potius funis rethis.ppe quidem plage sunt fu
nes illi quibus retia tendunt' circa ymā et sūmā
ptem.s3 ponuntur qñq3 p ipsis retibus.Et nota
q' plaga p uulnē prod' primā.In alijs uero signi
ficacōnibus eam cor'.Vnde uersus.Vulnera sunt
plage.regio plaga.fit plaga rete.Itē a plaga pla

go plagas.uide in plagiarius.Hic nota q' plage
que pharaoni inflicte fuerūt sunt decem.ut patet
in hijs ūsibus.Sanguis rana culex musce pecus
ulcera grando.Brucus caligo mors obtinuere ne
Plagarius.uide in plagiarius. ¶ cando.
Plagella plagelle diminutiuum parua plaga.
Plagiarius rij.et h' plagiator oris.in eodē sen
su.scȝ uenditor hominū.ul' seductor hominū ul'
deceptor.scȝ qui seducit et sollicitat pueros et ser
uos alienos.Aplūs in pma ad thymo c j.Plagi
arijs mendacibus piuris.ul' plagiarius d' eciam
qui mancipium aut pecus alienū seducendo dis
trahit.et dicitur plagiarius ul' plagator a plagio
.i.obliquo.qui non recta uia gradit'.s3 pellicien
rius ul' plagarius d' retiarius ul' plagas faciens
et inferens ul' curans.ut ē medicus.qi plagam a
do dolis et polliciendo.Vnde alexander.Qui pue
ros uendis plagiarius ē tibi nomen.Item plagia
gens.s3 plagarius magis ē in usu in ista significa
cōne.Vnde pap.Plagarius plagas curans.plagi
arius qui seducit pueros.et sollicitat seruos alie
nos.Item a plaga d' plago as ul' plagio as.i.u
berare.uulnerare.plagis affligere.
Plagilla.a plaga d' h' plagilla le.et h' plagella
le ambo dimi.i.pua plaga.et plagiosus sa sum.
ul' plagosus osa osum.id est plagis plenus.
Plagiosus in plagilla uide.
Plagioxipus.plaga componit' cū oxi et dicit'
plagioxipus.i.acutam plagam inferens.h' nomi
ne dñr hominū uenditores q2 acuta inferūt uul
nera.Cicero.Videte iudices quēadmodū flagioxi
Plagius gia giū.i.pla ¶ pus iste me tractauit
gas faciens.ul' curans ul' obliquus.q2 plage faci
Plagosus in plagilla est ¶ ūt hoiēm obliquari
Planta.a planos ul' platos h' planta te.q2 pla
na sit et lata.i.tabula ul' asser.vnde plantula le.
et h' plantella le.diminutiua.et h' plantus plāta
plantum.qui pedes habet planos instar plante.
Plantella le diminutiuum parua planta.
Plantula le diminutiuum parua planta.
Planeta.a planos d' h' planeta te.et h' planū
ta te.Planeta.i.errans.planūta.i.errorem incuti
ens.Dicūtur ergo quedā stelle planete.i.errātes
q2 singulis diebus mouent ortū et occasum suū
Hec dñr et planūte.i.errorem incutientes.q2 sin
gulis diebus ortū et occasuȝ suū sic uariando ho
minibus incutiunt errorem.et faciunt eos errare
Vnde s' orac.non debent planete dici.i.errantes
s3 planūte.i.errorem incutientes.Planete eni non
errant.immo eundem motū et eandem mouendi le
gem nūc habent quā ab inicio sue condicōnis ha
buerūt.s3 errare uident' mortalibus cū ita uariāt
ortus et occasus p diūsa loca.vnde potius debēt
dici planūte.i.errare facientes.q' planete.i.erran
tes.non eniȝ ipsi errant.sed nos circa eoꝝ motus
errare faciūt.Item planeta d' febris erratica.Et
planeta quedam uestis laxa circa oras.q2 erranti
bus oris euagatur.et a planeta planeticus ca cū
et h' et h' planetaris et h' re.Et nota q' planeta
ē mas ge pro stella.In alijs significacōnibus fe.
ge.Et prod' pnl'.Et sm pap.Planetes grece mas
ge.Vnde apud nos quoq3 planeta mas ge ē.Et
sunt septem planete.sciliȝ saturnus.iupiter.mars
sol.uenus.mercurius.luna.Iteȝ planeta grece la
tine d' casula.q2 totū tegit et significat caritatē
A predictis septem planetis denominantur septē

dies septimane.ut dicam plenius in sabbatū.An
iupiter sit deus vid sup in iupiter et d eius effcū
Plango gis planxi planctū.est cū lacrimis pec
tus aut faciem tundere.vnde h planctus tus tui
.i.tunsio pectoris aut faciei cū lacrimarum effusione
Planipes pedis ge omnis.i.planos habens pe
des.vl funerabulus vl recitator cuiusdam fabule
que planipedia dicebatur.Et dicebatur planipedia.
die.tale genus fabularum.qr planis.i.nudis pedibz
recitabatur.Et corripit penultimam planipes
Planitudo in planus est
Planos grece latine dr error vl uagacio
Planta.a planus a ū dr h planta te scilicet plani
cies pedū.qr plante non sunt rotunde ut in qdru
pedibus.Non enim homo cū sit bipes posset sta
re.Et sunt plante anteriores ptes que ex multis
ossibus constant.Calx pma ps plante sic dictus
a callo quo terrā calcamus.hinc et calcaneus Itē
planta dr olus qd plantatur.et ramus arborum qui
inseritur vn h plantula e di et h et h plantaris et h
re.ad plantam ptinens.Et h plantare ris.planta
arboris pprie.Differunt tn.qr plante sunt rapte de
summitate arborum.s plantaria que cuz radicibus
et terra auelluntur et alibi plantantur.et h planta
torium plantatorij idem qd plantare
Plantago.a planta p ramo arborum qr inseritur
dr h plantago ginis.quedam herba.qa planta ei
us adhereat terre et producit ta
Plantaris plantare in planta exponitur
Planto tas taui.dicitur a planta.et est plantare
plantas vl plantaria ponere.plantis inserē.imple
re.et planto tas.p plantā decipere.et cōponitur de
planto as.cōplanto as.i.ualde plantare.vl plan
tas auferre.replanto as.supplanto id est decipere
Et pprie p plantam qd fit cū latenter plantam ex
transuso iacimus inter plantas alterius.vn esau
dixit de iacob.En supplantauit me altera vice
Plantula plantule dimi pua planta
Planunta in planeta est
Planus.a platos dr planus na nuz.et cōpatur
nior simus.vnde plane nius me adiūbiuz.Et hec
planitas.et h planicies ciei.et h planitudo.Et dr
planus.tritus.clarus.equalis.manifestus.aptus
Plasma atis.in plasmo plas ¶ Et pducit pla.
Plasmo.a plasmos gce qd latine ¶ mas vide.
dicitur formare.dr plasmo as aui are.i.formare.et
hinc plasmator.et h plasmatura re.et h plasma
atis.cor penl genitiui.i.factura.formatura.scilicet
qd est formatuz.vel forma.Et qnqz ponitur p q
dam electuario qd format uocem.Plasmo cōpo
nitur cōplasmo as replasmo as Et est actiuum cū
Plastes.a plasmo as.dr hec ¶ suis compositis
plastes tis.i.forma vl formacō vl figulus.vs xlv
ipse deus formans terram et faciens eam ipe plas
tes eius.et potest eciam dici h plastes huius plas
te.et inde plasticen scilicet parietū ex gipso vl a
lio effigies.ysaie xliiij.Plaste ydoli omnes nichil
sunt.et declinatur ibi huius plastes huius plaste
Plastographus.plastes componitur cū graphus
qd est scriptor.et dr hic plastographus.i.falsus
scriptor.vnde h plastographia.i.falsa scriptura.
et plastogphus pha ū.falsum scriptū.et cor gra
Platanus.a platos dr platanus ni quedam ar
bor a latitudine foliorum sic dicta.uel qr ipa arbor
patula sit et ampla.Nam platos grece latum uo
cant expressit autē scriptura huius arboris nomen

et formam.dicens in ecclesiastico quasi platanus
exaltata sum in plateis.Et cor penl.vnde ouid
Et platanus hyemalis atque coloribus impar
Platea.a platos dr h platea tee.i.lata et spaci
osa uia.vnde h et h platealis et h le.et ac penl.
Plato tonis quidaz phs.a platos qd est latitu
do.vnde a latitudine argumentoruz sic dictus est
vnde platonicus ca cū pnl cor.et h et hec plato
nista te qui sequitur platonem.vl studet in eo
Platos grece latine dicitur latum vl latitudo
Platonicus in plato est
Platonista planiste in plato est.
Plaudibilis in plausus vide
Plaudo dis di sum.i.manus repcutere.manus
ex leticia claudere.et insimul iungere.vl repcutē
et p au posita o dr plodo dis si plodē p plaudo
vnde plosus sa sum.p plausus.i.repercussus uel
clausus.et coniunctus.Plaudo cōponitur applaudo.
dis.alicui plausum facere.cōplaudo dis.vl cōplo
do dis.i.insimul plaudere vl repcutere.et claude
re manus.et ponitur simpliciter p coniungere vel
concutere.vn cōplosus sa sum.concussus vl con
iunctus.displodo dis.i.manus apire.et ponitur sim
pliciter pro apire.vl rumpe.discutere.quassare.
vnde diplosus vl displosus sa sum.i.dissutus.ap
tus diruptus.explodo dis.manus relaxare aperi
re.excutere vl extra plausuz facere et ponere.vl
eijcere.et explere.plaudere et plodere.p gaudere
manus repcuciendo neutra sunt cū suis cōpositis
p coniungere vl claudē vl repcutere.actiua sunt
cū cōpositis que hanc significacōnem redolent.
Plausidicus ca cū qui dicit plausum.a plausus
Plausificus ca cum ¶ et dico cis.Et corripit di
qui facit plausum.a plausus et facō.et corripit fi
Plaustrio plaustris in plaustrum exponitur
Plaustrum.a pila p instrumento terendi uel a pi
la ludo dicitur h plaustrum qsi pilastrum qr uoluitur et
est duarum rotarum.vn plaustellū li dimi.et mutato
au in o dr plostrum.vn plostellum.et h et h plaus
tralis et h le.vl plaustrum a plaudendo.i.a terra se
pe repcussa.vn plaustrio tris.i.resonare plaustri
vl resonare plaustro sm hug.Item ut dicit pap
plaustrum septemtrio est dictum.qr in modū uehi
culi uoluitur.modo tres ad summa eleuat modo
Plaustus.A plastes.vel a ¶ quatuor inclinat.
plasmo as.dr plaustus ta tū.i.formatus.et com
ponitur cū pthos.et dr pthoplaustus.i.primus
Plausus.a plaudo dis si sum dicitur ¶ formatus
plausus sus manuū pcussio.exultacō manus re
pcuciendo.et plausus sa sum.et h et h plausibilis
et h le.et h et h plaudibilis et h le.Et cōponitur
plausidicus plausificus s hug.pap eciā dicit plau
sus plausus leticie indicium.fauor populi
Plebanatus in plebe est.
Plebanus in plebes est
Plebecula.a plebs plebis dr h plebecula plebe
cule diminutiuum parua plebs
Plebius in plebs plebis est
Plebeo plebes plebui plebere.plebem imitari.
vl alloqui.et dicitur a plebs plebis
Plebes.a plebs bis p collectione hominū dr h
plebs bis.p ecclesia baptismali et pprie in uillis
inter plebem.vnde dr sic a polis.qr a pluralitate
populi.vnde plebanus a vm.ad plebem ptinens
et h plebanus ni dominus plebis.et hic plebana
tus tus tui eius dignitas.vl districtus.et dr pprie

plebs hominū. ħ plebes ecclesiaꝝ. vñ ñ suſ plebs
hominū dicas sed plebes ecclesiaꝝ. ſm modernos
antiqui tamen ħ plebes dei. ꝓ populo dicebant

Plebesco cis inchoa. inci ⸿ vide de hoc in plebs
pio plebere. a plebeo plebes.

Plebicola le. cōmunis ge. qui colit et amat ple
bem. a plebs et colo colis. et corripit co

Plebicula. a plebs plebis ħ plebicula le dimi.
Plebiscito tas. i. ⸿ parua plebs. et corripit cu.
plebem imitari. vl' aloqui. vl' uocare. vl' cōmouē
Et uidetur eſſe a plebs et cito citas compoſitum

Plebiscitum citi. dr qd cōmuni conſenſu plebis
ſtatuit̃ et ſancit̃. vnde et dr plebiscitū. i. ſcituꝫ et
ſtatutū populi. vl' qꝛ ſciat̃ a populo. Et cōponit̃
a plebs et ſcitum. Et producit penultimam.

Plebs. a polis qd eſt pluralitas ħ plebs plebis
qſi polebs. qꝛ plures plebei ꝗꝫ nobiles. Eſt enim
plebs collectio tantū ignobiliū. Sed antiqui dice
bant ħ plebeſ plebei. Lucanus in iij. Potenteſ uul
gus alunt. neſcit plebeſ ieiunia timere. vnd ħ ple
becula e dimi. et plebeiuſ a vm. de plebe exiſtens
vl' ad plebem ꝑtinens. ruſticus. Et ſcias ꝙ geniti
uus plebei cor̃ pnl'. qꝛ eſt regula. qñ gñ et dñ qn̄
te declinacōnis habent tres uocales continuas. ꝓ
ducunt e ante J. ut dieſ diei. ſi autē habeant con
ſonantem ante ei corripiunt e ante J. ſiue penulti

Plecta. a plecto ⸿ mam. ut fides fidei ſpes ſpei.
tis. ꝓ flectere. dr ħ plecta te. quilibet nexus ex ui
gultis vl' papiro vl' carecto factus. vnde cophinos
faciebant vnde ħ plecticula le di. Joſephuſ in viij
Erant cratere ex criſpantibus plectuliſ facte. plecta
eciā dr calix duas anſas habens. idem et crather
ſ̄ hug. gloſa auteꝫ in iij regum vij c ſic dicit. Ta
bule quibus baſes facte ſunt quadrate fuerunt in
quibus rotunde erant formule que coronule ſiue
plecte appellabantur. circuli quidam erant

Plectellum li diminutiuum paruum plectrum.
Plecto tis xi vl' plexui plexū. i. punire uberare
ſupplicio affligere. vl' flectē. vl' ex uigis aliquid cō
ponere. vnd hic et ħ et ħ plectens tentis. vnde in
paſſione domini legit̃. Et plectentes coronam de
ſpinis impoſuerunt capiti eius plectentes id eſt
cōponentes flectendo circūcirca ſpinas. vl' fiat iſta
conſtructō. et plectentes. i. punientes eū impoſue
runt ei coronaꝫ de ſpinis. Et ut dicit̃ in hiſtorijs
Aſſerunt iuncos marinos fuiſſe quoꝝ acies non
minus ſpina dura eſt et penetratiua. Plecto autē
et eiuſ cōpoſita actiua ſunt ſi qua habet in o. am
plector cōmune eſt. cōplector deponens. ſm hug
pſ autem dicit ꝙ plecto facit plexi antique. nunc
uero cū ſuis cōpoſitis eſt cōmune. ꝙ autem dicit
hug ꝙ plecto facit plexi in ħ concordat cū pſ ꝙ
uero dicit ꝙ eciam facit plexui. ħ ueꝝ eſt ſm an
tiquos. vnde in libro iudicū c xvj inuenitur. Cū

Plectꝝ. a plecto tis ꝓ flectere ⸿ licio plexueris
dr ħ plectꝝ tri. gubernaculuꝫ nauis. vl' lingua in
corpore. vl' pocius ultima ps lingue. et ꝑcuſſoriuꝫ
cithare. qꝛ flectit̃ huc et illuc. vl' a plecto ꝓ punīe
vl' uberare. qꝛ plectꝝ uberat et ꝑcutit. vñ ħ plec
tellum plectelli diminutiuum

Plectua tue diminutiuum parua plecta
Pleias. a pluuia dr ħ pleias pleiadis quoddaꝫ
ſignum celeſte. Et ſunt vij ille ſtelle. ſcilicet pleia
des. et dicunt̃ ſic quaſi pluuiades quaſi pluuiam
dantes. qꝛ eis orientibus abundant pluuie. vl' di
cunt̃ pleiadeſ a pleione matre eoꝝ. vl' a pluralita

te. ſunt enim ſeptem ſꝫ non appent̃ niſi ſex. ſm fa
bulas enim poetaꝝ ſex concubuē. cū dijs. ſi vna
tantū cū mortali. vnde ꝓpter uerecundiam appa
rere non uult. Et nota ꝙ pleias qñqꝫ dr ſignum
illud. et ſ̄ ħ caret pluralitate. Qñqꝫ una illaꝝ ſtel
laꝝ dicit̃ pleias. et ſ̄ ħ habet pluralitatem. Et ꝑ
ſincopam inuenit̃ plias pliadis ꝓ pleias dis. vñ
Job xxxviij. Nūquid coniungere ualebis mican
tes ſtellas pliades. Et corripit pnl'. Has ſtellas di

Plemina ſunt ulcera et ⸿ cit uulgus gallinam
ſilici in manibus et pedibus calloſis. vnde plemi
no nas pleminaui nare. replere ſ̄ hug. Et pap̄ e
ciam dicit pleminare. replē. plenarie. ꝑfecte cōple

Plenilunium. a plenus na nū. et luna. cōponitur
pleniluniū nij. i. tempuſ qñ luna eſt plena. Et ut
dicit phs. Noctes plenilunij ſunt calidiores. vide

Plenus. a pleo ples qd non eſt ⸿ in lux lucis.
in uſu dr plenus na num. Et cōꝑatur plenior ſſi
mus. vnde plene nius ſime aduerbium. Et ħ pleni
tudo. et plenarius ria riū. et ꝑ cōpoſicionem ſemi
plenus. et ꝓducit ple. Orac̄. omne ſuꝑ uacuū ple
no de corpore manat. vide in virtus

Pleo ples pleui pletuꝫ. non eſt in uſu. Et cōpo
nitur cū con. et dr cōpleo ples cōpleui cōpletuꝫ.
vnde ħ cōpletoriū. Item cū de. et dr depleo deples
Item cū ex. et dr expleo. ples pleui pletū. Itē cuꝫ
in. et dicit̃ impleo ples. Itē cū ob. et dicit̃ oppleo
ples. Item cum re. et dicitur repleo repleſ repleui
Item cū ſub. et dicit̃ ſuppleo ples. Pleo et eius cō
poſita omnia ſunt actiua. et faciunt preteritū in
vi o mutata in vi. et ſuꝑ vi mutata in tū. vñ pa
ter ꝙ expletus expletio. cōpletuſ cōpletio ſuppla
tio. et huiuſmodi ſcribuntur ꝑ t ſine c.

Pleonaſmos eſt quoddam uiciū de quo ſupra
dixi in iiij ꝑte in c de uicijs. annexis barbariſmo

Plerumqꝫ. aliqñ. frequenter aſ ⸿ et ſoloeciſmo
Plerus frequens ex ma ſioue ſ̄ papiam
iori ꝑte a pluribus deriuatur. Inde pleriqꝫ aliqñ
nonnulli multi ſ̄ papi. Et ſcias ꝙ pluraqꝫ fe ge.
ac̄ pnl' ꝓpter conſorcium mas et neu. ſcilicet ple
riſqꝫ plerumqꝫ que de neceſſitate acuunt penl'

Pleumon grece latine dr pulmo. vl' uidet̃ dici
a pneumon. i. a ſpiritu. ꝑ quem mouet̃ et agita
tur et apitur pulmo ut habeat flatuꝫ. et inde dici
mus nos ħ pulmo pulmonis. et hec pleumonia
nie. i. dolor vl' tumor pulmonis

Pleumonia pleumonie in pleumon vide.
Pleureſis. pleuron grece latine dr latus. vnde hec
pleureſis. dolor lateris acutus cum febre et ſputo
ſanguinolento. et hinc pleureticus ca cū. qui tales
infirmitatem patitur. vl' ad pleureſim pertinens

Pleureticus pleuretica ⸿ vt pleuretica paſſio.
pleureticum in pleureſis eſt

Plexibilis in plexus eſt
Plexui ꝑteritū d plecto tiſ c ... ꝑ antiqs
Plexuoſus in plexus vide.

Plexus. a plecto tiſ plexi plexum dr ħ plexus
xus xui. i. flexus. punicio vnde plexuoſus ſa ſum
. i. flexuoſus vl' punitus. et ħ et ħ plexibilis et ħ
le. i. abilis ad plectendum. vnde plexibiliter adū
bium. Item adiectiue declinatur plexus xa xū. et
componitur ꝑplexus ꝑplexa ꝑplexum

Plias pliadis in pleias exponitur
Plica plice. deriuat̃ a plico cas. et cōponit̃ cum
ſim. et dicitur ſimplus. Itē a ꝓcedentibus nume
riſ et plica cōponunt̃ alia numeralia que pondera

lia dicuntur.ut duplus dupla duplū.a duo et pli
ca.vnde duplo duplas.duplum facere.triplus la
lum.a tria et plica.et similiter compone consimi
lia que restant quadruplus.quintuplus.Et a sin
gulis descendunt ūba quaduplare quintuplaē ꝛc
Plico cas plicui uꝫ plicaui plicitū uꝫ plicatū.pli
cas facere uꝫ plicis aptare.vnde plica ce.Plico cō
ponitur cū ad.et dꝛ applico cas cui uꝫ caui applici
tum uꝫ applicatuꝫ.i.arriuare.ad ripam uꝫ ad ter
ram uenire.Item cū con.et dꝛ cōplico cas cui cō
plicitū uꝫ cōplicatū.i.simul plicare.Item cū dis.
et dꝛ displico cas.deorsum a plica ponere.Itē cū
duo.et dꝛ duplico cas.Item cuꝫ ex.et dꝛ explico
cas.Item cū in.et dꝛ implico cas.impedire.Item
cū inter.et dꝛ interplico cas.Iteꝫ cōponitur mul
tiplico cas.vnde hꝫ multiplicacō.et multiplex pli
cis.Et cōparatur.vnde multipliciter cius me adū
biū.et hꝫ multiplicitas.Item cōponitur plico qua
druplico cas.reduplico cas.supplico cas.Triplico
cas.vnde triplex.Plico cū omnibꝫ suis cōpositis
est actm̄ p̄ter supplico qđ est neutꝝ ꝫ ꝙ construi
tur cū datiuo.Item plico facit preteritū in cui et
in caui.et sup̄ in citū et in catū.Composita uero
ab eo et aliquo nomine.faciunt tantū preteritū
in caui catū triplicaui catuꝫ.Sed cōposita ab eo
et ꝑposicōnibꝫ faciunt p̄teritū in cui et in caui et
sup̄ in citū et in catū.ꝫ frequencius in cui et in ci
tum.et raro in caui et in catū.p̄ter supplico cas.
qđ tantū facit in caui et sup̄ in catū.et cor̄ hanc
sillabaꝫ pli ꝫ hug.ꝑs̄ eciaꝫ in ix li dicit.plico cas
cui uꝫ caui citū uꝫ catū facit.qđ magis dinoscit̄
in cōpositis.Naꝫ cū ꝑposicōne magis ꝑ ui diuisas
cū nomine uero cōpositum ꝑ aui terminat p̄teri
tum ꝑfectū.Inuenitur eciam cū ꝑposicōne in aui
faciens p̄teritū.ꝫ in raro usu vt applicauit.Ma
gister autem bene sequens usuꝫ cōmuneꝫ moder
noruꝫ qui emulandus est dicit plico cas cui facit
Composita uero a plico et nomine faciunt prete
ritū in aui.ut duplico caui.sed cōposita a ꝑposici
one faciunt in ui diuisas.ut explico plicui.Preter
supplico caui.ūbalia tam̄ que ab eo descendunt.
cuncta retinent a.ut multiplicacio.supplicacio.ex
plicacō.implicacō.et hꝫ uidet̄ magis ꝫ usum mo
dernoꝝ.ꝙ autem dicit hug et ꝑsti.magis uidetur
respicere antiquitatem.Et ex consimili distinctio
ne possunt solui multa que uident̄ contraria in
hoc libro et inter pristianum et hugucōnem

Plodo plodis si sum.exponit̄ in plaudo dis.

Ploro ras raui ratū plorare.i.cum uoce flere et
lacrimas fundere.vnde et ploro dicit̄.quasi ꝑ lu
mina roro et est ethi.vnđ hꝫ et hꝫ plorabilis et hꝫ
le.et hꝫ ploratus tus tui.et plorabundus da dū.
ploratu plenus et ploranti similis.Ploro cōponi
tur deploro ras.i.ualde plorare uel plorando ali
quid petere uꝫ acquirē.exploro ras.i.exquirē in
uestigare.imploro ras.rogare.querē.uꝫ impetra
re.Ploro neutꝝ est.et cōposita similit̄ ꝙ retinent
eius significacōnem.Aliter sunt actiua et omnia
ꝑđ hanc sillabam plo.vnde Iuuenal.Plorat̄ lac̄
mis amissa pecunia ueris.ꝫ hug.pap̄ uero dicit
ploratus lacrimaꝝ.est planctus cantuꝫ uocuꝫ.fle
tus uero ad utrumqꝫ ꝑtinet.que pleruqꝫ confun
dunt poete.de hꝫ uide in fleo fles qđ dicat hug

Plostellum plostelli.in plaustꝝ vide

Plostꝝ plostri in plaustꝝ est

Plosus sa sum.in plaudo plaudis exponitur

Pluito tas ꝑnꝫ cor̄ ūbū est frequentatm̄.et for
mat̄ a pluis secunda ꝑsona abstracta s et addita
to.Inde pluito tas.frequenter pluere

Pluma.a pilus ꝑ capillo dꝛ hꝫ pluma me.qua
si piluma.qꝛ sicut pili in corꝑe q̄drupedū ita plu
ma in auibus.vnde hꝫ plumula le.et hꝫ plumella
le di.et hꝫ plumatū ti.ceruical uꝫ pluteum.et plu
matus ta tū.i.plumis tectus.et plumosus sa sum
.i.plenus plumis.et cōparatur sior simus.vñ plu
mositas tatis.et ꝑđ plu.vnde a pluma plumari
us ria riūm.ad plumas ꝑtinens.vnde plumariū
dꝛ opus in modū plume factū et depictuꝫ.ꝫ hug.
In historijs auteꝫ sup exođ dꝛ ꝙ pluma lingua
q̄dam dicit̄ acus.et inde dꝛ hꝫ plumarius.rij.i.o
ꝑarius quicūqꝫ oꝑatur cū pluma.i.cū acu.Et in
de plumarius ria riū dꝛ opus acu pictū uꝫ uariatū

Plumacium.a pluma.dꝛ hꝫ plumaciū plumacij
id est ceruical uel scriptorium

Plumarius plumaria plumariū in pluma vide.

Plumella plumelle dimi.parua pluma

Plumeo.a pluma uꝫ plumo as.dicit̄ plumeo.
mes mui.plumas habere.uel emittere.vnde plu
mesco cis incho.Iteꝫ a pluma plumeus plumea
plumeum.quod est de pluma

Plumo as dꝛ a pluma me.et est plumare tege
re pluma uꝫ pingere uꝫ ornare.et cōponit̄ deplu
mo as.explumo as.i.plumas auferre.et ꝑđ plu

Plumula le dimi.ꝑua pluma ¶ vide in pluma

Pluo is pluui ūbum defectiuū.et accepte accio
nis.et dꝛ a fluo is.et huiusmodi ūba excepte ac
cōnis omnia sunt ꝑꝑe defectiua in ꝑma et secūda
ꝑsona et in qualibet plurali.et dꝛ pluere q̄i fluē.
Et caret supino in frequenti usu.ꝫ inuenit̄ plutū
Et debet sic poni in construccōne.pluit aq̄m sub
intelligitur deus.Inuenit̄ tamen ꝑ improꝑetatē
aqua pluit.et ē sensus pluendo cadit.Pluo cōpo
nitur compluo is pluuia irrigare.vnde hꝫ complu
tio onis.et compluor eris in passiuo.vñ complu
tus ta tū.Pluo siue sit defectiuū siue non neutrū
est.Et composita similiter neutra sunt.p̄ter com
pluo quod est actiuū.Et omnia faciūt p̄teritū in
pluui uꝫ ꝑ sincopam plui.Item omnia faciūt su
pinum in plutū.licet nō sit in usu p̄cipue in sim
plicitate ꝫm hug.Et ut dicūt pluo est neutꝝ ab
solutū.Aliqñ tamen regit casum ꝑ subintellectū
alterius.ut pluet sup peccatores laqueos ignis.
id est pluendo emittet deus laqueos ignis.

Pluralis.a plus deriuatur hꝫ et hꝫ pluralis et hꝫ
le.vnde pluraliter adūbiū.et hec pluralitas tatis
Et formatur pluralis ab hꝫ genitiuo pluris.is mu
tata in a longam.et addita lis.vñ in ultima sil ¶ laba per l scribitur

Plurimus.a plus dꝛ plu-
rimus ma mū.Et componit̄ complurimus a vm ¶ cōplurimus ma mū.

Pluris.a plus dꝛ hꝫ et
hꝫ pluris et hꝫ re.Et componitur cōpluris re.com
pluris re.ꝑpluris re omnia ꝑ ualde pluris.ꝫ hug

Plus.a polis qđ ¶ de hoc tamen uide in plus
est pluralitas dꝛ hꝫ plus huius pluris.et ē in nt̄o
ut̄o accusat̄o singulari neutri generis.In alijs casi
bus tam in singulari ꝙ in plurali ē cōmunis gene
ris.in vna uoce uꝫ in diūsis.Vñ ūsus.Cū ꝑ tres
casus neutꝝ genus obtineat plus.Casibus in reli
quis obtinet omne genus.Et desinit abltūs sing.
in e uꝫ in i.plure uꝫ pluri.Item ntūs pluralis fa
cit plures uꝫ plura.et antiquitas pluria.Item ac
cusatiuus pluralis facit in es et is plures uel plu

ris. Item plus est cōpatiū de multus. vnde dicit
p̄sci. in iij li. plus quoqȝ uidet᷑ compatiū esse hu
ius nominis multus. sed singularis nominatiuus
non inuenit᷑ nisi neutri ge. pluralis uero inuenit᷑
eciam cōmunis. hij et hee plures et h̄ plura. anti
qui tamen pluria dicebant. suꝑlatiuus tamen ab
h̄ ip̄o omniū generū inuenit᷑ plurimus ma mum
Magister autem bene dicit q̄ plus in nt̄o accusa
tiuo et uō est neutri ge. ȝ in alijs casibus habet
tria genera vnde facit ablatiū tam in e q̄ in i. h̄
autem contingit. q̄ꝛ nullū monosillabuȝ fe ge tm̄
reꝑitur desinens in us vn̄ nl'lū monosillabū in us
potuit esse om ge. at q̄ꝛ cōꝑatiuū erat huius no
minis multus ta tū. oꝑtuit q̄ in reliquis casibus
esset cōmune triuȝ generū ut sui positiui generibȝ
responderet. et ꝓpter h̄ dicimus q̄ h̄ nomen plus
fuit omnis ge in constructione ȝ neutri tantū de
clinacōe. q̄ꝛ erat comparatiuum ad tria genera. vt
iste panis est plus illo. et h̄ farina est plus illa. et
h̄ frumentū est plus illo. hac de causa contingit q̄
in illis casibus qui habent omne genus. Plus cō
ponit᷑ cum con. et d̄r cōpluris ri cōplures. et non
in forma neutri. vnde nichil est cōplus. et h̄ ideo
q̄ꝛ h̄ ꝯposicio con importat collectioneȝ. et ob hoc
potuit conuenire cū omni genē ȝ non cū neutro.
q̄ꝛ multitudo recipit collectionem simplicitas uero
non. Et nota q̄ licet bene dicat᷑ hic est plus uini
q̄ ibi. non tam̄ bn̄ dicit᷑ egeo plus uini q̄ tu. et si
obicias quemcūqȝ casuȝ regit nt̄us regunt et om
nes eius obliqui. sicut dicit p̄s Dico q̄ regula p̄sci
ani intelligit᷑ de toto nt̄o. i. ꝑ omnem sui termina
cōnem et omne genus. vnde si contingat q̄ aliqd̄
nomen neutri ge regat gtm̄. et masculinū et femi
ninū suū non regat eundem casum tunc illa regu
la non extenditur nisi in nt̄o acc̄o uō. vt hic est
plus vinj. habeo plus vinj. et o multum vinj. et
sic male dicit᷑. loquor de plure vinj ideȝ dicimus
de hoc nomine aliquod et minus

Plusculus. a plus addita culus la lum. d̄r plus
culus a ū paꝝ plus. et cōponit᷑ complusculus cō

Pluteū tei. d̄r a plantis ¶ pluscula cōplusculū.
que ibi substruunt᷑. i. tabulis ligneis. a quibus li
bri sustentant᷑. et pluteū d̄r scriptoriuȝ suꝑ quod
scribit᷑. Item pluteuȝ d̄r tabulatū ul' cratis crudo
corio intexta que in opere faciendo hosti obicit᷑ ꝑ
hug. pap̄ uō dicit. pluteus interior ꝑs lecti. scrip
toriuȝ. plutei sunt crates corio crudo intexte. que
in oꝑe faciendo hostio iunguntur. sed magis est

Pluto tonis. deus in ¶ ꝑm usum neutri generis
ferni. Pluto grece latine dis ul' diues. q̄ꝛ infernus

Plutū tu suꝑ. vide in pluo is. ¶ omnia recipit.
Pluuia. a pluo is. d̄r h̄ pluuia uie quasi fluuia
q̄ꝛ fluit. Nascit᷑ enim de terra et maris alitu q̄ cuȝ
altius eleuata fuerit. aut solis calore soluta. aut
ui uentoꝝ cōpressa. stillat ad terram. et est pluuia
lenta iugis aqua. vnde h̄ et h̄ pluuialis et hoc le
vt tempus pluuiale. vnde pluuialiter aduibium.
et pluuiosus sa sum. vnde pluuiose aduibium. Et
hec pluuiositas tatis ꝑ hug. ¶ Hic nota q̄ causa
efficiens pluuie est frigidū expulsum in nubem
a circūstante calido. et ideo frigido tempe non plu
it. ȝ pluuia post gelu est signū resolucōnis aure
Est autem calidum istud in toto aere diffusuȝ et
non in una ꝑte eius. et ideo vndiqȝ a se expellit
frigidum. qd̄ in nubem ueniens cōprimit nubem
et ꝓpter expulsionem cū impetu dn̄dit aq̄ pluuie

ȝ uehementior est impetus in estate q̄ in hyeme
q̄ꝛ tunc calidū uehemencius expellit frigidum qd̄
resoluit nubem in aquam. Et ideo eciam post se
reniȝ tempus impetuosiores sunt nubes q̄ alio
tempe. et q̄ꝛ in impetuosis pluuijs plus est de fri
giditate expulsa ab aere. frigiditas autem est q̄li
tas mortificatiua. Ideo uehementes pluuie n̄ bn̄
conueniunt plantis ȝ pocius pluuie suaues sine
uiolencia descendentes q̄ꝛ in ill' ē plus de calido. et i
deo similes sunt rori. q̄ꝛ autēȝ pluuia fit de uapo
re multū habente de terrestre. Ideo cū suauis est
aliqn̄ cū pluuia generant᷑ plurima animalia aq̄ti
ca. sicut ranunculi et limes. et aliqn̄ pisces ꝑuuli.
Cuius causa est q̄ꝛ calidū qd̄ est in nube cuȝ eua
porare incipit. secuȝ trahit humiduȝ subtile qd̄ in
se habet aliquid d̄ subtili terreo bene commixto
et ideo est uiscosum. cū autem uiscosum reducit᷑
ad aerem. incipit durescere. et constare. et uertere
se in pellem quādā in quam continue pulsans ca
lidum efficit spiritū. cui addit᷑ anima sensibilis u
tute stellaꝝ. et tunc fit animal. Causa autē q̄ hec
animalia sunt aq̄tica est. q̄ꝛ in tali pluuia uincit a
qua. signū autem huius est q̄ aqua pluuie haus
ta et custodita generat limes. et cū diu steterit et
subtile terreū resederit. efficit᷑ clarior q̄ȝ fuit. et q̄ꝛ
tunc simplici aque similior est. limes nutrie non
poterit. et ideo tunc limes moriunt᷑ et resilent ad
fundum cū subtili terreo qd̄ fuerat aque ꝑmixtū
Itē scias q̄ cōmuniter ab aristotile et ab alijs tra
ditur q̄ materia ꝓxima pluuie est nubes aquosa
frigido medij loci inspissata. vide in ros

Pluuialis le pnl' ꝓducta in pluuia est.
Pluuiciino nas libum excepte actionis. i. minu
tatim parumper pluere. et dicitur a pluuia.

Pluuiola le penl' correpta parua pluuia.
Pochotrophiuȝ. pochos qd̄ est pauꝑ cōponit᷑
cuȝ trophos qd̄ est conuisio. Et d̄r h̄ pocho
trophium phij locus in quo pauperes et infirmi
pascunt᷑. vnde h̄ et hec pochotrophita te. qui est
dn̄s ul' dn̄a talis loci et ꝓducit phi.

Poculum. a poto tas d̄r h̄ poculū li. q̄si potacu
lum. i. potus ul' uas cū quo bibit᷑. Et inde pocu
lo poculas. poculum dare. ꝓpinare

Podagra. pes cōponit᷑ cū agros qd̄ est tractus
ul' agros q̄ est ferꝝ agreste immite crudele. Et d̄r
h̄ podagra gre. quedam infirmitas pedū a retrac
tione pedum. vel a fero dolore dicta. Nam omne
qd̄ immite est abusiue agreste uocamus. vn̄ po
dager gra grum. et podagricus grica gricum. et ꝑ
usum accentus ponitur super penultimam.

Poderis. a pos qd̄ est pes d̄r h̄ poderis. uestis
sacerdotalis linea corpori penitus astricta. et usqȝ
ad pedes descendens. vnd̄ et dicit᷑ camisia. et subu
cula d̄r. et d̄r poderis quasi pedibȝ herens. et cor
penl'. vnd̄ quidaȝ. Talarem tunicam poderem cen

Podex dicis mas ge. i. culus ¶ sere memento.
quia feteat. et dicitur a pedor doris Iuuenal'. Sed

Podio podias in podium vide. ¶ podice leui.
Podium. a pauio pauis deriuat᷑ h̄ podium dij
. i. baculus super quem innitimur cū terram sepe
ferimus. vnd̄ et podium d̄r ubicūqȝ innitimur. et
inde podio as. qd̄ cōponit᷑ appodio as suppodio
as. omnia ꝓ inniti. et ꝑ h̄ sunt neutra et absolu
ta. Iteȝ p̄nt esse transitiua actiua. vt podio te. ap
podio illum. suppodio istū. q̄i podiū suppone illi
vl' podio sustentare. vl' podio facere inniti.

Poema.a poio deriuat̃ h poema atis pn̄l ꝓd.
in nt̃o et cor̃ in genit̃o.et ē poema ꝓp̄e opus vni
us licet generaliter ꝓ ope poete accipiat̃.et hinc
poematicus ca cū.ſ; poesis est opus multoꝝ libꝝ
Poemaneus.a poema ¶ vide uersus in poesis
et maneo nes poemaneus nea neū cōponit̃.i.in
Poesis.a poio is dr h poe ¶ poemate manēs
sis ipsa ars poetandi ul' figmentuȝ.vl' poesis est
materia tocius carminis in qua poeta u̇satur.vl'
poesis est opus multoꝝ libroꝝ.ſ; poema est ꝓp̄e
opus vnius et ꝓd e.vnde in g̃cis dr.Arte poetria
fungor dum fingo poema.Ipse poeta uocor sit
Poeta.a poio is dr h poe ¶ fictio dicta poesis
ta.i.fictor et ꝓp̄e carminis alta u̇ba loquens.vn̄
h poetissa se uxor poete.vl' que fingit.Eadeȝ dr
h poetrida de.Et inde poetridus da dum.i.poeti
cus.Item a poeta poeticus ca cuȝ.et hec poetria
trie ars poetica.vnde a poeta poetor taris carmi
na et poemata facere.vl' cōponē more poete.Et
pt dici u̇bum morale ul' imitatiuum.Et format̃
ab h ablatiuo poeta a mutata in or.Et est g̃cuȝ
poeta.et ideo ex se facit u̇bum sicut et sophista.
sicut dixi in tercia parte ubi egi de uerbis inpso
Poetissa in poeta est ¶ sonalibus in fine
Poetor poetaris in poeta vide
Poetria vide in poeta
Poetrida in poeta est.
Poio is iui ire itum.i.fingo fingis ul' facio
Pole grece dicit̃ uendere latine.et producit po
Polemos et polementū.i.pungna siue bellum
Polenta.a polis ul' polen polinis dr h polenta
te genus leguminis ul' farina subtilis de fabis uel
de tritico.uel ordeo.ul' quidam cibus inde factus
dicit̃ polenta ſ; hug.et cor̃ p̄mam polenta.vnde
ꝑsius.Inuigilat siliquis et grandi pasta polenta
.i.farina mixta aqua.In hijstorijs autem super
iosue dr.polenta sunt grana costa et manibȝ con
fricata ad modum grani pilo tunsi.vn̄ dr polen
ta quasi pilenta.Quidaȝ tamen tradunt polentaȝ
esse pultes de purgatissima farina factas.et dictā
polentā a polen qd est purgatissima farina.
Polia lie.i.armentū ul' grex et quelibet plura
litas ul' colleccō equoꝝ ul' alioꝝ iumentoꝝ ul' ge
neralis bestiaꝝ.et dr polia a polis qd ē pl'alitas.
Poliandꝝ polio his cōponit̃ cū antꝝ.et dr poli
andꝝ.i.cumulus terre ul' sepulcꝝ ul' cimiteriū.Et
dr sic quasi polituȝ antꝝ qr ibi sepulcra mortuoꝝ
poliunt̃.vl' poliandoꝝ interp̄tat̃ multitudo uiroꝝ
a polis qd est pluralitas et andros qd est uir.et
ſ; h ꝓp̄e dr cimiteriū ꝓpter multitudineȝ hominū
Polictor toris mas ge.cōpo ¶ ibi sepultorum
nit̃ a polis qd est pluralitas et lictor toris qd est
portitor cadaueꝝ.et ſ; pap̄ polictores sunt huma
tores ossiū siue cadaueꝝ sepultores dicitur eciam
Polidamas.amans p̄ticipiū ul' ¶ polinctores
amo cōponitur cū polis qd est plura.et fit h po
lidamas me ul' matis id est multicuba et multiga
mus qui plures uxores habet sicut fuit nero dic
tus polidamas.Nam dr fuisse uir omniū milieꝝ
et mulier omnium uirorum
Polidectes.polis qd est pluralitas cōponit̃ cū
dectes qd est continens.Et inde dictus est polidec
tus ul' polidectes id est plura continens
Poliloquus.polis pluralitas cōponit̃ cū loq̊r
et dicitur poliloquus qua quum pn̄l correpta.i.
multiloquus uerbosus uaniloquus

Polimia.polis qd est pluralitas cōponitur cuȝ
meon qd est memoria.et inde una musaꝝ dicta
est polimia id est plura recordans
Polimita.a polus li deriuat̃ polimitus ta tum
textus ul' ornatus multis coloribus et rotundis
ymaginibȝ.et h polimita te.quedaȝ uestis sic dic
ta ꝓpter multos colores et ymagines rotundas.
qr polus a rotunditate dicit̃.vnde polimitarius
ria riū.i.uariatus.vnde in constructione taberna
culi p̄cipitur.vt illa fiant ope polimitario.et hic
polimitarius sculptor ul' pictor in tali ope uel q̄
operatur tales uestes.et ꝓd pn̄l.in aurora sup ge
nesim.q polimita fuit oscula dando pedi.Quidā
dicunt q cōponit̃ a polis qd est pluralitas et mi
tos liciū.et pn̄l cor̃.ſ; polus p̄maȝ ꝓd.polimita
cor̃ sicut patuit.vnde magis uidet̃ q a polus deri
uetur qd p̄mam cor̃.usus habet q polimita pn̄l
ꝓd.pap̄ eciam dicit polimita uestis multi coloris
a rotunditate dr qd est polus.et concordat cum
Polio liui litū lire poliens.i.schul ¶ huguccōne
pere.ul' planare.nl' ornare.vnde h politor toris.
et hinc politorius ria riū.Polio cōponit̃ depolio
lis.i.ualde ul' deorsum polire.repolio lis.et est ac
tiuū cū omnibȝ suis cōpositis.et cor̃ po.vnd esopus.
Omne genus pestis supat mens dissona uer
bis.Consentes animuȝ florida lingua polit.vide in
Polionos.a polis qd est plu ¶ munio munis
ralitas dr h polionos.quedam herba quam lati
ni herbam sanguinariā uocant qr missa in nares
Polios.a polis qd est plu ¶ sanguinem uomet
ralitas dr h polios quedam herba que a latinis
dr omnimorbia.qr multis morbis subueniat
Polipodion dicta est quedā herba cuius radix
e hirta et c̄nita ut ē polipus vn̄ a polipo pisce dr
Poliptoton est quedā figura de qua dixi in iiij
parte in capitulo de scemate.
Polipus.polis qd est ciuitas cōponit̃ cū pus qd
est putredo.et dr h polipus pi.i.fetor et maxime
qui solet esse in ciuitate.ſ; ponit̃ ꝓ quolibȝ feto
re sicut in ſ;monibȝ orac̄ ꝓ fetore nasi.vt ibi.ve
luti balbinuȝ polipus agne.et de licencia poetica
ꝓd p̄ma.Item polipus ponit̃ ꝓ quodam pisce.
qui multos habet pedes.vnde ouid in iiij meta.
vt qȝ sub equoribus deprensum polipus hostem
et tunc cōponit̃ a polis qd est pluralitas et pes
pedis ſ; hug.et tunc ꝓd p̄maȝ.vt patuit ꝑ ouid
ſ; ꝓ fetore cor̃.vnde in g̃cis dr.Est polipus naris
oscedo dr oris.Polipus est piscis polipus fedacō
Polis ꝓ ciuitate p̄mam cor̃.ſ; ꝓ plu ¶ naris.
ralitate eam ꝓd.vn̄ u̇sus.vrbs est dicta polis di
cunt̃ plurima polis.Polis ꝓ ciuitate cōponitur.
h tripolis.tetrapolis.penthapolis.hexapolis.ne
apol'.decapol'.vndecapol'.i.regio in se continens.
vl' ciuitas sub se habens iij ul' iiij ul' v ul' vj ul'
ix ul' x ul' xi ciuitates.Et a predictis dēdunt ad
iectiua.scilicet tripolitanus na nū.et h tripolita
nus ni.i.dn̄s ul' ep̄s illius ciuitatis ul' ꝓuincie.et
similiter distingue ea que descendunt ab alijs.
Polisillabȝ ba bum.pluriū sillabaꝝ.et cōponit̃
a polis qd est pluralitas et sillaba.et cor̃ li.vnd
in doctrinali.Que polisillaba sunt breuies balista
qȝ demes.et in grecis Est plurale polis et ab h po
lisillaba dicas.et ponit̃ h po breue cū ꝓducatur
Polisintheton est quedaȝ figura de qua dixi in
quarta parte in capitulo de scemate
Polissenos.senos interp̄tat̃ sensus.et cōponitur

cū polis qđ est pluralitas. et đr polissenus a vm
.i. pluriū sensuū ul' significacōnum. vt hoc ūbuȝ
Polistoria. polis qđ est plu ¶ cano est polissenū
ralitas cōponit' cū historia et đr h' polistoria rie
.i. pluralitas historiaꝝ. vnđ et quidaȝ liber queȝ
solinus cōposuit ex multis historijs ul' cōpilacō
nibus polistor dictus est. q̈si pluralitas historiaꝝ
Politicus. a polis qđ est ciuitas đr politicus ca
cū. i. ciuilis. vnđ h' politica ce. đr sciencia que trac
tat de gubernacōne ciuitatuȝ. Et hinc politicus. li
ber ubi describitur uita urbana. Et politici dicun
tur qui ualent in politica. vl' qui gubernant ciui
Polixenus. Polis qđ est ¶ tates. Et corripit ti.
pluralitas cōponit' cū xenos qđ est sensus. Et đr
polixenus a vm in eodem sensu. ȝ lr̄a corrupta ē
Pollen. a polleo h' pollin linis. et h' pollen nis
tenuis flos farine ul' farina illa minuta que uolat
in molendino a mola. vnde pollineus nea neum
de polline factus ul' ad pollinem ptinens. et cor' li
Polleo les lui luere. i. resplendere. florere. valē.
excellē. Polleo cōponit' equipolleo les. i. equiua
lere. Et ppolleo les. Et est neutꝝ cū suis cōpositis
omnibȝ. et caret sup̄. et facit preteritū in lui. et p
ducit pmam posicōne. vnđ quidam. Arte sua me
dicus pollet cunctis uenerandus
Pollex. a polleo les đr h' pollex licis. i. gssior
digitus qr inter ceteros polleat ūtute et potestate
Pollicens pnl' cor' in polliceor ē ¶ et corripit li
Polliceor. liceor cōponitur cū p uel post. et đr
polliceor ceris pollicitussum polliceri. i. pmittere
vnde pollicitus ta tū. vnde ouidius de arte. Pollici
tis diues quilibet esse pt. i. pmissionibȝ. ȝ pollice
mur sponte. pmittimus rogati. Itē pollicemur scp
tura pmittimus uerbo. ℣ vltro polliceor pmitto
sepe rogatus vñ h' et h' et h' pollicens. i. pmittens
Pollicitor taris. i. frequenter polliceri. Et est fre
quentatiuum de polliceor polliceris.
Pollicitus cita citum in polliceor est
Pollinctor. a pollingo gis đr h' polinctor toris
.i. sepultor mortuoꝝ quasi pollutoꝝ unctor. i. ca
daueꝝ curator. ezech' xxxix. donec sepeliant eum
pollinctores. et h' pollinctoriū. locus ubi cadauera
ponunt'. et pollinctus ta tū funeratus sepultus q̈i
pollutus vnctus. i. cadauer curatum
Pollinctorium in pollinctor est.
Pollineus nea neum in pollen exponitur
Pollingo gis xi ctū pollingere q̈si cadauera se
pelire ul' accurarē. q̈si pollutos ungere. i. mortuos
curare. et cōponitur a polluo et ungio. vñ planc
tus sicut pollinctor dixit qui eum pollinxerat
Polliones. portitores mortuorum.
Polluceo. luceo cōponit' cum post. ul' pcul. uel
porro. et đr polluceo ces xi pollucere. i. dono pro
mitto. qr promissis solemus polliceri et donis. vel
pollicere est offerre qr post sacrificiuȝ solent fieri
oblacōnes. ul' oblacōnibȝ lucemus. vnde hic et h'
pollucibilis et h' le. i. facilis ad donandū ul' pmit
tendū. et ut dic' p's in ix li. a polluceo xi ctū exigit
racō in xi terminantis p̄teritum sed auctoritas de
Pollucibilis in pollucō ē ¶ ficit. et producit lu
Polluo. luo luis cōponitur cū per uel porro. et
dicit' polluo is ui utū. i. deturpare inquinare. vnđ
pollutus ta tū. i. deturpatus. inquinatus. vnde h'
pollucō. deturpacō inquinacō. maculacō. que acci
dit aliq̄n q̄n quis corrumpit' in sompno. que pol
lucō ex diu'sis causis accidē pt. ȝ qr non ita de faci

li p̄t pcipi ex qua causa contingat. Ideo tucius est
semp abstinere a pcepcōne eukaristie nisi necessi
tas incūbat. deberet autē abstinere ut dicunt usqȝ
ad xxiiij horas. qr in tali spacio natura deordina
ta per corpalem immundiciam et mentis ebetaci
Pollucō onis in polluo is est ¶ onē reordinat'
Pollux lucis. quidam deus đr qui bonū omne
credebat' donare. et deriuat' a polluceo ces. et pou
cat pnl' geniū. qr habet u naturaliter longam an
Polosus sa sum. a polus poli ¶ te x in recto.
deriuatur. i. altus ul' supbus ul' ornatus.
Polubꝝ. polio lis cōponitur cuȝ labꝝ et đr h'
polubrum polubri id est peluis
Polus. a polio lis đr h' polus li. Poli pp̄e sunt
due stelle in capite axis. et dicunt' a poliendo. qr
plani et rotundi sunt. ¶ Et ponit' polus q̄nqȝ pro
celo. qr politū et sculptū est uarijs stellis. Itē po
lus a rotunditate đr. vnde p rotunditate ponit'.
et cor' po. vnde vindocinensis iure poli non iure
fori cōmunia constant supple omnia
Pomariū. a pomus mi đr h' pomariū rij. locus
ubi poma reponunt' et reseruant'. et h' pomariuȝ
mollis et liquidus cibus ul' pocius ex pomis fac
tus. et hec pomaria dea pomorum
Pomellum pomelli dimi. paruum pomum.
Pomeriū. a pomus đr h' pomerium rij. et h' po
metum ti p eodem. i. locus ubi pomi crescunt. ul'
dicit' pomeriū q̈si post moeniū. ul' q̈si post mun
um. qr post moenia ul' post muros positū qr un
gulta solent esse post muros
Pomerū ti pnl' pđ in pomerium exponitur
Pomilio. a pomus mi đr pomo onis. ul' pomi
lio onis. i. uenditor pomoꝝ ul' pomoꝝ custos ge
cōmunis. Pomiliones eciaȝ dicunt' aquaꝝ. ul' lig
noꝝ. portitores qr uili p̄cio q̈i pomi conducebant'
Pomo onis cōmunis ge. in pomilio vide.
Pompa pe fe ge. i. laus. magnificencia. gl'a. p
cessio que solet esse victoribȝ in triūpho uel obse
quiū funeris. et pompe dicunt' ludoꝝ ymagines
et đr a greco pompei. i. publice ostentari. Inđ pō
pa quasi publice ostensa. vl' uictoria que precedit
pompam. qr iturus ad certamen. pmū est uotuȝ
uictorie. vnde pomposus sa sum. i. supbus. altus
magnificus. et cōpatur. vnde pompose sius sime
aduerbium. et h' pompositas tis. Iteȝ a pompa pō
paticus ca cum pnl' cor'. i. pomposus sa sum
Pompator toris in pompo pompas est
Pompeius pompei. quidam nobilis inter reli
quos qȝ p̄cellens romanos qui multociens pōpā
duxit. ȝ a cesare postremo uictus est ꝑm pap'.
Pompo as aui deriuatur a pompa. et est pom
pare supbire. gloriari. Et cōponitur depompo as
.i. uitupare. detestari. Idem et expompo as. Et a
pompo as. đr h' pompator toris qui aliquid sup
be vel presumptuose agit.
Pomposus sa sum in pompa vide
Pompula le diminutiuum. parua pompa
Pompulentus a pompa et lentos qđ est plenū
cōponitur pompulentus ta tū. i. pompa plenus.
pomposus. et cōpatur cior simus. vnde hec pom
Pomulum pomuli di ¶ pulencia pompulencie
minutiuum paruum pomum
Pomū. ab opimo. i. a copie libertate đr pomus
mi arbor. vnde h' pomū mi. i. fructus pomi arbo
ris. Et notandū qr omnis fructus đr pomū ȝ pp̄ie
corticem mollem habens. licet specialit' poma di.

Pondero. a pondus dr pondero ras. trutinare. uel ꝑuare. Et cōponit equipondero ras. eque ponderare. et ꝑpondero ras. preualere ꝑgrauare. excellere. ꝑ alijs ponderare. et cor de. Antur mala

Pondo indeclinabile ge neu. ꝓ quodaȝ morbo et ꝓ pondere. et deriuat a pondus. vñ in uita beati nicolai habetuȝ ꝙ auri pondo triū uirginum

Pondus. a pendeo des dr hoc ✝ Ademit pudorem

pondus deris. onus uł grauitas uł qd trutinatuȝ et mensurat. et dr a pendeo qꝛ in statera libraruȝ pendeat. hinc et pensum dr quasi ponsum. ſꝫ abu siue pondus vna libra uł vnus as est. Et a pondus dr hoc pondusculum li dimi. et ponderosus sa sum. et cōpatur. vnde ponderose sius sime aduibi um. et hoc ponderositas tatis. Et sciaſ ꝙ sunt diuersa nomina pondeꝝ scilicet trutina que et moneta dr et statera. campana. examen. calcus. siliqua. cera tim. obuluȝ. scrupulus. dragma. codear. olche. ciatus. ocitabulum. denarius. solidus. sextula. stateꝛ quadrans. sichel uncia. libra. talentū. centenarium

Pondusculum li dimi. paꝛuum pondus

Pone. i. retro uł iuxta post tergū aduibiuȝ loci unde stacius achilleidos. pone natant delent ꝙ pedum uestigia cauda. Et acuit ultima. ad differenciam de pone uerbo quod circumflectit primam.

Pono nis posui positū. i. statuere. locare. plantare. Et inde positiuus ua uū. Pono cōponit appono nis. cōpono nis. circūpono nis. depono nis. deorsum a sede uł dignitate poñe. dispono nis. i. ordinare dispensare. Et construit cuȝ actō et datō in eodem sensu. vt dispone domuj tue. qꝛ morieris. expono nis. extra ponere. explicare. exoluē. Interpono is inter aliqua ponē. Impono nis. Prepono nis. i. prius ponere. ꝓpono ponis. ante ponere. vł enunciare. Oppono interponere obicere. Repono nis. suppono nis. sepono nis. Pono et eius cōposita omnia sunt actiua preteꝛ impono ꝓ decipere. qd est neutꝝ. et omnia faciunt preteritū in sui et sup in situm pnł cor. antiqui tamen dicebant posui in ꝑterito. et in sup positū penł ꝓd. Impono tamen ꝓ decipere facit impositū. Item omnia q̄n ꝙ patiunt sincopam in supino. vt repostuȝ ꝓ repositū. Item omnia in presenti ꝓd hanc sillabaȝ scilicet po. ſꝫ in ꝑterito eam cor. vñ orac in pmo epp. Surge et in humane seniū depone camene.

Pons. a pono nis dr hic pons tis. qꝛ ad transmeandum ponatur Qꝛ autem dr pons. q̄si omnium pedes sustinens ethimoloia est

Pontellus li. illd cui aliqd innititur. et dr a pons

Ponticulus li. dimi. ꝑuus pons

Ponticus ca cū in pontus vide.

Pontifex ficis. in pontifico cas est

Pontifico. pons cōponitur cū facio. et dr pontifico cas. i. pontem uł pontatuȝ facere. vnde hic et hec pontifex cis. i. eps uł sacerdos q̄si pontem uł iter alijs faciens. et hic pontificatus us eius dignitas. uł officiū. et hic et hec pontificalis et hoc le. et pontifico ris. pontificatuȝ regē uł more pontificis se habere.

Poncius interpretat decli ✝ Bere. et corripit fi. nans consilium fugit utiꝙ consiliuȝ iudeoꝝ. accepta enim aq̄ lauit manus suas dicens. Innocens ego suȝ a sanguine iusti huius. Et dr a pontus insula de qua oriundus fuit. Eo tempe ūo q̄ cristus crucifixus ē ꝓuincie sirie ꝑsidebat. vid in pilatus

Ponto tas dr a pons et est pontare ponteȝ facere. uł pontem ꝑparare. uł colligare

Pontulus li in pontus vide

Pontus ponti. i. mare mas ge. et dr a ponte ꝑ contrariū qꝛ non possit pontari siue ibi pons fieri vł pocius q̄si ponctus. a puncto. ꝓpe enim punctus dr mare breue q̄si ad modū puncti. vnde hic pontulus li dimi. et hec pontus ti quedam insula qꝛ sit in ponto. vnde ponticus ca cū. et hec pontica pontice pro quadam gemma

Popa pe. i. pinguedo. ſꝫ ponitur pro pingui

Popeanū. a popa qd est pinguedo dr hoc popeanum ni qddam unguentuȝ uł medicamentuȝ ad ꝓuocanduȝ cutis candorem. et est crassum. vnde. Iuuenalis. Parte tumet facies aut pinguia popeana spirat. ſꝫ hug. pap eciam dicit popeana genus unguenti uł medicamenti

Popellus li dimi. ꝑuus populus. Parsius Ante diem blando cuidam lactare popello. vł hec popellus ꝑua populus. a populo arbore

Popina. a popa dr hec popina ne. i. coq̄na qꝛ ibi tractant pinguia. Et ꝓd pnł. vñ Iuuenalis. ſꝫ cū ꝑuigiles placet instaurare popinas. vnde popinarius ria riū. ad popinam ꝑtinens. et hic popinarius rij coquus. et hec popinaria coqua. vide in ꝓpina. Item a popina hic et hec popino onis. coquus. uł leccator qui frequentat coquinam. vnde orac Inbecillis incers si quid uis adde popino

Popino onis in popina exponitur

Popisma. a popa deriuat hoc popisma matis. et est idem qd popeanū vnd est extrema ꝑs coitus dum penis exit uł semen qd emittit in coitu. et hinc ponit ꝓ ipso coitu. Iuuenalis. Prebebit uati crebrum popisma roganti

Poples plitis mas ge. i. genu. uł pocius curuatura sub genu. et dr poples. qꝛ post plicam. i. flexuram habet. et cor pnł geniti et est s finalis hrā

Popularis. a populus dr hic et hec popularis et hoc re. ad populū ꝑtinens uł familiaris. et ſꝫ hoc cōpatuꝛ popularior simus. vñ populariter rius me aduibiū. et hec popularitas tatis. Et formatur popularis ab hoc genitō populi i mutato in a longam et addita ris. pap magis ampliat significacōnes huius nominis. dicens popularis supbus. inflatus. uentosus. arrogans. immemor. incertus

Populatus ta tum. in ꝑplus vide ✝ Ambiciosus

Populeus lea leū in populus est.

Populona. a ꝑplus ꝓ uulgo dr hec populona ne. i. iuno qꝛ credebat tutari populū. et hec populonia nie. quedaȝ ciuitas fuit ab abundancia populoꝝ sic dicta. uł qꝛ populona. i. iuno ibi colebat.

Populor. a ꝑplus deriuat populor laris atus sum lari. ꝑplo repellere. uł destruere. dissipare. Et cōponit depopulor aris ualde populari uł destruē et ē deponens cū omnibȝ suis cōpositis populoꝛ ſm hug pap uero dicit. Populari. uastari. preda

Populacō. i. deuastacio populi. ✝ Ri. diuulgare. uastitas expugnacō. ruina grandis. solitudo. et dr a populus vide eciam in populus

Populus. a polis qd est ciuitas dr populus li. Est enim populus humane multitudinis cetus iuris consensu et concordi cōmunione sociatus. vel populus est collecco tam nobilium ꝙ ignobilium eiusdem ciuitatis. ſꝫ plebs est collectio tantū ignobilium. Et dr a pluralitate qꝛ plures sunt ignobiles ꝙ nobiles. vł a pleo ples. qꝛ plebs replet. uulgus est passim inhabitans multitudo. a uolendo. qꝛ quisꝙ facit qd uult. Tribus tantū dicunt curie

et congregacões distincte populoꝝ sic dicte. quia
in pncipio romani fuerunt a romulo dispertiti tri
farie. in senatores. milites. et plebem. que tamen
tribus multiplicate pristinū retinent nomen. et a
populus populosus sa sum. i. ppl'is plenus. Et cō
patur. vnd̄ hec populositas tatis. i. populoꝝ abun
dancia. Itē a ppl'us populatus ta tū. populo ha
bitatus. plenus. Et cōpatur. vnde hec populacō o
nis. ppl'i abundancia ul' ꝓꝑetas qua aliqd̄ dr̄ po
pulatum. de hoc vide eciam in populor. ¶ Item in
uenitur hec ppl'us li fe ge. ꝓ qdam arboē ul' trunc
co. et tunc ꝓducit pmaꝫ. sꝫ ꝓ uulgo cor. vn̄ u̇sus
Populus est arbor populus est collectio gentis.
populus ꝓ arbore deriuatꝛ a polis qd̄ est plurali
tas. qꝛ ex eius radice multitudo pullulat et nascitꝛ
Ouid. popule uiue precor que consita margine ri
pe. Et inde populeus lea leū. et populinus na nū
in eodem sensu. geneſ xxx c. Tollens iacob uirgas
populeas et hoc populetū ti locus ubi ppl'i crescunt
Porca. a porus ri dr̄ hec porca ce. terra illa que e
minet inter duos sulcos. sꝫ qd̄ defossum est dicitꝛ
lira et idem sulcus. et dr̄ sic. qꝛ cū porca fit terra
eleuatꝛ et ita apitur et manifestatꝛ. hec et alio no
mine dr̄ crebro bronis qꝛ aqua crebro p ipsam de
currat. vnd̄ hec porcula le dimi. et porco cas. i. por
cas facere. ul' porcas distinguere. et cōponitur im
porco cas in eodem sensu. ul' aquaꝫ in agros du
cere Item porca porce. i. sus. vide in porcus
Porcistetū. a porcus et sto as cōponitur hoc porci
stetum ti. locus ubi porci stant
Porcitor. a porca dr̄ hic porcitor toris. qui por
cas facit. Et cōponitur hic imporcitor toris ꝓ eodeꝫ
Porco porcas in porca est
Porcula le dimi pua porca. vide in porcus
Porcus. a purus deriuatꝛ hic porcus ci. cata anti
frasim. qꝛ minime sit purus. vnde et dr̄ porcus qͣsi
puro carens. vl' porcus qͣsi spurcus et immundus
qꝛ iurgitat se ceno et luto immergit. vnd̄ et dicitꝛ
porcus qͣsi pus custos. et est ethi. vnde hic porculus
li et hic porcellus li et hec porca et porcula et porcel
la dimi. Item a porcus porcinus na nū. et hic porca
rius et hec porcaria. custos porcoꝝ
Porgo porgis in porrigo exponitur.
Porisma. a porus ri dr̄ hec porisma atis. i. apcio
vnde et illuminacō sensus dr̄ porisma. et eciam re
gule quas geometre supponunt ad aliquid osten
dendum dicuntꝛ porismata. quia apient et illumi
nent mentem lcōris. Porisma eciam dr̄ questus.
Pormeus. meo cōponitur cū por ¶ uel lucrum
tus. et dr̄ hic pormeus mei. portus ubi frequenter
meatur. ul' pormeus. i. nauita qui p uadū ul' por
tum portat homines ultra fluuiū. qͣsi portum me
ans. vnde et caron portitor animaruꝫ ultra palu
dem infernalem dicitur pormeus.
Pormina id est fornicacio.
Porosus sa sum in porus est
Porphirio rionis. ul' porphirius rij ꝓ quo lxx
interptes transtulerunt pelicanū. auis quedaꝫ est
que in lege comedi ꝓhibebatꝛ. et ꝓd̄ pnl' geniū.
Porriginosus sa sum in porrigo est
Porrigo gis. rego cōponitur cum porro qd̄ est
longe. et dr̄ porrigo rigis rexi rigere. qͣsi ꝓcul ex
tendere et regere. Porrigo cōponitꝛ cū ex. et dr̄ ex
porrigo gis. et cū ob. et dr̄ opporrigo. gis. i. extra
ul' iuxta porrigere. Porrigo eciam sincopatꝛ. et dr̄
porgo ꝓ porrigo. et cor̄ rī. et facit pteritū porrexi

Porrigo ginis. dr̄ a porcus. et est porrigo penl'
ꝓd̄ infirmitas que solet porcis contingere. ul' dr̄
a porrigo gis qꝛ d̄ vno porrigitꝛ ad aliū. et ponitꝛ
generaliter ꝓ morbo et uicō capitis cariem facien
te scilicet ꝓ scabie. vnde porriginosus sa sum por
rigine plenus. scabiosus
Porro aduerbium in porrum est
Porrum. a porrigo gis dr̄ hoc porrum ri. sꝫ in pl'i
hij porri et hec porra. qꝛ in longum porrigitꝛ. vnde
hoc porrulū li dimi. et porrosus sa suꝫ. i. porris ple
nus. et hoc porrariuꝫ rij. locus ubi porri crescunt et
abundant. Et hec porrata te cibus de porris. et hoc
porrum quedam infirmitas in manibꝫ ul' in pedi
bus ad similitudinem porroꝝ. et porro adūbium
qꝛ enim porri plantantꝛ consequenter scilicet vnū
post aliū. Ideo inde dr̄ porro. i. consequenter adū
bium ordinis. Porro eciam dr̄ certe. ul' ualde uel
longe ul' sed. Sed sꝫm hoc non deriuatꝛ sꝫm hug.
Et scias. qꝛ porrum ꝓꝑe dr̄ de maioribꝫ. porri uo
de minoribꝫ. et est etrocditū genere. Sꝫ consueuit
queri an sit dicendū vnū porroꝝ ul' vnus porroꝝ
Dico qꝛ pticipiū debet respicere genus qd̄ ibi est
et sit dicendū vnus porroꝝ. sicut dixi in iij parte
¶ ubi egi de genere incerto
Porta. a porto tas deriuatꝛ hec porta te. qua exportatꝛ et importatꝛ a
liquid. et est ꝓꝑe urbiū et castroꝝ. vl' porta dicitꝛ
a portacōne aratri. et ſꝫ hec porta ꝓꝑe est tantū vr
bium. et est tractū a consuetudine antiquoꝝ sicut
¶ dixi in ianua
Portella le di. pua porta
Portendo. a porro et tendo cōponitur portendo
dis di portentuꝫ ul' portensum. portendere. i. por
ro. i. longe tendere. ul' signaē. destinaē. longe post
ostendere. vn̄ portendens dentis ge omnis. Zach
iij. viri portendentes sunt glosa. i. positi in signū
¶ futurorum
Portensis sis mas ge. i. ianitor et
¶ dicitur a porta porte.
Portentuꝫ. a portendo dis dr̄ hoc portentū ti. i. monstꝝ. vn̄ portentuosus
sa sum. i. monstruosus. et cōpatur. Et notanduꝫ
qꝛ portentū non est contra naturam natū. vt uar
ro dicit. Nam nichil contꝛ uoluntateꝫ dei qui natu
ra est omniū reꝝ pt fieri. sꝫ est portentū non con
tra naturam. sꝫ contra qd̄ est natura. Portentum
monstꝝ ꝓdigiū ostentū differunt. Nam portentū
dr̄ qꝛ aliquid post ostendit. ꝓdigium qꝛ porro di
cat. i. futura predicet. ul' portentū in terra. ꝓdigi
um in celo quasi ꝓcul a digito. ul' portentuꝫ qd̄
porro futuꝝ signat. ꝓdigiū qd̄ deuastacōnem sig
nat. monstrum qd̄ statim monstrat id qd̄ appet.
Ostentū qd̄ aliqd̄ futuꝝ demonstrat. et hec ꝓꝑetas dicā
est. sꝫ abusione autoꝝ pleꝝqꝫ corrumpitꝛ. Iteꝫ dicā
est inter portentuꝫ et portentuosum. qꝛ portenta
sunt que transfigurantꝛ sicut fertꝛ in libea mulieꝝ
pepisse serpentem. portentuosa uo leuem sumunt
mutacōnem. ut natus cū sex digitis. vide in mon
¶ stro monstras
Porticulus. a porto tas hic porticulus li. baculus puus ad portandū abilis. Et hic
portusculus vel porticulus li. malleolus in nauι
cū quo gubernator dat signum remigantibus in
vna ul' in gemina percussione
Porticus a porta te dr̄ hec porticus cus cui cu. et
mutato v in i breuē et addita bus fit dtiūs et ab
latiuus pl'is porticibus. i. domus illa que pꝫst fo
ribus. et dicitꝛ sic qꝛ ibi transitus fit. et non sit ibi
standum quasi porta. vl' porticus quasi apticus.
qꝛ sit aperta. et est feminini generis.
Porcio. a ꝑs tis dr̄ hec porcō onis. i. ꝑs ut pticō

Portitor.a porta te dr̄ hic portitor oris.i.ianitor
Item portitor.i.portator.et tunc dr̄ a porto tas
Item a porto tas portatū tu.portito tas frequen
Porto tas taui tare ☞ ter portare.et corripit ti
tatū.cōponit̄ cū ad.et dr̄ apporto tas.i.portare
ad.Item cū ab et mutato b in s dr̄ asporto as.i.
portare ab.i.longe ul' aliorsum absentare.remo
uere.Item cōponitur cū circū.et dr̄ circūporto as
Itē cū con.et dr̄ cōporto as.i.sil' portaē.ul' suffer
re.Item cū de.et dr̄ deporto tas.i.deorsum ul' de
vno loco ad aliū portare ul' spaciari.Item cū dis
et dr̄ disporto tas.i.diūsis modis ul' in diūsas p
tes portare.et ponunt̄ ista duo ūba sepe ꝓ vitu
perare.Item cū ex.et dr̄ exporto as.i.extra por
tare.Item cū in.et dr̄ importo as.intro uel ualde
ul' contra portare Itē cū re.et dr̄ reporto as.i.ite
rum ul' retro portare.Et cū sub.et dr̄ supporto as
.i.subtus portare.ul' post ul' latenter sufferre ul'
sustentari.ul' auxiliari.Item cū trans.et dr̄ trans
porto as.i.ultra portare.Porto as actiuū est cū
omnibus suis compositis.

Portula portule dimi.parua porta

Portunus.a portus dr̄ hic portunus ni quidam
deus marinus qui portubus preest ꝯ fabulas.Et
portunus na nū.quietus.qr portū habeat.et cō
paratur.vn̄ hec portunitas atis.et p cōposicōnē im

Portuosus.a portus ☞ portunus.et ꝓducit tu
dicit̄ portuosus sa sum portubꝫ plenus et abun
dans.et cōpatur.vnde portuose sius sime adūbi
um.et hec portuositas atis.et p cōposicōnem im
portuosus sa sum.et sil'r cōpatur.vnd hec importu

Portus.a porto as dr̄ hic portus ☞ ositas atis
.i.stacio nauiū tuta et continua.et sic a deportan
dis comercijs quem locū a baiulandis cōmercijs
baias vocabant antiqui.et est ꝓpe portus locus
ab accessu uentoꝝ remotus ubi naues hiemant.et
facit datiuū et ablatiuū pl'is in ubus.et formatur ab
ablatiuo portu addita bus.Iudicū v c.et in portubꝫ
morabatur vide in stacio.

Portusculus in porticulus exponitur

Porus pori est minimuꝫ et subtile foramen in
corpe p qd̄ sudor emanat.vnde porosus sa sum.
poris plenus.et compatur.vnde porose sius sime
adūbiū.et hec porositas atis ꝯ hug.pap̄ uero dicit
por meatus quidaꝫ transitus.vl' uie in carne ul'
esse subtiliora foramina

Pos podis dn̄t grci inde nos dicimus pes pedis
Pos inuenit̄ ꝓ potis.vnde catho hoc bibe qd̄
possis si tu uis uiuere sanus.et cōponitur cū con
et dr̄ cōpos.et cū in.et dr̄ impos.et cū pre.et dr̄
ppos.possuꝫ autē non cōponit̄ a pos ꝫ a potis

Posco cis poposci poscitū poscē.i.petere.querē
posco cōponit̄ deposco cis exposco cis.et ē plus
q̄ poscere.qr poscunt q̄ simpliciter petunt.expos
cunt qui desiderant.reposco cis.Posco et eius cō
posita omnia sunt actiua.et faciunt preteritū in
poposci geminatum.ut deposco depoposci.et sup̄
in poscitū.et format̄ a presenti mutacōne o in i
cor et addicōne tū.ut uult pris vt posco poscitū.
disco discituꝫ.tamen predictoꝝ supina non sunt

Positiuus gradus dr̄ eo qr ☞ in frequenti usu
primus ponatur in cōpacōnis gradibꝫ q̄si funda
mentū graduū.ul' quasi depositiuus.qr deponit
casuꝫ.ut doctus tior simus.Et scias qr quemcūqꝫ
casuꝫ regit positiuū p̄t regere eius cōpatiuū et su
plaūuū.Item ūbuꝫ in p̄ma psona potest dici po

sitiuū.vnde dicit origines tractans illud iohannis
In pn̄cipio erat ūbum.Notandū qr in hoc loco nō
tpis ꝫ substancie significacōꝫ beatus euangelista in
sinuat p hanc uocem que est erat.Nam et positi
uū eius.i.suꝫ vn̄ inequaliter flectitur duplicē con
tinet intellectū.aliqn̄ q̄dam substanciaꝫ cuiuscūqꝫ
rei de qua p̄dicatur absqꝫ ullo tpali motu signat
Ideo qꝫ substantiū ūbum uocitat̄.aliqn̄ tempales
motus ꝯ alioꝝ uōꝝ analogiā declarat.Tale ē ergo
qd̄ ait.In pn̄cipio erat ūbum.ac si diceret apte.
In patre existit filius.

Possessiuncula le diminutiuum pua possessio.

Possessiuum nomen est qd̄ cū genitō pn̄cipali
signat aliquid ex hijs que possident̄.de hoc tamen
dixi plenius in iij pte in tractatu de specieb̄ꝫ no
minum in capitulo de possessiuis.

Possideo.a per ul' post et sedeo cōponitur pos
sideo des.possedi possessum.vn̄ hec possessio onis
hic possessor soris.et possessiuus siua siuum.

Possum ex potis nomine et sum es est cōponi
tur possum potes potuj posse potens.et facit p̄
teritū pfectū subiunctiui potuerim.format̄ enim
a potuj i in e et addita rim.et cor̄ potes p̄mam
ꝫ potes cum descendit a poto tas ꝓd po.vnde q̄
dam.Egrotare potes nisi uinuꝫ post pira potes.
futuꝝ autem indicatiui facit potero ris rit poteri
mus poteritis poterunt. ☞ Hic nota qr possuꝫ cō
ponit̄ ab hoc nomine potis et non ab hoc ntō pos.
et est racō qr ntūs non potest uenire ad cōposicō
nem ūbi integre.et dico integre ꝓpter possuꝫ qd̄
cōponitur ex hoc nomine potis et sum.nec est vo
catūs et hoc ideo.qr cōposicōnes fiunt causa pfecti
onis.at si ex ntō siue utō et ūbo ꝓduceret̄ vnuꝫ
ūbum cōposituꝫ.talis cōposicio de pfecto faceret
impfectuꝫ.qr ntūs cū ūbo ul' eciam utūs cū ūbo
generat pfectum sensum.ꝫ omnis dictio simplex
siue cōposita in eo qr dictio habet impfectioneꝫ.
et sic talis cōposicio stare non posset sicut supra
dixi in iij pte in capl'o de figura composita.

Post adūbiuꝫ loci licet qn̄qꝫ ponat̄ in vi tpis
et cōpatur posterior postremus.post cōponitur
postq̄.Itē postheri.i.hodie.Itē postridie.i.post
tres dies.postpridie.i.hodie.Item et cuꝫ quibus
dam alijs ꝯ hug.Et signat tria post.sciꝫ tempus
vt post annū uenias ad me.Itē locū.vt iste latꝫ
post montem.Itē ordinem.vt post sapienciaꝫ di
uicie querende sunt.Nam melius est philosopha
ri q̄ ditari nisi forte indigenti.vn̄ ūsus.Hec tria
post portat que sunt tempus locus ordo.et ē post
pocius preposicō quando regit casum.

Postea.a post deriuat̄ postea adūbiū tēporis ul'
ordinis Et cōponitur posteaq̄.et postealoci.i.post
illum locum ul' post illud tempus

Postela.post cōponit̄ cū telon qd̄ est longum
et dicit̄ hec postela le.corrigia que sub cauda equi
tenditur.sicut antela que ante tenditur.et dicit̄
postela q̄si post sellam.et ꝯ hoc p̄t dici sic qdlibet
ornamentū equi ante ul' retro.ul' in antica q̄ ante
portat̄ ul' retro.et ꝓducit pnl'.vide in antela

Posteriora.a posterior dicunt̄ posteriora scilicꝫ
podex qr retro sunt et a uultu auisa ne dum illa
purgamus inquinaremur aspectu.

Posteritas.a post deriuatur posterus ra rum se
quens.vnd hec posteritas tatis.i.ꝓgenies.ul' ꝓpa
gacō filioꝝ in nepotes uel nepotū in ꝓnepotes.
Nam posteritas a nepote incipit q̄si postera etas

Posterula in postis exponitur.et corripit ru
Posterus.a post dr posterus ra rum.i.sequens et cōponitr cū pre.et dr p̄posterus ra rum.i.transūsus non rectus non recto ordine dispositus.qr q̄ debet esse posterior factus est prior vn̄ p̄postero ras.i.ordinem puertere.ul' transuertere.qd debz esse posterius facere primū.et corripit ste
Posthac quedam uocū irregularis aggregacio videtur esse fungens loco vnius dictionis.i.post vnde ad hebreos iiij c.Nūquam d hac loqueretr posthac die.ul' sit ibi hac sillabica adiectio.
Posthephimemeris.a post et hephimemeris cōponitr h' posthepñemeris qdam spēs cesuē q̄ pd silla naturalit' huis post hepñemeriz.i.in pn̄ qinti pedis sic p hepñemeriz in principio quarti.ut hic Qd pax longa remiserat arma bona repabat.
Posthumus.humus ul' humacō cōponitr cum post.et dr posthumus ma mū et h' posthumus mi.et h' posthuma.i.qui ul' que nascitur post humacōnez patris.i.post obituz Iste a defuncto nomen accepit.sic lex uoluit.et cor pnl'.vnde quidā Posthumus est natus post exequias genitoris. et ūgilius in sexto.Tu posthuma proles
Postica.a post dr h' postica ce latens ingressus a pte posteriori.et h' posticū ci idem.et pd pnl'. Oracius Atria seruantem postico falle clientez.et h' posticū cij p eodem.vnde in daniele xiij c. Irruerunt famuli per posticiuz ul' p posticū s aliaz litteram.Item a post dr posticus ca cū.i.ulterior ul' a posteriori factus.vnde parsius.Occipiti.ceco postice occurrite samne.
Posticium cij vide in postica et in ianua
Posticulus posticuli diminutiñ.paruus postis.
Posticū postici in ianua vide.et in postica
Postis.a post dr h' postis huius postis.i.latens ingressus a pte posteriori.et dicuntr postes eo qp post hostiū stent.et a postis deriuatr h' posticulus et h' postellus et h' posterula e.omnia diminutiua
Postliminium nij.exponitur in liminium
Postpridie altera die post terciam diem s pap ul' s hug postpridie.i.hodie.et cōponitur a post
Postremus.post cōpatur posterior et pridie postremus.sed postremus de multis.posterior de duobz dr.vnde postreme posterius.ul' posthume. et h' postremitas tatis.et postremus qn̄qz accipitr in ui positiui.et cōpatur mior simus.vn̄ postreme us sime adūbiū.et postremo.ad ultimū adūbium temporis uel ordinis.et pducit stre
Postridie.i.post tres dies.a post et tris et die
Postulo as laui deriuatr a pos et producit e co cis.et est idez postulo qd posco.et hinc h' postulator.i.rogator.et inde or in rix h' postulatrix tricis.et postulañ.i.roganter.et postulaticius cia cium.qui frequenter postulat ul' postulatur.Postulo cōponitur depostulo las perpostulo las expostulo las.repostulo las.Et est actiñ cum omnibus suis compositis.et corripit stu
Potator potatoris in poto potas cic
Potatricula cule in poto potas est
Potens.a possum dr h' et h' et h' potens tentis pticipium et nomen.et tunc cōpatur cior simus vnde potenter cius me adūbiū.et h' potencia cie vide in potestas.Potens cōponitur impotens.i. non potens.et cunctipotens omnipotens.vnd h' omnipotencia.cunctipotencia.impotencia
Potentatus.a potens dr h' potentatus tus tuj .i.potencia uel potestas dn̄atoris opus pualidū

Potestas.a possum dicitr h' ptās tatis.i.qd qs pt.et ille qui p̄t et id p qd quis p̄t.vnd potestatiuus a vm.i.potens ul' qui uidetur dignus ptāte s hug.pap̄ uero dicit ptās qp pateat illi qdqnid uelit.Ptās ab eo qd est posse nomen accepit.Et ut dr in qās Si recte dicas solet esse potencia sani Dic qz potestatez digni da posse cui uis.Et scias qp sicut substantiuū recipit adiectm̄.ut bonus hō ita h' ūbū sum.ut sum bonus et sumus boni.ita qp nullum aliud substantiuū est ibi necessarium et h' in prima et in secunda psona sed non in tercia.vnde p̄t dici ego potestas sum bonus.ita qp adiectm̄ respiciat ūbuz tantū racōne suppositi consignati.Sed in tercia psona male dr.potestas est bonus.qr ūbum tercie psone non habet in se suppositū finitū.Potestates eciaz ut dicit gg uocantur hij angeli qui h' potencius ceteris in suo ordine perceperunt ut eoz dicōni ūtutes adūse subiecte sunt quoz potestate refrenantr ne corda hominū temptare preualeant quantum uolunt
Potio h' potacō ul' h' potio onis p sincopam dr et est potio idez qd potacō ul' confectio ex vino et herbis ul' medicina.qr potatr.et dr a poto tas taui tatū.et a potio dr potiono nas ul' potionor potionaris.i.potionem dare.
Potiono potionas in potio est
Potior poteris dr a potis nomine.et est potiri. frui.uti.et construitur cū genitō.acusatō ablō. ut potior illius rei ul' illam rem ul' illa re.Et inuenitur s antiquos s terciam et quartaz coniugacōnem potior potiris ul' poteris.sed in infinitiuo semp s quartam inuenitr potiri sup̄ in itū potitū desinit pnl' pd.Inde potitus ta tū sicut dicit priscianus apud modernos tamen est tantuz quarte coniugacōnis.Item potior est cōpatiuū de potis s uocē. qr significacō mutatr vide in potis pote
Potis ge cōmunis et h' pote.i.possibil' ul' potens.Et cōpatur potior simus.s; h' cōpacio ē tantū s uocem.qr significacō mutatr.Potior enim et potissimus.i.melior et optimus.vnd potiter potius et potissime adūbiū.et potissime qn̄qz ponitur p maxime ul' p̄cipue s hug.pap̄ uero dicit. Potior melior.supior.altior ualentior
Potissimus ma mum in potis vide.
Potisso.a poto tas dr potisso as aui are.i.frequenter et pauz bibere.et in eodem sensu dicebatr antiquitus pitisso pitissas.
Poto as aui are.i.potū dare.vnde ps.Potauerunt me aceto.et potare.i.bibere.Et nota qp supinū eius sincopatr et dr potū tu.et sepius inueniuntr sincopata q̄p integra.vnde et ūbalia et pticipialia ab eis formata magis inueniuntr sincopata q̄p integra.vn̄ h' potator ul' potor.et hinc potatorius ria riū.ul' potorius ria riū.et hec potatrix ul' potrix.vn̄ h' potatcula le.ul' potcula dimi.et potatus ta tum.potus ta tum.et h' potatus tus ul' h' potus tus tui.actus ul' passio potandi.ul' qd intra calicē datr.Itē a poto tas potito tas frequentatiuuz.Poto cōponitur cōpoto tas.i.sil' potare. epoto as.i.ualde ul' ex toto potaē.repoto as iterum potaē ul' retro.Poto p dare potū cū ōnibz suis cōpositis est actm̄.s; p bibere est neutruz.et pd po.vnde ouid.Euomit epotas dira carybdis aquas.Et ut dicunt quidam.Bibere est natuē potare uero luxurie
Potomiū mij.est nauigiuz

fluuiale tardum et graue qd' non nisi remigio ꝑ
gredi p̄t. hinc eciam traiectus dicit᷑ extentus est
Potor potoris in poto potas est ¶ enim latus
Potuerunt est p̄teriti perfecti t̄pis et modi sub
iunctiui de possuz potes vl' p̄t esse futuru subiuncti
ui cuz potuero ris rit rimus ritis rint. de h' vide in
Potus ta tū ul' h' potus tus. ¶ possum potes.
vide in poto tas ꝯ hug. Et pap̄ eciaz dicit potus
ꝑ potatus ꝑ sincopam participiuz potus ta tū h'.
Pragma matis ge neu ¶ potus potus nomen
tri. i. causa. vn̄ pragmaticus a ū. i. causatiuus
ul' causidicus ꝯ hug. pap̄ eciaz dicit pragma g̃ce
latine causa dr. vn̄ et pragmatica dicunt᷑ negocia
et actoꝝ. cāꝝ. et negocioꝝ. pragmaticus nominat᷑
Prandeo. a prandiū dr prandeo des prandi. uel
pransus sum prandere. i. prandiū sumere in tercia
hora comedē. Et cōponit᷑ cōprandeo des di et est
neutꝝ cū ōnibz suis cōpositis et facit p̄teritum in
di. facit eciam pransus. et sup̄ in sum. ꝯm hug. et
ut dicit pap̄. p̄ndeo est neutꝝ. nisi in tercia p̄sona
prandet᷑. vnde ps Prandet᷑ olus vide in pransus.
Prandeum dei. quedam zona a prandium dicit᷑
Prandi est pretentum de prandeo prandes
Prandiū. a paro ras deriuat᷑ h' patus tus tui et
hinc h' prandiū dij. q̄si patū ab apparatu edendi. qr
plura in mane pant᷑ q̄ in sero ad comedendū. Et
olim a p̄pe dicebant᷑ prandia ōnium militū cibus
ante pungnam quasi cito patū. ꝫ nunc dr comes
tio in tercia. vnde hoc prandiolum li diminutiuū
Pransito tas. vide in pranso sas. et corripit si
Pranso sas est frequentatiuū de prandeo des. a
quo pransito tas. aliud frequentatiuum
Pransorium. a prandeo des dicit᷑ hoc pransoriū
pransorij. domus ubi prandetur
Pransus sa sum. accipit᷑ actiue. i. qui prandet et
tunc descendit a prandeo des di ul' pransus. Itē ac
cipitur passiue pransus. i. comestus consumptus
et tunc dn̄dit a passiuo istius ūbi qd' inueni᷑ in
tercia p̄sona scilicet prandet᷑ prandebat᷑ pransum
est ul' fuit. Similiter intellige de ōnibz ūbis neu
tris que habent passiuū in tercia p̄sona. scilicet q
eoꝝ participia p̄teriti temporis p̄nt accipi actiue
et passiue. Cū autē accipiunt᷑ actiue sunt pticipia
neutroꝝ. cū uero passiue sunt pticipia passiuoꝝ.
Pransus cōponit᷑ impransus non comestus ul' nō
pransus qui scilicet non comedit ul' non prandit.
Quidaz tamen dicunt q huiusmodi participia in
p̄ma et secunda persona signant actōnem in ter
cia autem signant actōnem et passionem. vide in
Prasis prasin g̃ce dr ¶ iuratus iurata iuratum
viride latine. vnde prasis dr creta viridis
Prasius. a prasin dr prasius sia siū. i. viridis. et
hic prasius. quidam lapis uiridis.
Pratellum pratelli diminutiuum p̄uum pratū
Pratensis in pratum vide
Pratū. a patus a ū dr h' p̄tū ti. q̄i patū qr p̄uū
exigit laborem culture. vnd' h' pratellū et pratulū
dimi. et h' et h' pratensis et h' se. et h' pratū qd' dā
castrū. qr herba pratensi abundat ul' qr in prato
fuerat constructum. vnde h' et h' pratensis et h' se
Prauicors prauicordis in prauus exponitur
Prauus ua uū. i. malus et peru sus. sed malus
naturaliter. ꝫ prauus exercicio et usu. et cōpatur
vnde praue uius me adūbiuz. et h' prauitas tatis
et prauo uas prauū facere. et cōponitur deprauo
uas. i. ualde prauare. et est actiuuz cū omnibz suis

cōpositis. et ꝑd' hanc sillabam pra. vnde quidam
Opto placere bonis prauis odiosus haberi. Quis
nisi sit prauus nemo placere p̄t. Prauus cōponit᷑
cū cor cordis. et dr h' et h' et h' prauicors dis ge ō
nis. sicut vnicors concors secors et similia. et dicit᷑
prauicors. vir prauus corde ul' praui cordis eccl'.
iij c. Prauicors in illis scandalisabit᷑. ul' ꝯ aliaz lit
teram prauicordis. et corripit ui prauicors
Preambulus. a p̄ambulo las dr p̄ambulus la
lū. i. ante ambulans qd' eciā substantiue p̄t poni
Prebenda. a p̄beo bes dr h' prebenda de. vnd' p̄
bendarius ria riū. qd' ptinet ad prebendam. et h'
prebendarius qui prebendam dat ul' pocius qui
Prebendicula dimi parua prebenda. ¶ accipit.
Prebendula le dimi. parua prebenda
Prebeo. a pre et habeo cōponitur prebeo p̄bes
prebui prebitum id est dare.
Precabundus in precor est
Precapio. ex pre et capio componit᷑ precapio.
pis. i. antecapio in quo sensu inuenit᷑ et p̄cipio is
Precanus. a p̄ce dr p̄carius ria riū. i. precabilis
ul' precariū. qd' p̄ce optinet᷑ quasi precadiū qr pre
ce auditur. et videt᷑ pocius esse ethi q̄ cōposicio
vnde precarie adūbiū. i. precabiliter ul' p preces.
et ꝑ eo sepe inuenit᷑ p̄cario. vnde terencius in eu
nuco. Jani ul' precario fac tradas. ꝯ hug. pap̄ ue
ro dicit. p̄carium est cū p̄ce creditor rogatur et p
mittit debitorem in possessionem fundi sibi obli
gati demorari et fructus capere dictum quasi pre
Precator. a precor ¶ cadium qr prece auditur.
caris. dr h' precator toris et or in rix dr h' preca
trix tricis. vnde aug. Adhibe precatores. i. rogato
res. et produnt penl' tam in nō q̄ in genitiuo
Precarius ria rium. in precor aris uide.
Precaueo ues precaui. i. ante ul' p̄ alijs cauere.
ūbum actiuū. a pre et caueo ues cōponit᷑. et cor
ca. gene ꝯ vij. precauens in futuꝝ. vide in caueo es
Precedo dis cessi cessum. i. ante ire ex pre et ce
do dis cessi. Et scias q quis dr aliquem precedere
quatuor modis. scilicet eternitate. ut deus omnia
Item tempe. ut flos fructū. Itē electione. vt fruc
tus p̄cedit florem. Itē origine. vt sonus precedit
cantum. vnde dicit aug in li xij confessionum g
Cum uero dicit informe deinde formatuz non est
absurdum si modo est ydoneus intelligere qd' p̄ce
dat. eternitate sicut deus omnia et in omnibus tē
pore sicut flos fructum. electione sicut fructus flo
rem. origine. sicut sonus cantū. qr non cantus for
matur ut sonus sit. ꝫ sonus format᷑ ut sit cantus
est enim cantus formatus sonus.
Precello lis preculi ul' precellui p̄culsum ul' p̄
celsum precellere. i. superare. et componitur ex p̄
Precendo. a pre et candeo des cō ¶ et cello lis.
ponitur precendo dis. i. ante uel ualde accendere.
Precento. a p̄cino nis ¶ vide in candeo candes
h' precentor toris. qui in ecclesia uocē p̄mittit in
cantu. scꝫ p̄ncipalis cantor. Et debet scribi p e. et
non per J. qr formatur a precentu supino. u mu
Precentus. a precentor dr h' p̄cen ¶ tato in or
tus tus tui. i. dignitas precentoris ul' precantus.
Preceps. caput cōponit᷑ cū pre. et dr p̄ceps pre
cipitis omnis generis. qui cadit capite inclinato et
corpe sequente. et cor' pnl' geniti. Preceps eciam
dicit᷑ homo ōnia sine modo et cū piculo faciens.
et facit genitiuus pluralis precipitum.
Preceptor. a p̄cipio pis dr h' p̄ceptor toris. Et

hic preceptus preceptus preceptui. et h' precepto
Preceptū. a p̄cipio pis deri¶ rius a ū. qd̓ p̄cipit
uat h' p̄ceptū ti. et ̄s pap̄ p̄cepta sunt q̄ aut quid
faciendū sit aut non faciendu3 docent. Et scias q̄
p̄cepta decalogi sunt decem que in hijs ūsib3 con
tinent̄. Idola sperne dei nō sit tibi nomen inane.
Sabbata sanctifices habeas in honore parentes. Nō
occisor eris mechus fur testis iniquus. Non alij
nuptam nec rem cupias alienam. Numerus istoꝝ
p̄ceptoꝝ sic accipi p̄t. p̄ma tria p̄cepta que scrip
ta fuerūt in p̄ma tabula lapidea ordinant nos ad
deū. Ordinat̄ autē homo ad deū tripliciter. Vno
modo p meditacōnem cordis ut d' in p̄s. vacate
et uidete q' ego sum deus. et ad h' dirigit tercium
p̄ceptum scilicet sanctificacō sabbati quo aliqd̓ tē
pus deputatur ad uacandu3 diuinis cessando ab
ōnib3 que h' ocium pturbare possunt. Alio modo
p reuerenciam oris qd̓ fit du3 laudat̄ et nomen
eius cū reuerencia tenet̄. Et q' p̄mo occurrit irre
uerenciā diuini nominis uitare q̄ laudes debitas
deo reddē. Ideo in secundo p̄cepto ponit̄ nō assu
mes nomen dei tui in uanū. Tercio ut in ope ̄sui
cium debitū exhibeat̄ qd̓ latria d'. ad cuius actū
p̄mum p̄ceptum ordinatur similiter p ꝓhibicō3
contrarij. ¶ Ad ꝓximū autē hō dupliter ordina
tur. vno mō ut beneficiū ei impendatur. Luce vj
Quid uultis ut faciant uobis homines et uos ea
dem facite eis qd̓ maxime parentib3 faciendū est
vn̄ in p̄mo p̄cepto secunde tabule honor parentū
p̄cipitur in quo intelligit̄ omne beneficium ꝓxi
mo exhibendū. honor autem iste non solum at
tendit̄ in reuerencia sed in administracōne eoꝝ q̄
sunt corpi necessaria. sicut dixi in honoro as. Ali
o modo ut ꝓximo nocumentu3 non inferat̄. ̄s il
lud thobie iiij. Quod ab alio oderis tibi fieri vid̓
ne alteri tu aliqn̄ feceris. et ad h' ptinent sex pre
cepta que sequuntur que sic ordinant̄. Nocumen
tu3 namq3 tripliciter p̄t ꝓximo inferri. p̄mo q̄tū
ad cor. et sic duo p̄cepta ultima scilicet non desid̓
rabis uxorem ꝓximi. et non concupisces domu3
ꝓximi tui ꝛc̄ Et ꝓhibetur h' uoluntas iniuriandi
illa uoluntate que est cupiditas que ē radix om
nium maloꝝ. Et p̄mo ꝓhibetur cupiditas aliene
rei que est coniuncta quasi idem corpus secum vt
uxor. Secundo uoluntas aliene rei que est non ea
dem caro cū homine ̄s extra eū. cū d' non domū
non agrum q̄tum ad res immobiles. non seruū
non ancillam. non bouem ꝛc̄ q̄tum ad res mobi
les. Item nocumentū p̄t inferri ꝓximo ore uł ū
bo Et h' ꝓhibetur q̄nto p̄cepto. Non loqueris cō
tra ꝓximū tuu3 falsum testimoniū. timore. ranco
re. amore. munē. Et in h' precepto ꝓhibentur. de
tractio. obiurgatio. et omnia huiusmodi. Ite3 ter
cio inferri p̄t nocumentū in ope. et hoc tripliciter
In se uel in ꝓpriam p̄sonam Et h' ꝓhibetur cū d'
Non occides. Vel in suos. Et hoc ꝓhibetur Non
mechaberis Magnū enim nocumentū reputat si
bi uir. qn̄ quis accedit ad uxorem suam. q' non
bene cū socijs regna uenusq3 manent Vel in sua
Et h' ꝓhibetur cu3 d'. non furaberis. i. rem alie
nam non usurpabis. usura. rapina. furto. fraude.
uiolencia. ¶ Et scias q̄ pccā que cōmittuntur in
ꝓximo sunt pensanda p se. ̄sm nocumenta que
ꝓximo inferuntur. q' ex hoc hn̄t racōnem culpe
Tanto autem est maius nocumentū. q̄to maius
bonū demitur. Cu3 autē sit triplex bonū hominis

scil3 bonū anime: et bonū corpis. et bonū extioꝝ
reꝝ. Bonū anime qd̓ est maximum. non p̄t alicui
ab alio tolli nisi occasionaliter. puta p malam p
suasione3. que necessitatē non infert. S3 alia duo
bona. sci3 corpis et extioꝝ. pn̄t ab alio uiolenter
auferri. ̄s q' bonu3 corpis p̄minet bono exterioꝝ
reꝝ semp ḡuiora sunt pccā quibus infertur nocu
mentu3 corpi. q̄ ea quibus infertur nocumentu3
extioribus rebus Vnd̓ inter cetera pccā que sunt
in ꝓximo. homicidium ḡuius ē. p quod tollitur
ꝓximi uita iam actu exn̄s. Consequenter autem
adulteriū qd̓ est contra debitū ordinem generacō
nis humane p quam est introitus ad uitam. Con
sequenter autem sunt exteriora bona inter que fa
ma p̄eminet diuicijs. eo q̄ ꝓpinquior est spiritu
alib3 bonis. vnde d' ꝓūbioꝝ xxj. Melius est no
men bonu3 q̄ diuicie multe. et ideo detractiō ̄s su
um genus est maius peccatu3 q̄ furtū. minus ta
men q̄ homicidiū uł adulteriū. ¶ Sed p̄t queri.
an fuit necessariū legem scripta3 et maxime ista
decem precepta tradi. Ad h' dico q̄ necessariu3 fu
it ea que naturalis racio dictat que dicunt̄ ad le
gem natuē ptinē ꝓplo in preceptū dari. ꝓpter q̄tu
or rōnes. p̄mo q' p contrariam consuetudinem q̄
multi in peccatū p̄cipitabant̄ iam apud multos
rō naturał in qua scripta erant obtenebrata erat
Secundo q' et si in aliquibus uigebat racō. tamen
amor boni in eis deficiebat. vnde p quanda3 coac
tione3 legis obligatorie ad bonū inducendi erant
Tercio ut ad opa uirtutis non solū natura inclina
ret ̄s eciam reuerencia diuini imperij. Quarto ut
magis memorie tenerentur et frequencius in cogi
tacōne uersarent̄. Et si dicas scriptura videt̄ esse
inuenta ad succurrend̓ labilitati memorie. ̄s alia
p̄cepta legis que non sunt ita scripta in corde ho
minis sicut iudicialia et cerimonialia facilius po
terant obliuioni tradi ergo ea magis debuerunt
in tabulis lapideis scribi. dico p̄cepta iudicialia.
et cerimonialia erant mutabilia ̄s diuisos status
et condicōnes hominū. ̄s p̄cepta legis nature im
mobiliter p̄mansura erant in cuius signū in tabul̓
lapideis deus ea scribi uoluit. ¶ Hic nota q̄ aug̓
in libro de doctrina xp̄iana dicit totam magnitu
dinem et amplitudinem diuinoꝝ eloquioꝝ possi
det caritas qua deū ꝓximū q3 diligimus que radix
est omniu3 bonoꝝ. Si ergo non uacat omnes pa
ginas p̄scrutari omnia inuolucra ̄smonū euolue
tene caritatem ubi pendent omnia. q' p̄fectio est
et finis omniū. Ite3 aug̓ de laude diuinaꝝ scriptu
raꝝ. ille tenet et qd̓ latet et qd̓ patet in diuinis co
dicibus qui caritatē ̄suat in morib3. q' mth' xxij.
In hijs duobus mandatis scili3 in dileccione dei et
ꝓximi tota lex pendet et ꝓphete. fulgencius eci
am dicit in ̄smone stephi. Caritas omniū fons ē
et origo bonoꝝ munimen eḡgium uia que ducit
ad celum. in qua qui ambulat nec errare poterit
nec timere. Ip̄a dirigit. ip̄a ꝓtegit. ip̄a ꝓducit. vi
de in curiosus Et si dicas si diuina eloquia omnia
in caritate continent̄. videt̄ ergo q̄ ꝓlixitas sacre
scripture sit sup̄flua. Respondeo q̄ continent̄ om
nia diuina eloquia in p̄cepto caritatis sicut in ra
dice. ̄s oportuit p ramos distingui. Et scias q̄ cō
suetudo non p̄t tollere ius naturale siue diuinum
. i. precepta predicta. sicut dixi in consuetudo

Preceptus in preceptor est
Preces. a p̄cor caris d' h' p̄rex p̄cis. hec p̄ces. ̄s

nitis singularis non est in usu. et corripit p̄. vid̾ in
Predaneus a ū. i. raptus ad p̄dam ¶ achilles
dum. Et dicitur a predo predis
Precido dis p̄cisi p̄cisum p̄cidere. i. ante cedē. Et
componitur a pre et cedo dis cecidi. et p̄d̾ ci ubiq;
Item p̄cido dis p̄cidi p̄cidē sup̄ caret. i. ante cadere
ul' in anteriorem ptem. et cor̄ ci ubiq;. et tunc cō
ponitur a pre et cado. cadis cecidi.
Preconiū. p̄dictio alicuius rei ul' laus añcedens
Precino nis p̄cinui p̄centum. i. ualde canere ul'
ante. et cor̄ ci. et cōponitur a pre et cano canis
Precior. a p̄cium d̾r precior aris deponens. i.
estimare. Et cōponitur apprecior aris. depcior aris
Et est p̄cior deponens cum suis compositis. Anti
qui tamen dicebant precio precias in actiuo genē
Preciosus. a preciū deriuat̾ p̄ciosus a ū. multū
preciū ualens. vnde preciosi lapides dicti sunt qz
care ualent siue ut a uilibus discerni possint siue
qz rari sunt. omne enim qd̾ raṝ est magnū et pre
ciosum uocat̾ sicut in primo regū d̾r s̄mo domi
ni erat p̄ciosus. i. rarus. Preciosus cōpatur sior si
mus. vn̄ p̄ciose sius sime adūbiū. et h̾ p̄ciositas
Precipiciū precipicij. prerupta fossa ul' rupes. et
Precipio. a pre et capio pis ¶ dicitur a preceps
componitur p̄cipio p̄cipis cepi ceptū. i. preceptū da
re. Item inuenit̾ precapio pis similiter ex pre et
capio. et retinet a et est precapere ante capere. In
quo sensu inuenit̾ et p̄cipio pis. et cor̄ ci ul' ca
Precipito tas taui tare ūbum actiuū. i. precipi
tem aliquem abruē. et d̾r a preceps tis. et cor̄ pi
Precipuus. maximus. p̄mus. singularis. senior.
p̄m pap̄. Inde precipue aduerbium
Precisio. a precisus si addita o fit h̾ p̄cisio onis
quasi antecessio. Item precisio est quidam color
vide in quarta p̄te in tractatu de coloribz retho.
Precium. a prex precis d̾r h̾ precium cij qz cum
prece solet dari. ul' p̄ciū cōponitur a pre et do das
ul' uicis quasi p̄datū ul' quasi preuicium. qz prius
datur ut p̄ eius uice qd̾ petitur habeat̾. vnde h̾
preciolum precioli diminutiuum
Prediuis inditus. ualde gloriosus. Nam g̾ce de
os gloria s̄ pap̄. hug̾ uero dicit a preduo is d̾r h̾
et h̾ prediuis is. i. celticus nobilis ualde fulgens. Et
Preduo is in duo duis exponit̾ ¶ producit di
Preco. a precino is d̾r h̾ preco conis qui quodā
preconatu aliquid annunciat. vl' preco eciam dici
tur mercator qui quodam preconatu inuitat ad
merces suas emendas. vnde h̾ preconatus tus tui
Precocia. a precoquo quis ¶ talis annunciacio
deriuat̾ h̾ precocia cie genus vini vel uuaṝ. quasi
precoqua. qz ante alias sole coquitur et cicius ad
maturitatem uenit. et eadem d̾r precoqua coque
et h̾ p̄cox p̄cocis. h̾ a grecis d̾r lageos qz uelocius
currat ad maturitatem. ut lepus. Et p̄t declinari
mobiliter p̄coquus qua quum. s̄ hug̾. pap̄ uo di
cit p̄cocis genus uuaṝ dicte precoque quia ante
Preconatus in preco est ¶ alias maturescant
Preconiū. a p̄co d̾r h̾ preconiū nij. et h̾ p̄cona
tus tus annunciacō preconis. Item p̄coniū dicit̾
laus ul' annunciacō laudis. ponit̾ eciā quq; sim
pliciter p̄ annunciacōne. h̾ ppie in bono
Precontrecto precontrectas in tracto tractas est
Precoquus qua quū in p̄cocia ē et cor̄ co.
Precor caris catussum p̄cari. i. rogare. vnde pre
catorius ria riū. et h̾ et h̾ p̄cabilis et h̾ le. et h̾ p̄ca
bundus da dum similis p̄canti qz ad p̄candum a

bilis. Precor cōponitur dep̄cor caris. imprecor ca
ris. Et est precor deponens cū omnibz suis cōpo
Precordia. p̄ cōponitur cū cor. et ¶ sitis et cor̄ p̄
d̾r precordiū dij quoddā intestinū. qz presit cor
di. Vn̄ h̾ et h̾ p̄cordialis et h̾ le. quod qn̄q; ponit̾
p̄ intimo secreto q; et familiari s̄m hug̾. Isidor̄
uero dicit. precordia sunt loca cordi uicina quibz
sensus p̄cipitur dicta qz ibi sit principium cordis
Precox precocis in p̄cocia est ¶ et cogitacōnis
Precurro ris. ex p̄ et curro et p̄teritū geminat.
Preda de. ē de uici ¶ p̄curro p̄cucurri p̄cursum
nis et confederatis rapina de hostibus. uel p̄da de
tota patria. rapina de p̄te. Itē preda ex hoste est.
lucṝ ex negociacione. cōpendiū ppe ex pondere.
Predanus na nū. de predio exn̄s Et d̾r a prediū
vnde amb̾. Inter cōuiuia p̄danas epulas ructantē
Predestino nas naui nare. a pre et destino nas.
Et est p̄destinare. ante uel ab eterno destinare. pre
uidere. p̄scire. Sed p̄sciuntur boni et mali. p̄desti
nantur tm̄ boni s̄ hug̾ Et cor̄ sti ¶ hic nota q̄
p̄destinacō est p̄paracō gracie in p̄nti. et glorie in
futuro Sed consueuit queri. an hij qui apud deū
magni sunt meriti. obtinere aliqn̄ possint eciam q̄
non sunt p̄destinata Ad h̾ rn̄t greg̾ in p̄mo dial'
Obtineri nequaq̄ p̄nt que nō fuerunt p̄destinata
ut p̄cibus obtineantur. Nam ipa q̄ p̄hennis reg
ni predestinacō ita ē ab oīpotenti deo disposita
ut ad h̾ elcī ex labore p̄ueniant quatinus postu
lando mēantur accipe qd̾ eis omp̄s deus ante se
cula disposuit donare ¶ Itē scias q̄ nūs p̄destina
toṝ certus ē a deo. s̄ incertus ē a nob̄ Nec tamē
ista certitudo necessitatem saluandis imponit. Et
ut dicit boecius q̄uis causam tante disposicōnis
ignores tamen qm̄ bonus m̄dum rcōr temperat
recte fieri cuncta ne dubites. Quidquid etenim ci
tra spem uideas geri rebus quidā rectus ordo est
Opinionj uero tue p̄ūsa confusio. vide eciā in p̄
scio et in scribo et in cantas.
Prediatus. a prediū d̾r h̾ p̄diatus ti. deus predi
Predico cas. cōponitur ex ¶ oṝ saturnus ut d̄nt
pre et dico cas. et est predicaē admonē ul' annun
ciare bona. vt ego p̄dico q̄si pre. i. sup alia bona
enuncio. vnd̾ transsumptū est h̾ uocabulū in lo̾
ca. vnde cū d̾r genus predicat̾ de specie. Sp̄es pre
dicat̾ de suo indiuiduo. i. enunciat̾ ul' inheret. et
hinc uerbalia. et corripit di.
Prediolum predioli diminutiuū. puū predium
Preditus ta tū. i. p̄dijs datus ul' p̄ alijs ditatus
Et d̾r a praes praedis. vl' preditus d̾r a predo dis
qd̾ est pre alijs dare. et est p̄ditus s̄ pap̄ sublima
tus. ornatus. darus. p̄clarus. ante positus. Et cor̄
di. vn̄ theodulus. Preditus ingenio decorauit me
Prediū. a preda de d̾r h̾ p̄dium ¶ nia templo.
dij. i. possessio. uilla ager. Sz ppe allodiū. Et d̾r p̄
dium a preda. qz antiqui agros quos bello cepe
rant prede nomine uocabant. vl' prediū d̾r qz ex
omnibus p̄tibus patrisfamilias p̄uidetur. i. appet
vn̄ d̾r p̄dium q̄si p̄uidium. uel p̄dium d̾r quasi p̄
alijs ditans. a pre et dis ditis qd̾ est diues. h̾ po
cius est ethimologia q̄ composicio.
Predo dis predidi. preditū predere. i. p̄ alijs daē
scilicet honorare. prerogare. p̄ponere. ornare. et cō
Predo donis mas ge. i. ¶ ponit̾ a pre et do das
raptor a preda. Et ut dicit pap̄ p̄do et predus d̾r
Predor p̄daris da ¶ qui predam habet ul' scit̾
tis d̾r a p̄da. et est predari p̄das facere dissipare

vnde h̄ p̄dator toris.et p̄datorius ria rium.et pre
dabundus a vm.abilis ad p̄dandum.ul' similis.
p̄danti.et h̄ et h̄ p̄dabilis et h̄ le.et p̄datus ta tū
qd̓ accipit̃ in passiua significacōne ſm q̄ antiqui
dicebant.p̄do das.Et cōponit̃ imp̄datus ta tum.
Predor cōponitur.cōpredor aris.dep̄dor aris.Et
est deponens cū suis cōpositis omnibus.Et con
struit̃ cū accusatiuo.et ꝓd̓ pre.vnde orac̄ in epy.
Singula de nobis anni predantur euntes
Prefatio.a prefatus ta tū p̄fati addita o h̄ pre
fatio onis.et accipit t sonū de c.et est p̄fatio ſm
hug̃ ꝓlogus p̄locucio.vnd̓ in missa d̓r p̄fatio q̄
precinit̃ ante sacramentū corpis et sanguinis xp̄i
pap̄ uero dicit prefatio prelocucō librorū que ante
omnem narracōnem fit ad instruendas audienciū
aures ad qd̓ optauit dcā prefatio q̄i p̄ma locucō
Prefatiuncula le dimi pua prefatio
Prefatus ta tū.ante locutus.a prefor prefaris.
quod est loqui.et producit fa
Prefectura prefecture in prefectus est
Prefectus.a prefacō cis h̄ prefectus ti.i.alijs p̄po
situs dignitatē designat.vn̄ h̄ prefectura re.eius
dignitas.et prefectorius ria riū qd̓ ad p̄fectū pti
net.et est idem prefectus quod pretor.
Prefica ce.cōnis ge.i.sacerdos qui incipiebat cā
tum et preerat plangentibus Et d̓r a preficio cis.
Preficio cis feci fectū.i.p̄pono.vnde ūbalia Et
corripit fi Et componitur a pre et facio facis.
Prefoco cas caui care.p̄stingere.strangulare.q̄si
fauces ab anteriori pte cape et stingere Et ē ūbū
actm̄ Et componitur a pre et faux cis.et ꝓd̓ fo.
Vnde ouid̓ in ibim.Prefocent anime noxia mel
la uiam.vide in suffoco cas.
Preforibus id est ante hostium ſm pap̄
Pregno nas naui nare.i.grauidare.vnde preg
nans tis pticipiū Inuenit̃ p̄gnans ꝓ grauida.sed
p̄gnans ē que concipit.Grauida quā uteri graue
do proximo ptui ostendit.Et componit̃ impreg
no nas.Et est actiuum cum suis compositis.
Pregredior deris p̄gressus sum.p̄gredi.i.prece
dere preire.quod et p̄gdior pregderis inuenit̃ Et
componitur a pre et gradior graderis utrumq̄
Prehendo dis ē ūbum simplex.et ē eiusdem sig
nificacōnis cū prendo dis.ſ3 habet plus eh.Et fa
cit preteritū sine geminacōne sic̄ p̄ndo p̄ndi.et su
pinū prensum.Et componit̃ ap̄phendo dis.comp̄
hendo dis.deprehendo is.reprehendo dis.Et ē ac
tiuū prehendo cū omnibus suis compositis Et fac̄
Preiudiciū a p̄teritū in di et sup in sum
p̄iudico cas d̓r h̄ p̄iudiciū cij.et est p̄iudiciū.cau
se impedimentū.quasi sup alia iudicium.i.damp
nacō aliorū.vn̄ ſuius in cōmento sup ūgil'.q̄dq̄d
fit p̄ter naturam.non affert preiudiciū gn̄alitati
Item p̄iudiciū.i.p̄cedens iudiciū vnde in p̄ma ad
thy c v.nichil facias sine p̄iudicō.i.sine p̄cedenti
Preiudico cas caui.ex pre et iudico iudicio.
cas componit̃ Et est p̄iudicare pre alijs iudicare
.i.iudiciū aliorū dep̄mere et dampnare q̄i sup iu
dicare.et ē actm̄
Preliares dies sunt quibus
fas est hostem bello lacessere.sicut in libro regū
legit̃ tempe quo reges solent ad bella procedere.
Prelibo bas baui batū.a p̄ et libo bas.et est p̄
libare p̄contingere.p̄gustare.ul' ante sacrificare.le
uiter tangere.parum gustare.Et producit li.
Prelido dis ex pre et ledo dis.i.ante ledē.Et ꝓ
ducit li.et facit preteritum p̄lisi.p̄lisum supinum

Preligo gis p̄legi ex p̄ et lego is.Et corripit li.
Preliolum li diminutiuum paruum prelium.
Prelium.a p̄mo is d̓r h̄ prelīū lij.quasi ab im
p̄mendo hostes.ul' componit̃ a pre et lite.q̄ p̄li
um p̄prie p̄mus congressus d̓r.ul' preliū ipse cō
flictus.bellum ipsa guerra.Vnde dictū ē romani
sepe uicti sunt in p̄lio ſ3 nunq̄ in bello.quia sepe
in congressibus vincebant̃ ul' in ipsis conflictib3
sed nunq̄ in fine ul' in guerra.uel preliū compo
nit̃ a pre et luendo.vnde h̄ p̄liolū li dimi.et p̄re
lior aris atus ari.i.bellare.p̄lium cōmittere.uide in bellum
Preludiū dij d̓r puus ludus ante
maiorem fcūs.et dicitur a p̄ludo dis.
Preludo dis.ex pre et ludo dis componit̃ prelu
do dis si sum.Et est p̄ludē ante ludē.p̄pe añ ma
iorem ludū ludulū exercere.Vnde stacius achil
leidos.Tibi preludit magnus achilles.
Prelū.a p̄mo mis d̓r h̄ prelū li.trabs qua vua
calcatur.quasi pressorium lacus.et ē ethymolog̃
ul' componit̃ a pre et longum.q̄ p̄ alijs ē ualde
longum.Vnde in ꝓlogo sup p̄bia dicit Iero.ſ3
statim de prelo purissime cōmendata teste suum
saporem seruauerint.uide in pressorium.
Prelustris.a p̄lustro tras quod ē pre alijs lus
trare d̓r h̄ et h̄ p̄lustris et h̄ stre.i.preclarus.no
bil' altus.q̄ p̄ omnib3 lustrat̃ et ambit̃ et ꝓd̓ lu
Premineo es nui a pre et maneo componit̃.et
ē p̄minere supmanere.p̄ualere.prestare precellē.
Vnde preminens tis generis omnis.Et compat̃
tior simus.vnde h̄ p̄minentia tie.Et corripit mi.
Premiū.a premo mis d̓r h̄ p̄miū mij.q̄ p̄ pre
mium solent premē alios.ul' componit̃ a pre et
emo.q̄ p̄ alijs emerim.ul' d̓r a pre et muniū.q̄si
ꝓ munē.i.pro officio datum.Q̄ autem dicit̃ pre
mium quasi pre alijs meum.ethymologia est.
Premo mis pressi pressum premē.i.stringē ul'
deprimē ul' flectere.vnde pressim adūbium.i.stric
tim.Premo componit̃ apprimo mis.comp̄mo is
opprimo mis.rep̄mo mis.supprimo mis.et est p̄
mo actiuū cū omnibus suis compositis.Et corrip
hanc sillābam pre.quā composita mutant in pri.et
faciūt p̄teritū in si.et sup in sum.Vnde prudenci
us.Mag̃ cadūt inflata crepant.tumefacta p̄miūt
Prendidi prendidisti in prendo uide.
Prendo dis facit p̄prie p̄teritū prendi.o in I cō
ūsa.et sup p̄nsum.Vnde luc̄.Quod prenderat he
sit.Inuenit̃ tamen in diuina pagina in euangeli
o iohannis.c xxj.Nichil prendiderunt.Item affer
te de piscibus quos prendidistis nunc.ſ3 hoc non
ē regulare.Nam nullum ūbum tercie coniug.h3
finalem geminacōnem in p̄terito nisi sit compo
sitū a do das.Prendo autē non ē compositū a do
ꝑmo simplex.Prendo componit̃ ap̄pndo dis.com
prendo dis.reprendo dis.Orac̄ in primo epi.Non
tua laudabis studia aut aliena reprendes.Et est
actiuum prendo cū omnibus suis compositis.Et
facit p̄teritū in di.et supinū in sum.ſm hug̃.Et cāñ
istud tenent g̃mmatici cōmuniter.Quidam cāñ
dicunt q̄ prendo dis componit̃ a do as.et sic fa
cit prendidi prenditū
Prenomen.a pre et no
men componit̃ h̄ prenomen inis.i.nomen quod
imponit̃ causa dr̄itie.ul' causa amicicie.et d̓r pre
nomen.quia p̄ponit̃ p̄prio nomini.vnd̓ prenomi
no nas prenomine uocare.ul' p̄nomen imponere
Prepedio dis diui dire p̄peditū.i.impedire uel
deturpare.deuastare quasi pre.i.añ pedicā ponē.

et componit̄ p̄pedio a pre et pedica ce. et corr̄ pe
Prepes. a p̄peto tis qd̄ est p̄ alijs petē diuatur
h et h p̄pes tis Prepetes dn̄r quedam aues. auiū
enī quedam dn̄r oscines. que ore et cantu augu
rium faciunt. ut coruus. cornix. et picus Quedam
dn̄r alites. que futura uolatu ōndē uidentur. ut
aquila. accipiter. que si aduerse sunt. inhibe dn̄r
q̄r inhibeant. i. uetent. si p̄pere p̄petes Et dicuntur
p̄petes q̄r p̄ alijs petuntur ad auguria. uel p̄petes
q̄r om̄s aues p̄. i. p̄ora petunt uolantes Et b̄m h̄
quelibȝ auis p̄t dici p̄pes Itē p̄pes dicitur uelox
q̄r petat anteriora. Sed p̄pe id dr̄ p̄pes. q̄r p̄ pedi
bus hȝ alteram uelocitatem ut auis que pre pedi
bus habet alarū uelocitatem Et tunc componit̄
a pre. et pes pedis. Et corripit pn̄l gn̄ p̄pes p̄petis
Prepolleo. a p̄ et polleo componit̄ p̄polleo les
lui lere. i. ualde pollere. et p̄fulgere. p̄stare. excel
lere precellere. Et est neutrū. Et caret supinis.
Prepos p̄potis. ge cōmunis. ualde uel pre alijs
potens. A pre et pos potis Et corr̄ pn̄l genitiui.
Preposicō. a p̄pono nis. dr̄ prepositus ta tum p̄
positi addita o fit preposicō. i. ante posicō. vnd̄ p̄
posicio dr̄ quedam ps orōnis que alijs ptibus p
appositionem uel composicōnem p̄ponitur. vide
in tercia parte in tractatu de preposicione g.
Prepositura preposifure. vide in prepositus.
Prepositus. a p̄pono nis dr̄ h p̄positor toris. et
h prepositus ti. p̄pe in ecclesia. s̄ p̄tor in ciuitate
vnde h p̄positura re. eius dignitas Itē a p̄pono
nis. prepositus ta tum. idest ante positus.
Preproperus ra rum. in p̄perus uide.
Prepucium cij. dr̄ anterior ps pellis priapi que
preputatur et p̄sciditur iudeis. vnde prepuciatus
ta tū dr̄ hn̄s prepuciū p̄scisum. sicut iudei dicūt̄
prepuciati. Vnde prepucio as prepuciū facere. pel
lem illam resecare. et dr̄ prepuciū a prepucio as.
quod ē p̄cidere. Prepuciū eciā quandoq̄ȝ dicit̄ ipē
papus. vnde prepuciatus dr̄ magnū habens pre
puciū. Et prepucio cias prepuciū dare alicui et p̄
pucio pungere. Item prepuciū aliquando ponitur
p̄ imprepuciato. qui habet prepuciū non putatū
sicut sunt gentiles et omnes alij a iudeis. qui p̄
h a iudeis immūdi reputant̄. Item prepucia di
cūtur p̄mi fructus. q̄r immūdi dicebant̄. sicut im
prepuciati. Vnde p̄ceptum fuit filijs isrl̄ leui xix
Cum intrarent terram p̄missionis ut auferrent p̄
pucia arborum quas plantarent.
Preruptus ta tū dr̄ ante ruptus. ul̄ ab anterio
ri pte ruptus. a p̄rumpo pis p̄rupi p̄ruptū. Item
p̄ruptus dr̄ in alto positus. p̄ceps excelsus. et dr̄
p̄ruptus quasi p̄raptus. q̄r p̄ alijs in altum rapit̄
Et scias q̄. rumpo facit ruptū. Vnde diruptus. p̄
ruptus per p. et sic penul̄ pōne prod̄. s̄ ruo facit
rutū sine p. vnde erutū dirutum. pn̄l correpta
Pres a p̄dium dr̄ h pres p̄dis. i. diues. et p̄prie
q̄ mlta hȝ p̄dia. et pres dr̄ medius ul̄ mediator. et
pres. i. fideiussor ul̄ obses. vnde p cōpōnem com
p̄des dn̄r simul fideiussores ul̄ obsides. et sunt is
te significacōnes tracte a p̄ma. diuites enī solēt
esse mediatores inter aliquos. et solent esse fide
iussores et obsides. Q̄r autē dr̄ pres quasi p̄ alijs
diues. et p̄ alijs dicans ethymologia ē Et scribi
tur p ae dypthongum. Vnde dicit ps. In aes dyp
tongum vnū masculinū repitur praes praedis.
Presagium. a pre et sagio gis componit̄ presa
gio gis. i. diuinare ul̄ prediuinare. vnd̄ presagus
ga gum p̄scius futurorū. et h presagiū gij. i. diui
nacō. futurorū p̄scientia. ul̄ annūciatio. Et a presa
gus ga gum dr̄ p̄sago as. Et a presagium p̄sagi
Presagus ga gum in p̄ ois gire. Et prod̄ sa
sagium uide. Et producit sa.
Presbiter a prebeo et iter componit̄ h p̄sbiter
teri et dr̄ presbter quasi prebens iter. et b̄m hoc
presbiter ē nomen latinum. ul̄ presbiteri greci uo
cant etatem senioris. vnde dcūs ē presbiter grece
quod latine senior interp̄tatur. Non modo p̄pter
etatem siue senectutem. s̄ p̄pter honorem et dig
nitatē quā accepit presbiter uocatur. ul̄ ideo. qui
a illo utit̄ officio. et si non etate tamen sensu et
discrecōne senior debet esse. Ideo autem presbiteri
sacerdotes uocant̄. q̄r sacrū dant. sicut epi. qui licȝ
sint sacerdotes tamen pontificatus apicē non hn̄t
q̄r nec crismate frontē signant. nec pacitū spiritū
dant. quod solis debet̄ epīs. Vnde et apud uetēs
idem episcopi et presbiteri fuerūt. q̄r illud nomen
ē dignitatis etatis et officij. Et a p̄sbiter h presbi
terculus li. et h presbitellus li. et h p̄sbitera re. ul̄
p̄sbiterissa. i. uxor p̄sbiti. ul̄ sacerdotissa. et h p̄s
biteratus tus tui. et h presbiteriū rij. i. officium.
ul̄ dignitas ul̄ ordo presbiteri. ¶ Ad presbiterum
autē ptinet sacramentū corpis et sanguinis domini
in altari dei conficere. orōnes dicere. et dona dei
benedicere. Qui cū ordinat̄ inungunt̄ ei manus
ut intelligat se accepisse grām consecrandi. et ca
ritatis opera debere ad om̄s extendere. accipit et
stolam que tenȝ utrumq̄ȝ latus. q̄r debet esse mu
nitus armis iusticie contra aduersa et prospera. Ac
cipit enī et calicem cū vino et patenā cum hos
tijs. ut p hoc sciat se accipisse placabiles deo hos
tias offerendi. Hic ordo a filijs aaron sumpsit in
iciū. Sūmos enī pontifices et minores sacerdotes
instituit deus p moysen. qui ex p̄cepto dei aarō
in summū pontificē filios unxit uo in minores
sacerdotes. uide in missa et in ordo et in sacerdos.
¶ Hic p̄t queri. An idem opus magis sit laudabi
le facere seculari q̄ presbitero religioso. Ad h dn̄t
theologi q̄ triplici racōne idem opus facere cum
uoto sicut faciūt religiosi melius et magis meri
toriū est q̄ facere sine uoto sicut faciūt seculares
Primo q̄r uouere ē opus latrie que ē p̄cipua uir
tus inter uirtutes morales. nobilioris autē uirtutis
est opus melius et magis meritoriū. Secundo q̄r il
le q̄ uouet aliquid et facit plus se deo subijcit q̄
ille qui solū facit subijcit enī se deo non solū q̄
tū ad actum. s̄ eciam quantū ad ptātem. quia de
cetero non p̄t aliud facere. sicut plus daret homi
ni qui daret ei arborem cū fructibus q̄ qui daret
ei fructū tantū. Et ut dicit anshelmus in lib̄ de si
militudinibȝ. Et idē ē q̄ ec̄ p̄mittentibȝ grē agūt̄
. Tercio q̄r imobiliter uolūtas firmat̄ p uotū in
bonū. facē autē aliquid ex uolūtate firmata ī bo
no ptinet ad pfcōnem uirtutis ut patet p phm̄ in
ij. ethicorū. Sicut eciā peccare mente obstinata ag
grauat peccatū. et dr̄ peccatū in spm̄ sanctū. uide d̄
hoc in uotū. Itē p̄t queri an presbiter religiosus
siue religiosus simpliciter eodem genē peccati gra
uius peccet q̄ secularis ad hoc dicūt doctores q̄
pccm̄ quod a religiosis cōmittitur p̄t esse grauius
pccō secularium eiusdem speciei tripliciter. Vno
mō si sit contra uotum religionis ut si religiosus
fornicet̄ ul̄ furetur q̄r fornicando fac̄ contra uotū
continentie. et furando contra uotuȝ paupertatis

et non solū cont᷑ preceptū diuine legis. Secūdō si
ex contemptu peccat. q2 ex hoc uidet᷑ magis esse
ingratus diuinis beneficijs. quibus ē sublimatus
ad statū pfcōnis. sicut ait aplūs ad hebreos x c
q fidelis g̃uiora meret᷑ supplicia ex h q peccan
do filiū dei conculcat p contemptū. Vnde et dñs
conquerit᷑ p Iere xj c. Quid ē q dilcūs meus in
domo mea fecit scelera multa. Tales eniȝ efficiun
tur pessimi et maxime incorrigibiles. Vnde dicit
aug̃ ad vincentiū donatistam. Exquo dño seruire
cepi quō difficile exptus sum meliores q̃ qui in
monasterijs pfecerunt. Ita deteriores non suȝ ex
ptus. q̃ qui in monasterijs defecerunt. Hinc ar
bitror dcm̄ in apoc̄. iustus iustificet᷑ adhuc et q̇ ī
sordibus ē sordescat adhuc. De quo eciā uidetur
dictuȝ illud Iere xxiiij. Vidi ficus bonas. bonas
ualde. et malas malas ualde. que comedi ñ pñt.
eo q sint male. Tercō peccatū religiosi p̄t esse g̃
uius pter scandalū. q2 ad uitam eius plures re
spiciūt. Vnde ḋr Iere xxiij. In pphetis iherl'm ui
di similitudinē adulterij. et iter mendacij et forni
cauerunt manus pessimorꝝ ut non conuerteret᷑ v
nusquisq3 a malicia sua. Si uero religiosus non
ex contemptu. ȝ infirmitate ul' ignorantia aliqd̄
pcm̄ quod non est contra uotū sue religionis cō
mittit absq3 scandalo puta in occulto. leuius pec
cat in eodem genē peccati q̃3 secularis. q2 peccatū
eius si sit leue quasi absorbet᷑ ex multis bonis o
pibus que facit. et si sit mortale facilius ab eo re
surgit. pmo pter intencōnem quaȝ habet erectaȝ
ad deū. q si ad horaȝ interrumpat᷑ de facili repa
tur. Vnde sup illū p̄s. Cum ceciderit non collidet᷑
dicit origenes. Iniustus si peccauerit non penitet
et pcm̄ suū emendare nescit. Iustus autē scit em̄
dare scit corrigere. sicut ille qui dixerat nescio ho
minem. paulopost cū respcūs fuisset a dño. flere
cepit amarissime. et ille qui de tecto mulierem ui
derat et concupierat eam. dicere uoluit. Peccaui.
et malū coram te feci. Iuuat᷑ eciam a socijs ad re
surgendū. ȝ illud eccleꝭ iiij. Si vnus ceciderit ab a
lio fulcietur. ue soli quia si ceciderit nō habȝ sub
leuantem se. uide in ordo et in sacerdos.

Prescientia in prescio uide.

Prescindo dis p̄scidi p̄scissum p̄scindere. i. ante
ul' pre alijs scindere. Et corr̄ penl' p̄teriti. q2 scidi
habet pmam breuem. Vnde ouid meta. Nam celo
terras. et terras abscidit vndas. Inuenit᷑ eciaȝ ab
scido is di media prod. et tūc componit᷑ ab abs
et cedo dis. Vnde ouid meta xij. Abscidit iugulo
pectus humerū q3 sinistrꝝ. Et componit᷑ p̄scindo a

Prescio is iui ire itum ꝑ p̄ et scindo dis di sum
. i. ante scire. vnde p̄scius a vm. Et construitur tā
cū genitō q̃ cū accusatō ut p̄scius huius rei et p̄sci
us hanc rem. Item a p̄scio prescitus ta tū. et pre
sciens tis generis omnis. vnde p̄scientia. Hic nota
q sapientia ul' scientia cū sit vna et simplex tam̄
pter uarios status rerꝝ et diūsos effcūs. et plura
diūsa sortit᷑ nomina. ḋr eniȝ non tantū scientia ȝ
et p̄scientia. ul' p̄uidentia dispō p̄destinacō et pui
dentia. et ē p̄scientia siue p̄uidentia de futuris tm̄
ȝ de omnibus de bonis sciȝ et de mal'. Dispō ūo
de faciendis. Predestinacō de hominibus saluādis
et de bonis quibus et h liberant᷑. et in futuro co
ronabunt᷑. Predestinauit enim deus ab eterno ho
mines ad bona eligendo. et p̄destinauit eis bona
eterna pparando. Prouidentia autē gubnandorū q

utrisq3 eodem mō uidet᷑ accipi quo dispō. Interdu3
tamen puidentia accipit᷑ p prescientia. Sapienti
a uero ul' scientia de omnibus ē scil3 de bonis et
malis. et de pñtibus p̄teritis et futuris. et nō tm̄
de tempalibus. ȝ eciā de eternis. Sed querit greg̃
in xx li moral'. quō deus zelans est qui in custodi
enda castitate nrā nullo mentis cruciatu tangit᷑.
Quō irascitur qui in ulciscendis uicijs nostris ul
la pturbacōne animi cōmouet᷑. Quō est penitēs
quia id quod simul fecerit fecisse se nequaq̃ dolet
Quomō habet misericordiā qui cor miserꝝ numq̃
habet. Quō est p̄scius cum nulla nisi que futura
sunt p̄sciantur. Et scias. q2 deo futurꝝ nichil ē an
cuius oculos prescita ul' p̄terita nulla sunt pñtia
non transeunt. futura non ueniūt. quippe qui om
ne quod nobis fuit et erit in eius prospcū p̄sto ē
et omne quod pñs est sciri p̄t potius q̃ presciri.
Et deus ḋr zelans. dicit᷑ iratus. Dicitur penitens.
ḋr misricors. ḋr p̄scius. ut q2 castitatē anime vni
uscuiusq3 custodit humano mō zelans uocet᷑ q̃uis
mentis cruciatus non tangatur Et q2 culpas pu
tit ḋr irasci. q̃uis nulla animi pturbacōne moue
atur Et q2 ipē inmutabil' id qd̄ uoluerit mutat.
penitere ḋr q̃uis rem mutet consiliū non mutat
Et cū miserie nrē subuenit et cor miserꝝ numq̃ h3
Et q2 ea que nobis futura sunt uidet. que tamen
ipsi p̄sto sunt. p̄scius ḋr. q̃uis nequaq̃ futurꝝ pre
uideat qd̄ pñs uidet Nam et quecūq3 sunt in eter
nitate eius. ideo uidentur q2 sunt. dum ergo ad
ūba mutabilitatis nrē descendit᷑. ex eis q̃busdaȝ
gradibus factis ascendat qui p̄t ad incōmutabili
tatē dei. ut uideat sine zelo zelantem. sine ira iras
centem. sine dolore et pñia penitenteȝ. et sine mi
seria misricordem. sine p̄uisionibus p̄scientem. In
illo enim nec p̄terita nec futura inueniri queunt.
ȝ cūcta mutabilia immutabiliter durant. Et que
in se ipsis simul existere non pñt. illi simul oīa
assistunt. nichil q3 in illū qd̄ transit p̄terit. q2 in
eternitate eius modo incomp̄hensibili cuncta uo
lumina seculorꝝ transeuncia manent. et currencia
stant Sed dum circa nos quedam p spera et adu
sa uariantur in eo q nos mutamur. quasi eius
circa nos mutatū animū suspicamur ꝑ Item aug̃
sup geneꝭ xj li c v sic querit Solet queri Cur de
us hominem temptari pmisit quē decipiendum
esse p̄sciebat Solucō non esset laudabile homini
si ideo bñ uiuere posset q2 nemo uiuere male sua
deret cum in natura uelle haberet. in ptāte posse
non consentire suadenti deo iuuante. Et est glori
osius et beatius et laudabilius ñ consentire q̃ in
huiusmodi tēptari ñ posse ꝑ Mouentur eciaȝ qd̄. i.
dñtes Cur creauit deus quos futuros malos pre
sciebat. q2 p̄uidit quid boni de malis eorꝝ eēt fac
turus Sic enim fecit ut relinquiet eis vnde aliqd̄
facēnt et si culpabiliter aliquid facēnt. illum de se
laudabiliter opanteȝ inuenirent. A se hñt uolun
tatem malam. ab illo naturam bonam et iustam
penam. frustra ergo ḋr nō debere deus creare qo
p̄sciebat malos futuros. sciebat enim bonis pfu
turos et iuste p mala uoluntate puniendos. Ad
dunt eciam talem debēt hominem creare. q̇ nol
let omnino peccare Concedimus quideȝ meliorem
naturam eē que omnino peccare nollet. cōcedant
et ipī non esse malam que talis facta ē ut possȝ
non peccare si uellet. et iuste punitam que uolun
tate. nō necessitate peccauit. Cum ergo hec bona

illa melior. cur non utrumq3 faceret ut ubius lauda
retur de utraq3. illa enim de sanctis angelis. h̄ de
hominibus est. Item inquiūt. si deus uellet et isti
boni essent et hoc quidem concedimus. s3 melius
uoluit ut quod uellent essent. et boni quiđ essent
non infructuose mali uero impune essent. Itez
inquiūt posset deus uoluntatem eoꝝ ůtere in bo
nū. q2 omnipotens ē posset re uera. Cur nō fecit
q2 noluit. Cur noluit. ipse nouit. n̄ debemus plus
sapē q̄3 oportet. ut dicit aplūs ad romanos. uide
in p̄destino et in pena. et in ꝓuidentia. et in ꝓphe
tia. et in deus

Prescripcō. p̄scribo bis. an̄ scri
bere p̄doccere p̄strue. uel ab aliquo spacō tempis
aliquid possidendo acquire. vnde p̄scriptus ta tuz
et h̄ p̄scripcō onis acquisicō dominij sup aliquaz
rem. aliquo certo spacō tempis possidendo. et est
quedā p̄scriptio longi tempis. ut x annoꝝ inter
p̄ntes. ul' xx inter absentes. Alia longissimi. ut x
xx ul' xl ul' c annoꝝ. Et scias regulariter q2 illđ
qđ n̄ p̄t possideri nō p̄t p̄scribi. Et ē in p̄scripcōe
necessaria continua bona fides. p totum tempus
possessionis. Vnde abrogate sunt om̄s leges que
admittunt p̄scripcōnem xxx annoꝝ cū mala fide
sicut dicit constitucō innocencij. extra de p̄scripcō
nibus. qm̄ omne. nec mireris. quia ecclesia et iura
et alia secularia p̄t trahē indirecē ad foꝝ suū racō
ne peccati. cuius iudicium et correpcō ad ipsam p
tinet s̄m animam. uide in bigamus.

Presegmen. a p̄seco cas đr h̄ presegmen inis il
lud quod p̄scidit s̄m hug. Pap uero dicit. preseg
mina ptes corpis incise. uide de h̄ in segmentum

Presens. sensus componit cū pre et đr presens.
tis ge cō. et đr p̄ns quidquid alicui qn̄q3 sensuū
subiectū est. vnde et đr p̄ns quasi p̄ sensibus posi
tū. i. ante sensus. ul' p̄sto sensibus. sicut oculo uel
alicui sensui. Et đr qn̄q3 p̄ns ꝓsper et benignus
et ꝓpicius. q2 que nobis ꝓpicia sunt quasi p̄ntia
sunt. Et aliquoꝝ p̄ntia quasi fauore. ut deoꝝ. Et
compatur. vn̄ h̄ p̄ntia tie. et hinc h̄ et h̄ p̄ntialis
et h̄ le. vnde p̄ntialiter aduūbiū. et hec p̄ntialitas
tatis s̄m hug. Pap uero dicit. Presens dictum q2
sit p̄ sensibus. i. coram ocul'. Presens tempus đr
illud instans punctū quod diuidi non p̄t. qđ est
finis p̄teriti. p̄ncipiū futuri. Est ergo terminus u
triusq3 cōmunis. Item p̄sens. i. p̄stans superstans
Et tunc deriuatur a presum prees.

Presentaneus tanea taneum in presentia ex̄ns
uel se representans. Et dicitur a presentia.

Presentialis in presens uide.

Presento. a p̄sens đr p̄nto tas. quod componi
tur repsento as. et ē actiuum cū suis compositis

Presepe in presepium est.

Presepiū. a p̄sepio pis quod componit ex pre
et sepio pis. deriuat h̄ p̄sepiū pij. et h̄ p̄sepe pis
locus p̄septus in quo bestie comedūt uel rodunt
et facit ablatiuus in J presepi. s̄m quosdam.

Prestim. i. p̄cipue aduūbiū est teste pris Et đr a
prestu. sicut tractim a tractu. Prestu autē ē sup
huius ubi p̄sero ris. quod ē ante ul' pre alijs se
re. Item p̄stim a p̄terea coniūctio causal'. Itez p̄
p̄cipue maxime ꝑme
s̄n maxime ꝑme. Vnđ dicit pap. Presn̄ p̄terea p̄

Preses. apresideo des qđ
est sup alios sedere. p̄esse et defendere. đr h̄ et hec
preses idis cō ge. qui presidet in aliquo loco s̄m
hug. Et pap dicit. Presides rcōres sunt ꝓuinciaꝝ
dicti. q2 presunt. Et cor penultimam presides.

Presidiū. A presideo des đr hoc presidiū dij. i.
auxiliū. defensio ꝓprie que dat a maiori. Item p̄
sidiuz đr refugiū subsidium locus refugij muni
tus ad quem q̄s ꝓfugit ut se defendat ab hosti
bus

Pressito tas in presso as uide.

Presso as ē fre de p̄mo mis pressum. a quo a
liud frequentatiuum p̄ssito as. Et corripit si.

Pressoriū. a premo mis pressi pressum đr h̄ p̄s
soriū pressorij. i. torcular ubi vue premuntur et
calcantur. et potius illud lignum longum q̄ vue
premuntur. Et idem dicitur prelum.

Prestabilis in presto tas est.

Prestans tis in presto tas uide.

Prestigiū. a prestringo gis đr h̄ prestigiū tigij
quedā spēs magice artis. scil3 humanoꝝ sensuū il
lusio. Et đr p̄stigiū a prestringo. q2 aciem oculo
rum prestringit. et p̄stigiū cū incredibiles rerum
mutacōnes uident fieri. ut terre cumulus uidetur
castꝝ. lapillus talentum. seges cohors militū ga
leata. ul' componit prestigiū a pre et stige. quia
q̄dā stigialia fac̄ p̄. i. ante faciūt hanc speciem ar
tis magice đr inuenisse m̄curius. vnde prestigio
sus sa sum. et h̄ et h̄ p̄stigial' et h̄ le. et prestigio
as ludificare p̄stigio. aciem oculoꝝ obscurare. s̄m
hug. Pap uero dicit. Prestigiū dolus fraus men
daciū fallacia maleficiū

Prestites. a p̄sto aduū
bio ul' a presto as đr pl'r hij p̄stites p̄stitū penl'
cor̄. sc3 qui presto erant ad peticōnes hominum

Presto. a pre et sto as componit p̄sto as p̄stiti
p̄stitū. et raro prestatū. i. ante stare. ul' preesse ul'
precellere. et prestare. i. exhibere dare ul' statuere
Inuenit eciam presto as aui atū. i. cōmodare uel
mutuare. et ē simplex et actm̄. Et a presto đr p̄s
tans tis. i. multum precellens. et pre alijs ualens
Et compatur tior issimus. vnde prestantia tie. Et
h̄ et h̄ prestabil' et h̄ le. multū et pre alijs ualēs
Item a presto tas presto aduūbiū tempis uel loci
in p̄sentia sum quasi sto pre. prestolatur occurrit
s̄m hug. Pris eciā dicit. A sto composita seruant
duplicacōnem in p̄terito. ut resto restiti. presto p̄
stiti. sto steti statū facit supinū a cor̄. et dedi datū
a similiter cor̄. Et eadem similiter cor̄ in compō
ne. ut circūdatū prestatū. ul' mutat in J breue ut
redditū p̄stitum. q2 composita a sto uarie uetus
tissimi protulere. astitū et astatū. presto p̄stitituz
et prestatū. Tamen scias q2 s̄m modnos composi
tū facit prestiti prestitū. et s̄m antiquos eciā pre
statū. Vnde in ij mach c ix. inuenit se prestatu
rum. Pap uero dicit. prestans ante stans. nobilis
pseuerans precipuus. Prestantius signantius subli
mius. predarus. Prestat melius ē preest corrigit
In grec autē hij ůsus ponunt. Preualeo p̄sto. di
cas presto quoq3 dono. Presto q3 sepe solet actō

Prestolor. stolon componi
tur cū pre et đr prestolor aris atus sum depo. i.
modo significare
expectare. ꝓprie ille đr p̄stolari qui p̄missus ex
pectat. licet generaliter ponat ꝓ expectare. s3 cū
prestolor prođ pnl' miꝝ uidetur si componatur a
stolon. cū epistola ab eo compositū pnl' cor̄. ideo
alij dn̄t. q2 p̄stolor cōponit a p̄sto et oliz q2 q̇ p̄s
tolatur aliuz expectat eū dum p̄sto ē. Et nota q2
prestolor in eodem sensu construit cū actō et da
tō. Idem enim ē prestolor tibi quod prestolor te
ita dicit hug. Multi tamen dicūt. q2 prestolor p̄t
pnl' corripe et producere in diůsis significacōnib3
Vnde in grec̄ đr. Prestolor expecto p̄stolor querē

dico. et hoc ex diu̾sa compōne ẜm istos. Nā p̄sto
lor. i. expecto cōponitur a pre et et stolon qd̾ est
missio. ẜ prestolor. i. quero cōponitur a pre et te
Presul p̄sulis in p̄sulo ‖ lon quod est longum.
Presulo solum cōponitur cū p̄ ‖ presulas vide
et dr̄ presulo las laui lare. i. preesse alicui solo sed
ponit̾ simpliciter p̄ preesse et dominari. vnde hic
et h̄ presul cōmunis ge qui p̄est. et corripit penul
timam genitiui scilicet presulis
Presumptiuus-tiua tiuū in presumptuosus est
Presumptuosus. a presumo is dr̄ presumptuo
sus sa sum. qui presumit ul̾ p̄sumitur audax im
pudens Et cōpatur. vnde h̄ presumptuositas tis. i.
presumpcio. et presumptiuus a um. i. presumptu
osus. et h̄ et hec presumptibilis et h̄ le. vnde pre
Preterea aduerbium ‖ sumptibiliter aduerbium
est. et cōponitur ex p̄ter aduerbio et ea p̄nomine
cōposicio enim p̄nomini sicut et cōpo nomini per
apposicōnem solum iungit̾. aduerbium autem po
tuit cū p̄nomine cōponi vt eccum et ellum. Inte
rea p̄terea. et desinit in a prod̾ preterea sicut dixi
plenius in tercia p̄te in capitulo de figura cōposi
ta nominis g. Et est p̄terea aduerbium discretiuū
quasi preter ista que dicta sunt
Pretergredior. preter cōponit̾ cū gradior et dr̄
pretergredior p̄tergrederis. Et mutat̾ a in e cor.
Pretergressus gredi. i. iuxta gradi ul̾ transire p̄
Preteritis quando est datiuus ul̾ abla ‖ Preterire
tiuus de p̄teritus ta tū cor̄ pnl̾ sicut p̄teritum su
pinū de pretereo qd̾ componit̾ ex preter et eo is
ẜ preteritis ūbū tēpis p̄ītis modi indicatiui p̄d̾
n sicut ins ūbum. vn̄ luc xi debet p̄d̾ preteritis
in pnl̾ ubi dr̄ et p̄teritis iudiciū et caritatem dei
et p̄d̾ primam preteritus. vnde quidam. preteriti
Pretexta. a pretexo p̄ ‖ racio scire futura facit
texis qd̾ est pre alijs ul̾ ante texē dicitur h̄ pre
texta te quedam uestis nobilium romanoꝝ. et dr̄
sic q̄ p̄texebatur ei qui ea utebatur. et hac ueste
utebant̾ pueri nobiles usq̄ ad xv annos sub dis
ciplina. postea utebant̾ uirili toga. vn̄ pretextus
ta tū p̄texta indutus ul̾ ornatus. et h̄ p̄texta te.
ul̾ p̄textata te scꝫ comedia de factis nobiliū. sed a
latinis condita que nullius p̄ci erat. orac̄. vl̾ qui
p̄textas ul̾ qui docuē togatas ẜ hug̾ pap̄ dicit q̄
dicebatur pretexta q̄ p̄texabat̾ ei latior purpura
Pretor. torqueo cōponitur cū pre et dr̄ h̄ p̄tor
toris. i. p̄positus. sed p̄positus in ecclesia. pretor in
ciuitate. et dicunt̾ p̄tores q̄ presint et torqueant.
ul̾ q̄ p̄erant tormentis. vel p̄tores quasi p̄posito
res. ul̾ pretores quasi preceptores ciuitatis et pri
cipes ita q̄ p̄ceptor sincopatur et dicatur hic pre
tor quasi p̄ceptor q̄ precipiat. Ideꝫ et prefecti q̄
pretoria potestate presint. Idem et questores q̄̄si
quesitores. q̄ pre omnibꝫ querunt. vnde h̄ pretu
ra re dignitas pretoris. et pretorius ria rium. et h̄
pretoriū rij. locus ubi pretor residet ad discucien
dum domus iudiciaria. et p̄d̾ pnl̾ genitiui p̄tor.
vnde ẜm p̄scianum pretor dicitur a precessendo
Pretoriolum. a pretorium dr̄ h̄ pretoriolum li
dimi. p̄uum pretorium ul̾ parua domus in naui.
Pretorium pretorij in pretor est
Pretulit pnl̾ cor̄ p̄teritū est de prefero prefers
et ẜm pap̄ pretulit. i. laudauit erexit p̄posuit
Pretura ture in pretor toris vide. Et p̄ducit tu
Preuaricor caris cōponitur cū pre et dr̄ p̄uarico
cas ul̾ pocius p̄uaricor caris. i. transgredi infringē
nde h̄ preuaricator toris. et h̄ p̄uaricatrix tricis
Et dicunt̾ preuaricatores legis transgressores q̄
pre alijs et plus q̄̄ debeant in legem uaricant. i.
claudicant ul̾ ambulant. et corripit ri.
Preuertor ex pre et uerto tis cōponitur preuer
tor teris p̄uersussum ūbum deponens. i. p̄uenire
Preuius. a pre et uia cōpo ‖ preterire transire.
nitur preuius p̄uia p̄uium. in uia preambulans
Prex precis. ẜ ntūs non ē in usu. uide in p̄ces.
Priamus p̄ami pnl̾ cor̄. dr̄ a priaste quod est e
mere uel redimere. quasi emptus uel redemptus
Et a gt̄o p̄ami addita des fit priamides de. filius
ul̾ nepos p̄ami Et a nt̄o priamides remota de fit
h̄ p̄amis idis. pnl̾ cor̄. filia ul̾ neptis p̄ami. uide
in tercia p̄te de sp̄ebus nominū in c de patrono.
Priapismus mi. In priapus uide.
Priapus. a p̄aste qd̾ est redimē. dr̄ h̄ p̄apus pi
. i. uirile membꝝ q̄ genis humani iacturam redi
mit Et dr̄ deus ortoꝝ Et dr̄ ortis p̄esse p̄pter fe
cunditatē eoꝝ. q̄ ortus numq̄̄ est sine fructibus
vnde h̄ p̄apismus mi. i. pudendoꝝ tensio uel pas
sio. et p̄ducit pnl̾ Ouid̾ in li fastoꝝ At rubet or
toꝝ deus et tutela priapus Et quidam dixit. Ad
formam nasi cognoscitur hasta priapi.
Priaste g̾ce. latine dicitur emere uel redimere.
Pridem aduerbiū t̄pis Et cōpat̾ p̄or p̄or p̄mus
Pridianus in pridie est
Pridie. die componitur cum p̄mus ul̾ prior. Et
dr̄ p̄die. i. in p̄mo ul̾ in p̄ori die. aduerbium t̄pis.
et inde p̄dianus na num. Et ut dicit p̄s. A q̄nta
declinacōnis nominibus composita producunt e
ut p̄die. hodie. postridie. Et adiungitur p̄die mo
re cōpōnis acc̄o. ut p̄die kalendas ianuarij. pridie
nonas. pridie Idus. i. p̄ma die ante Idus Vnde
secundo mach̄ c ultimo. pridie mardochei diem.
Primarius. a p̄mus dr̄ p̄marius a um. i. p̄mus
Primas. a p̄mus dr̄ h̄ et h̄ p̄mas atis. qui pri
mus habetur in populo. vn̄ h̄ p̄matus tus. eius
ingratus. de p̄matu uide in honoro Item p̄mas
designat quandam dignitatem in ecclesia. et tunc
est tm̄ mas ge. et circūflectit tm̄ ultimam p̄mas.
sicut ondi in secunda p̄te. ubi egi de nominibus
desinentibus in as. Et ut dicit pap̄. p̄mas matis.
inter reliquos maioris p̄tātis ul̾ dignitatis Et p̄
ducit pnl̾ genitiui Inuenitur p̄mas accusatiui ca
sus. nūi plural̾ Et tunc non accentuatur in fine.
Primeuus. a p̄mus et euum componitur p̄me
uus ua um pnl̾ prod̾. i. p̄mus in euo. ul̾ p̄mi eui
senex. uel antiquus uel primus.
Primicerius. a p̄mus et cereus componit̾ h̄ p̄
micerius rij. qui p̄mū cereū portat ante ep̄m̄ uel
regem de dignitate. vnde h̄ p̄miceria rie eius dig
Primicie. a p̄mus hee p̄micie aꝝ. et ‖ nitas
sunt p̄micie p̄prie ex fructibus. vnde dū aliquos
fructus de ope nr̄o p̄us capimus p̄micias nomi
namus ẜm pap̄. hug̾ autē dicit q̄ p̄micie p̄prie
sunt que p̄ximo de frugibus p̄cipiunt̾. ul̾ q̄ deo
p̄mo offerunt̾. Vnde primicius cia ciū. i. p̄cipuus.
et inter alios primus ul̾ maior. Et declinatur in
plurali numero tantū ẜm usum. Inuenit̾ etiā in
singulari. vnde et sic describitur. Primicia ē p̄ma
p̄s frugum dn̄o offerenda. Hoc autē debetur ex
p̄cepto dn̄i. qui in exodo xxij c dicit. Decimas et
primicias non tardabis offere dn̄o. Et ut dicunt
Hoc p̄ceptū ex toto fuit cerimoniale. ẜ p̄ceptū
de decimis partim fuit cerimoniale p̄tim morale

et ut dicit Jeronimus. qui plurimū q̄dragesimaꝫ
prem dabat sacerdotibꝫ qui minimū sexagesimaꝫ
Inter quadragesimaꝫ et sexagesimaꝫ licebat offer
ri quīcumqꝫ uoluissent et h̄ in aridis et liquidis.
In fetibus autem primogenitum dabatur

Primipilaris in primipilus est

Primipilus. a ṗmo et pilū qd̄ est telū uł pilus
ꝼ antiquos cōponitur h̄ primipilus li et h̄ ṗmipi
lius lij. et h̄ primipiliaris ris in eodem sensu. uex
illifer qui portat primū pilū. i. primū uexillū añ
regem uł in bello. vnde h̄ et h̄ primipilaris et h̄
primipilare. et hic primipilatus tus tui. dignitas
uel officium primipili. et ꝓducit pi

Primitus. a ṗmus dr̄ ṗmitus aduerbium ordi
nis. i. primo uel in principio. et corripit mi

Primiūgius gij. a ṗmus et ūga cōponitur ṗmi
ugius gij. qui ṗmam ūgam fert ante regem

Primogenitus. a ṗmus a vm et genitus cōpo
nitur primogenitus ta tū. i. ṗmo natus. et post
quem est alius uł alij. sicut esau dr̄ ṗmogenitus
ysaac. Item primogenitus ante quem nullus nec
post quem alius. et sic xp̄s dr̄ primogenitus ūgi
nis. vñ dicit Jeronimus ṗmogenitus dr̄ ante queꝫ
nullus nec post quē alius et h̄ sic ꝓbatur numeri
xviij. ꝓ ṗmogenito hominis precium accipies cu
ius redempcō erit post vnū mensem siclis argenti
v pondere sanctuarij. ꝫ esse poterat ꝙ non seque
ret̄ alius secundo genitus. Igit̄ tunc ille non dice
retur ṗmogenitus uł non redimeret̄ quousqꝫ ali
us nasceret̄ qd̄ falsum est. Secundū autē rabanū
ṗmogenitū dr̄ omne masculinū qd̄ primo aperit
uuluam siue sequāt̄ fratres siue non. et dr̄ xp̄s ṗ
mogenitus ꝼ rabanū gracia siue dignitate. apoc
primo. xp̄s est primogenitus mortuoruꝫ et prin
ceps regū terre. Item natura et h̄ aut ꝼ naturam
de matre humanaꝫ sicut mth̄i primo dr̄ donec pe
perit filiuꝫ suum primogenitū. Aut ꝼ diuinam de
patre eccle xxiiij. ego ex ore altissimi ꝓdij primo
genita ante omnem creaturam. Item scias ꝙ pri
mogenita dicunt̄ ius primogeniture. vnd̄ super
illud genes xxxv. ꝑuipendens ꝙ ṗmogenita uen
didisseꝫ dr̄ in hijstorijs. Erant autem ṗmogenita
dignitates quas habuerunt ṗmogeniti in cogna
cōnibus suis usqꝫ ad aaron. habebat enim ṗmo
genitus uestem specialem qua induebat̄ tantū in
sacrificō offerendo et recepturus finalem benedicti
onem a patre. Item in solempnitatibus et conui
uijs benidicebat minoribus. et in hijs duplicem
ciborꝫ porcōnem recipiebat. Tradunt eciā ꝙ in di
uisione hereditatis semꝑ dupluꝫ recipiet. Nota eci
am ꝙ ṗmogenita mors dr̄ supbia que fuit ṗma

Primor. a ṗmus dr̄ h̄ ṗmor ¶ causa apostasie
oris. i. maior et dignior in populo uel ṗmus in
ordine ꝼm hug̉ pap̄ uero dicit ṗmores penuł ꝓd̄
sunt primarij ṗmi uiri electi. Orac̄ in ꝼmonibus
Primores populi arripuit populum qꝫ tributum

Primorculus. a ṗmus dr̄ ṗmorculus cula culū

Primulus la lū dimi. ¶ aliquantulum primor
de ṗmus. et inuenit̄ ꝓ ṗmus. et corripit mu

Primus pridem cōꝑatur pridem prior ṗmus vñ
prius ṗme aduībium. et ṗmitus ṗmo primuꝫ no
mīa sunt. ponūt̄ tñ qñꝫ aduībialiter vid̄ ec̄ in ṗor

Princeps capio cōponitur cū primū. et dr̄ h̄ et
h̄ ṗnceps q̄si ṗmus capiens uł q̄si primū capiens
Cꝫ autem dr̄ ṗnceps q̄si primum caput eth̄i est
Si enim cōpositū esset a caput faceret quideꝫ ge
nitiuū in tis. ꝫ qꝛ a capio cōponitur facit in pis.
et designat ordinem et dignitatē ṗnceps. vnd̄ hoc
ṗncipium ꝼ hug̉. ꝼ pap̄ ṗnceps dictus ꝙ ṗmus
capiat substanciam locum uł dignitatem

Principalis. a ṗnceps h̄ et h̄ ṗncipalis et h̄ le.
vnde ṗncipaliter. i. ṗmo et maxime aduībium. et

Principanter. i. impiose ad ¶ hec principalitas

Principatus. a ṗncipor ¶ uerbium a principor
paris. dr̄ h̄ principatus tus tui. i. dominacō. et vt
dicit aristotiles in v eth̄. principatus uiꝝ ostendit
et eciā sic dr̄ quidā ordo angeloꝝ quibꝫ deus max
ime principat̄ uł qꝛ alijs ꝑsunt et subditos ange
los ad explendū diuinū misteriū disponunt ¶ Et
scias ꝙ omnia officia humana ꝑtinencia ad sin
gulares ꝑsonas cū quibuscūqꝫ ordinibꝫ similitudi
nem habeant dirigunt̄ ꝑ ultimū ordinem inq̄tuꝫ
ꝑticipant ūtutes superioꝝ. Sed illa officia que ad
multitudineꝫ ꝑtinent diriguntur ꝑ principes siue
ṗncipatus uł ꝑ archangelos Et ideo homo in ꝑ̄
lacōne constitutus illuminatur ab angelo inferi
oris ordinis de hijs que ad statum ꝑsone sue ꝑti
nent. ꝫ ab angelo ṗncipe de hijs que spectant ad

Principor. a princeps ¶ regimen multitudinis
dr̄ ṗncipor paris patus suꝫ. iibū deponens et cor̉
penuł Et construit̄ cū dtō ut ṗncipor tibi. i. dñor

Prinus grece lentiscus arbor est ꝼ pap. uł ꝼ hug̉
ṗnus arbor ē siliꝫ ilex ut dicunt. et est grecum.

Prior. qñqꝫ est compatiñ a ṗdem prior ṗmus.
Item ṗor qñqꝫ non in ui cōꝑatī ꝫ simpliciter de
signat ordinem. i. sine cōꝑacōne et tunc ṗor ꝓꝑe
dr̄ de duobꝫ. ṗmus de tribus uł quatuor uł pluri
bus. nam de dcōne dissillaba qñqꝫ solet queri pri
ma quanta. de polissillaba ṗma quanta. vnd̄ uer
sus. De multis ꝓꝑe ṗmus dices. alias ne. Sꝫ ṗor
at alter dic concordare duobꝫ. Item prior qñqꝫ de
signat dignitatē in ecclesia. et tunc est tantū mas
ge scilicet h̄ ṗor oris. vnde h̄ ṗorissa se. que taleꝫ
habet dignitatē uł uxor ṗoris. et h̄ ṗoratus tus
eius dignitas uł districtus. ¶ Vide in ṗcedo quō
aliquid est ṗus alio q̈tuor modis. Et scias ꝙ in
uenitur sepe ṗor ꝓ melior positū et tunc sine du
bio habet vim cōꝑatiui. et primus ꝓ optimus et
tunc suꝑlatiui significacōnem optinet. vnd̄ ūgili
us in viij. Et ṗmos iuuenū tot miserit ordo. pri
mos posuit ꝓ optimos. ṗmus eciaꝫ ꝓ maximus
inuenit̄. vnde in ṗma epistola ad th̄iō. dicit pau
lus. xp̄s uenit in hunc mundū peccatores saluos
facē quoꝝ ṗmus ego sum ubi dicit glosa primus
. i. maximus peior enim omnibꝫ siue qꝛ ꝑsecutor
quo non erat peior. primus ergo fuit non ordine
temporis sed magnitudine iniquitatis.

Priorculus culi diminutiuū. paruus prior uł in

Priorsum. prior cō ¶ persona uel in dignitate.
ponitur cū orsum uł ūsuꝫ et dr̄ ṗorsum aduībium
loci id est uersus priorem partem

Priscus ca cuꝫ antiquum uetustum longeuum.

Pristinus na nū ṗnł cor̉. i. antiquus a ṗdem dr̄

Priuignus ṗor cōponit̄ cū uir et genitus et dr̄
h̄ ṗuignus gni. q̄si ṗori uiro genitus. uł priuig
nus q̄si ṗus generatus uł quasi ṗuatus igne in a
more. uł a bonis patris ṗuatus. vnde h̄ ṗuigna
gne ꝼ hug̉. yꝼ eciaꝫ dicit ṗuignus est qui ex alio
scilicet anteq̄ꝫ mater contraheret cū altero viro
vł dr̄ priuignus q̄si ṗuatus igne. i. dilcōne qꝛ nō
patre natus est. et ṗuignus dici putat̄ q̄si priuige
nus. i. prius genitus. vnde vulgo ante natus est,

diligitur a nouerca ul' a uitrico ul' dic ẜm priſ a ꝓ uo priuas dicitur priuignus

Priuilegiū. ꝓuatus ta tū cōponitur cū lex et dr̄ h̄ priuilegiū gij lex priuata et singularis que ad vnū ptinet ul' ad paucos. et priuilegiū dr̄ p̄rogatiua ul' honor singularis ul' ꝓpria p̄sumpcō. priuilegium eciam dr̄ qd̄ iure debetur et beneficium qd̄ a principibꝫ concedit̄. vnde priuilegiatus ta tū. et priuilegiarius ria riū. p̄rogatus ul' qui utit̄ priuilegio et priuilegio as. p̄rogare ul' priuilegiatum facē. Et sciaſ ꝙ priuilegiū meretur amittere qui concessa sibi abutit̄ potestate. Item ut dicit Jero. priuilegia paucorum non faciunt legem communem.

Priuo as aui are atuꝫ. i. fraudare. alienare. subtrahere. remouere. priuatuꝫ facere. vnde priuatus ta tū alienatus ab aliquibꝫ rebus ul' honore et dignitate vnde et olim priuati dicebantur ab officijs publicis extranei. Est enim nomen ingratuꝫ habenti contrariuꝫ. vnde priuatim ꝓprie sigillatim aduerbium discretiuū. et ꝓd priuam puo. vnde in auxra Sion me luce tua priuares sicut iniquum

Priuus. a priuo as priuus a ū. i. priuatus ul' ꝓprius

Proastiuꝫ. a ꝓ. i. ante et astin qd̄ est ciuitas cō ponitur h̄ ꝓastiū tij locus ante ciuitatem scꝫ suburbiuꝫ ẜm hug̃. pap̄ uero dicit ꝓastium viridarium ꝓprie murum arboris

Proauus in auus vide

Probatica. ꝓbaton ouis interp̄tat̄ latine. vnde ꝓbaticus ca cū. i. pecualis hinc dicta est ꝓbatica piscina. i. pecualis q2 cadauera hostiaꝝ ibi abluebant̄. Joh v. Erat autem ierosolimis ꝓbatica piscina que cognominabat̄ hebraice bethsaida. i. domus pecudis latine. et satis concordat cū nomine greco scꝫ ꝓbaton ul' ꝓbatica. Et sciaſ ꝙ tres piscine erant ierosolimis. vna piscina ibi erat que dicebat̄ superior. et h̄ erat extra ciuitatem de qua dicit̄ ysa vij. Dixit dominus ad ysaiam egredē in occursum achaz. tu et qui derelictus es Jasub filius tuus ad extremū aque ductus piscine superioris in uia agri fullonis. Alia piscina erat inferior et h̄ erat in ciuitate ad usum ciuiuꝫ. Tercia autem erat iuxta tēplum q̈si ad radicem montis sion de q̈ piscina sumebatur aqua ad sacrificia abluenda et fiebat h̄ piscina ex congregacōne aquaꝝ siloe qd̄ erat fons ad radicem montiſ sion in hac piscina nathinei hostias lauabant siue oueſ sacrificandas. Itē ꝓbaticus. i. q̇ ꝓbat ul' ꝓbat̄ a ꝓbo as.

Probaton grece latine ouis. et acuitur in fine.

Problema atis neutri ge qd̄ latine dr̄ ꝓposicio questio est difficilis habens aliquid qd̄ disputacōne soluendū sit. et cor̄ penl' genitiui. vnd̄ ꝓblematicus ca cū. grauiſ et difficilis. ul' qui ꝓblema ꝓponit. Et uidet̄ cōponi ꝓblema a ꝓ et lema qd̄ est uorago q2 ꝓponitur ut uoret et recipiat. et ꝓducit ble.

Probo ꝓbas ꝓbaui batū bare. i. laudare. ul' confirmare ul' certificare. vñ ꝓbaticus ca cū. qui ꝓbat ul' qui ꝓbat̄. et h̄ et h̄ ꝓbabilis et h̄ le. vnde ꝓbabiliter aduerbiū. et h̄ ꝓbabilitas tatis. Item a ꝓbo bas ꝓbuſ ba bum. et cōparatur bior simus. vnde ꝓbe bius sime aduerbiuꝫ. et h̄ ꝓbitas atis. Probo cōponitur approbo bas. laudare. cōprobo bas. collaudare. Improbo bas renuere. ul' redarguere. vituperare. Reprobo bas iterū ꝓbare ul' uituperare. et est actiuū cū omnibꝫ cōpositis suis. et cor̄ hanc sillabam scilicet pro. vnd̄ vindonensis. Es probus expirat probitas es honestus honestas labitur est fortiſ forcia morte latent

Proboscida ul' ꝓmuscida rostꝝ elephantis q2 illa pabulū ori admouet. et videt̄ declinari h̄ ꝓboscis cidis ul' ꝓmuscis cidis

Probro bras braui bratū brare vitupare redarguere. iniuriari. Et cōponitur cū ex et dr̄ exprobras. Et est ꝓbro actiuꝫ cū omnibꝫ suis cōpositis. a ꝓbro h̄ ꝓbrum bri. i. crimen. turpitudo. conuiciū. dedecus. vnde ꝓbrosus sa sum. dedecorosus Et compatur. vnde ꝓbrose sius sime aduerbium et h̄ ꝓbrositaſ tatiſ et habet ꝓbro r in p̄ma et ultima sillaba. et corripit naturaliter pro

Procalus in procax est.

Procastriū trij. locus foris ante castra. et cōponitur a pro et castrum ul' castra

Procax. a procis dr̄ ꝓcax cacis ge omnis. i. petax. auidus petitor importunus ad petendum qd̄ maxime solent facere ꝓci. et ptinꝫ ad meretrices Et cōpatur. vnde ꝓcaciter cius sime aduerbium. et h̄ ꝓcacitas tatis. et ꝓcalus la lū. aliq̈tulū ꝓcax

Procedo dis ꝓcessi sum. a pro et cedo dis. Et ē ꝓcedere paulatim in anteriorem ptē ire. et est ꝓprium ferenciū sacra. vnde h̄ ꝓcessio. ꝓcedit qui in anteriorem ptem it. p̄cedit qui sequentēꝫ ante it. Item ꝓcedere. i. ꝓspere et ad bonū cedere. vnd̄ h̄ ꝓcessus sus sui. i. ꝓsper euentus ul' augmentum

Procelcumaticus in celeuma exponitur

Procella. a procello lis dr̄ h̄ procella le. i. subita ꝑcuciat. et ē uis uentoꝝ cū pluuijs q2 procellat. i. ꝑcuciat. et ē procella ꝓprie terraꝝ et celi tempestaſ fluctuū tamē dicit̄ tamen qñq3 procella eleuacō fluctuū sed ꝓpter uentos. vñ procellosus sa sum tempestuosus et cōpatur. vnde h̄ procellositas tempestuositas.

Procello liſ ꝓculi ꝓculsum. i. ꝑcutere componitur a pro et cello cellis.

Procer. a ꝓcedo dis dr̄ h̄ ꝓcer ceris. et dicunt̄ ꝓceres capita trabium que eminent extra parieteſ q̈si ꝓcedes. q2 ante ꝓcedant. hinc est facta translacō ad quosdaꝫ nobiles ut ꝓceres dicantur q̈si ꝓcedes q2 ante omnes honore p̄cedant. et eciam omnes nobiles et p̄mores possunt dici ꝓcereſ ſ; nominatiuus singularis non est in usu. et corripit penl' ꝓceres. Luc in v. fata uacent ꝓceꝝ motus h̄ cuncta sequentur. vl ꝓcer ceris dr̄ a ꝓcus ul' ꝓcando q2 maxime semper laudem et gloriam appetat

Proceres in procer vide.

Procenitas in procerus est.

Procerus. a procedo dis dr̄ ꝓcerus ra rū. i. longus. altus. formosus. et a genitiuo ꝓceri addita gus. et ꝓd̄ ceras h̄ ꝓceritas tatis. longitudo. altitudo. et ꝓd̄ celum danielis iiij c. Et ꝓceritas eius contingens celum deut' ij c. populus magnus et multus et procere multitudinis. numeri xiij. Populus quem aspeximus procere stature est.

Processus in procedo procedis est

Procestria. a ꝓ et ciuitas cōponitur pluraliter ꝓcastria ꝓcestria oꝝ loca extra ciuitateꝫ. sicut ꝓcastria loca extra castra. vel ꝓcestria dicunt̄ loca extra ciuitatem degradata ꝑ que murus astenditur.

Procido. a pro et cado dis. cōponitur ꝓcido dis di. sup̄ caret. i. ꝓcul ul' ante cado. vnde ꝓcidens tis ge omnis. et cor̄ ci tā in p̄senti quam in preterito math ij. et ꝓcidentes adorauerunt eum

Procinctus apparatus belli ul' pugne. Itē ꝓcinctus ta tum. expeditus armatus ẜm papiam.

Procio. a procuſ dr̄ ꝓcio ciſ ꝓciuj. et proco caſ in

eodem sensu.i.nouam coniungere ul' nupcias pe
tere ul' generaliter mulierem.et ponunt̃ simplici
ter ꝓ petere. Itez ꝓcire ul' ꝓcare est qđ uulgo dr
dominare aliquam ul' scortare

Procito.a ꝓco cas dr ꝓcito tas frequen.i.sepe
petere sicut proci faciunt ul' sepe ꝓlongare sicut
mulieres faciunt suis ꝓcis.et cor ci

Prodiuus.a ꝓ et diuus cōponitur ꝓdiuus ua
ui.et hic et hec ꝓdiuis et hoc ue.i.ꝓcliuus in anterio
rem ꝑtem q̃si preceps.et ponit̃ qñq3 ꝓ intentus
sedulus,ꝓmptus.qñq3 ꝓ facilis.Qui enim in ꝓ
cliuitate est.ualde est intentus ne cadat.Et ideo.
ponit̃ ꝓ intentus Item facile p̄cipitari p̄t.et ideo
ponitur ꝓ facilis.et qđlibz istoꝝ compat̃.vñ hec
prodiuitas tatis.et producit di

Proco procas in procio procis exponitur

Proconsul in consul exponit̃.

Procorus ri ꝓpꝛiū nomen.cuiusdaz uiri.Et cor
pnl'.vnde in aurora dr.philippus ꝓcorus stepha
nus p̄clarus honoe.et addit̃ vnū l in philippus

Procul.oculus cōponi ut prima producatur
tur cū pro ul' pre.et dr ꝓcul adūbiū loci.i.longe
ul' ꝓpe.dr enim ꝓcul q̃si pro ul' p̄ oculis.Sz illud
qđ pre oculis est p̄t esse longe.et p̄t esse ꝓpe.Et
ideo dr ꝓcul aliqñ longe aliqñ ꝓpe.vñ dr ꝓcul
quasi porro ab oculis ul' quasi ꝓpe oculos.et est
eth̃ scđm hug̃ Et ut dicit pap̃ ꝓcul dubio.i.longe

Proculus li.pnl' cor.a ꝓcul dr fili a dubitacōe
us q̃ nascit̃ pr̄e exñte ꝓcul a patria et hec procula
le.filia talis.et ꝓcula quedā uestis p̄ciosa que de
ꝓcul afferebatur.vñ et dr ꝓcula quasi ꝓcul lata

Procus.A procor caris dr ꝓcus ca cū.uel hic ꝓ
cus ci.i.petitor.et mulieꝝ ꝓpe uel noue coniugis
et nupciaꝝ Et dr a p̄cando.q2 frequenter solet p̄
cari et petē donis eam quā uult.et inde ꝓco cas

Prodeo.co componitur cū ꝓ.et dr prodeo dis
dij ul' diui ditū dire.i.deuenire.i.in antea ire O
racius Est quodam ꝓdire tenus si non datur ul
tra Et corripit penul' supini scilicet proditum.

Proderunt debet dici sicud erunt.non ꝓderint.
q2 erint ñ facit futuꝝ de suz es ē sz ero erimus eri
tis erūt.ꝑ u.et sic ꝓsuz ꝓdes ꝓdē ꝓdero ꝓderūt

Prodigalitas galitatis In prodigua exponitur.

Prodigialis.a ꝓdigium dr hic et hec ꝓdigialis.et
hoc le.i.monstruosus sa suz.vnde ꝓdigialiter ad
uerbium.et hec prodigialitas.i.monstruositas et hic

Prodigiator gatoris id est prodigioꝝ interpres.

Prodigiolum ꝓdigioli.dimi.puum prodigium

Prodigium.a ꝓdigo gis dr hoc ꝓdigiū gij mon
struꝝ turpe et ad uastandū ꝑatū.sepe tñ simplicit̃
ꝓ monstro accipitur.vñ ꝓdigiosus sa sum.i.mō
stris plenus.vñ ꝓdigiose adūbiū scđm hug̃.ul' scđm
quosdam.ꝓdigium appellatū est q̃i porro dictū
eo q̃ porro dicat.porro significet.et aliquid fu
turū esse p̄tendit.uel ꝓdigium p̄t dici quasi ꝓcul
a digito.quia prefiguratur aliquod remotum et
futuꝝ.sz pocius est ethimologia.uide in portentū

Prodigo.ago componitur cū pro.et dr ꝓdigo
gis gi.i.uastare.dilapidare Et inde prodigus ga.
guꝫ.i.diffusus.ult̃ modum largus et effundens.
scđm hug̃ Pap̃ uero dicit.ꝓdigus.ꝓfusus.consump
tor.luxuriosus.sumptuosus.gluto In tobia tales
ponuntur ūsus.Prodigus excedit mensuram lar
gus honori Seruit fructificat parcus auarus eget

Prodigua.a prodiguꝫ vide eciam in parcus
dr hec ꝓdigua gue.i.hostia multū consumens.vñ
hec ꝓdiguitas tatis.et ꝓdigalitas tatis.i.uastitas
et ꝓdiguus gua guū.i.consumens

Prodigus ga gū in ꝓdigo gis exponitur.

Prodimus.a ꝓ et eo ūbum neutꝝ.i.ante imus
ul' eximus.et ꝓđ di.sz ꝓdimus.a pro.et do das
est actiuū.i.publicamus ul' tradimus.et cor pnl'
vnde quidam.Prodimus hijs nos met sz nos ꝓ

Proditus in prodo est dimus in hostes

Prodo a ꝓ et do das cōponit̃ prodo dis didi di
tum ꝓdere.i.tradere ul' manifestare ul' ꝓcul dare
expellere.vnđ ūgil'.Prodimur atq3 ytalis longe
subiungimur horis.Q2 autez quidaz hec glo.ant.i.
ꝑiculis damur ethi est.vnde ꝓditus ta tū penl'
cor.Et a genitō ꝓditi addita o fit hec ꝓdicō onis.
ūsus.Importat fraudez ꝓdit sine fraude reuelat.

Prodolor interiectio dolentis cum aliquis in do
lore loquit̃ sicut uult pap̄.Alij dicunt q̃ ꝓdolor
sunt due ꝑtes et duobus accentibus regende.et
ꝓ est interiectio et dolor nomen.Nam sicut dicit
pris in v li ubi agit de figura cōposita.figura in
omnibz ꝑtibz oracōnis inuenit̃ excepta interiecti
one que semꝑ est figure simplicis.et si queris q̃re
interiectio non potuit esse figure cōposite.R ñdeo
q̃ ꝓpꝛium est passionis destruere.vñ cū interiectio
affeccōnem passionis designet naturam habet cō
posicōi contrariaz.Et ꝓpter hoc consueuit abscondita
uoce ꝓferri.ergo ꝓ dolor non potest esse vna ꝑs
ymo sunt due sed heu oe sunt due interiectiones
absq3 cōposicōne.sicut o utinaz sunt duo adūbia
optandi sine cōposicōne uenienda et debz aliq̃ntu
lum ꝓtrahi.ut innuatur esse uox doloris

Productilis.a ꝓduco cis dr hic et hec ꝓductilis et
hoc le penl' cor.Et dr opus illud productile qđ nō
est fusile sz productū tunsionibus malleorum.

Profano.a ꝓ et fanum cōponit̃ ꝓfanus na nū
.i.execratus sacrlegus q̃si ꝓcul a fano.ꝓfanū eci
am dr qđ non est sacꝝ.vnde et ꝓfani dicunt̃ om'
nes laici et illr̄ati q̃i ꝓcul a fano ꝓphecie.hinc ꝓ
fano as execrari contaminare et ꝓphanare est in
fanis annunciare ul' uenerari.vnđ legit̃ q̃ beata
maria erat ꝓphanata id ē in fanis uenerata ul' an
nunciata.et ꝓducit fa.vnde orac̃.Pone deos et q̄
tangendo sacra ꝓphanas.super illud ezech xlviij
ꝓphana erunt urbis 2c.laica scilicet que passim
populo habitare liceat non q̃ immunda sint

Profecto ꝓcul dubio utiq3.scilicet ꝑfcō scilicet
habeas aduerbium affirmandi

Profectus tus tui.i.itus a ꝓficiscor ceris. Itez
profectus dr ꝓficuū.et tunc uenit a proficō cis.
vnde quidam.ꝓ ꝑuo ꝓfectu est quis sepe ꝓfec
tus.vnde ꝓ in ꝓficiscor breuiatur

Profero.ex ꝓ et fero cōponit̃ ꝓfero fers ꝓtu
li ꝓlatū.i.differre.prolongare.ul' proferre.i.ma
nifestare ul' offerre et proferre quasi procul ferre
et scđm hoc ꝑtinet ad ūba nam ūba proferunt̃ q̃si pro
cul.i.extra ferunt̃.ul' emittunt̃.vnde prolatus et

Professio.a profiteor dr hec ꝓfessio prolatio
onis.i.sciencia sz non quelibet.ymo illa ꝓpꝛie dr
ꝓfessio alicuius in qua ille a se et ab alijs credit̃
excellere.vnde ꝓfessor alicuius artis dr qui p̄cete
ris se eam scire.et alij hec ipsuz ꝓfitent̃ ul' ꝓfessio
est studendi alicui uite ul' scire quedaz singularis
electio. In nrō tamen usu dr ꝓfessio.alicuius sec
ta ul' disciplina quā ꝓfitet̃ siue in ea excellat si
ue non sz qđ est xp̄iane ꝓfessionis.vnde dr cuius
professionis es tu.xp̄iane an tulliane.Et ego feci

professionem ul' professus sum in ordine fratru p̄
dicatorum. vide in disciplina
Profestus ta tū. i. dies omnino festus. et dr̄ ꝓ
festus q̄si prorsus festus. ꝓfestus eciam dies dr̄
uigilia festoꝝ dieꝝ. q̄si ꝓpe festum. ul' q̄i ante fes
tum. et q̄libet dies non festiuus dr̄ profestus. q̄si
longe a festo. ul' ꝓcul. hinc macrobius de saturna
libus. dies omnes aut festos aut ꝓfestos aut in
Proficio. a ꝓ et facio cōponi ‖ tercisos uocauit.
tur ꝓficio cis ꝓfeci ꝓfectum ꝓficere. et cor̄ fi. et
est dicendū ꝓsit uobis q̄n quis comedenti optat
cibum prodesse. Inuenit̄ tamen in quadaꝫ collcā
ꝓficiat nobis ad salutem mentis et corporis huius
sacramenti suscepcō qd̄ auctoritati ascribimus ꝫ ē
ꝓpe dicendū ꝓsit uobis. vt ꝓficiat aliquibus co
medentibꝫ. et ꝓd̄ pro. vnde quidaꝫ. ꝓficit h̄ num
q̄ cui semper lecta nouantur
Proficiscor ceris ꝓfectussum ꝓficisci. i. ire. et cō
ponitur ex pro et facio facis. et corripit pro
Proficuū. a ꝓficio cis. deriuatur h̄ ꝓficuū cui. i.
Profiteor. a pro et fateor teris pro ‖ profectus
fessus sum ꝓfiteri q̄si ꝓcul ab intencōe fateri. i.
aliud in corde fateri. ul' ꝓfiteri ṗmo fateri ul' pre
alijs fateri. ul' ꝓfiteri. i. reddere et soluere debitū
qui enim soluit debitum illud profitet̄. vnd̄ in e
uangelio luce. Ibant omnes ut profiterent̄ singu
li in ciuitatem suam. vnde hic professor. soris.
Profligo. a pro et fligo. gis cōponitur profligo.
gas. et profligo gis. i. destruere cruciare deuastare
dissipare q̄i procul agere et dispergere. Inuenitur
in eodem sensu in deponenti genere profligor. ga
ris. et hinc profligatus. ta. tū. et est profligatus. ꝫ
pap̄ ꝓiectus. deuius. ꝑuersus. afflictus. sceleratus
interuectus. et producit fli.
Profonesis quedaꝫ figura est de qua dixi in iiij
pte in c. de coloribus rethoricis. et corripit penul'.
Profor. a ꝓ et for. faris cōponitur ꝓfor ꝓfaris
ꝓfatussum. Et est ꝓfari. ꝓcul ab intencōne fari.
scilicet aliud uerbis ꝓferre. et aliud in animo habe
re. ut cesar cū sui uolebant recedere illos ꝓfabatur
videbatur enim illis dare licenciaꝫ recedendi et tm̄
intendebat eos dehortari a recessione. Item ꝓfa
Profugus. a profugio ‖ ri. i. predicere prefari.
gis dr̄ profugus ga gum penl' cor. ꝓcul fugiens.
ꝓfugus ꝓprie dr̄ qui procul a sedibꝫ suis uagat̄
Profundo. a pro et fun ‖ quasi porro fugatus
do dis cōponitur profundo dis profudi profusum
profundere. i. procul fundē. et dispergere dissipaē
deuorare ꝓijcere. vnde ꝓfundus da dum. i. prodi
gus. largus. dissipator. qui nimis profundit. et cō
patur profundior simus. vnde profunde dius si
me aduerbium. et h̄ profunditas tatis. i. prodigali
tas. et profundo das. i. effundere. dispergere. dila
pidare. equiuocacio est in ṗdictis. fundare enim
descendit a funda. et a fundus. similiter ꝓfundus
dr̄dit et a fundus et a ꝓfundo is Itē profundo as
dr̄dit a profundus. vnde scias q̄ fundus cōponi
tur cū pro. et dr̄ profundus da dum q̄si procul a
fundo habens superficieꝫ. ul' q̄si procul habeat fun
dum. vnd̄ h̄ profundū dr̄ mare altū et profundi
tas alicuius rei. Profundus cōpatur dior issimus
vnde profunde dius sime aduerbium. et h̄ profun
ditas tatis. et profundo das in profundū demerge
re ꝫ hug. pap̄ uero dicit profundū uorago altuꝫ
immensum magnum profunditas idem
Profundus da dum in profundo dis exponit̄.

Profusus. a profundo dis dr̄ profusus sa sum.
penl' prod̄ qd̄ in vi nominis accipitur in actiua
significacōne. vnde salustius. alieni appetens sui ꝓ
fusus ardens in cupiditatibꝫ. profusus sui. i. pro
fundens sua. i. dissipans uel dispergens
Progeniecula cule diminutiuū. gua progenies
Progenies. a progigno nis dr̄ h̄ progenies ei.
Et nota q̄ filij et nepotes non sunt progenies. q̄
non sunt procul geniti sed pronepotes. et exinde
sunt progenies q̄si procul geniti. Et inde progeni
es incipit a ꝓnepotibꝫ ꝫ posteitas a nepote q̄i pos
tera etas ꝫ sicut inferius longe editi progenies di
cuntur. Ita superius proaui. abaui. attaui. tritaui
progenitores vocantur. quasi procul generantes.
Progigno. a pro et gigno is cōponitur progig
no nis nui nere. procul ul' an̄ gignere. ul' progig
no q̄si prolem gigno. et est ethi. vnde h̄ ꝓgenitor
ꝓgenitoris et or in rix fit hec progenitrix tricis.
Progredior. a ꝓ et gradior cōponit̄ ꝓgredior
deris ꝓgressussum ꝓgredi. i. ꝓcedere q̄si ꝓ. i. an̄
gradi uel procul gradi. et corripit gre
Prohemiū qd̄ est ẜmo ṗmus. cōponitur a pro
et hemiū qd̄ est ẜmo ul' modulacō q̄si ṗmus ẜer
mo ul' ṗma modulacō scilicet ꝓlogus. Q̄ autē
dr̄ ꝓhemiū q̄si ꝓ emulis factum ethi est. vnde ꝓ
hemio as. i. incipē ul' ꝓhemium facere ul' dicere.
Proheres dr̄ qui loco heredis fungitur aut in
stitutus aut substitutus. et ꝓducit he ẜm papiā
Prohibeo. a ꝓ et habeo bes cōponit̄ ꝓhibeo
bes bui bitū ꝓhibere. i. uetare. interdicere contra
dicere. vnde ꝓhibens tis ge omnis. et h̄ ꝓhibicō
onis. Et scias q̄ peccata mortalia ꝓhibentur sed
Prohibesis ūbum defec ‖ ueniala cohibentur
tiuū. i. ꝓhibeas nec de eo inuenitur amplius. et di
citur a ꝓhibeo bes. plautus. vn̄ q̄so ut ꝓhibesis
Proicio. a pro et iacio cōponitur ꝓijcio cis ꝓ
ieci ꝓiectū ꝓijcere. i. ꝓcul ul' ante iacere. Itē inue
nitur ꝓricio cis ꝓreci ꝓrectuꝫ proicere. et est ideꝫ
qd̄ proijcio. et similiter est cōpositū a pro et iacō
et est ꝓprie uerbum sacrificatiuum
Proinde est coniunctio illatiua. i. ergo. Inuenit̄
tamen q̄n q̄ aduerbiū loci ul' tēporis. et apocopatur
q̄n q̄. et dr̄ proin ꝓ proinde et acuitur antepenul'
sicut alia composita ab inde. ut dixi in inde
Prolatibilis. a profero dr̄ h̄ et h̄ prolatibilis et
hoc prolatibile. quod est aptum proferri
Prolensis est quedam figura de qua dixi in c. d̄
Proles. a proloios dr̄ h̄ proles lis ‖ allotheca
filius uel filia uel progenies.
Proletarius. a proles dr̄ h̄ proletarius letarij q̄
ad prolem tm̄ gignendam uacabat. Erant enim
quidam apud romanos qui in orbe semꝑ mora
bantur causa generandoꝝ filioꝝ et non cogebant̄
ire in arma. et hij proletarij dicebantur
Prolicio prolicis procul elicere. vide in licio
Prolios herba florem uelut candoreꝫ habet. et
canos hominum capillos facit
Prolixus. a pro et lixa e cōponitur prolixus a.
vm. i. ꝓductus. longus. extensus. impli-
Pmen tractum est a longis lixaꝝ passibus. et cō
patur. vnde hec ꝓlixitas ꝓlixitatis
Prologus. logos cōponitur cū prothos qd̄ est
pre. et dr̄ h̄ prologus q̄si p̄logus uel q̄si prothos
logos. i. ṗmus ẜmo. i. p̄facio. p̄locucio. vnde ꝓlo
gizo zas. i. prologum facere. p̄fari. p̄loqui. an̄ ma
Proludium. ymago ue ‖ teriam. et corripit lo.

n ludi.i.exercicium ẜm papiam

Proluuies uiei.a pluo is dr h ꝓluuies uiei.et hoc pluuiū uij.i.aquarū inundacō.uel destructio ex aquarū inundacōne.ul' sordes.ul' purgacō.uel decursus.qui in cuiuslibet rei larga et indiscreta effusione ul' deuastacōne inuenitur

Promineo nes.a ꝓ ul' ꝓcul et maneo cōponi tur ꝓmineo nes.et est ꝓminere q̄si ꝓcul manere et aggere.supstare.pēesse.vnde ꝓminens tis ge ō nis.et cōpatur.vnde h ꝓminencia cie.et cor mi

Promiscuum.a ꝓmisceo ces.dr ꝓmiscuus cua cuū.vnde vulgus dr ꝓmiscuū ex utroq sexu per mixtū.Item ꝓmiscuū genus in nomine.qd grece dr epicenū.dr genus qd sub vna uoce et vno ar ticulo cōprehendit animalia utriusq sexus.et de h dixi in tercia pte in tractatu de genē nominū in capitulo de epiceno genere

Promo ꝓmis o in psi ꝓmsi.et si in tū ꝓmptū ꝓmere.i.ꝓferre.manifestare.apire extrahere.ore dicere.Et cōponitur cū de et dr depromo mis.i. ualde ꝓmere.Itē cū ex et dr expromo is.i.extra ul' ualde ꝓmo.Et est ꝓmo actiuū cū omnibz su is cōpositis.et facit pteritū in psi.et sup in ptū et ꝓd pro.vnde in aurora dr.ẜ pte iecoris ꝓmens

Promontoriū.a ꝓ et mons de capside supra cōponitur h ꝓmontoriū rij scilicet mons qui ꝓ cul agget ꝓ sui eminencia.ul' ẜ quosdam dr a ꝓ mineo nes.qr ꝓmineat et emineat.et ꝓd o ante r.vnde ille male posuit.Est ꝓmontoriū cernere non modicū.O enim ante rius ria rium producit

Promoueo.a ꝓ et mo ut dicit magister bene ueo ues promoui promotum promouere q̄si pro cul mouere et absentare.et promouere q̄si in ante riorem ptē mouere.et promouere sublimare ad honorem.uel ordinem mouere.et promouere.i.

Promptuarium.a ꝓ proficere.et corripit mo mo mis dr h promptuariū rij.i.cellariū qr inde necessaria uictui promunt.i.proferunt.vn ꝓ̄ba promptuaria eorū plena.Et est promptuariū lon gi temporis sed cellarium paucorum dierum

Promptus.a promo mis dr promptus ta tum i.paratus.expeditus.ad aliquid agendū ul' dicen dum.et compat ꝓmpcior simus.vnde prompte cius sime.aduerbiū.et promptulus la lum.aliquātu lum promptus Et componit ꝑpromptus.i.ualde ꝓmptus.Et eciam a promo is h promptus us.i. apicio.Et p compōnem imꝓmptu.i.in apto.sed mag est ꝑpō p appōnem et non p compōnem et

Promulcus.a ꝓ tunc p n in ꝓmtu scribitur mo mis dr h ꝓmulcus ci.funis cū quo nauis du citur.uel scapha que maiorem nauem ducit et re git.vn ꝓmulco.cas caui care.nauem ducere.Et

Promulgo.A ꝓmo mis.dr ꝑpe cū ꝓmulco ꝓmulgo gas gaui gare.i.pronunciare.manifesta re.Et dicitur ꝓmulgare.quasi ꝓmptum et mani festum multis agere Et est ethimologia.

Promurale.murus an murū.dictū ex eo q pro municione muri sit ẜm pap.vide in antemurale.

Promuriū rij.i.spaciū circa murū.et cōponitur h promus.a promo ꝓmis dr a pro et murus h ꝓmus mi.i.cellariū.Et ponitur qn q pro cus

Promuscida pnl cor in ꝓ tode ipsius promi ro nefas o scelus contra fas.i.cō boscida est ter iusticiam.et sunt due ptes ꝓ interiectio.et ne fas nomē.Non eniz potest eē ibi uera cōposicio qr interiectio non pt cōponi.ut ostendi in procho

Pronepos in nepos ex lor.et sic nec acuitur

Pronoe.nois.i.mens ponitur.et corripit ne cōponitur cū prothos qd est pmū.et dr h ꝓnoe ꝓnoes.q̄si ꝓthonoe.i.pma nois.i.diuina mens

Pronosticū.a ꝓnosco cis dr h ꝓnosticū ci.sig nū futuri.et ꝓnosticus ca cū.qui pcognoscit uel ante signat.et ꝓnostico cas.i.ꝓnosticis ꝑpendere pnoscē secundū hug.pap uero dicit ꝓnostica pre uisio egritudinū dicta a pnoscendo oportet enim medicū pterita pncia et futura preuidere

Pronosticon liber est.et pt scribi sine g uel pt addi g p ꝓthesim ꝓnosticū ul' ꝓgnosticon.

Pronuba.ex ꝓ et nubo cōponit h ꝓnuba be. que astat nubenti.et que nubentē uiro coniūgit. Ipa est et panimpha.et dr ꝓnuba q̄si pnuba qr nubenti preest.ul' q̄si ꝓpe nubentē.vnde et Juno dicta est ꝓnuba.qr nubentibus dr pēesse. Inuenit eciā h ꝓnubus sicut et h panimphus.vn Judic xij c.dr q uxor sampsonis accepit maritū vnum de amicis eius et ꝓnubis.i.panimphis sibi astan tibus.et sicut ostendi in nubo nubis.nubo ꝓd p mam.tamen ꝓnuba ab eo cōpositū et eciam ꝓ nubus cor nu.vnd quid.Pronuba creatur cui ꝓ nubus associatur.et ouid in ij epistola.Pronuba te siphone calamus ululauit in illis

Pronurus.a pro et nurus cōponitur.et cor nu vn quidā.natus ait matri nobis nurus est mea

Pronus no nas cōpo coniunx.vide in nurus nitur cū ꝓ et dr ꝓnus na nū.i.in anteriorem p tem flexus.inclinatus.curuus.subiectus.humilis tracta methafora a natante qui caput in anterio rem ptē inclinat et posteriora eleuat.pronus eci ā dr obseqns et promtus et cōparat.vn ꝓne nius

Propagineus a ꝓpa me adū.et h pronitas tis go nis dr ꝓpagineus a ū.ad ꝓpaginē ptinens ul' d ꝓpagine existens.Item a ꝓpago dr ꝓpagino nas ꝓtendere ꝓpagines extendere.flagellum uitis ter re submersū sternē.et q̄si porro pandē.et cor gi.

Propagino ꝓpaginas in ꝓpagineus vide.

Propago gas gaui gare.i.ꝓtendere et extende re.vnde h ꝓpago ginis.linea.origo.extensio.fla gellum uitis extensum sub terra.et ꝓd penul.vl' ꝓpago ūbum et nomen in omni sua significacō ne.tamen in prima sillaba est drā.qr h ꝓpago gi nis ꝓ tensione uitis.et ꝓpago gas cum ad ꝓten sionem uitis ptinet ꝓd pmam.sed ꝓpago qn pti net ad ꝓsapiam corripit pmam.vn ūsus.vitem ꝓpago libet infinita ꝓpago.et corripit penul ge nitiui propago propaginis

Propassio.ex ꝓ et passio cōponitur h ꝓpassio onis.et dr ꝓpassio qn caro titillat uisa muliere.ẜ passio qn ille malus affectus erumpit postea in effectum.vnde sic describitur a Jeronimo ꝓpassio et passio in glosa mathi v.Qui viderit mulierem ad concupiscendum eam iam mechatus est eam in corde suo.ꝓpassio est subitus motus animi sine deliberacōe boni ul' mali opis.Passio ē affectio deliberati animi si sit locus pficiendi.Itē nota q passio importat immutacōnē pacientis.Non au tem dr aliquid immutari simpliciter qn id qd est pncipale in ipo immutatū pmanz.et ideo simpli citer loquendo qn racō non mutat a sui equitate ul' equalitate.non dr passio.ẜ ꝓpassio q̄si prima ul' incepta passio.uel propassio q̄si impfecta pas sio.ẜ passio dr consummata passio p consensum Volo eciam te scire q aliter fuit ꝓpassio in xpo

et aliter est in nobis stam ut dr in tercio sent dis
xv. habuit xps ueꝝ timorem et tristiciam in na
tura hominis ß non sicut nos q sumus membra
eius. Nos eniz cau a peccati nostri hijs defectibꝫ
necessario subiacemus. et in nob sunt isti defectus
ꝑm ꝓpassionem et passionem. ß in xpo non nisi
ꝑm ꝓpassionem. sicut enim in peccatis gradus q
dam notant ꝓpassio et passio. Ita et in hijs pena
libus affectibus. afficitur enim quis interdū timo
re uel tristicia ita ut mentis intellectus non inde
moueatur a rectitudine ul' dei contemplacōne et
tunc ꝓpassio est. Aliqn̄ uero mouetur et turbat.
et tunc passio est. xps uero non ita turbatus fu
it in anima timoē ul' tristicia ut a rectitudine ul'
dei contemplacōne aliquatinus declinaret. ꝑ quez
modū intelligit cū dr non timuisse ul' tristis fuis
se. vnde Jeronimus sup math in xxvj c ubi dicit
cepit contristari et mestus esse. ut ueritatē inquit
ꝓbarꝫ assūpti hōinis. uē contristatus est. sed non
passio eius dn̄atur animo. ueꝝ ꝓpassio est. vnde
ait. cepit contristari ꝙ est. aliter contristatur quis
ꝑ ꝓpassionem. Ideo ꝑ hanc distīctōnem. aliqn̄ dr
xps non uere timuisse. qꝛ ueꝝ timorem habuit et
tristiciam ß non ꝑ passionem neqꝫ ex necessitate

Propatulus. ex ꝓ et patulus cō ¶ condicōnis
ponitur ꝓpatulus la lū in palā ductū corā factū

Prope adūbiū loci dr a ꝓ. et cōparatur ꝓpior
ꝓximus. vnde ꝓpe pius me adūbiū. et cōponitu

Propello lis ꝓpuli ꝓ ¶ de prope. et corripit pro
pulsum ꝓpellere. ꝓcul ul' ante pellere. Et cōponi
tur a ꝓ et pello lis. et corripit pu. ꝓpuli ꝑteritū.

Propensius in propensus est.

Propensus. a ꝓpendo dis qd est extendo dilato
deriuatur ꝓpensus sa sum. i. extensus dilatatus ꝓ
tensus porro tensus. et inde ꝓpensius. i. extensius

Propero properas in properus uide.

Properus. a ꝓpe deriuatur ꝓperus ra rum. i. fes
tinus et citus. Et cōponitur ꝑproperus ra rum. i.
ualde ꝓperus. Item a ꝓperus ꝓpero ras raui rare
. i. festinaē. ß ꝓperat q vnūquodqꝫ matuē transi
git. festinat qui multa siml' incipit et non ꝑficit
et cōponitur appropero ras. i. ualde properare. et
depropero ras. Item a properus propere adūbiū
. i. uelociter celeriter. et corripit pe

Propes pedis mas ge. i. funis quo pes ueli al
gatur qsi prope pedes. Et componit a pro et pes
pedis. et corripit penultimam genitiui.

Propheta. a profor faris qd est ꝑdicere dicitur
propheta te qsi ꝑfator a ꝑdicendo futura. ß qꝛ h
nomen h habet quam nullū latinū debet habere
post p. Ideo credo ꝙ pocius cōponatur a ꝓ ul' ꝓ
cul et phonos qd est sonus qꝛ longe ꝑui a ꝑnun
cient. vnde h prophetissa se. et propheticus ca cū
et h et h prophetalis et h le. et ꝓpheto ras. et ꝓ
phetizo sas in eodem sensu. et sunt neutra. Qꝛ au
tē dr ꝓpheta qsi ꝓcul fans ethi est ꝑm hug. Et di
cebatur olim ꝓpheta uidens. qꝛ ꝓphete videbant
qd ceteri non videbant. et prospiciebant q in mi
nisterio abscondita erant. Et scias ꝙ ueri prophe
te intelligebant que videbant. vnd iob. Ecce om
nia uidit oculus meus et audiuit auris mea et in
tellexi singula. Qd ūbuꝫ tractans gg in xj li mo
raliū dicit cū aliquid ostenditur ul' auditur si in
tellectus non tribuitur prophecia minime est. vi
dit namqꝫ pharao ꝑ sompnum que erant egipto
uentura. ß qꝛ nequit intelligere qd uidit ꝓpheta

scilicet non fuit. aspexit baltasar rex articulū ma
nus scribentis in pariete. sed ꝓpheta non fuit qꝛ
intellectū rei quaꝫ uiderat non accepit. vt ergo be
atus iob prophecie spm̄ se habere testaretur. non
soluꝫ vidisse et audisse. ß eciaꝫ intellexisse omnia
asserit. ¶ Item hic nota ꝙ prophete falsi disting
uunt a ueris qtuꝫ ad tria ad minus. Primo qtuꝫ
ad reuelacōnis ardoreꝫ. qꝛ boni ꝓphete futura ꝑ
dicunt diuino lumine mediantibus bonis angel
inspirati. ß falsi ꝓphete ul' sequunt spm̄ suū nichil
uidentes ß mendacia confingentes ul' reuelacōes
immundi spiritus. Secundo qtum ad intencōnes
ꝑnunciacōnis. qꝛ falsoꝝ ꝓphetaruꝫ finis aliqd lu
crum tempale est vt dr ezechiel xiij. Violant me
ad populū meū ꝓpter pugillū ordei et fragmenti
panis. vl' saltem ipsius demonis reuelantis inten
cio ꝑuersa est que decepcōnez intendit. Sed ꝓphe
taꝝ bonoꝝ tota intencō in rectū finem ordinat.
Tercio qtum ad certitudinem ꝓnunciatoꝝ. qꝛ bo
noꝝ ꝓphecia innitit diuine prescie que omnium
futuroꝝ euentus intuet. ß ꝓnunciacō maloꝝ pro
phetaꝝ innitit ꝑscie demonum que coniecturalis
est. vide eciam in ꝓphecia et in miraculuꝫ. ¶ Hic
eciaꝫ uolo te scire ꝙ ut dicit gg. tenebrosa est aq
in nubibꝫ aeris. qꝛ obscura est sciencia in ꝓphetis
cuius racōeꝫ tangit ieronimus exponens illud ꝑ
saie xvj. Emitte agnū dn̄e. dn̄toreꝫ terre de petra
deserti ad montē filie sion. Ideo inquit ꝓphete uix
intelligunt. qꝛ ꝑsonas et numeros et tp̄a subito
cōmutant. et de qualibet re transeunt ad aliā. dū
enim modo loqueret ysa de captiuitate moab. et
miserijs insperate mentis oculuꝫ ūtit ad necessita
tem cristi. et cepit moab alloqui. qsi non desperes
age penitenciā. qꝛ licet captiuandus sis. de tua ta
men ꝓgenie nascet agnus qui tollit peccata mū
di. qui dn̄etur in toto orbe. Et dicit de petra deꝑ
ti. i. de populo gentili siue de ruth que fuit genti
Gentes nāqꝫ lapides ꝓ deo colebant. et ideo a deo
deꝑte erant. Et dicit ad monteꝫ filie sion. i. ad ihe
rusalem. Sion enim erat quedam arx in iherusa
lem que ꝓtegebat ciuitateꝫ iherusalem sicut ma
ter ꝓtegit filiam suam. Ruth autē moabitis nup
sit boos ex quo obeth genuit. ex quo Jesse pater
dauid. de cuius semine ūgo maria ꝓcessit q xpm
concepit et pepit. sicut eniꝫ xps ꝓ utroqꝫ populo
uenit. sic de utroqꝫ nasci uoluit. i. iudeo et gentili

¶ Prophecia. a ꝓpheta dr h ꝓphecia e. et est pro
phecia reꝝ latenciū ꝑteritaꝝ ul' ꝑsencium ul' futu
roꝝ ex diuina inspiracōne manifestacō. ¶ Et scias
ꝙ sicut dicit gg in ꝑma omelia ezechiel ꝓphecie
tp̄a tria sunt. scꝫ ꝑsens ꝑteritū et futuꝝ. Sꝫ scien
dum est ꝙ in duobus tp̄ibus ꝓphecia ethimoloi
am ꝑdidit. qꝛ cū ideo ꝓphecia dicta sit ꝙ futura
ꝑdicat. qn̄ de ꝑterito ul' ꝑsenti loquitur racōnem
sui nominis amittit qm̄ n̄ ꝓfatur qd uenturū ē
sed ul' ea memorat que transacta sunt ul' ea que
sunt. ꝓphecia autez de futuro est. Ecce ūgo conci
piet et pariet filiū. ꝓphecia de ꝑterito. In ꝑncipio
creauit deus celū et terram. De illo enim tp̄e dix
it homo quo non erat homo. ꝓphecia de ꝑsenti
est quam paulus apostolus dicit in ꝑma episto
la ad corin c xiij. Si autē omnes ꝓphetant intret
autē quis infidelis ul' ideota conuincit ab omni
bus diiudicat ab omnibus. occulta enim cordis
eius manifesta fiunt. et ita cadens in terraꝫ in fa
ciem adorabis deū ꝓnuncians ꝙ uere deus in uo

bis fit. Cū ergo dicit occulta cordis eius manifes
ta fiunt. ꝓfecto monstrat᷑ q̄ ꝑ hunc modū ꝓphe
cie spiritus non p̄dicit qd̄ futuꝝ est. ſ; ondit qd̄
est. Quo autē pacto ꝓphecie spiritus dr̄ q̄ nichil
futuꝝ indicat ſ; pn̄s narrat. ¶ Qua in re animad
uertenduz est q̄ ꝓpheta recte dr̄. non q̄ p̄dicit uen
tura. ſ; q̄ ꝓdit occulta. rem quippe quamlibet si
cut ab oculis nostris in futura subtrahunt tp̄a.
ita ab oculis nostris in p̄senti subtrahunt ea uen
tura ut enim res occultatur in futuro tempore.
presens autē cogitacō abscondit᷑ in latenti corde
Est enim prophecia presens cum res quelibet nō
ꝑ animū ſ; per absentem locū tegitur que tamen
ꝑ spiritū denudatur. et ibi fit pn̄s ꝓphetantis ani
mus ubi ꝑ p̄nciam non est corpus. Nam giezi lon
ge a ꝓpheta recesserat cū naaman siri munera ꝑ
cipiebat. cui tamen idem ꝓpheta dicit. Nonne cor
meū in p̄senti erat qn̄ reuersus est homo curro suo
in occursum tibi. ¶ Postq̄ de ꝓphecie tēporibus trac
tauimus. restat ut de modis eius et qualitatibus
aliqua disseramus. Spiritus q̄ppe ꝓphecie nec sem
per nec eodem modo ꝓphete animū tangit. aliqn̄
enim spiritus ꝓphecie ex p̄senti tangit animuz ꝓ
phetantis et ex futuro nequaq̄ tangit aliqn̄ uero
ꝓphecie spiritus animū ꝓphetantis ex futuro tan
git. et ex p̄senti non tangit. aliqn̄ ꝓphetantis ani
mū ex p̄senti pariter et ex futuro tangit. aliquan
do autem ex p̄terito et ex p̄senti atq; ex futuro.
pariter animus tangit᷑ ꝓphetantis. aliqn̄ uero pro
phecie spiritus ex p̄terito tangit animuz nec tan
git ex futuro. Aliqn̄ uero ꝓphecie spiritus tangit
ex futuro nec tangit ex p̄terito. Aliqn̄ uero in p̄
senti ex ꝑte tangit et ex ꝑte non tangit. Aliquan
do uero spiritus ꝓphecie in futuro ex ꝑte tangit
et ex ꝑte non tangit. Itē scias q̄ ꝓphete quidā
ex ꝓximo tanguntur atq; e longinq̊ minime tan
guntur. quidam uero tangunt᷑ elonginquo et nō
tanguntur ex ꝓximo. quidam uero et e longinq̊
tangunt᷑ et ex ꝓximo. ¶ Aliqn̄ autē prophecie
spiritus ꝓphetis deest nec semꝑ eoꝝ mentibz pres
to est. q̄tinus cū hunc non hn̄t se hūc cognoscant
ex dono habere cū habent. vnde helizeus cū flentē
sunamitē mulierem a suis pedibus ꝑ giezi puꝝ a
uelli ꝓhiberet dixit dimitte illā. anima eniz eius
in amaritudine est et dominus celauit me et non
indicauit michi. Item amos. q̄ eadem hora qua
requisitus est ꝓphecie sibi spiritum deesse sensit de
se ueraciter dixit. Non sum ꝓpheta. ut dixi in ar
mentum. Sic quoq; cū iosephat de futuris requi
reret. et ꝓphecie ei spiritus deesset psaltē fecit ap
plicari ut prophecie ad hunc spiritus per laudem
psalmodie descenderet atq; eius animum de uentu
ris repleret. vox etenim psalmodie cū ꝑ intencō
nem cordis agit᷑. ꝑ hanc omnipotenti ad cor iter
ꝑatur. ut intente menti. ul' ꝓphecie misteria. vel
cōpunccōnis graciam infundat. vnde scriptuz est
Sacrificiū laudis honorificabit me et illic iter est
quo ostendam illi salutare dei. i. ihesuz. Qd̄ enim
salutare latine. h' hebraice ihesus dr̄. Sciendū eciā
est q̄ ꝓphete sancti aliqn̄ dū consulunt᷑ ex mag
no usu ꝓphetandi quedam ex suo spiritu ꝓferūt
et se h' ex ꝓphecie spiritu dicere suspicantur. ſ; q̄
sancti sunt ꝑ spirituz sanctū cicius correpti ab eo
que uera sunt audiunt et semetip̄os. q̄ falsa dix
erint reprehendunt. Natan etenim ꝓphetam sanc
tum uiꝝ fuisse quis nesciat. Qui dauid regem et
de culpa apte rep̄hendit. et que ei ꝓ culpa eadez
essent futura nunciauit. Quem tamen. dū idez da
uid q̄ tēplum deo uellet construē requisisset illi
co respondit. Omne quod ē in corde tuo uade et
fac q̄ deus tecum est. de quo illic statim subditur
factum est autem in nocte illa et ecce sermo dn̄i
ad nathan dicens. vade et loquere ad ſuū meuz
dauid. h' dicit dn̄s nūquid tu edificabis michi do
mū ad habitanduz. neq; enim habitaui in domo
ex die q̄ eduxi filios isrl' de terra egipti usq; in di
em hanc. Et paulo post. Cum cōpleti fuerint dies
tui et dormieris cū patribus tuis suscitabo semen
tuuz post te qd̄ egredietur de utero tuo et firma
bo regnū eius. Ip̄e edificauit domū nomini meo
Ecce natan ꝓpheta qui p̄us regi dixerat. vade et
fac. ip̄e ꝑ ꝓphecie spiritū edoctus h' fieri non posse
denuncians et regis consilijs et suis ſmonibz con
tōdixit. q̄ qd̄ ex suo spiritu dixerat falsum fuisse re
p̄hendit. Qua in re inter ꝓphetas ueros ac falsos
ista distancia est. q̄ ꝓphete ueri si quid aliqn̄ per
suū spirituz dicunt h' ab auditoꝝ mentibus ꝑ spi
ritū sanctū eruditi cicius corrigunt. ꝓphete autem
falsi et falsa denunciant ul' alieni a spiritu sancto
in sua falsitate ꝑdurant. vide in miraculū et in ꝓ
pheta. ¶ Sed consueuit queri de h' q̄ ysa ꝓpheta
domini dixit ezechiel'. h' dixit dn̄s. dispone domui
tue q̄ morieris tu. et tamen ezech' non est mortu
us ſ; ei additi sunt xv anni ut habetur ysa xxx
viij. hanc questionem mouet gḡ in li moralium
xij tractans illud Job. constituisti terminos eius
qui preteriri non poterunt. Nulla inquit que in h'
mundo hominibz fiunt absq; omnipotentis dei oc
culto consilio ueniunt. Nam cuncta deus uentura
p̄sciens ante secula decreuit qualiter ꝑ seculū dispo
nant᷑. Statutū quippe iam homini est ul' quantuz
hunc mundi ꝓsperitas sequatur. ul' quantū adūsi
tas feriat ne electos eius aut immoderata ꝓsperi
tas eleuet aut nimia adūsitas grauet. Statutum
quoq; est quantū in ip̄a uita mortali tempaliter
uiuat. Nam et si annos xv ezechie regi ad vitam
addidit omnipotens deus cū eū mori ꝑmisit tunc
euz p̄sciuit esse morituꝝ. Quomodo ergo ꝑ ꝓphe
taz ezechie' dr̄. dispone domuj tue q̄ morieris tu
et non uiues. cui cū mortis sentencia dicta est pro
tinus ad eius lacrimas est uita addita. ſ; ꝑ ꝓphetā
dn̄s dixit quo tempꝑe mori ip̄e merebatur. ꝑ lar
gitatez uero misericordie. illo eum tempꝑe a mor
te distulit qd̄ ante secula ip̄e presciuit nec ꝓpheta
ergo fallax. q̄ tempus mortis innotuit quo uir
ille mori merebatur. nec dominica statuta conuul
sa sunt. q̄ ut ex largitate dei annj uite crescerent
h' quoq; ante secula p̄fixum fuit atq; spaciū vite
qd̄ inopinate foris est additū sine augmēto p̄scie
fuit intus statutū. Ex p̄dictis patet q̄ illa diffini
cō cassiodri uera est. ꝓphecia est inspiracō uel re
uelacō diuina. reꝝ euentus immobili ueritate de
nuncians. vide in p̄scio. et in mors vide qualiter
deus mutet sentenciam et non consilium

D'ezechie differt domini

Propiciatorium. a ꝓpicior aris dr̄ h' ꝓpiciatori
u. locus ꝓpiciandi quasi ꝓpiciacōnis oraculū. et si
cut dr̄ in historijs sup exod' ꝓpiciatoriuz erat ta
bula aurea eiusdem longitudinis et latitudinis.
cuius et archa ut archam tegere sufficeret. d' spis
situdine uero eius non legitur. hoc dicebatur ora
culū. q̄ dn̄s de illo rn̄sa dabat. Rn̄sum autē dicit᷑
oraculū diuinū. q̄ orantibus datur. Dicebat᷑ eciā

ppiciatorium. q exinde loquens dñs ppiciabatur populo. vl q die ppiciacõnis dicebant gloriam dñi semp ibi descendere. exutraq uero pte oraculi scilicet in duobus angulis anterioribus positi sunt duo cherubin aurei et pductiles et non sunt fusiles sed tusionibus malleorum pducti. In glosa autem ad hebreos ix dr qd dicebatur ppiciatorium siue oraculū q ibi appebat angelus domini loquens moisi quando dominus ppiciaturus erat populo De festo autem ppiciationis dixi in fase

Propicior ppiciaris in ppicius est.

Propicius. a pe dr ppicius cia cium. bonus. benignus. misericors. mitis. psper. placatus. vnd ppicior aris ppiciatus sum vl esse vl fieri ppicium vnde hec ppiciacõ. placacõ. misericordia. et ppiciatorius a ū. et cõponitur repropicior aris ubi de po

Propina. pina grece fames dr. et cõponit cū p et pcul. et dr hec ppina ne scilicet locus iuxta balnea puplica. ubi post lauacrum a fame et siti reficiūtur homines. et dr sic quasi ppellens famem quia hic locus famem pellat. vl dicunt greci popina. Et inde nos corrupte dicimus ppina p tali loco simpliciter. tamen modo propina dr taberna quelibet q famem pellat. vnde hec propinula le dimi. et ppino nas. vinū miscere. potū ad ministrare. vnde hic propinator toris qui potū administrat. vñ ouidius. Inde propinatur nimiū qui vinū propinat Et in aurora dr hec quibus angelici ciues bona summa propinant. Item a propino as. hoc propinatoriū rij. domus vl locus vnde propinatur vl ubi

Propinito tas. a propino nas p propinatur pinito tas penultima correpta frequenter ppinare

Propino ppinas in ppropina ppine est

Propinquaneus. a ppinquus dr ppinquaneus nea neum. i. ppinquus et coniunctus

Propinquus. a pe deriuat ppinquus qua quū vl fm sanguinem vl fm locum. et cõparatur ppinquior simus. vnd propinque quius me adūbium. et hec propinquitas tatis. et propinquo quas. et componitur appropinquo quas. et est neutrum cum omnibus suis compositis

Propinula propinule diminuti. parua propina

Propius. a pe deriuatur propius ia ium. i. ppinquus et coniunctus. et cõparatur p supplecõem magis propius propijssimus. et propio as. i. pximare propinquare. et cõponitur appropio as. vñ appropians tis. omnis ge. et est ppio neutrum cum omnibus suis cõpositis. Inuenitur tamen ad romanos xiij propior est nostra salus. sed tunc dicitur prope propior proximus

Propola propole in miropola exponitur.

Propontides in bossorus est

Proporcio. ex p et porcõ porcõnis cõponitur hec proporcio onis. i. similitudo habitudo cõparacõ vnde hic et hec proporcõnalis et hoc le. vnd proporcionaliter. et hec proporcõnalitas tatis. et differt a porcõne q pporcio est habitudo vnius ad aliud. sed proporcõnalitas plurium habitudinū inter se cõparatio fm hug. Et scias q locus a proporcõne fm loicū differt a loco a simili. q in loco a simili accipitur cõparacõ fm similitudinem inherenciū ut sicut risibile inest homini ita hinnibile inest equo. In loco autem a pporcõne non attenditur sicut similitudo inherenciū sed cõparatio habitudinis ut sicut se habet nauta ad nauem sic se habet

Proprietas. a pprius a. ¶ magister ad scolas.

vm I in e et addita tas. fit hec ppietas tatis. ¶ Hic nota q fm theologos differencia nocõnis ppietatis et relacõnis in diuinis pt tripliciter assignari. primo quantū ad racõnem significacõnis. Et scias q paternitas dr relacõ fm q ad filiū refertur. dr autem ppietas in quantū soli patri conuenit. Dicitur nocio in qntū est pncipiū formale innotescendi patrem. Secundo quantū ad ordinem intelligendi. q cū nichil possit esse pncipiū innotescendi aliud nisi sit sibi ppium. intellectū nocõnis precedit intellectus ppietatis. et q ppietas non conuenit nisi rei distincte ab alijs. et distinctio in diuinis nō est nisi p opacõnem relacõnis. intellectum ppietatis in diuinis precedit intellectus relacõnis. ¶ Tercio qntum ad numerum. q nocõnes sunt quinq scilicet paternitas. filiacõ. pcessio. innascibilitas. communis spiracõ. harum autem quatuor tantum sunt ppietates que vni psone tantū conueniunt. scilicet paternitas. innascibilitas. que conueniunt tantum patri. filiacõ que conuenit tantum filio. processio que conuenit tantū spiritui sancto. Cõmunis autem spiracõ non pt dici ppietas simpliciter quia conuenit duabus psonis. sed fm quid fm q aliquid dr esse ppium ad aliquid. est enim pprium patris et filij respectu spiritus sancti. ¶ Harum eciam nocionum quatuor tantū sunt relacõnes. scilicet paternitas nō filiacõ. pcessio. cõmunis spiracõ Innascibilitas nō est ppe relacõ nisi p reductõnem. fm q negacõ reducitur ad genus affirmacõnis. ut nonhomo ad ppe genus hominis. ¶ Harum autem nocõnum uel constituentiū vl relacõnū. tres sunt psonales. i. constituentes psonas. vnde habent quasi actum differencie constitutiue. scilicet paternitas. filiacõ. pcessio. Alie due sunt nocõnes psone. sed non psonales. ¶ Et sciendū q tria requirunt ad hoc q aliquid dicatur nocio psone. Primo q ad originem ptineat. quia relacõnibus originis psone distiguuntur. Secundo q ptineat ad dignitatem. q psona est ipostasis distincta ppietate ad dignitatē ptinente. Tercio q dicat aliquid speciale. q cõmune nō est sufficiens principiū innotescendi. Item nota q in diuinis quedam sunt ppia quedam appropata. ppia dicuntur que ita conueniunt vni psone q non alteri. sicut paternitas innascibilitas. que conueniunt tantum patri. filiatio que conuenit tantum filio. pcessio que tm conuenit spūi sancto. ut dictū est supra. Appropriata autem dicunt que omnibus conueniunt psonis. sed vni persone sepe distincte appropriantur ut patri potencia. sapiencia filio. bonitas spiritui sancto. Quod quare fiat non est ociosum inquirere. Id ergo sacri eloquij prudencia facere curauit ne dei immensitatē similitudine creature metiremur. dixerat enim scriptura sacra. q deus pater est. et q deus filius est. et audiuit hoc hō q hominem patrem uiderat. deū patrem non uiderat. et cogitare cepit ita esse in creatore ut uiderat in creaturis a quibus hec nomina translata sunt ad creatorem. in quibus pater est prior filio. filius est posterior patre. et ex antiquitate siue ex senectute in patre defectus. ex posteritate in filio imperfectio sensus solet notari ppter scilicet iuuentutis motus. et ppter experienciam. q qui non est expertus qualia sciat Ideo occurrit scriptura dicens patrem potentē ne uideatur prior filio. et ideo minus potens. et filiū dei sapientem ne uideatur posterior patre celesti. Et ideo minus sapiens dictus est spiritus deus. et

dictus est habere spiritū deus. et uidebatur h̄ q̄si
nomen inflacōnis et tumoris rigiditatis et impe
tuositatis. vñ dr ysa ij. quiescite ab homine cuius
spiritus in naribus eius. vñ humana consciencia
ad deū pro rigore et crudelitate accedere metuit
Jdeo scriptura temꝑauit ſmonem suū. spiritū bo
nū nominans ne crudelis putaret qui mitis erat
Spiritus inquit tuus bonus deducet me in terrā
rectam. ¶ Ex dictis ergo caus attribuit patri po
tencia. filio sapiencia. spiritui sancto bonitas. licet
in deo vnū et idez penitus sit. potencia. sapiencia
bonitas. non ꝙ pater celestis solus sit potens uł
magis potens. et filius solus sapiens uł magis sa
piens. et spiritus sanctus solus bonus uł magis
bonus. vna ergo est potencia. sapiencia. bonitas.
triū ꝑsonaꝝ sicut vna essencia. Jdeoqȝ sicut dicit
filius omonsios. i. consubstācialis patri ita coom

Propꝰ a vm. i. meus uł non cont̄ ¶ Omnipotens
regulam. et dr a ꝓꝑe q̄ꝛ qd̄ ꝓꝑū est ꝓꝑe est. et cō
ꝑatur ꝑ supplecōnem ꝓꝑus magis ꝓꝑus ꝓꝑissi
mus. vnde ꝓꝑe ꝓꝑissime adūbium. et h̄ ꝓꝑetas.
tis. et cōponitur improꝑus a vm. et cōparatur si
militer ꝑ supplecōnem. vnd̄ h̄ improꝑetas. Jnue
nitur tamen ꝓꝑior. vnd̄ ad roma xiij c ſm vnam
litteram. Nunc ꝓꝑior est nostra salus ꝙ cū credidi
mus. Jtem a ꝓꝑus dr ꝓꝑo as. i. ꝓꝑium facere. et
est actiuū cum omnibus suis compositis ¶ Et sci
as ꝙ ꝓꝑium ſ dialeticū dr quadruplex. vno mō
dr ꝓꝑium quod inest alicui speciei et nō omni ut
esse ḡmmaticū conuenit homini ſ; non ōni. Secū
do mō dr ꝓꝑium qd̄ inest omni ſ; non soli. ut eē
bipedem conuenit homini et non soli. Tercio mō
dr ꝓꝑium qd̄ inest omni sed soli et non semꝑ. ut
canescere inest omni homini et soli. ſ; n̄ semꝑ q̄ꝛ
non n̄ in senectute Quarto mō dr ꝓꝑium qd̄ appel
latur ꝓꝑe ꝓꝑiuȝ. Et ꝓꝑiuȝ ꝑ se dictū dr ꝓꝑe ꝓꝑiuȝ.
Et diffinit̄ sic. ꝓꝑium est quod inest omini. et so
li et semꝑ. ut risibile inest omni homini et soli et
semꝑ Non tm̄ homo dr risibił q̄ꝛ actu rideat. ſ; q̄ꝛ
aptus natus ē ad ridendum. Et h̄ quarto modo
dr ꝓꝑium. quod appellatur vnū de qnqȝ p̄dicabili
bus Et diffinitur sic ab aristotile. ꝓꝑium ē qd̄ soli
inest et conūsim p̄dicatur de re. i. de sp̄e et nō in
dicat quid ē esse. ut risibile est ꝓꝑiuȝ hominis. q̄ꝛ
conūsim p̄dicatur de ip̄o. Nam omnis homo est
risibił. et omne risibile ē homo. h̄ autem membꝝ
nō indicat quid ē esse Ponit̄ in descripcōne ꝓꝑij
ad driām diffinicōnis. Diffinicio enim conūsim
p̄dicatur de re. et indicat quid est esse. ut animal
racōnale conūsim. d̄ homine p̄dicatur Et indicat
eē ip̄ius. q̄ꝛ omnis diffinicio fit ꝑ subālia. Omne
enim suꝑius est de essencia sui inferioris.

Propter. a pro dr ꝓꝑter adūbium loci. i. iuxta
cominus. et ponit̄ ꝓ ꝯiunccōne causali. ut ꝓꝑter

Propterea. idcirco. ideo. cō ¶ te factum est hoc.
iunccio causalis Et dicitur a ꝓꝑter ſm huguicōnē

Propudio ꝓꝑudias Jn ꝓꝑudium est.

Propudiū dij. i. scurrilis locus. et cōponitur a
pro et pudor. q̄ꝛ ab eo pudicicia et pudor procul
sunt. vnde ꝓꝑudio dias. inhoneste se continere uł
repellere. uł iniuriari. uł scurrari. et ꝓꝑudiosus sa
sum. ignominiosus. iniuriosus. turpis. impudibun
dus. inuēcundus. impudens. irreuerens. infrontuo
sus. vnde ꝓꝑudiose. et hec ꝓꝑudiositas. et cor̄ pu

Propudor non p̄t cōponi a ꝓ interiectione. q̄ꝛ
sicut dixi in ꝓdolor interiectio non p̄t componi
vnde ꝓꝑudor sunt due ꝑtes. uel ſ quosdam diua
tur a ꝓꝑudeo des Et ē ꝓꝑudor confusio inuēcun
dia. quasi ꝓcul a pudore. et ſ h̄ pnł corripit. pap̄
uidetur dicē ꝙ sit interieccō. q̄ꝛ loco interieccōis
uidet̄ poni. non tm̄ ut dicit p̄s in li xij. Jd qd̄ ꝓ
aliq̄ accipit̄ omino eciā ex ead̄ sp̄e accipiend̄ est

Propugnaculuȝ. a ꝓꝑugno nas dr h̄ ꝓꝑugnacu
lum li Et dicuntur ꝓꝑugnacula. pinne muroꝝ siū
summe ꝑtes. quia ex hijs ꝓꝑugnatur.

Propulso sas. frequent̄ ꝓꝑellē et ē fre. a ꝓꝑello

Prora a ꝓor dr hec prora ¶ lis sum su. u in o.
re. quasi ꝓora. scȝ antior ꝑs nauis. uide in puppis

Proreta te. mas ge. qui in prora et in principio
nauis morat̄ ut maior qui hortat̄ socios. uł gu
b̄nator Nā in Jona. ubi Jēo. gub̄natorē lxx ꝑretā
interp̄tati sunt Et diuatur a prora re Et prod̄ re.

Proricio. cis. exponitur in ꝓꝑicio cis.

Prorito tas. ex ꝓ et ritus cōponit̄ ꝓrito ritas
riui tare. i. ꝓuocare uł excitare. et ꝓducit ri.

Prorsus. i. penitus omnino ꝓcul dubio ꝑfecto

Prosa. a ꝓson dr ꝓsus sa suȝ. i. longus et ꝓduc
tus. et ꝓlixus. et ꝓso sas ꝓducere et h̄ ꝓsa ꝓse
oracō ꝓducta et a lege metri soluta. q̄i a ꝓlixita
te ūboꝝ. q̄ꝛ non coartatur numero pediȝ uł silla
baꝝ ſ; in longum ꝓ uoluntate ꝓducit̄. uł prosa
dr q̄si ꝓfusa uł q̄si ꝓrua. q̄ꝛ ꝓruat spacōse. et ex
currat nullo sibi termino p̄fixo uł p̄finito. vnd̄ h̄
ꝓsula le dimi. et ꝓsaicus ca cū. vnde ꝓsaico cas.
prosaice scribere uel dictare

Prosaicus ca cū. in ꝓsa est et corripit penł

Prosapia. a prosipo pas qd̄ est ꝓcul sipare dr
h̄ prosapia pie et h̄ prosapies ei. i. progenies. ge
neracō. q̄ꝛ ꝓcul sipat̄ et spargit̄ usqȝ in posteros.

Prosceniū. a ꝓ et scena cōponitur h̄ ꝓscenium
scilicet locus ante scenam ubi ludebant uł sacrifi
cabant ſm hug̃. pap̄ uero dicit. ꝓscenia pulpita
sunt ante scenam in quibus ludicra exercebant̄

Proscribo ex ꝓ et scribo cō ¶ theatrales ludi.
ponitur ꝓscribo bis. i. ꝓcul a scriptura remouere
vnde proscriptus ta tū. et dicebantur proscripti.
quorum nomina de enea tabula delebantur quod
erat cū dampnabant̄ aliquo scelere. vnd̄ ꝓscribē
. i. dampnare. et ꝓscriptus. i. dampnatus. ſ; ꝓꝑrie
cū aliquis ita dampnatur ꝙ nomen eius proscri
bitur de consorcio ordinis eiusdeȝ ſm hug̃. et pa
pias dicit ꝓscriptus dampnatus cuius bona pa
lam et aperte scribuntur. i. exulatus

Profectum. a profeco cas hoc profectum. i. extū

Proselitus est aduena et circūcisus qui misceba
tur populo dei et est grecū. ꝙ autez dr proselitus
quasi procul a solo situs ethi est. cōmuniter autē
dicunt̄ proseliti de gentibus ad ritū iudeoꝝ conūsi

Prosequȝ quij. i. ſuiciū a ꝓsequor ¶ et cor̄ pnł

Proserpina. a proserpo is qd̄ cōponit̄ ex ꝓ et
serpo pis. dr hec ꝓserpina ne. filia cereris sciȝ lu
na. vnde et dr ꝓserpina. q̄ꝛ ꝓꝑe nos serpat. et est
luna uicinior nobis et inferior omnibus planetis
uł proserpina filia cereris dr semen uł seges. quia
ꝓcul serpat a terra crescendo. vide in diana. et cor̄
penuł ꝓserpina. vnde virgił eneid̄ in vj. Hec sibi
pulchra suum ferri proserpina munus.

Proseuca proseucen grece latine dr orare deꝑca
ri. vnde hec proseuca domus pauperꝝ et mendico
rum in qua elemosinas petunt. et ꝓseuca dr orō
uł deꝑcacō. vnde proseuticus ca cū. i. deꝑcatorius.
vnde ꝓseutice. i. humiliatice et deꝑcatorie. uł deꝑ

catiue. Item a ꝓseuca. proseucor caris .i. mendica
Prosicinus. a ꝓse ¶ re ul' deprecari proseucam
co cas dicit̄ ꝓsicinus a vm. et ꝓsicius cia cium .i.
quidquid sup̄fluitatis absciditur de qualibꝫ mate
ria. qđ aliter dr̄ succisiuus a vm. et succidaneus a
vm. et incisiuus. et pt̄ dici substantiue ħ ꝓsicium
ul' ꝓcisiuū. ul' succisiuū ul' incisiuū. qđ ita supflu
um absciditur de aliqua materia
Prosicū. a ꝓseco cas dr̄ ħ ꝓsicum ci .i. p̄ma ps
extoꝝ. ul' pocius ꝓsicum cōponitur a pros qđ ē
ad et icos qđ est signū ul' ymago. Inde ꝓsicum.
quasi adimaginatio uel signum
Prosimetricus. ꝓsa cōponitur cū metꝝ et dicit̄
ꝓsimetricus ca cū .i. constans ex ꝓsa et metro. et
Prosincū. a ꝓson dr̄ ħ ꝓsincū .i. ¶ corripit tri.
funis quo nauis alligatur in litore ad palum qꝛ
Prosisto tis in sisto vide ¶ sit longus
Prosocrus in socer vide
Prosodia. a pros qđ est ad et oda cantus com
ponitur ħ ꝓsodia die .i. accentus de ħ eciam ha
bes in principio secunde partis huius operis
Proson grece latine longum. ꝓlixuꝫ ꝓductum.
ul' rectum dicitur. et acuitur in fine
Prosopon grece ꝑsona dr̄ latine quasi ad faciē
hic nota qꝛ ħ nomen ꝑsona signat substanciā
ꝑticularem que sonat in dignitate. et similiter ꝓ
sopa ul' ꝓsopon apud grecos. et ideo ꝑsona non
est nisi in natura intellectuali et secūdū boecium
sumptum est nomen ꝑsone a ꝑsonando. eo qꝛ in
tragedijs et comedijs recitatores sibi ponebant
quandam laruam ad rep̄sentandum illud cuius
gesta narrabant decantando. et inde est eciam qđ
tractum est in usu ut qđlibet indiuiduū hominis
de quo potest talis narracō fieri ꝑsona dicatur. et
ex ħ eciam dr̄ ꝓsopon in greco. a ꝓ qđ est in et
sopos qđ est facies qꝛ huiusmodi laruas ante fa
cies ponebant. de ħ eciam vide in ꝑsona
Prosopopeia. eciam exponitur in quarta ꝑte in
capitulo de coloribus rethoricis
Prospecto. a ꝓspicio cis xi ctū ꝓspectu. u in o.
fit ꝓspecto tas ūbum fr̄e. a quo ꝓspectans tantis
ge omnis. vnde in uita beati nicolai. deus ex alto
ꝓspectans. et ut dicit pap̄. ꝓspecto desuper aspicō
Prosper ra rum. dr̄ faustus. fecun ¶ uel procul.
dus. et cōponitur ꝯm quosdam ꝓsper a pro et as
per. q̈i ꝓcul ab asperitate .i. absqꝫ molestia ul' ad
uersitate. magister autē bene dicit qꝛ cōponitur a
ꝓpe et aspera. vnde dicit spera p̄mam corripit. vñ
prudencius. Cuius arbitriū spera mobilis atqꝫ ro
tunda. multi tamen ꝓducunt eam ꝫ male. qđ ꝑ
eius cōpositū ꝓbatur scilicet asper. qđ cōponitur
ab a qđ est sine et spera. et ꝓsper qđ dr̄ q̈i prope
speram. et ħ magis michi placet. ¶ Iteꝫ a ꝓsper.
hec ꝓsperitas tatis .i. successus ul' felicitas. et ꝓs
pere adūbiuꝫ .i. fauste. feliciter. et fecunde. et ꝓspe
ro ras ūbum actiuū .i. ꝓspeꝝ facere. Inuenitur e
ciam ꝓsperor aris ūbuꝫ deponens .i. ꝓspere agere
vñ ꝓpħa. o dñe saluū me fac. o dñe bñ ꝓsperaē
Prospicio cis. q̈i ꝓcul aspicere. a ꝓ et specio cis
Prostibulū. a ꝓsto tas dr̄ ħ ꝓstibulum li. lupa
nar. domus meretricis. ibi eniꝫ meretrices ꝓstant
.i. ꝓ p̄cio stant et meretricantur. ul' dr̄ ꝓstibuluꝫ
a ꝓsternendo eo qꝛ post ludos pactos ibi meretri
ces ꝓsternantur. ul' dr̄ a ꝓstituo is. qđ est ꝓ pre
cio statuē. ꝓponē. qꝛ meretrices pro p̄cio se statu
ūt. Item a ꝓstituo ħ prostibula le pn̄l' cor̄ io est
meretrix. vnde ieroni. Inter ūgineꝫ et ꝓstibulam
Prostituo. ex ꝓ et statuo cōponitur ꝓstituo is
pro p̄cio statuē ꝓponē. et ūbum meretricum que
prostituunt̄ .i. p̄cio se supponūt. Vnde hoc prosti
Prosto. a pro et sto cō ¶ bulum ꝯm huguccōneꝫ
ponitur prosto stas prostiti prostitū. scilicet pro
.i. ante. stare. ul' prostare .i. pro p̄cio stare uel cō
miscere se cū meretrice. et est ūbum meretricuꝫ q̄
ꝓstant .i. ꝓ p̄cio stant et meretricant̄. vñ ħ ꝓsti
bulum uel prostibulum dicitur a prostituo is.
Prosula prosule parua prosa
Prosum prodes prodest. ex pro et sum es est. et
interponitur d causa euphonie et sicut dicit prisci
anus in viij li ꝑ totam declinacōnem. Vbicumqꝫ
a uocali incipit hoc ūbum prosum interponit̄ .d.
iuncture compositionis.
Protelo protelas in telo telas est.
Protenus adūbium loci. et est cōposituꝫ a ꝓpe
ul' procul et tenus et signat longe. ut dicat̄ prote
nus q̈si ꝓcul a tenus .i. procul a ꝓpe. vnde ūgil.
in vij eneid. tartaream intendit uoceꝫ qua prote
nus omne contremuit nemus
Proteruio uis uiui uitū esse ul' fieri proteruum
suꝑbire. crudere. ferociē. et tunc deriuat̄ a ꝓtiuus
Proteruus. a pro ul' pros et toruus cōponitur
ꝓteruus ua uū .i. crudelis ualde terribilis. et cōpa
tur. vnde ħ ꝓteruitas tatis. et ut dr̄ in grecis. Im
ꝓbus est aliquis ūbis factis qꝫ proteruus.
Prothesiosparalange fit qn̄ vna ꝓpositio ponit̄
ꝓ alia. ut accepit eū in ulnas suas .i. int̄. rogant
suꝑ priamo .i. de p̄amo. et dr̄ a ꝓtheseos qđ est ꝓ
posicō. et palange qđ est transmutacō. q̈si ꝓpositi
onis transmutacō. ul' dr̄ a pa qđ est iuxta. et ale
os qđ est alienum et logos qđ est ꝯmo. alienum
enim est ꝓposicōnem vnam poni ꝓ alia
Prothesis est quedam figura de qua dixi in iiij
parte in capitulo de metaplasmo.
Prothocium. a prothos quod est primus dicit̄
hoc prothocium .i. exenodochium
Prothotollum prothotolli in sceda exponitur
Prothologia subtilis locucō qn̄ res singule mi
nutatim proferuntur ꝯm papiam
Prothomartir. a ꝓthos et martir cōponitur ꝓ
thomartir .i. p̄mus martir sicut abel in ueteri tes
tamento. et stephanus in nouo
Prothoplastus .i. p̄mus formatus. a ꝓthos pri
mus et plastus ut adam. vnde in hympno de pa
rentis ꝓthoplasti fraude facta condolens
Prothos .i. p̄mus. et accentuatur in fine
Protinus. a prope deriuatur ꝓtinus .i. cito statī
continuo ul' consequenter. et est adūbium tempis
ul' ordinis. et cor̄ pn̄l'. vnde ouidius epy. Protinus
adductis sonuerunt pectora palmis
Protribunali .i. in tribunali ꝓtheseos palange
.i. ꝓposicō ꝓ ꝓposicōe. ul' ꝓtribunali .i. ad tribunal
ul' ꝓtribunali .i. ꝓ iudicō dando in tribunali .i. in
Protus a ū .i. p̄mus. et dicitur ¶ sede iudiciaria
Prouectus. a ꝓueho is xi ꝓuectuꝫ ¶ a ꝓthos
qđ cōponitur ex pro et ueho deriuat̄ ꝓuectus a
vm .i. ꝓcul ul' ante uectus. ꝓmotus sublimatus
auctus. cumulatus. vnde ꝓuecta etas dr̄ annis auc
Prouentus. a ꝓuenio ꝓuenis ¶ ta et cumulata
ꝓueni ꝓuentū. qđ cōponitur ex pro et uenio de
riuatur ħ ꝓuentus tus .i. abundancia. Iteꝫ casus
bonus. euentus. sors. fructus. ꝓsperitas ꝯm pap̄
Prouerbialis in prouerbium vide

Prouerbiolum prouerbioli dimi puū proūbiuz
Prouūbiū.a ꝓ et ūbū dr h ꝓuerbiū bij.i.simili
tudo.ꝑabola.ubi aliud dr et aliud intelligit.q̄si
post ūbum positū.q̄si ūbum ꝓ alio.vnde h ꝓuer
biolū dimi.et h et h ꝓūbialis et h le.et ꝓūbio
sus sa sum.et cōꝑatur.vnde h ꝓūbiositas tis et ꝓ
ūbior aris.ꝓūbia dicere.ul' ꝓuerbijs uituꝑare ꝫ
hug.ꝑaꝑ uero dicit.ꝓuerbia sunt aliud hn̄cia in
medulla aliud in suꝑficie pollicena.vide eciaz in
ꝑabola

Prouidencia.a ꝓuideo vides dr ꝓui
dens tis ti.ꝓcul uidens.et a ꝓuidenti addita a fit
hec ꝓuidencia cie.et ꝫm boe in iiij de consolatio
ne.Prouidencia ē ipa diuina racō in summo om
niū pn̄cipe constituta.que cuncta disponit.h qd
tu iustissimū et equi seruantissimuz putas omnia
scienti ꝓuidencie diuersum uidet.quidquid citra
spem uideas geri rebus quidem rectus ordo est.o
pinioni uero tue ꝑuersa confusio .et in q̄nto lib
idem dicit.quis postulat ut necessaria fiant que
diuino lumine illustrant.Cū nec homines necessa
ria faciant esse que uideant diuina ꝑ̄nocio natu
ram reꝝ ꝓ̄petatez que non mutat.manet inteme
rata mortalibus arbitrij libertas.vide in prescio
cia.

Item ꝓuidencia sumit ꝓ quadam cura et
solicitudine reꝝ tempalium in futuꝝ.et ꝫm h po
test queri an prouidencia reꝝ tempaliū et solicitu
do sit licita.Ad h dico q ꝓuidencia ul' solicitudo
reꝝ tpaliū tpliciter p̄t esse illicita.vno quidez mo
do ex ꝑte eius de quo solicitamur.si scilicet tēpa
lia tamq̄ finez queramus.Alio modo ꝓ̄pter suꝑ
fluuz studiuz qd apponitur ad tēpalia ꝓcuranda
ul' ꝓuidenda ꝓ̄pter qd homo a spiritualibus qui
bus principalius inseruire debet retrahit.et ideo
dr mathi xiij q solicitudo seculi suffocat ūbum
dei.Tercio modo ex ꝑte timoris suꝑflui q̄n scilicet
aliquis timet ne faciendo qd debet necessaria sibi
deficiant.Qd dn̄s tripliciter excludit mathei vj.
vbi dicit.Nolite solicite esse ꝛc̄.ꝑmo ꝓ̄pter maio
ra beneficia homini ꝑ̄stita diuinitus preter suam
solicitudinem scilicet corpus et animaz.Secundo
ꝓ̄pter subuencōnez qua deus animalibus et plan
tis subuenit absq3 oꝑe humano ꝫm ꝓ̄porcōnem
sue ꝑsone.Tercio ex diuina prouidencia ꝓ̄pter cu
ius ignoranciaz gentiles circa tempalia bona que
renda principalius solicitantur.et ideo concludit
q principaliter nostra solicitudo debet esse de spi
ritualibus bonis.sperantes q eciam tempalia no
bis ꝓuenient ad necessitatē si fecerimus qd debe
mus.Et nota q ut dicit aug in lib de ꝫmone do
mini in monte cū uidemus aliquem seruū dei ꝓ
uidere ne ista necessaria sibi desint.nō iudicemus e
um de crastino solicitū esse.Nam et ipe dn̄s ꝓ̄pt
exemplū loculos habere dignatus est quos iudas
deferebat.ut habetur iohis xij.et in actib3 apos
toloꝝ c iiij.Scriptū est ea que sunt ad uictuz ne
cessaria ꝓcurata esse in futuꝝ ꝓ̄pter imminentez
famem.non ergo improbat si quis humano mo
re ista ꝓcuret.ꝫ si quis ꝓ̄pter ista militet deo.Itē
scias q ꝓuidencia siue solicitudo tpaliū in opib3
misericordie puta ad ꝓcurandū negocia pupilloꝝ
et pauperꝝ ordinantur ad finem caritatis.et iō nō
est illicita nisi sit suꝑflua.vide in solicito solicitas

Prouidus da dū.pn̄' correpta in prouidus est

Prouincia.a ꝓ ul' uictus cōponitur h ꝓuincia
cie quasi ꝓcul posita et deuicta.Cum enim roma
ni olim vincendo totam orbem in ius suū redige
rent ꝓcul positas regiones prouincias appellaue
runt.ꝓuincia eciaz dr regio subiugata et tributa
ria facta.vn̄ h et h ꝓuincialis et h le.tributarius
ꝓuincia dr confiniū regionum.et ꝓuincia signat
sceleriter adūbiū.et ꝓuincia.i.ꝓuidencia et offi
cium ut ex ꝓuincia factum est.i.ex officiō.Itez h
ꝓuincia dr regio sp̄aliter.vnde comes ꝓuincie dr
vnde prouincialis gentile nomen

Prouisus.a ꝓuideo des dr ꝓuidus da dū.et ꝓ
uisus sa sum.et est prouidus qui prouidet.proui
sus cui ꝓuidetur.Et ꝑ composicōnez improuidus
da dum.et improuisus sa sum.et ꝓducit ui.

Proximus est suꝑlatiuū de ꝓ̄pe.dr enim ꝓ̄pe ꝓ
pior ꝓximus.vnde ꝓ̄pius proxime adūbium.et
h proximitas tatis.et proximo as.et cōponitur
cū ad et dr approximo as.est eniz neutꝝ cū suis
cōpositis.Itē proximus q̄n accipitur pro cognato
et ꝓ̄pinquo.ul' ꝫm sanguinez ul' ꝫm locuz.et ꝫm
h habet vim positiui.et compat' proximus mior
et caret suꝑlatiuo.vnde proxime adūbiuz.In ter
cio autem sentenciaꝝ dr.Hic notand̄ ē ꝓximum
dici diūsis modis.scilicet condicōne prime natiui
tatis.spe conūsionis.ꝓ̄pinquitate cognacōnis racī
one beneficij exhibicōnis vide in dilectio

Prudens.videns cōponitur cū porro.et dr h et
h prudens tis.q̄i porro.i.longe videns futura.pe
ritus.usu doctus.callidus exercitacōe artis instruc
tus.consideratus.facundus qui facili fari p̄t.et cō
ꝑatur prudentior simus.et a prudens denti addi
ta a fit h prudencia cie ūtus cardinalis scilicet bo
naꝝ et malaꝝ reꝝ utraq3 discrecō.Prudens cōpo
nitur cuz in et dr imprudens tis ge omnis.i.non
prudens ul' ualde prudens in quo sensu raro inue
nitur.v̀gil' in geor.Nūquam imprudentib3 imber
offuit ꝫm hug.Et respicit prudens non soluz pre
sencia ꝫ et futura.vnde dicit boecius.Non qd an
te oculos si tamen est suffecit intueri.reꝝ exitus
prudencia metitur.Item quidam sapiens dicit pru
dentis mos est uarias inquirere causas ut ualeat
mentem certificare suam.vide eciam in cardinal'.
Et ꝫ ꝑs a prudens tis.is in er fit prudenter.et ita
de similib3 dicas.Item scias q ph̄s dicit vj eth
Impossibile est prudentem esse non entem bonū

Prudencia in prudens vide.vide eciam in sapiā

Prudentiuncula le diminu.parua prudentia

Pruina.a pir dr hec pruina ne.frigus ul' gelu
matutini tempis.q̄ urit sicut ignis.frigus enim
sicut calor urit.vn̄ h et h pruinalis et h le.et pru
inosus sa sum.et ꝓducit pn̄' pruina et pruinalis

Hic nota q generans pruinaz est frigus excel
lens qd est simul conūtens et congelans ipam ci
tra mediam aeris regionem.Vapor qui materia
eius est subtilis est et ascenderet alte sicut ros si n̄
a frigore aeris inferioris ꝑ̄occuparetur.Cū enim
et triplex sit uapor scilicet pruine niuis et pluuie
siue roris duo istoꝝ generantur frigore prius spis
sante uaporez in nubē.scilicet nix et pluuia.Alia
duo generant a uapoē in nubem non spissato sc3
ros et pruina.ꝫ ros generatur a frigido tempato
uaporem tantū resoluente.Pruina uero generat
a frigido excellente.uaporem congelantez anteq̄3
incipiat conūti in aquam.et ideo pruina non est
rotunda ꝫ exparsa sicut uapor nec ꝑs coheret ꝑti
ꝫ seꝑatur a ꝑte sicut uapor distractus fuit.Cum
autem ut dictū est sit subtilis uapor pruine vniū
saliter ab ipso expellit calidū subito.et ideo nich

il est qd mollificet uaporem confusum et congela
tu. et ideo pruina est rigens et dura. aer tamen in
troductus in uaporem non expellit. et ideo ptes
pruine qn confuse sunt et congelate rare sunt et q
si interrupte ¶ Et scias q dra est inter rorem et
pruinam sm phm. q cu ros et pruina conueniant
in materia que est uapor subtilis tpe diei eleua
tus. drnt in generante. q cu sup illu uaporem ue
nerit in aere frigus puu. h est tempatu adiutu fri
gore noctis statim coprimit ipm in rorem. pruina
autem est uapor congelatus anteq ex ipso resol
uatur aqua. Conueniunt autem ros et pruina in
duobus. quoz vnu est q uentrius uapor eleuat
qn flat uentus sed pocius in sereno. Si enim flat
uentus aut ille est aquilonaris aut meridionalis
aut orientalis aut occidentalis. et si quidem est a
quilonaris frigidus est impediens eleuacone ca
lidi uaporis. Si autem est meridionalis ille cong
gatiuus est nubiu. et turbat serenitatem. et tunc
itez non eleuatur uapor subtilis s spissus uapor
qui est materia pluuie. Si autez est orientalis il
le est calidus eo q sol diu agit in ipm et non p
mittit in uapore secum esse equale frigidu. Si au
tem est occidentalis ille pluuiosus est no habens
uaporez puz et claz qui est materia roris ul pru
ine omnes autem secundarij uenti pprietates se
quunt principaliuz. et ideo flante uento. aut non
eleuatur uapor roris et pruine. aut si eleuatur ad
formaz roris et pruine non pt puenire et sic intel
ligitur dcm phi qui dicit uapor roris leuatur in
sereno et non eleuatur qn flat uentus. Alioquin
ut dic frater albertus contradiceret sibi infra stan
in pximo ubi dicit phs q ros fit qn flat auster
non septemtrio. h enim uez est de materia roris
que eleuatur in austro. s durante austro materia
huius ad formam roris non puenit. s pocius in
austro succedente sereno. et hoc est eciam uez de
materia pruine. Conueniut eciam in h ros et pru
ina q neutz eoz generatur in supmis montibz
altis cuius duas causas dicit esse phs. Quaz vna
est q caliditas uehemens est in eis locis que sunt
in supmis montibus illis. et ideo anteq uapor as
cendat ad cacumina eoz resoluitur in aquam et
descendit in uallez. Altera causa est q aer no lon
ge sup cacumina eoz monciu inflammatur et ca
lesit calefactione uehementi. et si eciam aliud pos
set frigidu aeris locu transire de uaporibz et pue
nire usq ad cacumina eoz illud ibi resoluitur in
aerem. et ideo non generatur inde ros ul pruina.
Ite scias q sicut pbatur in li de crepusculis. vapo
res non longius tribz miliaribus ul paulo minus
a terra eleuantur. vide eciaz in nix et in ros et in

Pruinosus nosa nosum in pruina est ¶ mons.
Pruna ne. est carbo viuus et dum ardet dr pru
na. a purendo ul a pir. s cu extincta fuerit dr car
bo. q careat flamma. a pruna dr h et h prunalis
et h le. et prunosus sa sum. et h prunus ni queda
arbor cuius fructus rubet ut ignis. vn h prunum
ni fructus eius. et h prunetum ti locus ubi pruni
crescunt. et pruneus a u. et pd pru. vn usus. Igne
calet pruna fert prunus dulcia pruna

Prurigo riginis in prurio ris vide. et pducit ri.
Prurio ris riui ritu prurire molliter effluere pru
ritum habere. et p fastidire inuenitur. vnde pruri
ens tis ge omnis. vnde in secunda ad thimot iiij
Coacuabunt sibi magistros prurientes auribus. et
h pruritus tus. et h prurigo ginis in eodez sensu
scilicet ardor et exuststio carnis ul auriuz cogens
ad scalpenduz. Item prurigo dr ipsa scabies que
prurituu confert et ardorem. vnde prurigo eciaz dr
qi purigo. i. pustione agens. et dr prurigo qi pu
rio. et uidetur esse ethi. Vn pruriginosus sa sum
scabiosus. et pruridus da du in eodem sensu scili
cet prurittu et scabie plenus. et pd u ante r. vnde
Juuenalis lib iiij satira v. Incipiat prurire thoro.
plausu q pbare. h eciam patet p ps dicentez q
nullu ubum quarte coniug habet u cor ante rio
nisi meditatiuu. s prurio non est ubu meditatiu
ergo non corripit u sicut nec scaturio ris

Pruritus pruritus in prurio est
Psallo lis o in i psalli psalle. i. exultare iubila
re congaudere ul cantare. pprie uero psallere.
est gestu corporis exprimere gaudiu mentis et h q
dam digna qualitate uocis. et caret sup. vnde di
cit ps in x li. A psallo psallis psalli. supinum non
Psalma. A psalmus ¶ legi. uide in sallo sine p
dicitur hoc psalma matis. ul hec psalma me io e
psalmus. et componitur diapsalma.
Psalmista in psalmus vide.
Psalmodia. psalmus coponitur cu oda qd est
cantus. et dr psalmodia die. i. cantus psalmi. sed
psalmodes in uesica arene sunt que ex indigestio
ne ciboz nascuntur. et acuitur di. et ut dicit gg.
Vox psalmodie cu p intencionem cordis agit per
hanc onipotenti dno ad cor iter pat ut intente in
ti ul pphie ministeria ul copunctonis graciaz in
fundat. sicut dixi in ppheta. uide in cantus.
Psalmographus. a psalmus et graphus qd est
scriptor coponitur h psalmographus phi. pnl cor
. i. descriptor psalmoz. vn h psalmographia phie
id e descripco psalmoz. et psalmographo as. i. de
Psalmulus li di. puus psalmus. ¶ scribe psalmos
Psalmus. a psalterium dr h psalmus mi. q ad
psalteriu cantabatur. vn h et h psalmista te qui
psalmos cantat uel componit.
Psalteriu. a psallo lis dr h psalteriu rij qddaz
instrumentu musicu. q in eo psallebant et can
tabant psalmi. hinc psalteriu dictum est ubi psal
mi continentur. vnde psalteriu grece heoraice na
blat latine organum dicitur
Psaltes psalte. dicit peritus in cithara ul organo
vn in pmo pali c xiiij. Quatuor milia ianitores
et totidem psalte canentes dno in organis. uel s
pap psaltes. i. psallens. Et ut scribitur in histori
is. tradunt phi q armonia letu reddat letiorem.
tristez tristiorem. et ut dicunt mathematici multi
demones armoniaz ferre non possunt. et qnq nul
li. vnde eciam in pmo regum dr c xvj q spiritus
dei malus recedebat a saul quando dauid coram
eo psallebat in cithara. vide in cithara.
Pseudo gce latine dr decipiens ul falsus. vnde
dr pseudomenus. i. fallax. et pseudolus la lu. i. fal
lax. falsus. decipiens. vl pseudolus dr falsus huius
et malus. a pseudo qd est falsus et dulos qd est
seruus. et coponitur pseudoapostolus. pseudopro
pheta. i. falsus ppheta. apoc vj. vidi de ore pseu
doprophete exisse spiritus tres immundos. et pseu
doxpianus. falsus et decipiens xpianus. pseudog
phus. i. falsus scriptor. et sic in similibz pt esse co
positio ul appositio. et est pseudo indeclinabile in
utroq numero et omnis ge s hug. Quida tamen
dicunt q pseudo est tantu numeri pluralis. sed te

ne ꝙ pus dictū est. et cor̄ pn̄l pseudog̃phus pseu

Psitacus. a poeta ul' ¶ domenus et pseudolus poetria deriuatur h̄ psitacus ci. quedaȝ auis que in indie litoribus gignitur colore uiridi torquem habens puniceuȝ circa collū grandi lingua et cete ris auibus lacōre. vnde et articulata ūba exp̄mit ita ut si eam non uideas hominem loqui putes. ß ex natura salutat et dicit chere qd̄ est aue. ß ce tera uerba dicit instructione. vnde quidam sub ꝑ sona psitici dixit. Psitacus a uobis alioꝝ nomina disco. Hoc ꝑ me didici dicere cesar aue. et dr̄ hec

Ptholomei dicun ¶ auis uulgariter papagozo tur reges egipti. sicut romani imꝑatores dn̄r

Ptisana ne fe generis .i. succus ordei ¶ cesares ul' pulmentū inde factuȝ. vl' ptisane dicunt̄ grece que ꝓpe fieri solent in pila. vnde h̄ ptisanarium. uas uictile in quo coquitur ptisana et ptisanarius ria riuȝ ß̄m hug̃. pap̄ uero dicit ptisane ex diūsis pigmentis fiunt et liquoribus. has quidem faciūt de ordeo qd̄ in pila decorticant. et scribitur ß̄m eū ꝑ p in p̄ma sillaba. Glosa dicit ij reguȝ c xvij. q̃i siccans ptisanas. ptisana dr̄ ordeū siccatū pilo tun sum decorticatū. et fit inde cibus aptus carentibȝ dentibus. vn̄ quidaȝ. Cortice nudata ptisanas nem pe ordea dicas. et cor̄ pn̄l' in p̄dicto ūsu. et bene ut puto. vnde macer. Cū ptisana succū porri sorbē iuuabit. idem de feniculo. Renibȝ in ptisana radix decocta iuuabit. et magister bene dicit ꝙ I ante s corripitur in ptisana. et ex h̄ patet ꝙ ptisanariuȝ cor̄ p̄mam. vnde allegat illum ūsum oracij in ß monibȝ. Tu cessas age dum summe h̄ ptisanariuȝ orize. Non enim est p in secunda sillaba. patet eci am ex isto ūsu ꝙ p̄ma et secunda sillaba cor̄

Ptongus gr̄ .i. sonus. Jn̄ diptōgus .i. dual' sonus

Ptotos .i. casus. et poliptoton et monoptotus

Puber. a pubes bis deriuatur h̄ et h̄ pubis ul' pubes uel puber. genitiuo huius puberis .i. puer pubem iam habens ul' emittens. scilicet qui iam generaē potest. h̄ incipit esse a xiiij annis. ß femina incipit esse viripotens ab annis xij et ita uolunt quidam pubē̄m ex annis dici. scilicet qui xiiij annos expleuerit q̃uis tardissime pubescat ß certū est puberem esse qui ex habitu corpis pu bertatem ostendit et generare iam possit. vnd̄ et puber dr̄ a pube .i. a pudendis corpis. q̃ hec loca tunc p̄mitus lanuginem ducunt. et cōponitur pu ber ul' pubes ul' pubis. h̄ et h̄ impuber ul' impu bes ul' impubis. genitiuo huius impuberis .i. pu er qui nondū habet barbam. ita dicit hug̃. h̄ ecīā uult p̄s vnde in vj li dicit tam in is q̃ in er finita nomina regulam ß̄uant in r terminatoꝝ .i. accep ta is faciunt genitiuū. ut h̄ puluis et puluer pul ueris h̄ cinis ciner cineris. hic uomis et uomer hu ius uomeris. Preterea cicero declinat puber pube ris. quidam ut ꝓbet. pubes beris. quidam pubis bis. ex h̄ tamen cōpositum inuenitur similez ha bens ntm̄ genitō. h̄ impubis huius impubis. virḡ in v. Impubis uili ab eo neutꝝ impube. Orac̄ ꝓ tulit in epodo et h̄ tormenti questus ore consistit puber in pube corpus cicero tamen filiū ꝗ eius impuberem legatū a patre missum ita uult p̄s. ꝑ hō concordat cū hug̃ et ponuntur h̄ ūba in decre tali q̃dam de desponsatione impubeꝝ. Puberes a pube sunt uocati .i. a pudentia corporis nūcupati. ꝗ h̄ loca p̄mo lanuginem ducunt. Quidam tam̄ ex annis pubertatem existimant .i. eum esse pube rem qui xiiij annos impleuit q̃uis tardissime pu bescat. Certuȝ est autem eum pubereȝ esse qui ex habitu corpis pubertatem ostendit et generaē iā p̄t. et puerpe sunt que in annis puerilibȝ pariunt

Puberculus. a puber dr̄ h̄ puberculus. et h̄ pu bercula di scilicet adolescentulus et adolescentula

Pubero. a puber beris deriuatur pubero ras .i. crescere pubere in uenere. Et cōponitur repubero ras. et hinc puberasco repuberasco incho. et corri

Pubertas tatis est collcō pubeꝝ ul' e ¶ pit he. tas diffinita xiiij annoꝝ ul' q̃ puer pubescit. vnd̄ puberto tas pubertate florere ul' in pubertate es se. et ꝓd̄ pu. et formatur pubertas a puber addi ta tas licet huiusmodi nomina in tas ut in pluri bus formentur a gt̄o ul' dt̄o addita tas. ut bonus boni bonitas. felix cis ci felicitas. sicut dixi in se cunda ꝑte ubi egi de accentu nominū desinenciuȝ in as. De pubertate eciam vide in puericia.

Pubes. a pubus deriuatur hec pubes bis. etas pueri iam xiiij annoꝝ. et pubes .i. collcō iuuenū taliū ꝓpe. et pubes .i. p̄ma barba scilicet lanugo et ꝓpe ꝑs inferior scilicet pecten. vn̄ et dr̄ pubes q̃si nubes pudendoꝝ. Inde pubeo bes bui .i. cresce re. crinentare. barbere. pubeȝ emittere. et hinc pu besco cis incho. barbescere. crescere. uel pubere. et pubescere .i. in tali etate esse. talem etatem habē vel ducere. Et cōponitur impubeo bes. suppubeo bes. vnde impubesco suppubesco incho. et ꝓd̄ pu

Pubeta. a pubes dr̄ h̄ et h̄ pubeta te. et pube da de in eodem sensu .i. adolescens pubis. et dr̄ sic quasi pubi datus. et hinc pubeto etas. et pubedo pubedas .i. pubere uel puberare

Pubetenus due ꝑtes sunt sicut dixi in secunda parte ubi egi de compositis a tenus.

Publicanus. a publicus dr̄ publicanus cana nū publicani appellantur conductores uectigaliū fisci ul' reꝝ publicaꝝ siue q̃ uectigalia publica exigunt ul' qui ꝑ secularia et publica negocia lucra sectan tur. vnde et dicti sunt ß̄m huguccōȝ. ul' ß̄m bedam publicanus dicit̄ qui amisso pudore publice peccat uel qui uectigalia .i. tributa publice exigit. glosa auteȝ sup illud math̄ v. Non publicani h̄ faciunt sic dicit. Publicani exactores romanoꝝ quos iudei sic uocant. q̃ de re publica curam gerebant. dicun tur et nomen traxisse a romano rege. qui p̄mus eos ordinauit. ß uero remigiū publicani diceban tur ministri herodis constituti a publio romano rege ad exigenda uectigalia. siue q̃ publica nego cia exercebant et ꝑ fraudes et piuria iniusta lucra ¶ sibi accumulabant

Publicitus aduerbium .i. publice a publicus dicitur. et corripit ci

Publicus. publius fuit quidam qui rem suaȝ p̄ mo loco cōmunem fecit et publicaȝ. et inde tractū est publicus ca cū cōmunis. ß cōmune dr̄ ꝓpe qd̄ ꝑtinet ad homines eiusdem ciuitatis. publicū qd̄ ad omnes generaliter. Quidam tamen dicunt ꝙ publicū dr̄ q̃si popolicum a populo. et ß̄m h̄ pub licū est qd̄ ꝑtinet ad homines eiusdem ciuitatis cōmune qd̄ ad omnes generaliter. ß p̄ualet qd̄ p̄ us dictum est. vnde publice adūbiuȝ. et h̄ publici tas tatis. et publico cas. diuulgare. cōmune facere ul' diffidare. et est actiuū cū suis cōpositis si qua habet. vide in notorium

Pudenda dende genitalia ab eo qd̄ pudeat illo rum uel a pube dicta ß̄m papiam

Pudens in pudeo exponitur.

udeo des dui pudere .i. pudorem habere. uere
cundari. et non est in usu. vnde pudet impsonale
qđ construitur cū accusatiuo et genitiuo ut pudet
me tuj. et hinc pudens tis ge omnis. et compatur
pudencior simus. vnde pudenter cius sime aduibiū
et hec pudencia cie .i. uerecundia. et cōponit impu
dens .i. non pudens cui pudor et pudicicia procul
abest. Et nota q pudens opinionem ueraz et fal
sam metuit. sed uerecundus non nisi ueram. et com
ponitur cū in et dr impudens pnl cor. Item a pu
det pudibundus da dū .i. uerecundus. vnde pude
bunde aduibium. Pudet cōponitur dispudet .i. ual
de pudet ul diuisis modis pudet. Itez pudeo cōpo
nitur depudeo des. vnde dpudz impsonale .i. ual
de pudere ul pudorem amittere. Perpudeo des p
fecte pudere ul ualde. ppudeo des p alijs pudere
ppudeo des pcul ul p aliquo pudē. repudeo es
.i. iteȝ pudē ul pudorez amittere. Pudeo et pudz
neut sunt cū omnibus suis compositis. et faciūt
pteritum in ui diuisas. Et carent supinis. licz sm
antiquos inueniatur puditū. et q pmam cor pa
tet p ouidiū epy dicentem. dicere qui puduit scri
bere iussit amor. et ouid de arte. Si doctus uideaē
rudi petulas ue pudenti.

Pudicicia pudicicie in pudicus est.

Pudicus. a pudor dr pudicus ca cū castus qi pu
doris custos ul amicus. et compatur. vnde pudice
cius sime aduibiuz. et hec pudicicia cie .i. integritas
ul castitas. dr̄nt tamen in hoc q pudicicia est ūtus
motū libidinis domans. sed eius signa non abhor
rens. Signa autem eius sunt. gestus corporis. uox
blanda. accurate ornari. vñ ūgines castas dicimus
matronas autē pudicas. et componit impudicus
ca cū. Et prod di. Vñ ouid epy. Ille tamen pieta
te mea pcibus q pudicis. Item quidam. Sobrius
a mensa de lecto surge pudicus.

Pudor a pudet deriuat hic pudor doris. et est cor
poris sicut pudicicia mentis. et est pudor uerecun
dia ex aliquo casu innata qui non auferens me
moriam linguam impedit. vnde pudorosus sa suz
et pudorus ra rum in eodem sensu .i. pudoē plenus
et corripit pu. vnde in thobia dr. Porcoꝝ siliquis
pudor est inhiare fauillis

Pudoratus. a pudor doris dr pudoratus ta tū .i.
pudore suffusus. et cōponitur expudoratus extra
pudorem positus. impudens. et impudoratus a ū
in eodem sensu.

Puella puelle in puer est.

Puellaris. a puellus ul puella dr. Item hic et hec
puellaris et hoc re. et deriuatur a puer. vide in puer
Ouid epy. Alta puellares tardat arena pedes. Itē
numeri xxx c in etate puellari

Puellulus in puer exponitur.

Puellus in puer exponitur

Puer. a pus puris deriuatur hic puer pueri. q in
pure .i. in custodia tenetur. ul ut inuno marcello
placet. puer dr a punio nis. q pueri ūberibus so
lent coherceri. ul puer dr a puritate et piloꝝ et ali
aꝝ reꝝ. Et notanđ q tribus modis dr puer. Nati
uitate. scilicet ut puer natus est nobis. Etate. vt
decennis nouennis. Obsequio et fidei. vnde dñs
ad ieremiam. puer meus es tu noli timere. Item
notanduz q antiqui dicebant hic puerus ri et hec et
hoc puer ri. Et a puer hec puera .i. puella. et hic pueru
lus. et hic puerculus li dimi. et puerula. et puercu
la dimi sunt. similiter hic et hec puerilis et hoc le penl
pđ. vnde pueriliter aduibiū. et hec puerilitas. Item
a puer hic puellus li. vnde puellulus similiter dimi
et hec puella. et hinc puellula omnia di. Itē a puel
lus ul puella hic et hec puellaris et hoc re. et hinc puel
lariter puellaritas. Et nota q puellus et puera n̄
sunt in frequenti usu. nec puerus licet ab eo dimi
nutiua sint in frequenti usu. scilicet puerulus pnl
cor. Nam a puer puerculus. et a puerus puerulus
proprie dicitur.

Puerculus culi dimi puus puer

Puericia. a puer pueri addita cia dr hec puericia
cie secunda etas q̄si pura et non ad gignendū ap
ta. et durat a septennio usq ad xiiij annū. Sz pu
bertas ē etas adulta que iam gignē potest et inci
pit a xiiij anno.

Puerilis in puer vide

Puerus. a puer deriuatur puero ras. esse ul fieri
pueꝝ ul crescere ad modū pueri. Et cōponitur re
puero ras .i. iteꝝ redire ad pueriiciam. Et hinc pu
erasco cis. et repuerasco cis. inchoatiua.

Puerpera puer ul puera componitur cū pario
et dr hec puerpera re que pueꝝ ul pueram parit.
et ppe puerpera dr in pmo ptu. et inde hoc puerpe
riū rij. partus pueri ul puer et ppe pmus. et puer
periū dr locus in quo puer concipitur et morat
in utero matris usq ad ptū sm aug. et pap etiā
dicit puerperiū pmus ptus ul puer in utero for
matus. et cor penl puerpera. Quare non dicatur
puerperus dixi in tercia pte ubi egi de uerbo a

Puerperium in puerpera vide

Puerulus li in puer exponitur.

Puerus pueri in puer vide.

Pugil. a pugillus dr hic pugil lis. qui certat pug
nis. et pugillor aris. pugnare. certare. ul quendā
ludū exercere. scilicet pancraciū facere .i. de manu
in manuz aliquid subtrahere. vnde hic pugillator
pugnatur pugil. sed pugil ex ppa fortitudine. pugil
lator ex arte. et pugillator pancracius. scilicet qui
aliquid de manu in manū subtrahit. et pugillato
rius ria riū. Item a pugil ul pugilor dr hic pugilla
tus tus .i. ars ul actus pugillandi. et inde pugili
cus ca cū. vnde pugilice aduibium penl correpta.
Et scias q pugil facit genitiuū pluralem pugilū
penl correpta. vnde patet q scribit per vnum l.

Pugillaris. a pugnus dr hic pugillus li dimi. et
hoc pugillū li qđ pugno defertur et in quo scribit.
vt liber ul tabula ul carta. vnde marcialis capel
la pugillo asseuerante dictauerit. et idez dr hoc pu
gillar aris p codez scz penna ul cornu ul tabula
manualis. vnde in euangelio luce. Et postulans
pugillarē scripsit. et hic et hec pugillaris et hoc re qđ p
tinet ad pugnuz ul qđ pt replē pugnū et pducit
penl pugillaris.

Pugillo. a pugio onis. dr hic pugillo onis. cū pugione .i. cū gladio pugnans

Pugillus pugilli in pugillaris exponitur

Pugio onis mas ge. a pungendo ul transfigen
do dictus est. Est enim qđdam instrumentū ferre
um longum et acutuz. ul est gladius puus bis a
cutus lateri adherens. Idem et dunabulū ul du
niculū. q religet ad dunem. Numeri xxv. pugio
ne arrepto. et pducit penultimam genitiui

Pugna. a pugnus dr hec pugna ne. q olim in in
icio fuit usus in bello pugnis contendere. ul q o
lim pmo bellū pugnis incipiebatur. vnde et pug
na etiam duoꝝ est. et aliquando etiam sine ferro

Pugnella le dimi parua pugna.

Pugno nas dr a pugnus. et est pugnare certare
contendere et ppe pugnis. sed iam ad aliud transijt
vnde hic et hec et hoc pugnax nacis. q sepe et assidue

pugnat. et compatur pugnacior pugnatissimus. vnde pugnaciter cius me adūbiū. et hec pugnacitas tatis. et pugnaculus la lū aliquantulum pugnax Itez a pugno pugnabundus da dum. pugnanti similis. Pugno cōponitur cōpugno nas. ualde. i. simul pugno. depugno nas. ualde pugnaē. ul' debellare. deuincere. Expugno nas. deuincere. debellare vnde hic et hec expugnabilis et hoc le. vnde expugnabiliter. et cōponitur inexpugnabilis bile liter. Impugno nas. in pugnam capere. ul' inuadere. debellare. ul' reprehendere. redarguere. ppugno nas. pcul ul' p aliquo pugnare uel ualde. Oppugno nas. contra ul' vndiq pugnare ul' expugnare. repugno as itez pugnare ul' resistere. reluctari. Pugno et eius cōposita sunt neutra pter depugnare p debellare et expugnare et impugnare. Et oppugnare p expugnare uel impugnare que sunt actiua

Pugnella pugnelle diminutiuum parua pugna

Pugnus. a pungo gis dr hic pugnus ni. qr dum pungere uolumus manu pugnū facimus et cū eo pungimus. Et dr pugnus clausa manus cū pressione digitorum

Pulcer cra crum. a specie cutis. i. pellis dr. scilicz qui pulcram habet supficiem cutis. vnd et a pellis dr. et cōpatur pulcrior rimus p duo r. qr formatur a pulcer addita rimus. vn pulcre rius rime adūbiū. et hec pulcritudo dinis. et cōponitur ppulcer a ū. i. ualde pulcer. Et nota q licet ppe dicatur de corpe. transfertur tamen ad alia et non debet aspirari pulcer. vnde dicit appuleius q errant qui pulcer et sepulcrum p ch scribenda existimant. qr in latinis dcōnibus post c nota aspiracōnis numq repitur

Pulex. a puluis deriuatur hic pulex licis. mas ge qr ex puluere nascitur ul' qr magis ex puluē nutritur. vnde pulicosus sa sum. plenus et abundans pulicibus et cōparatur. vnde hec pulicositas tatis. i. plenitudo et abundancia pulicū. et pulicarius ria rium. et hoc pulicinū et pulicetuz locus ubi pulices abundant. et cor pulex pnl' genitiui. Qr autem dr pulex qsi in puluere latens ethimoloia est.

Pulicarius pulicaria pulicarium in pulex est

Pulicetum ti penul' pducta in pulex uide.

Pulicosus cosa cosum in pulex exponitur

Pulios. a pulex licis dr hic pulios quedam herba qr semen simile pulicibus habeat. vnde et eam latini herbam pulicariam uocant

Pullatus pullata pullatum in pullus est

Pullulo. a pullus dr pullulus la lū. a quo deriuatur pullulo las laui lare. i. germinare multipliciter crescere. multiplicare. facta translacōne a pullis qui pducuntur ex ouis multipliciter. et cōponitur repullulo las itez post casum pullulare et recrescere. et cor pnl'. vnde thob. Pullulat ex qua tu multiplicata fames

Pullulus pullula pullulum in pullus uide

Pullus. a puus ul' pupus dr pullus a vm. et hic pullus li. i. puus. vnde homo puus pullus dr. Itē nati recentes omnium auiū et quadrupedum. pulli dnr qsi pupi ul' pui. vel pulli dnr qsi polluti. a polluo is. qr polluti sunt. vnde dr pullus la lū. i. niger gra grum. Quod enim est nigrum qsi pollutū est. vnde Jeron ad nepocianuz. Vestes pullas eque uita ut candidas. et inde pullatus ta tū. i. nigris uestibus indutus. Juuenalis. horrida mater pulla ti pceres. Item a pullus p nato pullulus a vm di et inde pullulo pullulas.

Pulmentarium pulmentarij in pulmentū vide

Pulmentū. a pulpa pe dr hoc pulmentū ti cibus delicatus et suauis. vnde hoc pulmentariū rij p eodem. et pulmentarius ria riū. Item pulmentū ul' pulmentariū dr qnq cibus pter panem scilicet cōpanaege. Quidam tamen dicunt q pulmentum deriuatur a puls pultis

Pulmo pulmonis in pleumon vide

Pulpa. a palpo pas dr pulpa pe caro sine pinguedine. sicut est tumida et grossa caro crurium et brachiorum quasi palpa. qr palpitat et resilit sepe. et ponitur sepe p adulacōne et delectacōne. qr talis caro suauis est et delectabilis ad uescendū. vnde pulpula le di. et pulposus sa sum. pulpis plenus et cōpatur. vnde pulpose sius me adūbium. et hec pulpositas tatis. uel dr pulpa a puls. qr olim cū pulte mixta comedebatr

Pulpamentū nti. i. pulmentum uel delectamentum. Et dr a pulpa.

Pulpitū. a publicus dr hoc pulpitū ti. analogium legium. lectrum. legitorium. qr ibi publice legunt ut possent conspici a populo

Pulposus sa suz in pulpa est.

Pulpula pulpule dimi. pua pulpa

Puls pultis fe ge. pulmentū simplex ex farina. a pellendo scilicet debilitatez. pultes placente qui tenuissime sunt dicuntur secundum papiam.

Pulsim aduerbium. a pello pellis

Pulsito pulsitas penul' correpta in pulso sas est

Pulso as aui are. frequenter pellere Et est fre. Et formatr a pulsu. sup de pello lis. u in o. a quo pulsito tas. aliud fre. Et componitr compulso sas que pnt deriuatiua esse a compositis a pello lis.

Pulsus. a pello lis dr hic pulsus sus sui. et pulsus sa sum pticipium. uel pulsus sus. uocatus est quia pulsitet uel palpitet. cuius iudicio aut infirmitatem intelligimus aut sanitatem. pulsus pulsa pulsum. erectus. fugatus. sm papiam.

Pulto tas. est fre. a pello lis pepuli pulsum. ul' sm antiquos pultum tu. u in o fit pulto pultas.

Puluerosus sa sum. In puluis est.

Puluerulentus ta tū. i. puluē plenus. a puluere et lentos plenum. unde hec puluerulencia cie.

Puluillus puluilli. paruus puluis.

Puluinar puluinaris in puluinus est

Puluinulus uinuli diminutiuū puus puluinus

Puluinus. a pluuia dr hic puluinus ni. i. ceruical quasi pluuinus qr de pluuia fiat. vl' dr a pullo. qr de plumis pullorum fiat. vnd hoc puluinar naris. Idē qd puluinus et puluinar dicuntur qnq ipi lectuli ul' lectisternia que sternebantur in templis. vn et ipa templa et festa dnr puluinaria s puluinus p nati hominis est ceruical ul' puluinar regū et diuitū. Puluini eciam sunt machine quibus naues deducuntur et subducuntur in portū. et pd puluinus pnl' ul' puluinar. vnde ouid in xvj epistola. Colla q puluino nostra ferenda dedit

Puluis. a pello lis deriuatr hic puluis ul' pulner. qr pellatur et tollatur a uento et addita is fit genitiuus pulueris. ut ostendi in puber. vnde puluereus a ū. qd est de puluere uel ad puluerem ptinens. et puluerosus sa sum puluere plenus. et per cōposicōnem puluerulentus ta tū in eodem sensu Et utrumq compatur. vnde puluerositas tatis

Pumex. a spuma me dr hic pumex micis qsi spumex scilicz lapis leuis et cauernosus qr spume densitate concretus fiat et tantā habet refrigerandi naturam ut in uas missus musta deferuē desinant

vnde pumicosus osa sum. Et cōpatur. Et pumico cas penl' cor. pumice aptare. Et est actiuū cū omnibus suis cōpositis. Item a pumex pumiceus pu micea pumiceū. Et corripit pumex penul' genitiui

Pumicellus pumicelli diminutiuū puus pumex

Pumico pumicas in pumex est.

Pumiculus pumiculi diminutm̄. puus pumex

Puncto. a punctum ti deriuatur puncto tas taui tare. puncta facere. uel punctis distinguere. vnde punctatim adūbium. p puncta distinctim. Et componitur dispuncto tas. puncta remouere. repuncto tas iteꝝ punctare. Item punctare p̄t eē esse frequentatiuū huius uerbi pungo. i. frequenter pungere. A quo punctito punctitas aliud frequentatiuum.

Punctor punctoris in punctorium vide.

Punctoriū. a pungo gis punxi dr̄ h̄ punctor toris. vnde punctorius ria riū. et h̄ punctorium cū q̄ pungimus. et punctim aduerbium. i. pungendo.

Punctum puncti in punctus uide

Punctus. a pungo gis xi punctū. dr̄ h̄ punctus tus tui. actus ul' passio pungendi. ul' qd̄ pungendo facimus. et h̄ punctus tus. et h̄ punctū ti in eodem sensu scilicet qd̄ pungendo facimus uel p̄ncipium linee. Item punctū est simplex uel indiuisibilis quantitas. p̄ma in cōposicōne linee et ultima in relacōne. vnd̄ h̄ et h̄ punctalis et h̄ le. Et componitur bipunctalis et h̄ le. Tripunctalis le. quadripunctalis le. q̄nquepuntalis le. Sextipunctalis le. i. constans ex duobus ul' tribus ul' quatuor uel q̄nqꝫ ul' sex punctis. vnde h̄ bipunctalitas atis. tripunctalitas. quadripunctalitas. q̄nquepunctalitas sexpunctalitas. Item punctū dr̄ in cōputo iiij ps hore. Et scias ꝙ masculinū scilꝫ punctus ti iam cessauit in frequenti usu. qr̄ non utimur nisi neutro. dicimus enim h̄ punctum ti. Idem dicendū ē de stadius dia diū. cathinus et cathinum. qr̄ eoꝝ masculinū iam cessauit in frequenti usu. Itē punctum est signū segregans intellectum et spiritū recreans ꝓlatoris. et ꝑm hoc coma. colum. piodus sunt puncta. vide in cathinum et in uita

Pungito. a pungo gis dr̄ pungito tas frequen. i. sepe pungere. p̄t eciā esse modi impatiui tpis futuri de pungo. futuro pungito tu. et cor̄ penul'

Pungo gis xi ul' pupigi punctum pungere id ē punctum facere ut in libro. et tunc ꝓp̄e facit p̄teritū punxi. Item pungere. i. stimulare. configere. et tunc ꝓp̄e facit pupigi. ut ego punxi libꝝ et pupigi illum. Pungo componitur cōpungo gis. id est pungere simul commouē. Itē depungo gis. ualde ul' deorsum pungere. ul' a puncto depellere. et ponitur simpliciter ꝓ depellere. dispungo gis. i. diuersis modis pungere ul' dispensare ul' donare ul' deorsum a puncto facere et expellere. Expungo gis extra pellere extra punctum scriptoris ponere et delere. Et hinc dicimus expunctores et dispunctores eos q̄ expellunt alios ab hereditate et delent nomina eoꝝ de tabula testamenti. ul' eos sic dicimus. qr̄ in signandis ꝑerant testamentis et eoꝝ inserebant punctos qui erant in hereditate uel eoꝝ quociens expediebat auferebant q̄ erant exhereditandi. Impungo gis. intus uel retro uel ualde pungē. repungo gis iteꝝ ul' retro pungere ūsa uice pungentem pungere. Pungo et eius cōposita sunt actiua. et pungo duo habꝫ p̄terita ꝑm duplicem eius significacionem. Composita uero ab eo tantū habent vnū p̄teritum scilꝫ in xi p̄ter repungo qd̄ retinet p̄teritū sui simplicis in diuersis significacōnibus sicut et simplex. scilꝫ repunxi et repupigi ꝑm hug. et p̄s in x li sic dicit. Pungo pupigi uel punxi. expungo uero expunxi dicimus. Ac repungo repupigi et repunxi ut capro uidetur. Cū enim qui nos pupugit talionē ul' uicem a nobis redditam ostendimus repupugi dicimus. q̄n uero de oracōne ul' calendario loquimur repunxi dicimus.

Punicus ca cū pnl' cor̄. in feniceon est

Punio. a pena dr̄ punio nis nire penam erogare. vnde punitus nita tū. et compatur. Et componitur impunitus. et ꝓd̄ pu. vnde quidam. Nil magis ingratū ꝙ non punire reatum. Quibus de causis puniat deus homines habes in pena

Punxi preteritum de pungo pungis.

Pupa. a pupus dr̄ h̄ pupa e. Pupe dicunt̄ quidā staciuncule quas ūgines solent facere in modum filiaꝝ. et uestibus obuoluere quas postꝙ annos quasi nubiles ueniebant et puerilibus abrenunciant quasi sub potestate ueneris future ueneri sacrificabant vnde parsius. dicite pontifices in sacro quid facit auꝝ. Nempe h̄ qd̄ ueneri donate a ūgine pupe

Pupilla pupille in pupillus est.

Pupillaris in pupillus exponitur

Pupillus. a pupus dr̄ h̄ pupillus li dimi. puer qui infra annos pupillares constitutus est in tutela alicuius. et pupillus ul' pupilla qui uel que caret patre ul' matre ul' utroqꝫ. scilꝫ orphanus ul' orphana. Sꝫ orphanus est grecū. pupillus uero latinū. nā in p̄s ubi legitur. Pupillo tu eris adiutor grecus habet orphano. et dr̄ a pupus qr̄ habet puerilem consolacōnem. vl' a pupus dr̄ pupilla le. media pars oculi qr̄ sit pura. ul' dr̄ a puella qr̄ sit pura et impolluta sicut puella. hanc plerumqꝫ pupillam uocant. sꝫ falso. et hinc pupilli dicuntur qui sine oculis. i. parentibus orbi. sꝫ hij uere dicunt̄ pupilli quoꝝ parentes ante decesserunt ꝙ ab illis nomen acciperent ceteri orbi uocantur. vnde h̄ et h̄ pupillaris et h̄ re. pupillariter. pupillaritas. Et scias ꝙ pupillus ꝓd̄ p̄mam. licet anticlaudianus eā corripiat dicens. Sustentat regat et pascat foueat qꝫ pupillos. Orac̄ enim ei contradicit dicens pupillis quos dura p̄mit custodia matrum

Puppis. a post deriuatur h̄ puppis p geminū p accusatō puppem ul' puppim. Ablatō a puppe uel a puppi. et accusatiuus pluralis facit in es et in is has puppis ul' puppes. et est puppis posterior pars nauis q̄si post posita. et ponitur sepe ꝓ ipā naui vnde in ḡcis dr̄. Prora prior nauis ps est ultima dicito puppis. Dic latus esse ratē uentrē dic esse carinā

Pupugi ē p̄teritū de pūgo gis et cor̄ pnl'

Pupula pule dimi. pua pupa. et corripit penul'

Pupus pupa pupum. i. paruus.

Purgatoriū. a purgo gas h̄ purgatorium rij. et purgatorius ria riū. et dr̄ purgatoriū locus ubi anime purgantur. Et scias ꝙ ut ꝓbabiliter creditur locus purgatorij duplex est. vnus ꝑm legem communem. et sic locus purgatorij est locus inferior inferno coniunctus. sicut dixi sup̄ in infernus. ita ꝙ id̄ ignis sit qui dampnatos cruciat in inferno et qui iustos in purgatorio purgat. Quis dampnatis ꝑm ꝙ sunt inferiores merito et loca inferiora ordinanda sint. Alius est locus purgatorij ꝑm dispensacōnem. et sic q̄nqꝫ in diūsis locis aliqui puniti leguntur. ul' ad uiuoꝝ instructionē. ul' ad mortuoꝝ subuencōnē. et ut uiuentibus eoꝝ pena in

notesceret que p̄ suffragia eoꝝ mitigetur. Itez ut
dicit aug̃ in xxj de ciuita dei. Temporaneas penas
.i. purgatorias alij in hac uita tm̄ alij post mortẽ
Alij nunc et tunc. veruntamen ante judiciũ illud
seuissimũ nouissimũ qꝫ paciuntur. Itẽ ut dicit gg̃
in dec̃. Anime defunctoꝝ scꝫ in purgatorio exñciũ
quatuor modis soluuntur. aut oracõnibus sacer
dotum. aut p̄cibus sanctoꝝ. aut caroꝝ elemosinis.
aut ieiunio cognatoꝝ. Item ꝫm aug̃. Mortui pñt
scire qñ suffragia a uiuis ꝓ eis fiunt q̃tuor mod̃
Primo ꝓpter diuinam reuelacõnem. qñ scilꝫ deus
h̃ eis reuelat. Secundo ꝓpter bonoꝝ angeloꝝ ma
nifestacõnez. angeli enim qui semp̄ nobiscũ sunt
et omnes actus nostros considerant. statim ad eos
pñt descendere et eis ꝓtinus nunciare. Tercio p̄ a
nimaꝝ hinc exeunciũ intimacõnem. anime enim
que de h̃ mundo transeunt hec et alia eis nunciaȓ
pñt. Quarto nichilominus scire h̃ pñt p̄ experienci
am et reuelacõnem. Cum enim a penis se releua
ri senciunt. suffragia ꝓ se fieri recognoscunt ¶ Itẽ
scias q̄ indulgencie pñt ualere illis de purgatorio
ꝫm diuisam formam indulgencie. si enim talis sit
indulgencie forma. quicũqꝫ faciet h̃ uł illud habꝫ
tantũ de indulgencia. ille qui h̃ facit non p̄t fruc
tũ indulgencie in aliuꝫ transferre. qꝛ eius non est
applicare ad aliquam intencõnem ecclesie. p̄ quaꝫ
cõnicantur cõnia suffragia ex quibꝫ indulgencie
ualent si aũt indulgencia sub hac forma fiat q̃cũꝫ
fecerit h̃ uł illud ip̄e et pater eius uł quicũqꝫ ali
us ei adiunctus in purgatorio detentus tantũ de
indulgencia habebit. talis indulgencia non soluꝫ
viuo h̃ eciam mortuo ꝓderit. Non eniꝫ est aliqua
racõ quare ecclesia possit transferre merita cõmu
nia quibꝫ indulgencie innituntur in uiuos et nõ
in mortuos. Nec tamen sequitur q̄ p̄latus eccle
sie possit ꝓ suo arbitrio animas a purgatorio li
berare. qꝛ ad h̃ q̄ ualeant indulgencie requiritur
conueniens causa ad indulgenciaꝫ faciend̃. Ad h̃
enim q̄ ualeant indulgencie tria requiruntur sci
licet autoritas dispensandi hunc thesauꝝ. et vnio
eius cui dispensatur ad eũ cui merebatur qd̃ est
p̄ caritatez. vnde requirȓ auctoritas ex p̄te dantis
indulgencias. Item caritas ex p̄te recipientis. Itẽ
tercio requiritur racõ dispensacõnis p̄ quaꝫ salua
tur intencio illoꝝ qui opera meritoria fecerunt.
fecerunt enim ad honorem dei et utilitatem eccle
sie in generali. ¶ Et nota q̄ in purgatorio est du
plex pena. vna dampni inq̃tum scilꝫ retardanȓ
a diuina uisione. Alia sensus ꝫm q̄ ab igne corp̄a
li instrumento diuine iusticie puniunȓ. Et q̃tum
ad utrũqꝫ pena purgatorij minima excedit maxi
mam penam huius uite. q̃to enim aliquid magis
desideraȓ. tanto eius absencia est molestior. et qꝛ
effectus quo desideraȓ summũ bonũ post hanc ui
tam in animabus sanctis est intensius. qꝛ non re
tardatur affectus mole corp̄is. et eciam qꝛ termi
nus fruendi summo bono iam aduenisset nisi ali
quid impediet. Ideo de tardacõne maxime dolent
Similiȓ eciaꝫ cũ dolor ñ sit lesio ꝫ lesionis sensus
tanto aliq̃s magis dolet de aliquo lesiuo q̃to ma
gis est sensitiuũ. vñ lesiones que sunt in locis max
ime sensibilibus sunt maximũ doloreꝫ causantes
et qꝛ totus sensus corp̄is est ab anima. Ideo si in
ip̄am animam aliquid lesiuũ agat de necessitate
oportet q̄ maxime affligatur Et ideo oportet q̄
pena purgatorij q̃tum ad penam dampni et sen

sus excedat omnem penam huius uite. vnd̃ aug̃
in quodaꝫ sermone dicit. Ille ignis purgatorij du
rior erit q̃ quidquid in h̃ seculo penaꝝ aut senti
re. aut uidere. aut excogitare quis potest. vide eciã
Purgito tas. fre ¶ in penitencia et in uenale.
quenter purgare. Et formatur a purgatu supino
de purgo a in i correptam mutata et u in o.
Purgo. a purus deriuatur purgo gas gaui gare
.i. mundare. purificare. Et d̃r purgo q̃si puꝝ ago.
ꝫ pocius videȓ ethi q̃ composicõ. vnde h̃ purga
tor toris. et purgatus ta tũ. et compatur purgaci
or simus. vnde purgate cius sime adũbium. Pur
go cõponitur expurgo gas. extra ciciendo purga
re et est actiuum cum omnibus suis compositis.
Purifico cas aui care. i. mundificare. puꝝ facere
a purus et facio. et corripit fi
Puro. a purus d̃r puro ras raui rare. i. mundaȓ
puꝝ facere. Et cõponitur cõpuro ras. simul puraȓ
Depuro ras. i. ualde purare uł a puritate remoue
re. Impuro ras. ualde uł intus purare. i. puꝝ face
re. et tunc deriuatur ab impurus. Repuro ras. Et
est actiũ cũ omnibus suis cõpositis. et ꝓd̃ pu
Purpura. a purus d̃r purpura ure q̃si a puritate
lucis. uel porphura dicunt greci cũ aspiracõne. et
inde nos dicimus purpura sine aspiracõne. et inde
purpureus rea reum. Et inde purpurinus na num
et purpuratus ta tũ. purpura indutus uł ornatus
Purus ra rum. i. mundus liqui ¶ uide in ostrea
dus sine commixtione alicuius rei. immunis. inno
cens. expers. Et compatur purior simus. vñ pu
re nus me adũbium. et h̃ puritas tatis. Purus cõ
ponirȓ perpurus q̃purus. i. ualde purus. Et impu
rus. i. ante purus. Et compaȓ. vnde h̃ impuritas
tatis. et ꝓd̃ pu. Ouid̃ epistolaꝝ. Quantum con ful
ges radijs argentea puris. Et iuuenalis. Pauca li
cet portes argenti uascula puri
Pus puris fe ge. i. custodia. et d̃r a purus quia
puꝝ custodiat uł retineat. vñ positis pueris in pu
re. Item inuenitur h̃ pus in declinabile. i. putredo
uł quedam infirmitas que hominem reddit pu
tridum. et tunc deriuaȓ a puteo tes qd̃ est fetere
vnde quidam. Pus ꝓ putredo non declinabile cre
do. Pus declinatur custodia quando uocatur
Pusca. a pus uł puscula deriuatur h̃ pusca ce.
quedaꝫ commixtio aque et uini ubi plus aque ad
hibetur que pusculentis maxime prodest.
Pusillanimis. pusillus la lũ cõponitur cũ añnus.
et d̃r pusillanimus ma mũ. et h̃ et h̃ pusillanimis
et h̃ me in eodem sensu q̃si pusillũ habens animũ
vnd̃ pusillanimiter adũbium. et h̃ pusillanimitas
pusillanimitatis. et corripit ni
Pusillus. a pusio qd̃ est p̄uus puer d̃r pusillus
la lũ dimi. i. p̄uulus. vnde pusillitas tatis. Et scias
q̄ pusillus cor̀· p̄maꝫ· licet pusio eam ꝓd̃. Sꝫ ora
cius p̄mam ꝓd̃ de pusilla dicens. Rufam aut pu
sillam appellet forti qꝫ marito. ꝫ dic q̄ est ibi ꝓp̄
Pusinnus. a pusio d̃r pusinnus a ¶ um nomen
nũ. i. p̄uus et fixe h̃ pusinnus ni. i. p̄uus puer
vnde labeo poeta. Crudum manduces priamum
Pusio. a pupus d̃r hic ¶ priami qꝫ pusinnos.
pusio onis. i. p̄uus infans uł puer. et ꝓd̃ primaꝫ
vñ Iuuenalis. Nonne putas melius q̄ tecũ pusio
Pusiunculus. a pusio d̃r hic pusiuncu ¶ dormit·
lus culi. uł pusiunculus la·lũ·dimi. et pusillus la·
lũ. et pusiolus la·lũ·diminutiua similiter
Pustella pustelle diminutiuum parua pustula

Pustula.a pus qd est putredo vl infirmitas dr
h pustula tule dimi.pustula autez est in supficie
corpis turgida veld collcō.vnde h pustella dimi
et pustulosus sa sum.et pustulentus ta tū.ulcero
sus pustulis plenus tali infirmitate infirmatus.et
utrumqz compatur.vnde hec pustulositas.et hec
Puta quidam adūbium dnt pustulencia cie.
Putamen.a puto tas dr h putamen minis.i.a
licuius materie recisio et purgacō.Item putamen
potest dici cogitacio.et pducit ta.
Putacō onis in pucō onis est uide eciam in pe
Puteal.a puteus dr h puteal alis q nitencia
dam locus ubi pecunie distribuebantur ad usuraz
et dicebatur puteal.qz ibi sepe perdebantur pecu
nie distribute ac si essent in puteum demisse uel
piecte.vl qz ibi hauriebat pecunia sicut de puteo
aqua.vnde psius.Si puteal multa tantus inbice
flagellas.fm hug.pap uero dicit.puteal locus in
foro ubi feneratores dabant et accipiebant pecu
Putealis in puteus est niam.
Puteo tes ui ere.i.fetere.et cōponitur cōputeo
tes.deputeo tes.exputeo tes.reputeo tes.et hinc
inchoatiua putesco cōputesco zc.Puteo et eius cō
posita sunt neutra.et carent supinis.et pducunt
hanc sillabam pu.fz puto as eam cor.vnde qdaz
Non licet ista putent meretricū corpa putent.vid
Puteolus.a poto dr h puteolus li in puteo.
dimi puus puteus.Item sicut dicit quedam glo.
sup illo act ultimo c.Secunda die uenimus pute
olos.Puteolus li locus est ultra romam ubi ūgil
fecit balnea medicinalia singula pprijs scripta ti
tulis ut dr contra quam scilicet ualerent egritudi
nem.vnde salernitani in india ducti supuenientes
in manu forti titulos destruxerunt et edificia mu
Puteus.a poto tas tilauerunt.et corripit o.
dr h puteus tei qsi potens.Est autem omnis pu
teus fons et non econūso.Si in pmptu et supfi
cie sit aqua fons dr tm.Si autem in alto et pfun
do sit puteus est.vnde h et h putealis et h le fm
hug.vl fons ppe est qui aquam fundit in super
ficie terre.Puteus autem dr qui eas tenet intrinsi
cus.vnde dicit crisp.fons dr ubicūqz aqua manat
de terra.fz si in supficie fons tm.si in pfundo eciā
puteus dr.et pap dicit.Puteus aqua uiua in alto
est.fons in supficie.omnis puteus fons.sed non
Puticulus.a putor toris dr h pu conuertitur
ticulus li.i.bustum qz ibi puteat cadauer.et puti
culus dr qui cadauer inspicit.et corripit penul.
Putidus.a puteo tes dr putidus da dum.i.feti
dus.et compatur dior simus.vn putide dius me
adūbium.et h putiditas tatis.et hec putida de.i.
Putio.a puto tas dr h pu meretrix qz puteat
cō vl putatio nis.i.alicuius rei abscisio et purgacō
vnde in cant.tēpus putacōnis aduenit.sup quo
loco dicit bnh.Pax est semel putasse sepe putan
dum est.Nam et putata repullulant.Itez putacō
potest dici cogitatio.vide in penitencia.
Puto tas taui tare.i.cogitare opinare.et puta
tare.i.scindere vl purgare.ūgam ex uite supfluaz
resecare.vnde putatus ta tū.et cōponitur semipu
tatus ta tū.Puto cōponitur amputo tas.ex toto
vndiqz scindere.vites quidez sunt putande nō am
putande.nisi forte uelimus uineam ex toto eradi
care.computo tas.connūare.vnde h computator
Et hinc cōputatorius ria rium.disputo tas.depu
to tas.ascribere.destinare.tradere.vl ualde putaē

Imputo tas.ascribere vl imponere alicui crimen
pputo as pscindere.reputo as.ascribere destinare.
tradere.vl alicui crimen imponere.vl itez putare
supputo as.latenter vl pax vl post putare vl nu
merare.Puto et eius cōposita omnia sunt actiua
preter disputo qd est neutz.et omnia corripiunt
hanc sillabam pu.vnde quidam.Conscius ipse si
bi de se putat omnia dici
Putor.a putidus a vm dr h putor toris.i.fetor
Putreo.a putris deriuatur putreo tres putrui
esse vl fieri putrem.vn h et h putribil et h le.vn
putribiliter adūbium.et h putribilitas.et cōponi
tur imputribilis le liter litas.Putreo cōponitur.
cōputreo tres.exputreo tres.reputreo tres.et a
putreo tres.putresco incho.et a putresco putresci
bilis le liter adūbium.et h putrescibilitas atis.Itez
putreo putres vl putris is cōponitur putrefacio
cis.et putrefio fis fm hug.magister uero bene di
cit qz putreo deriuatur a puteo qd pd pmam cū
omnibus ab eo uenientibus pter putreo tres cu
ius pma est cōmunis.qꝛuis puteo habet pmam
naturaliter longam.Item putrefacio et tepefacio
et liquefacio et huiusmodi habencia e ante f.cō
posita ab infinitiuis cor e ante f.Nam regula est
qz E ante f vl ph corr ut elephas.pter cōposita
a longis.ut ueneficus qz uenenū pd hanc sillabā
ne.tn composita ab infinitiuis corr sillbam an f.
ut putrefacio.tepefacio.liquefacio.cū debeat esse
longa.qz dicimus putrere.tepere.sed sine dubio
bis est.vnde ouid epp.Sanguine tricolomus pou
tiam tepefecerat hastam Alibi autem ouid pdu
cit talem uocalem necessitate metri dicens.Thu
ra liquefaciunt et debita sacra frequentant.sed ces
sante necessitate cor eandem.Torsit et in celum li
que facta tempora fixit.
Putribilis putribile penl correpta in putrio est
Putridus putrida putridum in putris vide
Putris.a putreo tres deriuatur h et h putris et
h putre.i.putridus.marcidus.et putris.i.solubil
pulverulentus.et putrus tra trum in eodez sensu
vnd ūgil.Quadrupedante leuis putz ferit ungu
la campū.et utrūqz cōpatur.vnde putriter adūbi
um.hinc putre trius me.Item a putris h putredo
dinis.et putridus da dū.et cōpatur.vnd putride
dius me adūbiuz.vn h putriditas tatis.et putre
do das putridū facere.Putridus cōponitur impu
tridus da dū.et compatur.vide in putreo et in q
Putulentus.a putul et lentos qd drupedans
est plenū cōponitur putulentus ta tū putore ple
nus.et cōpatur.vnde putulenter cius me adūbiū
et hec putulencia putulencie.i.fetulencia
Putus.a puto tas dr putus ta tū.i.purgatus.
et purus.vnd aux excolatū putū dicimus.et nu
ces expurgatas putas esse affirmamus.et racōz
puram et aptam putam fore astruimus
Quadragenarius.A quadra
ginta dr quadragenus na.
nū.et quadragenarius ria ri
um.quadraginta habens a
nos vl ad illū nūm ptinens
Quadragenus na nū penl
pducta in qdragenarius est
Quadragesima.a quadra
ginta dr qdragesimus a um
ut annus qdragesimus.vel
hec qdragesima me.et hinc h et h qdragesimalis

et hec le.qd est q̈dragesime uł ad quadragesimam
ptinens.Et scias q̄ quadraginta diebus exemplo
xpi ieiunamus.q2 iste numerus conuenit nostro
ieiunio.q2 est signū remissionis culpe.quippe nu
merus quadragesimus ex suis ptibus aliquotis si
mul sumptis reddit in quadragenariū qui est an
nus iubileus siue remissionis.Item q2 est signum
plene satisfactionis.quippe quadragesimus nume
rus d2 ex quatuor et denario.et ideo ieiunium q̈
dragesimale signat satisfactionem ductam p om
nibus transgressionibus legis et euangelij.q2 ue
tus lex consistit in x p̄ceptis et nouū testamen
tum in quatuor euangelijs que frequenter trans
gressi sumus ¶ Oportet ergo congrue ut denarius
p quaternariū multiplicetur ut sic quadragesimā
faciamus.i.mandata ueteris et noue legis toto tē
pore uite huius impleamus.Itē est signū consum
mate iusticie quippe h numero soluimus decimas
tpis tocius anni.Nam sicut dicit gḡ in omelia p
me dominice q̈dragesime.a pn̄ti die usq3 ad pasca
sex ebdomade ueniunt.q̈4 uidelicet dies xl et duo
fiunt.ex quibus dū sex dies dominici ab abstinen
cia subtrahunt̄ non plus in abstinencia q̄ xxxvj
dies r̄manent.dū uero p ccc et lxv dies ducit̄ an
nus.Nos autem dū p xxxvj dies affligimur q̈si
anni nostri decimas deo damus.ut qui nobismet
ipsis p totū annū uiximus auctori nostro nos in
eius decimis p abstinenciam mortificemus.vnde
fratres karissimi sicut offerre in lege iubemini de
cimas re4.ita ei offerre contendite et decimas di
e4 Quatuor autē dies p̄cedentes pmā dominicam
xl possunt esse loco pmicia4 ¶ Hic nota q̄ q̈dra
gesima ħm q̄ incipit a prima dominica q̈dragesi
me habet vj ebdomadas continentes in uniuerso
xlij dies sicut dictū est et rep̄sentat tempus in q̊
morati sunt filij isrł in deserto.Sicut enim illi mo
rati sunt in deserto p xlij mansiones cibati manna
sic et nos ab hac dominica usq3 ad pasca p xlij di
es a delicijs corpis abstinemus et ūbis uite refici
mur oracōni uacantes ut p ihesum cristū in ter
ram uiuenciū introducamur sicut illi in terram p
missionis p ihm naue.i.p iosue introducti fuerūt

Quadragies aduẽbiū numeri.i.quadraginta uici
bus.et dicitur a quadraginta

Quadraginta.a quatuor uel quadrus et ginta
cōponitur.et est omnis generis numeri pluralis.

Quadrangulus.a quatuor uł quadrus et angu
lus cōponitur quadrangulus la lū.quatuor angu
los habens.vnde q̈drangulatus ta tū.et substan
tiue pt declinari h q̈drangulus li p tali figura

Quadrans.a quadrus uł q̈tuor d2 h quadrans
drantis.i.quarta ps nummj uł libre.vnde h qua
drantal uel quadrantale lis quodam uile uas p̄cij

Quadrantal in q̈drans est ¶ vnius quadrantis

Quadressis.as assis cōponitur cum quatuor.et
d2 h quadressis quatuor oboli.uel p̄cium q̈tuor

Quadriennis.a quatuor uł quadrus ¶ obulo4
et annus cōponit̄ h et h quadriennis.et h ne.i.
quatuor anno4.vnde h quadrienniū nij.i.spaciū
quatuor anno4.Et hinc h et h quadriennalis le

Quadrifidus da dū in q̈tuor ptes effusus uł di
uisus et corripit fi

Quadriformis.a quatuor ¶ uisus et corripit fi
quadrus dra drū et forma cōponitur h et hec
quadriformis et h me.vnde q̈driformiter aduẽbiū

Quadriga.quadrus cōponit̄ cū ago uł iugum
et d2 quadriga ge.i.carruca a quatuor equis tracta
et ducta.vnde quadrigarius ria riū qui quadrigā

Quadrigamus in gamo est ¶ ducit.et pō dri.

Quadriiugus.a quadrus ra rum et iugum com
ponitur quadriiugus ga gū.et hic et h quadriiu
gis et h ge in eodē sensu.i.cū quatuor iugatus
ad iugum.et substantiue inuenit̄ h quadriiugus
et h et h quadriiugis huius gis.equus ad iugū
cū quatuor coniugatus.et corripiunt predicta iu.

Quadrilibris.i.quatuor libra4 pondus uł men
sura.et pducit li sicut libra ex quo componitur.

Quadrimatus.a quadrimus d2 h quadrimatus
tus.i.quatuor anno4 spacium.et pducit ma

Quadrimensis.a quadrus et mensis cōponitur
h et h quadrimensis et h se.i.quatuor mensium
qd aliter d2 hic et hec quadrimestris et hoc stre.

Quadrimestris in quadrimensis est

Quadrimodus.a q̈tuor uł q̈drus et modus cō
ponitur quadrimodus a dū.et h et h quadrimo
dis et h de

Quadrimulus in quadrimus est ¶ dis et h de

Quadrimus.a quatuor uel quadrus et annus
cōponitur quadrimus ma mū.i.quatuor anno4
vnde orac̃ in odis.Deprome quadrimum sabina
metu diota.et inde quadrimulus la lum dimi

Quadringenti.a quatuor uł quadrus et centū.
cōponitur quadringenti te ta.i.quater centū.et
mutatur c in g.nā sicut dicit p̄s est qñ n p̄ncipa
lis sillabe añ se assumit g ut natus gnatus et post
se c sepe positam in g conūtit ut in numeris qua
dringenti p quadrincenti a centum quingenti sep
tingenti octingenti nongenti.Adeo enī n p̄posita
facit c in g conūti q̄ in quib3 n non est numeris
seruant c ut ducenti trecenti.

Quadrinoctiū.a quatuor et noctiū cōponitur h
quadrinoctium tij.i.spacium quatuor noctium

Quadrinodis.Nodus cōponitur cū quatuor et
d2 h et h quadrinodis et h de.i.quatuor nodo4
uł quatuor nodos habens.vnde h q̈drinodiū dij

Quadriptior tiris.vide in ptior tiris ¶ et pō no

Quadrupedans.a quadrupes deriuat̄ quadrupe
dans dantis ge omnis.i.quadrupes.vnd ṽgił in
viij eneid.Quadrupedante putrem sonitu quatit
ungula campum.

Quadrupedius.a q̈drupes ¶ ungula campum.
d2 q̈drupedius a ū.et h et h q̈drupedalis et h le
et inde h q̈drupedalitas tatis.

Quadrupes q̈ ¶ et inde h q̈drupedalitas tatis.
drus cōponitur cū pes et d2 q̈drupes is.i.quatu
or habens pedes.et est ge cōmunis constructione
ħ omnis declinacōne.sicut et diues.Et h quadru
pes is quelibet bestia quatuor habens pedes

Quadruplatores in quadruplus est

Quadruplex quadruplicis in quadruplus vide.

Quadruplico plicas in quadruplus est

Quadruplus.a quatuor uł quadrus et plica ce.
componitur quadruplus pla plū.vñ quadruplo
plas.Itē quadruplico cas.i.in quatuor ptes ex
plicare uł diuidere uł q̈druplex siue quadruplū
facere.vnde quadruplatores et quadruplicatores
dicuntur usurarij in quadruplū sua recipientes.q̈
druplator eciam d2 senex uł contractus qui duob3
pedibus et duobus baculis sustentatus p plantas
incedit.et corripit dru naturaliter

Quadrus.a quatuor deriuatur q̈drus ra rum q̈
tuor angulos habens in q̈tuor lateribus.vnde h
quadra re.i.quarta ps panis uł alterius rei.Iuue
nalis.Vt bona summa putes aliena uiuere qua
dra.Et quadro ras ūbum actiuū.vnde h quadra
tura ture.et corripit qua naturaliter

Quadruuialis in triuium vide
Quadruuium in triuium vide
Qualia qualie est quedam auis et aqualis ul' dr
hec qualia a uoce quam facit scilicet quaquerea
Qualis ꝗe omnis et h' quale nomen relatiuū et
interrogatiuū q̈litatis. vnde qualiter adúbium. et
h' qualitas tatis. et qualitatiuus ua uū. et est q̈li
tas ꝭm quam quales dicimur. ut ꝭm albedinem
albi dicimur. et est ꝓꝑiū qualitatis ꝭm eam simi
le ul' dissimile dici. Et scias ꝙ relatiuū qualitatis
trahit genus a sequenti dccōne ut nullū deo tale
est sacrificiū qualis est zelus animaꝝ. et ꝓ̇ qua
Quam est coniūctio electiua. ut bonū est sperar̄
in dn̄o ꝙ̈ sperare in ꝑncipibus. et est adúbium si
militudinis. ut taꝫ plato ꝙ̈ꝫ sortes legit. et est ad
úbium cōꝑandi. ut iste est maior ꝙ̈ ille. et est ad
úbium ꝙ̈titatis. ut iste ꝙ̈ potest legit. et ꝭm hanc
significacōneꝫ potest quantus deriuari a ꝙ̈. et ꝙ̈
cōponitur ꝑ geminacōnem. et dr̄ ꝙ̈quam. i. ꝙ̈uis
Quamobreꝫ adúbium ¶ coniunctio adúsatiua
interrogandi ꝭm donatuꝫ. et acuit̄ penl' ꝭm quos
dam. et nunc uidetur esse quedā irregularis agg̃
gacō dcōnū que ponitur loco vnius dcōnis poci
Quampaucus ca cum ¶ us ꝙ̈ uera compositio
.i. ualde paucus. a quam et paucus
Quamnam in q̈ ꝑte sillabice hꝫ nam ꝭ papiam
Quamdiu qn̄ est vna ꝑs acuit̄ antepenul'. vide
in diu. et est ꝙ̈diu usqꝫ ad quem fineꝫ. ul' usqꝫ ad
Quando deriuatur a ¶ quod tempus ꝭm pap̄.
ꝙ. et est adúbium temporis. et est interrogatiuuꝫ
infinitū relatiuuꝫ. et cōponitur ul' sillabicatur. et
dr̄ qn̄qꝫ et qn̄cumqꝫ et quandoquidem. i. qꝛ et cor̄
qui. Item siquando nequando aliquando antepnl'
acuta ut ostendi in secunda ꝑte ubi egi de sex im
pedimentis accentus in c de impedimento endeꝭ
Et nota ꝙ quando habet sex composicōnes tm̄.
ut uult magister bene. ut siquando nequando ali
quando quandoqꝫ quandoquando quandocumqꝫ.
Ex h' patet ꝙ quandoq̇dem non est cōposicō ue
ra. ꝫ ponitur aliquando loco vnius partis. et est
pocius quedam uocū congeries irregularis ꝙ̈ cō
posicō. et tunc accentuatur ac si esset una dcō si
cut extēplo defacili. dextro eximprouiso. et cete
ra consimilia. ut dixi supra in iij ꝑte in c de figu
Quamlibet. i. ꝙ̈uis ¶ ra composita q̈si in fine.
et ac pnl'. ꝗꝗ. multū reliquit qui quamlibet parūꝫ
Quamqꝫ et similia habencia n ¶ totum deseruit
ante q per n scribuntur vide eciam in quam
Quantisper id est quantus.
Quantillus q̈tilla ꝙ̈tillum dimi de quantus.
Quantocius adúbium. i. ꝙ̈to ocius. uelocius. ci
cius. et componitur a ꝙ̈to et ocius aduerbio
Quanto minus due ꝑtes sunt. sicut et ꝙ̈to ma
gis. et ita sub duobus accentibus ꝓferende ꝭ hug̃
in libro de dubio accentu
Quantulus tula tulum est dimi de quantus
Quantus. ab h' accusatiuo quā deriuatur ꝙ̈tus
ta tū. vnde h' quantitas tatis. et ꝙ̈titatiuus a um
et ablatiuus de quantus scilicet quantis cōponit̄
cū ꝑ et dr̄ quantisper. i. quantū ut quantisper ua
let res ista. tantisper. Et scias ꝙ quantus querit de
quantitate continua. ad quod debemus responde
re nomina quantitatiua. ut quantus es tu. mono
cubitus. tricubitus. magnus. ꝑuus. Sed quot que
rit de quantitate discreta siue numero ad quod re
spondentur nomina numeralia. ut quot sunt isti

duo tres et huic exposicioni concordat pap̄ dicens
ꝙ̈ta ꝙ̈magna ul' ꝙ̈parua. vnde iacobus in episto
la sua. Ecce ꝙ̈tus ignis ꝙ̈magnam siluam incen
dit. i. quamꝑuus ignis ꝙ̈magnam siluā incendit
ꝙ̈tus et tantus ad mensuram. q̊t et tot ad nume
Quamuis. i. ꝙ̈quam ul' licet. ta ¶ rum ꝑtinent
men coniunctio aduersatiua. et acuitur in penul'
Quapropter. q̈obrem. ꝓpterea. quopacto ꝭ pap̄
Quartallum in quartarium exponitur
Quartanus. a quartus ta tuꝫ deriuatur quarta
nus na nū. i. quartus ul' quarta die contingit ul'
affligit. et h' quartana ne ꝓ quadaꝫ febre que q̈r
Quartariū. a quartus dr̄ h' q̈rta ¶ to die uexat
rium rij. quedaꝫ mensura que quartam ꝑtem sex
tarij capit. qd̊ et h' quartallū dr̄. q̈rtallū eciam dr̄
canistrū ul' cofinus in quo mortui efferuntur vide
Quartus ta tū tam ordina ¶ in cartallum in c.
le ꝙ̈ numerale. et dicitur a quatuor.
Quasi. i. sicut. uti. tamquam. uelut. et ponit̄ q̈si
aliqn̄ ꝓ similitudine. aliqn̄ ꝓ ueritate. ꝓ similitu
dine. vn̄ paulus. q̈si tristes semꝑ autē gaudentes
Pro ueritate. ut in euangelio iohis. vidimus glo
riam eius q̈si unigeniti a patre. Aliquando nichil
differt utrū ꝓ similitudine an ꝓ ueritate ponat̄.
ut iob. q̈si impios ꝑcussit eos in loco uidencium.
Sed ibi. sicut impius inimicus meus et adúsarius
meus q̈si iniquus sic et q̈si ut uult ꝗꝗ ꝓ affirma
tione pocius ꝙ̈ pro similitudine dictum uidetur.
Quasso. a quatio tis si sum dr̄ quassus sa sum
et quassim adúbium. et quasso sas fre. et h' et h'
quassabilis et h' le. et h' et h' quassatilis et h' le. et
quassabundus da dum. i. facilis ad quassandū ul'
similis quassanti. et quassito tas fre. Et cōponit̄
quasso cū con. et dr̄ conquasso sas simul quassare
Quatenus in quatinus est.
Quater adúbium numeri a quatuor deriuat̄ et
scribit̄ ꝑ vnū t et breuiat̄ Orac̄ in ꝑma epp. Me
quater undenos scias impleuisse decembris. ꝫ q̈tu
or ꝭm pap̄ scribitur per duo tt
Quaterdenarius. a quater deriuatur quaterdena
rius ul' quatuordenarius ria riū. vnde iero. in ꝓlo
go math'. sic qꝫ quaternario numero triformiter
posito in posito. i. ter. ul' triplicato quaterdenario posito
serie genealogie. h' autē dicit. qꝛ in genealogia il
la tres quaterdene ponunt̄. vna patrū. alia regū
tercia simplicium. et sunt quadraginta due ꝑsone
ibi numerate. qꝛ ter xiiij uel tres quaterdene faci
Quaternarius. a quatinus dr̄ quater ¶ unt xlij
narius ria riū. et h' quatnarius rij ꝓ tali numero
Quaternatī adú. i. ꝑ quaternos dr̄ a quaternus
Quaternio onis. a quatuor dicit̄. i. qui quatuor
milites habet sub se. Vnde in actibus apostoloꝝ
dicitur xij c. Tradens eū quatuor quaternionibus
militum custodiendū. quidam ꝓferunt quaternio
Quaternus. a quatuor de ¶ ꝓ quaterno ꝫ falso
riuat̄ quaternus na nū. et h' quaternus ni. ubi q̈
tuor carte scilicet octo folia sunt. vn̄ h' q̈ternulus
li dimi. a quaterno nas. i. quaternos facere uel q̈
ternuꝫ ul' quaternis distinguere uel ordinare. et
cōponitur conquaterno nas. simul quaternos con
iungere. Disquaterno nas. i. quaternos ul' ꝑ qua
ternos distinguē ul' disligare seu disiūgere. regula
Et ē
terno nas iteꝝ quaternare ul' disquaternare.
neutrū cū omnibus suis cōpositis.
Quatinus ꝓut coniunctio causalis ꝑ i scribitur
et deriuat̄ a qua. potest eciam esse coniunctio ad

iunctiua.ß quatenus p e sunt due ptes.et ac̄ te.
vnde in grec̄ dicitur.Dcō q̄tinus est.oracō quate
nus esto Dcō sub media breuis est oracō longa
Si fiat ꝓsa breuiat tamen utraqꝫ metꝫ.d̄ h̄ dixi
in ij pte ubi egi de accentu adūbioꝝ in c de cōpo
sitis a tenus.Et nota q̄ ut.q̄.q̄tinus.coniunctio
nes ad inuicem in h̄ dr̄n̄t.q2 ut causam remocio
rem ß q̄tinus recipit causam ꝓpinquiorem.q̄ uero
ptinet ad utrūqꝫ.vnde incongrue d2 uolo qua
tinus legas.sed bene dicitur uolo ut legas.q2 uo
luntas longissima est et nimiū infinita.post qua
tinus ergo ul' q̄ recte sequitur h̄ coniunctio.ut h̄
modo.Rogo uos ut quatinus michi uestꝝ auxili
um impendatis.vel postulo q̄ michi dignemini
ꝓuidere ut possim in studio cōmorari.ß nō adeo
bene dicit̄.rogo uos ut michi bn̄faciatis q̄ ul' q̄
tinus possim in studio pmanere

Quatio tis q̄ssi q̄ssum quatē cōmouere concutē
pterrere pcutere uexare.Et cōponitur concutio is
circūcutio tis.discutio tis.decutio.excutio.incutio
pcutio.recutio.succutio.subtus uel sursum quate
re.Sed possunt omnia predicta uideri cōposita a
cutio tis.sicut dixi supra in cutio tis.Et est actiū
quatio cū omnibus suis cōpositis.et facit pteritū
in si et supinū in sum.et scribitur p t qd̄ dignos
ci potest ad secundam psonam q̄tis.ß t accipit so
nū de c in q̄tio.et cor̄ qua.vnde sedulius.ūtitur et
trepidam quatiunt uada falsa dranam.

Quatriduanus in quatriduum est

Quatriduū.a quater ul' quatuor et dies cōponi
tur h̄ quatriduū.Inde quatriduanus na um hn̄s

Quatuor est omnis ge.et inde ¶ quatuor dies
clinabile.et tantū pluralis numeri.et ut dicit pap̄
duobus t scribitur.et ideo qua ꝓducitur

Quatuordecim omnis ge numeri pluralis et in
declinabile.et componitur a quatuor et decem

Quatuordenarius in quatuordenus est

Quatuordenus.a quatuordecim dicit̄ quatuorde
nus na nū.et quatuordenarius ria riū.et h̄ quatu
ordenarius rij.et quatuordecimus ma ū.ul' quar
tus decimus ma mū.et quatuordecies adūbium

Quaxū ul' quasquū d2 sonus ra ¶ et ꝓducit de
naꝝ.vnde quaxare ul' quasquare dicunt̄ rane cū
uocem emittunt ſm hug.et pap̄ dicit quaxat ꝓ
rana dicitur sicut ꝓ coruo crocitat

Que coniunctio copulatiua p e solū scribit̄ qn̄
autē est nomen scribitur p ae diptongon quae
et in singulari feminino et in plurali neutro.et ē
interrogatiuum relatiuum infinitum

Quendam.p n scribitur q2 m in n mutatur.et
deriuatur a qui.et declinatur quidam quedaꝫ qd̄
dam ul' quiddam.Et ut dicit ūgil'.Cum dicimus
quendam certū aliquem uolumus intelligere si n̄
expmimus nomen quo dinoscit̄.ut illud in mtī
Ite in ciuitatem ad quendam.si enim dixisset ad
quemcumqꝫ ul' ad quemlibet .nonesset certus hō
sciebat enim quippe dn̄s ad quem mitteret.

Quencꝫ eundem eandem uerūtamen scribunt̄
p n mutat̄ enim m in n.et ita de similibus dicas

Queo quis quit quiui ul' quij quitum quire.i.
posse.Et cōponitur cū non.et d2 nequeo nequiui
nequitū nequire.i.non posse.Queo neutꝝ est cū
omnibus suis cōpositis.et cor̄ qui in supino ut q̄
tum nequituꝫ.et scribitur quit et nequit p t non
p d.q2 format̄ tercia psona a secunda scilicet in
t mutata.ut queo quis quit nequeo nequis neq̄t

vnde generaliter nullū desinit in d in t̄cia psona

Quercetū ti.a quercus d2 h̄ quercetū ti.locus u
bi quercus crescunt et abundant.et querceus cea
ceum.qd̄ de quercu totū est.et ꝓd̄ pnl' quercetū

Quercus.a quero ris deriuat̄ hic quercus huius
quercus.q2 in eis olim querebant̄ mīsa uel glan
des ad pastū hominis.et desinit ablatiūs in ubus

Querelosus.a queror.d2 h̄ querela le.et inde q̄
relosus losa losum.et querelor laris.i.lamentari.

Querens querentis pticipiū de quero ris diptron
gatur et mutat ae in J longam in cōposicōne.ut
conquirens inquirens pquirens.ß querens pticipi
um de queror quereris cor̄ pmam.et retinet e in
cōposicōne.ut conquerens.sicut et suuꝫ ūbuꝫ que
ror querens conqueror ris.vn̄ dicit pap̄ querens
pticipiuꝫ a quero ris.et a queror quereris conque
ror reris.vnde dicit pap̄ querens pticipiuꝫ a que
ro ris et a queror reris.ß in tempore est differen

Querimonia.a queror ris d2 h̄ querimonia ¶ cia
nie.i.lamentacō et querimoniosus sa sum.et que
rimonior querimoniaris.i.lamentari

Quernus.a quercus deriuatur quernus na num
ad quercū ptinens ul' de quercu existens

Querito queritas in queso uide.

Quero ris siui situꝫ inuestigare uel petere ul' in
terrogare.Et cōponitur adquiro ris.conquiro ris
disquiro ris.diūsis modis querere et inuestigare.
exquiro ris.inq̄ro ris.Querimus nota.inquirimus
de quo dubitamus.Perq̄ro ris.requiro ris iteꝝ q̄
rere uel inuestigare.Quero et eius cōposita sunt
actiua et faciunt preteritū in siui et sup̄ in situm
ad modū quarte coniug.Iteꝫ quero habet pmaꝫ
ꝓd̄ et diptongatam.ß in compositis mutatur illa
diptongus ae in J ꝓd̄.ut conquiro exquiro inq̄
ro.In pticipijs eciam in ens mutatur ae in J.ut
quirens inquirens conq̄rens.Sꝫ queror deponens
retinet e.ut queror conquerens.sicut dixi in que
rens.vide ūsus in queror quereris

Queror.a quaero ris fit queror reris questussūꝫ
queri.i.lamentari.Qui enim conqueritur aliquid
querit ut fiat.scilicet uindcā uel aliud.vnde ques
tor questrix questio quesito questus.Vide ergo
q2 ista sincopata dn̄dūt a q̄ro.ß integra dn̄dūt a
q̄ror ris.Queror cōponit̄ cū con et d2 conq̄ror ris
Et ē queror cū suis cōpositis depo.et cor̄ q̄.et retꝫ
e in cōposicōne.ut queror reris.conqueror reris.ß
quaero eris ꝓd̄ pmam diptongo.vn̄ ūsus.Qua
eritur argentuꝫ queritur pcussus ab hoste.Absit,
ob illa queri que constant turpia queri

Querquera re.i.febris acuta.et d2 a queror reris
q2 faciat hominem conqueri

Querulosus in querulus vide.

Querulus.a queror reris deriuatur querulus la.
lum pnl' cor̄.i.garrulus la lum ul' frequenter que
relas faciens.vnde querulosus sa ū q̄rela plenus

Quesito quesitas in queso exponitur

Quesitor.a quero queris deriuatur hic quesitor
oris.et h̄ quesitrix tricis et quesicō questus quesi
tus.ß sincopantur ōnia ista.et d2 h̄ questor toris
idem qd̄ quesitor.similiter p sincopaꝫ h̄ questrix
tricis idem qd̄ quesitrix ul' uxor questoris et quesi
tus similiter sincopat̄.et d2 questus us Item quesi
cō sincopatur.et d2 h̄ quesicō onis ß inde.q2 ista
sincopata descendunt a quero ris.ß integra descen
dunt a queror quereris.

Queso.a quero ris d2 queso sis desideratiuuꝫ.i.

cū de fideio querē. rogare. obsecrare. et declinabaᵗ
olim integre et regulariter. et faciebat preteritum
quesi uł quesiui et supinū quesitū pnł ꝓd. ꝫ mō
est defectiuū. qꝛ non utimur nisi duabus eius uo
cibus pn̄tis tpis. scilicet queso et quesumus. et est
anormalū qꝛ ꝯm terciaꝫ coniugacōnem in pn̄ti in
dicatiui modi debꝫ habere in pma psona plurali
I ante mus ut legimus. ꝫ modo ꝓ I habet u. et
dicimus quesumus more antiquo et nō quesimus
et ab eius secunda psona ꝯ qꝛ olim declinabaᵗ q̄so
sis extracta s et addita to fit quesito tas pnł coꝛ.
Et est ūbum fre. Item queso deberet facere fre q̄
sito tas ab ultimo supino quesitu pnł ꝓd. Sꝫ qꝛ
q̄tum ad uocem non esset differencia inter ip̄m
et quesito tas qd̄ fit a queso licet esset in tempe
differencia. Ideo causa differencie ad id facit fre.
a quero ris secunda psona abstracta s et addita
to. ut quero ris querito tas pnł coꝛ. Et ꝓd pmā
quero. vnde ouid̄ de ponto. Da ueniam queso ni
Questio. a quero ris de ‖ mio qꝫ ignosce timori
riuatur h̄ questio onis et sincopatur. et dꝛ h̄ q̄stio
onis inquisicō. causa uł disceptacō. vnde h̄ questi
uncula le dimi. et questionarius a ū. qd̄ ad ques
tionem pertꝫ. et questionarius qui questioneꝫ fa
cit. et questionor aris. inquirē questionem facere
Questionarius in questio uide
Questiuncula questiuncule dimi pua questio.
Questor. a quero ris dꝛ h̄ quesitor toris. ꝫ sinco
patur et dꝛ questor toris idem qd̄ quesitor scilicet
qui in loco iudicis exquirit de causis. uel questor
qui questionibus p̄est. Et questor dicebatur olim
qui querebat et ꝓcurabat tributa populi romani
vnde h̄ questura re eius dignitas. Et questorius
ria riū. qd̄ ad questioneꝫ ptinet. Similiter per sin
copam dꝛ questrix idem qd̄ quesitrix uł uxor q̄s
toris ꝯm hug. Item questor aliq̄n dꝛ mercionari
us qui p̄dicat ꝓpter sumptus. Et ideo nota h̄ qꝛ
dn̄s in euang iohis distinguit tria genera psonaꝝ
scilicet pastores qui sunt amplectendi et diligendi
Mercenarios qui sunt tolerandi. fures qui sunt ca
uendi. vnde dicit glo aug sup illud ad phił c ij.
Omnes enim que sua sunt querunt non que ihe
su xp̄i. Hij inquit sunt mercenarij qui sunt tole
randi qꝛ eadem habent in ore que et pastores qui
utique sunt diligendi. fures uero et latrones qui
occidunt sunt cauendi et bene dicit qꝛ mercenarij
sunt tolerandi. qꝛ habent in ore eadeꝫ que et pas
tores. i. ueritatem predicant sicut et pastores licet
ꝓpter questum. Nam si falsitatem p̄dicarent iam
caderent a rōne mercenarij et acquirerent officiū
latronum et hereticoꝝ et tunc essent cauendi. vn̄
questores qui abusiones et falsitates p̄dicant nō
sunt tollerandi ymmo tamq̄ animaꝝ fures et re
rum cauendi. vide eciam in precor
Questrix questricis in quesitor est.
Questuarius. a questus deriuatur questuarius
ria riū qui questu uiuit sicut mercator. vnde ques
tuarie dicuntur meretrices qꝛ questu corporis ui
Questuosus in questus est. ‖ uunt
Questus. a quero dꝛ quesitus ta tū. et sincopaᵗ
et dꝛ hic questus tus tuj. i. acquisicō alicuius rei
vnde questuosus sa sum. i. questibus plenus uel
lucrosus. Item questus ta tū mobiliter est pticipi
Quesumus. habet u. ‖ um de queror quereris.
sicut uolumus more antiquo et non est in usu ni
si queso et quesumus. vide in queso.

Quia et qm̄ in eodem sensu ꝫ qm̄ ꝓpe ꝓponitur
et sic sequentem sensum allegat ut qm̄ discis dis
co. qꝛ ꝓpe postponitur et superioreꝫ sensum con
firmat. ut scio qꝛ didici. et qꝛ sillabicatur qꝛ nam
. i. qꝛ uł cur. v̄gił. Heu qꝛ nam tanti tinxerunt e
Quidq̄ ex quid et q̄ cōponitur ‖ thera mundi
Quicūqꝫ cōponitur ‖ et mutatur ꝯm p̄s d in c
ex qui et cū et qꝫ ab h̄ relatiuo qui trahit uim re
lacōnis. qꝛ requirit duo ūba sicut h̄ relm̄ qui a p̄
posicōne habet ut sit collectiuum. a coniunctione
ut sit distributiuū. de h̄ dixi eciaꝫ in tercia pte in
c de figura cōposita et in quisquis
Quiddam aliquid modicū neutꝝ est. quidaꝫ ue
ro p vnum d masculinum
Quidem coniunctio affirmatiua coꝛ pmam fac
tus. Mente quideꝫ leta decoratur florida uita. Et
inde siquideꝫ cōponitur equideꝫ autē simplex est
Quidni due ptes ꝓ vno affirmatiuo aduibio. i.
Quieo quies quieui uł quietus sum ‖ certe uero
. i. esse uł fieri quietū. Et cōponitur cū ad et dici
tur adquieo es eui etū. i. assentire. vnd̄ adquietus
ta tū. Item cōponiᵗ conquieo es requieo es. vnd̄
requietus ta tū. et cōponitur irrequietus ta tū. et
tam a quieo q̄ ab eius cōpositis descendunt qui
esco adquiesco conquiesco requiesco que habent
uocem inchoatiuoꝝ. Quieo et eius cōposita neutᵃ
sunt et absoluta. ꝫ non sunt in usu in pn̄ti ꝫ in p̄
terito. vide de h̄ eciam in tercia pte in tractatu d
uerbis in c de uerbo inchoatiuo
Quies. a quieo quies dꝛ h̄ quies q̄etis. et quies
quiei in eodeꝫ sensu. et cōponitur requies requiei
et requietis in eodem sensu ꝫ distigue simplex in
usu est ꝯm terciaꝫ declinacōneꝫ et nō ꝯm quintaꝫ
ꝫ cōpositū ꝯm quintam declinacōnem est in usu
et non ꝯm terciam. Item a quieo quies q̄etis om
nis ge. i. quietus. Et componitur inquies etis ge
omnis. i. sine quiete. Et scias qꝛ licet quies et inq̄
es habeant e coꝛ in nt̄o. tamen eaꝫ ꝓd in obliq̄s
et potest quies ūbuꝫ secunde psone esse et nomen
Quietus. a quieo quies deriuaᵗ quietus ta tuꝫ
pticipiū. qui quieuit. et quietus ta tū nomen. i. q̄
ete plenus. Et cōpatur quiecior simus. vnde quie
te tius me adūbium. et quieto tas. quietū facere
et ponitur qn̄qꝫ ꝓ absoluere a debito uł reddere
debitū. quidam tamen in hac significacōne subt
hunt e et dicunt quito quitas qd̄ magis uulgare
est q̄ꝫ regulare. Quietus cōponitur cū in et dꝛ in
quietus ta tū qui quietem non habet ꝫ qui mo
lestat uł molestatur. vnde inquieto tas molestaē
inquietū facere. Et sunt actiua quieto et inquieto
et ꝓducit penultimam quietus et quieto
Quinpocius. i. magis ꝯm pap
Quin. i. ut non uł ut coniunctio adiunctiua q̄n
id est ergo coniunctō est collectiua q̄n. i. pocius.
adūbium eligendi. Quin. i. cur non uł cur adūbiū
interrogandi. Qn̄. i. certe adūbiuꝫ affirmandi. q̄n
. i. insuper adūbiū ordinis est. Et cōponitur quin
eciam. i. insup adūbium ordinis ꝯm hug. Item in
uenitur qn̄ymo. i. pocius uł certe adūbium affir
mandi uł eligendi. uel possunt esse due ptes. Et
scias qꝛ in luce euangelio ubi dꝛ quinymo beati
qui audiunt ūbuꝫ dei et custodiunt illud. Ita dis
tinguendū esse uidetur q̄nymo beati et deinde qui
audiunt ūbum dei. et ꝓd pnł q̄nymo qꝛ ymo hꝫ
primam longam ut dixi in ymo
Quinarius. a q̄nqꝫ dꝛ h̄ q̄narius ria riū. et h̄ q̄

Quincuns. a quinq̄ uel unus uel uncia ¶ narius rij cōponitur h quincuns uncis. i. quinq̄ uncie. et formatur gtūs a nominatiuo remota s addita cis.

Quindecim numeri pluralis ge omnis et indeclinabile. et cōponitur a quinq̄ et decem.

Quindenus. a quindecim dr̄ quindenus a ū pnl' pd. et q̄ntusdecimus a um. et q̄ndecies aduerbium

Quineciam. a q̄n et eciam cōponitur quineciam. i. insuper aduerbium ordinis

Quingenti te ta. a quinq̄ et centū et mutatur c ¶ in g. vide in q̄dringenti

Quinio onis dr̄ a q̄n que sicut h quaternio onis a quatuor. vn̄ et in ꝓlogo sophonie dicit iero. h' si uerū est sophonias ꝓpheta q̄nione ut ita dicam ꝓphico. et glosa maiorum suorum stirpe generatus est. h' dicit iero. q2 sophonias q̄ntus numeratur in generacōne sua. h' q2 quinio non est in frequenti usu. ideo dicit iero. ut ita dicam

Quinq̄genarius a ū. a quinq̄genus dr̄ ¶

Quinq̄genus. a quinq̄ginta dr̄ quinq̄genus a ū pnl' pd. et dicunt̄ q̄nquageni qui in capite sunt quinq̄ginta militum

Quinq̄gesima dr̄ a quin ¶ quaginta. et durat a dominica qua cantatur esto michi in deū ꝓtectorem. et terminat̄ ipso die pasce Instituta est autem ꝓpter supplecōnem. Clerici enim videntes q̄ sicut p̄cedebant populū ordine. ita p̄cedere debent sanctitate. ꝑ duos iterū dies ante illos q̄tuor abstinere et ieiunare incipiunt. et sic una septimana addita est quadragesime que et q̄nquagesima nominat̄. et h ordinauit thelophius. papa ut dr̄. Signat autem q̄nquagesima tempus remissionis. i. penitencie in qua omnia remittuntur. q̄nquagesimus enim annus erat iubileus qui erat annus remissionis. q2 tunc debita dimittebantur. serui liberabant̄. et omnes ad suas possessiones reuertebantur. ꝑ qd̄ significat̄ q̄ ꝑ penitenciam dimittunt̄ peccatorum debita. liberant̄ omnes a seruitute demonū. et reuertunt̄ ad possessiones suas celestium mansionum. vide in pentecoste

Quinq̄gesies aduerbium numeri. i. quinquaginta uicibus. a quinquagesima dicitur.

Quinquangulus q̄nq̄ angulos habens ꝯm pap

Quinq̄tres quinq̄ cōponit̄ cū ater tra trum. Et dr̄ h q̄nquatres triū uel triorum. quoddam festum sic dictum a quinq̄ atris quinq̄ enim dies atros. i. aduersos habebant romani ab hanibale et gallis obsessi. quibus diebus nemo fuit ausus exire. sed postea liberati ad illorum dierum memoriam fecerunt illud festum. vn̄ orac̄ epp. Ac pocius puer ut festis quinq̄tribus olim. Alij dicunt q̄ quinq̄tria dicuntur a q̄nq̄ et tribus q2 q̄nquies fierent in tribus annis. uel q̄ ter in quinq̄ annis. Et durabat tale festum per quinq̄ dies. et ꝓducit qua.

Quinq̄triū. atriū cōponitur cū quinq̄ et dr̄ hoc quinquatriū trij uel q̄nquestriū trij. i. quinq̄ porticuū ambitus uel spaciū ubi sunt quinq̄ porticus

Quinq̄ nomen indeclinabile ge omnis numeri pluralis. vnde quinquies aduerbium. et quintus ta

Quinquefoliū. a quinque ¶ tū. et quinus na nū et foliū cōponitur h quinquefoliū lij herba quedam quam greci uocant pentafilon a numero foliorum penta est quinq̄ filon folium dicitur

Quinquennalis in quinquennis est

Quinquēnis. q̄nq̄ cōponit̄ cū annus et dr̄ h et h quinquennis et h ne. q̄nq̄ annorum. vnd̄ h quinquennium nij spacium q̄nq̄ annorum et h et h quinquennal' et h le machab' li ij c iiij. Cū autē quinquennalis a gontiro celebraretur. et ꝓd na. vnde h q̄nquennalitas. quinquenniū uel q̄nquennis tēporis etas. Et nota q̄ q̄nquenna tēporis est. sed q̄nquenne etatis. Item q̄nquennalem dicimus agnum. sed quinquennem puerum

Quinquennium in quinquennis est

Quinquessis. a quinq̄ et assis cōponitur h quinquessis huius sis. i. quinq̄ oboli uel p̄cium quinq̄ obolorum. vide in as assis.

Quinquestrium in quinquatrium exponitur

Quinquimatus. a quinquimus ma mū dr̄ h q̄nquimatus tus tui. i. spacium quinq̄ annorum.

Quinquimulus la lū dimi vide in q̄nquimus

Quinquimus. quinq̄ cōponitur cum annus. et dr̄ quinquimus ma mū. i. q̄nq̄ annorum q̄si q̄nquies annus. sicut enim dicimus bimus duorum annorum. trinus trium annorum. q̄drinus q̄tuor annorum. sic dicimus quinquimus. i. quinq̄ annorum. vnde quinqui ¶ mulus la lum dimi

Quinquinoctiū. a quinq̄ et noctium cōponitur h quinquinoctiū tij spaciū quinq̄ noctiū. Antiqui enim h' noctiū dixerunt a quo potest cōponi. uel ab h genitō plurali noctiū

Quinquiuir. a quinq̄ et uir cōponitur h quinq̄uir huius ri. q̄ habet quinq̄ uiros sub se. Et hinc quinq̄uiratus tus tui. eius dignitas. et h quinq̄uira re. uxor quinq̄uiri. uel q̄nquiuira pnl' cor̄ dicit̄ qui habet q̄nq̄ uiros sub se.

Quinq̄uira uire in quinquiuir est.

Quinquiuiratus in quinquiuir vide

Quintanus. a quinq̄ uel quintus dicitur quintanus na nū. i. q̄ntus uel q̄nto die contingens uel affligens. vnde quintana ne dr̄ febris q̄ q̄nta die affligit. et h quintina uel q̄ntana dr̄ quinta pars platee qua carpentum ꝓgredi potest. Quintine eciam dicuntur flores malorum punicorum. et est grecum

Quintilis. a quinq̄ uel q̄ntus dr̄ q̄ntilis lis quidam mensis scilicet iulius q̄si quintus a marcio. et desinit abltūs in i et sicut abltūs de sextilis. vnd̄ h et hec quitilis et h le. et ꝓd ti cū deriuetur a nomine. Et nota q̄ iulius et augustus olim dicebantur quintilis et sextil' a nūo quo distabant a p̄ncipio anni. i. a marcio Antiqui enim annū incipiebant a marcio usq̄ ad tempus nume pompilij q̄ addidit ianuarium et februarium. et apposuit illos in p̄ncipio anni. s3 distinxit illos menses ꝯm lunacōnes sicut et om̄s alij erant distincti Et ita annus remansit incorrectus usq̄ ad tempus Julij cesaris. qui cū moraretur in egipto cū cleopatra annū correxit et distinxit ꝑ cursum solis ad idem punctū in fine anni redeuntis. ꝯm ergo consuetudinem antiquorum qui annū incipiebant a marcio omnes menses dicti sunt a nūo quo distabant a p̄ncipio anni. i. a marcio. post iunium. ut q̄ntilis q̄ntus a marcio. Sed postea ad honorem iulij cesaris. qui in illo mense natus ē uel aliq̄ victoriam obtinuit. dictus ē iulius Sextilis uō dictus est q̄si sextus a p̄ncipio anni. i. a marcio Sed postea ad honorem augusti. qui in illo mense natus ē uel aliquam obtinuit victoriam dictus est augustus. Nomina uō sequencium mensium composita sunt a nūo quo distabant a p̄ncipio antiqui anni. i. a marcio Et ab h nomine imber. ut septemb' a septem et imber. Octob' ab octo et imber. quasi octauus ab ymbre id est marcio. In quo ymbres et pluuie abundabant. Et sic de alijs.

Quintina ne. In quintanus exponitur

Quintusdecimus. In quindenus est
Quinus in quinque uide
Quipaꝝ ri ge neu. genus est herbe a grecis dic
tū q̄ hꝫ ūtutem feruentē. et ut dicunt spēs quedā
quipari dr̄ zinciber. et uidetur cōponi ab equo et
pir qd̓ est ignis. q̄ dr̄ equari igni ꝓpter calorem
Quippe. nimiꝝ sine dubio. certe. confirmatiū adū
bium. sicut scilꝫ uidelicet. et ꝓd̓ ꝑmam posicōne
Quirina in quiris est
Quiris lingua sabinoꝝ dr̄ hasta. vnde hec quirina
ne. i. hasta. et hic quirinus ni. dictus est romulus q̄
semꝑ hastatus incedebat. vel q̄ hasta eius post
mortem in auentino monte fixa dr̄ floruisse. vnd̓
hic quiris q̄ritis. dictus est quilibet ciuis romanus
q̄ romani a romulo. Vel romani eciam ideo dic
ti sunt quirites quasi hastati et fortes. vnde q̄n̄q̄
generaliter quirites dicuntur milites qui hastas se
cum deferunt. et ꝓd̓ quiris quiritis pnl̓ geniū. et
circūflectit ultimam quiris in n̄tō sicut olim integ̃
fiebat q̄ declinabatur hic quiris huius quiritis. et
desinit quiris in is ꝓductam.
Quirito. a quiris tis dr̄ q̄rito tas. i. romanizare
ul̓ more quiritū se habere. ul̓ ad modū quiritū e
quitare. vl̓ quiritare est ꝑplm̄ alloqui. et ꝓd̓ ri
Quis ul̓ qui hꝫ xvj intercompōcōnes et sillabi
cas adiectiones. Composicōnes enim sunt vij siq̄s
nequis. aliquis. numquis. ecquis. unusquisq̄. et
quisquis. Quis autem habet v adiectiones. q̄snaꝫ
quispiam. quisputas. quisquam. quisq̄. Sꝫ qui re
cipit quatuor adiectiones. scilicet quidaꝫ. quiuis.
quilibet et q̄cumq̄. de ꝑdictis dixi sup̈ in iij pte
ubi egi de figura cōposita nominis in c de sillabi
Quispiam deriuatur a quis Cis adiectionibus
et est figure simplicis. et importat puram infinita
tem sicut aliquis diūsam. q̄ piare est facere puꝝ
vnde quispiam homo currit. i. pure vnus. Et sic
quandam discrecōnem facit circa infinitatem. reci
pit autēꝫ hec femininū piam in accusatiuo casu. q̄
femina de facili immutatur. et cū hoc nomen piam
uideatur pati et extra suam naturam poni. recte
sumitur ꝑ accusatiuū qui rem denotat pacienteꝫ
pap̄ dicit quidpiam aliud modicum.
Quisputas speciei deriuatiue a quis et est ibi pu
tas sillabica adiectio. et est accentus p̄ncipalis su
per quis. vnde in luca. Quisputas puer iste erit. et
in matheo. Quisputas maior est in regno celoꝝ.
debet acuj q̄s. et sequentes due sillabe debent gra
uari. q̄ sup̱ sillabica adiectione nō est ponendus
p̄ncipalis accentus. Et scias q̄ quisputas ideo re
cipit hoc ūbum putas in secunda ꝑsona. q̄ omnis
interrogacō mouet et ꝑcipue illū ad quem sermo
dirigitur. et sic talis adiectio causa cuiusdam exci
tacōnis inuenta fuit. omnis autēꝫ excitacō fit ad
substanciam et non ad accidens. et ideo cū alijs in
Quisquilie. liaꝝ. cōponit̄ Finitis non iungitur
a quid et cado. Et sunt quisquilie stipule immix
te surculis ac folijs aridis. scilicet quedam palee
minutissime quas uocant ualuppas. Dicunt̄ eciaꝫ
quisquilie q̄si quidq̄d talie. i. quidq̄d supfluitatis
ex arbore ul̓ aliqua materia cadit. ut purgamen
ta frumenti et terraꝝ et modici surculi et stercora
et similia. vnde q̄squiliosus sa sum plenus q̄squi
lijs. et sic ꝓm hug̓. a quid neutro et cado cōponi
tur quisquilie. ul̓ ut quidam uolunt dicunt̄ quis
quilie a quis et curo ras. q̄si cuj cure sunt ille uel
quis curat de illis. potest ergo dici quisquilias. i.
quis curat illas ꝓpter sui uilitateꝫ. et cor̓ I ut pa
Quisquis cōponitur ex quis et Ctet in ꝑpsima
quis. et ꝓm usum declinat̄ quisquis quidq̄d et q̄
quo. posset eciaꝫ ꝓm racōnem in alijs casibus ge
minari nisi ubi infinitū a relatō secernit̄. ut dixi
in iij pte ubi egi de figura cōposita nominis in c
de sillabicis adiectionibus. Et scias q̄ dictio gemi
nata ul̓ recipiens casum habet vim duoꝝ casuū.
scilꝫ an̄cedentis et relatiui. vnd̓ requirit duo ūba
poni in constructione et ponenda sunt in eo casu
in quo ponit̄ relatiuū facta explicacōne siue po
ni debet in eo casu quem requirit ūbum sequens
immediate. ut uideo quicūq̄ homo currit. i. uide
o omnem hominēꝫ qui currit. et quemcūq̄ homi
nēꝫ uideo currit. i. omnis homo currit queꝫ uideo
Similiter uideo quidquid est hic intus. et quidq̄d
uideo est hic intus. i. omne illud est hic intus qd̓ ui
deo. vl̓ uideo q̄squis homo est albus. i. uideo ō
nem hominem qui est albus et scribitur quidquid
ꝑ d non ꝑ c. q̄ d non mutatur ibi licet d mutet̄
sequente q in hac dcōne quicq̄
Quito quitas in quietus vide
Quocirca. circa ꝑ cōposicōnem ul̓ pocius per q̄
dam irregularitateꝫ iungitur cū istis quocirca ꝑ
coniunccōne cāli ul̓ illatiua circūcirca et circumq̄q̄
Quodammodo due ꝑtes sunt. vnde duobus ac
centibus regende. quidam tamen grauant mo. et
tunc dicimus q̄ n̄ est ibi cōposicō. ꝫ pocius irregu
laris uocū congeries fungens loco vnius dcōnis.
Quominus due dictiones sunt vide in secunda
ꝑte ubi agitur de accentu adūbioꝝ in c de cōposi
Quomodo due dcōnes sunt in e Ctis a minus.
uangelio luce. ut quomodo fiet istud. Aliquando
quomodo uidetur esse cōposita dcō. ꝫ pocius est
ibi quedam irregularis uocū congeries que ponit̄
tur loco vnius dcōnis ut quō. i. q̄liter. et tunc ac
centuat̄ ac si esset vna dcō. et acuitur quo et mo
grauatur. vide in secunda ꝑte in c de compositis
Quondam adūbium temporis per q Ca modo
scribitur quia deriuatur a quando
Quoniam coniunctio causalis ul̓ subcontinuati
ua causalis. qm̄ ꝓdest tibi lege. subcontinuatiua.
qm̄ ambulat mouet̄. sic & q̄ ul̓ ergo vna ps ꝓm
pap̄. et differt qm̄ a quia sicut habes in quia.
Quonianq̄dem. i. q̄ uel ergo. una ps cōposita.
a qm̄ et quidem. et tunc grauatur qui. et acuitur
an. Possunt eciam esse due ꝑtes. et tunc duobus
accentibus reguntur. et acuitur qui. et scribit̄ tūc
qm̄ ꝑ m. et tunc qm̄ quideꝫ idē ē qd̓ q̄ certe. et sic
sumitur in ꝑma ad cor̓ xvj c qm̄ quidem per ho
Quorsum. i. ūsus quam ꝑtem Cminem mors.
Et cōponitur a quo et ūsum. et sillabicatur quor
sum. et dr̄ q̄rsumcūq̄. i. ūsus q̄cumq̄ ꝑtē ꝓ hug̓.
Quotennis. a quot et annus cōponitur hic et hec
quotennis et hoc ne. et quotennus tenna tennum. i.
quot annoꝝ. et habet querere de numero annoꝝ.
ad qd̓ responderi debent huiusmodi nomina decē
nis triennis. ul̓ iste genitūs annoꝝ cū nomine nu
merali. ut q̄tennis es tu. biennis. triennis. bimus
trimus. trium uel quatuor annoꝝ.
Quotidianus in quotidie est.
Quotidie. quot cōponit̄ cū dies et dr̄ q̄tidie ad
ūbium tēꝑis qd̓ uiciose scribitur ꝑ c ut uult hug̓
ꝑ sam ꝑ q scribi debet. hoc eciam uult pap̄. et a quo
tidie dr̄ quotidianus na nū. sicut a meridie meri
dianus sicut dicit ps in secundo maioris. vnde q̄

ridianū debet scribi in pater noster per q.

Quociens adūbium numeri. frequenter. multociens. quociens. quot uicibus. respondet semel bis ter. et similia. et deriuatur a quotus. et sillabicat.

Quotus ab hoc ablatiuo quo deriuatur quot omnis ge indeclina. et tm̄ pluralis numeri. et est interrogatiuū infinitū relatiuū. vn̄ quotus ta tū numerale et ordinale. ut quotus es in banco. pmus secundus. quotus es in ordine. q̄r tus. qn̄tus. i. acholitus. subdiaconus. et hinc quociens adūbium. et cor. pmam quotus. vn̄ aliquotus corripit quo. vide eciam in aliquotus.

¶ quociensciumqꝫ

Quousqꝫ. i. quamdiu. adūbiū tēpis. quousqꝫ. i. usqꝫ ad quem locū adūbium loci. vnd ūsus. Tempus siue locū dic significare quousqꝫ.

Quur adūbium interrogandi potest deriuari a qui et sic scribitur p q et geminū u. ul' potest deriuari a cuius gtō de quis. et debet scribi p c et unū u. et ita cōmuniter scribitur sm̄ modernos

R sine aspiracōne ponitur in latinis dcōnibus. In grecis uero ul' pncipalis. i. in principio ul' geminata in medio dcōne aspiratur. ut rethor rhodus pirrhus. sic dicit ps

Raab interptat' latitudo ul' fames ul' impetus et acuitur in fine

Rabbi acuit' in fine et interptatur magister siue docens me. aut magister meus. raboni idem. et acuitur in fine.

Rabboni in rabbi uide

Rabidulus in rabies est

Rabiecula rabiecule dimi. pua rabies

Rabidus rabida rabidum in rabies uide

Rabies. a ran qd̄ est ira dr hec rabies biei. vnde hec rabiecula le dimi. et rabiosus sa sum. et comparatur. vnde rabiose sius sime adūbium. et hec rabiositas tatis. Item a rabie rabulus la lum. et rabidus da dū pnl' cor. i. rabie plenus. rabiei datus. furore plenus. iratus. insanus. vnde rabidulus a ū di.

Rabsaces scribitur p b in interptacōnibus et cor penultimam. pprium nomen uiri est

Rabulus la lū in rabies est. et corripit penl'.

Racemifer. a racemus et fero fers cōponitur racemifer ra rū racemos ferens. et cor mi

Racemus. a ramus dr hic racemus mj. puus ramusculus cū uua scilicet ps botrionis. vn̄ racemor aris. sparsas uuas. ul' racemos colligere. et pd̄ ce

Racha. i. inanis et uacuus quez uulgata iniuria absqꝫ sensu ul' absqꝫ cerebro dicere possumus et est hebreū. et acuitur in fine. ul' qd̄ melius est. racha est interiectio affectū indignantis ondens sicut cū dolemus dicimus heu. et cū letamur vah. et similiter cū indignamur dicimus racha. vnd̄ gg mor xxj tractans illud math v c. omnis qui irascitur fratri suo reus erit iudicio. qui dixerit fratri suo racha reus erit concilio. q̄ dixerit fatue reus erit ihehenne ignis. sic dicit. Racha quippe in hebreo eloquio uox interiectionis est que quidez animū irascentis ostendit. Nec tamen plenū ūbuz iracundie expmit. pus ergo ira rephenditur sine uoce. postmodū ūo ira cū uoce. sed necdum pleno ūbo formata. Ad extremū ūo cū dr fatue ira redarguitur que cū uocis excessu expletur eciam pfectione smonis. Et notandū qꝫ in ira phibet reū esse in iudicō. In uoce ire qd̄ est racha reū concilio. In ūbo uocis qd̄ est fatue. reū ihehenne ignis. Per gradus etenim culpe creuit ordo sentencie. qr in iudicō adhuc causa discutitur. In concilio autem iā causa sentencie diffinitur. In ihehenna ūo ignis. ea que de concilio egreditur sentencia explet'. Beda ūo dicit. racha nec grecū est nec latinū. sed pprie hebraicū. Quidam autem ethimoloiaz huius nominis de gco trahere uoluerunt. putantes dici pannosum. gce enim pannos rachos dicitur. sed nos huius ūbi vim subtilius pspicientes nil aliud intelligimus esse racha nisi uocem inconditam. irati animi cōmocōnez sigficantem. quales sunt interiectiones ap gramaticos sic dr a dolente heu ab irascente he. a timēte acat et talia. Qui dixerit fatue reus erit ihehenne ignis ¶ Notandū in hoc loco qꝫ gradatim de minimis ad maiora concendit'. qm̄ p q̄litate peccati uindicta cōminatur. In pmo enim loco vnū solūmodo posuit. i. iram. In secūdo duo iram et uocem. in ira cōmocōnem animi signans In tercio tria iram et uocem et cotumeliaz. Sicut ergo magis peccatū est dicere fatue q̄ solūmodo irasci uel dicere racha. sic grauius est reū esse ihehenne ignis q̄ reū concilio et iudicō. In iudicō enim causa discutitur. et is qui reus putabatur nō nūquam innocens inuenitur. In concilio ūo si q̄s reus conuictus est qua pena puniat' ab alijs tractatur. et adhuc euadere solet. In ihehenna autez ignis nulla est liberacō. et ideo in retribucōne pene q̄titas peccati designatur. Ihehenne nomen in tota serie scripturaꝝ ueteris testamenti non repit' sed a saluatore pmū in euangelio positū cognoscit'. Compositū autez nomen est iehenna ex ie et henne que uallis gratuita interptat' fuit enim uallis filioꝝ hennon iuxta iherusalem. ubi pter scelus idolatrie multa iacuerunt cadauera mortuoꝝ. Et ideo ubicūqꝫ nomen iehenne ponitur. pena inferni designat'. vide in iehennon. Quare autē racha non sic interptatur habes in alleluia

Rachel interptatur ouis qꝫ p ea iacob pauit oues laban soceri sui. Item interptatur uisum pn cipiū. ul' munda. ul' uidens deū. et potest esse indeclinabile ul' declinari hic rachel elis. et pd̄ penul' genitiui. et signat vitam contemplatiuam

Radico cas. a radix dicis. dr radico cas caui. radices emittere ul' radicibus firmare. Et cōponitur abradico cas a radice euellere. et arradico cas ualde ul' ad aliquid radicare. diradico cas. diuellere. eradico cas euellere. destruere. vnde eradicans ge omnis Job xxxj. Omnia eradicans genimina. Radico p radices emittere neutꝝ est. In alia significacōne cū suis cōpositis actiuū est. et in utraqꝫ signi ficacōne pducit di

Radicosus sa sum. radicibꝫ plenus. et comparatur. et dicitur a radix

Radicula radicule diminutiuum parua radix

Radio. a rado dis ul' a radius dr radio as splendere. Et componit' irradio as. intus ul' ualde radiare. Preradio as. Obradio as. circumcirca uel contra splendere. Radio et eius cōposita neutra sunt et absoluta. licet qn̄qꝫ ponatur transitiue ul' p illuminare. ul' p illustrare. et cor ra. vnd̄ in thobia dr. Preradiat ples plis honore pater

Radiolus in radius est.

Radius. a rado dis dr hic radius dij. instrumentū texendi scilicz pecten ul' nauicula ul' ligniz qd̄ distinguit stamina. et dr sic. qr radendo fiat. vn̄ et ra

dius dr quoddam genus oliuarum ob longitudinem que longe sunt ad similitudinem radiorum. radius eciam dr uirga qua geometre figuras faciunt in supposito puluere. et radius dr splendor. ut radius solis et stellarum. et dr sic ꝓpter longitudinem. quia longe emittatur et dirigatur. et a radius h̄ radiolus li in qualibet sua significacōne. vnde h̄ radiola le p̄dictū genus oliuarum. et cor̄ ra. vnd quidam. Dicas textoris radium radium quoque solis

Radix. a radius dr h̄ radix cis. quia quasi quibusdam radijs fixa terre in ꝓfundum demergitur. ul a rado. quia si eradatur non repululat. vnde radicitus aduerbium. i. funditus usque ad radicem. et ꝓd radix

Rado dis rasi rasum ra ¶ penultimam genitiui dere. i. interse care. superficiem remouere. ul parum diminuendo applanare. vnde rasim aduerbium. Rado cōponitur abrado is. ꝓcul radendo iacere ul male radere. arrado is ualde ul iuxta ul usque ad ymum radere. corrado dis. i. simul radere. vnde h̄ corradiū dij. i. corrasio et corrasim. erado dis. extra radere. Rado dis est actiuū cū omnibus suis cōpositis. et omnia faciunt p̄teritū in si et sup̄ in sum. et ōnia ꝓducunt hanc sillabam ra. vnde in aurora dr. crimina mortis habens de libro raditur isto

Rafanū ni. pnl cor̄ qd nos radicem uocamus. quia totū deorsum mittitur cū reliqua olera magis

Raguel elis ꝓprium nomen ¶ in summa ꝓsiliant uiri de quo in aurora. Clausit opes hūit que ragu

Ralla. a rado dis dr h̄ ralla le uestis ¶ elis erant. tis que uulgo dr rasilis et h̄ rallum. i. rasorium

Rama interp̄tatur excelsa. et est indeclinabile. et acuit̄ in fine. est eciam uiculus secus bethlehem in quo sepultus fuit samuel. s; nunc translatus ē in traciam ſm pap̄. et potest declinari h̄ rama e et tunc non accentuatur in fine

Ramesses indeclinabile acuitur in fine. quedam ciuitas est de q̄ dr in pmo c exodi. Edificauerūt quoque urbes tabnaculorum pharaoni phiton et ramesses Item gen̄ xlvij. In optimo solo terre ramesses. d hac dr in aurora Ramesses ex se nomen misteria

Ramix. a ramus dr h̄ ramix micis. i. ¶ ꝓfert mentula ul uirga uirilis. Juuenalis. Jacet exiguus cū ramice ūmis. vnde ramicosus sa sum. qui magnam habet mentulam scilicet herniosus

Ramnus. a ramus dr ramnus ni. i. genus spinarum ut dicunt spina alba ul ramus eius ſm hug. pap̄ eciam dicit. rānus est spina alba uel lignum spinosum. Ramnus genus spinarum densissimū q̄ in herba est mollis et pulcra. ibi tamen sunt spine post ea. vn̄ in ps. priusquam intelligerent spine uestre ram

Ramus. a radix dicis dr h̄ ramus mi. ¶ num. quasi a radice means. vnde h̄ ramusculus li dimi ramus ꝓprie est quod a radice ul trunco manat sicut a ramusculo cetera. Et ramosus sa ramosum. i. dilatatus et ramis diffusus. et compatur. Itē a ramus h̄ et h̄ ramalis et h̄ le. et h̄ ramale lis. i. ramus et ꝓd ra. vnde quidam. Pampinus est foliū uitis ramusculus huius. Item ꝑsius. vt ramale uetus prugandi subere coctum.

Ran indeclinabile. i. ira ul locus ire. vnde eciam euenit quod efficitur rabiosus homo

Rana. a ran qd est ira dr h̄ rana ne quasi iracūda ul rane dicuntur quasi rance. ul rane quasi garrane a garrulitate. vnd h̄ ranetū ti. locus ubi rane abundant. Et ut dicit basilius in exameron. Mures et ranas ex terra generari uidemus

Ranceo. a rancidus deriuatur ranceo ces cui. i. irasci. indignari fetere. esse ul fieri rancidum

Rancidus. a rancor oris dr rancidus da dū. i. iracundus. ul fetidus. amarus ex uetustate et insipidus. et hinc rancidulus la lū dimi. i. aliquantulū iracundus ul rancidus. potest eciam rancidum dici ex uicō quia rancos faciat. et corripit penl rancidus

Rancor. a ran qd est ira dr hic rancor coris. i. ira. indignacō dolor. amaritudo mentis. uel fetor. et ꝓprie fetor carnis ex uetustate ꝓueniens. A rancor dr rancorosus sa sum rancore plenus et h̄ et h̄ et h̄ rancors dis. i. irascens ul iratus. vnd rancorditer aduerbium. i. irascibiliter. et h̄ rancordia die. i. ira. vnde rancordiosus sa sum. i. iracundia plenus

Rancors rancordis in rancor est.

Ranella ranelle dimi parua rana

Ranetū raneti penl ꝓducta vide in rana

Ranula ranule diminutiuū parua rana

Ranunculus li dimi. ꝑua rana. et non seruat genus sui p̄mitiui. quia rana est fe ge. ranunculus cuius masculini generis. ut dicit p̄stianus.

Rapa. a rapio pis dr h̄ rapa pe. quia rapiat. i. cōphendat plus terre radice quam napus. vnde h̄ rapula le dimi qd h̄ rapulū inuenitur. et h̄ raparium locus ubi rape crescunt qd h̄ rapulariū dr. et h̄ rapulatum cibus de rapis. et ꝓd p̄mam rapa. vnde rapis casus ablatiui ꝓd ra. s; rapio cor̄ ra. vn̄ u sus. Quas tu dente rapis comes est inflacō rapis

Raphael interp̄tatur curacō ul medicina dei. ubicumque enim curandi ul medendi opus necessarium est. hic angelus a deo mittitur. vn̄ dicit gg quod sancti illi celestis patrie spiritus cū ad nos aliquid administraturi ueniunt. apud nos eciam nomina a ministerijs trahunt. Raphael quoque interp̄tatur medicina dei. quia uidelicet dū tobie oculos quasi ꝑ officiū curacōnis tetigit cecitatis eius tenebras tersit. Qui ergo ad curandū mittitur dignū uidelicet fuit ut dei medicina uocaretur ¶ Et scias quod raphael potest poni in ordine angelorum ſm ea que circa singulares ꝑsonas exercuit

Rapina. a rapio pis dr h̄ rapina ne. vnde h̄ rapinula le dimi. Et est rapina p̄de raptacō ex ponere. et rapinosus sa sum. rapina plenus. Committitur autem ꝓprie crimen rapine cū ꝑ uiolenciam vi et apte res alienas quis rapit vndecumque. excepto loco sacro ul re ecclesiastica. quia tunc cōmitteretur ¶ sacrilegium

Rapio. a rumpo pis dr rapio pis puj. qui enim rapit quasi rumpit. vnde raptim aduerbium. festinanter uiolenter quasi ruptim. et rapto tas frequentatiuū. Et est raptare frequenter rapere. trahere. a q̄ rapto tas aliud frequentatiuū. Rapio cōponitur cū ad et dr arripio pis pui arreptū. inuadere. ad aliquid agendū rapere et aggredi. vn̄ arreptus ta tū. Item cū con et dr corripio pis. simul rape ul castigare. Item a rapio cōponitur deripio pis. deorsum uel ualde ul de uno loco ad aliū rapere. diripio pis. diu̾sis modis ul in diu̾sas ꝑtes rape. Eripio pis. extra rape et liberare. ꝓripio pis ꝓcul ul ante rapere. Perripio pis. uald rapere. Preripio pis. ante rape. surripio pis. subtrahere. furari. vnde surrepticius cia ciū. Rapio et eius cōposita sunt actiua et faciunt p̄teritū in pui et sup̄ in ptū. Itē rapio cor̄ hanc sillabam ra. et in cōpositis mutatur a in i breuem in u̾bo s; in sup̄ in e. ꝑsper. Inuitis cristi munera nemo rapit.

Raptim aduerbium in rapio rapis est

Rapto raptas frequentatiuum in rapio vide

Raptor raptoris in raptus exponitur

Raptus.a rapio pis dr hic raptor toris.et hic rap tus tus.actus ul' passio rapiendi.ul' raptus proprie est illicitus concubitus a rapiendo.i.corrumpendo dictus.vnde raptor.corraptor.et hic raptū inuenit pro eodem secundum hug. Nota hic quod raptor dr duobȝ modis.est enim raptor rerum.et raptor hominū.et precipue feminarum.et dr proprie rapina rerum et raptus mulierum.Committitur autem crimen raptus dupli citer scilicet cū ipsa puella uiolenter rapitur ut in perpetuum teneatur.Item cum non ipsa uiolenter rapitur sed usus eius ea prohibente uiolenter usur patur.Item tunc demū cōmittitur raptus cū ipse raptor non desponsauerat primo ipsam puellaȝ.lar ge non solū cōmittitur in uirginem sed eciam in ui duam in sanctimonialem.Aliquando eciam accipitur pro quolibet illicito concubitu ul' coitu.Et scias quod ideo fornicacō licet uideatur esse genus cuiuslibet illiciti coitus qui fit extra uxorem.tamen specia liter intelligitur in usu uiduarum et meretricum uel concubinarum.Stuprum autem proprie est uirginū illicita defloracō.Adulteriū uero est alieni thori uiolacō vnde adulteriū dr quasi ad alterius thorum accessio.In cestus est consanguinearum ul' affiniū abusus.vnde incestuosi dicuntur qui consanguineis uel affini bus suis abutuntur.Raptus cōmittitur cū puel la uiolenter a domo patris educitur ut corrupta in uxore habeatur siue puelle solūmodo siue pa rentibus tantū siue utrisque uis illata fuerit.Et potest raptor excōmunicari non soluȝ a suo episcopo sed eciam ab ipso in cuius episcopatu rapinam fecit Item denegatur ei penitencia nisi restituat ei ablata ul' plenam securitateȝ faciat de restituendo si tamen habeat unde reddere possit. Hic nota ad predicto rum declaracōnem.quod species luxurie distinguuntur Primo per concubitū secundum naturam et contra naturaȝ sed quia luxuria contra naturam innominabilis est re linquatur.Si autem fit peccatū in concubitu secundum na turam tantuȝ.Sic predicte species quinque luxurie su muntur.vnde scias quod circūstancia peccatū in aliud genus mutat quando alterius generis peccati deformi tatem addit.et secundum hoc predicte quinque luxurie species differunt specie.quia fornicacō non importat quantum est de se aliam deformitatem nisi que ad genus luxurie pertinȝ.Est enim soluti cū soluta.et dr for nicacō a fornice.quia iuxta fornices.i.arcus trium phales et in alijs locis ubi homines conueniebant congregabantur.meretrices et ibi polluebantur.Sȝ stuprum quod est illicita uirginū defloracō addit aliā deformita tem scȝ dampnificacōnem mulieris uiolate que non est ita ap ta ad nubendū sicut erat ante.et hec dampnificacō eciam per se specialem legis prohibicōnem habȝ.Si militer eciam adulteriū quod est alterius thori uio lacō addit specialem deformitatem alterius gene ris que est ex usu rei aliene illicito quod pertinet ad genus iniusticie.Similiter eciam et incestus que est consanguinearum ul' affiniū abusus ab incendio no men habens ul' a priuacōne castitatis quasi antono masice.quia castitatem uiolat in illis que maximo federe coniunguntur addit specialem deformitatem scilicet naturalis federis uiolacōnem.Similiter e ciam raptus qui cōmittitur ex hoc quod puella a domo patris uiolenter adducitur ut corrupta in matrimo niū habeatur siue uis puelle siue parentibus illa ta constiterit.patet quod alterius generis deformita tem addit scilicet uiolenciam quaȝ lex in quantumque re prohibȝ.et sic patȝ quod sunt diuerse species peccatorum vnde et circūstancie quibus diuersificantur nō sunt in confusione omittende.Item scias quod secundum leges rap tor morte mulctatur sed si ad ecclesiā cū rapta confu gerit priuilegio ecclesie mortis impunitateȝ meretur

Rareo rares in rarus est

Rarus ra rum non spissus.et cōparatur.vnde rare rius sime aduerbium.et hec raritas tatis.et rareo res rui.vnde raresco cis inchoatiuū.et producit ra

Rasilis.a rado dis dr hic et hec rasilis et hoc le.et hic et hec rasibilis et hoc le.i.res rasa ul' pilosa ut radi possit ul' apta ad radendū.et hoc rasorium.vnde ra siolum dimi.et corripit penultimam rasilis.

Raso rasas est fre de rado dis sum su.a quo.i. a raso aliud frequentatiuū rasito tas penultimam corripit

Rastrum.a rado dr hic rastrum tri.et pluraliter hij ras tri instrumentū rusticorum scilicet fossorium duplex ut dicunt.et dr sic a raritate dencium.vel a rado quia terram radit.rastrum eciam dr aliud instrumentum rusticorum dentatū quo paleam remouent a granis vnde hoc rastellum rastelli

Raticula in ratis est

Racio.a ratus ta tū.i.firmus dr hec racio onis. et est racō mentis motus in hijs qui dicuntur dis cernere ul' connectere ualens.vl' racō est quidam motus animi uisum mentis acuens uera que a fal sis distinguens.sed racōcionacio est rōnabilis subtilis que disputacō.et a certis ad incertorum indagacōneȝ nitens cogitacō.Item racō.i.diffinicō.et corripit primam racō.vnde quidam.Sic uolo sic iubeo sit pro racōne uoluntas.Sȝ queris in quo differt racō a sensualitate.audi aug. in xij de trinitate sic dicen tem.videamus ubi sit quasi quondam hominis ex terioris interioris que confiniū.quicquid eniȝ hēmus in animo cōmune cū pecore.recte dr ad exteriorē hominem pertinere.Non enim solū corpus homo exterior deputabitur.sed adiuncta quadam uita sua qua cōpages corporis et omnes sensus uigent qui bus instructus est ad exteriora senciendam.Ascen dentibus ergo introrsum quibusdam gradibȝ con sideracōnis per animi partes ubi incipit aliquid occur rere quod nobis non sit cōmune cū bestijs.ibi inci pit racō ut interior iam possit agnosci.racōnis au tem pars superior eternis racōnibus conspiciendis ul' consulendis adhesit.porcio inferior ad temporalia gubernanda deflectitur.et illa racōnis intencō qua contemplamur eterna.sapiencie deputatur.illa uero qua bene utimur rebus temporalibus sciencie deputa tur.Cū uero disserimus de natura mentis humane de unaquaque re disserimus nec eam in hec duo que cō memoracōni nisi per officia geminamus Carnalis uero ul' sensualis anime motus qui corporis in sensus intenditur nobis pecoribus que cōmunis est qui seclusus est a racione sapiencie.racioni autem scien cie uicinus est.uide in ueniale.et in infernus.

Raciocinacio In racio est. Priuatur racōcinor ris

Raciocinor A racōne de .i.racōne uti.racōnabi liter loqui.contractare Et corripit ci sicut patrocinor.

Racionabilis In racionalis est.

Rationalis.a ratio dr hic et hec rationalis et hoc le.et hic et hec rationabilis et hoc le.et licet quidaȝ hec nomina indifferenter accipiant.differunt tamen quia racionale dr quod utitur racione.ut homo.ange lus.sed racōnabile quod racōne agitur uel ducitur racionabiliter uiuit.vnde multi ymmo omnes ho

mines sunt racionales .i. aptitudinem hñt racoci nandi. ꝫ non omnes sunt racionabiles. q2 nō du cuntur racōne. et hoc racionale lis dicebatur pannus in pectore sacerdotis quadratus in q̊ lapides erant inserti. Itez a p̄dictis rōnabiliter et rōnaliter racionabilitas et racionalitas. Et p cōpositionem irracionalis le. irracionaliter irracionalitas. irracio nabilis le liter litas. Et scias q homo ꝓpe dr racōnalis. angelus ūo intellectual' vid in consciēcia

Ratis. a rado dis dr h ratis tis. p̄mū et antiquissimū nauigij genus de rudibus tignis asseribus q3 contextū cuius ad similitudinem facte sunt naues que ratarie dicuntur. Nunc ūo ratis quelibz nauis abusiue dr. Nam ratis ꝓpe dr connexio nauiū ul' strues lignoꝝ et trabium ul' incastratura nauium vl' ratis est illa ps nauis que est inter carinam et ꝓram ul' puppim dicta q2 radit aquam ul' q2 sit rata et firma. ꝫ per sinodochen quelibet nauis dr q̄nq3 ratis q2 radit aquam. ul' q2 rata sit et firma et firmiter currat. vnde h raticula le dimi. et corripit ra. vnde quidam. Dic latus esse ratem uentrez dic esse carinam. Itez. Q2 rata sit ratis est concaua

Ratiuncula cule dimi. p̄ua racio ¶ dicta carina

Ratus. a reor reris ratus sum reri .i. extimare. putare. vnde ratus ratū pticipium. ut ratussum .i. putaui. et ratus ta tum nomen. et tunc tantū ualet q̈tum firmus. Et est reor ūbum deponens cū suis cōpositis si qua habet. p̄sideus autez dicit ratū dr qd racionabile et rectū est. vnd et qui pollicetur dicit ratū esse ꝓfiteor. h est firmū atq3 ꝑpetuum. Et pap̄ dicit. ratū firmū. stabile. immutabile. acceptū. Item ratus arbitratus. et cor̉ p̄maz ratū. ut patet in ratis. hoc eciam unlt ps in x libro qui dicit in omni sup̄ ul' pticipio p̄teriti ꝓducitur a pnl' exceptis datū et statū et satū et ratū. Item dicit ps. reor facit ratus participiū. et puto differencie causa. q2 ritus aliud signat ꝫ in cōposicōne a in i cor̉ mutatur. ut ratus irritus. Itez inuenit̄ rata in alia significacōne ut iste soluat ul' recipiat p rata .i. p pte sibi contingente

Raucidus. a raucus dr raucidus da dū .i. raucus vnde raucidulus la dulū. aliquantulum raucus q̊

Raucio. a raucus dr raucio ¶ eciaz rauculus dr cis rausi rausuz .i. esse ul' fieri raucū. sicut uult ps et est quarte coniugacōnis.

Raucus. a raum qd est raucitas deriuat̄ raucus ca cū. et compat̄ raucior simus. vnde rauce cius sime adūbiū. et h raucitas tatis. et h raucedo .i. uo

Rauia uic in rauilla exponit̄. ¶ cis amputatio

Rauilla a raucus ul' raum h rauia rauie .i. uox rauca. vnde h rauilla le .i. causidicus. q2 clamando

Rauio. a rauia dicit̄ rauio as ¶ efficit̄ raucus. .i. raucū esse ul' fieri. vn̄ rauiatus ta tū .i. raucus et hec rauiatio raucitas.

Raū nom̄ indeclinabile .i. raucitas. et ac̄ in fine

Rauus. a rapio pis dr rauus ua uū .i. rapax ul' fului coloris. vnde inuenitur lupa raua. et in utraq3 significacōne conuenienter dr lupa raua. Nam rapax est et fului coloris. vnde raulus la lū. et rauisculus la lū ambo di. et h raua ue talis color. ul' rapacitas. et rauco ues ui esse ul' fieri rauum vnde rauesco cis inchoa ꝑ hug. et dicit pap̄ raua

Realis. a reor ris dr h ¶ nig̉ color mixtus fuluo

Res rei ꝓprie quid res sunt q̈s sola existimacōne et intellectu comp̄hendimus ut incorporea. Alia ūo appellantur corporea. vnde ps. Corpoꝝ seu reꝝ res eciam dicit̄ quelibz. Est enim res vnū de transcendentibus Nam quatuor eciā sunt transcendencia. res. ens. vnū. et aliqd. Et eciaz res sunt ꝫm leges que in nostro iure consistunt a recte habendo. vnde h et h realis et h le realiter realitas.

Reatus. a reus dr h reatus tus. q̈si rei actus. Et accipit̄ reatus in scriptura multipliciter. scilicet p culpa p pena. p obligacōne pene tempal' et eterne. si enim mortale est obligat nos pene eterne. si ueniale obligat nos pene tempali ut dicit magister in secund sentenciaꝝ. Tamen scias q reatus dicit̄ ꝫm q aliquis est reus pene. Et ideo ꝓprie reatus nichil aliud est q̈ obligacō ad penam. Et q2 obligacō quodāmodo est media inter culpam et penam. ex eo q ꝓpter culpam aliquis obligat̄ ad penam. Ideo nomen medij transmutat̄ ad extrema ut interdū ip̄a culpa ul' pena reatus dicat̄

Rebecca interp̄tatur paciencia ul' que multum ¶ accepit

Rebellio rebellionis in rebellis est

Rebellis. a re et bellum componitur hic et hec rebellis et h le. vnde hec rebellio onis. et h rebellium in eod sensu .i. repulsio et resistimentū post factam pacē ad bellū reūsio belli iteracō. et rebello las ūbum neutꝛ .i. resistere. repugnare

Reboo as aui are .i. resonare. a re et boo as vn̄ hic reboatus tus

Recalcitro tras traui trare ¶ dr repcutere uel resistere. retro pedem iacere sicut faciunt equj qui pcuciunt transeuntes iuxta se. Et cōponitur a re ul' retro et calcitro tras. Et cor̉ ci

Recaluaster retro aliq̈tulum cal ¶ naturaliter. uus. et p eodem inuenitur recaluus calua caluum

Recens. a reci qd est iteꝝ ul' retro dr h et h et h recens tis .i. nouus. ꝫ recens nascitur nouū fit. Et cōpatur. vnde recenter cius sime adūbiuz. et h recencia cie. et recento tas. ad recenciam reducere Et est actiuū. Itez a recens recentulus la lū. aliq̈tulum recens. Et cōponitur perrecens q̈recens .i. ualde recens

Recenseo es in censeo censes est

Recensio recensis in censeo censes uide

Recensitus censita censitū in recenseo censes est

Recenso recensis in censeo censes est

Recentulus recentula recentulū in recens uide

Receptaculum a recipio pis dr h receptaculum receptaculi locus ubi sit alicuius rei recepcio

Recepto. a recipio pis pi receptū tu u in o fit receptō tas ūbuz fre. frequenter recipe ul' recollige re in domo sua

Reci .i. iteꝝ ul' retro

Recidiuus. recido cōponitur cū viuus. et dr recidiuus a um .i. renouatus post casum repatus qd non potest esse nisi casus p̄cesserit ul' mors. vnd recidiua arboꝝ sunt q̄ alijs sectis repullulant. ead dicuntur rediuiua. q2 redeunt ad id qd fuerunt q̈i denuo uiua. Et a recidiuus recidiuo uas penl' pd ūbum actiuū .i. renouare. post casum reparare Itē recidiuant illi infirmi qui in conualescencia sunt et postea cadunt in infirmitatem. vnde ꝫm h recidiuare .i. in infirmitatem iteꝝ cadere. et pd penl'

Recido dis recidi iteꝝ ¶ recidiuus et rediuiuus. ul' retro cadere. ex re et cado dis. et caret supiū. et cor̉ ci. Item recido dis recidi recisum .i. retro cedere ul' iteꝝ ul' ex omni pte. Et cōponitur a re et cedo dis cecidi. et tunc ꝓducit ubiq3 ci.

Reciduus a vm. retro ul' iteꝝ cadens. a recido is quod componitur a re et cado cadis.

Recino nis recinui recentū .i. iteꝝ ul' retro canē ul' recitare. Et cōponitur a re et cano is. et cor̉ ci

Recinium. a reci hec recinū ul' reciniū matronale opimentū quoddam. scilicet uestis ul' pallium. et dr sic quasi reiicium quia dimidia ps ejus retro abicitur Item et a grecis dr stola. uel dicitur a reicio cis.
Recipio. a re et capio pis cōponitur recipio pis cepi ceptū. i. iterum ul' retro cape. vnd hic receptus receptus receptuj. et corripit ci recipio.
Reciproco. pro cas cōponitur cū reci qd ē iterum et dr reciproco cas iterum petere. inuicem p se ponē ul' conūtere. ul' reflectere. vnde reciprocus ca cum .i. iterum conūsiuus ul' repetitiuus. vn reciproca dr constructio in qua eadem psona iterum petitur. uel in qua eadem psona ostenditur agere et pati. ut ego diligo me. tu diligis te. petrus diligit se. Et
Reclamo. a re et clamo cōponit corripit pro reclamo as. i. post aliquem ul' iterum clamo s hug vl' sm pap. reclamat recusat. contradicit. inficiat
Reclino reclinas nauj nare. cō et pducit cla ponit a re et clino nas. et est reclinare iterum clinaē sine iterum flectere ul' curuare. et ponitur simpliciter aliqn p flectere ul' curuare. deponere. vnde in luca uulpes foueas habent et uolucres celi nidos filius autem hominis non habz ubi caput suū reclinet vnde hec et hec reclinis et hec ue. et reclinus na nū. et pd cli. Item a reclino hec reclinatoriū rij. locus ap tus ad reclinandum uel id supra quod reclinamus
Recompenso sas sauj sare. i. reddere. psoluere. re munerare. vl' iterum trutinare. equare. Et cōponitur ex re et compenso compensas.
Recondo. ex re et condo cōponitur recondo dis. et habet duplex pteritū. scilicet recondi et recon didi. et duplex sup reconsum et reconditum. vnde reconsus et reconditus.
Reconsus sa suz. i. reconditus. a recondo dis.
Recordor. a re et cor cōponitur recordor aris da tiuum. ūbum deponens. et construitur cū accusa tiuo et genitiuo. tamen dr̄ñter. quia recordor lectōz. id est firmo ul' recito ul' narro ul' de ea mencōnez facio. sz recordor lcōnis. i. memoriter teneo lcōnez In utraqz tamen constructione inuenit mō hunc modo illū sensum expmere. et dr recordari quasi ea que retro sunt et pterita iterum ad cor reducere sm hug. Construit eciam cū ablatiuo. Nam ūba que ptinent ad recordacōnem ul' obliuionem. regunt gtm ex natura transicōnis. et similiter construūt
Recrastino nas. a cum accusatiuo et ablatiuo re et crastino as cōponitur recrastino nas. i. iterum crastinare ul' plongare. vnde recrastinans tis ge. omnis. et cor sti. vnde ieroni. in epistola ad pauli num c viij. scilicet. nisi tu semper recrastinans.
Rector. a rego gis rexi rectum. hic rector toris. et pd pnl' geniti. sz retor toris p oratore cor penl' Et scias quod ut dicit gg in xxxiiij moraliū Elacō aliter ppositos atqz aliter subditos tēptat. Plato namqz siue rectori in cogitacōnibus sugge rit. quod solo uite merito sup ceteros excreuit. vnde rector intra se dicit. nisi omnipotens deus te hijs omnibus meliorem cerneret. omnes hos sub tuo regimine non dedisset. eiusqz mentem mox erigit uiles atqz inutiles eos qui subiecti sunt ostendit. ita ut nullū iā quasi dignū respiciat cui equanimit loquatur. vnde et mox mentis tranquillitas in iram ūtitur. quia dū cunctos despicit dū sensum uitā qz oniū sine moderacōne rephendit tanto irrefre natus se in iracundiam dilatat quod eos qui sibi cō missi sunt esse sibimet indignos putat. cunctis se

extimat amplius sape quibus se uidet amplius posse. sepe subditi rectoris sui dictis pterue obuj ant. et eandem uocis supbiam. libertatem uocant Sic quippe elacō se quasi p rectitudine libertatis ob icit sicut se timor p humilitate supponit. Nam sic pluriqz reticent ex timore. et tamē se existimant ta cere ex humilitate. ita non nulli loquunt p impa cienciam elacōnis. et tamen loqui se credunt p li bertatem rectitudinis. vide in corripio. et in timor et in apostolus. et in sacerdos. et in obedio. et in suitus. Et scias quod sicut dicit phs in qnto ethicoz pncipatus uirū ostendit. qd ut dicit gg in pasto quieto mari recte nauez et impitus dirigit. turba tus autez tempestatis fluctibus eciā pitus se nau ta confundit. Idem in eodem. nequaquā ualet in cul mine humilitatem discere. qui in imo positus nō
Recula. cule dimi. parua res definit superbire.
Recubo bas. in cubo cubis exponit. et cor. cu.
Reculco ex re et calco cōponitur reculco culcas
Recuso ex re et cuso. sas. cōponi iterum calcare tur recuso. sas. refutare. paruipendere. nolle. quasi frequenter cudere. ut fiat re. i. retro quasi post po
Recuticus. ca. cum. a re et natur et pducit cu cuticus cōponitur. recuticus. ca. cū. idez qd cuticus ul' recuticus qui retroūsam habet pellem uirilis membri. vnde recutici pprie dicunt iudei quasi retro habentes cutem. i. circūscisi. Carent enim anterio ri pelle uirilis membri. vnd psius. recutica qz sab bata pelles. et uocauit sabbata recutica ppter recu ticos. quia ad eos ptinent et ea celebrant. et pd ti
Reda de. a redeo dis dr reda de genus uehiculi. ad eundum uel redeundum abilis. et est quatuor rotaz. ul' pocius sic dr a rota quia rotas habeat. vn antiqui uocabant illam rotam. et pd re. sz redeo dis cor re. vnde quidaz. ypodomia redis uictis cū
Redamo as. i. rursum amo. et polope redis. interponitur d causa euphonie. et corripit a
Redardesco cōponitur a re et ardesco et dr rdar desco cis. interposita d. vnde ouid in li de reme a moris. flama redardescit que modo nulla fuit
Redarguo is ui utū. i. iterum arguo ul' rephendo. a re et arguo. et interponitur d causa euphonie.
Redditus ta tū p geminū d. a reddo dis. Ouid epp. A iuuene et cupido credatur reddita ūgo. In uenitur eciam reditus p vnū d de quo dicam in
Reddo dis didi ditū reddere. a re et suo loco do das. et interponitur d causa euphonie.
Reduco cis. ex re et duco cis. et interponitur a liqn d. aliqn scribitur p vnū d. et tunc corripit re vnd dicit ps in ij li. In d nulla sillaba pt desinere pposititua nisi forte sequens ab eadem incipiat in simplicibus dcōnibz et in plerisqz cōpositis. ut ad do reddo redduco qd eciam reduco p vnū dr. ūgi lius in iiij eneid. Amissam classem socios a mor
Redeo. a re et eo cōponitur redeo te reducit. dis diuj ul' redij. et interponit d causa euphonie et corripit re. vide in reditus.
Redibeo. a re et debeo cōponitur redibeo bes. buj redibitum redibere. i. rursum debere. et cor di
Rediens redeuntis. vide in eo is
Redifico cas aui care. i. iterum edificare. et cōponi tur a re et edifico edificas. et corripit fi.
Redigo gis redegi redigere redactum cōponitur a re et ago gis. et interponitur d causa euphonie Et est redigere. representare. reducere. reuocare. re tro ul' iterum agere. et corripit di

Redimiculū.a redimo is đr h̄ redimiculum h̄.
monile ul' corona ul' uitta qua mitra in capite fe
minaꝝ alligatur.ul' redimiculū succinctorium est
ul' brachiale qđ ꝑ ceruicem descendens et a lateri
bus colli diuisuz utrauꝫ alaꝝ sinus ambit.et hinc
inde succingit ut constringens latitudinem uestis
ad corpus contrahat iungendo cōponat.h̄ uulgus
brachile dicit q̃si brachiale q̄uis non brachioꝝ ß
Redimio mis redimiui ꝗ renum sit cingulum
a re et diadema componitur redimio redimis redi
mitū redimiē quarte coniugac̄.i.coronare.ornare
et cor̄ di ubiq;.vñ ouid̄ epy.Bachus anus bachi
coniunx redimita corona.Inuenitur eciaꝫ redimo
mis qđ cōponitur a re et emo is.et cor̄ similiter
di.et est tercie coniugacōnis.vñ uisus Est redimit
q̃rte đ se faciens redimiē.Ac redimo redimis inflex
io tercia dicit.vnde redimitus ta tū.ornatus coro
natus.et ꝓđ mi.vnde redimitis casus datiui nu
meri pluralis pnl' ꝓđ.ß redimitis ūbum a redimo
mis cor̄ mi.daniel' secundo tempus redimitis
Redimitus redimita redimitū in redimio vide
Redimo.a re et emo cōponiť redimo is.inter
ponitur d causa euphonie.et est redimere.eripē.
saluare.iteꝝ emere ul' qđ suū fuerat retro emere
et recupare.qui enim emit alienū emit.q̇ redimit
h̄ redimit ꝓprie qđ suū fuit.et suū esse desijt.vñ
ihesus cristus ꝓprio est dictus redemptor humani
generis.qꝛ cū ꝓus suū fuisset id amiserat in trans
gressione p̄cepti eius.et cor̄ di sic̄ dixi in redimio
Reditur.a redeo dis penl' ꝓđ.ß redditur a red
do is corripit di.et geminat d.vñ uisus.Redditur
ex reddo redeo redis inde reditur.Similiter redire
a redeo is ꝓducit di.et scribitur per geminum d.
Reditus.a redeo is đr h̄ reditus tus tui.penl'
correpta.et significat duo.reditus enim đr id qđ
redditur quia singulis annis redeat.vnđ ouiđ si
ne titulo.Turpe thori reditu census augere pater
nos.Item reditus.i.reuisio.vnde ouiđ epy.vela
q̃ror reditu ūbi carē fide.Inueniť eciaꝫ redditus
a ū ꝑ geminū d.a reddo is đ q̊ hēs in suo loco.
Rediuiuus uiua uū penul' ꝓđ in recidiuus est.
Redocto cas cōponiť a re et octo cas et interpo
nitur d.et est redoctare iteꝝ octare
Redoleo.a re et oleo intposita d đr redoleo les
redoleui ul' redolui redoletū uel redolitū.bonū odo
rem emitere.et đr tantuꝫ redolere de bono odore.
olere tantū de malo.Item redolere accipitur transi
tiue q̃dam translacōne.ut hec dcō redolet signifi
cacōnem illius q̃si habet ul' retinet q̃si quodaꝫ o
dore representat.vide in oleo oles
Redorso.a re et dorsum cōponiť redorso sas aui
are.i.retro a posteriori dorsum scindere.vnde đr e
quus redorsatus est a posteriori
Reduco cis aliquādo corripit p̄mam.aliq̄n ꝓđ
et tunc geminat d sicut dixi in redduco ꝑ duo d
Redundo.ex re et undo das cōpo ꝗ in suo loco
nitur redundo as aui are.i.retro undare.reuiti.re
dire.et interponitur d causa euphonie.et ꝓđ da
ut redundabis redundabam dundare dundatus.
Redux ducis cōmunis ge.qui redit.et cōponiť
a re et dux ducis.ul' deriuať a reduco cis reduxi
et cor̄ du.qꝛ tenet naturam huius p̄teriti duxi qđ
naturaliter cor̄ du.sicut ostendi in duco cis.et in
Refectoriū.a reficō cis đr h̄ refecto ꝗ dico dicis
rium rij.locus ubi reficiuntur famelici.Iteꝫ refec
torium.locus ubi comedunt insimul fratres uel

Refectus ta tū.repletus.recreatus.ꝗ monachi
Refello.a re et fallo lis ꝗ releuatus.a reficō cis
cōponitur refello lis li lere.i.repellere.falsificare.
et ẜm usum caret sup̄.ẜm autē arteꝫ debet facere
refelsum.sicut fallo fefelli falsum.et ut dicit pap̄
refellit impugnat refutat.redarguit.reuincit
Refercō.a re et farcō cōponiť refercō cis si tum
refertire.i.replere quarte coniugac̄.vnde refertus
ta tū.repletus.et referto tas fre ẜm hug̀.pap̄ ūo
dicit.referta.plena bñ farta obessa crassa
Refero.a re et fero cōponitur refero refers retu
li relatū referre id est recitare renūciare.dicere re
portare ul' referre retro ul' iteꝝ ferre.Item referre
.i.distare.et ẜm h̄ sepe teneť impsonaliter.ut re
fert an facias h̄ ul' illud.Item refert.i.ꝓdest.ul' ꝑ
tinet ad officiū ul' ad utilitatem alicuius.et ẜm h̄
est semp impsonale.ut referre semp.et construiť
cū gtō cuiuslibet casualis exceptis genitiuis p̄ci
paliū ꝓnominū cū quibus non construitur causa
coincidencie Sed ꝓ illis construiť cū ablatiuis fe
mininis suoꝝ possessiuorum.ut refert socratis.ul'
mea uel tua uel sua uel illius.i.ꝓdest socrati uel
michi uel tibi uel sibi ul' illi.uel ꝑtinet ad officiū
socratis.uel meam ul' tuam ẜ hug̀ Et scias q̄ re
fert ꝓ distat.ꝓđ p̄mam.Vnde quidam.Stultus
si qua refert que sunt ea non puto refert Item
prudencius Nil refert annis palmis contingat do
lis ue Et ideo dñt quidam q̄ h̄ ꝑꝑō re.ꝓducitur pōne
in refert impsonali.Vel dic q̄ producitur
Refessus sa sum In refiteor teris uide
Refertus ta tum In refertio tis est
Reficio.a re et facio cis componiť reficio cis fe
ci fectū.i.restituē.recreare.Et corripit fi.
Refiteor.a re et fateor componiť refiteor teris.
refessus suꝫ.i.iteꝝ fateri.ul' retro fateri et negare
Refocillo las.In focillo uide
Refragor.a re et fragor garis qđ nō est in usu
componitur refragor garis gatus sum gari.i.re
sistere.vñ h̄ et h̄ refragabil' et h̄ le.cui p̄t resisti.
vnde refragabiliter adūbium.et h̄ refragabilitas
tis.Et cōponiť irrefragabil' et h̄ le.i.inuincibil'.et
Refrigeo ges In frigeo ges uide ꝗ ꝓducit fra.
Refrigero.ex re et frigero ras.componitur re
frigero ras raui rare.i.releuare.consolari.refrige
Refringo.a re ꝗ rium dare.uide in frigero ras
et frango gis cōponiť refringo gis refregi refrac
tum gere.i.iteꝝ uel retro frangere
Refugium.a refugio gis đr h̄ refugiū gij.auxi
lium.tutela.securitas.adiutorium
Refugus ga gum pnl' cor̄ Et dicitur a refugio
Regio.a rex đr regio onis.patria regi subiecta
vñ regionarius ria rium.ad regionem pertinens
uel de regione exñs
Regionarius ria rium In regio est
Registꝝ.a rego is đr h̄ registꝝ tri.quid lib̀ đ re
gimine ecclesie.scilicet ex cuius dictis eccl̃ia rgiť
ẜ hug̀ Pap̄ dic̄ registꝝ lib̀ qui reꝝ gestaꝝ memo
riam continet.vnde et đr quasi rei geste statucio
Regiuncula cule dimi.id est parua regio.
Regno.a rex diuať h̄ regnū.terra et districtus
regis vnde regno nas.regnum obtinere Et cōpo
nitur conregno nas.i.simul regnare.Regno et ei
us composita sunt neutra et absoluta q̄uis q̄nq;
ponantur transitiue.vt iste regnat hanc terraꝫ.i.
regnando obtinet ul' possidet.vñ inueniť in tercia
ꝑsona passiuoꝝ ẜm hug̀.ps ūo diot in li.viij A

pud latinos nomina dignitatuȝ plura q̄ ex ūbis
ul' nominibus nascunt' que faciunt ūba. ut impa
tor ab impando. ſȝ rex solū q̄ a regendo nascitur
peperit ex se aliud ūbum regno regnas

Rego gis xi ctū. corrigit. gubernat. administrat
Et dr regere q̄ſi recte agere. et est ethimoloia. vn̄
rectus ta tū. et cōpatur. vnde recte tius ſime adū
bium. et h̄ rectitudo dinis. Rego cōponit' arrigo
gis. i. surſum ul' ualde ul' ad aliquid regere. corri
go gis. castigare ul' emendare. dirigo gis. q̄ſi in di
uisam ptem regere. Erigo gis. ex ymo ſurſuȝ regē
Item rego cōponitur cū porro qd̄ est longe et dr
porrigo q̄ſi ꝓcul extendere et regere. Itē rego com
ponitur cū p et dr pergo gis. i. ire. vl' cōponitur
a pede et rego. vn̄ dr pgo q̄ſi pedem rego. et est e
thimoloia pocius q̄ cōpoſicō. Iteȝ rego cōponit'
cū suſum ul' ſurſum et dr ſurgo gis xi ere. q̄ſi ſur
ſum me regere. Iteȝ ſurgo gis. ſurſum rego. Rego
et eius cōposita sunt actiua preter pergo et ſurgo
que sunt neutra cū omnibus ſuis cōpoſitis. Iteȝ
omnia faciunt p̄teritū in rexi et ſup̄ in rectuȝ. Et
cor̄ pmam rego gis. ſȝ rex regis qd̄ ab eo nascit'
ꝓd re. vn̄ ūſus. Si bn̄ regna regis es dignus no
mine regis. Racō autem quare rex regis ꝓd re.
licet ūbum rego gis a quo nascitur eaȝ corripiat
est q̄ tenet naturam huius p̄teriti rexi qd̄ pmaȝ
ꝓd naturaliter. ſicut duxi p̄teritū cor̄ pmam na
turaliter ſicut uult p̄s. vid in duco cis. Et ut dicit
pap. reges a regendo dicti. Non autē regit qui nō
corrigit. recte ergo faciendo regiſ nomen tenet' pec

Regredior ex re et gradior cō ¶ cando amittit'.
ponitur regredior deris regreſſus ſum. i. rediē. re

Regula. a rego gis dr h̄ regula gule ¶ trogradi
norma uiuendi. q̄ rectam uiam uiuendi prebeat
ul' q̄ ad recte uiuendū regat et declinare non per
mittat. ul' q̄ qd̄ puum est et distortū corrigat et
ad rectitudinem reducat. Regula est que rem que
est breuiter enarrat. Regula eciā dr instrumentū
edificioꝝ q̄ſi rectula q̄ ſit recta et impedimentū n̄
habeat. vnde h̄ et h̄ regularis et h̄ re. regulariter
regularitas. et cōponitur irregularis re lariter. v̄
ſus de ſignificacōnibuſ regule. Regula p̄ceptū dat
normam regula lignū. de vij regulis titonij dixi
in fine quarte partis. vide in nota

Regulus li mas ge. i. puus rex etate ul' regno
ul' dignitate. et cōponit' ſubregulus ſciȝ puus re
gulus. Item regulus quedam pua auiſ ſic dicta a
puitate ſui. Item reguluſ dr quidam ſerpens ſciliȝ
baſiliſcus rex ſerpentū. Idem et ſibulus dr q̄ ſibu
lo occidit anteq̄ mordeat et exurgat. vnde ūſus.
Regulus est ſerpens auis et rex puulus omnis.

Rehabeo. ex re et ha ¶ vide etiaȝ in baſiliſcus
beo cōponitur rehabeo bes bui bitū. bere. i. iteȝ
habere qd̄ iam habuimus et habere deſinimus.

Reiectus ta tū in reijcio reijcis est. ¶ et cor̄ ha.

Reijcio ex re et iacō cis cōponit' reijcō cis reie
a reiectū reijcere. i. iteȝ ul' retro iacere. Et inde re
iectus ta tū. et reiecto tas tre. Et ſcribit' reijcio p
duo j. cōponitur enim ex re et iacō. et mutatur
a in j. De hoc dixi in iacio iacis

Reiuuenesco cis inchoatiuū a reiuueneo nes

Relacō onis. a refero refers dr. ul' a relatus ta
tum relati addita o. Et est relacō rei pus cognite
iterata cognicō. vl' relacō est ante late rei ſecun
da repſentacō. De relacōne diuinaꝝ pſonaꝝ dixi

Relatiuū. a refero fers dr relatiūs ¶ in ꝓprietas
ua uū. qd̄ ad aliquid refertur. vl' pocius qd̄ iteꝝ
fert aliquid ad memoriam quaſi iteꝝ portatiuuȝ.
Cum enim dico ſortes legit per h̄ nomen ſortes
ſorteȝ cognoui. Cū poſtea ſubiungo et ipſe diſpu
tat p illud ꝓnomen. ſortes refertur. i. iteꝝ fertur
ad cognicōnem. vnde et illud ꝓnomen dr relatiū
q̄ ſic aliquid referat. et caret uocatiuo nomen re
latiuū. vnde ūſus. Que querunt que diſtribuunt.
referunt q̄ negant q̄. Infinita quoq̄ caſu caruere
uocante. De relatiuis ſubſtancie et accidentis dixi
in tercia pte ubi egi de ſpeciebus nominū in c. de

Relatus a ū. a refero fers. Et ut di ¶ relatiuis.
cit pap̄ Relatū pn̄l' ꝓd. reportatū ul' ad aliud da

Relegatus a ū in relego as ē ¶ tum uel dictum

Relego gas gaui cōponitur a re et lego gas. et
est relegare remittere. et relegare est dampnare in
exiliū mittere. vnde h̄ relegacō onis. quoddaȝ ge
nus dampnacōnis. cū aliquis ꝓ aliquo cōmiſſo
interdicebatur a patria. et priuatim uidebat' diſ
cedere. et ſua non amittebat et ſpem habebat re
reūtendi. vnde relegatus ta tū. ſic dampnatus. et
dr relegare ſic dampnare. q̄ relegatuſ ſemp habe
bat ſpem ut retro legaretur. i. ut reūtetur ¶ Iteȝ
relego poteſt cōponi a re et lego giſ Et tunc decli
natur relego gis tercie coniugacōnis. i. iteꝝ ul' re
tro legere. et retinet e in p̄ſenti. qd̄ mutat' in alijs
cōpoſitis a lego. ſic dixi in lego. Et ꝓd relego as
pme coniugac̄ le. ſed lego gis tercie coniugac̄. cor̄
le. vnde ūſus. Lector ſic releges viciū qd̄ ab arte
releges. Quiſq̄ relegatuſ ſua cū remeabit habebit

Relego gis gi penl' correpta. vide in relego gas

Relido lidis retro ul' iteꝝ ledere. a re et ledo dis
et ꝓd li. vn̄ reliſus liſa liſum. retro ul' iteꝝ leſus.

Religio. a religo as dr h̄ religio oniſ q̄ noſ reli
get ad dei ſuiciū et cultū. ul' religio a relego gis.
q̄ religioſi relegunt et retractant que dei ſunt. vl'
religio dr a rigeo ges. q̄ rigida ſit. Et eſt religio
ūtus que ſuperiori nature quam diuinaȝ uocant
cultū cerimoniam q̄ confert. Et inde religioſus a
vm. et cōpatur. Et cōponitur irreligioſus ſa ſum
. i. non religioſus. et cōpatur. et ut dr in pap̄. Re
ligio eſt appellata q̄ p eam religemus vni deo a
nimas noſtras ad cultuȝ diuinū uinculo ſuiendi.
Beatus autē iacobus ſic dicit. Religio munda im
maculata apud deū et patreȝ h̄ eſt uiſitare pupil
los et uiduas in tribulacōne coꝝ. et immaculatū
ſe cuſtodiē ab h̄ ſeculo. vide in epiſcopus et in ho
noro. Item de ſtatu religioſoꝝ reſpectu ſeculariuȝ
bonoꝝ dixi in ordo et in preſbiter. Iteȝ de habitu
uilj ul' de ueſtibus religioſoꝝ dicam in ueſtio tis

Relino nis releui relitū cōponitur ex re et lino
nis. et eſt relinē iteꝝ linē. et diſcooperire. ſciliȝ ab o
re dolij operculuȝ remouere qd̄ fit qn̄ eſt euacua
tum. et corripit li in ſupino. et in preſenti et ubiq̄

Relinquo. a re et linquo quiſ cōponit' relinquo
quis qui relictum. i. deſero. et ꝓd li reliqui preteri
tum. ſȝ reliqui nomen plurale de reliquus q̄ quū.
cor̄ pn̄l'. vnde ūſus. Sunt homineſ reliqui memo

Reliqui poteſt eſſe ¶ Trans quos mente reliqui
nomen uel uerbum vide in relinquo.

Reliquie. a relinquo quis hec reliquie aꝝ. et hȝ
pmam breuem ſm donatū. vnd p vnū l ſcribi dȝ
licet aliqn̄ neceſſitate metri addatur vnū l ut pri
ma ꝓducatur. vnde uigil' in pmo eneid. Troas re
liquias danaū atq̄ immitis achilli. et eſt ibi epen
teſis. Et reliquie dicuntur ptes reſidue. Item reli

quie dñr ossa et uestimenta sanctoꝝ que nobis re linquunt ut eorum merita recolentes eos digne ueneremur et eoꝝ uitam imitemur

Reliquum est. restat. supat. ſm papiam

Relisus relisa relisum penł ꝓducta in relido est.

Reliteo relites iteꝝ uł retro latere. et componit

Reluctans tis. con ‖ a re et lateo. et corripit li tra luctans. resistens. compugnans. incertus. hesi tans. pendens. et dicitur a reluctor reluctaris

Remando remandas. in mando mandas est

Rematopera. Poio componit cuꝫ rema qđ est uerbū. et dr̄ hec rematopeya peye. i. ūbi cōfirmacō ut in ūbis ficticijs. que sunt ꝓlata et inuenta per rematopeyam ut tinnit. vnde rematopeyus a ū. ad rematopeiam ptinens. uł ꝓlatū uł fictum per rematopeiam. et comphendit aliqñ sub onoma topeia. sicut dixi in onomatopeia

Remedior. a remediū dr̄ remedior aris remediū

Remediū. medior cōponi ‖ conferre remederi tur cū re et dr̄ remedior deris Inde hoc remediū dij medicina que post lapsum succurrit. et hinc hoc remediolum remedioli diminutiuum

Rememoratus memorata tū in memoro vide.

Remensus mensa mensum in remetior tiris est.

Rementus rementa rementū in reminiscor vide

Remeo. a re et meo as cōponitur remeo meas meaui meare. i. redire retro meare uł iteꝝ meare

Remetior. a re et metior cōponitur remetior iris remetitus uł remensus sum remetiri. i. iteꝝ metiri uł reddendo metiri. Et est deponens et ꝓđ me. In uenitur tamen in passiua significacōne. vnde in e uangelio luce. Eadem quippe mensura qua mensi fueritis remecietur et uobis.

Remex. A remigo gas dr̄ hic remex gis. qui re mum agit. Qꝛ autem dicit remex. i. remi actor po cius est ethi ꝙ cōposicō. et formatur genitiuus a nominatiuo e mutato in I et ablata lr̄a x et ad dita gis. vnde dicit ps in vj li. In x desinencia si a ūbis sint in go desinentibus ablata x et addita gis faciunt gtm̄. ut grego grex gregis. remigo re mex remigis. Et eciam mutatur e in I cor̄. vide

Remigium. a remus uł a re ‖ eciam in remus mex hoc remigiū gij. i. actus uł officiū remigis uł remigi. Quidam dicunt ꝙ remigiū est remoꝝ col

Remigo gas gaui gare ‖ lectio. vide in remus. i. remum agere. et dr̄ a remus. et componitur a remigo gas. i. ad litus remigare. corremigo corre migas. diremigo gas. diūsis modis uł in diūsas partes uł dissonanter remigare. Qꝛ autem dicitur remigo. i. remū ago pocius uidetur ethi esse ꝙ cō

Reminiscor. memini cō ‖ posicō. et corripit mi ponitur cū re. et dicitur reminiscor reminisceris. i. recordari. ad memoriam reducere. recolere. Et ca ret supino et supplecōne pteriti. qꝛ caret pticipio pteriti temporis Et hoc ueꝝ est ſm usum. Nam ſm artem deberet facere rementū et rementus. vñ di cit ps in li x a reminiscor sup̄ uł pticipium pteriti uł futuri in usu non inueni. Quamuis racō ꝙ re mentum. quō comentum exigit dici

Remissus remissa remissum in remitto vide

Remis indedi. qđaꝫ ciuitas. vñ remensis patriū

Remitto. a re et mitto cōponitur remitto tis. i. retro uł iteꝝ mittere uł dimittē et condonare uel dissoluere uł lenire. non ex toto intendē. vnde re missus sa sum qđ retromittitur. uł qđ non ex to to intendit ꝫ paꝝ plenitur. vnde et quoddaꝫ ad ūbium dr̄ remissiuū qđ designat remissionem ali cuius rei ſm hug. pap̄ ūo dicit. Remissus. fessus benignus. simplex. indulgens. dimissus

Remora. a remoror raris dr̄ hec remora re. i. mo ra impedimentum. Vnde linius Qꝛ nam nox gres suj meo remoram facit. et corripit mo.

Remoramen inis ge neu. i. mora uł impedimen tum et ꝓpe gressuū. et dr̄ a remoror. et ꝓđ ra. vñ ouid meta iiij. remoramina que ipsam nocebant

Remulcuꝫ. a remus dr̄ hoc remulcuꝫ ci. funis quo nauis deligata trahitur vice remi. vnde remulco cas. i. remulco nauem trahere uł nauem remulco

Remus. a remoueo ues dr̄ ‖ ad litus deducere hic remus mi. qꝛ remoueat et conciciat fluctus. vñ hic remulus li dimi. et remillus li dim. Remus cō ponitur hec biremis nauis q̄ habet ordines duoꝝ remoꝝ. et hec triremis quadremis qñquiremis. uł pentiremis hexaremis a penta qđ ē qnq̄ et hexa qđ est sex et remus. scilicet nauis que habet tres uł quatuor uł qnq̄ uł sex ordines remoꝝ. Inueni untur autem hec omnia adiectiue et mobiliter decli nata scilicet hic et hec biremis et hoc me et cetera ſm hug. Et ponuntur isti ūsus in gcis Est remex du cens est remus ductus in amne. At ubi remoꝝ col lectio remigium sit. vide in triremis

Ren. a riuus dr̄ hic ren renis ſm uarronem. qꝛ a renibus riui obsceni et cenosi humoris deriuant. Nam uene et medulle tenuiter liquorez desudant in renibus. qui liquor rursus a renibus calore uene reo resolutus decurrit ad genitalia. Et a ren hoc rien rienis. idem qđ ren uł porcellus uł rien dicit quoddam intestinū. et interp̄tatur fluens. Et tūc deriuat a ūbo greco scilꝫ reo qđ ē fluo. et forma tur genitiūs de ren uł rien a ntō addita is. ut hic ren huius renis. et hic rien huius rienis.

Renale. a ren hoc renale huius renalis zona circa renes. et hic et hec renalis et hoc le. ad renes ptinens.

Renitens renitentis in nitens exponitur

Renitor reniteris in nitor niteris vide

Reno onis. vestis de pellibus sunt eniꝫ renones ſm ysiđ uelamina humeroꝝ et pectoris de pellibꝫ uillosis usq̄ ad vmblicū. Et dicunt sic non a reni bus sed a reno germanie fluuio ubi hijs maxime utuntur. Renones eciam uulgo dñr repti. qꝛ lon gitudine uilloꝝ quasi reptant

Renunculus. a ren hic renunculus li dimi puus ren. vł renunculi dicuntur intestina quedam reni bus adherencia. et sunt rotunda ad modum testi culoꝝ. et sunt comestibilia

Renuo renuis in nuo nuis vide

Renus reni in rodanus uide

Reor reris ratus sum in ratus exponitur.

Repagulū. a repando dis dr̄ hoc repagulū li. i. o bex qđ ad impedimentū opponitur qꝛ claudat et pandat iter ut sera. et corripit gu

Repando dis pandi dere. recuruare. uel claudere uł recludere. et facit sup̄ in sum p geminū s ſ ps et hug. Inuenit eciam repansum n p̄cedente s. et cōponitur ex re et pando pandis.

Repandus a re et pandus cōponitur repandus da dū. i. recuruus. qđ acutū est cū illud retundit est repandum ſm hug. pap̄ uero dicit. repandum recuruum reparatum repansum

Reparo reparas in paro paras est.

Repatrio repatrias. ad patriam remeare. et com ponitur a re et patria.

Repedito repeditas in repedo repedas est
Repedo das daui dare cōponitur a re et pes et
dr repedare. retro pedez dare. remeare. vn̄ equus
dr repedare cū retro pedem iacit et pcutit. vnde ū
sus Retro pedem iaciens repedat repedat qz reuer
tens. Inuenitur eciam repedo dis. et tunc ꝓd pe.
sicut pedo pedis. vnde quidam. A pede dic repedo
Repedo repedis in pe ¶ sed dat tibi pedo repedo
do pedis uide. et in repedo repedas
Repello lis repuli repulsum cōponitur ex re et
pello pellis. Et est repellere retro pellere. Et scias
q repello ubiqz habet unū p. vnd pmam cor. ut
repuli repulsuz. tamen autores geminant p in ter
cia psona pteriti ut faciant pmam longam. vnde
Lucanus. Reppulit a libitis immensuz sirtibz equor
ß ouid in pma psona recte cor dicens. Quecqz fe
ros repuli doctis medicantibus ignes.
Rependo a re et pendo dis cōponitur rependo
dis rependi rependere. i. reddere remunerare.
Reperio. a re et pario ris cōponitur reperio ris
peri reptū. Et scias q repimus ultro occurrencia.
Inuenimus quesita. vel repire est scire de re pdita
ubi sit. Inuenire autem est rem pditam rehabē.
sm hug. In gcis autem dicit. Quesita inuenio re
pis qd sors parat ultro. et ut dicit ps in x li repio
duplicauit p in pterito quippe diminuta una sil
laba repio reppi. et simile est pteritū a comperio
comperi. Item nota q repio in hijs que ueniunt
a psenti non geminat p. vnd pmam cor. ß in pre
terito geminat p. et sic ꝓducitur re. ut reppezi. sup
ūo p unū p scribitur. et pmam cor. ut reptū. reg
iiij c xviij. Eo q minime repieris. et debet ibi p
Reptor autor inuentor sm pap ¶ unū p scribi
Reptum est supinum de repio repis
Repetendus in repetundus est
Repeticō in coloribus est in iiij pte
Repetundus. a repeto tis deriuatur repetendus
da dū. et sm antiquos repetundus da dū. vn̄ re
petunde daz. dicunt pecunie repetite siqdez mos
erat rome. q si quis deposuisset pecuniam alicui.
nec posset eam rehabē ueniebat ad ptorem. pretor
ūo mandabat debitorem et constituens terminuz
quendam. pcipiebat ut infra terminū illuz pecuni
am ꝓfiteret et redderet. Et tunc poterant dici pe
tunde daz. Si ūo debitor in termino non ꝓfitere
tur iteꝫ depositor ueniens ad ptorem pecuniam
repetebat. Et inde dicebantur repetunde daz. tūc
ūo debitor clamante ptore reus erat repetundaz.
vnde salustius. post paulo catilina pecuniaz repe
tundaz reus. Item consuetudo erat antiquitus ro
me q legatus reipublice acciperet ꝓ se et ꝓ suis
uictualia de communi ubicumqz esset. ß non ult
q deberet. finito postea termino illius cū alius le
gatus eadez deberet fungi legacōne. secū ducebat
legatū pteriti anni et licebat cuilibz infra xl dies
querimoniam facere de eo q pecuniaz ultra q d
beret accepisset et pecuniā repetere supflue accep
tam. et talis pecunia sic repetita dicebat repetun
de daz. et tunc si ille non posset se excusare reus
erat repetundaz et cogebatur eas reddere
Repilo las iteꝫ pilaē. et dr a re et pila. et ꝓd pi
Repingo gis a re et pango gis qd est coniūgē
ul impellere. componit repingo gis repegi repac
tum. i. iteꝫ ul retro impellere. potest eciam repin
go componi a re et pingo gis. Et est repingo. i. i
Repo pis repsi reptū repe. i. laten ¶ iteꝫ pingo.
ter intrare. ul uentre et pedibus ire ut faciunt ser
pentes et pisces. Et componit cū in et dr irrepo
pis. intro repē. Item obrepo pis. vndiqz ul contra
repe. Surrepo pis. Repo et eius composita sunt
neutra et faciunt pteritū in psi et sup in ptū. Et
ꝓd hanc sillabam re. vnde ouid epy. Sed mors
obrepens somnus ouile caput.
Reposocilium lij est id qd tegit ignez in nocte ul
qd retro ponitur qsi cilium foci sup qd a posteriori
pte foci ligna ponunt. qd uulgo lar dicit. Et cō
ponitur a repono et focus et cilium
Reppezi preteritum in reperio vide
Repulit in repello repellis uide.
Reptile. a repo repis pē dicit h et h reptilis et
h le. vnde reptiliter adūbiū. Item a repo pis rep
tum tu u in o repto tas fre. vnd reptito tas aliud
fre. Et cor pen reptilis. vnde in aurora dr. reptile
subicit cū prestās eis famulatū. Et scias q reptili
um quedam genera sunt terrestria. quedam aqua
tica. dr enim reptile qd se repit. h autez contingit
multipliciter quoddam enim repit se ūtute costaꝫ
ut serpentes. qddam ui quorundam anuloꝫ. ut a
nimal anulosuz. quoddaz ui oris ut quidaz ūmes
qui ore terre affixo totū corpus post se trahunt
qddam ūo est qd ui pennulaꝫ quarundam se mo
uet ut piscis. Et uniūsaliter omne animal uidetur
reptile dici cuius corpus non multū a terra eleua
tur p instrumenta motus. Et ut dicunt quidam.
reptilia ꝓpe sunt aquaꝫ repencia ūo terre. Ista ta
men ꝓpetas non semp obseruatur. vide eciam in ¶ serpens
Repudiuz. podiuz componit cū re et
dr h repudiū dij. uel repudiū componitur a re et
pes pedis. i. repulso. ul scriptū repulsionis qd sub
testimonio testiū psenti ul absenti mittitur. Et in
de repudio dias. repellere refutare sm hug. ul re
pudiū dr dissidiū. diuorciū repulsio mulieris a vi
ro. ul a re et pes ut dictum est componitur repu
dium qsi repediū. Cū enim repudiat mulier tunc
repediat. i. reūtitur ad suos. vl componitur repu
dium a pello pellis et edes qd est domus. vnd re
pudium qsi repellendium. i. repulsio ab ede.
Repuli pme psone vide in pello pellis
Repullulo repullulas. in pullulo pullulas vide
Repulsum supinum vide in repello repellis
Repulsus. a repello lis. repulsus sa sum. i. retro
pulsus. fugatus. eiectus Et h repulsa se. i. repulsio
Iniuria qua repellunt homines ab honoris peti ¶ cione.
Requietus ta tū. in quieo quies uide
Requiro requiris. In quero queris uide.
Res rei. in realis exponitur Res componit cū
publica. et dr hec respublica. huius reipublice Sed
pt queri. an sicut fit ista compō respublica. possit
fieri h compō. mulieralba Ad hoc dico q omis
compō immutat et cōmoditatem hz. alioquin ē
inutilis et non tenenda. Dico g q ideo respublica
est una compō ut aliquid immutet. Nam qn̄ res
publica sunt due ptes. Idem est res publica qd res
notoria et manifesta. cū autem ē una dcō compo
sita Idem ē respublica qd cōne. hec mutacio non
contingēt in mulieralba. q sive esset una dcō cō
posita. siue non. semp fiēt suppō ꝓ muliere alba.
et sic nulla esset utilitas in tali compōne vn̄ non ¶ est facienda.
Resecro resecras. a re et sacro.
componitur In sacro sacras est
Reses. a resideo des dr h et h reses residis. piger
et quasi retro morans. Et corripit si

Resigno nas. In signo nas est
Resilio lis In salio lis uide.
Resina ne pnl' ꝑd. dr lacma sudore exalata lig
noꝝ. ut cerasi. lentisci. balsami. et aliaꝝ arboꝝ uir
gultoꝝ que sudore ꝓbantur
Resipio sipis In sapio pis est
Resipisco cis In sapio pis est
Resisto tis In sisto sistis est
Resolutoricinium. a resoluo uis dr h' resolutorici
nium nij. i. acus pectoralis. scilicet firmaculū quo
camisia sup pectus firmatur uel quo pallium as
stringitur uel instrumentū quo crines discriminant'
Et tunc componit' a resoluo et cincinno quod ē
capillus Marcial' in ierula resolutoricinio qz flam
maꝝ instar Quidam tñ legunt ꝑ duabus ptibus
scilȝ resoluto et ricinio Et ē ricinium idem quod
diximus esse resolutoricinium. quod q̈uis ueꝝ sit
tam̄ ꝑ una pte melius legitur resolutoricinio. si
quis consideret copulacionis nim et ordinem
Respecto. a respicio respexi tu. u in o fit respec
to tas fre ûbum. i. sepe ul' frequenter respicio
Responsorium In responsum est
Responsum. a responso sas qd est frequen de re
spondeo des dr h' responsum si. et h' responsoriū
sed responsum qd datur. responsoriū ûbum ul' û
sus qui sepe iteratur. Et dr sic qz vno desinente id
alter respondeat. vnde responsiuus a ū. et respon
sorius a ū ¶ Hic nota q' sicut dicit origenes sup
illud luce ij. Inuenerunt illū in templo sedentem
in medio doctoꝝ audientem illos et interrogantē
inuenit' in medio p̄ceptoꝝ ihesus non eos docens
ȝ interrogans. ut nos doceret quid pueris q̈uis sa
pientes et eruditi sint conueniret. ut audiant poci
us magistros q̈ docere desiderent. se uana ostenta
cōne non iactent. interrogabat mōȝ magistros nō
ut aliquid addisceret. sed ut interrogans erudiret.
Ex uno quippe doctrine fonte manat. et interroga
re et respondere sapienter. et eiusdeȝ sciencie est sci
re quid interroges quid ue respondeas.
Respublica in res exponitur
Respuo. ex re et spuo componit' respuo uis vi
vtū uere. i. iteꝝ ul' retro spuē uel recusare. rennuē
Restauro ras in stauro ras vide ¶ uilipendere.
Resticula. a restis dr hec resticula le dimi. vnde
resticularius ria riū. qui facit resticulas ul' ad eas
ptinens. Resticule eciaȝ sunt quas succinctoria ul'
redimicula et ꝓprie rebrachiatoria appellare possi
Restinguo is. vide in stinguo stinguis. ¶ mus.
Restio. a restis dr h' restio onis. qui facit ul' uen
Restis. a rete dr h' restis huius res ¶ dit restes
tis. i. funis ul' qd fit ex funibus et ad aliquid tra
hendū. et dicunt' restes. qz hijs recia tenduntur ul'
Restitit repente ul' retro ¶ qz rates contineant.
stetit. abnegauit. contradixit. recusauit. Nam deri
uatur a resto ul' resisto. resisto auteȝ et resto restis
restiti facit. sicut consto et consisto constiti. psisto
et psto pstiti. et corripit sti ſm papiam
Resulto resultas in salio salis uide.
Restituo. ex re et statuo componit' restituo is.
Et est restituo retro ul' iteꝝ statuo. vnde restituē
importat reddicōneȝ illius rei que iniuste ablata
est ¶ Hic potest queri an teneatur semp restituē
ille qui accepit rem alienam. Ad h' dico q' circa
illum qui rem alienam accepit duo sunt conside
randa scilicet ip̄a res accepta et ip̄a accepcō. Rōe
autē rei tenet' restituē q̈diu apud se eam habue
rit. qz qd habet ultra id qd suū est debet ei subt'
hi et dare ei cui deest ſm formam commutatiue
iusticie Sed ip̄a accepcō rei aliene potest triplicit'
se habere. qn̄qȝ enim est iniuriosa scilicet cont' uo
luntatem existens eius qui est rei dn̄s. ut patet in
furto et in rapina. et tunc tenetur ad restitucōneȝ
non solū racōne rei ȝ eciaȝ racōne iniuriose accep
cionis. eciam si res apud ip̄m non remaneat. sic e
nim qui pcutit aliquem tenetur recompensare in
iuriam passo q̈uis nichil apud ip̄m maneat. Ita
eciam qui furatur ul' rapit tenet' ad recompensa
cōneȝ dampni illati. et si nichil inde habeat et ul
terius ꝑ iniuria illa puniri debet. Alio modo ali
quis accipit rem alterius in utilitateȝ suam absqȝ
iniuria cū uoluntate. scilicet eius cuius res est sic
patet in mutuis. Et tunc ille qui accepit tenetur
ad restitucōnem eius qd accepit non solū racōne
rei ȝ eciam racōne accepcōnis eciam si rem amise
rit tenet' enim recompensare ei qui graciam fecit
qd non fieret si p h' dampnū incurrat. Tercio mō
aliquis accipit rem alterius absqȝ iniuria non pro
sui utilitate sicut patet in depositis Et ideo qui sic
accepit in nullo tenet' racōne accepcōnis. qui pmo
in accipiendo impendit obsequiū. tenet' autem ra
cōne rei. et ꝓpter h' si ei subtrahatur res absqȝ sua
culpa. non tenet' ad restitucōnem. Secus auteȝ es
set si cū magna sua culpa rem depositaȝ amitteret
vide in satisfatio. et in elemosina. et in emo. et in
Rete. a retineo nes dr h' rete tis. qz reti ¶ furoꝝ
neat pisces ul' aues. et facit ablatiuus in i reti oliȝ
tamen faciebat in e. vnde ouid in quinto fastoꝝ.
Cur tibi ꝑ libitis clauduntur rete leones. rete ꝑ re
ti. Et dicuntur retia quasi retinencia.
Retento retentas in tento tentas vide
Retiaculū li dr a retineo nes. et dicunt' retiacu
la in modū retis facta. et est retiaculū sicut et reti
culum dimi a rete scilicet puū rete. reticulū eciaȝ
dr puū intestinū tenue ul' q̄si reticulatū q' operit
Retiarius ria riū. ad rete ptinens ul' de ¶ uitalia
cipiens. ul' qui retia facit. et dr a rete. et accipit t
Reticula a rete ul' mitra uirginalis ¶ sonū de c
Reticulum in retiaculum est ¶ capitis
Retineo nes nui retentū retinere. i. iteꝝ tenē con
seruare. et cōponit' a re et teneo es. et cor' ti. Face
tus. Queritur euentu socius tam̄ arte tenet'. Res
breuis est queri sed retinere labor.
Retio retis tiui tire dr a rete. et est retire reti ca
pere. Et componit' irretio tis. illaqueare impedire.
et est actiuum cum suis compositis. et ꝓducit re.
Retiolū. a rete dr h' retioluȝ li. illud qd colligit
comas. sic dictum qz quasi puū rete est. uel qz re
tinet crines ne effundantur
Retorsus torsa torsum in retortus ta tum vide
Retortus ta tū ul' retorsus sa sum qd idem est.
dr a retorqueo ques retorsi sum ul' retortū. et dici
tur retortus iteꝝ cruciatus ul' retro ul' iteꝝ flexus
ul' iteꝝ uolutus sicut filū bis filatū. vel retortus
iteꝝ missus sicut iaculū qd iteꝝ mittit' in hostes
Retrecto retrectas in tracto tractas est
Retrimentū. a retineo nes dr h' retinaculū et h'
retrimentū ti. quasi retinimentū. retrimenta sunt
ea loca in quibus digeruntur stercora. ul' que reti
nent capita uenaꝝ. Ambrosius. Laxant uincula q
bus retrimenta usqȝ ad digestionis optunitatem
continebantur. Et iteꝝ musculi quibus nascebant'
Retro aduibium loci. et ¶ retrimentoꝝ meatus

cōponit̄ cū de et dr̄ deretro.et cor̄ re.vn̄ in aur̄
dr̄ deretro respiciat animo quicūq3 reliquit vide in
Retrogrador aris ari.i.retro ire.gradi ¶ deretro
retro.et componitur a retro et grado das.et corri
pit gra.Et inde retrogradus da dum.retro iens ul'
gradiens.ut cancer dr̄ retrogradus.et planeta est
qn̄q3 retrogradus.qn̄q3 est ꝓcessiuus qn̄q3 stacio
narius et mulus.uicōsus.similiter qn̄q3 est retro
gradus.qn̄q3 ꝓcessiuus qn̄q3 stacōnarius
Rettuli est p̄teritū de refero.et scribitur p gemi
nū t sicut repperi et reppulit in tercia ꝑsona gemi
nat p.tamen hoꝝ sup̄ corripiunt p̄maʒ scilicet re
pulsum relatū reptū.et eciā eoꝝ p̄sencia.ut repel
lo.refero.repo.et corripit tu rettuli
Retudi penultima correpta in tundo est
Retundo in tundo tundis uide
Retusus sa sum in tundo tundis uide.et ꝓd̄ tu
Retunsus in tundo tundis uide.
Reu id est radix ¶ reubarbaꝝ.reu qd̄ est radix
componit̄ cū barbaꝝ ul' pontus.et dr̄ reubarbaꝝ
siue h̄ reponticū.id qd̄ est trans danubiuʒ in solo
barbaro.et h̄ circa pontū colligitur sic dictum.q̄si
radix barbara ul' quasi radix pontica.
Reuelo uelas.a re et uelo uelas per vnū l.vide
Reuerens.a reuereor reris dicit̄ ¶ in uelo uelas
reuerens tis ge omnis ꝑticipiū.et p̄t esse nomen
Et tunc compatur.vnde h̄ reuerencia cie.et p cō
posicōneʒ irreuerens.i.non reuerens.i.inuerecun
dus.et compatur.vnde h̄ reuerencia cie.et cor̄ ue
Reuereor reuereris reueritus sum.in uereor est
Reueritus reuerita ueritū in uereor est.et cor̄ ri
Reuerso reuersas.retro uersare.a re et uerso uersas.
Reuertor.ex re et uertor teris componitur reuertor
reuerteris reuersus sum reuerti.i.retro uertere ul' redire
Quod antiqui dicebant reuerto reuertis.
Reuiuisco cis in uiuo uiuis vide
Reuiuo reuiuis uixi.ex re et uiuo.et ꝓducit ui
dicit̄ h̄ reuma matis.i.tēpestuosa maris inunda
cō.ul' ille feruor aque q̄ fit ex remoꝝ agitacōne.
Reuma eciaʒ est erupcō ul' fluor humoꝝ qd̄ duci
tur ul' a capite ul' ab alio menbro.vnd̄ h̄ reuma
tisma matis.i.fluxus abundantis aq̄ uel humoris
Reumatisma reumatismatis in reuma est
Reumatizo as aui are.i.reuma pati ul' emittē.
Reuolutilis.a reuoluo ¶ et deriuatur a reuma
tis dr̄ h̄ et h̄ reuolubilis et h̄ le.et reuolutilis le
pnl' cor̄ in eodeʒ sensu.Aug' de ciuitate dei.Mun
di reuolutiles ortus eisdem circuīb3 inserite.
Reus rea reū.a re que petitur dr̄.que q̄uis sce
leris conscius non sit.reus tamen dr̄ q̄diu ius in
iudicō ꝓ re aliqua petitur.et reus fideiussor dicit̄
a re de qua est obnoxiuʒ.vnde h̄ reatus.Item re
us maiestatis p̄us dictus.q2 aduersus rem publicā
aliquid egisset.Et quicūq3 hostibus consensisset.
Dictus est reus maiestatis.q2 maius est ledere pa
triam quem ciuem vnū.postea eciam ille qui ad
uersus maiestatem p̄ncipis egisse videtur ul' qui le
ges reipublice detulerat.ul' utiles arrogauerat s̄m
Rex regis ꝓducit re.vide in rego. ¶ papiam
Resis interp̄tatur locucō.vnde h̄ rethorica ce q̄
si a copia locucōnis dicta.ul' rethorum.ul' rethore
sis dr̄ copia dicendi ul' loquendi.a resis.vn̄ retho
rica ars illa.vnde h̄ rethor rethoris.et rethoricus
ca cū.de illa arte tractans ul' ad illam artem p̄ti
nens.et h̄ rethorica ce.Et pluraliter rethorica co

rum.et rethorici coꝝ.liber in quo docetur ars illa
et cor̄ penl' genitiui rethor thoris.S3 rector recto
ris p c sine h ꝓducit to.Et ponitur h post r in p̄
dictis.vnde dicit p̄s.r sine aspiracōne ponitur in
latinis.In grecis uo ul' p̄ncipalis.i.in p̄ncipio ul'
geminata in media dictione aspiratur.ut rethor
rhodus.insula quedam sirrhus.Iuuenal'.Cedunt
grammatici uincuntur rethores omnes
Rhetor rhetoris in rhesis vide.
Rhodus insula est que ante osicus diceba
Riciniū idem est qd̄ ¶ tur et corripit primam
R resolutoriciniū s̄ hug'.pap̄ sic dic̄ riciniū est
matronale.operimentū latine dictū q2 dimidia e
ius ps retro abijcitur.qd̄ uulgo mauortem dicūt
Riciniū acus siue spinula quo uirginei crines discri
Ricinus.Rinos componitur cū ¶ minabantur
cinos qd̄ est canis.et dr̄ hic ricinus ni.uermis cani
nus qui heret in auribus canum
Rictus.a ringo gis dr̄ h̄ rictus huius rictus.fera
rum oris apicō.ul' qd̄ dr̄ risus in homine dicitur
Rideo.a radio as dr̄ rideo des ¶ rictus in bestia
risi risum.qui enim ridet dentibus uidetur q̄si radi
are.vnde h̄ risus.et h̄ et h̄ risibilis et h̄ le.aptum
natū ridere.vnd̄ risibiliter aduerbiū.et h̄ risibilitas
tatis.Rideo componit̄ arrideo des arrisi.i.ad ali
quem ridere uel cū alio ridere.ex con et rideo.Et
mutat̄ n in r.derideo des deludere.vnde h̄ derisus
sus.et h̄ derisio.et h̄ derisor.vnde derisorius a ū.
Item irrideo des.i.deludere.surrideo des.i.laten
ter ul' post ul' subtus ul' paꝝ remisse ridē.Rideo
et eius composita neutra sunt p̄ter derideo et irri
deo que sunt actiua et omnia faciunt p̄teritu3 in
si et sup̄ in sum.Et ꝓd̄ ri.vnde orac̄ in epy.Noc
turnos lemures portenta thesala ride
Ridiculus.a rideo des dr̄ ridiculus la de quo p̄t
haberi derisio ul' qui aliū deridet.uel qui in reb3
turpibus ridet.et h̄ ridiculū li.i.derisio.vnde ridi
culosus sa sum.et h̄ et h̄ ridicularis et h̄ re.vnd̄
ridiculose.et ridiculariter aduerbium
Rien rienis in ren exponitur.
Rigeo ges gui gere.esse uel fieri rigidum.scilic3
durē algere.torpē.horrē.sicut cū capilli erigunt̄.
vnd̄ rigesco cis inchoa.rigeo componitur dirigeo
ges.irrigeo ges.obrigeo ges.Rigeo et eius com
posita actiua sunt et carent sup̄.et faciunt p̄teritu3
in gui.et cor̄ hanc sillabam ri.vnd̄ ouid̄ epy.Vl
tima prerupta cornua molle rigent
Rigidus a rigeo es dr̄ rigidus da dū.Et compa
tur dior simus.vnde rigide dius me aduerbium.et
h̄ rigiditas tatis.et rigido rigidas rigidum facere
Rigo rigas gaui gare.i.madefacere.humectare
vnd̄ riguus a um.i.madidus ul' fertilis et fecūd9
Et componit̄ arrigo gas.i.iuxta ul' ualde rigare
corrigo rigas.simul rigare.irrigo gas.ualde ul' in
tus rigare.vnd̄ irrigans tis ge omnis.et irriguus
Rigo et eius composita omnia sunt actiua.et cor̄
ri.vnde theodolus.Addictus morti facie3 rigat im
Rigor.a rigeo ges dr̄ h̄ rigor oris ¶ bre salubri
Rima me.i.fissura.vnd̄ ¶.i.duricies.rigiditas
h̄ rimula le.et rimella le ambo dimi.et rimosus
sa sum.rimis plenus.Et compatur.vnde rimose
sius me aduerbium.et h̄ rimositas tatis
Rimella rimelle diminutiuum pua rima
Rimor.a rima me dr̄ h̄ rimor oris.i.scrutiniu3
et rimor aris atus sum rimari.i.scrutari.inuestiga
re.inquirere.a porcis tractū.qui per rimas terre si

liquas et radices inquirunt. et componiť primor
pfecte ul' subtiliter rimari. Et est deponens cū suis
compositis. Et pō hanc sillabam ri. vnde psper.
Morbida rimetur penetralia dextra salutis. Et in
grāsmo dr. Scrutor ut experiar ut sanem uulnera

Rimula rimule dimi. pua rima. ¶ rimor
Rinatrix. serpens aquam ueneno inficiens de q̄
luce c ix. Rinatrix uiolator aque legiť ibi et na
trix uiolator. ut dixi in natrix ſm hug. pap̄ uo
sic dicit. Rinatrix serpens aquaʒ ueneno inficiens
In quocūqʒ enim fonte fuerit suū ibi immiscet ue

Ringo gis. A rideo des dr ringo gis. ¶ nenum.
rinxi rictum. i. irasci. indignari. murmurare. ul' ric
tum facere. Ringo componiť arringo gis. Corrin
go gis. obringo gis. Ringo est neutr̄ cū suis com
positis. et facit p̄teritū in xi et sup̄ in ctū. Inueniť
eciam in deponenti genē. Et nota q̄ ringo ideo de
riuatur a rideo. q̄r qui ringit quodammodo uideť
representare formam ridentis.

Rinoceros. ceros qō est cornu componiť cū ri
nos qō est naris. Et dr rinoceros rontis. idem ani
mal qō egoceros ſm quosdam. ul' p alio anima
li. Et interp̄tatur in nare cornu. dr quoqʒ rinoce
ros p uirili membro. q̄r rigeat ul' q̄r sit vnicorne.
instar rinocerontis. vnde iuuenalis. Et magno cū
rinocceronte lauari. Predictuʒ eciam animal diciť
monoceros. i. vnicornis. q̄r vnum cornu in media
fronte habeat. ¶ hic nota q̄ inuenitur h̄ rinoce
ros. et tunc genitīs facit rinocerotis interposita
ti penl' pō. ut sacerdos sacerdotis. et accusatīs sin
gularis desinit in em et in a. ut rinocerotem ul' ri
nocerota. Et iste grecus accusatiuus inueniť qn̄qʒ
in moralibus gḡ. et iste gtīs renocerotis inueniť
deutronomio c xxxiij. Cornua rinocerotis cornu
a illius. ¶ Item iste ntīs rinoceros inueniť in iob
xxxix. Nūquid uolet rinoceros ſuire tibi. ¶ Iteʒ in
uenitur rinoceron. et tunc facit gtīs rinocerontis
et formatur a ntō tis addita. Nam ut dicit pris
in vj li. si enim dicas leon necessario seruas ut ge
nitīs quoqʒ ſm grecos t habeat leontis. gḡ eciā
in moralibus ponit mirmicoleon ontis. et ab isto
nominatiuo rinoceron descendit iste accusatiuus
rinocerontem ul' rinoceronta. et talis accusatiuus
grecus inueniť in iob xxxix. Numquid alligabis
rinoceronta ad arandum in loro tuo. Si auteʒ in
ueniatur ibi rinocerota sine n in penl' sillaba tūc
descendit a rinoceros rotis rotem vl' rinocerota.
¶ Potest eciam dici h̄ rinocerus ri penl' cor̄. et tunc
est ntīs latinus. et formať a rinoceros qō potest
esse gtīs grecus o mutata in u. Naʒ sicut dicit ps
in vj li. Ex gtō greco fit latinus gtīs. mutata os
ultima in is. ut titan titanos fit titan titanis. del
phin delphinos fit delphin delphinis. dr tamen
et delphinus ni. In multis eniʒ inuenimus a gtō
gr̄co factū latinū ntm̄. ut elephas elephantos. hic
elephas huius elephantis. et h̄ elephantus. a gtō
greco elephantos huius elephanti Et hic arabs
huius abos. h̄ arabs huius arab̄ Et arabus bi. ti
tan titanos. h̄ titanus huius titani. Lucilius in iiij
ethiopus dixit p ethiophs. rinocerus ueluti ethi
opus Sic ergo ſ ps a gtō gr̄co fit ntīs latinus. os
mutata in us ul' o mutata in u ut ab elephantos
h̄ elephantus. et a rinoceros rinocerus. Item a ge
nitiuo greco fit gtīs latinus os mutata in is. ut a
rabs arabos arabs arabis. Scias insuper q̄ ibero. Greg.
exponens illud iob. Nūquid uolet rinocerus ſuiē
tibi. Ita dicit. rinoceros indomite omnino nature
est. ita ut si qn̄ captus fuerit teneri nullatenus pos
sit. Impaciens quippe ut fertur ilico moriť. Eius
uo nomē. in latina lingua interp̄tatū sonat in na
re cornu. et quid aliud in nare nisi fatuitas. quid
in cornu nisi elacō designať. rinoceros iste qui eci
am monoceros grecis exemplarius nominať tan
te esse fortitudinis dr. ut nulla uenanciū uirtute ca
piatur. Sed sicut hij asserunt qui in describendis
naturis animaliū laboriosa inuestigacōne sudaue
runt. uirgo ei puella p̄poniť que uenienti sinū apit
in quo ille omni ferocitate postposita caput depo
nit. Sic qʒ ab eis a quibus capi queriť soporatus
uelut eneruis inueniť. buxei quoqʒ coloris esse de
scribitur. Qui eciaʒ cū elephantis qn̄ certamen ag
greditur eo cornu qō in nare singulariter gestat
uentrem aduersanciū ferire phibetur. ut cū ea que
molliora sunt uulnerat impugnanteʒ se facile ster
nat. ¶ Potest eciam p rinoceronta scilicet unicorneʒ
ille populus intelligi qui dum de accepta lege nō
opera sed solam inter cunctos homines elationeʒ
sumpsit quasi inter bestias cornu singulare gesta
uit. vnde passionem suam dominus pp̄ha canen
te pnuncians ait. Libera me de ore leonis et a cor
nibus unicorniuʒ humilitatē meam. hec gḡ Soli
nus autē sic dicit Rinoceros ē monstr̄ quodaʒ
rugitu horrido. corpe equino. capite ceruino. Ex e
ius fronte media cornu ptenditur splendore miri
fico. ad magnitudinem quatuor pedum. ita acutū
ut quidquid impecierit facili ictu pforet. nature in
domite. qui si captus teneatur cito moritur. ¶ Pt e
ciam dici q̄ unicornis ul' rinoceros significat dei
filiuʒ. Nam deus ut uidebatur ante inuisibilis ab
sconditus et austerus amore uirginis marie attrac
tus est et in sinu eius dormiuit. Et sic ouis in mor
te mansuetus est effectus nam ad nos uenit pres

Rinos interp̄tať auris ¶ sus pondere caritatis
uel naris. et accentuatur in fine.

Ripa. a rapio pis dr h̄ ripa pe q̄si rapa pe. q̄r ra
piatur ab aqua. unde h̄ ripula le dimi. et ripatus
ta tū ripam habens et h̄ ripatū. tributū qō accipi
tur in ripis. et ripatim. i. p ripas uel de ripa in ri
pam et designat locū ripar̄. sicut hostiā. Et pō
ripa pmam. luc̄ in iij. Me non lectee coniunx ob

Riphe interp̄tatur impetus. vnō ri ¶ liuio ripe
pheus a um. impetuosus. vnde et quidaʒ montes
dicti sunt riphei ab impetu grandinū et uentor̄.

Ripula ripule diminutiuum parua ripa
Riscus. a rima dr h̄ riscus ci. fissura ul' fenestra
patens in pariete. vnde terencius. In risco odiosa
sita est ſm hug. pap̄ uo dicit riscus fenestra pari
etis uas ex iuncis et uiminibus.

Risibilis in rideo rides uide.
Ritus tus tui mas ge. dr consuetudo a moribʒ
tracta. et ptinet ad iusticiā. et dr a ratus qō est fir
mus. vn̄ ritus dr q̄si ratus q̄r que rata sunt et fir
ma ritui debent tradi. uel ritus dr q̄si rectus a re
go regis ex quo equū piū et sanctuʒ pspicimus.
et est ritus in re. mos in ſmone. vl' ritus est mos
uetustior et firmior ſm hug. Et ut dicit ps. A ri
tu eciaʒ rite p recte dr. q̄r nichil trahiť ritibʒ nisi
qō rectum creditur esse. pap̄ uo sic dicit. Rite rec
te iuxta morem legittime pbe. ritus mos institu
tus sequela exemplum. et pducit ri.

Riualis. a riuus dr h̄ et h̄ riual' et h̄ le. ad riuū
ptinens ul' cū alio potans eūdem riuū. vnō et p

similitudinem riuales dicunt illi qui eandem ha
bent amicam communem. Quia quasi de vno ri
uo .i. uno amore bibunt. et p composicõnem h et
h corriualis. et h le in eodem sensu. et ꝓducit ua.
Riuus. a ruo is dr h riuus ui. qr cito ruat. vl ri
uus a rigo as. qr ducit ad irrigandū terrā. Riuus
subito fit et celeriter decurrit et deficit. Fons uo ē
caput et decursus aque q̄ naturaliter manat. Tor
rens autem est repentinus imbribus factus mag
nū impetū habens. Sed adueniente estate calore
solis torrescit vnde et nomen habuit. Fluuius est
aque decursus generaliter. Fluuium est aqua decur
rens. Et a riuus dr h riuulus li dimi. et riuosus a
um. et ꝓd ri. vnd thob. Riuus messis agro mes
Rixa. a ringo gis dr h rixa ¶ se probatur ager
rixe que inter multos cōmittit et in iniuria consis
tit. vnde h rixula le dimi. et rixosus uel rixuosus
.i. rixa plenus. et compatur. vnde rixose vl rixuo
se aduerbium. et h rixuositas vl rixositas Et rixor
aris atus ari. rixam facere. contendere. vnde rixa
bundus da dū .i. similis rixanti. vl qui facile mo
Roboam interpretatur latitu ¶ uetur ad rixam
do populi. et h p antifrasiz. qr decem tribubz
ab eo sepatis due tantum ei relicti sunt
Roboro. a robur deriuat roboro ras. confortarē
confirmare maiores uires dare. et componit corro
boro ras. Et est actiuū cū omnibus suis composi
Robur. A ratus qd est fir ¶ tis. et corripit bo.
mus dr h robur boris generaliter ex omni mate
ria quicqd ē firmissimū quasi robur. scilz fortitu
do. uires. vnde et quoddam genus arbor dr ro
bur. qr ualde firmū est Et eciam quelibz arbor vl
lignum dr robur. vnde robustus ta tū. Fortis et fir
Robustus In robur est. ¶ mus. et compatur
Roda de greco. latine dicitur rosa
Rodanus. Rodij dicti sunt quidam qui uene
runt iuxta rodanū et edificauerunt quoddaz oppi
dum qd rodum uocauerunt Et hinc dr rodanus
quidam fluuius gallie. qr rodat ripas. uel dr a ro
danizo zas. quod latine dr torqueo. qr torquet la
pides et arbores euellit impetu suo. et cori da siu
pnl Et a rodanus ni. societate dr h renus ni. qdaz
fluuius germanie qr cū eo ex una ꝓuincia oritur
Rodo dis si sum Et componit arrodo dis. ualde
vl iuxta rodē. corrodo dis. erodo dis. extra vl ual
de rodē Rodo et eius composita sunt actiua. et fa
ciunt preteritum in si. et sup in sum. et ꝓduc ro
Rodomellū li ge neu uinū vl confeccō ex succo
rose et melle. et cōponit a roda gco qd latine dr
Rogaciuncula le. di. pua rogacio ¶ rosa. et mel
Roga. a rogo gas dicit h roga ge .i. elemosina
Rogo gas gaui gare. vnde h rogator et h roga
cio. et rogito tas fre. Rogo componit abrogo as
.i. delere. destruē ex toto. arrogo gas. supbire Itē
arrogare. p supbiam et arrogant acquirē uel sibi
tribuē Sed ponit simplicit ꝓ acquirē. vnde arro
gans. supbus et se extollens. et compatur. vnd ar
roganter eius me aduibium. et hec arrogancia cie
corrogo gas .i. congregare uel inuitare. derogo gas
.i. maledicere. detrahē. uel diminuē. ex pte nō ex
toto. erogo gas. dare. distribuere et ꝓpe in elemo
sinas Irrogo gas .i. inferre. ut irrogauit michi con
tumelias .i. intulit ꝓrogo gas. differre. distendere
ꝓlongare. ꝓtrahere. ꝑrogo gas. ꝑcellere. excellere
supare. uel ꝑponere. vnde h ꝑrogatiua ue. singula
ris excellencia. et ꝑrogatiuus ua vum .i. excellens
vl ad ꝑrogatiuam ptinens. surrogo as .i. substitu
re. vnde aug in li de ciuitate dei. Lucrecius qui in
loco bruti fuerat surrogatus hoꝝ autem composi
toꝝ significacōnes facile hijs usibz distinguunt Si
rogat addideris con. congregat. e dat in infert. De
minuit. sub substituit. pro ꝓtrahit. inter Querit. q
p supat. ab destruit. ar qz supbit. Rogo et eius cō
posita omnia sunt actiua. et cor ro. et est idem ro
go quod peto. oro. imploro.
Rogus. a rogo gas dr h rogus gi. ignis ꝓ mor
tuo. h rogus ꝓpe est composicō lignoꝝ. Pira qn
corpus compositū est et ardet funus mortui appa
tus bustum corpus concrematū sepulchꝝ ubi ossa
condunt. tumulus congestio terre in regione sanc
ta qui et sine ossibus potest esse. monumentū uo
est cuiuslibet rei memoria que moueat mentem.
Roma. a romus dr h roma me. et non a romu
lus. Tunc enim deberet dici romula le. et non ro
ma. Et dicit roma a romus qr ille fuit pmus fun
dator illius ciuitatis. vn romanus na nū. Et hinc
romanizo as. romano more se habere vl loqui. et
romanizo as .i. tormentare. cruciare. affligere. tru
cidare. et ꝓd ro roma. Et ut dicit ps sunt quedā
gentilia similem possessiuis habencia formam ut
romanus ciuis. et romanus ager. Et scias qr reg
nū romanoꝝ fuit potentissimū ut dixi in caldei.
Romanizo romanizas in roma est.
Romphea grece latine gladius. Nam ubi in ge
nesi dr gladius flammeus atqz usatil in greco rom
phea habet. Item romphea est gladius ex utraqz
pte acutus quem uulgo spatam dicunt. ipē est et
framea sm pap. et potest corripi in penl vl ꝓd.
habito respectu nunc ad linguam latinam. nunc
ad grecam. vsus tamen cōmunis habet qr in ꝓsa
corripiatur. Idem dico de framea. De h eciam dixi
in secunda pte ubi egi de regulis generalibz accen
tus. ¶ Hic nota qr deus emisit pmū hominez de
padiso uoluptatis in locuz sibi congruuz. ne uero
posset ad illud lignū accedere collocauit deus an
paradisum cherubin et flammeū gladiuz at usati
lem. siue rompheam ad custodienduz uiam ligni
uite. Quod iuxta literaz pt h modo exponi. Qr p
ministeriū angeloꝝ ignea custodia ibi constituta
fuit. h enim ut dicit aug sup genis. p celestes po
testates in paradiso credendum est uisibili factum
esse. ut p angelicū ministeriū ibi esset qdaz ignea
custodia non tamen frustra. sed qr aliquid signat
de padiso spirituali. cherubin enim interptat ple
nitudo sciencie h est caritas. qr plenitudo leg est di
lectio. Gladius autem flammeus pene tempales
sunt qui usatiles sunt. qm tempa uolubilia sunt
Illa ergo ad custodiam ligni uite ideo posita sunt
ante padisum. qr ad uitaz non reditur nisi p che
rubin .i. plenitudinem sciencie .i. caritatez. et p gla
diū usatilem .i. tolleranciam tempaliū passionuz
Romulus vl romus frater re ¶ vide in padisus
mi. h romus dr de imposicōne. romulus dimi. cā
blandimenti. vnde romuleus lea leū. et h romuli
des de filius uel nepos romuli. romulide eciam di
cuntur romani. qr fuerunt de ꝓgenie illius. vnd
h romulis dis .i. filia vl neptis illius vl romana
Roro as aui are. rorem emittere. vl stillare vl
aspergere ad modū roris. vnde irroro as .i. aspere
infundere. roro ꝓ rorez emittere vl stillare. neutꝝ
est. h ꝓ aspergere actiuū est cū suis compositis. et
Ros. a rarus dr ros ¶ ꝓducit hanc sillabam ro

roris.qꝛ rarus ē et nõ spissus ut pluuia uel rosor
dicunt greci.Et in̄ nos dicimus ros uľ ros a ruo is
qꝛ ab aere ruat ad terram.vnde rosidus da dū.ro
re plenus.et hinc rosidulus la lum dimi ¶ Scias
ꝙ sicut dicit aristotiles. Generacō roris aliqñ est
in uapore qui mľtum habet humidi aerei.et sub
tilis terrestris sicci.et non eleuaẗ ille nisi tpe cau
matis.qui cū eleuaẗ dirigiẗ caliditate aeris humi
dum aereū digestione bona.et ꝑmiscetur ei forti
ter terrestre siccum.et postea frigore tēꝑato ping
uescit humidū aereū.et cadit ros fluens.et uisco
sus et uascilis ad modū mellis suꝑ herbas et foli
a arboꝝ. Sole autem agente in ipm̄ euaporat hu
midum et combuiẗ in ipō terrestre siccuꝫ.et effi
citur ac si farina subtilis sit sparsa suꝑ herbas et
arboꝝ folia et sua siccitate exiccat ea et comburit
et inducit sterilitatem in eis.herbam autem suꝑ
quam cadit ros ille.appetitu uehementi comedūt
animalia et ꝓ̄pue oues qꝛ mel non decoctum sol
uit uentrem. Ideo oues multū de eo comedentes
fluxu uentris moriunẗ.et cū sit calidū.et siccum
nutrit coleram in eis.et ideo inueniunẗ ille oues
morbide frequenter et crocee interius qñ aꝑiunẗ
ꝑ incisuras.Qꝛ autem ueꝝ sit qd̓ dictum est testa
tur auič ij li canonis ubi loquiẗ de simplicibꝫ me
dicinis dicens.Dicunt ꝙ mel est occultus ros ca
dens suꝑ flores et alias plantas et suꝑ lapides qd̓
apes colligunt.et aliqñ est ros manifestus qd̓ pñt
colligere homines. In idem autem redit generacō
mannatis.ut dixi in mel. Item consueuit queri de
generacōne pluuie et niuis in cōmune.et de diffe
rencia coꝝ ad rorem et pruinaꝫ.Ad h̄ intelligend̓
scias ꝙ ex nube nūꝙ̄ aqua frigida congelaẗ nisi
in loco ubi nubes sunt.et ex uaporibus nubes fi
unt. Ille autem est locus medius aeris qui inter ō
nes est magis frigidus Ex illo autem loco nubiū
ad terram descendunt tria corꝑa.quoꝝ omniū ge
neracō et esse est ꝓpter frigus sicut ꝓpter causam
efficientem. Sunt autēꝫ h̄ tria aque pluuie et nix
et grando.Quecūqꝫ enim ab aere descendunt.aut
descendunt congelata.aut non congelata. Si con
gelata descendūt.aut sunt congelata simul et con
ūsa in aquam.Aut sunt prius in aquam conūsa
et postea congelata.Quecūqꝫ autem descendūt ñ
congelata sunt sicut pluuia.et que descendūt con
gelata quoꝝ congelatio fuit simul cū conūsione
in aquā.sunt sicut nix Que autem descendunt con
gelata ita ꝙ congelacō sequaẗ conūsionem.sunt
sicut grando.Differencia ergo corꝑm descendenciū
ab aere penes formam acceptam non est nisi per
tria diuidens corꝑa.vnd̓ corꝑa descendencia ab a
ere sub istis accepta sunt duo similia.qꝛ uľ descen
dūt fluida.h̄ est ñ congelata.uľ d̄ndūt terminata
h̄ est congelata. Sunt autem duo eo ꝙ causa ge
neracōnis eoꝝ est una scilicet frigus simplex.uel
frigus excellens.et licet plura numero inueniunẗ
tamen reducunẗ ꝭm formam ad ista.qꝛ diūsitas
eoꝝ nõ est nisi in paucitate et multitudine tantū
qꝛ nix est pruina multa differens ꝭm accidens qd̓
est duricies.et pruina est nix pauca.differens ꝭm
accidens qd̓ est mollicies.similiter autem ros est
pluuia pauca.et pluuia ros multus per accidens
differens.Pluuia eniꝫ est ros multus ideo.ꝙ plu
uia nõ sit nisi ex multo uapore qui infrigidatus
est et causa illius ē tempus et locus et frigiditas
Tempus quidem q̊niaꝫ remanencia uaporis rosidi

in alto.est dies unus.qꝛ in die eleuaẗ in tempe
sereno.et in nocte descendit Similiter autēꝫ est de
uapoē pruine. Sꝫ uapor pruine et niuis remanent
tempe pľi.quia multi sunt et diu agit in eis calor
eleuans.et frigus inspissans in nubem.et conuer
tens nubem in aquam.et eciam congelans in gla
ciem. Similiter locus generacōnis roris strictus ē
siue sit locus generationis ꝑ se.siue generationis
eius ꝑ accidens.qꝛ inferior locus ꝓ tanto est stric
tus.qꝛ non multū a terra est eleuatus.ꝭ amplus
et dilatatus est locus generacōnis pluuie et niuis
qꝛ totus locus medius ubi dilatatum est frigus.
est locus generacōnis pluuie et niuis. Similiẗ fri
gus temperatū est generans rorem ꝭ intempera
tum non excellens generat pluuiaꝫ.Excellens au
tem generat niuem et pruinam.qm̄ pruina fit ex
uapore congelato anteꝙ̄ spissareẗ in niuem et ñ
in loco medio qui est locus nubiū.Nix autem est
ex nubibus inspissatis et congelatis paulatim eg̊
diente calido.cuius signū est ꝙ nix cadit mollis
et pruina cadit dura.qꝛ mollicies niuis fit ex hoc
ꝙ ꝑs caliditatis nubis resoluit duriciam eius cū
gelatur.Et ideo ñ rigescit.qꝛ ꝑtes uaporis et nu
bis cuꝫ congg̊arenẗ non potuerunt adeo congg̊a
ri in congelatione ꝙ indurarenẗ.Per oppositū au
tem de pruina.qꝛ congelaẗ uehementer ex frigoē
loci et temꝑis et expelliẗ totū calidū ita ꝙ nichil
est impediens qñ frigus conūtat in rigorem.ꝑtē
uaporis uehementer agg̊gando et contrahendo per
congelacōnem ¶ Nota eciam hic ꝙ differenciam
roris ad pluuiam satis breuiter tangit aristotiles
dicens.cū illud qd̓ descendit.a uapore est res par
ua et tardatur in descensione sua nominatur ros
et qñ illud qd̓ descendit est multū.habens mensu
ram in corꝑe et uelocitatē sue descensionis nomi
natur pluuia.videẗ autem aristotiles hijs ūbis
dicere qꝛ non differunt in materia et forma ros
et pluuia.qꝛ multū et paucū siue paꝝ non faciūt
differenciam nisi ꝑ accidens.vnd̓ ros et pluuia h̄
modo ꝑ accidens et non ꝑ se haberent dr̄.ꝫ.qd̓ ñ
est ueꝝ.qꝛ ros est calidus et humidus in genere
suo.et pluuia in composicōne ad rorem est frigi
da et humida. Adhuc autem pluuia nūquam fit
sereno tempe.ros autēꝫ fit sereno tempe. Adhuc
autem nulla ꝑs nubis signum est serenitatis.ros
autem omnis signuꝫ est serenitatis.Ex istis ergo
uideẗ ꝙ ros et pluuia habent differencias essenci
ales et non accidentales tantū.et certissime ūm est
vnde uapor paucus qui est materia roris subtilis
est.qꝛ nõ est paucus nisi sit subtilis Grossus enim
uapor a calido ignito inter suꝑficiem terre existen
te et erumpente eleuatur ꝭ subtilis eleuatur a ca
lore suꝑficiem terre attingente.et ille est uapor ro
ris et prior est pluuie ꝓpter qd̓ conca repleta rore
cicius expirat ad solem q̈ꝫ eadem uľ equalis con
ca repleta aqua pluuie.qꝛ reuera ros magis est
subtilis.et dicit messellat ꝙ si testa oui repleaẗ ro
re et claudatur optime foramen qd̓ in calore for
ti solis ascendat a terra iuxta hastaꝫ positū. Ideo
qꝛ humor roris magis est spiritualis et ideo pau
cus qꝛ subtile seꝑatū a grosso est paucū.et paucus
uapor ꝑ̄supponit humidū spirituale subtile.qd̓ ē
materia roris.Et ꝑ h̄ patet ꝙ tam materiales q̈ꝫ
formales penes essencias eoꝝ sumptas pluuia et
ros habent differencias.qꝛ ex spirituali uapore h̄
est uapore q̈si spiritualis humidi nõ potest gene

rari humoꝛ nisi calidus et humidus ſm compacō
nem ad pluuiaꝫ. et ex uapoꝛe groſſo q̄ſi de ꝓfun
do terre erutꝰ. non poteſt generari ñ frigus et hu
midus humoꝛ in compoſicōne ad roꝛem. Dico au
tem ꝙ vnū compatur alteri. ꝗ ſi abſolute accipi
atur tunc enim aqua vndecūqꝫ fiat frigida eſt et
humida. et ſi dicat̄ ſicut nulla nubes ſerenitatem
ſignificat ita nulla ps nubis ſerenitateꝫ ſignat. Di
cendū eſt ꝙ ps ſm q̄titatem accepta ſerenitateꝫ
non ſignificat. ſꝫ ps accepta ſm eſſenciaꝫ bene po
teſt ſerenitateꝫ ſignificare. Sic enim nebula ſignū
eſt ſerenitatis. Et ideo apud uulgus eſt ꝓūbium
ꝙ cū nebula guttatim cadens deſcendit eſt ſignuꝫ
ſerenitatis Cum autem tota non reſoluta aſcendit
qđ tunc generat nubes que pluuiam faciunt. et ħ
in rei ueritate ueꝝ eſt. Sed uulgus accipit nebulā
idem eſſe cū qualibet caligine frigoꝛe aeris ad ter
ram repreſſa. et ħ non eſt ueꝝ. Sꝫ nebula eſt qđ
remanet poſt reſolucōnem uapoꝛis in roꝛem uel
pluuiā et ħ ſp ē ſubtile et ſignat ſerenū. Sꝫ nubes
ſiue caligo caloꝛe ad terraꝫ repreſſa frigoꝛe noctis
uł aeris uł loci habet groſſuꝫ a ſubtili. et ideo qñ
reſoluitur groſſum et deſcendit ꝑ guttas remanet
ſubtile qđ ſignat ſerenū. ſi autem aſcendit vnum
cū alio tunc generat nubem et ſignificat pluuiaꝫ ſꝫ
fratrem albertū. vide in pruina et in nix. Et ſcias
ꝙ roris. et pruine. et pluuie. et grandinis. et niuis
et tonitrui. et ſimiliū cauſa efficiens eſt deus. cau
ſa inquaꝫ pma licet non cauſa ꝓxima ut patet
in iob c xxxviij. ubi dicit̄. Numquid ingreſſus eſt
theſauros niuis. aut theſauros grandinis aſpex
iſti. quis dedit uehementiſſimo imbi curſum et ui
am ſonantis tonitrui. Quis eſt pluuie pater uł q̄s
genuit ſtillas roris de cuius utero egreſſa eſt gla
cies et de celo gelu quis genuit niſi ego deus om
nipotens ſupple de p̄dictis habes in ſuis locis

Rosa. A roda greco dr̄ apud nos roſa q̄ſi roda
uł roſa a rubeo. vnđ ħ roſula le. et ħ roſella le. ā
bo dimi. et ħ roſariū collectio roſaꝝ. uł locus ubi
roſe reponunt̄ uł abundant. Iteꝫ a roſa ħ roſetū
ti locus ubi roſe creſcunt. et roſaceus cea ceum. et
roſeus ſea ſeū. vnde roſeolus la lū. roſeus dr̄ a ca
loꝛe roſeaceus ex materia. roſeum ruboꝛ facit ſed
roſaceum materia et ita coloꝛ roſeus erit roſacea

Rosata. a roſa dr̄ ħ roſata te. quedā corona.
ueſtis quā greci feniceā uocant nos coccineū. hac
ſub conſulibus romani uſi ſunt milites. vñ roſati

Roseus ſea ſeū in roſa eſt antiqui uocabant̄

Rosella roſelle dimi. parua roſa.

Rosetum ti penł ꝓducta in roſa exponitur

Rosidus da dum pnł correpta in ros exponit̄

Rosim adūbium. i. moꝛdaciter a rodo dis dicit̄

Rosorius. a rodo dis roſum ħ roſoꝛ. et hinc ro
ſorius ria riū. i. corroſorius uel rephenſorius et ħ
roſorium. ubi roditur aliquid

Rostꝝ. a rodo dis dr̄ ħ roſtꝝ tri. auiū. et gracia
ſimilitudinis dr̄ nauiū. et roſtꝝ dr̄ eciam foꝝ ubi
tractabant̄ cauſe rome. ꝗ deuictis antonio et cle
opatra. auguſtus de roſtris nauiū illoꝝ fecit fieri
ſedes in foro cauſaꝝ. vñ ħ roſtellū dimi. Et com
ponitur ħ ꝓroſtꝝ. ideꝫ qđ roſtꝝ. ꝗ in anteriori ꝑ
te eſt. Itē a roſtꝝ roſtratus ta tū roſtro armatus

Rosula roſule diminutiuum. parua roſa

Rota. a ruo is dr̄ ħ rota te. ꝗ ruat. vnde ħ ro
tula le dimi. a quo ħ rotella le. aliud dimi. et hic
rotulus. uł rotula dr̄ illud rotundū de carta aliꝗ

Item a rota roto tas taui. vnde ūbaſa. et ħ rota
bulum. furca illa uł illud lignū cū quo ignis mo
uet̄ in foꝛnace gracia coquendi. et dr̄ ſic ꝗ rotat
et ꝓmit ignem furni gracia coquendi. uł ſtercora
gracia purgandi. Et eſt actm̄ cū omnibꝫ ſuis com
poſitis et coꝛ ro. ūgilius eney pmo. Perturbant in
ſtar non ſegnius ac rotat enſem. Iteꝫ a rota rotū
dus da dū. Et compatur. vnde rotunde diius me
adūbium. et ħ rotunditas tatis. et rotundulus la
lū. et rotundo das. et eſt actm̄ cū omnibꝫ ſuis cō

Rotella rotelle dimi parua rota poſitis

Rubeo es ui ē. eſſe uł fieri rubeū. vnđ rub bra

Rubrum. i. rubeus. Et compat̄. Et nota ꝙ ma
re rubꝝ dr̄ ꝗ eius unda rubeat. nō ex ſui natura
ſꝫ ex terra. ꝗ omnis terra que circūſtat illi rubra
eſt et ſanguineo colori ꝓxima. vnde et aqua que
terram illam abluit coloꝛem trahit Similiter et
gemme ibi reperte ſunt rubre ſꝫ hug. de ħ eciam
dixi in mare Item a ruber ruberculus la lum. et
rubellus la lum. ambo dimi. i. aliq̄tulum ruber
Et ħ rubellum ſubſtantiuū. genus rubei vini Itē
a rubeo ħ rubedo dinis. et rubeus bea beū. vnde
rubeculus la lū. aliq̄tulū rubeus. Iteꝫ a rubeo ħ
ruboꝛ boris. et rubicundus da dū ſimilis rubenti
uł rubeus. vnde rubicundulus dula dulū. aliq̄tu
lum rubeus. Item a rubeus rubeſco cis incho. Et
componitur erubeo bes. ualde rubere uł uerecun
dari. vnđ erubeſco cis incho. Et nota ꝙ rubē ideo
ponit̄ ꝓ uerecundari. ꝗ ruboꝛ ſignuꝫ uerecundie
eſt. vñ boecius in li de con. Et confeſſus uerecun
diam ruboꝛe. Quare auteꝫ homo efficiat̄ rubeus
cū uēcundat̄ et pallidus duꝫ timet. dixi in foꝛmi
do das. Rubeo et eius compoſita neut̄ ſunt. et fa
ciunt p̄teritū in bui. et carent ſup. et coꝛ hanc ſil
labam ru. vnde in auroꝛa dr̄. bos eſt rupha cruce

Rubellus la lū. aliq̄tu paſſa cruore rubens.
lum rub. et hoc rubellū ſubſtantiū. genus ruberri

Ruberculus in rubeo rubes eſt mi vini

Rubeta. a rubus dr̄ ħ rubeta te. rana in rubis
manens. Iuuenalis Porrectat̄ uiro miſcet ſiciente
rubeta. ſꝫ ħ rubetū dr̄ locus ubi rubi creſcunt.

Rubeus in rubeo rubes eſt. et in rubos

Rubia. a rubeo bes dr̄ ħ rubia bie. quedaꝫ her
ba. ꝗ radix eius ſit rubra. vnde et colorare lanas
ꝓhibetur. vnde rubiatus ata atum. rubia tinctus

Rubigo. A rodo dis dr̄ ħ rubigo ginis. q̄ſi rodi
go. ꝗ rodat. uł a rubeo. ꝗ facit aliquid rubē. et
eſt uiciū ferri et ſegetū. vnde rubigineus nea neū
de rubigine exiſtens. et rubiginoſus ſa ſum. rubi
gine plenus vide in erugino nas. et in erugo. et ꝓ

Rubiliana. a rubeo bes ducit bi. ſꝫ corripit gi
dr̄ ħ rubiliana. uitis uł uua dicta ꝗ eius materia

Rubos. a rubus ħ rubos indeclinabile rubet
quoddam oppidum ab abundancia ruboꝝ. vnde
rubeus rubea rubeum. patrium. prima ꝓducta

Rubrica. a ruber. bra bꝝ dr̄ ħ rubrica ce. regula
uł filū rubro tinctū q̄ aliqđ dirigit̄. et rubrica ip̄a
tinctio uł terra rub̄ et qđ fit d̄ illa tinctura. ꝑſius
Non ſecus ac ſi oculo rubrica dirigat uiro. Iñ ru
brico cas dirigere cū rubrica. et rectum facere uel
rubrica deſignare uł rubꝝ facere. vnde in conſtruc
cōne tabernaculi p̄cipit̄ moiſi facere pelles rubri
catas Et nota ꝙ rubrica tinctura optima naſcitur
in ponto. vnđ et pontica dr̄. et ꝓđ penł rubrica

Rubus. a rubeo bes dr̄ ħ rubus bi. ꝗ rubeum
habeat fructum. vnde ħ rubetū. locus ubi rubus

crescit ꝑm hug. Is uo dicit rubū latini appellant
eo q fructus ul' ūgula eius rubeat. h arbor a g
Ruceus cea ceum. i. sordidus ¶ cis morus dicit
Ructo ructas in ructus est. et dicitur a rus
Ructuo ructuas in ructus est
Ructus. a ruo is dr h ructa te. vnde h ructus
tus cū sapor cibi ad rumen reducit. Et hinc ruc
to tas ructum facere ul' emittere expmē. vn ruc
tuo as in eodem sensu. et utrumq componit cor
ructo tas. et corructuo as. eructo tas. eructuo as.
et sunt neutra ꝓ ructū facere. In alia significacio
ne sunt actiua. Inuenit eciā in deponenti genere
ructor taris. orac. h dum sublimis usus ructat et
errat. Item a ructus ructim adūbium. i. ructatim
ul' ructanter. et ructuosus sa sum. ructibus plenus
Et compatur. vnde ructuose sius me adūbium. et
Rudens. a rudeo dr hic ¶ hec ructuositas tatis.
rudens tis. rudentes dicunt funes quibus uelum
sursum trahit. et dicunt sic ex nimio stridore quē
faciunt. vnde in pma epistola petri c ij. s rudenti
bus inferni. detractos in tartarū tradidit
Rudeo. a rudis dr rudeo des. esse ul' fieri rudem
ruder rudens in rudus exponitur
Rudesco cis incipio rudere. ūbum inchoatiuū de
rudeo rudes. Inuenitur eciam ꝓ maturescere
Rudio. a rudo dis ul' a rudis dis deriuat rudio
dis diui ditū commune clamare omniū animaliū
vnde h ruditus tus talis clamor scilicet asini uel
alterius animalis. Et componit erudio dis instruē
qsi extra rudem ul' ruditatē ponere. Quidam uo
hoc componunt ab e et rudi. vnd h erudimentū
documentū. et eruditus dita tū. Et compatur. Et
Rudis. a rudio dis dr h et ¶ corripit ru rudio
h rudis et h de. i. nouus ul' indoctus. ul' nouiter
instructus qui qsi ad huc rudit. Et compatur. vn
ruditer us me adūbium. et h ruditas. nouitas ul'
noua instructō. ul' ideotacō. insipiencia. Inuenitur
eciam h rudis dis. i. uga ptoris q serui tacti effice
bant liberi. uel rudis erat qui dabat emeritis in
signū sue emericōnis. Et sepe ponit ꝓ libertate.
Itē a rudis rudeo des. et h rudimentū. i. nouū ini
cium noua instructio ꝑm hug. In gcismo autem
tales ponunt usus. uga rudis rudis est in curuis
et sine laude. et rudis est qnq nouum quod sepe
Rudista te ge cōmunis. qui ul' q ¶ reptum est
rudera de humo eijcit. et dr a rudus di. ul' a ruder
Ruditus tus pnl' ꝓd. a rudo dis. vide in rudio
Rudo. a rure uel ruder dr rudo dis o in i rudi
et di in sum. rusum deberet facere. s caret supinis
ꝑm usum. Et est rudere ꝓpe clamare asinoꝝ. et hꝫ
pmam breuem. vnde ouid. Ecce rudens ranco sil
leni nector asellus Intempestiuos edidit ore sonos
Si enim pma esset longa faceret pteritū in rusi
ut rudo rusi qd nichil est. s facit rudi. psius tam
causa metrice necessitatis ꝓd primam dicens. Cla
mat ut achaide pecuaria rudere credas. vnd rudo
dis. et rudis nomen. et rudens siue nomen siue p
ticipiū cor pmam. vnd quidam. Vtilis est rudibꝫ
pntis cura libelli. a rudo is dr h et h rudibil' et h
le ꝓpuꝫ asinoꝝ. vn rudibilit' et h rudibilitas tatis
Rudus. a rus dr rudus di. rudi dnr lapides cō
tunsi et rotundi et calce admixti qui in pauimtis
faciendis supfundunt Et dnr sic a rure. q in ter
ra ponunt vel dnr sic a duricia. ut diuado suma
tur ab ultima littera rudi quasi duri. q duri sunt
Vnde h ruder uel rudus deris. stercus brutoꝝ ani

maliū Et cor pnl' gn Rudi eciam duri sunt et ro
tundi Et ideo inde dnr rudera stercora brutoꝝ ani
maliū Illa ꝓpe que ita facta sunt ut rudi. ut ster
cora capraꝝ. asinoꝝ. ouiū. rudus ul' ruder eciā dr
omne illud qd eijcit et extrahit de terra effossa.
vnde beda in exposicōne super pabolas. Qui the
sauros effodit eijcit rudus terrestre. et eciā ruin
materiaꝝ ul' ipe materie rudera dicunt. vnde pru
dencius in li hympnoꝝ. Auꝝ qd satis effossa gig
nunt rudera. vnde h et h rudista te. qui rudera de
Rufus. a rubeo dr rufus fa fum ¶ humo eijcit
. i. rubeus. vnd rufatus ata atū sanguine cruenta
tus. Et componit cū sub. et dr surrufus fa fum. et
ꝓd ru. vnde in aurora dr. de uitula rufa victima
Rugio rugis giui gitū. ꝓpe est leo ¶ grata deo
nū. vnd h et h rugibilis et h le. et h rugitus tus
penl' ꝓd. i. clamor leonis. Et componit rugio cū
in. et dr irrugio gis gire. ad modū leonis clamāe
genes xxvij. Irrugijt clamore magno. rugio neu
trum est cum suis compositis. et ꝓducit ru.
Rugo gas gaui gare. i. rugas ul' rugosum facē
aliquid in unū colligere. et plicare. vnd hec ruga
ge collecc et plicacō cuiuslibꝫ rei in vnū. et semi
cula. Et hinc h rugula le dimi. et rugosus sa sum
rugis plenus. et compatur. vnde rugose sius sime
adūbium. Et h rugositas. Rugo componit arru
go gas ualde ul' iuxta rugare. abrugo gas rugas
remouere. et planare. Corrugo gas. simul rugare.
derugo gas. idem qd abrugare ul' ualde ul' deor
sum ul' extra rugare. Irrugo gas. intus ul' ualde
rugare. surrugo gas. subtus ul' post ul' pauꝝ ruga
re. Rugo et eius composita sunt actiua. Et ꝓdu
cunt hanc sillabā ru. ūgil' eneid xij. Component
cum iam leges et federa rugent
Rugula rugule diminutiuum parua ruga
Ruina. a ruo is dr h ruina ne. et hinc ruinosus
sa sum. id est ruina plenus. Et compatur
Ruitum supinum de ruo ruis
Ruiturus ruitura ruituꝝ. in ruo ruis est
Ruma me. eminens ps gutturis. de hoc uide in
rumen. Item ruma. i. mamma ul' papilla. de hoc
Rumen. A ruo is dr h ruma ¶ vide in rumes.
me et h rumen minis. i. eminens ps gutturis px
ima gurgulioni qua cibus et potus deuorat et u
bi sapor cibi discernit. eadem dr frumen et ructa
sed frumen ul' ructa in homine. ruma ul' rumen
in bestijs. vnd ruminare dicunt animalia. et ruc
tare homines. et dr sic a ruo is. q inde cibꝫ ruat
et demittat in stomachū. vide eciam in frumen.
Rumes. a rumino ul' rumen dr hec rumes mis
ul' ruma me. i. mamma ul' papilla que ruminat
a puero. et inde h ruminalis lis. i. ficus. q sub ip
sa remū et romulū lupa abluit. q sepe ruminant
Rumifico cas penl' cor rumo ¶ ꝓpter fructum
res facere. afferre ul' dicere rumorē. a rumore et
Rumigero ras penl' cor. rumores gerē. ¶ facio
vnde rumigerulus la lū. gerens rumores. Et cor
penultimā. et dicitur a rumigero
Ruminalis in rumes exponitur
Rumino. a rumen dr rumino nas. i. cibū ad ru
men reuocare. s a ruma dr rumo as. vn rumito
tas fre. et ponit qnq ruminare ul' rumare ꝓ dili
Rumo. a rumor oris dicit ¶ genter examinare
rumo as. i. rumores facere ul' afferre. Et componi
tur arrumo as. rumores afferre. Corrumo as. sil'
rumores dicere. Et ab istis frequentatiua rumito

tas. corrumito corrumitas corrumito corrumitas
Rumor. a ruo is dr hic rumor oris .i. murmur.
ul' qd uulgo dr nouu. qr celeriter ruat. unde h ru
morculus. et h rumusculus li. ambo di a rumor.
Rumpo pis rupi ruptu .i. frangere uel soluere.
und h ruptatura re et ruptim aduibiu. Ite a rupo
rupto tas fre. et ruptito tas aliud fre. Rumpo co
ponitur abrumpo pis. rumpendo separe. corrum
po pis. simul rumpere. Itez rumpo componit di
rumpo pis erumpo pis. ualde ul' extra rumpere
et ponitur p exire. Interrumpo pis. diuide. sepa
re. irrumpo pis. uiolenter et rupendo intrare. Itez
prorumpo pis. prumpo pis. Rumpo et eius copo
sita sunt actiua. et faciunt pteritu in rupi et supi
num in ruptu
Runcina ne ponitur p qdam
dea. Item runcina ne est qddam artificiu lignarij
gracile. et recuruuz. quo cauant tabule donus ut
una alteri connectatur. de quo rsa xliiij. Artifex
lignarius extendit normam formauit illud in run
cina. Et ut dicunt quidam pd penl'. qr sm eos de
riuatur a runco cas qr runcina aufert et auellit in
teriora ligni cauando ipm. ul' dr runcina a runco
re. qr curua est ad modu runconis. unde allexand
neqz dicit. Runcinaz runco lector generare memi
to Item alius usificator. Vtilis est runcina fabro
s runcina nulli. qr signt nichil sm istos. Itez alius
dixit runco runcinam parit ut medeor medecinaz
ps eciam dicit in iiij li de denominatiuis in na de
sinencia denominatiua siue ubalia onimodo lon
gam habent pnl'. ul' natura ul' posicone. ut offici
um officina. medicus medicina. ut dixi in ij pte u
bi egi de accentu medie silbe nominu que termi
nantur in a. Alij dicunt qr runcina cor pnl' p in
strumento fabrili. et est pmitiuu. unde quidam u
sificator. Nil runcina fabro confert s rucina mul
tum. Item ut dicit aug in iiij li de ciui dei. Run
cinam dixerunt antiqui deam illam que psidet se
getibus cu runcant .i. a terra auferunt. Nam run
co cas dr herbas a terra euellere. et tuc pd penl'
sine opinione. Item inuenit runcina p quodam
animali. et pducit tunc eciam penultimam
Runco. a rus dr runco cas. herbas a terra euel
lere. Nam terra rus dr. unde h runco onis. q her
bas euellit. ul' instrumentu quo euellunt herbe
et uepres secant. Runco cas actiu est cu omnibz
suis compositis.
Ruo is rui rutu ul' ruitu .i.
cadere. unde ruiturus ra ru. unde Jero in episto
la ad paul' c vij. Ruituram domum. Ruo coponi
tur corruo is .i. simul ruere. Diruo is. destruere. E
ruo is. euertere. Irruo is. in aliq ptem ruere et ip
sum impetere. pruo is. pcul rue. obruo is .i. ster
nere. Subruo is .i. substernere. Ruo et eius coposi
sunt neutra. preter Diruo. Eruo. Obruo. Subruo.
que sunt actiua. et omnia faciunt pteritu rui. et
sup in ruitu. unde ruiturus. uel rutu cor hanc sil
labam ru 3 pteriti mutato in tu. ut rui rutu. sicut
acui acutu. sicut uult ps et hug. Tamen nota qr s
modernoz usum. ruo facit ruitum. unde ruiturus
s in composicone amittit 3 in sup. ut obrutu. eru
tum. dirutu. penl' cor. Rutum eciaz inuenit pmo
recte formatur a preterito 3 in tum ut dixi.
Rupecula rupecule diminutiuum parua rupes.
Rupes. a rumpo pis dr h rupes pis .i. rupta ps
montis. qr sit ibi ruptura. ul' p contrariu dr a ru
po. qr non facile rumpitur. et pducit ru
Ruricola le ge comunis penl' cor .i. colens rus
et componitur a rus et colo uel colens
Rurigena ne pnl' cor in rure .i. in uilla natus
Rus. a ruo is dr h rus ruris .i. uilla. terra. ager
Sed rura pprie inculti agri. ut silue pascua qsi ru
dia. Ager uo qui colit. unde hoc rusculum dimi.
Rusculum li dimi. puu rus et format a rus ad
dita culum. vide eciam in ruscus
Ruscus. a rus dr h ruscus ci. quoddaz spinosuz
genus fruticis. unde rusculus dimi. Et hinc ruscu
uel rusculum dr. quod colligitur et congregatur
immundum in terra. ul' ad dandum pullis ul' ig
ni. ul' dr a rus. un ruscosus sa sum. spinosus. im
mundus. rusco plenus
Ruspor aris atussum
id est inquire Et est gallinaz que pedibus escam
querunt in terra Et uidet componi a rus et pes.
Rusticanus. In rusticus est
Rusticacio onis In rusticus uide
Rusticus a rus dr h rusticus h rustica Et rusti
cus ca cu adiectiue. Et pt dici a loco scilz operarius
ul' qr in rure moratur. et colit rus. Qr autez dicit
rusticus qsi ruris custos ul' rus colens ethimo est
ul' rusticus dr inordinatus et deformis in moribz
et sm h compatur. und rustice us me aduibium
et h rusticitas tatis. et h rusticaco onis. s rustici
tas est moz. rusticaco uo opis. unde rusticaco dr
opus ul' opa rustici. cultura terre. qsi rustici acco
et est ethi. un eccle vij. Non oderis laboriosa opa
et rusticaconem ab altissimo creatam .i. homini
impositam in penam pmi peccati. Itez a rusticus
dr rusticanus na nu penl' pd .i. rusticus ul' rusti
canus. paterfamilias In gcis ponutur illi usus Rus
ticus a rure qm rus est sibi cure. Villicus a uilla
Ruta dicta qr sit ferue
qr res disponit in illa
tissima hanc uenenis repugnare mustele docent.
que du cu serpente dimicauerint cibo eius arman
tur ut dicit is in xvij li ethi in fine. et est calida
et sicca in tercio gradu. un dicit macer. a medicis
rute uis cautica dr esse. Sicca qz fertur in hijs gra
dus illi tercius esse
Rutellus .i. fornicator.
Rutenus ni. quidaz populus ut dicunt flandren
ses a rubeo colore. et pducit te
Ruth interptat festinans. alienigena enim erat
scilz ex populo gentili. Qui relicta patria festina
uit transire in terram isrl' dicens socrui sue. Quo
cuqz prexeris pergam. vide in ppheta
Rutilus. a rubeus bea beu deriuat rutilus la lu
splendidus. ul' crispus uel tremulus. unde rutilo
las. splendere. et rutili dicti sunt quidaz populi a
pulie a rutilo colore. und h rutilia lie terra ul' ru
tilia. a rutilo rege. un rutilus a u gentile. et cor ti
Rutz. fossoriu ul' curuu unde arene mouent u
bi sal efficitur
Rutum sup de ruo ruis cor p
mam. un dirutu. erutu. obrutu. Irrutu. et cor ru.
SAba. sabani interptatur
uenerari. unde saba dicta
est quedam regio ppter
copiam thuris q dni ibi
ueneranr. unde sabeus a
u. ul saba fuit filius chus
a quo sabey descenderut
unde saba dicta est et sa
bey hij sunt et arabes Sa
bey autem interptantur
captiui ul' qsi demones
Sabanu ni penl' cor.
grecum est idem qd mapa uel facitergium
Sabbatismus sabbatismi in sabbatum vide

Sabbatū.a ſabbe qđ eſt ſeptem ſm heb.uel a ſebba qđ lingua ſiroꝝ dr̄ ſeptem.dr̄ h̄ ſabbatuꝫ ti ſeptima dieſ ſeptimane.et ip̄a ſeptimana dr̄ ſabba tū.vnde in luca.Jeiuno bis in ſabbato.i.in ſepti mana ſcilꝫ quarta et ſexta feria.vl' ſabbatū inť p̄tatur requieſ vnđ ſabbatiſo as.i.requieſcere ul' ſabbatū obſeruare.vnde h̄ ſabbatiſmus mi.i.req̄ es.et ſm h̄ ſabbatū ꝓprie dr̄ ſeptimus dies ſepti mane.qꝛ tunc actoꝛ omniū requieuit ab omni o pere qđ patrarat.et p ſinodochen ſabbatū eciam dr̄ ip̄a ſeptimana ut dixi.ſabbatū eciam inueniť ꝓ quolibet die ſeptimane cū tali adiuncto prima ſabbati ſecūda ſabbati ⁊c̄.ſꝫ ſeptima dies ſimplex dr̄ ſabbatū.ul' ſabbatū ſabbatoꝝ p excellenciam vnde in euangelio legitur.veſpere autem ſabbati que luceſſit in p̄ma ſabbati.et eſt ſenſuſ p̄ma ſab bati.i.p̄ma dies ſeptimane.ul' p̄ma dies que eſt ſabbatū.ul' p̄ma dies a ſabbato ul' poſt ſabbatū Secunduꝫ ergo hebreos nominandi ſunt dies ſic. p̄ma dieſ ſabbati et cetera.Sed ſeptima dies ſim pliciteꝛ dr̄ ſabbatū uel ſabbatū ſabbatoꝝ p excel lenciam.Secundū ů͛o conſuetudineꝫ xp̄ianoꝝ ſic nominandi ſunt dies.dies dn̄icus ul' dn̄ica ul' p̄ ma feria ſecūda feria tercia feria quarta feria q̄n ta feria ſexta feria ſeptima feria.dies dn̄icus dic tuſ eſt qꝛ tali die dn̄s noſteꝛ reſurrexit.Quare au tem quelibet dieſ dicatur feria.et quid ſit feria p̄ ma ſecunda et ſic de ceteris.dixi in feria.Secūdū ů͛o gentiles nominandi ſunt dies a nominibus planetaꝝ.et quilibꝫ dieſ ab illo planeta eſt nomi nandus qui p̄eſt p̄me hoꝛe illius diei.ut dies ſol' ul' dies dn̄icus.dies lune.dies martis.dies mercu rij.dies iouis.dies ueneris.dies ſaturni.Sūt enꝫ xxiiij hoꝛe in die naturali.et planete ſunt ſepteꝫ et p̄ſunt illis xxiiij hoꝛis.et quilibet tres de illis habet in ſua poteſtate h̄ ordine.p̄mus habet pri mam hoꝛam ſecundus ſecundaꝫ et ſic uſqꝫ ad ſep tem.poſtea iteꝝ p̄mus habet octauam ſecundus nonā et ſic uſqꝫ ad xiiij hoꝛas.poſtea iteꝝ p̄mus habet xv ſecūduſ xvj.et ſic uſqꝫ ad xxj.Tres er go hoꝛe que ſupſunt ita diſtribuenť.Jlle planeta qui p̄mam habuit hoꝛam in die illa habebit pri mam hoꝛam de illis tribus.ſecūdus ſecūdam.ter cius terciam.et ſic finitus eſt dies.Quartus ergo planeta qui ſequitur habebit p̄maꝫ hoꝛaꝫ ſequen tis diei.et ita ille denominabiť ab eo.exempli ḡ cia.ponatur ꝙ iſte dies hodiernus ſit dies ſabba ti et habeatur ordo planetaꝝ diligenteꝛ qui talis eſt.habito p̄ncipio a ſuperioꝛi.ſaturnus.Jupiter mars.ſol.venus.mercurius.luna.poſtea iteꝝ ſaťnus.Saturnus ergo hodie habet p̄mam hoꝛam. Jupiter ſecūdam.Mars terciam.ſol quartam.Ve nus quintam.Mercurius ſextam.Luna ſeptimam Jtem ſaturnus octauam.Jupiteꝛ nonaꝫ.Mars de cimam.Sol undecimam.Venus duodecimaꝫ.Mer curius tredecimam.Luna quatuoꝛdecimam.Jtem Saturnus xv.Jupiteꝛ xvj.Mars xvij.Sol xviij. Venus xix.Mercurius xx.Luna xxj.Jtem ſatur nus xxij.Jupiteꝛ xxiij.Marſ xxiiij.ſcilꝫ ultimā Sol ergo qui ſequiť habebit p̄mam hoꝛam in ſe quenti die.vnde et ille dies dr̄ dies ſolis ul' dies dn̄i uel dn̄icus ul' dn̄ica.qꝛ ſol omniū planetaꝝ mediatoꝛ eſt.et omnibus dn̄ať.Sic ergo compu tando omnes dies a ſingulis planetis.qui p̄mas in eis habent hoꝛaſ denominataſ inuenies.et ſcri biť p geminū b.Sabbatū Sabburra.Obba gibbꝫ ſm p̄s in ſecundo maioris. ¶ Et ſcias ꝙ ſabbatū interp̄tať quies.Et poteſt dici feſtum dn̄i.qꝛ cū alia feſta inſtituta et nominata ſint ab aliq̊ euen tu uel ope eoꝝ.h̄ dr̄ ſabbatū.qꝛ deus quieuit in eo et inde forte eſt ꝙ in duobus eſt p̄uilegiatum qꝛ in eo nec licebat cibū pare.nec ultra mille paſ ſuſ ire.vnde dicit math̄ xxiiij.Orate autem ut nō fiat fuga ur̄ā hieme ul' ſabbato.q̄ſi apcius dicat Orate ne neceſſitaſ tali tempe uoſ fugere compel lat hieme ꝓpteꝛ intemperieꝫ tempis.vl' ſabbato ꝓpť tranſgreſſionē legis.qꝛ uidelꝫ in ſabbato nō licebat ultra vnū miliare ire.et h̄ innuiť in p̄mo c actuuꝫ.ubi dr̄ Tunc reuſi ſunt ieroſolimaꝫ a mō te qui uocatur oliueti qui eſt iuxta ihrl'm ſabbi h̄n̄s iter

Sabbaoth uide in ſeraphin in fine ¶

Saburra re.arena litoris.uel lapis.uel multitu do lapidum.ul' inutilis ſarcina nauis que ſolꝫ eē de lapidibus et arena et geminatur ibi b et r vn̄ p̄ma ꝓducitur pōne ſꝫ qn̄qꝫ in metro ſubtrahiť vnum b et corripitur cā metri.vnde ůgil' in geoꝛ ut cūbe inſtabiles fluctu iactante ſaburrā tollunt

Sabelliani.quidaꝫ hētici uocati ſunt a ſabellio hij unā p̄ſonā patris et filij et ſp̄ūs ſancti aſſunt

Saber ſabra ſabꝝ in ſabulum eſt

Sabulū.arena ul' terra leuiſ et arenoſa.vnde ſa ber bra brꝝ aſpeꝛ ul' nodoſus.et cor̄ bu ſabulum.

Sabeus bea beū in ſaba exponiť.et accentua ť in fine

Sacellus ſacelli di paruus ſaccus

Sacco ſaccas in ſaccus eſt

Sacculus ſacculi diminutiuum paruuſ ſaccus

Saccus.a ſagum dr̄ hic ſaccus ci.qꝛ eo conſuto efficiať q̄ſi ſagum.vnđ h̄ ſaccatū cati.i.liquoꝛ a que feci vini admixtus et ſacco exp̄ſſus.vnđ et ſic dr̄.et ſacco cas in ſaccum mittere et p ſaccum colare et exp̄mere.Et componitur inſacco cas in ſaccū mittere.ul' conſummare.vl' exacco cas de ſacco caſ extra ſaccum ponere.et eſt actm̄ cū ſuis cōpoſitis

Sacellū puū templū.vide in ſacꝝ ¶

Saceꝛ.a ſancio ul' a ſanctum dr̄ ſaceꝛ cra crum q̄ſi ſanctum et ſancitū.Et compatur.vn̄ ſacre cri us me adůbium.Et nota ꝙ ſaceꝛ poniť ſepe pro execrabili de ueteri conſuetudine numantinoꝝ.nu mantini enim quendaꝫ paupem p totū annū de licatis cibis paſcebant et optimis ueſtibus indue ebant.In fine ůo anni euꝫ lapidibus obruebant ul' de alto monte eū p̄cipitabant.Et ſic quem pri mo habebant ꝓ ſacroſancto poſtea habebant ꝓ execrabili

Sacerdos otis generis cōmuniſ dr̄ ¶ ſacerdotiū tij ſacra dans.et in̄ h̄ ſacerdotiſſa.Et h̄ ſacerdotiū ſacdoſ a et h̄ et h̄ ſacerdotal' et h̄ le.Et componiť ſacdoſ a ſaceꝛ et do das.Jtem ſacerdos q̄i ſatis dans.qꝛ lar gus debet eſſe.Et ē ethymologia.uide in ordo.et in miſſa.et in p̄ſbiter. ¶ hic nota ꝙ ḡḡ in paſ toꝛali dicit ſcriptuꝫ eſt ꝓpheta laqueus ruine.Et rurſuꝫ dn̄s p ꝓphetam dicit.cauſa ruine populi ſa cerdotis mali.Nemo enꝫ ampliuſ in eccleſia nocet q̄ qui peruerſe agens nomen uel ordinem ſancti tatis habet.Delinquentem namqꝫ hunc redargu ere nulluſ p̄ſumit.Et in exemplū culpa uehemen teꝛ extenditur qn̄ ꝓ reuerencia oꝛdinis peccatoꝛ honoꝛatur.Jtem in eodem.Languente enim capi te membra incaſſum uigent.et in exploꝛacione hoſtiū fruſtra exercitus uelociteꝛ ſequiť ſi ab ip ſo duce itineris erratur.Et poſt pauca.Qua autē mente animaꝝ preſul honoꝛe paſtoꝛali inteꝛ cete ros utitur ſi in terrena negocia que rep̄hende in

alijs debuit et ipe ūsatur. qd̄ uidelꝫ ex ira iuste retribucōnis ꝑ ꝓphetā dn̄s minat̄ dicens. et erit sicut populus sic sacerdos. Sacerdos quippe est ut populus qn̄ ea agit hijs qui spirituali officō fungitur que illi nimiꝫ faciunt qui adhuc de studijs carnalibus medicant̄ vide in ordo. Item gg̃ circa sacerdotes et p̄latos legem ignorantes dicit. Necesse est ut qui ad officiū p̄dicacōnis excubant a sacre leccōnis studio non recedant. qꝛ cū ꝓpter spiritale aliquid a subditis pastor inquirit̄ ignominiosum ualde est si tūc querat discere cū questionem debet enodare. de h̄ tetigi in ignoro et in clericus Et dicam in sciencia. Item uide in lux.

Sacerdotulus. a sacerdos dr̄ h̄ sacerdotulus li diul filius sacerdotis. vnde h̄ sacerdotula similiter diminutiuum uel filia sacerdotis. et corripit tu

Sacernus. a sacer cra cū dr̄ h̄ sacernus ni. i. sacanimus ul' excellencior ps anime. et uidet̄ compo

Sacramentū. a sacer dr̄ ¶ ni a sacer et animus h̄ sacramentū ti. scilꝫ pignus sponsionis sicut est iusiurādū. Et sic dr̄ qꝛ custodiri debꝫ q̄i sacrosanctum. qꝛ uiolare qd̄ quis ꝓmittit ꝑfidie est. Item sacramentū est cū celebracōne. Cum res gesta sit ita. ut significare credatur ut baptismus c̄sma corpus sanguis. q̄ sacramenta dicuntur. Ideo qꝛ sub tegumento corpaliū reꝝ ūtus dei secrecius et latenter eoꝝ sacramentoꝝ opat̄ effectum. vn̄ a sacris ul' a secretis ūtutibus sacramenta dicunt̄ que et gce misteria dicunt̄. qꝛ secretam et reconditam hn̄t dispensacōnem. vnde sacramentarius ria riū. et h̄ et hec sacramentalis et h̄ le. Qꝛ autem dr̄ sacramentū q̄si sacre rei signū ethi est. Et scias qꝫ sacramenta noue legis siue ecclesiastica sunt septem. et continent̄ in h̄ ūsu. Abluo firmo cibo dolet ungitur ordino iungo. et potest accipi numerus istoꝝ sacramentoꝝ ꝫm condicōnem eoꝝ quibꝫ ꝑ sacramēta subuenit̄. sunt enim sacramenta in remedium data. aut enim in remediū vnius ꝑsone. aut in remedium tocius ecclesie. Si ꝑmo mō aut q̈tuꝫ ad ingressum. et sic ē babtisimus. Aut q̈tum ad egressum. et sic est extrema vnccō. aut q̈tum ad ꝓgressum et h̄ dupliciť. vno mō q̈tū ad execucōneꝫ ūtutis ul' ut a malis non supemur. et q̈tuꝫ ad h̄ est confirmacō. vl' ut bonis adheāmus. et q̈tum ad hoc est eukaristia. Alio mō ad repacōnem ūtutis si ipam in pugna spirituali aliquo mō ledi contigerit. et sic est penitencia. Si autem in remediuꝫ tocius ecclesie. aut ad regimen et multiplicacōneꝫ ipsius spiritualem. et sic est ordo. qꝛ pꝛincipatus bonū multitudinis est. Aut q̈tum ad multiplicacōꝫ materialem fideliū. et sic est matrimoniū ¶ Tripliciter autem ex causa sacramenta instituta sunt. ꝓpter humiliacōnem. erudicōnem. exercitacōnem. ꝓpter humiliacōnem quidem ut dum homo in sensibilibus rebꝫ q̄ natura infra ipsuꝫ sunt ex p̄cepto creatoris se reuerendo subiciat. ut ex hac humilitate et obediencia deo magis placeat et apud eum mereatur cuius imperio salutem querit in inferioribꝫ se et si non ab illis ꝫ ꝑ illa adeo. ꝓpter erudicōneꝫ eciam instituta sunt ꝑ illud qd̄ foris in specie uisibili cernitur ad inuisibilem ūtutem que intus est agnoscendaꝫ hominis mens erudiat̄. homo enim qui ante peccatū sine medio deum uidebat. i. diuinoꝝ cognicōnem non ex sensibilibꝫ signis accipiebat. ꝫ ꝑ infusioneꝫ. ꝑ peccatū adeo habuit ut nequeat diuina cape nisi humanis excitatus. ꝓpter exercitacōnem similiter instituta sunt qꝛ cū homo ociosus esse non possit ꝓponit̄ ei utilis et salubris exercitacō in sacramentis qua uanam et noxiam declinet occupacōnem. Non enim facile capitur a temptatore q̄ bono uacat exercicō. vnd̄ Jero moneť. semꝑ aliquid opis facito. ut te occupatū diabolus inueniat. Sunt autem exercitacōnum tres species. Vna ad edificacōnē anime ꝑtinet. Altera ad corporis fomentū. altera ad utriusqꝫ subūsioneꝫ Et nota qꝫ sacramenta nō erant necessaria necessitate absoluta sicut necessariū est deū esse. Ex sola eniꝫ diuina benignitate instituta sunt. ꝫ necessitate que est ex suppoicōne finis. non ita qꝫ sine hijs deus homines sanare n̄ posset. qꝛ sacramētis ūtuteꝫ suam non alligauit sicut cibus necessarius est ad uitam humana. ꝫ qꝛ ꝑ sacramenta magis congrue fit hominis repacō. sicut equus dr̄ necessarius ad iter. qꝛ in equo homo facilius uadit. huius congruitatis causa potest accipi ex h̄ qꝫ hō ꝑ peccatū precipue circa sensibilia corruptus erat eis detentus ne in deū surgere posset. Erat autem predicta corrupcō q̈tum ad cognicionem. qꝛ humana mens circa sensibilia tantuꝫ occupari nouerat intantū ut quidem nichil extra sensibilia crederet et si qui ad cognicōnem intelligibiliū ꝑuenirent ea ꝫm modum sensibilium iudicabant reꝝ. Similiter q̈tuꝫ ad affeccōnem. qꝛ eis q̄si summis bonis homo inherebat deo postposito. Similiter eciam q̈tum ad accōneꝫ. qꝛ homo eis inordinate utebatur. Necessariū ergo fuit ad curacōnem peccatoꝝ ut homo ex sensibilibus in spiritualia cognoscenda ꝓficeret. et ut affectū quem circa ea habebat in deū referret. et eis ordinate ꝫm diuinaꝫ institucōneꝫ uteret̄. et ideo necessaria fuit sacramentoꝝ institucō ꝑ que homo ex sensibilibus de spiritualibus erudit̄. Et h̄ est secunda causa que dicta est ꝑ que eciam affectum qui sensibilibus subicit̄ in dei reuerenciaꝫ referret. et h̄ est ꝑma causa ꝑ que eciam circa ea in honorem dei exercitaretur. et h̄ est tercia causa ¶ Iteꝫ te nolo ignorare qꝫ ūtutes et gracia non sanant formaliter sicut sanitas. sed sacramenta quodammō effectiue sicut medicine quedam. vn̄ sicut non sequit̄ sanitas sanat. ergo medicine non sunt necessarie. Ita nec h̄ gracia sanat ergo sacramenta nō sunt necessaria. ꝫ magis posset contrariū concludi. Item animaduťe qꝫ qn̄qꝫ modis vnū sacramentū est dignius alio. Vno mō quo ad rem sacramenti siue effectū eius et sic baptismus qui delet omnem culpam et aufert ōnem penam est maximū sacramentoꝝ. Alio mō q̈tum ad illud qd̄ cōtinet̄ in sacr̄mento. Et sic eukaristia est nobilissimū in qua cōtinet̄ ipse cristus Tercio q̈tum ad gradū dignitatis in quo constituit. et sic ordo est dignissimuꝫ sacramentū. Quarto q̈tum ad ministꝝ. et sic confirmacō et eciaꝫ ordo sunt dignissima. qꝛ non nisi ꝑ episcopū ministrantur. Quinto q̈tum ad signatū et non contentū. et sic matrimoniū ē dignissimū. qꝛ significat coniūccōnem duaꝝ naturaꝝ in ꝑsona xp̄i. Si tamen has dignitates adinuicem compemus inuenitur illa dignitas potissima quā sacramentū hꝫ ex cōtento qꝛ est essencialior. et ideo sacramentū eukaristie ē simpliciť dignissimū. et ad ipm̄ quodammodo alia sacramenta ordinantur. Dignitas eciam que est in efficiendo. p̄ualet ei que est in signando. et illa q̄ est in efficiendo respectu boni simpliciť loquen

do p̄ualet ei que est in amocõne mali. et ideo sim
pliciter loquendo post eukaristiam nobilius sacra
mentuȝ est ordo. p quem homo et in gracia et in
gradu dignitatis ponitur. et post hunc confirma
cõ. p quam pfectio gracie confertur. et post bap
tismus p quem fit plena remissio culpe et pene
et post hunc matrimoniũ qd habet maximaȝ sig
nificacõnem. Penitencia auteȝ et extrema vnccõ
ponũtur inter baptismuȝ et matrimoniũ. q2 ordi
nantur directe ad remocõnem mali. q̃uis in hs pe
nitencia habeat minorem efficaciã q̃ baptismus
q2 ordinatur circa culpam actualeȝ tantũ. et non
delet totaliter penaȝ. et adhuc minor est extrema
vnccõ que circa reliq̃as peccati ordinatur. In qui
bus auteȝ sacramentis caracter imp̀matur dixi in
caracter et in ordo. Quomõ auteȝ sacramenta sint
necessaria dixi eciaȝ in necessitas. De extrema ṽc
cõne et confirmacõne require in ungo. Item vide
in baptismus. Quare autem sacramenta non pñt
emi ul' uendi dicam in symonia

Sacrariũ. a sacer dr hs sacrariũ rij. p̄pe locus tẽ
pli in quo sacra reponũtur sicut donariuȝ in quo
collocantur oblata. et sicut lectisternia dicunt ubi
homines sedere uel iacere consueuerunt

Sacrifico. sacer componitur cũ facõ. et dr sacrifi
co cas penl' cor. i. sacrificiũ facõ ul' offero. vñ sa
crificus ca cũ. sacrũ faciens. et hinc hs sacrificiũ q̃si
sacrũ factũ. et hs sacrificia ficie. locus in quo sacrifi
catur. et dr sacrificiũ sm ysid quasi sacrũ factuȝ. q2
prece mistica consecratur p nobis in memoriam
dominice passionis. s3 hs ptinet ad corpus xp̄i. S3
generalius accipit isid sacrificiũ cũ dicit. Sacrifici
um ẽ uictima et quecũq3 in ara cremantur seu po
nũtur. Item p̄pheta dicit sacrificiuȝ deo spiritus
contribulatus cor contritum. et cetera

Sacrificulus la lũ. i. sacrificiũ faciens a sacrifico
cas. vnde macrobius de saturnalibus pontifex lu
ne obseruabat aspectum insani q3 regi sacrificulo
nunciabat

Sacrilegium in sacrilegus vide.

Sacrilegus. a sacer et lego gis componitur sacri
legus ga gum penl' cor. qui legit. i. furatur sacrũ
de sacro ul' non sacro. ul' non sacrũ de sacro. vnde
hs sacrilegiũ gij. q̃si sacre rei furtũ. sicut sacrilegus
sacre rei fur. Inuenitur eciam sacrilegus p scelera
to ul' flagicõso. et sacrificiũ inuenit p scelere uel
enormi facto ul' p sacrificõ demonibus facto. vnd
dicit pap. sacrilegus qui sacra legit. i. furatur. uel
qui cultũ dei ueri furatur idolis tribuendo. et dicit
sm quosdaȝ sacrilegiũ q̃si sacrilediũ. q2 sacrũ ledit
s3 pocius est ethi. et potest sic describi. Sacrilegiũ
est sacre rei uiolacõ ul' eiusdem usurpacõ. Cõmit
titur autem sacrilegiũ qñq3 racõne psone qñq3 ra
cõne loci. qñq3 racõne rei. Racõne psone. ut cum
quis ũberat clericũ ul' psonam religiosam. Racõ
ne loci ut cũ ecclesie ul' cimiterij emunitas uiolat
Racõne rei. cũ res sacrata ul' sacro usui deputata
usurpat. Circa auteȝ hs ultimũ membrũ sic disting
uitur. Sacrilegium cõmittitur auferendo sacrũ de
sacro uel sacrum de non sacro

Sacrista. a sacer. dr hs sacrista te. sacrorũ custos.
ul' sacristarius

Sacro. a sacer dr sacro cras. et componit consecro cras. execro cras. qd frequen
cius inuenitur execror craris in deponenti genere
. i. maledicẽ. excõmunicare. extra sacrũ facere. Ob
secro cras rogare. et p̄pe p sacrare execrare ul' ex
oluere. et libere dimittere. Sacro et eius composi
ta corripiunt hanc sillabam sa. et sunt actiua p̄ter
execror qd ẽ deponens. et mutat sacro a in e cor
reptam in composicõne

Sacrũ. a sancio cis ul' a sanctum dr hs sacrũ cri. i. templũ. scilicet locus di
uinis cultibus institutus. vnde hs sacelluȝ li. di. i.
puũ templũ. v̀gil'. Nimphe nisere sacello

Sadav nomen dei. i. omnipotens q̃si potens om
nia. scilicet a faciendo qd uult. qd si ei accideret n̄
esset omnipotens. facit enim quidq̀d uult. et inde
omnipotens est. Item õnipotens est q2 eius sunt
omnia que ubicũq3 sunt. solus enim tocius mũdi
habet imperium. vide in omnipotens

Sadoc interpretatur iustus siue iustificans

Saducei quidam heretici interptant iusti. vendicabant sibi qd non sunt. corpm resurreccionem
negant. et animam cũ corpe interire dñt. quinq3
tm̃ libros leg recipiunt. p̄phaȝ uaticinia respuũt
vñ in actib3 xxiij dr Saducei dñt non ee resurrec
cioneȝ mortuorũ. neq3 angelum. neq3 spm̃. pharisei
autem utrũq3 confitent Et acuit penl' Beda eciam
dicit Saducei dñr. q2 saduceum quendaȝ magrm̃
legis sequentes neq3 resurreccõnem credebant ne
que angelos neq3 spiritos esse. hij tantũ qũq3 li
bros moysi recipientes oracula p̄phetarũ respuebãt
pharisei econtra qui diuisi interptant eo q2 in ce
teris in quibusdam obs̄uacõnibus se separent et
resurreccõneȝ credebant corpm et angelos et spiri
tus esse fatebantur et non solũ qũq3 libros moy
si. sed eciam oracula p̄phetarũ recipiebant. vid in
phariseus

Safon fonis est funis in p̄ra nauis p̄ro p̄aro pede
positus vñ cecilius. venereo cursu ueni p̄aro pede usq3 ad safonem

Saforium atrium templi

Saga ge dr a sagio gis et dr saga ingeniosa ul'
incantatrix ul' diuinatrix. Orac in epp. Somnia
terrores magicos miracula sagas. Iteȝ saga dicit
gemma quedam purissimi coloris. Inuenit hs sa
gum et pluraliter hs saga p ueste. et tunc cor pri
mam. vñ q̀daȝ. femina saga malis me fallit sunt
saga uestes

Sagaculus in sagax est

Sagana. a saga dr hs sagana ne. i. ingeniosa in
cantatrix diuinatrix. sagana eciaȝ fuit p̄p̄ium no
men cuiusdam incantatricis. Sagana eciaȝ genus
gummi ul' uestis dicit. et cor ga. vnd grecis Saga
na gummi sagana uestis sagana uates

Sagax. a sagio sagis dr sagax sagacis generis
omnis id est ingeniosus. ul' inuestigator ul' diui
nus ul' uelox. astutus. p̄uidus p̄scius futurorũ. Et
compatur sagacior simus. vnde sagaciter cius me
adũbium. et hs sagacitas tatis. et sagaculus la lũ.
aliq̃tulum sagax. et cor p̄mam sagax. licet sagio
p̄ducat

Sagena. a sagum dr hs sa gena ne. i. rete p̄pter raritatem sic dicta. vnde hic
saginarius. i. reciarius et sagenarius ria riũ ad sa
genam ptinens. et p̀d pnl' sagena. vnd in aurora
dr. Agri thesaurus inuenta q3 gemma sagena.

Sagimen in sagina est. et p̀ducit gi

Sagina. a sacio as dr hs sagina ne. i. pinguedo.
qd et hs sagimen dr. vnde saginatus ta tuȝ. ping
uis ul' ad saginam ptinens. incrassatus. obesus.
et sagino as aui. i. impinguare. crassuȝ facere. nu
trire. vnde hs sagimen inis. pinguedo. et hinc hs sagi
mentũ. et hs saginamentũ. i. pinguedo. et p̀ducunt
p̄dicta gi. vnde thob. ventre saginato ueneris sus
pirat ad usũ. et iuuenal' Ista dies p̀spera stomacũ
laxare saginis

Saginula le dimi pua sagina

Sagio gis giui gitũ. i. ingeniose agere. ul' diui

nare. Et componit̄ p̄sagio gis .i. diuinare uł p̄di uinare de quo in suo loco habes Sagio et eius cō posita sunt neutra. et ꝓducunt sa.

Sagitta. a sagio gis d̄r h̄ sagitta te. eo q̄ sagaci .i. ingenioso uel ueloci iactu mittit̄. pennis enim fertur q̄si auis ut celeriter ꝑcurrat mors ad homi nem. et hinc rustici sagittam uocant nouissimam ꝑtem surculi in sarmento. uel q̄ longius a ma tre ex qua ꝓsiliit recessit. uel quia acuminis tenu itate celi speciem p̄ferat. summitates uitiū et fruc tuū flagella dicunt̄. q̄ flatu agitent̄. Itez a sagit ta h̄ sagittula et h̄ sagittella le dimi. et sagittari us rij. et h̄ sagittaria rie. et sagittarius ria riū. et sagitto tas sagittas amittere uł sagittis ꝑcutere. uł appetere. Et per composicōnez sagittifer ra rū q̄ fert sagittas. Et cor̄ p̄mam sagitta. q̄uis sagio eam ꝓducat. et scribit̄ ꝑ duo t. An ars sagittari orum sit licita habes in orno ornas

Sagittella sagittelle diminutiuum ꝑua sagitta

Sagittifer tifera tiferū in sagitta est. et cor̄ pnł.

Sagittula sagittule diminutiuū parua sagitta.

Sagina. A sagum d̄r h̄ sagina ne. que corrupte uulgo d̄r sauma uł salma. scilicet sella uł pondus et sarcina que sup̄ sellam ponit̄. et d̄r a stratu sa gorū .i. sellarū. uł q̄ selle sago solent sterni. vn̄ sa ginarius .i. caballus. et h̄ saginaria rie .i. equa uł mula. et ut generaliter dicatur q̄dlibet iumentum potest dici saginarius uł saginaria ꝑ diuersitate sexuum.

Saginarius in sagina vide

Saginula saginule diminutiuuz. parua sagina.

Sagum. a sagio is d̄r h̄ sagum gi. q̄ddaz genus panni. uł uestis tenuis et abrasa. Et cor̄ p̄mam li cet sagio gis eam ꝓducat. vide in saga ge. vnde h̄ sagulū idem s̄m hug. In historijs autem super exodi d̄r sic s̄m operimentuz erat saga cilicia que et uela caplaria uł capillaria q̄n̄q̄ uocantur que facta erant de pilis caprarū quos capillos q̄n̄q̄ di cimus ad drāz lane ouiū de quibz cilicia fiunt. vn̄ et illa saga cilicia dicta sunt que ꝑ asperitate sa ga dicebantur. vnde et quosdam pannos asperos sagias dicimus uł forte ex quadratura saga dicta vnde et militare palliū a gallis inuentū. q̄ quadrū erat sagum dictum est. q̄d tamen q̄ ex aspero fie bat panno contra aeris intemperiem potuit etiā dici sagum. pap̄ uo dicit sic sagum uestimentū al' cinū sagum saccum diplois palliū ligatuz potest etiam dici uestis sagum mortuorū ut ciliciuz. vnde quidam mortis t̄ne sagum tu uita mobile sagum

Sal. a salio lis d̄r hic sal salis q̄d antiqui dice bant h̄ sal salis in neutro genere. vnde. accipe sal sapiencie. Et in mar. bonū est sal. Et sal d̄r a sali o. q̄ saliat in igne. fugit enim ignem cū sit aquo sa naturam sequat̄. q̄ ignis et aqua inter se inimi ca sunt. vł sal d̄r a salo et sole. q̄ de aqua maris fit et sole siccatur. vn̄ dicit is̄ xvj eth̄. Sal aquis maris. sponte gignit̄. spuma in extremis littorib̄z uł scopulis derelicta et sole decocta. Sunt lacus et flumina et putei ex quibz hauritur. de hinc in sa linas ingesta siccant̄. et nota q̄ sal deberet esse neu ge. q̄tum ad rem. s̄ repugnat qualitas uocis neutrorū desinenciū in al. q̄ omnia neutra desinē cia in al. ꝓd̄ penł gū et terminant ablm̄ in i q̄rū neutrū facit in h̄ nomine sal p̄mo cor̄ penuł gū et terminant ablatiuū in e sicut masculina desinēcia in al. et sic qualitas uocis tali adiuncta racōni co git h̄ nomen sal esse tantū mas ge. Non enim q̄li tas uocis sufficit nec uoluntas alicuius nisi racō natur̄ uł rei tali generis sit adiuncta. vid̄ in sales

tra incendia ualeat q̄si sola amans pir .i. ignem. Si quidem in medijs flammis exiliit et non solū

Salamandra uel salamandria q̄ddam animal tantū in igne viuens. q̄ sola inter animalia con uritur. s̄ eciam incendium extinguit. et istius est maxima uis inter omnia uenenata. Cetera enim. singulos feriunt h̄ plurimos pariter interimit que et si arbori irrepserit uel in puteū ceciderit poma et aquam ueneno inficit. et omnes bibentes et co medentes interficit. et est vnuz de q̄tuor illis ani malibus que singula ex singulis puris uiuunt ele mentis. vnde uersus Talpe terra cibus cameleon in aere uiuit Allec unda fouet flamme pascunt sala mandram Aug̃ eciam in xxj de ciuitate dei dicit Sicut scripserunt qui naturas animalium curiosi us indagarunt Salamandra in ignibus uiuit

Salamina ne Et h̄ salamin inis. ciuitas quedaz vnde salaminus na nū Et h̄ et h̄ salaminensis et h̄ se Et salaminatus ta tū Et ꝓd̄ mi. vn̄ in auro d̄r Ad cipꝛū tendunt post intrantes salaminam

Salaria a salum d̄r h̄ salaria rie. vnda uł estua cō maris que ad mare redit sicut uenalia d̄r que ad litus uenit

Salaris in sales vide

Salariū. a sale d̄r h̄ salariuz .i. stipendiuz reddi tus et ꝓpie cōmunis diariū cotidianū cibariū uic tus. vnde legitur q̄ olim poete viuebant de com muni solario id est stipendio

Salatiel interpretatur petitio mea deus

Salax. a sal d̄r h̄ et h̄ et h̄ salax cis .i. luxurio sus q̄ luxuria salsa est et amara. vn̄ orac̄. Caudā q̄s salacem. vł salax a salio qui frequenter salit. sicut facit papus ex luxuria. vnde ponitur ꝑ lux urioso sicut in p̄missio exemplo. vide in eruca.

Salebra. a sale d̄r hec salebra bre .i. fractura et asperitas uiarū. q̄ sal asper et amarus est. vł sale bra locus lutosus uł molle lutū in uia. et tūc d̄r a salio. q̄ facile saliat. orac̄. Qui sequit̄ salebras. vnde salebrosus sa sum. asper. durus. amarus. uel lutosus.

Salem acuit̄ in fine interp̄tat̄ pax et olim dicebatur hierł'm salem. vide in hierł'm.

Salentinū. A salo d̄r h̄ salentinū quidaz mons uł oppidū italie. vnde salentinus na nū. patrium.

Sales. sal in singulari accipitur et ꝓducit ti. ꝑ condimento uł sapiencia. s̄ in plurali scilꝫ hij sales ꝑ u̅bis amaris. Auianus. u̅ba q̄s cū salibus asperiora dedit. Item sales dicūtur u̅ba iocosa et facete inuenta uel dc̄a. vnde h̄ et h̄ salaris et hoc salare. sicut dicimus salares ludos. ubi u̅ba iocose uł amare intermiscent̄. et dicunt̄ sales a salio lis. Item a salio lis. h̄ salius lij. et pluraliter hij sales saliū. et dicunt̄ salij uł sales sacerdotes martis. q̄ saltando ei sacrificabant. Lucanus. Et salius lecto portans antilia collo. Item idem. non soliti lusere sales. Hic tamen sales possunt dici ioculatores

Salgamū. gamos componit̄ cū salio uł saluo et d̄r h̄ salgamum gami .i. culcitra. et corripit gra

Salignus in salix est

Salinarius in salinum vide

Salinator qui facit salem s̄m papiam

Salinū. a sal d̄r h̄ salinū ni .i. uas ubi reponit̄ sal. et ponit̄ ꝑ tota suplectile. q̄ sal est condimētū omniū ciborū. et hec salina ne locus ubi sal effici tur uł ubi uenditur. vnde salinarius ria riū. ad sa linam ꝑtinens. et hic salinarius. qui facit uel uen

dit salem. et eciam salinator ſm papiã qui salem facit. parsius. Purum et sine labe salinum.

Salio lis luj vl' liui. vl' salij salire saltũ. i. facere saltũ. et tũc est neutꝝ et absolutũ. et salire qđ vulgare est amorrare. et ꝑtinz ad animalia irracõnabilia. et tũc est actiũ. Ouiđ. Leta salit' ouis tauro ꝗ leta iumenta. vnđ saltor saltrix. et hinc hec saltricula le dimi. Itẽ a salio lis saltũ tu. u in o salto tas fre. Salio componit' absilio lis absultũ in diuersas ꝑtes salire. separi. abrumpi. Circũsilio lis circũsultũ. i. circũ salire. vndiqз aggredi. desilio lis desultũ. i. valde vl' deorsum vl' de vno loco ad aliuз salire. vnde desultor đr qui de alio loco in alium se transfert. et desulto tas fre. Dissilio lis. i. diuersis modis salire in diũsas ꝑtes salire. separari. abrũpi saliendo. vnđ dissulto tas fre. exilio lis exultũ. i. extra vl' valde salire. vnde exulto tas fre exilire. qđ ꝓꝑie fit cũ letamur. et ponit' exultare ꝓ letari ſз ꝓꝑie saliendo. Insilio lis. i. salire contra vl' in vl' insilire insultũ facere. inuadere. impetere. et aggđi vnde hic insultus tus. Intersilio intersilis silire inter aliqua salire. interuenire. ꝓsilio lis ꝓcul vl' añ salire. resilio lis. iterꝝ vl' retro salire. vnde et đr ille resilire a pacto qui dimittit pactum et cessat retro vnde resulto tas. ut splendor solis. vl' speculum resultat cũ in oppositũ reꝑcutit'. subsilio lis. subtus salire vl' post vl' parꝝ. Inde subsiliens tis ge omnis Inuenit' eciam subsilio lis. i. sursum salire. et tunc componit' a susum vel sursum. transsilio lis ultra salire transire. Salio ꝓ facere saltuз et omnia ab eo composita ſm hanc significacõnem neut' sunt ꝑter assilio ꝓ aggđi. circũsilio. insilio ꝓ aggredi. transsilio que sunt actiua. ¶ Iteз salio in alia significacõne est actiuũ cũ omnibus suis compositis si qua habet ſm illam significacõnem. Item composita a salio faciunt supinum in saltũ. et interpolicant p̄teritum sicut et salio. Nã faciunt in liui vl' lui vel in lij. ut insilio lui et liui et lij. Et omnia corr' si. sicut simplex sa. Vnde ũsus. Dat salio salij salui ꝗ siue saliui. Inuenit' eciam sallio is per duo l. de quo infra dicam in sallo sallis

Salisator. a salio đr hic salisator toris. et dñr salisatores diuini quidam qui dũ eis membrorꝝ quecũqз ꝑtes salierint aliquid sibi inde ꝓsperꝝ vl' tris te signari ꝑdicunt

Saliua. a sal dicit' hec saliua ue qr salsa sit et salis habз saporem. vl' đr a salio qr saliat ab ore. vl' đr a saluo vas qr nos saluat vnđ saliuosus sa sum. Et scias ꝙ ieiuni hominis saliuaз si ſpens gustauerit morit' vide in ieiuniũ

Saliunca. a salio lis hec saliunca ce quedam herba spinosa. et đr a salio. qr facit salire calcantes. vnde et vulgo calcacrepa đr. qr calcantes facit crepare. ṽgil'. Puniceis quam cedit saliunca roseus. In lv c ysa. ꝓ saliunca ascendit abies. Glo. saliũca aculeis et punccõnibus plena. Abies alta ꝓcera fabricandis domibз apta. ꝓ saliũca ergo ascendet abies. ꝓ uicijs ũtutes. ꝓ uicõsis eciam spinosis

Saliuncula le herba medicinalis habens spicas miri odoris crescit in montibз uirtutibus exaltati ſз saliunca herba salsa ſm papiam. et corripit cu.

Salius salij in sales vide

Salix. a salio lis đr hec salix licis quedam arbor qr cito saliat. i. crescat. et corripit penul' ge. ꝓꝑha in salicibз in medio eius suspendimus organa nrã vnde salignus a vm. ad salicem ꝑtinens. vl' de salice factus. et saliceus cea ceũ. et salicinus na nũ. et hoc salicetum. locus ubi salices crescunt

Sallio is ꝑ geminũ l. vide in sallo sallis infra

Sallo. a sale đr sallo lis li listi lere salsum tercie coniug. et sallio lis liui litũ quarte coniug. in eodem sensu. i. imponẽ salez aspergere salez condire ꝙ autem đr sallo. i. sale aspergo ethimoloia est. Sallio et sallo cũ omnibus suis compositis actiã sunt. et composita eorꝝ et significacõnes facile est distinguẽ. ¶ Hic nota ꝙ inuenit' salio lis liui vl' lui vl' lij. et facit sup̄ saltũ. et cor' ꝑmam. vnđ per vnũ l scribitur. Item inuenit' sallio lis liui vl' lij ꝑ sincopam. et facit sup̄ sallitũ. et scribit' ꝑ duo l. Item inuenit' sallo lis li sallẽ tercie coniug. facit sup̄ salsum in eodem sensu. et est sallo. i. sale condire. et scribitur ꝑ duo l. cũ faciat sup̄ in sum sicut vello vulsum. Nam si scriberetur ꝑ vnũ l faceret sup̄ in tũ. ut colo cultũ. Inuenit' eciam psallo lis li psallẽ tercie coniug. et scribitur ꝑ ps. et caret supino. ꝓꝑha. Psalite dño in cithara. De ꝑdictis cõsueuit dici. sallio sallo cibũ salio pede cãtica psallo. Sallo facit salli salliui sallio psallo. Dat psalli salui salio salij qз saliui. Sallio sallitũ ꝑbet sallo quoqз salsum. Dat saltũ salio ꝑuatur psallo sup̄. Sallo facit salsum sallitũ sallio saltuз. Dat salio psallo tantuз manз absqз sup̄. De hoc eciã dixi sup̄ in tercia ꝑte ubi egi de p̄teritis et supinis quarte coniug. Item scias ꝙ salis genitiuus de sal utrãqз sillabam cor'. sallis ũo secunda ꝑsona hujus ũbi sallo ꝓ condire cibũ sale utramqз sillabaз ꝓđ. salis autem secunda ꝑsona huius ũbi salio ꝓ saltum facẽ cor' ꝑmã et ꝓđ ultimã. Sed psallis ꝑ p secũda persona huius ũbi psallio lis ꝓđ ꝑmaз et cor' ultimam

Salmentũ. a sallio lis vl' sale vl' sal sò đr hoc salmentũ. et hoc salsamentũ in eodem sensu vl' salmentũ ꝓꝑie đr piscis confectõ. et đr a salmonis pisce qui đr a sale. qr inde fit salmentũ vl' qr habeat saporem salis. ſз salsamentum omnis res salsa. ut piscis et huiusmodi. et inde hoc salsum

Salomon interp̄tat' pacificus. qr in regno eius fuit pax. vnde in ꝑmo li paraliꝑ c xxij dicit dauid factus est ſmo dñi ad me dicens multũ sanguinẽ effudisti. et plurima bella bellasti nõ poteris edificare nomini meo domuз tanto effuso sanguine coram me filius qui nascetur tibi erit vir quietissimus faciam euз quiescere ab omnibus inimicis suis ꝑ circuitũ. et ob hanc causam pacificus uocabitur et pacem et ociũ dabo in isrl' cunctis diebз suis ipe edificabit domũ nomini meo. Iteз dictus est et ydida. qr fuit dilectus et amabilis domino. Idem et releth vl' coeleth qđ g̃ce đr ecclesiastes latine concionator. qr ad populũ loqueret'. vide in ecclesiastes. Et scias ꝙ quidam volunt dicere salemon ꝑ e. vl' a salem ciuitate. vl' a sale qđ est sapiencia et monos qđ est vnũ. qr vnicus et singularis fuit in sapiencia. ut patet in iij reg' c iij ubi dicit ei deus. Ecce feci tibi ſm ſmones tuos et dedi tibi cor sapiens et intelligens intantuз ut nullus ante te similis tui fuerit nec post te futurus sit

Salona. a salim đr hec salona ne vel hec salone aꝝ. insula et quedam ciuitas dalmacie iuxta mare. vnde saloninus na nũ. et saloninus dictus est filius pollionis qui natus est in eo anno q̊ pat' suus deuicit illam ciuitatem. et ꝓđ penul' salona

Saloninus in salona est. et ꝓducit ni.

Salpiga ge. qđ est depressiuз componit' cũ salis qđ est locus. et đr hec salpiga ge quidam serpens.

qui habitat in desertis locis. hec eadem dr et cecu
la. qr parua est et oculos non habet

Salsamentum exponitur in salmentum

Salsicia sicie. dicitur a salsus. qr salsa fit

Salsugo. a salsus dr hec salsugo ginis scilicet res
que salsum facit. Item salsugo dr amarus uel sal
sus humor terre et inde salsuginosus sa sum. et sal
sugineus nea neum. et pro penl' nominatiuum salsugo

Salsus a um participium a sallo lis potest etiam esse
nomen. et tunc deriuatur a sale. ut dicatur salsus quasi
sale aspersus et conditus. et comparatur sior simus
unde salse sius sime aduerbium. et inde per composicionem
insulsus. id est non salsus

Saltem coniunctio aduersatiua cum diminucione per
sincopam fit a salutem. et est tractum a captiuis qui
quando capti erant ex timore non ualentes loqui inte
gre dicebant saltem saltem saltem. quasi ut uitam et
salutem non amitterent. Item inuenitur saltim per I
et dr a saltu. unde dicit ps in xvj li. saltu saltuatim
uel saltim .i. saltando. et aduerbium est qualitatis. unde
uersus. Saltim saltando sed saltem diminuendo

Saltim aduerbium in saltem exponitur

Saltricula saltricule diminutiuum parua saltrix

Saltrix tricis mulier saliens uel saltum faciens. A
salio lis Item a salio dr hec saltura re. ioculatrix
Iuuenalis. Mouerant mauri atque indi que saltura
panem. uel est ibi psaltura a psallo psallis

Saltus. a salio lis dr hec saltus tus. actus uel pas
sio saliendi. Item saltus dr locus siluestris et uas
tus ubi arbores exiliunt in altum plus quam in alijs
locis. uel saltus dr silua rara ubi bestie inter arbo
res facile possunt salire. unde extremitas siluarum dicitur
saltus. qr ibi arbores iam rarescunt. unde saltuosus
sa sum saltibus plenus. De hoc quidam dixit. Esse ne
mus saltus saliendi dr actus. De domo saltus liba

Saluber. a salus dr hic et hec ¶ ni dixi in domus
saluber uel salubris et hoc bre secundum antiquos. secundum au
tem modernos dr hic saluber hec salubris hoc salubre
.i. sanus. utilis. salutem conferens. Et comparatur.
unde salubriter brius me aduerbium. et hec salubritas
et est salus integritas corporis salubritas saluti con
ueniens causa per quam sanitas uel seruatur uel restau
ratur. et pro lu. unde doctrinal. Ante b fit breuis
u sed demitur inde saluber. et secundum pap saluber ad lo
cum refertur uel cibum. salutare ad consilium

Saluia. a salus dr saluia uie. qr salubris herba
est. et dicitur saluia quasi salutis uia

Saluio saluis in saluo est

Salum. a sale dr hoc salum li .i. mare. qr salsum
est et amarum. Iero ad paulinum c viij et herentis in
salo nauicule. funem magis precide quam solue

Saluo. a salus dr saluo uas. qr salus saluat. uel
qr tali uerbo utimur in salutacione. unde saluus ua
uum. et hinc hec saluitas tis. et salue saluete salueto
saluetote saluere uerbum defectiuum et salutatorium .i.
esse uel fieri saluum. et saluio uis in eodem sensu .i.
esse uel fieri saluum. Orac. Vrbis amatorem fuscum
saluere iubemus. Legitur ibi et saluere. Saluo as
actiuum est cum omnibus suis compositis

Salus. a sale dr hec salus lutis. qr condimentum
est sicut enim sal est condimentum omnium ciborum
sic salus est condimentum omnium membrorum. et est
salus integritas corporis salubritas saluti conueni
ens causa per quam sanitas seruatur uel restauratur. A salus
diriuatur saluto tas. sic enim solemus scribere et salu
tare. martino petrus salutem. et dr salutare quasi
salutem optare. unde salutacio quasi salutis optacio.
Illum enim salutamus cuius salutem desideramus.
et salutatorius ria rium. et hoc salutatorium rij. et salu
tatorius ria rium. locus salutacionis. Et est actiuum
saluto cum omnibus suis compositis. Salus compo
nitur salutifer ra rum. salutiger gra grum. salutige
rulus la lum qui fert uel gerit salutem uerbis uel ope
et cor. primam salus. unde prosper. Cur dubium expec
tat cras hodierna salus. et fuit salus propter delecta
ciones ut femina. et sic fe ge. sicut morbus propter le
sionem ut mas. et sic masculini generis

Salutacio. a saluto tas dr salutacio quasi salutis op
tacio. Illum enim salutamus cuius salutem desidera
mus et est salutacio prima pars epistole. et secundum hoc salu
tatio est lumen epistole debita ordinatione tam no
mina quam merita personarum affectione declarans Et sci
as quod illud quod est proprium narracionis in salutacione
non debet claudi. unde uiciosa est illa salutacio. Iohi
patri reuerendo p eius filius humilis bononie le
ges audiens uel decreta cum subieccione salutem. Nam
eadem racione posset dici. bononie comedens uel scri
bens codicem uel digestum. sufficit ergo dicere bo
nonie scolaris. Si autem dicat bononie deditus
scolasticis disciplinis uel studio litterarum. dicimus quod
studium est attributum persone. unde commode potest
dici ac si attributum solius negocij esset. non esset
dominum ut bononie legens litteras uel leges audiens ¶ uel decreta

Salutigerulus la lum penl' correpta
qui gerit salutes. a salute et gerulus. vide in salus

Saluto salutas in salus exponitur

Samaritani. samaria est quedam regalis ciuitas
unde samarita uel samaritanus na num. quod interpreta
tur custos. hij non contuntur iudeis immo uitant eos in
cibis et uasis eorum. et ut dicit pap. samaritani uel sa
marite interpretantur custodes eo quod a babilonijs illic
in custodiam collocati sunt iudeorum. Ideo hoc nota.
quod samaritani erant illi qui missi fuerant ad inha
bitandum terram illam decem tribubus captiuitatis
Et dicti sunt samaritani propter locum. et isti recipie
bant quinque libros moisi sed non prophetas. et uocaban
tur a iudeis duarum tribuum iacobite. qr uidelicet sup
plantauerant iudeos decem tribuum de terra sua. Et
ideo hos samaritanos abhominabantur iudei. et ab
illa ciuitate omnis regio circa illam dicta est samaria

Sambuca ce uel hec sambucus ci penl' pro dr parua
arbor et mollis. unde sambuceus cea ceum. et sambu
cinus na num. et sambucetum ti locus ubi ille arbores
crescunt. et hec sambuca ce quoddam genus simphonie
musicum. qr fit de illa arbore. et hic sambucinarius
rij. qui canit cum sambuca. et hec sambustria trie que
canit cum tali instrumento et hic sambuculus li. salta
tor ad uocem sambuce. et corripit cu

Sambuculus in sambuca uide

Sambustria in sambuca est

Samia. samos insula est. unde samius ia ium. in
illa insula reperta prius fictilia uasa creduntur. unde et
talia uasa samia dicuntur secundum hug. uel secundum papiam. sa
mia terra a samio dicta glutinosa et candida me
dicamentis et uasculis necessaria. ysa xlv dr testa

Samna ne in subsanno as est ¶ de samijs terre

Samnis ciuitas in appulia. Samnum est beneuentum

Samno nas in subsamno nas est ¶ secundum papiam

Samnula samnule diminutiuum parua samna

Samotracia samos quedam insula est et com
ponitur cum tracia et dicitur hec samotracia cie. que
dam alia insula cuius incole commixti sunt ex traci

is et samijs. vñ ħ et ħ samotrax tracis. et ħ et ħ samotracenß et ħ se. Et samotracius cia ciū. et ab illo loco dictus est samotraces. aureus anulus. ß capulo ferreo. q2 ibi p̄mum factus est

Samuel indeclinabile ꝓꝓium nomen uiri. vł eciam potest declinari ħ samuel samuelis. vñ in aurora d2. cuȝ samuele loquens facta futura dabat.

Sancio. a sanguis d2 sancio cis sanxi uł sanxiui sanctum uł sancitū. i. statuē. consecrare. sanctū facere. confirmare. et irrogacōne pene ab iniuria defendere. sic et leges sancte et mores sancti dicunť et homines confirmati in fide sancti dicunť. et d2 sancire. a sanguine hostie. et ħ de ueteri consuetudine. Nichil enim sanctū apud ueteres dicebať ni q sanguine hostie esset consecratū uel respersum. vnde hij qui purificari uolebant sanguine hostie ungebanť. vnde sancti postea dicebanť q̄si sanguine tincti. ß modo sanctus d2 quicūq3 in fide xp̄i est confirmatus. et sanctū qd̄ uiolare et corrumpē nefas est. vnd̄ sancitus ta tū. ad hebre viij. Qd̄ in melioribus repromissionibus sancitū est ꝫm hug̊. Tamen ħ nota q ꝫm modernos sancio cis facit p̄teritū sanxi. cio mutata in xi. ut vincio vinxi. vetustissimi tamen eciaȝ sanciui uł sancij ꝓferebant et supinū facit sanctum. xi mutata in ctū. ut sanxi sanctum. minxi mictum. Inueniť eciam apud uetustissimos sanciui sancitū. vnd̄ lucrecius. Qd̄ porro neq3 sancitū quideȝ extat. sicut dicit p̄s in x li vñ dico q ꝫm mod̄nos sancio facit sanxi et sanctum. Inueniť eciaȝ apud antiquos sanciui et sancitum quod modo non dicimus

Sancitus ta tū in sancio cis vide. Et ꝓducit ci.

Sanctimonia. a sancio cis d2 ħ sanctimonia nie. i. sanctitas. heb̄ xij. pacem seq̄mini cū omnibus et sanctimoniaȝ. vñ ħ sanctimoniał femina sanctitati addita. uł componiť a sanctus ta tū. et monialis qd̄ est monacha. vnd̄ sanctimonialis quasi sancta et consecrata monialis. vnde ħ et ħ sanctimonialis et ħ le. i. sanctus uel ad sanctimoniam uel ad sanctimoniales pertinens

Sanctimonialis penuł ꝓd̄ in sanctimonia est.

Sanctiones leges. purificacōnes ꝫm papiam

Sanctuarium in sanctus vide

Sanctus. a sancio cis xi sanctū. d2 sanctus a ū. et compatur sancior simus. vnde sancte ciꝰ sime adūbiū. et ħ sanctitas tatis. et ħ sanctitudo. vide in sancio cis. et ut dicit amb̄. Sancti effectus in omni bono est. Item a sanctus d2 ħ sanctuariū rij res sancta. uł locus ubi sancta reponūtur. vł ubi sancte res geruntť. Sancta ergo antiquitus exteriora tēpli dicebantur. sancta toꝝ. locus templi secrecior ad quod nulli erat accessus nisi tantū sacerdoti. et diciť sic q2 interiora oracula sanctiora sunt. uel q2 sanctoꝝ cōpatione sanctiora sunt. sicut cantica canticoꝝ. q2 cantica vniūsa p̄cellūt. A sanctus componitur sanctifico cas et est actm̄. De cognicōne sanctoꝝ dixi in oracō et in antixp̄us. Item in uitꝫ dicam. Item uide in Jero. et in sancio. Itē in beatus Itē de cognicōne mortuoꝝ uł defunctoꝝ tam beatoꝝ q̄ maloꝝ dixi in defunctus. Item vide in pena De sanctoꝝ beatitudine et sapiencia et maloꝝ miseria dicit anshelmus. firmiter teneamus nichil honoris uł alicuius bonitatis illis deesse quibus in alia felicitate contingit esse. ¶ Septem autem sunt que uidenť corpibȝ aptari. Pulchritudo. velocitas. fortitudo. libertas. sanitas. voluptas. et diuturnitas. Animabus eciam sanctis ħ conuenienter aptari videntur. sapiencia amicicia concordia potestas honor securitas et gaudium. Sapienciam beati uiri plenius habebunt. et ut nichil desit de omnibȝ que scire uoluerint. omnia quippe p̄terita p̄sencia et futura scient nec aliq̄d hoꝝ noticie subtrahetur que creator scienda creauit nec indigencia erit ut quisquam interroget quis eius ꝓauus fuerit et de cuius stirpe ꝓdierit uł quis ille uł ille sit. Omniū eciam liguaꝝ et omniū creaturaꝝ. Omniū q3 arciū noticiam habebunt. cogitatus eciam suos inuicem uidebunt q̇dquid feci uł facō in p̄nti uita omnes ibi apte uidebunt et quidq̄d coꝝ aliquis fecerit ego videbo si ibi fuero nec inde ruborem aliquis habebit si in hac uita deo per penitenciam satisfecit. Vt ergo habeas vñ conditori tuo non solū ꝓ te ß eciam ꝓ illis qui tecū erunt graciosus semꝑ existas. p̄ oculis de quanta miseria nos extraxit habebis non quidem ad confusionē ß ad maiorem leticie glorificacōnem ¶ Cum itaq3 tanta beatitudo sit amicis dei de eius inimicis q̇d erit. vtiq3 non sic impij non sic. ß circa ħ q sancti erunt pulcherrimi credendū puto q ip̄i erunt turpissimi sancti ueloces. mali pigri. sancti fortes mali debiles Justi liberi. Iniusti in inferno contra uolūtatem clausi. Beati sani. dampnati ꝑpetuo languore cruciati. boni saciabunť. mali omnis boni refeccōne carebunt. sancti in bonis diuturnitatem habebunt. mali in malis nunq̄ fine carebunt. ꝓbi multa sapiencia erunt ꝓditi. Improbi auteȝ sua insipiencia confundenť ut miseri. amici dei summam inter se habebunt amiciciam. Inimici uero dei maximam inter se inimiciciam. pace ꝑpetua concordes beati erunt. Jugi dissensione discordes miseri. Justi habebunt regiam potestateȝ p̄cipiendi. Iniusti carebunt potestate se quoq3 mouendi. sancti dei honore magno sublimabunť. Dampnati ūo multo dedecore opprimentur. securi autem boni erunt q nunq̄ bonū illoꝝ ꝑibit timore mali cruciabuntur qui omni fine carebit. meror et desolacō hijs qui xp̄m contempserunt. gaudiū et exultacō erit hijs qui eū dilexerūt. Cui est honor et gloria in secula seculoꝝ. Deniq3 uoluntatē timenciū se faciet deus et dep̄cacōnem eoꝝ exaudiet. et saluos faciet eos

Sandaliū. A sandix dicis d2 ħ sandaliū quidam pannus quo equi solent opiri nobilium. vt pape cardinaliū. sandalia dicunť subtalares quibus papa et episcopi solent missas cantare quales beatus bartolomeus deferebat. Sandalium d2 eciam pannus quo opiebanť uulnera uel corpora mortuoꝝ ꝫm hug̊. Super illū autem textū marħ vj. Sȝ calciatos sandalijs et cetera dicit beda ut pes nec tectus sit nec nudus ad terram. Et in hijstoriis d2. Jussit eos uti soleis. i. sandalijs. i. peronibȝ Item quedam postilla dicit super p̄dictum locum sandalia sunt quoddam genus calciamenti qd̄ est superius apertū et inferius tectū sicut episcopoꝝ. In xij uero actuū ubi dicit angelus petro. Calcia te caligas tuas. In greco habetur sandalia tua ad eph̄ vj. Calciati pedes in ꝑparacōȝ euangelij pacis

Sandapila. a samna qd̄ est derisio d2 ħ sandapila le. i. scurra. Item ħ sandapila feretꝝ in q̊ mortui portanť et maxime plebei gladiatores. et tūc deriuať a sandaliū qd̄ est pannus quo opiebanť uulnera uł corpa mortuoꝝ. Juuenał. Inter carnifices et fabros sandapilaꝝ. et corripit pi.

Sandicus in sandix est.
Sandix icis fe ge. genus rubre herbe de qua fit quedam tinctura. vnde sandicus ca cū et sandicius cia ciū. tali colore infectus. et sandicinus na nū in eodez sensu. et h' sandarica ce. genus coloris colore cinabaneo odore sulphureo. Et p̄d penul' gn̄ san
Sanguiminuo. a sanguis et minuo ¶ dix dicis componit' sanguiminuo nuis nui ūbum actiuum
Sanguinarius. A ¶ id est sanguinem minuere. sanguis d' sangnarius ria rium. sicarius. homicida. p̄cussor. uel sanguine habundans. uel fluxum sangnis paciens Inuenitur eciam h' et h' sangnaris et h' re. ecc' xlij. Latus sangnare Item inuenit' h' sangnarius rij. p̄ quadam arbore Et hec sangnaria. quedaz herba sic dicta. q' missa in naribus
Sangnetum In sanguinus ē ¶ sangnē moueat
Sangnus A sanguis d' h' sangnus ni. quedam p̄ua arbor. q' fructus et cortex sit sangnei color' vn̄ h' sangnetum ti. locus ubi abundant sanguini
Sanguis. a suauis d' h' sanguis ¶ et corrip̄ qui q' suauis sit. preualet eniz sanguinea complexio omnibus alijs in suauitate et in dulcedine. vnde et homines q̄bus dn̄atur sanguis. dulces et blandi sunt Vel sanguis diuatur a salio lis. q' saliat. Et ut dicit p̄s. caret pl'ualitate Inuenitur tam̄ in diuina pagina Qui non ex sanguinibus Et alibi. viri sangnum Itez. libera me de sangnibus Ad h' p̄t dici q' p̄ peccatis p̄t inueniri in plurali. vel dic q' q̄uis alicubi inuenitur in plurali. non idcirco est in usu. Et p̄s dic' q' defiat in plurali solo usu s; illud d' esse in usu qd' cōmuniter est apud oīs
¶ Tamen scias q' complexiua que magis vim habent vnitiuam. p̄p̄e debent in sing' numero declinari. ut puluis sanguis lutū. Hec enim uehementer habent agg̃gacōnem. A sanguis deriuat' sanguinosus sa sum. sanguine plenus et abundans. et compatur. et sanguineus nea neum. et sanguinonas. i. sanguinem emittere ul' minuere ul' sanguine inquinare. Et est sanguis calidus et humidus et conuenit cū aere et uere. vide in estas et in elementū. Sanguis componit' cū ex et d' h' et h' exanguis et hoc exangue huius exanguis. Sanguis multa significat ut patet in hijs ūsibus. Sanguis p̄genies sanguis quoq' d' humor. Sit tibi peccatum sanguis sanguis quoq' vita
Sanguissuga est ūmis aquatilis scilz hirudo. ceno alitur. potantibus insidiatur. cūq' illabitur faucibus. uel ubi uspiam adhesit sanguinem haurit et cuz nimio cruore maduerit euomit qd' hausit. ut recencior denuo sugat sic' dicit ysid' xij eth' et dicūt quidaz licet componat' a sanguis et sugo gis qd' p̄mam p̄d. tam̄ sanguissuga pnl' cor'. Alij dicunt cū quibus ego sanguissuga penl' p̄d. q' cōponit' a sugo gis cuius p̄ma p̄ducit' nec inuenit' in aliquo bono autore q' sit penul' breuis. et huius opinionis fuit magister bene. vnd' in p̄u̇bijs xxx c. vbi d' sanguissuge due sunt filie. dicentes affer affer penl' siue su debet p̄duci. et debet scribi p' vnū s. de hac dicit orac' in poetria. non missura cutem nisi plena cruoris hirudo.
Sanies. a sanguis d' hec sanies niei. i. putredo. vn̄ ysid' eth' iiij ubi agit de morbis in supficie sic ait. sanies dcā q' ex sangne nascit' excitato eniz calore uulneris sanguis in saniē ūtitur. naz sanies n̄ fit in q̄cumq' loco nisi ubi sanguis aduenerit. quia omne qd' putrescit nisi calid' et humid' fuerit qd' est sanguis putrefieri non potest. et differt sanies a tabe. quia fluere sanie uiuoꝝ est. tabe mortuoꝝ Item sanies est que fluit. tabes que stat q̄i stabes
Sanson interp̄tatur sol eoꝝ uel solis fortitudo fuit enim ūtute clarus et liberauit isr' de hostib; et ut dicit remig' in math'. sanson clausus in gaza media nocte surgens portas ipsius ciuitatis abstulit et ūticem montis conscendit. sic dn̄s clausus in sepulchro mortis imperiū destruxit. et tercia die resurrexit et celum conscendit. Et sicut ille plures interfecit moriens q̄ uiuens. sic et iste plures occidit post passionem q̄' ante passionez id est plures fecit conūti ad fidem ut incipent qd' non erant. et desinerent esse qd' erant. de hoc eciaz uide supra in nazarenus. et p̄ducit penul' genitiui sanson onis.
Santonicus. a sandix d' h' santonicus color fuscus et uilissimus quo infidebant se qui nolebant
Sanus. A sanguis d' sanus na nū ¶ angnosci. sanus enim sine pallore et sanguis sanitatis cons̄uatiuus est. et compatur sanior simus. vnde sanenius me adūbiuz. et h' sanitas tatis q̄si sanguinis status. et sano nas componitur resano nas. et est actiuū sano cū omnib; suis compositis. et p̄ducit sa. vnde ouid' de remed'. Qui poterit sanū fingere sanus erit. discite sanari p' quem didicistis amare et ut dicit p̄s. Sciendū est q' quedam adūbia nō plane s̄uant significacōnez que in nominibus est a quibus deriuantur. ut ferus fere. sanus sane. sensus sensim. Ideo autem diximus non plane. q' p̄t esse aliqua racō ut fere dicunt' qui omni corpe ferunt'. quippe cū quatuor pedibus utant' fere ergo p̄ iuxta q' celeribus omnia iuxta sunt. sanus pro ualidus accipitur ergo et sane p̄ ualide ul' ualde vide in iij parte in c de adūbijs ¶ Et scias q' sanus componit' cū male. et d' malesanus na nū. i. leprosus. s; qn̄ male sanus sunt due dcōnes signat illum qui habet sanitatem imp̄fectam
Sapa. a sapio d' h' sapa pe. dulce acetū uel acidum vinū. et dicit' sapa q̄si saporis paꝝ habens.
Saphira re. nomen cuiusdam mulieris. et corripit penl'. vnde in aurora d' coniuge cum saphira
Saphirus. lapis est ¶ fallente cupidine victus p̄ciosus. et ut d' in glo q̄si in fine apoc'. saphirus similis est sereno celo. qui p̄cussus radijs solis ardentem emittit fulgorem. Et p̄d p̄mam saphirus Inuenit' qn̄q' p̄mam corripē. et p̄d penl'. s; q̄daz eam corripiunt p̄ uitro. vn̄ ūsus. Pro uitro saphirum p̄ gemma dico saphiꝝ. Magister autem bn̄ dicit q' saphirus p̄d penl'. s; quidam accipiūt saphiꝝ p̄ uitro media cor' q' nos n̄ dicimus et hūc s̄quor. vn̄ p̄dictus ūsus n̄ est autenticus s̄m nos.
Sapidus sapori datus. vide in sapio sapis.
Sapientia. a sapio d' h' et h' et h' sapiens tis p̄ticipium et nomen. et tunc compatur sapiencior simus. vn̄ sapienter ciꝰ sime. et h' sapiencia cie. a sapienti dcō addita a. Et est sapiencia reꝝ diuinaꝝ et humanaꝝ cognicō. Sapiens diuina et humana rimat' s; prudens ea que sensibus corpis expiunt' ul' sapiens in diuinis prudens in humanis. s; p̄ua et qd' p̄diximus ita dicit hug'. et d' sapiencia q̄si sapida sciencia. et est eth'i. eccl' vj. sapiencia enim doctrine s̄m nomen eius est. Aug' in xiiij li de trinitate sic dicit. ph'i disputantes de sapiencia diffinierunt eaz dicentes. Sapiencia est reꝝ humanaꝝ diuinaꝝ q' sciencia. Ego q̄' utrarūq' cognicōnem reꝝ. i. diuinaꝝ et hūanaꝝ et sapienciā et scienciā

dici posse non nego. uer iuxta distinccionē apos
tolicām qua dixit. Alij datur sermo sapiencie. Alij
sermo sciencie. illa distinccio diuidenda ē. ut rerum di
uinarum cognicio proprie sciencie nomē optineat. sapien
cia autem ab intellectu in hoc differt. quia sapiencia
proprie est de eternis que ueritati eterne contemplan
de intendit. Intelligencia uero nonmodo de eternis ē
sed eciam de rebus inuisibilibus et spiritualibus tēpora
liter exortis. per eam enim eciam natura summa q̄
fecit omnes naturas. i. diuina considerat. et q̄ post
ipsam sunt spirituales et inuisibiles nature. ut an
geli et omnes alie anime bone affectiones conspi
ciuntur. In hoc ergo differencia est. quia sapiencia crea
tor tantū inspicitur. Intellectu uero et creator et cre
atura quedam. Item intellectu intelligibilia capi
mus tantū. Sapiencia uero non tantū capimus su
periora. sed eciam in cognitis delectamur. Sic ergo
distingui potest inter illa tria. scilicet scienciam intel
lectum et sapienciam. Sciencia ualet ad rectā ad
ministracōnem rerum temporaliū et ad bonam inter
malos conuersacōnem. Intelligentia ad creatoris et
creaturarum inuisibiliū speculacōnem sapientia uero
ad solius eterne ueritatis contemplacōnem et de
lectacōnem ¶ Et nota quod intellectus et sciencia uel
sapientia que dicuntur dona. differunt ab intellectu et
sciencia et sapientia que sunt naturaliter in anima.
Intellectus uero et sciencia que dicuntur dona spiri
tus sancti sunt uirtutes que per graciam infundun
tur mentibus fideliū ut per eas recte uiuant. Illa
uero homo naturaliter habet ex beneficō creacōnis
a deo tantū. per has autem uirtutes que dicuntur spi
ritus sancti dona illa naturalia reformantur. ut ubi
gracia intellectus naturalis peccato obtenebratus
per uirtutem quandam et graciam que dicitur spiritus intel
ligencie reformatur atque iuuatur ad intelligendū. Ita
et per illam uirtutem que dicitur spiritus sapientie iuuatur
atque erigitur mentis racō ad contemplacōnem et de
lectacōnem eterne ueritatis ¶ Et scias quod perturbacō
non cadit in sapientem. quia perturbari dicitur ex toto tur
bari. et hec est quando turbacō partis inferioris ad superio
rem peruenit ut eius ordo turbetur. et hoc non est in aliquo
sapiente nec in christo fuit. et probat seneca tripliciter.
quod perturbacō non cadit in sapientem. Primo sic
forcius non perturbatur a debiliori. sed uirtus est for
cior malicia. ergo ab ea non perturbatur. nec a uerita
te. quia uirtus nō est uirtuti contraria. ergo nullo modo
Secundo sic. nullus perturbatur nisi de eo quod bonū
suū perdit uel minuit. Sed sapiens nō perdit bona
sua nec ei possunt auferri que sunt bona anime.
quia bona corporis non reputat sua. ergo non pertur
batur. Tercio sic. quia fortuna non eripit nisi quod de
dit. sed non dedit uirtutem. ergo ipsam auferre non potest
vide in passio. de sapiencia dei dixi in principio cis. de
sapientia sanctorum. vide in sanctus ¶ Qualiter autem
sciencia debet appeti et possit sine peccato dicam
in sciencia. In ultimo eccl. dicitur. Danti michi sapien
tiam dabo gloriam. Item in vij c eccl. vtilior est
sapientia cū diuicijs et magis prodest videntibus so
lem. sicut enim protegit sapientia. sic protegit pecunia
hoc autem habet plus erudicio et sapiencia quod uitā
tribuūt possessori suo. quasi dicat utrumque prodest. sed
plus sapiencia. quia spiritualis est et uitam tribuit
spiritualem eciam sine pecunia. Et scias quod beatus
iacobus sic describit sapienciam. Que autem inquit
desursum est sapiencia. primū quidem pudica est. i.
pudicicie effectiua. deinde pacifica. modesta suadi

bilis. bonis consenciens. plena misericordia. et fruc
tibus bonis non diiudicans sine simulacōne ¶ Ta
lis sapiencia non est in dampnatis. vnde in eccl ix
dicitur quodcumque potest manus tua facere instanter o
perare. quia nec opus nec racō nec sciencia nec sapien
tia erunt aput inferos quo tu properas. quasi dicat in
stanter operare dū tempus habes in vita scilicet ista
quicquid boni potest. quia apud inferos non erunt. i.
non tibi post mortem ualebunt uel non reperientur
nec opus. i. tempus aliquid boni operandi uel peni
tenciam agendi nec racō allegandi uel excusandi.
nec sciencia euadendi uel fugiendi pedibus uel pro
sagacitate potencia agilitate. quia neque ab oriente
neque ab occidente neque a desertis montibus fuga pa
tet. quia deus iudex ē qui ubique est. nec sapiencia deū
contemplandi ex quo maxime affligentur. ut dixi
in pena. vide eciam in defunctus.

Sapinus. a sapio pis dicitur hec sapinus ni. quedam
species abietis quia sapiat pinū in ligno et in folijs
et in fructu. vnde hoc sapinetū. locus ubi sapini crescūt

Sapio pis pui. uel sapiui sapere sapitū. et habet pre
teritū atque supinum ad modū quarte coniug. et signat
duo sapere. i. habere saporem. vnde iste cibus bene sa
pit. est et absolutū secundum hoc. Inuenitur tamen constructum
cū accusatiuo. uel quia tunc per accusatiuū designatur cau
sa et ponitur pro ablatiuo. ut iste cibus sapit saporem. i.
sapore. uel quia in eo intelligitur uerbum quod exigit ac
cusatiuū. ut iste cibus sapit carnes asininas. i. sapo
rem representat uel imitatur uel simulat illas ¶ Item
sapere. i. habere sapienciam. et hec significacō tracta
est ex prima sicut per saporem cibos discernimus. sic
per sapientiam res. et sicut gustus aptus est ad dis
crecōnem saporis ciborum. sic et sapiencia ad discer
nendas causas rerum. A sapio deriuatur sapidus a um
saporem habens sapori datus. et comparatur. vnde
hec sapiditas tatis. Sapio componitur. de sapio pis
delirare. deorsum a sapore esse uel facere. nequitare.
vnde disipisco cis inchoatiuum. resipio pis. redire. ad sapere
proprie ille resipit qui penitens forefacti redit ad sa
tisfactionem et ad sapere quod dimiserat forisfaciendo.
vnde resipisco cis inchoatiuum. Sapio et eius composita
neutra sunt. et corripiunt hanc sillabam sa. et si il
lam simplex hanc composita secundum hug. vnde prosper
Non prodest quicquid recti sapuisse malignis. Hic at
tende quod sapio facit preteritū sapiui uel sapij uel sa
pui. et habet sapitū penultima producta ad modū quarte. et
formatur ab hoc preterito sapiui vi in tū facit eciam
sapitū penultima correpta in quantum descendit ab hoc preterito sa
pui. vide in tercia parte in tractatu de preteritis tercie
coniugationis desinentibus in pio.

Sapo saponis mas. ge. quedam confectio mulie
bris. et dicitur a sapio sapis.

Sapor. a sapio pis dicitur hic sapor poris. vnde sapo
rus ra rum. et saporo ras. i. saporatū facere. et est ac
tiuū. Sapor componitur saporifer ra rum penultima cor
saporem ferens et correpta sa. virgil. Corpora curamus fes
sos sapor irrigat artus.

Saporo saporas in sapor vide. et producit po

Sara sare uxor abraham. vide in sarai

Sarraballa. Saraballū li. et saraballa lorum. lingua
caldaica uocantur crura hominū et tibie. vnde et
brace quibus hec teguntur dicuntur hec saraballa quasi tibia
les et cruales. vnde iij c daniel. saraballa eorum nō
fuissent immutata. Saraballa enim dixerunt in a
quila et theodocion nō ut corrupte legitur aput quas
dam ibi sarabara. et sunt sarabara fluxa et sinuo

sa uestimenta uel capitu3 tegmina q̄lia videmus
in capite magoꝝ picta. et sunt ꝓprie parthoꝝ. Et
est hᷣ nomen tractum a saraball' que laxa et sinu
osa sunt. uel a sare qd̓ est laxare. vnde saricus ca
cū. laxatus et destructus. et ꝓd̓ saraballa pnl' po
sitione nam scribitur per geminum L.

Sarabara in saraballa exponitur.

Saracenus. a sara dr̓ saracenus na nū. saraceni
dicti sunt ul' q2 ex sara se genitos ꝑhibent cū non
sit ueꝝ. et ita dicūtur saraceni q̄si sarageni. i. sara
geniti. et est ethi. et scribitur per vnū r sicut sara
ul' sicut gentiles aiunt. q2 ex origine sirioꝝ sint q̄i
sinceni. Ipi sunt et ismahelite. q2 sint ex ismahele
Ipi cedar a filio ismahel' ipi agareni ab agar. q2
ut diximus ꝑuso nomine saraceni uocanť q2 ex
sara se esse genitos gloriant̄ q̄uis ex ancillla sint
vnde dicit glo sup illud ysa xxj c. onus in arabia
Arabes inquit sunt saraceni ab ismahele et cedar
filio eius qui melius a matre sua agareni ꝫ malu
erunt uocari saraceni q̄si sare libere non agar an
cille sint filij. vnde saracenicus ca cū. et saracenizo
as. more saracenoꝝ se habere. et hec saracenia nie
. i. multitudo et societas saracenoꝝ ul' ritus ipoꝝ

Sarap interp̄tatur pn̄ceps mea cū uel regio
esset tantu3 vnius domus materfamilias. postea
causa nominis immutata ablata de fine nominis
I littera dr̓ sara. i. pn̄ceps omniū quippe gentiliū
futura erat pn̄ceps sic̄ et dominus pollicitus fue
erat ad abraham. gen̄ xviij. Dixit q̄ꝫ deus ad ab
ham. sarap uxorem tuam non uocabis sarap ꝫ sa
ram et benedicam ei et ex illa dabo tibi filiu3 cui
bn̄dicturus su3 eritq3 in nacōnes. et reges populoꝝ

Sarcia sarcie. in sarcos est orientur ex eo

Saramen. a sarcio cis dr̓ hᷣ sarcimen. et hᷣ sarcim̄
tū. et hec sarcina sarcine. et ꝓducit ci sarcimen

Sarcina. a sarcos qd̓ est caro hᷣ sarcina ne onus
ul' pondus ꝓꝓe qd̓ ex carne fit. caro eni3 pondus
facit. et hinc qd̓libet pondus dr̓ sarcina. ul' a sarci
endis rebus insimul. vnde hᷣ sarcinula le. et hᷣ sarci
uncula ambo dimi. et sarcino nas. onerare. Et cō
ponit̄ consarcino nas. desarcino nas. deonerare. ex
arcino nas. idem. Insarcino nas. intus ul' ualde sar
cinare. resarcino nas. de onerare ul' iteꝝ sarcinare.
ul' resarcinare. Et est actīn̄ cū omnib3 suis compo
sitis. et cor̓ ci. vnde vindocinens̄. Sarcina dedecoris

Sarcio cis ci tū. et dampno ꝑponderat omnis
ꝫm antiquos inuenit̄ sarciui sarcitu3. i. suere. vnde
sartores dicuntur sutores ul' uestiū reparatores. Q2
autem dr̓ sarcio q̄si setis porcoꝝ filo insertis suo e
thimoloia est. Sarcio componit̄ consarcio cis. dis
sarcio cis. resartio tis. dissuere ul' iteꝝ sarcire et re
ficere. et est actiuū cū omnibus suis compositis. et
facit p̄teritū in si et sup̄ in sartū. licet qn̄q3 inueni

Sarcitector. a sarcio Natur sartum et sarcitum
et tectum componitur hᷣ sarcitectus ti. hᷣ sacitector
toris. qui tecta sarcit. q2 ex multis hincinde con
iunctis tabulis vnū tecti faciūt corpus. Ide3 et tig
narius. q2 tectoria lignis inducit. et hᷣ sartatectum
. i. restauracō tectoꝝ. ul' temploꝝ ul' tributum qd̓
colligitur ad restauranda tecta temploꝝ. vnde le
gitur in iiij li regum xij c. Et instaurent sartatec
ta templi. et uide q2 pap̄ et hug̓ scribunt ꝑ ti sarti
tector. a sartio et tectum. Sed communiter habet̄
in li regum sartatectum. et tunc componit̄ a sar
cio cis sartū et tectum. et tenet naturam huius su
pini sartum. et ꝫm hoc sartatector posset dici

Sarcofagus. a sarco qd̓ est caro et fagin qd̓ est
comedere. dr̓ hᷣ sarcofagus penl' cor̓. quida3 lapis
q2 corpa defunctoꝝ in eo condita absumentur in
fra xl dies. vn̄ et qd̓libet sepulcꝝ ul' arca in qua
ponit̄ mortuus dr̓ sarcofagus. q2 in eo carnes mor
tuoꝝ consumunt̄. Idem dr̓ sarofagus. a saros qd̓

Sarcos ul' sarcian grece lati est arca et fagin
ne dr̓ caro. vnde dr̓ sarcia. i. supfluū carnis incre
mentum quo ultra modum corpa saginantur

Sarcosmicus ca cū. irrisorius ul' hostilis ul' ama

Sarcosmos q̄dam rus. et dicitur a sarcosmos
tropus vide in quarta ꝑte in capitulo de tropis

Sarculum. a sario ris qd̓ est purgare. circūfodē
herbas et nociuas euellere dr̓ hᷣ sarculū li. uel hic
sarculus instrumentū faciendi hᷣ ysa vij. et omnes
montes qui in sarculo sarient̄. et hinc sarculo las.
sarculis aptare purgare. sicut miliū et huiusmodi
Et est sarculū neu ge. ꝫm ouid̓. vnde ipse dicit in
xj metamor̓. A sarcula et rastri q3 graues longi q3
ligones. Item sarculum idem est quod sarpa

Sardina. a sarra qd̓ lingua tiria dr̓ quidam pis
cis dr̓ hᷣ sarda de. et hec sardina ne. qd̓dam genus
pisculoꝝ. Et hinc hᷣ sardina ne quedam insula iux
ta quam multū habundant sardine uel q2 sardus
de hercule ꝓcreatus cū magna multitudine a libia
ꝓfectus. sardiniam occupauit et ex suo nomine
insule nomen dedit. Inde sardinius nia niū. et hᷣ
et hᷣ sardinens̄ et hᷣ se. et sardus a ū. de sardinia

Sardinia et corsica insule ꝑuo freto. i. dece3 mi
liarib3 diuidunt̄. vn̄ sardinensis se vide in sardina

Sardis. a sarda piscis dr̓ hᷣ sardis huius dis. que
dam insula ul' ciuitas. vnd̓ orac̄ in epp. q̄ꝫ cresi re
gis. sardis eciam inuenit̄ in plurali hee sardes sar
diū sardibus. sardis est in accusatiuo ꝓ eod̓ loco
vnde sardicus ca cū. et sardo das intelligere. q2 ho
mines illius loci subtiles sunt ad intelligendum.

Sardius. a sardinia insula dr̓ hᷣ sardius dij. qui
dam lapis p̄ciosus et rubens marmoribus p̄stans
et inter gemmas uilissimus. et dr̓ sic q2 ꝑus sit re

Sardo sardas. in sardis vide. ptus a sardis

Sardona. a sardinia insula dr̓ hec sardona ne ul'
sardonia nie. quedam herba amarissima de cuius
flore fit fel amarissimū. et est similis apiastro que
ora hominū sic dolore et amarore contrahit ut q̄i
ridentes intereant et abundat in sardinia. vnd̓ sar
donius nia niū. et sardonus na nū. v̓gil'. Imo ego
sardonus uideor tibi amarior herbis

Sardonicus in sardonix est.

Sardonix. sardius componit̄ cū onix. et dr̓ hic
sardonix nicis quedam gemma. q2 habeat colorē
utriusq3 illaꝝ gemmaꝝ ul' ex onice ul' sardio. par
sius et natalicia tandem cū sardonice albus. vnde
sardonicus ca cū penl' cor̓. i. ad sardonicē ꝑtinens
ul' ex sardonice existens. Inuenit̄ eciam in iob xx
viij. hᷣ sardonicus substantiue. ubi dr̓. nō conferet̄
tinctis indie coloribus non lapidi sardonico p̄cio
sissimo ul' saphiro. vbi sic dicit glo. sardonicus terre
rubre similitudinem tenet. saphirus aeream tenet
speciem. ꝑ sardonicū ergo homines ul' patres uete
ris testamenti terrena quidem sectantes ꝑ saphiꝝ
noui testamenti predicatores celestia sola queren
tes ul' angeli accipiūtur. Et ut dicit glo q̄si in fine
apoc̄. sup illud qn̄tus sardonix 2c̄. Sardonix inferi
us niger et in medio candidus et superius rubeus
. i. sancti in passione rubei interius candidi. sed ibi
ꝓpter humilitatem despecti

Sardus sarda sardum in sardinia est
Sarepta te. erat urbs modica inter tirū et sidonē
et silua iuxta urbem sarepta dicebatur sicut dr in
hijstorijs. et inde sareptanus na nū. ad sareptam
pertinens uel de sarepta existens
Saricus sarica saricum in saraballa est
Sario saris sarui ritum in sarculum exponitur.
Sarmata. ab arma dr hec et hec sarmata te quidaz
populus. qr sarmate patentibus campis armati e
quitabant prius q̄ eos lentulus danubius ꝓhiberet
Et inde ob studium armoꝝ sarmate dicti sunt. q̄si
semper arma tenentes. ul' q̄si scientes arma tenere
vnde sarmaticus ca cū. et cor̄ penl' sarmata. vnde
luc̄ in pmo. Et q̄ de laxis imitant̄ sarmata bracis
Sarmaticus in sarmata est.
Sarmentū. a sario ris. ul' sarpo pis dr hoc sarmen
tū quasi sarimentū. qr purgatur et p̄ciditur. ul' sar
mentū. a sero ris. q̄si serementū qr seritur. vñ sar
mentinus na nū. et sarmentosus sa sum. et sarmē
to. tas. i. sarmenta initiū colligere amputata. uel
amputare ea. ul' sarmenta facere ſm hug̃. pap̄ sic
dicit. sarmenta purgamenta arboꝝ putamina. vñ
quidam. Pampinus est foliū uitis ramusculus hu
ius. Palmes sarmentum ramus precisus ab ipsa
Sarpa. a sario ris dr hec sarpa pe. Idem qd̄ sarcu
lum qd̄ et sirpa pe inuenit̄. et a sarpa dr sarpo pis
psi sarptū sarpe. i. aliquid sarpis euellē ul' herbas
sarire uel extirpare uel eligere
Sartago. a sarcos qd̄ est caro et ago gis cōpo
nitur hec sartago. penl' ꝓd̄. i. patella. olla enea. qr
in ea caro agitur. ul' sartago gini s dr a strepitu so
ni qñ ardet in ea oleū. et ponit̄ ꝓ garrulitate trac
ta methaphora a strepitu eius ad multiloquium
garrulitatis Itez qñz ponit̄ ꝓ ariditate qr sartago
arida ē et in ea arescūt omnia. sic et loquela q̄ꝝ
daz arida est et sine succo et humore sapiencie. ꝑ
sius. vnde hec sartago loquendi uenerat in linguas
et inde sartagineus nea neū. de sartagine existens
ul' ad eaz ꝑtinens ul' in ea coctus. et sartaginosus
sa sum idem. ul' sartaginibꝫ plenus et abundans.
Sartatectum sartatecti in sartitector exponitur
Sartor. a sarcio cis si sartū tu. u in or fit hic sar
tor toris. et inde or in rix hec sartrix tricis. i. sutrix
uel mulier que sartit. Qr autem dr sartor q̄si setis
porcoꝝ filo insertis suat ethimologia est
Sartoriū. a sarcio dr hoc sartoriū. i. locus ubi ues
tes sarciunt̄ qui et hoc sarcinū. vnde hic sartorius. q̄
uestes sartit. et sartorius sartoria sartorium.
Sartrix sartricis in sartor est
Sat aduerbium ꝑ apocopam fit a satis et ponit̄
loco nominis. ut sat est. i. sufficit ſm papiam
Satago. a sat ul' satis et ago componit̄ satago
gis sategi u̇bum neutꝝ et caret sup̄ ſm usum. Et
est satagere satis agere. ꝓcurare. festinare. omnia
ꝑagere. et cor̄ ta. vnde in thobia dr. Amplexus
satagit ingeminare pater
Sategi preteritum est de satago. et ꝓducit te
Satelles. a satisfacio dr hic satelles litis. minister
crudelitatis et sceleꝝ. et miles tiranni et maleficōꝝ
socius latronū domesticus siue fautor. non bonus
ad satisfactionez. et tūc satelles dr q̄si satis ledens
ul' destruens. et est ethi. Itē satelles eciaz dr q̄ ad
heret alteri ad eius custodiam. et tunc deriuat̄ ab
alter. ul' a latus lateris. qr adheret alteri iuxta la
tus ad eius custodiam. et tūc dicitur satelles quasi
satis tuens latus. qr tuetur et defendit illū cui as
sistit. quilibet tamen miles p̄t dici satelles. Et cor̄
penl' gū. ſꝫ penl' nū posicōne ꝓducit. vnde orac̄ in
x epy. Interea patrius uultu merente satelles
Satellicū. a satelles dr hoc satellicū cij. officium
ul' exerciciuz ul' stipendium satellitis. vnde eciam
cuiuslibet artis et cuiuslibet officij suū est satilicū
Sathanas in latinū sonat non tantū milicie
adu̇sarius. ul' contrarius. siue transgressor. adu̇sari
us eniz est. qr u̇itatis inimicus est et semꝑ sanctoꝝ
u̇tutibus contraire nitit̄. vnde petrus uolens dño
contradicere meruit audire ab eo math xvj. vade
retro me sathana. i. sequē me. qr es contrarius uo
luntati mee. ſꝫ mth iiij dicit dñs dyabolo. vade sa
thana et non dixit retro. Et est sensus. O sathana
. i. u̇tutis adu̇sarie et iniquitatis ꝑsuasor. vade in
ignem eternū. subaudi nō retro me. qr non potes
me seq cū sis obstinatus in malicia. Ipe eñ ē trās
gressor. qr p̄uaricator effectus in ueritate qua con
ditus est non stetit. et cor̄ penl' sathanas. et non
acuit̄ in fine. vide in angelus. et in ubi
Sacietas. a satis ul' saco as dr hec sacietas tatis.
Sacietas diu̇so et uario genere spectaculoꝝ contin
git. saturitas u̇o ciboꝝ. Item sacietas ex vno cibo
dici p̄t. qr satis sit. Sꝫ saturitas ex uario alimentoꝝ
Sacio. a satis deriuat̄ apparatu. vide in saturo.
sacio as aui are atū atu. qr qd̄ satis est saciat. et
hic et hec saciabilis et hoc le. saciabiliter. saciabilitas
tatis. et ꝑ composicōnem insaciabilis le liter. insa
ciabilitas tatis. Sacio componit̄ resacio as. et est
actm̄ cū suis compositis. et cor̄ sa. vnde quidam.
Vno me sacio saturant me fercula multa
Sacio onis fe ge. dr quasi seminis actio. uel q̄si
satoꝝ actio ſm pap̄. eccl' xl c f dr. Graciam et spe
ciem desiderabit oculus. i. gracōsam speciem artifi
cialiū et sup hec uirides saciones. i. sata uirencia. q̄si
diceret pulciora sunt opa nature q̄ artis. Et po
test formari ab hoc genitō sati addita o. ul' deriuat̄
Satira. a satura qd̄ est a sero seris seui satum
lanx dr hec satira re. carmen rep̄hensoriū uel rep̄
hensio correctoria. ad hoc rep̄hendit ut corrigat. Et
dr sic qr sicut satura erat repleta diu̇sis generibus vi
ferculoꝝ. sic et satira plena est diu̇s generibus vi
cōꝝ. vel satira dr a satiris deis nemoꝝ ꝓpter quas
dam ꝓprietates tam satire q̄ꝫ satiris conuenientes
Sunt enim satiri leues. ludiditantes. derisores. sal
tores similit' et satira. Et hinc est q' satiri qñqꝫ po
nunt̄ ꝓ satira. qñqꝫ ꝓ satiris. Et a satira dr satiri
cus ca cū. satiraꝝ scriptor. rep̄hensor. et corripiūt
penultimam satirus et satira.
Satiricus ca cum penl' cor̄ exponitur in satira.
Satirus. a satur dr hic satirus ri penl' cor̄. satiri
sunt homūciones aduncis naribus habentes cor
nua in frontibus et capraꝝ pedibus similes. qua
lem in solitudine sanctus anthonius vidit. Qui e
ciam interrogatus a dei suo. respondisse fertur
dicens. mortalis ego sum vnus ex accolis heremi
quos uario dilusa errore gentilitas fannos satiros
qꝫ colit. dicunt̄ quidem et siluestres homines q̄s
qꝫ non nulli fannos satiros qꝫ uocant sicut ysid xj e
thi. Et dicunt̄ satiri a saturitate. qr lasciui et luxu
riosi ferunt̄
Satis aduerbiū qualitatis. ſꝫ poni tur qñqꝫ pro sufficiens. vnde lucanus Tu satis ad
uires romana in carmina dandas Et inde ꝑ apo copam sat.
Satisdare ꝓfertur ſm usum acuto accentu in pnl'. licet sit huius. ut dixi in secunda ꝑ
te Vbi egi de impedimentis accentus. in c de im

Satiffactio. a satiffacio cis dr h ¶ pedimento usus
satiffactio onis Et ē satiffactio ps pñie sham tres
sunt ptes pñie. contricio. confessio. satiffaccō Con
sistit autem satiffactio in tribus. scilz in oracōne
Jeiunio. et elemosina. ut iste trinarius contr illum
nepharium dyaboli trinarium opponatur. Oracō con
tra supbiam. Jeiuniū contra carnis concupiscenci
am. Elemosina contra auariciaz. vel sic omne pec
catū ul' in deū cōmittimus. et contra h ordinatur
oracō. ul' in pximū. et contra h elemosina. uel in
nosipos. et contr h ordinatur ieiuniuz. Satiffactio
autem sm aug. est peccatoꝝ causas excidē et eoꝝ
suggestionibz aditū non indulgere. et ut dicit crif
Qualis pcessit offensio talis debet sequi reconcili
acō ¶ Hic potest queri de illo qui subūtit semina
in campo piecta. Item de illo qui detinet pecuniā
creditoris ultra terminū pfixū ex qua ille poterat
lucrari. qualiter debeat restituere et satiffacere. Ad
hoc potest dici qꝫ ille qui suffodit semina non de
betur ad tantū q̄tum agri fructus ualituri erant
s̄ q̄tum ager sic seminatus ualere consueuit. quia
multis de causis potest impediri agroꝝ fructus Et
similiter dicendū est de eo cui debitū non restitui
tur suo tempe qꝛ non tenet' restitué tantū q̄tum
lucrari potuisset. s̄ sm extimacōnem lucri qd ac
cidere consueuit pensato labore et infortunijs eci
am que in lucro alias accidere possent. qꝛ lucꝝ nō
causatur tantū ex pecunia sed ex industria et la
bore. vide in elemosina. Item de restitucōne fame
ablate habes in fama. Itez de restitucōne dixi in
restitucō. Ad pdictoꝝ declaracōnē nota qꝫ quicūqꝫ
dampnificat aliquez videtur ei auferre id in quo
ipm dampnificat. dampnū eniz dr ex eo qꝫ aliqs
minus habz quaz debet habere. sm phm in q̄nto
ethicoꝝ. et ideo homo tenet' ad restitucōnē eius
in quo aliquez dampnificauit. Sed aliquis damp
nificatur dupliciter. vno mō qꝛ aufertur ei id qd
actu habebat. et tale dampnū semp est restituen
dum sm recompensacōnez equalis. puta ut si ali
quis dampnificet aliquem diruens domum eius.
tenet' ad tm̄ q̄tum ualet domus Alio mō damp
nificat aliquis aliquem impediendo ne adipiscat'
qd erat in uia habendi. et tale dampnū nō optet
recompensare ex equo qꝛ minus est habē in ūtute
q̄ in actu. qui autem est in uia adipiscendi aliqd
habet illud solū sm ūtutem ul' potenciaz. et ideo
si redderet' ei ut haberet h in actu restitueretur ei
qd ablatū est non simplū s̄ multiplicatū qd non
est de necessitate restitucōnis. Tenet' tamen aliquā
recompensacōnem facere sm condicōnez psonaꝝ
et negocioꝝ. ut autem notū est ille qui sparsit se
men in agro nōdū habet messem in actu s̄ solū
in ūtute. Et similiter ille qui habet pecuniam nō
dum habz lucꝝ in actu s̄ solū in ūtute. et utrūqꝫ
potest postea multipliciter impediri
Sacius. i. melius. aduūbiuz compandi. et dr a sa
tis. vnde ps dicit in tractatu aduūbioꝝ satis sacius
ꝯ melius. vnde augusti. Sacius est mori fame q̄
uesci ydolatitō. et scribit' p t qd accipit sonū de c
quidaz legunt ibi sanctius p n. s̄ male et corrupte
Satrape. a satis deriuat' h satrapa pe penl' cor.
et dicunt' satrape sapientes iudices uel reges siue
duces et pfecti psaꝝ. Et dicunt' satrape q̄si satis sa
pientes ul' potentes. vnde in pmo reg xxix. satra
Satum ti. genus est mensure ¶ pis non placet
iuxta morem puincie palestine vnuz et dimidiuz
modiuz capiens. cuius nomen ex hebreo smone
tractum est. satū enim apud eos nominat' sumpcō
ul' leuacō. eo qꝫ qui metitur eandem mensuraz su
mat et leuet. Est et aliud satū mensura sextarioꝝ
xxij capax qd modius in xviij c geñ dr Accelera
tria sata simile cōmisce et fac subcinericios panes
est eciam satū tu supinū de sero ris et a satu addi
ta s fit satus ta tū. i. seminatus. vnd math xij. A
bijt ihesus sabbato p sata. et marc ij. cū sabbatis
ambularet p sata. i. per seminata. et cor sa. vnd di
cit ps in x li. In omni supino ul' participio pteriti
pducit' a penl'. exceptis datū satū et ratū. Itez sa
tum in composicōne mutat a in i cor. ut insitum
consitū. et sm ps recius debuit esse setum. sed qꝛ
setū aliud significabat causa differencie dr satum
Saturus satura saturum in saturo saturas vide.
Satura. a satur dr h satura re quidam discus q̄
dam lanx que in sacrificijs deoꝝ diūs ferculis re
ferta sup altare ponebatur vnde sacerdotes satu
Saturcia. a satur dr h saturcia cie. ¶ rabantur.
quedam herba calida et ppe ignita. vnde et sic dr
quia faciat pnos in uenerem
Saturnalia saturni sacra pluraliter declinat' hoꝝ
saturnalioꝝ ul' saturnaliū. et ab hijs saturnalibus
vid in tercia pte ubi agitur de dtō plurali secund
Saturnius a ū in saturnus est. ¶ declinacōnis.
Saturnus. a satur et annus componit' h satur
nus ni. quidam deus origo deoꝝ q̄si satur annus.
Est enim tempus qd annis saturatur. vnde et g̃ci
eum cronon uocant. i. tempus uel saturnus dicit'
a satu. qꝛ ad ipm satio ptineat omniū reꝝ. vn̄ sa
turninus a ū. et saturnius nia niū. vnd uarro. Iā
redit et uirgo redeūt saturnia regna. saturnia reg
na dicunt' aureum seculum qd sub saturno rege
Saturo. a satis dr sa ¶ pmum fuisse fingunt
turo as aui atū. saturat' qs cibo. saciat' spectaculo
Item saciat' vno cibo. saturat' diūsis. vnde h et h
saturabilis et h le. vnde h saturabilitas. Et cōpo
nitur insaturabil' insaturabilitas. Itez. a saturo as
saturus ra rum. i. saturatus ta tū. vnde h saturi
tas tatis. Saturo componit' consaturo as. resatu
ro as. Et est actiuū saturo cū omnibus suis com
positis. et cor hanc sillabam tu. vnde ouid in xj
epistola scilicet ipse geram saturatas nutrite ues
tes. Et lucanus Satuꝝ tam̄ obsidet hostem. Item
quidem. vno me satio saturant me fercula multa
Sauciatus ciata ciatū in saucio saucias vide
Saucio as aui are. i. uulnerare. pcutere. vn̄ sau
ciatus ta. et p sincopam saucius cia ciū. i. sauciatus
s̄ saucius semel. sauciatus sepius. Et est saucō acti
uū cū omnibus suis compositis. ul' sm quosdam
saucius uulneratus uel etate consumptus qꝛ sang
Saucius a ū in saucio cias est. ¶ uine haustus.
Saul indeclinabile uel potest declinari hic saul.
huius saulis et interp̄tatur peticō. qꝛ populus he
breoꝝ petiuit eū regem. et accepit nō sm deū sed
sm uoluntatem suam. Et est trissillabū saulis. et
pd penul'. vnde in aurora dr. regis cui uitam con
Saulus hebraice temp ¶ cessit mucro saulis
tacō ul' angustia dr. qꝛ pus in temptacōne ecclesie
sit ūsatus. psequebat' enim xpianos et inde habu
it hoc nomen. postea mutato nomine d saulo fac
tus est paulus qd interp̄tat' mirabilis siue electus
mirabilis qꝛ multa signa fecit. uel qꝛ euangelium
xpi omnibus gentibus pdicauit. Electus qꝛ in ac
tibus apostoloꝝ spiritus sanctus dicit segregare bar

nabā et paulū ad opus quo assumpsi eos. latino autē sermone paulus a modico dictus est q̄ hu milis fuit et modicus. vnde ipse ait ad galathas Ego sum minimus apostolorum. vide in paulus

Sauma me. dr̄ onus ſm quosdā. vide in sagina

Saxeus saxea saxeum in saxum est

Saxifraga. saxū componit̄ cū frango gis et dr̄ saxifragus ga gum. vnde hec saxifraga. quedā her ba dr̄ q̄ sem̄ eius petras frangat et cōminuat. Et

Saxon onis cōmunis ge dicit̄ a saxū. q̄ sit durū et ualidissimū genus hominū. vn̄ hec saxonia nie. regio eorum. vnde hic et hec saxonis gen tile. et saxonus na nū. et corripit penul̄ saxones. ¶ corripit fra.

Saxū. a scindo dis dr̄ hoc saxum xi. Et sunt saxa durissima ſꝫ lapis mollis et dura petra. et dicunt̄ saxa q̄ cum difficultate scindunt̄ et secantur. uł saxa ꝓpe scissa et ꝑrupta sicut in montibus. vnde saxeus ea eū. et saxosus a ū. ut hec res est saxea .i. de saxo uł ꝑtinens ad saxum. et iste locus est ¶ saxeus. i. plenus saxis

Scabellū. a scamellū mutata m in b. et dr̄ hoc scabellū qd̄ puul̄ lec tis apponit̄. scampnū qd̄ a lectoribꝫ. vnde hoc sca bellulum diminutiuū. vide in suppedaneus

Scabiecula scabiecule diminutm̄ parua scabies

Scabies. a scabo bis dr̄ hec scabies biei. et hec sca bia bie. et est scabia sicut lepra asperitas cutis cū pruritu et squamositate. vnde et dr̄ scabies quasi squamies. et est ethi. vnde scabiosus osa sum ple ¶ nus scabie

Scabiola le parua scabies. et ē di

Scabo bis bi scabitū. i. gratare. vnde scaber bra brum. et scabiosus sa sum. et scabidus da dū. i. asper tiniosus. vnde scabidulus la lū. aliquātulū scabidus Scabo bis actm̄ est cuꝫ suis compositis si qua ha bet. et in ꝑsenti hanc sillabam sca cor. ſꝫ in ꝑteri to eam ꝓd. vnde uersus. ꝑsens pone scabit non pre teritū bn̄ scabit. similiter scabitū sup̄ cor bi. sicut

Scabreus. a scabo bis dr̄ scabreus rea reū. i. asper uł uetustus et etate plenus uł decrepi tus. et inde scabreolus la lū. dimi. et hec scabritudo scabritudinis. i. asperitas corporis ¶ bibitū

Scabro onis. uespe longiora crura habentes ſm pap̄. Et deriuat̄ ſm quosdam a scaber. bra brum qd̄ dr̄ a scabo bis. Item inuenit̄ cabro bronis. et tūc deriuatur a cabo. de hoc vide in cabro eciaꝫ in c lrā

Scalaria a scala dr̄ hec scalaria e. nauis piratica q̄ ibi sunt transtra disposita ad modum scalariū in

Scalaris in scale vide. ¶ scala

Scale. a scando dis hec scala le. uolunt tamē quidā dicē hee scale larum siue sit una siue sint plures. In uenit̄ tamen et in sin in gen̄ ubi dr̄. Vidit iacob scalam. vnde hic et hec scalaris et hoc re. Et hoc scalare ris. lignuꝫ ex transuerso in scala positū quod et hoc interscalare ris dr̄. vnde hic et hec interscalaris et hoc re. dr̄ interpositiuus. vnde uersus interscalaris dr̄ qui non continue interponit̄ ad modū scalariū in scala. et interscalo las. scalaria interponē in scala et similiter ponitur pro interponere

Scalenos grece latine dr̄ gradacō quedam color ¶ rethoricus

Scalpellū scalpelli vide in scalprum

Scalanius nij. nauis uł illud ad qd̄ nauis religat̄

Scalpo pis psi ptū. i. gratare. et est ꝓpe scalpē cū vno digito uł duobus caput gratare. et est ꝓ prie simearum uel luxuriosorum. Scalpo actm̄ est cum omnibus suis compositis si qua habet. et a scal ptū tu. scalpto ptas frequentati. et scalpturio ris

Scalprum. a scalpo pis dr̄ hoc scalprum et hic scalprus .i. ferrum cū quo coriū aptatur. i. raditur uel cul tellus uł capulus scriptorum. Itē scalprum uł scalprus dr̄ quoddam ferreū instrumentum qd̄ alio nomine dicit̄ celtes. vnd̄ et hoc scalpellum uł hic scalpel lus li dimi ſm hug̣. Jere xxxvj. Scidit illud scal ¶ pello scribe

Scamellum in scamnellum vide

Scamillū. a scamellū mutata. e. in. i. et dicit̄ hoc ¶ scamilluꝫ li dimi

Scamnellū. a scamnū dr̄ hoc scamnellū li dimi. et ꝑ subtractionem n Inuenit̄ scamellū li dimi. vnde hoc scamellulū li diminutm̄.

Scamnū. a scando dis dr̄ hoc scamnū ni qd̄ altio ribus lectulis apponit̄. ſꝫ scabellū qd̄ puulis appo nitur lectulis. Item dr̄ suppedaneus. et ypodion a grecis. et est m de ultima sillaba

Scandalū. scandalon grece latine scandalum qd̄ nos offensionē uł offendiculū uł ruinam uł im pactōnem pedis dicere possimus. vnde scandaliso sas offendere uł ledē uł occasionem ruine dare. Et est actiuū. ita dicit hug̣. Scandalū a quibusdā sic describitur. Scandalū est dictum uł factum uł sig nium cuius occasione trahitur quis in consensum peccati mortalis. uł ut dicit glo super illud math̄ ve mundo ab scandalis. Scandalū est dictum uel factum minus rectum ꝑbens alijs occasionem ru ine ¶ hic nota q̄ ut dicit greg̣ in vij omelia ezech̄ Si de ueritate scandalum sumit̄. utilius ꝑmittitur scandalū nasci q̄ ueritas relinquatur. et intellige de triplice ueritate scilicet de ueritate vite. q̄ ꝓ nul lo scandalo debet quis mortaliter peccare. Iteꝫ de ueritate doctrine q̄ doctor uł ꝑdicator non debet falsum dicere uł ꝑdicare ꝓ aliquo scandalo. Tace re tamen potest et debet si omnes obstinati sunt. ita q̄ ex doctrina deteriores fiūt et nullius correc cō uł utilitas inde speraret̄. Nam sicut dicit Jero in ꝓlogo esdre. Frustra ut ait quidam uiri neqꝫ ali ud fatigando nisi odiū querē extreme demencie ē Itē de ueritate iusticie q̄ nec iudex falsam senten ciam nec testis falsum testimoniū debet ꝓferre ꝓ aliquo scandalo. vnde uersus. Scandala non vitat doctor iudex bene viuens. Ita dicit greg̣ in ix ome lia ezechielis. sancti uiri in uoce libē increpacōnis succensi eos ad sua odia excitare non metuūt quos deū diligere non cognoscunt. prauorum enim deroga cō vite nostre est approbatio. q̄ iam ostendit̄ ali quid nos iusticie habere si illis displicere incipimus qui non placent deo. ¶ Sꝫ videt̄ q̄ ueritas vite sit ꝓpter scandalū dimittenda. q̄ vitacō cuiuslibet peccati ꝑtinꝫ ad ueritatem uite. Sed homo ad vi tandum scandalū ꝓximi debꝫ peccatū ueniale cō mittere ut uidet̄ q̄ plus debet cauere dampnū eter nuꝫ ꝓximi qd̄ patit̄ ꝑ peccatū mortale quo scan dalisatus ruit q̄ dampnū temꝑale suū qd̄ patitur ꝑ peccatū ueniale. ergo ueritas uite dimittenda ē ꝓpter scandalū. Ad hoc respondet frater thomas quem sequor. q̄ homo aliquid pctm̄ ueniale cōmit tere ne alius peccet mortaliter non tenet̄. nec bn̄ facit cōmittendo. q̄ ad vitand̄ pctm̄ n̄ inclinamur ꝑncipaliter ex dampno ꝓprio. q̄ hoc esset desistere a pctō timore pene. ſꝫ inclinamur ne deū offenda mus. cuius offensa est eciam ueniale pctm̄ quamuis non ita magna sicut mortale. nullus autem debet deū offendere parum ne alius offendat multū. q̄ hō debet in infinitū plus diligere deum q̄ ꝓximū. et ideo nullus debet facere peccatū ueniale ad vitan dum scandalū. dūmodo actus suus ex tali causa factus peccatū veniale remaneat. Est enim opposi

tio in adiecto. Si dicatur ꝙ aliquis debet peccare
aut bene facit peccando. contingit tamen aliquem
actum ex tali causa factum non esse peccatum ue
niale qd alias ueniale esset. sicut dicere ũbum io
cosum iam non esset ociosum cũ non careret cau
sa pie utilitatis. ¶ Sȝ huic solucõni videt̃ obuiare
illud appostoli ad romanos ix. optabam egoipse
anathema esse a xp̃o ꝓ fratribus meis. ubi vide
tur ꝙ appostolus magis diligeret salutem ꝓximi
ꝙ sui. ymo ꝙ̃ dilectionẽȝ dei. Ad hoc dico ꝙ ẜm
vnam glosam apostolus non optabat tũc qñ in
statu erat gracie. ut scilicet separet̃ a xp̃o ꝓ fra
tribus suis Sed h̃ optabat qñ erat in statu infide
litatis. vnde in hoc non est imitandus. ul' dic sic̃
dicit crisͣ in li de compunctõne. ꝙ ꝑ h̃ non osten
ditur ꝙ appostolus diligeret plus ꝓximũ ꝙ̃ deũ
ẜ qꝛ plus diligebat deuȝ ꝙ̃ se ip̃m. volebat enim
ad tempus ꝑuari fruicõne dei qd ꝑtinet ad dilec
cõnem sui ad hoc ꝙ honor dei ꝓcuraret̃ in ꝓxi
mis qd ꝑtinet ad dilectionem dei. Iteȝ scias ꝙ ꝙ̃
uis ꝑ pcm̃ ueniale gracia non tollatur per quam
hominis est salus. inc̃ptum tamen ueniale dispo
nit ad mortale ũgit indetrimentum salutis

Scandella scandelle in scandula est

Scando dis di sum dere. i. ascendere. et eciam ad
ũsus ꝑtinet ꝓpter scansionem pedum. et est tercie
coniugacõnis. vñ ũsus. Ascendens scandit disting
uens carmina scandit. Scando cõponit̃ cũ ad. et
abiecta d dr̃ ascendo dis di sum. i. ad aliqueȝ scan
dere. vnde h̃ ascensus sus Itẽ conscendo dis Item
descendo dis. i. deorsum scandẽ. i. inferius ire. vnde
hic descensus huius sus Item tñscendo dis. ultra
scandere Scando et eius composita sunt neut̃ Et
ꝑteritũ faciunt in di. et sup̃ in sum Et composita
ubiqȝ mutant a simplicis in e.

Scandula a scando dis dr̃ h̃ scandula le. q̊ddaȝ
genus annone quod et scandella dr̃ dimi. Et dicit̃
scandula q̃si scindula. qꝛ scindat̃ et diuidatur. scan
dula eciam potest dici idem quod scindula

Scansilis. a scando dis dr̃ h̃ et h̃ scansilis et h̃
le penl' cor̃. et h̃ scansile lis ferrum ꝑ qd equũ as
cendimus. scansilia eciam sunt gradus ubi hono

Scapha phe est modica ¶ rati in edibus sedent
nauis et dicit̃ a schaphon qd est speculũ qꝛ huius
modi nauiculis utũtur pirate ad speculandum et
explorandũ. et deferũtur huiusmodi nauicule. ul'
schaphe in nauibus et imminente ꝑiculo deponi
tur in mare ad subueniendũ nauibus. qꝛ hijs na
uis attingitur et ꝓcinctu tempis armatur. vnde
in actibus xxvij. Insulam autem decurrentes qui
uocatur cauda potuimus uix obtinere scapham.

Scaphium. a scando dis dr̃ h̃ scaphiũ phij. lo
cus ubi arma reponũt̃ ul' genus uasis ad turpes
usus aptũ scilicet ad requisita nature scilicet uas
ad mingendũ ul' egerendũ. et h̃ scaphus phi. i. ce

Scapula. a scaphus ¶ tus numerus. et cor̃ sca
dicit̃ h̃ scapula le. spatula humerus. vnd̃ scapulo
lus sa sum. scapulis dilatatus. et hic et h̃ scapula
ris et h̃ re. quedam uestis scapulas tantũ tegens
Et componit̃ interscapulum. et cor̃ penl' scapula
ꝓpha. Scapulis suis obumbrabit tibi

Scapularis penultima ꝓducta in scapula est

Scapus. a scando dis dr̃ h̃ scapus pi. summitas
ul' cacumen ul' humerus. aug̃ de ciui dei. Sup̃ pri
api scapum noua nupta sedere uidebatur

Scaria arbor est spinosa. et facit fructum rubeũ

Scarioth quidam uicus est. vñ ¶ et est grecum
hic et h̃ schariothis et h̃ the. et hinc iudas dictus
est scariothis. Ioh̃ xiij. ut traderet eũ iudas simo
nis scariothis. i. iudas simonis. scilicet filius scario
this scilicet sic a loco illo nominatus. Potest eciam
declinari h̃ scariotes huius scariote. sicut cespites
huius cespite. et cor̃ penl' ẜm usum. vnde in pan
teon dicit̃ in xx li. Inde scariothis fit locus vnus
ei. vide in secũda ꝑte ubi egi de accentu nominũ
desinencium in es vide eciam in iuda

Scatebra. a scateo tes dr̃ h̃ scatebra bre. aque e
rupcõ ul' ebullicõ que fit cũ aqua fluit ꝑ aliquas
rimas ul' inter saxa uel cũ erumpit in loco humi
do et in balneo. Et iñ scatebrosus sa sum. scateb̃s
plenus. Et comꝑatur. vnde h̃ scatebrositas tatis.
ṽgil'. Scatebris qȝ arencia tempat arua. Et cor̃ te

Scatebrosus in scatebra vide ¶ naturaliter

Scateo tes tui tere. i. ebullire. feruere. emanare
erũpẽ. sicut facit aqua dũ decurrit inter angustia.
et dum emanat in locis humidis et in balneis vn
de scatesco cis inchoatiuũ. Scateo cũ suis compo
sitis si qua habet neutra sunt. et carent supinis. et
corripiunt hanc sillabam sca.

Scaturigo. a scateo tes dr̃ h̃ scaturigo ginis. a
quaꝝ ebullicõ uel erupcõ. Aug̃ de ciui dei. In occi
dentis plagis scaturigines et pluuiones dicit stra
ges dedisse. et marcialis capella. Si uo contempta
ex cuius scaturiginis uena ꝓfluxerũt. ꝓperus scru
tator inquirit. et ponit̃ in h̃ loco traslatiue ꝓ sciẽ
cia. Nam aqua tres habet ꝓꝑetates. abluit sordes
sequit̃ dediuia. reficit sicientes. sic et sciencia pur
gat ignoranciaȝ. de magistro transit ad discipulũ
faciens dediuia. qꝛ omnis imitacõ citra perfectio
nem est. nec par erit imitator auctori. reficit haus
tu sui ardore congnoscendi uera flagrantes.

Scaturio dr̃ a scateo tes. et dr̃ scaturio ris riui
i. statere. vñ scaturiso sas. ul' potest deriuari sca
turiso a scateo. et est scaturiso idem qd scaturire.
ul' scaturientem imitare. et componit̃ exscaturiso
sas. i. per aquam scaturientem ul' ebullientem plu
mam auferre. vnde legit̃ in sidonio alij exscaturi
sabant aues. alij exscaturisabant pisces. et ꝓducit
scaturiso v ante I. sicut scaturio ris. qd multi ne
gant et sepe inuenit̃ in libris phisicalibȝ correptũ
v et in thob̃ eciam cor̃. ubi dicit exscaturisantes
lesus abhorret aquas. Ad hoc dicit magister bene
ꝙ vindocinensis ibi errauit cũ dicit exscaturisan
tes et cetera qꝛ scaturio et scaturiso ꝓd̃ v ante r.
et h̃ habemus a p̃s dicente ꝙ nullum ũbum q̃rte
coniug̃ habȝ u cor̃ ante rio nisi meditatiuũ. ut lec
turio. ẜ scaturio non est meditatiuũ. ergo nõ cor̃
v sicut nec prurio. Iteȝ prudencius in passione bĩ
romani ꝓd̃ eam dñs. scaturisantes perdat ut loq̃
citas. Est enim metꝝ iambicũ. vnd̃ oportet ꝙ ul
tima pedis sit longa. Item prudencius maior. pe
tra dei iussu potu largita scaturit.

Scaturiso sas in scaturio ris vide

Scaurus ¶ cauillum preda dicitur
qui aliq̃tulũ balbutit ul' qui habȝ talos extantes
et excedentes. ul' scaurus g̃ce latine dr̃ calix. vnd̃
scaurus ra rꝝ. i. asper aspera aspeꝝ

Scazon claudũ ul' claudico siue inequalitas et ẽ
g̃cum. et est uiciũ metri. Tũc metꝝ dr̃ habẽ scazon
i. tũc dicit̃ claudicare qñ correpta ꝓducit̃. ul' ꝓd̃
corripit̃. vnde p̃s in x li loquens de edo edis non
potest in h̃ iambo penul' sillaba longa esse ut in

telligatur pretentum ne sit scazon.

Sceda grecū est.i. carta scripta ul' scriptū qd ad huc non est emendatū nec in libꝝ redactum. ꝓpe quidē sceda est abbreuiata scriptura de aliquo cō tractu anteꝗ̄ carta fiat. Eadem dr et ꝓthocollum a ꝓthos qd est pmū et collū. qꝛ in collis cartaꝝ pmo loco fiebat talis scriptura et postea habebatur ꝓ exemplari. et qdcumqꝫ scriptū sit abbreuiatum ut postea melius scribatur sceda dr. vnd scedula le dimi. et scedarius ria riū. Et a scedula scedularius a vm. ad scedam ul' ad scedulam ptinēs s̄m hug. pap ūo dicit scedula pagina epistola.

Scedula exponitur in sceda

Scelero sceleras in scelus est

Scelestus ta tum In scelus uide.

Scelus leris. neu ge. facinus. flagicium. vnde scelestus ta tum. i. facinorosus. ꝓteruus. dr eciam h et h scelestis. et h ste. Inuenit̄ celestis a celo sine s Vnde quidam Regi celesti numꝗ̄ placuere scelesti Vt sis celestis non assimulare scelestis. Eccl' ix. ue duplici corde et labijs scelestis Et compatur scelestus Itē a scelus scelerosus sa suꝫ et compat̄ Et ē scelerosus plenus scelē. vnde hec scelerositas Itē a scelus scelero ras raui rare Et inde sceleror raris. vnde sceleratus ta tum In quo fit scelus. S scelestus ta tum. p quē fit Scelerosus ūo qui fac̄ Et scelerosus plus ꝗ̄ sceleratus Et compatur sior ssimus vnde scelerate sius me adūbiꝫ Scelero cō ponit̄ consceleto ras. et est actiuuꝫ cū suis compo

Scema tis ge neu. ymago uel ❡ sitis et corr̄ le. figura. modus loquendi. sciꝫ soloecismus figura Et fit scema ꝓpe solum ornatus causa. metaplasmus ūo cā necessitatis fit. uel ornatus in metro. tropus cā utriusqꝫ. tam in metro ꝗ̄ in prosa s̄m hug Vide eciam de h in iiij pte ubi agitur de scemate vide eciam in scematismenos

Scematismenos. a scema qd est modus loquendi et mene defectus componit̄ scematismenos. i. defectus. modus loquendi Itē scema dr ornatus ul' figura. vnde in donato dr scematalexeos et dyanoeos. i. figure dictionis et sentencie. sicut enim homo uarijs uestibus decorat̄ ita oracō latinitatis tam soluta ꝗ̄ ligata scematibus adornatur. et sic dr scematismenos. i. defectus. ornatus et figurē qui fit ex carencia debite intelligencie. vel dicitur sentencia figuratiua et defectiua. significatio ergo dictionis est quasi ornatus et figura ipsius. vnde qn̄ deficit a ꝓpa significacōne est ibi defectus ornatus et figure. i. forme dictionis que est significacō Et cor̄ me. et acuit̄ in fine. Jero in ꝓlogo iob. Et grā rethores uocant scematismenos

Scena. a scenos qd est umbra dr hec scena ne. .i. umbra et scena. i. umbraculum locus obumbratus in theatro et cortinis coopertus similis tabernis mercarioꝝ q̄ sunt asseribꝫ ul' cortinis coopte Et s̄m h scena potest dici a scenos qd est domus qꝛ in modū domus erat constructa in illo umbraculo latebant psone laruate que ad uocem recitatoris exibant ad gestus faciendos. Et hinc scena qn̄qꝫ dr totū theatꝝ qn̄qꝫ recitacō scripture qn̄qꝫ ipsa scriptura. Quandoqꝫ allocucō diuersaꝝ psonaꝝ uel distinctio scripture que ibi recitabat̄ ut in terencio. vnde scenicus ca cū penl' cor̄. i. vmbratilis ul' theatralis ul' q̄ faciebat ludos et gestus in theatro. ul' qui recitabat ibi scripturam

Scenicus scenica scenicum in scena exponitur.

Scenobates. scenos qd est funis componit̄ cū batim qd est gradus. et dr h scenobates batis. i. funambulus qui gradit̄ p funem. et cor̄ ba. Juue augur scenobates medicus magus omnia nouit.

Scenobium scenobij. vide in cenobium.

Scenofacio. scenos qd est funis componit̄ cū facio. Et dr cenofacio cis ci tū. i. facere funes. vnde scenofactor id est funiū factor. Et hinc scenofactorius ria riū. ad scenofactorem ul' ad scenofaciendū ptinens. vnde dr ars scenofactoria. vnde in actibꝫ xviij c legitur de paulo. et erat scenofactorie artis Item a scenos qd est umbra dr grece domus scenos ab umbracōne. et hinc similiter grece dr tabernaculum scenos. Tabernaculū enim ad similitudinē domicilij factum est. et s̄m hoc potest esse p̄dicta composicō sciliꝫ scenofacere. i. facē tabernaculum. vn̄ et ibi posset dici artis scenofactorie. qꝛ faciebat ❡ tabernacula

Scenofactorius a ū in scenofacō ē

Scenophegia. fagin qd est comedere componit̄ cū scenos qd est umbra. et dr h scenophegia gie. qddam festum iudeoꝝ sciliꝫ fixio ul' dedicacō tabnaculi qꝛ tūc in ūbraculis salicū comedebant. ul' ē cōpositū a scenos qd ē tabnaculū sic dcm̄ ad silitudinē domicilij qd grece scenō dr ab ūbracōne. In h scenophegia gie. festū p̄dictum sciliꝫ dedicacō tabnaculi in qua ut dictū ē comedebant sub vmbris salicū. et celebratur a iudeis in memoriam expedicōnis qn̄ ab egipto ꝓmoti in tabernacul' agebant Joh vij c. Dies festus iudeoꝝ scenophegia. qd sa licet festum iudei singulis annis faciebant in memoriam benificōꝝ que eis dn̄s contulerat in deserto qn̄ in tabernaculis habitabant. De h festo habetur leuit̄ xxiij c. a xv die mensis septimi erūt ferie tabnaculoꝝ vij diebus dn̄o. et ut uult hug. in h nomine scenophegia licet corripē et ꝓducere penl' ꝓ uoluntate legentis. est enim nomen notum. qꝛ ergo a greco dn̄dit potest penl' ꝓd. apud grecos enim in multis. uocalis ante uocalē ꝓducit̄ Sed qꝛ ad formam latinitatis redactum est p̄t et corripi in legendo. apud latinos enim uocalis an̄ uocaleꝫ non ꝓduat̄ nisi in paucis. in scansione tamen illa penl' sine dubio breuis est. Item scias qꝛ hug scribit fagin p f. et s̄m h scenofegia p f potest scribi. potest eciā fagin et scenophegia p ph scribi. habito respectu ad grecam origineꝫ. vide in secūda pte ubi agitur de impedimentis accentus in c de impedimento usus. ubi posui alioꝝ opinionem que magis placet. vide in fase.

Scenos. i. funis. et scenos ul' scenon. i. vmbra.

Scenotaphiū. scena componit̄ cū taphos qd ē sepulcꝝ et dr scenotaphiū vacuū sepulcꝝ. i. ymaginaria sepultura que fit cum corpus deest

Sceptriger gera gerū penul' correpta. qui gerit sceptrum. a sceptrum et gero geris

Sceptꝝ tri. uirga potestatis. et dr a cepi p̄terito de capio s hug. pap ūo dicit sceptꝝ ul' sceptron dicitur regnum uel uirga regalis. et est grecum

Scesisonomacon qddam figura est de qua dictū est in quarta parte in capitulo de scemate

Scenus na num. sinister malus puisus inimicus

Scibilis lis. a scio scis h et h scibilis et h le. ad sciendum abilis. et corripit bi.

Scidi est p̄teritū de scindo dis. et cor̄ pmā. vnd in aurora dr. Hostem cum posset gladiare dauid ❡ scidit oram.

Scientia. a scio scis deriuatur et ❡ Et sci formatur a dcō scienti addita a h scientia tie.

as q ut dic paul. Sciã inflat. caritas uo edificat
Item non plus sape q oportet sape. Ad cuius in
telligenciam nota q sicut dicit bnhard in xxxvj
smone canticoꝝ. Sapé ad sobrietatez est vigilan
tissime obseruare quid scire magis prius ue opor
teat. tempus enim breue est. Est autem quo ad se
omnis sciencia bona que tamen ueritati subnixa
fit. Sed tu qui cū timore et tremore tuam ipsius
opari salutem p tempis breuitate festinas ea p
us scire amplius q curato que sensis viciniora sa
luti. vnde et apostolus dicit. qui se putat aliquid
scire nondū scit quō oporteat eū scire. vides quō
fructum et utilitatem sciencie in mō sciendi consti
tuit. modū sciendi dicit ut scias quo ordine. quo
studio. quo fine. queq nosci opteat. quo ordine.
ut illud pus quo maturius ad salutem. quo studi
o. Vt illud ardentius quo uehementius ad amo
rez. q fine. vt nō ad inanem gloriaz. aut curiosita
tem aut aliquid simile sed tantū ad edificacōnem
tuam ul pximi. Sunt namq qui scire uolunt eo
fine tantū ut sciant et turpis curiositas est. Et sūt
qui scire uolūt ut sciant ipsi. et turpis uanitas ē
Et sunt qui scire uolunt ut scienciā suā vendant
ubi gracia p peccunia p honoribz. et turpis ques
tus est. Sed sunt q qui scire uolunt ut edificent.
et caritas ē Et sunt qui scire uolunt ut edificentur
et prudencia est. Hoꝝ autem ultimi soli duo non
inueniūtur in abusione sciencie. quippe qui ad h
uolunt intelligere ut bnfaciant. deniq intellectus
bonus omnibz eū. reliqui omnes audiant. Scienti
bonū et non facienti peccatū est illi ac si p simili
tudinem dicat sumenti cibuz et non digerenti pni
cōsum est ei. cibus siquidem indigestus et qui bo
nam non habet digestionem malos generat hu
mores et corrumpit corpus non nutrit. Ita et mul
ta sciencia indigesta stomacho anime q ē memo
ria si decocta igne caritatis non fuerit et sic p qs
dā artus anime mores scilicet atz actus transfusa at
q digesta qtinus ipsa de bonis que nouerit uita at
testante et in omnibus bona efficiatur nōne illa
sciencia reputabit in peccatū tamq cibus conuer
sus in prauos noxios q humores. an non malus
humor peccatum. An non mali humores praui
mores. an non inflacōnes et tortiones in conscien
tia sustinebit quo eiusmodi ē sciens videlicet bo
nū et non faciens. ¶ Ad hoc facit qd dicit grg in
pastorali. admonendi sunt qui accusant praua nec
tamē deuitant ut uideant q de occulta iam retri
bucōne iudicij est q eoꝝ mens malū qd ppetrat
illuminat ut uideat s non conatur ut uincat ut
quo melius videt eo deterius pereat. q eciam in
telligencie lumen pcipit et accōnis pue tenebras
non relinquit. Nam cū acceptam ad adiutoriū sci
enciam negligūt hanc cont se in testimoniū uer
tunt. Et de lumine intelligencie augent supplicia
qd pfecto acceptant ut possent delere peccata qꝝ
nimiꝝ nequicia cū malū agit qd diiudicat uentu
rum. Iā iudiciū hoc degustat ut cū eternis suppli
cijs huatur. obnoxia suo h intim examine nō sit
absoluta. tanto q illic grauiora tormenta percipiat
qto h malū n deserit. et q ipse condempnat hinc
ueritas dicit. Seruus qui contra uoluntatem dni
sui et non pparauit et non fecit s uoluntatez eius
plagis uapulabit multis hinc ps ait. Descendant
in infernū viuentes. viui quippe que circa illos a
guntur sciunt et senciunt. mortui autez sentire nichil
possunt mortui enim in infernum descenderent si
mala nesciendo ppetrarent. Cū uero sciūt mala et
tamen faciūt iniquitatem in infernū viuentes mi
seri sencientes q descendūt vide in lux ¶ Hinc eci
am attende q scire qtum in se est nunq malum
est et p consequens nec addiscere. q cuius genera
tio est mala ipsum est malū. Sed p accidens con
tingit eē pcm in sciendo uel addiscendo siue consi
derando. hoc autem accidens potest accidere ul ex
pte cognoscibilis ul ex pte cognoscentis. Ex pte
cognoscentis est duplex accidens. vnū est qn ppt
occupacōnem in studio alicuius sciencie impedit
quis ab execucōne officij ad qd tenet. sicut si iu
dex ppter studiū geometrie desisteret a causis ex
pediendis ul sacerdos a confessionibus audiendis
qn eas audire tenet. Aliud est qn ppter delectaci
onem in aliqua scientia veniret in contemptū ali
cui quem uenerari opz. sicut de ieronimo accidit
qui tantū delectabatur in ornatu uerboꝝ tullij q
despiebat ei incultus smo prophaꝝ. ut ipse dicit
sicut eciam accidit illis qui tantum adherent racō
nibus humanis q a fide discedūt et eam impug
nant. Ex pte uo cognoscibilis est triplex accidens
vnū est qn cognoscibile de facili ad malū inclinat
et pterea in se pue utilitatis est. et ppt hoc phibi
te sunt scientie magice ne homo in exerciciuz eoꝝ
labatur. Aliud est qn cognoscibile est supra potē
ciam cognoscentis sicut dicit eccl iij alciora te ne
quesieris. Tercio qn in se nullius utilitatis est sicut
facta contingencia hominū. vnd et curiosi dicunt
que sunt scrutatores conscienciaꝝ pximi. In omni
bus autez istis tribz contingit q illud qd est vni
curiosum non est curiosū alteri. q aliquid est sup
intellectū huius qd non est sup intellectū alterius
Aliquid est utile vni qd nō est utile alteri. Aliqd
eciam facile pcipitat vnū qd non pcipitat aliū. H
considerans apostolus ait. Non plus sapé q opor
tet sapé sed sapé ad sobrietatem scilz audienciū.
ul sui intellectus et sm h eciam intellige qd dicit
rabby moyses sicut inquit dixerūt calmuscite. qui
cumq ponit ingeniū suū circa iiij recipiet confusi
onem. Et est quid fuit in alto quid in pmo quid
fuit primo quid erit ultimo. Nam ut dicit seneca
demencia est supuacua addiscere in tanta tēpis
egestate. In quo autē sapiencia a scientia differat
vide in sapiencia. Item in siliqua vide. Item in sca
turigo. Item in curiosus. Item in theologus. Itez

Scilicet. licet componit cū scire. et ¶ in noctua.
dr scz. i. scire licet. adubiū nimiꝝ affirmandi. vl cō
iunctio copulatiua ul expositiua sm quosdam.

Scilla nomen est herbe. et scilla grece latine dr
preda. et scilla pprium nomē puelle. et fuerūt due
scille sm fabulas filia nisi. Que fuit mutata in a
laudam. et filia forti que fuit mutata in monstꝝ
marinū. vnde et scilla sepe dr illud monstꝝ ul lo
cus piculosus maris in quo est illud monstꝝ. vn
scilleus lea leū sm hug. ys uo in xiij ethiō. dicit
scilla a colle saxum eminens appellatur. simile ce
late forme pcul uidentibus. vnd et monstruosam
faciem fabule illi dederūt quasi formam hominis
succinctam capitibus caninis. q collisi illic fluctus
latratus videntur expmere. Caribdis dicta. q gur
gitibus occultis naues absorbeat. vide in suo loco
pap uero dicit scille saxa latencia in mari.

Scindo dis di scissuz. separe. frangere. Scindo cō
ponitur abscindo dis abscidi abscissum ab vno a

liuo scindere. Conscindo dis. Circūscindo dis. Discin
do dis. Exscindo dis. ualde scindere. destruere. Pro
scindo dis. Prescindo dis. Rescindo dis. Scindo et
eius composita sunt actiua. et omnia abiciūt n in
ꝑterito et sup̄. et omnia corripiunt penl' ꝑteriti. ut
conscidi abscidi discidi. Lucanus in tercio. Aut sci
dit et medias fecit sibi litora terras. vetustissimi
eciam scindi dicebant. et gemināt s in sup̄. ut ab
scissum. Sed a cedo composita ꝑ vnū s scribūtur
vt concisus incisus. vide in cedo cedis.

Scindula. a scindo dis dr̄ hec scindula scindule. la
tus asser quo domus operitur

Scinifes quidam scribunt ꝑ s in ꝑma littera vi
cinodenta. ab odenta qd̄ ⁋ de in c in scinifes
est dens dr̄ scinodenta. et uocamus cinodentas q̄
bus gemini ꝓcedunt et duplices habent dentes.

Scintilla. a scindo dis dr̄ hec scintilla le. qd̄ ꝓsilit
ab igne. et est scintilla dū ardet. fauilla dū extinc
ta est. vnde hec scintillula le dimi. Et scintillosus sa
sum. et scintillo las. fulgere ul' scintillas emittere.

Scintillula le diminutiuum parua scintilla

Scio is iui itū ire. i. sapere scientiam habere uel
cognoscere. et est ꝓprie scire reddere racōnem quā
noueris. Nosse uo tantū que audieris A scio scisco
cis inchoa. Scio componit̄ cū ad et subtracta d. a
scio cis. i. adiūgo. acquiro. et componit̄ cū eisdeꝫ
et retinet d causa differencie. et dr̄ adscio cis. i. ad
uoco. vnde adscisco cis. et ascisco cis incho. Itē scio
componitur cū con. et dr̄ conscio cis. i. simul scire
et ꝓꝓe dr̄ de malo. Tunc enim aliquis conscit cū
in malo et scelere conscius est. vnde hec consciencia
conscius cia ciū ꝓꝓe in malo. descio cis. obliuioni
tradere. nescire. Nescio cis. ex non et scio. vn̄ nes
cius cia cium. Prescio scis. ante scire. vnde ꝑscius
cia ciū. et construit̄ tam in gt̄o q̄ cū accusatiuo ꝑ
scius. Scio et eius composita actiua sunt ſ̄ q scí
re accipitur ꝓ cognoscere. ſ̄ ſm aliam significacō
nem neutra sunt. vide eciam in sciencia

Sciolus la lū penl' cor' dimi a scius. i. aliq̄ntulū
sciens. vel ut dicit pap̄. Sciolus sciencie similator
ac picie qui appetit uideri. scire. quidq̄d alius sciat
aut qui sese scire ꝓfitetur omnia. aut futura eciā

Sciopadas sicut dicit aug̃ in xvj de ⁋ ꝑdicere
ciuitate dei. ferunt esse gentem ubi singula crura
in pedibus habent nec poplicem flectunt. et sunt
mirabil' celeritatis. quos sciopodas uocant eo q
ꝑ estum in terra iacentes resupini pedū umbra se
ꝓtegant. ysid̄ eciā in xj eth̄ dicit. Sciopodū gens
fertur esse in ethiopia a singulis cruribus et cele
ritate mirabili. quos inde sciopadas greci uocant
q ꝑ estum in terra resupini iacentes pedū suoꝝ

Sciphus phi ca ⁋ magnitudine adumbrentur.
lix maior poculum quo bibimus ſm hug̃ ul' ſm
pap̄ ciphus dicit̄ calix regius qui et patera uoca
tur fiala. et est s prima littera in hug̃ et in pap̄
nec debet s in ꝓnūciacōne omnino taceri nec om
nino ꝓferri sed quasi medio modo. q2 s ibi q̄tuꝫ
ad sonum liquescit aliqualiter

Scipio. a cepi ꝑterito dr̄ hic scipio onis. i. uga
consulū ul' baculus ad capiendū aptus. vnd̄ et q̄
dam romanus dictus est scipio q2 baculus et sus
tentamentū fuit reipublice ul' parentū suoꝝ. et fu
erunt duo scipiones scilicet auus et nepos

Sciroma saxa ⁋ cirosis sciroma saxa. vnde her
scirosis duricia in sensibus siue dolore

Scirpeus scirpea scirpeum in scirpus est

Scirpus. a carpo pis dr̄ hic scirpus pi. q2 carpat
genus iunci est. et est planus sine nodo. Et in scir
peus ea vm. de scirpo existens exo ij c. fiscellam
⁋ scirpeam

Sciscitor. a scio scis fit scisco cis in
choatīm. et a secunda eius ꝑsona extracta s et ad
dita tor fit sciscitor taris ideꝫ qd̄ scitari Fe. irregu
lare. et ſm formacōnem et ſm significacōnem. Et
dicit ꝑs in viij li scitor taris. Notandū quō et scis
citor taris q a primitiuo actiuo deponencia sunt
nata. et corripit penultimam sciscitor

Scisco sciscis in sciscitor est

Scisma. a scindo dis dr̄ hoc scisma tis sic dictū
q a scissura animoꝝ. eodem enim cultu et eodeꝫ
ritu credit scismaticus ut ceteri. solo congᵍgacōnis
delectatur discidio. vn̄ scismaticus ca cū. i. diuisus
et inde scismatico cas. scismaticū facere. ul' scisma
qd̄ scismatizare dr̄. Et potest sic diffiniri. Scisma
est illicitus ab vnitate seu ab vniuersitate discen
sus. Differt autem scisma ab heresi ſm quosdam
sicut disposicō et habitus. Primo enim dr̄ scisma
sed cū post tempus ꝑtinaciter adheserit sue secte
asserens nō esse obediendum romane ecclesie est
heresis. q2 peccat in illo articulo fidei. vnam sanc
tam ecclesiam catholicam. Item omnis hereticus
est scismaticus et non econuerso

Scissura re. i. diuisio. separatio. a scindo scindis.

Scitalis. a scio cis dr̄ hec scitalis lis quidam ſ
pens que sola cū omnes ſpentes pellem suam de
ponūt in estate. deponit suam in hieme. vnde et
sic dicta est q2 scientior est aliis deponendo pellem
cū eam deponit in hieme sine lesione. vl' dr̄ scita
lis a scile ul' a scele qd̄ est lux. vnde scitalis quasi
lucens. q2 lucens et noua efficiatur deposita pelle
ul' q2 tanta ꝑfulget uarietate tergi ut notaꝝ graci
a aspicientes retardet. et q2 reptando pigra est q̄s
assequi nō ualet miraculo sui stupentes capit. vn̄
luc̃ ix. Et scital' sparsis eciam nūc sola pruinis Et
⁋ corripit penl

Scithe dicti sunt a quodam mi
lite ꝑsico qui scitas ab cis diuidit scitha cognomi
nato. vnde hec scithia thie eoꝝ regio. vnde hic et
hec scitha the gentile et scithicus scithica thicum.

Scitipolis oppidum est

Scitor. a scio cis scitu sup̄ u conūsa in o et as
sumpta r fit scitor taris deponens. i. inquirē. inues
tigare. interrogare. querē. scrutari. et est fre irregu
lare ſm formacōnem et ſm significationem vide
⁋ in sciscitor

Scitum. a scio cis hic scitus tus tui
. i. sciencia ul' cognicō. et hoc scitum. i. decretum ul
statutū ul' indictum. vnde hoc plebiscitū. et scitus
ta tū. i. sapiens. vnd̄ scite adūbium. i. sapienter. et
per composicōneꝫ. ꝑscitus ta tū. et inscitus ta tū
. i. insipiens. vnd̄ hec inscicia cie. i. insipientia ul' eci
am ignorantia. vide in scicia.

Scius. a scio cis dicitur scius cia cium

Scobo. a scobs bis dr̄ scobo bis bi bitum. i. mū
dare. et ꝓprie domū

Scobs. a scobo bis dicit̄ ⁋
hec scobs bis. ferꝝ quo ligna planantur ul' purga
mentū domus vnde quidam. vilia scoba leuat sed
⁋ scobs scobis aspera leuat

Scola grece latine dr̄
uacacō q2 ibi uacamus. et in singulari cū dicimus
magnam scolam habeo. de loco intelligit̄. Cum
uero dicitur magnas scolas habemus de scolari
bus quasi multos scolares habeo. vn̄ scolasticus
ca cū. ad scolas ul' scolares ꝑtinens. vel assiduus
et frequens in scola et hic et hec scolaris et hoc re. ad
scolam ul' scolas ꝑtinens. et substantiue sepe poni

tur tantū in communi genere p scolaribus. vnde hic et hec scolaris huius scolaris. et facit ablatiuū tantum in i sicut cardinal'. similiter et quodlibet nomen gentile ul' patriū desinens in is facit ablati in i. ut bononiensi. Januensi. vide in dacus

Scopetū. a scopa dicit' scopetū ti penl' pducta locus ubi abundant scope

Scopeus pea peum in scopo vide

Scopin grece latine dicit' intendere ul' speculari.

Scobo bis. i. domū mūdare. et mutato b in p. dicitur scopo pis pui pere. et caret sup̄ ƒm usum de bz tamen facere scopitum. et est scopere. mūdare. purgare. et ppe domū. transsumit' etiā ad alia vnde ppha. Scopebam spiritū meū. vnde hec scopa pe. quedam arbuscula. et scopa illud cum quo domus purgatur. et fit sepe ex scopa arbore. vnde in euangelio. Inuenit eam scopis mūdatam et ornatam. vnd hec scopula dimi. et hinc scopulosus sa sum. scopulis plenus. qd et scoposus sa sum dr. Item a scopa scopeus pea peum. de scopis exn̄s. et scopinus na num. et scopo pas paui. i. purgare

Scopula le dimi. parua scopa ¶ ul' uerberare

Scopulosus sa sum. in scopo pis ē et in scopulus

Scopulus. a scopin dicitur hic scopulus li penl' correpta. i. arduū saxū. ardua et p̄rupta rupes apta ad speculandū. ul' q2 facile possimus inde speculari. ul' alonge videt' talis locus. vnd scopulosus sa sum. plenus et abundans scopulis. et compat'

Scoria. ab excoquo qs dicit' hec scoria rie. purgamentū et sordes metallor̄. q2 de ferro excoquitur. vl' dicit' scoria ab exequendo ul' excuciendo. q2 qn̄ excoquūtur metalla tunc sordes cadunt et excuciunt'. vnde ps ṗmo c. Argentū tuū ūsum ē in scoriam. Item scoria rie est suffocatio uesice ita ut urina denegetur ul' uentris officium et tumor

Scorio onis mas ge dr ¶ in pectine reperiatur stultus. stolidus. fatuus. et deriuatur a scoria

Scorpio. scorte qd est dulce componit' cū poio qd est fingo. et dr hic scorpius pij. Et hic scorpio onis. qddam animal uenenosum. et dicit' scorpio quasi scorte poio. q2 ab anteriori pte fingat blandicias. sed a posteriori parte pungit. Capite enim blanditur sed cauda pungit. uel dicit' scorpius ab arcu ul' ab arpe qd et curuus gladius. Inde scorpio. q2 caudam figat ul' arcuata uenenata diffundat. vnde scorpio dicit' quidam piscis ul' uermis q2 ledit dum manu tollitur. scorpio eciam dicitur sagitta uenenata arcu ul' tormentis excussa q̄ dum ad homines puenit uirus qd habet infundit. vn̄ scorpia dicta est. Item scorpio est genus duplicis flagelli ul' magni fustes. Item scorpio est qddam signū in celo in quo ƒm poetas scorpio aīal fuit translatus. ul' q2 cū sol est in scorpione ṗmo sentimus frigoris aculeos ƒm hug'. vnde ūsus. Scorpius est signū uermis q3 sagitta flagellum. Magister autem in hijstorijs super illud iij reg' c xij. pater meus cecidit uos flagellis. ego autē cedam uos scorpionibz sic dicit. Scorpio est rubus aculeatus ul' flagellum ūgar̄ nodosum ul' scutica habens in summitate glandes plumbeas. Item scias q2 si ūga nodosa siue aculeata ē scorpio. recte dicitur. q2 acuto uulnere in corpus infigit'. ut dicam in ūga

Scorpitis. a scorpione dr hec scorpitis quedam gemma scorpionem et colore et effigie referens.

Scortator in scortum vide.

Scorte grece latine dicitur dulce

Scortes tis feminini generis pellis arietis.

Scortor taris in scortum est

Scortulum li dimi paruum scortum.

Scortū. a scortes pelle arietis deriuat' h' scortum ti. i. meretrix que apud grecos scita uocat'. Et dr sic q2 defricant' pelles qbus corruptela fit. vl' scortum dr a scorte greco qd est dulce. vnd scortū q2 dulce est. Job xxxj. Scortū fit alterius uxor mea vnde scortor taris. i. meretricari. vnde h' scortator et scortatorius ria riū. et h' scortatoriū rij. lupanar domus scortanciū. Et est scortū deponens cū suis

Scotomia. a scuta qd ¶ cōpositis si qua habet. est rotunda forma dr hec scotomia mie. Et accepit nomē ab accidente. q2 repentinas tenebras ingerat oculis cū ūtigine capitis. vn̄ scotomicus ca cum talem infirmitatem paciens

Screa ree fe ge. pituita stercus spurcicia que p os picit'. vn̄ screo as. i. scream picere. vn̄ qdam Jactans sputa screat res deus ipse creat. et componitur cū ex et dr exereo as. i. ext' screare et scream eijcere. Et est neutr̄ cum suis compositis

Screo screas in screa vide.

Scriba scribe in scribo scribis vide

Scribo bis psi ptū. i. componere figuras litterar̄ ul' scribere est figuris in sillabis ante inuentis et usitatis aliquid rep̄sentare. Scribo componitur cū ad. et dr ascribo bis abiecta d. i. asserere. adducere destinare. deputare. Abscribo bis a scriptura remouere. delere. Conscribo bis. simul scribere. vnde patres conscripti dicebantur quor̄ nomina simul in enea tabula aureis litteris scripta erant pp̄ter maiestatē et ppetuitatem imperij insinuandā. Nichil eit enim phennius ere. Circūscribo is. circa scribē. tingere circuire. concludere. includere. ul' stringere ul' remouere. vnde circūscriptus ta tum. Describo bis. deorsum ul' ualde scribē. a scriptura remouē. uel scripturam delere. Inscribo bis. iniūgere. deputare. ul' impmere. et interscribere. Interscribo bis. inter aliqua scribē. interponere. uel de medio scripture aliquid auferre. Perscribo bis. pfecte scribē. Prescribo bis. ante scribē. p̄struere. ul' ab aliq̄ spacio tempis aliquid possidendo acquirere. vnde hec p̄scripcō. Proscribo bis. de quo in suo loco habes Rescribo bis iter̄ ul' retro circa scriptū scribē. qui ṗmo mittit epistolam scribit qui remittit rescribit subscribo bis. i. par̄ uel post uel subtus scribere. transcribo bis. ultra scribere ul' p̄scribē. Scribo et eius composita actiua sunt et faciunt p̄teritum in psi et sup̄ in ptū. Et pducunt hanc sillabam scri. De p̄dictis significacōnibus nota ūsus. Exulat a patria sine spe reditus q3 rei q3. Quisq3 relegatus sua cū remeabit habebit. Amittit pscriptus opes non posse reūti. Inscriptus manet in patria sed re spoliatus. Ascribit iactans describit rem manifestans. Inscribit signans pscribit crimina dapnans Quare autem scripsi scriptū scriptor scribant' p p cū scribo scribat' p b. dixi in nubo bis. Item nota ūsus de scribo bis. maxime ƒm theologum. Scribo dispono memoro q3 uel infero scribo. Scribo rep̄sentans scripto ul' grāmata formans. ubi gracia. scribere idem est qd disponere seu p̄ordinare. vnde in exo c xxxij. Aut dele me de libro quem scripsisti. i. in quo ad uitam eternam me disposuisti ul' p̄ordinasti. et est sensus si non deles me dimitte eis. Scribi autem ul' deleri de libro vite dr quis dupliciter. ul' ƒm p̄scienciam ul' ƒm p̄sentem

193

instiiciam. Et dr̄ deus aliquem de libro uite delere
inq̄tum p̄mittit eū a iusticia excidere p̄ pctm̄. Et
differt liber uite a sciencia dei que est de temporalib;
et eternis. a prescientia que est de bonis et malis
et eciam a p̄destinacōne. q̄ p̄destinacō p̄pe de fu
turis est. et p̄uidencie directōnez in finem impor
tat cū sit p̄positū miserendi sed liber vite simpl'r
noticiam de vita importat Et non determinat a
liq̄d tempus. vnde et scripti in libro uite dicūtur
et qui uitam habent et qui habituri sunt. Itē scri
bere idem est q̄d memorie cōmendare. vnde. in
apoc̄ xiiij c. Scribe beati mortui qui in dn̄o mori
unt̄. Itez scribē idem est q̄d inferre. Job xiij. Scri
bis enim contra me amaritudines. Item scribere
idem est q̄ litteras p̄trahere. vnde in ieremia xx
xvi. c. Et ego scribaz in uolumine atramento. Itē
scribere idem est q̄d scripto rep̄sentare. vnd̄ p̄s in
p̄mo ma. Littera est uox indiuidua que scribi p̄t
Item. a scribo bis. dr̄ scriba be mas ge. et h̄ scrip
tor toris. et est scriba nomen officij. vnd̄ h̄ scriba
tus tus. scribe officiū ul' dignitas. et scriptor dicit̄
qui freq̄nt ul' assidue scribit ul' qui p̄iciam h; scri
bendi. et similiter q̄dlibet u̇bale in or conuenit a
licui ex frequencia ul' assiduitate ul' industria. vn̄
u̇sus. Denotat officiū scriptor sed scriba magistr̄
Scriptito tas penl' cor̄ est fre. vide in lector.
a scripto tas taui tatu. a mutata in i et u in o
Scripto tas fre a scribo psi ptū. u in o
Scrobs. a scropha dr̄ h̄ scrobs bis. i. fossa quaz
maxime scrophe faciunt. vide in cops
Scrofa fe. i. porca. et est nomen ficticiū scilicet
de p̄prietate soni sumptū. vnd̄ h̄ scrofula le. et hec
scrofella le ambo dimi. scrofule eciam dicūtur q̄
dam apostemata que solent nasci pueris circa col
lum. vnde scrofulosus sa sum. et scrophulatus ta
tū. plenus et abundans scrophulis. et corripit fu
Scrofina. a scrobs dr̄ hec scrophina ne q̄ddam
instrumentū carpentarij. q̄r herendo scrobez faciat
Scrofula in scrofa vide
Scrupulosus pulosa pulosum in scrupus vide
Scrupeus pea peum in scrupus est
Scrupulus puli in scrupus est
Scrupus. a scriptor taris dicit̄ hic scrupus pi. i.
lapis paruus et asper qui sepe sub talo latens in
calciamento multū ledit Et offendit. et p̄pter hoc
eū scrutari cogimur. cui contrarius est calculus.
Et inde hic scrupulus li dimi. penl' cor̄. et hic scru
pus ul' scrupulus dicitur quoddam pondus vj si
liquarū. pondere constans. et p̄ similitudinem scru
pus ul' scrupulus dr̄ molestia solicitudo anxietas
et dubietas animi remorsus conscienciē. vnd̄ in p̄
mo regum xxv c non erit tibi h̄ in singultū et in
scrupulū cordis. Item difficultas subtilis questio.
sicut enim scrupus paruus est sic subtilis questio
parua est ad videndū. et sicut ille multū ledit. ita
et subtilis questio multum ledit eum qui non est
p̄mptus ad discernendū. inq̄sicō enim et questio
nū subtiliū multū solent ledere. Et a scrupus deri
uatur scrupeus pea peū. et scruposus sa sum scru
pis plenus et abundans et asper anxius durus dif
ficilis. nodosus. obscurus. Et compatur. vnde hec
scrupositas tatis. vnde scrupea ul' scrupulosa saxa
. i. aspera dicunt̄. Item a scrupulus scrupulo las.
. i. solicitare molestare et scrupulosus sa sum scru
pulis plenus et abundans ul' asper. anxius. dubi
us. difficil'. nodosus. obscurus. Et compatur. vnd̄
hec scrupulositas. anxietas. difficultas.
Scrutabilis in scrutor taris est
Scrutiniū. a scrutor aris dicit̄ h̄ scrutiniū nij. i.
scrutacō uel q̄dquid quis scrutat̄ interius de aliq̄
re. p̄pha. Defecerunt scrutantes scrutinio.
Scrutor taris atus sum ari. i. inquirē. inuestigare
subtiliter inspicere. vn̄ hic et hec scrutabil' et hoc
le aptū uel abile ad scrutandū. vnde scrutabiliter
adu̇bium. et p̄ composicōnem inscrutabilis. Item
a scrutor taris. scrutabundus da dū. ad scrutandū
abilis uel scrutanti similis. Scrutor componit̄ per
scrutor taris p̄fecte scrutari. vnde p̄scrutans tantis
p̄ticipiū omnis ge. i. p̄fecte scrutans. vnd̄ in p̄mo
mach iij c p̄scrutans eos. Et est scrutor deponens
cum suis compositis. et p̄d hanc sillabam scru. et
scribitur sine c in ultima sillaba. vnde orac̄ in epp
Archanum neq; tu scrutaberis ullius vnquam
Scrutum. a scrutor taris dicit̄ hoc scrutū ti. uestis
paup̄m lacerata et decreta. Item scruta dicunt̄
exta scilic; tripe. q̄r in extis scrutabant̄ futura ul'
sordes purgando. orac̄ in epr. Vilia vendente tunicata scruta popello.
Sculpo pis psi ptū. i. ce
lare. vnde sculptiz adu̇bium. et hec sculptura re. et
hic et hec sculptibilis et hoc le penl' cor̄. vn̄ sculp
tibiliter adu̇bium. Item a sculpo pis hoc sculptile
lis simulacrū in formam alicuius sculptū. Et sculp
to tas fre. a quo sculptito tas penl' cor̄ aliud fre
Sculpo actiuū est cū omnibus suis compositis.
Sculptile in sculpo pis vide
Scurra. sequor componit̄ cuz curia. et dicit̄ hec
scurra re leccator. vaniloquus. p̄prie dr̄ scurra qui
sequit̄ curiam gracia cibi. vnd̄ in ij reg̀ vj c. et nu
datus est quasi si nudetur vnus de scurris. q̄ au
tem dicit̄ scurra quasi scutellam radens et hic ē vn̄
hic et hec scurrilis et hoc le penl' p̄d. et scribitur
per geminū r. vnde scurriliter adu̇bium. et h̄ scur
rilitas tatis. leccacitas turpitudo. turpis ludus. lux
uriosa u̇ba. que uulgariter dicunt̄ baniazarie. vnd̄
paulus ad eph c v. Scurrilitas que ad rem non p̄
tinet. et dicitur a stultis curialitas.
Scurrilis in scurra vide et in nuga.
Scurror. a scurra dicitur scurror raris scurratus
sum esse ul' fieri scurram ul' tale officiū exercere.
Scus neutri generis indeclina dissolute viuere
bile id est rotundum uel rotunditas
Scuta in scutum vide.
Scutella. a scus ul' scuta dicit̄ hec scutella q̄r ro
tunda est. vnd̄ hec scutellula le dimi. et scutellari
us ria riū et hic scutellarius rij. qui facit uel ven
dit scutellas et hoc scutellarium locus ubi reponū
tur scutelle
Scutica. a scuta q̄d dicitur forma rotunda hec scutica ce penl' cor̄. i. lorū cū quo ver
berantur pueri ancille serui. et dicitur sic p̄pter ro
tunditatem corrigiarū
Scutiger gera gerū penl' cor̄. i. gerens scutū. Et componit̄ a scutū et gero.
ris. Et inuenitur substantiue in quolibet genere.
Scutra tre. uas quoddam est. Et dicitur a scus
ul' scuta. et enumerant̄ scutre in iij reg̀ vij c. Int̄
utensilia templi altaris. uasa scilicet equal' ampli
tudinis in ore et in fundo ad califaciendum
Scutula. a scuta q̄d est forma rotūda dicit̄ hec
scutula tule. monile rotūdum ex auro ul' argento
vnde mach p̄mo c iiij. Ornauerunt faciem templi
coronis aureis et scutulis Et cor̄ tu. vn̄ scutulatus
ta tū scutula ornatus uel scutulam possidens. uel
q̄d habet in se orbes in similitudinem scutularū

cut quedam vestis et quedam animalia. vnde et
scutulatus dicit̃ equus ꝓpter orbes q̊s habet can
didos inter spurcos. vnde hec scutulata te ul' h̄ scu
tulatū dicit̃ q̄dam indumentū p̄ciosū. et est ꝓpe
uestis que habet in se quosdam orbes ul' circulos
sicut patet in quibusdam pannis sericis. vñ ezech
xxvij. Gemmam purpuream et scutulatam ꝓpo
suerunt in mercato tuo. Item inuenit̃ scutulū plu
raliter hec scutula diminutiuum. paruum scutum

Scutulatus lata latum in scutula est

Scutum. a scus q̄d est rotūdum dicit̃ hec scuta
te. i. forma rotūda. et a scuta dicit̃ hoc scutū ti q̄r
rotūdū solebat esse. ul' scutuz dicit̃ ab excutio tis
q̄r a se eijceat ictum teloꝝ. vnde scutulū dimi. Et
scutatus ta tū. scutū habens ul' scuto armatus ul'
instructus. et hic scutarius. qui facit scuta.

Se est ꝓposicō et inuenit̃ solum ꝑ compositio
nem. Sex enim sunt ꝓpositiones que non in
ueniunt̃ nisi in composicōne. scilicet dis. di. re. se.
am. con. Et signat aliq̄n se sine. ut segnis. quasi si
ne igne. et sedulus. sine dolo. Aliq̄n seorsum. ut se
duco. q̄i seorsum duco. Item se est ꝓnomen. et ge

Sebastus augustus mensis g̃co ꝗminatur sese
enim sermone sebastus tantū ualet q̄ꝰtum augus
vnde sebastia nūc dicit̃ quedam ciuitas que olim

Sebibo bis. se ꝗ dicebatur augusta ab augusto
orsum bibo. a se et bibo. et corripit bi ubique

Sebū bi. a sus dicit̃ h̄ sebū bi. q̄d modo uulgo
dicit̃ sepū. i. adeps pinguedo anxūgia. et dicit̃ sic
a sue quasi sueuū. q̄r plus pinguedinis habet illd̄

Secedo. a se ꝓposicōne et cedo dis. cū ꝗ q̄ꝰ aliud.
ponit̃ secedo dis cessi cessum. i. seorsum cedere. se

Secenti te ta. a sex et cen ꝗ parari. et ꝓducit ce
tū. et abiciatur x. et dicit̃ secenti. ul' mutat̃ in s s̄m
quosdam. et dicit̃ sescenti ta te.

Secerno. a se ꝓposicōne et cerno componit̃ secer
no nis. i. separo. et differt a discerno nis. discernit
qui in duas ꝑtes diuidit. secernit q̄r ex multis ali

Secessus. a secedo dis dici ꝗ quid seorsum eligit
tur hic secessus sus locus secretus q̄i sine accessu

Secius. i. aliter deriuat̃ a secus ꝑ compacōnem
sicut dicit hug. Itez pap̄ dicit secius aliter a secus
ꝑ compatiuū. magister autem bene dicit. e ante c
breuiat̃. ut echimus piscis. et post pauca subdit
Quidam uero excipiūt secius q̄d dicūt deriuari a
secus ꝓpter illū uusum ugilij. Protrahit instanter
non secius ac rotat ensem. Nos autez dicimus q̄ꝰ
secius nichil est ꝑmo in illo usu debz dici segnius

Seclum cli in seculum vide.

Seco cas cui sectum. vnde sectim adūbium. et h̄
et hoc sectilis et hoc le. ad secandū abilis ul' q̄d le
uiter secari et scindi potest. et cor' penl' Seco com
ponitur abseco cas cui absectum. secando diuidē.
separe. abrumpē. Conseco cas. siml' secare. Disseco
cas. diuersis modis secare. dirumpē. cruciare. Et ex
eisdem componit̃ dissicio cis. Execo cas cui. extra
ul' ualdē secare. Interseco cas. intro ul' ualdē secare
Proseco cas. ante ul' ꝓcul secare. Preseco cas. Re
seco cas. Seco et eius composita actiua sūt. et cor
ripiūt hanc sillabam se. et faciūt p̄teritū in cui. et
supinū in sectum licet s̄m antiquos inueniatur se
cui et secatū. et in compositis similit̃. vnde in au
rora dicit̃. Qui cristi gladio dogmata falsa secant.

Secors. se ꝓpositio cōponitur cū cor. Et dicit̃ se
cors dis ḡe omnis. i. ignauus. stultus. q̄i seorsum
a corde. vnde hec secordia die. i. ignauia

Secretariū rij. in secretum vide

Secretū. a secerno nis dicit̃ secretus ta tū. Et se
cretim adūbium. et hoc secretū ti. et h̄ secretarius
rij. et hoc secretariū rij. locus ubi dant̃ ul' conser
ꝗuantur secreta

Secta. a seco cas dicit̃ hec sec
ta te ꝓpositū in malo circa aliquam disciplinam.
vt secta hereticoꝝ. q̄r secti sunt et diuisi ab vnitate
ecclesie ul' fidei. secta eciam accipitur in bono. vt
secta philosophoꝝ. et tūc deriuat̃ a sequor sequeris. q̄r se
quenda ē et tenenda. vt secta apostoloꝝ. secta ꝓ
phetaꝝ. Q̄r autem dicit̃ secta quasi sequendo tenē
da ul' sequenda tenendo ethi est. Quidam tamen
dicūt q̄ꝰ secta eciam in malo a sequendo. et est sec
ta habitus animoꝝ et institutū ul' ꝓpositū in ma
lo circa aliquam disciplinam quam tenendo sequū
tur longe alia in religionis cultu opinantes q̄ꝰ ce
teri. s̄z preualet quod prediximus.

Sectilis in seco cas est. et corripit ti

Sector taris actiuum ari est fre de sequor ris. et
debet formari s̄m regulam ab hoc supino secutu
u in or. s̄z ad differenciam de secutor q̄d est nomē
dicimus sector per sincopā. vnd̄ dicit p̄s in viij li
sector taris differencie causa puto per sincopam u
penl' ꝓlatū. ne putet̃ nomen si secutor diceremus
cū supinū p̄mitiui eius secutū sit. Raro tamen de
riuacōnes huiuscemodi specieꝝ fiūt a u̇bis desinē
tibus in or. q̄r uidelicet uere omnia descendūt a u̇
bis actiuis et neutris. Sector componitur assector
taris. sequendo. adipisci. assequi. Consector taris.

Secularis in secu ꝗ vnde consectaneus nea neū
lum est. De vita seculariuz respectu status religio
soꝝ dixi in ordo. Item vide in clericus

Seculū. a sequor sequeris dicit̃ hoc seculum q̄si
spaciū c x annoꝝ. licet eciaz seculū ponat̃ ꝓ vita
uel ꝓ quolibet spacio tempis aliquantulū longo
et dicit̃ seculū. q̄r vnū sequit̃ ad aliud. vnde hoc
seclū li. per sincopam et hic et hec secularis et hoc
re. res seculi ul' ad seculū ꝑtinens. vnde hec secula
ritas secularitatis. et seculariter

Secunda secunde in secundus est

Secundina in secundus vide

Secundus da dū. nomen ordinale d̄r a sequor
sequens q̄d statim sequit̃ post p̄mum. et secūdus
da dū. i. ꝓsper et bonus a sequendo. q̄r que secun
da sunt de ꝓpe sequūtur. vnde et secunda dicitur
fortuna ꝓspera. q̄r ꝓpe nos sequit̃ et iuxta nos
est. sicut adūsa opposita est et recedens Q̄r autem
dicitur secūdus quasi secus pedes ethi est. et hinc
secūdo das. i. ꝓsperari ul' ꝓsperꝝ facere. uel secūdo
loco sequi. Et est actiuū. et componitur obsecūdo
das. i. obedire. obtemperare. Et est neu. q̄si in omni
bus secūdare. Item hoc nomen secūdum ponitur
loco adūbij loci ul' qualitatis uel pocius similitu
dinis. cū dicit̃ s̄m lucam. ubi greci dicunt cata lu
cam. Item sicut dicit̃ in iij sentenciaꝝ. secundum
multiplicem habet racōnem. Aliq̄n enim exp̄mit
condicōnez ul' ꝓprietatem nature diuine ul' huma
ne substancie. Aliq̄n vnitatez ꝑsone. Aliq̄n notat
habitū. Aliq̄n causam. exempla p̄dictoꝝ quatuor
possunt esse ista. Secūdum notat condicōnez siue
ꝓprietatem q̄n ponit̃ cū dictōne significante alterā
naturam in cristo et sequitur aliquid q̄d ꝓprium
est illi nature. vt cum dicit̃. cristus s̄m q̄ꝰ deus est
bonus ul' misericors. ul' s̄m q̄ꝰ deus est eternus ul'
increatus ul' creator. et huiusmodi que connotāt
ꝓprietates soli deo conuenientes et ab altera ꝑte

¶ Cum natura humana oppositũ infert ꝓꝑetates
consequentes illam. ut xp̄s ẜ ꝙ homo est risibil'
ul' animal ꝑceptibile discipline ul' racõnalis corpo
reus mortalis et consimilia. Item ẜm aliqñ notat
vnitatem ul' vnionem ꝑsone et hoc specialiter in
xp̄o. ut cũ dr̄ xp̄s ẜm ꝙ homo creauit stellas ẜ
ꝙ homo est deus ul' dei filius. Item ẜm ꝙ homo
deus mortuus est in cruce. Ibi enim non notat ꝙ
ex forma eius cui adiũgitur possit inferri illud p̄
dicatũ ẜ pocius ꝙ ũtute unionis facte in ipostasi
talia p̄dicata attribuuntur subiecto ¶ Hic tamen
nota ꝙ huiusmodi locucões abolieuerunt. si tam̃
forte inueniant̃ in dictis sanctoꝝ sunt sustinende
et exponende ut xp̄s ẜ ꝙ homo est deus uel dei
filius .i. ip̄e qui est homo est deus ul' dei filius. si
autem addatur ibi pronomen demonstratiuum
ita ꝙ replicet̃ suppositũ hominis. erit locucõ ue
ra. et non solũ sustinenda sed eciam extendenda.
ut dicat̃ xp̄s ẜm ꝙ iste homo est deus ul' dei fi
lius ul' ꝑsona. de hoc dixi in ꝑsona. Item ẜm no
tat aliqñ habitũ ut xp̄s ẜm ꝙ homo fuit calcia
tus vestitus qꝛ huiusmodi habitus cõuenit ei grã
hominis et non gracia dei. ul' in alia significacõne
habitus. ut xp̄s ẜ ꝙ homo fuit sanus. formosus
pre filijs hominũ. et sic de alijs. qꝛ habere multis
modis dr̄ ẜm omnia illa que nobis adueniũt. ut
habeamus ea. Aliqñ ẜm notat causam et potest
notare quadruplicem causam scilꝫ efficientem cũ
dicitur xp̄s ẜm ꝙ homo fuit meruit sibi et nobis
formalem. vt xp̄s ẜm ꝙ homo fuit racõnalis. ẜ
ꝙ homo est aliquid .i. humanitate est aliquid. qꝛ
homo. Materialem ex qua. ut cristus ẜ ꝙ homo
constat ex corꝑe et anima. In qua ut ẜ ꝙ homo
est passus finalem. ut xp̄s ẜm ꝙ homo est finis
omniũ creaturaꝝ ul' dignissima creaturaꝝ. ul' ẜm
ꝙ homo venit ꝓpter nos. Ex ꝑte autem p̄t nota
re causam efficientem. ut cristus ẜm ꝙ deus habꝫ
potestatem ponendi animam suam et iteꝝ sumē
di eam. Item ẜm notat quasi formalem causam.
cũ dicat̃ cristus ẜm ꝙ deus est suppositum nature
diuine. cristus ẜm ꝙ deus est. aliquid .i. diuinita
te que est q̈i forma est aliquid. qꝛ quasi formalit̃
deus deitate est deus. Materialem autem causaꝫ
ul' quasi materialem non notat. qꝛ diuinitas nõ
ē dicenda materia nec quasi materia. qꝛ materia
imꝑfecta est. et qđ materie simile est imꝑfectum
est. finalem autem causam notat ẜm. cũ dr̄ xp̄s
ẜm ꝙ deus est ad quem omnia referunt̃ ul' ꝓpt̃
quem fiunt. et sunt omnia. Item a sequor dicitur
hec secunda de .i. folliculus in quo puer inuoluit̃
in uentre matris qui simul cũ infante nascitur qꝛ
sequit̃ eum et egrediendo. Item secunda de dicit̃
quidaꝫ uicus in iherusalem de quo habet̃ in ij re
gum. que habitabat in iherusalem in secũda. pap̄
uero dicit sic secunda ꝓspera habundans felix be
ata. Secũde dicunt̃ follicule que simul cũ infante
nascunt̃. dicte qꝛ cũ egredit̃ eũ sequũtur. Macer
eciam de uiribus herbaꝝ dicit. Istas pelliculas me
dici dixere secũdas. In deut̃ c xxviij. et illuuie se
cundaꝝ. Inuenit̃ eciam ibi secundinaꝝ. ẜ melius
dicitur secũdaꝝ. p̄t tamen deriuari a secũda secun
de et secũdinus na nũ .i. ꝑtinens ad secundam ul'
res secunde. et ꝓđ di. vñ hũ. Tunica tua fuit pell'

Securicula le dimi. vide in securis ¶ Secundina

Securis. a seco secas dicitur hec securis. huius se
curis. quia secat. ul' securis q̈i sucturis. qꝛ ea arbo
res succidant̃. ul' securis quasi semicuris. ex vna
enim ꝑte acuta est et ex altera fossoria Et inde h̄
securicula le. dimi. Et inde securicularius. qui secu
rem defert Et desinit accũs sing̃ de securis in m
et in im. et ablt̃ũs in e et in i. et accũs pluralis in
es et in is. secures ul' securis. et corripit p̄mam. ẜ
securus eam ꝓđ Vnde quidam Rebus securis est

Securus. se ꝓ̄ṑ componi ¶ sepe minata securis
tur cũ cura. et dr̄ securus ra rum. qꝛ seorsuꝫ a cura
qđ compat̃ securior simus vnde secure nus sime
adũbium. et h̄ securitas tatis. et securo actiuũ ẜm
hug̃ Pap̄ ũo dicit securus. non dubitans. firmus.
inueritus. Securus dr̄ q̈i sine cura .i. frigidus. ꝑ qđ
inutile accipit̃ Et ponitur drã inter secuꝝ et tutũ
vnde in grec̃ dr̄ Est homo securus a cura quaqꝫ re
motus Sed uir in agminibus confidens ē homo
tutus Et inde quidam uoluerunt dicere securiter
ꝓ secure ẜ imꝓꝑe vnde ũsus Assere secure securit̃
penitus ure Et ut dixi in pax In mundo isto nõ
inuenitur securitas.

Secus. a se prepõne deriuat̃ secus prepȭ fuiens
accõ casui. ut secus petꝝ .i. iuxta. Potest eciã esse
adũbiũ. et est secus idem quod aliter ul' alias uel
ꝓꝑe ul' iuxta. Et ẜm quosdam idem dr̄ secius. Et
ponũtur in grec̃ tales ũsus. Dic secus esse aliter.
iuxta qꝫ localiter vnũ. Dices ac aliud tu dices q̈li

Secutus ta tũ ꝑticipiũ de sequor scri ¶ tatiue
bitur per c. licet sequor scribat̃ ꝑ q. nam ut dicit
p̄s in x libro. ũba desinentia in quor mutant cã
in cu. et sumentia tuꝫ faciũt supinũ. ut loquor lo
cutum. sequor secutum.

Sed coniũctio adũsatiua ē et debet scribi per d
Antiqui eniꝫ dicebant sedũ ꝓ ẜ. nos ũo duas lr̃as
ultimas abscidimus. et dicimus ẜ per apocopam.

Sedatus in sedo das uide.

Sedecies .i. sedecim uicibus. a sedecim dicitur.

Sedecim componit̃ a sex et decem. et dr̄ sedecꝫ
ul' sesdecim. ut x abijciatur ul' mutet̃ in s. Vnde
sedenarius ria rium ẜm huguicionem.

Sedenim vna ꝑs. ul' loco vnius ꝑtis est. Vñ in
ũsibus sibille legitur. Sanctoꝝ sedeniꝫ cũcte lux li
bera carni. Iteꝫ ij mach̄ c vij dr̄. Sedenim mundi

Sedeo des di sessum. iñ hec ¶ creator et cetera
sessio. et h̄ sedes dis. Et prođ se. licet sedeo es eaꝫ
cor̃. qꝛ tenet naturam huius p̄teriti sedi. Vñ ũsus
Dum sup alta sedes casus fiet tibi sedes. Proph̄. Il
lic sederũt sedes in iudicõ. sedes ñ est vnius tantũ
Item sedes in singulari numero ꝓꝑe est regni. qđ
grece tronus dicit̃. et idem nos dicimus solium.
Subsellia uero ceterorũ. quasi subsedia. Rathedre
doctoꝝ. Et a sedes h̄ sedecula cule dimi. et h̄ sedile
lis. Item a sedeo des sido dis idem quod sedeo. et
caret p̄teritis et supinis. sido sidis Sed mutuatur
ea a sedeo. Et ponit̃ aliqñ sedeo pro placere. ut h̄
nomen sedet michi. Et componitur sedeo. absideo
es distare. cessare. in diũsas ꝑtes sedere. dissimile
esse. Assideo es iuxta sedere. et assidere .i. compari
et assimilari. et assidere .i. esse simile. In p̄ma sig̃
nificacõne construit̃ cum dtõ et accusatõ in eodē
sensu. ut assideo te. et assideo tibi. Consideo des et
consido dis .i. simul sedere. vñ h̄ conseisus. et cõses
co as. quasi inchoatiuuꝫ pro considesco .i. sepe se
dere. Circũsideo des. dissideo des. discordare. discon
uenire. ul' in diũsa ꝑte sedere. vñ dissident et h̄ dis
sidentia. desideo des deorsum sedere. a ꝓposito de
sistere pigrere. vñ desidesco inchoatiuum. Insideo

es insido dis .i. sedere. insideo equo. sȝ insido equū diamus. Item insidere quasi contra ad decipiendū ul' capiendū sedere. Presideo des. sup aliū sedē et posse defendē. Persideo es pfecte sedere. Possideo des. et ē compositū a p uel post et sedeo. Et obsideo des et obsido is .i. circūcirca sedere et cingere. vñ hec obsidio onis. Resideo es pigrere. quasi retro sedere. remanere. retro morari. vnde residesco cis inchoatiuū. Subsideo des et subsido dis .i. subtus sedere et inferius esse. Ouid. Iussit et extendit cāpos subsidē ualles. Supsideo es id ē sedere super dimittere. Et construit̃ cum dtō et ablatō. supersideo huic rei. et hac re. Sedeo et sido in significatione non dnīt. sȝ nec composita eorū. sȝ in tempe dnīt. qr sedeo cor̃ pmam in pñti. sȝ sido pmā pd. Vñ composita a sido prod hanc sillām si. sȝ composita a sedeo corr̃ eandem in pñti. Omnia enim composita a sedeo mutant e simplicis in i in pñti. q̈uis quidam uelint dicere supsedeo qd nō credimus bene dici si sit dcō composita Item sido et eius composita carent pteritis et supinis. sȝ mutuant̃ ea a sedeo. et ab eis composita neut̃ sunt. pter assideo pro iuxta sedere. circūsideo. possideo obsideo et obsido que sunt actiua. Assideo tamē pro iuxta sedere cum dtō constructuȝ neutrū ē. cū actō uero actiū. Generale quidem ē q̄ si aliquod ūbum in eodem sensu construit̃ p se nūc cū actō nūc cū datiuo. Si cum actō est actiuū. Si cū dtō neutrū. vnd bñdico tibi. maledico tibi. assideo tibi neut̃ sunt. Benedico te. maledico te. assideo te actiua sunt. Et hoc respiciens ps. dicit qñq̄ q̄ maledico et benedico neutra sunt. qñq̄ uero dicit q̄ sunt actiua sȝ hug. Et ut dicit ps. Sedeo di debuit facere sesum. di in sum. sȝ fecit sessum geminata s. ne si diceretur sesum due ptes uiderent̃. Itē dicit in x libro. Notandū q̄ a sedeo composita q̈uis in pñti e in i conūtant. tamen e prod seruāt in preterito. Ex hoc patet q̄ debet dici considere in infinitō. Et scias q̄ sedes qñ uenit a sedo as pducit se. Quidam tamen dicūt Est hominis sedeo sidere fertur auis. sȝ hec impropetas non suatur generaliter ab autoribus.

Sedi ē pteritū de sido et sedeo. ut dixi in sedeo.

Sedicō. a sedeo dr̃ hec sedicō onis .i. dissensio ciuium. sic dcā p contrariū. qr seorsum alij eunt ab alijs. ul' quia sedendo solet machinari. Alij dicunt. q̄ sedicō est discordia et dissensio animorū. quam greci diastasim uocant. vñ sediciosus sa sum qui sedicōnem facit. et discordiā gignit. Et compatur. Qr autem dr̃ sedicō quasi seorsum itio ul' sedatio quasi p contrariū ethymologia ē. Et cor̃ di. Vnd in aur. De reditu speciei sedicōnis erat. uide in bellum.

Sedile. a sedeo es dr̃ hec sedile lis penul' prod. et sunt sedilia loca in quibus sedere q̄s possit. Vnde in iij reg̃ c x. Et due manus hinc atq̄ ¶ hinc tenentes sedile

Sedo. a sedeo des dr̃ sedo as aui are atiū. id est mulcere. tranquillare. lenire compescere. et quasi sedentes et pacificos facē. Et ē actiuū cū omnibus suis compositis. Et prod se. sȝ sedeo des cor̃ se. Vñ ūsus. Quod mea mēte sedȝ mentis michi uulnera sedet. Item in aurora. Non iram dñi pñs bonis ulcio sedat Et a sedo sedatus ta tū. Et hȝ easdem significaciones q̄s et sedo das

Sedamen. atcontra aliqñ sunt due ptes. aliqñ est dcō composita. et tunc g̃uatur ta. ul' ē quedaȝ irregularis uocū congeries q̄ ponit̃ p una dcōne

Seduco. A se pōne et duco cis. componit̃ seduco cis xi ctum cere .i. decipē. quasi seorsum a bono ducē Item seducere dr̃ seorsum ducē. separe Sicut fit qñ cā consiliandi aliquis ext̃ congregacōnem ducitur Et ponitur seducere p decipe. pdere. et separe Iteȝ seducere pt poni in bona significacione .i. a malo ad bonū ducē Et sic pt accipi illud Iēmie xx Seduxisti me dñe et seductus suȝ Alia littera. tenuisti me et pauisti. Et sic seductor. est bonus et malus. frequencius tñ ponit̃ in mala pte.

Sedulus. a sedeo des dr̃ sedulus la luȝ. assiduus intentus. bonus. studiosus. firmus. frequens. Et dr̃ sedulus quasi sine dolo qr ex animo et tota uoluntate facit Et est ethimo. vnde sedule adūbium et hec sedulitas .i. assiduitas Et corripit du.

Seges. a seco cas dr̃ hec seges getis Et sm̃ hec ppie dr̃ seges matura messis. ul' seges a sero ris Et sm̃ hoc seges dr̃ semen qr seritur et id in quo seritur scilicȝ terra. sȝ translatiue semen dicitur ūbum vnd in luca. Semen est ūbum dei. Et corripit ambas sillabas seges. uide in uber.

Segmentatus ta tum. in segmentum est.

Segmentū. a seco cas dr̃ hoc segmentuȝ ti. uestis muliebris. et longa cuius necesse ē ptem secare et ea solent uti nubentes Vel ppie est limbus siue fasciola que muliebribus indumētis in extrema parte causa ornatus assumitur Iuuenalis Segmenta et longos habitus ut flammea sumpsit Alibi aūt inuenitur p pticulis uestimentorū Et dñr segmēta quasi secamenta. vñ segmentatus ta tū. tali ueste indutus uel ornatus segmentis Vnde et segmētata dr̃ uestis que ē quibusdam sonis et q̄si pasagmētis ornata Nam pticulas cuiuslibet materie abscisas. psegmina uocamus sm̃ hug Pap etiam dicit segmenta sunt fascie quibus fasciatur caput Iteȝ segmentum monile a collo in pectus dependens.

Segnis. a se pōne et ignis. componit̃ hic et hec segnis et hoc ne .i. piger quasi sine igne. ingenio carens. frigidus. ociosus. p qd inutilem accipimus vnde ad heb vj c. ut nō segnes efficiamini Et cōpatur segnior ssimus. vñ segniter nius me adūbium Et hec segnicies ei Et segnicia cie Et significat se sine. ut segnis sine igne. sedulus sine dolo

Segor quidam locus est. et acuitur in fine. Et interpretatur loquela inutilis.

Segrego gas. a se et grego as quod ē vnare cōponit̃ segrego gas aui are .i. separe. quasi seorsuȝ agere ponē. vñ segregatim adūbium. et cor̃ gre

Segrex segregis. a se prepōne et grex componitur segrex gis. generis omnis. id est nobilis quasi seorsum a grege aliorum. Et corripit gre.

Seir dcūs est quidam qr fuit hispidus pilosus qñ enim natus ē totus sicut pellis pilosus erat. Et idem dcūs est esau .i. rufus. ob coctionem rufe lentis. cuius edulio pmogenita pdidit. Id et edom ob ruborem corpis dcūs. qd latine sanguineus dr̃

Seiuga ge penultima correpta in biga uide.

Seiugo gas .i. separe diuidere sm̃ papiam. et cōponitur a se et iugo gas. et corripit iu.

Seiugo gis in iungo gis uide.

Seiux gis exponitur in iniux iniugis.

Selcūs a vm .i. ab alijs elcūs. et dr̃ a lego gis.

Selenos dr̃ lux noctis. scȝ luna. a sele ul' sile qd ē lux et nox. Eadem et silenos. Et acuitur in fine

Seleutus ti ppium nomen uiri. triū sillārū. Et ē ibi dyptongus eu. vñ e et u eiusdem sillabe sunt

Auro Tunc a romana demetrius urbe seleuti

Seligo. a se et lego gis. componitur seligo gis
legi lectum gere. i. eligē. quasi seorsum ab alijs le
gere vñ selectus ta tū. i. ab alijs electus. Vñ aug
in vj libro de ciuitate dei. deos iunctos et selectos
diligenter explicans Et corripit li seligo

Selinum dr apiū. a quo componit petroselinū
pposelinum. oleoselinum. uide in petroselinum

Sella. A sedeo des dr hec sella le. quasi seda. q
ibi supsedemus. Vnde h sellarius rij. qui facit sel
las Et sellarius ria num. ad sellam ptinens. Et sel
larius qui sessurus ptat sellam Et sello las laui.
reponē sellam Et componitur dissello las. diuisis
modis sellare. uel sellam remouē. ul' a sella pijcē
Insello las resello las. item sellare ul' sellam remo
uere Et ē actiuū cū suis compositis Inuenitur h
sella le pro quadam muliere In pmo regum

Sellio. A sella dicitur h sellio onis. i. caballus
Sello las In sella est
Sellula le dimi. pua sella
Sellum. quidam uir qui fuit custos uestium sa
cerdotum Et acuitur in fine

Sem. filius noe dictus est. Et ex p̄sagio posteri
tatis nom̄ accepit Ex ipso enim. patriarche pphe
apostoli et pplus dei Ex eius & stirpe est xp̄s. cu
ius ab ortu solis. usq; ad occasum. magnum est
nomen in gentibus. vide in gentilis

Semen. a sero ris seui dr hoc nomen semen mi
nis. quod in agro spargitur ad gignendū fructū.
Et semen animaliū. quod spargitur ad gignendū
fetū. Et a semen deriuatur semino nas. A quo cō
ponitur consemino nas. dissemino nas. insemino
nas. resemino nas. Et ē neutr semino cū suis cō
positis. Et corripit mi.

Sementis. a semen dr h sementis. huius semen
tis semen frugum ul' tempus seminandi. ul' dea se
mentis ul' ipe actus seminandi. vñ sementinus na
nū. et semento tas. i. seminare sementem facere

Semesus. a semis et esus componit semesus a
vm in media parte corrosus et comestus. semico
mestus. et prod pnl'. Vnde uirgil' in iij enerd. Se
mesam predam et uestigia feda relinquunt.

Semianimis et semianimus a vm. dr. uide in a nimus
Semibos. a semis et bos componit
h et h semibos bouis cōmunis generis. i. in me
dia pte bos. ut minotaurus. Et cor penl' tam nti
q genitiui. Ouid. Semiuirq; bouem semibouēq;

Semicecus ca cū. qui in pte ē cecus et q; uir
in pte uidet. ul' qui n̄ clare uidet. a semis et cecus

Semicinciū cij ē zona minus lata: et prod ce
sicut cingulus. cinctura lata. et componit a semis
et cinctus ti. q̄si dimidius cinctus. vñ semicinciū
dr eo q dimidiū cingat. In glo autem actuū xix
dn̄r semicincia uestes ex vno latē dependentes. ul'
zone siue uestes nocturne. uel genus sudarij. quo
hebrei utuntur in capite.

Semicinctū. A semis et cinctus componit semi
cinctū ti. i. zona minus lata. quia dimidiū cingit

Semicors dis generis omnis. i. dimidiū cor ha
bens. Et corripit penultimam nominatiui.

Semideus. deus componit cū semis ul' semus
ma mū. et dr semideus dei pnl' corr. quasi dimidi
us deus. ul' quasi semus et impfctūs et nō plenus deus

Semiermis. a semis dimidio et arma cō
ponit h et h semiermis et h me. i. ex pte armatus

Semifer a semis et fera componit semifer a ū
. i. in media pte fera. ut centaurus. Et cor mi.

Semibulcus ca cum in bulcus uide.

Semilacer ra rum. i. ex parte laceratus. et com
ponitur a semis et lacer. et corripit la.

Semilongus ga gum. q̄i medio modo longus.
A semis et longus.

Semilunium semilunij. a semis et luna. i. medi
a luna. uide in luna.

Semimaris. mas componit cū semis ul' semus
et dr h et h semimaris. i. semimasculus. ul' imper
fctūs mas. scz castratus. quasi minus hn̄s q mas

Seminal' in seminarium est: et cor ma

Seminariū. a semen dr h seminariū rij. i. semē
ul' cuiuslibet rei exordiū. ul' uas in quo ponitur
semen. et seminarius ria riū. ad semen ul' semina
tū ptinens. ul' exordiū ul' inicialis. et h et h semi
nalis et h le

Seminecis. a semis et nex cis
componit h et h seminecis et h ce. i. semimortu
us ul' necatus. exanimis. inter mortuos et viuos

Seminiubius. semen componitur: et corr ne
cum iubum. et dr h seminiubius bij. i. seminator
iubor. Vñ h seminiubia bie. iubor seminatrix. ac
tuū xvij. Qui uult seminiubius hoc dicere. hug
autē uidetur dicere semiiubius et semiiubia. et tūc
tenet naturā de semen. h seminiubius tenet natu
ram de semini. Pap dicit. Seminiubius seminans iuba

Seminiū nij. a semen dr h seminium. i.
semē ul' cuiuslibet rei exordiū. ul' lucr de semine

Semino nas in semen uide

Seminudus seminuda seminudū non totus o
pertus. a semis et nudus. et producit nu.

Semipaganus. A semis et paganus componit
semipaganus na nū. i. non ex toto urbanus. nec
ex toto uillanus. ul' nec ex toto facetus nec ex to
to rusticus

Semipedalis in semipes est:

Semipes. semis componit cū pes et dr h semi
pes dis. i. dimidius pes. Et cor penultimā genitiū
vñ h et h semipedal' et h le penl' prod. mensura
dimidij pedis. et hec semipedalitas tatis.

Semiplagiū. a semis et plaga componitur hoc
semiplagiū gij. i. minus rete ul' adiūcte retibus h
nec. restes plage dicuntur.

Semiplenus a semis et plenus componit semi
plenus na nū pnl' producta. i. dimidius.

Semipondius. A semis et pondus componit h
semipondius. i. dimidium pondus.

Semiputatus. a semis et putatus componitur
semiputatus ta tum. i. ex pte putatus. et in par
te non. Virgilius in buc. Semiputata tibi frondo
sa uitis in ulmo

Semirutus ta tum pnl' cor
a semis et rutum. qui ex pte corruit.

Semis ab hemis quod ē dimidiū subtracta aspi
racōne et p ea posita s dr apud latinos hic et h
et h semis indeclinabile. i. dimidius dia diū. Vnd
ait quidā. Vas tribus et semis solidis ego prodi
gus emi. Item semis p̄t componi a semis et as as
sis et dr h semis semissis. et ponit pro quadam m̄
sura. et pro quodam pondē quod constat ex sex
vncijs. quasi semis as. as constat ex xij vncijs. Si
obijciatur cont hoc q semis ē omnis generis. q
dicit p̄s q nullū nomen desinens in is p̄t esse ō
nis generis. Ad hoc dico q p̄s intellexit de nomi
nibus declinabilibus. h semis p dimidio ē omni
generis et indeclinabile. ut dictum ē in iij pte in
c de omni genē. Semis uero pro medietate assis
est masculini generis. et figure composite.

Semispatium. A semis et spata componit̃ h̃ se
mispatiū tij gladius. A media spate longitudine
Semissis. h̃ semis huius semissis in se: ¶ docūs
mis exponitur.
Semita. a semis dimidio dr̃ h̃ semita te. i. dimi
diū iter. qȷ̄ semis iter. et ē semita duoꝝ pedū. scȝ
uia adeo stricta ut alter in transitu transire non
possit. et est ꝓprie semita hominū. callis feraꝝ et
pecudū. a calcando uel a callo. Est enim call' ꝓp̃e
semita stricta et tenuis callo pecoꝝ ꝑdurata. Tra
mites uero transuersa in agris sunt itinera.
Semitas tatis in semus est.
Semitonus. tonus componit̃ cuȝ semis et dicit̃
h̃ semitonus et hoc semitoniū nij. non plenus so
Semiuir. a semis et uir compo ¶ nus. et cor̃ to
nitur h̃ semiuir. huius semiuiri. i. imꝑfectus uir.
ul' castratus. Potest eciam semiuir componi a se
mis dimidio. quasi dimidius uir. sicut fuit cētau
rus et monotaurus. et cor̃ penl'. uide in semibos
Semiuiuus. a semis et viuus cōponitur semiui
uus uiua uū pnl' prod̃. i. ex parte viuus.
Semiuocal'. semis componitur cū uocal'. et dr̃
h̃ et h̃ semiuocal' et h̃ le. semiuocales dn̄r quedā
le. quasi imꝑfecte uocales. q̄z non hn̄t ita bonā
sonoritatem sicut et uocales. vn̄ semiuocalit' ad
uerbium. et h̃ semiuocalitas tatis. Dicitur eciam h̃
semiuocalis substantiue. littera que cū uocali fac
uocem quasi sema et imꝑfecta uocal'. uide eciam
in p̃ma ꝑte ubi agitur de littera in principio
Semiustulo las In ustulo ustulas uide.
Semiustus ta tū. ul' semustus ta tū. i. ex ꝑte us
tus. Et cōponit̃ a semis et ustus Et ponit̃ semus
Semo as in semus uide. ¶ tus pro semiustus
Semo onis mas ge. i. semi homo siue ex ꝑte
homo Et componit̃ a semis et homo homonis
quod dixerunt antiqui Et hoc fuit ad differenciaȝ
huius geniū seminis Marcial' capella Quosqȝ he
micheos. quosqȝ latine semones dicunt
Sempiternus na num. semꝑ cū temꝑe durans
ut mūdus quasi semper eternus. Vnde hec sempi
Semunculus li uel ¶ ternitas uide in eternus.
semiunculus li. dimi de semo onis. ȝ melius dr̃ se
munculus q̄z formatur a semo. o in um. addita
culus ꝯm regulas pristiani
Semus ma mū. non plenus Illud semum ē qd̃
ultra medietatem et citra ꝑfectionem est Et com
ꝑatur. vnde seme mius me adiubiuȝ. et h̃ semitas
tatis Et semo mas. imꝑfcm̄ facē. aliq̄tulum dimi
nuē et euacuare. et ē actiū et ꝓducit p̃mam. vnd̃
quidam semam semideus stemus flemus q̄z semo
Semustus ta tum In semiustus est
Senarius In sex exponitur
Senaculum. a senatus dr̃ h̃ senaculuȝ li. domus
Senatus. senex com ¶ ubi senatus congregatur
ponitur cū natus. Et dr̃ h̃ senatus tus tui. quasi
senex natus uel natu. quia in illa dignitate elige
bantur senes. saltem prudencia Vel senatus dr̃ a
sinendo q̄z seniores facultatem agendi dabant nō
enim sine coꝝ licencia ulli magistratui licebat ali
quid agere Et dr̃ senatus eciam ip̃e locus in quo
conueniunt senatores. vnde h̃ senator toris. qui hȝ
illam dignitatem. vnde senatorius a um Et scias
q̄ senatusdecretū q̄tū ad immediatam cōpōneȝ
componitur ex nominibus. sciȝ ex h̃ gtō senatus
et nomine qd̃ est decretū ti Sȝ q̄tū ad mediataȝ
compōnem componit̃ a ꝑticipio. q̄z senatusdecre

tū est illud ius qd̃ est a senatu decretum. ut dixi
in tercia ꝑte ubi egi d̃ figura composita nominis
Iteȝ scias q̄ in predcā compōne p̄ncipium datur
ei quod ē dignius. et hac rōne dicimus senatusde
cretū. et magistermilitū. q̄z senatus ē dignior suo d̃
creto. cū possit illud condē et destruē. Et declinat̃
decretū. et senatus gtūs remanet indeclinabil'. ut
hoc senatusdecretuȝ. huius senatusdecreti. huic se
Seneca ce. ꝓp̄um nomen uiri. ¶ natusdecreto
penul' correpta Et dicitur seneca quasi se necans.
Senecia a senecio qd̃ est aliq̄tuluȝ senex dr̃ hec
senecia cie. i. pilatura labioꝝ. ul' labium ul' ūbum
senis ul' illud rubꝝ qd̃ est sub aure piscis. ꝑ quod
discernitur an sit recens uel non Alij dn̄t q̄ sene
tie dn̄r saliue defluentes ꝑ genas senis. quas p̄ se
nectute retinere non p̄t. et eas emittit ꝑ molares
dentes qui canini. i. detractores dn̄r. quod congru
it inuidis. de quoꝝ molaribus frequens immun
dicia detraccōnis emittitur. vnde Jeroñ in ꝓlogo
ezech̃. Sȝ uereor ne illud eis eueniat qd̃ grece sig
nancius dr̃ ut uocentur fagolidoros. h̃ est mandu
cantes senecias. uide in fagolidoros. ubi expositū
est Secundum uero pap̃. senecie herbe sunt cito a
rescentes. que per materias nascuntur
Senecio A senex dicitur hic senecio onis. id est
Senecta In senex est. ¶ aliquantulum senex.
Senectus. a senex dr̃ h̃ senecta te Et h̃ senectus
tutis in eodem sensu Et ē senectus sexta etas que
nullo annoꝝ nūo finitur Sȝ post quinqȝ etates
q̄tūcūqȝ uite est. senectuti deputatur Senium uo
ē ultima ꝑs senectutis. Et dr̃ a senus ua uum. q̄z
sit terminus sexte etatis. vel dr̃ a senex. p̄s. usqȝ
in senectam et senium deus ne derelinquas me. vi
de in etas Item senectū est sup̃ de senio ꝯ antiq̄s
Et ut dr̃ in li sap̃ c iiij. senectus uenerabil' est. nō
diuturna. neqȝ annoꝝ nūo computata Cani autē
sunt sensus hominis et etas senectutis uita inma
culata. q̄z uidelicet in moribus senectus quedam
Seneo a senex dr̃ seneo senes se ¶ honestas est
nuj. i. esse uel fieri senem vnde senectus ta tum ꝑ
ticipium ꝯ antiquos Et hinc senesco cis inchoati
et ꝑ compōnem conseneo nes. inseneo nes. intus
uel ualde senere. ꝑseneo nes ꝑfecte senere. p̄seneo
nes. Reseneo nes. et hinc inchoatiua. consenesco.
insenesco. resenesco. et cetera. Seneo et eius cōposi
ta corripiūt hanc sillāȝ se. et faciūt p̄teritūȝ in nui
et carent supinis. q̄uis ꝯ antiquos faciant in nec
tū. Juuenal'. ꝑꝑetuo merore et nig̃ ueste senescant
Senethesis exponit̃ in iiij ꝑte in c de col' reth
Senex. a sensus dr̃ h̃ senex senis. q̄z in senibus
solent sensus abundare. q̄z in antiquis ē sapientia
et in multo temꝑe prudentia. ut dr̃ in iob. ul' per
contrarium. q̄z in eis sensus diminuit̃. Vn̄ dicitur
senex quasi se nesciens. delirat enim ꝓpter nimiaȝ
etatem. et ē ethymologia. vn̄ h̃ senior masculini
generis. sicut et senex eius positiuū. q̄uis antiqui
dixerint h̃ et h̃ senis. et h̃ et h̃ senior et h̃ senius
et in sup̲latiuo senissimus ma mū. ȝ nunc carȝ su
p̲latiuo. Vnde dicit p̃s in iij libro. Omnia in or
desinentia compatiua communis sunt generis. et
mutantia or in us faciūt neutrū. excepto vno qd̃
solum cū sit a positō fixo quantū ad suam uocē
ꝓuauit eius genus. h̃ senex huius senis huic seni.
hic senior. q̄uis hoc quoqȝ uetustissimi commune
accipientes hic et h̃ senex proferebant. et facit ab
ltūs in e tantū seniore. cū omne compatiuū in or

faciat ablatiuū in e et in i. ut meliore vel meliori et facit gtīm senex pluralem in vm ut senū. et gtīm singularem in is. vt senis. Cū omnia desinentia in x. faciunt gtīm in cis uel in gis. vt lex legis. Flux nucis. Excipiunt̄ autē a ps in vj li ista. nix niuis supellex tilis. senex senis. nox noctis. Composita uero simpliciū declinacōnem sequūtur. ut pnox p noctis. exlex exlegis. et dicunt phici stultos esse homines frigidioris sanguinis prudentes calidi. vn̄ et senes in quibus iam friget. et pueri in quibus necdū calet minus sapiūt. et s̄m hoc p antifrasiꝫ dicitur senex a sensu. et corripit pmaꝫ senex. Sed senus na nū eam pducit. vnde quidam. Facta notanda senis nolo ūsibus edere senis. A senex dr̄ hic et hec senilis et hoc le. penl' pd. res senis uel ad senem ptinens. et hec senilitas. et hec senitudo. et hec senecta. et hec senectus in eodem sensu. Senex cōponitur quamsenex. i. ualde senex. vide in ueternum

Senilis in senex exponitur

Senio. a senex dr̄ hic senio is sex pūcti in texera

Senium nij. in senectus vide

Sennaar. uallis latissima in qua turris a superbientibus edificari ceperat s̄m hug. et pap̄ dicit. Sennaar locus est babilonis in quo fuit campus durus et turris quam usqꝫ ad celum leuare conati

Senonesgallorum. qui ¶ sunt. Et acuitur in fine. dam qui romam inuaserūt. et cor' no. Et scias qꝫ gallignmani sunt teuthonici. gallisenones sūt frāci

Senos interpretatur sensus. Et acuitur in fine.

Sensibil'. a sentio tis dr̄ hic et hec sensibil' et hoc le. i. sensu pceptibile scilicet aptū sentire et aptū sentiri vn̄ hic et hec sensilis et hoc le per sincopam in eodem sensu penl' cor'. vnde sensiliter adūbium. et hec sensilitas tatis. sensibilis etiam s̄m aliam significacōm sui uerbi dicit̄ intelligibilis. Et componit̄ sensibil' cū in. et dr̄ insensibilis s̄m hug. Quidam faciunt differenciam inter sensibilis et sensilis. vnde in ꝗ̄cista dicitur. Quod sentire potest et sentiri tibi sit res. Sensibilis sentire potens est sensile tantum

Sensilis in sensibilis exponitur.

Sensim. i. paulatim adūbiū remissiuū a sensus dicit̄. Nam que morant̄ et paulatim tendunt sensum faciūt et cū sensu fiunt. Item sensim. i. sensibiliter. vl' ad sensum constanter timide. vide in iij p te in capitulo de aduerbijs

Sensualitas In sensus est et in racio

Sensus A sentio tis diuatur hic sensus huius sensus sciꝫ quedam uis anime que pcipit formas in pn̄ti materia. ul' qua homo audit uel uidet uel tangit ul' gustat ul' olfacit Vel sensus dr̄ intellectus s̄ aliam significacōnem sui ūbi Et sic sumit̄ in fine pme canonice iohis ubi dicit Et scimus q̄niam filius dei uenit et dedit nob sensum ut cognoscamus deum uerum et simus in uero filio eius. p opacōnem sciꝫ In qua significacione inuenit̄ et hic sensum. sꝫ sensum attribuitur uocibus pprie. sensus alijs rebus Et hinc sensuosus osa osum sensu plenus. Item a sensus hic et hec sensualis et hoc le ad sensum ptinens uel sensui et corpi deditus uel sensu pcipiens. vnde sensualiter adūbium. et hec sensualitas tis. Item a sensus sensatus ta tū. et cōponitur insensatus ta tū. et utrūqꝫ compatur. Et nota qꝫ sensus sunt quinqꝫ. scilicet. visus. auditus gustus. odoratus. et tactus. Tres aperiūtur et claudunt̄ et duo semper patentes sunt. Itē sensus qn̄qꝫ dicit̄ anima. qꝛ sentit. qn̄qꝫ cuiuslibet rei adinuencō. Sed memoria rei adinuente recordacō. Ille excogitata repit hec repta custodit. Item nota qꝫ pticipium p̄teriti tempis de sencio est sensus sa sū quāuis dixerunt quidam simplices sentitus ta tū qd nichil est. vnde aug̃ de ciuitate dei. Sensa est moriens qꝛ animam deseruit deus In quo differat sensus ab intellectu dixi in intellectus

Sentarius in sentes vide

Sentencia cie in quarta pte exponit̄ in c de colo reto. et est sentencia determinata acceptio alterius partis contradicōnis ¶

Sentenciosus sa suꝫ sentencijs plenus a sentencia dicitur

Sentenciuncula le dimi parua sentencia

Sentes. a sentio tis dicit̄ hec sentes huius tis. i. spina ul' arbor spinosa que et sentix senticis dicit̄ Et dr̄ sic a sentio. qꝛ grauiter sentit̄ cū pungit. vel sentis dicitur a situ quod est terra inculta in qua sentes et spine nascunt̄. Job xxx. Esse sub sentibꝫ delicias computabant. vnd sentus ta tū. et senticosus sa sum in eodem sensu. scilicet horridus. aspersus ul' sentibus plenus. spinosus. vnd terencius in eunucho. video sentū et squalidū. et sentosus sa sum et sentarius ria riū idem sciliꝫ sentus. i. asper. horridus. spinosus. Et desinit gtūs plural' in ium de sentes. ut sentes tiū. et est magis in usu in plurali ¶ qꝫ in singulari

Senticosus sa sum in sentes est

Sentina. a sentio tis dicit̄ hec sentina ne penl' pd. locus in naui ad quem vndiqꝫ confluit aqua qꝛ grauis fetor ibi senciat̄. Et inde uel a sentio tis sentino nas. i. aliquid animo sensim diiudicare

Sentio tis si. J in vm sensum sensu et addita s. fit sensus sa sensum pticipiū p̄teriti tempis. et est sentire sensu pcipē sciliꝫ auditu. visu. et cetera. Et s̄m hoc est actm̄. Item sentire. i. intelligere ul' habere sensum. i. intellectum. et s̄ hoc ē neutꝝ. Sentio componitur assentio tis assensum p̄bere et inuenitur assentior tiris in eodem sensu in deponenti gene. Iteꝫ absentio vide in suo loco. Consentio tis consensum p̄bere quasi simul sentire. vnd hic consensus sus. dissentio tis. et dissentior tiris in eodē sensu. i. discordare. discrepare. quasi adūsa sentire. psentio tis. pfecte sentire. presentio tis. ante sentire Resentio tis iterꝫ sentire. et ab istis inchoati. ut assentisco. absentisco. consentisco. et cetera. Sentio et eius composita faciunt preteritū in si et supinū in sum. Item sentio p sensu pcipē ut dixi actm̄ est composita ab eo sunt neutra ul' deponencia p̄ter p̄sentio et psentio et resentio. que sunt actiua. Et scribit̄ sentio per t qd accipit sonū de c. et hoc patet in secunda persona presentis

Sentix ticis in sentes exponitur

Sentosus sa sum in sentes vide

Sentus ta tum in sentes exponitur.

Seorsuꝫ adūbium discretiuū. i. sepatim segregati semotī. et deriuat̄ a se p̄pōne insepabili que sepa ¶ cōnem signat

Separ. a se p̄pōne et par cōponitur separ aris. omnis generis. i. seorsum a pari. i. dissimilis. Vnde hec separitas. et corripit pa.

Sepe. a sepio pis deriuat̄ sepe adūbiū. et compatur sepius sepissime. Inuenit̄ etiam s̄m antiquos sepior sepius. Et sepissimus ma mū. quasi a sepius pa pū. positō. et componit̄ asepe. psepe. quāsepe sepenumero. i. multociens. et pducit se

Sepelio lis sepeliui ul' p sincopam sepelij sepultum licet s̄m antiquos inueniat̄ sepelitū. et est sepelire mortuū condere. vnde sepultus ta tū. Sepe

lio componitᷣ consepelio lis. simul sepelire. dissepe
lio lis. diuisis modis sepelire uel a sepulcro remo
uere ul' eijcere. Sepelio et eius composita actiua
sunt. et corripiūt hanc sillabam pe. et faciunt supi
nū in pultum. Ouid' in xij epistola. Et sepeli lacri
Sepes. a sepio pis ¶ mis perfusa fidelibus ossa
dicitᷣ hec sepes ul' sepis. vnde hec sepecula uel sepi
cula ambo dimi. et est sepes municō de spinis ul'
lignis que fit circa segetes ad arcenda pecora. fiūt
eciam sepes in obsidionibus ubi muri non suffici
unt ad arcendos hostes. et ꝓducit se vide in sepio
Sephora ꝓpꝛium nomen mulieris. Et cor' penl'.
vnde in aurora. Matrib₃ astantes grauidis phua
Sepia pie. quidam piscis a se ¶ sephora morti
pes dcā. q₂ quibusdam sepibus est interclusa et ha
bet in se quandam strumam nigerrimi et amaris
simi succi plenam d' quo fit optimū incaustū. vn̄
sepia ꝓ incausto ul' atramento ponitur

Sepicula le dimi. pua sepes ul' sepis d₂ sepecula
Sepicule in sepiuscule vide
Sepio pis psi. ſi in tū septū licet inueniatᷣ sepiui
itū. ſ₃ magis apud antiquos. et est sepire circūdare
sepe circūdaudere. Sepio componitᷣ consepio pis
vnde reg' li iiij c xi. extra consepta templi. Circūse
pio pis. dissepio pis. diuisis modis sepire ul' sepe₃
remouere. discludere. dissoluē. Insepio pis. includē
Intersepio pis. interdudē. p̄sepio pis sepem p̄tendē
ante sepire. Obsepio is. vndiq₃ ul' contra sepire. re
sepio pis. i. recludē. Sepio et eius cōposita actiua
sunt. et ꝓd' hanc sillabam se. vnde quidam. valla
mus ꝓpe castꝝ. sepimus ouile. Item ouid'. religio
metuit segeti p̄tendē sepem. Et faciunt p̄teritu₃ in
psi et sup̄ in ptū. licet inueniatᷣ qn̄q₃ sepiui et pitū
Sepiola le dimi. pua sepia
Sepissimus in sepe est
Sepiuscule. a sepius addita cule dicitᷣ sepiuscule
aliquantulum sepius. et sepicule. i. sepe. et videtur
esse dimi. plantus in cassia. sepicule peccas inquit
Sepono nis sui nere. i. seorsum ¶ et corripit cu.
ponē. separe. a se et pono componitur Et ꝓd' po
Seps. a sepio is dicitᷣ h' seps indecli. ul' seps pis
q̄dam exiguus serpens q̇ non solum corpus ue₄
eciam ossa ueneno consumit. Iste siq̇dem serpens
quando pungit aliquem facit carnem et ossa eius
effluē ita q' ad minimū puluerem redigūtᷣ. vnd'
dictus est seps. A sepio quod est claudo et ligo p
contrarium q₂ apit et dissoluit ossa et carnes uul
nerati ab eo. vn̄ lucanus in ix. Ossa q₃ dissoluēs
cum corpore tabificus seps
Septenarius ria riū. a septem. et signat septena
rius summam vniūsitatis. q₂ omne tempus septē
Septennis. a septem et ¶ diebꝫ consummatur.
annus componitᷣ h' et h' septennis et h' ne. i. septē
anno₄. vnde h' septenniū spaciū septem anno₄
Septentrio. a tero teris d₂ h' septentrio onis. i.
bos quasi terio q₂ terrā terat. ul' q₂ in quibusdam
regionibus cū bobus solent triturare frumentum
vnde quedam stelle dicūtur t'ones quasi teriones
sic q₂ semper nobis apparent et semper terunt are
am nostri celi. vn̄ p compositōnem h' septentrio
onis. qd'dam celeste signū. a septem stellis quib₃
est depictū ul' a stellis septem notabilioribus q' a
lie. habent enim plures q' septem. ergo septent'o
dicitᷣ a septem stellis quas uocant triones q̄si bo
ues aratorij. q₂ semp terant aream nostri celi. sem
per enim apparent in nostro hemisperio. ul' ut te

tigi t'o grece latine d₂ stella quod componitᷣ cū sep
tem. Et d₂ septentrio a numero septem stella₄ q̄si
septem stelle. q₂ illud signū septem stellis est depic
tū Et nota q' duo sunt septentriones sc₃ maior
et minor. Maior ut dicit arator. xxij stellas hab₃
Minor uero non nisi septem et gracia illius alte₄
signū d₂ septentrio ul' a septem stellis nobiliorib₃
Item utq₃ d₂ plaustꝝ siue currus ul' carꝝ ꝓpt' dis
posicōnem stella₄. ſ₃ h' maius illud minus. Itē ut
q₃ ſm fabulas d₂ ursa ul' arctos quod grece d₂ ursa
ſ₃ hec maior illa minor. Itē maior d₂ elice et para
sis. Minor d₂ t'mosura et arthophilax. et hinc to
ta illa plaga mūdi d₂ septentrio. et eciam uentus
pncipalis ab illa plaga mūdi ueniens similiter d₂
septentrio. et inde h' et h' septentrional' et hoc le.
ptinens ad septentrionem uel de septent'one. et h'
septent'onalis ꝓ quodam palello. q₂ illd' sigm sc₃
septent'onem includit. eadem causa d₂ arcticus. Itē
scias q' trio idem est quod terino
Septenus. a septē d₂ septenus na nū genis' vij
Ex omnibus animantibus mundis tolle septena
et septena. et ꝓd' penl'. vnd' in aurora d₂. septena
nolunt luce quiete frui. vide in septimana
Sepcies adūbiū numeri. i. vij vicibus. a septem
dicitᷣ. ꝓpha. Sepcies in die laudem dixi tibi
Septimana. ab hepta qd' est septem d₂ hec hep
tas heptadis. i. septem et subtracta aspiracōne et
s ꝓ ea posita dicunt latini hij et hee et h' septem
indeclinabile. vnde septimus ma mū. Et septenus
na nū. vnde septenarius ria riū. et h' septenarius.
Item a septem hec septimana ne. vn̄ hic septima
narius rij. i. ebdomadarius. et desinit utūs in e o
septimanarie. q₂ est appellatiuū. et septinarius ria
riū. vl' ſm quosda₃ septimana d₂ a numero die₄
a septem et mane qd' est lux. q₂ septem luces uel
dies in se continet. sicut ſm eos ebdomada dicitᷣ
a septem et deas qd' est dies q₂ continet in se sep
Septingenti te ta. i. sepcies centum ¶ tem dies
Et componitᷣ a septem et centū. et mutatur C in
Septuagesima. a septua ¶ g. vide in nongenti
ginta deriuatur septuagenus na nū. et hinc septu
agenarius ria riū. Item a septuaginta septuagesi
mus ma mū. et hec septuagesima me ꝓ illa domi
nica in qua alleluia intermittitur et complectitᷣ sep
tuaginta dies. vn̄ merito septuagesima d₂. Septu
agesima signat tempus deuiacionis et inchoatur
a dn̄ica qua cantatᷣ circūdederunt et terminatᷣ in
sabbato post pasca. Instituta ē septuagesima ꝓp
ter redempcōnem quam sancti patres statuerūt ut
ꝓpter ascensionis ueneracōnem in qua nostra na
tura celos ascendit et super choros angelo₄ subli
mata est semper ipa qnta dies solempnis et cele
bris haberetᷣ et in ea ieiuniū non obſuaretᷣ. q₂ in
p̄mitiua ecclesia eque solempnis. et sicut p̄ma fe
ria. vnd' et tunc solennis ꝓcessio fiebat ad repre
sentandū ꝓcessione₃ discipulo₄ ul' ipo₄ angelo₄
Sed q₂ festa sancto₄ supuenē. et celebrare tot fes
ta erat quasi onerosum. Ideo solennitas illa ces
sauit. In redempcōne ergo illo₄ die₄ sancti patres
vnā septimanā sexagesime in abstinencia addide
rūt et septuagesimā uocauerūt. Istud tam̄ ieiuni
um mō n̄ obseruatᷣ sicut nec sexagesime ieiuniū.
Rep̄sentat autem septuagesima septuaginta ān̄os
quibus filij isrl' sub captiuitate babilonica fuerūt
et quēadmodum illi deposuerūt organa sua dicē
tes quomodo cantabimus canticū dn̄i in terra al

cena. sic et nos cantica laudis deponimus. Postea
uo data eis licencia redeundi a tiro lx anno cepe
runt letari et nos quoq; in sabbato pasce tamq;
in lx anno alleluia cantamus eorum representando le
ticiam. Sed tamen illi in apparatu reditus et in col
ligendo sarcinulas multū laborauerūt. et nos post
alleluia tractuz statī subiūgimus scz laudate dn̄m
qui laborem signat. Illi cū leticia redeūtes labore
itineris uexabant̄ et nos per totam septimanam
pascalem graduale cū alleluia cantamus per gra
duale laborem. p alleluia leticiam designantes. De
mum illi patriam intrantes plenam leticiam susce
perunt. et nos in sabbato in albis quo terminat̄
septuagesima duo alleluia cantamus eorum plenam
leticiam per quam uenerūt in patriam figurantes
Et ne ecclesia tribulacōnibus pressa desperet ul' suc
cūbat pponit̄ ei in euangelio et in epistola triplex
salubre remediū et triplex p̄mium. Remediuz est
vt si uult ab hijs perfecte liberari in vinea anime
sue laboret abscindēdo uicia et peccata. postea in
stadio p̄ntis uite currat p penitencie opa. deinde
in agone uiriliter pugnet. contra omnia diaboli
temptamenta. Et si h' fecerit triplex p̄mium habe
bit q: laboranti dabitur denarius currenti brauiū
et pugnanti corona. Si uis inuenire terminum sep
tuagesime pasce et ceterorum festorum mobilium nota
hos ūsus. A festo stelle numerando perfice lune.
Quinq; bis inde dias bis septem bis deca tetras
Sm̄ hos ūsus pficienda est luna intra quaz ephia
euenerit. de hinc ō sequenti luna numerandi sunt
dies decem. et ibi est terminus septuagesime. et h'
est q' dicit qn̄q; bis. Itez hec eadem luna de qua
enumerati sunt decem dies pficienda est. et de ali
a luna sumendi sunt duo dies et erit terminus
hodie. Item ip̄a pfecta de tcia luna sumendi sunt
dies xiiij. et erit t'minus pasce. Item ipsa pfecta
de quarta sumant̄ xx dies. et dabit t'minū roga
cōnū. Item ip̄a pfecta de qn̄ta luna sumant̄ qua
tuor dies. et dabit t'minuz penthecostes. Et scias
q' sequenti dominica semper nostrum pasca celebrat̄
s; h' excipit̄ ul' accipit̄ de septuagesima qn̄ fuerit
bisextus. tūc eniz de p̄ma lunacōne numerant̄ xi
dies. Idem fiat de xl si supra bisextū ul' in die bi
sexti euenerit. scilicet ut addat̄ numero suo vnus
dies. Ad t'minū autem septuagesime specialit' in
ueniendū notabis hos ūsus. A festo stelle nume
rando perfice lunā. qdraginta dies post septuagesi
ma fiet. Si cadet in lucē septenā fitq; bisextus Lin
que diem dn̄i p̄mū retine q; secūdum. h' est a p̄nci
pio lunacionis intra quam ephia euenerit nume
randi sunt xl dies et ibi erit t'minus septuagesime
postea uero septuagesima fiet id ē sequenti dn̄ica
Si uo bisextus fuerit et tūc cadit in sabbato tūc
non p̄ma dn̄ica sequenti s; secunda erit festum. et
hoc est q' dicit si cadat et cetera. Ad t'minū autē pas
ce specialiter inueniendū nota hos ūsus Post mar
tis nonas ubi sit noua luna requiras. Et cū transi
eris bis septima pasca patebit. vl' sic. Inde dies so
lis tercia pasca tenet. vl' nota hos ūsus. Esse q̄uez
nobis bello carnem caueamus. Bellū sepe gerens
et puro deijcit hostem. Mox anime lucem iungas

Septuagies. a septuaginta dicit̄ et cū religiosis
septuagies aduibiū numeri. i. septuaginta vicibus
et componit̄ cū sepcies. vnd' in xviij c mth' dicit
petrus ad ihesum. Dn̄e quociens peccabit frater
meus in me et dimittam ei usq; sepcies. Dixit illi
ihesus. Non dico usque sepcies s; usq; septuagies
sepcies. i. quadringentis nonaginta uicibus. ut to
ciens fratri peccanti dimitteret quociens in die ille
peccare de facile non posset. vl' potest intelligi per
aggregacōnem. i. septuaginta septem uicibz. et tūc
xi multiplicant̄ p vij. p que intelligit̄ vniūsitas
p xi intelligit̄ transgressio x p̄ceptorum. et sic omis
transgressio p hūc numerum intelligit̄. vnd' aug' in
omelia. Non solū usqz sepcies sed usqz septuagies
sepcies. i. quadringentis nonaginta uicibus ut to
ciens peccanti fratri dimitteret in die q̄ciens ille
peccare non posset. Quid autem amplius queris
vis nosse omnia peccata cōtineri in numero istorum
lxxvij. ōnia g' peccata dixit q: illa xi. i. vbi desig
natur pecm̄ ducta sepcies fiunt lxxvij. Omnia er
go peccata dimitti uoluit q̄ lxxvij in numero p̄

Septuaginta nūi et signauit. vide in numerus.
pluralis ge omnis. et indeclinabile componitur a
septem et gentos qd' est decem. Inde septuaginta

Septū. a sepio pis psi tū et quasi sepcies decem
dicit̄ septus ta tū. et h' septū ti. locus circūclausus
ut stabulū pecudū ul' ambitus. vnde intra septuz
templi. i. intra ambitū ul' clausuram. vnde septim

Septuns. a septem et uns et aduibiū. i. clausim
ul' uncia componit̄ h' septuns huius tis. i. vij ūcie

Septuplo. septem componit̄ cū plica uel plico
et dicit̄ septuplus la lū. i. sepcies plicatus sepcies
ul' septenis multiplicatus daniel' iij. p̄cepit ut suc
cendētur fornax septupluz quam consueuerat suc
cendi. vnde septuplo las laui lare. i. sepcies plicare
multiplicare. Et cor' tu naturaliter. vnde in aurora.
Septupla pena cain torquet sibi uexat hebreos.

Septussis. as assis componit̄ cū septem. et dr' h'
septussis. i. septem asses ul' p̄cium septem assium.

Sepulcralis in sepulcrum est

Sepulcrulum li dimi puum sepulcrum

Sepulcrum a sepelio lis dr' h' sepulcrum cri. vnd' h' et
hec sepulcralis et h' le penl' pd'. Et ut dicit apule
ius. viciū facit qui post c ponit aspiracōnem lati
nis dictionibus. vnde uicōse aspiratur sepulcrū et

Sepultus a sepelio lis liui et pulcrum ul' pulcer
ultū deriuat̄ sepultus ta tū q' autem dicit̄ sepul
tus quasi sine pultu. i. sine pulsu ethi est. Et com
ponit̄ insepultus ta tū. et h' insepultura. et dicit̄
cadauer sepulcrum. i. sub terra conditum.

Sequaculus la lū. aliquantulū sequax. et dicit̄

Sequela. a sequor ris dr' h' seque et la sequax.
la le penl' pd'. i. mos consuetudo. exemplū. ritus.

Sequester tri qd' et tercie declinacōnis inuenit̄.
sed irregulariter est secūde. et dr' sequester reconcili
ator qui discordes pacificat et qui certantibus me
dius interuenit. qui apud grecos amesos dr' apud
quē pignora solent deponi. et dr' a sequendo ul' se
quor q: eius qui est electus utraq; pars sequatur
fidem. deut' v. Ego sequester et medius fui int' de
um et uos. vnde h' sequestra tre. i. reconciliatrix.
et sequestro tras. separe et p̄pe certantes pacifica
re. est enim actiuū. et sequester tra trum adiectiue in
uenitur id est medius uel medians

Sequor ris cutū tu. vn̄ secutus ta tū. qd' sequit̄
et secutiuus ua uū. qd' sequit̄ ul' qd' est signū secu
cōnis. et h' et h' et h' sequax. diligens secutor qui
et secarius dr'. vnde secaciter aduibium. et h' sequa
citas tatis. Sequor componit̄ assequor queris. i.
ualde ul' iuxta sequi ul' sequendo adipisci multi se
quūtur aliquid qui non consequūtur illud. vnde

bet consecucō et consecutiuus ua uū. Exequor ris extra aliqua sequi. aliquid pficere ad effectum du cere instare ad aliquid faciendū. vnde execucō dr effectus. Insequor queris. ualde ul intus ul cont sequi ꝓpe accipit in malo. vnde insector taris. fre quenter. Prosequor ris. ꝓcul sequi ul que restant sequi et ꝓcedere. vnde h ꝓsequiū. i. ſuiciū. ꝑseqr queris. causa ꝑdendi et nocendi sequi. infestare. ꝑ secucōnem inferre. angustiare. ꝓpe quidem in ma lo dr ſz non semp dr ꝑsequi. i. ꝑfecte sequi. Et sic ꝑt accipi illud deut xvi. Iuste qd iustum est ꝑse queris. et illud dauitic. Inquire pacem et ꝑsequē eam. eciam si fugiat. i. ꝑfecte ul ꝑseuerant sequē. Obsequor ris. i. obedire. ſuiē in omnibz sequi. sub sequor ris. i. subtus ul post latenter ul paꝝ sequi vnde subsequiū. i. ſuiciū. Sequor et eius composi ta sunt deponencia. et corripiunt hanc sillabam se et faciūt sup in cutū. et ipa ūba ul ꝑticipia pn̄tis tempis et gerūdia in di do dū scribūtur ꝑ q. ſz ꝑ ticipia ꝑteriti et futuri tempis ut secutus et secutu rus. Et sup ut secutū tu. et ūbalia ut secutor trix scribūtur ꝑ c. Nam ut dicit ṗs in x li. Desinencia in quor mutant eam in cu et sumencia tū faciunt sup. ut loquor locutū. sequor secutū. Et scias ꝙ ū bum deponens non habet ꝑticipiū in dus. vnd se quendus da dū. ul exponit in actiuam significati onem. ul uenit a sequor inquantū olim fuit com mune uerbum sicut dixi in loquor

Sera. a sero ris rui dr h sera re. firmatura hostij et ꝓpe lignū qd ex transuerso obicit et apponit hostio. vnde sero ras raui. seram hostio apponere hostiū firmare. claudere. Et componit assero ras .i. apire. Consero ras. i. simul serare. Desero ras. ul dissero ras. ualde ul deorsum ul diuſ modis sera re ul seram remouere et apire. Insero ras. i. ualde ul intus serare. Obsero ras. i. seram hostio apponē Resero ras. iteꝝ serare ul recludere et apire. quasi retro serā facere et remouē. Subsero ras. i. subtus serare. ul paꝝ ul post ul latenter. Sero et eius cō posita sunt actiua et cor hanc sillabam se. Itez a sera re h sero indeclinabile. ul pocius est adūbiū. licet qn̄qꝫ ponat nominalit sicut et mane. ut cuz dicit. obscuꝝ sero. pulcꝝ mane. vl dicit a sero ras Claudit enim celū sero. sicut mane apent. vnd et nocte dr celū eē clausuz. et die aptū. et ita sero est quasi sera celi. Et hinc serus ra rū. i. tardus. extre mus. Et compat. vnde sere rius me adūbiū. et se. ntas tis. i. tarditas. Item a sera h seꝝ ri. liquor q̄ fluit de recenti caseo dū ꝑmit. et scias qd seres no men populi cuiusdam. et serus ra rum. et sero ad uerbiū ꝓd se. ſz sero ris. futuro seram res. et h se ra re. et h serum ri. ꝓ liquore casei. et sero ras cor ripit se. vn̄ ouid de reme. pncipijs obsta sero me dicina ꝑatur. Cuz mala ꝑ longas conualuere mo ras. Item ūsus magistrales. Si far uē sero crescūt mea femina sero. fur obstante sera nō furta facit nisi sera. Spernē pingue serum non me facies nisi serum. Illis siqua seres dabit et bissum tibi seres.

Seraph phis. dr quilibz de ordine illoꝝ angelo rum qui dicūtur seraphim. Et scias qd seraphim ꝑ m et seraphin ꝑ n. ita distinguūtur sicut cheru bim et cherubin. vide in cherubin. Et ut dicit gḡ seraphin uocant illa sanctoꝝ spirituū agmina que ex singulari ꝓpinquitate conditoris sui incompa bili ardent amore. Seraphin quoqꝫ ardentes ul in cendentes uocant. qꝛ ita deo coniūcta sunt ut int hec et deū nulli alij spiritus interſint tanto magis ardent quanto hūc vicinius vident. Quoꝝ ꝓfecto flamma amor est. qꝛ quo subtilius claritatem visi onis eius aspiciūt eo ualidius in eius amore flā mescunt. De seraphim eciaz dicit ysa vj c. vidi do minū sedentem super soliū excelsum. i. eleuatū ex celsum in se et eleuatū respectu domus et plena e rat domus a maiestate eius. et ea que sub ipso e rant replebant templū et seraphin stabant sup il lud sex ale vni et sex ale alteri. duabus uelabant faciem eius. duabz uelabant pedes eius. et duabz uolabant. hec visio a ieronimo exponit allegori ce uolente ꝑ sedentem sup solium excelsum et ele uatū xp̄m signari regnantē. Per soliū autē excel sum et eleuatū signari angelos in quibz deus sedz sicut dicit ṗs. qui sedes super cherubin. Per domū autem superiorem ecclesiam triūphantez que dei maiestate impletur. Per templū ūo inferius eccle siam militantem que in inferioribus donis ꝑficit nec uidet diuine essencie maiestatem. Per h autez ꝙ dicit ꝙ seraphin stabant sup illud ul in circui tu ſm aliam litteram. signat ꝙ angeli templū. i. ecclesiam militantem custodiūt et defendūt. In h autem qd dr ꝙ angeli habebant alas a dextris et a sinistris. significatur ꝙ angeli ꝓtegunt ecclesiaz et custodiūt in ꝓsperitate ne eleuet et in adūsita te ne eijciatur. Sed dionisius ꝑ sedentem in solio dicit signari ipsum deū. Per soliū autem excelsuz ipsam eminenciam diuine nature. Per domū ūo supiorem creature excellenciores deo magis ꝓpin que. que eius maiestatem plenius repn̄tant. per templū ūo inferius inferiores creature scilicet cor pales que in inferiori modo diuinaz ꝑticipant bo nitatem. huius autem sedentis sup thronū facies ipam diuinam essenciam designat. siue que in et nitate fuerūt ante mūdi constitucōnez. per pedes uero ea que postmodum erūt in gloria eoꝝ et in penis dāpnatoꝝ. ꝑ media ūo ea que in cursu me dio agunt. Seraphin ergo faciez et pedes sedentis sup thronū uelare dicunt. qꝛ misteria eterne diui nitatis ul future beatitudinis et miserie nobis ad plenū non reuelant. vnde et rabbi moyses narrat ꝙ talimitiste dixerūt. quicūꝫ ponit ingeniū circa q̄ tuor recipiet cōfusionē ꝛc. Quid fiat in alto. Quid in ymo. Quid fuit ꝑmo. Quid ultimo erit. et addi tur. sed duabus alis uolabant. i. expandebant a las ac si uolarent. et sic non omnino operiebant media sedentis in throno. qꝛ de hijs que medio tē pore aguntur. sicut que in sex diebus ul etatibus fiunt ul facta sunt inquantū opus est instruimur ministerio angeloꝝ. Inter quos seraphin ꝑmatū tenent et inquantū opus est. qꝛ h impfecte et ex ꝑte cognoscimus. qꝛ per speculū et in enigmate. vnde et dicit ꝙ domus. i. mūdus impleta est fu mo ignorancie respectu illoꝝ q̄ sunt in patria. ul domus. i. sinagoga impleta fumo infidelitatis uo latus autem angeloꝝ ꝓcessum reuelacōnis in nos et eoꝝ uelocitas ad omnia q̄ uolūt demonstrant et sequitur in illa uisione ysaie ꝙ seraphin clama bant. sanctus sanctus sanctus dn̄s deus exercituū. In eo ꝙ dicit scūs ter. notat trinitas diuinaꝝ per sonaꝝ. In eo ꝙ dicit singulariter dn̄s deus exerci tuuꝫ notatur essencie vnitas. Et inde est ꝙ inole uit consuetudo ꝙ cottidie cantat in ecclesia sanc tus sanctus scūs dn̄s deus sabbaoth. i. exercituum

Sereno nas naui nare. i. exhilarare. letificare il

195

luminare.lucidare. vnde serenus na nū.i.letus.hilaris.lucidus.clarus tranquillus. Scd serenū ad celum refertur.tranquillū ad mare.vnde quidaz.dic mare tranquillū celū dic esse serenū.Et compatur serenior simus.Et a gtō sereni addita tas fit hec serenitas.Itē a serenus hec serenitudo inis Sēno cōponit cōsereno as insereno as intus uel ualde serenare.Resereno nas.subsereno nas.i.post uel subtus ul' paꝝ serenare.Et est actiuū sereno cū omnibus suis compositis.et ꝓducit re.

Seres ꝓ populo ꝓd ꝑmam vide in sera re.

Seria.a siria ne dr hec seria rie.i.olla quasi siria. qr ibi ꝑmo facta est.vl' dr sic a serijs.qr utilis est et necessaria.uel a serie qr ordine fit.Ter' relem ōnia dolia mea et omnes serias meas.vnde hec seriola le dimi.ꝑsius.Seriole ueteri metuens deradere

Sericus.hec seres huius sereris est q̇ꝺ re limum dam populus a quo dicit' hoc sericū ci.qd uulgo dicit' seta qr apud eos abundant ūmes qui sericū egant scilicet bombices a quibus hec fila circū arbores ducūtur.et hinc sericus ca cū.Et hec serica quedam uestis de serico.et sericatus ta tum.serico ornatus ul' intextus.et serico cas.serico ornari ul'

Series.a sero ris pro ꝺ intexere.Et corripit ri. ordinare dr hec series ei.i.ordo tenor.vnde serio as .i.ordinare.in ordinem ul' seriē dispone.et cor' se

Seriola le dimi.ꝑua seria.vide in seria rie.

Serius.a serius ra rum dr serius ria riū.i.utilis et necessarius.Theodolus.vt tua iam nostro postponas seria ludo.et dicit' a serius qr seri.i.series necessaria et utilia tractare solent.vnde serie adūbiū .i.utiliter ul' intente sedulo studiose ex animo.inuenit' eciam serio ablatiuus positus ꝓ isto aduer

Sermo onis in sermocinor est ꝺ bio serie

Sermocinor aris.i.ſmonem facē.et dr a ſmo. Sermo autem est orō humili stilo composita humane locucōni finitiua.ul' ſmo est collocucō vnius ꝑsone ad aliam.et dr ſmo a sero ris qr serat utilitatem mentibus auditoꝝ.ul' qr serat' inter colloquentes.et corripit ci ſmocinor

Sermunculus li dimi.ꝑuus ſmo

Sero ris cui atū.i.seminare ul' plantare.et deriuat' a sereno nas.qr sereno celo serendū est et nō ꝑ ymbres.Et nota ꝙ sero ris duplex habet ꝑteri et duplex sup.ut sero cui atū sero ſui ſtuz.Sero ris cui atū.i.seminare et plantare.hec tamen significacō tracta est ab alia.Qui enim arbores plantat quodāmodo seminariū eis confert.et qr seminacō et plantacō ordine solent esse.Ideo sero rui. qnq3 ponit' ꝓ ordinare.Itez sero ris ſui ſtū.i.immittere ul' coniūgere.Inuenit' tamen et ſui ꝓ ordinaui et ꝓ seui.sz ſm antiquos sero componitur ſm utramq3 litteraturam assero ris asseui assertū .i.liberare.manumittere et asserē.i.affirmare.ul' adiūgere.vnde hec asser eris.qr vnus alij inseritur et asserto tas fre.Consero ris cui itū.i.plantare simul serē.vnde hec consicō plantacō.Et consitus ta tū.plantatus.Consero ris rui conſtū.commiscere cōmittere.contexere.coniūgere.vt isti conserunt brachia et conserūt ūba.vn̄ conſtim.i.coniūctim Circūsero ris cui.i.circūplantare.Circūsero rui.vndiq3 coniūgere.ul' contexere et cōmittere.Desero ris rui deſtū.i.derelinquere.vnde hec deſtū.et hinc deſtro tas.i.deſtuz facere.potest eciam esse fre huius ūbi deserere.Dissero ris rui.tractare.dicere.sapienter loqui.confirmare.vn̄ diſtus nomen.de q̊ in suo loco.Exero rui exertū.i.foras emittere.ul' denudare manifestare.vnde exerto tas fre.Insero ris cui itū.i.plantare.Et est ꝓꝑe inserere plantare ꝑ immissionem ramoꝝ adinuicem.vnde ouid' de re.Venerat insicō fac ramū ramus adoptet.Insero ris rui inſtuz.i.immiscere.immittere.et ꝓꝑie uiolenter.vnde inſto tas fre.Intersero ris rui tū.interponere.intmiscere.intmittere.Intersero ris cui itū.intplantare ul' interseminare.Profero ris rui ꝓſtū.ꝓcul emittere.Presero ris rui ꝑſtum.i. ante immittere ul' sup̄.Obsero ris cui itū.cont' ul' vndiq3 seminare.ul' plantare.ul' tegere.Lucanus. Obsita funera celat' purpura lana.Obsero ris rui. obſtū.i.contra serere.cont' immittere.cōmiscere. Et nota ꝙ sicut patet ex ꝑdictis omnia composita a sero faciūt ꝑteritū in rui.et sup̄ in ſtum.sz nō omnia faciūt in seui.sz illa tantū que habent significacōnem affinem significacōni sui simplicis sicut que dicūtur ꝓ plantare.Nam q̇ arbores plantant quodammodo seminariū conferūt.et hinc ē ꝙ illa que habent significacōnem omnino extraneam a significacōne sui simplicis faciunt ꝑteritū tm̄ in rui.et sup̄ tantū in ſtū.ut desero rui deſtū Dissero rui ſtū.exero rui exertū.ꝓsero rui ꝓſtū Alia uero omnia faciūt ꝑteritū seui et serui et sup̄ in sitū et in ſtū.Et cū dicūtur ꝓ plantare faciūt ꝑteritum in seui et sup̄ in situm.In alio uō sensu faciūt in rui ꝑteritum.et sup̄ in ſtum.Obsero tm̄ ꝓ serere et ꝓ tegē facit ꝑteritum in seui et sup̄ in situm.Item sero et composita ab eo ſm ꝙ faciūt ꝑteritum in seui et sup̄ in satuz ul' situz neut' sunt ꝑter obsero obseui ꝓ tegere qd est actm̄.Itē sero et eius composita ſm ꝙ faciūt ꝑteritum in rui et sup̄ in ſtum actiua sunt.Item omnia composita a sero rui sertum retinent litteraturam sui simplicis ubiq3.Similit' composita.a sero eui atum.nisi ꝙ in supinis mutat a simplicis in I.Itē sero et eius composita in pn̄ti corripiūt hanc sillabam se sz in ꝑterito eam ꝓd.vnde ꝓsper.Quod serimus metimus qd damus accipimus.Item ut dicit ꝑs in x li.Seui ſm anologiam ui in tū setū debuit facere sz differencie causa satū ꝓferre tradiderūt ueteres vide et in tercia ꝑte ubi agit' de ꝑteritis ūboꝝ tercie coniuġ desinenciū in ro de h̊ habes eciā in satū

Sero seras in sera vide

Seron sepulcꝝ.ꝑdolum

Seros grece oppiduz est latine serum.vnde hic seres sereris quidam populus

Serotinus.a serus ra rum dicit' serotinus na nū .i.tardus et tarde ueniens ul' uespertinus.et dr a sero.genes xxx c g.facta q3 sunt ea que erant serotina laban et que ꝑmi tempis iacob.Et hinc serotino nas.i.tardare.serotinū facē.Et scias ꝙ serotinus ymber dicit' in autūpno ul' hyeme iactis seminibz nutriendis.serotinus ad incrmentū in uere ul' estate et cor' penl' serotinus cū sit possessiuū desinens in tinus et non habeat t a suo ꝑmitiuo Nam si haberet t a suo ꝑmitiuo ꝓduceret ti. Vt vespertinus a uesperta.Matutinus a matuta Vt

Serpedo.a ſpo pis.dr hec ſpedo dinis ꝺ uult ꝑs .i.rubor cutis cū membroꝝ extancia.dictus a ſpendo qr ſpat ꝑ membra.et ꝓducit pe.

Serpens.A ſpo pis dr ſpens tis qr occultis et minutis squamaꝝ nisibus ſpat et repat.Illa autem que quatuor pedibus nituntur sicut lacerti et stelliones non ſpentes sz reptilia dicunt'.Serpen

tes autem illi reptilia dicuntur que uentre et cor pore reptant. Quorum uenena tot quot genera. tot pniciẽs quot species. tot dolores quot colores habent. vnde ſpentinus na nũ ſm hug. vide de h in reptile alioꝝ ſentenciam. Et ſcias ꝙ ſpens habet iiij naturas. Prima eſt qꝛ cũ ſenuerit caligant oculi eius et ſi uoluerit nouus fieri abſtinet ſe a cibo donec pell' relaxet̃ et inde coartat ſe ut ſenectutẽ deponat. Secũda cũ uenerit aquã bibẽ in cubiculo ſuo uenenũ deponit et ſic aquam inſicienter bibit. Tercia uero ſi uiderit hominem nudũ timet ſi uidet ueſtitũ inſilit in eũ. Quarta qñ aliquis uoluerit eũ occidẽ totũ corpus tͦdit ad penam. caput autem ſuũ cuſtodit. vnde dicit plinius. ꝙ ſi ſpentis caput cũ duobuſ euaſerit digitis nichilominus uiuit. vnde totũ corpus obicit ꝓ capite defendendo. Itẽ nota ꝙ ſicut habet̃ in li nu xxi. fecit moyſes ſpentem eneũ et poſuit ꝓ ſigno Quem cũ percuſſi a ſpentibus ignitis deſti aſpicerẽt ſanabant̃. ſic pcuſſi ſpiritualit̃ a ſpente uenenoſo diabulo aliqua temptacõne ul' moleſtia ſi aſpiciũt in xp̃m ſpentem callidũ poſitũ in palũ ul' ſignũ crucis ſanabũtur a quacumq; pcuſſura ul' infirmitate ſeu tribulacõne et dulcia ei erũt. vñ dicit dñs in iij c iohis. Sicut moyſes exaltauit ſpentem in deſto ſic et exaltari oportet filiũ hominis. i. uirginis. et ponit duplicem finẽ ſiue utilitatem ex medicina paſſionis criſti. ſciliꝫ liberacõnem a malo. vnde dicit. vt omnis qui credit in eum non pereat. et boni retribucõnem. vnde ſubdit. ſꝫ habeat vitam eternam. Iſte enim fuit duplex finis paſſionis xp̃i dicit autem exaltari pocius ꝙ crucifigi. vt minueret penalitatem ex amore dei ſumptam exaltacõꝫ mereri. qꝛ ſm aug. pena nõ facit martirem ſꝫ cauſa. Et eſt ſpenſ ge incerti. ul' ut quidam uolũt cõ

Serpentigena ne gene ¶ munis ſicut et bidens ris cõmunis penul' correpta. a ſpente genitus. et componitur a ſpens et genitus

Serpentulus li dimi. puus ſpens

Serpillũ. a ſpo pis dicit̃ h ſpillũ li quedaꝫ herba que eſt trifoliũ et poliolum dicit̃. v̓gil' in buc Allia ſpillum herbas q; contundit olente

Serpo pis pſi ptũ. i. latenter ire ul' corpe et uentre repe. Serpo componit̃ cõſpo pis. i. ſil' ſerpe Inſpo pis. intro ſerpẽ. Perſpo pis. i. pcul ſerpẽ. ul' ꝓpe ſerpẽ. et eciaꝫ in ante ſerpẽ. Serpo et eius compoſita neutra ſunt. et faciũt p̃teritũ in pſi. et

Serra. a ſeco cas dicit̃ hec ¶ ſupinum in ptum ſerra re nomen a ſono fictum. i. a ſtridore cũ pten nis ferri lamina dencium mordacitate reſecans. q̃ attingit et ſtridet. vnde ſratus ta tũ. ſra ſectus. et ſro ras. ſra ſecare. vnde ſrans tis ge omnis. yſaie xli. Ego poſui te quaſi plauſtꝝ triturans nouum

Serro ras in ſerra eſt. ¶ habens roſtra ſrancia

Serrula le. diminutiuum. parua ſerra

Sertatus ta tum in ſertum eſt.

Sertulũ li dimi. paruũ ſertum

Sertũ. A ſero ris rui dicit̃ h ſtũ ti. i. corona de floribus inſtis et coniũctis facta. vnde ſratuꝫ ta tũ. i. ſto ornatus uel coronatus

Seruiciolum li dimi. paruum ſuicium

Seruicioſus in ſuus eſt

Seruilis in ſuus eſt

Seruio. A ſuus dicit̃ ſuio uis viui uitũ. Et cõponit̃ cõſuio uis. ſimul ſuire. diſſeruio uis diũſis modis ſuire ul' offendẽ. deſeruio uis. ualde uel deuote ſuire ul' offendere. Inſuio uis. ualde ſuire ul' obedire. ſuimus dicimus tantũ. inſuimus cuiuſq; p̃ceptis. Reſeruio uis. iterꝫ ſuire uel a ſuicõ ceſſare. Subſuio uis. obedire. ul' ſatiſfacere. conſonare latent̃ ul' poſt ul' parꝫ ſuio. Seruio uis neutrum eſt cum omnibus ſuis compoſitis

Seruitus. a ſuus dr̃ hec ſuitus tutis. et eſt ſeruitus condicõ ſeruiendi. ſuiciũ uo ius ul' actus ſuiendi ul' munuſ Et ſm yſiđ v ethi. Seruicium eſt maloꝝ omniũ poſtrema pena. que liberis omniũ ſupplicõ grauior eſt. Nam ubi libertas perit una ibi pereũt et omnia. vnde quidam Non bene pro toto libertas uenditur auro. Hoc celeſte bonũ p̃terit orbis opes. et accipitur duobus modis ſeruituſ ſciliꝫ ꝓ latria et ꝓ dulia grece. hoc eſt deo et hominibuſ competit. et corripit ui. Hic nota ꝙ ſuitus introducta eſt ex peccato. Nam ut dicit gͦgorius in paſto. liquet ꝙ omnes homines natura equales genuit. ſꝫ uariante meritoꝝ ordine alios abijs culpa poſtponit. Ipſa autem diũſitas que acceſſit ex uicõ. diuino iudicio diſpenſatur. ut qꝛ omnis homo eque ſtare non ualet. alter regatur ab altero. vnde cũcti qui p̃ſunt non in ſe poteſtatem debent ordinis ſꝫ equalitatem penſare condicõnis. nec p̃eſſe ſe hominibus gaudeant ſꝫ ꝓdeſſe Antiqui enim patres noſtri non reges hominũ ſꝫ paſtores pecoꝝ fuiſſe memorant̃ et cetera ſicut dicam in timor. vide eciam. in rector

Serula le dimi. pua ſera

Seruo as uaui uare. i. cuſtodire. retinere uel in cuſtodia ponẽ uel ꝓſpicere. Et componit̃ cũ con. et dicit̃ conſuo as. i. ſimul ſuare. Itẽ cũ ob et dr̃ obſeruo uas qđ in malo et bono ſumit̃ ut in ſuo loco dicit̃. Item cũ re et dicit̃ reſuo uas. i. retinere Seruo et eius compoſita actiua ſunt.

Serum ſeri in ſera eſt.

Serus ra rum in ſera re exponitur

Seruulus li dimi. paruus ſuus.

Seruus. a ſuo as dr̃ h ſuus ui. qui olim in bello capti cũ iure poſſent occidi. ſuabant̃ et fiebãt ſui. et ideo ſuus dicit̃ a ſuando ꝓpter antiquam conſuetudinem. licet eciam quidam dicant̃ modo ſerui qui ſic ſuati non fuerũt. ſuuſ ergo dicit̃ ex condicõne ſuitutis. Item ſuus in bello captus et ſuatus. famulus ex ꝓpa familia ſuoꝝ ortus. mancipiũ ex hoſtibus quaſi mancipatũ ul' quaſi manu captũ. Item eſt ſuus empticius qui p̃cio emit̃ Item uerna ſiue ũnaculuſ in domo nutritus. qꝛ ũnat. i. claret in domo. Qꝛ autem dr̃ ſuus quaſi ſerens uana. ul' quaſi ſuans uultũ dñi ſui. ul' quaſi ſerens ũſucias ethi eſt. vnde hec ſua ue. et ſuus a vm. et h et h ſuilis et h le ꝓđ penl'. vnde hec ſuilitas ſuiliter adũbiũ. et h ſuiciũ. vnde ſuicõſus ſa ſum. ſeruicõ plenus. Seruus componit̃ conſuus

Sese dictio geminata compo ¶. i. ſimul ſeruus nitur ex ſe et ſe et liqueſcit s ꝙtum ad ſonum et debet ꝓnũciari ſicut deſeuio. Et ſcias ꝙ tria ꝓnomina geminata componi habent in accuſatiuo et ablatiuo tantũ. ut meme. tete. ſeſe. ſicut dixi in t̃cia pte ubi egi de cõpoſicõne integroꝝ nominũ.

Seſſilis. a ſedeo des dicit̃ h et et h ſeſſilis et h le. qđ aptũ eſt ad ſedendũ. uel ut quis ſedeat ſup illud. et inde ſeſſibilis le idem. et corripit penl'. pſius. Exhalat uapida leſum pice ſeſſiliſ obba. et dr̃ ſeſſilis qꝛ apta eſt ſedere. habet enim funduꝫ amplũ et latũ. et ita melius ſedet

Sessillus la lū .i. paruus statura. q̄ non videt̄ stare ſ; sedere. et dicitur a sedeo des.

Sessis. sex componit̄ cū as assis. Et dr̄ hec sessis .i. sex oboli ul̄ p̄cium sex oboloꝝ.

Sessum est sup̄ de sedeo des. et debuit facere sesū per vnum s. sicut dixi in sedeo des.

Seta. a sus dicit̄ hec seta te. q̄ a sue ꝓcedit in p te. ul̄ a suo is. q̄ ualeat ad suendū. vnde setosus sa sum. plenus ul̄ abundans seta. et cōpatur. vñ hec setositas tatis. et componit̄ seta cū in et dicit̄

Setario as aui are .i. farinā purga ¶ insero tas

Setariū rij in setarius ē. ¶ re. et dicit̄ a setariū

Setarius. a seta dicit̄ setarius ria riū. qd̄ et seta cīū dr̄ scilicet instrumentū purgandi farinam.

Seth filius fuit ade. et interp̄tat̄ resurrectio. q̄ post fratris resurrectionem natus sit. quasi resur rectionem fratris ex mortuis suscitaret. Itē̄ et po sicō. q̄ deus eū ꝓ abel posuit a quo quidam he̅ tici dicti sunt sethimiani qui dicebāt eū esse xp̄m

Sethim. genus spinaꝝ est in hemo ex quibus fit lignū imputrescibile ſm hug. et ut dr̄ in pap. sethin ligna q̄to accendūtur tanto duriora effici untur. In historijs autem sup̄ exod. dr̄ sethim no men est montis. regionis. et arboris. q̄ similis est albe spine in folijs et est leuissimū lignū increma bile imputribile. et acuitur in fine sethim.

Sethimiani in seth exponitur.

Setosus sa sum in seta exponitur.

Setula le dimi parua seta.

Seuero ras in seuerus est.

Seuerus. uerus componit̄ cū satis et dr̄ seuerus ra rum. austerus. districtus. rigidus. uel purus. Et dicit̄ seuerus. quasi satis uerus. tenet enim sine pie tate iusticiam. cont̄ illud eccl̄ vij. Noli esse iustus multū. vbi dicit glosa. Sūmum ius sūma iniuria est. Ite; sup̄ illud ysa xxx. Hec est uia ambulate in ea neq; ad dexteram neque ad sinistram. Dicit glo in utraq; p̄te. Quidq̄d supra modū est in uicō est. Q̄ autem dr̄ seuerus quasi sequens uera eth̄ ē. Et compatur seuerior issimus. et a seuerus hec seue ritas .i. austeritas. rigor uel integritas iudicij uel uehemencia ulcionis. et seuero ras qd̄ non est in usu. ſ; componit̄ asseuero ras. affirmare. asserere. Et pseuero ras. et ꝓducit ue.

Seui seuisti. est p̄teritū de sero ris. ibi vide.

Seuicies ciei. in seuus est.

Seuio uis uiui uitū uire .i. insanire furere. seuū esse ul̄ fieri. Et componitur conseuio uis. scilicet simul seuire. deseuio uis .i. diuisis modis seuire ul̄ a seuicia cessare. Inseuio uis .i. ualde seuire. obseui o uis. iteꝝ seuire. ul̄ retro a seuicia cessare. Seuio et eius composita neutra sunt. et ꝓd̄ se. vñ ꝓsp Impia confuso seuit discordia mentem

Seuus. a seuio uis dr̄ seuus ua uū .i. crudelis. ſ; seuus in ira crudelis in sanguine. et compatur. vñ hec seuicia cie. et hec seuicies ciei. Seuus compo nitur cū q̄ et tam. et dr̄ q̄seuus seua uum tamse uus ua uū .i. ualde seuus. et ꝓd̄ se.

Sex. ab hex. subtracta h. et ꝓ ea posita s dicit̄ apud latinos hij et hec et hec sex omnis ge et inde clinabile. vnde senus na nū. et senarius ria riū. et hic senarius rij. ꝓ illo numero. et ꝓd̄ se senus ut

Sexagesima. a sexaginta dicit̄ ¶ dixi in senex sexagesimus ma mū. et hec sexagesima me. dñica post septuagesimā. et inchoatur a dñica qua can tatur. Exurge dñe. et terminat̄ in q̄rta feria post pasca. venite benedicti patris mei cōplectens octo ebdomadas et iiij dies et h; sexaginta dies Institu ta autem est sexagesima ꝓpter redempcōnem q̄m melchiades papa et siluester statuerunt. ut bis in omni sabbato comederet̄ ne ꝓpter abstinenciā; et afflictionem carnis quam sustinuerant in sexta fe ria que in omni tempe ieiunabatur natura debili taretur. In redempcōnem ergo sabbatoꝝ illius tē poris vnam septimanam quinq̄gesime addiderūt et sexagesimam vocauerūt. Item instituta est cā am ꝓpter signacōne;. signat namq; tempus uidu itatis ecclesie a sponso suo. vñ sexagesima sonat sexies decem. et p sex intelligant̄ sex op̄a miseri cordie. per decem intelligat̄ decalogus In fine sex agesime cantat̄ venite benedicti patris mei ꝛc̄. q̄ illi qui in decem p̄ceptis et in sex operibus mise ricordie se exercent. audient ab ore domini in fu turo generali iudicō. venite benedicti patris mei ꝛc̄.

Sexagesies aduerbiu; numeri .i. ¶ lij. s. et cetera lx uicibus. et dicit̄ a sexaginta.

Sexaginta. a sex et gentos decem componitur sexaginta ge omnis numeri pluralis et indeclina. .i. sexies decem. vnde sexagenus na nū. et sexage narius et sexagies aduerbium .i. lx uicibus.

Sexangulus. a sex et angulus componit̄ sexan gulus la lū. sex angulos habens. vnde sexangula tus ta tū et substantiue dicit̄ hic sexangulus li ꝓ tali figura

Sextupes. pes componitur cū sex ¶ tali figura et dr̄ hec sextupes is .i. pediculus. q̄ sex habeat pe des. vnde sextupedosus a ū. sextupedibus plenus

Sextuplus. sexqui qd̄ est totū componitur cū plica et dicit̄ sextuplus pla. q̄si sexquiplus .i. con tinens totū et plicam tocius .i. medietatem. vnde hec sextupla ple .i. totū et dimidiu; scili; summa

Sexennis. a sex et an ¶ capitalis et dimidium nus componit̄ hic et hec sexennis et hoc ne. sex anno rum. vnde hoc sexenniū nij. spacium sex annoꝝ.

Sexies aduerbiū numeri .i. sex uicibus. et dicit̄ a sex. vnd̄ in iiij reg̃ c xiij. Si pcussisses quinquies aut sexies aut sepcies.

Sexqualter in sexq̄ ē ¶

Sexqui .i. totū. vnd̄ p cōposicōnem hec sexq̄pes pedis .i. totus pes. scilicet mensura vnius pedis. vnde hic et hec sexquipedalis et hoc le penl̄ ꝓd̄ .i. qui contin; mensura; tocius vnius pedis. Orac̄. ꝓijcit ampullas et sexquipedalia ūba .i. totū pede; obtinē cia. vñ hec sexquipedalitas atis. Item sexqui cōpo nitur cū alter. et fit sexqualter tra trū. continens totū et tocius medietatem. vnde ternarius est sex qualter binarij ul̄ ad binariū. q̄ continet ip̄m to tū et eius p̄tem siue medietatem scili; vnū. et cō ponit̄ subsexqualter ra rum. qui ab alio contine tur totus et eius altera p̄s. vnde binarius est sub sexqualter ternarij ul̄ ad ternariū. Item sexqui cō ponit̄ sexquitercius cia ciū. et sexquioctauus .i. cō tinens aliqd̄ totū et eius terciam p̄tem ut quater narius ternariū ul̄ continens aliqd̄ totum et eius octauam p̄tem. ut nouenarius continet octonariū et per cōposicōne; subsexquitercius cia ciū. et sub sexquioctauus ua uū. qui ita continet̄ ab alio et similiter p̄t dici per composicōne; sexquiquartus ta tū. et sexquiqūtus ta tū. et sexquisextus ta tū et sic in similibus.

Sexq̄pes dis in sexqui est ¶

Sextarius. a sextus dicit̄ sextarius rij. Et dicit̄ sextarius a sexta parte. Est enim sexta pars con gij. sextarius duaꝝ libraꝝ est qui bis assumptus dicit̄ bilibris. assumptus quat̄ fit g̃co nomine te

rix. Quinquies cōplicatus quinarem siue gomor
facit. adice sextū reddit congiū. Nam congius sex
metit̄ sextarijs. Et hinc sextarij nomen tractū est
Et construitur cū gtō ut sextarius vini. Et nota
ꝙ sextarius siue dicat̄ mensuratū siū mensura siū
quantitas illi mensure adiacens siue aliquid aliud
semp est masculini generis et non neutri
Sextercū cij. q̄ddam pondus duaꝝ libraꝝ. et se
mis quasi semistercū. vn̄ sextercianus nia niū q̇ e
rogat sextercū ul' ad sextercū ptinens.
Sextilis penl' ꝓd cū a sextus nomine dicatur.
Sextus. a sex deriuat̄ sextus ¶ vide in qntilis.
Siban dicit̄ tercius mensis a marcio ¶ ta tū.
scilicet maius et acuit̄ in fine
Sibilla Bole qd̄ sinā est componit̄ cū sios qd̄
lingua eolica dicit̄ deus et dr̄ h̄ sibilla quasi sios
bole. uel bele qd̄ est mens. i. diuina sentencia uel
dei mens. Et est nomen appellatiuū sibilla q̄si ꝓ
phetissa. et fuerūt decem sibille. quelibꝫ tamen ꝓ
phetissa dici p̄t sibilla. qꝛ dei sentenciā ul' menteꝫ
hominibus interp̄tantur. Ille tamen decem dicte
sunt sibille quasi antonomasice. vnde sibillinus a
Sibilo las laui lare latū. serpen ¶ um penl' ꝓd
tū est ꝓpe. homines tamen sibilant. vnde hic sibi
lus li. ꝫ in plurali hec sibila loꝝ. et sibilus la lū. i.
sibilans. ꝫ pocius causa metri esse usurpatū uidet̄
a poetis ꝙ sit uox significatiua sicut pluuius a ū
ꝓ pluuialis. Sibilo componitur consibilo las. i. si
mul sibilare. Desibilo las. i. a sibilo cessare. Exibi
lo las. extra sibilū ꝓijcere. Insibulo las. intro uel
ualde sibilare. vel sibilo intro impellere. obsibilo
las. vndiqꝫ ul' contra sibilare ul' desinē. resibilo as
iteꝝ sibilare ul' desinē. Subsibilo las. post ul' paꝝ
uel latenter sibilare. Et nota ꝙ sibilo ponit̄ qn̄qꝫ
ꝓ deridere. qꝛ sibilare solemus post eū quem deri
demus. vnde orac̄ in s̄monibus. Populus me sibi
lat. Sibilo las est neutꝝ cū omnibus suis compo
sitis. et corripit bi. vide in regulus.
Sica ce fe ge. deriuat̄ a seco cas. et dr̄ sica quasi
seca scilicet gladius breuis quo maxime utuntur
qui apud italos latrocinia exercent. et ut dicunt
telū est in baculo absconditū. vnd̄ hic sicarius rij
qui sicam defert ul' homicida. et ꝓd̄ p̄mam. vnd̄
orac̄ in s̄mo. Qꝛ mechus foret aut sicarius aut a
lioquin. actu xxi. Eduxisti in desr̄tū quatuor milia
viroꝝ sicarioꝝ. Et scribit̄ p vnū c. pap̄ sic dic̄. Si
carius dictus qꝛ ad ꝑpetrandū scelus sic telis ar
Sicarius in sica vide ¶ matus
Sicania in sicilia est
Sictine. i. sic ne. et est sillabica adiectio. Et non
inclinat hic ne coniūctio enclitica accentū p̄ceden
tis sillabe ad se. i. iuxta se. vnde p̄ncipal' accentus
est sup p̄ma sillaba. et media grauatur. sicut hec
cine. qꝛ accentus p̄ncipalis non potest poni super
sillabica adiectione. vide in heccine. In p̄mo reg̃
c xv dicit̄ sictine sepat amara mors. et in aurora
dicit̄. sictine rex pharao pascali vincit̄ anno. pos
set tamen in sictine ibi cine esse sillabica adiectio
et legi debet remissiue sictine. i. sic separat amara
Sicco cas. a sucus dicit̄ per antifrasim ¶ mors
siccus ca cū. qꝛ sit sine suco. Et compatur. vnd̄ sic
ce cius me adiubium. et hec siccitas tatis. Et hec
siccitudo. Sicco cas componit̄ cū de et dicit̄ desicco
cas. Item cū ex et dicit̄ exicco cas. Item cū re. et
dicit̄ resicco cas. Et est actiuū sicco cū omnibꝫ su
is compositis. et scribitur per duo cc

Sicera re. fe ge p vnū c penl' correpta hebreuꝫ
ē. ul' dicit̄ a suco qꝛ ex suco frumenti ul' pomoꝝ
conficiatur coctis qꝫ frugibus aqua pinguis quasi
sucus colatur. et dicit̄ sicera omnis poc̄o. omnis
liquoris confectio. omnis liquor qui inebriare p̄t
p̄ter vinū. Magis ꝓpe tamen liquor qui ex datti
lis fit ad bibenduꝫ suauis. In p̄mo c luce dicit̄. vi
Sicilia siculus rex fu ¶ nū et siceram non bibet
it sicilie. vnde illa terra dicta est sicilia sicut eadeꝫ
dicta est sicana a sicano rege. et a sicilia siculus la
lū penl' cor̄. Orac̄. Inuidia siculi non inuenere ty
ranni. Tormentū maius ꝛc̄. Et h̄ et h̄ siciliensis et
hoc se. Et h̄ sicilides de. vnde h̄ sicilis dis et sicilie
sis. et declinat̄ patronomice. v̄gil'. Sicilides muse
Sicilides in sicilia ē ¶ paulo maiora canamus
Sicima me dicta est sichen sed nūc neapolis. et
cor̄ ci. vnde in aurora. post esau pacem iacob sici
Siche dicit̄ anima. Item siche ¶ mis manꝫ exit
dicit̄ ꝓ funduꝫ. vnde emiosigeus quasi emiosiche
us uel componit̄ a sigeus. Inuenit̄ eciam sichel.
pro quodam pondere. vide in sidus
Sichen filius fuit emor. qui quandam urbem e
dificauit quam a suo nomine appellauit sichen h̄
gr̄ce latine dr̄ sicima me. et est ciuitas samarie ib̄a
est nūc neapolis ciuitas samaritanoꝝ
Sichofanta te falsus calūpniator uel viliū reꝝ
appetitor. fertur tamen apud grecos. sicofanta dr̄
ficus comedens. a sichos qd̄ est ficus et fagin qd̄
est comedē. Sed hac racōne dicit̄ sic falsus calūp
niator. Cuidam dn̄o apud grecos misse sunt ficus
quas latenter quidam suus famulus comedit et
cepit calūpniari alium et accusare ꝙ eas comedis
set. tunc dn̄s p̄cepit aquam calidam bibi ab eo q̄
comederat ficus. qua bibita statim uomuit ficus
vnde semp postea dictus est sicofanta. i. ficus co
medens. et qꝛ false fuit calūpniatus socium come
disse eas. Ideo in̄ inoleuit mos et consuetudo ut
falsus calūpniator diceret̄ sichofanta
Sichomachia. A siche qd̄ est anima et machia
pugna cōponitur hec sichomachia chie. i. pugna
anime. vnde quidam liber dr̄ prudencius de sicho
machia. i. de pugna anime. et acuit̄ penl'
Sichos grece ficus latine
Sidus sichel qui latino s̄mone cidus corrupte
appellatur hebreū nomen est habens apud eos
uncie pondus. apud latinos auteꝫ et grecos q̄rta
pars uncie est et stateris medietas dragmas appē
dens duas. vnde cū in litteris diuinis legit̄ sidus
uncia est. Cū ūo apud gentiles quarta ps vncie ē
Sicomorus. morus componit̄ cū quodam gre
co. et dicit̄ sicomorus ri. qui sit folijs similis mo
ro in alijs ficui. vnde et dicit̄ ficus fatua hanc ar
borem latini celsam uocant ab altitudine. qꝛ non
est breuis ut morus. vnde h̄ sicomoꝝ. et h̄ celsum
ꝓ fructu illius. et ꝓd̄ mo. vnde quidam. Cū cano
morus moriqꝫ soror sichomorus. Et scias ꝙ gt̄us
pluralis facit sicomoroꝝ. format̄ ab ablat̄o singu
lari sicomoro addita ruꝫ. Inuenit̄ autem aliqn̄ p
sincopam sicomoꝝ ꝓ sicomoroꝝ sicut viꝝ ꝓ viro
rum. deū ꝓ deoꝝ. vnde in secūdo li palip̄ c ix. Tā
tam qꝫ copiam prebuit argenti in ih'rl'm quasi la
pidū et cedroꝝ tantā multitudinē ueluđ sicomoꝝ
que gignuntur in campestribus sicomoꝝ dixit ꝓ
Sicubi in ubi vide ¶ sicomoroꝝ
Siculus in sicilia exponitur.
Sidero ras. a sidus dicit̄ sidero ras qd̄ non est

in usu. Sȝ componit᷑ cõsidero as. ꝑspicere et ꝓ̄pe celestia desidero ras .i. cupe et ꝓ̄pe celestia. Et est actiuũ sidero cũ suis compositis. et cor᷑ de. vide e

Sido dis exponit᷑ in sedeo des ¶ ciam in sidus

Sidon fuit filius primogenitus chanaan a quo dicte sunt sidones. et hinc ciuitas eoꝝ in fenicia sidon dicta est. vnde h̃ et h̃ sidon donis patriũ. et sidonia nie ꝓuincia adiacens. vnde sidonius a vm Sidonij interp̄tant᷑ venũdantes ul' lingua fenicũ piscis dicit᷑ sidon. vnđ a copia pisciũ sidon p̄dicta ciuitas est dicta eciam interp̄tatur uenator ul' uenatrix. gen̄ xlix c dicit᷑ ꝑtingens usqȝ ad sidonem

Sidonij in sidon vide. Et ꝓđ do

Sidrach vide in anania.

Sidus. a sedeo ul' a sido dicit᷑ hoc sidus deris .i. stella uel collectio stellaꝝ in aliquo signo a simul sedendo. vnde sidereus rea reuȝ. res sideris uel ptinens ad sidus. vt dicit p̄s in vj li. a sidus deris sidero as. vnde componit᷑ desidero as. considero as

Sifon. a sibilo đr h̃ sifon fonis ¶ vide in astuꝝ .i. tuba uel pocius conca siue uas in quo mingebant in quo cũ vrina cadit facit sibilatũ. Et ideo ponit᷑ ꝓ sibilatu vrine ul' ꝓ bombo. Juuenalis. Effigiem qȝ de longis sifonibȝ implent. ul' potest hic teneri in ꝓ̄po sensu. Nam huiusmodi uasa suspendebant mulieres ad simulacꝝ pudicicie facientes queqȝ turpia in templo eius. sifon eciam uas dicit᷑ quo utũtur in oriente ad extinguendũ igneȝ et tunc componit᷑ a sufflo et fundo. q: aquas suf ¶ flando fundat

Sigaliceus. in sigalum uide

Sigalinus na num In sigalum est

Sigalonius nia nium In sigalum est

Sigalum. a sige đr hoc sigalum li. pnl' cor᷑. quedam annona vnde fit pessimus panis. pro quo quidam minus intelligentes solent ꝓferre siliginem Et đr a sige qđ est silencium uel silere. q: uidetur silere et tacere inter alias ꝓpter sui uilitatẽ Vel p̄t dici a siligo Et inde sigalinus na num. penul' ꝓducta Et sigaliceus cea ceum. et sigaleus. et sigalonius nia nium. vnde terra que tali annona abundat. dicitur sigalonia nie

Sige dicitur silencium uel silere. vnde h̃ sigeum promõtorium iuxta troyam. vnde sigeus ea eum quod q̃nqȝ tantum ualet q̄tuȝ troianus na num

Sigena gene genus piscis

Sigillatim .i. exp̄sse a sigillum đr. et ꝓducit. la

Sigillum. a signũ dicit᷑ h̃ sigillum li dimi. signũ anuli et illud qđ fit in cera signũ est sigillum. vñ sigillo las. sigillũ facere ul' sigillo designare. firmaẽ claudere. et h̃ sigillatura re similiter dicit᷑ sigillum instrumentũ. Sigillo componit᷑. consigillo las. dissigillo las. diuisis modis sigillare. ul' sigillũ remouere. desigillo las. ualde sigillare. ul' sigillũ remouere. Insigillo las. ualde ul' intus sigillare. resigillo las. retro sigillũ auferre apire ul' iteꝝ sigillare Et est actiuũ sigillo cũ omnibus suis compositis Hic possunt moueri quedam questiones ptinentes ad theologũ circa sigillũ confessionis. et p̄mo querat᷑ an inf̄pres ul' laicus audiens confessioneȝ in tempe necessitatis ul' mortis teneat᷑ celare peccata que audit. Ad hoc dico q sigillum confessionis cõpetit sacerdoti inquantũ est minister huius sacramenti qđ nichil est aliud q̄ debitum confessionem celandi sicut clauis est potestas absoluẽdi Tamen sicut aliquis qui non est sacerdos in aliq̃ casu ꝑticipat aliquid de actu clauis dum confessionẽ audit ꝓpter necessitatem ita eciam ꝑticipat de actu sigilli confessionis et tenetur celare q̃uis ꝓ̄pe loquendo sigillum confessionis non habeat Item consueuit queri an sacerdos de licencia penitentis peccatum qđ sub sigillo confessionis habet possit alteri prodẽ Ad hoc dico q duo sunt ꝓp᷑ que sacerdos tenet᷑ peccatũ occultare. Primo et principaliter. q: ip̄a occultacõ est de essencia sacramenti inquantum scit illud ut deus cuius vicem gerit ad confessionem. Alio modo ꝓpter scandalũ vitãdũ potest autem penitens facere ut illud qđ sciebat sacerdos ut deus sciat eciam ut homo. qđ facit dum eũ licenciat ad dicendũ. et ideo si dicat sigillũ confessionis non frangit. sed tamen debet uitare scandaluȝ dicendo ne fractor p̄dicti sigilli reputetur. p̄latus tamen aliquis non potest licenciare saĉdotem ut dicat hoc. q: non potest facere ut sciat ut homo qđ potest qui confitetur. Animaduerte tamen q saĉdotibus imminet ꝓbacõ. si accusetur q de licencia confitentis reuelauerint. Itẽ p̄t queri utꝝ illud qđ sacerdos scit per confessionem alio modo possit reuelare. Ad h̃ dimissis multoꝝ opinionibȝ potest dici q sicut uult frat᷑ thomas. uerior opinio est q illud qđ homo scit alias siue ante confessioneȝ siue post non tenet᷑ celare quãtũ ad id q scit ut homo. potest enim dicere. scio illud qđ vidi. Tenet᷑ tamen celare id inquantum h̃ scit ut deus Non enim potest dicere. ego audiui h̃ in confessione. tamen ꝓp᷑ scandalũ uitandũ debȝ abstinere ne de h̃ loquat᷑ nisi necessitas emineat.

Signifer a ũ pnl' cor᷑. ferens signũ. a signo et fero

Signanter adũ .i. euident᷑. apte. a signo as ¶

Significancia in significo vide.

Significo cas caui. signare. facẽ signũ. manifestare. notificare. et exp̄mẽ. vnđ h̃ significantia tie. .i. exp̄ssio significacõ designacõ et significant᷑. exp̄sse apte. vnde significancius .i. exp̄ssius. et forte inuenit᷑ significans cior simus et hinc significanter cius me adũ. et hec significantia tie. Significo cõponit᷑ consignifico cas .i. inter p̄ncipalem significacõnem secũdario aliquid dare intelligi quõ ũbuȝ consignificat tempus. Item consignificare .i. simul signare idem. Item consignificare .i. ex adiũcto et non p se significacõnem contrahẽ. quasi cũ alio ñ p se signare. quõ coniũctio et adũbiuȝ et p̄positio consignificant. et cor fi. et videt᷑ componi a signũ ¶ et facio.

Signo. a signũ qđ est nota ostentũ uexillum dicitur signo as aui signare .i. signũ facẽ ul' signo designare. exp̄mẽ. ostendẽ. vnđ signant᷑ Signo cõponit᷑ assigno nas alicui aliq̃d assignare qđ debeat habere ul' facere. Consigno as simul signare. designo as. ualde signare. distinguẽ uel signũ frangere et remouere. apire. et est tractum ab illo qui signũ et sigillũ frangit. et ita apit litteras et manifestat. Et ideo designare đr apire et manifestare. orat᷑. Quid non ebrietas designat apta recludit Presigno nas. Resigno as. iteꝝ signare uel signuȝ auferre et apire. ul' retro signare. reddẽ restituere. et est actiuũ cũ omnibus suis compositis

Signũ ni .i. nota ostentum uexillum.

Silen in silua exponitur

Silens exponit᷑ in iiij ꝑte in c de allotheca

Silenos in selenos exponit᷑

Silencium cij in sileo exponit᷑

Silenciarius. a silenciũ đr h̃ silenciarius rij. qui in palacõ ul' alibi silencium indicit. Et est nomen

Sileo les lui lere .i. tacere. h' silere ¶ dignitatis refert' ad uocem inarticulatam ul' mutam. tacere uo ad articulatam. et inde h' silenciū cij. Et ut di cunt silenciū nichil est. s; ubi uox nulla ē dr esse silenciū. Similiter tenebre nichil sunt. s; ubi lux n̄ est. tenebre esse dicunt' . Item a sileo silesco cis in cho. Sileo componit'. dissileo les .i. diūsis modis silere ul' loqui. Resileo les. Subsileo les. Itē cōpo nit' consulo lis. Sileo et eius cōposita neutra sunt p̄ter consulo ꝓ interrogare qđ est actiuū. et carēt supinis p̄ter consulo. et cor' hanc sillabam si quā consulo mutat in su. vnđ ouiđ de re. Qui silet ce̅ firmus q2 dicit multa puelle. vide in taceo

Silex. a salio lis dicit' silex licis incerti ge q2 ab eo saliat ignis. et est silex lapis durus qui focarius dicit'. et corripit si. vnđ v̓gil' in vij eneiđ. Stabat acuta silex p̄cisus vndiq3 saxis. Item cor' pen' gñ et hinc silicanus na nū pen' ꝓđ .i. petrosus. et sili ceus cea ceū. de silice existens

Silicernus. silex componit' cū cerno. et dicit' h' silicernus ni qđ et h' silicernius dicit' .i. moribūdus scilz similis mortuo. q̄si silicem cernens .i. sepulcꝝ ul' dicit' silicernus senex uetus incuruus ꝓpt' senec tutem vicinus morti. q2 consideret et cernat silice3 sepulchri. ul' q2 ꝓpter curuitate3 cernat terram et silices. Item silicernus ponit' qñq3 ꝓ firmo et du ro ut silex. ut in uisiologo. Denuo si peccas silicer

Silicens a ū. de silice exñs a silex dr ¶ nus extas

Silicanus in silex exponitur

Siligineus nea neū in siligo est.

Siligo. a seligo gis dr h' siligo ginis. quoddam genus tritici q2 sit selectum ab alio. Nam in pane eius species est p̄cipua. vnđ aliqñ tenuissimus et purissimus flos farine dicit' siligo vnde fit mollis simus panis. et ꝓđ li. vñ Iuuenal'. S3 tener et ni ueus molli q3 siligine factus. vnde siligineus a ū. ad siliginem ptinens ul' de siligine factus

Siliqua. xilon gce latine dicit' lignū. et cōponit' cū licon qđ est dulce. et dicit' h' silicon ul' siliqua. silique ut latini dicūt corrupte quasi xilicon. que dam arbor sic dicta. q2 eius ligni fructus sit dulcis vnde h' siliqua dicit' fructus eius qui colligit' ad opus porcoꝝ. ul' siliqua vicesima quarta pars soli di. ab arbore cuius semen est. nomen tenens. Sili qua est eciam quoddam genus leguminis qđ por ci in affrica comedūt. Et siliqua est eciam follicu lus cuiuslibz leguminis et purgamenti eius. et cor' li et si. In xv c luce legit'. Et cupiebat implere uē trem de siliquis quas porci manducabant. ubi di cit ambrosius. Siliqua genus est leguminis sono ris folijs et uacuis. qđ magis uentrē onerat q̄ re ficiat. vnde eciam recte signat sciencias seculares. Vel carmina poetaꝝ suauitate seculi resonantes in flantes magis q̄ reficientes. Item ieroni. in origi nali dicit. Possumus aliter siliquas interp̄tari de monū cibus est. carmina poetaꝝ secularis sciencia rethoricoꝝ. pompa ūboꝝ. Hec omnes sua suauitate delectant. et dū aures ūsibz dulci moderacōne cur rentibus capiūt animam quoq3 penetrant. et pec toris interna deuincūt. veꝝ ubi cū summo studio fuerint ac labore plecta nichil aliud nisi inanem sonū et s̓monū strepitū suis lectoribus tribuunt. Nulla ibi sacietas ueritatis. nulla iusticie refectio repitur. studiosi eaꝝ infame ūtutum pseuerant vide in philosophus et in noctua.

Sillaba. sillabin grece latine dicit' comp̄hendere vnde hec sillaba comp̄hensio litteraꝝ. et hinc silla bicus ca cū. vnde sillabico cas .i. sillabas coniūge re. Item a sillaba sillabo bas .i. sillabicare. vnđ sil labatim .i. sillabicatim. Sillaba componit' cū mo nos. et dr monasillabz a ū .i. vnius sillabe. Itē cū bis dis tris. Et dr dissillabus ba bum. bissillabus a ū .i. duaꝝ sillāꝝ. Trissillabz a ū. triū sillāꝝ. et scri buntur p geminū l. Ite3 a sillaba componitur te trasillabz tetrasillaba sillabum quatuor sillabaꝝ Pentasillabz a vm. qñq3 sillabaꝝ. hexasillabus ba bū. vj sillabaꝝ. decasillabus ba bum x sillabaꝝ. polisillabz ba bum. pluriu3 sillabaꝝ. Et hinc mo nosillabicus ca cū. ꝛc̄. hinc adūbium monosillabi ce. et sic ab alijs p̄dictis. de sillaba dictum est eci

Sillabico cas in sillaba est ¶ Nam in p̓ma pte. Et corripit bi. De sillabica adiectione dictum est in iij pte ubi egi de figura composita nominis

Silogismus. a sin qđ est con et logos s̓mo com ponit' h' silogismus mi q̄si collectio. et coniunctio s̓monū. vnde silogisticus ca cū. et silogizo zas con cludē. et ꝓp̓e silogizando ul' silogismos facere s̓m hug. et scribit' cōmunit' p duo l. et sic n mutatur in l in silogismus. Aliqñ autem subtrahit' vnū l vt p̓ma sit breuis sicut in emiceto patet. Et scia3 q̄ silogismus est oratio in qua quibusdam posi tis necesse est aliud accidē per ea que posita sunt ut omne animal est substancia. omnis homo est animal. ergo omnis homo est substancia. hoc to tū est oracō queda3 in qua quibusdam positis .i. p̄missis duabus ꝓposicōnibus necesse est per ea aliud sequi .i. conclusionem. Omnis autem silogis mus constat ex tribus terminis et duabz ꝓposicō nibus quaꝝ p̓ma uocat' maior secūda ūo minor

Siloa ul' siloe fons est ad radicem montis syon qui non iugibus aquis s; incertis horis ebullit et per terram concaua3 et antra saxi durissimi cum magno uenit sonitu. vide eciam in ꝓbatica

Silua. a silon qđ est lignū dicit' hec silua ue q̄i xilua. q2 ibi ligna cedant'. ul' dicit' a silen qđ est uastitas ul' silenciū. Inde silua ubi sunt loca uasta et deserta. et silencio plena. ul' silua est spissum ne mus et breue. silua eciam interdū dicit' et fructuo se arbores et infructuose. vñ siluosus sa su3 siluis

Siluestris. a silua dr h' et h' siluestris ¶ plenus ec h' tre. et h' siluester h' siluestris h' siluestre .i. res siluestris ul' ad silua3 ptinens. de h' eciam vide in

Siluius uij. filius fuit enee. dicit' ¶ campester. a silua q2 natus fuit in siluis

Silurus. a sileo les dicit' h' silurus ri. puus et mi nutus piscis. Iuuenal'. facta de m̄ce siluros

Siluula le dimi. parua silua

Syma interp̄tatur curuū. vñ et dicit' figura h' scilz c apud grecos sima q̄si sim̄. et rep̄sentat apđ nos h' elementū. s. Et hinc simus ma mū .i. curuus ꝓprie simus est. qui nasum habet recuruū sursum vnde h' simia huius simie. q2 nasum sic hz recuruū vnde simius a vm .i. ad simiam ptinens ul' simil'

Simachus. a sin qđ est con et machia ¶ simie pugna componit' hic simachus chi pen' cor' .i. cō pugnans. vnde hec simachia .i. compugnacō

Symbolū est collectō. s̓monū. ut in consilio ul' pecuniaꝝ. vnde in ꝓūbijs xxiij. dantes symbola consument'. Et dicit' a sin quod est con et bolus morsellus. q2 quilibet ponit ibi morsellū suū .i. p ticulam. pap' ūo dicit symbola ꝓp̓e dicunt' qñ a diūs p̄ciu3 conficit' in vnū ut conuiuiū in paret'

¶ Hic nota q̄ sm̄ theologum nomen symboli
similitudinem et collectionem importat. vnde a q̄
tuor collectionibus nomen symboli imponit̄. pri
mo a collectione multorū hominū in vnam fidē.
Secundo a collectione p̄dicancium fidem. q̄r omnes
apostoli collecti hanc regulam fidei ediderūt q̄ v
nusquisq̄ qd̄ suū erat apposuit. vn̄ ut tactū ē sim
bolū dr̄ a sin et bolus. q̄r quilz posuit ibi bolum
suū. i. p̄ticulam. Tercio q̄r ex diuˢ̄ locis sacre scrip
ture colligūtur ea que credenda sunt. ut in promp
ptu habeant̄. Quarto q̄r ōnia beneficia nobis di
uinitus collata ibi colligunt̄. vnde dio. iiij c eccle
siastice ierarchie. dicit q̄ religionis simbolum con
gruencius potest appellari ierarchica eucaristia q̄si
bona gracia. Et si quis dicat videt̄ q̄ articuli fidei
nō debuerūt colligi in simbolo siue in credo in de
um. q̄r tota fides sufficient̄ p̄ sacram scripturā in
struit̄. et sic sup̄fluū fuit simbolos ul' simbola cō
dere. Dico q̄ oportuit ea que in diuˢ̄ locis tracta
ta sunt sacre scripture in vnū locū colligi ut fides
magis in promptu haberet̄. Et scias q̄ tria sunt
simbola scilicet apostolorū qd̄ dicit̄ in p̄ma et in
completorio. Itē nicenū qd̄ dicit̄ in dn̄icis diebz
post euangeliū. Item athanasij qd̄ dicit̄ in p̄ma
in dn̄icis diebus alta voce. Et si queras quare sim
bolū apostolorū dicit̄ summisse in p̄ma et in cō
pletorio. Alia vero duo dn̄r alte. vnū post euāge
liū. alterū sicut quicūq̄ vult in prima. Respondeo
simbolū apostolorū fuit editū qn̄ fides nō erat p̄
palata. et ideo in secreto dicit̄. et q̄r editū fuit ad
p̄ponendam fidei doctrinam. Ideo cottidie dr̄ et in
p̄ma et in cōpletorio q̄i in p̄ncipio diei et noctis
in signū q̄ omnis nostra op̄acō a fide debet acci
pere iniciū. et q̄r p̄ ipsam contra adūsa et in p̄spe
ris p̄tegimur. Alia autem simbola edita fuerunt
tempore fidei iam p̄palate. et ideo publice cantan
tur. Et q̄r non ad p̄ponendū fidem sz ad defendē
dū ul' elucidandū edita fuerunt. Ideo non in sin
gulis diebus dicunt̄ sz in illis. in quibus homines
maxime ad ecclesiam venire consueuerūt. et in q̄
bus fit aliqua solempnisacō de illis que ad articu
los fidei p̄tinent. et q̄r simbolū nicenū editū est
ad manifestacōnem fidei dicit̄ statim post euan
geliū quasi exposicō ipsius Simbolū autem atha
nasij qd̄ cont̄ hereticos editū est in p̄ma dicit̄ q̄i iā
pulsˢ̄ hereticorū tenebris ¶ Sz potest queri h̄ simbo
lum p̄ponit̄ ut regula fidei cuius actus est assenti
re. Sed sicut aug̃ in epistola ad ieronimū dicit.
Solis apostolis et p̄phetis est hic honor exhiben
dus. ut quecūq̄ dixerūt h̄ ipsa vera esse credant̄
ergo post symbolū apostolorū non debuerūt fieri
alia simbola. ad hoc dico q̄ patres qui alia sym
bola post apostolos ediderūt nichil de suo appo
suerūt. sz ex sacris scripturis ea que addiderūt ex
cerpserunt. Et q̄r quedā difficilia sunt in illo sim
bolo apostolorū. Ideo ad eius explanacōnem edi
tum est symbolum nicenum qd̄ diffusius fidem q̄
ad aliquos articulos p̄sequit̄ Et q̄r quedā impli
cite continebant̄ in illis simbolis que oportebat p̄p
ter insurgentes hereses explicari ad id additū est
simbolū athanasij qui specialiter contra hereticos
se opposuit. de articulis autē fidei habes in fides.

Simila. a similis dicit̄ hec simila le. flos tenuis
sime farine que et similago dicit̄. et pollen ul' pol
lis. Et cor̄ mi. vnde in auro. Sz similam spergat o
leo sartagine frixam

Similagineus in similago vide

Similago ginis fe ge. idem est qd̄ simila. uel si
milago dicit̄ genus frugis. et p̄d̄ la. vnde simila
gineus nea neū. de similagine ul' ad similaginem
p̄tinens eccle. xxxix. Panis similagineus. allexand̄
dicit hec similā de qua supra similago figurat.

Similis. a simul dicit̄ h̄ et h̄ simil' et hoc le. Et
cōp̄atur similior simillimus. vn̄ similiter similius
simillime aduerbium. Et hec similitudo dinis. vnde
similitudinarius ria riū. p̄ similitudinem loquens
ul' ad similitudinem p̄tinens. Et componit̄ consi
milis. dissimilis. p̄similis le. i. valde similis. et om
nia compant̄. A similis dicitur similo las. facere
similem. uel esse ul' rep̄sentare. Et cōponit̄ assimi
lo las. valde similare. absimilo las. dissimilo las.
Insimilo las. valde similare. Similo et eius com
posita sunt actiua. Inuenit̄ eciam assimilor laris
deponens in eodem sensu in quo et assimilo. Et
corripit mi similis et similo. simillimus tamen p̄d̄
mi posicōne. q̄r scribit̄ p̄ duo l. Formatur enim a
similis remota is et addita limus. Et scias q̄ cū
dicit̄ similis illi refertur ad vultū. sz similis illius
refertur ad mores. p̄pha. Quis similis tui dn̄e.

Simillimus ma mū in similis exponit̄

Similo las. in similis vide.

Simius a vm. in simia vide.

Simma me. i. camera. p̄ duo m. vnd̄ in vita be
ati siluestri. Tarquinio in simma prandente vlcio
diuina manifesta est. ubi quidam corrupte legūt
sima. Et dicitur a sima curuum

Simmista. a simma dicit̄ h̄ et h̄ simmista te. i.
camerarius. vnde inuenit̄. dauid simmista domini
vl' simmista cōponit̄ a sin qd̄ est con et mista te
qd̄ est secretarius ul' misterij actor. Inde simmista
. i. consecretarius misterij conscius.

Simon Simo onis fuit p̄p̄um nomen cuiusdā
rustici a terencio introducti qui dictus est simo q̄i
conpugnans. a sin qd̄ est con et machia. q̄r cū ali
is se ip̄m refrenando pugnabat. Et p̄d̄ o in obli
quis ad differenciam nominis apostoli qd̄ cor̄ o
in obliquis. Item p̄pter eandem differenciam reti
net̄ n in nomine apostoli sicut est ibi apud grecos
scilicet simon. Sed a nomine rustici expellit̄ et dr̄
simo. Item simo ul' simon dictus est quidam ma
gus quasi pugnans. q̄r cū apostolis dei pugnabat
Item simon dictus est petrus apostolus q̄i cōpug
nans q̄r contra vicia et peccata pugnabat. vel sy
mon hebraice latine interp̄tatur audiens ul' obe
diens. Et eadem causa alius apostolus dictus est
simon. sz ad distictionem simonis petri dictus est
simon cananeus. de vico galilee chana. ubi aquā
dn̄s mutauit in vinū. ipse enim est qui in alio e
uangelista dicit̄ zelotes. chana quippe zelus inter
p̄tatur. vnde zelotes. i. emulator. vnde idem est ze
lotes qd̄ chananeus. Interpretat̄ eciam simon po
nens tristiciam predicta bene conueniūt utriq̄ si
moni. videlicet simoni petro et simoni chananeo
fratri iude et iacobi minoris. q̄r uterq̄ eorū habu
it obedienciam p̄ceptorū p̄ execucōnem tristiciā
afflictorū p̄ compassionē zelū animarū p̄ constan
tē feruorem

Symonia est studiosa cupiditas ¶ ul' uoluntas emendi ul' uendendi aliquid spiritua
le. dicit̄ autem simonia a simone mago primo in
nouo testamento huius sceleris inuentore. q̄r vo
luit emere graciam spiritus sancti a sancto petro.
sicut et iehesim veteri testamēto voluit vendē gra

ciam sanitatis .i. sanitatem gratis datam naaman
syro. vnde ꝓprie venditor spiritualiū dicit̄ giezita
a giezi. emptor ūo symoniacus a simone. usu ta
men uterq; simoniacus dicit̄. Cōmittitur autē si
monia tribus modis. ꝑ munus a manu. ab obse
quio. a lingua. ꝑmum est pecunia. Secūdum ꝑui
tus debite impensa. Terciū fauor. vnde dicit g̃g̃ in
ix mor̃ tractans illud iob. Verebar omnia opera
mea. Tres inquit sunt acceptiones munerū ad q̃s
fraude festinat̄ Est enim munus a corde. Lingua
manu. Munus a corde est capta gracia a cogitacō
ne. Munus ab ore est gloria ꝑ fauorem. Munus
ex manu est ꝑmium ꝑ dacōnem. ſ; iustus quisq;
ab omni munere manus excutit. q: in eo qd̄ recte
agit nec ab humano corde inanem gloriā nec ab
ore laudem nec a manu dacōnem recipē querit
Sed potest queri absolucō qd̄dam sacmentale ē.
ſ; q̄dam accipiūt pecuniā. ut ab excōmunicacōe
absoluant. Ergo licet spiritualia uendē et dare ꝓ
temporalibꝫ ¶ Ad hoc dico ꝙ ꝓ absolucōne non
debet exigi pecunia. ſ; tamen ei qui absoluit̄ p̄t
imponi pena pecuniaria. vñ non licet aliquid ex
igere quasi ꝓ p̄cio absolucōnis ſ; quasi peccati pe
nam. In quo tamen cauendū est ne talis exaccō
magis cupiditati q̄ correccōni ascribatur ¶ Item
scias ꝙ facere paccōnem de missa celebranda sy
monia est semꝑ. Si tñ non habet alios sumptus
et nō teneat̄ ex officō missam cantare p̄t accipē
denarios sic conducticij sacerdotes faciūt nō quasi
p̄cium misse ſ; quasi sustentamentū uite. Item q̄
ritur oracō est maxime spiritualis. sed aliquis p̄t
dare pecuniā bonis viris ut orent ꝓ eo. Preterea
religionis status qd̄dam bonū spirituale est. S;
in quibusdā monasterijs p̄cipue monialiū exigi
tur aliqd̄ ab eis que ibi recipi debent. ergo licet
spiritualia dare ꝓ temꝑalibus. Ad hoc dico ꝙ o
racō spiritualis est vnde nullo mō debet sub p̄cio
poni. nec illi qui dant pecuniā pauꝑibꝫ ut ꝓ eis
orent oracōnem emūt. ſ; animos pauꝑm alliciūt
ad orandū ꝓ se et eos sibi faciūt debitores. Ad se
cūdum quesitū dicendū ꝙ qñ possessiones alicu
ius loci religiosi nō sufficiūt ad sustentandū plu
res. Tunc p̄t exigi ab eo qui in loco illo uult deo
ꝑuire non quasi p̄ciū religionis ſ; ut habeat mo
nasteriū vnd̄ ei possit ꝓuidere. et ideo non cōmit
titur simonia. Si autem sine g̃uamine ecclesie p̄t
recipi. simonia est aliquid pro recepcōne exigere
Item scias ꝙ licet magistris uendere labores su
os ſ; non scienciam siue ueritatem que spiritualis
est. ut dicit̄ ꝓũbi xxiij. Noli uendē sapienciā et
doctrinam et intelligenciam. Nota hic ꝙ cū sacra
menta contineant et causent graciam non p̄nt li
cite uendi uel emi. et h̄ triplici racōne. Primo q:
dispensator sacramenti ñ est dn̄s ſ; minister. emp
tio autē dicit̄ fieri a domino rei. Secūdo q: p̄ciū
empcōnis ponit̄ q̄si mensura adequans illud qd̄
emitur. vnd̄ a mensurando numisma d̄r ſm ph̄m
in v ethicoꝝ. gracia autem non potest commen
surari alicui corꝑali bono. vnde iniuriam g̃cie fa
cit qui sacramenta gracie uendit aut emit. Tercio
q: ex hoc grā nomen accepit ꝙ g̃tis datur vñ cō
tra racōnem gracie facit qui sacramenta gracie q̄i
uenalia tractat. vide eciam in simoniacus et in e
lemosina et in accepcō Itē scire te uolo ꝙ nullus
p̄t licite retinere illud qd̄ contra uolūtatem domi
ni acquisiuit. puta si aliquis dispensator de rebus

domini sui daret alicui contra uolūtatem et ordi
nacōnem domini sui. Ille qui acciperet licite retine
re nō posset. dn̄s autē cuius ecclesiaꝝ p̄lati sunt
dispensatores et ministri ordinauit ut spiritualia g̃
tis darent̄ ſm illud math̄ x. Gratis accepistis gra
tis date. Et ideo qui muneris interuentu spiritua
lia quecūq; assecunt̄ ea retinere nō possunt. Insu
per autem simoniaci tam ementes q̄ uendentes
spiritualia ac eciam mediatores alijs penis puni
unt̄ scilicet infamia et deposicōne si sint clerici. Et
excōmunicatione si sint laici. ut habetur i q i c. si
quis episcopus. Itē scias ꝙ nec ꝓpter p̄ceptū eius
nec ꝓpter excōmunicacōnem debet aliquis recipe
ordinem ab episcopo quem scit simoniace esse ꝓ
motū. Et si ordinet̄ non recipit ordinis executio
nem eciam si ignoret eū esse simoniacū ſ; indiget
dispensatione. quāuis quidam dicūt ꝙ si non po
test ꝓbare eū esse simoniacū debet obedire recipi
endo ordinem ſ; non debet exequi sine dispensacō
ne. ſ; absq; racōne h̄ dicit̄ ut dicit frater thomas
ꝙ nullus debet obedire alicui ad cōmunicandū
sibi in facto illicito. Ille autē qui est ip̄o iure sus
pensus et q̊ ad se et quo ad alios illicite confert
ordinem. vnde nullus debet sibi cōmunicare recipi
endo ab eo ordinem quacūq; ex causa. Si autem
ei non constat. nō debet credē peccatum alterius
et ita bona consciencia debet ab eo ordinem reci
pē. Si autem episcopus sit simoniacus aliquo ali
o modo q̄ꝫ per promocionem suam simoniace fac
tam potest recipē ab eo ordinem si sit occultū. q:
non est suspensus quo ad alios ſ; ad se ipsum tm̄
¶ Item nota ꝙ quo ad deū sola uoluntas facit
symoniacū ſ; quo ad penam ecclesiasticam exte
riorem non punit̄ ut simoniacus ut abrenūciare
teneatur ſ; debet de mala intencōne penitere
Symonicus. a simonia dicit̄ simoniacus ca cū.
qui facit simoniam. et simonicus monica monicū
penl' cor̃ in eodē sensu qd̄ magis deriuat̄ a simo
simonis. Item a simone dicti sunt quidam hētici
simoniaci. hij dicūt creaturam a deo non esse sed
a uirtute quadam superna creatam
Symonides dis penl' cor̃. poeta quidam fuit li
ricus. vnde simonida metra. Dauid eciam dictus
est simonides. vnde dicit iero. in epistola ad pau
linū c vij. dauid simonides noster. q: scilꝫ lirice
scripsit apud hebreos. sicut simonides apd̄ g̃cos
Simphonia. a sin con et fonus uel phonos qd̄
est sonus componit̄ h̄ simphonia nie. i. consonan
cia ul' concordancia sonoꝝ ul' uocū. Item simpho
nia dicit̄ quoddam instrumentū ꝓpter consonan
ciam uocū. vnde simphoniacus ca cū et h̄ et hec
simphonista te. canens cū simphonia. et simphoni
zo zas cū simphonia canē. et ac̄ ni. ul' ut dicit pap̄
simphonia uulgo appellat̄ lignū concauū ex utraq;
pte pelle extensa quam uirgulis hinc inde musici
feriūt. fit q; in ea g̃uis et acuti ex concordia sua
uissimus cantus. In luca autem c xv ubi dicit̄. au
diuit simphoniā et choꝝ. dicit glosa. Simphonia
est diūsaꝝ etatū et ūtutū uelud uariaꝝ cordaꝝ in
discreta concordia. iero dicit ꝙ simphonia conso
nancia exponit̄ in latinū. ul' dic ꝙ sonus simpho
nie fit in regiracōne. Chori autē sonus fit in con
cordia multaꝝ uocū. vnde simphonia signat gau
diū de reditu peccatoris. Chorus ūo signat gaudi
um de consono statu bonoꝝ. ul' ſm iero. Concors
in dei laude concentus ex hoc uocabulo simpho

nie signatur. et acuit ni simphonia
Simphonides dis penul' cor dictus est dauid a musico instrumento qd' est simphonia. vnde dicit iero. in epistola ad paulinū c vij. Dauid simphonides noster. h' eciam dictus est simonides ut dixi
Simphonista te in simphonia ē. ‖ in suo loco
Simphonizo zas in simphonia est.
Simplex. plica cōponit' cū sine. et dicit' h' et h' et h' simplex plicis quasi sine plica ul' pciuz uarietate. Et corripit pli. Et compat' simplicior simus vnd' simpliciter cius me adūbium. et hec simplicitas tatis. Item simplex in bona pte aliqn̄ sumit' .i. sine plica malicie sine duplicitate purus. vn̄ de iob dicit'. Erat vir simplex et rectus. Simplex in affectu. rectus in intellectu. Et gg' in omelia pentecos. dicit. neq3 enim placet deo aut simplicitas sine zelo. aut zelus sine simplicitate. hinc ipa ueritas dicit. Estote prudentes sicut spentes et simplices sicut colūbe. Qua in re notandū est q' discipulos suos nec de colūba sine spente. nec de spente sine colūba uoluit dn̄s amonere. quatinus et colūbe simplicitatē astucia spentis attenderet. Et spentis astuciam colūbe simplicitas temparet. hinc paulus ait. Nolite pueri effici sensib3. Ecce prudencia spentis sed malicia puuli estote. Ecce simplicitas colūbe. Item a sine et plica cōponit' simplus pla plū. et differt a simplici q2 simplex est qd' caret pte. s3 simplum est qd' habet ptes omnes eiusdem generis et eiusdem speciei et nature ut elemētū ignis simplū est. q2 quelibet ps eius ignis est et si quidqd constat ex ptibus omnibus eiusdem generis cū toto simplū dicit'. Item simplū q̄si tantundem .i. non duplū ul' triplū et cetera. ut cū d2 hoc est duplū illius ul' triplū et h' est simplum
Simplus pla plū in simplex est.
Simpsalma. A sin qd' est con et psalma componitur h' simpsalma matis uel h' simpsalma me. i. cōsonancia psalmi ul' uocis copulacō in cantando
Simul adūbium congregandi vna parit' in eodem loco uel in eodem tempore
Simulacrū. a similo las d2 h' simulacrū cri penl' cor. i. ymago. effigies. quasi similans aliud q3 sit.
Simulo. a simul ul' similis dicit' simulo las. i. re p̄sentare. Et ppie falso fingē. et ppie se scire qd' nescit ul' esse qd' non potest. Simulo componit' assimulo las. ualde simulare. Absimulo las. i. dissimulare. Consimulo las. Dissimulo las. diffiteri. negare. inficiari. se scire ul' esse qd' scit ul' est vnde solz dici. Simulo qd' nescio ul' qd' non sum. Dissimulo qd' scio uel qd' sum. Insimulo las. et insimulor laris inuenit' in eodem sensu in deponenti genē. Simulo et composita ab eo sunt actiua s'm hug' Et in gcis dicit'. Qd' n̄ sum simulo s3 dissimulo qd' ego sum. Et pap̄ dicit. simulamus ignota. dissimulamus nota.
Simultas. a simulo dicit' hec si‖ tas atis. i. discordia. lis. inimicicie. contencō dolus et ppie latens odiū. leo papa Cessant odia. deficiant simultates. omnia xp̄i menbra conueniant.
Simultū. a simultas dicit' h' simultū ti. quidam ūmis in cornibus arietū qui facit eos cornupetare Et simultro tas. inimicos facere ul' frangere. ul' insectari et odia habere
Sin coniūctio causalis ‖ ul' confirmatiua. Item sin grece latine con ul' simil' signat. Itez sin quidam locus in desto qui et sina dicit'. Et interptat' sina mandatū. q2 legez ibi susceperunt. et acuitur in fine.
Sina in sin vide. ‖
Sinagoga interptat' congregacō et est iudeorū. et dicit' a sin qd' est con et goge qd' est congregacō ul' cōgregare. Inde sinagoga. i. congregatio sed nostra ecclesia. i. congregacō conuocacō interptatur. vide in ecclesia
Sinalimpha est quedam ‖ species metaplasmi. de qua dixi in quarta parte in c de metaplasmo.
Sinapis. napus compo ‖ nit' cū simil' et dicit' h' sinapis q2 folijs sit napo similis. Vnde et hoc sinapi indeclinabile. pro semine illius herbe et confectione que fit ex illo. Et inde sinapicus ca cū penl' cor. et pd' na sinapis. vnd' quidam. Sinapis cerebrū. sed purgat pectus ysopus.
Sincathegorema. a sin et cathegorema componitur h' sincathegorema tis. i. consignificatiuū. et cor penl' genitiui. vnde ptes oracōnis alie a nomine et ūbo dicunt' sincathegoremata. i. consignancia s'm dialeticā
Sinaxis xis fe ge. grece d2 ‖ solempnitas ul' dicit' conuentus a sin qd' est con et axis psalmus ul' psalmorū cursus. vnde sinaxim aduerbium qualitatis. i. solempniter
Sincerus ra rum. et h' et h' sinceris et h' re. in eodem sensu. i. sine cera sine mollicie sine flexibilitate. scilicet purus. constans. firmus. mūdus. sine uicijs. Et componit' tamsincerus quamsincerus. a sin et cera. Caueat ergo sibi quilibet in accentuando hec nomina. habet enim utrūq3 accentū acutū sup penl'. Est enim penl' pd' in utroq3. Q2 autem in sincerus penl' pducat'. patet per oracū in fine secunde epistole. Sincerū nisi uas qdcumq3 infundis acescit. Q2 ūo in sinceris penul' pducat' liquet in illo ūsu ūgilij. in moreto subsedit sincere foraminibus q3 liquat' emundata ceres. Non autem potest dici q' ibi sincere sit adūbium a sincerus a ū falsus enim esset ūsus Sed est t'minacō neutri generis huius nominis sinceris. et ponitur ibi adūbialiter s'm quosdam. s3 melius ibi legitur nominalit' Q2 autem dicit' sinceris ul' sincerus uel sincere quasi sine carie ethi est. ita dicit hug'. Magister autem bene dicit. sincerus pducit e ante r qd' quidam dicūt posse corripi si componat' a sin et carie. Nos ūo dicimus q' media nūquam potest corripi siue dicas sincerus siue sinceris. q2 nūquam inuenitur in aliquo bono autore nisi longa. nec componit' a cera ul' a carie. s3 a sin qd' est con et chere quod est salue. Inde sincerū. i. consaluū quasi ex toto saluū et absq3 macula. Ita uult magister bene. sed quidam glosa sup illud ad phil' p'mo. Sitis sinceres dicit. i. sine opibus corrupcōnis. Et sic uidet' glosa illa uelle q' sinceris cōponat' a sine et carie. Et sic penl' tunc cor. Ad h' dico q' cū dicit' sinceris q̄si sine carie ul' sine corrupcōne ethi est non cōposicō vnde non recipimus illū ūsum. Sinceris a carie sed sincerus sine cera. Hijs visis dico q' sincerus siue sinceris siue componat' a sin et cera siue a sin et chere qd' magis michi placet semper pd' penl' vnde quidam. Res est sincera res sinceris quoq3 pura. Cum autem dicit' sinceris quasi sine carie ethimoloia est. Sicut s'm gg' obrisum dicit' quasi obrude aurū. et est ethimoloia. q2 obrude cor penl' s3 obrisum eam pd'. Sincerus eciam et sinceris cōpantur sincerior simus. vnde sincere ul' sinceriter cerius me. vn̄ hec sinceritas tatis. puritas sine fermento malicie et nequicie
Sinciput pitis an ‖ terior ps capitis. vnde ūsus Sinciput anterior ps capitis dicit' esse. De h' dictum est in caput.
Sincopa est quedam species methaplasmi de q̄

dictum est in quarta pte in c de methaplasmo. et a sincopa dicit sincopo pas. sincopam facere

Sincresis quidam tropus vide in quarta pte in c de tropis

Sincronon acuit in fine. ieroni in plogo osee. Et osee sincronon. ysa pmo temporaneus. Nam sincronon. i. vnius temporis. a sin qd est con vel simul et cronon qd est tempus qui vnius temporis vel simul in eodem tempore. Nam sm iero. ysa et. osee. eiusdem temporibus pphetauerunt

Sinderisis dr superior ps racionis. vide in consciencia.

Sindiasmos est eadem figura cum anthiteca

Sindon onis fe ge. lineum amictorium mulierum quo humeri operiuntur. Et qnq simpliciter dicit pro lineo pano mathei xxvij. c. Et accepto corpore ioseph inuoluit illud in sindone munda et corripit penult genitiui vn in aurora Qua uestitus erat sindone nudus abit

Sine aduerbium est impatiui modi de sino sinis. et cor si. Item sine est ppositio Et differt sine qn pponitur et postponitur casuali. Pposita enim grauantur utreque sillabe. ut sine timore. Postposita vero penult acuitur. ut te sine. nil altum Ex hoc patet qr oretenus pubetenus et consimilia acuunt re. De hoc dixi in secunda pte ubi egi de compositis a tenus

Sinethesis exponitur in quarta pte in c de coloribus rethoricis

Singillatim. i. singulariter p singulas uoces per vnumquemque sepatim et dicit singillatim quasi singulatim. a singulus la lum. qd est vnus vel singulus vnicus. huguicio vero dicit qr a singulus dicitur singulatim aduerbium discretiuum. i. per singulos pro quo quidam dicunt singillatim sed male sm eum. ps eciam in tractatu de aduerbijs dicit a singulus singulatim. Ad hoc dico qr sm formacionem uidetur esse dicendum singulatim sicut ab hostio hostiatim pt nichilominus dici singillatim pro singulatim. et hoc communis usus approbat. vnde ppheta. Qui finxit singillatim corda eorum. i. animas. qr deus animas singulorum creando infundit. et infundendo creat sm aug. Item in simbolo athanasij. qr sic singulatim vnamquamque psonam deum aut dominum zc

Singraphus in cirographus exponitur.

Singularis. a singulus dicitur hic et hec singularis et hoc re. vnde singulariter. et hec singularitas tatis

Singulatim in singillatim est vide in thomas

Singultio tis singultiui. ptrahere spiritum et anhelitum cum difficultate. et deberet facere sup singultitum. facit enim singultum. vnde singultro tas fre. et hinc hic singultus tus ptractio anhelitus cum difficultate. vel sm medicos singultus est sonus uiolente commotionis oris sthomachi ex spumosa eius disposicione pueniens. vn singultuosus sa sum. i. singultibus plenus. et singultim aduerbium. Singultio et eius composita si que habent sunt neutra sm hug pap vero dicit. singultus suspirium. uiscerum pulsus ploracio. gemitus. tristicia. planctus.

Singultus in singultio est. Singulus a signo as dr singulus a um. i. vnus vel vnicus. Sed in plurali accipitur distributiue. vnde singuli comedunt et sepatim quilibet p se vnus et vnus p se. Et a singulus singulo las. i. singulos facere. vnum et vnum p se diuidere

Sinisterius in sinistera exponitur.

Sinisterrimus in sinistra vide

Sinistimus in sinistra vide

Sinistra. a sino nis dr hec sinistra tre. qr rem fieri sinat. Qr autem dicit sinistra quasi sine dextera ethi est. vnde sinister tra trum. et sinister tera terum. i. apte illa. uel malus. contrarius. nociuus. Et comparatur sinisterior sinistimus qd regulariter deberet esse sinisterrimus. et a sinister sinisterius ria rium. p sinistram ductus vel qui sinistra utitur pro dextera vel econuerso. Et sinistro tras p sinistram ducere vel ad sinistram diuertere vel sinistra uti pro dextera.

Sinistrorsum. sinistra componitur cum uersum. et dr sinistrorsum. i. uersus sinistram ptem.

Siniugus ga gum. in coniugus exponitur

Sino nis ui vel sij sinere situm sinor neris situs. i. sinere. pmittere. dimittere. Et sinere. i. finiri. terminare. Et sinere. i. cessare. vnde hic situs. Sino componitur consino nis consiui uisti. Desino nis ui vel desij itum. i. derelinquere. pmittere. dimittere vel cessare. et terminari vel finiri. Et dissino nis ui dissitum. i. diuidere. separe. vnde dissitus ta tum. i. sepatus. Sinere pro dimittere vel pmittere actm est. et composita ab eo sm hanc significacionem similiter actiua sunt. Sinere in alijs significacionibus neutrum est et que componuntur ab eo sm illas significationes similiter neutra sunt. Item sino et eius composita faciunt pteritum in siui vel in sij et sup in situm. Item omnia cor hanc sillabam si in pnti et sup. sed in pterito eam pducunt. vnde quidam. Ars hominem format nec sinit esse malum.

Sinodoche vide in quarta pte c de tropis

Sinodus. oda qd est uia componitur cum sin qd est con. et dicit hec sinodus di fe ge. et cor penult. i. cetus. conuentus. comitatus. congregacio. et pprie senum vel psbiterorum. qd solent facere epi. qr ibi simul conueniant et cocant. vnde hic et hec sinodalis et hoc sinodale. ad sinodum ptinens

Sinon fuit quidam proditor sic dcm est in excedra

Sinonimia in sinonimus exponitur.

Sinonimus. Noma qd est nomen componitur cum sin qd est con vel simul. et dicit sinonimus ma mum. nomen consignans. Sunt enim sinonima que eciam multiuoca et vniuoca dicuntur nomina. i. diuersa nomina pncipaliter idem signancia et appellancia. vn hec sinonimia mie. i. vniuocatio. sed qnque ponitur pro ononimia hac similitudine. qr sicut sinonimia est qn idem diuersis uocibus signatur. Ita ononimia est qn vna uoce diuersa signantur Et describitur sic sinonimum. Sinonima sunt plura nomina idem signancia tam in pprijs quam in appellatiuis. In pprijs. ut publius. cornelius affricanus. scipio. In appellatiuis. ut mucro. ensis. spata. gladius.

Sinopis pidis. color quidam rubeus. et potest dici sinopis quasi sanguis nobilis. qr sanguineum habet colorem. et est ethi. Et ut dicit ysid in xix li ethi. ubi agit de coloribus. sinopis inuenta primum in ponto insula. vnde a sinope urbe ponti. nomen accepit. Species eius tres rubra. et minus rubeus. et inter hos media. In xxij c ieremie dicitur Et facit laquiaria cedrina. Pingit que sinopide. Et

Sinor noris in sino est. corripit pi.

Sintagma grecum est. i. docma. structura. ordinatio. Iero in plo gen. que pprium sintagma desiderant

Sintasis. sin. i. con componitur cum stasis qd est stans vel status. vn sintasis huius sintasis vel sintaseos. i. constructio quasi constans. pprie illa constructio ubi uoces simul stant et congruuntur cum intellectibus et econuerso sm hug. pap vero dicit. Sintasin greci dicunt ordinacionem siue constructionem dcom et

Sinthesis exponitur in quarta pte c de alloteca sm priscianum non debet acui in fine

Sintheton exponitur in iiij parte c de scemate
Sinthoma penul' ꝓd' sinthomata accidencia fe
bribus sunt. ut capitis dolor. fluor nariũ. uomitus
impetus et similia.
Sinthonomia ul' sinthomia. i. conscisio. a sin qd' est con et thomos qd' ẽ
diuisio ul' sectio ul' cesio ut dicit hug
Sinthonus. a sin et thonus dicitur hic sinthonus
ni. penl' correpta. q̃i totus sonus ul' duplex tonus
Sinum ni in sinus exponitur.
Sinuo as dicitur a sinus. i. ampliare ul' curuare.
Et componitur insinuo as. i. denũciare. signare q̃i
in sinũ mittere. intimare. et insinuo as. i. latenter
psuadere. dissimulare. orare. et dicẽ dissimulatorie
ut cũ rephendimus et dampnamus maxime que
defendẽ intendimus. Est ergo insinuare aliquid a
liud tendẽ q̃ u̇ba videntur sonare. vnde hec insinu
atio. illa callida et latens oratio. Vnde quidam.
solent exordiri per principium Sicut cum causa
est turpis et animi auditorum sunt alienati. Est
enim insinuatio oracõ quadam dissimulatione et
circuicõne obscure subiens auditoris animũ. Sed
pn̄cipium est oracõ pspicua ul' ꝓtinus pficiens au
ditorem beniuolũ uel attentũ ul' docilem. Sinuo
et eius composita actiua sunt
Sinuosus in sinus est.
Sinus. a sino nis dicitur hic sinus nus. gremium
collectio uestis. Et sinus palpebra. et sinus recepta
culũ maris scilicet naturalis portus uel litus exe
sum fluctibus. actuũ xxvij. Sinũ quendam consi
derabant habentem litus in quem cogitabant si
possent eicere nauem. vnd' sinuosus sa sum. sinib;
plenus ul' amplus et dilatatus ul' curuatus. Et cõ
patur. a quo hec sinuositas tatis. Item a sinus h'
sinũ. uas in q̃ mulgetur lac pma ꝓd' que in sinus
corripitur. v̇gil. Sinũ lactis et hec celeba pape qd'
annis. Itez inuenitur sinus abrahe ſm theologos. S;
potest queri utrũ limbus inferni sit idez qd' sinus
abrahe. Ad hoc intelligend' nota q̃ anime post
mortem ad quietem puenire nõ possunt nisi me
rito fidei. q2 accedentes ad deum oportet credẽ sic
dicitur ad hebreos c xj. pmum autem exemplũ cre
dendi in hominib; in abraham datur. qui pmus
se a cetu infidelium segregauit et speciale signũ fi
dei accepit. ideo requies illa que hominibus post
mortem datur sinus abrahe dicitur. ut patet p au
gustinũ xij li geñ ad litteram. S; anime sanctorũ
post mortem non omni tempore eandem quietẽ
habuerũt. q2 post xp̄i aduentũ habent plenaz di
uina uisione pfruentes. Sed ante xp̄i aduentũ et
mortem habebant quidem quietem per immuni
tatem pene. Sed non habebant quietem desiderij
p consecucõnem finis. Et ideo status sanctorũ añ
xp̄i aduentũ potest considerari et ſm id qd' hẽbat
d' requie et sic d2 sinus abrahe. pt considerari eẽ q̃tũ
ad id qd' eis d' requie deerat. Et sic d'r. limb; inferni
siue limb; patrũ. et sinus abrahe. fuerũt añ adũtu;
xp̄i vnũ p accidens et non p se. Et ideo nichil ꝓ
hibet post xp̄i aduentũ esse sinũ abrahe omnino
diũsu; a limbo. q2 ea que sunt vnũ p accidens se
pari contingit Itez adhuc animadũte ad maio
rem intelligenciam. q̃ sicut requies sanctorũ patrũ
añ xp̄i aduentu; d2 sinus abrahe. ita eẽ post xp̄i
aduentũ ʒ diũsimode. q2 enim ante xp̄i aduentũ
sanctorũ requies habebat defectum requiei adiũc
tũ dicebatur infernus et sinus abrahe idem. vnde
ibi non videbatur deus. Sed q2 post xp̄i aduentu;
sanctorũ requies est completa cũ deum videant. ta
lis requies d2 abrahe sinus. et nullo mõ infernus
Et ad hũc sinũ abrahe eccl'ia orat fideles p duci
cũ dicit. Exaudi exaudi me dñe ut animam meã
in sinu abrahe patriarche tue iubeas collocare. Et
sic eciã intelligenda est quedam glosa que habetur
luc xvj. Sup illud factum est ut moreretur mendi
cus et portaretur ab angelis in sinu abrahe que sic
dicit. Sinus abrahe est requies beatorũ patrũ q̊rũ
est regnũ celorũ. vide eciam in infernus
Sinzugus ga gum. i. coniũctus ul' coniugatus.
vnde et ꝓnomina dicũtur sinzuga ul' siniuga lati
ne. a sin qd' est con et iugum ul' zugum. et inde h'
sinzugia gie. i. coniugacõ ul' ꝓporcional' coniũctõ
elementorũ ul' numerorũ dicitur sinzugia. Et est que
dam plana. quedam cubica. i. solida figura. sed h'
ad aliam figuram spectat. sinzugia eciam dicitur si
pes extendatur ultra numerũ quatuor sillabarũ. vñ
sinzugie dicuntur pentasillabi et hexasillabi pedes
Et hij non sunt pedes ʒ appellantur pentasillabi et
hexasillabi. q2 ultra quinq3 ul' sex sillabas non ꝓ
cedũt. ʒ apud grecos dicuntur sinzugie q̃i quedam
coniũctiones ul' declinacõnes. q2 exquo mensura
tio dicõnis que pes est extenditur ultra numerũ q̈
tuor sillabarũ non dicitur pes ʒ sinzugia. Item a sin
zugus sinzugo gas. i. coniungẽ ul' coniugare ſm
hug. pap̄ ũo dicit. Sinzuga cõiuga sillaba ut mei
tui sui uel sapiens sapienter sapientia. vide in con
iugus.
Sion mons est in iherusalem. et sepe po
nitur ꝓ ipsa ciuitate. Sion hebraice latine inter
pretatur specula uel speculatio Quia in sublimi
constructa est et delonge ueniencia contemplatur.
Hec sepe ecclesiam militantem signat in qua deũ
p speculũ et in enigmate speculamur. Dicitur eciaz
aliqñ sion mater iherusalez. q2 sion tamq̃ mater
filiam iherusalem ꝓtegebat et defendebat
Siparũ genus ueli vnu; pedem habens quo iu
uari nauigia solent q̊ciens uis venti languescit.
qd' ex sepacõne extimat dictum ſm papiam
Sipariũ rij dicitur cibus ul' p̄cium cantorũ et qd'
quid ante cantantem ꝓ p̄cio suspenditur
Sipo pas paui. farinam ad faciendũ pultem im
mittere. et sipare. i. spargere et ꝓp̄e escam gallinis
Et sipare. i. cõminuere. Et a sipo componitur consi
po pas. simul sipare. dissipo pas. dispergere. dimi
nuere. destruere. ꝓsipo pas. ꝓcul sipare. et sparge
re. Obsipo pas. i. vndiq3 uel contra uel obuiam si
pare. Sipo et eius composita actiua sunt. Et cor
hanc sillabam si. vnde quidam. Qui sipat hic pas
cit uolucres et dissipat inde.
Siquidem. i. certe ex si et quidem et cor' qui ali
quando autem sunt due ptes. et tunc qui acuitur
Et sic assumitur math ij li ultimo c. Et siquidez bñ
et ut historie competit h' et ip̄e uelim. Item math
x c. Et siq̃dez fuerit domus illa digna ueniet pax
nostra super eam. Itez luce xiij c. Et siquidem fe
cerit fructum. Sin autem in futurũ succides eam.
Item hebre vj. Et h' faciemus siquidem pmiserit
deus. Itez leuitici xiij. et siq̃dez lepra ult' ñ creuit 2c
Siquis siqua siquod uel siquid componitur a si
et quis. de hoc dixi sup̈ in iij pte ubi egi de figu
ra nominis in c de sillabicis adiectionibus
Siquominus expositũ est in secũda pte ubi agi
tur de accentu adũbiorũ in c d' cõpositis a minus
Siracusa se. ciuitas sicilie. vnde siracusanus a ũ.
actuum xxviij. Et cũ venissemus siracusam. et ꝓd' cu

Sirasirim liber qui dicit̄ cantica canticoꝝ. vñ dicit̄
iero in plogo ꝑ pūbioꝝ. sirasirim qḋ in lingua nrā
uertitur canticū canticorum

Siren. i. tractus. et acuit̄ in fine. Itē siren renis
et tunc acuit̄ si. vide in sirena. et pḋ penl' geniti.

Sirena. a siren qḋ est tractus dr̄ hec sirena ne.
et h̄ siren renis. et facit accusatiuū sirenem ul' sire
na monstrum marinum qḋ dulcedine sui cantus
nautas ad se trahit et submergi facit. vnde sireni
cus ca cū. i. dulcis et delectabilis ul' attractiuus et
periculosus. Item sirene dicunt̄ serpentes cū alis
qui plus currūt q̄ equi. ꝫ et uolare dicūtur quaꝝ
tantum uirus est ut post morsum ante sequatur
mors q̄ dolor ꝑm hug. In glosa autem sup ysa.
xiij g. Et sirene in delubris uoluptatis dicit̄ sic. si
rene sunt animalia ul' serpentes cristati et alati ul'
ut alij dicunt pisces marini in specie muliebri. Isi
dorus autem xj ethi. vbi agit de portentis dicit sic
Sirenas tres fingunt fuisse ex pte uirgines. et ex
parte uolucres habentes alas et ungulas. Quaꝝ
una uoce altera tibijs tercia lira canebat Que. il
lectos nauigantes suo cantu in naufragia trahe
bant. secunḋ autem ueritatem meritrices fuerunt
que qñq transeuntes ducebant ad egestatē Has fic
te ferunt inferre naufragia Alas autē habuisse et
ungulas dicūtur. q amor et uolat et uulnerat. q
iḋ in fluctibus cōmorasse dicunt̄ q fluctus uenerē

Siria rie dicta est a quo ¶ creauerūt. et pḋ re.
dam indigena ul' ut dicūt sirin fuit nepos abrahā
et ceture. a cuius nomine siria dicta est. Et antiq
assirios uocabant quos nūc siros uocamus. Hij
olim potentissimi fuerūt. ut dixi in caldei. Et a si
ria sirius ria riū. Et sirus ra rum. vnde et sirius la
pis dicit̄ qui in siria repitur. et siriacus ca cū. a si
rius penl' cor. vnḋ et siriaca dicit̄ uitis ul' uua. ul'
q de siria allata est. Inuenit̄ eciam hic sirus siri.
ꝓ quodam sanctissimo episcopo ianuensi. Et po
test dici sirus quasi silens q uere siluit a strepitu
mūdane inquietudinis p uacacōnē interne q̇etis

Siriacus ca cū in siria vide

Sirius ria riū in siria est

Sirina. a siren qḋ est tractus dicit̄ h̄ sirina atis
. i. cauda uestis feminaꝝ. Sirina eciaꝫ dicit̄ longa
series oracōnis tenorem suū usque ad ultimū ser
uans. Sirina eciam dicit̄ liber ul' reuolucō cartaꝝ
in libro. q in libro sunt multe reuolucōnes et pli
cature sicut in cauda uestis muliebris. vide eciaꝫ
in quarta pte in c de scemate in Irinos

Siromaste in siromates vide

Siromates matis mas ge. i. gladius. Et uidet̄
componi a siren qḋ est tractus et macron qḋ est
longum. et h̄ siromaste tes. i. fortitudo.

Sirophenissa dicta est mulier chananea gentil'
Chananei enim quondam iudeam incoluerant. ꝫ
post dispersi sunt. ex hac dispersione erat mulier
ista ex sirijs et fenicibꝫ orta. math̄ vij. Erat autē
mulier gentilis sirophenissa genē. quidam tamen
dicūt cirophenissam. q sicut phenissa erat. q tira
sicut dido fuit hoc nomine indicantes muliebrem
regionem mulieris et patriam. Item inuenit̄ siro
phenix nicis. Iuuenal'. Terret idumee sirophenix

Sirophenix in sirophenissa est ¶ incola porte

Sirpa pe. idem est quod sarpa

Sirtis. a siren qḋ est tractus dr̄ hec sirtis huius
sirtis. sirtes sunt loca piculosa in mari. dicta ab at
tractione arene in cumulos. Est enim ibi inequali
tas maris et terre. in vno loco est aqua ꝓfundissi
ma. In alio uadosa. vnḋ periculū est illac transire
ꝑm hug. pap̄ uo dicit. Sirtes tractus aquaꝝ rapa
ces scopuli supra mare loca arenosa ul' arida acte

Sirtus. a siren qḋ est trac ¶ dunt et recedunt.
tus dicit̄ sirtus ta tū. i. attractiuus et spinosus. et
hoc sirtum id est spinetum

Sirus ri. in siria exponitur

Sisara interptat̄ futuꝝ iudiciū ul' gaudij exclu
sio ul' equiiussio ꝓprium nomen cuiusdam uiri in
libro iudicū. et cor' penl'. vnde in aurora. Currum

Sistarcia cie. uas ē ¶ deseruit sisara terga dedit
repositoriuꝫ. sicut saccus ul' pera Et sunt sistarcie
nautaꝝ. dicte q sunt sute. vel uascula in quibus
ptantur cibi Reg̃ j c ix a. Panis defecit in sistar
cijs nostris Et ista littera cōniter habetur in bi
blijs correctis Quidam uero dn̄t cistarca. vnḋ ꝑm
eos debꝫ dici In cistarcis nostris Et componitur
a cista et arca Alij dn̄t q a suo suis dr̄ h̄ sistarci
a cie. i. suba. et ꝓpe nautaꝝ. q sit suta. ul' q sit si
ta id est collocata Et hoc uidetur sentire hug.

Sisto tis. caret p̄terito et sup̄. ꝫ accipit mutuo
a diuisis ꝑm diuisas eius significacōnes. Nam sisto
absolutū est et transitiuū. qñ est absolutū. signat
idem qḋ sto ul' maneo Sisto quasi cum ṗus item
modo sto Et ꝑm hoc accipit p̄teritū et sup a sto
et facit sisto steti statū Sisto qñ est trāsitm̄ signat
idem q statuo. ut iste sistit menia. i. statuit Acci
pitur eciam ꝓ firmare ul' retinere ul' stabilire. ut
siste equū vnḋ ouiḋ de fastis. Siste puer lacrimas
ꝓtheus tua dampna leuabit. Sistere. i. p̄sentare.
vnde in euangelio luce. ut sisterent eū domino. i.
representarent. Et ꝑm q est transitiuum accipit
p̄teritum et supinum a statuo ut sisto statui sta
tutum Sisto componitur absisto sistis longe sta
tuere uel longe stare et cessare Assisto tis. i. iuxta
ul' circumsistere ad seruicium Consisto tis. i. simul
stare Circumsisto. tis. desisto. tis. deorsum a ꝓposi
to sistere et cessare Existo. tis. insisto. tis. uacare.
instare inuigilare opam dare Persisto. tis. pseue
rare. ꝓsisto tis. i. ꝓstare. et ꝓ p̄cio stare et meretri
care. Itē ꝓsisto tis ꝓstitue ꝓ p̄cio statue ad mētri
canḋ ul' aliud. et in utroq significacōne ē ūbū me
retricale. Obsisto tis. obstare. Resisto tis. reluctari
refragari. Subsisto tis. i. substare ul' subsistere. i.
sub se statue et firmare. vñ h̄ subsistencia dr̄ for
ma Sisto ꝓ stare et eius cōposita ꝑ hanc signifi
cationem neutra sunt et absoluta et carent p̄teri
tis et supinis. ꝫ accipiūt mutuo a sto stas et eius
cōpositis Itē sisto in alijs sig̃tis et eius cōposita ꝑ
illas actiua sūt et carent p̄ter' et sup̄ ꝫ capiūt mu
tuo a statuo et eius cōpositis. ꝑ hug. In g̃as dr'. I
sisto facit statui si trāsiat atꝫ statutū. si sit neutrale
steti nullū q sup. ps autem in x li dicit. In sto v
nū inueni sisto cuius p̄teritū qñ actiuam significa
tionem habꝫ tam in simplici q̄ in composito defi
cit. qñ uero absolutam et similem sto ūbo cū eo
cōmune habꝫ p̄teritū. ut resisto ul' resto restiti. Cō
sisto et consto titi. psisto et psto titi. Subsisto ciā
facit substiti. et hoc magis michi placet. Item sis
to est figure simplicis. Non enim p̄t componi a si
et sto. q nulla coniūctio p̄t cōponi cū ūbo ꝑ ps.

Sistole les. et sistola le. exponit̄ in iiij pte c de
methaplasmo. et acuit̄ ultima de sistole sistoles.

Sistrum. a sisto tis dicitur hoc sistrum tri. i. tu
ba uel dicitur sic ab inuentrice uel sistrum lingua

egipciaca dicit tuba cū qua ysis describitur. Nam in eius sacrificijs ea utūtur in xviij reg j legit In timpanis leticie et in sistris et ꝑcinebant mulieres

Sitarcia in cistarcia vide

Sitella le dimi. parua situla

Sitio tis tiui titū. potū desiderare. Et ponit sim pliciter ꝓ desiderare. unde sitibundus da dū sitien ti simil'. Sitio componit. Resitio tis. Sitio et eius composita neutra sunt. et cor si. unde thobias. In cupidas sitit ebrietas ꝑsentia desunt

Siticula le. in sitis est.

Sitis. a sitio tis deriuatur h' sitis huius sitis desi derium bibendi. unde hec situla le dimi. et siticu losus sa sum. qui assidue sitit uel aliquantulū sici ens. et desinit accusatiuus in im tantum. et ablati uus in i. unde ū̃sus Im tantū faciūt h' quartū no mina casum. Vim burim tussim magudarim qꝫ si tim. et intellige de latinis dictōnibus. Item scias ꝙ sitis est ūbum a sitio tis. Item est nomen h' sitis. Item est ūbum subiūctiui modi de sum es est. siꝫ sis simus sitis. Et tūc ꝓd si. Item scitis a scio scis

Sitropodes coquendi / sed tūc habꝫ c post s. causa uasa uictilia cū tribꝫ pedibꝫ ẜm pap̄ et hug et videt esse compositum a sin qd est con et tris et pes quasi cū tribus pedibus uas. Quidam autē dicūt citropedes a citra et pes pedis qꝛ pedes habꝫ citra superiorem fabricam. et corripit pro

Situla le penl' cor restis est qua aqua trahitur ul' pocius ipsum uas. Et dicit a sitio qꝛ apta est sicientibus ad bibendū qd uas greci cadū uocant Item situla est genus ẜpentis

Situs. a sino nis iui itū dicit h' situs huius tus .i. repausatio ul' repositio ul' ordinatio ul' humor ul' modus ul' natura uetustas et longitudo tempo ris uel negligencia. Nam negligencia ex uetustate sequitur. et situs sita situm nomen id est positus. Et uoluerūt quidam ꝙ in hac significacōne situs deriuet a pono nis ꝑ auferesim quasi positus sed auferesis non fit nisi in composita dcōne ẜ hug.

Siui est ꝑteritū de sino nis sap̄ v. Sicut eciam nos nati continuo desinimus esse

Smaragdus. smaragdos uiror interꝑtat. unde h' smaragdus dr lapis ꝑciosus uiridem colo rem habens. cui nichil uiridius compat. nam her bas quoqꝫ virentes frondes qꝫ exupat. solo enim intuitu implet oculos nec saciat. Sculpentibus qꝫ gemmas nulla gracior oculorū refectio. Inficiens circa se uiriditate repercussum aerem. vide in ari maspi. unde smaragdinus na nū. nomen possessi uū penl' ꝓd. unde in aurora. Seqꝫ smaragdinus miscet ubiqꝫ color. Inuenit eciam hec smaragdo dinis. idem qd smaragdus. Et cor penl' genitiui. Et inde smaragdineus nea neū. unde apoc iiij b. habent quedā biblie. Et iris erat in circuitu sedis similis uisionis smaragdinis. ẜ biblie correcte ha bent smaragdine. Et tūc cū sit possessiuū ꝓd di

Smigma matis neutri generis. qddam vngen tum ul' confectio vngenti ul' saponis ul' aliquarū aliarū rerū boni odoris. unde dicit dan̄ xiij. Affer te michi oleum et smigmata ut lauer. Inuenitur eciā h' migma. ẜ aliud signat ut dixi in m littera in suo loco. In hijstorijs dr Ingressa est susanna lauari uolens .i. mungi ꝓ consuetudine terre. Et misit puellas ad auferendū oleū et smigmata .i. ungenta. et cor pnl' smigmata

Smirna. Asie minoris urbs. Et interꝑtatur can ticū corū. et declinatur hec smirna smirne

Sobna ne. ꝓpriū nomen cuiusdam viri. de q̊ habet ysaia c xxxvj. et sobna scriba. et inter ꝑtatur sobna sedens uel sedes seu diuertens.

Soboles. a suboleo les dicit h' soboles lis .i. ꝓ genies. scilicet filius ul' filia. Et dicit soboles q̄si suboles qꝛ suboleat .i. succrescat. Et corripit bo

Sobrinus. a soror dicitur hic sobrinus ni. filius sororis quasi sororinus. unde hec sobrina filia so roris quasi sororina. Et ꝑ compōnem h' consobri nus ni cognatus. ul' consobrini dicūtur filij duarū sororū ul' fratris et sororis quasi consororini. vn̄ h' consobrina ne. Et corripit bri

Sobriolus la lū dimi. aliquantulum sobrius

Sobrius bria briū .i. abstinens. Et componitur a se et bria qd est mensura. unde dicit sobrius q̄i sebrius .i. secū habens briam. unde hec sobrietas tatis. Et differt a pudicus. unde quidam. Sobrius a mensa de lecto surge pudicus.

Soccatus ta tū in soccus vide

Soccelus li dimi. in soccus est

Soccus. a saccus dicitur h' soccus ci. qddam cal ciamentū comedorū. qꝛ saccum habeat in quo ꝑs plante immttit Et ꝑ methonomiam dicit quādo qꝫ comedus. unde soccellus li dimi. Et soccatus ta tū soccis indutus ul' succos habens

Socer. a socio as dicit h' socer huius soceri. pa ter uxoris ul' mariti. qꝛ sociat genero ul' nurui. et ipē ei. unde socerinus na nū. et hic socrus huius socrus. mater uxoris. ul' mariti. Et ꝑ composicōneꝫ hic ꝓsocer ri. pater soceri. ul' socrus quasi secūdus socer. et hic ꝓsocrus mater socrus ul' soceri. et cor so. unde in grcis Est socer uxoris genitor socrusque genitrix qꝫ

Socerinus na nū in socer vide

Socialis in socius exponitur.

Socius. a soccus dicit socius cia ciū. et substan tiue eciam declinatur hic socius cij. et hec socia cie Et dicūtur socij ꝓpter periculi ul' operis societatē quasi in vna caliga et vno uestigio manentes. ul' socius a sequor. et est ꝓpē socius in periculo. col lega in officiō. Comes in itinere. Consors in ꝑmio Sodalis in mensa ul' in sede. et a genitō socij. J in E et addita tas. fit hec societas tatis. et hic et hec socialis et h' le penl' ꝓd. de quo vide in thomas. Et socialiter adūbium. Item a socius socio as. iū gere ul' socios facere. Et componitur associo as. Absocio as. abiūgere. Consocio as. Dissocio as. et est actiuū socio cū suis compositis. Et cor ꝑmam vnde ouidius de arte. li iij. Non bene cū socijs reg na uenus qꝫ manent. vide in collega

Socrus in socer vide

Sodalicium in sodalis est

Sodalis. a sodes ul' suadeo dicit h' et hec sodal' et hoc le. socius in mensa ul' scutella ul' in simbo lis. et dicūtur sodales quasi sedeales. ul' quasi sua dentes a suadendis simbolis ul' esca ul' cōmestio ne. ul' quasi simul edentes. Item sodales qꝛ simul sedeant. unde hec sodalitas societas amicicia. Et hoc sodaliciū licij. ꝓ eodem. Ouid. Jure sodalicij qui michi iunctus erat. Et sodalis ꝓ amico. et cō patur. unde inuenitur sodalicius .i. amicabilius. Et ꝓducit penl' sodalis. vide in collega

Sodes. a suadeo des dicit sodes adūbium blan dientis ul' obsecrantis. vnd ꝑs. Inueniūtur adūbia terminata in es ꝓductam. ut sodes. Alibi tamen connumerat sodes inter ūba defectiua. ẜ ibi secu

tus est opinionem eorum qui dixerūt q sodes ē ū
bum comicū. ut sodes .i. si audes. s est sine dubio
uox blandientis et obsecrantis. Qr autem quidaz
dicunt q sodes tantū ualet q̈tum socius omni ca

Sol. a solus dicit hic sol ¶ ret racōne sm hug
solis. qr solus luceat obscuratis cunctis alijs side
ribus suo splendore. vnde h et hec solaris et h re
.i. res solis ul ad solem ptinens. et solanus na nū
penl pō possessiuū. ex quo subsolanus. et dicit
sol quasi solus lucens. Et scias q sol et luna sunt
ppa sm opinionem platonis qui putabat plane
tas habere spiritus racōnales. s hoc falsum repu
tamus. et illū sequit ps dicendo q sunt ppa. sed
considerata natura put anima eas speculatur cō
munia sunt. Et h uult aristotiles quem ps qnq3
imitat dicendo q sunt appellatiua. Cetera uo no
mina planetaꝝ. Vt saturnus. iupiter. mars. ppria
sunt. qr sunt imposita stell astrologice occasione
sumpta a quibusdam personis. Et inuenit in plu
rali numero. ul opinione ul autoritate. vn ouid.
in quinta epistola. Qui leuis assiduis solib3 usta
riget. Itez qr sol est causa diei. Ideo ponit qnq3 p
die. s frequencius in plurali. Item nota q dyoni
sius dicit in iiij c de diuinis nominibus tractans
de radio solis ad generacōnem uisibilium corpoꝝ
confert et ad uitam ipa mouet auget et nutrit et
pficit et mūdat et renouat. Hoc eciam ipe sensus
ostendit pcipue quantū ad effectum solis et lune
Nam ut habet in libro de anima. In toto vniūso
non est nisi triplex uita. Omnis enim uita aut ē
uegitatiua aut sensitiua aut intellectiua. Et sol ē
causa uite uegitatiue que est in omnib3 arborib3
et est causa uite sensitiue que est in omnibus ani
malibus. et est quodammō causa uite intellectiue
que est in omnibus hominibus et hoc q̈tum ad
esse et q̈tum eciam ad conśuacōnem. causa inq
est non p modū pncipalis efficientis. s p modu3
abilitantis et disponentis quantu3 ad esse. qr sm
aristotilem homo generat hominem et sol. Quan
tū eciam ad conśuacōnem sol debet esse causa ui
te intellectualis uel racōnalis. qr multū ualet ad
conseruandū uitam hominū. Nam uita hominis
consistit in spiracōne et exspiracōne. Et ideo si me
dium esset nimis densum ita q homo expirare n̄
posset moreret. ut patet qn̄ est sub terra aut sub
aqua Sol autem et alie stelle rarefaciūt aerem su
is luminibus. Et ideo dicit albumazar q si nō es
sent astroꝝ lumina intantū condensaretur aer. q
omne uiuens morētur in terra. vide in origineus
Itē vide in uentus. et in lucas. et in lux. ¶ Hic eciam
nota q sol radios sine sui pollucōne effundit sup
loca et corpa non solum munda s eciam immū
da ac sordibus fetencia quoꝝ contactu homines
ac quedam alie res inficiūtur. Solis uo radij im
polluti et incontaminati ea contingentes existūt
Non ergo mirandum si essencia diuina omnino
simplex et incommutabilis omnia replet loca et
omnib3 creaturis essencialiter inest nec tamen cu
iusquam sordibus contaminetur ul contingetur.
vnde augustinus in li d natura boni. Cum in deo
sint omnia que condidit. non tamen inquinant e
um que peccant de cuius sapiencia que attingit a
fine usque ad finem fortiter dicit attingit omnia
ppter suam mūdiciam et nichil inquinatū in eam
incurrit. Itez dicit aug in libro de agone xpiano
Timent heretici qd fieri non potest scilicet ne hu

mana carne ueritas et substancia dei inqnetur. et
tamen pdicant istū uisibilem solem radios suos
per omnes feces et sordes corpoꝝ spargere et eos
mundos et sinceros suare. Si ergo uisibilia mūda
uisibilibus immūdis contingi possent et non inq
nari. quanto magis incommutabilis et inuisibilis
ueritas. p spiritu3 animam. et p animam corpus
suscipiens totū hominem sine sui contaminatio
ne assumpsit et ab omnibus infirmitatibus libera
uit. ecce ut uidisti dicit aug dei sapiencia3 p spiri
tum assumpsisse animam. et per animam corpus
Spiritus autem sanctus ps anime superior maio
ri similitudine deo propinquat q̈ anima. scilicet
eadem ipa sm inferiorem ptem. et anima magis
q̈ corpus Et ideo non incongrue dicit anima as
sumpta per spiritum et corpus p animam. Racō
autez quare sol non inficit ex h q radios suos p
feces spargit hec est. qr non communicat cū alijs
corpibus in materia ut simul agens paciatur sic
ea que in materia cōmunicant dum agunt paciū
tur ut in pmo de generacōne dicit. Anima autez
cōmunicat corpori in materia non ex qua anima
fiat sed in qua fit. et ideo ex coniunccōne ad cor
pus inficit Diuinitas autem non cōmunicat cum
corpe nec in materia ex q cū sit omnino immate
rialis nec sicut materia in qua. cū uo vniatur cor
pori ut forma eius. Ambrosius uo in quarta dicit
in exameron. Sol ē oculus mundi iocūditas diei
celi pulcritudo. nature gracia. pstancia creature. bo
nus sol. s ministerio non imperio bonus. mee fe
cunditatis adiutor nō creator bonus meoꝝ alitor
fructuū non creator. Interdū partus meos ipe ad
ussit. Et ut dicūt quidam. Sol est maior terra octi
es tantū. vide in luna. Item vide in astꝝ. Item di
cit basilius. Terra cum sit ampla nimiū quō sub
vno temporis momento poterat radijs tota lus
trari nisi de maximo solis orbe lux ei largissima
preberetur. Et pducit pmam genitiui

Solacium in solor est

Solamen minis in solor vide

Solanus na nū. vide in solus

Solaris re. in solus exponitur

Solariū. a sol dicit h solarium rij. quasi solau
riū. qr soli et aeri ul auris pateat. et est ethi.

Solax. a soleo les. dicit hic et h et h solax cis
.i. pecus multū solitū depascere

Solidus da dum. in solido das est

Solea. a solū dicit hec solea lee. qr solū pedes
tegat. ul qr solo terre adhereat. vnd solero ras .i.
soleas facere uel soleis aptare. Item solerare .i. so

Solennis. soleo com ¶ lum uel solidum facere
ponit cū annus. et dicit h et h solennis et h ne
celebris festiuus. Et compatur. vnde solenniter.
nius sime adūbium. et hec solennitas. et h solen
ne nis p eodem. et solenniso sas. solennitatem ce
lebrare. et uide q solennis et solennitas componi
tur a soleo et annus. qr solet esse singul annis ul
a solido .i. firmo ut solidū ppter religionem muta
ri non debeat. vnde dicimus q predicta uocabula
non debent scribi nisi p vnū l et duo n. et nūquā
p m et p. Errant ergo qui scribunt sollempnis ul
sollempnitas per m p et duo ll sm hug. Quidam
tamen dicūt q solennis componit a solers et an
nus. vn solennis quasi solers annus ul solers in
anno. ul solennis quasi solus in anno qr semel ē
in anno. Et eciam tūc scribit solennis p vnum l

et ꝑ duo n. Et ꝓd̃ ꝑmam. vnd̃ orac̃ in epy. Insa
nire putas solennia nene qꝫ rides. pap̃ ũo dicit. so
lennitas a sanctis dicit̃ ita suscepta. ut mutari ob
religionem non debeat.

Solennitas in solennis exponitur.

Solennizo in solennis vide

Soleo les solitussum nentro passiuũ. vnde soli
tus ta tũ. frequens. assuetus. usitatus. Et compo
nitur insolitus ta tũ. i. non solitus. Item a soleo
les solesco inchoa. Et componit̃. assoleo les. asso
litus. i. ualde ul' iuxta solere. vnd̃ assolesco cis. ab
soleo les. dissuere et a solito cessare. consoleo les
dissoleo les. ambo ꝓ dissuescere. Insoleo les. ual
de solere. ul' aliter continere q̈ alij ul' q̈ sit solitũ
supbire. dementem esse ul' fieri. vnde insolens. In
solesco cis inchoa. persoleo les. i. ualde solere. assi
duare. assiduũ esse. vnde ꝑsolenter. assidue. et hec
ꝑsolencia. Et ꝑsolus la lũ. i. assiduus. Soleo et ei
us composita neutropassiua sunt. Et ita neutra
Et corripit so. Ouid̃ de arte. Tarda solet magnis
rebus inesse fides. Sƺ sol solis hij soles ꝓd̃ hanc
sillabam so. vnde ũsus. qui rem nosse soles dic so

Soleola le dimi. pua solea ¶ Item gignere soles

Solercia cie. in solers exponitur

Solero ras in solea vide. Et corripit so.

Solers. solon componit̃ cũ ars. et dicit̃ h̃ et h̃
et h̃ solers tis. i. sapiens. ingeniosus. sagax. cautus
quasi omni arte bona instructus. et dicit̃ sic quasi
totus ul' multus in arte. Et compatur cior mus.
Et debƺ scribi ꝑ vnũ L. Et inde hec solercia cie. i.
solicitudo. vigilancia. astucia. sagacitas. industria.
Et ꝓd̃ so. vnd̃ quidam. Exiguo pulcram ducit so
lercia vitam. i. sapiens et cautus homo. ꝭm uero
pap̃ solers dicit̃ quasi solicitus in arte et utilis

Solicito. solon componit̃ cũ cito tas. et dicit̃ so
licito tas. ꝑsuadere. ex suo loco mouere q̈si ex to
to et multũ citare. et cõmouere. vnde solicitus ta
tũ. curiosus anxius ul' commotus. Et compat̃ so
licicior mus. vnde solicite cius me adũbium. et h̃
solicitudo. curiositas. anxietas. vnde solicitudinari
us ria riũ. Et est solicito actiuũ cũ omnibus suis
compositis. Et scribunt̃ p̃dicta ꝑ vnum L. Et ꝓd̃
so. vnde ouid̃. Res est soliciti plena timoris amor
Et corripit penl' solicito as atũ. qꝛ tenet naturam
huius supini citũ descendentis a cieo cies secunde
cõiug. sicut recito sciscito oscito. Hic attende qꝫ ẽ
solicitudo ꝓuidencie spiritual'. Et h̃ p̃cipit̃ ꝓũ vj
vade ad formicam o piger et considera uias eius
et disce sapienciam. Et ad romanos. solicitudine ñ
pigri. Iteƺ est solicitudo tempalis necessitatis et h̃
est tolerabilis geñ iij. In sudore uultus tui uesce
ris pane tuo. Item est solicitudo supfluitatis et cu
riositatis. et h̃ ꝓuenit ex timore inordinato terre
noꝝ et diffidencia eternoꝝ. de qua ꝓũ xj. Expec
tacõ solicitoꝝ peribit. et math̃ xiij. solicitudo secu
li suffocat ũbum dei. ꝑma solicitudo est cõmenda
bilis secũda tolerabilis. ꝭ tercia uitupabilis. vide

Solicitudinarius in solicito est ¶ in ꝓuidentia

Solicitudo dinis in solicito tas vide

Solidamen inis. in solido das est

Solidarius ria riũ. in solido das est

Solidus di. et solidus da dũ in solido das vide

Solido. a solũ dicit̃ solido das. firmare. integra
re. vnde h̃ solidamen inis penl' ꝓd̃. et hoc solida
mentũ ti. Et solidus da dũ. integer. firmus. quasi
solo datus. Et compatur. vnd̃ solide dius me ad
ũbium. Et hec soliditas tatis. Et qñqꝫ sincopatur
et dicit̃ soldus da dũ. Et ꝑ composicõnem insoli
dus da dum. Et compatur. Item a solido das. h̃
solidus di. qd̃daƺ pondus. Et d̃r solidus qꝛ nichil
illi deesse videtur. Solidum enim integꝝ totum
ueteres dicebant. ip̃m quoqꝫ numisma a numo.
uocat̃. uel nomisma. qꝛ nominibus pñcipuƺ et ef
figijs signet̃. Ab inicio uero vnũ numisma. vnus
argenteus erat solidus apud latinos. alio nomine
sextula dicit̃ qꝛ uncia compleatur sex solidis. hũc
uulgus aureũ solidũ uocat cuius terciam partem
dixerunt tremissam. qꝛ solidũ faciat t'missus. Et
nota qꝫ ꝓ illo pondere dicendũ est solidus et nõ
soldus nisi sincopet̃ in sillaba. vnde solidarius ria
rium. ad solidum ꝑtinens. ul' solidos accipiens ul'
ꝓ solidis ꝭuiens. Solido componit̃ consolido das
resolido das. Et est actiuũ cũ omnibƺ suis compo

Solifuga ge penl' correpta ¶ sitis. et corripit so
quoddam animal. qꝛ fugiat diem museraneus ut
dicunt qui est aranie forma. et videt̃ componi a

Soliloquiũ quij ge neu. i. solita ¶ sol et fugio
riũ eloquiũ sciliƺ cũ nos ip̃i nobis ad interrogata
respondemus. vnde q̇dam liber aug̃ dictus est so
liloquiũ. et videtur componi a solus ul' solitarius

Solima. iherosolima dicta est cor ¶ et loquiũ.
rupte a poetis solima. vñ solimus ma mũ. Iuuc
nal'. Intp̃res legum solimoꝝ et magnus sacerdos

Solisequiũ ul' solsequiũ. quedam herba scilicet
eliotropium qꝛ se conũtendo sequitur solem. slaƺ
cũ sole oriente ul' occidente flores apit ul' claudit

Solitarius. a solitus dicitur solitarius ria riũ. i.
consuetus et h̃ solitudo. i. consuetudo. vnde solitu
dinarius. Item solitarius potest deriuari a solus.

Solitudinarius ¶ vide in solus. et in thomas.
ria riũ. i. consuetus dicit̃ a solus. Item solitudina
rius. i. solitarius a solitudo. vide in solitarius

Solitudo. a solus dicit̃ h̃ solitudo dinis. singula
ritas desꝑtum solitaria mansio ul' locus carens fre

Solitus a ũ. in soleo les est ¶ quencia hominũ

Soliuagus ga gum penl' correpta. qui solus ua

Solium. a sedeo des ¶ gatur a solus et uagor.
dicit̃ h̃ solium lij. regia sedes quasi sedium. a seden
do ul' solium quasi solidum qꝛ de solidis lignis fi
at uel a solus quasi solius sedes

Soloe quedam ciuitas inter greciaƺ et barbariã

Solocismus dicit̃ a soloe ciuitate ul' a populo
illius ciuitatis qui ex urbe soloe ꝓfecte et apud
athenienses cõmorarent̃ ut eoꝝ linguam discere
uellent. suam pariter et illoꝝ linguam corrumpe
bant. vnde eciam libuit athenienſibus ut illud ui
cium soloecismus uocaret̃. ul' a soloe ciuitate d̃r
soloensis se. et h̃ et h̃ soloecensis et h̃ se. Et com
ponit̃ cũ mos moris. et dicit̃ hic soloecismus mi
quasi mos et consuetudo soloecensium. Cum eniƺ
soloecenses in confinio grece et barbarie siti essent
partim barbaroꝝ more. partim grecoꝝ loquentes
linguaƺ habebant confusam. Cum enim utramqꝫ
uellent sibi defendẽ utramqꝫ corrumpebant. Hij
cũ romam uenirent ut linguaƺ latinaƺ addiscerent
eam maxime corrumpebãt. vnde inoleuit consue
tudo ut quodlibet viciũ in ordine diceret̃ soloecis
mus figura uel viciuƺ. qd̃ consistit in incõpetenti
iũctura dcõnuƺ. A soloecismus dicit̃ soloecisticus
ca cũ. Et soloecizo ƺas. soloecistice loqui. Et soloe
cistico cas in eodem sensu. et deriuatur a soloecis
ticus ca cũ. Item nota qꝫ sicut dicit donatus solo

ecismus est viciū in contextu ptiū oracōnis cont᷑ regulas artis grāmatice factum. Inter barbarismū et solocecismum hoc interest. qr solocecismus discre pantes aut inconuenientes inter se ocōnes habet barbarismus autē in singulis ūbis fit aut scriptis aut ꝓnūciatis. vnde barbarismus fit in ocōne. so loecismus in oracōne. vnde quidam. Est barbaris mus cū dico dn̄a dn̄s. Est soloecismus vir mea. sponsa meus. Soloecismus duobꝫ modis fit. aut per partes oracōnis. aut per accidencia ptiū oracō nis ꝑ ptes oracōnis fiūt soloecismi. cū vna ps oracōnis ponitur ꝓ alia. Vt coruū qꝫ repente clamat ꝓ cor ue. hic nomen ponit᷑ ꝓ adūbio. fit eciam in eadē pte oracōnis h̄ uiciū cū ipa ꝓ se non in suo loco neqꝫ ut conuenit ponitur. ut cui tantū licuit de te ꝑmit. et apud amicū eo ꝓ ad amicū. ut foris ex eo ꝓ foras. Per accidencia enim partis oracōnis fiunt soloecismi tot modis quot fiūt accidencia p tiū oracōnis. ut dardanus ꝓ dardaneus. ꝓpium ꝓ appellatiuo. Item urbem quam statuo uestra est. ꝓ urbs. Itē sub lucem ꝓ ante lucem et cetera. So loecismus in ꝓsa in poemate scema nominat᷑ ut dicit donatus. Et intelligo in ꝓsa. i. in ṡmone ru dium. In poemate. i. in ṡmone sapiencium. vide

Solon interpretatur totuz vl' ¶ in barbarismus

Solor. a solus dicit᷑ solor laris. pbe ¶ multum te solaciū. alloqui vnū et derelictum. Qui enim so latur soli se applicat dum loquit᷑ et solitudinem leuat alloquio suo. vnde hoc solamen minis. i. so lacium. aurora. Solamen matris ancora spes qꝫ pa tris. Et h̄ solacium cij. Et componit᷑ solor cū con et dicit᷑ consolor aris. vñ h̄ et h̄ consolabilis le li ter. litas. Consolans omnis ge. Consolatorius ria. rium. Item cū de. et dicit᷑ desolor laris. Solor et e ius composita sunt deponencia licet antiqui fece runt. solo las actiuum. vnde p̄dicta ūba sepe ad huc inueniunt᷑ posita in passiua significacōe. Et ꝓd̄ so. Orac̄ in epp. Instruit exemplis inopem so

Solsticial' le in solsticium est ¶ latur egenum.

Solsticium. sol componit᷑ cū sto stas. et dicit᷑ h̄ solsticium cij. i. stacō solis. vnde h̄ et h̄ solsticial' et h̄ le res solsticij. uel ptinens ad solsticium. Sol sticium est maxima diei artificialis et noctis ine qualitas siue ingressus solis in capricornum ul' in cancrum. Et sunt duo solsticia scilicet estiuale et hiemale. Et cū xp̄s natus fuit contingebat solsti cium hiemale in natiuitate creatoris. et tunc inci piebant dies crescere. Et solsticium estiuale in na tiuitate sancti iohānis baptiste qd̄ est viij kl' Julij et tunc incipiebant dies decrescere. vnde ip̄e dixit Ip̄m oportet crescere. me autem minui. Nunc au tem recesserunt solsticia et equinoctia x diebus. et hoc ꝑ errorem nostri compoti. qr damus anno solari preter ccclxv dies vj horas. viij minuta q̄ sunt quinta ps vnius hore. Et ita in qn̄qꝫ annis erramus vna hora. et sic in centū xx annis erra mus vno die. Et nisi error iste corrigatur festa hi emalia forte ad huc erūt estiualia et econūso. V bi autem sit locus solsticiorꝫ nūc istis ūsibꝫ osten ditur. Solsticium decimo xp̄m p̄it atqꝫ iohannes et eciam quasi vna die plus. et ut dicit rabanus sup illud exodi. Mensis iste nobis pricipiū men sium ṗmum equinocciū fuit xij kl' aprilis. qui a pud hebreos nisan dicit᷑. fuit ṗma dies seculi. Et xij kl' eiusdem fuit quarta cū sol et luna condita sunt. et tunc ṗmum equinocciū fuit. Sol enim in oriente et luna in occidente sperarꝫ mūdi ex equo diuidebant. ¶ Tempe autem nostro equinoccia sunt x diebus et plus an̄ annūciacōnes xp̄i et io hannis baptiste sole existente in piscibus et ūgi ne. vnde quidam. Solsticiuꝫ decimo et cetera ut dictum est. Et totidem sequit᷑ parinoccia nuncius horꝫ. Et intellige nūcius. i. annūciacō. Et scias qꝛ dicit᷑ solsticiū stacō solis non qꝛ solem aliqn̄ sta re sit credibile tamēqꝛ ad horam ul' punctum non moueat᷑ nisi forte miraculose. qr tunc sol siue in celi sui altissimis eleuatus ultra scandere non ua let. ymo retrogrado cursu sine mora ad inferiora reūtitur siue qꝛ ad yma depressus ult' non ualet descendere. sed rursum ascendendo incunctanter re petit alciora. Et ita semp discurrendo stat inter du os limites nec vnū supergredit᷑ nec alij subinfert᷑

Solum. a sol dicit᷑ h̄ solum li. i. terra. qr soli pa teat. vnde hoc solum inferior ps pedis. qr eo terre uestigia impṗmimus. et qr terra firma est ad susti nendum ideo et solū dicit᷑ qdquid sustinet aliqd ut aqua est solum nauium et piscium. Aer est so lum auium. celū est solum deorꝫ et stellarꝫ. et hinc solū dicit᷑ pedis qr totam molam corporis portat Et corripit so. vnde auinianus. Astu vincit homo cuncta creata solo. Sed solus la lum. ṗmam ꝓd̄ vñ ūsus. Fixum pone solum breue longum mo

Solūmodo adūbiuꝫ ¶ bile solum. vide in tellus quantitatis. i. tantūmodo. Et componitur a solus la lū et modo ul' sunt due ptes posite ꝓ vna. Et grauatur penultima siue mo

Soluo uis. o in i solui. i in tū fit solutum. Et est soluē enodare. liberare. vnde h̄ solutor toris. et hic et hec solubilis et h̄ le. vnde hec solubilitas Soluo componit᷑ absoluo uis. a vinculo ul' impe dimento soluē ul' liberare. vnde absolutus ta tū. Dissoluo uis. diūs modis soluere ul' liberare. vñ dissolutus ta tū. vnde dissolute eius me adūbium Exoluo uis. i. extra vinculum mittere et soluere; Persoluo uis. pfecte soluere uel reddē debitū. Ob soluo uis. contra soluē. Resoluo uis. iterꝫ soluere uel retro ligamen deducendo soluē et separe. Sol uo et eius composita actiua sunt et faciunt p̄teri tum in ui sillabam et supinū in lutū

Solus la lū. i. sine alio singularis. vnde solitari us ria riū. i. singularis. vnd̄ hēmite dicunt᷑ solita rij. qr soli in heremitario cōmorant᷑. Item a soleo les. ul' a solitus habet deriuari solitarius ria riū. Et tunc solitarius. i. assuetus ul' solus p̄t deriuari a soluo uis. qui enim solus est quasi solutus et se patus est ab alijs. Et ꝓd̄ so. vnde quidam. Non facias solus quod fugit omnis homo

Solutor toris. qui soluit. a soluo uis.

Soma. i. corpus. Inde somotopeya peie.

Semnio as. in sompnium exponitur

Somnito tas exponitur in somnium

Somnolens lentis in somnium est.

Somniosus sa sum in somnus vide

Somniū. a somnus dicit᷑ hoc somniū nij. qd̄ ui detur in somno. ¶ Et nota qꝛ somnū qn̄qꝫ large accipit᷑ ita qꝛ sit genus omnium somniorꝫ. Aliqn̄ ūo pro specie somnij. Sunt enim quinqꝫ species. ul' somniandi modi. quarꝫ due nichil signant sci licet fantasma siue uisum et insomnium. sed tres aliquid significant scilicet oraculum. visio et som nium. Et est insomnium quociens ex aliqua cogi tacōne et cura precedente nascitur aliquid somni

xm. Et componitur ab in et somnio q tantū est
in somnio et pariter euolat et uanescit cū somno
sed cetera que aliquid signant. etiam post somni
um subsistunt in sua significatione aut a sua sig
nificacōne. fantasma siue uisum est cū aliquis in
pncipio somnij videt formas diūsas et uarias et
alienas a natura reꝝ. in hoc genere continet eppi
altes de quo dixi in suo loco. Et nota q tribꝫ mo
dis a creatore futuꝝ denūciatur. Aliqñ autem p
admonitionem alicuius honeste psone sicut sui
ipsius ul angeli ul sacerdotis deus nobis denūciat
quid sit euentuꝝ et quid non. et h dicit oraculuꝫ
ut angelo mediante denunciatū est Joseph. surge
accipe pueꝝ. Aliqñ autem videt dormienti ita con
tingere in pñti ut eueniet in futuro. et illud appel
latur uisio. Aliqñ uero deus futuꝝ denūciat ul p
simile ul p contrariū. Per simile ut petro uolenti
p̄dicare gentibꝫ p simile deus intimauit. Videbat
enim p somniū uas plenū reptilibus et dicebatur
sibi. macta et manduca. p reptilia intellexit genti
les. p mactare mortificacōnē uicōꝝ. p manducare
incorpacōneꝫ fidei. Per contrariū. ut de ioseph cui
macellente uacce in pratis appuere opimis qd fuit
future famis indiciū. Siliter sepe fletus in somnio
signat gaudiū et econūso. Et hec species somnian
di que p simile ul contrariuꝫ futura indicat som
niū nūcupatur. ita dicit hug. Gregorius auteꝫ in
libro dialo. quarto ita dicit. sex modis tangunt a
nimū ymagines somnioꝝ. Aliqñ enim somnia uē
tris plenitudine uel inanitate. Aliqñ uero illusio
ne simul et cogitatione. Aliquando reuelatione. A
liquando autē cogitacōne simul et reuelacōne ge
nerant. Sed duo que prius diximus omnes expe
rimento cognoscimus. Subiūcta autem quatuor
in sacre scripture paginis inuenimus. Somnia ete
nim nisi plerūqꝫ ab occulto hoste p illusionem fi
erent nequaq̄ vir sapiens h iudicaret dicens. mul
tos enim errare fecerūt somnia et exciderunt spe
rantes in illis. Rursum nisi aliqñ simul et cogita
tione et illusione pcederent. vir sapiens minime
dixisset multas curas sequunt somnia. Et nisi ali
quando somnia ex ministerio orirentur reuelatio
nis. ioseph p̄ferendum se fratribus somnio non
videret. nec marie sponsum ut ablato puero in e
giptū fugeret. p somniū angelus admoneret. Rur
sum nisi aliqñ somnia cogitatione ul reuelacōne
pcederent neq̄quam daniel pphета nabugodono
sor uisionem disserens a radice cogitacōnis incho
asset dicens. Tu rex cogitare cepisti in stratu tuo
quid esset futuꝝ post hec. et qui reuelat ministe
ria ostendat tibi que uentura sunt. et paulo post
videbat et ecce quasi statura vna grandis statua
illa magna et statua sublimis stabat contra te ꝛc̄
Daniel itaqꝫ dum somniū adimplendū reuerent
insinuat et ex qua ortū sit cogitacōne manifestat
patenter ostendit. q h plerumqꝫ ex cogitatione si
mul et reuelacōne generat. Sed nimiꝝ cū somnia
tot reꝝ qualitatibus alternent. tanto eis credi dif
ficilius debet. q̄to et ex quo impulsu veniant faci
lius ñ elucet. Sancti autem viri inter illusiones
atqꝫ reuelacōnes ipsas. uisionū uoces aut ymagi
nes quodaꝫ intimo sapore discernūt ut sciant qd
a bono spiritu pcipiant ul quid ab illusione paci
ant. Nam si erga hec mens cauta non fuerit p
deceptorem spiritū multis se uanitatibꝫ immergit
Qui non nūquam solet multa uera predicē ut ad
extremum ualeat ex aliqua falsitate laqueare. A
somniū dicit somnio as. in somnio ul p somniū
aliquid uidere uel ppendere. Et a somnio somnia
u u in o fit somnito tas fre. p subtractionem a.
ul deriuat a somnus. et tūc somnitare frequent
dormire. Somnio actiuū est cū omnibꝫ suis com
Somnolentus. som ¶ positis. et scribitur sine p
nus componit cū lentos qd est plenum. et dicit
somnolentus ta tū. i. piger ul somno plenus. Et
compatur. vnde somnolenter cius me aduerbium
Et h somnolencia e et in eodem sensu et in eadē
significacōne ul compositione dicit h et hec et h
somnolens tis. Et similiter compatur.
Somnus ni mas ge. ipa quies in dormiendo. Et
diffinitur sic. Somnus est quies animalium ūtu
tum cū intencōne naturalium. Animales uirtutes
dicunt hic quinqꝫ sensus et racō et intellectus. Sꝫ
naturales ūtutes dicunt Appetitiua. retentiua. di
gestiua. expulsiua. Sꝫ in somno quiescunt anima
les ūtutes Cum enim dormit homo nec videt nec
audit nec discernit nec intelligit. Sꝫ naturales ū
tutes tunc intendunt. nam in somno melior fit di
gestio et melius mutat cibus. Et ex hoc sequitur
q melius appetitur ꝛc̄. A somnus autem dicit h
somnulus li. et somnellus. et somniculus omnia
dimi. vnde somniculosus sa sum. somno plenus.
Et compatur. vnde somniculose sius me adūbiuꝫ
Et hec somniculositas. Item a somnus somnosus
sa sum. somno plenus. Et compat Iteꝫ a somnus.
somnio nis niui nire. ūbum neutrum. Et est som
nire somnū habere. dormitare. Item somnus com
ponitur exomnis ne. Insomnis ne. somnolentus
vide in sopor. Et ut dixit pap. somnus est q dor
mimus Somniū ūo qd dormientes videmus. som
nus somnium et similia que habent m ante n de
bent pnūciari in eadem sillaba. et huius racō est
q fm ps m non potest terminare sillabam nisi se
quens sillaba incipiat ab m ul b ul p. vnde opor
tet q in omnis et in somniū et in somnus m sit
Somotopeia exponit ¶ eiusdem sillabe cū n.
in iiij pte in c de coloribus rethoricis
Sonipes pedis mas ge. i. dextrarius. q pede so
nat terram pcuciendo. Et corripit penl tam in no
Sono sonas sonui itū. ¶ minatiuo q genitiuo.
vnde hic sonitus tus. ipa actio sonandi ul strepi
tus et sonus et ppe confuse uocis. et h sonus ni.
. i. quidquid aure audit uel auditu pcipit Sono
nas componit assono nas. i. concordare ul assen
tire ul iuxta sonare ul consonare ul cont sonan
tem sonare. Absono nas. i. discordare. vnde abso
nanter discordanter. et hec absonancia. i. discordia
ul discordancia. et absonus na num. i. dissidens et
discordans ul non sonans. sicut obsonancia sepe
ponitur p nō sonancia. Consono nas. i. simul so
nare ul concordare. vnde consonanter. Et hec con
sonancia nancie. et consonus na nū. Dissono as di
uersis modis sonare et discordare. vnde dissonan
ter. et hec dissonancia cie. et dissonus na nū. Inso
no nas. innotescere ul intus sonare ul ualde sona
re. Persono nas. i. ualde pfecte sonare. vnd hec p
sona. Obsono as. i. contra sonare. Resono as. ite
rum ul retro sonare. ul ad sonū alterius sonare
vnde h et h resonabilis et h le. et resonanter et h
resonancia cie. Et resonus a ū. Subsono nas. sub
tus ul paꝝ ul post sonare. Sono et eius compo
sita neutra sunt. et cor hanc sillabaꝫ so. psper. Ni

pia mens habeat q͏ bn̄ lingua sonet. et faciūt p̄teritū in ui diuisas. et sup̄ in itū. licet inueniatur qn̄qꝫ facere p̄teritū in aui et sup̄ in atū. Item nota q͏ insono nis inuenitur ſm terciam coniugationem.

Sonorus ra rum dr̄ a sonus. i. qd̄ sonat. sed ꝓprie bene uł grauit̄ sonans. Et comparatur. vnde sonore rius me aduerbiū Et hec sonoritas tatis. i. sonancia et ꝓprie bona uł grauis. Et p̄ composicōnem consonorus ra rum. id est consonus. Et producit no.

Sons. a sono nas uł sonus dicit̄ sons ontis ge omnis. i. nocens uł culpabilis. uicōsus. Et est methaphora tracta ab olla. sicut enim olla non satis cocta uel rimosa si p̄cuciatur mute sonat. et p̄ sonū uicium eius apparet. sic aliquis insipiens non instructus sapientia uicōsus si interrogetur. suo sono et sua responsione uiciū suū manifestat et prodit. et hinc est q͏ sonare sepe ponitur ꝓ apparere vnde sonanter eius me aduerbium. et hec sonancia cie. i. nocencia. Et sonticus ca cū. i. nociuus Et cor̄ ci. Et componit̄ insons. Et dicit̄ sons q̄si satis nocens. uł sonando nocens. Et est ethi.

Soncia e in sons ē. Sonulus li di. p̄uus sonus

Sonticus ca cū in sons est.

Sophar ꝓprium nomen cuiusdam viri. et interp̄tatur dissipatio uel speculum dissipans

Sophia phie fe ge. i. sapientia. et acuit̄ penł. et

Sophisma. a sophus qd̄ est sapiens dicit̄ a sophus hoc sophisma tis. s̄mo inuolutus ubi in falsis sentencijs connexionis ueritas manet. et cor̄ penł genitiui. vn̄ sophismaticus ca cū qui loquitur p̄ sophisma uł ad sophismata p̄tinens. et hinc sophismatico cas. i. per sophismata decipere

Sophista. a sophus qd̄ est sapiens dr̄ hic sophista te. in loquendo deceptor. u̇boꝝ intricator. apparens sapiens ſꝫ non existens. vnde sopisticus ca cū penł cor̄. fraudulentus. deceptorius. vn̄ sophistico as decipē u̇boꝝ inuolutione. Et nota q͏ sophista qn̄qꝫ accipit̄ ꝓ sapiente uel sapienter loquente. et precipue apud antiquos

Sophisticus ca cū in sophista vide

Sophos grece latine dicit̄ sapiens uł cautus sapienter dictus. et u̇sa os in us dicit̄ hic sophus phi

Sophronicus. sophrone interp̄tatur id est sapiens prudentia uł temp̄antia. vnde sophronicus ca cū. i. prudens. uł temperans penł cor̄. et hoc sophroniū nij. dicta est quedam mulier diminutiue causa adulacōnis. quasi prudentiūcula uł temp̄antiūcula. Et est fe ge. qꝛ q̄litas uocis eēnciam rei n̄ mutat

Sophronium nii In sophronicus uide

Sopio pis piui uł pij pitū pire. i. facē dormire. sedare extinguē terminare compescere. facē quiescere. vnde sopitus ta tū Et hic et hec sopibił et hoc le qd̄ componitur insopibilis le Sopio componitur absopio pis A sopore excitare et remouere. consopio pis. simul sopire. dissopio pis. Et desopio pis in eodem sensu. i. absopire Exopio pis similit̄ absopire. resopio pis. iteꝝ sopire uel a sopore remouere Sopio et eius composita actiua sunt. et ꝓducunt hanc silbam so. Ouid̄ in xj ep̄ła Qui me nō possum potui sopire draconem Similiter sopitus ta tū ꝓducit p̄maꝫ sicut et suum u̇bum. vn̄ ouid̄ Dum petis amplexus sopitaqꝫ brachia iactas. tn̄ semisopitus cor̄ o ante p Vnde Ouid̄ in ix ep̄ła Thesea pressuras semisopita manus

Sopibilis le. omnis generis. In sopio pis uide

Sopitus ta tum In sopio sopis uide

Sopor a sopio pis dr̄ hic sopor poris. i. somnus ſꝫ Sopor leuis somnus ꝑpetua quies Item sopor ip̄a quies et suauitas et quietudo somni. vn̄ sepe contingit q͏ in aliquo ē somnus in quo non ē sopor. ſꝫ in quocumqꝫ est sopor. et somnus. vnde soporus ra rum. i. quietus. dulcis. suauis. uł sopitus et dormiens. et soporo ras. i. sopire. facere dormire et ꝓprie cū sopore. vnde hic et hec soporabił et hoc le vnde soporabiliter aduerbium Et componit̄ consoporo ras Et a soporo ras soporatus ta tū. i. sopitus Et corripit p̄mam sopor poris. Vnde Ouid̄ in xij ep̄ła Queqꝫ tibi dederam uina soporis erant et eciam soporo ras cū a sopor deriuet̄ cor̄ p̄mam Et est actiuum cum omnibus suis compositis

Soporifer ra rū penł correpta. i. somnifer. soporem ferens. a sopor et ferens.

Soporo ras in sopor vide

Sorbarium rij in sorbus vide

Sorbeo bes bui. uł sorbo bis bui uł sorpsi ptū ptu id est deuorare. aliqd molle deglutire. ut oua mollia. vnde hic et hec sorbilis et hoc bile. facilis uł mollis ad sorbendū. Et corripit penł. vnde in aurora. Sorbilis ut fiat inde polenta ligat. Iteꝫ a sorbeo sorbesco cis incho. Sorbeo componit̄. absorbeo es ui uł psi ptū. et absorptus ta tū. Et est ab sorbere. ualde sorbere. euacuare. Consorbeo bes simul sorbere. exorbeo es. ualde sorbere. uł euomē uł sorptū emittere. Insorbeo bes inglutire. Resorbeo bes iteꝝ sorbere. Sorbeo uł sorbo cū omnibꝫ suis compositis neutra sunt et faciūt p̄teritum in bui uł in psi et sup̄ in ptū. p̄s tn̄ dicit. Sorbeo es uł sorbo bis. ut ꝓbo placet sorpsi uł sorbui. Et a sorbui sorbitū. a sorpsi uero sorptū debet fieri sup̄ Quoꝝ neutꝝ scilꝫ nec sorbitū nec sorptū inueni. ita uult p̄s infine noni libri. et tamen usualiter in illo psalmo dn̄e clamaui dicit̄ absorpti sunt iu̇cti petre iudices eoꝝ. Ad hoc potest dici q͏ q̈uis nō habeat sup̄ in usu in simplicitate tamen habent in compositione. uł p̄s non dicit q͏ non habeat ſꝫ q͏ non meminit se legisse ea. et forte nondum p̄dictum locum p̄s legerat uł si legerat obliuioni tradiderat. Dicas ergo secure cū hug̃. q͏ sorbo bis uł sorbeo bes facit bui uel psi. et sup̄ itū uel ptū Et dico q͏ in simplicitate et in composicōne possimus uti eis

Sorbetū ti penł ꝓd̄ in sorbus est

Sorbiciuncula le. a sorbeo bes hec sorbicies ciei. id est sorbicō. vnd̄ hec sorbiciūcula le uł sorbiciecula dimi. ſm hug̃. Quidam dicūt q͏ sorbiciuncula est dimi a sorbitio. ſꝫ sorbiciecula est dimi de sorbicies. Et dicit̄ sorbiciuncula. liquidus cibus qui defacile deglutit̄ sic̄ solet fieri de farina. Regū ij. c xiij. Tulit ergo thamar sorbiciūculas q̄s fecerat

Sorbilis le omnis ge. in sorbeo bes exponitur

Sorbillo. a sorbeo bes dicit̄ sorbillo las dimi. i. aliquantulū uł paulatim sorbere. Et formatur a sorbeo. eo mutata in illo.

Sorbus. A sorbeo bes dicit̄ hec sorbus bi. quedam arbor. qꝛ eius fructus abił sit ad sorbendū. vnde hoc sorbū bi. eius arboris fructus Sorbium eciam dicit̄ ceruisia uł potus qui fit ex tali fructu uł eciam offa. Itē a sorbus hoc sorbetū ti. locus ubi sorbi crescunt. et hoc sorbariū idem. uł locus ubi sorba reſuant̄. uł eciam ipsa arbor. Et sorbarius ria rium.

Sordecula le dimi parua sordes.

Sordeo sordes. in sordes est.

Sordes dis fe ge. i. putredo metallorum scoria et a liarum rerum. unde sordecula dimi. et sordidus da dū. immūdus. sordidatus. Et compatur. ouid. vestes quas geritis sordida lana fuit. vñ hec sorditas. Et sordidulus la lum. aliquantulum sordidus. Et sordido das sordidum facere. unde sordeo des dui esse ul' fieri sordidū. putrere. displicere. fetere. horrere. Thobias. Sordet ut actori pficiatur opus. sordet. i. turpe est. indecens. horribile. Et componit'. Obsordeo des. undique sordere. Resordeo des. Et hinc inchoatiua Sordesco. Obsordesco. Resordesco Sordeo et eius composita neutra sunt. et faciunt pteritū in dui. et carent sup ꝑm usum. Sed sordido das cum suis compositis est actiuum

Sordidulus in sordes est

Sordidus da dum. in sordes vide

Soreth interptatur dilecta. genus est vitis optime que uberes fructus facit. Soreth eciam est nomen cuiusdam loci

Sorex. a sors dicit' hic sorex ricis. i. mus. qr semp sortiatur mortem uel cedem. vel sorex dicit' a serra et rodo qr rodat et in modū serre pcidat. unde hic soriculus li. et soricillus ambo dimi. et h' soricetū ti. locus ubi sorices abundant et cor' penl' genitiui sorex icis

Sorica. a sors qd' est aceruus dicit' h' sorica ce. quilibet cumulus arenarum ul' translatiue cuiuslibet rei congeries.

Soriculus in sorex est.

Soricetum ti penultima producta In sorex est.

Soriscula le. uasculum aque Et dr a soros qd' est aceruus

Soritica ce. ars uel argumentum phorum Et dicitur a soros aceruo

Sorofagus. Soros qd' est sepulcrum componitur cū fagin Et dr h' sorofagus gi. penul' cor'. quidam lapis sic dcūs qr corpa defunctorum condita in eo. infra xl dies consummantur et ponitur p sepulcro simpliciter. Et pro eod' inuenitur sarcofagus fagi

Sorops A sors quod est aceruus. dicitur h' sorops soropis Et dicuntur soropes cespites

Soror A semen dr hec soror roris. quasi ab eod' semine. ppe quidem sorores sunt que hñt eundem patrem sed diūsas matres Econtra germane. que hñt eandem matrem ʒ diūsos patres quasi ab eadem matre manantes vel dr soror a solus qr sola cū fratribus in sorte agnacionis habeat' unde sororisso sas. ul' sororizo zas. id est imitari morem sororis. assimulari sorori

Sororcula cule. dimi pua soror

Sororius A soror dr sororius a um. ad sororem ptinens Et h' sororius rij filius sororis Et hec sororia filia sororis Et sororius maritus sororis uel frater uxoris

Sororisso sas In soror uide

Sororizo zas In soror exponitur

Soros uel soron dr sepulcrum uel archa in qua mortuus fertur ul' reconditur Item soros dr aceruus et acuit ultimam

Sors sortis fe ge. i. pos ul' euentus ul' fortuna ul' rñsum uel oraculū uel ars uel instrumentū diuinandi. Et dr sors rñsum ul' oraculum. qr in quibusdam locis dabantur responsa p sortes Dicitur eciam sors capitale Vnde quidam Sors notat euentum signat & sors capitale Hic nota qp sicut dicit aug' sup illud ps In manibus tuis sortes mee sors non est aliquid mali ʒ res in humana dubitacione diuinam indicans uoluntatem Ex hoc oritur qo An sit utendum sortibus Ad cuius rei euidenciam nota qp sortes ꝑ theologum ppe dnr cum aliquid fit ut eius euentu considerato aliquid occultū innotescat Et siquidem queratur iudicō sorcium quid cui sit exhibendū siue illud sit res possessa siue sit honor siue dignitas seu pena aut actio aliqua uocatur sors diuisoria. Si autem inquiratur quid agere oporteat. uocatur sors consultoria. si autem qratur quid sit futurum. uocat' sors diuinatoria. Actus autem hominū qui querūtur ad sortes non subduntur dispositioni stellarum nec eciam euentus ipsarum. vnde si quis ea intencōne sortibus utatur quasi huius actus humani q' requirūtur ad sortes ꝑ dispositōnem stellarum sorciant' effectum uana et falsa est opinio. et per consequens non carens demonū suggestione ex quo tal' diuinacō erit supstitiosa et illicita. hac autem causa remota necesse est qp sorcialiū actuū expectetur euentus ul' ex fortuna ul' ex aliqua speciali causa dirigente. et siquidem ex fortuna qp locū habere potest solū in diuisoria sorte non uident' habere nisi uiciū uanitatis sicut si aliqui non ualentes aliquid concorditer diuidere uelint sortibus ad diuisionem uti. quasi fortune exponentes quis scilicz quam ptem accipiat. Si uo ex spirituali causa expectetur sortiū iudicium qñqz quidem expectatur ex demonibus sicut legitur ezech xxj qp rex babilonis stetit in biuio in capite duarum uiarum diuinacōnem qrens cōmiscens sagittas interrogauit ydola exta consuluit. Et tales sortes sunt illicite. et ꝑm canones phibentur Quandoqz uo expectatur a deo ꝑm illud pu xvj Sortes mittunt' in sinū ʒ a dño tempant' et tal' sors ꝑm se non est malū ut dicit aug'. potest tamen in hoc quadruplex peccatū incidere. Primo quidem si absqz multa necessitate ad sortes recurrat'. hoc enim uidetur ad dei temptationem ptinere. vnde ambrosius dicit sup lucam. Quod sorte eligit' humano iudicō comphenditur. Secūdo si quis eciam in necessitate absqz reuerentia sortibus utatur. vñ sup acti. apostolorum dicit beda. Si qui necessitate aliqua compulsi deū putant sortibz apostolorum exemplo esse consulendum uideant h' ipsos apostolos non nisi collecto fratrum cetu et pcibus ad deū fusis egisse. Tercio si diuina oracula ad terrena negocia conūtantur. vñ aug' dicit ad inquisitiones ianuarij. Hijs qui de paginis euangelicis sortes legunt. Et si optandū sit ut id pocius faciant qp ad demonia consulenda concurrāt. tamen michi ista displicet consuetudo ad negocia secularia et ad uite huius vanitatem diuina oracula uelle conūtere Quarto si in electionibz ecclesiasticis q' ex spiritus sancti inspiracōne fieri debent aliqui sortibz utant' vñ sicut dicit beda sup acti. apostolorum. Mathias ante pentecosten ordinatus sorte queritur. qr scilicz in ecclesia non dum erat plenitudo spiritus. scilicz in ecclesia effusa. Septem autem diaconi postea non sorte ʒ electione discipulorum sunt ordinati. Secus autem est in temporalibus dignitatibus que ad terrena disponenda ordinant'. In quarum electione plerūqz sortibus homines utūtur sicut et in tempalium rerum diuisione. Si uo necessitas immineat licitū est cū debita reuerencia sortibus diuinū iudiciū implorare. vnde aug' dicit in epistola ad honoratū. Si inter dei ministros sit disceptacō qui eorum psecucōnis tempore maneant ne fuga omniū et qui eorum fugiant ne morti omniū deseratur ecclesia si hec disceptacō aliter ñ potuerit terminari quantū michi uidet' qui maneant et qui fugiant sorte legendi

sunt. Et in pmo de doctrina xpiana dicit. Si tibi habundaret aliquid qd oporteret dari ei qui non haberet nec duobus dare potuisset. Si tibi occurrent duo quoꝝ neuter aliū ul' indigentia ul' erga te aliqua necessitate superet. Nichil iustius faceres quam ut sorte legeres cui dandū esset qd dare utriqz non potuisses. Item scias ꝙ non dampnantur rustici qui seruant tempa ad seminandum et arbores incidendas uel similia Que certam et naturalem habent racionem quare ita debeat fieri. Item dico de phisicis circa medicinas dandas et minucōnes faciendas. et similia de quibz certa et manifesta racō reddi potest ꝫm phisicam

Sorcialis. a sors dicit̄ hic et hec sorcial' et hoc sorciale. ad sortem pertinens

Sorticula le dimi. parua sors.

Sortilegus ga gum penl' cor̄ a sorte et lego qz futura legit. i. colligit p sortes. vn̄ hoc sortilegiū

Sortior. a sors dicit̄ sor ¶ gij. talis diuinatio. tior, tiris titū. per sortes diuinare ul' tribuē. et subministrare ul' diuidere et adipisci. Et componitur consortior tiris. Resortior tiris. et est deponens cū

Sortito adūbium. i. p sortes ¶ suis compositis penl' pd ezech xlv. Cumqz ceperitis terram diuidē sortito separate primicias domino.

Sorcundus da dū penl' cor̄. qui videt p sortes

Sospes. spes componit̄ ¶ a sors et video des. cū se. et dicit̄ sospes pitis. quasi secū habens spem scilz sanus. saluus. incolumis. supstes. vn̄ usus. Incolumis sospes sanus saluus qz supstes. vn̄ hec sospitas tatis. et sospito tas. sanare. exhilarare ul' bona spe afficere. ul' bona spe non fallere. Et est actiuū. In eodem sensu inuenit̄ sospio pis. et dr sospes quasi salutis hospes. et ē ethi. Et inuenit̄ cū neutro genere. vnde iuuenal' Depositū tibi sospes erit. tamen declinacōne est tantū ge cōmunis taz in singulari q̄ in plurali. sz hec sospita te. in singulari est fe ge. in plurali uo neutri hn̄s tm̄ ntm̄ accusatiū et vtm̄. et sic est etroditū ut pluraliter hec sospita. accusatiuo hec sospita. vtō o sospita. idem dicas de hospes et hospita.

Sospio pis in sospes vide

Sostratus trati penl' cor̄. vnde iuuenalis li iiij. Plaudente et madidis que cantat sostratus alis. Et macha li ij c iiij E. dicit̄ sostratus autem pla

Sother grecū nomen est dei. ¶ latus est cipis. Et interpretatur saluator ul' salutaris

Sotularis a solea dicit̄. Inde p apocopam sotular laris ge neutri. et cor̄ pnl' nominatiui sicut specular. vnd in doctrinali dicit̄. Hijs sotular socias specular breuiabit origo. Magister tam̄ bn̄ dicit. qz sotular ul' sotularis nichil est. pmo dicendum

Spacior. spaciū cij. distancia ul' ¶ est subtelaris interuallū ul' intercapedo. vnde hoc spaciolum dimi et spaciosus sa sum. Et comparat̄ vnde hec spaciositas tatis. Item a spaciū spacior aris spaciatū ari ire uel deambulare huc et illuc ire causa recreandi. Et componitur. Conspacior aris. Circūspacior aris. Despacior aris. deorsum ul' ualde de vno loco ad aliū spaciari. ul' a spaciari cessare. Expacior aris extra spaciari et euagari. Spacior deponēs ē

Spaciū cij in spacior est ¶ cū suis compositis.

Spadix dicis fe ge. et hec spadica ce. i. palma. vnde hic et hec spadix. subrubeus. fuluus. scilz colore palme. vnde et spadices dicunt̄ equi palmati id est equi fului et rubicūdi coloris. sicut palma. ul' qui palme figuram in cutibus habent

Spado. A spadix dr hic spado donis. eunucus. castratus. vnde et spadones dicūtur surculi uitiū fruge carentes. dicti ꝙ sint steriles. ul' ut quidam dicunt spado dicit̄ a spata. i. gladio cū quo castra ¶ bantur

Sparciata te cōmunis ge penl' pd vi

Spargena ne fe ge. i. infancia et ¶ de in spartū

Spargo gis si sum. diffun ¶ dicitur a spargo is dē. dissipare. ul' respargere. distanter operire. siue perfundē. vnde sparsim adūbium. Et componitur spargo cū ad et subtracta d dicit̄ aspergo gis distanter operire. pfundē. vn̄ aspersim adūbiū Conspergo gis qd et conspargo gis inuenitur. Circumspergo ul' circūspargo. Dispergo gis Inspergo gis Respergo gis. pp̄e est distanter opire. et pfundere vnde aqua respersus dicitur qui distantibus aque guttis optus et pfusus est ¶ Spargo et eius composita sunt actiua et faciūt ptēritū in si et sup in sum. Et omnia a spargo composita mutant ubiqz a simplicis in e. q̄uis qn̄qz in quibusdam compositis inueniat̄ a retenta sz pocius uicō scriptoꝝ ui

Sparsoriū rij. a spargo gis ¶ detur contingere. dr hoc sparsoriū rij. cū quo aliquid spargitur.

Sparsus. a spargo gis dr sparsus sa sum pticipium et nomen potest esse. Item a spargo su. sparso sas fre. a quo sparsito tas aliud frequentatiuū

Spartanus a ū in spartum vide. Et pducit ta.

Spartū. a spargo gis hoc spatū ti. genus uestimenti. ul' sparte ciuitas est licanonie. Et est eadēz ciuitas sparta ul' sparte et lacedemonia. vnde lacedemonij dicunt̄ spartani. et dr sparta a sparto filio foronei. vnde spartanus na nū. Et hoc spartū genus uestis qd ibi factum fuerit. et hic et hec sparciata te patriū ab illa ciuitate ul' ab alia ut dicunt Et uidetur ꝙ pducat a siue penl' cū sit deriuatm̄ Item spartum inuenitur p frutice

Spamosus sa sum in spasmus est

Sparus a spargo gis dr hic sparus ri. telū rusticū missile. qz spargatur et mittatur. vnde et quidam piscis dicit̄ spargus qz eiusdem figure sit

Spasmus grece latine subita contractio pcium aut neruoꝝ cū dolore. quam passionem a corde dictam dixerūt. qz in nobis pncipatum uigoris habet. vn̄ spamosus sa sum. talez infirmitatē paciēs

Spata. a spaciū dr hec spata te gladius qz sit spaciosa ampla et lata. ul' dr a patin qd est passio. vnde spartarius ria riū. et hic spatarius rij. qui facit spatas ul' vendit. Item a spata spatatus ta tū spatam habens ul' spata armatus

Spatula le. a spata dr hec spatula le dimi pnl' cor̄. et spatula armus dicit̄ et pprie in pecoribus qz lata sit et spatule rami ul' folia ul' fructus palmaꝝ anteq̄ aperiant̄ ad similitudinem spate dn̄r leuit xxiij. Spatulas palmaꝝ. Item spatule grece latine delicie dicunt̄. Et a spatula spatulosus a ū et spatulatus ta tū. qui magnas et diffusas habet spatulas ul' delicōsus siue delicatus. et utrūqz compatur. Itez a spatula spatulor laris. i. delicior aris ul' in spatula diuinare. Et componit̄ cū ex. et dr ¶ expatulor laris

Specialis in species vide

Species. a specio cis dicit̄ hec species ciei. i. pulcritudo ul' forma ꝫm ꝙ dicit̄ species priami digna est imperio. Item species pp̄e forma dicit̄. et pp̄e qualitas que dinoscit̄ et ex conuentu accidenciū et disposicōne parciū. Itez dicit̄ species reꝝ maneries ꝫm ꝙ dicit̄ huius speciei. i. huius maneriei

herba est in orto meo. Itez species dr substantia
ul' essencia. vnde in quadam collecta concede que
sumus ut qui iam te ex fide cognouimus usqz ad
contēplandā speciem tue celsitudinis pducamur.
Item species dr quoddam pdicabile in dyaletica.
Et diffinitur sic. Species est que pdicatur de pluri
bus differentibz numero in eo qd quid est. Item
species dr accidens parciū oracōnis. Et describitur
sic maxime pm qp nominis est accidens. Species
est originalis disposicō dcōnis p quam fit pmiti
ui et deriuatiui discretio. De hoc multa utilia ha
bes in iiij pte in c de speciebz nominū. dicit eciā
species occasio ul' causa. vnd hs et hs specialis et hs
le. ad speciez ptinens ul' speciem designans. et sin
gularis pprius. vnicus. Et compatur. vnde hs spe
cialitas tatis. Itez a species speciosus sa sum. i. for
mosus pulcer. Et compatur. vn hs speciositas tis.

Specifico. species componit cū facō. et dr speci
fico cas segregare. diuidē. separe. designare. ul' spe
ciem facere. vnde specificus ca cū. i. specialis ul' di

Specimen minis. uisiuus ul' faciens speciem.
a specio dr hoc specimen minis. i. pulcritudo ul' si
militudo. ymago. signū. notitia. experimentū. Et
corripit penl' tam in nominatiuo qp in genitiuo.

Specio cis xi ctū. considerare. s3 non est in usu
Et nūquam dicendū est spicio s3 specio. qd pbat
p deriuata scilicet. Species. Specimen. Speculū. et
cetera. sicut uult hug. ps eciaz dicit in iiij li. a spe
cio cis ul' a specie specimen. Specio componit as
picō cis. Respicō cis. Conspicō cis. Circūspicō cis.
Despicō cis. Dispicō cis. Inspicō cis. Prospicō cis.
Perspicō cis. Item specō componit cū susum uel
sursum. et dr suspicō cis. Specō et eius composita
in o omnia sunt actiua et faciunt pteritū in xi et
sup in ctū. Item ab eo omnia composita in psenti
mutant e simplicis in i. Et cor hanc sillabam spi
Ouid. Aspicit acceptas hostis ab hoste notas. i.
litteras. ps eciam qnto li. ubi agit de figura dicit
specō simplex non est in usu. vnde componit In
spicō. suspicō. Specto eciam ūbum quasi a uerbo
specio natū est fre. Et scias qp videmus natura.
aspicimus uoluntate. intuemur cura. Aspicimus
autem nos. Respicimus retro. suspicimus sursum
Despicimus deorsum. inspicimus introrsum. Con
spicimus circūquaqz. pspicimus longe.

Speciuncula le dimi. parua species

Specto. a specio cis xi ctū dicit specto tas fre.
vnde hoc spectamen inis. spectaculum hic et hec
spectabilis et hs le. vnde spectabiliter aduībium.

Specula. a specio cis dicit hs specula le. altus lo
cus ad circūspiciendū. vnd speculor laris. i. uidere
inspicere. inuestigare. explorare. de alto inspicere
vnd hoc specular ul' hoc speculare laris. locus al
tus unde quis speculari potest. vnde et fenestre et
uehicula d qbz speculamur specularia dnr vn au
g in qdā smo. Solis radius penetrt specular. nec
cū ingredit uiolat nec cū egredit dissipat. qr et i
ingressu et egressu eius specular integr7 pseuerat
Et cor cu specular sicut suū ūbum speculor. vnde
Iuuenalis. Qui uehitur clauso latis specularibus
antro. de hoc dixi in ij pte ubi egi de accentu no
minū desinenciū in ar. A specular ul' specula deri
uatur hs et hs specularis et hs re. illustris ul' ad spe
culam ptinens. ul' abilis et aptus ad speculandū

Speculor in specula exponitur.

Speculum. a specio cis dr hs speculū li. qr ibi fe
mina speciem sui uultus consideret. ul' a splendo
r qr splendorem reddat

Specus. a specio cis di
citur hic specus ci. et hs specus cus. et hs specus co
ris. et hs specū ci. et hs specu indeclinabile in singu
lari omnia in eodem sensu. et est specus fossa fac
ta sub terra qua pspici potest. que et antr7 dicit
et speleum et spelunca. Sed antrū et speleū grece
latine spelunca. scilicet locus concauus. rupes con
caua. Et vide qr a speleum deriuat spelunca. et de
beret specus uel specu facere ablatiuū et datiū plu
rales in ibus sciliz specibus tamen usualiter facit
in ubus. ut specubus

Speleum in specus est

Spera. a spaciū dicit hec spera re. i. rotunditas
siue corpus ex omni pte rotundū. et est spera ma
nente diametro continua circa ipsum semicirculi
circunductō. Et dicit spera quasi spaciū rotundū
vn et rotunditas mūdi dicit spera mūdi. qr eius
species in rotundū formata est. et qdquid rotun
dū et uolubile e dicit spera a uolubilitate et rotū
ditate ut pile quibus ludūt infantes. ul' ut dicūt
spera grecū est. Greci enim quidqd est rotūdum
speram uocant. vnde spericus ca cū. rotūdus et so
nocte ūtitur et tanta celeritate dicit currē ut ubi
aduīsus ppitem eius cursum astra currerent que
terra est ex omnibus partibus equaliter conclusa

Spera ista ab oriente et occedente sol in die et
lidus ad modū spere. Et ut dicit ysid. Spera celi
est species quedā in rotundū formata cuius centu
eam remorarent mūdi ruinam faceret. hanc nec
principium nec terminū habere dicunt. Ideo qp in
termino rotundo qsi circulus vnde incipiat et desi
nat non facile comphenditur. Et cor pmam. vn
prudencius maior. Cuius ad arbitriū spera mobi
lis atqz rotūda. multi tamen eam pducūt s3 male
qd p eius compositū pbat sciliz asper qd compo
nit ab a qd est sine et spera et psper qui dicit qsi
ppe speram. s3 spero pducit e ante r.

Sperma. a spargo gis dicit hs sperma matis. i.
semen. et ppe animaliū. vnde spermatizo zas sper
ma emittere

Spermologus. Sperma compo
nitur cū logos. et dicit hic spermologus qi penl
cor. i. semiūbius. et adiectiue pt declinari spermo
logus ga gū

Spernaculus a ū in spernax est

Spernax. a sperno nis dicit spernax cis ge com
munis. qui frequenter alios spernit. et compatur
vnde hec spernacitas tatis. et spernaculus la lū. a
liquantulum spernax

Sperno reui retū nere
. i. contempnē. vilipendere. Sperno componit as
perno nis. vnd aspernor naris deponens. Consper
no nis simul spernere. vnd conspretus ta tū. et cō
ponitur inconspretus. laudatus et pbatus. Sper
no et eius composita in o sunt actiua. et faciunt
preteritum in spreui et supinum in spretum

Spero. a spera dicit spero as. spem habere con
fidere. existimare. ul' sperando expectare ul' credē
et pprie bona. Bona quidem speramus mala time
mus. Sepe tamen sperare ponit p timere et econ
uerso s3 improprie. vnde dicit donatus qp cū dicit
Hunc ego si potui tantū sperare dolorem. sperare
dixit p timere. et est ibi acirologia. A spero deri
uatur speratus ta tū tam in actiua qp in passiua
significacōne. Et compatur. et componitur inspe
ratus ta tū. Et similiter compatur. Spero compo
nitur despero ras. a spe cessare. vnde hs et hs despe
rabilis et hs le. vnde desperabiliter aduībium. Spe
ro p spem habere est neutr7 ymo semper uidet

neutru͂ ꝫ q͛ aliud u͂bum in eo intelligitur p̄t eius
passiuū eciam in p̄ma p̲sona inueniri. nō minus
tamen est neutru͂ sicut et inuideo licet et sepe inue
niatur inuideor. Despero ab eo compositū simili
ter neutru͂ est. Itē spero p̄maȝ ꝓd. ꝫ spera re eam

Sperula le dimi. parua spera. Spes corripit

Spes. a spero ras dicit̃ h̃ spes ei. Et dicit̃ spes
q͛ sit pes ꝓgrediendi quasi pes et est ethi. vnd̄ e
contrario dr̄ desperacō. deest enim pes nulla q͛ ꝓ
grediendi facultas est q͛ dum quisq͛ peccatum a
mat futuram gloriam non sperat. et caret gt̄o da
tiuo et ablatiuo pluralibus ꝫm usum. Inuenit̃ ta
men spebus. vnde in ij li mach c vij g. noli frus
tra extolli uanis spebus. Hic nota q͛ spes est cer
ta expectacō future beatitudinis ueniens ex dei
gracia et ex meritis p̄cedentibus. sine meritis eniȝ
aliquid sperare non spes ꝫ p̄sumptio dici potest.
et est spes de inuisibilibus. Q͛ enim videt quis q̄d
sperat. Et scias q͛ spes ꝫm q͛ est passio nō est u͂
tus. sed ꝫm q͛ est in appetitu intellectiue p̲tis. Et
nota q͛ numerus p̄ncipaliū passionuȝ. hoc modo
potest accipi. q͛ aut sunt de p̄nti in quo p̲ficitur
motus concupiscibilis. aut de futuro in quo con
sistit motus irascibilis inquantū est de difficili. si
p̄mo modo aut de bono et sic est gaudiū. aut de
malo et sic est tristia. Si secūdo modo. aut de bo
no sic est spes aut de malo sic est timor. Itē anim
aduũte q͛ spes que est uirtus non opponit̃ timori
qui est donū. q͛ spes extendit se in deū ex conside
racōne diuine largitatis. Timor uero dicit resilitio
nem ex consideracōne ꝓprie prauitatis et ita non
est ꝫm hoc idem resilicō timoris et extensio spei.
vnde non sunt contraria. Item spes aliqn̄ ponit̃
ꝓ re sperata. vnde apostolus. Expectantes beatā
spem. i. rem speratam. uitam eternam. q͛ spes nō
confundit. i. non frustratur uel decipit.

Spica. a specio cis dicit̃ hec spica ce. q͛ de stipu
la ꝓsilit et apparet. ul̃ spica quasi sperica q͛ rotū
da est. Et spica de maturis frugibus dicit̃ abusiue
nam ꝓp̄e spica est cū p̲ culmi folliculum. i. extre
mum tumorem culmi ariste adhuc tenues in mo
dum spiculi apparent. vn̄ et sagitte et lancee bre
ues dicunt̃ spicula. a spicaꝝ similitudine. A spica
dicit̃ spicosus sa sum. plenus et abundans spicis.
vnde hec spicositas. spicaꝝ plenitudo et abundan
cia. Item a spica spicatus ta tū. spicam habens ul̃
spicis ornatus ul̃ ex spicis compositus. sicut in e
uangelio legit̃. vnguentū spicatū q̄d de spicis aro
matū fuit factum. vide eciaȝ in nardus Et ꝓd̄ spi

Spicatus ta tū exponitur in spica

Spicosus sa sum in spica vide

Spico. a spica dicit̃ spico cas. i. spicas emittere
ul̃ habere ul̃ colligere ul̃ dare ul̃ ad modū spice
acuere ul̃ findē. Et componitur conspico cas. spi
cas colligere. in quo sensu inuenit̃ conspicor caris
deponens. Despico cas. et despicor caris deponens
. i. grana de spica excutere et extrahere. vnde et se
pe ponit̃ ꝓ auferre et ꝓ aperire. Expicor caris et
expico cas idem q̄d despicare. Inspico cas. spicas
immittere ul̃ dare ul̃ ad modū spicaꝝ acuere uel
findē. diuidē. informare. Respico cas. retro ul̃ ite
rum spicare. Subspico as latenter ul̃ post ul̃ sub
tus spicare. Spico et eius composita ꝓd̄ hanc silla
bam spi. vide in conspico. Item spico et eius com
posita in o sunt neutra.

Spiculator in spicula est.

Spicula. a spica dicit̃ hec spicula le dimi. et hoc
spiculum li telum ul̃ sagitta ul̃ breuis lancea uel
iaculum quia ad instar spice acuit̃. Et spiculor la
ris. i. iaculari ul̃ spiculo occidere. Vnde hic specu
lator toris carnifex q̄ portat spiculū ad occidend̄

Spidromū. spiro componit̃ cū dromos q̄d est
cursū. et dicit̃ hoc spidromū mi. i. locus post do
mum secretus. sicut ad requisita nature. Idem dr̄ et ipodromus

Spina. a spica dr̄ hec spina ne
ꝓpter acuitatem. q̄d autem dicit̃ spina quasi pun
gendo sanguinem trahens ethi est. vnd̄ spinosus
sa sum. spinis plenus. vn̄ hec spinositas tatis. Itē
a spina hoc spinetū ti locus ubi spine crescunt. et
spineus nea neū. de spinis factus. ut spinea coro
na. Item spina est iunctura dorsi sic dicta q͛ habe
at radiolos acutos. Et ꝓd̄ spi. vnde tho. Spinis
et tribulis purgare noualia debet qui serit ⁊c̄

Spinax. a spinis dr̄ h̃ spinax cis. tabula ph̃oꝝ
que et pinax dr̄ in qua ph̄i figuras faciunt in sup
posito puluere. vide in mons

Spinifer ra rū pen̄ correpta. ferens spinas

Spinetum ti in spina vide

Spineus a vm in spina exponitur

Spinigena ne cōmunis ge pen̄ correpta. de spi nis genitus

Spino. a spina dr̄ spino as. pungē
ul̃ claudere. Et componitur. Conspino nas. Despi
no as. spinas auferre ul̃ extrahere. et expino as
in eodem sensu. Inspino as. ualde ul̃ intus spina
re. Respino nas. iterū spinare ul̃ spinas remouere
Spino cū omnibus suis compositis actiuū est. et ꝓducit hanc sillabam spi

Spinter. a spina dr̄
hoc spinter interdi. uel h̃ spinter teris. i. fibula uel
armilla. et corripit pen̄ gñ. vide u͂sus in torqueo

Spintriculum dimi. paruum spinter

Spinula le dimi. parua spina

Spinulentus. a spina et lentos plenus dr̄ spinu
lentus ta tū. plenus spinis. Et compatur. vnde h̃ spinulencia

Spinus. a spina dicit̃ hic spinus
ni. arbor prunoꝝ q̄d q̄dam in mas ge ꝓtulerunt

Spira. a spera dr̄ hec spira re. circulus non redi
ens ad idem punctum. vnde et reuolucōnes ꝫpen
tum et funiū in naui spire dicuntur. et ip̄e funes
nautaꝝ dicunt̃ spire. q͛ in spiris recolligunt̃. vel
dicuntur sic a sparto vnde fiunt

Spiraculum. A spiro ras dr̄ hoc spiraculū li. i.
aditus ul̃ foramen ul̃ aliquid aliud p̲ q̄d spirat̃
vnde et spiracula dicunt̃ omnia loca pestiferi spi
ritus que greci paroma uocant ul̃ archa rochea.
Et spiracula dicunt̃ loca per que terra spiramen
edit. Item a spiro spiratiuus ua uū. q̄d facile inspi
ratur. Et hic et hec spirabilis et hoc le. abile ad
spirandum uel per quod spiratur.

Spirator. a spiro ras dicit̃ h̃ spirator toris. qui
spirat. Sed consueuit queri an pater et filius sint
vnus spirator spiritus sancti. Ad hoc dicūt quidā
q͛ actus recipit numeꝝ a suppositis. vnde eciaȝ u͂
bum signans substanciam p̲ modū actus dicit̃ de
pluribus p̲sonis pluraliter q̈uis sit essencia vna.
sicut ioh̃ xj. Ego et pater vnū sumus Actus autē
signatur et in u͂bo et in p̲ticipio et in nomine u͂
bali. ꝫ tamen p̲ticipium plus accedit ad substanti
am. q̈ u͂bum. Et adhuc nomen u͂bale magis q̈ p̲
ticipium ul̃ u͂bum. et ideo non possumus dicere
q͛ pater et filius spirent spiritum sanctum. uel q͛
sint spirans ul̃ q͛ sint spirator. ꝫ q͛ spirent et sint
spirantes et sint spiratores q̈uis sit vnus actus q͛

ſpirant. Sed ſm ꝙ vnūquodqꝫ eoꝝ magiſ accedit
ad ſignandū actum minus ꝓprie poteſt in ſingula
ri ꝑdicari. uł poteſt dici et ꝓprius ꝙ ſpirans adiec
tiuū eſt. ſpirator uo ſubſtantiuū eſt. Ideo pater et
filius ſunt duo ſpirantes ꝓpter pluralitatem ſuppo
ſitoꝝ. non autem duo ſpiratores. ꝓpter vnam ſpi
racōnem. Nam adiectiua nomina habent numeꝝ
ſm ſuppoſita. ſubſtantiua uo a ſeipſis ſm formā
ſignatam. vide eciam in ſcribo.

Spiritualis le in ſpiritus exponitur.

Spiritus. a ſpiro ras dicit̄ hic ſpiritus tus. i. na
tuſ uł angeluſ uł anima q̄ facit ſpirare uel q2 ſpi
rat in corꝑe. ꝑs autē videt̄ uelle ꝙ a ſpiritus de
riuetur ſpiro as. et hoc teneas. et ſpiritus deriuat̄
a pir qđ eſt ignis. Et a ſpiritus hic et hec ſpiritualis
et hoc le. ad ſpiritū ꝑtinens. Et formatur a ſpiritus
remota s et addita lis. et ꝑ ſincopam dicit̄ hic et
hec ſpiritalis et hoc le. vnde ſpiritaliter aduerbiū
Et licet videant̄ idem ſignare tamen differunt. q2
ſpiritualia ad ſpiritū pertinent generaliter ſiue bo
num ſiue malum. ſꝫ ſpiritalia ſunt bona que ſpec
tant ad ſalutem ad vitam eternam. Et ſciaſ ꝙ ſpi
rituſſanctus qn̄ eſt vna dictio dicit̄ de tercia ꝑſo
na in trinitate. ſed qn̄ ſunt due ꝑtes dr̄ de ſpiritu
cuiuſlibꝫ uiri iuſti. ¶ Hic nota ꝙ ſicut filius duo
bus modis dicit̄. vno quo uiſibiliter apparuit. Al
tero quo inuiſibiliter caſtis mentibus ꝑcipit̄. ita
et ſpirituſſanctus a patre et filio ac ſeipſo duobꝫ
modis procedere ſiue mitti ſiue dari dicitur. Vno
uiſibiliter altero inuiſibiliter. Datus eſt enim uiſi
bilis creature demonſtratione. ſicut in die penthe
coſtes et alijs uicibus. et datur cottidie inuiſibili
ter illabendo mentibus fideliū. non tamen ſpiritus
ſanctus in ſui natura videt̄ a nobis. q2 nec in illis
creaturiſ magiſ erat ꝙ in alijs ſꝫ ad aliud. In illis
enim erat ut ꝑ eas ad homines venientes oſten
deret̄ eſſe in illis ad quos ille creature veniebant
non enim ſpirituſſanctus tempali motu tūc uenit
uł deſcendit in homines. Sed ꝑ tempalem motū
creature figurata eſt ſpiritualis et inuiſibilis ſpiri
tuſſancti infuſio. et ut apcius dicam. ꝑ illū mođ
miſſionis ſpirituſſancti corꝑaliter exhibitū mon
ſtrata eſt ſpiritualiſ et interior miſſio ſpirituſſanc
ti ſiue donatio. ¶ Itē ſciaſ ꝙ dona ſpirituſſancti.
ſunt ſeptem que enumerant̄ yſa xj. Requieſcet
ſuꝑ eū ſpūs dn̄j. ſpūs ſapiencie et intellcūs. ſpūs
conſilij et fortitudinis. ſpūs ſciencie et pietatis. et
repleuit eum ſpūs timoris dn̄j ¶ xpūs habuit et
quodliꝫ membꝝ eius hꝫ ſpm̄ ſapiencie in diligen
do. ſpm̄ intellcūs in cognoſcendo. ſpm̄ conſilij in
docendo. ſpm̄ fortitudinis in ſuſtinendo. ſpm̄ ſcien
cie in conuūſando. ſpūm pietatiſ in cōpaciendo. ſpm̄
timoris in reuēndo. vide in ſpes. et in paraclitus
Greg autē in xix omeł ezech. predcā dona aſcen
dendo enūat Vnde dicit. yſa predicta dona uł gra
dus de celeſtibus loquens deſcendendo magis ꝙ
aſcendendo nūauit. ſꝫ nos qui a terrenis ad celeſ
tia tendimus. eoſdem gradus aſcendendo enume
remus. ut a timore ad ſapienciam ꝑuenire ualea
mus In mente etenim nr̄a ꝑmus gradus aſcenſi
onis eſt timor dn̄j. ſecundus pietas. tercius ſcien
tia. quartus fortitudo. q̇ntus conſilium. ſextus in
tellcūs. ſeptimus ſapientia Eſt enim timor dn̄j in
mente Sꝫ qualꝫ eſt iſte timor ſi cū eo pietas non
eſt. qui enim miſeri ꝓximo ignorat. qui compa
ti eius tribulacioni diſſimulat. Huius timor ante

omīpotentis dei oculos nullus eſt qui non leuat̄
ad pietatem. ſꝫ ſepe pietas ꝑ inordinatam miſeri
cordiam errare ſolet. ſi fortaſſe pepercerit que par
cenda non ſunt peccata enim que feriri ignibꝫ ihe
henne pn̄t diſcipline ſunt uerbē corrigenda. Sed
inordinata pietas cū tempaliter parcit ad eternū
ſuppliciū ꝑtrahit. vt ergo uo ordinata ſit pietaſ ad
gradum eſt aliū ſubleuanda. i. ad ſcientiam ut ſci
at uel quid ex ſcientia puniat uel quid ex miſeri
cordia dimittat. ſed ſi ſciat quid agere quiſqꝫ de
beat. uirtutem uo agendi non habeat quid eſt ip
ſa ſcientia. Sciencia ergo noſtra creſcat ad fortitu
dinem. ut cū videt quid agendū ſit. hoc agere per
mentis fortitudinem poſſit ne timore trepidet. et
pauore collapſa non ualeat dona defendē que ſen
tit. ſꝫ ſepe fortitudo ſi improuida fuerit et minus
circa uicia circūſpecta ipā ſui ꝑſumcōne in caſſuꝫ
ruit. Aſcendit ergo ad conſilium ut ꝓuidendo pre
muniat omne qđ agere fortiter poteſt ſꝫ eſſe con
ſilium non poteſt ſi intellectus deeſt. q2 qui nō in
telligit malū qđ agentem grauat quō poteſt bo
num ſolidare qđ adiuuat itaqꝫ a conſilio aſcenda
mus ad intellectum. Sed quid ſi intellectus mag
no quidem acumine uigilet et moderare ſe neſci
at ꝑ maturitatem ab intellectu ergo aſcendatur
ad ſapienciam ut hoc qđ intellectuſ acute inuenit
ſapientia mature diſponat. q2 ergo ꝑ timorem ſur
gimus ad pietatem. ꝑ pietatem ad ſcienciam du
cimur. ꝑ ſcientiaꝫ ad fortitudinem roboramur. ꝑ
fortitudinem ad conſilium tendimus. ꝑ conſiliuꝫ
intellectum ꝑficimuſ ꝑ intellectum ad maturitatē
ſapiencie ꝑuenimus ſeptem gradibus ad portam
aſcendimus ꝑ quam nobis aditus uite ſpirituaꝉ
aperitur ¶ De triplici ſpiritu habeſ in anima. Itē
de nocōnibus habes in ꝓꝓetas. Itē de peccato in
ſpm̄ſcm̄ hēs in pecco. Itē q̄re ſit miſſuſ ſpūſſanc
tus dicit̄ in paraclitus. Itē vide in ſapientia. et in
uirtus. Item ſcias ꝙ quedam ſunt a ſpirituſancto
quedam cū ſpiritu. ſꝫ non a ſpirituſancto ut dicā
in timor ¶ Hic eciā nota ꝙ gg̃ in omeł penthec
exponens illud. paclitus autem ſpiritus queꝫ mit
tet pater in nomine meo ille uos docebit omnia.
ſic dicit. greca locucōne paraclitus latine aduoca
tus dicit̄ uł conſolator. Qui idcirco aduocatus di
q2 ꝓ errore delinquenciū apud iuſticiam patris in
teruenit qui vnius ſubſtantie cū patre et filio ex
orare ꝓ delinquentibus ꝑhibetur. q2 eos quos re
pleuit exorantes fecit. vnde et paulus dicit. ipſe e
nim ſpiritus poſtulat ꝓ nobis gemitibus inenar
rabilibuſ ipſe enim ſpiritus poſtulare dicit̄. q2 ad
poſtulandū eos quos repleuerit inflammat. Con
ſolator autem. idem ſpiritus uocatur. q2 de pecca
ti ꝑpetracōne mēntibus. dū ſpem uenie ꝑparat. ab
afflictione triſticie leuat mēntem. de quo recte ꝓ
mittitur. ipſe uos docebit omnia. q2 niſi idem ſpi
ritus cordi aſſit audientis ocioſus eſt ſermo docto
ris. Nemo ergo docenti homini tribuat qđ ex ore
docentis intelligit. q2 niſi intus ſit qui doceat doc
toris lingua exterius inuanū laborat. Ecce vnam
loquentis uocem omnes pariter auditis nec tamē
pariter. ſenſum audite uocis percipitis. Cum ergo
uox diſpar non ſit. cur in cordibuſ noſtris diſpar
eſt uocis intelligentia niſi q2 ꝑ hoc ꝙ uox loquē
tis cōmuniter admonet eſt magiſter interior qui
de uocis intelligentia quoſdam ſpecialiſ docet. Iteꝫ
idem in eadem. libet oculos fidei in uirtute opificis

huius spiritus sanctus attollere atqꝫ sparsim patres noui ac ueteris testamenti considerare. Ecce aptis eisdem oculis fidei dauid. amos. danielem. petruz paulum. matheum intuor. Et scias iste spiritus ꝙ̃tus et qualis sit artifex considerare uolo. ſꝫ in ipa consideracõne mea deficiõ. Implet namqꝫ citharedũ et psalmistam facit. Implet pastorem armentariũ sicomoros uellicantem et ꝓphetam facit. Implet abstinentem puez et iudicem senum facit. Implet piscatorem et caput ecclesie facit. Implet ꝑsecutorem et doctorem gencium facit. Implet publicanũ et euangelistam facit. O qualis est artifex iste spiritus. nulla ad discendũ mora agitur. in omne qđ uoluerit mox ut tetigerit mentem docet. soluz qꝫ tetigisse docuisse est. Nam humanũ animũ subito ut illustrat. immutat. abnegat ꝛ̇pente qđ erat. exhibet repente quod non erat.

Spiro as aui are. uiue ul' spiritũ ducere ul' suspirare ul' flare et olere siue redolere. unde hoc spiramen inis. Spiro componitur aspiro as. conspiro as simul spirare uel coniurare. unde conspirator. conspiratio. Expiro as. mori. extra spiritũ mittere. Inspiro as. spirando mittere. instinguere. Respiro as retro ul' iterũ spirare ul' quiescere. pausare a labore Suspiro ras. sursum spirare. ul' sub spiritũ ducere. Spiro et eius composita neutra sunt preter inspiro ꝓ instinguere qđ est actiuũ et omnia ꝓđ hanc sillabam spi. vide eciam in spiraculum.

Spissus sicut đr in grosus Spissum de toto solido dicitur at illud. Densum dicatur ubi lucus opacus habetur

Splen splenis mas ge đr a supplemento ex contraria ꝑte iecoris ne uacua existeret. unđ a suppleo supples dicitur splen. Et a splen spleneticus ca cũ. ad splenem ꝑtinens. ul' qui patitur in splene. Et ut dicũt. cor sapit. pulmo loquitur. fel cõmouet iram. Splen ridere facit. cogit amare iecur. vide in cor

Splendeo des dui dere id est lucere. vñ hic splendor doris. et splendidus da dũ. et cõpatur. et iñ splendesco cis incho. Splendeo componitur consplendeo des. Resplendeo des. unde consplendesco. resplendesco incho. Splendeo cum suis compositis neutꝛ est. et caret supinis

Splendidulus la lum. aliquantulũ splendidus

Splendificus. Splendeo uel splendo componitur cũ facio. et đr splendificus ca cũ penl' cor. et splendificens centis ge omnis. vñ hec splendificencia cie

Splendona. a splendeo des đr hec splendona ne. i. gladius. quia splendeat. id est claritas

Spleneticus ca cũ in splen exponitur. et cor penl'

Spoletũ ti ciuitas penl' ꝓđ vide in spoletanus

Spoliatorium rij in spolio vide

Spolio as aui are atũ. denudare spolia auferre unde hoc spoliatorium locus spoliandi. et hec spolium lij. et sũt spolia ꝑuatorum exuuie ducũ et diuitũ unde hoc spoliariũ. locus ubi spolia reponuntur ul' exterior balneorum cellula. Spolio componitur cõspolio as. Dispolio as. Despolio as. Expolio as. Spolio cum suis compositis actiuum est

Sponda. a spondeo des ul' sponsa dicitur hec sponda de. ꝑs lectuli ul' scrinij. unde hic et hec spondalis et hoc le. ad spondam pertinens

Spondeo des. spospondi sponsum. fideiubere ul' ꝓmittere ul' uelle. et ſm ꝑs spondeo ꝑteritũ geminat spospondi. a quo eciam s littera demitur in secunda sillaba euphonie causa. Spondeo componitur cõspondeo des. i. simul spondere. Despondeo des di. ualđ spondere. sponsam facere et uiro cõiungere. unde desponso sas fre. Respondeo des retro petenti nocere. redđe ul' consonare ul' resistere. vñ responso sas fre. respondere. resistere. contradicere Spondeo et eius composita actiua sunt. preter respondeo des qđ est neutꝛ. Spondeo habet geminacõnem in ꝑterito ſꝫ composita ab eo nũquam geminantur

Sponsa. a spondeo des đr hec spõsus si. Et hec sponsa se. Nam olim sponsores sibi inuicem mittebant caucõnes in quibꝫ spondebant sibi inuicem consentire in iura matrimonij et fideiussores dabant. unde admissum est ut sponsum dicamus uirũ a spondendo. et sponsam similiter ergo sponsus est non quia ꝓmittit ſꝫ quia spondet et spõsiones dat et uult. unde hic et hec sponsalis et hoc le ad sponsum ul' sponsam ꝑtinens. vñ et sponsalia dicuntur que in dote dantur ul' a uiro uel a femina. Sponsus componitur consponsus. i. coniuratus. ul' cũ alio simul sponsus. Inde sponsus sa suz est ꝑticipiũ de spondeor deris. vide in matrimonium

Sponsor. a spondeo des dicitur hic sponsor soris. id est fideiussor uel ꝓmissor. unde in epistola ad hebre. c vij. In tantũ melioris testamenti sponsor factus est ihesus.

Sponte. a spondeo des đr sponte aduerbiuz qualitatis. i. ultro uoluntarie. sed ponitur qñqꝫ nominaliter. ut mea sponte hoc feci sed melius est ut dicamus nomen esse tantum ablatiui casus et nõ aduerbiuz. licet qñqꝫ ponatur aduerbialiter. Si enim esset aduerbiuz cum poneretur nominaliter nõ adiũgeret sibi adiectiuũ nisi in neutro genere. Generale quidem est quod qñ aliqua dictio non nominalis ponitur nominaliter in neutro genere ponitur tantũ et suscipit adiectiuũ in neutro genere. Vt tuũ legere. tuũ euge. tuũ ergo. A sponte dicitur spontaneus nea neũ. uoluntarius

Sporta. ab asporto tas dicitur hec sporta te quoddam genus uasis iunceũ uel uirgeum. unde sportula et sportella le dimi. ul' sporta dicitur a sporto fructice. unde in quibusdam locis texitur. Et hic sportarius rij. qui sportas facit. Et sportarius a um ad sportã ꝑtinens

Sportella le di. in sporta est

Sportula le in sporta vide.

Spuma. a spuo is dicitur hec spuma me. unde spumosus sa sum. plenus spuma. Et comparatur unde hec spumositas sitatis. Itez a spuma spumo as. spuma fluere ul' spumam habere ul' emittere. ul' auferre. Et componitur conspumo as simul spumare. Despumo as. ualde ul' deorsuz spumare ul' purgare quasi deorsum a spuma ponẽ. Expumo as. ualde ul' extra spumare uel spumas auferre. Inspumo as. i. in ul' ualde ul' intus spumare. Respumo as. Spumo et eius composita neutra sunt Et ꝓđ hanc sillabam spu. Iuuenalis. Et profusa mero spumant ungenta ualerno

Spumeus. A spuma đr spumeus mea meũ. de spuma ul' ad spumã ꝑtinens ul' spuma abũdans

Spumo as in spuma est

Spumula le dimi. parua spuma

Spungia. a spuma đr hec spungia gie. quia ex spuma fiat. ul' a fingere qđ est nitidare. quia apta est ad tergendum. Et scribitur per u in papia.

Spuo is ui utũ uere. sputũ emittẽ ul' sputo respergere. Et inde sputus ta tum. et hoc sputum ti Spuo componitur conspuo is. i. simul spuere ul' sputo conspergere ul' ꝑfundere. despuo is. deorsuz spuere. ul' sputo ꝑfundere. Expuo is. i. extra spuẽ

Inspuo is. intro ul' ualde spuē. Respuo is iteꝝ ul' retro spuere. ul' recusare. retinere. uilipendere. sper nere. Spuere ꝓ sputuꝫ emittere et composita ab eo ᵹm illam significacōneꝫ neutra sunt. ß in alia significacōne actiua sunt. et omnia faciūt p̄teritū in ui et sup̄ in utū. et in sup̄ ꝓd spu ᵹm hug. ꝑs autem dicit q̄ spuo deficit in sup̄. Forte h̄ dicit q2 suo tempore nō erat in usu tamen nūc eo uti pos

Spurcicia. a spurcus dicit' hec spurcicia ¶ sumus cie. i. immundicia. fetiditas. Et formatur a geniti

Spurcus. a spuo is dicit' ¶ uo spurci addita cia spurcus ca cū. turpis. fetidus. immundus. q̄si spu tum screans ul' ꝓuocans. ul' quasi spuere cogens ul' quasi sine puritate. Et compatur. vnde dicunt q̇dam spurcus non tantū impurus ß et seuus d'r.

Spuridicus ca cū penl' cor̄. i. immūda dicens. a

Spurificus ca cū id ē im ¶ spurius et dico cis. mūda faciens penl' correpta. a spurius et facō cis

Spurius. a spurcus deriuatur hic spurius rij. et hec spuria rie. qui ul' que genitus ul' genita de no bili matre est et ignobili patre. Item spurius pa tre incerto et matre uidua genitus appellatur q̄si tantū spurce ul' spurij filius. q2 muliebrem natu ram spuriū ueteres uocabant. vnde et hij qui nō sunt de legittimo matrimonio matrem pocius q̄ patrem insequūtur. et d'r spurius quasi immūdus et extra puritatem. Et hinc spurius ria riū. igno bilis et degenerans vnde in li sapiencie ca iiij. spu ria uitulamina non dabunt radices altas. i. dege nerancia et non naturalia. Et hec est littera raba ni et antiquoꝝ. Aug̃ autem in li de doc xp̄ia dicit q̄ melius diceretur adulterine plantacōnes.

Sputo. a spuo is sputu dicit' sputus ta tū. et h̄ sputum ti. et sputo tas uerbum frequentatiuum.

Squaleo. a scabo bis dicit' squaleo es ui. i. sor deo. ēe ul' fieri squalidū ul' aspeꝝ ul' splendē vnde squalesco cis incho. Et squalidus da dū. as per sordidus. et compatur. vn̄ squalidulus la lū aliquantulū squalidus. et h̄ squaliditas tatis. Iteꝫ a squaleo hic squalor loris. asperitas. pollucō. sor didacō. Et est squaleo neutꝝ cū omnibus suis cō positis si qua habet. et caret sup̄. et ꝓducit squa.

Squalidulus la lum. in squaleo est.

Squalidus da dū in squaleo les est.

Squama. a squaleo les dicit' hec squama me. Et est pisciū serpentū et lorice. vnde squamatus ta tū. squamis abundans et hec squamata te. lori ca ferrea ex lameis ferreis ul' eneis concathenata ad modū squame piscis et ex ip̄o splendore squa maꝝ et similitudine dcā Iteꝫ a squama squamo mas squamas auferre ul' dare Et componit' dis quamo desquamo. exquamo omnia pro auferre squamas Et ꝓd hanc silbam squa. Et sunt neutra Et a squama squameus mea meum Et squamo sus sa sum. plenus squamis uel lucidus uel asper et comparatur Vnde hec squamositas mositatis

Squamula mule dimi parua squama

Squamo mas In squama est

Squarosus A squalor ul' squama d'r squarosus sa sum. asper ul' inequalis Vel dicitur squarosus squalore uel squamis corrosus

Squarus ri mas ge. quidam piscis. et dicitur a squama q2 sit squamis acutus. vnde et eius cute

Squilla le. genus est piscis ¶ lignum politur delicati quod uulgo dicitur lata

Stabilis. a sto dicit' hic et hec stabilis et hoc le vnde stabilio lis liui litū. firmare. statuere. Et hec stabilitas litatis. i. firmitas. immobilitas. Et com ponit' constabilio lis. Et ē actiuū stabilio cū suis compositis. Stabilis componit' instabilis le. vnde instabiliter instabilitas

Stabularius rij in stabulum vide

Stabulum. a sto dicit' hoc stabulum li. q̄si stacō boum. vn̄ stabularius ria riū. ad stabulū ꝑtinens et h̄ stabularius rij. stabuli custos. uel equoꝝ cus tos siue ductor. et componit' hic constabularius qd frequencius inuenit' hic conestabularius et de signat dignitatem siue officium. vnde hec conesta bularia rie. eius uxor ul' dignitas. Item a stabulū stabulor laris deponens. h̄ antiqui dixerūt stabu lo las in neutro genere. et est absolutū ut hic sta

Stacten genus p̄ciose re ¶ bulantur equi mei. sine ul' incensum qd ex pressura manat. et ē inde clinabile. Potest eciam declinari hoc stacte huius stactes. Et ut dicunt quidam stacten idem est qd mirra ul' gutta mirre arboris. Et et grecū ᵹ pap stacte fructus cinamomi.

Stadialis in stadium uide.

Stadiolum li dimi. ꝑuum stadium

Stadiuꝫ dij. octaua ꝑs miliarij quo utunt' g̊ci in meciendis uiaꝝ spacijs actore hercule. Qui dū esset fortissimus et nimij roboris fertur uno an helitu cxxv cucurrisse passus. et q2 ibi finem cur rendi fecit stadium a stando nuncupatū ē vide in

Stagnarius ria riū in stagnum vide ¶ catinum

Stagneus nea neū in stangnū vide

Stagno nas in stagnum vide

Stagnum. a sto stas dicit' hoc stagnū ni. aqua stans artificialis pisces habens. et dicit' stagnum ab eo. q2 aqua ibi stet nec discurrat. vn̄ stagneus nea neum. et stagnosus sa sum. et stagno nas. ad modum stagni inundare. abundare. crescere. et cō ponit' constagno nas. destagno nas ualde uel de orsum stagnare ul' decrescere. ul' stagnū remouere Instagno nas. intus ul' ualde stagnare. restagno nas iteꝝ stagnare ul' retro scilicet decrescere. ul' re dundare uel stagnū remouere. Stagno neutꝝ est cū suis compositis. Item a stagnū stagnarius ria riū. ad stagnū ꝑtinens ul' in stangno operans. et

Staioros crux ¶ h̄ et h̄ stagnens et h̄ se

Stamen. a sto stas dicit' hoc stamen inis. filuꝫ tele sciliꝫ orditura. q2 stantes solebant texere et te la erecta solebat disponi sursuꝫ pendens de trabe vnde stamineus nea neum. Et corripit sta

Stannū ni est quoddam genus metalli. et dicit a quodam greco scilicet stannatos qd est sepans et secernens. mixta enim et adulterata inter se per ignem metalla dissociat. et ab auro et argento es plumbuꝫ q̄ secernit. Alia quoq3 metalla ab igne defendit. vnde stanneus nea neuꝫ. de stanno exis tens. et stannosus sa sum. stanno plenus ul' abun dans. Et stanno nas. stanno aliquid aptare ꝑpa rare. ornare. ordinare. Et componitur constanno nas simul stannare. Destanno nas. sciliꝫ ualde ul' deorsum stannare ul' stannū remouere. Instanno nas. intus ul' ualde stannare. Restanno nas iteꝝ stannare uel retro uel stannū remouere. Stanno cum omnibus suis compositis est actiuū. Item a stannū stannarius ria riū. ad stannū ꝑtinens uel in stanno operans. et hic et hec stannens et h̄ se et scribit' stannū ꝓ metallo. et omnia ꝑdicta ab eo descendencia ꝑ geminū n. sed stagnū ꝓ aqua

scribitur p g. unde usus. Stans aqua dat stagnū
species que metallica stannū. G retinet primum.
uult n geminare secundum. Item in gc̄ dicit̄. Est
eris species stannū. stans est aqua stagnū. si du
plici scribas primū. cū g q̄ȝ secūdum

Stasis grece latine dicit̄ stans ul' status

Stater. a sto stas dicit̄ hic stater teris. qddam
pondus. i. medietas uncie appendens aureos tres
unde et dicit̄ stater q̄ tribus solidis stet. unde ui
detur a sto componi et ter penl' ꝓd in genitō. A
stater dr̄ hec statera pondus habens dragmas q̄
tuor que sunt scrupuli xij et pensat solidos tres.
Item statera dicitur trutina scilȝ ptica ex transūso
in libra posita sic dicta q̄ ex duabus lancibus et
uno stilo pendeat et stet. Et statera sepe dicit̄ to
tū illud instrumentū. Et cor' penl' gn̄ stater teris
und in math̄ debȝ corripi. Inuenies in ore piscis
staterem. s̄ȝ statera re ꝓd penl'. unde quidam. Se
pe minus statere lanx continet ampla statere. Et
in gc̄ dr̄. Libra statera stater ē qd librat̄ in illa

Statim. i. ilico adūbiū tp̄is. a sto ul' a statu dr̄

Statio. a sto stas dr̄ hec stacō onis. Et dicitur
locus ubi naues ad tempus stant. s̄ȝ pocius ē na
turalis et ꝑpetuus. unde et stacō dicit̄ uita ista. q̄
hic ad tempus stamus non enim habemus h̄ ma
nentem ciuitatem. s̄ȝ futuram inquirimus. und h̄
staciuncula le dimi. et stacionarius ria riū. et sta
tiuus ua uū in eodem sensu. Item stacō dicit̄ ubi
stat exercitus congregatus reḡ p̄mo c xiiij. Veni
et transeamus ad stacōnem philistinoꝝ. vn̄ usus
Est statio uita statio portus stadium q̄ȝ.

Statua. a sto stas ul' stans dicit̄ hec statua tuc
ymago simulacꝝ. q̄ rep̄sentet statum alicuius

Statuarius. a statua dicit̄ statuarius ria riū. ad
statuam ptinens. et h̄ statuarius rij. qui statuas
facit. et hoc statuariū. candela cū qua statua cingi
tur et circūdatur ul' crux ul' altare. zach̄ xi c. ꝓice

Statuo. a statu supino de ¶ illos ad statuariū
sto stas addita o fit statuo is ui utū. i. ordinare.
censere. fabricare. edificare. constituē. ponē. Et cō
ponit̄. constituo is. i. simul statuē. destituo is. de
serere. delinquē. ul' deorsum statuē. uel a deorsum
susum statuē. Instituo is. ordinare. decernē. ꝓsti
tuo is. Restituo is. retro uel iterꝫ statuē. Substi
tuo is. subtus uel post statuē. subrogare in loco
mortui eligere et ponē. Statuo et eius composi
ta omnia sunt actiua et mutant a presentis in I

Statura. a sto stas dicitur hec sta ¶ correptam
tura re. i. status hominis scilȝ eius magnitudo.
Et statura dicit̄ post iactum lapidis in aquā vn̄
circuli fiūt in aqua reditus ipsius aque. unde luc̄
et statura redit. potest et hic esse participium

Status. a sto stas dicit̄ status ta tū ꝑticipiuȝ. q̄
dam tamen dicūt esse sincopatū a statutus. Item
substantiue dicit̄ hic status huius status

Stegnopacia dicit̄ a strictum corpus qd nec in

Stella. a sto stas dicit̄ hec ¶ sudore relaxatur.
stella le. q̄ uidet̄ stare. et s̄m hoc stelle ꝓp̄e dnr
que sunt in firmamento. Et scias q̄ stella dicitur
quelibet singularis. sidus pluriū stellaꝝ collectio.
astꝝ. grandis stella uel grande sidus. Sed hec no
mina sepe confunduntur apud auctores. und hec
stellula le. et stelleus lea leū. i. clarus ul' ad stellā
ꝑtinens. et stellatus ta tū. stellis circūdatus ul' ad
modum stellaꝝ depictus. vide in astꝝ

Stellio. A stella dicit̄ hic stellio onis. reptile si
mile lacerte. q̄ depictus ē quibusdam maculis ad
moduȝ stellaꝝ. De hoc dicit quidam. Stellio noc
te micat sordens in luce diei.

Stellionatus ta tū. a stellio dicit̄. i. uarius. frau
dulentus usipellis malefactor. et hic stellionatus
tus malefactum fraudulencia et usucia.

Stello. a stella dr̄ stello las. i. splendere ad mod
stellaꝝ stell' circūdare et ornari. ul' stellis diuina
re. aliqd ꝓpendere. Et componit̄ constello las. vn̄
hec constellatio qd sepe ponit̄ ꝓ ipō signo stella
rum. Et est neutꝝ cum suis compositis

Stellula le dimi. parua stella

Stema matis ge neu. i. nobilitas ul' ordo yma
ginū nobiliū. ul' honor. ul' dignitas. ul' corona. ul
ornamentū. Iuuenalis. Stemata quid faciūt. Ste
mata eciam dicunt̄ ramusculi quos faciūt in ge
nere cū gradus cognacōnū pcinunt̄. sicut ille pat̄.
ille auus. et cetera. vide in stigma.

Stematon tumor mollis carnis

Stemon luctus angustum.

Stephanus. stephane grece latine corona dicit̄
vnde stephanus corona interp̄tatur grece. sed he
braice norma. fuit enim corona. i. pn̄cipium mar
tiꝝ in nouo testamento. sicut abel in ueteri. vnde
et ꝓthomartir dicit̄. fuit eniȝ norma. i. exemplar
et regula alijs paciendi. ul' stephanus dr̄ q̄i stren
nue fans ul' quasi strennue fans anus. i. strennue
siue laudibiliter fans. i. instruens et regens anus.
id est uiduas ueteres quibus ab apostolis fuerat
p̄fectus. et est ethi. non composicō. Est ergo coro
na ꝓpter pn̄cipiū martirij. norma ꝓpter exemplū
paciendi et bene viuendi. strennue fans ꝓpter lu
culentam p̄dicacōnem. strennue fans anus. ꝓpter
viduaꝝ laudabilem instructionem. ¶ Hoc eciam
attendens maximus episcopus dicebat. In hoc q̄
stephanus ꝓpositus ē feminis testimoniū meruit
sincerissime castitatis. Beatus ergo karissimi. qui
hunc imitatus fuerit. pudicicie enim palmam et
martirij consequet̄ coronam. Sed quid distare in
ter martires p̄t. precipuus esse meruit iste qui pri
mus est. Mortem enim quam saluator dignatus
est ꝓ omnibus pati hanc iste p̄mus reddidit sal
uatori. In ꝑsecucōne autem positus ꝓ persecuto
ribus dn̄m dep̄cabatur atq̄ȝ in illa lapidū ruina
qn̄ alius obliuisci poterat eciam karissimos suos
ille dn̄o cōmendabat inimicos. plus itaq̄ȝ tūc do
lebat illoꝝ peccata q̄ȝ sua uulnera. plus illoꝝ im
pietatem q̄ȝ suam mortem.

Stera. a sto stas ul' steti dicit̄ hec stera re pelli
cula in qua puer inuoluit̄ et moratur. vnde ma
crobius. Stere si subdit̄ herba desiccabat eam. Et
inde stericus ca cū. ad steram ptinens ul' in stera
paciens et infirmatus

Stercoreus rea reum in stercus vide

Stercoro as. A stercus dicit̄ stercoro ras aui atū
. i. stercore inquinare ul' impinguare. et cor' co.

Stercus. a sterno nis dicit̄ hoc stercus coris. q̄
sternitur in agris ul' q̄ extergi oporteat quidquid
in ciuitate sordidū redundat. vl' qd uerius ē. ster
cus dicit̄ a sterten qui et stertucius dictus est. q̄
primus stercorandi agri racōnem induxit in yta
liam. vn̄ et fimus dicit̄ q̄ fiat mus. i. stercus. vn̄
stercoreus rea reū. Et stercorosus sa sum. stercore
plenus et inquinatus. et utrumq̄ȝ compatur

Stericus ca cum in stera vide. et corripit ri.

Sterilis. a stera dicit̄ h̄ et h̄ sterilis et h̄ le penl'

correpta. i. infructuosus infecundus nichil aptus
gignere. Et compatur. Unde hec sterilitas infruc
Sternax. A sterno nis ‖ tuositas. infecunditas.
dicitur sternax nacis ge omnis. qui facile et sepe
sternitur ul' sternit. et comparatur
Sterniū. A sterno nis dicit' h' sterniū nij. locus
aptus ad sternendum. et inde p composicōnem h'
Sterno nis, straui. vi in tū stratū ‖ lectisterniū.
sternere. i. pacificare. ppatare. insellare. obruere. vñ
in grec' dr. Sternit' equiuoce mare lectus asellus
et hostis. Sterno componitur cū ad et dicit' aster
no nis aui atū. i. ad ul' iuxta ul' ualde sternere. et
abicitur d. Item consterno nis constraui. Et con
sternor naris deponens inuenit' pme coniug. et u
trumqz componit' a con et sterno nis. Item circū
sterno straui. Itez desterno nis destraui. i. ualde ul'
deorsum sternere. ul' de est ibi puatiuū. quasi a pa
ce ul' a paratu remouere ul' sellam auferre. qd et
dissellare dicit'. Insterno nis instraui. i. ualde ster
nere ul' in. psterno nis pstraui. pcul ul' ante uel
p aliquo sternere. Presterno nis pstraui. super ul'
ante sternere. Substerno nis substraui. i. subtus ul'
parū ul' post sternere. Sterno et eius composita in
o sunt actiua. et faciūt pteritum in straui et supi
Sternon nonis in stracodes est ‖ nū in stratū.
Sternutacō. a sterno nis dr h' sternutus ti. vnde
sternuto tas. sternutū facere. vnde hec sternutatio
onis idem qd sternutus. Job xlj. Sternutacō eius
splendor ignis. Quod tractans gg' dicit. Sternuta
tio ē cum inflatio a pectore exurgit. que cū aptos
ad emanandū poros non inuenit cerebrū tangit.
et congesta p nares exiens totum caput ptinus
Sternutus ti in sternutatio est ‖ concutit
Sterquiliniū. a sterno nis dicit' h' sterquilinium
nij. i. stercus ul' locus plenus stercore. et uidetur
esse compositū a stercus et linio nis
Sterto tis tui sup caret. vnde dicit ps in x li. A
sterto tui sup non inueni. et ē stertere naribus dor
miendo resonare. vnde sepe ponit' p dormire
Stibium vngentū ul' color nomine cerusa quo
meretrices et solute mulieres solebant uti. vñ in
iiij reg' c ix legit'. Jesabel introitu eius audito de
pinxit oculos stibio
Sticos. stige grece latine dicitur uersus
Stiga ge dicit' stimulus quasi stigulus et acule
us compunctio et incitacō. molestacō. vnde stigo
gas. i. stimulare. et pducit sti
Stigestos. i. tristicia
Stigis in stix stigis est
Stigma. a stiga dicit' hoc stigma matis. signū
cicatrix. caract'. coctura. inustio que fit calido fer
ro. paulus in epistola ad galathas c vi. Stigmata
dñi mei ihesu in corpe meo porto. Inuenitur h'
stema p e. s' aliud significat. vnde quidaz. Stema
genus dices. cocturam stigma uocabis. Materiaz
thema seruant genus hec tria neutrū. vñ stigma
dicit' a stinguo guis. qd est signo nas. vñ stigma
ticosus sa suz. et compat'. Et cor' penl' gñ stigma
Stigo gas in stiga est
Stilatus in stilus vide
Stilbon. stillans pticipium componit' cū bonū
et ē sumptū nomen a meliori pte sui. ul' stilbon
dr qsi stella boū. qr eo surgente surgent et pasto
res et stilbon interptat' uelox qr uelox ē planeta
Stilla. a stiria qd ē gutta hec stilla le dimi. vñ
hec stillula le aliud dimi. et stillosus sa sum. qd et

stiriosus dicit'. Et stillo las. guttare ul' stillam im
mittere. ul' fundere. Et componit' constillo las. si
mul stillare. et distillo las. diūsis modis ul' extra
stillare. Instillo las intro ul' intus stillare uel ual
de. Restillo las. iterū ul' retro stillare. Et ē neutrū
cū suis compositis. Que sit differencia inter stillā
Stillicidium. stiria et ‖ et guttam dixi in gutta
et stilla componit' cū cado. et dicit' hoc stiricidiū
dij. et hoc stillicidiuz dij in eodem sensu. scilz stil
la cadens ul' locus ubi stille cadunt ul' locus a q
ul' p quem cadunt. vnde stillicidiosus sa sum. p
pheta. Sicut stillicidia stillancia super terram
Stillo las in stilla vide. Et stilo las per vnū l.
aliud est vide in stilus
Stillula le dimi. parua stilla. et corripit penl'
Stilon interpretatur longum.
Stilus. a sto stas dicit' h' stilus li. i. graphiū qd
stat in cera. et quidquid longum ē et erectum dr
stilus. a stando ul' a stilon qd ē longum. vnde sti
latus ta tū. stilo ornatus. et stilo las. stilo aptare
uel designare. et corripit sti. vnde thobias. Pierijs
Stimicon. qdam pas ‖ tedet insenuisse stilum.
tor quasi stilomicō. Stilon interpretatur longum
micon celsum. Inde stimicon qsi longus et altus.
Stimulus. A stiga dicit' h' stimulus quasi stigu
lus scilicet aculeus. cōpunctio incitacō molestacō
vnde stimulosus sa sum. Et compatur. vnde hec
stimula quedam dea stimulorū. et stimulo las pu
gere. titillare. incitare. cogere. urgere inflammare.
Et componit' instimulo las. et est actiuū cū suis
Stinguo guis xi ‖ compositis. Et corripit mu.
ctū. i. signare. ul' extinguē. mortificare ul' instigare
s' non est in usu. Et componitur distinguo is xi
ctum. qd componit' subdistinguo is. Itez stinguo
componitur extinguo is instinguo is xi ctum. re
stinguo is. i. extinguere. iterū mortificare. Stinguo
et eius composita sunt actiua. et faciūt pteritum
in xi et sup in ctum. et habent u inter g et sequē
Stiopus ē inflacō oris. vñ nec ‖ tem uocalem
stiopo tumidas intendis rumpere bucas.
Stipa. a stipo pas dr hec stipa pe. quedam par
ua arbor ut dñt stopa. qr ex eo stipent' tecta. et
hoc sepe ad fornaces et furnos calefaciendos col
ligitur. vnd hec stipula dimi. Et hinc stipule dñr
folia ul' uagine quibus culmus ambitur et fulci
tur ne pondere frugis curuetur et stipule ipsi ca
lami segetis dñr. Dicūtur ergo stipule. ul' a stipu
la ppter puitatem. uel a stipo pas. qr fulciunt et
circūdant. uel ab usto quasi ustule. qr collecta in
messe urunt' pp'ter culturā agri. ul' a palea. qr in
terdum p palea pciditur stipula. Et corripit pu
Stipadiū. a stipo as dr h' stipa ‖ et pducit sti
dium. i. scatarium. qr hominibus ludū spectantibz
stipetur. Et stipadium est genus mense ul' stipē
dium. ul' dr a stipitibus. quasi stipodiū. sic enim
Stipatū ti. quedam herba ‖ prius acceptū est.
que tantam ūtutem in radice habet ut frusta car
nis in cacabo sparsa coagulet. et dicit' a stipo pas
Stipendiarius in stipendium est
Stipendium. stips componitur cū pendo dis. et
dr hoc stipendium dij. lucrū pcium. fructus labo
ris. pp'rie qdem stipendium dicit' qd datur militi
bus soldarijs p pcio sic dictum a stipe pendenda
Antiqui enim soliti erant pecuniam appendē ma
gis qz nūare. A stipendiuz dicit' stipendiarius na
nū. ad stipendium ptinens ul' stipendium dans.

ul' pocius. recipiens. Et corripit I ante p.

Stipes a sto stas dicit' hic stipes tis. i. ticio trū cus ligni. qui sustinet aliquid quasi stans pes lig nū infructuosū qđ solūmodo stet et ñ fructificet Et producit pmam. sed stips pis fe ge corripit sti

Stipium ungentum de ueruecibus

Stipo. a stips pis dr stipo pas. i. condensare. con uallare. Circūdare. congregare. replere. ptegere. cō ponere. fulcire. vnde stipatim adūbium. Stipo cō ponitur constipo pas exstipo pas. emittere. eua cuare. Instipo pas. ualde ul' intus stipare. immit tere. Obstipo pas. vndiqz ul' contra stipare ul' ob turare. Restipo pas. iterū stipare. vel euacuare. e mittere. Substipo pas. subtus ul' post stipare ul' parū Et ē stipo actiuū cū suis compositis. Et pđ hanc sillabam sti. sicut stipes et stipa. Lucanus in pmo. Stipant et dulci distentant nectare cellas

Stips pis fe ge. qđdam genus ponderis q olim militibus stipendiariis distribuebatur pecunia. et ponit' p obulo. et qr obulus sepe solet dari men dicis in elemosinam. Ideo qñqz stips dicit' mendi citas. qñqz elemosina uictus. vnde hic stipus. i. mē dicus. Et cor' stipis gtūs et stipes in plurali sti. sz hic stipes stipitis producit sti.

Stipula le. in stipa exponitur

Stipulatio in stipulor vide.

Stipulor. a stipo pas dicit' stipulus la lum. i. fir mus. Et inde stipulor laris. i. interrogare seu que rere. Ppe quidem stipulari ē querere petitiue cū re sponsione facta pmissiue. ut si interrogans dicit dabis michi equū. et ille respondeat dabo. hoc ē stipulari. vnđ hec stipulacō ppie dr interrogacō petitiua adiūcta responsione pmissiue. sic pmissa dabis michi hoc. dabo. et dr stipulari a stipulū qđ ē firmū. qr stipulacō debet esse firma. vñ tene tur psolui qđ stipulacōne pmissū ē. vl' ut dicūt A stipula dr stipulor. qr in stipulacōne ueteres sti pulam frangebant Quam iterū iūgentes stipulacō nem suam recognoscebant. Et qr. in stipulacione continetur interrogacō et pmissio. Ideo stipulari sepe ponit' simpliciter p pmittere. et p interroga re. ul' petere siue querere. Et nota qđ stipulor anti quitus erat cōmune. sed modo ē deponens. et con struit' cū accō et ablcō interposita a ul' ab ppositi one. ut stipulor a te decem solidos. i. quero. Et cō ponitur astipulor laris. i. confirmare ul' auxiliari vnde hoc stipulamen. Constipulor. laris. i. simul stipulari. et ē depo. cū suis compositis. et cor' pu.

Stipus. a stips pis hic stipus pi. i. mendicus q petit stipem. Et inde componitur obstipus.

Stirax racis grece. sed storax racis latine. vide

Stiria e fe ge. i. gutta fluens et cadens in stiria et congelata. et dr gutta dū stat et pendet. stiria dum cadit. Et dicit' sic a greco. grece enim stiria gutta dr. vnde stiria dr arbor cuius fructus habz grana guttis similia. que et storax as dr. quasi sti rax. Sed stirax grece storax latine. genes xliij dr Modicū resine et mellis et stiracis. uel sm aliam litteram storacis penl' pđ. ubi dicit glosa qđ stora cis est species resine

Stiricidium dij. in stillicidium exponitur.

Stiricus ca cum. i. sterilis. a stiria dicitur.

Stirillum li neutri ge. barba capre. et dicit' a sti ria. qr pendet ad modum stirie. i. gutte.

Stirpeus pea peum. in stirps est

Stirpitus in stirps exponitur

Stirpo pas euellere. eradicare a stirps trūco dr Et componit' extirpo pas. i. a radice subuertere.

Stirps. a sto stas dicit' stirps pis mas ge. i. ra dix. trūcus. vnde hec stirps pis fe ge. i. pgenies p sapies. origo. et stirpeus pea peū. et stirpitus ad ūbium. i. radicitus. Et stirpo pas. euellere. eradi care. Et qđ dicit ps qđ p non patitur r ante se in eadem silba intelligo in pncipio silbe et uoco pn cipium quidqđ est ante pmam uocalem Vel hoc intelligitur qñ p sumitur in ui sua et simpliciter sz in stirps nō sumitur p in sua ui et simpliciter. i mo ps ibi collaterales. sumuntur pro una figura que est apud grecos et uocatur psi

Stiua. a sto dicit' hec stiua ue manica aratri scilz cauda a posteriori. vñ stiuarius ria riū. ad stiuā ptinens. et stiuarius eciam dicit' qui tenet aratū per stiuam uel qui stiuam facit

Stiuula le dimi. parua stiua

Stix. a sto stas dicit' hec stix stigis. palus infer nalis. qr semper stat ad penam. ul' a statim qr po tata statim interficit ul' greco stigestes qđ est tris ticia. qr tristes faciat ul' qr tristiciam gignat. et se pe ponitur p inferno. vnde stigius gia giū. et hic

Sto stas steti atū a et hec stigialis. et hoc le stasis deriuatur. Et dicit' stare. manere. et nō mo ueri morari. ppie stare est erectum morari. vnde dicit' si quis stat non sedet et econūso. vnde hic sta tus huius status. Sto componit' absto stas stiti itū. longe stare. cessare. asto as iti itū. iuxta ul' in conspectu ul' ad suiciū stare. consto as iti itū. Cir cūsto as iti itū. desto as iti itū. i. deorsum a pposi to stare cessare. Disto as. Exto as extiti. et ut dix it quidam. Extat qđ foris est qđ firmū pmanet extat. Insto as iti. sapien. xviij. Intersto as iti itit et amputauit impetū. psto as iti. i. pfecte stare. in pposito pseuerare. psto as iti. presto as iti. Obsto as iti itū. obstare. i. nocere. impedire. contra stare vnde obstans obstancia obstanter. Et hoc obsta culum. Resto as iti itū. resistere. obstare. et restare . i. supesse et supfluere. et restare. i. a motu stare et cessare. vnde restito tas. frequenter sepe in diū sis locis restare. Substo as iti. i. subesse subtus eē ul' subsistere. Supsto as. i. supesse ul' supfluē. Sto et eius composita omnia sunt neutra pter presto p dare qđ est actiuū. Itē omnia composita a sto faciūt pteritū in stiti et sup in stitū et raro in sta tū. ut constatū. pstatū. vide in psto as.

Stoax acis fe ge. i. ruina. et dicitur a stoa

Stoa grece latine dicitur porticus.

Stoici. a stoa qđ est porticus. Et dicit' stoicus ca cū penl' cor'. Et sunt stoici qui in ciuitate mo rantur. porticus enim fuit athenis in qua picta e rant gesta sapientum et uirorū forciū historie. In hac porticu sapientes phabant'. vnde et stoici dic ti sunt. hanc sectam ut dicūt pus zenon instituit hij negant sine ūtute effici quemqz beatū. omne peccatū vniforme esse asserūt. hij animam cū cor

Stoicida de. a stoicus dicit' pore perire dicūt hec stoicida. i. femina in stoica secta ualens. ul' sto icida quasi mollis et effeminatus quasi femina.

Stola. a stolos ul' stolon dicit' hec stola le. ma tronale opimentū qđ cooperto capite et scapula a dextro latere in leuū humerū mittitur. vñ et sic dicit'. qr supmittatur. Ider et reciniū latino nomi ne dicit'. qr dimidia eius pars retro reijciatur qđ uulgo mauortem dicūt quasi martem. signum est

eniȝ maritalis dignitatis et potestatis. et pacis ul' industrie. Caput enim mulieris est vir. Et poniẗ q̄n̄q3 ꝓ ephot. Stola eciam utunẗ diacones. vñ stolatus ta tum stola ornatus Et stolo las stola ornare. Et corripit sto.

Stolia. a stolon ul' stolos dr̄ h̄ stolia. e. i. missio

Stolidus ab extollo. lis dicitur stolidus da dū. i. stultus fatuus supbꝫ insipiēs secors q̄i extollidꝰ qꝛ se extollat et compatur vnde h̄ stoliditas tatis

Stolon uel stolos grece latiē dicitur missio

Stolus a sto dicitur hic stolus li. magna classis nauium uel a stolon qḋ est missio quia per mare mittatur. Amb̄ sup egisippū. vbi est stolus nauiū

Stomator. stomacos grece ¶ qui circumeat freta ce os uocatur latine. qꝛ ostiū uentris sit et cibuȝ excipiat et inde intestina transmutat. stomos eniȝ grece latine diciẗ os. cilia uenẗ. Inde stomachus. i. os uentris. vnde stomachosus sa sum. iracundus furibundus. et stomaticus ca cū. qui infirmitateȝ in stomacho patitur. et stomachor aris. furere. I

Stomacula cule fe ge. extū ¶ rasci. indignari. interius. et dicitur a stomachus.

Stomos grece os latine

Storax in stiria vide.

Storiolum li dimi. paruū storium

Storio as in storium vide.

Storium. A sterno nis diciẗ hoc storium rij. qꝛ terre sternatur. Nondū enim laneis stramentis reptis in hijs accubabant. vnde storio as. storijs ornare. vñ storiatus a ū. storijs ornatus. Et ē actm̄

Strabo. a sterno nis dr̄ h̄ strabo bonis. qui oculos hꝫ obliquos. qui et hic strabus dicitur vnde et h̄ straba qḋ uulgo dr̄ strauba Greg̃ nazazeñ. Heretici michi uidentur similes oculis strabi

Stragilis a sterno nis ul' a sternendo dr̄ stragil' huius stragilis. cōnis ge. i. miles Et corripit gi

Stragulum a sterno ul' a stratū dr̄ h̄ stragulum uel h̄ stragula. uestis discolor que texta dr̄ et manu artificis diuisa uarietate distinguitur Et dr̄ sic qꝛ in stratu et amictu apta sit. de qua in ultimo c ꝓū. Stragulatam uestem fecit sibi. Stragulū eciaȝ diciẗ stacio caballi. vnde stragulatus ta tū. i. stragulo ul' stragula ornatus Et stragulo las laui re. i. uariare. p̄t eciam dici stragula. uestis uariata. ul' uarietate texture distincta vnde dicit pap stragula uestis p̄ciosa plumario ope facta In historijs autem sup illud qḋ legitur in iiij li reg̃ c viij Cumq3 uenisset dies altera tulit stragulum et infudit aqua. Et expandit super faciem eius. Quo mortuo regnauit azahel pro eo sic dr̄. stragulum ꝓpe dr̄ stratorium qḋ lecto ul' sedili supsternitur Et dr̄ ibi ꝙ azahel pannū ꝑfusum aqua imposuit sup bennadab ad refrigerandum. Hebreus tñ. habet. expandit sup faciem stragulum. ut non azahel. sed bennadab hec fecisse intelligatur. et tamen mortuus est rex et regnauit azahel pro eo. Quidam tamen exponunt hoc de obsequio mortui. dicentes ꝙ azahel mortuuȝ lauit aqua et expandit straguluȝ super faciem mortui. Josephus auteȝ plane dicit ꝙ azahel altera die infuso laq̄o strangulauit eū. Ad hunc sensum quidam litterā illam sciliȝ. Tulit stragulum. referūt dicentes ꝙ azahel uestem madefactam posuit super facieȝ eius similans refrigeracōnem. ȝ statim effudit aquam super os eius donec suffocaret eū. et coṙ gu. vnde allexand. texitur ex lino cū lana stragula uestis

Stramen. a sterno nis diciẗ hoc stramen minis qḋ ante animalia sterniẗ uel sup lectulum. qḋ et hoc stramentum diciẗ a stramine. Et stramineus nea neū. Item stramentū q̄n̄q3 diciẗ insellatura. illud sciliȝ quo equus ul' asinus sterniẗ. i. insellaẗ et similiter illud quo lectus sterniẗ. i. ꝑparatur dr̄ stramentum siue sint uestes siue aliud.

Stragulo las. in gulo las exponitur.

Strata. A sterno nis diciẗ hec strata te. uia minuta. quasi pedibus uulgi trita. et ē de lapidibus strata et parata. vnde et dicitur dilapidata

Strates. i. pretor. a sterno nis

Stracia. A sterno nis diciẗ hec stracia cie. i. milicia. vnde hic straclates. dux milicie ul' militum.

Stratilius grece pretor ƒm papiam

Stratodes. a stracia dr̄ hic stratodes. i. miles ul' ad miliciam accinctus qui et stranon nonis diciẗ

Stratores lagunculaꝝ. i. compositores. Jē xlviij B. Mittam eis ordinatores lagunculaꝝ

Stratoriū. a sterno nis diciẗ hoc stratorium rorij. i. stabulum iumentoꝝ. vnde iosephus in p̄mo annaliū. Rachel audiens hec posuit ydola in stratorio cameli. i. sub. Iteȝ stratoria dicūtur lectoria que in lectis sterni solent

Stratū. a sterno nis diciẗ hoc stratū ti. qḋ et h̄ stratus tus diciẗ. i. lectus. ul' stratū quasi storiatū a storijs in quibus antiqui cubabant nondū laneis

Straui p̄teritū de sterno. iob ¶ stramentis reptis xvij. Straui lectulum scilicet meum.

Strena ne fe ge. qḋ uulgo diciẗ strenna. scilicet qḋ p̄mo datur alicui in kalendis ul' in p̄mo die anni ul' septimane ꝓ bono omine. et diciẗ stren. quasi sine trena uel seorsum a trena. i. a lamentacōne. qꝛ hilariter dari debet. vnde strenosus sa suȝ qꝛ sepe dat ul' accipit strenam. Et streno nas. encenjare. iniciare. strenaȝ alicui dare. strena aliquē

Strenicus ca cū in strenuus est ¶ exhilarare.

Streno as in strena vide

Strenula le dimi. parua strena.

Strenuus. a strena diciẗ strenuus nua nuū qui libenter facit strenam sciliȝ largus daruȝ strenis impiger utilis citus fortis Et compatur ꝑ supplecionem. strenuus magis strenuus nuissimus. vnde strenuitas et strenicus ca cū. i. strenis ul' strenaꝝ

Strepia A sterno sternis dicitur hec ¶ cupidus strepia strepie. cauda serpentis

Strepo pis pui pitū pere. i. sonum facere. vnde h̄ strepitus. et h̄ strepor poris. et strepito tas fre. Strepo componitur astrepo pis Instrepo pis. prestrepo pis. obstrepo pis. Et est neutꝝ strepo cū suis compositis. Et facit p̄teritū in pui et supinū in pitū. penl' coṙ. Et corripit stre. vnde in aurora diciẗ. Rana loquax heresim signat strepit h̄ stre

Strideo des. ul' strido dis di. dere. i. for ¶ pit illa titer sonare. dentes concutere. frendere. vnde h̄ stridor doris. Et inde stridosus a um. et stridorosus sa sum. i. stridore plenus. Strido et strideo cū omnibus suis compositis si qua habent neutra sunt. et faciunt p̄teritū in di. licet q̄n̄q3 inueniaẗ stridui sed hoc maxime ƒm antiquos. Et carent sup̄. Et ꝓducit hanc sillabam stri. Lucanus in vj. Aurībꝫ incertis feralis strideat umbra. vide in strido

Strido dis tercie coniugacōnis. et strideo des inueniẗ secūde ut dixi in strideo des. Oraċ in ƒmo Stridere secreta diuisos aure susurros. et facit p̄teritum stridi. deberet tamen facere strisi. vnde dicit

ṗs in x li. vbi agit de p̄teritis et supinis tercie cō
iugacōnis. desinentibus in do. strideo et strido dis
inuenitur tam secūde q̄ tercie cōiugacōnis. et eius
p̄teritū pfectum debet ſm analogiam in do ul' in
deo desinenciū. et penl' ul' antepenl' naturalit' lon
gam habenciū in si terminari. ut rado rasi. Rideo
risi. ardeo arsi. ſ; puto cā euphonie n̄ eē in usu stri
si ſ; stridi. et caret sup̄. ¶ Stridulus a ū .i. sonorus

Strigilis. A strideo des hec stri ¶ a strideo des
gilis huius strigilis penl' cor' .i. patella et instru
mentū quo pueri furant' uuas et ficus. et instru
mentum quo mūdantur equi. qd' potest deriuari
a tergo gis. et instrumentū quo caro mundatur.
et sudor corporis eradit'. qd' et striga d' p apocopā

Strignos. a stringo gis d' h' strignos quedam
herba scilicet uua lupina que latine salutaris d'r.
q2 dolorem capitis et stomachi incendiū mitigat
Idem et uua lupina d'. q2 semen eius uue sil'e est.

Stringina. a stringo gis dicit' hec stringina ul'
strangina id est constrictio urine.

Stringo gis. xi ctū. Et componit' astringo gis.
constringo gis. distringo gis. vnde districtus a ū.
Extringo gis. Instringo gis. pstringo gis. prestrin
go gis. ualde ul' ante stringere. obstringo gis. ūdi
q3 ul' cont' stringere. Restringo gis. iteꝝ ul' retro
stringē ul' ampliare. et a structura remouere. Sub
stringo gis. subtus ul' post ul' paꝝ ul' susum strin
gere Stringo et eius composita sunt actiua et faci
unt p̄teritū in xi et sup̄ in ctum sine n. et caret n.

Strix. a strido dis dicit' hec strix gis ¶ post g.
nocturna auis de sono uocis dicta. qn̄ eniʒ clamat
stridet. hec auis a uulgo dicit' ama ab amando p
uulos. vnde et lac p̄bere fertur nascentibus

Stroma. opus uarie contextū. Et d' a stropha
Stromatium. a stroma dicit' hoc stromaciū .i.
cingulum uarie contextum cum gemmis

Stropha in strophus vide.

Strophas. a strophos qd' est conūsio dicit' hec
strophas strophadis. quedam insula

Stropharius ria riū. in strophus vide

Strophiū. a strophos qd' ē conūsio dicit' h' stro
phiū phij. cingulum. et ꝓpe aureū cū gemmis. q2
a posteriori pte conūtitur anterius. vnde dicit' in
hymno beati ioh' baptiste. prebuit hirtū tegimen
camelus. artubus sacris strophiū bidentes. Dicit'
eciam strophiū palliū ūginale. sed tropheū aliud
est. vnde ūsus. Zonam dic strophiū palmam dic

Strophos ul' trophos grece lati ¶ esse tropheū
ne dicit' conūsio. Et inde componitur monostro
phos. di. trophos. tetrastrophos. vnde inuenitur
hec oda est monostrophos. hec distrophos. hec
tetrastrophos. Monostrophos dicit' oda illa que
tantū vnam metri uarietatem habet. Sed distro
phos dicit' oda illa que semp in secūdo ūsu repe
tit uarietatem metri. Tetrastrophos q̄ in quarto

Strophula le dimi. parua stropha

Strophus. a strophos dicit' hic strophus phi.
deceptor. impostor. fraudator. et hec stropha. phe
retorta sentencia. argumentacō uana. fraus. decep
tio. nequicia. calliditas imipostura. vnd' strophari
us ria riū. fraudulentus. callidus. impostor. uersu
tus. Item stropha dicitur conūsio simplex in can
tilenis. Et componit' antistropha .i. contra conū
sionem simplicem. Stropha ē cum fit mutatio de
responsorio ad ūsum ubi ē quedam conūsio mu
tate melodie ṗoris. Antistropha ē qn̄ finito ūsu
reincipitur ipm̄ responsorium ul' medietas eius.
ul' cantus hymnoꝝ inuentus est p stropham et
antistropham. ad sonū firmamenti notandum et
planetaꝝ qui contra conūsionem celi uoluuntur.
vnde quidam cantus solebant in ecclesia esse. q̊s
uocabant trophos. vnde macrobius. In ipis eciā
hymnis deorū per stropham et antistropham me
tra canoris ūsibus adhibebant' ut per stropham
rectus orbis stelliferi motus per antistropham diū
sus uagoꝝ regressus predicaretur

Strucō greco nomine quoddaʒ animal in simi
litudine auis pennas habere videtur tamen de t'
ra alcius non eleuatur. oua fouere negligit. ſ; p
iecta tantūmō fetu pulueris animantur. ut uult
ysid'. et ponit' in feminino genere. In iob xxxix.
h. vbi dicit' penna strucōnis similis est pennis he
rodij et accipitris que derelinquit oua sua in ter
ra tu forsitan in puluere calefacies ea Et infra. ṗ
uabit eam deus sapiencia. Quod ūbum gg' expo
nens in li moꝝ xxxi dicit. Quis herodiū et acci
pitrem nesciat aues reliquas quanta uolatus sui
uelocitate transcendat. Strucōnis uo penne eoꝝ si
militudinem habent. ſ; uolatus eoꝝ celeritateʒ n̄
habet. a terra quippe eleuari n̄ ualet. et alas q̄i ad
uolandum sp̄etenus erigit. ſ; tamen nūquam se a
terra uolando suspendit. Ita sunt nimiꝝ omnes y
pocrite. qui dum beatoꝝ uitam similant imitacō
nem sancte uisionis habent. ſ; ueritatem sancte ac
tionis nō habent. habent quippe uolandi pennas
per speciem. ſ; in terra repunt per actionē. q2 alas
per figuram sanctitatis ostendūt ſ; curaꝝ seculari
um pondere pregrauati nullatenus a terra suble
uantur. q2 ūo ypocrite q̄uis peruūsa semper open
tur loqui tamen recta non desinūt. bene auteʒ lo
quendo in fide ul' conūsacōne filios pariunt. ſ; eos
bene uiuendo nutrire nō possunt. De hac strucōne
recte dicit'. q2 derelinquit in terra oua sua. q2 eniʒ
ypocrite per caritatis uiscera non calent. de corpe
ꝓlis edite .i. de ouoꝝ suoꝝ frigore nequaq̄ dolent
Et bene sequit' induratur ad filios suos quasi n̄
sint sui. Quem enim caritatis gracia nō infundit
ꝓximū suū. eciam si ipē hūc deo genuit extrane
um respicit. videtur tamen strucō esse mas ge. ſ;
ṗs regulas. Inuenitur eciam hec structio onis. a
struo is. ſ; tūc scribit' p ct ¶ Hic potest queri an
ypocrisis sit semper peccatū mortale. Ad hoc dico
q̄ ypocrisis eandem habet racōnem peccati sicut
et mendaciū. Mendaciū autem non semp ē pcc̄m
mortale. ſ; qn̄ ē pernicōsum. et similiter ypocrisis
non semper est pcc̄m mortale. ſ; qn̄ est pernicōsa
cadens in nocumentū alterius psone. dū ꝓpter cre
ditam sanctitatem aut defraudat aliquem re quā
habet ul' habere debet. aut in nocumentū fidei et
ecclesie. dum ꝓpter sanctitatem creditam de ipo ei
contra fidem et ecclesiam creditur. Et scias q̄ ille
qui cū non sit ūtuosus psonam ūtuosi ostendit
ypocrita dicit'. ypocrita enim grece latine dicit' si
mulacio. Et quia ostentare de se melius q̄ sit. est
uiciū iactancie siue ūbis siue factis fiat. ut dicit'
in iiij eth'. Ideo ypocrisis semp est pcc̄m. vide in
ypocrita. ¶ Item uolo te scire q̄ aliud ē peccatū
occultū non ꝓpalare qd' discrecōnis est. et aliud
ūtutem ostentare cū aliquis peccato subiaceat. qd'

Structura re in struo is. vide ¶ Ypocrisis est

Struecula le dimi. parua strues.

Strues. a struo is dicit' hec strues is. composicō

congeries.collectio.aceruus.lignoꝝ

Struma me.a ſtrues dicit̄.i.gibbus in pectore
quaſi ſtrues humoꝝ.vnde ſtrumoſus ſa ſum.qui
hab; ſtrumam.Et compatur.vnd̄ h̄ ſtrumoſitas

Strumoſus ſa ſum in ſtruma vid̄ gibboſitas

Struo is xi ctum uere.i.componere.edificare.
ordinare.p̄parare.vnde ſtructim aduͦbium.Struo
componitur.aſtruo is.i.affirmare.aſſerē.aſſimu
lare.Et componitur ex ad et ſtruo.et abijcitur d
Conſtruo is.i.ſimul ſtruere.Circūſtruo is.deſtruo
diſſipare.deorſu; a ſtuctura ponere.Extruo is.i.
ualde uel extra ſtuere.Inſtruo is.informare.Pre
ſtruo is.p̄ alijs ul' ante ſtruē.ul' p̄docere.Obſtruo
is.Struo et eius compoſita actiua ſunt.et faciūt
p̄teritū in ſtruxi et ſup̄ in ſtructum.A ſtruo dicit̄
hec ſtructura re.Et ut dicit pap̄.ſtructure ſunt e

Strupus pi.uel ſtropi ꝑ edificia poſſeſſiones
quoſdam ſunt iuncula loro ul' lino facta.quibus
remi ad ſtalmos alligantur.de quibus liuius.Cū
q; remoſ iuſſit alligare ſtrupis

Studeo des dui ſtudere.opam dare.vacare diſ
cipline inuigilare.ꝓprie quidem ſtudere.ē cū mag
na uoluntate uehementer animū applicare ad ali
quid pficiendum.vnde hoc ſtudiū dij.uehemens
applicatio animi ad aliquid pagendū ſumma cū
uoluntate.vnde ſtudioſus ſa ſum.Et compatur.
Studeo componit̄.Inſtudeo des dui.i.ualde ſtu
dere.Reſtudeo des dui.i.iteꝝ ſtudere.Et ē neutꝝ
ſtudeo et eius compoſita.et caret ſup̄ ꝑm uſu; de
bet tamen facere ſtuditū penul' cor̄.a ſtudeo eo
mutata in I et addita tū.ut candeo des dui ditū
ſtudeo des ditū Rariſſime tamen ab omnib; neu
tris ſecūde coniug.que in vi diuiſas ſillabas faci
unt p̄teritū.Inuenitur huiuſ ſup̄ ul' pticipiū futu
ri.vt caleo lui.tepeo ui.palleo lui.ſi qua tamen
inueniant̄ I breuem habent ante tū.ut dicit pꝰ.
Et cor̄ pmam ſtudeo.vnde eſopus.Diſplicet im
prudens vnde placere ſtudet.Et orat̄ in epy.Non
tua laudabis ſtudia aut aliena rep̄hendes.Quali
ter autem ſtudendū ſit et in quib; dixi in ſcientia

Studiolum li dimi paruum ſtudium

Studium dij.in ſtudeo des exponitur

Stulticia cie.in ſtultus vide

Stultiloquus qua quū.a ſtultus et loquor.qui
ſtulta loquit̄.vnde hoc ſtultiloquiū quij.ſtulta

Stultizo ſas ſtulte ſe locutio.Et corripit lo.

Stultus.Ab extollo habere.a ſtultus dicit̄
lis dicit̄ ſtultus ta tū quaſi extoltus.q; ſe extol
lit.vnde et dicit̄ ſtultus quaſi ſtatim ultus.ꝓprie
tamen ſtultuſ eſt qui per ſtuporem non mouetur
iniuria.Seuiciam enim ꝑfert nec ultus eſt nec ul
lo ignominie cōmouetur dolore.q; ſtultuſ ē ebe
cior corde.ſicut quidā ait.Ego me eſſe ſtultū ex
timo fatuū eſſe non opinor.i.obtuſis quide; ſen
ſibus non tamen nullis.et ꝑm hoc ſtultus quaſi
ſeorſum ab ulto.Et compatur.vn̄ h̄ ſtulticia cie
a gt̄o ſtulti addita cia.vide in fatuus

Stupa.a ſtipo pas dicit̄ hec ſtupa pe.et eſt ca
nabi ul' lini.dicta ſic q; ex ea rime nauiū ſtipen
tur.vnd̄ ſtupeus pea peū de ſtupa.et ſtupoſus a
vm.Et ſtupo pas extupo pas.ualde ſtupare uel
ſtupam remouere.Inſtupo pas.Reſtupo pas.Et
eſſe ul' fieri ſtupidum.quaſi ſine ſenſu.vnd̄ ſtupi
dus da dū.ſepius ſtupens.et compatur.vnd̄ ſtu
eſt ſtupo actm̄ cū ſuis compoſitis.Et ꝓd̄ ſtu

Stupeo pes pui ſtupere.mirari.terreri.timere.
pido das.ſtupidū facere ul' ſtupere.Stupeo com
ponit̄ ſtupefacō cis.Et ſtupefio fis factus.Item
ſtupeo componit̄ Aſtupeo pes.ualde ſtupere.ul'
ad aliquid ſtupere.extupeo pes.uald̄ ſtupere ul'
a ſtupore ceſſare.liberari.Inſtupeo pes.ualde ſtu
pere.Obſtupeo pes.vndiq; ul' ob aliquid ſtupere
Reſtupeo es.Et ab omnibus p̄dictis inchoatiua
ſtupeſco et cetera.Stupeo et eius compoſita neu
tra ſunt.Et carent ſup̄ ꝑm uſum.Et cor̄ ſtu.vnde
ouid̄ de remed̄.Non ſtupeant multo corda ſepul
ta mero.Ite; quidam.Fle miſer atq; ſtupe conbu
reris quaſi ſtupe

Stupeus a ū.in ſtupa vide

Stupo as.in ſtupa vide

Stupor.a ſtupeo es dicitur hic ſtupor oris.Et
eſt ſtupor caſus memoriam et racōnem auferens
et linguam impediens.vnde ſtuporatus ta tum
ſtupefactus.et ſtuporoſus ſa ſum.Et compatur.

Stupor paris in ſtupꝝ vide

Stuprum ri.illicitus concubitus.et eſt ꝓprie in
virgine ul' in moniali.et videt̄ dici a corrūpendo
vnde ſtupror aris.ſtupꝝ committē.ul' ſtupro cor
rumpe.vnde hoc ſtupratorium rij.locus ſtupran
di.et componit̄ conſtupror aris.et eſt ſtupror de
ponens cū ſuis compoſitis ꝑm hug.Inuenit̄ tam̄
Ieremie c ij.filij quoq; mempheos et thafnes con
ſtup̄uerūt te uſq; ad uͦticem.ouid̄ epy.Nec p̄ciu;
ſtupri gemmas auꝝ q; popoſci.vide in raptus

Stupula le dimi.parua ſtupa.

Suadeo des.A ſuauis dicit̄ ſuadeo des.q̄ſi ſua
ſum hortare.conſulere.monere.Q; autem di
citur ſuadere quaſi ſuauia dare.i.dicere.ul' ſuade
re.i.in ſuam ſortem trahere ul' ſuaſor in ſuam ſor
tem trahens ethi eſt.vnd̄ hic ſuaſor.et ſuaſorius
ria riū.et hic et hec ſuaſibilis et hoc le ſuaſibilit̄
ſuaſibilitas.Et hic et hec ſuadibilis et hoc ſibile.
ſuadibiliter.et hec ſuadela le.ſuaſio.aſſenſuſ orat̄
in epy.ac bene numatū decorant ſuadela uenuſq;
Suadeo componit̄.diſſuadeo des.dehortari.pſua
deo des.pfecte ſuadere.effectū ſuaſionis obtinere
in ſuadendo effectum habere.Suadeo et eius com
poſita ſunt actiua.et eſt ſillabaꝝ q̄tuor ſuadeo in
ꝓſa.ꝫ in uͦſu inueniatur trium ſillabaꝝ

Suapte.ſua ſponte.ſua natura ſua ꝓp̄a cauſa.
ſuo uſu ul' more.et eſt pte ſillabica adiectio que
adiūgitur huic ablatiuo ſua ꝓnomini.ut dixi in
meapte

Suarium.a ſus dicit̄ hoc ſuariū rij.locus ubi ſtant ſues

Suaſibilis.a ſuadeo d̄r
hic et hec ſuaſibilis et hoc le.i.aptus ul' conueni
ens ad ſuadendū.et ſuadibilis le idem.vnde in e
piſtola iacobi dicit̄ q; ſapiencia que deſurſum eſt
eſt ſuadibilis.i.ad ſuadendū abiliſ paſſiue.q; qui
habet dei ſapienciam defacili recipit bonaſ admo
nicōnes et pſuaſiones

Suauio.a ſaliua dicit̄
hoc ſuauiū uij.baſium cū ſaliua mixtū.ul' ſuaui
um dicit̄ q; ſit ſuaue.et ind̄ hec ſuauio onis.qui
ſuauiū facit.et ſuauio as.et ſuauior aris.i.oſcu
lan cum ſuauio.de hoc vide in oſculum

Suauis.a ſueo es dicit̄ hic et hec ſuauiſ et hoc
ue.q; ſueta ſuauia eſſe ſolent.Et compatur.vn
de ſuauiter uius me aduͦbiū.et hec ſuauitas tatis
Et per compoſicōnem inſuauis ue.Et componit̄
quamſuauis id eſt ualde ſuauis

Sub p̄poſitio eſt.Et deſeruit utriq; caſui.Et no
ta q; quocienſcumq; ſub ſignat ad locū conſtrui
tur cū accuſatiuo tm̄.ut uͦgilius nituntur ſub ip
ſos poſtes.i.ad ipſos poſtes.Item qn̄ ponit̄ pro

ante.ut virgilius in georgicis. Sub lucem expor
tant calatum.i.ante lucem. Item qñ ponit̃ ꝓ per
ut sub noctem curam recusat.i.p noctem. Alibi.
uidetur significare in loco ul' quasi in loco.et con
struitur tũc cũ ablt̃o tm̃.ut sub domo. Et scias q
sub hijs litteris sequentibus mutat b in illas. S.
C.F.G.M.P.R. Vt Succumbo. Suffero. Sugge
ro. Summoueo. Suppono. Surripio. Vide de hoc
in prima pte C de sillaba ubi agitur de B.

Subagito in agito agitas vide.

Subarro. A sub et arra componit̃ subarro ras
raui rare. quasi latenter arram dare. vnd. Anulo
suo subarrauit me

Subater. a sub et ater cõponitur subater tra trum.i.aliquantulũ ater.i.ni
ger. et ꝓducit a.

Subbasilicanus na nũ. componitur a sub et basilicanus. et dicitur ꝓprie sub
basilicani qui habitant circa basilicam. et sub alis
eius. et ꝓducit ca

Subcinericius a sub et cinis componit̃ subcinericius cia ciũ.i.sub cinere coctus
Et subcineriso sas.i.sub cinere coquere Et licet b
mutetur in c.in composicõne sequente c.tamẽ in
subcinericius non mutatur ne a sub et succus cõ
poni videat̃

Subdecania nie. in subdecanus ẽ

Subdecanus. a sub et decanus componitur hic
subdecanus ni.qui est sub decano. et designat dig
nitatem in ecclesia. vnde hec subdecania nie. dig
nitas subdecani. Et producit ca

Subdiaconus. diaconus componitur cũ sub ul'
ypos qd̃ est sub. Et dicit̃ subdiaconus ypodiaco
nus. sed ypodiaconus dr̃ grece. subdiaconus latine
qui ideo sic appellantur. qr subiacent preceptis et
officijs diaconi. oblacões enim in templo dñi a
fidelibus ipi suscipiunt. et diacono supponendas
altaribus deferũt hij apud hebreos nathinei uo
cantur.i.in humilitate dño seruientes. Et hinc h
subdiaconatus tus ul' ypodiaconatus tus.i.offi
cium uel ordo subdiaconi dicit̃ eciam hic subdia
con onis et ypodiacon onis. pnl' cor. vid in ordo

Subdo. a sub et do das dicit̃ subdo dis di ditũ.
i.supponẽ. subiugare. Inde subditus a ũ penl' cor.

Subdolus la lum. componit̃ a sub et dolus. Et
est subdolus latenter dolosus. astutus. uersipellis.
varius. vnde subdole aduerbium

Subeo is iui ul' ij p sincopam.i.subtus ire ul'
post ul' pau. Et componitur ex sub et eo is. Item
Inuenitur subeo subis.i.sursum eo. et ita sumit̃
Ioh vj. Subijt ergo ihs in montem.i.sursum a
bijt. et hec est littera aug. et tũc componit̃ a sur
sum et eo is. et mutatur S in B causa euphonie.
littera autem crisostomi est. Abijt ergo ihesus in
montem. etc.

Suberatus ta tũ in ero eras est

Suber in suberies exponitur

Suberies. a sub et edo es est dr hec suberies ei
arbor ex qua cortex natatorius extrahit̃ qui su
ber dicit̃. et dicit̃. suberies quasi subedies. qr fruc
tus eius sues edant. et sepe eadem arbor suber dr
et ut dicit pap. suber beris neutri ge. dr arbustula
ul' eius cortex. Differentia tamen est inter suber
et corticem. vide in cortex. et ꝓducit su

Subhircus ci. a sub et hircus. in brachium vide

Subiectio. A subiectus ta tũ. subiecti addita o.
fit hec subiectio onis. subiugatio. suppositio. Item
subiecco ẽm q sumit̃ in rethorica fit qñ aliquid
querimus ab adũsarijs interponentes racõnez. et
postea qd̃ est racõ destruit qd̃ subicit̃ ut hic. qd
fugiam capiar. clamem non audiar. hostem con
grediar. vincar. vl' sic. O miser qd agas. deus est
quem spernis. en ipm euitare potes terra cinis q.
deum clam fugies s3 nil latet hũc falles ne. s3 idez
qui fuit est et erit. conditione tenet

Subiectus ta tũ. in subicio cis est

Subigito tas. in agito tas exponitur

Subigo gis egi actũ. ex sub et ago. et habet q
tuor significacões scilicet cogere. impellere. acuẽ
supponẽ. ul' subiugare. quasi subtus agere

Subicõ cis ieci iectũ. ex sub et iacõ cis. et ẽ sub
icere subtus iacere ul' post ul' subiũgere. responde
re. reddere. vnde subiectus ta tũ. et subiectiuus ua
uũ. et subiecto tas fre. et eciam subijcito tas inue
nitur in eodem sensu scilicet supponere

Subijt pretentum in subeo is est

Subito adũbiũ.i.cito. ueलociter. repente. inspe
rate. et ut dicit dionisius in epistola ad gaium.
Subito est qd̃ est preter spem et non ex apparen
te ad manifestum adductum

Subiugalis. iugalis componit̃ cũ sub. et dicit̃
hic et hec subiugalis et hoc le.i.sub iugo positus
quasi domitus iugo assuetus. vñ in matheo dr
Inuenietis asinam et pullum filiũ subiugalis.i.a
sine que fuit sub iugo posita

Subiugo gas. exponit̃ in iugo gas.

Subiux. iugum componit̃ cũ sub. et dicit̃ h et
hec subiux gis.i.bos sub iugo positus. vnde qui
dam. Sub q iugo positus bos dicet̃ tibi subiux.

Sublestus. a sub et lestus et corripit penl' gñ
dicit̃ sublestus ta tũ. tristis. infirmus. molestus et
compatur. vnd hec sublestia tie.i.tristicia. moles
tia. infirmitas. anxietas.

Subligar. a subligo gas deriuat̃ hoc subligar garis.i.succinctoriũ scilis
bracaniũ. ul' subligar uocat̃ qdlibet ligamen ul' li
gula caligaꝝ. uel fascia qua ligant̃ inguina victi
me ul' pancominoꝝ.i.pueroꝝ minoꝝ ne soluerent
tur in libidinem ul' ne coirent. Et cor̃ li. s3 ꝓd ga
Et dicit̃ subligar ꝓ subligare p apocopam. Iuue
nalis. Tirsum q tenent et subligar a te

Subligo as. q̃si subtus ligare. a sub et ligo as.

Subligo gis legi lectum. a sub et lego gis. Et ẽ
subligere. furari. q̃si subtus ul' latenter legẽ. et cor
ripit li.

Sublimis. a sub et limus componit̃
hic et hec sublimis et hoc me. ꝓd penl'.i.altus.
Cum enim sublimia inspicimus oculos quodam
modo distorquemus et diminuimus. vl' sublimis
a limo terre quasi a limo subleuatus. et compa
tur sublimior simus. vnde sublimiter us me adũ
bium. et hec sublimitas tatis. Et ponit̃ sepe subli
me ꝓ hoc adũbio sublimiter. Item a sublime sub
limo as ũbum actm̃. et Inde uerbalia sublimator
matrix. atio. sublimatus. et ẽ sublimare. sublimẽ
ul' altũ facere. exaltare

Sublinguiũ. a sub et ligua componit̃ hoc sublinguiũ guij.i.locus sub
tus linguam. ul' sublinguiũ dr foliũ ul' aliud qd̃
q̃s sub lingua ponit et cantat ut aues decipiat

Sublustris in lustro tras est

Subneruo uas uaui uatũ. a sub et neruo uas.
Et est subneruare neruos poplicũ succidere. Tunc
eniz equi subneruant̃ qñ nerui poplicũ succidũt̃

Subnixus. a subnitor qd̃ componit̃ a sub et ni
tor ris. dr̃ subnixus a ũ nom̃.i.subiectus. supposi
tus. suffultus. humilis. potest eciam esse pticipiũ
et tũc expone sicut subnitor exponit̃ in nitor.

Subo. A sus dicit̃ subo as aui are.i.coire. libi
dinari. et est porcoꝝ. vnde sues subant.i.coeunt

uel amore coeundi feruntur.
Suboleo les in oleo oles vide
Subsamno. samna ne per m.n.i. frunicacō naris
ul' os distortū cū uultu. vnd samnores dicūtur q
rectum vultū non habent. et qz cū ridemus. et os
solemus distorquere. nasum fruncare. ideo samna
dicit' derisio. psius. Occipiti zero postice occurrite
samne. vnde samno nas. i. deridere. sed non est in
usu. Et componitur subsamno nas. i. deridere. vn
pphera. et dñs subsamnabit eos. Et scribitur per
Subselliū. a sub et sel m n. ut patet in papia
la componit' hoc subselliū lij. ornamentum equi
sub sella positū. Subselliū eciaz dicit' sedes minoꝝ
sub pede posita et inferius. et depssius q maioꝝ
sedes. et tunc componitur a sedes quasi subsediū
Subsequiū. a subsequor queris dicit' subsequiū
quij. i. seruicium. quasi subsequens obsequium
Subsexquitercius. exponit' in sexqui
Subsexqualter in sexqui vide
Subsilio lis corripit si. vide in salio lis.
Subsistencia. A subsisto tis dicit' hec subsisten
cia cie. i. forma. qz sub se sistit fluxū materie
Subsolanus. sub componit' cū sol. Et dicit' hic
subsolanus. quidam uentus qui sub sole nascitur
uel potest componi a solanus
Substancia. A substo stas dicit' hec substancia
cie. qz substat accidenti. vnde hic et hec substancia
lis et hoc le. vnde substancialiter aduibium. Et cō
ponit' consubstancialis le liter. i. eiusdem substan
cie. vnde filius dei dr patri consubstancial'. Et sci
as q substancia diuidit' per pmam substanciam
et p secūdam. Prima substancia dr sortes. secūda
homo ul' animal. Item substancia diuidit' in cor
poream. vt lignuz. et in incorpoream. vt anima.
Item substancia diuidit' in materiam. formam et
compositū. sz hoc magis ad aliaz scienciam ptinz
Substantiuus. a substans ul' substantia dr sub
stantiuus ua uū. substantiaz ul' ad mod substan
tie signans ul' supponens uel modo substantie de
signans. vn substantiuo uas. substantiuū facere.
Substituo is in statuo is vide.
Substo. a sub et sto stas componit' substo tas
titi titū. et est substare. subesse. subtus stare ul' sub
sistere. vnde substans tis generis omnis
Subtegmen. A subtego gis dr hoc subtegmen.
minis. filum qd inter stamina discurrit. ul' deriua
tur a subtexo is. qz sub stamine in tela texitur.
et tegitur. Et corripit penultimam genitiui.
Subtel pma ps pedis medietas. inde subtilis le
Subtela. a sub et tilia cōponitur hec subtela le.
.i. deceptio. fraus. et dicūtur subtele quasi subtilia
tela. Et subtela in alio sensu scilz corrigia que ten
ditur sub cauda equi. et tunc componit' a sub et
Subtelaris. a sub et talus dr hec telon longum
subtelaris quasi subtalaris. i. calceus ul' subtularis
quasi subtalaris. qz sub talo est. similit' a sub et
talus. Sotular autem ul' sotularis nichil est. vt
dicit magister bene. licet aliqui contrariū dicant
Subter. a sub deriuatur subter et subtus aduer.
et differūt. qz subter est qd re aliqua superiore de
pmitur et conculcatur subtus quod demissum al
cius non contingit. Item subtus non exigit casuz
sz subter exigit qñqz accūsm. qñqz abltm. quociens
subter significat in loco ul' quasi in loco. construi
tur cū ablatiuo tm. Alibi uero cum accusatiuo Et
comparatur subter subterior. suplatiuo caret

Subtercus cutis componitur cū subter ul' sub
Et dr subtercus cutis omis ge. i. res exñs sub cu
te Et succus cutis. similiter omnis ge. et in eodez
sensu. vn succuticus ca cum. Et succutaneus nea.
neum Et subtercutanus na num Et omnia p re
que existit sub cute Et corripit pmam cutis Vn
subtercus corripit penultimam genitiui
Subterro ras. sub terra ponere. terre infodere
sepelire Et componitur a sub et terra
Subticeo tices ticui ticitum. ex sub et taceo Et
corripit ti Et est subticere subtus uel post tacere
vnde subticesco cis inchoatiuum.
Subtilis a subtel. pma ps pedis. dr hic et hec subti
lis et hoc le. pnul' pd. acutus exil' astutus Itē sub
tilis maliciosus subdolus sm pap Et producit la.
Subtrinum In sutrinum est
Subtularis a subtelaris dr. uide in subtelaris Et
Subtus in subter exponitur produc la
Suberis. A sub et uber componitur hic et hec su
beris et hoc re. et dicūtur suberes infantes qui adhuc
sunt sub ubere. Et corripit be.
Subucula le. a sub dicit' hec subucula le. i. cami
sia ul' sacerdotalis linea corpi penitus astricta. Et
dicit' sic qz subicit' alijs pannis. Et subucula. tala
ris et pedestris camisia ephot super humerale. ul'
potest dici subucula. a suo is in viij c leuit' dicit'
Vestiuit pontificem subucula. Et cor penl'. vnde
quidam. Quod tunice suppono subucula dr esse.
Subudus in sudus vide
Subula. a suo is dr hec subula le. i. brocca fer
rea cū qua suūtur sotulares ul' sutulares sine b.
a suo suis. vnde in lege pcipitur. vt subula pfo
retur auris sui. Exodi xxj c. Vnde subulo las. i.
subula suere. et corripit bu. vnde quidam. Est in
strumentum subula sutoris acutum.
Subulcus. a sus dicit' hic subulcus ci. custos su
um. Qz autem dicit' subulcus quasi suū custos e
thimoloia est. vgil'. Venit et opilio tardi uenere
bubulci. bubulcus autem aliud est
Suburbana sunt circūiecta urbis edificia quasi
Suburbiū. a sub et urbs sub urbe sm ysid.
urbis componit' hoc suburbiū bij. et dicunt' sub
urbia burgi qui sunt iuxta urbem. vnde suburbi
um. quasi locus sub urbe positus siue burgus. Itē
suburbium alio nomine dicitur pastium.
Succedo. a sub et cedo dis cessi. componit' succe
do dis cessi cessuz. Et mutatur b in c. Et sic succedo
scribitur per geminū c. et est succedere subtus ul'
post cedere. vnde et successor soris dicit' qui locuz
precedenciuz occupat. Et succedere dicit' pspere eue
nire. vnde hic successus us ui. i. psper et bonus e
Succendo dis di sum ūbum actiuū uentus.
componitur ex sub et candeo des dui. et caret su
pinis sicut studeo sm usum. deberent tamen facē
canditū et studitū. et est succendē latent' accendē.
Succentor. a succino nis nui succentū tui. u in
or. fit hic succentor toris et dicit' succentor qui in
ecclesia post pcentorem siue pncipalem cantorem
subsequenter canendo respondet
Succenturio as exponitur in centurio as
Successor soris in succedo est
Successus us ui in succedo vide
Succidaneus. a suc uccibo bas in cibo as ē
cido dis dr succidaneus a ū. i. aptus ad succidendū
et succisiuus ua uū in eodem sensu. et hec succisiua
uoꝝ tantū pluraliter declinatur. i. frusta illa que

sutor abscidit de materia. q2 de solea subtus absci
Succido dis di sum succidē .i. subtus ¶ duntur
cedere sicut cū pori inter duas terras cedunt᷑. Et
componit᷑ a sub et cedo dis cecidi. et pdͦ ci ubiqȝ
Item succido dis di. supino caret componitur ex
sub et cado dis. Et corripit ci. tam in p̄senti q̄ꝫ in
p̄terito. et est succidere quasi subtus cadere
Succiduus. a succido dis dicitur succiduus dua
duū .i. ad subtus cadendū patus. vnde claudius.
Succidui titubant gressus.
Succinctor. a succingo gis xi ctū tu. u in or fit
hic succinctor toris q̄ se succingit causa ministran
di ul' s͠uiendi. s͠ȝ succentor p e dicit᷑ qui facit offi
cium principaliter in choro sinistro
Succinctorium rij. quo succingimur. a succingo
Succino nis nui centū ¶ gis. vide in ango gis
ex sub et cano nis componit᷑. et cor̄ ci. et est succi
nere parū ul' sub ul' uoce remissa ul' post canere.
Succisiuus ua uū in succidaneus est.
Succontrarius ria rium. A sub et contrarius. et
mutatur b in c. et sic debet scribi p duo c. ul' sit fi
gure decomposite a succontrarior aris. qdͦ compo
nitur a sub et contrarior. Et scias q̄ꝫ in dyaletica
dicūtur p̄posicōnes succontrarie due p̄posicōnes
p̄ticulares eiusdem subiecti et predicati. quarū vna
est affirmatiua et altera negatiua. ut quidam hō
currit. quidaȝ homo non currit. et differūt a con
trarijs in quantitate. s͠ȝ conueniūt cū eis in quali
Succuba penl' cor̄ com ge ¶ tate s͠m dyaleticū
qui ul' que succumbit ul' succubat. et dr̄ a succum
bo cūbis. ul' succubo cubas. vn̄ quidam demones
dicuntur succubi et incubi. vide in pilosus ¶ Hic
nota q̄ꝫ angeli a corporibus assumptis uitam non
influūt s͠ȝ tantū motū. et ideo considerandum est
q̄ꝫ omnes opacōnes que consequūtur corpus vi
uū inquantū viuū est nō possunt angelis in cor
poribȝ assumptis conuenire. s͠ȝ tantū illa que con
sequūtur corpus mobile inquantū huius. vt mo
uere. impellere. diuidere. et huiusmodi. vnde uere
et p̄p̄e loquendo nec coeūt nec generant. tamen p
demonum actum completur generatio inquantū
semen humanū appone possunt in loco conueniē
ti ad materiam p̄porcionatū. sicut et semina aliarū
rerū colligē possunt ad complendos aliquos effec
tus ut attribuatur eis id tantū qdͦ est motus lo
calis non autem ip̄a generacio cuius p̄ncipiū nō
est ūtus demonis aut corpis ab eo assumpti. sed
ūtus illius cuius semen fuit. vnde et genitus non
demonis s͠ȝ alicuius hominis filius est. Nec vident
angeli p oculos corpis assumpti. q2 hec est opacō
potencie corporis viuentis. nec locucō corpalis an
gelis conuenire potest in corporibus assumptis
s͠m completam significacōnem cū non habeant ue
ra organa corpalia. s͠ȝ est aliqua similitudo locuti
onis inquantū intelligunt et intellectū exp̄munt
quibusdam sonis. q̄ p̄p̄e non sunt uoces s͠ȝ simili
tudines uocū sicut eciam quedam animalia non
respirancia dicūtur uocare et eciaȝ quedaȝ instru
menta ut dicit ph̄s in ij dͦ anima. et licet angeli
non comedant in assumpto corpore. xp̄ūs tamen
post resurrectionē uere comedit q̄uis cibus con
uersus non fuerit. q2 illa decisio cibi fuit habentis
uirtutem nutritiuam et conuersiuam
Succussator toris in succusso sas vide
Succusso. a succutiō tis dicit᷑ succusso sas sre. et
formatur ab ultimo supino succussu u in o et dr̄
succussare trotare. vnde hec succussatura re. trota
tura. et hic succussator toris .i. trotator ut equus
vnde illud. gradarius est equus mollis incessus.
sine succussatura innitens
Succutaneus nea neū in subtercus vide
Succuticus ca cū in subtercus est. et corripit ti.
Succutio tis componit᷑ a sub et cutio tis q̄tum
ad uocem. s͠ȝ a sub et quatio quantū ad significa
tionem qdͦ magis videtur. et est succutere subtus
ul' ab inferiori p̄te quatere. sicut faciūt trotatores
vnde succutere est sursum uel subtus quatere
Sucidus. A sucus dicitur sucidus da dum. suco
plenus. humidus. ul' imbutus. Juuenalis Qui suci
da nollet lana pati .i. tincta suco alicuius coloris.
Sucinus. a sucus dicit᷑ sucinus ni quedam gem
ma quam greci uocant electrū scilicet fului et ceru
lei coloris fertur arboris sucus esse Et ob id suci
nus dicit᷑. a quibusdam uocatur arpaga ab arpe
qdͦ est rapere. q2 attritu digitorū accepta caloris
animalia folia et uestiū fimbrias et paleas. sicut
magnes ferrum rapiat. sed hoc sucinū eciam dr̄
piscis a suco ibi reposito. Juuenalis. in cuius ma
nibus seu pinguia sucina tritas. Quidam scribūt
sucina et sucus p duo c. Et scias q̄ꝫ iero. dicit sup
illud mat'ȝ ix. Et surgens matheus secutus est eū
Si enim in magnete lapide et sucinis hec esse uis
dicit᷑ ut anulos et stipulam et festucas sibi copu
lent. q̄nto magis ergo sibi dn̄s ōniū rerū c̄aturarū
ad se trahē poterat quos uolebat. Et cor̄ penul'
Sucula dimi. parua ¶ sucinus sed p̄mam p̄dͦ.
sus. vnde dicit p̄s in iij li. Sus cōmune abiecta s
et assumpta cula facit dimi. sucula
Suculentus. a sucus et lentos componitur su
culentus ta tū .i. plenus suco. Et compatur. vnde
Suculus li. dimi. paruus ¶ hec suculencia cie.
sus. vl' potest esse dimi. de sucus. vn̄ suculus par
uus sucus. sed tunc quidam geminant ibi c.
Sucus. a saccus dicit᷑ hic sucus ci. q2 sacco exp̄
mat᷑ ut ptisana. apozima zema. et sunt greca no
mina ista. vl' sucus dicit᷑ a sugo gis. q2 sugit᷑. vn̄
sucosus sa sum. abundans suco. Et compat᷑. vn̄
hec sucositas tatis. Item a sucus suco cas qdͦ non
est in usu. sed inde componitur exuco cas suciū au
ferre. et p̄dͦ p̄mam sucus. vnde in aurora dicitur
In petra carnes sucus poni q̄ꝫ iubentur. Quidam
tamen putant q̄ꝫ ibi sint duo cc
Sudarium rij. in sudo das est
Sudates tis. qui facit sudes. et dr̄ a sudes.
Sudatus. A sudes dicit᷑ sudatus ta tū .i. sudibȝ
armatus. ul' ornatus. ul' sudatus .i. sudus. potest
eciam sudatus a sudo das deriuari .i. qui sudorem
Sudes. a sudus dicit᷑ hec sudes dis .i. ¶ emittit
palus ul' p̄tica que terre infigitur acuta. q2 mūda
tur et purificatur. iob xl. In sudibus p̄forabit na
res eius. ul' s͠m quosdam sudes dicit᷑ a suo is. q2
sepes quasi consuta sudibus videtur. eo q̄ꝫ sudes
ex transuerso p eam mittant᷑ ul' figantur. Et cor
ripit p̄mam sudes nomen. s͠ȝ sudo das. sudes ūbuȝ
p̄dͦ su. vnde quidam. Trabs et acuta sudes s͠ȝ ūbuȝ
Sudo. a sudus dicit᷑ sudo as aui ¶ dicitur sudes
datū. sudorem emittere. qdͦ magis fit in sereno q̄
in nubilo. ul' q2 tunc homo habet subudū. vnde
hic sudor doris. et hic sudosus sa sum. et sudorosus
sa sum .i. sudore plenus. Et hoc sudarium rij .i. fa
citergium quo sudorem a facie tergimus. sudariū
eciam dicimus qdͦ tenetur super ceruical. Q2 autē

dicitur sudaria a sudo dcā qz sint sudoribus uda. Et est ethimo. Sudo componitur consudo das. simul sudare ul' a sudore cessare. Exudo das. sudorē emittere. ul' extra sudorem exire. Insudo das. inuigilare. insistere. uacare. operam dare. Persudo das Resudo das. Presudo das. Subsudo das. i. post ul' subtus ul' parū sudare. Sudo et eius cōposita neutra sunt. et pđ hanc sillabam su. sed sudes nomen eam corripit. vnde ūsus. Te mars ferre sudes iubz ut per prelia sudes

Sudus. sub componitū cū udus. et dicitū sudus da dū. i. serenus. mūdus. purus. ppīe quidem illud tempus dicitū serenū sudum qđ uenit post pluuiam. vnde et uer dr sudū. i. subudum. i. post hyemem uenit. sudus componitū. Persudus da dū. i. ualde sudus. et pđucit su.

Sueo es non est in usu in p̄senti. sed in p̄terito sueui et in sup̄ suetū. vnde suetus ta tū. Sueo cōponitū absueo es eui ul' etussum. i. dissuē. Assueo es eui ul' etussum. i. ualde suere. vnde hec assuetudo dinis. Consueo es eui ul' etussum. vnđ consuetim. et consuetudo. Et hinc consuetudinarius a ū. Desueo es eui etussum in eodem sensu. i. a cōsuetudine cessare. vnde hec desuetudo dinis. Insueo. es eui ul' etussum. i. ualde suere ul' n̄ suere. desuere. vnđ hec insuetudo. Persueo es. ualđ ul' pfecte suere. et ab omnibus istis descendūt inchoa suesco cis. absuesco cis. assuesco cis. dissuesco cis. consuesco cis. Insuesco. psuesco. Sueo et eius composita neutra sunt. et habent pticipiū p̄teriti temporis. tamen in p̄senti et formatis a p̄senti litteraturam p̄sentis semper suantibz nō sunt in frequenti usu. vnde declinando inchoati. solemus eis attribuere p̄terita istorū. ut suesco eui. vnđ ps videtur uelle q' suesco nō sit inchoa. Est tamen pcul dubio inchoa. Item nota q' consuescimus bona insuescimus mala. assuescimus utraqz. ita uult huguicō. Multi tamen dicunt q' ps videtur uelle. et uult q' p̄dicta ūba nō sint inchoa. et facit suesco eui ul' etussum. Et q' apud modernos suesco consuesco et huiusmodi nullam inchoacōnez notant De hoc eciam habes in iij pte. in tractatu de speciebus uerborū in c de uerbo inchoatiuo

Sueui p̄teritū vide in sueo es. Item sueui dicti sunt quidam populi. vnde scribitū in pap̄. Sueui ps gmanorū fuerūt in fine septemtrionis dicti autem putantur a monte sueuo qui ab ortu initiū gmanie facit cuius loca incoluerunt. et pducit e

Suffarcino nas. in farcino nas exponitur.

Suffecit preteritum de sufficio cis

Suffectus ta tū. in sufficiō cis vide.

Sufferciō tis si tū. componitū A sub et farciō tis. et est suffertire parū uel subtus uel post fartire. Et inde suffertus ta tum et sufferto tas frequentatiū

Suffero. a sub et fero componitū suffero fers sustuli sublatū. et mutatur b in f. et est sufferre pati ul' sursum ferre. et eleuare. Et est irregulare sicut fero et p̄teritū sustuli scribitur sine b eciaz qz mutatur b in s.

Suffibulatoriuz rij. i. subligatorium. et hoc suffibulum. i. subligatulum. ul' pocius componitur a sub et fibula.

Sufficiō. a sub et faciō componitur sufficiō cis feci ectum. et est sufficere qđ uulgaritū potest dici bastare. vn̄ in secūda epistola ad corintħ. sufficit tibi gracia mea. Et ſm hanc significacōnem inuenitū sufficit. impsonale. vn̄ in ij reg c xxiiij. Ait dn̄s angelo pcucienti sufficit. i. basta satis est. contine manū tuam. Itez sufficere. i. subministrare. ut iste sufficit michi necessaria. i. ministrat. Item sufficē. i. subrogare. substituere. vnde dicitur episcopus uel consul suffectus. i. loco mortui constitutus ul' subrogatus in loco decedentis. vnde dicitū in ij li. macħ. c iiij. Suffecto vno ex comitibus suis andronico. et dr suffectus a sufficiō cis. vide in facio

Suflo. A sub et flo uffio fis in fio fis vide flas componitū sufflo flas flaui flare. i. subtus flare uel post uel parū et sufflare. i. appodiare fulcire appodiamen supponere vnde hoc sufflamen. minis. i. appodiamen scilicet cui aliquid immittitur ut sustentetur.

Suffoco. ex sub et faux faucis cōponitur suffoco cas caui care suffocatū. i. sub fauce capere. strangulare. vn̄ suffocatus ta tū. et hic et hec et hoc suffocans cantis. Ezecħ xxxvj. et suffocans gentem tuam. Mathei xiij. fallacia diuiciarū suffocat ūbum. Mathei iiij c. suffocant ūbuz Luce viij. suffocantū. Vbi dicit gg' in omel'. Suffocant enim. qz importunis cogitacōnibus suis guttur mentis strangulant. Item consueuit dici est sollicitudo suffocans. Et omnia p̄dicta et consimilia pđ fo. vnde ouiđ. Suffocent animam dira uenena tuam. et in hoc concordant doctores cōmunitū Itez ſm quosdam suffoco cas p̄t componi a sub et focus. et tūc suffoco et suffocans et huiusmodi corripiūt fo. sicut focus. vn̄ consueuit dici. Suffocat extiguit suffocat guttura stringit. sz non oīns recipiūt istam composicōnem. vn̄ dicit magister bene q' suffoco cas habet penl' tantū longam. qz nullus nobilis autor eam cor̄. componitū enim ex sub et faux et n̄ ex sub et focus. ergo trutannicuz est illud. Suffocat extinguit ꝛc̄ ut sup̄. hug' eciaz dicit q' suffoco penl' pđ. et pap̄ similitū hoc dicit

Suffraganeus. A suffragor garis deriuatū suffraganeus nea neū. i. auxiliarius et ppīe in ūbis. vn̄ epī dicuntū suffraganei archiepōrū. qz debent eos iuuare non solū ere sz eciam ūbis. vel si non pn̄t ere saltem uerbis. vide in metropolis

Suffragines. A sub et fragus componitur hec suffragines. i. poplices. qz sub fragis sunt ul' quia subtus franguntur. i. flectuntur non sup̄ sicut in brachijs. et corripit gi.

Suffraginor. a suffra gines dr suffraginor naris. i. flectere genua. vn̄ hic suffraginator toris. et hec suffraginatrix tricis et hec suffraginatio onis. i. genuū curuatio. Et suffraginatus ta tū. fractis ul' curuatis cruribus

Suffragium. in suffragor est

Suffragor. A sub et fragor garis componitur. suffragor garis gatussum fragari id ē auxiliari et dn̄r ppīe in ūbis. scilz p̄ces. vnđ hoc suffragiū. et dn̄r ppīe suffragia oracōnes sanctorū quas p nobis fundunt ad deū. et rogacōnes quas p xp̄ianis eius fundimus. scz sancte petre sancte paule ora p nobis ꝛc̄. et pđ fra.

Suffumigiū. A suffumigo gas dr suffumigium id est suffumigatio.

Suffumigo gas in fumigo gas est.

Suffundo. a sub et fundo dis componitur suffundo dis di sum dere. i. parū ul' subtus fundere. vnde suffusus sa sum. parū uel subtus fusus

Suffusoriū. a suffundo dis dr hoc suffusoriū rij uas in quo est oleuz qđ ponitū in lucernis. Idem et infusorium dicitur ab infundo infundis. Idem suffusorium dicitū p quod pijcitur ablutio calicis Idem et infusorium et fusorium

Suffusus sa sum in suffundo est.

Suggero.ex sub et gero componitur suggero ris
gessi gestū.et mutatur b in g.et est suggere.sum
mittere.substernere.vl' sumministrare.vl' iudica
re.dicē.suadere.quasi latens alicui consulē.Et p
prie causa decipiendi.et ei incōmodum dandi Et
ut dr.Intimat ad mentē suggero spectat ad aurē

Suggestio.a suggero ris dr hec suggestio onis
.i.diabolica persuasio et consulatio

Suggestus.a suggero ris dr hic suggestus us vi
.i.suggestio.et suggestus.i.tribunal uel sedes pri
cipis sic dicta.qr ibi multa replicacō uestiū palli
ou caperoꝝ sub principe geritur.i.ponitur.uel qr
dū princeps ibi sedet multa ei in aurē suggerunt

Suggillo.a suggero ris dr suggillo las laui la
re latū.i.suggerē.et suggillare.i.suffocare.stran
gulare vl' manū gule dare et eam stringē.et tunc
componitur a sub et gula quasi sugulare.i.sub gu
lam capere.Itē suggillare.i.contempnare.Irridere

Suggrunda de in grunda exponitur.

Suggutto tas in gutta exponitur.

Sugo gis xi caret tamen supino sm usum debe
ret tamen facere suctum xi in ctū.et dr puer sugē
cū lactet.vnde in luca.Beatus uenter qui te por
tauit et ubera que suxisti.Et est sugo neutrꝝ cuꝫ
suis compositis.et scribitur p vnū g.pō tamen
pmam iob xx.capud aspidū suget.Et ysa.lxvj.
Sugatis et repleamini ab ubere

Suillus.a sus dicitur suinus na nū.Inde suillus la
lum dimi.ysa lxvj.Qui comedūt carneꝫ suillam.

Suinus.a sus dr suinus na.i.suis.vide in suinus
na nū.ad suem ptinens vl' res suis.et ut dicit ps
in ij li.vbi agit de possessiuis.Ouinus deriuatur ab
ouis et suinus pnl' pō a sue.nā ouilla et suilla di
mi sūt et formatur suillus a suinus abiecta n et addi
to gemino ll ut suinus suillus ouinus ouillus sm ps
sicut dixi in iiij pte in c de diminutiuis nominibꝫ

Sulco.A sol dr hic sulcus ci.qō defossum est in
ter duas portas.qr sulcus solem capiat.vn̄ et sul
cus dr quasi solem capiens.et est ethi.vl' sulcus
dr a suo is.qr uomere transsuitur.vl' qr quasi suen
do fiūt sulci.vnde sulculus li dimi.Et sulcosus sa
sum.Et hic sulco conis.qui sulcos facit.Et sulco
cas.A quo componitur Consulco cas.desulco cas.
ualde sulcare vl' sulcos destruē.dissulco cas.Insul
co cas.resulco cas.Et est neu.cū suis compositis

Sulculus li dimi.puus sulcus.vide in sulco cas

Sulmo est quedaꝫ regio de cuius regionis oppi
do scilicet peligno natus fuit ouidius.ut dixi in
mantua.et declinatur hec sulmo monis.vnde hic et
hec sulmonensis et hoc se.illius ciuitatis vl' perti
nens ad illaꝫ ciuitatem.Et pt dici sulmo a sol et
mops qō est aqua.quasi solis aqua vl' fons.sua
etenim amenitate quaslibꝫ prouincias pximas scꝫ
collaterales supat.vnde ipē ouid.Sulmo michi
patria est gelidis uberrimis vndis.vl' sit ethi.sul

Sulphur.pir componitur .i.mo quasi solis aqua
cū solū qō est terra.et dr hic sulphur phuris qsi
soli pir.i.ignis terre.vl' componitur sulphur a so
lum et ur qō est ignis qr igne accendatur quasi
soluꝫ ad ur.i.ad ignem aptū.vl' pt dici sulphur
quasi terra ignis.qr cito ignitur et accenditur.Et est
sulphur fomentum ignis.qō tamen ignem sic nu
trit ut grauissimū fetorem exalet.vnde sulphure
us rea reū.de sulphure et sulphuretū ti.locus ubi
sulphur abundat

Sum es est uerbum sub

stantiuū.et caret pterito sꝫ accipit mutuo a fuo is
et facit fui fuisti fuit.sꝫ habet duo pticipia ens et
futurus et essendi do dū gerundia ficticia.Sū cō
ponitur Assum ades.i.iuxta uel pn̄s sum Et inde
affuturus ra ꝝ.Absum abes.longe esse.non esse
ibi.a sensu corpis distare.vnde absuturus ra rū
Et hic et hec et hoc abs̄ns tis.desum dees.i.abesse uel
deficere.homo pprie abest.sꝫ vinum deest.abest
qō alibi est.deest qō deficit et non habetur vnde
defuturus ra ꝝ Insum ines.i.esse in.vnde infutu
rus ra ꝝ Intersum interes.ut interfui lcōni et in
terest inuenitur impsonale.de quo dixi in suo lo
co psum pdes pdest.i.pficē.pficuum conferre
vnde pfuturus ra rum p̄sum prees.i.prestare su
pstare.vnde pn̄s tis omnis ge.p̄stans.i.supstans
Item sum componitur cū potis.et dr possum po
tes.i.sum potis.i.potens.vnde potens omnis ge
Item obsum obes.i.nocere.vnde offuturus ra ꝝ
.i.nociturus ut pmitto me tibi non offuturꝝ si id
hodie feceris et dr obsum tibi.i.sum ob te.i.con
tra te Subsum subes.i.esse sub Sum et eius com
posita sunt neut' et simplex scilicet sum es est.est
ūbū substm̄ et nullū cōpositū ab eo pt eē substan
tiuū.vnde sum habet exigere ntm̄ post se sed nul
lum compositū ab eo potest hoc facere.Iteꝫ tria
composita ab eo habent pticipiuꝫ in ens.absum
absens.p̄sum p̄sens.possum potens Et scias qꝫ cū
dicitur.In principio erat ūbum.per erat signatur nō
temporis sꝫ substancie signacō.ut dixi in positiūs
Item nota qꝫ hoc ūbum est potest esse imperso
nale in quatuor locis ut dixi in tercia parte post
tractatū ūboꝝ in c de gerūdijs.Item animadūte
qꝫ futurus non potest regere ntm̄ sicut habes in
futurus ra rum.Item nota qꝫ potest dici ego po
testas sum bonus.sed in tercia psona male dr.po
testas est bonus.vt dixi in potestas.Item nolo
te ignorare qꝫ ntūs qui apponit huic ūbo sum es
est non tenetur secū concordare in numero nec in
psona.vnde bene dr sum homo sum homines si
cut dixi in iiij pte in tractatu d' alloteca vbi egi
de plensi.Nota qꝫ eciam hoc uerbum sum es est
potest recipe quemcūqꝫ ntm̄.sꝫ alia ūba cū habe
ant in se copulam implicitam.i.coartatam non
possunt recipe quemcūqꝫ ntm̄.ut dixi in intendo
dis.Item an sit dicendū.viri uos estis bonus vl'
boni.vos estis legens vl' legentes.dixi in iij pte
vbi egi de numero nominis.Item uolo te scire qꝫ
hoc ūbum est regit duos diuersos dtōs simul ex
vi acquisicōnis.ut hec res est michi honori.vnde
in luca c x dr.Dn̄e non est tibi cure qꝫ soror mea
reliquit me solam ministrare.sed vnus dtūs regitur
ex ui acquisicōnis acquirentis scilicet michi.alter
scilicet cure ex vi acquisicōnis acquisite.vnde est
ibi duplex acquisicō.scilicet acquirens et acquisita
vnde non debet copula interponi

Sumen.A sus dr hoc sumen minis.i.minuta
porcoꝝ exta.vl' pinguedo que est in uentre porci
vl' potius porce fete qō tn̄ abdom̄ dr quasi abdi
tū omentū.sꝫ ponitur p quolibet bono ferculo.p
sius.calidū scis ponē sumen Sumen eciā dr tener
rimus arboris cortex.et hinc et pubendoꝝ siue pu
bendaꝝ pilos sumina dicuntur.qr virus humani se
minis illos pfert.Sumen eciam ponitur p vmbili
co.vnde dicit auicenna li iij c de causis ydropisis
aselitis.infantes dum sunt in uentre mingunt ex
sumine et orti anteqꝫ ligetur sumen eius mingūt

eciam ex fumine cū ꝓhibetur vrina ex illo late
Summanus.a summus ¶re tendit ad uesicam
et manes niū.componit̃ hic summanus ni.i.plu
to deus inferni quasi summus maniū.i.infernaliū
Sumministro.a sub et ministro ¶Et ꝓd ma.
tras componitur sumministro tras.et mutatur b
in m.quasi subtus ul' subministrare ꝓuiciū ul' sub
sidium prebere.vide in ministro
Summitto.A sub et mitto componit̃ summit
to tis misi mittere.i.supponere.et mutat̃ b in m.
Summo supra ponitur ꝓ posi ¶Fm ꝑscianum
tiuo.et dr̃ supra superior supmus.vel summus a
vm.et a summus hec summa me.compendiū to
tū quadam breuitate continens ul' capitale.vnde
summo mas.summam facere vl' summatim com
prehendere et colligere.vnde summatim.breuiter
strictim.partim.festinanter.et componit̃ consum
mo as.Itē a summus h summitas tis p duo m.
Summoueo ues.in moueo ues est
Summula le dimi.parua summa
Sumo.mis.sumpsi.sumere.sumptū.i.accipere.ſ;
sumimus ipsi.accipimus ab alio.cū damus dicen
dū est accipe.cū pmittimus ipsi tollere dicendum
est sume.Itē sumimus p nos accipimus a nolen
te.Sumo componit̃ assumo is.ad se ul' ad aliqd
sumere.absumo is.in malo expendē.pficere.con
sumere.deuastare.ꝓdigere.consumo mis idez qd
absumere.Presumo mis.i.ante ul' p̄ aliis sumere
non audenda facere.vnde p̄sumptuosus sa sum.
Resumo mis.iterū sumē.Transsumo mis.i.trans
siue ultra sumere.Sumo et eius composita sunt
actiua et faciūt p̄teritū in psi.format̃ enim a su
mo o in psi et sup̄ in ptū.format̃ eniz a p̄terito
sumpsi psi mutato in ptū.vn̄ patet ꝙ sumo scri
bitur p vnū m.qz in sumpsi non est nisi vnū m.
ꝓd tamen su.vnde orač.Grata sume manu nec
dulcia differ in annū.Sed summo as per duo m
vnde v̄sus.M summare duplex.ſ; uult sibi sumē
Sumptuosus sa sum in sumptus ē. ¶simplex
Sumptus.a sumo mis dicit̃ sumptus tus.i.ex
pensa.dispensa ul' actus ul' passio sumendi.vnde
sumptuosus sa sum.sumptu plenus.scilicet mul
tū sumptū exigens ul' faciens.Et comparatur.vn̄
sumptuose.sius.me.adūbiū.et h sumptuositas tis.
Sumus v̄bum substantiuū vnū m [illegible]
Sunamitis captiua ul' despec ¶mus no [illegible]
ta interpretatur.et producit mi.
Suo suis sui sutū.A quo componit̃.assuo is.
suendo adiūgere vnam rem alij.Absuo is.dissuē.
Consuo is.simul suere.coniūgere.vnde consutilis
le.Et componit̃ inconsutil' lis.Circūsuo is.Dissuo
is.dissuere.disiungere.suturaz frangere.Desuo is
idem ul' deorsum suere.Exuo is.extrahere expo
liare.vnde exuuie.Insuo is.iniūgere.immittere.
Inserere suendo.quasi intus suere.p̄suo is.ante su
ere.Obsuo is.vndiqz ul' contra suere.Resuo suis
iterū suere.ul' dissuere.Subsuo is.parū ul' post ul'
subtus suere.suendo aliquid inferius adiungere.
Transuo is.ultra suere.suendo perforare.Suo et
eius composita sunt actiua.et faciūt p̄teritum in
vi.et supinū in utū.et ꝓducit penl' supini
Supellex.a suppleo ples dr̃ hec supellex lectilis
substantia ul' facultas.et omne instrumentū.uel
ornamentū domus.et est eteroclitū genē.Nam in
singulari est fe ge.hec supellex.In plurali ū'o neu
tri hec supellectilia.Et ut dicit pris.antiqui dice

bant hec superlectilis tilis.Inuenit̃ eciam hoc su
perlectile lis neutri ge.et scribitur per vnū p cor̃
enim pmam.vnde orač in v.Iam dudū splendet
focus et tibi munda supellex
Super adūbium loci.vnde supra ul' supera dice
bant antiqui.Inde super per apocopam.et supra
per sincopam.ſ; differūt.qz super est qd imminet
supra qd sub se aliquid habet stratū.Item supra
construit̃ cū solo accō.super ū'o qn̄qz cū accō qn̄
qz cū ablatiuo.qn̄ enim super ponit̃ ꝓ de uel in
construit̃ cū ablatiuo tantū.ut sup pamo.i.de p
amo.et sup viridi fronde.i.in viridi fronde Alit̃
construit̃ cū accō.Item sup̄ ponit̃ ꝓ positiuo.et
compatur.sup superior supmus ul' sūmus.vnde
superius supme ul' summe adūbiū.et hec supre
mitas tatis.et superus ra rum.Et hic superus ri.
deus celestis.et cor̃ pmam sup.Et componit̃.de
super.insuper.et pn̄t esse due ptes desuper insup
et tūc su acuit̃.ut desup terram.ut dixi in secūda
parte ubi egi de accentu adūbiorū in c de composi
Supaddicatiuus.vide in abdicatiū ¶tis a sup
Superbus.a super dr̃ supbus ba bum.qui uult
videri qd non est.i.supra qd sit.qui enim uult su
pragredi qd est supbus est.Et compatur supbior
simus.vnde supbe bius sime adūbium.et hec su
perbia bie.scilicet amor ꝓpe excellencie.ul' super
grediens elacō mentis de eo qd nō est ſ; arrogan
tia est inanis gloria de eo ꝙ quisqz est.De super
bia ergo nascit̃ arrogantia et non econuerso.nisi
eniz p̄cesserit occulta mentis elatio non sequitur
apta iactantia laudis.De quatuor speciebus arro
gantiū ul' arrogantie dixi in arrogo gas.A super
bus dicit̃ supbio bis bire bitum.Qz autem dicit̃
supbire.i.supra se ire.Et supbus ul' supbiens qsi
supra se iens ethi.est.Et est superbio neutrū cum
suis compositis si qua habet.Item scias ꝙ supbus
est qui sp supbit.Supbiens uero dr̃ qui ex causa
ad tempus superbit.vide in timidus.Quidam uo
luerūt ꝙ superbio componatur ab eo is.ſ; nō ad
ū'tunt qd dicit ps.ꝙ ambio compositū ab eo is.
solū mutauit e in I.vide in rector. ¶
Superciliosus sa sum in supercilium est.
Supercilium.A super et cilium componit̃ hoc
supercilium pcilij.i.ordo pilorū qui est super ocu
los.ponitur eciaz supercaliū qn̄qz ꝓ superbia que
in eo maxime apparet.vnde superciliosus sa sum
.i.superbus et arrogans.Item superciliosus tris
tis seuerus.nubilosus.qui semper incedit depres
Supereminео nes nui componi ¶so supercilio
tur a super et emineo.et est supereminere.i.p̄ua
lere.p̄esse.p̄stare ul' p̄cellere.et in̄ supereminens.
tis omnis generis.Et comparatur.vnde hec sup
eminentia nentie.Et corripit mi.
Supererit futurū de supersum.vnde in quarto
lib° reg̃ c iiij.Comedent et supererit.et cor̃ penl'.
Superhumerale in humeralis est
Suplatiuū exponit̃ in tercia pte in tractatu de
speciebus nominum in c de superlatiuis
Superliminare.A super et liminare componit̃
hoc superliminare ris.i.limen superius.vnde hic
et hec superliminaris et hoc re ad superliminare
Supernas.a sup dicit̃ hic et hec sup ¶ptinens
nas tis.i.supernus na nū supna colens.
Supero a super dr̃ supero as.i.excellere vincе
re.et supare.i.restare et supabundare.Vn̄ h et h
superabilis et h le.Vn̄ superabiliter adūbiū.Su

pero componitur exupero ras.i.ualde superare
Supero et eius composita sunt actiua ꝑ excellē.
Supsideo des di ¶ aliter neutra. Et corripit pe.
dere.a super et sedeo. et mutatur e in i. vide in se
deo des. Inuenit et supsedeo dere s; tunc sunt due
Supstes tis in supsto est. ¶ partes
Supsticō. a supstes dr hec supsticō onis .i. dam
nū. vl uana et superflua religio et obseruatio uel
cultura ydolorum. Et dicit sic a superstitibus .i. seni
bus qui multis annis superstites per etatem deli
rant. Et erant quadam supersticōne. nescientes q̄
uetera colant. vnde sic dr a superstantibus .i. a de
is. qm̄ scilicet de deis non timenda timemus. vnd su
persticōsus sa sum. falsus ul vanus religiosus ul
ydolorum cultor. vnde damnosus ul supersticōsus di
citur qui tota die p̄cabatur et immolabat ut sibi
Supersto tas titi ¶ liberi sui superstites essent
titū tare .i. supesse. superfluere. Et componit a su
per et sto stas. A supersto dr hic et hec superstes
titis .i. senex. ul remanens viuus ul vitam ducens
Superus in super est: ¶ Et corripit penul' gn̄
Supino nas naui nare natū .i. ūsare. supinū fa
cere. vnde supinus na nū. reūsatus vnde gerundia
et participia dicūtur supina. quasi supinata .i. deri
uata et inflexa. a suis uerbis. et a supinus per sin
copam supus pa pū .i. supinus. Supino compo
nit cū re. et dr resupino nas. retro supinare. vnd
resupinus na nū. Et est supino actm̄ cū omnibus
suis compositis. et debet scribi per vnū p. corripit
enim pmam. vnde ouid in xiij epistola. et modo
cantabant ueteres resupinus amores
Suppar. a sub et par componit suppar aris om
nis ge .i. subiectus pari. vnde hec suppantas tatis
et cor pa. et mutat b in p. et geminat p.
Supparus. a super uel supra dr h' supparus ri.
et pluraliter hec suppara rorum .i. manica. ornatus cā
super aliam ducta et crispa. et ponit sepe ꝑ uelo
ul replicacōne ul summitate uelorum. et ꝑō primā
posicōne. vnde quidam. Suppara nudatos cingūt
angusta lacertos. Item iuuenalis. Suppara uelorum
Suppedaneus. pes cō ¶ parturus colligit auras
ponit cū sub. et dicit hic supedaneus nei .i. scabel
lum sub pedibus sicut circa lectum solet esse scabel
lum qd habet usum scrinij ul capse. vnd iam ex
consuetudine qdlibet scrinium uocatur suppedane
us. Idem et pedaneus et suppedaneus. et suppedi
um .i. subsidium. auxiliū. et sm papiam est neut
ge. vnde dicit suppedaneū scabellum dictū q sub
pedibus sit. hoc grece ipodion dicitur
Suppedito tas. a suppecia. uel suppedium dicit
suppedito tas. auxiliari. subministrare. subseruire.
obsequi. suppedia dare. Et est neutrum. Et ut dicit
hug. Est elimmanda illorum fatuitas qui ponūt h'
ūbum ꝑ pessundare et conculcare sub pedibus et
Suppediū uidet componi a sub ¶ corripit di.
et pes. et exponitur in suppecia
Suppello lis in suppuli exponitur
Suppecia cie fe ge. suffragiū. auxiliū. Suppedia
ul suppecie dicūtur ꝓp̄e illa auxilia que maxime
ab illis petunt ul illis p̄cipue dantur qui sub ali
orum detinent potestate. vn̄ aug de ci dei viij. Qui
hinc deferunt nostras peticōnes. Iñ referunt deorum
Suppeto tis tiui ul cij titū ex sub et ¶ suppecias
peto petis componitur. et est suppetere summinis
trare ul superabundare. Orac. Paup enim non ē
cui rerum suppetit usus. et est ꝑ superabundare neu
trum. et sm hoc facit ex se impersonale suppetit. sed
pro sumministrare est actiuum
Suppilo. ex sub et pilo las componit. suppilo
las .i. contundere ul latenter pilare ul compellē.
Et est uerbum actiuum. Et ꝓducit pi.
Supplanto tas in planto tas exponitur
Suppleo. a sub et pleo ples componit suppleo
ples pleui Et ui in tum suppletum .i. sup implere
ul in loco alterius implere. vn̄ h' supplemen inis
et h' supplementum ti. et suppletus ta tum. a geni
tiuo suppleti addita o hec suppletio sine e
Suppletio onis In suppleo est
Supplex a supplico cas deriuatur supplex plicis
ge omnis. qui supplicat uel damnatur Nam qui
damnatur supplex est .i. humilis vnde suppliciter
adūbium et h' supplicitas et facit gtūs plural' sup
Supplicium a supplico ¶ plicum et corripit pli
cas dr hoc supplicium cij .i. tormentum. pena ꝑ
qua supplicatur et supplicium .i. supplicacio Mo
ris enim erat antiquitus ut de rebus supplicū .i.
damnatorum donaria .i. templa deorum ampliarentur
Et ideo supplicia ponuntur pro supplicacionibus
vnde et supplicium ꝓp̄e dr cū quis ita damnatur
ut bona eius confiscentur et in publicū ad opus
templorum uel fisci redigantur vide in pena
Supplico cas a sub et plico componit supplico
cas caui care. quasi subtus se plicare et humiliare
ad rogandū. et construit in hoc sensu cū dtō et ac
cusatiuo. ut supplico tibi supplico te. vnde hec sup
plicacō humilis dep̄catio. vide in plico cas. et ut
dicit ps in ij minoris. hoc ūbum supplico est sub
iectiuū plus alijs omnibz q̄ sunt eiusdem speciei.
Supprimo. a sub et premo componit supprimo
mis. si sum. ūbum actiuum. et est supprimere sub
tus premere. et corripit pri. vide in premo mis
Suppubeo bes. uide in pubes pubis
Suppuli est p̄teritum de suppello puli pulsum. qd
componitur a sub et pello pellis Et est suppellere
Supputo In puto ē ¶ surripē. q̄i subtus pellē
Supra uide in super
Supremus. sup̄ ponitur ꝑ positiuo Et dr sup̄
supior sup̄mus ul summus suplatm̄. vn̄ supius.
sup̄me ul summe adūbium. et h' sup̄mitas tatis
Et scribitur ꝑ vnū p corripit enim pmam. vn̄ in
auro dr. terga sup̄ma dei regna concessa sup̄mus
Supus id est supinus Vide in supino
Sur angustia dicitur sm pap
Sura re dr posterior ps tibie. scilicet musculus
tibiarum Et dr a suo suis q' suit et vnit tibiam fe
mori Et sepe ponitur ꝑ tibia Iudic xv c. Vt stu
pentes suram femori interponerent Et in deutro
mio dicitur xxviij c Percuciat te dominus ulcere
pessimo in genubus et in suris
Surculus a surcus dr h' surculus li dimi puus
surcus Surcus eciam dictus est stacius q̄i sursum
canens q' post ūgilium inter ceteros poetas pn
cipatum obtinuit Et a surculus surculo las .i. sur
culos putare ꝑparare colē vn̄ surculator et cor cu
Surcus. a sursum dr h' surcus ci. truncus qui re
manet post abscisionem arboris. ul surcus ramus
qui ab arbore abscinditur. et generaliter ꝑ ramo
Surdaster in surdus est ¶ ponitur
Surdeo des in surdus vide.
Surdulus in surdus est
Surdus. a sordes dicit surdus da dū. a sordibus
humorum auribus acceptis. et q̄uis multis casibus

accidit. nomen tamen egri ex p̄dicto uicō retinet
Et compatur. vnde hec surditas tatis et surdulus
la lū. et surdaster ambo dimi. et surdo das .i. facē
surdum. vnd' surdeo des dui. esse ul' fieri surdū. et
componitur utrūqꝫ. Obsurdo das. et obsurdeo des
vndiqꝫ surdare ul' contra. similiter vndiqꝫ surdere
vnde obsurdesco as. similiter a surdeo surdesco cis
Surdeo cū suis compositis neutꝝ est. Surdo das.
cum suis compositis est actiuum

Surgo. rego componit' cū susum ul' sursum. Et
dicit' surgo gis rexi gere. quasi sursū me rego. Et
componit' cū ad et dicit' assurgo gis d mutato in
s. i. ad aduentū alicuius causa honoris surgē. con
surgo gis. simul surgere. Exurgo gis. extra surgē.
et ꝓpe a somno. Insurgo gis. contra aliquē surgē
.i. inuadere ul' impetere. Et construit' cū dtō. vnd'
nota ꝙ surgitur a loco. exurgit' a somno. Insurgi
tur ad vindictam. consurgit' ad auxiliū. Itē surgo
componit' cū re. et dicit' resurgo gis iterꝝ ul' retro
surgere. vnde de p̄dictis uersus. Surgo sedens exur
go iacens a morte resurgo. Assurgo dn̄is insurgo

Surregulus li. puus regulus ¶ Diris in hostes
quasi sub regulo et signat regulus multa ut dixi

Surrepo. a sub et repo repis com ¶ in suo loco
ponit' surrepo is psi ptū pē. i. subtus repē et ꝓd' re

Surrigo gis. a sub et rego gis cōponit' surrigo
gis xi ctū rigere. quasi sursum regere et exigere. et
potest sincopari et dicere surgo et surrigo. et s'm
hoc potest saluari ꝙ dixit quidam. Surgo pelles

Surrimus. rimes ¶ sed non est extendendum.
ul' rima componit' cum sub. et dicit' hic surrimus
mi. i. edus quasi sub mamma adhuc existens

Surripio. a sub et rapio componit' surripio is
ui ptū pere. i. latenter rapere. subtrahere. furari.
Item ꝑ falso suggerere inuenit' dañ v c. Tunc pri
cipes et satrape surripuerunt ei. et corripit ri.

Surrufus fa fum in rufus est

Sursum ul' susum aduerbia loci. vide in susum.

Sus. A suo is d' sus suis cōmunis ge. porcus.
ul' porca. q' eius setis suatur. vl' d' sus a subigo
gis. q' pascua subigat. i. terra subacta estas requi
rat. ꝓu xi. Circulus aureus in naribꝫ suis. i. porce

Susa se mas ge. quidam fluuius. vñ hec susa se
et hec susis sis et hee suse arꝝ. quedam ciuitas que
imminet suse fluuio. vnde hester p̄mo c. Susa ciui
tas regni eius exordiū fuit. Item hester iii c. Sta
tim qꝫ in susis pependit edictum. vnde susis indecli
nabile acuit' in fine. sed susis datiuus de suse non
acuitur in fine. et ideo susis in datiuo et ablatiuo
potest acui uel non acui

Susceptabulum exponitur in susceptaculum

Susceptaculū. a suscipio pis dicit' hoc suscepta
culum li qd' et susceptabulum dicit' . i. domus uel
locus ubi alicuius rei fit susceptio.

Suscipio pis pi ptū pere. quasi susum capere. et
componit' a susum ul' sursum et capio pis. et cor

Suscito tas in cito citas vide ¶ ripit sci.

Suspecto tas. in suspitio vide

Suspectiosus in suspitiosus et in suspitio est

Suspendium. a suspendo dis dicit' h' suspendiū
dii. eleuacō intencōnis ad deū. Iob. Suspendium
elegit anima mea. Itē suspendiū. i. suspensio stran

Suspendo. a susum uel sur ¶ gulatio laqueus.
sum et pendo componit' suspendo dis di sum dē.

Suspitio specō compo ¶ quasi sursum pendere.
nitur cū susum ul' sursum. et dicit' suspitio as xi.

cere ctū. i. habere suspectum. timere ul' sursum as
picere. et ꝑ uenerari sicut despicere ꝑ contemnere
q' quos ueneramur quasi sursum aspicimus. vnd'
suspectus tus. et suspecto tas f're. et suspectus a ū
et compatur. et suspectiuus ua uū. Itē a suspicō
hec suspitio onis. et hec suspectio onis in eodem
sensu. vñ suspectuosus a ū. et suspitiosus a. um. et
utrūqꝫ compatur. et ut uult hug. suspicō ul' sus
picōsus non debet dici s' tantū suspectio et suspec
tiosus. q' supinū de suspicō facit suspectū tu. vnd'
dicit. Credo tamen ꝙ nūquam debet dici suspitio
ul' suspicōsus. licet uicō scriptoꝝ inueniat' sepe.
Et scias ꝙ s'm tuliū suspicō importat opinionē
mali qñ ex leuibus indicijs ꝓcedit. Et contingit
ex tribus. Primo ex hoc scilꝫ ꝙ aliquis in seipso
malus est. et est ex hoc ipso quasi conscius ipse
sue malicie de facili malum de hijs opinatur. Se
cūdo modo ex hoc ꝙ aliquis male afficitur ad al
teꝝ. q' de inimico ex leuibus signis quis mala o
pinat'. Tercio ex longa experiencia. vñ s'm ph'm.
senes sunt maxime suspiciosi. q' multociens expti
sunt alioꝝ defectus. Est autē triplex gradus sus
pectionis ul' suspicōnis. Primus quidem gradus.
ut homo ex leuibus indicijs de bonitate alicuius
dubitare incipiat. et hoc est ueniale et leue pecca
tū. ptinet enim ad temptationem humanam sine
qua hec uita non ducit'. Secūdus gradus est. cū a
liquis ꝓcerto maliciā alterius extimat ex leuibꝫ
indicijs. et hoc si sit de aliquo graui est peccatū
mortale inquantū nō est sine contemptu ꝓximi
vnde dicit glosa sup illud cor' iiii. Nolite ante tem
pus iudicare. et si suspicōnes uitare nō possumus
q' sumus homines. iudicia tamen. i. diffinitiuas
sentencias continere debemus. Tercius gradus est
cū aliquis iudex ex suspicōne ꝓcedit ad aliquem
condemnandū. et hoc directe ad iniusticiam perti
net. vñ est peccatū mortale. vide in notorium

Suspicor. a suspicio suspicis suspicere deriuatur
suspicor suspicaris. i. suspicere. ul' componit' p' se a
susum et specō quasi susum aspicere ul' arbitrari.
Inuenit' eciam suspico cas penl' ꝓd'. et tūc compo
nitur a sub et spico cas et abijcitur b. et est suspi
care latenter ul' post ul' subtus spicare. et est uer

Suspiriosus in suspiro est. ¶ bum neutꝝ

Suspiro. a sursum componitur et spiro suspiro
ras raui ratū suspirare. i. sursum spirare ul' a sub
spiritum ducere. vnde hoc suspiriū rii. et suspirio

Sustento tas in sustineo est ¶ sus sa sum

Sustineo. teneo componit' cū susum ul' sursum
Et dicit' sustineo nes nui sustentū tu sustinere. i.
sursum tenere ul' pati. et a sustentu supino u in o
fit sustento tas f're. vnde hoc sustentamen. et hoc
sustentamentū. et hoc sustentaculum li. Et scribū
tur p̄dicta sine b. et corripit sustineo sti.

Sustollo. a susum ul' sursum et tollo componi
tur sustollo lis tuli sublatū. sustollē. i. sursum tol
lere. Item ut dicit pap̄. Sustollit eleuat sustinet p'
sidio est. Suffragatur patitur tolerat

Sustuli est p̄teritum accōmodatū de tollo lis et
tūc sustuli. i. abstuli ul' eleuaui. Item est p̄teritū
de sustollo lis. et tūc sustuli. i. sursum tuli. et corri
pit penl'. vide in tedeo des. Item est p̄teritum de

Susum ul' susum aduerbia loci s'm ¶ suffero.
hug. et ut dicit pap̄ susum in superiori pte et in
loco signat sursum ad locum

Susurrium rii. in susurro ras vide

Susurro ras raui rare.i.murmurare in aure a
licuius latenter dicere.et est ūbum fictiuum de so
no locucõnis dictum.qui enim susurrat non in fa
cie alicuius sed in aure loquitᷣ de altero detrahen
do.vnde hic susurro ronis.i.murmurator sentenci
osus.bilinguis.et hoc susurrium rij.murmur.la
tens locutio.Job iiij.Et quasi furtiue suscepit au
ris mea uenas susurrij eius.qd̉ eciaꝫ hic susurrus
dicitᷣ.vnd̉ ṽgil'.Et leto sociū suadebit mire susur
ro.et susurrus ra rum.i.susurrans.Et est neutꝝ
susurro ras.et coꝛ̇ primam.ouid̉ in xvj epistola.
Aut ego cum cara de te nutrice susurro
Sutilis.a suo is d̉r h̉ et h̉ sutilis et hoc le penl'
coꝛ̇.que consuta fuerit iuxta antiquos mores ſ̃m
Sutim in sutor vide ¶ quosdam
Sutor.a suo is d̉r h̉ sutor toris.et d̉r in rix hec
sutrix tricis.mulier que suit.vn̄ hec sutricula le
dimi.Item a sutor sutorius ria riū.et sutim adū.
Sutricula le.parua sutrix.et est diminutiuum.
Sutrinū.a suo is d̉r hoc sutrinum ni.locus ad
quem conueniūt ad suendū.Sed subtiuum locus
est ubi sub terra condunt̃ alique spẽs ul' suūtur.
Sutrix sutricis in sutor est
Sutura.a suo suis hec sutura re.ut ista tuni
habet bonam suturam.i.bene suta est.et ꝓd̉ tu
Suxisti preteritum de sugo

T Si superiorem finit silla
bam necesse est sequentẽ
quoq3 ab ea incipere.ut
mitto.attinet.Itē quoci
enscumq3 t ponitur ante
I puram.sequente uocali
habet sonū de c.ut lectio
amatio.nisi p̄cedat s.ut
salustius.ul' x.ut mixtio
ul' aspiracõ intercadat in
ter t et i.ut corinthios uel nisi differentia impediat
ut ↄtiū.sic dixi in ṗma ꝑte ubi egi d̉ lrā in c d̉ t
Tabanus.oestrum asilus
Tabella le diminutiuum.parua tabula.
Tabellio lionis.i.publicus scriptor a portandis
tabulis in quibꝫ scribebatur añ usum carte.Idem
et tabellarius.i.publicus scriba.qꝛ ea tantū q̄ ges
ta publicant̃ scribit.et tabellio eciam ul' tabulari
us ul' tabellarius d̉r qui frequenter ludit cū tabu
lis.Et mobiliter inuenit̃ declinatū tabellarius ria
rium.et tabularius ria rium.Et h̉ tabulariū.sedes
uel acerius tabularꝝ.ul' locus ubi tabule ꝓuant̃
Tabellula le diminutiuum.parua tabula
Tabeo.a tabes d̉r tabeo bes bui bere.i.putrere
pigrere.deficere.tabefluẽ.Et componit̃ contabeo
bes.extabeo bes.intabeo bes.et hinc inchoatiua
tabesco.contabesco.extabesco.Intabesco.Tabeo
et eius composita sunt neutra.et carent supinis.
Taberna.a tabula d̉r hec ta ¶ Et ꝓducunt ta.
berna ne.a tabulis que substernunt̃ mercibus.et
est ꝓp̄e domūcula in qua panis et vinū et carnes
cocte uendūtur.et taberne dicūtur.qꝛ olim tales
edicule ex lignis et tabulis erant constructe.que
nūc et si non speciem.nomen tamen pristinū reti
nent.vn̄ hic tabernio onis.qui frequentat taber
nas.uel qui uendit ibi necessaria.et hic tabernari
us idem.et hec tabernaria rie.uxor tabernarij uel
meretrix.Et tabernarius ria rium
Tabernaculum li est tentoriū in expedicõne.et
dicit̃ a taberna que est domus non natural' ꝑmo

ad tempus durat.scilꝫ quousq3 res ibi uendunt̃
et inde tabernaculū dicit̃ mansio que non ꝓpria
et naturalis est.sicut tentoria et castra militū in
expedicõne.qꝛ ea relinquūtur finito bello.ul' qꝛ fi
gũtur mõ hic mõ illic et mutant̃ et cū transmu
tante migrant.vl' tabernacula dicunt̃ a tabulis.
qꝛ de tabulis construi debent.qꝛ uel tabulis et lig
nis solent appendi et appendūtur funibus ¶ hic
nota ꝙ tabernaculum de quo fit mentio in exo.
erat domus deo dicata quadrata et oblonga tribꝫ
clausis parietibꝫ aquilonari meridiano et occiden
tali.liber patebat introitus ab oriente.ut sole ori
ente radijs eius illustraretur.Tabernaculū hoc in
duas ꝑtes erat distinctū posterior ul' interior ꝑs
ad occidentem x cubitis ꝓtendebatur et ita qua
drata erat in longum scilicet et in latū et in altū
x cubitorꝝ.et hoc aditū dicebat̃.ul' sanctum sanc
ti.vl' sanctuariū rij.ul' sancta sanctorꝝ.Anterior ꝑs
ad orientem xx cubitis ꝓtendebatur que commu
nis erat sacerdotibus et hoc dicebatur sanctum ul'
sancta ul' sanctuariū.respectu huius posterior dice
batur sanctum sancti.quasi sanctum consecutiuuꝫ
sancti ut d̉r seculū seculi ul' sanctum sancti.i.sancti
us sancto.ut dicit̃ dn̄s dn̄orꝝ.rex regum.Erat au
tem in interiori archa cū hijs que in ea reposita
erant.et cū hijs que erant ei supposita.In anterio
ri uero candelabrꝝ ad austrꝝ mensa ad aquilonem
In medio autem uelū.i.non longe ab adito alta
re aureū.Tectum tabernaculi non contaminatum
sed planū ad modū palestine fuit quatuor operi
mentis aptatū.ut dicit̃ in hijstorijs exod̉ ¶ Item
scias ꝙ ꝑ tabernaculum qd̉ est mutabile signatur
status p̄sentis uite mutabilis.Per templum uero
qd̉ erat fixuꝫ et stans signatur status future uite
que est omnino inuariabilis.et ꝓpter hoc in edi
ficacõne templi d̉r ꝙ non est auditus sonus mal
lei ul' securis.ad signandū ꝙ omnis ꝑturbacõnis
tumultus longe erit a statu futuro.Item nota ꝙ
sicut in vnitate templi ul' tabernaculi rep̄sentaba
tur vnitas dei ul' vnitas ecclesie.ita eciam in dis
tinctõne tabernaculi ul' templi rep̄sentabatur dis
tinctio eorꝝ que deo sunt subiecta.ex quibꝫ in dei
uenercacõne consurgimus.Distinguebatur autem
tabernaculuꝫ ꝑ duas ꝑtes in vnam que uocaba
tur sancta sanctorꝝ que erat occidentalis.et aliam
que uocabatur sancta que erat ad orientẽ.et ite
rum ante tabernaculum erat atrium.Item sanc
ta a sanctis sanctorꝝ distinguebantur quodam ue
lo qd̉ quatuor coloribus erat distinctum et in in
terius tabernaculū.i.in sancta sanctorꝝ solus sum
mus pontifex et semel in anno introibat.In tab̃
naculū uero exterius.i.in sancta intrabant sacer
dotes cotidie non autẽ populus.qui solum ad a
trium accedebat.ꝑ exterius tabernaculum qd̉ d̉r
sancta.figurat̃ status ueteris legis ut apostolus
dicit ad hebreos c ix.qꝛ ad illud tabernaculū sem
per intrabant sacerdotes sacrificiorꝝ officia consum
mantes.Per interius uero tabernaculū qd̉ d̉r sanc
ta sanctorꝝ figuratur celestis gloria ul' eciaꝫ status
spiritualis noue legis que est quedam inchoacõ
future glorie in quem statū nos xp̄us introduxit
qd̉ figuratur ꝑ hoc ꝙ summus sacerdos semel in
anno solus in sancta sanctorꝝ intrabat.uelum au
tem figurabat spiritualium occultationem sacrifi
ciorꝝ in ueteribus sacrificijs.qd̉ uelū quatuor colo
ribus erat ornatū.bisso quidem ad significandum

carnis puritatem. purpura autem ad signandum
passiones quas sancti sustinuerunt ꝓ deo. Cocco
bis tincto ad signandum caritatem geminam dei
et ꝓximi. Jacincto autem figurabatur celestis me
ditacō. Ad statū autem veteris legis aliter se habe
bat populus et aliter sacerdos. Nam populus ipsa
corpalia sacrificia considerabat que in atrio offere
bantur. Sacerdotes vero racōnem sacrificoꝝ consi
derabant habentes fidem magis explicitā de mis
terijs xp̄i. et ideo intrabant interius tabernaculū
qd̄ eciam quodam velo distinguebatur ab altero
q quedam erant velata populo circa misterium
cristi que sacerdotibꝫ erant nota. ¶ Sed potest q̄ri
cū nobilior pars orbis sit oriens et tabernaculū
institutū sit ad dei oracionem et cultus quare dis
positū fuit magis versus occidentem q̄ versus o
rientem. Ad hoc est dicendū q oracō ad occiden
tem fuit introducta in lege ad excludendū ydola
triam. Nam omnes gentiles in reuerenciam solis
adorabant ad orientem. vnd̄ dr̄ ezech viij. q qui
dam viri habebant dorsa contra templū domini et
facies ad orientem et adorabant ad ortum solis.
vnde ad hoc excludendū tabernaculum habebat
sancta sanctoꝝ ad occidentem ut versus occidentē
adorarent. Racō eciā figuralꝭ esse potest. q totus
status ꝑoris tabernaculi ordinabatur ad figuran
dum mortem cristi que signatur per occasum ſm
illud ꝓpheticū. Qui ascendit sup occasum dn̄s no
men illi. Scias tamen q q̄uis deus ubiq sit tam̄
in nouo testamento institutū est ab ecclesia. ut sa
crificiū misse ei offeratur versus orientem tribus d̄
causis. Primo ꝓpter significacōnem q a deo ē no
bis mentis illuminatio. sicut lumen corpale solis
ab oriente. Secūdo q est nobilior ps orbis et om
ne nobilius qd̄ est apud nos debemus deo. Tercio
ꝓpter opa quedam ipsius notabilia in oriente q
ipse mouet celū cuius motus ab oriente incipit
et ipse eciam paradisum in oriente constituit. et ip
se eciam ab oriente ad iudiciū veniet sicut ab ori ¶ ente ascendit.

Tabernio onis in taberna est.

Tabernula le diminutiuum parua taberna

Tabes. A sto dr̄ tabes bis. putredo. sanies. Sed
tabes que stat quasi stabes effluere tabe mortuo
rum est. vnde hec tabecula le dimi. et tabidus da
dum. putridus. piger. deficiens. tabefluens. et com
paratur. vnde hec tabetudo. et hec tabiditas Item
a tabes tabi gtīis et tabo dtīis et ablatīis in eo
dem sensu cum tabes. et est nomen dyptongum.

Tabi tabo in tabes vide

Tabidus da dum in tabes exponitur

Tabitudo dinis in tabes est

Tabita hebraice dorcas grece puella vl' caprea
latine. Marci v c g dr̄. tabita cumi qd̄ interp̄tatur
puella surge ſm ieronimū. In marco tn̄ dr̄ tabita
cumi qd̄ interp̄tatur puella dico tibi surge. ſꝫ dico
tibi non est de interp̄tacōne. ymo est additū ab e
uangelista ad discrecōnem faciendam. ut ostenda
tur q vocem ꝓdidit. et virtutem voci sue dedit
cristus. Et ꝓd̄ penl' tabita. vn̄ in aurora. Extitit
in ioppe deuota puella tabita. de cumi vide supra.

Tabula. a teneo dr̄ hec tabula le ꝓ mensa. sed
mensa paupeꝝ est tabula diuituꝫ quasi tenabula.
q teneat bolos carniū et varia fercula et vasa ita
tabula. i. alea in qua luditr̄ diuersis calculis et tex
eris. Item tabula latū lignū siue latus asser. Iteꝫ
tabula regula et tabule in quibus scribimus. Et
in hijs significacōnibꝫ dr̄ a teneo nes. vl' a tego q̄
si tegula Et a tabula tabulatus tabulata vm. ta
bulis ornatus Et h̄ tabulatus ti Et hoc tabulatū
ti. in ead̄ significacōne. sciꝫ qd̄ ex tabul' prostratū
est. vl' paries ex tabulis. vl' edificiū coaptatis ta
bulis factum. Item a tabula tabulo las. tabul' pa
rare. ꝓsternere. Et componitr̄ contabulo las. dis
tabulo las. tabulas remouere. Et est actiuū tabu
bulo cum suis compositis. Et corripit bu

Tabularium rij. in tabellio est

Tabulo las. in tabula vide

Taceo ces cui. cere citū. vnde tacitus ta tū. Et
taciturnus na nū. qui facile tacet. Et comparatur
vnde hec taciturnitas tatis. Taceo componitur cū
con et dr̄ conticeo ces ticui citū. Item cū ob. et dr̄
obticeo es ui itū. Iteꝫ cū sub. et dr̄ subticeo es ui
itū. i. subtus vl' post tacere. Et ab istis inchoatīa
tacesco. conticesco. ꝛc̄. Taceo et eius cōposita neu
tra sunt. et faciūt p̄teritū in cui. et sup̄ in citū. Itē
taceo cor̄ ta. vbiq. et composita mutant ta in ti.
eciam cor̄. ouid̄ de arte. Vere prius taceant volu
cres estate cicade. Inter autem tacere et silere hec ē
differencia ſm quosdam. q qui tacet loqui non
dum incipit. Qui vero silet loqui desinit. Juxta
qd̄ ysa ꝓpha dicit. Tacui semp silui paciens fui

Taciturnus na nū in taceo ces est

Taddeus dictus est iudas iacobi. et acuit penul

Talaris. a talus dr̄ hic et hec ¶ vnde in iudas.
talaris et hoc re. vn̄ talaris tunica. q vsq ad ta
los descendat. et hoc talare ris. instrumentum vo
landi talo alligatum. quo mercurius vtebatur. vi

Talassum. i. mare. ¶ de in linea. Et ꝓducit la.
qd̄ et talatꝝ dr̄. vnde talassus sa sum. i. marinus.
et ꝑ composicōnem hoc bitalassum. Item inueni
tur hic talassus si. i. vestigiū in luto. et tūc deriua ¶ tur a talus li

Talentū. a talis le dr̄ hoc talen
tum ti quoddam pondus qd̄ summū esse ꝓhibe
tur in gcis. Nam nichil est calco minus nichil ta
lento maius cuius pondus varium apud diuersas
gentes habetur. Apud romanos enim talentū est
lxxij libraꝝ. Sed est talentū triplex. minus medi
um et summū. Minus. l. mediū septuaginta dua
rum libraꝝ. Summū cxx est. ¶ Et scias q legun
tur qnq genera talentoꝝ. sciliꝫ auri. argenti. eris.
ferri. et plumbi. ꝑalepo. ultimo. et zach v c. Item
math xxv. Dn̄e qnq talenta tradidisti michi. et
eciam ibidem dicitr̄ Alij tradidit duo talenta Alij
vo vnū. Per p̄dicta quinq talenta intelliguntur
qnq genera bonoꝝ que dn̄s tradidit homini scꝫ
bonū nature ad opandum. qd̄ significatur per ta
lentū eris qd̄ non putrescit sed manet incorrupti
bile gen̄ ij. Posuit deus hominem in paradiso ut
oparetur et custodiret illud. Bonū gracie ad coo
ꝑandū. qd̄ signatur ꝑ talentū auri qd̄ est precio
sissimū inter metalla. cor̄ iij Plus omnibus labo
raui non autem ego sed gracia dei mecū. Bonum
sciencie ad docendū. qd̄ signatur per talentum ar
genti. p̄s Eloquia dn̄i eloquia casta argentū igne
examinatū. Bonū potencie ad defendendū qd̄ sig
natur per talentū ferri qd̄ domat omnia metalla
p̄s. Reges eos in virga ferrea. Bonū opulencie ad
sustentandū qd̄ signatur ꝑ talentum plumbi qd̄
est vilissimū inter alia et infectiuū. Et tempalia
sunt vilia respectu spiritualium. Duo talenta alij
tradita sunt. Bonuꝫ nature et aliud qd̄cumq. Sꝫ
Alij tradidit deus vnū. sciliꝫ bonū nature. Omni

bus enim deus dedit illud bonū. q͛ vidit deus cūc
ta que fecerat et erant valde bona in se et valde
bona in ordine ad vniuersum

Talia est vna musaꝝ. est eciam plurale de talis
Talio. hic et hec talis et hoc le. i. simile. vnde h̄
talio onis mas ge eiusdem rei recompensacō. vin
dicta similis delicto. vt dens pro dente oculus pro
oculo eruatur. et ita ꝓprie est iniurie. vnde lex ta
lionis. licet qn̄q3 dicatur beneficij. vnd᷑ in pap̄ dr
Talio est cū illud patitur quisq3 qd᷑ fecit iniurie.
ul' bn̄ficij. et ꝺm hoc distinguit᷑ duplex lex talio
nis. scilꝫ vna in bono quam dictat lex naturalis
de qua dr matℏ vij. Omnia quecūq3 uultis ut fa
ciant uobis homines et uos facite illis. et h̄ talio
bonus est. Altera lex talionis est in malo quam
dictat lex mosi. exod᷑ xxi. et deut᷑ xix c. Oculum
ꝓ oculo. dentem ꝓ dente. supple reddet. et h̄ dice
batur lex talionis. q͛ scilicet taliter recipiebat q̄li
ter faciebat. et hec lex in ꝑcepto erat iudici. maxi
me si exigebatur. ſ3 iniuriam pacienti est ꝑmissa
q͛ videlicet ꝑmittebatur ei q᷑ hanc vindictam pe
teret. Si tamen ex libidine vindicte hoc faciebat
mortaliter peccabat. q͛ leuit᷑ xix. Non queras ulci
onem nec memor eris iniurie ciuiū tuoꝝ

Talpa pe incerti ge quoddam animal ad simili
tudinem muris. q͛ sit damnata ꝑpetua cecitate et
tenebris. Est enim absq3 oculis. semꝑ terram fo
dit et humū egerit. et radices subter frugibus co
medit. hanc greci balsfalacam uocant. vide in sala
mandra. et in utroq3 genere accipit᷑ talpa pro ani
Talus. a tolus dicit᷑ h̄ ta ¶ mali utriusq3 sexus
lus li ꝓpter rotunditatem. et est talus sub cruribꝫ
et sub talo calcaneus. Talus eciaꝫ dicit᷑ decius. vn̄
hic taxillus li dimi. vnd᷑ uersus. Est talus decius
Tam aduerbium ¶ talus postrema pedis pars
quantitatis uel comparandi uel similitudinis
Tamen est coniūctio aduꝰsatiua. De compositis
a tamen. ut uerūtamen. attamen. et ceteris. vide
in secūda parte ubi agitur de accentu aduerbioꝝ
in capitulo de compositis a tamen
Tametsi ponitur pro q̄uis. et est coniūctio ad
uersatiua. Et componitur a tam et si. vl' est que
dam irregularis congeries uocū que ponitur pro
vna parte vnde ad hebre vj c. tametsi ita loqui
mur ul' ꝺm aliam litteram tamenetsi
Tamino nas naui. a tam deriuatur. Et est ta
minare aduꝰsari. et componitur cum ad. et dicitur
attamino nas. i. polluē. deturpare. Et est actiuū
Alia ꝑdicta sunt neutra. Et nota q᷑ attamino as
est purgare farinam cū setacō ꝺm quosdam. vnd᷑
hoc attamen. ipm setaciū. et mutatur. d. in. t. ꝺm
ꝑs in attamino. Et corripit mi.
Tango gis tetigi tactum. vnde hic tactus tus.
et h̄ et hec tangibilis et hoc le. Tango componit᷑
attingo gis attigi attactum. ualde ul' iuxta tangē
ul' accidere. Contingo gis tigi tactum. vnde h̄ con
tactus tus. Obtingo gis tigi obtactum. Tango et e
ius composita ꝓ tangere actiua sunt. ꝓ accidere
neutra. Item composita a tango in ꝑsenti mutāt
a. in. i. et faciunt preteritū in tigi penultima cor
repta. et supinum in tactum.
Tantalides de in tantalus est
Tantalus pater fuit pelopis. Et tantalue auis.
quam ardam dicūt. vnde hic tantalides de pen'
correpta. filius ul' nepos tantali. vnde h̄ tantalis
tantalidis filia uel neptis tantali.

Tantillus. A tam dr tantus ta tū. a quo tantil
lus la lū ambo diminutiua. i. modicus
Tantisper. i. tantū ul' interēa. a tantis componit᷑
Tantologia. vid᷑ in iiij pte in c d᷑ vicijs ānexis
Tantulus la lū. in tantillus vide
Tantus ta tum a tam dicitur
Tantūdem. tantus componit᷑ cū demū. et dr hoc
tantūdem. gtō tantūdem. actō tantūdem. et n̄ am
plius. ut tantūdem debet hoc quantū illud
Tapetū. a sterno nis et pes dicit᷑ hoc tapetū ti.
et hic tapes petis. et hoc tapete tis in eodem sen
su. et dicta sunt tapeta quasi stapeta. q͛ ꝑmum pe
dibus sternerentur. qd᷑ adhuc fit. et ꝓducit pe. O
uid᷑ metℏ. Regia tecta petūt positis q3 tapetibus
altis. Inuenit᷑ eciam h̄ tapeta te. vnd᷑ v̓gil' in viij
eneu. Arma q3 cteras q3 simul pulcras q3 tapetas
Tapinosis exponitur in quarta parte in tracta
Taratantara ge neu in ¶ tu de uicijs annexis.
declinabile. nomen ficticium est. i. ex sono quem
facit. dictum est enim taratantara instrumentuꝫ
quo farina colatur. Et est instrumentum cuius ꝑ
cussione granū defluit inter molas molendini. et
est clangor tubaꝝ. Ennius. At tuba terribili soni
tu taratantara dixit. vnde taratantarizo zas. tu
ba clangere uel farinam colare et setaciare
Taratantarizo zas in taratantara est
Tardiusculus la lum aliquantulum tardus
Tardo das daui datū dare. i. morari. ul' impedi
re. retinere. differre. tardū facere. vnde tardus a vm
et comꝑatur. vnde hec tarditas tis. Item a tardo.
Tardito tas frē. Et componit᷑ retardo das. Tardo.
et eius composita actiua sunt
Tarentinus. tarentū quedam ciuitas est. vnd᷑ ta
rentinus na nū. vnde iero. in epistola ad paulinuꝫ
capitulo ꝑmo. Sic pictagoras memphiticos uates
Sic plato egiptum et architam tarentinū. i. sicut
pictagoras adijt philōs egipti. Sic plato adijt e
giptū et architam tarentinū. i. quendam phm q̄
dicebatur archita. et tarentinus a loco. q͛ erat de
ciuitate tarenta quam tarans neptuni filius condi
dit et nominauit. et ꝓducit pen' archita. et eciaꝫ
Tarmus mi mas ge uermis lardi. ¶ tarentinus
vnde tarmosus sa sum. et potest dici tarmus a te
ro uel teneo. quia terat uel teneat.
Tartarus. tartarizim grece latine dicitur horrere
ul' tremē. vnde hic tartarus ri. sed in plurali hec
tartara roꝝ. scilꝫ ꝓfundissimus locus infernoꝝ.
de quo neminem extraxit deus. Illic est fletus et
stridor dencium. horror tenebraꝝ tremor frigoris
vn̄ tartareus rea reū. et tartarinus a ū. et cor̓ ta.
Tau In tauma exponitur
Tauma. tau quedaꝫ littera hebrea ē quā nos t
dicimus. Nam tau dicunt greci teca. et a teca nos
dicimus t. et dicit᷑ tau esse adūbium admirantis.
eze. ix. Signa tau sup frontes viroꝝ gemencium
In interꝑtacōnibus autem dicit᷑ tau signū ul' sub
ter ul' signatus uel superior. A tau dr hoc tauma
matis. i. admiracō ul' miraculū. et hec taumacias
cie. arcus celestis ab admiracōne et stupore admi
rancium dictus. ul' taumancias q͛ fuit filius tau
Taumacias in tauma est. ¶ mantis
Taurea. A taurus dr h̄ taurea ree. plaga ul' fla
Taurinens̄ in taurinū est ¶ gellū ex corio tauri
Taurinū. a taurus dr taurinus na nū. et h̄ tau
rinū rini. quedam ciuitas ab abundancia tauroꝝ
vnde hic et hec taurinensis et hoc se

Taurus ri. bos iuuenis et ꝓpē ad huc non caſ
tratus. Et tauri uocantur ſcarabei terreſtres uel
Taxacō oniſ in taxo ē ¶ ſiluestreſ iricō ſimiles
Taxeus ea eum in taxus eſt.
Taxillus eſt diminutiuum de talus ſm utram
ꝗ ſignificacōnem tali. Vnde taxillus. ꝑuus talus
id eſt poſtrema pars pedis parua. Et taxillus par
uus dicitur decius.
Taxo as aui are. i. numerare. et taxare. i. dicere
et taxare. i. confirmare. et taxare. i. licitū imponē
ꝑcium rei que venditur. vnde hec taxacō onis. eſ
dre viij. Omnia ſine taxacōne. i. ſine quantitatis
determinacōne. Taxo componiꝛ. contaxo as. Pre
taxo aſ Retaxo aſ Et eſt actiuū taxo cū omnibꝫ
ſuis compoſitis. et ꝓducit primam poſicōne
Taxus xi mas ge quoddam animal eſt. et hec
taxus quedam arbor uenenata et amariſſimi ſuc
ci. vnde taxeus ea eū. et hoc toxicū ci. quoddam
genus veneni qđ ex ſucco illius arboris exꝑmiꝛ
vnde toxicus ca cū. et toxicatus ta tū. Et toxico
cas. venenare. veneno inficere. Et eſt actiuū cum
Tectum. a tego is ¶ omnibus ſuis compoſitis
xi ctū dr̄ h̄ tectū ti. i. ꝑs domuſ et ſepe poniꝛ
ꝓ ipſa domo. vnde tectorius ria riū. Item a tego
Teda. a tedet dr̄ h̄ te ¶ tectus ta tū. i. cooptus
da de. lignū luminaribus uł luminibus aptū. Et
diciꝛ ſic ꝑ contrariū. ꝗ tediū non conferat. et ꝗ
tede et faces ſolebant ferri ardentes an̄ nubentes
Ideo teda poniꝛ ſepe ꝓ nupcijs uel coniugio
Tedeo des dui dicebatur antiquitus. ſed mō nō
eſt in uſu. i. faſtidiri. indignari. anxiari. habere te
diū. vnde tedet impſonale. et conſtruiꝛ cū accuſa
tiuo et gtō. Tedet animam meam vite mee. vnde
hoc tedium dij. Tedet componiꝛ. detedet. diſtedet
. i. ualde tedet. ꝑtedet. ualde tedet. Tedeo et tedet cū
ſuis compoſitis neutra ſunt. et carent ſupini. et ꝓ
ducūt hanc ſillabam te. vnde ouid. Dedecet inge
nuos tedia ferre ſui. Et ut dicūt. ſcribi debꝫ taedet
ꝑ ae dyptongum. Et ſcias ꝙ tedet accipitur ꝓ p̄
terito. ꝑteſum eſt ſm p̄s. vnde poteſt queri de h̄
ꝑticipio ꝑteſum ubi impſonalis. videtur enim ꝙ
compoſitū deſcendat a ſimplici qđ eſſe nō p̄t Ad
hoc dico ꝙ ſicut tollo accipit mutuo ſuſtuli con
poſituꝫ. ita hoc ſimplex tedet accipit mutuo ſup
pletionem a compoſito ꝑticipio. qđ ab hoc ūbo
ꝑtedꝫ ꝓpē venire debꝫ. et ctū eſt ꝙ ſepe ſimplicia
ponunꝛ ꝓ cōpoſitis et econūſo. vid ec in miſereor
Tedericus ci. ꝓpriū nomen viri. et ꝓducit penł
Tediolum li. paruum tedium diminutiuum
Tedior tediariſ tediatuſſum uerbum deponens
id eſt tedio affici. et dicitur a tedium
Tedioſus. a tedium dicitur tedioſus ſa ſum faſti
dioſus. tedio plenus. et comparatur
Tedula le diminutiuum. parua teda.
Tegella le diminutiuum parua tegula.
Tegellaria. a tegella dr̄ hec tegellaria rie. que et
tegularia dr̄. ſcꝫ uenefica ſup tegulas ſacrificans.
Teges. a tego gis dr̄ hec teges getis. parua do
mus. que et tuguriū diciꝛ. ſcilicet caſula quam fa
ciunt ſibi cuſtodeſ uineaꝝ uł paſtores ad tegmen
ſui. quaſi tegeriū uł tuguriū. hanc ruſtici capanā
uocant. quia vnum tantum capiat
Tegimen. a tego dr̄ hec tectura re. et h̄ tegimen
inis. Et hinc hoc tegumentū uł tegimentū. Itē a
tego poteſt dici hoc tegmen inis.
Tegmen inis in tegimen vide

Tegna. a tego gis dr̄ h̄ tegna ne. dolus. fraus.
deceptio. et tegnoſus ſa ſum. fraudulentus. decep
torius. doloſus. et comparatur
Tegula le diminutiuum parua tegna.
Tego gis xi ctū. i. operire. defendere. Tego com
poniꝛ attego gis. ualde tegere. contego gis xi. cir
cūtego xi ctum. detego gis xi ctū. diſcoopire. vel
ualde uel deorſum tegere. ꝓtego gis. Obtego gis
contra uł vndiqꝫ tegere. Retego gis. iteꝝ tegere.
uł diſcoopire. Subtego gis. ſubtus uł poſt tegē
Tego et eius compoſita actiua ſunt. et faciūt p̄te
ritū in xi. et ſup̄ in ctū. et cor in p̄ſenti hanc ſilla
bam te. vn̄ oraċ in epy. Cōmiſſum qꝫ teges et vi
Tegula. a tego gis xi ctum ¶ no tortus et ira.
diciꝛ hec tegula le. ꝗ tegat edes. eadem et imbrex
bricis. ꝗ accipiat imbres. vnde tegularius ria riū
et h̄ tegularius rij. locus ubi fiunt uł aceruus. vel
multitudo tegulaꝝ. et tegulo las. tegulaſ facere uł
tegulis oꝑire. et ꝓd te licet deriueꝛ a tego ꝗ reti
net naturam huius preteriti texi
Tegumentum in tegimen vide.
Tela. a telon diciꝛ hec tela le. a longitudine ſta
minū. vnde telarius ria riū. et hoc telarium rij. in
ſtrumentū texendi. Iteꝫ tela eſt plurale de telū li
Tellus. a tollo lis dr̄ h̄ tellus telluris. terra fru
gifera. ꝗ eius fructuſ tollimuſ uł ꝗ eius fructus
nos tollūt. i. nutriunt. uł ꝗ ipſa nos tollit. i. por
tat et ſuſtinet. humus inferior et humida eſt. Sꝫ
terra a ſuperiori ꝑte qua teritur. vł generalit ter
ra videtur dicta ſic. ꝗ naturaliter ſiccitate torreat
Nam ut humida ſit hoc affinitate aque ſortitur.
et declinatur telluſ in ſingulari numero tantū ſm
uſum. et ꝓd penł gt̄i. Nota hos ūſus magiſtrales
Humor humum reddit terram terit uſus aratri.
Eſt qꝫ ſolū ſolidum tellus ſe tollit in altum
Tellurus. a tellus diciꝛ hic tellurus ri. deus tellu
ris. Et producit penultimam.
Tellus telludis. quidam locus in roma.
Telo las laui dr̄ a telon Et eſt telare longare.
differre. ſꝫ non eſt in uſu. Et inde componitur ꝓ
telo las. diſtendere. prolongare. differre. ꝓuocare
Telo et eius compoſita actiua ſunt. et ꝓducunt te
Telo lonis mas ge dr̄ a telon. telonem ortula
ni uocant lignū quo hauriunt aquam. a longitu
dine dictum. hoc hiſpani ciconiam dicunt. ꝗ imi
tetur auem illam roſtrū leuantem et deponenteꝫ
huiuſmodi lignum ſepe fit ſuper puteos modo
Telon grece latine dicitur longum uł tributum
Telonarius in telonium eſt
Teloneū. telon grece latine tributū. vnd h̄ telo
neum nei penł ꝓd. i. tributū. et ꝓpē teloneum dr̄
tributū de mercibus marinis circa litus acceptū.
quaſi omniū litoꝝ fiſcalis conductio. vnde telone
ū dr̄ locus ubi recolligiꝛ et exigiꝛ. ſcilicet ubi de
merce ſua a nautis emolimenta redduntꝛ. Ibi eniꝫ
uectigalis exactor ſedet p̄cium rebus impoſiturus
et uoce a mercatoribus flagitans. et tale officium
habuit beatus matheus. vnde math ix. Et cum
traſiret inde iheſus vidit hominez ſedentem in te
loneo matheum nomine. A teloneum dr̄ hic te
lonarius rij. ꝗ ibi exigit tributū. et telonarius a
um. vnde dicit beda ꝙ matheus ſe nominat pub
licanū ut oſtendat legentibus nullum debere con
ūſum de ſalute diffidere. cum ipſe de publicano in
apoſtoluꝫ. de telonario in euangeliſtam ſit repen
te mutatus. Et gg dicit. nam piſcatore impetum

matheum uero telonarium scimus

Telum. a telon qd' est longum dr hoc telum li quidqd alonge iaci potest. ut lapis marcellus et huiusmodi. vnde tela ppe dicuntur quibus hostez inpugnamus. s arma quibus nos defendimus. et ideo recipiūt copulacōnem arma et tela. Telū eciam abusiue dr gladius. et telum dr dolor lateris. q corpus dolore transuerberet tamquam gladius et pō te. vnde ouid epy. Heu patior telis uulne

Temerarius a ū. in temē vide ra facta meis

Temere. a temetū dr temē. i. psumptuose. fatue stulte. sine causa sine consilio. vnde hec temeritas tatis. psumptio. violentia. fatuitas. et temerarius ria riū. psumptuosus. audax. qui audet audenda et non audenda. Et distat inter audacem et temerariū. q temerarius est qui non extimat piculum audax uo qui non timet. Itez a temē dicit temero ras raui rare. i. corrumpere. violare. et cor me

Temesis exponitur in iiij parte in c de tropis.

Temetū. a teneo nes. dr hoc temetū ti. i. vinū. et ppe bonū vinū. q teneat mentes. vnde dr temetū. quasi tenens mentem. et est ethi. et corripit penl. vnde quidam. Vina ualerna meu temetum

Temno nis si tū nere. i. vi bachus q licus lipendere. depciari. Et componit contemno tēnis. psi ptū. Temno et eius composita sunt actiua. et faciunt pteritū in psi et sup in ptū. Et nota q temno non habet p in psenti. s est ibi m. ante. n. sm hug. et pap eciam dicit q temno habet m an n in eadem sillaba. s in pterito habet p. et in hijs que formant ab eo. q sicut uult ps. M anceden te no. in psi conūsa faciūt pteritū pfectum. ut temno tempsi. et si in ptū conūsa faciūt sup ut tempsi temptū. contemno psi ptum. nec in impatiuo est

Temo onis mas ge. lignū longum . p. temne. et extentū in aratro uel in carro ad qd iugum ligatur. et temo dr gubernaculū nauis. Et dicit a

Tempe. a tempo as plu telon qd est longuz raliter hec tempe indecli. neu ge. Et tantū in nto. accusatiuo uto pluralis numeri sm loca tempata et declinabiba intestalia. licet et quelibz loca delectabilia dicant tempe. sicut et testa dicunt loca aspera. et inculta sm hug. pap uero dicit tempe loca delectabilia ppe siue locus amenissimus et nemorosus pluralis numeri

Tempamentum ti in tempo ras est.

Tempancia A tempans tis ti. addita a fit tempantia tie Et ē una de cardinalibus ūtutibus Et est tempantia dominiū racōnis in libidinem et in alios animi motus. ul' virtus animi refrenandi motus in nos impetū facientes. ut sic nichil cupiamus. et per composicōnez intempans. vnde similiter compatur cior simus. et hec intempantia tie

Tempatio a tempo ras dr vide in cardinalis hec tempatio onis et est tempatio reu. s tempan

Temperies. a tempo ras dicit h tia animou

Tempero A temporo mutato temperies riei o in e fit tempero ras q ex tempe pcedit temperies. vnde tempatus ta tū. Et compatur et componitur intempatus ta tū. et similiter compatur. Tempo componit. attempo ras. ualde uel iuxta tempare. ul' obedire. contempero ras Distempero ras. A temperie remouere. obtempero ras. i. obedire. consentire. Tempo et eius composita sunt actiua pter obtempo. et attempero p obedire. que sunt neutra. Et corripiunt pe

Tempestas. a tempus et pestis componit hec tempestas tatis. quasi tempus pestis. Qnq eciam tempestas dicit tempus. et tūc deriuatur tantū a tempe. Et inde tempesto tas molestare et tempestare. destruē. dissipare. ul' tempestatez facere. et tēpestuosus sa sum. tempestate plenus. et comparatur. vnde tempestuose sius me adū. et h tempestuositas. Et nota q tempestas p tempore habz omnes casus singulares et plurales sicut et in alia significacōne. et dicit tempestas quasi temporis sta

Tempestiuus. A tempestus tus. et est ethi. deriuat tempestiuus a ū. congruus. vtil'. conueniens in tempore suo. Et comparatur tempestiuior simus. et per compositionem intempestiuus a um . i. incongruus. inconueniens. nō in suo tempore veniens ul' ante ul' post. vn boet in pmo de consolatione. Intempestiui funduntur uertice cani

Tempestus. a tempus dicit tempestus ta tum. congruus. vtilis. conueniens in tempe suo. et componitur intempestus ta tū. incongruus. inutilis. quasi sine tempe. i. actu vnd nox dicit intempesta quasi incongrua. q non habet idoneū tempus gerendis rebus. dr ergo nox intempesta quasi tēpore. i. sine actu per quem tempus discernit. q n habet tempus aptū ut actus fiat in eo. ul' ideo sine tempe non q non habeat tempus. s q tēpora noctis non ita diuidūtur per actus nostros sic tempa dici. vnde et quedam ps noctis dicitur intempestum. i. inoportunū et non aptū tempus alicui rei faciende qn nil agi potest quasi sine tempore. i. actu p quem dinoscit tempus. vide in cre

Templarius. a templū deriuatur tē pusculum planus a ū. ad templū ptinens. ul' templi custos

Templū. A tectum et amplū componit hoc tēplum pli. quasi amplum tectum. de quo dicit ysid xv ethi. Templū nomen est generale. p locis enim quibuscumq magnis antiqui templa dicebant. et templa dicta quasi tecta ampla. sed et locus designatus ad orientem ad contemplacōnez templum dicebatur. cuius ptes quatuor erant. Antica ad ortum. postica ad occasuz. sinistra ad septemtrionez dextera ad meredìem spectans. Q autem dr templum a theos qd est deus et platea quasi dei platea ethi est. De tēpli dedicacōne habes in enceni. Item vide in tabernaculū. Quando autem anima infundat in tēplo suo. i. in corpe dixi in extonce

Tempaneus nea neum in temporeus est.

Temporeus. a tempe dicit temporeus a vm. et tempaneus nea neū. ad tempus ptinens ul' in tēpore veniens. et p composicōnem intemperius a vm. et intempaneus nea neū. non in tempore ueniens. Inuenitur eciam tempaneum p pmatuu vnde ysa xxviij. a. Quasi tempaneum ante maturitatez autūpni. i. sm interlinearem malum pmaturum uel aliquid huiusmodi

Temporo. A tempus dr temporo ras. tempus ducere. in tempe viuē. et componit contēpo ras

Tempus. a tepeo pes dr hoc simul tempare tempus oris. q tepeat et tempetur vicissim huore. siccitate. calore. frigore. Et dicit tempus multipliciter. dr enim spacium siue mora in qua viuimus. ut annus. mensis. Dicitur eniz tempus aer uel qualitas aeris sm q dicit pulcu tempus est sine nubilo tempus est. dicit eciaz tempus coemptio reu sm q dici solet carum tempus est. i. cara et difficilis est reu coempcō. et bonum tempus.

est.i.facilis est reꝝ coemptiō.Dicitᷣ eciam tempus
oportunitas faciendi aliquid ſm qd̓ dr tempus ē
vt legam.i.oportunū est ut legam.Dicitᷣ eciam
tempus accidens ūbi.scilꝫ modus significandi.et
sunt qnq̄ꝫ tempa ūboꝝ.p̄ſens p̄teritum impfectū
preteritū pfectum.preteritum plusq̄ꝫ pfectum.fu
tuꝝ ut dixi in tercia pte in tractatu de ūbo.ubi e
gi de tempe ūboꝝ A tempus diuatur tempereus
rea reū.et tempaneus a vm.ad tempus ptinens.
ul' in tempe veniens.Item a tempus h' et h' tem
palis et hoc le.qd̓ in tempe incipit et desinit eē.
vnde tempaliter et tempalitas.Item a tempus dr
hoc tempus oris.ps capitis.qr mouetᷣ.et ipsa mo
bilitate quasi tempus quibusdam interuallis mu
tatur.vnde pphetа.Et requiem tempibus meis.
vnde tempeus rea reum.ad tempus ptinens.Qui
dam tamen consueuerūt dicere p illa pte capitis
hoc timpus poris p i qd̓ sine dubio nichil ē.vt
dicit hug.Dic ergo tempus p e.siue p spacō quo
viuimus.siue p parte capitis ut in uoce nulla sit
differencia.De q̄tuor temporū ieiunijs habes in
Tempusculum li dimi.puū tempus ieiuniū.
Temulentus.a temetuꝫ qd̓ est vinū et lentos
plenū dicitᷣ temulentus ta tū.i.ebrius.temeto ple
nus.et compatur vnde hec temulencia cie.i.ebrie
Tena.a teneo es dr h' tena.ne tas.ebriositas
ul' tenia nie.i.uittaꝝ extremitas dependens.diū
soꝝ coloꝝ uitte sunt que crinibus innectuntᷣ.qui
bus fluentes religantur capilli.sic dicte quia vin
ciant Item uitta est qua corona vincitur Tena ul'
tenia.extrema ps vitte qua dependent corone
Tenabulum.a teneo dr hoc tenabulū li.i.uena
bulum.qr retineat aprum venientem
Tenax.A teneo nes dr tenax cis ge omnis.Et
compatur.vnde h' tenacitas tatis.et tenaculus la
Tendicula.a tendo lum.aliquantulum tenax
dis dicitᷣ hec tendicula le.Tenticule autem ul' ten
dicule sunt insidie que tenduntᷣ auibus ul' lepori
bus uel eciam alijs animalibus.
Tendo dis tetendi tensum uel tentū.i.ire et ten
dere dicūt arcū vineam et brachia.Tendo compo
nitur.Attendo dis.di.considerare.inspicere.uel la
tenter facere.vñ attentus ta tū.Et compatur con
tendo dis di dere.litigare ul' simul ire.ul' simul ten
dere.extendere.vnde h' contencō onis.et hinc con
tencōsus sa sum.et contento tas fre.Distendo is
ualde tendere.ul' a tensura remouere.Extendo is
extra tendere.explicare.Intendo dis.augere inten
tū facere.Pretendo dis pcul ul' ante tendere.ante
rius extendere.Item componitur cum pro qd̓ est
longe.et dr ptendo dis.obtendo dis.contra tendē
Ostendo dis.demonstrare aperire.Retendo dis.ite
rum tendere.ul' a tensura remouere.Tendo p ire
et eius composita ſm illam significacōnem neutᷣ
sunt.In alia ūo significacōne actiua sunt.Itē facᷣ
p̄teritū in tendi.et sup̄ in tensum ul' tentum.Iteꝫ
simplex geminat sillabam in p̄terito.sed nullum
ab eo compositum eam geminat.
Tenebre.a teneo es hec tenebre tenebraꝝ.quasi
tenentes umbras.et est ethi.vnde tenebrosus sa
sum.et compatur.vnde hec tenebrositas tatis.Et
tenebro as.i.obscurare.tenebrosum facere.Et cō
ponitᷣ.Contenebro bras.Obtenebro bras.et hinc
inchoa.tenebrasco cis.Contenebrasco cis.Obtene
brasco cis.Tenebro et eius composita sunt actiua
et corripiūt hanc sillabam ne.In uersu tamen pt

esse communis.Et scias q̄ꝫ Aug. dicit.Sequamur
cristuꝫ lumen mundi ne ambulemus in tenebris
tenebre metuende sunt moꝝ nō oculoꝝ.et si ocu
loꝝ non exterioꝝ sed interioꝝ.vnde discernitᷣ nō
album et nigrum sed iustum et iniustum
Tenebro bras.in tenebre est
Tenellus.a tener dr tenellus la lū aliquantulū
Teneo nes nui tentū.a quo componitᷣ tener
attineo es vi attentū.abstineo es ui entū.Conti
neo es ui entū.Detineo es ui entū.Item compo
nitur cū de interposita s.et dr destino as.a q̄ cō
ponitur.p̄destino as.Item teneo componitur cū
dis.et dr distineo es ui entū.Item obtineo es ui
entū.Item ptineo es ui entū.Item componitᷣ cū
ob interposita s.et dr obstino nas Iteꝫ retineo es
ui entū.Teneo et eius composita sunt actiua p̄ter
attineo et pertineo que sunt neutra pro ptinē.Itē
omnia faciūt sup̄ in tentū et p̄terituꝫ in ui si sint
secūde coniug.et omnia corripiūt hanc sillabam ti
sicut simplex corripit hanc sillabam te.vnd̓ orac
in epy.Tam tenero dono quasi dimittar onustus.
Tener ra rum dr a teneo es.quasi p contrariū
qr uix se tenet.et compatur tenerior rimus.vnde
Tenia nie.in tena est hec teneritudo dinis
Tenor.a teneo dr hic tenor noris.status pactū
condicō.Tenor dr accentus.qr in placōne vna sil
laba magis tenetur q̄ꝫ alia
Tensilis.a tendo dis dr hic et hec tensilis et hoc
Tenso.a tendo is tensuꝫ su.u le.et corripit si
in.o.fit tenso sas fre.et tensare.i.defendere.securꝝ
facere et ducere.a quo tensito tas fre.et p compo
sicōnem ptenso sas.et ptensito tas.defendē.et p
tegere.Itē a tendo tensum dr tensus sa sum.i.por
Tensoriū.a tendo dis tensuꝫ rectus.leuatus.
ul' tentū dr hoc tensoriuꝫ qd̓ et tentoriū dicitᷣ.qr
tendatur funibus et palis.vnde et tensim aduerbi
um.Et dicitur tentorium tabernaculū ul' papilio
Tenticula le.exponitur in tendicula.
Tentigo.a tendo is dr tentigo nis.i.attencō.ex
tensio ul' arrectio uirilis membri.Iuuenalis rigide
tentigine uulue.vnde tentiginosus sa sum.i.luxu
riosus sepe tentigineꝫ faciens.et cōpatur.et pō ti
Tento.a teneo es vi tū.u.in.o.fit tento tas ta
ui tare.fre.quasi frequentᷣ tenere.et explorare.et
debꝫ hoc ūbum scribi p.n.et sine.p.nūquam per
m.et.p.et componitur ptento tas.Retento tas.
iteꝝ tentare.ul' frequentᷣ retinere.et tūc est fre hu
ius ūbi retineo.Teneo actiuū est cū suis composi
tis.ita dicit hug.Multi tamen dicunt q̄ꝫ tempto
tas debꝫ scribi per mp.vt temptauit deus abrahā
et descendit ut dicūt a temno nis psi ptū tu.u.in
o.tempto tas.Sed tunc videtur.q̄ꝫ mutet signifi
cacōnem.ut temptare.i.frequenter tenere.i.con
temnē.ul' despicere.ſ; tentare a teneo.i.frequen
ter tenere.ul' explorare.vnde prius dictum magis
michi placet.Hic nota q̄ꝫ qn̄ pp̄ter aliquaꝫ neces
sitatem ul' utilitatem committit se aliquis diuino
auxilio in suis peticōnibus ul' factis.hoc non est
deū temptare.Dicitᷣ enim palip̄ ij c xx.Cū igno
remus quid agere debeamus.hoc solū habemus
residui ut oculos nr̄os dirigamus ad te.Qn̄ ūo h'
agitur absq̄ꝫ necessitate et utilitate hoc est inter
pretatiue temptare deū.vnde super illud deut vj.
Non temptabis dn̄m deū tuū dicit glo.Deuꝫ tēp
tat qui habens quid faciat sine racōne se cōmittit
periculo.experiens utrū possit liberari a deo.Ex

hoc animaduerte q predicatores regni dei qui ex
magna necessitate et utilitate subsidia temporalia p̄
mittunt ut ūbo dei expedicius uacent si soli deo
innitantur non ex hoc tentant deū. s; si absq; ne
cessitate uł utilitate humana subsidia deserēnt tēp
tarent deum. vnde aug. dicit xxij contra faustum
q paulus non fugit q̄i non credendo in deū s; ne
deū tentaret si fugē uoluiss; cū sic fugē potuiss;
Tentorium torij In tensorium est
Tentum est sup̄ duoꝝ ūboꝝ scilic; de teneo nes
tenui tentum Et de tendo dis tetendi tensum uel
tentum Inde tentus ta tum ab utroq; p̄t uenire.
Tenuis a teneo nes dr̄ hic et hec tenuis et hoc tenue
gracilis. subtilis. non spissus. Et compatur ior si
mus. et a datō tenui addita tas hec tenuitas tatis
Item a tenui tenuo as aui are. i. subtiliare. tenue
facere. Et componit̄ attenuo as. contenuo as. Ex
tenuo as. extendere. dilatare. ualde subtiliare. Et
est actiuum cum suis compositis
Tenuo as. in tenuis vide
Tenus est p̄positio ablīō casui seruiens. p̄t eciam
esse aduerbium. et est tenus idem qd̄ prope uł iuxta
Item tenus est nomen. et tūc tenus est ps summa
sagitte. Qualit̄ autem debeant accentuari. q̄tenus
oretenus. protenus. cordetenus. ūbotenus. attenus.
hattenus et consimilia dixi in secūda pte ubi egi
de accentu aduerbioꝝ in c de compositis a tenus
Tepefacō. a tepē infinitiuo et facō cis cōponit̄
tepefacō cis feci. tepefacō. i. facō tepē. et acuit̄ fa
licet sit breuis in tepefacit et tepefacis. sicut dixi
in facō cis. Et nota q uerbum non p̄t cum uerbo
componi nisi cum infinitiuo
Tepeo pes pui pere. esse uł fieri tepidū. scilic; ca
lere uł frigere. cū enim res a nimio calore cessat
dr̄ tepere Similiter cū a frigore transit ad calorē
dicitur tepere Vnde tepere sepe dr̄ calere. sepe fri
gere. Est ergo tepere proprie esse int̄ calorem et fri
giditatem tempatū. vnde hic tepor poris. et tepes
co cis inchoa. et tepidus da dū. et compatur. vn̄
hec tepiditas tatis. et tepidulus la lum. aliquantu
lum tepidus. et tepido das. tepidum facere. Et est
actiuū tepere. Infinitiuus componit̄ tepefacō cis
tepefio fis. Tepeo componit̄ contepeo pes. diste
peo pes. Intepeo pes. Tepeo et eius cōposita neu
tra sunt. et carent supinis. et cor̄ hanc sillabam te
Tepor poris. in tepeo pes est.
Teraphim exponit̄ in textu iudic̄ xvij. ubi dr̄
fecit ephot atq; teraphim. i. uestem sacerdotalem
et idola. Sed sup osee iij c dicit iero. teraphim di
cunt̄ figure uł simulacra que hic intelligimus che
rubin et seraphin. uł quelibet alia templi ornam̄
Tercius cia ciū. a tres dr̄ ¶ ta. et acuitur in fine
et est nomen ordinale. qr ordinem signat. ut pri
Terebintus ti. nomen ¶ mus. secūdus. tercius.
grecū est. arbor est generans resinam resinaꝝ om
nium prestanciorem s̄m ysiderum
Terebro. a tero ris dicit̄ hoc terebrū bri. instru
mentū perforandi. qd̄ aliter dicit̄ taratrum quasi
teretrum. qr lignum foret terendo. vnd̄ et terebrꝝ
quasi tereforꝝ. uł quasi transforꝝ. vnd̄ hoc terebel
lum li diml. et terebro bras. terebro perforare. Et
componitur conterebro bras. Et est actiuū cū su
is compositis. et corripit naturaliter re.
Teredo. a tero ris dicit̄ hec teredo dinis. uermis
lignū terens et comedens. et hic termus mi. et hic
termes metis dicit̄. Et prod̄ penultimam teredo.

Teres. a tero ris dr̄ teres tis longus et rotūdus
ut hasta. et sepe ponit̄ simpliciter pro rotūdo. et est
omnis ge. neutrꝝ tamen in a in plurali numero.
n̄ est in usu. de hoc sup̄ dixi in tercia pte in c de
omni genere. et corripit re. et desinit in. e. et in. I.
Tergeo ges exponitur in tergo gis ¶ ablatiūs
Tergiuersator toris in tergiuersor est.
Tergiūsor. a tergum et ūso sas componit̄ tergi
uersor saris satussum tergiuersari. i. in uarias ptes
se uertere. decipere. animū quasi tergum huc et il
luc ūtere. vnd̄ hic terguisator toris. deceptor. ver
sipellis. qr animū quasi tergum huc et illuc ūtat
ne qual̄ sit intelligatur. et hec tergiūsacō. i. decep
tio. et hic et hec tergiūsabilis et hoc le. deceptori
Tergo gis go in si ¶ us abilis ad decipiendum
tersi. et si in sum tersum tergere. i. mūdare. desicca
re. exsiccare. purgare. vnde et tergeo ges si sum. in
eodem sensu. et utrumq; componit̄ detergo et de
tergeo. i. ualde tergere. Contergo et contergeo. Ex
tergo et extergeo. Pertergo et ptergeo. Retergo et
retergeo. i. iterꝝ tergē. et sunt actiua cū suis cōpositis
Tergosus in tergum vide
Tergulum li. paruum tergum
Tergum. a terra dr̄ hoc tergū gi. qr in eo iace
mus supini in terra. qd̄ homo solus p̄t. qr multa
animalia in latere uł in uentre iacent. et ideo in
eis abusiue dicūtur terga. vn̄ tergosus sa sum. uł
dicit̄ tergum a tergeo ges Item a tergum hoc ter
gus tergoris. et sunt terga hominū. tergora q̄dru
pedum. vnde et tergora dicūtur coria. Et inde ter
goreus a ū. uł potest dici tergum a turgeo ges.
Et corripit tergora penultimam
Tergus goris in tergum exponitur
Teristrꝝ. a tero ris dr̄ hoc teristrꝝ tri. qd̄dam ge
nus muliebris uestis. subtilis et trite. vel dicit̄ a
tego. qr in estu corpa tegat feminaꝝ in vmbracu
lo s̄m hug. glo autem dicit super illud gen̄ xxx
Que depositis viduitatis uestibus. assumpsit teris
trum ꝛc̄. teristrū erat uelamen quo utebantur pa
lestine mulieres. Alij dicūt q teristrꝝ uestis erat
tenuis sic̄ sunt uela que delicate mulieres portant
in capitibus suis. In pap̄ autem dr̄. Teristra dicta
q in estate corpora tegant feminaꝝ subtilissime
Terme. termon calorem dicunt greci ¶ cortine
vnde terme termaꝝ. loca calida scilic; balnea. qr ca
leant uel domus unctionis.
Termes metis in teredo est.
Terminalia in terminus vide
Termino nas in terminus vide
Terminus. a terra dicit̄ hic terminus ni. qr ter
re mensuras distinguit. vnde dr̄ terminus q̄si ter
re meta. vnde hic et hec terminalis et hoc le. et plu
raliter hec terminalia liū uł lioꝝ dicūtur festa ter
mini quem antiqui deū esse putauerunt. et termi
nosus sa sum. terminis plenus. et termineus a um
ad terminū ptinens. Itē terminus dicit̄ finis. Itē
terminus dr̄ diffinicō. Et componit̄ conterminus
interminus. Itē a terminus dr̄ termino nas. i. fini
re. distinguere. vnde hic et hec terminabilis et hoc
le. Termino componit̄ contermino nas simul ter
minare uł coniungere. Determino nas. diffinire.
uel terminos auferre. distermino nas. terminū re
mouere. Extermino nas. Termino et eius compo
sita sunt actiua. et cor̄ mi. De termino quinq; mo
bilium festoꝝ scilic; septuagesime pasce et ceteroꝝ
Termus mi. in teredo ē ¶ dixi in septuagesima

Ternio onis. a ternus dicitur hic ternio onis qui
habz tres milites sub se. et iactus triu punctoz cu
deqis dicitur ternio. Idem et trio onis.
Ternus. a ter dr ternus terna ternu. vl compo
nitur a ter et vnus quasi ter vnus. et hinc ternari
Tero ris triui tritu. i. cominue. con ¶ us ria riu.
fringere. Tero componit. Attero ris triui tritu. ual
terere. Contero ris. Circuitero ris. Detero ris id est
ualde terere. et detero deteris detriui tritu. i. peio
rare ul peiorari. Item Tero componit. Intero ris
riui tritu. i. intus terere. immutare ul ualde terre
re. Obtero ris Protero ris Subtero ris. Tero et eius
composita actiua sunt preter detero qd est neutru.
p peiorari. et omnia faciut pteritu in riui et sup
in tritum Et omnia in pnti corr hanc sillabam te.
In pterito uo et sup pduc hanc sillbaz tri Et scias
q contrico. attrico. contritus. et similia scribunt
sine. c. qr contriciu non habet. qr formatur a con
triui. ui in tum Et a contritu addita o. fit contri
tus Et a genitiuo contriti addita o fit contritio
Terra. a tero teris dr hec terra re. qr assidue te
ratur. ul a torreo. qr siccitate torreat terra. Qr au
tem dr terra quasi rastris terra. ethi est. vnde ter
reus rea reu. de terra existens. et terrenus na nu
in eodem sensu scilz de terra factus ul natus. ul
terram inhabitans. terrenis deditus uel terrosus
sa sum. terra plenus. ut frumenti genus arenosuz
¶ Et scias q terra ad distinctionez aque nucupa
tur arida. Naturalis enim ppetas siccitas terre e.
Nam ut humida sit hoc aquaz affinitate sortit.
vn dicit ambrosius in iij exameron. habet terra
ppriam qualitatem suam sicut et singula elemen
ta habent naturam et aer humidam qualitatem
et aqua frigidam. habet. et ignis calidam. et terra
siccam Et hoc e pncipale ppriuz elementis singul
quod racione colligimus comphendere autez sen
sibiliter. et corpaliter si uelimus ueluo connexa et
composita repimus ut sit terra arida. et frigida.
et humida. aer calidus et humidus. Ignis calidus
et siccus. et sic sibi per has iugales qualitates sin
gula miscentur elementa. Nam terra cuz sit aride
et frigide qualitatis conectitur aque per congnati
onem qualitatis frigide. et p aquam aeri. qr humi
dus est aer. ergo aqua tamq brachijs quibusdaz
duobus frigoris et humoris. altero terram. altero
aerem videtur amplecti. frigido terram. aerez hu
mido. aer quoq medius inter duo conpugnancia
per naturam hoc est inter aquaz et ignez utruq
illud elementu conciliat sibi. qr et aquis humore
et igni calore coniugitur. ignis quoq cuz sit cali
dus et siccus natura calore aeri annectit Siccitate
autem in comunionem terre ac siccitatem refundi
tur. atq ita sibi p hunc circuitu et choz quendaz
concordie societatis q conueniut. bene autez scrip
tura ait q deus uocauit terram aridam hoc est
qr qd principale eius est nucupauit ppetate natu
re. naturalis enim pprietas siccitas est terris. Hec
ei prrogatiua huata est pncipatis. ergo siccitas sub
est. eciam ut sit frigida sed non preferutur secun
da primis. ut autem humida sit aquaz affinitate
sortitur. ergo illud suu istud alienu. suu q arida.
alienu q humida. auctor itaq nature q pmo do
nauit hoc tenuit. qr istud ex natura. illud ex cau
sa. uide in tellus et in elementum ¶ Hic pt queri
de magnitudine terre Scias ergo q ambro in vj
exam dicit. terram legimus. terraz intelligamus
frugiferam Quid m querere que sit eius mensura
circuitus. quam geometri centu lxxx milibus sta
dioz extimauerunt. libenter fateor me nescire qd
nescio pmo quod scire nichil prodest Aristotiles
autem narrat in fine secundi de celo et mundo q
circulus reuolucionis tocius terre h antiquos ma
thematicos est xxiiij milia miliaria ¶ Et ut dicit
frater albertus Si hec littera aristotil non sit ui
cio scriptoz depuata tunc est falsa. qr falsitas acci
dit ei ex hoc qr tempe aristotil nondum pfecte
sciebantur quantitates diametroz sol et lune et
terre. hm aute sapientes mathematicos qui secu
ti sunt ptolomeum. rotunditas circuli terre e xx
milia xl miliaria Et cu diuisum fuerit per tria. et
septimaz ptem unius. eo q circulus uincit diame
tz p tria et septimam ptem. tuc exibit quantitas
diametri terre. que est sex milia quingenta fere
qr circa ix minus ¶ Ad predcoz declaracom no
ta q circulus continet qtitatez diametri ter et sep
timam ptem ipsius tercie uel ipsius diametri. vn
pporcio circuli ad diametz est sicut pporcio xxij
ad septem. xx enim duo continent vij ter et vni
tatem que est ps eius septima Quantitas autez ro
tunditatis terre est uiginti milia et quadraginta
miliaria que quidem rotunditas cu diuisa fuerit
p tria et vij ptem vnius erit quantitas diametri hu
ius vi milia qngenta miliaria fere. et dico fere. qr
desunt ix miliria ad complenduz sex milia qngen
ta Est ergo quantitas diametri circuli terre. mili
aria sex milia quadringenta xcj Deinde si diame
tz dimidiaueris erunt a centro terre usq ad sup
ficiem eius tria milia ducenta miliaria et xlv. Et
quedaz minuta Ex hoc liquet quot miliaria sunt
usq ad infernum h q infernus dr esse in medio
terre ¶ Hic attende quomodo unus phus destru
it dictum alterius Et ideo in talibus studere non
est multu utile Sed ut basilius dicit in v omelia
exam. que utiliora sunt. mandari memorie prin
cipalius meruerunt Idem in pma omelia sup ter
natura enim grecoz phi disputauerunt. h nullus
apud eos fmo fixus habetur et stabil. pore sem
per a sequente deiecto. nichil q nobis ope penium
est que illoz sunt infirmare cu ad destructionem
ppriam sibimetipsis sufficiant. vide in luna.
Terreo res rui ritu. terrorem inferre. vnde h ter
ror roris. Terreo componit absterreo res rui. Ext
reo res rui. Conterreo res rui. pterreo res rui. Ter
reo et eius composita actiua sunt. et scribunt p
Terrestris. a terra dr hic et h ter ¶ geminu r.
restris et hoc tre. de terra existens uel terram ha
Terribilis. a terreo res dr hic et h ter ¶ bitans
ribilis et hoc le. i. metuendo quasi terrori abilis
Terribulosus sa sum terrore plenus. et deriuat
Terribolum. a terreo res hoc ter ¶ a terreo res
ribolum li. quodlibet tormentum. qr terreat reos
Terrigena ne de terra genitus comunis ge. pro
pheta. quiq terrigine et filij hominum. et cor ge
Terrigene eciaz dicti sunt gigantes. qr fabulose pa
rens similes sibi genuerit. antiqui autem dicebant
terrigenus terrigena terrigenum
Territo. a terreo res rui ritu tu v in o fit territo
tas. frequenter terrere. Et corripit ri.
Territoriu. a terra dicit hoc territoriu modicus
locus ul districtus alicuius. vl territoriu dr quasi
tauritoriu. i. tritum bobus et aratro. antiqui eniz
sulco ducto et possessionuz et territorioz limites

Terrosus sa sum. terra plenus ut ¶ designabant frumentum arenosum quod terrulentus dicitur.
Terrula le dimi parua terra
Terrulentus. a terra et lentos dicit̃ terrulentus ta tũ. i. terra plenus. et hic et hec et hoc terrulens tis idem. et utrũqz compatur. vnd' hec terrulencia cie. et terrulenter aduerbium
Tersus. a tergo gis si sum tersus sa sum. i. mũ
Tertullus li. ꝓpriũ no ¶ dus. nitidus. eruditus. m̃ cuiusdam oratoris. de q̃ habetur in actibus a postoloꝝ. et in aurora dicit̃. Inter quos tertullus erat qui uerba celauit. et geminat. l.
Testua oꝝ. sunt loca in quibus pecora castran tur. vñ testuo as. castrare. et hinc testuatores cas tratores. et inde testuacões castracões dicũtur
Testa loca aspera et inculta et inamena. Et ha bet tantũ tres casus nominatm̃ accusatm̃ uocatm̃
Tessera uł tesseron grece. latine quatuor. Et cõ ponitur cũ decas qd' est decem. et dicit̃ tesserede cas cadis. penł correpta. i. xiiij. Vnde inuenit̃ q̴ matheus distinxit generationes quas enumerat in p̃ncipio euangelij. In tres tesseredecades. i. in ter xiiij. Sunt enim xl due generacões. vnde tessere cadite sunt dicti quidã heretici qui quartadecima luna pasca cum iudeis obseruandum contendunt
Tesseredecadite penł ꝓd. in tessera est.
Tesseredecas in tessera vide
Tesseron grece latine quatuor
Testa. a testus ta tũ d' hec testa te. quasi costa q̴ prius sit mollis postea testa. q̴ desiccatur duz coquit̃. et dicit̃ testa olla. uł eciaz quidq̃d ex cre ta uł argillosa terra coquit̃. vnde quadam simili ¶ tudine dicit̃ testa capitis
Testabilis. a testor aris dicit̃ hic et hec testabilis et hoc le. qui testari p̃t. scilicz testimoniũ facere uł testamentũ. Et compo nitur intestabilis le. qui non est dignus ut in tes tem recipiatur. uel ut testamentum faciat
Testaciũ. a testa d' hoc testaciũ cij. multe teste.
Testamentũ. a testor uł testis d' hoc testamẽtũ ti. q̴ testibus est conscripta et confirmata volun tas. uł quia non ualet nisi post testatoris monu mentũ. i. mortem. vnde hic et hec testamentał et hoc le. et testamentor taris ꝓ testamentũ facere ponitur eciam testamentum ꝓ pacto et placito.
Testarius. A testa dicit̃ testarius ria. ad testas ¶ ptinens. uel testas faciens
Testatus. a testor dicitur testatus ta tum. qui facit testamentum
Testiculo las In testiculus uide
Testiculus. a teste datiuo de testis addita culus dicit̃ p formacõnem hic testiculus dimi. testiculi eciaz in viro dñr q̴ testant̃ hominem marem eẽ uł ideo dicũtur a testibus. q̴ duo sunt. et testiuz numerus a duobus incipit. nam uox vnius uox nullius. vnde hic et hec testicularis et hoc re. Et testiculosus sa sum. et testiculatus ta tũ. qui mag nos habz testiculos. et testiculo las testiculos dare per testiculos percutere. et componit̃ detesticulo las. et etesticulo las. Et ẽ actiuũ cũ suis composi ¶ tis. et corripit cu.
Testificor. a testis et facio. componit̃ testificor caris. i. testem facere. et teste ¶ confirmare. Et corripit fi.
Testil. a testa dicitur hic et hec testilis et hoc le. et ꝓd' penuł cũ a nomine deriuetur. ut opus testile uł uas testile. Quando uero deriuatur a testu uł a texendo uel a texo is. cor̃ penł. et scribitur p x. vt textilis uel tis uł ora. eccł. xlv. opus textile. Itẽ remigius in matheum nomine lilij omnes herbas intelligit q̃s sine textili labore mira uarietate depingit. Itẽ in xxviij c exo. Et ora per girum eius textilis ¶ Et scias q̴ a texo is ui tũ dicit̃ texto tas. sepe texe et hic et hec texilis et hoc le penł correpta. et tex ibilis le. et hic et hec textilis et hoc le penuł cor. in eodem sensu. scilicet qd' facile texitur. sed opus uł uas testile. i. fragile de testa ꝓducit sti
Testimoniũ. a testis d' hoc testimoniũ nij. vñ hic et hec testimonialis et hoc le. Et testimonio ¶ as confirmare testimonio
Testis. a testor d' hic et hec testis. q̴ testatur uł q̴ testacõni. i. con firmationi testamenti solet adhiberi
Testor taris atussum ari. i. testamentũ facere. et testari. i. testificari. i. testimoniũ dare. et testari. i. iurare uł coniurare. uł in testem adducere uł ro gare. Testor componit̃. Attestor taris. i. ualde tes tari. Detestor taris. Contestor taris. simul testari. ꝓtestor taris Obtestor taris vndiqz uł ob aliq̃d uł cont' testari. Testor deponens ẽ cũ suis compositis
Testu. A testa d' hoc testu indecli. idem qd' testa.
Testudinetũ. a testudo dicit̃ hoc testudinetũ ti. locus ubi testudines abundant
Testudo. a testa deriuatur hec testudo dinis qd' dam animal. q̴ tegimine teste sit coopta. Et sunt quatuor genera. terrestres. maritime. Lucarie. i. in ceno et paludibus viuentes. fluuiales que in dulci aqua viuũt. tradunt quidam tardius ire nauigia testudinis pedem dexterũ uehencia. vnde testudo. dicitur camera templi obliqua et curua q̴ in mo dum testudinis ueteres temploꝝ tecta faciebant ut celi ymaginem redderent. qd' constat esse con uexuz. talis curuatura d' et lacunar qd' solebant facere antiqui sub tignis et sup cameras. et sup a lia loca ꝓpter p̃dictam causam. et eciaz testudo d' scutũ q̴ in modũ testudinis sit. et testudo d' con uexio scutoꝝ curuata in modum testudinis. vnde ¶ testudineus a ũ.
Testula le dimi. parua testa ¶ fastidiosus. uł fategatus.
Tesus. a tedet d' tesus sa sum. odiosus. exosus.
Teta in tamna est
Teter tra trũ. i. niger uł ferus. et compatur te trior teterrimus. et corripit primam siue te.
Tetranus na nũ. i. prauus. tenebrosus. Et d' a ¶ teter tra trũ.
Tetracolos in colon est.
Tetradebucolica Quedam species cesure que at tenditur in quarto pede qua maxime solent uti scribentes bucolica. et d' a tetras p composicõnez
Tetragrãmaton nomen dei est hoc est iiij littera rũ. et cõponit̃ a tetras qd' est q̃tuor et g̃mmaton ¶ littera
Tetraidos. tetras qd' est quatuor com ponit̃ cũ idos qd' est forma. et d' tetraidos scilicz formule intense in longitudinem porrecte que fi unt ex quatuor pigmentis
Tetramiter tra trum. ubi sunt quatuor metra siue ũsus constans ex quatuor metris. i. pedibus A tetras et metrum. Et corripit pnł naturaliter
Tetranepos potis In nepos est
Tetraonima In noma uide
Tetraptotus ta tũ. nomen hñs quatuor casus A tetras quatuor. et protos casus. et corripit pro
Tetracha. a tetra quatuor. et archa p̃nceps cõ ponitur hic tetracha che. i. p̃nceps sup quatuor uł sup quartam ptem regni. vnde fm ysid' tetrache sunt quartam ptem regni tenentes. qualis fuit a put iudeam philippus Et inde hec tetrarchia chie .i. eius potestas Et tetrarcho as are. i. p̃ncipari.

vnde Oraē in epy. Tetrachare uolens accedet sic

Tetras grece. latine dicitur ¶ cus ad vnctum quatuor vnde hec tetras tetradis. i. quatuor

Tetrassillabus ba bũ q̃tuor silbaꝝ. et cōponiē

Tetrastrophos in strophos ē ¶ a tetras et silba

Tetricus a teter h̄ tetricus ci. quidam mons in sabinia asperrimus. vnde tetricus ca cũ. asper. austerus. obscurus. tristis. ꝭ hug̃ Vnde ꝭm quosdaꝫ deriuatur a tetrico cas. Vnde alexander nequam dicit. tetricat quociens quis surgendo pigrescit. Et sic uolunt ꝙ in xxxij ecclesiasten ponaē tetrices ꝓ una pte. ubi dꝛ Et hora surgendi non tetrices Alij dñt ꝙ tetrices sunt due ptes. te ꝓnomen. et trices uerbum. sicut dicam. in trico cas Alia littera In biblijs corruptis. inueniē ibi et hora surgendi

Tetritudo. a teter diciē hec tetri ¶ non te tristes tudo dinis id est nigredo. feritas.

Tetuli pteritũ de tollo ꝭm antiquos. ꝫ mō dicimus tollo sustuli sublatũ. vnd̉ dicit ṗs in x li. tollo tetuli. ꝓ quo nũc in usu frequenti est sustuli. et si inueniatur tetulit ꝓ tulit. est ibi ꝓtesis

Teucos id est uolumen

Texella le dimi. parua texera

Texellula le dimi. parua texella

Texera. a taxo as diciē hec texera re. i. uas uel mensura quelibet. texera eciaꝫ diciē bellicũ signũ uł tuba qua hostes denũcianē uenientes. texera eciam accipitur ꝓ signo hospitalitatis. Accipitur eciam ꝓ talo et alea. et ꝓ taxillis. Similiter uero cũ texeris solebat numerus frumenti designari et annone. Item texere dicũtur lapides quadrati ad modum taloꝝ. vnde pauimenta sternũtur. et texera genus frugis. vnd̉ hec texella le dimi. et a texella hec texellula le dimi. Similiter et texellarius ria riũ. a texera. et hic texellarius. Idem et texerarius scilicet ꝑpositus curie. qui bellum nũciat uł q̇ regis texeras portat. uł quicũqꝫ texeris aliquid agit. et scias ꝙ texere et tali a quibusdam uocanē lepusculi. qꝛ exiliendo discurrũt. Item iacula a iaciendo ꝭm hug̃ Quidaꝫ uero dicũt ꝙ texere sunt quadrati lapilli. a tetras. i. quatuor dicte. qꝛ quadrati sunt ex omnibus partibus. et scribitur ꝭm aliquos per geminũ s

Texerinus. a texera dꝛ ¶ liquos per geminũ s texerinus na nũ. et dicunē texenni agripenni qui ad modum texeraꝝ sunt quibus ludimus

Texibilis in textilis est

Texilis in textilis exponitur.

Texo is ui tũ tu. ad telam ptinens. et texere. i. cooperire. ordinare. construere. vñ textura re. et texto tas. sepe texere. Texo componiē contexo is ui Detexo is ui. ualde texere uł a textura remouere qd̉ et distexo ui dicitur Intexo ui. intus uł ualde texere. Intertexo is. interponē. interserē. inter aliq̃ aliquid texere. Pretexo is ui. pre alijs uł ante texere. Obtexo is. vndiqꝫ uel contra texere. Retexo is ui. iteꝝ texere. uł texturam destruē. remouere. Subtexo is ui. subtus uł paꝝ uł post texē. Texo et eius composita sunt actiua. et faciũt pteritum in ui. sup̄ in tũ. Et nota ꝙ texo et eius composita sepe ponũtur ꝓ tegere. qꝛ qui texit filũ filo tegit vnde iob xxxvj. Qui ptexunt cũcta desuper. Iteꝫ a texo is ui. hic textus. vide in textus

Textilis. a texo is diciē hic et hec textił et h̄ le et texibilis le. et hic et hec texilis et hoc le in eodem sensu qd̉ facile texitur. et corripit ti. vide in testilis per. s. in media sillaba

Texto tas in texo texis vide.

Textrinũ. a texo is diciē hec textrina ne. locus texendũ. et hoc textrinũ ni idem. uł locus ubi naues fabricantur. et textrinus na nũ. vnde in tobia dicitur de anna ꝙ ibat cottidie ad textrinũ opus

Textus. a texo is. diciē hec textu ¶ Et ꝓd̉ trira re. Et hic textus tus. et est liber doctoris continens tractatũ siue littere uł sentencie exposicōne ut dixi in glo. et textus ta tũ pncipiũ. Itē a texo is textũ tu. u. in. or. hic textor toris. et or in rix. hec textrix tricis mulier que texit pannũ. Et dicit ṗs in xj li. antecedente. x. vnũ inuenio in tus pticipiũ. a textu textus. et ex hoc quidam moti scribunt mistus per. s.

Thabor et hermon duo ¶ bunt mistus per. s. montes sunt. et interp̄tatur thabor ueniens lumen

Thalamus. thalamos ¶ seu aduentus luminis grece cubiculum uł coniugalis lectus. vnde h̄ thalamus diciē apud nos cubiculum uł camera uel coniugalis lectus sponsi et sponse. Vel thalamus diciē a thelima greco qd̉ latine diciē uoluptas

Thalasa se penł coř. quedam ciuitas. Et interp̄tatur apprehendens facturam.

Thamar interp̄tatur amaritudo ꝓ uiris mortuis. eadem et commutans mutauit eniꝫ se in habitũ meretricis quando cũ socero suo concubuit. et

Thamnus interpretatur nume ¶ acuitur in fine rus uel deficiens seu uocans facturam

Thanatos. i. mortale. uł mors. vnde thanatus ta tũ. i. mortuus tua tuũ. thanatos insula gallie. oceani dicta a morte serpentuꝫ et terra eius quocũqꝫ genciũ inuecta sit illico pimit angues. et acuitur thos

Thare interpretatur abactor ¶ tur thos uel depulsor seu nequam aut nequicia

Tharsis acuiē in fine. Et fuit tharsis de genere iaphet. a quo sciliꝫ descenderũt. vñ et ciuitas coꝝ tharsis dicta est que et tharsus diciē de qua ciuitate fuit paulus apostolus. tharsus si. uł tarsis eciaꝫ uocatur locus quidam indie. vnde hic et hec tharsensis et h̄ se. Vt dꝛ hebrei putant mare gñaliē uocari tharsis. et interpretatur explorans gaudiũ

Tharsus si in tharsis exponitur.

Theatralis in theatꝝ exponitur

Theatꝝ. a theoro diciē hoc theatꝝ tri. spectaculum ubicũqꝫ fiat semicirculi figuram habens in q̊ stantes omnes inspiciũt. cuius forma prius rotũda erat sicut et amphiteaē. sed postea ex medio amphiteatro theatꝝ factum est. sic dictum a spectaculo. Item theatꝝ diciē prostibulum et lupanar qꝛ post ludos exactos meretrices ꝓstituerenē ibi vnde theatricus ca cũ. et hic et hec theatralis et hoc le. ad theatꝝ ptinens. et coř penł naturaliter

Thebet. i. ianuarius. et acuiē in fine ¶ theatꝝ.

Theca ce grece latine positio. repositorium qd̉ cumqꝫ sit. qꝛ ibi ꝛponatur aliquid. uł theca quasi tega. c. posita ꝓ. g. a tego gis. qꝛ aliquid receptũ tegat. Et nota ꝙ theca si est latinũ a tego caret aspiracōne. Si uo est grecũ habet aspiracōnem in prima sillaba theca. et ꝓd̉ the. vnde cirotheca

Thecnites mas ge. vnde errant qui dicũt mulier thecnites. qꝛ dici debet mulier thecnitis. vide in secũda pte ubi egi de accentu nominũ desinenciũ in es. ꝓd̉ penł.

Thema matis ge neutri ma ¶ in es. ꝓd̉ penł. teria dictantis figura. norma. similitudo. forma. et

Theodocia diligens scruta ¶ corripit penł gñ. tio uerboꝝ uł misterium diuine scripture. et diciē

Theodogon fuit quidaꝫ ¶ a theoro uel theos.

translator diuinorum librorum sicut dixi in interpres.
Theodolus. quidam liber in grammatica. ubi a
gitur de ueritate et falsitate. et dicitur a theos deus
Theodorus ri. proprium no ¶ et dolus. et corripit do
men viri cuiusdam. Et cor. penl. secundum comunem u
sum. licet inueniatur pro. vnde iuuenalis. Lautorum
pueros artem dicens theodorus. Ita etiam helio
dorus inuenitur penultima pro. tamen secundum commu
nem usum cor. de hoc dixi in secunda parte ubi egi
de generalibus regulis accentus
Theologus. theos componitur cum logos quod est
sermo. et dicitur theologus ga gum. i. de diuinis lo
quens uel tractans. vnde hec theologia gie penl. pro
. i. diuinitas. sermo de deo. vnde theologicus ca cum.
et theologor garis. de theologia tractare uel loqui
Idem et theologizor zaris. et cor. lo. Verum autem
theologia coartetur sub regulis donati dixi in ter
cia parte ubi egi de speciebus uerborum in c de uerbo
meditatiuo. Et sciás quod ut dicit Iero. Litteras nescit
qui sacras ignorat. Idem ama scientiam scriptura
rum. et uicia carnis non amabis. vide in scientia.
et in leo. ¶ Hic nota quod sicut dicit gg in iiij mo
raliu. a. Sicut ignotorum hominum facies cernimus.
et corda nescimus. sed si familiari ei locutione con
iungimur usu colloquij eorum et cogitaciones inda
gamur. Ita cum in sacro colloquio sola historia as
picitur nichil aliud quam facies uidetur. sed si huic assiduo
usu coniungimur eius nimium mentem quasi ex col
locucionis familiaritate penetramus. dum enim a
lia ex alijs colligimus facile ex eius uerbis cognos
cimus aliud esse quod intimant aliud quod sonant
Tanto quod aut quisque noticie illius extraneus reddi
tur quanto in sola eius superficie ligatur. vide in euan
Theoninus. theon fuit ¶ gelium et impeditio
quidam maledicus. Vnde theoninus na num. i. ma
ledicus. reprehensorius. Et producit ni.
Theophania in epifania vide
Theophilus. theos componitur cum philos quod
est amor. et dicitur hic theophilus li. quem deus di
ligit. Et cor. penl. vnde in aurora dicitur. Theophi
Theorema a ¶ le scribens uir xpo mente subactus
theoro dicitur hoc theorema atis elegans et diligens uerbo
rum apta perscripcio. vnde regule geometrice dicuntur theore
mata. quasi apercones. quia aperiunt et illuminant
mentem lectoris. idem theorisma. et producit te
Theoria rie. in theoro vide
Theoricus ca cum in theoro est. et corripit ri.
Theorisma. vide in theorema
Theoro. A theos dicitur theoro ras. i. videre quia
deus omnia videt. et theorare proprie est considera
re diuina. vnde hec theoria rie uel theorica scienti
a que tractat de inuisibilibus uel uita contempla
tiua. vnde theoricus ca cum. contemplatiuus. qui
tantum contemplationi uacat
Theos grece latine dicitur deus. theos tamen apud
grecos. timor dicitur vnde deus dicitur theos. quia timor
omnibus colentibus eum. vide in deus.
Theosebia. a theos et sebes pietas componitur
hec theosebia bie. i. dei cultus diuina pietas
Theothicus. A theos dicitur hec theothica ce. i.
deitas. et theothicus ca cum. i. diuinus penl. correpta
Theothocos dei genitrix quasi tota diuina
Thesaurarius. vide in thesaurus
Thesaurizo zas. in thesaurus exponitur
Thesaurus theca componitur cum aurum. et dicitur hic
thesaurus ri. i. aurum repositum. uel locus ubi aurum re
ponitur. vnde thesaurarius ria rium. et hic thesaura
rius. qui thesaurum habet in sui custodia. et thesau
raria rie. eius dignitas. et thesauro ras. facere thesau
rum. thesaurum congregare. Item thesaurizo as. vnde
paulus ad ro c ij. thesaurizas tibi iram. i. quasi esset
thesaurus. et quid preciosum congregas tibi iram
dei siue penam. Nam iratus videtur deus quando pe
nam iuste infert. et dicitur thesaurus quasi theca auri.
Thesbites interpretatur conuertens uel captiuator
siue festinus ad intelligendum. et producit bi.
Thesis grece latine dicitur posicio. vnde thesis dicitur
uocis positio. i. finis uel depressio. Et inde theticus
ca. i. possessiuus uel positiuus. ut euandrius.
Thessalonica. thessalus quidam rex fuit. vnde
thessalos quedam ciuitas. et thessala quedam re
gio. et thessalonica quedam ciuitas dicta est. vnde
thessalus la lum. et thessalicus ca cum. et hic et hec thes
Theticus a um. in thesis est ¶ salonicensis et hoc se
Thetis tis uel thecios fe. ge. prima pro. i. mare
uel uxor occeani hec thetis tis. uel thetidis prima cor.
. i. mater achillis. vnde in aurora. Non thetidi ba
Thiatira re interpretatur ¶ chum caupo maritat ibi
tatur illuminata siue illuminans. et corripit penl.
Thiria interpretatur timens deum
Tholomaida interpretatur ad mensuram dedu
Thomas interpretatur ¶ cens. et corripit penl.
abissus uel geminus et grece didimus dicitur. quia quod
plus ceteris dubitauit eo altius ueritatem resur
rectionis agnouit. Et dicitur thomas quasi totus
means in dubitacione. vnde thomas quasi theos
meus. i. deus meus propter uerbum quod dixit cum cer
tus credidit. scilicet deus meus et dominus meus. et est
ethi. Secundum quosdam etiam thomas dicitur a thomos
quod est diuisio siue sectio. quia ab alijs in fide resur
rectionis diuisus et sectus fuit. Item abissus potest di
ci eo quod profunditatem deitatis penetrare meruit quando
ad sui interrogacionem cristus sibi respondit. ioh
xiiij. Ego sum uia ueritas et uita ¶ Potest etiam
geminus dici eo quod resurrectionem cristi quasi ge
minate et in duplum quam alij cognouit. Nam illi
cognouerunt videndo. Iste uidendo et palpando. Et
scias quod ut dicit gamfridus episcopus. Non est cre
dendus iste discipulus pre ceteris minoris meriti fu
isse ut ipse solus iudicaretur indignus uisione do
mini. Sed non eum vidit quia non erat cum alijs quando
uenit. Quid dicit amator singularitatis. comunia
loca. comunia opera. comunes oraciones. comunem
uictum. communes obseruationes. Quid fastidis
cristus rex noster in medio terre salutem operatus
est. cristus mortuus est ut dei filios in vnum congre
garet. cristus nascens locum in diuersorio non habu
it. Sectemur ergo comunem uictum. Diligamus
comunem regulam. instituta comunia. et maiorum
emulemur exempla. Non te spiritus uite sequitur
a ceterorum vnanimitate diuisum magis quam anima
membrum. quod a ceteris est precisum. Non te sequitur in
sua dispersione qui non consueuit nisi colligere
Hic nota quod homo potest solitarius viuere dupli
citer. vno modo quasi societatem humanam non
ferens propter animi seuiciam uel aliam irracionabilem
causam. et hoc est bestiale. et contra naturam ho
minis. quia sicut dicit philosophus in primo politicorum. homo
naturaliter est animal sociale. Alio modo per hoc quod
totaliter diuinis rebus et contemplacioni inheret.
et hoc est supra hominem. et ideo philosophus dicit in
in primo politicorum. quod ille qui alijs non communicat

est bestia .i. bestialis. aut deus id est diuinus uir.
Thomaculum li dicitur a thomos et dicitur tho
macula intestina propter diuisiones et sectiones.
Thomos grece latine dicitur diuisio ul' sectio ul'
incisio. vñ apud nos hic thomus mi. Et thomus
dr eciam liber uel uolumen propter multas diuisio
nes et replicaciones cartarum
Thomus In thomos uide
Thophet lata et spaciosa uia. gehenna pauoris
Thoralis In thorus uide ¶ interpretatur
Thorath hebrei. latini legem appellant. id est
quinqz libri moysi Vñ dicit Jero. in prologo regũ
hij sunt quinqz libri moysi quos proprie thorath .i. legẽ
appellat Et in interpretacionibus dr thorath lex
Thorus ri. dr lectus Et ¶ uel pentatheucum
proprie qui solet esse de herbis sicut in expedicione.
vnde et sic dr ab herbis tortis quibus fit. ul' que
accumbencium humeris supponuntur. vnde hic et hec
thoralis et hoc le Et hoc thoral ul' thorale lis. lon
ga mappa vel eciam sic dr quidquid in lecto sterni
tur Inuenitur torus sine aspiracõne de quo uide in
Thronus ni. sedes regalis in qua se ¶ suo loco.
dent reges propter tutelam corporis sui. vnde throni
dicti sunt angeli. qui latine sedes dñr. Et ut dicit
grego. throni illa agmina sunt uocata quibus ad
exercendum iudicium deus semper presidet. Quia
enim thronos latino eloquio sedes dicimus. thro
ni enim dicti sunt hij qui tanta diuinitatis gracia
replentur ut in eis dñs sedeat per eos sua iudicia de
cernat. In thronis autem deus sedet et quiescit dũ
eos in se quiescere facit. Et a thronus per composi
tionem inthronizo zas .i. in throno et sede poñe.
collocare. et thronus a vm. qui nullam regni ptẽ
habet. Et corripit primam thronus
Thuribulũ. a thus et bolus componitur hoc thuri
bulum li. quia bolus thuris in eo ponatur. ul' quia
ibi thus mordetur et crematur ul' thuribulum deri
uatur a thus Et est simplex Et dicitur thuribulum
uas ad thurificandum aptũ. Quia autem dr thuribu
lum quasi thuris bolos .i. morsellos cremans ethi
est. et hoc ultimum michi magis placet
Thuricremulũ li .i. incensarium. quia in eo crema
tur thus. Et componitur a thus et cremo as. et cor
mu. et consueuit dici pone thimiama in thuricre
Thuridus. a thus ¶ mulo. vide in epithimum
thuridus da dũ. et thureus rea reũ de thure exis
tens ul' ad thus ptinens ul' fumosus. Jero. super
ysa. vnusquisqz alterius querat auxiliũ. faciem thu
ridam pallorem circumferens
Thurificina in thurifico cas est. et producit ci
Thurifico. thus componitur cum facio. et dr thu
rifico cas. incensare ul' incensum facere. uel sacrifi
care. vnde hic et hec thurifex cis. sacerdos. ul' incensa
tor. vnde hoc thurificiũ. sacerdociũ. et hec thurificina
ne. locus ubi thus efficitur ul' eciam spargitur ul'
Thus thuris. a theos quod est deus ¶ sacrificatur
dicitur. et est thus arbor arabie immensa et ramo
sa fe ge. et eius fructus similiter dicitur hoc thus ge.
neu. Et quedam maneries eius apud nos dicitur
masculum quia sit natura rotundum in modũ testi
culorum. reliquũ uero planũ et pene scabrosum minus
optimũ. et dr thus a theos quia in sacrificijs deorum
adoletur. et secundum hoc habet aspiracõnem. vl' tus turis
dicitur a tundendo. quia tunditur. ul' quia abile est ad tũ
dendum. et secundum hoc caret aspiracõne. hoc et libanũ dr
a monte libano. ubi colligitur. et inde thureus a

vm. et thuridus da dum. de thure existens uel ad
thus pertinens uel fumosus.
Thusculum li dimi. paruũ thus. et formatur a
thus addita culum. et corripit penultimam
Tiara re. pilleũ sacerdotale. Item sicut dicit que
dam glosa in xxviij exodi. Tiara cidaris. Et
uocatur mitra. quia caput pontificis tegebat et or
nabat. et producit penl'. vnde ouid metamor xi. Tem
pora purpureis tentat uelare tiaris
Tiberias adis fe ge. ciuitas facta ab herode in
nomine tiberij cesaris. a qua et lacus ul' mare ti
beriadis dr omnibus lacis iudee salubrior. Joh.
vj. post hoc abijt ihũs trans mare gallilee quod ẽ
tiberiadis. et corripit penl'. et dr mare .i. lacus ul'
stagnum aque dulcis quod fluit a iordane. dr autem
stagnũ mare. quia uidelicet hebraico ydiomate aq̃
rum dulciũ congregacõ appellatur mare. dr autẽ
mare gallilee. propter regionem adiacentem que sic
dicebatur. Dicitur uero mare tiberiadis propter ciuita
tem illam que sita erat in ripa huius stagni. et di
citur hoc mare siue stagnum magis esse tiberiadis
quam gallilee. quia ciuitas magis specificat quam regio.
Tiberinus mas ge. fluuius romanus a teberino
rege albanorum in eo submerso dictus. Nam antea
a calore aque albula dicebatur. quia niuibus albus
fieret. Idem dicitur tibris et tiberis tibris ul' tibridis
similiter a tiberino. Sed tiberis in cottidiano sermone
tibris in usu dicitur. vñ teberinus na nũ. et producit ri.
Tiberis penl' correpta in tiberinus exponitur.
Tibia. a tibin quod est iũcus dicitur hec tibia tibie
crus propter longitudinem. vnde hic et hec tibialis
et hoc le. et hoc tibiale lis. quod a bracis dependet
ad tibias tegendas. Idem et alio nomine dr tubri
cus quasi tibicus. quia tibias tegat. ul' dr a tibia et
bracis. quia a bracis usqz ad tibias perueniat. Item a
tibia bie. quoddam instrumentũ musicũ. quia primum
de ceruinis et gruinis tibijs et cruribus hynulorum
fieret. sed postea abusiue vndecũqz fieret. vnde tibi
anus na nũ. ad tibiam ptinens ul' tibias faciens
Tibialis in tibia exponitur
Tibicen. A tibia et cano componitur hic tibicen
cinis. qui canit cũ tibia tibicines eciam dicũtur ful
tra uel furca bis secta quibus domus sustentatur. q̃
aliter destines dicuntur. in ix c math dicitur Et cũ
ihesus in domũ principis uenisset et uidisset ibi ti
bicines .i. lugubre carmen canentes. antiquitus e
nim tales ad exequias uocabantur. ut suo carmi
ne viuos prouocarent ad luctum. vñ legitur in ix
c iere. vocate lamentatrices. et cor' penl' tibicines
sed in nominatiuo tibicen producit penl'. vnde quidam. Tibicen
longo tubicen liricen breuiando. Et racõ est. quia si
cut ps in quarto li. A cano composita masculina
sunt que in cen desinencia I cor' habent penl'. Tu
bicen fidicen. excipitur vnũ tibicen. quod ideo solum
producit habet penl'. quia sinẽsis facta est duorum. I. breui
um in vnam longam. debuit enim. I. geminari.
quia solet plerũqz in composicõne a in I. conũti. vt
cado incido. tuba tubicen faciebat ex quo facta ẽ
Tibicina ne mulier que canit cũ tibia ¶ tibicen
a tibicen dicitur. et corripit penl'
Tibicines in tibicen exponitur.
Tiben scirpus uel genus uasculi in modum scri
nij et uirgulis agrestibus contextum
Tibur in tiburcus exponitur.
Tiburcus ci fuit quidam vir de cuius nomine
quedam ciuitas dicta est hec tiburcis. vnde hic et

hec tiburcis et hoc ce. huius tiburcis. et tiburcio o

Ticio. A torreo res ¶ nis. et tiburcinus na nū. dicitur hic ticō onis. quasi torrio. et est idem qd̄ torris. vnde ticionarius ria riū. et ticionariū locus ignis ubi ticiones morantur. vl' instrumentū mittendi ticōnes in ignes. et ticionor naris. ticōnibus pparare. eos in ignem immittere. Et cōponit̄ atticionor naris. fm hug. pap̄ dicit ticio uulgo dicit̄ perustum lignum. ysaie vij c. Cor tuū non formidet a duabus caudis ticionum

Ticionarium rij in ticio est.

Ticionor naris in ticio vide.

Ticon id est medium.

Tigillum li dimi. paruum tigum

Tignatus ta tum in tignum est.

Tignosus sa sum. in tignum exponitur

Tignū. a tego gis. ul' a tegula dicit̄ hoc tignū ni. Et dicūtur tigna ipsa laquearia ul' ligna que ipsis laquearibus illaqueant̄. vñ tignosus sa sum. tignis plenus. et tignatus ta tū. tignis patus. et ornatus. et tignarius ria riū. ad tigna ptinens. ul' qui tigna in tecto disponit. Idem et sartitector fm hug. Et pap̄ dicit. Tignū a tegendo dictum. tecto enim imponit̄ ut in eo cetera supponantur. vñ ligna illa que ascendūt ad cacumen edificij directe et totū tectum supportant tigna appellantur. vi

Tigris medi et psi uo ¶ de eciam in cognatione cant tigrim sagittam. vnde hec tigris tigris uel tigridis. serpens dicta est ppter uelocitatem. Et similiter quidam fluuius dictus est tigris. uel tigridis. qr uelox est fm hug. Ambr autem in vj examer sic dicit. Natura tigris interpellat ferocitatē et immmentem. eā pede reflectit. Nam ubi uacuū rapte sobolis cubile repit. illico uestigijs raptoris insistit. atqz ille q̄uis equo uectus fugaci. videns tamen uelocitate fere se posse pueniri. nec euadendi ullū suppetē sibi posse subsidiū. thecam huius fraude molitur ubi se contiguū viderit speram de uitro pijcit. at illa ymagine sui ludit et sobolem putat. reuocat impetū colligere fetum desiderans. rursus inani spe retenta totis se ad comphendendum equitem uiribus fundit. et iracūdie stimulo uelocior fugienti imminet. Iterū ille spere obiectu sequentez retardat. nec tamen sedulitatem matris media fraudis excludit. cassam uersat ymaginem et quasi lactura fetus residet. sic pietatis sue studio decepta et vindictam amittit et plem ¶ De natura eciam tigridis dicit ysid xij ethi. Tigris inquit uocata ppter uelocem fugam. ita enim nominant psi et greci et medi sagittam. Est enim bestia uarijs distincta maculis uirtute et uelocitate mirabilis. ex cuius nomine flumen tigris appellatur qr is rapidissimus sit omniū fluuiorū. has magis hircania gignit. De tigride eciam narrat aug. in li d̄ ciuitate dei. Legimus in plinio immanissimam aspidem a patrefamilias in egipto domitam cotidie de camera sua egressam. et a mensa eius annonaz percipē solitam. Legimus in marcellino tigridem mansuetaz factam ab india astasio pricipi missaz

Tilia. A telum dicit̄ hec tilia lie. quedam leuis arbor. qr sit utilis ad usum telorū. vnde tiliatus ta tū. vl' tiliosus sa sum. irascibilis uel flexibilis uel

Tiliosus sa sum. in tilia est ¶ ad tiliam pertinens

Timalus. a timo d̄r hic timalus li. quidā piscis qr flagrat sicut flos. vnde timalinus na num

Time grece latine anima fm papiam

Timeo es ui ere. i. metuere. vnde timor oris. Timeo componit̄. extimeo. ptimeo es. Et est timeo actiuū cū suis compositis. et caret sup̄. et corripit hanc sillabam ti. vñ quidam. Qui de morte timet plurima mente videt. A timeo timesco cis incho vide in metuo is. et in timor.

Timeus. A timo dicitur hic timeus ei. liber platonis. qr floridus ul' quasi flosculus. qr ibi flosculi phie comphendūtur. vl' sic dictus est a discipulo quodam platonis timeo nomine. vel timos grece latine dicit̄ mens. Inde timeus ei penl' pd̄. liber platonis. qr ibi multa de diuina mente continent̄

Timiama. a timus dicitur hec timiama matis. quedam herba ul' species valde redolens qua in quibusdam locis utūtur loco incensi fm hug. Item timiama erat quedam confectio diuersarū specierū quam sacerdos in altari timiamatis adolebat de q̄ dicitur exod xix. Sume tibi aromata stacten et onicam galbanū. et thus lucidissimū. equalis ponderis erūt omnia. facies qz timiama. et pd̄ penul' vnde in aurora dicit̄. Ex quo spirat odor et timia

Timiamateriū. a timiama dici ¶ ma frequens tur hoc timiamateriū rij. thuribulum qd̄ et epytimū dicitur ab epy et timus. vl' timiama fm hug vel ut quidam dicūt timiamateria dicebantur uasa in quibus timiama seruabatur. et d̄r timiamateriū. a timiama et terion qd̄ est statuf quasi uas in quo stabat timiama. ul' dicūtur timiamateria uasa in quibus terūtur species ex quibus conficitur timiama. Et tunc dicuntur timiamateria a timiama et tero ris. iheremie li pmo. Tulerūt ionas

Timiamaticus ca cū. a timi ¶ et timiamateria.

Timidus. a timeo es d̄r timidus ¶ ama dicitur da duz. qui semper timet. Timens uo qui ad tempus formidat ex causa. Similiter distinguitur pauidus et pauens. puidus et puidens. supbus et superbiens. Languidus et languens. furibundus et furens. et similia. vnde hec timiditas tatis. animi uiciū sempiternū. qd̄ est eciam si timor nō sit timor uero accidens est. Itaqz sicut homerus ait In achille fuit aliqñ timor timiditas nūquaz. vid̄ in timor. vl' dic fm ps qr huiusmodi denominatiua desinentia in idus demonstrant̄ habere in se ea ex quibus deriuant̄. ut herbidus qui habz herbam. Timidus qui habet timorem. rabidus q̄ habet rabiem

Timinus. a timo d̄r timinus na ¶ nū. i. floridus ul' dulcis. et suauis. vnde et timinū dicitur mel suaue et odoriferum

Timo grece latine d̄r flos ul' floreo. vnde hoc timū generaliter d̄r flos. specialiter tamē quedā herba dicitur timū ul' timus. qr talis flos ualde redolebat. Item timo ul' timos grece d̄r mens latine.

Timor. a timeo es d̄r hic timor oris. vnde timorosus sa sum. timore plenus. et comparatur. et timor accedens dolor mentis extrinsecus ex aliqua accedenti occasione. et est timor p tempore. sed timiditas est animi viciū sempiternū. sicut dixi in timidus. Est ergo in viro forti qñqz timor. timiditas nūquam. Qualiter autem homo timens efficiatur pallidus. dixi in formido das. Sciaf quatuor esse timores. scilicet mūdanū siue humanū. seruilem. inicialez. castum. ul' filialem siue amicabilez humanus timor ut dicit cassiodrus est quando timemus pati pericula carnis ul' pdere bona mūdi ppter qd̄ delinquimus. hic timor malus est q̄ in primo gradu cū mūdo desentur. quem dominus p

Ternio onis. a ternus dicit͛ hic ternio onis qui
habz tres milites sub se. et iactus triū punctoꝝ cū
decijs dicitur ternio. Idem et trio onis.
Ternus. a ter dr ternus terna ternū. vl' compo
nitur a ter et vnus quasi ter vnus. et hinc ternari
Tero ris riui tritū. i. cōminuē. con ¶ us ria riū.
fringere. Tero componit͛. Attero ris riui tritū. ual
terere. Contero ris. Circūtero ris. Detero ris id est
ualde terere. et detero deteris detriui tritū. i. peio
rare ul' peiorari. Item Tero componit͛. Intero ris
riui tritū. i. intus terere. immutare ul' ualde tere
re. Obtero ris Protero ris Subtero ris. Tero et eius
composita actiua sunt p̄ter detero qd̄ est neutrū.
ꝓ peiorari. et omnia faciūt p̄teritū in riui et sup̄
in tritum Et omnia in p̄nti corr' hanc sill'am te.
In p̄terito ū o et sup̄ ꝓduc' hanc sill'az tri Et scias
ꝙ contricō. attricō. contritus. et similia scribunt͛
sine. c. ꝗ contricū non habet. ꝗ formatur a con
triui. ui in tum Et a contritu addita s. fit contri
tus Et a genitiuo contriti addita o fit contritio
Terra. a tero teris dr hec terra re. ꝗ assidue te
ratur. ul' a torreo. ꝗ siccitate torreat terra. Vł au
tem dr terra quasi rastris terra. ethi est. vnde ter
reus rea reū. de terra existens. et terrenus na nū
in eodem sensu scilz de terra factus ul' natus. ul'
terram inhabitans. terrenis deditus uel terrosus
sa sum. terrra plenus. ut frumenti genus arenosuz
¶ Et scias ꝙ terra ad distictionez aque nūcupa
tur arida. Naturalis enim ꝓpetas siccitas terre ē.
Nam ut humida sit hoc aquaꝝ affinitate sortit͛.
vn̄ dicit ambrosius in iij exameron. habet terra
ꝓpriam qualitatem suam sicut et singula elemen
ta habent naturam et aer humidam qualitatem
et aqua frigidam. habet. et ignis calidam. et terra
siccam Et hoc ē p̄ncipale ꝓpriuz elementis singul'
quod racione colligimus comp̄hendere autez sen
sibiliter. et corpaliter si uelimus uelud connexa et
composita repimus ut sit terra arida. et frigida.
et humida. aer calidus et humidus. Ignis calidus
et siccus. et sic sibi per has iugales qualitates sin
gula miscentur elementa. Nam terra cuz sit aride
et frigide qualitatis conectitur aque per congnati
onem qualitatis frigide. et p aquam aeri. ꝗ humi
dus est aer. ergo aqua tamꝙ brachijs quibusdaz
duobus frigoris et humoris. altero terram. altero
aerem videtur amplecti. frigido terram. aerez hu
mido. aer quoqꝫ medius inter duo conpugnancia
per naturam hoc est inter aquaz et ignez utrūqꝫ
illud elementū conciliat sibi. ꝗ et aquis humore
et igni calore coniūgitur. ignis quoqꝫ cuz sit cali
dus et siccus natura calore aeri annectit͛ Siccitate
autem in cōmunionem terre ac siccitatem refundi
tur. atqꝫ ita sibi p hunc circuitū et choꝝ quendaz
concordie societatis qꝫ conueniūt. bene autez scrip
tura ait ꝙ deus uocauit terram aridam hoc est
ꝗ qd̄ principale eius est nūcupauit ꝓpetate natu
re. naturalis enim ꝓprietas siccitas est terris. Hec
ei p̄rogatiua s'uata est p̄ncipatis. ergo siccitas sub
est. eciam ut sit frigida sed non preferūtur secun
da primis. ut autem humida sit aquaꝝ affinitate
sortitur. ergo illud suū istud alienū. suū ꝙ arida.
alienū ꝙ humida. auctor itaqꝫ nature ꝙ p̄mo do
nauit hoc tenuit. ꝗ istud ex natura. illud ex cau
sa. uide in tellus et in elementum ¶ Hic p̄t queri
de magnitudine terre Scias ergo ꝙ ambro in vj
exam̄ dicit. terram legimus. terraz intelligamus
frugiferam Quid m̄ querere que sit eius mensura
circuitus. quam geometri centū lxxx milibus sta
dioꝝ extimauerunt. libenter fateor me nescire qd̄
nescio ꝑmo quod scire nichil prodent Aristotiles
autem narrat in fine secundi de celo et mundo ꝙ
circulus reuolucionis tocius terre s' antiquos ma
thematicos est xxiiij milia miliaria ¶ Et ut dicit
frater albertus Si hec littera aristotil' non sit ui
cio scriptoꝝ dep̄uata tunc est falsa. ꝗ falsitas acci
dit ei ex hoc ꝗ tempe aristotil' nondum ꝑfecte
sciebantur quantitates diametroꝝ sol' et lune et
terre. s'm autē sapientes mathematicos qui secu
ti sunt ptolomeum. rotunditas circuli terre ē xx
milia xl miliaria Et cū diuisum fuerit per tria. et
septimaz ꝑtem unius. eo ꝙ circulus uincit diame
trū p tria et septimam ꝑtem. tūc exibit quantitas
diametri terre. que est sex milia quingenta fere
ꝗ circa ix minus ¶ Ad predcōꝝ declaracōm no
ta ꝙ circulus continet q̄titatez diametri ter et sep
timam ꝑtem ipsius tercie uel ipsius diametri. vn̄
ꝓporcio circuli ad diametrū est sicut ꝓporcio xxij
ad septem. xx enim duo continent vij ter et vni
tatem que est ps eius septima Quantitas autez ro
tunditatis terre est uiginti milia et quadraginta
miliaria que quidem rotunditas cū diuisa fuerit
p tria et vij ꝑtem vnius erit q̄uantitas diamet' hu
ius vi milia q̄ngenta miliaria fere. et dico fere. ꝗ
desunt ix miliria ad complenduz sex milia q̄ngen
ta Est ergo quantitas diametri circuli terre. mili
aria sex milia quadringenta xcj Deinde si diame
trū dimidiaueris erunt a centro terre usqꝫ ad sup
ficiem eius tria milia ducenta miliaria et xlv. Et
quedaz minuta Ex hoc liquet quot miliaria sunt
usqꝫ ad infernum s' ꝙ infernus dr esse in medio
terre ¶ Hic attende quomodo unus ph'us destru
it dictum alterius Et ideo in talibus studere non
est multū utile Sed ut basilius dicit in v omelia
exam̄. que utiliora sunt. mandari memorie princi
palius meruerunt Idem in p̄ma omelia sup reꝝ
natura enim grecoꝝ ph'i disputauerunt. s' nullus
apud eos s'mo fixus habetur et stabil'. p̄ore sem
per a sequente deiecto. nichil qꝫ nobis ope p̄cium
est que illoꝝ sunt infirmare cū ad destructionem
ꝓpriam sibimetip̄is sufficiant. vide in luna.
Terreo res rui ritū. terrorem inferre. vnde h' ter
ror roris. Terreo componit͛ absterreo res rui. Ex
terreo res rui. Conterreo res rui. p̄terreo res rui. Ter
reo et eius composita actiua sunt. et scribunt͛ p
Terrestris. a terra dr hic et h' ter ¶ geminū r.
restris et hoc tre. de terra existens uel terram ha
Terribilis. a terreo res dr hic et h' ter ¶ bitans
ribilis et hoc le. i. metuendo quasi terrori abilis
Terribulosus sa sum terrore plenus. et deriuat͛
Terribolum. a terreo res hoc ter ¶ a terreo res
ribolum li. quodlibet tormentum. ꝗ terreat reos
Terrigena ne de terra genitus cōmunis ge. pro
pheta. quiqꝫ terrigine et filij hominum. et cor' ge
Terrigene eciaz dicti sunt gigantes. ꝗ fabulose pa
rens similes sibi genuerit. antiqui autem dicebant
terrigenus terrigena terrigenum
Territo. a terreo res rui ritū tu v in o fit territo
re. frequenter terrere. Et corripit ri.
Territoriū. a terra dicit͛ hoc territoriū modicus
locus ul' districtus alicuius. vl' territoriū dr quasi
tauritoriū. i. tritum bobus et aratro. antiqui eniz
sulco ducto et possessionuz et territorioꝝ limites

usum cuncta subiacent dum ad notū uelocit̄ iusſa complentur Dum omnes subditi si qua bene gesta sunt laudibus efferunt. male gestis autem nulla autoritate contradicūt. dum plerūq; laudant et qd̄ reprobare debuerūt. ſʒ seductus ab hijs que infra suppetūt semp animus tollitur. et dum foris immenso fauore circūdatur. intus ueritate uacuatur atʒ oblitus sui in uoces se spargit alienas talem seq; credit qualem se foris audit. non qualem intus discernere debuit subiectos despicit eos q; equales sibi nature ordine non agnoscit. et q̊s forte potestatis excesserit. transcendisse se eciam uite meritis credit cūctis se existimat amplius sapere quibus se uidet amplius posse. vide in seruitus. vide eciam in spiritus. De timoris dono vide eciam in spes vide eciam in rcōr et in iusticia

Timoratus a timeo uel a timor. ratus. ta. tū. et timorosus. sa. sum. timore plenus vnde in actibus Vin timorati et compatur utrumq;

Timos. i. mens. vide in timo.

Timotheus discipulus pauli fuit. et acuit̄ pnl̄

Timpanistria. a timpanū dicit̄ h̄ timpanistria. trie. que canit cū timpano que timpanotria dicit̄ plautus. Timpanotriam amat. Itē ppheta. In medio iuuenculaꝝ timpanistriaꝝ ſm hug. pap̄ uero dicit. Timpanistrialis timpanistria. qui in timpano canit. commune est. sicut cithariſta. organista.

Timpanotria in timpanistria vide

Timpanū. a tinnio nis dr̄ h̄ timpanū ni qddaʒ instrumentū musicū. scilicet pellis ul' coriū ligno ex una pte contextū. et dicit̄ sic q̄ tinniat. ul' dicitur a ticon qd̄ est mediū. q̄ mediuʒ est. est enim una ps media simphonie in similitudine cribri et ungula ut simphonia. vnde timpanū dr̄ meditulliū rote in quo radij infiguntur uel circūferentia rote. vnde timpanizo ʒas. timpano cantare.

Timus mi in timo vide

Tina ligna de quibus salomon gradus fecit in domo dn̄i. incognita eciam sunt ligna eciam pictoribus iudeoꝝ. vt dicit pap̄. Sed super illud tercij regum c x. Attulit ex ophir ligna tina. Dicit glo Imputribilia spinosa in similitudine albe spine tina candida sunt et rotunda. et inuenit̄ in biblijs correctis duplex littra. tijna p duo. ij. ul' tina per

Tinctito tas pnl' cor̄. in tincto as ē simplex. J.

Tincto. a tingo gis xi ctū. u. in. o. fit tincto tas frequenter tingere. a quo tinctito tas frequentatiu̅.

Tinctricula le dimi. parua tinctrix.

Tinctrix. A tingo gis. ul' a tinctor. or. in. rix. hec tinctrix tricis. femina que tingit

Tinctus ta tū in tingo gis est.

Tinea. a tero ris hec tinea nee. uestimentoꝝ uermis. q̄ terat. uel dr̄ a teneo. q̄ teneat et insideat quousq; corrodat. vnde tineosus sa sum

Tingibilis in tingo gis est.

Tingo gis xi ctū tingere. i. tinctura inficere colorare infundere. Vnde tinctus ta tū. et tinctim aduiū. et h̄ et h̄ tingibilis et h̄ le. penl' cor̄. abile ad tingendū. et h̄ tinctura re. Tingo componitur contingo gis xi ctum. simul tingere. Detingo gis tincturam remouere. Intingo gis. in tincturam infundere. retingo gis iteꝝ tingere ul' tincturaʒ auferre. Subtingo gis. subtus ul' paꝝ tingere. Tingo et eius composita sunt actiua. et faciunt pteritū in xi et sup in ctum. et non habet. u. post. g.

Tinnio nis niui nitū nire. i. liquide et pure et leuiter sonare. et pprie dicit̄ de ere ul' alio metallo. Et ut dicit ps̄. deficit in prima et secunda psona. pprie in tercia sepe inuenit̄. et est nomatopeiū. i. uerbum ficticiuʒ inuentū ex qualitate soni illius rei cui conuenit. improprie tamen q̄nq; inuenit̄ in pma et secūda psona. vnde h̄ tinnitus tus. et tinnito tas freq. et tinnulus la lū. et tinniens tis ge omnis. Tinnio componit̄. Continnio. ptinnio. retinnio subtinnio nis. paꝝ ul' subtus tinnire. ul' ab inferiori pte tinnitū reddere. et pprie dicit̄ de psalterio ubi aliquid supponitur ut melius tinniat

Tinnito tas in tinnio nis est. et pducit ni

Tinnulus. a tinnio nis dr̄ tinnulus la lū. i. tinniens Item tinnulus sonus liquidus letus purus ſ pap̄. Jero. in plogo iob. Interduʒ quoq; richinus dulcis et tinnulus fertur numerus lege solutis

Tintinabulum buli. a tinnio nis qd̄ videtur eē nomen ficticiū ſm hug. et ysid̄ dicit tintinabuluʒ de sono uocis nomen accipit. sicut plausus manuum. et stridor denciū. et ualuaꝝ. et cor̄ penl'. vnde in auro. dr̄. Aurea cū malis se tintinabula iūgunt

Tiphonicus uentus ſm aliam translationeʒ dr̄ uentus tempestiuus. Et dr̄ tiphonicus a tiphos qd̄ est inflacō. Idem dicit̄ euro aquilo. et cor̄ pnl'

Tipicus ca cū pnl' cor̄ in tipus est ¶ tiphonicus

Tipus pi figura ul' forma ul' status ul' similitudo. vn̄ in secūdo li reg̃ c xij. Traduxit in tipo lateꝝ. i. in similitudine. et tipus dicit̄ quedam herba q̄ in aqua nascitur et ab aqua inflatur. vnde et ambiciosoꝝ hominū. et sibi placencium tumor et superbia tipus dicit̄. Inde eciam. i. ab herba illa frigida febres tipi dicūtur. vn̄ tipicus ca cū. i. figuratiuus. vnd̄ tipice figuratiue. et eciam tipica febris dicitur quam quidam modicam dicunt

Tirannicida. A tirānus et cedo componit̄ tirannicida de penl' pd̄. qui occidit tirannū. vnde hoc tirannicidium. tiranni occisio.

Tirannicidiū dij. in tirannicida exponitur

Tirannis nidis pnl' cor̄ gn̄ exponit̄ in tirānus

Tirannulus li dimi. paruus tirannus

Tirannus a tiro qd̄ est fortis dr̄ hic tirānus ni. i. fortis rex. Olim reges et tiranni nullam habebant differenciam. vnde fortes reges tiranni uocabant̄. ſʒ postea accidit tirannos uocari pessimos et improbos reges luxuriose dn̄ationis cupiditatem et crudelissimaʒ dn̄atione̅ in populis exercentes. a tiro qd̄ est angustia. q̄ angustiat ul' cruciat suos. vnde tirannicus ca cū. et hec tirannia nie. et hec tirannis nidis. i. crudelitas ſm hug. Et scribitur tirannis p duo. n. g̃g̃ autem in mora. dicit q̄ tirannus est pprie qui in re publica non iure principatur

Tipsana ne. est granū ordei decorticatū ¶ de quo eciam fit aqua que dr̄ tisana conueniens

Tiriaca. tirus dr̄ quidam ser ¶ potui infirmoꝝ pens. vnde hec tiriaca de penl' pd̄. antitotū ſpentū quo uenena pelluntur. ut pestis peste soluat̄.

Tirius ria rium in tirus vide

Tiro grece latine dr̄ fortis uel angustia. et inde deriuatur hic tiro ronis. i. nouus miles nouiter electus ad miliciam. q̄ fortis ad hoc officiuʒ solet eligi. uel q̄ ad acquirendā pbitatem multū se angustiat. vn̄ et tiro dicit̄ quilibet ignarus et rudis cū aliquid incipit exercere. et pd̄ pmam tiro pro milite. ſʒ hic tirus p regione eam cor̄. vnde usus. Pro regione tiro pro forti milite tiro

Tirotiniū. a tiro ronis hoc tirotiniū nij. noua mi

licia officiū tironis rudimentū inicium nouitas mili
cie. Item a tiro tirotinor naris. et cor ti. sed producit
Tirotinor naris in tirotiniū est ¶ primaz sicut tiro
Tirranis in lidia vide
Tirsus. terra componitur cū sursum. et dicitur hic tir
sus si. generaliter omniū oleꝝ vel herbaꝝ medius
frutex sic dictus. quia a terra sursuz conscendit. Tirsus
eciam dicitur baculus vel ramus cū frondibus quo
utuntur in sacrificijs bachi. vel tirsus genus timbali
in modum quadrate figure factum quod ab utraque
parte tenetur. et tam aperiendo quam claudendo sonat.
Tirunculus li dimi. paruus tiro.
Tirus. a tiro quod est fortis vel angustia dicitur hic
tirus quedaz insula et quedam ciuitas sic dicta ab
angustia loci. vnde et tirus angustia interpretatur.
et inde tirius ria riū. gentile vel patriū. Item tirus
dicitur quidam serpens. Item dicitur caseus. sed tūc est
primitiuū. vide in tiro. De tiro ciuitate dicit glosa
ys xxiij. Super illud onus tiri et cetera. Tirus ciui
tas nobilissima chananeoꝝ. cū hoc ysa predicebat.
insula magni maris erat. post autez longo tempore
nabugodonosor voluit continentez quasi contigu
am eam terre facere. sed multo frustratus labore non
potuit. qui autem in ciuitate erant cū nō possent
resistere. qui naues potuerūt arripere fugerant in e
giptum. et in moab. et in vicinas regiones. vnde
nabugodonosor furore succensus naues succendit.
ciuitatez subuitit. captiuos abstraxit. et in caldeaz
reuerso. data est ei a dño pro tiro regnū egipti ree
dificata tiro. post lxx annos. cū allexander perge
ret ad captiuandam egiptū dimisit ibi partem exer
citus. et terre eam equare voluit et non potuit. e
gipto uero subiugata ethiopes et multas alias gen
tes secū adduxit. et lapidibus et arboribz continen
tem terre fecit. ciues cepit. ciuitatem subuertit. nō
autem ys de illa captiuitate agit. quam nabugo
donosor fecit. hoc uero idez accidit. quia cū iherusalem ca
peretur. et populus in captiuitatez duceretur a chal
deis tempore sedechie. tirus que debuit compati ce
pit insultare. Hanc miseriaz predicit ysa dicens. O
nus tiri. et cetera. Iero in ihermia loquens de tiro
dicit. reuersis filijs israel de captiuitate sub zorobabel
et neemia. tirij quoque non longo tempore post reu
si cū eis amicicia coniūcti sunt. nec iam diuicias
retinebant. sed in iherusalem dño offerebant. ad predica
tionem eciam pauli et tirij et sidonij conuersi sunt
Tisicus ca cum in tisis vide
Tisis est ulceratio et tumor in pulmone sic dic
ta grece. quia sit consumpcio corporis tocius. vnde ti
sicus ca cum penultima correpta. tali infirmitate detentus
Titan tanis. mas ge. interpretatur illuminacio vel
illuminans. vnde dicti olim titanes sunt quidam
ferocissimi viri quasi illuminatores mūdi scilicet
sua probitate. vel secundum fabulas poetaꝝ. isti ab irata
contra deos terra ad eius utilitatem creati dicuntur.
vnde et titanes dicti sunt a ticō greco. i. ab ulcione
quia quasi ulciscende matris terre causa in deos ar
mati existerent. et eciam dicti sunt gigantes. et hic
titannus in eodem sensu. et inde titan vel titanus.
dictus est sol. quia fuit de genere titanoꝝ. vel quia illu
minat mūdum. Inuenitur eciam titan indecli. vnde
iudith xvj. Nec filij titan percusserūt eū. et producit
penultimam genitiui titanis. titana enim pro ta. vnde lucanus
in primo. Aer et longi uoluent titana labores. Gre
ca enim in an. crescencia in genitiuo pro. a. mediā ante
n. ut titanis. facit accūs in em uel in. a. titanez vel

Titanis. a titan dicitur hec titanis nis vel tita ¶ titana
neos. ciuitas egipti ubi facta sunt prodigia que le
guntur. et dicitur sic a titanibus. quia edificauerūt eā. ti
tanis eciam est genitiuus de titan.
Titanus. a titan dicitur hic titanus ni. et est idem quod
titan. Item a titan titanus na nū. et hec titania nie
Titillicus ca cum in titillo vide ¶ io est luna.
Titillo. a titubo bas dicitur titillo las. i. titubare.
uel ad luxuriam incitare. stimulare. Et in actiua
significacione dicitur titillo las. i. inflammare. inci
tare. stimulare. commouere ad luxuriam. vnde hec
titillacio luxurie incitamentū carnis incitacio infla
matio. et titillicus ca cum penultima correpta titillacione ple
nus. scilicet qui incitat vel qui incitatur ad luxuriam.
et titillarius ria rium pronus. Titillo las in absolu
ta et passiua significacione neutrum est Et in actiua
est actiuum. et scribitur per duo l.
Titimallus. titan pro sole componitur cū mallo
lonis quam greci comam dicūt. et dicitur hic titimal
lus li. herba lactaria. quia comam folioꝝ ad radiuz
solis circūactum conuitat et circumducat. Inde titi
Titubo bas baui bare. i. du ¶ mallinus na nū
bitare uel uacillare. tremere. Titubo cū suis com
positis si qua habet neutrum est Et corripit tu
Titulo las in titulus vide
Titulus. a titan quod est sol vel illuminans. dicitur
hic titulus li. quasi titanus. i. illuminans. quia illu
minat libꝝ. sicut enim sol mūduz uel quecūque ob
scura illuminat. ita titulus libꝝ. et eius sequencia illu
minat. vel titulus dicitur a tito linio qui prius libꝝ
suū per distinctiones diuisit et singulis titulum ap
posuit. uel titulus quasi tetulus. a teca figura sic
facta ¶. que olim in frontibus dampnatoꝝ im
primebatur. sicut enim in illa figura reddebatur co
noscibilis sic per titulum liber cognoscitur. vnde et
sic diffinitur. Titulus est breuis annotatio coꝝ que
diffusius in sequenti opere continentur. Titulus eci
am dicitur nota que causa breuitatis apponitur dictio
nibus. Titulus enim eciam dicitur inscripcio uel sig
nū laudis et honoris. vel laus. quia olim in ymagi
nibus laudes nobiliū intitulabantur. A titulus di
citur titulo las. designare titulo vel titulū apponere
Et componitur intitulo las. pretitulo las. Retitulo
las. Et est actiuū cū suis compositis. Et corripit
tu. Ouid de re. Legerat huius amor tituluz nomen
Titus ti. discipulus fuit pauli apostoli ¶ que libelli
et interpretatur querens vel bonus seu lutum aut
Thobias bie. quidaz sanctus uir cui ¶ lucarius
raphahel angelus reddidit uisum.
Toda de. auis que nō habet ossa in tibijs quia
Todeo. a toda dicitur todeo ¶ semper est in motu
o des dui vel di. i. moueri tremere ad modū tode
Todinus. a toda dicitur todinus na nū. et dicitur
todinus ille qui uelociter cadit et mouetur ad mo
Todonus. a toda dicitur hic to ¶ dum tode auis.
Tofus. a tondeo dicitur hic ¶ donus ni. i. gallus
tofus fi. lapis asper et cauernosus. quia ambulantes
super se tondet. vnde tofulus li diminutiuum
Toga. A tego gis dicitur hec toga ge quasi tega
quia uelamento sui corpus tegat et cooperiat. et pal
lium puꝝ et forma rotūda et fusiore et quasi mū
dante sinu. et erat olim cōmunis uestis romanoꝝ
vnde togatus ta tū. toga indutus vel togam habens
vnde et togate dicebantur quedam comedie de ui
libus personis a romanis facte que nullius erant
precij. quia toga uestis erat cōmunis. et ideo uilis.

Juuenalis. Impune ergo michi recitauerit ille to'

Togifenū nij. locus ubi scolastici dispu ¶ gatas tant. et videtur componi a toga et ferio

Togipinum nij. i. pura toga

Togilla le di. pua toga. Itē togilla dr mantile.

Togula le dimi. parua toga

Tolerabilis A tolero ras. dicitur h et h tolerabilis et h le Et componitur hic et hec intolerabilis et hoc le. qd non ualet. ul' debz tolerari. et utrūqz

Tolero ras raui. i. sustinere pati ¶ comparatur sufferre. Et est actiuū cū suis compositis. et debet scribi p vnū. l. habet enim primam breuem. vnd' ouid' de arte. Dum vires anni qz sinūt tolerare labores. Nam ueniet tacito curua senecta pede. simi liter tolerabilis tolerancia tolerans. et similia per

Tolos. a tolus dicit' h ¶ vnum. l. scribi debent toles lis. Toles sunt tumores circa uuam stantes qs uulgo p diminutionem tusillas uocant. hec in faucibus solent turgescere

Tollinū. a tollo lis dicit' hoc tollinū ni. lignum puteorum quo hauriuntur aqua

Tollo. i. eleuare. Et tollē. i. auferre. ß tollimus a nolente. erpimus in. auferimus qd dedimus. et tollere. i. nutrire. et tollere. i. portare ul' sustinere. et caret pterito et supino. sed accipit mutuo tuli. ul' sustuli. antiqui enim dicebant tulo lis tuli uel tetuli tultū. et inde componebatur sustulo lis tuli qd modo non est in usu in pñti. et ideo datū est eius pteritū huic tollo qd signat auferre ul' eleuare et composita similiter possunt accipere pteritū a compositis illius q̄uis non omnia Tollo componitur attollo lis attuli ul' abstuli. ualde tollere. ex tollo lis li. Sustollo lis li. sursum tollere. et est actiuū tollo lis cū suis compositis ßm hug. similit' tuli datur p pterito huic ūbo fero. ps autem in x li sic dicit. Tollo tetuli. pro quo nunc in usu frequenti est sustuli. a tulo quoqz qd ueteribus in usu fuit tetuli dicebant. A tollo quoqz deficit supi nū. ß p eo utimur sublatum. Suffero eciam facit sustuli ß in alia sigificacōne. De significacōne huius ūbi tollo consueuit a quibusdam dici. Qui re mouet tollit. qui sublimat quoqz tollit. Et p mu tare tollere sepe datur. Item. Qui tollit remouet

Tolus. A tollo lis ¶ gent engit accipit aufert. dicit' hic tolus li. summitas templi eminens rotū ditas. ppe quidem tolus est uelut scutū breue qd in medio tecto est in quo trabes coeunt

Tom dicitur altitudo uel totum.

Tonabulū li. i. sonus. ul' tintinabulū a tono as

Tondeo des di sum. capillos secare uel aliud. et diminuere in circuitu corrodere. vnde hic tonsor. Pertinet eciam tondere ad oues. vnde in pmo regum c xxv. Audiui qz tonderent pastores tui gregem. Tondeo componit' Attondeo des. ualde tondere. contondeo des. Circumtondeo des. Detondeo des. ualde tondere ul' deorsum. vnde detonsus a ū Retondeo des. Subtondeo des. subtus ul' pau ul' post tondere. Tondeo cū suis compositis actiuū est. et amittit geminacōnem preteriti in compositis. Inuenit' eciam tundo dis p. u. tercie coniug. ß aliud significat. vnde ūsus. Tondemus barbas crines ß tundimus herbas. Tondeo dat tonsum ß p hec tūdere tusum. Dat tūdo tutudi ß dat tondere

Tondite tas fre de tondeo ßm hug ¶ totondi

Tonsa in tonsus vide.

Tonitrui. tonus componit' cū freo. et dicit' hic tonitrus trus. et h tonitru. indeclinabile in singu. in plurali h tonitrua truū. a tonitru abl'o addita vm. appoc xix. et sicut uocem tonitruū magnoꝝ Et h tonitruū truī. Job xxvj. Quis poterit tonitruū eius magnitudinis intueri. Et dr tonitrus qz sonus eius terreat. vnde tonitrus ul' tonitruū. quasi tonus terrens. i. sonus. et ut dicit aristotiles secūd posterioꝝ. tonitruū est extinctio ignis in nube. et ut dicit ps in vj li. artus. hoc enim cū neutro quoqz genere h artu eciam ueteres pferebant vnde ßm quartam declinacōnem declinat'. Omnia eniz masculina que neutra quoqz in. u. desinencia inueniuntur. eiusdem sunt declinacōnis. ut h tonitrus hoc tonitru. h cornus et h cornu. Ergo similiter artus h. et h artu ¶ Hic nota qz e regione cū ascendit uapor siccus. aut ascendit purus non cōpressus in uapore humido. aut ascendit in uapore humido compressus. et si quidē ascendit solus. tūc facit uentos. Si autem ascendit compressus ul' cōprehensus in uapore humido. tūc qñ uapor humidus puenit ad locū frigoris et incipit comprimi. comprimitur eciaz in ipso quasi in uentre eius uapor siccus calidus accidentali caliditate. In tali autem compressione uaporis sicci in uentre nubis fit agitacō uehemens uaporis sicci. agitacō autē inducit actualem inflammacōnem in uapore calido et sicco eo qz facillime est inflammacōnis sicut est uidere in uentositate sicca egrediente d' uentre hominis. hec enim si per panū subtilem emittat' et candela adhibeat' tota inflammat' flamma lata et dispersa. hec ergo inflammatio causa est fulgoris. agitatus autem in interioribz nubis humi de quadruplicem habz sonū. Si eniz latera nubis tantū pcuciat et nō scindatur et fit inflammatus tunc facit sonū flamme pcucientis qui est sonus quasi tumultuans et ñ micat nisi sicut per pannū spissum. eo qz nubes est aliquantulū pura. et ideo non expresse flamma apparet. ß ut dixi quasi p pannū. eūdem autem sonū facit aliqñ uapor egrediens inflammatus flamma fortiter pcuciente sic per aerem qui est in circuitu nubis. Est h sonus sicut sonus flamme in magno incendio. et uidet' tunc flama plurima fieri per aerem. Aliqñ eciam habet eundem sonū in latenbz nubis non inflammatus. et tūc auditur tumultuans sonus sine aliqua coruscacōne. Secūdus sonus ē scissionis magne sonus. uelud si pannus fortis immense latitudinis scindatur. et sonus est terribil' et uisus fulgu ris est curuus in nube. eo qz non recte scindit nubes. sed in pte que maiorem sustinuit impetū uaporis sicci inflammati egdientis. et iste sonus frequenter est interruptus. qz interrupte scinditur nubes. Aliqñ autē habet sonū maximū. uno impetu uenientem sicut si uter clausus uel uesica magna sufflata sup caput vnius frangeretur. et h fit qñ cū impetu totus uapor ul' maxima eius pars exilit subito erūpens et rumpens nubem et exilit in aerem et pcutit ipsum pcussione fortissima. et hic ē modus tercij tonitrui. Quarto ē dic' aristotiles. qz est sonus quasi humidoꝝ siue uiridiū lignoꝝ crepitanciū in igne. et h fit qñ uapor siccus ex inflammatione querit locū maiorem. tūc eniz nubem compressam humidam dissilire facit. et egreditur ps eius aliqua. sicut fit saltus carbonū ul' ouoꝝ in igne assatoꝝ. Et pcipue inuenitur huius simile in castaneis que nō pforata et corrup

ta cortice ponunt in igne calido. qn̄ enim in eis in
cipit humidum resolui. generatur in eis uapor. q̄
querens locū maiorem resistentem. testam uel cor
ticem dirumpit et exilit de igne cū impetu et stre
pitu magno. Hij autem quatuor modi tonitrui sunt
tantum ipsius uaporis incensi qn̄ in hora inflam
macionis eius contrahitur nubes exterior et com
primit quod est inter ipsam de uapore terrestri. Va
poris autem qui nō est adeo uehemens soni sunt
tres. cū enim choruscacō fit de materia uentorum ca
lidorum siccorum qui comprimuntur in uentre nubis. et
inflammantur uehementi inflammacione et adu
nuntur sunt aliqn̄ non adeo fortes quod nubem scin
dant. si cū tangant latera nubis humide que iam
conuūtitur in pluuias extinguitur ignis uaporis in
flammati. sicut extinguitur ferrum cadens in aqua. et
hic sonus ab aristotile uocatur sonus stridoris et
si egreditur aliquid de igne istud micat et ille splen
dor est choruscatio. a quibusdam autem uocatur
sisinniens eo quod sisinniendo ferrum sonat qn̄ exting
uitur in aqua. Secunda autem diuersitas soni est.
qn̄ uapor intra nubem conclusus nō est incensus
nec multū compressus et nubes continens ipsum
non est in partibus suis equaliter spissa. Tūc enim
erumpit uapor per diuersas partes nubis que sunt quasi
foramina. et tūc sine choruscacōne fit sonus sibi
latiuus. sicut qn̄ uentus uehemens flat per forami
na sibilando. Tercia autem diuersitas est qn̄ nubes
debiliter continet uaporem terrestrem. Tunc enim
cito antequam igniatur erumpit et non facit sonum
nisi sufflamen. cuius exsufflatio est aliquantulum
restricta et impulsa. sicut est sonus folliū fabriliū
Sed potest queri hic si tonat qn̄ scinditur nubes
et in ipsa scissione micat ignis. simul erūt tonitru
um et fulgur. propter quid ergo ante uidetur fulgur.
quam audiatur tonitruū. Hoc determinatū est supra
in fulmine ¶ Item nota quod diuersificatur sonus to
nitruū secundum diuersitatem nubiū in spissitudine et q̄
litate frigoris et caloris et diuersitate locorum secundum quod
alte sunt nubes uel demisse. quia secundum hoc forcius so
nant et minus et magis audiūtur. et non tantum
in hoc quod tonitruū fit ex ruptura nubis. sed eciam
in hoc quod tonitruū creatur per extinctionem ignis

Tono nas nui. tonitū tonitruū facere ¶ in nube
et conuenit soli deo. Unde solum in tercia persona
deberet inueniri. Inuenitur eciam in prima persona
et secunda per prosopopeiam et per translacōnem. ut to
no .i. sono. uel fortiter clamo. Et per astropham.
tono componitur attono nas. stupefacere. Conto
no nas. simul tonare. Intono nas. insonare. Tono
et eius composita neutra sunt preter attono quod est
actiuū. Et omnia faciunt preteritū in nui et sup in
nitū. licet quandoque inueniantur facere in aui et atū secundum
antiquos. et omnia corripiunt hanc sillabam to.
Et nota quod tono absolutū est. ut deus tonat. Inue
nitur tamen quandoque deus tonat aerem. quia uerbum
transitiuum tunc intelligitur in eo .i. tonare facit
uel tonitruo percutit et mouet et tangit. Similiter
pluet super peccatores laqueos .i. quasi pluendo .i.
subito et abundanter immittet. et corripit primam to
no. unde ouidius. Dum fortuna tonat fugitiuos
terret amicos. Quare autem tonare attribuatur io

Tonsilla. a tonsa dicitur ¶ ui dictum est in iupiter.
hec tonsilla le dimi. parua tonsa. tonsilla eciam dicitur
forpicula. et tonsilla dicitur uncus ferreus uel ligne
us ad quem in litore fixum funes nauiū alligan
tur. unde ennius. Tonsillas rapiunt confidunt li

Tonsito tas in tonsus est ¶ tus ad unco

Tonsorium. a tondeo des dicitur hoc tonsoriū
rij. idem quod tonstrina scilicet locus ubi tondetur

Tonstricula le dimi. parua tonstrix

Tonstrina ne. in tonstrix exponitur.

Tonstrix. a tonsor oris in rix. et interposita .t. cā
euphonie dicitur hec tonstrix tricis. unde hec tons
tricula le dimi. et hec tonstrina ne. officina uel do
mus uel locus in quo tundetur. uide in tercia parte
in tractatu de uerbo in principio

Tonsula le dimi. parua tonsa. Et corripit penultimam.

Tonsura. a tondeo hec tonsura re. De tonsura cle

Tonsus. a tondeo des ¶ ricorum. uide in clericus.
dicitur tonsus sa sum. et componitur intonsus sa
sum. A tondeo di sum deriuatur tonso sas fre. A q̄
aliud fre. tonsito tas penultimam corripit. Item a tondeo hec
tonsa se. remus quod et hic tonsus dicitur Sed pocius
tonsa uel tonsus dicitur palmula remi que aquā per
cutit uel dicitur a tondo dis. quasi tonsa uel quasi tonsus

Tonus ni. mas ge .i. sonus ¶ quia aquam tondeat
a tono nas dicitur. et corripit to

Topacius uel topacion gemma est ex uitreo co
lore resplendens. inuenta prius in arabie insula. in
qua trogodite predones fame et tempestate fessi
cū radices herbarum effoderent eam eruerunt. que
insula postea nebulis coopta tandem a nauiganti
bus est inuenta et ob hoc locus et gemma nomen
ex causa accepit. Nam topasin trogaditarum lingua.
significacōnem habet querentis. unde et insula dic
ta est topasius. et lapis dictus est topasius uel to
pacius uel componitur a ton uel topos. quod est to
tum et paro uel paros quod est color. Inde topacius
quia de colore omniū lapidum in se habet. et ut di
cit glosa in penultimam c apocopat. Topazius quo rarior eo
preciosior. et habet duos colores ex auro et etherea
claritate maxime lucens cū splendore solis tangitur
superans omniū gemmarum claritatem. in aspectum
suū singulariter prouocans aspicientes. quam si polis
obscuras si nature relinquis clarior est. et nichil eo
carius regibus inter diuicias.

Toparcha. topos quod est totū uel locus compo
nitur cū archos quod est princeps. et dicitur hic toparcha
uel hic toparchus .i. princeps super totū uel super ali
quem locū. Inde hec toparchia chie penultimam acuta .i.
eius potestas uel toparchia potest dici locus principa
tus. unde tres toparchie dicuntur triū locorum principatus

Toparchia in toparcha est

Topasius in topacius est

Topicus. topus dicitur locus. unde topicus ca cū
.i. localis. Et hec topica corum. pro quodam libro in
quo tractatur de locis. Item topos uel ton dicitur
totū. unde topicus ca cū .i. totalis. unde et predictus
liber potest dici topica quasi totalis. quia ibi de totis
uel de locis omnibus tractatur. et corripit pi.

Topos dicitur totum uel locus

Toragiū gij. ornatus uel munitus. et dicitur a torus

Torax. a torus pro culpa dicitur hec torax racis .i.
pectus scilicet pars illa corporis anterior que est a collo
usque ad stomacum quam nos dicimus arca. quia ibi
arcanū sit .i. secretū quo cetera arcentur. cuius emi
nentes pulpe mamille dicūtur. inter quas pars illa
ossea pectus dicitur dextera. et leua coste. unde et
torax dicitur lorica. et proprie illa que tantū extenditur
quod toracem hominis defendat iob xli. Subsistere
non poterit nec hasta neque torax. et desinit accus

singularis in em et in a. toracem vł toraca. et ac cusatiuus pluralis in es et in as. toraces uel tora cas. vñ virgił eneid x. Tela q tunica uiri et bis sex

Torcular. a torqueo ques dr. Itē toraca petitum hoc torcular laris. uł hoc torculare laris. i. calcatori um. q ibi uue uel oliue calcentur et extorte exp mantur. Dicūt tamen quidam q torcular dr ꝓpe plum quo uue calcate exp̄mūtur. et ꝓd penł tā

Toreuma matis ge. neu. Itē nominatī q genitī. est tornatura uł tornatum uas uł quidquid cela t et tornatur siue uas siue lectus uł aliud. et dici tur a torno nas. et est toreuma trium sillabaꝝ. et corripit primam. unde dic prudencius. fultra mero ueteri q toreumata rore rigantur.

Tormen inis in tormentum est. et corripit mi.

Tormentū. a torqueo ques dicit hoc tormen inis et hoc tormentū. quasi torq̄mentū. q torquendo mentem inueniat. unde et dicit tormentum. quasi torquens mentem. et est ethi. unde tormento tas tormento afficere. Et tormentuosus sa sum. qd et tormentosus dicit. Et compatur. Et nota q tor menta eciam dicūtur instrumenta bellica ad diri mēda oppida et ciuitates. vł q torqueant intꝰ resistentes. uł q torqueant lapides et tela

Tornatilis in tornus est

Tornus. a torqueo dicit hic tornus ni quoddā instrumentū cū quo uasa tornantur. unde torno tornas. naui nare. torno aptare in girum mittere uł uoluere instrumentū. et inde hic et hec tornatilis et hoc le. penł correpta. abile ad tornandum

Torosus sa sum in torus vide

Torpedo. a torpeo pes dr hec torpedo dinis. i. tor por. et ꝓd penł nū. Torpedo eciam est genus pis cis dicta q corpus torpescē faciat si quis eam ui uentem tangat. Plinius tanta est uis eius ut eciā aura sui corpis afficiat mentē et hominis mēbra

Torpeo pes pui pere. i. languere. pigrere. et defi cere. stupere. remittere. quadam admiracōne uł ti more affici. unde hec torpor poris. et torpesco cis in choatiuū. Torpeo componit. contorpeo pes. detor peo pes. i. ualde detorpere. uł a torpore remouere Intorpeo pes. et hinc inchoatiua. contorpesco. de torpesco. Torpeo cū suis compositis est neutruꝫ. et

Torpidus. a torpeo pes dicitur Itē caret supino torpidus da dū. stupidus. et compatur. unde tor pidulus a ū. aliquantulū torpidus. et hec torpidi

Torquatus. A torques uł torquia Itē tas tatis. dicit torquatus ta tū. torque ligatus uł ornatus et hinc quidam romanus dictus est torquatus. q singulari certamine quendam galluꝫ deuicit ei q

Torqueo ques si sum Itē torqueꝫ aureū abstulit uł tum torquere. i. cruciare. et torquere. i. flectere uoluere. uł mittere. iaculari. Torqueo componitur Abstorqueo. contorqueo. distorqueo. extorqueo. Intorqueo. obtorqueo. ꝑtorqueo. retorqueo. Tor queo et eius composita actiua sunt. et faciūt pre teritū in si et supinū in sum et in tū. vñ torsores et tortores. Torsio et torcio. torsus et tortus. Item a torqueo deriuat hic torquis huius torquis mas ge. et hec torques huius torquis fe ge. i. ligamen tortū uł aureus circulus circa collum a collo usq ad pectus dependens. sic dictus q tortus sit. et est ornamentū uiroꝝ. Et scias q torquis mas ge est magis in usu ſm grammaticos. ſ hec torques in fe ge. sepius inuenitur in theologia. unde iudicū viij. Preter torques aureas cameloꝝ. Nota hic ū

sus grec. Pectoris est spinter ꝓpe pariter q moni le. Ornatus colli fit torquis et auris inauris. An nulus est manuū sunt armille scapulaꝝ. Atq per ichillides. exornant brachia nimphis

Torquis in torqueo ques est

Torrens tis. in torreo res est

Torreo res ui. tostū torrere. i. urere. assare. sicca re. cremare uł uerere siue uoluē. Theodolus. Ethi opum terras iam feruida torruit estas. Torreo cū suis compositis si qua habet actiua sunt. et faciūt ꝑteritum in rui. et supi. in tostum. Inuenit eciam torritū. de significacōnibus de torreo consueuit di ci. Qui torret uoluet siccat cremat assat et urit. A torreo dr hic torrens tis. fluuius uł aqua ueniens cū impetu et imbribus repentina magnū habens incrementum. Sed adueniente estate calore solis torrescit et arescit et desiccatur. unde et sic dictus est q pluuia crescit siccitate. in estate torrescit. i. arescit. cui greci ab hieme nomen dederūt nos ab estate. ille a tempore quo crescit. nos a tempore quo siccatur ꝓpheta. Conuerte dñe captiuitatem nostram sicut torrens in austro

Torresco cis. a torreo res addita co fit torresco cis incho. quod accipitur improprie qñq in passi ua et absoluta significacione id est arescit.

Torriculus culi dimi. paruus torris

Torridus. A torreo res. dicit torridus da dū. ue lox uł tostus. et compatur. unde in hympno cu ius corpus sanctissimū in ara crucis torridum. vñ hec torriditas tatis. et corripit penultimam

Torris. a torreo dicit hic torris huius torris. lig nū semiustum tractum a foco. et extinctum. Idem et hic ticio onis. licet sic dicat eciam in igne dū ar det. et dicit ticio similiter a torreo quasi torrio. A mos c iiij Et facti estis q̄si torris raptus de incen dio Item zach iij Nūquid nō iste torris erutus de

Torsores. i. tortores. uel cruciatores. Itē igne est.

Torta. a torqueo dicitur hec Itē a torqueo ques torta te. unde tortula le dimi. quoddam genus ci bi uel panis quod uulgo ita dicitur

Tortilis. a torqueo ques dicitur hic et hec torti lis et hoc le penł correpta. vñ tortilis aduerbium.

Tortula le diminutiuum in torta est.

Tortores idē est qd torsores. a torq̄o suꝫ uł tū

Tortuosus A tortus dr tortuosus sa sum. flexu osus uł iniuriosus extra racionē Et compat vñ

Tortus A torqueo ques Itē hec tortuositas tatis. dr hic tortus tus. i. torsio uł iniuria et tortus ta tū

Torus A torqueo dr hic torus ri. i. reflexio et pul posa extancia carniū sicut circa collū et in brachi is Et dr sic q ibi uiscera torta uideantur. unde to rosus sa sum. i. pinguis et toris plenus uł supbus et compat vñ hec torositas tis Inuenit eciam tho rus ꝓ lecto ſ tūc aspiratur de q̊ dixi in suo loco

Toruus A torqueo ques dr toruus ua uū. i. cru delis terribilis q sit torto uultu Et compatur. Et inde hec toruitas tatis Et cōponit inde ꝓteruus.

Tostus A torreo res rui tostum dr tostus ta tū . i. assatus pustus siccatus Et compatur Q autem dicitur tostus quasi torridus ethimologia est

Tot omnis ge. pluralis numeri. indeclinabile A

Totalis In totus uide Itē ton uel topos

Totidem. i. eiusdem nūj. et est indecli omnis ge pluralis nūi Et componit a tot et idem Et corr ti

Totiens aduerbium numeri Et dicitur a tot

Tondi exponitur in tondeo tondes

Totus. a tot dicit̃ totus ta tū. et ptinet totū ad
magnitudinem ut totū corpus. ꝫ omne ad multi
tudinem. ut omnis homo. Item omne in diuisis
ptibus ponitur. totū sine ptibus debet esse. ut ap
te intelligatur differencia tocius in rem nominis
cui adiūgitur. ꝫ nullam eius ptem comprehendit
ut totus sortes. i. sortes et q̄liꝫ eius ps. ōne uero q̄
libet rem nominis cui adiūgitur. Et ꝓd̓ co. vnde
quidam. Mandere sit totū melius q̄ pandē uotū.
vnde hic et hec totalis et hoc le. et a datiuo totali
addita tas fit hec totalitas

Toxicum toxici in taxus est

Trabalis. a trabs deriuatur hic et hec trabalis
et hoc le. qd̓ est trabis ul' qd̓ ptinet ad trabem. et
Trabaria. a trabs dr̓ ¶ hec trabalis lis. i. trabs
hec trabaria rie. nauis longa. et stricta. trabarie di
cuntur amnice naues que ex singulis trabibus ca
uantur. que aliter lictoratie dicūtur ul' canduce ex
uno ligno cauate et facte. et dicūtur canduce. q̄ a
quatuor usq; ad decem homines capiant

Trabea. A transbeo as dicit̃ hec trabea genus
uestis impialis qua soli impatores utebantur q̄i
transbea. q̄ ultra alios beatū designabat. vn̄ tra
beatus ta tū. i. trabea indutus. vnde legitur q̄ do
minus noster fuit indutus trabea carnis. i. regia
ueste carnis. trabea eciam dicit̃ porticus tecta tra
bibus. et ꝓd̓ penul' trabeatus. vnde ouid̓ xij me
tamor. Dignior est qualis trabeati forma quirini

Trabeatus in trabea est

Trabecula le diminutiuum. parua trabs

Trabs. A trabo bis dr̓ h̓ trabs bis. q̄ ab uno
pariete trahatur ad alium. vl' trabes a transuerso
q̄ in transuerso posite utrosq; parietes contingant
et contineant. veteres eciam hec trabes pro trabs

Tracia in trax est ¶ dicebant

Tracon conis. est meatus subterraneus. vnd̓ q̄
dam. Terrarū tracones animalia dico dracones.
vnde quidaꝫ putauerūt debere dici in psalmo tra
cones et omnes abissi. ꝫ dracones dr̓ cōmuniter.

Tractabilis. a tracto tas dr̓ h̓ et h̓ tractabilis.
et hoc bile. qd̓ defacili potest tractari et duci. vnd̓
tractabiliter adūbiuꝫ. et cōponitur h̓ et h̓ intrac
tabilis et hoc le. vnde intractabiliter

Tractatus. a tracto tas dr̓ hic tractatus tus ser
mo altera egens psona. Tractatus autem speciali
ter ad semetipsum. verbum autem ad omnes. vn̄
dicitur. verbum fecit ad populum

Tracto. A trabo bis traxi tractum tu. u. in. o.
fit tracto tas. ūbum fre. qd̓ videtur distare a sig
nificacōne sui pmitiui. ꝫ penitus non distat. Naꝫ
qui aliquid tractat quodammodo illud trahit. est
enim tractare senteneiam frequenter hac et illac
trahere. et tractare est ad libitum trahere. Tracto
componitur contracto as. qd̓ et contrecto tas in
uenitur. simul tractare. uel inter manus tractare.
et palpare. Quod cōponitur pcontrecto tas. i. an
te contrectare. ul' an̄ contrectionem delectare. Con
sueta manibus palpare. Detracto as qd̓ et detrec
to as dicit̃. i. dedignari ul' recusare. negligere. con
temnere. ul' detrahere. Pertracto tas. pfecte tracta
re. Obtrecto as. detrahere. maledicere. Retracto as
iteꝝ tractare tractata. quod et retrecto inuenitur
Tracto et eius composita sunt actiua. Et a trabo
traxi tū deriuatur. tractus ta tum Et hic tractus
huius tractus Et tractim id est lente

Traditio onis dr̓ a trado dis. uel ab h̓ gtō tradi
ti addita o Auro. tamē nota loquens traditioni

Traditor traditoris In trado dis est ¶ breui

Trado a trans et do das componitur trado dis
didi ditū Et abiciunt̃ n s Et ē tradē ꝓdere. dare.
ul' tnsferre vn̄ iusius Qui tribuit tdit tdit iniquus
hō vnde h̓ traditor oris. i. ꝓditor ut iudas et tra
ditor. i. dator

Traduco a trans et duco cis cō ponitur traduco cis Et abiciuntur n s vn̄ in ps
debet dici Qui traduxit ppl'm suum p desertuꝫ Et
in Math̓ i c Joseph cū esset iustus et nollet eam
traducere. i. ꝓducere s̓m glo unam. Et greci hn̄t
ꝓpalare et redit in idem. qd̓ eniꝫ manifestatur q̄i
de tenebris ad lumen tducitur Item traducere id
est ultra ducere. Et ꝓd̓ du Et inde tductus ta tū.

Traductio A traduco cis uel a gtō traducti. ad
dita o fit hec traductio onis. i. ultra ductio ꝓpa
latio siue manifestatio. vn̄ sap ij c factus ē nobis
in traductionem cogitacōnū nostraꝝ Glo Cogita
cōnes nostras traduxit in lucem. Item mors dici
tur traductio qn̄ homines ab hac uita traducun
tur. vnde sapiencie xj. Qui cū minuerentur in tra
ductionem infanciuꝫ occisoꝝ. et cetera. vide in iiij
parte in c de coloribus rethoricis.

Tradux. a trans et dux componitur hec tradux
traducis. vel potest deriuari a traduco ducis Et est
tradux ꝓpago qd̓ pro originali peccato qd̓ adam
cōmisit inuenit̃. q̄ ab ipso in posteros fuit trans
latum. sicut de patribꝫ filij ꝓpagantur. et corripit
penultimam gn̄. licet duco cis eam ꝓd̓. vide de h̓
in dux ducis. pap̄ uero sic dicit. tradux ex altero
ducta. ꝓpago radix ul' origo. ¶ Sed potest queri
an anime rationales sint ex traduce. i. ex ꝓpaga
cōne ducte. ul' origine ex altero. Vtꝝ sciliꝫ anima
filij ex anima patris originem habeat. Ad hoc in
telligendum scias q̄ ex traduce sunt due ptes Ex
ꝓpositio et traduce casus ablatiui ¶ Item nota q̄
traductio duo importat. originem et diuisionem
Non enim ignis generatus ab igne generante tra
duci ꝓprie dicit̃. similiter nec lignū diuisum in p
tes. dicitur q̄ eius vna ps ab alia traducatur. vn̄
traductio ꝓpe dicit̃ in generacōne animatoꝝ que
est per decisionem seminis. et ideo non potest dici
traduci ab aliquo illud qd̓ ab eo originem non
habet nec diuisionem recipit. diuiditur autem ali
quid dupliciter. sciliꝫ p se. ut corpus. p accidens. ut
forma corpalis materie impressa. Anima autem
rationalis nec corpus est. nec uirtus corpalis. qd̓
ipsa sua opatio ostendit. que sine corpe est. Ideo
traduci non potest p modū diuisionis. et in hoc
consistit racō aristotilis in xvj li. de animalibus.
uult eniꝫ q̄ quoꝝ principioꝝ opacōnes sunt sine
corpe. illa principia non traducantur per semen.
Similiter eciam patet q̄ nullo alio mō origineꝫ
potest habere anima filij ex anima patris. aut e
nim hoc esset q̄ intellectus filij ab intellectu pa
tris oriretur mediante ūtute generatiua et forma
tiua. aut immediate. pmum est impossibile. q̄ ef
fectus non potest esse materialior sua causa. vnd̓
cū ūtus generatiua sit potencia materialis nō pt
eius actio ad formam immaterialem terminari.
Secūdum eciam esse non potest ut alibi ꝓbatum
est. vnde relinquitur q̄ pncipium originis anime
racionalis sit aliquod pncipium sepatū. Et hoc
quidem conceditur. et a philosophis et a theolo
gis. vnde dicit aristotiles in xiij de animalibus q̄
intellectus ab extrinseco est. et in ultimo eccle. dici

tur. donec spiritus reuertatur ad dñm qui dedit il
lũ. vid̓ in anima. et in ex traduce. et in origineus

Tragedia. oda qđ est cantus vl̓ laus componi
tur cũ tragos qđ est hircus. Et dicitur hec trage
dia e. i. hircina laus vl̓ hircinus cantus. i. fetidus
Est enim de crudelissimis rebus sicut qui patrem
vl̓ matrem interficit vl̓ comedit filiũ vl̓ econũso
vl̓ huiusmodi. vnde et tragedo dabatur hircus sci
licet animal fetidum. Non q̄ non haberet aliud
dignũ premiũ. sed ad fetorem materie designand̓
et inde tragedus da dũ. et hic tragedus di. penl̓
pđ. tragedie scriptor. et hinc tragedicus ca cũ. Itẽ
a tragedia tragicus ca. et differunt tragedia et co
media. q̄ comedia priuatorum hominũ continet fac
ta. Tragedia regum et magnatũ. Item comedia hu
mili stilo describitur tragedia alto. Item comedia
a tristibus incipit. sȝ cũ letis desinit. Tragedia econ
trario. vnde in salutacõne solemus mittere et ap
tare tragicũ principiũ et comicũ finem. et pđ penl̓
tragedia. vide in comedia. pt tamen esse breuis in

Tragelaphus. tragos ¶ ũsu. vide in facio facis
qđ est hircus componit̃ cũ lophos qđ est ceruus
qui licet eiusdem speciei sit cũ ceruo. uillosos tñ
habet armos. ut hirci et menta barbata. et dicit̃
tragelaphus phi. penultima correpta. i. hircoceruus

Tragicus ca cũ penl̓ cor̃ d̓r a tr̃gedia. et est tr̃gi
cus idem qđ tragedus. vl̓ ad tragediam ptinens

Tragopa pe. est auis maior aquila

Tragos grece latine dicitur hircus.

Tragula. a traho his d̓r hec tr̃gula le. genus telo

Tragum. a traho is dicit̃ hoc tragum gi. genus
retis piscatorij. qđ aliter uerriculum. a uerrendo dicit̃

Traha he. genus est uehiculi. a trahendo q̄ ro
tas non habet. vnde a traho is d̓r. palip̃ primo li.
c xx. fecit super eos tribulas et trahas.

Traho his. xi ctum. a quo componit̃ abstraho
his here. in aliam ptem trahere. lacerare. abscon
dere. Attraho his. ad se trahere. Abbreuiare. Con
traho his. colligere. constringẽ. abbreuiare. decur
tare. Distraho his. i. in diuisas ptes trahere. diuidẽ
dilaniare. vl̓ a se remouere. vendere. vl̓ donare. De
traho his. post dorsum alicui trahẽ. vl̓ maledicere
Item detrahẽ est expoliare auferre. Extraho. pro
traho. ptraho. retraho. subtraho. Et est subtrahe
re maledicẽ. vl̓ subtus vl̓ latenter vl̓ parum vl̓ post
trahẽ. diminuere. auferre. et ab hijs omnibus des
cendunt frequentatiua. Traho et eius composita
sunt actiua. et faciũt p̃teritũ in xi. et sup̃ in ctum
ut traho traxi tractũ. et ueho uexi uectũ s̃m po.

Traijcõ. a trans et iacõ cis componitur traijcõ
cis traieci traiectũ. traijcere. Et scribitur p duo ij
q̄. a. que est in iacõ mutatur in. I. et abicitur de
trans. ns. et est traijcẽ. ultra iacere vl̓ pforare vl̓
transigere. vnde traiectus ta tũ. traiecti te ti. et in
addita. o. fit hec traiectio onis. i. ultra iactio. et po
nitur p mutuũ transportacõne. ecci̓ xxxvij. Cũ ne
gociatore de transiectione cũ emptore de uendicõ

Trama. a traho is d̓r hec trama me ¶ ne tracta
q̄ p telam trahatur. Est enim filũ inter stamen
discurrens. Trama eciam dicit̃ instrumentũ qđ a

Tramaricia cie. A tra ¶ textricum qđ inegle est
ho his d̓r. Et est quedam arbustula. q̄ trahat er
rorem. Nam in quibusdam locis ea terre distinguunt̃.

Trames. a traho his d̓r hec trames mitis. via p
ua et transuersa p agrum. et dicit̃ a traho. q̄ trahat
de publica uia. vl̓ dicit̃ a transmitto tis. q̄ trans

mittat usq̄ ad aliam ptem agri. vl̓ d̓r a transuer
to. q̄ p transuersum ducat. et corripit penl̓ genitĩ

Tramis. a traho his dicit̃ hec tramis huius tra
mis. extrema pars uestimenti

Tramosericus. a trama et sericum componitur
tramosericus ca cũ penul̓ cor̃. i. habens tramam
sericam. vnde hec tramoserica ce. quedam uestis
lineo stamine. sed trama serica

Trano. a trans et no nas. componit̃ trano nas
ũbum neutrum. i. ultra no vl̓ nato. ultra transeo. sȝ

Transquillus la lũ. i. ¶ proprie de mari dicitur
quietum lucidum. purum. et dicit̃ transquillum.
quasi transiens quiete. et ptinet proprie ad mare sicut
serenũ ad celum. sicut dixi in sereno nas. et a gtõ
transquilli addita tas d̓r hec transquillitas tatis.
et scribitur p geminũ ll. Et habet penl̓ pđ trans
quillus. Ouid̓ epy. Nec nisi transquillo brachia cre

Trans sicut dicit p̃s in tractatu p̃po ¶ de mari
sitionũ qñ componit̃ cũ dicõne incipiente a. d. vl̓
n. vl̓ . I. abijcitur. ns. ut traduco. trado. trano. tra
ijcio. In alijs autem composicõnibus remanet inte
gra. vnde ũsus Si componatur trans littera nul
la mouet̃ Trano traijcio trado traduco remotis

Transactio. onis In transigo est

Transalpinus A trans et alpinus. componitur
tr̃nsalpinus na num. i. ultra alpes exñs. Et inde
tr̃nsalpinor naris. i. ult̃ alpes ire Et prod̓ pi.

Transcendo a tr̃ns et scando is cõponit̃ tr̃nscendo
dis di sum Et abijcitur s Et sic scribitur p unũ s
q̄ nec ante consonantẽ. nec post consonantem p̃t
fieri geminacõ consonantis ut asto ascendo trans
cendo Nisi altera earum fuerit liquida. Vt supplico.
supprimo Et est transcendere ultra scandere

Transeo a tr̃ns et eo componit̃ transeo is iui
itũ ire Et est s de prima sillaba. q̄ p̃põ debet sillabi
cari p se Et facit futurum indicatiui in o. ut transi
bo Et inuenitur in am ut transeam

Transfero a trans et fero componitur tr̃nsfero
fers tuli latũ ferre. i. ultra ferre. uel de uno loco
ad aliũ ferre. vnde translatus ta tũ. i. traductus si
ue ultra ductus. transportatus. et hic translator to
ris. et dicũtur translatores. q̄ de vna lingua ũba
transferũt in aliam. et fuerunt plures interpretes
siue translatores. vide in interpres

Transfiguro ras pđ gu. vide in figura

Transfreto. a trans et fretũ componitur trans
freto tas taui tare. i. ultra fretũ ire. mare transire
et corripit fre. et scribitur p vnũ. f. q̄. s. non mu

Transfuga. a transfugio gis deriua ¶ tatur ibi
tur hic et hec transfuga ge. qui de uno exercitu fugit
ad aliũ. et corripit fu. vnde transfugere siue nomĩ

Transgredior. a trans ¶ siue ũbum corripit fu.
et gradior componit̃ transgredior transgrederis.
transgressus sum transgredi. i. ultra gradi preuari
cari. uerbum deponentale

Transgulo las. in gulo las est

Transigo. a trans et ago componitur transigo
gis gi actum trasigere. i. ultra agere. vl̓ litem deci
dere. quasi actionem transire ¶ Item transigere. i.
componere. vnde et transigens pticipiũ qđ capit
omnes sui ũbi significationes. et hec transactio que
sic in iure diffinitur. Transactio est de re dubia et
lite incerta. nondum finita. non gratuita pactio.
¶ Nam ut dicitur codice de transactionibus. Lege
transactio. Transactio nullo dato uel retento seu
pmisso minime pcedit. et dicit̃ transactio quasi

actionis transitio eo q transigit transit et recedit ab actione. et sic facta compositione cessat strepitus litis. et corripit penultimam transigo

Transicō. a transeo is. uł a gīō transiti te ti. addita. o. fit h transitio onis. i. ultra itio. Itez transitio est quidam color rethoricus. de quo dixi in iiij parte in c de coloribus rethoricis

Transitus a transeo transis h transitus tus. et transitus ta tū. penuł cor̄ I sicut itum et transitū supina cor̄. I. deut iiij c. Transito iordane. Itē act

Translacō. a transfe ¶ xix. Transita macedonia ro. uł a genitō translati addita. o. fit h translatio lationis. ultra latio transportatio. Item translatio expositō sentencie p aliam linguaz. An translatio semp faciat deriuacōnem. ut a theos deus. dixi in iij parte in c de speciebus nominū q̄si in p̄ncipio

Translator toris in transfero est

Transmeo as exponitur in meo meas.

Transmigro. ex trans et migro cōponit̄ transmigro gras graui grare. i. ultra migrare. transire p̄s. Transmigra in montez sicut passer. et corripit p̄mam migro naturaliter. unde transmigro gras penł grauat. licet in aliquibus ecclesijs acuatur. und zozimas. de maria egipciaca. heu quid temptaui quo qualis et unde migraui. in uersu tamen migro habet primam communem

Transtru. a transuerto tis dr h transtru tri. et dicuntur transtra tabule. ubi sedent remiges. q in transuerso nauis sunt posite. Ezech xxvij. Transtra tua fecerunt tibi ex indico ebore

Transuado. a trans et uado as componit̄ transuado das daui. transuadare. i. ultra uadare. transuadum ire. uł trans uadum ducere. et corripit ua

Trapeta. A tero ris dr h trapeta te. et h trapetū ti. i. mola oliuaria. scilicet ubi oliue terūtur uł mensa numulariorū. uł uas in quo herbe teruntur Et dr trapeta quasi terepeta. q assidue petit̄ ut teratur. et inde h trapezia zie. mensa numulariorū unde h trapezeta te in eodem sensu. nūmularius. uł mensarius q pecuniam supra mensam dinumerat. gg in omelia ep hic. Trapezetas multarū gen

Trapezeta te. et trapezi ¶ ciū puincie ignorantia eciam inuenit̄. vide in trapeta. et pducit penł

Trax tracis cōmunis ge. dr a trux. et dicuntur traces a moribus quasi truces. Crudelissimi enim fuerūt. uł traces dicti sunt quasi tiraces a filio iaphet qui dictus est tiras. a quo orti sunt et nominati. unde h tracia. et hinc modo h et h trax cis. et h et h tracens et h se. et tracius cia ciū. p quo sepius inuenitur treicius treicia treicium

Tredecim omnis ge numeri pluralis indeclinabile. Et componitur a tres et decem

Tredenus. a tredecim dicitur tredenus na nū. et tredenarius ria riū. et h tredenarius rij. et tredecimus ma mū. et tredecies aduerbium. et pducit de.

Tremissis sis mas ge. est tercia ps solidi. Et dr tremissis. q ter missus solidū facit. uł est nomen uncie certi ponderis et quantitatis

Tremo mis mui mitū mere. unde tremebūdus da dū tremendus. similis trementi. et hic tremor moris. und tremorosus sa sum. Et compatur. Tremo componitur cū facō. et dr tremefacō cis. et cū fio. et dr t̄mefio is Itē a t̄mo cōponit̄ contremo is. extremo mis Intremo mis. Et hinc incho contremisco. extremisco. Intremisco. Item a tremo is addita co. fit tremisco scis incho. frequent̄ tremē daniel vj c. Tremiscant et paueant deum daniel. Tremo et eius composita neutra sunt. et faciūt p̄teritū in mui et sup̄ in itū. et corripiūt hanc sillabam tre. vñ in aurora dicit̄. Signa x pharao. tremuit sicuz mare fluctus. Et est tercie coniug tremo. unde cor̄ penł infinitiui. unde in p̄s debet corripi me. Qui tangit terram et facit eam tremere. Itez ps lxvj. Qui tremitis ad ūbum eius penł correpta. Item supinum corripit mi tremitum.

Tremulentus a ū. tremore plenus. et cōparatur tremulentior simus. et componitur a tremore et

Tremulus. a tremo ¶ lentus quod est plenus. mis dr tremulus la lū. unde tremulo las. i. tremē uel trepidare. Et corripit mu.

Trena. a teneo nes dr h trena ne. lamentacō. sicut enim hymnus est canticū leticie et laudis. Ita trena est canticū lamenti et funeris. unde trenus. na nū. lamentabilis. et trenosus sa sum. lamentosus. et compatur utrūq. Et trenicus trenica trenicū. luctuosus. Itez hij treni norū dr ut treni. i. emie

Trenarius. a trena dr h tre ¶. i. lamentacōnes narius rij. et in plurali h trenaria riorū. mons siue uallis ubi descensus est ad inferos. et sepe ponit̄ p ipso descensu ad inferos. et p inferno ubi non est nisi fletus et lamentacō. und trenarius ria riū Et scias q quidam dicūt p eodem monte. h trenarius. sed male. et corripit na.

Trepido das daui dare. i. formidare. pphā. Illic trepidauerūt timore. vñ trepidus da dū. timidus et compatur. Trepido das cū suis compositis si q̄ habet neutrū est. et corripit pi.

Tressis. as assis p obulo componit̄ cū tres. Et dicit̄ tressis huius tressis. i. tres obuli. uł preciū trium obulorū uel trium assium appreciatus

Treuga ge. scripcō regalis. uł securitas. vñ treugo gas. securare. pacificare. treugam facē. et hinc h treugarius rij. qui treugas facit inter aliquos. et treugarius ria rium. ad treugam pertinens

Triambos. i. triumphus uel iudicium triplex.

Triangulus a tris qd est tria. et angulus componitur triangulus la lū. i. tres angulos habens. vñ triangulatus ta tū. et substantiue dicit̄ h triangu

Triarius. A tris dicit̄ ¶ lus p tali figura. triarius ria riū. sup tres constitutus. uł qui tercio loco constituit̄ in exercitu. Idem et petitor signorū

Trias adis fe ge. i. tria. a tris dicitur

Tribracus ē quidā pes constans ex tribz b̄uibz Et componit̄ a tris qd est tres et bracos qd ē b̄ue quasi constans ex tribus sillabis breuibus. ut dn̄s unde u̇sus Pes tribacus b̄uibus postulat ire tribz

Tribulis A tribu dr h et h tribulis et h le. de eadem tribu Et pd bu Unde Orač in ep̄lis. Vt cū pilleolo soleas cōuiua tribuł. Et inde cōponitur contribuł le Sz tribulo las corripit bu vñ quidā Non homines tribules quos tu scis esse tribules

Tribulum A tero ris dr h tribulum li. qd et h tribula le inuenitur Instrumentuz quo fruges terunt. Vnde palip p̄mo li c xx. Fecit sup eos tribulas et trabas. et h tribulus li genus spinarū. genes iij. Spinas et tribulos germinabit tibi. et dicit̄ tribulus quasi tangentes tribulas. et est ethi. Et dr a tero ris. et a tribulus dicit̄ tribulo las. tribulationem inferre uł pati. et tribulor laris in deponenti genē in eodem sensu. unde h tribulacō psecutio aduersitas. vide in tribulis

Tribunal. a tribunus dicit̄ h et h tribunalis et

h le. et h tribunal ul' tribunale lis. sedes tribuni.
uel locus in alto constitutus vnde uniu'si audire
pnt Et dr sic a tribuo is. qr inde a sacerdote pcep
ta uiuendi tribuunt. ul' a tribus dr tribunal qr tri
bus ad illam sedem conuocent' Et pd pnl' tā nn
Tribunus a tribuo is dr tribunus ¶ q genitiui
ni. qui militibus uel plebi iura uel opem tribuat
vnde tribunicius cia cium Et h et h tribunalis et
h le Et h tribunatus tus. dignitas tribuni Item
a tribuo h tributū ti. uel dr tributū uel tribunus
a tribus. qr p singulas tribus tributū exigebatur
Sic nunc p singula territoria Et cui psoluebatur
tribunus dicebatur. vnde qui legit tributū tribu
nus eciam dicit' sm hug. h in grecismo dicit'. At
qui xxx sub se tenet ille tribunus erit. Quisqz tri
buta legit ille tribunus erit. In pmo autez mach
c iij. q. dr. Et post h constituit iudas duces popu
li. tribunos. et centuriones. et pentachontarchos. et
decuriones. Vbi dicit glosa. tribunos appellant il
los. qui mille militibus pirant. quos greci ciliar
chas uocant. centuriones qui centū. penthacontar
chos qui quinqginta. decuriones qui decē. vnde u
sus. Mille tribunus habet grece ciliarcha uocat'.
Centurio centū bis quinqz decurio ducat. At quin
quaginta penthacontarchus habebit. Et compo
nitur tribunus cū gto plebis. et dicit' h tribunus
plebis huius tribuniplebis ¶ Et scias q aliud est
tribunusplebis in composicōne. et aliud extra cō
posicōnem. qr extra cōposicōnem potest uenire p
tribuno cuiuscūqz plebis. h in cōposicōne uenit p
illo solo qui habebat tributum in plebe romana
Tribus. a tris dr h tribus huius tribus bui. Et
desinit ablatiuus pluralis et dtūs in ubus. ut tri
bubus. Sed ablatiūs huius nominis tres facit in
ibus tribus. et dr tribus pgenies a tris. qr in pn
cipio romani trifarie fuerunt a romulo di pertiti.
in senatores milites et plebeios. sic dixi in populus
Tributarius in tributum est
Tributim. a tribu dr tributim adubiū penl' pd
.i. p singulas tribus. et de tribu in tribū. vnd ora
cius in sermonibus. Primores populi arripiūt po
Tributū. a tribuo is dr h ¶ pulum qz tributum
tributū ti. ul' dicit' a tribu sm ysid. eo q antea p
singulas tribus exigebatur. sicut nūc per singula
territoria. sic autem in tres partes diuisum fuisse
populū romanū constat. ut qui pirant in singul'
ptibus tribuni dicerentur. vnd et sumptus quos
dabant populi tributa nominauerūt. de h eciam
dixi in tribunus. sm hug. qui qsi idem dicit. Que
autem sit differentia inter tributū et uectigal dice
tur in uectigal. Item a tributum dicit' tributarius
na rium. qui soluit ul' debet tributum.
Trica. a tero is dr h trica ce. i. deceptio. et trica
.i. meretrix. et trica. i. impedimentum. et trica. i.
mora. et trica. i. radix. et trica dicitur capilloꝝ vi
Triceps pitis. habens tria capita. ¶ de in trico.
Tricesimus a ū. in triginta est ¶ vide in caput
Trichoꝝ. tris componit' cū choros. et dicit' hoc
trichoꝝ ri. ul' h trichoriū rij. i. locus iuxta ignem
causa prandij habens cameras tres. uel tres absi
Tricies adubiū numeri ¶ das. et corripit cho.
.i. triginta uicibus. a triginta dicitur.
Triclinium cline grece latine dr lectus. et uititur
in latinū. Et dr h clinus ni. i. lectus et componit'
cū tris. et dicit' h triclinū nij. i. domus trina sessio
ne cōuiuancū ordinata. Solebant enim antiq in

clinis sedere et comedere. et tres lectos uel tres or
dines lectoꝝ dispone In uno quo comedebant do
minus et domina. In secūdo familia. In tercō hos
pites. et talis domus dicebatur triclinū. Et inde
Trico. a trica capil ¶ componitur architriclinus
loꝝ dr trico cas caui care. i. decipero. ul' impedire.
uel demorari. vnde qdam ad beatam mariam di
centem quō fiet istud qm uiꝝ non cognosco inqt
Quid uitam tricas in mūdo. Item tricare. tricas ca
pilloꝝ facere. et est ubum pertinens ad mulieres
que tricant crines suos quos in tres ptes diuisos
subtiliter complicant et inuoluunt. et huiusmodi
inuolucio trica dicit'. quasi tria capiens. i. tres p
tes criniū. et inde dr trico cas. vnde eccl'. xxxij. Et
hora surgendi non te trices. i. non sis piger ul' nō
facies moram in componendo capillos sicut muli
eres faciūt. ul' non sis mollis et effeminatus qn
debes strenue opari. Alia littera inuenit' in bibli
is correctis. hora surgendi non te tristes. vnde di
cit glo. rabani. admonet ne simus tristes ul' tardi
in disciplina et meditacōne sapiencie. p hoc q di
cit ne simus tristes. exponit qd dicit nō te tristes
p hoc uo q addit ul' tardi uidetur innuē q alia
littera ibi inueniatur. non te trices. Quidam uero
dicūt q tetrices est ibi una dcō. sicut dixi in tetri
cus. Trico componit' contrico cas. districo cas. i.
dissoluē. expedire. Extrico cas. expedire. exsoluē.
apire. Intrico cas. impedire. uel inuoluere. uel im
morari. Retrico cas. itēꝝ tricari ul' tricam soluē.
Trico et eius composita sunt actiua. et pducūt tri
In grecismo autez ponūtur isti usus. Impedit in
tricat necnon inuoluere signat. Extricat qz sapit.
expedit aut aperit. Et in thobia dicit'. Si queri
tur honor onus intricetur honori
Tricolor loris in color vide
Tricolos uel tricolon in colon exponitur.
Tricuspis. cuspis componit' cū tris. et dicit' h et
h tricuspis pidis. ut tricuspis lancea q habet tres
lanceas. ¶ Et scias q nullū nomen desinens in
is potest esse omnis ge. in ntō casu. vnd tricuspis
est cōmune duū generꝝ tantū. sed obijcit' contra h
qr inueniūtur cū neutro genē. vnde ouid. Posito
qz tricuspide telo mulcet aquas. Ad hoc respondz
pristianus q per figuram recipit neutrum
Tridens. a tris et dens componitur h tridens tis
qd aliter dr fuscina et creagra. quasi tres habens
dentes. vnde furca cū tribus dentibus ul' aliquid
Tridental. a tris et ¶ simile potest dici tridens.
dens componit' h tridental lis quoddam uas qsi
tres pinnas. sicut tres dentes habentes
Tridie aduerbium. a triduum dicitur
Triduū. a tris et dies componit' hoc triduū dui
.i. spacium trium dieꝝ. vnde triduanus na nū.
Triennis. a tris et annus componit' h et h tri
ennis et hoc ne. triū annoꝝ. vnde h trienniū nij.
spaciū triū annoꝝ. vn in secūdo li. mach c iiij. Et
post triennij tempus misit iason menelaum
Triens. a tres ul' tris dicit' hic triens tis. tercia
ps assis ul' denarij ul' alicuius rei ul' uas. h p ua
se uidetur componi a tris et dens. Inde triens. i.
uas tres pinnas quasi tres dentes habens. Par
sius calidum trientem excutit e manibus
Trieris. a tres ul' tris dr h trieris huius trieris
magna nauis a tribus sessionibus. quasi tres ha
bens ordines remoꝝ quaz greci durcones uocant
vsa. xxxiij. Neqz trieris magna transgredietur eū

Item danielis xi c. Et uenient super eū trieres. et
romani. et corripit. e. vnd̄ quidaꝫ. Triplex remoꝝ
Trifaux. faux cō ¶ trieres mouet et iuuat ordo
ponitur cū tris. et d̄r h̄ et h̄ trifaux cis. et h̄ et h̄
trifaucis et h̄ ce. i. habens tres fauces et tria ora
ut cerberus ianitor inferni. vnde ūgil. Cerberus h̄
ingens latratu regna trifauci personat.
Trifidus fida fidum in fidus vide.
Trifolium lij componit᷑ a tris et folium. herba
quam greci uocant trifolon. q᷑ sit trinis folijs ꝑ
singulas aduocationes siue nationes
Triformis tris componitur cū forma. Et d̄r h̄
et h̄ triformis et h̄ me. i. trium formarū. vide in
Trifurcifer ra rū penl̄ correpta ¶ multiformis.
.i. ꝑcarius qui habet tres furcas ul' instrumentū
trifurcatum ad onus gerendum. Et componitur
Triga. a tris et iugum com ¶ a tris et furcifer
ponitur h̄ triga ge. i. currus plutonis. q᷑ rapit ho
mines de tribus etatibus. vide in biga.
Trigamus. A tris et gamos componitur triga
mus ma mū. qui ul' que tribus nupsit. vnde hec
trigamia mie. i. tres nupcie. ul' ꝓpetas qua aliq̄s
Trigenarius a ū in triginta est ¶ d̄r trigamus.
Trigesimus in triginta vide
Trigies aduerbium numeri. i. triginta uicibus.
Triginta. tris componitur ¶ a triginta dicitur.
cū gentos qd̄ est decem. et d̄r triginta quasi ter de
cem. vn̄ trigies. i. tricies adūbiū. i. triginta uicibꝫ
et tricenus na nū. et trigenus na nū. vnd̄ tricena
rius ria riū. et trigenarius ria riū. et tricesimus a
um. et trigesimus ma mū. vnde h̄ et h̄ tricesimal'
Trigonū. triangulū ¶ et h̄ le. et trigesimalis le
qd̄ in tres ducit᷑ angulos. ul' ter tres. ul' ter q̄tuor
ul' ter quinq̄ginta. et cetera ſm pap̄. et corripit pe
nultimam. et ḡḡ dicit in quadam omelia pascali
Ducamus ꝑ trigonū decem et septem decem scilꝫ
precepta et septem spiritus sancti dona ueniūt ad
q̄nquaginta vnū. Ducamus ꝑ trigonū quinq̄gin
ta et vnū. et fiunt centū quinq̄ginta tres. q᷑ ergo
omnis nostra operatio in fide trinitatis exhibita
ad iubileū. i. requieꝫ tenderat. decem et septem ter
ducimus ut ad quinq̄ginta et vnum uenire debea
mus. et ūa nostra requies tunc est cū ipsam iam
claritatem trinitatis agnoscimus quaꝫ in unitate
deitatis esse certū tenemus quinq̄ginta et unū ter
ducimus electoꝝ summam in supna patria. q. c.
L. et trium piscium numeꝝ tenemus
Trilibris. a tris et liber componitur h̄ et h̄ trili
bris. i. triuꝫ libraꝝ pondus ul' mensura. et ꝑducit
Trilinguis. a tris et lingua com ¶ li sicut libra.
ponitur. vide in bilinguis
Trilix licis exponitur in bilex
Trimatus. a trimus d̄r hic trimatus tus penl'
ꝑducta spacium trium annorum
Trimegistus. megistus. i. maximus componit᷑
cū tris. et dicit᷑ h̄ trimegistus ti. i. ter maximus.
qui habet tres scilicet potestates. vel qui ter est
in potestate eleuatus. vnde mercurius. ob ūtutem
et multaꝝ arciū scienciam trimegistus. i. ter max
Trimensis. a tris et m ¶ imus nominatus est.
sis componit᷑ h̄ et h̄ trimensis et h̄ se. i. triū men
sium. qd̄ aliter trimestris stre d̄r. Vnde trimense.
d̄r qddam genus ordei. q᷑ satuꝫ post tres menses
colligitur. Nam ubi ꝓpter aquaꝫ ul' aliam causaꝫ
matura sacō omissa est. p̄sidium ad h̄ petitur. q᷑
cū necessitas cogit uerno tempe seminatur et ce
leriter colligitur. q᷑ post tres menses
Trimulus in trimus vide. et corripit mu
Trimus. tris componitur cū annus. et dicit᷑ tri
mus ma mū. quasi triannus. i. trium annoꝝ. gen
xv. Sume inquit michi uaccam triennēꝫ et capra
trimam. vn̄ ſm hug̃ trimulus la lum. vide eciam
Trinacria crie componitur cū a ¶ in hynnulus
cros qd̄ est mons et d̄r h̄ trinacria. i. sicilia a tribꝫ
montibus scilꝫ panthino lilibeo et peloro. eadem
dicit᷑ et triquatra. quasi triquadra. i. in tres q̄dras
diuisa ꝓpter tres predictos montes. trinacria ergo
est grecū. ſꝫ triquatra latinū et equipollent. Orat᷑
in sermonibus. Quid militibus ꝓmissa triquatra
p̄dia cesar. et inde trinacrius a ū. et trinacrinus na
nū. et triquatrius a ū. et triquatrinus na nū. i. sici
Trinepos in nepos est ¶ liensis
Trinoctiū tij. spaciū triū noctium. et componit᷑
Trinodis. Nodus ¶ a tris et nox siue noctium
componit᷑ cū tris. et dicit᷑ h̄ et h̄ trinodis et h̄ de
.i. triū nodoꝝ. i. tres habens nodos. vnde h̄ trino
dium dij. et ꝑd̄ no. ouid̄ epp. Ossa mei fratris ꝑ
Trinus. a tres dicit᷑ tri ¶ fracta claua trinodi.
nus na nū. ul' componitur. a tres ul' tris et unus
quasi triunus. vnde h̄ trinitas quasi ter unitas. q᷑
sit vnum totū in tribus ꝑsonis. et ternarius a ū.
vide in persona et in vnus.
Trio onis. i. bos quasi terio. vide in septemtrio
Triptior tiris et triptio tis ꝑ codeꝫ. vid̄ in ꝑtior
Triphon phonis ꝓpriū nomen viri. de quo ha
betur in pmo libro mach̄ c xv. Et ꝑducit penul'
genitiui in aurora. vnde ibi d̄r contra triphonem
tūc rex demetrius ibat. Item idem. Anthiochū tri
phon h̄ tempore pdere captat. qd̄ multi dicūt. et
tūc dic q̄ ultima nō trifon acuit᷑. ut salomon. A
lij dicūt q̄ penl' genitiui corripiatur et ultima nō
grauatur. ut triphon phonis. sicut canon nonis.
et simon monis. ul' potest declinari sine. n. hic tri
pho. et tūc gtūs ꝑducit penl' triphonis. sicut sy
mo onis. ſmo onis. vide a simili in orion
Triphonicus. uentus d̄r euro aquilo. vnde dici
tur in actibus c xxvij. Ventus triphonicus qui
uocatur euro aquilo. et corripit penultimam
Triplex. A triplo plas dicit᷑ h̄ et h̄ triplex cis.
et hinc tripliciter adūbium. et h̄ triplicitas tatis.
Triplus. a tria et plica compo ¶ et corripit pli.
nitur triplus la lū. vnde triplo las. triplum facere
Tripolis. a tris et polis ciuitas ¶ vide in plica
componitur h̄ tripolis. huius tripolis. quedam re
gio dicta a tribus ciuitatibꝫ. q᷑ tres ciuitates sub
se habeat. et corripit po. vnde tripolitanus na nū
Et h̄ tripolitanus ni. scilꝫ dn̄s uel episcopus illi
us ciuitatis uel prouincie siue regionis.
Tripolitanus in tripolis est
Tripos. pos componitur cū tris. et d̄r h̄ tripos
podis. i. mensa ul' scamnū. ul' aliud instrumentū
tres habens pedes. si enim quatuor habeat pedes
improprie d̄r tripos. Itē ſ remig̃ tripos est quedā
species lauri. sic dicta q᷑ trifida habeat folia. vel
q᷑ tribus radicibus adhēat terre. et est consecrata
apollini deo diuinacōnis. q᷑ supposita capitibꝫ dor
miencium ūa facit somnia apparere. vnde et sepe
ponitur ꝑ ymagine apollinis. vnde ps in pmo li
bro. et epigrāmata que egomet legi in tripode ue
tustissimo appollinis. ſꝫ cū sit nomen arboris uide
tur q̄ debeat esse fe ge. sed h̄ est mas. et cor̄ po.
Triptotus ta tum. nomen habens tres casus. a

tris et protos casus. ut ihesus ihesu; ihesu. et cor
Tripudium. podiū componitur cū tripit pro.
terra. et dr h tripudiū dij. i. plausus. maxime ille
qui solet fieri in triumpho percuciendo terram pe
dibus. vnde et pro triumpho qnq3 dicit. et dicitur
tripudiū quasi terre podiū. i. plausus ul' repcussio
terre. vl' tripudium componitur a terra et pes pe
dis. scilicet plausus et exultatio facta percuciendo
terram pedibus. sed ponit simpliciter pro leticia et
exultatione gaudio uel uictoria. et inde tripudio
dias. i. tripudio letari. exultare. gaudere. uel uic
Triquatra tre In trimatria uid toriam habē
Triremis. a tris et remus componitur hec trire
mis mis. i. nauis que tres habet remoꝝ ordines.
et producit penl'. vnde orač in prima epp. Nauseat
ut locuplex quam ducit pma triremis. Item ad
iectiue inuenitur h et h triremis et h me. Mach
ij li c iiij. Date sunt in fabricam nauiū triremiū.
Tris grece latine dicit tria. facit eciā3 accūs de
tres hos et has tres uel tris et hec tria
Tristegum gi. dr locus certaminis. tricameratus
vnd in edificacōne arche ubi nos dicimus cenacu
la et tristega facies in ea. habet alia translatio bi
camerata et tricamerata. Habuit enim v cameras
quas augustinus. eciam pter sentina3 dicit ibi fu
isse. et ut dicit in hijstorijs. tristega. i. distinctio
nes dicta a trica. hug ūo dicit q tris componit
cū tego. et dr h tristegum gi. locus tricameratus
sic dictus a tribus tecturis. Sed lxx. tristega tripli
ces porticus transtulerūt. vnde dns in gen. facies
in ea cenacula et tristega. Et debet corripi media
in tristega. qr tego pmam corripit fm hug. Sed
ad hoc pt dici q tristega tenet naturam huius p
teriti texi qd producit pmam. et sic pnl' de tristega
producit. et huiusmodi opinionis fuit magister be
ne. vnde sic dicit. Quidam dicūt q tristega cor. e
ante. g. qr componit a tego gis corripiente pma3
nos ūo dicimus q producat. e. an. g. sicut regula
racōne huius pteriti texi qd pmam naturalit pd
Idem fit in h nomine regula qd pmam producit. si
cut hoc pteritum rexi. In doctrinali eciam dicitur
E. g. corripimus. sed abest tristega cathegus. pap
ūo sic dicit. Tristega tricamerata a trino tegmine
ul' tribus tectis. Alij dicūt qui linguam grecam a
liqualiter nouerūt q tristega non est compositu3
aliquo pdictoꝝ modoꝝ h est dictio greca. vnd in
actibus c xx. ubi dicit. Cecidit de medio cenaculo
In greco habetur tristegos. et componit a tris ad
uerbio et tegi qd est tectum. Tris autem cū est no
men apud grecos significat tres et scribitur p oi
diptongum grecam que sonat. I. et cū est aduerbi
um significat ter. et scribitur per iota. h est. I. lati
nū. et cor. In alia significacōne semp producitur. ste
gi autem p. I. breue3 scribitur tam in composito
q in simplici. vnde fm hoc tristega corripit medi
am et hoc uerius uidetur
Tristicia tristicie in tristis est
Tristis. a tero ris dicitur h et h tristis et h te.
quasi tritus stans. et est ethi. et compatur tristi
or simus. et a dtō tristi addita cia fit hec tristicia
cie. vnde patet q deberet scribi p. t. et tristor taris
. i. dolore tristem esse. Inuenit. eciam tristo tas in
actiuo genē. i. tristem facere. turbare. Et utrūq3 cō
ponitur. contristo tas. contristor taris. Tristis com
ponitur. subtristis te. aliquantulū tristis. ptristis
. i. ualde tristis. tristisonus na nū. et tristificus ca.

Tristo tas in tristis ē. Et cum. penl' correpta
scias q iustus non contristatur nec pturbatur ex
aliquo quod sibi eueniat. sicut in sapientia dixi
Tritheoite dicti sunt quidam heretici. qr sic tres
psonas in trinitate ita tres asserunt deos esse. Et
componitur a tris et theos deus
Triticeus cea ceum in triticum vide
Triticū. A tritura re dr hoc triticū ci. i. frumen
tū. qr purissimū tondatur. uel a tero qr cū molit
granū eius teritur. vnde triticeus cea ceū. Vt iste
panis est triticeus. i. de tritico
Tritil'. a tero ris dr h et h tritil' et h le. qd pt te
ri uel abile est ad terendum. et corripit penl'
Tritio onis in tritus exponitur.
Trito. a tero is iui itū itu. u. in. o. fit trito tas.
ūbum frequentatiuū. i. frequenter terē. et producit
pmam. vnde facetus. Quos uult sors ditat quos
non uult cum pede tritat
Triton interpretatur sonans uel terens.
Tritura. a tero ris dicit h tritura re. messis ul
qd uulgo dicit batizone ul' tricio. vnd trituro as
terere. trituram facere. de palea granū conterendo
eruere. paulus in prima epistola ad corint c ix. C.
Et qui triturat in spe fructus percipiendi. Et pd
penl' trituro sicut tritura nomen. vnde in anticlau
diano dr. Deiectam q3 solo pedib3 triturat eqnis
Tritus. a tero is iui. ui in tū tritū tritu. dicit tri
tus ta tū. i. comminutus fractus. et a gtō triti ad
dita. o. fit hec tritio. et scribitur per. t. solam
Triuia triuie. dyana a tres ul' tris et uia ppter
tres eius uias. i. potestates. est enim dyana in si
luis. luna in celo. proserpina in inferno.
Triuiū. uia componit cū tris bis quatuor. et dr
h biuiū. h triuiū uij. h quadruuiū uij. scilic3 locus
ubi due ul' tres ul' quatuor uie conueniūt et ten
dunt ad idem. vnde h et h biuialis et h le. et h et
h triuial' et h le. et h et h quadruuialis et h le. qd
pertinet ad biuiū triuiū quadruuiū et biuiatim et
triuiati3. et quadruuiatim. i. p biuia triuia ul' qua
druuia. Et scias q grammatica. logica rethorica di
cūtur triuium quadam similitudine. quasi triplex
uia ad idem. i. ad eloquentiam. Arismetrica uero
musica et geometria astronomia. dicūtur quadru
uiū quasi quatuor uie in idem quasi ad sapienti
am tendentes. vnd et triuiales dicūtur qui docent
ul' qui student in triuio sicut quadruuiales qui in
Triumphus. tres ul' tris compo quadruuio.
nitur cū phonos ul' phone qd est sonus. et dr h
triūphus phi. uictoria uel triplex leticia. quasi tri
nus sonus. i. triplex gaudiū qd fiebat alicui pro
subiugacōne ciuitatis ul' regionis. Nam reuertenti
solebat totus populus exire obuiam uictori cum
magna exultacōne et cū magno gaudio. et h erat
una leticia. Alia erat. qr omnes captiui sequeban
tur ul' pcedebant currum eius ligatis manib3 post
terga. Tercia leticia erat. qr erat ipe indutus tunica
iouis. sedebat in curru que3 trahebant quatuor al
bi eq. vn ouī. Quatuor in niueis aureus ibis eqs
et cū tanto honore ducebatur ad capitoliū. hanc
tamen molestiam habebat. qr ponebatur quidā
suus una cū eo in curru. et semper colaphizabat
triūphantem ne ipse nimis superbiret. et cetera.
Ideo ut daretur spes vnicuiq3 qtumcūq3 uilis con
dicōnis esset pueniendi ad similē honorē si sua p
bitas pmeretur. et dicebat ei semp gnotosolitos
. i. teipsum nosce. quasi noli supbire de tanto ho

noce. In illa die licebat cuilibet dicere in psonam
triūphantis quidqd uellz. vn̄ cesari triūphanti fer
tur quidam dixisse cū deberet induci in ciuitatez
Aperite portas regi caluo regine bitinie. Volens
signare q caluus erat et q succuba extiterat regis
bitinie. vel triūphus dicit a greco triambos .i. a
triplici exultacōne eius cui triumphus dabatur. si
cut dictuz ē. ul triambos dicit triplex iudiciū. in
triūphus quasi a triplici iudicō. fiebat enim in ex
hibicōne triūphi triplex iudiciū. pus eniz consule
batur exercitus. secundo senatus. tercio populus.
Et si assentirent habitū erat iudicium triplex. vn̄
triumpho phas. triumphū habere. exultare. vin
cere. vnde hic et hec triūphal et hoc le. Et nota q pprie
triūphus dicit plena et pfecta uictoria. qn̄ scilicet
quis pfecte hostes supat sicut tropheū qn̄ soluz

Troas. A troia deriuatur hec troas eos fugat
troadis. femina de troia. et corripit penl genitiui.

Trodea. a trochos dr hec trodea dee .i. torcular.
ul rota modica sup puteū. uel illud qd supponit
malo nauis. qr hz rotulas p quas funes trahūtur

Trocheus. a trocos dr trocheus chei. qr cito qsi
rota currat et uoluatur. est enim pes constans ex
longa et breui ut audit. vel dr a trocho. qr sicut
trochus constat ex duabus partibus scilicet vna
grossa et altera tenui. ita trocheus constat ex dua
bus sillabis. scilicet vna longa et altera breui. vnd
trochaicus ca cum. et ut dicūt multi trocheus pt
poni in sexto pede et in heroico carmine. alij dnt
q trocheus nō habet locū in heroico carmine et
si inueniatur in fine sillaba breuis accipienda est
p longa. et sic erit spondeus. et istud uerius credo
vide in dactilus. Et pducit penl trocheus. ut pa
tet in illo usu. pducit pmam trocheus. sz corripit

Trochos grece latine dr rota et ac in fi. pmam

Trochus. a trochos dicit hic trochus chi. qr ci
to ad modū rote uoluitur. et ad modū rote rotū
dus est. et est hoc instrumētū quo ludūt pueri. vn̄
cato. Trocho lude. hic et aliter dicitur torpillus

Trofimus mi penl correpta pprium nomen uiri

Trogodite penl pducta gens ethiopū. ideo di
cti. qr adeo ueloces sunt ut feras cursu pedū asse

Troia ie. quedam ciuitas. et est ibi quantur.
I. duplex consonans. et dicitur a tros

Troianus na nū exponitur in frigia. et in tros

Tronigena ne cōmunis ge. natus de troia ul de
troiano. et videtur componi a troia. et genero as

Tropheum. a stro ul genitus. et corripit ge.
phos ul trophos dr hoc tropheū .i. spoliū ab hoste
in fugam conūso ereptū. et tropheum uictoria de
hoste in fuga conuerso. et exultacō et leticia siue
honor qui dabatur alicui pp ter hostem in fugaz
conūsuz. Et erat talis honor q totus populus ex
ibat ei obuiam et cū leticia eū introducebant in
ciuitatem. et pducit phe. vnde quidam. hostes in
bell qn̄ dant terga tropheū dr vide in triūphus

Trophos grece latine dicitur conuersio

Trophus phi mas ge. quidaz cantus in ecclesia

Tropicus ca cū figu a conuersione sic dictus.
ratiuus. a tropus dicitur. et corripit pi.

Tropologia gie. exponit in quarta pte in c de
coloribus rethoricis. vide eciam in allegoria

Tropoloicus ca cum penultima correpta in tro

Tropus tropi. figura. moralitas pologia vide
modus loquendi. ut cū aliquis loquit metapho
rice ul pifrasice ul alio tali modo sm hug. Et de
hoc uide in iiij parte ubi agitur de tropis

Tros et plus. fratres fuerunt et reges troiani. A
tros dicta est troia. vnde troianus na nū. Et hec et

Trucido. a trūco cas dicit tru hec tros trois.
cido trucidas trucidaui trucidatum. trucidare .i. in
terficere. iugulare. secare. et quasi cede uel cedendo
secare siue trūcare. Et est compositū a trūco cas
et cedo uel cede. vnde trucidare. quasi trūcando ce
dē. et pducit. vnd orac in epr. vez seu pisces seu
porz et sepe trucidas. Et est trucido actiuū cū su

Truculentus. a trux et lentos is compositis.
componitur truculentus ta tū. et truculentus ta tū
plenus truciditate. crudelis. asper. ferus. et utrūq
comparatur. vnde hec truculencia cie

Truculo las laui lare .i. truciare. a trux dicitur.

Trudes. a trudo dis dicit hec trudes dis. et dicū
tur trudes fustes ferrati sciliz conti. qr trudant na

Trudo dis. do in si trusi. et ues. vide in trudo.
si in sum trusum trudere .i. impellere. impingere in
custodiam includere. Trudo componit. abstrudo is
si suz. includere. abscondere. Contrudo is si. detrudo
dis si. deorsum ul de uno loco ad aliū trudē. uel
excludere. extrudo dis si. ualde ul extra trudere. In
trudo dis si. intrudere ualde ul intro trudere. ptru
do dis. pfecte trudere. ptrudo dis si. ppellere. Obs
trudo ul obtrudo .i. contra ul ob aliquid ul cont
trudere. includere. abscondere. retrudo dis dere .i. in
tro trudē ul claudere ul retrudere .i. retro trudere.
ul extra trudere. Trudo et eius composita sunt ac
tiua. et faciūt pteritū in si et supinū in sum. et p
ducitur tru. vnde quidam. Ingerit astutus seq in
trudit uiolentus. Item. Nomen habeto trudes ex

Trulla. a trudo dis dicit trudo sit tibi trudes
hec trulla le .i. bombus uel sibulus ani. qr trudendo
emittitur. Item trulla dicitur quoddam uas fictile
Item trulla est qddam instrumentū cementarioz
ferreū latuz ad complanandū muz et ad lapides
cuz calce coniūgendos. qr trudit et detrudit et in
trudit calce ul luto lapides. Amos vij. Et in ma

Truncus. A trudo nu eius trulla cementarij
dis dicitur hic trūcus ci. sine capite sciliz statura
arboris insistens radici. trūcus hominis est media
ps corpis a collo ad inguinem. vnde ingidius. ca
put collo uehitur. truncus sustinetur coxis. et ge
nibus et cruribus. vnde trūcus ca cū diminutus.
semipasius sine capite. et trūco cas. caput auferre
diminuere debilitare. et est actm̄ cū suis cōpositis

Trusum est supinū de trudo dis. Inde addita. s.

Truta. a trudo dis hec truta trusus .i. clausus.
te. qdam piscis. qr vim habet trudendi. ul qr sem
per moretur obtrusa

Trutannicus ca cum penl cor in trutannus est

Trutannizo zas in trutannus est.

Trutannus. a trudo dis dicit hic trutannus ni. q
suis ūbis trudat. Ad hoc ut decipiat. facit enim
credi quod uez non est. Vnd hec trutannia tānie
et hic trutanniculus li. Et trutannicus ca cū. Et tru
tannizo zas. uitam et mores trutannoz gerere

Trutina. a trudo dis hec trutina ne .i. statera sciliz
lingua libre. qr semper truditur foras ul ptica per
transuersum posita. qr trudat sursum. vnde hec tru
tinula. et hec trutinella ambo dimi. et trutino nas.
id est librare. equipendere. vel ut dicit pap. Truti
nat appensat extimat. et corripit tru. orac in epp
Scriptores trutina non est q multa loquantur

Trutinella nelle diminutiuum parua trutina.

Trux cis.ge.omnis.dr a trudo dis.Et est trux
crudelis.austerus.ferus.inexorabilis.horrendus.
Et compatur.vnde h̄ trucitas tatis.et corripit.u
ante.c.vñ ouid epy.Mater eris tauro senior ipse
truci.Itē orat̄ in pri epy.Ira truces inimicicias et
Truatim aduerbium psonale.i. ‖ funebre bellū
tuo more ul' more tue gentis ul' patrie.Sil'r
distingue meatim et suatim.Et scias q aduerbijs
non accidit nūs neq persona.ut dixi in meatim
Tuba.a tibia dr h̄ tuba be.quasi tibia.qr sunt
similes ei et in longitudine et in specie.vel tuba
quasi cofa qr concaua est.Et scias q tuba legal'.
de qua habetur in x numerorū.Erat ut dicit iose
phus fistula cantatoria pene magnitudine cubiti
calamo capacior.pbens in principio latitudinem
que conueniebat ori ad susceptionē spiritus que
hebraice dicit' asora.Et sicut dr in historijs habe
bat quatuor usus.ad uocandā multitudinē.ad
mouenda castra.ad bella ad festa.Qñ enī habe
bant solenne epulū et dies festos et kalendas clan
gebant.vnde in ps.Buccinate in neomenia tuba
vnd ūsus.Legalis populū tuba clangore uocabat
In bellis castris festis q sonora tonabat
Tuber.A tumeo mes dr h̄ tuber beris.fungus
qr ex tumore terre pcedat.vnd et tubera quasi tu
mera.i.quasi tumores terre.et ponitur sepe p tu
more.et p peccato generaliter.Terenc̄ in adelphis
Colaphis.est tuber totū caput.vnde tuberosus sa
sum.tuberibus plenus.inflatus.supbus.et compa
tur.vnde h̄ tuberositas tatis.inflatio ul' superbia
Tubero ras.a tuber dicit' tubero ras.inflare uel
supbire ul' tuberibus implere.Et componit' contu
bero ras.purgare.uel equare.et corripit be.
Tuberosus sa sum in tuber est
Tubianei dicebant' iudei illi qui ex alienigenis
conuocati in auxiliū iude uenerant.et dicebantur
tubianei quasi tubis cōducti.et pducit ne.h̄ uult
glosa in ij li macha c xij.sup illud et uenerūt in
caracha ad eos qui dicuntur tubianei iudei.
Tubicen.tuba componit' cū cano nis.et dr hic
tubicen cinis.qui canit cū tuba.et corripit pen'.
tam nominatiui q genitiui.vide in cano nis.
Tubicina.a tubicen dicitur hec tubicina ne pn'
correpta que canit cum tuba
Tuccetarius rij.in tuccetum est.
Tuccetū.A tondo dis dr hoc tuccetū ti.cibus qui
fit ex carniū concisione.sicut salcicia est.psius.Sz
grandes patine tucceta q grassa.Et inde tuccetarius
Tuchidides in tuchis est ‖ qui cibum illū facit
Tuchis interptatur fortuna.vnde quidam grecus
poeta dictus est tuchidides.quasi fortunatus
Tuchus genus auis scilicet cuculus
Tudatus ti in tudes vide
Tudes.a tūdo dis dr h̄ tudes ul' tudatus.i.mal
leus.vñ tudatos appellamus illos qui habent ca
pita grossata ad modum mallei grossi.
Tudito tas.pcutere cū malleo.et dicit' a tudes
Tueor eris in tuor eris est ‖ uel tudatus
Tugurium rij.in teges vide
Tuitus ta tū.a tuor tueris tercie coniugationis
Similiter dr contuitus.detuitus.intuitus.Sed tu
eor secūde coniug facit tutū.vñ in doctrinali.Dat
tutū tueor tuitū tuor ambo tueri
Tuli listi dat' p pterito hijs ūbis tollo et fero
et corripit tu.vnde Attuli.abstuli.Contuli.detuli.
Extuli.sustuli.corripiunt penultimam

Tullius lij p duo.l.ppriū nomen cuiusdam ui
ri.Lucanus in vij.Tullius eloquij cuius sub iure
Tulo lis vide in tollo lis. ‖ togaq
Tultus.a tulo lis tuli uel tetuli tultū.antiqtus
dicit' tultus ta tū.qd tollit'.vnde gg in mora.ex
ponens illud iob.ferrum de terra tollitur dicit in
xviij li loquens de matheo apostolo.Sz de terra
tultus in fortitudine ferri conualuit.vide in tollo
Tumentū A tumeo es dr hoc tumentū ti qr in
filo uel tela tumeat nec subtilitatem habeat vnde
tumentuosus sa sum.tumento plenus.et compat'
Tumeo mes mere.i.surgere.crescere.inflare.su
perbire.vnde hic tumor moris.et tumesco cis.in
choatiū.Tumeo componit' contumeo mes.Circū
tumeo mes.detumeo mes.Distumeo mes.Extu
meo mes in eodē sensu ista tria.i.ualde tumere
uel cessare.a tumore remoueri.Intumeo mes.in
tus ul' contra ul' ualde tumere.ptumeo mes.Ob
tumeo mes.Retumeo mes.Et ab omnibus istis
inchoa.Contumesco et cetera.Tumeo cū omnibz
suis compositis est neutrū.et caret supino.et cor
tu.Orat̄ in poetria.Vesanū tetigisse timent fugi
ant q poetam.Et in aurora.Hic tumet ille timet
fugit hic hostem fugat ille
Tumidulus la lū.aliquantulū tumidus dicitur
Tumidus.A tumeo mes dr tumidus da dū in
flatus.supbus.iratus.Et compatur.et a genitiuo
tumidi addita tas.fit h̄ tumiditas tatis.et differt
tumidus et tumens.qr tumidus est qui semp tu
met tumens uero qui ad tempus ex aliqua causa
tumet.vide.per simile in tumidus
Tumor.a tumeo dr hic tumor oris.vnd tume
rosus sa sum.tumoribus plenus.et compatur.vñ
hec tumerositas tatis
Tumulo las in tumulus vide.
Tumullulus li diminutiuum paruus tumulus
Tumultuarius.a tumultuor aris.dr tumultua
rius ria riū.et hinc tumultuarij dicebant' milites
vl' pedites.qui p solo tumultu ducebantur in pli
um.uel qr subito et cum tumultu exeunt contra
hostes eximprouiso uenientes.Vnde et illud ge
nus milicie dicitur tumultus uel tumultuatio uel
Tumultuor aris in tumultus est ‖ coniuratio
Tumultus.a tumeo es dr h̄ tumultus tus.sedi
tio.coniuratio.diuisorū garritus.quasi tumor mul
tus.vnde tumultuosus sa sum tumultu plenus.et
comparatur.et tumultuor aris.tumultū facere.et
Tumulus.a tumeo mes. ‖ hinc tumultuarius
dicitur hic tumulus tumuli.scilicet mons breuis
ul' sepulcrum.vl' terra congesta super sepulcrum
et dicit' tumulus quasi tumens tellus.vnde h̄ tu
mullulus dimi.et tumulosus sa sum.tumulis ple
nus.et compat'.vnde hec tumultuositas Itē a tu
mulus p sepulcro dr tumulo las.i.sepelire.vnde
tumulatim aduerbium.Et componit'.Contumulo
as.Detumulo as.valde ul' deorsum tumulare.ul'
a tumulo remouere.de tumulo extrahē.Intumu
lo as.Retumulo as.et est tumulo actiuū cū om
nibus suis compositis.et corripit mu.Significati
ones huius nominis tumulus comphendūtur in
hoc ūsu.Mons breuis est tumulus.bustum con
Tundo dis.tutudi tunsū tū ‖ gesta q tellus.
dere.i.pcutere.uberare.conterere.confringere.vñ
contusus sa sum.detūdo dis di sum.valde tundere
ul' deorsum.Extūdo dis di sum.i.extra tūdere.ul'
tūdendo extrahē.Intūdo dis di sum.intus ul' ual

de tūdere. Pertūdo dis di sum. Obtūdo dis di sum
cont᷑ ul᷑ vndiq; tūdere. obturare in angustia clau
dere. ꝓhibere. obsecare. obsurdare. opprimere. vnď
obtusus sa sum. Retundo dis di sum retro tundere
ul᷑ tundendo retro opprimē et acumen ferri destru
ere Tundo et eius composita sunt actiua Itē tundo
geminat preteritū in pma sill᷑a Et amittit ibi n.
ut tutudi pnl᷑ corr. ꝫ in sup remanet n. ut tunsuꝫ
composita uo ab eo omnia amittunt geminacio
nem in preterito. et n in sup. contudi contusum.
retudi retusum etc̃ ſm hug᷒ Et hᷓ ſm modnos te
neas. tamen ſm antiquos supina predcōꝝ ūboꝝ
inueniunt᷑ sepe retinere. n. ut obtunsus. vnď ūgil᷑
in j ge. vomeris obtūsi dentē cauat arbore lintres
et introducit ps illū ū sum. Item in pmo reg̃. xiij
c. inuenit᷑ ꝙ retūse erant acies uomeꝝ. Inuenit᷑ e
ciam sup̄ p̄dictoꝝ ūboꝝ sine. n. vnde aggei pmo.
In sacculum ptusum. Et formatur tūsum a pma
ꝑsona p̄sentis do in sum. ut tūdo tūsum. Inuenit᷑.
tondeo des. et facit p̄teritū totūdi et sup̄ tonsum
vide in suo loco. Item scias ꝙ composita a tondo
omnia corripiūt penl᷑ p̄teriti. Vt contudi. detudi.
extudi. intudi. ptudi. retudi. obtudi.

Tunica. a tonus dr̄ hec tunica ce. antiquissima
uestis quasi tonica. qr in motu incedentis sonū fa
ciat. pmū enim fuerūt pellicee tunice quibꝫ post
eiectionem de paradiso adam et eua induti sunt.
vnde tunicella le dimi. et tunicatus ta tū. tunica
indutus ul᷑ tunicam habens. et tunicosus sa sum
tunicis plenus. et tunico cas tunicam mouere

Tunicella le parua tunica. et est diminutiuum.

Tunicula cule diminutiuum. parua tunica

Tusim adūbium. i. minutiꝫ concisim ul᷑ percus
sim. et dicitur a tudo tudis.

Tusum est supinum de tundo dis

Tuor eris itus sum. i. inspicere. ul᷑ defendere pro
tegere. vnde tueor eris tutussum secūde coniug̃. i.
inspicere. ul᷑ defendere ꝓtegere. et ſm ps idem sig
nant tuor et tueor. et tam tuor q̃ tueor componū
tur et redūdant composita in eadem significacōne
scilicet ꝓ inspicere. Contuor ris contuitus. Contue
or eris contutus. i. considerare inspicere. Detueor
eris detutus. et detuor eris detuitus. i. ualde ul᷑ de
orsum tueri. Intueor eris intutus. et intuor eris.
intuitus. i. contra aliquem ul᷑ intus ul᷑ diligent᷑
ūsus aliquem tueri. Et distingue sic. Contuimur il
la de quibus cū ea contuimur nulla surgit ymago
ut lingua detuimur illa de quibꝫ cū detuimur ea.
surgit ymago in inferiori parte posita. sicut aqu
intuimur illa de quibus cū ea intuimur resultat
ymago superius ut speculū. Item componit᷑. Ob
tuor eris obtuitus. vl᷑ obtueor eris obtutus. i. cō
tra ul᷑ vndiq; uel ob aliquid tueri. Tuor et tueor
et composita ab illis deponēcia sunt. et composita
in eadem significacōne inueniunt᷑ Tuor et compo
sita faciūt sup̄ in tuitū. Tueor uero secūde coniug̃
cū suis compositis facit sup̄ in tutū. Item tuor de
bet facere infinitiū tui. sed causa differencie de tui
ꝓnomine deficit ꝫ accipit mutuo de tueri. compo
tamen ab eo habent infinitiuū contui et detui. etc̃
vnde ūsus. Pro speculor dicas. et pro defendo tueri
Dat tutū tueor tuitū tuor ambo tueri. Item nota
ꝙ tuor raro inuenit᷑ ꝓ defendere. et sepius pro in
spicere. econūso tueor raro inuenit᷑ pro inspicere
et sepe ꝓ defendē. Sed composita raro ul᷑ numq̃
inueniunt᷑ nisi ꝓ uidere ſm hug̃. ps dicit in viij
li. ubi agit de coniug̃. ꝙ sunt quedam uerba que
quamuis eandem significacōnem habent diūse ta
men coniug̃ sunt in usu. ut studeo es. et studo dis
ferueo ues. et feruo uis. tueor eris. et tuor eris. O
leo les. et olo lis. Excello lis. et excello les.

Turba. a turbo bas dr̄ hec turba be. i. turbatio
et turba populi multitudo. sed multitudo numero
fit. turba tantū in loco. Possunt eciam pauci tur
bam in angusto facere. et est turba nomen collec
tiuū. et potest recipere ūbum pluralis numeri. et
adiectiuū in plurali numero et in diūsitate gene
ris et hᷓ racōne significacōnis. vnde in vij c iohis
Sꝫ turba hec que nō nouit legem maledicti sunt

Turbacō onis. in turbo est

Turbella le. in turbacō. Et dicit᷑ a turba. Aug̊
in li de ci dei. omnem motū cordis et salū. omnes
qꝫ turbellas fluitare asserit. et ꝓducit be.

Turben binis in turbo binis est

Turbidus da dū. vide in turbo bas.

Turbo bas dr̄ a turbo binis. Et est turbare p̄ci
pitare. confundere. cōmiscere. obscurare. vnde tur
bidus da dū. et compatur. vnde hᷓ turbiditas tis
et est turbidū de natura. turbulentū fit. et dicitur
turbidus da dū. quasi terbidus. i. terra cōmixtus
scilꝫ fece. et est ethi. Turbo componit᷑. Conturbo
bas. Disturbo bas. deturbo bas. Exturbo bas. ꝓ
turbo bas. pturbo bas. Inde pturbatus ta tū. vnď
a genitō pturbati addita. o. fit perturbatio. Quare
autem pturbacō non cadat in sapientem dixi in
sapientia. Returbo bas. Turbo et eius composita
actiua sunt. Iteꝫ a turbo bas turbido das. turbidū
facere. Et turbatus ta tū. A genitō turbati addita

Turbo binis. mas ge. cor̄ ꝗ. o. hᷓ turbatio onis.
penl᷑ genitiui dr̄ a terra. qr antiqui dicebant hoc
turben binis. scilicet ūtigo uolubilitas uentoꝝ dic
tus a terra. qr quociens tal᷑ uentus consurgit ter
ram in circuitu mittit. vnde turbineus nea neū. et
turbinosus sa sum. de causa huius uenti qui dicit᷑
uentus turbo. vide in uentus

Turbulentus. turba ul᷑ turbacō ul᷑ turbiditas cō
ponit᷑ cū lentos. et dicit᷑ turbulentus ta tū. et tur
bulens tis. i. turbidus nō lucidus ꝫ turbidū de na
tura. turbulentū uo fit. et utrūqꝫ compatur. vnde
turbulente ul᷑ turbulenter adūbium. et hec turbu
lencia cie. et turbulento tas turbulentum facere

Turdela le quedam auis. quasi maior turdus et
dicit᷑ a turdus cuius turdule stercus uiscum gene

Turdus. A tardus dr̄ hᷓ tur ꝗ rare dr̄ ſm pap̄.
dus di. quedam auis. qr tarde uolet. ul᷑ qr tarde se
referat. scilicet in fine autūpni. vnde turdinus na

Turgeo ges si sum gere. i. ꝗ nū penl᷑ ꝓducta.
inflari tumere. vnde turgesco cis inchoati. Turgeo
componit᷑ Conturgeo ges. deturgeo ges. disturge
o ges. Inturgeo ges pturgeo ges. Obturgeo ges.
Returgeo. et hinc inchoa. Conturgesco. Deturges
co etc̃. Turgeo et eius composita neutra sunt. et fa
ciūt preteritū in si et sup̄ in sum. licet p̄terita et su
pina talium ūboꝝ sint in frequenti usu

Turgidulus la lū dimi. aliquantulum turgidus
Turgidus [illegible] turgeo ges dicit᷑ turgidus da dū in
flammatus [illegible] midus. iratus. et compatur. vnde hᷓ

Turgiolū. a turgeo ges dr̄ hᷓ ꝗ turgiditas tatis
turgiolum li. uas interius grossum et turgidū. et

Turgor goris mas ge. id ē tumor ꝗ corripit. o.
turgiditas. et dicitur a turgeo ges.

Turma. a turbo bas dr̄ hec turma me. sociems

hominū et ꝓprie xxx. scilꝫ ala Sed ala continet
xxx milites. turma xxx pedites. vnde turmatim
aduerbium. sicut a turba turbatim
Turmella le diminutiuum. parua turma
Turmula le dimi. parua turma. et corripit mu
Turonis ciuitas est. et cor̄ penl' sic ligonis nis.
Turpeo pes in turpis est
Turpiloquus. A turpe et loquor componit̄ tur
piloquus qua quū penul' cor̄. i. turpia loquens.
vnde hoc turpiloquium quij. turpis locutio
Turpilucꝝ. turpis componit̄ cū lucꝝ. et dr̄ turp
lucrus cra crū. i. turpiter lucꝝ faciens. vnde hꝯ tur
pilucꝝ cri. turpis acq̄sitio lucri. et cor̄ lu naturalit
Turpis. a turpeo pes dicitur hꝯ et hꝯ turpis et hꝯ
pe. informis. qꝛ torpeat. et compat̄. A dcō turpi
addita tudo hꝯ turpitudo dinis. Item a turpis tur
po pas. inq̄nare. turpem facere. vnde turpeo pes
pui. i. esse ul' fieri turpem. Et hinc turpesco cis in
choatiuū. Turpo componitur Deturpo pas. Et est
turpo actiuum cum suis compositis
Turricula cule diminutiuum parua turris
Turris. a terreo dr̄ hꝯ turris huius turris. dicunt̄
turres quasi terretes. qꝛ longe sint et recte. et ꝓ
rotūde vident̄. licet q̄nqꝫ sint quadrate ul' late. ul'
dicūtur a tueor. qꝛ p̄bent defensionem. Et desinit
accūs singular̄ in em et in Im. turrem ul' turrim
et ablatūs in. e. et in. J. turre ul' turri. et gtūs plu
ralis in iū turriū. et accūs pluralis in es et in is.
turres ul' turris. vñ turritus ta tū. turribus plenus
ad modū turris dispositus. Et ꝓducit penl'. Et
scias qꝫ turris gregis dicebat̄ ꝓm Jero. locus ubi
iacob g̃ges suos pauit nom̄ loco inde relinquens
Turris uo custodum dicebatur ubi custodes posi
ti erant ad custodiam prouinciarum
Turritus ta tum. in turris est.
Turtur turis a sono nomen habet. genus auis
est. vnd̄ turturinus na nū penl' ꝓducta. et declina
tur hꝯ turtur ris ꝓmiscui generis penl' geniū cor̄.
Et sub vno genere et vno articulo comp̄hendit a
nimalia utriusqꝫ sexus. potest ergo dici alba aqui
la. et unus turtur. tam ꝓ patre q̄ꝫ ꝓ femina. nec
fit restrictio ad masculinū cū dicit̄ unus ul' solus
turtur. sicut consueuit fieri in cōmuni genere cū
dicit̄ albus ciuis. tamen q̄nqꝫ nomina ꝓmiscua
recipiūt adiectiua contra naturam sui articuli cau
sa discernendi sexū. vnde inuenitur anser erat cui
dam p̄cioso germine feta. Similiter est dictum de
turture sola uolabit sola sedebit. tamē nobiliores
autores hijs abusionibꝫ non utūtur. De hoc dixi
in tercia pte in tractatu de genere nominū ubi egi
de epiceno genē. Et est turtur auis pudica. vnde
dicit bernhꝯ in lix ꝓmone canticoꝝ. Turtur compa
re uno contenta est. quo amisso alterꝝ iam nō ad
mittit numerositatem in hominibꝫ nupciaꝝ redar
guens. Nam et si forsitan culpa ꝓpter incontinen
ciam uenialis est. ipsa tamen tanta incontinencia
turpis est pudet ad negociū honestatis racōnem
non posse in homine qꝫ natura possit in uolucre
cernē. cū turturem tempe sue uiduitatis sancte ui
duitatis opus strennue atque infatigabil[illegible] exe
quentem uideas ubiqꝫ singularem ubiqꝫ g[illegible]entem
audias nec umq̄ꝫ in uirido ramo residentem ꝓspici
es. ut tu ab eo distas uoluptatū uirencia uirulen
ta uitare. Adde qꝫ in iugis monciuꝫ et in summi
tate arboꝝ frequencior illi conūsacō est. ut qd̄ ul'
maxime ꝓpositū pudicicie docet. doceat nos terre
na despicere et amare celestia ex quibus colligit̄
qꝫ uox sit turturis p̄dicatio castitatis. Neqꝫ enim
a principio uox ista in terris audita est. sꝫ magis
illa Crescite et multiplicamini. et replete terram
Turturi. dicunt̄ pastores qui fistulis canunt
Tus turis. uide in thus aspiratum
Tuscia a tus turis dr̄ hꝯ tuscia cie. quedam pars
ytalie. A frequencia turis et sacroꝝ dcā. Eadem et
tirena a tireon fratre liddi vñ tuscus ca cū gentile
Tussicula le dimi parua tussis. uide in liddia
Tussis A tundo dis dr̄ hꝯ tussis sis qꝛ tundit pec
tus. Vel dr̄ sic a ton. i. ab altitudine. qꝛ a ꝓfundo
pectoris ueniat Et desinit ablatiuus in i ut tussi.
et accūs in im tantū Et sunt quinqꝫ nomina lati
na que faciunt in im tantū accm̄ vñ ū sus Im tm̄
faciunt hec quartum nomina casum Vim burim
tussim maguderim qꝫ sitim A tussis dr̄ tussio sis
siui sire situm vnde hic tussitus tus Et tussito tas
Tussitus tus In tussis est. Fre penl' producta
Tutamen a tutor taris hꝯ tutamen inis. i. tutam̄
Tutela A tueor eris tutus. tū Et ꝓd pnl' nū
sim hꝯ tutela le. defensio. et est tutela in liberꝝ ca
put alicuius qui ꝓpter etatem nec se nec sua defen
dere p̄t Tutela dabatur liberis. patronus ꝓuis. vñ
tutelo las. i. defendē Vñ hꝯ tutelacō et hꝯ tutelam̄
et hꝯ tutelatus tus et hꝯ tutelator defensor et ꝓd te
Tutelarius A tutela dr̄ tutelarius ria rium de
Tuto tas In tutor uide. fensorius ꝓtectorius
Tutor taris freq̄nter defendē ꝓuare. ūbū fre Et
dr̄ a tueor eris tutū tutu. addita or ꝓ modnos Et
componit̄ contutor taris. tamen antiqui dicebant
contuto tas. Vnde in v c baruch Sacerdotes seris
hostia tutant Et producit tu
Tutudi preteritū de tundo dis In tundo dis uide
Tutus A tueor secunde coniug̃ dn̄dit tutus ta
tum vnde dicendum est tutus detutus intutus ob
tutus. Sed tuitus descendit a tuor eris. tercie con
iugacionis. Vide in tutus et securus
Vacca ce a uacillo dr̄ hꝯ uac
ca ce. i. bos. quasi uacilla
et debilis respcū tauri. ul'
uacca a bos quasi boacca
sicut a leo leena et a dra
co dracena vnd̄ uaccinus
na num Et hic uaccarius
et hꝯ uaccaria. custos uac
caꝝ Et hꝯ uacca. quedam
ciuitas hispanie Ab abū
dancia uaccaꝝ ita dicta vacca eciam quedam ciui
tas in numidia vnde uacceus cea ceum Et hꝯ et hꝯ
uaccensis et hoc se Et geminat c uacca
Vaccula le. pua uacca Et est diminutiuum
Vacillo A uaco cas dr̄ uacillo cillas. titubare. in
stabilem esse. tremulare. labare. trepidare. vñ ua
cillans ꝑticipiuꝫ. et ꝓducit ua. Vnde ouid. maior
Spes mea uacillat subtili pendula filo. ut dic̄ ma
Vaco cas caui care catū. i. esse ul' gister bene
fieri uacuū. Et licet uideatur ad alias significatio
nes transferri tn̄ oms̄ redolent illam. dr̄ eniꝫ uaco
lectōni. i. insisto lectioni et opam do et uaco a lec
cōne. i. cesso uel deficō a lectione. vaco nūmis. i.
careo. Sed omnes iste significacōnes redolent pri
mam. Cum enim dico uaco lectioni idem est ac si
diceretur. vaco ab alijs rebus. et insisto lectioni.
vnde uacat impsonale. i. esse uacuū ul' licitū esse.
ul' optimū. vnd̄ uacat michi legere quasi oportu

nitatem legendi habeo.i.nõ impedioꝛ ab alio ne
gocio. vaco cũ ſuiſ compoſitis ſi qua habꝫ neutꝝ
eſt et coꝛꝛpit hanc ſilbam ua vnde luc̃ in v libro
fata uacent proceꝝ motus h̃ cuncta ſequuntur
Vacuefactus In uacuo uacuas eſt
Vacuna a uaco dꝛ h̃ uacuna ne dea uacacõnis
et ocij.oꝛa.h̃ tibi dictabã poſt fanũ pulcre uacune
Vacuo as aui are Et ꝫm pap̃ uacuat.i.inanit.
qd̃ intus eſt aufert. Vnde uacuus a um.i.uanus
ocioſus deſtitutus ſine eo qd̃ habuit Et coꝛ̃ pri
mam Ouid̃ Da uacue menti quo tucatur opus.
Et componituꝛ cũ factuſ Et dicitur uacuefactuſ ta
tum Job xiiij Et fluuius uacuefactus areſcat
Vadimonium monij In uadium eſt
Vadio as In uadium exponitur
Vadium.a uas uadis dꝛ h̃ uadium dij.et h̃ ua
dimoniũ nij.in eodem ſenſu.ſcilꝫ pignus uł fide
iuſſio.vñ uadio as in uadio ponẽ.Et componit̃
conuadio as.inuadio as.obuadio as contra aliũ
uadiare.reuadio as repignoꝛare.a uadio recolligẽ
uł ſubuadio as poſt uł latenter uadiare.Et ẽ ua
dio actiuũ cũ omnibus ſuis compoſitis.et coꝛ̃ ua
Vado as aui dꝛ a uadum.et ẽ uadare ꝑ uaduꝫ
ducere uł ꝑ uadũ tranſire.ut uado iſtum.uł uado
equũ.Et componitur ꝑuado das.reuado as.tñſ
uado das.Et eſt neutꝝ uado cum compoſitis pro
tranſire ꝑ uadum.In alia ſignificacõne ẽ actiuꝫ
et coꝛripit ua ſicut uadũ.ꝫ uado dis ꝑmam ꝓdu
cit.vnde ũſus. Vado uiam uado quadꝛupedem ua
do uadiũ do.Et uadoꝛ illud idem.ſignificare ſolet
Prima uado lego tercia uado lego.
Vado dis ſi ſum uadẽ.i.pergẽ. Vado componit̃
Conuado dis.Euado dis ſi ſum.extra uadere.effu
gere.liberari.Inuado dis ſi ſum dẽ.impetere.agg̃
di.arripẽ.Peruado dis ſi.ꝑfecte uadẽ.uel ꝑ aliqd
uadere. Vado et eius compoſita neutra ſunt.p̃ter
inuado qd̃ eſt actiuũ.et omnia faciũt p̃teritũ in ſi
et ſup̃ in ſum.et ꝓducũt ua.vnde pamphilus.Et
modo uadit eques qui ſolet ire pedes
Vadoꝛ.a uas uadis deriuatur uadoꝛ daris.in ua
dem ponere.uadem dare.vt ego uadoꝛ illũ tibi.i.
do illũ in uadem tibi.vł uadari uocari ad iudiciũ
ad placitũ.uł fideiubere.uł litigare.uł pollicere.
Et erat cõmune olim ꝫ modo deponens.et ꝑtinet
non ſolũ ad homines ſed eciam ad animalia.vt
uado tibi equũ meũ.Et componit̃.conuadoꝛ aris
Euadoꝛ aris.poſcẽ flagitare.uł a uadicõne libera
re.remouere. Reuadoꝛ daris.uadem recolligere.et
eſt deponens cũ ſuis compoſitis.et coꝛripit ua ſic̃
uas uadis.vnde ouid̃ de reme. Jamqꝫ uadaturus
leticia ꝓdeat inquit.vide eciam in uado das
Vadulum li dimi.paruum uadum
Vadũ.A uado dis.o.in um ꝫm p̃s.dꝛ h̃. uadũ
di.locus breuis et humiliſ in aqua.qꝛ ꝑ eũ poſſit
uadi.i.deambulari pedibus.vnd̃ uadoſus ſa ſum
et compatur.et licet uado diſ a quo deriuatur ꝓ
ducit ꝑmam.tamen uadũ et uas uadis et uadoꝛ
daris coꝛripiũt ua.vñ ouid̃ epp.Ad uada menan
Vafeꝛ.ualde componi- dri concinit albus oloꝛ
tur cũ afeꝛ.et dꝛ uafeꝛ fꝛa fꝛum.callidus.et inge
nioſus.ũſipellis.multifoꝛmis.et dꝛ uafeꝛ q̃ſi uald̃
afeꝛ.i.uald̃ callidus.nã afꝛi uald̃ ſolent doloſi eẽ
et fꝛaudulenti.vel uafeꝛ cõponitur a uarius et fe
rens.Iñ uafeꝛ quaſi uaria ferens.ſicut homo cau
tus qui loquit̃ uarijs modis.et compatur.et coꝛ-
Vagedabeꝛ.hebꝛaice richmus grece -ripit ua.
numerus latine.vnd̃ iero.in ꝓlogo regum.Quar
tus uagedab̃ quaꝫ numeꝝ uocamus.et ac̃ in fine
Vagina.a baiulo las dicit̃ hec uagina ne.theca
gladij dicta quaſi bagina.qꝛ in ea mucro uel gla
dius baiuletur.vnd̃ h̃ uaginarius rij.qui facit ua
ginas.et uagino nas.i.facere uaginas.et compo
nit̃ cũ.e.et dꝛ euagino .i.extraho de uagina.Itẽ
cũ in.Et dꝛ inuagino nas.i.in uaginam mittere.
Vagino et eius compoſita ſunt neut̃.Et ꝓducũt
penł.Ouid̃ maioꝛ.Pendenti nitidũ uagina diripit
Vagino nas in uagina eſt - enſem
Vagio.a uagus ga gum dꝛ uagio gis giui uel
gij gitũ gire quarte coniug̃.i.ploꝛare.flere.et eſt
ꝓꝓum infanciũ in cunis adhuc exiſtenciũ.et inde
h̃ uagitus tus tui.ipſe clamoꝛ infanciũ.et uagito
tas frequentatm̃.i.frequenteꝛ uagire.uł uiolent̃
et ꝓd̃ penł.Vagio neutꝝ eſt cũ ſuis compoſitis.
et ꝓducit ua.ꝫ uagus eam coꝛripit.Thobias.Nos
qui uagitu deficiente loqui.Iteꝫ ũſus.Siluis paſ
ce uagis.in cunis tu petre uagis
Vagito uagitas in uagio uagis eſt
Vagius.A uagoꝛ garis dꝛ uagius gia giũ.qui
Vagoꝛ garis gatus - genibus iunctis ambulat
uagari.i.ſpaciari.errare.huc et illuc diſcurrẽ.vñ
uagabũdus da dũ.et uagus ga gum.Qꝛ auteꝫ dꝛ
uagus.q̃ſi a uia actus.Et uagari a uia agi.i.ſine
uia uel uagari.quaſi uagum agi ethi eſt.Et com
patur.vnde h̃ uagitas tatis. Vagus componitur
Peruagus ga gum.i.ualde uagus. Vagoꝛ compo
nitur conuagoꝛ garis.Deuagoꝛ garis.et Diuagoꝛ
ualde uł deoꝛſum uł diũſis modis uł in diũſas ꝑ
tes uagari.uł a uagacõne ceſſare.Iteꝫ euagoꝛ.ex
tra uagari.extra ire.Girouagoꝛ garis.Peruagoꝛ.
garis. Vagoꝛ et eius compoſita deponencia ſunt.
Et coꝛripit ua.vñ lucanus.Nobilitas cũ plebe pa
tet late qꝫ uagatur.Iteꝫ auroꝛa.En uagus et pro
Vagulus.a uagus di - fugus et maledictus eriſ
citur uagulus la lũ dimi.aliquantulũ uagus.vñ
hec uagula le dꝛ iuuenca que uagatur ꝑ campũ.
et hic uagulus.annulus.qꝛ uagatur in digito.et
Vagurio.a uagoꝛ garis dꝛ uagu- coꝛripit gu.
rio ris.peꝛ ocium uagari
Vagus ga gum in uagoꝛ garis exponitur.
Vah qñqꝫ ſignificat gaudium.et eſt interiectio
gaudentis.yſaie xliiij c. Vah calefactus ſum uidi
focũ.Et aug̃ dicit.cum delectamur dicimus uah
Iteꝫ qñqꝫ notat deriſioneꝫ uł increpacõneꝫ.math̃
xxvij. Vah qui deſtruit templuꝫ dei et in triduo
reedificat illud.Et ſcias ꝙ in.h.nõ p̃t ſilba termi
nari Sed obijcitur de uah et ah et oh et uh In q̃
bus h eſt finalis littera Ad hoc rñdet p̃s in ij li.
maio.ꝙ ibi eſt apocopa.cũ ꝑfecta uaha et aha
et oha ſint.vel dic ꝙ interieccïones et huiuſmõi
uoces abſcondita uoce ſolent proferri.
Vaietra.hebꝛaice dꝛ tercius liber moyſi.ſcilicet
leuiticus Vnde dicit Jero in prologo reg̃ Tercius
Valde a ualido ualde.pro - uaietra.i.leuiticus
ualide.per ſincopam profertur ꝫm p̃s
Valentulus la lum.dimi.aliquantulum ualens
Valeo les lui litũ.i.uigere ſanum eſſe uł poſſe.
Et preciũ denotat Et ualeo.i.pereo uł infirmor
vñ terencius.ualeant qui inter nos diſcidia que
runt Et hinc inuenitur quoddam ũbum defectiñ
quod ꝑtinet ad ſalutacõnem in receſſu.ſcilꝫ uale
ualete ualeto tote ualere Quod olim ſolebat dici
moꝛtuis poſt ꝑactam ſepulturam ab amicis.qd̃

erat signum q amplius non debebant eos uide
re Et q tale uale. erat signū doloris et tristicie et
meroris. iñ tractū ē. ut ualeo ponat̄ p perire. uł
infirmari. a ualeo les dr ualesco cis incho. valeo
cōponitur. Conualeo les. fił ualē. sanari. ad sanita
tē redire. crescere. radicare. vñ conualesco Eualeo
ualde ualere inualeo ualđ ualē. crescere. abundare
vnde inualesco cis incho. pualeo les. plus ualere
pstare pcellere. Equiualeo les. equaliter ualere. e
quipollere. parem esse. valeo et eius cōposita neu
tra sunt. et faciunt preteritū in ui. et sup in itū. et
corripiūt hanc sillabam ua. Ouid de reme. Vt ua
leas animo quisquam tolerare negabis. et in gre
cismo dicit̄. Accipitur ualeat p queat et pereat.
Qui ualet ille pt defectiuū q salutat. De uale uale
te dixi in aueo aues. Et nota q ualeo qñ pcium
denotat construitur cū genitō denotante precium
indeterminatū ut indigesto. Julianus ait. fundū
tanti ualere quanti uendi pt. Et gg dicit. Regnū
celoꝝ tanti ualeat qtum habes. Construit̄ eciam
cū acusatō denotante pcium indeterminatū uł de
terminatū. Vt in geñ. Terra quam postulas xl si
clos argenti ualet. Construitur eciam cū ablatiuo

Valetro. a ualeo les dr h ualetro. i. gluto p con
trariū. q pauꝝ ualet. uel q ualet multū in lecaci
tate. et pducit penł genitiui scilicet ualetronis

Valgia. a uoluo uis dr hec ualgia gie. quasi uel
gia. i. retorcio. uł ꝓprie labioꝝ obtorsio est. quam
facimus cū aliquē deridemus vñ ualgio is retorqre

Validus a ualeo dr ualidus a ū. i. fortis. potens
robustus Et compatur. vnde ualide dius me Et se
pe proferuntur p sincopam. ualdus dior simus p
ualidus et ualidior. et ualde p ualide. et ualdius
p ualidius. Item a ualidus h ualiditas tatis. et p
composicōnem inualidus da dū. debilis. fragilis.
non ualidus. et compatur. vnde h inualiditas tis
hec inualitudo. debilitas. imbecillitas. infirmitas.
Et corripit pmam ualidus. Lucanus in vij li. Ad
ducit inualide robur facūdia cause.

Valitudinarius in ualitudo est.

Valitudo. a ualidus dr h ualitudo dinis. i. forti
tudo. Et nota q ualitudo inuenitur pro infirmita
te. et eciam ē nomen tractum ab illo funebri uale
quod dicebatur mortuis. de quo dictum ē in ua
leo les. Vnde quidam dicūt ualetudo p e. vñ ua
litudinarius ria rium. qui sepe infirmatur. uł qui
sepe pticipat ualitudine. et ualetudinarius ria riū
idem. et h ualetudinariū uł ualitudinariū domus
in qua curantur egroti. et licet causa dr̄ne dici pos
set. In utraq tamen significacōne dr competenter
ualitudo p J. Et scias q J añ tudo huiatur. ut for
titudo. pter ualitudo. quasi ualetudo.

Vallestris in uallus est.

Vallis. a uallo as dr h uallis huius uallis. quia
uallata sit montibus. vñ uallosus sa sum. et h et
h uallestris et h stre. Et p compōnem h conualł
lis. i. magna uallis uel ualles dnr ubicumq sunt
humilia loca cāpoꝝ et depssa qi uulsa hinc et cō
ualles depssa loca terraꝝ inter montes Et scias q
inuenitur uallis salinaꝝ quia ibi erant putei salis

Vallo as in uallis uide.

Vallosus sa sum in uallis est.

Vallus. a ualidus dr h uallus li. i. palus. qi uali
dus. vnde hoc uallum li concatenatura que fit de
palis sup aggerem. uł uallum ē ipse agger. scilz.
id quod mole terre erigitur ut custodia prendat̄.

et est uallū inter muꝝ et fossam. et dr a uallł. i.
palis quibus uallū munitur. Vñ quidam. vinctis
uallus h uallū cōuenit urbi. Et a uallū dr uallo
as circumdare. circumsepire. munire. et ꝓprie uallo
uł uallis. vñ h uallacō ualloꝝ circumdacō. uł in
uilla uł in urbis obsidione. vallo componit̄ con
uallo as. circūuallo las. et ē uallo actiuū cū suis

Valor. a ualeo les dr h ualor lo ¶ compositis.
ris id est potencia uigor sanitas

Valua. a uoluo is dr h ualua ualue. et sunt ꝓpe
ualue que reuoluūtur intus. et sunt duplices et re
plicabiles. de hoc eciam vide in ianua

Vaneo uanes in uanus exponitur

Vanga. A uagus dr h uanga ge. quoddam ge
nus fossorij. quia uagando fodit

Vanidicus ca cū pnł cor. i. uana dicens. et com
ponitur a uanus et dico cis xi. Et tenet naturam
de dixi pterito quod naturaliter corripit pmam

Vanidus. a uaneo nes dr uanidus da dū. i. ua
nus Et componit̄ euanidus da dum ualde uani
dus Ouid in v meta. pectora que in tenues abeūt ¶ euanida riuos

Vaniloquus a uanus et loqua
loquū uana loquens vñ h uaniloquiū et cor lo

Vanito tas penuł correpta uanitatem dicere uł
uanitando laudare Et dicitur a uanus

Vannus est instrumentuz de uimine factum in
modum scuti. cribꝝ scilz Et est fe ge bm papiam

Vanus a uenus dr uanus na num. i. inanis fal
sus fatuus irritus. q uenerij precipue solent esse
uani Et compatur uanior ssimus vnde h uanitas
tatis Et dr uanus quasi uehementer anus. i. uacu
us Et est ethymolog. uide de h in inanis. A uano
dr uanco nes nui esse uł fieri uanum uł deficere
vnde uanesco cis incho. Vaneo componit̄ conua
neo nes. euaneo nes. inuaneo nes. et hinc incho.
cōuanesco cis. euanesco cis. inuanesco cis. Vaneo
et eius composita neut̄ sunt. et carent sup. et prođ
ua vnde ouidius de sine titulo. Carmine lesa ceres
sterilem uanescat in herbam

Vapidus A uapa dr uapidus pida dum insipi
dus. sine sapore Et compatur Vnde h uapiditas
tatis. i. insipiditas tatis Et corripit ua et pi

Vaporo ras raui rare. i. calefacē urere uel uapo
rem emittere. uł uaporando emittē. vnde h uapo
ramen inis Et h et h uaporabilis et h le Et hic
uapor poris. i. calor fumus. vide in tonitrus. Et
in uentus et in mons et in pluuia A uapor dicit̄
uaporus ra rum Et uaporeus rea reum Et uapo
rosus sa sum Vaporo ras componitur cū e et dr
euaporo ras Et est actiuum cum suis compositis
Et producit po Virgił enerđ xj. Succedunt ma
tres et templum thure uaporant.

Vappa. a uapor dr h uappa pe. vile uinū qđ de
fece exprimit̄. uł exuuacō cū aqua. et ē fere nul
lius saporis. vnđ hec uappa sepe dicit̄ insipiditas
et uappa ardelio. pdigus supfluus. qui insipide uł
indiscrete dispergit res suas. et nullius probitatis
est. Et scias q uappa pducit a añ. p. Sz uapidus
eam corripit. vnđ credo q sit dicendū uappa p ge
minū. p. et sic posicōne pducit pmam

Vapulo las laui. a uapor. et est uapulare idem
qđ uerberari. et est ūbum neutꝝpassiuū. et signi
ficat passionem ab alio illatam. et construitur cū
ablatiuo interposita. a. uł ab. ut uapulo a te. i. ū
beror. et bta nubit a patre. Et habet uocem acti
ui et sensum passiui. sicut ueneo. nubo. exulo. Et

ꝓducit pmam uapulo. et scribitur p vnū. p. vide
Varica. a uarius dr̄ h̄ uarica ce. // in exulo las
et h̄ uarix cis. vena intercoxanea que si ledatur
ul' itinere. ul' ꝑcussione reddit hominem cicruum
et inflatū. et ex lesione facit poplices et coxas tur
gescē. A uarica ul' a uarix dr̄ uarico cas. ul' uari
cor caris transire ul' ambulare ul' diūtere ul' deflec
tere et curuare ul' claudicare. Et componit' diuari
co cas. et diuaricor caris. i. discutere. uel sepāre. di
uisum facere. diuisificare ul' diuisis modis uaricare
Preuarico cas. ul' pocius p̄uaricor caris. Itez a ua
rix uaricosus sa sum. i. curuus. Et corripit pmam
Varico cas in uarica ē et corri // uarica et uarix
Varius. a uia dr̄ uarius ria // pit penultimam
riū. q̄si uianus. i. non unius uie ꝫ incerte et mix
te sentencie diūsus. vnde hec uarietas tatis. et ua
rio as aui are. facere uariū diuisificare. vnde uari
atim adūbium. et h̄ et h̄ uariabilis et h̄ le. vnde
uariabiliter adūbium. et h̄ uariabilitas tatis. Va
rio componitur diuario rias. diuisis modis uaria
re. et est actiuū cū suis compositis. Et corripit ua
Varix ricis cor̄ penl' genitiui. et est mas ge. sic
dixit ps quasi in fine qnti libri. et ꝓducit ua. vid
Varus. a uarix dicit' uarus ra rum // in uarica.
Vas uadis mas ge. // i. curuus. et ꝓducit ua.
obses ul' fideiussor. et dicit' a uado dis. q2 dato ua
de licet abire et uadē. et cor̄. a. ante. d. ꝫ uado dis.
pmam ꝓducit. vnd quidam. Obside sine uade po
Vas uasis ge neu. et est // sito pus ad tua uade
etroditū nomen declinacōne. q2 in singulari nume
ro est tercie declinacōnis. sed in plurali est secūde.
vnde ūsus. Vas uasis terne dicas ꝫ uasa secūde. et
dicitur uasa quasi uesca. a uescor siue a uescendo
Vasco. a uacca dr̄ h̄ et // q2 esce in eis ponūtur
h̄ uasco onis. et uacceus cea ceū. vascones et uac
cei idez populi sunt dicti a uacca ciuitate hispanie
iuxta pireneū montem a qua habuerūt pncipiū.
ul' quam olim posséderūt. et dicūtur uascones q̄si
uaccones. c. mutata in. s. vnd hec uasconia nie. re
gio eoꝝ. et hinc uasconius a ū. et h̄ et h̄ uasco nis
Vasculum uasculi diminutiuum paruum uas
Vascus. a uanus dr̄ uascus ca cū. i. inanis nuga
Vastitas tatis In uasto tas est // torius
Vasto tas taui tatū tare. i. destruē dissipare diri
pere predari spoliare. vnde h̄ uastator h̄ uastacio
uastatorius ria rium. Et h̄ et h̄ uastabilis et h̄ le
et h̄ uastamen inis. et prod pnl'. Vasto componit'
deuasto tas. ꝑuasto as. Et ē uasto actiuū cuz suis
compositis. Item a uasto tas uastus ta tū. i. mag
nus. ingens. profundus. incultus. amplus. desꝰtus
solitarius. Et compatur uastior simus. Vnde hec
uastitas a genitō uasti addita tas. et addita tudo
hec uastitudo dinis. magnitudo. amplitudo destū
solitudo. ꝫ uastitas ꝓꝓe corpis uastitudo solitudo
Vates. a uico es dr̄ h̄ et hec uates huius uatis
scilz sacerdos. qn̄q3 sic dr̄ ꝓpheta. qn̄q3 poeta diui
nus. Et dicebant' uates poete. q2 metra ligarent
pedibus et sillabis. et ūba modis connecterent. et
eodem nomine eciam diuini dicebantur. q2 ipi ꝙ
plura offerebant uersibus. Vel uates a iumentis
dicti sunt. ul' a uideo des. q2 futura uidebant. et ꝓ
ducit ua. Ouid de reme. Parce tuū uatem. sceleris
damnare cupido. Quidaz dicūt q2 uates dr̄ a uas
uasis. i. theos. quasi uas dei. ul' uas diuinū. vn̄ sa
cerdos dr̄ uates. q2 continet deū p sanctimoniam.
Item diuini et ꝓphete dicūtur uates. q2 continere
uidentur deū p futuroꝝ p̄scienciam. Sz pocius est
ethimoloia uates quasi uas dei q2 compositio
Vaticanus. a uates et cano nis dr̄ uaticanus na
nū. i. ꝓpheticus. et tūc corripit penl'. vnde inueni
tur h̄ uaticanus ni. ꝓ quodam monte ubi nutri
tus dicitur fuisse iupiter. et ꝓducit ca.
Vaticinor aris. a uates et cano nis cōponit' ua
ticinor naris uaticinatus uaticinari. i. diuinare. pro
phetare. vnde h̄ uaticiniū nij. i. diuinatio. ꝓpheta
tio. et h̄ uaticinus ni. deus paganoꝝ. Item ut dn̄t
quidam. A uates et cano p̄t componi uaticinus.
na nū. i. ꝓpheticus. Vaticinor est depon̄. et cor̄ ti
Vaticinus in uaticinor est
Vatidicus. a uates et dico cis xi componit' uati
dicus ca cū penul' correpta. ꝓpheticus. diuinator.
Vau nomen est cuiusdam elementi apud grecos
et hebreos scilz. v. consonantis. Item est adūbiū
Vber. ab uua dr̄ h̄ ub // admirantis ul' iurantis
beris. mamma. et habz totū in singulari et in plu
rali. et dn̄r ubera quasi uuera q2 nuda sunt et hu
more lactis in modum uuaꝝ plena. et ꝓducit. u.
Ouid de arte in pmo li. fertilior seges est alienis
semper in agris. Vicinū q3 pecus grandius ub' hz
et in canticis dr̄ meliora sunt ubera tua uino. Et
inde h̄ uber beris. i. abundancia fertilitatis. et hic
et h̄ et h̄ uber beris cōmunis ge in declinacōne. ꝫ
omnis in constructione. et desinit ablatiuus in. e.
tantū licet qn̄q3 p autoritatem finiat ablatiuū in
i. et p̄t poni cū mas. et fe. et neu. genē satis ꝓꝓe.
sicut et diues et paup. ꝫ non in omni sua termi
nacōne. q2 qualitas accusatiui desinentis in em. et
forma pluralis in es nullo mō pn̄t neutro generi
adaptari. Vn̄ nichil ē habeo uberem pecus. uel u
beres pecora. vnde ūsus. Rem ul' res neutꝝ fugi
ūt ꝫ cetera sumūt. De hoc dixi in iij pte ubi egi
de omni genere. et ē idem uber quod abundans.
Vnde luce c xij. hominis cuiusdam diuitis ubēs
fructus ager attulit. Et compatur uberior uberri
mus. vnde uberiter rius me adūbiū. Et a ntō ub
addita tas fit h̄ ubertas tatis. i. abundantia. Item
ab uber pro ubertate uberosus sa sum. i. abūdās.
et compatur. vn̄ h̄ uberositas tatis. Item ab uber
ubertus ta tū. i. abundans. Et compatur. Vn̄ ub
tim abundanter. et uberto tas abundare. Item ab
uber ubero ras abundare. Et componit' exubero
ras. ualde uberare. supabundare. Vn̄ exuberans
tis omnis ge. Et compatur. vnde exuberant' tius
me. et h̄ exuberantia abundantia. affluentia. Inu
bero ras. i. ualde uberare. Et ē ubero neutꝝ cum
suis compositis. Item ubero beras potest deriuari
ab ubere mamma et tunc uberare id est lactare.
et inde exubero uberas berare ab ubere segregare.
et inubero ras lactare Et secūdum hoc ubero est
actiuū cū suis compositis Itez ab uber ꝓ mām̄a
componitur h̄ et h̄ exuberis et h̄ exubere et sub
uberis re. exuberes dicūtur infantes qui extracti
sunt ab ubē. sububēs ūo qui adhuc sunt sub ubē.
Vbero uberas in uber vide.
Vbertuosus. ab ubertas dr̄ ubtuosus sa sum. i.
fertilis. ubertate plenus. vnde iosephus dū placu
isset ysaac ut iret in egiptū ubertuosam ualde ꝓ
uinciam. Et compatur. p̄t eciam deriuari ubertuo
sus ab uber pro ubertate
Vbertus ta tum in uber vide
Vbi est adūbium loci et interrogandi et signat
et interrogat in loco. Item est adūbiū tempis. vt

ubi̇̈.i.postq̄ vl' qn̄ ¶ Item adubiū qualitatis.vt
ubi.i.qualiter.et quantitatis.vt ubi.i.quantū.Et
similitudinis.vt ubi.i.sicut.Est eciam qn̄qz adu
bium increpantis vl' admirantis.vt in gen̄.Adaz
ubi es.quasi in quanta miseria in quanta angusti
a es Miser quid fecisti in quantū peccatū cecidis
ti.Bene enim sciebat deus ubi esset.sed quasi ad
mirando increpat eū.q2 in tantū pcām̄ delapsus e
rat.Et ut dicit gg̃ in viij mora.Serpens uo iam
non requiritur.q2 nec eius penitencia querebatur
hij autē quoꝝ penitencia quesita ē scutū nequis
sime defensionis contra iustissime correctionis u
ba ꝓtulerūt.vnde nūc usqz in usum peccanciū tra
hitur ut culpa cū arguit̄ defendatur.et unde fini
ri reatus debuit inde cumuletur.vide in excuso.
¶ Item dicit gg̃ in secūdo mora.exponens illud
iob.Sathan unde uenis.Quid est q̄ uenientibus
angelis electis neq̄quam d̄r vn̄ uenitis.sathan uo
unde ueniat pcunctatur.Non enim requirimus u
tiqz nisi que nescimus.nescire autem dei reproba
re est.sicut nescire mentiri.vir uerax dicit̄.q2 labi
per mendaciū dedignatur non ut si mentiri uelit
nesciat.sed q̄ falsa loqui ueritatis amore contem
nat.Quid est ergo ad sathan unde uenis dicere ni
si uias illius quasi incognitas reprobare.veritatis
ergo lumen tenebras quas reprobat ignorat.et sa
thane itinera quasi iudicans damnat.dignum est
ut quasi nesciens requirat.hinc est q̄ ade peccan
ti conditoris uoce d̄r ubi es.neqz enim diuina po
tencia nesciebat post culpam fuiis ad que latibu
la fugerat.Sed q2 in culpa uidit lapsum iam sub
peccato uelut ab oculis ueritatis absconditū.q2
tenebras erroris eius non approbat.quasi ubi sit
peccator ignorat.cum qz uocat et requirit dicens
Adam ubi es.p hoc q̄ uocat signū dat.q2 ad pe
nitenciam reuocat.p hoc q̄ requirit apte insinu
at q2 peccatores iure damnandos ignorat.Sathan
ergo dn̄s non uocat.ꝫ tantū requirit dicens.vn̄
uenis.q2 nimiꝝ deus apostotam spiritum ad peni
tenciaz neq̄quam reuocat.ꝫ uias supbie eius nes
ciens damnat.Igitur dū sathan de itinē suo discu
titur electi angeli req̄rendi und̄ ueniant non sunt
q2 eoꝝ uie de tanto deo note sunt quanto et ipso
autore pagūt.dū qz soli eius uoluntati insuiūt
incognite esse nequeunt.eo q̄ per approbationis
oculum ex ipso semp ante ipsum fiūt.vide in pe
na et in sathanas.¶ Et scias q̄ ubi recipit xi in
tercomposicōnes et sillabicas adiectiones.vt sicu
bi.necubi.alicubi.nūcubi.ecubi.ex en et ubi com
positū ubiqz.ubiubi.ubiuis.ubilibet.ubicūqz.ubi
nam.Inueniuntur eciam et quedam alia que ui
dentur esse composita ab ubi.Vt Acubi.Astubi.
Postubi.ꝫ pocius sunt quedam irregulares uocū
congeries et fungunt̄ loco vnius dictionis aliqn̄.
sicut dixi in secūda pte ubi determinaui de accen
tu adubioꝝ in c de compositis ab ubi.Itē ubi tā
simplex q̄ composita eius pn̄t exigere genitiuū
ex ui distribucōnis.vt ubiqz locoꝝ.i.in quolibet
locoꝝ.et ubi locoꝝ.i.in q̊ locoꝝ.Similiter et ubi
uis locoꝝ.ubicūqz locoꝝ vl' genciū.vl' dic cū dicit̄
ubiqz locoꝝ uel terraꝝ illi genitiui regunt̄ ex na
tura pticōnis.et corripit p̄mam ubi.vnde ouid̄ e
py.Iura uides ubi sunt cōmissa qz dextera dextre
Item nota q̄ in p̄dictis qn̄ ubi postponit̄ tunc ē
compositio.ut sicubi.alicubi.uel qn̄ geminantur
ut ubiubi.Sz qn̄ ubi p̄ponitur tunc est sillabica
adiectio que aduenit post sicut accūs sub̄e ut ubi
Ubiqz penl' acuta ut dixi in secū ¶ uis ubicūqz
da pte in impedimento enclesis.licet pnl' sit cōis
Udo udas.i.balneo madefacio Et producit p̄
maz.vn̄ phisiologus Qui cū nos udat sump
Ue adubiuz dolentis uel ex ¶ ta uenena fugat
ecrantis et maledicentis.ut ue illi p quem scanda
lum uenit Item ue.i.sine vnde p compōnem uesa
nus ꝫ hug̃ Itē scias q̄ ue est coniunctio enclitica
Uecors.cor cōponit̄ cū ue ¶ et ꝓ uel ponitur
et d̄r uecors dis.ge omnis.demens furiosus qua
si ue hn̄s in corde.vl' componitur a ue qd̄ signifi
cat sine.quasi sine corde.vl' a uehο his.q2 uehat̄
a corde.et a ꝓpa uoluntate.et a dcō uecordi addi
ta a h̄ uecordia die et addita ter fit uecorditer ad
ūbium Inuenitur et h̄.et h̄ uecordis et hoc de.ve
cordia autem est amencia alienacio mentis
Uectatorium A uecto tas dicitur hoc uectatori
um rij.i.instrumentum quo aliquid portatur
Uecticularius a uectis d̄r uecticularius ria rium
uectes faciens.vl' ad uectes ptinens.uecticularius
eciam d̄r rapinosus.sicut dicimus aliquez uecticu
lariam uitam agere qui furto et rapinis intendit
Uecticulus li dimi paruus uectis
Uectigal A uehο is d̄r h̄ uectigal lis.penl' tam
genitiui q̄ nō̄ ꝓducta.i.tributū Sed uectigal d̄r
illud tributū quod uehitur ab illo qui dat ad do
mū recipientis.ꝫ tributū quod datur nuncijs re
cipientis missis ad illud recipiendum.vl' uectigal
est tributuꝫ de rebus uectis uel p mare uel p ter
ram vnde h̄ et h̄ uectigal' et h̄ le.tributarius qui
soluit uectigal.uel qui dat et ptat uectigal ad curi
am dn̄i uel ptinens ad uectigal
Uectis a uehο is d̄r h̄ uectis huius tis.Illud fer
rum qd̄ in firmatura hostij uehitur huc et illuc.
cā serandi uel reserandi.ꝓpha.uectes ferreos con
fregit Et facit accūs plural' hos uectes vl' tis Itē
uectes appellat̄ diabolus metaphorice.ysa xx vij
ca.Serpentem uectem et cetera.q2 durus ē fortis
rigidus et inflexibilis ad modum uectis
Uectito tas penul' correpta In uecto uectas est
Uecto A uehο his xi tum tu.u in o.d̄r uecto
tas taui tatum tu.ūbuꝫ fre.i.frequenter uel sepe
uehē Et inde uectito tas aliud fre.et formatur ab
ultimo supino uectatu a mutata in i corr̄ et u in
o.ut uectatu uectito.Vehο componit̄ aduehο is
xi ctū.In aduecto tas frequentatiuum.Et sic de a
lijs consimilibus.uide in uehο uehis.
Uector oris mas ge.qui uehit.portitor.a uehο
his xi uectu.u in or.
Uectura.a uehο his xi ctū d̄r h̄ uectura nauluꝫ
p̄cium quod datur pro portatura.vn̄ uectuarius
a um qui dat aliquid ad uecturam.vl' qui portat
aliquid pro uectura.vl' ad uecturam pertinens.
Uegeto.a uegetus d̄r uegeto tas taui tare.i.ui
uificare.sustentare.regere.aliquam vim et ualitu
dinem conferre.vn̄ h̄ et h̄ uegetabilis et h̄ le.et
h̄ uegetacō onis.Et ē actiuū uegeto cum suis cō
positis si qua habet.Et corripit ge.
Uegetus.a uigeo es d̄r uegetus ta tū.i.fortis.
adultus.inuidus.ualidus.firmus.agilis.uigilans
integer.incorruptus ¶ nus carri.
Ueha.a uehο is d̄r h̄ ueha uehe quoddam ge
Uehemens.mens componit̄ cum ue et habeo
et d̄r uehemens tis ge omnis.i.furiosus.quasi ue
hn̄s in mente.vl' componitur a ue quod est sine

et mens mentis.et inde uehemens q̄i sine mente
ul' componit̄ a ueho his et mens q̄si qui uehit̄
a mente.et qn̄q3 uehemens dr fortis.vn̄ dicimus
aliquem uehementē habere causam cū habet for
ciorem.et compatur uehemencior simus.vnde ue
hementer cius me adiubium.et h uehemencia cie
.i.animi demencia.ul' p̄t dici uehemens q̄si ue adi
mens.i.auferens ue.i.malū ul' dolorem a mente
et est ethimoloia.et corripit he.

Vehiculū.a ueho his dr hoc uehiculū li.omne
genus currus et quidq̄d utile est ad portandum.
ut currus nauis ul' iumentū q̄dcumq3 portare p̄t

Veho is xi ctum.Nam s̄m p̄s desinentia in ho
aspiratū mutant ho in xi et faciunt p̄teritum.ut
traho traxi.ueho uexi.et sup̄ mutato xi in ctu3
traxi tractū.uexi uectum.et ē uehere portare uel
mouere ul' ducere. ¶Veho componit̄ aduecho is
xi ctum aduehē.i.uehē ad.vn̄ aduecticius a um
et aduecto tas fre. Item aueho is.i.asporto.et cō
ponitur conueho is xi ctum.i.simul uehē.Vnde
conuecto tas fre.circūueho is xi ctum.vn̄ circum
uecto tas fre.deueho his xi.i.deorsum ul' de vno
loco ad aliū uehē.vn̄ deuecto tas fre.Eueho his
xi ctum extra uehē extollere.vnde euecto tas fre
Inueho is xi.i.intro ul' contra uehē.vnde dr.iste
inuehit in illum.i.uitupat illum et reprehendit.
Drn̄t tamen.q2 p̄prie uitupare ē malefacta alicu
ius iocose narrare.quod facit oracius in odis.re
p̄hendere ē malefactum alicuius sub sp̄e correccō
nis enarrare.quod facit oracius in s̄monibus.s3
inuehere ē malefacta alicuius maligno animo et
lingua detractoria rep̄sentare.quod oracius uidet̄
facē in epo.s3 n̄ facit.vn̄ inuectiuus a ū detc̄torius
et malignus.et h inuectiū et h inuectiua e.et est
inuecto tas fre.proueho is xi ctum.perueho his.
p̄cul ul' ante uehē.promouere.extollē.vnde pro
uecto tas.Reueho xi.Subueho xi subtus ul' sur
sum portare.vn̄ subuecto tas fre.Veho et eius cō
posita actiua sunt.Et faciunt p̄teritū in xi et sup̄
in ctum.inuehor tn̄ inuenit̄ et in deponenti genē

Vel aliqn̄ est coniūctio disiūctiua.ut qn̄ ponit̄
inter duo que non p̄nt simul esse.ut homo ē al'
rōnale ul' irrōnale.Item aliqn̄ est subiūctiua.ut
qn̄ ponitur inter duo q̄ sunt simul uera.ut ama
uerunt ul' amauere.aliqn̄ ponitur ul' pro saltem

Velaber in uelabru est.et cor̄ la naturaliter.

Velabru a uelo las dr uelabru bri uas in quo o
leum contunditur.ul' in quo frumentū purgatur
Item uelabru dr quod uelis transitur.ul' locus ro
me ita dcūs ubi obsonia uendebant̄.ul' illud quo
pastilli et huiusmodi cibaria uelant̄.Oracius.Cū
sturcis fartor cū uelabro ōne macellū.et inō uela
ber bri uenditor minutarū rerū comestibiliū in ta
li loco.ul' quia eas uelat.

Velarium rij in uelum est.

Veles.a uelo las dr h ueles litis.et dn̄r uelites
pn̄l cor̄ expediti milites ul' pedites leui armatu
ra armati qui p̄liū incipiūt.et dn̄r a uolando.q̄si
uolites.ul' a uelocitate.ul' a uelu3 p̄pter celeritatē
vn̄ h et h uelitaris et h re.et uelitarius ria rium
et uelitor taris ad modū uelitū pugnare.ul' p̄liū
incipē et ponitur simpliciter pro pugnare ul' cer
tare ul' altricare.

Velifer ra rum pn̄l correpta.uela ferens.

Velificor.a uelum et facio componitur uelificor
caris.i.uelis tensis nauigare.ul' uela facere uel e
rigere ul' uelis puiū facere.et cor̄ fi.Inuenit̄ eciā

Velitor taris in ueles est. ¶uelifico cas,

Velíuolus.a uelum et uolo las componit̄ ueli
uolus a um quod uelis uolat.ut nauis.ul' p q̄d
uelis uolatur in mare.Et corripit uo.

Vellerosus sa sum uellē plenus.a uellus eris dr

Vellico cas caui care catū.summatim et paula
tim ul' apparenter uellere.vnde uellicans tis ge om
nis.Amos vij.Sed armentarius ego sū uellicās
sicomoros.et cor̄ li.Et est ūbum apparitiuum.Et
formatur uellico a uellis secunda p̄sona de uello
lis.is mutata in i cor̄ et addita co.ut uello uell'
uellico.i.appareo ul' uideor uellē.sicut albico cas
.i.appareo albere.Et scias q2 uellito tas p t ē ū
bum fre.s3 uellico cas p c non p̄t esse ūbum fre.
q2 nullum ūbum frequentatiuū desinit in co.sed
desinūt in to ul' in so ul' in xo.Preterea p̄s in v
iij li.huiusmodi uerba desinentia in co ut uellico
cas.albico bicas.nutrico cas ponit aliam speciem
a frequentatiuis.Vn̄ uideas ne decipiaris in orto
graphia istorū ūborū.q2 uellito p t ē fre.s3 uellico
per c non ē frequentatiuū.Vn̄ uellicans non po
test esse frequentatiuū.s3 ut tetigi ē alia species a
frequentatiua.ut patet p pristianum in viij lib'

Vellito as fre.i.frequenter uellē.uide in uellico

Vello lis uelli ul' uulsi uulsum eradicare carpē.
Vello componitur auello lis remouere.lōge uel
lendo absentare.aduello lis ad se ul' ualde uellere
conuello lis.circūuello lis.diuello lis.prouello is
puello lis.obuello lis.reuello lis.subuello uellis
euello lis.transuello is.Vello et eius composita
actiua sunt.Et faciunt p̄teritum uelli et uulsi.sed
uulsi in freq̄ntiori usu est et supinum in sum.

Vellus eris neu ge dr ipsum coriū ouis uel arie
tis cū pilis.et dr a uello is.q2 olim lane uelleren
tur et non tonderent̄.et ipsa eciam lana ul' eciam
floccus lane dicitur uellus.Et corripit le.

Velo.a uelum nauis dr uelo as aui tegere coo
perire obumbrare.vn̄ eciam h uelamentū.et hoc
uelū monachorū.Velo componitur aduelo uelas
ualde uelare.abuelo las discooperire.conuelo as
deuelo as.ualde uelare ul' discooperire.inuelo as
obuelo las obtegere.reuelo as detegere apire uel
manifestare.Velo et eius composita actiua sunt
et p̄ducūt ue.v̄gil' enei v.Cetera populea uelat̄

Velox.a uelū dr uelox cis. ¶Fronde iuuentus.
ge omnis.et compatur.vnde h uelocitas tatis.et

Velū.a uelo las dr h uelū li.q2 ¶p̄prie uelorū
quasi ala uolantis extenditur et nauē uolare fa
cit.vn̄ uolare et nare reciproca sunt.i.reciproce u
nū ponitur p̄ alio.q2 nauis uidetur habere alas
in remis et uelis et auis uidetur habere quasi re
mos et uela in alis.Item inuenit̄ h uelū li q̄d po
nitur super capita monachorū.et q̄d in ecclesia ul'
in templis ul' eciam in alijs domibus.Et tūc deri
uatur a uelo las.o.mutata in um.dictū sic.q2 ob
iectu suo interiora domorū uelet.vnde p̄s in iiij li
de denominatiuis dicit q2 quedam denominatiua
a uerbis deriuantur.o.in um conūtencia.ut uado
uadum.uelo uelū.et p̄ducit p̄mam uelū et uelis
numeri pluralis casus ablatiui.s3 uelis ūbum cor̄
ue.vnde ūsus.Si transire uelis maris undas utere
uelis.Item a uelū h et h uelaris et h re.et uelari
us ria riū.ad uelū p̄tinens.et h uelare ris.et hoc
uelariū rij.i.uelū ul' locus uelo obūbratus.vnde
sic dicebatur quidam locus in theatro ad quem

recipiebantur pueri post ludos. qz uelū añ pende
ret ut esset secretus. Juuenalis. Et pegma et pue
ros inde ad uelaria raptos.

Velut in ueluti exponitur.

Veluti. a uł et uti coniūctione componiť uelu
ti. i. quemadmodū. quō. sicut. ꝫm pap. et coř pnł
ṽgilius eneid ix. At ueluti pleno lupus insidiať
ouili. et qñqz per apocopam fit uelut aduibium si
militudinis. i. sicut. quasi. et est. t. finalis littera.

Vena. a uenio nis. dr̄ h̄ uena ne. qz per eam san
guis ueniat ad cor. uel uena diciť quasi uiena. a
uia. qz est uia sanguinis. vnde dicit ysid. vene dic
te sunt eo qꝫ uie sunt natantis sanguinis atqz riui
per corpus omne diuisi quibz uniūsa membra irri
gantur. A uena dr̄ uenosus sa sum. uenis plenus.
et aliqñ ponitur ꝓ turpis. qz in macellento uena
turpiter apparet. et compatur. et ꝓducit ue uena
Sed uenis ūbum corripit ue. vnde uersus. Dic pu
er unde uenis quo pergis turgide uenis

Venabulū. a uenor aris. dr̄ hoc uenabulū li. qz
uenatui sit abile. qz uł uenientem aprū accipiat.
Item a uenor dr̄ h̄ et h̄ uenabilis et hoc le. ad ue
nandū abile. plausibile. et corripit penł uenabulū

Venalis. a uenū dr̄ h̄ et h̄ uenalis et uenabilis
lis et h̄ le. res q̄ uenditur uł uendicōni exponitur
Orač in secūdo li epy. Laudat uenales qui uult ex
trudere merces. vnde uenaliter aduibiū. et h̄ uena
litas tatis

Venaticus ca cū in uenor est

Venator. a uenor aris natu. u. in or. fit hic uena
tor uenatoris. qui bestias uenatur et insequitur.

Vendico cas. a uindico cas. dr̄ uendico cas. i. ac
quirē ūbum actiuū cū suis compositis si qua ha
bet. sed vindico. i. ulciscor. et corripit di

Vendito as uendē cupit frequenť uendit ꝫ pap

Vendo. a uenū. et do das componitur uendo dis
uendidi ditū tu. vnde h̄ uenditor toris. uenditus.
ta tū penł correpta. De uenditione illicita habes

Venefex. a ueneficio cas dr̄ h̄ et h̄ uenefex in emo
nefex cis miscens et faciens uenenū. et ꝓd ne. ꝫ fi
corripit. Item inuenitur eciam ueneficus ca cū in
eodem sensu. vide in ueneficio.

Veneficina. a uenefex cis dr̄ h̄ ueneficina ne lo
cus ubi ueneficia exercentur. et ꝓducit ci.

Veneficio. a uenenū et facio componiť ueneficio
cas. venenū facere. vnde ueneficus ca cū pnł coř
miscens et faciens uenenū. et h̄ et h̄ uenefex cis
in eodem sensu. ꝓpha. et ueneficī uł ꝫm aliam lit
teram. et uenificos incantantis sapienter. vnde hoc
ueneficiū cij. tale maleficiū. et ꝓducunt p̄dicta e.
ante. f. qz uenenum producit ne.

Venenarius ria rium in uenenum est.

Veneno nas in uenenum est

Venenū. a uena dr̄ h̄ uenenū ni qz ꝑ uenas eat
non enim nocere p̄t nisi sanguinem tetigerit Omne
eniz uenenū frigidum ē Et ideo anima que ignea
et in sangine est fugit uenenum Et dr̄ uenenuz q̄si
uenas nectens Et ē ethimo. vñ uenenosus sa sum
ueneno plenus Et compatur vñ hec uenenositas
tatis Et ueneno nas. toxicare. ueneno inficē vnde
uenenatus ta tū et uenenarius ria rium. qui facit
uenenum venenatū est in quo mixtū est uenenū
ut pocio. uenenosum in quo natum ē. ut herba.
ꝫpens. venenaria mulier que facit uenenū Vene
no componiť conueneno nas. deueneno nas. ual
de uenenare uł uenenū auferre. Eueneno as in eo
dem sensu Inueneno nas. ueneno nas actiñ est cū

Veneo nis ueniui uł suis compositis et ꝓd ne
uenij ꝑ sincopam. uenum uenire. i. uendi vnde ad
corinth dicit aplus in ꝑma epła c x Omē qd in
macello uenit. i. uenditur manducate Et est ūbū
neutrpassiuū. sicut uapulo exulo et nubo. qz ha
bet uocem neutri. et significacōnem passiui. ut ue
neo a te. i. uendor Et componitur ex uenuz et eo
Et ꝓducit ꝑmam sicut uenū. ꝫ uenio nis coř ue
in p̄nti. Vnde quidam. Letus scurra uenit sua cau
tio est bene uenit Itē Cur miser iste uenit. ubi nū
mis femina uenit Et ut dicit ꝑs in x li. ueneo ꝫ
anologiam uenitū deberet facē sup̄ ꝓ quo uenū
mag̃ in usu est hoc dicit ꝑs qꝫ sup̄ debēt formari
a preterito ueniui qz dñdit ab hoc ūbo eo is iui
Sed h̄ sic quero Ab hoc ūbo ueneo dñdit h̄ sup̄
uenū ut dicit pristianus. Ergo ūbum est ꝑus na
turaliter suo sup̄ Ergo uenū non ē de componen
tibus huius ūbi ueneo Et ita ueneo figure ē sim
plicis. qz nō hz ex quibus componať Ad h̄ dico
qꝫ ueneo ē compositū ex uenū et eo ꝫ non ex ue
nū inquantū est eius supinū. Inuenitur eciam ue
nū omnis ge et indecli. ut res est uenū. i. uenalis
et ita est de componentibus ūbi illius. Itez uenū
est sup̄ eiusdem ūbi ut frumentū mittitur uenū
. i. ad uendendū. et sic uenū est figure decomposi
te. ꝫ in ꝑma accepcōne est figure simplicis. Idem
contingit de h̄ nōie semis nā semis oīs ge et inde
cli ē figure simplicis ꝫ h̄ semis huius semis medi
etas assis est figure cōposite. Inuenitur eciā h̄ ue
nū ni. i. uenale uł uendicō. vnd ambrosius. veno

Veneripeta. a uenus et peto et empto uinitur.
to componitur ueneripeta te penł coř ge commu
nis. i. luxuriosus uł luxuriosa q̄i uenerem petens

Venerius ria riū. Et eciam uenereus rea reū in
uenitur. i. luxuriosus. et dicitur a uenus

Veneror. a uenus dr̄ ueneror aris ūbum cōmu
ne. adorari. honorari. uł honorare cū uenéracōne
qz ꝓpter pulchritudinem fit sepe uenéracō. vñ ue
nerandus da dū. et h̄ et h̄ uenerabilis et hoc le.
vnde uenerabiliter aduibium. et hec uenerabilitas
tatis. Veneror cū suis compositis si qua habet cō
mune est. et coř penł ut patet in isto ūsu. Quem
ueneror decoro. quem pulcrum reddo decoro

Venetus fuit quidam rex qui condidit ciuitatē
quaz ex suo nomine ueneciam nominauit Et p̄t
declinari hec uenecia cie. uel hec uenecie ciaz. vñ
uenetus ta tum. patrium. penultima correpta

Venia A uenio nis dr̄ hec uenia nie Et si prece
dat pcm̄ idem est. qd indulgencia Si non p̄cessit
pcm̄ idem ē qd licencia. vñ orač Scimus et hanc
ueniam petimus qꝫ damus qꝫ uicissim Item eccł
xx v Nec des mulieri neqꝫ ueniam prodeundi. i. li
cenciaz uel libertatem Et dr̄ a uenio qz uenia uenit

Veniale A uenia dr̄ h̄ et hec ¶ a libertate dantis
uenialis et h̄ le vnde ueniabiter aduibium. et h̄ ue
nialitas tatis. quod facile ꝓmereť ueniam. Et sci
as qꝫ ueniale dr̄ tripliciť scilz ueniale ex genē. ut
ūbum ociosum. veniale ex cā. ut qd ex infirmi
tate uł ignorancia geritur. quod excusacōnem q̄n
dam hz. Veniale ex euentu. sicut culpam p̄ceden
tē mortalē confessio sequens uenialem facit ut dič
ambro. qz relinquitur reatus tempalis pene Vnd
cū aug̃ dicit qꝫ adam credidit pcm̄ qꝫ ipē cōmit
teret ueniale intellige ueniale esse ex cā. qd qñqz
ē eciam mortale simpliciť ¶ Hic p̄t queri an adā
in primo statu potuit peccare ueniališ Ad h̄ dico

ꝙ talis erat p̄mi status rectitudo ut supior ps ra
cionis deo subiceretur cui subicerentur inferiores
uires quibus subicētur corpus Ita ꝙ p̄ma subiec
tio erat causa secunde et sic deinceps. manente au
tem cā manet effectus vn̄ sicut q̄diu homo erat
subditus deo nichil in corpis ptibus contingē po
terat contrarium anime Ita eciam itineribus ani
me nichil contingē poterat qd̄ racō supior nō or
dinaret in deum Quod autez in deum recte ordi
natū est. ueniale pcīm non ē et ita ueniale pecca
tū in p̄mo statu contingere non poterat sicut nec
mors nisi p̄us ordo mentis ad deum tollētur. qd̄
sine pcō mortali fieri non potuit. uide in liber
bera berum ¶ Item nota ꝙ culpa non p̄t ordina
ri nisi p penam qꝛ deus nichil inordinatū relinq̄t
Et ideo numq̄ culpam sine pena dimittit In illis
autē qui dampnantur non p̄t aliqua pena dimit
ti nec aliquis reatus tolli. cū careant caritate per
quā et culpa purgatur et reatus tollitur Et ideo
culpa uenial' in eis semp manebit ul' reatus eius
si ante peccatū mortale ueniale dimissum fuisset
q̄tum ad culpam manente reatu racōne subiecti
Et ꝓpter hͦ dampnati mortaliter ul' eternaliter de
uenialibus punientur sicut eciam sup̄ dixi in pe
na ¶ Item p̄t queri an ueniale possit fieri morta
le Ad hoc dico ut multa uenialia ptingant ad q̄
titatem peccati mortalis p se loquendo est impos
sibile. qꝛ reatus et macula peccati mortalis in infi
nitū distat ab ea que est uenial'. cū pcīm mortale
p̄uet infinitū bonū quod ē bonū increatū. p ueni
ale autem pcīm tollatur aliquid creatū ut feruor
caritatis Distancia p̄notata in̄ m̄suratur ex hijs q̄
p̄uant̄. vni eoꝝ debetur pena eterna. et alteri tē
palis ẜ p accn̄s possibile. cū enim ueniale sit dis
posicio ad mortale Ex hoc ꝙ aliquis frequenter
ueniali ter peccat fit in eo quedam pronitas eciaz
ad peccandum mortaliter q̄to eniz mag̃ assuescit
in aliquo ope mag̃ sibi placet illud. qꝛ signū ha
bitus est delcācio opis ut in ij eth̄ dꝛ. hoc tn̄ de
necessitate non contingit q̄tumcūqꝫ eniz excrescat
pronitas ad peccandum p iteracōnem uenialium
semp tamen manet libtas in uoluntate ne in pec
catū mortale dilabatur Et sic intellige illud qd̄ di
cit aug̃ sup illud ioh̄ Sic deus dilexit mundū ꝛc̄
Minuta inq̄t plura pcā si negligantur occidunt
Minute sunt gutte que flumina implent. minuta
sunt grana arene. ẜ si multa arena imponatur p̄
mit atqꝫ opprimit hoc facit sentina neglecta qd̄
facit fluctus irruens. paulatim sentina intrat. sed
diu intrando et non exhauriendo mergit nauem.
Item sic intellige illud uitasti grandia uide ne ob
ruaris arena. Item dicunt doctores ꝙ uenialia de
lentur sex modis. i. p dignam eukaristie sumptio
tionem. Item p aque benedicte aspersionem. Itez
p elemosinaꝝ largicōnem. Item p oracōnem p̄ci
pue dominicam scilicet pater noster. Item p gene
ralem confessionez que fit cottidie in ecclesia ubi
non solū uenialia ẜ eciam mortalia oblita creden
dum est deleri ¶ Item p episcopalem seu sacerdo
talem benedictionem et ego intelligo cū quis ex
istens in caritate facit ul' accipit ista uel eoꝝ aliq̄
cū aliquali contricōne et deuocōne. Itē uidet̄ ꝙ n̄
solum p ista specialiter numerata ẜ eciam per qd̄
libꝫ bonū opus uenialia deleantur. de p̄dictis sex
nota u̇sus. Orans corpus aqua tribuens benedcō
sancti. Nec n̄ confessus remouent uenialia puris.

¶ Vtꝝ autem aliquis debeat peccare uenialit̄ ne
ꝓximus peccet mortalit̄ siue ꝓ salute ꝓximi dcīm
est in scandalū. Et scias ꝙ peccatū ueniale est cū
spiritu sancto. ẜ non a spiritu sancto. sicut dixi in
timor. Itez te uolo scire ꝙ culpa uenialis in eo q̄
cū gracia decedit post hanc uitam dimittitur per
ignem purgatoriū. qꝛ pena illa aliquantulū uolū
taria u̇tute gracie habebit vim expiandi omnez
culpam que simul cum gracia stare potest
Venijt. ueneo nis facit p̄teritū ueniui uel p sin
copam uenij. Ioh̄ xij c. Quare hoc ungentū non
Venilia. a uenio nis dꝛ hͦ ¶ uenijt ccc denarijs
uenilia lie. maris estuacō que ad litus uenit. vn̄
uarro. Venilia est unda que ad litus uenit salaria
Venio nis ni uentū uenire ¶ que ad litus redit
u̇sus nos ire. ẜ uadere a nobis ire quo libet. A ue
nio componitur anteuenio nis. i. uenire ante uel
preoccupare. anticipare. Aduenio nis. i. uenire ad
vn̄ aduentꝰ tus fꝛe. Circūuenio nis. circūdare strin
gere. inculpare. conuenio nis. i. congruere ul' dece
re. ut hoc palliū conuenit michi. i. decet. et conue
nire. i. alloqui. ut conuenio uos o iudei. i. alloq̄r
et conuenire. i. adunari. ut isti conuenerunt ibi. et
conuenire. i. simul uenire. et conuenire. i. pacisci.
vnd̄ in math̄. Nonne ex denario conuenisti mecū
. i. pactum fecisti. et conueni tibi vnū denariū. Et
conuenire. i. exigere aliquid ab alio. et conuenire
. i. adunare ul' compellere. i. ad causam uocare. ul'
ad placituz. et conuenire. i. inesse. ut albedo conue
nit michi. i. inest. et conuenire. i. assimilari. ut iste
conuenit cuz illo in albedine. i. est similis illi. q̄s
significacōnes isti u̇sus in pte indicant. Conuenit
accipitur ꝓ pangit et assimilatur. ꝓ compellit in
est ꝓ coit atqꝫ decet. vnd̄ conuenit impsonale et
conueniens. et compatur. vnd̄ hͦ conueniencia cie
Et componit̄ inconueniens. et compatur. vnde hͦ
inconuenientia. vide in conuenio. Item a uenio cō
ponitur deuenio nis deorsum uenire. ul' de uno lo
co ad alium uenire. ul' a deorsum sursum uenire.
Euenio nis. Interuenio nis. intercedere. inter aliq̄s
uenire et mediatorem esse ꝓ aliquo orare. vnd̄ hͦ
interuentus tus. intercessio. Inuenio nis. qd̄ com
ponitur adinuenio nis. Item uenio componitur.
p̄uenio nis. anteuenire ul' anticipare. p̄occupare.
ul' p̄monstrare et ante inuenire ul' imponere. Per
uenio nis. pfecte uenire. ꝓuenio nis. ꝓcul uel an̄
uenire ul' abundare. et crescere pullulare. vnde hͦ
ꝓuentus tus. abundantia. Obuenio nis contra ue
nire ul' undiqꝫ ul' euenire. Reuenio nis iteꝝ ueni
re ul' retro uenire. subuenio nis. succurrere. Venio
et eius composita sunt neutra p̄ter ista quinqꝫ. an̄
uenio. circūuenio. conuenio ꝓ alloqui ul' exigere
ul' adunare ul' ad placitū uocare. Inuenio et p̄ue
nio que sunt actiua. et omnia faciūt p̄teritum in
ueni et supinū in uentū. et omnia corripiūt hanc
sillabam ue in p̄n̄ti. et in hijs que ueniūt a p̄n̄ti.
sed in p̄terito eam ꝓducūt. vnde u̇sus. Iam uenit
hora ueni mea tu uenias ego ueni. Item scias ꝙ
uenit aliqn̄ est impsonale et requirit genitiuū. et
ptinet ad recordacōnem non simpliciter ẜ ex adi
iuncto. ut michi uenit in mentem lectionis quam
dixit magister. i. recordor. simplicit̄ tamen non bn̄
dicitur platonis uenit. i. recordor platonis
Veniola le diminutiuum parua uenia
Venor. a uenio nis dicitur uenor naris qd̄ sepe
inuenitur ꝓ illicere uel decipere. qꝛ in uenando se

pe fere decipiuntur Vnde hec uenatus.tus.uenatui
et uenatorius ria rium Et uenaticus ca naticū ve
natorium dicimus ferramentū uel locus uenandi
uenaticū uero carnem et canem Venor componi
tur conuenor naris Et ꝓducit ue Oracius in epy
Non ego uentose plebis suffragia uenor

Venosus sa sum In uena est

Venter A uentus dr̄ hic uenter tris hij uentres
hoꝝ uentrium qꝛ uentū concipiat.uel dr̄ uenter qꝛ
ꝑ totum corpus uite alimenta transmittat Et dif
fert ab aluo et utero qꝛ aluus ē illud receptaculū
quod recipit cibū et in quo sordes sunt et purga
ri solet.vnde et dr̄ sic qꝛ abluatur.i.purgetur Ex
ipso enim sordes stercoꝝ defluūt.venter uͦo est q̄
acceptos cibos digerit et apparet extrinsecus scilꝫ
pars exterior in qua est pinguedo et ꝓtenditur a
pectore usqꝫ ad inguinem et sicut dictum est dicit̄
uenter qꝛ per totū corpus uite alimenta transmit
tat uel excipiat uentū.uterus est ꝓprie mulieꝝ in
quo concipiūt.et dicit̄ uterus.qꝛ duplex sit.et ab
utraqꝫ in duas se diuidit ptes.uel qꝛ interius im
pleatur fetu aqualiculus ꝓpe porci est et hinc ad
uentrem translacō.et a uenter dr̄ uentrosus sa sum
magnum et grossum habens uentrem

Ventilabrum.a uentilo las dr̄ hoc uentilabꝛ bri.
pala uentilandi.et corripit naturaliter penl' math
c iij.cuius uentilabꝛ in manu sua et ꝑmundabit
aream suam

Ventilo.a uentus dr̄ uentilo as anj are.ad uentū dispergere et ꝓijcere.exquirere
excutere.inuestigare.et componit̄ diuentilo las.
diuisis modis uentilare.Et est actiuū cū suis com
positis.et corripit ti.Juuenal' in pmo li.Ventilet
estiuum digitis sudantibus aurum

Ventosus.A uentus dr̄ uentosus sa sum.uento
plenus ul' uento inflatus.ul' instabil'.ul' uͦbosus
et uane laudis et glorie cupidus.et uentuosus a ū
in eodem sensu.et compatur.vnd' hec uentuositas
uel uentositas.vnde hec uentosa se ꝑ quodam uase
ad minuendum sanguinem apto

Ventrale.a uenter dr̄ hec uentrale lis.fascia uel li
gatura uentris uel cingulū circa uentrem sicut zo
na.sicut lūbare circa lūbos.et renale circa renes.
et hic et hec uentralis et hoc uentrale

Ventriculus li diminutiuum paruus uenter

Ventriloquus qua quū penul' correpta.qui de
uentre uel pro uentre uel per uentrem loquitur.
Et componitur a uenter et loquor

Ventrina.a uenter dr̄ hec uentrina ne.bestia que
fert onus circa uentrem.et ꝓducit tri.

Ventulus li.paruus uentus diminutiuum.

Ventuosus sa sum in uentosus est.

Ventus.a uenio nis dr̄ hic uentus ti.qꝛ ueniat
ul' uentus.qꝛ uiolentus sit.et uiolenter ueniat.nō
enim solū arbores ſꝫ eciam celū et terram maria
qꝫ conturbat hinc ꝑt queri Que sit radix uenti
et materia ex qua Ad hoc rn̄det frater albertus
qꝫ radix uenti est ex uapore qui ascendit de terra
et pn̄cipium esse eius est ex eo.et materia eius ē
uapor tal' qui frigidus et siccus est subtilitate sua
aerem transcendens Et cū spissatur frigiditate ae
ris fortit' impellit aerem hoc autem scit̄ ex hoc qꝫ q̄ti
tas uentoꝝ et nubium est ſm q̄ntitatem uaporis
ascendentis ex terra et aqua qꝛ si multi sunt uapo
res multi sunt uenti.qd' autē recipit q̄ntitatē a q̄n
titate alterius illud materialiter ē ex illo.ergo uē
tus materialiter ē ex uapore terrestri ad superius
aeris ascendente ¶ Amplius uidemus multociens
qꝫ terra multū sicca existente ita qꝫ continuacōne q̄si
caret ſꝫ est puluis discontinuus non eleuatur uen
tus qꝛ uapor continuus ex terra eleuari non ꝑt ſꝫ
eleuatur tunc uapor humidus ex aquis et facit
pluuiam que postquā terram madefecerit et pul
uerem continuauerit uaporat terram.et tunc uenit
uentus post pluuiam ꝑ calorem solis eleuantem
uaporem terre siccum eo qꝫ calor solis ita exiccat
eū qꝫ humidū aqueū uincit in eo.ſꝫ remanet tan
tū eatenus quatenus continuare ꝑt uaporem ele
uatū.vapor ergo ille sic eleuatus est corpus uen
ti et pn̄cipium flatus est.et radix pͥma in qua ra
dicatur esse ipsius.et est eius materia.Et ideo ꝓp
ter motū illius flat uentus et mouetur ſm q̄ntita
tem uaporis sicci qui ꝑhabito mō de terra eleua
tur in multitudine et paucitate.et cū absconditur
et abscinditur eleuacō talis uaporis quiescit uen
tus.quiescente autem uento et serenata aura ac
cenditur sol et facit humiditatē occultam sub ter
ra et exiccat terram et apit eam ut humiditas oc
culta latens in ea possit euaporare ꝑ uaporem sic
cū qui est actu calidus et materia humidus et est
uapor aqueus qui tūc ascendit ad aerem.et cū in
aere ei obuiat frigus alteratur in aquam et pluit
et tunc parū ex pluuia quiescit uentus eo qꝫ hu
mor pluuie generat uaporem siccum qui est in a
ere et continuando terram et infrigidando non si
nit eam euaporare terrestrem uaporem qui multi
plicetur in materia uenti.Et ideo cessat uentus.
Absciditur enim materia uenti eo qꝫ humectatur
terra et minoratur.ꝓpter illud materia uaporis sic
ci qui ē materia uenti qua minorata quiescit uen
tus.¶ Hic eciam nota qꝫ ſmone uniu͛sali loquen
do quantū est ex pte efficientis due sunt cause ꝓ
hibentes esse uentorū.quoꝝ una est frigus excel
lens.et altera est calor excellens cū siccitate excel
lente.Cū enim calor et frigus excellunt et siccitas
excellens est cū utroqꝫ tunc ꝓhibent uaporem as
cendere qui est uenti materia.cuius quidem causa
est.qꝛ frigiditas excellens constringit ptes terre.
et siccitas continet eas.nec sinit eas euaporare.qꝛ
apire non pn̄t ptes.Omne autem euaporans ap
tum est.et ps eius recedit apte.caliditas autem
consumit et urit plus q̄ eleuet.Et sic siccitas que
est cū caliditate exiccat humidum ita qꝫ continua
ri non ꝑt id qd' de terra eleuatur.Et ideo uapor
non habet materiam que ad supremū aeris ascen
dat.et ideo uentus abscindit̄ et impedit̄ ¶ Volo
eciam te scire qꝫ uenti orientales calidiores sunt
uentis occidentalibus.licet enim uentus sit ex ua
pore frigido et sicco.tamen ex loco in quo oritur
et ꝑ quem est flatus eius acquirit aliq̄n ꝓprieta
tem alterius complexionis.et hoc modo dicimus
qꝫ aquilo est uentus frigidus et siccus.et meridi
es calidus et humidus.et orientalis calidus et sic
cus.et occidental' frigidus et humidus.Laterales
uͦo uenti habent ꝓpͥetates pn̄cipaliū remissas.Et
aliq̄d pticipant qualitatis illius uenti uͦsus quem
habent generacōnem.non autem per uiam illam
tantū dr̄ orientalis calidior occidentali.sed eciam i
deo qꝫ sol diucius agit in uaporem oriental' uen
ti q̄ agat in uaporem uenti occidentalis.licet enim
mora solis quasi semper sit equal' ita qꝫ tam diu
ascendit in orientem sicut descendit in occidentem
tamen triplicitem uͥtutem infundit uapori orienta

li.et non nisi simpliciter infundit uirtutem suaȝ ua
pori occidentali In oriente enim ꝑmo emittit ra
dium inicians calorem in eo Et secundo ꝑ paula
tinū accessum auget calorem generatū Et tercio ꝑ
ꝑnciam corpalem consummat ul' consumit eū et
trahit eum secū aliqͣdiu.Et tunc demū incipit de
clinare ab eo et tunc remitti incipit calor uaporis
In occidente autē uisus nos non ita ꝓcedit ꝫ ua
pore uix illuminato statim cadit sol sub habitab
tabilem nostram Et maiorem uaporis ꝑtem tra
hit secū Et remanet frigidius et grossius uaporis
sup orizontem sole non ꝑnte et ideo frigidior est
uentus ¶Ex dictis autem iam duo patent quoꝝ
vnuȝ ē ꝙ licet uentus oriental' calidior sit uento
occidentali et subtilior et clarior tamē in mane cū
agit in ipm calidior ē et purior et subtilior et cla
rior ꝙ post meridiem cū sol declinat ab ipso Eo
ꝙ tunc incipit uapor frigiditate ꝓpa et loci inspis
sari et turbari Et frigidiorem reddit uentum.con
trario autem de occidentali ꝓpter opposită causaȝ
alteꝝ est Quare rubor in mane significat pluuiaȝ
et in sero serenum Patet eciam ex hijs ꝙ sol ē ali
qn̄ causa uentoꝝ aliqn̄ est că abscisionis eoꝝ uid
eciam in nubes ¶Queri ꝑt eciam h̄ de diuꝰ mo
dis quibus egreditur uapor non ignitus de nube
et qualiter opatur ad guttas magnas.ut clarius
pateat quid sit uentus turbinis Ad h̄ intelligen
dum scias ꝙ uapor terreus qn̄ appet in aere ad
supficiem aeris eleuatus ē uentus Et qn̄ occulta
tur in uentre terre facit terre motū Et cū artatur
in uentre nubis facit tonitruum et chorusca̅cionē
ventus autem aliqn̄ egreditur de nube non igni
tus nec multū expulsus.uentus enim si de nube
paulatim sine magna expulsione egrediatur non
facit tonitruū.precipue si sit ex uapore subtili n̄
hn̄te diuisas ꝑtes ex frigido multuȝ ꝑcuciente ip
sum nec ex humido uiscoso continuante eum tūc
eniȝ egreditur sine sono.uel cū sincerissimo ꝑuo
ualde.qn̄ autem non ignitur quid ꝫ cū exsuffla
cione magna et forti egreditur.tunc unam ꝑtem
nubis ꝓijcit ad aliam et facit ꝑtes nubis spissas
Et ideo coopatur ad magnas guttas generandas
que cadūt tempe tonitrui anteq̄ͣ ueniat pluuia
magnitudo autem illius gutte est ꝓ ꝓporcionem
qua uentus impellit unam ꝑtem nubis sup aliaȝ
in hora qn̄ nubes incipit conūti in aquaȝ Iste au
tem effectus uenti ē cū ꝑmo subtile uaporis indu
si in nube separi incipit a grosso glutinoso et an̄
q̄ͣ nubes multū inspissetur ꝑ frigus.qꝛ tunc subti
le uenti incipit exire de nube et sufflat ꝑtes nubis
ita ꝙ spissantur et conūtuntur in magnas guttas
ualde humidas ¶Si autem aliquis de hoc dubi
tans obiciat qualiter esse possit ꝙ uentus suffla
tus qui ꝑ h̄ ipsum qd̄ flat distrahē uidetur ꝑtes
nubiū.et ita ꝓhibē guttas mag̃s facit guttas mag̃s
Scias ꝙ iste uentus de quo hic loquimur nullus
est ꝑdictoꝝ uentoꝝ ꝫ est uentus egrediens de nu
be.et ille non attingit nubem extra ꝫ intra.et ide
o interiores ꝑtes nubis exsufflat sup exteriores.
et sic inducit spissitudineȝ in partibus nubis et de
ijcit nubem et egreditur.qꝛ dū ꝑs exsufflata inun
dat super aliam necesse habet cedere ab ea que si
bi fuit prius continua.et sic scinditur suauiter nu
bes et exit uentus non ignitus.Nunc queramus
de uento turbinis et că eius et quare fit ut multū
in estate.Ad hoc dico ꝙ ꝑ omnem eundem mod
immediate ꝑdictum.sub maiori tamen uiolencia
egreditur de nube uentus turbinis.et iste uentus
est qui frequencius uidetur in estate in campo tol
lens inuoluendo paleas et terram et puluereȝ et
alia quedam corpa terrestria.fit enim uentus ille
ex hoc ꝙ aperitur nubes una in loco uno et alia
in opposito situ ad illam.et illi duo uenti concur
rūt in medio et uterqꝫ illoꝝ ab altero impellit et
impellitur.non quidē in sublimi ꝫ in terra.suffla
tio eniȝ uenti est de sublimi ueniens in terram et
sup terram repcutitur et eleuatur aliquantulū.cū
ergo e nubibus egredientes due fuerunt exsuffla
cōnes opposite conuenientes in loco ubi terram ꝑ
cuciunt.ille due exsufflationes faciunt uentū tur
binis eo ꝙ utraqꝫ aliam impellit.et impellitur ab
ea.et ideo per modū circuli rotundantur et inuol
uendo se inuicem ascendunt in altū et trahunt se
cū puluerem et corpora minuta que sunt filana
sicut lini stipula et stupa.Est autem diligenter at
tendendū ꝙ ꝫm omniū ꝑipateticoruȝ sentenciam
traditur iste uentus ut multum fieri in estate qn̄
est tempus tonitrui.et ideo eciam signat tonitrua
post futura et infra paucos dies et si fortis ē tur
bo forte non ꝑcedit tonitrua nisi hora una ul' du
abus ul' in ꝑte unius hore.et si fit in hieme fit tē
pore niuis et non uehemens.traditur eciam iste
uentus esse exiens de nube et non adueniens ab
aliqua plaga mundi.sicut alij uenti.ꝓpter qd̄ con
iūgitur sciencia eius a quibusdam cū sciencia to
nitrui qꝛ unam habet causam Et traditur ꝙ in fi
gura eit rotundus et ꝫm suam uirtutem eleuat et
eradicat quedam corpa terrestria Causa autē eius
ꝙ est esse eū in estate ut multū est.qꝛ tūc eleuan
tur nubes aquee includentes in se uapores terres
tres.si autem est in hieme tunc est tempe niuis.
qꝛ nubes niuose plurimū habent spiritus aerei.et
ideo aliquando generant uentos turbinis qn̄ sunt
in situ opposito.causa autem eius ꝙ descendit a
nube et non a plaga mundi est.qꝛ uentus qui ue
nit a plaga mūdi fortis esse non ꝑt cū suo oppo
sito ꝓpter defectum materie et cause eleuantis.vn̄
si ueniret uentus turbinis a plaga mūdi diu du
raret.qꝛ diu durat generacō mere talium uentoꝝ
ventus autem turbinis non durat nisi ꝑ horam
et ideo peccant qui canūt uentū turbinis ex aqui
lone et austro.cū exꝑsse aristotiles tradat eū des
cendere de nube.et experimentū confirmat dictuȝ
aristotilis qꝛ nos uidemus si uenirent illi uenti ab
aquilone et austro.oporteret ꝙ flarent in tota il
la regione et non in loco uno vnius campi parui
nos autem uidemus ꝙ tantū in loco paruo cam
pi flat uentus turbinis.Ad hoc autem si esset ex
aquilone et austro flantibus ul' alijs uentis oppo
sitis a plagis oppositis mundi uenientibus.staret
in uno loco et ibi inuolueretur nunc autem uide
mus ꝙ uentus turbinis mutat locum quamdiu
durat.Amplius uidemus uentum turbinis Aliqn̄
do in aere quieto a uentis in estate Constat ergo
ꝙ non causatur a uentis fortibus austro scilicet et
ab aquilone flantibus ex opposito situ mundi.sed
modo predcō pocius egreditur de nubibus
Venula uenule dimi parua uena
Venum in ueneo nis est Et producit ue
Venūdipirus A pirus ꝑ compōm dr h̄ uenūdi
pirus ri.et h̄ uenūdipira.qui ul' que uendit pira
Venundo A uenū et do das coim ¶Et corr pi

ponitur uenūdo das dedi. Et cor̄ penl̄ uenūdedi
uenūdare et uenūdatū. vnde uenūdatus ta tum.
Venus ueneris fe ge. dea amoris uel pulchritu
dinis uel ipsa pulchritudo Et dr̄ sic a uena id est
a sangne qꝛ sanguis pulchritudinem creat et amo
rem Et cor̄ pnl̄ genitiui. vnde uenerius ria rium
Et uenustus ta tū. pulcher et decens et compatur
Et facit gtūs ueneris. ad differēciaꝫ de ueni impa
tiuo. vnde dicit p̄s in vj li. venus ueneris qđ solū
ꝓpꝛium femininum inuenitur in us desinens cor̄
Et forte ideo sic declinatur ne si uenus ueni dice
retur dubitacōnem haberet gtūs cū ueni ūbo im
patiuo Significaciones huius nominis uenus in
hoc ūsu continentur Diua. planeta. decor. fertur
uenus esse libido vide in uesper
Venustus A uenus dr̄ uenustus ta tū. pulcher de
cens Et compatur vnde hec uenustas tatis Et ue
nustulus la lum aliq̄ntulum uenustus Et uenusto
tas. i. decorare deculare Et componitur cōuenusto
tas. deuenusto tas ualde uenustare uel uenustateꝫ
auferre Et est actm̄ cū suis compositis ɔ̄m huguc
Pap̄ uero dicit uenustus sapiens ornatus modes
Vepistus ꝺ̄ geminis fili ¶tus facetus formosus
is. uno aborto alter q̄ legittime natus fuit uocat̄
Veprecula a uepres remota s et addita cula fit
uepricula le dimi. ut dicit p̄s in tercio libro
Vepres pris ul̄ h̄ uepris similiter inuenit̄ spina
et dicunt̄ spine uepres quasi ui prendentes. vnde
a uis et prendo dis uidetur componi uel sit ethi.
vnde quidam. Dicitur hinc uepres quia prendat
Ver. a uireo res dr̄ h̄ uer ueris ¶uellera uestes
qꝛ uiret. ul̄ qꝛ recedente hieme tellus uestitur uel
uiret herbis et erūpit in flores. et ꝓducit pnl̄. vn̄
ouid̄ de arte. Vere p̄us taceant uolucres estate ci
cade. Quando autem incipiat uer dixi in estas.
Veractus. a uer per composicōnem dr̄ ueractus
ta tū. i. uere actus. i. uerno tempore aratus. vnde
Veraculus a ū di. p̄uus uerax ¶ ueraculus a ū
Veratꝫ tri ge neu. i. elleborꝫ. et dr̄ a uires qꝛ ui
res habeat. et ꝓđ p̄mam ꝫ pnl̄ naturaliter cor̄.
Verax. a uerus dr̄ uerax cis omnis ge. sincerus
simplex. qui frequent̄ et sepe dicit uerꝫ. et compa
tur. vnde h̄ ueracitas tatis. Et est uerax in dictis
sed uerus in factis ꝓprie loquendo
Verbale. nomen illud qđ a uerbo descendit. ut
coloro. ind̄ color remota o. ut honoro ind̄ honor
ɔ̄m p̄s. et declinatur h̄ et h̄ ūbalis et h̄ le. et dr̄ a
ūbum. Et a dc̄o ūbali ūbaliter adūbium. vide in
scribo et in lector et in spirator. Item de formacō
ne ūbaliū in mentū dixi in fulcimentū. Iteꝫ de ū
balibus desinentibus in bilis. dixi in docibilis
Verbena ne penl̄ ꝓducta. quedam herba conse
crata ueneri per contrarium. Et dicitur uerbena.
quasi ueneris uena.
Verberaculum li. a. uerbero uerberas. flagellum
Verbero as aui atū ūberare. i. ꝑcutere flagellare
vnde h̄ ūber beris. i. ꝑcussio. uel flagellū ul̄ impe
tus ꝑtice librille ul̄ ip̄a ꝑtica. vnde ūberosus a ū.
flagellosus ul̄ cupidus ul̄ impetuosus ul̄ incisus.
Item a ūbero h̄ et h̄ ūberalis et h̄ le. qui aptus
est ad ūberandū. et compatur. Verbero componi
tur conūbero ras. diūbero ras. diūsis modis ūbe
rando transformare. Et est ūbero actiuū cum suis
Verbero onis mas. ¶compositis et corripit be.
ge. qui aliū ūberat. ul̄ qui dignus est ūberari. et
dicitur a uerbero uerberas

Verbigena ne penul̄ correpta genitus de uerbis
Verbosor saris In ūbum est et producit bo
Verbotenus. due partes sunt et acuitur te sicut
dixi in secunda p̄te in tractatu de accentu adūbi
orꝫ in c de compositis a tenus
Verbulum li dimi p̄uū ūbum uide in uerbum.
Verbum a ūbero ras dr̄ hoc ūbum bi. i. ɔ̄mo.
qꝛ in eius ꝓlacione ūberatur aer. vnde et quedaꝫ
p̄s oracōnis ꝑ excellenciam dr̄ ūbum qꝛ frequen
cius in eius ꝓlacōne ūberatur aer q̄ in ꝓlacōne
alterius p̄tis. Iteꝫ ūbum ponitur ꝓ decepcōne Itē
ūbum. i. dei filius ut ūbum caro factū est. hoc no
men ūbum designat quatuor ista Est decepcio p̄s
est filius atqꝫ loquela vnde ūbosus sa sum. garru
lus nugax Et compatur vnde hec ūbositas tatis
Et ūbosor saris. i. ūbose multuꝫ loqui De ūbo et
eius sp̄ebus ꝓut ē secunda p̄s oracionis dictū est
in tercia p̄te in c de ūbo ¶Et scias qꝛ ɔ̄ aug̃ ūba
ideo sunt instituta non ut ꝑ ea homines inuicem
fallant ꝫ ꝑ ea in alterius noticiam cogitacōnes su
as ferant. ūbis ergo uti ad fallaciam non ad qđ
sunt instituta pcc̄m est sicut dixi in mendaciuꝫ. vi
de in uox et in loquela et in passiuuꝫ et in logos
et in positiuus et in nuga. qn̄ autem in uerbis p̄
mo et secunde ꝑsone debeat addi ntūs dixi in nar
racō ¶hic nota qꝛ dicit origenes in omel̄ Cum
desponsata eēt maria ⁊c̄ Si hoc ūbum humanū et
corꝑale immissuꝫ in auribus plurimorꝫ non diui
ditur ꝑ singulos. ut p̄s in alio. et p̄s iterꝫ sit in a
lio. ꝫ in omnibus integꝫ et plenuꝫ habetur et in
unoquoqꝫ totū sit q̄nto mag̃ uerbum unigenitus
ubiqꝫ totus ē et in celo et in terra et apud patrē
et in ūgine Et non diuiditur neqꝫ scinditur neqꝫ
in ꝑtes efficit̄ ꝫ totus totū tenet totū impl3 totū
Verculū di. p̄uū ū et cor̄ cu ¶illustrat et possidꝫ
Verecundor daris In uerecundus est
Verecundus A uereor reris dr̄ uēcundus da dū
qui uerꝫ eciam factū erubescit Et compatur vnde
hec uēcundia die et h̄ uēcundiosus sa sum Iteꝫ a
uēcundus uēcundor aris. i. erubescē et ꝓduc̄ hanc
silbam da ubiqꝫ Iteꝫ a uēcundus cōponit̄ inuēcū
dus da dū Et compatur vnde hec inuēcundia die
Veredarius In ueredus exponitur
Veredus di mas ge. i. equus trahens redam. et
est compositū a ueho et reda de. quasi uehens re
dam. vnde h̄ ueredarius rij. auriga. et ueredarius
dicitur nūcius qui uehit nūcium. hester c viij. et
epistole misse ꝑ ueredarios qui per omnes ꝓuinci
as discurrentes. et cetera. et ueredus eciam ɔ̄ quos
dam dicit̄ auriga. et ind̄ ueredarius ria riū. ad ue
redū uel ueredariū ꝑtinens. et ꝓducit penl̄ uere
dus. vnde quidam. Est ueredus equus uectens re
Verendus. a uereor eris dr̄ ue ¶dam siue currū
rendus da dū. timendus ul̄ erubescendus. vnđ ue
renda dicuntur genitalia uirorꝫ uel mulierꝫ ꝓpter
Vereor. a uerus dr̄ uereor reris ¶ uerecundiam
ueritus sum uereri. i. uerecundari uel timere. et ꝓ
prie ex exhibicōne reuerencie. qꝛ uerorꝫ est uereri
Vereor componit̄ reuereor ris reueritus sum. vnđ
reuerendus da duꝫ. Vereor et eius composita de
ponencia sunt et corripiūt ue. vnde quidam. Cum
dicat dele non secum esse ueretur
Veretꝫ. a uir dr̄ h̄ ueretꝫ tri penl̄ cor̄ naturali
ter. qꝛ uiri est tantū. qꝛ ex eo uirus emittitur. qꝛ
uirus ꝓprie dicit̄ humor fluens a natura uiri. Ideꝫ
dicitur et genitalia a gignendo et pudenda ꝓ uere

cundia et inhonestate. q non habent speciem de
coris sicut alia membra que sunt in promptu.

Vergilia. a uer dr̃ hec ũgilia lie. stella ul' signũ qd
dicitur pleias. et dicunt pleiades ũgilie. q uere o
riantur et uernent et splendeant

Vergito tas fre. i. frequenter uergere. et cor̃ gi.
Vergo gis sum si ũgere. i. declinare ul' infundẽ.
ul' ũsare. vnde ũgito tas. et ũso sas fre. Vergo cõ
ponitur coniũgo gis si sum. infundere. Vergo et e
ius composita actiua sunt licet sepe ponant in ab
soluta et passiua significacõne. ut ũgit. i. inclinat
et faciunt preteritum in si et supinum in sum

Veridicus ca cũ penl' cor̃. i. uera dicens. et com
ponitur a uerus ra rum et dico dicis dixi

Veritas. a uerus. ul' a genitiuo ueri addita tas.
fit hec ueritas tatis scilicet p quam manent immuta
ta que sunt ul' fuerunt ul' que futura sunt. uel q
dicũtur ul' que dicta sunt ul' dicentur. Item pt ue
ritas declinari adiectiue ueritus ta tũ accusatõ. ue
ritos. ueritas uerita. vide in ueritus. Et scias q ẽ
ueritas increata. de qua dicit ihesus cristus in e
uangelio iohannis. Ego sum uia ueritas et uita.
Item est ueritas creata. que est triplex. scilicet ueri
tas uite. doctrine. iusticie. de hac triplici ueritate in
telligitur qd dicit grḡ in eze. Si de ueritate scanda
lũ sumitur utilius pmittitur nasci scandalũ q ue
ritas relinquat. sicut dixi in scandalũ. et dicit ue
ritas quasi uera entitas. et est ethi. et ut dicit ans
helmus. veritas est rectitudo sola mente perceptibi
lis. sm ũo aug. Veritas est qua ostenditur id qd
est. Item aug. Verum est id qd est. Item ueritas est
adequatio rei et intellectus. vide in uerus

Veritus. a uereor ris ueritũ dicit ueritus ta tũ.
. i. uerecundatus. timens. et facit accũs plural' ue
ritos tas ta. et hec ueritas declinatur substantiue.
et tunc descendit a uerus. et cor̃ penul' ueritus et
ueritas siue sit adiectiuũ siue substantiuũ. iob xx
xij. Veritus sum indicare nobis scienciam meam
inuenitur eciam irreueritus

Vermiculatus. ta tũ. i. distinctus. et uariatus. et
est tractum a ũmiculis. q rodentes ligna aratiun
culas ibi faciunt uarias et distinctas et qi in mo
dum linee circũducunt. sic eciam aurifabri faciũt
pertractiones uarias in metallis. vnde in pmo can
Murenulas aureas faciemus tibi ũmiculatas ar
gento. glo. i. distinctas et uariatas Alia ũo trans
latio habet similitudines aurifabri. faciemus tibi
cũ distinctionibus argenti rc. vel a ũmiculo colo
re dicitur ũmiculatus. q color ille tincturam uari
at et ab alijs distinguit. Item ũmiculatus pt dici

Vermiculus. a ũmis ¶ a ũmiculus. i. exaratus
dr̃ hic ũmiculus li dimi penl' cor̃. vnde ũmiculosus
sa sum Et compatur Et ũmiculo las. scaturire ad
modum ũmiũ efferuere Et hoc ũmiculũ In secũdo
autem regũ c xxiiij dr̃ Dauid sedens in cathedra
sapientissimus pnceps inter tres Ipse est quasi te
nerrimus ligni uermiculus vbi dicit magister in
hijstorijs Compatur dauid ũmiculo ligni qui te
redo ul' terebella dr̃. q mollis lignũ dum pforat
dum tangitur nichil mollius illo qñ uero tangit
nichil durius Sic dauid in pstũris . et domi et cir
ca subiectos mansuecior fuit ceteris In trono et
contra hostes nullus eo acucior Et commendat
hic dauid in tribus in sapientia humilitate et for
titudine Item ũmiculus dr̃ rubeus color Nã grã coc
tũ nos rubum siue ũmiculũ dicimus ẽ enim ũmiculus

tinctura ex siluestribus frondibus in qua lana ti
gitur que ũmiculũ appellat unde ec̃ in coctus Item
dicit pap ũmiculũ tinctura ad similitudinẽ ũmis

Vermis a uerro ris dr̃ hic ũmis huius ũmis Et
sunt ũmes aut terre ut scorpio. aut aque ut sang
uissuga. aut aeris ut aranea. aut frondiũ ut eruca
aut lignorum ut teredo. aut uestimtorum ut tinea aut
carnium ut emigraneus. lumbricus. ascaric. costi.
pediculi. pulices. lendes. tarmus. ricinus. uria. ti
mex Et dr̃ ũmis a ũrendo q non ut serpens aptis
passibus sed squamarum nisibus repit q non est illi
spine rigor sed in directũ corpusculi sui ptes quoda
tim porrigendo contractas. contrahendo porrectas
motũ explicat. sicq agitatus ũrendo plabitur ul'
dr̃ ũmis quasi ueruis q in uere exeat Et gignit
ũmis sine ullo concubitu licet qñq de ouis nas
catur ut qñq scorpio vide eciam in reptile

Verna a uerno nas dr̃ hic et hec uerna ne. famu
lus pulcher fuiens q ũnat in domo militum seu
diuitũ pulchritudine uestium Et hinc hic et hec ũnu
la le. Et hic et hec ũnacula le dimi. Et hic ũnaculus et
hec la. i. famula et pprie in domo nata uel nutrita
In xiiij c gen dr̃ q abraham nũauit expeditos
ũnaculos suos cccxviij et cor̃ pnl' ũnaculus uide

Vernaculus In uerna uide ¶ in fuus

Vernalis In uernus est

Verno A ũnus dr̃ ũno nas naui. i. clarere splen
dere delectari florere sic in uere. vnde ũnans ge om
et cõpat vñ ũnanter aduerbium et hec ũnancia cie

Vernula ũnule dimi. In uerna est

Vernus a uer dr̃ ũnus na num. ad uer pnnens
uel clarus splendidus delcãbil' vnde ũnus dies ũ
num tempus eccl' I In diebus ũnis Et hinc hic et
hec ũnalis et hoc le in eodem sensu et pducit na

Verositas a uerus dr̃ uerosus sa sum vnde hec ue
rositas tatis. i. ueritas

Verpus dr̃ qsi ũrens podicem uide in digitus

Verres A uires dr̃ hic uerres huius uerris. por
cus cũ testiculis q magnas uires habeat vnde uer
rinus na num pnl' pd Item uerres pprium nomen
cuiusdam vñ similiter ũrinus na num pnl' pd et
hee ũrine narum quidam lib quẽ tulius fecit contra

Verriculum li illud quo domus purga ¶ uerrem
tur ul' quodam genus retis ul' nauis piscatorie Et

Verrinus na num In uerres uide ¶ dr̃ a uerro ris

Verrito tas fre. i. frequenter uerrere et cor̃ ri.

Verro ris o in i uerri et ro in sum uersum et ẽ
uerrere trahẽ ul' tergere purgare radere scopere.
Et componitur conuerro ris ri. i. euertere. extra ũ
tere reijcere. et est actiuũ cũ suis compositis. et fa
cit pteritũ in ri. et sup in sum. et ut dicit pe in po
maioris. R transit in s in uerror uersus

Verruca. a uerro ris. dr̃ hec uerruca ce. pustula car
nem superexcedens. que et porrum dicit. et poni
tur qñq p quodam uehiculo. vnde ũrucosus sa
sum. ũrucis plenus. tuberosus ul' ineqlis incõptus

Versiculus uersiculi. dimi paruus uersus

Versificor. a uersus et facio componit uersificor
caris. ũsificatus uersificari. i. ũsus facere. vnde hic
ũsificator. ũsificatorius ria riũ. et hic et hec ũsificabi
lis et hoc le. et ũsificus ca cũ. Et cor̃ penl' uersificor.

Versilis. a ũto tis dr̃ hic et hec ũsilis et hoc le penl'
correpta. facilis ad uertendum

Versipellis. a ũto et pellis componit hic et hec uer
sipellis Et hoc le. i. astutus. subdolus. maliciosus. de
ceptor. q in diũsa uultũ et mentem uertat. uel q

dũ diũsis decipit modis in uarias pelles se trans
uertat. ꝓuer. xxxj. et ꝓfert mendacia uersipellis
Versito tas fre. i. frequenter ũsare. et corripit si.
Verso sas. i. frequenter uertere. uł frequent uer
gere. uł frequent uerrere. Nam est frequentatiuũ
ꝑdictoꝝ triũ uerboꝝ que faciunt sup̄ in ũsum su.
Versum est sup̄ triũ ũboꝝ. scił ¶ vide in ũsum
de ũgo gis ũsi ũsum. et de ũto tis ti ũsum. et de ũ
ro ris ri ũsum. vnde ũsus. Verto facit ũsum uerro
uergo ꝙ uersum. Itez a uerto dr hic uersus sus.
actus uł passio uertendi. et uersus qui constat ex
oracõnibus usqȝ ad distinctionem. et ipsa distinc
tio. et uersus qui constat ex pedibus. et dr a uer
to. qr tam diu debet uerti quousqȝ recte constitu
atur. uł qr sibi ꝑfixo termino ultra non ꝓgredit̄
ſ; reuertitur. uł sic uersus a uulgo sunt uocati. qr
scribebant antiqui sic terra aratur. a sinistra eniȝ
ad dexteram ꝑmum deducebant stilũ. deinde con
uertebant ab inferiore rursus ad dexteram. Item
uersus inuenit̄ ꝑ ordine. vnde legitur in iij li reg
c vij. Septena ũsuum reciacula. Item a ũto ũsus
sa sum. et ponitur sepe ꝑ aduũbio q̈litatis uł loci
et construit̄ cũ accõ. ut ũsus uel ũsum ciuitatem.
uel illum. vł pocius est ꝑposicõ qñ regit casum ſ;
donatum. Itez ũsus sa sum ꝑt descendere a uergo
gis. et a uerro ris et tũc sapit significacões ꝑdic
Versutus. a uerto tis dr uersutus ¶ toꝝ uerboꝝ
ta tũ penł ꝓd. i. astutus. contortus. subdolus. de
ceptor maliciosus. qr eius mens in quolibet actu
ad quamlibet fraudem uertitur. et compatur. vñ
hec uersucia cie. i. astucia. torta sentencia. decepcõ.
Vertebra. a uerto tis dr h̄ uertebra bre. vertebre
sunt summe ossiũ ptes nodis grossioribȝ conglo
bate. scilicet ipe iuncture ossiũ. qr ad inflexionem
membroꝝ ũtuntur. vnde sepe cardo dicit̄ uertebra
qr uertitur. et corripit te naturaliter
Vertex. A uerto tis dr h̄ uertex ticis ea ps capi
tis qua capilli colliguntur et ad quam cesaries ũ
titur. scilȝ postrema uł summa. Et nota ꝙ ũtex
sepe accipitur pro uertigo. et ꝙ antiqui dicebant
uortex et uortigo. Sapiencie xiij. Lignũ curuũ et
uorticibus plenũ. Item uertex aliqñ ponitur pro
toto capite. et corripit penł geniñ. et desinit in ex
Vertibulum. a ũto tis ¶ correptam naturaliter
dr h̄ uertibulũ li penł correpta. idem qđ uertebra.
uł illud instrumentũ cũ quo carbones uertuntur
Verticosus. a uertex dr uerticosus ¶ in fornace
sa sum. i. supbȝ uł cuius capilli in ũtice congirant̄
Vertigo. a uerto tis dr h̄ uertigo ginis. globus.
conuolucõ. congiracõ. qñ fit a terra in uento. et in
capite a morbo. vnde uertigineus nea neũ. et uer
tiginosus sa sum. sicut qui uertiginem capitis pati
tur. et inuenitur aliqñ uertex ꝑ uertigine. Itẽ an
tiqui dicebant uortex et uortigo ſ; huguicionem.
Ysiđ autem in iiij ethi. dicit. ũtigo est. quociensc ũ
ꝙ uentus surgit et terram in circuitu mittit. sic et
in ũtice hominis arterie et uene. uentositatem ex
resoluta humectacõne gignũt. et in oculis girũ fa
ciunt. vnde et uertigo nũcupata est. Et ꝓđ penł.
nominatiui uertigo. vide in uertex
Verto tis ti uersum uertere. i. ꝑmutare transmu
tare. a quo componitur. Auerto tis. Aduerto tis.
Animaduerto tis. Anteuerto tis tere. i. ꝑintelligẽ.
ꝑcognoscẽ. Conuerto tis. Circũuerto tis. circũquaqȝ
uertere. uł in giro uertere. deuerto tis. deorsum uel
de uno loco ad aliũ ũtere. remouere. Diuto tis. se
cedere. ire uł uariare. uł diuidere. quasi diũsis mo
dis uertere. vnde diũso sas. fre. Euerto tis. destruẽ
uel extra uertere uel ualde uertere. Perũto tis. de
struere. ad malũ ũtere. ꝑũsum facere. ꝑuerto tis.
preuenire. ꝑterire. transire. et preuertor teris. depo
nens in eodem sensu. Obuerto tis. i. contra uertere
Reuertor teris. retro ũtere. uel redire. qđ antiqui
dicebant reũto tis. Subũto tis. destruẽ quasi que
subtus sunt uertere. et econũso uł decipere. seducẽ
transuerto tis. ultra uertere uł ad aliud ũtere. ob
liquare. vnde transũsus sa sum. Verto et eius com
posita. faciũt ꝑteritũ in ti. et supinũ in sum. sicut
uergo. et uerro. vnde quidam. Verto facit ũsum ũ
ro ũgo quoqȝ ũsum. Item ũto et eius composita
in o omnia sunt actiua. ꝑter diũto ꝑ secedẽ. et re
uerto ſm antiquos que sunt neutra. In or autem
omnia sunt passiua ꝑter aũtor ꝑ spernere. et reũ
Vertũnus. a ũto tis ¶ tor que sunt deponencia
dr ũtũnus ni mas ge. deus mercatorũ. a ũtendis
mercibus et ponitur sepe ꝑ foro. orać uertũnum
ianũ qȝ liber spectare uideris. Itez ũtũnus dr deus
principioꝝ uł anni uł diei. uł alterius rei. et dici
tur sic a uertendis annis uł diebus. et sepe poni
Veru. a uerus a ũ ¶ tur pro ipso anno uel die
dr hoc ueru indeclinabile in singulari numero. Sȝ
in plurali. h̄ uerua uerũ ueribus irregulariter si
cut cornibus. ſ; ſm usum facit in ubus uerubȝ. et
est ueru instrumentũ ferreũ uł ligneum quo car
Veruetinus na nũ in ũuex est ¶ nes assantur.
Veruex. a uires h̄ ũuex uecis dr. i. aries. qr oui
bus ceteris sit forcior. uł dr sic qr sit forcior. uł dr
sic. qr sit uir. i. masculus. uł qr ũmem habeat in
capite. qui eũ arietare facit. vnde ũuetinus na nũ
et ut dicit ꝑs in v li e. ubi agit de desinentibus in
ex ũuex cuius finał sillaba naturaliter ꝓducitur
mas ge est. et hec est causa quare in gtõ penł ꝓ
ducitur. vnde in aurora dicit̄. Victima ũuece sig
Verus ra rum. i. non fal ¶ natur que datur are
sus. certus. componitur ueridicus ca cũ. verificus
ca cũ. veriloquus qua quũ. vñ ueriloquiũ. Et no
ta ꝙ uero ponit̄ semꝑ ꝑ coniũctione copulatiua
et sepe ꝑ affirmatiua. i. certe. et sepe ꝑ expletiua
Item ueꝝ sepe ponitur ꝑ sed. uł ꝑ certe. Item re
uera. i. certe. et est compositũ. uł sunt due partes
posite ꝑ vna. et ꝓducit ꝑmam uerus. vnde ꝓsper
Arta uia est uere que ducit ad atria uite. Verus
amor xp̄i uera est custodia legis Et scias ꝙ dicit
ambrosius. Omne ueꝝ a quocumqȝ dicatur a spi
ritu sancto est. vide in ueritas
Verutatus in uerutus vide.
Verutulus In uerutus uide
Verutus A ueru dr uerutus ta tũ. i. ueru arma
tus pnł ꝓđ Item h̄ uerutus ti dr quoddaȝ genus
pili vñ uerutulus li dimi Et uerutatus ta tũ. ue
Vesanus sanus componit̄ cũ ¶ ruto armatus
ue qđ est sine et dr uesanus na nũ quasi sine sani
tate animi et compatur vñ uesania nie. i. insania
Vescor ceris uesci. i. comedẽ uł uti ¶ Et ꝓđ sa
cibo Et componitur conuescor ceris euescor ceris
Et ē deponens uescor cũ suis compositis. et caret
sup ſm usum et eciam supplecõne preteriti debent
tamen facere uescitum penuł correpta
Vesculentus A uescus et lentos dr uesculentus
ta tũ delicijs et uescis plenus Et compatur vnde
hec uesculencia cie deliciaꝝ uel uescoꝝ copia
Vesculus In uescus uide

Vescus a uescor ceris dr̄ uescus ca cū.i.comesti
bilis ad uescendū abilis uescibilis.uel uescus ca
cū.i.deliciosus gracilis Et uesculus la lum dimi.
uel uesca componitur a ue qd̄ est sine et esca In
de uesca quelibet pua comestibilia quasi nō esca
uel quasi uelud esca.i.parua esca

Vesica quasi uas aque dr̄ quoddam intestinum
ubi colligitur urina sicut in uentre cibus vnde di
cit ysid̄ uesica dcā quasi uas aque qꝛ sicut uas a
qua Ita de renibus urina collecta repletur et hu
more distenditur cuius usus in uolucribus nō hē
tur Item uesica dr̄ eleuacō et inflacō cutis q̄ simi
liter plena ē aquosi humoris vnde exod̄ x erunt
in iumentis et hominibus ulcera et uesice turgen
tes Et ꝑd̄ pnl' Orac̄ in pmo ſmonū Nam diplo
sa sonat q̄tum uesica pepedit Et dr̄ uesica a uas
uasis quasi uas aque uel uesica q̄si uasica qꝛ auis
ibi colligit grana quasi in uase Et ē ethimologia
et scribitur per unum s sine c vnde dicitur pro

Vesicula A uesica dr̄ ferri sicut resina casia
hec uesicula le dimi pua uesica Itē uesicula dr̄ il
la tenuis pellicula uesice formam hn̄s que ē in
gutture auis in qua cibaria congregantur de qua
dr̄ leuit' ȷ uesiculā ūo gutturis et plumas ꝓijciet

Vespa pe animal ē exiguū uolatile aculeis ue
nenosum que asinoꝝ carnibus putridis nasci dr̄
Et componitur uespa a ui et peto tis.ul' paro as
qꝛ ui petit uel uim paret.Est ergo animal uolati
le uald̄ uiolentū.vn̄ h̄ uespariū rij.nidus uespaꝝ

Vespelio.spolio componit' cū uestis.et dicit' h̄
uespelio onis sepulcroꝝ uiolator.scʒ qui mortuos
expoliat.vl' componit' a uiolo las et sepulcꝝ.vl'
a uehо is.qꝛ uiolat sepulcꝝ.et sepulti uestē uehit

Vesper.a uespa ul' uespus dr̄ h̄ uesp ri et h̄ uesp
peris et hec uesperugo ginis Et nota qꝛ h̄ uespe
rus ri.et h̄ hesperus ri.et h̄ uesper ris et uesper ri
et hec uespugo ginis.nomina sunt vnius et eius
dem stelle.que in nocte post solem apparet et in
mane ante solem.vnde in mane ante solem dicit'
lucifer ul' fosforos.et dicunt quidam qꝛ h̄ non pt̄
esse in eodem tempore qꝛ eadem stella in sero seq̄
tur solem et in mane p̄cedat.ſʒ h̄ contingit in diu
sis temporibus. Alij autem dicunt qꝛ mercurius
et uenus cū sint satellites sol' qn̄qꝫ sunt ita dispo
siti qꝛ uenus p̄cedat solem et mercurius sequitur
ul' econūso.et tunc vna illaꝝ stellaꝝ scilicet illa q̄
sequitur solē uidetur in sero post solem.illa que
p̄cedit in mane uidetur ante solem.sed qꝛ ille due
stelle sunt consimiles in splendore et quantitate cre
ditur qꝛ eadem stella sit et in sero post solem.et
in mane ante solem. Alcius autem philosophan
tibus placuit qꝛ una et eadem stella sit uenus.sci
licet que in sero sequitur solem et in mane prece
dit et in eodem tempore anni.est enim alcior so
le cū ergo contingit qꝛ insimul ueniūt ad occasū
qꝛ uenus est alcior diucius uidetur in sero q̄ꝫ sol.
Eadem racōne et cicius uidetur in mane q̄uis eoꝝ
cito motu discurrant.et ad hoc ostendendū satis
familiare inducit' exemplū.Nam cicius uidemus
ascendencia remota q̄ꝫ propinqua.et diucius uide
mus descendencia remota q̄ꝫ ꝓpinqua.quamuis
equo et pari motu incedant.dicitur ergo uenus
in sero hesperus.et uesperus.et uesper et uesperu
go in mane lucifer uel fosforos.

Vespera.ab hespera et hesperus subtracta h.et
loco illius u consonantem ponentes dicimus hec
uespera re.et h̄ uesperus ri.vespera idem qd̄ hes
pera.scilꝫ tempus horaꝝ qd̄ est inter diem et noc
tem ul' inter noctem et diem et huiusmodi gtūs
ponitur adūbialiter.in euangelio mathei.vespere
autem sabbati.et signat in tempore et ad ip̄m fit
relacō p que nominaliter positum qd̄ sequitur q̄
lucessit in p̄ma sabbati.sicut ad h̄ nomen romam
positū adūbialiter fit consimil' relacio.Cū dr̄ ille
uadit romam que est caput mundi.et fit relacio
ad nomen ita positū non ex eo qꝛ ponitur adū
bialiter.sed ex eo qꝛ est nomen et quandam vim
nominis ibi retinet. Item uespera et uesperus diū
sicinia sunt.aliud enim signant in singulari q̄ꝫ in
plurali.Nam hee uespere uesperaꝝ significat illd̄
tempus in quo cantatur illud officiū.hij uesperi
uesperoꝝ illud officiū.vesperi siquidem cantant'
ſʒ uespere pulsantur.vn̄ v̄sus.Ri roꝝ cantant.re
raꝝ timpana pulsant.Quidā tamen non disting
gunt inter uesperas et uesperos q̄tum ad officiū
Item a uespera ul' uesperus dr̄ h̄ uesperꝝ ri.obscu
ritas que fit ex interposicōne nubiū inter nos et
solem et lunam quacūqꝫ hora diei.uel noctis.et
et h̄ uesp̄e uel h̄ uesper ris qd̄ signat horam qua
sol incipit declinare ad occasum.et durat usqꝫ ad
crepusculū.et uesperi dtūs inuenitur positus adū
bialiter sicut sorti ut dicit p̄s in xv li.ubi agit de
adūbijs.et h̄ uespere incedi.ꝓ hora pulsandi.et
licet h̄ uocabula indistincta sint Tamē confundū
tur sepe apud autores et ꝓ se inuicem posita inue
niuntur

Vesperasco cis.in uespero ras est.

Vespero.a uespera re dr̄ uespero ras.uesperꝝ fa
cere.ūbum excepte actionis soli deo conueniens
Item uesperasco cis incho.uesper incipit sero fit.
Et componit' aduespero ras.vn̄ aduesperasco cis
incho.Et sunt omnia ista uerba excepte actionis
soli deo conueniencia.p̄t tamen dici.dies aduespe
rat ul' aduesperascit.i.tendit ul' incipit tendē ad
uesperam.Et aduesperascit impersonaliter.i.ues
pera appropinquare incipit

Vesptа.a uespera dr̄ h̄ uesperta te.deus illius
hore que est inter diem et noctem.vnde uesperti
nus na nū.et h̄ uesptina ne.i.cena in sero in ues
pera.et ꝓducit penl' uesptinus cū habeat t a suo
p̄mitiuo.Nam si non haberet t suū p̄mitiuū cor
possessiuū pel'.ut cras crastinus horno hornotinus
In gcis dr̄.Est uespera dea dicat' et hesperus alta

Vespertilio.a uespere ul' a uesperta dr̄ h̄ uesp
tilio onis ꝓmiscui generis.auis in uesp̄e uolans
auis lucifuga muri similis.De hac aue dicit basi
lius in viij omelia exameron.vespertiliones non
minus quadrupedes sunt q̄ꝫ pennati.quas eciam
solas ex auibus omnibus dentes habere constat
et catulos ꝓcreare feruntur.et in aere nō plumis
ſʒ quadam membrana pellicia uti.est eciam illis
inter se magna dilectio p naturam.Nam uelut se
te quedam piscatorie de alterius herent uestibus
qd̄ in hominibus videmus utiqꝫ non facile ꝓueni
re.quoꝝ non nulli sepati ab alioꝝ conūsacōnibus
singularitate et solitudine delectantur.Et scias qꝛ
boec̄ in iiij consol' dicit.Nequeunt mali oculos te
nebris asuetos ad lucem p̄spicue ueritatis attollē
similes auibus sunt quaꝝ intuitū nox illuminat
dies cecat.Item intellectus noster ita se habet ad
manifestissima nature sicut oculus noctue ul' ues
pertilionis ad lucem solis.vide in noctua

Vespertinus na num.in uespera vide.

Vesperugo ginis In uesper exponitur
Vespertū ti. locus ubi uespe abundant Et dici
tur a uespa. et ꝓducit penultimam
Vespula le diminutinum. parua uespa
Vesta. a uestio tis. dr̄ hec uesta te. quedam dea
paganoꝝ. scilꝫ terra que uestiatur herbis ul' uari
is alijs rebus. vel uesta componitur. a ui et stan
do qꝛ sua ui stet. vnde hec et hec uestalis et hoc le. et
ut dicitur deeueste seruiebant uirgines
Vestiarius. a uestis dicitur hic uestiarius rij. qui
p̄est uestibus. et hoc uestiariū rij locus ubi uestes
reponūtur ul' ubi induuntur. et facit uocatiū ues
tiarie us in e. Si autem sit ꝓprium nomen facit uo
catiuum in i uestiari. ut uestiarius remota us fit
Vestibulum. a uesta dea dicit' hoc uesti ¶ uestiari
bulum li pnl' cor̄ scilicet exterior ps domus sicut
est porticus qꝛ ē ueste consecratū uel qꝛ uestibu
lū p̄us fuit fcm̄ in tēplo dee ueste ul' qꝛ in illa pte
tēpli solꝫ esse ymago eius q̄si ueste sedibulū ul' q̄
si ueste stabulū ul' dr̄ a uestio qꝛ uestiat domū ul'
ꝓpe sic dr̄ porticus in qua uestimur uel componi
tur a ue qd̄ est sine et sto. quasi sine stacione qꝛ
introeuntes non stant in illa pte neqꝫ morantur
sed transeunt in interiorem ptem domus
Vestigiū a uestis et ago componit' hoc uestigi
um gij. signū pedis pma planta exp̄ssum sic dic
tum. qꝛ uie p̄currencium uestigijs uestigentur. i.
agnoscantur. vnde et sepe uestigiū dr̄ signū. Vn̄
uestigio as. uestigijs inquirere. et p sincopam ues
tigo gas. inquirē. explorare. Et dr̄ uestigare qua
si uestem agere. et uestigiū quasi uestis actio. qꝛ
cū imus uestes pedibus mouemus. et componit'
inuestigo gas. inquirere. et est actiuū uestigo cū
omnibus suis compositis. et ꝓducit sti. vnde the
odulus Grecoꝝ p̄mus uestigant g̃mata cadmus
Vestigo gas. in uestigium vide.
Vestio tis tiui titū tire. i. induē vnde hic uestitus
tus tui Et intelligitur lacius cultus q̄ uestitus.
Item habitus ad naturam ptinet cultus ad homi
nes vestio componitur conuestio tis. deuestio tis
uestes auferre et ē contrariuꝫ ad inuestire Inues
tio tis reuestio tis Et est actm̄ cū suis compositis
Itē a uestio dr̄ hec uestis huius tis Et facit actūs
sing' in em uel in im uestem ul' uestim et abltūs
sing' in e et in i ueste ul' uesti Et gtūs pluralis in
ium haꝝ uestium Et actūs pluralis in es et in is
has uestes uel uestis De ornatu uestium dixi in
orno ¶ Hic pt queri an cōueniat religioꝭ uilibus
uestibus uti Ad hoc ē dn̄dum q̄ sicut aug' dicit
in iij de doctrina xp̄iana In omnibus exterioribꝫ
rebus non usus reꝝ ſꝫ libido utentis in culpa ē ad
quam discernendam attendendum est q̄ habitus
uilis et incultus dupliciter pt considari vno modo
ꝓut ē signum quoddam disp̄onis ul' status hu
mani qꝛ ut dr̄ ecc' ix Amictus hominis annūciat
de eo Et ſ hec uilitas habitus est qn̄qꝫ signū tristi
cie vnde et homines in tristicia exn̄tes solent uili
oribus uestibus uti sicut econūso in tempe solen
nitatis et gaudij utuntur culcioribus uestimentis
vnde et penitentes uilibus uestimentis induunt'
ut pꝫ Jone iij Et in iij reg' de achaꝫ qui induit ci
licio carnem suam Qn̄qꝫ est signum contemptus
diuiciaꝝ et mūdani fastus Vn̄ iero. dicit ad rusti
cum monachū. sordes uestium candide mentis in
dicia sunt uilis tunica seculi contemptū ꝓbat dū
taxat ne animus tumeat. ne habitus sermoqꝫ dis

sentiant Et ſ utroqꝫ hoꝝ competit religioꝭ uilitas
uestium qꝛ religio est status p̄nie et contemptus
mundane glorie Sed q̄ aliquis uelit hec alijs sig
nare contingit ꝓpter tria vno mō ad humiliacio
nem sui Sicut enim in splendore uestium animus
hominis eleuatur Ita ex humilitate uestium hu
miliatur vnde habetur iij reg' xxj c de achaꝫ qui
carnem suam cilicio induit Dixit dn̄s ad heliam
Nonne uidisti achaꝫ humiliatuꝫ coram me Alio
modo ꝓpter exemplum alioꝝ vnde sup illud ma
thei iij habebat uestimentū de pilis cameloꝝ ꝛc.
dicit glo. qui p̄niam predicat habituꝫ p̄nie p̄ten
dit Tercio modo ꝓpter inanem gloriam sicut aug'
dicit q̄ in ip̄is sordibus lutosis p̄t esse iactancia.
Et jeronim̄ ad nepocianū loquens de uestibus ui
libus que deferuntur ꝓpter humanam gloriam
dic' uestes pullas eque uita ut candidas Ornatus
et sordes pari mō fugiendi sunt qꝛ alteꝝ delicias.
alteꝝ gloriam redolet Duobus ergo p̄mis modis
laudabile ē abiectis uestibus uti. tercio modo est
uiciosum Alio autē modo p̄t considerari habitus
uilis et incultus ſm q̄ ꝓcedit ex auaricia ul' ne
gligencia et sic eciam ad uicium ptinꝫ Item scias
q̄ aristotiles dicit in iiij eth' q̄ supabundancia et
inordinatus defectus ad iactanciam pertinet
Vestiplica ce. penl' cor̄. mulier que uestes plicat
Vestitus tus. in uestio est. Et uestitus ta tū eci
Vetellus la lū. i. uetulus a uetus dr̄ ¶ iam dicit'
Veteranus. A uetus dr̄ ueteranus na nū. senex.
decrepitus. emeritus. sicut sunt milites qui in usu
prelij non sunt post multos milicie labores.
Veterator. a uetero ras dr̄ hic ueterator toris. in
malis inueniendis et statuendis pseuerans. qꝛ sit
multi et ueteris usus in malicia insidiator callidus
Veternosus in ueternum est
Veternū. a uetus dr̄ hoc ueternū ni. quedam infir
mitas que facit hominem diu languere et pigrere
et iuuenem uideri senem. et ponitur sepe ꝓ pigri
cia. vel eciam dr̄ sic quelibet infirmitas quā hn̄t
ueteres ex consueto. sicut est obliuio. g̃uitas. gut
tositas vn̄ ora in epy. cur me funesco ꝓperant arcē
ueterno Et inde ueternus na num et ueternosus.
sa sum qui talem morbum patitur annosus uetus
Aug' in Joh' in omel' de nupcijs quid dicis ſpens
ueternose Terenc' in eunuc' hic ē metus uetus ueter
nosus senex Et distingue sic. uetus est conuicij q̄si
contemptibil'. ueternosus ex morbo. senex etate.
Et ē reuēncie In grec' autem ponuntur isti uersus
Quod ueteri pueꝝ similem facit esse ueternum
Dicas qui patitur dicatur quisqꝫ ueternus. p̄t eci
am ueternus dici a uetus ſm p̄s
Vetero ras raui dr̄ a uetus Et ē ueterare anti
quare senere Et ē absolutū licet inueniatur tran
sitiue positū. ut ueteraui capam meam Inde uete
rasco cis incho uetero componitur conuetero ras
inuetero ras. p̄s. Inueterani inter oīs inimicos
meos Vetero neutꝝ ē cū suis compo. Et corripit
te Item a uetero ueteratus ta tum. antiquus
Veterosus a uetus dicitur ueterosus sa sum id
est uetustus uel uetustate plenus
Vetitus ta tū. i. ꝓhibitus a ueto tas et cor̄ pnl'
vn̄ ꝓsper Non iustis uetitis abstinuisse sat ē uide
Veto tas tui titū tare. i. ꝓhibē A q̄ ¶ in ueto.
componitur deueto euito Et est actm̄ ueto cū suis
compo Et facit ꝑteritū in tui et sup in titū et cor̄
ue Ouid de remed Qn̄ eciam attendas uicia irri

tas quia uetando Inuenitur eciam apud antiquos uetatus Vnde in actibus xvi a uetati sunt a spiritu sancto loqui uerbum in asia.

Vetulus la lum aliquantulum uetus et dicitur a uetus

Vetus a uetro tas dicitur uetus teris generis omnis. quia antiqui dicebant ueter ra rum et comparatur uetior ueterrimus Et dicitur uetus a ueto quia talium est prohibere a delictis Et componitur inuetus .i. ualde uetus et peruetus .i. ualde uetus uide in ueternum et corripit ue

Vetustus ta tum .i. antiquus Et comparatur stior simus Et iob in xv Multo uetustiores quam patres tui Et dicitur a uetus vnde dicit ps in iiij li. uetus assumpta tus fit uetustus Et componitur inuetustus et peruetustus ¶tus ualde uetustus

Vexillarius in uexillum est

Vexillifer ra rum penultima correpta ferens uexillum Et componitur a uexillum et fero

Vexillum a uellum quasi per diminucionem Et dicitur hoc uexillum li quasi uellulum vnde uexillarius ria rium ad uexillum pertinens uel uexillum portans Et debet proferri uexillum et auxilium sicut dicitur aux it quasi sono duorum ll. tamen prodiote proferunt auxilium et uexillum ac si scriberentur per s sicut profertur desiderium consilium. vnde uexilla regis prodeunt debet proferri uexilla per x ut illuxit uexit uinxit

Vexo a ueho his dicitur uexo as aui are ¶unxit. .i. portare molestare turbare Et est actiuum cum suis

Vgucio cionis proprium nomen ¶compo si qua habuiri Et dicitur ugucio .i. terra bona non tantum presentibus sed eciam futuris multa enim utilia scripta posteris reliquit uel ugucio quasi uigecio .i. uirens terra non

Via a ueho is dicitur hec ¶solum sibi sed eciam aliis

Via uie quia per eam aliquid portatur. uel uia quasi uehicula. et est proprie uia qua potest ire uehiculum. vnde et sic dicitur ab incursu uehiculorum. et est nouem pedum. et capit duos actus. ut per contrarium uenien cia iumenta transire possunt. vnde hic et hec uialis et hoc le. et hic uiator toris. Item a uia uio as are. iter facere. ambulare. vide in suo loco.

Viaticum. a uia dicitur hoc uiaticum ci. victus qui necessarius est in uia ad expendendum. et defertur in uia. vnde et uiaticum dicitur corpus domini. quia appositus est nobis uictus in uia. et hinc uiaticus ca cum. in uia necessarius et delatus uel in uia sustentatus

Vibicosus a um uibicibus plenus et deriuatur a uibix

Vibix. A uimen dicitur hec uibix uibicis .i. frutex in petrosa terra uel minuta uirga uel incisio et uestigium quod fit in carne ex uirga. et ponitur pro qualibet incisione. et producit penultimam genitiui. persius. Si puteal multa cautus uibice flagellas. Nomina enim feminea desinencia in ix producunt penultimam genitiui. ut lodix dicis. ibix ibicis. uibix bicis. Quidam tamen dicunt quod dicendum est hec uibex bicis. sed eis opponitur quod nomina desinencia in ex corripiunt penultimam genitiui preter uinex uinecis. sed uibex. producit penultimam genitiui. Ad hoc ipsi dicunt quod uinex et uibex excipiuntur a regula. ps autem in li. de accentu non excipit nisi ueruex. Magister uero bene dicit. quod dicendum est uibix sicut lodix

Vibro. a uibix dicitur uibro bras. ¶et hoc puto uerum. braui brare bratum .i. resplendere. uel crispare. concutere ad iaculandum. uel iaculari. sicut solemus facere de minuta uirga. et corripit primam quia uibro naturaliter

Vicaneus A uicus dicitur uicaneus nea ¶corripit primam neum idem quod uicinus na num Et componitur

Vicanus A uicus dicitur ¶conuicaneus conuicinus; uicanus na num .i. uicinus na num Et producit ca Et componitur conuicanus na num

Vicarius a uice dicitur uicarius ria rium per uicem succedens vel uicem domini uel alterius gerens

Vicatim aduerbium penultima producta potest deriuari a uicos quasi per uicos uel de uico in uicum vel potest deriuari a uice id est uicissim per singulas uices

Vicecomes A uice et comes componitur uicecomes huius uicecomitis Et acuit penultimam secundum usum licet sit breuis sicut et archicoquus sed hoc facit potencia nominis quia remanet incorruptus Et ideo non amittit accentum

Vicecomitissa A uice et comitissa componitur hec uicecomitissa se uxor uicecomitis.

Vicenus. a uiginti dicitur uicenus na num penultima producta .i. res uiginti uel pertinens ad uiginti. Iudit primo. vicenorum pedum spacio tendebatur.

Vices. a uinco cis. dicitur hec uix uel uices genitiuo uices. sed

Vicia. a uice dicitur hec uicia ¶nominatiuus in usu non est cie quedam genus leguminis. quia uice panis ea utuntur in quibusdam locis. uel uicia quia uiciosa quia mala est. vel uicia dicitur a uictoria quam antiqui uicia dicebant. Inde uicia quasi uictorialis. quia uictoriales ea olim solebant coronari. vnde uiciosus sa sum. Inde uenit hoc uicium. vnde uersus. Est uicium crimen

Vicies in uigies uide. ¶uiciam quod dicitur semen

Vicinia. uicinus dicitur hec uicinia nie. et hec uicinitas. tis. vicinia proximitas locorum. uicinitas regio unica

Vicino nas in uicinus exponitur

Vicinulus la lum diminutiuum a uicinuus dicitur

Vicinus. a uicus dicitur uicinus na num. et hic uicinus et hec uicina ne. substantiue. vnde hec uicinitas tatis. et uicinulus la lum dimi. et uicino nas .i. more uicini se gerere. uel appropinquare uel iungere. Et componitur abuicino nas. disiungere. aduicino nas. adiungere uel appropinquare Vicino pro iungere et eius composita secundum hanc significacionem actiua sunt Aliter neutra sunt Item uicinus componitur conuicinus na num et producit penultimam Ouidius de arte. Vicinumque pecus grandius uber habet. Et dicitur uicinus quasi uico natus

Vicissim aduerbium id est ¶et est ethimologia alternatim mutuo per uices Et deriuatur a uice

Vicissitudo a uice dicitur hec uicissitudo dinis vnde uicissitudinarius ria rium uicem prebens. uel uicem

Victima A uinco cis ¶domini uel alterius gerens dicitur hec uictima me. que occidi solet propter uictoriam scilicet sacrificium quod fit pro hostibus uictis. sicut hostia pro hostibus uincendis. vnde quidam. Victima pro uictis datur hostia pro superandis. Et erant uictime maiora sacrificia quam hostie. uel dicitur a uincio cis. quia uincitur dum ducitur ad immolandum. vnde hic et hec uictimalis et hoc le. et uictimo mas .i. sacrificare. immolare. et est actiuum cum suis compositis

Victito tas in uicto tas vide

Victo. a uictu dicitur uicto tas .i. uictum querere. vnde uictans tantis generis omnis. uictum querens. et uictito tas penultima correpta frequentatiuum. possunt eciam ista esse frequentatiua de uiuo uiuis. vnde pap. victantes uiuentes.

Victoria. a uinco cis ci ctum tu. u in or dicitur hic uictor toris. qui uincit et superat hostem. et hinc hec uictoria rie. quasi ui .i. uirtute acquisita. hec est enim ius gencium vim ui repellere. Nam turpe erat dolo. vnde uictoriosus sa sum. uictoria plenus et comparatur. vnde hic et hec uictorialis et hoc le. Et scias quod palma notat laudem belli. victoria finem.

Victoriola le. diminutiuum. parua uictoria

Victrix. a uictor fit hec uictrix tricis. vnde dicit ps in iiij li. In ix feminina inueniuntur a masculinis uerbalibus siue denominatiuis in or desinenti

buſ deſignata. que mutant or in trix. ut uictor uictrix. ¶ Hic nota ꝙ uictrix et ultrix in nrō accuſatiuo et ūtō ſing̃ ſunt fe ge. in reliquis ūo ſunt communia triū generꝝ. vnde luc̃ in pmo. Tollite iam pridem uictricia tollite ſigna. vnde faciunt ablatiuū in e et in i. ſʒ hoc non inuenitur in alijs ūbalibʒ femininiſ vn̄ ūſus. Victrix uictricem uictrix dat femina ſola. Sic ultrix reliquis dat genus omne ſcola. hug̃ autem dicit ꝙ uictrix in p̄dictis tribus caſibus eſt cōmunis ge. In alijs ūo omnis ge. in una uoce uł diūſis. Nos ūo dicimus ꝙ uictrix et ultrix de neceſſitate fuerunt fe ge. In p̄dictis tribʒ caſibus ꝓpter ūbalia maſculina a quibus trahunt originem. ut oſtendi in ſecūda pte ubi determinaui de accentu nominum deſinencium in ix.

Victualis in uictuarius vide.

Victuarius. a uictus dr̄ uictuariuſ ria riū. ad uictum ptinens. et hic et hec uictualis et h̄ le idem.

Victurus. uictum uictu eſt ſupinū duoꝝ ūboꝝ. ſcilʒ de uiuo uiuis uixi uictum. Et uinco uincis uici. vnde uicturus ra rū pticipium p̄t deſcendere a uiuo is. uel a uinco cis. et diūſa ſignare. ſicut et predicta uerba diuerſa ſignant.

Victus. a uiuo dr̄ h̄ uictus tus. Et dicitur ꝓprie uictus ꝗ uitam retinet et ſuſtentat. Item p̄t declinari mobiliter uictus ta tū. i. ſupatus. et dicitur a uinco cis.

Viculus li maſ ge. dimi. puuſ uicus.

Vicus. a uice dr̄ h̄ uicus ci. uilla extra ciuitatē ꝓpe uici et caſtella. et pagi ſunt qui nullius ciuitatis dignitate honorantur. ſʒ uulgari hominū conuentu incolūtur. et ꝓpter puitatem ſui ciuitatibʒ attribuūtur. et dr̄ uicus ꝗ ſit uice ciuitatis. uł ꝗ habeat uias tantū ſine muris. vici ūo dicuntur p̄ue habitacōnes ciuitatis a uia cui inſident. ut iſte ſtat in tali uico. i. in tali hora. vie uero ſunt inter uicos ipſa ſpacia. ſʒ maiora et laciora ſunt platee. et ꝓd̄ pmaꝫ uicus. Orac̃ in epy. Quid uici ꝓſunt aut orrea ſi metit orcus. Grandia cū puiſ non ex

Videlicet. i. nimiꝝ. certe ſcilicet. Notabilis aduerbium affirmandi uł coniunctio copula

uere uidere licet. Et componitur a uidere et licet. et eſt adūbium affirmandi uł coniunctio copulatiua uł expoſitiua ſm hug̃.

Video des di ſum. videmus natura. aſpicimus uoluntate. Intuemur cura. Video componitur. inuideo des. ꝓuideo des. i. pcul uidere. vnd̄ ꝓuidens tis. et compatur. vn̄ hec ꝓuidencia cie. Et cōponitur improuidens omnis ge vn̄ h̄ improuidencia cie. p̄uideo des ante uidere. reuideo des video et eius compoſita ſunt actiua preter inuideo qd̄ eſt neutꝝ Iteꝫ omnia faciunt preteritū in di et ſup̄ in ſum Et cor̄ hanc ſillāꝫ ui in pn̄ti ſʒ in preterito et ſup̄ eam produc̃ vnde Pamphilus Prouidet et tribuit deus et labor omnia nob̄ Et ut dicit pͦs in viij li videor a te paſſiuū eſt uideor eſſe bonus clericus. depo. Iteꝫ ūſus magiſtralis. Multi uidere que non licuere uidere.

Vido diſ tercie coniug̃. i. uidere. et dr̄ a uideo des vnde catho. Hoc uide ne rurſus leuitatis crimine damnes. In h̄ ūſu non p̄t eſſe uide impatiuus ſecunde coniug̃. ꝗ impatiuus ſecūde coniug̃. deſinit in e ꝓductam. ſʒ hic de corripitur. et hinc compo

Vidua. ydos uł iduo as cō ponitur cū uir. et dr̄ h̄ uidua due. quaſi uiridua. i. a uiro uiduata. i. diuiſa. ꝓpe quidem uidua dr̄. que ſine uiro diu fuit. nec circa conſorciū alterius uiri poſt mortem coniugiſ adheſit. Nam que alteri poſt mortē prioris uiri nupſerit uidua non erit

Qꝛ autē dr̄ uidua. i. diu uiro conſueta ethimo eſt Et inde uiduus a um Et uiduo as uiduam reddē quod fit cū qſ uirꝝ alicuius occidit vnd̄ uiduatus ta tū Et dr̄ mulier uiduata deſolata. uiro nudata Et ſcias ꝙ cū uiduata nubat. n̄ bn̄dicuntur tales nupcie in eccleſia. huius cām habes in bigamus.

Vieo es uieui uietū. i. uincē ligare Et componitur auieo es. i. alligare ualde ligare. Et eſt neutꝝ uieo ſolo defectu. Nam ſm uſum non habet p̄teritū neqʒ ſup̄. vnde eſt defectiuū ūbum. licet ſm artem exigat racō uieui uietū. A uieo dr̄ uietus ta tū. i. curuus. et quaſi ligatus. uł uietus uita tritus. euacuatus. uł uietus dr̄ a uia. i. debił in uia incuruus fractus eundo. Terenc̃ in eunuco. hic eſt uietus uetus ueternoſus ſenex.

Vigeo ges gui ere. eſſe in uigore uł habē uigorem. poſſe uiuē. ualere. roborare. Fortem eſſe. et uidetur deſcendere a uireo. ꝗ uiridis et iuuenilis etas ſolet uigorem conferre. vnde uigens gentis. omnis ge. et dicuntur uigenteſ ūtute pleni floridi quaſi uiui agentes. et cor̄ ui. vnde uindocinenſis doctrine pater eſt uſus doctrina ſcolaris. Intercisa

Vigies uel uicies adū̄ perit continuata uigerbiū numeri. i. xx uicibus. et dr̄ a uiginti apoc̃ ix uigieſ milieſ dena milia

Vigil. a uigilo remota o dr̄ uigil uigilis cōmunis ge. qui uł que uigilat et ꝓpe cauſa cuſtodie. Vigil componitur Peruigil lis. i. ualde uigil. et corripit penł genitiui. et facit gtūs pluralł in um uigilū. cꝰuis ablatiuus deſinat in e et in i.

Vigilax. A uigilo las dic̃ uigilax lacis ge omnis. i. ad uigilanduꝫ patus. qui ſepe uigilat et multū uigilare p̄t. et corripit pnł nt̄i

Vigilia in uigiliū eſt. vide eciam in crepuſculū.

Vigiliū. a uigil dr̄ h̄ uigiliū lij. et h̄ uigilia lie. in eodem ſenſu. ſcilʒ uigilacō uł ipſi uigiles. et hora uigilibus diſtincta ad uigilandū. Vigilia eciaꝫ dic̃ dies ꝓfeſtus. ſcilʒ dies pmus ante feſtū. ꝗ tunc in ſero uigilie uacamus. ponitur eciam uigilia pro cura cupiditate perſeuerancia.

Vigilo las laui lare. a ſomno abſtinere. uacare ſtudere. cuſtodiam adhibere. circūſpicere. vnde uigilans tis ge omnis. vnde h̄ uigilantia tie. a datō uigilanti addita a. A uigilo componitur aduigilo as. ualde uigilare. conuigilo as. ſimul uigilare. Deuigilo las. et euigilo las. in eodem ſenſu iſta duo. i. ualde uigilare uł a ſomno excitare uł excitari. Inuigilo las. inſiſtere. uacare opam dare. puigilo las. Reuigilo las. vigilo et eiuſ compoſita neutra ſunt p̄ter deuigilo et euigilo ꝓ a ſomno excitare que ſunt actiua cor̄ gi. vnde quidam. Peruigili cura ſemp meditare futura.

Viginti omnis ge. numeri pluralis et indeclinabile. et componitur a bis et gentos qd̄ eſt decem. Et dicitur uiginti q̄ſi biginti. u ꝓ b poſita. vnde uicies uiceſimus a um vigetuplū. et componit̃ uiginti cū unus. et dr̄ uigintiunus una unum Sed conſueuit queri An dicendum ſit ugintiunus homo an uigintiunus homines Credo ꝙ dn̄dum ſit uigintiunus homo ꝗ finis uincit pn̄cipiū teſte pͦs vnde ꝓbat ꝙ huiuſmodi dʒ eſſe nomen pocius q̄ꝫ ꝓnomen racione nominis qd̄ eſt in fine Similiter dicit in lib͛ conſtructionum ꝙ terminacō maxime obtinet ptes oracionis Et boecius in ariſmetrica talem ponit latinitatē Si ſepcies tres addantur in uigintiunū numerꝝ cadunt. numerꝝ dixit non numeros. De h̄ tn̄ pleniuſ dixi in iij pte ubi egi de nūo nominis

Vigintiunus In uiginti uide
Vigor. a uigeo dr hic uigor goris. i. uiuacitas. ui
tus. firmitas. fortitudo. Et hinc uigorosus sa sum.
plenus uigore et compar. vn hec uigorositas tatis
Vileo uiles In uilis est
Vilis A uilla dr hic et hec uilis et hoc le quia nullius ur
banitatis est abiectus despectus et compatur. vn
hec uilitas tatis vilis componitur cum que et dr quuil
ualde uilis et tamuilis Item uilifacio cis. uilifico cas
uilipendo dis Item a uilis dr uileo les lui lere. i.
esse uel fieri uilem vnde uilesco cis incho. Et com
ponitur aduileo les vnde aduilesco. conuileo les
vnde conuilesco cis. diuileo les vnde diuilesco cis
multis et diuersis mod uilere Euileo les ualde uilem
vnde euilesco cis reuilesco cis de reuileo les vileo
les est neutrum cum suis compositis et caret sup et p
ducit ui vnde esopus Nobilitat uiles frons generosa
dapes Item auianus Scire suum uilet qui sapit
atque silet Et scribitur per unum l sed uilla le per duo Et
scias quod titus liuius dicit Vilium hominum est ali
os uiles face Et qui ex merito alijs placere non
possunt saltem placeant comparacione peiorum
Villa A uallus dr hec uilla quasi ualla quia ualla
ta sit solum uallacione uallorum et non municione
murorum. vnde uillanus na num
Villico cas In uillicus est
Villicus a uilla dr hic uillicus ci proprie uille guber
nator est vnde dr uillicus quasi uille custos sed quandoque
uillicus dr dispensator uniuerse domus et omnium
possessionum et uillarum vn hec uillica ce uxor uilli
ci uel que tale officium exercet Item a uillicus uil
licor caris uel uillico. cas Vnde in euangelio luce
Iam enim non poteris uillicare Sed secundum modernos
pocius in deponenti genere dr uillicor caris. i. uille
curam gere Et generaliter omnium possessionum et
familiarum rerum vel uillicare seu uillicari officium uil
lici exercere Et corr li secundum hug. ps uero dicit a uilli
cus eciam uillico uel uillicor dicebant antiqui
Villosus A uillus dicitur uillosus sa sum. i. uil
Villula le di parua uilla ¶ lis plenus et compar
Villum a uinum dr hoc uiuellum li dimi et hoc uillum
similiter dimi Et ut dicit ps in ij lib In nus uel in
na uel in num desinencia si faciunt di abiecta n du
as assumunt l ut bonus bellus bona bella uinum
uillum Et dr uillum uel parum uini. uel purum uinum uel
Villus A uellus dicitur ¶ uinum mixtum cum aqua
uillus li mas ge pilus uel flocculus lane de uellere
ouis uel eciam floccus quorumlibet pilorum Et maxime
Vimen a uireo res ¶ si est longus et dependens
dicitur hoc uimen inis. mollis uirga et uiridis. uel sic dr
quia uim habeat multam uiroris. Natura eius talis
est ut eciam si arefactum abluatur uirescat et cor
ripit penultimam gen. vnde vimineus nea neum. Et hoc vimi
netum. locus ubi uimina crescunt. et hic et hec uimina
lis et hoc le. et hic uiminalis quidam mons in roma
na ciuitate sic dictus ab abundancia uiminum
Viminalis penultima producta in uimen vide
Vimineus nea neum in uimen est
Vinacium. a uino dr hoc uinacium cij. posterius uinum
quod eciam uinacium dr. et est quasi fex tocius vini
uel illud quod remanet post expressionem uini et proij
citur extra secundum hug. et pap dicit uinacia sunt que
remanent in uuis quando premuntur a uino
Vinalia. a uinum dr hoc uinalium lij. uel pocius in
plurali tantum vinalia uinalium uel naliorum. festum uini
Vinaria. a uinum dr hec uinaria rie. cellarium ubi ui

Vincio cis xi ctum ¶ num reponitur uel uenditur
cere. i. ligare. Vincio componitur conuincio cis. Cir
cumuincio cis. Deuincio cis. vnde deuinctus ta tum. Et
compatur. Item componitur euincio reuincio. Vin
cio cum suis compositis est actiuum. et facit preteritum
in uinxi et sup in uinctum. licet apud antiquos in
ueniatur uinciui uincitum. et est quarte coniug. sed
uinco facit uictum sine n. sicut et uiuo
Vinclum li in uinculum vide
Vinco cis ci ctum. ci in ctum. et est uincere superare
uictoriam habere. quod autem dr uincere quasi ui ca
pere ethimoloia est. Vinco componitur conuinco
cis ci ctum. simul uincere uel multum redarguere et supe
rare. Deuinco cis. Euinco cis. Peruinco cis. Reuin
co cis. Vinco et eius composita actiua sunt. et fa
ciunt preteritum in uici. et supinum in uictum sine n.
Vinctus. a uincio xi ctum dr uinctus ta tum. et com
patur. vinctus eciam per se signat impeditus liga
tus ex aliquo. ligatus autem non tantum hoc sed eciam
Vinculum. a uincio cis ¶ qualiter uinctum indicat
dicitur hoc uinculum li. et hoc uinclum cli per sincopam. i.
ligamen. et inde uinculor laris. i. ligare.
Vindemio. a uinea dr hec uindemia mie. vn uin
demio as. uites putare. uel pocius uuas a uinea
Vindex. a uindico cas dr hic et hec uin ¶ auferre.
dex dicis. i. uindicator uel corrector.
Vindico cas caui care. i. ulcisci. sed differunt. quia
uindicat aliquis cum a periculo liberat. vlciscitur cum
ille mala passus est uel ulciscor iniuriam factam.
Vindico ne fiat. Item uindico illum qui iniuriam
sustinuit. ulciscor illum qui intulit. i. punio. vindico
actiuum est cum suis compositis si qua habet. et cor di.
Vindicta. a uindico cas dr hec uindicta te. quod a
liquando dr pro uirga pretoris qua serui percussi liberabantur
et inde libertatem acquirebant. et tunc dr a uindi
co. quasi uendicta. quia uendicet libertatem. parsius
An dominum ignoras nisi quod uindicta relaxat
Vinea. A uino dr hec uinea nee. quia de uino proces
sum est ad uineam. et dicitur uinea. locus ubi uites
plantantur. Item uinea uel uinetum dr locus uitibus
consitus et abundans. Item uinea dr aliquando quedam
machina bellica que a quibusdam dr tectus et di
citur vinea. quasi uiminea. quia de trabibus. et quandoque
de asseribus fit. et homines intus latentes appro
pinquant muro ciuitatis ad effodiendum. et in ista
acceptione ponitur in xxvj c. ezech. vbi dr. et uine
as et arietes temperabit in muros tuos. Et turres
tuas destruet in armatura sua. Item lucanus in iij
li. Tunc ad operata leui procedit uinea terra. De ui
nee putatione habes in penitencia
Vinellum li di. modicum uinum uel uinum mixtum aqua
Vineola le diminutiuum. parua uinea
Vineus. a uino dr uineus nea neum. de vino ex
istens uel uino imbutus quod eciam uinulus la lum dr
Vinitor. a uinea dr hic uinitor toris. qui custodit
uineas quasi uineator uel uinitor dr. quia calcat uuas
et dr a uino. et idem potest dici qui custodit uinum. Et
cor penultimam uinitor sed in genitiuo eam producit
Vinoforus ra rum. i. vinum ferens. et cor penultimam.
Vinolentus. a uinum et lentos componitur uino
lentus ta tum. i. uino plenus. et compatur uinolen
cior simus. vn uinolentia tie. i. ebrietas. et forma
tur a uinolenti genitiuo addita a. vn in prima epistola
petri c iiij. Qui ambulauerunt in luxurijs et desi
derijs et uinolencijs commessationibus
Vinosus. a uino dr uinosus sa sum. uino plenus

ebrius uł ebriosus. et compatur. cuius supꝑllati
uū plantus ponens ait. qđ opus est ūbis uinosis
Vinulus a ū. viđ in uineuſ et coř nu ssima ē.
Vinū. a uitis đz h uinū ni. qz de uite ꝓcedit. uł
dicit a uena. quia potus eius cito uenas repleat
sanguinem. Qz autem đz uinū. quasi in uite natū
etiā est. et ꝓducit pmam. vnde ouiđ de reme. Vi
na parant animum uenen nisi plurima sumas
Vio as aui are đz a uia. Et đz uiare. iter facere.
in uia ire. vio componitur conuio as simul uiare
uł p uiam aliquam conducere. Deuio as. Obuio
as. Vio et eius composita neutra sunt preter con
uio quod est actiuum pro conducere
Viola a uis đz h uiola le ꝓpter uim odoris Et ē
uiola quedam hba odorifera cuius flos similiter
nuncupatur Et corř penł vnde in auro đz flobili
or uiolis ue tibi pue ioseph
Violaceus cea ceum a uiola đz. ut aqua uiola
cea .i. de uiolis facta uł quasi colorem uiole hn̄s
Violamen In uiola est Et producit la
Violens tis ge omnis idem qđ uiolentus Et ex
Violentia a uiolens eſdem cōponiť et corř o
tis uiolenti addita a fit h uiolentia tie. uis illata.
Violentus. uis componitur cū lentos et đz uio
lentus ta tū Et uiolens tis ge omnis in eođ sensu
crudelis malus ui plenus qz uim infert Et utrūqz
compatur vn̄ hec uiolentia tie ꝑ hug Et scias qꝫ
ꝑm phm in pincipio tercij eth violentū est cuius
pincipium extra tale exn̄s in quo nichil confert
opans uel patiens puta si spūs tulerit alicubi uł
hoīes dn̄i exn̄tes. h aristotił māifestat uiolentū
simpłr p diffinicōnem Et dicit uiolentū esse cuius
pincipium totū est ext̄ Et omne tale inquantum
opans uel patiens nichil confert Et dicit opans
qn̄ aliquis utitur aliquo ad aliqꝫ opacōnez in ter
cium sicut qui impellit hominem in terciū quem
facit cadē Sic enim medius est opans sicut instru
mentū inanimatū Et diċ patiens qn̄ actio termi
natur ad ipm̄ sicud si denudat eum Et dicit. in q
nichil confert qz si aliquid conferat consenciendo
uł simpliciter ut nunc non ex toto uiolentum est
sicut si aliquis impellerit lapidem deorsum non ē
motus uiolentus simpliciť qz natura lapidis coo
patur ūtuti impellenti secundo manifestat per ex
empluz ibi puta Et ponit duo exempla pmo qn̄
agens est ext̄ animatuz sicut si spūs .i. uentus tu
lit aliquē alicubi sui impulsione ut si faciat eum
cadē sup aliquē cui frangit collum Secundum ē
qn̄ agens ē animatū sicut si homines dn̄i exn̄tes
hn̄tes aliquez in ptāte sua eo uti sicut alia re ina
nimata si cogant eum ad aliquid. ut si quis cum
manu mea interficeret hominem. postea inferius
aristotiles resumit diffinicōnem quasi concludens
eam dicens. videtur utiqꝫ uiolentus esse cuius ex
trinsecus pncipium nichil conferente uim passio
et h est diffinicō eadem cū ea que pus posita est
et exposita. Item nota qꝫ est qđdam uiolentum
mixtū uoluntarie. ut cū nauta positus in tempes
tate maris ꝓijcit res suas in mare ut nauem alle
uiet. vel qn̄ quis opatur ꝓpter timorem malorū
maiorꝫ ut euitentur. uł ꝓpter aliqđ bonū đ quo
timetur ne pdatur ut ultimo aritotił. tales opati
ones mixte ex uolūtario et non uolūtario assimu
lantur cū magis uolūtarijs. volūtarie enim sunt
Violo las. a uis đz uiolo tunc cū opate sunt
las. vim inferre corrūpere. contaminare. polluē. p
cutere. vnde h uiolamen inis. et h et h uiolabilis
et hoc le. et corripit penultimam uiolo
Vipera re fe ge. qđdam genus serpentis a ui et
pario compositū. qz ui pariat. naz crepat dū uen
ter eius ad partū ingemuerit catuli non expectan
tes maturam nature solucōnem corrosis eius la
teribus ui erumpunt cum matris interitu. fertur
autem qn̄ masculus ore inserto uipe semen expu
at Illa autez ex uoluptate libidinis in rabiem ū
sa caput masculi ore receptum precidat Ita fit ut
parens uterqꝫ pereat. masculus dum coit. femina
dum parit. que fertur sine uulua esse. sicut mas
culus sine ūga Aristotił eciam in li de mirabilibꝫ
audicōnibus dicit uipera in coitu caput uipere se
cat ꝓpter h et filij sic mortem patris non ptran
seuntes uentrem matris rumpunt Ex uipera sunt
pastilli qui tiriaci uocantur a grecis Et h uipeus
rea reum Et uiperinus na num. pnł ꝓđ Itē scias
qꝫ uipa coit cū murena pisce sicut dixi ī murena
Viperinus In uipera est Ibi uide
Vir A uireo res đz h uir uiri uiro qz uiret in
multis respcū femine. uel đz a ui qz maior uis sit
in uiris qꝫ in feminis Et đz uir multis mođ scilꝫ
etate sicut ille đz uir qui puenit ad uirilez etatē
vnde paulus ad corinth Cum essem paruulus lo
quebar ut puulus sapiebam ut puulus. cū autez
factus sum uir euacuaui que erant puuli. uir eciā
discernit sexum ut cū đz dubium ē an iste sit uir
uel femina Vir eciam ponitur ꝓ ūtuoso Et uir
đz pro marito ꝫ cū adiuncto ut uir meus uł tuus
uel suus. xx. Vir notat etatem sponsum sexum
probitatez Et corripit penuł gn̄. Vnde Arma uirꝫ
qꝫ cano. A uir componitur h duūuir duūuiri. tri
ūuir ri. qđruūuir ri. qn̄queuir ri. sexuir ri. septem
uir ri. scilꝫ qui duo uł tres uł qui quatuor uł qn̄
que uł sex uł septem habꝫ uiros sub sua potesta
te. Inde h duūuiratus. triūuiratus. qđruūuiratus
tus. qn̄queuiratus tus. et h septemuiratus huius
septemuiratus. talis dignitas uł officium. Item a
uir uiratim adūbium. Quare autem mulier facta
fuit de costa uiri. dixi in mulier
Virago. A uir et ago componitur h uirago gi
nis. mulier fortis que agit uirū .i. opera uirilia. et
masculini uigoris est. antiquitus enīz. fortes femi
nas ita uocabant. Eua tamen dicta est uirago. qz
de uiro acta .i. facta et assumpta est. scilꝫ de costa
ade vnde đř genes ij. hec uocabitur uirago. qz de
uiro sumpta est. In historijs autem sic đz. virago
acta a uiro. Et suptum nomen eius est a uiri no
mine. et hec denominatio similiter est in hebreo
is enim uir diciť. inde denominatur issa. vt a ui
ro uirago h nomen illius ꝓpum fuit nūc omniū
est cōmune. et eius sincopatū est ūgo ūginis. vir
gines enim dicunť qꝫdiu sunt in integritate nati
uitatis sue facte dicuntur mulieres. et ꝓducit pe
nultimam uirago. vide in mulier.
Viratus. A uir đz uiratus ta tū .i. uirilis et for
tis. uł uiratus .i. firmus. securus. criꝭ. sup matheū
Mulier uirata nō facile decipitur. Et eccł xxviij.
Lingua tercia mulieres uiratas deiecit. Alia litera
Virbius. a bis et uir componiť habet fortes
h uirbius bij. scilꝫ bis uir existens. scilicet qui bi
nas habuit uł habet. uxores. uł eciam qui bis fe
cit facta uiro digna. uel qui resuscitatus est sicut
Vireo res rui rere .i. esse uel lazarus ipolitus
fieri uiridem. habere uiriditatem. vnde uiresco cis

incho Vireo compouitur conuireo res. euireo res
inuireo res. reuireo res. Et hinc incho. conuiresco
cis. Euiresco cis. Inuiresco cis. reuiresco. Vireo cū
suis compositis neutꝝ est. et facit p̄teritū in rui.
et sup̄ caret. et corripit hanc sillabam ui. ſ; hec ui
res ꝓducit ui. vnde quidam. Non ꝓbitate uires.

Vires. a uireo uires ¶ nisi sint animi tibi uires.
dicitur pluraliter hec uires haꝝ uiriū. et sunt cor
poris. et ꝓducit ui. vide in uis

Viretū. a uireo uł uiror h̄ uiretū ti. locus uiridi
tate plenus. scilicet uiridium. et ꝓducit re

Virga. a uireo res h̄ ūga ge. summitates ramoꝝ
et arboꝝ. q2 uirides sunt uł q2 uim habent argu
endi que si leuis est ūga est. si nodosa uł aculea
ta scorpio recte d2. q2 acuto uulnere in corpus in
figitur. et d2 ūga q2 uim in se habeat multaꝫ. uł
q2 ui regat. uel q2 pacis indiciū est. vnde ūgosus
sa sum. uirgis plenus et comparatur.

Virgiliocentonas ꝓd̄ ro. vid̄ in homocentonas
Virgilius lij. d2 a ūgula q2 mater eius somnia
uit q̄ pariebat quandam ūgam que usq3 ad celū
ꝑtingeret qd̄ nil aliud uidet̄ fuisse n̄ q2 uirḡ ꝑeret
qui ꝓ sua sapientia loquendo de astris celū tange
ret. vnde ūgilianus na nū. et fit utūs a nt̄o remo
ta us ut ūgilius ūgili. et acuit gi. et fuit mantue
oriundus. vnd̄ ouid̄ dicit. Mantua ūgilio gaudet
uerona catullo. Pelligine gentis gloria dicar ego

Virginal. a uirgo d2 h̄ ūginale lis. uel h̄ ūginal
lis. illa secreta ꝑs ubi fit concepcō. Prudencius in
hymnis. Crimen uirginal intactum ab omni. et ḡ

Virgino. a ūgo d2 ūgino nas. caste ¶ uiatur gi
uiuere in ūginitate degere more ūginis se habere
Item ūginare est fricare. et facere huiusmodi que
possunt fieri salua ūginitate. et componit̄ deūgi
no nas. uirginitatem auferre. et corripit gi.

Virgo. A uiro d2 hec ūgo ginis ab incorruptio
ne quasi uirago. q2 ignorat passionem femineaꝫ
et quasi uir sit et uiꝝ agat et rep̄sentet et est ethi
moloia. uel ūgo d2 a uireo. q2 uiret etate et flore
ūginitatis. vnde ūgineus nea neū. et h̄ et h̄ uirgi
nalis et h̄ le. vnde ūginaliter aduerbium. et h̄ uirgi
nalitas tatis. Item a ūgo h̄ ūginitas tatis. Item ū
go d2 sextū signū in celo dictū. q2 cū sol ad h̄ sig
nū uenit terra nichil parit sic̄ ūgo. intellige nichil
parit noui generata tamen maturescē facit. In vij
c ysa d2. Ecce ūgo concipiet et pariet filiuꝫ ubi di
cit Jero. in hebreo aalma positū est. h̄ ūbum iu
dei opponunt non ūginem sonare. sed adolescentu
lam. et reuera ūgo ꝓprie uthula d2. adolescentula
ūo uł puella non aalma d2 sed naara. Quid ergo
significat aalma nisi uirginem absconditam et se
cretam id est non solū ūginem ſ; cū ephetasi ūgi
nem. q2 non omnis ūgo abscondita est nec ab ho
minū sepata conspectu. sicut rebecca aalma legit̄
.i. ūgo secreta et nimia parētū diligencia custodi
ta. aut certe ostendatur ubi h̄ ūbo appellentur et
nupte. et impiciam confitebor. Glosa autem ysa.
vij dicit sic. Ecce ūgo concipiet ꝛc̄. Judei menciun
tur adolescentulaꝫ concipe. ſ; aalma qd̄ in hebreo
solitū est lingua punica uirgo sonat. Aalma apd̄
hebreos adolescentula d2 uł abscondita. i. apocrifa
que nūquam uiroꝝ patet aspectibus. et ut dictū
est reuera menciuntur iudei. q2 ſm h̄ nullū signū
esset si adolescentula pareret cū sepe h̄ contingat
Ad maiorem declaracōneꝫ p̄dcōꝝ nota q̄ ubi nos
habemus uirgo. hebreus h3 aalma. qd̄ dupliciter

in hebreo sumitur scilꝫ ꝓ adolescentula Et sic in
hoc loco accipit iudeus. ſ; ſm h̄. signum non fuit
si adolescentula concepit. hoc enim sepissime con
tingit Item d̄r in hebreo aalma apocrifa est. i. ab
scondita Et sic accipitur in h̄ loco ſm Jero scilicꝫ
pro abscondita vn̄ bene ūgo erat in conclaui qn̄
angelus uenit ad eaꝫ. Transtulit ergo Jero aalma
.i. ūgo nō q2 in hebreo idem sonet ſ; q2 ē pifrasꝭ
ūginuꝫ Item h̄ nomen aalma. lingua punica ūgi
nem sonat Et in latino sanctam Et Judei pene ō
nibus linguis utebantur. vnde ubi nos habemus
in canticis ferculum fecit sibi salomon In hebreo
forion fecit sibi salomon hētur Et tn̄ forion n̄ ē
hebreum ſ; grecū Cum ergo hebrei utantur pene
omnibus linguis qua racōne sumpserunt h̄ nomen
forion. potuit esse ut ꝓpheta sumēt hoc nomen
aalma ꝓut est latinum ad tegendum tantū mis
terium malis lingua enim punica ualde affinis ē
hebree et sepe ea utuntur hebrei ut cephas qd̄ ē
punicū ¶ Item scias q̄ est quoddam p̄mium qd̄
d̄r eēnciale qd̄ consistit in dei uisione Et istud ap
pellatur aurea Item ē quoddam p̄miuꝫ accn̄tale
qd̄ d2 aureola qd̄ detur martiribꝫ ūginibꝫ doctori
bꝫ et p̄dicatoribꝫ sacre scripture. Est autem aure
ola qddam ꝑuilegiatum p̄miū ꝑuilegiate scriptu
re respondens et ſm priuilegiatas uictorias in tri
bus pugnis que cuilibet homini imminent aure
ole sumunt̄. in pugna enim que est contra carneꝫ
ille potissime uictoriam optinet qui a delectacōni
bus uenereis que sunt p̄cipue in hoc genere omni
no abstinet et ideo ūginitati aureola debetur. in
pugna uero qua contra mundū pugnatur illa est
p̄cipua cū a mundo ꝑsecucōnem usq3 ad mortem
sustinemus. Vnde et martiribus qui in ista pug
na uictoriaꝫ obtinent secunda aureola debetur In
pugna ūo qua cont̄ diaboluꝫ pugnamus. illa est
p̄cipua uictoria cuꝫ aliquis hostem non solum a
se ſ; a cordibus alioꝝ remouet qd̄ fit ꝑ doctrinaꝫ
theologie et p̄dicacionem Et ideo doctoribus et p̄
dicatoribus tercia aureola debetur Quidam uero
distinguunt tres aureolas ſ; tres uires anime. ut
dicant̄ aureole rn̄dere triū uiriū anime actibꝫ Po
tissimus enim actus racional' est ūitatem fidei et
in alijs diffundē Et huic actui debetur doctoꝝ au
reola Irascibilis ūo actus potissimus. est mortem
supare ꝓpter xpm̄ et huic actui debetur aureola
martiꝝ Concupiscibilis ūo actus potissimus est a
delcācionibus maximis penitus abstinē Et h̄ au
reola debetur ūginibus Et scias q̄ eciam scriben
tibus sacram doctrinam. i. scripta compilantibus.
debetur aureola ſ; hec non distinguitur ab aureo
la doctoꝝ q2 scripta componē quidam modus do
cendi est ¶ Sed p̄t queri Si unus habebit aureo
lam ūginum uł martiris uł doctoris excellencius
alio Responsio cū meritū quodammodo sit p̄mij
causa optet diūsificari p̄mia ſm q̄ merita diūsifi
cantur Aliquid enim intenditur et remittitur per
intensionem et remissionem sue cause Meritū au
tem aureole p̄t esse maius et minus vnde aureo
la p̄t eē maior et minor Sciendūꝫ autē q̄ meritū
aureole p̄t intendi dupliciter vno mō ex ꝑte ra
dicis alio mō ex ꝑte opis Contingit enim eē ali
quos duos quoꝝ unus ex minori caritate maius
tormentū martirij sustinet uel maġ predicacioni
instat Aut eciaꝫ magis se a delcācionibus carnis
elongat Intensioni ūo meriti que attenditur pe

nes radicem nõ rñdet intensio aureole ſ; intensio
auree Intensioni uo meriti q̃ ẽ ex gene actus rñ
det intensio aureole. vnde p̃t esse q aliquis qui
minus in martirio mẽtur q̃tū ad ẽencíale p̃miū
habebit p martirio maiorem aureolam ¶ Itẽ no
ta q meritū omni actui ũtutis debetur a caritate
impato. ũginitas autẽ ſm hoc ad genus ũtutis
ptinet ſm q ppetua incorrupcõ mentis et corpis
sub eleccõne cadit Et ideo illis tm̃ ũginibus aure
ola ppe debetur que pposítũ hũerunt ũginitatẽ
ppetuo conſuandi siũ hoc ppositũ uoto firmaue
rint siue non Et h dico ſm q aureola ppe accipi
tur ut p̃miũ quoddam merito redditũ q̃uis hoc
ppositũ fuerit aliq̃n interruptũ Integritate tamen
carnis manente dũmodo in fine uite inueniatur
q ũginitas mentis repari p̃t q̃uis nõ ũginitas
carnis Si autẽ aureola large sumatur p quocũq
gaudio qd in ipsa patria habebunt sup gaudiũ
essenciale. sic eciã incorruptis carni aureola respon
debit eciam si ppositũ non habuerunt ppetuo uir
ginitatem ſuandi. non enim est dubiũ q de incor
rupcõne carnis gaudebunt. sicut et innocentes de
h q immunes a peccato fuerunt. q̃uis eciam pec
candi optunitatem non habuerũt. ut patet in pu
eris baptizatis. ſ; h non est ppa actio aureole sed
ualde cõmunis ¶ Volo te eciam scire q si aliqua
ũgo per uiolenciam oppressa fuerit non amittit
pter hoc aureolam dũmo ppositũ ppetuo ũgini
tatem ſuandi inuiolabiliter seruet illi actui nullo
modo consenciens nec tamen pter h ũginitatem
pdit. Et hoc dico siue p fide siue p quacũq alia
causa uiolenter corrũpatur. Sed si hoc p fide sus
tineat. h erit ei meritorium Et ad genus martirij
ptinet. vnde lucia dixit Si me inuitam uiolari fe
ceris inde castitas duplicabitur ad coronam. non
q ũginitas habeat duas aureolas. ſ; q duplex p̃
miũ reportabit vnũ p ũginitate custodita. aliud
p iniuria quam passa est. dato eciam q talis ui
olenter oppressa concipiat neq ex hoc meritũ uir
ginitatis pdit. nec tamen matri cristi equabit in
qua fuit cũ integritate mentis eciam integritas
carnis. De fructu xxx lx. habes in numerus

Virgosus sa sum in uirga est

Virgula le diminutiuum. parua uirga

Virgulatus ta tũ ũgulis ornatus et dr a ũga ge

Virgultũ. a ũga dr h ũgultũ ti. multitudo ũgaꝝ
uel locus ubi multi ũgule abundant ut uiridariũ
ul' ipa ũga. ſ; ũgultũ qd a radice pullulat ramus
qui ab ipso robore arboris. uirga que de ramis

Virguncula cule diminutiuũ. parua uirga

Viridarium rij. i. ũgultũ A uiridis dicitur

Viridis a uireo res dr h et h uiridis et hoc de
quasi uirore plenus uel ui et succo Et compatur

Viridium A uiridis ¶ vnde hec uiriditas tatis.
dicitur hoc uiridium dij locus uiriditate plenus

Virilie a uirilis dñr hec uirilie liaꝝ quedam or
namenta uiroꝝ que olim ptabant in armis uel in

Virilis a uir dr h et h uiril' et h le pnl' ¶ collo
pd ptinens ad uiꝝ uel res uiri vnde uiriliter ad
ũbium et hec uirilitas tatis Et uirilis ponitur p
fortis Et compat' vñ pluralit' h uirilia lioꝝ Illa
membra uiroꝝ quibus femine carent.

Virisso a uir dr uirisso sas uirilit' agẽ ul' sapere

Viritim a uir dr uiritim adũbium. i. p singulos
uiros uel de uiro in uiꝝ

Viror a uireo dr h uiror uiroris. i. uiriditas

Virosus a uireo dr uirosus sa sum. i. uiribus ple
nus et compat' sior simus Itẽ uirosus sa sum. i. ue
nenosus et sic compatur Et tũc diuatur a uirus

Virtus a uir dr hec ũtus tutis q uiroꝝ et pro
boꝝ sit vel dr a uireo Et est ũtus habitus animi
optimus et sunt ũtutes anime vñ quidã. ũtutes
anime dic uires corpis esse Vnde ũtuosus sa sum
plenus ul' habundans ũtutibus et compatur Et
ſm phm ũtus ẽ ultimũ in re de potencia Itẽ dic
phus in iiij eth ũtutis est delcãri et tristari q̃bus
optet et ut optet Nõ irasci eniꝫ in quibus optet
insipientis esse uidetur Idem in eod ũtutis p̃miũ
honor Item ũtus dr q̃si uiꝝ tuens Et est ethimo
¶ hic nota q ut dicit aug ũtus ẽ bona qualitas
mentis qua recte uiuitur et qua nullus male utit'
quam deus solus in homine opatur Et scias q
aug h non intendit diffinire q̃libꝫ ũtutẽ ſ; infu
sam ũtutem Et cõpletissime diffinit ponendo for
malia ipsius. scilicet genus et differenciam. cum di
cit bona qualitas et subiectũ quod est materia in
qua cũ dicit mentis Et actũ qui ẽ finis ũtutis cũ
dicit qua recte uiuitur Et causam efficientẽ cũ dic
quam deus solus in homine opatur ¶ Et scias q
deus non uiuificat nos sine nob consencientibus.
q non cogit ad ũtutẽ ut damascenus dic Iustifi
cat tamen nos sine nob consencientibus ũtutem
causantibus Item ũtutes sunt connexe vnde qui
hꝫ unam hꝫ omnes. intellige q̃tũ ad habitus nũ
q̃ ad usus exteriores Item animadũte q homo
est mag abilis ad actũ unius ũtutis q̃ ad actum
alterius. hoc tñ non ẽ semp ex diũsitate habituũ
ſ; ex diũsa dispositione naturali aut eciam exerci
cio. Item illud qd dr in ecclesiastico xliiij. Non ẽ
inuentus similis illi qui conseruaret legem excel
si. intelligitur q̃tum ad exerciciũ uirtutũ et usum
et non quantũ ad habitum ¶ Virtutes theoloice
sunt tres scilꝫ fides spes et caritas. de quibꝫ dicit
iheronimus in xix omelia ezechiel'. sancta inquit
ecclesia. i. spirituale edificiũ ut ad secreta gaudia
ptingat tres solũmodo portas habet. uidelicet fi
dem spem caritatem. Vnam ad orientem. Aliam
ad aquilonem. Terciam ad meridiem. Porta quip
pe in oriente est fides q p ipsam lux uera nascit'
in mente Porta ad aquilonem spes. q vnusquis
que in peccatis positus. si de uenia desperauerit.
funditus perit. vnde necesse est ut qui p iniquita
tem suam extinctus est. p spem ad misericordiam
reuiuiscat Porta ad meridiem est caritas. q ui a
moris ardet. In meridiana etenim pte sol in alto
ducit'. q p caritatem lumen fidei in dei et pximi
dilectione subleuatur. Tribus ergo portis ad inte
rius atriũ tenditur. q p fidem spem atq caritatẽ
ad gaudia secreta puenitur. Virtutes autem car
dinales siue pollicite sunt quatuor. scilꝫ prudentia
fortitudo iusticia et tempantia. de quibus dictum
est in cardinalis. et ut dicunt q̊dam. ũtutes dant'
ad bene opandum. beatitudines ad expedite ope
randũ. fructus ad iocunde operandũ. dona autem
dantur ad altiores actus q̃uis sint actus uirtutũ
vide in prius ¶ Consueuit queri sic. morales uirtu
tes pficiunt in uita actiua. ſ; hec uita cessabit in
patria in qua erit tantũ contemplacõ. ergo et uir
tutes morales non erunt in patria. Ad h p̃t dici
q ũtutes que pficiunt in uita actiua eciam acqui
site non optet q tollantur cũ aliquis transferat
se ad uitam contemplatiuam ſ; hñt alios actus in

qntū ptingunt ad finem.pximuꝫ qꝛ uita contem
platina ē finis actiue Et ideo distinguit macrobiꝰ
haꝝ ūtutū tres gradus ſm qꝫ sunt in hominibus
sunt enim policite ſm qꝫ homo p eas in ciuilibꝫ
operibus rectificatur.purgatorie autem ſm qꝫ ci
uilibus utens ad quietem contemplacōnis aliqs
anhelat.ħ dicunᷣ purgati animi inquantū aliqs
abiecto omni exercicio ciuilis uite quieti contem
placōnis se totū tribuit.et in hoc statu dicit qꝫ ac
tus temperantie est cupiditatem non iam refrenare
ħ penitus obliuisci.Fortitudinis autem passiones
ignorare non uincere.vel dic qꝫ tres sunt status
in ecclesia sancta Sunt eniꝫ in ea hn̄tes uirtutes
pollíticas.hij sunt incipientes qui tribulaciones
tolerant pacienter.sunt et habentes purgatorias
et hij sunt ꝓficientes qui tribulacōnes paciuntur
libenter in quoꝝ psona dicit paulus.libenter glo
riabor in infirmitatibꝫ meis.sunt enim habentes
eciaꝫ ūtutes purgati animi.et hij sunt pfecti.qꝝ
est sustinere tribulacōnes gaudenter.in quoꝝ pso
na dicit apostolus in secūda ad corinth c vij.sup
habundo gaudio in omni tribulacōne nostra.in
hoc statu maxime deberent esse ecclesie p̄lati qui
sup populū eminere debent ab humero et supra.
Item p̄t queri quid est qꝫ nemo est qui tantū
ūtutibus ꝓficiat q̄tum desiderat.Ad hoc respon
det gg̃ in xij li mor̄ tractans illud iob.Constitu
isti terminos eius qui preteriri non poterunt.ħ in
quit iuxta spiritū intelligi ualet.qꝛ non nūquam
in ūtutibus ꝓficere conamur.et quedam dona p
cipimus.A q̄busdaꝫ ūo repulsi in imis iacemus
nemo enim est qui tante ūtutis apphendat q̄tuꝫ
desiderat.qꝛ omnipotens deus interiora discernens
ipsis spiritualibus ꝓuectis modū ponit.ut ex ħ
homo qd̄ apphendere conatur non ualet in illis.
se non eleuet que ualet.vnde quoqꝫ ille egregius
p̄dicator qui raptus usque ad tercīū celū fuerat
paradisi archana penetrauerat.esse post reuelatio
nem tranquillus atqꝫ intentatus uolebat.Sed qꝛ
omnipotens deus terminos constituit homini q̄
p̄terire non poterunt et eleuauit hunc ad cognos
cendū sublimia et reduxit ad infirma tolleranda
ut modi sui mensuras aspiciens dum securitatem
comp̄hendē conaretur et non posset ne p elatio
nem extra se iret et p humilitatem cogeretur inf̄
suos semp terminos redire.Item gg̃ in x omelia
ezech.in p̄ma pte dicit non uni dantur omnia ne
in supbia elatus cadat.ħ huic datur qd̄ tibi n̄ da
tur.et tibi datur qd̄ illi denegatur.ut dū iste con
siderat qd̄ bonū habes et ipse n̄ hꝫ.te sibi in cogi
tacōne p̄ferat et rursum dū tu habere illū conspi
cis quod ipse non habes te illi in tua cogitacōne
postponis.et fit qd̄ scriptū est supiores sibi inui
cem arbitrantes.ħ itaqꝫ omnipotens deus agit in
cordibus hominū qd̄ facit in regionibus terraruꝫ
poterat namqꝫ vnicuiqꝫ regioni fructus omnes t̄
buere.ħ si una quelibet alterius regionis fructibꝫ
non indigeret cōmunionem cū altera non habuis
set.vnde fit ut huic uini.alteri ūo olei abundanci
am tribuat.huic multitudinem pecudū.illam ūo
abundare facit frugum.ut cū illa defert qd̄ ista n̄
habet.et ista reddit qd̄ illa non detulit per com
munioneꝫ gracie sibi simul eciam diuise terre con
iuncte sint.sicut ergo regiones terraꝝ.ita sunt m̄
tes sanctoꝝ.que dū uicissim sibi conferunt qd̄ acce
perunt.q̄si fructus suos regiones regionibus im

pendunt.ut in una omnes caritate iungantur
Volo eciam te non ignorare qꝫ in tota ecclesia ē
plenitudo copie.qꝛ nulla graciaꝝ ei deest qn̄ sit
in aliquo membroꝝ suoꝝ de qua plenitudine d̄r
eph iiij c ut adimpleret omnia.alicui data est au
tem gracia que non solū mortalia omnia ħ eciaꝫ
uenialia omnia repelleret.Et ħ plenitudo special̄
p̄rogatiue que fuit in beata ūgine ꝑ quam plena
fuit deo ut et nichil in ea ēēt qd̄ ad deū n̄ ordina
retur.Sed xp̄o ulterius est data gracia perficiens
ipsum non solū q̄tum ad omnes ūtutes ħ eciaꝫ
q̄tum ad omnes usus ūtutū et q̄tuꝫ ad omnes
effectus gracie gratis date.et iteꝝ ad omnem pec
cati remotionem non solū actualis ħ eciam origi
nalis et potencie peccandi.non eniꝫ peccare potu
it et ħ est plenitudo singularis xp̄i.Item ūtutes
dicuntur illi spiritus quoꝝ nutu uel ope signa et
prodigia in elementis siue ex elementis facta fre
quencius apparent ad cōmocōnem mortaliū.Iteꝫ
scias qꝫ omnes angeli custodes mittuntur.nō ta
men omnes qui mittuntur custodiūt ħ tantū ulti
mi.qꝛ superiores exequentur ea que ad multos
ptinent.et q̄to ad plures tanto est ordo superior
et ideo uirtutes supmi spiritus inter exequentes
ministeria.qꝛ eoꝝ actus se extendunt non tantuꝫ
ad res humanas ħ eciam ad res naturales ut pa
tet in opatione signoꝝ.et post potestates quarū
actus n̄ tantū ad homines sed eciam ad demones
se extendit.et post p̄ncipatus quoꝝ opacō est cir
ca totam multitudinem.et hoc ſm ordinacōnem
dionisij.Et ultimi angeli qui opantur circa deter
minatas psonas archangeli ūo sunt medij hn̄tes
aliquid cōne utrisqꝫ vn̄ nomen eoꝝ compositū ē
ex duobꝫ extremis.dn̄r eniꝫ archangeli q̄si p̄nci
pes angeli De ūtutibus animalibus et naturalibꝫ
Virulentus a uirus et lentos Dixi in somnus
d̄r uirulentus ta tū.i.ueneno plenus Et compaᷓ
hec uirulencia cie.ueneni infectio
Virus a uireo d̄r hoc uirus indeclina.i.uenenū
et est aptotū Et inuenitur tm̄ in nt̄o acc̄o et uc̄o
Et est ꝓpe uirus humor fluens a natura uiri.i.se
men.sicut dixi in ueretꝝ.uel ſm quosdam uirus
dicitur a ui eo qꝫ cor penetret Et producit p̄maꝫ
Vis a uireo d̄r hec uis Virus et uires nomen
huius uis.dt̄o ui.acc̄o uim.uc̄o o uis.ablt̄o a ui.
et pluraliter acc̄o has uis et nō amplius Et ꝓpe
uis animi et corpis uires tm̄ corpis ūtutes tantū
animi vnde ūsus Corpus hꝫ uires animis ē insita
ūtus.vis in utroqꝫ manet uis racōne caret Et po
nitur uis ꝓ ūtute animi ꝓ fortitudine et ꝓ uio
lencia uel coactione Et ꝑ ħ uis ita describitur vis
est maioris rei impetus qui repelli non potest
Viscera a uisco cas d̄r ħ uiscus ceris.ħ ntūs nō
est in usu frequenti viscera nō tantū intestina uo
camus ħ quecūqꝫ sunt sub corio et latencia uisco
qd̄ est inter cutem et carnem Itē uiscera dn̄r ui
talia.i.circūfusa cordis loca quasi uiscora qꝛ ibi ui
ta.i.anima contineatur Iteꝫ uiscera capita ūuoꝝ
ex sangine et neruis copulata Itē lacerti et mures
qꝫ sic in singul̄ membris cord̄ loco sunt ut cor in
media tocius corpis pte Et appellanᷣ a nomine
filiū animaliū sub terra delitescenciū Item et cori
qꝛ illa uiscera torta uideanᷣ Iteꝫ inueniᷣ ħ uiscus
ci mas ge uel ħ uiscum ci et est p̄mitiuū Et ē uis
cus ul̄ uiscum glutea quo aues capiuntur Et eci
am illud unde fit qd̄ colligitur in arboribus et qd̄

est inter cutem et carnem. vñ uiscosus sa sum te
Viscero ras a uiscus ceris ¶ nax uisco plenus.
dr uiscero ras qd non ē in usu a quo componit
conuiscero ras simul in uiscē aliquid ponē deuis
cero ras Et euiscero ras in eodem sensu aliquid
ext uiscera ponere Inuiscero ras in uiscere ponē
Et sunt actiua et corripiunt sce
Visco a uiscus ci dr uisco cas implicare uisco a
liquid capere Et componit conuisco cas. deuisco
cas. euisco cas. ualde uiscare. uel a uisco remouere
Inuisco cas reuisco cas visco cū suis cōpo ē actiñ
Viscosus In uiscera est
Viscus ci uel uiscum In uiscera est
Visibilis. a uideo dr h et h uisibilis et h le. res
apta uideri. vnd uisibiliter aduñbiū et h uisibilitas
tatis. Et componitur inuisibilis le. inuisibiliter. in
Visito. a uiso sas dr uisito tas uer ¶ uisibilitas
bū frequentatiuū penl correpta. qui enim uisitat
aliquem sepe uidet illū. Et componitur conuisito
tas. Inuisito tas. Reuisito tas. et est actiuū cū su
Viso sas ūbum frequentatiuū ¶ is compositis.
de uideo des di sum. et uisare frequenter uidere. A
quo uisito uisitas aliud frequentatiuum
Viso sis si sere ūbum desideratiuū. i. cū desiderio
uidere Et deberet facē sup in sitū pnl pducta sicut
facesso sis si sitū. s; non est in usu Et formatur ui
so a uisu sup de uideo u mutata in o. et iñ uisens
tis omnis ge. i. uidere cupiens. Viso componitur
conuiso sis inuiso sis si sere. puiso sis. Reuiso sis
Et est uiso actiuū cū suis compositis. et est tercie
coniug. vñ uisere infinitiuus cor penl sicut legere
et pducit ui uiso. vnde quidam. Visitat infernū.
Vispilio ul uispilo ¶ sed amicus uisit amicum
onis. i. raptor. latro. pdo. et componitur a uiolen
tia et pilo. qr pilū gerat. i. telū. et sic alijs uiolen
tiam ingerit. vnde uispilio dr quasi ui spolians. et
tunc componitur a ui et spolio spolias
Visus. a uideo dr h uisus sus. i. actus ul passio
uidendi. et est uisus spiritualior ꝙ auditus. et po
nitur aliqñ uisus p quolibz sensu. ul cū dicimus
vide quō sonet oleat sapiat caleat. Et dr uisus ꝙ
uerior sit ceteris sensibus ac pstancior et uelocior
et h uisum si. res uisa ul fantasma somniū osten
tū. et uisus sa sum declinat adiectiue. vide in som
Vita. a uincō cis. dr h uita ¶ niū et in fulmen
te. infula qua caput sacerdotis ligatur. Item uita
est que crinibus innectitur qua manuales religan
tur capilli. Item uita est qua corona uincitur. Itē
uita dr qr ea pectus uincitur instar uitis ligantis
vnde uitula dimi. uitatus uito. et debz scribi uita
p unū t s; hug. de hac ouid maior. vita coercue
rat neglecta albos capillos. Itez a uiuo uis dr h
uita te. similiter p unū t. ul uita dr pter uigorez
ul qr uim teneat nascendi et crescendi. vnde et di
citur uita quasi uim tenens. et est ethi. vnde et ar
bores animam uegetatiuam ul uitam dicunt ha
bere. A uita dr h et h uitalis et h le. Et inde uita
liter aduñbium. et substantiue h uitalis huius uita
lis. et facit ablatiuū in e uitale pprium nomen uiri
et distinguitur triplex uita sm theologum. scilicz
vita nature. vita gracie. vita glorie. Vita nature
uiuūt boni et mali. via gracie iusti uiatores. uita
glorie beati comphensores. De hac uita beata lo
quens aug dicit. multi sunt enim pagani qui sm
quandam huius uite consuetudinem dicunt boni
homines innocentes et quasi obseruates ea que

in lege pcepta sunt deferentes honorem parenti
bus suis non mechantes. non homicidiū petran
tes non furtū facientes non falsum adūsus quem
quam testimoniū phibentes et cetera que in lege
mandata sunt uelut cristiani obsuant. et cristiani
non sunt. et plerūqz se iactant quō isti pharisei di
centes. nūquit et nos ceci sumus. sed omnia h ma
niter faciunt. qr non intrant p hostiū sed aliunde
Quid enim pdest uana iactanciū de bene uiuendo
inflatio dū ad finem petualiter bene uiuendi ui
ta eoꝝ non pueniat. Ad h enim debet unicuiqz p
desse bene uiuere ut detur ei uiuere semper. Nam
si tibi non datur semp bene uiuere. quid pdest ei
bñ uiuē ad tempus. ergo nature bñ uiuē dñdi sūt
qui finem bene uiuendi ul cecitate nesciunt ul in
flatione contempnunt. Non est autem cuiqz spes
uera et certa semp uiuendi. nisi agnoscat uitam q
est cristus et p ianuam intret in ouile. vide in o
pus et in beatus. Item est uita actiua et contem
platiua. et consistit uita contemplatiua pncipalit
in bono contemplabili sicut et uita actiua in opti
mo agibili. Et scias ꝙ uita actiua est dispositio
ad contemplatiuam. vñ dicit isid in li de summo
bono. qui pus in uita actiua pficit bene ad con
templacōnem concendit. Et ideo ꝙdiu non pue
nit homo ad pfectionem in uita actiua non esse
potest in eo uita contemplatiua nisi sm quandaz
inchoacōnem et impfecte. tunc enim homo diffi
cultatem patitur in actibus moralium ūtutū Et
optet ꝙ tota sollicitudine ad ipsos intendat vñ
retrahit a studio contemplacōnis s; qñ iam uita
actiua pfecta est tunc opaciones ūtutū moraliuz
in pmptu hz ut eis non impeditus libē contem
placōni uacet ¶ Item scias ꝙ uita actiua ꝙtū ad
hanc ptem que saluti pximoꝝ studet ē utilior ꝙ
contemplatiua s; contēplatiua ē dignior qñ dig
nitas sonat bonitatē alicuius pter seipm. utilitas
ūo pter alium. s; uita actiua que non ad aliuz s;
ad seipm tantū ordinatur. nec utilior ē nec digni
or ꝙ contemplatiua. ymo compatur ad contēpla
tiuam sicut utile ad id qd est utile ¶ Nota eciaz ꝙ
felicitas contemplatiua de qua phi eciaz tractaue
runt in contemplacōne dei consistit. qr consistit s
phm in actu altissime potencie que in nob ē sciz
intellcūs Et habitu nobilissimo scilz sapiencia et
in obiecto dignissimo quod deus est. vnde et phi
ultimuz tempus uite sue resuabant ut dr ad con
templandū dina precedens tempus in alijs scien
cijs expendentes ut ex illis abiliores fierent ad cō
sidandū diuina ¶ Item uolo te scire ꝙ uita acti
ua consistit in omnibz agibilibz siue sint ad seip
sum siue ad alium s; pncipaliter consistit in hijs q
ad alium sunt qr bonuz multoꝝ sm phm in pn
cipio ethi est diuinius ꝙ bonum unius Vnde et
iusticia que ad alteꝝ est a pho in v eth dr ee pul
cherrima ūtutū Et in h ipso ꝙ homo alioꝝ salu
ti et regimini studet. se plus diligit et sibi melio
rem ptem reseruat qr diuinius ē sibi et alijs cau
sam bone opacōnis esse ꝙ sibi tm sicut dic phus
in v eth Vita et uito tas pd pmam vñ ūsus vt
tibi sit uita p posse picula uita. uide in contēplor
et in cena et in sciencia et in sol et in lia et in uir
tus Dicit seneca de būitate pñtis uite. punctū est
qd uiuimus et adhuc puncto minus Et greg in
xv mor tractans illud Job xxi ducunt in bonis
dies suos et in puncto ad inferna dñdunt sic dic

Omnis longitudo temporis uite presentis punctus ee cognoscitur cū fine terminatur Quoquid transire potuit subitū fuit in puncto stilū ponimus et leuamus q̄si ergo in puncto uitam tetigit q̄ hanc

Vitalia a uita pluraliter h̄ ui ‖ accepit et amisit talia liū.i. intestina qꝛ ibi uita.i. anima cōtinet̄

Vitalis in uita est

Vitellus a uita dꝛ h̄ uitellus li morellus siū medītullium oui Inuenitur eciam in pl'i h̄ uitellorꝫ

Vitatus a ū.i. uita ul' uitis ornatus et dꝛ a uita

Vitella a uitis dꝛ h̄ uitella le quedam h̄ba. qꝛ sicut uitis quodq̄d ꝓximū h̄ūit apprehendat et corimbos habet quos anulos uocant

Vitiligo. a uitis dꝛ h̄ uitiligo ginis. ul' uituligo .i. vimen cū quo uitis ligatur et ponitur simpliciter pro ligare uel impedimento.

Vicō. A uiciū dꝛ uicō as aui are corrūpē. qꝛ uicia corrūpunt. et componit̄ conuiciōr conuicians Item deuicō as. ualde uiciare uel uicia uel malos mores auferre. Item inuicō as .i. ualde uiciare. reuicō as iterꝫ uiciare ul' uicia auferre. et corripit ꝓmam. uicio vide in uicium.

Viciolū li dimi. paruum uicium.

Vitis. a uincio as dꝛ hec uitis huius uitis. qꝛ uites uinciūtur et religantur intra se. ul' qꝛ uim cito radicandi habeant interius. et nota q̄ in gtō plurali scilꝫ uiciū t de uitiū debꝫ retineri in sono suo causa differencie ad uicium cij. vitis usum ꝓmus noe instituit. et ꝓducit ui.

Viciū. a uicō as dꝛ hoc uiciū cij. qꝛ uincit hominem. et sic debꝫ scribi p c. vnde uicōsus sa sum. et compatur. vnd̄ h̄ uicōsitas tatis ꝓm hug̃. Alij uero dicūt. q̄ uiciū dꝛ a uero tas. siue a uetando. et a uiciū uitio as. et sic debꝫ scribi p t. et corripit i ante t uitiū et uitio as. ꝫ conuitiū ꝓducit I ante t. ꝫ melius componitur conuiciū. a con et uita. qꝛ conuiciū est improperiū contra uitam uel contumelia. et h̄ magis michi placet. et dꝛ uiciū peccm̄ dedecus macula. Item uicia dicunt̄ in grām̄atica que in eloquio cauere debemus ut uicia annexa barbarismo et soloecismo de quibꝫ in quarta pte et corripit uiciū ꝓmam. vnde orac̄. omnibus h̄ uicium est cantoribus inter amicos.

Vito. a uita dꝛ uito tas taui tare. cauere. effugere q̄dquid contra uitam est declinare. vnd̄ h̄ et h̄ uitabilis et h̄ le. et uitabundus da dū. Vito componitur. deuito tas. Euito tas. ualde uitare. vnde h̄ et h̄ deuitabilis et h̄ le. et euitabilis et h̄ le. et p compositōnem. indeuitabilis le. et ineuitabilis le Inuito tas quasi non uitare. ꝫ ad se trahere et allicere. Vito et eius composita actiua sunt. et ꝓducunt hanc sillabam ui. vnde ouid̄ de reme. Que nimis apparent recia uitat auis. Item uito tas .i. uita ornare. et tūc dꝛ a uita te. ꝓ infula. et scribitur similiter per vnum t. et ꝓducit ui

Vitreus in uitrum est

Vitricus. a nouus deriuatur hic uitricus ci.i. patrinus siue patriaster. scilicet qui uxorem ex alio uiro filiū ul' filiā h̄ntē duxit. Et dꝛ sic q̄si nouitricus. qꝛ a matre supducatur nouus. ul' dꝛ uitricus a uitro. qꝛ uitreus custos et ymaginarius. qꝛ non est uerus pater ꝫ falsus. sicut enim p uitꝝ res uidetur alia q̄ sit ul' uidetur ymago et non res. Similiter uidetur ille pater et non est Quod autem dicitur uitricus quasi uiscera tenens custodis.i. patris ul' quasi uitreus custos ethimo est et corripit penul' vnde ouid̄ de remed̄ vitricus et gladijs et acuta dimicet hasta. et hinc uitricius. cia ū

Vitrum. a. uitreo. es. dicitur h̄ uitrum tri vnde uitreus a um Et dꝛ uitꝝ tri qꝛ in sui ꝑspicuitate t'nsluceat nam liquor in eo positus ext̄ declarat̄ vnde dicit g̃g̃ in xix li mor̄ exponens illud Iob Non adequabitur ei auꝝ uel uitꝝ Auri metallum nouimus pociori metallis omnibus claritate fulgere vitri uō natura ē ut ext'nsecus uisum pura ꝑspicuitate ꝑluceat. in alio metallo quicq̄d int'nsecus continetur absconditur In uitro uō quilibꝫ liquor qualis continetur interius. tal' exterius demonstratur Atqꝫ ut ita dixerim Omnis liquor in uitreo uasculo clausus patet Quid ergo aliud in auro ul' in uitro accipimus nisi illaꝫ supnam patriam illam beatoꝝ ciuium societatē quoꝝ corda sibi inuicem et claritate fulgent et puritate t'nslucent Quam Iob in apocal' xxj c conspexerat cū dicebat Ipsa ciuitas auꝝ mundū simile uitro mūdo qꝛ enꝫ sancti om̄s summa in ea b'titudinis claritate fulgebūt. instructa auro dꝛ Et qm̄ ipsa eoꝝ claritas uicissim sibi in alterius cordibus ꝑꝫ et cū uniuscuiusqꝫ uultus accenditur simul et sciencia penetratur. h̄ iterꝫ auꝝ uitro mūdo simile esse memoratur Ibi quippe vniuscuiusqꝫ mentem ab alterius oculis membroꝝ corpulencia non abscondit ꝫ patebit animus patebit corpalibus oculis ipsa enꝫ corporis armonia. sic unusquisqꝫ tunc erit ꝑspicabil' alteri sicut nunc potest esse conspicabil' sibi

Vitula le dimi.i. pua uita. Item uitula pua infula uel corona. Et tunc est diminutiuum. de uita pro infula. uel corona.

Vitulamen. A uitis tis dicitur hoc uitulamen. uitulaminis uitea planta illa infructuosa que nascitur ad radicem uitis ul' ubicumqꝫ dūtaxat non sit naturalis. ut dn̄t quelibet tal' planta sic dicit̄ a uitulo. qꝛ nascatur in terra a uitulis arata. vnd̄ li sapiencie c iiij. Spuria uitulamina non dabunt radices altas. et ꝓd tu. vide de hoc in spurius. Itē a uitis hec uitiligo. vide in uitiligo

Vitulor laris in uitulus exponitur

Vitulus. a uireo res dꝛ h̄ uitulus li. et h̄ uitula le penl' cor̄. quasi a uiriditate.i. ab incorruptione sicut ūgo. Vitula ergo pua est nondū enixa. naꝫ enixa iuuenca est aut uacca. vl' dꝛ uitulus a uita qꝛ sit dignus uita. vnde uitulinus na nū. et nota q̄ uitula eciam dꝛ quedam dea leticie ul' uictorie vel festum illius dee. vel exultatio uictorie. vnde uitulor laris.i. letari uocē. Iteꝫ uitula dicitur quedam instrumentum musicū. vnde uitulor laris. cū uitula cantare. Item uitula est dimi de uita. de h̄

Vitupero. a uita et paro com ‖ uide in uitula. ponitur uitupero as.i. in uitam alicuius aliquid turpe pare. contumelijs afficere. aliquid turpe obijcere. vnde h̄ et h̄ uitupabilis et hoc le. vnde uituperabiliter adūbiū. et uituperiū. et hinc uituperosus sa sum. et compatur. et corripit penultimam

Viuariū rij. a uiuo uiuis dꝛ uiuariū rij. locus ubi pisces pascantur et impinguantur et uiuunt

Viuax. a uiuo uiuis dꝛ uiuax uacis ge omnis uiuidus. fortis. et compatur. vnde h̄ uiuacitas tatis et ut dn̄t uiuax ingeniū. ꝫ uiuidus ē color oris

Viuidus da dū.i. fortis. agilis. et dꝛ a uiuus. Viuo is xi ctum. vnde viuus a ū ‖ de in uiuax Viuo componitur. auiuo is.i. valde ul' iuxta uel ad utilitatem uiuere. conuiuo is. simul uiuere. vn

h conuictus tus. reuiuo is. Et hinc incho. viuisco
cis. aduiuisco cis. conuiuisco. reuiuisco cis. Viuo
et eius composita sunt neutra. et faciunt p̄teritū
in xi et sup̄ in ctum. et ꝓd ui. vnd uisus. Viuo fa
cit in xi. ci uinco. uincio uinxi
Ulcero. ab ulcus deriuatur ulcero ras aui are
.i. uulnerare. ulcus facere. ulceribus implere
Et componit deulcero ras. uald ul' deorsum ulce
rare. ul' ulcera auferre. Exulcero as in eodem sen
su. Et est actiuū cū suis compositis. et corripit ce
Ulciscor ceris ultus sum ulcisci. i. punire ul' uin
dicare. vñ h ultor toris. vide in uindico uindicas
Ulcus. ab oleo les dr h ulcus ceris. quasi olcus
qr oleat. uulnus ad animū refertur. ulcus uo ad
corpis iniuriam. Item uulnus est corporis recens
plaga. vlcus inueteratū uulnus. Itē uulnus qd fer
ro uel fuste ul' lapide fit quasi ui. vlcus uo quasi
p se nascitur in cute. scilicet putredo ipsa. qr oleat
vnde quidam. Illatū uulnus innatū dr ulcus. vñ
ulcerosus sa sum. ulceribus plenus. et compatur
ulcerosior simus. vnde ulcerose sius me adubiū. et
hec ulcerositas ulcerositatis
Ulcea cee. locus pascue ab uligo dicitur
Uliginosus in uligo exponitur
Uligo. ab ulna dr hec uligo ginis. naturalis hu
mor terre ab ea nūquam recedens s; ei semper ad
herens quasi insepabile accidens. vnde uliginosus
sa sum. uligine plenus. et pinguis. humidus. fecū
dus. vnde ager ꝓpe dr uliginosus. qr semp uiget
humidus uo dr. qr aliqñ siccatur. et compatur. et
Ulixes. olon qd est totū componi ꝓducit li.
tur cū xenos qd est pegrinū ul' sensus. et dr h u
lixes is. quasi olon xenos. i. totus in sensu. ul' to
tus sensatus ul' quasi pegrinus omniū. iste desig
nat sapientem. qui in h mundo conūsatur tamēq
pegrinus. non enim h habemus manentem ciui
tatem sed futuram inquirimus. vlixes enim mul
tum pegrinatus est in uita sua et facit uocatiuus
ulixes ul' ulixe. ouid epy in principio. Hanc tua
penelope lento tibi mittit ulixe. Itez inuenitur h
ulixeus ei ꝓ ulixes et ulixeus ea eū possessiuū. s;
ulixeus possessiuū est tetrasillabū. vlixus uo ꝓp
um trissillabū. qr eu in nto est diptongus genitiūs
uero p est insillabis possessiuo. qr eu non est dip
Ulixeus in ulixes exponitur tongus ibi
Ullus. ab vnus dr ullus la lū. i. aliquis. Et est,
penl' genitiui cōmunis tamen in ꝓsa semp debet
acui ullius. et inde uspiam et usquam. i. in aliquo
loco. Et componitur nuspiam et nusquam.
Ulna ne h quosdam est utriusq; manus exten
sio. sm alios brachiū ul' cubitus qd uerius uidet
luce ij. c. accepit euz in ulnas suas. i. inter brachia
sua. grece enim obneos ul' olenos cubitus dr. vñ
hec ulna ne. vnd hec ulnula le dimi. et h et h ul
nalis et h le. et ulnarius a ū. ad ulnam ptinens.
et ulno as. i. ulna mensurare. d h dixi in brachiū
Ulnalis in ulna exponitur.
Ulnula le dimi parua ulna
Ultor Ab ulciscor ceris ultum. i. punitor vindi
cator Et ut dicit pap. ultor facit ne impune sit fac
ta iniuria. Itez uindicator differt ab ultore. quod
patere potest in uindico uindicas.
Ultra adubiū loci. et compat ulterior ultimus
Et esse eciaz ꝓpositio qñ regit casuz. ut ultra renū
Ultrix. ab ultor or in rix h ultrix tricis. i. puni
trix. vindicatrix. et est fe ge in nto acco uto sing
In alijs uo casibus est cōmunis ge. et facit abla
tiuū sing in e uel in i. ultrice uel ultrici. vide in
Ultro. i. ultra uel sponte uictrix
Ultroneus nea neū. i. spontaneus ul' ulterior. et
Ultus ab ulciscor ris. dr ultus dicit ab ultro
ta tū. ꝓpha. et in nomine dñi qr ultus sum in eis
et sepe accipitur in passiua significacōne ut ultus
vindicatus defensus. et componit inultus ta tū.
Ulna ne. herba est palustris id est non ultus
Ulula le in ululo las uide vñ ulnosus sa sum
Ululo las laui lare. flere ul' fortiter clamare ulu
latum facere. et est lupoꝝ et feminaꝝ. vnd h ulu
latus tus lamentū meror fletus. et h ulula le. que
dam auis. que flere uidetur. vñ et dicunt eam di
ci sic. ab oleagi. i. a ficto fletu. in xiij ysa dr. et re
spondebunt ibi ulule in edibus eius ubi dicit glo
sa ulule aues sunt magnitudinis coruine q̄ figen
tes rostꝝ in lutū horrende strident. Vlulo las cū
suis compositis si qua habet neutꝝ est. et scribit
p vnū l. corripit enim pmam et penl'. vnde ouid
epy. Pronuba thesifone thalamis ululauit in ill'
Umbilicus ci penl' ꝓducta dr ab umbo qr sit ū
bo ilioꝝ. est enim umbilicus medius locus tocius
corporis et eciam ilioꝝ. sicut umbo dr media ps
scuti. ul' locus in medio clipei. ex umbilico pendꝫ
infans in utero ex eo eciam nutritur. qr autez dr
umblicus q̄si ubi uel unde liquor ethimol' est Et
scias qr luxuria uiris ē in lumbis s; feminis in ū
bilico vnde dicit gg qr uiris luxuria in lumbis sit
feminis in umiblico. testatur dñs qui de diabolo
ad iob loquit' utus eius in lūbis eius et fortitudo
illius in ūbilico uentris eius A pncipali ergo sexu
lūboꝝ nomine luxuria designat cū dñs dic Sint
lumbi uestri precincti ꝛc. lumbos eniz p̄cingimus
cū carnis luxuriam p cōtinenciam coartamus. ui
de in lumbus Et scias qr infans in uentre matris
mingit p umbilicum ut dixi in sumen
Umbo umbonis In umbilicus uide
Umbra bre dr aer carens sole. sic dicta. qr fit. cū
solis radijs aliquid obijcitur vnde umbraticus ca
cū penl' cor Et hoc umbraculum li Et umbrosus
sa sum Et compatur vnde hec umbrositas tatis
Umbratilis Ab umbra dr h et h umbratil' et h
le sm hug s; mag uidetur deriuari a ūbo umbro
bras cū cor penul' sicut sorbilis vel dic qr excipit
sicut parilis si uis sustinere hug
Umbrella le dimi pua umbra
Umbro ab umbra dr umbro bras braui are. i.
obscurare coopire Et componit adumbro as ual
de umbrare Inumbro as cont' umbrare uel ualde
obumbro as undiq; umbrare vmbro et eius com
Unanimis ab unus et ani posita sunt actiua
mus cōponitur h et h unanimis et h me Et una
nimus ma mū. i. unius animi vñ uuanimiter ad
ūbium et hec vnanimitas tatis animi unitas con
cordia uide in animus Et corripit ni
Uncia uncie In uns uide
Unciatim adūbiuz. i. p uncias uel de una uncia
in aliam Et dicitur ab uncia
Uncinulus li dimi puus uncinus
Uncinus ni penul' prod uide in uncus uncia
Uncio as. i. uncia ul' uncijs mensurare Et dr ab
Uncio cis cire alligare unco capē Ab uncus dr
Unciola unciole pua uncia
Unco cas. i. curuare Et inde componit adunco
cas abunco cas redunco cas subunco cas post ul'

paꝝ uncare Et ē unco actiuū cum suis compositis
Vnctus ab ungo gis dr̄ unctus ta tū et compa
tur Et hec unctura re Et hoc unctum ti Et uncto
tas tre A quo vnctito tas aliud tre. de unctione ex
Vncus ab unco cas dr̄ ¶ trema habes in ungo
uncus ca cum. i. curuus et hic uncus ci instrumētuꝫ
curuum ad aliquid capiendū et hic uncinus ni ideꝫ
Amos c viij Et ecce uncinum pomoꝝ Et dn̄t qui
dam ꝙ vncinus dr̄ ab uncus Alij dn̄t ꝙ deriuatr̄
ab unco cas Nec ē dimi de uncus nisi quo ad uo
cem. ſ; est idem quod uncus vnde iisus Vnco dat
uncinos et eos non ꝑturit uncus. Qꝛ autē dr̄ unci
nus quasi ungue cedens ethimo est Vncus cōpo
nitur aduncus ca cum. i. recuruus Et obuncus ca
cū Et subuncus ca cum aliquantulum curuus
Vnda ab eo is dr̄ hec unda de Et ē unda supior
ps aque supior liquor qui semꝑ in motu ē ſ; aq̄
est statina et sine motu equal' vnde aqua quasi
equa ſ; unda ꝑ se non ē aqua ſ; aqua in quodaꝫ
motu et agitacōne. quasi ab eundo et redeundo un
da uocata quasi eunda qꝛ semꝑ ē in motu vnde
undosus. sa suꝫ. i. plenus et frequens vndis Et cō
patur vnde hec vndositas tatis Iteꝫ ab unda undo
das qd̄ non ē in usu ſ; ab eo componitur abundo
das exundo das inundo das redundo das Et est
undo neutꝝ cū suis compositis et ꝓd penl' unda
bit undabam undare. et consimilia. vide in abun
do das. ul' ſm quosdam p̄dicta ūba componunt̄
ab unda et ꝓposicōnibus. et est undare. abundare
bullire. in cumulos surgere
Vnde adūbium loci. i. a quo ul' ex quo loco ex
qua re uel causa ſm papiam
Vndecennis ab undecim et annus componit̄ hic
et hec vndecennis et hoc ne. vndecim annoꝝ. vnde
hoc vndecenniū nij. spacium vndecim annoꝝ
Vndecies adūbium numeri. i. undecim uicibus.
Vndenarius in vndenus est. ¶ ab vndecim dr̄
Vndenus ab undecim dr̄ undenus na nū Et vn
denarius ria riū. et hic undenarius rij. ꝓ illo nume
ro. et vndecimus ma mū. et ꝓducit de vndenus.
Vndiqꝫ adūbium ex omni pte. et grauatur pn̄l'
Vndiqꝫ coniunctio enclitica non inclinat hic accen
tum p̄cedentis sillabe ad se et iuxta se. qꝛ p̄cedens
uocalis corrupta est. nam vndiqꝫ componitur ex
bene et qꝫ. Et similiter contingit in deniqꝫ qd̄ com
Vndo das in undo est ¶ ponit̄ ex denuo et que
Vndula le dimi. pua unda.
Vnguentarius In vnguentū est
Vnguentū ab ungo dr̄ hoc vnguentū ti et hoc vng
uen inis In eod̄ sensu Et hinc vnguentarius ria
rium ad unguentū ptinens uel uendens Et unguē
to tas. unguento inungē. uide in ungo gis Et ut
dicit pap̄ vnguentū est omne qd̄ ex cōni oleo cō
fectū spēꝝ cōmixtione augetur odoris iocūditateꝫ
sumens et longe redolens
Vnguis ab ungo dr̄ hic unguis huius uis. vnde
hec ungula le Et est unguis hominum et auium
vngula alioꝝ animaliū Et dr̄ unguis ab ungo eo
ꝙ solemus eo vngere. Item vngula dr̄ genus tor
menti. qꝛ effodiat. Idem et fidicula a fides qꝛ hu
ius rei torquentur in eculeo ut fides inueniatur
Item ab vngula. vngulatus ta tū. qui habet vn
gulas magnas. vide in vngo gis
Vngula le in unguis est
Vngulus. ab vngula dr̄ ungulus li. gemmatus.
qꝛ sicut ungula carni ita gemma ānulo accingit̄

Vnguo is xi ctum. vnd̄ unctus ta tū et a genitō
uncti addita o fit hec unctio onis. Vnguo compo
nitur adunguo. Inunguo. ꝑunguo is. Vnguo et ei
us composita sunt actiua. et faciūt p̄teritū in xi
et sup̄ in ctum. Et scias ꝙ unguo habet in p̄ma
persona u post g. et o conūsa in is deberet secun
dam ꝑsonam facere unguis. ut post g esset u. sed
qꝛ esset confidencia inter unguis nomen et secun
dam ꝑsonam huius ūbi unguo si diceret̄ unguis
Ideo ad uitandam confidenciam subtrahitur u a
secunda ꝑsona et ab omnibus que formantur ab
ea. et dr̄ unguo is it. De deriuatiuis autem est o
pinio. Quidam enim dicunt ꝙ unguentū et vng
uen deriuantur a secund̄ ꝑsona ungis et sic n̄ hn̄t
u post g. Alij dicunt cū quibus ego. ꝙ unguentū
et unguen deriuantur a p̄ma ꝑsona scilꝫ ab ung
uo. vnde habent u post g. et unguis nomen simi
liter. vnd̄ unguo in p̄ma ꝑsona habꝫ u ſ; in alijs
non ¶ Hic de unctione extrema uideamus. scilꝫ
ꝙ est sacramentū ecclesie. Scias ergo ꝙ octo con
currunt ad sacramentum extreme unctionis que
innuuntur in q̄dam autoritate beati iacobi. Infir
matur inquit quis in uob̄ inducat p̄sbiteros eccle
sie et orent suꝑ eū vnguentes eū oleo in nomine
domini et oracō fidei saluabit infirmum et alleuia
bit eū dn̄s. et si in peccatis sit dimittentur ei. Pri
mū est subiectum scilꝫ ꝑsona singularis cū dicit
quis. Secund̄ est cā cū dic̄ infirmatur. ex quo pa
tet ꝙ non debet dari nisi infirmis qui sunt in pe
riculo mortis naturalis. vnde non debet dari latro
nibus. qui occiduntur nec p̄lianti in bello uel in
duello. qꝛ ſm fortunam sunt in periculo mortis
non ſm naturam. Terciū est postulacō ul' desideri
um cū addit inducat. Ex quo patet ꝙ non debet
dari nisi petenti uerbo uel signo manifesto et ha
benti usum liberi arbitrij qui soli petere possunt
vnde consueuit dici n̄ est ungendus furiosus mo
rio ꝑuus. Dicit̄ auteꝫ morio a morte eo ꝙ in eo
non uiget intellectus. et hoc intelligas nisi furiosus
haberet lucida interualla in quibus sacramentū
recognosceret. qꝛ sic statu illo conferri posset in
ꝑiculo mortis Quartū est minister cū dicit presbi
teros ecclesie. ex quo patet ꝙ hoc sacramentū non
debet dari nisi a sacerdotibus non aūt a laicis nec
eciam a diaconibus. Et inde sacramentū extreme
unctionis n̄ est sacramentū necessitatis sicut bap
tismus. vnde non ita cōmittitur dispensatio eius
omnibus in articulo necessitatis sed solum illis q̄
bus ex officio competit. i. sacerdotibꝫ. Diaconis au
tem eciam baptizare non competit ex officō. Qn
tū est materia. vnde dicit ungentes eū oleo nam
materia huius sacramenti est oleū oliue consecra
tum ab episcopo. in omnibꝫ namqꝫ sacramentis
que indigent materia sanctificata prius sanctifica
tio materie fit ꝑ episcopū et usus q̄nqꝫ ꝑ sacerdo
tem ut ostendatur sacerdotalis potestas ab episco
pali deriuata. nec debet balsamū poni in materia
huius sacramenti. qꝛ balsamū ꝓpter odorem ꝑtinet
ad bonitatem fame qua decetero non indigent
ꝓpter se exeuntes ſ; indigent tantū nitore consci
encie qui ꝑ oleum signatur. Sextū est forma con
secracōnis olei ul' sacramenti cū dicit in nomine
domini. Septimū est modus. vnde dicit et orent
super eū. Octauū est effectus duplex scilꝫ alleuia
tio infirmitatis. et maxime si expedit et remissio
peccatoꝝ. vnde dicit. et si in peccatis sit dimitten

tur ei. Item nota ꝙ sacramentuꝫ extreme unctio
nis non debet conferri in tempore generalis inter
dicti alicui ꝑsone non laico nec sacerdoti non eciaꝫ
religioso nisi sup̱ h̔ habeant ꝓuilegium speciale.
Item ut dixi in materia extreme unctionis est o
leum. ſ; materia sacramenti confirmationis est o
leū balsamatū ut oleū ꝑtineat ad consciencíam
quam oportet nitidam habere eos qui confesso
res diuine fidei constituūtur. et balsamū ad famā
quam oportet diffundē et v̄bis et factis fidei con
fessores. Sacramentū autem confirmacōnis et or
dinis solis episcopis reseruatur ut ipsum conferre
possint et impmit̄ caracter in sacramento confir
macōnis. ut dixi in caracter. vide eč in sacramētuꝫ
Unicolor loris omnis ge. i. vnius coloris. et cō
ponitur ab vnus et color. et corripit co
Unicordia die. i. concordia ab vnicors dis dicit̄
Unicornis. ab vnus na nū et cornu componit̄
h̔ et h̔ vnicornis et h̔ ne. i. animal hn̄s unū cornu
in fronte qđ et monoceros et rinoceros dr̄. ꝓpħa
Et a cornibus vnicorniū humilitatem meam. vid̄
Unicors. cor componit̄ cū vnus ¶ In rinoceros
et dr̄ vnicors dis cōmunis ge. q̄si vnius cordis sci
licet concors. vnde vnicorditer adūbium. Et scias
ꝙ antiquitus dicebatur h̔ et h̔ vnicordis et h̔ de.
Unicuba be unius uiri uxor ¶ sicut dixi in cor
Et corripit penul̓ quasi cū uno cubans
Unicus ca cum In unus exponitur
Unifico cas vnum facē vnire vn̄ unificus ca cū
Uniformis ab unus et forma componit̄ h̔ et h̔
uniformis et h̔ me. i. unius forme vnde uniformi
ter adūbium Et hec uniformitas tatis
Unigamus ab unus na num et gamos compo
nitur unigamus ma mū. qui uni tm̄ nupsit. sciliꝫ
qui uel que hūit uel hꝫ unam uxorem uel vnum
maritū. vnde hec unigamia mie. i. vne nupcie vel
ꝓpetas qua aliquis dr̄ unigamus Et corripit ga.
Unigenitus In genitus exponitur
Unimamme In amazones uide
Unimodus da dum vnius modi Ab vnus
Unio ab unus dr̄ vnio nis niui nire Et uno as
. i. congregare coniungē. ſ; unare ē congregare ita
ut ex congregatis non efficiatur unum. ſ; unire
ita est coniungē. ꝙ ex coniunctis efficiatur unum
quasi unū ex duobus ul̓ pluribus facē Et hinc v
nicus ca cū Et h̔ unio onis Et unitiuus ua uū. i.
coniunctiuus congregatiuus Et cōponit̄ Ab unio
nis counio nis Et similiter cōponitur aduno nas
couno nas vnio et uno actiua sunt cū suis compo
sitis et ꝓđ u Item inuenitur hec unio nis pro la
pide et pro stella. vide in vnus
Uniūsale ab uniūsus sa sum h̔ uniūsitas tatis
Et dr̄ ab hoc gtō uniūsi addita tas Et h̔ et h̔ uni
sal̓ et h̔ le Et differt uniūsale ſm loicos a ꝑdica
bili q̄ꝛ uniūsale diffinitur p̱ esse. ꝑdicabile uero p̱
dici. ꝑdicabile enim ē qđ est aptū natū de pluri
bus dici uniūsale autem ē qđ est aptū natū esse
in pluribus Predicabile autem siue uniūsale diui
ditur p̱ genus differenciam speciem ꝓpꝛiuꝫ et acci
dens. de quibus q̄nqꝫ determinat porphirius Et
ut dicit aristotil̓ in pmo de anima. Vniūsale aut
nichil est aut posterius est ¶ Ad cuius intelligen
ciam nota ꝙ ē triplex uniūsale. quoddam est in
re sciliꝫ natura ipsa que est in ꝑticularibus ꝗuis
in eis non sit ſm racōnem uniūsitatis in actum
Est eciam quoddam uniūsale qđ est a re acceptū

p̱ abstractionem Et hoc uniūsale posterius ē Et
h̊ modo forme reꝝ in mente angelica exn̄tes. nō
sunt uniūsales Est insup̱ uniūsale ad rem. quod ē
ꝓus re ipa sicut forma domus in mn̄te edificatoris
Uniuira re penul̓ correpta vnius uiri uxor uel
mulier unum uiꝝ hn̄s Ab unus et uir cōponitur
Uniuocus. ab unus na nū et uox. dr̄ uniuocus
ca cū. quod una uoce tm̄ unū signat Et cor̄ uo si
cut uult hug̓. ſm v̄o loicos uniuoca sunt quoꝝ
nomen ē cōmune. et ſm illud nomen racō sub̄e
est eadeꝫ. ut nomen animalis est cōmune homini
et boui et similiter diffinicio eius ſ illud nomen
Dicimus enim homo ē animal. bos ē animal Et
similiter homo ē sub̄a animata sensibil̓. et bos ē
sub̄a animata sensibilis Et sic nom̄ ē eis cōmune
Et similiter racō siue diffinicio eoꝝ ē eađ ſ illud
nomen Nichil enim ē homo ſm ꝙ est animal ni
si substancia animata sensibilis Similiter bos
Uno nas In vnio nis uide.
Unq̄ꝫ aliq̄n q̄nqꝫ adūbiū tempis uide in numq̄ꝫ
Uns cis mas ge. i. uncia et dr̄ a uincio cis q̄ꝛ uni
versitatem minoꝝ pondeꝝ sua vnitate uinciat. i.
complectatur. constat eniꝫ ex dragmis viij. i. scru
pulis xxiiij. qđ et ꝓinde legittimū pondus habe
tur quia numerus scrupuloꝝ eius horas diei noc
tis qꝫ metitur. ul̓ q̄ꝛ libram efficit duodecies com
putata. et inde dr̄ h̔ uncia cie idem. vncia ul̓ vns
componitur h̔ quincuns cis. sepcuns. deuns. et for
matur genitiuus a nominatiuo remota s et addi
ta cis. ut vns cis. deuns cis. Vncia componitur se
miuncia id est media vncia
Unus ena grece latine dr̄ vnū. vnde vnus a ū.
quasi enus. et inde vnicus ca cū. singularis. solus
vnus ex multis dr̄. ſ; vnicus solus est. Item vnus
numeratur. vnicus v̄o intra numeꝝ finitur. Item
vnus ad numeꝝ ꝑtinet solus v̄o de multis intelli
gitur. Et ab vnus vni addita tas fit h̔ vnitas ta
tis. Item iste ablatiuus vna ponitur adūbialiter
et tunc acuitur in fine. ut una. i. p̱iter ul̓ insimul.
et signat vna comitatū. ut vna ꝓficiscuntur pari
ter v̄o signat equalitateꝫ. ut uiam pariter cū illo
ducit. Ab vnus componitur vniformis. vnicolor
et multa alia de q̄bus dixi in suo loco. ſ; cōsueuit
queri an sit dn̄đ vigintiunus hō ul̓ vigintiunus
homines ſ; hoc quesitū est in vigintiunus. Et no
ta ꝙ vnus q̄nqꝫ signat unitatem animoꝝ. vn̄ in
actibus apostoloꝝ c iiij. Multitudinis autem cre
denciū erat cor unū et anima una et ſm hoc pos
set dici in plurali iste mulieres sunt vne. i. vnani
mes. et corda uestra sunt una. i. unanima. vnđ lu
canus. fecerunt nephas in ꝑtibus unis. i. unius a
nimi et uoluntatis similiter p̄t in plurali declinari
vnus q̄n ponitur cū quibusdam nominibus que
tantum in plurali declinantur. ut una arma. une
nupcie. sicut dixi in tercia p̱te in c de numero no
minū Itē nota ꝙ vnus facit gtm̄ vnius. dtm̄ vni
ſ modnos. tn̄ apud antiquos mobiliter declinat̄
vni vne vni. dtō uno une uno. sicut alij alie alij
alio alie alio Et ita intelligas de alijs nominibus
que declinant̄ ſ modum ꝓnominū secundi modi
ut unus totus solus ullus alius uter alter alturer
neuter et uterqꝫ Vnde adhuc dicimus. cuius gene
ris. neutri. quoꝝ omniuꝫ tria solum hn̄t utōs. v
nus totus solus Et omiuꝫ predcōꝝ gtūs sing̓ ꝓđ
penl̓ Auctoritate tn̄ poetica p̄t in ūsu breuiari q̄ꝛ
in ūsu cōnis est In prosa tn̄ semp̱ ꝓđ penul̓. nisi

alius. quod semp ꝑd. uł alterius qd semp variat̃ sicut dixi in alius Item ab vnus diuat̃ h vnio nis lapis precõsus. sic dcũs q tm̃ vnus et numq̃ duo uł tres simul repiantur Inuenitur eciã unio ꝓ stella et ꝓ cepe et h unio dr ꝓ coniunccõne uł congregacõne Et tunc dr ab unio In pap dr vniones quedam margarite sunt Item inuenit̃ uniusmoris. dcõ composita. omnis ge. et indeclina. i. concors ut isti homines sunt uniusmoris. i. concordes et unanimes vnde in ps Qui habitare facit uniusmoris in domo Item scias q vnum ſm phm est indiuisum in se et diuisum ab alijs Item ut dicit phus vnum in subã facit idem. vnũ in qualitate facit simile. vnũ in q̃ntitate facit equale Itẽ scias q unitas bonoꝝ est. Et ista est util' et uirtuosa Et est unitas maloꝝ. et hec ẽ noxia et pniciosa. vnd dicit grg in xxxiiij mor Sicut pnicõsum ẽ si vnitas desit bonis Ita et pnicõsius si non desit malis quod bñ in maris rubri scissione designatur Dum enim in duas ptes unda diuiditur electo populo ad terram ꝓmissionis iter ondit ur q dũ maloꝝ unitas scinditur bone mẽtes ad hoc qd appetunt pducunt̃ Si maloꝝ unitas noxia non fuisset. nequaq̃ diuina ꝓuidencia supbiencium linguas in tanta diuisitate dissipasset. uide in pax et in thomas ¶ Hic nota q sicut dicit bnh in v li de consideracõne. multiplex ẽ unitas nam ẽ unitas que collectiua dici pt. cũ ubi gracia multi lapides unũ faciunt aceruũ. et est unitas constitutiua cũ mlta membra vnũ corpus uel multe ptes vnũquodcũque totũ constituunt. Est et coniugatiua qua fit ut duo iam non duo sint ſ; una caro. Et est natiua qua anima et caro vnus nascitur homo. Est vnitas p̃catiua qua homo uirtutis non instabilis non dissimilis ſ; vnus sibimet semp nititur mauere. Est consentanea cũ p caritatem multoꝝ hominũ est cor unũ et anima una. Est et notiua cũ aĩa uotis omnib; adherens deo vnus spũs ẽ. Et est dignatiua qua limus noster a dei ũbo in vnã assumptus ẽ psonaꝫ ueꝝ eciam h oĩa q̃ ad illũ summũ atq; ut ita dicam unice vnũ ubi unitateꝫ consubstancialitas facit. huic uni qd uis illorũ si assimiles erit q̃dammõ unũ. si compares nullum Igitur inter omnia que unũ recte dicuntur arcem tenet unitas trinitatis qua tres persone una substantia sunt. Secũdo illa p̃cellit qua econũso tres substantie una in xp̃o psona sunt. et subdit post pauca. Dico in xp̃o ũbum animam et carnem sine confusione essenciaꝝ unam esse personam. Et idem absq; p̃iudicio psonalis unitatis in sua nũositate manere nec negauerim hanc. Ad illud quoq; genus unitatis pertinere qua anima et caro unus homo est. Decuit quippe familiarius similius q; cũ hominis conuenire constitucõne qd ꝓ homine constitutũ est sacramentũ. decuit eciaꝫ cũ summa que in deo est et deus est unitate congruere ut q̃modo tres persone una essencia ita hic conuenientissima quadam unitate tres essencie sint una psona uides ne pulcre inter utramq; unitatem hanc collocari in eo usq; qui constitutus est mediator dei hominũ q; homo xp̃us ihesus pulcherrima inquam conuenientia ut salutare sacramentũ. congrua ergo quadam similitudine ambobus respondeat ut saluanti uidelicet et saluato tantam deniq; tante q; exp̃ssam unionis uim in se p̃fert ea psona in q̃ deus homo unus est xp̃us. ut si illa duo de se inuicem p̃dices non errauerís deũ uidelicet hominem. et hominem deũ ue catholice q; ꝓnũciãs. non autem similiter uł carnem de anima uel animam de carne nisi absordissime p̃dicas. et si similiter anima et caro unus sit homo. vide in psona. Ex p̃dictis ũbis bnh. colligitur q vnum esse ypostaticum tantum est in cristo.

Vo is ui uere dr ab uua. Et est uere humẽ uł madefacere. et est u uocal' in uo uis. et ñ est in usu. et inde ſm quosdam interposita b et in et con componitur imbuo is combuo is.

Vocalis. a uox dr h et h uocalis et h le. Et hec uocalis uocalis. littera que p se uocem facit. et sine quibus litteral' uox ꝓferri non potest. et sunt quinq; uocales sciꝫ a e i o u. et desinit ablatiuus in I. h uocal'. ablatiuo ab hac uocali. Et scias q uox uocis et uocalis ꝓducunt o ante c. ut patet in illo ũsu magistrali. Ab cũ uocali reliquis uult associari. vnde uiciosum est illud. Perimit finalim ¶ pha uocalem

Vocatiuus. a uoco cas dr uocatiuus ua uũ. ad uocandũ aptus uł uocacõnem designans. Item utũs dictus est quidam casus q p eũ aliquid uocamus. ut o ũgili dr et salutatorius q p eũ salutamus. ut salue o enea qui semper secunde psone iungitur. nam reliqui casus nominũ tercie sunt psone ꝓprie tamen p figuram iunguntur. aliqñ cũ pma et secunda psona ut ego iohannes scribo. tu petre uel petrus scribis. ille pristian scribit. et obtinuit utũs extremũ locũ apud grecos quippe impfectior ceteris esse uidetur. nisi enim secunde psone coniũgi non pt. cũ supiores quatuor omnes psonas pñt complecti figurate adiuncti ꝓ nominibus. Ablatiũs casus ꝓprius est romanoꝝ ut dicit psi in v li. vide de hoc in tercia pte in c de ca

Vociferor raris ratus rari. ũbum ¶ su nominũ deponens. i. clamare. uocem feram emittẽ. Et ponitur q̃nq; simpliciter ꝓ loqui. vnde uociferans tis generis omnis. et corripit fe.

Vocito tas fre. frequenter uocare. et Formatur ab ultimo supino de uoco cas catu a mutata in I breui et u in o. ut uocatu uocito tas ſm ps. vñ q̃dam. Plena dol' mltis uocitatur subdola uulpes

Voco as aui are. i. appellare. nominare clamare Et componitur aduoco cas. ad se uocare. conuoco cas. simul uł cũ alio uocare. euoco cas. extra uocare. Inuoco cas. in auxiliũ uocare. aduocatur patrociniũ daturus. Inuocatur prestiturus auxilium. euocatur p̃biturus obsequiũ. ꝓuoco cas in citare. alios irritare. porro uocare. reuoco cas. vñ h et h reuocabilis et h le. Et componitur Irreuocabilis et h le. Seuoco cas. seorsum uocare. Voco et eius composita sunt actiua. et corripiunt uo

Vola le fe ge. i. media ps manus uł pedis. uel uola eciam in auibus est media pars alarum quarum motu penne agitantur

Volatilis. a uolo las dr h et h uolatilis et h le et hinc uolatus tus. et corripit ti.

Volemus a uola dr hec uolemus mi quoddaꝫ genus piri que facit pira adeo magna q uix in uola possint includi et bene implent illam vnde hoc uolemum mi. fructus eius

Volito tas ũbum fre. i. frequenter uolare et format̃ a uolatu ultimo sup de uolo las a mutata

Volitum in uolo uis est. ¶ in i bũem et u in o

Volo A uola qd est media ps alaꝝ in auibus. dr uolo las laui lare quasi uolas mouere. Volo

componitur auolo las lare. abuolo las longe ab
aliquo uolare separe. conuolo las. circūuolo las.
deuolo las. euolo las. interuolo las. puolo las. p̄
uolo las. subuolo las. subtus uł post uł paꝝ uo
lare. supuolo las. transuolo las. Volo et eius cō
posita neutra sunt. et corripiunt hanc sillabaꝫ uo
vnde facetus. nam cito sepe ruit. qui sup astra uo
lat. et orač in epr. Euolat emissum semel irreuo

Volo uis uult uelle. et est uolo ¶ cabile uerbuꝫ
minus ꝙ opto. et opto minus ꝙ cupio. Volo cō
ponitur malo mauis. Volo et eius cōposita neu
tra sunt. et irregularia. et carent supinis. et faciūt
p̄teritum in lui. et carent impatiuis p̄ter nolo qđ
habet noli nolite. et facit pma psona pluralis pre
sentis indicatiui uolumus sicut quesumus. et ꝓđ
pmam nolo. breuiatur uolo. vnđ ūsus. Longetur
nolo ẜ breuiatur uolo. et iuuenalis. Sic uolo sic
iubeo sit ꝓ racōne uoluntas. et uelim uelis corri
pit eciam ue. ẜ uelū uelis numeri pluralis ꝓđ ue
ut habes in uelū. Et scias ꝙ regulariter declinat̄
uolo uolis. ẜ ut dicit ps in ix li. si uolo lis dicere
tur dtīs et ablatiuus pluralł extimari posset no
minis qđ est uola. uolumus ꝓ I u habet penł.
ut uolumus ꝓ uolimus. Item uolo caret sup̄ ut
dictum est ẜm usum. deberet tamen facē uultum.
sicut pꝫ p nom̄ pticipiale uultus quod ẜm p̄s nas
citur ab eo et tamen est iam in usu uolitum apđ
theologos Vnde uolitus ta tū et h̄ uolitū ab eo
deriuatur et corripit li.

Volpiscus ci uir nobiliter natus et dr a uultus
Volucer a uolo las dr h̄ uolucer h̄ uolucris et
h̄ uolucre id est uelox Jēmie xij consumptū est a
nimal et uolucre Et h̄ uolucris huius uolucris. i.
auis Inuenitur tamen qn̄ꝫ h̄ uolucer uł uolucris
pro aue in masge et cor naturaliter penultimam
Vnde prudencius Confidunt uolucres uictum nō
defore uiles Et scias ꝙ antiqui dicebant h̄ et h̄
uolucer uel uolucris et h̄ cre. sicut ondi in tercia
pte ubi egi de declinacione nominum

Volumen a uoluo uis dr h̄ uolumen minis. i.
reuolucio vnde liber dicitur h̄ uolum̄ ꝓpter mul
tas reuoluciones cartaꝝ Et producit lu

Voluntas a uolo uis dr hec uoluntas tatis p n
et hec uoluptas tatis p p. uoluntas p n. est desiđe
rium nondum adepte rei. ẜ uoluptas ē rei adepte
delcācio bone uł male. uel ꝓpe carnalis delcācio
Et est ꝓpe uoluntas tm̄ in bonis. sed in malis et
flagiciosis factis cupiditas ꝓpe dr. non uoluntas
Et hinc uoluntarius ria rium. et uoluntatiuus ua
uum Et ut dr in iij de anima In racione ē uolun
tas Hic nota ꝙ uoluntatis nomine aliqn̄ uis scꝫ
naturał potencia uolendi. aliqn̄ actus ipsius uis
signatur vis autem ipa naturaliter insita numꝙ
pccm̄ est sicut nec uis memorandi uł intelligendi
ẜ actus huius uis q̄ et uoluntas dr tūc peccatū est
qn̄ inordinatus ē Sed p̄t queri quare huius na
turalis potencie scilicꝫ uoluntatis actus pccm̄ est.
ẜ aliaꝝ potenciaꝝ actus peccata non sunt. scilicet
potencie memorandi cuius actus ē memorare Et
potencie intelligendi cuius actus ē intelligere Ad
hoc est ondum ꝙ alterius gen̄is ē actus uolunta
tis ꝙ actus memorie uł intelligencie h̄ eniꝫ actus
est ad aliquid adipiscendum uł non admittendū
qui non p̄t esse de mał qn sit malus uelle enim
mala malum est ẜ intelligē uel memorare mala
malum non est ꝙuis eoꝝ quidam hos eciam ac
tus malos esse interdum non improbe asserant.
memorat enim interdum quis mala ut faciat Et
querit intelligere uoꝝ ut sciat impugnare ¶ Item
scias ꝙ demones impmunt in fantasiā que ē ob
iectum intellcūs sicut color uisus ut dr in iij de
anima ẜ angeli boni eciam intellcm̄ directe imp
mere p̄nt. Qr ẜm aug̃ opantur in intelligencias
nostras miris quibusdam modis. hoc autem est
inꝙtum lumen intellcūs nostri confortatur p in
tellcūale lumen ipsoꝝ. Sed hoc demonibus non
competit qr ꝙuis naturale lumen eoꝝ efficacius
sit ꝙ lumen intellcūs nostri. tamen lumine g̃cie
non sunt pfecti ẜ teneb̄s culpe obumbrati. et ideo
non intendunt iudicium racōnis nrē rectificare p
confortacōnem intellcūalis luminis. ẜ aliqua nob̄
ondere ex quibus decipiamur. quod faciunt illus
trando Dicuntur uo aliqn̄ intentores demones in
ꝙtum faciunt feruere sangnem Et sic anima ad
concupiscendum disponitur sicut et quidam cibi
libidinem prouocant. Deus autem solum in uolū
tate impmē p̄t. quod ē ꝓpter libtatem uolūtatis
que est dn̄a sui actus. et n̄ cogitur ab obiecto sic̄
intellectus cogitur demonstracōne. Ideo qꝫ uolun
tas merito apud deū iudicatur que semp a neces
sitate libera est. et nūquam cogi p̄t. Vnde eciam
ptholomeus dicit ꝙ homo sapiens dn̄at̄ astris
qr scilꝫ p sapientiam et uoluntatem suam liberaꝫ
p̄t uitare ea ad que astra disponunt. vide in arbi
triū ¶ Item consueuit queri an omne pccm̄ sit in
uoluntate. ẜ hoc determinatū est in pecco cas. Itē
scias ꝙ ut dicit iero. facilius relinquitur sacculus
ꝙ uoluntas. vide in uiolentus. de duplici uolunta
te dei habes in peticō. Item ut dicit aug̃. Omnia
compleuit qui qđ potuit fecit. qr uolūtas pfecta
faciendi reputabitur ꝓ ope facti. Item leo papa.
Nemo est qui n̄ possit aliquam beniuolentie por
tionem. Nulli enim puus est census cui magnus
est animus. Maiora quidem sunt impendia diui
tū. et minora mediocrium. ẜ non distat fructus o
peꝝ ubi idem ē affectus opancium Item quidam
poeta. In tenui mensa satis est immensa uoluntas

Voluo uis ui uolutū. vnđ h̄ et ¶ vide in diuerꝫ
h̄ uolubilis et h̄ le. vnde uolubiliter adūbium. et
uolubilitas. Voluo componit̄. aduoluo uis. iux
ta aliquid uoluere. abuoluo uis. ab aliquo uoluē
et remouere. Conuoluo uis Circūuoluo uis. diuol
uo uis. deuoluo. euoluo uis omnia in eodem sen
su. explicare. extendere. inuoluo uis. ꝓuoluo uis
puoluo uis. obuoluo uis. i. circūuoluo et contego
Reuoluo uis. subuoluo. subtus uel post uel paꝝ
uoluere. transuoluo. Voluo et eius composita sunt
actiua. et faciūt p̄teritū in ui silb̄aꝫ et sup̄ in lutū

Voluptas. a uoluo uis dr h̄ uoluptas tis. vnđ
uoluptuosus sa sum. et compatur. et uoluptarius
ria riū. i. delectabilis. et uoluptarie uł uolupe ad
ū. i. ẜ uoluptatem. et uoluptas inuenit̄ ꝓ delectati
one bona uł mala. Que autem sit differentia in
ter uoluptatem et uolūtatem dixi in uoluntas

Volutabꝝ bri penł naturaliter cor. i. uolutatio
aproꝝ uł locus cenosus ubi porci uoluuntur. Et
uidetur componi a uoluo et aper. q̄si uolutabrū
qr ibi porci uł apri uoluūtur. et p translationem
dr uolutabꝝ. quelibet cenositas et turpitudo in q̄
homo inuoluitur. vnde dr in uolutabro uicioꝝ.
vnde in ij epp petri ij c. contingit enim eis illud
ꝓūbij. Canis reūsus ad suū uomitū et sus lota

Voluto. a uoluo uis ui tū ¶ in uolutabro luti
tu u in o fit uoluto tas frequenter uoluē. ūbū fre
Voluus. a uoluo uis dr hec uol ¶ et pducit lu
uus ui. quedam herba. qr radix eius sit uolubil'
et rotunda ul' genus est fungoꝝ rotundoꝝ et uo
Vomer. a uomo mis dr hic uomer ¶ lubilium
ul' uomis eris. deus aratri ul' ferrum qd infigitur
dentali. qr euomat terram. ul' qr humū eruat uel
feriat. ysa ij c. Et conflabunt gladios suos in uo
meres. et cor pnl' gn. s; pd pmam vide in uomo
Vomica ce fe ge. id est uomitus ul' nausea uel
genus apostematis quo emittunt intestina. et dr
Vomitum. in uomo mis est ¶ a uomo mis.
Vomo mis mui uomitū uomē. emittere cibum
acceptū ul' aliud p os. vnde h uomitus tus et h
uomica. et h uomicū cij. i. uomica. et h uomex
micis penl' cor idem uel summitas uomentis. Et
ut dicit ps in iij li g uomex desinit in ex corr A
uomo componitur conuomo mis. deuomo mis e
uomo mis. reuomo mis Et ē uomo neutꝝ cū su
is compositis et cor uo vnde in auro dr Euomit
in terram belua iussa ionam. s; h uomer uel uo
mis pd uo vnde u sus Glebas sepe uomis ideo
Vorago ginis producit ¶ uomen tibi uomis.
penul' nominatiui Et exponitur in uoro
Voro ras raui rare. i. destruē consumē edendo et
bibendo supflue bona sua dissipare vnde uorax
racis omnis gen. et hec uorago ginis. i. edacitas
gulositas Et qr gulosus et uorax oīa consumit
Ideo uorago tñssumptiue sumitur p consumpcō
ne et destruccōne. quod eni; consumitur et destru
itur quasi deuoratū uidetur vn dr uorago ciuita
tis p ruina uel destruccōne Ite; qr homo uorax
quasi non pt impleri cibis Ideo uorago ponitur
p loco pfundo et insaciabili et inexplebili. sicut
est baratꝝ Item a uoro h uorator toris Et inde
or in rix hec uoratrix tricis voro componitur de
uoro ras Inde deuorator et cor pmam uoro vnd
in aurora Quos ppe fornacem sentit adesse uorat
Vortex a uerto tis dr uortex ticis. nodus uel e
minencia globosa que ad modum uticis appet in
ligno vnde sap xiiij. lignum curuū et uorticibus
plenum Item uortex appellatur circularis reuolu
cio aque. sicut sol; fieri ex nimio impetu Et ubi
sunt magne fouee in aqua Vnde ouidius maior
uorticibus qꝫ frequens erat aque impius amnis
Et sm antiquos uortex inuenitur pro uertex
Voso sas dr a uos. sicut tuo tuas a tu vn qui
da; vnum uosamus falso uere qꝫ tuamus. traxit
enim uoso sas ab hoc plurali uos Et tuo as ab
hoc sing tu Vtꝝ autem vni dndum sit uos. dixi
in tercia pte ubi egi de numero nominis
Votiuus In uotum est
Voto tas In uotū uide
Votū a uoueo dr hoc uotū ti desiderium uel p
missio. vnd uotiuus ua uū. uoto plenus ul' astric
tus ul' uoto pmissus. Item a uoueo ues uotū tu
u in o uoto tas ūbum fre. frequenter uouere. a q̊
uotito tas aliud frequentatiuū. Ite; a uoueo uo
tus ta tū. i. pmissum. Inde conuotus ta tū ¶ Hic
nota qꝫ uotū est testificacō quedam spontanee p
missionis que deo et de hijs que dei sunt ppe fie
ri debet. Est autem hec diffinicō pfecta. qr ponit
et pmissionem que est essencialit' uotū. et tangit
uoluntatem in hoc qꝫ dicit spontanee que est cau
sa obligacōnis et confirmacōnem ultimam pmis
sionis q̄ alias includit in h qꝫ dicit testificatio et
uoti terminū qd est actus ad alterū in h qꝫ dicit
qd debet deo fieri. et materiam in h qꝫ dicit qd ē
de hijs que dei sunt ul' uotū alicuius boni cū deli
beracōne facta pmisso. Si eni; fiat de re mala ul'
eciam bona s; sine deliberacōne non obligat. qr si
cut dicit canon. In malis pmissis rescinde fidem
et in turpi uoto muta decretū ¶ Et scias qꝫ licet
uotū eoꝝ qui sunt alterius potestati subiecti nō
sit firmum sine consensu eoꝝ quibus subiciuntur
non tamen peccant uouendo qr in eoꝝ uoto intel
ligitur debita condicō. scili; si suis supioribus pla
cuerit ul' non renitatur. Item scias qꝫ uotum sim
plex impedit matrimoniū contrahendū s; non di
rimit iam contractum. votū uo solenne impedit
matrimoniū cōtrahendū et dirimit iam contractū
votū eni; solenne ex sui natura hab; qꝫ dirimat
matrimoniū contractu;. inquantū scilicet homo p
ipm amisit sui corporis potestatem deo illud ad
ppetuam continenciam tradens. et ideo nō pt ip
sum tradē in potestatem uxoris matrimoniū con
trahendo. Et qr matrimoniū qd sequitur tale uo
tum nullū est. ideo uotū pdictu; dirimere dr ma
trimoniū contractum. et si dicas uotū simplex n̄
minus obligat apud deū q̄ uotū solenne ut dicit
decre. s; uotū simplex non dirimit matrimoniū er
go nec solenne uotum matrimoniū dirimē pt. Re
spondeo qꝫ uotū simplex quo ad deū non minus
dr obligare q̄ solenne in hijs q̄ ad deū spectant
sicut est sepacō a deo p peccatū mortale. qr mor
talit' peccat frangens simplex uotū sicut solenne
q̄uis grauius sit peccatū frangere solenne uotu;
ut sic compacō accipiatur in genere. non in deter
minata quantitate reatus s; q̄tum ad matrimoni
um p qd homo homini obligatur. non oportet
qꝫ sint equalis obligacōnis eciam in genere. quia
ad quedam obligat uotū solenne et nō simplex
Nota eciam qꝫ ille qui contrahit matrimoniū p u
ba de pnti post uotum simplex non pt uxorem
suam cognoscere carnaliter sine peccato mortali.
qr adhuc restat sibi facultas implendi continentie
uotū ante matrimoniū consumptū. s; postq̄ ma
trimoniū consummatū est factu; est sibi illicitū n̄
reddere debitum uxori exigenti. tamen ex culpa
sua. et ideo obligacō uoti ad h se non extendit ta
men debet lamentū penitentie recompensare pro
continentia non obsuata. q̄tum autem ad ea in
quibus nō est factus impotens uotū continentie
suare. adhuc post contractum matrimoniū obli
gatur ad seruandū ppter qd mortua uxore tene
tur totaliter continere Et qr ex matrimonij uincu
lo non obligatur ad debitū petendum ideo nō pt
petere debitū sine pccō q̄uis sine pccō pt reddē
debitū exigenti. postq̄ obligatus ē ad hoc p car
nalem copulam pcedentem. hoc autē intelligend
est sm mulier expsse potat sm interptatiue ut qn
mulier uerecunda ē et uir sentit eius uoluntatem
de reddicōne debiti. tunc enim sine pccō reddē pt
et precipue si ei timet de piculo castitatis Nec ob
stat qꝫ non sunt duo pares in matrimoniali actu
qr quili; pt quod suum ē abrenunciare. Quidam
tamen dnt qꝫ pt et petē et reddē. ne nimis onero
sum reddatur matrimoniu; exigenti uxore. s; si rec
te inspiciatur hoc est exigē interptatiue ut dicit
frater thomas ¶ Volo eciam te scire qꝫ uotū o
bediencie est precipuu; inter tria uota religionis

Et hoc triplici racōne ꝑmo quidē ꝗ ꝑ uotū obe
diencie aliquid maius homo offert deo. sciƺ ipaƺ
uoluntatem que ē pocior ꝙ̄ ꝓpꝛium corpus qd̓ ho
mo deo offert ꝑ continenciam . et ꝙ̄ res exteriores
quas offert homo deo ꝑ uotū paupꝛtatis. vnde il
lud qd̓ fit ex obediencia. est mag̓ acceptū deo. ꝙ̄
id qd̓ fit per ꝓpꝛiam uoluntatem Secundo ꝗ uotū
obediencie continet sub se alia uota ꝫ non conū
titur Nam religiosus et si teneatur ex uoto con
tinenciam ſuare et paupꝛtatē tamen hec sub obe
diencia cadunt ad quam ꝑtinent multa alia pre
ter continenciam et paupꝛtatem Tercio ꝗ uotū o
bediencie ꝓpe se extendit ad actus ꝓpinquos fi
ni religionis. q̄nto autē aliquid ꝓpinquius ē fini
tanto melius est Et inde ē eciam ꝙ uotū est reli
gioni essencialius Si enim absꝗ uoto obediencie
aliquis voluntariam paupꝛtatem et continenciam
eciam uoto ſuet non ꝓpter hoc ꝑtinet ad statū
religionis qui p̄fertur eciam ipsi ūginitati ex uo
to obſuare Dicit enim aug̓ in li de ūginitate Ne
mo q̄ntum puto ausus fuerit ūginitatē preferre
monasterio An in uoto continencie possit dispen
sari dcm̄ est in papa ¶ Potest eciam queri an ille
qui uouit religionem ingredi teneatur ꝑpetuo in
religione ꝑmanere Ad hoc est dn̄duƺ ꝙ obligacō
uoti ex uoluntate ꝓcedit. nam uouere uoluntatis
est ut aug̓ dicit Intantū ergo fertur obligacō uo
ti inq̄ꝫtuƺ se extendit uoluntas et intencio uouē
tis Si ergo uouens intendit obligare se non solū
ad religionis ingressum ꝫ ad ꝑpetuo ꝑmanendū
tenetur ꝑpetuo remanere. Si autē intendit se obli
gare ad ingressum religionis causa expiendi cū
libertate remanendi uꝉ non remanendi manifestū
est qd̓ remanere non tenetur. Si uero in uouendo
simpliciter de ingressu religionis cogitauit absꝗ
h̓ ꝙ cogitaret de libertate exitus uꝉ de ꝑpetuitate
remanendi uidetur obligari ad ingressuƺ ſm for
mam iuris cōmis que est ut ingredientibus detur
ꝓbacōnis annus vnde non tenetur ꝑpetuo in re
ligione ꝑmanere Ille autē qui intrat ut statim
exeat n̄ uidetur satisfacē uoto suo ꝗ ipe in uouē
do hoc non intendit Et ideo tenetur imitare ꝓpo
sitū ut saltem uelit expiri an ei expediat in reli
gione remanere. Non autē tenetur ad ꝑpetuo re
manendum ¶ Sed consueuit queri An expediat
aliquid uouere Et uidetur ꝙ nō ꝗ non expedit
alicui ꝙ ꝑuet se bono qd̓ ei dn̄s donauit ꝫ libtas
est vnū de bonis maximis que deus homini de
dit. ꝗ non bn̄ ꝓ toto libtas uenditur auro Hoc
celeste bonuƺ p̄terit orbis opes quo uidetur ꝑua
ri ꝑ necessitatem qn̄ uotū imponit Ergo nō ex
pedit homini ꝙ aliquid uoueat ¶ Ad hoc dico
ꝙ sicut non posse peccare non diminuit libtateƺ
Ita eciam necessitas firmate uoluntatis in bonuƺ
non diminuit libtatem. ut patet in deo et in bea
tis Et talꝫ ē necessitas uoti similitudineƺ q̄ndam
hn̄s cū confirmacione bonoꝝ. vnde aug̓ dicit in
epl̓a ad armentarium et paulinam. Felix necessi
tas que in meliora compellit Ex dictis patere p̄t
ꝙ facē idem opus cū uoto. ē melius et mag̓ me
ritorium ꝙ̄ facē sine uoto Patet eciam ex hoc ꝗ
ille qui uouet aliquid et facit. plus se deo subicit
ꝙ̄ ille qui facit solum. subicit enim se deo. non so
lum q̄ntū ad actū ꝫ q̄ntū ad ptātem ꝗ de cetero
non p̄t aliquid facē. sicut plus daret homini qui
daret ei arborem cū fructibus. ꝙ̄ qui daret ei tm̄
fructus De hoc tamen plenius dixi in presbiter.
Voueo ues uoui uouere. sponte ꝓmittere desti
nare Et componitur conuoueo ues. deuoueo ues
ualde uꝉ deorsum uouere uꝉ maledicē execrari re
uoueo ues iteꝝ uouere Et est uouere actiuum cū
suis compositis et coꝛ̓ uo vnde iuuenalꝫ in iiij li.
Aliter enim si concedas mactare uouebat In pre
terito tamen et supino producit ꝑmam uoui
Vox uocis d̓r a uoco cas Et ꝓd̓ o ante c ꝫ uo
co cas coꝛ̓ o ante c vel uox ſm quosdam d̓r a
boo as. mutata b in u Et ultima o subtracta. Et
addita x Et d̓r ſm pap̓ uox ꝗ uoluntatē animi
annūciet ꝗ uoces sunt note eaꝝ que sunt in ani
ma passionū A uox cōponitur equiuocus multiuo
cus uniuocus .i. sinonimus Et scias ꝙ aug̓ ponens
differenciam inter ūbū et uocem dicit ūbum esse
ipsam cogitacionem que adhuc intra consciencie
secreta retinetur vocem ūo ꝑ quam ūbum ꝓfer
tur in medium. vox sonus ē index cogitacōnis.
ūbum ūo ipsa cogitacō. sicut enim qn̄ ūbum in
corde concipimus necessaria est uox quasi qd̓daƺ
uehiculū uerbi ut qd̓libet ūbum ipsum ꝑ oris so
nū ad aliū transferamus. tamen id integrum eci
am intra nos idem clausum a loquente transfertꝛ̓
ut iā in sua sede teneatur ita eciam omnipotens
pater innotescere nobis uolens sapientiam et uer
bum illud qd̓ in ꝑ̄cipio erat deus apud deū sic
ipse testatur. Eructauit cor meū ūbum bonū bea
tū iohannem quasi uocem ꝑ quam ad nos ūbū
suū ꝓferret assumpsit. qd̓ quidem ūbum de illa
sede ita ad nos descendit ut in sinu. i. in ꝓfundo
paterni pectoris ꝑmaneret terrena uisitans. et ce
Vpupam g̓ci appel ¶ lestia non derelinquens
lant. ꝗ stercora humana comedat et fetenti
pascatur fimo. auis est spurcissima tristis extenſ
galeata. semꝑ in sepulcris et humano stercore con
morans. et coꝛripit penꝉ. vnd̓ allexander. Cum fu
licis upupis que petunt excelsa uolando.
Vr lingua caldaica ignis uꝉ flama d̓r. vel ſm
remigiū vr interꝑtatur lumen uel ignis seu
incendiū uꝉ fenestra. Et scias ꝙ glosa dicit expo
nens illud ps̓a xxix. qui redemit abraham de igne
caldeoꝝ. legitur enim caldeos aram et abraham
in ignem ꝓiecisse. eo ꝙ nollent eū. i. ignem colē
Aram ibi exspirauit. abraham illesus exiuit. vn̄
gen̄ xv. Ego dn̄s qui eduxi te de ur caldeoꝝ. Ig
nis enim lingua eorum ur dicitur.
Vranus. ab ur qd̓ est ignis d̓r uranus ni. i. ce
lū. ꝗ igneū est. vnde uranicus ca cū. i. celestis. et
uranius nia niū in eodem sensu. et h̓ urania nie.
quedaƺ musa quasi celestis que et urane nes dn̄r
Vranuscopus. vranus componitꝛ̓ cū scopin qd̓
est intendere uꝉ speculari. et d̓r h̓ uranuscopus pi
penꝉ coꝛ̓. q̄dam piscis sic uocatus ab oculo queƺ
in capite habet a quo semꝑ intendit ūsus celum
Vrbanus. ab urbs dicitꝛ̓ urbanus na nū. ciuis et
ꝓpꝛie romanus uꝉ curialis. et ſm h̓ compatur. vn̄
h̓ urbanitas tatis. curialitas. et componitur inur
banus na nū. rusticus. et compatur. vnde hec in
Vrbenetus quedam ciuitas est de ¶ urbanitas.
Vrbs. urnus uꝉ urbus ¶ qua dixi in urbeūueiꝫ
ꝑs est aratri. vn̄ h̓ urbs bis. ꝗ aratro olim mu
rus ciuitatis solebat designari. locus enim future
ciuitatis sulco designabatur. i. aratro qd̓ thaurus
et uacca trahebant. vide in ianua. vel urbus uel
urbs d̓r quasi orbs ab orbe. i. a rotunditate. ꝗ o

lim urbes rotunde fieri solebant et fiunt adhuc.
Et sola roma p excellenciam urbs dr. cetera oppi
da ul' cu adiucto. urbs bononia. urbs ianua. oppi
du ad habitatores ptinet. ciuitas ad leges. urbs
ad utrumq3 Et formatur gtus a nto interposita i ut

Vrceolus li dimi. puus urceus ¶ urbs urbis.

Vrceus cei. uas aquaticu Et dr ab orce qd e re
cipe quasi orceus de q dixi in orca. magister vij c
Baptismata urceorum et calicis et e gti casus urceorum

Vredo inis fe ge. dr corrupcio ex urente uento
pueniens. qn stantes segetes aduste uidentur in
campo Et producit penultimam nominatiui

Vrgeo ges. geo in si ursi. et si in sum ursum. h
ps Et e urgere stringe coercere stimulare. et inde
urgesco cis. incho Vrgeo componit purgeo ges
et e urgeo actm cu suis compo. et faciunt pteritu
in si et sup in sum. h nec pteritu nec sup sunt in

Vria ab uro ris dr uria rie ul' ¶ frequenti usu
urica ce. uermis. caulis ul' porri q urit.

Vriel dr ab ur p composiconem. et interptatur
ignis dei. sicut et legimus apparuisse ignem in ru
bo. legimus eciam ignem missum desuper et im
plesse quod preceptum est. et acuit el

Vrina. ab uro ris dr h urina ne. q urat. ul' q u
rina sit uel q renibz egreditur. q uulgo lociu uo
catur. q ea lota uestimenta munda efficiantr. et
h uranaria rie. et h urananu rij. uas aptu ad re
cipiendu urinam. qd et h urinale lis dr. et urino
nas. urinam facere. mingere. et pd ri. Et ut dicit
ysid. Judico urine a renibus egredientis salus uel
egritudo futura monstratur.

Vrinula le dimi. parua urina. et corripit nu.

Vrna. ab urgeo ges dr h urna ne. q urgeat col
lum. scilz quedam mensura quam quidam quar
tam uocant. Item urna uas est pprie qd p conden
dis defunctoru cineribus adhiberi solet. De quo
dicitur celo tegitur qui non habet urnam

Vrnula le dimi. parua urna

Vro. ab ur qd est ignis dr uro ris ussi. et si in
tum facit sup ustu. vrere. i. incende. conbure. Vro
componitur aduro ris adussi adustum. ualde ure
Aburo ris. circu ure. Conburo ris. Exuro ris ualde
ure. Inuro ris. ualde ul' intus ure. ul' urendo impri
mere. puro ris. Vro et eius composita sunt actiua
et faciunt preteritu in si geminato s et supinu in
itu. Et pducit hanc sillabam u. Orac in epy. Nec
furtum feci nec fugi si michi dicat. Seruus habet
precium loris non urens aio.

Vrsarius in ursus vide

Vrsellus urselli in ursus est

Vrsinus in ursus vide.

Vrsiolus li dimi. paruus vrsus.

Vrsus si dr ab irsutus. q irsutus sit. ul' dicit ab
urgeo ges q urgeat arreptu. ul' q fortiter urget
. i. stringit quem apprehendit. vl' ursus dr ab os
oris. q ore suo format fetus quasi orsus. nam a
iunt eos informes generare fetus et ptus. et car
nem quandam. quasi qdam frustum pare quam
mater lambendo in membra componit. et sic post
ea uiuificatur. et hinc ursi turpes dicunt. Ite ur
sorum caput inualidu est uis maxima in brachijs
et lumbis. vnde erecti insistunt. De ursa sic dicit
ambrosius in vj examero. Vrsa insidians latet
ut scriptura ait. est enim plena fraudis. Fera tam
fertur informes ute ptus ede. h natos lingua lin
gere atq3 in speciem sui similitudinem q formare

non mireris in fera tam pij oris officia cuius pi
etas naturam exprimit. Si ursa ergo partus suos
ad suam effigit similitudinez. tu filios tuos insti
tuere similes tui non potes. Ab ursus dr hic ursu
lus li. et h ursellus li. et ursiolus li. et ursiculus li
omnia dimi. et h ursa se. Et hinc similiter dimi. h
ursula le. et h ursella le. et h ursiola le et h ursicu
la le. Item ab ursus hic urseus sea seu. et ursinus
na nu. et ursarius ria riu. ut ursarius canis aptus
ad capiendos ursos. uel homo siue canis qui ne

Vrtica. ab uro ris dr hec urtica ¶ natur ursos
ce. quedam herba dicta q tactus eius corpus ad
urat. Est enim ignee nature et tactu purit. et pd
penl'. vnde hoc urticetu ti. locus ubi abundant ur
tice. et urticinus na nu. penl' pd. et urticarius ria
riu. et urtico cas. urticis inuoluere

Vrus. Ab uro dicit hic urus ri. i. bos siluestris

Vrticinus in urtica vide

Vs interptatur consiliator. et est quedam terra
gentiliu. vnde dicit gg sup illud iob. vir erat
in terra vs nomine iob. quis nesciat q sit terra

Vsia sie fe ge. i. essencia. vnde et u ¶ gentilium
sia dr substantia. et pprie compacta ex materia et
forma. Ite usia dr quelz forma. qdlz accns q qdlz
accns uere dr cu in sua est natura. et p se intellec
tum intelligatur inuariabile licet uarietur tactu
diuisorum subantiuorum. modo intendendo. modo dimi
nuendo vn h et h usial' et h le. et acuit pnl' usia
et p compom dr omousion de q dixi in suo loco

Vsito ab utor teris usuz dr usito tas taui tatu
tare. in usu habere. vnde usitatus ta tu Et utrumq3

Vspiam in aliquo ¶ compatur et cor si usito
loco alicubi. aduibium loci Ab ullus dr et piam.
sillabica adiectio. vnde non acuitur in fine. q ac
centus pncipal n debz poni in sillabica adiectione

Vsquam in aliquo loco adu. loci ab ullus dr.

Vsquequaq p omnia nimis ex toto omnino. et acu

Vsquequo. q diu. quousq3. ad quez ¶ itur penl'
finez fm pap. ul' plenius pt dici sic usquequo. i.
aliquantulum aduibium est quantitatis. vnde in
ps. Conuertere dne usquequo. Item usquequo. i.
undiq3 aduibium est loci. vnde zach viij. Vsquequo
ueniant populi. i. undiq3. Ite usquequo. i. quousq3
ul' aliquamdiu est aduibiuz temporis. ut ibi usq3
quo dne obliuisceris me in finem. Item qn poni
tur p donec est aduibiuz temporis. ut in ij mach
c pmo. Sacerdotes psallebant himnos usquequo
consumptum erat sacrificiu. Et ac ultima h usum

Vssi. i. combussi preteritum de uro ris

Vsticiu ab uro ris dr h usticiu cij. genus tinctu

Vstrina. ab uro uris dr hec ¶ re q ex usto est.
ustrina ne penl' pd. locus ubi comburuntur cor
pora. vnde ustrino nas combure.

Vstulo. ab uro is ustum dr ustulo las. i. ure ul'
incende. et formatur ab ustu supino addita lo. et
corripit stu. Et componitur deustulo las. et inus
tulo las. et semiustulo las. vnde semiustulatus ta
tum. vnde aug de ciuitate dei. Pontifex sue salutis
oblitus irruens in ignem semiustulatus e. In es
dre ij c iiij. Quidam legunt. et sup sacrariu holo
caustamata ustulare cottidie. Alia littera inueni
tur ibi comunior scilicet holocaustomata hostilare
et cetera. Et est idem hostilare qd immolare uel
incendere. Q autem dr hostilare quasi hostias li
tare ul' quasi hostias librare uel quasi ustulare e
thimoloia est. Et scias q h littera inuenitur in

biblijs correctis. et sup' sacrariū holocaustomata
hostilare cotidie. ẜ in aliquibus antiquis biblijs
Ustus ab uro ris ussi ustū inuenitur ustular
dr ustus ta tū. i. combustus. Et componitur inus
tus ta tū. et semustus ta tum. ꝑ semiustus. Item
Usucapio pis. ab usus ab uro hec ustura re.
et capio pis. et acuitur ca. licet sit breuis. ut dica
tur usucapis penl' acuta sicut fideiubes sicut dixi
in ij pte de impedimento consorcij. Et scias ꝙ u
sucapio aliud est ꝑ composicōnem. aliud est sine
composicōne. qr per composicōnem ptinet ad quē
dam ius. ẜ sine compositione ptinet ad quemcū
Usufructus. ab usus et fruc ꝫ capiendi usum
tus componitur hic usufructus tus tui. ul' hic usus
fructus ti to ut ex utraqꝫ parte declinetur. i. illud
qd suscipitur ex agro ad utendum
Usura. Ab utor teris dr hec usura re. incrementū
pecunie mutuate ab usu eris debiti dicta. vnde u
surarius ria rium et usuro ras. usuram facere ul'
ad usuram dare ẜm hug. Jero. sup ezech sic dicit
Putant aliqui usuram tantū esse in pecunia. ẜ in
telligant usuram uocari supabundanciam. scilꝫ
quidqd est. si ab eo qd dedit plus ē. ut si in hye
me demus x modios ut in messe xv recipiamus
hic tamē sic est intelligendū si plus ualent in messe
xv modij ẜm cōmune forum ꝙ in hyeme x alias
si fiat commensuratio dati et accepti ad ualorem
pecunie non erit usura ẜ equalis cōmutacō. Item
scias ꝙ res quedam sunt quarum usus est ipsa earum
consumpcō que non habent usumfructū ẜm iura
et ideo si talia fuerint ꝑ usuram extorta puta de
narij. triticū. vinū. aut aliquid huiusmodi non te
netur homo ad restituendū nisi id qd accepit. qr
id qd de tali re est acquisitum non est fructus hu
iusmodi rei. ẜ humane industrie nisi forte per de
tencōnem talis rei alius sit dampnificatus amit
tendo aliquid de suis bonis Tunc enim tenetur ad
recōpensacōnem sui nocumenti. Quedam uo sunt
res quarum usus non est earum consumpcō. et talia ha
bent usumfructū. sicut domus ager et alia huius
modi. et ideo si quis domū alterius aut agrū ꝑ u
suram extorsisset non solum tenetur restituere do
mum aut agrum ẜ eciam fructus inde ꝑceptos. qr
sunt fructus rerum quarum alius est dn̄s Et ideo ei de
bent Sed pt sic queri Non minus accipē pos
sum ab eo cui bn̄ficus extiti ꝙ ab eo cui nullum
bn̄ficiuꝫ contuli. ẜ si aliquis cui non mutuassem
aliquid m̄ daret de suo eciam si sperassem accipē
licite retinere possem. Ergo et ab eo cui bn̄ficus
extiti mutuū concedendo licet m̄ aliquid expecta
re recipere et tenere Ad hoc dn̄dum ꝙ ab eo cui
bn̄ficium contuli licet m̄ tantū sperare et accipē.
ꝗntū feci et non plus. quidqd autē de utilitate cō
tingit ei cui mutuuꝫ dedi ultra mensuram mutui
ex pecunia mutuata hoc est ex industria eius qui
sagaciter pecunia usus est Industriam autē eius
uendē non debeo sicut nec ꝑ stulticia eius minus
habere debeo Itē dic̄ crisostimus sup illud math
xxi c. Eiciebat ementes ꝛc̄. Qui locat agrum uel do
mum usum suum dare uidetur et pecuniam acci
pere et quodammō quasi cōmutare uidetur lucr
cū lucro Ille autem qui usuras dat et mutuū ac
cipit in necessitate. non peccat nec usurario cōmu
nicat inꝗntū huius. qr non uolūtarie usuras dat
ẜ quasi coactus necessitate Nec dat usurario occa
sionem usuras accipiendi ẜ mutuandi. nec placet

ei usurarum accepcō ẜ mutuacō que est bona. qr est
subuencō sue necessitatis ul' alterius. et sic ex ma
lo usurarij elicitur aliqd bonū. ille uo qui recipit
usuras mortaliter peccat
Usurella le diminutiuū. parua usura
Usurpo. utor ul' usus componit̄ cū rapio. et dr
usurpo pas. i. contra usum rapē siue in usum ha
Usurula le. parua usura bere uel illicite uti.
Usus. ab utor teris usus sa sum. i. exercitatus. u
sum alicuius rei habere. et hic usus huius usus. as
siduitas exerciciū consuetudo pamphilus. vsus et
ars docuit que sapit omnis homo. et componit̄
cum fructu. et dr usufructus. i. illud qd suscipitur
ex agro ad utenduꝫ. Et scias ꝙ ut dicit oracius
in poetria. Multa renascentur que iam cecidē ca
dent qꝫ que nūc sunt in honore uocabula si uolet
usus. quem penes arbitriū est et ius et norma lo
quendi. Item ps tractans de dtō plurali secūde de
clinacōnis dicit. optet scire quidem anologie racō
nem usum tamē auctorum magis emulari. Et attend
hic diligenter ꝙ ps non dicit simpliciter usum ẜ u
sum autorum. Nam ut dicit ambro. Vulgi usus nō
ꝑiudicat ueritati. et aristotiles in pmo topicorum di
cit posicō est opinio extranea alicuius notorum ẜm
phiaꝫ et cetera. et post pauca. nam quolibet con
traria opinionibꝫ ꝓferente solicitū esse stultū est
Ut multa significat. nam ut. i. postꝙ. ut. i. sic.
ut. i. ꝙuis. ut. i. sil'. vnde de qbusdam pdicto
rū dicit qdam. vt postꝙ dicas. ut ꝙuis. ut qꝫ sil'
Utensilis. ab utor dr hic et hec utensilis et hoc le. ad
utendum aptus ul' necessarius. ul' utensilia dicun
tur in domo usibus necessaria. scilicet suplectilia
Uter tris. hij utres utriū utribꝫ et corripit si.
mas ge. uas uinariū. Et dicitur ab uterus. qr ali
quid intrinsicus habeat ut membra et uiscera. si
cut uenter tris. ul' qr ad moduꝫ uteri amplus sit
et inflatus. et sunt utres ꝓpe de corio. ps sicut u
Uter tra trum. gtō utrius dr ab ter in pruina.
utor uteris et ē uter quis ẜ uter dr ꝓpe de duobꝫ
vnde uter facit interrogacōnem de duobus tm̄ di
uidue ut uter istorum legit. quis de pluribus ꝙ du
obus. ut quis istorum trium uel quatuor legit. pt
tm̄ et quis dici de duobus licet nō ita ꝓpe sicut
uter ẜ uter numꝙ dr nisi de duobus tm̄ Et nota
ꝙ qdlibꝫ cōpositū ab uter dr tm̄ d duobꝫ sic ut
Uterinus ab uterus dr uterinus na num penul
ꝓd Et sunt uterini qui ex eod utero et diūsis pa
tribus sunt geniti qr uterus tm̄ mulieris Et cōpo
nitur couterinus. uide in frater
Uterqꝫ uter utra utrum componitur cū qꝫ. uel sil
labicatur et dr uterqꝫ utraqꝫ utrumqꝫ. gtō utriusqꝫ. i.
iste et ille unus et alter. vnde utrimqꝫ aduibium
. i. ex utraqꝫ pte vnde in ezech c xl finis utrusqꝫ ꝑ
unam litteram. gg autē exponit utrumqꝫ ac si dice
ret utrorumqꝫ Et scias ꝙ utraqꝫ acuit penl' et plera
qꝫ ꝓpter consorcium masculinorum et neutrorum suorum
in quibus penul' de necessitate acuitur. ut uterqꝫ
utrumqꝫ plerusqꝫ plerumqꝫ pt tm̄ esse in cā coniunccio
enclitica siū epictasis. i. sillabica adieccio scilicet qꝫ
Uterus ab uter tra trum dr hic uterus ri ꝓpe muli
erum scilicꝫ locus concepcōnis. qr duplex sit et ab u
traqꝫ se in duas ptes diuidit que in diūsuꝫ diffu
se ac replexe circūplicantur vel dr uterus qr inte
rius impleatur fetu uide in uent' et cor' u ante c.
Uti aduibium similitudinis. i. sicut Et inde com
ponitur sicuti et ueluti et cor' u ẜ uti ūbum ꝓduc

p̄maꝫ vñ ūsus Quisqꝫ docetur uti dꝛ ūtutibus uti
Utilis le compatur utilioꝛ Et a gt̄o util' addita
simus fit utilissimus ma mum ualde utilis
Utinam adūbium optandi.i.ut fiat opto et cō
ponitur ab ut uel uti et nam et corripit ti
Utiqꝫ qñ est dcō composita acuit antepenul'.ſꝫ
qñ sine compōne accipitur accentū hꝫ sup penul'
ꝑuata natura ipsius encleſ Et sic cā differencie a
mittit uim suam cōiunccio encletica in utiqꝫ dcō
ne cōposita Et similiter intelligendū est de itaqꝫ
Utoꝛ teris usus sum uti.i.usum alicuius rei ha
bere potiri Et inde h̄ et h̄ usual' et h̄ le et h̄ usua
litas.utoꝛ componitur abutoꝛ teris ualde et con
tra racōnem uti.coutoꝛ teris Et ē utoꝛ deponens
cū suis compositis et ꝓd̄ hanc silbam u Orac̄ in
epy quo in fortuna ē si nō conceditur uti.uide in
Utpote.i.tamq̄ penultima correpta Et Fruoꝛ
componitur ab ut et pote ablatiuo
Utputa.ubi gracia.sicut.adūbiuꝫ Et uidetur ibi
puta.sillabica adieccio.et sic erit simplicis figure
et deriuatur ab ut Et acuetur p̄ma quia accentus
p̄ncipal' non dꝫ poni sup sillabica adieccōne pau
lus in p̄ma ad corinth̄ c xvj Non corpus qd̄ fu
tuꝝ ē seminas ſꝫ nudum granum utputa tritici.
Utrimqꝫ In uterqꝫ est libet sillabica adieccio
Utrubilibet q̄si ex hijs placet.et corripit li Et est
Utrobiqꝫ adūbium.i.in utraqꝫ pte et acuit pnl'
Utrūnam interrogatiuū est.et habet nam silla
Uua ue.quasi humida bice.Et acuit penl'.
ab humeo es.qꝛ intrinsecus humore sit ple
na et succo et pinguedine.et est uua ipsum totū
cū racemis et acinis.vua eciam dꝛ illud carneū
qd̄ est in oꝛe.qꝛ pendet ad modū uue.et semper
Uueo.ab uua dicitur uueo ues. est humida
ui uere.i.humē ul' piguescē.vñ uuesco cis incho
Uuidus.ab uua dꝛ uuidus da dū.i.humidus.
ſꝫ humidū qd̄ exterius habet humoꝛem.vuidum
qd̄ interius.et compatur.vnde uuido das.uuidū
ul' humidum facere.et corripit ui.
Uulcanus.a uolo las p cōposicōnem hic uul
canus ni.ignis ul' deus ignis.dictus sic quasi uo
lans candoꝛ.uel q̄si uolicanus.qꝛ p aerem uolet
et canus uidetur.vnd̄ uulcanius nia niū.et h̄ uul
canalia hoꝝ uulcanalioꝝ liū.hijs et ab hijs uul
canalibus id est festa uulcani
Uulgaris.A uulgus dꝛ h̄ et h̄ uulgaris et h̄ re.
Et formatur ab hoc genitiuo uulgi I mutata in
a longam.et addita ris.vnde uulgariter adūbiū.
Et h̄ uulgaritas tatis.ut iste loquitur uulgariter
id est sicut uulgus non litteraliter.
Uulgo gas in uulgus est
Uulgus.a uolo uis dꝛ hoc uulgus gi.plebs pas
sim inhabitans multitudo.sic dictum qꝛ quisqꝫ fa
cit qd̄ uult.vñ uulgosus sa sum.uulgo abūdans
et compatur.et ut dicit p̄s uulgus tam masculini
q̄ neutri generis inuenit̄.vnde iob xxiij.Et uul
gum pauperem spoliauerunt.tamen apud moder
nos pelagus.et uulgus.in singulari numero sunt
neutri ge.in plurali ūo masculini.Et iste ablatiūs
uulgo sepe ponitur adūbialiter.i.ubiqꝫ ul' p uul
gum.et non debet acui in fine.a uulgus dꝛ uulgo
gas.i.publicare.Et componit̄ diuulgo gas.diū
sis modis uulgare.et puulgo gas.pfecte uulgare
Et est actiuū cū suis compositis.vide in populus
Uulnero ras in uulnus est
Uulnificus ca cū penl' coꝛ.i.uulnus faciens

Uulnus.ab uro dꝛ h̄ uulnus neris.plaga corpo
ris que ferro uel fuste ul' lapide fit.qꝛ urat.uel a
ui.qꝛ inferatur ui.vnd̄ uulnerosus sa sum.et com
patur.vlcus ūo dꝛ qd̄ ab interioꝛibus ꝓcedit.vi
de in ulcus.a uulnus dꝛ uulnero ras.et componi
tur conuulnero ras.Et est actiuū cū suis compo
sitis.Et corripit penl'.vnde quidam. Vulneroꝛ et
clausum porto sub pectore telum.
Uulnusculum li dimi.paruū uulnus.
Uulpecula cule dimi.pua uulpes.et ut dicit p̄s
in iij li.In es ꝓd̄ desinētia feminina tercie declina
cōnis ul' q̄nte abiecta s.assumunt cula.et faciūt
dimi.et seruant e ꝓductam.vt uulpes uulpecula
Uulpes.uoluo uis componitur cū res recula
pes.Et dꝛ h̄ uulpes pis.quasi uolupes.est enim
uolubilis pedibus et nūquam rectis itineribus ſꝫ
toꝛtis anfractibus currit.utpote animal fraudu
lentia insidijs qꝫ decipiens.Nam dum non habet
escam fingit moꝛtem.Sic que descendentes quasi
ad cadauer aues rapit et deuoꝛat.sicut dicit ysid̄
in xij li eth̄.Hec tenet figuram dolosi diaboli q̄
cū temptat dissimilat q̄ mala non faciat.ſꝫ quasi
deglutit cū secū ad tartara ducit.Nam ut dꝛ in iob
Abscondita ē in terra pedica eius et decipula su
per semitam.ergo demon ab insidijs uulpecule ē
similis.et eciam pleni fraude uiri sunt uulpis no
mine digni.Et ut fertur uulpes auibus maxime
gallinis insidiatur.quas solo uisu et gannitu de
arboꝛibus in nocte descendere facit et rapit q̄tq̄t
rapere postest interficit et deuoꝛat quas uult reli
quas infodit terre ut famescens iteꝝ eas come
dat.cauet sicut potest ne eius cubile sciatur.sem
per habet plura hostia.et cū fumo eijcitur.et de
finit uulpes in es..ut ꝓbatur p diminutiū.vide
Uulpinus na nū.penl' ꝓd̄.res in uulpecula.
uulpis ul' ptinens ad uulpem.et dꝛ a uulpes
Uulsi preteritum de uello lis
Uulteius ꝓꝑium nomen trissillabum.in uocatō
autem uultei est bissillabum.sicut gai monosilla
bum.et est ibi I consonans.Oracius in p̄mo epy
Durus ait uultei minus attentus qꝫ uideris.de h̄
plenius dixi in iij pte ubi egi de ucō secūde decli,
Uultuosus sa sum in uultus vide.
Uultur.uolo las componitur cū tardus.Et dꝛ
h̄ uultur turis.et h̄ uulturius rij.et hec uulturis
huius ris ꝓ eadem aue.vnde ennius.vulturis in
siluis miseꝝ mandebat homonem.A tardo uolatu
dꝛ quasi tarde uolans.et est auis rapax.et ut ysi
d̄ dic̄ xij eth̄.vultures sicut et aquile eciam ult̄
maria cadauera senciunt.Alcius quippe uolantes
multa que ex monciū obscuritate celantur ex al
to illi conspiciunt.Vultur a uolatu tardo nomina
tus putatur.nam pre magnitudine coꝛpoꝛis ꝑpe
tes uolatus nō habet.et ambro.in v exameron
dicit.Negantur uultures indulgere concubitui.et
coniugali quodam usu nupcialis qꝫ copule sorte
misceri.atqꝫ ita sine ullo masculoꝝ concipē semi
ne et sine coniunccione gn̄are.natos qꝫ ex hijs in
longam etatem longe uite ꝓcedē ut usqꝫ ad cen
tū annos uite eoꝝ series ꝓducatur nec facile eos
angusti eui finis excipiat Quid autem qui solent
nostra ridere misteria qui cū audiunt q̄ ūgo gn̄a
uit et impossibilem innupte cuius pudoꝛem nul
la uiri consuetudo temerasse extimant.ptum im
possibile putatur in dei matre qd̄ in uulturibus
possibile non negatur Auis sine masculo parit.

et nullus refellit Et q2 desponsata ugo maria pe perit pudori eius faciunt questionem

Vultus a uolo uis dr h uultus tus tui. q2 per eum animi uoluntas ondit ur. Sm enim uolunta tem animi in uarios motus mutatur vnde a fa cie differt Nam facies simpliciter accipitur d uni uscuiusque naturali aspectu qui non leuiter mutat uultus enim animoru qualitates signat qui in ua ria mutat. et interdu affectione animi. mo letus modo tristis. vnde uultuosi dicunt. tristes ul qui sepe uultu mutant eccl xix. ex uisu cognoscit uir et ab occursu faciei cognoscitur sensatus et cetera dicimus eciam uultum celi et maris q2 comutan tur. dr eciam uultuosus sa sum. i. pulcher. formo sus. et eciam compatur uultuosior simus.

Vulua. a ualua dr h uulua ue. q2 ualua. i. ianu a uentris. uel q2 semen recipiat. uel ea fetus pce dat Job Quare de uulua eduxisti me vulua eciaz dr sumen inis Oracius in epp Cum sit obeso nil melius turdo nil pulchrius uulua ampla

Vuula le dimi pua uua

Vxor ab ungo gis dr hec uxor quasi unxior Antiquitus eniz nubentes puelle inungebant crismate. ul ueniebant ad limen mariti. et postes anteque ingredentur. ornabant se. laneis uitis. et o leo ungebant Et inde dce sunt uxores quasi unx iores Ab uxor dr uxiorius ria rium. ad uxorem ptinens uel uxori deditus et uoluntati uxoris ex toto subditus Et uxoro ras. uxori coniunge uide in maritus et in matrimoniuz Hic nota q uxor non hz ptatem in corpus uiri nisi salua consisten cia psone ipsius et honestate. vnde si ult exigat non est peticio debiti s iniusta exactio Et pter hoc uir non tenetur ei satisfacere Item si aliquis redditur impotens ad debitu reddendum ex cau sa ex matrimonio consecuta cu pus debitu reddi dit et est impotens ad debitu reddendum ulterius mulier non hz ius plus petendi et in petendo ma gis se meretricem q coniugem exhibz ¶ Potest eciam queri an uiro leproso teneatur uxor debitu redde. Ad hoc dico lepra soluit sponsalia sed non matrimoniu. vnde uxor uiro leproso tenet redde debituz nec tamen tenetur ei cohabitare. q2 non ita cito inficitur ex coitu sicut ex frequenti coha bitacone. et quis ples generetur infirma. tamen melius est ei sic esse q penitus non esse ¶ Item querit magister sentenciaru in iiij lib dis xxxviij. Si qs relicta in patria sua uxore. in longinq ab iens regionem aliam ducat. deinde penitentia duc tus eam dimitte uelit. asserens se aliam habuisse que uiuat. nec ecclesia pmittat que qd ille asserit ignorat. an in hac copula sit coniugium. ¶ Et re spondet magister. sic sane dici Potest non esse con iugiu. et mulierem de crimine excusari p ignoran tiam. viru autem adulteriu admisisse. s ex quo ad pma redire uolens nec ualens. q2 eccle cogit disci plina hanc tenere. Incipit excusari p obedientiam et timorez. de h q poscenti mulieri debitu reddit a qua nuquam poscere debet. et sic de alijs omni bus huius sciendu est. Alij dicunt cu quibus ego q pocius excomunicatus debet quis mori q con iungatur illi que non est sua uxor. hoc enim est contra caritatem uite que non est pter scandalu [illegible]. et h comuniter tenetur ¶ Modo co[illegible] uit quem si unus coniugum moritur et postea mi raculose suscitetur. an sit matrimoniu reintegran dum. Ad h dico q Sm aug. nupcie sunt hominu mortaliu. et ideo vinculum matrimoniale cu hac uita finitur. et h est q dicitur ad romanos vij de muliere. Si mortuus est uir eius soluta est a le ge uiri. et ideo si resuscitaretur non posset repete re uxorem suam s posset iterato cu ea contrahe nisi illa alteri nupsisset. tunc enim no esset matri moniu contractum sepandu. Nec obstat qd dicit apostolus ad heb xj c. Acceperunt mulieres de re surrectione mortuos suos. q2 id intelligitur de fi lijs et non de maritis. vl pt dici q si intelligatur de uxoribus. tunc acceperut uoluntarie maritos contrahendo de nouo cu eis. Quare autem uxor siue mulier facta sit de costa uiri. dixi in mulier Item scias q sicut dr pu. xix c. Domus et diuicie dant a parentibz. a dno aute pprie uxor prudens

X littera usque ad tempus augusti in usu non erat apud latinos. et digne h tempore assumpta est q cristi nomen innotuit. q2 in figura xpi scribitur. et ut dicit pap. x. in grecos p ch habetur. et scribit vnde aliqn quedam dicti ones grece apud latinos scribuntur p ch. Aliqn inueniunt scripte p x. ut chrisis christus. ul xristus xrisis. et sic sup in terci a littera scripsi multas dcones gcas que possent eciam scribi per x. Et scias q nomina desinentia in x faciunt gtm in cis ul in gis. Excipiunt aute quatuor. vnde u sus. Omnis rectus in x in cis ul gis gtm. Terminat absque senex nix et nox atque su pellex. vide in prima parte ubi agitur de x.

Xaudicus macedonum lingua aprilis mensis. et xeniu nij. exponitur in exenium ¶ cor penl

Xenodociuz ab xenos. i. peregnu dr xenodociu locus in quo paupes et peregni suscipiunt et co usantur ut hospitale. uel ipsa colleccio et suscepco paupeu et peregnou. vn h xenodociolum li dim et h xenodociarius rij et h xenodociana. i. xenodo ¶ cij custos

Xenofontes nomen cuiusdam his ¶ toriogphi

Xenos. i. pegrinu ul sensus et accen ¶ m fi

Xenotrophita te penl pd in zenotrophi ¶ um est

Xenotrophium. trophos qd e conusio componitur cu xenos qd est peregnum Et dr h xenotrophium phij. locus uenabilis scilicz hospi tale ubi peregni conusantur Et inde h et h xeno tropphita te qui ul que custodit xenotrophium

Xerofagia In xerofagus est

Xerofagus. xeros uel xeron qd est siccum com ponit cu fagin qd est comede Et dr xerofagus ga gum penul cor. i. sicca comedens vnde hec xe rofagia gie pnl acuta. i. cibus siccus. sicca comes tio ul abstinencia ciboru humencium. vnde et qo dam genus ieiunioru sic dr. q2 quibusdam siccis escis homines tunc utantur

Xerolibia. xeros siccum componitur cu libia et dr hec xerolibia ul xerolibies libiei. i. sicca libia

Xerolophus xeros ¶ quedam regio affrice est componitur cu lophos qd e ceruus et dr h xero lophus phi penl cor. i. siccus ceruus sicut eneus

Xeromiru. ab xeron et miraco qd ¶ uel igneus est unguentum componitur h xeromiru ri. i. siccu unguentum quasi manibus confectum

Xeron ul xeros. i. siccum. et acuitur in fine. vn

in grec Dic xeron siccum probat illud xerofagia
Xeropellina.xeron componit cũ pellos Et dr
hec xeropellina ne.i.pellis siue uestis uetus et p̃
cisa detrita Et xeropellinus na nũ.i.uetus siccus
precisus detritus Juuenal.xeropellinas uestes do
nauit illi.Quidam dicunt xerapellina
Xerses.rex persarum
Xerostate grece.disciplina latine
Xilobalsamum.xilon qd ẽ lignũ componit cũ
balsamum Et dr hoc xilobalsamuz.lignũ ul' cortex
balsami uel liquor emanans de ligno eius trito
Xilocasia xilon componit cũ casia et dr xiloca
sia sie.i.lignũ casie Et dz scribi p unũ c sicut casia
Xilofagus.xilon componitur cũ fagin qd ẽ co
medẽ Et dr xilofagus ga gĩ pnl' cor.lignũ come
dens vnde xilofagus gi.uermis ligneus
Xilon grece.lignum dicitur latine.
Xilobalsamum In carpobalsamum uide
Xirofagus.fagin quod ẽ comedẽ componit cũ
xiros qd est fructus Et dr hic xirofagus gi.penul'
cor Et hec xirofaga ge Et mobiliter xirofagus ga
gum.i.qui uel que ul' qd.fructus tantũ comedit
Xiromirrum.amarus ul' mirra componitur cũ
xiros qd est fructus Et dr xiromirrum.fructus
mirre seu aroma ul' mixtura mirre et aloes vnde
corpa mortuorum condiuntur ne putrescant
Xiros.id est fructus
Xp̃s qr grecũ est per x scribendum est xp̃s Ita
xrisma.s3 qr hec figura x repñtat ch Ideo multi
latini scribunt xp̃s p ch.uide in tercia littera in
suo loco Hic nota q fere qdlibz nomen dei scri
bitur p tres litteras ad signandum misterium tri
nitatis.xp̃s ergo cũ sit nomen dei scribit tribus
litteris ꝓpter predcãm causam.et grecis.qr grecũ
nomen ẽ Hec enim scriptura xp̃s greca ẽ Et grece
sunt figure.x enim repñtat apud grecos ch aspi
ratũ et uocatur chi hec figura p repñtat apd grecos
r et dr apud eos ros Hec uero figura c repñtat
apud eos s.et uocatur sima.Iste ergo figure rep̃
sentant in hoc nomine xp̃s illa elemẽta que apd gre
cos habent repñtare ch.r s.et non hñt rep̃sentare
apud nos.dicendum est ergo ꝓprie loquendo chi
ros sima.hec enim sunt nomina illorum elementorũ
apud grecos.Sed quis aborrescit nomina greca
abhorreat p̃dictam scripturaz.et scribat illud no
men latinis figuris scilz cristus.uel ut satisfacia
mus ignorantibus linguaz grecam.scribat cristus
grecis litteris et in litterando ꝓferat latina nomi
na illorum elementorum que rep̃sentant ibi ille figure
et dicant ch r s.titulus xp̃s.ul' sicut communiter
scribitur cristus scribat.
Xristianismus mi.in c littera vide.
Xristicola le.vide in ch in iij littera
Y vocalis est.et ideo potest terminare
sillabam et incipere quacũqz conso
nante sequente uel p̃cedente sicut om
nes uocales faciũt.et scribitur tan
tum in grecis dcõnibus ul' barbaris
apud latinos.s3 non ubiqz.vnde sic
plenius dixi in pñcipio none littere
videlicet in I in multis dcõnibus gre
cis ul' barbaris an debeant scribi p
y an p I ap̃ nos dubium ẽ cũ nescia
mus illas linguas pfecte.qr ap̃ grecos
et barbaros in quibusdã locis scribi
tur I.et in aliis y.Et ideo superius
in nona littera tractaui mixtim de dcõnibus que
incipiunt ab i et de ill' que incipiũt ab y Sunt tñ
quedã dcões grece ul' barbare que cõmit scribunt
apud nos p y.de quibus eciam determinaui sup̃
in nona littera.Et sunt iste Yas Yaspis Ycon
Yconia Yconomus Ydalium Ydea Ydida
Ydin Ydioma Ydiopate Ydios Ydolatria
Ydolum Ydolothitum Ydor Ydos Ydra
Ydria Ydrius Ydro Ydrofaba Ydromalũ
Ydromancia Ydromanticus Ydromellũ Ydro
picus Ydropis Ylas Yle Yliacus Yliades
Ylion Ylios Ylus Ylio Ynomellum
Yos Ypallage Ypapante Ypaten Ypaticus
Yper Yparapistes Ypbaton Ypbole Yper
ysophia Yphen Ypocentaurus Ypocrita
Ypodiaconus Ypodromus Ypofora Ypoga
bolicus Yperboreus Ypercataleticus Ypdulia
Ypersanus Yperion Yplidius Ypsintelicon
mus Ypogeũ Ypolidius Ypomanes Ypome
nes Ypopirgium Ypos Ypostasis Ypotamus
Ypotheca Ypoteh Ypozeuh Yris Yrismos Yro
ma Ysaac Ysachar Ysagoga Yschiros Ystero
logia Ysteronproteron Yxion Yxionides
Zabulon.fuit filius lye et interp̃tatur
fluxus sanguinis.filius noctis.Odor
suauitatis.habitaculum pulchitudi
nis uel fortis Sextũ enim hunc fi
lium genuerat lya ideo iam secura
dixit habitabit mecum uir meus
vnde et filius dictus est habitaculum
Zabulus.i.contrarius uel transgressor Ipse est
eniz diabolus.vñ zabulinus na nũ et p cõposicõ
nẽ zabuligena ne.zabulo genitus et cor bu et ge
Zacharias interp̃tatur memoria dñi siue auxi
liũ.Septuagesimo uo anno desolationis templi
completo.zacharia p̃dicante memoratus est dñs
populi sui et iussu darij reusus est dei populus et
reedificata est urbs et templum
Zacheus interp̃tatur iustus uel iustificatus.et
est sirum nomen non hebreum
Zalata grando.vnd zalatam gemmam dicimus
que instar grandinis magna est.
Zambri interpretatur latescens uel amaricans.
ꝓprie enim nomen.ab amaritudine est illi figu
ratum.quia peccando amaricauit populum
Zama genus monstri Et zama etiaz dr qñqz ꝓ
an.i.aplis Z fraude et ꝓ qualibet deceptcõne
Zeb lupus interpretatur vnde zebe.hostia lu
Zebe in zeb uide Z pi quam lupus suffocauerit
Zebedeus interpretatur donatus siũ fluens.Hic
fuit pater iacobi et iohannis euangeliste et apl'i
Zebub interpretatur Z sicut dixi in iacobus.
musca vnde beelzebub uir muscarum dicitur
Zelo zelas In zelus est
Zelosus sa sum.i.zelotes tis.A zelus dr.i.emu
lator.quo nomine dcũs est simon aplus a uico
galilee chana.ubi aquam dñs conũtit in vinum.
chana enim zelus interpretat Et inde chananeus
.i.zelotes.de hoc dcm̃ est in simon Et scias q ze
lus aliqñ dr amor uiri in uxorem pro quo non
p̃t sustinere ut alij misceatur vnde uir dr zelotes
qr non pmittit animam sibi desponsatam forni
cari post deos alienos Et producit lo
Zelotipia pie In zelotipus est Et acuit pi
Zelotipus.zelus componitur cũ tipus qd est
figura Et dr zelotipus pa pum zelo plenus scilicz

inuidiosus ul' suspicōsus. et accipitur tam in actiua q̈ in passiua significatione. Dicitur enim zelotipus. de cuius forma inuidetur sibi ul' alij. et habetur suspicio. ul' zelotipus qui de forma alterius inuidet ei ul' alij et est suspicōsus. vnđ ille homo dr zelotipus qui suspitionem habet de uxore sua sciliz qui cū cruciatu mentis castitatem ꝟuat uxoris et illa dr tunc zelotipia. similiter et uxor dr zelotipa que suspicōnem hȝ de uiro eccl' xxv. dolor cordis et luctus mulier zelotipa. vnde zelotipia inuidia suspicō contra uxorem de qua agitur in lib° numeroꝝ c xij. dr eciam q̄nq3 zelotipia mechia et zelotipus mechus. et corripit ti. Et a zelotipus deriuatur zelotipo tipas. i. inuidere uel suspitionem habere. et potest poni transitiue. ut iste zelotipat uxorem suam. i. habet suspicōnem de ea

Zelus zeli mas ge. i. inuidia et amor uel feruor bonus siue malus. sic ergo zelus accipi potest in bono cū quis nititur ea que bona sunt imitari. et in malo cū quis dolet aliū se esse meliorem. dr ergo zelus inuidia amor emulacō in bono uel in malo. vnde zelo las ûbum actiuū. vnde ps. zelaui sup iniquos pacem peccatoꝝ uidens. et zelor aris ûbum deponens in eodem sensu. i. amare ul' inuidere ul' emulari siue sequi per inuidiam siue per amorem. vnde in li iiij reg̃ dixit helias. Zelo zelatus sum. Qualis autem debeat esse zelus noster ostendit bn̄b in xx ꝟmone in can. zelum inquit tuum inflammet caritas informet scientia firmet constantia. sit feruidus. sit circumspectus sit inuictus. Et in xxiij ꝟmone dicit virtus siquidem discrecōnis absq3 caritatis feruore iacet. et feruor uehemens absq3 discrecōnis tempamento p̄cipitat ideoq3 laudabil' cui neutrꝝ deest. q̈tinus et feruor discretionē erigat et discretio feruorem regat

Zephirus g̃ce latine florens. q2 flores et germina eius flatu uiuificentur quidam uentus est. et corripit penul'. h̄ alio nomine dicitur fauonius.

Zeta te fe ge. i. camera conclauis secessus vnde in passione bt̄i thome repitur zetas hiemales et zetas estiuales. ß zeta neut' ge et indecli. nomē cuiusdam l're ꝟ hug̃. pap̄ ûo dicit zete hiemales. i. domus hiemales quas calidas fac̃ subducta flamma. zete estiuales quas frigidas facit subducta aqua. zete domus que subtus pedes hn̄t aquas

Zeuma tis quedam figūa ē de qua dixi in q̈rta pte ubi egi de allotheca ꝟm p̄s in c de zeumate

Zezabel int'pretat̃ fluxus sang̃nis uel sang̃nem fluens. ß melius ubi ē sterq̄liniuȝ. p̄cipitata enim deorsum comederunt canes carnes eius sicut predixit helias et acuitur in fi

Zimos g̃ce latine dr fermentū vn̄ azima ꝟ hug̃ pap̄ ûo dicit zima fermentū vn̄ azima

Zinzala pua musca sciliz culex vnđ h̄ zinzalaciū conopeū ad eas arcendas

Zinziber beris quedam sp̄es aromatica ge neu Et ut dicit auic̃ in ij li. zinziber calidū in fine tercij gradus. et siccū in ij. Et nutritū calidum est et siccū Eius caliditas est fortis ß non calefacit nisi post tempus ꝑpter illud qđ in ipso ē de humiditate supflua ß eius calefactio ē fortis. ē lenitiuum resolutorium inflacōnis. cū ergo mittitur mel accipit quiddam humiditatis eius supflue et exiccat plurimū eius memoriam conꝟuat. abstergit tenebrositatē oculi ꝑpter humiditatē suaȝ. facto ex co alcofol. i. collirio et bibitū. et cor̃ pnl' tā nn̄ q̈3 gā

Zizania uel zpus. dicitur maius. quidam mensis

Zizania hoc zizanium nij. et hec zizania nie. q̄dam seges uel herba peruersa sciliz lolium ut dicunt Et ponitur q̄nq3 ꝑ sorde omnium segetum.

Zodiacus ci. zodia grece azalia ul' signa significat vnde h̄ zodiacus ci pnl' cor̃. animal. circulus. uel signifer. q2 in eo sunt xij signa nominibus animaliuȝ nūcupata. q2 sol intrans illa. ꝑ̄petates illoꝝ animalium sortitur. uel q2 stelle in signis in figuris animaliuȝ disposite sunt vnde zodiaccus cea ceum Ista autē sunt nomina xij signoꝝ zodiaci Aries taurus gemini cancer leo uirgo libra scorpio sagittarius capcornus aquarius pisces Et dicitur sol intrare arietem xv kalendas ap̄lis vnde u̇sus Zodiacum signa totū claudunt duodena

Zona ne. cingulum et ꝑp̄e latū vn̄ et zona dr lata porcio terre calida ul' frigida ul' tempata ex ꝑpinquitate ul' remocōne ul' media ꝓximitate solis vnde zonarius ria rium. ad zonas ptinens. uel zonas faciens et producit zo Esopus Arboreum zonas stipulis et uimine truncat

Zonella le dimi. pua zona

Zonifragiuȝ gij. i. fraccō zone Et cōponit̃ a zona et frango uel fraccō

Zonula le pua zona

Zorobabel aput hebreos. ex tribus integ̃s nominibȝ dr ēe cōpositū Zo iste Ro magister Babel ꝑp̄e babilonia sonat Et efficitur nom̄ zorobabel .i. iste magister de babilone. In babilone eniȝ ortus ē ubi et p̄iceps gentis iudee extitit. et ac̃ ult̃

Zoticus ca cum. i. uitalis Et corripit penul'

Zozimus ma mum. i. uiuax uel uiuidus

Immensas omnipotenti deo. patri et filio et sp̄ūisancto g̃ciaꝝ referimus acciones. qui nrm̄ catholicon ex multis et diu̇sis doctoꝝ texturis elaboratū atq3 contextū licet p multa annoꝝ curricula In M cc lxxxvj anno dn̄j nonis marcij ad finem usq3 ꝑduxit Pro quo hoc scelum m̄ admoduȝ necessarium. a uobis humiliter deposco fratres et dn̄j mei Inquātū peccōres fratres mei Inq̄ntū iusti dn̄j mei. quatenus pro me peccōre philocalo ad deum p̄ces porrigere uelitis ut uestraꝝ precū interuentu. omniuȝ meoꝝ a deo percepta uenia peccōꝝ. ad terram ap̄cam ad terran elisiam .i. ext̃ lesionem positam. ad padisi uideliȝ gaudia una uobiscum ualeam peruenire. ubi regnat examussim. dn̄s noster ihesus xp̄s. dei filius benedcūs In cuius nomine flectetur omne genu celestium. terrestrium. et infernoꝝ. Cui est honor et gloria magnitudo et magnificencia u̇tus et potestas regnū et imperiuȝ in secula seculoꝝ Amen

Altissimi presidio cuius nutu infantium lingue fiunt diserte. Qui q3 nūo sepe puulis reuelat quod sapientibus celat. Hic liber egregius. catholicon. dn̄ice incarnacionis annis M cccc lx Alma in urbe maguntina nacionis indite germanice. Quam dei clemencia tam alto ingenij lumine. dono q3 g̃tuito. ceteris terraꝝ nacionibus preferre. illustrareq3 dignatus est Non calami. stili. aut penne suffragio. ß mira patronaꝝ formaꝝ q3 concordia ꝓporcione et modulo. impressus atq3 confectus est. Hinc tibi sancte pater nato cū flamine sacro. Laus et honor dn̄o trino tribuatur et uno Ecclesie laude libro hoc catholice plaude Qui laudare piam semper non linque mariam DEO. GRACIAS

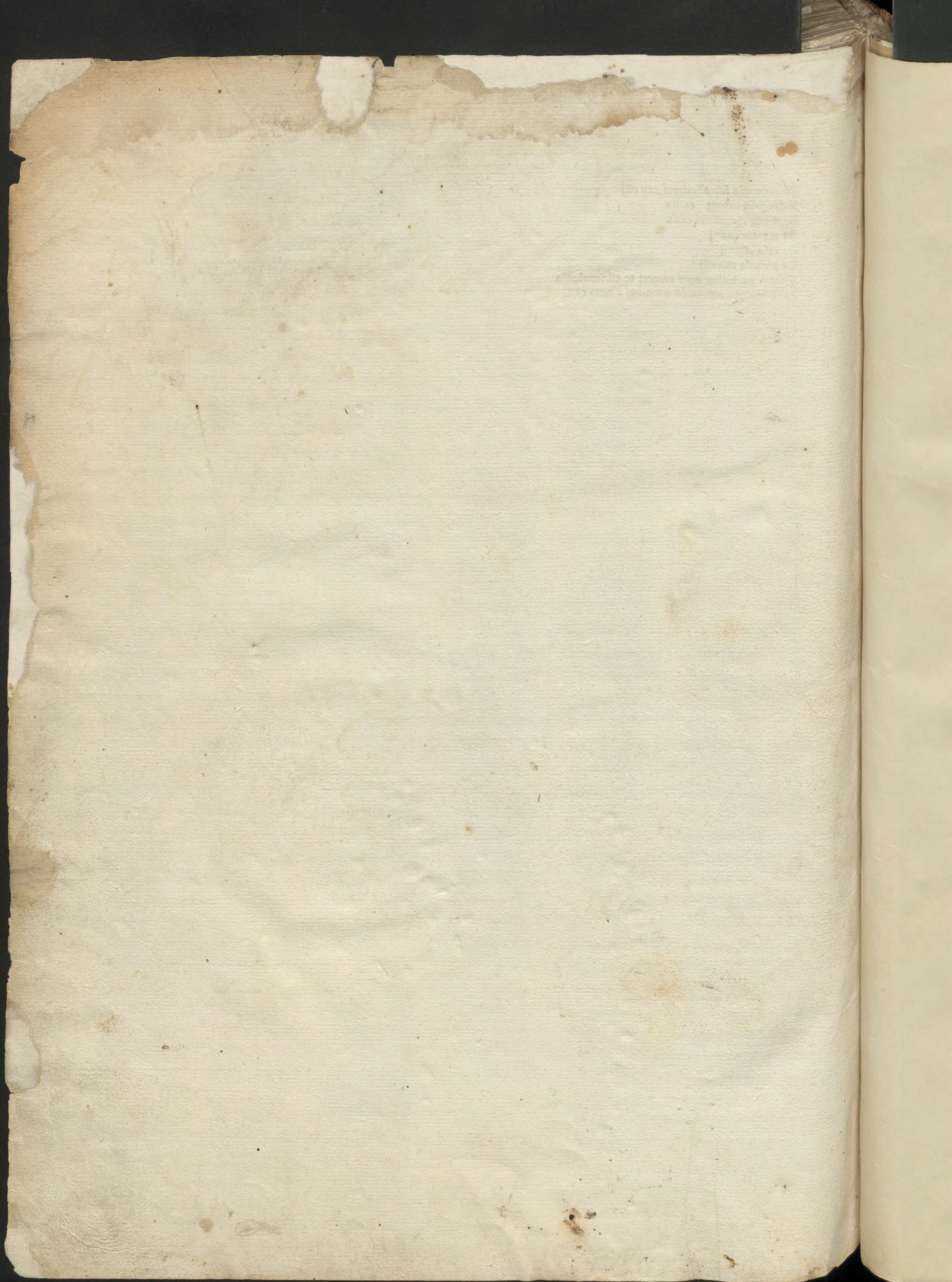
BIBLIOTHECA UNIV. JAGELL. CRACOVIENSIS

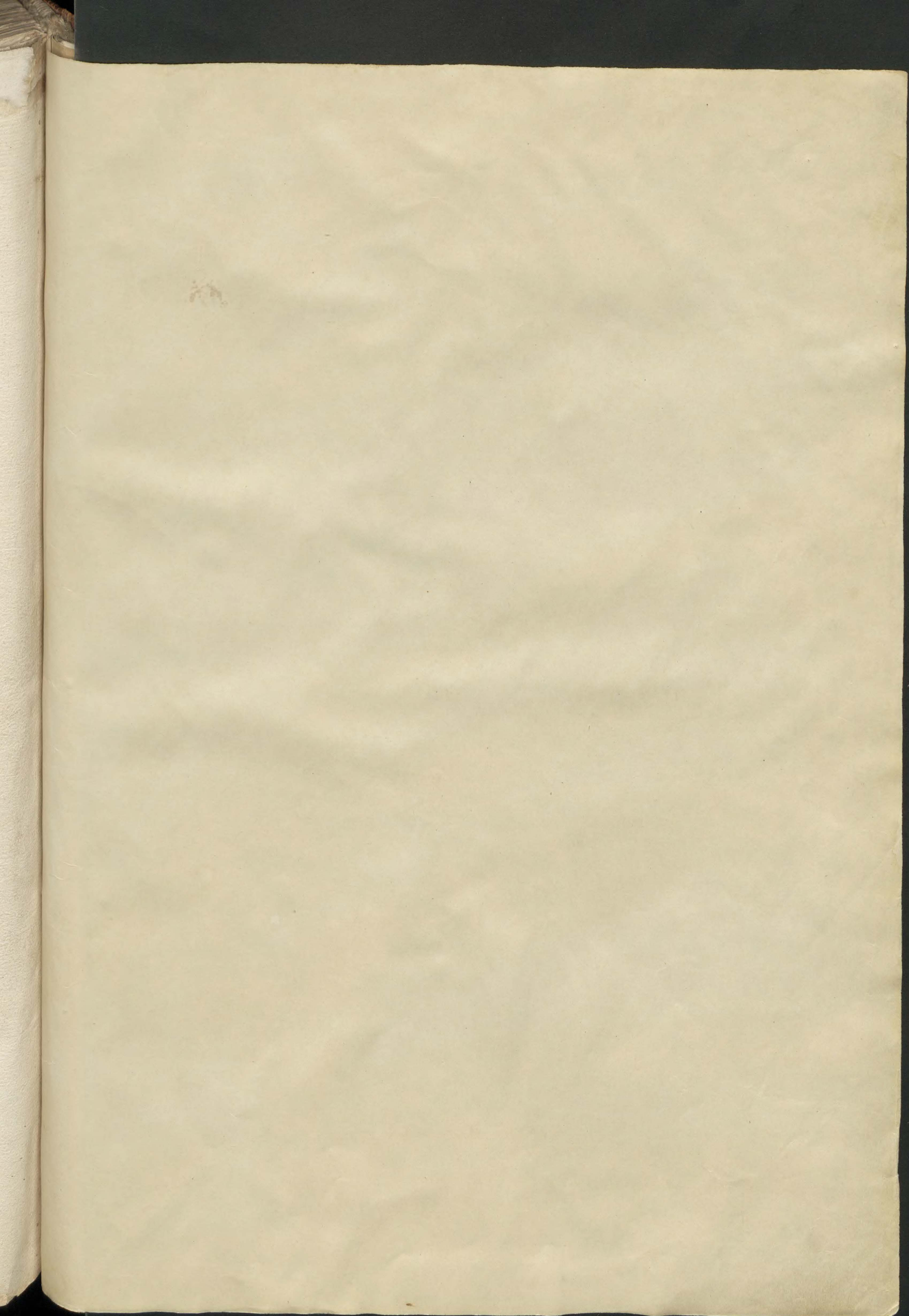
Sequitur tabula rubricaꝝ huius uoluminis. Et

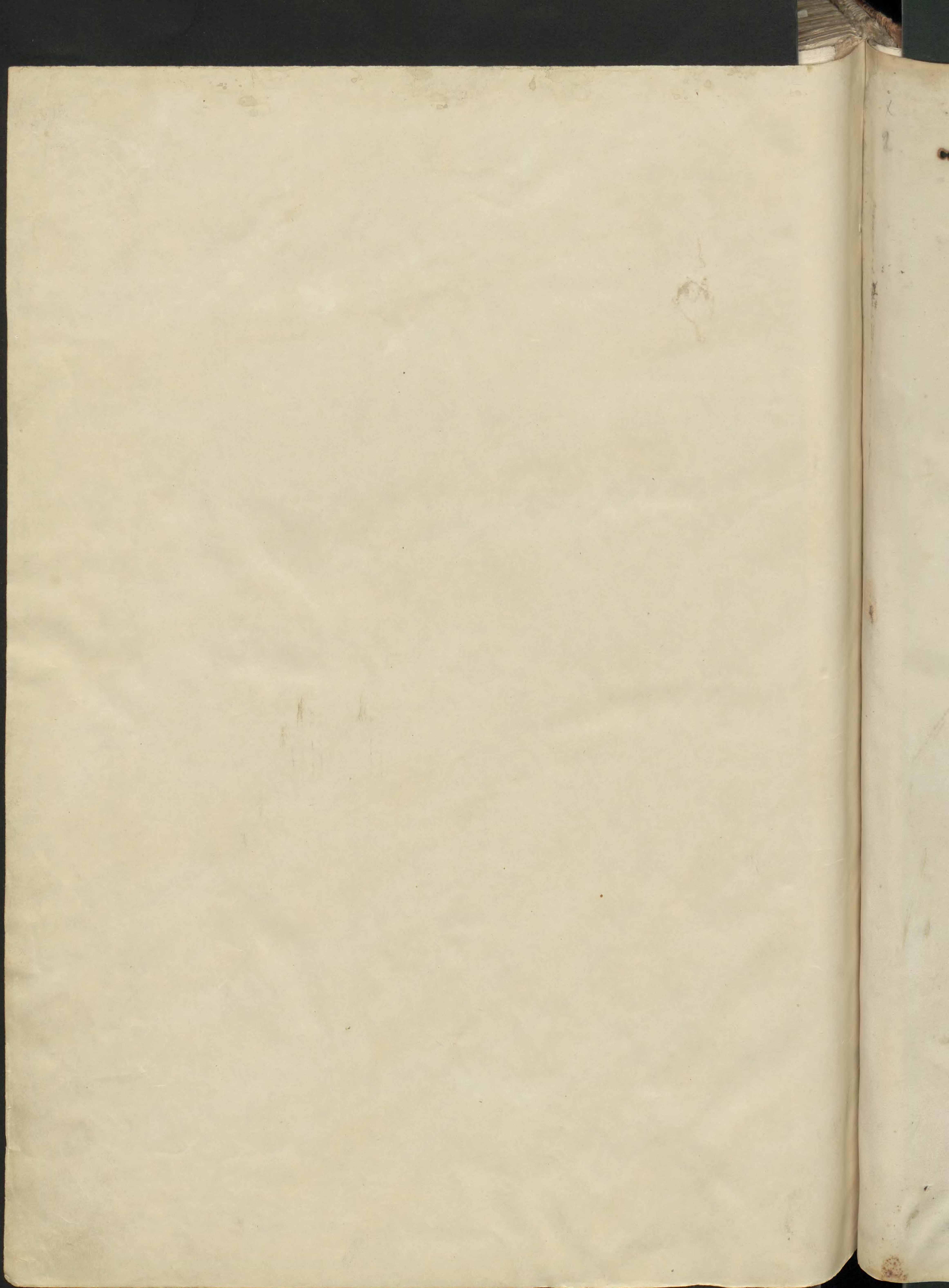
pmo de ortographia i
De littera ii ¶ De diptongis iii
De accidentibus iiii
De mutacione consonantium v
De recto ordine litteraꝝ vi
De sillaba vii ¶ Capitulum de b viii
De quatuor accidentibus sillabe ix
¶ Rubrice secunde ptis huius uoluminis
De accentu x ¶ De accentu in generali xi
Questiones circa accentum xii
De locis accentus xiii
De accentu pme et penultime sillabe xiiii
De accentu medie sillabe xv
De accentu uerboꝝ xvi
De accentu paraum indeclinabilium xvii
De accentu aduerbioꝝ xviii
De compositis a magis xix
De compositis a minus xx
De compositis a modo xxi
De compositis a super xxii
De compositis a tamen xxiii
De compositis a tenus xxiiii
De compositis ab ubi xxv
De sex impedimentis accentus xxvi
De accentu preposicionum xxvii
¶ Rubrice tercie ptis huius uoluminis
De ethimologia xxviii
An translacio faciat deriuacionem xxix
De nominibus adiectiuis xxx
De relatiuis xxxi
De nomine collectiuo xxxii
De nominibus complexiuis xxxiii
De nominibus patronomicis xxxiiii
De nominibus possessiuis xxxv
De compatiuis xxxvi ¶ De suplatiuis xxxvii
De diminutiuo xxxviii
De nominatiuis xxxix
De genere nominum xl ¶ De neutro genere xli
De comuni genere xlii ¶ De omni genere xliii
De epicheno gene xliiii ¶ De genere incerto xlv
De etheroclitis xlvi ¶ De numero xlvii
Quando sit dicendum uni vos xlviii
De figura nominis xlix
De compositis a non l
De figura composita li
De sillabicis adieccionibus lii
De declinacione nominum liii
De casu nominum liiii
De formacone casuum pme declinacionis lv
De formacone casuū secunde declinacionis lvi
De tercia declinacione lvii
De datiuo tercie declinacionis lx
De accusatiuo tercie declinacionis lxi
De genere nominum lviii
De genitiuo tercie declinacionis lix
De uocatiuo tercie declinacionis lxii
De ablatiuo tercie declinacionis lxiii
De nto plurali tercie declinacionis lxiiii
De gto plurali tercie declinacionis lxv
De dto et ablato plurali tercie declinaconis lxvi
De acco plurali tercie declinacionis lxvii
De casibus quarte declinaconis lxviii
De casibus quinte declinacionis lxix
De uerbo lxx ¶ De genere uerboꝝ lxxi
De tempe uerboꝝ lxxii ¶ De modis uboꝝ lxxiii
Regule generales de preteritis pfectis lxxiiii
De geminacione preteritoꝝ lxxv
De preteritis pfectis in speciali lxxvi
De preteritis et sup pme coniugacionis lxxvii
De pteritis et sup secunde coniugacionis lxxviii
De pteritis et sup tercie coniugacionis lxxix
De preteritis et sup quarte coniugacionis lxxx
De formacone alioꝝ tempoꝝ a ptito pfco lxxxi
De formacione tempoꝝ passiuoꝝ lxxxii
De speciebus uerboꝝ lxxxiii
De uerbo inchoatiuo lxxxiiii
De uerbo meditatiuo lxxxv
De uerbo frequentatiuo lxxxvi
De uerbo desideratiuo lxxxvii
De uerbo diminutiuo lxxxviii
De uerbo morali lxxxix
De uerbo apparentiuo xc
De uerbis impsonalibus xci
De gerundiis xcii
De hoc infinitiuo iri xciii
De participio xciiii ¶ De numero xcv
De figuris pticipioꝝ xcv
De terminacone pticipioꝝ preteriti tempis xcvii
De psicione xcviii ¶ De aduerbiis xcix
De interieccione c
De constructione et eius speciebus ci
De supposito et apposito cii
De regimine ciii
De triplici nto ciiii ¶ De genitiuo cv
De datiuo cvi ¶ De accusatiuo cvii
De uocatiuo cviii De ablatiuo cix
¶ Rubrice quarte ptis cx
De uiciis annexis barbarismo et soloecismo cxi
Tractatus de figuris cxii
De metaplasmo cxiii
De scemate cxiiii ¶ De tropo cxv
De coloribus rethoricis cxvi
De allotheca cxvii ¶ De prolensi cxviii
De silensi seu concepcione cxix
De concepcione generꝝ cxx
De concepcione personaꝝ cxxi
De zeumate cxxii ¶ De antiptosi cxxiii
De sinthesi cxxiiii
De euocacione cxxv
De apposicione cxxvi
De synodoche cxxvii

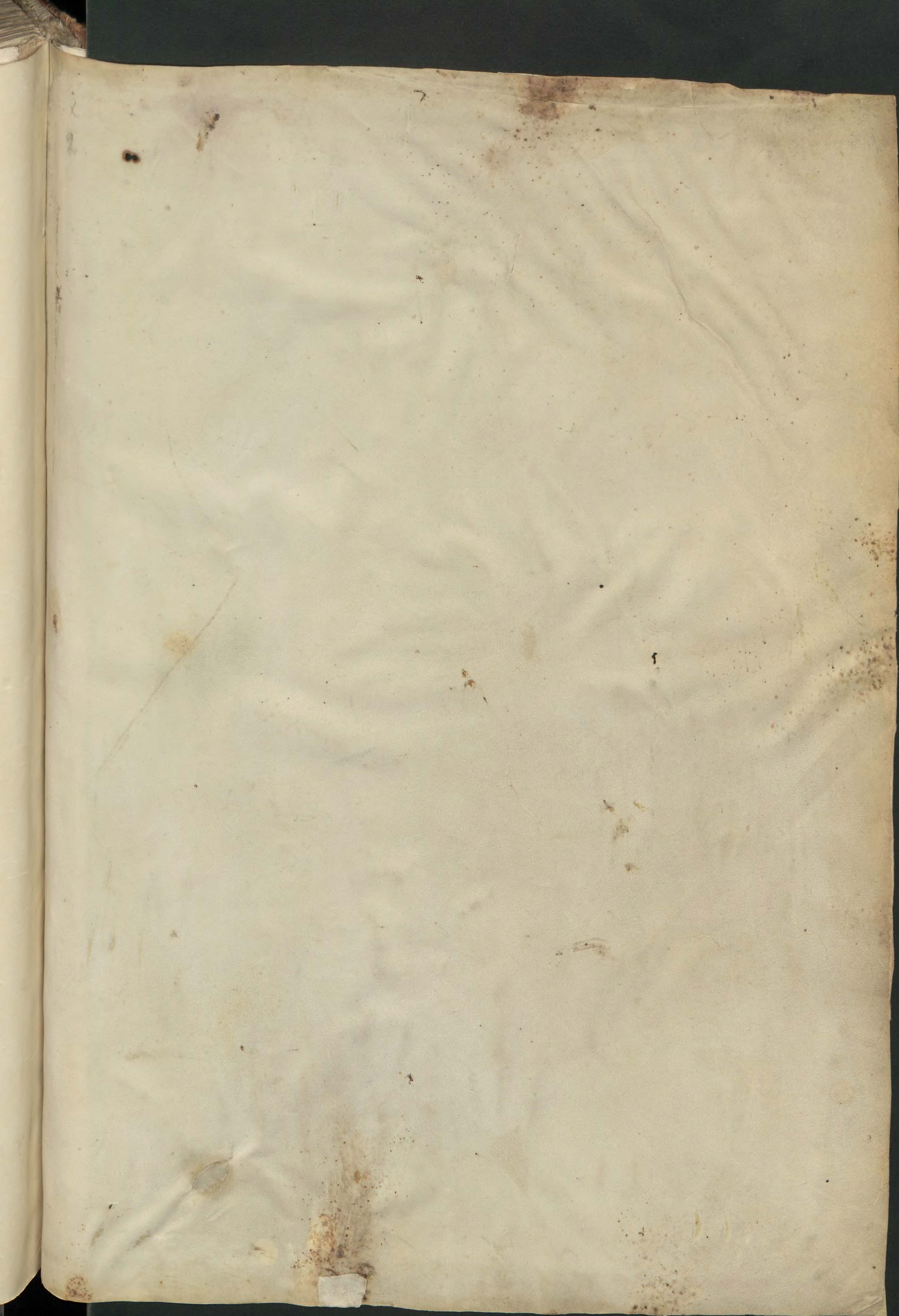
De contentis sub allotheca cxxviij
De regulis accentij cxxix
De modo punctandi cxxx
De comate cxxxj
De colo cxxxij
De periodo cxxxiij
Quinta ps huius opis tractat de ethimologia
rectū litteraꝝ alphabeti ordinem tenens cxxxiiij

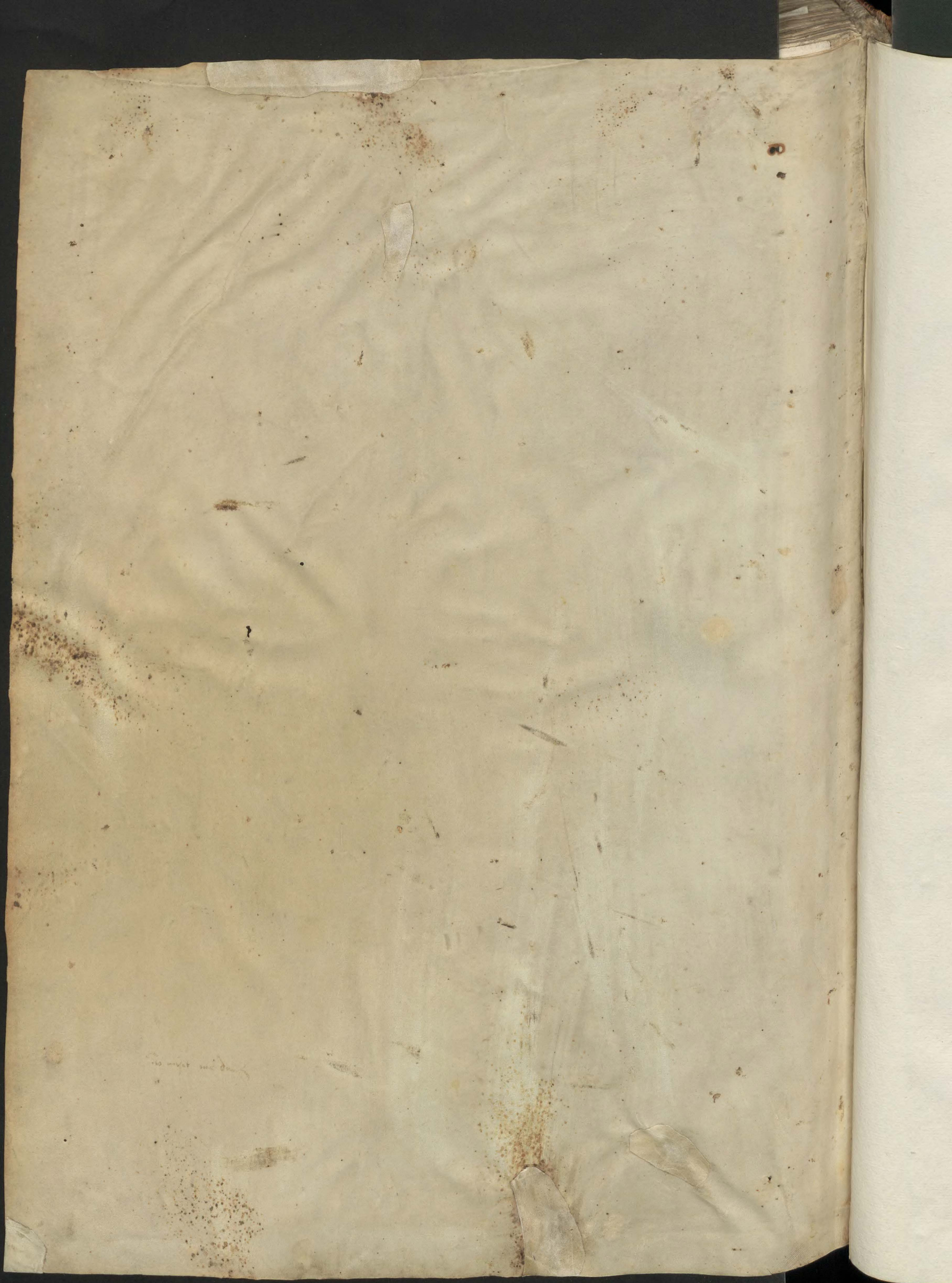
Bibl. Jag.

MIRKOW

